

נר השם (שמת אדם)

אליהו בן דוד חיים זצ"ל.

משה הירש (המכונה צבי) בן דוד זצ"ל.

צפורה פאני בת ברוך זצ"ל.

דוד חיים ושרה פת זצ"ל.

משה (מוריץ) וברטה קראוס זצ"ל.

משפחות אולינר ושרמר מגלציה הי"ד שנרצחו

בשואה.

חיים יהודה הכהן ליפינסקי זצוקללה"ה

ומשפחתו הי"ד שנרצחו בשואה.

אברהם זאב ושושנה רויזה פת זצ"ל.

יצחק הכהן ומרים אסתר ליפינסקי זצ"ל.

משפחות לנדאו וקראוס מאוסטרו הונגריה

הי"ד שנרצחו בשואה.

פתיחה

ישישו החברים וישמחו התלמידים בראותם יחד הוצאה לאור חדשה של אותו היין הישן המיושן, הספר תיקוני זוהר על פי גירסת הגר"א ועם ביאורו. חז"ל הורונו - ליגמר איניש והדר ליסבר (שבת סג ע"א), ולכן באנו בזאת בסיעתא דשמיא, להוציא גירסה נקיה, לברר מקחו של צדיק רבינו הגר"א זצוק"ל. אשר כידוע שיש עשרות הגהות, מהם גדולות כמו העברת התיקונים כ"ג וכ"ד לתחילת תיקון כ"ט, העברת התיקונים כ"ז כ"ח להקדמה, העברת תיקונא קדמאה דמהדורה בתרא (שבסוף התיקונים) לפני תיקון ל', ועוד, ומהם הגהות קטנות יותר. ננסה לתאר לעצמנו אם בגמרא היו כאלו הגהות - עד כמה היה קשה להבינה, שלא לדבר על ההשלכות לדינא.

כמדומה שמאז שנת תרכ"ז (למעלה ממאה וארבעים שנה!) שיצא לאור בדפוס (שכך כתוב בשער: יצא ראשונה לאור במצות והוצאות הרב הה"ג חריף כליל המדעים ורב פעלים הגביר המרומם בישראל גדול שמו מהור"ר **שמריהו צוקרמן** נ"י בשנת הפך ב"י זכלא ב"י ובי" תחזי לפ"ק), שוב לא יצאו מהדורות נוספות, והוא פלא עצום, מדוע ספר תורה מונח בקרן זוית? ונראה לתרץ שמרב ההגהות, אשר הרבה מהם הם לא רק שינויי נוסח אלא העברת קטעים ממקום למקום, אשר רק הלומד הותיק אשר למד כבר כמה פעמים יוכל לדעת הגירסה הנכונה, וזאת בנוסף לעומק המושג ועומק ביאורו של רבינו הגר"א. ועוד, שהמו"ל קבל כתבי יד של הגר"א מכמה מקורות, שחלקם הגיעו אחרי ההכנה לדפוס, והדפיס חלקם בתחילת הספר וחלקם בסופו הנקראים "תשלום ליקוט הגר"א" כמובא לקמן. ונוסף על כל זאת כמדומה שמאז לא יצאו מהדורות נוספות, וכל ההדפסות מאז ואילך אינם רק צילום מצילום, הלכה איכות ההדפסה ופחתה עד שהאותיות נשברו ונמחקו. ועוד, שכדי שילמד אדם בספר צריכים שיתקבצו בלומד ג' דברים ביחד: א. רצון לקבל מהרב מחבר הספר. ב. רצון ללמוד את התוכן הכתוב בספר, וכמו שאמרו אין אדם לומד וכו' (ע"ז יט ע"א). ג. שיהיה הלומד בר הכי. ועם הרעות רבות וצרות שמצאו את עמנו, ועם ירידת הדורות, התמעטו התלמידים שמתאחדים בהם ג' הדברים הללו, וד"ל.

וחשבתי לעצמי, הנה כל הכלים בידי, לפסק, לפתוח ראשי תיבות לציין מראה מקומות ולהדפיס, רק להשקיע קצת זמן וכת, ולקרב את הדברים הקדושים להישג יד, שנוכל ללמדם ולנסות להבינם. ואם לא יועיל לאחרים - יהיה לפחות לי עצמי.

אודה ולא אבוש, שאחרי חודשים רבים של עבודה (התחלתי בשנת תש"ע), בבואי להתייחס לסדר התיקונים המובא בביאור הגר"א שבתחילת תיקון ל"ב (המדפיס צוקרמן הביאו בדף יח ע"ב תחת הכותרת: א"ה, ראיתי להעלות כאן מ"ש הגר"א ז"ל ריש ת"י ל"ב בענין סדר השבעין תיקונים ועל מה אדניהם הטבעו, וז"ל הזהב שם. עכ"ל) - תקפני יאוש עד שחשבתי למשוך ידי ולפרוש מהעבודה הזאת. הרבה חסר לנו מהתיקונים וגם הנמצא משובש, ובטעויות רבות, עד שמתקבל הרושם שכל כך שלטו ידים בספר הקדוש הזה יותר מכל הספרים הקדושים שלנו, ממש כאילו כל הקדוש יותר חרב יותר, אבל אז אדרבה, הבנתי עד כמה נצרכת מלאכה זו. יעויין שם בביאור הגר"א.

מטרתנו הראשונה בעזרת השם יתברך היא כאמור לברר מקחו של צדיק ולהוציא סולת נקיה, גירסה נכונה עם באורה לצדה. כמו כן, להכניס את ביאורי הגר"א מתשלום ליקוטי הגר"א שבסוף הספר אל מקומם. אח"כ לפתוח ראשי תיבות, לפסק, ולהוסיף מראה מקומות לגמרא מדרשים ועוד. מטרה נוספת, אם ירצה השם, היא לעשות מפתחות, ואולי אף מפתח "הענין" - אל כל מקום שהגר"א מבאר את הענין.

כידוע שיש בביאור הגר"א תיקוני גירסאות רבות מאד אשר אל רובם הגדול מתייחס הגר"א זצוק"ל כאל שיבוש גמור. בד"כ הוא פשוט כותב כצ"ל ומביא רק את הגירסה הנכונה. הרבה פעמים הוא כותב ט"ס. ולפעמים הוא מביא גם את הגירסה השגויה או גם מאריך להסביר את הטעות. נביא מספר דוגמאות:

בתיקון כ"ה, דף סט ע"א, כל זה לא גרסינו, ואגב שטפיה דלעיל ל"ד א' - אשתבש כאן.

בתיקון ל"ג, דף פ ע"א, משובש מאד, וכצ"ל כו'.

בתיקון מ"י, דף פג ע"א, אינו מהתיקונים אלא מז"ח וטעה המעתיק בעבור שראה למטה כתוב הה"ד וירא אלקים את האור וכו'.

בסוף תיקון ל"ט, דף פג ע"א, ומה שכתוב כאן בהגהה, בנבואה ס"ו כו' - הגהת תלמיד טועה היא::

בתיקון מ"ב, דף פד ע"ב, וביה פק"ו פליליה, וביה קפ"ו תהומי גלבא זימא. כל זה לא גרסינו, והוא הגהת ופירוש תלמיד טועה שרצה להכניס בחשבון קפ"ו.

בסוף תיקון מ"ט, לפי שכאן וכו' טעה המעתיק לומר שהן ב' תיקונים (מ"ט ונ') וטעות גדול הוא לפרש יחד ב' תיקונים בענין אחד.

בתיקון נ"ג, ולא גרסינו ו' אתא לרביא וכו' ותלמיד טועה הגיהו וכו' וטעה טעות גדול וכו'.

בתיקון ס"ט, דף קז ע"ב, המון תיקוני גירסה. בדף קח ע"ב, חד אופה הוא הגהת איזה תלמיד אבל אינו כן וכו'.

בתיקון ס"ט, ועילת על כל העילות (עיינן שם וטראה כי הגהה זו היא משמעותית ביותר ואולי אף מסוכן).

בתיקון ע', דף קכא ע"א, זה הלשון איני יכול להולמו שהוא משובש מאד.

בתיקון נ"ד, דף צא ע"א, שבעה נהרות דאתמר בהון נהרות כו'. כולו טעות וכצ"ל...

בתיקון ס"ט, דף קח ע"ב, חד אופה כו'. הוא הגהת איזה תלמיד אבל אינו כן.

ועוד רבות רבות כהנה.

ויתכן שההגהות המשמעותיות ביותר של הגר"א הן דוקא מחיקת הדברים המיותרים שהוכנסו ע"י טועים למיניהם.

יתברך היוצר וישתבח המאציל אשר הוא יודע שלא לכבזי עשיתי אלא לכבזך יתברך כדי שאוכל ללמוד בספר הקדוש הזה כרצונך כידוע שזהו העסק החביב ביותר לעשות נחת רוח לפניך. ואם אין רצון הציבור בזה, הרי עשיתי לעצמי. אך אמרתי אל אמנע טוב מבעליו ואולי ימצאון עוד אנשים שירצו בזה. אשר על כן, הרהבתי עז לתקן הגירסא בפנים על פי הגר"א זצוק"ל. ולב יודע מרת נפשו, עד כמה רחוק אני מלעשות עם הציבור לשם שמים, אבל אולי יראה ה' בעיני, וכשם שעזרני עד הלום, כן יעזרני על דבר כבוד שמו להועיל לעצמי ולשכמותי.

השינויים שעשיתי הם כך, רוב הגהות הגר"א הן בסגנון כזה (בתיקון נ"ג למשל), *א"ל הא כו' דמתמן. צ"ל דתמן כו' ור"ל מאי מן וכו'; ואז את תיקון הגירסה הכנסתי בפנים, הוצאתיו מבהגר"א, והורדתי את ה"ו" מור"ל. דהיינו: א"ל הא כו' דתמן כו'. רוצה לומר מאי מן וכו'.

כבסיס לנוסח תיקוני הזוהר השתמשתי בשני נוסחים. א', תיקוני הזוהר עם ביאור הגר"א המודפס בשנת תרכ"ז ע"י שמריהו צוקרמן. ב', הנוסח המוקלד שקיבלתי מהאדמו"ר מהאלמין שליט"א.

השינויים שהכנסתי בגירסה הם כך. במקומות שהגר"א הביע דעתו שגירסה מסוימת משובשת, לא הבאתי גירסה זו כלל. במקומות שרק תיקן את הגירסה (צ"ל או כצ"ל), השתדלתי להביא את שתי הגירסאות. יתכן שלא תמיד הצלחתי בכך מחמת הבדלי הגירסאות בין הגירסה המודפסת והגירסה המוקלדת שקיבלתי, ומחמת עומס העבודה ורצוני העז להוציא מהדורה ראשונה כדי לקבל תגובות מעם ישראל קדושים. בנוסח המודפס ע"י צוקרמן עצמו בהרבה מאד מקומות הדיבור המתחיל בביאור הגר"א שונה בנוסחו במקצת מהנוסח שבתיקוני זוהר. במקומות אלו בד"כ השארתי את התיקוני זוהר כפי שהוא, ואת הביאור הגר"א כפי שהוא. אם כי, יש לציין שבמקרים רבים הנוסחה שקבלתי מהאדמו"ר תאמה יותר לביאור הגר"א מהנוסח המודפס בספר, ואז השארתי את הנוסח המוקלד. אמנם אחרי כל המאמץ לברר את גירסת הגר"א, עדיין יש כמה מקומות שהדברים נשארו לא לגמרי ברורים. השתדלתי כמיטב יכולתי לא להכריע, ולהביא את האפשרויות לפני הלומדים. גם יתכן שהיו שיבושים בגירסה המוקלדת שקבלתי (שהעיד לי

האדמו"ר שאינה מדויקת) שלא הבחנתי בהם. ואתחנן אל תלמידי החכמים היקרים, אנא העירו לי לתועלת המהדורות הבאות, וזונו אותי לכף זכות. ויהי רצון שישוטטו רבים וירבה עסק התורה בישראל לגאון ולתפארת, ויברכנו כולנו כאחד באור פניו, וזכה כמהרה בימינו בבוא לציון גואל.

בתיקוני הגירסאות התחלתי עם ההגהות של מדפיס הספר (משנת תרכ"ז) שסביבות העמוד וההגהות שבתוך הביאור הגר"א. וגם שם יש דברים סותרים ז"ל, כי גם הם באים מכמה מקורות, כמו שכותב המדפיס ז"ל:

א"ה כה הראני ה' סימן טוב בעמלי והקרה לידי הת"ז אשר היה ביד הגר"א והגיהו בעצם כ"ק ז"ל והוא הי' לי לעינים בסידור הדפסת ביאורו ז"ל. ומצאתי בו הרבה הגהות נוספות ע"מ שבא בביאורו וע"ל מ"ש בהגהות הנ"ל. וכן חנני הרב הגאון מוהר"י אב"ד דקלעצק נ"י ושלח אלי העתקת ביאורו"ג על הת"ז שהי' ביד אביו הגאון המופלא צ"ע מוהר"א זללה"ה הגאב"ד דקאליש ונמצאו בו הרבה הגהות שני"ב בכ"ק. וכן יד הה"ג מוהר"י הנ"ל נטוי לחננני בחיבור הנפלא מכבוד אביו הגאון הנ"ל אשר הוא מפתח לבא לגנזי נסתרות באוצרות כ"ק הגר"א ז"ל כידוע אשר הגאון הנ"ל כל ימיו שם לבו בקודש על כתיב הגר"א ז"ל וזכה לזוהר אורם. אך לאשר עצמה עלי הנחיצה לכלות מלאכתי אין אתי לסדרם עתה בדפוס. ואיה"ש כאשר יחנני ה' להוציא לאור בקרב ביאורי הגר"א ז"ל על הזוהר עפ"י רשיון אעלם על מזבח הדפוס לרצון לפני כל יראי השם: עכ"ל.

ואח"כ, אבל בעדיפות גבוהה יותר, ההגהות המובאות בתחילת אותו הספר תחת הכותרת "הגהות הגר"א על הת"ז", שם מעיד המדפיס בזה הלשון: א"ה, יזכר לטובה ולברכה כבוד הרב המופלג מוהר"ר מרדכי נ"י בהגאון מוהר"ר דובער, מו"ץ דפה ק"ק ווילנא, אשר בטוהר לבו חנני בשני כרכים גוף כ"ק הגר"א ז"ל על נסתר, למען הפיץ אורם להגדיל תורה ולהאדירה. (והגיעו לידי אחר הדפוס) ומצאתי בהם הגהות על הת"ז, ורובם לא באו בביאורו"ג, וכנראה שכתבם אחרי חיבור ביאורו ז"ל. והנני מסדרם פה כפי שהם מסודרים בגוף כ"ק ז"ל: עכ"ל.

בהגהות שעשיתי על פי הגהות הגר"א אלו שממוהר"ר מרדכי במוהר"ר דובער, ציינתי סימון * בסוף הספר הנ"ל בדף קס"ט יש "תשלום ליקוטי הגר"א". הכנסתי אותם בגוף הביאור עם סימון (מתל"ה).

מה שכתב הגר"א בריש תיקון ל"ב אודות סדר התיקונים (וכן בריש תיקון ל"ח) - לאלה לא התיחסתי כאל הגהות כלל, ולא שיניתי דבר בגללם, וזאת מכמה סיבות. אי היות שבגוף ביאור הגר"א שבאותם מקומות לא נזכרו הגהות אלו. בי לא ברור בדיוק מאיפה עד איפה. גי כל התיחסות הגר"א זצוק"ל בביאור הגר"א הוא על פי מספרי התיקונים הנוכחיים, אשר אם נשנה את מספרי התיקונים - נצטרך לשנות כל מקום שהוא מתייחס אליהם כגון עיין בתיקון כך וכך. די תיקון ל"ה לא נזכר מקומו. אמנם כתבתי הפניות בכל אותם מקומות למען יוכל הלומד לדלג וללמוד על פי הסדר הנ"ל.

כמו כן, את כל סימוני הדפים השארתי אך ורק כפי שהם בספר המודפס (ולכן יש פעמים שאחרי תיקוני הגירסה של הגר"א סדר הדפים משתבש, למשל דף ז מופיע אחרי דף ה ועוד כאלה).

באותם מקומות שהגר"א רק תיקן גירסה, ואני הכנסתי תיקון זה בגירסה עצמה, הוצאתי מביאור הגר"א את תיקוני הגירסאות שתיקנתי כבר בפנים. בהרבה מאד מקומות שילב הגר"א את תיקון הגירסה עם ההסבר בכותבו כצ"ל ור"ל, במקומות אלו השמטתי כצ"ל ו, והתחלתי ר"ל.

הגר"א השתמש בביאורו בהרבה ראשי תיבות. יתכן אמנם שאחת הסיבות לכך היתה הצורך להסתיר את הדברים (כידוע שיטתו), וכן כתב בביאורו למשלי יא' ג: וכן הוא בתורה, שהמגלה סודות התורה הוא הולך רכיל, אבל הנאמן רוח מכסה אפילו דבר שהוא נגלה וכו' אף על פי כן אינו מגלה אלא למי שראוי לזה עכ"ל, אך אעפ"כ, לאחר התפילה שיצילני משגיאות, ולאחר ההתנצלות ובקשת המחילה, החלטתי

להשתדל לפותחן מתוך מחשבה שבדור יתום וחלש זה שלנו, גם לאחר פתיחת ראשי התיבות עדיין הדברים מכוסים מספיק, והוא רחום יכפר עוון.

יהי רצון מלפני אדון כל שהקרבת ביאור הגר"א לשולחנם של התלמידי חכמים תתקבל ברצון לפני אדון כל ולפני יראיו. ר"ת שרגילים לקרוא בספרי קבלה כפי שהם, השארתי ועשיתי טבלה בסיום הפתיחה, כמו"כ ר"ת שהסתפקתי בפרושן - השארתי.

יבורכו מפי עליון כבוד קדושת האדמו"ר מהאלמין שליט"א יחזקוהו ה' שעודד אותי ואף נתן לי את תיקוני הזוהר מוקלד ומנוקד כבר. בני ובנותי היקרים אשר אזרו חיל לעבודת ההקלדה ובסייעתא דשמיא גדולה השלימוה על הצד היותר טוב, ועל כך יבורכו מפי עליון, ונוות ביתי היקרה אשר שלי ושלכם - שלה היא. ואני תפלה, שלא תצא תקלה מתחת ידי, וה' יעזרני על דבר כבוד שמו, שתרבה הזעת.

להלן כמה כללים לתלמידים המתחילים:

בכל מקום שהגר"א כותב שם ב', הכוונה שם בעמוד ב'. וכמו כן, שם א' הכוונה בעמוד א'.
הספרים: רעיא מהימנא, סתרי תורה, מדרש הנעלם, ספרא דצניעותא, תוספתא, ס"א, אדרא רבה ואדרא זוטא, כל אלה הם חלק מהזוהר הקדוש. מה שאין כן: ספר יצירה, הבהיר, היכלות הם ספרים בפני עצמם. ח"א - איני יודע פירושו.

הגר"א זצוק"ל מפנה המון פעמים לעיין בזוהר, אשר על כן - מומלץ מאד למעיין הנלבב, להחזיק לידו ספר הזוהר הקדוש.

אסיים בתחינה לכל מי שמצא טעות שיואיל להודיעני על מנת שאוכל לתקן במהדורות הבאות, שהרי הוצאה מחדש של ספר גדול כזה לא תתכן כמעט ללא טעויות. אפשר למצוא צילום של המהדורות הישנות באינטרנט.

ואשא תפילה לאדון הנפלאות, שחפץ ה' בידינו יצלח, ונזכה לראות באור החיים, בבא לציון גואל, ונשמח כולנו בשמחת אין סוף ב"ה בב"א.

גיל פת. טלפון 08-9740174 פקס 08-9743241 דואר אלקטרוני tiferetm@etrog.net.il

לוח ראשי תיבות שהשארנו (כפי שרגילים לקראם בספרי קבלה)

א"א	אריך אנפין
אבי"ע	אצילות, בריאה, יצירה, עשיה
או"א	אבא ואמא
אי"ק בכ"ר	סוג של חילוף אותיות (כמו שיש א"ת ב"ש)
אמ"ש	אויר, מים, אש
אש"ן	אריה, שור, נשר
ארמ"ע	ד' יסודין, אש רוח מים עפר
א"ק	אדם קדמון, אדם קדמאה
בג"ה	בינה, גבורה, הוד (הקו השמאלי)
בי"ע	בריאה, יצירה, עשיה
ב"ן	יוד, קה, וו, קה
ג"ר	ג' (שלוש) ראשונות
דו"נ	דכר ונוקבא
דת"י	דעת, תפארת, יסוד (הקו האמצעי)
ו"ק	שש קצוות (ו' קצוות), לפעמים הכוונה ו"ה
ז"א	זעיר אנפין
זו"ן	זעיר אנפין ונוקביה (או ונוקבא), לפעמים זכר ונקבה
ז"ק	ז' (שבע) קצוות
ז"ת	ז' (שבע) תחתונות
חב"ד	חכמה, בינה, דעת
ח"ג	חסדים, גבורות (או חסד, גבורה)
חג"ת	חסד, גבורה, תפארת
חגת"ם	חסד, גבורה, תפארת, מלכות
חד"ר	חסד, דין, רחמים (ג' קווים)
חז"ב	חכמה ובינה
חז"ג	חסדים וגבורות או חסד וגבורה
חח"ן	חכמה, חסד, נצח (הקו הימני)
ח"ס	חכמה סתימאה
חש"ח	חולם, שורק, חירק
יב"ק	ייחוד, ברכה, קדושה
כח"ב	כתר, חכמה, בינה
כת"י	כתר, תפארת, יסוד (הקו האמצעי)
מ"ד	מייזן דכורין
מ"ה	יוד, קא, ואו, קא
מט"ט	מטטרון
מ"ן	מייזן נוקבין
מ"ס	מוחא סתימאה
נ"ה	נצח, הוד
נה"י	נצח, הוד, יסוד
נו"ה	נצח והוד
נוק'	נוקבא
נר"ן	נפש, רוח, נשמה
נש"ב	נ' (חמישים) שערי בינה
ס"א	סטרא אחרא

יוד, קי, ואו, קי	ס"ג
יוד, קי, ויו, קי	ע"ב
עתיקא קדישא	ע"ק
עולם, שנה, נפש	עש"ן
קודש קדשים	ק"ק
רישא דלא אתידע	רדל"א
ראש, בטן, גויה	רב"ג
ראש, תוך, סוף	רת"ס
תפארת ומלכות	תו"מ
תפארת, נצח, הוד	תנ"ה
תקיעה, תרועה, תקיעה	תר"ת
תקיעה, שברים, תרועה	תש"ר
תקיעה, שברים, תקיעה	תש"ת
תפארת	ת"ת

בהעתקת הגרד"ל ז"ל מצאתי כתוב בכתב ידו וזה לשונו: בס"ד זה מצאתי כתוב בראש העתק פ"י התקונים להגר"א שלפני והעתקתים אות באות:

יוד קי וו קא	נ"ג	יוד קי וו קה	נ"ז	יוד קי ויו קי	ע"ב
יוד קה וו קה	נ"ב	(ג' השמות המוסגרים נמצא עליהם מחק בכתב יד קדשו).		יוד קי ואו קי	ס"ג
יוד קא ואו קא	מ"ה			יוד קי וו קי	ס"ב
יוד קא וו קא	מ"ד	עכשיו נסדר המספר (המספר היה כתוב בכתב יד על אותיות ציפערין)		יוד קה ויו קה	ס"ב
ס"ה כל הנ"ל תתנט.				יוד קה ואו קה	נ"ג
ונמצא יש כאן ב"פ ס"ג כזה				יוד קה וו קה	נ"ב
יוד קי ואו קי	עולה ס"ג	יוד קי ויו קי	ע"ב	יוד קא ויו קא	נ"ד
יוד קי ויו קא	עולה ס"ג	יוד קי ויו קה	ס"ז	יוד קא ואו קא	מ"ה
ושני פעמים ס"ב כזה		יוד קי ואו קי	ס"ג	יוד קא וו קא	מ"ד
יוד קי וו קי	ס"ב	יוד קי ויו קי	ס"ג	יוד קי ויו קא	ס"ג
יוד קה ויו קה	ס"ב	יוד קי וו קי	ס"ב	יוד קי ואו קה	נ"ח
ושני פעמים נ"ד כזה		יוד קה ויו קה	ס"ב	יוד קי וו קה	נ"ז
יוד קא ויו קא	נ"ד	יוד קא ויו קא	נ"ד	יוד קי ויו קא	ס"ג
יוד קי ואו קא	נ"ד	יוד קי ואו קא	נ"ד	יוד קי ואו קא	נ"ד
ושני פעמים נ"ג כזה		יוד קי ואו קה	נ"ה	יוד קי וו קא	נ"ג
יוד קה ואו קה	נ"ג	יוד קי וו קה	נ"ז	(יוד קי ואו קה)	ס"ז
יוד קי וו קא	נ"ג	יוד קה ואו קה	נ"ג	יוד קי ואו קה	נ"ח

הערה שנדפסה בספר תיקוני זוהר עם ביאור הגר"א

חכמת הקבלה היא חכמת רוחניות התורה ושרשיה. כפי שבאה בקבלה לראשי האומה והאור האלקי הזה הופיע גם באהלי יפת. וגדולי חכמי יון נאותו לאור יקרות זה. והתקרבו במקצת דעותיהם לדעות חכמי הקבלה. וביחוד הפילוסוף אפלטון היוני כמבואר בס' שער השמים. וגם העמים אשר לא מבני ישראל המה וממעי יהודה יצאה אמונתם. קבלו הרבה מיסודות חכמת הקבלה. ולהיות שנושאי החכמה האלקית הזאת הם נושאים עיוניים דקים מאד. וקצרה השפה האנושית למצוא לה שמות ופעלים מסכימים לבאור עיוניים הרמים האלה. השתמשו חכמי הקבלה בכנויים ותארים מליצים ומשלים רמזים. להסביר את האזן. והלכו בזה בדרך הנביאים ומשוררי קודש. אשר משלו את הדבקות האלקית בעולם הבריאה במשלי אהבה וחשק. וגם חכמי הפילוסופים קראו את החומר והצורה בשם איש ואשה. אשר על כן נודע לכל אשר יש לו יד בחכמת הקבלה. כי כל הכנויים והמשלים מעיני הזוג הבאים בספר הזוהר ותיקוני זוהר ובשאר ספרי הקבלה רמזים לפעולת המשפיע והפעלת המקבלים בהשתלשלות כחות השכלים הנבדלים ובריאת העולם התחתון. וחלילה להם לקדושי עליון להוציא דבר מגונה מפייהם. אבל כל כוונתם לשם שמים. להסביר את העניינים הרמים האלה בדרך שהיא שומעת.

[וז"ל המגיה ת"ע (ק"כ ע"ב). אתה בן אדם שתכנס בעיון זה להזהירך באתי שתעמיד רגליך על במתי האמונה האמתית ותקעת יתד במקום נאמן פן יפתוך רעיונים זדונים ויעלו דברים על לבך ומלין לצד עלאה תמלל בראותך בתקון זה שיזכור בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין שמץ דבר מזה אפילו בהרהור כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע אבל הוא ממלא כל שמהן והוא שלימו דכלהו. ראה גם ראה מ"ש התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק פן ח"ו יכשלו ונפלו ועברו משכיות לבב ימיקו וידברו ברע מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן כו' היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה וישעיה אמר ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו. ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש ודומיהם. שכולם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד העצם והתבנית אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם ואין שיח ואין שיג לו להבינם וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם. ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה רק יראתי פן עובדי פשתים שריקות ואורגים חורי קורי עכביש יארוגו בדעות כוזבות יאריכו למענייתם. לך נא ראה מ"ש ע"ז ר' יוסף נ' גיקטליא בהקדמת שערי אורה. ובמ"ש בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה. והאלקי ר' מנחם מריקאנטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף. ובמ"ש ר' יהודה חייט בפ"י מערכת האלקות (ד' ל"ד) וז"ל סוף דבר כל מקום שתראה שיזכרו בענין הספירות דברים שאין ראוי לאמרם בבורא ית' כגון שעור וקומה והדומים להם הכל נאמר על הספירות. וכשתראה שיזכרו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא כו' ע"ש ומש"ש בדף (ל"ה ב') בזה בארוכה. וה"י יטהר לבנו ויאיר עינינו להבין ולהשכיל בכל עמקי סודות הרשב"י ז"ל אשר ע"י זכה לעבדו בלבב שלם ולהדבק בתורתו אנחנו וצאצאינו כנ"י אמן]

תפלה קודם לימוד הקבלה מהאר"י זללה"ה

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים אנחנו לפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו בקידה ובהשתחויה שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקודש ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לביניך ו(ב)כן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתכונן את לבבנו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזנך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות

תורתך ויהיה למוזנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח ניחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל
בחינתנו ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם
וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו
לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי
לפניך ה' צורי וגואלי: כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תקוני הזוהר עם פירוש הגר"א

זה נמצא בספר בסוף ההקדמה הראשונה תחת השם **לקוטים לביאור ההקדמה**:
(א ע"ב) חסידים גבורים כו'. חשיב ששה בנים, ו"ק, תחות אימא: **בית דיליה כו'**. חשיב ד' בד' עולמות מלכות שלהם לקב"ה. בית באצילות. היכל בבריאה. קץ ביצירה כידוע. מלון בעשיה ולכן הוא בעשיה ששם בחצי הלילה: **גבורים מסטרא כו'**. שמשם דרגא דתפלין כמו שכתוב (ישעיהו סב, ח) ובזרוע עזו וכמו שאמרו (ברכות ו ע"א) בימינו זו תורה ובזרוע כו':

(ב' ע"א) דמאן דל"ל תפלין כו' על נבל כי ישבע לחם. שעבד ושפחה הם סם ונחש, קליפות של עשו (פירוש עמלק) וישמעאל, ימינא ושמאלא, אחוזין באברהם ויצחק אבל ערב רב הן אחוזים ביעקב והן קשין לישראל ולשכינתא יותר שהן השאור שבעיסה והוא מה שכתוב ונבל כי כו' שכל הקמצנין ואינן מחזיקים התורה הן מהן כמו שאומר בזוהר בראשית וברעיא מהימנא פרשת נשא ובשאר מקומות הרבה. וזהו שאומר דאיהי רגזא יתיר ורוצה לומר זהו מה שכתוב ותחת ארבע לא תוכל שאת שקאי על נבל. ושלישית היא תחת שנואה כו' הוא דרגא דרוד כידוע דעל כולן לא רגזה כל כך כמו על דרגא דיעקב ששם אין פסולת וזהו גלות מחמת הערב רב עד בטח בדד עין יעקב ששלשה גליות הראשונים היו נגד ג' הנ"ל, נגד ג' עבירות, תחת עבד כו' - עבודת גילולים. תחת שנואה כו' - גילוי עריות. ותחת שפחה כו' - שפיכות דמים וזה שאומר כי תירש. והכל מדה נגד מדה אבל גלות הד' תחת נבל כו' היא שנאת חנם נגד זה (היו) מוליכין ומנהיגים אותם נבל כו' ששונאים את התלמידי חכמים וכמו שאומר ברעיא מהימנא וכנ"ל: **מארי תורה מסט' דעד"א דביה חצות כו'**. רוצה לומר שהלילה נחלק לב' חלקים פלגא דינא ופלגא רחמי והן ליל ולילה בתוספת ה' בסוד נער נערה דאנהר לה אימא ה' גבורות ממותקות והיא בזיווגא שאז נקרא ה'. שד' דרגין באשה, קטנה נערה בוגרת נשואה שנקרא ה', הוא חכם והיא חכמה הוא עשיר והיא עשירה הוא איש והיא אשה והן ראשי תיבות של נקב"ה ולכן דוקא בחצות והוא בסטרא דעמודא דאמצעייתא שהוא בין חסד לגבורה והוא בחצות ממש וזה שאומר ואיהי שומר מה כו': **נביאים מסט' דנו"ה כו'**. לכן בכל אחד ד' נביאים. נביאים ראשונים נגד ד' אותיות הויה ואחרונים נגד ד' אותיות אדני וכולן מוסרים ליראת ה':

בליקוטי הרב החסיד המקובל מוהרמ"ש תלמיד הגר"א ז"ל מנוחתו כבוד וזה לשונו:
והנה באתי במגלת ספר כתוב הדר הוא לכל חסידיו מה שאמר לי פנים אל פנים ונשקני מנשיקות פיהו מאמר אחד בהקדמת תיקוני זוהר בתחלתו כי הוא זה:

והמשכילים כו'. הם החכמים ר' שמעון וחבריא כו': **יזהירו כוזהר כו'**. והוא כי החכמה נקרא זוהר של הרקיע בינה רקיע שעל גבי החיות כמו שאמרו בתוס' במס' ב"ב (ח): **דאיהו כליל כל גוונין**. פירוש, חכמה כולל כולם כי כולם בחכמה עשית. ולכן כיון שמדבר כאן מחכמה קורא כולם זוהר. והוא כי בעשיה יש י' גלגלים ומהם נוכל להבין למעלה. והוא כי ז' כוכבי לכת הם ז' גלגלים ועליהם גלגל המזלות ועליהם גלגל היומי ועליהם גלגל השכל. והנה גלגל השכל הוא הכתר. וזהו שקראו כאן **זוהר טמיר וגניז**. וגלגל היומי הוא החכמה [וצ"ע שבספר יצירה ובפירוש ספרא דצניעותא כתב הרב בעצמו שגלגל המזלות הוא חכמה עיין שם בדברין] וזהו שקראו כאן **זוהר בהיר בשחקים**. והטעם כי בגלגל שתחתיו יש בהם המזלות וז' כוכבי לכת שהן נימין דשערי כמו שאומר בזוהר ובתיקוני זוהר שמהם אחיות העובדי גילולים בסוד השערות אבל אנכי איש חלק שאחיותי בגלגל היומי שהוא חלק בלי כוכבים ומזלות וזהו שקורוהו כאן **זוהר בהיר בשחקים**. שהוא בהיר חלק. וגלגל המזלות הוא הבינה וזהו שקורוהו כאן **זוהר זריק ניצוצין**. ואח"כ זוהר זריק חוורא כסיהרא הוא גלגל לבנה. כי מתחלה מי העיר ממזרח צדק יקראהו, היה מזל צדק למטה ואמר לו הקב"ה לאברהם מאי דעתך דקאי צדק במערב אנא מהדרנא ליה למזרח שהוא חסד. אם כן זה שאומר כאן חיוור כסיהרא שהוא גלגל לבנה תיכף אחר שכתאי. ואח"כ סומקא כמאדים הוא מאדים [גבורה]. ואח"כ ירוק כחמה [ת"ת] הוא חמה. ואח"כ כליל חיוור וסומק הם נו"ה, נוגה זהו בנצח, חיוור ובהוד - סומק [בסוד שרקו ויחרקו שן, שריקה בשפתים אדומות ושורק בהוד וחריקת שנים הם לבנים וחיר"ק בנצח]. ואח"כ ירוק ככוכב הוא כוכב [יסוד] ספרא דחמה. ואח"כ זהיר לכל עיבר הוא גלגל צדק [מלכות]. עד כאן:

וכן שמעתי מפיו פירוש על מאמר בהתיקוני זוהר (ד' ע"ב) על נקודת פיתוחי חותם וחושב קבוץ במקום מלאפום, אמר ונקודין אלין סלקין אלקים דבהון שבע נקודין כו' וחד רקיע תמינאה לון עד כאן. ובאמת יש בהן ח' נקודין היינו צרי **חולם** חירק קבוץ ונקודת קמץ שהוא רקיע ונקודה ולמה אינו חושב הנקודה. אלא שהרקיע הוא ו', מורה על דכורא ובמקום שיש דכורא אין הנוק' (שהיא נקודה) עולה בשם להיות נחשבת בפני עצמה. עד

כאן שמעתי מפיו: ועפ"ז נלע"ד הצעיר ונבזה להבין מה שאומר ברעיא מהימנא פרשת פנחס (רי"ז ע"א) וזה לשונו בענין נקודין מלך מלך ימלוך וסלקין נקודין לחשבון יב"ק כו'. היינו כנ"ל שאינו חושב הב' קמצין של מלך רק הרקיעין שהם ב' ווי"ן הרי י"ב וב' סגלין הרי ע"ב ונקודת ימלוך מ' הרי קי"ב. ואין צריך לדחיקת השל"ה. וגם על המחבר אני תמה למה לא פירש כן כי בפירושו על הרעיא מהימנא הנ"ל כתב שאינו חושב השבא דימלוך שהוא נח: ומה שאומר שם בהתיקוני זוהר תלת לעילא תלת לתתא חולם באמצעיתא. קשה הא כל הנקודות הם למטה מהאותיות חוץ מנקודת חולם. ונלע"ד שהצירי הוא נקודת בינה והיא נקרא עליין כידוע גימטריה רבוע ס"ג שבבינה וכן חירק שהוא סוד נצח נקרא מעלה בסוד והקרנים גבוהות כו' ובסוד רום ותחת הנזכר בספר יצירה כמו שאומר מורנו ורבנו הרב האר"י ז"ל. ותלת לתתא היא נקודת קבוץ. שהם ג' ניצוצות ונקודת קבוץ הוא בהוד שנקרא מטה, נגד נצח שנקרא מעלה. כנלע"ד **משה שלמה**:

זה היה בתוך ביאור הגר"א בדף א ע"א (הנוסחא אחרת המובאת שם, הכנסתי בתוך התיקוני זוהר כנ"א):
[ובמקום אחר בליקוטיו ז"ל מנוחתו כבוד: נשמתין דמתיבתאן. שהן במתיבתות הידועים שהן נגד ו"ק כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש: ולכל שמהן כו'. כבר כתבנו שהן ארבע מדרגות: לבוש והיכל וגוף ונשמה. לבוש והיכל אחד, ונשמה שניים: נפש ורוח: טמיר גניז. כתר, ובו שתי מדרגות: במופלא ממך, במכוסה ממך. וזהו טמיר וגניז: בהיר בשחקים. חכמה, שמשם אור, אורא עלאה: זריק ניצוצין כו'. בינה, שמשם בוצינא דזריק ניצוצין כידוע שסוד נהורין וניצוצין, נהורין - בחכמה וניצוצין - בבינה שהן אורא ובוצינא. ועיין בתוספתא ח"ב ס"ח מההוא נהירו נפקין נהורין וניצוצין נפקין מאינון תרעין כו': חוורו כסיהרא. חסד ששם הסיהרא, ברתא דאברהם כמו שאומר בתיקון ס"ט ובספר יצירה פ"ד ושם, שמאדים בגבורה: זהיר לכל עיבר כמאן דמחא פטיש כו'. הוא יסוד שבו מכין האורות ונצצין שהוא הרקיע המבדיל ומכח אור ישר מכין האורות וחוזרין באור חוזר כמו שאומר בנע"ח ועוד שבה. ספירות מתפשטין ה. חסדים וביסוד - הגבורות ושם נצצין: על צדיק דלעילא קאים עלמא דאתכסיא כו'. על דעת, שהוא צדיק כמו שביארנו, פירוש אחר, קאים בינה בסוד אם אין דעת אין בינה והיא עלמא דאתכסיא כידוע: ועל צדיק דלתתא קאים עלמא דאתגליא. פירוש על היסוד קאים מלכות והן שני עולמות, עולם הזה ועולם הבא וכל עולם בחינת נוק' כידוע והן בינה ומלכות וקיימין על ב' בריתות, ברית הלשון - סוד הדעת וברית המעור - יוסף, על דנטיר ברית זכה למלכות כמו שאומר בזוהר, ובתורה זוכה לעוה"ב, מרבה תורה כו'. ואמר ומתמן ועמך כלם צדיקים כו', שעליה קיימא לכן יורש הארץ ולכן כשנכנסו לארץ מל אותם יהושע ואמר בזאת תדעון כי אל חי כו': ואמר הרקיע כו' ואיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון כו'. והוא ברקיע, צדיק דלתתא, לעיל מד' חיוון וכן הוא בצדיק דלעילא, לעיל מחיוון כו' שהן חסד גבורה תפארת, חיוון עלאין עם מלכות בין חג"ת לנה"י כמו שאומר לקמן דף ד' ע"א והוא זוהר הרקיע שאמר בתיקוני זוהר חדש דף פ' ע"א וכדין כזוהר הרקיע, רקיעא סתימאה דלא אתגלייא כלל וקיימי על רישי דחיוון קדישין דקיימין ברזא דאבהן והאי רקיעא סתימא עלה קיימא עלייהו ואפיק מניה זוהר דנהיר וזהיר לכלהו חיוון. והענין, כי לעולם יסוד בחינת רקיע וכאן הוא יסוד דבינה ושם גניז ה. חסדים וה. גבורות, סוד הדעת ומשם מתפשט הדעת למטה ודעת המתפשט הוא זוהר הרקיע של הדעת למעלה, ביסוד והוא דרגא דמשה שהוא דעת משה מלגאו כידוע ולכן השיג למ"ט שערי בינה וזהו בינה דרגא שהן נ' תרעין דמתפשטין מינה ושער החמשים דבוק בה ולכן לא השיג וזה שאומר שם בזוהר חדש דף ע"ח ע"ג כזוהר הרקיע ועל שמיה אתקרי ספר הזוהר כו' עיין שם וכשם שביסוד קבועין שמשא וסיהרא וכוכבייא ומזלי כן בדעת - נשמתין עלאין דחו"ב ושניהן מצדיקי הרבים על צדיק דלעילא קיימי אלין רבים דו"ק דהוא קיימא עלייהו וצדיק דלתתא קיימי הרבים דשכינתא שהן גוונין דאתגליין בשכינתא כמו שאומר בפרשת בראשית א' הנצנים אלין אבהן כו' עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן וכדין נראו בארץ כו' ובדף י"ח את קשתי נתתי בענן מן יומא דאתברי עלמא כו' עיין שם כל הענין וזו הלכה כרבים דא שכינתא שהיא כרבים דנראין בה ג' גוונין כרבים כנ"ל]:

הקדמת תקוני הזהר

[תיקוני זוהר – דף א ע"א]

(דף א ע"א) רבי שמעון אזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגניז בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעיינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושטן מההוא מיא, והוה אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע איניש בהו וכו', בזהר חדש פרשת תבוא פתוב שם: ודא אתקרי תקוני הזהר דאינון שבועין אנפין דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא.

והמשכילים יזהירו פזהר הרקיע וגומר (דניאל יב ג), והמשכילים אלין רבי שמעון וחרבייא, יזהירו פד אתכנשו למעבד האי חבורא, רשותא אתיהיב להון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא בינייהו ולכל מלאכיא אבאתכסא ובארח שכל.

ועלת על כלא יהיב רשו לכל שמעון קדישין יולכל הויין יולכל פנויין לגלאה לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה, ורשותא יהיב "לעשר ספירן לגלאה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה עד דיתי דרא דמלכא משיחא.

פתח רבי שמעון ואמר והמשכילים יזהירו פזהר הרקיע דאיהו כליל כל גוון, זהר טמיר וגניז, זהר בהיר בשחקים, זהר זריק נצוצין ומבהיק ככרן לעיינין, זהר ירוק פחמה, זהר חנור פסיהרא, זהר זהיר סומקא כמאדים, זהר כליל חנור וסומק, זהר ירוק פככב, זהר זהיר לכל עיבר, כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטרא, אהכי מהאי זהר זהרין כמה נשמתין.

נוסחא אחרינא (בתיקוני זוהר חדש בהגהה, ובדפוס זאלקווי בתיקונים כאן): תאנא והמשכילים יזהירו פזהר הרקיע, דאיהו זהר טמיר וגניז דא פת"ר, זהר בהיר בשחקים דא חכמ"ה, זהר זריק נצוצין ומבהיק ככרן לעיינין דא בינ"ה, זהר חנורו פסיהרא דא גדול"ה, זהר זהיר סומקא כמאדים דא גבור"ה, זהר מבהיק כליל ירוקא פחמה דא תפארא"ת, זהר ירוק פככב דא נצ"ח, זהר כליל אופם וסומק דא הו"ד, זהר זהיר לכל עיבר כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטר דא יסו"ד.

ואלין אינון נשמתין מאלין משכילים דאית בהון שכל לאשתמודעא ברזין דמאריהון, כלהו רשימין ומצויירין במלכותא דרקיעא כוכביא, ונהרין ברקיעא, והיינו יזהירו פזהר הרקיע, דנהרין ברקיע, (מאי הרקיע דנהרין ביה) אופ הכי אלין נשמתין נהרין בכרסא, ועלייהו כתיב (בראשית א יז) ויתן אתם אלהיים ברקיע השמים כו'.

"וכלהו פרחין מן רקיע, ודא צדיק חי עולמים דמניה פרחין נשמתין דצדיקא ונהרין בסיהרא, ודאיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון הדא הוא דכתיב (יחזקאל א כו) וממעל לרקיע אשר על ראשם, והפוך רקיע ותשפח

ביאור הגר"א

¹ באתכסא ובארח שכל. רואה לומר שלא ראו אותם בחוש אלא בהשגחה:

² לכל שמהו קדישין. הן עשרה שמות של הספירות:

³ ולכל הויין. רואה לומר הן עשרה הויות המנוקדין בט' מיני נקודות והעשירית בניקוד לבנות:

⁴ ולכל כינויין. הן עשרה מיני כינויין. ועיין בספר "שערי אורה" להר"ר יוסף ג'קטיליא, ובשאר ספרים:

⁵ לעשר ספירן. הן עשר ספירות פנימיות, שהן יו"ד ק"א וכו' ק"א, כמו שאומר בהקדמה שניה:

⁶ כזהר הרקיע דאיהו כליל כל גוונין. איהו יסוד ולכך נקרא כל:

⁷ הכי מהאי זהר זהרין כו'. רואה לומר כמו מאן דמחי בפטיש כו' כן מהאי זהר כו':

⁸ כלהו רשימין כו'. רואה לומר שיוצאין מן יסוד ונקבעין במלכות:

⁹ אופ הכי כו'. רואה לומר לא שנמשלין לרקיע, אלא לאותן שמהיירין ברקיע, והן הכוכבים, אף הן מאירין במלכות:

¹⁰ ועלייהו כתיב כו'. קודם דפרחין מניה:

¹¹ וכולהו פרחין כו'. רואה לומר לכך דימה אותן לכוכבי רקיע הואיל ופרחין מניה, אבל הן נהרין בסיהרא:

¹² ואיהו רקיע דאיהו לעיל מחיוון. שחיות הקודש הן במלכות, ד' רגלי המרכבה מסטרא דתלת אבהו והרביעית מסטרא דילה כידוע כמו שאומר בתיקון א' לזכור דאדם תמן כו', עיין שם, והוא מרכבתא עילאה:

ליה עיקר, ויסודא דמרכבתא (עלאה) דעליה קיימין חיוון (וכרסיא) דמרכבתא (עלאה), ועליה אתמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם. יעל צדיק דלעילא "קיימא עלמא דאתכסייא, ויעל צדיק דלתתא סקיימא עלמא דאתגלייא, ויהיננו ומצדיקי הרבים, "מההוא צדיקא דעלמא תליין. "מאי הרבים יאלין דאתמר עליהו הלכה כרבים דאיונון מסטרא דאבהן, דלית רבים פחות מתלת הלכה כרבים דא שכינתא.

[תיקוני זוהר – דף א ע"ב]

⁸⁶ ומתמן (ישעיה ס כא) ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, האי דאתמר בה (שם סו א) והארץ הדרם רגלי, דא שכינתא בדיאיהי כלילא מעשר ספירן, ומתמן (דף א ע"ב) אתקריאו ישראל: במלכים, צדיקים, חזנים, נביאים, מארי תורה, גבורים, חסידים, נבונים, חכמים, ראשי אלפי ישראל.

⁸⁷ וירשוותא אתיהיב לאלין נשמתין דאתתרכו מאתריהו בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה, ⁸⁸ לקנא בהאי חבורא, ⁸⁹ דאתמר בה (משלי כז י) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו, ולית צפור אלא שכינתא, דאיהי מתתרכא מאתרהא הדיא הוא דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, את לרבות שכינתא תתא, האם שכינתא עלאה, הדיא הוא דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעיהם שלחה אמכם, דתרויהו אתתרכו מאתריהו, ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין ⁹⁰ יחד מבית ראשון וחד מבית שני, בן איש נודד ממקומו דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, דאתתרך אבתריהו ⁹¹ לקיימא ביה (שם מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן שכינתא עלאה, ותהלתי לפסילים שכינתא תתא.

ועוד בן איש נודד ממקומו, ⁹² דא משה דכתיב (במדבר יב ג) והאיש משה ענו מאד, דאתתרך רוחיה אבתריהו. ועוד בן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתריה דהכי אוקמוהו רבנן בזמנא דאתתרב ביי מקדשא גזר על בתי הצדיקים דיתתבו, דאזלין כל חד נודד ממקומו, כשכינתא, דאתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח, דדיו לעבד למהוי כרביה, ורזא דמלה (איוב, טו כג) נדד הוא ללחם איה

ביאור הגר"א

⁹³ על דיקא דלעילא. הוא יסוד:

⁹⁴ קיימא עלמא דאתכסי. הוא מלכות לאיכות:

⁹⁵ ועל דיקא דלתתא. הוא מט"ט:

⁹⁶ קיימא עלמא דאתגליא. הוא עולם היצירה שסם ראה יחזקאל כדלקמן:

⁹⁷ והיינו ומצדיקי. לשון רבים, על סם שני צדיקים כנ"ל:

⁹⁸ מההוא צדיקא דעלמא תליין. פירוש, אותן הרבים שהן כל הגשמות תליין מההוא צדיקא ואותן ששרשן מיצירה תליין בצדיק דלתתא:

⁹⁹ מאי הרבים. רואה לומר למה נקראו רבים:

¹⁰⁰ אליו דאתמר עליהו כו'. רואה לומר אליו שגשמתו ושרשן מג' אבהו לפיכך זכו שהלכה כמותן שהלכה היא השכינה והיא מקבלת מן הג' אבות כמו שאמרו בזהר על פסוק כרוה נדיבי העם כו':

¹⁰¹ ומתמן ועמד כו'. רואה לומר מיסוד:

¹⁰² דאיהו כלילא מעשר ספירות ומתמן אתקריאו כו'. רואה לומר שלכך ירשו השכינה שהיא כולה מכולם ומתמן נקראו צדיקים ולכך ירשו אותה וכן כל המדות נקראו על שמה:

¹⁰³ מלכים צדיקים כו'. הן כסדר, עשר ספירות מלמטה למעלה וכולן על העשר ספירות שכולין בשכינה. כל אחד נקרא על סם שרשו ותיקונו. והכל בשכינה. וזה שאמר ומתמן אתקריאו וכו' שכולן בה כנ"ל:

¹⁰⁴ ורשותא אתיהיב כו'. חוזר למעלה כל אתכנסו וכו':

¹⁰⁵ לקנא בהאי חבורא. דבלימוד הקבלה יש מנוח לשכינתא ולכל דאזלין בתרה כדלקמן:

¹⁰⁶ דאתמר בה. רואה לומר בשכינה:

¹⁰⁷ חד מבית ראשון. שאז בבית ראשון שכינה עילאה שרתה בישראל ובבית שני שכינה תתא כידוע:

¹⁰⁸ לקיימא ביה אני כו'. רואה לומר אעפ"י שגלו מכל מקום לא שלטו בהם הקליפות ח"ו כמו שאומר בתיקונים לקמן ומביא זה הפסוק לראיה ששניהם גלו:

¹⁰⁹ דא משה. כי רוחו מתלבש בכל דור ודור בצדיקים ובעלי תורה כמו אור השמש שזורה כלילה בכוכבים ויסורי הצדיקים וגלותן הן יסוריו וגלותו שגלו נאמר והוא מחולל כו':

¹¹⁰ דאתמר בה ולא כו'. דמפסוק דלעיל לא משמע אלא דאיהו בגלותא אבל כאן מביא ראייה דאיהו אזלא נע ונד:

לאי"ה דמרחם עלה, אוף ה"י (ישעי, נא יח) אין מנהל לה וגומר, ובגין דא דיו לעבד למהוי כרביה, ולית לחם אלא אורייתא, האי גרם למארי תורה דאזלין מתתרכין.

זכאה איהו מארי מתיבתא מארי מדרש מארי תורה, דגם צפור מצאה בית (תהלים פד ד), לביית דנשמעין ביה פתגמי אורייתא, דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעיתא, גם צפור מצאה בית תמן, ובגין דא אוקמוה רבנן ליכל בית שאין נשמעין בו דברי תורה לסוף תתרכ, ואלין דנשמעין דברי תורה בהון אתקריאו ביצים אפרחים בנים, ביצים מארי מקרא, אפרחים מארי משנה, בנים מארי קבלה.

ועליהו אתמר (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרחים או על הביצים, שלח תשלח מניהו, אבל על מארי קבלה אתמר (שם) לא תקח האם על הבנים, דלית סכלתנו לאשתמודע בשכינתא פאלין מארי קבלה, ואלין עבדין לה דירה ולקודשא בריך הוא ופרחין עמה, בכל אתר דאיהי פרחת כלהו מנדדין עמה בשליחותא דילה, אבל אפרוחי לית גדפין דלהון שלמין דפרחין בהון, לידאינון פקודי דעשה, כל שכן ביצים, ובגין דא אתמר עליהו לגבי אימא שלח תשלח את האם.

עד דאמר מלין אלין הא סבא אזדמן ליה ואמר, והא כתיב ואת הבנים תקח לך, אמר ליה סבא כל אתין לרבויי, ובגין דא לא אמר והבנים תקח לך, אלא ל"ואת, לרבות אפרוחים, אבל לא אמר הבנים תקח לך, אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא דהכי הוא ודאי, ובנים אינון ודאי ליתחות אימא עלאה, חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים, חסידים מסטרא דחסד דרגא דאברהם, ואוקמוה עליה אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, לידעביד ליה קן לדאיהו אכסניא דיליה, ל"ודא שכינתא דאיהי קן דיליה בית דיליה היכל דיליה, מלון דיליה "ובארעא קדישא איהי יחודיה ובייתה, "ולאו מלון ואכסניא, אלא כפום ההוא בר נש דתקין לה, מ"ובגין דא יתיב מדת חסד לאברהם.

גבורים מסטרא דגבורה דיהבין תוקפא למאריהון לכבוש עבד תחת רבו ושפחה תחות גברתה מ"בקשורא דתפלין, דמאן דלית ליה תפלין בשעת קריאת שמע, מ"מסטרא דיליה מ"שליט עבד ושפחה על עלמא, ובההוא שעתא רגזא שכינתא, מ"הדא הוא דכתיב (משלי ל כב) תחת עבד פי ימלוך ושפחה פי תירש גבירתה. [תיקוני זוהר - דף ב ע"א]

(דף ב ע"א) מ"ואוף ה"י איהי רגזא יתיר על נבל כי ישבע לחם (שם), מ"דאתמר ביה (שם ט ו) לכו לחמו בלחמי, דאיהו קמץן נבל בממוניה מ"נבל שמייה, דלאו איהו נדיב ולאו איהו מזרעא דאבהן דאתמר עליהו

ביאור הגר"א

לא אי"ה דמרחם עלה אוף כו'. פירוש שאין מרחם על האדוקים כמו שאין מרחם על השכינה כמו שכתוב אין מנהל לה:

בב בית דנשמעין כו'. רואה לומר גוף האדם שנשמע בו דברי תורה כמו שאומר לקמן בסמוך ואילין עבדין דירה כו':

בג כל בית כו'. רואה לומר על הגוף כנ"ל:

בד דאינון פקודין דעשה. שנקראו כנפים כמו שאמרו (שבת מט ע"א) מה יונה כנפיה כו' ולימוד תורה הוא ממנוות עשה:

בה ואת לרבות אפרוחים. דכלאו הכי הוה אמינא ששלח לא קאי אלא על ביצים דסמוך ליה:

בו תחות אימא עילאה. רואה לומר השכינה:

בז דעביד ליה קו. רואה לומר שלכך אמר עם קונו לשון קו:

בח דאיהו אכסני' דיליה. רואה לומר שהקב"ה הוא אכסניא של האדם העניו, ועושה לו יתברך קו. ומאי הוא הקו ואמר:

בט דא שכינתא. רואה לומר שמייחד אותו יתברך בשכינה:

בז ובארעא קדישא כו'. רואה לומר מה שאמרתי בית דיליה היכל דיליה, לא אמרתי אלא בארעא קדישא אבל בגלותא קו ומלון:

מח ולא מלון ואכסניא כו'. רואה לומר מה שאמר דעביד ליה קו כו' מה כריך למעשו של אדם לקו, הא אמרת דשכינתא איהי קו דיליה ומלון לכך אמר דלאו איהי מלון לקב"ה אלא כפום דתקין לה בר נש וזהו חסיד כו':

בכ ובגין דא יתיב כו'. לפי שכל מעשיו לעשות חסד כידוע ואכסניא היה:

בג בקישורא דתפליון. כמו שאומר להלן דבתפילין של ראש קושר עבד תחת רבו, ובשל יד שפחה כו':

בד מסטרא דיליה כו'. פירוש מלך נשמתו שכל הפגמים בא מלך נשמתו:

בה שליט עבד ושפחה. רואה לומר ס"ס ולילית:

בז הדא הוא דכתיב תחת עבד וכו'. וסם נאמר תחת שלש רגזא ארץ דהיא שכינתא:

בז ואוף הכי איהי כו'. לפי שהתחיל לפרש שלושה דברים, מפרש כל הג' דברים:

(תהלים מז י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ, יְדֵהָא קַמְצָן אִיהוּ עֲנֵי הַדַּעַת, בְּתַר דְּלָא עֲבִיד טִיבּוּ לְמֵאֲרֵי תוֹרָה לְמַהוּי מַחְזִיק בְּיַדֵּיהוּ, יִאֲוֹרֵייתָא בְּלָא פְקוּדֵיָא לָאו אִיהִי תוֹרַת יְהוּ"ה.

מֵאֲרֵי תוֹרָה מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצַעִיתָא, יִבְדִּיבֵיהּ חֲצוֹת לִילָה הָוָה קָם דָּוִד לְחַבְרָא לִיָּה בְּשִׁכְנֵיתָא דְאַתְקְרִיאת לִילָה, יִאֲוִיָּהוּ שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה (ישעיה כ"א יא), לִיל ה', לִיל שְׁמוֹרִים הוּא לִיָּהוּ"ה (שמות יב סב), יִבְגִּינָה אֲתָמֵר כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּלִילָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, שְׁנֵאֲמֵר (תהלים מב ט) יוֹמָם יִצְוֶה יְהוּ"ה חֶסֶדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי.

חֲזוּזִים נְבִיאִים מְסֻטְרָא דְנִצְחָ וְהוּד, יִבְדִּבְהוֹן כְּלִילָן תְּרִין שְׁמֵהֶן דְּאִינוּן יֵאֵהוּדוּנָה"י, דְּבַהוֹן תְּמַנְיָא אֲתוּוֹן, לְקַבֵּל תְּמַנְיָא סְפָרֵי נְבִיאִים, יִבְנִיבֵיאִים יִתְרִין הָא עֲשׂוֹר, לְקַבֵּל עֲשׂוֹר סְפִירָן, יִלְקַבְּלֵיהּ חֲזָא יְחִזְקָאֵל עֲשׂוֹר מְרָאוֹת. צְדִיקִים מְסֻטְרָא דְצְדִיק, עַל כָּל אֲלִין אֲתָמֵר (דברים כ"ב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים.

וְעוֹד אֲלִין יִבְדִּעְסָקִין בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה, וְנִטְרִין פְּקוּדֵהָא דְאִינוּן תְּרִין גְּמֻזָּה"י מְצוֹת סְדִילִין מִשֵּׁם יְהוּ"ה כְּעַנְבִּין בְּאַתְפָּלָא, כִּבְדִּי לִיחְדָּא בְּהוֹן לְשֵׁם יְהוּ"ה בְּשִׁכְנָה, כְּבָר נִשְׁדַּמְתִּיחַד עִם בֵּת זוּגִיָּה סְבִכְלֵי אֲבָרִין דִּילִיָּה סְדִילֵי אֲפָקָא זְרַעָא מְעֻלָּא, אֲתָמֵר בְּהוֹן (שם) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, וְאֲלִין דְּלָא מְשַׁתְּדִלֵי בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמָּה, אֲתָמֵר בְּהוֹן שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת סְרָבוֹת שֵׁם יְהוּ"ה דְּאִסְתַּלַּק עִמָּה מֵהוּא בְּרַ נִשְׁ.

ביאור הגר"א

^{מח} לדעתו ביה לכו וכו'. רוצה לומר על הקמץ שאינו מחזיק ידי לומדי תורה והוא בעצמו לומד תורה ששונא אותו ואת תורתו. כמו שאמרנו בגמרא (ויצאת קט ע"ב) כל האומר אין לי אלא תורה אף תורה אין לו. וכן אמרו במסכת עבודה זרה (ז' ע"ב) כל העוסק בתורה כלבד דומה כמי שאין לו אלוה, עיין שם:

^{מט} נבל שמייה. כמו נבל בעלה של אביגיל:

^נ דהא קמץ איהו עניי הדעת. ונתן טעם למה נקרא קמץ נבל וקאמר דאיהו עניי הדעת ועניי הדעת נקרא נבל כמו שכתוב (דברים ל"ב ו) עם נבל ולא חכם:

^{נא} ואורייתא בלא פקודיא כו'. לכך אינו מרצה בתורתו אחר שאין חפץ במעשים לחזק ידי תלמידי חכמים:

^{נב} דביה חנות לילה כו'. מביא ראיה שהתורה מסטרא דעמודא דאמנעיתא שלכך היה קם כלילה לעסוק בתורה לחבר מדת לילה למדת התורה:

^{נג} ואיהו שומר כו'. מביא משלושה פסוקים שלילה נקראת השכינה, שומר מה מלילה שאנו אומרים להקב"ה מה תהא משכינתא, מתי תיפוק מגלותא ועוד פירש לילה רוצה לומר שהיא ליל ה"א וכן ליל שמורים:

^{נד} ובגינה. רוצה לומר בשביל השכינה שעסק הלילה בגינה:

^{נז} דבהו כלילין כו'. מביא ראיה דנכח הוה אינון לקבליה דנביאים:

^{נח} ונביאים תרין כו'. עוד ראיה על הנ"ל:

^{נח} תרין. נביאים ראשונים ואחרונים:

^{נח} ולקבליה חזא כו'. שנתנבא מנכח הוה והו כלולין מעשר כנ"ל:

^{נז} דעסקין באורייתא לשמה. רוצה לומר בשביל השכינה, לייחד אותה עם התורה. והענין של לשמה שלומד על מנת לקיים מצוותיה של התורה והמלות הן בשכינה אם כן הוא לשמה:

^פ ונטרין פקודהא. של השכינה:

^{סא} דתליין משם ה' כו'. כלקמון, ו"ה עם זכרי רמ"ח כו':

^{סב} כדי לייחדא לשם כו'. דתרי"ג מצוות אינון זה ותליין בשם ה':

^{סג} בכל אברין דיליה. שתר"ג מצוות הן נגד איבריו של אדם, מצוות עשה נגד רמ"ח איברים ומצוות לא תעשה נגד סמ"ה גידיו. וע"י עסק התורה שהוא שם ה', לקיים המצוות שהוא בשכינה, מתייחדים:

^{סד} לאפקא זרעא מעליא. שעי' הזרע הוא מתייחדים שניהם כן הקב"ה ושכינתא מתייחדים על ידו. ורוצה לומר ולכן נאמר על הבנים והוא נקרא בן:

^{סה} לרבות שם ה' כו'. רוצה לומר, אעפ"י שעוסק בתורה שהוא שם ה' מכל מקום הואיל ושכינתיה לא אשתכחת תמו, אשתלק שם ה' גם כן, דשכינתא איהו קו דלילה ומלון וכנ"ל:

ועוד אליו דאוקרין שבתות וימים טובים, אתמר עליהו לא תקח האם על הבנים, סידעבדין עובדא דבנין עם שבת מלפנתא, ועם קודשא בריך הוא דאיהו יום השבת, מאן דקיים ביה (ישעיה נח יג) וכבדתו מעשות דרכיך, האי איהו (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך וגומר.

סידתלת עלמין ניהו, סידתרין ירית בכבוד אב ואם, סידתלת ירית באורייתא, דכליל לון ב"ן י"ה, סידתא הוא דכתיב (דברים ל כ) כי הוא חייך ואורך ימך, כי הוא חייך בעולם הזה דא גן דלתתא, וארך ימך דא עלמא דאתי עלמא אריכא, על האדמה אשר יהו"ה אלהיך נותן לך עלמא שפלה.

ועוד אליו דקשרין לשכינתא עם קודשא בריך הוא סידקשורא דתפלין, אתמר עליהו לא תקח האם על הבנים, ואינון דלא קשרין לון כחדא, אתמר בהון שלח תשלח את האם, ועוד אליו דמיחדין לון כחדא, לעמודא דאמצעיתא ושכינתא תתא בתתא בקריאת שמע, אתמר עליהו לא תקח האם על הבנים, ואליו דלא מיחדין לון ביחדא דקריאת שמע, כתיב בהון שלח תשלח את האם.

ועוד אליו דנטרין אות ברית סידתחומיה, דאיהו שמונה ימים, ונטרי אות שבת בתחומיה, סידאינון י"י סידאהדונה י"י, דבגינייהו אוקמוה מארי מתניתין, דלא אשתכח בר נש פחות מתרוייהו, כתיב לא תקח האם על הבנים, ואינון דלא אשתכחו בכל יומא בשתי אותות אלו דאינון אות תפלין ואות ברית מילה, ובשבת אות ברית ואות שבת, כתיב בהון שלח תשלח את האם.

ואי תמרון אמאי צריכין למהוי תרוייהו בכל בר נש בכל יומא, בגין דלא תשתכח שכינתא דאיהו יו"ד מן אדנ"י, יחידא בלא קודשא בריך הוא דאיהו יו"ד מן יהוה, יאהדונה י"י. [תיקוני זוהר – דף ב ע"ב]

(דף ב ע"ב) וצריך בר נש דלא ישתכח בכל יומא פחות מתרוייהו, ואי לא עליה אתמר (משלי טז כח) ונגון מפריד אלוף, דאפריד אלופיה דעלמא משכינתא, נוקבא אתמר בה (שמות לא יז) אות היא לעולם, דכורא ברית מלח עולם היא, ובגין דא אות תפלין נוקבא, אות ברית דכורא, ורזא דמילה (דברים ל יב) מ"י י"י עלה ל"נו ה"שמימה, ברישי תיבין מיל"ה ובסופי תיבין יהו"ה, בתפלין נוקבא דא הוא דכתיב (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה י"ד כהה.

ביאור הגר"א

¹⁰ לעבדין עובדין דבנין. רוצה לומר שלכך נקראו בנין, שבת מלכתא שהיא השכינה ויום השבת שהוא הקב"ה, הן אז ואם ולכך כריך לכבדו כמו שכתוב כבד את אביך כו':

¹¹ תלת עלמין כו'. רוצה לומר סופא דקרא דכבד, למען יאריכוון ימך ששם נאמר שני דברים כלבד אזל בתורה נאמר שלושה דברים, כי היא חייך וגו':

¹² תרין ירית כו'. נגד אבא ואמא:

¹³ ותלת ירית. רוצה לומר בתורה זוכה לכל הג' דברים:

¹⁴ דכליל לון בן י"ה. רוצה לומר שז"א נקרא בן י"ה כמו שאומר בתיקונים לקמן, כי הוא בן או"א שנקראים י"ה, י' – אבא, ה' – אמא, והוא כליל לון לפיכך נקרא יהו"ה לפיכך זוכה על ידי התורה שהיא ז"א לג' עולמות:

¹⁵ ה"ה"ד כי כו'. דקאי על התורה:

¹⁶ בעולם הזה דא גן כו'. שהן ג' עולמות שג"ן שוכנים בתוכם, נפש – בעולם הזה ורוח – בגן עדן ונשמה – בצורא דחיי שהוא עלמא אריכא ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל:

¹⁷ בקישורא דתפלין. שהקשר הוא יסוד שקושר תפלין – נוקבא, עם הרצועה שהוא וא"ו כדלקמן. ובכולהו כריך קישורא דתרווייהו כדלקמן בסמוך ללא ישתכח בכל יום פחות מתרווייהו:

¹⁸ בתחומיה דאיהו ח' ימים כו'. לתחום שבת הוא ח' אלפים אמות וכן מילה לח' ימים ואינון ביסוד שהוא ח' לחכמה שהיא ראשית כמו שכתוב על השמינית:

¹⁹ דאינון י' י'. דתרווייהו הן אותות כדקאמר אות ברית ואות שבת לכל אות היא י' דאיהו יסוד, יו"ד זעירא:

²⁰ מן יאקדוק"י. אות ברית, יו"ד מהוי' דאיהו זכר ואיהו סליק עד מוחא דאיהו חכמה שלכך נקרא משכיל ואות שבת היא נוקבא כמו שכתוב אות היא לעולם ולכך היא יו"ד מן אדנ"י, יסוד דידה, אות אחרון מן אדנ"י:

²¹ יד כהה. דאיהו נקראת יד והיא כהה דהיא אספקלריא ללא נהרא:

ע"ככל אַתּר אַתּר אַתּר לְרַבּוֹת שְׁכִינְתָּא תַתְּאָה, הָאֵם, אִם הָאֵמוּנָה דְאִיּוּ בִינָה, וְעַלָּה אַתְּמַר בְּכָל אַתְּר הֵכָא (נ"א) בְּכָל אַתְּר אַתּר לְרַבּוֹת, וְהֵכָא לְרַבּוֹת חֲכָמָה עֲלָאָה - אב, הָאֵם דְאִיּוּ בִינָה, וְעַלָּה אַתְּמַר הֵכָא) לֹא תִקַּח הָאֵם, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (מְשַׁלֵּי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, ע"וּאִיּוּ אִוְרִייתָא דְלְעִילָא דְאַתְּמַר בָּהּ (שם א ח) וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמִיךָ.

פ'ועל קן ד'צפורא דא אתמר, (ישעיה דו) וספה תהיה לצל יומם (וגומר, ואיהו לשון סכך שמסככת בה אימא על בניה), אפרוחים דילה תלת הדסים ותרי בדי ערבות ולולב, או ביצים דא א'אינון א'תרוגין דכל חד שיעוריה בכביצה, ואלין דרשימין בהון כתיב עליהו לא תקח האם על הבנים, תלת הדסים רמזין לתלת אבהון, תרי בדי ערבות לתרי נביאי קשוט, לולב צדיק פ'פתמר יפרח (תהלים צד יג), א'תרוג רמזו לשכינתא, סופה רמזו לאימא דמסככת עליהו, הא אינון א'תמניא לקבל יאהדונה, דאיהו חושבן סופ'ה (נ"א לקבל כ"ו ה"ס, ותרין שמהן לקבל כת'ר חכמ'ה, למהוי בלהו עשר ספירן בכל נענוע ונענוע דלולב ומיניו, וכן) ו'בכל פקודא ופקודא, ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידיהו, כתיב בהון "ש'שלח תשלח את האם, בכל אתר את לרבות חכמה עלאה). כ"ו ה"ס ואלין דלא נטלין אלין סימנין בידיהו, כתיב בהון "ש'שלח תשלח, כת'ר חכמ'ה דאינון שרין באלין תמניא למהוי בלהו עשר ספירן בכל נענוע ונענוע דנענועי דלולב ומיניו, ובכל פקודא ופקודא.

ועל האי צפור קא רמזו רבנן בהגדה (נ"א ד'דבתרא, דרבה בר בר חנה דהוה א'זיל בספינתא, וחזא להאי) דחזי ל'ההוא צפרא, ד'ימא מטא עד קרסולוי, פ'ומאן צפור הכא חד מאלין אפרוחי (נ"א או מאינון ביצים, אפרוחים) פ'כגון פרחים דלאו אינון גמר פרי מתתא לעילא, או מבנים שית דאינון מעילא לתתא תחות אימא עלאה, ד'הא ביצים מסטרא דאימא תתא אינון דאיהי ביצה, אפרוחים מסטרא צדיק מתתא לעילא, א'אלא לא הוה אלא מאלין אפרוחי וצדיק שמהי א'עמודא חדא א'מארעא עד רקיעא, ו'ימא מטי עד קרסולוי אלין נצח והוד, דאימא עלאה א'איהי ימא דאתפשטת לחמשין תרעין, עד קרסולוי דההוא עופא.

ביאור הגר"א

ע" והכא בכל אתר את כו'. הכא מפרש דכל מקום שאומר בזמנה מקומות שלח כו' על קב"ה ושכינתיה מן האדם, הוא הדין דקאי על אור"ח מן בניו דאינון ז"ן והולך ומפרש כאן דשלח קאי על אב ואם ולמטה הוא מפרש ועל קו ל'יפורה כו' דבנים ואפרוחים וביצים הם ז"ן:

ע" ואיהי אורייתא כו'. הוא עוד ראייה דהיא אס שידוע דהיא אורייתא כמו שאמרו חמשים שערי בינה כו' וכתיב תורת אמר:

פ ועל קו ל'יפורה דא. מה שאמרנו עכשיו שהיפורים הן ז"ן והקו המסכך עליהו אימא עלאה דעלה נאמר ל' תקח וכו' וכן אמר בחיקון ו' דקו ליפור היא סוכה, אימא עילאה כו', עיין ס:

פ' אינון א'תרוגי דכל חד כו'. שגם היא כלולה מו"ק ורואה לומר שלכך נאמר ביצים לשון רבים:

פ' כתמר. ל'איהו לולב, כפות תמרים:

פ' תמניא לקבל כו'. דז"ן הן הוי' אדנ"י והן כלולין באימא עילאה:

פ' ובכל פקודא ופקודא. רואה לומר וכן בכל פקודא כריך להיות עשר ספירות כלילין בה:

פ' שלח תשלח כתר חכמה. ואת האם היא אימא עילאה:

פ' דבתרא. פירוש דמסכת בבא בתרא:

פ' אזיל בספינתא. פירוש שירד אל הים שהוא ים החכמה:

פ' ומאן ליפור כו'. הוהר שאיל על איזה ספירה מז"ן הוא רומז כאן:

פ' כגון פרחים כו'. רואה לומר ו'ק הכלולין ביסוד. דתרין ווי"ן הן ת"ת ויסוד. ובת"ת הן באור ישר, מעילא לתתא, וביסוד מתתא לעילא, באור חוזר:

פ' דהא ביצים כו'. הוא ראייה לדבריו, דבנים הם תחות אימא עילאה על כן יס לספק מאן, או מבנים דגם הם ליפורים ומה דלא קראן אפרוחים דאפרוחים הן ללאו גמר פרי, או מאפרוחים ומפרש:

פ' אלא לא הוי כו'. ויס לפרש הכל על רב"ח דרב"ח מפרש שלא תטעה דליפרא הוא מבנים לכך קאמר דימא מטי כו' דקאי על כדיק כמו ש'מפרש והולך:

פ' עמודא חדא כו'. דרב"ח קאמר שם ורישיה מטא לשמיא:

פ' מארעא עד רקיע. דכן כתיב כי כל בשמים ובארץ ומתרגמינן לאחיד כו':

פ' איהו ימא. ים בגימטריה חמשים:

כִּי־כְגוֹנוֹא דָא יו"ד איהו עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמַנִּין ה' אֵינוֹן חֲמֵשִׁין, עֶשֶׂר בְּכַל סְפִירָה מֵאֲלִין חֲמֵשׁ מַחְסָד עַד הוֹד, יְסוּד נְטִיל לֹון כְּלָהוּ וְאִיקְרִי זִכְ"ל כְּלִיל מֵאֲלִין חֲמֵשִׁין, זִיכְרִסְיָא דְלִתְתָא זִי"ם הַמְלַח כֶּסֶף דִּין.

עוֹף דְאִיהוּ צְפוֹר דִּילִיָּה אִיהוּ מִטְטְרוֹ"ן, זִי"עֲלִיָּה אֲתָמַר (קֹהֶלֶת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְקָרִיאַת שְׁמַע דְאִיהוּ כְּלִיל קְשִׁית יוֹמִין דְחוֹל וְשְׁלִיט עֲלֵיהּ, וְנָטִיל הֵהוּא קוֹל וּפְרַח בֵּיה עַד עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, זִי"עֲלִיָּהוּ קוֹל יְהו"ה עַל הַמַּיִם, (תְּהִלִּים כט ג) וְלִית מַיִם אֲלָא תוֹרָה, וְאִיהוּ קוֹל יְהו"ה בְּהִדְרָא, עַד שִׁית קָלִין זִי"עֲלִיָּהוּ שְׁבִיעָא לֹון זִי"בְאִימָא.

[תִּיקוֹנֵי זוֹהַר – דָּף ג ע"א]

וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד זִי"דְבָר (קֹהֶלֶת י כ), דָּא צְלוֹתָא, זִי"דְמִטִּי לָה עַד צְדִיק חֵי עֲלָמִין, כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן, דְאֲתָמַר בְּהוֹן (מִשְׁלֵי י ו) וּבְרַכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, חֵי הָעוֹלָמִים, וְצְלוֹתָא אִיהוּ דְבוֹר דְרַכִּיבַת עֲלִיָּה, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְגַבְהָ בְיוֹמִין דְחוֹל, וְדָא שְׁכִינְתָא וְדָא אֲדִנ"י, זִי"רְזָא דְדְבוֹר (תְּהִלִּים נא יז) אֲדִנ"י שְׁפָתַי תִּפְתַּח וְגוֹמַר, קוֹל רַכִּיב בְּפוּמוֹי, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְתַרוּיָּהוּ זִי"כְגוֹנוֹא דָא יֵאֵהֲדוּנָה"י, וְהִכִּי סְלִיק מְלָא"ךְ כְּחוֹשְׁבֵן תְּרִין שְׁמָהֵן כְּחָדָא, וּבְגִין דָּא אֲתָקְרִי מְלָא"ךְ שְׁשֵׁר הַפְּנִים, דְעַל יַד שְׁלִיחָא דָּא מְתִיחְדִין בְּשִׁית יוֹמֵי דְחוֹל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא לָא סְלָקִין תְּרִין שְׁמָהֵן אֲלִין, דְאֵינוֹן עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׁכִינְתָא, וְלָא מְתִיחְדִין עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, אֲלָא בְצְדִיק חֵי עֲלָמִין, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְקָרִיאַת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר דְבוֹר דְצְלוֹתָא, וְלָא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, וּבְגִין דָּא (מִשְׁלֵי י כה) וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם הוּא וַיְכַלּוּ, (דָּף ג ע"א) כְּלִיל כְּלָא, וּבֵיה מְתִיחְדִין תְּרִין שְׁמָהֵן אֲלִין, וְעַל תְּרִין שְׁמָהֵן אֲלִין אֲתָמַר (דְּהַ"א טז לג) זִי"עֲלִיָּהוּ כָל זִי"עֲלִיָּהוּ הִיעֵר, זִי"בְּנִיעֲנָה מְלָא"ךְ זִי"מְגוֹ אֲשָׁא מְשַׁמְיָא זִי"וֹאֲמַר, הֵן הֵן מְעַשָּׂה מְרַכְבָּה, זִי"וֹהוּ מְתַקְבְּצִין מְלָא"כֵי הַשָּׁרַת זִי"כְּבִמְזוּמֵי חֲתָן וְכָלָה. אֲמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא בְרִיךְ יְהֵא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא דְאֲמַר מְלִין אֲלִין, לְיַחְדָּא בְּהוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָא.

בִּיאור הגר"א

כִּי כְגוֹנוֹא דָא כו'. דְהִיא נִקְרָאת י"ה עַל שֵׁם אֲו"ח דְהִיא כְּלוּלָה מִשְׁנֵיהֶם:

כ"ל. גַּם כֵּן גִּימַטְרִיָּה נ"ן:

זִי"כְרִסְיָא לְתַתָּא. הִיא מַלְכוּת וְרוּחָה לּוֹמַר כֹּאן דְקָאִי גַם כֵּן עַל מַט"ט דִּימָא דְמַטִּי עַד הַקְּסוּלוֹי הִיא שְׁכִינְתָא תַתָּא שְׁגַם כֵּן נִקְרָאת יֵם כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ וְהוּא גַם כֵּן מֵאֲרַעָא עַד רְקִיעַ שְׁהִיא מְרַכְבָּה לְתַרוּיָּהוּ כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ וְהוּא בְּדַמּוּתָא לְדִיקָא דְבַחוּל עַל יְדוֹ מְתִיחְדִין וּבְשַׁבְּתָא עַל יְדֵי לְדִיקָא ח"י עֲלָמִין:

זִי"ם הַמְלַח. דְמַלְחָה הוּא דִין כִּידוּעַ וְהוּא מַלְכוּת וְזֵה שְׁאֲמַר כְּסָא דִין דְתַרִּין כְּסָאוֹת, כְּסָא רַחֲמִים וְכְסָא דִין וְהוּן אִימָא עֲלָהָה וְאִימָא תַתָּא וְהוּן ג"כ תְּרִין יוֹמִים, דִּים דוּמָה לְרַקִּיעַ כו' עַד דוּמָה לְכְסָא הַכְּבוֹד וְזֵה שְׁאֲמַר יֵם הַמְלַח – כְּסָא דִין:

זִי"עֲלִיָּה אֲתָמַר כִּי כו'. מְבִיא רַחֲמֵי דְמַט"ט נִקְרָא לְפֹור:

זִי"ת יוֹמִין דְחוֹל. הוּן ו"ק דִּילִיָּרָה:

זִי"ח דְאִיהוּ קוֹל. מְבִיא רַחֲמֵי קוֹל הוּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דו' קָאוֹת הוּן תוֹרָה:

זִי"ב וְאִיהוּ שְׁבִיעָא לֹון. רוּחָה לּוֹמַר מַט"ט הוּא קוֹל הַשְּׁבִיעִי לּו"ק דְאִיהוּ שְׁלִיט עֲלֵיהּ כְּנ"ל:

זִי"ב צְאִימָא. רוּחָה לּוֹמַר מַלְךְ אִימָא הַתַּחְתּוֹנָה הוּא קוֹל הַשְּׁבִיעִי לְכַךְ נִאֲמַר יְחוּלָל אֵילוֹת:

זִי"ד דְבַר דָּא לְלוֹתָא. לְלוֹתָא הִיא מַלְכוּת שְׁנִקְרָאת דְבַר כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְקַמֹן:

זִי"ה דְמַטִּי לָה כו'. שְׁמַשׁ זִיווּג הַשְּׁכִינָה:

זִי"ו וְרֵזָא דְדִיבּוֹר אֲדִנִי כו'. שְׁמַשׁ הַדִּיבּוֹר וְלַכְךָ אֲוֹמְרִים אֹתוֹ קוּדְם הַתַּפְּלָה שְׁהִיא לִיבּוֹר:

זִי"ז כְּגוֹנוֹא דָא כו'. שְׁעַל יְדוֹ מְתִיחְדִים:

זִי"ח שְׁר הַפְּנִים. דְאִיהוּ כְּדוּגַמַת הַלְדִיק בִּין זו"ן:

זִי"ט אֲזִ יִרְנָנוּ. דְלֹא בְּגִימַטְרִיָּה ח' דְהוּן ח' אֹתוּיֹת דְתַרִּין שְׁמָהֵן הַג"ל:

זִי"י יִרְנָנוּ. הוּן קוֹל וְדִיבּוֹר:

זִי"א עֲלֵי הִיעֵר. שְׁהוּן נִקְרָאִין עַז הַחַיִּים וְעַז הַדַּעַת:

זִי"ב וְנַעֲנָה מְלָא"ךְ. הוּא מַט"ט כְּנ"ל:

זִי"ג מַגּוֹ אֲשָׁא מְשַׁמְיָא. הוּא זו"ן שו"א נִקְרָא שְׁמִים וְשְׁכִינָה נִקְרָאת אֲשָׁא:

זִי"ד וְאֲמַר הוּן כו'. שְׁאֲלוּ הַשְּׁנֵי שְׁמוֹת הוּן מַעֲשָׂה מְרַכְבָּה שְׁנַעֲשָׂה מְרַכְבָּה לְתַרוּיָּהוּ כְּנ"ל:

זִי"ה וְהוּן מְתַקְבְּצֵי מַה"ש. דְבַשְׁעַת הַיְחוּד וּפְנִיָּהם וְכַנְפֵיהֶם כו' כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְקַמֹן:

זִי"ו כְּבַמְזוּמֵי חֲתָן וְכָלָה. הוּן יְחוּד תְּרִין שְׁמָהֵן הַג"ל שְׁנִקְרָאוּ חֲתָן וְכָלָה כִּידוּעַ:

קום אליהו נביאה ליקרא דקודשא בריך הוא ושכינתיה, ויתערון עמך שאר נביאי, ועביד ליה קנא בהאי חבורא, ולכל משריין דאזלין מתתרכי בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה, לחברא לון בהאי חבורא, לאשתפחא ביה נייחא לאלין משריין דנשמתיין דאזלי מתתרכין משכינתא, דאיהי יחידאה איכה ישבה בדר (איכה א א), ולאשתפחא ביה נייחא למשריין דקודשא בריך הוא, דאתמר בהון (ישעיהו לג ז) הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון, ולית שלום אלא קודשא בריך הוא.

קום לחברא לון בהאי חבורא, דהא כד אית בישראל משפילים, מאלין דאתמר בהון (דניאל יד ג) והמשפילים יזיהירו זוהר הרקיע, דא דאתקרי ספר הזהר, דידעין למפלח למאריהון, ולאפקא אזכרות דשמעון דקודשא בריך הוא ושכינתיה בכונה, ולחברא לון בקול דקריאת שמע, ובדבור דצלותא, דאינון תרין שמעון יאהדונה^{קי}, דבהון כלילין כל שמעון והוויין^{קכ} וכנוויין^{קכא} ועשר ספירן.

כמה מלאכין דאינון חיוון דמרפכתא ושרפים ואופנים, וכל עשר כתות דכלילין בהון דמשמשין לעשר ספירות, בלהו ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א יא) לפומוי, לקבל אלין אזכרות, דאינון יאהדונה^{קי}, בין בקריאת שמע בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות, דבכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל, צריך לכוונא דיבור באדני^{קכ} קול ביהויה, וליחדא לון כחדא, ביחדא^{קכא} דאיהו יחיד נעלם, דמחבר לון ומיחד לון כחדא, וביה צריך הפונה, דלא תליא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבבתא.

כד נחית קודשא בריך הוא בקריאת שמע, אתמר בחיון ואשמע את קול כנפיהם (שם כד), בעשר מיני נגונים, בשיר פשוט דאיהו י' כת"ר, כפול דאיהו י"ה חכמ"ה ובינ"ה, משולש ביהו"ו דאיהו חס"ד גבור"ה תפארת, מרובע ביהו"ה דאיהו נצ"ח הו"ד יסו"ד מלכות, ונטלין ישראל צפרא קדישא ביניהו, וקראן בה לישראל דאיהו עמודא דאמצעייתא, והיינו שמע ישראל, הא נחית לגבה, קרי צריך לקשרא ליה בהדה, וליחדא לון ביחדא חדא בלא פירודא כלל, ובגין דא מאן דשח בנתיים עבירה היא בידו ההיא שיחה.

וקשרין ליה בהדה, א"ח עם ד' (ק"ט) ובמאי קשרין ליה בהדה לא"ח עם ד'), כלילא מארבע פרשיין, בגין דלא יהא פרח מינה, ואשתארת יחידה, איכה ישבה בדר, ובגין דא קשרין ליה בהדה בכמה קשורי דתפלי, בכמה קשורי דציצית, דלא יזוז מינה.

[תיקוני זוהר – דף ג ע"ב]

וכל קשר איהו מסטרא דא"ח י', ותרין קשרין אנון, דאנון קשר דרישא קשר דדרוץא שמאלא, ואנון י"י מן יאהדונה^{קי}, יהו"ה ארבע פרשיין דתפלי, וראו כל עמי הארץ פי שם יהו"ה וכו' (דברים כח ז), קראדני^{קכ} ארבע בתי דתפלי, אהי"ה אשר אהי"ה מלגאו דתפלין, בכ"א אזכרות דתפלין דרישא ובכ"א אזכרות דתפלין דיד, קכ"דא אימא עלאה, תפלי דמארי עלמא קארינן ליה, תפלין על רישא דעמודא דאמצעייתא, כסי ליה אימא בגדפהא דאינון רצועין דתפלי, קכ"דקשרין ליה ישראל בשכינתא תתאה בתפלין דיד, וליה אמרין שמע ישראל, קכ"דברא קכ"דסבא דסבין, ודא חכמה עלאה, ועל שמיא אתקרי עמודא דאמצעייתא ישראל, שיר א"ל. שיר

ביאור הגר"א

^{קי} דאיהו יחיד נעלם. רוצה לומר אין סוף כמו שאומר בהקדמה שניה ולית לידע בך כלל ובר מינד כו':

^{קכ} כריך לקשרא ליה כו'. שכריך מקודם להניח תפילין דבשעת קריאת שמע יהיה קשור בתפילין ומיחד בקריאת שמע:

^{קכא} ובמאי קשרין. רוצה לומר כיצד קושרין:

^{קכב} אדני^{קכ}, ד' בתי דתפילין. הוא בשל יד כדלקמן ח' ע"ב עיין סס. ולא נחית הכא חלל לפרושי סס הויה וחללי דליתנייהו בתפילין ומפרש והולך דתפילין דרישא הוא דז"א, הו"ו ודיד – דנוקבא. והתפילין דז"א הוא אימא עילאה וזהו תפילין של ראש ותפילין של יד אנו מניחין לקשר זרין:

^{קכג} ודא אימא כו'. רוצה לומר השם אהי':

^{קכד} וקשרין ליה ישראל כו'. רוצה לומר דתפילין דרישא אנו מניחים בבחינת ז"א שהוא מניח אצל תפילין של יד אנו מניחין בבחינת עמנו, לקשר זרין:

^{קכה} כרא דסבא. לפי שנאמר בני צבורי ישראל והוא צבור שנוטל שני חלקים, לדידה ודנוקבא:

^{קכז} דסבא דסבין. שחג"ת נקראו סבין:

מְשֻׁמָּא לְאָ קִיבִישׁוּר דְּלוּיִם, קִיבִיא'ל מִימִינָא דְכְהֵנָא, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא יִשְׂרָאֵל כְּלִיל (דף ג ע"ב) תְּרוּיָהוּ, חֲכֻמָּה נְחִית בְּבִרְכָה דְכְהֵנָא בִימִינָא, וּבִיָּה הֶרֶץ לְהַחֲכִים יְדֵרִים, אִימָא נְחִית בְּקִדּוּשָׁה דְלִיבָא מְשֻׁמָּא לְאָ, וּבִיָּה הֶרֶץ קִיבִישׁוּר יִצְפִין, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא קִיבִישׁוּרָא דְתְרוּיָהוּ קִיבִישׁוּרָא דְתְרוּיָהוּ.

אוּף הָכִי יִסוּד חַי עֲלֵמִין, קְשׁוּרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא וּשְׂכִינְתָא תְתָא, בְּאֵן אַתְר בְּצִלוּתָא, דְבִיָּה כְּלִילָן חַי בְּרַכָּא, וּבִיָּה מִתְיַחֲדִין תְּרִין שְׁמֵהֶן כְּחֵדָא אִינוּן יֵאֵהֱדוּנָה"י, וְחִבּוּרָא דְתְרִין שְׁמֵהֶן צְרִיכִין לְבַחְשָׁא, וְרָזָא דְמִלָּה (יחזקאל א כה) בְּעַמְדָם תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיהֶן, (בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּצִלוּתָא דְעַמִּידָה חִיוּן תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיהֶם) דְלָא לְמַשְׁמַע בְּהוּן קָלָא, דְתַמְן קוּל דְמָמָה דְקָה (מ"א יט יב), (ק"ל ק"דש הַקְדָּשִׁים דְאִיהוּ בְּעַמִּידָה), בְּגִין דְתַמְן קָאֲתָא מְלָכָא.

קִיבִישׁוּרָא בְּרוּחַ גְּדוּלָה וּבְרַעַשׁ וּבְכָאֵשׁ, דְאַשְׁתַּמְעוּן בְּהוּן גְּדַפִּי חִיוּן לָא אַתָּא מְלָכָא, לְגַאֲלָא בְּקוּל דְמָמָה דְקָה, דְאִיהוּ בְּתֵר רוח רעש אש, ואִיהוּ רְבִיעָא לֹן, קִיבִישׁוּרָא אִמְר יִחְזַקָּאֵל (א ד), וְאַרְא וְהִנֵּה רוח סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, עֲנָן גְּדוּל, וְאַשׁ מִתְלַקַּחַת, הָא אִינוּן תְּלַת, דְרַכִּיבִין בְּהוּן תְּלַת אַתְוּן הו"ה, קִיבִישׁוּרָא דְמָמָה דְקָה דָא י' מִן הו"ה"י, וְאִיהוּ י' מִן אַדְנִי"י, תַּמְן קָא אַתָּא מְלָכָא דְאִיהוּ יו"ה"ה. דְכָל הו"ה"ה דְשְׁלִיט ה' עַל ו' ה' עַל י' נִוְקָבָא אִיהוּ הַהוּ"ה"י, קִיבִישׁוּרָא טַפָּה דְנוּקָבָא כַּד שְׁלִיט עַל טַפָּה דְדוּכּוּרָא בַת אִיהוּ.

אַתָּא אֲלִיהוּ וְכָל מְאָרִי מִתִּיבְתָא, וְאַשְׁתַּטְחוּ קַמִּיהּ וְאַמְרוּ, קִיבִישׁוּרָא סִינִי מְאֵן יְכִיל לְמִימַר מִלִּין קַמְךָ בְּוִדְאִי בְּקוּל דְמָמָה דְקָה, דְבְּפּוּמְךָ קָא אַתִּי מְלָכָא, קוּם אֲלִיהוּ תַקִּין לְבוּשֵׁי מְלָכָא וּמְטְרוּנִיתָא, דְאַנְתָּ כְּהֵנָא, תַקִּין לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְבַּע בְּגַדֵי לְבָן, וְאַרְבַּע בְּגַדֵי זָהָב לְמְטְרוּנִיתָא, דְאַתְמַר בְּהַ (תהלים מה יד) כָּל כְּבוֹדָה בַת מְלֶךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה.

אַרְבַּע בְּגַדֵי לְבָן כְּלֵהוּ רַחֲמֵי בְשֻׁמָּא דִיהו"ה, וְלִית מְאֵן דְמַחִיל בְּהוּן עַל עֲרִיין אֲלָא אִיהוּ, אַרְבַּע בְּגַדֵי זָהָב כְּלֵהוּ דִינָא מְסֻטְרָא דְאַדְנִי"י, וְלִית מְאֵן דְמַחִיל עַל עֲבוּדָה זָרָה אֲלָא אִיהוּ, דְשְׁלִטָּאן שְׁפָחָה בְּאַתְר דְגְבִירְתָּהּ. קִיבִישׁוּרָא מִיָּה כֵּן כְּרִסְיָהּ, קִיבִישׁוּרָא לְבוּשִׁיהּ, וּבְאֲלִין לְבוּשִׁין לָא אַתְלַבֵּשׁ עַד כְּעַן מִיּוֹמָא דְאַתְחַרְבֵּי בִי מְקִדְשָׁא, דְהָא כְּתִיב (ישעיה נ ג) אֲלִבִּישׁ שְׂמִים קְדוֹת, וּשְׂכִינְתָא אַתְמַר בְּהַ (שיר א ו) אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, בְּגִין דְאִיהוּ בְּגִלוּתָא, וְכְרִסְיָא דִלְהַ פְּגִימָא בְּחֻבִין דִּישְׂרָאֵל, אֲדִתַּמְן נְשַׁמְתִּין דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא זְכָאָה אִיהוּ מְאֵן דְתַקִּין לְהַ כְּרִסְיָא בְּצִלוּתָא דִלְיָהּ, בְּפַקּוּדִין דִּלְיָהּ, בְּתֵר דְאִיהוּ כְּרִסְיָא פְּגִים בְּגִינְיָהּ, קִיבִישׁוּרָא וְאַסְתַּלַּק שֵׁם יו"ה מִתַּמְן, דְאִיהוּ

בִּיאור הגר"א

קכ"ה שיר לויים. שהוא גבורה:

קכ"ו אל מימינא. חסד:

קכ"ז להעשיר יצפין. שנאמר מפסון זהב יאתה והוא מסטרא דבינה:

קכ"ח קשורא דתרווייהו. בתפילין דרישא:

קכ"ט יחודא דתרווייהו. בקריאת שמע וזהו יב"ק ועד כאן הוא סוד קריאת שמע ועכשיו הוא מפרש סוד תפלה:

קל' בחשאי. דבור בלא קול:

קל"א קדש הקדשים. יסוד נוקבא ומלכות לידה:

קל"ב דהא בכוח כו'. אינון ג' ספירות חג"ת לילה לאינון כנפי ג' החיות, אריה שור נשר:

קל"ג אלא בקול כו'. לאוהו דמות אדם רביעאה:

קל"ד ועלייהו כו'. רוח מסטרא דתפארת, ענן מסטרא דחסד כמו שאומר בחיקוניו זהר חדש ולכך כתיב גדול, ואש מסטרא דגבורה:

קל"ה קול דממה כו'. דבה הויה מהופכת כלתמן:

קל"ו כגון טיפה כו'. שלכך איש מזריע תחלה יולדת נקבה לאז נקבה שליט על דכורא:

קל"ז סיני. הוא רעיא מהימנא:

קל"ח כשמה כו'. רואה לומר דאף על גב דאני ה' לא שניתו כו' מכל מקום בכרסיה שם שליט שפחה ח"ו כמו שפרש והולך לקמן

בסמוך:

קל"ט כן לבושי'. ואקרוין בשמיה: ארבעה בגדי לבן – הוי', ארבעה בגדי זהב – אדני, כנ"ל:

קמ' דתמן נשמתינו כו'. ולפיכך מטי תמן פגימא מסטרא דנשמתינו:

קמ"א ואסתלק שם ה'. לאוהו כלל אכילות דתמן לא מטא פגימא:

לֹא שְׂרִיא בְּאַתֵּר פָּגִים, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ויקרא כא כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב, אוֹף הָכִי בְּנִשְׁמָתָא פְּגִימָא לֹא שְׂרִיא.

וְזָכָא אִיהוּ מָאן דְּאֲשֻׁלִים נִשְׁמַתִּיה, לְשְׂרִיא בֵּיה שֵׁם יְהוֹ"ה, וְעָבִיד לִיה פְּרִסְיָא לְגַבִּייה, וְזָכָא פּוּמָא דְמִתְחַבֵּר בֵּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתִּיה דְּאִיהִי תוֹרַת יְהוֹ"ה, וְזָכָא אִיהוּ מָאן דְּלְבִישׁ מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא בְּעֵשֶׂר סְפִירֵן דְּבְרִיאָה, קַמְּדְכְלִילֵן בְּשֵׁם יֵהוּדוֹנָה^{קמ"ב}, כְּשִׁמְיָה כֵּן לְבוֹשׁוּהִי.

וּמָאן דְּתִקֵּין לִיה סוּסְיָא, דְּאִתְמַר בֵּה (שיר א ט) לְסוּסְתִי בְּרַכְבִּי פְרָעָה דְּמִיתִיךְ וְעִיתִי, דְּאִיהִי מְרַכְבָּה דִּילִיה, דְּבִיּוּמֵי דְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אִיהוּ לְבִישׁ לְבוּשֵׁי מְלָכוּתָא, דְּאִינוּן עֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, וּבִיּוּמֵי דְחוּל לְבִישׁ עֵשֶׂר כְּתוּת דְּמְלָאכְיָא, דְּמִשְׁמָשִׁי לֹון לְעֵשֶׂר סְפִירֵן דְּבְרִיאָה.

דְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת מְלָכָא בְּהוּן, אִיהוּ וְגַרְמִיהוּן חַד בְּהוּן, אִינוּן וְחִיּוּי חַד בְּהוּן, מַה דְּלָאוּ הָכִי בְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, דְּלָאוּ אִינוּן וְחִיּוּן חַד, לָאוּ אִינוּן וְגַרְמִיהוּן חַד. [תיקוני זוהר – דף ה ע"א (המסומן בדף ד יבוא לקמון, עיין בפתיחה)]

קַמְּנְעֻלַת עַל כָּלָא הוּא נְהִיר (נ"א נחית) בְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, וּבְעֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, וְנְהִיר בְּעֵשֶׂר כְּתוּת דְּמְלָאכְיָא, וּבְעֵשֶׂר גְּלַגְלֵי דְרַקִּיעָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֲתַר. (דף ה ע"א) וְאִיהוּ אֲסַחַר לֹון לְכָל סְטֵר, דְּלֹא מִתְפַּשְׁטִין יִתִיר מְגַבּוּל דְשׁוּי לְכָל חַד, וּמִדָּה דְשׁוּי לְכָל חַד, וְכִלְהוּ בְרִשׁוֹ דִּילִיה קַמְּבְרִישׁוֹת הִיחִיד.

אֲדַנִּי מְרַכְבָּה לִיהוֹ"ה, וּבֵה אֲתַעֲטֵף, וְאוֹף הָכִי אֲהִי"ה אֲתַעֲטֵף בִּיהוֹ"ה לְמַכְרִי עֲלָמָא, דְשֵׁם יְהוֹ"ה אִיהוּ מְרַכְבָּה לְמֵאֲרִיָּה לְכַתֵּר עֲלָאָה (דהוא שם אק"ק), קַמְּהִוְבְּגִין דָּא (ש"א ב ב) אִין קְדוֹשׁ בִּיהוֹ"ה, עֲלַת עַל כָּלָא טְמִיר וְגַנְזִי בְּכַתֵּר, וּמִנְיָה אֲתַפְּשֵׁט נְהוּרִיָּה עַל יְהוֹ"ה, דְּאִיהוּ י' חֲכָמָה, ה' בִּינָה, ו' פְּלִיל שִׁית סְפִירֵן, ה' מְלָכוּת, וְהֵאֵי אִיהוּ אֲתַפְּשֵׁטוֹתָא מְעִילָא לְתַתָּא, וְאוֹף הָכִי אֲתַפְּשֵׁט נְהוּרִיָּה עַל י' מִן אֲדַנִּי מִתְתָּא לְעִילָא, דָּא כ' מִן כְּתֵר.

קַמְּיּוּמָרִי דְכָלָא לִית בֵּיה צִיּוּר דְּאוֹת וְנִקְוֹדָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מ יח כה) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה, וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֲ"ל, וּמַה דְּמוֹת תַּעֲרָכוּ לוֹ.

אִיהוּ צִיּוּר בְּתֵרִין אֲתוּוֹן תְּרִין עֲלָמִין, קַמְּבְּאָת י' צִיּוּר עֲלָמָא דְאַתִּי, וּבְאָת ה' עֲלָמָא דִין, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שם כו ד) כִּי בִי"ה יְהוֹ"ה צוּר עוֹלָמִים.

קַמְּהִוְמְקוּרִין דְּכָל שְׁמֵהֶן אִינוּן יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, יְהוֹ"ה, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, יְהוֹ"ה, כָּל יו"ד אִיהִי אֲחִזִּי יְהוֹ"ה, כָּל א' אֲחִזִּי אֲהִי"ה לְעִילָא, אֲדַנִּי לְתַתָּא, קַמְּטְהָכָא שֵׁם יְהוֹ"ה אִיהוּ בְּכַנּוּיָה חַד, בְּגִין דְּמִנְיָה אֲשַׁתְּפַח כְּנּוּיָה, אָבֵל מְסֻטְרָא דְעֵשֶׂר סְפִירֵן דְּבְרִיאָה, לָאוּ שֵׁם יְהוֹ"ה וְכַנּוּיָה חַד, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שם מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו וְכו', וְאוֹקְמוּהוּ רַבָּנֵן דְּמִתְנִיתִין אִין כְּבוֹד אֵלָא תוֹרָה. וְאִית כְּבוֹד נְבִרָא, וְאִית כְּבוֹד נְאֻצֵּל, וְאִית אוֹרִיָּתָא דְּבְרִיאָה, וְאוֹרִיָּתָא דְּאֲצִילוֹת. אוֹרִיָּתָא דְּבְרִיאָה, יְהוֹ"ה קַנְגִי קַרְאֲשִׁית דְּרָכוּ (משלי ח כב),

בִּיאור הַגְּרָ"א

^{קמ"ב} דְכְלִילִין זָשֵׁם יֵהוּדוֹנָה. כְּנ"ל דְכָל עֵשֶׂר סְפִירוֹת כְּלוּלִין בְּשְׁנֵי שְׁמוֹת אֲלוֹ וְזֵה שְׁאוּמֵר כְּשִׁמְיָה זְאֲלִילוֹת כֵּן לְבוֹשִׁיה זְבִרִיאָה:

^{קמ"ג} וְעִילַת עַל כוֹלָא כו'. כְּכָל ד' עוֹלָמוֹת אֲבִי"ע חִייהוּן חֲלֻקוֹת וְלֹא אֲשַׁתְּנִי כְּלָל וְאִין פְּגִימָה שׁוֹלֵט:

^{קמ"ד} זְבִרִישׁוֹת הִיחִיד. יִחִידוֹ שֵׁל עוֹלָם דְּהוּא אִין סוּף דְּהוּא אֲדוּן עַל כָּלָא, עֲלַת עַל כָּלָא:

^{קמ"ה} וּבְג"ד אִין קְדוּשָׁה כַּה'. רוּחָה לוֹמֵר אִין, קְדוּשָׁה דְּהוּא עֲלַת עַל כָּלָא דְּמִתְפַּשֵׁט נְהוּרִיָּה עַל כַּה', כ' – כְּתֵר, הוּיָה – מַחֲכָמָה וְלִמְטָה כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ הַוּלְכֵן:

^{קמ"ו} וּמֵאֲרִיָּה לְכָלָא. אִין סוּף:

^{קמ"ז} זְאֵת יוֹד כו'. רוּחָה לוֹמֵר זִינָה דְּהִיא עֲלָמָא דְאַתִּי, נְבִרָתָא מַחֲכָמָה דְּהִיא אוֹת יו"ד. וְהַעוֹלָם הַזֶּה דְּהוּא עוֹלָם הַשְּׁפֵל, עוֹלָם הַעֲשִׂיָה, נְבִרָתָא זְבִי' אֲחִרוּנָה לְמַלְכוּת מְקַנְנָא זְאוּפִין:

^{קמ"ח} וּמְקוּרִין דְכָל כו'. רוּחָה לוֹמֵר מִילּוּי ע"ב וּמִילּוּי מ"ה. מִילּוּי ע"ג הֵן דְּוִדִּי"ן, מִרְמֵז עַל שֵׁם הוּיָה. מִילּוּי מ"ה – דְּלֹאֲפִי"ן, מִרְמֵז עַל חֵהוּיָה אֲדַנִּי כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ הַוּלְכֵן. וְאֲלוֹ הַג' שְׁמוֹת הֵן יְסוּד כָּל הַאֲצִילוֹת וְכָל הַשְּׁמוֹת. חֲקִיקָה, כוֹלָל ג' רֵאשׁוּנוֹת, הוּיָה – ו' קְלוּוֹת, אֲדַנִּי – מְלָכוּת:

^{קמ"ט} הַכָּא. רוּחָה לוֹמֵר זְאֲלִילוֹת:

^{ק"י} רֵאשִׁית דְּרָכוּ. דְּלִוְהִי רֵאשִׁית לְנְבִרָאִים:

ואורייתא דאצילות קיי תורת יהו"ה תמימה (תהלים יט ח). מסטרא דאורייתא דבריא, אתמר בישראל (ויקרא נה) כי לי בני ישראל עבדים, ומסטרא דאצילות, בנים אתם ליהו"ה וגומר (דברים יד א). קיימהקא דאית ספירות דאתקריאו בשם יהו"ה, ובשם אדנ"י, ואנון אתבריאוו.

[תיקוני זוהר – דף ה ע"ב]

ובגין דא קייאית שמהן דמיינן לחותמא דמלכא, דבהון אשתמודע דיוקנא דמלכא ומטרוניתא ציורא ממש, קייאית שמהן דאינון כגוונא דרשימו דציורא דחותמא בשעוה, והכי דחילין מההוא רשימו כאילו הוה מלכא ממש, אבל אדון על כלא (דף ה ע"ב) לית ליה מפל אלין ציורין פלל, הדא הוא דכתיב (שם מ יח) ואל מי תדמיון אל וכו'.

ומסטרא דציורין דשעוה, חמא יחזקאל כל אלין מראות דחמא, ובגין דא אתמר בהון (יחזקאל א כו) קייודמות כמראה אדם, ולא מראה אדם ממש, כמראה חשמ"ל ולא חשמ"ל, כמראה אש בית לה סביב, קיי הוא מראה דמות כבוד יי, ולא כבוד יי ממש, אלא מראה ציור דיליה.

[תיקוני זוהר – המשך דף ג ע"ב]

(המשך דף ג ע"ב) קום יחזקאל נביאה, לגלאה קיי אלין מראות קמי שכינתא, דאתמר בהון (יחזקאל א יג) ודמות החיות מראיהם כגחלי אש, בנקודי אורייתא וטעמי דאורייתא, קיי דעלייהו דאתון אתמר (שם) ודמות החיות, קיי מראיהם כגחלי אש אלין אינון נקודין, בוערות כמראה הלפידים אלין טעמי, קיי ובהון (דניאל יב ג) והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע, והמשפילים אלין אתון, יזהירו אלין נקודין דנהרין בהון, כזהר אלין טעמי.

[תיקוני זוהר – דף ד ע"א]

ושכינתא כלילא מבלהו, עלה אתמר (יחזקאל א יג) היא מתהלכת בין החיות, דאינון חיון עלאין דנקודי דטעמי, וחיון תתאין דנקודי דאתון, כגוונא דא ה, ואנון סגולת"א לעילא תלת קיי חיון עלאין, קיי דרמיון י י בראשי תיבות יהו"ה יהו"ה יהו"ה, (דף ד ע"א) ואינון יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך, (* הובא מלקמן ע"ב) דמקוריהון יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אנפי תלת חיון עלאין, דאינון חס"ד גבור"ה תפאר"ת, ולתתא סגול"ל דאינון חיון תתאין, אנפי נצ"ח יסו"ד והו"ד, דרמיון ביברכ"ך יא"ר יש"א, קיי נקודה דאמצעיתא חיה קיי ששמה אדם כגוונא דא ה, היא מתהלכת בין החיות, דאינון תלת לעילא, ותלת לתתא, כגוונא דא ה.

ביאור הגר"א

קנ"א תורת ה' תמימה. תורת ה' כנ"ל תמימה שאין שולט שם פגם ועלה נאמר כולך יפה רעיתי ומוס כו':

קנ"ב מהכא דאית ספירות כו'. רוצה לומר להכי פרושו של הפסוק כל הנקרא בשמי, בין הנקרא בהויה, בין הנקרא בצדני אבל ולכבודי, אותן לאדני שנקראו כבודי, כראתי, הכי נשתנו:

קנ"ג אית שמהן דמיינן לחותמא. והן דבריהם:

קנ"ד ואית שמהן לאינון כו'. והן ליצירה:

קנ"ה ודמות כמראה כו'. רוצה לומר ודמות הוא רשם דבשעוה הנחתם מחותם שהוא כמראה אבל החותם הוא מראה ממש כמו שאומר לעיל לחותמא דמלכא דבהון אשתמודע כו':

קנ"ו הוא מראה כו'. רוצה לומר אותה שראיתי, הוא בעצמו מראה כו' דמשימו לאיורא בשעוה הבין האיורא בחותם עצמו אבל לא ראה החותם עצמו דבכלל אמר שראה אבל בכאן לא קאמר דראה אלא שהבין ואפילו הכי לא הבין רק החותם:

קנ"ז אליו מראות. שנאמר וראתה מראות כו':

קנ"ח לעלייהו דאתון אהמר ודמות החיות. לאינון מרובעין:

קנ"ט מראיהון כגחלי אש אליו כו'. לאינון עגולין כמו שאומר לקמן:

קס' ובהון והמשפילים. רוצה לומר ועל האותיות ונקודות וטעמים נאמר והמשפילים כו':

קס"א חיון עילאין כו'. כמו שאומר סגולתא דטעמין לעילא וסגולתא דנקודות לתתא והכל על אות ה"א ומפיק שבתוך ה"א היא הנקודה המתהלכת בין החיות:

קס"ב דרמיון יי"י. והוא סגולתא וכן לקמן:

קס"ג נקודא דאמצעיתא כו'. היא מלכות שמתחלת בסוף התפארת:

קס"ד שמה אדם. תלת חיון הנ"ל אינון אריה שור נשר:

אִיִּהי רְבִיעָאָה לְכָל תְּלַת, וְשְׁבִיעָאָה לְשִׁית. וְרוּזָא דְתְּלַת חִיוּוֹן תְּתַאֲזִין, עַל־יִיהוּ אִיִּהוּ קָא רְמִיז וְיִהי בְּשִׁלְשִׁים שָׁנָה (יחזקאל א א), וְעַל נְקוּדָא דְאַמְצָעִיתָא קָא רְמִיז בְּרַב־יְעִי, דְּאִיִּהוּ אַרְבַּע אֲנָפִי אָדָם, ^{קס"ח}חֲכָמָה עֲלָאָה כ"ח מ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיה (שם כו) דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עֲלִיו מְלַמְעֵלָה, וְכֵלָא בְּרוּזָא דְנְקוּדֵי דָּאֵת הָ. ^{קס"ט}בְּחֻמְשָׁה לְחַדָּשׁ, דָּא אֵת ה', ^{קס"ד}דְּאִיִּהי אֱלֹהִי"ם, ^{קס"ה}כְּנוּי"י ^{קס"ו}לְשֵׁם יְהוּ"ה, ^{קס"ז}וְאִיִּהי כְּרִסְיָא, דְּהָכִי סְלִיק הַכְּסִ"א כְּחוּשְׁבֵן אֱלֹהִי"ם.

^{קס"ח}וְאִיִּהי כְּתֵר עֲלִיוֹן, חֲמִישָׁאָה לְאַרְבַּע חִיוּוֹן עֲלִאִין, וְחֲמִישָׁאָה לְאַרְבַּע תְּתַאֲזִין, ^{קס"ט}וְאִיִּהי כְּרִסְיָא ^{קס"י}לְמֵאֲרִי כֵלָא, אָדוּן עַל כֵּלָא, דְּאִיִּהוּ טְמִיר וְגַנִּיז.

וְאִי תִימָא דְרוּזָא דָּא חֲזָא יְחֻזְקָאֵל, לָא הָוָה אֱלָא דְמוֹת דְּאֵלִין חִיוּוֹן, וְלָא דְחֻזָּא חִיוּוֹן, אֱלָא כְּמִלְכָּא דְשִׁלַּח שְׁטֵר בְּחֻתְמִיָּה, וְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא רְשִׁימָא עַל שְׁעוּהָ מְחוּתְמִיָּה. דְּבִסְפִירָן דְּאֶצְיִלוֹת אִיִּהוּ דִּיוֹקְנָא דְמִלְכָּא מְמַשׁ, וְבִסְפִירָן דְּבִרְיָאָה חֻתְמָא דְמִלְכָּא, וְבִסְפִירָן דִּיצִירָה וְכְמִלְכָּאִין דְּאִינּוֹן חִיוּוֹן צִיּוּרָא דְחֻתְמָא בְּשְׁעוּהָ, וְכַגִּין דָּא אִתְמַר בְּמִרְאוֹת יְחֻזְקָאֵל (שם) דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם, וְדְמוֹת הַחַיּוֹת, וְלָא הַחַיּוֹת מְמַשׁ. לְמָאן דְּכָל יוֹמוֹי לָא חֲזָא מִלְכָּא, וְהָוָה בֶּן כְּפָר, וְשָׂאִיל בְּגִינְיָה, וְרְשִׁימִין לִיהָ עַל טְבֵלָא אוּ עַל גַּיִיר דִּיוֹקְנִיָּה. [תִּיקוּנֵי זוּהַר – דף ד ע"ב]

וְאִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה (יחזקאל א א) דָּא שְׁכִינְתָּא, עַל נְהַר כְּבָר (יחזקאל א א) דָּא נְהַר דִּינּוּר נְגִיד וְנָפִיק מִן קְדְמוּהִי, וְאֵלֶּף אֲלָפִים יִשְׁמְשׁוּנִיָּה, וְרַבּוּזָא רַבּוֹן דְּמִלְכָּאִיָּא קְדְמוּהִי יְקוּמוֹן, דִּינָא יְתִיב, וְסְפִירָן בֵּיה פְּתִיחוּ (דניאל ז י), דְּאִינּוֹן ^{קס"א}תְּלַת סְפִירָן דְּנִפְתְּחִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְבֵיה טְבֵלִין נִשְׁמָתִין בְּהֵאִי נְהַר דִּינּוּר, מְזוּהָמְתָן דְּמְזוּהָמִין בְּעֵלְמָא שְׁפֵלָה, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, בְּדִיוֹקְנָא דְצַדִּיק יִסוּד עֲלֵמָא, דְּאִיִּהוּ נְהַר דִּינּוּר מְסֻטְרָא דְגַבּוּרָה, נְהַר פְּלָגִיו מְסֻטְרָא דְחֶסֶד, פְּלָגִי מַיִם, וְהֵאִי אִיִּהוּ עַל נְהַר כְּבָר, מַאי כְּבָר, דָּא מִטְטְרוּ"ן, רַכְ"ב לְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, ^{קס"ב}וְיִרְכַב עַל כְּרוּב וְיַעֲף (תהלים יח יא), וְאִיִּהוּ רַכְבֵּי אֵשׁ ^{קס"ג}וְסוּסֵי אֵשׁ (מ"ב ב יא), כְּלִיל ^{קס"ד}שְׁתִּין רַבּוּזָא מְרַכְבּוֹת, וְמִסְטְרָא דְצַדִּיק חֵי עֲלֵמִין הוּא כְּלִיל י"ח רַבּוּזָא מְרַכְבּוֹת, וְהֵינּוּ רַכְבֵּי אֱלֹהִי"ם רַבּוּתִים אֲלָפִי שְׁנָאֵן (תהלים סח יח), וְאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מְתַנִּיתִין תְּרֵי אֲלָפִי שְׁאִינָן מְתַרִין רַבּוּזָא, דְּאִנּוֹן כָּל רַבּוּזָא עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים, רַבּוּתִים עֲשָׂרִים אֲלָפִים, תְּרֵי שְׁאִינָן, אֲשֶׁתְּאֲרוּ תְּמַנִּי סְרִי אֲלָפִי, דְּנַחְתִּין עִם מִטְטְרוּ"ן לְקַבְּלָא י"ח בְּרַכְאָן דְּצִלוֹתָן דִּישְׂרָאֵל, לְסִלְקָא לִוּן קְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּח"י עֲלֵמִין, צַדִּיק יִסוּד עוֹלָם (משלי י כה), וְכַרְכּוֹת לְרֵאשׁ (דף ד ע"ב) צַדִּיק (משלי י ו).

בִּיאור הַגְּרָא

- ^{קס"ה} חֲכָמָה עֵילָאָה. רוּזָא לּוּמֵר דְּהִיא אֲחַנְטְלוּת מַחְכָּמָה כְּמוּ שְׁכַחוּב (מְשַׁלֵּי ג יט) בְּחֲכָמָה יִסַּד אַרְצָן. וְחֲכָמָה נִקְרָאת לְבֵיה אוֹתוֹת כ"ח מ"ה, כ"ח – כ"ח אַחְוּוֹן דְּמִיּוֹלֵי הַמִּיּוֹלֵי דְשֵׁם מ"ה, וְהַשֵּׁם צַעֲמָו הוּא מ"ה, גִּימְטְרִיָּה אָדָם:
- ^{קס"ו} בְּחֲמָשָׁה לְחוּדָשׁ כו'. שְׁעַד כֵּלָן הוּא בְּנִקּוּדוֹת וְעַכְשָׁיו הוּא מְדַבֵּר בְּאוֹת ה':
- ^{קס"ז} דְּאִיִּהי אֲלָקִים. לְאִית בַּה ה' אוֹתוֹת:
- ^{קס"ח} כְּנוּי. בְּגִימְטְרִיָּה אֲלָקִים:
- ^{קס"ט} לְשֵׁם ה'. דְּאֲרַבְעָ חַיּוֹת הַנֵּל הֵן ד' אוֹתוֹת הוּי':
- ^{קע'} וְאִיִּהי כְּרִסְיָא. רוּזָא לּוּמֵר מְלַכּוֹת שְׁעַכְשָׁיו מְדַבֵּר בְּכַחֲנֵיה אַחְרַת. ד' חִיוּוֹן עֵילָאִין הֵן חֲכָמָה צִינָה גְדוּלָה גְבוּרָה וד' חִיוּוֹן תְּתַאֲזִין הֵן תְּפַאֲרַת נִכְחַ הוּד יִסוּד כְּמוּ שְׁאוּמֵר בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֲדָשׁ דף ע"ג:
- ^{קע"א} וְאִיִּהי כְּתֵר כו'. רוּזָא לּוּמֵר שְׁמִרְמוֹ ג"כ עַל כְּתֵר כְּמוּ שְׁאוּמֵר בְּהַקְדָּמָה שְׁנִיָּה כְּתֵר מְלַכּוֹת וְעַלָּה אִתְמַר כו' עֵינִן שֵׁם:
- ^{קע"ב} וְאִיִּהי כְּרִסְיָא. רוּזָא לּוּמֵר לְכַךְ נִקְרָא אֲלָקִים כְּנ"ל:
- ^{קע"ג} לְמֵאֲרִי כוּלָּא. הוּא אִין סוּף:
- ^{קע"ד} תְּלַת סְפִירָים. חֶסֶד גְבוּרָה תְּפַאֲרַת כְּמוּ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן בְּסִמוּךְ דְּאִיִּהוּ נְהַר כו':
- ^{קע"ה} וְיִרְכַב כו'. לְכַרְכּוֹב וְיִרְכַב וְכַבֵּר הֵן שׁוּין בְּאוֹתוֹתֵיהֶן:
- ^{קע"ו} וְסוּסֵי אֵשׁ. כְּנ"ל דְּתַקִּין לִיהָ סוּסֵי כו':
- ^{קע"ז} שְׁתִּין רַבּוּזָא. מְסֻטְרָא דְשֵׁם קְלוּוֹת:

נפתחו השמים (יחזקאל א א), ק"ה' רקיע דיומא תנינא, ה' דהשמים לקבל ה' תנינא כלילא מחמש גוונין, ק"ט דבה רשימין חיוון, ק"דמקוריהון יו"ד ה"י ו"ו ה"י, יהו"ה, ואראה מראות אלהי"ם (יחזקאל א א), ק"טחמש אור דיומא קדמא, לקבל קדמא, כלילא מחמש אור, ק"גדאיהו אאאאא ק"טפתוחי חותם קדש ליהו"ה (שמות כח לו).

ק"פ"ו כל חד ק"פאחזי אהי"ה, ק"פ"ו ונקודין אלין סלקין ק"פ"ה אלהי"ם, ק"פ"ט דבהון שבע נקודין, ק"פ"תלת לעילא תלת ק"פ"א לתתא חלם באמצעיתא, וחד רקיעא תמינא לון, ק"פ"ב דאתמר ביה (בראשית א ז) ויתן אתם אלהי"ם ברקיע השמים. ושבע נצוצי דנקודי אאאא לקבל שבע ככבי לכת, תלת מפאן ותלת מפאן, חמ"ה חלם באמצעיתא (רביעא לל תלת, ושביעא לשית, ק"פ"ו איהי בצורת חל"ם).

(* הקטע מכאן עד ובהון אתבריא, הובא לכאן מלקמן בעמוד זה)

ק"ד דבר אחר, והמשכילים אינון נקודי, יזהירו דנהרין באתוון, דאנון ק"פ"ו נקודין עגולין, אתוון מרובעין, דבאתוון אתבריא ארבע חיוון דכרסיא, דאתמר עליהו בענינא דיחזקאל (א יג), ודמות החיות מראיהם כגחלי אש, אלין אינון נקודי דאורייתא, דאינון תשעה, דבהון אתבריא תשעה גלגלי דכרסיא, כרסיא איהי עשירא לתשעה גלגלים, דנהרין בהון עשר אתוון דאנון יו"ד ה"א ו"ו ה"א, ובהון אתבריא, וארבע אתוון דאינון יהו"ה, נהרין בארבע חיוון, ובהון אתבריא.

* תיקוני זוהר – המשך דף ה ע"ב]

פתח ואמר, יחזקאל נביאה, קום משינתך לגלאה הקא ק"ט מראות דאתגליין לך, דכלהו לגבך בארס סתים באתכסיא ובאתגליא, ק"ט באתגליא ציורין, ק"ט אכל בסתימו דעינין דיוקנא דמלכא ומטרוניתא, כל שכן וכל שכן ההוא דלית ליה דיוקנא, דבגיניה אתמר האי קרא למאן דצייר ביה דיוקנא, (דברים כו טו) ארור האיש

ביאור הגר"א

ק"ה' ה' רקיע דיומא תנינא. שנאמר ביום השני ה' פעמים רקיע וזוים הראשון ה' פעמים אור:

ק"ט דבה רשימין חיוון. רואה לומר ה' תנינא דאיהי מלכות דבה אינון חיות:

ק"פ דמקוריהון יו"ד ק"י ו"ו ק"י יקו"ק. דחיות אינון יודין כנ"ל וד' חיות אינון ד' יודין דמילוי ע"ב וההיא חיה דעל כולהון רמיזא ביו"ד

דהו' פשוטה:

ק"פ חמש אור. דבהון רואין לכך נקראין מראות:

ק"פ ה' קדמאה. בינה:

ק"פ דאיהו א' כו'. סדרן כריך להיות: קמז, כרי, חירק, חולס, שורק:

ק"פ פתוחי כו'. אף על גב דשם בשור"ק בוא"ו, תירץ רשב"י בתיקון ע' עיין שם:

ק"פ וכל חד כו'. רואה לומר אותיות של נקודות הן א' של אור:

ק"פ אחזי אקו"ק. דאיהו דבינה:

ק"פ ונקודין אלין סלקין אלקים. דכל נקודה עשר ורקיע ו' (כמו שאומר בתיקונים):

ק"פ אלקים. שלכך אמר מראות אלקים:

ק"פ דבהון שבע נקודין. רואה לומר אותן שהן נקודות לבד מה שאין כן בקמז:

ק"פ תלת לעילא. רואה לומר קודם לחולס:

ק"פ לתתא. אחר החולס:

ק"פ דאתמר ביה ויתן כו'. שכללן בנקודה אחת שהוא הנירץ של הקמז וקבען ברקיע שהוא הפתח של הקמז:

ק"פ ואיהו בצורת. רואה לומר החמה:

ק"פ ד"א והמשכילים אינון נקודי. דלעיל דריש והמשכילים על אותיות:

ק"פ נקודין עגולין, אתוון מרובעין. כמו שמפרש והולך דחיות אינון מרובעין, וארבעה פנים כו' וגלגלי דכורסיא אינון עגולין וגלגלי הכסא

עם הכסא הן נשמות החיות דאינון לבושין לכסא וכן הנקודין לאותיות וכן שם מ"ה לשם הוי':

ק"פ מראות דאיתגליון לך. הן ט' מראות מן וממעל לרקיע עד סוף הפרשה נאמר שם ט' פעמים מראה ועשירית, ואראה ואפול וכו' דלכא

יכיל להסתכל כמו שאומר לקמן:

ק"פ דאיתגליון ציורין. רואה לומר ספירין דבריאה דאיתגלייה ליה מתוך השערה אף על גב שלא ראה החותם:

ק"פ אכל בסתימו כו'. רואה לומר באילנות:

אשר יעשה פסל וגו', ושם בסתר, בסתרו של עולם, ואפילו מכל מה דבר נש יכיל לאסתכלא בעינא, אפילו מפל דיוקנין דאחזי לנביאי.

יצורת דיוקנא דכלילא מכמה נהורין, חד וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א כו), י"דא אבן ספיר דמות כסא, ואיהו לעילא כגוונא דא י"דתחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות כד י), כגוונא דא א.

וכלא א, נקודה דלעילא כגוונא דא א, חל"ם לעילא פתר עליון, (דרכיב) ככתר על י"ה דאינון חכמה ובינה פחשבן חלם, ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר חרק, ודא מלכות, והארץ הדום רגלי, י"איהי תחות ו"ה, דאיהו חשבון חר"ק, והכי סליק א, יהו"ה, יו"י.

י"דעוד רקיע דא עמודא דאמצעייתא, י"דכליל שם יהו"ה, י"ואיהו כליל שית ספירן באמצעייתא, י"דעליה אתמר (יחזקאל א כב) נטוי על ראשיהם מלמעלה, דעליה אתמר (תהלים קד ב) נוטה שמים כיריעה, י"כגוונא דא באמצע א, י"נוטה שמים לבדי (ישעיה מד כד), י"מאן נטה ליה, י"אעלת על כלא לבדו, י"חידא בלא תנניא למעזר ליה.

[תיקוני זוהר – דף ו ע"א]

י"תנניא (יחזקאל א כו), ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה י"דא איהו יוד הא ואו הא י"דכליל תשע נקודין, (דף ו ע"א) ועשראה שכינתא כלילא מכלהו, י"וכלא א, י"וכלא איהו (עמודא דאמצעייתא) א, י"איהו יהו"ה דכליל א, ואיהו שמה מפרש דכליל א לאחזאה דאם רץ לבד לאחור.

ביאור הגר"א

כ"ט ואפילו מכל דיוקנין דאחזי לנביאי. רוצה לומר אפילו אותו דיוקן באצילות שהבין בסתימו דעיינון מתוך השעוה, אין לומר באין סוף כלל:

י לורת דיוקין דכלילא מכמה נהורין. קאי אלעיל דקאמר באחזיא ליומין וקאמר שראה דיוקן אחד שכולל כל הט' מראות כמו שאומר לקמן שראה מתוך מט"ט דאיהו כליל כל המראות:

י"א דא אבן ספיר דמות כסא איהו לעילא כו'. לאבן היא נירוז, יו"ד ורקיע הוא ו' כנ"ל והאבן הוא למעלה מן רקיע אס כן הוא כזה :

י"ב ותחת רגליו כו'. אף על גב דאינו כחוב כאן, משום דכבר כתוב בתורה:

י"ג איהי תחות ו"ה. שה' אחרונה שבסם היא נוקבא דז"א אצל מלכות הפרטי של עשר ספירות שהיא השכינה היא תחתם והיא שם אדני. דכתר ומלכות, זה – שרש השם, וזה – כלול מכל השם:

י"ד ועוד רקיע דא כו'. רוצה לומר האידך כולם מרומזים בא' ואמר דעמודא דאמצעייתא כליל כל השם הויה, בין י"ה דחו"ב, בין ו"ה. והוא רקיע שבתוך הא' כמו שמפרש והולך וכתר הוא הנקודה שעל הרקיע של הא' ומלכות הוא נקודה שתחתיו כנ"ל:

י"ה דכליל שם כו'. כידוע דירית לאו"א ונוקבא כליל בו:

י"ו ואיהו כליל כו'. רוצה לומר לכך הוא רקיע דהוא ו' כנ"ל:

י"ז דעליה אתמר כו'. מביא ראיה דהוא נקרא רקיע דכתב נטוי כו' וכתב נטה שמים כו' ואיהו נקרא שמים, שמע מינה דהאי נטוי קאי עליו. והענין הוא דחיות קבועין במלכות כנ"ל ואיהו נטוי על ראשיהם:

י"ח כגוונא דא כו'. רוצה לומר הו' שבאמצע הא' הוא פרום כיריעה והוא ראיה דהוא רקיע שבאמצע הא':

י"ט נוטה שמים לבדי. הוא עוד ראיה דנטה קאי עליו:

י"א מאן כו'. מפרש המקרא וג"כ חיזק לדבריו הראשונים ורוצה לומר הואיל והוא כולל כל האצילות, דאף כתר נכלל ביה, בחולם, ומלכות בו"ה, בחירק הרי כולם נכללין בו:

י"ב מאן נטה ליה, עלת כו'. וכל זה המראה הוא א' ולקמן מפרש באיזה ספירה רומז הא':

י"ג תנינא כו'. דכל שנאמר מראה הוא מראה בפני עצמו כמו שמפרש והולך:

י"ד דא איהו יו"ד כו'. גימטריא אל"ם:

י"ה כליל תשע כו'. כמו שאומר להלן אליון נקודי כו' דנהרין בהון כו':

י"ו וכלא א'. רוצה לומר דכוון נכללין בא' שבמילוי הוא"ו שהוא תפארת דז"א:

י"ז לית אדם בלא א'. כי תחילתו של השם הוא ו"ו בלא א' כי נעשה מאחוריים דהאי שהוא גימטריא דס' ואח"כ נכנס בו א' דהאי שהוא כלילת הפנים דהאי, בתוך מילוי הוא"ו ונעשה אדם וכולא ע"י האלף שממנו נעשה אדם אצל תחלתו דס' לבד הרי הכל נכלל בא':

י"ח וכלא איהו עמודא דאמצעייתא. דאיהו א' כנ"ל וכן הוא כאן:

י"ט איהו הו' דכליל ואיהו כו'. רוצה לומר שלמעלה במראה הראשונה אמרנו שכלל בו מלך הו' פשוטה שהוא מלך אותיות כנזכר לעיל דבאחוריו אחזיחו חיוון כו' ובהון נהרין ד' אחוון כו' והוא בחי' חיותיות וכאן כולל נכלל בו מלך מילוי דמ"ה והוא מלך נקודות כנ"ל

תליתאה, כמראה אש בית לה סביב, ייטודא שכינתא, דהכי אוקמוהו רבנן, דנשמתינ דומין קדם שכינתא כנרות לפני האבוקה, ובגין דא כמראה אש יבית לה (שם א כז), ואיהי בי פנישתא דלעילא, ויבא'ש גג'ה, כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים (ישעיה נז ז), ויבואיהו אש בית לה מסטרא דגבורה, ויבא'הו ב', יומא תניינא דאתברי ביה גיהנם, ויבא' יומא קדמאה דאתברי ביה גן עדן, ודא חסד, ויבא'עמודא דאמצעיתא כמראה אדם ויפלייל תרויהו, ויבא'ו לימינא א'ח'ד, ויבא'ב לשמאלא יו'ד ה'א ה'א.

ויבא'מראה מתניו ולמעלה, ומראה מתניו ולמטה, אינון תרין שוקין, תרין נביאי קשוט, ואינון רביעאה וחמשאה לחסד, וידמתמן בנינא דעלמא, ה'דא הוא דכתיב (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, ויבא'ה' עלאה אתפשט עד הוד, חמשין תרעין, ובגין דא קא רמיו עלה, ראיתי כמראה אש ויבונגה לו סביב, ויבנה שית מראות.

שביעאה, (יחזקאל א כח) כמראה הקשת, הקשת ויבא' צדיק יסוד עלמא, כמראה דיליה לתתא מטטרו'ן, דא חזא יחזקאל, ויבא'הו כליל כל מראות.

חיזו תמינאה, כן מראה הנגה סביב, דא שכינתא תתאה, ויבא'תמר בה (ירמיהו לא כא) נקבה תסובב גבר, ובגין דא כן מראה הנגה סביב, ויבא'ש נגה.

ביאור הגר"א

מלך פנימיותו והכל נכלל בא' זה שאומר לאחזאה דאס רץ לבד שוב לאחד רואה לומר שאם תהרהר ח"ו מלך מספרו, שוב לאחד שהוא א', שכולן נכללין בו, להורות שכולן א':

^{ר"ט} ודא שכינתא דהכי בו'. מביא ראייה שהיא נקראת אש זה שאומר בגין דא כמראה אש:

^{ר"כ} בית לה דאיהי בו'. שנקראת כנסת ישראל דכניש כולא בה:

^{ר"כא} אש נוגה כי בו'. עכשיו הוא מביא ראייה מפסוקים. אש נוגה כמו שאומר לקמן דנקראת נוגה. כי ביתי בו' והיא נקראת תפלה כמו שכתוב ואני תפילתי בו':

^{ר"כב} ואיהי אש בית בו'. עכשיו הוא מפרש כל השלש מראות. מראה הראשונה ראה בצורת א' והוא יום א' שהוא חסד כמו שמפרש והולך, אע"פ שאמר דא' שראה הוא ת"ת, ראה אותו מסטרא דחסד. מראה השנייה ראה ב' שהוא גבורה כמו שמפרש והולך. וכן ראה בשכינה מסטרא דגבורה כנ"ל. והענין, כי ת"ת הוא הוא בסטרא דחסד, ומלכות בסטרא דגבורה, ומראה השלישית ראה ת"ת מלך עצמו דכולל חו"ג כנ"ל דאיהו יחודא דתרווייהו וראה ת"ת בין חו"ג כסדר מימין לשמאל דהוא בין חו"ג:

^{ר"כג} דאיהו ב' בו'. רואה לומר לכך קאמר אש בית, בית הוא ב', יומא תניינא ואש דאיהברי בו גיהנם:

^{ר"כד} א' יומא קדמאה בו'. דא' איהו אור כמו שאומר לעיל ואיהו גן עדן שגנוז לדאיקים:

^{ר"כה} עמודא דאמצעיתא כמראה אדם. כמו שאומר לעיל תפארת אקרי אדם:

^{ר"כו} כליל תרווייהו. דקס מ"ה שהוא גימטריא אדם, כולל חו"ג:

^{ר"כז} ויבא' לימינא. דוא"ו גימטריא אחד, לימינא שהוא א' כנ"ל:

^{ר"כח} ל"ב לשמאל' יו"ד בו'. בית לה, ראשי תיבות ל"ב ואינון ל"ב אלהים שהם מסטרא דגבורה במעשה בראשית אף על גב דהן בחכמה מכל מקום הן בצווינא דקדוניתא שהוא גבורה לעתיק כידוע:

^{ר"כט} ממראה מתניו ולמעלה וממראה בו'. כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש דממראה מתניו ולמעלה נח וממראה מתניו ולמטה הוד כידוע דבו"ק נקראים נח – מעלה והוד – מטה כמו שאומר לקמן ירכא ימינא ואסתכל לעילא בו' ירכא בו' לתתא והענין כמו שאומר לקמן והאחת גבורה מן השנית עיין סם:

^{ר"ל} דמתמן בנינא דעלמא. רואה לומר דלכך מתחיל מחסד המראות דמתמן בנינא שהן שבעת ימי בראשית, מה שאין כן למעלה. בג' ראשונות שאינון אלא במחשבה:

^{ר"לא} ה' עילאה בו'. רואה לומר שמראה השקית הוא בינה וראה אותה בשקית, שהתחלת ראייתו הוא מחסד שלמעלה אין ראיה שולט אלא שראה הבינה באתפשטותא למטה בה' ספירין לפיכך אחר שהזכיר ה' ספירות, הזכיר הבינה באתפשטותא ואח"כ ליסוד כסדר:

ה' עילאה בו'. רואה לומר שהיא בצורת ה' שהתפשטותא בה' ספירות ובה נ' תרעין, עשר לכל ספירה כמו שאומר לקמן ואתפשטותא דה"א עילאה עד הוד בו':

^{ר"לב} ונגה לה סביב. רואה לומר שממש מתחלת השכינה שנקראת נגה כידוע שבסיום האימא מתחלת וכמראה אש קאי על אימא עילאה דמינה מתערין:

^{ר"לג} ובה שית מראות. רואה לומר שהיא המשלמת לששה שהיא השקית:

^{ר"לד} דא דאיק. שעל הקשת נאמר אות ברית:

^{ר"לה} דאיהו כליל בו'. רואה לומר שכל המראות ראה מתוך מט"ט שכולן נכללין בו:

^{ר"לז} דאחמר נקבה תסובב גבר. רואה לומר שהיא מסובבת היסוד ולכך נאמר סביב רואה לומר סביב הקשת:

תשיעצה, הוא מראה דמות כבוד יהוה, יחזקמה עלאה, יתדמות דילה חזא יחזקאל לתתא, ולא חכמה.

[תיקוני זוהר – דף ו ע"ב]

יכוד מטא לדמות כתר דאיהו דרגא עשיראה, חזי מה כתיב ביה, ואראה ואפול על פני, ומדלא יכיל למסבל, ומבואם מראות דלתתא הכי, כל שפן וכל שפן מראות (דף ו ע"ב) עלאין דספירות דבריאה, כל שפן וכל שפן מראות דאצילות.

ימיוברזא דאת א תשכח חל"ם חיר"ק שורק כגונא דא ו ימיואיהו גלגל דאתהפך לשית סטרין לעילא ולתתא ולארבע סטרין, אתהפך לימינא וסהיד על עלת על כלא דלית אל"ה אחרא לימינא דעלמא, אתהפך לשמאלא וסהיד עליה, והכי לכל סטרא ימיהסיד על יחודיה, דלית אל"ה אחרא עילא ותתא ולארבע סטרין, האי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין ימיוכדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם.

ימיו' כליל תלת נקודין, עילא ותתא ואמצעיתא, דסהדין על עלת על כלא דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדיו אין אלהי"ם, ואיהו כליל שית נקודין כחושבן ו', דסהדין על עלת על כלא, דלית אל"ה אחרא לשית סטרין אלא הוא, הא תשע נקודין דכלילן באת ו' מן א, ואת א' ביה אשתלימו לעשר, ומ"ב ביהו אלוין לאתר חד, הא הכא רזא דבניינא דיחזקאל ברזא דנקודין.

(ועוד רזא) נקודי צריך לאחזרא עלייהו, קמץ רקיע וניצוצין, אינון יו', ומ"א איהו קומץ כל נקודין, דאינון שית סרי כחושבן ישיית סרי אנפין דחיון, ובגין דא איהו קומץ ומ"ב כל נקודין.

(* הקטע הבא עד כי יד על כס קה, הובא מדרך ד ע"ב)

(י"באלין חמש) (ויקרא ב ב) וקמץ י"הכהן משם מלא קמצו, קמ"ץ איהו י' כד אתפתח בה' נקודין איהו ה',

חמש אצבעאן, דבהון אתפתח קומץ דאיהו י', לחמשין תרעין דחירו.

ביאור הגר"א

ר"ל חש נגה. ראה שעלה אומר שהיא נקראת חש נגה:

ר"ל חכמה עילאה. שנקראת כו"ד גימטריה ל"ב נחיצות חכמה:

ר"ל דמות לילה. רואה לומר שנאמר מראה דמות, משמע אף המראה שראה ביצירה, לא ראה כבוד ה' בעצמו אלא דמות לילה והוא בשכינה שכל הספירות נכללין בה ולכך ראה חכמה אחר השכינה כנ"ל בינה אחר ה' ספירות כי חכמה למעלה במקומה, אף ביצירה, אין ראה שולט שם ולכך ראה אותה במלכות ובינה בז"א כי אבא יסד ברתא כמו שכתוב ה' בחכמה יסד ארץ שמס הוא גילוי החכמה כידוע ואימא יסד ז"א כמו שכתוב כונן שמים בתבונה:

ר"ל וכד מטא לדמות כתר כו'. רואה לומר שראה לראות כתר היצירה, לא במקומה אלא למטה במלכות היצירה ששם נכלל כנ"ל:

ר"ל דלא יכיל למסבל. לכך לא נאמר בו מראה:

ר"ל ואם מראות דלתתא כו'. רואה לומר אם כתר ליצירה, ורק דמות לילה, כל שכן וכל שכן לכתר דבריאה, במקומה למעלה וזה שאומר ומראות עילאין רואה לומר למעלה זה שאומר דבריאה רואה לומר שהן שני עילויין וזה שאומר כל שכן וכל שכן שתי פעמים וכן באצילות כתב למעלה שתי פעמים, כל שכן וכל שכן, שעד כאן הוא סיום השנה:

ר"ל וברזא דאות א' כו'. לפי שאמר למעלה דשמא מפרש כליל תשע נקודין ועשירית כליל מכלהו וכולהו כלילין באות א', אמר כאן שכל העשר מראות נכללין בא', ברזא דט' נקודין ועשירית כלילא מכולהו ובו כל המראות חוזרין לא' כנ"ל וזה שאומר תשכח חל"ם כו' די שעל הא' הוא חולם על ה' שבאמצע הא' וי' שתחתיו הוא חירק והו' הוא שורק:

ר"ל ואיהו גלגל כו'. דוא"ץ הוא ג' נקודין, ראש תוך סוף, וג' נקודין שבו, חולם חירק שורק, הוא רומז לו"ק:

ר"ל סהיד על יחודא. רואה לומר אות א' דהוא אחד:

ר"ל כדי שתמליכהו כו'. באחד דהוא א':

ר"ל ו' כליל תלת כו'. הן חולם חירק שורק הנ"ל שעל הו':

ר"ל ובי' כולהו כו'. כנ"ל דנכללין בא' שהוא אחד בחושבן אותיותיו. כל בחושבן האומר כאן, הכל הוא במספר קטן:

ר"ל איהו קומץ. כי חולם בחכמה עשית והן סתימין שם זה שאומר קומץ:

ר"ל שית סרי אנפין דחיוון. שנאמר וארבעה פנים לאחת:

ר"ל כל נקודין כו'. דניטויין של הט' נקודות הן ששה עשר:

ר"ל באלין חמש כו'. רואה לומר אלה חמש נקודות הן סתימין בחכמה ששם קמץ דרמיזין בקומץ דיד בסתימו, כעין יו"ד דלאיהי בחכמה ובזינה הן פתוחין ששם פתח ושם פתוח לחמש נקודות כל אחד בפרט ורמיז לחמש אצבעין בפתחת היד ורמיז לה' דלאיהי בזינה:

ר"ל הכהן. כנ"ל לחכמה נחית בצרכה דכהנא:

(וְאֶתְוֹן י"ה רַב־כַּחֲשָׁבֵן חַל"ם דְּאִיהוּ אֲמָצְעִי, וְחַר"ק כַּחֲשָׁבֵן ו"ה) קַמ"ץ י"ד פְּרָקִין דְּאַצְבָּעֵן, וְהֵאֵי אִיהוּ (שמות יז טז) וַיֹּאמֶר יְיָ כִּי י"ד יִנְעַל כֶּסֶף י"ה, ו' דְּרוּעָא ה' כְּתָף.

[תיקוני זוהר – המשך דף ו ע"ב]

פְּתַח בְּחוֹשְׁבֵן אוֹתוֹתָיו רַב־אִיהוּ יו"ד, וְכֹתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, וְאוֹקְמוֹהוּ אֶל תְּקַרִּי יָדָךְ רַב־אֶלָּא יוֹדִי"ךְ, וְאִינוֹן י"י מִן יֵאֵהֲדוֹנָה"י, רַב־בָּאֵן אֶתֶר מִתְּפַתְחִין בְּרִקִּיעָא דְּאִיהוּ פְּתַח, וְאִיהוּ מִפְּתַח כְּלִיל אֵהֲדוֹנָה"ה שֵׁית אֶתְוֹן בְּאַמְצַע י"י, וְתַרְיִן יוֹדִין עִם רִקִּיעַ דְּאִיהוּ ו' סְלִיק לְחוֹשְׁבֵן יְהו"ה.

[תיקוני זוהר – דף ז ע"א]

צַר"י אִיהוּ חוֹשְׁבֵן ו' ו', וְתַחַת צַדִּי תַרְיִן נִיצוּצִין דְּאִינוֹן י' י', רַב־אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאִינוֹן ו' ו' י' סְלִיקִין ל"ב, רַב־אִינוֹן ל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, וְנִקְוָה תַּחֲוֹת ר' מִן צַר"י דְּאִיהִי י' עֶשֶׂר סְפִירוֹת, רַב־הַרִי מ"ב, רַב־וּבְגִין דָּא צַר"י, רַב־בִּיהַ עֲיִיר עֲלָמִין, רַב־יִצְרָר תַּמָּן צַר"י, רַב־בִּיהַ רַב־צִיִּיר אָדָם, הַרִי (דף ז ע"א) רָזָא דְּנִקְוֹד צַרִי מ"ב, וְתַלְת אֶתְוֹן הַרִי מ"ה, כַּחוֹשְׁבֵן אָדָם.

שָׁבָא אוֹף הָכִי (בראשית א טז) רַב־אֶת הַמְּאוֹר הַגְּדוֹל לְמַמְשַׁלְת הַיּוֹם, וְאֶת הַמְּאוֹר הַקָּטָן וְגו', רַב־בִּיהַ רָזָא מ"ב, וְבִיהַ רָזָא דְּאָדָם, כְּגוֹוָנָא דָּא, חֲשָׁבֵן שָׁבָא ו', וְתַלְת נִיצוּצוֹת וְרִקִּיעַ י' י' ו' דְּחוֹשְׁבִנְהוֹן ל"ו, הַרִי מ"ב, וְתַלְת אֶתְוֹן שָׁבָא הַרִי מ"ה, רַב־רָזָא דְּמַלְהַ (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מ"ה אוֹמֵר אֲלֵיהֶם, וְנִקְוֹד שָׁבָא נִקְוֹד בְּשֵׁם יְהו"ה בְּאוֹרֵייתָא.

סְגוּל ח"י חֲשָׁבִנְיָה, רַב־אִיהוּ ו' ו' ו' מִן ו' יִסַּע ו' יָבֵא ו' יט, רַב־וְתַלְת נִקְוִדִין י' י' י' אִיהוּ ח"ם, וְאַרְבַּע אֶתְוֹן מִן סְגוּל רַב־אִיהוּ חמ"ד, וְתִיבָה הָא אִינוֹן חמ"ה, רַב־פְּנֵי מִשָּׁה כְּפִנֵי חמ"ה.

בִּיאור הגר"א

^{רנ} כַּחֲשָׁבֵן. רוֹאֵה לוֹמֵר חֲשָׁבֵן דְּנִקְוִדִין הוּא בְּמַסְפֵּר קָטוֹן:

^{רנא} כִּי יד כו'. י"ד פְּרָקִין:

^{רנב} עַל כֶּסֶף י-ה. דְּבַהוֹן אוֹתוֹת י"ה כנ"ל:

^{רנג} אִיהוּ יו"ד. רוֹאֵה לוֹמֵר יו"ד מִלְּא:

^{רנד} אֲלֵא יוֹדִיק וְאִינוֹן כו'. דְּבַקְמָן אִינוֹן סְתִימִין בְּאוֹת יו"ד לְאִיהִי קִמָּץ כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל וְהִיא חֲכָמָה, יו"ד עֵילָהּ, יו"ד שֶׁל הַמִּילוּי דְּבַה תַרְיִן יוֹדִין וְאִינוֹן חֲכָמָה עֵילָהּ חֲכָמָה תַּחֲוֹת לְאֲבָא יִסַּד בְּרַחֲמֵי הוּא שְׁאוֹמֵר וְאִינוֹן י"י מִן כו' וּמִתְּפַתְחִין בְּפַתַּח שְׁהִיא הַבִּינָה:

^{רנז} וְבָאֵן אַחַר מִתְּפַתְחִין. דְּבִיו"ד אִיהוּ סְתִימִין, בְּקִמָּץ כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל:

^{רנח} אֶת שְׁנֵי כו'. שְׁתֵּי מַקְבֵּל מַחוּ"ג וְכֵן מַלְכוּת מַחוּ"ג כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל וְלִכְךָ בְּצַרִי וּבְשָׂבָא הֵן שְׁנֵי הַמַּלְכוּת, ת"ת וּמַלְכוּת, רַק כִּי הַגְּבוּרוֹת מַקְבֵּלוֹת מֵאִמּוּא ע"י ת"ת אֲבָל הַחֲסִדִים מַקְבֵּלִים מֵאֲבָא שְׁלֵא עַל יְדוּ כִידוּעַ בְּסוּד אֲבָא יִסַּד בְּרַחֲמֵי לִכְךָ בְּצַרִי שְׁהוּא חֲסִד הֵן שְׁוִין וּבְשָׂבָא, גְבוּרָה, אֶת הַמַּלְכוּת הַגְּדוֹל כו':

^{רנט} וְאִינוֹן ל"ב כו'. כנ"ל דְּהַרְוָה לְהַחֲכִים יִדְרִים:

^{רנא} הִי מ"ב. דו' סְפִירוֹן, מַחוּ"ג שְׁהֵן תַּחֲוִילַת הַבְּנִין, הֵן בְּשֵׁם מ"ב וְבַהוֹן אֲכַטְיִירוֹ כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּתִיקוּן ד' וְהֵן שְׁאוֹמֵר וּבְגִין דֵּא כו':

^{רנב} וּבְגִין דֵּא כְרִי כו'. דְּבַשֵּׁם מ"ב כְּיִיר עֲלִמָּא, מ"ב דְּמַעֲשָׂה בְּרַחֲמֵי:

^{רנג} כִּי כְּיִיר כו'. לְשׁוֹן כְּרִי:

^{רנד} וְיִיכָר תַּמָּן כְּרִי. רוֹאֵה לוֹמֵר דְּבַתִּיבַת וְיִיכָר יֵשׁ עִם אוֹתוֹת כְּרִי. וְכֵן בְּכָל מַקּוֹם שְׁאוֹמֵר בְּתִיקוּנִים תַּמָּן, אִינוֹ דוֹרֵשׁ כָּל הַתִּיבָה כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמֵּן בְּתִיקוּנִים:

^{רנז} כִּי כְּיִיר אֲדָם. דְּוִיכָר קָאִי עַל אֲדָם וְעַל כֵּן הוּלֵךְ וּמִפְרָשׁ חוֹשְׁבֵן אֲדָם:

^{רנח} בִּיהַ כְּיִיר אֲדָם. רוֹאֵה לוֹמֵר שְׁמָא מִפְרָשׁ שְׁהוּא בְּפִנִים הַסְּפִירוֹת כנ"ל וְהֵן שְׁאוֹמֵר הִי כו' וְהֵן סוּד עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מַה – מ"ב מַלְכָּר, מ"ה מַלְגָּאוֹ. וְכֵל זֶה הוּא ג"כ בְּשָׂבָא כִּי הוּא ג"כ הַתַּחֲלַת הַבְּנִין, זֶה מִימִין וְהֵן מִשְׁמָאל אֲלֵא שְׁהַתַּחֲלַת הַצִּיּוֹר הוּא בְּחֲסִד שְׁלַמְעֵלָה הֵן בְּמַחֲשָׁבָה וְלִכְךָ הוּא עִם כְּרִי כְּיִיר כו':

^{רנא} אֶת הַמַּלְכוּת הַגְּדוֹל כו'. דְּבַצַּרִי שְׁנִיחָה שְׁוִין אֲבָל כֵּאֵן אֶחָד גְבוּה מַחֲבִירוֹ:

^{רנב} וְכִי רָזָא כו'. לְפִי שְׁנִקְוֹדוֹתָיו שְׁוֹת לְצַרִי מִפְרָשׁ כָּל עֲנִינֵיו כְּמוֹ בְּצַרִי לִכְךָ קָאֵמֵר אוֹף הִכִי אֶת כו':

^{רנג} וְרָזָא דְּמַלְהַ כו'. רוֹאֵה לוֹמֵר דְּכַתִּיב שְׁמוֹ מ"ה, דְּבַשְׁמוֹ מַרוֹמֵן מ"ה, וְהוּא בְּאַחַת מִנְקוּדוֹתָיו וְהוּא שְׁבָא:

^{רנד} וְאִיהוּ וו"ו מִן וִיסַע כו'. שְׁהוּא בְּת"ת, כְּלִיל מַג' אֲבָהוּ:

^{רנז} וְתַלְת נִקְוִדִין י"י. הֵן אוֹתוֹת שְׁנִיחָה שְׁל וִיסַע כו':

^{רנח} אִיהוּ חמ"ד. רוֹאֵה לוֹמֵר סְגוּל דְּסַגְל לְשׁוֹן חמ"ד:

^{רנא} פְּנֵי מִשָּׁה. ת"ת וְכֵן חמ"ה:

וּלְבַתֵּר חֲתָמִין לָהּ בְּשֵׁם יְהוָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִגֵּן אַבְרָהָם, וְאוֹף הַכִּי אַקְדִּים שְׁבָ"א דְאִיהִי יִרְאֶה בְּשֵׁם יְהוָה, לְאַהֲבָה דְאִיהִי קַמִּי רַחֲמֵי, שְׁבָ"א מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה, כִּי שְׁבָ"א יְהוָה נִשְׁפָּט (ישעיהו סו טז), קַמִּי מִימִינָא, וְקַמִּי הַכְּהֵן מִשָּׁם (ויקרא ה יב), בְּגִין דְּמַעְלִין בְּקִדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְגִין דָּא אַקְדִּימוּ שְׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה דְאִינוּן דְּחִילוּ, לְרַמ"ח פְּקוּדֵין דְּאִינוּן רַחֲמֵי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם וְכוּ', שְׁמִי עִם י"ה שְׁס"ה, זְכָרִי עִם ו"ה רַמ"ח.

דְּרָגָא שְׁתִּיתָא בִּירְאֵת י"י, וְהָיָה אֲמוֹנַת עֲתִיף וְכוּ' (ישעיהו לג ו), אֲמוֹנַת סֵדֵר זְרַעִים, עֲתִיף סֵדֵר מוֹעֵד, חֲסֵן סֵדֵר נְשִׁים, יְשׁוּעוֹת סֵדֵר נְזִיקִין, חֲכָמַת סֵדֵר קְדָשִׁים, וְדַעַת סֵדֵר טְהוֹרוֹת, אִי אִיכָא יִרְאֵת י"י אִין, וְאִי לֹא לֹא. [בהגהה דף ה ע"ב]

וְאֵלִין שִׁית סֵדְרֵי מְשֻׁנָּה בְּאַרְח רְזָא, אִינוּן מַעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּכָלִיל שִׁית סֵדְרֵי מְתַנִּיתִין, וּמָאן דְּבָעִי לְנִטְלָא לִיהָ בְּלֹא שְׁכִינְתָּיה דְאִיהִי יִרְאֵת י"י, עֲלִיָּה אֲתָמֵר (משלי טז כח) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֲלוּף. (דף ה ע"א – בהגהה) כְּאֵלוּ עֲבִיד קְצוּץ וּפְרוּד בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשְׁכִינְתָּיה, וְ"וּבְגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן פְּרוּדָא, אָף עַל גַּב דְּאוּלִּיף אָדָם שִׁית סֵדְרֵי מְשֻׁנָּה, וְלֹא אַקְדִּים לִיהָ יִרְאֵת י"י, דְאִיהִי שְׁכִינְתָּיה, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא שְׂרִיא לְגַבִּיהָ, וּבְגִין דָּא אִי אִיכָא יִרְאֵת י"י אִין, וְאִי לֹא לֹא, כְּאֵלוּ לֹא הָיָה כְּלוּם בִּידֵיהָ.

אֲמוֹנַת אִיהִי אִימָא עֲלָאָה מְסֻטְרָא דְחֲסֵד, וְ"דְבָה קְרִיאַת שְׁמַע שְׁ"דְאִיהִי אֲמוֹנָה, וְאִיהִי עֲתִיף מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה, וְ"דְבִיהָ אֲתָמֵר (ויקרא טז ב) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹמֵר, שְׁ"חֲסֵן אִיהוּ מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, יְשׁוּעוֹת אֲתַקְרִיית מְסֻטְרָא דְנִצְחָה, וְגַם נִצְחָה יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר וְלֹא יִנָּחַם (שמואל א טו כט), וְ"חֲכָמָה אִיהִי סֵדֵר קְדָשִׁים דְאִיהוּ הוּד, וְ"דַעַת אִיהוּ יְסוּד דְאִיהוּ סֵדֵר טְהוֹרוֹת.

וְאִית דִּימָא בְּהַפּוּכָא, וְ"מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָּא תַתָּאָה אִיהִי אֲמוֹנָה, וְ"וּמְסֻטְרָא דְצַדִּיק דְבִיהָ כְּלִילֵן תְּרִין שְׁמֵהֶן אָמִין, דְּאִינוּן יֵאֵהוּדוֹנָה, וּבְצַדִּיק עֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוּ אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ (בראשית א יא), וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי סֵדֵר זְרַעִים.

עֲתִיף אִיהִי מְסֻטְרָא דְהוּד דְאִיהִי סֵדֵר מוֹעֵד, וְ"דְבִיהָ אוּכְלִין שְׁ"כָל אַרְבַּע וְתוּלִין כָּל חֲמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלָת שָׁשׁ, וְ"חֲסֵן אִיהוּ מְסֻטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְבִיהָ סֵדֵר נְשִׁים, וְ"יְשׁוּעוֹת אִיהִי סֵדֵר נְזִיקִין מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה, דְתַמָּן כָּל דִּינִין נְפָקִין לְמָאן דְּעֲבִיד נֹזֵק לְחַבְרִיהָ, חֲכָמָה אֲתַקְרִיאַת מְסֻטְרָא דְחֲסֵד, דְבָה הַרּוּצָה לְהַחֲכִים

בִּיאור הַגְרָ"א

^ס בִּשָׁא. אוֹתוּיּוֹת שְׁב"א:

^ט וּבְגִין לְכָל יַעֲבֹדוּן פִּירוּדָא. רוּכָה לוֹמֵר לְכָא שְׂרִיא קַב"ה בְּלֹא שְׁכִינְתָּיה:

^י דְבָה קְרִיאַת שְׁמַע. דְּקְרִיאַת שְׁמַע אִיהִי בְּהִיכַל אֵהְבָה כִּידוּע שְׁהוּא חוּסֵד שְׁנֵאמֵר צֶה וְאֵהְבָת וְכוּן אוֹמְרִים מְקוּדָם אֵהְבָה רַבָּה:

^{יא} דְאִיהִי אֲמוֹנָה. דְּקְרִיאַת שְׁמַע אִיהִי אֲמוֹנָה שְׁכִינְתָּיה לְהֵאֲמִין אַחְדוֹת הַשָּׁם וְקִיבּוּל מְלוֹתוֹ שְׁלַכְךָ אוֹמְרִים אַח"כ אֲמַת כו':

^{יב} דְבִי אֲחֵמֵר וְאֵל כו'. רוּכָה לוֹמֵר שְׁלֹא יֵבֵא בְּעַת דְּלִינָא שְׁלִיט אֲלֵךְ בְּשַׁעַת הַחֲסֵד וְלַכְךָ כְּרִיךְ לְלַבּוֹשׁ בְּגָדֵי לְבָן:

^{יג} חֲסֵן כו'. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ לְקַמֵּן:

^{יד} חֲכָמָה אִיהִי סֵדֵר קְדָשִׁים. כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ בְּעִירוּבִין (נג ע"ב) עַלְךָ בְּנַעֲרָה אֵהְרוּנִית עִירוּנִית כו':

^{טו} וְדַעַת. אִיהִי יְסוּד דְכָל יְדִיעָה בִּיסוּד כְּמוֹ שְׁכַחוּב וְהֵאֲדַס יַדַע כו' וְכָל יְסוּד הוּא דַעַת שְׁל פְּרָאוּף (פִּירוּשׁ מַדָּה) שְׁלַמְטָה:

^{טז} מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָּא כו'. שְׁהִיא נְקִרְאֵת אֲמוֹנַת יִשְׂרָאֵל:

^{טז} וּמְסֻטְרָא דְלְדִיק כו'. רוּכָה לוֹמֵר לְמְסֻטְרָא דְתַרְוִייהוּ נְקִרְאֵת אֲמוֹנָה דְמַלְכוּת כְּלוּלָה בִּיסוּד:

^{טז} דְבִיהָ אוּכְלִין כו'. רוּכָה לוֹמֵר דְבַסְדֵּר מוֹעֵד מִתְנִיָּא אִהִי מְתַנִּיתִין:

^{טז} כָּל אַרְבַּע כו'. הו"ד הִיא אוֹתוּיּוֹת דְה"ו, אַרְבַּע וְחַמֵּשׁ וְשָׁשׁ. וְכוּל דְמִתְנִיתִין (פְּסַחִים פִּרְקָא א' מִשְׁנָה ד') מִפְּרָשׁ בְּתוּקוּנִין דְתוּלִין כָּל חַמֵּשׁ

הוּא גְלוּת, אֲלֻף הַחֲמִישִׁי. וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלִיל שָׁשׁ, הַחֲמֵץ, לְדִינוּן הַקְּלִיפּוֹת. וְעַל זֶה נֵאמַר לְמוֹעֵד קַץ כו'. וְהוּא סֵדֵר מוֹעֵד:

^{טז} חוּסוּן כו'. דְּשֵׁם מְתַחֲלָת נּוֹקְבָא. וְאֲשַׁחַז שְׁל אֲדָם מַעֲמִידוֹתוֹ עַל רַגְלָיו כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ בִּצְמוּת (סג ע"א) שְׁלַכְךָ נֵאמַר עוֹזר כְּנַגְדּוֹ:

^{טז} יְשׁוּעוֹת כו'. דְּגְבוּרוֹת נְקִרְאִין יְשׁוּעוֹת כִּידוּע:

שִׁיטֵי־דָרִים וְהוּא סֵדֶר קִדְשִׁים, שְׁכִינְיָה נִצַּח, הִדָּא הִיא דְכְתִיב (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח, דַּעַת דְּאִיִּהִי סֵדֶר טְהוֹרוֹת, וְאִינוּן שִׁית סְדְרֵי מִתְנִיתִין, שְׁכִיבְרָזָא דְלֵהֵט הַחֲרִב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מִרְחֵמֵי לְדִינָא וּמְדִינָא לְרַחֲמֵי. [בהגהה דף ו ע"א]

דְּרָגָא שְׁבִיעָאָה בִּירָאת יי' כֹּל מָאן דְּאִית בֵּיה יְרָאת ה' אִוְקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין דְּלִית לֵיה חוֹסֵר, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים לד י) יְרָאוּ אֶת יי' קְדוֹשֵׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, לֹאֵו יִהְיֶה מְאִינוּן דְּאִתְמַר בְּהוּן (משלי יא כד) וְחוֹשֶׁף מִיּוֹשֶׁר אֶף לְמַחְסוֹר, וְלֹא יִהְיֶה לֵיה חוֹסֵר בְּאוֹרֵיִתָא, אִם הוּא מְאִרֵי תוֹרָה, שְׁכִיבְרָזָא דְלִית אוֹרֵיִתָא בְּלֹא דְחִילוֹ, שְׁכִיבְרָזָא דְלִית אוֹרֵיִתָא בְּלֹא דְחִילוֹ, אוֹף הִכִּי לִית דְּחִילוֹ (דף ו ע"א) בְּלֹא אוֹרֵיִתָא, כְּמָא דְאִתְּ אִמֵר אֵין בּוֹר יְרָא חֲטָא, וְלֹא יִהְיֶה חֲסָרוֹן בְּעוֹבְדוֹי טְבִין, דְּלִית חוֹסֵר וְעֵנִיּוֹת כְּחוֹסֵר דְּאוֹרֵיִתָא וּפְקוּדֵיִיא טְבִין, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, אֵין עֵנִי אֲלֵא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת, (וְלֹא יִהְיֶה חֲסָרוֹן בְּבִיתִיהָ וְלֹא בְּמִשְׁנֵתֶיהָ) וְלֹא יִהְיֶה חֲסָרוֹן בְּנִשְׁמֵתֶיהָ, דְּגוֹפָא אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוֹי דְּבֵר נֶשׁ, לִית חוֹסֵר סְגִי מְנִיָּה בְּתַר דְּלֹאֵו אִיהוּ עוֹבְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים קכז א) שְׁכִיבְרָזָא יְהוֹיִה לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׁוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, וְדָא גְרַם דְּאִתְחַרַב בֵּי מְקִדְשָׁא, דְּלֵא הוּהוּ עוֹבְדֵי יְהוֹיִה.

דְּרָגָא תְּמִינָאָה בִּירָאת יי', לְמַהוּי לֵיה בִּשְׁת אַנְפִין, מָאן דְּאִית לֵיה בִּשְׁת אַנְפִין דְּלֵא לְמַעְבַד עֲבִירָה דְּאִתִּי לִידוֹי בְּגִין דְּחִילוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּאֵלוֹ בֵּיה אִתְבְּרִי עֲלֵמָא, שְׁכִיבְרָזָא דְּאִתְבְּרִי דְּאִתְבְּרִי יְרָא בְּשִׁית, הִרִי יְרָאָה עִם בִּשְׁת כְּלָא חַד, וּמָאן דְּלִית בֵּיה בִּשְׁת אַנְפִין אִוְקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בּוֹדָאֵי שְׁלֵא עֲמֵדוּ רְגְלֵי אַבּוֹתָיו עַל הַר סִינִי.

וְהַפּוֹךְ בְּשִׁית וְתִשְׁכַּח שְׁבִיט, וְהִינּוּ בְּרָאשִׁית יְרָא שְׁבִיט, דְּלֵא תַחֲלִל לֵיה (בְּפִרְהָסִיא, כְּבֵר נֶשׁ) דְּלֹאֵו בֵּיה בִּשְׁת אַנְפִין, וְוִי לְמָאן דְּמַחֲלִל שְׁבִיט מְלַכְתָּא דְּאִיהוּ קִדְשׁ לְמַעְבַד לֵיה חוֹל, דְּאוֹקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, כֹּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְא חֲלָף, זֶה הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִי שְׁשׁוֹנָה הִלְכוֹת, כֹּל שְׁכֵן בְּשִׁבְת מְלַכְתָּא. וְעוֹד בּוֹשֶׁת פְּנִים לְגִן עֵדֶן, עֵז פְּנִים לְגִינְהִם, אַנוּן דְּעֲבִירִין עֲבִירָה בְּיַד רְמָה, וְלִית לוֹן בִּשְׁת פְּנִים מְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיה (תהלים לג כג) מִשְׁמֵים הַבֵּיט יְהוֹיִה רְאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, וְאִתְמַר בֵּיה (ישעיה ו ג) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִתְמַר בֵּיה (משלי כ כז) חִפֵּשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטֶן, (ירמיה כ יב) רוֹאֵה כְלִיּוֹת וְלֵב. וְעֵנִיָּה קְטִירָא בְּדְחִילוֹ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (משלי כב ד) עֵקֶב עֵנִיָּה יְרָאת יי', מָאן דְּאִית בֵּיה יְרָאת יי' אִתִּי לֵיה לִידֵי עֵנִיָּה דְּאִיִּהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, דְּיְרָאת יי' עֵקֶב לְגַבְהָ, וְדָא דְרָגָא דְּמִשְׁהָ, דְּאִתְמַר בֵּיה (במדבר יב ג) וְהִאִישׁ מִשְׁה עֲנִיו מְאֹד, וּבְגִין דְּאִיִּהִי יְרָאָה עֵקֶב לְגַבְהָ, אִוְקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, יְרָאָה מְלָה זּוֹטְרִתִּי הִיא לְגַבֵּי מִשְׁה. [בהגהה דף ו ע"ב]

דְּרָגָא תְּשִׁיעָאָה בִּירָאת יי', כֹּל מָאן דְּאִית בֵּיה יְרָאת יְהוֹיִה יְתַחֲלִל, כְּמָה דְּאִתְ אִמֵר (משלי לא ל) שְׁקֵר הַחַן וְהַבֵּל הִיפִי וְגוֹמֵר, דָּא דְרָא דְּחֻזְקִיהוּ, וְכִי אִית לְבֵר נֶשׁ לְשִׁבְחָא גְרַמִּיָּה, (דף ו ע"ב) אֲלֵא אִיהוּ מְשׁוּבָח קְדָם יְהוֹיִה, דְּבִירָאת יי' קָא אִתִּי בֵר נֶשׁ לְקִימָא תְרִיג מִצְוֹת, כְּחֻשְׁבֵן בִּירָא'ת.

בִּיאור הַגְרָא

^{פ"י} יִדְרִים. דְּחֵסֶד נִקְרָא לְרוּם:

^{פ"ב} וְעֵמִיָּה נִחָ. דְּנִקְרָא דַעַת ג"כ מִטְעַם הַג"ל הַרוּחָה לְהַחֲכִים כו' וְזֶה שְׁאוֹמֵר נְעִימוֹת צִימִיךְ כו':

^{פ"ג} בְּרִזָּא לְדֵהֵט כו'. לְאִינוּן טְהוֹר וְטִמְאָה, אִסוּר וּמוֹתֵר:

^{פ"ד} דְּבַלְאוֹ אוֹרִיִתָא כו'. רוּחָה לְהַבִּיא רְאִיָּה דַעַל כְּרַחֵךְ לִית לֵיה חוֹסֵר בְּאוֹרִיִתָא:

^{פ"ה} כְּגוֹוִנָא דְלִית כו'. הוּא רְאִיָּה לְדַבְרֵיו דְּבַלְאוֹ אוֹרִיִתָא לִית דְּחִילוֹ:

^{פ"ו} דְלִית אוֹרִיִתָא כו'. כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל, אִי אִיכָא יְרָאת ה' אֵין כו':

^{פ"ז} חֲסָרוֹן בְּבִיתִיהָ. הוּא הַגּוֹף כְּמוֹ שְׁמַבְחָר בְּסִמוּךְ אִם ה' לֹא יִבְנֶה כו':

^{פ"ח} אִם ה' לֹא כו'. רוּחָה לּוֹמֵר אִם אִם ה' לֹא שְׂרִיא צְנוּף, שְׁהוּא בְּלֹא תוֹרָה וּמוֹתָה, שׁוֹא עֲמֵלוֹ צוּנוֹ בּוֹ, אִצִּיו וְאִמוֹ הַגּוֹפִיָּים, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר

לְעִיל כֹּל בֵּית שְׁאֵין נִשְׁמַעִין כו' וְזֶה שְׁאוֹמֵר וְדֵא גְרִים כו':

^{פ"ט} וּבְגִין דֵּא בְּרָאשִׁית כו'. רוּחָה לּוֹמֵר דְּבַשְׁבִּיל יְרָא בִּשְׁת, בְּרָא אֲלֵקִים כו':

דַּרְגָּא עֲשִׂירָא בִּירָא יי', אֵית יִרְאָה וְאֵית יִרְאָה, לֹא כָּל אַפִּיא שׁוֹי, אֵית יִרְאָה דְּדַחֵיל בְּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלֹא יִלְקָה לִיה בְּרַצוּעָה, דְּאֵתְמַר בֵּה (בראשית א ב) ^{כ"ח} וְהָאֶרֶץ הֵיְתָה תְּהוּ וְבָהּ, מִסְטְרָא דְּאֵילָנָא דְּטוֹב וְרַע, דְּאֵיהִי אֶרְעָא רְקִנְיָא, שְׁפָחָא בִּישָׂא, ^{כ"ט} כְּגוּוֹנָא דְּחַד מֵאַרְבַּע אַבּוֹת נְזִיקִין דְּאֵיהוּ הַבּוֹר, וְכְגוּוֹנָא דְּבוֹר דִּיּוֹסָף, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רַק וְכו' (בראשית לו כד), הַבְּרָה גְּקָבָא בִּישָׂא, בּוֹר דְּכוּרָא, ^{ל'} וְבוֹר בְּגִין דְּאֵיהוּ מִתְמָן, אוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ אֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא, דְּלִית בֵּיה יִרָא יי'.

יִרָא יי' אֵיהוּ, דְּדַחֵיל מְגו אורֵייתָא דְּאֵיהִי תְּפָאֶרֶת, דְּמִנִּיה נְפָקֶת, כְּגוֹן דָּא ^{ל"א} אֵיהִי שְׁקוּלָה לְגַבִּיה, וּבְגִין דָּא אֵין כָּל יִרְאָה שׁוּה, דְּהָא יִרָא יי' הִיא מְלָכוֹת דִּילִיה, כְּלִילָא מְכָל פְּקוּדֵי אורֵייתָא, בְּגִין דְּאֵיהוּ יִרְאָה דְּנְפָקֶת מְגו תּוֹרָה דְּאֵיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאֵיהוּ יְהו"ה, דְּבְגִינָה אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, גְּדוּלָה תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לִיְדֵי מַעֲשָׂה, דָּאי בְּר נֶשׁ לֹא יֵדַע אורֵייתָא, וְאִגְרָא דְּפְקוּדֵיִיא דִּילָה, וְעוֹנֵשִׁין דִּילָה לְמָאן דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדֵיִיא, וּמָאן הוּא דְּבָרָא אורֵייתָא, וּמָאן הוּא דְּיָהֵב לָהּ לִישְׂרָאֵל, אֵיךְ דְּחִיל לִיה וְנָטִיר פְּקוּדֵיִיא, וּבְגִין דָּא אָמַר דּוּד לְשִׁלְמָה בְּנו (ד"ה א כח ט) דַּע אֵת אֵלֵהּ יי' אַבִּיךָ וְעַבְדְּהוּ.

דָּאי בְּר נֶשׁ לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע הָהוּא דְּיָהֵב לִיה אורֵייתָא, וּמִנִּי לִיה לְנִטְרָא לָהּ, אֵיךְ דְּחִיל מְנִיה וְעֵבִיד פְּקוּדֵיִיא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רְבָנָן, וְלֹא עִם הָאֶרֶץ חֲסִיד, וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

בְּגִין דְּאוּרֵייתָא דְּאֵיהִי תְּרִי"א מִתְרִין דְּרִגִין אֲתִיְהִיבֶת, מְחֲסַד וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן תְּרִין פְּקוּדֵיִין אֲהַבֶּת חֲסִיד וְדַחֵילוּ דְּגְבוּרָה דְּאֵיהִי יִרְאָה, ^{ל"ב} דְּבַהוֹן אֲשַׁתְּלִימו תְּרִי"ג פְּקוּדִים, וּבְגִין דְּכָל אורֵייתָא וּפְקוּדֵיִיא מִתְרִין סְטְרִין אֲתִיְהִיבֶת, אוּקְמוּהוּ רְבָנָן וְלֹא עִם הָאֶרֶץ חֲסִיד, וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

[בְּהַגְהָה דְּפ ז ע"א]

^{ל"ג} וְאֵי תִימָא הָא חֲסִיד גְּבוּרָה (דְּפ ז ע"א) דְּמִתְמָן מְלָכוֹת אֵיהִי אֲהַבָּה וְיִרְאָה, אֵיךְ אוּקְמוּהוּ רְבָנָן גְּדוּלָה תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לִיְדֵי מַעֲשָׂה, (^{ל"ד} דְּמַהְכָּא מִשְׁמַע דְּכָל הַקּוּדִם יִרְאָתוֹ לְחַכְמָתוֹ חַכְמָתוֹ מִתְקַיִימָת), ^{ל"ה} אֵלָא כְּלָא קְשׁוּט, ^{ל"ו} תְּפָאֶרֶת אֲתִקְרִי אָדָם, כְּגוּוֹנָא דִּילִיה הָוָה אָדָם הָא דְּלִתְתָּא, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלֵיהּ דְּהוּה רֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשָׂה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ רְבָנָן, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לִיבְרָאוֹת, דְּאֵתְמַר עֲלֵיהּ אָדָם אֲתָם, אוּף הִכִּי תְּפָאֶרֶת דְּאֵיהוּ יְהו"ה, ^{ל"ז} אֵיהוּ רֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה דְּאֵיהִי חַכְמָה עֲלָאָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשָׂה דְּאֵיהוּ יי' מִן אֲדִנִּי, חַכְמָה תְּתָאָה, וּבְגִין דָּא כְּגוּוֹנָא דְּאֵיהוּ (^{ל"ח} וּבְגִין דָּא כּוֹנֵה דְּאֵיהִי) מַחְשְׁבָה צְרִיךְ לְאִקְדָּמָא לְמַצְנָה, וּבְגִין דָּא שׁוּיָאוּ רְבָנָן כּוּוֹן מַחְשְׁבָתָא דְּצִלוֹתָא בְּבִרְכָה קְדָמָאָה, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ אִם לֹא כּוּוֹן בְּבִרְכָה רֵאשׁוֹנָה חִזְרָא לְרֵאשׁ.

יִרָא יי', מְלָכוֹת דִּילִיה, (^{ל"ט} וּבְגִין דָּא אֲתְמַר בֵּה (ויקרא יב ד) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ, אֲתִתָּא אֵית לָהּ לְאִקְדָּמָא בְּכָל פְּקוּדֵיִיא, דְּאֵתְמַר בֵּה אִשָּׁה יִרָא יי' הִיא תְּתַלְּלָה (משלי לא ל), וּבְגִין דָּא מְצָא אִשָּׁה בְּקִדְמִיתָא, מְצָא טוֹב (שם יח כב), דְּאֵתְמַר בֵּיה (תהלים קמה ט) טוֹב יְהו"ה לְכָל, וְאֵי אִקְדָּמִים לָהּ בְּצִלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (תהלים נא יז) אֲדִנִּי

בִּיאור הַגְּרָא

^{כ"ח} וְהָאֶרֶץ הֵיְתָה כו'. לֹאִינוּ ד' אַבּוֹת נְזִיקִין: תְּהוּ וְבָהּ וְחֲשַׁד וְתַהוֹם, ד' קְלִיפִין:

^{כ"ט} כְּגוּוֹנָא דְּחַד. נִקְטַב בּוֹר מִשּׁוּם דְּלִקְמוּ, אֵין בּוֹר כו':

^{ל'} וְבוֹר בְּגִין כו'. דְּכַתִּיב וְהַבּוֹר רַק מִתּוֹרָה, אֵין בּוֹ מִים שְׁל תּוֹרָה:

^{ל"א} אֵיהִי שְׁקוּלָה לְגַבִּיה. רוּחָה לּוֹמַר דְּהִיא שׁוּה לוֹ, לְכַךְ מִתְקַיִימָת בּוֹ:

^{ל"ב} דְּבַהוֹן אֲשַׁתְּלִימו תְּרִי"ג כו'. דְּתוֹרָה בְּגִימַטְרִיה תְּרִי"א כְּנ"ל לֹאִינוּ ב' פְּקוּדֵיִין כְּרִיךְ לְאִקְדָּמָא:

^{ל"ג} וְאֵי תִימָא הָא כו'. רוּחָה לּוֹמַר דְּלַעִיל אִמַר לְכַרִיךְ לְהַקְדִּים הַתּוֹרָה לִירְאָה, גְּדוּלָה תּוֹרָה כו', דְּתוֹרָה קוּדִם לִירְאָה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה,

דְּמִינִיה נְפָקֶת. וְכַאֵן אִמַר לִירְאָה וְהַבְּרָה נְפָקוּ מִחֲסִיד וּגְבוּרָה, דְּהוּן קוּדְמִים לְתוֹרָה דְּהוּא תְּפָאֶרֶת:

^{ל"ד} דְּמַהְכָּא מִשְׁמַע כָּל כו'. דְּמַחֲסַד וּגְבוּרָה – יִרְאָה וְהַבְּרָה שְׁהוּן קוּדְמִין שְׁתוֹרָה לְאֵיהִי תְּפָאֶרֶת מִינִייהוּ נְפִיק:

^{ל"ה} אֵלָא כְּלָא קְשׁוּט כו'. רוּחָה לּוֹמַר דְּבִשְׁס הוּי' הוּד קוּדִם שְׁהוּא חֲכָמָה, תּוֹרָה. וְצִלְדִנִּי הוּד, חֲכָמָה, הוּא אַחֲרוֹן. לְפִיכָךְ מִסְטְרָא דְּקַב"ה

כְּרִיךְ לְהַקְדִּים תּוֹרָה לִירְאָה וּמִסְטְרָא דְּשְׁכִינָה כְּרִיךְ לְהַקְדִּים יִרְאָה לְתוֹרָה:

^{ל"ו} תְּפָאֶרֶת אִיקְרִי אָדָם. רוּחָה לּוֹמַר כְּמוֹ אָדָם דְּרֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה כו' כִּן תְּפָאֶרֶת שְׁנַקְרָאת אָדָם:

^{ל"ז} אֵיהִי רֵאשׁוֹן כו'. רוּחָה לּוֹמַר יו"ד דְּהוּיָה הוּא חֲכָמָה דְּהוּא רֵאשׁוֹן:

^{ל"ח} וּבְגִין דָּא כּוֹנֵה כו'. מִסְטְרָא דְּשְׁכִינָה לְאֵיהִי נְקִרָאת מְלוּה. הוּרְחָה לְאֵיהִי מַחְשְׁבָה, קוּדִם:

^{ל"ט} וּבְגִין דָּא אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. רוּחָה לּוֹמַר דְּהִיא מִזְרַעַת קוּדִם:

שְׁפָתַי תִּפְתָּח, מִיָּד (משלי ח לה) וַיִּפֶק רָצוֹן מִיְהוָה. וּבִגִּין דָּא צְרִיף לְאַקְדָּמָא יִרְאָה מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָּא, בֵּין בְּאֻרֵייתָא, בֵּין בְּפִקוּדֵי, אֲבָל מְסֻטְרָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, צְרִיף לְאַקְדָּמָא אֻרֵייתָא לִירְאָה שְׂבָכָל פִּקוּדֵי. (שְׂמֵא דִירְאָה) דְאֻרֵייתָא אֵית דְאַתְקְרִי נֻקְבָּא תוֹרָה שְׁבָעֵל פֶּה, דְבִגִינָה שְׂמֵא אֲתִמַּר תַּמָּן אֲזִי יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר (דהי"א טז לג), עֲנָה מְלָאךְ שְׂמֵא מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר הֵן הֵן שְׂמֵא מְעֵשָׂה מְרַכְבָּה.

[בהגהה דף ז ע"ב]

שְׂמֵא מֵהָאֵי אֲזִי תְלִיין ע"ב שְׁמֵהֶן דְהֵינּוּ חֹסֵד, שְׂמֵא דְבִיָּה צְרִיף לְאַתְקָנָא פְּרִסְיָא לְמֵאֲרִיָּה, בְּכַנְפֵי דְמַצְוָה, וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאַמְתָּ, שְׂמֵא עֵשׂוֹר אָמַת מ"ה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, שְׂמֵא מוֹרִיד הַטָּל לְאַנְהָרָא לְגַבֵּי ה"א, שְׂמֵא דְאֵיְהוּ כְּלִיל תִּלְת בְּרַכָּאן קְדָמָאִין דְצִלוֹתָא, וְתִלְת בְּתֵרָאִין, וְדָא עַד אֵין סוֹף, דְאַתְרֵמִיז בְּאֲדֵנִי אִי"ן, וּבִגִּין דָּא י"י מִן יֵאָהֳדוּנָה שְׂמֵא עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (במדבר ז פז), וְדָא שְׂמֵא כ' מִן כֶּתֶר, שְׂמֵא עֲשָׂרָה מִן שְׁכִינְתָּא תִּתְּרָא אֲדֵנִי מִתְּתָא לְעִילָא מִן אֲנִי עַד אִי"ן, עֲשָׂרָה מְעִילָא לְתִתָּא (דף ז ע"ב) דְעֵמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא דְאֵיְהוּ יְהוָה, דְאֵיְנֻן לְקַבְלֵיהוּ תְרִין שְׁמֵהֶן יְהוָה אֲדֵנִי, וְתִמְנִיָּא אֲתוּוֹן, דְאֵיְנֻן עֲשָׂרָה, דְאֵיְנֻן עֲשָׂר סְפִירוֹת בְּלֵי מָה, דְכְּלִיל לֹוֹן.

וּבְקִץ דְפּוֹרְקָנָא שְׂמֵא מְדַלַּג עַל הַהָרִים (שיר ב ח), דָּא מ"ה, וְלִית הָרִים אֲלָא אֲבָהֶן, דְאֵיְנֻן מְרַכְבְּתִיָּה, אוֹף הֵכִי מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת אֲנֻן שְׂמֵא אֲמֵהֶן, אֵהִי"ה אֲדֵנִי, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲזִי יֵשִׁיר מִשָּׁה וְכו' (שמות טו א), וְכִלָּא אֲתַקְשֵׁר וְאַתְכְּלִיל בַּח"י בְּרַכָּאן דְצִלוֹתָא דְכִלְיִל בְּח"י עֲלֵמִין, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי יו) בְּרַכּוֹת לְרֵאשִׁי צְדִיק. וְאֵית כְּבוֹד נְבָרָא כְּגוּוֹנָא דְכְּבוֹד נְאָצַל, מְסֻטְרָא דְכְּבוֹד נְבָרָא אֲמֵרִין יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי אֲדוּן עַל כִּלָּא אִם כְּעַבְדִּים, וּמְסֻטְרָא דְכְּבוֹד נְאָצַל אֲתִמַּר בְּהוֹן אִם כְּבָנִים, אֵיְהוּ עֲלֵת עַל כִּלָּא, לִית אֲלֵי"ה עֲלֵיָּה, וְלֵא תַחֲוּתִיָּה, וְלֵא לְאַרְבַּע סְטֵרִין. אֵיְהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלֵמִין, וְאֵיְהוּ אֲסַחַר לְכָל סְטֵרָא דְלֵא כו' [תִּיקוּנֵי זוֹהַר – דף ז ע"ב]

וְעוֹד קִמְ"ן, אוֹקְמוּהוּ מְאֵרֵי דְקְדוּקָא שְׂמֵא דְאֵיְהוּ תְנוּעָה גְדוּלָּה, שְׂמֵא בִגִּין דְאֵיְהוּ קְדָמָא דְכִלְיִן נְקוּדִין דְסְפִירָאן, שְׂמֵא עַל גַּב דְכִלְיִן שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין אֲתַעְבִּידוּ דָּא כְּסָא לְדָא, שְׂמֵא כְּגוֹן בְּרָא דְצְרִיף לְמַפְלַח לְאַבּוּי (דף ז ע"ב)

בִּיאור הַגְּרָא

פ* (ע' בפתיחה) ככל פקודי. כאן הוא סיום המאמר, והח"כ הוא ליקוטים מלוקטים לאורייתא אית כו' אתמר תמן אז כו' מהאי אז כו' ואית כבוד נברא כו' איהו עלת כו' כל אחד הוא ליקוט אחר ממקומות מפוזרים.
 פמח דיראה לאורייתא אית כו'. רואה לומר דגם מסטרא דקב"ה יש יראה והוא יראה לאורייתא והוא תורה שבעל פה, נוקבא דז"א. וכולא בקב"ה לאיהו תורה. דתרין נוקבין, חד בשכינתא תתאה, מלכות, וחד – נוקבא דז"א והיא ה' דהויה:
 פמכ אתמר תמן כו'. רואה לומר גם דז"א יש שני שמות, הויה אלני, דהן ח' אותיות, מנין א"ז. וזה שאומר, מלאך, דהוא בגימטריא שני שמות הנ"ל:
 פמג מן השמים. רואה לומר דז"א:
 פמד מעשה מרכבה. כנ"ל דמט"ט מרכבה לז"א כמו שאמר לעיל ואיהו רכב לעמודא דאמנעיתא:
 פמה מהאי אז תליין כו'. כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש דף ע"ג, דס"ד כנפים וח' דא"ז – הוא ע"ב, וזהו חסד, ח' וס"ד:
 פמו דביה לריד וכו'. דהם במלכות. ולכך נאמר והוכן בחסד כסא (ישעיהו טז ה) וסיפא דקרא וישב עליו, וזה שאומר וישב כו':
 פמז עשור אמת מ"ה. דעשור א' הוא ג"כ א', דאין פחות מא':
 פמח מוריד הטל. ראשי תיבות מ"ה, וטל – גימטריא יו"ד ק"א וז"ו, וזה שאומר לאנהרא כו':
 פמט דאיהו כליז. דה"א גימטריא ו', והגם מ"ה הוא בת"ת ששניהם הם זו"ן דכלולין בהן עשר ספירות וזה שאומר עשר ספירות בלי מה, מ"ה דז"א, ובל"י במלכות, כמו שאומר בתיקון ד' דגם מ"ב הוא במלכות, ל"ב נתיבות ועשר אמירן, וזה – בל"י. וזה שאומר דאיון לקיבליהו כו':
 פנ עשרה עשרה הכף. כמו שאומר לקמן יוד מעילא לתתא, יוד מתתא לעילא, וזה הכף. וזה שאומר ודא כו':
 פנב כ' מן פתח. דמן פתח ולתתא עשר, וכן למפרע עשר, עד פתח, לכך צו נכללין כ':
 פנכ עשרה מן כו'. כמו שאומר לעיל דנוקבא הויה מהופכת:
 פנד מלג כו'. רואה לומר מדלג ההרים, ראשי תיבות מ"ה. וכן מקפץ הגבעות כנ"ל דבתרווייהו שם מ"ה:
 פנה אינון אמהו. שכניה עילאה ותתאה ורואה לומר דלכך נאמר גבעות בלשון רבים:
 פנה דאיהו תנועה גדולה. רואה לומר מלך:
 פנו בגין כו'. לפיכך הוא מלך על כולם:

וּלְאִמְיָהּ, וּלְמַעַבְדֵי גְרָמְיָהּ לְגַבְיָהּוּ שֵׁנִי כְעַבְדֵי וְשִׁמְשׁוֹ וְכַרְסֵיָא, וּמַצָּב תַּחֲתֵיהֶוּ, הָכִי אֵינוֹן סְפִירָן דָּא לְדָא, וּבְגִין
דָּא אֵית נִקּוּדָה מְלָפָא, וְאֵית נִקּוּדָה עֲבָדָא לְגַבְיָהּ דְּמְלָפָא, שֵׁנִי כְגֹן שְׁבָ"א דָּאֵיהּ עֲבָד לְקַמְ"ץ, וְרַץ בְּשְׁלִיחֻתֵיהּ
וּמְזַנֵּב אַחֲרֵיהּ, אֲבָל בְּאַתְרֵיהּ מְלָפָא אֵיהּ.

שֵׁנִי וְרָזָא דְקַמְ"ץ, חוֹשְׁבֵן קַמְ"ץ י"ד, וְתַלְתַּת נִיצוּצֵי וְרַקִּיעַ הָא נ', וּבְחוֹשְׁבֵן אַחְרָא, קַמְ"ץ י"ד, וְתַרֵּי נִיצוּצֵי וְרַקִּיעַ
הוּא מ', דָּאֵיהּ מְלָךְ, וְאֵינוֹן רְמִיזִין אַרְבַּע יוֹדִין מִן יוֹד ה"י וְאִי"ו ה"י, יוֹד ה"א וְאִי"ו ה"א, יְהו"ה, (שֵׁנִי מ'
דָּאֵיהּ מְלָךְ, אֵינוֹן רְמִיזִין אַרְבַּע יוֹדִין מִן יוֹד ה"י וְאִי"ו ה"י), וְלֹא לְמַגְנָא אַתְמַר בֵּיהּ מְלָךְ, שֵׁנִי דָּאֵיהּ מְלָךְ גְּדוֹל
עַל כָּל מְלָכִין.

פְּתִ"ח אֵיהּ מ"ב, חוֹשְׁבֵן פֶּתַח אֵיהּ כ', וְנִיצוּץ וְתַרֵּין רְקִיעֵי וו"י, הָא מ"ב, (תַּהֲלִים צֵא יד) שֵׁנִי כ"י ב"י חֲשֵׁק
וְאֶפְלֹטָהוּ, שֵׁנִי פֶתַח לִי שְׁעָרֵי צֶדֶק אָבָא בָּם וְכו', ב"ם אַרְבַּעִים וְתַרֵּין, שֵׁנִי כ"י ב"י חֲשֵׁק וְאֶפְלֹטָהוּ, חֲשֵׁק חִירָק
שְׁבָא קַמְ"ץ מִן אֲבָגִיתִין, שֵׁנִי קַמְ"ץ קוּמְ"ץ סְתִים בְּאֵת יוֹד, פֶּתִ"ח אַתְפַּתַּח בֵּיהּ בְּחִמְשׁ אֲצַבְעָאן דָּאֵינוֹן ה', שֵׁנִי וְכַמָּה
רְזִין בְּנִקּוּדֵי, וְהֵאֵי אֵיהּ אָבָא בָּם אוֹדָה י"ה, וּפְתַח עֲלֵיהּ אַתְמַר (תַּהֲלִים קִיח יט) פֶּתַח לִי וְכו', זֶה הַשְּׁעָר
לִיהו"ה.

מְלָאכִין אֵית דְּמִשְׁמָשִׁין לְאֵלִין נִקּוּדִין, וְאֵינוֹן אַתְוֹן, דָּאֵינוֹן כְּסוּסוֹן לְנִקּוּדֵי, וְטַעְמֵי מְנַהֲיָין לֹן, שֵׁנִי וְאֵינוֹן
תְּנוּעוֹת לְגַבְיָהּוּ, שֵׁנִי כְגֹן עַל פִּי יְהו"ה יְחִנוּ, וְעַל פִּי יְהו"ה יִסְעוּ (בַּמְדַּבֵּר ט כ), וְאֵינוֹן נִקּוּדִין לְגַבֵּי טַעְמֵי,
בְּתַר רַעֲיִין שֵׁנִי דָּאֵנְהִיגִין לֹן לְכָל סְטָרָא, לְסַלְקָא וְלִנְחַתָּא עֵילָא וְתַתָּא, וְלֹאֲנַהֲגָא לֹן לְכָל סְטָרָא לִימִנָא וְשְׁמָלָא
לְקַמָּא וְלֹאֲחֹרָא.

וְטַעְמֵי אֵינוֹן נְשַׁמְתִּין, וְנִקּוּדִין רִוּחִין, וְאַתְוֹן נְפִשִׁין, אֵלִין מְתַנְהֲגִין בְּתַר אֵלִין, וְאֵלִין בְּתַר אֵלִין, שֵׁנִי אַתְוֹן
מְתַנְהֲגֵי בְּתַר נִקּוּדֵי, וְנִקּוּדֵי בְּתַר טַעְמֵי, שֵׁנִי כִּי גְבוּהָ מְעַל גְבוּהָ שׁוּמְר (קַהֲלַת ה ז), וְאֵית נִקּוּדָה דְּכָל עֲלָמָא תְּלִיא

בִּיאור הגר"א

שֵׁנִי אַע"ג דְּכֹלְהוּ כו'. רוּחָה לומֵר אִף עַל גַּב דְּכֹלְהוּ הוּא מִלְךְ זֶה לזֶה מִכֵּל מִקּוּם אֵיהּ מִלְךְ עַל כּוֹלֵס דְּהוּא רַאשִׁית דְּכֹלְהוּ:

שֵׁנִי כְגֹן בְּרַח כו'. רוּחָה לומֵר אִף עַל גַּב דְּכֹלְהוּ בְּאֵילוֹת מִכֵּל מִקּוּם הוּא זֶה לזֶה כְּסָא כְגֹן בְּרַח כו':

שֵׁנִי כְעַבְדֵי וְשִׁמְשׁוֹ כו'. חֲשִׁיד ד' דְּבָרִים שְׁהֵן כְּגַד ד' פְּרַכּוּפִין, אוֹ"א וו"ן שְׁהֵן כּוֹלֵן כְּסֹאֹת זֶה לזֶה עַד א"א וְקַחֲשִׁיב מִמַּטָּה לְמַעְלָה:

שֵׁנִי כְגֹן שְׁבָא כו'. רוּחָה לומֵר בְּחֻטָּף קַמְ"ץ:

שֵׁנִי וְרָזָא דְקַמְ"ץ. חוֹזֵר וּמְפַרֵּשׁ כֹּאן קַמְ"ץ וּפְתַח מַשׁוּם דְּבַכֵּל נִקּוּדוֹת מְפַרֵּשׁ לְמַעְלָה אוֹתוּתוּתוּן וְנִקּוּדוּתוּתוּן אֲבָל בְּקַמְ"ץ לֹא פִירֵשׁ רַק הַנִּקּוּדָה

וּבְפִתַּח רַק הַאוֹתוּתוּת לְפִיכָךְ חוֹזֵר וּמְפַרֵּשׁ כֹּאן בְּשֵׁנִי הַאוֹתוּתוּת עִם הַנִּקּוּדוֹת:

שֵׁנִי מ' דָּאֵיהּ מִלְךְ כו'. רוּחָה לומֵר דְּקַמְ"ץ אֵיהּ בְּחִכְמָה וְשֵׁם הוּא מִילוּי דִּיודִין – ע"ב, וּבְפִנְיֹתוּת – מִילוּי דְּלַחְפִּין, מ"ה, כ"ח מ"ה, וּבִהֵן ה'

יודִין כְּמִנּוּן קַמְ"ץ עִם נִקּוּדוּתוּתוּ – נ', וְהֵיא ל"ךְ שֵׁל מִלְךְ, וְד' יודִין שֵׁל ע"ב, מִילוּי דִּיודִין שְׁהוּא חִכְמָה הוּא מ' שֵׁל מִלְךְ:

שֵׁנִי דָּאֵיהּ מִלְךְ גְּדוֹל. כְּנ"ל דָּאֵיהּ רַאשִׁית לְכָל:

שֵׁנִי כִּי בִי. גִּימַטְרִיָּה מ"ב:

שֵׁנִי פִתַּחוּ לִי כו'. מְבִיא הַפְּסוּקִים שְׁשֵׁם מְרוּמֵי מ"ב וְאֲחִ"כ מְפַרֵּשׁ פְּסוּק רַאשׁוֹן וְאֲחִ"כ הַשְּׁנִי. זֶה שְׁאוּמֵר כִּי בִי כו'. וְרוּחָה לומֵר דְּשֵׁם אַבְ"ג

יִתְ"ץ, ד' נִקּוּדוֹת בּו. קַמְ"ץ עַל א', שְׁבָא עַל ב', חִירָק עַל ג', פִּתַּח עַל ד'. וְכֵן בְּכָל הַז' שְׁמוֹת שֵׁל מ"ב:

שֵׁנִי כִּי בִי. הוּא פִתַּח כְּנ"ל:

שֵׁנִי חֲשֵׁק. הוּא ג' נִקּוּדוֹת הַאֲחֵרִים בְּשֵׁם זֶה, אֶפְלֹטָהוּ, וְאֲשַׁגְבְּהוּ כִּי יַדַּע שְׁמֵי כו':

שֵׁנִי קַמְ"ץ קוּמְ"ץ כו'. עַכְשָׁיו מְפַרֵּשׁ פְּסוּק שְׁנִי. וְרוּחָה לומֵר דְּקַמְ"ץ סְתִים בִּיוד וְאֲתַפַּתַּח בְּה' כְּנ"ל שְׁהֵן חו"ב. וְאִם כֵּן בְּפִתַּח כְּלוּל י"ה, זֶה

שְׁאוּמֵר אֲבָל ב"ם שְׁהוּא הַפִּתַּח, אוֹדָה י"ה, דְּבְפִתַּח אֲתַפַּתַּח הַשְּׁעָר, וְבִי פִתַּח אֵת יֵדךְ, שְׁמַשֵּׁם מְמַלְאִין שְׁאֲלַחְתּוּ לְפִיכָךְ אוֹדָה י"ה. זֶה שְׁאוּמֵר

וּפִתַּח עֲלֵיהּ כו', רוּחָה לומֵר לְשׁוֹן פִּתַּחוּ הוּא פִתַּח, דְּקִרָא מִיֵּרֵי בּו, וּפִתַּח הַשְּׁעָר הוּא ג"כ בְּפִתַּח דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁעָר לֵה', וּפִתַּח – בּו הַשֵּׁם

הוּא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל דְּפִתַּח סְלִיק לְחוּשְׁבֵן הוּי"ה זֶה שְׁאוּמֵר זֶה הַשְּׁעָר לֵה':

שֵׁנִי וְכַמָּה רְזִין בְּנִקּוּדֵי. לְפִי שְׁסִיִּים כֹּאן רְזִין דְּנִקּוּדִין אֲבָל שְׁמַפְרֵשׁ הַפְּסוּק פִּתַּחוּ לִי שְׁהַתְּחִיל בּו, אֲמַר שִׁישׁ עוֹד כְּמָה רְזִין בְּנִקּוּדִין:

שֵׁנִי וְאֵינוֹן תְּנוּעוֹת לְגַבְיָהּוּ. רוּחָה לומֵר הַטַּעְמִים תְּנוּעוֹת לְנִקּוּדוֹת:

שֵׁנִי כְגֹן עַפ"י כו'. רוּחָה לומֵר, דְּכֵן, עַל פִּי הַטַּעְמִים, יַחַנו – בְּטַעְמִים הַמְּפַסְקִים כְּגֹן אֲתַחַתָּא סוּף פְּסוּק, וְיַסְעוּ – בְּטַעְמִים הַמְּשַׁרְתִּים:

שֵׁנִי דְּאֵנְהִיגִין לֹן כו'. הֵן נִיגוּן הַטַּעְמִים וְהֵן מְפַרֵּשִׁים הַמְּשַׁךְ הַמְּאֵמֵר לְפָנָיו אוֹ לְאַחֲרָיו וְכֵן עֵנִין הַמְּאֵמֵר מִתְּפַרֵּשׁ עַל יָדוֹ וְעֵינֵין בְּכוּרֵי

בְּאֵרִיכוֹת:

שֵׁנִי אַתְוֹן מְתַנְהֲגִין כו'. דְּבַלָּא נִקּוּדוֹת אֵין יוֹכֵל לְדַבֵּר כְּלָל הַאוֹת וּלְפִיכָךְ הֵן רוּחַ הַאוֹתוּתוּת:

תחנתה, כגון שמשא לגבי תתאין, אתחזיא לבני נשא תחות רקיעא כנקודת קמ"ץ, ואיהו כמה זמנין רב מכל ארעא, כל שפן נקודין דאורייתא, לגבי גובה דלהון, ואתחזיין לן נקודין. ועוד אתון ש"האנון אש, ש"נקודי רוח, אל אשר יהיה שמה הרוח לקחת ילכו (יחזקאל א יב), ש"ואנון כמבועי מיא, דאתמר עליהו (תהלים קד י) המשלח מעינים בנחלים, ישקו ש"חכל חיתו שדי וגו', אלין אתון.

ש"ע"אית דשוי לון לאתון, מים אש רוח ועפר ארבע רגלין דכרסיא, ש"נקודי אדם לשבת על הכסא, ש"מסטרך דאימא ההי"ן לעילא, מסטרך דברתא ש"ההי"ן לתתא, מסטרך דאבא יודי"ן לעילא, מסטרך דברתא יודי"ן לתתא, מסטרך דבן ווי"ן לעילא, כגוונא דא ווי", מסטרך דאבא ווי"ן לתתא, כגוונא דא ווי", ההי"ן דאימא כגוונא דא הה"ו הה"י, ההי"ן דברתא כגוונא דא יה"ה וה"ה, והכי בכל הוייה והוייה.

ועוד מאן דאוליף אלין הויין, צריך לאולפא לון ש"למבני בהון בנינא לקודשא בריך הוא, דאתמר ביה (מלכים א יח ל) וירפא את מזבח יהו"ה ההרוס, ורזא דמלה דיכלין למהרס באתווי דשמייה, ה"דא הוא דכתיב (שמות יט כא) פן יחרסו אל יהו"ה, ובגין דא דיהרסו לון בחובביהו, צריך למבני לון בצלותהון.

[תיקוני זוהר – דף ח ע"א]

ש"ד"אית י' איהי אבן יסודא דבנינא, ש"הי"י מן יי"ה, מן יי"ו, מן וי"י, בהון אבנים שלמות ש"תבנה את מזבח יהו"ה אלהי"ך (דברים כו ו) דא ה', ש"ו' דא קורה, ש"ועמודא, לסמוך עלה בית, ובגין דא חבורא דתלת אתון בית, ב' בנינא, י' יסוד בנינא, ת' תפארת, ואנון ב' מלכות, י' יסוד ש"ספירה תשיעא, ש"ד"איהו סומך גאולה לתפלה, ש"א"ביה סומך יהו"ה לכל הנופלים (תהלים קמה יד), ת' תפארת, דאתמר ביה (ישעי, מד יג) ש"כתפארת אדם לשבת בית, יב"ביה כל הזוקף זוקף בשם, יאבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בכרוך, (דף ח ה"דא הוא דכתיב (משלי יו) ברכות לראש צדיק.

ביאור הגר"א

ש"ע" כי גבוה כו'. שהן הנקודות על גבי האותיות וסיפיה דקרא וגבוהים עליהם דאל תיקשי לך הלכא הנקודות הם תחת האותיות וגם הן קטנים מן האותיות והיאך קאמר כי גבוה כו' לכך קאמר ואית נקודה דכל עלמא תליא:

ש"ע" חינון אש. כנ"ל החיות מראיהו כגחלי אש:

ש"ע" נקודי רוח. כנ"ל פנימיות שבהן רוח:

ש"ע" ואינון כמבועי כו'. כמו שאומר בהקדמה שניה דשמא מפרש איהו שקיו דאילנא כמיא כו':

ש"ע" כל חיתו שדי. חילן אתון כנ"ל:

ש"ע" ואית דשוי לון כו'. שהן ד' אותיות הוי"ה כנ"ל, או"א ז"ן:

ש"ע" נקודי אדם. הוא או"א שמתלבש בהם בפנימיותם והוא שמא מפרש והוא היושב על הכסא שהן כולם כסא ליה כנ"ל:

ש"ע" מסטרך דאימא ההי"ן כו'. שעד כאן פירש הנקודות ועכשיו מפרש אותיות השם שהם ד' יסודות כנ"ל והד' יסודות מתהפכין, פעם מים למעלה, פעם אש למעלה. פעם המים גוברין, פעם אש, וכן בכל הד' יסודות שמהן מזגי כל הטבעים ורחמי ודיני הרוחנים ונטייתם ללד זה או ללד זה ועניינם כפי הוי"ה, אש היו"ד למעלה – מים למעלה וכן בכלם ואש שני יודי"ן וה"א כגון יי"ה – המים גוברין וכן

בכולם:

ש"ע" ההי"ן לתתא מסט' כו' עד סוף הקדמה הכל ליקוטים וחסר כאן הרבה:

ש"ע" למבני בהון כו'. כמו שפרש והולך דיה"ו איהו ביתא:

ש"ע" דאת י' כו'. דיסוד איהו י' זעירא:

ש"ע" י"י מן יי"ק כו' אבנים שלמות. רוצה לומר דלכך כתיב לשון רבים:

ש"ע" תבנה כו' דא ה'. היא מלכות שנקראת בית כמו שאומר לעיל כי ביתי כו':

ש"ע" ו' דא קורה. שעל הבית:

ש"ע" ועמודא כו'. הן העמודים שהבית נכון עליהם, והוא תלמיד חכם שעל הבית וכוונתו, כמו שאמרנו מלכא בביתיה כו':

ש"ע" ספירה תשיעאה כו'. דהוא סומך למלכות שהיא עשירית:

ש"ע" דאיהו סומך גאולה לתפלה. שיסוד נקרא גואל ומלכות – תפלה לפיכך הוא יסודא דבנינא שכל הבית נסמך עליו:

ש"ע" ובי' סומך כו'. דת"ת סומך על ידו למלכות:

ש"ע" כתפארת אדם. שנקרא אדם כמו שאומר לעיל:

ח לשבת. כנ"ל:

ש"ע" ובי' כל הזוקף זוקף בשם. דהוא תלמיד חכם שהוא קורה ועמוד:

יהו"ה לא תפסיס ביה גוון כלל, הָדָא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ג ו) אָנִי יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי, לֹא יִשְׁתַּנֵּי בְשׁוּם גּוּוֹן כָּלֵל, אֲלֵא נִהִיר מְלָגָאוּ דְגוּוֹנִין, דְּשֵׁם יְהוָה כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוּפָא דְאִינִישׁ, אוּ כְּשֶׁרְגָא בְּהִיכְלָא.

וְאֵת י' מִן אֲדִנִי אִיהוּ סְפִיר, נְטִיל "גּוּוֹן תְּכֵלֶת וְאוּכֶם מְסֻטָּא דְדִינָא, וְנִהִיר בֵּיה נְהוּרָא חוּרָא מְסֻטָּא דְרַחֲמֵי, וְאִיהוּ "אֵת י' מִן אֲדִנִי", אוּדֶם מְסֻטָּא דְגְבוּרָה, פְּטָדָה מְסֻטָּא דִימִנָא, בְּרַקַּת מְסֻטָּא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אִיהִי אֲלֵף דְלִ"ת נוּ"ן יו"ד, "כְּלִילָן מִי"ב גּוּוֹנִין, וְכִלְהוּ מְשׁוּלְשִׁין כְּפִאֲבָהָן, מְשׁוּלְשִׁין בְּכִהְנִים לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים, קְדוּשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ.

כָּל אֲבָן דְגּוּוֹן דִּילָהּ חִינּוּר נְטִילַת מְחֻסָּד, וְאִיהִי סְגוּלָה דִּילָהּ רַחֲמֵי, כְּיִרְזָא דְמִלָּה וְאִהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתִּיךָ עַל כֵּן מְשַׁכְּתִיךָ חֻסָּד (יִרְמִיהוּ לֹא ב), אֲבָנָא סוּמְקָא נְטִילַת מִן גְּבוּרָה, וְסְגוּלָה דִּילָהּ לְמַהוּי אִימְתוּ מוּטְלַת עַל בְּרִינִין דְעֵלְמָא, אֲבָנָא כְּלִילָא מְתִרִין גּוּוֹנִין חִנּוּר וְסוּמְקָא אִיהִי מְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, יְרוּק כְּזָהָב מְסֻטָּא דְאִימָא עֲלָאָה, דְאִיהִי תְשׁוּבָה, קוּ יְרוּק דְאֶסְחָר כָּל עֲלָמָא.

כְּיִאִית גּוּוֹן פְּשׁוּט כְּפּוּל מְשׁוּלְשׁ מְרׁוּבַע, כְּיַעַד דְסְלִיק לְעֶשְׂרָה גּוּוֹנִין, כְּיִנְהִירִין בְּהוּן י' אֲתוּוֹן, דְאִינִין י' י"ה יְהוָה וְסְלִקִין אֵלִין י' כְּיִלְעִיב נְהוּרִין, דְנִהִירִין בְּעִיב גּוּוֹנִין.

כְּיִחְשִׁיק חֲלִי"ם שְׁבִי"א קַמִּי, כְּיִאִנּוּן נְקוּד צְבִאוֹת, נִצַּח וְהוּד יְסוּד, וְכִלְהוּ נְהִירִין בְּאֲבָנָא יְקִירָא מְלָכוֹת, כְּלִילָא מְפֵל סְגוּלוֹת, שְׁבִי"א גּוּוֹן סוּמְקָא דְגְבוּרָה דְנְטִיל מְנִיָּה הוּד, כְּיִקַּמִּי גּוּוֹן חִנּוּר, וְלֹא צְרִיךְ לְאַרְכָּא בְּהוּן דְהָא אֲתִמְרוּ לְעִילָא.

בִּיאור הגר"א

¹ תְּקוּנָה ה'. רוּחָה לומֵר בְּתִיקוּנֵים הַרְאֻשׁוּנִים הִיָּה זֶה תִּיקוּן ה' וְכֵן לְקַמֵּן כְּסֵדֵר תִּיקוּן ו' ז' כו':

² בְּרֵאשִׁית. שְׁכַל הַשְּׂבָעִים תִּיקוּנֵים הוּא עַל תִּבְתָּ בְּרֵאשִׁית, ע' פִּנִּים לְאוּרִייתָא כְּמִנִּין סו"ד וְהוּן תִּיקוּנֵי הַשְּׂכִינָה לְאִיהִי קְבֵלָה כְּדִלְקַמּוֹן:

³ בַּת רֵאשִׁי. פִּירוּשׁ, שְׁאֵלוּ הַשְּׂחֵי מִלוֹת הֵן אוֹתוֹת בְּרֵאשִׁית וְכֵן בְּכָל הַשְּׂבָעִים תִּיקוּנֵים, בְּמִקּוּם שְׁלֹא יֵאמֵר תָּמוּן כו', דוּרֵשׁ כָּל הַמְּלוֹת בְּרֵאשִׁית. וְרוּחָה לומֵר כֹּהֵן, בַּת – מְלָכוֹת, רֵאשִׁי – חוּג"ת, לְאִינוּן רֵאשִׁין, דְמַתָּמוּן מַתְחִיל בְּנִינָא דְעַלְמָא כְּנ"ל וְהִיא בַּת שְׁל הַרְאֻשִׁים כְּמוּ שְׁכַחוּב (בְּמַדְבַּר כֹּא יוֹ) כְּרוּה נְדִיבֵי עֵם כו' וְכוּלָם מְסַטְרָא דִילָהּ, חוּג"ת'ס שְׂבַמְלָכוֹת וְהוּן ד' רְגֵלֵי הַמַּרְכָּבָה, ד' חַיּוֹת, ד' אוֹתוֹת אֲדִנִי, כְּמוּ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

⁴ אֵלָה כו'. מַפְרָשׁ לְרֵאשִׁי הֵן חוּג"ת, ג' אֲבָהוּן, דְכְתִיב רֵאשִׁי בֵּית אֲבוֹתָם וְכֵן אֵלָה הוּא בְּג' אֲבוֹת כְּמוּ שְׂאוּמֵר בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֻדַּשׁ בְּתַחֲלֵתוֹ אֵלָה הֵם מוּעֵדֵי עֵינֵי שָׁם:

⁵ בַּת עֵלָה כו'. עַכְשָׁיו מַפְרָשׁ מַלְתָּ בַת וְלָמָּה הוּא קוּדֵם לְרֵאשִׁי בְּמַלְתָּ בְּרֵאשִׁית:

⁶ וְאִיהִי יו"ד כו'. מְלָכוֹת שְׂבַמְלָכוֹת הוּא יו"ד כְּנ"ל:

⁷ מְרַגְלִית כו'. דְג' אוֹתוֹת הַרְאֻשׁוֹת מִן אֲדִנִי הֵן ג' גּוּוֹנִין מִג' אֲבוֹת אֲבָל אוֹת הַרְבִּיעִי כְּלוּלָה מְכוּלָם:

⁸ גּוּוֹן תְּכֵלֶת וְאוּכֶם כו'. רוּחָה לומֵר תְּכֵלֶת – מְסַטְרָא דִילָהּ עַלְמָה, וְאוּכֶם – מְסַטְרָא דְגְבוּרָה, דִינָא קְשִׁיָּא דִינָא רְפִיָּא:

⁹ אֵת יו"ד מִן אֲדִנִי כו'. דְבַה ג' אוֹתוֹת יו"ד כְּמוּ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ וְכֵן הוּא בְּכָל הַאֲרִבְעָה אוֹתוֹת מִן אֲדִנִי:

¹⁰ כְּלִילָא מִי"ב גּוּוֹנִין. כְּנ"ל דְכָל אוֹת בְּמִינֵיהוּ כְּלִילָא מִג' גּוּוֹנִין שְׁל חוּג"ת אֲלֵף דְג' גּוּוֹנִין שְׁל אוֹת אַחַת אִין דוּמָה לְג' גּוּוֹנִין שְׁל אוֹת אַחַר, דְהַכֵּל לְפִי הַמַּקְבֵּל, כְּדַמִּיוֹן הַשְּׂמֵשׁ כִּידוּע. וְהִי"ב גּוּוֹנִין הֵן י"ב אֲבָנִים שְׁל הַחוּשָׁן וְכוּ אֲרִבְעָה טוּרִים נְגַד ד' אוֹתוֹת הַנִּל, כָּל אֶחָד מִג' זֶה שְׂאוּמֵר וְכוּלְהוּ מְשׁוּלְשִׁים כו':

¹¹ בְּאֲבָהוּן. הֵן חוּג"ת וְכֵן בְּכַהְנִים לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים:

¹² וְרִזָּא דְמִלָּה וְאִהְבַּת כו'. רוּחָה לומֵר רֵאשִׁי חֻסָּד הוּא לְאִהְבָּה:

¹³ וְאוֹת גּוּוֹן פְּשׁוּט כְּפּוּל כו'. רוּחָה לומֵר דִּישׁ שְׁאִין זֶה אֲלֵף גּוּוֹן אַחַד וְישׁ שֵׁשׁ זֶה ב' גּוּוֹנִין וְישׁ ג' כו':

¹⁴ עַד דְסְלִיק כו'. רוּחָה לומֵר שְׁכַל הַאֲרִבְעָה בִּיחַד הֵם עֶשְׂרֵה:

¹⁵ נְהִירִין כו'. כְּמוּ שְׂאוּמֵר לְעִיל, לְאוֹתוֹת אֲדִנִי הֵן גּוּוֹנִין וְאוֹתוֹת הוּי"ה הֵן נְהוּרִין וְהַגּוּוֹנִין הֵן לְפִי הַנְּהוּרִין, דְמְלָכוֹת לִית לָהּ מַגְרַמָּה כְּלוּם אֲלֵף לְפּוּם הַנְּהוּרִין מְקַבְּלַת מו"א שְׁהוּא הוּיָה, הַכִּי אִיתְעַבְדִּית גּוּוֹנִין, בְּאוֹת פְּשׁוּט לְאִיהוּ יו"ד אִיתְעַבְדִּית גּוּוֹן אַחַד, בְּאוֹת כְּפּוּל – י"ה, ב' גּוּוֹנִין, חִינּוּר וְסוּמְקָא. וְבְאוֹת פְּשׁוּט חִינּוּר לְבַד וְכֵן בְּכוּלָם:

¹⁶ לְע"ב כו'. דְעַשְׂרָה אוֹתוֹת הַנִּל גִּימַטְרִיָּה ע"ב:

¹⁷ חֻסָּד כו'. הוּאִיל וְפִירֵשׁ לְעִיל הַאֲבוֹת, פִּירֵשׁ חֻסָּד, שְׂנֵאמֵר בְּאוֹתוֹת חֻסָּד, רוּחָה לומֵר דְחֻסָּד שְׁהוּ נְהִי כְּלִילָן בְּאוֹתוֹת כְּמוּ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

¹⁸ אִינוּן נִיקוּד לְבָאוֹת. כְּמוּ שְׂאִמְרוּ חֻסָּד ה' לְבָאוֹת, ה' הוּא ת"ת דְכְּלִיל מִג' אֲבָהוּן זֶהוּ בְּאוֹתוֹת חֻסָּד לְאִינוּן חוּג"ת. נְהִי הוּא ה' לְבָאוֹת, ה' – בְּחוּג"ת, לְבָאוֹת – בְּנְהִי, כְּמוּ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^כ ויעוד תקונא ו' והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין אינון דידיעין רזא לבפקודא תנינא במלת בראשית, דאיהי אהב'ה, דאיהי לא לחשבן זעיר בראשית, במתקלא חדא סלקין, ודא אהבת חסד, דאיהי (דף י ע"א) ע"ב בחושבן, לקבל שמה מפרש ויסע ויבא ויט, לבדיה וא' בחושבן אח'ד, דהיינו מאמר אחד דאיהו בראשית, דאוקמוה עליה והלא במאמר אחד יכול להבראות, והאי איהו רחימוי דמאריה, מאן דמסר נפשיה באחד, ברחימוי דמאריה, ובגין דא ואהבת את יהו'ה אלהי'ך (דברים ו ה), אפילו נוטל את נפשך, דאם חביב עליה נפשיה מגופא לכך נאמר ובכל נפשך, ואם חביב עליה גופיה מממוניה לכך נאמר בכל לבבך, ואם חביב עליה ממונא מגופא לכך נאמר בכל מאדך, במה דחביב עלך מסור ליה ברחימוי דמאריך בעת צרה.

ודא איהו נסיון דעתידין ישראל לאתנסאה בשבעין שנין דגלות בתראה, דעניי חשוב כמת, וכאלו נטלין נפשיה, גופא ונפשא וממונא פלהו שקולין, במה דחביב עליה מסור ליה ברחימוי דמאריה, ובההוא זמנא אתקשר במלת אהב'ה דאיהי בראשית, וכאלו ביה ברא עלמא, ומאן דלא מסר נפשיה או גופיה או ממוניה ברחימוי דמאריה בשעת השמד, כאלו אחזר עלמא לתהו ובהו, ובגין דא קרא סמיך ליה והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב).

ואהבת יהו'ה איהי מלכות, כלילא מפל ספירן, ואיהי פקודא דקודשא בריך הוא בכל תרי"ג פקודין, ובגינה אתמר (אסתר ג) מדוע אתה עובר את מצות המלך, ואיהי בגין עלמא, שפחה בישא איהי חרבן עלמא, ובגין דא אתמר בה (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו, ואיהי רצועה בידא דקודשא בריך הוא לאלקאה ביה חייביא.

ובגין דא מאן דרחים לקודשא בריך הוא מגו נפשיה או גופיה או ממוניה, דינטיר ליה קודשא בריך הוא, הא רחימוי דיליה תלויה בההיא דיהיב ליה, ולא עקר רחימו, דלאו איהו האי רחימו, דאם נטל ממוניה או גופיה פפר ביה, לאו איהו עקר רחימו, עד דמסר נפשיה ברחימוי דמאריה, ואם כל תלת שקולין לגביה, ימסור לון פלהו על קדושת שמייה ברחימו, והאי איהו עקרא דרחימו, דאיהו אהבת יהו'ה מלכות, דאיהי אהבת חסד, דיראה מסטרא דגבורה איהי, ומחסד איהי מלכות אהבת יהו'ה כמה דאתמר, מגבורה איהי יראת יי'.

ואורייתא דאיהי תרי"א מתנויהו אתיהיב לישראל ודא עמודא דאמצעייתא, מסטריה אתקריאת מלכות תורת יהו'ה (תמימה), לבאייהי מצוה דיליה בכל תרי"ג פקודי דתליין משמיה, דאינון שמ"י עם י"ה שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, היא בצלמו כדמותו:

(ע"פ הגר"א רתל"ב כאן צ"ל תל"ו - תמצאנו בסוף תיקון מ"א)

ביאור הגר"א

^כ קמץ וכו'. כמו שאומר לעיל וקמץ הכהן. וחולם הוא ת"ת דנטיל מיניה יסוד. וכאן משמע דחולם הוא ת"ת, ולכך לומר דסגול הוא נלח וזה שאומר לעיל דמט"ט הוא חולם, במלאכים, דלוייהו רכב לעמודא דאמצעייתא:

^כ ועוד וכו' והמשכילים. שהתחלת הקדמה הוא בפסוק זה:

^ל בפקודא תנינא כו'. עיין בהקדמת הזהר בפקודין ותמנא פקודא קדמאה במלת בראשית היא יראה ושאר פקודין עם משאר פסוקים וכאן דורש גם שאר פקודין וקאת מאותן פקודין, הכל במלת בראשית. ופקודא קדמאה לא אמר כאן לפי שאמר עם ומכל מקום כלול כאן בתקון דלעיל שדרש בראשית על מלכות כנ"ל והיא יראת ה' ועיין עם בפקודא קדמאה וכן בפקודא תנינא הוא ג"כ פקודא ב' דשם עיין עם אלא שדרש עם מפסוק אחר:

^כ לחשבון זעיר. רוצה לומר מספר קטן:

^כ דביה וא"ו. רוצה לומר, להתחלת הפסוקים הם בוא"ו ואיהו מקור השמות, דשם ע"ב הוא בת"ת והוא וא"ו דשמה מפרש והוא אחד כמו שאומר להלן והכל מסטרא דחסד כמו שאומר לעיל, א' יומא קדמאה כו':

^כ ואיהו מצוה. רוצה לומר מצד עצמה רק שתלויה בשמיה והן ד' דרגין כנ"ל:

ועוד תקוּנָא ז', והמשכילים יזהירו, אלין דידיעין במלת בראשית ליפקודא תליתא דאיהי ברית מילה, והיינו בראשית ל"ברית א"ש, וברית איהי י', ועם א"ש אתעביד א"ש, ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא, יועל תרין אישות אתמר בקדמיתא לכתנות אור, דבהון עקבו מכה גלגל חמה.

והיינו בורא מאורי האש לדיאנון בהבדלה, י"ה מן איש ואשה, בתר דחאבו ויעש יהו"ה אלהי"ם לאדם ולאשתו פתנות עור לייילבישם (בראשית ג כא), ודא עור של נחש, והיינו בורא מאורי האש (אשה), לאתדכא במה דחאב, ובגין דא צדיקים דנטרי ברית שוב אינם חוזרים לעפרן, דאיהו עור משכא דחויא דאתברי מעפרא, דאתמר ביה ונחש עפר לחמו (ישעיהו סה כב).

[תיקוני זוהר – דף י ע"ב]

ובגין דא מאן דלא נטיר ברית אתדן בחבוט הקבר בהוא עפרא, מאלין אינון דגופא דלהון אינון לון קבר בחייהון, מדדחקין לון שעטא בכל יומא, מייבמלאכא דלהון מדאתבקע דמא בצפריהון, ובגין דא תקינו לאחזאה צפריים בהבדלה, דהוה אדם מלופש בכתנות צפריים, דהו נהרין פענני כבוד. ואיהו בהבדלה מנייהו, (בראשית ג ז) וידעו כי מעירמים הם מנייהו, בגופא מיינושמתא ורוחא ונפשא, ערומים מכתנות אור, (דף י ע"ב) דאינון מאורי האש, ובגין מדכשבת אתחזא לון באדלקת שרגא דשבת מבתרין פתילות דאש, ובמוצאי שבת יתעברון מנייהו, תקינו למימר במוצאי שבת הבדלה באש.

ובגין דכשבת ימין טבין מתלבשין נשמתין בכתנות אור, אמר הנביא (ישעיה כד טו) על פן באורים כבדו יהו"ה, ואוקמוהו רבנן כבדוהו מ"בכסות נקיה, מיד דאמר מלין אלין אשתטחו קמיה מ"כלהו בני מתיבתא, דלית חדוה ביניהו כחדוה כד אתחדש ביניהו רזא דאורייתא.

ובגין דא מאן דנטיר ברית אש, קרי איש צדיק תמים, ואות י' דשד"י איהי חוליא על צנאר דשד יצר הרע, חוליא דששלאה, ובגין דא רשים שד"י בברית, ורשים במזוזה, דמזדעזעין כלהון מהאי שלשלאה, דאיהי אות שבת, אות ברית, אות ימין טבין, אות תפלין.

ביאור הגר"א

^ז פקודא תליתא כו'. אף על גב דפקודין דשס הוא פקודא שביעאה, כאן אמר אותן שבמלת בראשית:

^ח ברית אש. דנפקא מאשא דלחקה, ק"ז ח"י, מסטרא דבינה דאיהי אשא כנ"ל ועיין בזוהר ויקהל דף ר"ח וכן נוקבא ג"כ נפקא מתמון כידוע:

^ט ועל תרין כו'. רואה לומר י"ה דהם אורות של אשורת האלו:

^י כהנות אור. לאדם ולחיה:

^{יא} דאינון בהדלה י"ה מן איש ואשה בתר דחאבו. רואה לומר אחר שחטאו נלקח מהם י"ה דהן מאורי האש ונעשה במקומם כהנות עור:

^{יב} וילבישם. רואה לומר שלכך מצרכין בורא כו', להפשיט עור של נחש ולהתלבש במאורי האש:

^{יג} ואלין אינון כו'. שהרשעים בחייהם קרויין מהים והגוף שלהם שהוא עור נחש הוא קבר להון:

^{יד} דדוחקין לון שעטא כו'. רואה לומר לאחר מיתתו כמו שהיו מלובשין בזהו עור כל שעטא ולא פירשו ממנו:

^{טו} ובמלאכא דילהון. רואה לומר מלאך הממונה על חיבוט הקבר שהלך אחריו כל ימיו:

^{טז} דאתבקע דמא כליפריהון. כמו שמפרש והולך דהצפרנים הם שיורי מאורי האור והן הלבישו עור הנ"ל לכך אתבקע דמא דהוא מדוריה דליר הרע בצפרנים:

^{יז} ערומים הם מנייהו בגופא. רואה לומר דגופא שלהן היה מלובש בכתנות צפרנים:

^{יח} ונשמתא כו'. שהנר"ן היה מלובש במאורי האש ובשבת האדם מתלבש במאורי האש ואחיותו בצפרני האדם ולכך במוצאי שבת, שמתלקין, מצרכין בורא כו' כדי להשאיר השארת מאורי האש ורואין בצפרנים להשאיר מן הצפרנים לגוף:

^{יט} דכשבת אתחזא לון. רואה לומר כמו וירמיהו לא ב' מרחוק ה' נראה לי:

^כ בתרין פתילות דאש. שהם כנגד איש ואשה, מאורי הנ"ל וכמו שאמרו אחד נגד זכור ואחד נגד שמור כידוע:

^{כא} בכסות נקיה. דהוא כהנות הנ"ל:

^{כב} כלא מתיבתא. דנחתו כמו שאומר בתחלת הקדמה:

^{כג} חוליא. דהוא כעין יו"ד:

ומיד דאיהו תפיס בה יצר הרע דאיהו ש"ד, נאטיל בר נש חרבא בידא דאיתמר בה (תהלים קמט ו) רוממות א"ל בגרונם, לדאיהו י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, ה' ה' תרי פפיות דילה, ושחית ליה, ובגיניה אתמר הבא להרגך השכם להרגו בצלותא, דאתמר בה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר. [תיקוני זוהר – המשך דף ח ע"א]

(המשך דף ח ע"א) י"שם יהו"ה, י' דיליה רישא דחרבא, מרגלית מליא סגולתן מ"ברישא דחרבא, ידלית מאן דנצח ודאי למארי חרבא דא, ובה נצח לכל סטרין אחרנין, ולית חד קיימא קמה, גופא דהאי חרבא ו', זפא איהו מאן דידע לאניף ליה בידיה מלכל סטרא, עילא ותתא וארבע סטרין בשית ספירן, תרין פפיות דחתיך בהון עילא ותתא מתרין סטרין מ"אינון ה' ה', ונקודא אלהי"ם, והיינו נרתק דיליה, מ"ובגין דא בינה נקודה אלהי"ם, כגוונא דא יהו"ה כמה דאתמר.

והאי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין, כל הקורא קריאת שמע, כאלו אווזו חרב פיפיות בידו, והא אוקמוהו על מטתו, להגן מן המזיקין, אבל בקריאת שמע דצלותא, מ"אדון המזיקין קשור, לית ליה רשו למברח, וזפא איהו מאן דשחית ליה בההוא זמנא, לקיים בא להרגך השכם להרגו בצלותא, ב"דאתמר בה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, מ"כל שפן מאן דלא חשש ליקריה לשחטא יצריה ושנאיה, דלית שנאיה לחוד אלא שנאיה דקודשא בריך הוא, מ"דבכל יומא תבע חובין דבגוי לשחטא לון.

ואוף הכי צריך לאעבא ליה מ"משמא וארעא, כגוונא דאעבריה מ"משמשא וסיהרא, ואוף הכי צריך לאעבא ליה ולבת זוגיה מ"מתרין כרסיין, הדא הוא דכתיב (ירמיה יז יב) כבוד מרום מראשון, דתמן קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין כרסיין, מ"ותמן קודשא בריך הוא ושכינתיה כשמשא וסיהרא, ועל אתקרי כי מ"שמש ומגן מ"יהו"ה אלהי"ם (תהלים פד יב), ובההוא זמנא יתקיים ביה, מ"לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף (ישעיה ס כ).

ביאור הגר"א

- ^{נא} נטיל בר נש חרבא כו'. רוצה לומר, דבעובדא – קושטין אותו, ודבדור דקריאת שמע ותפלה – הורגין אותו. ולכך מניחין תפילין ואח"כ קוראין קריאת שמע:
- ^כ דאתמר בה כו'. רצוה דבמילולא קטלון דחרבא דכתיב רוממות כו' וחרב פיפיות בידם, ולכך אמר לשון נטיל כו':
- ^כ דאיהו יו"ד כו'. כנ"ל שה' ד' פרשיות של קריאת שמע:
- ^כ שם יקו"ק י' כו'. שעד כאן פירש ג' אותיות הו"י ועכשיו הולך ומפרש כל הד' אותיות ועל ג' אותיות פירש פסוק אבנים כו' וכן בסוף פ' יתרו לא תבנה אהן גזית וכתוב בספיה דקרא כי חרבך כו' דהאי חרבא הוא על המזיקין כמו שמפרש והולך:
- ^כ בריש' דחרבא. מקום אחיזה החרב:
- ^כ דלית מאן דנלח כו'. שכאן אין כלל אחיזה לחינוכים כי אף שגם צדינה אין להם אחיזה מכל מקום דינון מתערין מינה:
- ^כ לכל סטרא. דהוא ו"ק וזה שאומר בשית ספירן:
- ^כ אינון ה"ה. לכל פה הוא צה' שקבועין בה ה' מולאות לכך נקרא פה – מלכות כמו שאומר בהקדמה שניה וכן בינה כידוע:
- ^כ ובג"ד בינה כו'. דשם הו"ה הוא צדינה כנ"ל בנקודת פתח ומסטרא דילה החרב על הסטרא אחרת:
- ^כ הקורא קריאת שמע כו'. ד' פרשיות דקריאת שמע כנגד ד' אותיות הו"ה:
- ^כ אדון המזיקין השור. דהוא סמ' כמו שאומר לקמן דהוא השור דתפילין דכרועין על קרנו:
- ^כ דאתמר בה וישכם כו'. רוצה לומר השכם כנ"ל:
- ^כ דבקר. שהיא תפלת שחרית כמו שאמרו בגמרא:
- ^כ כ"ש מאן כו'. שלמעלה אמר שישחוט אותו משום הבא כו' כל שכן מי שעושה בצביל כבוד השם כמו שמפרש והולך:
- ^כ דבכל יומא תבע כו'. דבאלילות לא שליט, רק דשם תובע חובין כמו שאומר לקמן:
- ^כ משמיה וארעא. הוא זו"ן דעשיה:
- ^כ משמשא וסיהרא. היא זו"ן של יצירה:
- ^כ מתרין כרסיין. הוא זו"ן של בריאה, כסא דין וכסא רחמים:
- ^כ ותמן קב"ה ושכינתיה כו'. קאי על יצירה:
- ^כ ועל שמיהו. רוצה לומר על שם שמש וירח שצליירה:
- ^כ שמש ומגן כו'. מגן מזל הירח דהיא חפיה עלנא בגדפהא:
- ^כ ה' אלוקים. אינון קב"ה ושכינתיה:

וְהָיָה צָרִיךְ לְאַעְבְּרָא לֵיהּ מְשֻׁמְאָלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהִי גְבוּרָה, (דף ח ע"ב) דְּמִתְמַן מְצַפּוֹן תְּפַתַּח הָרְעָה (ירמיה יד א), "וְתִמְנָן יִיתִי לְמִתְבַּע חוֹבִין, "מֵאֲלִין דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּנִים אַתְּם לִיהוּ"ה אֱלֹהֵיכֶם (דברים יד א). מִתְמַן וְאֵילָךְ אֲנֹן שָׁרִים, וְעַבְדִּים, מִסְטָרָא דְחִיוּן דְּכָרְסִיא שָׁרִים וּמְמַנָּן, מִסְטָרָא דְכִכְבֵּיא דְנִהְרִין בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא עַבְדִּין, וְהָאִי אִיהוּ אִם כְּבָנִים אִם כְּעַבְדִּים, וְהָאִי אִיהוּ דְצָרִיךְ לְאַנְפָּא לֵיהּ חֲרַבָּא לְשִׁית סְטָרִין, דְאַנּוֹן שְׁמִיא וְאַרְעָא, שְׁמִשָּׂא וְסִיחָרָא, כְּסָא דִין וְכְסָא רַחֲמִים, לְאַעְבְּרָא סְמָא"ל וְנַח"ש מְנִיחֵו, "דְּמִסְטָרָא דְלֵהוֹן שְׁלִיט סְמָא"ל וְבַת זִוְגוּ.

וְצָרִיךְ לְקַשְׂרָא לֵיהּ בְּרַצוּעֵין דְתַפְלִין, תְּרִין "בְּתַרִין קְרֹנִי, "וְיַחַד בְּדְרוּעָא, וְלִבְתַּר יִשְׁחוּט לֵיהּ בְּקַרְיַת שְׁמַע, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרֵּיב לְסְטָרָא דְגְבוּרָה, "אֲבָל מִסְטָרָא דְסְפִירָן וְהוּוֹיֹת דְלֵהוֹן, אַתְמַר לֹא יְגוּרְךָ רַע (תהלים ה ה), וְהָזֵר הַקָּרֵב יוֹמֵת (במדבר א נב).

"וְעוֹד קְרִיַת שְׁמַע אִיהִי רֹמ"ח, "כְּלִילָא מְשִׁית תִּיבִין דְיַחְוּדָא, וּמְרַמ"ח תִּיבִין עִם יְהוּ"ה אֱלֹהֵיכֶם אָמַת, "בְּיָהוּא קִירְטָא, וְהָא אַתְמַר.

"בְּחֵמֶשׁ אֲבָנִין ה', דְּאִתְעַבְּדוּ חַד אֲבָנָא בְּאֵת י', "וְקָטִיל בְּהָ לִיצַר הָרַע, "וּבְבָאן אַתְרֵי אִיהִי קִירְטָא, בְּתַפְלִין, חוּט דְקָלַע דְכָרִיךְ בְּיַד דָּא רַצוּעָה דִיד, "דְּאִיהוּ כְחוּט דְזִרְקָא, "וְאִיהִי קְרִיַת שְׁמַע, קְשֵׁת דְזִרְיק חֲצִים "מִסְטָרָא דְכְרוּךְ שֵׁם כְבוֹד מְלֻכוֹתוֹ, וּבְרֻכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק (משלי י ו), דְּאִיהוּ קְשֵׁת הַבְּרִית.

"רֹמְחָא דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, בְּחֵמֶשׁ אֲצַבְעָאן דִיד, דְּאִיהִי ה' תַּתְּאָה, וְאִיהִי לִימִינָא דְחֶסֶד, דְרָגָא דְאַבְרָהָם דְחוּשְׁבִנְיָה רְמ"ח, וְעַם ו' דְעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אַתְעַבֵּיד רֹמ"ח, "קָלַע ה' עֲלָאָה לְשִׁמְאָלָא, י' אֲבָנָא דְקָלַע, י"ה דְתַפְלִין, וְכֹלָא י"ה עִם שְׁמִ"י שְׁס"ה, זְכַר"י עִם ר"ה רְמ"ח.

ביאור הגר"א

²² לֹא יִבּוֹא עוֹד כּו'. לַעֲכָשׂוּ מַכְסָה לַפַּעֲמִים הַסְטֵרָא אַחֲרָא כְמוֹ שְׂכַחוּב (תהלים פא ד) בְּכֶסֶה כּו' וְכֵן הַעֲנִיִּים נֹאמֵר (איכה ג מד) סְכוּתָה בְּעֵינֵי וְהָ שְׂכַחוּב (ישעיהו נט ז) כִּי עוֹנוֹתֵיכֶם מַבְדִּילִים כּו':

²³ וְתִמְנָן יִיתִי כּו'. רוּחָה לּוֹמֵר דָּשֵׁם אִין שְׁלִיטָה רַק דְתַבַּע כּו':

²⁴ מֵאֲלִין דְּאִתְמַר כּו'. שְׁנַשְׁמַתָּן מֵאֲלִילוֹת:

²⁵ דְּמִסְטָרָא דְלֵהוֹן. רוּחָה לּוֹמֵר מַג' עוֹלְמוֹת הַנ"ל:

²⁶ בְּתַרִין קְרֹנִי. לֹלָא יִשְׁלוּט וּיִפְגּוּס בְּזוּ"ן שְׁל עוֹלְמוֹת הַנ"ל:

²⁷ וְחַד בְּדְרוּעָא. כְּמוֹ שְׁמַפְרַשׁ וְהוֹלֵךְ בְּגִין לֹלָא יִתְקַרֵּב לְסְטֵרָא דְגְבוּרָא וְהוּא מִסְטֵרָא דְלֵהוֹן וְהוּן ג' רַעוּעוֹת שְׁל תַפְלִין, ז' שְׁל רֵאשׁ וְאַחַת בְּזוּרַע שְׁמֵאל שְׁהוּא גְבוּרָה:

²⁸ אֲבָל מִסְטֵרָא כּו'. רוּחָה לּוֹמֵר לִכְךָ אִין כְּרִיךְ אֲלֹלָא לֹר' סְטָרִין:

²⁹ וְעוֹד קְרִיַת שְׁמַע כּו'. לְמַעֲלָה אִמֵּר שְׁקִירִיַת שְׁמַע הוּא חֲרַב, וְעַכְשָׁיו פִּירַשׁ שְׁהוּא ג"כ רֹמַח וְקִירְטָא וְקַשֵּׁת, וְהוּן נַגְד' ל' אוֹתוֹת הוּי"ה:

³⁰ כְּלִילָא מְשִׁית כּו'. אִף עַל גַּב דְּהַשְׁקָה תִּיבִין הוּן בְּכֹלל רְמ"ח מְכַל מְקוּם בְּהֵם בְּחִינָה בְּפָנֵי עֲלָמָה:

³¹ וְהוּא קִירְטָא. רוּחָה לּוֹמֵר שְׁקִירִיַת שְׁמַע הוּא קֵלַע:

³² חֲמִשָּׁא אֲבָנִין כּו'. רוּחָה לּוֹמֵר הוּן חֲמֵשׁ אוֹרוֹת שְׁמַתְפַּשְׁטִין בְּחֲמֵשׁ סְפִירוֹת חֲגוּ"ת נ"ה וְנַכְלָלִין בְּזוּ"ד – יִסוּד כְּמוֹ שְׁאוּמֵר דֵּה' עֵילָאָה כּו' יו"ד יִסוּד נְטִייל כּוֹלָא וְצוּ נַעֲשִׂין כֹּל חֲמֵשׁ אוֹרוֹת אַחַד, וְכֵן בְּקִירִיַת שְׁמַע בְּפַסוּק רֵאשׁוֹן חֲמֵשׁ תִּיבּוֹת נַגְד' חֲמֵשׁ סְפִירוֹת וְנַכְלָלִין בְּחִיבָה הַשְׁמִית שְׁהוּא אַחַד:

³³ וְקָטִיל בְּהָ לִיצַר"ר. כְּמוֹ שְׁאִמֵּר לְעֵיל דִּיּוּד הוּא הַחוּלְיָא, בְּעוֹבְדָא, וְעַכְשָׁיו בְּמִיּוֹלָא – קָטִיל לֵיהּ:

³⁴ וּבְבָאן אַתְרֵי כּו'. רוּחָה לּוֹמֵר הַקְרִיַת שְׁמַע הוּא אֲבָנֵי הַקֵּלַע שְׁנֹאמֵר אֲלֵל דוּד (שְׁמוּאֵל א יז מ) וּיִבְחַר לוֹ חֲמֵשׁ חֲלוּקֵי אֲבָנִים וְאַח"כ כְּתִיב וַיִּקַּח מִשָּׁם אֲבָן, שְׁנַעֲשׂוּ כּוֹלָם אֲבָן אַחַת אֲבָל הֵיכָן הוּא הַקֵּלַע עֲלָמָו וְאַמֵּר בְּתַפְלִין וְהוּא שְׁאוּמֵר וַיִּחַזַק דוּד כּו' בְּקֵלַע וּבְאֲבָן דְּהוּא תַפְלִין וְקִירִיַת שְׁמַע:

³⁵ לְחֵיבֵי כְחוּט דְזִרְקָא. דְזִרְקָא הוּא קֵלַע, דְזִרְיק אֲבָנִין כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּתִיקוּנֵין לְקַמּוּ:

³⁶ וְאִיהִי ק"ש קַשֵּׁת. רוּחָה לּוֹמֵר דְּהִיא לְשׁוֹן קַשֵּׁת:

³⁷ מִסְטֵרָא דְכְרוּךְ כּו'. דְכְרוּךְ הוּא לְדִיק כְּמוֹ שְׂכַחוּב (משלי י ו) וּבְרֻכּוֹת לְרֵאשׁ כּו' וְהוּא קַשֵּׁת הַבְּרִית יוֹרֵה כַחַז:

^אומאן דאיהו נטיר י' בתמנא יומין דמילה, בתמנא אלפי תחום שבת, בתמנא פּרשין דתפלי, איהו נטיר
מפל מזיקי דתחות ידא דיצר הרע, ^בדאיהו ממנא ^געל שתין רבוא, כל שכן מאן דקשיר ליה בשלשלאין וקטיל
ליה.

^דועוד ברית דתקיננו ליה ^המנא בעפרא, לשדייא לה בעפרא, ודם דאטיפין מניה, ^ואתחשיב ליה פאלו
עביר ליה עולה, וההוא עפרא לתקנא ביה מזבח אדמה, ודם דברית פאלו דבח עלה עלוון, הדא הוא דכתיב
(שמות כ כא) מזבח אדמה תעשה לי וגו', ^זושזיב ליה בההוא עפרא מחבוט הקבר, וכדם מילה שזיב ליה
משחיטת מלאך המות.

^חואם ההוא דקביל ברית איהו ממזר, ההוא עפרא ^טתקינ ליה לחויה, דאתמר ביה (ישעיה סה כה) ונחש
עפר לחמו, קואיהו מן האדמה אשר אררה יהו"ה (בראשית ה כט), דאתמר בה (שם ג יז) ארורה האדמה, ^יקואיהו
עפרא מהאי דאתמר בה (שם א ב) והארץ היתה תהו ובהו, דאתמר בה (ישעיה נא ו) והארץ כבגד תבלה, ^{יא}עמיה
יהא חולקיה, ^{יב}כאלו קשיר ליה למיעבד עולה לעבודה זרה, דההוא בן או בת אינון ^{יג}פסל ומסכה, ועל דא
אתמר (דברים כז טו) ^{יד}אשר יעשה פסל ומסכה, ^{טו}קואתמר ושם בסתר, בסתרו של עולם, ואמר כל העם אמן,
^{טז}קדההוא בר מנחש הקדמוני איהו, ^{טז}דגרים מות לאדם ולאנתיה, דאתמר ביה (בראשית ג יד) ארור אתה מכל
הבהמה כו'.

ביאור הגר"א

^{טז} רומח כו'. לפי פירוש באיזה ספירה הוא הקשת, עכשיו פירש באיזה הן רומח וקלע. ואמר שהרומח הוא בעמודא דאמלעיתא ואוחז
הרומח ביד, בה' אלכעוה שהוא מלכות מסטרא דחסד שהיא צת היתה לאברהם וכל שמה (בבא בתרא טז ע"ג) וזה שאומר ואיהי לימינא
כו'. והוא ו"ה של השם, רמ"ח - ה', ו' של רומח - ו', והוא מסטרא דימינא:

^{טז} קלע ה' כו'. רואה לומר, הקלע והאזן הן י"ה, חו"ב, והן י"ה שבתפילין, תפילין של ראש הוא ה' עילאה, והקשר של ראש הוא יו"ד, והן
י"ה של השם והוא מסטרא דשמאלא כנ"ל דתפילין מסטרא דשמאלא וזה שאומר וכלא י"ה עם כו' רואה לומר דמסטרא די"ה שהן
לשמאלא אינון לא תעשה, ומסטרא דו"ה דאינון לימינא אינון ממות עשה, וקלע עם הרומח הוא שם הו"ה:

^{טז} ומאן דנטיר כו'. שהיא ספירה השמינית מחכמה כמו שאמר לעיל:

^{טז} דאיהי מממנא כו'. רואה לומר והן המזיקין כמו שאמר (בבא בתרא טז ע"א) הוא יצר הרע כו':

^{טז} על שתין רבוא. דזה לעומת זה כו' (קהלת ז יד), והוא ובה זוגיה כנגד תפארת ומלכות, כמו שאמר לעיל כריך לאעברא ליה כו',
ובתפארת - ו"ק, שבו ששים רבוא נשמתין דישראל, והוא נטיר מכולם בעובדא כנ"ל דאיהי חוליא, וכל שכן מי שעושה שניהם, המעשה
והדיבור, שהורגו ג"כ כנ"ל זה שאומר כל שכן מאן כו':

^{טז} ועוד ברית כו'. חוזר לענינו הראשון:

^{טז} מנא בעפרא כו'. רואה לומר כלי עם עפר ליתן בחוכו הערלה:

^{טז} אתחשב כאלו כו'. רואה לומר בשחיהו, דלם ובעפר אתחשב כו' והולך ומפרש וההוא כו' ודם כו':

^{טז} ושזיב ליה כו'. כי אות ברית הוא לדיק ולדק כמו שאומר ברעיא מהימנא (רלו ע"א), זרין והן מאורי האור, י"ה כנ"ל ובתר דחאבו
אתמשך בערלה עליהו עור של נחש, סמ' ונוקבא. לכך כריך לידון בשחיטת מלאך המות ובעפר - חיובו הקבר כנ"ל. ובדם הברית
ובחיתוך הערלה ונתינתה בעפר - ניול משחיהם. כי דלם הברית נחגלה הויד ובהסרת הערלה ה"א. וזהו, עולה שהוא בז"א ומזבח -
בנוקבא:

^{טז} ואם ההוא. בזה מפרש הפסוק (שמות כ כב) ואם מזבח אבנים שהוא מסטרא דסמ' ונוקבא, אבני נגף, לב האזן, כי חרבך הגפת כו'
(שם) שאסור למול אותו:

^{טז} תקין ליה כו'. רואה לומר שמתקן ליה מזבח חס וחלילה:

^{טז} ואיהו מן האדמה כו'. רואה לומר ההוא מזבח אדמה שעושה:

^{טז} ואיהי עפרא כו'. רואה לומר העפר שמכין, כבגד תבלה ותעשה עפר:

^{טז} עמיה יהא חולקיה. רואה לומר ההוא שעושה המזבח הנ"ל:

^{טז} וכאלו קשיר כו'. רואה לומר ההוא דם דברית:

^{טז} פסל. זכר:

^{טז} ומסכה. נקבה:

^{טז} אשר יעשה כו'. רואה לומר אבזה לעבד ליה:

^{טז} ואתמר ושם בסתר כו'. רואה לומר ברית קודש שהוא בסתרו של עולם שהוא בסתרו:

^{טז} דההוא בר כו'. רואה לומר דלכך כתיב ארור אשר יעשה כו' שהוא מסטרא דארור:

קליפה דערלה דכסי על י', אית לה תלת קליפי כגלדי בצלים דא על דא, ואינון כקליפין דאגוזא, דאתמר עלליהו והארץ היתה תהו, דא קו ירוק קליפה קדמאה דאגוזא, ובהו אבנים מפולמות דא קליפה תנינא דאגוזא קשה כאבן, וחשך קליפה תליתאה, ובהון אוקמוהו רבנן אין דורשין בעריות בשלשה, שלש שנים יהיה לכם ערלים (ויקרא יט כג), ולקבל מוחא, איהו ובשנה הרביעית (דף יא ע"א) יהיה כל פרו קדש הלולים ליהו"ה.

ובהון מסטרא דערלה ארבעה נכנסו לפרדס, שלשה אכלו מאלין קליפי ומתו, רביעאה אכל איבא וזרק קליפין וחי, כגוונא דא אתמר רבי מאיר רמון מצא, תוכו אכל קליפתו זרק.

וכגוונא דאלין קליפין, אינון קושין דחפין על הלכה, דאיהי מוחא מלגאו, ולית בר נש יכיל למיכל בנהמא דאורייתא, דאתמר בה עץ חיים היא (משלי ג יח), עד דזריק קושין מהלכות, ואית הלכה דכל קושין דילה אינון כאילנא, דקליפה דילה וקנה דילה ועציו ועליון ואיבא כלהון שוין למיכל, ועליה אתמר (שיר ד יד) נרד וכרכום וכו', פ"א ובגין דא לאו כל קשין שוין.

פקודא רביעאה במלת בראשית, דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרכו, ודא שכניתא תתאה, דאיהי פ"א ראשית לנבראים, ואיהי אחרית לחכמה עלאה, ובגינה אתמר (ישעיה מו י) פ"א מגיד מראשית אחרית.

פ"א דאתנטילת מכתר אתקריאת פ"א עטרת תפארת, עטרה בראש כל צדיק, תגא דספר תורה, ובגינה אתמר כל המשתמש בתגא חלף, כד אתנטילת מהאי חכמה עלאה דאיהי ראשית, אתקריאת על שמה, וכד אתנטילת מבניה אתקריאת על שמה תבונה.

וכד אתנטילת מחסד, אתקריאת תורה שבכתב דאיתיהיבת מימינא, דכתיב (דברים לג יב) מימינו אש דת למו, וכד אתנטילת מגבורה אתקריאת תורה שבפעל פה, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין, תורה שבפעל פה מפי הגבורה ניתנה, פ"א ותמן גבורים עומדים בפרץ, ולא יכיל למיקם בה אלא גבור במלחמתה של תורה, גבור ביצרו.

וביומא תליתאה נחיתת לעמודא דאמצעייתא פ"א על ידי דמשה, הדא הוא דכתיב (שמות יט טז) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, בתרי לוחי אבנין, נצח והוד, הדא הוא דכתיב (שם לב טז) כתובים משני עבריהם, ואינון תרין נביאי קשוט, פ"א ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאו נביאי האמת, פ"א ושכניתא תורת אמת, הדא הוא דכתיב (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפייהו, פ"א אתקריאת מראה דנבואה, ורוח הקדש מסטרא דתרווייהו.

ביאור הגר"א

^ט דגרס מוח כו'. רואה לומר דגרס לאדם ולאשתו, וז' ולפיכך נקרא פסל ומסכה לפיכך חסור ביה דס דכרית ומנא עס עפרא, להחגלות מאורי הנ"ל:

^י דאתמר בה עץ כו'. רואה לומר דומיא דאילן שלש שנים כנ"ל ג' קליפין, לחטה עץ היא כמו שאמרו (סנהדרין ע ע"ג) חטה היא, ולריך לזרוק ממנה מוץ ומורסן וסובין לזד התבן שהוא דומיא דעץ האילן וזה שאומר דקליפה וקנה ועלו ועליון כו':

^{י"א} ובגין דא לאו כו'. וכן אכל הכרית לאו כולן שוין שיש חילוקים כמו שאומר בזוהר:

^{י"ב} ראשית לנבראים. שממנה נברא הכל והיא ראש לשועלים כידוע, ראש הבריאה:

^{י"ג} מגיד מראשית אחרית. רואה לומר שה' מליכ הכל על ידה כמו שאומר לקמן נגע צבת כו' והיא נקראת ראשית אחרית וזה שאומר מגיד כו':

^{י"ד} כד כו'. מפרש כאן למה נקראת ראשית ואחרית (ואורייתא):

^{י"ה} עטרת כו' עטרה בראש כו'. רואה לומר באלו הג' שמות נקראת, שהיא עטרת בעלה. וכן בראש לדיק, יסוד. ולכך היא תגא דספר תורה, עטרת בעלה:

^{י"ו} ותמן גבורים. רואה לומר בתורה שבעל פה שעומדים בפרץ, צפרה של הלכה דאיהי קושיא, קליפה דחפוא עלה וזהו מלחמתה של תורה:

^{י"ז} ע"י משה. שהוא דרגא שלו:

^{י"ח} ומסטרא דעמודא דאמצעייתא כו'. נתון טעם למה נקראו נביאי קשוט:

כִּיאוֹבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְּנָה, דָּא (משלי י כה) צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, כִּיבְדַרְגָּא דִּילִיָּה מְלָכוֹת מְלִיל עֲמַהוּן, כִּינְהָא אוֹקְמוּהוּ, כִּי לְעֶשֶׂר מְלָכִין שְׁמָא לָא יוֹכְלוּ לְדַבֵּר עַל פֶּה אֶחָד, נִגַּע בַּבַּת, וְכָלֵל בָּהּ כָּל הָעֶשְׂרָא, כִּינְהָא י' בִּית אַחַת, כִּינְתַחֲתוּ ה' מִן אֱלֹהִים, י' מִן אַדְנִי, י' מִן שַׁדַּי, כְּלִילָא מְכַל כְּנוּיִין, וּמְכַל הוּיִין, כִּיפְגוּן הוּהוּי, אוֹ כְּנוּתִיָּה, דִּיהָא י' תַּחֲתוּ ה', בְּכָל שָׁם דְּכִינוּי וְהוּיָה אִיהִי נוֹקְבָא.

כִּינְהָא דְּאוֹרֵייתָא מִינָה אֲתִיָּהֵבַת, אָמַר לְמִשָּׁה (שמות לג כג) וְרָאִיתְ אֶת אַחֲוֵרֵי כו', דְּלִית נְבִיא וְחָכָם יְכִיל לְעֶאֱלָא לְעִילָא פְּחוּת מִן דָּא, כִּינְהָא דְּאֲתַקְרִיאַת מִפְּתַחֲתוּ הַחִיצוֹנִיִּים אֲנַפִּין דִּילָהּ, וְאֲנַפִּין דְּלָגָאוּ מִפְּתַחֲתוּ הַפְּנִימִיִּים, וְהָא אֲתַמַּר לְעִיל, דָּאִם בְּרַ נֶשׁ לִית בִּידוּי מִפְּתַחֲתוּ הַחִיצוֹנִיִּים בְּמֵאֵי יִיעוּל, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בָּהּ (תהלים קיח כ), זֶה הַשְּׁעַר לִיהוָה.

וּבְגִין דְּלִית הַשְּׁגָה קִלְנְבִיא וְחוּזָה וְחָכָם פְּחוּת מִינָה, אָמַר הַנְּבִיא (ירמיהו ט כב) כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ כו', כִּי אִם בְּזַאת יִתְהַלֵּל כו', וְיָדוּעַ אוֹתִי, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב אוֹלִיף לָהּ לְבַנּוּי, קִלְנְבִיא לֹוֹן קְבֵלָה מִינָה, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית מט כח) וְזַאת אֲשֶׁר דָּבַר לְהֵם אֲבִיהֶם, וְדוּר דְּהוּה לִיָּה קְבֵלָה מִינָה, אָמַר לְגַבְהָ (תהלים כז ג) אִם תִּחְנֶה עָלַי מִחְנֶה כו', רְמִיז לָהּ בְּהָאֵי תְּגָא, וְסָלִיק מִחֲשַׁבְתִּיהָ לְגַבְהָ, וְאָמַר לָא יִירָא לְבִי כו'. [תיקוני זוהר – דף יא ע"ב]

וְאֶהְרֵן דְּהוּה לִיָּה קְבֵלָה מִינָה, לָא הוּה עָאֵל לְפָנֵי וְלְפָנִים פְּחוּת מִינָה, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (ויקרא טז ג) בְּזַאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּהוּה יָדַע דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּכָלָא, דְּאִיהִי קָרְבַּן לִיהוָה, (דף יא ע"ב) עוֹלָה לִיָּהוָה, אֲשֶׁה לִיָּהוָה. [תיקוני זוהר – המשך דף לט ע"א (תיקון יט)]

(המשך דף לט ע"א) קִלְבַּזְאֵת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טז ג), קִלְבַּתָּא חֲזִי אֵין אָדָם מְפִיק רְצוֹנוֹ מִיָּהוָה אֶלָּא בְּזַאת, קִלְדְּעֵלָה אֲתַמַּר (משלי יח כב) מְצָא אֲשֶׁה מְצָא טוֹב וַיִּפְקֶר רְצוֹן מִיָּהוָה, קִלְדְּעֵלָה וְדָא הִיא עַת לְעֶשׂוֹת לִיָּהוָה

בִּיאור הגר"א

כִּי וְסִינְתָא תוֹרַת אֲמַת. חוּזַר לְעֵנִינוּ הַרְאָשׁוֹן לְמַסְטְרָא דְּעַמּוּלָא דְּלִמְנַעֲיָתָא אִיתַקְרִיאַת תוֹרַת אֲמַת: ^{קכ} וְאֲתַקְרִי מַרְחָה כו'. נְבוּאָה מַסְטְרָא לְנַלְחָ וְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ מַסְטְרָא דְּהוּד כִּידוּעַ: ^{קכד} וְבוּיּוֹם הַזֶּה נִתְּנָה. חוּזַר לְמָה שְׁאֲמַר תַּחֲלָה וְבוּיּוֹמָא תַּלִּיתָאָה כו', הַאִיךְ נִנְחַתָּא מִדְּרַגָּא לְדְרַגָּא וּמְלִילַת עִם יִשְׂרָאֵל, שְׁקִיבְלָה שְׁתֵּי תוֹרוֹת – מַחוּ"ג, וִירְדָה עַל יְדֵי מִשָּׁה – דְּרַגָּא דַּת"ת, לְשָׁנֵי לוחות – נ"ה, וְנִיתְנָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי – יְסוּד: ^{קכז} וְבִדְרַגָּא דִּילִי' כו'. חוּזַר לְעֵנִינוּ הַרְאָשׁוֹן, דְּמַסְטְרָא לְדִיק מְלִיל עִם יִשְׂרָאֵל לְאִינְהוּ לְדִיקָס: ^{קכח} וְהָא אוֹקְמוּהוּ לִי' כו'. הוּא בְּסַפֵּר הַבְּהִיר (מ"ט ס"ג) וְעִיִּין סָם: ^{קכט} לִי' מְלָכִין כו'. רוּחָה לומַר שְׁהַעֲשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁאִי אֲפַשֵּׁר שִׁדְדַר עַל יְדֵי כוֹלָם, כְּלִיל בְּמַלְכוּת כוֹלָם וְדַבַּר עַל יְדֵה: ^{קל} וְדָא י' בַּת. הוּא פִירוּשׁ עַל מַה שְׁאֲמַר בַּת יו"ד כְּלִילִין בַּת: ^{קלא} תַּחֲתוּ ה' מִן כו'. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ י' שְׁאֲחַר ה' הוּא נוֹקְבָא: ^{קלב} כְּנוֹן הוּהוּי' כו' כְּכָל סָם כו' נוֹקְבָא. הוּא פִירוּשׁ עַל מַה שְׁאֲמַר בַּתְחַלָּה כְּלִילָא מְכַל הוּיִין כו': ^{קלג} וּבְגִין כו' וְרָאִית אֶת אַחֲוֵרֵי. רוּחָה לומַר שְׁלָא תְּשִׁיג אֶת הַתּוֹרָה וְנְבוּאָה אֲלָא מִמְנָה שְׁהִיא אַחֲוֵרֵי וְזֶה שְׁאוּמַר לִית נְבִיא וְחָכָם כו': ^{קלד} וּבְגִין דָּא כו'. כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְעִיל דְּרַגָּא חֲמוּשָׁאָה בִּירְחַת ה' כו': ^{קלה} לְנְבִיא וְחָכָם וְחוּזָה. ג' מִדְּרַגּוֹת מַג' אֲבַהֵן חַג"ת אֲלָא בַּת זֶה שְׁאוּמַר חָכָם בַּתְּחַמְתוֹ כו': ^{קלז} וְיַהֲבֵן לֹוֹן קְבֵלָה מִינָה. רוּחָה לומַר דְּמַסַּר לֹוֹן מִפְּתַחֲתוּ שְׁלָה: ^{קלח} כְּבִזְאֵת כו'. (הוֹבַד מְלַקְמוֹן תִּיקוּן יט, דף לט ע"א) עַד וְכ"ח אַחֲוּוֹן (סָם דף לט ע"ב), וְהִיא מִהַשְּׁמֹטוֹת בַּתִּיקוּנֵי זוּהַר חַדְשׁ פ"ג ע"ב וְהוֹאִיל דְּמַסִּיס חֲכָמָה מַסְטְרָא דְּחַכְמִיָּא טַעַו הַמְּגִיָּהִים (וְשַׁמּוֹ אֶת זֶה סָם בְּדָף לט): ^{קלז} ת"ח אֵין אָדָם כו'. כְּמוֹ שְׁאוּמַר סָם בַּתִּיקוּן ו' וּבְגִין דָּא מִאֲן דְּבַעֵי לְאַשְׁגָּא כו', וְכֵן בְּדָף י"ד ע"א וּמִאֲן לְמַחְזִי כו', וְסָם ע"ב וְלִית יָדִיעָה כְּלָל בְּמַלְכָא כו' וְשִׁאֲרַ מְקוּמוֹת הַרְבֵּה: ^{קלז} דְּעַלָּה אֲתַמַּר מִזָּא כו'. דְּלִיָּהוּ אֲשֶׁה יִרְחַת ה' הִיא תַּתְּהַלָּל וְאֲתַמַּר בַּת זֶה הַפַּעַם כו' לְזַאת יִקְרָא אֲשֶׁה כו': ^{קלח} וְדָא הִיא עַת כו'. רוּחָה לומַר דְּכַתִּיב בַּת (תהלים לז ו) עַל זֶה זֶה יִתְפַּלֵּל כו' לְעַת מַזְרָא וְאֲמַרו (בְּרַכּוֹת ח ע"א) לְעַת מַזְרָא זֶה אֲשֶׁה שְׁנַאֲמַר מִזָּא אֲשֶׁה כו' וְיַפְקֶר רַעוֹן כו' כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְמַטָּה וְרוּחָה לומַר וְהִיא נְקַרְחַת עַת רַעוֹן, וְאִנִּי תַּפְלַחִי כו' (תהלים סט יד): ^{קלז} וְדָא הִיא עַת כו'. שְׁהִיא עַתוֹ כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּזוּהַר פְּרַשַׁת אַחֲרֵי מוֹת, דף נ"ח ע"א לְתַת אֲכַלָּם בְּעַתוֹ מִאֲן עַתוֹ דָּא עַתוֹ לְדִיק דָּא מַטְרוֹנִיתָא כו':

(תהלים קיט קכו), **עֲלֵי־יָהוּ אֶתְמַר** (ויקרא טז ב) **וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת**, **עֲלֵי־יְשׁוּעָה אֲמַר** (קהלת ג ד) **עֵת לְשִׁחוּק וְכוּ', דְּאִינוּן כ"ח עֵת, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמַר וְאֵל יִבָּא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, עֲלֵי־דְאִיהוּ קוּדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּ"ה.**

וְכַד שְׂכִינְתָּא דְאַתְקְרִיאַת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתְ אֲמַר (ויקרא כו מד) **וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתְם וְכוּ', מִמָּא אִינוּן אֲמַרִין לָהּ (שיר ו א) אָנָּה הִלֵּךְ דּוּדְךָ הִיפָּה בְּנָשִׁים, אָנָּה פָּנָה דּוּדְךָ וּנְבַקְשְׁנוּ עִמָּךְ, בְּכְמָה תַחְנוּנִים וְצִלוּתִין, בְּצִיצִית וּבַתְּפִלִין, בְּשִׁבְתוֹת וּבִיוֹמִין טְבִיין, דְּעֲלֵי־יָהוּ אֶתְמַר (שמות לא יז) בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת בְּרִית מִלָּה, אוֹת דְשִׁבְת וַיִּמִין טְבִיין, אוֹת דְתְּפִלִין.**
[תיקוני זוהר – דף לט ע"ב]

עֲלָה אֶתְמַר (תהלים לב ו) **עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֵיךָ לְעֵת מְצָא, מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶק רְצוֹן מִיהוּ"ה** (משלי יח כב), **וַיַּעֲקֹב בְּרִיךְ לְבָנוּי בְּזֹאת, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אַבְיָהֶם, וְדוּד בְּזֹאת הִפִּיק רְצוֹנוּ מִיהוּ"ה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם אוֹיְבָיו, כְּמָה דְאַתְ אֲמַר (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶנּה עָלֵי מַחֲנֶנּה וְכוּ', בְּזֹאת אֲנִי בוֹטַח, וְהִנְבִּיא כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת, לֹא רָאָה לָהֶם מְנוּחָה אֱלָא בְּעִבּוּר זֹאת, וּפּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל לֹא יִיְתִי אֱלָא בְּזֹאת, (דף לט ע"ב) הִדָּא הוּא דְכְתִיב (איכה ג כא) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי עַל בֶּן אוּחִיל, וַיְהוּדָה לֹא אֶתְבְּרִיךְ אֱלָא בְּזֹאת, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (דברים לג ז) וְזֹאת לִיהוּדָה, וּמִשָּׁה לֹא בְּרִיךְ יֵת יִשְׂרָאֵל אֱלָא בְּזֹאת (שם א) וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּמִי שְׁלֹא שֶׁת לְבוּ גַם לְזֹאת, עֲלֵיהּ כְּתִיב (תהלים צב ז) אִישׁ בְּעַר לֹא יִדַּע וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.**

[בתיקוני זוהר המודפס ע"י שמריהו צוקרמן ז"ל כתוב כאן: בדפוסים האחרונים הובא כאן מאמר מליקוטי התיקוני זוהר חדש, ויבא על מקומו איה"ש. וכנראה שזהו המאמר שהבאתי כאן המתחיל וכיון שהאדם בה יפיק רצונו כו']

נראה למחוק זה: [תיקוני זוהר – דף מ ע"ב], וכן בתוך הפסקה. ג.פ.

וְכִינּוּן שְׁהֶאֱדָם בְּהּ יִפִּיק רְצוֹנוּ, וּבְהּ מְשִׁיג הַשֵּׁם, שְׁזָהוּ סוּד עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד, עַל זֹאת וְדָא, לְשֵׁם יְהוּ"ה שְׁהוּא עַל זֹאת, לְמָה תַקְנּוּ בְּשִׁחְרִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּמִנְחָה לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעִרְבִית לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּשִׁבְת לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּיוֹם טוֹב לְמִדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעִשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה לְמִדָּה יְדוּעָה, אֱלָא מַה שְׁאֲמַר עַל זֹאת, הוּא מוֹרָה שְׁהוּ"ה הִיא עַל כָּל סְפִירָה (דף מ ע"ב) וּסְפִירָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַר דּוּד (ד"ה א כט יא) לָךְ יְהוּ"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, וְאִין לָךְ פְּעוּלָּה בְּתַחְתּוּנִים אֱלָא עַל יְדֵי מְלָכוּת, שְׁנַאֲמַר בְּהּ (תהלים קג יט) וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, אֲבָל בְּזִמְנֵן שְׁצִרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַצְדִּיק לְצַדִּיק, וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ צְדָקָה שְׁהִיא מְלָכוּת, עִם הַתַּחְתּוּנִים, נְכַלְלִים בּוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְנִקְרְאִין צְדִיקִים עַל שְׁמוֹ, יְהוּ"ה נִקְרָא עַל שְׁמוֹ צְדִיק, שְׁנַאֲמַר (תהלים קמ"ה יז) צְדִיק יְהוּ"ה בְּכָל דְרָכָיו, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו בְּצְדָקָה, אִין צְדָקָה אֱלָא תְּפִלָּה, צ' אֲמַנִים, ד' קְדוּשׁוֹת, ק' בְּרָכוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְזָהוּ צְדָקָה תְּרוּמָם גּוֹי (משלי יד לד), וְעֲלִיו נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו ו) וַיַּחֲשֶׁבֶה לּוֹ צְדָקָה, וּכְשֶׁהוּא רוּצָה בְּהּ נֶאֱמַר בְּהּ (ישעיה נט יז) וַיִּלְבַּשׂ צְדָקָה כְּשָׂרִיין.

מַצַּד הִיא צְדָקָה, וּמַצַּד י הִיא כּוֹבַע עַל רֹאשׁ צְדִיק אוֹת בְּרִית, עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל צְדִיק, וּמַצַּד ו נֶאֱמַר בְּהּ (איוב יא ט) אַרְוֶכָה מְאָרְץ מְדָה, מַצַּד הַ עֲלִיוֹנָה וְרַחְבָּה מְנִי יָם.

בִּיאור הגר"א

^ה וכמה עתות כו'. כמו שאמרנו שם ואל יבא בכל עת כו' אמר ר' אבהו כו' ר' שמעון אומר הא אוקימנא מלה בעתו והכי הוא ודאי והכי אתא כו' בג"כ לא יטעני כו' במה ייעול בזאת, בזאת יבא אהכו אל הקודש דהאי היא עת כו' וכן בזוהר פרשת וירא קט"ז ע"ב ר"י פתח ואמר עת לעשות כו' לא נכנס ישראל לחקרי עת כמה דאת אמר ואל כו' מאי ואל יבא כו' עיין שם ובזוהר פרשת תרומה קנ"ה ע"ב ההוא טייעא דהוא טעניו כו' פתח ואמר כו':

^ה ושלמה אמר כו'. עיין לקמן דף ק"ד ע"א וע"ב בארובה:

^ה דאיהו קדש ישראל לה'. רוצה לומר שלא לחברא לה עם הקדש דאיהו ישראל דלעילא אלא בזאת יבא כו' אל הקדש:

^ה מאי אינון אמרין. רוצה לומר בני ישראל אמרין לה ונבקשו עמך דהיא עמהם בצאות תפילין כו' כמו שמפרש והולך ועיין לקמן י"ז ע"ב ונבקשו עמך דבגין דאיהו נחית עלן כו' וכמו שאומר לעיל ח' ע"ב ועוד ה' דיד כהה דאיהו יונה קדישא כו' עד דנחתין לה לגבייהו הא נחתין לה לגבייהו קשרין כו' ותפארת איהו כבוש באת יוד עם ה' תתאה ונפשו קשורה כו' ועיין בזוהר פרשת פנחס רכ"ד ע"א וע"ב:

וּכְשֶׁרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה, כָּל הַסְפִירוֹת פְּלוּלִים בָּהֶם, וְנִקְרְאוּ נְבִיאִים, וּמְלָכוֹת הֵיא דְמִיּוֹן כְּלָם, שְׁנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ יב יא) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, כְּמוֹ שְׁאֵמַר הַנְּבִיא (שם) וְדַבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְגוֹמַר, שְׁהֵיא כְּמוֹ הָאֶסְפֶּקְלָרִיָּא שֶׁכָּל הַפְּנִים נִרְאוּ בָּהּ, כֵּן כָּל הַסְפִירוֹת מֵרְאוּ בָּהּ כַּחַם וְדְמִיּוֹנָם וְצוּרָתָם, לְכָל נְבִיא כְּפִי הַשְּׁגָתוֹ לְמַעְלָה, וְכְמוֹ כֵּן לְמַטָּה הֵיא מְתַלְבֶּשֶׁת בְּכַסָּא הַכְּבוֹד, וּבְכָל הַמְּלָאכִים, וְהָאוּפָנִים וְחֵיּוֹת הַקְדֻשׁ, וּבְכָל הָרְקִיעִים, וְהַכְּסָאוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהַמְּלָאכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֵׁישׁ מְלָאכִים גְּבוּהִים עֲלֵיהֶם, שְׁנֵאמַר (קֹהֶלֶת ה ז) כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שׁוֹמֵר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּכָל כּוֹכָב וּמְזָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְזֶהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה (הוֹשֵׁעַ יב יא), וְלְכָל אֶחָד נְדַמָּה כְּפִי פָחוֹ שְׁהֵיא נִשְׁמָתוֹ, וְהִבֵּן אָמֵן בְּכָל כַּחוֹ.

יְהוּ"ה הוּא בְּכֹתֵר, שְׁהֵיא קוֹדֵם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם הוּא וְשָׁמוֹ לְבַד בְּפִתְרָה, כְּשֶׁבְרָא הָעוֹלָם בְּמִדַּת רֵאשִׁית יִרְדַּ עֲלָיו, וְלֹא הָיָה חֶסֶד מְלֻמְעָלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמִדְּלִיק גֵּר מִנֵּר וְאִינוֹ חֶסֶד מִן הָרֵאשִׁיטָה וְלֹא מְחַבְּרָתָהּ, עַד אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית.

וּמִי שֶׁמְפִיר אוֹתוֹ בְּזֹאת, כְּמוֹ שֶׁמְפִיר אוֹתוֹ בְּעֲלִיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים, בְּעֵבֹר שְׁהֵיא כְּלוּלָה מִהָעֲלִיוֹנִים, וְאֵיָה יְחִיד וְקָשֶׁר כְּלָם, וְהֵיא מְתַלְבֶּשֶׁת בַּתְּחִתּוֹנִים.

[עַד כֹּאן הַמֵּאמֵר מְלִיקוּטֵי הַתִּיקוּנֵי זוֹהַר חֲדָשׁ]

[תִּיקוּנֵי זוֹהַר – הַמִּשְׁךְ דָּף לט ע"ב]

(הַמִּשְׁךְ דָּף לט ע"ב) וְעַל זֶה אָמַר הַנְּבִיא (יִרְמִיָּה יט כג) אֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת, הֵיא אֲתִקְרִיאַת

נְבוּאָה מְסֻטְרָא דְנְבִיאִיא, חֲכָמָה מְסֻטְרָא דְחִכְמִיָּיא, דְּכָל סְפִירָן אֲתִקְרִיאוּ חֲכָמִים.

[תִּיקוּנֵי זוֹהַר – הַמִּשְׁךְ דָּף יא ע"ב]

(הַמִּשְׁךְ דָּף יא ע"ב) וְיִשְׂרָאֵל דְּהָוָה לֹוֹן קְבֵלָה מִיָּנָה, לֹא כְּעוֹ מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁכּוֹנָא אֲחֵרָא דִּיפְדוּן לֹוֹן

בְּגִינָה מִן גְּלוּתָא, אֲלֹא זֹאת, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שִׁם כו מד) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיבָהֶם וְכוּ', וְנְבִיא אָמַר בְּגִינָה כִּד חֲזָא בְּנְבוּאָתָא דְדוּחְקָא דִּישְׂרָאֵל תְּקִיפָא, אָמַר (אִיכָה ג כא) זֹאת אֲשִׁיב אֵל לְבִי כו', קַמְּזֹאת לִיהוּדָה וְיֵאמַר (דְּבָרִים לג ג).

אֵיָה מְרַגְלִית כְּלִילָא מְכָל גְּוּוֹנִין נְהִירִין, קַמְּבְּרֵינֵן נְהִירִין מְגַרְמִיָּה, קַמְּיוֹסְגוּלָה דִּילִיָּה בְּכָל נְקוּדִין דְּאֵתוּוֹן

וְטַעְמִי, בְּכָל שֵׁם וְשֵׁם, קַמְּמִסְטְרָא דְחַל"ם, אֵיָה סְגוּלָתָא.

חוֹלָם מְלֵא בְּנֵא"ו, סְלִיק בְּאֵתוּוֹי אֵהִי"ה, וְתֵלֶת נִיצוּצִין י' י' י' כְּחוֹשֶׁבֶן יְהוּ"ה, דְּאֵיָהוּ כ"ו וְאַרְבַּע אֵתוּוֹן

סְלִיק לְחֻשְׁבֵּן יְהוּ"ה אֵהִי"ה נ"א, קַמְּבְּרֵינֵן יְהוּ"ה כִּיהוּ"ה, קַמְּיוֹסְגוּלָה דִּילִיָּה (בְּמִדְבָר יב יג) אֲלֵל נָא רְפָא נ"א לָהּ, אֲנָא יְהוּ"ה הוֹשִׁיעָה נ"א (תְּהִלִּים קיח כה), קַמְּאֵהִי"ה כ"א, כ' כְּתֵר, א' אֵין סוּף, קַמְּאֵין קְדוּשׁ כִּינ' וְגו' (ש"א ב ב).

בִּיאוּר הַגְּרָא

^{קמ"א} וְזֹאת לִיהוּדָה וְיֵאמַר. רוּכָה לומֵר דְּכִרִיךְ לִיָּה יַעֲקֹב זֶה, דְּהֵיא דְרַגָּא לִיהוּדָה כְּנוּדַע:

^{קמ"ב} דְּאֵינוֹן נְהִירִין מְגַרְמִי. רוּכָה לומֵר מִז"א דְּגוּוֹנִין נְהִירִין מִיָּנָה כְּמוֹ שְׁאֵמַר לְעֵיל:

^{קמ"ג} וְסוּגוּלָה דִּילִיָּה כו'. רוּכָה לומֵר כִּי כָל נְקוּדוֹת וְטַעְמִים שֶׁל כָּל שֵׁם וְשֵׁם יֵשׁ לָהֶם סוּגוּלָה כְּפִי עֲמָמָה, דֹּחַ לְרַחֲמֵינוּ כְּנ"ל וְכָל הַסְּגוּלוֹת הַכָּל

מְסֻטְרָא דִּילָה כְּמוֹ לְרַחֲמֵינוּ אֵיָה סוּגוּלָה לְרַחֲמֵינוּ מְסֻטְרָא דְחֶסֶד וְכֵן כּוּלָם:

^{קמ"ד} מְסֻטְרָא דְחוּלָם אֵיָה סוּגוּלָתָא. רוּכָה לומֵר מְסֻטְרָא דְנְקוּדוֹת חוּלָם הֵיא הַסְּגוּלָה כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ לְמַחוּל עוֹנוֹת וְלַחוּלָם. וְהַתְּחִיל

לְפָרֵשׁ עֲנִין הַחוּלָם עֲמָמוֹ וְאֵח"כְּ סוּגוּלָתָא דִּילִיָּה:

^{קמ"ה} כִּינָא הוּיָה כִּיקוּק. רוּכָה לומֵר שְׁאֵמַר שְׁהוּא הוּיָה אֵהִי"ה וְאֵמַר כִּינָא דְהוּיָה כִּינָא הוּא כִּיקוּ"ק שְׁהוּא עִם הַכוּלָל נ"א כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ

וְהוּלְךְ:

^{קמ"ו} וְסוּגוּלָה דִּילִיָּה כו'. רוּכָה לומֵר לְרַפּוּאָה וְלִישׁוּעָה:

^{קמ"ז} אֵהִי"ק כ"א כו'. רוּכָה לומֵר שְׁבֹו רומֵם כ' וְאֵין סוּף, וְהוּיָה הוּא תַּשַׁע סְפִירוֹת, וְהוּא הַחוּלָם הַמוּצָב לְרַכָּה כו' כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^{קמ"ח} אֵין קְדוּשׁ כה'. רוּכָה לומֵר, אֵין הוּא אֵין סוּף, כ' דְכָה' הוּא כְתֵר, הוּיָה הוּא כָּל הַסְפִירוֹת מְחַכְמָה עַד מְלָכוֹת, אֵין חו"ו, וְהַכָּל הוּא כְּחוּלָם כְּנ"ל:

וחולם סגולתיה לחלמא, דביה אתמר ויחלם והנה סלם מצב ארצה כו' (בראשית כח יב), ועוד חולם מוחל
עונות ישראל, חלם חסר איהו ה"י מן אלהי"ם, תלת ניצוצות ל' מן אלהי"ם, קמטאשתאר א"ם, דאתמר בה כ'י
אם לבינה תקרא (משלי ב ג), ולא צריך לארכא בנקודי, דהא אתאמרו.

דבר אחר והמשפילים, אלין דידיעי בפקודא חמישאה במלת בראשי"ת, פיר"א שב"ת, אזהרה דיליה דלא
לחללא ברתיא דמלכא פ"בט"ל מלאכות, דאינון ארבעים מלאכות חסר חד, פ"לקבל ארבעים מלקיות חסר חד,
רצועה לאלקאה איהי שפחה בישא, פ"שעטנו, כלילא משור וחמור, פ"דאמר יעקב ויהי לי שור וחמור
(בראשית לב ו), פ"על כל דבר פשע על שור על חמור (שמות כב ח), פ"דאין מלקין בשבת, דלא שלטא שפחה
בישא על עלמא, ווי ליה למאן דאשליט לה על עלמא.

פ"ובגין דא את שבתותי תשמרו (ויקרא כו ב), דא בת יחידה, דאיהי שמירה אחת לשבתות הרבה, בה תליין
כל שמירתן דעשר ספירות, דאתקריאו שבתות הרבה, ושמרו בני ישראל את השבת (שמות לא טז), דא בת
יחידה, דאיהי שמירה לישראל בכל שבת ושבת, פ"ומאן דמחלל לה לאו איהו נטיר מקודשא בריך הוא, ולא
עוד אלא דאתמר בה (שם יד) מחלליה מות יומת, מאן דאעיל פ"בברשות דילה שפחה חללה זונה, פ"דרשות
דילה איהו תחום שבת, כגוןא דתחום וגבול דימא, דאתמר שמתיה חול גבול לים (ירמיהו ה כב), פ"ומאי ניהו
והיה מספר בני ישראל כחול הים (הושע ב כ), פ"ולית ים אלא אורייתא.

ושבת שקילא לכל אורייתא. מאן דאעבר עלה כאלו חזר עלמא לתהו ובהו, ובגין דא קרא סמיך ליה,
והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב), פ"דאיהו חול לים, כחוליא דשלשלאה לכלבא, מאן דאפיק ליה
משלשלאיה, גרים כמה נשוכין דיסורין דנשיך ליה, ובגיניה אמר דוד הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי
(תהלים כב כא), ודא סמא"ל דאיהו תפיס בקולר, מסטרא דאלין דקשרין ליה באות דתפלין, ורצועה בקשר על
דרועיה, וקשור בתרין רצועין על קרנוי, פ"דאיהו שור מועד.

ביאור הגר"א

קמט אשתאר חס כו'. רואה לומר חרק דהוא הוד נטיל מבינה כנ"ל:
ק"י ירא שבת. דתמן יראה ה' כמו שמפרש והולך, ברתא דמלכא דלא לשלטה יראה רעה דהיא רועה לאלקאה כמו שאומר בהקדמת
הזהר בפקודין:

קכ"ב בט"ל מלאכות. רואה לומר דשבת איהו ט"ל דקדושה כמו שאומר לקמן בסמוך:

קכ"ג לקבל מ' מלקיות כו'. כמו שאומר בסמוך שלא ישלוט רועה רעה, שפחה בישא, על עלמא:

קכ"ד שעטנו כו'. רואה לומר דהשפחה בישא היא שעטנו, שט"ן ע"ז כידוע והיא כלילא משור וחמור דאינון תרין פגמין ביסין, שור מועד
וחמור הוא ידוע, ועליהם נאמר לא תחרוש בשור ובחמור כו'. והרעוה שמלקין היא מעור של שור וחמור שהוא נגד השפחה הנ"ל:

קכ"ה דאמר יעקב כו'. רואה לומר ששלח לעשו שתחת ידו הוא השור והחמור הנ"ל לכך אל ילחם עמו כי כל סטרא דעשו בידו:

קכ"ו על כל דבר כו'. רואה לומר כל פשע שבא מסטרא דשור וחמור הנ"ל וכל זה מביא ראהי דשור וחמור אינון סטרא בישא כנ"ל:

קכ"ז דאין מלקין כו'. רואה לומר משום דלא שלטא כו' ולפיכך מלאכות דאינון לקבל מלקות – אסור וזה שאומר ווי ליה למאן כו':

קכ"ח ובגין דא. רואה לומר בגין דא דאיהו ברתא דמלכא כנ"ל לכך נאמר את שבתותי כו' ורואה לומר הגמרא דשבת (סט ע"ב) שאמר שם את
שבתותי כו' שמירה אחת כו' ומפרש כאן שהכל קאי עלה שעל ידה נשמרין כל הספירות שהיא שומר ישראל דלעילא וכשהיא נשמרת
נשמרין כל הספירות וכן היא שומר ישראל דלתתא שכל הספירות שומרים אותנו – על ידה זה שאומר

קכ"ט ומאן דמחלל כו'. כיון שהיא אינה שומרת אז גם הקב"ה אין שומר, ששמירתו על ידה:

קל"א ברשות דילה. הן דורין דשכינתא והן ג' עולמות בי"ע, דבאילות אין רע שולט כנ"ל והזר הקרב יומת, רק שלא יכניס בג' עולמות
הנ"ל וזה שאומר ג' שמות, שפחה חללה זונה, וחללה לשון מחלליה כו':

קל"ב דרשות דילה כו'. רואה לומר דאינון נקראין תחום, שאסור לכאת מהן לסטרא אחרא, דלא שלטא בעלמא ואינון הגבול לה שלא יתקרב
הסטרא אחרא:

קל"ג ומאי ניהו והיה כו'. רואה לומר ישראל הן הגבול ששומרין את התורה ועל ידי זה אין מתקרב הסטרא אחרא:

קל"ד ולית ים אללא אורייתא כו'. רואה לומר והן שומרים את התורה לפיכך הן גבול לתורה וכן לשבת כמו שמפרש והולך ושבת שקילא לכל
אורייתא והיא ברתא דמלכא שנקרא אורייתא ושבת:

קל"ה דאיהו חול לים כחול"י כו'. רואה לומר דחול לשון חוליא והוא שלשלת הכרוך על הצואר והחוליא הוא כל אחד מישראל ששומר את
התורה ושבת:

קל"ו דאיהו שור מועד. רואה לומר לכך כריך שלשה קשרים ולכך כריך על קרניו שהוא נוגח בקרן וזה בחול ובשבת שאין שם תפילין כנגדו
אות שבת כנ"ל וזה שאומר ואיהו תפיס בקולר דשלשלאה דשבתא:

וְשִׁכְנִיתָ שֶׁבֶת יְחִידָה, אִיִּי רְשׁוֹת סִיִּיחֻדָּא דְעֵלְמָא, דְאִיִּי סִיִּיגְבָהוּ עֶשֶׂר אֲתוּוֹן דְשָׁמָא מְפָרֵשׁ יוֹד
ה"א וּרְחָבּוּ ד' יְהוּהָ, עֲנִיִּי שֶׁבֶת בְּהַפּוֹכָא נְגִיִּי, מָאן דְאִית לִיה וְלֹא מְקִיִּים לִיה, אֲתַהֲפֹךְ לִיה
לְנִיִּי צָרַעַת, שְׁפָחָה סִיִּיחֻרִיבַת בֵּיתִיהָ, וְנִתְּן אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו (ויקרא יד מה), וְדָא הוּא עֲנִיִּיתָא,
דְאִיִּי בְּאַתְר דְנִיִּי צָרַעַת, חֲזַר בְּתִיּוֹבְתָא וְטִהַרְוּ הַכֹּהֵן, דָּא מִיכָאֵל כְּהֵן גְּדוּל, מְמַנָּא תַּחֲתוּ יַד חֲסֵד.
[תיקוני זוהר – דף יב ע"א]

סִיִּי עֲנִיִּי אִיִּי נְהִי יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּיִּין, קִיִּי דְאִיִּי עֲדוּן נִשְׁמַתִּין, קִיִּי נְהִי דְנִפְיִק (דף יב ע"א)
מֵעֵדֶן, קִיִּי מִבֵּין י"ה, וְלִית עֵדֶן אֲלָא כְּתֵר עֲלִיּוֹן, קִיִּי דְאִיִּי מוֹפְלָא וּמְכוּסָה, וּבְגִין דָּא אֲתַמֵּר בְּעֵדֶן עֵין לֹא רָאֲתָה
אַלְהִיִּים זוֹלְתָךְ (ישעיהו סג ג), לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּין (בראשית ב ו) דָּא ה' תַּתְּאָה.

אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חֲסֵר חַד כְּחֻשְׁבָּן ט"ל, מָאן דְנִטִּיר לָה מְנִיָּהוּ, נְחִית ט"ל עֲלִיהָ, דְאִיִּי יוֹד ה"א וּרְחָבּוּ,
קִיִּי ט"ל לְהַחֲיוֹת הַמַּתִּים, קִיִּי וְעֲלִיָּה אוֹקְמוּהוּ רַבְּנָן דְמַתְנִיתִין, כֹּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחִיָּהוּ. וְעוֹד
וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ (דניאל יב ג), אֲלִין דִּידְעִין בְּפַקוּדָא שְׁתִּיתָא דְאֲתַר מִיּוֹת בְּמַלְת בְּרָאשִׁית, בִּיִּית תַּמָּן, דְאֲתַמֵּר
עֲלֵה גַם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית, וְדָרֹר קֵן לָה (תהלים פד ד), וְהָא יְנוּקִין יִדְעִין דְדָרֹר קֵן לָה, וְאֲתָא דוֹד לְמִימַר בְּרוּחַ
קוֹדֶשׁ, אֲלָא דָּא מְצָוֹת קֵן צְפוֹר, דְאִית בֵּיה כְּמָה רִזִּין, וְעֲלִיהָ אֲתַמֵּר גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית, דְכַתִּיב בְּגִינָה קִיִּי כִי
בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה (ישעיהו נו ז), דָּא בִי כְנִישְׁתָּא, קִיִּי וְדָרֹר קֵן לָה דָּא בִי מְדַרְשָׁא, אֲשֶׁר שְׁתָּה אֲפָרוּחִיהָ אֲלִין
תּוֹרָה, מְאָרִי מְשֻׁנָּה, מְאָרִי קְבֵלָה, קִיִּי דְבְּגִינָהוֹן לֹא זִוָּה שְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל.
[תיקוני זוהר – דף עא ע"א]

(תיקון כז) (דף עא ע"א) בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, קִיִּי פִתְחָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְהַמְשַׁכִּילִים קִיִּי יִזְהִירוּ קִיִּי כְּזוֹהַר
הַרְקִיעַ (דניאל יב ג), וְהַמְשַׁכִּילִים אֲלִין אֲתוּוֹן, דְאִיִּי נִבְּוִשִׁין דְאוּרִיִּיתָא, מְרַקְמֵן מְכַל גְּוֹנָא דְנוּרָא, חֲזוֹר וְסוּמְק
וְיִרוֹק וְאוּבָם, וּמְנַהוֹן אֲתַפְרִשֵׁן לְכַמָּה גְּוִוִּין.

בִּיאור הגר"א

- הסא ושכינתא שבת כו'. נותן טעם על שאסור להוציא מרשות הרבים לרשות הרבים הן הקליפות, עלמא דפיכודא, והיא – רשות היחיד כמו שמפרש והולך:
- הסב דיחודא דעלמא. רוצה לומר שכל הספירות מתייחדות זה:
- הסג גבהו כו'. כמו שאומר לקמן בגין דבה ארבעה אהוון כו' ואייה דמות אדם לאייהו יו"ד ק"א ור"א ק"א, גבהו מלך הפנימיות ורחבו מלך החיצונית, שהן אותיות ברחבו, ונקודות כי גבהו כו' כנ"ל:
- הסד דחריבת ביתיה. רוצה לומר גופיה, והוא מיתה, וזה שאומר ונתן כו', כי השפחה היא חרבא דמלאך המות, או עניות שעני חשוב כמת:
- הסה עני"ג כו'. רוצה לומר ראשי חיבות: עדן נהר גן, כסדר הילוכו, ורוצה לפרש כאן הט"ל דקדושה שהוא מלך עונג שבת:
- הסז לאייהו עדון נשמתי. רוצה לומר עונג שבת הוא עדון נשמתי ולכך מרומז בו: עדן נהר גן, דנפקין ומתמלאין מעדן:
- הסח ו' נהר כו'. רוצה לומר שעני"ג הוא יה"ו שהן ט"ל כמו שמפרש והולך:
- הסח מבין י"ה כו'. רוצה לומר שהולך מכתר, בין חו"ב, ולפיכך נקרא י"ה ונהר עצמו ור"א:
- הסז לאייהו מופלא ומכוסה. כמו שאמרו (חגיגה יג ע"א) במופלא מנח כו' ובמכוסה כו', ובעדן כתיב עין לא כו', והוא ראה דכתר איקרי עדן, וזה שאומר ובג"ד אהמר כו':
- הסז טל להחיות את המתים. רוצה לומר שבו עתידים להחיות המתים כשעתיד להקים השכינה בטל דיליה ואז יקומו ויחנו שוכני עפר כמו שאומר בסוף הקדמה שניה, וכן הוא בשבת, דמאן דלא נטיר לה אייהו מת כנ"ל, ומאן דנטיר יורד הטל עליו:
- הסח ועלה אוקמוהו כו'. ושבת שקילא לאורייתא:
- הסח כי ביתי כו'. רוצה לומר ביתי הוא המלכות, בית הכנסת:
- הסח ודכור. בינה, בית המקדש, עלמא דחירו. וכן התורה – חרות, אל תקרי חרות אללא חירות:
- הסח מארי תורה כו'. רוצה לומר מקרא משנה קבלה, שעליהן קאי והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע כמו שאומר לקמן, וכן כאן והמשכילים הוא בית הכנסת, יזהירו – אלון מארי תורה כו', כזהר הרקיע הוא כי מדרשא, שהן כנגד נר"ן, אותיות נקודות וטעמים כנ"ל:
- הסח דבגיהוון כו'. רוצה לומר כמו הכפור שאינה מנחת הקן בשביל האפרוחים, כן השכינה את ישראל בשביל מארי תורה כו', וזה גם כפור מלאה בית ודכור כו', בשביל אשר שיה כו':
- הסח פתח ר"ש כו'. כלל הענין הוא, והמשכילים – הן אותיות, ונפשא דמשותף עם גופא, ושכינתא דאייהו כלילא ד' גוונין, חיורר וסומק שהן חו"ג, ירוק ולוכס שהן חו"מ, ד' אותיות השם, ורקיע דגן עדן, וגופא דבני נשא דגן עדן, שבהן מלטיירין האותיות והגוונין:
- הסח יזהירו. הן נקודות, ורוחא, וקב"ה, ונהורא דגוונין דקב"ה, וכוכביא דרקיע דגן עדן, ועיינין דבני נשא דגן עדן, שבהן נהרין הנהורין והנקודות:

וְכָלֵהוּ גִּוּוֹנִין, אִינוּן מְרַקְמֵן בְּמִשְׁכָּא דְגּוֹפָא דְבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ בְּגִינְתָא דְעַד, וְרַקִּיעָא בְּאֵלִין אֲתוּן אִיהוּ מְצוּיֵר וּמְרוּקֵם, בְּגִין דְּבַהוּן אֲתַבְרִי.

יְזַהִירוּ אֵלִין נְקוּדִין דְּנְהָרִין בְּאֲתוּוֹן, וּבַהוּן נְהִירִין כְּכַבֵּיא בְּרַקִּיעָא בְּגִינְתָא דְעַד, וְכָלֵהוּ נְהִירִין בְּעֵינֵין דְגּוֹפָא בְּגִינְתָא דְעַד.

כְּזַהֵר אֵלִין טַעְמֵי אוֹרֵייתָא, דְּבַהוּן מִתְנַהֲגִין אֲתוּן וְנְקוּדֵי, וּבַהוּן גּוֹפָא דְגִינְתָא, כְּזַהֵר דָּא נִשְׁמַתָּא, דְּאִיהִי תְנוּעָה דְאֲתוּוֹן וְנְקוּדֵי, דְּנְהָרִין בְּאֲנַפִּין וּבְעֵינֵין, וְנִפְשָׁא אִיהִי כְּלָלָא דְאֲתוּוֹן, וְאִיהִי שְׁתוּפָא דְגּוֹפָא, רוּחָא אִיהִי כְּלָלָא דְנְקוּדֵי דְנְהָרִין בְּעֵינֵין.
[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף עַא ע"ב]

קָם סְבָא חַד פְּתַח וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, כְּמָה חֵילִין נְטָרִין (דָּף עַא ע"ב) לָךְ בְּגִינְתָא דְעַד, כְּמָה מִשְׁרִין דְּמִלְאָכִין מִשְׁקוּפֵי רַקִּיעָא בְּגִינְתָא, בְּזִמְנָא דְתַעוּל תְּמָן, וְכָלֵהוּ מִסְתַּכְלִין בְּךָ, וְגִוּוֹנִין דְרַקִּיעָא בְּךָ יְזַהִירוּ, בְּגִין דְּבַךְ נְהָרָא שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי זַהֵר הַרְקִיעַ, וְגַן אִיהוּ סְתִים וְחֲתִים, עַד דְּתַיעוּל בֵּיהּ שְׁכִינְתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב גַּן נְעוּל אַחוּתֵי כְלָה (שִׁיר ד' יב).

קָם וְגִוּוֹנִין לֹא נְהָרִין בְּרַקִּיעָא עַד דְּיַעוּל תְּמָן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמִיָּד דְּיַעוּל תְּמָן, אֲתַמַּר בְּהוּן קָם נְפִתְחוּ הַשְּׁמַיִם קָם וְאֲרָאָה מְרִאוֹת אֱלֹהִים (יחזקאל א א), מֵאִי מְרִאוֹת אֱלֹא מ' או' ת, קָם מְרִאוֹת בֵּיהּ מִלְאָכִי שְׁלוֹם מִר יְבָבִין (ישעיהו לג ז), וְאִיהוּ קָם אֲוֹת קָם בְּצָבָא דִּילֵיהּ, קָם לֵיהּ מִתְפַּתְחִין רַקִּיעִין, וּבֵיהּ נְהָרִין כָּל גִּוּוֹנִין דְּלֵהוּן, קָם וּבְצִינָא קְדִישָׁא קָם נְהִיר גִּוּוֹנִין דְרַקִּיעָא בְּאֲתוּוֹן דְּאוֹרֵייתָא, וְנְהִיר כְּכַבֵּיא בְּהוּן בְּנְקוּדֵי, כְּזַהֵר דָּא כְּרַסָּא יְקָרָא, דְּכָל נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מִתְמָן אֲתַגְזְרוּ.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, פְּתַח כְּמִלְקָדְמִין, וְאָמַר וְהַמְשַׁכְּלִים יְזַהִירוּ אֵלִין אֲתוּוֹן, דְּכָלֵהוּ פְּלִילִין בְּאֵת ב' מִן בְּרִאוֹשִׁית, קָם אִיהִי בֵית, בִּי מְקַדְשָׁא, דְּתְמָן בְּהּ נְהָרִין כָּל אֲתוּוֹן, קָם רִאוֹשִׁית נְקוּדָה בְּהִכְלִיָּה, כְּגִוּוֹנָא דָּא ב, קָם יַעֲלָה אֲתַמַּר קָם כְּבוֹדָה בַּת מְלֶךְ פְּנִימָה (תהלים מה יד), תַּשַּׁע נְקוּדִין תְּלִין מִינָה, וְאִיהִי קָם סְפִיר גְּזָרְתָם עֲשִׂירִית לוּן.

בִּיאור הַגְּרָא

קפב כזרה. הן הטעמים, ונשמתא, ואימא עילאה, וכרסיא דנשמתינ זיה, ואספקלריא דאנפין דנהרא בעיינינ ואנפין:

קפג וגווינן לא נהרין כו'. דמינה נהרין כנ"ל:

קפד נפתחו השמים. כנ"ל דאיהו סתים כו'.

קפה וארעה מראות כו'. רואה לומר הנורין דנהרין בגווינן דהן בשכינה וזה מראות חלקים:

קפו מר דאתמר כו'. והוא יסוד שנקרא שלום, ומלאכין מסטרא דיליה בזכים על גריעותא דיליה דהוא מר בגלות:

קפז אות בצבא דיליה. שנקרא אות כו'.

קפח בצבא דיליה. הן נ"ה, שכולם נקראו בצאות. ועל מט"ט, שהוא לדיק דלתתא בדוגמא דיליה, אמרו דאיהו אות כו'. שארבעה שנכנסו לפרדס (חגיגה יד ע"ג) שהוא עולם היצירה. ג' הציור וירושלמי חגיגה ט ע"א פרק ב הלכה א, וכולם הציור במט"ט דאיהו כבוד אל כמו שאמרו במדרש הנעלם דמשה רבינו עליו השלום זיהק לראותו ולא ניתן לו אבל ר' עקיבא לא ראהו, וזה שאמרו ומאי דרש, היכי ידע אוחו, אות בצבא שלו כו'.

קפט ל' מתפתחין רקיעין ובי' כו'. דהוא כליל ז', לכך מתפתחין ונהרין, וזה שאומר נפתחו כו' וארעה כו'.

קפז וכען בוצינא כו'. דלת בדרגיה דיליה כמו שאמר לעיל כמה כו' ממשקופי רקיע, רואה לומר שכולם מתפתחין כמו שאומר בגין דבך נהרא, ואמר וגווינן דרקיע כו', מלד הקב"ה, כמו שאומר וגווינן לא נהרין כו', הרי כליל משניהם:

קפז קום נהיר כו'. במילך:

קכב ב' איהו בית כו'. רואה לומר מלכות, שבה כלולים כל האותיות:

קכג ראשית נקודה כו'. שבתוך הב' דגש קל, והוא נקודה, והיא ספירה הפנימית שבה כנ"ל, והוא מסטרא דחכמה כמו שאמר לעיל דנקודין מחכמה, והאי נקודה שבה כלולין תשעה נקודות והיא עשירית כמו האותיות:

קכד עלה. רואה לומר על הנקודה הפנימית:

קכה כל כבודה כו'. רואה לומר כבוד של בת מלך שהן עשר ספירות פנימיות שהן מסטרא דחכמה שנקראת כבוד, ל"ב נחיצות, כלולין בנקודה של פנימה:

קכו ספיר גזרתם. דהיא אחתגולת מנהון:

קצ'ואלין אינון דנהרין באַת ב' דאיהי בי מקדשא דלעילא, קצ'וספירים אתקריאו על שם השמים קצ'מספירים
כבוד א"ל (שם יט ב), ולבתר דאינון מספירים כבוד א"ל, ראאתקריאו עשר ספירות בלי מה, ונחית בהו יו'ד
ה"א וא"ו ה"א לאנהרא בהון, דעל שמייה אתקריאו, ויכלהו נהירין באַתוון י"אלין ספירן, ואתוון די בהון
אתבניאת דאיהי ב', כגוונא דא, ודא איהו דא דמלה י"בחקמה יבנה בית (משלי כד ג).

וביתא דא אית ליה תלת גגין, ואינון תלת עמודין דסמכין לה, ואינון ו' ו' ו', עליהו אתמר ווי העמודים
וחשוקיהם כסף (שמות כז י), תלת עמודים אלין תלת אבהן, דסמכין לביתא דאיהי שכנינתא, ויחשוקיהם אלין
תרין סמכי קשט, דאתמר בהון יכין ובוועז, ועליהו ביתא קיימא, והבריח התיכון (שם כו כח) י"דא נקודה
מלגאו, דסתיים מלגאו, ו"מבריח דא ו', אתפשטותא דההיא נקודה דאיהי י', מבריח ודאי, מן קצה דא ה'
עלאה, אל הקצה דא ה' תתאה, וקשורא דתלת עמודים דאינון ווי העמודים, דא ח"י ע"למין, דכף אינון סלקין
תלת ו' ו' ו' לחושבן ח"י, דאיהו צדיק וי"סוד עולם, ה' ה' כד נטלין מעמודא דאמצעייתא דאתקרי והבריח
התיכון, אתקריאו אינון בריחים על שמייה, הדא הוא דכתיב (שמות כו כז) וחקמשה בריחים לקרשי צלע המשכן
וגו'.

ותקונא דמשכנא הנה ציורא דעובדא דבראשית, וגנתא דעדן, ובאלין ציורין דנקודין, ורקימו דגונון,
דתמן ו"המשכילים יזהירו, ויכלא [תיקון כח] בראשית, ב' ראשית, בה ו"המשכילים יזהירו, ויכזהר דא
אלהי"ם, והוא הכס"א לחשכנא.
[תיקוני זוהר – דף עב ע"א]

אדהכי הא סבא אתחזר כמלקדמין, ואמר בוצינא קדישא, חזור בך, ויעאלת לגנתא ואתבהילת לנפקא
מתמן, ומתמן עאלת למשכנא דאיהו ציור דעובדא דבראשית, ונפקת מתמן, אית לך לאחזרא תמן, דהא
י"כמה חילין נטרין לך מעמא קדישא, (דף עב ע"א) למשמע מאן ציורין דתמן, דאינון כגוונא דדיורין
דשכינתא, דאתמר בהון (שם כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, דודאי משכנא ומנרתא ומקדשא ומדבחא
ופתורא, כלא איהו דיוקנא דדיורין דשכינתא וי"לעילא ותתא.

ביאור הגר"א

- ק"א ואלין אינון דנהרין. כנ"ל דנקודות נהרין באתוון:
ק"ב וספירים אתקריאו כו'. רואה לומר הנקודות, שהן עשר ספירות פנימים, נקראו ספירות כמו שאומר בהקדמה שניה, על שם דנהרין:
ק"ג מספירים. רואה לומר נהרין:
ק"ד כבוד אל. רואה לומר מחכמה כנ"ל:
ק"ה אתקריאו עשר ספירות כלי מה. רואה לומר, כלי – ל"ב נתיבות, שהוא בחכמה, כבוד אל, ועשר ספירות. ומ"ה – על שם דנהיר בהון
שם מ"ה, וזה שאומר ונחית בהו כו':
ק"ו וכולהו נהירין באתוון. רואה לומר הנקודות ושם מ"ה שבתוכן:
ק"ז אלין ספירין ואתוון כו'. רואה לומר, הב' – מהארותיות, והנקודה – מספירות כנ"ל:
ק"ח בחכמה יבנה כו'. רואה לומר הנקודות דנהרין זה כנ"ל:
ק"ט וחשוקיהם אלין כו'. כמו שאמר לעיל חש"ק הוא נה"י:
ק"י דא נקודה מלגאו כו'. רואה לומר חכמה דהיא יו"ד:
ק"כ מצריח כו'. כל שם הוי"ה נכלל כאן שהוי"ה הוא בת"ת. והן מרומזים צב. ו' הוא הנקודה שבה, ו' הוא העמוד שבאורך, מצריח מן הקצה
אל הקצה הוא מנג עליון לגג תחתון שהן ב' ההי"ן שנקראו ג"כ בריחים וזה שאומר לקמן בסמוך ה"ה כד נטלין כו':
ק"ג הקורא לתלת כו'. רואה לומר היכן יסוד מרומז צב' ובמשכן:
ק"ד יסוד עולם. רואה לומר שעליו אתקיים עלמא דהוא חג"ת:
ק"ה המשכילים יזהירו. כנ"ל המשכילים – רקימו דגונון, יזהירו – ציורין דנקודין:
ק"ו וכלא כו'. רואה לומר, ב' – הוא הארותיות, רקימו דגונון. ראשית – הוא הנקודות, מחכמה כנ"ל:
ק"ז כזה דא חלקים. רואה לומר חלקים, דבראשית ברא חלקים:
ק"ח עאלת לגנחא כו'. רואה לומר שהתחיל לדרוש בעובדא דגן ערן וסיים מהרה וכן במשכן:
ק"ט כמה חילין כו'. רואה לומר המתחילת דנחתו כנ"ל:
ק"י לעילא ותתא. רואה לומר, בשכינה ומט"ט, כמו שאומר לקמן המשכן וכתב אח"כ על מט"ט דאיהו מרכבה לילה ואיהו בדיוקנה:

מיד פתח רבי שמעון ואמר ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו' (שם לו ז), מאי כל חכם לב, יסיהווא דאיהו חכם בחכמה, וב'ב' נתיבות דילה, דאינון פליגין ר'בשית יומי דבראשית, והיינו שש משור, דאינון יומי דבראשית פליגין ר'מעשר אמירן ול'ב שבילין, דאינון ל'ב זמנין אלהי'ם ר'ספובדא דבראשית.

והמשפילים, יבהון אשתמודעין אתון, דאתמר בהון יודע ה'ה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ, ר'אינון ר'כ"ח אתון, וארבע סרי אחרנין גניזין בהון, ואלין אינון כ"ח אתון, בראשית ברא אלהי'ם את השמים ואת הארץ, ועליהו אתמר (תהלים קיא ו) ר'כח מעשיו הגיד לעמו, ובגלותא אסתלק האי כ"ח מנייהו, ואתמר בהון (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף, ובגין דא אמרין בקדיש ועתה יגדל נא כח אדני, לקבל כ"ח אתון אחרנין, דאית באלין שבע תיבין דאינון, יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא, ודא איהו העונה אמן יהא שמייה רבא בכל כחו, י"ד אחרנין אינון יהו"ה אלהיני' יהו"ה, ר'יסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנה, ובאלין י"ד אתון אומא, ה'ה הוא דכתיב (שמות יז טז) כי י"ד על פס יה.

קם סבא ואמר, בוצינא קדישא, בודאי ר'אלין ארבע סרי דפורים אינון, בארבעה עשר בו ובחמשה עשר בו ר'דא י"ד י"ה, ר'אבל סימנין דכ"ח אינון אור ארבעה עשר י"ד קדמאין דכ"ח, י"ד תנינין אינון בראשון בארבעה עשר יום כו' (במדבר ט ה), ר'אינון י"ד פרקין ד'י"ד ימינא, ו'י"ד שמאלא, ו'י"ד פרקין דגופא, ר'אינון תלת פרקין דדרועא ימינא, ותלת דדרועא שמאלא, ותלת דשוקא ימינא, ותלת דשוקא שמאלא, ותרין דגופא, ו'ורזא דמלה שלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה וכו' (מלכים א ז כה), ר'א'וכלא דא כגוונא דדא, תקוונא דגופא דמשכנא, הא תלת זמנין ארבע סרי, פורים בארבעה עשר בו, פסח אור לארבעה

ביאור הגר"א

¹⁰⁰ ההוא דאיהו חכם כו'. וזהו חכ"ם ל"ב:

¹⁰¹ בשית יומי. ת"ת, ו"ק:

¹⁰² מעשר אמירן. הו עשר ספירות שכלולין בחכמה שהיא יו"ד, והו י' מאמרות שבהו נברא העולם כמו שכתוב (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכך קורא אותן עשר אמירן. והכל הוא במעשה בראשית ובמשכן (מעשר אמירן) רואה לומר לכלך נאמר עשר יריעות:

¹⁰³ בעובדא דבראשית. רואה לומר וזהו בעושי המלאכה, דו"ק הן היו אומנין במעשה בראשית, כמו שאומר כי ששת ימים עשה, בששת לא כתיב כו'. וזהו חכם לב בעושי, ל"ב שהוא בעושי, והוא שש משור ובו עשר יריעות:

¹⁰⁴ בהון אשתמודעין אתון. רואה לומר במעשה בראשית כנ"ל והמשכילים אינון אותיות כנ"ל. וזהו חכם לב, שהוא משכיל, שהוא יודע האותיות לעובדא דמשכנא כעובדא דבראשית כמו שביארנו. וזה שאמרו (ברכות נה ע"א) יודע היה לכלאל כו':

¹⁰⁵ ואינון כ"ח כו'. רואה לומר מ"ב אותיות כמו שביארנו לעיל דששת ימי בראשית כלילן מעשר אמירן ול"ב שבילין שהן מ"ב, וזה שאומר לכרך אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, שהן ששת ימים הנ"ל, וארץ כולה מכל הו"ק כידוע:

¹⁰⁶ כ"ח אתון וארבע סרי כו'. כמו שמפרש והולך, כ"ח – דבראשית ברא כו', וי"ד – דה' אלוקינו ה'. כ"ח דבראשית הן ו"ק דששת ימים וזה שאומר את השמים כו' כנ"ל, אותיות שנבראו שמים וארץ. וי"ד דגניזין הן יהו"ה (רואה לומר ה' אלוקינו ה' שהם אור"א ות"ת כלקמן בסמוך, הם יהו"ה) לכליל ו"ק שהוא בן י"ה. וזה ה' אלוקינו – שהוא אור"א, יהו"ה – ת"ת. והן גניזין בכ"ח אותיות הנ"ל. בראשית – חכמה, אלוקים – בינה, השמים – ת"ת, הארץ – דכלילא מכולהו. וזה ענינו, בראשית כלומר בחכמה, ברא אלוקים את השמים. דאלוקים הוא ל"ב נתיבות, ל"ב אלוקים כמו שאומר לעיל בחכמה ובל"ב כו' כלילין כו' בחכמה דהוא כליל עשר אמירן אלוקים ל"ב שבילין כנ"ל:

¹⁰⁷ כח מעשיו. רואה לומר כ"ח דמעשה בראשית:

¹⁰⁸ וסימן אור כו'. רואה לומר באור ה"ד אותיות, שהן יהו"ה, בודקין ומבערין החמץ מן ה' בתראה שהיא אור הנר. וכן לאעצרא עמלק משם שהוא כס י"ה, כסא לאור"א וזה שאומר ובאלין י"ד כו':

¹⁰⁹ אלין ארבע סרי דפורים. רואה לומר י"ד אתון דה' אלוקינו ה', שהוא בו"ק, הן י"ד דפורים. וי"ה לכליל בו – הוא בט"ו בו:

¹¹⁰ דא י"ד י"ה. י"ד וט"ו שהן דפורים, למחות זכר עמלק, וזהו כי י"ד כו'. ולא כמו שאומר י"ד דפסח הוא כי יד כו', שאין שייך לו אלף י"ד דפסח הוא דכ"ח כמו שאומר אבל כו':

¹¹¹ אבל סימנין כו'. רואה לומר ארבעה עשר הוא הת"ת כנ"ל, ואור י"ד הוא אור"א. וזה שאומר לעיל אור ל"ד בודקין רואה לומר עם י"ה כו'. וזהו י"ד י"ה שקאמר שם, וכן כאן אור י"ד, אור – אור"א, י"ד – ת"ת. וכן י"ד אותיות קדמאין הוא בראשית ברא אלוקים, הוא י"ד לאור"א כנ"ל ראשית עם אלוקים. י"ד תנינין – את השמים כו', ו"ק:

¹¹² ואינון כו'. רואה לומר י"ד פרקי אלבעות שבשבילן נקרא יד:

¹¹³ ואינון ג' פרקין כו'. מפרש י"ד פרקין דגופא:

¹¹⁴ ורזא דמלה כו'. והיס עומד כו' הוא הגוף בו צ' פרקין:

¹¹⁵ וכולא דא כו'. רואה לומר אעפ"י שהיס הוא בשכינה מכל מקום דא כגוונא דא כמו שמפרש והולך שהמשכן, שכינה, כולה מכולה תקונין דגופא. וזה שאומר תקוונא דגופא כו' וענינו לפרש פסוק כל חכם לב כמו שמפרש והולך:

עֶשׂוֹ, תְּלִיתָאָה בְּרָאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עֶשְׂרֵי יוֹם, וְסֻלְקִין לְאַרְבַּעִין וּתְרִין יוֹמִין, יִלְבְּדָא אִיהוּ וַיַּעֲשׂוּ כָל חֲכָם לֵב כּו'. (שמות לו ח).

[תיקוני זוהר – דף יג ע"ב]

וַעֲשׂוּ אַרְוֹן יִלְבְּדָא שְׁבֵת, יִלְבְּדָמְשֶׁכְּנָא וַיִּהְיֶהוּ שֵׁשׁ מְשׁוֹר, כְּלִיל שֵׁית יוֹמִין דְּבְרָאשִׁית, דְּאִינוֹן תְּרִין דְּרוּעִין חֲסָד וּגְבוּרָה, וְגוֹף עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וּתְרִין שׁוּקִין תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוּט, וְצָדִיק אֹת בְּרִית בִּינְיָהוּ, מְשֶׁכְּנָא שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה כְּלִילָא מְכֻלְהוּ תְּקוּנִין דְּגוּפָא, וַיִּצְלַע הַמְשָׁכֶן דָּא מַטְטְרוּ'ן, שְׁפַחָה דְּמַטְרוּנִיתָא עֲלָה אֲתָמַר (בראשית ב כג) עֶצֶם מְעֻצְמִי, וַיַּעֲצֶם הַשָּׁמַיִם לְטַהַר (שמות כד ו), אַרְוֹן וְדָאֵי יִלְבְּדָא ל'ב, נוֹר דְּלִיק, כְּלִיל ל'ב נְתִיבוֹת, וַיִּתְּיָאֵהוּ שְׁבֵת, וַיִּבְיֶיהָ שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, דְּאִיהִי תוֹרַת חֲכָם, וְכָה לֵב מְבִין, וְאִיהוּ נְשָׁמָה יִתְיָרָה דְּשְׁבֵת, וְאִיהוּ חִירוּ דְּשְׁבֵת, וַיִּמְדִּבְגִּינָה לָא שְׁלֻטִין מְאַרֵי דְּגִיחָנָם עַל עֲלָמָא, וַיִּבְיֹמְאֵי נִיחָו גִּיחָנָם בְּגוּפָא, דָּא כְּבָד, וְאִיהִי מְזַבְּח הַנְּחֻשֶׁת, לְאַעְבְּרָא לִיָּה מְעֻלְמָא, וְכְבָד בִּיָּה מְרָה גִיחָנָם דְּאֻקִּיד בִּיָּה.

וַיִּמְכַּפְּרַת הַלֵּב דָּא פְּרִישׁוּ דְּסַכַּת שְׁלוֹם, דְּאֲתָמַר בָּהּ הַפּוֹרֶשׁ סַכַּת שְׁלוֹם, מְנַרְתָּא דָּא רִישָׁא, וְשִׁבְעָה גְרוּתִיָּה עֲלִיָּה, אִינוֹן תְּרִין אֹדְנִין, וּתְרִין עֵינִין, וּתְרִין נוֹקְבֵי חוּטְמָא, וּפּוּמָא, וּמְנַרְתָּא לִימִינָא, וְאֲתָמַר בָּהּ הָרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, בְּגִין דְּתַמֵּן מוּחָא בְּרִישָׁא, וַיִּמְדִּבְגִּינָה מוּחָא שְׂרִיָּא, וְכִיָּה נְהִיר מְנַרְתָּא, בְּגִין וַיִּמְדִּבְגִּינָה מְשַׁחָא, דְּאֲתָמַר בִּיָּה (תהלים קלג ב) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֶאֶשׁ, (דף עב ע"ב) וַיִּמְדִּבְגִּינָה רִישָׁא, עֲלִיָּהוּ אֲתָמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכֹּרֵבִים וַיִּמְדִּבְגִּינָה לְמַעְלָה, סוּכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכְּפֹרֶת, דָּא כְּפֹרֶת הַלֵּב.

בִּיאור הַגְּרָ"א

^כ וְדָא אִיהוּ וַיַּעֲשׂוּ כו'. כנ"ל ל"ב ועשר יריעין דכלילין בשש משזר:

^{כב} דָּא שְׁבֵת. רוּחָה לוֹמַר שְׁכִינָה עֵילְאָה, כְּמוֹ שְׁאוּמַר דְּמַשְׁכֵּן הוּא שְׁכִינְתָּא תַּחְלָה, כְּלוּל מִשְׁעֵת יְמֵי בְרָאשִׁית, וְאֶרְוֹן כְּגַד שְׁבֵת:

^{כג} דְּמַשְׁכְּנָא אִיהוּ כו'. שְׁהִירֵיעוּת שֶׁ מַשְׁזָר הֵן נַקְרָאִין מַשְׁכֵּן כְּמוֹ שְׁכּוֹחַ בְּפִסְקוֹ בַּהֲדִירָא:

^{כד} אִיהוּ שֶׁ מַשְׁזָר כו'. רוּחָה לוֹמַר שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה, מַלְכוּת, דְּלִילָלָא מוּ"ק כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ וְהוּוּ שֶׁ מַשְׁזָר שְׁשׂוּרָה מַשְׁשָׁה שְׁבֵת כְּלוּלִין

בִּיחַד:

^{כה} כְּלַע הַמַּשְׁכֵּן כו'. רוּחָה לוֹמַר שְׁעֵלְיוֹ נִאֲמַר וַיִּקַּח אַחַת מִלְּעוֹתָיו, הוּא מַט'ט, וַיִּסְגְּרֵהּ בְּשַׂר הוּא הַשְׁכִּינָה, כְּמוֹ שְׁכּוֹחַ שֶׁסּ לְזֹאת יִקְרָא אֲשֶׁר, בְּשַׂר מַבְשָׂרִי, אֲבָל הִרְאֵשׁוּנָה שְׁהִיא הַשְּׁפָחָה, עַלֶּם מַעֲלָמִי, לֹא מֵאֵל עוֹר, וְהוּוּ לְלַעוֹת הַמַּשְׁכֵּן שְׁהֵן קַרְסִים דּוֹגְמָא דַּעֲמוּת הַגּוֹף שְׁהֵן קַרְסִים אֲבָל בְּשַׂר הַגּוֹף הוּא הַשְׁכִּינָה שְׁהִיא דּוֹגְמַת הִירֵיעוּת, וַעֲמוּת הֵן הַמַּרְכָּבָה לְבַשָּׂר, וְבַבְּשָׂר כְּלִילִין אֲזַרִּים הַפְּנִימִים שְׁהֵן ו"ק וְהוּוּ שְׁאוּמַר עֲלָה אֲתָמַר כו':

^{כז} עַלֶּם הַשָּׁמַיִם לְטוֹהַר. מְבִיא רִישָׁא שְׁמַט'ט נַקְרָא עַלֶּם, שְׁהוּא הֵיכַל עַלֶּם הַשָּׁמַיִם, שְׁהוּא יִסּוּד דְּהִיכְלוּת, שְׁהוּא כְּדִיק לְתַתָּא כְּנ"ל:

^{כח} דָּא לֵב. לֵב הוּא דְּבַר אַחַד, וְלֵבָא הוּא דְּבַר אַחַד, כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּזוֹהַר פְּנַחַס, לֵב הוּא אֻקְיָמָנָא אֲבָל לֵבָא כו', לְבַבָּא הוּא לֵב הַגּוֹפִי וְלֵב הוּא אֶשׁ הַיִּסּוּדִי שְׁלֵבָא, וְעַל לֵבָא אֲמַר לְקַמְוֹן שְׁהוּא פְּתוּרָא וְלֵב הוּא אַרְוֹן, וְהוּוּ אֶשׁ אִין קַמַּח כו' (אֲבַחַת ג יז). וְזוֹ שְׁאוּמַר לֵב נוֹר דְּלִיק כו' רוּחָה לוֹמַר דְּאֶרְוֹן הוּא אֹתִיוֹת נוֹר, וְאִ' שְׁבֵת הוּא ל"ב נְתִיבוֹת כִּידוּע, י"ז לְמַעְלָה י"ז לְמַטָּה, וְלַכֵּךְ נַקְרָא ל"ב, ל"ב נְתִיבוֹת:

^{כט} וְאִיהוּ שְׁבֵת. כְּנ"ל:

^ל וְכִיָּה שְׁכִינְתָּא כו'. רוּחָה לוֹמַר שְׁהַחוּרָה שְׁמוֹנָה בְּאֶרְוֹן הִיא הַשְׁכִּינָה עֲלָאָה שְׁהִיא תוֹרַת חֲכָם, מַחֲכָמָה. וְלֵבָא הוּא הַבִּינָה שְׁבֵת מְבִין דְּהֵלֵב מְבִין וְכִיָּה הוּא הַשְׁכִּינָה עֵילְאָה. וְבַשְּׁבֵת הוּא חִירוּ כו' כְּגַד הַחוּרָה שְׁהִיא חֲרוּת, אֶל תְּקָרִי חֲרוּת כו' (עִירוּבִין ג ע"א), לְאוּר שֶׁל גִּיהֶנְס אִין שׁוֹלֵבַת בְּתַלְמִידֵי חַכְמִים כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ בְּחַגִּיגָה (כז ע"א) וְזוֹ שְׁאוּמַר:

^{לא} דְּבַגִּינָה לֹא שְׁלֻטִין כו'. שְׁשֵׁבֵת שְׁקוּלָה כְּכֹל הַחוּרָה (וִירוּשְׁלַמִי בְּרַכּוֹת ט ע"א, פֶּרֶק אַ הַלְכָה ה) כְּנ"ל:

^{לב} וְמֵאִי נִיחָו כו'. רוּחָה לוֹמַר זֶה בְּשֵׁבֵת אֲבָל בְּגוּף וְבַמַּשְׁכֵּן הֵיכֵן מְרוּמָא וְאֲמַר שְׁהַכְּבֵד הוּא הַגִּיהֶנְס (שְׁהוּא הַתְּאוּרָה), וְמַרְהָ הוּא אֶשׁ שֶׁל גִּיהֶנְס שְׁהִיא הַקְּנָאָה שְׁכַל הַחֲלָאִין תְּלוּין בַּהּ כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ (בְּבֵא קַמַּח אָב ע"ב) עַל פְּסוּק וְהַסִּירוּתִי מַחֲלָה כו' וְזוֹ שְׁאוּמַר וְאַחֲרֵיתָה מַרְהָ כו' עַד יַפְלַח חַז כְּבָדוֹ. וְבַמַּשְׁכֵּן הֵן מְזַבְּח הַנְּחֻשֶׁת לְהַעֲבִיר הַגִּיהֶנְס וְאֶשׁ שֶׁל מְזַבְּח נִגְדַּא שֶׁל גִּיהֶנְס, לְהַעֲבִירוֹ. וְלַכֵּךְ לֹא תִכְבַּה דְּגִיהֶנְס אִין לוֹ כְּבִיָּה. וְכֵן בְּחוּרָה נִאֲמַר (וַיהוֹשֻׁעַ א ח) וְהָגִית בּוֹ כו', וְשַׁמְוֹן עַל רִאשְׁךְ כו' (קַהֲלַת ט ח):

^{לג} כְּפֹרֶת הַלֵּב כו'. רוּחָה לוֹמַר כְּפֹרֶת הַלֵּב שֶׁל הָאֵדָם הוּא בְּמַשְׁכֵּן כְּפֹרֶת שֶׁל הָאֶרֶץ וְבַשְּׁבֵת הוּא פְּרִישׁוֹ כו'. מֵאִימָא עֵילְאָה שְׁהִיא נַקְרָאֶת סוּכָה כְּנ"ל כְּמוֹ כְּפֹרֶת שְׁהוּא פְּרוֹשׁ עַל הָאֶרֶץ וְהֵלֵב:

^{לד} וְחַכְמָה בְּמוּחָא כו'. רוּחָה לוֹמַר שְׁהַמְנוּרָה הִיא חֲסָד וְכוּ מוּחָא שְׁהוּא חַכְמָה בְּמוּחָא. וְכֵן בְּמְנוּרָה הַשְּׁמֹן שְׁבֵת הָאוּר. וְכֵן בְּשׁוֹלְחָן הוּא הַגְּבוּרָה וְכוּ לֵב שְׁבֵת הַלֵּב מְבִין, אֶרְוֹן וְחוּרָה כְּנ"ל:

^{לה} דְּלִאוּ מַשְׁחָא לְאֲתָמַר כו'. רוּחָה לוֹמַר הַמוּחָא הוּא הַשְּׁמֹן וְשַׁמְוֹן הַטּוֹב הוּא מוּחָ טוֹב שְׁמוּכֵן לְחַכְמָה וְהוּוּ יוֹרֵד עַל הַזְּקוּן שְׁזֻקֵן הוּא שְׁקָנָה חַכְמָה כִּידוּע:

^{לו} כְּנַפֵי רִישָׁא. רוּחָה לוֹמַר הַאוּמוֹת שְׁהֵן שְׁחֵי הַעֲרוּגוֹת, הֵן שְׁנֵי הַכְּרוּבִים:

^{לז} פּוֹרְשֵׁי כְּנַפִּים. הֵן הָאוּנוֹת:

פתורא דא לבא, ואתמר ביה שלחן בצפון, וימ' ודא שכנינתא תתא, איהי מנרתא כד נטלא מימינא, ושריא
עלה חכמה, ואתמר בה הרוצה להחכים ידרים, וכד נטלא משמאלא דאיהי גבורה, אתקריאת פתורא, ואתמר
בה הרוצה להעשיר יצפין, ושריא עליה בינה, דאתמר בה (משלי י כב) ויטברפת יהו"ה היא תעשיר, וכד נטלא
מגופא דאיהו עמודא דאמצעיתא, אתקריאת משכנא כליל מתרוייהו.

כיוור וכנו אינון יתריין בליין, ויבהון שריין תריין סמכי קשוט, מוחא, עליה אתמר (יחזקאל א י) ויפני אריה
אל הימין, ותמן מנרתא דליק, לבא ויפני שור מהשמאל, ותמן פתורא מתקנא, בגין דלבא איהו לשמאלא,
גופא עליה אתמר ויפני נשר, ותמן משכנא מתקנא, ושכנינתא איהי ויידמות אחד לארבעתן, ויואיהי ד'
דאחד, ואיהי ארבע אנפין דכל חיה.

בגין דבה ארבע אתוון נהירין דאינון יהו"ה, ואיהי דמות אדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועשר אתוון
אלין אנון שעור קומא דגופא דא, דאיהו משכנא, ועליהו אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש, ואמלא
אותו רוח אלהי'ם, בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה (שם לא ג), בחכמה דא י', בתבונה דא ה', ובדעת דא
ו', ובכל מלאכה דא ה'.

ויידבר אחר, והמשפילים, אלין ארבע יסודין דגופא, ויזיהירו בהון ארבע חיוון, דאינון מזל אריה, מזל
שור, מזל נשר, מזל אדם, ויידפרצופא דבר נש אשתמודעת בהון באנפוי דבר נש, ודא איהו הפרת פניהם
בם (ישעיה ג ט), כזהר דא נשמטא, ומצדיקי הרבים ויבאברין דגופא, יהון נהירין מזליהו ויפככבים לעולם
ועד.

דבר אחר, וייהמשפילים אלין ארבע סטרי עלמא, וזיהירו ויגאלין ארבע מלאכיא, דאינון מיכאל גבריאל
רפאל וידיאוריאל, כזהר דא כרסיא יקרא.

ויידבר אחר והמשפילים אלין שפון, דאתמר בהון ושפתותינו שבח, ויבהון אחה"ע בומ"ף גיכ"ק
דטלנ"ת זסר"ץ, דמשמשין בפומא בכ"ב אתוון, ובהון חתוף דבורא דצלותא לשבחא למלאכא, ויזיהירו

ביאור הגר"א

^{מח} ודא שכנינתא כו'. רואה לומר לכך נאמר בצפון כו' כלומר שהוא בצפון כד נטלא כו':

^{מט} ברכת ה'. דבינה נקראת ברכה כידוע:

^נ תריין בליין. שהן שופכין מי השפע לאמה:

^{נא} ובהן שריין כו'. שנלא נקרא מעלה, והוד – מטה כנ"ל לכך הכיור על כנו:

^{נב} ופני ארי'. כמו שאומר לקמן דאריה הוא ראיה, שהוא באור, וזה שאומר ותמן מנרתא דליק:

^{נג} ופני שור. שנאמר (משלי יד ז) ורוב תבואות בכה שור וזה שאומר ותמן פתורא כו':

^{נד} ופני נשר. שנאמר כנשר ירחף כו' בגופא והוא כדמות המשכן שפרוס מלמעלה וזה שאומר ותמן משכנא מתתקנא:

^{נה} דמות א' לארבעתן. כתיב אלל האופנים שהן מסטרא דילה, ואלל החיות היא ד' אנפין דכל חיה, שהן דמות אחת בכל חיה והיא דמות
אדם, חיה הרביעית. וד' אנפין מסטרא ד' אותיות הו"ה, ואלל מסטרא דשמא מפרש שהיא כלולה מכולם והוא במשכן עשר דמות אורכ

כו', לא הקרשים אלל גובה המשכן מעל הארץ, והקרשים מרכבה לאותו גובה:

^{נו} ואיהי ד' דאחד. שא' של אחד הוא כתר עליון, וח' הוא ה' ספירות מחכמה, וד' מלכות, משלמת לעשר. לכך קאמר שהיא יו"ד אתוון
דשמא מפרש. וכנגד ה' בעלמא אמר ד' אתוון דהו"ה, והמטרה והשלחן והמשכן וקומה דמשכן הן ד' חיות שם הו"ה וזה שאומר ואמלא

אותו כו'. שידע כל האתוון על תיקוניהן למעבד המשכן על תיקונו:

^{נז} ד"א והמשכילין אינון כו'. שבהן הנפש, שתופא דגופא, והן אותיות:

^{נח} וזיהירו כו'. והוא הרוח שבה מהם נקודות:

^{נט} דפרטופא כו'. כמו שאומר בתיקון ע':

^ס באברין דגופא. שהם רבים:

^{סא} כוכביי כו'. שהן נקודות כמו שאומר לעיל וזה שאומר נהירין מזליהו:

^{סב} ד"א והמשכילים אילין ד' סטרי כו'. ג"כ נגד ד' יסודין וד' חיות ונשתתא שאמר לעיל בסמוך והן כנגד נר"ן, אותיות נקודות טעמים
כנ"ל והכל הולך אל מקום אחד:

^{סג} אלין ד' מלאכי כו'. שהם עומדים בארבע רוחות העולם כמו שאומר בזהר ועליהם הכסא:

^{סד} נוריאל. כריך להיות אוריאל, כי נוריאל הוא על גביהם כמו שאומר לקמן בתיקונים בסוד ארגמ"ן:

^{סה} ד"א כו' ושפתותינו שבה. והוא משכיל כמו שכתוב משכיל לאסף, משכיל לדוד, כמה שבהים במשכיל:

אלין עיינין, דאָתמר בהון ועיינינו מאירות פֿשֿמש וכירח, יסֿשבֿעה גלדי עינא אינון, דנהרין בהון שבֿעה ככבי לכת, ושמשא וסיהרא, יסֿדאָתמר בהון ועיינינו מאירות פֿשֿמש וכירח, הא תשעה, כגוונא דתשע נקודין דאורייתא, והא חמה ולבנה בכלל שבֿעה ככביא אינון איך חשיב לון תוספת על ד', יסֿאלא חמה איהי נוקבא לגבי שמשא, לבנה נוקבא לגבי ירח, ושמש וירח אינון נהרין לשבֿעה ככבי לכת, דאינון כשבֿעה גלדי עינא, ושמשא וסיהרא הא תשעה, בת עין עשירית לון, פלה דכלילא מכלהו.
[תיקוני זוהר – דף עג ע"א]

כזהר הרקיע, דא אספקלריא דנהרא באנפוי דאדם, דמינה תליין אודנין ועיינין וחוטמא ופומא, דאינון מנהיגי גופא ואברין דיליה, כגוונא דטעמי, דאינון מנהיגי אתון ונקודי דאורייתא, פמה דשפון ושינין וחיך ולשון וגרון אנון משמשין לאתון, הכי כגוונא דא כנפי עינא ועפעפי עינא ותלת גווי דעינא, אינון משמשין לעינא, יסֿיכלא אתקשר בחמש נקודין כגוונא דא אאאא, אתון ונקודי חמש בגו חמש, ועלייהו אתמר (דברים כט ט) ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל הא חמשה, טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב מחניף מחטב עציף עד שאב מימף הא חמש אחרנין, יסֿחמש לגו חמש אלין ה"ה, יסֿימנייהו אתייהבו עשר דברן דא י', (שמות כו טו) יסֿיכל העם רואים את הקולות (דף עג ע"א) מסטרא דר'.

יסֿידבר אחר והמשפילים, אלין מארי מקרא, יזהירו אלין יסֿמארי משנה, יסֿדאינון מארי מתניתין מ"ט אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא, מ"ט אנפין טהור אנון מ"ט אתון דפרשה יסֿדיחודא עלאה דאיהו שמע ישראל כ"ה אתון, וכ"ד אתון דפרשה תנינא דיחודא דאיהי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כ"ה אתון עלייהו אתמר (שמות יט ג) יסֿפה תאמר לבית יעקב, יסֿיבכ"ד אתון דכלילן בהון כ"ד ספרים, דאינון כ"ד דשיב מן יסֿימא דאורייתא, אתמר בהון יסֿיבתיגיד לבני ישראל, יסֿימאי ניהו דשאבין מניה האי כ"ד דאיהי

ביאור הגר"א

^{יסו} ובהון כו'. רואה לומר האותיות שנקראו והמשכילים כנ"ל ונתון טעם כאן לשבחה למלכא:
^{יסז} יזהירו כו'. לשון אור לכן נאמר ועיינו מאירות:
^{יסח} ז' גלדי כו'. עכשיו מפרש יזהירו, בעיינין, מסטרא דנקודות:
^{יסט} דאחמרה בהון ועיינינו כו'. רואה לומר ז' גלדי עינא מאירות מן האור שבעיינין כמו ז' כוכבים משמש וירח:
^{יט} אלא חמה כו'. ולכך נאמר חמה ולבנה בה' נקבה ושמש וירח לשון זכר הן לכך נקרא בפסוק פעם בלשון זכר ופעם בלשון נקבה כפי הבחינה שמדבר ואנו רואין החמה והלבנה בכלל ז' כוכבי לכת:
^{יטא} וכלא אתקשר כו'. רואה לומר חמשה אלפין, בחמשה המשמשין לפומא, שאלפין הן כלל האותיות, וה' נקודין הן ה' תנועות גדולות שבהן נכללין כל הנקודות, הן ה' המשמשין לעין:
^{יטב} חמש לגו חמש. רואה לומר שראשיכם כו', הן המאירין בתוך טפכם, שהן עיני העדה נגד העינים כנ"ל כמו נקודות בתוך אותיות והן ב' ההי"ן, ה' עלאה דנהרא בה' תתאה:
^{יטג} ומינייהו כו'. רואה לומר מתוך ה' דנהיר בשתי ההי"ן ניתן עשר הדברות בשני לוחות נגד שתי ההי"ן, ה' דברות על לוח אחד, וכל אחד מאיר לה' מעלות של ישראל, ראשיכם כו', והלוח השני טפכם כו':
^{יטד} וכל העם כו'. קול של עשרת הדברות, ו' דנפיק מן יו"ד. וכן באדם, בעיינין ופה הוא כולל כל השם הוי"ה. י"ה – בעינים, ו"ה – צפה. יו"ד – בעשר נקודין כנ"ל. ה' – חמשה דברים המשמשין לעינים, כנפי כו'. ו' – קול. ה' – בדיבור, בחמשה מולאות כו':
^{יטה} ד"א כו' מארי מקרא. בעשיה:
^{יטו} מארי משנה. ביצירה. וכזהר – הלכה, כמו שאומר להלן, כנגד אותיות נקודות טעמים, נר"ן, כנ"ל:
^{יטז} דאינון מ"מ מ"ט כו'. הוא רואה על מארי מתניתין דהיא ביצירה שהיא מ"ט אנפין כו'. ומט"ט הוא מ"ט אנפין כו' כידוע בסוד מטה הנהפך לנחש:
^{יטזא} דיחודא עלאה. רואה לומר פסוק ראשון:
^{יטזב} כה תאמר כו'. רואה לומר אמירה שהיא מסטרא דבינה שהיא כ"ה כמו שאומר לקמן:
^{יטזג} ובכ"ד. הוא שכינה תתאה כמו שמפרש והולך:
^{יטזד} ימא דאורייתא. בינה כמו שאומר לקמן:
^{יטזה} ותגידי. דהגדה היא מלכות כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש:
^{יטזו} ומאי ניהו כו'. רואה לומר ומי הוא הנהר ההולך מן היס, שמן הנהר שאוצת הכל, ואמר שהוא לדיק כו':

שְׁכִינְתָא, כְּלִילָא מְכִ"ד סְפָרֵי דְאֹרִייתָא, דָּא צְדִיק, דְּאִיהוּ נְהָר דְנִפְיָא מְעַדְן עֲלָאָה, יִפְּבֹגֵין דְנַחֲתִית בֵּיהּ ו', דְּאִיהוּ בְּן י"ה.

וּבְגֻלְתָּא יִפְּאֶסְתְּלַק מְנִיָּה, וְאֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיהו יט ה) וְנִהָר יַחְרַב וְיִבְשׁ, יַחְרַב יִפְּבֹבֵית רֵאשׁוֹן, וְיִבְשׁ בְּבֵית שְׁנֵי, וְאִיהוּ דָּךְ בְּכ"ד סְפָרִים, וְעַם כָּל דָּא דְּאִיהוּ חָרַב וְיִבְשׁ, אֶתְמַר בֵּיהּ יִפְּאֶל יָשׁוּב דָּךְ נְכָלָם (תהלים עד כא), אֶל יָשׁוּב דָּךְ, יִפְּדְאִיהוּ צְדִיק בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, ד' דָּךְ בְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כ"ד אֲתוּוֹן דִּיחֻדָּא, עֲלִיָּה אֶתְמַר (מלכים א ב מה) יִפְּיָהְמֶלֶךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, וְעַל אֲלִין כ"ד אֲתוּוֹן אֶתְמַר (ישעיהו נד יב) יִפְּשִׁמְתִי כְּדָכ"ד שְׁמֻשׁוּתִיךָ וּגו', הַאי עֲנִי אִיהוּ ד'ךְ, וּבֵת זִוְגִיָּה יִפְּדְכָה, וְאִיהִי כְּד'הָ עַל שְׁכֵמָה, יִפְּכ"ד ה', דְּאִיהִי חֲמֻשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, יִפְּיָאֲנִוּן ה' אֶצְבָּעָאן, דְּבַהוֹן אֶתְמַר (בראשית כד טז) וְתִמְלֵא כְּד'הָ וְתַעֲלֵ.

וּמֵאִין שׁוֹאֲבִין, מְכ"ה אֲתוּוֹן, וְרִזָּא דְמִלָּה כ"ה תְּבַרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר ו כג), יִפְּאֶת וְדָאִי, בְּמֵאִי אֶתְבְּרַכְתָּ וְאֶתְמִלֵּאתָ, יִפְּכָאֶת ו' דְּאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, יִפְּוֹבִיָּה אֶתְעַבְדִּת אֹת.

יִפְּכ"ה אִיהִי אִימָא עֲלָאָה יִפְּיָמָא דְאֹרִייתָא, ו' נְהָר דְנִפְיָא מִתְמָן, וּמְנִיָּה אֶתְמִלֵּאתָ כ"ד דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תְּתָאָה, וּמְנָה אֶתְשַׁקֵּיא בְּגֻלְתָּא, מַה דְּהוּהּ בְּקִדְמִיתָא יִפְּהִיא אֶתְשַׁקֵּיא מְנִיָּה, וְרִזָּא דְמִלָּה (בראשית כד יח) וְתִמְהָר וְתוֹרֵד כְּדָה שְׁעַל יְדָה וְתִשְׁקֵהוּ, וְעֲלָה אֶתְמַר וְתִמְהָר שְׁתַּה אֲדוּנִי, ש"ד דְּאִיהוּ אֲדוּן דִּילָה, וְתִכַּל לְהִשְׁקוּתוֹ וְתִמְהָר לְגַמְלִיךְ אֶשְׁאֵב, אֲלִין רַמ"ח תִּיבִין דְקִרְיָאָת שְׁמַע, דְּאִינוּן שְׁקִילִין לְרַמ"ח פְּקוּדִין דְאֹרִייתָא, ש"ד בְּהוֹן גְּמוּלִי י

בִּיאור הגר"א

^{רפ} בְּגִין דְנַחֲתִית כו'. רוּחָה לומַר אֶף עַל גַּב דְהַנְהַר, אֲמַרִינוּ לְעֵיל דְהוּא ת"ת, לְכַךְ אֲמַר בְּגִין כו' וְאִם כֵּן הוּא גַם כֵּן נִהַר: אֲסַחֲלַק. רוּחָה לומַר ת"ת:

^{רפא} בְּבֵית רֵאשׁוֹן כו'. שְׁנֵי בְּתִים הֵן שְׁתֵּי הַהִי"ן. בְּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא חֲרַב, שְׁאִינוּ הוּלֵךְ לָסָס, וּבְבֵית שְׁנֵי – יִבְשׁ, שְׁאִין מִשְׁקָה אֹתָהּ:

^{רפב} אֶל יָשׁוּב כו'. מִלְּחֵתִי שְׁהוּא רֵאשִׁי תִיבּוֹת אֲדוּנִי. וְנִרְחָה לִי כִי הִיא כְּלוּלָה מְכ"ד סְפָרִים וְהוּא כ"ד לִירוּפֵי אֲדוּנִי וְרֵאשִׁי תִיבּוֹת הַג"ל הוּא לִירוּף הַחֲמִישִׁי כִּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן כְּדָה כ"ד ה' כו':

^{רפג} דְּאִיהוּ לְדִיק כו'. רוּחָה לומַר טַעַם לְמַה נִקְרָא דך. וְאֲמַר דך בְּשְׁכִינְתָּא. רוּחָה לומַר כִּי פְסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הוּא ת"ת, וְכ"ה אֲתוּוֹן הֵן בִּינָה, וּבְרוּךְ כו' – הוּא לְדִיק, וְכ"ד אֲתוּוֹן הֵן מַלְכוּת. זֶה שְׁאוּמַר ד"ך בְּשְׁכִינְתָּא:

^{רפד} וְהַמֶּלֶךְ כו'. רוּחָה לומַר שְׁלֵמָה, שְׁהוּא יְסוּד, הוּא בְרוּךְ. וּמִבֵּיא רֵאשִׁי שְׂכִיד נִקְרָא בְרוּךְ:

^{רפע} וְשִׁמְתִי כ"ד כ"ד. רוּחָה לומַר לְדִיק וּמַלְכוּת, דְּבַגְלוּתָא נִקְרָאִין דך זֶה שְׁאוּמַר הַאי עֲנִי כו'. רוּחָה לומַר דך לָשׁוֹן עֲנִי:

^{רפז} דכ"ה. שְׁהִיא ה' תְּתָאָה וְרוּחָה לומַר שְׁהִיא דְכָה מִן כ"ד סְפָרִים דְשְׁאֲבִין מִימָא לְאֹרִייתָא שְׁהוּא ה' חוּמְשֵׁי תוֹרָה. זֶה שְׁאוּמַר וְאִיהִי כְּדָה כו'. רוּחָה לומַר בְּפּוֹרְקָנָא:

^{רפח} כ"ד ה' כו'. ה' עֲלָאָה הוּא ה' חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְה' תְּתָאָה נַעֲשָׂה כְּדָה בְּזִמְנָא שְׁאוּאֲבַת כ"ד מַה' זֶה שְׁאוּמַר לְעֵיל תְּתָאָה – שְׁהַתּוֹרָה הִיא אֲמִירָה, אֲבַל כ"ד סְפָרִים אִין בְּהַם מִזָּה לַעֲשׂוֹת רַק הַגְדָּה לְכֵן וְתִגִּיד. זֶה שְׁאוּמַר לְעֵיל וּבְכ"ד כו' סְפָרִים אֲתַמַּר בְּהוֹן וְתִגִּיד:

^{רפט} וְאִינוּן ה' אֲלִצְבָּעוֹן כו'. רוּחָה לומַר הִיכֵן ה' מְרוּמוֹ בְּכַךְ שְׁאוּאֲבִין, וְאֲמַר בְּה' אֲלִצְבָּעִין וְכֵן בְּמַלְכוּת שְׁהוּא ה' תְּתָאָה, ה' אֲלִצְבָּעִין כִּידוּעַ בְּסוּד יָד כְּהָה, ה' גְּבוּרוֹת. וּבְה' זֶה מִתְמַלֵּא וְנַעֲשָׂה כְּדָה. זֶה שְׁאוּמַר וְתִמְלֵא כְּדָה וְתַעֲלֵ, שְׁאֵז עֲלִיָּה לַה כִּידוּעַ:

^{רפז} אֶת וְדָאִי. רוּחָה לומַר מַלְכוּת שְׁנִקְרָאֶת אֶת, דְּכִלְיָן בְּה אֲתוּוֹן מַה' עַד ת'. וְלְכֵן פּוֹשְׁטִין הַאֲלִצְבָּעוֹת שְׁעֲלִיָּהן תְּשַׁרְהַב הַבְּרַכָּה:

^{רפח} בָּאֶת ו' כו'. רוּחָה לומַר שְׁלֵכְךְ אֲוִמְרִים בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אַחַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּכ"ד אֲתוּוֹן שְׁאוּאֲבִין מְכ"ה אֲתוּוֹן. זֶה שְׁאוּמַר לְעֵיל מֵאִין שְׁאוּאֲבִין, מְכ"ה אֲתוּוֹן. בְּמֵאִי אֶתְמִלֵּאתָ, וְאֲמַר בָּאֶת ו' שְׁהוּא הַפְּסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ת"ת, וְשְׁאִיב מִלְּדִיק שְׁהוּא בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד כְּנ"ל, וּמִיָּנִיָּה אֶתְבְּרַכְתָּ עַל יְדֵי כ"ה, וְהוּוּ בְרוּךְ שֵׁם כו', זֶה שְׁאוּמַר בְּמֵאִי אֶתְבְּרַכְתָּ, זֶה שְׁאוּמַר לְעֵיל כֶּה תְּבַרְכוּ כו':

^{רפז} וְבִיָּה אִיתְעַבְדִּית אֹת. שְׁהִיא נִקְרָאֶת אֶת קוּדְס הַבְּרַכָּה כְּנ"ל זֶה אֹת בְּרִית: כ"ה אִיהִי אִימָא כו'. עַכְשָׁיו מִפְּרַשׁ כָּל מַה שְׁסַחַם לְמַעֲלָה:

^{רפח} ימָא לְאֹרִייתָא. שְׁמַמְנָה נִתְּנָה הַתּוֹרָה כִּידוּעַ:

^{רפט} הִיא אֶתְשַׁקֵּיא מִיָּנִיָּה. רוּחָה לומַר שְׁהִיא הִתְּנָה שְׁתָּה קוּדְס לו':

^פ עַל יְדֵה וְתִשְׁקֵהוּ. שְׁהִיא שְׁתָּה עַל יְדֵה:

^{פא} דְּאִיהוּ אֲדוּן כו'. רוּחָה לומַר ת"ת:

^{פב} דְּבַהוֹן גְּמוּלִי חֲלָב כו'. רוּחָה לומַר בְּעֵלֵי מִזְּוֹת אֶף שְׁאִינוּן בְּנֵי תוֹרָה וְהֵן גְּמוּלֵי חֲלָב:

חלב וינקין, שיעתיקי משדדים, דאתמר בהון (שיר ז ו) שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה, ואינון תרי לוחי אורייתא.

כ"ה איהי שכינתא עלאה, דבה נפקו ישראל ממצרים, כמה דאת אמר (שמות יא ד) כה אמר יהוה פתחות הלילה וגו', ש"איהי כ"ה אתון דיהודא דשחרית, וכ"ה אתון דיהודא דערבית, ושמתי כ"ד שמשותיך (ישעיהו נד יב) דא שכינתא תתאה, דאיהי כ"ד אתון דיהודא קדמאה דשחרית, וכ"ד אתון דיהודא דערבית.

כ"ה כ"ד דשחרית אינון מ"ט אנפין, ואית מ"ט אנפין לתתא מסטרא דישראל זוטא דאיהו מטטרוין, ואיהו מ"ט אנפין, ובהון יזהירו מארי משנה, דאיהי תניינא להלכה ש"שפחה דיליה, בגין כי מרדכי היהודי משנה למלך (אסתר ו ג), ש"כגוונא דא משנה, משנה למלך, ש"וביה יזהירו מארי מתניתין, כזהר הרקיע ש"דא הלכה, ש"דאיהי קבלה למשה מסיני, ש"וכמה עולימאן אית לה דאינון הלכות פסוקות, ש"דאתמר בהון (שיר ו ח) ועלמות אין מספר, ואיהי סלקא על בלהו, ש"הדא הוא דכתיב (משלי לא כט) ואת עלית על כלנה, ש"ואיהי עם בלהו, כמה דאוקמוהו ש"הלכה כרבים.

[תיקוני זוהר – דף עג ע"ב]

ש"ומצדיקי הרבים ש"בה יהון ש"כפכבים לעולם ועד, כפכבים ודאי דלית לון חושבנא, דכל כוכבא וכוכבא אתקרי עלמא יחידא, ודא הוא ועלמות אין מספר, ואלין עלמות אל תקרי עלמות, אלא עלמות, ובגין דצדיקניא אינון כפכבים, ש"אין כל חד אית ליה ככב, בגין דא אוקמוהו קדמאין, ש"כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני עצמו, (דף עג ע"ב) וכל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שכן מאן דזכי למסכתא חדא, או לתרין, או לשתיין, דאתמר בהון (שיר ו ח) ששים המה מלכות, ש"דכל מסכתא איהי בגרמה, וכאה איהו מאן ש"דירית לה בהאי עלמא, דהלכה עולימא דמטרוניתא, דאיהי קבלה, ש"זכאין אינון דמשתדלין

ביאור הגר"א

- ^פ ועתיקי כו'. וכן בקריאת שמע, קודם פסוק ראשון שהוא ו' כנ"ל, כנגד בעלי תורה, כי ו' הוא תורה. ואח"כ לגמליך הן רמ"ח תיבות שהן כנגד רמ"ח איברים למלכא, רמ"ח פיקודין, גם לגמליך אשכנז, הן גמולי בעלי מלות:
- ^ז כ"ה איהו כו'. מביא ראה כאן ש"ה הוא שכינתא עילאה שנאמר כה אמר כו' ובזינה ילאו ממזרים שהיא עלמא דחירו:
- ^ח איהו כ"ה כו'. רואה לומר ששתי פעמים כ"ה הוא ו' תרעין דחירו לילה שבהן ילאו ממזרים, ו' פעמים יליאת מזרים בתורה:
- ^ט כ"ה כ"ד דשחרית כו'. וכן דערבית והן כלולין בת"ת והן למעלה, כולו טהור. אבל צמט"ט שהוא מרכבה לו, נחלקין למ"ט טמא מ"ט טהור וזה שאומר ואית מ"ט כו':
- ^י דאיהו תניינא כו'. רואה לומר לכך נקרא משנה:
- ^{יא} שפחה דיליה. רואה לומר לכך נאמר משנה זה, נקבה. כמו שאמרנו דמט"ט הוא שני למלך ומיט"ט הוא משנה למלך שהיא שפחה כו':
- ^{יב} כגוונא דא משנה. רואה לומר משנה הוא לשון משנה למלך:
- ^{יג} וביה יזהירו כו'. רואה לומר צמט"ט:
- ^{יד} דא הלכה דאיהו קבלה. רואה לומר, שמשנה שאין מורין ממנה היא ביצירה, והלכות פסוקות של הגמרא הוא בצריאה, והלכה למשה מסיני הוא בשכינה, וזה שאומר הלכה למשה, שהיא כלת משה:
- ^{יז} דאיהו קבלה. רואה לומר שמקובלין איש מפי איש עד משה מסיני:
- ^{יח} וכמה עולימאן. רואה לומר נערות הראויות לתת כו' שהן בצריאה:
- ^{יט} דאתמר בהון ועלמות אין מספר. רישא דקרא ששים המה מלכות, שהן הלכות, כמו שאומר לקמן:
- ^כ וה"ד ואת כו'. רישא דקרא רבות צנות כו' שהן הלכות פסוקות שכתוב בהן אין מספר:
- ^{כא} ואיהו עם כלהו. רואה לומר שעל ידה נפסק הלכה פסוקה שהיא הלכה:
- ^{כב} הלכה כרבים. שהן נקראו רבות כנ"ל:
- ^{כג} ומלדיקי הרבים. רואה לומר העוסקים בהלכות פסוקות שנקראו רבים כנ"ל:
- ^{כד} זה יהוה. רואה לומר בהלכה למשה מסיני שהיא עם הרבים כנ"ל הלכה כרבים:
- ^{כה} כוכבים כו'. כמו הכוכבים צדיק כן יהיו, שהרקיע הוא הלכה למשה מסיני כנ"ל וזה שאומר זה יהוה כוכבים כו':
- ^{כז} וכל חד אית ליה כו'. רואה לומר הלכה אחת:
- ^{כח} כל לדיק. שנאמר ומלדיקי כו' כוכבים:
- ^{כט} לכל מן' מטרוניתא. רואה לומר הלכה למשה מסיני של מסכת אחת:
- ^ל דירית לה בהאי עלמא דהלכה. רואה לומר מי שזוכה למסכת של הלכות פסוקות זוכה לעולמות של מטרוניתא וזה שאומר עולימא דמטרוניתא:
- ^{לא} זכאין אינון כו'. רואה לומר בהלכה למשה מסיני:

בשכינתא דאיהי על כלהו בהלכה, שכילאפקא לה מן גלותא, דאתמר בה (ישעיהו נ א) ובפשעיקם שלחה אמכם, שכיולמיזל לה לגבי בעלה, למיהוי לה קבלה בדרועוי, לקיים בה (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וכו'.

דבגלותא משנ' דאיהי מטטרו'ין שלטא, ואיהו משנה למלך, באתר דמטרוניתא יתבא משנה, ודא איהו (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה, שכי' וכיומוי דמשה לא שלטא שפחה אלא מטרוניתא, לבתר דמית משה וירית שכי' והושע דאיהו נער, באתר מלכותא שלטא שפחה, כמה דאת אמר (יהושע ה יד) אני שלא שר צבא יהו' עתה באתי.

שלי' ויהא אוקימנא, שלי' מטטרו'ין איהו מעשה מרפכה, ועליה אתמר אין דורשין במרפכה ביחיד, מאי ביחיד שלי' ביחודא דעלמא, שלי' אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת, שלי' דאתמר בהון (שמות לא ג) ואמלא אותו רוח אלהי' בחכמה בתבונה ובדעת, בגין דאיהו משכנא דאתמלי בתלת דרגין אלין, שלי' ובכל מלאכה דא מעשה בראשית שכינתא תתא, דאין דורשין לה בעובדא דבראשית בשנים, אלא ביחודא דעלמא, מרפכה דילה איהו מטטרו'ין שלי' גוף שכינתא.

שלי' ושכינתא שמי' איהי מ'ה יר'ד ה'א וא'ו ה'א אתקריאת, בגין דאיהי כללא דעשר ספירן, רכב דילה מטטרו'ין, עליה אתמר (תהלים סח יח) שמי' רכב אלהי'ם שמי' רבותים אלפי שנאן, מאי שנא'ין שור נשר אריה שמי' אדם, ודא איהו סוד מרפכה, רכב מ'ה ודאי.

שמי' ומטטרו'ין שמי' איהו ארון, גופא לאורייתא דבכתב דאיהו עמודא דאמצעיתא, ואיהו שלחן, פתורא דשכינתא שמי' דאיהי ל'ב, דאתמר ביה ל'ב מבין, ואיהו לשמאלא, ובגין דא אמרו מארי מתניתין שלחן בצפון.

ביאור הגר"א

פ"ט לאפקא לה כו'. כמו שאומר להלן דבגלותא משנה שלטה:

פ"ט ולמיזל לה כו'. רואה לומר לפיכך נקרא קבלה:

פ"ט ובימוי דמשה כו'. דלזו היו לומדים הכל בקבלה למשה מסיני ואז היחה קבלה דרועוי לפיכך נקראת הלכה למשה מסיני דמשה הוא דברגא דת"ת לפיכך היחה כלת משה:

פ"ט יהושע דאיהו נער. רואה לומר דוגמת מט"ט דחקרי נער וכן אחקרי יהושע נער משה בפסוק (שמות לג יא) כדוגמת מט"ט שהוא נער משרת לקב"ה כידוע בסוד עזבו זקן ביהו כן יהושע נער משה:

פ"ט שלטא שפחה. רואה לומר שאז היו לריכין למשניות, כי משנה וגמרא והלכות פסוקות היו בכל דור מימות יהושע כמו שכתוב על רבי יוחנן בן זכאי שלא הגיח כו' משנה, הלכות, גמרא כו':

פ"ט שר צבא כו'. שהוא מט"ט כמו שאמרו אות הוא בצבא שלו:

פ"ט והא אוקימנא. רואה לומר, במקום אחר. שאמר עכשיו משה רבך לא ראה לקבלני, שאמר (שמות לג טו) אם אין פניך כו'. וכאן כל הד' עולמות מרומים: מקרא משנה הלכה פסוקה הלכה למשה מסיני, שהן בפסוק והמשכילים זיהירו כזהר הרקיע ומלדיקי הרבים. ואמר קודם כזהר הרקיע, דמלדיקי הרבים אי אפשר בלתי אותה שהיא הלכה כרבים וזה שאומר ומלדיקי הרבים זה כו':

פ"ט מט"ט איהו כו'. מפרש גלותא דשכינתא דשפחה כמו שאומר לקמן בסמוך:

פ"ט ביחודא דעלמא. כמו שאומר לקמן דאין הקב"ה מתיחד בו, דאינו יחודו, כמו שאומר לעיל דעליה קאי לא מצא עזר:

פ"ט אלכא ח"כ היה כו'. דעל ידי מעשה הדליקים מתבני האי נער ברזא דשמא קדישא כמו שאומר בזה, ואם האדם חכם כו' אז האי נער ג"כ מתמלא בתלת דרגין אלין מסטרא דהאי בר נש:

פ"ט דאתמר בהון ואמלא אותו כו'. שאז היו ראויים לעשות המשכן, מט"ט, שגם הוא מתמלא בג' דרגין. וזה שאומר בגין דאיהו כו'. רואה לומר מט"ט:

פ"ט ובכל מלאכה דא כו'. מפרש סוף הפסוק דלעיל שנתמלא בכל מלאכה כו'. ואמר ובכל, משום דאיהי כלילא דתלת דרגין כנ"ל, ומשכנא דאתמלי כו' הוא דמתלבשא ביה היא דאיהי כלילא כמו שאומר לקמן, ואז דורשין ביחיד, דלזו הקב"ה מתייחד בו בשכינתיה כמו שאומר לקמן. וזה שאומר דאין דורשין לה כו'. רואה לומר דבה מתייחד הקב"ה כמו שאומר לקמן והוא מרכבה לילה ומתייחד בו וזה שאומר מרכבה לילה כו':

פ"ט גוף שכינתא. רואה לומר שכינה – נפש, והקב"ה – נשמה. והנשמה בלתי הנפש אינו מתייחד בגוף כמו שאומר לקמן:

פ"ט ושכינתא איהו כו'. רואה לומר למה נקרא מרכבה:

פ"ט איהו מ"ה כו'. כמו שאומר לעיל דאיהי דמות אדם כו':

פ"ט רכב אלוקים. רואה לומר שכינה שנקראת אלוקים:

פ"ט רבותים אלפי. רואה לומר כ"צ אלפים, שאז שכינה שורה כמו שאמרו בגמרא (יבמות סד ע"א) שאין השכינה שורה פחות מב' רבבות וב' אלפים וכן דמט"ט כנ"ל. והטעם דשכינה כלילא מכ"צ אחוון כנ"ל:

פ"ט אדם. הוא נ' פשוטה כמו שאומר בזהר:

ואיהו מנורה שמונר דליק מסטרא דשכינתא, דאתמר בה נר יהוה, שמחצריך למהוי לימינא לקבלא משחא, ובגין דא מנורה בדרום, דא איהו מאנא לקבלא פתילה ומשחא ונהורא, פתילה שכניה, משחא דילה צדיק שמשמן כתיית, שנהורא דילה עמודא דאמצעייתא, כגוונא דא נפשא דאיהי שתופא דגופא איהי פתילה, רוח דא משחא, נהורא דא נשמתא, מאנא דא גופא, איהו עבד, שואיהו רכב לתלת סטרין אלין, דאינון קיטורא דיחודא חדא, שבידאינון נר יהוה נשמת אדם (משלי כ כז).

והאי עבד שגאיהו פנויא לכל שמהן, שנוי לכל שמהן, וביה מרפיבין כל אלנין עלאין מסטרא דטוב, שגמרפכות דסטרא דרע, שגללייהו אתמר ולא בעריות בשלשה, מאי עריות סמאל ונחש, לא צריך למהוי בשלשה, שגדאינון משחית א"ף וחימ"ה, שגלמהוי תליתאה בינייהו, דלא מתקשרין בהון, אלא דיהון תרוייהו בפרודא, ובגין דא אין דורשין בעריות בתלתא, ועובדא דבראשית בהפוכא, אין דורשין במעשה בראשית בשנים, דלא יעבדון פרודא, אלא ביחיד דאיהו יחודא חד, שגובגין דא לא יאכל אדם תרי, ולא ישטה תרי.

[תיקוני זוהר – דף עד ע"א]

ולא במרפכה ביחיד, בגין דיחיד לית ליה שתוף דאיהו מטרוין, שגכגוונא דנשמתא דלית לה שתוף בגופא, ואמאי אמר אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, הקא משמע שדאית ליה מרפכה לעילא לקודשא ברין הוא, שגדאיהו מלאכה דילה, ומאי איהי ההיא דאיהי כלילא מחכמה ובינה ודעת, דאינון יה"ו, מלאכה דתלת אתון (דף עד ע"א) איהי ה' שכינתא תתאה, שגשלימו דתלת אתון, שגלעה אתמר (שמות ט לב) ותכל כל עבודת משפן וגו', שגדאייהו ה' דיום הששי, ובגין דא אף על גב דאמרינן אין דורשין במרפכה ביחיד, חזר

ביאור הגר"א

- שמ"ט איהו כו'. מפרש איך הוא רכב דילה, בד' חיות, שהן חג"ת ואיהי כלולה מכולם:
שמה איהו ארון כו'. רואה לומר שהוא משכן תחאה עם כל הכלים:
שמו דאיהו לב. כאן אמר לב, דארון הוא עמודא דאמצעייתא:
שמו נור דליק. רואה לומר דמנורה הוא אותיות נור מה:
שמה וצריך למהוי כו'. וכן מה שאמר לב מבין ואיהו כו' הכל נחפרש לעיל:
שמש שמון כתיית. רואה לומר זרע קודש הבא ממות, והוא על ידי כתישה בצדיק כמו שאומר בזהר וזהו כתיית:
ש"ג נהורא דילה עמודא דאמצעייתא. כמו שאומר לעיל דלנהיר כגוונין דילה:
שנ"א ואיהו רכב כו'. כמו שאי אפשר האור במנורה בלא שמון, כן הקב"ה אינו מתייחד בהוא עבד בלא שכינתיה:
שנ"ב דאינון נר. ראשי תיבות נפש רוח, ועם נשמה הן נר"ן:
שנ"ג איהו כינוי כו' שנוי כו'. כמו שאומר לקמן שבו מחליפין אותיות של השמות ומרכיבין. וזה שאומר וביה מרכיבין כו'. ורואה לומר דלכך נקרא מרכבה:
שנ"ד מרכבות דסט' כו'. עכשיו מתחיל לפרש המתניהין דאין דורשין:
שנ"ה עליוהו אתמר כו'. דמרכבה דסטרא אחרת הוא לעומת הקדושה, ג"כ עיקרן ג' כמו בקדושה כמו שפרש והולך:
שנ"ו דאינון כו'. והן המרכבה דסטרא אחרת, ועון הוא לעומת חיה הרביעית דכלילא כנ"ל, והן בפסוק והוא רחום שאומרים קודם ערבית, שאז שליטה דידהו, ואומרים יכפר כו':
שנ"ז למהוי תליתאה. רואה לומר שלא יהיו הג' מרכבה להם, דוגמת עבד בשלשה חיות לקב"ה ושכינתיה, וידוע דאין זיווג בלתי שלישי אמלעי ביניהם וזה שאומר דיהון תרווייהו בפירודא:
שנ"ח ובגין דא לא כו'. דתרי אינון בסטרא אחרת כנ"ל:
שנ"ט כגוונא דנשמתא כו'. שהנשמה בלא הגפס אי אפשר להיות כלל כגוף ואינה מראה כחותיה וזה שאומר לקמן בלא שכינתיה אשתני ביה:
ש"ס דאית ליה מרכבה כו'. רואה לומר שמש"ט, אית לו בו דבר שהוא מרכבה אמיתית לקב"ה, והיא השכינה כמו שפרש והולך:
ש"ס"א דאיהו מלאכה דיליה. רואה לומר השכינה, הכלולה מחכמה בינה דעת, ולכך נאמר לעיל בחכמה כו' ובכל מלאכה:
ש"ס"ב שלימו דתלת אתון. שבה נשלם השם כמו שאומר לקמן ובה אתקרי הויה בשלימו:
ש"ס"ג עלה אתמר ותכל כו'. שבה נשלם השם:
ש"ס"ד ואיהו ה' כו'. שששת ימי בראשית הוא ת"ת, שכלול מיה"ו. וה' דהששי משלמת, שאז ויכולו כו', כי המשכן ומעשה בראשית כגוונא חדא כנ"ל:

ואמר אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו, דודאי באלין תלת דורשין במרכבה ביחיד, שייבילא אלין תלת לאו איהו יחודא דיליה, ודא איהו רזא, דאיהו שיקודשא בריך הוא לעילא חד בשכינתיה.

וכד איהו לתתא במטטרוין בלא שכינתיה, אשתני ביה, ובגין דא אמר אלישע אחר, שישמא חס ושלום שתי רשויות יש, ובגין דא אמר שייאל תמירני בו, שסיכי שמי בקרב, שבגין דמטטרוין איהו שני למלך, וכד איהי שכינתא בלא בעלה, אתקרי האי מלאך משנה לה, ואשתניאת דלא אשתמודעין בה חילין, שייאומה דאיהי מטרוניתא, ובמאי היא מתכסיא, בההיא דאתקריאת אמה.

ודא הוא דאמר קרא (שמות כא יג) וכי ימכור איש את בתו לאמה, איש דא קודשא בריך הוא, בתו דא שכינתא, לאמה בת זוגיה דמטטרוין, דאיהי מיטטרוין בתוספת יו"ד, דשפחה בישא שייב היא אמה דערב רב, ובגין דההיא שפחה בישא שייבנהא לא אשתמודעין בה, שייאיהי מתכסיא בעבדא דילה, שייכנשמתא בגופא. ובגלותא קדמא דלא חזרת למלכותה ברתא דמלכא, ולא נפקת מההוא גופא, לא נפקת חפשית, שייבגינהא אתמר בהון, עבדים היינו לפרעה במצרים בגין דהוון תחות רשו דההוא עבד, שייבגין דא אמר פרעה בהאי אתר לא ידעתי את יי, וגם את ישראל לא אשלח (שמות ה ב), שייבגין דא נפקו במנוסה, כעבדא דלית ליה כתב חירו וברח מרבניה.

אבל בפירקנא בתרא לא נפקת ברתא, בהאי עבדא כשפחה, אלא בקודשא בריך הוא, בגין דאורייתא איהו חירו, איהו עמה בגלותא בתרא, איהו חירו דילה, מה דלא הוה הכי בגלותא קדמא, דלא הוה לה ולבנהא אורייתא דאיהי שייחירו, דאורייתא ודאי איהי שייחירו, במלכותא דילה ביקרא דילה, שייבנהא הוא דכתיב (משלי ג טו) יקרה היא מפנינים, ובגין דא לא תצא כצאת העבדים (שמות כו ז), ודא הוא דאמר פי לא בחפזון תצאו, ובמנוסה לא תלכו, פי הולך לפניכם יהוה (ישעיה נב יב), יהוה ודאי איהו יוקים לון מעפרא, שייאיהו נהיר על אנפוי דישראל, וביה אשתמודעין כל עלמין דאינון (שם סא ט) זרע ברך יהוה.

ואתפשט קודשא בריך הוא מכל כנויין, ומרכבות דמטטרוין, שייבדיינון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, שיימצפ"ן, ואתמר ביה (ישעיה ל ב) ולא יבנה עוד מוריה, והיו עיניך רואות את מוריה, בההוא זמנא, פי עין בעין יראו

ביאור הגר"א

פס' ובלא אלון כו'. רואה לומר כשאין צמט"ט ג"ד הנ"ל שהיא השכינה:

פס' קב"ה לעילא. רואה לומר במרכבה עליונה שהיא שכינתיה וזה שאומר חד בשכינתיה:

פס' שמא ח"ו כו'. שראה דאשתני והוא היה מקובל דאיהו כדוגמת הקב"ה ששמו כשם רבו לכך טעה כו':

פס' אל תמירני. רואה לומר ללא אשתני ביה:

פס' כי שמי בקרב. הוא השכינה:

פס' בגין דמט"ט. רואה לומר מה שאמר וכד איהו לתתא כו':

פס' ומה דאיהי מטרוניתא. רואה לומר שהיא בגלות ואינה מולכת. שאז שפחה תירש כו':

פס' היא אמה כו'. רואה לומר דלכך נקראת אמה:

פס' וזנאה. רואה לומר האומות שהיו משעבדין בישראל ואין חוששין לה:

פס' איהי מתכסיא כו'. רואה לומר בגאולת מצרים אף על גב דלא נפקא מהאי גופא מכל מקום יראה מומה ומתכסיא בעבדא שאז הכירו

הכל כחה כמו שכתוב (שמות ז יז) בזאת תדע כו':

פס' כנשמתא בגופא. רואה לומר כמו הגשמה בגוף אף על פי שאינה נראית מכל מקום ניכר כחה אף על פי דמתכסיא בעלמה:

פס' ובגינהא אתמר כו'. רואה לומר שהיתה מתלבשת בצמה וזהו שאמר מבית עבדים ולכך היו עבדים וזה שאומרים עבדים היינו כו'

(דברים ו כא):

פס' ובגין דא כו'. רואה לומר שאמר לעיל דבה זנאה לא אשתמודעין:

פס' ובג"ד נפקו כו'. רואה לומר בגין דלא נפקת מהאי גופא אף על גב שניכרת בו כנ"ל מכל מקום נפקו כו' דהוא עבד:

פס' חירו דאורייתא. כמו שאמרו (אבות ו ג) חרות כו':

פס' חירו במלכותא. שאז מלכות יהיה בחירות וכן של ישרים למטה:

פס' ה"ד יקרה היא כו'. רואה לומר באורייתא היא יקרה:

פס' ואיהו נהיר כו'. כמו שכתוב (דברים ח ז) וראו כל כו' כי שם כו', כמו הגשמה בגוף אינה נראית רק כשמתפשטת, כן השם אחר

שיתפשט מהאי גופא וישרה בישראל שלא על ידי מט"ט:

פס' דאינון כוז"ו כו'. הוא כינוי באותיות המאוחרות:

בשוב יהו"ה ציון (שם לב כ), ואתפשט ממרכבות דלתתא, שפ"ואתלבש במרכבה דיליה דאיהי אדנ"י, שם המרכבה דא יהו"ה, כנו"י דא אלהי"ם, דסליק לחשבן אהי"ה אדנ"י, ואיהו כנו"י דתרין שמקן אלן וביה אתפסיין.

[תיקוני זוהר – דף עד ע"ב]

שפ"אהי"ה איהו יה"ו, שפ"ו דאיהו פלילא דשית סטרין, דבהון חתים שית סטרין, ואינון שפ"הי"ו, יו"ה, הי"ו, הו"י, וי"ה, וה"י. יו"ה נטיל ליה ימינא דאיהו חס"ד, וחתים ביה לחכמתא, וביה הרוצה להחכים ידרים. הו"י נטיל לשמאלא דאיהו גבורה, וחתים ביה לעותרא, וביה הרוצה להעשיר יצפין, וי"ה פנה למזרח, ונטיל ליה עמודא דאמצעיתא, שפ"ו וחתים ביה בני, יה"ו נטיל ליה ירכא ימינא, ואסתפל ביה לעילא, וחתים ביה חיי, הי"ו נטיל ליה ירכא שמאלא, ואסתפל לתתא, וחתים שפ"הי"ו מזוני, שפ"אסתפל לעילא לגבי חכמה, ואתקשר בירכא ימינא, וחתים ביה חיים, בגין דחכמה עליה אתמר (קהלת ז ב) וזהחכמה תחיה בעליה, שפ"באסתפל לתתא לגבי אימא עלאה, ואתקשר בירכא שמאלא, וחתים ביה מזוני, (דף עד ע"ב) וה"י אפנה למערב בצדיק, דאיהו ערוב, דתמן מתערבין כל חילין, ואתכליל בח"י אתון, דאינון יה"ו, יו"ה, הי"ו, הו"י, וי"ה, וה"י. אלן אינון י"ח אתון, דבהון ח"י עלמין אתקרי.

יפל הויות אלן ימאמא עלאה תליין, דאיהי חיים, וצדיק על שמיה אתקרי ח"י, חיות המרכבה על שמיה אתקריאו, בגין דאיהי אימא עלאה חיים, יפמה דאת אמר עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), ואיהי מרכבה לחכמה.

ביאור הגר"א

^{פ"א} מצפ"ז. הוא מרכבה בחילוף א"ת ב"ש, ואז השם מתכסה בהעלם בהו והו הכנפים שמכסין את השם וזהו ותחת כנפיו כו' (תהלים לא ד) אבל אז יתפשט וזה שאומר ולך יכנף כו':

^{פ"ב} ויתלבש במרכבה כו'. רואה לומר שהשם הוא הו"ה והמרכבה אדנ"י. ובמט"ט היא כו"ו שהוא עם הו"ה בגימטריה אדנ"י. וכינויו חלקים ובמט"ט מצפ"ז שהוא גימטריה ט' כמנין חלקים דיודיין. ואז יהיו הכנויין ומרכבה הכל שמות התורה שאינו נמחקין שהן בספירות:

^{פ"ג} אהיה איהו יה"ו. רואה לומר דהא דאמר שהוא כינוי לשם הויה, ואמר דאקו"ק הוא יק"ו, ואדני הוא ה' בתראה כידוע:

^{פ"ד} ו' דאיהו כלילא כו'. עכשיו מפרש ראה שיק"ו הוא אקו"ק כמו שאומר לקמן:

^{פ"ה} ג.פ: כפי שהעיר כאן מדפיס הספר, נוסחת הכרופים שגויה, ובספר יצירה הגירסה נכונה. שיניתי את הכרופים כאן לפי פירוש הגר"א בספר יצירה פרק א' משנה י"ג, ולהלן אביא את פירושו שם. נוסח המשנה בספר יצירה שונה מהנוסח כאן. שם כתוב (על פי גירסת הגר"א): חמש חתם רוס ופנה למעלה וחתמו ביה"ו, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו ביה"ו, שבע חתם מזרח ופנה לפני וחתמו ביה"ה, שמונה חתם מערב ופנה לחריז וחתמו ביה"י, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו ביה"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו ביה"י. וזה לשון הגר"א שם: הן ו' קאות הידועים שחתומים ביה"ו. ששלוש אותיות בנות ששה בתים כלקמן. והתחיל ברום לפי ששם הוא כסדר יה"ו. וסדר בנין הבתים, שני הבתים שהתחלתן ביה"ו הוא בחסד ונאח שהן מימין כי יו"ד הוא בחכמה, והוד וגבורה התחלתן ביה"א שהוא בינה, ות"ת ויסוד התחלתן ביה"ו שהוא בדעת, וכן בשני הבתים של כל אות ואות חתם כסדר, מזרח קודם למערב, ורום ותחת הם קדומים לצפון ודרום לפי שאיהו בנלא ויהיה בהוד ולכן נקראים רוס ותחת והן מתעלים בהתעלותן עד הכתר. עכ"ל עיין שם.

^{פ"ו} וחתים ביה בני. שהוא בן י"ה וממנו באים:

^{פ"ז} ב' מזוני. בספר יצירה כתוב ממשלה, למזוני כבר נכלל בעותרא. וכן ממשלה הוא מלך העושר כמו שכתוב רבים יחלו כו' (משלי יט ו):

^{פ"ח} אסתכל לעילא לגביה כו'. נתון טעם למה ביה חיי. ואמר אסתכל כו' שלכך נקרא נלא מעלה:

^{פ"ט} אסתכל לתתא לגבי אימא כו'. כן כריך להיות כמו שאומר לעיל ואסתכל לתתא כו', שלכך נקרא מטה:

^{פ"י} פנה למערב כו'. בספר יצירה כתוב שבו חתום שלום, שלכן נקרא שלום:

^{פ"יא} דאיהו ערוב. רואה לומר שלכך נקרא מערב:

^{פ"יב} כל הויות. רואה לומר אלו ח"י אותיות:

^{פ"יג} מאימא עילאה. עכשיו הוא מפרש היאך יה"ו הוא אהיה. דו', דאיהו שלימו דיק"ו, הוא כליל ו' הויות דלעיל, שהוא מאימא עילאה, ואימא עילאה הוא אהי-ה:

^{פ"יד} חיות למרכבה כו'. הוא ראה שנקראת חיים כמו שמפרש:

^{פ"טו} כד"ל עץ חיים כו'. שאימא עילאה היא ימא דאורייתא כמו שאומר לעיל:

^{פ"טז} ואיהי מרכבה. הוא מפרש שאמר לעיל דחיות המרכבה כו':

^{פ"יז} לחכמה. רואה לומר שחכמה הוא מ"ה כמו שאומר לעיל והיא – רכ"ב מ"ה:

כ"צ כ"תריין נצוצות דאָת צ אינון צר"י, תרי ראשין דצ לאינון תריין דע'.

ש אית לה תלת ראשין, ואנון סגו"ל, לאינון תלת נקודין שר"ק. לכו רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בו', קוצא מלגאו חיר"ק קוצא דאָת ג', וכלא אתרמיז ל"באָת א, נקודה לעילא חל"ם נקודה לתתא חיר"ק באמצעיתא שור"ק כגוונא דא ו, ועוד תריין נקודין דאָת א אינון צר"י, ואינון שב"א, לאינון בדיוקנא אחרא א, כגון י' לעילא, ו' באמצעיתא, ל"ד לתתא, א איהו קוצא לעילא, קוצא לתתא, קוצא באמצעיתא, ואיהו סגו"ל ואיהו שור"ק תלת נקודין, ליכלא איהו א, אתוון אחרנין היכלין וכסויין לאלין אתוון, וכלא איהו ומצוייר בכרסיא, לוי' שית דרגין לכרסיא, ס' שתין גלגלוי דכרסיא, דאתוון דאורייתא אתמר בהון אין מוקדם ומאוחר בתורה, ל"אכל בכרסיא פלהו מתתקנן כדקא יאות, ל"ורזא דא מלחכימי לבא אתמסר.

[תיקוני זוהר – דף עה ע"א]

מ"ענין אחר והמשפילים יזהירו, אלין אינון אתוון, דהוה לון שכל לאעלא קדם מלפא, כל חד על תקונוי, מסטרא דגבורה עאלו פלהו למפרע, בגין דאיהי דרועא שפאלא תשר"י, ודא איהו בראשי"ת מ"ב"א תשר"י, בגין דבמדת הדין אתברי עלמא, ובגין דא עאלו למפרע, מ"יהא אוקמוהו דבימינא אתברי עלמא, וביה עאלו אתוון כסדרן, ורזא דמלה אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים פט ג), (דף עה ע"א) ובגין דא פד עאלו אתוון למפרע, ומנייהו כסדרן, מ"לא בעא קודשא בריה הוא למברי בהון עלמא, עד דשתף לון בימינא ושפאלא וברא בהון עלמא.

מ"נטל א"ב מכסדרן, מ"ונטל תשר"ר מלמפרע, מ"ושפתף בהון את י' מן שמייה, וברא בהון עלמא, בגין דיתקיים בניינא, ואינון אב"י תשר"ר, מ"אב"י א"ש"ר ב"ידו נפש כל ח"י, מ"ת' תורת יהו"ה תמימה, י"ש' שבת,

ביאור הגר"א

כ"ז תריין בו'. רוצה לומר הכרי היכן מרומז, שעד כאן פירש קמז ופתח, ומפרש כסדר כרי וסגול וכל הנקודות כסדר:

כ"ח תריין ניאזין בו'. והוא"ו שלמטה הוא מכסה אותן כנ"ל. וכן כל האותיות, כולן נקודות קבועות בוא"ו כמו שמפרש והולך:

כ"ט אינון תריין דע'. רוצה לומר כמו שהלכי בז' כן בע':

ל"א ואינון תלת בו'. רוצה לומר שהוא ג"כ ג' נקודות כמו סגול מרומז בש'. והשצ"א ג"כ מרומז בז' וע'. ועכשיו מפרש שאר נקודות כסדר:

ל"ב ו' רישא בו'. רוצה לומר ו' בחולם הוא ז', ו' בשורק גדול הוא ו' בעלמו, ו' בחירק הוא ג', וכלן סיוס כל הנקודות:

ל"ג באת א' בו'. רוצה לומר זה כלולין כל הנקודות. קמז אמר לעיל, וכן פתח הוא הרקיע, ועכשיו מפרש שאר הנקודות:

ל"ד ואינון דיוקנא אחרא. רוצה לומר שעד כאן פירש שהיודין שעליו הן נקודות, ועכשיו מפרש שהן ג"כ אותיות, והקולין שעליהן הן

נקודות:

ל"ה ד' לתתא א'. רוצה לומר שכל הג' אותיות הן א':

ל"ו וכל או"א א'. רוצה לומר, כל הנקודות, וכן האותיות הנ"ל שמרמזין על הנקודות, כלילין בא'. ואותיות אחרות הן כסויין לאלו האותיות

כמו שאומר ואחון אחרנין בו' נמצא כל האותיות ונקודות כלילין בא' שהוא כסא, נמצא כולן מצויירין בכסא, וזה שאומר וכלא איהו בו',

ומפרש היאך מרוקמין בכסא:

ל"ז ו' שית בו'. וכן שאר אותיות שלא נתפרשו כאן:

ל"ח אכל בכרסיא בו'. לפי שהתורה היא אורייתא דבריאה כידוע, לפיכך הן כתובים בתורה כמו שמסודרין בכסא, ששם הוא כסדר:

ל"ט ורזא דא. רוצה לומר, עוד זה להבין כל האותיות שבתורה כולם סדורין בכסא:

מ' לחכימא לבא. רוצה לומר, אותן היודעים סודות הכסא שהוא מסטרא דבינה, דאימא מקנן בכרסיא, ומסטרה ניתן כנ"ל ימא דאורייתא,

והיא נקראת לבא כמו שאומר בהקדמה שניה, רוצה לומר שלכך נקראו אותן היודעים דהיכלין ואחון – המשכילים, כמו שהתחיל לעיל:

מ"א ע"א והמשכילים בו'. רוצה לומר מטעם אחר נקראו האותיות והמשכילים:

מ"ב בא' תשרי. רוצה לומר באחד בתשרי נברא העולם:

מ"ג והא אוקמוהו דבימינא בו'. רוצה לומר שיתף מדת החסד כמו שאמרנו בגמרא (ז', בראשית רבה ח). וכן כל אוקמוהו שבזהר קאי על

הגמרא:

מ"ד לא בעא בו' עד דשתף בו'. רוצה לומר שת"ת השוה המחלוקת כמו שאומר בזהר בראשית:

מ"ה נטל א"ב בו'. רוצה לומר מחסד:

מ"ו ונטל תשר"ר מלמפרע. הוא מגבורה:

מ"ז ושתף בו'. הוא מת"ת שהוא שם הויה ונעשה בראשית, וקודם לקח מגבורה כמו שאמרנו בתחלה עלה במחשבה בו', לכך לקח ג' ואח"כ

בחסד ב' ואח"כ בת"ת א':

מ"ח אב"י אשר בידו בו'. רוצה לומר, אב"י של אשר בידו והוא מלכות שבירה נפש בו' וכן אללה מפקידין הגשמות:

מ"ט ת' תורת בו'. רוצה לומר ת"ת:

יאר' ראשית חכמה יראת יי', ובכלהו לא בעא למתחל באלא באת ב', בגין דאיהו יבנין אב, יבנינא דעלמא, ובה שארי למתחל, בגין דבה עתיד למבני ירושלים, כמה דאת אמר (תהלים קמז ב) בונה ירושלים יהו'ה, ידאם יהו'ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו (שם כז א), ובנינא דאורייתא ודעלמא באת ב' עתידה למבני, ועלה קיימא עלמא, ובההוא זמנא דאתבניאת כאלו בההוא זמנא יתברי עלמא ויתבני, ידא בראשית ברא אלהי'ם, אבל פד חרב בית ראשון כאלו הנה עלמא תהו ובהו, ודא איהו והארץ הייתה תהו מיד דאתבניאת ויאמר אלהי'ם יהי אור, בגין דכל אתון נהירין בה, יואף על גב דאור הוא א, יאור דיליה דנהרא בה ב בחמש נהירין דאינון ה' עלאה דשמא קדישא.

יג עמודא דסמיך ביתא, סדאיהו גמילות חסדים טובים, סאיהו סמיך לד דאיהו דל'ת, ובאן אתר סמיך לה סבגלותא, סא סמיך ונהיר לב', ג' גמיל חסד עם ד', סובמאי, יג' איהי גלגל, ובה כל אתון מתגלגלין סבכמה גלילי דדהבא, הדא הוא דכתיב (שיר ה יד) ידיו גלילי זקב ממלאים בתרשיש, מאי בתרשיש אלא סבתרי שש, ואינון בתרין דרועין גדולה גבורה, סדבהון שרי אורייתא בב', ובהון שית פרקין, דאינון ו' אתון בראשית, דכלילין בעמודא דאמצעייתא דאיהו ו', ועליה אתמר (דברים לג כא) וירא ראשית לו, לו לאת ו', סכי שם חלקת מחוקק ספון.

יד דלת דביתא דירושלים, יד עמודא דסמיך לדלת, ואיהי דלת דתרין תרעין, דאתמר בהון (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק, ובגין דא אית לדלת תרין גגין, ידאינון תרין דרועין, בלא ו' דאינון שית פרקין, איהי

ביאור הגר"א

^ג ש' שבת. בינה כנ"ל:

^ה ר' ראשית כו'. חכמה, והן ד' אותיות הוי"ה:

^ז אלף באות ז'. שהיא בינה שהיא ביתא דלעיל ומסורה נקרא גם המלכות בית:

^ח בנין אב. רואה לומר בנין של החכמה שנקרא אב שנאמר כולם בחכמה עשית, והכל על ידה, כל"ז שבילין, ל"ז חלקים, כמו שאומר לעיל בראשית, שהיא חכמה, ברא חלקים בינה כו':

^ט בנינא דעלמא כו'. הפארת ומלכות, שהוא עולם חסד יבנה:

^י דאס ה' לא יבנה בית. רואה לומר על ידי הבית, שהיא חבנה תחלה:

^{יא} ודא בראשית ברא חלקים. רואה לומר בראשונה ברא חלקים – בינה:

^{יב} ואע"ג דאור הוא א'. רואה לומר חכמה והיאך אמרנו יהי אור צבינה:

^{יג} אור דיליה כו'. רואה לומר מכל מקום אורות שלו נהירין בה, שהן ה' אורות דחמש פעמים אור דמעשה בראשית דאינון בה' עילאה:

^{יד} ג' עמודא כו'. הוא יסוד:

^{טו} דסמיך ביתא. דלתתא:

^{טז} דאיהו גמילות. רואה לומר שג' הוא גמילות והוא ביסוד, שהוא גומל חסדים, שהוא חסד דגניז בפוס אמה כמו שאומר בזוהר והן חסדים טובים שיסוד נקרא טוב, טוב הגנוז:

^{טז} איהו סמיך כו'. רואה לומר שהוא סמוך לד' שהיא מלכות ואיהו סמוך לה' שנקראת לנת שהיא לנה כמו שאומר לעיל. וזה שאומר דאיהו לנת ובאן כו':

^{טז} בגלותא. שאז היא לנה כמו שאומר לעיל ורואה לומר גלותא הוא ג':

^{טז} א' סמיך כו'. רואה לומר שלכך א' סמיך בא"ב אלף ב', וג' אלף ד', שהן ספירות הסמוכות, חו"ב, יסוד ומלכות:

^{טז} ובמאי. רואה לומר במאי סמיך ג' לד' וגומל חסדים עמה:

^{טז} ג' איהי גלגל. רואה לומר אות ראשון שבו, ויסוד הוא גלגל שכל הו"ק מתגלגלין על ידו למלכות:

^{טז} בכמה גלילי כו'. רואה לומר ע"י חג"ת כמו שמפרש והולך:

^{טז} בתרי שש כו'. רואה לומר בתרי שהן שש כמו שמפרש והולך:

^{טז} דבהון שרי כו'. רואה לומר שהעולם מתחיל מחדש גבורה, והן שלש ספירות:

^{טז} דכלילין בעמודא דאמצעייתא. רואה לומר ששתי הידים, חו"ג, כלולין בת"ת שהוא יחודא דתרווייהו כמו שאומר לעיל ורואה לומר שלכך ג"כ בראשית, שית אחוון, שהוא ו'. וכן לכך כתיב בראשית, ב', שהן חסד גבורה, שכלולין באותיות ראשית, שהוא ת"ת כמו שמפרש והולך:

^{טז} כי שם חלקת כו'. רואה לומר משה שהוא בדרגא דעמודא דאמצעייתא וכן מחוקק הוא חכמה כמו שאומר בספר יצירה שבו חקק כו'. וזה שאומר וירא ראשית לו, ולמה, כי שם חלקת מחוקק, שהוא חכמה, ספון, גנוז. ו' דנפיק מי', וחכמה נקרא ראשית:

^{טז} ד' לנת. שבו נכנסין לבית דלעילא כמו שכתוב זה השער כמו שאומר לעיל דלית רשו לנביא וחזיה כו':

^{טז} ו' עמודא דסמיך דללת. רואה לומר ו' שבתוך ה', שכלא ו' הוא ד':

דַּלַת וְדָא אִיהוּ (שם קיג ו) דְּלוּתֵי וְלִי יְהוּשִׁיעַ, ^עוֹאֶת ד' אִיהִי דְרוּעָא דְאִית בֵּיה תְרִין אַמִּין, ^עוּה שְׁלִימוּ דְתְרִין דְרוּעִין וְגוּפָא דְאִיהִי כְּלָלָא דְתַלְת אַבְהָן, ^עוּי יַחוּדָא ^עוּשְׁלִימוּ דְאֶת ד' דְאִיהִי סִיְהָרָא.

^עכֵּד נְהִיר בְּה אֲתָמֵר בְּה (ישעיהו ל כו) וְהִיהָ אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה, וְאֹר הַחֲמָה יְהִיהָ ^עשְׁבַעֲתִים כְּאֹר שְׁבַעֲת הַיָּמִים, ^עוּדָא שְׁלִימוּ דְחֲמָה וְסִיְהָרָא דְאִינוּן ה'ה, בְּגִין דְאִיהוּ ז' כְּלִיל י'ו, ^עוּבְגִין דָּא אִיהוּ זְכוּר וְשְׁמוֹר, ^עוּזְכוּר מְסֻטָּרָא דְה' עֲלָאָה, שְׁמוֹר מְסֻטָּרָא דְה' תַּתְּאָה.

[תיקוני זוהר – דף עה ע"ב]

^עח אִית לָה תַלְת גְּגִין, ^עוּאִינוּן ו' ו' ו' דְכְלִילִין בְּח'י עֲלָמִין, ^עוּח' אִיהִי מְפָשֵׁר חֲלָמִין טְבִין ^עבְּט', וְהָא אֹקְמוּהוּ חֲלָמָא טְבָא מְסֻטָּרָא דְאֶת ט', ^עוּדְאִיהִי סְחוּר לָה, כְּמָה דְאֹקְמוּהוּ חֲלָמָא טְבָא חֲזִיתָ, וְדָאִי מִתְמָן קָא אֲתִיא, ^עוּבְגִין דְאֶת ט' אִיהִי סְפִירָה תְּשִׁיעָאָה מְעִילָא לְתַתָּא, ^עוּח' סְפִירָה תְּמִינָאָה מְסֻטָּרָא דְאֶת א', י' סְפִירָה עֲשִׂירָאָה, ^עוּעֲשִׂירִית הָאִיפָה, ^עכֵּד נְחִית ח' לְגַבְהָ אֲתַעְבִּידַת ח'י, וְאֶת י' כֵּד סְלָקָא בְּכ' אֲתַקְרִיאַת כְּתָר עֲלָאָה, וְעֲלִיהָ אֲתָמֵר כְּתָר יִתְנֹו לָךְ, יְהו'ה אֱלֹהֵינוּ אָבָא וְאִמָּא, מְלָאָכִים הַמוֹנִי מְעֵלָה אֲלִין נְשַׁמְתִּין דְאִינוּן מְלָאָכִים מְסֻטָּרָא דְמַלְכוּת, יַחַד כְּלָם קְדוּשָׁה ^עיִלְךָ יִשְׁלָשׁוּ, קְדוּשָׁה וְדָאִי אִיהִי שְׁכִינְתָּא, לָךְ יִשְׁלָשׁוּ אִינוּן תַלְת אַבְהָן דְאִינוּן קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ, יְהו'ה צְבָאוֹת מָאִי צְבָאוֹת אֲלִין תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוּט, מְלָא כָל דָּא צְדִיק, הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי קְדוּשָׁה, דְעֵלָה אֲתָמֵר אִין קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעֻשְׂרָה, וְדָא אִיהוּ צִיכ' כְּתָר. ^על, וְיַחְלוּם וְהִנְהוּ סֵלָם מְצַב אֲרֻצָּה (בראשית כח יב). דָּא שְׁכִינְתָּא תַתְּאָה, (דף עה ע"ב) וְרָאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה,

בִּיאור הגר"א

^עוּאִינוּן ב' דְרוּעִין. רוּכָה לומֵר ב' הַגְּגִין. כֵּלָא ו' דְאִינוּן שִׁית פְּרָקִין, רוּכָה לומֵר כֵּלָא ו' שְׁבַחֹד ה', הוּא ד', ב' דְרוּעִין, שִׁית פְּרָקִין. כֵּלָא ו' דְכֵלִיל הַשִּׁית פְּרָקִין אִזּוּ הִיא לְהָא עַד שְׁבַח ו' בְּחֹד הַד' וְנַעֲשֶׂה ה' וְהָא שְׁמוֹר לְלוּתֵי וְלִי יְהוּשִׁיעַ רוּכָה לומֵר ו' לִי יוֹשִׁיעַ:

^עוּחַת ד' כו'. רוּכָה לומֵר שְׁנֵי פְּרָקִים שֶׁל הַזְּרוּעַ עַד פְּרָק הַיָּד לְפִיכָךְ הִיא לְהָא שְׁפָרַק הַג' חֲסַר בְּה, שְׁד' הוּא בְּזֹרַת הַזְּרוּעַ וְהַקְּנָה, שְׁנֵי ווּיִן: ^עוּה' שְׁלִימוּ כו'. רוּכָה לומֵר בּוֹאִי שְׁבַחֹד ה' נַעֲשֶׂה ג' פְּרָקִים כֵּלָא דְרוּעֵא שְׁהָן ג' ווּיִן וְכֵן הוּא מְשַׁלֵּם לְתְרִין דְרוּעִין וְגוּפָא שְׁהָן ג' ווּיִן שְׁהָן חֲג'ת וְהָא שְׁמוֹר כֵּלָלָא כו':

^עוּ ו' יַחוּדָא. רוּכָה לומֵר שו' הוּא ת"ת, מִתְיַיַּחַד עִם ה' מַלְכוּת:

^עוּשְׁלִימוּ דַלַת ד' כו'. כְּנ"ל שְׁהו' הוּא ת"ת שְׁבַחֹד הַד' שְׁהוּא חֲסַד גְּבוּרָה, ב' דְרוּעִין:

^עוּכֵד נְהִיר בְּה כו'. עַכְשָׁיו מְפָרֵשׁ אֹת זִי"ן:

^עוּשְׁבַעֲתִים כְּאֹר כו'. שְׁהִיא ז':

^עוּדָא שְׁלִימוּ דְחֲמָה וְסִיְהָרָא. רוּכָה לומֵר בְּעַת שְׁהוּא נְהִיר בְּסִיְהָרָא וְכֵן נְהִיר בְּחֲמָה מְסֻטָּרָא דְחֲכָמָה וְחֲכָמָה הוּא י' וְת"ת הוּא ו', י' עַל ו' הוּא ז'. לְפִיכָךְ יְהִיהָ שְׁבַעֲתִים כו' דְחֲמָה וְלְבַנָּה אִינוּן נֹקְצִין כְּנ"ל:

^עוּבְגִין דָּא אִיהוּ. רוּכָה לומֵר ת"ת:

^עוּזְכוּר מְסֻטָּרָא דְה' עֲלָאָה. שְׁמֻטָּרָא הוּא ז' כֵּלִיל י"ו וְזֶה זְכוּר וְשְׁמוֹר כו' כִּידוּעַ שְׁכֵל שְׁמִירָה מְסֻטָּרָא דְה' תַּתְּאָה כְּמוֹ שְׁמוֹר לְעֵיל שְׁמִירָה אַחַת לְשְׁבַחֹת כו':

^עוּח' כו'. רוּכָה לומֵר יסוד:

^עוּאִינוּן וו"ו. רוּכָה לומֵר חֲג'ת שְׁהָן ג' ווּיִן כְּנ"ל, ג' ווּיִן דְוִיסַע וּיְבַח וּיְטוּ:

^עוּח' אִיהוּ מְפָשֵׁר. רוּכָה לומֵר שח' הוּא חוּלָם:

^עוּבְט'. רוּכָה לומֵר ג"כ בִּיסוּד, טוֹב הַגְּנוּז שְׁבוּ כְּנ"ל:

^עוּדְאִיהוּ סְחוּר לְהָא. רוּכָה לומֵר הַט' סְמוּךְ לַח' בְּא"ב וְאִיהוּ טוֹב הַסְּמוּךְ בִּיסוּד ח':

^עוּבְגִין דַלַת ט'. נוֹתָן טַעַם לְמָה נִקְרָא יסוד ח' וְט':

^עוּח' סְפִירָה תְּמִינָאָה מְסֻטָּרָא דַלַת א'. רוּכָה לומֵר מַחְכָּמָה, שְׁמַשֵּׁם מִתְחִילִין, שְׁנַקְרָאת רַאשִׁית וְהוּא אֹת א' וְכֵן בְּא"ב, ח' אֹת שְׁמִינִי לַא':

^עוּעֲשִׂירִית הָאִיפָה. ידוּעַ בְּזֹהַר שְׁקָאֵי עַל מַלְכוּת וְעִיּוּן בְּזֹהַר פְּנַחִם:

^עוּכֵד נְחִית כו'. דְלוּן יסוד ח"י אֲלַח בְּהַתְיַיַּחַד בְּהָא אֲזַר חַי כְּמוֹ שְׁמוֹר בְּזֹהַר:

^עוּכֵד יִשְׁלָשׁוּ כו'. שְׁמוֹרִידִין מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה עַד הַמַּלְכוּת – הַקְּדוּשָׁה, וְזֶה לָךְ מַלְכוּת:

^עוּכֵד כְּתָר. שְׁהִיא עֲשָׂרָה וּמַעְלִין אֹתָהּ עַד כְּתָר, עַשָׂר סְפִירוֹת, וְהוּי כ':

^עוּל' וְיַחְלוּם כו'. רוּכָה לומֵר שְׁל' הוּא בְּת"ת שְׁהוּא הַסּוּלָם מוֹאֵב כו' שְׁהוּא מְזַכֵּיחַ מִן הַקְּהָלָה אֲלַח הַקְּהָלָה כְּנ"ל:

יְוֹהָנָה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים דָּא מ', עוֹלָיִם בְּל' וַיּוֹרְדִים בְּנִי, דְּאַתְמַר בְּהַ (ישעיה יד יב) אִיף יִנְפְּלֵת מִשְׁמַיִם הַלֵּל בְּן שְׁחַר, אַתְמַר בִּיהַ וַיּוֹרְדִים בּוּ.

יִנְפְּלֵת בְּס', בְּהַ סְלֵקִין, בְּגִין דְּאִיהִי סִינִי, אִיהִי ס' לָם לְסֵלְקָא בְּל', עַע בְּהַ מְסַתְּפֵל וּבִיהַ מְצַפְּהַ, וְרִזָּא דְמִלְּהַ וְכָל עֵין לְהַ תְּצַפְּהַ, אִפּ, בְּהַ כָּל לְשׁוֹן לְהַ תְּשַׁבַּח, בְּזִמְנָא דְסֵלִיק לְאַתְרֵיהַ, וְכִי כַעַן לָא מְשַׁבַּחִין לִיהַ כָּל לְשׁוֹן, לָא, עַד דִּיתְקַיִים קָרָא (זכריה יד ט) וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ, אִיִּלְמֶלֶךְ וְדָאִי בְּאַת ל', וּבְהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיִים כָּל פְּהַ וְכָל לְשׁוֹן יִתְנוּ הָדָר לְמַלְכוּתָךְ.

צ בְּהַהוּא זִמְנָא אַתְמַר בְּהַ (משלי יד לד) צְדָקָה תְרוּמָם גּוֹי, וְלִית צְדָקָה אֲלָא צְלוּתָא הָא אֲוִקְמוּהוּ, וְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה דְנִחְתָּא לְגַבִּי צְדָק וְאַתְעֵבִידַת צְדָקָה, וְאַתְכְּלִיל י' בְּתַרְוֵיהוּ בְּצַדִּיק וּצְדָקָה, אִיךָ בְּהַהוּא זִמְנָא יִסְלָקוּן לִיהַ קְלִין דְצְלוּתִין קְלִין דְאֲוִרֵיתָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא יְהַהוּא קוּל יַעֲקֹב.

אִיר רַאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם מְבִשֵׁר אַתְּן (ישעיה מא כז). אִישׁ בְּהַ שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלְקְרוֹב אֲמַר יְהוָה וּרְפָאֲתוּ (שם נז יט), לְרַחוּק שְׁנַתְקַרְב, דְקְרוֹב קְרוֹב (נ"א דרחוק רחוק) הָהוּ. אִית בְּהַ (איכה ד כב) תָּם עֲוֹנֶךָ בַת צִיּוֹן, לָא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתָךְ:

הקדמה אחרת לתקוני הזהר

[תיקוני זוהר – דף יג ע"א]

דף יג ע"א) בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְגוֹמַר, כְּתִיב (דניאל יב ג) הַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ וְגוֹמַר, אֲלִין אִינוּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי יוֹחָבְרִיו, רַבִּי אֲלֵעָזַר בְּרִיהַ, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יִצְחָק, וְשְׂאֵר חַבְרָיא, דְאִזְדָּהְרוּ זְהִירוּ לְעִילָא כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, אִמָּאִי כְּזֹהַר, אֲלָא כַד עָבְדוּ הָאִי חַבְרָא, אֲסַתְּכְמוּ עֲלֵיהַ לְעִילָא, וְקָרְאוּ לִיהַ סִפְרֵ הַזֹּהַר, אִיִּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים בִּיהַ אִיִּהוּן נְפִישֵׁין כְּכַכְבִּים אִיִּלְעוּלָם וְעַד, דְלָא אַתְחַשִּׁיף נְהוּרָא דְלֵהוּן אִיִּלְעוּלָם וְלְעִלְמֵי עֲלְמִין, בְּהַהוּא זִמְנָא דְאַתְחַבְרַת הָאִי חַבְרָא, רְשׁוּתָא אַתְיְהִיב לְאַלְיָהוּ לְאַסְכְּמָא עֲמַהוּן בִּיהַ,

ביאור הגר"א

¹⁰ והנה מלאכי כו'. מפרש עכשיו מ' שהם מלאכי, והן נשמתי. שכל שהוא ת"ת – עולין, ובני שהוא מלכות – יורדין מת"ת. וכן בא"ב, המ' אל הל' הוא בעליה למעלה ללד הא' ואל הנ' הוא בירידה למטה אל הת':

¹¹ נפלת. רואה לומר שהוא נ':

¹² משמים. שהוא בת"ת:

¹³ אצל בס'. עכשיו מפרש הס' אעפ"י שהוא ג"כ במלכות שהיא סנה. סלקין, שאז הגשמתי עולין ממנה אל הת"ת מה שאין כן בני שירדין מת"ת אליה. וזה סל"ס, מן הס' אל ל' עולין מלאכים הנ"ל שהן מ', סל"ס. וזה שאומר איהי סל"ס כו':

¹⁴ ע' כו'. רואה לומר שהיא מלכות, שבה מפין לעלות אל הת"ת, שאז נקראת ע', כמו שכתוב וכל עין כו':

¹⁵ פ' כו'. רואה לומר ת"ת שהגשמה סליק בו שאז הוא במקומו:

¹⁶ למלך. רואה לומר ל' מלך, שאז כל לשון כו' שכל הגשמות יעלו אל מקומם:

¹⁷ ק' כו'. הוא סוד ת"ת, קול יעקב כו':

¹⁸ ר' כו'. הוא חכמה כמו שכתוב ראשון כו':

¹⁹ ט' כו'. הוא יסוד כמו שכתוב שלום כו' כנ"ל:

²⁰ ת'. הוא מלכות כמו שכתוב (איכה ד כב) בת ציון לא יוסיף להגלותך. אקראש"ת הן ה' ספירות: חו"ב ת"ת יסוד מלכות:

²¹ הקדמה אחרת לתקוני הזהר. וחבריו ר' אלעזר כו'. חסר כאן ר' יהודה:

²² מאי כזהר כו'. רואה לומר כאותן הדברים שיאלו מהם שהם מאירים לעולם כמו שאומר בתקוני זוהר חדש ומתכנסין לגביה כו' ואת אשר איננו פה כו' כך הם עכאם מאירים לעולם:

²³ ומלדיקי הרבים כו'. רואה לומר אותן המתכנסין ביה ללמוד אותן כנ"ל:

²⁴ יהוון נפישין ככוכבים. רואה לומר לא על עכס אורן של כוכבים, דהא לעיל משמע דכוכבים יותר מאירים מזהר הרקיע:

²⁵ לעולם ועד דלכ כו'. רואה לומר כמו שמא, אף על גב דאתכניש, נהיר כככביא. כן אף על גב דאתכנסו מארי דהאי חבורה, נהיר חבורם בהם לעולם:

²⁶ לעלם ולעלמי עלמיא. הוא תרגום של עולם ועד:

וּלְכָל יִימָאֵרֵי מְתִיבְתָּא דְלַעֲיָלָא וְתַתָּא, וְכָל חֲזִילִין דְּמִלְאָכִין עֲלָאִין, וְנִשְׁמַתִּין עֲלָאִין, לְמַהוּי עֲמַהוּן בְּאַסְכְּמוֹתָא וּרְעוּתָא כְּחָדָא.

פְּתַח אֲלִיהוּ וְאָמַר, יִי רַבּוּן עֲלָמִין דְּאַנְתָּ הוּא קִיִּי חָד וְלֹא בְּחֻשְׁבָּן, אַנְתָּ הוּא קִיִּי עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין, סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין, לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כְּלָל, אַנְתָּ הוּא דְאַפִּיקַת יִי עֲשֵׁר תְּקוּנִין, וְקָרִינָן לֹון עֲשֵׁר סְפִירָן, לְאַנְהָא בְּהוּן קִיִּי עֲלָמִין סְתִימִין דְּלֹא אַתְּגִלִּין, קִיִּי וְעֲלָמִין דְּאַתְּגִלִּין, קִיִּי בְּהוּן אַתְּפִסִּיאַת מְבַנִּי נְשָׂא, וְאַנְתָּ הוּא קִיִּי דְקָשִׁיר לֹון, קִיִּי מְיַחַד לֹון, וּבְגִין דְּאַנְתָּ מְלָגָא, כָּל מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִן חֲבָרִיָּה מְאֲלִין עֲשֵׁר, אַתְּחֻשִׁיב לִיָּה כְּאֵלוּ אַפְרִישׁ בְּךָ.

וְאַלִּין עֲשֵׁר סְפִירָן אֵינּוּן אֲזֵלִין קִיִּי כְּסֻדְרָן, חַד אַרְיָה, וְחַד קָצֵר, וְחַד בֵּינוּנִי, קִיִּי וְאַנְתָּ הוּא דְאַנְהִיג לֹון, וְלִית דְּאַנְהִיג לָךְ, לֹא לַעֲיָלָא לְתַתָּא קִיִּי וְלֹא מְכָל סְטֵרָא, לְבוּשִׁין תְּקִינַת לֹון, דְּמַנְיָהוּ פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְבַנִּי נְשָׂא, וְכַמְּה גּוֹפִין תְּקִינַת לֹון, דְּאַתְּקִרִיאוּ גּוֹפָא לְגַבִּי לְבוּשִׁין דְּמַכְסִּין עֲלִיהוּן, וְאַתְּקִרִיאוּ בְּתַקּוּנָא דָּא, חָסֵד דְּרוּעָא יְמִנָא, גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׁמָלָא, תְּפִאֲרַת גּוֹפָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוֹקִין, וְיִסוּד סִיּוּמָא דְּגּוֹפָא אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, מְלָכוּת פְּהָ תוֹרָה שְׁבַעַל פְּהָ קָרִינָן לִיָּה.

חֲכֻמָּה מוֹחָא אִיהוּ מַחְשְׁבָה מְלָגוּ, בֵּינָה לְבָא וּבָה הֵלֵב מְבִין, קִיִּי וְעֵל אֵלִין תְּרִין כְּתִיב (דְּבָרִים כֹּט כַּח) הַנְּסֻתְרוֹת קִיִּי לִיהוּי אֱלֹהֵינוּ, כְּתֵר עֲלִיוֹן קִיִּי אִיהוּ כְּתֵר מְלָכוּת, וְעֲלִיָּה אַתְּמַר (ישעיה מו י) מְגִיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית, קִיִּי אִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתַפְלִי, מְלָגוּ אִיהוּ יוֹד ה' א' ו' א' ה' א', דְּאִיהוּ אֲרַח אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִיּוּ דְּאֵילָנָא בְּדוּרְעוּי וְעַנְפוּי, כְּמִיָּא דְּאַשְׁקִי לְאֵילָנָא, וְאַתְּרַבִּי בְּהִהוּא שְׁקִיּוּ.

[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף יג ע"ב]

רַבּוּן הָעוֹלָמִים, אַנְתָּ הוּא עֲלֵת הָעֲלוֹת, סַבַּת הַסְּבוֹת, דְּאַשְׁקִי לְאֵילָנָא בְּהִהוּא נְבִיעוּ, וְהִהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמַתָּא לְגּוֹפָא, דְּאִיהוּ חִיִּים לְגּוֹפָא, וּבְךָ לִית דְּמִיוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא מְכָל מַה דְּלָגוּ וְלָבֵר, (דָּף יג ע"ב) וּבְרַאֲתָ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וְאַפִּיקַת מְנַהוּן שְׁמִשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיא וּמְזֵלִי, וּבְאַרְעָא אֲלָנִין וְדִשְׁאִין וְגַנְתָּא דְּעֵדָן וְעֲשְׂבִין וְחִיוּן וְעוֹפִין וְנִנְיָן וּבְנֵי נְשָׂא, קִיִּי לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוּן עֲלָאִין, קִיִּי וְאַיְךָ יִתְנַהֲגוּן בְּהוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, קִיִּי וְאַיְךָ

בִּיאור הגר"א

ק"י מארי מתיבתא כו'. רואה לומר ראשי היסודות של שני המתיבתות, מתיבתא דלעילא ומתיבתא דרקיע, וזה שאומר דלעילא ולתתא:

ק"י רבון עלמין. אין סוף:

ק"י חד ולא בחושבן. רואה לומר לא כחחד המנין שהוא נכנס בגדר מספר, וכתי עליון נדמה לאחד המנין אעפ"י שאינו מספר מכל מקום נכנס בגדרם, אבל אחת אין שני כך שאיך נדמה לשום ספירה כלל:

ק"י עילאה על כל עילאין סתימא כו'. שיש כמה עולמות הרבה למעלה מן הספירות, סתימין בסתימו, אבל הוא על כולם:

ק"י עשר תיקונין וקרינון כו'. הן פנימיות של כח"צ חג"ת נה"ם שנקראו גופין לקמן:

ק"י עלמין סתימין כו'. הן גופין ולבושין דבסמוך, שהן אצילות ובריאה, י"ה של השם, נגד חו"צ שהן נסתרות כדלקמן:

ק"י ועלמין דאתגליון. הן יצירה ועשיה, שהן ו"ה של השם, נגד זו"ן שהן נגלות כדלקמן:

ק"י ובהן אחכסיאת כו'. שהן יקר ליקריה:

ק"י דקשיר לון. ספירות של פרטוף אחד:

ק"י ומיחד לון. הפרטופים ליחד:

ק"י כסדרן חד אריך כו'. רואה לומר, חסד ודין ורחמים. גדולה – חסד, גבורה – דין, ת"ת – רחמים, וכן כולם כסדר:

ק"י ואנת כו' ולית כו'. רואה לומר, אע"פ שזה חסד וזה דין ואנת מלגאו, אינו מכריחים אותך לעשות כמדתן אללא הכל כדלונד:

ק"י ולא לתתא. רואה לומר אף הספירה שלמטה שאתה מתיחד בה, הספירה של מעלה ממנה אין מכריחה:

ק"י ולא מכל סטרא. הן ו"ק שהעולם מתנהג בהן:

ק"י ועל אליו תרין כו'. רואה לומר שכל הספירות הן מלצר והן מלגאו:

ק"י לה' אלקינן. הן חו"צ:

ק"י איהו כתר מלכות. רואה לומר, כתר שעל גבי המלכים, והוא אינו מכלל הגוף, כי הוא מלכות של עולם שלמעלה מהם. וזה שאומר מניד מראשית אחרית:

ק"י ואיהו קרקפתא דתפילין. רואה לומר, גלגולת שעליה התפילין, וזה שאומר לעיל כתר תפילין, דתפילין הוא יקו"ק, שהוא מחכמה ולמטה, והוא על גביו:

ק"י לאשתמודעא בהון עלאין. שמן התחונים יכירו העליונים, כמו שאומר לעיל בדיוקנא וחותם בשעוה:

אשתמודעאן מעלאי ותתאי, ולית דידיע בך כלל. ובר מינך לית יחידא בעלאי ותתאי, קליראנת אשתמודע אדון על כלא, וכל ספירן כל חד אית ליה שם ידיע, ובהון אתקריאו מלאכיא, ואנת לית לך שם ידיע, דאנת הוא ממלא כל שמחה, ואנת הוא שלימו דכלהו, וכד אנת תסתלק מנהון, אשתארו כלהו שמחה כגופא בלא נשמתא. אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא, לית לך אתר ידיעא קלירא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא, ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי, קליראנון צדק ומשפט, כפום עובדיהון דבני נשא, דין איהו גבורה, משפט עמודא דאמצעייתא, צדק מלכותא קדישא, קליראנון צדק תרין סמכי קשוט, קליראנון צדק אות ברית, כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא, אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין, ולא משפט ידיעא דאיהו רחמי, ולא מכל אלין מדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשון מלין על ידך, דהא רשותא אתיהיב לך לגלאה רזין טמירין על ידך, מה דלא אתיהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען, קום רבי שמעון פתח קליראמר, לך יהוה הגדולה והגבורה וכו' (ד"ה א כט יא), עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון, ורעיא מהימנא אתערו משנתכון, הקיצו ורננו שוכני עפר (ישעיהו כו יט), אלין אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה (שיר ה ב) אני ישנה ולבי ער, ולא אינון מתים, ובגין דא אתמר בהון הקיצו ורננו וכו', הקיצו אנת ואכהן, רעיא מהימנא אתער אנת ואכהן לאתערוותא דשכינתא דאיהי ישנה בגלותא, דעד כען צדיקיא כלהו דמיכין ושינתא בחוריהון.

קמ"ד יהיבת שכינתא קמ"ה תלת קלין לגבי רעיא מהימנא, ויימא ליה קום רעיא מהימנא, דהא עלך אתמר (שיר ה ב) קמ"ה קול דודי דופק לגבאי בארבע אתון דיליה, ויימא בהון, פתחי לי קמ"ה אחותי רעיתי יונתי תמתי, דהא תם עונך בת ציון, לא יוסיף להגלותך (איכה ד כב).

שראשי נמלא טל (שיר ה ב), מאי נמלא טל אלא אמר קודשא בריך הוא, אנת חשיבת דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא קמ"ב בבייתא דילי, ועאלנא בישובא, לאו הכי, דלא עאלנא כל זמנא דאנת בגלותא, קמ"ה הרי לך סימנא שראשי נמלא טל, ה"א שכינתא בגלותא, שלימו דילה וחיים דילה איהו טל, ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו, וה"א איהי שכינתא דלא מחושבן ט"ל, אלא יו"ד ה"א וא"ו, דסליקו אתון לחשבן ט"ל, דאיהו מליא

ביאור הגר"א

הכ"ב ואיך יתנהגון כו'. רוצה לומר שבתחוננים, בעולם הזה, מכירין בשינוייהם והתהפכותם, מכירין היאך עולמות עליונים ותחוננים מנהיגין אותן:

הכ"ג ואיך אשתמודעא כו'. רוצה לומר להכיר כבודו בעליונים ותחוננים:

הכ"ד ואנת אשתמודעא כו'. שאין מכירין מהותו אלא מזיאותו, שהוא אדון הכל:

הכ"ה אלא לאשתמודעא כו'. רוצה לומר שאינו מנהיג בספירות אלא להכירו, ולידע שכפי שאדם מודד מודדין לו, שיש על הכל מדה ידועה והוא מעניש ומשלים שכן בהם:

הכ"ו דאינון דקד ומשפט. שמלכות הוא בית דין דלחמא, ות"ת הוא רחמים:

הכ"ז מאזני דקד כו'. כי נה"י משמשים למלכות בסוד תרין זיעין ואמה, ונקראו מאזני דקד שהן מכריעין לימין ולשמאל:

הכ"ח הין דקד כו'. שעליו נאמר שמן משחת קודש יהיה זה כו', שמן דנפיק ממוחא שהוא קדש, יהיה זה – יסוד, ואתמלא דקד מיניה, ונאמר בו ושמן זית הין:

הכ"ט ואמר לך ה' כו'. שצפסוק זה ז' ספירות תחתונות שבהן מתנהג העולם:

קמ" מיד יהיבה כו'. רוצה לומר בזמן הגאולה:

קמ"א תלת קלין. מסטרא דתלת אבהן שרעיא מהימנא כול מהן:

קמ"ב קול דודי כו'. רוצה לומר הקב"ה, ת"ת, וזה ולבי ער:

קמ"ג אחותי כו'. ד' שמות כנגד ד' אותיות. אחותי – מסטרא דחכמה, שנאמר אמור לחכמה אחותי את. רעיתי – כנגד בינה, שח"ו צ הן רעים ללא מחפרשין, ועליהם נאמר אכלו רעים. ובינה נקראת רעיתי, נקבה. יונתי – מסטרא דת"ת, כמו שאומר לקמן דף י"ט שכינתא מסטרא דנער – יונה. תמתי – מסטרא דמלכות, שעלה נאמר ומוס אין בך ונאמר תם עונך כו' בהאי זמנא, וזה שאומר דהא תם כו':

קמ"ד בתיחא דילי כו'. הן דוירין דקב"ה למעלה שכנגדן בית המקדש למטה:

קמ"ה הרי לך סימנא כו'. שלא נכנס להשפיע בהם:

לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין, קממיד קם קמיעיא מהימנא, ואבהן קדישין עמיה, עד כאן רזא דיהודא,
מכאן ואילך פרשתא קדמאה דסתרי אורייתא.
פתח רבי שמעון ואמר, בראשית ברא אלהי'ם, סוד יהו"ה ליראיו ובקיתו להודיעם (תהלים כה יד), סו"ד
אלין אינון שבועין אנפין, דאתפרש מלת בראשית קממכהאי פרשתא.

ביאור הגר"א

קמ"ו מיד קם כו'. רוכה לומר באותו הזמן:
קמ"ז ר"מ ואבהן. שהן ד' אותיות יקוק כמו שאומר בתיקונים שמשנה רבינו עליו השלום השלים שם הוי'. שהיה באבהן יה"ו לבד. וזה שאומר
וקמ"ה' לא כו' עיין שם:
קמ"ח בהאי פרשתא. רוכה לומר בראשית של אותה הפרשה:

תקונא קדמאה

[תיקוני זוהר – דף יד ע"א]

קמ"ב בראשית, ב' ראשית, זה השער ליהו"ה צדיקים יביאו בו (תהלים קיח כ), דא איהו תרעא דצדיקייא, דאית לון רשו לאעלא תמן, ואחרנין ודלאו אינון צדיקיא, (דף יד ע"א) אתדחין מתמן, קמ"ב ב' ראשית, ומצויירין ומתחלקין דיוקנין דעלאין קמ"ב תתאין, ציורא דאדם רשימא תמן, קמ"ב איהו דמות אדם, קמ"ב ראשית דאריה תמן לימינא, ורשימא דשור לשמאלא, ורשימא דנשרא באמצעיתא, קמ"ב איהו דמלה ודמות פניהם פני אדם, ופני אריה אל הימין לארבעתם וכו' (יחזקאל א י), לכל חיותא ארבע אנפין, אלין ארבע אתון דשמא קדישא דיהו"ה, דנהיר בהון, קמ"ב מלכא דכלהו חיוון דא אדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דסליק בחשבון חד, דמות אדם דא שכינתא קדישא, דאיהי דיוקניה.

איהי חותם דיליה, ועלה אתמר (שיר ח ו) שימני כחותם על לבך, קמ"ב דהכי אמרין ישראל בגלותא, אף על גב דאנת תסתלק לעילא, דיוקנך לא אתעדי מנאי לעלם, כההוא חותם דבההוא אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא, לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא, לאשפתמודעא ביה, ובגין כך אמרה כנסת ישראל בגלותא, שימני כחותם על לבך, קמ"ב כרשימו דתפלין דיד דאינון לקבל לבא, כחותם על זרועך, כתפלין דרישא דאינון תליין רצועין לכל סטריין על לבא ודרועא, ובהון אינון רשימין דאינון עמיה דקודשא בריך הוא, ועוד שימני כחותם דא חותם דאות ברית קדש, והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים.

כי עזה כמות אהבה, תקיפא איהי אפרשותא דקודשא בריך הוא ושכינתא מישראל, כפרישו דנשמתא ורוחא ונפשא מגופא, ותו כי עזה כמות אהבה, כד ישראל מיחדין שמא דקודשא בריך הוא ברחימו, ואמרי הבורח בעמו ישראל באהבה, קשה כשאול קנאה דקודשא בריך הוא דאיהי מקני עלייהו, בזמנא דיפקון מן גלותא, דאיהו יהא כההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה, רשפיה רשפי אש, כההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה, דאנון רשפי אש, שלהבת י"ה, ויוקיד כמה היכלין דבתי עבודה זרה, ויטול נוקמין מעמלק, דאיהו אומי בתרין אתון דשמא קדישא דאינון י"ה, לנטלא נוקמא מניה, הדא הוא דכתיב (שמות יז טז) ויאמר כי יד על פס י"ה, ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ה.

וישראל אמרין, רבון עלמא, אף על גב דאנא בגלותא מרחקא ממך, שימני כחותם על לבך, ולא יתעדי מינן דיוקנך, דאיהי חותם דילך, שכינתא דילך, דבגינה אנת הוית דכיר לן בגלותא, וחותמא דקודשא בריך הוא ודאי איהי שכינתא.

ביאור הגר"א

קמ"ב ב' ראשית. רואה לומר שב' – מלכות, כמו שאומר לקמן, הוא ראשית לכל, כמו שאומר לעיל, לית רשו לכל נביא כו' וזה שכתוב זה השער כו':

קמ"ב יבאו בו דא כו'. מפרש סיפא דקרא:

קמ"ב כה רשימין כו'. רואה לומר שהיא ראשית לעליונים ותחתונים, ואיהי ב' – אורכא דכלא, כמו שאומר לקמן, ורואה לומר לכך נקראת ב' לשון בית שהוא בית קיבול לכולם:

קמ"ב רשימין ומצויירין ומתחלקין. כמו שאומר לעיל שיש דיוקנין וחותם ורשימו, וזה רשימו, ומלך החותם מצויירין, ומלך הדיוקנין מתחלקין כו', דחותם הכל כה מלך העליונים ותחתונים:

קמ"ב ותתאין. ג' עולמות ב"ע:

קמ"ב ואיהו דמות אדם רשימא כו'. רואה לומר שהחיות אינון אלא ג', והיא משלמת לד', כמו שאומר לעיל והיא דמות אדם, שת"ת נקראת אדם, והיא דמותו, כמו שמפרש והולך, וזה שאומר ואיהו כו':

קמ"ב רשימא דארי' כו'. רואה לומר שאף הג' חיות שתחתיה רשימין כה:

קמ"ב ורזא דמלה כו'. רואה לומר שלכך נאמר ודמות כו' אכל אדם לפי שהיא דמותו:

קמ"ב מלכא דכולהו כו'. רואה לומר אדם היושב על הכסא:

קמ"ב דהכי אמרין ישראל כו' דיוקנך כו'. רואה לומר שכינתך לא תסתלק ממנו:

קמ"ב כרשימו דתפלין כו'. כי המקום שאנו מניחין, שם הוא קשורא דשכינתא דקב"ה, וזה שאומר על לבך:

בְּרֵאשִׁית בְּרָא, ב' אִיְהִי וְדָאִי, בָּהּ פְּתַחַת אֲוִרִיתָא בְּב', וְדָא בְּרֵאשִׁית ב' רֵאשִׁית, קִיב' אִיְהוּ וְדָאִי, אֲוִצְרָא
דְּכָלָא, עֲלָה אֲתָמֵר (ישעיהו לג ו) קִיב' יִרְאֵת יִי' הִיא אֲוִצְרוֹ :

בְּרֵאשִׁית, זְמַנִּין סְגִיִּין אִינּוֹן בְּאֲוִרִיתָא רֵאשִׁית, וְכָל חַד אֲתַפְרֵשׁ בְּאַתְרֵיהּ, קְדַמָּא אִיְהוּ יְהוּ' קִנְנִי רֵאשִׁית
דְּרָכּוֹ (משלי ח כב), קִיב' וְדָא אֲוִרִיתָא, קִיב' דָּאִית בָּהּ קִיב' טַעֲמִי וְנִקְוֵי וְאַתְוּוֹן, וְכַמָּה פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה,
קִיב' דְּכָלֵהוּ תְלִיין בְּשֵׁם יְהוּ'ה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֵלֶם וְכוּ', שְׁמִי' עִם יִי'ה שִׁסִּיה, זְכַרִי'
עִם ו' רמ"ח, שִׁסִּיה מְשַׁמְלָא קִיב' מְדַחִילוֹ דְּגַבּוּרָה אֲתִיְהִיבוֹ, פַּחַד יִצְחָק.

תקונא תניינא

בְּרֵאשִׁית, תְּמָן יִרְאֵת, מָה אֲשַׁתָּאֵר מֵאִינוֹן אֲתְוּוֹן, קִיב' ש'ב, וְרִזָּא דְּמִלָּה שָׁב בְּיִרְאֵת יְהוּ'ה, וְאִם לִית דְּחִילוֹ
לִית חֲכָמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ אִם אִין יִרְאָה אִין חֲכָמָה, בְּגִין דְּיִרְאָה הִיא אֲוִצְרָא לְחֲכָמָה, קִיב' אִיְהִי גְנִיזוֹ דְּיִלָּה,
קִיב' אִיְהִי טְמִירוֹ דְּיִלָּה, אִיְהִי בֵּיתָא קִיב' דְּמִלְכָא.

ודא תקונא תליתאה כגוונא דא

בְּרֵאשִׁית, קִיב' רֵא' ש' ב' י' ת, וְרִזָּא דְּמִלָּה בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית (משלי כד ג), וּמָאן דְּבַעֵי לְמַחְזִי קִיב' לְמִלְכָא, לִית
לִיה רְשׁוֹ לְמַחְזִייה אֲלָא קִיב' בְּבֵיתֵיהּ, קִיב' וְרִזָּא דְּמִלָּה חֲכָמָה לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא אֲלָא בְּבֵיתֵיהּ.

[תיקוני זוהר – דף יד ע"ב]

כְּגוֹוִנָא דָא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא דְּאִיְהוּ יְהוּ'ה, לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָא לְנַבִּיא וְחוּזָה קִיב' אֲלָא בְּהִיכְלִיהּ, דְּאִיְהוּ אֲדִנִי',
וְרִזָּא דְּמִלָּה וְיִי בְּהִיכַל קְדָשׁוֹ (חבקוק ב כ), קִיב' וְאִיְהִי כְּלִיָּא מְשַׁבְּעָה הִיכְלִין, קִיב' מְשַׁבְּעָה אֲרַעִין, וְעֲלִיְהוּ אֲמַר דְּוֹד
(שם קטז טו) אֲתַהֲלֵךְ לְפָנַי יְהוּ'ה בְּאַרְצוֹת (דף יד ע"ב) הַחַיִּים, וְעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא אִיְהוּ כְּלִיל שְׁבַע רְקִיעִין,
וְעֲלִיְהוּ אֲמַר דְּוֹד (שם קטו טז) הַשָּׁמַיִם קִיב' שְׁמַיִם לִיהוּ'ה, קִיב' וְלִית יְדִיעָה כָּלֵל בְּמִלְכָא וּבְמַלְבוּשֵׁיהּ וּבְתַקּוּנֵיהּ

ביאור הגר"א

- קס' ב' איהו. רואה לומר בית כנ"ל:
קס"א יראת ה'. רואה לומר מלכות:
קס"ב ודא אורייתא. רואה לומר מלכות והיא ראשית דרכו כנ"ל:
קס"ג דאית בה כו'. רואה לומר בתורה וכן במלכות הכל כלול בה:
קס"ד טעמי ונקודי ואחווין. וכלם כלולים בשם הוי', כמו שאומר בתיקוני זהר חדש דף ע"ג וכלהו רמיזין בשמאל דא כו':
קס"ה דכולהו תליין כו'. רואה לומר ללכך כתיב ה' קנני:
קס"ו מדחילו כו'. רואה לומר מזינה. ששם י"ה בה, ועיין לעיל דף ק"ד ע"ג קלע ה' עלאה לשמאלא כו' וכלא י"ה עם כו':
קס"ז תקון ב' ש. רואה לומר זקנה, ואמרו (קדושין לב ע"ג) זקן – שקנה חכמה:
קס"ח איהי גניזו כו'. רואה לומר שחכמה היא אור הגנוז והוא נתיב לא ידעו כו' ונעלמה מעיני כו' והיכן הוא טמיר במלכות. וזה שאומר:
קס"ט איהי טמירו דילה. ולכן ביראה ימאל חכמה:
קע' דמלכא. רואה לומר חכמה:
קע"א תקון ג' רא"ש. רואה לומר חכמה:
קע"ב למלכא. חכמה כנ"ל:
קע"ג בביתו'. מלכות:
קע"ד ורזא דמלה חכמה כו'. רואה לומר שאמרו שחכמתו של אדם אינה ניכרת אלא כשהוא בביתו:
קע"ה אלף בהיכליה. היכל גימטריה אדנ"י:
קע"ו ואיהי כלילא כו'. רואה לומר למה נקראת היכל ואמר שהיא כלולה מזו היכלות שבבריאה:
קע"ז מזו ארעין ועלייהו כו'. רואה לומר שגם מזו ארצות שלנו היא כלולה, והוא כמו ראה לז' היכלין:
קע"ח שמים לה'. שהוא הוי"ה:
קע"ט ולית ידיע' כו' דאיהי ב'. רואה לומר וזה ב' ראשית, באות ב' משיגין ויודעין ראשית שהוא חכמה:

לְכַר נֶשׁ בְּעֶלְמָא, עַד דִּיעוּל לְבִיתִיה וְלַהִיכְלִיָּה, דְּאִיהֵי ב', וְעֵלָה אֲתָמֵר (ישעיהו נו ז) כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים.

וּמֵאן דְּאִיהוּ אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, עֲלִיה נְאָמֵר אֵין תְּפִלְתּוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֱלָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָא אֻקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, קְיֹמָאן דְּנָטִיר בְּרִית, אֲתִקְרִי אִישׁ תְּמִים, קְיֹמָאן בְּרִאשִׁית, קְיֹמָאן בְּרִיאשִׁית אַ"ש, דְּנָטִיר לִיה מְאָשָׁא דְּגִיְהֵנָם, אֲבָל מֵאן דְּאֲתַעֲסַק בְּאוּרִייתָא וְנָטִיר לָהּ, אֲתִקְרִי אָדָם, בְּדִיוֹקְנָא דְּהִהוּא דְּלַעֲלָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ישעיהו מד יג) כְּתַפְּאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתָּ בֵּית, תָּא חֲזִי, כָּל מֵאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית, דִּיוֹקְנִיה רְשִׁים בְּשְׁכִינְתָּא וְצָדִיק, וּמֵאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא, דִּיוֹקְנִיה רְשִׁים בְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא:

תְּקוּנָא רְבִיעָא

בְּרִאשִׁית, כְּתִיב (תהלים קיח יט) פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אֲבֵא בָם אוֹדָה יְיָ, פְּתַחוּ לִי דָא אֵינוֹן תְּרִין קְיֹמָאן עַפְעַפִּי עֵינָא, דְּאֵינוֹן פְּתַחֲזִין וְסִגְרִין, וְעֲלִיִּיהוּ אֲתָמֵר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה, אֲלִין תְּרִין קְיֹמָאן כְּרוּבֵי עֵינָא, פְּרָשֵׁי כְּנָפִים עַפְעַפִּי עֵינָא, קְיֹמָאן עוֹד פְּתַחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אֲלִין אֵינוֹן תְּרִין עֵינִין, בְּזִמְנָא דְּאֵינוֹן מְסַתְּכְלִין בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר, אֲתָמֵר בְּהוֹן וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, וּבְזִמְנָא דְּלֹא אֵינוֹן מְסַתְּכְלִין בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר, הָא נְחָשׁ עֲקֻלְתוֹן תְּמָן, עֲלִיה אֲתָמֵר (רות א יז) קְיֹמָאן הַמּוֹת יִפְרִיד וְגוֹמֵר.

תְּלַת גְּוֹנֵי עֵינָא אֵינוֹן תְּלַת אֲבָהֵן, דְּאֲתָמֵר בְּהוּ (שמות ו יד) אֱלֹהֵי רֵאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתָם, קְיֹמָאן עֵין דְּאִיהֵי דְּקִיקָא זַעֲרָא, דָּא שְׁכִינְתָּא דְּאֲשַׁתְּפַת בְּאַבְהֵן, וְעֵלָה אֲתָמֵר (תהלים יז ח) קְיֹמָאן שְׁמֵרְנִי קְיֹמָאן כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין, וְכֹלָא בְּרָזָא דְּבְרִאשִׁית, תְּמָן רֵאשִׁי תְּמָן בִּ"ת.

קְיֹמָאן רְבִי שְׁמַעוֹן עַל רְגֵלוֹ וְאָמֵר, רַבּוֹן עֲלִמִין אֲפַתַּח עֵינֵי לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוֹן לְעֵילָא, אֲבֵא בָ"ם קְיֹמָאן בְּאַרְבְּעֵים וְתִרִין אֲתוּוֹן דְּשִׁמְא מְפָרֵשׁ, לְמַנְדַּע כָּל אֶת וְאֶת עַל (דף יט ע"א) תִּיקוּנִיה, בְּרִאשִׁית וְגו', וְהָאֲרִץ הִיתָה תְּהוּ וְבָהוּ, וְאֵינוֹן אֲבִיג יִתְיִץ, קְרִיעַ שִׁטְיִן, נְגִיד יִכְ"ש, בִּטְ"ר צִת"ג, חִק"ב טִנ"ע, יִג"ל פִּז"ק, שִׁק"ו צִי"ת, קְיֹמָאן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, קְיֹמָאן אֶת וְאֶת אֵית לִיה מְאָמֵר וְאֵית לִיה נְתִיב, עֲשֵׂר אֲמִירָן אֵינוֹן, וְלִ"ב שְׁבִילִין, קְיֹמָאן וְכֵלְהוּ תְּלִיין מִן אִי"ה, וְדָא אִיהוּ אֲבֵא בָם אוֹדָה יְיָ (תהלים קיח יט) אִי"ה בְּחוֹשְׁבֵן אוֹדָה יְיָ, יְיָ חֲכָמָה וּבִינָה, א' כְּתֵר עֲלָהּ, קְיֹמָאן וְאֵינוֹן שְׁבַע סְפִירָן כְּלִילָן בְּשִׁבְעַ שְׁמָהֵן.

בִּיאור הַגְּרָ"א

קפ ומאן דנטר כו'. רואה לומר מי הוא שנקרא אלם:

קפא ותמן בראשית. רואה לומר בצרית:

קפב ברית אל כו'. רואה לומר דלכך נקרא איש, שצרית הוא יו"ד, כמו שאומר לעיל:

קפג תיקון ד' עפעפי. הן שערות שמכסין העינים:

קפד כרובי. הן צפר שמכסין העינים:

קפה ועוד כו'. כאן דריש שערי לך, ורואה לומר לך שמסתכלין בצורח מישור כמו שמפרש והולך:

קפז כי המות יפריד. רואה לומר בצביל המות דשריא סם לכך יפריד בין העינים:

קפח בת עין כו'. רואה לומר לכך נקראים העינים שער י' שהשכינה איקרי זה השער:

קפח שמרני. שבשכינה הוא השמירה כמו שאומר לעיל בהקדמה:

קפט כאישון. גוון אוכמאן:

קפ קס ר"ש כו'. כאן מפרש סיפיה דקרא אבא כו':

קפא במ"ב כו'. מבראשית כו' עד ב' דזבורה הן מ"ב אותיות שהן נגד סם מ"ב כידוע, ומפרש והולך:

קפב כרוך סם כבוד מלכותו לעולם ועד. לפי שהזכיר את השם אמר כרוך סם כבוד מלכותו לעולם ועד.

קפג כל את כו'. רואה לומר או הוא מאמר או נתיב:

קפד וכלהו תליין כו'. והן רמוזים בג' גווי עינא חג"ת, דלחמשכי מכח"ב:

קפה ואינון שבע כו' וכלהו כו'. והן רמוזים צבת עין וזה שאומר פתחו לי כו' אבא כו':

וכָּלְהוּ כְּלִילַת לֹזֶן בַּת שֶׁבַע, צִיּוּלִית סְפִירָה מְכַלְהוּ סְפִירָן דִּיהָ לָהּ רִשׁוֹ לְאַרְקָא בְּרַכְאָן וּלְאַשְׁפָּעָא לְתַתְּאִין, אֲלָא בְּבַת שֶׁבַע, בְּגִין דְּאִיהִי קְשׁוּרָא דְכָלְהוּ סְפִירָן, דְּאִי סְפִירָן הוּוּ מְרִיקִין לְבַר מִינָהּ הָוָה פְּרוּדָא, וּבְגִין דָּא לִית רִשׁוֹ לְאַרְקָא סְפִירָה לְשׁוּם אֲתֵר בַּר מִינָהּ, לְגַבֵּי תַתְּאִין, וּבְגִין דָּא אֲתֵמֵר בְּהָ (יִרְמִיָּה ט כב) אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ וּגְוִמֵר, כִּי אִם בְּזָאת, בְּזָאת יָבֵא אֲהָרָן אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טז ג), דְּלִית רִשׁוֹ לְנַבִּיא וְחַפְיָמָא לְמַנְדַּע לְעִילָא שׁוּם מַדְעָא אֲלָא בְּהָ, וּבְגִינָה אֲתֵמֵר (שְׁמוֹת יט ג) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, וַדּוּד בְּגִינָה אָמַר (תהלים קלב ד) אִם אֲתָן צִיּוּשְׁנָת לְעִינֵי לְעַפְעַפֵּי תְנוּמָה, צִיּוּעַד אֲמַצָּא מְקוֹם לִיהוָה, צִיּוּסְאִיהוּ יִשְׁלִימוּ דְאָדָם, יִשְׁלִימוּ דִּיחֻדָּא, יִבְשְׁלִימוּ דְשָׂמָא קְדִישָׁא, יִשְׁלִימוּ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה:

תקונא חמישאה

[תיקוני זוהר – דף טז ע"א]

(דף טז ע"א) בְּרַאשִׁית, ב' רַאשִׁית, יִנְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, וְהָאִי נְקוּדָה אִיהִי מְחַשְׁבָּה סְתִימָא, אֲדַהְכִּי הָא אֲלִיָּהוּ אֲזַדְמֵן לְגַבֵּיָה דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּה רַבִּי רַבִּי, וְהָא ב' פְּתִיחָא אִיהִי, אִם פֶּן בְּמֵאֵי יִיִאִיָּהִי מְחַשְׁבָּה סְתִימָא בְּהָ, אֲלָא יִיִבְרִישׁ הַיּוֹרְמִנוּתָא דְמִלְכָּא, יִיִבּוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, יִיִפְדֵּי מְדִיד יִיִמְשִׁיחָא, הָאִי נְקוּדָה, יִיִנְפִיק מִינָהּ קוּ,

ביאור הגר"א

¹⁰ ולית ספירה כו' ובג"ד אחמר כו' לית כו'. רואה לומר ולכך נאמר פתחו לי שערי צדק שהן מלכות, אבא בם – ז' ספירות, אודה י"ה – ג' ספירות, שעל ידה אבא בכולם, והכל כולו בעין, וע"י העינים שראוין מעשה ה', מודים לה'. וזה שאומר פתחו לי כו', שהם העינים, אודה י"ה. והכל כולו במלת בראשית, ג' ספירות הראשונות, וז' ספירות תלתיין מג' הראשונות, ונכללין במלכות, כנ"ל. ואח"כ פורט הכתוב עד ז' דובוהו, שהן נפרטים בז' ספירות כנ"ל. וזהו הו' דובוהו, שהן ז' תחתונות:

¹¹ שנה לעיני לעפעפי. שהוא העינים והעפעפים כנ"ל, שיהיו פתוחים, כמו שאומר לעיל פתחו לי כו':

¹² עד אמלא כו'. שהיא מקומו של הו' כמו שאומר לעיל בתיקון ג':

¹³ איהי כו'. בא לפרש מה שאמר לעיל ולית ספירות כו' בגין דאיהי כו':

¹⁴ שלימו דאדם. רואה לומר דשמה מפרש אינו נשלב אלף בה, בעשר אותיות:

¹⁵ שלימו דחודא. שאין אין סוף מתייחד בספירות אלף על ידה, כמו שאומר לקמן עד דאפיק ליה בת זוגיה כו':

¹⁶ שלימו דשמה קדישא. ה' בתראה, והיא שלימו דג' אחוון, כמו שאומר לעיל בהקדמה:

¹⁷ שלימו דכל ספירה. כי כל הספירות כלולין מעשר, ואין בהם רק תשע, מכתר עד יסוד, והיא כלולה מעשר, והן עשר מלכיות בהן נשלמין כל הספירות מעשר כידוע:

וכללי השמות. שם ע"ב הוא משלושה פסוקים ויסע ויבא ויט, שכל אחד הוא מע"ב אותיות. והן אחד ביושר, ואחד למפרע, ואחד ביושר. והן בחג"ת כלולים במלכות שם האטרופת הפסוקים מג' אותיות מלד ת"ת שהוא כולל ג' אבן והוא רמוז בשם הו' במילוי יודין והוא מסטרא דחסד. ושם מ"ב הוא מבראשית עד ז' דובוהו, והן שלוש פעמים מ"ב עד ז' דויבדל. וכן רמוז אותיות בהר"ד זד' אותיות של תחלת מ"ב הנ"ל, והוא מסטרא דגבורה שבו נברא העולם, והוא רמוז בשם הו', זד' אחוון, ובעשרה דמילוי דשמה מפרש, ובמילוי דמילוי כ"ח אחוון, שהוא מ"ב, כידוע. ושם כ"ב יואל מזכרת כהנים, שבו י"ג יודיין נגד י"ג תיקוני דיקנא דא"ל, וט' וויין נגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, וכולן נכללין בו כידוע, והן כ"ב נגד כ"ב אותיות התורה, והוא מסטרא דת"ת. שם י"ב יואל מפסוק מגדול עוז כו' ושתי תיבות יקו"ק לדיק. והן י"ב אותיות ביושר וי"ב למפרע וי"ב ביושר והן כלדיק יסוד עולם שנקרא זה, י"ב מזלות ו"ו, ויואל מג' הויות ה' מלך כו' כמש"ל:

¹⁸ תיקון ה' נקודה בהיכלי. רואה לומר נקודה – חכמה, בהיכליה – בינה. וזה ז' בינה, לאיהי ביתא דלעילא, בית ראשון, ראשית חכמה, והוא נקודה בתוך הב' כמו שאומר לעיל בהקדמה:

¹⁹ איהי מחשבה סתימא. רואה לומר יסוד לחכמה, שהוא נתיב לא ידעו עיט, והוא סתום ביסוד הבינה:

²⁰ בריש הורמנותא. שכתר הוא ראון, בסוד ראון ומחשבה והרהור וקול ודיבור, נגד ה' פרלופים:

²¹ בולגינא דקרדוניתא. כתר, שנקרא חושך לרוב העלמו, שנאמר (תהלים יח יב) ישת חושך סתרו, וזה בולגינא דקרדוניתא אור החושך, והוא מוחא סתימאה על שם גבורה דעתיק, שגבורה נקרא חושך כידוע, ובמוחא סתימאה נעשה הכל בסוד הביצורין במוחא כידוע:

²² כד מדיד. שמוחא סתימאה נקרא קו המדה, שבו מודדין את הכל:

²³ משיחא. הוא חכמה, י', שנקראת מדה, כמו שאומר בסמוך:

²⁴ נפיק מיני קו. ו', כמו שאומר בסמוך, והוא עמודא דלמלעיתא דנפיק מחכמה, והוא באדם חוט השדרה דנפיק ממנו:

י"א דסתים ניצוצא, ההיא מחשבה י"בגוונא דא ס, בקדמיתא איהי מ"ם סתימא, וכד אתפשט קו דאיהי ו' מן המדה, י"איהי אתפתחת ואתעבדת ב', ודא בראשית ב' ראשית, נקודה בהיכליה.

וכד איהי ס סתימא, איהי מ"ם רבתיא י"מלמרה המשרה (ישעיה ט ו), (ס"א למרב"ה בגימטריה עז"ר או זר"ע) בההוא היכל זרע זרעין י"ל תקונא דיליה (המשר"ה בגימטריה תקו"ן עם האותיות והמלה), י"ל ודא מם רבתי. י"א אתעבדת עזקא, ובגינה אתמר לגבי כלה, תהא לי מקודשת י"בטבעת זו ס, ועלה אתמר י"קוטר א י"בגולמא, נעוץ בעזקא, י"א איהי לא חנוור ולא סומק ולא אוכס ולא ירוק ולא גוון כלל, י"ב וכד אתפשטא י"ב לאנהרא, איהי עבדת גוונין לאנהרא.

ורזא דמלה עוטה אור פשלמה כו' (תהלים קד ב), כד איהי י"א אור מעוטף ולא אתפשט, ואיהו סתים, י"ב אתקרי אויר, י"א אור סתים באת יו"ד, י"ב נקודה בהיכליה, כד אפיק י' מאו"ר, אתגליא או"ר, י"ב ודא איהו י"אמר אלהי"ם יהי אור (בראשית א ג), י"ב ויחמש זמנין אור אינון בעובדא דבראשית, ואינון ה', ועליהו אתמר (ישעיה מ יב) י"מ מיד בשעלו מים, י"א ודא י"ב דרועא ימינא, ואיהו גוון חנוור, י"ל וישמים בזרת תפן, דא דרועא שמאלא, דאיהו גוון סומק, י"ל וכל בשליש י"ה עפר הארץ, דא גופא עמודא דאמצעיתא, ודא גוון ירוק, ושקל בפלס הרים וגבעות י"ב מאזנים, תרי סמכי קשוט, והאי ה' איהי אתפשטת לאנהרא בחמש גוונין, דאינון חמש

ביאור הגר"א

י"א דסתים האזי מחשבה. רוצה לומר דתחילה קודם שנחפשט מן הבינה, והיה בתוכה כבוד העיבור:

י"ב גוונא כו'. ז' עם ו', ואז היו ד שבתוכה סתים:

י"ג איהי התפתחת. ליהי קיימא לשאלה, והוא ע"י עמודא דאמצעיתא, מקצה השמים, מה שאין כן בהיותה בתוכה, כמו שאומר בזהר אקו"ק אשך אקו"ק דזמין כו':

י"ד מלכרבה המשרה בהוא היכל כו' דילי' ודא מס רבתי ואתעבדת כו'. רוצה לומר כמו שכתוב בספרים אחרים ללמרב"ה בגימטריה זרע, המשרה גימטריה תיקון, ולכך מ' ללמרב"ה סתים:

י"ה לתיקונא. רוצה לומר לתיקון עמודא דאמצעיתא, כמו שאמרו (נדה לא ע"א) שלשה חדשים אחרונים כו':

י"ו ודא מ"ם רבתי. רוצה לומר שלכך היא גדולה, דבינה אותיות גדולות כידוע:

י"ז ואתעבדת עזקא. חוזר כאן לפי שרוצה לומר ובגינה כו' ועלה כו':

י"ח בטבעת זו. ש"י אתעבדת טבעת, והוא רמז על חיבור שניהם:

י"ט קוטר. הוא יסוד שנקרא קשר כמו שאומר לעיל:

כ' בגולמא. הוא חכמה שנקראת גלם, גימטריא חכמה, כמו שכתוב גלמי – גלם יו"ד, כידוע:

כ"א ואיהי לא כו'. רוצה לומר בינה קודם שמתפשטת על עמודא דאמצעיתא, שהיא מלך ענמה סתימא כנ"ל:

כ"ב וכד אתפשטא כו'. כמו שאומר לעיל דאימא עילאה עד הוד אתפשטא, וסם עבדת גוונין, וזה שאומר לקמן ודא דרועא דימינא כו' עד סמכי קשוט:

כ"ג לנהרא. רוצה לומר שהיא נהרא בגוונין והיא מתחלקת לה' אורות לנהרא בגוונין, מה שאין כן בהיותה סתימא באת יוד שאינה מתחלקת כלל:

כ"ד אור מעוטף. מלשון עוטה, וזה כשלמה שאדם מעוטף בו:

כ"ה אתקרי אויר. רוצה לומר אויר שאינו נתפס ואינו מושג וזהו אוירא סתימא:

כ"ו אור סתים כו'. רוצה לומר אור בינה סתים באת יו"ד – חכמה כנ"ל דו' סתים לה כנ"ל:

כ"ז נקודה בהיכליה. רוצה לומר לכך י' בתוך אור, אויר:

כ"ח ודא כו' יהי אור. רוצה לומר י"ה י' אור, רוצה לומר ש"ה הן אור חו"ב והוא דאפיק יוד מאור:

כ"ט וחמש זמנין כו'. ואינון ה' שלכך נאמר יהי אור שאור הוא ה':

ל' מי מדד כו'. רוצה לומר מי – בינה, מדד ע"י החכמה, שנקראת מדידה:

ל"א ודא דרועא כו'. כנ"ל שסם אתפשטת לאנהרא עד הוד:

ל"ב דרועא דימינא. שנקראת מים:

ל"ג ושמים כו'. כמו שאומר בספר יצירה ששמים נבראו מאש:

ל"ד וכל בשליש. שהוא שלישי כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש דף ע"ג דביה משולשין כו' בגין דישראל שלישי כו' עיין סם:

ל"ה עפר הארץ. כמו שכתוב הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה:

ל"ו במאזנים כו'. כמו שאומר בהקדמה שניה מאזני לך כו', והן תרי גוונין אוכס ותכלת, וכל הגוונין הן בכללותם במלכות, כמו שאומר לעיל דגוונין במלכות, וזה שאומר בסמוך ה' תחאה חמש גוונין כו':

זמנין אור, ילוי איזי מדה דילה, ה' עלאה חמש אור, ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור, וכד
 אתפשטת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה, בחמש גוונין (דנהרין) דילה, מייד אתפשט ו' לגבה, ודא איהו ילנוטה
 שמים פריעה, דודאי פד איהי נהירא בגוונין דילה, אתמר בה (בראשית ט טז) ילנוראיתיה לזכור ברית עולם,
 וראיתיה בתכשיטה, ככלה דמתקשטא לגבי בעלה, ומייד נוטה שמים פריעה, דאתי בעלה לגבה.
 ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו', מההיא מדה דאיהי י', ימולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא, אתעבידת
 איהי מדה מתתא לעילא.

רמא כמה דנקודה י' איהי מדה לעשר יריען, ארץ היריעה האחת דא ו', פך איהי אמה מסטרא דאות ו', כלילא
 מי' אמות, הדא הוא דכתיב (שמות כו טז) עשר אמות ארץ הקרש, ודא י', ימבאמה ה' עלאה, ימנחצי האמה ה'
 תתאה, ואמאי אתקרי ה' תתאה חצי האמה, בגין דאתקרי מצה פרוסה לחם עוני.
 ימדהאי נקודה פד סלקא ימלגבי א' ימדיאהו אוירא סתים, ימאתקרי קמ"ץ, ימקומץ סתים, בגין ימנחצי
 הפהן משם ימלא קמצו (ויקרא ב ב), ואיהי מחשבה סתימא, ימס סתימא, מפתחא דילה מאי ניהו ימפתח,
 ינדא ו', ימדיאהו נטוי כגוונא דא (ג"א -), פד אתפריש מנקודה איהו רקיע ימפתח ודאי.
 ימנטוי על ראשי החיה ימדיאהי ניצוצא דקמ"ץ, ימדיאהו דכתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה
 רקיע, מאן חיה דא מלכות, דאיהי ניצוצן לתתא מן רקיע, כגוונא דא א (ג"א [ציור]) יממאן רקיע דא צדיק,
 יסיהאי איהי חיה אשר תחת אלהי ישראל, ימדיאהי החיה דלתתא ימנצח והוד.

ביאור הגר"א

- רלב יו"ד איהי מדה דילה. כמו שאומר לעיל די' הוא מדה, והוא דחמשין תרעין דילה אתפשטת עד הוד עשר בכל ספירה, וזהו י' מדה
 שאומר עשר בכל ספירה:
 רלג נוטה שמים כיריעה. רואה לומר כיריעה שהיא פרוסה כך האור אתפשט וזהו נוטה שמים:
 רלד וראיתיה לזכור כו'. כמו האדם שרואה באשתו, וזה לזכור ברית, וכל התפשטות הוא ע"י ה' ספירות שנקלצין ביסוד וחוזרין ונקלצין
 במלכות, והכל נהיר לה מצדית ואח"כ מתייחד עמה כידוע, וזה שאומר לעיל בהקדמה תיקון ה', דהוי"ה הוא נהורין, ואדני גוונין:
 רלז ולבתר דאיהי כו'. דאיהי ה' תתאה ובה נהרא ה' עילאה במדה דילה י', ו' אתפשט לגבה וזיה אתכלילת מכל השם הוי"ה:
 רמא כמה דנקודה כו'. רואה לומר כמה דנקודה יוד כולל מוא"ו, שהן עשר יריעות וכל אחד אורכ שהוא ו', כך איהי כו' שאורכ הקרש הוא
 ו', עשר אמות י', והוא ו' כולל מיו"ד, וזה שאומר איהי מדה מתתא לעילא:
 רמב ואמה ה'. רואה לומר אס ה':
 רמג וחצי האמה כו' ואמאי כו'. רואה לומר בסוד ד' כנ"ל בסוף הקדמה וזכר יריעות חמש יריעות הן שתי ההין:
 רמד והאי נקודה. חכמה:
 רמה לגבי א'. כתר:
 רמו דאיהו אוירא כו'. רואה לומר לכך נקרא א':
 רמז אתקרי קמץ. רואה לומר שקמץ שתחת הא' וכליקו דהאי נקודה היא ביוד שעל הו' של האלף שעם הו' הוא קמץ והא' הוא כל
 הספירות, י' שעל האלף היא חכמה סתים צבינה, ו' הוא ת"ת, י' התחתון הוא מלכות ולפיכך נקרא כתר - א' שהוא שורש כל הספירות
 ובו עולין כל הספירות בא':
 רמח קומץ סתים. רואה לומר דשם הוא סתים לכך נקרא קמץ לשון קומץ כמו שאומר לקמן:
 רמט וקמץ הכהן. הוא חכמה:
 רנא מלא קומצו. הן ה' אכבעאן, ה' אורות של בינה שכולן סתומים באת י':
 רנב ס סתימא. ונקודה בתוך המ' כנ"ל וא"ו של המ' הוא סתים ליוד כנ"ל והוא עם היוד - קמץ:
 רנג פתח. שפתח הן מתפתחין כמו שאומר לעיל בהקדמה:
 רנד דא ו'. שהפתח הוא דוגמת ו' והוא ו' של המ"ס דפריש מינייה ואתפתח ונעשה ב' ובו מתפתחין ה' אורות של ה' עילאה בה' ספירות
 ונקלצין ביסוד שהן ו' קרות, ו' של השם:
 רנז ואיהו נטוי כו'. שתחתיו עוד נקודה מלכות כמו שמפרש והולך ורואה לומר דלכך כתיב רקיע נטוי כו' שהוא"ו הוא רקיע וזה שאומר
 כד כו' איהו רקיע:
 רנח פתוח ודלוי. רואה לומר שנקרא פתח דכד אתפרש מנקודה הוא פתוח ודאי כנ"ל שנעשה ב' ואתפתח בוא"ו:
 רנט נטוי על כו'. מפרש סיפיה דקרא ורואה לומר כאן הוא י' שתחת הא' שלא פירשו:
 רנז דאיהי ניצוצא דקמץ. י' תחת הוא"ו ובה נקרא כתר, א' והיא שלימו דא':
 רנח הה"ד ודמות כו'. כאן מפרש י' שתחת הא' ולקמן מפרש י' שעל הא':
 רנט מאן רקיע דא לדיק. דאי אפשר לומר על עמודא דאמצעיתא, ו"ק, דאם כן אי אפשר לומר על ראשי, כמו שמפרש והולך:

וְהָיָה אִיהוּ אֲדֹנָי, עֲטָרַת עֲלָאָה, וְסִיפֵתָר בְּרִישָׁא (כַּן מְצִינּוּ נִכְתָּב בְּצִידוֹ בְּגוֹף כְּתָב יָד קִדְשׁוֹ וְאִיְהִי עֲטָרָה בְּרֵאשׁ אַבָּא וְאִימָא, וְאִיְהִי כְתָר עֲלָאָה וְדָאִי, וְרִישֵׁין דִּילָהּ לְעֵילָא אֵינוֹן אַבָּא וְאִימָא,) רְקִיעַ דִּילָהּ וְסִיפֵתָר עֲלָאָה, וְהָיָה אִיְהִי וְסִיפֵתָר וְתַפְאָרְתָּהּ, רֵאשֵׁין דִּילָהּ וְעֵילָא דְרוּעִין.

וְעֵבְרָאִי י' בְּכָל אֲתָר, וְעֵינֵי קוּצָא דִּילָהּ לְעֵילָא, וְגִיּוֹ דִּילָהּ וְעֵינֵי בְּאֲמַצְעֵיתָא, וְסוּפָא דִּילָהּ וְעֵינֵי לְתַתָּא, וְעֵינֵי לְלָא דְאֲתוֹן דְשָׁמָא מְפָרֵשׁ.

וְעֵינֵי קוּצָא דִּילָהּ לְעֵילָא בְּרֵזָא דְטַעֲמֵי, וְגִיּוֹ דִּילָהּ בְּאֲמַצְעֵיתָא בְּרֵזָא (נ"א כִּלְלָא) דְאֲתוֹן, גּוּפָא לְתַרְוֵיהוּ, וְקוּצָא דִּילָהּ לְתַתָּא בְּרֵזָא דְנִקּוּדֵי, וְעֵינֵי לְתַתָּא אִיְהִי הָאִי נִקּוּדָה מִיָּם נּוֹקְבִין, וְעֵינֵי לְעֵילָא מִיָּם דְכּוֹרִין, רְקִיעַ בְּאֲמַצְעֵיתָא בְּגוֹנוֹ דָּא א, עֲלָה אֲתָמֵר (בְּרֵאשִׁית א ו) וְיֵהִי מְבַדִּיל בֵּין מִיָּם לְמִיָּם.

וְהָאִי אִיהוּ מַחְלוּקַת שְׁהִיא וְיִלְשָׁם שְׁמֵיָם, דְאִיהוּ סוּפָה לְהִתְקַיֵּם, וְלֹא עֲלָא שְׁלָם וְיַחְוּדָא בְּתַרְוֵיהוּ, וְלֹא מַחְלוּקַת דְפְרוּדָא, וְעֵינֵי בְּגוֹן מַחְלוּקַת קֶרַח וְעֵדְתוֹ בְּאֶרְחָן, וּמַחְלוּקַת הָאִי דְאִיהוּ לְשָׁם שְׁמֵיָם, בְּגִין דְמִיָּם תַּתָּאִין אֵינוֹן בּוֹכִין וְאֶמְרִין אֲנִן בְּעֵינֵין לְמַהוּי קְדָם מְלָכָא עֲלַת הָעֲלוֹת, וּבְעֵין לְסִלְקָא לְעֵילָא, רְקִיעַ אֶפְרִישׁ בִּינֵיהוּ, עַד דְעֲלַת הָעֲלוֹת שְׁוִי לֹון שְׁוִין, י' מְסִטְרָא דָּא, ו' מְסִטְרָא דָּא, ו' בְּאֲמַצְעֵיתָא, בְּגוֹנוֹ דָּא יו"י וְעֵינֵי דְאִיְהִי א, וְאֶלִין

ביאור הגר"א

^ס והאי איהי. רואה לומר מלכות:

^{סא} ראשי החיה דלתתא. רואה לומר דאית חיה עילאה כמו שמפרש והולך:

^{סב} נח והוד. דיסוד הוא מתחיל למעלה מנו"ה כידוע:

^{סג} ואית חיה כו'. כאן מפרש י' שעל הא':

^{סד} י' עילאה. חכמה, דיוד תתאה מלכות:

^{סה} מחשבה עילאה. חכמה בתוך הבינה:

^{סו} כתר ברישא רקיע דילה כו'. רואה לומר שהיא כתר על ת"ת שהוא גם כן נקרא רקיע כנ"ל:

^{סז} ואית עטרה בראש כו'. גם כן ממטה למעלה, חיה – כתר, וראשי החיה – חו"ב, ורקיע שעליהם הוא ו"ק, ו' של השם:

^{סח} ו' עילאה. הוא ת"ת, שוא"ץ תתאה הוא יסוד, ו' זעירא:

^{סט} עטרת. ת"ת:

^ע תפארתה. כמו שאומר לעיל בהקדמה שבינה היא עטרת על גבי תפארתה, וזה שאומר לעיל כתר ברישא רקיע דילה. ואמר דילה שהרקיע של מלכות הוא יסוד, ורקיע שלה הוא ת"ת:

^{עא} תרין דרועין. והוא ממטה למעלה, בינה – חיה, וראשי החיה חו"ג, ורקיע שעל גביהן – ת"ת, והו קמץ דלעיל כד סלקא כו' מלמטה למעלה:

^{עב} איהי י' בכל אתר. רואה לומר היוד כולל הג' חיות הנ"ל כמו שמפרש והולך:

^{עג} קואל דילה לעילא. בכתר:

^{עד} באמצעיתא. הוא עטרת תפארת כנ"ל:

^{עה} לתתא. במלכות:

^{עו} כלל דאחווין כו'. שלעילא כוללת כח"ב, ובאמצעיתא חג"ת, ולתתא נה"ס:

^{עז} רישא דילה לעילא ברזא דטעמי וגיו כו'. רואה לומר שהטעמים הם על האותיות ונקודות תחתיהם והאותיות הן הגוף לשניהם שעליהם עומדים הטעמים והנקודות, כן ביו"ד, גיו של היוד הוא הגוף לנקודה שעליו ושחתיו, שעליו עומדים:

^{עח} ולתתא איהי. רואה לומר במלכות:

^{עט} ולעילא מ"ד. רואה לומר בבינה, והן שני יודין של הא', כמו שמפרש והולך:

^פ לשם שמים. שם – מלכות, שמים – בינה:

^{פא} כגון מחלוקת קרח כו'. שרצה להפריש שמאלא מימינא ולא רצה להיות לוי לכהן, לזהרן ימינא:

^{פב} דאיהי א'. רואה לומר שוא"ץ שבתוך הא' הוא נטוי ולא פריש ברוחב על היו"ד התחתון:

כִּלְהוּ קִרְבִּין לְעֵלֶת הָעֵלֹת, וְרָזָא דְמִלְהָ וַיַּעַשׂ אֱלֹהֵי' אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים, יִבְיָאִינוּן שְׁוִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ל כא) וְהָיָה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה.

יִבְיָאִינוּן חֲזִי קַמְיָן אִיהוּ סְתִים בְּאֵת י' מְכַל סְטְרָא, עֵילָא וְאֶמְצַעִיתָא וְתַתָּא, וְדָא קוּמְן סְתִים בְּתַלְת סְפִירָן, פְּתִיחוּ דִילֵיהָ אִיהוּ בְּחֻמְשָׁא אֹר, יִבְיָאִינוּן חֻמְשָׁא אֶצְבַּעָאן יִבְיָאִינוּן וְאִינוּן ה' עֵלָאָה, חֻמְשָׁא אֶאֱאָא, דְאִינוּן אֹר אֹר אֹר אֹר, יִבְיָאִינוּן חֻמְשָׁא זְמַנִּין, יִבְיָאִינוּן חֻמְשָׁא דְעוּבְרָא דְבְּרָאשִׁית, וְנִקְוֹדָא דְלֵהוּן אֶאֱאָא חֻמְשָׁא יִבְיָאִינוּן דְסִלְקִין לְעֵשֶׂר.

וְרָזָא דְמִלְהָ וְהָיָה אֲנַחְנוּ מְאֻלְמִים וְגוּמְר, וְהָיָה קְמָה אֶלְמָתִי וְגַם נֶצְבָה (בראשית לז ז), יִבְיָאִינוּן א' בְּחֻלְיָם, דְאִיהוּ לְעֵילָא מְכַל נְקוּדִין, יִבְיָאִינוּן בְּקוּמָה זְקִיף, יִבְיָאִינוּן אֶסְתֵּלֶק (נ"א אסתכל) יוֹסֵף בְּחֻלְמָא, וְכֵן יַעֲקֹב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם כח יב) וַיִּחְלַם יִבְיָאִינוּן סֵלֶם יִבְיָאִינוּן מְצַב אֶרְצָה יִבְיָאִינוּן וְרָאִישׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמַיְמָה, דָּא א' יִבְיָאִינוּן רָאִשׁ, יִבְיָאִינוּן מְלֻאֲכֵי אֱלֹהֵי' יִבְיָאִינוּן עוֹלָיִם וְיִוְרְדִים בּוּ, אֶמְרוּ מְאֻרֵי מִתְנִיתִין, יִבְיָאִינוּן עוֹלָיִם תְּרִי, וְיִוְרְדִים תְּרִי, יִבְיָאִינוּן אֶאֱאָא.

וְהָאִי אֶת דְאִיהֵי אֶלְיָן חֻלְיָן דְאִיהֵי בְּאֶמְצַעִיתָא, אִיהֵי כְּגוּוֹנָא דָא ו', אִיהֵי כְּתֵר עֵלָאָה יִבְיָאִינוּן דְאִיהֵי עַל רִישָׁא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, וְבִגִּין דָּא וְהָיָה תְּסַבִּינָה אֶלְמָתִיכֶם וְתַשְׁתַּחֲוִין לְאֶלְמָתִי (שם לז). וְכֵן שְׂכִינְתָא אֶסְתֵּלֶקָא לְגַבִּיָה הָאִי כְּתָרָא אֶתְמַר בְּהָ (תהלים קיח כב) אֶבְיָן מְאֻסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרָאִשׁ פְּנֵה, וְאִיהֵי אֲבָנָא דְאֶתְגַּזְרַת יִבְיָאִינוּן בִּידִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דניאל ב לד) עַד דִּי הִתְגַּזְרַת אֶבְיָן דִּי לָא בִּידִין וְגוּמְר, וְבִגִּין דְלָא אֶשְׁכַּחַן לָהּ אֶתְר מְאֻן

בִּיאור הַגְּרָא

יִבְיָאִינוּן שְׁוִין. וְרוּחָה לומר כד סלקין בכתר דמיס עלאין סלקין ביו"ד העליון ומיס תחאין ביו"ד התחתון והן כולם קרובין לעילת העינות שהוא על גבי כתר וזה שאומר ה"ד והיה אור כו' והוא כד סלקין בכתר וזה שאומר כאור שבעת הימים שהן ז' תחתונות דעתיק שמתלבשין בכתר כידוע:

יִבְיָאִינוּן ת"ח קמץ איהו סתים ברות י'. כמו שאומר לעיל בהקדמה דקמץ הוא יו"ד שהוא דוגמת היד כשהוא סתום וקומץ אכזעויותו, כל ה' אכזעויות שהן ה' אורות סתום ברות יו"ד כנ"ל ואז היד היא כדוגמת יוד והיוד – בה ג' יודין כמו שאומר לעיל, קוצא לילה לעילא, גיו כו' וזה שאומר מכל סטרא, עילא ואמאעיתא ותתא והוא רמז לשלש ספירות כח"ב שכולן סתומין וזה שאומר ודא קומץ כו' שהיוד עצמה היא חכמה כנ"ל והקוצ הוא כתר, קוצ של השם, וסוף של היו"ד לתתא – בינה שבה סתום היוד והיא לכן נקראת גם כן יו"ד כנ"ל:

יִבְיָאִינוּן ה' אֶצְבַּעָאן. כמו שאומר לעיל בהקדמה שפתח הוא שפתח היד ואז הוא ה', חמש אצבעאן:

יִבְיָאִינוּן עֵילָאִין. של בינה, ה' עילאה כמו שמפרש והולך:

יִבְיָאִינוּן ה' זְמַנִּין. שנאמר חמש פעמים אור ביום ראשון:

יִבְיָאִינוּן ה' נְהוּרִין כו'. רוחה לומר שכל אחד הוא אור:

יִבְיָאִינוּן דְסִלְקִין לְעֵשֶׂר. רוחה לומר ה' נקודות וה' אותיות שכולן היו סתומין ביו"ד של השם שהן עשר הנ"ל:

יִבְיָאִינוּן דָּא א'. לחלומתי הוא א':

יִבְיָאִינוּן בְּקוּמָה זְקוּף. בקומה הוא קמה, זקוף הוא נכבה:

יִבְיָאִינוּן וְבִיָה אֶסְתֵּלֶק יוֹסֵף בְּחֻלְמָא וְכֵן יַעֲקֹב. רוחה לומר שא' בחולם הוא ת"ת כמו שמפרש והולך והוא מדרגת יעקב. וחולם שעל הא' הוא כתר ששם סליק ת"ת ולכן אסתלק ביה יעקב. וכן יוסף שביסוד נכללין כל הה' אורות, ה' נקודות הנ"ל ובנקודת חולם הוא עולה לכתר. וה' אותיות הן במלכות, ה' גוונין. וה' נקודות הן ה' אורות של ה' עילאה שמתפשטין בה' ספירות ונכללין ביסוד:

יִבְיָאִינוּן וְהָיָה סֵלֶם. יסוד:

יִבְיָאִינוּן מוֹצֵב אֶרְצָה. במלכות:

יִבְיָאִינוּן וְרָאִישׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמַיְמָה דָּא א'. רוחה לומר ת"ת:

יִבְיָאִינוּן דְאִיהוּ רָאִשׁ. רוחה לומר אלף הוא ראש לכל האותיות וכן ת"ת ראש של יסוד ומגיע השמימה לבינה, שמים עליונים וזהו השמימה בה' בכסף, ה' עילאה:

יִבְיָאִינוּן וְהָיָה מְלֻאֲכֵי אֱלֹהֵי' סֵלֶם אֶצְבַּעָאן. רוחה לומר ארבע ספירות ח"ג נ"ה שהן מלאכי של אלקים, בינה:

יִבְיָאִינוּן עוֹלָיִם וְיִוְרְדִים בּוּ. בת"ת, ראש הסולם:

יִבְיָאִינוּן עוֹלָיִם תְּרִי. ח"ג, למעלה מן ת"ת:

יִבְיָאִינוּן יִוְרְדִים תְּרִי. נ"ה, למטה מן ת"ת:

יִבְיָאִינוּן וְאִינוּן חֻלְיָן כו'. שתי נקודות קודם החולם, ושנים לאחר חולם. קמץ בימינא כמו שאומר לעיל בהקדמה וקמץ הכהן, וכר"י – בינה כידוע והן בחו"ג כמו שאומר להלן חכמה נחית בימינא כו', וחולם חירק שורק הן בתנ"ה כידוע זהו סדר הנקודות שמתפשטין בחמש ספירות כנ"ל:

יִבְיָאִינוּן דְאִיהוּ עַל רִישָׁא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא וְבִגִּין כו'. רוחה לומר שחולם הן משתחווין כולם, כל הנקודות, ואמר על רישא כמו שכתוב וראשן מגיע כו':

יִבְיָאִינוּן דָּא בִּידִין. רוחה לומר ה' נקודות של ה' אצבעאן, דסלקא על גבי כולם:

אתגזר, שאלין מלאכיא קדישיא איה מקום כבודו להעריצו, ולא אשכחין לה אתר, עד דאמרין ברוך כבוד יי' ממקומו.

והאי אבן איהי טי'סגולת מלכים, ויאיהי שיחת מלאכי השרת, שיחת חיון ושרפים ואופנים, שיחת כל עלאין ותתאין, וידיעת שמשא וסיהרא בעתים, ויעת וזמן לכלא.

טי'כל טעמי ונקודי ואתון כלילין בה, טי'קלא דבור ומחשבה, כלילין בה, איהי כתר תורה, וכתר פהונה, וכתר מלכות, ואיהי תגא בריש כל אתון, טי'כגוונא דא ש, ויעל האי אבנא אמר רבי עקיבא לחבריו, כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים.

[תיקוני זוהר – דף טז ע"א]

ואיהי קוצא דכל אתון, טי'ב כגוונא דא ד, (דף טז ע"א) קוצ דכל את ואת, וישיעור קומה דילהון ו, טי'מעילא לתתא ומתתא לעילא, וירזא דמלה ולמקצה השמים ויעד קצה השמים (דברים ד ג), ורזא דא לך יי' הגדלה והגבורה והתפארת וגומר (ד"ה א כח), לך יי' הממלכה דא מלכות, דאיהי בכלא.

ואיהו טי'צפצוף עופין קדישין, וי'דאתמר בהון (קהלת י ב) כי עוף השמים כיוליך את הקול, צפצופא דכל צפרין דאינון נשמתין קדישין, דמצפצפין בכמה צלותין, שיחת חיון טי'כדאינון ת"ח, טי'בבגינה אתמר (בראשית כד טג) ויצא יצחק לשוח בשדה וגו', ולית שיחה אלא צלותא.

ובגינה אתמר תפלת שחרית חובה, טי'תפלת ערבית רשות, דאיהו רשו דליילה בפני עצמה, טי'בבגינה דא לית לה קביעות בלילא דדמיא לגלותא, אלא זמנין אשתכחת תמן וזמנין לא אשתכחת.

ביאור הגר"א

טי'סגולת מלכים. כמו שאומר לעיל בהקדמה שהיא סגולה מכל הגוונים שלה, לאיהו מלכות, ומלידה נקראו ישראל מלכים, כמו שאומר לעיל איהי סגולה דלהון:

טי'ואיהי שיחת כו'. כמו שאומר לקמן בשעתא דאיהי סלקא כלהו מאפפין לגבה בכמה שירין כו':

טי'ידיעת שמשא כו'. שבה כל החשבונות כידוע:

טי'עת וזמן לכולא. שהיא נקראת עת והיא אחרית הימים:

טי'כל טעמי כו'. בכח"ב כמו שאומר לקמן בסוף התיקון:

טי'קלא כו'. גם כן קלא – בחכמה, דבור – בזינה כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש דף ע"ג ע"ב וישמע את הקול מגו אבא כו', ומחשבה – בכח:

טי'כתר תורה כו'. גם כן בכח"ב, וכל זה הוא גם כן למטה, בז' תחתות: כתר תורה כו' – מזינה, וכתר כהונה – מחכמה כמו שאומר לעיל וקמן הנהן, וכתר מלכות – בכח כמו שאומר לעיל בהקדמה שניה כתר איהו כתר מלכות כו':

טי'כגוונא דא ש. רואה לומר ג' תגין בצות ש', שהוא חג"ת, עטרת בעלה:

טי'ועל האי אבנא כו'. רואה לומר כמו שאומר לקמן בתיקונים שאבני שיש הן מ"ד מ"ג, שהן למעלה באיילות ביחודא, ושניהם הם מ"ט פנים טהור כמו שאומר למעלה בהקדמה, מה שאין כן למטה, בעולמות התחתונים, שחלוקין הן מ"ט פנים טהור מ"ט כו', ועל זה אמרו אל תאמרו מים מים, ששני מיני מים הם. ומ"ד – הוא יו"ד על גבי ו', ומ"ג – יו"ד תחת הו' כנ"ל. וכשהוא על גבי ווא"ו, הוא תגא בראש השירין כנ"ל והוא יו"ד על שין, ולמטה – יו"ד תחת השין. וזה אבני שיש, יוד אחר השין למטה – מ"ג, קודם השין למעלה – מ"ד, אל תאמרו כו':

טי'ב' כגוונא דא ד'. רואה לומר ב' – זינה, ד' – מלכות:

טי'שיעור קומה ו'. רואה לומר שהוא שיעור של קומה, שקומה הוא ו':

טי'מעילא לתתא ומתתא לעילא. רואה לומר שהיא עולה בכולם וכולם נכללין בה:

טי'ורזא דמלה ולמקצה השמים. למעלה:

טי'ועד קצה השמים. לתתא:

טי'כפצוף עופין קדישין. חיות הקודש:

טי'דאתמר בהון כי עוף השמים כו'. קאי על החיות שהן עוף השמים – ת"ת, דהוא מקנן בהם כמו שאומר לקמן:

טי'יוליד את הקול. קול דקריאת שמע כמו שאומר בהקדמה לעיל:

טי'דאינון ת"ת. שכל שיחתן בה, שהיא הלכה כמו שאומר לעיל:

טי'ובגינה אתמר ואלא כו'. שהיא שיחת, רואה לומר תפלת הכל, שהיא נקראת תפלה ובה הוא התפלה כמו שאומר לעיל:

טי'תפלת ערבית רשות. לאיהי רה"ר: תפלת ערבית רשות כו'. רואה לומר ביום, התפילה לחצר התפילה עם מדת היום ולכך היא חובה אבל בלילה שאין התפילה אלא מזד עצמה, לא לקשר, שבליילה אינה ברשות בעלה כמו שמפרש והולך, לכך היא רשות:

שכִּי־זָכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּפָגַע בָּהּ, שְׂכִי־כֹגֹן יַעֲקֹב דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שם כח יא) שְׂכִי־יִפְגַּע בְּמִקּוֹם שְׂכִי־וִילָן שָׁם כִּי בֵּא הַשֶּׁמֶשׁ, עַד דְּאֶתָּא בַּעֲלָה וְנָטִיר לָהּ, וּבֵת תְּמָן עֲמָה, שְׂכִי־מִתְמָן וְאֵילָךְ קְבֻעָה חוּבָה.
אָבַל בְּשֵׁבֶת אִיְהִי רְשׁוּת הַיְחִיד, דְּאִיְהִי בְּרִשׁוּתָא דְּבַעֲלָה, וְלֹא כִּגְוֹנָא דְּלִילְיָא דְּהוֹת יַחֲדָה בְּרִשׁוּתָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דְּכֹתִיב (איכה א) אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד.

וְיַעֲקֹב בְּגִין דְּקָרִיב לָהּ לְבַעֲלָה בְּפִגְיַעָה דִּילְיָה, וְדֹאֵי עֲבִיד לָהּ חוּבָה, וְכֹד אֶתָּא שְׂמֵשָׁא בְּשַׁחְרִית, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שָׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהֵי־יָם, שְׂלֵא־אֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שְׂלֵא־מִתְמָן וְאֵילָךְ שְׂלֵב־קֶשֶׁר לָהּ עֲמִיָה, דְּאִיְהוּ קֶשֶׁר דְּתַפְלִין דִּידָהּ, קֶשֶׁר לָהּ עֲמִיָה דְּלֵא תְזוּז מִיְנִיָה לְעֵלְמִין, שְׂלֵי־מִסְטָרָא דְּשְׂמֵאֲלָא קֶשֶׁר לָהּ בְּתַפְלִין דִּידָהּ, דְּאִיְנוּן בְּדְרוּעָא שְׂמֵאֲלָא, מִסְטָרָא דִּימִינָא שְׂוִי לָהּ כְּתָרָא עַל רִישִׁיָהּ, תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְהֵאֵי בְיוֹמָא דְּאִיְהִי קֶשֶׁרָא עִם בַּעֲלָה, אֶתְמַר בָּהּ שְׂלֵי־שַׁחְרוּנְנִי שְׂלֵי־יָאֵז וּמְצִאוּנְנִי, אָבַל בְּלִילְיָא דְּאִיְהִי גְלוּתָא, דְּאִיְהִי לְבַר מְבַעֲלָה, וְאִיְהִי רְשׁוּת בְּפִנֵי עֲצָמָה, אֶתְמַר בָּהּ שְׂלֵי־אֵל תְּתוּדַע לְרִשׁוּתָא, וּבְגִין דָּא אָמַר דְּוֹד (תהלים קלב ד) אִם אֶתָּן שְׁנֵת לְעֵינַי וְגוֹמֵר שְׂלֵי־עַד אֶמְצָא מְקוֹם לֵי.

עַד כַּאֲן רְזָא דְּקַמִּי־ן, דְּאִיְהוּ רְזָא שְׂלֵי־דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה (נ"א עילא ותתא), שְׂלֵי־דְּאִיְהִי נְקוּדָה בְּרִשׁוּת בַּעֲלָה דְּאִיְהוּ ו' רְקִיעַ, וּפְתִיחַ בְּלֵא נְקוּדָה רְשׁוּ בְּפִנֵי עֲצָמוֹ, וּנְקוּדָה בְּלֵא פְתִיחַ רְשׁוּ בְּפִנֵי עֲצָמָה, שְׂמִי־דְּכָמָה דְּאֶתְוֹן אִיְנוּן דְּכַר וְנוֹקְבָא, הֵכִי נְקוּדִין אִיְנוּן דְּכַר וְנוֹקְבָא, שְׂמֵאֲלָא אֶתְוֹן אָנְהוּ לְגַבֵּי נְקוּדֵי כְּגוֹן גּוּפָא לְגַבֵּי רִוְחָא, שְׂמֵי־כֹן נְקוּדָה בְּו', כְּגוֹן חַלִּי־ם אוֹ חִירִי־ק אוֹ שׁוּרְק, שְׂמֵי־חַלִּי־ם לְעֵילָא מִן ו' אֶתְעֲבִיד ז', שְׂמֵי־חִירִי־ק לְתַתָּא

בִּיאור הגר"א

שכִּי־זָכָאָה כו' רואה לומר שאמרו במתניתין (ברכות כו ע"א) תפילת הערב אין לה קבע, ופירשו בגמרא (סם כז ע"ב) שהיא רשות:

שכִּי־זָכָאָה כו' רואה לומר שמשכחת השכינה עמו תמיד, וכו' בודלאי תפילת ערבית קבע כמו שפרש והולך:

שכִּי־כֹגֹן כו' ולכך יעקב תיקן תפילת ערבית:

שכִּי־יִפְגַּע בְּמִקּוֹם כו' מקום הוא השכינה כמו שאומר לקמן עד אמלא מקום לה' כו':

שכִּי־וִילָן כו' וילן סם. במקום, עמה, שקושר את השכינה בלילה עם האדם, ואח"כ כשצא היום, קושר לקב"ה עמה. וזה שאומר כי צא השמש שהוא בעלה כמו שאומר לקמן כי שמש ומגן כו', וזה שאומר עד דאתא בעלה כו':

שכִּי־מִתְמָן כו' מתמן ואילך קבועה חובה. הוא לשון היכושלמי, ומפרש לקמן דרואה לומר משם ואילך, כשמתחיל היום, קבועה, רואה לומר לשכינה, חובה עם בעלה:

שכִּי־אֶתְמַר בֵּיהּ כו' וזרח לו השמש. כנ"ל, דבלילה קשרה עמו, וציוס קשר לקב"ה עמה, ונמצא קב"ה קשור עמו, וזה וזרח לו השמש – קב"ה:

שכִּי־מִתְמָן כו' מתמן ואילך קשר כו'. כאן מפרש מה שאמר לעיל מתמן ואילך קבועה חובה:

שכִּי־קֶשֶׁר לָהּ כו' קשר לה עמיה. רואה לומר עם קב"ה:

שכִּי־מִסְטָרָא כו' מסטרא דשמאלא כו'. סם קשור אבל מסטרא דימינא שוי כו' שסם אינו קשור, רק כתר תפילין ולכך תחילה תפלין של יד, דסדר היחוד הוא תחילה מצד שמאל, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקי ואח"כ בגופא, וזהו קריאת שמע, עמודא דאמנעיתא כידוע, וזה כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כו', ואח"כ התפילה – במלכות, ד' אותיות הוי"ה:

שכִּי־יַשְׁחַרְוֵנִי כו' רואה לומר בשחר:

שכִּי־וַאֲז כו' רואה לומר, אז – הן ה' אותיות הוי"ה ואדנ"י – ביחוד, כמו שאומר לקמן, ולכך ימצאונוני:

שכִּי־אֵל תְּתוּדַע כו' רואה לומר שלא תקח אותה בלא בעלה ולכך אסור השכרות בגלות, שהשכרות הוא מסטרא דמלכות, ובגלות היא בלא בעלה:

שכִּי־עַד אֶמְצָא מְקוֹם לֵי כו' שתחייח המקום עם ה' הנ"ל ואכל יעקב נאמר ויפגע במקום שהוא דברגא דעמודא דאמנעיתא, פגע במקום, ודוד שהוא דברגא דמקום, אמר אמלא מקום, שימצאה:

שכִּי־דְּמַחְשָׁבָה כו' דמחשבה עילאה ותתאה. רואה לומר חכמה ומלכות שהיא חכמה תתאה:

שכִּי־דְּאִיְהוּ נְקוּדָה כו' רואה לומר מלכות:

שכִּי־כְּמָה דְּאֶתְוֹן כו' כמו שאומר בזוהר שיר השירים בסופו עיין סם:

שכִּי־אֶבַל כְּתוּב כו' שמן הנקודות באים האותיות כמו באלף, נקודה שעל האלף ותחתיו כנ"ל:

שכִּי־וְכֹן נְקוּדֵי כו' רואה לומר כמו באלף:

שכִּי־חַלִּי־ם כו' בסוד עטרת בעלה:

שכִּי־חִירִי־ק לְתַתָּא כו' בסוד חיה תחת אלפי ישראל כנ"ל ואז היא יחוד של יסוד כמו שאומר לעיל בסוד ב':

אתעביד זנב גימ"ל, שמה שורק באמצעיתא קוצא דאת ד' שמוקוצא באמצעיתא, שמוכלא חד, אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיהו מד ו).

שב"א מאן איהו, פאשר יהיה האופן בתוך האופן, ואינון את המאור הגדול ואת המאור הקטן, ואינון גוף וברית, שמו ולקבליהו חמה ולבנה, דאינון לקבל אימא עלאה ותתאה.

והנה אופן אחד בארץ אצל החיות (יחזקאל א טו), דא נקודה דתחות סגו"ל נקודה חיר"ק דלתתא, אצל החיות שמו דאינון צר"י, את שני המאורות הגדולים.

וכן איהו בתוך האופנים ששור"ק, אופן חד לעילא ואופן חד לתתא, ואיהו עמודא דאמצעיתא בינייהו, שנהנה אופן אחד בארץ דא חירק דאיהו לתתא, שכל ניצוץ איהו י', וכל רקיע ו'.

[תיקוני זוהר – דף מז ע"ב]

שנהנה ש"א איהו דינא, קמ"ץ רחמי, שמואלא וימינא, שדמתמן אורייתא אתייהיב דאיהו עמודא (דף טז ע"ב) דאמצעיתא, ובזמנא דאינון שב"א קמ"ץ חל"ם, איהו רמוז פי בי חש"ק ואפליטהו, רק שנה באבותיה חש"ק י'.

שנומסטרך דא דאיהו יו"י דסליק יהו"ה, הנה קודשא ברין הוא ושמיה לחד בכתרא, קדם דאתברי עלמא, עד דסליק במחשבתיה למברי אדם, שידאיהי שני"ה ברישא דא, תגא לעילא, ולתתא נקודה, ובנקודי דאתון שניאשתמודעאן כל ספירן, שדחשע נקודי אינון, ובהון י"ד ניצוצין, ועליהו אתמר (שמות יד כח) ובני ישראל יוצאים ספ"ד רמה, ואינון לקבל פרקין דה' אצבען דאינון י"ד, ותריין רקיעין תמן, חד מן קמ"ץ וחד מן פת"ח, לקבל תריין קני דרועי, וכל ניצוץ שביאיהו פרק, ואיהו שג"מדה, ורקיע שס"אמה, שס"קנה, וקו המדה.

ביאור הגר"א

שורק באמצעיתא. יהוד עם ת"ת בסוד פרכוף וזהו (ברכות סא ע"א) חד אמר פרכוף וחד אמר כו':

שמו קולא באמצעיתא. והיא אינה מגעת אלף עד הת"ת וזהו מאחוריו בסוד ד', דלת כנ"ל וזהו קוץ שאחורי הד':

שמו וכלא חד. רואה לומר הכל במלכות זה שאומר אני שהוא מלכות שנקראת אני, ראשון על גבי הוא"ו, ואני כו' ומבלעדי אין אלפים –

מלכות, והן מרמזין על היה והוא ויהיה, זה שאומר ומבלעדי, רואה לומר עכשיו:

שמה ולהבלייהו חמה כו'. כשמלכות למטה:

שמה דאינון ירי את כו'. רואה לומר החיות הן חמה ולבנה. למעלה, בסוד ירי כמו שאומר לעיל את שני כו' ואינון שוין ות"ת הוא תחתם

וזהו סגול:

ש"ן שורק אופן כו'. רואה לומר שורק – ג' נקודות. ומלכות – למטה ות"ת בינה לאימא עילאה:

ש"ח והנה אופן כו'. רואה לומר מלכות למטה:

ש"ב כל ניצוץ כו'. מפרש מה שאמר לעיל דאיהו נקודה ברשות בעלה כו' נקודין אינון דכר כו':

ש"ג יהו"ה כו' שצא איהו כו'. עכשיו מפרש נקודה של השם. ונקוד שצא ב' וקמץ ב' כמו שאומר בזוהר דרוחא דשמאלא בספירה ימינא

וכן להיפך:

ש"ד דמתמן אורייתא כו'. רואה לומר לכך הן שצא וקמץ קודם לו' של השם, שמשם איהו כו', והניקוד הוא בניקוד כבאות, זה שאומר

ובזמנא דאינון כו' רואה לומר שהן חג"ת ביחוד:

ש"ה באבותיה חש"ק. רואה לומר חג"ת, ג' אצבעו, וה' אחרונה בלי ניקוד דמלכות אין זה נקודה כידוע והיא מקבלת מכולם:

ש"ו מסטרא דא' כו'. רואה לומר דא' הוא כתר, וא' מרמז על היחוד והוא גימט' הוי' כמו שמפרש והולך זה שאומר היה הקב"ה לחד

רואה לומר בלא אדם שהוא מחכמה ולמטה זה שאומר (פרקי ר' אליעזר ריש פרק ג') קודם שנברא העולם, רואה לומר מחכמה ולמטה,

היה הוא ושמו אחד, ורואה לומר דשם הוי"ה היה נכלל בצאות אל"ף עד שנברא מחכמה ולמטה, התחיל השם להתפשט, יו"ד – בחכמה, ה'

– צבינה כו' כידוע וזהו כתר, שהוא שורק הספירות של השם בצאות אלף:

ש"ז דאיהו יוד כו'. רואה לפרש כאן האידך כל הספירות, לעפ"י שהן מפורשין בהוי"ה, נכללין בצלף ולכן כתר שרשם ולכן נקראים כל התשע

ספירות בשם אדם דהוא א':

ש"ח יו"ד ברישא כו'. רואה לומר חו"צ נכללין ב', כנ"ל, ו' באמצע – ו"ה, יו"ד למטה – מלכות. וכאן רמוז כל הספירות בצאות אלף ועכשיו

מפרש האידך רמוזין בנקודות זה שאומר ובנקודי כו':

ש"ט אשתמודעאן כו'. רואה לומר שמהם אנו יודעים דתשע ספירות הן:

ש"ס תשע כו'. וכן בא' תשע ספירות כנ"ל:

ש"ס"א ביד רמה. רואה לומר מסטרא דת"ת שכולל הכל:

ש"ס"ב איהו פרק. הנזכר כאן:

ש"ס"ג מזה. הנ"ל:

טעמי אינון מן כתרא, ואינון ברישא דעמודא דאמצעייתא, נקודין מן מוחא, ואינון ברכאן על רישא דצדיק, כמה דאת אמר (משלי י ו) ברכות לראש צדיק, שטויאנון תלת טפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה, אתוון מסטרא דאימא עלאה, שטויכלהו אתכלילן במלכותא, ונקודי לאתוון כנשמתא לגופא, דגופא איהו כסוס לרוכב, ואתוון אינון פתיחין לנקודי לקבלא לון, שטויצלעיהו אתמר (יחזקאל א יא) וכנפיהם פרודות מלמעלה, לקבלא עליהו נקודי, ונקודי בכל אתר שטבת קול.

שטעמי אינון מאני קרבא, שטראפה איהו לעילא מאתוון, ועליה אתמר (שם כב) ודמות על ראשי החיה רקיע, כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה, נטוי דא איהו רפה, נטוי על ראשי חיון, שטויאנון יהוה ארבע אתוון ודאי, דג"ש איהו מלגאו דאתוון, כגוונא דא יהוה, רפה מלבר שטויכגוונא דא יהוה, ואינון כמתג ורסן לאותיות, ובהון והחיות רצוא ושוב, שטוירצוא בדג"ש, ושוב ברפה.

תקונא שתיתאה

בראשית, קם רבי שמעון, (פתח) ואמר לאליהו, אליהו באומאה עלך שטויבמלכות קדישא, שטויאיהו נפילא בגלותא, שטויול רשותא דלא תזוז מינן, דהא שכינתא וחילהא שטוינטרין לך, שטוימלאכי השרת דאתמר בהון (ישעיהו לג ז) הן אראלם צעקו שטויחוצה, לבר מהיכלין, לא אית מאן דמקבל צלותין דישראל, שטויכמה

ביאור הגר"א

פסד אמה וקו המדה. גם כן למעלה פס:

פסה וקנה. הנזכר כאן:

פסו ואינון ג' טיפין. ג' אותיות יה"ו:

פסז וכלהו אחללין במלכות. רואה לומר: אתוון נקודין וטעמים:

פסח ועלייהו אתמר וכנפיהם. כמו שאומר בתקוני זוהר חדש שד' גדין הן ד' אותיות אדניי – במלכות, ושם אותיות מלד ענמה של מלכות מאימא עילאה:

פסט בת קול. רואה לומר נקודות, במלכות, הוא מחכמה כנ"ל שנקראת קול ועליה נאמר נקודה ביהכילה:

פט טעמי אינון מאני קרבא. כמו שאומר לקמן בתקוני זוהר חדש, פתח ואמר זרקא כו', והוא במלכות מסטרא דכתר, דכד סלקא לשם אתמר עלה עד די התגזר כו' ומחת ללמא כו' כנ"ל וללמא הוא אדם בליעל כידוע:

פטז רפה איהו כו'. שבימים קדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות והשמיטוהו אחרונים שמן העדר הדגש ניכר:

פטח דאינון יהוה ד' אתוון וודאי. רואה לומר דהחיות הן ד' אותיות הוי"ה כמו שאומר לעיל בהקדמה, ורפה שעל גבי הוי"ה הוא רקיע בדמות ודאי:

פטט כגוונא דא יהוה ואינון כמתג כו'. רואה לומר כמתג שעל גבי הסוס כן הוא רפה והוא כדמות ודאי כמו מתג ו'. וכמו רסן שבתוך הפה של הסוס כן הוא דגש שהאותיות הן כסוס לרוכב כנ"ל. והן בחיות – מט"ט, שבהיותו על גביהן בסוד מטטרו"ן אז הוא בסוד מתג והוא רקיע שעל גבי החיות כידוע שהוא לדיק דלתתא, רקיע כמו שאומר לעיל בהקדמה דף ע"א, ובהיותו בתוך החיות בסוד נוריאל ארגמן"ן אז הוא דגש והוא מה שנאמר היא מתהלכת בין החיות שאמר לעיל נקודה שבתוך ה' כי החיות הן במלכות כמו שאמר לעיל בתקון א'. ובהיותו על גביהן אז הוא בסוד יסוד, רקיע, ובהיותו בתוכה אז הוא בנוקבא, מלכות. וזה שאומר היא מתהלכת כו' ועל ידה מתנהגים החיות כידוע וזהו כמתג ורסן לאותיות שהן החיות:

פטז רואה בדגש ושוב ברפה. רואה לומר דגש נחטפין האותיות, אות שלפני הדגש עם האות הדגושה כידוע מה שאין כן ברפה שהאות שלפניה נמשכת וזהו ושוב. וכן בחיות, בהיותו בתוכם הן רצין על ידו להשיג למעלה, מה שאין כן בהיותו על גביהן שאז ושוב. וזה שאומר לקמן רואה – בנוריאל, ושוב – במטטרו"ן. כי רואה גימטריה נוריאל, ושוב גימטריה מטטרו"ן וכל זה כנ"ל:

פטח תיקון ו'. במלכות קדישא דאיהי כו'. רואה לומר לכך לא תזוז מינן כו' – להקימה:

פטז דאיהי נפילא כו'. כמו שכתוב (עמוס ט יא) סכת דוד הנופלת:

פטז טול רשותא. מקב"ה:

פטח נטרין לך. על ביאתך כמו שכתוב (מלאכי ג כג) הנה אנכי שולח לכם כו':

פטט מלאכי השרת. מפרש שאמר לעיל וחילהא, מפרש מי הם. ואמר מלאכי השרת כו' כמה כפריין כו':

פס חוצה לבר מהיכלין לא אית כו'. שהתפלה נכנסת להיכלין כידוע:

פסח כמה כפריין כו'. רואה לומר ישראל:

צפּרין מצפּצפּין בצלּותין שפּלגבי אמהון, שפּדאיןון מקננן על ארעא, דנטרין לך, וכלהו אתקריאו צפּרים, על שם קן צפּור שפּדאיהי אימא קדישא, דאתמר בה (דברים כב ו) כי יקרא קן צפּור לפניך, ועלה אתמר (תהלים פד ד) גם צפּור מצאָה בית, שפּדא ב' מבראשית, דאתמר בה (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית, ודרור קן לה דא אימא עלאָה יובל, דאתמר בה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ, בזמנא דצפּור מצאָה בית דאיהי בי מקדשא, ואתבניאת ואתתקנת, מיד דרור דאיהי שכּינתא עלאָה, אשכּחת קן לה לעילא.

ומיד אשר שתה אפרוחיה, אלין שית בנין דילה, שית ספירן, שפּדאיןון ששת ימי המעשה, כלהו פרחין לגבה, בכמה חגין וזמנין ויומין טבין, שפּדאפּרוחים דאיןון ישראל לתתא, כלהו פרחין עמה בגלותא, ובזמנא דאנן ביצים, דלית לון גרפין בפּקודין דעשה לפרחא, שפּדאתמר בה לא תקח האם על הבנים. [תיקוני זוהר – דף יז ע"א]

שפּטאי הכי מאי כי יקרא קן, שפּאלא בזמנא שפּדלית לה לשכּינתא אתר לשריא תמן בקביעו, איהי אָזלת במקרה, ודא איהו כל שפּבהקובע מקום לתפלתו וכו', כמה דנשמתי עבדין, הכי שריא שכּינתא (דף יז ע"א) עמהון, נשמתא דאיהי קבועה בצלותא או באורייתא איהי אתר קבוע לשריא בה שכּינתא, אכל נשמתא דלית לה קביעו בצלותא או באורייתא, אלא אי אודמנת לה במקרה, הכי איהי שריא עלה במקרה, ודא איהו כי יקרא קן צפּור לפניך וגו'.

אדודאי נשמתא איהי קן צפּור, וגופא קן דנשמתא, יוכן נשמתי דאיןון עולימאן דילה, דאתקריאו בתולות אחריה רעותיה, יתבין בגופין דאיןון קן דלהון בארח מקרה, יבזמנא דלאו אינן קבועין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ידא איהו כי יקרא קן צפּור לפניך.

הועוד קן צפּור לעילא, איהו כרסיא, יקן דילה לתתא מטטרוין, ועליה אתמר (במדבר יד יח) ונקה לא נקה, דתמן קן, ואיהו קנא ונקם, בזמנא דלא אשכּחת קינא לשרייא, יבדרך, דא דאתמר בה (יהושע ה ד)

ביאור הגר"א

^{פפ} לנבי אמהו. מלכות:

^{פפ} דאיןון מקננו על ארעא. רואה לומר דכתיב קן צפּור כו' על הארץ, והן ישראל ואמם של צפּרין – מלכות:

^{פפ} דאיהי אימא כו'. מלכות:

^{פפ} ודא ב' כו'. רואה לומר שהיא נקראת בזמן דהיא איתבני והיא על מקומה בבית המקדש:

^{פפ} דאיןון ששת ימי המעשה. רואה לומר דששת ימי המעשה הן סגורין, ובחגין וזמנין מתפתחין, כמו שאומר לקמן, והן נקראין ששת ימי המעשה, והן כל המועדים, שבת ושלשה חגים וראש השנה ויום הכפורים, כמו שאומר בזוהר חדש דף כ"ז, וזה שאומר חגין וזמנין ויומין טבין, ואמר כולהו פרחין לגבה שאז אתוסף בהו עדונין ותפוקין כמו שאומר בזוהר חדש שם, והכל ע"י הקרבנות המוספים כמו שאומר שם, וזהו אשר שתי אפרוחיה את מזבחותיך כו', וזה שאומר כאן כולהו פרחין כו':

^{פפ} ואפרוחין דאיןון ישראל כו'. חוזר לענין ראשון לפרש הפסוק כי יקרא כו' שאמר דקן צפּור איהי מלכות, וצפּרים שלה הן ישראל, ומפרש כאן מה שכתוב אפרוחים או ציאים:

^{פפ} אתמר בה לא כו'. רואה לומר לא שריא עליהון:

^{פפ} א"ה מאי כי יקרא. רואה לומר מאחר דקאי על השכינה:

^{פפ} אלא בזמנא כו'. רואה לומר אז שלה השלח:

^{פפ} דל"ל לשכינתא אתר. רואה לומר נשמתא בקביעות:

^{פפ} הקובע מקום לתפלתו. רואה לומר שקובע הנשמה שלו לשכינה שנקראת תפלה ולכך אויביו נופלין תחתיו שהן היצר הרע וחיילותיו כמו שאומר לעיל שאז והזר הקרב יומת:

^פ דודאי נשמתא איהי קן צפּור וגופא כו'. ורואה לומר דשכינה אתקריא צפּור, והוא ליה למימר כי יקרא צפּור, ואמר דנשמתא היא קן צפּור שהיא גם כן במקרה כמו שפרש והולך:

^פ וכן נשמתי כו' דאתקריאו בתולות אחריה כו'. רואה לומר שהולכין אחריה, ולכך יתבין בגופא כו':

^פ בזמנא דלאו אינן כו'. רואה לומר דכי יקרא קאי גם הגוף ונשמה בזמנא דגופא לאו קבוע בבתי כנסיות כו'. וזה שאומר לעיל דגופא קן לנשמתא:

^פ ודא איהו כו' לפניך. קא דייק מלת לפניך:

^פ ועוד קן צפּור כו'. רואה לומר כמו למטה הנשמה קן לשכינה וגוף – לנשמה, כן לעילא כרסייא – לשכינה ומט"ט – לכסא. וזה שאומר קן צפּור לעילא כרסייא לפי שרואה לומר אלא מט"ט – לתתא. והכסא דוגמת הנשמה שצאה משם:

מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים, "ועוד בדרך, דא קבורת רחל, "דאיהי בפרשת אורחין, ועלה אתמר (ירמיהו ט א) "מי יתנני במדבר מלון ארחים, ואינון תרין משיחין, דמתמן קא עברין כד אתאן למפרק לישראל מיצר הרע וחילוי.

בכל עץ "דא איהו עץ החיים, דאתמר ביה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, "ועליה אתמר (דברים כ ט) כי האדם עץ השדה, ועוד בכל עץ דא צדיק דאתמר ביה (בראשית א יא) עץ פרי עשה פרי למינו, ודא יום השבת דתמן זוגא דשכינתא עם קודשא בריך הוא, ותמן אית לה נייחא, ועליה אתמר (תהלים א ג) והיה כעץ שתול יעל פלגי מים אשר פרו יתן בעתו, "דא עתו דצדיק "דאיהי ליל שבת, "דצדיק מגיה פרחין נשמתין חדתין בישראל ערב שבת "דאתקריאו פנים חדשות.

"אפרוחים אלין תלמידי חכמים, "דבגינהון שריא שכינתא על ישראל, או ביצים אלין אינון תינוקות של בית רבן, דבגינהון שריא שכינתא על ישראל, "ואלין אינון מארי מקרא, "ובזמנא דאינון עסקין באורייתא ובמצוה דאנון קודשא בריך הוא ושכינתא, וגרמי לחברא לון פחדא, ירתין מתמן נשמתין, ואתקריאו בנים דקודשא בריך הוא, בגין דמארי מקרא ומארי משנה אינון מגדפין דילה, ובגין דא והאם רבצת על האפרוחים

ביאור הגר"א

¹ וקו דילה. רוצה לומר של הכסא, הוא מט"ט שהוא דוגמת הגוף לנשמה, כן הוא – גוף לכסא, וכמו אם אין שכינה שורה בנשמה אין הנשמה שורה בגוף, כן אם אין שכינה שורה בכסא אז אין כסא שורה בו, וע"י הכסא שורה בו השכינה במט"ט כמו ע"י הנשמה שורה השכינה בגוף ולכן נקרא מט"ט – גוף דשכינתא כמו שאומר לעיל בהקדמה:

^א ועליה אתמר. רוצה לומר על מט"ט:

^ב ונקא לא ינקה. דכתיב כי לא ישא לפשעכם:

^ג דתמן קו. רוצה לומר במלת ונקא ינקה – אותיות קו בהם, ומציא ראייה שהוא נקרא קו:

^ד ואיהו קנא ונוקם. כנ"ל כי לא ישא כו' ורוצה לומר במלת קנא ונוקם גם כן אותיות קו:

^ה בזמנא דלא אשכחא. רוצה לומר השכינה כנ"ל דכתיב כי יקרא – במקרה. והענין כמו שאומר בזוהר דמט"ט אתבני בשמא קדישא ע"י מעשה הדליקים וזה בזמנא כו' וקו אפור דקרא נתפרש בשני פנים, למעלה ולמטה. למעלה – בכסא, ולמטה – במטרו"ן. וזה שאומר לעילא כו'. לחתא מט"ט:

^ו בדרך דא כו'. רוצה לומר שמלכות נקראת דרך כמו שכתוב מתו במדבר בדרך רוצה לומר שע"י הדרך מתו שהוליו דבת הארץ – מלכות וכן קבורת רחל כמו שפרש והולך, ורוצה לומר בזמן שאין הדליקים בדור ואין מולאה מקום לנוח אז היא שורה על הדליקים ישיני עפר וזה שאומר מתו במדבר בדרך רוצה לומר ששם שורה:

^ז ועוד בדרך כו'. רוצה לומר ששם עיקר שרייתה כידוע:

^ח דאיהי פפרשת אורחין כו'. רוצה לומר בדרך ורוצה לומר שלכך נאמר מלון אורחים כמו שפרש והולך ועלה אתמר כו':

^ט מי יתנני כו'. רוצה לומר שתשרה שם ולא על ישראל מחמת עונותיהם שנסתלקה מהם כמו שכתוב ואלכה אל מקומי כו':

^י מלון אורחים. לפי פשוטו רוצה לומר בגלות שהוא מלון אכל מפרש לקמן שהאורחים לנים שם וזה שאומר ואינון שני משיחים כו':

^{יא} דא איהו עץ החיים. רוצה לומר עמודא דאמצעייתא ורוצה לומר בזמן שמואלה תלמיד חכם למטה אז לה נייחא בעץ החיים:

^{יב} ועליה אתמר כי כו'. כמו שאומר בזוהר בזמן שהאדם הוא עץ השדה שהוא תלמיד חכם – ממנו תאכל כו' וכן בעמודא דאמצעייתא שנקרא אדם – הוא עץ השדה דלעילא:

^{יג} על פלגי מים. הן מ"ד מ"ג כמו שאומר להלן:

^{יד} דא עתו לדליק. רוצה לומר מלכות נקרא עת כידוע והיא עת של כליק שיש כמה עתים כידוע:

^{טו} דאיהי ל"ש. רוצה לומר מלכות ואז הוא זיווגא דשכינתא וזהו עתו כו':

^{טז} לדליק מיניה כו'. רוצה לומר לכך נאמר פרו יתן כו':

^{טז} דאתקריאו פנים חדשות. כמו שאמרו (טושו"ע אבה"ע סב ח) שבת הוא פנים חדשות אכל ז' ברכות לחתן ורוצה לומר זהו פרו יתן כו' שכל פעם פרחין מיניה נשמתין חדתין כו':

^{יז} אפרוחים כו'. הולך ומפרש הקרא:

^{יח} דבגינהון שריא כו'. רוצה לומר לכך כתיב והאם רובצת כו':

^{יט} ואילין אינון כו'. רוצה לומר בינים וכן הם תינוקות שגם הם מארי מקרא כידוע:

^כ ובזמנא דאינון כו'. רוצה לתרץ, מה שהתחיל הקרא באפרוחים ובינים, ואמר לא תקח כו' הבנים, ואמר בזמנא כו' ירתין נשמתין ועסקין בקבלה, ואז נקראו בנים, ואז לא תקח, כמו שפרש והולך:

או על הביצים, איהי רביעא עלייהו בארבע גרפין דילה, דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבע כנפים, כיינוקין אנפי זוטרי, כיינוקין אנפי ארבע אנפין לכל חד וחד, ובהון אימא רביעא עלייהו, וזמנין איהי עלייהו, וזמנין אסתלקת מנייהו, אכל בנין דאינון מן מעוי, דאתמר בהון (ירמיהו לא יט) המו מעי לו, בנין דרחימו דהמו מיעהא עלייהו ואינון מארי קבלה, אתמר בהון (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים, דאימא לא וזה מנייהו לעלם.

לדודאי קודשא בריך הוא איהו אורייתא, ושכינתא היא מצוה, זכאה מאן דמתעסק בהון ליחדא לון, וכן לזכור ושמור אינון קודשא בריך הוא ושכינתיה, זכאה איהו מאן דמיחד לון ביום שבת, דאיהו יסוד, לזכור ושמור, דאינון אבא ואימא. לזכור ושמור, אינון לקבל תפלין דרישא ו', ותפלין דידא ה', דכר ונוקבא, לזכאה איהו מאן דמיחד לון בקריאת שמע בדחילו ורחימו, לזכאה דישאל משתדלין באורייתא דכתב ובאורייתא דבעל פה, ברחימו ודחילו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ובזמנא דלא משתדלין בהון ברחימו ודחילו, אתמר בהון שלח תשלח את האם. [תיקוני זוהר – דף יז ע"ב]

בזמנא דישאל נטרין שבתא בזכור ושמור בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו פתיב בהון שלח תשלח וגומר, לטרין תרוכין, ובזמנא דישאל מיחדין לקודשא בריך הוא בתפלין דיד ובתפלין דראש בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח, ובזמנא דמקימין מצות (דף יז ע"ב) ברית מילה לזאעבין מנייהו ערלה, ועבדין פריעה, בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח את האם, לזכאה דמיחדין בזוגיהון בקדושים ושבע ברכאן, דאינון יחודא דלהון בקדושה ובברכתא, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח וכו'.

ואינון ישראל בגלותא ברשותא אחרא, דכד לא מתיחדין בזוגיהו בקדושים ושבע ברכאן, דאינון יחודא דלהון בקדושה וברכה, באתר דקדושה שריא עלייהו מסאבא, ובאתר דברכה שריא עלייהו לטותא, ובאתר דיחודא שריא עלייהו פרודא, פודא גרים גלותא לשכינתא, דאתתרכת מאתרהא ומקנהא דאיהי ירושלם, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם, תרין שלוחין שלח תשלח, חד מבית ראשון, וחד מבית שני.

ביאור הגר"א

- כ" ינוקין אנפי זוטרי כו'. רוצה לומר ד' אנפין לילה הוא על החינוקות שנקראים אנפי זוטרי שאמרו היינו כרוב כו' וזה ד' אנפין דכרוב והיא נקראת כמו שאומר בזוהר חדש דף ע"ג ע"ב ע"כ:
- כ" ואינון ד' אנפין לכל חד וחד. רוצה לומר שלכל חיה וחיה ד' אנפין. ומה שכתוב (יחזקאל י יד) פני האחד פני הכרוב, באתו פנים – ד' אנפין, וזה שאומר ובהון אימא רביעא כו':
- כ" לדתמר בהון המו מעי לו. סיפא דקרא רחם ארחמנו. וזה שאומר בנין דרחימו כו'. ורוצה לומר שהן נקראים בנים – שהן ממועים, ולכן המו כו' – שילאו משם, כמו אשה על בניה ורוצה לומר שהן מאלימות כמו שאומר לעיל ירתין מתמן נשמתי:
- כ" דולאי קב"ה כו' ושכינתיה כו'. חוזר לפרש מה שאמר למעלה ובזמנא דאינון כו':
- כ" זכור ושמור. רוצה לומר קידוש ושמירת שבת:
- כ" וברחימו ודחילו. ליראה הוא בזמנא – י' של השם, ואהבה – בלבא, ה'. ורוצה לומר לייחדא כל ד' אותיות הוי"ה שהן כל האלילות:
- כ" זכור ושמור אינון כו'. רוצה לומר בחול היחוד ע"י התפילין, ובשבת ע"י זכור ושמור:
- כ" וזכאה כו'. חוזר על זכאה דלעיל:
- כ" בזמנא דישאל כו'. חוזר למעלה לפרש הפסוק לא תקח כו':
- כ" תרין תרוכין. רוצה לומר לכך נאמר שלח תשלח, כמו שאומר לקמן חד – מבית ראשון, וחד – מבית שני, והן שתי השכינות כמו שאומר בהקדמה דף א', וכן הוא בכל המלות, ומפרש כאן משום שאמר למעלה אשר שטה שטה ימי המעשה כו', רוצה לומר בשבת אימא עילאה דכור קן לה וזהו חינו דשבתא, כמו שאומר לעיל בהקדמה ע"כ:
- כ" ואעבדן מינייהו כו'. שמולה ופריעה הן בזו"כ:
- כ" בזמנא דמיחדין כו'. רוצה לומר בכוד יב"ק כמו שאומר בהקדמה, קדושים שמקדש אותה הוא ה' של השם, וז' ברכות – י' של השם כמו שאומר שם חכמה נחית ברכה כו' ע"כ ע"כ ויחודם של חתן וכלה הן ה"ה של השם:
- כ" ודא גרים. רוצה לומר כל הגאמר למעלה:
- כ" מאתרהא ומקנהא. רוצה לומר דכור מקן לה, שלה, ואפור – מביתה כנ"ל וזה שאומר תרין שלוחין כו':

^מבְּיָמַי תִּימָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אֶתְתַרְךָ עִמִּיהָ, בְּגִין דָּא אָמַר קְרָא (משלי כו ח) כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן קִנְיָה כֵּן אִישׁ נוֹדַד מִמְקוֹמוֹ, בְּגִין לְנִטְרָא לָהּ בְּגִלּוּתָא מְרֻשׁוֹ נּוֹכְרָאָה, ^מהִדְא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְגוֹמֵר, לְאַחַר דָּא אַל אַחַר, דָּא סְמַא'ל, ^מדְּלַפְסִילִים אֲלִין מִמֶּנָּן דְּעַל שְׁבַעֲיָן אוּמִין.

וּבְגִינָהּ, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ מְלִךְ אֲסוּר בְּרֵהֻטִים, ^מאִיהוּ אֲסוּר עֲמַהוֹן בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, דְּאִינוּן פְּאָר דְּרִישָׁא, דְּתַפְלִין דְּרִישָׁא אִינוּן בְּאַתֵּר דְּרֵהֻטִי דְּמוּחָא, וְדָא אִיהוּ אֲסוּר בְּרֵהֻטִים, וְאִיהוּ חֲבוּשׁ עֲמַהוֹן בְּתַפְלִין דְּיָד בְּקֶשֶׁר שֶׁל יָד, וְדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל כד יז) פְּאָרְךָ חֲבוּשׁ עָלֶיךָ, וּבְגִין דְּאִיהוּ חֲבוּשׁ עֲמַהוֹן בְּגִלּוּתָא, אֶתְמַר בִּיה אִין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, וְשְׂכִינְתָא אִיהִי בֵית הָאֲסוּרִין דִּילִיָּהּ, בְּגִין רְחִימוּ דִּילָהּ אִיהוּ אֲסוּר בָּהּ, וְרֹזָא דְמִלָּה ^מצְרוּר הַמּוֹר דּוּדִי לִי בֵין שְׂדֵי יִלִין (שיר א יג).

וּבְגִין דָּא מֵאֵן דְּבַעֲי לְאַשְׁגָּא לְמַלְכָּא, לִית לִיהָ רְשׁוֹ לְאַשְׁגָּא לִיהָ אֲלָא בְּשְׂכִינְתָּא, הִדְא הוּא דְכְתִיב (ירמיה ט כב) אַל יִתְהַלֵּל כּוֹי פִּי אִם בְּזָאת וְגוֹמֵר, וְאַהֲרֹן כִּד עָאֵל לְקֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, בָּהּ הָוָה עָאֵל, דְכְתִיב (ויקרא טז ג) בְּזָאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, ^מדְּאִיהִי עֵת לְעֵשֶׂת לַיְיָ, ^מוּמִשָּׁה בְּגִינָהּ אֶתְקִיִּים בְּעֵלְמָא, הִדְא הוּא דְכְתִיב (דברים לג א) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר וְגוֹמֵר, וּבָהּ עֲבִיד עֲשׂוֹר מְכַתְּשִׁין לְפָרְעָה, הִדְא הוּא דְכְתִיב (שמות ט טז) וְאוֹלָם ^מבְּעֵבֹר זֹאת הַעֲמֻדָתִיךָ, וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְּהָוָה יָדַע דְּכָל רְעוּתָא דְמַלְכָּא בָּהּ, מְנִי לְבָנוּי עֲלָהּ, דְלָא יַעֲלוּן קִדְּם מַלְכָּא אֲלָא בָּהּ, וְכָל שְׂאֲלֵתִין דְּלֵהוֹן בְּצִלּוֹתִין וּבְעוֹתִין לְמַלְכָּא יְדִיהוֹן בָּהּ, הִדְא הוּא דְכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם וְגוֹמֵר, וְדוּד בְּגִין דְּהָוָה יָדַע דְּכָל רְעוּתָא וְחִילָא וְתוֹקְפָא דְמַלְכָּא בָּהּ, אָמַר (תהלים כו ג) אִם תַּחֲנֶנֶה וְגוֹמֵר, בְּזָאת אֲנִי בּוֹטֵחַ, ^מדְּאֶתְמַר עֲלָהּ (שם קג ט) וּמְלִכּוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, ^מבְּיוֹמָן דְלָא שֵׁת לְבִיָּה גַם לְזָאת, ^מעֲלִיָּה אֶתְמַר (שם צב ז) וְכִסִּיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.

וּבְגִין דָּא כִּד יִשְׂרָאֵל בְּעָאֵן בְּעוֹתִין לְמַלְכָּא, אָמַרִין לָהּ (שיר ו א) אָנָּה הִלֵּךְ דוּדִךְ, דְּאֶתְמַר בִּיה בְּרַח דּוּדִי, אָנָּה פְּנָה דוּדִךְ ^מוּנְבַקְשָׁנוּ עֲמָךְ, בְּכַמְּהָ בְּקִשׁוֹת דְּצִלּוֹתִין וּבְעוֹתִין, דְּבְגִינָךְ אִיהוּ נְחִית עֲלֵן, ^מדְּלָא זֹז מִנְנָא אֲלָא בְּגִין דְלָא נְהַגְנָא יֶקְרָא בָךְ, ^מדְּבְגִינָךְ הָוָה אָסִיר עֲמָנָא כָּל שִׁית יוֹמִין, ^מהִדְא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל מו א) יִהְיֶה סָגוֹר שִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִת יִפְתַּח וּבְיוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתַּח, דְּהִכִּי אִיהִי שְׂכִינְתָּא סְתִימָא עִמִּיהָ בְּיוֹמָא דְחוֹלָא, כְּשׁוֹשְׁנָה דְאִיהִי אֲטִימָא, וּבְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וּבְיוֹמָא דְחֲדָשָׁא וּבְיוֹמִין טְבִין אֶתְפַּתַּחְתָּ, לְקַבְּלָא רִיחִין וּבּוֹסְמִין, וְלִירְתָא נְפִשִׁין וְעוֹנְגִין לְבְנִיָּהּ.

בִּיאור הַגְרָא

^מ ואי תימא כו'. רובה לומר שלא תטעה בזה לכך אמר קרא כן איש כו' ומה שלא נכתב כאן כפסוק שלח תשלח בשביל שהוא לא שולח בעונותיו וביה בזאת אין השילוח רק שהוא עושה בשבילה ולזה אמר קרא כלפור נודדת כו' כן כו' וזה שאומר בגין לנטרא לה כו':

^מ הה"ד אני כו'. רובה לומר שאני – מלכות, הוא שמי כו':

^מ לפסילים אלין כו'. שכל אומה עובד לשקר שלה:

^מ איהו אסור כו' ואיהו חבוש כו'. ורובה לומר שזוה אין חבוש כו' מביט האסורים, שהוא חבוש ואסור:

^מ כרוך המור דודי לי. רובה לומר שהוא כרוך עמה כמו כרוך המור באלם וזהו בין שדי ילין חף כלילה שהוא הגלות:

^מ דאיהי עת כו'. רובה לומר שנאמר ואל יבוא בכל עת, רק בה, שהיא עת לעשות, שבה עשיית המצות והיקונם לה:

^מ ומשה בגינה אחקיים בעלמא. רובה לומר שמשה לא מת אלא נהיר בישראל, והכל על ידה, וזה שאומר וזאת הברכה כו' והכל ע"י שנדבק בה לפני מותו:

^מ בעבור זאת. רובה לומר שתכיר את זאת שהיא מלכה אותך:

^נ דיהוּן בה. רובה לומר שכל שאלתין יהוּן על ידה לה:

^נ דאתמר עלה ומלכותו כו'. רובה לומר לכך אם תחנה כו':

^נ ומאן דלא שת כו'. רובה לומר פרעה שכתוב ולא שת לבו גם לזאת:

^נ עליה כו'. שנאמר (שמות ט ל) טרם תיראו:

^נ ונבקשנו עמך בכמה כו'. רובה לומר שנשאל בקשות על ידך ונהיה עמך ואז ונבקשנו וזה שאומר דבגינך איהו כו':

^נ דלא זז מננא אללא כו'. וזהו היפה בנשים:

^נ דבגינך הוה אסיר כו'. רובה לומר דהשכינה היתה תמיד עם ישראל והקב"ה על ידה היה עם ישראל ובזמן הזיווג אינו אסור אלא בזמן שאינו זיווג שאז הוא עמנו בשביל השכינה:

^נ הה"ד יהיה כו'. רובה לומר דכתיב השער הזה יהיה סגור והוא מלכות שנקראת שער ובה סגור כו' כי ה' אלקי ישראל כו' סגור עם זה שאומר דהכי איהו כו':

^מ וי' לון לבני נשא, דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה, איהי ^נ תליא בידיהון, דחמשין תרעין דחירו עמה, לקבל חמשין זמנין דאדכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא (שמות ב יב) ויפן כ"ה וכ"ה, באלין חמשין אתון (דף יח ע"א) דמיחדין ליה בכל יומא פעמים שמע ישראל, דאית בהון כ"ה וכ"ה אתון, וירא כי אין איש דאתער לה בגויהו.

ואיהי משגיח מן החלונות, דאתמר בהון (מלאכי א ט) חלו נא פני אל ויחננו, ^ס לההוא דאתמר בה (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה, דאסותא בידיה, ^פ דאיהו יד פשוטה לקבל שבבים, (שמות ב יב) וירא כי אין איש, ^{סו} ואיהי (שופטים ה כח) ^ט בעד החלון נשקפה, ותיבב ^{טו} בתרועה ^{טז} דאיהי יבבא, ^{טז} דאתמר בה (בראשית ח ו) ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה, ודא יום הכפורים דתיבת נח היא אימא עלאה, חלון דילה הוא עמודא דאמצעיתא, ^{טז} דביה אור, ותורה אור, ^{טז} ואיהו אור הגנוז.

^{טז} ויפן כה וכה, מציין מן התרכים, אלו עשרת ימי תשובה, וירא כי אין איש, ועוד משגיח מן החלונות אליו חלונות דבי כנישתא, ^{טז} דאבהו ובנין אינון בבית הכנסת אסירן, ואיהו בכל יומא אשגחותיה עליהו, ויהיב לון מזונא.

ויפן כה וכה, אם אית מאן דיתער בתיובתא לתברא בית אסורין דלהון, הדא הוא דכתיב (ישעיה מט ט) לאמר לאסורים צאו, ולאשר בחשך הגלו, ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אלא איש לדרכו פנו, בעסקין דלהון, באורחין דלהון, איש לבצעו מקצהו, בבצעה דהאי עלמא, לירתא האי עלמא, ולא אינון מסטרא דאלין ^{טז} דאתמר בהון (שמות יח כא), אנשי חיל, יראי אלהים, אנשי אמת, ^{טז} שנאי בצע, אלא בלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי כפלים, הב לנא ^{טז} מזונא, וסליחה וכפרה וחי, כתבנו לחיים, ^{טז} ואינון עזי נפש כפלים, ^{טז} דאינון אומין דעלמא דצווחי לגביה ^{טז} וילית לון בשת אנפין, דלא אית מאן דקרא ליה בתיובתא, דיחזור

ביאור הגר"א

^מ ווי לון כו'. רוצה לומר למסטר ללהון קב"ה אסיר בגלות, ללא עבד תשובה כמו שמפרש והולך:

^נ תליא בידיהון. רוצה לומר שיעשו תשובה:

^פ חלו נא. אותיות חלונא כ"מ:

^ס להוא דאתמר כו'. רוצה לומר עמודא דאמצעיתא שהוא חלון כמו שאומר לקמן, וזה שאמר: נא פני אל, שהוא עמודא דאמצעיתא, ומנלן, דכתיב אל נא רפא כו' והוא עמודא דאמצעיתא, ומנלן, ואמר: דאסותיה בידיה, דלרגיה רפאל, פני נשר:

^{סו} דאיהו יד כו'. כמו שאמר לעיל בהקדמה שהוא חולם, מוחל עונות, גימטריה כ"א עיין סם:

^{סז} ואיהו. רוצה לומר בינה:

^ט בעד החלון. עמודא דאמצעיתא:

^{טו} בתרועה. רוצה לומר שהוא עמודא דאמצעיתא. והוא ציוס הכפורים, יובל, אימא עילאה שבה היו תוקעין:

^{טז} דאיהי יבבא. רוצה לומר לכך נאמר ותיבב והיא תיבב שהיא שופר כידוע:

^{טז} דאתמר בה ויפתח כו' ודא יוה"כ. שציוס הכפורים חלונות התיבה, והוא תשובה, אימא עילאה, פתוחים. וזה שאומר מקץ ארבעים יום שהם מ' יום הידועים מר"ח אלול:

^{טז} דביה אור. רוצה לומר שחלון – אור, ותורה שהוא עמודא דאמצעיתא נקרא אור כמו שכתוב ותורה אור לפיכך נקרא חלון וזה שאומר ותורה אור והענין כי היא מתפשטת עד הוד ובעמודא דאמצעיתא הוא חלון שלה:

^{טז} ואיהו אור כו'. רוצה לומר עמודא דאמצעיתא:

^{טז} ויפן כה וכה. קאי אלמעלה, משגיח מן החלונות, ויפן כה וכה. ורוצה לומר מן החלון שהוא רחב שייך ויפן כה וכה, מן החרכים שהוא כר כמו שכתוב מציין מן החרכים שם וירא כי כו', וזה שאומר מציין מן כו' וירא כו', והענין כמו שאומר שציוס הכפורים משגיח בהשגחה מן החלונות של הג' שערים פתוחים ובהו כ"ה כ"ה, ובעשית מציין כו':

^{טז} דאבא ובניו כו'. רוצה לומר הקב"ה וישראל אסירין צבית הכנסת שהיא שכינה. שעל ידה הקב"ה אסיר בישראל בגלות:

^{טז} דאתמר בהון אנשי כו'. ד' מדרגות נגד ד' אותיות הוי"ה כידוע:

^{טז} שונאי בצע. היפך אנשים ללעיל:

^{טז} מזונא כו'. גם כן ד' מדרגות נגדם:

^{טז} ואינון עזי כו'. רוצה לומר שנאמר (ישעיהו נו יא) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה, שאינון שבעים בצלעה דהאי עלמא:

^{טז} דאינון כו'. רוצה לומר העזים הן פלחי כוכביא והם נדמו להם:

שְׂכִינְתִּיהָ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי מְרַחֵקָא מִנְיָה, לְמַהֲדֵר לְגַבְיָהּ, וְאִדְמֵינן לְכָל־בַּיִם, ^טדְּאִתְמַר בְּהוּן (תהלים קו לה) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם, וְאִינוּן עָרְב רַב, דְּכָל חֲסֵד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִיהוּ עַבְדִּין.

וְעוֹד אִינוּן שְׂאֵלִין מְזוֹנָא וְכְסוּיָא וְעוֹנָה, דְּאִיהִי עוֹנַת זְוֹגְיָהּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות כא ו) שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע, וְלֹא אֵית מָאן דְּשְׂאֵיל ^אמְזוֹנָא דְּאִיהִי תוֹרָה, ^בשְׂאֵרָה דְּשְׂכִינְתָּא, וְאִיהִי אִמָּא עֲלָאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ, כְּסוּתָהּ דָּא כְּסוּיָא דְּצִיִּצִית, ^גוְעֵטִיפוּ דִּילָהּ בְּתַפְלִין דִּיד, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קב א) ^דתִּפְלָהּ לְעֵנִי כִי יֵעֲטֹף, וְעוֹנָתָה ^הדָּא קְרִיַּאת שְׁמַע בְּעוֹנָתָה, דָּאִם שְׁלֵשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ לְשְׂכִינְתָּא, וְיִצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף (שמות כא יא), לִית לִיהּ כְּסוּפָא מִן שְׂכִינְתָּא, חֲצִיף אִיהוּ, וְעוֹד אִין כְּסָף לֹא יִהְיֶה לִיהּ כְּסוּפָא לְעֲלָמָא דְּאִתִּי.

^ווְהֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֲלֵל פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ עִם גְּבֵר (איוב לג כט), ^זוְיִבְגִין דָּא כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדְּהָ, דָּא גְּלַגּוּלָא קְדָמָאָה, ^חהִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ, דָּא גְּלַגּוּלָא תְּנַיִנָא, ^טבְּמָה יִשְׁכַּב, דָּא גְּלַגּוּלָא תְּלִיתָאָה, ^יוְאֵלִין אִינוּן תְּלַת לְבוּשֵׁין, דְּתַלְת כְּסוּיִין, דְּתַלְת גְּוֹנִין דְּעִינָא, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין לְבַת עֵין, דְּאִיהִי נְשִׁמְתָּא.

וְבֵאלִין תְּלַת אִתְמַר (שמות כג יז) ^אשְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים בְּשָׁנָה ^ביִירָאָה ^גכָּל זְכוּרָךְ, וְלִקְבַל תְּלַת זְמַנִּין אִינוּן ^דתְּלַת גְּוֹנִין דְּשִׁרְגָא, דְּאִתְמַר בְּהוּן (שם ג ב) וַיִּרְא מִלְּאֵךְ יְיָ אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, הָא גְּוֹן חַד, וַיִּרְא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ גְּוֹן תְּנַיִנָא, וַיִּאמֶר מִשֶּׁה אִסוּרָה נָא וְאִרְאָה אֶת הַמְּרָאָה הַגְּדוֹל הַזֶּה מִדּוּעַ כּוֹ הָא גְּוֹן תְּלַתָּא, וְאִינוּן לְקַבַּל שְׁלִשָּׁה גְּוֹנִין דְּעִינָא, ^הבְּלִבַּת אֵשׁ דָּא בַת עֵין, בְּהִיּוּא זְמַנָּא דִּיהוּן נְהִירִין תְּלַת גְּוֹנִין דְּעִינָא, דְּאִינוּן לְקַבַּל

בִּיאור הגר"א

^ט לְכוּחֵי כּוֹ. רוּחָה לומר אוּתוּן יִשְׂרָאֵל:

^ט וְלִית לָהּ בְּשַׁת אֲנַפִּין לֹלָא כּוֹ. רוּחָה לומר לְכך נִקְרָאוּ עוֹזי נַפְשׁ:

^ט דְּאִתְמַר בְּהוּן וַיִּתְעַרְבוּ כּוֹ. רִאִיה שְׁהוּן נִדְמוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים:

^ז וְאִינוּן עָרְב כּוֹ. רוּחָה לומר מִלְשׁוֹן וַיִּתְעַרְבוּ כּוֹ וְרוּחָה לומר שְׁנַמְתָּן מִעָרְב רַב שְׁהוּם שְׁחֵלוּ בְּשַׁר (בְּמַדְבַּר יא יג) תְּנֵה לִנוּ בְּשַׁר וְנֹאכְלָהּ, בְּלַעֲיִן דְּהֵאִי עֲלָמָא שְׁעִלְיָהּ נִחְמַר (וְשַׁעֲיָהּ מ ו) כֹּל הַבָּשָׂר חָזִיר וְכֹל חֲסֵדוֹ כּוֹ כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ דְּכָל חֲסֵד כּוֹ:

^ח מְזוֹנָא דְּאִיהוּ תּוֹרָה. שְׂאֵרָה (מְשַׁלִּי ט ה) לְכוּ לְחַמוּ כּוֹ:

^ט שְׂאֵרָה כּוֹ. מְזוֹנָת שֶׁל הַשְּׂכִינָה שְׁהִיא זְוֹגָל דְּקַבְ"ה וְעֵלָה אִתְמַר שְׂאֵרָה כּוֹ, שְׂאֵרִיךְ כֹּל אֲדָם לְעִשׂוֹת בְּכָל יוֹם ג' דְּכָרִים שְׁלָה כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ זֶה שְׂכִינְתָּא (שְׁמוֹת כֹּא ו) לֹא יִגְרַע, זֶה שְׂאֵרִיךְ לְשִׁאֵל:

^ט וְעֵטִיפוּ דִּילָהּ בְּתַפְלִין דִּיד. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^ט תְּפִלָּה. רוּחָה לומר תְּפִלִּין:

^ט לְעֵנִי. רוּחָה לומר מִלְכוּת, יד כְּהַה, כִּי יַעֲטוּף. הִיא שְׂאֵרָה עֵטִיפָה בְּתַפְלִין, זֶה כְּסוּתָהּ וְהוּא מְסַטְרָא דִּילָהּ וְכֵן לִיֵּאִית כְּמוֹ שְׂאֵרָה לְהֵן וְהוּן בְּחֲסֵד כְּסֹא:

^ט דָּא ק"ש בְּעוֹנָתָהּ. וְהוּא בְּת"ת כִּידוּעַ, וַיְחוּדָא – זֶה עוֹנָתָהּ:

^ט וְהוּן כֹּל אֱלֹהִים. רוּחָה לומר אֱלֹהִים הַנִּלְכָּד, שְׁלֵשׁ אֱלֹהִים. וְלִכְךָ, פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ, שְׁהוּן נִרְ"ן הַבָּאִים בְּג' גְּלַגּוּלִים כְּמוֹ שְׂאֵרָה לְקַמּוּ, שְׁהוּן מְצִינָה תְּפִלָּתָהּ וּמִלְכוּתָהּ, לְתַקּוּן ג' דְּכָרִים הַנִּלְכָּד שְׂאֵרָה כֹּאן, שְׁנַיִם מֵהֶם בָּאִים בְּג' גְּלַגּוּלִים וְהוּן: לְבוּשׁ הַנַּפֵּשׁ מְצִינָהּ וְהוּא כְּנֵגֵד לִיֵּאִית שְׁהוּא בְּכִסָּא כְּנ"ל, וְנַפְשׁ נִגְד תְּפִלִּין שֶׁל יד, וְרוּחַ נִגְד קְרִיַּאת שְׁמַע. זֶה שְׂאֵרָה פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ:

^ט וְבִגְדֵי כִי כּוֹ. רוּחָה לומר כְּסוּיָא לִיֵּאִית:

^ט הִיא שְׁמֵלְתוֹ כּוֹ. עֵטִיפָה תְּפִלִּין וְהִיא עוֹרוֹ:

^ט בְּמָה יִשְׁכַּב כּוֹ. קְרִיַּאת שְׁמַע שְׂאֵרָה (בְּמַדְבַּר כד ט) כְּרַע שְׁכַב כּוֹ:

^ט וְאֵלִין כּוֹ. רוּחָה לומר תְּלַת לְבוּשֵׁין הַנִּלְכָּד הֵן תְּלַת כְּסוּיִין כּוֹ:

^ט שְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים. הֵן פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ הַנִּלְכָּד:

^ט יִרְאָה. שְׁהוּן ג' גְּוֹנִין דְּעִינָא:

^ט כֹּל זְכוּרָךְ. הִיא הַנְּשָׁמָה שְׁהִיא דְּכוּרָא לְגַבְיָהּ כִּידוּעַ:

^ט תְּלַת גְּוֹנִין דְּשִׁרְגָא. כְּמוֹ שְׂאֵרָה בְּזוּהַר שְׁבַר – ג' גְּוֹנִין בּו עֵינִן שֶׁם. עוֹד אֲפַשְׁר לומר, ג' הַנִּלְכָּד הֵן כְּנֵגֵד חֲגוּ"ת: כְּסוּיָא לִיֵּאִית מִימִין שְׂאֵרָה וְהוּן בְּחֲסֵד כְּנ"ל וְתַפְלִין דִּיד מְשַׁמָּל כִּידוּעַ וְקְרִיַּאת שְׁמַע בְּעוֹמָלָהּ כְּנ"ל, וְהוּן כּוֹלֵן לְבוּשֵׁין לְשִׂאֵרָה, שְׁהִיא תּוֹרָה, מְצִינָה. וְאִם שְׁלֵשׁ כּוֹ – קָאִי לִיֵּאִית וְתַפְלִין וְקְרִיַּאת שְׁמַע, זֶה יַעֲשֶׂה לָּהּ שְׁהוּן עֵשִׂית הַמְּרוֹת וְהוּן לְבוּשֵׁין לְשִׂמְחָה בְּג' גְּלַגּוּלִים, שְׁלִבּוּשֵׁי הַנְּשָׁמָה הֵן מְחַגְ"ת וְהוּן בָּאִין בְּג' גְּלַגּוּלִין עִם הַנְּשָׁמָה. וְכֹאן קוֹרָא לְכָל ג' חֲלָקֵי נִרְ"ן בְּשֵׁם נְשָׁמָה, וְלִקְמֵן מְפַרֵּשׁ, דְּנַפְשׁ – בְּגַלְגּוּל רֵאשׁוֹן כּוֹ.

וְהוּן ג' גְּוֹנִין דְּעִינָא כִּידוּעַ וְג' גְּוֹנִין דְּקַשָּׁת וְהוּא הַנְּכוּן וְעִיקַר:

^ט בְּלִבַּת אֵשׁ דָּא בַת עֵין. לְעֵיל דְּרִישׁ לְגוּון ב' מְמַלְתָּא אֵשׁ, וְכֹאן – בְּלִבַּת:

תלת גוונין דקשת, מיד וראייתה לזכר ברית עולם (בראשית ט טז), ובההוא זמנא פי עין בעין יראו בשוב יי' ציון (ישעיה נב ח).

[תיקוני זוהר – דף יח ע"ב]

^אאור דעינא הוא עמודא דאמצעייתא, בת עין ביתא דילה, ^בבההוא זמנא דיתפני עננא מן בת עינא, דאתמר בה (איכה ג מד) סכחה בענן לך וגומר, דאיהי תבלול דעינא, דא ^גרומי רבתא, (דף יח ע"ב) שכנינתא עלאה עתידה למימר לקודשא בריך הוא, קלמה תעמוד בחוץ, ואנכי פניתי הבית (בראשית כד לא), ^דאנכי דיציאת מצרים, ואף על גב דאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, דאיהי שכנינתא, דאיהי אסורה בגלותא, שכנינתא עלאה יפרוק לה, הדיא הוא דכתיב (רות ג יג) אם ^היגאלך טוב יגאל, ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי, חי יי' שכבי עד הבקר, ^ודאיהי ימינא פשוטה לקבל שבים, דלית מלתא דא תליא אלא בתיובתא, ימין עלאה דשכנינתא.

^זבההוא זמנא שכנינתא עלאה כנשר יעיר קנו (דברים לב יא), דאיהו ירושלם, ק"ן ו' ^חעל גזוליו ירחף, יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו, הדיא הוא דכתיב (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

דבזמנא דשכנינתא איהי בגלותא, דאתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח וגומר, אלא בשבת ויומין טבין, ובההוא זמנא אתיחדת עם בעלה, וכמה נפשות יתרון קא נחתין עמה, ^טלדיירא בישראל, ^ייהדיא הוא דכתיב (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה, וכלים נאים באיברים דיליה, ואשה נאה דאיהי נשמתיה, ^{יא}דבגינה שריא שכנינתא עלאה דאיהי נשמת כל חי עליה, וקודשא בריך הוא איהו שבת בחד, וינפש בחד, בשכנינתא עלאה איהו שבת עליהו, ובשכנינתא תתאה ^{יב}איהו וינפש עליהו, ויהיב לון נפשין יתרון.

דאינון בתולות אתריה רעותיה, דקא אתיין עמה, וכמה מלאכים ממנן ומשמשין דלהון קא אתיין עמהון, דאינון ^{יג}שבועין, דתליין מן זכור ושמור, ודא איהו ויכל'ו, כליל שבועין ותריין, ^{יד}ואתקריאו אלין נפשות אושפזין, בגין דלא שריין בישראל אלא ביום השבת, וכד נפיק שבת כלהו חזרין לאתריהו. ונשמתין דאינון מסטרא דשכנינתא עלאה אתקריאו אפרוחין, ונפשין מסטרא דשכנינתא תתאה אקרון ביצים, ודא איהו רזא דהפורס סכת שלום עלינו, אימא עלאה דאיהי סכת שלום דמסכך עליהו, ^{טו}וישלום

ביאור הגר"א

^א אור דעינא כו'. שהוא כולל חג"ת, שאמר לעיל נהינן תלת כו'. ורואה לומר שזה שאומר בעין יראו, שהוא יהיה צבת עין, בשבט ה' – עמודא דאמצעייתא, ליון – מלכות, וזה: עין, שהוא עמודא דאמצעייתא, בעין, רואה לומר ב' עין, כמו שאומר ביחא דיליה, והוא ב', וזה שאומר בעין, והוא מלכות, כשיהיה עין – עמודא דאמצעייתא, בעין – מלכות, אז יראה:

^ב כההוא כו' עננא כו'. שמעכב את האור ליכנס לצבת עין, כמו ענן שמעכב את האור בעולם והוא תכלול כמו שפרש והולך: ^ג רומי רבתא. שהעולם דומה לעין כמו שאומר בזוהר:

^ד תעמוד בחוץ. כמו שאומר להלן לא אבוא בעיר – ללא עאלנא בישובא:

^ה אנכי די"מ. שהיא בינה:

^ו יגאלך טוב. יסוד שהוא הקץ כמו שאומר בתקוני זוהר חדש:

^ז דאיהי ימינא כו'. רואה לומר עד הבוקר:

^ח כההוא כו'. דבינה אקרי נשר כמו שאומר להלן:

^ט על גזוליו ירחף. הן ו"ק כמו שאומר לעיל, ולמטה – ישראל:

^י ה"ד כו' לדתם. רואה לומר לשון דירה:

^{יא} דגינה. רואה לומר בשביל הנשמה שהיא מבינה:

^{יב} איהו וינפש כו'. דנפשין מסטרא דמלכות, וזה שאומר ויהיב לון כו':

^{יג} ע' דתליין כו'. שזכור ושמור הן ו"ק ומלכות, ז' ספירות, כל אחת מעשר, וכלל דילהון – תפארת ומלכות, הכי הן ע"ב:

^{יד} ואתקריאו אלין כו'. רואה לומר, דלכך הכנסת צבת הוא הכנסת אורחים, כמו שאומר בגמרא (שבת קיט ע"א) אלו מקלעו ר' יוחנן כו' וכן אמר לקמן מאן דמקבל אורחין כו':

עמה, דאתמר ביה (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום, ייבאית סופה לתתא ייכו' ה'ס דאיהו יאהדונה, סוכת שלום, ייכו'ס ת', דאיהו תפארת. בההוא זמנא יהון בנין ברשותא דקודשא בריהו, וקלא נפיק ויימא לא תקח האם על הבנים, מיד דנפיק זכור ושומר דשבת, וייתי ליליא דיומא קמא דשבתא, קלא הננינא נפיק שלח תשלח.

ותו כי יקרא קן צפור לפניך, דא סופה דאיהי אימא עלאה, ייבכל עין, הדא הוא דכתיב (ויקרא כג מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, אפרוחים אלין שבעת ימי הסכות, או ביצים דבהון עבדין ייבשבע הקפות, ורזא דמלה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא).

פרי עץ הדר אימא תתאה, ייעץ איהו לול'ב, ל'ו ל'ב נתיבות, דאיהו אתרוג, יינצריה לנענעא ביה לשית סטרין, ארבע רוחין ועילא ותתא, לאתערא עליה ו', יינתלת נענועין לכל סטרא סלקין ח'י, וצריה ארבע זמנין ח'י, חד בנטילת לולב, וחד באנא יי, תרין אחרנין בהודו לי תחלה וסוף, ובאלין נענועין אינון משפילין מעילא לתתא יילשבועין ותרין אומין, ולבתר דנצחי לון אמרי אנ'י וה'ו הושיעה נא תרין זמנין, ייבאיינון וא'ו מן וה'ו אנ'י וה'ו, מן ויסע ויב'א וי'ט, ובההוא זמנא לא תקח האם על הבנים. (תיקוני זוהר – דף יט ע"א)

ביצים אינון מסטרא דאופנים, אפרוחים מסטרא דנער מטטרו'ן, בנין מסטרא דכרסיא דאיהי סכת שלום, דאיהי קנא דשכינתא, דאימא עלאה מקננא בכרסיא בתלת ספירן עלאין, עמודא דאמצעיתא (דף יט ע"א) כליל שית ספירן, מקננן במטטרו'ן, אימא תתאה מקננא באופן, דאתמר ביה (יחזקאל א טו) והנה אופן אחד בארץ. ועוד שכינתא מסטרא דכרסיא אתקריאת נשר, ומסטרא דנער יונה, ומסטרא דאופן צפור, ושכינתא דמות אדם להנה.

ועוד שלח תשלח תא חזי מלאכא אית דממנא על עופין, דאינון נפשין דאתקריאו צפרין, וסנדלפון'ן שמייה, ובזמנא דישאל מקיימי האי פקודא, ואזלת אימא מתתרכא, ובנין צווחין, איהו אולף זכו על עופין דיליה, ויימא לקודשא בריהו הוא, והא כתיב בך (תהלים קמה ט) ורחמיו על כל מעשיו, אמאי גזירת על האי עופא דאתתרכת מקינה, וכן מטטרו'ן אולף זכו על עופין דיליה, דאינון רוחין דפרחין בבני נשא, דמכרסיא אינון נשמתין, ומהאי חיה רוחין, ומאופן נפשין, ואינון בבריאה יצירה עשייה.

ביאור הגר"א

- ה"ח ושלום עמה. רוצה לומר ללכך אמר סכת שלום, והיא מלך שהשלום שלו, והן שבת כידוע, שכינתא עילאה מסטרא דלדיק – מלמטה למעלה, בלדיק – מלמעלה למטה:
- ה"י ואית סוכה כו'. והיא מלכות שנקראת גם כן שבת, מסטרא דת"ת, ו"ק – היא השביעי, כנ"ל שבת וינפש:
- ה"י כ"ו ה"ס. רוצה לומר אותיות סוכה והן בתפארת ומלכות, ונכלל ביסוד, וזה שאומר סוכת שלום:
- ה"י כוס ת'. רוצה לומר אותיות סוכת. שמלכות נקראת כוס, גימטריה אלפים, ת' – ת"ת, ושלום כולל אותם:
- ה"י ככל עץ כו'. רוצה לומר מלכות:
- ה"י ז' הקפות. ממלכות, שבה שבע ספירות, שבע ארצות:
- ה"י עץ איהו לולב. רוצה לומר ופרי שלו הוא אתרוג, וזה שאומר דאיהו אתרוג, רוצה לומר שזה שכתוב ככל עץ – ככל מלכות דנפקא מעץ:
- ה"י וצריך כו'. ורוצה לומר דאפרוחים וביצים הם תפארת ומלכות מסטרא דסוכה, וככל עץ הוא תפארת ומלכות מסטרא דאתרוג:
- ה"י ותלת נענועין כו'. נגד ששה הויות מג' אותיות, ברו"ק – ח"י אותיות. והן כלולים בד' מקומות – חגת"ס. ע"ב (ד' פעמים ח"י, ג.פ.) – נגד ע' דחליין מזכור ושומר כנ"ל:
- ה"י לטבעין ותריין כו'. זה לעומת זה, שבע ספירות הטומאה. ודוכרא ונוקבא דכליל. והן שבעים בני שם וחס ויפת, לבד נמרו, ונכתב שם להודיע גבורתו, וזה שכתוב (בראשית י ח) וכוש ילד, ולא כחיצ בין הבנים. ואלוים וישמעאל, לעל ישמעאל נאמר לגוי. וכן יעקב ועשו שנאמר שני גוים כו'. ויעקב אינו נחשב כמו שכתוב (במדבר כג ט) הן עם כו'. וישמעאל ועשו כוללים אותן כידוע:
- ה"י דאינון וא"ו מן וה"ו אנ"י וה"ו. רוצה לומר, ראשי תיבות של אלו השלשה שמות הוא וא"ו. ואני הראשון הוא אני וא"ו, שהן תפארת ומלכות, כולל ע"ב שמות כנ"ל. ולכך אומרים שתי פעמים, אני כו', משום ראשי תיבות הנ"ל:

בשבת ויומין טבין נחתין עליהו נשמתין ורוחין ונפשין בארז אצילות, דאינון רוחא דקודשא קב"מ עשר ספירן, קיינכל ממנא אוליה זכו על עופין דיליה, דאינון נשמתין דפרחין בבני נשא, ובזמנא דישאל מקימין האי פקודא, כל ממנא אוליה זכו על עופין דיליה, וקודשא בריה הוא מה עבד, כניש לכל חילין דיליה, ויימא, וכי (נ"א הא) כל ממנא דעופי דלתתא אוליה זכו על עופין דיליה דממנא עליהו, ולית בכו מאן דאוליה זכו על בני דאינון ישראל, בני בכרי ישראל, ועל שכנינתא דאיהו בגלותא, דקנא דילה דאיהו ירושלים חרבה, ובנוי בגלותא תחות יד אדונים קשין אומין דעלמא, ולית מאן דבעי עליהו רחמי, ויוליה זכו עליהו, בההוא זמנא צוות קודשא בריה הוא ואמר (ישעיה מח יא) למעני למעני אעשה, ואעשה למען שמי (יחזקאל כ יד), ובדא יתער רחמי על שכנינתיה ועל בנוי דבגלותא.

קם רבי אלעזר ואמר, והא קדם דגלו ישראל ושכנינתא, במאי הוו מקיימין שלוח הקן, אמר ליה רבי שמעון, ברי, בגין לאתערא רחמין על אינון נפשין ורוחין ונשמתין, דהוו אזלין בגלותא בגלגולא מתתרכין מגופיהון דאתחברו, דעליהו אתמר דקודשא בריה הוא הוה בונה עלמין ומחריבין, דאשתארו חרבין גופיהון מנייהו, ומניעו דברכאן לעילא גרים ונהר יחרב ויבש, והכי אוקמוהו ק"א אתחבר בית ראשון והארץ היתה תהו ובהו. אתחבר בית שני וחסף על פני תהום, ק"ב ובגין אלין נשמתין דאתבריו קדם דאתברי עלמא ולית לון גופין, בגין לאתערא רחמי עליהו, הוו מקיימי האי פקודא, אמר ליה, אבא, ק"א פן תלמיד חכם דאיהו מסטרא דמחשבה, דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה ליבראות, האי אורייתא איהו בן לתלמיד חכם, אם פן אתתא דילה אמאי צריכא יבום, דהא לא שוו אפרשותא מארי מתניתין לתלמידי חכמים משאר בני נשא, ק"א אמר ליה, ברי, ודאי צריכה יבום, לאלין נשמתין דאזלין ערטילאין משיית יומי בראשית.

[תיקוני זוהר – דף יט ע"ב]

אמר ליה, והא כתיב (ויקרא כז י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וגומר, וכי האי אתתא דאיהו קדש קדשין, תהא קינא ק"א למאן דלאו איהו ממינה, דהא כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, ולית לה הרפכה אלא ממינה, אמר ליה, בני, גלגולין אינון ק"א רזא דהרפכה, כגון מאן דמרפיב אילנא דלאו איהו מיניה באילנא אחרא, כגון מאן דמרפיבין אלגין דא בדא, אבל עקרא דאם המר ימירנו, צריך דיהא קדש בקדש, דאילנא אית מסטרא דמסאבו דאיהו רע, ובגיניה אתמר (ויקרא כז י) לא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב, דהאי ק"א איהו רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו, ק"א אבל (שם לג) אם המר ימירנו, והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, ובדא מרפיבין קדש בקדש, ומקבלין דין מן דין, ורזא (דף יט ע"ב) דמלה (שמות כו ה) מקבילות הללאת, ומין במינו האי איהו

ביאור הגר"א

קכ" מיו"ד ספירן. שת"ת כולל ו"ק, ובינה כולל שלש ספירות הראשונות, ומלכות – נר"ן:

קכ" כל ממנא אוליה זכו על עופין. רואה לומר, עופות ממש שבעולם הזה, וזה שאומר וקב"ה כו':

קכ" אתחבר בית ראשון כו'. והן שתי ההי"ן, וכן בנשמתא – שני גלגולים. שהיא נע ונד למזל גלגול שלישי שלא תתחבר, כמו שכתוב הן כל אלה כו', דוגמת בית שלישי:

קכ" ובגין אלין נשמתין כו'. רואה לומר בשביל הנשמות הנ"ל, ולכך רמוזים במעשה בראשית – דאתבריו קדם כו', וכן לכך רמוזים בתי מקדשים שם, וכל זה בשביל שלא קיימו פריה ורביה שהוא (איוב כב טז) ונהר יכוד כו' כידוע:

קכ" א"כ ת"ח כו'. רואה לומר דיבוס הוא בשביל נשמת המת שלא קיים פריה ורביה שיבוא בגלגול מזנה כידוע ותלמיד חכם הוא מסטרא דחכמה ותורה מסטרא דת"ת הוא בנו ואין צריך לחזור בגלגול:

קכ" א"ל ברי כו'. שיש נשמות שאינן מתוקנין והן יבואו בנשמתו בגלגול:

קכ" למאן דלאו כו'. רואה לומר שהוא אינו לדיק:

קכ" רזא דהרפכה. רואה לומר כל הגלגולים, כל אחד בגוף אחר והגוף אחר על כרחך שלא ממין הגוף הראשון ואפילו שניהם לדיקים:

קכ" איהו רזא לדיק כו'. רואה לומר אם היה בגוף ראשון רשע ועכשיו לדיק – הוא לדיק ורע לו. שמשלמין לו על גלגול ראשון, ולהיפך – רשע וטוב לו:

קכ" אבל אם המיר כו'. רואה לומר דבגלגולין יש לדיק ורשע, רשע ולדיק, כנ"ל. אבל במזל יבוס בנשמתו של תלמיד חכם לא יהיה אלא קודש בקודש, שתלמיד חכם היה ראוי לבא וממירין אותו תמורת התלמיד חכם כנ"ל וזה לא ימיר כו' והיה הוא כו':

צדיק וטוב לו, וכד התיא נשמתא דאיהי קדש לא אשכחת מינה, אתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה.

והכי רזא דקן צפור, דאתמר בה (דברים כב ז) שלח תשלח את האם, ואזלא מנדדא מן קנה, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט), לקבל תלת שלוחים דיונה, ק"ל וכד אשכחת אתר לשריא תמן, אתמר בה (בראשית ח יב) ולא יספה שוב אליו עוד, למיתי זמנא אחרא בהרפכה.

ובגין דא שלוח הקן בכל עופין קדישין איהו, ולא במסאבין, דאנון נשמתין דאזלין מתתרכין, לאתערא רחמי עלייהו, ומה כתיב בהו (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית דא גלגולא קדמאה דאיהי נפש, ק"ל ודרור קן לה דא גלגולא תניינא דרוחא, אשר שתה אפרוחיה דא גלגולא תליתאה דנשמתא, ק"ל וגלגוליה דיליה את מזבחותיה ה' צבאו"ת. ובגין דא שלח תשלח לקבל נפש ורוח, את ק"ל האם לרבות נשמתא, ק"ל דאתמר בה (ישעיה נ א) ובפשעיעם שלחה אמכם, את האם, ק"ל את אתא לרבות גלגולא תליתאה.

ק"ל ובגין דא מאן דמקבלין אושפיזין, דאינון נשמתין יתרין, דאינון מרכיבין עלייהו בערב שבת, באנפין צהובין בחדוה בענוגא בהאי עלמא, כד נשמתא ורוחא ונפשא נפיק מן גופיה מהאי עלמא, הכי מקבלין לון בעלמא דאתי, ק"ל ואתמר בהון גם צפור מצאה בית וגו', זכאה איהו מאן דמקבל אורחין ברעו שלים, כאלו מקבל אנפי שכנינתא, ק"ל דבמדה דמדד בר נש בה מודדין ליה, אתא רבי אלעזר בריה ונשיק ידוי, ואשתטחו ליה כל חבריא, ואמרו ליה, אילו לא אתינא לעלמא אלא למשמע מלין אלין די:

אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא, בכמה חילין דנשמתין, וכמה מלאכיא סוחרניה, ושכינתא עלאה עטרה על כלהו, כתר בריש כל צדיק, בההוא זמנא קלא אתער באילנא דלעילא בנגונא, וכמה עופין דנשמתין שריין תמן בענפוי, הך הוא דכתב (דניאל ד ח) רבה אילנא ותקיף וגו', ויימא הכי, רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא, בענפין דילך דאינון אברין קדישין, כמה עופין שריין תמן, דנשמתין קדישין כגוונא דלעילא, דאתמר ביה (שם ט) ובענפוהי ידורן צפרי שמיא, וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ק"ל ובגיניה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ וגומר.

ק"ל פתח אליהו ואמר, כד נפיק שבתא ויומין טבין, וישראל אינון תחות ממשלה דסמאל ל ושבעין ממנן, ודחקין לישראל, קלא נפיק מן שמיא לגביה, ויימא הכי, יר"א בש"ת, ודא בראשית, יהא לך כסופא מן שמיא, ודא בראשית.

ביאור הגר"א

ק"ל וכד אשכחת אתר. רואה לומר זה שילוח היונה שלשה פעמים מן התיבה:

ק"ל ודרור קן לה. רואה לומר קן של הדרור שהו"ק:

ק"ל וגלגוליה דיליה את מזבחותיה ה' צבאות. רואה לומר דאז הוא נשמתא, מסטרא דילה, דזה מזבחותיה – שני מזבחות, עד מזבח הפנימי שהוא בינה, ושם השם צבאות כידוע:

ק"ל האם לרבות נשמתא כו'. שהיא אם של רוח ונפש כידוע:

ק"ל דאתמר בה כו'. כידוע דעת שהאדם חוטא מסתלק הנשמה ולא נשאר אלא רוח ונפש:

ק"ל את לרבות כו'. רואה לומר שלא טענה שהאם היא כלולה באלו שני שוחין כמו שכתוב שלא תשלח את האם לכך נאמר את – שזו שלישי:

ק"ל ובג"ד. חוזר למעלה דהייב לון נפשין כו':

ק"ל ואתמר בהון גם כו'. רואה לומר בגר"ן שלו, שלא יטורד לבוא בגלגול:

ק"ל דבמדה כו'. דבקבלת אורחין – אושפיזין הג"ל, דמקבלין לנר"ן שלו:

ק"ל ובגיניה וקראתם כו'. שגלו ע"י לימוד הזוהר:

ק"ל פתח אליהו כו'. נראה לי דג' תיקונין כאן: ירא בושא ח', ירא שמיי ב', ראש בית ג'. והם תיקון ו' ז' ח'. כי תיקון ו' לא נתפרש עדיין כלל מלת בראשית, כי כל זה היה הקדמה שאמר לעיל (דף יח ע"ב) מיד דנפיק כו'. ותיקון השביעי שייך לשני. ותיקון ח', שני תיקונים בו: ח' וט'. וזה שאומר ירא בושא ודא בראשית יהא לך כו' ודא בראשית. רואה לומר, של ירא שמיי. והולך ומפרש שניהם. בתחלה מפרש הראשון וזה שאומר בראשית ירא בושא וי ליה כו':

בראשית יר"א בש"ת, ווי ליה לסמא"ל, פד קודשא בריך הוא ייתי למפרק לשכינתא ולישראל בנהא, ותבע מניה ומשבעין אומין ומממנן דילהון, פל עאקו דעאקו לישראל בגלותא, בגין דקדם דגלו ישראל, גלי ליה קודשא בריך הוא, דהו עתידין ישראל למנהי תחות שעבודדיהו, (ס"א למפק מתחות שעבודדיהו), ואחזי ליה ולשבעין ממנן דתחות ידיה, (דף כ ע"א) אגרא דלהון אי הו אוקרין לישראל בגלותא, הדא הוא דכתיב (בראשית לט ה) ויברך יי' את בית המצרי בגלל יוסף, ואיהו וממנן דיליה לא עבדין להון יקרא, אלא עבדין בהון ובשכינתא קלנא, דאמרין לון כל יומא איה אלהי"ך, ובגין דא קלא נפיק לגביה כל יומא מן שמיא, ואמר יר"א בש"ת, יהא לך פסופא מן שכינתא, יר"א שמים יהא לך פסופא מקודשא בריך הוא דאיהו שמים, הדא הוא דכתיב (מלכים א ח לב) ואתה תשמע השמים, ודא (בראשית).

תקונא שביעאה ותמינאה

(היה תקונא תמינאה)

בראשית, ש' שמ"ם, יר"א שמ"ם, יר"א ב"ת דיליה, דאיהו רא"ש ב"ת, דחיל ליה בביתיה, דא הוא בראש"ת, ואיהו וממנן דיליה לא דחילו מניה, וחריבו ביתיה בית ראשון ובית שני, ובגין דא (ישעיהו כד כג) וחרפה הלבנה דאיהי כמינחש אשת זנונים, ובושה החמה דאיהי גיהנם, דנחש אשת זנונים חריבת ביתא דשכינתא, וחרפה דאיהי גיהנם סם המות אוקידת היכלא.

ובזמנא דקודשא בריך הוא בני לון כמלקדמין, הדא הוא דכתיב (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יי', בההוא זמנא וחרפה הלבנה ובושה החמה (ישעיהו כד כג), אימתי, בזמנא דכי מלך יי' צבאו"ת, דבנינא קדמאך אתעביד על ידא דבר נש, ובגין דא שליטו עליהו, בגין (תהלים כו א) דאם יי' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ובגין דבנינא בתראך יהא על ידא דקודשא בריך הוא, יתקיים, ועל דא אמר קרא, (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.

ובההוא זמנא דיתבני בנינא על ידא דקודשא בריך הוא לעילא ותתא, אתמר בשכינתא עלאה ותתאה, והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיהו ל כו), וחרפה הלבנה ובושה החמה, דאינון נוקבין דסמא"ל, ובגין דלא דחיל סמא"ל מן קודשא בריך הוא דאיהו שמים, ובת זוגיה לא דחילת משכינתיה דאיהי ארעיה, אתמר בהון (שם נא ו), כי שמים פעשן נמלחו, והארץ כפגד תבלה, הוא סמא"ל ובת זוגיה:

תקונא תשיעאה

[תיקוני זוהר – דף כ ע"ב]

בראשית, יר"א שב"ת, דאיהי שכינתא, דעלה אתמר (שמות לא יד) מחלליה מות יומת, דעאלו אויבים קמ"ב חלל דילה דאיהו קדש קדשים, ואתמר בהון (במדבר יט יג) את מקדש יי' טמא, חלל ממלכה ושריה (איכה ב ב), ושפחה עאלת באתר דגבירה, דאיהי נדה שפחה גויה זונה, וסאיבת אתרהא, דתמן הנה נייחא דשכינתא, וקלא הנה נחית ואמר, ירא שבת, ואיהי לא עבדת פך, אלא חלל ממלכה ושריה, וברחת שכינתא מתמן, בההוא זמנא שחקו על משבתיך, ואמרת שפחה, לאו האי כגוונא דעבדת שרי לשפחה דילה, הדא הוא דכתיב (בראשית טז ח) מפני שרי גברתי אנכי ברחת, אמר קודשא בריך הוא, ברפת דרשע תייבא, והא אף על גב דשרי תרכת לה, אנא רחמנא עלה ועל בנה, ואתון (דף כ ע"ב) לא עבדתון הכי, אלא גרמתון (נ"א גמלתון) ביש תחות

ביאור הגר"א

קמ"ב נחש כו' גיהנם. נגד שני הג"ל – שני בחים. והן ביתא והיכלא דקאמר כאן:

קמ"ג בחלל דילה כו'. רואה לומר ג' ראשונות של בריאה:

טב, אָנא אומינא לאַעבֿראַ מלכותא חייבא מעלמא, וְלֹא יְהִי חֲדוּהָ קְדָמִי עַד דִּיתְאַבִּידוּ מְעַלְמָא, וּבְהֵוּא זְמַנָּא יְהִי חֲדוּהָ קְדָמִי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי יא י) וּבְאַבְדִּי רְשָׁעִים רָנָה:

תקונא עשיראה

בְּרֵאשִׁית קִמְהִישִׁיר תַּא"ב, קִמְוְהָ אִיהוּ שִׁיר מְשׁוּבַח מְכָל הַשִּׁירִים, תַּאב מְכָל הַשִּׁירִים, וְעַלִּיהּ אֲתִמַּר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, קִמְלְמֶלְךְ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוֹ, הֵכִי אוּקְמוּהוּ, וְהֵאִי שִׁיר מְתִי יתְעַר, בְּזְמַנָּא דִּיתְאַבְדּוֹן סַמְא'ל וּמְמַנְן דִּילִיהּ חִיִּיבִיא מִן עַלְמָא, וּבְהֵוּא זְמַנָּא אֲזִי יִשִּׁיר מִשָּׁה (שמות טו א), אֲזִי שִׁיר לֹא כְּתִיב אֱלֹא יִשִּׁיר, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

וְהֵאִי שִׁיר קִמְבְּאָז, סְלִיק בְּפּוּמָא, קִמְטְאַבְל שִׁיר אִיהוּ וְדָאִי חֲכָמַת שְׁלָמָה, קִיבְהֵוּא זְמַנָּא וְתִרְבַּח חֲכָמַת שְׁלָמָה (מלכים א ה י), דְּאִיְהִי וְדָאִי חֲכָמַת שְׁלָמָה.

קִימְאָן סְלִיק לָהּ לְאַתְרָהּ, דָּא מִשָּׁה, קִינְוִרְזָא דְמִלְהָ אֲזִי יִשִּׁיר מִשָּׁה, קִינְבְּאָן סְלִיק לָהּ בְּתִלְשָׁא, קִיִּי הֵאִי תַגָּא דְתִלְשָׁא אִיְהִי י' יִשִּׁיר, קִיִּי תַקְוִם מִן ה' דְּמִשָּׁה וְשִׁירָא עַל רִישָׁא דְו', וְאַתְעִבִידַת תַּגָּא ז', קִיִּי סְלִיק לָהּ עַד אֲתֵר דְאַתְגִּזֵּרַת מִתַּמְן.

כַּד סְלִיקָא לְגַבִּי י' עַלְאָה אֲתַקְרִיאַת שִׁיר זְכָר, קִינְוִכְד נְחֻתָא לְגַבִּי ה' אֲתַקְרִיאַת שִׁירָה, קִיִּי הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲזִי יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנִי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִי וְגוֹמֵר, דְעַלָּה אֲתִמַּר (תהלים קיח כב) אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים וְגוֹמֵר, דְּאִיְהִי אֲבָנָא דִּי מְחַת לְצִלְמָא דְעֵבּוּדָה זְרָה, בְּהֵיָא זְמַנָּא דְאַתְמַחִי צִלְמָא דְעֵבּוּדָה זְרָה דִּיוּקְנָא בִישָׁא, אֲתִמַּר בְּהַ (דניאל ב לה) וְאַבְנָא דִּי מְחַת לְצִלְמָא הוּת לְטוֹר רַב וּמְלָאֵת כָּל אַרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהֵכִי סְלִיקַת עַד דְּלֹא אֲשַׁכְּחִין לָהּ אֲתֵר, וְשִׁאֲלִין מְלֹאכִין בְּגִינָה אִיְהִי מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וְלֹא אֲשַׁכְּחִין לָהּ שִׁיעוּרָא, עַד דְּאֲמַרִּין בְּרוּךְ כְּבוֹד יְי' מִמְקוּמוֹ, בְּגִין דְּסְלִיקָא לִיהּ קִיִּי עַד אִין סוּף קִיִּי דְאִיְהוּ י' רִישָׁא דָא'.

ביאור הגר"א

קמ"ה תיקון י'. שיר תאב. קאי לעיל, ובהוא זמנא כו' באבד רשעים רנה, כמו שמפרש והולך והאי שיר מתי יתער כו':

קמ"ו והאי איהו שיר כו'. רואה לומר שהוא שיר יהיה דרגא דבינה שהיא עטרת תפארת על כל ז' ספירות:

קמ"ז למכך כו'. בינה:

קמ"ח באז סליק כו'. רואה לומר בינה, שנקראת אז כידוע, א' על ז', שכהן גדול ביום הכפורים היה אומר אחת ושבע כידוע:

קמ"ט אבל שיר כו'. רואה לומר, כל זה שאמרנו דרגא דבינה דשם סליק השיר אבל שיר עלמו הוא במלכות שנקראת חכמת שלמה, של יסוד שנקרא שלמה, ומשם נקראת חכמה זעירא ורואה לומר זה שאמר אשר לשלמה:

קנ"ו בהוא זמנא ותב כו'. לסליק למעלה למעלה כנ"ל וכמו שמפרש והולך, ונקראת שיר מסטרא דחכמה עלאה כמו שמפרש והולך כד סלקא לגבי י' כו':

קנ"ז ומאן סליק כו'. כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש הוא יסלק לה לעתיד עיין שם:

קנ"ח ורזא דמלה כו'. כמו שמפרש והולך שלכן נאמר יסיר – דסליק לה לי' עילאה:

קנ"ט באן כו' בתלשא. רואה לומר, התלשא שעל גבי חבית משה – שם סליק לה, כמו שמפרש והולך:

קנ"י האי תגא כו'. רואה לומר שזורת התלשא הוא ו' ועל גבי ו' טבעת כמין י', וסליק לה ליו"ד שעל גבי ו' והוא י' דיסיר:

קנ"י ותקום מן ה' דמשה ושירא כו'. רואה לומר שהתלשא עומד על ה' דמשה, בסוף האות כידוע, וטבעת שבראשה נוטה לשמאל על גבי ו' דובני ישראל, ורואה לומר דה' דמשה הוא ה' תתאה כידוע, ו' הוא עמודא דאמנעיתא, ונעשית ראש ה' רואה לומר שסלקא לי' על גבי ו', ונעשית ז'. וזהו תלשא – י' על גבי ו' והוא בחכמה עילאה:

קנ"י וסליק לה עד אחר כו'. רואה לומר לחכמה, דמשם אתנבלת ולשם סלקת ע"י משה, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש, דקירטא דילך סלקא לאחר עילאה כו', עיין שם ועיין לקמן נ"ד ז'. ואמר דאתגזרת מתמון, מלשון הפסוק, עד די התגזרת אבן כו'. וזהו תלשא – לשון התגזרת:

קנ"י וכד נחית לגבי ה'. רואה לומר ה' תתאה, שיו"ד עילאה וה' תתאה הן תעלומות חכמה, חכמה עילאה וחכמה תתאה כידוע שמשם השירים:

קנ"י ה"ד אז יסיר כו'. רואה לומר שמשם סליק השירה בה' תתאה, שהיא הזאת, אל אז יסיר:

קנ"י עד אין סוף. רואה לומר בכתר, דשם נקרא המאליל – אין סוף, כמו שאומר ברעיא מהימנא:

ובאן סליקת בעמודא דאמצעייתא דאיהו ו', עטרה על רישיה, ^{סא}כד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה יחודיה, ^{סב}איהו תגא לעילא, ^{סג}תגא דספר תורה, ^{סד}בגינה אתמר ודאשתמש בתגא חלף, ^{סה}ואיהי נקודה דקמין א' לתתא, כגונא דא א [ציור] יחודיה ^{סו}לעילא איהו כגונא דא א [ציור] תגא על ספר תורה, לתתא כגונא דא א [ציור] נקודה דאורייתא, ובגינה אתמר (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית.

^{סז}כד איהי חיה בינייהו, אומרים ממקומו יפן ברחמיו לעמו, כד אסתליקת מינייהו, שואלים איה מקום כבודו להעריצו, ובההוא זמנא דסלקא איהי כלהו חיוון תרפינה כנפיהם (יחזקאל א כד), ואימתי סלקא איהי לעילא, בעמדם ישראל בעמידה, הדא הוא דכתיב (שם) בעמדם תרפינה כנפיהם, דסליקת עד אין סוף, למשאל מזונא מעלת העלות, וכד נחיתת נחיתת מליא מפל טבין, בההוא זמנא חיוון ^{סט}פתחין גדפייהו ^{סס}לגבה, בכמה שירות ותושבחין לקבלא לה בחדוה.

ובאן אתר נחתת ^{סז}באת ו' דאיהי באמצעייתא דא' עמודא דאמצעייתא, ^{סח}ביה קראן ליה שמע ישראל שיר א'ל, ובההוא זמנא דנחתת מה כתיב בחיוון (שם) ואשמע את קול כנפיהם. [תיקוני זוהר – דף כא ע"א]

קם אליהו ואמר רבי רבי ^{סז}חזור בך, בודאי כד איהי סליקת, (דף כא ע"א) ^{סז}כלהו חיוון מצפצפיין לגבה בכמה שירין ותושבחין, ואיהי סלקא על כלהו עד אין סוף, ^{סז}הדא הוא דכתיב (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על בלנה.

עד דקראן לה ישראל לתתא בקריאת שמע דתיחות לגביהו, ובאן קראן לה בכן זוגה דאיהו ו', ^{סז}הישראל סבא, ^{סז}ואיהו שיר א'ל, שיר דיליה, דאם לא קראן לה ביה לא נחתא עליהו.

ביאור הגר"א

^ס דאיהו ו' כו'. רואה לומר שהא' כולל כל הספירות: ו' – רישא דא' הוא כתר עליון, כולל שלש ספירות. ו' דא' – עמודא דאמצעייתא, כולל ו'ק. ו' תתאה – מלכות. וכשהיא ב', רישא דא', ככתר עליון – היא על גבי ו', עמודא דאמצעייתא, עטרה על רישא. וזה שאומר, ובאן סליקת כו':

^{סא} כד סליקת כו' וכד כו' יחודי'. הן שני יודיין של האלף, ו' – עמודא דאמצעייתא:

^{סב} איהי תגא לעילא. רואה לומר שהתגין הן זיינון, ו' על גבי ו' כנ"ל:

^{סג} תגא דס"ת. רואה לומר שספר תורה הוא ו', עמודא דאמצעייתא, והיא כללית דתגא על גבי ספר תורה:

^{סד} בגינה אתמר כו'. רואה לומר שהיא כתר תורה, עטרת בעלה, וכל המשמש ככתר תורה כו' (נדרים סז ע"א) וזהו גם כן ודאשתמש כו':

^{סה} ואיהי נקודה כו'. רואה לומר שקמין הוא ו' תחת ו', דוגמת ו' שתחת ו' של האלף:

^{סו} לעילא איהו כו' לתתא כו'. נותן כלל על כל התגין והנקודות של התורה:

^{סז} כד איהי חיה בינייהו. רואה לומר בין החיות, כמו שכתוב היא מתהלכת בין החיות:

^{סח} פתחין גדפיין. כמו שכתוב וכנפיהם פרודות מלמעלה:

^{סט} לגבה לקבלא לה בחדוה בכמה כו'. רואה לומר, שזהו קול כנפיהם, כשירות, שמקבלין לה בחדוה כמו שמפרש והולך מה כתיב בחיוון ואשמע כו':

^{סז} באת ו' כו' עמודא דאמצעייתא. שנחתא מי', רישא דא' – כו':

^{סז} ביה קראן לה כו'. רואה לומר שעמודא דאמצעייתא נקרא ישראל, והיא נקראת כסערה דיליה – שיר אל, כמו שאומר לקמן:

^{סז} חזור בך כו'. דתקונא דלכותא לאו הכי, שבתחלה סליקת כשירין ותושבחין דפסוקי דזמרה ב' רישא דא' כמו שמפרש והולך, ואח"כ קראן לה דתיחות לגבייהו ב' דאלף – בקריאת שמע, ובתפלת שמונה עשרה נחתת ב' תתאה דא' שאז היא יחודא דיליה כמו שאומר לעיל וכד נחיתת כו', וזה שאומר לקמן אצל יחודא דילה בנקודת שורק כו':

^{סז} כללו חיוון מאפצפיין. ולכן אומרים פסוקי דזמרה ואח"כ והאופנים וחיות ושרפים, שישראל חברים אז לגבייהו:

^{סז} ה"ד רבות כו'. שהן סלקין כולם עמה, וזהו היכולת דכרבות קריאת שמע, וכן כריכות ז' דתפילין על קנה של זרוע כמו שאומר לקמן דקשרין לה בקריאת שמע כד נחתת כמו שמפרש והולך:

^{סז} ישראל סבא. עמודא דאמצעייתא, שזדיק נקרא ישראל זוטא כידוע:

^{סז} ואיהי שיר אל כו'. כנ"ל רואה לומר של אל:

ובבהווא זמנא דנחיתת קשרין לה בתפלה דיד לתתא, קידתהא קשורה עמיה, קידרזא דמלה ונפשו קשורה
 בנפשו (בראשית מד ז), קידוקשר דתרווייהו איהו שר'ק לתתא, ולעילא שלשלת תפלין על רישיה, קידברזא
 דטעמי אתקריאת תנועה, קידמסטרך דנקודה יחודא, קידצריך לארכא לה בתנועה דאיהו רביע עד אין סוף
 לעילא, וצריך לנחיתא לה בחיר'ק עד אין תכלית, לאמלכא לה על תתאין, ובשור'ק צריך ליחדא לה בבבלא.
 קידבבחהל'ם איהי תגא על רישיה, ובחיר'ק איהי קידכרסיא תחותיה, ובשור'ק איהו יחודא לגביה, קידפגוונא
 דא ו, קידוכד איהי לעילא תגא על רישיה, קידואיהי בריתא (נ"א נחתא) תחות רגלוי, ואיהי ביחודא דיליה
 בחיקיה, קידאתעבדת שר'ק קשורא דיליה. קידוכד בעי לתברא קליפין דאינון צלמים, בה אתקרי שב"א
 קידתביר, ובה קידשבר תשבר מצבותיהם (שמות כג כד).

קידאבל יחודא דילה בנקודת שור'ק ו קידדאיהו יסוד קידח'י עלמין, ח'י ברכאן דצלותא, קידבזמנא דאינון
 ביחודא חדא, צריכין ישראל למיקם בצלותא בחשאי, ורזא דמלה הביאו לי בחשאי, ובגין דא בעמדם ישראל

ביאור הגר"א

קידו לתתא קשורה עמי. רואה לומר שהתפילין של יד הוא מלכות, והרצועה – עמודא דאמצעיתא, וקשר הוא יסוד. ובהקשר הן קשרין יחד,
 וזה שאומר, בתפלה דיד לתתא, רואה לומר שאז היא יחודיה לתתא כמו שמפרש והולך וקשר דתרווייהו איהו שורה, וכן לקמן, ובשורה איהו
 יחודא כו':

קידו רזא דמלה כו'. רואה לומר בפסוק, שיחודם ע"י קשר, שנאמר ונפשו קשורה כו' ורואה לומר שעמודא דאמצעיתא קשור ביסוד כמו
 שאומר לעיל בהקדמה:

קידו וקשר דתרווייהו כו'. רואה לומר, שרק – הוא קשר בהיפך אחרון, ושגשגת הוא לשון קשר כמו שלשלאין, והוא בקשר של ראש כמו
 שאומר לעיל בהקדמה, אסור ביו"ד בתפילין של ראש, והן שני יודין דא' כנ"ל: בקשר של יד – יחודיה, ובקשר של ראש – עטרת רישיה,
 תפילין של ראש. והן טעמים – לעיל, ונקודות – לתתא, ושרק האמור כאן הוא שרק של ג' נקודות, שרק קטן, ולכן הוא שרק בלא ו, וכן
 לקמן, אתעבדת שרק – גם כן שרק קטן, אבל שאר שורה שבה הענין – הכל שורה, לכן נאמר בכלם שורה מלא ו'. ורואה לומר, שרק של
 ג' נקודות – מורה על קשורא, כמו שאומר לקמן, שבו רמז ג' נקודות: לעילא ולתתא ובאמצע. וכן הוא שלשלת לעילא – ג' קוין, גם כן
 רומז אל הנ"ל:

קידו ברזא דטעמי אתקריית תנועה. רואה לומר דלטעמים קורא בזוהר תנועות כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש באתני' עיין שם, ורואה
 לומר, תנועה דלקח לעילא:

קידו מסטרך כו'. שהטעמים – על גבי אותיות, ונקודות – למטה, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש:

קידו וצריך לארכא כו' עד בבעלה. מפרש ג' מדריגות שלה, ברזא דאלף: י' – לעילא, י' – לתתא, ו' באמצע. רביע וחיקה – שניהם יודין,
 ושורה גדול – הוא ו'. ואף בשורה היא נקודה בוא"ו, שכל מקום היא ו' זעירא, והן מורין: אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו', כמו
 שאומר בתיקוני זוהר חדש, למעלה – עד אין סוף, ולמטה – עד אין תכלית, וזה שאומר עד אין סוף לעילא כו' עד אין תכלית לאמלכא
 כו':

קידו ובחלם איהי כו' עד כגוונא דא ו'. מפרש כאן כל השלשה בחינות – הכל בנקודות:

קידו כרסיא. שאז יורדת בצריאה, ראש לשועלים, כמו שאומר להלן לאמלכא לה על תתאין:

קידו כגוונא דא ו'. רואה לומר ג' נקודין הנ"ל – הכל ב', עמודא דאמצעיתא, והוא גם כן אלף הנ"ל:

קידו וכד איהי לעילא כו' עד קשורא דילי'. כאן מפרש שכל הג' נקודות כולן רמוזין בשרק קטן, ג' נקודות:

קידו ואיהי בריתא תחות רגלוי. כנ"ל היא נחתא בצריאה, ואמר בריתא כו', כמו שכתוב (רות ג ח-יא, טז) והנה אשה שוכבת תחת מרגלותיו
 ויאמר מי את בתי כו' כידוע:

קידו אתעבדת שרק קשורא דילי'. רואה לומר בכל הג' נקודות – נעשית קשורא. וזהו ג' קשרים: קשר של יד – תחותיה, וקשר של ראש –
 תגא על רישיה, וקשר השלישי, כנגד שורה גדול, הוא אחד – יחודיה. כמו שאומר להלן ובשורה יחודיה, וזה שאומר לעיל קשרין לה
 בתפלה דיד לתתא כו':

קידו וכד בעי כו' שבר. רואה לומר מסיטרא דשני נקודות, למעלה ולמטה, שהוא שבר למטה כנ"ל בחיקה לאמלכא לה כו' ולמעלה, כמו
 שאומר להלן, דלקחת לכתך, אבן די התגזרת לא בידין ומחת ללמא כו':

קידו תביר. רואה לומר מסיטרא דנקודות – נקרא שבר, ומסיטרא דטעמים – תביר, ושניהם לשון שצירה והן מסיטרא דגבורה כידוע:

קידו שבר תשבר. רואה לומר, בהן אותיות שבר תביר:

קידו אבל יחודא כו'. רואה לומר סגולת שני הנקודות – לשבר, אבל נקודה השלישית שבראמצע – היא יחודא, ומכל מקום בכלם היא קשורא
 דוא"ו, כמו שאומר להלן ו וכן באלף בוא"ו שבו:

קידו דאיהו יסוד. רואה לומר שהשורה הוא ביסוד כידוע ושם הוא היחוד:

קידו ח"י עלמין ח"י כו'. רואה לומר שבה"י ברכות הוא היחוד מסיטרא דח"י עלמין:

קידו בזמנא כו'. דהיחוד הוא בחשאי כמו שמפרש והולך, כמו שאמרו (ברכות טו ע"ב) ומה רחם שמכניסין בחשאי:

בעמידה, לאתערא לגבה ח"י ברכאן בחשאי, קיילארקא לה ברכאן, אתמר בחיון בעמדם תרפינה כנפיהם, דלא צריך למשמע גדפיהו (נ"א קלא), כגוונא דחנה דאתמר בה (שמואל א א יג) וקולה לא ישמע.

והכי צריכין ישראל ליחדא בבת זוגייהו בחשאי, בעונה באימה ברתת ובזיע בכסופא, כמה דאוקמוהו קדמאין כמי שכפאו שד, קיידאיהי שד מן שד"י, דבההוא זמנא אתעבר מתרעא, ודא רזא דמזונה, דאתמר בה (דברים ו ט) וכתבתם על מזוזות ביתך, מזוזות כתיב זו מות, קי"ואם הוא אשתמע קליה, מיד לפתח חטאת רבץ (בראשית ד ז), ולא עוד אלא דאיהו זעיר במהמנותא דהכי אוקמוהו קדמאין כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אַמְנָה.

בההוא זמנא דמיחד קודשא בריך הוא בשכינתיה, קי"בלהו חיוון מקבלין דין מן דין ברכאן, וכלהו בקדושה, יובגין דא תקינו קדושין וברכאן לכלה, ולקבל ברכה וקדושה ויחוד דקודשא בריך הוא, ה"כ צריכין ישראל דיהא יחודא דלהון בקדושה וברכה, י"א ה"כ כל מזונייהו בברכה וקדושה, י"ב לית קדושה בפחות מעשרה דאיהי י', י"ב גי' טבעת איהי י' כגוונא דא ס, בה אתקדשת כלה, וצריך לאעלא לה באצבעא דילה, דאיהו דיוקנא דאת ו', י"ב ואתעבידת ז', וצריך תרין סהדין דאינון לקבל ה ה, וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא ואתעבידת ז', בההוא זמנא צריך לברכא לה בשבע ברכאן י"ד ירתא כלה.

בההוא זמנא דמתיחדין ישקני מנשיקות פיהו (שיר א), י"מאי נשיקות פיהו, תרין שפון דילה ותרין דילה, י"אינון ארבע גדפין דחיוון, דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבע כנפים י"ל אחת מהן, י"ו וכד אתפילין תרין אנפין דילה ותרין דילה, וארבע שפון דתרויהו, י"אתמר בהון (שם) וארבעה פנים לאחת, וארבע כנפים לאחת מהם, ואינון ארבע אנפין יהו"ה, ארבע גדפין אדנ"י, י"ב בחבורא חדא יאהדונה י"י.

ביאור הגר"א

^{ק"א} לחרקא לה ברכאין. רואה לומר לכך הוא ח"י ברכאין:

^{ק"ב} דאיהו שד מן שדי. רואה לומר דכל האותיות שהן בלדיק הן שם שדי בלדיק – י' שומר שד. כמו זכית, שהוא י', ח"ו אם פוגם – הולך הי' ונשאר שד. ולכן (נדרים כ ע"ב) היה (ר"ל) משמש בזניעות. שלא יסתלק הי' וישאר שד, וזהו שכפאו שד, שבשכפולו כריד הלניעות. וכן הוא במזונה ולכן שם הוא שדי, דהמזיקין שרין אלל הפתח, ואת דמזונה שומר מהם, כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש, וזה שאומר דבהוא זמנא כו' מזוזת כו' רואה לומר חסר ו' תניינא? וסימן השאלה במקור. ג.פ.א:

^{ק"ג} ואם הוא כו'. רואה לומר שמתחלק הי' וכן במזונה וזה שאומר לפתח כו'. וכן הזכית הוא פתח האדם כמו שאמרו בזוהר ושם כריד שמירה כידוע וכן הוא בתפלה וזה שאומר ולא עוד כו'. רואה לומר לאין השכינה, שהיא אמונת ישראל, שורה עליו וזה שאומר ולא למגנא כו':

^{ק"ד} כולהו חיון כו'. רואה לומר, ולכך בתפלת שמונה עשרה ברכות וקדושה, והן יב"ק כידוע:

^{ק"ה} ובגין דתקינו כו'. שהיא יחודם בזכרה וקדושה, יב"ק, כמו שמפרש והולך:

^{ק"ו} והכי כל מזונייהו כו'. כמו שאמר ברעיא מהימנא, ברוך אתה – זכרה, אשר קדשנו – קדושה. והוא: קדושת נט"י, וזכרת אכילה, ואכילה הוא שפע עלאה – יחודא:

^{ק"ז} ולית קדושה כו'. רואה לומר ולכן טבעת קדושין הוא מסטרא דקדש, י' עלאה:

^{ק"ח} ובגין דטבעת כו'. רואה לומר ולכן מקדשין בטבעת, שהטבעת היא אורת י' כמו שמפרש והולך:

^{ק"ט} ואתעבידת ז'. רואה לומר כמו שמפרש והולך דלכך מזכרין לה ב' ברכות, ורואה לומר ואתעבידת – שהיא נעשית עטרת בעלה, י' על גבי ו', ז':

^{ק"י} דירתא כלה. דלעילא:

^{ק"יא} מאי נשיקות פיהו. רואה לומר ה' ו' הן מיותר, ונשיקות – לשון רבים, ומפרש שה' ו' הן חתן וכלה, וכל אחד נשיקות, תרין שפון:

^{ק"יב} אינון ארבע כו'. כמו שאומר לקמן דשפתים נקראים גדפין:

^{ק"יג} לאחת מהן. רואה לומר ששניהם נעשו אחת:

^{ק"יד} וכד אתכלילן כו'. שהדוועין הן כנפים כידוע:

^{ק"טו} אתמר בהון כו'. ורואה לומר בתפלת הלחש שהוא מסיטרא דלדני כידוע אז הן בזחינת נישוק קודם היחוד, ד' גדפין דלדנ"י, ובחזרה, שאז הוא יחוד הוי"ה ודנ"י, כידוע בזחינות היחוד וזה שאומר ואינון ד' כו':

^{ק"טז} בחיבורא חדא כו'. רואה לומר כי השמות הן אז משולבות, כי ביה – שני פנים ושני דוועין, שתי אותיות הוי"ה ושתי אותיות דנ"י, וכן בה:

יכ"ד מתחברין אתון אקרי חשמ"ל, חיות אש ממללן, ייזמנין חשות, זמנין ממללות, (דף כא ע"ב) ובגניניהו
אתמר ייגדול העונה אמן יותר מן המברך, בגין דמתחברין חתן וכלה, תמניא אתון כחדא.

יט"א ינון ארבע חיוון, אינון אדני", ואינון אריה שור נשר אדם. אריה מקבל עליה י' במוחא, יט"ב זמניא
דאיהו בימינא דאתמר ביה (שם) ופני אריה אל הימין לארבעתם, הרוצה להחפים ידרים. שור לשמאלא
יילקבל לבא, יי"ה' הבל דלבא, תמן ה' (איוב לו כב) יימצפון זהב יאתה, בההוא זמנא דאיהי ה' בלבא, הרוצה
להעשיר יצפין.

יכ"ה דחילו ורחימו, אבא ואימא, יכ"ד דרועא ימינא ושמאלא, ויעב"ר חסד וגבורה, יכ"ד דלקין לחושפן ע"ב
תיבין, ורי"ו אתון דע"ב שמהן, ודא רזא דויעב"ר עיבור פלל תרוייהו.

ו' דא אורייתא דשריא בפומא, יכ"ד ורוחא דפומא פרחת נשר, דנשר איהו פומא, תרין גדפוי דיליה תרין
שפון, ועלה אתמר (קהלת י כ) כי ייעוף השמים יוליד את הקול ייחובעל כנפים יגיד דבר, ודא עמודא
דאמצעייתא, יכ"ד דחכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו, ואורייתא בלא דחילו ורחימו יכ"ד
פרכת לעילא, יכ"ד ובהאי נשר (נ"א וכתר ביה) תליין בני חיי ומזוני, יכ"ד דאיהו מזלא דכלהו, ואיהו לא תליא
במזלא, ובגין דא אוקמוהו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא, דמצוה איהו
זכותא.

ביאור הגר"א

י"ב כד מתחברין כו' ממלכות. תפלת קול רס:

י"ג זמנין חשות. רואה לומר שקהל כריכין לשחוק בכל הברכה ובסוף הברכה לענות אמון וזהו זמנין כו':

י"ד גדול העונה כו'. דהמברך תמיד ממלל בקלא, שהוא הויה, שעליו נאמר חיות אש ממלכות. ובקהל – זמנין כו' כידוע, שחש הוא אלני
ומל הוא הויה, ומתחברין כחדא. והוא כמו שבארנו, דבתפלת החזן נכללת במחשבה הויה ככתיבתו, ודדיבורו – אלני. ובעניינת אמון,
שהוא גימטריה שני שמות אלו – מתחברין כחדא. וזה שאומר בגין דמתחברין כו':

י"ה אינון ד' חיוון אינון אלני. מפרש כאן היאך נכללין שני שמות הג"ל ד' חיות. ואמר שחיות עצמן הן אלני כמו שאמר למעלה בתיקון א',
שבמלכות תמן ד' חיוון, והן מקבלין עליהן ד' אותיות הויה, כמו שמפרש והולך:

י"ו ובזמנא כו'. רואה לומר בזמנא דמלכות היא דימין, מסיטרא דאריה, אז הרואה כו' שחכמה היא במוחא ונאמר אריה אל הימין שהוא
דרוס:

י"ז לקבל לבא. שהלב הוא בשמאל:

י"ח ה' הבל דלבא. רואה לומר שהבל בא מלב, הבל הוא אותיות הלב, ה' לב, ששם שריא ה', וזה שאומר תמן ה':

י"ט מצפון כו'. רואה לומר זה שאומר הרואה להעשיר כו' כמו שמפרש והולך ולכן שם שור, ורצ תבואות בכה שור (משלי יד 7):

כ' י"ק דחילו כו'. מפרש ו' דברים: א', ד' חיות. ב', ד' אותיות הויה. ג', ד' פרטופים, א"ו"א ז"נ. ד', ד' רגלי המרכבה, חגת"ס. ה', ד'
דברים: יראה אהבה תורה ומצות. ו', אברים דשריא בהון: מוחא ולבא כו'. וזה שאומר י"ה כו' עד ושמאלא, וזה שאומר אל הימין כו' אל
השמאל כו':

כ"א דרועא כו'. שחכמה נחית דימינא, בינה – בשמאלא, כמו שאומר לעיל בהקדמה:

כ"ב דלקין לחושפן כו'. רואה לומר שחסד גימטריה ע"ב, וגבורה גימטריה רי"ו, שהן כלל ופרט כידוע, והן אותיות ויעבר, עיבור, ועיבור
הוא בא"ו"א כידוע, וזהו ויעבר ה' רואה לומר עיבור ה', והוא ראה דל"ו"א הן בחו"ג, ימינא ושמאלא:

כ"ג וברוחא דפומא כו'. רואה לומר פריחת הגשר באויר:

כ"ד עוף השמים. דרך הגשר בשמים, ת"ת:

כ"ה ובעל כנפים. השפתיים כנ"ל:

כ"ו לחכמה ובינה כו'. כידוע שג' הראשונות הן נסתרות, וכן מוחא ולבא – בפנים הגוף, וכן דחילו ורחימו – אין ניכר, מה שאין כן בתורה
ומראה שהן נגלות בכל ענינים הג"ל כמו שאומר לקמן:

כ"ז לא פרחת לעילא. רואה לומר ל"ו"א שהן לעילא, כמו שאומר לקמן בלא דחילו כו' קדם י"ה:

כ"ח ובהאי נשר תליין כו'. שהוא כלל דג' אותיות יה"ו, שבהם תליין בני חיי ומזוני, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש:

כ"ט דאיהו מזלא כו'. כלל דכולהו דסליק עד כתר:

ה' זעירא דמות אדם, בה אשתלים יהו"ה, והיא מלכותא קדישא, איהי מצוה, עשיית פקודין, דאיהי שריא
ילברמ"ח אברים, ותורה ומצוה עליהו אתמר (דברים כט כח) והנגלות לנו, ומצוה בלא דחילו ורחימו לא
כילת לסלקא ולמיקם קדם י"ה (נ"א י").

איהי כלילא דכלא, ילאועל כלא אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דא מחשבה, דסליק כלא עד אין סוף,
ילבמלכותא אשתלים כלא עילא ותתא.

ילגו איהי כלילא מארבע פרישין דקריאת שמע, ילדאינון רמ"ח תיבין עם אל מלך נאמן, ובגין דלא יעבדון
הפסקה תקינו למהדר שליחא דצבורא ילה"י, אלהיכ"ם אמת, וכד ישראל אמרין ילשמע, ודאי חיוון שמעין
גדפייהו, באן אתר, ילבכנפי מצוה דאתמר בהון (דברים כב יב) על ארבע כנפות פסותך אשר תכסה בה,
ילדאייהו כגוונא דמעיל האפוד, ילדפעמונים ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין, שולי המעיל אינון לקבל
כנפי מצוה.

ואינון ה' קשרין, לקבל שמע ישראל י"י אלהינו י"י (דברים ו ד), ילדאינון לקבל ה' נימין דכנור דדוד דהיה
מנגן מאליו, י"ג חליין כחשב"ן אה"ד, ילדקלא דנגונא סלקא באחד, ודא ח"י בין חליין וקשרין, לכל סטר,
סלקין ע"ב, ודא איהו והוכן בחסד כס"א (ישעיה טז ה), חס"ד ע"ב, כל מאן דאתעטף בעטופא דמצוה, כאלו
אתקין פרישין לקודשא בריך הוא, ילבראינון יאהדונה"י, ילמלכל חד ארבע אנפין וארבע גדפין סלקין ס"ד,
ותמניא אתון יאהדונה"י, ילדסלקין ע"ב, וכנפי מצוה אולפין רזא, דאינון ח' חוטיין לכל סטר, ילמלקבל ארבע
אנפין וארבע גדפין דכל חיה, ילבובחשבון זעיר דחנוף ילמא"ז איהו שד"י, ילמאז ישיר בכל אתר, ילמאמר מוארי
מתניתין, כל מאן דפחית לא יפחות משבע, ילדכל מאן דאוסיה לא יוסיף על י"ג, ילבראינון שבע ילמלקבל שבע

ביאור הגר"א

^כ ברמ"ח אברים. שבאברים תליין עשיית המלות, ואיהי ה' זעירא להבראם – גימטריה רמ"ח, בראם – אותיות אברים וכן ה' לאברהם:
^{כא} ועל כלא אדם. רואה לומר אדם היוצא על הכסא והוא שמה מפרש, גימטריה אדם. והוא מחשבה לסלקא על ד' זכרים: יראה והאבה
ותורה ומורה. וזה שאומר לא מחשבה, שד' חיון – ד' אותיות הו"ה פשוטה, ואדם על גביהן – שמה מפרש המתפשט בתוכם:
^{כב} במלכותא אשתלם כו'. רואה לומר, שהמלכות היא כתר, כתר מלכות, כמו שאומר להלן, ולכן היא דמות אדם, כתר שנקרא אדם כנ"ל,
ובה אשתלם עילא ותתא:

^{כג} ואיהי כלילא כו'. שד' פרשיות הן ד' אותיות הו"ה שכלול בה, כמו שאומר לעיל איהי כלילא דכולהו:

^{כד} דאינון רמ"ח כו'. שהיא שריא ברמ"ח איברים כנ"ל:

^{כה} ה' אלחיקים אמת. שהיא כלל דקריאת שמע, ועם ה' אלחיקים אמת – נשלים הו"ה, שה' אלחיקים הוא או"א כידוע, ואמת הוא עמודא
דלמנעיהא וכן אל מלך נאמן:

^{כו} שמע ודאי חיון שמעין גדפייהו. רואה לומר כמו שכתוב ואשמע את קול כנפייהם:

^{כז} כנפי מורה כו' דלרבע כנפות כו'. רואה לומר, כנגד ארבע כנפים של החיות, וזה כסותך, שהן בכסא שהיא לבושא דאדם של אילות
כמו שאומר ברעיא מהימנא וכן ליאית הוא בכסא כמו שמפרש והולך ולכן אמרו תכלת כו' דומה לכסא:

^{כח} דאיהי כגוונא כו'. רואה לומר ששם נאמר (שמות כח לה) ונשמע קולו כו':

^{כט} דפעמונים כו'. וכן קשרים בתוך החוליות:

^ל דאינון לקבל כו'. רואה לומר שבכנור נשמע הקול:

^{לא} דקלא דנגונא כו'. שהקול מכל נימין נכלל ביחד והוא אחד דשמע:

^{לב} ואינון כו'. רואה לומר החיות שבכסא שנגדן האיציא כנ"ל, תרין שמות משולבים כנ"ל, אריה שריא י' כו':

^{לג} לכל חד כו'. רואה לומר לכל חד מד' פנים של כל חיה:

^{לד} סלקין ע"ב. רואה לומר ע"ב אנפין, ע"ב גדפין, בהאטרף עם כל אחד שני שמות הנ"ל:

^{לה} לקבל ארבע אנפין וארבע כו'. כמו שאומר בחיקונו זוהר חדש, ס"ד אנפין וס"ד גדפין כו' דאינון ע"ב אנפין וע"ב גדפין ואית דלמרי
ארבע אנפין כו' דאינון ל"ב אנפין וגדפין, וכלא קשוט, ורואה לומר דהא צפרטא הן שתי פעמים ס"ד, ובכללל הן ד' פעמים ח':

^{לו} ובחשבון זעיר דחנוף. רואה לומר במספר קטן שבעולס יצירה של חנוך, מט"ט, ששם החיות, ששם חושבין מספר קטן:

^{לז} אז איהו שדי. רואה לומר שדי – גימטריה במספר קטן ח', גימטריה א"ז, והוא מט"ט שנקרא שדי והוא כלל החיות כידוע:

^{לח} אז ישיר בכל אחת. רואה לומר בדרכא דיליה נאמר:

^{לט} ואמרו מ"מ כל כו' משבע. רואה לומר, שבע גימטריה ישיר במספר קטן, וזה שכתוב אז ישיר, ואמרו כל הפוחת מפני שהוא במספר
קטן שהוא פוחת:

^מ וכל מאן דאוסיה כו'. כתר נחבאר לעיל, כנגד אחד דלילות במספר גדול אחד, י"ג, ולכן כל המוסיה כו':

^{מא} ואינון ז' כו'. חוזר לפרש הז', ד"ג נתפרש לעיל:

ימי בראשית, דרמיזין לשבע שמען אבגית"ץ וכו', ועלייהו אתמר (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו יגיש ש כנפים שש כנפים לאחד, דבהון פרחת צלותא לעילא, וינאנון תמן מ"ב, לקבל מ"ב אזכרות דאינון בתפלין דיד ותפלין דרישא, ועלייהו אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ ייפי שם יי וגו'.
[תיקוני זוהר – דף כב ע"א]

וינאנון תכשיטין דכלה, תפלין דרישא ייעצרת זיהב ברישא דכלה, ותפלין דיד טבעת דדרועא, הא (דף כב ע"א) כלה מתתקנא בתכשיטין דילה, צריך לקרא לחתן דילה, הדא הוא דכתיב (שם ו ד) שמע ישראל, והא ינאנון בחופה, ינאנון עמא קדישא למיקם בעמידה קדמיהון, עם חזן, יסלברכא לון בשבע ברכאן, יסאלקדשא החתן לכלה בקדמיתא בקדושין, ובצמדם עמא קדישא וחזן לברכא לון, חיוון קדישין יסדהו מנגנין בגדפיהו תרפינה כנפיהן.

ש של תפלין דא אימא עלאה, עלה אתמר (שם כח י) וראו כל עמי הארץ כי יגיש יי נקרא עליך ויראו מך, שייץ סליק אתווי ש"ס, יסה דיד פהה שס"ה, ורמ"ח פקודין דכלילין ברמ"ח תיבין דקריאת שמע בארבע פרשין, הא תרי"ג, עלייהו אתמר (שמות ג טו) זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר, שמ"י עם י"ה שס"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, וכלא תרי"ג, יסאורייתא איהי שמא דקודשא בריך הוא.

ועוד ציצית איהי כרסיא, תפלין קודשא בריך הוא דנחית על כרסיא, דקראן ליה בקריאת שמע, הא קודשא בריך הוא יתיב על כרסיא, צריכין למיקם בגיניה בצלותא דעמידה, יסתלת חילין דילה אתיין יסבזמירות שירות ותושבחות.

ביאור הגר"א

¹¹¹ לקבל ז' ימי בראשית דרמיזין כו'. כל זה ביצירה כידוע והוא ז' לח"ז, שהן ד' חיות – חגת"ס, ז' ספירות תחתונות ומט"ט על גביהן, אז' על גבי ז', אז:

¹¹² שש כנפים כו'. בכל שש אוחיות, והן כנפים, כמו שמפרש והולך דבהון פרחת כו', שש מ"ב – סגולה לילה להעלות כידוע:
¹¹³ ואינון תמן מ"ב. רואה לומר השם הג"ל כידוע:

¹¹⁴ כי שם ה' כו'. רואה לומר שם של מ"ב:

¹¹⁵ ואינון תכשיטין כו'. שהציצית הוא לבושא לילה כנ"ל:

¹¹⁶ עטרה זהב כו'. לשון הכתוב (אסתר ח טו) בלבוש מלכות חכמת, שהן ציצית – לבוש מלכות כנ"ל, ועטרת זהב גדולה – תפילין דרישא מסיטרא דאימא ששם זהב כמו שאומר לעיל ה', מנפון זהב כו', והיא נקראת גדולה, ה' רבדבא, שם אוחיות גדולות כידוע, וכתיב ויסר המלך את טבעתו ויתנה למרדכי, וזה טבעת דרועא:

¹¹⁷ אינון בחופה. היכל ק"ה, אדני שפתי כו':

¹¹⁸ צריכין עמא כו' עם חזן כו'. הן תפלת הקהל בלחש, ותפלת הש"ץ בקול רם:

¹¹⁹ לברכא לון כו'. לקמן בתיקון י"ב מפרש, דז' ברכות הן ז' ברכות קריאת שמע, וכן הקדושה – קדושת יוצר אור, אבל כאן אי אפשר לומר כן, דכאן אומר למיקם בעמידה כו' ובעמדם כו', וצריך לומר כמו שאמרו בגמרא (ברכות לד ע"א) כלהו אמנעיות חדא ברכתא נינהו, והיא נגד ברכה השביעית דכלה, אשר ברא כו', שהשיב י"ב דברים: ששון ושמחה כו' עד וריעות, וכן נכללין כולן בהבינו, וזה שאומר בגמרא (ברכות כא ע"א) אם יכול לחדש דבר יחזור ויתפלל כו' – נגד פנים חדשות שחזרין ומזכרין ז' ברכות:

¹²⁰ ולקדשא כו'. קדושה:

¹²¹ דהו מנגנין כו'. כנגד מזמוטי חתן וכלה, דמנגנין, שאמרו (חגיגה יד ע"ב) והיו מתקבצין מלאכי השרת כבזמוטי חתן וכלה, ששותקין בצרכות חתן וכלה:

¹²² שם ה' כו'. שהוא שין שבו, וראו – שהוא נראה, כמו שאמרו (ברכות ו ע"א) וראו כל עמי הארץ כו' אלו תפילין שבראשך, והוא שם ה' כמו שאומר לקמן שמי עם י"ה – שס"ה, והוא זה – י"ה, וכן שס"ה כמו שמפרש והולך שין כו' ומלאחי ש"ס יקוק נקרא ראשי תיבות שין:

¹²³ ה' דיד כו'. רואה לומר תפלין של יד, ורואה לומר תפלין של ראש ושל יד הן שס"ה, וכן שין עם י"ד של שד"י שהן בצלעות שהן יד כהה – ה', רואה לומר שזורת ה' הוא ד"י, יד – הוא שס"ה:

¹²⁴ אורייתא כו'. רואה לומר תרי"ג מצות כנ"ל:

¹²⁵ תלת חילין דיליה. אופנים וחיות ושרפים שאומרים בצרכת יוצר אור:

¹²⁶ בזמירות. פסוקי זמירה. ושירות – שירת היס. ותשבחות – י"ג תשבחות לישבחה ששם אתיין ג' חילין כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש:

בההוא זמנא דאיהו על כרסייה, יסמה אמרין א"ל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, האי תקוונא איהו לגבי צדיקים גמורים, דמתקנין כרסיא לקודשא בריך הוא בציצית, ונחתין ליה בתפלין, וקיימין קדמויה בצלותא, לבינוניים ציצית ותפלין אינון יסכשור לעול וכחמור למשאוי, יבשבת אתמר בהון (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך, לרשעים יסאינון קשורא לכל מקטרגין דלהון, יבדהכי אינון עשרה פתרין תתאין, דהא דא לקבל דא ברא קודשא בריך הוא, אכל פתרין תתאין אינון קליפין לגבי פתרין עלאין, דמתלבשין בהון יעשור אתון בגלותא, למיהוי כפויין תחותי פתרין תתאין.

יעיבזמנא דצדיקיא מתקנין בכנפי מצוה ובתפלין, אתכפייין תחותיהו פתרין תתאין, יעבההוא זמנא יעול מלפא בהיכליה דאיהו אדני, כגוונא דא יאהדונה, י, הא מלפא בהיכליה, מאן דבעי למשאל שאלתוי יעול, ובגין דא (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח, בתלת קדמאין יסדר בר נש שבחוי, פעבדא דמסדר שבחוי קדם רביה, יעדאלין תלת כתבין יעכל זכרון, ותלת פתרין יעחמתין, ובגין דא צריך בר נש למיהוי בהון פעבדא דמקבל פרוס מרביה והלך ליה, יעדתמן איהי בית קבול יחיתמא דקשוט יסאיניה מלכותא קדישא. יעבאמצעות צריך למשאל, דתמן יסגו, ו, יסחד מארי פתיבה וחד מארי חתימה, ואינון ו' עלאה ו' תתאה, יסכילין תרין עשר פרקין, יסותלת קדמאין רישא ותרין דרועין, תלת פתרין גופא ותרין שוקין, הא אתפטור ממלפא, יעבגין דא צריך לאחזרא תלת פסיען לאחזרא, ורזא דמלה (בראשית מט לג) ויאסוף רגליו אל המטה:

ביאור הגר"א

- יסח מה אמרין אל מלך כו'. רואה לומר לאחר תפלת שמונה עשרה:
- יסט כשור לעול כו'. רואה לומר, כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש שקושרין את שור וכן חמור דסטרא אחרא למשא תחותיהו, תחת יכ טוב עיין סס:
- יעב וצבחה אתמר כו'. שאין מניחין תפילין, דסטרא אחרא לא שלטא אז:
- יעג אינון קשורא כו'. כמו שאמרו סס ללא שיאי לון:
- יעד דהכי אינון עשרה כו'. רואה לומר כמו בתפלין שכלולין בהם עשר ספירות קדישין:
- יעה עשר אתון בגלותא כו'. כמו שכתוב ומלכותו בכל משלה וזהו גלות השכינה כידוע:
- יעז ובזמנא לדקיא כו'. לרשעים אינון קשורא כו' אבל בצדיקים – אתכפייין כו':
- יעז בהוא זמנא יעול כו'. רואה לומר כשהם מתחננין כו' והקליפה מתפרשת כידוע, דקודם לכן לריכין לאפרשא הקליפה:
- יעז דאלין תלת כתבין. דהן רישא ושני דרועין כמו שמפרש והולך שהן שלושה ספרים: ספר וספר וספור, כמו שאומר בספר יצירה, שני ספרים – בשתי ידים, וספור – בלשון, כמו שאומר סס, כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בנתיים:
- יעז כל זכרון. ולכן יקשט עצמו בשבחין לסדר:
- יעז חתמין. לכל אחד כפי הנקצב עליו וזה שאומר ובג"ד כריך כו':
- יעז דתמן איהי כו'. רואה לומר המלכות נקראת קבלה מסיטרא דתלת בתראין שסם היא מקבל ולכן כריך כו' כעבד המקבל כו':
- יעז חותמא דקשוט. רואה לומר, שהיא מקבל החותם, כמו שחותמין על אדמה שמקבל אורת החותם, כן היא, כמו שאומר להלן בתיקון א' שימני כחותם כו', שהיא חותם של עמודא דאמנעיתא – דמות אדם, כמו שאומר סס, וזהו חותמא דקשוט, שחותם של הקב"ה הוא אמת כידוע, והוא בעמודא דאמנעיתא כידוע, תון אמת ליעקב, וכן נ"ה נקראין ירכי קשוט כמו שאומר להלן ותלת בתראין הן גוף ותרין שוקין כמו שמפרש והולך:
- יעז ואיהי כו'. רואה לומר שאמר לעיל איהי בית קבול כו':
- יעז באמנעיות כריך למשאל דתמן כו'. שכריך לשאל מצעל הכתיבה והחתימה כמו שמפרש והולך:
- יעז ו' ו'. רואה לומר ת"ת ויסוד, אע"ג דחשיב בתלת בתראין גופא, ו' ו' דלאן הן שמש וירח דנהרין בז' כוכבים, גוף וברית כמו שאומר להלן:
- יעז חד מארי כו'. שת"ת הוא כלל שני דרועין, ויסוד – כלל שני שוקין כידוע:
- יעז כילין י"ב. ת"ת – כלל שני דרועין שבהן שית פירקין ולכן הוא ו', וכן יסוד – כלל שני שוקין, שית פירקין, שוקיו עמודי שס והוא ו' גם כן, והן י"ב בקר שהים עליהם מלמעלה, ג' לכל רוח, ג' פירקין של כל אחד:
- יעז תלת כו'. עכשיו מפרש כל הנ"ל:
- יעז בג"ד כריך לאחזרא תלת כו'. רואה לומר כמו שאמר לעיל דתמן איהי בית קיבול רואה לומר, בתלת בתראין מתחלת קומתה ומשם מקבלת ולכן הולכין לאחור תלת פסיעין – משלש ספירות הנ"ל אל מלכות. זה שאומר הא התפטור ממלכא כו' והיא עומדת לאחוריו וזה שאומר לאחורא – אליה ולכן הן תלת פסיעין – שהן ברגלין וזה שאומר ונתן שלום לימינו כו' רואה לומר לנו"ה שהן נקראים שלום מסיטרא דיסוד כמו שאמרו וכל בניך למודי ה' – שהן נו"ה, ורז שלום כו', וזה שאומר ויאסוף רגליו – נו"ה, אל המטה – מלכות. ורואה לומר, כתיב בסיפא דקרא ויגוע ויאסף כו', שסם הוא אילנא דמותא, ולכן כריך תיכף למסור עצמו למיתה ברחום וחונן כידוע. והכלל, כי שלש ראשונות – שנים בחו"ג כידוע ושלישית – בכח"ב, ולכן שלש פעמים קדוש, שכל שלש ראשונות נקראו קדש כידוע. וכן ברכה אחרונה

[תיקוני זוהר – המשך דף ח ע"ב] (*קטע זה הועבר מההקדמה לכאן)

^{רפ} וְהוֹדְאוֹת, עַד דְּנַחְתִּין לָהּ לְגַבְיֵיהּ, הָא נַחְתִּין לָהּ לְגַבְיֵיהּ וְקָשְׁרִין לָהּ בְּרַצוּעָה, דְּאִיהִי ו' שִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, וְהִינּוּ רְזָא וְהִיא לְאוֹת עַל יְדָכָה (שמות יג ט), קְשׁוּרָא דִּתְרוּיָהּ דָּא י', וְדָא יחוד, ^{רצא} וְבִגִּין דָּא בְּקְשׁוּרָא דִּתְרוּיָהּ, מָאן דְּשָׁח שִׁיחָה בִּינֵיהּ, דְּאִיהִי שִׁיחַת חוּלִין, עֲבִירָה הִיא בִּידוּ, דְּעֵבֵד בַּהּ פְּרוּדָא בִּין ו' דְּאִיהוּ עֵמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא וּמְלֻכוּתֵיהּ.

תְּפִלִּין דְּרִישִׁיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ ו', אִיהִי ה' עֲלָאָה, אִימָא עֲלָאָה, ^{רצב} עֲטֻרַת תְּפִאָרַת, ^{רצג} עֲלָאָה אֲתָמֵר פְּאָרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ (יחזקאל כד יז), אֵלוּ תְּפִלִּין שְׁבִרָאֵשׁ, ^{רצד} וְהִיא אִיהוּ רְזָא הוּיָהּ, ^{רצה} דְּאֲתָמֵר בֵּיהּ הִנֵּה יד יהו"ה הוּיָהּ וכו' (שמות ט ג), ^{רצו} וְבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי דִּתְלֻמוּדָא יְרוּשְׁלָמִי, הוּיֹות בְּאִמְצָע.

יד יהו"ה מִימֵינָא, דְּאֲתָמֵר בַּהּ יִצְוִירָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה (שם יד לא) מְסֻטְרָא דְּחֻסְדָּא, יָד רְמָה מְסֻטְרָא דִּתְפִאָרַת, ^{רצא} דְּאֲתָמֵר בַּהּ וְבִנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים בְּיַד רְמָה, יָד חֻזְקָה בְּאִמְצָעִיתָא ^{רצב} דְּאִיהִי יד יהו"ה הוּיָהּ, לְמַהוּי רַחֲמֵי מְכָל סְטָרָא, דִּינָא כְּבוֹשׁ בְּאִמְצָעִיתָא, יָד רְמָה ^{רצג} עֲלָאָה אֲתָמֵר וְהִיָּהּ יהו"ה ^{רצד} לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ (זכרי, יד ט), וְתֵלַת זְמַנִּין י"ד אֲנוּן מ"ב אֲזַכְרוֹת דִּתְפִלִּין דִּי דְּתְּפִלִּין דְּרִישָׁא.

^{רצה} שְׂכִינְתָא תְּתָאָה ^{רצו} אִיהִי הַיָּד הַגְּדוּלָּה מִימֵינָא דְּחֻסְדָּא, דִּתְמַן חֲכָמָה, יָד הַחֻזְקָה מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, דִּתְמַן בִּינָה, יָד רְמָה מְסֻטְרָא דְּעֵמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, ^{רצז} מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רִישִׁיָּה, ^{רצח} תְּפִלִּי דְּמְאִרֵי עֲלָמָא.

ביאור הגר"א

שָׁל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה כּוֹלֵל כֹּל קוּ הָאֲמֻלְעִי, שְׂכוּלָא נִקְרָא עַל שֵׁם גּוֹפֵחַ כִּידוּעַ, וּלְכֹן שֵׁם שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים שְׁלוֹם – עַל שֵׁם יְסוּד וְתִרְיֹן בְּתַרְסִין, נ"ה. וְהֵן עֶשְׂרֵה סְפִירוֹת נִכְלָלִין בְּשֵׁשׁ – ו' שֵׁל הַשֵּׁם, שְׁבוּ נִכְלָלִין עֶשְׂרֵה סְפִירוֹת, כֹּלֵל הוּיָהּ כִּידוּעַ: ^{רפ} וְעוֹד ה' לִיד כְּהֵה. הוּא ה' אַחֲרוֹנָה שְׁבַשֵּׁם כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ, וְאִמֵּר, וְעוֹד, מִשּׁוּם לְמַעֲלָה קִמְפֵּרֵשׁ ד' לְאוֹתוֹת הוּיָהּ מִשּׁוּם ה' אַחֲרוֹנָה כנ"ל, וְעַכְשָׁיו מִפְּרָשׁ וְהוֹלֵךְ גַּם כֹּן כֹּל הַשֵּׁם:

^{רפא} מִלְּפָנָיו כו'. הֵן פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה:

^{רפב} הַשְּׁרִינ לָהּ בְּרַצוּעָה. רוּחָה לּוֹמֵר, כֹּאֵן סוּד תְּפִלִּין וְקִרְיַאת שְׁמַע לְאוּנוּן בְּרַצָּא חֲדָא. לְנַחְתִּין לָהּ בְּצִרְכָּה דִּתְפִלִּין שֶׁל יָד, וְקָשְׁרִין לָהּ בְּרַצוּעָה שְׁהִיא ו', וְהַקְּשָׁר הוּא י' שְׁהוּא יְסוּד וְהוּא הַיְחוּד בִּין ז'וּן. וְכֹן בְּקִרְיַאת שְׁמַע – לְנַחְתִּין לָהּ כנ"ל, וְקָשְׁרִין בְּשִׁית תִּיבִין – זְהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהַקְּשָׁר הוּא אַחַד, שְׁהוּא הַיְחוּד וְהוּא יְסוּד שְׁהִיא תִיבָה שְׁשִׁית מְשִׁית תִּיבִין. וְכַנְגַד תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁהוּא ו' – הוּא ח"י בְּרַכְּאוּן, לְפִיכֵךְ שְׁנֵיהֶם מְעוּמַד כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּזֶה שְׁכְרִיךְ לְאַחֲזָאָה בְּעוֹבְדָא וּבְמִיּוּלָּא:

^{רפג} וְבִגִּין דָּא כו'. רוּחָה לּוֹמֵר עַד שֵׁינִיחַ שֶׁל רֵאשׁ, וְכֹן בִּין גְּאוּלָּה לְתְּפִלָּה:

^{רפד} עֲטֻרַת תְּפִאָרַת. רוּחָה לּוֹמֵר שְׁהִיא עֲטֻרַת עַל תְּפִאָרַת מֵאֵד הַכְּתֵר כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רִישִׁיָּה:

^{רפע} עֲלָה אֲתָמֵר פִּאָרְךָ כו'. רוּחָה לּוֹמֵר פִּאָרְךָ – תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, שְׁהוּא ו', תְּפִאָרַת, חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ רוּחָה לּוֹמֵר עַל הָאֵדָס:

^{רפז} וְהִיא אִיהוּ הוּיָהּ. ה' עַל ו', תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ – ו', קָשׁוּר בְּצַת יוּד, עַם ה' תְּתָאָה:

^{רפח} לְאַחֲמֵר בֵּיהּ הִנֵּה כו'. כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ וְעִיקָר תְּפִלִּין מִשְׁמַלְלָא כו'. וַיֵּד ה' הוּיָהּ, הוּא מְסֻטְרָא דְּשְׁמַלְלָא כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ:

^{רפח} וְבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהוּ כו'. רוּחָה לּוֹמֵר, שִׁיחָה הַדִּין בְּאִמְצָע, כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ:

^{רפז} וִירָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה כו'. דְּגְדוּלָּה הִיא חֻסְדָּא, וְכַתִּיב אֲשֶׁר עֲשָׂה יְקוּ"ק:

^{רפז} לְאַחֲמֵר בֵּיהּ וְבִנֵי כו'. וְכַתִּיב (שְׁמוֹת יג כ) עֵי"שׁ בְּעֵמוּד עֲנַן יוֹמֵם, שְׁהוּא עֵמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, וְכַתִּיב (שֵׁם) וְה' הוֹלֵךְ כו':

^{רפז} לְאוּיָהּ יד ה' הוּיָהּ. וְכַתִּיב (שְׁמוֹת ט ג) דַּבַּר כַּבֵּד מֵאֵל, וְהִיא דְּכַתִּיב יד ה', הַכִּי פִירוּשׁוֹ, דְּרַשְׁעִים מֵהַפְּכִים מִיַּד הַרְחֻמִּים לְמִיַּד הַדִּין (בְּרַאשִׁית רַבָּה פ' לג), זְהוּ שְׁאוּמֵר יד ה' הוּיָהּ:

^{רפז} עֲלָה אֲתָמֵר וְהִיא. רוּחָה לּוֹמֵר לִיד רְמָה הוּא שֵׁם הוּיָהּ, מְסֻטְרָא דְּחֻסְדָּא לְאוּיָהּ בִּימֵינָא דִּתְמַן חֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ בְּסוּמוּד, וְהַחֲכָמָה הוּא יְקוּ"ק – י' בְּרִישָׁא, וּמְסֻטְרָא דְּשְׁמַלְלָא לְאוּיָהּ בִּינָה – ה' בְּרִישָׁא, וּמְסֻטְרָא דִּתְפִאָרַת – ו' בְּרִישָׁא:

^{רפז} לְמַלְךְ עַל כו'. שְׁאֵז בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָחוּז בִּיד רְמָה:

^{רפז} יד שְׂכִינְתָא כו'. עַכְשָׁיו מִפְּרָשׁ יד, מֵה שְׁאֲמֵר לְעִיל ה' לִיד כְּהֵה, וּלְקָמוּ מִפְּרָשׁ ה' דְּכָהֵה:

^{רפז} אִיהִי הַיָּד כו'. מֵה שְׁאֲמֵר לְעִיל יד ה' מִימֵינָא כו' – הַכֵּל עֲלָה אֲתָמֵר:

^{רפז} מְעוּטָר בְּכֶתֶר. רוּחָה לּוֹמֵר דִּתְמַן כְּתֵר:

^{רפז} תְּפִלִּין דְּמְאִרֵי עֲלָמָא. רוּחָה לּוֹמֵר דִּתְפִלִּין דְּקַב"ה הוּא ו' כנ"ל, וְעֲטֻרַת שְׁעִלּוּ הוּא כְּתֵר כנ"ל. וְהַעֲנוּן כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ ד' בְּתֵי דְּרִישָׁא אִינוּן אֲחִיקָה, וְהוּא בִּינָה מֵאֵד כְּתֵר, וְכַהֵן חֲבוּשׁ ד' פְּרָשִׁין לְאוּנוּן הוּיָהּ, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקָמוּ, וְהוּא עֵמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא:

שׂיִשׂוּן שֶׁל תְּפִלִּין שׁׁהִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, שׁ דְּתַלְתֵּי רֵאשִׁין, שׁוּ דְאַרְבַּע רֵאשִׁין, שׁׁלְקָבֵל שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַתֵּי לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ (אסתר ב ט), שׁׁוֹאִינוֹן בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבֵי שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ, וְלִקְבֵל אֶלַּיִן שְׁבַעָה, שׁׁאִית שְׁבַעָה רוֹאִי פָּנֵי הַמֶּלֶךְ שׁׁהִיוּשָׁבִים רֵאשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת.

שׁׁוֹתְפָאָרְתִּי אִיהוּ כְבוֹשׁ בְּאֵת יו״ד, עִם ה׳ תְּתָאָה, וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, וְאִיהוּ חֲבוֹשׁ עִם אֵת י׳ מִסְטָרָא דְה׳ עֲלָאָה, שׁׁוֹבְגִין דָּא אִין חֲבוֹשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, דְּאִיהוּ בְּגִלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרְתָם לֹא צָר בּוֹ, שׁׁוֹלָא צָר בָּא, בְּהִהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ עִם יִשְׂרָאֵל שׁׁוֹלָא צָר וְדָאִי, וְלִית צָר אֲלָא יֵצֵר הָרַע, דְּהִזְרֵי הַקָּרֵב יוֹמֵת (במדבר א נב).

[תיקוני זוהר – דף ט ע״א]*

שׁׁוֹרְזָא דְמִלָּה פִּי בִי חֲשַׁק וְאַפְלִטָהוּ (תהלים צא יד), פִּי בִי בְּגִימְטְרִיא מ״ב אֲזַכְרוֹת דְּתְּפִלִּי, אֲשַׁגְּבֵהוּ כִּי שׁׁוֹדַע שְׁמִי, יִקְרָאֲנִי בְּקִרְיַת שְׁמַע, וְאַעֲנֶהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב אֲזַ תְּקַרָּא שׁׁוֹוִיהוֹ״ה יַעֲנֶה (ישעיה נח ט), יהו״ה בְּאַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּי דְרִישָׁא, דְּאִינוֹן אַרְבַּע אֲתוֹנוֹן אֲהִי״ה, וְיְהו״ה יַעֲנֶה, יהו״ה בְּאַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין דִּיד, דְּאִינוֹן אֲדִנ״י, וְאִי תִימָא לָאו אִינוֹן בְּיַד אֲלָא בֵּית אֲחָד חֲמִשָּׁאָה, יַד כְּהֵה, הִכִּי הוּא וְדָאִי דְאִיהִי חֲמִשָּׁאָה וְאִיהִי רְבִיעָאָה, רְבִיעָאָה לִיהו״ו יַד כְּהֵה, יהו״ו אִיהוּ אֲהִי״ה, וְסֻלְיָק לְחֻשְׁבָּן כ״א, שׁׁוֹרְאַרְבַּע אֲתוֹנוֹן בְּכָלֵל (דף ט ע״א) כ״ה, ה׳ מִן יהו״ה רְבִיעָאָה לִיהו״ו, וְחֲמִשָּׁאָה לְאֲהִי״ה, דְּאִיהוּ אַרְבַּע בְּתֵי, וְאִיהוּ בֵּית חֲמִשָּׁאָה.

וְעוֹד אֲהִי״ה אֲדִנ״י סֻלְיָק לְחֻשְׁבָּן אֲלֵהִי״ם, שׁׁוֹדַעִיהוּ כְּלָלָא דְחֲמִשָּׁה בְּתֵי תְּפִלִּי, יהו״ה אַרְבַּע פְּרָשִׁיין, י׳ שׁׁוֹקְדֵשׁ לִי (שמות יג ב) וְדָא חֲכֻמָּה, ה׳ וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ (שם יא) וְדָא בִּינָה, וְאִינוֹן לִימִינָא וְשְׁמָאָלָא, דְּאִינוֹן חֲסֵד גְּבוּרָה, ו׳ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד) תְּפָאָרְתִּי, כְּלִיל שְׁוִית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, ה׳ וְהִיָּה אִם שְׁמַע (שם יא יג) מְלָכוֹת, שְׁכִינְתָא תְּתָאָה.

ביאור הגר״א

^פ צִין שֶׁל תְּפִלִּין כו׳. שְׁעַד כַּחן פִּירַשׁ בְּתְּפִלִּין מ״ב אֲזַכְרוֹת שְׁהִיא בְּשִׁכְנֵיהָ מִסְטְרָא דְשֶׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת כח״ב, וְעַכְשֵׁי מִפְרַשׁ ז׳ אֲחֻרוֹנוֹת לִידֵהּ:
^פ הַלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. רוֹאֵה לֹמַר ב׳ תְּחֻמוֹת לִידֵהּ. לִאִיְהִי הַלְכָה, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמּוֹ, וְהוּא מִסְטְרָא ד׳ תְּחֻמוֹת, מ״ט פְּנִים טַהוֹר כו׳:
^פ לְקַבֵּל שְׁבַע כו׳. רוֹאֵה לֹמַר שְׁבַע הַיְכָלוֹת, לִאִינוֹן עוֹלָמִין לְאֲזִלִּין בְּתַרְהּ, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמּוֹ, דֵּהֲלָכָה – עוֹלָמִימָא דְמִטְרוֹנִיתָא עֵינִין שָׁם:
^פ וְאִינוֹן בְּשַׁחַר כו׳. לֹא אִיהוּ בְּמִלּוּלָא כנ״ל:

^פ אִית שְׁבַעָה רוֹאִי כו׳. וְאִינוֹן ז׳ אֲחֻרוֹנוֹת שֶׁל עֲלָמָה, וְהִם רוֹאִי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ לִאִיְהוּ קב״ה:
^פ הַיּוֹשָׁבִים רֵאשׁוֹנָה כו׳. קוֹדֵם הַנְּעֻרוֹת הַנ״ל, וְאִינוֹן דְּכוּרָא לְגַבֵּי הַנְּעֻרוֹת, שְׁהֵן בְּצִירָאָה, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּזֵהר וְאֵע״ג לִאִיְהוּ נֹקְבָא אִיְהוּ דְּכוּרָא לְגַבֵּי לְתַתָּא, עֵינִין שָׁם. וְכַתּוּב שָׁם עוֹד, וְכֵן דְּמַקְבֵּל מֵאַחֲרָא אִיְהוּ בִּיתָא כו׳, וְכַךְ לֹאֵל הַנְּעֻרוֹת כְּתִיב מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְרוֹאִי הַנ״ל – יוֹשָׁבִים בְּמַלְכוּת:

^פ וְתַפְאָרְתִּי כְבוֹשׁ כו׳. כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל לְאֲנוֹן קְשִׁין לְה׳ תְּתָאָה בְּאוֹת ו׳ שְׁהוּא הַרְעוּעָה, וְהַקָּשֶׁר הוּא יו״ד, וְזֵה שְׁאֲמַרו (ויצאת סה ע״ב ז׳, בְּרַאשִׁית רַבָּה פ׳ ח) הַרְעוּ מְאוּוֹה לְכַבּוֹשׁ, שְׁהוּא כּוֹבֵשׁ אוֹתָהּ לְהִיּוֹת עֲמֻנָה, אֲבָל אִין הַאֲשָׁה מְאוּוֹה לְכַבּוֹשׁ, שְׁהִיא אִינֵה כּוֹבֵשׁת אוֹתוֹ. וְכַתּוּב כּוֹבֵשׁ אוֹתָהּ – בְּאוֹת יו״ד, וְאִז הוּא גַם כֵּן כּוֹבֵשׁ עִם הַיּוֹד, לְרַעוּעָה אִיְהוּ קְשׁוּרָה עִם הַקָּשֶׁר, וְכֵן ו׳ עִם יו״ד – קְשׁוּר תְּמִיד, גּוֹף וְצִירָתָה, וְכַתּוּב בְּרִית מִתְּיַחֵד עֲמָה אִז הוּא גַם כֵּן קְשׁוּר עֲמָה, לְכָל חֲמוּדִיהָ בִּיָּה, וְזֵה שְׁאוֹמֵר וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, הִרִי שְׁהוּא״ו כּוֹבֵשׁ הִרִי לְהִיּוֹת, אֲבָל מִי כּוֹפֵה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת עֲמָה – אִימָא עֵילָאָה בְּתְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, דְּשָׁם אִיְהוּ חֲבוֹשׁ בְּד׳ פְּרָשִׁוֹת בְּחוּךְ ד׳ בְּתִים שְׁהוּא ו׳ בְּחוּךְ ה׳ עֵילָאָה כנ״ל, וְאִז חֲבוֹשׁ עֲמֻנָה עִם הַיּוֹד שְׁהוּא יְסוּד. בְּתַחֲלִילָה כּוֹבֵשׁין אוֹתָהּ בּוֹ, וְאַח״כ׳ חֲבוֹשִׁין אוֹתוֹ, וְאִז הִם עֲמֻנָה. וְזֵה סוּד תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ וְתְּפִלִּין שֶׁל יַד:

^פ וְבג״ד אִין חֲבוֹשׁ כו׳. שְׁהוּא עֲמֻנָה בְּגִלוֹת עַד דְּהִיא מִפְקָא אוֹתוֹ, דְּבִידָה תְּרַעֲנִין דְּחִירוֹ:

^פ לֹא כֵר בִּיא׳. מִפְרַשׁ הַכְּתִיב:

^פ לֹא כֵר וְדָאִי כו׳. לְנִשְׁמַתָּא מִסְטְרָא לְאִילּוּת – אִין יֵצֵר הַרַע שׁוֹלֵט כנ״ל:

^פ וְרִזָּא דְמַלְכָה. רוֹאֵה לֹמַר דְּתְּפִלִּין וְקִרְיַת שְׁמַע מְרוֹמֵז בְּפִסְקוֹ אֲחָד:

^פ יַדַע שְׁמִי. הֵן ד׳ אוֹתוֹת הוּיָה שְׁמִפְרַשׁ לְקַמּוֹ, אִז – וְאֵעִנָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וְה׳ יַעֲנֶה, וְיִקְרָאֲנִי – בְּקִרְיַת שְׁמַע, וְזֵה שְׁאוֹמֵר תְּקַרָּא וְה׳ יַעֲנֶה:

^פ וְה׳ יַעֲנֶה כו׳ לִאִינוֹן אֲדִנ״י. רוֹאֵה לֹמַר לְכַךְ כְּתִיב וְה׳ בּוֹ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו (יְרוּשָׁלַּיִם בְּרַכּוֹת פ״ט ה״ה) הוּא וְבֵית לֵוִי, הוּא – בְּתְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, וְבֵית לֵוִי – בְּתְּפִלִּין שֶׁל יַד:

^פ וְד׳ אֲחוּוֹן כְּלָלָא כ״ה. רוֹאֵה לֹמַר לְכַךְ נִקְרָאת כ״ה – עִם ה׳ לִילָה:

^פ לִאִיְהוּ כְּלָלָא כו׳ הוּיָה ד׳ פְּרָשִׁין. וְזֵה שְׁמַא שְׁלִים – יְקוּק אֲלֻקִּים. יְקוּק – בְּד׳ פְּרָשִׁוֹת, אֲלֻקִּים – בְּד׳ בְּתִים:

^פ קִדָּשׁ כו׳. עַכְשֵׁי מִפְרַשׁ כָּל הַעֲשָׂר סְפִירוֹת בְּתְּפִלִּין:

תלת רצועין נצח והוד ויסוד, יסוד רצועה דקשיר וא' עם ה', כי כל בשמים ובארץ (דה"א כט יא), דאחיד בשמיא ובארעא, תרין רצועין נצח והוד, דאחידן בה' עלאה, והקרנים גבוהים, והאחת גבוהה מן השנית (דניאל ח ט), אוף הכי תרין רצועין חד ארוכה וחד קצרה, קצרה עד החזה, ארוכה עד טבורא.

שביא תפשוטותא דה' עלאה עד הוד באת י' איהו, דאיהו קשר של תפלין דרישא, דאיהי ה' עלאה, סליקת לחמשין, חמש זמנין עשר באת י', שביהיינו ה' י' מן אלהיים, חמש זמנין ה' באת י' חמשין, בחמש ספירן, יסוד כ"ל נטיל לון בלהו, וירית לון לכלה והיינו כ"ל שביכל"ה.

באת ה תתאה קרן אחת, ורזא דמלה אוקמוהו רבנן, שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנגמר (תהלים סט לב) משור פר מקרן מפריס, מקרן חסר יו"ד כתיב, ודא רצועה דיד. שביכ' כתר דתפלי דמארי עלמא, שבידמארי עלמא איהו שמה תפלין דשוי, אבל כתר תפלין עליה, ורזא דמלה אין קדוש פיהו"ה כי אין בלתך (שמואל א ב ב), לית פקודא דלא אתכלילן ביה עשר ספירן.

ועיקר דתפלין משמאלא, ובגין כך נשבע יהו"ה בימינו (ישעיה סב ד) זו תורה, ובזרוע עוזו אלו תפלין, ומסטררא דשמאלא ה' תפלין על ו', אימא על ברה, בגין דבה אתבני, הדא הוא דכתיב כונן שמים בתבונה (משלי ג ב). י' אבא, תפלין על ברמא ה', דביה אתבניאת, הדא הוא דכתיב יהו"ה בחכמה יסד ארץ, ודא הוא הוי"ה, שבידא הוא רזא ארבע משמרות הוי"ה הליה.

(ואית דאמר) היות באמצע כגוןא דא יהו"ו, (י' קדש לי, ה' ה' והיה פי יביאך והיה אם שמע, ו' שמע ישאל), שביהוי"ה - ו' י' באמצעיתא, (יהו"ו - ה' ה' באמצעיתא). ובצרוף דיי"ב הוי"ו, אשתמודעו בלהו, ואלין אינון יהו"ה יהו"ו יוה"ה, שבידמיון בשם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, האי שמה מקורא דאתון, ומקורא דלהון בקראי בנקודי, יהו"ה ישמחו השמים ותגל הארץ (תהלים צו יא), מקורא דנקודי מן יהו"ו (ירמיה ט כג) יתהלל המתהלל השפל וידוע, יהו"ה (שמות כו יט כ) ידותיו ולצלע המשפך השנית.

שיתלת ווי"ו בהאי שמה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, והי"ה והה"י ויה"ה, ונקודין דלהון ויראו אותה שרי פרעה (בראשית יב טו) והי"ה, והה"י ודבש היום הזה יהו"ה (דברים כו טו), ויה"ה וירא יושב הארץ הפנעני (בראשית נ טו). והה"י היו"ה ההי"ו מקורא דלהון, והה"י וכל זה אינון שיה לי (אסתר ה יג), הי"ה המר ימירנו והיה הוא (ויקרא כז לג), ההי"ו עירה ולשרקה בני אתנו (בראשית מט יא), היה"ו הוי"ה ההו"י, היה"ו ליהו"ה אתי

ביאור הגר"א

^פ וחתפשוטתא כו'. רואה לומר שכל האורות וכן ה' חסדים וכן ה' גבורות - כלולין בתחילה בחכמה, שהיא יו"ד, ושם הוא עשר באת י', ואח"כ צבינה - נחלק לה, והן חמש פעמים עשר, ונחלקין אח"כ בחמש ספירות חג"ת נ"ה. ותפלין של ראש: הבתים הן ה' עילאה, והקשר - יוד עילאה, שכל קשר הוא יו"ד כנ"ל, ומן התפלין מתפשטין שתי הרצועות בצורת יו"ד ויורדין למטה והן נ"ה:

^פ והיינו ה"י מאלקים. לאלקים כולל תשע ספירות כמו הוי"ה, רק כי הוי"ה, שבהויה כלול בו', כאן נחלק לשניים - ה"י: ה' - לה' ספירות, יוד - יסוד כנ"ל, ולפיכך הן ה' בתים. א' - חכמה כנ"ל דאיהו אלף, אדם, והוא בסוד פלא, פליאות חכמה. ל' - צינה, מגדל הפורח באויר, היחר נדריס כו'. ה"י - ו"ק כנ"ל. מ' - מלכות. וזה שאומר ה"י מן אלקים - דמתחלקין בה' ספירות ונכללין ביסוד וכן בתפלין של ראש עם הקשר:

^פ כלה. עם ה' תתאה:

^פ כ' כתר. רואה לומר כ' של כה', כמו שאומר לקמן:

^פ דמארי עלמא איהו שמה. רואה לומר, דמארי עלמא הוא שמו - ד' אותיות הויה, והוא תפלין דשוי, רואה לומר הוא התפלין שמניחו, וכתיב - עליה. וגירסא הנכונה דלא רצועה כו' [ועיין בהגהות]:

^פ ודא הוא רזא כו'. רואה לומר דליה דהוא מסטררא דשמאלא, ד' אותיות של השם, שהוא נגד ד' משמרות הוי, סדרן - הוי"ה, וזהו הוי"ה לילה, רואה לומר, דה' דהליכה - שדי למלת הוי, דהליכה הוא ה' תתאה. והוא חוזר ומפרש כאן מה שאמר דבתפלין הויה באמצע, וחוזר ומפרש בדך אחר וזה שאומר ואית דאמר כו':

^פ קווי"ק ו"י כו'. רואה לומר ללך קרא ה"ה שבאמצע - הויה, מלבד הטעם שכתבו התוספות שפרשיות הן והיה, מכל מקום למה קרא הויה בסדר הזה, אמר דהויה הוא ו"י באמצע, והוא מסטררא דלות ה', לכך קראן ה"ה שבאמצע - הויה, וזה שאומר יק"ו ה' ה' באמצע: דמיזי בשם יו"ד ק"י וא"י ק"י. רואה לומר שלשה יודין. והוא רומז על שלש הויות, שהתחלתן ציו"ד, ומקורן גם כן יו"ד:

^פ תלת ויין כו'. רואה לומר במילוי דע"ב - שלשה ויין. והוא מילוי יודין. וכן נמי במילוי הנ"ל דס"ג יש שלשה ויין. וכן בכל הד' מילויין, רק שכל אחד מפרש מקורו ממילוי אחר. ומקור דשש ההין - נראה לי ממילוי דמ"ה ומילוי דצ"ו, כי נגד שתי ההין - שני מילויין:

וּנְרוּמָמָה שְׁמוֹ (תהלים לד ד), הוֹי"ה הַסֵּכֶת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם (שמות ט ג), הַהֲרֹ"י (דברים ו כה) וְצִדְקָה תִהְיֶה לָנוּ כִּי.

[תיקוני זוהר – דף ט ע"ב]*

וְכָל קְרָאִין דְּקָא אַתְיִין הוֹיִין אַלִּין בְּרָאשֵׁי אַתְוּוֹן, אוּ בְּסוּפֵי אַתְוּוֹן, בֵּין מִן הַתּוֹרָה בֵּין מִן הַנְּבִיאִים בֵּין מִן הַכְּתוּבִים, יְכִיל לְנִקְדָּא לֹוֹן בְּנִקְדֵייהוּ, אוּף הַכִּי כָּל הוֹיִין דְּקָא אַתְיִין מִתְּלַת אַתְוּוֹן, נִקְדֵיה דְּלֵהוֹן בְּקְרָאִין, כְּגוֹן יְהֵה מְקוּרָא דִּילֵיה כִּי יְהוֹ"ה יְהוֹי"ה בְּכִסְלָךְ (משלי ג כו), וְאִית נִקְדֵיה לֹוֹן מְרָאשֵׁי תִיבִין לְהוֹיָה דְּבְסוּפֵי תִיבִין, וְאִם הוֹיָה בְּרָאשֵׁי תִיבּוֹת נִקְדָּא דִּילֵיה בְּסוּפֵי תִיבִין. וְאִית נִקְדֵיה בְּרָזָא אַחְרָא כְּגוֹנוֹנָא דָּא, (דף ט ע"ב) יְהוֹ"ה מְלָךְ יְהוֹי"ה מְלָךְ יְהוֹי"ה יְמִלְךְ, שְׁמָהֶן לְעִילָא, נִקְדָּאֵן דְּלֵהוֹן כְּתִיבִין דְּתַחֲוֹתֵיהוּ.

שְׁמָהֶן תְּלִיִין מְכָל שְׁמָא וְשְׁמָא, וְעִלֵייהוּ אַתְמַר שְׁלִיִןקְרָא זֶה (ישעיהו ו ב) לְקַבֵּל י"ב אֲנָפִין דְּתַלְתַּת חִיוּוֹן, אֶל זֶה י"ב גְּדָפִין שְׁלִיִן דְּתַלְתַּת חִיוּוֹן, שְׁלִיִןעֵל כְּלֵהוּ פְּנֵי אָדָם, שְׁלִיִןתְּפִלִין הוּא פְּנֵי אָדָם, שְׁלִיִןצִיצִית פְּנֵי חִיוּוֹן וְגִדְפֵי חִיוּוֹן, וְאוּקְמוּהוּ רַבְּנֵן שֵׁם בֶּן י"ב כָּל הַיּוֹדְעוּ וְהַזְהִיר בּוֹ כָּל תְּפִלוֹתָיו מִתְּקַבְּלוֹת, וּמְקוּרוֹ יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, כָּל י' אִיהוּ אֲנָפוּי יְהוֹ"ה, א' וְדַמּוֹת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם (יחזקאל א ט), הַכָּא בְּהַאי שְׁמָא רְזָא דְּתְּפִלִין וְצִיצִית.

תַּא חֲזִי כָּל הוֹיָה דְּאִיהֵי ה' עַל י' ה' עַל ו' נּוֹקְבָא, כָּל הוֹיָה דְּתִרִין הֵהִין כְּחָדָא בְּאַמְצַע שְׁלִיִןאִינוֹן אַחֲוִית, כְּגוֹנוֹנָא דָּא יְהֵה"ו, כָּל הוֹיָה י' ו' כְּחָדָא בְּאַמְצַע הַיּוֹי"ה (נ"א הוֹי"ה) אִינוֹן אַחֲוִים, (דברים כה ה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחֲוִים יַחְדָּו, שְׁלִיִןתְּרִין הֵהִין כְּחָדָא, וְתַלְכְּנָה שְׁתִּיָּהֶן (רות א יט), שְׁמִי ו' רְחוּקִים דָּא מִן דָּא אוּ קְרוּבִים דָּא מִן דָּא, עִלֵייהוּ אַתְמַר (ישעיה נז ט) שְׁלוֹם שְׁמָא שְׁלוֹם לְרְחוּק וְלְקְרוּב וְגו', דְּהֵיִנוּ שְׁמִיבְרַן עוֹלָה וְיִוֵּרְד יְהֵה"ו, ה' דְּאִיהֵי אִימָא עוֹלָה, סְלִיקָא לְגַבֵּי י' הִיא הָעוֹלָה, ה' דְּאִיהֵי בְּרַתָּא נְחִיתַת לְגַבֵּי ו', וְיִרְד מְעַשַׁת הַחַטָּאת (ויקרא ט כב), שְׁמִיעֵל כֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגו' (בראשית ב כד), וְהָאִי אִיהוּ קְרַבְּן עוֹלָה וְיִוֵּרְד, שְׁמִיחֲמַשׁ אֶשׁוֹת סְלִיקִין, וְחֲמַשׁ נְחִתִין.

ביאור הגר"א

ש"ס שמהן לעילא. רואה לומר שנקודות שלש הויות – מנקודות מלך מלך ומלוד:

ש"ס ד' שמהן כו'. רואה לומר מכל אות תולה סם אחד, והו"ב צירופים הנ"ל: שלשה שתחילתו יו"ד – משלשה יודין של שלשה שמות אלו וכן כולם:

ש"ס וקרא זה כו'. גימטריה י"ב:

ש"ס תלת חיווין. נגד שלש הויות הנ"ל. ומלך מלך ימלוד הן גם כן מרומז בשלש הויות שהן: היה והוא ויהיה, תכרף השלש תיבות ויבאו שלש הויות, והן י"ב גדפין תלת חיווין וזה שאומר אל זה כו':

ש"ס ועל כולוה פני אדם. הוא שמה מפרש, גימטריה אדם, שהוא אדם על הכסא שהויה שלו הוא פנים הרביעי והוא פני אדם. שד' חיות הן: ובאחת – ד' פנים כולן של אדם, ובשני – כולן של נשר:

ש"ס ותפילין הוא כו'. שתפילין הוא ד' אותיות הויה כנ"ל:

ש"ס ציצית פני כו'. כמו שאומר בתקונים, שית סרי פנים ושית סרי גדפין הן ל"ב חוטין בכל ציצית, ד' פנים וד' גדפין וחיה הרביעית היא כולוה מכל השלש חיות, ולכך לא חשיב אלא שלש חיווין, ועיין כל זה בתקוין א' וזה שאומר לעיל (כא ע"ב) כורסיא למריה בכנפי מראה וישב עליו באמת – מ"ה, שהוא תפילין, לתפילין איהו בז"א שהוא אדם כנ"ל כמו שאמרו (ברכות ו ע"א) נשבע ה' כו', וליצית היא במלכות:

ש"ס אינון אחיות. רואה לומר שמתחברין ההה"ן ביחד אבל אינון בזיווג עם היו"ד והו"י וכן אינון אחים כו':

ש"ס תרין ההין כחדא כו'. רואה לומר ששניהם נתרחקו, מה שאין כן לעיל ללא נתרחקו, וכאן הוא כזה – יוק"ה, שה' ראשונה נתרחק מן היו"ד, וה' אחרונה – מן הו', ושתייהן כריך עלייה:

ש"ס י"י רחוקים או קרובים כו'. עכשיו מפרש הויות דלעיל דאחים ואחיות:

ש"ס שלום לרחוק כו'. שצריך לקרב את הקרובים לגבי רחוקים כמו שמפרש והולך, יוק"ו – שצריך ליחד ה' עם יו"ד, ה' עם ו':

ש"ס קרבן עולה ויורד. דאומא עילאה היא נקראת עולה כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת לו דף כ"ו, ומלכות נקראת חטאת כמו שאומר דף כ"ח, ואכל העולה כתיב היא העולה, דסלקא, ואכל חטאת כתיב וירד כמו שמפרש והולך – דנחטא, וזה עולה ויורד:

ש"ס ע"כ יעזב כו'. ללא כריבין אלא דברתא נחטא לגבא ו', אע"ג דו' אינו אכל י"ה דהוא לביו ואמו, אין חוששין, דעל כן יעזב כו':

ש"ס חמש אשות כו'. הן שתי הה"ן, וזה שאומר היא העולה, כה', וכן וירד מעשות החטאת, כה', ומפרש ברעיא מהימנא סם ענין חמש אשות דסלקין ונחתין:

לית הויה דלא אחזי על רזא עלאה, שמהוה"י כד נוקבין שלטין על דכורין, דינא אחזי בעלמא ומיתה ועוני, ודא הוא רזא דהפך משה שמייה וקטל למצרי, דאתמר ביה ואמרו לי מה שמו מה (שמות ג יג), ומשה הפך ליה כגוונא דא מה שמו מה לי הוה"י, ונקודה הוה"י, שמו מצרי דמזלול בשמייה ואמר מה שמו, מה יכיל למעבד לי, לקטיל ליה ביה, שמו ואם אתון בסופי תיבות נקודין אנון מראשי תיבין: (עד כאן הועבר מההקדמה*)

[תיקוני זוהר – המשך דף כב ע"א]

תקונא חד סר

בראשית ברא' שי'ת, ומאי ניהו. שמשית היכלין לקבל שית יומי בראשית, אלהי'ם אימא עלאה עלייהו, דאיהי היכלא שביעאה, וכמה דאימא עלאה אפיקת שית, שמשית הכי אימא תתאה אפיקת שית שומאי ניהו את השמים ואת הארץ, ואינון שמשית מאנין, דאתמר בהון (שמות כ יא) שכי ששת ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ, והיכלין תתאין אינון מאנין להיכלין עלאין.

[תיקוני זוהר – דף כב ע"ב]

וכד ישראל הוה מצלאן, כל היכלין אלין הוה מתפתחן לגבייהו, (דף כב ע"ב) וכען בגלותא אתמר בהון כל השערים ננעלו, שניושכינתא לבר מהיכליה, שניומלאכיא דממנן על צלותין לבר מהיכליהון, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה, ולא אית לון לצלותין אתר לאעלא, ודא איהו כל השערים ננעלו, שניאכל שערי דמעה לא ננעלו, ולית מאן דאפתח לון שניאלאין שערים, עד דיייתי שנימארי דדמעה, שנידאתמר ביה (שמות ב ו) שניתפתח ותראהו שניאאת הילד והנה נער בכה, ולית היכלא

ביאור הגר"א

שמה קוק"י כד כו'. עכשו מפרש שם ראשון הג"ל שאמר לעיל נוקבא:
שני מזרי דמזלזל כו'. רוצה לומר שדן אותו מדה כנגד מדה, דמזרי הפך שמייה – מה שמו מה לי, כמו שמפרש והולך, מה יכיל למעבד לי, וזלזל גם כן בשם עלמו – מה שמו, והוא הויה מהופכת בסופי תיבות, בלוחו הויה עלמו דן אותו:
שני ואם אתון כו'. רוצה לומר לכאן לעפ"י שהוא בסופי תיבות מכל מקום הנקודה היא מראשי תיבות כי הראש הוא בעלמו הסוף כי אין בכל התיבות כי אם נקודה אחת בכל תיבה חוץ תיבת שמו ומכל מקום הוא תנועה אחת השבא עם החולם, למשמע ליה כנ"ל. ואם תחשוב מספר הנקודות תמצא ע"ב, וזה שם ע"ב שהרג המצרי. והגהה (לפי הנראה היא מהלמידו הרמ"ש ז"ל). כריך עיון, להנקודות שבראשי תיבות עולין ב"ן ולח ע"ב. ובאמת זה שאומר שבשם ע"ב הרג את המצרי לעפ"י שכן כחוצ בילקוט ראובני בשם כונת האר"י, הנה בכונת האר"י עלמו כחוצ בשם מ"ב, וכן כתב בי"ר שם בשם הבחיי, ואפשר שגם כאן כריך להיות כן, והיינו שאינו חושב השבא שתחת השי"ן וחושב במקומו החולם לבדו שעל סוף תיבת שמו, והוא כמו ראש תיבה, וכמו שאומר כאן שהשבא עם החולם אינם רק תנועה אחת, שמשמע ליה, רוצה לומר שהשבא משמע לחולם, ולפי זה יהיה עולה הנקודות מ"ב. וזה שאומר ונקודי קוק"י? (מנוקד קמץ שוא קמץ חריק), רוצה לומר דעם הנקודה הרג המצרי. ו"י קרובים דא לדא הוא הענין כמו ה"ה קרובים דא לדא חבל תרי ההי"ן כחלל כריך עלייהו לשתייהו:

שמה תיקון י"א. שית היכלין. ו"ק:

שמה הכי אימא תתאה כו'. והיא שביעאה עלייהו, צהיכל ק"ק כידוע:

שני ומאי ניהו את כו'. לשמים הן ו"ק, ו' היכלין, והיכל לבנת הספיר כולל יסוד ומלכות כידוע, וזהו ואת הארץ:

שנה שית מאנין. להיכלין עילאין כמו שמפרש והולך:

שני כי ששת ימים כו'. רוצה לומר דהוה ליה למכתב בששת, אלח ששת ימים עשה אימא תתא, ומאן ניהו ששת הימים, ומפרש קרא את השמים כו', ואימא תתאה – שבת דידהו, וכן אימא עילאה – שבת דאזילות:

שני ושכינתא לבר מהיכליה. הן היכלין דאפיקת:

שני וקב"ה לבר מהיכליה. הוא אימא תתאה, היכל השביעי, כמו שאומר להלן מלכא צהיכליה דאיהי אדני כו':

שנה ומלאכיא כו'. הן היכלין דיאירה:

שני חבל שערי דמעה. רוצה לומר היכל השביעי – בינה, שערי תשובה, שהן פתוחין לעולם, כמו שאומר לקמן בתוובתא צבכיה כו':

שני לאלין שערים. רוצה לומר של דמעה:

שנה מארי דמעה. רוצה לומר אדם בעל הדמעות הבוכה:

שני דאתמר ביה כו'. רוצה לומר שבו נאמר נער בוכה:

שם ותפתח. רוצה לומר בינה:

שם את הילד. ישראל:

מתפתחא סבאָלאַ ביה, וְדא איהו ותפתח, ותפתח ודאי היכלא לגביה, הדא הוא דכתיב ה' שפתי תפתח. במאי אתפתח ליה בדמעה, הָדא הוא דכתיב והנה נער בכה, ומיד ותחמל עליו. סוֹיָעוֹד ותפתח, כד ישראל פתחין בתיובתא בבכיה, מיד ותחמל עליו, וְדא איהו בבכי יבאו (ירמיה לא ח), בזכות בכיה דיליה יתפשוון מן גלותא.

סוֹדָאית היכלא דדמעה, דלית לה רשו למפתח אלא בדמעה, ואית היכלא דנגונא, דלית לה רשו למפתח אלא בנגונא, סוֹיָבְגִין דא דוד מתקרב לההוא היכלא בנגונא, סוֹיָהָדא הוא דכתיב (מלכים ב ג טו) והיה פנגן המנגן, ואית היכלא דנהורא, דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה מתעסק בנהורא דאורייתא. ואית היכלא דנבואה, דלא מתפתחא אלא לבר נש סוֹיָדְהוּה חכם גבור ועשיר, ואית היכלא דיראה, דאתקרי היכל היראה, דלא מתפתחא אלא למאן דאית ביה דחילו.

ואית תרעא סוֹיָדְדִיקָא, דלא מתפתחא אלא לצדיקא, הָדא הוא דכתיב (שם קיח כ) זה השער ליני צדיקים יבאו בו, והאי איהו תרעא דצדיק ח"י עלמין, דאתמר ביה (שם לו כה) סוֹיָוֹלָא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וכען בגלותא אתמר ביה (ישעיה נו א) הצדיק אבד, סוֹיָמַאי אבד, אבד למטרוניתא, ואתמר ביה (שם יט ה) ונהר יחרב ויבש, יחרב סוֹיָבְבִית ראשון, סוֹיָיָבֶשׁ בבית שני.

ואית היכלא דעניי, דלא מתפתחא אלא לעניי דהוו מתעטפים קדם יהו"ה בצלותא, בעטופא דמצוה דציצית ותפלין ועליהו אתמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטרך.

ובגין דלית ליה מדיליה, סוֹיָעֵנִין צווחין בח"י ברכאן דצלותא, לגבי ח"י עלמין, והא אסתלק מתמן נביעו וברכאן, ולית מאן דיהיב לון, ותרעא דצדיק חרבא ויבשה, כמה דעני חרב ויבש, ורזא דמלה (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים סוֹיָאֵל מְקוֹם אַחַד ותראה היבשה, סוֹיָוֹרְעִין אַחֲרָיִן סְתִימִין, ולית תרעא פתיחא אלא תרעא דדמעה, ומאי איהי סוֹיָבֶת עֵין, דדמעה מינה נפקא, ועלה אתמר (תהלים יז ח) שִׁמְרָנִי כְּאִשׁוֹן בַּת עֵין, סוֹיָוִבָה וְהָנָה נֶעַר בְּכָה (שמות ב ו), לגבי קודשא בריך הוא, דירחם עליה בגלותא, הָדא הוא דכתיב (תהלים

ביאור הגר"א

סב אלח ביה. זנער הזה:

סב ועוד ותפתח כל כו'. רוצה לומר שותפתח קאזי על ישראל כמו שאמרו (שיר השירים רבה פ' ה) פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח כו', וזהו ותפתח:

סב דלית היכלא כו'. קא חשיב שבעה היכלין כסדר ז' היכלין כמו שאומר לעיל, חוץ מהיכלא דנגונא שהוא דגבורה דחשיב קודם היכלא דנהורא חסד:

סב ובג"ד דוד כו'. דהוא מתקשר שם כידוע:

סב הה"ד כו'. מביא ראה סע"י ניגון שורה רוח ה':

סב דהוה חכם גבור ועשיר. סת"ת כליל חג"ת, וחכמה – צימינא כנ"ל, ועשיר – ת"ת, שכד אסתלק למעלה, נקרא מלכות – דך, מסיטרא דלדיק, אצל מסיטרא דת"ת – עשירה היא כמו שאומר לקמן:

סב דלדיקא. רוצה לומר דנטרין ברית:

סב ולא ראיתי כו'. רוצה לומר בזמן שאין הדליק נעזב אז אין זרעו הדליקים והעניי כו' וזה שאומר וכען בגלותא כו':

סב מאז אבד. רוצה לומר דהוה ליה למימר נאבד:

סב צבית ראשון. רוצה לומר צינה, שחרב מינה, דאסתלק ת"ת, כרוב אחד לצינה, ונשאר כרוב השני בגלות – מלכות, וכן נ"ה שהן שני כרובים שבהן הקצ"ה, ת"ת – שט בח"י עולמות, לדיק שט צים – מלכות, אסתלק בגלות נלח עם ת"ת, דליהו צנלח ואיהי צהוד, ונשאר כרוב השני הוד עם מלכות, שעליו נאמר כל היום דו"ה, דזרגא דיליה ציוס החמישי כידוע, ולכן נקרא היכל העניי:

סב ויבש צבית שני. מלכות שם הוא יבש דלית לה אלח מה שנותן לה לדיק, וזה שאומר בגין דלית לה מדולה:

סב עניין לווחין כו'. כמו שכתוב (ישעיהו מא יז) העניי והאציוניס מצדקים מים ואין כו', בשביל שנהר יחרב כו', וזה שאומר, לגבי ח"י עלמין כו' ולית מאן כו':

סב אל מקום אחד. כמו שאומר להלן דאסתלק ת"ת לצינה:

סב ותרעין אחרנין כו'. רוצה לומר וכן כל השערים נעלו חוץ משערי דמעה כמו שמפרש והולך ולית תרעא כו':

סב בת עין. מלכות מסיטרא דצינה – היכל השביעי, וכן היא היכל שביעי כנ"ל:

סב ובה והנה כו'. רוצה לומר בשבילה:

קב יד) אתה תקום תרחם ציון, בגין דאיהי שׁעׁלבת אשׁ שׁעׁט־דא־תחזיניא למשה בסנה, דכתיב (שמות ג ב) וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה, איהי ב'ת מן בראשי'ת, ודא בראשית.

תקונא תריסר

[תיקוני זוהר – דף כג ע"א]

בראשי'ת שׁמאמר קדמא דכלא, כלילא מעשר אמירן, ואיהי ל'ב אלהי'ם דעובדא דבראשית, שׁמאמר דשׁמאלא שׁבא־אתייהבת, דאיהי גבורה אשא שׁמסומקא, ובגין דא בלבת אשׁ (שמות ג ב), ומשה הנה מסטרא דליואי מסטרא דיליה ממש, ואמאי אתגליא ליה בסנה, לאחזאה דהות בדוחקא בין הקוצים, ועם כל דא והסנה איננו אפל, שׁמבגין שׁושנים דאינון בינהא, דאינון ישראל, דהו עתידין למחוי בגלותא (דף כג ע"א) בין ערב רב דאינון קוצים, שׁמפדא איהו רזא (ירמיהו מו כח) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה, ואותך לא אעשה כלה.

שׁמאחזי ליה אגרא דכלה, דאיהי לבת אשׁ בין הקוצים דאינון חייביא, שׁמכד דחקין לשכינתא וישראל, אגרא דלהון פלה, נפקא שכינתא כלה מבינייהו, וייתי חתן בגינה, ודא איהו אגרא דכלה דוחקא, ויפרוק לון מן גלותא בגינה, שׁמדוחקא דגלותא דערב רב לישראל ממהר לון פורקנא, ורפיון דילהון מעכב לון לישראל פורקנא, בגין דא אתחזי ליה למשה בלבת אשׁ מתוך הסנה, מגו כובין.

כד אתקריב תמן למחזי עובדא דא, אמר ליה הקדוש ברוך הוא, אל תקרב הלום, של נעליך (שמות ג ה), קא רמז דאתפשט מן גופא דיליה, דאיהו נעל, לגבי גופא אחרא דאתלבש כד אתקריב, ואית מאן דיימא דאיהו אתתיה, שׁמכלא קשוט דא ודא.

ביאור הגר"א

שׁעׁל בלבת אשׁ כו'. רואה לומר בת מן לבת, וכן לב בלבת, כמו שאומר בחיקון שאחריו ואיהי לב כו', והוא גימטריה כזי, ובכזי – גימטריה דל, על דלתה, והן ל"ד אותיות דמילוי המילוי דלדני, דלית לה מגרמה, חסר א' (ובעז חיים תיקון נוקבא פ"ב כתב חסר יו"ד במילוי התיו"ו ועיין סס) דתא"ו והוא מקום אחד הנ"ל: שׁעׁל דאתחזי למשה כו' ואיהי בת כו'. כמו שמפרש והולך בחיקון י"ב:

שׁפ תיקון יב. מאמר קדמא דכולא כו'. רואה לומר כמו שאמרו (ראש השנה לב ע"א) תשעה מאמרות נינהו בראשית נמי מאמר, והן עשר ספירות ואמר כאן שמאמרות הן מלמטה למעלה, מאמר הראשון – מלכות, ומרומן בראשי תיבות וסופי תיבות בראשית – בת. ומפרש כאן מה שאמר בחיקון הקודם בלבת בת לב וזה שאומר ואיהי ל"ב כו':

שׁפא ומסטרא דשמאלא כו'. רואה לומר לכך כתיב בלבת אשׁ כמו שמפרש והולך:

שׁפב אתיהיבת כו'. רואה לומר – התורה, שניתנה על פי המלכות כמו שאמרו (ספר הבהיר) נגע בבת כו', וניתנה ע"י גבורה כמו שאמרו תורה בגבורה ניתנה כמו שכתוב וידבר אלוקים את כל הדברים כו':

שׁפג סומקא. רואה לומר גוון אשׁ:

שׁפד בגין שׁושנים כו'. רואה לומר כמו שושנים דנזרעין בין הקולין – שהקוליס שמירה לשושנים, כן ישראל בגלותא בין ערב רב – כדי למהר גאולתם כמו שמפרש והולך לכן לא כלה הקוליס כדי להיות השושנים ציניהן בגלות הזה:

שׁפע ודא איהו רזא כו'. רואה לומר כי כבר הייתי עושה כלה בכל וגו' רק ואותך, רואה לומר, בשצילך לא אעשה כלה:

שׁפז אחזי ליה כו'. רואה לומר כלה לשון פלה:

שׁפח כד דחקין לשכינתא וישראל כו'. רואה לומר אז נעשית השכינה כלה, שיצא חתן בשכינה כמו שמפרש והולך:

שׁפח ודוחקא דגלותא. כמו שאמרו בזוהר במדבר דף רל"ט שכלה דגש תוך הכ' הוא פלה, ובכפה הוא קלה, לכן דחיק גורם דחיק שהוא דגש פלה, וזה שאומר כי אעשה כלה רואה לומר כבר עשיתי את הפלה רק שאתה מעכב שאיני רואה לדחוק אותך ביותר וזהו ואותך לא כו':

שׁפח וכולא קשוט כו'. רואה לומר שאתלבש בגופא אחרא – מט"ט, ואזווג בשכינה, וכל זה רמז ליה שׁע"י גופא, עובדא דבר נש, וכן אשה, עובדא דבר נש – אין יכולת לתקן השכינה. וכן בית המקדש שנתבנה ע"י בני אדם אין לו קיום, וזה שאומר וכן אחזי כו':

וכן אחזי ליה דבי מקדשא דאיהי בנינא דבר נש דעתיד לאתחברא, ויתבני זמנא אחרא על ידא דקודשא ברין הוא, ש"הדא הוא דכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון (חגי ב ט), שצ"בגין דאתמר בו (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב, שצ"באתמר בבי מקדשא בונה ירושלם יי'.

ואתמר ה"ם לגבי אדם (בראשית ב כב) ויבן יי' אלהי'ם את הצלע אשר לקח מן האדם, דא חכמה, ויביאה אל האדם, דא עמודא דאמצעיתא, דרגא דמשה, והאי צלע איהו ודאי פלת משה, ועלה אתמר וירא אליו מלאך יי' בלבת אש, *דאיהי בת יחידה, דמנה נפיק נהורא דאורייתא.

יבגוונא דא אתמר (שמות ב ו), ותפתח ותראהו את הילד, ותראהו דא שכונתא, דהוה בכי בגינה, מיד ותחמול עליו, ודא הוא בבכי יבאו ובתחנונים אוכלים (ירמיהו לא ח), בתחנונים ודאי, לקיימא וברחמים גדולים אקבצך (ישעיהו נד ז).

יבהאי זמנא כל חיון יתערוך בקלא, יועופין מצפצפין בשיר, לקבלא בריתא בחדוה בנגוונא, לקבלא קדושין מהחתן, דאינון קדוש קדוש וכו' (שם ו ג), ילית קדושה פחות מעשרה, וקדושין אינון מסטרא דחכמה דאיהו י', קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה (ירמיהו ב ג), יראשית ודאי, ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה, ועלה אתמר (יחזקאל מד ל) להניח ברכה אל ביתך, ושבוע ברכאן אינון, בשחרית שתיים לפניה ואחת לאחריה, ובערבית שתיים לפניה שתיים לאחריה, ואינון שבע ספירין דכלילין בחתן וכלה, *ודא איהו שמע ישראל וגומר, הא הקא קדושה וברכה ויחוד, בההוא זמנא אתער דוד בכנור דאיהו יבמנגן מאליו, בעשרה מיני ניגונין: קדמאה באשרי ודא בראשית:

ביאור הגר"א

^פה"ד גדול יהיה כו'. רואה לומר הבית האחרון, הוא שיבנה לעתיד:

^{פא}בגין כו'. רואה לומר בשביל שיהיה מעשה ה':

^{פב}אתמר דבי מהקדשא כו' ואתמר כו'. רואה לומר המקדש הוא אשה הנ"ל, והוא אשה דמשה. ואשה הגופנית של משה אין לה קיום שהוא מקדש ראשון אבל אשה השנית דנפקא מבין כובין – השכינה, הוא מקדש שני שיהיה לעתיד כמו שכתוב ואני אהיה כו' חומת אש והיא בלבת אש, היא יהיה לה קיום לכן אה לו של נעלך:

^{פג}דאיהי בת כו'. רואה לומר ששה בניים של לאה, ו"ק, והיא בת יחידה והיא בת של בלבת, נשאר ל"ב, ל"ב נתיבות חכמה, כמו שאומר לעיל ויבן כו' מן האדם לא חכמה:

^{פד}דמנה נפיק כו'. רואה לומר אש הוא נהורא דאורייתא:

^{פה}בגוונא דא אתמר ותפתח. חוזר למעלה בחיקון הקודם, ותפתח ותראהו כו' ומאי איהי בת עין כו' בלבת כו' ופירש כאן בלבת בת לב, ועכשיו חוזר לענינו הראשון:

^{פו}בהוא זמנא כל כו'. כמו שאומר לעיל שיר תאב כו':

^{פי}ועופין כו'. שהן אפריים הנ"ל:

^{פז}דאינון קדוש כו'. של ברכת יוצר אור, ששם אופנים וחיות שהן חיון ועופין הנ"ל:

^{פח}ולית קדושה כו'. רואה לומר חכמה שהיא י' של השם, והוא ראיה שקדש הוא מסטרא דחכמה כמו שפרש והולך:

^{פח}ראשית ודאי. רואה לומר חכמה שנקראת ראשית, כמו שכתוב ראשית חכמה, וזהו קדש ישראל – שישראל עלו במחשבה:

^{פז}ואינון שבע כו'. רואה לומר שכולם מתברכין מזכרה כידוע:

^{פח}בשחרית כו'. והן חג"ת – שת"ת כללוא דילהון, ובערבית כו' והן נהי"ם – שיסוד ומלכות כללוא דילהון כידוע, סוד ערבית כידוע:

^{פח}ודא איהו שמע כו'. רואה לומר שמע כו' – הן חמשה חזיון, חמש ספירות חג"ת נ"ה. אחד – הוא יסוד ומלכות: א"ח – יסוד, ד' – מלכות כידוע:

^{פח}מנגן מאליו בעשרה כו'. רואה לומר, מלכות סלקא בכל עשר ספירות, והן עשרה ניגונין כמו שאומר בחיקון שאחריו, וזהו מאליו כמו שכתוב די התגזרת אבן די לא בידיו:

תקונא תליסר

בראשית י' תמן אשׁר יי, ״וְדָא אִיהוּ אֲשֵׁרִי הָאִישׁ, ״וְנִאִיהוּ אֹהֵי״ה אֲשֵׁר אֹהֵי״ה, ״רִישָׁא לְכָל רִישֵׁין, וְעֵלָה אַתְמַר (שיר ז ו) ״רִאשֶׁף עֲלֶיךָ כַכְרָמֶל וְדָא תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, וְדִלַת רִאשֶׁף כְּאַרְגָּמָן דָּא תְּפִלִּין דִּיד, וּבִיָּה מְשַׁבְּחִין לְבַת בְּהַאי אֲשֵׁרִי, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ל יג) בְּאֲשֵׁרִי כִי אֲשֵׁרוּנִי בְּנוֹת.

[תיקוני זוהר – דף כג ע"ב]

״מֵאֵן זְכִי לְאַעְלָא תְּמָן, אֲשֵׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים (תהלים א), ״דְּאִיְהִי עֲצָה בִישָׁא מְסַטְרָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים (דף כג ע"ב) לֹא עָמַד, מֵאֵן דֶּרֶךְ חֲטָאִים הֵהִיא דְאַתְמַר בְּה (משלי ל כ) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֶת, אַכְלָה וּמְחַתָּה פִּיָּה וְגוֹמֵר, וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יֵשֵׁב, מֵאֵן מוֹשֵׁב לְצִים, דָּא לִילִיָּת אִמָּן דְּעַרְב רַב, דְּאִיְהִי מְטַמְאָה כְּכַנְדָּה בְּמוֹשֵׁבָה, וְכֵן עַרְב רַב מְטַמְאִין בְּמוֹשֵׁבָם לְצַדִּיקָא דִּיתְבִּין בִּינֵיהוּ כְּכַנְדָּה.

״מֵאֵן דְּאַתְדַּבֵּק בְּהַאי אֲשֵׁרִי, ״דְּאִיְהוּ כְּתָרָא וְרִישָׁא דְאַוּרִיָּתָא, אַתְמַר בִּיה (תהלים א ג) ״וְהִיָּה כְּעֵץ שְׂתוּל יֵעֵל פְּלָגֵי מַיִם, וְדָא עֵץ חַיִּים, דְּאַתְמַר בִּיה ״וְעֵלָהוּ לֹא יִבּוֹל, וְהַאי תְּקוּנָא קְדָמָאָה.

תְּנִינָא בְּשִׁיר דָּא חֲכָמָה, ״יִשְׁר י״, ״וְתִלַּת יוֹדִיָּין אֲנּוּן י״ י״ י״, ״וְאִינּוּן רִישָׁא וְסוּפָא וְאֲמַצְעִיתָא דָּאֵת יו״ד, וְאִינּוּן רְמִיזִין ״בְּשִׁמָּא סְתִים דְּאִיְהוּ יו״ד ה״י וְא״ו ה״י, בְּאֵלִין תִּלַּת שְׁבַח דְּוֹד מְלָכָא לְבְּרַתָּא דְּמְלָכָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קכא א) שִׁיר לְמַעְלוֹת, ל׳ מַעְלוֹת אִינּוּן וְדָאִי, ל״אִינּוּן תִּלְתִּין דְּרִגִּין, דְּבַהוּן בְּרַתָּא לְבִסְלָקָא לְגַבִּי אַבָּא) בְּעֵלָה.

בִּיאור הַגְּרָא

¹ תיקון יג. תמן אשׁרִי. רואה לומר ניגון הראשון מן עשרה הניגונים הג"ל בתיקון הקודם, והוא האותיות הנשארים מן בת בתיקון הקודם, ואשׁרִי – הוא כתר, כמו שמפרש והולך, והוא מגיד מראשית אחרית, בת אשׁרִי:

² ודא איהו אשׁרִי כו'. מפרש לקמן אשׁר לא הלך כו' זכי לאתדבק בכתרא כו':

³ ואיהו אהי"ה אשׁר אהי"ה. ששקשה שמות הללו – בכתר, שכלול כה"ב בשקשה רישין כידוע, והוא ראיה שאשׁר הוא בכתר:

⁴ רישא כו'. רואה לומר רישא – אותיות אשׁרִי, ואמר רישא לכל רישין – שח"ב גם כן נקראו רישין, והוא – רישא להם:

⁵ ראשך כו'. רואה לומר לשון אשׁרִי כנ"ל. ולת ראשך כו'. לאתנטלת מהאי רישא ושם סליקת, וזה שאומר וביה משבחין לבת כו'. ורואה לומר זהו בראשית בת אשׁרִי כנ"ל:

⁶ מאן זכי כו'. חוזר למעלה, ודא איהו אשׁרִי האיש, ואמר מאן זכי לאעלא ביהאי אשׁרִי:

⁷ דאיהי ענה בישא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. רואה לומר ענה – לשון עץ הדעת מסטרא דרע, ענת רשעים – והו ענה בישא, כי המייעץ לרע מראהו לו שהוא טוב ומוליכו ברע, וכן הוא עץ הדעת טוב ורע, נחמד למראהו כמו שכתוב (משלי ה ג,ד) חלק משמן חכה ואחריתה כו':

⁸ כנדה במושב. רואה לומר זהו לשון ובמושב – מושב הזב ונדה, כמו שכתוב (ישעיהו ל כב) תזרם כמו דוה כו':

⁹ ומאן לאתדבק כו'. מפרש סיפא לפסוק, כי אם בתורת כו' והיה כעץ כו':

¹⁰ דאיהי כתר ורישא לאורייתא. רואה לומר זה שכתוב כי אם בתורת כו', והוא רישא לאורייתא, שאורייתא מתחיל מחכמה. וזהו בתורת ה', מחכמה, שם מתחיל השם:

¹¹ והי' כעץ כו'. לא כחותו העץ שאמר למעלה – עץ הדעת טוב ורע וזה שאומר ודא כו':

¹² על פלגי מים. רואה לומר כמו שאמר בתיקוני זוהר חדש שקשה רישין בכתר, בסוד אלף, יו"י, שני יודין: מים עליונים מים תחתונים, וא"ו – בראשית, והוא נקרא עץ החיים כידוע, שחול בתוך שני יודין, מים עליונים מים תחתונים, שהם נקראים פלגי מים כידוע:

¹³ ועלהו לא יבול. רואה לומר שאין זו רע:

¹⁴ שר י'. אותיות שיר, והן אותיות אשׁר שבכתר, רק שם אלף, שאלף הוא בכתר, וכאן – י', שחכמה הוא י' של השם:

¹⁵ ותלת יודין כו'. מבאר ששיר הוא בחכמה שנאמר (תהלים קכא) שיר למעלות, כמו שמפרש והולך:

¹⁶ קטע זה מוגה על פי הגהות הגר"א שממורה"ר מרדכי במוהר"ר דובער כמבואר בפתיחה.

¹⁷ בשמא סתים כו'. שמילוי אלפין נקרא שמא מפרש כידוע, שהוא למטה בז"ת, וזה – בשלש ראשונות הנסחרות כמו שאומר להלן:

¹⁸ ל' מעלות אינון ודאוי. רואה לומר כמו שאמר (אבות ו ה) והמלכות ניקנית בשלושים מעלות:

¹⁹ אינון תלתין דרגין דבהון כו'. רואה לומר שלש מדרגות (סלקא ז"א ואו"א) וכל אחד כלול מעשר:

²⁰ (סלקא לגבי אבא. דמשא אחזניאח כמו שכתוב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית כמו שאומר להלן):

ובהון מלפא אמר לגבי כלה, ליצהלי קולך בת גלים (ישעיהו י ל), (ליבת עשרה גלגלים, דסליק בהון יו'ד
ה"א וא"ו ה"א, בעשרה מיני נגונין, ובארבע חיון דסליק יהו"ה, בשיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, דאיהו
יהו"ה) לידקולו סלקא כגלי ימא, ליוגלי ימא דלעילא אינון עשרה, דסליק בהון יו'ד ה"א וא"ו ה"א, בעשרה
מיני נגונין, ובארבע חיון לידסליק יהו"ה, לישיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, דאינון עשרה, ואינון עשרה
גלגלין, ועליהו אתמר (שיר ה יד) לטידי גלילי זהב ממלאים בתרשיש, מבתרין דרועין דברתא.

ובהון שית פרקין, ואינון שית דרגין דכרסא, משש מעלות לכפא, וכד סליק ו' בהון, יתערון לגביה
לקבלא ליה שרפים מנגדפיהו, הדא הוא דכתיב (ישעיהו ו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגומר,
ומאן דסליק על גדפיהו ופרח בהון איהו ו', כליל שית תיבין דיחודא שמע ישראל, ובגיניה אתמר (קהלת י כ)
מיכי עוף השמים וגומר.

וכד סלקא ברתא סלקא בתרין דרועי דאינון חסד וגבורה, דבהון שית פרקין מדיאיהו ו', ורזא דמלה
שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיר ב ו).

כד סלקא האי שיר, סלקא בשית תיבין דאינון שמע ישראל וגומר, וכד נחתא, נחתא בשית, דאינון ברוד
שם כבוד מלכותו לעולם ועד, מיעליהו אתמר (שם ה טו) שוקיו עמודי שש, מונגונא כד סליק סליק בשית,
וכד מאיך מאיך בשית.

מיעשרה גלגלין אינון יו'ד, דאינון לקבל עשר אצבעאן דבטשין בנגונא, מחמש מבתחמש נימין דכנור,
דאינון חמש אנפרות דאדכיר חמש זמנין יהו"ה בהאי מזמור, חד עזרי מעם יי', ב' יי' שמרך, ג' יי' צלך, ד' יי'
ישמרך מכל רע, ה' יי' ישמר צאתך ובואך, ואינון ה"ה, דסלקין ב' בשית דרגין דאיהו ו', ביה סלקין ונחתין,

ביאור הגר"א

- ²⁵ כהלי קולך בת גלים. רואה לומר בת גלים – מלכות כמו שמפרש והולך, להלי בקולך – עמודא דאמנעיתא כמו שאומר לקמן דסליק כד:
²⁶ בת עשרה גלגלים. רואה לומר גלגלים הם ספירות של חכמה, שגלגל הוא י', ושם הוא עשר גלגלים – עשר ספירות של חכמה, ששם
עשר ספירות בלי מה כידוע והן עשרה גלגלים שזכסא מסטרא דחכמה:
²⁷ דקולו סלקא כגלי ימא. רואה לומר כמו שהגלין מנביהו והולכין כן אלו מוספין והולכין כמו שאמרו (סוכה נא ע"ג) אפיק שפה ועייל
שפה דמיחזי כדאותא דימא, ורואה לומר זה שאומר קולך בת גלים:
²⁸ וגלי ימא דלעילא כו'. רואה לומר והוא נגד שיר פשוט כו' שעולה לעשר כנ"ל:
²⁹ דסליק יקו"ק בשיר כו'. כמו שאומר לעיל בהקדמה שעשר גלגלים הן מילוי דלכפין, וד' חיון הם ד' אותיות הוי"ה עיין שם:
³⁰ בשיר פשוט כו'. מפרש האיך הוא ככנור, ואמר שיר פשוט כו', דהניגון הוא מורכב מה' נימין שזכנור: ואם הוא משתי נימין נקרא שיר
פשוט, שפחות משתי נימין אי אפשר, ומשלב נימין נקרא שיר כפול, ומארכב – מאולש, ומחמש – מרובע, והן גם כן עולין לעשר:
³¹ ידיו גלילי כו'. רואה לומר לשון גלגלים כמו שמפרש והולך:
³² בתרין דרועין כו'. רואה לומר בתרשיש – אותיות בתרי שש, ורואה לומר שידיו של עמודא דאמנעיתא ממולאים בידיה, שהוא סליק בהן
והיא סלקא בידיו כמו שמפרש והולך:
³³ שש מעלות לכפא. רואה לומר שנאמר אלכל שלמה (מלכים א י יט) שהיתה דוגמת כסא הכבוד כמו שכתוב (דברי הימים א כט כג) וישב
שלמה על כסא ה':
³⁴ בגדפיהו. רואה לומר שלהם שש כנפים, סליק בהון ו' על שית דרגין, כמו שמפרש והולך, ושרפים הן זכסא:
³⁵ כי עוף השמים כו'. רואה לומר שרפים, שנאמר (ישעיהו ו ב) ובשמים יעופף, והן עוף השמים – ו', שנקרא שמים, יוליד את הקול
דקריאת שמע, ו' – עמודא דאמנעיתא, וזה שאומר כהלי קולך כו' כנ"ל:
³⁶ דאיהו ו'. רואה לומר עמודא דאמנעיתא כולל חו"ג כמו שאומר לעיל בהקדמה בסופו:
³⁷ ועליהו אתמר שוקיו כו'. רואה לומר שש – הוא שית פרקין שזשוקיים, וזכרועין היא סלקא בשית, וזשוקין נחתא בשית:
³⁸ וניגונא כד סליק כו'. רואה לומר שהניגון הולך ומנביה כידוע לחכמי הניגון ואח"כ הולך ויורה, ומעלתו הן ששה מדרגות, כל אחד
מנביה על חבירו, וכן בזירידה. וזהו קול ו', דסלקא בשית ונחתא בשית:
³⁹ ועשרה גלגלין כו'. כאן מפרש ד' האותיות של השם:
⁴⁰ חמש בחמש. רואה לומר חמש אצבעאן בחמש נימין, שהן ה' ה' של השם, דנפקין מי' והן סלקין ביו"ד של השם דרך ו' שהוא סלס וזה
שאומר דסלקין ביו"ד בשית כו'. רואה לומר דסלקין לחכמה דרך עמודא דאמנעיתא:
⁴¹ בחמש נימין דכנור. עכשיו מפרש הכל, האיך סלקא כל זה בשיר של כנור. ואמר, בחמש נימין, וסלקא בשית דרגין דניגונא, כמו שאומר
לקמן, וכל דרגא הוא בחמש נימין, והן תלתין דרגין:
⁴² דאינון חמש אזכרות כו'. נגנון הוא כסוד הוי"ה כמו שאומר לקמן לקבל עשר אצבעאן כו':

מאִוֵּאִיֵּהוּ כְּגוֹנוֹא דְסֵלֶם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כח יב) יִיְהוֹנָה סֵלֶם מְצַב אֲרֻצָּה וְגוֹמֵר, וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלֵיִם וְיִרְדִּים בּוֹ, לְיִוְכְלָא יְהוּ'ה, יו'ד ה'א וא'ו ה'א, י'ד, וְדוּד מְנַגֵּן בְּיַד (שמואל א יט ט). (י'ו' אִיֵּהוּ גּוֹפָא, גְּדַפּוּי ה'ה, רִישָׁא דִּילֵיהּ י', בֵּיהּ סְלִיק קְלָא דְגּוֹנוֹא)

מִיְעוּד ו' אִיֵּהי מְנַרְתָּא, ה' ה' שְׁלֵשָׁה קְנֵי מְנֹרָה מְצַדָּה הָאֶחָת וְגוֹמֵר (שמות כה לב), ו' מְנֹרָה בְּאֶמְצַע, נֵר עַל רִישֵׁיהּ י', כַּד שְׂרִיא בְּאֶת ו' אֲתַעְבִּיד ז', וְרָזָא דְמְלָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת (במדבר ח ב).
[תיקוני זוהר – דף כד ע"א]

לְקַבֵּל מְנַרְתָּא דְאִיֵּהי ו', וְשִׁית קְנֵי מְנַרְתָּא דְאִינוּן ה' ה', שִׁית ווי"ן, וְרָזָא דְמְלָה מִשְׁבַּעָה וְשְׁבַעָה מוֹצְקוֹת (זכריה ד ב), עַד דְסֵלְקִין לִי"ד, דְּאִיֵּהוּ יְהוּ'ה יו'ד ה'א וא'ו ה'א, וְדָא אִיֵּהוּ וְדוּד מְנַגֵּן בְּיַד, י'ד לְקַבֵּל י'ד, מִיְסֻלְקָא ה' בְּאֶת ו', מִיְוִלְבְּתֵר סְלִיק ו' בִּי, שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, עַד דְסֵלְקִין לְשִׁתִּין, מִיְוִאִינוּן אֲתוּנוֹן הַדְּבָקוֹת בְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבִגְיָנִיֵּיהּ אֲתַמַּר כָּל הַמְּשִׁים רִיּוּחַ בֵּין הַדְּבָקִים מְצַנְנִים לֵיהּ גִּיהֲנָם, סִיִּשְׁלָמָה עֲלֵיהּ אָמַר (שיר ג ז) הִנֵּה מִטְּתוֹ שְׁלֵשְׁלָמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ, וְאִינוּן נְטָרִין (נ"א נטלין) עֲרִסְיָה, סִיִּבְלְקַבְלֵיהּ (שם ו ח) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, (דף כד ע"א) אֲלִין דְכוּרִין, וְאֲלִין נוֹקְבִין, אֲלִין דְקָרִיאַת שְׁמַע דְתַקִּין מִשָּׁה דְכוּרִין, אֲלִין דְשְׁלָמָה נוֹקְבִין, וְאֲלִין בֵּית קַבּוּל לְאֲלִין, דְרַגִּין דְשְׁלָמָה אִינוּן בֵּית קַבּוּל לְדְרַגִּין דְמִשָּׁה, וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּלָא כְּאֶחָד, שְׁלָמָה אֲתַהֲפֵךְ לְמִשָּׁה.

מִבְּתִיקוֹנֵין דְאַרְבַּע אֲתוּנוֹן אֲתַקֵּן שִׁיר, וְעֲלֵיהּ אֲתַמַּר וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים וְגוֹמֵר, סְלִיקִין תְּרִין וְאִינוּן ו'ה', וְנִחְתִּין תְּרִין וְאִינוּן י'ה', וְכֵן גְּלַגְלֵי יְמָא סְלִיקִין בְּעֶשֶׂר, וְאִינוּן יו'ד ה'א וא'ו ה'א, וְאַרְבַּע חִיוּן, כַּד סְלִיקָא בְּרִתָּא בְּשִׁיר, נְשָׂרָא נְטִיל י' בְּפִימָא וְעַל רִישָׁהּ, ו' בְּגוֹפָא, ה'ה בְּגִדְפָהּ, אָדָם יו'ד ה'א וא'ו ה'א רְכִיב עַל כְּלָא, וְדַמּוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם, סִיִּדָא סְלִיק עַל כְּלָא, וְפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הֵימִין סִיִּלְאַרְבַּעַתָּם דָּא יְהוּ'ה, וְפְנֵי שׁוּר, וְפְנֵי נְשָׂר, אִינוּן מְרַכְבָּה לְשְׁמָא דִּיהוּ'ה, וְאַדָם עַל כְּלָא.

ביאור הגר"א

⁶⁸ ואִיֵּהוּ כְּגוֹנוֹא דְסֵלֶם כו'. רואה לומר וא"ו:

⁶⁹ והנה כו'. שתי ההי"ן שנקראות אלוקים:

⁷⁰ וכולא כו'. רואה לומר, שאמר לעיל י' גלגלין – שמא מפרש, ד' חיון – יקו"ק, וכולם הם י"ד, עשרה ניגונין ושיר פשוט כו', וזה שאומר מנגן ביד, וזהו דוד – גימטריה י"ד:

⁷¹ ו' אִיֵּהוּ גּוֹפָא כו'. רואה לומר עוף השמים שמוּלְדֵךְ אֶת הַקּוּל – כולל הו"ה, וכן קלא דניגונא – כליל הו"ה, והכל, שו' – עמודא דאמנעיתא, כלול הו"ה כידוע, והוא קלא, וזה שאומר ביה סליק כו', וכן עוף השמים דכרגא דידיה. וכלל הענין, עשרה ניגונין – נגד י' שֶׁל הַשָּׁם, עֶשֶׂר גִּלְגָּלִים, גְּלִי יִמָּא דְבִינָה לְאֲשַׁחְכוּ מַחְכְּמָה, וְהֵן עֶשְׂרֵה גִּלְגָּלִים שֶׁל הַכֶּסֶף שֶׁסָּם מַקְנֵן אִמָּא בְּחַלְתַּת סְפִירוֹת, שֶׁסָּם מַעֲלוֹת שֶׁל הַנִּיגוֹן שְׁעוֹלָה וְיורֵד, נגד ו' שֶׁל הַשָּׁם, שֶׁסָּם מַעֲלוֹת לְכַסָּא, שְׁבַעַת עוֹלוֹת וְיורֵדִים מְלֹאכֵי אֱלֹקִים. ד' שִׁירִים: שִׁיר פְּשׁוּט כו', נגד ד' אוֹתוֹת הו"ה אַחֲרוּיִם, וְהֵן ד' עַמּוּדֵי הַכֶּסֶף. ד' חִיוּן. שֶׁסָּם מַעֲלוֹת עִם עַמּוּדֵים ד' – הן י', מִילּוּי יו"ד, וְהַכֵּל יו"ד בְּמִלּוּאוֹ, חִמָּשׁ נִימִין בְּחִמָּשׁ אֲרַבְעָאן – ה' ה' שֶׁל הַשָּׁם, וְהַכֵּל עוֹלָה שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת, וְהֵן ה' נִימִין בּוֹ קִלְיָן – ל' כנ"ל. ויו"ד ה"ה הֵיא מַלְכוּת דְסַלְקָא לְחַכְמָה, ה"ה בְּיוֹד, וְכֵן עֶשְׂרֵה נִיגוֹנֵין בְּד' שִׁירִים נגד י"ד אֲתוּנוֹן שֶׁל הַשָּׁם: י' גִּלְגָּלִים ד' חִיוּן:

⁷² ועוד ו' אִיֵּהי כו'. רואה לומר שו"א כולל י"ד במנורה גם כן, כמו קלא דניגונא שכולל י"ד, ומנורה הוא גם כן בחכמה כידוע:

⁷³ שְׁבַעַת וְשְׁבַעַת כו'. רואה לומר שמנורה הוא שְׁבַעַת ו' עִם י', ז', ו' ווי"ן הרי שְׁבַעַת וְשְׁבַעַת, וזה שאומר שְׁבַעַת קְנֵי מְנֹרָה מִלְּד הַאֲחָד וְשְׁבַעַת כו'. שִׁיר בְּאִמְצַע, וְשִׁתִּי הֵינֵן מַשְׁנֵי הַדְּלִידִים, כְּמוֹ בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם לְעֵיל שְׁתֵּי גְּדַפּוּי מַלְדִּים:

⁷⁴ וְסַלְקָא ה' בְּאוֹת ו'. וְנִכְלַלְתָּ גַם כֵּן מו', שִׁית תִּיבִין דְבִשְׁכַּמ"לוֹ:

⁷⁵ וְלְבַתֵּר סְלִיק כו'. רואה לומר וְנִכְלַלִין שְׁנֵיהֶם מַשְׁשִׁים וְהוּא שִׁיר דְסַלְקֵךְ לְיוֹד בְּאוֹת ו' כנ"ל:

⁷⁶ וְאִינוּן אֲתוּנוֹן כו'. עֵינֵין בְּשַׁלְיָהּ. וְעֵינֵין כְּתִב שְׁהֵן שֶׁסָּם עֶשְׂרֵה אוֹתוֹת דְקִאֲמַר בְּגַמְרָא (בְּרִכּוֹת טו ע"ב) בְּכֵל לְבַבְךָ כו'. שְׁמַסְפֵּר קִטָּן גִּימְטְרִיָּה שְׁשִׁים:

⁷⁷ רִיּוּחַ בֵּין הַדְּבָקִים. שְׁהֵן ו"ק דְּזוּיִן שְׁבַעַת בְּאֲחֲרוּיִם, וְנוֹתָן רִיּוּחַ זֶהוּ הַנְּסִירָה לְהַזְדוּוג בְּפִנִּים:

⁷⁸ וְשְׁלָמָה עֲלֵיהּ כו'. עַל שְׁשִׁים הַדְּבָקוֹת שְׁהֵן דְכוּרִין אֲמַר שְׁשִׁים מְגוּבְרֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵילָא – עַמּוּדָא דְאֲמַנְעִיתָא, שְׁנַטְרִין מִטְּתוֹ וְהוּא שְׁאֲוֵר וְאִינוּן כו':

⁷⁹ וְלַחְבְּלֵיהּ כו'. רואה לומר הן נוקבין לקבל שְׁשִׁים דְכוּרִין:

⁸⁰ בְּתִיקוֹ כו'. כנ"ל:

⁸¹ דָּא סְלִיק כו'. רואה לומר שְׁנַמְרָא וְדַמּוּת פְּנִיָּהּ, רואה לומר שֶׁל כֶּלֶם, כְּמוֹ שְׁאֲוֵר לְעֵיל:

בזמנא דאיהי סלקא בכל אלין תקונין, איהו משבח לה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם ד ג) סִכְחוּט הַשְּׁנֵי שְׁפָתוֹתַיָּךְ וּמְדַבְּרָךְ נְאוּה, הָא תְרִין מִינֵי נְגוּנִין דְשִׁבַּח דּוּד מְלָכָא, בְּאִשְׁרֵי בְּשִׁיר.

תְּלִיתָא בְּבִרְכָה וְדָא שְׂכִינְתָא עֲלָא, וְעֲלָה אֲתָמֵר (תהלים קג א) בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ, מֵהַי אֲתִיְהִיבְתָּ בְּכֹר נֶשְׁמַת חַיִּים, דְּאֲתָמֵר בְּהַ חֲמֵשָׁה תְּקוּנִין, סִמְהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶן כָּל עֲלָמָא, הָכִי נֶשְׁמַתָּ זֶנַת כָּל גּוֹפָא, מֵהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רּוּאָה וְאִינוּ נְרָאָה, הָכִי נֶשְׁמַתָּ רּוּאָה וְאִינְה נְרָאִית, מֵהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי חַדְרִים, הָכִי נֶשְׁמַתָּ יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי חַדְרִים, מֵהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלָא כָּל הָעוֹלָם הָכִי נֶשְׁמַתָּ מְלָאָה אֶת כָּל הַגּוּף, מֵהַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דֶן אֶת כָּל הָעוֹלָם, הָכִי סִנְשְׁמַתָּ דְנָה אֶת גּוֹפָא, וְרָזָא דְנֶשְׁמַתָּ דְאִיהִי שְׁוֵה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִדָּא בִינְה, מִי, וְעֲלָה אֲתָמֵר (ישעיה מ כה) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּה, אֵל מִי וְדָאִי, וְהָא אוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, חֲמֵשָׁה דְבָרִים אֲלִין, חֲמֵשָׁה וְדָאִי, בְּגִין דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְהַ עֲלָאָה.

וְאִינוּן סִכְלָהוּ תְּקוּנִין בְּלָב, כְּמֵהַ דְּאוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין הֶלֶב מִבִּין, הֶלֶב רּוּאָה, הֶלֶב שׁוֹמֵעַ, (הָא תְּלַת, הֶלֶב יוֹדֵעַ, וְהֶלֶב כָּל וְגו') בִּינְה אִיהִי מְמֵשׁ הֶבֶל, הָא אִינוּן חֲמֵשׁ, וּמְנִיָּה מְחַשְׁבָּה וְרוּחָא דְפִימָא דְסֻלִיק בְּהַ קְלָא (וְאִמְרָה) וְדְבוּרָא (סִדָּא ו'), עֲרֻקִין דְּלָבָא אִינוּן כְּחִיילִין בְּתֵר מְלָכְהוּן, וְרָזָא דְמְלָה (יחזקאל א יב) אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ, הָכִי מְתַנְהֵגִין עֲרֻקִין דְּלָבָא לְגַבִּי רוּחָא (הָרִי לְךָ רוּחַ בְּלָב), דְּנִפִיק מֵאֲזֵן שְׁמָאֲלָא דְלָבָא, וְאִיהוּ הָרִי רוּחַ צְפוֹנִית דְּבִטְשׁ בְּכַנּוּר דְדוּד, וּבְהָאִי רוּחָא הָרִי בְּטֵשׁ בְּחֲמֵשׁ נִימִין דְּכַנּוּר, דְּאִינוּן סִיחֵמֵשׁ כְּנָפֵי רִיָּאָה, וּבְקִנְהָ, וְסֻלִיק קוּל, (מְלָבָא, וְאִיהוּ) וְלָבָא אִיהוּ אֵשׁ אוּכְלָא, מֵאֲוִדְנָא יְמִינָא דְלָבָא סִיחֵמֵשׁ כְּנָפֵי כְּבֹד, וּמְנִיָּה נִפִיק דְבוּר, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ירמיה כג כט) הֲלֵא כֹה דְבַרִי כְּאֵשׁ, וְאִי לֹאוּ כְּנָפֵי רִיָּאָה סִיחֵמֵשׁ עַל לָבָא, הָרִי אוּקִיד כָּל גּוֹפָא, מְחַשְׁבָּה בְּלָבָא וְדָא י', סִיחֵמֵשׁ ה' אֲנוּן קְלָא וְדְבוּרָא, ו' רוּחָא כְּלִיל כְּלָא.

רְבִיעָאָה בְּמִזְמוֹר, וְדָא הוּא דְרוּעָא יְמִינָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים צח א) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, וְעֲלָה אֲתָמֵר (שם ס ז) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְאִיהוּ בְּגִלוּתָא עִם שְׂכִינְתָּא, וְאִיהוּ תְּמִידָ לְהַ, סִיחֵמֵשׁ דְמְלָה (ישעיה נג א) וְזָרוּעַ יְיָ עַל מִי נִגְלָתְהָ, וּבִיָּה אוּמָאָה דְפוּרְקָנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם סב ח) נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוּ וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ, וְעוֹד (רות ג יג) חֵי יְיָ שְׂכָבִי סִיחֵמֵשׁ עַד הַבְּקָר.

בִּיאור הַגְרָא

- ס^ה לְאַרְבַּעַתָּס דָּא יְקוּ"ק וְהָכִי שׁוֹר וְהָכִי נָשָׁר. רוּחָה לּוֹמֵר ד' פְּנִים שָׁל כָּל אַחַד הֵן ד' אוֹתוּת הוּי"ה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל ג' הוּיּוֹת וּבְכוּלְהוּ עֶשְׂרֵי אוֹתוּת, אֲדָם, וְהֵן תְּלָתִין דְּרַגִּין הַגִּי'ל:
- ס^ו כְּחוּט הַשְּׁנֵי כו'. רוּחָה לּוֹמֵר שִׁיר דִּילְהַ:
- ס^ז מֵהַ הַקְּב"ה זֶן כו'. בְּגִמְרָא (בְּרַכּוּת י ע"א) הַגִּירָסָה אִינוּן כֵּן אֲלֹחַ מֵהַ הַקְּב"ה טַהוּר אֲף הַגְּשָׁמָה טַהוּרָה:
- ס^ח נֶשְׁמַתָּ דְנֵה כו'. וְהַ שְׂכִינְתָּא (בְּרַכּוּת י ג) לָא יְדוּן רוּחֵי בְּאֲדָם לְעוֹלָם:
- ס^ט דָּא בִינְה. רוּחָה לּוֹמֵר עֲלֵה אֲמַרוּ הַקְּב"ה:
- פ' מִי כו'. וְרוּחָה לּוֹמֵר לְכָךְ נֶאֱמַר וְאֵל מִי כו' כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּכְד:
- פ"א כְּלָהוּ תִּיקוּנִין בְּלָב. דְּרַגָּא דְבִינְה, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל, וְשֵׁם שְׂרִיָּא ה' עֵילְאָה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל:
- פ"ב ה' אִיהִי מִמֵּשׁ הֶבֶל. רוּחָה לּוֹמֵר אֲתָא קְלִילָא שְׁאִין בְּהַ אֲלֹחַ הֶבֶל כִּידוּעַ, וְהוּא אוֹתוּת הֶלֶב – ה' לָב:
- פ"ג דָּא ו'. עִם תְּלַת הַרְאָשׁוּנִים:
- פ"ד חֲמֵשׁ כְּנָפֵי רִיָּאָה. כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ (חולין מו ע"א) חֲמֵשׁ אוּנֵי אִית לְרִיָּאָה, וְהֵן ה' סְפִירוֹת שְׁמַתְפָּשְׁטִין בְּהֵן נ' תְּרַעִין דְבִינְה מִן הֶלֶב, תְּלַתָּא מִימִינָא – חַת"ג, וְשְׁתִּים מִשְׁמַלְלָא – ג"ה, שְׁת"ת נוֹטָה לִימִינָא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן:
- פ"ה דְּאִיהִי כְּלָפֵי כְּבֹד כו'. שְׁהַאֲכִילָה מֵאֵד הַכְּבֹד וְהוּא אֵשׁ אוּכְלָה:
- פ"ו דְּנֶשְׁבַּח עַל לָבָא. שְׁהוּא רוּחַ אֲלֻקִּים הַמְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם דְּרִיָּאָה:
- פ"ז דְּה' ה' כו'. אֲמִירָא מֵאוּדוּנָא שְׁמַלְלָא, וְדְבוּרָא מִימִינָא, קְלָא מֵאֲמַנְעַ בְּקַנְה, מִחֲשָׁבָה בְּלָבָא – ד' אוֹתוּת הוּי"ה, וְרוּחָה לּוֹמֵר זֶה שְׁאוּמֵר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה – בִּינְה:
- פ"ח וְרָזָא דְמְלָה וְזָרוּעַ ה' כו'. רוּחָה לּוֹמֵר הַקֶּן דְּתִלְיָא בִּימִינָא – לְמִי נִגְלָה, שְׁתָּחוּס מְכָל:
- פ"ט עַד הַבְּקָר. כִּידוּעַ יְמִינָא:

^פ וְאִמְאֵי אֲתִקְרִי זְרוּעַ יִי, בְּגִין דְּכַף הִיד בִּיהַ י, חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן ה', קִנְהָ דִימִינָא דְאִיהוּ דְרוּעָא ו', כְּתַף בִּיהַ ה',
^{פא} וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאֲתִקְשֵׁר בִּימִינָא, לְאֲקִמָא בִּיהַ שְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא, וּמִשָּׁה דְאִיהוּ דִיּוֹקְנָא דְעֲמוּדָא
דְאֲמַצְעִיתָא, אֲתִמֵּר בִּיהַ (ישעיה סג יב) מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה ^{פב} וְזָרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ, ^{פג} וְאִיהוּ בּוֹקַעַ מִיָּא דְאֲוִרִיתָא לְגַבִּי
^{פד} וְזָרוּעַ ^{פה} דְאֲבָרְהָם דְאִיהוּ (דף כד ע"ב) יְמִינָא, לְמַהוּי לִיהַ שֵׁם עוֹלָם, וְאֲתִקְשֵׁר ^{פו} בְּהַ דְאֲבָרְהָם, דְאִיהוּ חֲמִשָּׁה
חֲוּמֵי תוֹרָה, ^{פז} וּבְהַ אֲשֶׁתְּלִים מִשָּׁה, וּמִיד דְאֲשֶׁתְּלִים אֲתַגְלִיא עֲלִיהַ יְמִינָא, ^{פח} וְדָא הוּא (ישעיה נג א) וְזָרוּעַ יִי עַל
מִי נִגְלָתָהּ.

חֲמִשָּׁה בְּנִגּוּן, בְּגִין דְּהֵאֵי נִיגּוּן סְלִיק מַנְיָה כְּמָה נְגִינּוֹת, עוֹלִימָן מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, דְמִתְמָן רִיחַ צְפוּן הוּא
נִחְתָא כְּכַנּוֹר דְדוֹד וְהוּא מַנְגֵן מְאֲלִיו, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מלכים ב ג טו) וְהִיָּה כְּנָגַן הַמְּנַגֵּן וְגוֹמֵר.

^{פח} וְיִמְתְּמָן רַעְמִין נְפִיקִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (איוב כו יד) וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן, ^{פז} וְיִמְתְּמָן רַעַה הַתְּרַעֲעָה הָאֲרִץ
(ישעיה כד יט) בְּתַרוּעָה, פּוֹר הַתְּפוּרָרָה אֲרִץ (ישעיה כד יט) בְּשִׁבְרִים, מוֹט הַתְּמוּטָה אֲרִץ (ישעיה כד יט)
בְּתַקִּיעָה, ^{פז} מְסֻטְרָא דְמִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד, בְּהֵהוּא זְמַנָּא חֵלֶת אֲבָהֵן מִתְקַשְׁרִין בְּגִבּוּרָה, ^{פז} וְאֲתַעֲבִידוּ בְּהַ תְּרוּעָה
שְׁבָרִים תְּקִיעָה, וּבְהוּן עֲלָה אֱלֹהִים בְּתַרוּעָה, וְדָא יְהֵא כְּסוּף יוֹמִיָּא, וְכָל אֲתִין אֲלִין ^{פז} דְּבִאֲרָעָא דִישְׂרָאֵל יְהוּן,
בְּגִין דְּתִמָן חֲבֵרוֹן דְאֲבָהֵן תִּמָן קְבוּרִים.

שְׁתִּיתָאָה ^{פז} הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ ^{פז} וְדָא ה'ו, עֲלִיהַ אֲתִמֵּר (שמות יב מב) לֵיל שְׁמוֹרִים הוּא לֵיָּי, וְדָא אִיהוּ עֲמוּדָא
דְאֲמַצְעִיתָא, ^{פז} וְזָרוּעַ דְמִלָּה (ירמיה לא ו) הַשְּׁמִיעוּ הַלְלוּ, וְאֲמַרוּ הוֹשַׁע יִי אֶת עַמִּי אֶת שְׂאֲרֵי יִשְׂרָאֵל, לְקַיִים
(מיכה ז טו) כִּימִי צִאֲתָךְ מֵאֲרִץ מִצְרַיִם אֲרָאָנוּ נִפְלְאוֹת.

^{פז} וְזָרוּעַ דְמִלָּה (קהלת א ט) מ'ה ש'הִיָּה ה'וֹא ש'הִיָּה, וּבִיהַ (תהלים לג יד) מ'מְכוֹן ש'בְּתוֹ ה'שְׁגִיחַ, ^{פז} בְּגִין
דְאִיהוּ דִיּוֹקְנָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתִקְיִים רְזָא דְמִתְנִיתִין דְאֲמַר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל
חֲמֵשׁ דְּהֵינּוּ אֲלָף חֲמִשָּׁאָה, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ דְאִיהוּ אֲלָף שְׁתִּיתָאָה.

וּבְגִין דְלָא יִפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וּבֵין שֵׁבַע דְאִיהַ בַּת זוּגִיָּה, צְרִיךְ לְבַעֲרָא שְׁאוּר וְחֲמִין
דְאִינּוּן עֲרַב רַב, דְלָא יִתְחַזְזִין בֵּין שֵׁשׁ דְאִיהוּ ו', וּבֵין שֵׁבַע דְאֲתִמֵּר בְּהַ (שם קיט קסד) שְׁבַע בְּיוֹם הַלְלָתִיךָ, בְּגִין

בִּיאור הַגְּרָא

- ^פ וְאִמְאֵי אֲתִקְרִי זְרוּעַ ה'. רוּחַ לומֵר אִמְאֵי נִכְלָל בִּיהַ כֹּל הַסֵּם:
^{פא} וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כו'. רוּחַ לומֵר דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כוֹלָל כֹּל הַסֵּם כְּנ"ל, וְהוּא אֲתִקְשֵׁר בִּימִינָא כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ, לְכַן בִּימִינָא
נִכְלָל גַּם כֵּן הַסֵּם:
^{פב} זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ. רוּחַ לומֵר, זְרוּעַ – דְרוּעָא יְמִינָא, תְּפָאֲרָתוֹ – עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְהוּא לִימִין מִשָּׁה:
^{פג} וְאִיהוּ בּוֹקַעַ כו'. הוּא סִיפָא דְקִרְאָא, בּוֹקַעַ כו' – לַעֲשׂוֹת לוֹ עַם עוֹלָם, וְזֶה שְׁאוּמֵר לְמַהוּ לִיהַ כו':
^{פד} זְרוּעַ. רוּחַ לומֵר לִשׁוֹן זְרוּעַ:
^{פה} אֲבָרְהָם כו'. הוּא זְרוּעַ:
^{פו} ה' דְאֲבָרְהָם. דְהִיא מִימִינָא, בְּרַחֲמֵי דְאֲבָרְהָם:
^{פז} וְזֶה אֲשֶׁתְּלִים מִשָּׁה. רוּחַ לומֵר עִם שֵׁם הַגִּזְלָה:
^{פח} וְדָא הוּא זְרוּעַ כו'. רוּחַ לומֵר מִשָּׁה שְׁהוּא בְּרַחֲמֵי דְמִי:
^{פח} וּמִתְמָן רַעְמִין כו'. רוּחַ לומֵר קִלְיָן וְרוּחַ לומֵר שְׁקִלְיָן מְסֻטְרָא דְגִבּוּרָה:
^{פז} וּמִתְמָן רַעַה כו'. רוּחַ לומֵר תְּשִׁיבָת מְסֻטְרָא דְחַגִּית – כֹּלָם בְּגִבּוּרָה כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ:
^{פז} מוֹט כו' בְּתַקִּיעָה מְסֻטְרָא דְמִטָּה כו'. רוּחַ לומֵר מוֹט – לִשׁוֹן מִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד, וְרוּחַ לומֵר שְׁכוֹלָם יְהֵא בְּגִבּוּרָה, רַק שְׁמוֹט –
בְּתַקִּיעָה, הוּא מִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד, וְלִכְךָ הוּא רַק הַתְּמוּטָה הָאֲרִץ:
^{פז} וְאֲתַעֲבִידוּ כו'. שְׁכוֹלָם הֵם קִלְיָן דְכִלְיָל אִמ"שׁ וְקִלְיָן מְסֻטְרָא דְגִבּוּרָה כְּנ"ל:
^{פז} בְּאֲרָעָא דִישְׂרָאֵל כו'. רוּחַ לומֵר וְזֶה שְׁאוּמֵר הָאֲרִץ – אֲרִץ יִשְׂרָאֵל:
^{פז} הַלְלוּיָהּ הַלְלוּיָהּ. רוּחַ לומֵר עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא שְׁכוֹלָל יְקוּ"ק וְזֶה הַלְלוּיָהּ הַלְלוּיָהּ:
^{פז} וְדָא הוּא. רוּחַ לומֵר הוּא מְלָשׁוֹן הוּא, שְׁקִי עַל עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְזֶה שְׁאוּמֵר עֲלֵהָ כו' – הוּא לְהַ, שְׁהוּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, יְקוּ"ק:
^{פז} וְזֶה כו'. רוּחַ לומֵר שְׁאוּמֵר הַלְלוּ כו' יְקוּ"ק:
^{פז} וְזֶה דְמִלָּה מַה כו'. רוּחַ לומֵר רַחֲמֵי תִיבּוֹת מִשָּׁה. וְזֶה כו' – גַּם כֵּן רַחֲמֵי תִיבּוֹת מִשָּׁה:
^{פז} בְּגִין כו'. רוּחַ לומֵר וְזֶה שְׁאוּמֵר הַלְלוּ כו' הוֹשַׁע ה' – עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא:

דַּעֲרַב רַב אֶפְרַיִשׁוּ בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעַ בְּמַתָּן תּוֹרָה, כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (שמות לב א) וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה, וַאֲקוּמוּהוּ בִשְׁשׁ, בְּאֵלֶיךָ שִׁית שְׁעֵתֶיךָ עֲבָדוּךָ יְתַעַבְדוּךָ, וְאֶפְרַיִשׁוּ בֵּין ו'ה דַּאֲיִנוֹן שֵׁשׁ לְשִׁבְעַ, ^טהֵכִי יִפְרִישׁ לֹוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִידָךְ הוּא בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעַ.

^אדְּבַגְיִנְיָהּ הוּא מְצָה פְּרוּסָה לְחָם עֲנִי וְדָאִי, וּבְהָהוּא זְמַנָּא תְּהָא שְׁלִימָה כְּגוֹוְנָא דְחִבְרָתָה דַּאֲיָהּ מְצָה שְׁלִימָה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ל כו) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָבָה ^אכְּאוֹר הַחֲמָה, וְאֲמַאי הוּא מְצָה פְּרוּסָה, בְּגִין דְּאֶסְתַּלַּק מִנָּה ו' רְגַל דִּילָהּ לְמַהְוֵי בֵּיהּ ^אכְּמִצְוָה, וּמְצָה פְּרוּסָה אֲשַׁתְּאֲרַת ד', וּבְגִין דָּא מְצָה פְּרוּסָה ד', מְצָה שְׁלִימָה ה', וּבְגִין דָּא אֲמַרִין ^אהֵלֵל גְּמוֹר וְהֵלֵל שְׁאֲיִנו גְּמוֹר בְּפִסְחָא, לְקַבֵּל מְצָה שְׁלִימָה וּמְצָה פְּרוּסָה.

וְאֲמַרִין מְרוּרָה, עַל שֵׁם ו' דְּאֶתְפָּרַשׁ מִן ה', וְדָא גְרִים לֹוֹן דְּוִימְרָרוּ אֵת חֲיִיָּהֶם, ^איָאִיהוּ מְרוּרָה וְאֲיָהּ מְרָה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (רות א כ) קָרָאָךְ לִי מְרָה כִּי הֵמָּר שַׁדְּוִי לִי, בְּעֵבֻדָּה קָשָׁה בְּקִשְׁיָא, בְּחֲמָר בְּקַל וְחֲמָר, בֵּין אֹמִינִין דְּעֵלְמָא. ^אוִימָאן גְרִים דָּא, י' מִן שַׁדְּוִי, וְשִׁימוּ דְבְרִית דִּיהִיב מְשָׁה בְּעֵרַב רַב, בְּגִין דָּא נְחִית מְשָׁה מְדַרְגִיָּה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות לב ז) לָךְ יָרַד כִּי שִׁחַת עִמָּךְ, עִמָּךְ וְלֹא עִמִּי, וְעַל יָדֶיךָ עֲתִידָה שְׁכִינְתָא לִיחְדָּא עִם קוֹדֶשָׁא בְּרִידָךְ הוּא, בְּגִין דַּאֲיָהּ אֶפְרַיִשׁ לֹוֹן, צְרִידָךְ לִיחְדָּא לֹוֹן, לְתַקְנָא בְּמָה דְחָאב, קָמוּ כְּלָהוּ חִבְרִיא וְנִשְׁקוּ לֵיהּ, וְאֲמַרוּ אֵי לֹא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

שְׁבִיעָאָה בְּנִצּוּחַ דַּאֲיָהּ נִצּוּחַ יִשְׂרָאֵל, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (שמואל א טו כט) וְגַם יִנְצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (תהלים כב א) ^איִלְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית (שם יב א), מָאן שְׁמִינִית הוּד, וְאֲיָהּ נִצּוּחַ עֲלִיָּה.

[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף כַּה ע"א]

תְּמִינָאָה בְּהוֹדָאָה, וּבִיָּה הָהּ מְשַׁבַּח דְּוֹד הוֹדוּ לִי, וְדָא הוּד וְדָאִי, לְמַנְצַח הוֹדוּ, בְּהוֹן רְמִיזִין נִצּוּחַ וְהוֹדוּ, ^אוִימָאן נְסִין, וּבִיָּה שְׁבַח מְשָׁה ^אאֲזוּ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות טו א) אֲזוּ יִשִּׁיר מְשָׁה, בְּגִין דַּאֲיָהּ ^אהוֹדוּ דִּיהִיב לְמְשָׁה, (ישעיה נח ז) אֲזוּ תִקְרָא וְיִי' יַעֲנֶה, וּבְתַרְיָה בְרִית דַּאֲיָהּ יִסּוּד, צְדִיקָא דְעֵלְמָא, ^אוִימָאן תְּמִנָּא יוֹמִין דְּמִלְּהָ, וּבִיָּה אֲתַגְלִיא ^איִי' דְּמִלְּהָ, עֲשִׂירָאָה לְעֵשֶׂר סְפִירָן, וְאֲיָהּ הוּד תְּמִנָּא יוֹמִי דְחֲנוּכָה, לְאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין יוֹמִין, דַּאֲיִנוֹן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, ^אוִימָיִד דְּעֵלָה זִית טָרְף בְּפִיָּה, שְׂרִיא כ"ה

בִּיאור הגר"א

- ^ט הכי יפריש לון כו'. רואה לומר שלא ימלאו בין חלף השקל לחלף השביעי:
- ^א דבגניייהו הוה כו'. כמו שמפרש והולך דוא"ו, רגל הה', אחפשא, ונעשית ד', לשון דלת, עני, והוה לחס עני והוה בין שש לשבע, שש הוא ו', שבע הוא ז', מלכות, בת שבע:
- ^א כאור החמה. בינה, ה' שלימא:
- ^ב כמראה. רואה לומר מזה הוא ד', ועם ו' נקראת מזה, ולכן בליה הראשונה נקראת מזה כי הוא בסוד ה' עילאה – בינה, כמו שאומר לקמן, ולכן זו היתה אור הלכנה כאור החמה, לילה כיום יאיר (תהלים קלט יז):
- ^ג הלל גמור. כיום ראשון שהוא מסטרא דבינה כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חוש שיום הראשון של פסח הוא מסטרא דבינה:
- ^ד איהו מרור כו'. רואה לומר מרור – לשון זכר, ומרה – לשון נקבה:
- ^ה ומאן גריס דא' כו'. רואה לומר, וזה שאומר המר שדי כו', לכך לא נשלמו בפסח:
- ^ו נח ישראל לא ישקר. שבדרגא דליה באלף השביעי לא שלטא שיקרא כנ"ל, אוכלין כל ד' כו'. והענין כי הפירוד נעשית בה' – אלף החמישי, דרגא דהוד, כל היום דו"ה. אבל ד' דה' לא נעשה בו פירוד לכן אוכלין כל ד' וכן ה' של ה' בו שורפין כל שש כמו שאומר להלן:
- ^ז למנח על אילת השחר. כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת משפטים דאילת השחר לעילת רישא בין זכאה, שהן נ"ה, והוה למנח עיין סס:
- ^ח ואינון נסין. כידוע בסוד חנוכה ופורים, (יומא כא ע"א) כרובים זנס כו':
- ^ט אז כו'. רואה לומר הוד – ספירה שמינית כנ"ל, והוה אז: א' – כתר, על ז' – מחכמה עד הוד:
- ^י הוד דהיב למשה. כמו שכתוב (שמות לד לה) קרן עור פני משה, והוא קרן אחת שהיה לו במלכו משתי הקרנים כידוע וזה שכתוב (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו, שממנו (בבא בתרא עה ע"א) פני יהושע כפני לבנה:
- ^{יא} ואיהו תמינא כו'. רואה לומר שהבית אתכליל משמונה ספירות שעל גביו:
- ^{יב} י' דמילה. מלכות – ברית קודש כידוע:
- ^{יג} ומיד דעלה זית כו'. רואה לומר שמן דנרות דחנוכה:

על ישראל בכ"ה בכסלו, ואלין אינון כ"ה אתוון ד'יחודא, דאינון שמע ישראל וגומר, ודא איהו חנוכ"ה חנ"ו ק"ה.

אבל נצח אתמר ביה (בראשית ח ד) ותנח התיבה ק"י בחדש השביעי, בגין דנצח ביה רמיז נח צדיק, וביה והמים גברו מאד (שם ז יט), פד לא נטרין ישראל ברית מילה מתגברין אומין דעלמא דאינון המים הזדונים, וכד נטרין ליה אתמר בהון (שם ח ה) והמים היו הלוף וחסור, עד החדש העשירי דא י' דמילה, דאיהי מלכות, עשיראה לעשר ספירן.

ויעקב ק"י בהיהיא ירכא אתמר ביה (שם לב לב) והוא צולע על ירכו, ק"י דפרח מניה י', ואשתאר ק"י עקב, ורזא דמלה הוא ישופף ראש ואתה תשופנו עקב (שם ג טו), ק"י פד אשתלימת סופה בירך דילה, אתמר ביעקב (שם לג יח) ויבא יעקב שלם, ויעקב ודאי איהו דיקנא דעמודא דאמצעייתא מסטרא דלבר, והא משה תמן הוה, אלא מסטרא דלגאו הוה, ק"י דא מגופא, ודא מנשמתא, ק"י בגין דא תרין ירכין דעמודא דאמצעייתא שלים אינון נצח והוד.

ומתי יהיה עמודא דאמצעייתא שלים, פד אתחבר בשכינתא, הדא הוא דכתיב (שם יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית, ק"י הדא הוא דכתיב (שם ב כב) ויבן יי' אלהים את הצלע, בההוא זמנא דאתחבר עמה, ויבא יעקב שלם (שם לג יח), בההוא זמנא תהא ק"י סופה שלימתא, כ"ו ה"ס, יאהדונה"י.

קם רבי אלעזר ואמר, אבא אבא, ק"י אמאי אתמר ביומא קדמא דסמא דסכות, ולקחתם לכם ביום הראשון פרי הדר (ויקרא כג ג), אמר ליה ברי מאני קרבא ק"י בימינא נטלין לון, ובאלין מאני קרבא אינון ישראל רשימין דנצחין דינא, מתל למלכא דהוה ליה דינא ק"י ויקרבא בשבעין אומין, ולא הו' ידעין מאן נצח דינא, ושאלין ליה מאן נצח דינא אמר תסתכלון באלין דרשימין במאני קרבא בידיהו, ותנדעון מאן נצח דינא, ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר דא אתרוג, דאיהי שכינתא, לבא, דאיהו עקרא דכל אברין דגופא, דאינון תלת הדסים, ולולב ותרי בדי ערבה, לבא באמצעייתא, ואברין סחור ליה, ובגין דא אתרוג דא שכינתא, והכי אוקמוה מארי מתניתין, אי נטלה בוכנתו, ואי עלה חזוית על רובו, פסול, בגין דאיהו דמי לשכינתא, דאתמר בה (שיר ד ז) כלף יפה רעיתי ומום אין בך.

כפת תמרים דא לולב, ועליה אתמר נפצו עליו פסול, בגין דדא איהו ק"י מקצץ בנטיעות, בגין דא מברך עלה ביומא קדמא דסכות, ק"י בגין דאיהו קשורא ויחודא דכלא, ח"י עלמין, דאיהו לקבל ח"י חולין דשררה,

ביאור הגר"א

ק"י **בחודש השביעי**. נלח – ספירה השביעי:

ק"י **בהיהא ירכא כו'**. רואה לומר בהוד והוא בחלף החמישי כנ"ל:

ק"י **דפרח מיניה י'**. רואה לומר י' דמילה שהוא קלקול היך כנ"ל:

ק"י **עקב**. רואה לומר שליטא דנחש כמו שמפרש והולך:

ק"י **כד אשתלימת סוכה**. רואה לומר מלכות, ורואה לומר זה שכתוב ויבא יעקב שלם, וכתוב לעיל מיניה ויעקב נסע סכותה:

ק"י **דא מגופא**. כלל הוי"ה, ומשה – מנשמתא, כלל מילוי דמ"ה:

ק"י **ובגין דא כו'**. רואה לומר שלם – הוא בתרין ירכין:

ק"י **הה"ד ויבן כו'**. רואה לומר שנסע לשכינה שנקראת סכות, ויבן אותה – צסוד בית, כמו שכתוב ויבן כו':

ק"י **סוכה שלימתא**. רואה לומר סוכה הוא חסר ו', ובזמנא דאתחבר ו' עמה הוי סוכה שלימה – מלא ו', ואז הוא גימטריה שני שמות

הללו, מה שאין כן בהיותה חסר ו' שאז היא גימטריה חלקים ורואה לומר זה ויבא יעקב שלם:

ק"י **אמאי אתמר כו'**. רואה לומר ולמה לא בכל ימי הסכות:

ק"י **בימינא נטלין לון**. כמו שכתוב (שמות טו ו) וימין ה' תרענ אויב:

ק"י **וקרבא בע' אומין**. הן ע' פרי החג, וכולן נכללין בראשון, כמו שאומר שהן מסטרא דע"ב, ובשם ע"ב נלחין לון, וכלל דע"ב הוא

וא"ו, גימטריה י"ג, עיין שם (דף י"ח ע"ב) ולכך ציוס הראשון י"ג פרים:

ק"י **מקצץ בנטיעות מאן דמברך כו'**. רואה לומר על הפסול:

ק"י **בגין כו'**. רואה לומר שהוא יסוד כמו שמפרש והולך:

ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, לולב דומה לשדרה, ורזא דלולב צדיק כתמר יפרח, ודא איהו (דה"א א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ותרגם דאחיד בשמיא ובארעא.
[תיקוני זוהר – דף כה ע"ב]

וצריך לנענעא קכ"ח"י נענועין בשית סטרין, דאינון חותם מזרח ביה"ו וכו', שית הוי"ת דאית בהון תמיני סרי אתוון, וכלהו רמיזין בספר יצירה בשית סטרין, והכי אוקמוהו מארי מתניתין, מוליך ומביא למאן (דף כה ע"ב) דארבע רוחות העולם דיליה, מעלה ומוריד למאן דשמיא וארעא דיליה.

תלת הדסין גוף ותרין דרועין, קיטואינון לקבל עינא וכנפי עינא, תרי בדי ערכות לקבל תרין שוקין, ולקבל תרין שפון, וכד אינון פלהו אגודה חדא בלולב דאיהו שדרה, מה כתיב (שיר השירים ז ט) אמרתי אעלה בתמר, א' אתרוג ע' ערבה ל' לולב ה' הדס, פלהו אתעבידו לקבל ארבע מינין דמרפכתא, הרוכב בהון איהו יהו"ה וצריך לסדרא בהון בהקפה, כגוונא דמזבח, ולמאן לגן, דאתנטעו אלין נטיעין ביה, ורזא דמלה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא), נקבה נ' מן גן, גבר ג' מן גן, ג'ן הוא כליל לתלת וחמשים סדרין דאורייתא דבכתב, ושבע יומין דסוכות, הא שתין לקבל שתין מסכתות.

שמיני עצרת חג בפני עצמו, ביה נביעו דאורייתא, לאשקאה אילנא, דאיהו נטוע בגן, ושרשוי וענפוי איהו, קלא כגוונא דחוג הארץ (ישעיה מ כב), דכל חגיג מתחגיגין בה.

תשיעאה ברנה ודא איהו רננו צדיקים ביי' (תהלים לג א), ודא דרגא צדיק ח"י עלמין, קלימתמן רנה, קליביה פורקנא, הךא הוא דכתיב (ירמיה כג ה) צמח צדיק, (זכריה ו יב) ומתחתיו יצמח, מתחתיו ודאי, ההיא דאיהו עשירית לכלא, קליצדיק נטיל משמאלא, ועמודא דאמצעייתא מימינא, הךא הוא דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו.

בההוא זמנא דיהון תרין שמהן כחדא, אתערא ברתיא דמלכא, בשיר השירים ומשלי וקהלת, דאינון (מ"א ה יב) שלשת אלפים משל, תלת יודיין, דאינון תלת טפין דמוחא, קלידנחתין מן י', ולאן אתמשכו לגבי צדיק, קלידאיהו קשת הברית ומה דהוה קטן אתעביד גדול, ורזא דמלה שופר הולך פזר גדול, מתי יהא זריק חץ בדיוקנא דא. [ציור].

פתח רבי שמעון ואמר, עלאין אתתקנו ואזדרונו במאני קרבא לגבי חו"א, דאיהו מקננא בטורין רברבין, ואיהו קטיל לאדם קדמאה, ולכל דרין דהו אבתריה, ובגין דא פרוזא נפיק בכל יומא, מאן דקטיל ההוא חו"א דאיהו מקננא בטורין רברבין, יהבין ליה ברתיא דמלכא, קלידאיהו צלותא, דיתייב על קלימגדלא, דאתמר בה (משלי יח י) מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב.

ביאור הגר"א

- קכ"ח ח"י נענועין. רואה לומר מסטרא דח"י עלמין:
קכ"ט ואינון לקבל כו'. רואה לומר תיקונין שבראש, ויסוד ומלכות, שהן לולב ואתרוג – הן פה ולשון כידוע:
קל' חלת וחמשים סדרין. שנצבים וילך – סדרא אחד הוא, ולא חלקו אלכא להפסיק בין תבא לראש השנה כשחל צ"ג:
קל"א כגוונא דחוג הארץ. וכן כל חגיג מסבבין ומשקין לשמיני עשרת, וזהו (סוכה מז ע"א) צפני ענמו – כמו מרכז בתוך העיגול:
קל"ב מתמן רנה. ר' – בכ"ח, נ' – צבינה נ' תרעין, ה' – בה' ספירות, שכוללן יסוד:
קל"ג וביה פורקנא. כמו שכתוב (ירמיהו לא ו) רנו ליעקב שמחה, כמו שאומר להלן:
קל"ד ולדיק נטיל כו'. חסר כאן:
קל"ה דנחתין מן י'. רואה לומר חכמה – מוחא, והן חלת יודיין דכלילין ביוד כמו שאומר להלן:
קל"ו דאיהו קשת כו'. רואה לומר זריק חץ כמו שמפרש והולך:
קל"ז דאיהו צלותא. רואה לומר בצלותא להרוג אותו:
קל"ח מגדלא. מלכות, ולדיק יושב על המגדול, כמו שמפרש והולך:

אדהכי הא רעיא מהימנא קא אתי, קליט בכמה עאנין ותורין ואמרין, קרוטרא בידיה, סליק עיניה למגדלא, וחקא קמחד בר נש עולימא צדיק שמייה, דהוה יתיב על מגדלא, קשתא בידוי, והוה זריק חצים לגבי חויה, ודא איהו פזר גדול, וחויא לא הוה חשיב לון.

קמבצדיק איהו לישנא דפומא, אגוזא דקשתא דפומא, קמחוט השני חוט של קשת, קמדיביה הוה צדיק זריק חצין, דאינון מלולין דצלותא, לגבי חויה, וחויא לא הוה חשיב לון, ולא בגין חלישו דצדיק חיי עלמין, אלא בגין חלישו דהוה דזריק לון דאיהו קמבצדיק דלתתא מניה, כד לאו איהו שלים, ובגין דא לא חשיב לון.

עד דאתא רעיא מהימנא, ונטיל חץ חד וזריק לגביה, דא בתר דא בצלותיה, (שם ז כג) עד יפלא חץ כבודו דחויה, דאיהו סמאל אל אחר, דתמן יסודיה ועקריה, ובגין דא הכבוד כועס, במאי כועס, במרה דאיהי דבוקה ביה, ודא סם המות נוקבא דיליה, קמזנבא דיליה קמיוותרת הכבוד, קמיוותרת אתקריאת, דבתר דעבידת נאופין יהיבת שיוורין לבעלה, וזנבא איהי שפחה דיליה, במרה כעיס, ובזנבא קטיל, מרה איהי פרוץ דיליה, יותרת זנב דיליה, פגוונא דאדם, דעביד ליה פרוץ ולבתר זנב, דהאי אדם רע אתקרי, ודא פגוונא דדא, דא אדם דאתנטיל מאילנא דחיי, ודא אדם דאתנטיל מאילנא דמותא.

[תיקוני זוהר – דף כו ע"א]

לבתר דיפלא חץ כבודו, זרע יורה כחץ לגבי כלה, קמטיידי זרע קידאתמשך מיניה ו, קמבדא ז', ואתמר בה (שמואל א ב כ) לשלח לי למטרה, ודא קייבת עין, בית קבול לזרע קמבדאיהו ז' ודאי, קממאי מטרה, דא ירח בן יומו, (דף כו ע"א) [ציוור] סיהרא קדישא, מטרה איהי ודאי לבת עין, נקודה זעירא מלגיו, לגבה הוה שלח חצים קמברחימו דעינין, מטרה ודאי שכנינתא, דאיהי אגינת על ישראל מחויה בישא סמאל.

קמולמאן דאיהי אגינת עליה, אתמר ביה (תהלים צא ה) לא תירא מפחד לילה מחץ זעוף יומם, באברתו יסך לך, דא קמאבר מן החי, צדיק, ותחת כנפיו תחסה, אינון ה"ה, קמבדא ז' ו' איהו, אברתו כלול י"ו, גופא דיליה ו', רישא דיליה י', גדפוי ה"ה, ובגין דא ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו, צנה וסוחרה שכנינתא עלאה

ביאור הגר"א

קכט בכמה עאנין כו'. רואה לומר ישראל לנטרא לון, עאנין – מסטרא דת"ת, ותורין – מסטרא לגבורה, ואמרין – מסטרא דחסד:

קמ וחוטרא בידיה. שבו הכה את המזרי שהוא נחש כידוע:

קמח חד בר נש כו'. יסוד, כמו שמפרש והולך:

קמב והקשתא כו'. הכל בללותא כמו שמפרש והולך:

קמג חוט השני דשפה. רואה לומר שנאמר כחוט השני שפתותיך כו' חוט של קשת כו':

קמד דביה. רואה לומר צפה שהוא הקשת בכללו:

קמה כליק דלתתא מיניה. רואה לומר ישראל:

קמו זנבא דילי'. רואה לומר בסוד פרוץ וזנב כמו שמפרש והולך:

קמז יותרת. שהוא לשון זנב הגוהר מיניה:

קמח יותרת אתקריאת כו'. רואה לומר שהיא נותנת המותר לכבד וזהו יותרת הכבד:

קמט יוד זרע. רואה לומר שהזרע הוא טפה כמין יוד:

קנב דאתמשך מיניה ו'. רואה לומר משיכת הזרע בירייתו הוא ו':

קנג ודא ז'. רואה לומר, י' על גבי ו' הוא ז' – ראשי תיבות זרע:

קנד בת עין. רואה לומר שזרע נקרא עין המים, תלת טיפין בסוד ג' גוונין דעינא כידוע:

קנז דאיהו ז' ודאי. רואה לומר המלכות נקראת בת שבע:

קנח מאי מטרה כו'. רואה לומר שנאמר ביהונתן (שמואל א כ כ) והנה שלשת החצים כו' שהן תלת טפין דמוחא – ביהונתן שהוא יסוד,

ושלח למטרה – למלכות, סיהרא, סוד דוד, שבשצילו שלח החצים ביום ראש חודש סיהרא:

קנה ברחימו דעינין. בסוד אהבת יהונתן דוד ואמר דעינין כנ"ל – בת עין:

קנו ולמאן כו'. רואה לומר לא תירא כו' מחץ כו':

קנז אבר מן החי. רואה לומר שהוא חיי עלמין:

קנח דאת ז' ו' כו'. רואה לומר שז"י – כולם נכללים באת ז', לפי שגוף וברית כחדא, ונכלל הגוף – עמודא דאמצעייתא, צברית שהוא יוס

השביעי כידוע, אות ז', ולכן בתיבת באברתו שהוא ברית נכלל גם כן עמודא דאמצעייתא ששם זרע, י', ואתמשך מיניה ו' כנ"ל:

ותתאָה, קיטאַמתוֹ דאָ עמוּדאָ דאַמְצעיִתאָ, רישאָ דיליָה חַכְמָה עֲלָאָה, קיטְצִדִיק אִיהוּ בְצִלְמוֹ כְּדַמוֹתוֹ, זַפְאָה אִיהוּ
מֵאֵן דְּנְטִיר בְּרִית מִלָּה, וְאוֹרֵייתָא דִּאִיהוּ עֲמוּדאָ דַּאֲמְצעיִתאָ, דְּתַרְוֵיהּ מְגִינִין עֲלֵיהּ, חַד בְּעֲלָמָא דָא, וְחַד
בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

[תיקוני זוהר – דף מא ע"ב]

(דף מא ע"ב) קיטְקָמוֹ קיטְתַנְאִין וְאַמּוֹרָאִין דְלַעֲלִיא וְכַרְיָכוֹ לִיהּ, וְאַמְרוּ קיטְמְטְרָה (נ"א עטרה) תְּהֵא אַגִּינַת עֲלָךְ
מִחְצִים בְּגִלוּתָא, עֲלָךְ אַתְמַר (תהלים צא ה) לֹא תִירָא מִפְּחַד לְיִלָּה מִחַץ יַעוּף יוֹמָם, קיטְוִקְשָׁתָא וְחֻצָּא דְסְטְרָא
דְקְדוּשָׁה יִגַן עֲלָךְ, וְתַחַת כְּנַפְיֹו תַחֲסֶה צְנָה וְסַחְרָה אַמְתוֹ, קיטְצְנָה דָא שְׂכִינְתָא תַתְּאָה, קיטְוִסְחָרָה דָא שְׂכִינְתָא
עֲלָאָה, קיטְאַמְתוֹ דָא עֲמוּדָא דַּאֲמְצעיִתָא.

ביאור הגר"א

^{קיט} אמתו לא כו'. שנקרא אמת, כמו שכתוב (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב:

^{קיט} דליק איהו כו'. כמו שחכמה עם עמודא דלמעניתא הוא ז', כן יסוד עם עמודא דלמעניתא, והכל בזכות התורה שהיא עמודא
דלמעניתא, והברית – ביסוד, שבשניהם נכלל כל השם כמו שאומר ולדיק איהו בצלמו כדמותו וזה שאומר זכאה כו':

^{קיט} קמו תנאין ואמוראין כו'. שייך לסוף תיקון י"ג דקאמר שלח לי למטרה כו' מאי מטרה כו', מטרה ודאי שכינתא דליהי אגינת על
ישראל מחויה בישא, סמאל, ולמאן דליהי אגינת עליה אמתר ביה לא תירא מפחד כו' כנה וסוחרה אמתו, כנה וסוחרה – שכינתא עלאה
ותתאה, אמתו דא עמודא דלמעניתא כו' זכאה כו':

^{קיט} תנאין ואמוראין. הן תרין מתיבתין, שהן מסטרא דו"ק, וכמו שאומר בתיקון כ"א [דף ק"א] נ"ג א' ב' ועיין בתיקוני זוהר חדש בברוכה ולעיל
א' א', וזה שאומר לקמן (שם דף מא. ג.פ.) קס ר"ט בקדמיתא פתח ואמר כו' א"ל רבי שים בכלע כו':

^{קיט} מטרה תהא אגינת כו'. (כמש"ש מטרה ודאי שכינתא דליהי אגינת כו' ולמאן כו') ורואה לומר, מטרה – לשון שמירה, והוא ירח בן
יומו, ובזכותו – הקו הסובב להאור נקודה דבפנים – בת עין, ועיין רעיא מהימנא פרשת פנחס דהיא הופכת אורח כ' לכלל כד – ללא
הסתכל חמה בישא בה, וכן הדליקים הם בת עין דילה דהארע יירה לשם כמו שאומר שם, והארע הם הדליקים, גידין דיליה כנ"ל, והמטרה
שומרת החלים דבקרבה – והוא הסוד, שצריך ליתן דוקא באשה להיות שומרת אותם ולא לבטלה ח"ו, ומה שאמר מחלים – היינו חלים
דחויא כמו שפירש והולך מחץ יעוף כו', וכמו שהמטרה מקבלת החלים דקדושה כן היא נוטרת מחלים דס"א:

^{קיט} וקשתא וחלים דסטרא דקדושה. כבר נתבאר לעיל מה הם, והם צפוסק זה באצרתו יסך לך, וכמו שאומר שם באצרתו יסך לך – לא
אבר מן החי – דליק, ותחת כנפיו תחסה אינון ה' ה', דלת ו' איהו אצרתו, כליל י"ו, גופא דיליה – ו', רישא דיליה – יו"ד, גדפוי – ה' ה'
כו', ורואה לומר לאצרתו הוא דליק, וגוף הברית הוא ו', ועטרה דיליה שהוא רישא דיליה וברכות לראש דליק והכל כליל בתיבת אצרתו,
ותחת כנפיו רואה לומר כנפיו של דליק והן ה' ה' והן גירין של דליק שהוא שלשה ווין כמו שאומר למטה אסתמר מגירין דיליה דאינון תלת
ווין דסלקין ח"י בחושבן ודא ח"י עלמין והן ג' טפין דזרע דלחארכו כמו שאומר לקמן נ"ה ג' והן אורת ה' כמו שאומר לקמן ל"ט ב', ה'
אית בה תלת ווין דאינון ח"י ברכאין כגוונא דא ה' כו' וביה שריא ח"י ברכאין דה' עלאה ומיניה אסתמיכו לה' זעירא כו' דאינון ימינא
ושמאלא ואינון ה"ה כו', וכן הוא כאן שלחו"ג בכל אחד ה', ג' ווין, והן כנפיו והכל בדליק דכליל הו"ה שלימה והן קשתא וחלים. וכנה
וסוחרה אמתו הוא הו"ה אחרת לכליל עמודא דלמעניתא וזה שאומר שם זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה ואורייתא דליהו עמודא
דלמעניתא דתרווייהו מגינין עליה, חד בעלמא דא וחד בעלמא דלתי, והן שתי בריות: ברית הלשון וברית המעור, וברית המעור מוליד
בגופני והוא העולם הזה והוא בה' תתאה – העולם הזה, וברית הלשון מוליד ברוחני – העולם הבא, והוא בפה, ה' עלאה, פתוחי חותם,
ה' תנועות גדולות וה' תנועות קטנות, פתוחי חותם ותולדותיהם, ה"ח ו"ה"ג, וכן הוא בברית המעור – ה"ח ו"ה"ג, וזה מוליד בנים, וזה –
תלמידים הנקראים בנים שכבוד רבו כו' (משנה כריתות ו ט) שזה מביאו לחיי עולם הבא וזה מביאו כו' (משנה ב"מ ב יא), וזה שאומר כנה
וסוחרה אמתו כנה דא כו' ואמר שם אמתו דא עמודא דלמעניתא רישא דיליה חכמה עילאה וכמו שצדיק כליל העטרה דאינון חד, כן הוא
הגוף והראש והן גם כן הו"ה שלימה, וכל זה הוא בצדיק כנ"ל, כנפיו – דוגמת כנה וסוחרה, אצרתו – דכליל י"ו בגופא ורישא, וכן הוא
באמתו דכליל י"ו גופא ורישא, וזה שאומר שם דליק איהו דמותו כללמו, ורואה לומר שנאמר באדם שהוליד את דמותו כללמו, ושת הוא
יסוד כמו שכתוב חשופי שת (ישעיה כ ד), שת – שממנו הושחת העולם, דליק יסוד עולם (משלי י כה), וענין דליק יסוד עולם, כמו
שהבנים יסוד האשה כמו שכתוב (בראשית ל ג) אבנה גם אנכי ממנה, נמלא שברית – יסוד שלה, שממנה נבנית הבנים, וכן הוא בנים –
לשון בנין, וכן הוא בצדיק דלעילא – שהדליקים הם בנין העולם, וכמו שכתוב (תהלים יא ג) כי השתות ולדיק הוא יסוד שממנה הדליקים
ולכן נקרא שת, והדליק הוא דמותו כללמו – כמו שזה מוליד ברוחני כן הוא מוליד בגופני ולכן הם מגינין חד כו':

^{קיט} כנה דא כו'. שהיא מוגן לאדם ועומדת נגד החרב דס"א ומקבלת כמו שכתוב (ישעיהו נג ה) כי הוא מחולל מפשעינו מדוכא כו' וכל
הפרשה שנאמר על משיח שהוא מרכבה דילה, וכל משיח סתם הוא בה כמו שאמרנו בזוהר בכמה מקומות משיח סתם כו' והוא דוד מלך
ישראל כו':

^{קיט} וסוחרה כו'. דהיא מקפת בסוד החשמל וסוכת שלום דפריסת בגדפהא כנשר יעיר קנו על גזליו ירחף, וכן שבעה הבליים דנפקין מפה,
פתוחי חותם, ומקיפין לאדם, וכן הוא סוחרה – בגולגלתא, לחכמה – מוחא דבגוה, עומר לגלגלתא וכמו שבארנו בריש תיקון י"ט:

^{קיט} אמתו דא ע"א. כמו שכתוב (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, תורת אמת (מלאכי ב ו):

[תיקוני זוהר – המשך דף בו ע"א]

תקונא ארביסר

קס"ב פראשית, ע"ה א"תמר (שמות כג יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהי'ך, לא תבשל גדי בחלב אמו, תא חזי חכמה עלאה קס"ט ע"ה א"תמר (שם יג כ) קדש לי כל בכור, קצ"ד כל בכורים על שמה אתקריאו, ושכינתא מתמן אתקריאת בכורה, חכמה ודאי ע"ה א"תמר (יחזקאל מד ל) קצ"א ראשית כל בכורי כל, וברא בוכרא דילה קצ"ב קדמאה דכלא דא ו' עמודא דאמצעייתא.

בכורי אדמתך תרי סמכי קשוט, קצ"מ אי אדמתך שכינתא תתאה, קצ"ו ואנון כל בכורי כל מסטרא דצדיק כל, ושכינתא איהי ארעא דביה גדלין וצמחין קצ"ה אלנין, דע"ה א"תמר (ירמיהו כג ה) קצ"ח צמח צדיק, דאיהו עץ פרי, אילנא רבא ותקוף עמודא דאמצעייתא, קצ"ט עשבין ודשאין דאינון תלמידי חכמים מתמן צמחין, בגן דאיהי אורייתא דבעל פה.

ומאן אשקי ורוי (נ"א ורבי) בה אלנין ועשבין ודשאין, קצ"ח מעין גנים, דאיהי חכמה קצ"ט ראשית כל בכורי כל, קצ"ו מאין נפקא מעינא דמיא, מבית יי', ה"דא הוא דכתיב (יואל ד יח) ומעין מבית יי' יצא, קצ"ח ובגין דא (שמות כג יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהי'ך, קצ"ב וכן ראשית דעאני ואמרי, ה"דא הוא דכתיב (דברים יח ד) וראשית גז צאנך תתן לו.

ביאור הגר"א

קס"ח תיקון יד. בראשית עלה כו'. רוצה לומר חכמה שבה נברא הכל כמו שכתוב (תהלים קד כד) כלם בחכמה כו'.

קס"ט עלה א"תמר קדש כו'. דהיא א"תקרי קדש, והיא בכור:

קע"ד לכל בכורים כו'. רוצה לומר, עשר ספירות נקראו מסטרא דחכמה – בכורים, וכן ז' מינין שהן ז' ספירות תחתונות – כולן מביאין מהם בכורים, ורוצה לומר דזה שכתוב כל בכר – שהיא כל בכר דכל כו'.

קע"ה ראשית כל כו'. שהיא ראשית לכל, ובכורי כל:

קע"ו קדמאה דכולא כו'. שהיא קודם לכל ז' ספירות תחתונות, כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש, נשאו נהרות – חו"ג, קולם – עמודא דאמצעייתא:

קע"ז מאי אדמתך כו'. ואינון בכורי אדמתך – דלמחין זה, כמו שפרש והולך דאינון תלמידי חכמים משם למחין כו'.

קע"ח ואינון כל בכורי כל מסטרא כו'. רוצה לומר שכל בכורי כל – קאי עלייהו, שהן עשבין ודשאין כו', כמו שפרש והולך, וחכמה הוא ראשית להם:

קע"ט אילנין. רוצה לומר יסוד ות"ת כמו שפרש והולך:

קע"י ממה לדיק. שדליק בה לומה, דאיהו עץ פרי, שהוא עושה פירות כידוע, וזהו יסוד. ועכשיו מפרש ת"ת – אילנא רבא כו'.

קע"י עשבין ודשאין דאינון ת"ת. כמו שאמרו (סנהדרין קב ע"א) שכל תלמידי חכמים היו דומין לפנייהם כעשבי השדה, ותלמידי חכמים הן נור"ה, למודי ה', כמו שאמרו (ברכות סד ע"א) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, כלומר, נור"ה שהן שתי כליות, תרין זיעין – מרבים שלום – יסוד, בעולם – מלכות, שנאמר וכל בניך למודי ה' – נור"ה, ורב שלום כו' בוניך – שבונים את הבית – מלכות, והן עמודים של הבית דעלייהו קיימא בסוד יכין ובעז:

קע"י מעין גנים כו'. מעין חכמה כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת בא שמקור ומעין וים הם כח"ב, מקור – כתר, מעין – חכמה, ים – בינה, וזה שאומר מעין גנים ונוזלים מן לבנון – כתר:

קע"י ראשית כל. רוצה לומר שהמים קדמו לכל, וכן חכמה, וכן המים לכל הפירות קודמין, שהכל ע"י המטר כמו שכתוב (בראשית ו ו) ואד יעלה מן הארץ כו' וינחם כו'.

קפ"ו ומאין נפקא כו'. רוצה לומר ע"י מי נפק המעין להון אל הפירות, ואמר, מבית ה' רוצה לומר בינה, בית דלעילא:

קפ"ז ובגין דא ראשית בכורי תביא כו'. רוצה לומר, שחביא חכמה שהיא ראשית לאילנין ודשאין שהן שבע ספירות תחתונות, תביא הראשית – חכמה, אל בית ה' – בית המקדש, בינה, ואח"כ מבית המקדש, בית ה', תתן לכהן, איש חסד, שהוא כלל שבע ספירות:

קפ"ז וכן ראשית דעאני ואמרי כו'. שהן חו"ג, הרי כל ה"ק. עאני ואמרי – חו"ג, בכורי אילנין – ת"ת ויסוד, בכורי אדמתך שהן דשאין ועשבין – נור"ה, ואדמתך כלילא דכולהו:

וסמיק ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו, מאי האי לגבי האי, קם רבי שמעון על רגלוי, פתח בקלא סגיא ואמר, אליהו אליהו נחית הקא ברשותא דמארך, ואנהיר עינהו דאלין סבין בהאי מלה, ^{קפ}דלא יתון למיכל בשור בחלב.

אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעפב, אמר בוצינא קדישא, והא רזא דא ודאי איהו רזא דלא תחרוש ^{קפ}שור ובחמור יחדיו (דברים כב ו), ^{קפ}כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעייתא, לא אתיין ליה לבית יי, ^{קפ}חלב אתערב בבשרא, וגרמין לאתערבא שור בחמור, ודא איהו כלאים מין דלאו במיניה. [תיקוני זוהר – דף כו ע"ב]

אמר רבי שמעון, אליהו אליהו, והא ^{קפ}שור איהו מסטרא דדכיו, ^{קפ}וחמור מסטרא דמסאבו, דא איהו כלאים ^{קפ}טב וביש, אכל חלב איהו מסטרא דדכיו, ובשרא מסטרא דדכיו, אמר ליה ודאי הכי הוא, אכל האי רזא אשתמודע בקרא דא, ^{קפ}תוצא הארץ נפש חיה למינה (בראשית א כד), דאף על גב דאינון מסטרא דדכיו, כלהו אינון (דף כו ע"ב) דכר ונוקבא, ואינון זוגין, ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה, ^{קפ}ההוא בר דאתרכיב מתרנייהו, עליה אתמר (שמות כג יט) לא תבשל גדי בחלב אמו.

אמר בוצינא קדישא בודאי כען איהו ^{קפ}מלה בדוכתהא, ודא איהו בריא דמלה, ^{קפ}נדא איהו, מלאתך ודמעך לא תאחר (שם כב כח), כמה דאתמר שמה יקדמנו אחר ברחמי, חובא דא דערב בר נש טפה בוכרא בזווגא נדה שפחה גויה זונה, דא גרים דנטיל אחר בת זוגיה, ואיהו מדה לקבל מדה, ובגין דא ^{קפ}ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך, לא תבשל גדי בחלב אמו, ^{קפ}דההוא בר איהו ערבוביא דנפיק כלאים, מאתתא דלאו מיניה, ^{קפ}דאיהי כנגדו, ובגין דא זכה עזר, בת זוגיה דאיהי עזר ליה ^{קפ}באורייתא בפקודא

ביאור הגר"א

^{קפ} ללא יתון למיכל בשר בחלב. רואה לומר, שלא יטעו צהון ויהו גרמין לאתערבא בשר בחלב, צרזין דלעילא שנקרא אכילה:

^{קפ} בשור ובחמור. שהן ימינא ושמאלא כמו שמפרש והולך:

^{קפ} כד בזכרא דאיהו ישראל כו'. כמו שאומר להלן ברא בזכרא קדמאה דכולא כו', ורואה לומר ראשית בכורי אדמתך – עמודא דאמצעייתא, תביא בית ה' – אל מלכותא קדישא, וכן ישראל רכיבין לבוא בית ה' דכרגא דעמודא דאמצעייתא, ולכן רגלים מסטרא דתלת אבהו, חג"ת, שכולל עמודא דאמצעייתא, ורואה לומר, זה שאומר קודם לכן שלש פעמים בשנה כו' וכתב אח"כ לא תבשל כו' וכן כתיב קודם לכן כל בכור בניך כו' ולא יראו פני ריקם:

^{קפ} חלב אתערב בבשרא. רואה לומר ימינא בשמאלא, שעמודא דאמצעייתא הוא מחלוקת לשם שמים כידוע, שהוא עושה שלום במרומיו בין אש ומים, רואה לומר בין חו"ג, ומכריע ביניהם, שהם שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי כו', ומלכות היא מקבלת מכולם ע"י עמודא דאמצעייתא, ובה יש בית קיבול מכולם: בחסד לילה – מקבלת מחסד, וכן בכל ספירה, וכשאין עמודא דאמצעייתא זה אז היא מקבלת שלא ממינה והוה חלב בבשרא, חלב – ימינא, בבשרא – שמאלא:

^{קפ} שור איהו מסטרא דדכיו. גבורה:

^{קפ} וחמור מסטרא דמסאבו. ימינא דסטרא אחרא:

^{קפ} טב וביש. רואה לומר הרבה דעך הדעת טוב ורע:

^{קפ} תוצא הארץ נפש חיה למינה. רואה לומר כמו שבארנו לעיל דמקבלת חסד מחסד כנ"ל:

^{קפ} ההוא בר דאתרכיב כו'. רואה לומר כשאין עמודא דאמצעייתא צביתיה ואין זיווג – מקבלת צימינא לילה משמאלא, והוא בר דאתייליד הוא גדיא – מסטרא דשמאלא, בחלב אמו – ימינא לילה:

^{קפ} מלה בדוכתהא. רואה לומר השתא שפיר סמיכת הפסוקים הללו: ראשית בכורי כו', לא תבשל גדי כו':

^{קפ} ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר. רואה לומר ואח"כ כתב בכור בניך תתן לי, רואה לומר כמו שמפרש והולך, שאם תתן לי בכור בניך – טפה קדמאה, אז מלאתך, שהוא בת זוגיה, שעמה נתמלא, שהן תרי פלגי דגופא – לא תאחר – שלא תהיה לאחר, ולא תאחר לך, אללא תבוא לך תיכף:

^{קפ} ראשית בכורי. רואה לומר ראשית בכורי אדמתך – טפה קדמאה, ראשית אונא, טפה בזכרא – תביא בית ה' – ציווגא דלילה, אז לא תבשל גדי בחלב אמו:

^{קפ} דההוא בר כו'. רואה לומר שמאשת שלא ממינה נקרא ברא דאתייליד – גדיא כנ"ל, והוה לא תבשל כו':

^{קפ} דאיהו כנגדו כו'. רואה לומר כמו שאמרו (יבמות סג ע"א) זכה – עזר, לא זכה – כנגדו, רואה לומר, זכה ליטול בת מינו – עזר לו בעולם הזה ובעולם הבא, כמו שמפרש והולך, ואי לאו – כנגדו, דהיפוכא מכל זה כמו שמפרש והולך:

^{קפ} באורייתא בפקודא דלחילו ברחימו. רואה לומר ד' דרגין של ד' אותיות הוי"ה, ד' פרופים אור"ח חו"ג, וכל זה הוא רמז לגופא, שהוא אשתו – בת זוגיה דנשמתיה, אם הוא נטיר טפה קדמאה בגלגול הראשון – ללא פגים ברית, אז נותנין לו בגלגולא תניינא בת זוגיה – גופא דאיהו ממיניה דנשמתא, והיא אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד), שבה האריך ומשבח אשה טובה (משלי לא י), והוא גוף טוב,

בדחילו וברחימו, עזר לו בעלמא דין, ובעלמא דאתי, ואם לאו, אחרא דלאו איהו מיניה, איהי כנגדו, לאוכדא ליה מתרין עלמין, וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמאה לבת זוגיה.

^פועם כל דא אם חזר בתויבתא, עליה אתמר (ישעיהו ו י) ושב ורפא לו, ויהיב ליה בת זוגיה, דאתמר בה (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך, ואיהי דיוקנא דאורייתא, דאיהי אסוותא ואיהי חיים, הך הוא דכתיב (שם יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הך הוא דכתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת, אורייתא איהי טוב, הך הוא דכתיב (משלי ד כב) כי לקח טוב נתתי לכם, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הך הוא דכתיב (שם יח ב) מצא אשה מצא טוב, סוף סוף ^פעשור מלין אתמר בהאי, ועשר בהאי, ויהא אוקמוה חבריא.

תקונא חמיסר

בראשית דא ישראל, הך הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, ראשית בלא ערבוביא אחרא, ובגין דאיהו קדש, לא הוה ליה הרפכה ממין אחרא, ובגין דאיהו קדש, לית ליה הרפכה דצריך ביה נטירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה', ובגין דא ראשית תבואת ה', לית ביה פגימו, הך הוא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב יאיש תם, לית ביה פסולת, (צריך למהוי נטיר) איבא דא למלכא אתחזי, ובגין דא (ירמיה ב ג) כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'.

דא איהו עץ החיים, דאיבא דיליה יבסס חיים בת זוגיה, נטירא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלה אתמר (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, גם לרבות בת זוגיה, סם חיים דיליה, יאיהו נטיר ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי, ומאן דבעי לנטלא בת זוגיה, כגון אורייתא דאקדים לדוד, אתמר ביה (ירמיה ב ג) כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'.

דבת זוגיה דצדיק איהו מצה שמורה, לגבי מצה שלימה עשירה, ומאן גרים דא למקוהי בת זוגיה מצה שמורה לגבה, בגין דנטר טפה דיליה, ומאן דפגים טפה דיליה, אתקרי בת זוגו מצה פרוסה ללחם עני, ורזא דמלה כל מאן דמזולזל בנהמא, או בפירוורין דנהמא, דאינון לטפין בכזית, עניות קא רדיף אבתריה, אלא צריך לנטרא טפין דיליה, דלא יזריק לון באתר דלא אצטריך, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, יאוקירו לנשייכו כי היכי דתתעטרו, ואוקירו דלהון לנטרא טפה קדמאה, דלא יעביד בה פסולת.

ביאור הגר"א

שבקל יכול הגשמה לילך בדרך ה', והיא מולכת את הגשמה בדרך טובה, ועלה נאמר (משלי יט כב) מלח אשה מלח טוב ועלה אמרו זכה עזר כו':

^הועם כל דא אם חזר כו' ויהיב ליה כו'. וזה שאמרו (סוטה ב ע"א) אין מזווגין את האדם בזיווג שני אלא לפי מעשיו, וכן נותנין גוף לאדם בגלגולא תניינא אלא לפי מעשיו בגלגולא קדמאה, ואם שב בתויבתא בגלגולא תניינא נותנין לו בגלגולא תליתאה בת זוגיה גופא ממנייה, וזה שאומר ויהיב ליה בת זוגיה, וזה שכתוב (אויב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבך: ^העשר מילין אתמר כו'. בזוהר חדש דף מ' קחשיב שנים עשר דברים, והן כנגד שנים עשר דברים בצרכת אשר ברא כנ"ל: ^ווהא אוקמוה כו'. בגמרא:

^התיקון טו. איש חס. תם, בלא פסולת:

^בסם חיים. רואה לומר כמו שאמרו (יומא עב ע"ב) זכה נעשית לו סם חיים כו':

^גואיהו נטיר ליה כו'. כמו שאומר בתיקון הקודם:

^דלחם עני כו'. רואה לומר שהיא שמורה – נקראת עשירה, אבל אי לאו – עני, כמו שמפרש והולך מאן דמזולזל כו':

^הטפין בכזית. רואה לומר, טפין דזרע שהן שמן זית, וזהו כזית:

^ואוקירו כו'. דהוא גורם עשירות:

"דפסולת דאברהם ויצחק, גרים לאומה דעשו וישמעאל דאשתעבדון בכניהון בגלותא, ונסיונא דלהון באשא וסכינא, (דף כז ע"א) שזיב לון משריפה והרג דלהון.

"יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת, אתמר בזרעיה בגלותא (דברים לג כח) וישכן ישראל בטח בדרך עין יעקב, אתמר הקא בטח בדרך, ואתמר הים במפקנו דגלותא (שם לב יב) וי' בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר, לא אתערבון בכנוי ערבוביא דגוירים, ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח, דעלייהו דזרע יעקב אתמר (תהלים פ ט) גפן ממצרים תסיע, מה גפן לא מקבלא הרפכה ממין אחרא, כן זרעיה הוה נטרין אות ברית, ולא מקבלין הרפכה ממין אחרא, ויכול מאן דנטיר אות ברית זכי למלכו, כגוונא דיוסף, וישאל בגין דנטרין ברית זכו למלכותא, ואתמר בהון כל ישראל בני מלכים, ומשה בגין דנטר אות ברית, אתמר ביה (דברים לג ה) ויהי בישורון מלך, זכאה איהו מאן דנטר ברית.

תקונא שיתסר

בראשית דא חלה, הדא הוא דכתיב (במדבר טו כ) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, והא אוקמוהו "דאדם חלתו של עולם הוה, ומנא לן דחלה איהו ראשית, דקרא אוכח הדא הוא דכתיב ראשית עריסותיכם "חלה תרימו תרומה ליי", וימאי חלה, ויאלא שבועה מינין אינון, חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש, וידהוא דבש תמרים.

ויחטה אילנא איהו דאכיל מניה אדם קדמאה, ואיהו לא אפיק מתמן חלה, ויובגין דא לא חל ביה ה', ושריא ביה ח' ט', וגרים ליה מותא.

וחלה איהו שכניתא, כלילא משבועה מינין אילין, ובה חב אדם קדמאה, ויטפה דא י', עסה צריך לאפקא מינה חלה, וימיד חל ה' על ההיא עסה, ויהיב ליה זרע כליל מתרונתיהו דאיהו ו', ורזא דמלה ויטה"א לכם זרע (בראשית מז כז).

ובגין דא חלה ודאי איהו פקודא דאתמני לאתתא, וידבגינה מת אדם דאיהו חלתו של עולם, צריכה איהו לאפרשא חלה, ויבולאפקא לה מעסתה, דאיהו טפה דילה, להחזירה על האדם.

ביאור הגר"א

¹⁰ דפסולת דאברהם כו'. שהם גלגולא דאדם, ללא נפק פסולת דקין והבל, כמו שאמרנו (שבת קמו ע"א) עד ג' דורות לא פסק זוהמא מאבותינו, עד יעקב שהוא גלגולא דשתי:

¹¹ יעקב בגין כו'. רואה לומר, כל אוחן הבאים מסטרא דיעקב – נקיים מערב רב דישמעאל ועשו:

¹² וכל מאן כו'. דלות ברית הן יסוד ומלכות:

¹³ תיקון טז. דאדם חלתו כו'. רואה לומר, ראשית של עולם, כמו חלה שנטולין מן העסה שהוא יו"ד כמו שאומר להלן, כן אדה"ר – יוד של השם, חכמה כידוע:

¹⁴ חלה תרימו כו'. רואה לומר, כמו שאומר ברעיא מהימנא, מאי תרימו כמו רוס ידיהו כו', רואה לומר לחכמה:

¹⁵ מאי חלה. מדקדק, מה הוא האותיות של חלה:

¹⁶ אלא שבועה כו'. רואה לומר, שכינה – כלילא מז' מינין כמו שפרש והולך:

¹⁷ הוא דבש תמרים. רואה לומר מארץ:

¹⁸ חטה אילנא כו'. כמו שאמרנו בגמרא (סנהדרין ע ע"ב) ורואה לומר, במלכות:

¹⁹ ובג"ד לא חל כו'. ורואה לומר זהו אותיות חלה – חל ה', ונשאר אותיות ח"ט מן חט"ה:

²⁰ טפה דא י'. רואה לומר חלה שמוציאין מן העסה – כמין טפה:

²¹ ומיד חל כו'. רואה לומר ה', כנ"ל, הרי העסה והטפה – י"ה, שהוא באיש ואשה, שמסס הבן, בינה – בן י"ה, ואדה"ר יהיב טפה – י', בח"ט, כמו שאומר בתיקון י"ז שלא חל בו ה':

²² הא לכם זרע. רואה לומר שיתן זרע בה"א, וזה שאומר ובג"ד חלה כו'. שהיא ה' מן אשה וזה שכתוב (יחזקאל מד ל) ראשית עריסותיכם כו' להניח זרעה אל ביתך:

איהי אטפת שרנא דיליה, דאתמר ביה (משלי כ כז) נר יי נשמת אדם, צריכה לאוקדא ליה בליל שבת, ייבאתערו דשלהובין דאשא דרחימו לגבי בעלה, ורנא דמלה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר א ז), יינאתערו דחמימותא דליל שבת, מאתתיה צריכה ייברחימו ודחילו, ודא איהו אשה פי תזריע וילדה זכר (ויקרא יב ב).

איהי שפיכת דמים דאדם, אודריקת דמה, ועל דא צריכה לנטרא ליה מדם נדה, ובגין דא על תלת מלין אלין נשים זהירות, בנדה ובחלה ובהדלקת הנר, עד פאן רנא דחטה, דמתמן חלה, ייחט"ה איהו רנא דעשרין ותרין אתון דאורייתא.

תקונא שיבסר

[תיקוני זוהר – דף כז ע"ב]

בראשית, עלה אתמר (עי' דברים יח ד) ראשית מעשר דגנך, ודא מלכות דאיהו מעשר, יינאיהי עשירית לעשר ספירות, ובגינה מעשרין, ומוץ ותבן דאינון לבושין (דף כז ע"ב) דחטה, בהאי עלמא פטורין ממעשר, ומאן דבעי לאפקא מעשר מחטה, בעי לנקייה מן מוץ ותבן דאינון ח"ט, ואשתארת איהי ה' נקיה, בההוא זמנא יהא ייזריק בה טפה דאיהי י'.

וכגוונא דא בזווגא דבר נש, צריף לנקאה טפה מחט"א דאיהו יצר הרע, למהוי זרעא נקיה בה, הדא הוא דכתיב (בראשית מז כז) ה"א לכם זרע.

ייחאבל בעלמא דאתי חטה איהי נקיה, יינאיהי ולבושה, יינאיהי עשרין ותרין אתון דאורייתא, ובגין דא בהמוציא, בעל הבית צריף ייילדקדק בה, למהוי איהי נקיה בלא פסולת, ותרין עשרין אינון, דאמר קרא

ביאור הגר"א

^{כ"ו} דגינה כו'. שלא חל ה"א:

^{כ"ז} ולאפקא לה מעסתה דאיהו טפה לילה. רוצה לומר, העסה שהיא ה"א – טפה לילה, להחזיר ה"א על היו"ד – טפה שמוציאין מן העסה, שקודם היה היו"ד בלא ה"א כנ"ל:

^{כ"ח} באתערו דשלהובין דאשא. כמו שכתוב (שיר השירים ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה וכתוב אח"כ מים רבים כו', וזה שאומר ורנא דמלה כו'. ורוצה לומר רשפיה – רשף י"ה, רשפי אש – שתי אשות, של איש ואשה – שהן רשף י"ה שבאלו שתי אשות, וזה שאומר שלהבת י"ה, והוא דוקא בליל שבת כידוע, שבערב שבת יורד שלהבת מן י"ה ומפריש הקליפות ונשאר ה' נקיה, וזה שאומר דשלהובין דאשא – אש של אשה, וה' לילה – ה' של י"ה שהוא בינה שנקרא רחימו, וזה שאומר דרחימו, ואז לא יוכלו לכבות את האהבה, שלא יוכלו לכבות אש לילה, כיון שה"א בתוך האש של אשה, וכן אש שלו כיון שחל ה' כנ"ל כיון שהוא מאהבה לא יוכלו לכבות אותה:

^{כ"ט} ואתערו כו' מאתתי'. שיחול ה"א האהבה כנ"ל:

^{ל"א} ברחימו ודחילו. שהן י"ה כידוע, שיחול בהם י"ה בתוך שתי האשות שלהן, ואמר לעיל ויהיב ליה זרע כו' דאיהו ו', וזה שאומר ודא איהו אשה כו', וזה שאמרנו (שבועות יח ע"ב) כל המקדש עלמו בשעת תשמיש הויין ליה בניס זכרים:

^{ל"ב} חטה איהו כו'. רוצה לומר חטה דקודשא, שחל בו ה' – בינה, ואז גימטריה כ"ב אתון כו' שהוא בבינה כידוע שהיא ימא דאורייתא כמו שאומר בתיקון י"ז אבל חטה כו':

^{ל"ג} תיקון יז. ואיהי עשירית לעשר כו'. רוצה לומר לכל העשר ספירות, שהיא עשירית מכל, שבכל ספירה ט' חלקים נשאר, והיא נוטלת המעשר מכל ספירה, כמו שאומר לקמן. וזה שאומר, ובגינה מעשרין בהאי עלמא, רוצה לומר, במלכות, שהיא עולם הזה, שמלובשת בקליפין כידוע:

^{ל"ד} זריה בה טפה. רוצה לומר המעשר שהיא יוד – עשר, והטפה מחכמה שהיא יוד, והיא נקודה בהיכלא, נקודה פנימית שבסיהרא, חכמה כידוע:

^{ל"ה} אבל בעלמא דאחי. בינה כנ"ל:

^{ל"ו} איהי ולבושא. שהיא ה' מן חטה, ולבושין לילה – יסוד ומלכות, שה' לילה מתפשט בנ' תרעין לילה – בה' ספירות מחסד עד הוד, ומתלבשין ביסוד, וחוזר ומתלבשין במלכות בסוד חותם בתוך חותם, שלכן נקראין כל, כלה. כידוע. וזהו ח"ט מן חטה, שהתחלת הספירות מחכמה שנקראין ראשית, ויסוד הוא ספירה ח', שלכן וציום השמיני ימול כו', ומלכות – ט', והוא חותם בתוך חותם, שיון שלה יין למנטרא ללא נגע בה עובד כוכבים, עלמא דחירות כידוע:

(דברים יד כב) עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר, אֲמַאי אֶלָּא בְּגִין לְקַשְׂרָא לָהּ בְּתַרְיִן דְּרוּעֵין, דְּאִינוּן כְּהֵן לְוִי, דְּאִינוּן מַעֲשֵׂר רַאשׁוֹן לְלוֹי, מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לְכַהֵן, וְלִבְדָּקֵל סְפִירָן סְלֶקִין לְעֵשֶׂר (בשכינתא), עַד דְּסֶלְקִין לְמַאָּה, וְאִיהִי אֲתַעְבִּידַת תְּרוּמָה לְכַלְהוּ מַאָּה, וּבְגִין דָּא שִׁיעוּר תְּרוּמָה וְלִתְרֵי מַמַּאָּה, לְקַבֵּל תְּרִין לוּחִין דְּאִוְרֵיִתָּא, דְּאִיהִי תוֹרָה דְּאֲתִיִּיבַת בְּאַרְבַּעִין יוֹמִין, וְלִיְדָא אִיהוּ תוֹרָה מ', וְלִיְזַבְּה אֲתַעְבִּידוּ סְפִירָן כְּלָהוּ עֲשָׂרוֹנִים, וְלִיְתַלַּת אַבְהֵן תַּלַּת עֲשָׂרוֹנִין, וְלִיְתַרִי נְבִיאִי קְשׁוּט אִינוּן עֲשָׂרוֹן עֲשָׂרוֹן.

תקונא תמני סרי

בְּרַאשִׁית בְּרָ"א שִׁי"ת, וְלִיְאִינוּן שִׁית דְּרִגִין דְּנְבוּאָה, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (שיר ה טו) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֶׁשׁ, וְלִיְזַבְּה דְּאִינוּן שִׁית לְתַתָּא, הִכִּי אִינוּן שִׁית לְעֵילָא, וְאִינוּן שִׁית סְלֶקִין לְשִׁתִּין, וְיִמְבָּאן אַתְר, בִּיסוּ"ד ח"י עֲלִמִין, וְיִמְבָּאן שְׁתַּתָּא תַתָּא, כְּלִילָא מְאַרְבַּע סְרִי פְרָקִין דִּיד, וְיִמְבָּאן בְּחֻמְשׁ אֲצַבְעָאן, וְאִינוּן

ביאור הגר"א

^כ ואיהי עשרין כו'. כנ"ל, וכ"ז אותיות נכללין ביסוד כידוע, וחוזר ונכללין במלכות, שלכן נקראת אהה, בסוד כלה – כל ה', וכן כ"ז אותיות הוא ח"ת – מא' עד ת', בתוספת ה' כנ"ל:

^{כא} לדיקה זה' כו'. סמוך לה' הוא מוץ של המוליא, ואח"כ י"א של המוליא שהוא תבן במספר קטן, כי בסטרא אחרא מהשנין מספר קטן כידוע בסוד י"א ארוכים, לכך כריך להפריד הה"א מהן. ואמר בעל הבית – שהמוליא הוא בכזית, יו"ד של השם, טפין בכזית, ובעל הבית הוא דזיקה י' זה"ה, כנ"ל, בעל האשה שנקראת בית:

^{כב} לכל ספירן סלקין כו'. שהיא נוטלת העשירית מכל כנ"ל, וזה עשר ספירות, מעשר מכל עשר ספירות, נמצא בכל הספירות תשעים, ועמה מאה. ונתנת מעשר ללוי שמתייחד בעישור ספירה גבורה לילה, ועוד מעשר לכהן – ספירה חסד לילה, תרין דרועין לילה בתרין דרועין לילה שהן כהן ולוי, וכל ספירן לילה הן מעשר כנ"ל. ונתן קודם ללוי כמו שכתוב (שיר השירים ב ו) שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבנקי, דקודם סלקא בגבורה והוא סליק לה בכל עשר ספירות לילה כידוע, שלכן שם מעשר שלם עשר ממאה, ואח"כ נוטל ממנה הכהן ספירה לילה, חסד, אחד מעשר לילה והוא מעשר מן המעשר:

^{כג} תרי ממאה. חו"ג לילה, שקודם כריך לכלול זה חו"ג בחסד, שמאלא בימינא, ואח"כ לעורר הגבורה, ואח"כ בחסד כידוע. והוא תרומה שנתנין קודם לכהן, וזה שאומר לקבל תרין לווחין כו'. שהן שני ספרים זשתי ידים שהן בחו"ג כידוע:

^{כד} ודא איהו תורה מ'. רואה לומר אותיות תרומה – תורה מ', שניתן זמ' יום, וכן תרומה עין יפה בארבעים, שהן כלל כל המרכבה חגת"ס, בסוד יב"ק, שקודם בזמאל – קדושה, ואח"כ ברכה – בימין, ואח"כ יחוד – תפארת ומלכות. וזה שאמרו (נדרים לח ע"א) התורה ניתנה למשה, ומשה עין יפה נהג זה ונתן לישראל, שלכן ניתנה בארבעים שנה:

^{כה} וזה אהעבדו כו'. שכל ספירה אחד מעשר זה:

^{כו} תלת אבהן כו'. רואה לומר חג"ת לילה והן בסוד סגול כמו שאומר בתיקון י"ח:

^{כז} תרי נביאי כו'. נ"ה שהן בסוד ירי כמו שאומר שם, ורואה לומר שהן שני עשרונים לאיל. ועשרון לכבש הוא יסוד, בסוד חירק תחת האירי, כמו שאומר בתיקון הנ"ל. והטעם שאינו זנ"ה בסוד סגול, כמו ת"ת בחו"ג, לפי שבינה מתפשטת זה' שלה זנ' תרעין לילה שכל אחד כלול מעשר, זה' ספירות מחסד עד הוד. וזה שאמרו עץ החיים – בינה, מהלך ת"ק שנה – בכל ספירה עשר, וחג"ת נכללין כאחד כידוע בסוד ויסע ויבא ויע, אבל יסוד אינו ממנינס, והוא יתום מאמו, כנ"ל שאמרו יוסף יתום מאמו, אלא שהכל נכלל בו בסוד כל, והכל בסוד יו"ד אחד כידוע בסוד הכללות, והוא יוד דיסוד יו"ד זעירא, וזה שאמרו (משניות פ"א מ"ב) פר זן שלש – בסוד חג"ת כנ"ל, איל זן שתיים – נו"ה, כבש זן שנה – יסוד, נגד עשרונים הנ"ל, והכל במלכות, והן ו"ק, שלכן זרגלים וחדשים זאין הכל עולות כי עולה בזכורא כידוע, ושעיר עזים לחטאת – בזקבא, כי חטאת בזקבא, והוא במלכות לילה שרגליה כו' להפריש ממנה השעיר כידוע, כמו שכתוב ושעיר לחטאת כו' הביאו עלי חטאת על שמעתי את הירח (שבעות ט ע"א), במלכות לילה, סיהרא – דלית לה מגרמה כלום:

^{כח} תיקון ית. אינון שית דרגין זנבואה כו'. נו"ה שהן נביאי קשוט, שמהן נפיק זבואה ובהן שית פרקין, בכל אחד ג' פרקין וזה שאומר. שוקיו כו':

^{כט} וכמה לאינון כו'. רואה לומר כמו זנו"ה – שית, כן בחו"ג – שית פרקין, שנאמר בהם בתרשיש:

^ל באן אחר ביסוד כו'. כמו שמפרש והולך ב' לאיהו עטרה דברית שהוא יו"ד כמו שאומר לעיל בתקון י"ז לכל ספירן סלקין זה לעשר וכו':

^{לא} אשתאיר יד כו'. דס' רומז לשתיון, וא"ו לנו"ה שהן שש כנ"ל:

^{לב} לאינון בחמש אצבעאן כו'. רואה לומר שהיא ה' תתאה, ה' אצבעות, וכן יו"ד אותיות כלולין זה', הוי"ה פשוטה אחת וד' אותיות של המילוי, נמצא יסוד כולל כל הד' ספירות של הגבואה – נהי"ם שהן מרכבה תחתונה כמו שאומר למטה:

יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ארבע סרי ימ"א תוון דקודשא בריך הוא, דכלילן בה, ודא איהו ימ"ב ויב"ד הנביאים אדמה (הושע יב יא).

ימ"ס"ו מן יסוד, אנון לקבל שית דרגין דכרסיא, דאתמר ביה (מלכים א י ט) שש מעלות לכסא, ואת ו' סליק ב' דאיהי עטרה דברית לשתי, שית זמנין עשר, וסלקין לשתי לקבל שתי גלגלין דסחרין לכרסיא, ימ"ב ויב"ד הנביאים תמן שכינתא.

ימ"ד דאיהי דמיון ומראה כללא, דמיון הא דאתמר וביד הנביאים אדמה, ועלה אתמר (במדבר יב ח) ימ"ד ותמונת יי' יביט, ימ"ע על שם ידכל פרצופין דנביאי בה אינון רשימין, אתקרי דמיון, ועל שם ימ"ד כל נהורין דלעילא מינה, בה אתחזיין אתקריאת מראה, הדא הוא דכתיב (שם ו) יי' במראה אליו אתודע, ימ"ב בסתימו דעינין, ימ"א אתקריאת מראה בחלום, ימ"ד ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער (שיר ה ב), ובפתיחו דעינין איהו מראה בהקין, ותרין ממנן תמן, ימ"ד סגרו"ן, וחד פתחו"ן, ימ"ב מטטרו"ן דאתקרי בשם תרוייהו, ממנא על תרין מפתיחין אלין.

מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהי שכינתא מראה בהקין, ומשה בסטריה, דכתיב ביה (במדבר יב ח) ימ"פ אלא פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת יי' יביט.

[תיקוני זוהר – דף כח ע"א]

מסטרא דצדיק, דאיהו אור הגנוז ימ"ל צדיקים לעלמא דאתי (נ"א לעתיד לבא), אתקריאת ימ"א מראה בחלום, יס"ה הוא אתחזיא בה מתרין סטרין, מסטרא דגופא איהו יהו"ה, עמודא דאמצעייתא, ואיהו רכיב על ארבע חיון

ביאור הגר"א

ימ"א אחוון דקב"ה כו'. דה"ד אותיות בעמודא דאמצעייתא: פשוטה – בחינותיו, ומילואו – בפנימיותו, כידוע:

ימ"ב וביד הנביאים. שהיא כלולה מנביאים, נו"ה – שבה נראין, כמו שמפרש והולך:

ימ"ג ס"ו מן כו'. עכשיו מפרש שכל יסוד כלול בכסא ששם הגבוהה:

ימ"ד וכרסיא תמן כו'. רואה לומר הכסא ענמה – תמן שכניה – י"ד, שיתין גלגלים – ס', שש מעלות – ו':

ימ"ה דאיהי דמיון כו'. רואה לומר זהו וביד הנביאים אדמה:

ימ"ו ותמונת ה'. שבה כלולין י"ד אותיות דקב"ה כנ"ל:

ימ"ז ע"ש דכל כו'. רואה לומר זהו יביט:

ימ"ח דכל פרצופין דנביאי כו'. רואה לומר הצורה שדמיית לנביאים, לכך נקראת על שם דמיון:

ימ"ט דכל הנהורין כו'. הספירות:

ימ"י בסתימו דעינין כו'. שהוקשה לו דכתיב אס יהיה נביאכם ה' במראה כו', וכתיב לא כן עבדי ומראה כו'. ואמר לשני מיני מראה הן:

אחד – דרגא דמרע"ה, ואחד – דרגא דנביאים. לכן נאמר אלל משה ולא בחידות ואלל הנביאים כתיב בד' – מלכות, ואללו כתיב ומראה,

בוא"ו, עמודא דאמצעייתא:

ימ"יא אתקריאת מראה בחלום. כמו בחלום שעינים סתומין ורואה מראות בחלום מה שאין כן בהקין:

ימ"יב ורזא דמלה אני כו'. אני – מלכות, שמסטרה מראה בחלום, כמו שמפרש והולך, ישנה, ולבי, שהוא עמודא דאמצעייתא כידוע – ער,

מסטריה מראה בהקין, כמו שמפרש והולך. ישנה – גימטריה שס"ה, מסטרא דמלכות, שס"ה לא תעשה כידוע, ומסטרא דעמודא

דאמצעייתא – רמ"ח מצוות עשה, ועמודא דאמצעייתא הוא ע' כידוע, ע' אנפין, ע' שמות, ע' דער, ולבי ר' – גימטריה רמ"ח. והענין, כי

בעין תרין כרובי עינא, ותרין עפעפי, שהן ד' גדיפין דחיות, שהן ד' אותיות אלני, ובעין ג' גוונים, עם בת עין, שכינתא, דמשתפת באבהן

– ד' פני החיה, ד' אותיות הוי"ה כידוע, ולכן כשהעין סתום אז המראה מלך כרובי ועפעפי עינא, מסטרא דמלכות, אבל בפתיחו דעינין

– המראה מלך גוונין שהוא בעמודא דאמצעייתא, הוי"ה, וזה שאומר לעיל דתיקון ד' פתחו לי דא אינון תרין עפעפי כו'. שהן שערי דק –

מלכות, ואמר שם תלת גווי עינא כו' אפתח עיני לאסתכלא בהון כו'. רואה לומר לראות בפתיחו דעינין בהקין כנ"ל:

ימ"יג חד סגרו"ן וחד פתחו"ן. אלני"ו הוי"ה:

ימ"יד ומטטרו"ן דאתקרי כו'. שהוא יסוד, כלול משני שמות הג"ל, ושני השמות הן בנ"ה: בנ"ח הוא אספקלריא דנהרא, ובהוד – אספקלריא

דלא נהרא, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש, וזה שאומר איהו בנ"ח ואיהו בהוד ולכן משה, בנ"ח, זכה לאספקלריא דנהרא, ואהרן – בהוד

ולכן נאמר לו במראה אליו כו':

ימ"יה פה אל פה כו'. בהקין:

ימ"יז לכדיקים. מסטרא דלדיק:

ימ"יח מראה בחלום. וזה שאמרנו (ברכות נו ע"ב) חלום אחד מששים בנבואה, שצדיק ששים דרגין כנ"ל, וחלום – אחד מששים בו:

דאינון פני אדם פני אריה פני שור פני נשר, יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתקרי מלגאו דגופא, (דף כח ע"א) ואיהו אדם לשבת על הפסא.

למאן דאיהו אדם אתחזיא ליה בדמות אדם, למאן דאיהו פשאר חיוון אתחזיא ליה בדמות חיוון דכרסיא, לכל חד כפום חיליה, יס"אל יתהלל המתהלל השפל ליה, אלא בשכינתיה, דלא יכיל לאשגא ליה שום יס"נביא וחזיה אלא בשכינתא, יס"ואית אדם לעילא מאדם, מסטרא דחקמה, יס"כ"ח מ"ה ודאי, ואתמר ביה חכם עדיף מנביא.

קם רבי שמעון וכלהו חבריא, ואמר רעיא מהימנא, רבן דכל נביאיא, קום יס"אתער משנתך, דאנת איהו בכל נביאיא פגוונא דשמשא, דסיהרא וככביא מניה נהרין, ולית לון נהורא מסטרא אחרא, ובזמנא דאנת אתפנישת מעלמא, אתמר בהון (איוב ג ט) יחשכו ככבי נשפו, יס"קום אנהיר נהורך.

ולא עוד, אלא בזמנא דאנת אתכניש מן עלמא, יס"ביתא דנבואה, דאתמר בה (שם ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, יס"איהי סתימא, קום אפתח לה, דאיהי ביתא עלאה גניזא, דכל גניזין דלעילא סתימין יס"דמלכא עלאה תמן, ואנת הוית כבן בית, בן דההוא ביתא, יס"ב"ית, ב' אימא עלאה, י' חכמה אבא, ת' תפארת, יס"בן בית דלעילא, ואנת הוית בדיוקניה, יס"דבההוא בית לא הנה רשו לנביא וחזיה לאעלא תמן אלא ברשו, ואנת הוית עאל בלא רשו, כברא דמלכא דלית תמן תרעא סתימא ליה.

ולא עוד, אלא דנביאיא אחרנין, לא הוו עאלין למחמי למלכא, אלא בשעתין ידיעאן, וביומין ידיעאן, פגוונא דאשכחנא באהרן דהנה עלאה מפלהו, דאתמר ביה (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש, יס"אלא בזאת יבא אהרן יס"אל הקדש, כל שכן אחרנין, ואנת בכל שעתא ושעתא, ובכל יומא דאנת בעי הוית עייל למחזי למלכא.

ולא עוד, אלא כל נביאיא, הוו חזיין נבואה דלהון באברין דמלכא, כל חד וחד באבר ידיעא ולא יתיר, יס"מנהון ברישא דמלכא, מנהון בנימין דרישא, יס"דאנון ככביא ומזלי דלית לון חושבנא, מנהון בעינין, מנהון

ביאור הגר"א

^ס והוא אתחזיא וכו'. רוצה לומר לעמודא דאמנעיתא אתחזיא צה מתרין סטרין: אחד – מסטרא דגופא, הו"ה פשוטה, ואחד – מסטרא דשמא מפרש דאיהו מלגאו, כמו שאומר בהתחלת תיקונין יו"ה פשוטה הוא ד' חיות, ושמא מפרש הוא אדם שעל הכסא כמו שאומר בתיקון ז' וד' חיון הוא נה"ס ואדם שעל הכסא ת"ת:

^{סא} ואל יתהלל כו'. שנאמר אל יתהלל כו' כי אם בזאת יתהלל כו'. שראשי תיבות הוא הו"ה, והוא מד' חיון הנ"ל שמהן צא הנבואה:

^{סב} נביא. מסטרא דנלח. וחזיה מסטרא דהוד:

^{סג} ואית אדם כו'. ומרכבה שלו ד' חיון בחג"ת כמו שאומר בתיקונין זוהר חדש:

^{סד} כ"ח מ"ה. רוצה לומר מ"ה – גימטריה אדם, שמא מפרש, כ"ח אוחון דמילוי המילוי כידוע:

^{סה} אתער משנתך. שהוא מתלבש בכל הנביאים וכל החכמים כמו אור בכוכבים כמו שמפרש והולך, ועכשיו הם במראה בחלום, אני ישנה:

^{סו} קום אנהיר כו'. בפתיחו דעינין שבו אור:

^{סא} ביתא דנבואה. בינה, שמסך הנבואה שמתפשטת עד נו"ה, שמסך בפתיחו עמודא דאמנעיתא דסליק לבינה, המראה הגדול:

^{סב} איהי סתימא. בסתימו דעינין:

^{סג} דמלכא עילאה. חכמה:

^{סד} בית ז' כו'. מפרש למה נקרא בית, ואמר ז' כו' שהיא כוללת חו"צ ות"ת, בינה – בן י"ה:

^{סה} בן בית דלעילא. קאי אמה שאמר למעלה כבן בית – ת"ת:

^{סז} דבההוא בית כו' ואנת כו'. למלכות אין נכנסת שם אלא צעתיס ידועים, כמו שכתוב במועדים, אבל ת"ת עייל שם תמיד אפי"ו בזמן

הגלות וזה שאומר ולא עוד כו' דמשה דכרגא דעמודא דאמנעיתא ונביאים דכרגא דמלכות כנ"ל:

^{סח} אלא בזאת כו'. רוצה לומר בשעה שאנת נכנסת, ורוצה לומר אם זאת:

^{סז} אל הקודש. בינה, שהיא היכל ה"ק כידוע:

^{סח} מנהון ברישא כו'. כמו שמפרש והולך בתיקון הזה, וכולן מפורשים בפסוק, שישעיה אמר ואראה, בעינין, וחזקוק אמר ה' שמעתי

שמעך כו', וכן כל התיקונין, וכל זה במלכות דבה אתחזיא, וזה שאומר אבל משה בכל כו' איהי הוה כו':

^{סח} דאינון ככביא ומזלי כו'. רוצה לומר רבים כמו השערות, ושם י"ג נימין כידוע, נגד י"ב מזלות – י"ב נימין, ואחד הכולל אותן, כמו תלי

שכולל י"ב מזלות:

באודנין, מנהון באנפין, מנהון בחוטמא, מנהון בפומא מנהון בצואר, מנהון בידיים, מנהון בקומה דאיהו גופא, מנהון בשוקין, מנהון באות ברית, מנהון בלבבושין דמלכא, דלא הוה לון רשו לאסתכלא יתיר.

אבל משה בכל אבר, ובכל אתר הוה משיג נבואה דיליה, ובכל אבר ואבר איהי הוה נחמא לגביה, מה דלא הוה הכי לשאר כל נביאי, דכל חד סליק לאבר דיליה, דנשמתייה הוה אצילות מהווא אבר, והווא אבר הוה ליה אבוי.

וברתא דמלכא איהי היכלא דכל אבר ואבר, י"מ צוה דכל אבר ואבר, אדנ"י איהו פחשפן היכ"ל, ובגין דא אתמר (תהלים נא ז) אדנ"י שפתי תפתח, יהו"ה איהו בכל אבר ואבר, אדנ"י היכל, יהו"ה בכל אבר ואבר ואיהי נבואה דכל אבר ואבר, מראה דכל אבר ואבר אתקרי, וכל אבר ואבר אית ליה ספירה ידעא, היכלא דכלהו שכינתא תתא אדנ"י, וכמה ממנן נטורי תרעין אינון להיכלא, דלא יעלו תמן נביאי אלא ברשו.

[תיקוני זוהר – דף כח ע"ב]

קום רעיא מהימנא, י"מ קום אפתח היכלא, דהא כמה מארי דנבואה אינון דפקין לתרעין דהיכלא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, ואיהי סתימא לגבייהו, עד דאנת תיתי תמן איהי לא אתפתחת, י"מ למלכא דהו צריכין ליה עבדוי ואפרכסוי וממנן ושלטני ארעא למחזי עמיה, כל חד כפום צרכוי, וכל חד כפום שלטונותיה, וכל חד כפום עסקוי, מה עבד מלכא, שוי כלא בידא דמטרוניתא, ואמר כל מאן דבעי למשאל (דף כח ע"ב) שאלתוי, ייתי למטרוניתא, דאיהי בית דילי, י"ב בית י', (ס"א בית י') היכל דילי, והאי איהו (ירמיה ט כג) י"מ אל יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, כי אם בזאת.

בההוא זמנא דפקין כלהו לפתחא, דתמן סגרו"ן דסגיר, ותמן פתחו"ן דפתח, מיד ייתי רעיא מהימנא, ויימא אדנ"י שפתי תפתח, קמ"ץ פת"ח, דא סגיר ודא פתח, י"מ תרין תרעין (ג"א שפון) שבא שערי צדק, עליהו אתמר (שם קיח יט) פתחו לי שערי צדק.

י"מ מלגאו איהי סגולת"א, סגו"ל איהו בעלה, י"מ ואיהי סגולת"א, עטרה על רישיה, חל"ם עליה אתמר (שם) אבוא בם אודה י"ה, י"מ אבוא איהו עשר, דאיהי נקודת חל"ם, וביה אודה י"ה דאיהו פתח על פלהו, י"מ זה (אולי צ"ל זה השער [נהגה במקור ג.פ.]) דא צרי, ואינון תרי סמכי קשוט, צדיקים יבאו בו (תהלים קח כ), דא צדיק דאיהו אות ברית, י"מ בתרונהו, איהו חיר"ק תחות צר"י, ואיהו שור"ק, קשורא דתרוניהו, י"מ שור"ק באת ו' קשורא דדכר ונוקבא. ובגין דא אודך פי עניתני ותהי לי לישועה (שם כא), י"מ דא שכינתא, דאיהי מסטרא דצדיק שור"ק לגבי בעלה, קשורא דיליה.

ביאור הגר"א

^{רעו} מראה דכל כו'. רמ"ח מאות עשה נגד רמ"ח אברים, ובה המראה כידוע:

^{רעח} קום אפתח כו'. כנ"ל דלדידיה הוא בפתיחו:

^{רעט} למלכא כו'. רואה לומר דלכך דפקין להיכלא דמלכא שהיא מטרוניתא:

^{רפ} בת יוד. בחכמה יבנה בית, בחכמה יסד ארץ:

^{רפח} אל יתהלל המתהלל כו'. המתהלל כו', רואה לומר סיפא דקרא דאל יתהלל:

^{רפט} תרין תרעין שצא כו'. רואה לומר, השפתים דוגמת שצא – זו על גבי זו, וזה שאומר עלייהו כו', וזהו, אדני – שהוא אדני, שפתי כו':

^{רפז} מלגאו. רואה לומר בתוך השערים, נקודה פנימית שהיא סגולה:

^{רפז} ואיהי סגולה. מסטרא דטעמים נקודה על גבי כרי:

^{רפז} אבוא איהו עשר. בגימטריה, דחלם – ספירה עשירית, כח. צם – הוא שצא, גימטריה מ"ב, כמו שאומר בהקדמה, והן שערי אדני

כנ"ל, וזה צם:

^{רפו} זה כו'. דהוא גם כן שער – זה אלל זה:

^{רפז} בתרווייהו. רואה לומר בשניהו צא, והוא ברית ועטרה – זה בלח זה בהוד, וזהו לדיקים, ושניהם נקראו אות ברית כידוע:

^{רפז} שורק באת כו'. הוא שורק גדול:

^{רפט} דא שכינתא כו'. שהיא מקבלת כל כלותיו, ורואה לומר בכולם קאי אשכינה – שכוללת כל הנקודין כמו שמפרש והולך:

יְרֵאִיהִי חֲרֹק תַּחֲוֹת צַרִי, תְּרִי סִמְכֵי קְשׁוּט, וְאִיהוּ סְגוּלַת תַּחֲוֹת תְּרִין דְּרוּעִין, יִרְאִיהִי חֲלִים לְעֵילָא בְּכַתְרָא, וּבִגְיִן דָּא אַבְן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ פְּנָה (שם), כְּלָהוּ אֲמַרִין מֵאֵת יְיָ הִיתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ (שם), בּוֹמְנָא דְאִיהִי לְרֵאשׁ פְּנָה אֲתַקְרִיאַת רִישָׁא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (שיר ז ו) רֵאשֶׁף עֲלֶיךָ כִּפְרָמֶל.

יִכְבֵּד סְלִיקַת לְגַבֵּי מְלָכָא, כַּמָּה מְלָאכִין וְכַמָּה נִשְׁמַתִין סְלִקִין עִמָּה, דְּאֲנוּן נִימִין דִּילָהּ, דְּתַלְיִין מִינָה פְּעַנְבִין בְּאֲתַכְלָא, וְכַמָּה מְלָאכִין וְנִשְׁמַתִין נְהָרִין קְדָמָהָא דְאֲתַקְרִיאוּ עֵינֵי יְיָ, וְעֵלְיָהּ אֲתַמַּר (איוב לד כא) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ, יִכְבֵּד סְלִקִין קְדָמָהָא, דְאֲתַקְרִיאַת כְּכֵלָהוּ מִצּוֹת יְיָ בְּרָה מְאִירַת עֵינָים (תהלים יט ט).

וְכַמָּה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה, דְאֲתַקְרִיאוּ אֲזַנֵי יְיָ, דְמִמְנָן יִכְבֵּד עַל קְלִין דְצִלוֹתִין, וְעַל שִׁיחַת בְּנֵי הָאָדָם, לְמִשְׁמַע צִלוֹתִין, וְכַמָּה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַקְרִיאוּ פְנֵי יְיָ, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמַר, נְהָרִין יִכְבֵּד בְּכַמָּה גּוֹנוֹן, וְכַמָּה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַקְרִיאוּ יִרְוּחִין וְאִשִּׁין, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מְלָאכֵי רִוּחוֹת מְשַׁרְתֵּיו אִשׁ לְהֵט, דְמִמְנָן עַל רִיחָא וְתַנְנָא דְקַרְבָּנִין, וְאִינוּן מְאִרֵי דְחוּטְמָא.

וְכַמָּה מְאִרֵי דְקְלִין וְדַבּוּרִין דְפִימָא סְלִקִין עִמָּה, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (קהלת י ב) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דְבָר, וְכַמָּה מְאִרֵי דְצוּאֵרֵי סְלִקִין עִמָּה, דְתַמְנָן קְנָה וְשׁוּט, דְמִמְנָן עַל קַרְבָּנִין יִכְבֵּד וְצִלוֹתִין, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (במדבר כח ב) אֶת קַרְבָּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי, יִכְבֵּד וְאֵלִין אֲתַקְרִיאוּ אִשִּׁים, יִכְבֵּד וְכַמָּה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַקְרִיאוּ מְאִרֵי דִידִין, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם, וְכַמָּה מְאִרֵי דְגוּפָא סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (דניאל י ו) וְגוֹיָתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, וְכַמָּה מְאִרֵי דְבְרִית סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (יחזקאל א כח) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁת׃, וְאֲנוּן מְאִרֵי דְאוֹתוֹת, וְכַמָּה מְאִרֵי דְרַגְלִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (שם) וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אִיהוּ בְהִיכְלָהָא, כְּלָהוּ נְבִיאֵי סְלִקִין תַּמְנָן, וְדַפְקִין לְתַרְעָא וְאֲמַרִין אֲדַנִי שְׁפַתֵי תַפְתַּח (תהלים נא יז), תַּלְתַּת קְדָמָאִין דְצִלוֹתָא אִינוּן מְסַדְרִין שְׁבַחִין, לְאֲעֵלָא בְּהוֹן קְדָם עַלְת הַעֲלוֹת, דְתַמְנָן חֵי נִפְשָׁא, אֲמַצְעִיּוֹת מְמַנָּן עַל שְׂאֲלִתִין לְמִשְׁאֵל בְּעוֹתָהוֹן עַל צְרָכֵי גּוּפָא, תַּלְתַּת בְּתַרְאִין מְקַבְּלִין תְּיֻבְחָתָא דְכָל שְׂאֲלִתִין מִן מְלָכָא. [תיקוני זוהר – דף כט ע"א]

יִכְבֵּד עֲלֵיָא מְכֵלָהוּ יָד כּוֹתְבַת, יִכְבֵּד עֲלֵיָא מְכֵלָהוּ יָד חוֹתְמַת, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (איוב לו ז) וּבִיד כָּל אָדָם יַחְתּוּם, יָד כּוֹתְבַת אֲוִרִיתָא דְבְּכַתְבַּת דְאִיהִי (דף כט ע"א) לִימִינָא, יָד חוֹתְמַת אֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה דְאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא, אֲוִרִיתָא דְבְּכַתְבַּת דְאִיהִי לִימִינָא יִכְבֵּד עֲלֵיָא אֲתַמַּר (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה, וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְאִיהוּ אֲוִרִיתָא דְאֲתִיָּהִיב מִימִינָא יִכְבֵּד עֲלֵיָא חֲקָמָה.

אֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה דְתַמְנָן שְׁכִינְתָא תַתְּאָה, פֶּה אֲתַקְרִיאַת מְסַטְרָא דְצַדִּיק, דְהִכֵּי סְלִיק פִּיָּה לְחוּשְׁבֵן מִלִּיָּה, יִכְבֵּד עֲלֵיָא כָּל פֶּה, וּבִגְיִן דָּא (איוב לו ז) וּבִיד כָּל אָדָם יַחְתּוּם, וְאִיהִי לְשִׁמְאֵלָא, דְתַמְנָן אִיהִי אִימָא עֲלָהָא, דְאֲתַמַּר

בִּיאור הַגְרָא

⁷⁰ ואיהו חירק כו' ואיהו כגול כו'. כמו שאומר בתקון י"ג, דת"ת נכלל בחו"ג, מה שאין כן ביסוד:

⁷¹ ואיהו חולס כו'. דבשלושה מקומות אלו – שרשה, כידוע:

⁷² כד סליקת כו'. חשיב כל האזכרים שאמר למעלה:

⁷³ וכמה פקודין כו'. גם כן עינים כמו שמפרש והולך:

⁷⁴ על קלין כו' ועל שיחת כו'. רואה לומר קול ודבור:

⁷⁵ בכמה גוונים. לכלילן בד' גוונים לאנפין דחיון כידוע:

⁷⁶ רוחין ואשין כו' על ריחא ותננא. כמו שאמרו בזוהר דמתרין נוקבין דחוטמא: מימינא נפיק רוחא, ומשמאלא – תננא:

⁷⁷ וללותין. בקנה:

⁷⁸ ואלין אתקריאו אשים. דושט, אבל דקנה נקראו בני אלים:

⁷⁹ וכמה כו' מארי דידן. תפילין של יד, ולדקה, כמו שאומר לקמן וכן כולם מפרש לקמן:

⁸⁰ ולעילא מכולהו כו'. עמודא דלמעניתא – למעלה מו"ק שהן ג' ראשונות וג' אחרונות:

⁸¹ ולתתא כו'. לדיק, כמו שמפרש והולך, והן בסטרא דחו"ג, שהן שתי ידיים, וזהו יד יד:

⁸² עליה אתמר ובני כו'. מביא ראיה שעמודא דלמעניתא נקרא יד:

⁸³ דתמן חכמה כו'. דחו"ב הן שני ספרים, ספר וספר, כמו שאומר בספר יצירה, ומתלבשין בידיים כידוע:

⁸⁴ דאיהו כל פה. רואה לומר שידוע שהוא נקרא כל:

בה ש"ח תמנו לחיים, וצדיק על שמה אתקרי ספר חיים, ש"כמה דאמרין ובספר חיים וגומר, הא אתפתחתי היכלא, ש"הא קא אתיין נביאיא מארי דרגלין דקא דפקין לתרעא, ואמרין לההוא דסגיר היכלא, סגרו"ן ואתקרי אדנ"י שמייה כשם רביה, אמרין ליה אדנ"י שפתי תפתח, אפתח תרעין דהיכלא, בההוא זמנא עאלין נטורי תרעא למלכא, ואמרי ליה, רבון עלמין הא מארי דרגלין קא דפקין לתרעא, דאינון שלוחי מצוה, דקיימין ש"בעמידה דצלותא קדמך.

בההוא זמנא יתב לון רשו לאעלא, מטרוניתא דאיהי מצוה דמלכא אפטרופוסא דכל פקודין, אוליפת זכו קדם מלכא בגינייהו, ויימא ליה רבון עלמא, הא אלין דקיימין קדמך בצלותין, צריך למיהב לון שאלתין דלהון, בההוא זמנא קלא נפיק לגבי מארי דרגלין, ואמר (יחזקאל ב א) בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך, מליל עמי מה שאלתך באמצעות דצלותין, ש"וינתן לך בבתראין, מטרוניתא קבלת שאלתוי, וצריך למיהב תלת פסיעאן לאחורא, דלא יתחזר כתפוי לגבי מלכא, אלין נפקין וסגרו"ן סגר תרעא אבתרייהו.

הא מארי דאותות קא דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, ש"תפתח דא פתחו"ן, ואלין אינון מארי דח"י ברכאן דצלותא, מסטרא דח"י עלמין, דמיחדין לקודשא בריך הוא ושכינתיה תמן, דצדיק ש"א תשע, איהו תשע נקודין מעילא לתתא ומתתא לעילא (תשע נקודין תשע טעמי), ועלייהו אתמר (בראשית א יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים, ודא צדיק דביה כל נקודין, להאיר על הארץ דא שכינתא, דאיהי כלילא מפל אתוון, ואלין אינון מארי דאותות, מסטרא דאלין דאתמר בהון (שם יד) ש"והיו לאתת ולמועדים ולמים ושנים, ואלין ש"אנון דסגדין בח"י עלמין, בח"י ברכאן לגבי שכינתא.

מיד מארי שאלתין דפקין לתרעא, כמה נטורי תרעא עאלין קדם מלכא, ויימרון רבון עלמא, הא מארי צדיקיא מארי דצלותין דמברכין לך בח"י ברכאן, בעון לאעלא קמך, מיד מני למפתח לון, ולמהב שאלתוי. אלין נפקין הא מארי דקומה דפקין לפתחא, דאינון פרעין וסגדין למלכא בצלותין, כמה דאמרו כל הכורע כורע בבורך, וכל הזוקף זוקף בשם, כורע לגבי אדנ"י בצדיק, דאתמר ביה (מלכים א ב מה) והמלך שלמה ברוך, וזוקף לגבי יהו"ה, לחברא לון תרוייהו כגוונא דא יאהדונה"י.

ועל בלהו אוליפת שכינתא זכו, ואינון כד סלקין לעילא נשמתהון, כמה חיוון מקבלין לון על גדפייהו, וסלקין לון עד תרעא דהיכלא דמלכא, מיד דאלין דפקין לפתחא, אולפין זכו קדם מלכא בגינייהו, ומני מלכא למפתח לון, ואלין אינון דממלין קדם מלכא בחשאי, ושאלין מניה בעותהון בחשאי, יחידים קדם מלכא, ומלכא יתב לון שאלתין דלהון.

[תיקוני זוהר – דף כט ע"ב]

מיד הא מטרוניתא אחידת בהון, ואוליפת זכו בגינייהו קדם דיפקון מן היכלא, ואמרת רבון עלמין, אלין אינון ש"דהוון, מכסיין לי בעטופא דמצוה דציצית, בחמש קשרין (דף כט ע"ב) ותלת עשר חולין לכל סטר,

ביאור הגר"א

^{ט"א} חתמנו לחיים. שהיא נקראת חיים כידוע:

^{ט"ב} כמה דאמרי' כו'. בצרכת שלום – בצדיק:

^{ט"ג} הא קא אתיין כו'. עכשיו הולך ומפרש כל האברים:

^{ט"ד} בעמידה. דאינון כרגלים:

^{ט"ה} וינתן לך כו'. דשם – כעבד המוקבל פרס:

^{ט"ו} תפתח דא פתחוון. וכן בזולס:

^{ט"ז} תשיעאה כו'. טעם על ח"י ביסוד:

^{ט"ח} והיו לאותות ולמועדים. שכולס ביסוד כמו שאמרו (רעיא מהימנא קעח ע"ב, רעיא מהימנא רלח ע"א) אות דשבת אות דיום טוב:

^{ט"ט} אינון דסגדין כו'. דכריעה ביסוד – בצרוך, כמו שפרש והולך:

^{ט"י} דהוון מכסיין כו'. מכסין את הגוף, והן מסטרא דלבושין דמלכות שאמר לעיל:

ובתלתין ותריין ענפי מצוה, מיד מני קודשא בריך הוא למלאכין דמרכבתא דלעילא, לנטלא לון בגדפייהו, וּלְפָרְחָא בְּהוּן מְאָתַר לְאַתְרַּה, שׁוּׁלְכַסְּאָה עֲלֵיהוּן מְכַל מְזִיקִין וּמְלֹאכֵי חֲבֵלָה.

הא אלין נפקין, והא אחרנין דפקין לתרעא, מיד עאלין נטורי תרעין, ואמרין רבון עלמא, הא מארי ידן דקשרין תפלה של יד על דרועייהו שמאלא בצלותא, ותפלין על רישא, קא עאלין, ואלין אינון דיהבין דורונא לך בימינא, דאיהי צדקה, צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכאן, ה' חמשה חומשי אורייתא, ומיד מני לון, למפתח לון, בההוא זמנא וידי אדם נפקין, שׁוּׁלְכַסְּאָה גְּדוּלָה גְּבוּרָה, ומקבלין דורונא דלהון, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת פנפיהם, מאי אדם, ההוא דאתמר ביה (ישעיה מד יג) כתפארת אדם, ומקבלין מנייהו דורונא ויהבין ליה למלכא, ואם דורונא לאו איהו כדקא יאות, לכלבא אתמסר, ודחין לון לבר, שׁוּׁלְכַסְּאָה דלא פתחין לון תרעין, ואתמר בהון (דברים כד יא) בחוץ תעמד, וממלל מלכא בהון מלבר, ויהיב לון שאלתוי מלבר, ואזלין לון.

דלאו בלהו עאלין לבי מלכא, אלא אלין מארי דביתא, דאתמר בהון (דניאל א ד) ילדים אשר אין בהם כל מום, לא בצלותהון, ולא בנשמתהון, וטובי מראה בכל עובדיהון, ומשכילים בכל חכמה, שׁוּׁלְכַסְּאָה לְמַחְזֵי, דעלייהו אתמר (שיר ב יד) הראיני את מראיך השמיעיני את קולך, כי קולך ערב ומראך נאוה, ויודעי דעת ומביני מדע (דניאל א ד), שׁוּׁלְכַסְּאָה בְּחֻמְרָהּ וּבְתַבּוּנָהּ וְדַעַת, דאין דורשין במעשה מרכבה, שׁוּׁלְכַסְּאָה אִם הוּא חָכֵם בְּחֻמְרָהּ וּמְבִין בְּבִינָהּ וְיֹודַע בְּדַעַת, שׁוּׁלְכַסְּאָה כַח בְּהֵם, דא שכינתא עלאה, דאיהי שׁוּׁלְכַסְּאָה אֲתוּן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, שׁוּׁלְכַסְּאָה בְּכֻלְהוּ, בעמידה דצלותא, אלין יעלון להיכלא דמלכא, דאינון צדיקים גמורים.

בינוניי ייב לון שאלתין דלהון מלבר, ולא עאלין לגאו, רשיעיא אדחין מתמן, ולא יהיב לון שאלתין דלהון, אלא עלייהו אתמר (ישעיה א יב) מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ואלין אינון רשיעיא, דהוון מבזין למלכא בצלותהון, דמנחן למשמע צלותא, ופסקין לה על שיחה בטלה.

אלין נפקין, הא אחרנין עאלין, אינון מארי דצנאר, דהוון מברכין לקודשא בריך הוא על מאכלין ומשתין דקרננין, דאמרין בכל יומא צו את בני ישראל, ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי (במדבר כח ב), דהוון מקרבין לקודשא בריך הוא ושכינתיה, בכמה קרבנין דצלותין, ואלין אינון דמהניין בענג שבת, ומברכין לקודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא יהיב לון שאלתין דלהון, ולאחרנין דהוון אכלין בלא צלותא אדחין מתמן, ויהבין לון בידא דכמה מלאכי חבלה דאינון מזיקין.

הא אלין נפקין, הא מארי דקלין ודבורין בזמירות ותושבחות והודאות דצלותא דפקין, ומארי דקלין שׁוּׁלְכַסְּאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִרְיַת שְׁמַע, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל תְּרִין זְמַנִּין עֲרַב וּבְקָר.

שׁוּׁלְכַסְּאָה הָא מְאָרִי דְּגֻלְיִן קָא דְּפָקִין לְפִתְחָא, שׁוּׁלְכַסְּאָה דְּעִמְדָה דְּצֻלּוּתָא, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (דְּנִיָּאֵל א ד) וְאֲשֶׁר כַּח בְּהֵם לְעִמּוּד בְּהִיכַל הַמְּלָךְ, הַמְּלָךְ סִתְּם דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵיכַל הַמְּלָךְ דָּא אֲדַנִּי, שׁוּׁלְכַסְּאָה בְּיַהּ

ביאור הגר"א

^{טו} ולכסאה כו'. דהוון מכסין כו'.

^{טז} דאינון ג'ג. תפלין ולקה:

^{טז} דאיהי דלא כו'. הן הבינונים כמו שמפרש והולך:

^{טז} ופירין למחזי. הן וטובי מראה, וחוזר כאן משום דרואה לומר דעלייהו כו':

^{טז} דידעין בחכמה כו'. רואה לומר זה ויודעי כו' – שלשה דברים האלו:

^{טז} אלא כו'. כמו שאמרו (חגיגה יא ע"ג) חכ"ם ומדי"ן מדעת"ו:

^{טז} ואשר כח כו'. דידעין במעשה בראשית כמו שמפרש והולך:

^{טז} כ"ח אהוון כו'. דפסוק ראשון בראשית כו', והוא כ"ח אהוון דמילוי המילוי דשם שהוא בזינה כידוע:

^{טז} לעמוד כו'. רואה לומר, זה שאמר לעמוד בהיכל המלך – שהיא התפלה, כמו שאומר לעיל, וזה שאומר חילין יעלון כו', ורואה לומר,

לעמוד – קאי אכולהו, אשר אין בהם כו' – בכל המעלות האלו – אלו ראיון לעמוד בהיכל המלך, וזה שאומר לעמוד בכלהו:

^{טז} דקראוין לקוב"ה. קול:

^{טז} אדחכי הא מארי דגליון. חוזר בתחלה:

(תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח, אדנ"י סליק לחושפן היכל, ואתמר (חבקוק א כ) וי"י בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ.

[תיקוני זוהר – דף ל ע"א]

זכאה איהו מאן דזכי לאעלאה להיכליה דקודשא בריה הוא, למחזי למלכא ומטרוניתא, זכאה פומא (דאיהי היכל יהוה), דשריא ביה (דף ל ע"א) צלותא דאיהי אדנ"י, דאמרין לה אדנ"י שפתי תפתח, וזכאין שפון דאינון תרעין דהיכלא, כגוונא דאלין דאתמר בהון (שם קיח יט) שכ"פתחו לי שערי צדק, שכ"דכד פומיה פתח בצלותא בשכינתא, וי"י יענה מיד, ה"דא הוא דכתיב (ישעיה נח ט) אז תקרא וי"י יענה, של"ז תמניא אתון יהו"ה אהי"ה, וי"י יענה הוא של"א ובית דינו, ודא יהו"ה אדנ"י יאהרונה"י, לקבל תמניא אתון, אלין אינון של"ב אתון (נ"א חיוון) דחשמ"ל, דאינון חיוון דאשא, פעם חשות ופעם ממללות, בצלותא מיושב ממללות, בצלותא דמעומד חשות.

[בנ"א כתוב: כאן שייך מן וכד ב"נ מצלי כו' עד בתיקונא דא דלהלן. ובר"א ומנטובה הוא נ"ב כאן בהגהה]:

ותא חזי, אם בר נש סליק במחשבתיה בצלותא דיליה לשכינתא, או בכל פקודא ופקודא דעביד, מיד דדפיק לפתחא דהיכלא דמלכא, שלינביא או חוזה שליאו חכם שלה"א צדיק שליאו חסיד, מיד דקרא לה לתרעא, שלי"אם שכינתא סליקת תמן, וי"י יענה מיד, ולא אמתין לעבד או ממנא דאפתח ליה, אלא איהו ממש אפתח ליה, מחביבו ורחימו דאית ליה לגבה כחתן לגבי כלה, ואם שכינתא לא סליקת בההוא צלותא או פקודא, לא חשיב ליה קודשא בריה הוא למפתח ליה היכליה, ואפילו על ידי שלוחא. ולא איהו כדאי למיעאל להיכלא דמלכא, ועליה אתמר (דברים כד יא) בחוץ תעמד, ומלכר יהבין ליה בעותיה, על ידי שלוחא או ממנא, ואי לא סליק צלותיה כדקא יאות, דחזין ליה לבר, וסגרין תרעין באנפוי, ועליה אתמר (משלי א כח) אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני.

[תיקוני זוהר – דף ל ע"ב]

והכי כד קראן ישראל כל חד וחד לקודשא בריה הוא, בקריאת שמע או בצלותא או בכל פקודא, אם שכינתא לאו איהי תמן לא נחית תמן, ה"דא הוא דכתיב (שמות כ כד) בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיה, ותרגם אנקלוס בכל אתר (דף ל ע"ב) דאשרי שכינתיה תמן וגומר, דכד בר נש סליק שכינתא בפקודין דיליה לגבי קודשא בריה הוא, קודשא בריה הוא נחית עליה בגינה, ובגין דא אמר הנביא (ירמיה ט כב), אל תהלל וגומר, כי אם בזאת והא אוקמוהו.

ביאור הגר"א

^{פ"ו} מארי דעמידה כו' לעמוד כו'. ברגליו:

^{פ"ז} לאתמר ביה אדנ"י כו'. רואה לומר תפתח את תרעי – שהוא שפתי כנ"ל, דהיכל – שהוא אדנ"י:

^{פ"ח} פתחו לי כו'. שפתי תפתח:

^{פ"ט} דכד פומי' כו'. רואה לומר שמכוון בתפלתו לשכינה כמו שמפרש והולך:

^{פ"י} אז תמניא כו'. שתפלתו דחילו ורחימו – שהן או"א:

^{פ"יא} וביה דינו. מלכות:

^{פ"יב} אתון דחשמ"ל דאינון כו'. דתפלה מיושב – בהיכלות, ששם השכינה, ומעומד – במלכא:

^{פ"יג} נביא או כו'. כמו שאומר להלן הא קא אתיין מארי נביאיא כו', וכן אמר נביא (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, וכן אמר

לקמן וכד נביא וחזיה סליק כו':

^{פ"יד} או חכם. כמו שכתוב (ירמיה ט כב) אל יתהלל חכם כו' כי אם בזאת:

^{פ"טו} או לדיק. כמו שכתוב (תהלים קיח כ) זה השער לה' לדיקים כו':

^{פ"טז} או חסיד. כמו שכתוב (תהלים לב ו) על זאת יתפלל כל חסיד כו' וזה שאמרו (ברכות ח ע"א) לעת מצוא זו אשה:

^{פ"יז} אם שכינה כו'. הם ג' דרגין דחשיב למעלה: לדיקים ובינונים ורשעים:

שליח הכי כד בר נש נחית לקודשא בריך הוא בצלותיה לגבי שכינתא, מיד שכינתא אקדימת (נ"א והכי כד בר נש סליק שכינתא בצלותא דיליה לגבי קודשא בריך הוא, קודשא בריך הוא נחית לקבל צלותיה, ושכינתיה אקדימת), לאפתחא ליה, הדיא הוא דכתיב (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר, והנה רבקה יצאת, ודא איהו רזא דאוקמוה מארי מתניתין, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף, וטורפין לו צלותיה באנפוי, ובגין דא ויהי הוא טרם כלה לדבר, ולמלא בצלותיה בשם יי, מיד שכינתא נפקת לגביה ובגיניה נחתת שכינתא לרגלוי, הדיא הוא דכתיב (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם שליט לדרך פעמיו.

וכד שכינתא איהי עומדת על ישראל, וישאל שמינון רגלין דקמת עליהו בצלותא, קודשא בריך הוא משבח לה בהון, מה יפו שמינון בפעמיהו בגעליהו וגומר (שיר ז ב), ועוד מה יפו פעמיהו, כד ישראל הו מקיימין שלש פעמים בשנה, ועוד מה יפו פעמיהו בגעליהו, בזמנא דעמדו ישראל על טורא דסיני, דעליהו איתמר (זכריה יד ד) ועמדו שמינון ביום ההוא, ועוד מה יפו פעמיהו בגעליהו, כד קיימין בראש השנה ביוםא דדינא בצלותא, קודשא בריך הוא שמינון ביום ההוא, ועוד מה יפו פעמיהו בגעליהו, בזמנא דאינון קיימין בשכינתא בגלותא, וסבלין עליהו כמה דינין וכמה יסורין, דאמרין כי עליה הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה (תהלים מד כג).

[בנ"א כתוב שאן שייך ת"ח יהו"ה כו' דלהלן, והמוסגר שבנתיים שייך לעיל קודם ות"ח אם ב"נ כו' כמו שכתבנו

:[סם]

[תיקוני זוהר – דף ל ע"א בהגהה]

(דף ל ע"א בהגהה) [וכד בר נש מצלי, צריך בקדמיתא לנחתא קודשא בריך הוא דאיהו יהו"ה בקריאת שמע, שמינון אמרין שמע ישראל, בכל שבתות וימין טבין, שמינון דיומין דחול תרעא דהיכלא פנימאה איהי סתימא, הדיא הוא דכתיב (יחזקאל מו א) כה אמר אדניי אלהיי"ם שער החצר הפנימית שמינון קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה, ואמאי שמינון דמטטרון שליט עליהו, וביום השבת דיייתי בעלה יפתח, וכן ביום החדש יפתח, ובגין דא, כד נחית בר נש יהו"ה בקריאת שמע, צריך לנחתא ליה באדניי, דאיהו בפימיה, ובגין דא אדניי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

דתלת צלותין אינון בשבת, ורביעאה צלותא דמוסף, צלותא דערבית אתה קדשת, ודא שכינתא תתאה, דאיהי מסטרא דשמאלא, דתמן ליואי, דאתמר בהון וקדשת את הלויים, צלותא דשחרית ישמח משה שמינון חלקו, ודא נשמת שמינון כל חי, דאיהי אימא עלאה, עלה איתמר (תהלים סח יד) אם תשכבון בין שפתים,

ביאור הגר"א

ש"ח והכי כד ב"נ נחית כו'. רבקה – התפלה, כמו שאמרו ברעיא מהימנא:

ש"ח לדרך פעמיו. פעמים – הן הרגליו, כמו שמפרש והולך:

ש"ח אינון רגליו. שלה:

ש"ח פעמיהו. ישראל:

ש"ח רגליו. ישראל:

ש"ח בגינייהו עומד כו'. רואה לומר כשזיל עמידה שלהן וזה שאומר בזמנא דאינון קיימין כו':

ש"ח ולי' אמרין כו'. ישראל סבא:

ש"ח בגין דיומין כו'. רואה לומר לכך דווקא בשבת ויום טוב:

ש"ח הפונה קדים. לת"ת – שהוא מזרח:

ש"ח בגין דמטטרון כו'. שהוא ו"ק דחול – בשית אחוון דיליה, והוא עבד, לכן הם ימי המעשה, ובחול אומרין בו שמע ישראל – ישראל

זוטא, שעל ידו מתייחדין ז"י בחול, כנ"ל בהקדמה:

ש"ח במתנת חלקו. שזכה לזינה, ושם השמחה, יין המשמחה:

ש"ח כל חי. שהיא חיים, וממנה נשמה דפרח לכל חי – ליסוד:

אל תקרי אם אלא אם, דעלה אתמר (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא, באתר שדיש כ"ב אתון דאורייתא שכיבת תמן, זכאה איהי פומא, שני דאורייתא דההיא שכינתא שכיבת תמן.

צלוחתא תליתאה אתה אחד ושמה אחד, דא יהו"ה עמודא דאמצעייתא דאחיד בתרווייהו, שני ואינון נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה, נפש יתירה בערב שבת, אתה קדשת, נשמה יתירה נשמת כל חי, דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו, רוח יתירה אתה אחד ושמה אחד, זכאה איהו מאן דאפתח פימיו בתלת צלותין, לקבלא לון בשבת, תפלת מוסף דא צדיק, דכליל כלהו צלותין, וביה אמרין בצלותא דמוסף כתר יתנו לך יי' אלהינו וכתר איהו כתר עליון, יי' אלהינו אבא ואימא, קדוש קדוש קדוש תלת אבהן, יי' צבאות שניברית מילה ותרין ירכי קשוט, מלא כל הארץ כבודו דא שכינתא.

[תיקוני זוהר – דף ל ע"ב בהגהה]

זכאין שפון דאינון תרעין דהיכלא, לקבלא (דף ל ע"ב בהגהה) בהון צלותין אלין, ובגין דא אדניי שפתי תפתח (תהלים נא יז), פתחו לי שערי צדק (שם קיח ט), דכד בר נש אפתח פימיו בצלותא בשכינתיה, מיד אז תקרא ויי' יענה (ישעיה נח ט), הוא ובית דינו, א"ז תמניא אתון דאינון יהו"ה אהי"ה, אבא ואימא, ויי' יענה מיד הוא ובית דינו יהו"ה אדניי.

כד אינון באבא ובאימא, לימינא ושמאלא, כל חד איהו שם בפני עצמו, וכד אינון בכתר עליון אינון ביחודא חדא, כגוונא דא יאהויה"ה, בחסד וגבורה אינון יהו"ה אהי"ה, ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא, בעמודא דאמצעייתא אינון תרווייהו ביחודא חדא, והכי אינון ענפין מתפרדין בנצח והוד, יהו"ה לימינא אהי"ה לשמאלא, בצדיק מתיחדים, הא הכא רזא דאילנא, דאפתשטן ענפוי מעילא, ומתייחדין בשרשוי לתתא, ודא עץ החיים. עץ הדעת טוב, דלית ביה רע, מתתא לעילא, כגוונא דא, אדניי שכינתא תתאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, ואינון בתרין ירכין ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא, והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא ולשמאלא, בצדיק אינון ביחודא חדא יאהדונה"י, ודא רזא דחשמ"ל, חיוון דאשא ממללן, שני כל הכורע כורע בכורף, דאיהי יאהדונה"י, שני וכל הזוקף זוקף בשם, בתרין שמהן ודא יהו"ה אהי"ה.

ובהון הנה משבח שכינתא בשיר השירים מתתא לעילא, הךא הוא דכתיב (שיר השירים ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן, שררף אגן הסהר, שני שדיך, צוארך, ראשך, הא הכא מתתא לעילא.

והיא משבחת לקודשא בריך הוא מעילא לתתא, ראשו כתם פז, עיניו, לחייו, שפתותיו, ידיו, שוקיו, זכאיה איהו מאן דסליק צלותא בכל אתר ואתר (נ"א אבר ואבר) בתקוונא דא. [ע"כ ההגהה]

תא חזי יהו"ה אדניי איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה, בתרין שוקין יהו"ה לימינא אדניי לשמאלא, ואינון אספקלריאה המאירה ואספקלריאה שאינה מאירה, בצדיק תרווייהו חד יאהדונה"י, והכי בתרין דרועין יהו"ה לימינא אדניי לשמאלא, בעמודא דאמצעייתא יאהדונה"י תרווייהו ביחודא חדא, בסוד אמ"ן, שני ובגין דא גדול העונה אמן יותר מן המברך, הא איהו מתתא לעילא.

ביאור הגר"א

^פ דיש כ"ב. לוחיות ויכבד:

^{פא} לוחייתא. שהיא ימאל לוחייתא:

^{פב} ואינון נשמה כו'. שהו שלש שבתות דשריין בשבת. כמו שאמרו זכריאל מהימנא פרשה יתרו, והן שלש סעודות גס כן:

^{פג} ברית מילה כו'. מי יעלה כו' – הוי"ה, כמו שאומר להלן תיקון כ"ב, ולבאות – נו"ה:

^{פד} כל הכורע כו'. שהן לתתא:

^{פה} וכל הזוקף כו'. שהן לעילא, וזה שאומר ובהון הוה כו'. רוכה לומר בהו"ה אדניי. והיא משבחת כו'. רוכה לומר בהו"ה אחיקה, והענין

כי הוי"ה אחיקה – שרשם בחו"ב, והו"ה אדניי – שרשם בנו"ה, כי איהו בנלא ואיהו בהוד, וזה שאומר בפנים, תלמודי חכמים – הוי"ה

אדניי – איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו':

^{פו} ובג"ד גדול כו'. שמתייחדים כאחד, מה שאין כן בזכרה שאינון בשילוב, וכמו בענפין:

מעילא לתתא יהו"ה אהי"ה תרנ"הו חד בכתר עליון, כגוונא דא יאהויה"ה, בכתמה ובינה יהו"ה אהי"ה, (דף לא ע"א) בתרין דרועין יהו"ה אהי"ה, בעמודא דאמצעייתא תרנ"הו כחדא, בנצח והוד יהו"ה אהי"ה דא לימינא ודא לשמאלא, בצדיק תרנ"הו ביחודא כחדא, ש"ן במלכות תרנ"הו ביחודא כחדא כגוונא דא יהו"ה אדנ"י, ובה מתחברין יהו"ה אהי"ה, ובגין דא איהי קרית ארבע, חבורא דארבע שמחן, דאינון בארבע פרישין דתפלין דיד, ובארבע בתי דתפלין דרישא.

וכד נביא הוה סליק לעילא, ודפיק לתרעא, אי הוה סליק בשכינתא, הוה פתח ליה מיד, והוה אמר ליה בן אדם עמד על רגליך ואדבר אתך (יחזקאל ב א), דאנת הוא דהוית סביל לשכינתא בצלותא בעמידה, עמוד על רגליך, דאתמר בהון (שם א ז) וכף רגליהם ככף רגל עגל, עגולים כנקודים דאינון מנהיגים לאתוון, ומסטררא דאתוון אינון מרובעין, הךא הוא דכתיב (שם יז) על ארבעת רבעיהם ש"ח בלכתם ילכו, ועוד על ארבעת רבעיהם, אינון ש"ח ארבע קדושות דאומר בר נש בכל יומא. (ועוד עמוד על רגליך בקדמאין, ומה שאלתך ש"ע דחצי המלכות באמצעיות, ותעש בבתראין, דתמן איהו בר נש כעבד המקבל פרס מרבו והולך לו, אליו נפקין דיהיב לון מלכא בעותהון, הך אחרנין קא דפקי לתרעא, מארי דברית מילה, ואמרי אדנ"י שפתי תפתח.)

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין דשכינתא, דקמת עלייהו בצלותא בעמידה, דאיהי ודאי עלייהו תפלה מעומד, ש"אוקמת עלייהו בגלותא, ובמאי קמת עלייהו, בגין דנחתין לגבה יהו"ה, דעליה אתמר כל הזוקף זוקף בשם, דביה צריך בר נש לזקפא לשכינתא, ואלין דלא זקפין לה בשם יהו"ה בצלותהון, או בפקודין דאורייתא (נ"א דלהון), איהי צווחת עלייהו, נתנני יי' בידי לא אוכל קום (איכה א יד), דסמיכו דילה איהו בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה, ועמידה דילה בתרין שוקין דאינון נצח והוד, וזקיפו דילה בגופא דאיהו עמודא דאמצעייתא, יהו"ה שמייה, ובגין דא כל הזוקף זוקף בשם, ויחודא דילה בצדיק, ובגין אליו דלא יכילת למיקם בהון בצלותא, ולית לה סמיכו ולא זקיפו בהון בגלותא, אתעציבת בהון, ורזא דמלה בן חכם ישמח אב, ובן כסיל תוגת אמו (משלי י א), ובגיניה ויתעצב אל לבו (בראשית ו ז).

ואמאי כולי האי לאמיה ולא לאבוהי, אלא דא רזא עלאה איהו, פקודין דעשה אינון מימינא דתמן חכמה, כמה דאוקמהו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים, ופקודין דלא תעשה אינון משמאלא דתמן אימא עלאה, ש"בדהון אדנ"י ש"מעא אדנ"י ס'לחה אדנ"י ה'קשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט יט), ביום הכפורים, וכד לא חזרין בתיובתא אינון דעברין על לא תעשה דאינון משמאלא, אתמר עליהו (משלי י א) ובן כסיל תוגת אמו, בגין דתמן אימא לשמאלא, ולבא איהו לשמאלא, (ורזא דמלה) ובגין דא ויתעצב אל לבו.

ש"וותרין הויו"ת אינון לימינא ולשמאלא, כגוונא דא יהו"ה יוה"ה, י' לימינא וביה יהו"ה בכתמה יסד ארץ (שם ג יט), אב עם ברמא, ה' עלאה עם ברא דאיהו ו', תפלין על רישיה, הךא הוא דכתיב (ישעיה סב ח) ובזרוע עזו אלו תפלין דרישא, דככל אתר דאת ה' על ו' איהי אימא.

ביאור הגר"א

¹⁰⁰ וכן במלכות כו'. ובה מתחברין כל ה' שמהן יחד, בשילוב, וזהו קרית ארבע כו', וכמו תפלין של יד דאינון רק בית אחד לבד:

¹⁰¹ בלכתם כו'. בלכתם של החיות – שהן הנקודין, ילכו האופנים – שהן האותיות:

¹⁰² ארבע קדושות. בשחרית ומנחה ושל יולר וסדר קדושה:

¹⁰³ עד חצי המלכות באמצעין. שהן י"ב זכרון – חצי אירופי אדנ"י. אצל כל הגהה זו שכתובה למטה אינו שייך לכאן ולא גרסונו לה כאן:

¹⁰⁴ וקמת עלייהו. רוצה לומר, על ידם:

¹⁰⁵ דבהון אדנ"י כו'. ראשי תיבות ש"ס"ה, שהן באדני מסטררא דאמא עילאה, וזה שאומר. ביום הכפורים. שהיא אמא, ורוצה לומר,

שאומרים אותו ביום הכפורים – בתשובה שהיא אמא, ואומרים סלחה – על לא תעשה, שהן שם, וזה שאומר. וכד לא כו':

¹⁰⁶ ותרין הויו"ת כו'. רוצה לומר, שלא תקשה הא אמרינון דאבא יסד ברתא, וכאן אומרים שהיא בסטררא דאמא, לכן אמר ותרין כו', ובזה

מתורץ כל הסתירות שהן בזוהר, דהכל לפי הצירוף, וכמה אירופין, כמו שאומר לעיל בהקדמה:

סוד ודא רזא דקרנן עולה ויורד, דסליק ה' לגבי י', ונחית ה' לגבי ו', ואם לאו האי הוי"ה יהה"ו, דאתרמיז בהאי קרא (ירמיה ט כג) כי אם בזאת תהלה מתהלל ה שכל סוד ידוע אותי, לא הווי ידעין בני נשא קרנן עולה ויורד, סוד כד חזא בר נש דאת ה' איהי (נ"א דכד לא הנה בר נש קריב את ה') עם י', ה' עם ו', ומאן עולה ויורד, מאן הנה ידע מאי ניהי ה' דאיהי ברפתא, דאית ליה לסלקא לה לגבי אבא, וה' דאיהי אימא לנחתא לה לגבי ברא, אלא בגין האי הוי"ה דאיהי יהה"ו, דה' דאיהי על ו' איהי אימא עלאה, ובה אשתמע ה' תתאה דאיהי תחות י' דאיהי ברפתא, ודא רזא דקרנא, דצריך לסלקא ה' לגבי י', (דף לא ע"ב) ולנחתא ה' לגבי ו'.

סודיה"ה י' איהו לימינא חכמה, ו' תורה שבכתב, מימינו אש דת למו (דברים לג ב), והאי איהו דאמרינן מוח הבן דאתמשך ממוח האב, ה' עלאה לשמאלא, ומתמן אתיהיבת אורייתא שבעל פה, דאיהי ה' תתאה.

זכאין אינון ישראל דידעין רזין עלאין בהוי"ות, דבהון סלקין צלותין בהבלים דפומהון, ונחתין אינון חילין בהון כדקא יאות, דכד בר נש סליק שכנינתיה בצלותיה, קודשא בריך הוא נחית עליה, הדא הוא דכתיב (שמות כ כד) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיה, זכאין אינון ישראל דאינון רגלין לשכנינתא, למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו, דכד אנון בדינא ביומא דדינא דאיהי ראש השנה, סודאיהי קמת עמהון לדינא, דקיימין לה בצלותהון, דעלייהו אתמר (משלי ו כב) בהתהלכך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך, דבכל אתר דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכנינתא, איהי קיימת בגינייהו בכל דוחקא וצער, בין בארמא בין בישובא בין בימא, ודא איהו בהתהלכך במדברא תנחה אותך, הדא הוא דכתיב (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, בשכבך בישובא תשמור עליך, סוד והקיצות למיזל בימא היא תשיחך, ועוד בהתהלכך בהאי עלמא תנחה אותך, בשכבך בקבר תשמור עליך, והקיצות בתחית המתים היא תשיחך.

הא אלין נפקין, סודא אחרנין קא דפקין לפתחא, ואינון מארי רגלין, מסטרא דרגלין דקודשא בריך הוא, דאתמר בהון (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא, ועלייהו אתמר (שמות יב לז) כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף, אלין נפקין הא אחרנין עלאין, מסטרא דאלין דאתמר בהון (יחזקאל א ז) ורגליהם רגל ישרה, רגלין בעגולא סודאינון רגל ישרה, ואית רגלין אחרנין מרובעין דאופנים, דאתמר בהון (שם יז) על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו, דבהון והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק (שם יד), ואנון רגלין בעגולא, אינון פנקודין לאתוון, דאינון רגלין ברבועא.

ונביא דאיהו מסטרא דלהון, תמן הנה סודא סליק רוחיה, ומתמן הנה שמע כל מה דהנה ליה למשמע, הדא הוא דכתיב (יחזקאל ב א) ויאמר אלי בן אדם עמד על רגליך ואדבר אותך, ועוד (שם ב) ותבא בי רוח כפאשר דבר אלי ותעמדני על רגלי, ואשמע את מדבר אלי, ותשאני רוח ואשמע אחרי וגומר (שם ג יב), בגין דדרגין אינון מסטרא דשכנינתא, דאתמר בה (שמות לג כג) וראית את אחורי, אמר ואשמע אחרי.

ביאור הגר"א

סד ודא רזא כו'. רואה לומר, כשהו בליוף הזה – כריך לקרב עולה ויורד:

סד וידוע אותי. לשון חיבור:

סד וכד חזא בר נש כו'. רואה לומר, שלא תקשה, הא גם כן בהוי"ה כסדר יש לומר דה"ל ראשונה היא ברתא עם חבא, וכריך לנחתא לה, ותיקן, לזין הכרח בזה עד שרואין ה' על ו' – שעל כרחך היא אמא, ועל כרחך ה' ראשונה – ברתא:

סד יוק"ק כו'. וזה שאומר לעיל רזא עלאה כו':

סד איהי קמת עמהון כו'. לאגנא עליהון:

סד והקיצות למיחת בימא כו'. דשם כתיב (וינה א ו) מה לך נרדס, (תהלים קז כג, כד) יורדי היס המה כו', (קידושין פב ע"א) הספנין רובן חסידים:

סד הא אחרנין כו'. שהראשונים – ברגלין דשכינה:

סד אינון רגל ישרה. שכלל כל שוה:

סד סליק רוחיה. לנקודין הן רוח, וזה שכתוב (יחזקאל א כ) כי רוח החיה כו' (שם) שמה הרוח כו':

מאי קול רעש גדול, שגדאית רעש ואית רעש, אית רעש דאתמר ביה (מלכים א יט יא) לא ברעש יי, דלא ייתי תמן קודשא בריך הוא, ואית רעש דיייתי תמן, אלא רע"ש בהפוכא ער"ש, כמה דאתמר (תהלים מא ד) יי' יסעדנו על ערש שרדוי, ודא איהו כל משכבו הפכת בחליו, דאתהפך רע"ש לער"ש, ומאי ניהו ער"ש, אלא איהו ער"ש בהפוך אתוון, ודא שכינתא דאיהי כללא דעשר ספירן, דעלה אתמר אין קדושה בפחות מעשרה. דאיהי שריא לרישא דחולה, ובגינה יי' יסעדנו, ובמאי על ערש דוי, על שכינתיה ודאי, ואם שכינתא לאו תמן, רוח ש"סערה תמן, דאסעיר גופיה דבר נש, דכתיב ביה (יונה א ד) והאניה חשבה להשבר, דאיהי גופא דספינה, כד לית שכינתא סמיכת לה, רוח סערה מהפך לה ותבר לה, ובזמנא דשכינתא סמיכת לה, מיד קלא נפיק בן אדם עמד על רגליה (יחזקאל ב א), וקאים ממרעא דיליה, ונפיק מדינא, שלים בגופיה שלים בממוניה.

[מכאן עד הא אלין נפקין דלהלן הוא הגהה בד"א ומנטובה, וכתוב עליה: זה מצאתי בספר אחר]

[תיקוני זוהר – דף לב ע"א]

(דף לב ע"א) [הא אלין נפקין, הא אחרנין דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, ואינון דסמיכין לשכינתא בכמה ש"רגלין דמועדים וימין טבין, וכד אלין עאלין, קודשא בריך הוא משבח לה בהון, מה יפו ש"פעמין בנעלים בת נדיב (שיר ז ב), דאלין אינון דאתמר בהון (דברים טז טז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכור, אמר קודשא בריך הוא, כמה אנת שפירא באלין נעלים דאינון ש"נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג, חמוקי ירכיך, אלין אינון מסטרא דתרי ירכי קשוט דאתמר בהון ש"שוקיו עמודי שש, ואינון שית דרגין דנבואה.

מסטרא דאת ו' דאיהו צדיק, עמוד דסמיך לון, ואיהו שית לקבל (מלכים א יט) שש מעלות לכסא, וסליק באת י' לששים, כגוונא דששים ושית גלגלים דסחרין לכווסיא, ואינון ס"ו מן יסו"ד, והא אוקמוה, אשתאר י"ד, ביה וביד הנביאים אדמה (הושע יב יא), ודא שכינתא יד חותמת מסטרא דצדיק, יד כותבת מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ש"איהי תמונת כל, ובגין דא (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה.]

הא אלין נפקין, הא אחרנין קא דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, ואינון מארי דאות, דאיהו ח"י עלמין, דמצלין בח"י ברכאן דצלותין, דמקרבין בהון קרבנא לקודשא בריך הוא, דחשיבא לקבל שבועה פרים ושבועה אלים, ולקבל שתי תורים או שני בני יונה, דמסטרא דהאי אות אמר למשה ש"יזה לך האות (שמות ג יב), ואיהו כליל תרי עשר מזלות, ש"י שבועה ככבי לכת, מסטרא דקדושה, דאיהי בת שבע, ומסטרא דו' דאיהו ו' עלאה ו' תתאה הא אינון שית ככבי לכת, ש"יא' ככבא שביעאה, ו'ו תרין עשר מזלות, דכל מזל אתקרי אות, ואיהו ממנא על כל שעתא דתרין עשר שעתין, כל נביא אית ליה מזליה ושעתיה, וכפום ההוא מזל, וכפום פעולה דיליה, הכי אתגלייא ליה אות מן וא"ו, דתרין עשר מזלות ממנן על תרין עשר שעתין, ועל תרין עשר ירחין.

ביאור הגר"א

^{עג} דאית רעש כו'. רואה לומר, לכן אמר גדול – גדול ה' כו':

^{עד} דוי. שנתהפך יו"ד, שכונה כלילא מעשר כמו שמפרש והולך:

^{עה} סערה. אוחיות ערש – עשר, אלא בשמאל, לב כסיל בשמאל, לכן נקרא שמאל, לשון שמאל – ובס':

^{עו} רגלין דמועדים. לשון שלש רגלים:

^{עז} פעמין. כמו שמפרש והולך – שלש פעמים:

^{עח} נעילת פסח כו'. שנועלין עאמן בעזרה, לשון עזרת:

^{עט} שוקיו עמודי כו'. כמו שאומר לעיל בתחלת התיקון:

^פ איהי תמונת כל. רואה לומר, כל הספירות, ורואה לומר לכן היא יד כותבת ויד חותמת כנ"ל, וזה שאומר ובג"ד כו':

^{פא} וזה לך האות. וזה, חושבן ח"י:

^{פב} ושבעה כו'. השביעי – הוא נקודה האמצעי שכולל כל הוא"ו כידוע:

^{פג} ח' כוכבא. רואה לומר ח' שבתוך הוא"ו – נקודה האמצעית:

ואלין מזלות מתמן הוו ירתין תרין עשר שבטין נשמתין דלהון, ואית מסטרא אחרא תרין עשר, דאתמר בהון (בראשית כה טז) שנים עשר נשיאים לאמתם, דאינון אתקריאו טל"ה שו"ר תאומי"ם סרט"ן וגומר, דא כגוונא דדא עבד קודשא בריך הוא, ועלייהו אתמר (ירמיה י ב) ומאתות השמים אל תחתו, כי יחתו הגוים מהמה.

^{פ"ד} ושית מזלות אינון מעילא לתתא מחסד ועד יסוד, ושית מתתא לעילא מיסוד ועד חסד, מסטרא דמלכות אתקריאו שבעה ככבי לכת, משכינתא עד חסד, וכפום פעולה דהיא ספירה הכי אתגלייא אות, אות מסטרא דחסד איהו רחמי, אות מסטרא דגבורה איהו דינא, ואחזי על קטולא דחייביא, ושפיכו דדמא, ואחזי בצדיקייא דם דבעירן, למיכל בחדוה וענג דמאכלין בחתן וכלה, ובשפיכו דדמא דקרננין, הדא הוא דכתיב (שמות כ כד) וזבחת עליו את עלתיך וכו', ועלייהו אתמר איזהו מקומן של זבחים שחיטתן בצפון, ועוד אחזי בצדיקייא דם ברית, דאתמר בה (יחזקאל טז ו) ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי.

מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו אות ^{פ"ה} תלוי ארוך, אם זכוון עובדין דעלמא מטא כלפי חסד, ואם לאו כלפי דינא, ^{פ"ו} והכי אינון תלת אחרנין כגוונא דא, ולחכימיא ברמיזא.

הא אלין נפקין, הא אחרנין דפקין לפתחא מסטרא דקשת, דאיהו אוף הכי אות ברית, דאתמר ביה (שם א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם, כן מראה הנגה סביב, הוא מראה דמות כבוד יי' ואראה ואפל על פני, ואשמע קול מדבר, ואמאי הוא נפיל על אנפוי, בגין דאסיר לאסתכלא בקשת.

[תיקוני זוהר – דף לב ע"ב]

אמר רבי אלעזר, אבא ואמאי אסיר לאסתכלא בקשת, אמר ליה (דף לב ע"א) רבי שמעון, ברי בגין אינון קליפין דמתלבשין ביה ודאינון ביה, דאינון רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב, ודא איהו דחזא יחזקאל עליו השלום, דאמר וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון, דא קו תהו קליפא ירוקא דאגוזא קו ירוק, ענן גדול קליפה תננינא חוורא דאגוזא, ^{פ"ז} ודא בהו, ואש מתלקחת קליפה תליתאה דאגוזא ^{פ"ח} ודא חשה, ונגה לו סביב דא קליפה רביעאה דאגוזא, דאיהי אתאחדא במוחא, ומתוכם כעין החשמל דא מוחא דאגוזא, ודא יאהדונה"י.

וברי עד דאלין קליפין דאגוזא מתעברין ומתברין, בתקיעה ושברים ותרועה, דבהון שברים (שמות כג כד) ^{פ"ט} שבר תשבר מצבותיהם, דאינון קליפין דאגוזא, ובתרועה (תהלים ב ט) תרועם בשבט ברזל, ובתקיעה והוקע אותם לני', דאלין גרמו (בראשית לב כו) ^{פ"י} ונתקע פך ירף יעקב בגיד הנשה, דאיהו צדיק, ואתפרש מינה שכינתא, ואיהי בגלותא, ואתדבק באתרהא קליפה דערלה דאפריד בין צדיק ושכינתא, על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה (שם לב לג), עד דאתעברת האי קליפה מתמן.

וברי כל זמנא דאלין קליפין לא מתעברין מקשת, לא יהא קשת כגונוני נהירין, וסימנא דא יהא בידך, עד דתחזי קשתא כגונוני נהירין לא תצפי לרגלי דמשיחא, ומיד דיהא נהיר כגונוני נהירין, מיד וראיתיה לזכר ברית עולם (שם ט טז), ומיד אתגלייא ההוא דאתמר ביה (שמות ג יב) וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, לקיימא ביה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו), בההוא זמנא אתגלייא ^{פ"א} מ"ה ש"היה ה"וא

ביאור הגר"א

^{פ"ב} שית מזלות כו'. חוזר למעלה ואיהו כליל תרי כו':

^{פ"ג} תלוי ארוך. ו' אריכא, וביסוד – ו' זעירא:

^{פ"ד} והכי אינון כו'. שיסוד תלוי בין שתי רגליו, ולפי שהוא דבר שרריך לכסות ולח בדבר בגלוי – אמר ולחכימא ברמיזא:

^{פ"ה} ולא בהו. אבנים מפולמות, קשה כאבן:

^{פ"ו} ולא חשך. ששם חשך, בחוד קליפה הקשה לאגוז:

^{פ"ז} שבר תשבר. הקלפין לאגוז:

^{פ"ח} דותקע. לשון תקיעה:

^{פ"ט} מה שהיה כו'. ראשי תיבות משה, ורובה לומר, שהיה – גואל הראשון, הוא כו':

הא אלין נפקין, אחרנין דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, ואינון מארי דקומה, מסטרא דאימא
עלאה אתקריאת שכנינתא בטן, הדא הוא דכתיב (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח, (יחזקאל א כב) כעין הקרח
הנורא, שגוף דילה עמודא דאמצעייתא, בטן עליה אתמר (שיר ז ג) בטנך ערמת חטים.

שררף אגן הסהר אל יחסר המזג וגומר (שם), שררף אדא ציון, דאיהו טבור עלמא, נקודה דמינה הושפת
העולם, לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב צפון ודרום, ולקבליהו, רישא למזרח, גופא למערב, דרועין
לדרום, רגלין לצפון, אות ברית נקודה באמצעייתא, כגוונא דטבור, אגן הסהר, דא נקודה דסיהרא כגוונא דא
כ, ויהיא ראשית נקודה באת ב, יבת קול איהי ודאי, "כללא דנקודין ואתוון.

ואיהי פתוחה כלפי צדיקיא וחסידיא וחכימא מארי דאורייתא, ופתיחא לגבי נביאיא, ולגבי צדיקיא נטרי
ברית, וכל אינון דתליין בספירן, דאינון שמא קדישא דקודשא בריך הוא, ואיהי סתימא ימסטרא אחרא כלפי
רשיעיא, דבזמנא דאתיין לאסתכלא בה, חזרת אנפין לאחורא מנייהו, כגוונא דא [ציור].

ובגין דיעקב דאיהו דיוקניה חקוקה בסיהרא תמן, אתמר ביה (במדבר כג כא) לא הביט און בעינקב ולא ראה
עמל בישראל, וי אלהי'ו עמו ותרועת מלך בו, ועל אינון דזרעא דיעקב אתמר (דברים לג כז) וישפן ישראל
בטח בדרך עין יעקב, אתמר הכא בדרך, ואתמר התם באתר אחרא (שם לב יב) וי בדרך ינחנו ואין עמו אל נכר,
דא יהא ביומוי דמלפא משיחא, דלא יהא פסולת בישראל, אלא וי בדרך ינחנו, ומאן פסולת. אינון גרים, ובגין
דא אוקמוה מארי מתניתי, דאין מקבלים גרים לימות המשיח.

[תיקוני זוהר – דף לג ע"א]

ובההוא זמנא מתפשטא סיהרא מאלין קליפין חשוכין, ומתחדשא בלבושין שפירין, והאי איהו חדושא
דסיהרא, הדא הוא דכתיב (בראשית לה יד) ותסר בגדי אלמנותה מעליה, ואתמר בה (תהלים קג ה) תתחדש
כנשר נעורייכי, ומיד דאיהי מתחדשא, מיד אתקיים (דף לג ע"א) קרא (יחזקאל לו כז) דנבואה בישראל, ואת
רוחי אתן בקרבכם וגומר (שם כו) ונתתי בכם לב חדש, ורוח חדשה אתן בקרבכם וגומר, ונבאו בניכם
ובנותיכם (יואל ג א).

הא אלין נפקין, והא מארי דקומה קא דפקין לפתחא, דאיהו קומה דגופא דמלכא, דאתמר ביה (דניאל י ו)
וגויתו כתרשיש, והאי איהו דאתקרי שמם, דביה אתפתחון חמש נהורין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א א)
נפתחו השמים ואראה מראות אלהי'ם, ואינון חמש נהורין דאינון ה' ספרי דאורייתא, בגין דאיהו ו' וביה
אתפתחון חמש נהורין דאת ה', דסלקין לחמשין תרעין דחירו.

ובזמנא דאלין דפקין לפתחא, ואמרין אדנ"י שפתי תפתח, אתפתח לון תרעא דהיכלא בכמה נהורין
מרקמן, נהרין מכל גוונין דעלמא, ובזמנא דאלין עלאין להיכלא, שכנינתא אוליפת זכו עליהו, ואמרת רבון
עלמא, הא אלין מארי דקומה דקא סגדין בצלותא לגבך ארבע זמנין, בתלת קדמאין תרי, ובתלת בתראין תרי,

ביאור הגר"א

^פ גוף דילה. רואה לומר, הנורא:

^ה דא ליון. אות ברית כמו שמפרש והולך כגוונא דטבור:

^ג דא נקודה דסיהרא כו'. בזמנא כנ"ל, והיא – חכמה דילה כמו שמפרש והולך, וכן בתיקון י"ט, והיא – אות ברית דילה שהוא עטרת
היסוד, והוא – חכמה דילה, רוחא דבגוה, דמשס שרשה, ועיין מה שנכתוב לקמן תיקון מ"ס מזה בארוכה:

^ב והיא ראשית כו'. רואה לומר זהו בראשית – ב' ראשית, שהוא חכמה. נקודה הנ"ל, והוא נקודה שבתוך הבית, כמו שמפרש והולך:

^ז בת קול כו'. רואה לומר, לכך נקרא בית, בת קול, ו' נקודה:

^ה כללל כו'. כמו שאומר להלן בתיקון כ"ח שהיא כוללת כל האותיות – באות בית, וכל הנקודין – בנקודה שבתוך הב', ונמלאו הכל נרמז
בב' של בראשית:

^א מסטרא אחרא. רואה לומר באחור של הבית:

^א עין יעקב. נקודה הנ"ל:

^ה הא מארי דקומה. רואה לומר מסטרא דקב"ה כמו שמפרש והולך:

^ב מראות אלקים. בינה – חמש אתוון דאלקים, ה' נהורין דילה:

^א בגין דאיהו ו'. רואה לומר אורת פתח, לכך מתפתחין ביה:

לְקַבֵּל אַרְבַּע אֲתוּוֹן דִּילָךְ, וְזָקָפִין אַרְבַּע זָקִיפּוֹת בְּהוֹן לְאַרְבַּע אֲתוּוֹן דִּילֵי דַאיִנוֹן אַדְנִי, לְסַלְקָא אַרְבַּע דַאיִנוֹן אַדְנִי, בְּאַרְבַּע דַאיִנוֹן יְהוּ"ה, וְצָרִיף לְמַכְרַע בְּכִלְהוּ, בְּחַ"י חוּלְיִין, דַאיִנוֹן לְקַבֵּל תְּמַנֵי סְרִי בְרַכְאָן, דְכִלְיָן בְּחַ"י עֲלָמִין, וְדַא אִיהוּ דְתַקִּינוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, עַד דִּיתְפַקְקוּ כָּל חוּלְיִוֹת שְׁבַשְׁדָּרָה, וְשַׁדְרָה אִיהוּ לּוּלָב, אַם נִפְרָצוּ עֲלָיו פְּסוּל, כְּגוֹנָא דַא צָרִיף דְלֹא יִפְסִיק בְּתַמְנֵי סְרִי בְרַכְאָן דְצִלוֹתָא, דַאיִנוֹן לְקַבֵּל חַ"י נַעֲנוּעִין דְלוּלָב.

כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, אֲפִילוּ נְחַשׁ כְּרוּף עַל עֲקָבוּ לֹא יִפְסִיק, בְּגִין דְחַ"י עֲלָמִין אִיהוּ דְאַחִיד בֵּין יְהוּ"ה אַדְנִי, כְּגוֹנָא דַא יֵאֵהֱדוּנָה, דְסָלִיק לְחֻשְׁבָּן אַמְ"ן, וּבְגִין דַא אֲפִילוּ נְחַשׁ כְּרוּף עַל עֲקָבוּ לֹא יִפְסִיק, כְּשֵׁהוּא כּוֹרַע בְּכְרוּף, וּמָה דְאַתְמַר אֲבָל עֲקָרָב פּוֹסֵק, בְּגִין דְהָא אוּקְמוּהוּ (וִיקְרָא יַח ה) וְחַי בְּהֵם, וְלֹא שְׁיִמוֹת בְּהֵם.

וְעוֹד כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּכְרוּף, הָא אוּקְמוּהוּ דְצָרִיף לְכִלּוֹל בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָן, דַאיִנוֹן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, דַאיִנוֹן כ' מִן כְּרוּף כְּתָר, ר' רֵאשִׁית חֲכָמָה, ב' תְּרִין הֵהִי"ן שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, ו' שֵׁית סְפִירָן, הָא עֶשֶׂר, "וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר (בְּרֵאשִׁית יד כ) וּכְרוּף א"ל עֲלִיוֹן וְגוֹמַר, וַיִּתֵּן לוֹ מִעֶשֶׂר מְכַל, יוֹסֵף בְּגִין דְזָכָה לְצַדִּיק חַ"י עֲלָמִין, דְבֵיהּ צָרִיף לְמַסְגֵּד בְּכָל סְפִירָן לְגַבֵי שְׁכִינְתָא, זָכָה לְהֵאֵי חֲלָמָא, הָדַא הוּא דְכְּתִיב (שם לו ט) וַהֲנִיָּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְגוֹמַר, וְנִבְיָא דְסָלִיק לְהֵאֵי דְרָגָא, שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבִּיא וּמְזִלֵי, כְּלָהוּ יְהִיבִין בֵּיהּ נְבִיעוּ בְּנִשְׁמַתִּיהּ, וְרוּחַ דְנְבוּאָה לְאַתְנַבְּאָה מְכֻלְהוּ, וְהֵאֵי אִיהוּ מְשַׁתְּחִוּיִם לִי, דְמְכֻלְהוּ נְחִית לִיהּ נְבוּאָה, וּמְכֻלְהוּ אֲתַכְלִילַת נְשַׁמַּתִּיהּ, וְהֵאֵי אִיהוּ אַגְרָא דְאַלִין מְאָרִי דְקוּמָה.

הָא אַלִין נְפִקִין, הָא אַחֲרִינִין דְפִקִין לְפַתְחָא, וְאִינוֹן מְאָרִי דְרוּעִין, וְאַמְרִין אַדְנִי שְׁפַתִי תִפְתַּח, מִיָּד עֲאֲלִין נְטוּרֵי תְרוּעִין, וְאַמְרִין רְבוּן עֲלָמָא הָא מְאָרִי דְרוּעִין קַא דְפִקִין לְפַתְחָא, קָלָא נְפִיק וְיִימָא, הָא אִינוֹן מְאָרִי דְרוּעִין בְּקִשׁוּרָא דְתַפְלִין, וּבְעֶטְיָפוּ דְמַצּוּהָ, דְאַתְמַר בְּהוֹן וְיִשִּׁימוּ "עַל שְׁכָם" שְׁנֵיהֶם, כְּגוֹנָא דְשֵׁם וְיַפְתָּ, דְאַתְמַר בְּהוֹן (שם ט כג) וַיִּקַּח שֵׁם וַיַּפְתָּ אֶת הַשֶּׁמֶלֶה וְגוֹמַר, "וְעֵרֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ, עֵרֹה אִיהִי מַסְטְרָא דְחָם, וְדַא אִיהוּ יִצְרַר הַרְעָה, דְמַחְמַם גּוֹפִיָּה לְדַבְרַ עֵרֹה (נ"א עֲבִירָה), וְגַלִי עֵרִין בְּעֲלָמָא, דַאִיהוּ מַסְטְרָא דְנְחַשׁ הַקְדָּמוֹנִי, דְאַתְמַר בֵּיהּ (שם ג יד) אֲרוּרָא אֲתָה מְכַל הַבְּהֵמָה, וּבְגִין דְהֵאֵי אִיהוּ מַסְטְרוּי, אָמַר (שם ט כה) אֲרוּרָא כְּנַעַן וְגוֹמַר.

[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף לֵג ע"ב]

וְעוֹד אַלִין אִינוֹן מְאָרִי מְתַנֵּן, דְעַבְדִין גְּמִילוֹת חֲסָדִים עִם שְׁכִינְתָא דַאִיהִי עֲנִיא, דַאִנוֹן (דְּבָרִים טו יא) פְּתוּחַ תִּפְתַּח, נְתוּן תַתָּן (שם י), הַעֲנֵק תַעֲנִיק וְכו' (שם יד), (דָּף לֵג ע"ב) עֲשֵׂרָה אִינוֹן, וְהָא אוּקְמוּהוּ חֲבָרִיא מְאָרִי מְתַנִּיתִין, וְאַלִין אִינוֹן יְדֵי נְדִיבִים מַסְטְרָא דְאַבְהָן, דְאַתְמַר בְּהוֹן (תְּהִלִים מז ו) "נְדִיבֵי עַמִּים וְגוֹמַר, יָדִין פְּתִיחָן בּוֹתְרָנוּתָא לְגַבֵי עֲנִיין, דַאיִנוֹן צַדִיק וְצַדִיק, דְגַמְלִין עֲמַהוֹן בְּגִלוּתָא גְּמִילוֹת חֲסָדִים, בְּאוּרִייתָא דְאַתִיִּיהִיבַת מִימִינָא וּמְשַׁמְאֲלָא, הָדַא הוּא דְכְּתִיב (שם מב ט) יוֹמֵם יִצְוֶה יְי' חֲסִדוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עַמִּי, אוּרִייתָא דְבַכְתָּב וְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְמַתְרוּיָהוּ אֲתִיִּיהוּ, הָדַא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים לג ב) "מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.

וְעוֹד רְבוּן עֲלָמָא, "קַבֵּל דוּרוּנָא דְלֵהוֹן, דַאִיהִי מְתַנָּה טוּבָה דְסָלְקָא עֲלֵיָהּ, דְאַתְמַר בָּהּ מְתַנָּה טוּבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנוּזֵי וְשִׁבְתָּ שְׁמָה.

וְעוֹד אַלִין אִינוֹן דְהוּוּ עַבְדִין צְדָקָה עֲמָה, דַאִיהִי צ' תְּשַׁעִין אַמְנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מְאָה בְרַכְאָן, ה' חֲמֵשֶׁה חוּמְשֵי תוּרָה, מִיָּד וְיָדֵי אָדָם (יַחְזַקָּא א ח) דַאיִנוֹן חֲסֵד וּגְבוּרָה, הוּוּ נְפִקִין מְאָדָם דַאִיהוּ עַמּוּדָא

בִּיאור הגר"א

¹⁸ וּבְגִינֵיהּ כו'. רוצה לומר מעשר – ככל עשר ספירות:

¹⁹ עַל שְׁכָם. שֵׁם שְׁתֵי כַתְּפִין, שְׁנֵי פְּרָקִין אַחְרוֹנוֹן לִידִין:

²⁰ שְׁנֵיהֶם. שְׁנֵי הַכַּתְּפִין:

²¹ עֵרֹת אֲבִיהֶם כו'. להכתפין – הן הענת שיוכר ביסוד כידוע, ולכן וישמו כו' ויכסו כו':

²² נְדִיבֵי עַמִּים כו'. סיפא דקרא, עם אלוקי אברהם, שהן בעלי גמילות חסדים:

²³ מִימִינוֹ אֵשׁ כו'. רוצה לומר, אש – הוא בשמאלה, ומשניהם – דת למו, וכמו שאומר בזוהר פרשת יתרו:

²⁴ קַבֵּל דוּרוּנָא כו'. רוצה לומר, עונג שבת – שלוין ועושין יותר בוותכנותא:

דאָמאַציעטא, לַקְבֵּל דּוּרוּנָא דְלֵהוּן, וַיְהִי בֵּין לֵיה לְמַלְכָא, דְאֵלִין דְלֵא עֲבָדִין גְּמִילוּת חֲסָדִים עִם שְׂכִינְתֵיהּ בְּגִלְתָּא, וְאִינוּן קִמְצָנִין לְגַבְהָ, דּוּרוּנָא דְלֵהוּן לְכַלְבָּא אֲתַמְסֵר, "וְדוּרוּנָא דְשְׂכִינְתָא צְרִיךְ לְמַעַבְד בְּגִינְהָ מִהֵוּא חֲבִיב דְאִית לֵיה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, וְאַהֲבַת אֵת יְיָ וְגוֹמֵר (דְּבָרִים ו' ה'), בְּהֵוּא דְאִיהוּ חֲבִיב עֲלֶךְ, בְּהֵוּא זְמָנָא כְּמָה חִיוּן פְּתִיחִין יְדִיִּיהוּ, דְאֲתַמֵּר בְּהוּן (יְחֻזְקָא א' ח) וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם, יְהִי דּוּרוּנָא לְנִשְׁמָתָא דְהֵוּא בְּרֵשׁ, מִכְּמָה מִתְנֵן טְבִין, מִכְּמָה דְרָגִין דְנִבְוָאָה, וְעַל כֵּלָהוּ יְהִיבֵת לֵיה שְׂכִינְתָא מִתְנֵן, דְאֲתַמֵּר בְּהָ יִשְׁמַח מִשָּׁה "בְּמִתְנַת חֲלָקוּ, בְּגִין (קֵהֶלֶת ג' יג) דְמִתַּת אֱלֹהִי"ם הִיא, יְוֵהוּא דְאֲתַמֵּר בֵּיה (תְּהִלִּים קמ"ה טז) פּוֹתַח אֵת יְדִיךְ וְכוּ', יְהִיב לֵיה כְּמָה מִתְנֵן טְבִין, וּפְרַנְסָה לְנִשְׁמָתֵיהּ וְלַגּוֹפִיָּהּ, וְכֵלָהוּ דְעָאֲלִין, כִּד נְפָקִין מִבֵּי מַלְכָא, יְהִיבֵן תְּלַת פְּסִיעֵן לְאַחוּרָא, דְלֵא חֲזִרִין כְּתַפְיָהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְלִית דּוּרוּנָא חֲבִיבָא קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוּרוּנָא דְשְׂכִינְתָא.

זְכָאִין אִינוּן דְרוּעִין דְסֻלְקִין לֵה לְגַבְיָהּ, תְּפִלִּין עַל יְדִיִּיהוּ וְעַל רִישֵׁיהוּ, זְכָאִין אִינוּן רַגְלִין וְגוֹפָא וַיְדִין וְכֵל אָבֵר וְאַבְר, דְבֵיה סֻלְקִין דּוּרוּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְלִית דּוּרוּנָא חֲבִיבָא קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדוּרוּנָא דְשְׂכִינְתָא, זְכָאָה אִיהוּ אָבֵר דְעֵבִיד בֵּיה מְצוּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְבְּגִינְהָ נְחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׂרָיָא בְּכָל אָבֵר דִּילֵיהּ, וְעַל הַאי בְּרֵשׁ מְכַרְיִין לְעִילָא, הָבֵו יִקֵּר לְדִוִּיקָא דְמַלְכָא.

[כד"א ומנטובה הובא כאן מאמר אני ישנה כו' שהוא לפנינו בתיקון ס"ט]

[תיקוני זוהר – דף לו ע"ב]

(דף לו ע"ב) כִּי בְּרִישׁ הַיּוֹמָנוּ דְמַלְכָא, בּוֹצִינָא דְקַרְדֵּינּוּתָא, לֵא חֲנוּר וְלֵא סוּמְק וְלֵא יְרוּק וְלֵא אוּכְס וְלֵא גּוּוּן כֵּלְל. וְהֵאֵי בּוֹצִינָא אִיהוּ קוּ הַמְדָּה, דְאִיהוּ אֲתַלְבֵּשׁ בְּאוּרָא, וְכִד אִיהִי בְּאוּרָא, אִיהִי סְתִימָא וְלֵא אֲתַחֲזִיָּא כֵּלְל, וְכִד אֲתַפְשֻׁט לְאַתְגְּלִיא, נְפִיק מֵהֵאֵי אוּרָא "נְקוּדָה חֲדָא, וּמָה דְאַשְׁתָּאֵר אִיהוּ אוּר, וְהֵאֵי אִיהוּ אוּר קְדָמָא דְעוּבְדָא דְבְּרָאשִׁית, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרָאשִׁית א' ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אוּר, יְהִי כִי"ה אוּר, וְרָזָא דָא לְחַכְמֵי לְבָא אֲתַמְסֵר.

וְהֵאֵי נְקוּדָה בְּתַר דְאַתְפְּשֻׁט מֵהֵאֵי אוּר, אֲתַלְבֵּשֶׁת בְּגוּוּנִין אַרְבַּע כִּי בְּהִיכְלָא עֲלָאָה, וּמְאִי אִיהִי ב' כִּי עֲלָאָה אֲתַמֵּר (מְשָׁלִי כד ג) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית, וְרָזָא דְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי מְדִיד "חֲמֵשׁ גּוּוּנִין, וְעֲלִיִּיהוּ אֲתַמֵּר (ישעיה מ' יב) מִי מְדַד בְּשַׁעֲלוּ מִים וְדָא א', וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּכְנֵן וְדָא א' (נ"א א), וְכֵל בְּשָׁלִישׁ עֶפֶר הָאָרֶץ וְדָא א', וְשָׁקֶל בְּפֹלֶס הָרִים וְדָא א', וּגְבַעוֹת בְּמֵאזְנַיִם וְדָא א', דָּא סֻלְקִין בְּאוּרָא, וְדָא אֲזִיל לְצַפּוֹנָא, וְדָא לְדְרוּמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קֵהֶלֶת א' ו) הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוּבֵב אֶל צְפוֹן, תְּרִין אַחֲרָנִין סוּבֵב לְגַבֵּי מְזֻרַח וּמְעָרֵב, דְאִינוּן כֵּלָהוּ נְקוּדֵי כְּגַלֵּי יִמָּא, דָּא סֻלְקִין וְדָא נְחִית.

וְאִינוּן כִּי כְּחוּטָא חוּרָא דְעִינָא, דְאִיהוּ אֲסַחֵר עִינָא, וְכְחוּטָא יְרוּקָא וְאוּכְמָא וְסוּמְקָא וְתַכְלָא, אֵלִין גְּלִגְלִין כֵּלָהוּ סְחָרִין לְהֵוּא נְקוּדָה, וְאִיהִי מְדָה לְכֵלָהוּ, כִּי אִיהִי בְּאַרְבַּע, כִּי סֻלְקָא בְּעֶשֶׂר, וְרָזָא דְמֵלָה יְהו"ה יו"ד ה"א

ביאור הגר"א

¹⁰ ודורונא דשכינתא. רואה לומר בכל הג"ל:

¹¹ במתנת חלקו. רואה לומר, מה שנותן לו חלקו – כלת משה:

¹² והוא דלחמיר פותח כו'. רואה לומר, הקב"ה, ו' – פותח ידך, וכמו שאומר לעיל בהקדמה, ידך – יודך, עם ו' הפותח – הוא הו"ה, עמודא דלחמיר פותח:

¹³ כִּי הוּרְמֵנוּ כו' באוירא. באוירא דגלגלתא – חכמתא עלאה:

¹⁴ נקודה חלה. חכמה:

¹⁵ י"ה אויר. הוא כח"ב. אויר – כתר, י"ה – חו"ב. ורואה לומר, יהי אור – שינא הו"ד מן אויר וישאר אור, ואז יהיה בסוד הגילוי, וזהו יהי – הו"ה, ויו"ד הראשון של יהי הוא היחיד מן אויר, והשני – שנתלבש בה"א, כמו שפרש והולך:

¹⁶ כִּי בְּהִיכְלָא עֲלָאָה. בינה:

¹⁷ ועלה לחמיר כו'. כמו שאמרו בהתחלת התיקון שבינה נקרא בית:

¹⁸ חמש גוונים. שגוון החמישי כוללת ה' גוונים, והוא גוון תכלת – כוללת, והוא באוירא, סביב הנקודה, כמו שפרש והולך:

¹⁹ כחוטא חוורא. הן החמש גוונים, וכן עין היא הנקודה, כמו שאמרו כִּי תִּקּוּן י"ט והוא בת נקודה כו':

²⁰ אִיהִי בְּאַרְבַּע כו'. רואה לומר בארבע גוונים:

וא"ו ה"א, אלין אינון ארבע גוונין דסלקין בעשר, ואנון כלהו להביות אשיות, ועליהון אתמר (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהי"ך אש אכלה הוא, י"שבע אינון מהאי עשר, ואינון לקבל שבעה רקיעין, ואינון שבע ספיראן, ובין כל חד וחד חמש מאה שנין, והכי פותיא דכל רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין יבעד דסלקין כלא למדה ידיעא דאיהי נקודה חדא, לחשבן ידיעא, והכי איהו רזא דחושבנא כגוונא דא [ציור] תשע נקודין אינון לכל סטר, לידאתפלילן בנקודה דחלל דילה, ובגינה אתמר (שמות לא יד) מחלליה מות יומת וכו'.

[תיקוני זוהר – דף לו ע"א]

קם ההוא סבא ואמר לו רבי רבי באומא עלך בהאי נקודה טמירא עלאה, נחית הכא לגלאה רזא טמירא, ולא ליקרא דילי (דף לו ע"א) עבידנא, אלא ליקרא דשכינתא, לאחזאה יקרא דהאי נקודה טמירא גניזא, דאתמר בה (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל חי, ועלה אתמר נתיב לא ידעו עיט וגומר, אדהכי הא רבי סליק לעילא באיירא לנטלא רשו מההיא נקודה דאיהי גניזא תמן, והא קא נחית בעמודא דאשא דאיהי הבל דפומא, דביה חיוון רצין ושבין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א יט) והחיות רצוא ושוב וגומר, ואמר בראשית תמן ב"ת.

תקונא תשורי

ל"בראשית תמן ב"ת, ל"והאי בת נקודה סתימא באיירא, עלה אתמר (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין, ל"איהי ודאי גניזא באור, ובה אתעביד אייר, ובגינה אתמר (שמות ג ב) וירא מלאך יהו"ה אליו לילכת אש ל"מתוך הסנה, חמש זמנין אדכיר סנה, וחמש זמנין אור אינון לקבליהו בעובדא דבראשית, ואינון (בראשית א ג ד) יהי אור, ויהי אור, את האור פי טוב, ויבדל אלהי"ם בין האור, ויקרא אלהי"ם לאור.

ל"ואינון חמש תקונין דמדה, מ"דאינון לקבליהו אאאא, ועליהו אתמר (ישעיהו מ יב) מי מדד בשעלו מים מ"דא חסד, ושמים בזרת תפן מ"מאי זרת דא גבורה, וכל בשליש דא עמודא דאמצעייתא מ"דאיהו תליתאי,

ביאור הגר"א

^ט וסלקא בעשר. כמו שמפרש והולך, ד' אותיות הוי"ה דמילואם הוא עשר, והן עשרה מיני גוונין דכללן הוא ארבעה:

^י ואינון כולהו כו'. רואה לומר שהן כולם גווני דאשא:

^{יא} שבע אינון כו'. כידוע בסוד שבעה רקיעין וז' היכלות, דגר' – נחשבין לאחת, וכן נ"ה – בשבע רקיעין, וזה שאומר ואינון לקבל שבע רקיעין:

^{יב} עד לסלקין כלל כו'. רואה לומר ז' פעמים ה' – הוא ל"ה, עם נקודה שהיא המדה – הוא ל"ו, וכן הוא ארבע פעמים ט' נקודין שמאויירין כאן:

^{יג} דאתכלילן כו'. ואינה ממניינס – שהיא כוללת כולם:

^{יד} תיקון יט. בראשית כו' תמן בת. כנ"ל:

^{טו} והאי בת נקודה כו'. רואה לומר חכמת שלמה, והיא נקודה פנימית של סיהרא כמו שאומר דרעיא מהימנא פרשת פנחס עיין פס, והחוט המקיף לסיהרא – הוא כתר שלה, והוא נקרא אוירא – בסוד אוירא דגלגלתא, והחוט – הוא דוגמת הגלגלתא, ואויר שבה – דוגמת אוירא דגלגלתא, ונקרא בת, כמו שאמרו על בת עין שהיא חכמה כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש. וזה שאומר עלה אתמר כו':

^{טז} איהי ודאי כו'. רואה לומר אור – הוא כתר, וחכמה – הוא יו"ד, וזה שאומר ובה כו' רואה לומר שלכן נקרא כתר – אויר, בהיותה גנוה היו"ד בה:

^{יז} כלבת. ל"ב – ל"ב נתיבות, בת – כנ"ל:

^{יח} מתוך הסנה. רואה לומר הסנה – הוא אור הנ"ל, והוא דרגא דמשה, לכן נגלה לו פס, ולכן אמר לו פס אחי"ק ולבת בתוך הסנה כנ"ל, סנה – גימטריה שלש שמות יב"ק, עם השמות, וזה שאומר חמש זמנין כו' וחמש כו':

^{יט} ואינון חמש כו'. רואה לומר כי אויר נקרא כתר, אור ויוד גנוו זה כנ"ל, אח"כ נפיק היו"ד – חכמה, ואח"כ יואל האור והיא בינה, כי בכתר – שורש חו"ב ז"י כידוע, והיא היו"ד והאור, ואח"כ יואל חו"ב. ונקראת בינה – אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא, וכן נקרא בכל שמות שבה – אחיק וכן כולם כידוע, שעיקר התגלות הכתר – באור, ובינה היא ה' עילאה לכן ה' פעמים אור, והם מתפשטין בה ספירות – מחסד עד הוד כידוע, וכמו שמפרש והולך ועליהו אתמר כו':

^כ חמש תיקונין דמדה. רואה לומר דחמשה מיני מדות הם: שלשה – במדידה: שעל זרת ושלש, ושני מיני משקל: פלס ומאזנים. חג"ת נקראים מדות – שמודדין לכל אחד כמדתו, שלשה ספרים נפתחים כו', ונ"ה – נקרא מאזני דקה כמו שאומר לעיל י"ג ב':

וְשָׁקַל בְּפֶלֶס הָרִים דָּא נְצַח, וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנִים מִדָּא הוּד, וְאִינּוֹן בְּרִזָּא מִדָּא ת ה', מִדְּהֵאֵי נְקוּדָה מְדִיד בְּהוֹן ה' נְקוּדִין.

מִדְּהֵאֵי י' דְּנִפְיָק מְגוֹ אֲוִירָא דְכֵיא, דְּאִיהוּ כְּתָר עֲלָאָה, וּבְגִין דְּאֲלִין חֲמֵשׁ מְדִידִין אִינּוֹן בְּרִזָּא דְה' עֲלָאָה, מִדְּאִיהוּ אֲזִיל בְּהוֹן יְחֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין יִבִּין כָּל חַד וְחַד, וְרִזָּא דְמִלָּה יִעֲץ הַחַיִּים יִמְהַלֵּךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּבִין כָּל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּבְעוֹבֵי דְכָל חַד וְחַד חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנָה, דְּכִלְהוּ סְלִקִין בְּמַתְקֵלָא דְחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ לְכָל סְטָרָא.

[תיקוני זוהר – דף לז ע"א בהגהה]

וְרִזָּא דְמִלָּה וְעֲשִׂיתָ בְּרִיחִם עֲצֵי שְׁטִים יִחֲמֵשׁ לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁפָן הָאֶחָד, וְיַחֲמֵשׁ בְּרִיחִם לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁפָן הַשֵּׁנִית, וְיַחֲמֵשׁ בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁפָן לְיִרְכַּתִּים יָמָה (שמות כו כו), לְיִרְכַּתִּים אִינּוֹן יִרְכֵי קָשׁוּט, יָמָה, מְאֵי יָמָה מִדָּא שְׁכִינְתָא עֲלָאָה.

[תיקוני זוהר – דף לז ע"ב בהגהה]

[מכאן עד צדיק איהו רקיע כו' דלהלן, הוא בדפוס א' ומנטובה - נדפס בצדו, בהגהה]

(דף לז ע"א בהגהה) הַהוּא דְאֶתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א כב) וְדַמּוֹת יִעֲלֵן רְאֵשֵׁי הַחַיָּה רְקִיעַ, מִדְּאִיהוּ דְאֲוֹקְמוּהוּ אִין בֵּין מִיָּם הָעֲלִיוֹנִים יִסְמִים הַתְּחַתּוֹנִים (ס"א אלא) כְּמִלָּא נִימָא, וְהֵאֵי נִימָא עֲלֵיהּ אֶתְמַר אִין מְלָכוֹת נּוֹגַעַת

בִּיאור הגר"א

מ"ח דְּאִינּוֹן לְקַבְלֵיהוּ כו'. רוּחָה לּוֹמַר חֲמֵשׁ תּוּעוֹת גְּדוּלוֹת, וְחֲמֵשׁ חֲלָפִין הוּא רְאֵשֵׁי תִיבּוֹת שֶׁל אֹרֶךְ, וְאִמַר בְּשׂוֹרֵק קָטָן כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר לְקָמוֹן שְׂהוּא בְּמִקּוּם שׂוֹרֵק גְּדוֹל:

מ"ב דָּא חֲסֵד. שְׂנֵאֲמַר מִיָּם, וְזֵה שְׂעֵלָּו – ש"ע לו, ש"ע נהורין:

מ"ג מְאֵי זֵרֵת כו'. כְּמוֹ שְׂאֲמַרְוּ (כְּתוּבוֹת ה ע"ב, זֹהֵר שְׁמוֹת דָּף רַלָּד ע"א) זֵהוּ זֵרֵת לְמַדּוּד הַחוּשָׁן, (שְׁמוֹת כח טז) זֵרֵת אֲרַכְוּ כו', וְחוּשָׁן מִכְפָּר עַל הַדִּין כְּמוֹ שְׂאֲמַרְוּ (זְכוּרִים פח ע"ב) שְׂנֵאֲמַר חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט:

מ"ד דְּאִיהוּ תְּלִיתָאֵי. וְעַל יְדוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת מְשׁוֹלְשִׁין כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר בְּזוֹהַר חֲדָשׁ ע"ג ג', וְזֵה שְׂאֲמַרְוּ (שְׁבַת פח ע"א) בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דִּיהִיב אֲוִרִין תְּלִיתָאֵי ע"י כו', וְזֵהוּ בְּשִׁלְשׁ כו':

מ"ה דָּא הוּד. שְׂנַכְלָל בְּנֵחָה, וְלִכֵּן בּוֹ מֵאֲזִנִּים – שְׁנִים, מִשְׁנֵי כַּדְדִין:

מ"ו דָּא ת ה'. ה' רֵאשׁוֹנָה כְּנ"ל:

מ"ז דְּהֵאֵי נְקוּדָה כו'. יו"ד שֶׁל חֲכָמָה, לִכֵּן נ' תְּרַעֲזִין מִתְּפַשְׁטִין בְּהֵאֵי מִדְּיָה – עַד הוּד, י' פְּעֻמִּים ה' כְּנ"ל בְּהַקְדָּמָה. וְאִמַר דְּהֵאֵי נְקוּדָה כו' רוּחָה לּוֹמַר לִכֵּן נַחֲלָק לְה' נְקוּדוֹת לְפִי שְׂיוֹאֲלִין מֵהֵאֵי נְקוּדָה:

מ"ח דְּאִיהוּ יוֹד כו'. רוּחָה לּוֹמַר הַנְּקוּדָה הוּא יוֹד – שְׁהֵאֵי בְּזֵרֵת נְקוּדָה, וְהֵאֵי חֲכָמָה – יוֹד שֶׁל שֶׁם כְּנ"ל, וּמַחֲכָמָה – נְקוּדוֹת, כִּידוּעַ: מ"ט אִיהוּ אֲזִיל. רוּחָה לּוֹמַר ה' הַכְּנ"ל:

נ' חֲמֵשׁ מְאָה. שְׂכָל עֶשֶׂר נַחֲלָק לְעֶשֶׂר, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְוּ בְּסִפְרָא יִצְרָה:

נ"א בִּין כָּל חַד כו'. כְּמוֹ שְׂאֲמַרְוּ אֲכָל הַרְקִיעִים (פְּסָחִים דָּל ע"ב) בִּין כָּל רְקִיעַ כו' וְעוֹבִיו שֶׁל רְקִיעַ כו', שְׁהוֹן ז"ת, שְׂמַתְפַּשֵּׁט ה' עֵילָאָה בְּנִי תְּרַעֲזִין – כָּל אֶחָד כָּלוּל מֵעֶשֶׂר, עַד הוּד, וְנַכְלָלִין בִּיסוּד וּמְלָכוֹת, שְׁהוֹן שְׂבַעַת רְקִיעִים:

נ"ב עַץ הַחַיִּים. הוּא בִּינָה, וּמַתְפַּשֵּׁט כְּנ"ל, אֲבָל הַכָּל הוּא עַל הַדַּעַת שְׂמַנְנָה נִפְיָק נֵהַר כו' וְעִינִין מֵה שְׂבַאֲרֵנוּ מִזֵּה בְּתִיקוֹן מ"ב בְּאֲרוּכָה:

נ"ג מֵהֵלֶךְ חֲמֵשׁ כו'. רוּחָה לּוֹמַר נ' תְּרַעֲזִין דִּילָה כְּנ"ל – בְּה' סְפִירוֹת, וְכוּלָם בִּיחֵד בִּיסוּד ת"ק שְׁנָה, וְאֲחִ"כ בְּכָל אֶחָד בְּפִרְטוֹת – בְּכָל רְקִיעַ וּבִין כָּל רְקִיעַ כְּנ"ל, וְזֵה שְׂאוֹמֵר, וּבִין כו' וּבְעוֹבֵי כו', וְלִכֵּן נֵאֲמַר בְּפִסְקוֹ חֲמֵשָׁה בְּרִיחִים שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים כְּמוֹ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ. וְהַעֲנִין, כִּי הוּא בְּמַלְאוֹ דִּיּוּדִין – הוּא חוּשָׁן ג' הַהִי"ן, וְה' עֲלָמָה – הוּא בְּחִינַת הַתְּפַשְׁטוֹת דִּילָה בְּעֲלָמָה וְשִׂרְשָׁה, וְאֲחִ"כ הַתְּפַשְׁטוֹתָה בִּיסוּד הַנְּקוּדָה שְׁהֵאֵי יוֹד – נַחֲלָק לְעוֹבֵי כו' וּבִין כו' כְּנ"ל:

נ"ד חֲמֵשָׁה לְקֶרְשֵׁי כו'. הֵן חֲגִ"ת, לִירְכַתִּים – הֵן נו"ה, כְּמוֹ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ. וְהֵן ה' פְּעֻמִּים חֲמֵשָׁה, וְעוֹד כְּנִגְזָן בִּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד ה' פְּעֻמִּים חֲמֵשָׁה – כ"ה וְכ"ה, וְהֵן נ' תְּרַעֲזִין דִּילָה כִּידוּעַ:

נ"ה דָּא שְׁכִינְתָא עֵילָאָה. שְׂהַכָּל מַמְנָה וְזֵה גַם כוֹ ה' כְּנ"ל:

נ"ו עַל רְאֵשֵׁי הַחַיָּה. חֲגִ"ת, וְרִקִּיעַ שְׂעֻלֵיהוֹן – בִּינָה כִּידוּעַ. וְרוּחָה לּוֹמַר, וְנֵאֲמַר כְּעִין הַקֶּרֶחַ הַגּוֹרָח – שְׂהוּא מְמִים, וְהוּא רֵאִיָּה שְׂנַקְרָאת יִמָּה, וְעִנִּין קֶרֶחַ הַגּוֹרָח יְדוּעַ – אֹרֶךְ הַגּוֹרָח דְּכַךְ הַקֶּרֶחַ וְהֵאֵי נַקְרָאת אֲוִיר:

נ"ז וְאִיהוּ דְאֲוֹקְמוּהוּ כו'. רוּחָה לּוֹמַר עַל בִּינָה:

נ"ח מִיָּם הַעֲלִיוֹנִים. בִּינָה שְׂמַתְפַּשֵּׁט עַד הוּד:

נ"ט לְמִיָּם הַתְּחַתּוֹנִים. מְלָכוֹת:

פ' כְּמִלָּא נִימָא. יִסוּד כְּמוֹ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ, וְיְדוּעַ שְׂמְלָכוֹת כְּלִיל כָּל יִסוּד בְּגוּוֹה בְּזִיּוּגָא, אִם כוֹן לֹא נִשְׂאֵר בִּינְתִּים רַק כְּלָשָׁה, וְזֵהוּ כְּמִלָּא נִימָא, וְהוּא חוּט לְסַחֵיר לְבִרִית כְּמוֹ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ, וְרוּחָה לּוֹמַר הַשְּׂעֵרוֹת בְּגוּבָה עַל גְּבִי בְּרִית כִּידוּעַ וְזֵה שְׂאוֹמֵר כְּתָרֵי כְּסִי כו':

בְּחִבְרָתָהּ (ס"א אֶפִּילוֹ) כְּמִלָּא נִימָא, ס"ב יִבָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְדַקְדָּק עִם צְדִיקָיָא אֶפִּילוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, וְהָאֵי
חוּט אִיהוּ חוּט דְּסָחִיר לְאוֹת בְּרִית מִלְּהָ, וּבְרִית אִיהִי נִימָא, וְוִי לִיה מָאן דְּאֶפְרִישׁ אוֹת בְּרִית בֵּין מִים לְמִים,
ס"ג מְנַע זְרַעָא מִנְיָה, ס"ד אֶחָזֵר עֲלָמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְרָזָא דְּמַלְהָ (יִשְׁעִיהוּ מַח יַח) לֹא תַהוּ בְּרָאָה ס"ה לְשִׁבְתָּ (דָּף לֹז ע"ב
בַּהֲגָהָה) יְצַרָה וְדָאֵי, ס"ו מִים עֲלִיוֹנִים אֲוִרִיתָא דְּבַכְתָּב, מִים תַּחְתּוֹנִים אֲוִרִיתָא דְּבַעֲלָ פְּהָ, נִימָא דְּאִיהוּ בֵּין
תַּרְוֵיהוּ דָּא יִסוּד, ס"ז דְּאִיהוּ רָזָא דְּאֲוִרִיתָא, וְאִיהוּ ס"ח יִסוּדָא וְעֶקְרָא דְּתַרְוֵיהוּ.

ס"ט וְמָאן דְּמְנַע רָזָא וְעֶקְרָא דְּתַרִּי תוֹרוֹת, כְּאֵלוּ אֶהְדֵּר עֲלָמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, ס"י אֶלִּין אֵינוֹן דְּאֶמְרִין דְּלֹא אֲוִרִיתָא
אֶלָּא כְּפִשְׁטָהּ, וְלִית בְּהָ רָזָא אֶחָרָא, וְאֵינוֹן דּוּ פִרְצוּפִין, אִיהוּ ג' אֶלִּין סְדָרִים ס"י דְּאֶתְמַר בְּהָ (שִׁיר ד' יב) גֵּן נַעוּל
אֶחָוִתִי כְּלָה, גֵּן נַעוּל מִסְטָרָא ס"ג דִּם סְתוּמָה, ו' אִיהוּ נַעוּל מִבְּשִׂית יוֹמֵי דְּשַׁבּוּעַ, הִדָּא הוּא דְּכֹתִיב (יֶחֱזַקָל מו א)
יְהִיָּה סָגוּר שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וּבִיּוֹם הַשְּׁבִת יִפְתַּח, וּבְשִׁבְתָּ בְּגִין דְּלֹא תִהְיָ מִכְּנוּעֵל דְּלֶת בְּפִנֵּי לְוִוִין, דְּאֶתְמַר
בְּהוּ מ' לָוִי עֲלֵי וְאֶנִּי פוֹרַע, אִיהִי פְּתִיחָא לְגַבְיֵיהוּ דְּאֵינוֹן נְשַׁמְתִּין יְתִירִין.

בִּיאור הַגְרָא

ס"א וְבַה קב"ה כו'. רוצה לומר ביסוד, כמו שמפרש והולך שהוא להגא' לדקיקים, וכמו שאומר בסוף תיקוני זוהר חדש במתני' דקס עיין דס, לכן מדקדק השם יתברך עמהם במדה הזו, ובמה שזוהר בו, וכמו שאמרו על ראב"ד ש' ארטס אזנו כו' (מכות כל ע"א) וערש"י דס (ע"ב):

ס"ב ומנע זרעא מינה. רוצה לומר ממדים התחתונים, כמו שאומר לקמן וכגנה זרועיה כו':

ס"ג לחזור עלמא כו'. כמו שאמרו במבול שקלקלו באות ברית ולכן נדונו במים עילאין ותתאין כמו שכתוב (בראשית ז יא) ביום הזה כו':

ס"ד לשבת יצרה ודאי. רוצה לומר מלכות, כמו שכתוב (ישעיהו מד יג) לשבת בית, ואמרו כתפארת אדם – לכורא, לשבת בית – נוקבא, ולשבת בית אז לא תהו כו':

ס"ה מים עליונים כו'. בינה – ימא לאורייתא, כמו שאומר לעיל בהקדמה, ה' עילאה שמתפשט בה' ספירות כנ"ל, והן חמשה חומשי תורה שכן נ' פרשיות כמו שאמרו במדרש הנעלם פרשת וירא, והן נ' תרעין:

ס"ו לאיהו רזא. רוצה לומר, הקבלה – הוא חיבור שני התורות, שמביא סודות קבלה שבעל פה – במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות, וכן הוא בפשוטי המדרשות כמו ספרא וספרי – שמביא הלכות שבעל פה הכל במקרא, ולכן התחיל התורה כהנים בייג' מדות, וכולו הולך אל הייג' מדות, כי יסוד – זו ייג' תיקונין: חמשה חומשי תורה – בחמש ספירות מחסד עד הוד כנ"ל, ומדרשי המקראות – ביסוד, והן נגד ו' תיבות של פסוק שמע ישראל: חמש תיבות – בחמש ספירות, אחד – ביסוד, שמתברר כאחד, אחד – גימטריה ייג', כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש, ואח"כ ו' תיבות בשכמל"ו – במלכות, נגד תורה שבעל פה, ששה סדרים, ו"ק לילה, אבל בתורה שכתב – יסוד כליל משניהם, לפי שכולו נגזר במלכות לכן הוא בעל פה – מדרשי המקראות, וכל זה הוא בסודות קבלה כמו שמפרש והולך:

ס"ז יסודא ועיקרא כו'. כי המקרא כלבד לית ליה הבנה, וכן תורה שבעל פה הקשו בכולם מנא לן, עד שהביאו מן התורה, ואמר ועיקרא כו'. יסוד הוא עיקר שניהם שלכן נקרא יסוד הבנין של כל ז' ימי הבנין, ואמר לעיל ואיהו רקיע כו' והפוך רקיע ותשכח עיקר, ויסודא כו', והוא הרקיע שבין מים למים שהוא יסוד כמו שאומר לעיל דס, שהוא רקיע השני משצעה רקיעים – יסוד כידוע, והוא נברא בשני – להגא' דיחחק כידוע:

ס"ח ומאן דמנע כו'. כנ"ל:

ס"ט ואלין אינון. רוצה לומר מאן הוא דמנע, ואמר, ואלין כו', ואם כן איך לרזא עיקר בתורה שכתב כנ"ל:

ס' ואינון ד"ו כו'. רוצה לומר תורה שכתב ובעל פה – ז"ו:

ס"א ג"ו סדרים. לנכבדים וילך – חד סדרא הוא, רק שמחלקין בשביל ב"ג ראש השנה:

ס"ב דאתמר בה ג' כו'. לכולן כולו בשכינה – תורה שבעל פה, כמו שאומר לקמן דף שאחריו לאיהי שכינתא כו' ג', כלילא מחלת וחמשין כו' עיין דס:

ס"ג דמ"ס סתומה ו' איהי כו'. כמו שאומר לעיל בתיקון ה', בקדמיתא איהו מ"ס סתומא, וכד לתפשט קו לאיהו ו' כו' עיין דס דוא"ו סגיר לה:

ס"ד בשית יומי דשבוע כו'. כנגד הוא"ו:

ס"ה כנועל לכת בפני לוין. כמו שמפרש והולך לו עלי כו', ורוצה לומר נועל לכת – ד' של ד"ו פרצופין, שה"א של בינה מתחלק לזו"נ, ד"ו פרצופין, ו' – לעמודא לאמעיתא ו"ה, ד' – מלכות כידוע, ו' שולט כל ימי החול, ו' ימים, ד' – מלכות, שולטת ביום שבת, לכן שבת – לית לה מגרמה כלום, למה, כמו מלכות רק מה שמקבלת מו"ק, לכן כל שבת ימי המעשה רריך להכין לשבת, מחד שבתך לשבתך, וכל ימות החול סגור הד' – שהוא לכת, ובשבת – נפתחת ושלטא, ומכל מקום הכל מתברכים על ידה – דכשמשפיעים לה מתברכים מלמעלה, וכן כל ימי המעשה מתברכין על ידי שבת – כשמכנינים לה, והיא עטרת וכלילא משלש ראשונות כידוע, וכן מורים אותיות אדני: אי"נ – הן ג"ר כידוע, ד' – מלכות, וכן בסא"ו ו' דרגין לכסא נגד ו' הג"ל – ו"ה, ד' רגלי הכסא נגד ד' הג"ל שכלולה מד' ספירות, והן ביחד עשר ספירות, וכן בהיכלות: ו' היכלות, והיא – היכל השביעי, ק"ק, וכוללת כל ג"ר כידוע, והיא משלמת לו עשר ספירות, שהוא ו"ה, וכן אף שהיא בזחינת ספירה אחת – משלמת לעשר ספירות, כי וא"ו – ראשו של וא"ו הוא ג"ר, רק בדקות, והיא משלמת לעשר, רק שאז גם כן בדקות, ועכשיו – משלמת גם כן בפועל, והכל בזורת ה', ואח"כ מקבלת ממנו, מו"ק שלו – ונעשית ה' – ו' בתוך ד', ונעשית עשר ספירות. נמצא שלש זחינות בה: ובחינה ראשונה הזייתה כלולה בו, בוא"ו, בדקות הרגל שבו כידוע, ואח"כ – ד', ואח"כ – ה' כנ"ל. וכל

ובאלוין דלא מלווין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים טובים, איהי סתימא להון, ובגין דא כל המוסיקא מוספין ליה, ודא תוספת נשמתא יתירא, ¹⁷ ואיהי תוספת רוחא דקדושה, וכל הגורע גורעין ליה ההיא נשמה יתירה, ואשתאר עני, ואם הוא חכם אסתלק מניה חכמתיה, ואם הוא עשיר בממונא אסתלק מניה, ואשתאר עני יבש, כמה דאיהו מנע מלעילא נשמתא יתירה דאיהו ¹⁸ נשמת כל חי, ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבשה, הכי אתמנע ברכאן מניה, ואיהו מדה כנגד מדה, וכל מאן דאוסף בשבת, אז ¹⁹ וכנגה זרועיה תצמיח (ישעיהו סא יא). אוף הכי נמי אצמיח טובה דיליה, ומאן זרועיה דשכינתא לעילא, אינון נשמות יתירות דזרעין מניה, ויחדון לון לישראל לתתא מזיו כבודיה.

ובזמנא דההיא ס' סתימא אתפתחת, לא אתפתחת אלא בפיוסא, כמה דאת אמר (שיר ה ב) פתחי לי אחרותי רעיתי יונתי ותתי שראשי נמלא טל, והאי פיוסא לגבי ו' דאיהו מפתחא דסתים לה, ²⁰ ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה, ²¹ בלמאן לאת י' דאיהי נקודה דקמ"ץ, כד אתפתחת אתפתחת בפתח דאיהו ו', כד סתים סתים בקמ"ץ, ²² ואיהו י' ו' טפה וזרע דאתמשך מניה. [תיקוני זוהר – דף לח ע"א בהגהה]

ובגין דא פתחי לי ביומא קדמאה לאת י' דאיהי נקודה דקמ"ץ, ²³ אחרותי ביומא תניינא, רעיתי ביומא תליתאה, דאיהו רעיא מהימנא, ²⁴ יונתי ביומא רביעאה, ²⁵ ותתי ביומא חמשאה, תם עונך בת ציון, שראשי ביומא שתיתאה, (דף לח ע"א בהגהה) דאתמר (בראשית מז לא) וישתחו ישראל ²⁶ על ראש המטה דאיהו יום הששי, נמלא ²⁷ טל ביומא שביעאה, דא טפה י' ודאי, ²⁸ ודא נקודה דאת ב'.

ביאור הגר"א

השלש בחינות – בשבת בשלש סעודות: סעודה הראשונה – במלכות, שניה – צעתיקא, בינה, בג"ר כמו שאומר צרעיא מהימנא פרשת בא, ואח"כ – בז"ל, והכל במלכות כנ"ל, וכיון שלש בחינות אלו: ה' ו' ד' מלכות: ¹⁷ לזו עליו. רוצה לומר – בשבילי, כמו שמלויין בשביל שבת – כן מלוין לשבת, למעלה, והוא בסוד לדיקה לעניינים, וזה שאומר ואני – שהוא מלכות, פורע, וכן למעלה – מתברכין בשבילה, כמו שאמרו (ויצאת סב ע"ב) כל שאין לו אשה כו' שנאמר להניח צרכה אל ביתך: ¹⁸ ואיהי תוספת כו'. רוצה לומר ששבת ניתוסף השנה בלדס כידוע, ורוצה לומר, מה שאמרו (ביצה טז ע"א) כל מזונותיו של אדם כו' שהמוסיף כו' והגורע כו' – קאי הכל על מזונות הנשמה כמו שמפרש והולך, וגם כן כפשוטו כמו שמפרש והולך ואם הוא עשיר כו': ¹⁹ נשמת כל חי. רוצה לומר, מזינה אל יסוד כידוע:

²⁰ וכנגה. גן הנ"ל:

²¹ זרועי'. כמו שמפרש והולך ומאן כו':

²² ובג"ד כו' ביומא קדמאה. כמו שאמרו ביתו של אברהם פתוח לרוחה, שבו פתח את ידיך, והוא בית של בראשית, שאתפתח המ"ם ונעשית ב' כנ"ל, והוא ביום ראשון, וכן פתחי לי כו' – הוא ששה אותיות של בראשית כמו שאומר לקמן, פתחי – ב', אחרותי כו' עד שראשי ראשי תיבות ראשית:

²³ למאן לאת י'. רוצה לומר, לי – הוא לז"ד:

²⁴ דאיהו נקודה דקמ"ץ. רוצה לומר, שבתוך בית – נקודה הנ"ל, וכשהוא דבוק בוא"ו אז סגור הוא"ו צבית, ונעשית מ"ם סתומה כנ"ל, והוא קמ"ץ, והוא לשון סתום וקמ"ץ, ובהפך הוא"ו כעין פתח אז נפתח, וזהו פתח, ואז נתגלה הנקודה י' הנ"ל, וזהו לאת י', והוא ביום השבת שאז נתגלה היוד כמו שמפרש והולך, וזה שאומר כד אתפתח כו':

²⁵ ואיהו י"ו טפה כו'. טפה הוא חכמה, וזרע – עמודא דאמצעיתא, והכל במלכות, וקמ"ץ הוא בחסד בסוד וקמ"ץ הכהן כידוע, וזה שאומר ובג"ד פתחי לי ביומא כו' נקודה דקמ"ץ:

²⁶ אחרותי כו'. שהקירוב – בשמאל, בסוד שמאלו תחת כו', אבל עיקר הזיווג אינו אלא בגוף כמו שכתוב אצל האבות: ביעקב – ויפגע במקום וילן כו', ואמרו שאף יעקב לא יכול לאזדווגא בה עד לאתגלגל ביה רוחא דמשה כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש עיין פס. וזה שאומר, רעיתי ביומא כו' – והוא דרגא דרעיא מהימנא, וכן באלף השלישי נתגלה רעיא מהימנא:

²⁷ יונתי ביומא כו'. באלף הרביעי, שבו עמד בית המקדש ושכן השכינה בישראל ומלאה היונה מנוח לכף רגלה, כי שלש שלוחין של היונה מן התיבה הוא בשלשה בתי מקדשים:

²⁸ תמתי כו' חס כו'. בגלות, כמו שאמרו (ויקרא רבה יא) שבו נטלו אפיפוסין על עונותיהם, באלף החמישי – כל היום דו"ה כידוע:

²⁹ על ראש כו'. כמו שכתוב (משלי יו) וזכרות לראש לדיק, וליה ההשתחוויה כידוע, כורע בצדוק, וכמו שאומר בזוהר על הפסוק וישתחו כו':

³⁰ טל ביומא כו' טפה יוד כו'. שמוח הוא טלל דבדולחא, וכן הטפה נקרא טל, וידוע שהטפה הוא בסוד שלש טפים של ג' מוחין של יה"ו, בסוד מ"ב זיווגין במילואן גימטריה טל:

ובגין דא זווגא דתלמידי חכמים משבת לשבת, לירתא ההיא טפה דאיהי חכמה, ט"ל תורה לבנייהו, ולא
למגנא אוקמוהו זכרונם לברכה, כל העוסק בטל תורה כטל תורה מחייהו.

כ"ג נעול (שיר ד יד) גל איהו כ"ג גלגל, איהו רמז דביה כ"ג מעין חתום דאיהי י', כ"ג ומיד השקו הצאן
כ"ג דינון אברין קדישין, דאתמר בהון (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, כ"ג פלהו רועים, ומשה
על פלהון, דכתיב (שמות ב טו) וישב על הבאר, וכתיב (תהלים צ א) תפלה למשה כ"ג איש האלהים וכו', איהו
שולטנותיה בשבעה רקיעין.

כ"ג צדיק איהו רקיע דפליג בין מיא למיא, פ"בין ים עלאה דאיהי אימא עלאה, ובין ים תתאה דאיהי אימא
תתאה, ועליה אתמר אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין,
והאי נימא איהו צדיק, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין, דקודשא בריך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט
השערה.

[תיקוני זוהר – דף לו ע"ב]

כ"ג אילית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה, והאי נימא איהו ו', מבועא דיליה
י', כ"ג דסלקא (דף לו ע"ב) באורא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.

כ"ג איהי עשר, ובגינה אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש, אמו"ת דינון מאו"ת בהפוכא, ואמה
וחצי האמה רחב הקרש האחד, דא רזא כ"ג דשעור קומה, דאיהו אזיל על ק"ו המדה, מאי ק"ו דא את ו', דאיהו
מדה לכל שעורא דגופא.

כ"ג איהו מדה בין עינא לעינא, ועלה אתמר (שם ה טו) אצבע אלהים היא, כ"ג איהו שיעורא דאורכא דחוטמא
ואיהי שיעורא דכל אצבעא ואצבעא ושיעורא בין אצבעא לאצבעא ו' (נ"א י'). כ"ג איהי מדה דשפה, ומדה דכל

ביאור הגר"א

⁵ ודא נקודה. והיא חכמה כנ"ל, וזה שאומר ההיא טפה לאיהי חכמה, וירתא ברתא בשבת – דלכא יסד ברתא, ולכך נקראת חכמה זעירא:
⁶ טל תורה מחייהו. בסוד והחכמה תחיה בעליה:

⁷ גל נעול. הולך ומפרש סיפא דקרא הנ"ל, גן נעול, שפירש על ד"ו פרופים, רוכה לומר, הד' – שהיא בסוד ב', והוא"ו – דסגיר לב',
ועכשיו מפרש גל נעול – על הנקודה שבחוכה, כמו שמפרש והולך:

⁸ כמו גלגל. גלגל הוא י', כמו שאומר לקמן בתיקונים, בסוד גלגול:

⁹ מעין חתום כו'. דמעין גס כן הוא יו"ד, כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת בא בסוד מקור ומעין ויס כו', וכן בתיקוני זוהר חדש,
ובהיר, והוא חתום בגן שהוא מ"ם סתומה כנ"ל:

¹⁰ ומיד השקו כו'. רוכה לומר המעין:

¹¹ דינון אברין כו'. רוכה לומר ישראל:

¹² כללה רועים. רוכה לומר, השקו כו' – אמר לכללה רועים, שהן שבעה רועים הידועים, שהן כלל האצרים – דמשתיקין מן המוח והטפה:

¹³ איש האלקים. בעלה דשכינתא, שהוא כולל כל האצרים, וזה שאומר איהו שולטנותיה כו'. שהן שבע ספירות של עמודא דאמצעיתא:

¹⁴ דיקא איהו רקיע כו'. חוזר לפרש למעלה, ואיהו דאוקמוהו אין בין כו':

¹⁵ בין ים. על שם נ' תרעין – קריאת שמע, דשחרית וערבית כידוע, שתי פעמים נ' תרעין, של בינה ומלכות, גימטריה ים:

¹⁶ ולית נימא כו'. מפרש האיך ו' נפיק מיוד:

¹⁷ דסלקא באוריא כו'. רוכה לומר היו"ד סליק באוריא – בכתר כנ"ל דנפיק מגו אוריא כו', ונחתא עד מלכות שהיא יוד זעירא – חכמה
זעירא כנ"ל, וזהו עד אין סוף – בכתר, ועד אין תכלית – במלכות, כמו שאמרו אין סוף למעלה ואין תכלית למטה:

¹⁸ ואיהו עשר. רוכה לומר היו"ד, לפי שכולל עשר ספירות, מכתר עד מלכות כנ"ל:

¹⁹ אינון מאות כו'. דעשר סלקין למאה כנ"ל:

²⁰ דשיעור קומה לאיהו כו'. רוכה לומר כמו שאמרו במאמר קו המדה דאזיל על אמה ופלגא בוצינא דקו המדה וסימן מדה דארוז עיין

פס:

²¹ איהו מדה בין כו'. זה הכלל: כל מדה באורך – הוא ו', וכל מדה בעיגולא – הוא י', כמו שמפרש והולך:

²² איהו שעורא דאורכא כו'. כמו שאמרו בבכורות (מד ע"א) ועיין רמב"ם (הלכות ביאת המקדש פ"ח הל"ז) פס:

²³ י' איהו מדה דשפה. רוכה לומר חוט השפה בעיגולא, הסובב כנ"ל:

עֵינָא וְעֵינָא בְּעֵגוּלָא, וּמְדָה דְּפָן וּפָן דְּאַנְפִּין, פִּי וּמְדָה דְּקַמִּין סְתִים, וְכַד אֲתַפְתַּח קַמִּין פִּי אֲתַפְתַּח בְּחַמְשׁ אֶצְבָּעֵין בְּרוּזָא דְהַ', דְּבַהוֹן הָאֵי קוֹ אֲזִיל חַמְשׁ מָאָה שְׁנִין.

וְכַד (ס"א ו' כד) נְחִית לְתַתָּא לְגַבֵּי צְדִיק פִּי אֲתַקְרִי שִׁיעוֹר, וְכַד סְלִיק לְעֵילָא לְגַבֵּי אִימָא עֲלָאָה פִּי אֲתַקְרִי קוּמָה, וְרוּזָא דְמִלָּה (שם טז יח) פִּי וְיִמְדוּ בְּעַמְרָא דָא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, דָּאִיְהִי עֲמַר לְגַלְגַּלְתָּ, דָּאִיְהִי גְלַגְלַתָּ דְרִישָׁא, וְשְׂכִינְתָא תַתָּאָה פִּי אִיְהִי סְפִירַת הָעוֹמֵר, דְּבַה מְנִי פִּי וְשִׁבְעָא יוֹמִין פִּי דָּאִינוּן שְׁבַע שְׁבָתוֹת, דָּאִית בְּהוֹן אַרְבַּעִין וְתָרִין יוֹמִין פִּי דְשִׁיתָא דְכָל שְׁבוּעָא, פִּי וְשִׁבְעָא שְׁבָתוֹת הָא מ"ט (נ"א דמטטרו"ן), דָּאִינוּן מ"ט אַנְפִּין טְהוֹר, פִּי וְשִׁמְעָא יִשְׂרָאֵל יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוּ"ה אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, פִּי דְבַהוֹן אֲתַדְפִּיאַת שְׂכִינְתָא תַתָּאָה לְגַבֵּי בְּעֵלָה, פִּי בְּמִקְוֵה דִילָהּ, פִּי דָּאִיְהוּ מְקוּה יִשְׂרָאֵל יְהוּ"ה, וְאִיְהוּ שִׁיעוֹר קוּמָה, דְּהִכִּי אִינוּן אֲתוּוֹן דְּמִקְוֵה קוּמָה, פִּי דָּאִינוּן סְתִימָא בְּרוּזָא דָא, [צִיּוֹר] דְּתַשַּׁע נְקוּדִין לְכָל סֵטֵר, בְּנִקְוֵדָה דָּאֲמַצְעֵיתָא אֲשַׁתְּלִימוּ לְאַרְבַּעִים סְאִין, אִיְהוּ שִׁיעוֹרָא דְּמִקְוֵה, דְּבִיָּה אֲתַדְפִּיאַת אֲתַתָּא לְבְּעֵלָה.

ביאור הגר"א

קט ומדה דקמין סתים. רואה לומר של היוד, שהוא קמין, סתים משלשון קמין, כנ"ל לפי שהוא בעגולא ומדת העיגול אינו ניכר לעין אצל מלת האורכ גלוי, שהוא ו', והוא פתח כנ"ל:

ק"י לתפתח זה' אלכעאון. שקומין היד סתום, והוא קמין, ותפתח היד זה' אלכעין. והענין כי קמין הוא בחכמה. שהוא סתים, והוא י', שהוא כולל כל העשר ספירות מאין סוף עד אין תכלית כנ"ל, ובזינה – לתפתח, זה' של זינה, ואזיל ה' מאות, זה' ספירות, ונכלל ביסוד. ולכן זינה ויסוד נקראים שבת, יום השביעי, שכלל שלהן שבע ספירות – מתחיל מזינה ומסתיים ביסוד, שה' מאות סלקין בזינה ונחתין ביסוד, והוא קו המדה, ונקרא קו המדה – זה' ספירות חג"ת נ"ה, ושיעור קומה – בזינה ויסוד, כמו שמפרש והולך וכד נחית כו', ומדה נקרא היוד, וזהו קו המדה – קו דנפיק ממדה:

ק"י לתקרי שיעור. הוא אותיות עש"ר ו', כמו שאומר לעיל בתיקון י"ה, דשם ו' סליק לשיתין עיין סס:

ק"י לתקרי קומה. דקומה – בראש, והיא הזינה שהיא גלגלת הראש כידוע וכמו שמפרש והולך והוא אותיות מקוה כמו שמפרש והולך:

ק"י וימודו בעומר כו'. רואה לומר מדה דגלגלת בזווינא דקרדינותא:

ק"י איהו ספירת. דזה המספר כידוע, ולכן זה היוד, דכל מספר סליק לעשר והיא עשירית וזה סלקין כל הספירות לעשר, וזה נקראין כל המדות ספירות, ומלך חכמה נקראין מדות:

ק"י שבע יומין. דשבע, וכן לזבה – שבעה נקיים:

ק"י דאינון ז' כו'. דספירת העומר:

ק"י דשיתא לכל כו'. שהן ו"ה, שהן שם של מ"ב:

ק"י ושבע שבתות. מלכות – כלל כלהו, וכן כלל השמות של מ"ב כידוע:

ק"י שמע ישראל כו'. מ"ט אותיות:

ק"י דבהו כו'. רואה לומר בזמ"ט אלו, כידוע שספירת העומר לכחאה אתתא לזעלה:

ק"י מקוה דליה איהו כו'. רואה לומר זינה שהיא מקוה ישראל, שמטהרת ישראל בזים הכפורים, שהיא זינה, כמו שאמרו (משנה יומא פרק ח

קכב דאיהו מקוה כו'. רואה לומר זינה, שהיא מקוה ישראל, שמטהרת ישראל בזים הכפורים, שהיא זינה, כמו שאמרו (משנה יומא פרק ח ט) אשריכם ישראל מי מטהר כו' שנאמר מקוה ישראל ה' כו', וכן מקוה ישראל דלעילא כידוע:

קכב אינון ברזא דא כו'. שהן רתיכין דילה, זין לה' עילאה זין לה' תתאה, כמו שאומר פרשת פנחס ר"ג א' ובזוהר חדש פרשת בראשית ה' ג', דאינון שנים עשר בקר דתחותה, תלת לכל סטרי, מתחלקין כל אחד לתלת, והאזי נקודה האמצעית – משלים לעשרה לכל סטרי, ועיין שם, וכן הוא כחן, למעלה זה' עילאה דאיהו גם כן קיימא על תריסר שבעין עלאין, ועיין בזוהר פרשת ויחי רמ"א א' פתח ר' אבא ואמר ויעש כו' פתח ר' אליעזר ואמר והוא כו' עיין שם, וזאת הזחינה הוא מ"ם סתימא דהכי היא לרחה ל' סטרין, וגם חושבניה דמ"ם הכי הוא, וכן שעוריה למקוה, ובהו אתדכאית אתתיה כו'. דשיעור דילה גם כן בארבעים הוא כמו שאמרו שם ושם, ורכיך מקוה מים שכל גופו עולה בהם, והן כלהו גופה – דכלילין באת ה' בתראה כמו שביארנו שם, וזה שאומר דבהו אתדכאית כו'. ואלו הארבעים הם תליסר מכילין דרחמי: י"ב בקר הג"ל ונקודה ההיא, כמו שאומר בזוהר חדש שם, והן מים דמקוה, חסדים וכלומר דמקוה הוא אקו' דההי"ן, באימא) והוא במזל תחתון – ונקה, דשם ורקתי עליכם מים וכו', והן המים שיצאו לעתיד לבוא וירפאו הכל כמו שכתוב בזים ההוא כו', והוא מזל י"ג דכליל כל י"ג מכילין דרחמי שהן ארבעים כנ"ל, וכן אלו הי"ג – בעלמא עילאה שכיח, כמו שאומר בפרק ז' דספרא דלניעותא. וענין הי"ג דאמר דההוא נקודה אשלים לי"ג, והוא ד' לאשלים לארבעים, ידוע ד' חיות ואופנים, שהן ט"ז פנים והן י"ג, כי ד' פני אדם שצאמנען – הן אחד, ושם יחודא, נשאר שלש פנים לכל ז', ואינון כל אחד לג', שהן י"ב חיות גדולות, כמו שאומר בזוהר פרשת פקודי רנ"ד ז' אלין ארבע נהורין עלאין אית תחותיהו תמניא אחרנין כו', ובזוהר פרשת ויקהל ובראשית ושאר מקומות הרבה, ואינון מתפרשין תלת תלת גם כן, כמו שאומר בזוהר פרשת פנחס רכ"ח א' עיין שם, ופני אדם בכל ז' – משלים לעשר, דהוא עשר אמות דשמא מפרש, אדם, והיחודא הוא בראי אדם, דט' שהן לכל סטרי – הן א"ח דז"א, דסתים לה, והיא – ד' לאחד – באמצע, כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת פנחס שם עיין שם. ומ"ם הזאת – מ"ם סתימא דזינה – ד' תחותות דזה, שנקרא תזונה, שבה עולין ז"ל, וזה שאומר בן ארבעים לזינה, ובס' דילה – ניתר כל האיסורים בששים, וזהו זה' שלה שהן ד"ו, מ' וס', (ואלו שנים – ו' ד', שהן דו"ל, שהן הנגהת עולם הזה, אצל י' דילה – שהוא עה"ב, לכן אין נטהרין עד לעתיד לבוא), ועוד י' שבה' – מתקשר כל הפסולין, והוא לעתיד לבוא שעתידין

דף לח ע"א) קכ"ד וקכ"ה דאיתא, צריך למנאָה שבָּעָה יומין דדכיו, לאַשְׁלָמָא בְּהוּן מ"ט פְּנִים דְּכִיּו דאורייתא, קכ"ה ובהוּן אֶתְחַבְּרַת אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה קכ"ה ביומא דשבועות, דאינון דו פְּרָצוּפִין דאָדָם, וְחַבְרָא דתְרוּיְהוּ בְּלָחִים, קכ"ה דהוא בְּחִלּוּפָא דאֶתְוּוּן רַחֵם, קכ"ה דאיהו רמ"ח פְּקוּדֵין דְּעֵשָׂה, קכ"ה ורְזָא דמְלָה

ביאור הגר"א

ממזרין להתכשר שנאמר בהם עד דור עשירי כו', והוא שער החמשים – שבה חוזר הכל להכשירו, שלמטה מתפשטין, מ"ט פנים טהור – בשבע ספירות תהאין, וכנגדן, מ"ט פנים טמא, שהוא מקנן במט"ט – עץ הדעת טוב ורע, אבל היא בעלמא – חירו לכלא, שער החמשים, ה' לכליל כל החמשים, ה' פעמים י' דבה, ונקרא מטה האלקים – מ"ט וה' לכליל לון, ושם – אלו ואלו דברי אלקים חיים, שמה דבינה, לשם אף האסור מותר, והענין כי האסור הוא מאלד עץ הדעת טוב ורע, לשם הסטרא אחרא, אבל בעץ החיים – לא יגורד רע, ומינה מתפשטין חו"ג, מסטרא דחסד – טהור אף בעץ הדעת טוב ורע, ומסטרא דגבורה – טמא שם, ות"ת – מכריע פעם לכלאן כו', וזה סוד שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, והוא דדרגא דחו"ג, ובהגיע לת"ת – שם נאמר כהלכה, ולוחות הראשונות ניתנו בעץ החיים – לשם לא יום ולא לילה, לעת ערב יהיה אור, יום השביעי לאין לילה נזכר בו, וממנה שני ענפין יולאין – חו"ג – על כל דבר, אללא כיון שמוגיע לת"ת – מכריע לכל אחד, ושם נקרא הלכה, וזה שאומר הלכה כרבים מסטרא דאבהן כו' עיין שם. אללא שלהלכה שהוא במלכות – אינו כן, וכן הוא בצריאה – לשם מקננת, וזהו תלמיד ותיק שיכול לטהר את השרץ כו' (עירובין יג ע"ב), ועץ הדעת טוב ורע – הן בשלש דרגין, טהור טמא כו', והן נטהרין בעץ החיים דבינה, ביו"ד שהה"א כוללן, וכנ"ל:

קכ"ד וקכ"ה הא שיעורא כריד למנאָה שבעה כו'. הענין, כי מ"ם הנ"ל הן מ"ב, ברזא דזכור ושמור, כמו שאומר ברעיא מהימנא שם, כי א"ח דאחד דסובב לה – הוא זכור, וי' דבאמצעיתא – הוא שמור עיין שם, ורואה לומר, דבכל אחד הכוללם, והענין, כי ה' דמ"ם סתומה שד' סטרין, התפשטות הנקודה ל' סטרין, יש באמצעיתא נקודה אחת המחברן, וזהו ה"א – נקודה בתוך ד', ובה ה', וכמו שאומר בזוהר חדש שם, רזא דהא – דלת הוא, והוא נקודה דשריאה באמצעיתא אהעביד ה"א, וכן הוא כאן, בענין ד' לילה, שהוא ד' דאחד כנ"ל. וכן הוא בא"ח לילה, שיש עשירית ביה הכוללן והוא קוטו של ד', אות ברית כידוע, שאף שא"ח הוא ד' פעמים, מכל מקום בקוץ הנ"ל נכלל לאחד, כמו בנקודה הנ"ל, וכמו תפילין של ראש ותפילין של יד, ושני אלו הן זכור ושמור, והן תרין אזנין לאחדא דימינא ושמאלא דקאמר בזוהר חדש ו' ב' שהן תרין אודנין דלכא, רוח אפונית דכטור ורוח דרומית, כמו שאומר לעיל ל"ג ב', שהן זכור ושמור, ובהן נשלם שם מ"ב, כמו שאומר בזוהר חדש שם, וברעיא מהימנא פרשת פנחס שם, והיא ב' דבראשית דהיא מ"ם, כמו שאומר לעיל ריש תיקון ה', ולקמן תיקון ל"ו, ב' ב' כללות הנ"ל, ומ"ם – פרטות הנ"ל, שהן מ"ב, וזה שאומר לקמן תיקון ל"ו דימות החול נקראת מ"ם סתימא, ובשבת – ב' פתיחא, דבשבת נתגלין נקודות הנ"ל: אות ברית אות שבת, כמו שאומר שם, והן זכור ושמור של שבת. והכלל – שהן מ"ב, ושבעה יומין נקיים – הרי מ"ט, וז' הימים – הן ז' עולמתין לילה, ז' קאות לילה, דלכיה דלכאה לון מקדם, וזה שאומר. לאשלמא בהון כו'. ויש עוד מ"ב בענין אחר: ז' פעמים ו' – לשם מ"ב, והוא מסטרא דאות ס', או ו', וי"ה, דסחרין לה כל אחד מו"ה, משית סטרין, ועם מלכות – הוא מ"ב. ויש עוד מ"ב – דמרגלא: והן בשלש דרגין – ביי"ע, בעשיה – נוק', מסטרא דלת ד' ומ"ם סתימא, וביצירה – מסטרא דלת ו' וס', ובצריאה – המרגלא כידוע, אקיק יה"ו לאמא, דמקננת בה, והיא י' דה"א שמתגלה בשבת, וי' דה"א – הן בחול, הימים והלילות, זו"ג, יצירה ועשיה, אבל בשבת, היו"ד – אין לא יום ולא לילה כנ"ל:

קכ"ה ובהוּן אֶתְחַבְּרַת אורייתא כו'. רואה לומר במ"ט הנ"ל, שהן שמע ישראל ובשכמל"ו כנ"ל, שהן זו"ג, אורייתא דבכתב ודבעל פה, והן גם כן א"ח דה"ג דמקוה, ונעשין אחד:

קכ"ו ביומא דשבועות. שהוא שער החמשים, יסוד דבינה, מקוה הנ"ל, והן שתי הלחם דשבועות, שתי תורות, דאתמר (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, ועליהו אתמר (רות א יט) ותלכנה שתיהן כו' כמו שאומר להלן ריש תיקון ל"א ובזוהר חדש ס"ה א' וברעיא מהימנא פרשת אמור ועיין שם ל"ח א' ב' בצרכיה, וזה שאומר. דאינון דו פרצופין דאדם. רואה לומר, וזהו שתי הלחם, והן בה"א עלאה, דהוא ד"ו כנ"ל, ובה מתחברין:

קכ"ז דהוא בחלופא דאתוון רחם. רואה לומר בחלופא אתוון – למ"ד כרי"ש, והוא ביסוד הבינה, מקוה הנ"ל, ועיין בזוהר פרשת אמור ל"ז וי"ח בצרכיה:

קכ"ח דאיהו רמ"ח כו'. דאיתיהבו בתורה שכתב ובעל פה:

קכ"ט ורזא דמלכה קדש כו'. דז"א, דבינה רמ"ח פיקודין – הוא בזכרא, בני בכורי ישראל, ועיין בזוהר פרשת בא מ"ג ב' בכור לא בן בכור דכתיב כו', והוא פטר רחם לילה ברמ"ח אברים – רמ"ח פקודין, ורחמה נפתח בני שערים כמו שאומר בזוהר פרשת בראשית י"ג ב', ואע"ג לשם כתוב דיו"ד אפתח רחמה – היינו ע"י וי"ו, דיו"ד היא המפתח דפתח להיולדת להוציא הולד כמו שביארנו שם עיין שם, ועיין שם ב' ב' בהוא מפתחא בצרכיה, וזה שאמר (בטרות מה ע"א) שיש מפתח לאשה, ואתמר שם איידי דזוטרא – והוא י' הנ"ל, שזילא דבו, ואתמר שם שתי דלתות ושני כריים, והן ד' של ה"א, שהוא דלת אחת ובו כיר אחד – י', יוד שבו, ושתי דלתות וכריים הם מ"ם סתומה הנ"ל, שהוא הרחם כנ"ל, ובלידה נפתחין הדלתות ונכנס ברא בזכרא – שורש הדעת, בה, ונעשית ה"א, והיא הפתיחה לנ"י שערי בינה שהן בה"א:

(שמות יג ב) קָדַשׁ לִי כָל בְּכֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם, בְּהֵאֵי חֲבוּרָא דְשָׁבוּעוֹת קְלִמְתַּקְרִיבִין כָּל פְּקוּדֵין דְעֵשָׂה, כַּעֲצָמִים בְּבִטָן הַמְּלָאָה (קהלת יא ה).

קְלִיבָהּ הוּא זְמַנָּא, כָּל אֵינּוֹן אֲבָרִין מְקַבְּלִין עַל יְדֵי צְנוּרִין דָּא מִן דָּא, קְלִיבָהּ דָּא הוּא דְכְּתִיב (שמות כו ה) מְקַבְּלוֹת הַלְּלָאוֹת אֵשָׁה אֶל אַחֲתָהּ, וְכַד אֵינּוֹן מְקַבְּלִין, כָּל סְפִירָאן מְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וּמְלֹאכִין לְתַתָּא מְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, כְּמָה דָּאֵת אָמַר וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב רִשׁוֹ לְחַבְרִיהּ, לְאֵעֻלָּא בְּתַחוּמָא דְחַבְרִיהּ, קְלִיבָהּ דָּאֵת אָמַר וְנוֹתְנִין רְשׁוֹת זֶה לְזֶה.

וּמָאן גָּרִים דָּא, יִשְׂרָאֵל כַּד מְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, בֵּין בְּאוּרִייתָא בֵּין בְּמִמוּנָא, גְּרָמִין לְקַבְּלָא לְעֵילָא דָּא מִן דָּא, וְלֹא שְׁפָעָא דָּא לְדָא, וְכֹלָא עַל יְדֵי צְנוּרִין, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים מב ח) תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיךְ וְגוֹמֵר, קְלִיבָהּ אֵי אָמַרִי דָּא לְדָא, אֲבַע מִימִיךָ. קוֹל שְׁנֵי רִיעִים אֲנִי שׁוֹמֵעַ.

וְאֵינּוֹן קְלִיבָהּ לְקַבְּלִיהוּ תְּרִין שְׁפִוּוֹן דְּאֵתְקִרוּן אֲפִיקֵי מִיָּם, וּמָאן נִינְהוּ נִצַּח וְהוּד, דְּאֵתְקִרוּן שְׁקִתוֹת הַמַּיִם, קְלִיבָהּ וְתִרְוִייהוּ אֲתַשְׁקִיין עַל יְדֵי דְצְנוּרָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא דְכְּלִיל כְּלָא, וְאִיהוּ בְּרִית דְכְּלִילֵן בֵּיהּ כָּל דְּגוּפָא, קְלִיבָהּ צְנוּרִין אֵינּוֹן אֲתַשְׁקִיין מִן אֵת ו', דְּאִיהוּ נְהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָא מְעַדָן, וְאִיהוּ צְנוּר קְלִיבָהּ דְּנִפְיָא מִמְעַיְנָא דְּמִיָּא דְּאִיהוּ י', וּמִנִּיהּ אֲתַפְּשָׁטָא ה' קְלִיבָהּ דְּאִיהוּ יָם עֲלָאָה.

וְתָא חֲזִי תַשַׁע נְקוּדֵין אֵינּוֹן מִן קַמִּיץ עַד שׁוּרִיָּק, וְכֹלְהוּ אֲתַקְרִיאוּ צְנוּרִין וּמְבוּעֵין לְאֵתְוּוֹן, דְּאֵינּוֹן קְלִיבָהּ בְּקַרְקַע, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָא תַתָּאָה, דְּאֵתְקִרִיָּאֵת ג'וֹן, כְּלִילָא מְתַלַּת וְחֲמִשִּׁין סְדְרִין דְּאוּרִייתָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר גֵּן נְעוּלָא אַחֲתֵי כְלָה, קְלִיבָהּ נְעוּלָא מְעַיְן חֲתוּם, חֲתוּם וְדָאִי, בְּגִין דְּאִיהוּ בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה, וְאִיהוּ חֲכַמַת שְׁלֵמָה, דְּעֵלָה אֲתַמַּר (מלכים א ה ו) וְתַרְבַּח חֲכַמַת שְׁלֵמָה, אֲתַרְבִּיאֵת מְכַל שְׁקִיּוֹ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עַל יְדֵי דְהוּא צְנוּרָא

בִּיאור הַגְּרָא

^ה מתקרבין כל פקודין דעשה כו'. שהן רמ"ח אברים, וזה שאומר – כעלמים, וכמו שכתוב (יחזקאל לז ז) ותקברו עלמות כו', בבטון – שהיא בינה, כמו שאומר בחיקון ל' מבטון מי כו', המלכה – היא נקראת מליאה, אלכיס חיים, מלכא י"ה, בינה צו י"ה, דכלילן בה' י', וד' דה"א ווא"ו, ויום השבועות – זמן הביטורים שנאמר (שמות כב כח) מלאתך כו':

^{הב} ובהוא זמנא כו'. כנ"ל דפקודין דעשה שהן רמ"ח אברים מתקרבין זה אל זה ע"י הקרבת שתי הלחם, ולעורות – הן הגידין שמחברין האברים ומשקתיין האברים על ידן, והן סס"ה לא תעשה דאורייתא:

^{הג} הדא הוא דכתיב מקבילות כו'. רואה לומר מקבלין זה מזה:

^{הד} הדא דלת אמר ונותנין רשות כו'. רואה לומר, מה שאומרים בצרכות קריאת שמע, ועיקר ההתקרבות דקאמר כאן רמ"ח פקודין למנוה, ברמ"ח דאורייתא, דאיהו מנוה בכל אבר דיליה, וזהו ההתקרבות הוא בשתי הלחם:

^{הה} ומאי אמרי כו'. כמו שאמרו בסוף פרק ג' דתענית כשמנסכין כו', והן נו"ה – בשני ספלים, מים ויין, ימינא ושמאלא:

^{הו} לקבלייהו תרין שפוו. רואה לומר בשבועות. שפוו דאורייתא – אפיקי מים של תורה, שעל ידם מתחבר תורה שבכתב ובעל פה ע"י לימוד התורה:

^{הז} ותרווייהו אתשקייין כו'. ורואה לומר, זה שאומר תהום אל תהום – עמודא דאמצעיתא ומלכות, קורא – לקבלא דין מן דין, וכמו שאומר לעיל וקרא זה אל זה – ומקבלין דין מן דין, וכמו שאומר לעיל כל אחד אומר לחברו אבוע מימד, לקול – הוא נו"ה, קול שני ריעים, לנריך – יסוד, וע"י שלושה אלו הן מתחברין כידוע, ואמר דכליל כלא כו', דכלילין צי' כו', רואה לומר וזה שאומר לנריך לשון רבים דכליל כל האברים וכל שפעם שהולך בכל הניטורות:

^ח כל צינורין כו' דאיהו נהר כו'. רואה לומר, דעת דהוא ו', והוא הנהר דמהלך בכל האברים עד שמגיע לבכית שנקרא על שמו כי שם קיבוץ הדעת והתגלותו:

^{חא} דנפיה ממעינא דמיא כו'. שהיא צין י"ה, שהיא הרע שנותן אבא לאמא, ומתמליא מיניה, ושם נתגל ונתרבה ויוצא הולד, ומכל מקום השורש נשאר שם כידוע, והוא הדעת, נהר דנפיק כו', וזה שאומר ומיניה כו', ועיין בזוהר פרשת בא מ"ב צ', ורואה לומר בכאן, זה שאומר כל משברין וגליך כו', משברין – הוא ה"א, שנסבר הרגל מינה ונפתח בלידה – צינורית מנרים – צינורית הבן מינה, כמו שאומר בזוהר פרשת פנחס רנ"ב א', דתבר ח' מחמץ ונעשית מלה. וגליך – הוא י', גל נעול מעין חתום, והוא המעין. ולנריך – הוא הוא"ו, וזה שאומר כל צינורין כו' מן את ו':

^{חב} דאיהו ים עלאה. כמו שאומר בזוהר פרשת בא עיין שם, וה' הוא י"ם – נ' שערי בינה, והוא פתוח כמו ים דפתוח כמו שאמרו (ילקוט שמעוני תהלים סה סימן תשפט) למה נמשלה תשובה לים מה כו', אבל מקוה נמשלה למ"ם דאיהו סחוס:

^{חג} כלילין בקרקע. רואה לומר לנריך הן להשקות את הקרקע – ארץ:

^{חד} גל נעול. הוא נקודה דידה, אות ברית, חכמת שלמה, והוא מעין חתום כל ימי השבוע, כמו שאומר לקמן תיקון ל"ו, וזה שאומר בגין דאיהו כו' ואיהו חכמת שלמה כו':

דאיהו ו', עד דמטיאת להווא מבוועא עלאה קמבדאיהי י' עלאה חכמת כל קמבני קדם, ובהווא זמנא אתעבידת
איהי תנא ברישא דאת ו'.

[תיקוני זוהר – דף לח ע"ב]

קמ'ותא חזי, שכנתא מתאה פד איהי אתשקיא מן נקודין, אתקרי חר'ק חל'ים שור'ק, קמ'למאן להווא צנור
דאיהו ו', דכליל שית צנורין, קמ'דכלהון משית אתון, ואיהו אבגית'ין וכו', שית צנורין אינון דתל'ין מניה,
וכ'ל חד כליל שית אחרנין, וכלהו סלקין למ'ב, (דף לח ע"ב) קמ'אתקריאת חר'ק חל'ים שור'ק דהווא צנור,
כגוונא דא ו'.

והכי אתקריאת לגבי י', והכי לגבי ה', קמ'ורזא דמלה אני ראשון ואני אחרון וכו', ולזמנין איהי עטרה על
רישא דאת קמ'טו', כגוונא דא [צירור] ורזא דמלה פ'נוטה שמים פ'ריעה, ודא רזא דרישא דאת א, ולזמנין נחית
תחותי כגוונא דא [צירור] קמ'ין, קמ'פד סלקא על רישא אתקריאת תנא קמ'זרק'א, בהווא זמנא אתמר בה

ביאור הגר"א

קמ' דאיהו י' עלאה. חכמה עליונה, וידוע שכל הנחלים הולכים אליה בחוד י"ד לידה הנ"ל, ושם – ותרב, ועיין במקום אחר שכתבנו
שכלל הנקודות הן סך הכל מנין ותרב:

קמ' בני קדם. קדם הוא כתר, לשם ימי קדם, כמו שאומר באלהר רבא, ושם המקור, כמו שאומר שם בזוהר פרשת בא, והמעין נפיק מן
המקור כל"ב שזילין, ואינון בני קדם, והיא אתרביאת ומתגדלת עד דמטיא לשם, ושם היא תגא בראש ור"ו, כמו שמפרש והולך, והיא ז' –
תגא, ובתחלה היתה בסוד חירק – יו"ד תחת ו', וכד אשתקיא מינה נקרא שורה, וכד היא מטיא ליו"ד עלאה היא חולם, וזה שאומר ת"ח
שכינתא כו', ושם זיוד עלאה התחברות שתי חכמות, תעלומות חכמה, ועיין בזוהר פרשת בראשית ז' ב' ר"ח פתח כו' ב' תרין אינון
דמתחברון כחדא חד כו', ועיין שם ו' א' ומקדשי תיראו כו' והיא חכמת שלמה:

קמ' ות"ח שכינתא כו'. בתלת דרגין כנ"ל וכמו שמפרש והולך:

קמ' למאן כו' דכליל כו'. ולנורין הן נקודות כנ"ל וכלהו אתקריאו אינורין כו', והיא שלש אינורין, שלש נקודות כנ"ל, הרי תשעה נקודין
הנ"ל, וזה שאומר למעלה כל אינורין אינון אשתקין מן את ו' דאיהו כו', ששית אינורין ביה, ואיהי – שלש אינורין – גם כן מתשקייא מניה,
וכמו שאומר למאן להווא אינור כו', והן סוד ו' ד' – ל"ו פראפין, שהוא – ו' נקודות, והיא – ד', שהעשירית היא כלילה מכולם כידוע,
שעלה אמרו וילקוט שמעוני תהלים סח סימן תש"ו אלפי שאינון:

קמ' לכלהון משית אתון ואיהו אב"ג ית"ץ כו' מניה וכל חד כליל שית אחרנין. הענין, שהוא – הדעת, שהוא ור"ו, נהר כו' כנ"ל, ואיהו
אינור דנפיק ממעיינא דמיה כנ"ל, והוא משקה לשית אינורין – ו"ה, ועם כללותיהו דהוא מלכות דכל חד וחד, דכלולה מכל שית אתון דכל
חד – הוא מ"ט פנים כנ"ל, והוא מלכות דז"א הקבועה בכל ספירה, אבל מלכות – נוק' – היא כלולה משלש אינורין, וכל אחד משבע,
דהיא בת שבע – יו"ד על ו', דהיא ז', והן כ"א, ומשלמת לשבעים פנים, ושלש לידה – הן ג"ה, דעל ידם נשלם לעשר, והוא הסוד מה
שאמרו בזוהר פרשת תרומה וברעיא מהימנא, דלעילא הוא מ"ב, ובזה הוא ע"ב, דהיא משלמת למ"ט כנ"ל, ולע', והוא כ"ח דילה – כח
מעשיו, והוא סוד כ"ב אתון וכ"ח אתון, כ"ח כנ"ל והוא – אי"ה אר"ה, וכ"ב – בחשבו כל הכללות של ז"א לאחד, והוא בחינה הרביעית
שבה. והוא סוד אמה וחזי האמה דלקמן ל"ט ב' וחזי האמה דא יו"ד כו' ג' טפחים ודא ג', ורואה לומר כנ"ל, דוא"ו אינורין – בה ו"ט, וג'
בה שהיא יו"ד, חכמה זעירא, ובהיפוכא דהוי"ה דכן הוא מדת הקרשים מתחיל בההי"ן עשר אמות כמו שאומר שם. ובחינה הרביעית שבה
נקראת ים דאתמליא מכלהון, כל הנחלים הולכים אל הים, והוא ה' כלולה מחמשים, ים, כל, כלה. וכאן – בהיפוכא, דזדידיה נהר ו'
יורא מיה, וכאן – משקה ליה, וה"א – מלכות, דבו משלמת כאן וכאן, ושם נפיק מיה ומשקה לה' הנ"ל, וכאן נפיק מה"א ומשקה ליה:
קמ' אתקריאת חרק כו' כגוונא דא ו' והכי אתקרי לגבי י' והכי לגבי ה'. הכל בג' נקודין הנ"ל. ורואה לומר שזהו גם כן ט' אינורין הנ"ל
דכלילין בה – ג' מכל אחד:

קמ' ורזא דמלה אני כו'. דסלקא בכתר – אי"ן, ולכן היא ראשון אף לגבי י', וכד סלקא לגבי חכמה – ראשון לגבי ה', חולם עליה, ובחינה
– לגבי ו', וכן בשורה וחירק, אלא שבהיותה בחכמה בבחינת חכמה – נקראת שורה, ובבחינת כתר – חירק, ובבחינת בינה – חולם, וכן
בכולם:

קמ' ו' כו'. רואה לומר דכתב ומבלעדי אין חלקים, ואין הוא אני, והכל בסטרא דנוק', וזה שאומר אין חלקים, ורואה לומר כל הנוק' הכל
מסטרהא, ראשית האצילות הוא מ"ח – ראשית הכל – והוא נוק', וכמו שאומר בריש הזוהר, בריש הרמנותא דמלכא בזינא כו', ועלה
אמרו סוף המעשה תחלת המחשבה – מ"ח, אבל כתר – גגלכתא – אינו אלא שורש, ולכן רישא לכל רישין, ולכן אדם – שמה מפרש, לא
נחית עד דהוא עם נוקבא:

קמ' ולזמנין כו' נוטה כו'. רואה לומר יוד שעליה – הוא הנוטה לשמים, והוא כיריעה – אורת ו', וכמו שאומר לעיל דף ה' ע"ב לעליה
אתמר נוטה שמים כו' נוטה שמים לבדי מאן נוטה כו' עיין שם בארוכה כל הענין, שאלו שתי אורות הוא סוד חולם חירק, אי"ה אר"ה, סוד
כל השם:

קמ' כד סלקא על רישיה אתקריאת תגא זרקא. תגא – עטרת בעלה, כמו שמפרש והולך, ולכן תגין בראש אורות, ואתעבידת זיין, זיונין,
את עדיים, ולכן ז' אורות כריכין תגין, ועיין לעיל דף כ' ע"ב כד סליקת כו' איהו תגא לעילא כו':

קמ' זרקא. דגם טעמים מסטרא דלעילא כמו שאומר שם והיא זרקא י' על ו' גם כן ועיין לקמן דף ל"ט ע"ב דא ו"י דאיהו ברזא דז' דכל
תגין כו', ודף מ' ע"א, זרקא האי תגא איהי י' וחוטא דילה ו':

(משלי יב ד) אִשֶׁת חִיל עֲטֶרֶת בְּעֵלָהּ, וְאַתְקִירֵאת חַל'ם, וְאִיְהִי לֶח'ם, דְּהַכִּי אִיהוּ חַל'ם בְּהַפּוּךְ אֲתוֹן לֶח'ם, כִּי הָיָה הוּא דְכָתִיב לְחֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ (תהלים עח כה), דְּאֲתָמַר בִּיה (שמות טו ג) יְהוּ"ה אִישׁ מִלְחָמָה, וְכֹד נִחְתֵּת תַּחֲוּתִיהָ אֲתָקִירֵאת חִיר'ק, מַסְטְרָא דְחֶכְמָה אֲתָקִירֵאת חַל'ם, וּמַסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אֲתָקִירִי שׁוּר'ק, כֶּמָּה דְאֵת אֲמֵר (ירמיהו ג כא) וְאָנְכִי נְטַעְתִּיךָ שׁוּר'ק כֹּלָה זֵרַע אַמְת, הַהוּא דְאֲתָמַר בִּיה (מיכה ז כ) תַּתְּן אַמְת לְיַעֲקֹב, כִּי מַסְטְרָא דִילָהּ אֲתָקִירֵאת חִיר'ק, וּבְהַפּוּךְ אֲתוֹן כִּי חֶקֶק, וּבְגִינָה אֲתָמַר (איוב יא ז) חֶחֶק אֱלֹהֵי תַמְצָא, כִּי יֵאֵיְהִי הַחֶרֶץ הַנוֹרָא, דְּאִיהוּ שְׂמָא תְלִיתָא דְצִלּוֹתָא, דְאֲתָמַר בִּיה הָא'ל הַגְדוֹל הַגְבוּר וְהַנוֹרָא, הַנוֹרָא.]

[א"ה. הַבַּתִּי כִּאֵן אַת הַנוֹסְחָא הַיִּשְׁנָה לְצוֹרֵךְ הַבִּנְת הַגְהַת הַגְאֻן]

וְשׁוּר'ק אִיהוּ טְמִיר וְגַנִּיז, מַסְטְרָא דְצִדִּיק דְאִיהוּ כְרִית, אֹר גֶּנוּז. דְּאִיהוּ ר'ז פְּחוּשְׁבֵּן אֹר, כֶּמָּה דְאֻקְמוּהוּ מְאִירי מְתַנִּיתִין, אֹר זָרֻע לְצִדִּיק, וְדָא הוּא אֹר הַגֶּנוּז לְצִדִּיקָא, דְחָמֵשׁ אֹר דְלַעֲיִלָא מְנִיָּה בְּלֹהֻן אֵינֻן בְּאֲתָגְלִיָּא, וּמֵאִי נִיְהוּ, תְלַת אֹר סְגוּ"ל, וְתָרִין אֹר שְׁבַ"א, קִי"פ סְלָקָא עַל גְּדַפְיָהוּ דְתָרִין נְקוּדִין דְאֵינֻן שְׁבַ"א, אֲתַעֲבִידֵת שׁוּר'ק, וְרָזָא דְמִלָּה (שיר ב ה) סְמֻכּוֹנֵי בְאֵשִׁישׁוֹת, וְכֹד נִחְתֵּת אִיְהִי תַחֲוֹת צִיר'י אֲתַעֲבִידֵת סְגוּ"ל וְעַלִּיהוּ אֲתָמַר רְפָדוֹנֵי בְתַפּוּחִים, וּמֵאִי נִיְהוּ אֲלִין אֵשִׁישׁוֹת, אֵינֻן תְּרֵי אֵשׁוֹת, דְּאֵינֻן אִישׁ וְאֵשָׁה, אֵשָׁא חוֹרָא, וְאֵשָׁא סוּמְקָא, דְתַמְנָן אָב וְאָם, דְּאֵינֻן י"ה, וְאֵינֻן אֲנַפִּי דִּינָא וְאֲנַפִּי דְרַחֲמֵי.

בִּיאור הַגִּרָּא

קכ"י הַדָּא הוּא דְכַתִּיב לַחֵם כו'. דְקָאֵי עַל הַמֵּן כְּמוֹ שְׁאֲמַרְוּ בַגְמַרָא (יוֹמָא עַה ע"ב) וּבַפְסוּק ס, וְאֲמַרְוּ צוֹהַר פַּרְשַׁת בְּשַׁלַּח ס"א ב' וְתַחֲזִי כֹל יוֹמָא וְיוֹמָא נְטִיף טַלָּא מְעַ"ק לז"א וּמִתְבַּרְכְּאֵן חֶקֶל תַּפּוּחִין קְדִישִׁין כו' הַדָּא הוּא דְכַתִּיב לַחֵם אֲבִירִים כו', וְכֹאֵן הוּא כְנוֹי לְזוּיּוֹג, וְלַחֵם – הוּא טַפָּה נִחְיָת מַחְמָה, מַלְחָם אֲבִיה תַּחֲכַל:

קכ"ג מַסְטְרָא דִילָהּ אֲתָקִירֵאת חִירָק. הַן שְׁלַשׁ דִּרְגֵין דְמֵהִימֻנוֹתָא שְׂכּוּלָה הַכֹּל וְכַנ"ל:

קכ"ד חֶחֶק וּבְגִינָה כו'. דְבַהּ נִכְנָסִין לַחֶקוֹר, שְׁהִיא תִרְעָא לַחְמָה, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר צוֹהַר פַּרְשַׁת בְּרַחֲמֵי ז' ב' ר"ח פִּתַח כו' אַבְל חֶחֶק כו' כְּמוֹ שְׁאֲמַרְוּ ס' א' ב' כִּיוֹן לְמִטֵּי תַמָּן מַה – מַה יַדְעַת, מַה שְׁפַשְׁתָּ כו':

קכ"ה וְאִיְהִי קַרַח כו' תְּלִיתָא לְלֹחָתָא כו'. רֹוֹה לומֵר, הַכֹּל קָאֵי עַלְהָ דְאִיְהִי הַאֵל כו', וְהִיא נִקְרָאת בְּשַׁלַּשׁ שְׁמָה: בַּחֹלַם – הַגְדוֹל, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְמַעֲלָה וְבַעֲמוּדָא א' וְתֵרַב חִכְמַת שְׁלַמָּה אֲתָרְבִּיָּאת כו'. עַד לְמִטֵּי לְהַהוּא מַצּוּעָא עֵילָאָה דְאִיְהִי י' עֲלֵאָה כו', וְהַגְבוּר – מַסְטְרָא דְעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא, כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּאִדְרָא רַבָּא קִמ"א ב' תֹּאנַח תִּפְאַרַת כֹּלִיל כו' וְתִקּוּן מַעוּי כו', וְהַגְבוּר – מַסְטְרָא דִילָהּ – חִירָק, דְאִיְהִי יִרְאָה, וְהָאֵל הוּא רִבִּיעִי – לְכֹלְהָ מַהַם, אַע"ג שְׁפִירוּשֵׁים אַחֲרֵים הֵם בְּאֵלּוֹ שְׁלַשׁ שְׁמוֹת – מַכֹּל מִקּוֹם שְׂבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה: קכ"ו קַרַח הַנוֹרָא. רֹוֹה לומֵר, שְׁל הַנוֹרָא – עַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא:

קכ"ז כְּד סְלָקָא עַל גְּדַפְיָהוּ כו'. הַתִּקּוּן הַזֶּה מַשׁוּבַּשׁ מֵאֵד בְּכִמָּה מִקּוּמוֹת, וְבוּ לִיקוּטֵין הַרְבֵּה, וּמְהוּפְדִי וְכֹאֵן כְּרִיד לְהִיוֹת: וְרַזָּא דְמִלָּה סְמֻכּוֹנֵי בְּאֵשִׁישׁוֹת רְפָדוֹנֵי בְתַפּוּחִים וּמֵאִי נִיְהוּ אֲלִין אֵשִׁישׁוֹת כו'. אַבְל הַעֲנִין בַּעֲמָמוֹ גַּם כֵּן מְהוּפְדִי לְאֵשִׁישׁוֹת – הֵן גִּיָּה, שְׁהֵן שְׁתֵי אֵשׁוֹת, בּוֹרָא מְאֻרִי הַאֵשׁ, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְהֵלֵן סוּף הַתִּיקוּנִים תִּיקוּן ו' [97] קִמ"ב א', בְּרַחֲמֵי תַמָּן תְּרֵי אֵשׁ כו', וְעֲלִיָּיהוּ אֲתָמַר סְמֻכּוֹנֵי כו'. וְתַפּוּח – הוּא בְּעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא. וְעֵינִין מַה שְׁאֲמַרְוּ סָם וְבְאֲדְרָא רַבָּה, הַתַּפּוּחַ בְּשַׁלַּשָּׁה גּוּוּנִין דְחַג"ת, וְהָאֵשׁ שְׁאוּמַר סָם לְתַפּוּחִים מְזַכְכִּין בְּהַדָּם בִּג' עֲלִים כו' עַל תְּלַת אֲבֵהּ, וְהָאֵשׁ שְׁאוּמַר כֹּאֵן בְּאֵשִׁישׁוֹת, שְׁהוּא רּוֹמָז עַל שְׁבַ"א בְּאֵשׁ, בְּאֵשִׁישׁוֹת – שְׁתֵי אֵשׁוֹת, וְתַפּוּחַ רּוֹמָז לְסֻגּוּל דְחַג"ת, שְׁלַשָּׁה גּוּוּנִין, וְשְׁנֵי תַפּוּחִין הוּן שִׁתְאָ גּוּוּנֵי כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּאֲדְרָא רַבָּה, וְהוּא רּוֹחַ לְמַשִּׁיחַ – רּוּחַ חִכְמָה וְכִינָה כְּמוֹ שְׁאוּמַר סָם בְּאֲדְרָא רַבָּה [97] ק"ל ב' וְאֵינֻן שִׁתְאָ רּוּחִין כו', וְלִכֵּן הוּן כְּפּוּלִין – שְׁנֵי תַפּוּחִין וְכֹל אֶחָד שְׁלַשׁ, וְהָאֵשׁ שְׁאוּמַר וְרִיַח אֶחָד כְּתַפּוּחִים, לְמַחֲוּטָמַח קַחְתוּ כְּמוֹ שְׁאוּמַר סָם, וְל"ע.

וְגַם מַה שְׁאוּמַר לְמִטָּה וּבְגִין לְאַרְחַת בָּתָּא ו' דְאִיְהוּ בְּצִרִית – יוֹתֵר נְכוּן לְהִיוֹת דְאִיְהוּ בְּעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא – דְסָם הוּא ר'ו, וְרֹוֹה לומֵר בְּזֵה דְסְמֻכּוֹנֵי בְּאֵשִׁישׁוֹת – הוּא י"ה כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ לְאִינוּן אִישׁ וְאֵשָׁה כו' לְתַמָּן י"ה, וּבְתַפּוּחִים – לְתַמָּן ו', דְהִיא צִעִיא בִּיה"ו לְאֲסַתְמֵכָא, לְהַאֲרִי כִּי לִילָהּ, וּבְתַפּוּחִים – ו', שְׁהוּא בְּעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא, וּבְתַפּוּחִים שְׁלַשָּׁה גּוּוּנִין – שִׁתְאָ רּוּחִין הַג"ל, דְכִלְיָן בְּעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא. וְגַם מַה שְׁאוּמַר בְּתַפּוּחִים אֲלִין כו' לְאִינוּן חוּוּר וְסוּמָק – הַתַּפּוּחַ אֵינוּ חוּוּר וְסוּמָק, וְעוּד, מֵאִי רִאִיָּה מַצִּיא שְׁהוּא בְּנ"ה, הַלָּא כְּבֵר אֲמַר לְמַעֲלָה חוּוּר וְסוּמָק כו' חֲסַד וּגְבוּרָה, וְעוּד, לְמַזָּה אֵינוּ מוּכַח לְאִינוּן נ"ה – בְּתַפּוּח, הַלָּא כְּבֵר אֲמַר בְּאֵשִׁישׁוֹת גַּם כֵּן חוּוּר וְסוּמָק.

אֲלַל כֶּךָ כְּרִיד לומֵר: וּמֵאִי נִיְהוּ אֲלִין אֵשִׁישׁוֹת כו' לְאִינוּן י"ה, וְאֲלִין אֵינוּן תְּרִין סְמֻכֵי קְשׁוֹט לְאִינוּן חוּוּר וְסוּמָק. אֲמֵאִי בַעֲרַת לְאֲסַתְמֵכָא תַמָּן כו' וּבְגִין לְאַרְחַת בָּתָּא ו', דְאִיְהוּ בְּעַמּוּדָא לְאֲמַצְעִיתָא, אֲמַרְתָּ רְפָדוֹנֵי בְתַפּוּחִים. וְאֲח"כְּ כְּרִיד לְהִיוֹת: וּבְגִין לְאַרְחַת בָּתָּא בְּרִית, דְבַהֲאִי אַחַר אִיְהוּ רַחֲמוֹ לִילָהּ כו' וְיְחֹוֹלָא דְבַעֲלָהּ, אֲמַרְתָּ כִּי חוּלָת אַהֲבָה כו', עַד בְּלַעְנֵי, וּמִפְרָשׁ כֹּל הַפְסוּק הַזֶּה עַל ו"ק. וְאֲח"כְּ כְּרִיד לְהִיוֹת: לִרִי – לְאֲתַעֲבִידֵת לִירִי כו'. וְאֲח"כְּ כְּרִיד לְהִיוֹת: כְּד סְלָקָא עַל גְּדַפְיָהוּ כו'. וְאֲח"כְּ: קִמְז פִּתַח לָא כו'.

וּמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ אֲלֹו אֲרַבַּע נְקוּדוֹת הַנְּשַׂאֲרוֹת מֵהַתְּשַׁע שְׁלַל נְתַבְּאָרוֹ עַד כֹּאֵן. וְהוּא סוּד הַבְּדֵלָה בְּחַמְשַׁת סְפִירוֹת – הַבְּדֵלָה בְּסוּד, בְּיָסוּד – אֹר זְרוּע לְלָדִיק, וְבו – בִּין אֹר לַחֹשֶׁךְ, וְבִיָּה – לְאֹר יוֹם (בְּרַחֲמֵי א' ה), וְכֵן בִּין קוּדֵשׁ לַחֹוּל – דְהוּא אוֹת בְּרִית קוּדֵשׁ, דְבַה – עַד הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהוּא – עַד הַחֲיִים כו', וְכֵן בִּין יִשְׂרָאֵל לְעַמְּיָם – בְּאוֹת בְּרִית קוּדֵשׁ, וְהוּא – לְדֵק, בַּה גִּירִי לְדֵק, וּמַסְטְרָא דִילָיהּ הִיא עַד הַחֲיִים וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְאֹו, וְכֵן בִּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי. וְאֲרַבַּע תִּיקוּנֵין: קַדֵּשׁ – נִגַּד יַחְמָה, קַדֵּשׁ יְדִיד וְשׁם קַדוּשָׁה, אֹר – אֹר לְאַצְרָהֶם, יִשְׂרָאֵל – בְּיִשְׂרָאֵל, וְבוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן – בְּמַלְכוּת, שְׁהִיא פְּרִי הַגֶּפֶן:

אמאי בעצת לאסתמכא תמן, בגין דאינון תרין גוונין דשושנה, חוור וסומק, רחמי ודינא, דאינון חסד וגבורה, ותמן ריחא דשושנה, ודא איהו עמודא דאמצעיתא, ובגין דארחת ביה, אמרת סמכוני באששות, וביה אתעבדת סגו"ל, כד נחתא רפדוני בתפוחים, אלן אינון תרי סמכי קשוט, דאינון חוור וסומק, ובגין דארחת באת ו' דאיהי בבירת, אמרת רפדוני בתפוחים.

וכד אתחברת ביה אתעבדת סגו"ל, מה דהו צר"י אתעביד ציר, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגומר, ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגומר, דא צדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו, ובהאי אתר איהו רחמנו דילה בחבורא ויחודא דבעלה, ובגין דא אמרת (שיר ב ה) כי חולת אהבה אני.

וכד ישאל חאבין בבירת מילה, אתפסיק נביעו דנקודין מאתוון, דכלילן בשכינתא תתאה, ואשתארת יבשה, בההוא זמנא מה כתיב בשור"ק חיר"ק, שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו (איכה ב טז), קמץ פת"ח דא סגיר ודא פתח, אלן תרין אינון דסגרין ופתחין מבויעין דאינון נקודין, לגבי אתוון, ואת ו' כד איהו נטוי על רישי אתוון עלאין אתקרי רפ"ה, וכד איהו במציעו דאתוון אתקרי דג"ש, אתוון אלן אינון חיוון, דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה.

כתרין דאתוון דאינון תליין במחשבה, דאינון כגוונא דתגין, נקודין תליין בדבורא, אתוון תליין בעובדא, שבע זיינין אינון כגוונא דא [ציור] [ציור] י"ו איהו ז', לא צריכין תגין, דאינון אתוון אתקרון תגין כגוונא דא יהו"ה.

ושור"ק קי"א איהו טמיר וגניז, קמסטרא דצדיק קי"א איהו ברית, אור גנוז. קי"א איהו ר"ז כחושבן אור, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, אור זרוע לצדיק, ודא הוא אור הגנוז לצדיקיא, דחמש אור דלעילא מגיה כלהון אינון באתגלייא.

ומאי ניהו, קי"תלת אור סגו"ל, ותרין אור שב"א, ורזא דמלה (שיר ב ה) סמכוני באששות רפדוני בתפוחים, ומאי ניהו אלן אששות, אינון תרי אשות, דאינון איש ואשה, אשא חוורא, ואשא סומקא, דתמן אב ואם, דאינון י"ה, ואלן אינון תרי סמכי קשוט, דאינון חוור וסומק. אמאי בעצת לאסתמכא תמן, בגין דאינון תרין גוונין דשושנה, חוור וסומק, רחמי ודינא, דאינון חסד וגבורה, ותמן ריחא דשושנה, ובגין דארחת באת ו' דאיהו בעמודא דאמצעיתא, אמרת רפדוני בתפוחים. ובגין דארחת באת ברית, ובהאי אתר איהו רחמנו דילה בחבורא ויחודא דבעלה, אמרת (שיר ב ה) כי חולת אהבה אני, וכד ישאל חאבין בבירת מילה, אתפסיק נביעו דנקודין מאתוון, דכלילן בשכינתא תתאה, ואשתארת יבשה, בההוא זמנא קי"ה מה כתיב בשור"ק חיר"ק, שרקו ויחרקו קי"שן אמרו בלענו (איכה ב טז).

ביאור הגר"א

^{קנט} איהו טמיר וגניז. רואה לומר בתוך הוא"ו, לא כמו חולם וחירק ושאר נקודות:

^{קס} מסטרא לדקיה. דהוא כולל ו"ה, גוף וברית – חד, וביה איהי יחודא בשוקה, כמו שאומר לעיל תיקון י' ושאר מקומות:

^{קסא} דאיהו ברית. שהוא גימטריה שוקה עם הוא"ו, שבו גניז, לכן כל שוקה בוא"ו:

^{קסב} דאיהו רז. רואה לומר סוד ה' כו' (תהלים כה יד) דהוא ביסוד – סוד מיסוד כידוע:

^{קסג} תלת אור סגול וחירן שבה. והן חג"ת – סגול, ונה" – שבה שהן מעלה ומטה, והן כולוין בשוקה כמו שאומר כאן, וזה סוד חלקים בנקודותיו, וסוד מלאכי חלקים עולים ויורדים, עולים – בלמ"ד, ויורדים – בה':

^{קסד} באששות כו' בתפוחים ומאי ניהו כו'. רואה לומר בזה דסמכוני באששות הוא י"ה, כמו שמפרש והולך דאינון איש ואשה כו' דתמן י"ה. ובתפוחים דתמן ו', דהיא בעיא ביה"ו – לאסתמכא, להאיר בה"א לילה ובתפוחים – ו', שהוא בעמודא דאמצעיתא, ובתפוחים שלש גוונין, שיתא רוחין הנ"ל, דכלילן בעמודא דאמצעיתא:

^{קסה} מה כתיב בשוקה חירק כו'. דהוא מסטרא דעמודא דאמצעיתא ונוק', דהן ו"ה, שכנגדן שלטו, ואנו מבקשים שלא יהא למלשנים תקוה, חיל בלע ויקיאנו (איוב כ טו):

^{קסו} שן. דלרס נחש בין שנינו, דמוץ ותבן הן זו"נ של סטרא אחרא, והן ח"ט לחטה כמו שאומר בזוהר פרשת בלק וברעיא מהימנא פרשת פנחס והן אותיות אמלעיות נחש ושטן והן בין שן ושן:

צ'ר"י דאתעבידת צייר, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה וגומר, ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגומר, דא צדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו. קס"ד סלקא על ג'פיהו דתרין נקודין דאינון שב"א, אתעבידת שור"ק, וכד נחתת איהי תחות צ'ר"י אתעבידת סגו"ל. קס"ה קמץ פת"ח דא סגיר ודא פתח, אלין תרין אינון דסגרין ופתחין מבועין דאינון נקודין, לגבי אתון. קס"ו דג"ש ורפ"ה, כד איהו נטוי על רישי אתון עלאין אתקרי רפ"ה, וכד איהו במציעו דאתון אתקרי דג"ש, אתון אלין אינון חיוון, דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, רצוא ברפ"ה ק"י ושוב דג"ש, ואינון תליין במחשבה. כגוןא דתגין ק"י ובע ע"א, איהו ז' תגין, תליין במחשבה.

[תיקוני זוהר – דף לט ע"א]

ק"י תגין תליין במחשבה דלפא ומוחא, נקודין (דף לט ע"א) בדבורא דפומא, אתון בעובדא דאכרין, ק"י ומאלין נקודין ואתון, עביד ההוא סתים וגניז פרסיא טמירא עלאה, ק"י ועליה אתמר (איכה ה יט) אתה

ביאור הגר"א

ק"י מפרש והולך אלו ארבע נקודות הגשאות מהתפע של נחמארו עד כאן. והו סוד הכלה בחמש ספירות – הכלה ביסוד, ביסוד – אור זרוע לדיק, וכו' – בין אור לחושך, וזיה – לאור יום (בראשית א ה), וכן בין קודש לחול – להוא אור ברית קודש, דבה – עץ העת טוב ורע, והוא – עץ החיים כו', וכן בין ישראל לעמים – באור ברית קודש, והיא – דקה, בה גירי דקה, ומסמאל ליליה היא עץ החיים וכנסת ישראל ואור, וכן בין יום השבעי. וארבע תיקונין: קדש – נגד יצחק, קדש ידיל ושם קדושה, אור – אור לאברהם, ישראל – בישראל, ובורא פרי הגפן – במלכות, שהיא פרי הגפן:

ק"י קמץ פתח לא כו'. כמו שאומר לעיל בהקדמה, לקמץ ביד של שם להוא סתים, ופתח בה"א פתוח, עיין שם בארוכה:

ק"י דגש ורפה. כד איהו כו' וכבר ביארתו למעלה ענין רצוא ושוב להוא נוראל ומט"ע:

ק"י ושוב דגש. רואה לומר, דגש חזק ורפה בט"ס סק"ץ נוליים – אינו ניכרים כלל, ואף בדג"ד כפ"ת, כפי קריאת הספרדים שהיא הנכונה. כמו שאמרנו (ברכות טו ע"ב): עשב צדק, הכנף פתיל, ועוד ראיות הרבה. ואמר

ק"י שבע זיינין. רואה לומר ז' זיינין בז' אותיות, כמו שאמרנו בגמרא (מנחות כט ע"ב), ואינון רמוזין בשם הוי"ה – שלש בכל ה', ו' וי' – הוא ז' אחד. ואמר אתון בעובדא דאכרין. שאין אותיות בדבור כלל נקודה, אלא ככתובה בכ"ח פרוקין לדין, כה מעשיו לעובדא דבראשית, כמו שפירש והולך. וזה שאומר נקודין בדבורא. ואמר

ק"י תגין במחשבה דמוחא ולבא כו'. שהן שלשה הכוללן הכל: מחשבה דבור ומעשה, ואמר דמוחא ולבא, שהן ארבע אותיות הוי"ה: דמוחא ולבא ופומא ואכרין, כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת נשא קכ"ב ושאר מקומות. ולפי שמוחא ולבא לא מתפרדין לכן הם בתגין שהם המחשבה דלבא ומוחא. ובזוהר חדש פרשת יתרו כ"ט ג', תא חזי תלת שותפין אינון, אדם דבריאה אדם דליציה אדם דעשיה. אדם דבריאה איהי נשמתא בה חשיב בר נש ולא המחשבה עולם המחשבה ודאי אתקריאת. רוח – אדם דליציה, עולם הדבור כו'. ואע"ג דחשיב להו, לית ליה רשות לאפקח לון מהוא חילא דאתמר ביה מהכח אל הפועל, עד דלחלבשו נשמתא ורוחא דנפשא, ובה אפיקו כלל לפועל, בגין דנפש איהי עולם המעשה כו' ולית חילא למחשבה ולא לרוחא לאפקח חילא לעובדא כלל נפשא. ועם כל דא – תלת שותפין אלין דבר נש, לא מחשבה אית לה חילא לחשב כלל שכינתא עלאה – לתמן חכמה, רואה לומר שהיא כוללת חכמה גם כן, שהמחשבה שניהם, דמוחא ולבא. ולא רוחא אית לה רשן לציירא – כלל תפארת, דאיהו כליל שית ספירות, ורואה לומר והן מקננין ביצירה, וזינה – תלת. הא תשע, ונפש לית לה חילא למעבד עובדא כלל מלכות דאיהי מעשה בראשית, עלה אתמר תולא הארץ נפש חיה. ורואה לומר אלו נר"ן שכוללן כלל האדם הן משלשה עולמות בי"ע – כלל העולמות הנבראין, והן מושפעים מכלל הספירות שהן עשה, בשלש דרגין כנ"ל, דזינה – בתלת ספירין – מקננת דבריאה, (ו"א – ביצירה), ומלכות – דעשיה. והן שלש דרגין: דמחשבה ודבורא ועובדא. אצל בריאה – באלקים דאיהי זינה, הדא הוא דכתיב בראשית ברא אלקים, ויצרא אלקים את שני המאורות הגדולים, ויצרא אלקים את האדם בצלמו, דהיא נקראת אלקים חיים, דחיים שמה. הוי"ה איהו יצירה. הדא הוא דכתיב יהי אור ויהי אור, יהי רקיע, ככל אתר ויהי כן, איהו תפארת כליל שית ספירין, הוא טוב דכל יומי בראשית, רואה לומר שש פעמים טוב, והוא לייר, יצר טוב, דאתמר, ויצר ה' אלקים. ביצירה תשכח הוי"ה ורואה לומר דאתמר בזייר שם הוי"ה, והוא בת"ת דנקרא הוי"ה. וכן ביצירה דמקננת ביה. ואע"ג דאלקים נמי כתיב שם, הרי כבר אמר דזינה – זייר על ידו. וכן דעשיה כנ"ל. ורואה לומר, שכל ויהי הוא לשון הוי"ה. מאן דדעי למפעל עשיה, לית ליה רשן למעבד עובדא בצלותא, אלא בעובדין טבין דתליא דמעשה, בהון נחית שכינתא עליה, דאיהי עולם המעשה, דאיהי מעשה בראשית, דאיהי פועל, וזינה – כה, כ"ח אתון דקרא קדמאה דבראשית, כ"ח מ"ה דאיהי חכמה, מחשבה, ה' אלקינו ה', כוון דמוכסו כוון. פעולה דהיא כה לוא איהו אלא דמעשה, דאיהי פועל דאני, ודא איהו מהכח אל הפועל. והפועל, לית ליה חילא למפעל – כלל דיבור דאיהו הוי"ה, תפארת דכליל כלל. הכא לית קיוצן ופירוד דמחשבה ודיבור ומעשה, תפארת כליל כלל, והכי תכליל כלל דזינה, והכי תכליל כלל דמלכות כו', עיין שם בארוכה. ועיין שם דענין תלת קטירין דבר נש דאינון נר"ן, שהן דמחשבה דיבור ומעשה. וזהו, התגין – בחו"ב, והן זיונין דלא תשכחו, וניתן לישראל בסיני שני כתרים, ממלכת כהנים וגוי קדוש, נגד נעשה ונשמע, שהן חילא דזו"מ, דבור ומעשה, וכמו שאומר למטה ונשמע הוא דבור, ואלו שני כתרים – הן שלשה, כמו שאומר באיזרא זוטא, והייחא לי סגולה כו' והן שלשה תגין דזיונין, וכמו שאומר לקמן [עמוד ב', תלת כתרין דשין, ואמר שם, שי"ן תלת תגין לעילא כמו זיינין כו' ועיין מה שבארנו שם. וידוע ששם מ"ב דשמה מפרש מתחלק:

יהו"ה לעולם תשב וכו', מאי אתה, ההוא דאתמר ביה (ישעיהו כה א) יהו"ה אלהי אתה ארוממך, בההוא דאתמר ביה (חבקוק ג ו) ^{קע}פירוים ידיהו נשא, ^{קע}ובגיניה אתמר למי נושאין פנים לרום השמים, הדיא הוא דכתיב רום ידיהו נשא, ומאי ניהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו חקמה כ"ח מ"ה, ועליה אתמר (תהלים קיא ו) כ"ח מ"עשיו ה"גיד לעמו, והאי איהו כ"ח פרקין דידין דמלכא עלאה, ^{קע}דיאנון כו"ו במוכס"ו כו"ו, פנויין דיחודא עלאה, ^{קע}דיאיהו יהו"ה אלהיניו יהו"ה איהו, ^{קע}ובגיין דאסתלק האי חילא מישראל, אתמר בהון (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף.

^{קע}פירו"ד ה"א וא"ו ה"א, אינון עשר אצבעאן, ^{קע}דיאתמר בהון (שיר ח יד) ידיו גלילי זהב, ^{קע}דיבהון כ"ח פרקין, דיאנון כ"ח אתון דעובדא דבראשית, ובגיין דא יהו"ה אלהי אתה, ^{קע}ומאי כסאך, ההוא דאתמר ביה

ביאור הגר"א

פשוטה – בג"ר, מלכה – בת"ת אדם מ"ה, מילוי המילוי – במלכות. והן: תגין – ביהו"ה פשוטה, כמו שאומר לעיל שבע זיינון אינון כגוונא לא כו' שבעה תגין. יו"ד נקודין – ביו"ד אתון דמ"ה. כ"ח אתון עד אלף – בכ"ח דמ"ה כנ"ל. וכן מתחלק סמ מ"ב הנ"ל – בג"ר עלמן כידוע. וכן מתחלקין התגין ונקודות ואותיות – בג"ר, שהן גם כן אדם דבריאה ויכירה ועשיה. וכמו שאומר להלן בתיקון ס"ט ובריך תיקון ע', שז"נ הן בדוגמא דחו"ב, והכל ענין אחד. וזה שאומר ומאלין כו' כמו שאומר למטה. והענין כי חו"ב הן כח של ז"נ וכמו שאומר לקמן מהכח אל הפועל. והן: נסתרות – במוחא ולבא, כלים פנימים של ראש וגוף. וזו"נ – ברישא וגופא, פומא ואזורים – כלים החיצונים שלהם – לגמור במעשה. וכמו שאומר ברעיא מהימנא קפ"ג ב' הנסתרות – יראה והאבה, לאינון במוחא ולבא, בחללא דגופא וברישא. והנגלות – התורה והמורה, לאינון בגופא וברישא לבד. וזא דמלה כו' עיין סס. ורואה לומר, תורה ומורה – דבורא ועובדא, ומוחא ולבא – הן כלים פנימים שלהן, ועושין כל זה בהעלם:

^{קע}ומאלין נקודין ואתון עביד כו'. רואה לומר, ההוא סתים וגנין – הוא חכמה. וכרסיא כו' – הוא בינה. וכמו שאומר להלן דתגין הוא בכתר, ונקודין ואותיות – בחו"ב. וחז"ל כלולין זה בזה בסוד הבן כו'. ולפיכך שניהן הן בחכמה וכן בבינה. וזה שאומר, שמאלו עביד כו' וכמו שכתוב (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית וכמו שאומר להלן ב' וכלא בחכמה, וזא כו' אית חכמה מסטרא דאתון ואית חכמה מסטרא דנקודין כו' וכולם כולל בבינה דהוא כרסיא דיליה, ואמר טמירא וואמר טמירא עילאה נגד סתים וגנין, טמירא – נגד גנין, ועילאה – נגד סתים והבן, כנ"ל מנחם עילאה, שיש עוד כסא למטה – מלכות, כמו שאומר למטה, ושאר מקומות: ^{קע}ועליה אתמר אתה כו'. רואה לומר סיפא, כסאך לדור ודור, ומפרש והולך הקרא, מאי אתה ההוא כו' רואה לומר דכתיב ביה ארוממך, והוא חכמה שלכן כתיב אתה כו' תשב, שהוא יושב על הכסא, והוא אדם – שמה מפרש – על הכסא, ומביא ראיה דכתיב ארוממך והוא נקרא רום, בגביה מרומים:

^{קע}רום ידיהו נשא. כמו שמפרש והולך דנושאין ידיים לרום השמים, רום של השמים, מרום וקדוש, ונושאין עשר אצבעות לשם, שהוא יו"ד של סס, עשר אתון דשמה מפרש, וזה שאומר ומאי ניהו כו' ועיין לקמן סוף תיקון כ"ב ס"ז ב', יו"ד שריא בעשר אצבען כו' מחכמה שריא דאיהו באצבען, ואמר דאיהו חכמה – כח מ"ה, מביא ראיה דמ"ה הוא בחכמה, ורואה לומר כ"ח מ"ה הן המילוי ומילוי המילוי, דפשוט הוא בכתר שהן התגין, ובחכמה הוא שניהם נקודין ואתון כנ"ל, וזה שאומר ועלה אתמר כ"ח מעשיו כו' דכ"ח אתון דשמה מפרש וכן דאתון תליא עובדא כ"ח אתון דבראשית, ואמר והאי איהו כ"ח כו' רואה לומר לכן הם בדין דתליא בהן חכמה, דבהון כ"ח פרקין, ואמר למטה יו"ד כו' אינון עשר אצבעין כו', הרי כ"ח מ"ה בהון, ובהון עובדא דבראשית דאתמר כולם בחכמה עשית, ולכן נושאין אותן לרום השמים, יו"ד של סס, דהוא דרגא דלהון, ואמר כל זה לראיה שרום הוא חכמה, ועליו נאמר אתה, ועיקר הענין שכלולין באצבעאן שהן עובדא – כ"ח ומ"ה שכלולין זה בזה כנ"ל, וכן דבורא כלולין י' נקודות וכ"ח אתון, אבל תגין אינון נגלין לא באצבעאן ולא דבורא רק במחשבה, ולכן משני אלו נכרא העולם ויאמר חלקים ויעש חלקים, בדבר ה' שמים כו', שמיך מעשה אצבעותיך כו', וזה שאומר בל"ב נתיבות פליאות חכמה כו', שהן האתון והנקודין, כמו שביארנו סס:

^{קע}ובג"ד אתמר למי כו'. רואה לומר בספר הבהיר ז' ב' שאלו תלמידיו כו':

^{קע}לאינון כוז"ו כו'. (ועיין לעיל ד' ב' עיין סס היטב ותבין כאן) שהן בשתי הידים, השמות עלמן – ביו"ד פרקין דימין, וחילופם – בשמאל, ובכל אחד מהידיים כולל שלשה אבהן כמו שאומר באדרא רבה קמ"ב ב', דרועא קדמאה תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו כו' בתלת קשרין דאתתא כו' עיין סס, ופרק הרביעי שהן האצבעאן – הוא אדם, כל השלש חיות – חג"ת, ונושאין אותן לאדם בחכמה, ואלו שלש חיות הן שלשה השמות ליחודא, והן מתייחדין באחד, שהוא השלמת ל"ב שצילין לאדם, וזה שאומר ידיהו, יה"ו, שלשה הנ"ל, והן בראשי תיבות נש"א:

^{קע}דאיהו ה' כו' אחד. מביא תיבת אחד לבאר מה שאמר ליחודא עילאה:

^{קע}ובגיין דאסתלק כו'. משום דלא אשתדלו בדחילו ורחימו, כמו שאומר להלן מ"ס ב', והן חו"ב כמו שאומר סס, שהן כ"ח מ"ה, ועיקר הדבר שלא היה בהם אנשי מעשה בעובדין דאצבעאן שהן כ"ח הנ"ל שנקרא אנשי חיל כמו שכתוב ואתה תחזה כו', והן ימינא, וכן כח הוא בימינא כידוע, והוא בחכמה כמו שאומר להלן ק"ב ב' קכ"א א', והן גם כן בחכמה באצבעאן כנ"ל, וזה שאומר למעלה ל"ח ב' בהוא זמנא אתמר בה אשת חיל כו':

^{קע}יו"ד כו' אינון כו'. כנ"ל להורות שכלהו באצבעאן:

^{קע}דאתמר בהון ידיו כו'. רואה לומר, גלילי הן עשר גלגלין, שהן עשר נקודין כמו שאומר להלן:

(תהלים צג ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה, ^{קפ}וימאי נכון, דא נאמן יושב ונאמן עומד וכ"ו באמצע, הדא הוא דכתיב (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית, ^{קפא}וימאי מאז, אלא ההוא דאתמר ביה (שם נח ט) אז תקרא ויהו"ה יענה, ומאי א"ז אלין תמניא אתון דאינון יאהדונה"י דסלקין ^{קפב}לחושבן אמ"ן.

^{קפג}ויודא איהו העונה אמן בכל כחו, בההוא כ"ח, ^{קפד}ויבגין דא אוקמוה מארי מתניתין, העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבועים שנה, ובגנייה אתמר (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז מעולם אתה, ^{קפה}ועוד (איכה ה ט) אתה יהו"ה לעולם תשב, אתה, ההוא דאתמר ביה אבינו מלפנו אבינו אתה, ומאי ניהו אבינו אב הרחמן.

^{קפז}ואיהו כליל כל אתון דאורייתא, ומאי ניהו אורייתא דבכתב עמודא דאמצעייתא, ועליה אתמר ברוך אתה, ^{קפח}וכד ישראל קיימין בעמיה דצלותא, איהו יתיב על פריסייא, ובגנייה אתמר בההוא זמנא אתה יהו"ה לעולם תשב כסאך לדור ודור, ^{קפט}וימאי ניהו לדור ודור, אלא ההוא דאתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא

ביאור הגר"א

^{קפ} דבהון כו' דאינון כו'. עתה משלים הדבר, דבהון כ"ח מ"ה ונושאין לרום ונאמר אתה ארוממך, וזה שאומר ובגין לא ה' אלקי אתה, רואה לומר לכתיב ארוממך:

^{קפא} ומאי כסאך כו'. למעלה מפרש אתה לפסוק אתה ה' לעולם כו', ועתה מפרש כסאך, וזה שאומר מעולם אתה, וכמו שאמרו כחדא נפקין וכחדא שריין ולא כו':

^{קפב} ומאי נכון כו' ונאמן עומד וכ"ו באמצע הה"ד כו'. רואה לומר דמכון ליליה הוא לכה ומשפט כמו שכתוב לכה ומשפט כו', ועיין באידרא זוטא רל"א ב' עיין שם בארוכה, ובזוהר פרשת אחרי מות נ"ט ב', וזה שאומר נאמן כו' דאמרינן (שבת קד ע"א) נ' פשוטה נ' כפופה נאמן פשוט כו', ורואה לומר נאמן יושב - ההוא כפופה - בז"א, וכמו שמפרש והולך כתפארת אדם לשבת בית, שהוא יושב בבית, והוא נאמן עומד, וכמו שאומר לקמן איהו יתיב על כורסייא, ושניהם נקראין נאמן - שבהו רזא דמהימנותא כמו שאומר באידרא רבא, וכמו שאמרו אני ה', אני נאמן לשלם שכר, אני נאמן כו', וההיא כרסייא מייחדס - דנקראת בינה - בן י"ה, לכליל יה"ו מסטרא דז"א, וגם כלילא מה' תתאה, ה' אתון לאלקים, ומתפשטת בתוכס זמ"ט שערים לילה, וזהו כ"ו באמצע, וזה שאומר הה"ד כתפארת כו', והתפשטותה ידוע - לעת המייחדס, כסוד והאדם ידע כו':

^{קפג} ומאי מאז אלא כו'. רואה לומר, וה' - הוא ובית דינו, ז"נ, ונכון הכסא מהם, שהם מכונים לילה, וזה שאומר ומאי א"ז אלין כו', והוא יחוד, שהוא בלענת ויסוד, ושני מיני היחוד הן: אחד בלילה שהיא ה' אחרונה, ואחד ברחל - אדנ"י, ובסוד אחד דקריאת שמע ובשכמל"ו, וקשר של ראש ותפילין של יד דהיא עקרת הבית פרוף גמור:

^{קפד} לחושבן אמן. דהן נאמנים הנ"ל, וזה שאומר אמן - א"ל מ"לך נ"אמן:

^{קפה} ודא איהו העונה כו'. רואה לומר, כמו שאומר רש"י (שבת קיט ע"ב) בכל כוונתו, שהוא הפנימית דחכמה - שהוא הכה, ובדחילו ורחימו דקס, וזהו בכל כחו, וכמו שאמרו אין מראין לועין אלא כו' וברכות נ"ו ב' תניא אין מראין לועין אלא למי שהוא ירא שמים בכל כחו, וכתיב בכל מאדך:

^{קפז} ובגין דא אוקמוהו כו'. עיין לעיל ד' ב' בארוכה, ועיין מה שצארנו שם. ועוד יותר נכון, שהן כ"ח, לכליל בעשר אלבעין - שהן עשר אמירין - בל"ב שבילין, וזה סוד מ"ב. וע' לשבעים שנין הן ע"ב דחבלי יולדה. והענין הוא בשם ע"ב, דהוא כ"ח עם שתי פעמים א"ב דז"נ כידוע, והן יחודא לאמן. וזהו אמן עם כ"ח - בכל כחו:

^{קפח} ועוד אתה כו'. רואה לומר, למעלה דריש על חו"ב, וכאן - על ז"נ. תשב - כמו שאומר לעיל לשבת בית, ומפרש והולך, אתה ההוא דאתמר כו', והוא בת"ה, וכמו שאומר למטה, ומביא ראיה, שאומרים אבינו אתה, והוא אבינו, והוא אב הרחמן. ועיין באידרא רבא קמ"א ע"ב, תו התפשט האי תפארת כו' כל רחמים וכל סטרא דרחמי כו':

^{קפ} ואיהו כליל כו'. רואה לומר, דהו א"ת, כמו שאומר בזוהר פרשת בראשית ט"ו ב', ושאר מקומות הרבה, וה' הכפולים:

^{קפא} וכד ישראל כו'. דלגביה קיימין, כמו שאומר בזוהר פרשת חיי שרה קל"ב ב', ורואה לומר, זה שאומרים ברוך אתה - דלגביה קיימין. ומפרש כאן דנ' כפופה - בז"א, ופשוטה - בנוק', אבל בזוהר פרשת חיי שרה מות ס"ו ב' ושאר מקומות אמר להיפוך (ואפשר לומר באמת בהיפוך, דאינון עלמא דעמידה ועלמא דישיבה, כמו שאמרו שם בזוהר פרשת חיי שרה ושאר מקומות, ולשבת בית קאי אנוק' כידוע וזהו הנכון, ונראה לי דהאי לשבת הוא סוד יחוד צעת התפלה, ובסוד לא לתוהו בראה לשבת יצרה, וזהו דיתבי על כרסייא והבן כנ"ל, ונון פשוטה כליל ז"נ, כמו שאומר בזוהר וילך רפ"ה ע"ב, ובז"א בסתרי תורה, וכן משמע בזוהר פרשת אחרי מות עיין שם, ולכן בו נאמן עומד, והוא לשבת בית, וישראל כד מטיין לגביה - קיימין, לאחזאה שבתא דכורא, דהיא כלילא ביה צעת היחוד, ואתקריאת על שם בעלה, והבן מאד. מנחס):

^{קפב} ומאי ניהו לדור כו'. רואה לומר בזמן דאיהו יתיב על הכסא ונהיר לה אז נקראת אספקלריא דנהרא וכמו שאומר לקמן פ"ג א' ובגין לא מסטרא כו' וכד כו', והוא דרגא דמשה רבינו עליו השלום כמו שמפרש והולך, וזה שאומר כסאך - דיתבי עלה ונהיר לה בכל דור, בסטרא דמשה לחתפשטותיה בכל דור עד ששים רבוא, וכמו שמפרש והולך ולית דור כו', וכמו שאומר לקמן ק"ג א' ובגין לא אתמר ביה דור הולך כו', ושם ק"י א' דעליה אתמר דור הולך ודור בא ולית דור כו' ואתפשטותיה הוא בכל דורא, בכל דליק וחסס דמתעסק באורייתא עד ששים רבוא כו' וע"י כסאך כנ"ל. וזה שאומר והארץ כו' - דאיהו עומד כנ"ל, ועיין לקמן ק"ט א' דור הולך כו' אבל שכונתא כו':

וְהָאָרְץ לְעוֹלָם עַמְדַּת, וְלֵית דּוּר פְּחוּת מְשֻׁשִׁים רַבּוּא, וּמֵאִי נִיהוּ, מְשֶׁה דְשָׁקוּל לְשִׁתִּין רַבּוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּא
דִּילִיָּה אֶסְפֵּק לְרִיבָא דְנַהֲרָא.
[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף לט ע"ב]

(דף לט ע"ב) ^{קכ"ח} אֶתְוּן אִינוּן לְכָל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, וְכִלְהוֹן אִינוּן ^{קכ"ט} בֵּין לְכַתִּיבָה בֵּין לְכָל מְלָה
דִּיתְעִבֵּיד בְּיַדִּין, דְּעוֹבְדָא דְכ"ח פְּרָקִין אִינוּן בְּעֶשֶׂר אֶצְבָּעָן, ^{קל"א} וְדָא אִיהוּ רְזָא מֵהִפְחֵ אֶל הַפּוֹעֵל, ^{קל"ב} וְכִלְא
בְּחֻמְהָ, וְרְזָא דְמְלָה (תַּהֲלִים קד כד) בְּלָם בְּחֻמְהָ עֲשִׂית.

אִית חֻמְמָה מְסֻטָּא דְאַתְוּוֹן, וְאִית חֻמְמָה מְסֻטָּא דְנִקּוּדִין, ^{קל"ג} וְכִלְהוֹן רְזָא דְדְבוּרָא לְדְרָשָׁא וְלְכָל מְלָה
דְּתַלְיָא בְּדְרָשָׁא, תְּגִין אִינוּן לְמִחְשָׁבָה, ^{קל"ד} וְאִינוּן בְּרְזָא דְהָאִי קְרָא (שְׁמוֹת לֹא ד) וְלְחֻשׁוֹב מִחְשָׁבוֹת וְכוּ',
^{קל"ה} וְכִלְהוֹן תְּלִין בְּשִׁכְיָתָא תַּתְּאָה, וְאִיהִי כָּלְלָא דְכִלְהוּ.

וְכַרְזָא דָּא תְּשַׁכַּח טְעֻמִּין וְנִקּוּדִין וְאַתְוּוֹן, וְכַרְזָא דְש' [צִיּוּר] תְּלַת תְּגִין לְעִילָא כְּמוֹ זַיְיָנִין דְּסִפְרֵ תוֹרָה, בְּה
רְשִׁימִין (ס"א רְמִיזִין) כְּתָרִין וְנִקּוּדִין וְאַתְוּוֹן, וְהִכִּי בְּכָל אֶת וְאֶת, ש' יִשְׁבֵּת הַגְּדוּל בֵּינָה, שְׁבֵת הַקָּטָן מְלֻכּוּת, ב'
תְּרִין דְרֻעִין גְּדוּלָּה גְּבוּרָה, ת' תְּפָאֶרֶת, י"בִּיָּה שְׁקִיל שְׁבֵת לְכָל אֲוֵרִיתָא, תְּלַת כְּתָרִין דְש' תְּלַת סְפִירָן עֲלָאִין,
י"בִּיָּה כְּלִילָן בְּש' דְאִיהִי תִּיּוֹבְתָא, שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, י"דְעֵלָה אֶתְמַר תְּפִלַּת כָּל פְּה.

ביאור הגר"א

^{קכ"ז} וכ"ח אֶתְוּוֹן כו'. ללכך הוא כ"ח אֶתְוּוֹן בְּפִסְוֹק רֵאשׁוֹן דְּבְּרָאשִׁית, וְחוּזַר לְמַעֲלָה מַה שְׁאִמַּר דְכ"ח הִיא צְעוּבָלָא וְכנ"ל:
^{קכ"ח} בֵּין לְכַתִּיבָה כו'. רואה לומר כמו שאומר למעלה לאֶתְוּוֹן בְּלֹא נִקּוּדִין אִינוּן נִיכְרִים אֶלְכָּא בְּכַתִּיבָה, וְהוּן כ"ח אֶתְוּוֹן דְּפִסְוֹק וַיְדַבֵּר אֶלְכָּאִים כו'
וְהוּא שֵׁם כ"ח בְּכַתִּיבָה, וְבְּבְרָאשִׁית – צְעוּבָלָא לִידִין;
^{קכ"ט} וְדָא אִיהוּ רְזָא כו'. עיין מה שכתבנו לעיל מה שאמרו בזוהר חדש פְּרַשְׁת יַתְרוּ, וְרוּחָה לֹמַר, דְּבַכֵּל דְּבַר קוּדֵם שְׁנַעְשָׂה – הוּא בְּכָה, רוּחָה
לֹמַר שֵׁם בִּיד כַּח לְעָשׂוֹת, וְכַח לִידָה הוּא בְּכ"ח פְּרָקִין – כַּח מ"ה, וְפוֹעֵל – הוּא הַעֲבוּדָלָא עֲלֵמָה:
^{קל"א} וְכִלְא בְּחֻמְהָ. רואה לומר, אֶף הִכָּה דְּעוּבָלָא הוּא גַם כֵּן בְּחֻמְהָ, שְׁכּוּלִין כְּנ"ל, וְלִכֵּן נִקְרְאָת חֻמְהָ – כ"ח מ"ה, דְּשַׁנִּיהַם צָה, זָה
שְׁאִמַּר אִית חֻמְמָה כו' וְאִית חֻמְמָה כו':
^{קל"ב} וְכִלְהוֹן רְזָא דְּדְבוּרָא כו'. רואה לומר בְּנִקּוּדִין, לֶאֱתוּוֹן אִמַּר לְמַעֲלָה דְּהוּן לְעוּבָדָא, וְהוּן שְׁמוּשֵׁי הַשְּׁמוֹת, וְעִיין לְקַמֵּן ל"ב א' שֵׁם הַדּוּרֵשׁ כו'
וְכַן מַה שְׁאִמַּר תְּגִין אִינוּן לְמַחְשָׁבָה:
^{קל"ג} וְאִינוּן בְּרְזָא כו'. דְּשֵׁם שְׁלֶשָׁה תְּגִין: בְּרִזָּא וְבַכְסָף וְבַנְּחָשָׁת, וְכַמוֹ שְׁאִמַּר לְמַטָּה תְּלַת כְּתָרִין דְש', תְּלַת סְפִירוֹת עֲלָאִין וְכַלְהוּ כְּלִילָן כו',
וְעִיין בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֲדָשׁ ל' א' גִּלְפִין גְּלִיפִין כו' בְּכָל מַאֲנִי כֶּסֶף וְזָהָב וְנַחֲשָׁת כו', וְכַמוֹ שְׁאִמַּר לְעִיל דְּאִינוּן שְׁלֶשָׁה זִיוִּין:
^{קל"ד} וְכַלְהוֹן תְּלִיא כו' וְאִיהִי כו'. רואה לומר, שֶׁהַתְּגִין וְטַעֲמִים וְנִקּוּדִין – כְּלֻלִים הִכָּה בְּאַוּתוּת, דֶּהִכָּל לְהַגִּיהַ הַאוּתוּת, וְכְלֻלִין גַּם כֵּן כּוֹלֵם
בְּאוּתוּת וְכַמוֹ שְׁמִפְרֵשׁ וְהוּלָךְ וְכַרְזָא דְלֹא א' כו' אֶתְוּוֹן לְאִיהוּ כְּלִיל כָּל כ"ו אֶתְוּוֹן דְּהוּא רְזָא דְכ"ו, וְכַמוֹ שְׁאִמַּר לְעִיל ה' ב' וְהִכִּי סִלִּיק א'
כו', וְנִקּוּדִין: קַמְז', פְּתַח – בְּרַקִּיעֵ דְבוּ, וְנִקּוּדָה שְׁתַּחְתִּיהַ כְּנ"ל ל"ח ב', וְשֶׁאֵר נִקּוּדִין כְּמוֹ שְׁאִמַּר לְהֵלֵן ע"ד ב' וְכִלְא אֶתְרַמִּיז בַּחַת א', נִקּוּדָה
לְעִילָא כו' וְאִיהוּ שׁוּרָה, תְּלַת נִקּוּדִין, כִּלְא אִיהוּ א', וְכֵן טַעֲמֵי – בְּסוּד יו"ד ו' וְכַמוֹ שְׁאִמַּר לְהֵלֵן [דף מ"ם עמוּד] א' זְרַקָא הִיא תְּגִיא כו',
וְכֵן סוּגְלִתָּא – בְּרִזָּא דְכָבוֹד, וְכֵן רִבִּיעַ – בְּרִזָּא דְחוֹלֵם, וְכַמוֹ שְׁאִמַּר בְּכַמָּה מִקּוּמוֹת:
^{קל"ה} שְׁבַת הַגְּדוֹל כו'. מִפְּרָשׁ וְהוּלָךְ רְזָא דְשְׁלֶשָׁה תְּגִין דְש':
^{קל"ו} בִּיהַ שְׁקִיל שְׁבַת. רואה לומר, בְּתַפְאֶרֶת – דְּהוּא תוֹרָה, וְכַמוֹ שְׁאִמַּר לְעִיל א' וְאִיהוּ כְּלִיל כָּל אֶתְוּוֹן כו' עֲמוּדָא לְאִמְעִיתָא, וְנַה"י נְכֻלְלִין
בְּחַג"ת כְּמוֹ שְׁאִמַּר בְּתִיקוּן ל', ע"ז א', וְכַמוֹ דְּנַחַח כו' יוֹם אַחַד כו'. וְמַלְכוּת כּוֹלֵלָת שְׁלֶשָׁה אֲבָהוֹן כִּידוּעַ וְהִיא ב"ת דְשָׁבִית, וְבְּשַׁבַּת הַקָּטָן
אִמַּר בְּתִיקוּן ע' קכ"ה א' וְדָא רְזָא דְשַׁבַּת, ש' – שְׁלֶשָׁה עֲנַפִּין וְכוּ' תְּרִין שְׁבִיתוֹת: אִימָא עֲלָאָה – בְּתַלְתָּ דְרַגִּין, וְאִימָא תַּתְּאָה כו' עִיין שֵׁם,
אֲבָל כְּאִן אִמַּר דְּבַת – שְׁלֶשָׁה דְרַגִּין, וְת' – תַּפְאֶרֶת, וְכִיךְ לֹמַר בְּשַׁבַּת הַקָּטָן כְּמוֹ בְּגְדוֹל, דְש' אִיהִי כְּלִילָא מִשְׁלֶשׁ סְפִירוֹת עֲלָאִין, וְבַת –
חַג"ת כְּלִילָן נַה"י:
^{קל"ז} וְכַלְהוּ כְּלִילָן בְּש' דְאִיהִי תִּיּוֹבְתָא שְׁכִינְתָּא כו'. רואה לומר גַּם חַג"ת כְּלִילָן בְּשְׁלֶשָׁה וִוִין – עֲנַפִּין דְש', כְּמוֹ שְׁאִמַּר בְּכַמָּה מִקּוּמוֹת,
וְנִקּוּדָה שְׁמַחְבַּרְתָּ הַשְּׁלֶשָׁה וִוִין – הוּא מַלְכוּת, שְׁבַת מִתְחַבְּרִין בְּסוּד שֵׁם ע"ז, וְנַה"י נְכֻלְלִין כְּנ"ל, וְהִיא כּוֹלֵלָת הִכָּה כְּמוֹ שְׁאִמַּר בְּבַהִיר ב' ב'
שִׁין, כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם וְלַמָּה כו' עִיין שֵׁם, וְמַרְאָה כְּאִן כַּחַו שֶׁל שִׁין, זָה שְׁאִמַּר לְאִיהִי תִּיּוֹבְתָא כו', דְּתַשׁוּבָה כּוֹלֵלָת הִכָּה, זָה לְשׁוֹן הַבַּהִיר
שֵׁם: אֶר"א מֵאִי דְכַתִּיב ה' אִישׁ כו', אִמַּר לִיהַ בְּנִי, אֶלְכָּף – רֵאשׁ, יו"ד – שְׁנֵי לְהַ, שִׁין – כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם מִפְּנֵי שְׁכַתִּיב צָה תַּשׁוּבָה, וְרוּחָה
לֹמַר דַּת' נּוֹסֵף צָה וְהַסּוּרֵשׁ מִתְּחִיל מִשִׁין, וְאִמַּר שְׁכַתִּיב תַּשׁוּבָה – כִּי שְׁבַת בְּיָנַה כְּנ"ל, וְבִינָה כּוֹלֵלָת ג"ר כָּל מִקּוּם כִּידוּעַ, וְבַתְּשׁוּבָה הוּא
שְׁבַת ו"ה, זָהוּ תַּשׁוּבָה – שְׁמַחְזִיר הִכָּה לְשׁוּרֵשׁ, וְהִכָּה נְכֻלְלָא בְּשִׁין כְּנ"ל:
^{קל"ח} וְעֵלָה אֶתְמַר תְּפִלַּת כו'. תְּפִלָּה – כְּרִיד לְעוֹמְקָא דְכִלְא דְכַתִּיב מִמַּעַמְקִים, וְהִיא כּוֹלֵלָת כָּל פְּה, דְּכָל תַּפְלוֹת שְׁמַחְפְּלִין לְכָל הִכָּה כְּלֻלִין
צָה, וְלִכֵּן כָּל תַּפְלוֹת כְּרִיד לְכוּין צָה – עוֹמְקָא דְכוּלָּא כְּנ"ל:

וְהָא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אֲתִקְרִי תְּפִלַּת כָּל פֶּה, יִדְאָלָא כָּל אִיהוּ בִּינָן יִיָּה מִן בִּינָיָה, וְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אִיהוּ מְמוּצָע בְּתַלְתָּא אֲתוּנָן דְאִינוּן יְהוָה, דְאֲתִפְלִילָן בְּבִינָה, וְאִיהוּ מְמוּצָע כְּגוֹפָא בֵּין תְּרִין דְרוּעִין, יִיָּוֵאִיהוּ אוֹת בְּצַדִּיק, יִדְאִיהוּ כְּלִיל בְּאִי, דְאִיהוּ שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּרַכָּאן דְצִלוּתָא קְדָמָיִן, וְתַלְתָּא בְּתֵרָאִין, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרִין וְי' דְאֲתִמַּר בְּהוּן (שְׁמוֹת כח ז) עַל שְׁתֵּי קְצוּתֵי וְחֻבְר, דְאִינוּן (נ"א וְאִינוּן) י"ב בְּרַכָּאן דְצִלוּתָא דְאֲתִקְרִיאוּ אִמְצָעִיוֹת, וְכִלְהוּ ח"י בְּרַכָּאן (דְאֲתִפְלִילָן בְּה) דְאִינוּן תְּלַת וְי"ן, יְהוָה, יִדְאֲתִמַּר בְּהוּן דוּ פְרָצוּפִין, יִיָּוֵדָא אִיהוּ שְׁעוֹר קוּמָה, דְאֲתִמַּר בֵּיה (שם כו טז) עֲשֹׂר אֲמוֹת אַרְבַּךְ הִקְרַשׁ, בְּמֵאֵי סִלְקַת לְעֲשֹׂר בְּאֵת י'.

יִיָּקָם סְבָא חַד פְּתַח וְאָמַר, יִיָּוֵדָא ה' אֵית בְּה תְּלַת וְי"ן, דְאִינוּן ח"י בְּרַכָּאן, כְּגוּוֹנָא דָא ה', דְאֲתִמַּר בְּהוּן (משלי י ו) וּבְרַכּוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק, מֵאֵי רֵאשׁ צַדִּיק דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְבִיָּה שְׁרִיין ח"י בְּרַכָּאן דְה' עֲלָאָה, וּמִנִּיה אֲתִמְשִׁיכוּ לְה' זְעִירָא עַל יָדָא דְצַדִּיק, וּבְגִין דָּא יִיָּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִּינָן חַד. שְׁתֵּי כְתַפַּת (שם כח ז) חֲבֵרַת דָּא כְתַף עֲלָאָה וְכְתַף תְּתָאָה, דְאִינוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וְאִינוּן ה'יָה, אֶל שְׁנֵי קְצוּתֵי וְחֻבְר אִינוּן ו' ו', וּבְהוּן אֲתִעְבִּיד ה' ה' בְּחֻבְרָא, וּבְגִין דָּא אֶל שְׁנֵי קְצוּתֵי וְחֻבְר (שם). ו' דְאִיהוּ בְּמִצְעוֹת ה'יָה, אִיהוּ שְׁעוֹר קוּמָה, וְאִיהוּ אִמָּה, וְסִלְיָק (נ"א דְסִלְיָק) בְּאֵת י' לְעֲשֹׂר אֲמוֹת, דְאֲתִמַּר בֵּיה (שְׁמוֹת כו טז) עֲשֹׂר אֲמוֹת אַרְבַּךְ הִקְרַשׁ, וְאִמָּה וְחֻצֵי הָאִמָּה רַחֵב הִקְרַשׁ הָאֶחָד, דָּא ו' י', דְאִיהוּ יִיָּבְרָזָא דו', יִיָּדְכֵל תְּגִין יִיָּבִיָּה אֲתִקְרִיאוּ.

בִּיאוֹר הַגְרָא

- ⁷⁷ אֲלָא כָּל אִיהוּ כו'. רוּחָה לומַר דְנִקְרָא כָּל בְּדַחְגִּיה עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא דְכוּלָּל יְהוָה – בֵּן יִיָּה, וְחַגְרָת כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְנַהֲיֵי לֹא פִירַשׁ כְּנ"ל דְכְלוּלִין בְּחַגְרָתָה, וְכִלְיָל לְשְׂכִינְתָּא כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְלִפִּי שְׁהוּא בְּבִינָה – בֵּן יִיָּה לְכֹן גַּם הִיא כּוּלְלַת כְּנָל:
- ⁷⁸ וְאִיהוּ אוֹת בְּצַדִּיק כו'. מִפְרָשׁ וְהוּלְךְ הַאֲרִיךְ כּוּלְלַת הַשְׂכִּינָה שְׁנִקְרָאֵת אוֹת – בְּצַדִּיק, עַל שֵׁם ו' לִילִיה וְאֵת לִילָה, כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְגוּף וְלִיקָה חַד הוּא כְּנ"ל, וְזִכָּר כּוּלְלָה גַם כֵּן וְהוּא כָּל פֶּה, וְבִינָה גַם כֵּן עַל שְׁמוֹ כְּנ"ל:
- ⁷⁹ וְאִיהוּ כְּלִיל כו'. מִפְרָשׁ וְהוּלְךְ שְׁנִקְרָא תְּפִלַּת כו' – שְׁכוּלָּל כָּל תְּפִלָּה, וְאִמַּר שְׁכוּלָּל שְׁלָשָׁה ווּיָן: וְאִי' לִידִיה, וְשְׁנֵי ווּיָן דְשְׁתֵּי הַהוּן, כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְזֵה שְׁאוּמַר לְמַעַלָּה אִיהוּ מְמוּצָע בְּתַלְתָּא כו', שְׁהוּא ו' לִידִיה וְאִיהוּ מְמוּצָע בְּגוֹפָא כו' וְהוּא וְאִי' לִידִיה, וְאִיהוּ אוֹת בְּצַדִּיק כו' רוּחָה לומַר ו' לְאוֹת כְּנ"ל, וְהוּא וְאִי' מְלַכּוֹת זֵה שְׁאוּמַר וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרִין כו' עַל שְׁתֵּי קְצוּתֵי דְשְׁתֵּי הַהוּן כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְזֵה שְׁאוּמַר לְמַעַלָּה אִיהוּ מְמוּצָע בְּתַלְתָּא כו' – שְׁהוּא ו' לִידִיה, וְאִיהוּ מְמוּצָע בְּגוֹפָא כו' – וְהוּא וְאִי' לִידִיה, וְאִיהוּ אוֹת בְּצַדִּיק כו' רוּחָה לומַר ו' לְאוֹת כְּנ"ל, וְהוּא וְאִי' מְלַכּוֹת, וְזֵה שְׁאוּמַר וְאִיהוּ כְּלִיל תְּרִין כו' עַל שְׁתֵּי קְצוּתֵי, דְשְׁתֵּי הַהוּן – הֵן שְׁתֵּי קְצוּתֵי, מִקְרָא הַשְּׁמַיִם וְעַד קִלְעָה הַשְּׁמַיִם, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְמַטָּה ו' לְאִיהוּ בְּמִצְעוֹת ה' ה' כו', וְהֵן ווּיָן שְׁל הַהוּן, רַגְל שְׁמֵאלִי שְׂבָחוּכְס וְעִינֵין לְמַטָּה:
- ⁸⁰ דְאֲתִמַּר בְּהוּן ד'י' פְּרָצוּפִים. רוּחָה לומַר דַּעַל ה' אֲמַרְו ד'י' פְּרָצוּפִים, דו' שְׂבָחוּכָה, אֲלִמָּא כְּלִיל ו' בְּה, וְהוּא עֲלִיו זְכַר שְׁל ד':
- ⁸¹ וְדָא אִיהוּ שְׁעוֹר קוּמָה. דְכוּלָּל כָּל הַעֲשֵׂר סְפִירוֹת, וְהַכֵּל בּוֹאִי, וְאִי' הוּא שְׁעוֹר קוּמָה, כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעִיל ל"ז ב', וְאִמַּר דְאֲתִמַּר בֵּיה עֲשֵׂר אֲמוֹת, אֲמוֹת – מַסְטֵרָא דָּאֵת ו', וְעֲשֵׂר – מַסְטֵרָא לְכִלְיָל כָּל עֲשֵׂר סְפִירוֹת, וְאִמַּר בְּמֵאֵי סִלְיָק כו' שְׁכוּלָּל כָּל הוּיָה: וְאִי', שְׁתֵּי הַהוּן בְּשְׁלָשָׁה ווּיָן כְּנ"ל, ווּיָד כְּמוֹ שְׁאוּמַר כֹּאן:
- ⁸² הַס סְבָא כו'. מִפְרָשׁ דְבִרְיוּ בְּבִיאוֹר יוֹתֵר:
- ⁸³ וְדָאֵי ה' כו'. דְהוּא לֹא כְּלִיל שְׁתֵּי הַהוּן בּוֹ אֲלָא הַרְגַל שְׁמֵאלִי לְבַד – בְּח"י בְּרַכָּאִין דְבִיָּה, וְהוּא אֲמַר שְׁכֵל הַהוּן רְמוּזִין שֵׁם כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ אֵית בְּה כו', וְכֵן בְּמַלְכוּת, וְכוּן כְּלוּלִין בּוֹ, וְהוּא בְּשְׁלָשָׁה ווּיָן הַנ"ל – אֵל שְׁנֵי קְצוּתֵי כו' כְּנ"ל אֲבָל מַכֵּל מִקּוּם כָּל הַהוּן רְמוּזִין בּוֹ כְּנ"ל:
- ⁸⁴ שְׁתֵּי כְתַפּוֹת כו'. עַתָּה מִפְרָשׁ שְׁתֵּי קְצוּתֵי הַנ"ל דְאֲתִמַּר בְּרִישָׁא דְקֵרָא. שְׁתֵּי כְתַפּוֹת, וְכַתְּף הוּא חוּשְׁבֵּן ת"ק שְׁנָה דְה"א, וְהֵן יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, דְה"א עֵילָאָה הִיא בִּימִינָא, וְה"א תְּתָאָה בְּשְׂמָאלָא, כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן ס"ח ב' מְנַרְתָּא בְּדְרוּם וּפְתוּרָא כו' וְעִינֵין מֵה שְׂבָחוּכָה שֵׁם, וְכַתְּף הוּא לְאוֹת ד', וְעַם קִלְעָה שְׂבָחוּף נַעֲשָׂה ה', וְכֵן בְּכַתְּף הַשְּׁנִי, וְהֵן גּוֹפָא דְכוּלָּל שְׁלָשָׁה – חַגְרָת – בְּחַרְי סְטֵרִין לִילִיה, רוּחָה לומַר שְׁל הַגּוּף עֲלָמוּ – כּוּלָּל ח"ג, וְהוּא עֲלָמוּ בְּאִמְצָע – בְּחוּט הַשְּׂדֵרָה כִּידוּע, וְזֵהוּ חוּבְר – ע"י חֻבְרָא דְשְׁתֵּי קְצוּתֵי – נַעֲשִׂין ה', כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְעַתָּה מִפְרָשׁ מֵה שְׁאוּמַר לְמַעַלָּה וְדָא אִיהוּ שְׁעוֹר קוּמָה כו', וְאִמַּר ו' לְאִיהוּ בְּמִצְעוֹת כו', וְרוּחָה לומַר, וְאִי' הַעֲלָמִי שְׁל שֵׁם:
- ⁸⁵ בְּרָזָא דו' דְכֵל תְּגִין כו'. רוּחָה לומַר, לְכֹן וְי' חֻשְׁבֵּן כְּחָדָל, וְיוד הַזֵּה הוּא מְלַכּוֹת בְּרָזָא דְחַגְרָא, כְּנ"ל ל"ח ב', וְזֵהוּ וְחֻצֵי אֲמוֹת, מֵאֵה פְרוּסָה, בְּרָזָא דָּאֵת ג', וְהוּא הוּיָה דְבֵה ווּיָד לְמַטָּה, דְבֵה רִזָּא דְמַשְׁכְּנָא, וְזֵה שְׁאוּמַר דְכֵל תְּגִין כו':
- ⁸⁶ דְכֵל תְּגִין בֵּיה אֲתִקְרִיאוּ. רוּחָה לומַר, תַּגָּא – הוּא ז' זְיוּנִין, וְזֵה אוֹתוֹת, וְהוּא י' עַל ו' – ז':
- ⁸⁷ בֵּיה אֲתִקְרִיאוּ בְּכֵל אֲתֵר אֲמוֹת כו'. מִפְרָשׁ חֻצֵי הַאֲמוֹת כו':

בְּכָל אֲתֵר אֵמָה אֵיהִי ו', וּבְגִין דָּא אֵיהִי בֵּת שִׁשָּׁה טַפְּחִים, וְחֲצֵי הָאֵמָה דָּא י', דְּתֵרִין יוּדִי'ן אֵינּוּן שְׁעוּרָא דְאֵמָה, וְאֵת י' שְׁעוּרָא דִּילָהּ יִטְוִתְלַת טַפְּחִים, וְדָא ג', יִטְוִעֵשֶׁר אַמּוּת דָּא אֵיהִי שְׁעוּרָא דְגוּפָא דְכַר נֶשׁ, יִיִלְקַבֵּל (דף מ ע"א) עֲשֶׂרָה דְבָרִים דְאֵתְמַר בְּכּוּס שֶׁל בְּרָכָה, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בְּזִמְנָא דָּא אֲלֵא אַרְבַּע (ס"א דאסתלק ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין, ושעורא דכלא ו', באת י' סליק לעשר), כְּמָה דְאוּקְמוּהָ.

וְכֻלְהוּ רְמִיזֵי בְּגוּפָא גְּוּוּנָא דָּא, בְּדְרוּעָא יְמִינָא תֵרִין אֲמִין מִן פְּרָקָא לְפָרְקָא, וְכֵן בְּדְרוּעָא שְׁמָאלָא תֵרִין, הָא אַרְבַּע, וְכֵן בְּתֵרִין שׁוּקִין ד' הָא ח', וּבְגוּפָא תֵרִין הָא עֶשֶׂר, דָּא אֵיהִי עֶשֶׂר אַמּוּת אַרְךָ הַקָּרֶשׁ, יִיִהֲקֶשֶׁר אֵיהִי בְּהַפּוּךְ אֲתוּוּן, בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר.

יִיִוְחַמְשָׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֶלַע הַמְשָׁכָן הָאֲחַת (שם כו כז), אֵינּוּן חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן דִּיד יְמִין, וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֶלַע הַמְשָׁכָן הַשְּׁנִית חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן דִּיד שְׁמָאלָא, יִיִוְאֵינּוּן חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן בְּלָהוּ מְדָה, וְאֵינּוּן מִי מְדָד בְּשִׁעְלוּ מִים וְגוּמַר (ישעיה מ יב), וְהָא אוּקְמוּהוּ, וְאֵינּוּן אַ אַ אַ אַ חֲמִשׁ נְקוּדִין אֲלִין, דְּאֵנּוּן קַמִּין צְרִי' חַלְלִים חִיר' קֶשֶׁר' ק', יִיִאֵינּוּן בְּרִזָּא דְאֵלֵהִי'ם, דְּהִכֵּי סְלִיק בְּחֻשְׁבָּן, וְרִזָּא דְאֵלֵהִי'ם מְלֵא י"ה, וְדָא אֵיהִי (נ"א יו"ו) בֵּינָה וְדָאִי.

יִיִבְּוִהֵי (בְּרִזָּא) ה' אֲלֵפִי'ן כְּלִילָן בְּה' תַּתָּאָה, יִיִוְאֲלִין אֲתוּוּן אֵינּוּן תְּלַת, נְשָׁמָה רוּחַ וְנֶפֶשׁ, ה' זְעִירָא גוּפָא בֵּית קַבּוּל דְכְּלָהוּ, יִיִפְתִּילָהּ (ס"א פתיל ה') דְאֵתְאֲחַדְדֵן בֵּיהּ תְּלַת גּוּוּנִין דְשִׁרְגָא, דְאֵיהִי נֵר יְהו"ה נְשָׁמַת אָדָם

בִּיאור הַגְרָ"א

¹⁰⁰ ג' ודא ג'. רואה לומר שלשה יודין דכלילין ביוז: קורא וגזעא ושבילא, והן שלש נקודין לאויהי כליל לן, וכמו שאומר לעיל ל"ח א' והוא"ו וה"ו כמו שאומר ושיעורא דיוד הוא בצרכו חזי דוא"ו וזה שאומר דתריין יודין בו, ורואה לומר, אס תמתח יוד השני, ג' הנ"ל, קורא בו, ותעמיד תחת היו"ד הראשון – יהיה שעורא דוא"ו, וכמו שאומר בזוהר פרשת תנוה קפ"א א' ובספרא לאדם קדמאה בדיוקנא לאתוון בו, וכן שעורא דיליה כגוונא לא בו, וזהו וחזי האמה, ואמר כאן באורך וברוחב – יו"ד וה"ו, באורך הוא מסטרא דיוד עילאה דביה סליק לעשר, וברוחב – מסטרא דאתא לא יוד תתאה כנ"ל, וה"ה – הן שתי כתפות כנ"ל, ואע"ג דאינון לא כתיבי אלל קרשים, כתיב בהו שתי יודת לקרש בו, והן שתי כתפות, ועוד שתי ההין מפרש לקמן וחמשה בריחים וחמשה בו, והוא נגד ו"י שתי פעמים כנ"ל באורך ורוחב – מסטרא דזו"ן, כמו שאמרנו (שבת ו ע"א) ברשות היחיד לרכי בו:

¹⁰¹ ועשר אמות לא איהו שיעורא דגופא בו. והוא ברזא דוא"ו יו"ד כנ"ל, וחמשה בריחים בו – הן ה"ה, וכמו שאמרנו בזוהר פרשת בלק קפ"א א' האחד והשנית אמר קרא בו. ויוד הזה – יוד זעירא הוא, ברזא דאת ד', שלש נקודין ברזא דאת ג', ונקודה העשירית הכלולה מכולם, כמו שאומר לעיל ל"ח א' עיין סס, וזהו ו"י ברזא דז', שנעשית הוא"ו – זיין, והוא שניתוסף בו הנקודה הכלולה – יוד הנ"ל, והיא כלולה עוד משלשה – הרי עשרה, ולכן האורך והרוחב הן שוין – ששניהם ברזא דעשרה, אלל ששם ביוד עילאה, דמעממה עשרה וכלולה בוא"ו – לכן הן באמות, וכאן בחיצורא ולא בכלילות – לכן הן טפחים, ועוד לכאן בחינה העשירית – לית לה מגרמא כלום, ולכן הן תשעה מה שאין כן סס:

¹⁰² לקבל עשרה דברים בו' ולא אשתאר בו'. דהיתה ברזא דהוי"ה – י' עילאה, ועתה ברזא דיוד תתאה – י' זעירא לאשתאר עמנו, והיא – לית לה אלל ד', וזה שנעשה יוד – ד', וכוס של ברכה הוא הגוף, כמו שאומר למטה ה' זעירא גופא – בית קיבול לכלהו, רואה לומר דאלקים – מלא י"ה, ולכן נקרא גם כן אלקים, והוא חושבן כוס כמו שאומר לקמן סוף תיקון מ"ז, והיא בית קיבול לברכה, אלקים דבינה, כמו שאומר לקמן סס, ובינה – היא ברכה כמו שאומר לעיל כ"ד א' ליתתאה בברכה בו' ושאר מקומות ועיין מה שנבאר למטה:

¹⁰³ הקשר בו' בין הקשר לקשר. רואה לומר דבין קשר לקשר – הוא אמה, והן עשר כנ"ל: ¹⁰⁴ וחמשה בו'. עתה מפרש שתי ההין, כמו שאמר למעלה, ונשלם הגוף בהוי"ה, וכאן הוא בהוי"ה עילאה – לכן עשר אמות כנ"ל, וה"ה דבריחים – הם שכינה עילאה ותתאה, כמו שמפרש והולך:

¹⁰⁵ ואינון כולהו מדה. רואה לומר לכל אצבע ואצבע הוא מדה אחרת, והן חמש מדות דקרא, כמו שמפרש והולך ואינון בו', והא אוקמוהו, ורואה לומר בריש תיקון ה', ואינון חמש ועלייהו אתמר מי מדד בו' חמש ספירות, כמו שאומר סס, ואמר סס דאינון ה' עילאה – בשכינה עילאה, עיין סס ובסוף תקון י"ח ועלייהו אתמר מי מדד בו', וזה שאומר ואינון א' א' בו', וכן לעיל בהקדמה ד' ב', חמש אור דיומא קדמאה לקבל ה' קדמאה בו':

¹⁰⁶ אינון ברזא דאלקים בו'. דאלקים – נקראת בינה, וכן מלכות, וכמו שאומר למטה, וכאן רואה לומר ה' עילאה, וכמו שמפרש והולך ורזא דאלקים בו' בינה ודלוי, שכוללת בן י"ה, וכן הוא מלא כמו שאומר לקמן ריש תיקון ל"ח ושאר מקומות:

¹⁰⁷ והכי ה' אלפין בו'. עיין לעיל ריש תיקון ה' סס וחמש זימנין אור אינון בעובדא דבראשית ואינון ה' ועלייהו אתמר מי מדד בו' ה' עילאה – חמש אור, ה' תתאה – חמש גוונין דנהרין בהו חמש אור וכד אתפשטא בו', ורואה לומר שלכן הן שתי פעמים חמש אצבעאן כנ"ל – שתי ההין, שתי פעמים ה' אור, אור וגוונין:

¹⁰⁸ ואלין אינון תלת בו'. רואה לומר יה"ו דאלקים – דכוללן כל אלקים והחמש נקודין כנ"ל, ואיהי ה' דביעאה – ה' אותיות דאלקים, שכוללת כל שלש בחינות דאלקים וכמו שאומר לקמן ריש תיקון ל"ח עיין סס, וזה שאומר ה' זעירא – גופא, רואה לומר לגבי נר"ן – בית

(משלי כ כז), ויהיזית מזהים דא צדיק, וידיאתמר ביה שמן זית זך, כתיב דכתיש כתישא באינון אתין (ס"א זיתין) דאינון אברי גופא, ויודא ברית מילה, לגבי שכינתא וידיאתקרי גד.

ויורזא דמלה והמן פזרע גד הוא (במדבר יא ז), בההוא יו"ד אתעבידת גיד, ואמאי אתקרי גד, בגין דאיהי כלילא מז' ספיראן דסלקין לחושבן גד, ואמאי אתקריאת נשה, בגין דכלא לא ידעו מה הוא, דנחית לון קודשא בריה הוא ודאיהו פזרע גד חנור, ועינו פעין הבדלח (שם), דאיהו חנור מסטרא דימינא, וטעמו כצפיהית בדבש (שמות טז לא) מסטרא דשמאלא, מה הוא, כליל מעשר אתון דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא מנא דאורייתא, וסליק לחשבן מ"ה, ולא ידעו מ"ה הוא.

וערב רב שאילו בשרא ויהיב לון, ומה פתיב (במדבר יא לג) הפשר עודנו בין שניהם טרם יפרת ואף יהו"ה כו', ויהי בשור הא אוקמוהו מארי מתניתין בפשר היורד מן השמים, דא מנא דאכלו ערב רב, ועם כל דא אמרו עלה אין דבר טמא (ס"א רע) יורד מן השמים.

ביאור הגר"א

קיצול דכולהו, רוצה לומר דתלת הנ"ל, וזה שאומר למעלה והכי ה' אלפין כלילין בה' תחאה, רוצה לומר דה' עילאה הוא חלקים, מלא י"ה – כליל ה' נקודין בחושבן, וה' זעירא – כליל להון בה' אחון לחלקים:

⁷² פתילה דתתחזון כו' דאיהו נר כו'. רוצה לומר, נ"ר – הוא נפש רוח, ונשמת כו', וכתיב נר – דכולהו כלילין בנה, ומה שלא נכלל בנה רק נפש רוח, ואמר נשמה לחודא – משום דהוא נהורא עילאה אינו נראה בנה, ושירא עלייהו בהעלם:

⁷³ זית כו'. רוצה לומר השמן דעל גבי פתילה – דרגא דיסוד, והוא זית משבעה מינין כידוע:

⁷⁴ דלתמר ביה שמן זית זך כתיב כו' באינון זיתים כו'. רוצה לומר דזית – הוא האבר עצמו של היסוד, והוא כתיב כו' להוציא הזרע מכל אברי הגוף, ולכן נקרא כל, והזרע – הוא השמן, וניתן על גבי פתילה – בנוק, ועיין בזוהר פרשת פנחס רמ"ז א' ב' בלולה בשמן כתיב כו' מאי כתיב עיין סם היטב, ואמר זך – כ"ז אחון דלתה:

⁷⁵ ודא ברית כו'. רוצה לומר הזית הוא כתיב לגבי שכינה כנ"ל, וכמו שאומר בזוהר פרשת פנחס סם עיין סם:

⁷⁶ דלתקרי ג"ד. רוצה לומר, דהברית נקראת גד, דהוא יום השביעי – דכליל ז' ספירות באימא כמו שאמרו בכמה מקומות, וזהו ג"ד: ג' – דנה"י, וד' – דזינה חג"ת:

⁷⁷ ורזא כו' בהוא יו"ד. רוצה לומר, הזרע – שהוא טפה יוד, כמו שאמרו בכמה מקומות, והוא המן – שהוא השמן, והוא ששוחקים בשחקים ללדיקים – לדיק ולדק, וזה שאומר שהמן הוא זרע של גד – יסוד, והמן הוא מן דשמן, שהוא מן דשחקים – נ"ה, שחיס שאינו ממותקים עד ששוחקין, והן מ"ה דמשה שהוא בנו"ה, כי ארבע חיות הן: שלש – בחג"ת, ש' דמשה, ורביעיית – אדם, במ"ה דמשה, כמו שאומר לקמן ק"ט א' ובמקומות הרבה, והוא בנו"ה דתמן הנוק' כידוע, ושם ה' בתראה, חיה רביעיית, פני אדם, ומשם המן ניתן לאדם, והיא אינה ממותקת, שהיא דינ"א במלכות – אלנ"י, עד שישחקו כתיב כנ"ל כתיב כתישא, וכמו שאומר בזוהר פרשת פנחס ברעיא מהימנא שם אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כו' ועוד אית רזא תניינא כו' עיין סם היטב בארובה, והוא סוד גדול שלכך לא ניתנה התורה לתחתונים שהם אדם בארץ כי אם ע"י יסורים, כתיב כו' לגבי שכינתא, ולכך אכלו בזכות משה, חיה רביעיית לאבהו, כמו שאמרו סם דהוא אשלים לון לאבהו כמו שבארנו בכמה מקומות, והוא דלרגא דנו"ה, והוא מ"ן מה' גבורות, וזה שאומר ואמאי אתקרי נשה כו' (ועיין לעיל ל"ב ב' בגיד הגשה דאיהו לדיק כו' עיין סם דלבריו) לא ידעו מה הוא דנחית לון קב"ה, רוצה לומר לגיד הגשה הוא בנו"ה כתיב (במס' חולין, פרק ז' משנה א') בירך כו', ושם הוא סטרא דמ"ן כנ"ל, ולא ידעו ישראל כי הוא מ"ה דמשה על כן קראו על סם מקום מולאם – מ"ן, כמו אדם שאינו יודע שמו של פלוני וקורא על סם אביו או משפחהו, וכמו שאמרו (סוטה יב ע"א) בת ק"ל שנה כו', ואבהו זכו לש' דשמן – דהוא ש' דמשה, כמו שאמרו בסוף פרק קמא דב"ב שלשה הטעימן הקב"ה מעין העולם הבא כו', והן שלש חיות, שהן בשמים עלמא אריכא, וישראל שהן חיה רביעיית כמו שאמרו בזוהר פרשת ואתחנן רס"ב ב' עיין סם, והיו ישראל ראויין למ"ן – אלח ותקע כף ירך יעקב על כן לא יאכלו בני ישראל כו', והוא המ"ן כמו שאומר כאן, ובימי משה דתקין עו"ה וזכה אליהן – זכו בשבילו, ולעתיד לבוא כי יבוא שילה – יזכו בה גם כן, וזה שאומר מה הוא כליל מעשר כו', ומכל מקום הוא דלרגא דלכורא, אספקלריא דנהרא, דלרגא דמשה, אלח מבחינה רביעיית שבו, וזה שאומר ודא מנא דאורייתא וסליק כו'. וזהו טעם גיד הגשה – דלתנטיל מהון המן, דנגע ההוא שרו של עשו והוא טמא, כמו כל דבר שבקדושה דלתנטיל ממנה, והוא טעם לכל הטומאות ואסורים שבתורה, והכל בחטא האדם, כיון דהגיע לכף כו', דלרגא דאדם – ותקע כו', דנגיעת עץ הדעת דהוא הוא בעצמו, והוא חטא הסלע בשביל ערב רב דהון מעץ הדעת טוב ורע, והן רע לישראל – כי ברע הוא, ונשאר מערב רב – רד, ולכן רד כו', ולכן הם לא בקשו המן, וזה שאומר וערב רב שאילו כו', והוא דלרגא דנוק' ששם עץ הדעת טוב ורע וכמו שאומר בזוהר סוף פרשת בהעלותך, ובה סטרא דגבורה והוא זשך כמו שאומר לקמן קל"ח א' ולכן ואף ה' כו':

⁷⁸ איהו זרע גד ועינו כו'. הוא כליל מימינא ושמאלא – חו"ג, והן בנו"ה, וכמו שאומר לעיל ל"ח ב' אינון תרי סמכי קשוט דאינון חיורר וסמק:

⁷⁹ והאי זשך כו'. הוא בנוק' – זשך מבשרי כו' וכמו שאומר בזוהר פרשת ו' ברעיא מהימנא ל"ג ב' בזשך דאיהו זשך הקודש כו' בזשך היורד כו' מאי מן השמים כו', דאיהו מקבלת הגבורות מן השמים, ואיהו כוללת ב"ע שלכן אמרו עלה דהיא עץ הדעת מסטרא דעלמין

וְרֹזָא דְהָאֵי בְּשׂוּר מַאי נִיהוּ, אֶלְא כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית ו ג) יִלְבַּשְׁגָּם הוּא בְּשׂוּר, וְרֹזָא דָא לְחַפְיָמִי לְבָא אֲתַמְסֵר, וְיִנְהָאֵי בְּשׂוּר בְּהַפּוּכָא שְׂבָר, וְעֵלְיָה אֲתַמְר (שם מב יט) שְׂבָר רַעְבוֹן בְּתִיכֶם, אִם זְכוּ בְּשׂוּר קִדְשׁ, דְאֲתַמְר בֵּיה (איוב יט כו) וּמִבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֲלוֹהֵי, וְאִם לֹא נִטְרִין בְּהָאֵי בְּשׂוּר אוֹת בְּרִי'ת, אֲתַהֲפֹךְ לֹון בְּשְׂבָר. [כאן חסר] .א.ה. הפסקה ותא חזי כל שמא וכו' עד אין שכינה שורה בפחות מ', הועברה לקמן לתיקון ע' דף קלג ע"ב]

תקונא עשרין

[קטע זה הובא לכאן מלקמן סוף ההגהה נה ע"ב, על פי ביאור הגר"א שם]
קָם אַחַד בְּקִירְטָא יְהוּדָא שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, וְחַד בְּקִשְׁתָּא יְהוּדָא בְּרִית צְדִיק, יְלֵעֲלִיה אֲתַמְר שׂוּפְרִי הוּלְרִי
פְּזִיר גְּדוּל, יְלֵגִירִין דִּילִיה יְהוּדָאֵינוּן צְדִיקִים דִּישְׂרָאֵל דְּקָבִילוּ בְּרִית, דְּבִזְכוּתֵיה נִפְקִין מְגֻלּוּתָא, וְרֹזָא דְמִלָּה
(בראשית מז כג) יִלְטָהּ לְכֶם זְרַע, דְּאֵינוּן טִיפִין וְדָא זְרָק'א. [עד כאן הובא מסוף ההגהה לקמן, כנ"ל]
[תיקוני זוהר – המשך דף מ ע"א]
זְרָק'א הָאֵי תְּגָא אֵיהִי י', וְחוּטָא דִּילָהּ ו', וְהָא אֲוִקְמוּהוּ כּוֹרְכִין אֵת שְׁמַע עִם וְאֶהְבֵּת אֵת וְלֹא הָווּ מְפָסְקִין,
בְּגִין דְּאֵת י' אֵיהִי אֲבָנָא מְרַגְלִיתָא קְדִישָׁא יְקָרָא, יִמְקִירְטָא אֵיהִי שְׁפָה, כְּלִילָא מְחַמֵּשׁ תְּקוּנִין דְּאֵינוּן אַחֵה"ע
בּוּמ'ף וְגוּמָר, וְדָא ה' זְעִירָא, חֲמֵשׁ אֲבָנִין דְּקִירְטָא דָא ה' עֲלָאָה, דְּאֵינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּדָא אֵלֵהִינוּ יְהוּדָא,
אֲתַעְבִּידוּ ה' אֲבָנִין אַחַד.

ביאור הגר"א

רגל' כו', זה שאומר ועכ"ל אמרו אין כו' אלא לאדם בחטאו מהפך הגבורות שם בעז הדעת טוב ורע – לרע, זה שאומר למטה אם זכו כו':

^כבַּגֶּם הוּא בַּשָּׂר. לע"י הערב רב לקה בסלע כמו שאומר בחיקונים לקמן וברעיא מהימנא, ולכך ימיו מאה ועשרים, ונלקח ממנו המטה, ונשאר בדרגא לעבד – במט"ט, ושם מגיד מראשית אחרית, לערב רב הן רע דלור המצול כידוע ועיין ברעיא מהימנא פרשת משפטים קט"ו א' קדם לחזרת בתווכתא כו' והוא רע שותפא כו' וכען לחזרת כו' עיין שם בארכה. והענין הוא שנהית בגלותא, לאתפשטותיה הוא בישראל בכל דור ודור, כמו החמה בלבנה ובכוכבים ובעולם, ועל אור ליליה המתפשט בהדורות בתלמידי חכמים אמרו דהוא בגלגולא, והוא מחולל מפשעו להתלמידי חכמים הן מצוים בדור, וסביל נאוצא דנהורא ליליה – דהוא אורייתיה המתפשטת בהון, ולכשיחזרו ישראל בתשובה והיו עין יעקב – דהוא שבעים נפש נקי, לאתערבו בשבעים נפש לבד שתיים דישמעאל ועשו, לאינו נוגעין בהון, מוז ותבון, אכל אינון סובין ומורסן, ואז יהיו ברזא דבן וזה שאומר ורזא לא כו' הוא סוד גדול מאד ולא ניתן רשות כו':
^כבַּהִי בַּשָּׂר כו' ועליו אתמר שבר כו'. שהוא לחם מחמישה מינין – מסטרא דה' בתראה, ובה טוב ורע, וזהו אם זכו כו', והוא סטרא דרעבון, דרעב הוא אחוריים דהו"ה אלפים, ושבע – מילוי דלהון כידוע, והוא שבר, לשבעים – בסטרא דגבורה, והוא בשר שור, ואם זכו קדש לאתפרע בפריעה – שור חם כמו שאומר בזוהר פרשת שלח, ושם קדש ידיל כו' והוא אות ברית – דהוא בנתיק:

^כלֵּ תִיקוּן כ'. לא שכינתא תתאה. כמו שאומר בכמה מקומות, ושפה הוא שכינה, ועיין ביאורנו מקום אחר בארכה:

^כבַּהִי בַּרִית לְדִיק. עיין מה שנבאר לקמן נ"ג א' בארכה:

^כבַּהִי עֲלִיה אֲתַמְר שׂוּפְרִי כו'. עיין לעיל סוף תיקון י"ג, [דף כ"ה ב' תשיעאה ברנה כו' ורזה דמלה שופר הולך כו':

^כבַּהִי גִירִים דִּילִיה כו'. כמו שכתוב (תהלים קכז ד) כחלים ביד גבור כן כו', וכמו שנבאר לקמן נ"ד ב' ובזוהר פרשת בראשית ואפיק ליה כגירא בידא כו', וחזן הוא הו"ה פשוטה ובריבוע:

^כבַּהִי אֵינוּן כו' נפקין מנגלותא. וזהו שופר כו', וכמו שאומר שם כ"ה ב':

^כבַּהִי הָא לְכֶם כו'. וכתוב שם והאלמה לא תשם – בגלותא, ולכן נקרא לדיק – גואל:

^כבַּהִי קִירְטָא כו'. רוצה לומר כלי הרועים, והוא כעין שפה, ושפה – גימטריה שכינה, וזה שאומר לאיהי ה' זעירא, ורוצה לומר זה שאומר (ועיין לקמן נ"ט א' בהגהה) (שמואל א יז מ) ויקח חמשה אבנים כו', ורוצה לומר דלכן ניתן זה ה' אבנים, וה' אבנים עצמן – ה' עילאה, כמו שפרש והולך חמש כו', ואח"כ נעשו ה' אבנים – חד, כמו שכתוב (שם פסוק מנו) וישלח כו' ויקח משם אבן כו', וזה שאומר אתעבידו ה' אבנים חד והוא י' דשם, וכמו שאומר למעלה בגין דלת י' כו', ווא"ו של השם – הוא כריכו דכלהו, כמו שפרש והולך כריכו דכלהו כו', והוא ביד הנוטל אותן – החמש ואח"כ האחד כמו שכתוב גבי דוד, והן בקריאת שמע: ה' תיבות ראשונות – ה' עילאה, וכ"כ אהון דבהון – הן ה' תתאה, כמו שאומר מחמש תיקונים כו' ה' זעירא, וה' עילאה – מתיבין, והיא – מאהון, אחד – הוא י', ואדם הכורך את כל הא"ו תיבות הוא לא האדם אלא הכריכה עצמה:

[תיקוני זוהר – דף מ ע"ב]

פְּרִיכוֹ דְכוּלְהוּ ו' דְאִיהוּ כְלִיל שִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, דְאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (דברים ו ד), יִמְּוֹבְהוּא פְּרִיכָא צְרִיף לְסַחְרָא אֲבָנָא (דף מ ע"ב) וְלֶאֱרַכָּא בְּהָ, יִמְּוֹהֵי אֲבָנָא כְּלִילָא (מחמש) מַעְשָׁר, עַד דְסָלִיק לָהּ עַד אֵין סוּף, וְרָזָא דְמִלָּה לְמַעַן יֶאֱרִיף יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ (שם יז כ).

כַּד הָאֵי אֲבָנָא בְּעָאֵת לְמַעַבְד דִּינָא בְּעַמְלָק, אוּ בְסִטְרִין אַחְרָנִין, וְכֵן בְּחַיִּיבִין, נְטִילָא מַגְבוּרָה, וְאַתְּכְלִילֵן בְּהָ כָּל סְפִירָאן, וְאַתְּקְרִיאוּ בְּהָ כְּלִיחוֹ גְבוּרוֹת, וְכַד בְּעָאֵת לְמַעַבְד חֲנָא וְחֻסְדָּא בְּעַלְמָא, נְטִילָא מַחְסָד, וְכְלִיחוֹ סְפִירָן אַתְּכְלִילֵן בְּהָ וְאַתְּקְרִיאוּ חֻסְדִּים, וְכַד בְּעָאֵת לְרַחֲמָא עַל עַלְמָא, נְטִילָא מַעְמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְכְלִיחוֹ סְפִירָן אַתְּכְלִילוּ בְּהָ, וְאַתְּקְרִיאוּ רַחֲמֵי.

וְהָאֵי, י' אִיְהִי בְּכָל סְטָרָא, אִם כֵּן בְּמָאֵי אֲשַׁתְּמוּדְעַת, יִמְּוֹאֲלָא בְּנִקּוּדָהּ, כַּד אִיְהִי נְקִידָא מְסִטְרָא דְקַמִּין נְטִילָא מַחְסָד, וְכַד אִיְהִי נְקִידָא דְשִׁבְּ"א נְטִילָא (ס"א ינקה) מַגְבוּרָה, וְכַד נְקִידָא מַחְלִ"ם אִיְהִי מְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, יִמְּוֹדְתַלַּת נְקוּדִין אֲלֵין אִינוּן מֵיָא וְאַשָּׁא וְרוּחָא כַּד נְטִילָא מַאֲבָהֶן. (כאן חסר והוא בתקוו"ח דף כ"ד ע"ג).

[מה שכתוב כאן בדפוסים אחרים ומנטובה – הוא שייך לקמן תיקון כ"ב (דף מד ע"א), וכן מאמר ויאמר אי הבל, הנדפס כאן בכל ספרי התיקוני זוהר, הוא נוסחה אחרת השייך לתיקון ס"ט (דף קיב ע"ב), ויבואו אם ירצה השם הכל על מקומם].

תְּקוּנָא חַד וְעֶשְׂרִין (תְּקוּנָא עֶשְׂרִין)

[תיקוני זוהר – דף מא ע"ב]

(דף מא ע"ב) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים מִי אֱלֹהִים, עֲלִיָּה אֲתָמֵר (ישעיהו מ כו) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינַיְכֶם וְרִאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים.

(תְּקוּנָא חַד וְעֶשְׂרִין)

[תיקוני זוהר – דף נא ע"ב]

(דף נא ע"ב) בְּרֵאשִׁית, יִמְּוֹנְחָתוּ תַּמָּן תְּרִין סְבִין, וְאַמְרִין יִמְּוֹאֲתַעְסַקְנָא בְּמַה דְּהִוִּיתוּן וְאַנְן לָא הִוִּינָן (נ"א ולא הוּינָן), יִמְּוֹדָא ב' תְּרִין רֵאשִׁית.

[תיקוני זוהר – דף נב ע"א]

יִמְּוֹהֵא סְבָא עֲלֵאָה קָא נְחִית בִּינִיָּהוּ, אָמֵר הָא אָנְן חַד, וְתַלַּת הִוִּינָן וְכַעַן אָנְן חַד, אֱלֹהִים וְדָאֵי מִי בְּרָא אֱלֹהִים, מִי בְּרָא בְּאֵלֵין תַּלַּת, אִינוּן שִׁית סְבִין, וְמָאן נִינְהוּ אֵת הַשְּׁמַיִם, יִמְּוֹאֲהֵי רְבִיעָאָה, וְשְׁבִיעָאָה, יִהֵא אִינוּן שְׁבַעָה סְבִין (דף נב ע"א) וְתַלַּת גְּנִיזִין עֲלֵיָּהוּ.

בִּיאור הגר"א

^{מח} וְזַהוּוּא כְּרִיכָא כְּרִיךְ לְסַחְרָא אֲבָנָא וְלֶאֱרַכָּא כו'. רוּחָה לומֵר י' דְכֹאן הוּא מַלְכוּת בְּהוּ"ה, נוֹק' כְּנ"ל, ולְכֵן כְּרִיךְ לְהֶאֱרִיךְ בַּחֲדָה, בּו"ק, וְזַה שְׁאוֹמֵר וְזַחַל לְמַלְכָה לְהֶאֱרִיךְ כו':

^{מב} הָאֵי אֲבָנָא כְּלִילָא מַעְשָׁר כו'. כֵּן הוּא בְּנוֹסַחֲאוֹת אַחֲרוֹת וְנִכּוּן הוּא. וְרוּחָה לומֵר לְכֵן נִקְרָא י' וְאֵע"ג דְכְּרִיךְ לָהּ מו"ק מְכַל מְקוּם סְלִיק לָהּ עַד אֵין סוּף, וְעֵינִין בְּסוּף ח"א א' ב' וְכַסְלִיקוּ עַל גְּבִי כְתָר ג' אַחֲרוֹת וְהוּא רִזָּא לְחַדָּה:

^{מג} אֲלָא בְּנִקּוּדָא. דְהָא לִית לָהּ נְקוּדָה מַגְרַמָּה כְּנ"ל, אֲלָא כְּלִילָא מַכְלָהוּ:

^{מד} דְתַלַּת נְקוּדִין כו'. וְהֵן נְקוּדִין לְאַבְהֵן – חֲס"ק, דְהִיא נְקוּדָה בְּאֲדִנִי, בְּאַבְוִתִּין חֲס"ק כו':

עֵינִין רִישׁ תִּיקוּן כ"ב בְּבִיאור הַגְּר"א ד"ה קַס סְבָא, שְׁהוּא שִׁיד לְכֹאן.

^{מה} תִּיקוּן כָּא. נְחִיתִין חֲרִין סְבִין. בְּמַדְרַגַּת חו"ב – וְהֵן סְבִין וְדָאֵי:

^{מו} אַתְּעַסַקְנָא בְּמַה דְּהוּינָא וְאִנְן לָא הוּינָא. רוּחָה לומֵר, כְּשֶׁהֵינּוּ קוּדֵם הַמַּתְקַלָּא שְׁנִקְרָא לָהּ הוּי, וְכַמּוּ שְׁכַתּוּב וְהֶאֱרַךְ הִיתָה כו' :

^{מז} וְדָאֵי רֵאשִׁית. רוּחָה לומֵר שְׂרַאשִׁיתֵם הוּי שְׁנִים – חו"ב, קוּדֵם הַמַּתְקַלָּא :

^{מח} הָא סְבָא כו'. רוּחָה לומֵר כְּאֶשֶׁר נִשְׁתַּחֲוּהָ הַכְּתָר בְּזֵם – בְּעוֹלַם הַתִּיקוּן, א' לְאַנְכִי (שָׂאז) הוּא בְּחִינַת ס"ג – גִּימַטְרִיָּה סְבָא, וְכֵן לְשׁוֹן סַב מוֹרָה עַל הַסִּילּוּק, וְכֵן הוּא סוּד עֵתִיקָה. מְנַחֵם) וְהוּא בְּרָא כִידוּעַ, וְהוּי שְׁלֶשָׁה בְּעוֹלַם הַתּוֹהוּ, אֲבַל בְּתִיקוּן ג"ר כְּחֻדָּא, וְהוּא ע"י הַדְּעַת

באלין שבועה סבין (ס"א ובת שבת יחידה לקבלתיה שבועה אתוון, ובגין דא הא אגן שבועה שבועות) חד עולימא הוה מזנב אבתרייהו, יי'ואלין סבין אערעו בבוצינא קדישא וחברוי, יי'אמרו ליה רבי רבי, אנת וחברך אשכחתון חד עולימא דאיהו בארמא מזנב אבתריכו.

יי'אמר לון, אערענא במשריין סגיאין דהו קא אתיין מקרבא דחויא, יי'ואנון משריין דמלאכין דנחתיין יי'מזרין לקבלא צלותין, יי'מסטר א דחמשיין אתוון דמיחדין ישראל בכל יומא, יי'דבהון וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים (שמות יג ט), יי'דמלאכין דנחתיין לאגחא קרבא, דקא ממנן על צלותין, פלהו הוה נחתיין (סלקין) בתוקפא דגבורה, פד נצחין לחויא, וכמה חילין דיליה דקא רדפין אבתרייהו, בכמה חובין דישראל, ואינון מארי צלותין בשם יהו"ה דאיהי בינה, דנחתיין עלייהו בתוקפא דגבורה, פלהו עאלין (נפלין) מקיומיהו, ואתקיים בהו סוס ורכבו רמה בים (שם טו א), דא ים נ' שיערי בינה, חמשיין אתוון דקריאת שמע.

ביאור הגר"א

שנעשו בו שלשת השותפין לבשר אחד, שנים גניזין דל"א כל אחד ה' דברים בולד, ה' חסדים וה' גבורות, ושנים דל"א שנותן נגד שניהם, והוא נקרא מי על שם ה' שערי בינה המתפשטין, והוא חלקים דכאן. וזה שאומר חלקים ודאי מי ברא אלה באלין תלת, רוצה לומר באלה שהן כידוע שאלה הוא שלשה ברא לשבע תחונות את כו' :

^{נ"ט} ואיהו רביעאה ושביעאה. רביעי לג"ר ושביעי לר"ק שהיא השביעית בכל מקום שמטרף בינה לר"ק היינו הדעת שבה :

^{נ"ז} הא אינון שבעה סבין ותלת גניזין עלייהו באלין שבעה סבין חד כו'. חד עולימא הוא ואת הארץ שהיא נקראת נער נערה, ותלת גניזין הן כתר חכמה בינה, ואמר מזנב שהיא משמש לכולם, הלילה לכל שבעה ימים, וכלילא בדכורא, וכמו שאמרו חד אמר זנב וחד אמר פרטוף, והוא קודם התיקון לילה נקראת זנב, נקודה חדא כלולה עמו, עטרה על ברית, גחא ואין שימוש לאשתמש בתגא כו' ז' לזנב עם ב"ן לילה שהיא בחינה אחרונה שבה בסוד נפשה כמו שכתוב בזנימין ויהי בלאת כו' ואז נקרא נער כידוע, ובשנתקנת בסוד התיקון היא פרטוף בזיווג עמו – נערה, וכאן ואת הארץ עדיין והארץ היתה תורה וזה שאומר הוה מזנב בלשון עבר כי התורה כו' נאמר הכל בארץ וכמו שאמרו באידרא רבא [דף קמ"ב א'] ובגין כך בכלהו כתיב כו' והוא נוק' כו' עיין שם :

^{נ"ח} ואלין סבין כו'. כמו שאמרו בסוף אידרא רבא קמ"ד ב' והוא קארי ליה ר"ש שבעה כו' אר"א אנון שיתא כו' :

^{נ"ח} א"ל ר' כו'. רוצה לומר שכינת עוזנו דרדפת בחר דליקייא ואמר למטה אדכי הא עולימא כו'. והענין כי בזמן בית המקדש נקראת פרטוף תמיד, ועתה נקראת זנב כנ"ל ימות החול ומתקנת בזמ"ט וכמו שאומר לעיל בהקדמה תניינא וכן בצדיקים לאחר מותן דלזין נע ונד בתרה כמו שביארנו שם, ובזוהר פרשת בראשית דף ו' א'. והענין כי מה שאמרו שם שמקנת בזמ"ט ואז נקראת נער על שמו, כי הדליקים בחייהם שיך להם נר"ן מתקנין אותה בכל עשר ספירות משלשה דרגין והיא פרטוף, אבל לאחר מותן שלא נשארה להם כאן אלא נפשא וכן בזמ"ט נפשו שנשאר כאן מקנת בהם כשאין דליק דבור והן עולימין לילה, כי אין רוחן ונשמתן יורדין, ולכן הם מחמרים אחר בעירן לקבל נפשו שהן נפש הבהמית מסטרא דבהמה אלף הרים, וזו כל התכלית של הבריאה לתקן הנפש שלא תהא נכרתת ותעשה מרכבה, אדם ובהמה, מ"ה דבריר ב"ן. ולכן העולימא מזנב בתריהון ותמיד הולך למזרא מארי תורה שהן בסוד נוק' נפש ורודפין אחר רוח ונשמה לחבר כל השלש בחינות שזכרנו וכן בחינת זמ"ט רק הנפש לבד, וזו ענין הכרת של הנפש שאינה נעשית מרכבה לה. וענין המחמר כי אלו הדליקים מעלתן גדולה שיך לנפסם השפעה מרוחם ולכן יכולים ליכך אחר השכינה כמו בחייהם, כי הנפש בעלמה אין לה תנועה כמו אוחיות בלא נקודין וכמו שאמרו והארץ לעולם עומדת עיגולא רהיט כו' כל כבודה כו' לשבת בית, לילה לשינתא, ואינהו הופכין לילות לימים לכן כו' והולכין בצורת אדם, אבל שאר דליקים שלא זכו לזה מחמר אחריהם ומשפיע בהם שגם הם יכולים ליכך אחריה וזו גם כן מדרגת רבי וריה"ג אבל מדרגת ר"ה סבא אפילו בחול והן רודפין אחרי מארי תורה מאד כנ"ל וכל שכן אחריהם שהן שבעה דרגין הנ"ל ואמר בארמא כמו שכתוב כי יקרא קו כו' בדרך וזה שאומר לעיל [דף קמ"ד א'] ב' דהכי אוקמוהו רבנן כו' על בתי הדליקים והוא מה שאמרו ליחבר ביה כו' והוא ברכה אחרת כנ"ל :

^{נ"ט} א"ל אערענא כו'. רוצה לומר בתפלה שהוא מלחמה עם הס"א כמו שאמרו בתיקוני זוהר ובתיקוני זוהר חדש בכמה מקומות וכמו שכתוב רוממות כו' וחרב כו' וכמו שאומר לעיל ח' א' אבל בקריאת שמע דלכותא כו' וכמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס דקריאת שמע איהו קשת ורומח וחרב כו' :

^{נ"ז} ואינון כו'. כמו שאמרו בכמה מקומות דמלאכין נחתיין וסלקין לקבלא לכותא :

^{נ"ח} מזרין. כמו שאמרו למטה וחמושים :

^{נ"ט} מסטרא דחמשין כו'. כ"ה וכ"ה לשחרית וערבית ויד את המארי בה' אבנין דקירטא כו' :

^{נ"ז} דבהון וחמושים כו'. כמו שאמרו בזוהר מסטרא דחמושים עלמא דחירו לכן שחיט לס"א דשם אין שטן כו' ונטבע בים גימטריא חמושים חמושים מכות כמו שפרשם והולך :

^{נ"ח} מלאכין דנחתיין. רוצה לומר אינהו נקראים בני ישראל כמו שאמרו בריש פרשת שמות אלא שכתוב עלו לכך קאמר דנחתיין כו'. כללהו הוה סלקין כו' כמו ישראל מן הים שרדף פרעה אחריהם ועיין זוהר חדש ע"ד ז' ב' וכען רריך לפרשא ע"פ דסלקא לכותא מינה לכפור וכיונה וכנשרא וישראל כד נפקו כו'. ואמר בתוקפא דגבורה כמו שכתוב ביד רמה ורוצה לומר בכל זה שזוהר עולימא דמזנב שתפלה בסוד השכינה מלכות:

יטאָמרו ליה ולחבריא הוה לכו לעיינא לאסתכלא בתר ההוא דמזנב בתר צלותין דאינון חלשין, ולית לון רשו לסלקא עם אחרנין ולפרחא עמהון לעילא, ובגין אינון צלותין חלשין אתמר (דברים כה יח) ויזנב בך כל יס'הנחשלים אחריה, (ישעיה יא ו) דנער קטן נוהג במ.

יטאָדאלין עשור סלקין ביו"ד ה"י וא"ו ה"י, וכל חד אית ליה צלותיה, ואם חסר חד מנייהו אפילו בתרא, דלא סליק צלותא דיליה עמיה, בגין דאיהו עניא, ולית ליה רשו לסלקא צלותיה עם אחרנין, בלהו צלותין מתעפן לסלקא, בגין ההיא צלותא דעניא, ובגין דא תפלה לעני כי יעטוף (תהלים קב א), דכלהו מתעטפין בגינה, עד דאיהי סלקא עמהון, דלית פרודא בה מנייהו.

ויצלותא דעני איהו שכינתא, והאי צלותא אתקריאת עקב לגבי צלותין אחרנין, ובגינה אתמר יטאָפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, אף על גב דסחיר לה להאי נקודה יטאָדאיהי קוצא דאת ד', בכמה חובין לאולפא קטיגורא על בנוי דשכינתא, יטאָלא יפסיק לההיא נקודה, דאם יפסיק, בגינה אסתלק קוצא מן ד' מן אחר, ואשתאר אחר, דאיהו נחש כרוך בעקבו, דבגין חויה לא יפסיק, ולא אסתלק קוצא דאת ד' מן אחר, אבל בגין עקרב אסתלק, ואיהו פוסק, וברח מניה, הדא הוא דכתיב (בראשית לט יב) ויעזוב בגדו אצלה וינס ויצא החוצה.

אדהכי הא עולימא דקא אזדמן לגבייהו, מחמר אחר בעירן, אמר לון מהו ויעזוב בגדו אצלה, אלא עקרב איהי עקר ב', יטאָדעקרת ביתא דשכינתא, ודא איהו בגדו דחויא דעבודה זרה, פד חויא אתיא לאתחברא עם גוף אדם ישן, דאמרת יטאָשכבה עמי, חצופה זונה, אתמר באות ברית וינס ויצא החוצה. (נ"א כ"י ובגין דא אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, אף על גב דסתיר לה לההיא נקודה דאת ד' לא יפסיק, דאי יפסיק בגינה אסתלק קוצא מן ד' דאחד ואשתאר אחר דאיהו נחש כרוך בגין דחויא לא יפסיק ולא אסתלק, ואיהו פוסק וברחת מניה, אבל עקרב יפסיק, כמה דעבד יוסף צדיקא הדא הוא דכתיב וינח בגדו אצלה וינס וכו'. אדהכי הא עולימא קא אזדמן לגבייהו מחמר בתר בעירן, אמר לון מאי וינח בגדו אצלה וכו', אלא עקרב עקר ב', דעקר ביתא דשכינתא, כד בעיא לאתחברא עם צדיקיא צריך לאפסקא מניה, ולא יתהני מינה ואפילו ממשכא דיליה, לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא

ביאור הגר"א

יטאָ אמר לך ולחבריא הוה לכו כו'. שהשיב לו שנתפלה עלמה יש חיילוקים שיש מסטרא לכל עשר ספירות והחלשין הן מסטרא דעולומא כו' וכמו שמפרש והולך לכן הוה לכו לאסתכלא שעליהן מוטל שהן שבעה סבין הג"ל :

יטאָ הנחשלים כו'. נחש רדוף אחריהן כמו שמפרש והולך והן בקווא של ד' עטרה אות ברית והוא אותיות נחש מילה כידוע : יטאָ דאלין עשר. עשרה בני אדם של בית הכנסת :

יטאָ אפילו נחש כו'. כנ"ל והוא בשביל עונות של המתפלל וזו מעלת תפלה בעשרה :

יטאָ דאיהי קולא. שהיא משלמת לעשרה – א"ח ד', גבוה עשרה ורחב ארבעה – במילואו ופשוטו, שהן ז"נ – רוח ונפש, וכן הו"ה אלני"י גם כן גבוה כו', והוא זנב ופרוף זנב בקולא של ד' זנב לחירות דנכללת דכורא וד' עלמה הוא פרוף, וכן בה' של הו"ה ואלני"י :

יטאָ לא יפסיק כו' דבגין כו' אבל בגין כו'. הענין כי כל זמן שמאמין באחדותו יתברך אפילו עובר כמה עבירות אינו מומר לכל התורה ואף על פי שחטא ישראל הוא ומטורף למנין כמו שאמרו עזריין כו' ונכלל תפלתו בכלל ישראל, ותפלתו היא בקוץ הג"ל, והענין כי קוץ הג"ל הוא מצוועא ללא פריש מבירא לעלמין כי זאת בחינה אחרונה, מלכות של ז"א, אות ברית של ישראל דבוק תמיד בה כיון שתמיד ישראל מאמינים באחדותו, וזה הקוץ מורה ללא ליחלף באל אחר שלכן הד' והר' גדולים, אבל שאר הבחינות שתלויים בשאר מצות מסתלקין בעוונותיהן הרבים מחמת עונות כשורבס ח"ו כו' זה הוא סטרא דנחש – בשאר עבירות, אבל עקרב הוא המודה בעבודת כוכבים ומשתחוה לאל אחר וכן צבת אל נכר אז הקוץ ח"ו מסתלק מצדו וזהו פירוד הגמור וזה שאומר ואיהו פוסק וברח כו' רואה לומר יוסף במדרגתו ומסתלק הקב"ה ממנו כלל וכלל ואין תפלתו עולה כלל דהעליה משכינה לז"א – ע"י זיווג, וזה סוד נחש ועקרב, דעקרב הוא הכופר בעקר – אותיות עקרב, ובמקום ד' עם עקב עושה ר' עם עק"ב. זה סוד יעקב שקווא של ד' הוא יו"ד, אות ברית, ולכן יעקב – נוק' ורואה לומר של דכורא ולכן תפלת יעקב רשות – שהיא בחינה אחרונה הנשארת בלילה, שיעקב תיקנה – שאינה מסתלקת לעולם, ואמרו בניו שמע ישראל כו' אחד, וכן לעולם אנו אומרים שמע ישראל – סבא כו', כמו שאמרו במדרש רבה (דברים פרשה ב) מה שאין כן של אברהם ויחזק :

יטאָ דעקרת ביתא כו'. כי באצילות לא יגורך רע (תהלים ה ה), והזר כו' (במדבר א נא), אלא בצריאה – עץ הדעת טוב ורע – בשם המשותף, ודי למזיון, ושם הוא בגד שלו גם כן – גימטריא טו' :

יטאָ שפכה. שעל זה נקראת זונה כמו שבארנו במשלי (פירוש הגר"א שם פרה ז פסוק יז, נפתי משכבי, עיי"ש. ג.פ.) :

תקרב הדא הוא דכתיב וינח בגדו אצלה, משכא דיצר הרע, ודא בגדו דחוייא עבודה זרה, כד איהו קא אתיאי לאתחברא עם צדיקייא ואמרה שכבה עמי חצופה זונה, איתמר באות ברית וינס ויצא החוצה).

וְאִמְרוּ לִיָּה מָאן אַנְתָּ, אָמַר לֹוֹן אָנָּא אִיְהוּ בְּרָא יְיָ דְנוֹנָא חָדָא, דְשֵׁט בְּיָמָא רַבְרָבָא, וּבְלַע כָּל נוֹנִין דְיָמָא וְאִפִּיק לְהוֹן חַיִּים לְבָר, וּלְזַמְנִין אִיְהוּ נְפִיק בְּיַבְשֶׁתָא, יְיָ לְקִיָּמָא בֵּיה (בראשית מח טז), וַיִּדְגוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, תְּוֹוְהוּ, אָמְרוּ לִיָּה, בְּתַר דְלִית רְעוּתָךְ לְגַלְגָּא מָאן אַנְתָּ וּבְרָא דְמָאן אַנְתָּ, מָאן אִיְהוּ (נ"א מאי איהו) אַתְר דְדוּכְתָךְ, אָמַר לֹוֹן אַתְר דְדוּכְתָי אִיְהוּ יְיָ מְגַדְלָא חָדָא דְפָרַח בְּאִוּרָא תְוֹוְהוּ.

ביאור הגר"א

רס"א ל"ל מאן אנת. שראו שהוא עולימא הג"ל ומדרגתו גדולה למאד כנ"ל :

רס"ב דנונא חדא כו'. רואה לומר יסוד, כמו שאומר לקמן ע"ב לוינא לעילא כו', והוא עולה בדעת ומתמלא ממוחא בינה – ימא רבא, ונכנסין בו כל הנשמות וזה שאומר ואפיק לון כו', שהוא חי, ומסטרית – בן איש חי כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית על פסוק ובניהו כו' ובניש פרשת שמות ב' א' זהו איבא דאילנא כו' אלון אחרון חיינ להאי עלמא וחיוין כו', ומכל מקום עיקר הלוינא הוא בדעת – דרגא דמשה רבינו עליו השלום כמו שאמרו בזוהר פרשת שמות י"א ב' מצית לוי דא קב"ה אחר דחכמה עילאה והוא נהר מתחברין כדלח ולא מתפרשין לעלמין מצית לוי דאשרי לוינא לחידו לעלמא כו' וכן בזוהר פרשת שלח קע"ד א', אלח שהנהר הוא הולך בטולם נקרא על שם דיקא וכמו שאומר לקמן בחיקון מ' כי הדיקא אין פעולתו לשמש אלח בהאי נהר ונקרא חי על שם האי נהר כי אז נקרא אבר חי ונקרא דעת וידע אדם כו' והאלם ידע כו', וזה שאומר ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ט א' בגין דלנת לוינא נחש בריח דימא דאורייתא מארי דכל נונין לוינא על שם אורייתא דאתמר בה כי לוינא חן הם לראשן כו' מאי ניהו לוינא א"ל בוליא קדישא האי איהו דדרגיה עמודא דאמנעיתא ולדיקא, דאתמר ביה גוף וברית השבינן חד, ואתרבי בימא דא לחיהי אימא עילאה ים דבה מייחדין לקב"ה כ"ה כ"ה אהוון דאינון ים בחושבן, ואיהו לוינא קאים על שפת הים, ועלמא קאי על סנפירוי – דא דיקא יסוד עולם דכל עלמא קאים עליו, ורואה לומר האי איהו דדרגיה כו' רואה לומר הדעת דהוא בת"ת ויסוד, דביה אמרו גוף וברית אחד, ונקרא לוינא נחש בריח על שם שניהם כמו שאמרו לקמן ב' לוינא לעילא כו' נחש בריח כו', והדעת הזה הוא שט בימא רבדבא ושם גדל ולכן נקרא דג, וכל נשמות דמשכילים בקבלה מארי מתניתין הן מיניה כמו שאומר לעיל דף א' ע"א אוף אלון נשמתין דמשכילים כו' וכולהו פרחין מן רקיע ודא דיקא חי העולמים כו', ואלו נקראים נוני ימא דידעין לשטטא בימא דחכמתא, אצל העוסקין בפשוטו הן ביבשה כמו שאומר לקמן תיקון ל' דף ע"ו ע"ב דגרמין דאסתלק כו' ואסתארת ב' יבשה כו', וכן בחיקון מ"ג ואמר ברעיא מהימנא פרשת תלך דף רע"ח ע"ב דגים והגבים כו' תנינא דמתניתין דבה אתרבו כונוי ימא ואי אינון דיבשתא יפלון למיא ולא ידעין לשטטא כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר דבלע כל נונין דימא, ואמר ואפיק לון חיים לבר כנ"ל דאינון דאכלין מיניה אחרון חיים בעלמא דין וחיים כו', ואמר בימא רבדבא – דלחיהי ים הגדול וכמו שאומר לקמן נ"ג א' שבע ימין אינון וים עילאה על כלהו שהוא ים אוקיינוס דלחיהו עמוק דלית ליה סוף, ואמר ולזמנין איהו כו', הענין, שהדעת הוא בים הגדול – לוינא שבו, דהוא בים אוקיינוס שהוא דבינ"ה – בן י"ה, והוא הנהר דמתפשטין מיניה ששה נהרות – ב"ק, כמו שאומר לעיל ל"ח א' ולקמן ל"א א'. וכד נחית בנוק' דהיא יבשה, וליבשה קרא ארץ, דלזו (ישעיהו יא ט) ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים וכמו שבארנו לקמן פ"ט א' בארוכה עיין שם, ומכל מקום אף בזמן הזה הוא לפרקים וכמו שאמרו הראשונים דכל דבר שיהיה לעתיד הוא עתה לפרקים, ובזמן שיש לדיק דבור כמו רש"י וכיוצא, וכן אותו העולם הוא ימא ונשמתין דמתחברין הם נוני ימא, ועולם הזה הוא יבשה ומשה רבינו עליו השלום הוא נונא רבא והוא בלע כל נוני ימא שם, דנשמתין מתחדשין שם כל יום בימא כמו נשמתין כאן דמתחדשין בכל יום – במלכות, (ואיכה ג כג) חדשים לבקרים רבה אמונתך, מלכותא קדישא, כן הוא שם באימא עילאה – ימא, והן מתחדשין שם כל יום בכמה חודשין כמו שאמרו בזוהר פרשת שלח קס"ח א', אי ר' כד סלקין לעילא כל אינון רוחין, דו"ג, בההוא זמנא שמעין כמה מלין דחתין ועתיקין כו' כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כו', והוא כמו בעולם הזה שהנפש מתפשטת מגופא וסלקת לאפריון, ושם סלקין לאפרסמון, כמו שאמרו בזוהר פרשת תרומה קכ"ד ב' ועיין בזוהר פרשת בראשית י"ט א' אורא דאדם לתתא מטטיירין בליורייהו במלבושא כו' עיין שם בדבריו והוא כגוונא דההוא עלמא באפרסמון בימא עילאה וחידושא דלהון באורייתא כנ"ל והכל על ידי הדעת וע"י משה רבינו עליו השלום, דכל חידושים דעלמא מתחדשין על ידו – דהוא שמשא דנהיר בכוכביא, וזהו דבלע כל נונין כו' ואפיק לון חיים לבר – דהדר מתלבשין בלבושין חיים כמו האדם משינתא דנשמתא מתחדש ליה ושם הוא החיים אמיתיים, וזה שאומר לבר למטה דנחתין מתלבשין בגופא דו"ק לבר כמו שאומר למטה, ושם למעלה בההוא לוינא דבלע – שם השעשוע של הקב"ה בלדיקייא כמו שאומר בזוהר פרשת תרומה שם עיין שם ושאר מקומות, וזה שכתוב (תהלים קד כו) לוינא זה יצרת כו' ואמרו (ילקוט שמעוני ישעיהו מג המשך סימן תנז) משחק עם לוינא, והן חדושי תורה שמחדש להן יתבדך, ומשה רבינו עליו השלום אע"ג דשט בימא, לזמנין נפיק דיבשתא, כמו לעתיד לבוא שיהיה בקביעות – כן הוא בזמן הזה כמו בימי רש"י דנחית בחבורא דיליה, וכן כיוצא וכן כל דלחיינ מדרגיה כמו ר"ה סבא – מניחין אותו העולם שהוא ימא ואוליין לזה העולם אחר חדושי תורה וכמו שאמרו בזוהר פרשת בלק קפ"ח א' אינון דאפילו נוני ימא רבא נפקין דיבשתא לגבייהו כו' אר"א נשיקה קדמאה על נונין כו', וזה שאומר ברא דנונא כו' – שהוא נירץ משה רבינו עליו השלום :

רס"ג לקיימא ב' וידגו כו'. שכתבו וילגו, וכתבו בקרב הארץ :

ר"מ מגדלח חדא כו'. הוא מגדל השן, ל' של חול, דל' – הוא מגדל הפורח באויר, והוא פרח דליבורא, ברוחא דפומא, אויר השלישי – ה' אלקינו ה', ועיין בזוהר פרשת בראשית ומה שבארנו שם :

אָמְרוּ לִיהִי לָא תִימָא לָן מְדִי (ס"א מלי), מַאי אִיהוּ אַבוּךְ, אָמַר לֹן אָבָא דִילִי אִיהוּ חַד נוּנָא רַבְרָבָא, יַעֲדִיכְדָּ
צָחִי, אַפְתַּח פּוּמִיָּה וּבְלַע מִיָּא דִימָא, וְעַד שִׁבְעִין (ס"א שבעה) שְׁנִין לָא הָדַר יָמָא לְתוּקָפִיָּה, יַעֲבִירָזָא דְמִלְהָ יִבְטַח
כִּי יִגִּיחַ יִרְדֵּן אֶל פִּיָּהוּ (איוב מ כג), וְאִיהוּ בְלַע כָּל כֶּף מִן יָמָא, יַעֲבִירָזָא לָא אֲשַׁתְּאַבְתּוֹן מִנִּיהָ אֶלָּא כַּד חַד, דְּאִיהוּ
כ"ד סְפָרֵי דְאוּרִייתָא, אִיךְ לָא אֲשַׁתְּמוּדְעָתוֹן בִּיהָ.

[תיקוני זוהר – דף נב ע"ב]

בְּהָהוּא זְמַנָּא אֲדַפְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וְדָאִי אֲנִתְּ אִיהוּ בְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, חָדוּ בִּיהָ, וְאָמְרוּ. בְּוֹדָאִי אִי
אֲנִתְּ הָוִית בְּהָאִי עֲלָמָא, הָוִינָן (נב ע"ב) קָא נְחַתִּין מִסּוּסוֹן דִּילָן, וְהָוִינָן אֲנִן מַחְמָרִין בְּתַר בְּעִירָךְ.

יַעֲמָר לֹן, הָהוּא חוּיָא דְאֲתוֹן מְגִיחִין קְרָבָא בִּיהָ אִיךְ אֲשַׁתְּוֹבְתּוֹן מִנִּיהָ, יַעֲדִי אִיהוּ בְלַע וְקָטִיל, וְלָא עוּד אֶלָּא
דְּאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קְדָמָא, וְלְכָל דְרִין דְקָא אֲתִינָן אַבְתְּרִיָּה, יַעֲוִבְרָתָא יַעֲאִיָּהִי עַל מְגִדְלָא דְפָרַח בְּאוּרָא,
יַעֲמָרִיזִין בְּכָל יוּמָא בְּרִקִיעָא, דְכָל מָאן דְקָטִיל לְהָאִי חוּיָא, יַעֲדִיָּהִבִין לִיהָ לְאֲנִתּוּ בְּתַ מְלָךְ פְּנִימָאָה מִמְשַׁבְצוֹת

ביאור הגר"א

^{ע"ב} דכד רחי כו'. כבר כתבנו שהוא אליה, והנה הלדיק מתעורר מחימום הגבורות ואח"כ יורד בתוכו מימי החסדים וכמו שאמרנו בתחלה
שמאלו תחת לראשי ואח"כ ימינו תחבוקני ועיין בזוהר פרשת תרומה קס"ט ב' ותעוררו לחדוה שמאלא איהו לכתוב שמאלו תחת לראשי כו'
והוא אילנא דחיי עבד פירין ואיבין באתערותא דא כו' ונגיד לבזכית קדישא לנגדא לון בזהוהא גפן ודא מסטרלא דימינא דהא לית איבא
משכתחא אלא דימינא, שמאלא אהער וימינא עבדי, ומבשרי כו' וזהו רחי לזווגא בשלהובין דרחימו – אמא לך בשרי (תהלים סג ז) ובשרי
ידוע – בשר קודש, ואמר אפתח פומיה כו' מתפתח ובלע מיא דימא מהבינה, למשם יורד משך הזרע ומוריד לנוק' ועל ידי זה מתכבה
השלהובין ואינו יכול לעורר עוד פעם אחרת לזיווג עד זמן מה שתמללא הבינה עוד והוא משך שבעים שנה, כי היא נקראת שבעים שנה
וכמו שאומר בזוהר פרשת שמות ט' ב' עיין שם. והנה כל האברים, שהן שבע ספירות, מתרוקנין בזהוהא משך הזרע עד שכל האברים
יתמללו והן במשך שבעים שנה כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חגש במתני' דעשר ספירות דהן מהלך חמשים שנה בחמש ספירות, והוא נטיל
עשרים מדיליה כו' עיין שם, אבל לעתיד לבוא שתכרבה הדעת והאהבה, רשפיה רשפי כו', ואז מים רבים לא יוכלו לכבות, ואף על פי
שירדו מים רבים – תמיד בזיווג, כמו שכתוב ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים מכל מקום לא יוכלו לכבות את האהבה ששהיה כגוונא
עלמא עילאה ונהרות, שהן שבעה נהרות, לא ישטפה :

^{ע"ב} ורזא דמלה יבטח כו'. כמו שאמרנו בגמרא (בבא בתרא עד ע"ב), ואמר יבטח – שמעורר לזיווג – שהוא בוטח כי יגיה כו', שידוע כי
אין נסתר מחמתו, שכל האברים מתעוררין עמיה והוא שאיב לגביה כו' :

^{ע"ב} ואחון לא כו'. כמו שאמרנו ד"ך יס, כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ח ובתיקוני זוהר חגש ושאר מקומות הרבה דאיהו בלע ימא דאוּרִייתָא,
נש"ב, והוא משה רבינו עליו השלום, מעט מאלקים, אבל לית ליה אלא כ"ד ספרים והכל על דרגיה, ורב המנונא נירוץ נשמחו כידוע :
^{ע"ב} א"ל כו' קרב ביה. ענין המלחמה, דבחתא הסלע דגרמו ערב רב נסתרה התורה בגחון, כמו שאמרנו בזוהר פרשת בראשית כ"ו ב' וסיס
בסלע דחויא קנד, כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חגש ע"ה א' והוא בשלש קליפין הראשונות מפרדס, וראשונה – תהו, קליפה ירוקא, פשט,
הוא רכה – פישון, אבל בהו – אבנים מפולמות, קליפה קשה דאגוזא – קשיא מאד, ולחכימא ברמיזא, ועלה מתכנסין כל מארי מתניתין
לתברא לה ולית מאן דמתברא לה עד שיבוא משה רבינו עליו השלום כמו שאומר למטה ועיין שם בתיקוני זוהר חגש ובזוהר פרשת תלך
בארוכה, והוה כל הקרבא – להבין רמזים דאוּרִייתָא דאיהי סתימא, וכמו דנפיק בהכאה טפין ממנה, כן לא נפקי בהכאה דמארי מתניתין
שהם בעלי הקבלה אלא טפין, והוא לתברא סלע דחויא, דרך נחש עלי אור :

^{ע"ב} דאיהו בלע וקטיל. רואה לומר, בלע – בנורא דגיהנם, וקטיל – בסם המות דיליה דאינון שני נוקבין דיליה ועיין מה שבארנו לקמן
בתיקוני זוהר חגש פ"ח א'. והן מרה וטחול וכמו שבארנו שם. ועיין לקמן מ"ג א' מרה סם המות דיליה טחול נחש כו' ומרה איהו חרבא
דמלאך המות כמה דאת אמר ואחריתה כו' ואיהו שחוק הכסיל כו' גנין דאיהו שאול תחתית דאתמר ביה לדיק ממנו בולע כו' עיין שם
בארוכה, וכן שם מ"ד ב' ושם מ"ו א' בארוכה הרבה, וברעיא מהימנא פרשת פנחס, ואמר בתיקוני זוהר חגש ע"ו א' קס"ש בולנא
קדישא כו', עיין שם כל הענין כמו שאומר כאן. ואמר ולא עוד אלא כו'. רואה לומר אפילו ללדיקים גדולים שהן דברגא עילאה מאד
אפילו הכי אין מקוה ממות ולכן לא אמר ח"ו בהון בלע :

^{ע"ב} וברת' איהו כו'. רואה לומר, מעין חתום דבה, דנעלמה מעין כל חי – חכמה שלה, שהיא לבנה והיא תורה שבעל פה ועיין לקמן בסוף
תיקון נ"ב מה שבארנו שם על מה שאומר שם דא לבנה כו', והיא בת מלך כמו שאומר למטה :

^{ע"ב} והיא על מגדלא כו'. שהוא מגדל השן כנ"ל, נקודה בהיכליה, וכאן היא על מגדלא כו' :

^{ע"ב} ומכריזין כו'. כמו שאמרנו (משנה אבות ו ז) בכל יום בת קול יולאת כו' מעלבוניה כו', והעלבון שלה – מהאי חויא וכמו שמפרש והולך,
דכל מאן כו' והוא לתברא להאי סלע הג"ל :

^{ע"ב} דיהבין ליה לאנתו. כמו שאמרנו (פסחים מט ע"ב) כל הלומד תורה בפני עם הארץ כאלו בועל ארוסתו בפניו, ואמר ארוסתו דכבר
ארוסה היא מסיני כמו שכתוב (דברים לג ז) תורה איה לנו משה מורשה, אל תקרי מורשה כו' (פסחים שם), אלא שאינה נשואה עד
שילמוד אותה, וכמו שאמרנו (עבודה זרה יט ע"א) כי אם בתורת ה' כו' בתחלה תורת ה' ואח"כ היא תורתו, וכמו שאמרנו (קידושין לב ע"ב)
הדר אמר רבא אין תורה דיליה היא דכתיב ובתורתו, אבל לברתא דמלכא לית דזכה לה עד דיקטול להווא חויא, ואפילו משה רבינו עליו
השלום עדיין לא זכה אליה בשביל חטא הסלע, וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר חגש שם אבל ברתא דמלכא עלה אתמר רבות בנות עשו חיל
ואת עלית על כלנה, ואיחי ארוסה למשה, הלכה למשה מסיני, ועד כאן לאו איהי נשואה ליה עד דיקטול לחויא ויעול לארעא קדישא

זָהָב לְבוּשָׁה, וְהָאֵי זָהָב יִמֵּי בְּרֵאשִׁית, ה' חֲמֵשׁ אֲוֹר, ב' אֵיחָי ב' מִן בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אֲתָמֵר (שיר ז י)
יִפְּהָ כְּלָבָנָה, תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה קָרָאן לָהּ בְּמִתְכַתֵּא.

וּבְגִין הָהוּא כְּרוֹא דְכָרִיז, יִפְּכֶמָה גְּבָרִין, כְּמָה מְאָרִי תְרִיסִין, אֲתַכְנָשׁוּ בְּבִי מְדָרְשָׁא, לְאַגְחָא קָרְבָּא עִם חוּיָא
בְּגִינָה, יִפְּיִכְמָה תְרִיסִין אֲתַעֲבִידוּ פְּסָקוֹת בְּגִינָה דְבְרֵתָא דְמִלְכָּא, וַיִּפֶן כַּה וַיִּרָא כִּי אֵין אִישׁ (שמות ב יב), לִית
בְּהוּן דְּקָטִיל לְחוּיָא, עַד דֵּייתִי הָהוּא דְאֲתָמֵר בֵּיה וַיִּפֶן כַּה וַיִּרָא אֶת הַמְצָרִי, וּבְגִין דָּא בְּגִינָה אֲתָמֵר בֵּיה
(בראשית מט י) עַד כִּי יָבֵא יִפְּשִׁילָהּ, מִשׁוּ״ה, דְּאֵיחָי מוֹרְשָׁה דִּילֵיהּ, וְדָאֵי יִפְּהָ אֵיחָי קָטִיל לְחוּיָא.

יִפְּוֹלָיו יִקְהָ״ת עֲמִי״ם (שם), בְּגִין דְּאֵיחָי בְּן לָיו בְּן קְהָ״ת בְּן עֲמָר״ם, בְּן עֲמָא רְמָא, דְּאֲתָמֵר בֵּיה (דה״א כג
יז) וּבְגִין רְחֻבֵיהּ רַבּוּ לְמַעְלָה, וְקָטִיל לְחוּיָא, יִפְּוֹחִילֵיהּ בִּימָא וּבִיבְשָׁתָא וּבְרִקִיעָא, יִפְּיִכְמָה מְאָרִי קָרְבִין אֲגָחוּ

בִּיאור הגר"א

דבגין לא לא עאל לארעא קדישא עד ליזכה לה דמתרין לוחין לאתברו פרחא מיניה, ובגלותא רביעאה יזכה לה, ובגינה יזכה לארעא
קדישא, ועתה מתכסה בסלע דמט"ט וכמו שאומר לקמן ק"ח א' בגין לאורייתא מתרין לוחין אליו כו' ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ
הדעת טוב ורע כו' אבל ברתא דמלכא היא עץ החיים ועיין ברעיא מהימנא פרכת פנחס רמ"ח ב' סיהרא דעץ החיים היא נקודה דלגאו
מינה אייה כמבועא דלית ליה פסק כו' והיא בת מלך פנימאה כמו שכתוב כל כבודה בת מלך פנימה והוא היא נקודה דלגאו והיא נקראת
כב"ד - כ"ב נתיבות, בלבת אש, כ"ב ב"ת, ואמר פנימאה - משום דלית בת עין חיטון, כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש ע"ג ד' בת דיקרא
זעירא לית מלגאו תחות בת עינא עילאה ודא שכינתא תתאה, דבת עינא עילאה - תמן חכמה, והיא שמדובר בה כאן:
כ"א איהו ז' ימי כו'. שהן ז"ת וה' הוא הדעת, ה' אור כידוע, ה' חסדים שהוא עוטה אור כשלמה, וב' הוא בינה, נקודה בהיכליה, בחכמה
יבנה בית, ואלו הן ארבעה לבושי זהב שלה כמו שאומר לעיל ג' ב' ולקמן ריש תיקון ל"ח, והן כי ז"ת - הן שני לבושי, שהן ז"ג, וה' אור
הוא במקום חכמה - דמיניה הן כמו שאמרנו בתוספתא נהיר נהירו כו' חד יריעא מרקמה כו', והן ארבע אותיות אלג"י במקום יק"ק
דלכורא:

יִפְּהָ כְּלָבָנָה תּוֹרָה כו'. כנ"ל וכמו שאמרנו ברעיא מהימנא שם, נקודה דנגיד עלה מלגאו אייה חכמה ואמאי אתקריאת לבנה על שם
לבון הלכה דאיהי מלגאו כל כבודה בת מלך פנימה כו' עיין שם:

כמה גבירין כמה מארי תריסין. גבורים - הן בעלי מעשים כמו ר' חנינא בן דוסא וכמו שאומר לעיל א' ב' גבורים מסטרא דגבורה
דיהבין תוקפא למאריהון כו' וקישורא דתפילין דמאן דלית ליה תפילין בצעת קריאת שמע כו', והוא עבד ושפחה זישא הנ"ל, והם גבורים
בתפלה וכמו שאומר לעיל כ"ה ב' פתח ר"ש ואמר עילאין אתקינו ואזדרו במאני קרבא לגבי חויה דאיהו מקננא בטורין ואיהו קטיל
לאדם קדמאה ולכל דרין דהו קאתין אבתריה ובגין דא כרוחא נפיק בכל יומא מאן דקטיל ההוא חויה דאיהו מקננא בטורין - יהבין ליה
ברתא דמלכא דאיהי לכותא דיתבי על מגדלא דאתמר בה מגדול עוז כו', וחויא לא חשיב לון כו' עד דאתא רעיא מהימנא ונטיל חץ כו',
ואמר בתיקוני זוהר חדש ע"ה ב' במאני קרבא דילך כו' נחש אשת זנונים דמקננא בצבע סלעים ובעלה בצבע טורין, קום בצבנא דילך
לאסתלקו בטורין, לתברא טורין וסלעין דחויא כו', וזה שאומר גבירין, ואמר כמה מארי תריסין - נגד התורה, לאגחא קרבא - כמו שכתוב
בספר מלחמות ה' כו' (במדבר כא יד), והם הלוחמים מלחמתה - לתברא האי סלע כנ"ל, ותפלה היא בת מלך חימונה לגבי תורה, ולכן
היא בטורין וכאן בסלע וכמו שאומר לקמן ס"ו ב' דנוק' אייה כו' ועיין מה שכתבנו שם:

וכמה תריסין אתעבידו פסקות כו'. לאתפסקו בקרבא ונעשו פסק הלכה לקוטות, ואינון בתולות אחריה כו' אבל ברתא לא אשכחן לה
וכמו שאומר שם בתיקוני זוהר חדש ק"ש כו' ולכל דעאלין בקרבא דא כו' קמי ברתיא דמלכא דאתמר בה כל כבודה בת מלך פנימה
וגו' דהא כמה כרוזין נפקין בגינה הדא הוא דכתיב בראש הומיות תקרא כו' אליכס אישים אקרא כו' דהא כמה פרשין תקיפין הו מתכנשין
לאגחא קרבא עם חויה, נחש הקדמוני דקטל לאדם קדמאה כו' וכמה מארי תריסין הו מתכנשין לגביה בצתי כנסיות וצתי מדרשות
ופסקין עלה כמה פסקות בקלין וחמורין, וירא כי אין איש - לית בהו חד דיקטול לחויה, וכרוזין נפקין מאן דקטיל לחויה יאה הלכה
דיליה, וכמה הלכות פסקות אינון דאתמר בכל חד הלכה כפלוגי, ואינון בתולות אחריה רעותיה דברתא דמלכא אבל ברתא דמלכא עלה
אתמר רבות כו' כנ"ל, וזה שאומר אתעבידו פסקות, והן בעלי תריסין, אע"פ שלא יכלו להרויח ברתא דמלכא מכל מקום זכו לבתולות -
למקדע הלכה כמותן באינון לקוטות, וזהו תועלת הכרוז, ואמר שם בצתי כנסיות וצתי מדרשות - והוא כנ"ל בתפלה ובתורה, לתברא
טורין וסלעין, ואמר שם וירא כו' וכן אמר כאן ויפן כ"ה וכ"ה וכו' - והן חמשים אחרון דקריאת שמע וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש שם
ויפן כ"ה וכ"ה ויד אה המכרי, דבימא דאימא עילאה דאיהי נ' תרעין - מחא ליה, לאתרמיזו בכ"ה וכו' אחרון דמייחדין בהון לקב"ה תרין
זמנין כו' אינון נ', ובאלין נ' מחי לפרעה וכל עבדיו נ' מכות, דבה קטיל לחויה כמו שאומר לעיל ח' א' וזכאה אייה מאן כו', וכן בחמשים
שערי בינה לאורייתא - דאז יתגלה ולא יתן מ"ט ללדיה, ומשם קטיל לחויה, דשם עלמא דחירו, וכימי מצרים אראנו נפלאות - נ' פלאות,
והוא המלחמה על הים שם, ולקו שם נ' מכות מנ' שערי בינה:

יִפְּהָ מִשָּׁה דְּאֵיחָי מוֹרְשָׁה דִּילָיו וּדְאֵי. רואה לומר, משה - חושבן שילה. דמורשה דיליה רואה לומר מאורסה, כלה דיליה, דעד כאן
אינה נשואה כנ"ל וכמו שאמרנו בלבת משה, וזה שאומר דלחי כמו כידוע:

יִפְּהָ אֵיחָי קָטִיל כו'. דהוא המכרי מסטרא דקין - צנה דחויא כידוע:

וְלוֹ יִקְהָת עֲמִים בְּגִין כו'. רואה לומר דהן אותיות ולוי קהת, ועמים - הוא דעמרם, נקרא על שם דבני משה רבו למעלה, כמו שמפרש
והולך ובני, וכמו שכתוב (דברים ט יד) ואעשה אותך לגוי ערום, ואמרנו (ברכות ז ע"א) כל דבר שיצא מפי הקב"ה אפילו כו' שאמר ובני כו'

עֲמִיָּה קָרְבָּא עַל יַמָּא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תהלים קד כו) שֵׁם אֲנִיּוֹת יִהְלֶכּוּן בְּיַמָּא דְאֹרִייתָא, דְאִינוּן אֲנִיּוֹת יִסְעִינִין דְמִסְתְּכְלִין בְּאֹרִייתָא, וְכִמְה אֲנִיּוֹת מְנִייהו אֲתַבְרוּ וְנִפְלוּ בְיַמָּא.

עַד דִּייתִי דְמִרְשָׁה הִיא דִּילִיָּה, יִקְרַע יַמָּא דְאֹרִייתָא, יִסְוִסוּ וְרוֹכְבוּ רָמָה בֵּים, דְאִיהוּ חֲוִיָּא וּבֵת זִוְגִיָּה, דְאִיהִי סוּסִיָּא דִּילִיָּה, וְאִיהוּ אַעְבַּר עַלָּה לְיִשְׂרָאֵל דְלֹא טְבַעִין בָּהּ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שמות יד כט) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם.

יִבְבְּדִמִּיתָא בְּיַמָּא בְּהִוָּא חֲמָר, בְּפִוּרְקָנָא בְּתִרְיִיתָא כְּלָא בְּיַמָּא דְאֹרִייתָא, מְטָה דִּילִיָּה דְקָרַע בֵּיהּ יַמָּא יִבְבְּדִמִּיתָא קוֹלְמוֹס, יִבְבְּגִין דְעַלְיָה אֲתַגְלִיָּא זְרוּעַ יְהוָה, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (ישעיה נג א) וְזְרוּעַ יְהוָה עַל מִי נִגְלָתָהּ.

בִּיאור הַגְּרָ"א

ותני רב יוסף כו', וזהו עס רס – כמו רב, וכן הוא עמים – לשון רב, עמים רבים, והנה י"ר דמתחלפין כאן – עיין לקמן קי"א ב', ר"י מן בראשית כו', והכל על שם הגאולה: שילה – על שם יובל שי לו כו' (ישעיהו יח ז), עמים – כנ"ל, וכמו שכתוב (ישעיהו נד ב) הרחיבי מקום אהלך כו' כי ימין ושמאל תפרוצי כו', וקתה – על שם קיבוץ גלויות, ביסורין מלך בהתאסף כו' (דברים לג ה), ולוי – על שם כי יליה אישי אלוי (בראשית כט לז), לעד כאן היא ארוסה והוא בעלה ללאה – פה אל פה כו' (במדבר יב ח), ואמר לא יסור שבט מיהודה ומחוקק כו' כמו שאמרנו (סנהדרין ה ע"א) אלו בני הלל שמלמדו כו', עד כי יבוא כו' – ואז ילמד הוא את התורה, ויבקע ימא לאורייתא, כמו שאומר למטה, וכן שבט כמו שכתוב ויהי ביסורין מלך בהתאסף כו':

^{רפ} וחיליה בימא כו'. לעשה נסים בים וביבשה במלכים, וכן בראשית – זמכת חשך, ועלה לרקיע והוריד כו', ורואה לומר בזה, בתורה שבכתב ושבועל פה, דהן שמים וארץ, ליבשה קרא ארץ, וזהו בראשית וביבשה, ובימא – הוא ברזין לאורייתא כמו שאומר לעיל :

^{רפא} וכמה מארי קרבין כו'. רואה לומר עס החויה, קודם בא משה רבינו עליו השלום וכמו שאומר לעיל ובגין דכרוזא כריז כו' :

^{רפט} עיינין כו'. דרש אנוני – כמו עיינין, והן אנוני ממש, כי הים – העובר בו יטבע אם לא יוכל לשוט או ע"י אניה ויכול להוליך האניה במשוטין – והוא בחכמה ז', יש מקומות עמוקים ומסוכנים שאין אניה יכול לעבור שם, או שאין בעל האניה יכול בכחו להעבירו שם, ואמר בזהו פרשת משפטים ק' ב' סבא סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא, מה תעביר, אי תימא דתסליק לעילא – לא תיכול, אי תימא דתיחות לתתא – הא עומקא דתהומא רבא, מה תעביר, אי סבא אי סבא, לא אית לך לאהדרא לאחורא בעדנין אלין לא הית ולא אתרגלית לאתחלשא בתוקפך, דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא לא עאל באדרא בעמקא דא לאנת תמו, בריה דיוחאי יעד לאסתמרא ארחוי, ואי עאל בימא עמיקא – אשגח בקדמיתא היך יעביד וישוט טב בימא בזמנא חדא עד לא ייעול, ואנת סבא לא אשגחא בקדמיתך, השתא סבא הואיל ואנת תמו – לא תשבוק כל ארחך למשטטא לימינא ושמאלא ולארכא ולפתיא לעמקא ולרומא, לא תחל סבא סבא אחקיך בתוקפך, כמה גבורים תקיפין חברת בתוקפיהון וכמה קרבין נחת כו'. ואמר ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ח ב', תנינא דמתניתיין דבה אחרבו, נקראו נוני ימא, והן מארי מתניתיין דאתמר בכל מקום, ואמר שם ואי אינון דביבשה יפלון למיא ולא ידעין לשטטא – מיד מתים, ואמר למאן דעאל ונפיק – דמאן דעאל ולא נפיק טב ליה כו' (זוהר במדבר קמא ע"א), ורואה לומר שנקם בים ונטבע שם, ויש מקומות מסוכנים כמו שאמרנו בזהו פרשת בשלח דהאי לא תשאל כו', ואמר ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ט א' ומאן דנקיבו דיליה בהוא סלע בלא רשו – אחא חויה לנשכא ליה ואית כו' :

^{רפז} ויקרע ימא לאורייתא. הקריעה הוא שיהא הים כמו היבשה, שיוכלו לילך כל אחד שם בלא סנה, ולא יאטרו לטרוח לשוט, ויתגלה כמו יבשה – פשוטו של תורה :

^{רפז} וסוס ורוכבו כו'. כמו שאמרנו בפרקי דר' אליעזר שרכב ס"ס כו' ופתה לחוה כו', וכשיתגלה ימה של תורה, דאיהי אימא עילאה, עלמא דחירו שאין ס"א שולט נגדה, והיא סוכת שלם דאין שטן ואין פגע כו' (מלכים א ה יח) כידוע, וזה שכתוב (ישעיהו יא ט) לא ירעו ולא יאחזו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, תולה כי מלאה, ודייק לים מכסים, והמים הוא הדעת שהוא מפתח דכסי פתחהו וזהו לים מכסים וזה שאומר וסוס ורוכבו כו' :

^{רפז} בקדמיתא כו'. רואה לומר בגוף הים של העולם הזה, והלכו בחמר הים:

^{רפז} לא קולמוס כו'. רואה לומר שבקולמוס נכתב התורה, ונתגלה על ידו, והוא ו' – דרגא דעמודא דאמנעיתא, ואמר בתיקוני זוהר חדש שם קום לגביה בחוטרא דילך למחא ליה כו', בקדמיתא מחית ליה על ימא, כען קום מחי ליה בימא לאורייתא בקולמוס דילך, דכדועא דילך, ביד דילך, ועיין מה שבארנו שם בקולמוס היינו עמודא דאמנעיתא דהוא ו"ו, והוא מטה דהוא גם כן ו', כמו שאמרנו ברעיא מהימנא פרשת משפטים קט"ו א' ומטה דאתמסר בידך יהא עץ חיים, ו' דאיהו בן י"ה, וייעול במ"ט אנפין לאורייתא כו' והוא הקולמוס – עץ חיים, כמו שאמרנו שם דקדם דחזרת בתיובתא לא הוות אלף באילנא טוב ורע, עבד ונער הוה שמך בקדמיתא כו', והוא רע שותפא דעבד גרם לך למחתי בסלע בגין דמטה דאתמסר לך הוה דאילנא טוב ורע, מטי"ט – טוב, ס"ס – רע, וכען דחזרת בתיובתא ואתדבוקת באילנא דחיי, הא נפקת מעבד, ואתהדרת בן לקב"ה, ומטה דאתמסר בידך הוא עץ חיים, ו' דאיהו בן י"ה כו' כנ"ל ורואה לומר דכל עניינו תליא בישראל, דלוחות הראשונות ניתנו לו מעץ חיים, וכיון שחטאו בעגל – נשברו, ואתיהיב לון בסטרא דעץ הדעת טוב ורע, והתפשטותו בישראל היא כמו השמש בנבראים, וליקוי השמש הוא דמתחכסה השמש ואינו מאיר לעולם, וזהו גלותא דיליה – בגלות רביעי, וכל מה שאמרנו בזהו ברעיא מהימנא עליו – הכל על התפשטות אורו בתלמידי חכמים, ושם (ישעיהו נג ה) מחולל מפשעיו ובחבורתו כו' לא תואר לו כו', ובתחלה שהיו ערב רב בישראל שעשו העגל – גרמו להשבר הלוחות, ואתיהיב ליה מעץ הדעת טוב ורע, וכן בסלע – שותפות דערב רב בישראל גרם ליה לבוא לידי טעות, וכן העונש שלא בא לארץ ישראל ולישא ארוסתו – הכל הוא בישראל, שלא זכו

רַיבָּהָהוּא זְמַנָּא דְאַתְעֵבֵר הַהוּא חוּיָא בִּישָׂא מִן יַמָּא, שְׁלִיט חוּיָא קְדִישָׂא, רַיבָּהָהוּא זְמַנָּא (שם רמש ואי מספר חיות קטנות עם גדולות), אֲזִלִין אַנְיֹת בְּהַבְטָחָה בִּימָא דְלָא טְבָעִין, רַיבָּהָהוּא רוח סְעָרָה אֲתְעֵבֵר שְׁלִטְנוּתִיהָ

ביאור הגר"א

ללמוד התורה מעץ חיים, והכל בשביל שותפות הערב רב, שהם רע וישראל טוב, והם עץ הדעת טוב ורע, ולכן לא יגלה עץ החיים עד לעתיד לבוא שיהיה (דברים לג כח) דל ע"י יעקב - שבעים נפש דיעקב, ויחצטלו שלשת הקליפות משלשה גוונים עדין - אז יתגלה עץ החיים, וכמו שאמרנו בזוהר פרשת בראשית כ"ז ב' בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו כו', אעשה לו עזר כנגדו - משנה, אחתא דההוא נער, ואיהי שפחה דמטרוניתא כו', ולאו איהי בת זוגיה, יחודא דליה, לית יחודא עד דערב רב יתמחון מעלמא, ובגין דא אתקבר משה לבר מארעא קדישא, וקבורתיה דליה משנה איהי, ולא ידע גבר עד יומא דדיון קבורתיה דליה, משנה לשלמא על מטרוניתא דאיהו קבלה למשה כו', בגין דא תחת שלש כו' - ושפחה, דא משנה כו', וזהו תיובתא דליה, דישראל יחזרון בתשובה כמו שכתוב (דברים ל ב) ושבת עד ה' אלךיד כו' ומל כו', ויתמחון הערב רב ויהיו ברזא דעץ החיים, ויחזרו להן לוחות הראשונות שלא נתגלה להם כלל עדיין, שתיכף יירדתן נשכרו, וזה שאומר למעלה דאיהי ארוסה דליה, שהנשואין היו - אם ניתנו לישראל, וכיון שניתנו ציד משה - נתארכה ועדיין לא נישאת, ואמר לקמן ק"א א' לתרין לוחות היו מסטרא לתרין יודין, ו' דאיהו נטוי בינייהו איהו עץ חיים כו', והוא"ו הוא הקולמוס שהוא המכתב שנברא בערב שבת בין השמשות, והוא בין שני יודין - דנטיל דיו"ו שהוא יו"ד ויהיב על המגילה, והוא ו' דנטיל מיו"ד דלמעלה ויהיב למטה, הבריה התיכון כידוע:

⁷⁷ בגין דעליה אתגליא כו'. רואה לומר על משה רבינו עליו השלום, דזרוע הוא חסד כמו שאומר לקמן ודא הוה דרועא ימינא כו' ורזא דמלה וזרוע ה' על מי נגלתה וזה אומאה דפורקנא כו' שכבי עד הבוקר, ואמאי אתקרי זרוע ה' - רואה לומר למה נקראת בשם יקו"ק, בגין דכף היד - ביה יו"ד, ה' אלכצאון - ה', קנה דיימינא דאיהו דרועא - ו', כתף - ביה ה', ודא עמודא דלמעניתא דאתקשר בימינא לאקמא לשכינתא מגלותא, ומשה דאיהו דיוקנא דעמודא דלמעניתא דאתמר ביה מולךד לימין משה זרוע תפארתו (ישעיהו סג יב), ואיהו בוקע מים לאורייתא לגבי זרע אברהם דאיונו ימינא למהו ליה סם עולם, ואתקשר בה' דאברהם דאיהו ה' חומשי תורה, ובה אשתלים משה, ומיד לאשתלים - אתגליא עליה ימינא, ודא הוא זרוע ה' על מי נגלתה, ורואה לומר לאשתלים בה' שלו דהוא במשכונא לאברהם ואז יתגליא עליו זרוע ה', וזרוע הוא הקנה - ו', וקנה הוא קולמוס כמו שאמרנו (שבת פ ע"ב) קנה לעשות קולמוס, שזכה קנה לעשות קולמוס לכתוב כו' (תענית כ ע"ב), והוא וא"י כנ"ל וזה שאומר בתיקוני זוהר חדש שם בקולמוס דילך דרועא דילך ציד דילך, והיד הוא י"ה, וקולמוס שהוא הקנה - ו', וכמו שאומר לקמן בתיקון נ"ה כותב באת ו' דאיהו קולמוס, קנה דרועא, ודרועא הוא הכתף ה', שהכתף הנ"ל אינו כתף לבד אלא פרק עליון של יד, מקום הנחת תפילין עם הכתף שהוא לורת ה', והוא נקרא שם דרועא, והוא שם הוי"ה, עמודא דלמעניתא, דרגא דמשה, ואתקשר בימינא ושם הקולמוס דביה נחית חכמה בימינא, וזה שאמרנו (ברכות נו ע"ב) הרואה קנה יפה לחכמה, וביה נתגלה התורה ע"י כתיבה בקולמוס, וכל זמן שהוא סתום - אינה מתגלה, וכשיעשה קולמוס ויתפתח - ירד הדי"ו - יו"ד של חכמה, על ספר שהוא מלכות, והקולמוס והיד הוא ו' של הוי"ה, דרגא דמשה, וכל היד אתקשר ביה משה כנ"ל וצתיקון כ"ב, ס"ב ב', דעליה אתמר מימינו אש דה לנו מימינא דתייהיב אורייתא בגין דא מולךד לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים לאורייתא מתמן מ"ה לאברהם כו' ורזא דמלה כימי אלתך מארץ כו' ואמר על מי נגלתה, מי - דרגא דמשה שיתגלה נש"ב, וזרוע ה' - ו', עץ החיים, דיתגלה על מ"ט שערי בינה, וכמו שאמרנו ברעיא מהימנא פרשת משפטים קט"ו א' ומטה דיתמסר צידך הוא עץ החיים, ו' דאיהו בן י"ה ויעול במ"ט אנפין דילך כו' כנ"ל, ומ"י הוא י"ס, וזרוע יתגלה על היס - לבקע אורת, וזה שאומר על מי, ומי - הוא דרגא דבינה שהוא היס כנ"ל וכמו שאומר לקמן שכינתא עילאה איהי ימא כו', והוא הוא"ו דפריח משני הלוחות כנ"ל ועתה יתגלה עמהם, ועל מי - הוא חכמה, שהוא על מי וכנ"ל הרואה קנה כו' ואמרנו (שם) קנים - יפה לבינה, רואה לומר שני קנים, דיימינא ושמאלא, דשמשאלא - בינה, ורואה לומר גם לבינה, שכללה החכמה כמו שאמרנו (ילקוט שמעוני דברים א תתב) מה בין חכם לנבון כו', ועליו הפרשה הנ"ל נאמרה לעתיד, (ישעיהו נג) מי האמין לשמועתנו וזרוע ה' כו' לא תאר לו ולא הדר כו', בגלות הזה נבזים וספלים בין העמי הארצות ערב רב, וכן קבורתו של משה שפלה - באגדה, וכן הלכה דליה - במשנה, שפחה, ואז (שם) ישיביל עבדי ירום ונשא וגבה מאד כו', ועיין ברעיא מהימנא פרשת תלך ופרשת נשא וכן דרשו בגמרא (סוטה יד ע"א) מה שכתוב שם (ישעיהו נג יב) לכן אחלק לו דברים כו' תחת אשר וכו' :

⁷⁸ דההוא זמנא כו' שליט חו"א קדישא כו'. רואה לומר דרגא דעמודא דלמעניתא כמו שאומר למטה נחש בריח דא ההוא דאתמר ביה והבריה התיכון בתוך הקרשים ודא עמודא דלמעניתא כו', וכן משה דרגיה וכמו שאמרנו ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ט א' דאנת לויתן נחש בריח דימא דאורייתא מארי דכל נוגין, לויתן - על שם אורייתא דאתמר בה (משלי א ט) כי לוית חן כו' והוא מארי דאורייתא דשליט על ימא כמו שאומר למעלה וחיליה דימא וביבשתא כו' :

⁷⁹ ובההוא זמנא שם אזלין אניות כו'. שהן עיינין לאורייתא כנ"ל. בהבטחה דלא יטבעו כמו שלשה מארבעה שנכנסו לפרדם, ונדב ואזיהוא וכיוצא - שנטבעו :

⁸⁰ דהא רוח סערה. דאיהו מתברר לספינתא דעליו נאמר (יונה א ד) ויהי סער גדול בים והאניה כו', דהוא (יוחזקאל א ד) רוח סערה ענן גדול כו' שרעה יחזקאל, שלש קליפות שבו נטבעו אותן השלשה הנ"ל כמו שאומר לעיל י"א א' קליפה דערלה דכסי על י' אית לה תלת קליפין כגלדי צללים דא על דא ואינון כקליפין לאגוזא דאתמר עלייהו והארץ היתה תורה - דא קו ירוק, קליפה דקמאה לאגוזא, ובהו - אבנים מפלומות, דא קליפה תניינא לאגוזא קשה כאבן, וחושך - קליפה תליתאה, והוא: ראשונה - במקרא, שמוסרין בעודה רכה, שלומדין עם התינוק, אבל השניה, אותה קשה כאבן - במשנה, שפחה דמטרוניתא, סלע דהכה משה רבינו עליו השלום, ועלה מכין ואינם יכולים לשברה עד דייחי משה רבינו עליו השלום כנ"ל, ארבעה נכנסו לפרדם, שלשה אכלו מאלין קליפין כו', והכל בעץ הדעת טוב ורע, ואמר ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ט ב' קום טול אבנא דא כו' לתברא קליפין לאגוזא, דהא כמה רועים פרנסי דרא אתכנסו על האי אבנא דאיהו מעין החכמה דהאי סלע דנביעו דליה ברזין סתימין דלית להו סוף, ועלה אתמר (איוב כח יב) והחכמה מאין תמצא, והוא מה

ימים תלקטוהו וגומר, מסטרא דעמודא דאמצעייתא דאיהו כליל שית סטריין, שילייתן לעילא דא צדיק שידאיהו
כדג (דף מג ע"ב) קטן על פי ימא, שניחש בריח, דא ההוא דאתמר ביה (שמות כו כח) הבריח התיכון בתוך
הקרשים, ודא עמודא דאמצעייתא דאתקרי תיכון, בגין דאיהו עמודא דאמצעייתא, שיתין גדפוי ימינא
ושמאלא, שדמתמן אורייתא אתיהיבת, שיתין קשקשוי שיתין סמכי קשוט, שישכינתא עלאה איהי ימא,

ביאור הגר"א

וקס סלע הנ"ל, ורוח סערה שעל ימא עילאה הוא מחוץ – שלא יכנסו לשם, והוא כמו להט החרב המתהפכת מחוץ לגן עדן, והוא
מהיכלא שביעאה דס"א, כמו שאמרנו בזוהר פרשת פקודי שם ומהכא נפקי כל אינון זיקין ניליזין למתדעכי לאלתה, להטי ומתדעכי, ועיין
שם רנ"ג א' ב' וגן עדן הוא יסוד דבינה למלכות דעשיה, וכיון הוא יסוד לנוק' לידה, והן שתי נקודות פרישן כמו שאמרנו בזוהר פרשת תלוא
קפ"ד ב' ירושלים בזמנא דתריין נקודין אחתהו מלכו שמיא סטרא לקדושה חד לילה וחד לעלמא דלתי נקודה
עילאה עמיראה כו' נקודה דנטלא מאימא עלאה עמירא איהי גן עדן דארעא כו', והס שלש דרגין דמקנן מלכות בהס, דבריאה בינה
דידה כו' ולא זכה בה אלא משה, אבל בימי יהושע שלטא משנה, נער, עתה בחתי, אבל ברתא היא דרגא דחכמה דבה – והוא באילנות,
וכמו שאומר לקמן היא סיהרא לעז חיים, דבי"ע הן עץ הדעת טוב ורע, והיא – נקודה דהיכלה, היכל הוא חלל דב', שהיא בינה,
כרסיה, שבה מתחלת התורה שהוא דבריאה כידוע, וכמו שאמרנו בסוף תיקוני זוהר חדש, ושם תהום – חלל לאגוזא, וזה שאומר דרעיא
מהימנא פרשת תלוא רע"ט א' ובזמנא דנוק' פתיחא, כל מאן דהוה נפיל תמן לא הוה סליק, ומשיח בן דוד נפיל תמן עם משיח בן יוסף,
חד איהו עני ורובב על החמור, וחד איהו צבור שורו איהו משיח בן יוסף, והאי הוא כי יכרה איש בור וכו' ובגין לא חקרי משיח בר נפלי
ואיהי נפלת אבתרייהו ואתמר עלה נפלה כו', והענין כי תריין משיחין הן נשמחין מסטרא דאילנות, ועתה בגלות הן דבריאה, בתהום
הנ"ל, והוא נפילת מלכות גם כן שם וכנ"ל, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון נ' בזמנא דנחיתה במלכות דבריאה – דאז נפלה, לא תוסיף
לנפול עוד, לאין נפילה אחריה יותר, וזה שאומר שם תהום הוא המות, דבריאה – לנגדה סטרא דמות, כמו שאמרנו בענין שמה המלכים
דירדו דבריאה וכמו שאמרנו באילרא רבא וזה שאומר רע"ח ב' דהא גונין בסלע קנא דלהון כו' ומאן דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא
דמארי מתניתין דלוינו תנאין, בעי למהי תקיף ליסנא חדידא חריפא לנקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן כי עוד חזון למועד ויפח לקץ
ולא יכזב, ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד עד תהומא רבא, ורואה לומר דסוד הקץ אינו כשאר רמיזין לשכחא בסלע דנפקו טיפין מיניה,
סלע דימיה, אלא בעו למנקב להאי סלע מעבר אל עבר עד שגייע לתהום בריאה ושם יתגלה, ולכן לא יתגלה לשום אדם אלא למשה,
דהוא יתבר להאי סלע, וזה שאומר שם ומאן נחית לתהומא רבא לשכחא זמנא דא אלא אנת דאתמר כך דקתך כהררי אל כו', ורואה
לומר דביה נאמר דקת ה' עשה ומשפטיו כו' ואמר בזוהר חדש י"א א' ועוד אמר ר' יוחנן בן זכאי מאי דכתיב אל גנת אגוז ירדתי לראות
באבי הנחל זהו מה שראה יחזקאל בראותו הרקיע שנברא בשני, שבראו הקב"ה וסתמו מכל רבבות קודש שלו, והוא בסלע הנ"ל, וראותו
העולמות לכסיף בהון קב"ה סתמם ממנו והוא בכרסייא כידוע ויקר הדרו סתם מאותן עולמות והוא כל כבודה הנ"ל, ושם מה שאמר
לעיל בהקדמה תנינא, י"א, קדש הלולים דהא קדש, ושם רע"ע כו' מוחא כו', ולא לשם ממש אלא אפילו בעץ הדעת דרגא דנגדה אתמר
בה קדש הלולים, ואפילו נגד שלש ערלים וברביעי כו', והכלל כמו שאומר לעיל שהדעת – שבו תהומות נבקעו, פה שלמעלה ופה
שלמטה, והים – הוא במט"ט, ושם הלוייתן שהוא מט"ט, וכנגדו הלוייתן ידוע (איוב מ ט) יכרו עליו חברים כו', והוא בים – במלכות,
וימא עילאה – בינה דבה, ושם הלוייתן, ותחת הים – מאלות ים דלמטעו בה, ורוח סערה נשיב שם כנ"ל, ולעתיד לבוא יעביר השם יתברך
אותם, ואז שם אלויות יהלכון כו' ולוייתן כו' – מסטרא דלעת דנוק' והוא גם כן בצדיק כמו שמפרש והולך, והמן הוא מסטרא דלכורא כמו
שמפרש והולך ששת ימים כו' :

^פ לוייתן לעילא דא לדיק, וכן אמר בזוהר פרשת אחרי מות כנ"ל, אבל בזוהר פרשת שמות ופרשת שלח אמר שהוא בין או"א – בדעת,
אבל הכל אחד, כמו שאומר לעיל דהוא נקרא על שם הדעת ולכן נקרא גם כן נהר דנגיד ונפיק מעדן והוא משלים לשבעים שנה דנטיל
מאז"א והכל ע"י הדעת – בן י"ה, והלוייתן סתום, וכשיבקע הים ויעשה יבשה – ישכחו אותו :

^פ דאיהו כדג כו'. כמו שאמרנו כל העולם כולו על סנפירי של לוייתן עומד והוא כדג קטן בתוך הים כו', והוא ים אוקיינוס – ים הסובב
את כל העולם, שהוא דרגא דבינה דסובבת כל הו"ק שהן העולם :

^פ נחש בריח כו'. ולכן אתקרי לוייתן – נחש בריח, דהוא כולל שניהם ובו נעשין גוף ובריח – אחד, והוא דרגיה דמשה רבינו עליו השלום
כמו שאמרנו בזוהר פרשת תלוא וכנ"ל :

^פ תריין גדפוי כו'. רואה לומר אלו סנפיריו שהוא פורח בהן והן נקראים כנפים כידוע, והן עוף יעופף, מיכאל וגבריאל – בחו"ג :

^פ דמתמן אורייתא אתיהיב'. מאלות עשה ומאלות לא תעשה, וכמו שאומר לקמן בתיקון ל"ב ובסוף תיקון ל"ה ובסוף תיקון נ"ד את האדם
כו' אורייתא דאתיהיבת לאדם מא' ועד ה', דאתיהיבת מימינא ומשמאלא דתמן פקודין דעשה ולא תעשה כו' :

^פ תריין הקשקשוי כו'. וזה שכתוב (איוב מא ז) גאווה אפיקי, שהן נקראים אפיקי כמו שאומר לעיל דף ל"ח ע"א ובזוהר פרשת אחרי מות דף
ס"ח א' ובזוהר פרשת ויקהל דף רי"ט ב', עיין שם ושם, והן לבוש ללוייתן ומכסין ליה, שנו"ה מכסים ליסוד, רואה לומר משני כלדים
ההשקשת שעליהם שהן מדובקין כאחד כל ההשקשין שמלך אחד כמו שכתוב גאווה כו' סגור כו' אחד באחד יגשו ורוח לא יבוא ביניהם איש
באחיהו ידבקו כו' ואמרנו גאווה כו' אלו השקשין שבו, ונראה שזה שכתוב איש באחיהו ידבקו – בכל ההשקשין שמלך אחד, ואמר על שני
מיני ההשקשין שצפני האלדין – אחד באחד, שהן שנים :

^פ תריין סמכי קשוט. וזה שאמרנו (נדה נא ע"ב) שהשקשת הן סימני טהרה, כל שיש לו השקשת כו', כי שקר אינו לו רגלים, על גחונך כו',
ואמרנו ולכתוב השקשת ולא בעי סנפיר, ואמרנו משום יגדיל תורה ויאדיר, והענין כי התורה רמזה לנו על הלוייתן כל אשר לו כו' אותם
תאכלו, שנוכה לאכלה, והוא נקרא כל, ואמרנו אותם – עם הסנפיר וההשקשת, והוא ו"ה, ששת ימים תלקטוהו, כי הלוייתן נחש בריח הוא

שְׂכִינְתָא תַתְּאָה אִיהִי (משלי ל יט) דְרַךְ אָנְיָה בְּלֵב יָם, שִׁיִּדְאִיהוּ ל'ב אֱלֹהִי'ם דְּעוֹבְדָא דְבְּרַאשִׁית, שִׁיִּשְׁם רְמָשׁ
וְאִין מְסָפֵר, כְּמָה דַּאֲתָ אָמַר (שיר ו ח) וְעֲלָמוֹת אִין מְסָפֵר וְכוּ', וְאִינוּן הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִינוּן (תהלים מה טו)
בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהּ רַעוּתֵיהּ דְּשְׂכִינְתָא.

[תיקוני זוהר – דף נג ע"א]

שִׁיִּחִיּוֹת קְטָנוֹת אֵלִין אַתְּוֹן דְּאִדְנִי, עִם גְּדוּלוֹת אִינוּן אַתְּוֹן דִּיהוּ'ה, דְּאִינוּן מְרַפְבוֹת דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתֵיהּ, אַתּוּ בְּלָהוּ (דף נג ע"א) חֲבָרְיָא לְנִשְׁקָא לֵיהּ, פָּרַח וְלֹא חִזּוּ לֵיהּ וְלֹא מִיִּדֵי.
שִׁיִּפְתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אַבָּא, וְהָא שְׁבַע יָמִים אִינוּן, וְיָם עֲלָאָה אִיהוּ עַל כְּלָהוּ, וְעֲלִיִּיהוּ אַתְּמַר (דברים לג
ט) כִּי שְׁפַע יָמִים יִנְקוּ, לְמָאן אִינוּן יוֹנְקִים, שִׁיִּאָמַר לֵיהּ בְּרִי שְׁבַעָה בְּשַׁבְעָה אִינוּן מוֹצְקוֹת, וְהִכִּי אִינוּן רְקִיעִים

בִּיאור הגר"א

ת"ת ויסוד כנ"ל, ושני קשקשים, ושני ספירים, ותורה אחייהבת בגדולה ובגבורה, מלוות עשה ומלוות לא תעשה, וזהו יגדיל תורה ויאדיר,
והוא חו"ג דלעת – שזכה להם, ולכן פרט הכתוב בזה מלוות עשה ומלוות לא תעשה, כל אשר לו כו' וכל אשר אין לו כו' :
כִּינְתָא עֵילָאָה. בחמשים שערי בינה, וים הוא חמש גוונים דה"א, ארבעה – מארבע סטרין, ונוצר הולד בארבעים יום שהן לידה,
והטיפה דבגוה שהיא מחכמה – הוא יו"ד, והן חמשים, ים, והוא מה שאומר בספרא דלניעותא דף ס"ד, ה' – ד' הות, ומלאתעצרת –
נעשית ה"א, והוא ים בהכפל ביו"ד של חכמה דמסטרעה נקראת ים, ים החכמה, דלחמליח מיניה כמו שאומר לעיל דף ל"ח א', ועיין
לקמן תיקון נ"ב ומה שבארנו שם בארוכה, ובינה כוללת ג"ר, וכולל כאן כל העשר ספירות וכמו שמפרש והולך שכנתא תתאה כו' ורואה
לומר דעל ידה הולכין בימא, דכל השגות הכל ממנה, בזאת כו', והיא המלמדת לחדם דעת, רוח הקודש, ועיין בזוהר פרשת באראשית מ'
ב', בארבע זיוויין דתחתיה דמנהון ארבע לארבע סטרין, ולכן המשילו הגוף לאניה – והאניה חשבה כו', דהיא גופא כמו שאומר לקמן דף
ס"ג ב' עיין שם :

כִּינְתָא ל"ב אֱלֹקִים כו'. שהוא בלב של ים דבינה כלולה מחו"ב כידוע, חכם כו', ומסטרעה הוא נ' שערי בינה, ומסטרעה דחכמה בה
ל"ב אֱלֹקִים דעובדא דבראשית, והוא בלב ים, באמצעותא ביו"ד, של המ"ם כנ"ל, דשם הוא נקודה דהיכליה, נקודה בחלל, וכמו שבארנו
לעיל, והשכינה עולה עד היו"ד דחכמה, ותרב חכמת שלמה כו', עד למטו להאי מצועא עילאה דלחיהו יוד, חכמת כל בני קדם, ובהוא
זימנא דתעבידת תגא בראש ו' עיין שם ל"ח א' ושם היא נעלמת כמו שאומר לעיל כ' ב' האי תגא דתלשא איהו י', ישיר כו', ושריא על
רישא דלת ו', וחתעבידת תגא – ז', וסליק לה עד אחר דלחגזרת מתמון, ורואה לומר מחכמה עיין שם, ואמר שם כד אסתלקת מינייהו
שואלים איה מקום כבודו כו' ועיין לקמן ע"ו א' נתיב לא ידעו כו' איה מקום כבודו כו' כד איהו נתיב לית לון ידיעה בה כו', ועיין
לעיל ל"ז א' דהאי נקודה טמירה וגניזה דלחמרה בה ונעלמה מעין כל חי ועלה אחר נתיב לא ידעו כו' והאי בת נקודה סתימא כו' ועלה
אמר שלמה שלשה המה נפלאו ממני כו' דרך אניה בלב ים ששם ונעלמה כו' אחרתי אחכמה כו' – להגיע אל היא חכמה – והיא רחוקה
ממני, כמו שאמרנו ותתבא אחותו מרחוק, אמור לחכמה כו' כידוע:

שָׁם כו' כד"א ועלמות כו'. ששים המה מלכות, ס' מסכתות דכלל התורה שהן ששים גבורים מגבורי ישראל – מסטרעה דו"ק, כמו
שאומר לעיל כ"ג א' בגין בעלה דלחיהו עמודא דלחמנעיתא כליל שיה סדרין והוא מסטרעה דו"ק דעמודא דלחמנעיתא, ושמיים פילגשים –
תמנין ספרי דלגדלחא – מסטרעה דיסוד, שכל הגדה מסטרעה דיסוד, ורזין דלחמנעיתא ביה – סוד מיסוד, ולכן הן תמנין בחושבן יסוד, ד'
שבעים – מסוד, ויוד – מיוד, דליק וברית, ועלמות אין מספר – מסטרעה דלמכות דשם ברכות ואינון כולהו רעותיה דהיכלין דשם ששים
אילות בסחרני כו' :

חִיּוֹת כו'. שהן אותן המרכבות שהן לקוב"ה ושכינתיה דנחתין בקריאת שמע ותפלה, כמו שאומר לעיל בהקדמה ובתיקוני זוהר חדש
ושאר מקומות הרבה, והן נקראין על שם דנפקו מתמן כמו שאומר לקמן דף פ"ח ב' ובתיקון נ"ז דף ל"ב ב', והן מסטרעה דמאור הגדול
ומאור הקטן, וזה שאומר קטנות עם גדולות וכמו שאמרנו בזוהר פרשת תרומה דף קל"ח ב' ועל דא מצבה הנחשת קטן, ודוד הוא הקטן
דכתיב את המאור כו' עיין שם :

פַּתַּח ר"א כו'. רואה לומר כיון דשבע ימים אינון, הן כל שבע ספירות עם מלכות – למאן אינון יונקים וכתיב יינקו:

אֵלִיל בְּרֵי שְׁבַעָה כו'. רואה לומר דהן שבעה דלכורא ושבע לנור' כמו שאומר בזוהר חדש שיר השירים מ"ט ב' ג', שבעה ושבעה –
אלין תתאי דקיימין לקבליהון דעלמא, וכולהו אחיד לנרות אשר על ראשה, שבעה ושבעה מוצקות – אלין שבעת ימים ושבעת ימים, אלין
עלמא ואלין תתאי, דמתחבראון כחדא, והוא כמו שאמרנו דכל מה שברא הקב"ה – זכר ונקבה דבראו, ושבעה הן בהצטרף יסוד הבניה, היכל
השביעי, והוא הדעת – נהר הכולל עמהם, והוא היכל השביעי, וכן ים עלאה כנ"ל, וכמו שאמר וים עלאה על כולהו, ואע"ג שהן שמונה
עם העטרת – יסוד ועטרת נכללין בלבנת הספיר, ופעמים נו"ה כמו ברכיעים – שחקים, אבל וילון רקיע – בשנים, וכמו שאמרנו בזוהר
פרשת פנחס שבלבנת הספיר הן שני רקיעים, ועיין בזוהר פרשת באראשית ל"א א' שבעה היכלין מדורין אינון לעילא דאינון רזא
דמהימנותא עלאה ושבעה היכלין אינון לתתא כגוונא דלעילא עיין שם בדבריו, ובזוהר פרשת פקודי רמ"ה א' לחזות בנעום ה' – באינון
שבעה רקיעים לעילא, ולבקר בהיכלו – באינון שבעה רקיעים דלתתא, ואלין קיימין אלין לקבל אלין, ובכולהו קמת בגנתא דעדן אינון
שבע חופות קדישין כו' עד לתתא אברהם חסידא ושארין לתתא עלמא, ועאל גו מהימנותא קדישא ואתקין לעילא ותתא באינון רקיעים
עלמאין ובאינון רקיעים תתאין, אינון תתאין היכלין באינון רקיעים עלמאין לתתאחדא דא דלא ולתתקשרא דא דלא, כמה דלוקימנא באינון
היכלין דקאמרן, והוא יחודא דשמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וזה שאומר והכי אינון רקיעין שבעה כו', והשיב כאן

ולא עוד אלא דהא נונא רברבא קא אתיא, רב המנונא סבא, ודאי בכמה נונין חיילין קדישין דתלמידי חכמים, דמתרביין בימא, כען צריך לפרשא לון שרשת, למיהוי ברשות דילן, שליולמארי תריסין מאני קרבא, כען צריך לאתקנא שליבקירטא באבנין דקירטא, שליבקשטא בגירין דקשטא, שליברומחא, בכרבא, שלהחזק מגן וצנא (תהלים לה ב), שוידאית מארי תריסין דאינון מגיחין בסוסון, ואית אחרנין דאינון רגלין, שוידעלייהו אתמר במפקנותא דגלותא דמצראי, כשש מאות אלף רגלי וגומר (שמות יב לז).

ביאור הגר"א

זריק החלים הוא ברית לזריק לפלח חז כזו לחויה וכתר לא לשלח למטרה כו' כמו שאומר לעיל בסוף תיקון י"ג והן קשתי אש שהוא שלהבת י"ה רשפיה כו' להלום בחויה וכמו שאומר לקמן דף ס"ו ב', וכן לשלח למטרה הוא בשלהבין דחיימו, מים רבים לא יוכלו לכבות כו'. והענין, כי התעוררות הזיווג הוא בשלהבין דגבורה, שמאלו כו', ואח"כ וימינו, שהוא טפת החסדים, והחסדים גזרים מאד ומכזים את אש התאווה ולכן נפסק התאווה עד זמן גדול, אבל לעתיד לבוא אף שתמלא הארץ דעה כמים כו' שכל כך יפוזו נהר הדעת, טפת החסדים, מכל מקום תהיה שלהבת האהבה גדולה מאד עד שלא יוכלו לכבות האהבה, ולכן יהיה הזיווג תמיד, ולכן תתברר גם כן הדעת מאד, שכל שהשלהבת האהבה גוברת – יורד החסדים תמיד כמים לים מכסים, וזהו מים רבים כו' ונהרות כו', והענין הוא כי בזמן הזה שאין אהבה שלנו לבוא גדולה כל כך שלא יוכלו לכבות לון – אינו תמיד, וזה שכתוב השבעתי אתכם אם תעירו כו' כמו שביארנו שם ובתיקון ל' דף ע"ו ב' :

^פ ודומחיהו כו'. גם כן כמו שאמרנו ברעיא מהימנא שם, ובתיקונים לקמן, שהוא רמ"ח דקריאת שמע עם שית תיבין דיחודא, ואלע"ג דהן ממנינא, מכל מקום שתי בחינות זו, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון נ"א. והן ו"ק דכוללן כל הגוף כמו שביארנו בהיכלות בארוכה, עיין שם, ורמ"ח אברים דגופא. והן כלל ופרט. וכל זה כליל הברית, לאיורו ו' זעירא, ורמ"ח עלמין זיה, שהוא כליל כל אברין דגופא וכל רמ"ח פקודין כמו שאומר לעיל ל"ח א' ולקמן פ"ב ב' ושאר מקומות הרבה, וכמו שאומר לקמן נ"ד א' ב' בהגהה אלון אינון רמ"ח תיבין כו' אינון רמ"ח אברים דכלילין דברית לאיורו זריק, והכל אש הוא ברית אש כמו שאומר לעיל יו"ד א' אש לאיש ואשה וכנ"ל, ועיין לקמן נ"ד ב', דרומח – הוא כד הטפה אזלת מתחל לעילא ואתארכת בוא"ו כרומח, וכד נחתת הוא קשת, עיין שם :

^פ וסויפיהו כו'. חרב גם כן מבואר ברעיא מהימנא שם שהוא באחד, והוא בשם הוי"ה כמו שאומר שם ולקמן נ"ה א' והכל באחד, ועיין בסוף ח"א א' ב' וכד מטי לאחד כו', וח' – תמניא דרגין כו', וד' רבתא כו' ושם שחית ליה כמו שאומר לעיל ח' א', והוא צפה ד' של אחד, ועיין מה שביארנו שם, ושם הוא הנענוע דחרבא דשית סטרין, ושם הוא דלית אחר, ד' רבתא דלא לאחלפא בר', ואנחנו עדים – ע"ד רבתא, משמשת בשני עדים אחד לו ואחד לה – ועד :

^פ להבה. מ"ב דבראשית – בגבורה, ושם הוא החרב כידוע, והוא המלחמה החזקה מהכל :

^פ בלהו מארי עייניו. שהן בהיכל הרביעי, והן דפקיחו דעייניו דבעו לאסתמרא בקרבא וכמו שאומר אנו פקחי עייניו, דבחורה שבעל פה בלא רזא – הוא סתימו דעייניו, כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש ע"ג ד' וכמו אינון דמיכין כו' עיין שם :

^פ בודאי הא כו'. הן מארי תריסין, שדורשין רזי תורה בקרא, והוא הקרבא, דקרא סתים בסלע כנ"ל, והן מחאן לסלע, וזהו צדי מדראש. ואינון דמתגלגלין תמיד ברזין אקראין נוני כו', והן שזכו לפנימיות החכמה כפי שרשם, והן שבהם ניאץ מרעיא מהימנא, וזה שאומר ולא עוד כו' דמתרביין בימא :

^פ רשת כו'. דברי תורה, שהן נמשכין אחר דברי תורה כמו שאמרנו בזוהר פרשת בלק שמיחין כו' דלית חמרא כו' ועיין בזוהר פרשת פנחס כנ"ד א' וישראל ידעי למיאל לידה כו', והוא האילה, וקורא רשת – שהוא על נוני ימא :

^פ ולמארי תריסין כו'. למתברר שהוא סלע דחויא, מה שאין כן לנוני ימא כנ"ל :

^פ בקירטא. מפורש בזוהר פרשת עקב שם, ולקמן, דקירטא הוא אחד, וחמש אבנין דקירטא הוא חמש תיבין שלפניה, דנעשו אחד בה, וכמו שאומר לעיל בתיקון י"ט עיין שם :

^פ בקשתא בגירין דקשתא. כנ"ל, שהן ה' אלקינו ה', גירין דקשתא, ואחד – קשתא :

^פ ברומחא. גם כן כבר נתבאר למעלה, וכן בחרבא, והוא חתיך הטפה לתלת טפין – דנעשה סגולתא, וכמו שאומר לקמן נ"ד ב' וכולן רמיזין בטעמים לאורייתא כמו שאמרנו זרקא כו', וכמו שאומר לעיל בסוף תיקון ה' טעמי מאני קרבא, ועיין לקמן בהג"ה פתח ואמר זרקא מקף כו', ולמעלה בתיקון כ', ובתיקוני זוהר חדש :

^פ החזק מגן. נקט לשון המקרא החזק מגן ונה וקומה בעזרתי, ומפורש גם כן בזוהר פרשת עקב שם שהם שמשין לשלשה אבהן, והן שלשה גוונים דקשת, ברוד שם כבוד דברוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד וכנ"ל, והוא בשכינתא תתאה כנ"ל, ונה דומה למגן והוא בשכינה עלאה, ועיין לעיל סוף תיקון י"ד כנה וכוחה שכינתא עלאה ותתאה ומגן הוא וכוחה כמו שכתב המפרש (הוא) נקבה תסובב גבר :

^פ לאית כו' בסוסון. סוסים הן האותיות, דנעשו סוסים לנקודות כגופא לנשמתא, וכנוק' לדכורא, כמו שכתוב (שיר השירים א ט) לסוסתי כו' דמתייד רעיתי, ועיין לעיל סוף תיקון ה' ונקודי לאחון כנשמתא לגופא דגופא איהו כסוס לרובכ ואחון כו', ועיין מה שביארנו לקמן סוף תיקון מ"ו, והן הקרבא באותיות ובחיבות של תורה, ויש קרבא בנקודות לבד והן רגלין של האדם שהוא הנקודה, וכמו שאומר לעיל בהקדמה ובתיקון כ"ח לחיות שהן סוסין דמרכבה – הן האותיות, ואדם – הוא הנקודה, עשרה, שמא מפרש, אדם, וארבע חיות – הן ארבעה סוסים דמרכבה, כמו שכתוב במלכים א' (י כט), וולאי שאין תיבה בלא נקודות, וכן אין כוונת המלחמה בסוסים, אלא הרכבים עם הסוסים, ואית קרבא בנקודות לבד בלא סוסים – והן רגלין, וזה שאומר ואית אחרנין כו' ועיין לקמן בהגהה שמעו הרים כו' ועוד שמעו הרים מאן הרים אלון תלת נקודין עיין שם בבאורנו :

קם רבי שמעון פתח ואמר, שמעו הרים את ריב יהו"ה (מיכה ו ב), מאן ריב, דא שכנינתא, שליח דאיהי ריב יהו"ה בגין בנהא, איהי ריב ברבי רוב (ורבן) ורבא, ריב ודאי בכלהו תנאים ואמוראים, דאיהי מריבת בהון בשית סדרי משנה, בגין בעלה דאיהו עמודא דאמצעייתא, כליל שית סדרין.

שליח דאיהו אתמר (ישעיהו כז ה) או יחזק ש"במעוזי, יעשה שלום לי, שלום יעשה לי, תרי שלמי, חד בעמודא דאמצעייתא, וחד בצדיק, דעליהו אתמר (שם נו ט) שלום שלום לרחוק ולקרוב, ש"ב דבגלותא אתמר

ביאור הגר"א

^פ לעלייהו אתמר כו'. רואה לומר דכתיב הגברים, והן נקודות, לחתון הן נוקבין כנ"ל, ועיין לעיל ל"א ב', אלון נפקין אחרנין דפקין לפתחא ואינון מארי רגלין מסטרא דרגלין דקב"ה כו' ועלייהו אתמר כשך מאות אלף רגלי הגברים, דלמעלה אמר רגלין מסטרא דשכינתא, גסם בשכינה בחינת זכר ונקבה, ולזה אמר מסטרא דרגלין דקב"ה כו', ולכן הן כשך מאות אלף – שהן מו"ק, וכמו שאומר לעיל בסוף תיקון י"ח ובגינה קיימין שיתין אלף רבוא על טורין סגיאין שהן הררי אלף, וכמו שבארנו שם, והן שתי הג"ל, דמארי תריסין מגיחין בסוסון, אבל בימא לאו אורחא לאגחא בסוסון אלף ברגלין, והן נקודות, דהן גלי ימא – עשרה גלגלין, כמו שאמרו בכמה מקומות. ומתחיל קס ר"ש כו' שהוא ריב ה', והוא הקרבא, דבגין החויא איהי מרחקא מצעלה, ומתחיל לפרש ריב ה' בשית סדרין כו' והוא מארי תריסין כנ"ל, ואח"כ מפרש בנקודין כנ"ל :

^פ דאיהי ריב ה' בגין בנהא איהי ריב ברבי רב ורב' כו'. אמר דאיהי ריב ה' בגין בנהא, רואה לומר שזעקת תמיד לה' על בנהא דאינון בגלותא ועל מסכני דבהון, כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש ע"ה א' עיין שם בדבריו. ובהגהה כאן, ריב איהי קטטה ומחלוקת לקב"ה על בנהא דאינון בגלותא בזמנא דלאו אינון כו' וזעקת תמיד כי נמכרו אני ועמי כו' כי אין הכר כו' ותפול לפני רגליו ותחנן לו כו' ואח"כ אמר איהי ריב ברבי כו' רואה לומר שהמחלוקת בתנאים ואמוראים הכל בהלכה דאיהי שכינתא כמו שאומר לעיל א' א', דכל אחד אומר הלכה כמותו, והלכה כרבים דאינון אבהן כמו שאומר שם, והן הרים דכאן, כמו שאומר לקמן ובגין דא שמעו הרים אלון אבהן, והן רבי רב ורבא וכמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש כל רב – מצבל, ורבי – מארץ ישראל, ורבא – משאר ארעין, וכמו שאמרו דיו"ד דרבי הוא חכמה, וכמו שאומר לקמן בריש תיקון כ"ב דלויכא דארץ ישראל מחכים עיין שם, והוא חסד לימינא, ורב מצבל – צנינה, לשמאלא, בגבורה, ואין שם אות נוספת כי שמאלא נכלל בימינא ואשתאר בגריעו, ולחשך קרא לילה, ועיין בזוהר פרשת בראשית י"ז א' ובגין דההוא חושך תיאובתיה לאתכללא בימינא כו', חשך לא נהיר אלף כל אתכליל באור לילה דנפיק מניה כו' רזא דנקודה עלאה ורזא כו', ורואה לומר דהן יו"ד ורז"ו כמו שפרש והולך, ורבא – משאר ארעין, והן שבעים ארצות הידועים שהן בעמודא דאמצעייתא, שבעים נפש ומשפחות דיעקב, שנגנזו שבעים אומות, ועיין לקמן תיקון ל"ב בארובה, וכנגדן אתייבא אורייתא שבעים אנפין ובמאות עשה ומאות לא תעשה, מימינא ושמאלא, ועיין מה שבארנו שם, והן ע"ב שמהן, והוא כתנות אור – עור דאל"ף, שהיו עם אחד ושפה אחת, אתהפך לשבעים בני אדם, ויחזרו לעתיד לבא כי אז אהפוך אל עמים שפה כו' (נפיה ג טו), והוא א' דרבא, והוא מסטרא דכתר, דשם א', איהי אור"ה, ושם הכל לאחד, וארץ ישראל הוא אור י' ולכן אוריכא דארץ ישראל דלויכא אורי', ובבל – חושך, וכמו שאמרו (פסחים לד ע"ב) משום דיתביתו בארעא דחשוכא כו' ונקראת שאל עמוקה כו', והיא לפון כמו שאמרו בגמרא (גיטין ו ע"א) בבל כו', וכמו שכתוב (ירמיהו א יד) מלפון תפתח כו', (תענית י ע"א) ותתירה בבל דחלדא, לטובעני כו', ושם השלטנותא כמו שאמרו בזוהר פרשת פקודי בהיכל הרביעי, ואור התורה בארץ ישראל כנ"ל, וזה שאומר לא יסור שבת מיהודה – אלו ראשי גלויות שבבל, ומחוקק כו', ואלו שנים – חו"ג הן, הכוללים הכל, שמכל מקום יולא תורה גם כן מצבל שכללת דימין, אבל שאר ארעין אין להם אלף מה שמקבלין תורה מארץ ישראל ומצבל, ועיין בזוהר פרשת בלק קפ"ז א' פתח ואמר החכם כו' האיד לא אשגחתון כו' והאחד והשנית אמר קרא כו', והן אלו שני תלמודים – בבלי וירושלמי, וקרא לבבלי במחשכים כו', נעם וחובלים, ימינא ושמאלא, ועמודא דאמצעייתא אינו אלף התכללות, ימינא ושמאלא שם יחד, ולכן ניתוסף בו גם כן אות מסטרא דימינא, ועל התכללות שם בא' – לכן בו א', והוא באלף דוא"ו כידוע, קרקע ערבות, ונראה מזה שרבא דזכר בגמרא לא היה אלף כינוי לגודל תורתו, כמו ר' יהודה הנשיא שנקרא רבי, וכן ר' אבא, ריש סדרא דבבל, שנקרא רב, וכן נחמני שנקרא אבי כידוע, ואף שרבא היה מצבל מכל מקום נקרא על שם ישיבתו שבו מכל ארצות אליו, ודקדוק התורה הרבה, ונקראים הויות לאביי ורבא וכידוע, וכן רב אף שהיה מארץ ישראל, נקרא על שם ישיבתו מצבל, ונקרא רב סתם שהיה ראש ואז לכל ישיבות בבל, וכן רבא, ורב הוא בשלשתן רב ה' כנ"ל. והענין הוא, כמו שכתוב (ישעיהו יט א) הנה ה' רוכב על עב קל, ואמר בתיקוני זוהר חדש פ"ד ב' ג' שהמה אחוריים דפשוט ומילואו, והענין כי הנוק' היא נבנית מאחוריים דלכורא כידוע, וכמו שאמרו באידרא רבא, והנה ז"א נקרא מלא כמו שאומר לקמן בריש תיקון ל"ח על שם פשוטו ומילואו דהוא מקומו של עולם, כמו שאומר לקמן בתיקון מ"ב והיא אחוריים דיליה, והוא בגלותא, אבל בבניינא ולעתיד לבוא היא באה בפנים וה' רוכב בה וכמו שאומר לקמן בתיקון כ"ב [דף ק"ה ע"ב], ואיהי אתקריאת ע"ב, ובה רכיב ו' למפרק לישראל, הלא הוא דכתיב הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל כו', ולכן בגלותא היא רב לה' – צעבור ה' בעלה, פנים דילה, והוא בתורה שבעל פה, דשם היא הריב והמחלוקת והן האחוריים הג"ל, ואלו שלשה: רבי רב ורבא, הן מתיבתא עילאה, תלת טיפין דחג"ת, והאיתנים הן דנה"י – שני מתיבתין כוללין ו"ק דשית סדרין, וכמו שאומר לקמן בתיקוני זוהר חדש דף ע"ד ד' בארובה עיין שם. וזה שאומר בגין בעלה כו' כליל כו', ואמר דאיהי מריבת בהון כו', שתורה שבעל פה היא מסטרהא, והיא תלמד לאדם דעת, ושריא בפומיהון, כמו שאומר לקמן ע"ב, ואף עתה – ע"י סלע, ומכל מקום הכל על ידה, וכל המחלוקת של תנאים ואמוראים – הלכה כדברי מי – שכולם דברי אלקים חיים, רואה לומר שבביל הלכה, שהיא כלת משה, הלכה למשה מסיני, אוחיות הכלה כידוע, והוא דעת – דרגא דמשה, דכל אחד רואה להמשך לדרגיה: רבי רב כו', ולכן הלכה כבית הלל – דמוליד לימין משה, כמו שאומר לעיל בתיקון י"ג ולקמן בתיקון כ"ב. וזה שאומר בגין בעלה, דהוא בעלה כנ"ל, וכמו שאומר לקמן [דף ק"ה] נ"ה ע"א עד דייתי בעלה כו', והוא כליל ששה נהרות, כמו שאומר לעיל תיקון י"ט [דף ק"ה ע"א], והן שית סדרין: אמונת עתיד כו', ויסוד – שנקרא על שם הנהר – נאמר בו ודעת:

בַּעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא שְׁמִי מְרַחֵק יְהוּיָה נְרָאָה לִי (ירמיהו לא ב), שְׁמִי צְדִיק קָרוֹב לָהּ, וּבְגִינִיָּה אֲתָמַר (משלי כו לה) שְׁמִי טוֹב שְׁכֵן קָרוֹב מֵאֵח רְחוֹק.

[תיקוני זוהר – דף נג ע"ב]

שְׁמִי וּבְגִין דָּא שְׁמִיעוּ הָרִים אֶלֶין אֲבָהָן, אֵת רִיב יְהוּיָה דָּא שְׁכִינְתָּא, (דף נג ע"ב) דְּאִיָּה רִיב עִם אֲבָהָן, בְּגִין דְּמְרַחֵקִין לָהּ מִבְּעֻלָּהּ, דְּאִינוּן אֲתָקְרִיאוּ שְׁמִי אֲמוֹרָאִים, שְׁמִי וְהָאִתְּנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ אֶלֶין אִינוּן תְּנָאִים, וְאֶלֶין תְּנָאִים שְׁמִי אִתְּנִים בְּהַפּוּדָא אֲתוּן, וְאִינוּן נֶצַח וְהוּד (צדיקים) שְׁמִי אִתְּנִי עוֹלָם, שְׁוָהָא אִתְּנִין בְּהַפּוּדָא אֲתוּן תְּנָאִים שְׁמִי דְמִסְיַע לִיָּה בְּגִלּוּתָא, שְׁבִי וְעָלָה אֲתָמַר (במדבר כד כא) אִיתָן מוֹשֶׁבֶךָ וְשִׁים בְּסַלְע קִנְיָה.

ביאור הגר"א

על פי ועליו כו'. שני שלמא הן: במחיצתא עילאה לחג"ה, ומחיצתא תחתא דנה"י, וכמו שמפרש והלך והן שתי שלמות, מכריעין בין המחלוקת דבין הגלדים וכמו שאומר בזוהר פרשת בראשית בענין שלשה ימים הראשונים, למחלוקת בשני, ובשלישי – הכריע כו', שני כתובים המכחישים כו', שזה מים – קר ולח, וזה אש – חם ויבש, ואתא רוחא ואכריע ביניהו – חם ולח, ועיין בזוהר פרשת וארא והן תרי שלמא כמו שמפרש והלך, וכן אמר בזוהר פרשת בראשית ה' ו' עיין סם, ועיין בזוהר חדש שיר השירים נ' א' מאי כלל הכי וכי סגי אין שלמין נינהו אלל חד שלמא איכו ותרין נינהו חד שלמא איכו ודליתא דבינתא דביגיניא אשתמודע דכורא דכ, וחד שלמא אחרא דלויכו שלמא דתרין סטרין דלחיד חד דעאל דאמלעיתא בין תרין סטרין ועביד שלמא בינייהו איכו שלום אחרא, אבל שלום דכורא אשתמודע דכר בגיניא איכו דליק כו' וע"ד אקרי אחד כו', והענין כי שני יחודים הן: אחד בין ימינא לשמאלא בלדס ערמו, והשני בין דכורא לטוק, ושניהם נקראו אחד – שמייהדין, ובו נעשו אחד, ומכל מקום עיקר השלום הוא בלדיק, ולכן נקרא שלמא דכורא ביה, כי גם בת"ת כריך מכל מקום יחוד בין לדיה לדיה – ונקראין אחד, העמודא דאמלעיתא נקרא אחד כי ידים הם שנים – ימינא ושמאלא, וכן רגלים, וכן מוחין, מה שאין כן בעמודא דאמלעיתא שהוא אחד לבד, והוא בו ובה לבדס, אבל הן תרי פלגא דגופא, זכר ונקבה בראש ויקרא שם אדם (בראשית ה ב), כי אחד קראתיו כו' (ישעיה נא ב), ולפיכך אף כל קו האמלעי כפול, לבד הבלדיק, דליתא בדידה, וזה שאומר שם דביגיניא אשתמודע דכורא דכר, רוצה לומר דלית כוותיה ביה, ולכן הוא אחד ביחוד גמור, וכל היחודים הן בו העיקר, והוא שלמא דכורא, וזה סוד שתיין יחודין: ה' אחד, ושמו אחד, ואח"כ לייחדא לון כחאחד – כי ה' הוא האלקים, והוא כנ"ל, דתחלה כריך לייחדא כל אחד בקו האמלעי – ה' אחד ושמו אחד, ואח"כ בלדיק – שלמא דכורא, וכנגד אלו שני שלמות – הן שני ריב: אחד בהרים ואחד באיננים כמו שמפרש והלך, וכמו שאומר לקמן בהגהה ב', ועוד תרין רבות אינון חד דליק וחד עמודא דאמלעיתא כו', והשלום הוא בהן – שהן כלולים: עמודא דאמלעיתא – משני הקוים, ולדיק – מיסוד ועטרה, והוא לדיה וקשורה בו, שלעולם הלילה נכללת ביום, ואחד – באור, וכמו שבארנו למעלה, והן בתורה שבעל פה, אחד – להכריע בדידה בין המחלוקת, ואחד – לקשרה בתורה שבכתב, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון י"ח סוד ת"כ ואחד, והן ח"י טורי אפרסמון – ה' וי"ג, והן שני מיני עלין דשוקנה דבראשית, ושמע ותורה שבעל פה:

ש"ם **במעוזי**, ה' עוז לעמו כו'. והיא גבורות עוז שבעל פה ושם המחלוקת ולכן כריך לשלום זה שאומר ה' עוז כו' ה' יצרך כו':

ש"ם **דבגלותא כו'**, כיון שגלו כו' (הגיגה ה ע"ב), מלכה ושירה כו' (איכה ב ט) – בעמודא דאמלעיתא, אבל בלדיק, ברית – כל מאה כו' עדיין כו' (שבת קל ע"א), וכן כל המלות הן בלדיק – רמ"ח פקודין דכלילן, וישראל מזיינים כו' (ספרי עקב פיסקא מג):

ש"ם **מרחוק ה'**, ה' – בעמודא דאמלעיתא, ומרחוק – דסליק דעת דעמודא דאמלעיתא – בחכמה, ונתרחק ממנה ומאתנו:

ש"ם **דליק קרוב לה**, כנ"ל, וכן מסתרא דבעל הבית – אין האיש בביתו (משלי ז יט), ואין בית עתה אבל היא מלון אורחים (ירמיהו ט א) – מלות בחוץ לארץ, ומלות התלויות בבית המקדש – הוא בית:

ש"ם **טוב שכן כו'**, לא"ח – הוא עמודא דאמלעיתא, א"ח ד', כי אחד קראתיו, ולדיק – הוא בקו"ו של ד' עמה באות אחת, מה שאין כן בא"ח, בעלה, והוא גם כן שכן באות ב', נקודה בהיכליה, שכן בביתה, וכן במ"ס – א"ח סביב לה מכל סטרי, ונקודה באמלעיתא, והמ"ס הוא ב' בעצמו כמו שאומר לעיל ריש תיקון ה' (רחוק – הוא דליתא רחוק ו' בעלה, והוא החילוק בחושבן בין רחוק לקרוב):

ש"ם **ובג"ד כו' בגין דמרחיקו כו'**, דהן היו מקרבין לה ואחידון בה, שמאלו תחת כו', והן סוד הדעת, שלשה עיטרין דהן ארבעה כנ"ל:

ש"ם **אמוראים כו'**, הגה בשם האריז"ל כתב דתנאים – בנ"ה דז"ל, וכאן – בדידה, ואין המאמר סובל, לכלהו משתעי בחד גוונא, אבל הענין כי נה"י הן קרובין לה בגלותא כנ"ל – לקרוב, ולכן אורן מרובה – תנאים, אבל חג"ת הן רחוק, וכן כתב האר"י במקום אחר. (ועיין לעיל מ"ג א' מה שבארנו שם בענין אחר, והכל עולה לקנה אחד, ועיקר התנאים רוצה לומר שונין המתניתין, שגמרא עדיף, ותנאים הן ברייתות ותניא דמסייע מתניתין ועיין לעיל דהלכה היא בחג"ת, וברייתא – בנ"ה, ומתניתין – ביסוד, כמו שאומר בזוהר פרשת פנחס ועיין לעיל ב' ב', ומקרא גם כן למטה מברייתא ומתניתין אף שהיא קודם):

ש"ם **והאתנים כו'**, ירכין תקיפין כנחשין כמו שאומר בסבא עיין שם:

ש"ם **אתנים בהיפוך כו'**, עיין מה שבארנו לעיל י"ג א' (לא מלאתי. ג.פ.) דהוא באור חוזר ולכן הוא בהיפוך אחרון:

ש"ם **איתני עולם**, מוסדי ארץ כנ"ל, ביעין ואמה שמשם שפעה שלשה עדרי כו':

ש"ם **והא איתן כו'**, הוא השלישי והשני מו"ק:

ש"ם **למסייע כו'**, כנ"ל – לקרוב, ששתי ברייתות הן: ברית הלשון ומעור, תורה ומלוא, והן רחוק וקרוב:

ש"ם **ועלה אחרת איתן כו'**, דלאמר על יתרו שנתחתן במשה, ואף שיהיו בגלות מכל מקום איתן כו', ומכל מקום גנוז משה בלדיק דהוא קרוב לארץ והוא במט"ט דעל ידי משה רבינו עליו השלום נתלבש השכינה במט"ט בגלותא כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת משפטים שמשא עתה בדרגא דעבד, שש שנים יעבוד, וזהו ושים בסלע כו' כמו שמפרש והלך:

שְׁנֵיהֶם יִסְלַע אֶתְמֶר בָּהּ דָּלָא נְפִיק שְׁנֵי אֲלָא שְׁנֵי טַפִּין טַפִּין דְּמֵיא דְּאֹרִייתָא שְׁנֵי בְּאֵלִין פְּסָקוֹת שְׁנֵי וּבְגִין וַיֵּךְ מֹשֶׁה אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פְּעָמִים (במדבר כ יא) שְׁנֵי דָא גְרִים דָּלָא נְפִיק מִינָה אֲלָא טַפִּין טַפִּין זְעִיר שָׁם זְעִיר שָׁם, שְׁנֵי וְכַמָּה מַחְלֻקוֹת עַל אֲלִין טַפִּין, שְׁוִמָאן גְרִים דָּא, הַמּוֹרִים, דְּאֶתְמֶר בְּהוֹן כָּל הַמּוֹרָה הֶלְכָה בְּפָנֵי רַבּוּ חַיִּיב מִיָּתָהּ, שְׁוִי וּבְגִין דָּא שְׁמַעוּ נָא הַמּוֹרִים, וּבְגִינֵיהוּ וַיֵּךְ מֹשֶׁה אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פְּעָמִים, דָּאִם לָא דְמָחָא בָּהּ שְׁוִי בְּלָא הוּוּ טְרַחֲזִין יִשְׂרָאֵל וְתַנְאִים וְאֶמּוֹרָאִין בְּאֹרִייתָא דְּבַעַל פְּהָ דְּאִיְהִי סֵלַע, אֲלָא אֶתְמֶר בּוּ (שם ח) שְׁוִי וְדִבְרַתְם אֶל הַסֵּלַע וְנָתַן מִימִיו בְּלָא טוֹרַח, וַיְהִי מִתְקַיִים בְּהוֹן וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד וְגוֹמֵר (ירמיה לא לג), וְהוּוּ נְפִיק מֵיא שְׁוִי בְּלָא קְשִׁיא וּמַחְלֻקַת וּפְסָק, בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא דְּאֶתְמֶר בָּהּ (שם כג כט) הִלָּא שְׁוִי כַּה דְּבָרֵי כְּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה שְׁוִי הוּוּ שְׁרִי בְּפּוּמֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיְהִי אֹרִייתָא דְּבַעַל פְּהָ, דְּאִיְהִי סֵלַע שְׁוִי ע"ל ס', דְּאִינּוֹן שְׁתִּין מְסַכְתוֹת, דְּהָכִי אִיְהוּ סֵלַע ע"ל ס'.

[תיקוני זוהר – דף נד ע"א]

דְּשְׁכִינְתָּא הָוָה נַח עַל טְנָרָא, שְׁוִי דְּבָכָל אֶתְר דְּבָעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ לְמַעַבְד נָס, שְׁכִינְתָּא אֶקְדַּמַת לְהַהוּוּ אֶתְר, וְכִיּוֹן דְּשְׁכִינְתָּא הָוָה תְּמָן, לָא הָוָה לִיָּה לְמַחְאָה בְּסֵלַע, שְׁוִי דְּקִלְנָא הָוֹת לְשְׁכִינְתָּא דְּהוֹת תְּמָן דְּלָא הָוָה לִיָּה חִילָא לְמִיָּהב מֵיא, וְדָא אִיְהוּ עַל אֶשֶׁר לָא קְדָשְׁתָּם אוֹתִי (דברים לב נא), יַעַן לָא הָאֲמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי (במדבר כ

ביאור הגר"א

^פ והאי סלע כו'. הכלל כמו שצארנו למעלה, לדעת שהוא התורה והוא משה על שמה והוא בסלע כו'.

^פ חלף טפין כו'. והוא האור לשמש המאיר בככביא בכל דור:

^פ טפין טפין. ברעיא מהימנא פרשת תלך שהן רמיזין דקבלה, וגם בתורה שבעל פה אינן חלף פסקי הלכות ואינן מיס נובעים לחדש הלכות כמעין הנובע רק כל אחד מה שקבל מעט מעט:

^פ צאלין פסקות. רואה לומר כמו שאומר לעיל נ"ב ב' וכמה תריסין כו' ולקמן ס"א ב' פסק אתקריאת כו' אית דפקסין כו'. ורואה לומר פסק הוא שמשקין ומפרקין בכמה פירוקין עד שמוציאין הדין לאורה וכמו שאומר שם ולבחר דפקסין לון מתקנין לון בכמה פירוקין כו' ועיין מה שצארנו פס:

^פ ובגין ויד משה כו'. לפעם הראשון לא נפיק חלף טפין, ובפעם השני וילאו מיס כו', והוא לעתיד לבוא שיבקע ימא דאורייתא כנ"ל:

^פ דא גרים. כמו שאומר למטה לאשתאחר יבש בלא שכינה דהיא מעין לית ליה פסק והיא כפטיש כו'.

^פ וכמה מחלוקת כו'. שמים רבים יולאים ביחד, אבל טפין כל אחד לבדה, במחלוקת:

^פ ומאו גרים כו'. כמו שאמרו (סנהדרין פח ע"ב) משרבו כו' שלא שמשו כל כרכס רבה המחלוקת, והמחלוקת שלא לשם שמים הוא מערב רב הקופלים להורות ולטוב עטרה, נעשה לנו שם כו', וע"י ערב רב טעה להכות, שבעם עליהם ובא לטעות, כמו שאמרו (ויקרא רבה יג) בשלשה מקומות כעם משה רבינו עליו השלום, וכמו שכתוב ויתעבר ה' כו' (דברים ג כו), וירע למשה בעבורם (תהלים קו לב), התאנף בגללכם (דברים א לו), וגם הם גרמו לזה – כמו הגשמות לאדם הראשון, והתפשטות משה בהם גרם גם כן, עיין זוהר פרשת צראהית כ"ח ב' ומשה בגינייהו כו' דגניייהו עבר כו' ואינון גרמו כו' עיין פס בדבריו:

^פ ובג"ד שמעו כו'. לאינון המורים, והן במט"ט, ושם – דדברים לא כו', אבל שכינתא אקדימת לתמן כמו שאומר למטה:

^פ לא הו טרחין כו'. להכאה גרם לטרוח בהכאת סלע בלישנהו:

^פ ודברתם כו'. שאז היה דיבור התורה נגלית פנימיות שהיא מימי הדעת כמו שכתוב כי מלכה כו' כמים כו' זהו ונתן מימיו – מעלמו, וזה שאומר בלא טורח:

^פ בלא קשיא כו'. שלשה דברים: בקשיא – שהוא קושי מאד, והכל גרם ההכאה שהוא קשיא, והטפין הן מחלוקת כנ"ל, ופסק – שהוא הסלע במיעוט המיס טפין טפין:

^פ כה דברי. שהוא ודברתם, שהיא השכינה, דבר ה' היה בתורה מעין גנים לית ליה פסק כמו שאומר לקמן נ"ד א' עץ החיים מה שאין כן במט"ט כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת פנחס רמ"ח ב' אבל סיהרא כו' הלא כה דברי כו', וסיפא כפטיש יפוצץ סלע – דדבורי, והיה נבקע הסלע:

^פ הוה שריא בפומיהו. שהוא דבור – צפה, והוא תורה שבעל פה, פה אל פה כו', דגרא למשה, וזה שאומר דאיהי אורייתא דבעל פה, ונאמר ונתתי דברי צפיר, וכל דבור נאמר בו אדבר בו דשריא בפומיהו:

^פ דאיהי על ס' כו'. דשיתין איילות דסחרני כורסיא, ששים המה כו' אחת כו' – דסלקא על גבו, הלכה למשה מסיני, ואלו הששים הן סלע ואיהי על גביהן וזה שאומר דשכינתא נח על טנרא:

^פ דבכל אחר דבעי כו'. זכות תורתם, לאשה כי תזריע כו', כמו שנבאר לקמן נ"ו א' בהגה, מה שאין כן ברפידים שלא ניתנה התורה עדיין:

^פ דקלנא הוה כו'. דלתמר בה דברי כאש כו' וכפטיש כו' כנ"ל, ובהכאה זו דימו אותה לשפחה דמט"ט – ולא כן, דאף במט"ט אס היא תמן אין כריד להכאה, וזה שאומר ובג"ד אסתלק כו', שסלקו במעשיהם ומחשבתם כאלו אין שם שכינה:

(יב), ובגין דא (דף נד ע"א) אסתלק שכינתא מן הסלע, שדיאיהי י' מן מיטטרו"ן, ואשתאר מיטטרו"ן יבשה, ורזא דמלה יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וגומר (בראשית א ט), שדיאחד איהי מלכות, ותראה היבשה שדיא סלע מיטטרו"ן, שדיבגיניה אתמר (שם ב כא) ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשך תחתנה, מאי בשך, ההוא דאתמר ביה (שם ו ג) בשגם הוא בשך, שדיעד דנחית לה לא עלה הסלע ולא יהיב מימיו.

שדי"ובתר דאסתלק האי מבוועא מתמן, שליטת מרה באתרהא, הדא הוא דכתיב (שמות טו כג) ויבאו מרתה, ורזא דמלה וימררו את חיייהם בעבודה קשה וגומר (שם א יד), דא קושיא, בחמר דא קל וחמר, שדי"והא אוקמוהו.

והכי הווי ישראל עד דאחזי לון עץ, הדא הוא דכתיב (שם טו כה) ויורהו יהו"ה עץ וישלך אל המים וימתקו המים, ודא עץ החיים, דאתרבי על ההוא מבוועא דאיהי י', מבוועא דאשקי לאילנא דאיהו ו', והאי עץ מהלך חמש מאות שנה דאינון ה', וימתקו המים דא ה' בתראה, דאתמר בה (רות א כ) שדיקראף לי מרה, דשכינתא שדי"איהי מעין גנים דלית ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא, שדי"וכמה טפין אתמשכאן מגיה, דאינון (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה.

שדי"קרקפתא איהי סלע, ומבוועא מלגאו דא מוחא, שדי"אל אלין טפין אתמר (תהלים קכז ה) אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגומר, את אויבים בשער, דאיהו תרעא דצדיק אות ברית קדש, דעלה אתמר (שם קיח ב) זה השער ליהו"ה צדיקים יבאו בו.

ביאור הגר"א

^ע דאיהי י' כו'. יו"ד הוא מעין חכמה דלית ליה פסק כנ"ל:

^ע אחד דאיהי מלכות. עיין לקמן תיקון מ"ב ובזוהר פרשת בראשית ועיין מה שבארנו שם:

^ע דא סלע כו'. שהוא יבש כסלע בלא מעין גנים ונאמר בו כי שמי בקרבו (שמות כג כא), וכל טוב כו' (בראשית כד י), והוא מתבנאה בשם ע"י הדלוקים – זכאה אתון דליקייא כו':

^ע דבגיניה אתמר ויקח כו'. רואה לומר כלע דא הוא סיהרא דעץ הדעת, כלע המשכן, משכנא דמט"ט, וכלע – קשה כאבן, ועלה אתמר יפה כלבנה – חוור, ויסגור בשך – כלת משה – סומק, כחמה שנאמר ברה כו', כחוט השני שפחותיך, אבל סיהרא כסוד עטרה דחסד שריא צפוס אמה, ואמר ויסגור – שהיא נסגרת כנ"ל, וזה שאומר ההוא דאתמר כו' בשגם, ידוע, ועיין בזוהר פרשת בראשית כ"ח א' בארובה:

^ע ועד נחית לה לא עלה כו'. רואה לומר הדעת – בחינת משה, רואה לומר וזהו ויסגור בשך כו', והוא ההוא מבוועא – גבורות גשמים: ^ע ובאתר דאסתלק כו'. רואה לומר סטרא דמרה, דמבוועא הוא סם חיים, ומרה – סם המות כמו שאומר לעיל תיקון כ' זהו ברע ובטוב. רואה לומר תורת עץ הדעת, טהור כו', כמו שמפרש והולך וימרו כו':

^ע והא אוקמוהו. עיין בזוהר פרשת בראשית כ"ז א':

^ע קראן לי מר'. דנאמר בה אני מלאה הלכתי – מלא י"ה, והן יה"ו, לאז וימתקו המים כנ"ל בעץ החיים דהוא יה"ו כנ"ל, ועתה ריקס כו', נאלמתי מוא"י – דום י"ה, וכמו שאומר לקמן, וזהו מרתה – מסטרא דעץ הדעת דאתלבשה תמן:

^ע איהי מעין כו'. רואה לומר תורה שבעל פה, כלת משה, והוא יו"ד דילה, והוא סיהרא דעץ החיים כנ"ל – ו"ק דילה הוא גם כן עץ החיים דאתשקיא, והחיים דאיהי ההוא מבוועא – והחכמה תחיה בעליה כמו שאומר למעלה וכל הוי"ה הנ"ל – הכל בה וכמו שאומר לעיל על ההוא מבוועא דשכינתא כו' ויו"ד דידה היא טפה דאתמשכת ממוחא ועיין לקמן [עמוד] ב' שמאריך בהאי טפה והיא יו"ד דלדני והיא ברתא דמלכא:

^ע וכמה טפין כו'. הלכות פסוקת וכנ"ל ועלמות ואין מספר:

^ע קרקפתא כו'. והוא סלע דברתא דמלכא שהוא דבור וצפיוסא כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת תצא, והוא בינה, לבושא לחכמה, נקודה דהיכליה, וכמו שאומר לעיל ל"ז ב' וימודו בעומר דא שכינתא עילאה דאיהי עומר לגלגלת דאיהי גלגלתא דרישא, ומה שאומר לקמן בינה לבא, כאן הוא בינה שדחכמה, ובתוך הלכ יס נקודה גם כן – חכמה שדבינה, ומה שאומר לעיל י"ג א' כתר עליון איהו כו' קרקפתא דתפילין, שם מייירי בגלגלת למעלה גבוה על המוח, והוא גם כן לבושא לאור אין סוף שדחוכו וכמו שאומר לקמן סוף תיקון כ"ב כתר עילאה כו' אין סוף אתקרי מלגאו, כתר עילאה מלכר כו' והוא אוירא עילאה שדחוכו כמו שאומר באירא זוטא רפ"ח א' גלגלתא דרישא כו' וחכמתא עילאה סתימאה דהאי גלגלתא אשתכח והוא אוירא עילאה וכמו שכתב האר"י זללה"ה ונקרא אין סוף כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ט"ו א' ועיין מה שבארנו שם, וגלגלתא הנ"ל היא נוק' דכתר דא"א, ואוירא – דכורא, אלף שש אין דכורא ונוק' כלל וכלל, דשורש זכר ונקבה מתחיל ממ"ם כמו שאמרו באירא זוטא אלף שם אין חלקים עמדי אלף מכל מקום הם שורש לשורש זכר ונקבה שדמ"ם ולכן דהאי גלגלתא הוא טלא דכדולחא אף דשם כולו חסד מכל מקום הוא כשמתפשט למטה דז"א נקרא דדולח וכמו שאמרו באירא רבא קל"ה ב' דהאי גלגלתא נטיף טלא מרישא חוורא דאתמלי מיניה תדיר, ומהאי טלא זמינון מתיא לאחייאה, והוא טלא דאתכליל בתרי גוונ: מסטרא דרישא חוורא – חוור בגווי' דכליל כלהו חוורי, וכולהו חוורי, אלף כד אחיישבן דהאי רישא דז"א אתחזי ביה

סומקא, כהאי בדולחא לאיחי חוורא ואתחזיה גוונא סומקא בגוונא חוורא כו', מה שאין כן באוירא שאין התפשטותו גורם לדיון כלל, כי זהו החילוק בין אוירא לבזוינא – שלמעלה כולם רחמים גדולים אלא בהתפשטותם, ואלו שני שורש השרשים לחו"ב, לאבא הוא מרוחא דגניז בעתיק יומין כמו שאמרנו באידרא זוטא, ואמר באידרא רבא שם והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין ברוחא דגניז בה, וגלגלתא שורש לאימא ולכן היא גם כן גלגלתא לבושא למ"ס, והן כח"צ לח"א: גלגלתא ומ"ס ולבושא דמ"ס, אלא שהלבושא הוא נכלל במ"ס – חכמה – בינה שזכמה כנ"ל, ונכלל גם כן בכתר כי כל עניינה נקרא על שם הכתר ונקראת אהי"ה, וכל י"ג תיקונים זה משתכחין, וכן כל העניינים כידוע, והיא כתר לז"א, וזה שאומר דכל ג"ר נכללין בה, לחכמה – זה כלול ומלוכס, וכתר נכלל גם כן בה, דגולגלתא הוא הכל כאחד, וכמו שאמרנו בגוף וברית דהן אחד מטעם זה, ועל קרקפתא הנ"ל ואוירא אמרו בכתר דהוא טמיר וגניז, דאוירא הוא גניז כנ"ל ברוחא דגניז בה ברוחא דגניז בעתיק יומין, וגלגלתא נקרא עתיקא, טמיר דטמירין כמו שאמרנו באידרא רבא ובאידרא זוטא עיין שם באידרא רבא קכ"ח א' תאנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין כו' ושם ושם בהרבה מקומות עיין שם, ועיין בזוהר פרשת בשלח ס"ד א' ב' ומאן לור כמה דאת אמר כו' ר' אבא אמר אית לור ואית לור מסטרא לור עילאה כו' מסטרא דאוירא כו' וע"ד מלך עילאה אפיק מיא מאחר דלתתא ומה שמיא דלתתא סלע דכתיב והואלאת להם מים מן הסלע וזמה אפיק האי סלע מיא בחילא ללור דלעילא, והנה ידוע שהיא נקראת כל שמהא דילה על שם קבלתה מהספירות, אם לחסד מקבלת מחסד שלמעלה בחסד לילה ומשם היא עושה חסד, וכן כולם, וכן כאן שמהקבלת מאימא בדינה שלה שם נקרא סלע על שם האור ומשם יהיבת מים, וכאן היא ברתא דמלכא סלע דברתא דמלכא, דמוחא דפנים ממנה נקראת בת מלך, כמו שאומר לעיל נ"ב ב', ועיין ברעיא מהימנא פרשת תלך רע"ט ב' על האי אבנא דלאיחי סלע דילך לאפקא מיא מתמן דכלה דילך מעין החכמה בהאי סלע דנביעא דילה ברזין סתימין דלית להו סוף ועלה אתמר והחכמה מאין תמלא, ורואה לומר דחכמה האי מעין בהאי סלע והכל במלכות דלאילות כמו שאומר שם פתח רעיא מהימנא ואמר סבא סבא כו', וטעות סופר שם, וכך כריך להיות, ולא דבור אלא אבן סלע דמשה כו', ולא גרסינן דלאיחי ושם אלא דבור ופיוסא אבן שכתתי ונקטתי סלע אחרת כו' כך כריך להיות, אבן סלע דילי איהי ברתא דמלכא בגינה אתמר דברתא אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו – דדבור ופיוס כו', ועיין בריש פרשת משפטים ז"ד ב' ושכינתא אית דאתקריאת ברתא דמלכא כו' תא חזי בר נש כד תחיליד יתבין ליה נפשא כו' ותלת אלין אינון אמה ועבד ושפחה דברתא דמלכא, זכה יתיר יתבין ליה בארעא דלאילות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך כו', ואמר דבת יחידה כמו שכתוב ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי אחת היא לאמה כו', ומסטרה נקראת הגשמה – יחידה, והוא דרגא דמשה שלח זכה שום אדם אליה, והענין שאף שג"ר היא דרגא דבי"ע כידוע וכמו שאומר בזוהר פרשת משפטים שם, כל זה הוא לפי סדר הבריאה אבן אחר החטא ירדו ממדרגתם, ועיין מה שבארנו בליקוטים מ"א א' ב' בארובה. והנה סלע זו הוא ק"ק דהיכלות, כי ג"ר לילה מקננן בכורסיא וכמו שח"צ לא מתפרדין – כן בריאה ביחודא באילות, וכמו שאמר המגיד, והנה כמו שחכמה, מוחא – הוא הוורא נביעו, וסלע – בינה, כן הוא באילות – הוורא נביעו, וסלע – בבריאה, ולכן אמר דנקט סלע דשפחה דמט"ט ולא קאמר דבריאה, ומשם ניתנה התורה ורף שאמר בזוהר פרשת משפטים דאמה שם, היינו במלכות דבריאה, וכן עבד ושפחה הכל במלכות שלהם וכן סלע וכמו שאמרנו שפחה דמט"ט משנה כו':

^{פ"ב} על אליו טפין כו'. דפסטא דקרא נאמר על בניו ממש והטפין של הזרע נקראים חיים כנ"ל סוף תיקון י"ג זרע יורה כחך לגבי כלה כו' עיין שם, וזה שאומר כחיים ביד כו' וכן הבנים אחר שהולידם נקראים גם כן חיים על שם כך, ובהם (תהלים קכז ה) לא יבושו כו' כמו שאמרנו (ברכות ד ע"א) חכם בני ושמה לבי ואשיבה חורפי דבר, וכן בתרעא דגן עדן, ששם זה השער, וכמו שאמרנו בזוהר פרשת בלק קא"ז ב' אשר שתה אפרוחיה אליו אינון דליקיא דזכו לבניו קדישין כו' דהא זכותא דנביייהו בהאי עלמא אגין עלייהו ומעטרין להו תמן מאן רוחא דזכי לכל האי האי דשתה אפרוחיה כו', ומדרשו על התלמידים וכמו שאמרנו דפרק קמא דקדושין כי הם נקראים בני. והענין, כי בנים נקראים מלך הגופים ותלמידים נקראים בנים מלך החכמה שהוליד להם והוא רוח הפנימי דבהן, והן ברית הלשון והמעור שניהם הם דעת המוליד אלא שזה מוליד בגופני, הזרע שהוא גופני מוליד בגופני, והדבור שהוא רוחני מוליד רוחני, ומכאן כמה כח הדיבור – שמוליד בנים רוחנים וזה שאמרנו (משנה ערכין ג ה) נמצא האומר בפיו כו', וכן כבוד רבו קודם לאביו, והנה כמו שביתת נקראת קשת יורה חיים כן הלשון שהוא גם כן דרגא דיסוד כידוע, לשון למודים נקרא גם כן קשת, וכמו שאומר לעיל בסוף תיקון י"ג לגבי דליקיא דאיהו קשת כו' וקשתא איהו ליגנא דפומא, אגוזא דקשתא – פומא, חוט השני דא שפה, חוט של קשת דביה הוה דליקיא זריק חיים דאינון מלולים כו', והן כאן מלולין דחכמתא, והן הטפין דאמר כאן, והן שלש טפין דחכמה ובינה ודעת דנפיק מפומא, ועיין בזוהר פרשת משפטים קכ"ג א' דוגמת שלש טפין דלמטה, וע"ש תלת טפין דנחתין מן יוד כו', וכן בתפלה הן שלש לכותין, ואמר לא יבושו כו' דבהן יפלה חך כדבור דהויא כו' ובהן ילחם באהבה עם התלמידי חכמים, את והב בסופה וכמו שאמרנו שם בגמרא מאי לא יבושו כו' וכמו שאומר שם בסוף תיקון י"ג לבתר דיפלה חך כדבור זרע יורה כחך לגבי כלה כו' וזהו ענין המלחמה שאמר למעלה נ"ב א' בקשתא כו' וכן מה שאומר בזוהר פרשת בלק ובזוהר פרשת עקב, ואמר בזוהר פרשת בלק שנגא דחרבא לבגד כו', ובתיקונים לקמן קשתי לבגד כו', ובתיקוני זוהר חדש, והוא המלחמה של רחימו כמו יורה כחך אל האשה והמלחמה נקראת בזיווג לפי שהם שני הפכים, מ"ד ומ"ג, ושני דינים הן: אחד, דינא דקודשא, יראת ה', והוא שלהוצא דרחימותא וכל התעוררות והשמחה ושכר העולם הבא וכל טובה – הכל שם, וכמו שכתוב מה רב טובך אשר לפנת, כלפון תערוך שלחן לפני כו', והוא יין המשומר בענביו המשמה כו', עין לא ראתה כו', ויש יראה רעה, רעועא בישא, דינא דמסאבותא על ראש רשעים יחול וכמו שאמר בזוהר שהקשה האל השם אוהב משפט למה נתן הדין ברשעים ומשני כנ"ל, והם הן שתי המלחמות, דינא דלאו קדישא לגבי חיובא יפלה חך כו' והוא ויזוהר בהכאה הראשונה ואח"כ בשניה מים ושחאן חיוון ברא, חיות הקודש, ולכן כריכין חבריא ללמוד יחד באהבה גדולה לאדבקא רוחא ברוחא כמו שאמרנו בזוהר פרשת ויקהל וכמו שאמרנו (עירובין ק ע"ב) גם בלא דעת כו' כמו בני שנואה ונקראים התלמידים גם כן חיים, כנ"ל גבי בנים, אבן עיקרן על טפין דחכמתא, וזה שאומר לא יבושו כו', כי בחכמה לא יבוש לפלפל בשער וללמד תורה ברבים, ואמר דלאיחי תרעא דליקיא ארת כו', כמו למטה שעתרה שהוא שער מלשון זה השער כו' – נקראת קשת כי שם הקשת וכמו שאומר לקמן ומשם יורה כחך וכן הוא בלשון – שהוא יסוד, ופומא הוא ארת ברית שלו, והוא השער זה השער, וכמו

שפ"ב יעוד שמעו הרים את ריב יהו"ה (מיכה ו ב), אליו תלת יודי"ן, והאיתנים מוסדי ארץ (שם) אליו תלת וי"ן, דכלהו אתרמיזו בויע ויבא ויט.
[תיקוני זוהר – דף נד ע"ב]

שפ"ג קום אלעזר ונטיל קירטא דאיהי שכינתא (ואקיף לה (דף נד ע"ב) תגא), וזריק מנה אבן דאיהי טפה קדישא, דעלה אתמר (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ, שפ"ד ויגין דא אסתלקת עזקא מן זרקא, לקבלא עלה אבן יקרה דאיהי טפה, ומיד והשקה את כל פני האדמה, שפ"ה כד סליקת, סליקת באימא, דאיהו א' מן אדני"י

ביאור הגר"א

שאומר לעיל ל' א' וזכאין שפון לאינון תרעין להיכלא כגוונא לאלין לאתמר בהון פתחו לי שערי נדק, ופה ומילה שניהם הם שערים שהם נקובים ונפתחים להוציא דבור וזרע וחושבנם חד (רוצה לומר פה מילה) גם כן, והם מכוונים בכל דבר ושניהם הן ברית כמו שאמרו בספר יצירה והן ברית התורה והמילה וע"י שניהם זוכה וזכא לתרעא דגן עדן ונקרא לדיק זה שכתוב זה השער כו':

שפ"ד ועוד שמעו כו'. דהג"ת הן שלשה יודין, ומסטרעא דלהון הן שלשים מעלות דברתא למלכא סלקא בהון כמו שאומר לעיל כ"ג ב' ותלת יודין אינון י' י', ואינון רישא וסיפא ואמנעיתא דלת י', ואינון רמיזין בשמא סתים דאיהו יו"ד ה"י וא"ו ה"י, באלין תלת שבה דוד מלכא לברתא למלכא ה"ד שיר למעלות – ל' מעלות, ל' מעלות אינון ודלוי, אינון תלתין דרגין דבהון דברתא סלקא כו' – והן אבהן דבהון סלקא, ועיין לקמן פ"ט א' לאינון תלת אבהן תקינו תלת ללותין כו' לסלקא שכינתא בהון כו', דעמודא דאמנעיתא איהו גופא, ותריין דרועין דיליה – ימינא ושמאלא, דבהון אחיד בה ועל גופא אסתלקת, ותלתין דרגין עיין בזוהר חדש פרשת בראשית תלתין רתיכין דבהון עיין סם בדבריו ועיין לקמן נ"ה א' ולבתר חתיכא לה לתלת למהוי תגא כו' ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ו ב' בצרכיה. ואמר והאיתנים כו' תלת ווי"ן, וזה דאמר בתיקון נ"א דשי"ח – בצדיק, ח"י כליל נה"י, שלשה ווי"ן, והענין כי שני דרגין דלכורא: אב ובו, יו"ד וא"ו, וחג"ת נקראים אבהן דלעלו במחשבה כמו שאמרו בריש פרשת בראשית, אבל נה"י אתקרי בנין, וכל בנין כו', וא"ו, ולכן נקרא לדיק דכליל לון – ח"י, וכלן נכלל בשי"ן כמו שאומר לעיל בתיקון י"ט, והן שלשה תגין דשי"ן, ג"ר, כמו שבארנו סם ועיין לקמן נ"ה א' ושלשה יודין דשי"ן ושלשה ווי"ן הן ו"ק כמו שאומר כאן, ונקודה התחתונה דקושר כולן הוא מלכות, קשר כולם, ועיין לקמן נ"ה א' ודא רזא דשי"ן דאיהי סלקא בג"ר ומשם היא תגא, וכמו שאומר לעיל תיקון י' ותיקון י"ט ועיין לקמן ב' דאמר בסליקו היא וא"ו והן מסטרעא דנה"י דמוליכין לגבי בעלה כמו שאומר לעיל נ"ה א' בהגהה וכד נחתת על גבי חג"ת הוי שלשה יודין וזה שאומר לקמן נ"ה ב' בהגהה בשלשלת סלקא בשורק נחתא, דשלשלת הוא שלשה ווי"ן ושורק שלשה יודין, והכל בשי"ן: שלשלת, שרק, ונראה מכאן דלע"ג דאמר בזוהר חדש ז' ב' דהני תתאין רתיכין דלהון כגוונא דעלחין, נראה מכל מקום שאינון אלא ששה לכל אחד אבל למעלה כ"ג ב' אמר ולבתר סליק ו' ב'י, שית זימנין עשר, עד דסליק לשתין כו' וכן לקמן ס"ט א' ואינון שית סלקין כו', ונראה שרבעה בכל אחד דנה"י הן תמיד בנות' שהן מוסדי ארץ ובהון אתקריאת ז"ה השער, וגם שבהג"ת ארבעה הן דידה, ד"ו פרופים, והן כ"ד כרופי אדני"י, כ"ד מעלות שהכהונה נקנית בהם, כ"ד קשוטי כלה, ויבאה כו', מכל מקום בגלותא סם רחוק כנ"ל ואיהי ריב בכל הדרגין מה שאין כן בנה"י, ושלשה יודין – הן שהמלכות נקנית בהן, דבהון סלקא דברתא למלכא כו' כנ"ל, דוד דאתחבר בצבחה, ועוד שלשה ווי"ן הנ"ל הן מ"ח מעלות שהתורה נקנית בהם, דלכיד לחברא בה כל הדרגין וכנ"ל דאיהי מריבת בהון בשית סדרי כו' כליל שית סדרין ואמר דכלהו אתרמיזו כו', שהן משמשות על עיקר השורק דששלב תיבות אלו, ובע"ב דבהון הוא תרי דרגין, חג"ת – עשב, ונה"י – שיה כמו שאומר לקמן בתיקון נ"א, וכאן דריש על האותיות ובהגה דריש על הנקודות, ועיין לעיל נ"ג א' דאית מארי כו' ואית כו' ועיין מה שבארנו סם:

שפ"ה קום אלעזר כו'. מפרש והולך אליו תלת יודין כמו שאומר לקמן [עמוד] ב' וכד נחיתת כו' ולקמן נ"ה א' ומפרש דרגא דיו"ד ודרגא דוא"ו כמו שמפרש והולך הוא עולימא. קירטא כו'. קלע כו'. המלחמה דקירטא הוא קלע כמו שאומר לעיל יו"ד ב' איהי קירטא בתפילין חוט דקלע כו', ומפרש הזרקא דהן כלי המלחמה כמו שאומר לעיל סוף תיקון ה' טעמי מאני קרבי, ומפרש התחלתם זרקא שופר הולך סגולתא, ואמר דזרקא הוא הקירטא, חוט דזרקא הוא חוט דקירטא, ותגא דזרקא למעלה שהוא יו"ד הוא גם כן דקירטא דיס לו תגא למעלה ובה מונח אבן לזרוק ועל סם כך נקרא זרקא, והן י"ו הנ"ל, הריס ואיתנים ולכן אמר קום כנ"ל:

שפ"ו ויג"ד אסתלקת עזקא מן זרקא כו'. רוצה לומר דעזקא שהוא התגא לעל זרקא – כפוף כעין עזקא לקבל האי טיפה דסלקא מינה מ"נ ויורדת אח"כ והשקה כו', וזה שאומר לקבלא עלה כו', ואותיות א"ד – בהן עולה כמו שמפרש והולך, ובאותיות ו"י – עליהן עולה כמו שמפרש והולך והן ו"י דזרקא, הריס ואיתנים:

שפ"ז כד סליקת כו'. עתה מפרש והולך מהו עלייתה, א"ד יעלה, ועלייתה ב"י, והן ארבע אותיות דאדני"י והוא"ה כמו שמפרש והולך, והענין כי אימא מעלה אותה בחמש גבורות דהן מעלה מ"נ כידוע וזה שאומר כד סליקת כו', ואימא נקראת אה"ה – דרמיזא דא' של אדני"י, אה"ה והוא"ה רמיזין בראש וסוף של א"דני"י כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת נשא קמ"ו ב' ושאר מקומות, וכן הוא כאן כמו שאומר למטה וסליקו דילה הוא ב'ד' כמו שמפרש והולך וסליקת ב'ד' כו' לאינון תריין כו', וזהו וא"ד יעלה, ואמר ועל מאן סליקת כו' כעזקא בצאצבא, שהוא נ' דאדני"י, שהוא כעזקא דזרקא, ועיין למטה טול קשת בידך דאיהו כגוונא דאצבעא ועזקא והוא אורת נ"ו וכן אמר כאן דאיהו וא"ו דאיהו כריכא כו' ושתי בחינות הן התגא בעצמה הוא אורת יו"ד והוא עזקא שלם אבל כל הכפיפו דזרקא הוא אורת נ'. ואמר עד דסליק ללת יו"ד כו' – והוא יו"ד דאדני"י, וכן הוא ארבע אותיות דהו"ה, דאימא ה' ראשונה וסליקו דילה ב'ד' הוא ה' אחרונה שהיא ד', ועיין לקמן סוף תיקון מ"ז וסליקו דילה על וא"ו ועולה ליו"ד, והן ד' כלולין ב', וארבעה דברים לריד לעליה: שעולה על כותל שיה לגג וריד אחד למעלה להעלות אותו והוא נאחו בידיו בהמעלה, והן ארבעה דברים: שעל הכותל עולה, ולגג עולה, והיא העולה

אהי"ה, ועל מאן סליקת, על עמוּדא דאִמְצָעִיתָא דִּאיְהוּ ר', דִּאיְהוּ כְּרִיכָא בֵּיהּ כְּעֻזְקָא בְּאַצְבָּעָא, וְסְלִיקַת בְּד' מִן אַדְנִי, דִּאיְנֹן תְּרִין דְּרוּעִין וְתְרִין שׁוֹקִין, שְׁמִיעַד דְּסְלִיק לְאֵת י' דִּאיְהוּ אֲבָא חֲכָמָה י' עֲלָאָה, בְּגִין דְּמִתְמָן אֲתַנְטִילַת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ג יט) יְהוּ"ה בְּחֲכָמָה יִסַּד אָרְצָן, שְׁמִיעַד וְנִטְיִילַת נְבִיעַו וְשִׁקְיֹו מְנִיָּה לְעִילָא, בְּקוּצָא דִּילִיָּה לְעִילָא, וּבְאִמְצָעִיתָא, וּבְקוּצָא דִּילִיָּה לְתַתָּא, וְכַד נְחִיתַת, נְחִיתַת כְּלִילָא מִתְלַת טַפִּין, בְּהִיא זְמַנָּא אֲתַמַּר בְּהַ סְטִיחֵהוּלְךָ סְגוּלַתִּיא.

וְאֲתַקְרִיאת י' י' בְּתַלְת יוֹדִי"ן, שְׁמִיעַד עֲלָאָה אִיְהוּ עַל רִישָׁא ד' א, דִּאיְהוּ כְּתַר עֲלִיוֹן עַל כָּל עֲלָאִין, שְׁמִיעַד וְלְכַתַּר נְחִיתַת בְּאִמְצָעִיתָא בְּעֻמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא (נ"א באמצע), וְלְכַתַּר נְחִיתַת לְתַתָּא בְּאֲתַרְהָא י' דִּאיְהוּ לְתַתָּא מִן א. קְמוּ תַנְאִים וְאִמּוּרָאִים דְלְעִילָא, וְאִמְרוּ רַבִּי רַבִּי כְּמָה תְקִיפָא קִירְטָא דִּילְךָ, שְׁמִיעַד סְלִיקַת לָהּ עַד אִין סוּף, וְנְחִיתַת לָהּ עַד אִין תְּכָלִית.

קָם עוֹלִימָא בְּתַר טוּלָא, אִמְרַר רַבִּי רַבִּי שְׁבִיבָא טַפְּהָ קָא נְחֲתָא, *טוּל קֶשֶׁת בִּידְךָ, דִּאיְהוּ כְּגוּוֹנָא דְאַצְבָּעָא וְעֻזְקָא בֵּיהּ, טוּל לִיָּה וְדִרְךָ (ס"א וורקה) לִיָּה לְגַבְהָ, בְּדִקְבִילַת לָהּ עֲלָךְ, דְּהָא כַּד סְלִיקַת מִתְתָּא לְעִילָא עַל רִישָׁא

ביאור הגר"א

בידיה ורגליה, והמעלה אותה, ואלו שני דברים – א"ד – הן העולים, דה' גבורות מעלים המ"נ, ולכן וא"ד יעלה, אבל לו"י היא עולה, שהן לכורין, ושתי הוין – נוק', ווא"ו יו"ד הן הקירטא והזרקא כנ"ל:

^פעד לסליק לאת כו'. עיין לעיל תיקון י"ט, [דף ל"ח א', ובתיקון י', [דף כ' ב', ואמר [דף ל"ח א' אתרביאת מכל שקיו כו' עד דמטי להווא מבועא עילאה לאוהו י' עילאה חכמת כל בני קדם ובהוא זימנא אתעבידת איהי תגא ברישא לאת ר' כו' עיין סם ובתיקון י': ^פונטילת נביעו כו'. והן ג"ר דכלילין ביו"ד כמו שאמרו בזוהר פרשת ויקרא והן שלשה יודי"ן דשם ס"ג כמו שאמר לעיל כ"ג ב', והן שלשה יודי"ן הג"ל דהרי"ם, ושלשה ווין הם גם כן דשם הג"ל – דשלשה ווין שם, אללא לאין כריד לפרש דכל מילוי הוא כן מכל מקום בזה השם הוא ונשאר ארבע אותיות: א"ד לסליקת כנ"ל, ושתי הוין דכלילת א"ד כנ"ל – והן נוקבין, ארבע אותיות, ושלשה ווין ויודין – לכורין, ו' אותיות, ד"ו פרטופין – ו"ד:

^פהולך סגולתא. רואה לומר שני טעמים האחרים: שופר הולך סגולתא, הולך – לשון נחיתת, וסגולתא – שלש טיפין, ושופר – מפרש בתיקוני זוהר חדש ע"ו ב' לאינון שלש טיפין אינון משופרא שופרא דמוחא, ואמר שם לאינון מתלת י' י' דסגולתא דאתרמיזו בשם יו"ד ה"י וא"ו ה"י כו':

^פיו"ד עילאה כו'. עתה מפרש לאיהי נטלא תלת יודי"ן והיא כלולה גם כן בשלשה מקומות – בשלשה דרגין דקו אמעיי: כתר, תפארת, יסוד, והן: חולם שורק חירק, תגא ויחודא וכרסיא, ועיין מה שבארנו לעיל כ"ג ב' בארובה, והכל כליל בא': דיו"ד מורה על ג"ר וכנ"ל דיו"ד כליל ג"ר, ו' – עמודא דאמנעיתא, י' דלמטה – מלכות, והוא חושבן שם הו"י דכלילא באלף, והכל בה. דהיא קשר כולם, ונגד זה שלשה אלפין בשם מ"ה, והכל בה: אלף דיו"ד ה"א – בצומא, סופא דגולגלתא, אלף בטבורא – בוא"ו באמנעיתא – שורק, אלף דה"א אחרונה – בצופה, עטרת הברית, ועיין מה שנבאר לקמן סוף תיקון כ"ה שלש פעמים דכללת השושה באלו שלשה אלפין:

^פולבחר נחיתת באמנעיתא בעד"א ולבחר כו'. כן כריד להיות, ולא גרסינו ונטלא מתמון, דכאן לא מיידי בנטיילתה רק נחיתת דילה בשלשה מקומות, ובעמודא דאמנעיתא היא כלולה באמנעיתא הו"ו ששם נובעין שני היודין והיא בנקודת שורק – אור הגנוז ואינה נראת שם ולכן הטבור סתום:

^פדי סליקת כו'. לאין סוף נקרא בכתר מלגאו, כמו שאמרו בסוף תיקון כ"ב, והוא באור ישר, ובאור חוזר נקראת מלכות – כתר, ושם הוא אין תכלית, דכתר נקרא מקור ומקור לית ליה סוף ותכלית, ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ה א' ב' והמשקלים זיהירו כו', וכתר נקרא סוף השגה שידוע שהוא טמיר וגניז, אקו"ק לבדו, והוא הרצון שידוע שהכל ברצונו הפשוט, מה שאין כן בהוא דמלגאו – אין סוף, ומלכות הוא התכלית שהכל בשבילה בשביל מלכותו, אבל בלגאו אין תכלית. ואמר די סליקת כו' ונחיתת כו' כמו שאמר לקמן עד לסליק לאת כו' וכד נחיתת נחיתת כו' י' עילאה על רישא לא' לאיהי כתר כו' ולבחר נחיתת כו', ואלו שני יודין הן אני ראשון ואני אחרון, אני אין – בכתר ומלכות, באור ישר ואור חוזר, ומבלעדי כו' – בוא"ו באמנעיתא והכל אחד בא':

^פהא טפה קא נחתא כו'. ענין סלקא ונחתא הוא מ"נ ומ"ד, והוא ברוח ונפש דהן זיווג ז"ל, וכמו שאמר לקמן בתיקון כ"ה ס"ט א', והנפש מעוררת מ"נ לרוח וכמו שכתוב נפשי אויתך בלילה אף רוחי כו', והטפה לילה – התעוררות, סליק לרוחא למעלה למעלה, עד לסליק לחכמה דיליה – יו"ד, דנפש היא אלג"י, ורוח – הו"י, וכל הזיווגים ועליות וירידות הכל בנפש ורוח, וכל המצות – הכל להשקות את האלמה, וכן שכנתא איהי נפשא וגופא דקב"ה, כמו שאמר שם בתיקון כ"ד ובתיקון כ"ב ואיהי גופא דמלכא כו' ורואה לומר נפשא דהיא שופא דגופא:

^פטול קשת. דלמעלה אמר בקירטא, ועתה מפרש קשת ורומח וחרב כמו שמפרש והולך, והקשת הוא היסוד – לורת חוטא ועזקא, שהעטרה הוא עזקא והיסוד הוא חוטא, וזה שאמר לאיהו כגוונא כו' ורואה לומר שלכן מקדשין אשה בטבעת על אצבע וכמו שאמר לקמן בתיקון מ"ז פ"ו ב', כמו שיחודא הוא ביסוד, כן הקדשין, וכן הוא הברכה, דכל יצ"ק כלילין ביה וכמו שבארנו שם, ואמר ודרך ליה לגבה – דכמו שהקשת לרוכה ע"י החיים כן הוא דרוך בתוקפיה, חי, ע"י טיפין דזרע, רואה לומר דזה שאמר דרך כוכב מיעקב, והוא יוד, כוכב, אות הברית, שהוא יוד דעטרה, וקם שבט – הוא היסוד, דהוא קם ע"י הטיפין, ולכן אמר מישראל דהוא בחינת לכורא, ועטרה

דָּאָת ו', אִיהוּ כְּרוּמָחָא ו', אֲתָאֲרַכְתּ בִּיהַ פְּשָׁרְבִיטָא דְכַכְבָּא, וְכַד סְלִיקַת לְעֵילָא שְׂרִיא עֲלָה י' וְאֲתַעְבִּידַת ז',
יִדְאִי תִגָּא עַל רִישָׁא דְסַפֵּר תּוֹרָה, כִּיּוֹן דְנִחְתַּת, צְרִיךְ לְמַדְרֵךְ קֶשֶׁת לְגַבְהַ דְאִיהוּ צְדִיק, וּמְנִיָּה נְחִיתַת וְאֲזַדְרִיקַת
בְּאֲתָרָהּ.

[תיקוני זוהר – דף נה ע"א]

יְחַרְבָּא אִיהִי חֲתִיכַת לָהּ לְהֵאִי טַפָּה לְתַלַּת טַפִּין, בְּגִין דָּא אֲזַלָּא סְגוּלָתָא, דְכַד (דף נה ע"א) נְחִיתַת עֲלָה הָוָה
י', וְלִכְתֵּר חֲתִיכַת לָהּ לְתַלַּת, לְמַהְוִי תִגָּא וְעַטְרָה כְּרִישָׁא דְתַלַּת אֲבָהֵן, דִּתְהֵא יִכְתֵּר תּוֹרָה וְכִתֵּר כְּהוֹנָה וְכִתֵּר
מַלְכוּת, וְדָא רָזָא ד' [צִיּוּר] תַּלַּת תִּגִּין עֲלָה.

דְרִישָׁא דְחַרְבָּא אִיהִי י', גּוּפָא דְחַרְבָּא ו', תְּרִין פִּיפְיוֹת דִּילָהּ ה"ה, נְרַתְקָא דִּילָהּ אֲדַנִּי, (וְחַרְבָּא יְהו"ה), יִכְד
אִיהוּ יְהו"ה בְּרַ מְשַׁכְּינְתִּיהָ, אִיהוּ דִין דְחַתִּיךְ מְפֵל סְטָרָא, כַּד עָאֵל בְּנִרְתְּקָה אֲתַעְבִּיד רַחֲמֵי וְלָא חֲתִיךְ, וְרָזָא
דְחַרְבָּא בְּנִרְתְּקָה, יֵאֵהֱדוּנָה י' הִכִּי וְדָאִי.

יִבְזַמְנָא דִּיהו"ה בְּרַ מְשַׁכְּינְתִּיהָ, אֲתָמַר בִּיהַ (דְבָרִים ד כג) כִּי יְהו"ה אֱלֹהֵיךְ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, דְנִטִּיל מִגְבוּרָה
לְאוּקְדָא עֲלָמָא, י' אֲתַעְבִּיד גְּחֵלַת, ו' שְׁלֵהוּבָא גְּחֵלַת, ה' ה' חַד חֲמֵשׁ גְּוֹנִין, תְּנִינָא חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְנְהָרִין בְּהוֹן,

ביאור הגר"א

– בחינת נוק, יעקב כידוע, והן כוכב ורקיע כמו שאמרו במתני' לטעמים, וכן אות הבכית נקראת כוכב והוא האות בעלמא שתתגלה
לעתיד לבוא, וזה כך האות, וכמו שאומר בתיקון ל"ז עיין סס, ויסוד נקרא רקיע כמו שאומר לעיל א' א' ושאר מקומות, והן ו"י הנ"ל, וכן
הטיפין גם כן – כוכב כד נחתא, ואז כריך למדרך קשת לגבה ואז היא בחינת יו"ד כמו שמפרש והולך וכנ"ל וכד סלקא אז וקס שבט כו'
וכמו שמפרש והולך דהא כד סליקת כו' כרומחא ו', וקס בעליה ודרך בנחיתא, וזה שאומר כשרביטא לכוכבא ורואה לומר שזה וקס שבט
שהוא שרביטא לכוכבא וכן פירש רב האי גאון, ומפרש והולך דכד סליקת – איהי כרומחא ו', וכד נחיתת – היא יוד דכלילא מתלת יודין
הנ"ל, דקבילת מחכמה ולכן נעשית יוד, דבתחילה כד סליקת ביה – נכללת בו"ק והיא ו', וכד סלקא לחכמה אז נכללת מכל עשר ספירות,
לחכמה כולל עשר ספירות, וזהו י' ו', דסס דהוא כולל עשר ספירות וכמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש ע"ג א' ובזוהר פרשת ויקרא ו"א
כליל ו"ק:

² דקבילת לה עליך. רואה לומר לעליך מוטל ליטול ולהלחם, לחתה התחלת כבר וקבילת עליך:

³ ודאי תגא על רישא דס"ת. דספר תורה הוא ודאי, ועיין לעיל ריש תיקון י', ורואה לומר בזה דהכל כליל בזרקא שהוא חוטא ותגא, כל
כלי המלחמה: קירטא – כנ"ל, וכן קשת כנ"ל, וכן רומחא – בוא"ו, ואח"כ גם כן תגא עליה, ומפרש והולך הזרקא ומנייה נחיתת ואזדריקת
כו' והוא לשון זרקא:

⁷ וחרבא איהי חתיכת לה להאי טפה לתלת טפין בגין דא אזלח סגולתא דכד כו'. ומפרש עתה הולך סגולתא, דכד נחתא היא כלילא
משלש טפין וכמו שמפרש והולך דכד נחיתת כו' ולבתר חתיכת לה לתלת כו', ורואה לומר דכד מגיע לחג"ת, בשלשה קוין – מתחלקת
לשלש טפין, וכן שלש טפין דאתמשיכו משלשה מוחין, והוא משם ס"ג דהוא מילוי הוי"ה, והוי"ה הוא חרב כמו שמפרש והולך דרישא
דחרבא איהי י' כו', ובו שלשה יודין וזה שאומר דחתיכת לשלש טפין, והו' בשלשה אבהן – הן כל אלה כו' (איוב לג כט), וכמו שאמרו
בתיקוני זוהר חדש סס ושאר מקומות, וזהו הולך סגולתא – כד הולך נעשית סגולתא, וזה שאומר ובג"ד אזלח סגולתא:

⁸ כתר תורה. בעמודא דאמנעיתא, ומלכות – בשמאלא, כמו שאומר לקמן בריש תיקון נ"ה, וכהונה – בימינא, ואמר ודא רזא דס' רואה
לומר דשי"ן ידוע שהוא בשלשה אבהן, ותלת תגין – שלשה כתרים, והכל בנותק' שהיא נקראת כתר, כתר מלכות, וכמו שאומר לעיל י"ג א',
ואמר למעלה – דלמעלה היא יו"ד אחת בעת שהיא בחכמה אע"ג י' דנטילת מיניה שלשה יודין כנ"ל נ"ד ב' מכל מקום הוא בכח אצל
היא רק כתר אחת, והוא כתר שם טוב דעולה על גביהן (אבות ד רג), וכמו שכתוב (שיר השירים א ג) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך,
דהוא במקום השמן, ומשם נקראת שם וכמו שאמרו בזוהר פרשת ויקהל ר' א' בארובה:

¹ וכד איהו בר משכינתיה כו'. כמו חרב חוץ מנרתיקה – והוא דין, אצל בנרתיקה אינה יכולה לחתוך, והוא א' דאלנ"י דמתיק דדין,
דהיא אשא סביל אשא, דינא רפילא, והוא דינא בזכותא וכמו שאמרו בזוהר פרשת פקודי רנ"ז א' איהו נטיל ואחיד האי היכלא דאקרי
זכותא כו' כד נטיל יחוק היכלא דא כדין כולא איהו לטב כו' עיין סס דבכריו דמסטרטא דעובדי כוכבים הוא דינא בלא זכותא אצל
בישראל – דינא בזכותא ביהודא ולית ליה רשו לאסטנארה, ועולתה הפלה פיה (איוב ה טז), והוא שאומרים בראש השנה יחוק רבקה, אצל
לאומות העולם דמונין לשמשא ולית להו חולקא בסיהרא – הוא לזון בלא זכותא, דרבקה – סיהרא, והענין כמו שבארנו לעיל ובד"ה על
אלין טיפין, בד"ד. ג.פ. ששני מיני דינים הם: א' להלחם בחייו, רצועה בישא, והוא דינא קשיא, על ראש רשעים יחול וירמיהו כג יט,
וסם ל כג), וא' הוא לשלח למטרה לבת עין, רחימותא, והן שתי מלחמות ושני דינים, ודינא קדישא הוא התעוררות החיבור ויחוד ושמהה,
אחוק עשה לי אלקים, ואלה תולדות יחוק, ישמה ה' במעשיו, והוא כד איהו בנרתיקה לשלח לבת עין למטרה מה שאין כן ח"ו שפחה כי
כו' דין יורד ח"ו, וזהו סוד עון משז"ל וכמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית בפקודין אצל בנרתיקה החרב חותכת הטיפה לתלת טפין ויורה
בה כחז לבת עין והוא בסוד אלף כנ"ל דכלילא משלשה יודין והוא א' של אלנ"י שממתיק הדיו והיא רחימותא:

ובזמנא דה' עלאה אסתלקת מה' תתאה, איהי אמרה (שיר א ו) אל תראוני שאני שחרחרת, "ובזמנא דאיהי נהרא בגוונאה, אתמר בה (בראשית ט טז) "וראיתיה לזכר ברית עולם.

פתח כמלקדמין ואמר, שמעו הרים את ריב יהו"ה (מיכה ו ב), אבהן אבהן טורין רברבין, שמעו, "דהאי אבן ד'דתגזרת מאלין טורין דלכון, "ואיהי פתרא ברישא דכלהו, "והאיתנים דאיהי פתרא על כלהו, איהי סליקת ריב עליכו, "בגין בעלה, דאיהי מבושא סתימא פסלע, עד דיייתי בעלה לא יהבא מימוי, דהא לישנין אינון כפטישין דמחאן בההוא סלע, ולית חד מנייהו דאפיק מינה נביעו, "בר מבעלה "דידע לאמשכא לה. [תיקוני זוהר – הגהה דף נה ע"ב, הגהה דף נו ע"א]

(הגהה דף נה ע"ב) פתח רבי שמעון ואמר, זכאה איהו מאן דמצלי וידע לסלקא רעותיה "לעילא, דכד סלקין שמעהן מפמימי, "כמה עופין פתחין גדיפיהו לעילא לקבלא לון, "וכמה חיוון דמרפכתא, כלהו מזדמנין לגבייהו לנטלא לון, כל שכן אם שכינתא שריא בצלותיה, ואסתלקת לקודשא בריהו, ורוא דמלה אם

ביאור הגר"א

¹ ובזמנא דיקו"ק כו'. וכנ"ל שהיא אשא סביל אשא, והן שתי אשות לאיש ואשה, מיס רביס לא יוכלו לכבות כו', שלהבת כו' – הכל כרחימותא, ועיין בזוהר פרשת פקודי להוא סוד השופר בראש השנה לאתחברא בזכותא, והוא שופר הולך סגולתא, דהן תר"ת, שלש טיפין דסגולתא:

² ובזמנא דאיהי נהרא בגוונאה. רואה לומר דה' עילאה דהוא ה' אור – נהרא בה' גוונין לילה ועיין לעיל סוף תיקון י"ח ורוא דהאי נקודה מדיד חמש גוונין כו' ואינון כחוטא כו', ובניש תיקון י"ח וה' זמנין אור כו' ובניש תיקון ה' ט"ו וחמש זמנין אור איהו גוון כו' ה' עילאה חמש אור ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור וכל אתפשטת ה' עילאה לאנהרא בה' תתאה כו':

³ וראיתיה. באור, לראיה הוא מחמת האור, לאדם העומד באור אינו רואה את העומד בחושך ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון ל' ע"ז כ' חמש אור אינון ועלייהו אתמר נפתחו השמים ואראה מראות אלקים אימא עילאה מראה סתימא כו', ועיין לעיל ריש תיקון ה' ט"ו א' דולאי כד איהי נהרא בגוונין לילה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם וראיתיה בתכשיטה ככלה כו', ועיין לקמן תיקון ל"ז וראיתיה לזכור ברית עולם אימתי כו' דתתחזי קשת בגוונין נהרין. ואמר לזכור ברית – דע"י שרואה אדם את אשתו מקושטת מתעורר בריתו והוא הזכרון שזכר בריתו, להתעוררות הוא ע"י זכרון הברית, וזיה הזכרון, ספר זכרון, כמו שאמרנו בזוהר פרשת ויקהל ר' א' והוא כל זכור דבגיניה אשתמודע לכורא דכר והוא מה שכתוב וזכרתי את בריתי יעקב כו' דביה אתכלילן כל השלשה אבהן ונליב לון בארץ, כמו שאמרנו בריש פרשת בראשית והוא הארץ אזכור, ואזכור את בריתי, והכל לאזדוגא עם שכינתא, ועל זה אנו מלפין תמיד ומבדקין זכור ברית כו', ואמר ברית עולם – שהוא יסוד עולם, ועל דא עלמא קיימא כמו שכתוב אם לא בריתי כו', בריתי יומס ולילה היינו מילה ופריעה, שהם שמשא וסיהרא כידוע, חוקות שמים וארץ, שהוא כי כל בשמים ובארץ, וחק הוא כמו שאומר וממאי דחוק כו' דעתיקא קדישא לא נחית כו':

⁴ טורין רברבין. לכל ו"ק נקראים טורין כמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש [דף ע"ה ב' אב] אבהן הן רברבין לגבי בנין:

⁵ דהאי אבן כו'. דהיא סלע אבן וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש שם קום עמודא לאמנעיתא דלנת הוא ו' כליל שית ספיין כו' מאן נפש אויבין סם המות נחש אשת זנונים דמקננא בשבע סלעים ובעלה בשבע טורין, קום באבנין דילך לאסתלק' בטורין להבאר טורין וסלעין דחויא ובגין טורין דילך כו':

⁶ דאתגזרת כו'. כמו שכתוב (במדבר כא יח) כרוה נדיבי עם, ואבהן אתקינו לה בתלת כלותין ועיין מה שבארנו במקום אחר, דשמא לילה אתבניאת בזמן שנעשו אבהן שלש היו"ת:

⁷ ואיהי כתר. כנ"ל.

⁸ והאיתנים דאיהי כו'. רואה לומר דגם בראשם איהי כתר, והאיתנים הן נה"י כמו שבארנו למעלה ד"ה אמוראים. ג.פ.א. והן ו"ק, ספר תורה, כמו שאומר לקמן בריש תיקון כ"ה ואיהי תגא דספר תורה, עטרה על ראש ספר תורה ועיין לעיל נ"ז ב':

⁹ בגין בעלה. רעיא מהימנא, דהוא הדעת, הנהר, ולכן לא יהבא מימיו כמו שמפרש והולך, ורואה לומר הסלע דהיא אבן הנ"ל:

¹⁰ בר מבעלה כו'. עד כי יבוא שילה (בראשית מט י) כנ"ל ואז (ישעיהו יא ט) ומלאה הארץ דעה כו':

¹¹ דידע לאמשכא ל'. רואה לומר לההוא נהר. וכאן חסר הרבה:

¹² לעילא. רואה לומר לעומקא עילאה, כמו שכתוב (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך ה', וכמו שאמרנו בזוהר פרשת בשלח ס"ג ב' הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותא קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל עיקרין כו' עיין שם בדבריו, ושם ליתא אלא רעותא כמו שאמרנו בזוהר פרשת פקודי ר"ס ב' היכלא שביעאה רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע, אלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוין ולסלקא רעותא לעילא כו' – והוא בתפלה, דבקריאת שמע ובכריתיה שהן שית היכלין הראשונות – בהן כריעה כו' כמו שאמרנו בזוהר פרשת בראשית בהיכלות, מה שאין כן כאן דלית דיוקנא דגופא תמן ולית תמן אלא רעותא ולכן שם כריד ממעמקים ובלחישו כנ"ל:

¹³ כמה עופין כו'. שהן מסטרט דמט"ט, כי עוף השמים יוליד כו' וכמו שאומר לעיל ב' ב' ולקמן תיקון מ"ה:

¹⁴ וחיוון כו'. הן מסטרט דארבע חיות, ועיין לקמן ס"ג א' ואינון תרין עשר כו' ואדם רכיב כו', והן שם ע"ב ושם מ"ב וכמו שנבאר שם, ואלו שני השמות הן סוד סליקו ונחיתו, מיס ואש, דבהון כלותא סלקא ונחתא, ולכן אמר בחיוון לנטלא לון – להגביה אותם:

תִּשְׁכַּחוּ בֵּין שְׁפָתַיִם, (תהלים סח יד), אֵל תִּקְרֵי אִם אֶלָּא אִם, זָפָאָה (הגהה דף נו ע"א) אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ
בְּצִלוֹתֶיהָ דְּמִצְלֵי בְּשָׁפוּוֹי, יִלְעִילָא לְגַבֵּי בַעֲלָהּ.

בְּצִלוֹתָא דְשַׁחְרִית סְלָקָא בְּשִׁמְא דְאַתְקְרֵי א"ל, הָא"ל הַגְּדוֹל וְדָאֵי, בְּצִלוֹתָא דְמִנְחָה סְלִיקַת בְּשִׁמְא דְאַתְקְרֵי
אלהי"ם, בְּצִלוֹתָא דְעֶרְבִית סְלִיקַת בְּשִׁמְא דְאַתְקְרֵי יְהו"ה, וְרִזָּא דְמִלָּה א"ל אֱלֹהֵי"ם יְהו"ה דְּבַר וִיקְרָא אָרְץ
(שם נ א).

וְאָמְרוּ מְאֵרֵי מִתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ בַּר נֶשׁ בְּצִלוֹתֶיהָ לְשָׁהוֹת שְׁעָה אַחַת קָדָם דְּמִצְלֵי, וְשְׁעָה אַחַת לְבַתֵּר דְּמִצְלֵי,
וְרִזָּא דְמִלָּה דִישָׁהָא בְּצִלוֹתֶיהָ שְׁעָתָא חָדָא, בְּגִין דְאַתְמַר (בראשית כד כא) יְיָהֲאִישׁ מִשְׁתַּאֲה לָהּ מִחְרִישׁ, הַהוּא
דְאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יְהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה, וְלְבַתֵּר דִישָׁהָא לִיהּ בַּר נֶשׁ וְצִלֵי, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלְתוֹ בְּפִיו וְדָאֵי
אַתְקַבֵּל צִלוֹתֶיהָ.

וְרִזָּא דְמִלָּה בַּר נֶשׁ צָרִיךְ לְמִשְׁהָא וְאַתְתָּא לְאַקְדָּמָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (ויקרא יב ב) אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר,
וְרִזָּא דְמִלָּה אֲשֶׁה מְזוּרַעַת תַּחֲלָה יוֹלְדַת זָכָר. (יועוד (תהלים קלו כג) שְׁבַשְׁפִּלְנוּ זָכָר לָנוּ, וְרִזָּא דְמִלָּה שְׁבַשְׁפִּלְתוֹ שֶׁל
אָדָם זָכָר יִזְכְּרוּ לְטוֹבָה).

וְעוֹד אִם שְׁגוּרָה תְּפִלְתוֹ בְּפִיו, אִיהוּ רִזָּא וְיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדָבָר יְיָהֲנָה רְבָקָה יוֹצֵאת (בראשית כד טו),
וְרִזָּא דְמִלָּה וְהָיָה טָרָם יְקָרָאוּ יוֹאֲנִי אֲעֲנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ (ישעיהו סה כד), זָפָאָה אִיהוּ מָאן דְּלָא
מְעַכְבַּב מְטוּרִוּנִיתָא לְסְלָקָא לְמִלְפָּא, דְּכָל מָאן דְּאִיהוּ צִלוֹתֶיהָ שְׁגוּרָה בְּפִימֵי בְּלָא עֲכוּבָא, הַהוּא מְמַהֵר מְטוּרִוּנִיתָא
לְמִלְפָּא, וְוִי לֹון לְבָנֵי נֶשׂא דְאִינוּן אֲטִימִין לְבָא וְעֵינִין, דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמְאַרְיָהוֹן לְרַצוּנֵי לִיהּ
בְּשִׁכְנִיתֶיהָ, יְיָכְמָה תַּחְנוּנִים וּפִיוּסִים, לְנַחְתָּא לִיהּ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, כָּל שְׁפָן לְאַתְעָרָא בֵּיהּ רְחִימוֹ לְגַבֵּהּ, כְּמָה
דְּתַקִּינוּ הַבּוּחַר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.
[תיקוני זוהר – הגהה דף נו ע"ב]

יְיָכֵד קְרִימִין קְדָמֶיהָ, צָרִיךְ לְמִיקָם קְדָמֶיהָ בְּדַחֲלוֹ, זָפָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין לְפִיּוּסָא לְמְאַרְיָהוֹן כְּדָקָא
יְאוּת, וְלַחְבְּרָא בְּפִימֵייהוּ בְּצִלוֹתֶיהוֹן תְּרִין שְׁמֵהוֹן אֵלִין דְּאִינוּן יְאֵהֲדוּנָה"י, דְּבַהֲהוּא זְמָנָא א"ז תִּקְרָא וְיְהו"ה

בִּיאור הַגְּרָ"א

^{כ"ב} צִין שְׁפָתַיִם. כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים אֲדִינוּ שְׁפָתֵי כו', שְׁאֲדִנִּי – שְׁפָתַי, וְהִיא צִין נו"ה, שְׁפָתַיִם, בְּלָשׁוֹן שְׁבִינֵיהֶם, שְׁהִיא שְׂרִיא בְּהוֹן, וְעִיין בְּתִיקוּנֵי
זוהר חֲדָשׁ בְּצִלוֹתֶיהָ:

^{כ"ג} לְעִילָא לְגַבֵּי בַעֲלָהּ. שְׁהִיא הַדְּעָת, וְהוּא בְּרַעוּתָא, וּמְלִילֵי בְּשָׁפוּוֹי וְלָשׁוֹן שְׁהוּ נו"ה, וְשִׁלְשׁ כְּלוּתוֹן דְּסִלְקִין לָהּ הוּן חֲגִ"ת, שְׁהוּ יָדִים הַמְעֵלִים
אוּתָּהּ וְהוּא שְׁאוּמֵר בְּצִלוֹתָא דְשַׁחְרִית סְלָקָא כו' וִיקְרָא אָרְץ דְּהוּא שְׁכִינְתָּא לְכוּתָּא:

^{כ"ד} וְהִיאִשׁ מִשְׁתַּאֲה כו'. דְּרַבְקָה הִיא לְכוּתָּא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְמַטָּה, וְכִרִיךְ לְהַחְרִישׁ מְקוּדָם הַתְּפִלָּה וְלַחְשׁוֹב עַל הַתְּפִלָּה, לְדַח הַתְּפִלָּה אַח"כ
שְׁגוּרָה בְּפִיו, לְדַבַּר שְׁאֲדָם חוּשְׁבַּ קוּדָם שִׁדְדֵבֵר הַדְּבַר – אַח"כ הוּא שְׁגוּר וְלֹא מְגוּמָגֵם, וְהוּא עֵינִין מִהּ שְׁאֲמֵרוּ כְּרִיךְ לְסַדֵּר תַּחֲלָה, וְהוּא מֵה
שְׁכַחוּב מִשְׁתַּאֲה לָהּ, וְהוּא מֵה שְׁאוּמֵר וְלְבַתֵּר כו' אִם שְׁגוּרָה כו' וְרִזָּא דְמִלָּה כו' – דָּאִם מִחְשָׁב עַל הַתְּפִלָּה – אַח"כ הַתְּפִלָּה שְׁהִיא נִקְבָּה אֲשֶׁה
מְקַדְמַת בְּפִיו וְשְׁגוּרָה, וְהוּא זְרִיעַת אֲשֶׁה מִתַּחֲלָה, וְאִמֵּר הוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ כו' רוּחָה לּוּמֵר כְּמוֹ שְׁאִישׁ לְמַטָּה מִשְׁתַּאֲה וּמִמַּחֲזִין עַל הַתְּפִלָּה –
כֵּן הוּא בְּאִישׁ לְמַעֲלָה מִמַּחֲזִין עַל הַלְכוּתָא שְׁכִינָה וּמְקַבֵּל אוּתָּהּ:

^{כ"ה} וְעוֹד שְׁבַשְׁפִּלְנוּ כו'. עַד יִזְכְּרוּנוּ לְטוֹבָה – לֹא גְרַסִּינוּ:

^{כ"ו} וְהִנֵּה רַבְקָה יוֹצֵאת. דְּרַבְקָה הִיא לְכוּתָּא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל בְּתִיקוּן י"ח וְהוּא כְּבַרְק חֲזָו, דְּחֲזָו הוּא לְכוּתָּא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל סוּף תִּיקוּן
י"ג, וְהוּא מְסַטְרָא לְדִקְיָה, ח"י עֲלִמִין – ח"י בְּרַכּוֹת לְכוּתָּא, וְכִרְקָה הוּא מְסַטְרָא לְדִקְיָה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ל':

^{כ"ז} וְאִנִּי אֲעֲנֶה. רוּחָה לּוּמֵר הַלְכוּתָא, שְׁכִינָה, אֲנִי – אֲעֲנֶה – אֵהִיָּה לְהֵם מְעַנָּה בְּפִיָּהֶם, וְגַם וְאִנִּי אֲשַׁמְעַ כְּנ"ל וְהִיאִשׁ מִשְׁתַּאֲה כו':

^{כ"ח} בְּכַמָּה תַּחְנוּנִים כו'. לְכָל הַבְּקָשׁוֹת לְכוּתָּא הוּא הַכֵּל עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל דְּהוּא בְּשִׁכְנֵיתָא שְׁהִיא כָּלל יִשְׂרָאֵל וְהוּא שְׁאוּמֵר כְּמָה דְּתִיקוּנוֹ הַבּוּחַר
כו' וְהַכֵּל עֲלֶיהָ וְכְמוֹ שְׁכַחוּב שְׁזִיר הַשִּׁירִים:

^{כ"ט} וְכִי קִימִין כו'. דִּירָחָה הוּא בְּשִׁכְנָה, וְאַהֲבָה – בְּקִבְ"ה, עַמּוּדָא לְאַמְלֵעִיתָא, וְלָכֵן בְּמִוּשָׁב כְּרִיךְ בְּאַהֲבָה, וּבְצִלוֹתָא, לְקִימִין קָדָם מְלַכָּא –
בִּירָחָה, לְאַכְלֵלָא מִדַּת יוֹם כו', לְכוּתָּא הוּא לְסִלְקָא שְׁכִינָה לְגַבֵּיהּ לְכֵן כְּרִיךְ יְרָאָה, וְקִרְיָאתָ שְׁמַע – לְנַחְתָּא קְב"ה לְגַבֵּי שְׁכִינָה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
– יִשְׂרָאֵל בַּעֲלָהּ וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל ג' א' ז' וְשִׁאֲרֵי מְקוּמוֹת, לְכֵן כְּרִיךְ אֲהַבָּה שֶׁם, הַבּוּחַר כו', וְאַהֲבָת כו', וְהוּא שְׁאוּמֵר זְכָאִין כו' וְלַחְבְּרָא כו',
דְּהוּן קִרְיָאתָ שְׁמַע וְתַפְלָה, וְלַחְבְּרָא בְּסִמְיֻכּוֹת גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, דְּהוּא חִיבּוּר קִרְיָאתָ שְׁמַע וְתַפְלָה, וְאִמֵּר בְּפּוּמֵייהוּ – דְּהוּא קוּל וְדְבּוּר, קוּל –
דְּקִרְיָאתָ שְׁמַע בְּקוּל רֵם, וְדְבּוּר – תַּפְלָה בְּלַחֵשׁ וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל ג' וְשִׁאֲרֵי מְקוּמוֹת:

יענה (ישעיהו נח א), ויהו"ה ביהוה וביהוה דינו, ודא שכנתא (נ"א ודא חכמתא עלאה ושכינתא) (נ"א חכמה) עלאה ותתאה, לודא איהו (הגהה דף נו ע"ב) רזא (שיר ח ה) מי זאת עולה, דאיהי קרבנא דקודשא בריך הוא, דודאי שכנתא איהי קרבנא דיליה, ובגין דא תקינו צלותא בקרבנא.

היא העולה, לא העולה ודאי, זכאה איהו מאן דסליק לה לגביה כדקא יאות, לידאיהו שאיל בגינה (שיר ח ה) מי זאת עולה, עולה ודאי, מן המדבר, מן המדבר ודאי, דפימוי חשיב קודשא בריך הוא לפטורא דסיני, ובגין דא מי זאת עולה מן המדבר למן דבורא.

מקטרת מר (שם ג ו) דא צלותא דשחרית דתקין אברהם ליהוה מר, ליעוד מקטרת מר, (שם א יג) צרור המר דודי לי, ודא נצח דסליק לה בימינא, ליהדא הוא דכתב (תהלים טז יא) נעיונות בימינך נצח, לילבונה דא הוד, דסליק לה בגבורה, למכל אבקת רוכל דא צדיק, דסליק לה בעמודא דאמצעיתא, ואם לא סלקא שכנתא בצלותיה, קרבנא לקודשא בריך הוא, הא פלבא קא נחית למיכל קרבנא דיליה, ווי ליה טב ליה דלא אתברי בעלמא, ועליה אתמר (משלי יט כג) גם בלא דעת נפש לא טוב.

וכד סלקא שכנתא בצלותיה, כמה מחיוון ומרפכתא וגלגלי דכורסייא, כלהו יתערוז לגבה בנגונא בחדוה, וכלהו גדפיהו פתיחן לקבלא לה, והא אוקמוהו (יחזקאל א יא) מפניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה.

ביאור הגר"א

^ט הוא וב"ד. כמו שאמרו (בראשית רבה נח) כל מקום שנאמר וה' כו', ומפרש, ודא שכנתא עלאה ותתאה, ורואה לומר, הוא – שכניה עילאה, ועבד הלוי הוא (במדבר יח כג), דשקא דרגין הן: הוא ואהי ואני, נסתר ונמלא ומדבר בעדו, והן שקא דרגין דכללין כלהו, דאתה הוא מחסד עולם בינה, אתה כהן לעולם, כמו שאמרו בזוהר פרשת עקב, ואף שאמר באידרא זוטא למחכמה מתחיל אתה – היינו ע"י נחית בימינא דכהנא, ואני – מדבר בעדו, בשכניה, היא מדברת בעדנו, היא כלל ישראל, והיא נקראת בית דין, וכמו שאמרו בזוהר פרשת שופטים, ורואה לומר הן שמונה אותיות בשילוב הג"ל דהוי"ה אדניי הן חיות קטנות עם גדולות כמו שאומר לעיל נ"ב ב', והנה בינה עם חג"ת הן חיות גדולות – הוי"ה, ובינה היא נשך הגדול, וחוי"ג – אריה ושור, ות"ת – אדם, ונהי"ם – חיות קטנות, אדניי כידוע דהן בניינה והיא אדם, והוא שילוב הג"ל, מים עליונים ומים תחתונים, שמונה אותיות מבינה עד מלכות, והוא השמ"ל, ח"ץ – כללותא, מ"ל – בקריאת שמע, ואלו שמונה אותיות עם שני אל מלא, דהן ביצירה ועשיה – תרי עלמין דמקנן בהון, הוא חושבן השמ"ל ועיין מה שצארנו בליקוטים:

^ז ודא איהו רזא מי זאת עולה דאיהי קרבנא כו'. רואה לומר, מי זאת – הוא שכניה עילאה ותתאה, ומפרש – עולה, רואה לומר קרבן דאיהי קרבנא כו', רואה לומר התפלה, ומפרש והולך דולאי שכנתא כו' וזהו זאת עולה זמי, דעולה היא עולה עד הבינה כמו שאמרו בזוהר ריש פרשת טו ובזוהר פרשת ויקרא:

^ח העולה דלוי. רואה לומר דעולה למעלה וכמו שמפרש והולך זכאה איהו מאן דסליק כו':

^ט דאיהו שאיל בגינה כו'. רואה לומר מי כו' – ע"י מי עולה זאת, ואמר עולה דלוי כנ"ל דסלקא כו' והיא קרבן עולה כנ"ל:

^י כטורא דסיני. עיין לקמן ריש תיקון כ"ב בצרכיה:

^{יא} מן דבורא. כמו שאמרו בהקדמת זוהר:

^{יב} דהוא מר. דהוא בשמים ראש, ראש לכל הבשמים, מר דרור כו', דאברהם ראש אמנה, והוא הר המור, הר המורייה:

^{יג} ועוד מקוטרת כו'. רואה לומר מקטרת – שקשור במור, והוא נחא, והוא כרור במור – כרור החיים, ועיין מה שצארנו בספרא דלניעותא פ"ה בחמשה חי ים, ואמרה שכניה כרור המור דודי לי, דנחא איהו דידה, וע"י חסד קשור בנחא – על ידי זה דודי לי, לכן בין שדי ילון, דשדים דידה הוא דרגא דשרה אשת אברהם, כי אשה יפת מראה את (בראשית יב יא), הוד יפיה (ברכות י ב), כמו שאמרו בהיכלות פרשת בראשית:

^{יד} ה"ד נעיונות כו'. בימינך – הוא חסד, ונעיונות – הוא נעים זמירות, שכניה, דוד מלכא, דסלקא ביה חסדי דוד האמנים:

^{טו} ולבונה דא כו'. דקאי גם כן אקטורת ולבונה אדום והוא הוד כו', וכאן כל השם: ל"ב, ונו"ן שערי בינה, וו"ה:

^{טז} מכל אבקת כו'. דגם כן מקוטרת כנ"ל, וכל – הוא יסוד, ואבקת הוא דרגא ויאבק איש כו', ודקא הוא הכוכל דשקיל מכולא דא יתיב כו' כמו שאמרו בסוף תיקוני זוהר חדש, ומערב כולא:

^{יז} גם בלא דעת כו'. דהאלותא היא נפש כמו שכתוב (שמאל א א טו) ואשפוך את נפשי כו', ודעת היא לכוין לשכניה, פנימית התפלה, ולילה ללילה יחיה דעת, דהן האלותין דלריך לאשמכא לה נהר בעלה, ואמר לך טוב, דכללותא, מלא אשה מלא טוב ויפק רזון מה, יהו לרזון אמרי פי, ועיין בזוהר חדש ריש פרשת חקה, אבל כאן – לא טוב, והפוכיה הא כו' כנ"ל:

^{יח} חיון דמרכבתא וגלגלי דכרסיא כו'. הן ארבע חיות דפשוטו, ועשרה גלגלים דמלואו, חיות קטנות עם גדולות, ואדם על הכסא, וכן במט"ט וכמו שאומר לקמן בתיקון כ"ב ס"ג א':

^{יט} מפניהם וכנפיהם כו'. מפניהם וכנפיהם דא רזא דחשמ"ל, חיות קטנות עם גדולות, ואדם על גביהו כמו שאומר לקמן תיקון כ"ב וכנ"ל:

^מיִכְד סְלָקָא סְלָקָא כְּיוֹנָה, וְכַד נְחַתת נְחַתת כְּנִשְׂרָא, דְּאִיְהִי מְטְרוֹנִיתָא, דְּלָא דְחִילת מְפֵל עוֹפִין דְּעֵלְמָא, וְנְחַתָּא בְכִמָּה מְזוֹנִין לְבִנְהָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב י"א) כְּנִשְׂרָא יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵיו יִרְחַף, מָאן גּוֹזְלֵיו, אֵלִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן כְּגוֹזְלֵיִיא מְצַפְצָפִין לָהּ בְכִמָּה צְפֻצְפִין דְּצִלוֹתָא, וְנְחַתת לְגַבְיֵיהוּ, לְכָל חַד נְחַתָּא לִיָּה מְזוֹנָא כְּדָקָא יֵאוּת לִיָּה, לְמָאן נְחַתָּא מְזוֹנָא דְאוֹרִייתָא דְאִיְהִי מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא, מִדְּלִמָּאן נְחַתָּא מְזוֹנָא דְגוֹפָא, לְכָל חַד כְּפּוּם רְעוּתֵיהָ.

^מדְּדָבָר אַחַר אִם תְּשַׁבְּבוּן, דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְּאִיְהִי צִלוֹתָא דְשַׁבְּתָא, מִדְּצָרִיכִין שְׁפוּן לְקַבְּלָא לָהּ בְּעָרְב שַׁבְּתָא, מִדְּאִיְהִי נִשְׁמַת כָּל חַי, מִדְּאִיְהִי נְחַתָּא עַל רֵאשׁ צְדִיק מִדְּאִיְהִי יוֹם הַשְּׁבִיעִי, יִלְשׁוֹן לְמוֹדִים קְרִינָן לִיָּה, וְאִיְהִי עֲלֵיהָ בֵּין תְּרִין שְׁפוּן דְּאֵינּוּן נִצַּח וְהוּד. [תִּיקוּנֵי זוּהַר – הִגְהָה דָּף נ"ז ע"א]

וְשַׁבְּתָא אִיְהִי פָּה, (נ"א פתח) דְּאִתְּפַתְחָא מִבְּעָרְב שַׁבְּתָא (הִגְהָה דָּף נ"ז ע"א) לְקַבְּלָא לָהּ בְּהֵאִי צִלוֹתָא דְשַׁבְּתָא, מִדְּהָא צִלוֹתָא דְשַׁבְּתָא אִתְּקִרִיָּאת קְבֵלָה, מִדְּמִינָה מְקַבְּלִין כָּל סְפִירָאן דִּין מִן דִּין, מִדְּבָה צִלוֹתָא דְבָר נִשׁ מְקוּבְּלָתָא קְדָם יְהוּ"ה, מִדְּאִיְהִי צִלוֹתָא דְעֵשְׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה, מִדְּאִיְהִי ה' עֲלָאָה, דְּתִקְיָנוּ בְּהָ חֲמֵשׁ צִלוֹתִין בְּיוֹמָא דְכְּפּוּרֵי.

בִּיאור הגר"א

^מ וכד סלקת כו'. דסלקת כזחא ליד, שחורה אני ונאווה כו', וכיונה לגבי בעלה, פתחי לי כו' יונתי כו', אבל כד נחתת אייתי כזחא דהא מליא מכל סטרין כמו שמפרש והולך:
^מ למאן נחתא כו'. וכמו שכתוב פותח את ידך – יודי"ך, את יוד דהוא קמץ, בפתח – בה', דהוא פתיחת יד בה' אכזעאן, ומשביע לכל חי לאון וכמו שמפרש והולך לכל חד כו':
^מ ד"א חס כו'. דלמעלה נ"ה ד' פירש חס – על שכינה תתאה, אימא תתאה והיא כלתא דחול, וכאן פירש על אימא עילאה, כלתא דשבת:

^מ דלריכין שפון לקבלא לה כו'. רואה לומר לקבל שבת מבעוד יום, דשבת בא ממילא והוא שכינה תתאה, וכידוע דתיקון התפלה דחול הוא שבת ממילא, ולכן אין תפלין בשבת, וקבלת השבת הוא שכינה עלאה והוא הכנה לתפלת השבת, והוא קבלת נשמה יתירה, ונשמה הוא מזינה ולכן אומרים נשמת כל חי וכמו שמפרש והולך, ומפרש כל ח"י הוא לדיק כידוע, והוא יום השבת כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ולקמן תיקון כ"ב ושאר מקומות, והקבלה והתפלה הוא צפה ולשון שהוא בין השפתים והן נהי"ם, שהן תיקוני שכינה תתאה, ופה הוא שבת, וכלילא משלשה אבהן כמו שאומר לקמן שבת אייתי שכינתא תתאה כלילא כו' והן ז"ת ועלייהו שריא אמא עלאה, ואמר דלריכין שפון כו' רואה לומר דזה שאומר חס כו' בין שפתים:

^מ דאייתי נשמת כל חי. רואה לומר נשמה הנחוספת בשבת על הדליקים כמו שמפרש והולך על ראש לדיק, רואה לומר למעלה – דרגא דלדיק, וכן למטה על הדליקים, ורואה לומר דלכן אומרים נשמת כל חי, וכל – הוא לדיק דכולל כל האברים וכל הפקודים כמו שאומר לעיל ל"ח א' ושאר מקומות, וכן נקרא חי – ח"י עלמין, דכולל ח"י טורי אפרסמוני דכיא, שהן ח"י חולין, והוא אבר חי דכל דאכיל מניה הוא חי כו', והוא ע"י בינה, נשמת חיים, ומניה פרחין נשמתין לכל חי וזהו כל חי דכליל כל ח"י והכל ע"י הבינה דמינה הן הנשמתין דשריין ביה:

^מ אייתי נחתא על ראש לדיק. כמו שכתוב (משלי י ו) וברכות לראש לדיק ועיין לקמן ל"ב א' ב' ברכה וכלא אמא עלאה כו' ואייתי ברכת ה' כו', וכן היא הנשמה נחתא על ראש הדליקים כנ"ל:
^מ דאייתי יום השביעי. ובה – ויברך אלקים את יום השביעי:

^נ לשון למודים. רואה לומר, דהוא לשון, בין למודי ה' – נו"ה, שהן השפתים, ורואה לומר זהו בין שפתים כנ"ל, והוא אלני שפתי תפתח, ופי – כמו שמפרש והולך אייתי פה דאתפתח כו', וכמו שכתוב (יחזקאל מו א) ששת ימים יהיה סגור וביום השביעי יפתח, ובחול – אלני שפתי תפתח, הוא היכל דאתפתח לגבי אלני, וכמו שאומר לעיל בתיקון י"ח, והוא ביהילות, אבל בשבת אייתי אתפתחת לקבל אמא עלאה:

^נ בע"ש כו'. דמעלי שבתא הוא במלכות, וכמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ה' ב' ואייתי אתפתחת בערב שבת, וביום השבת – לדיק, שריא אמא על הלשון בתוך פה, והוא הלכותא – פה ולשון, דהיא פה תורה שבעל פה וכמו שאומר לעיל י"ג א' (בהקדמה אחרת. ג.פ.) פומא – מלכות, ונו"ה קיימין עלה, שלשה עדרי כו', והן לשון ושפתים:

^נ דהאי כלותא דשבת אתקריאת קבלה. דבחול היא בנה"י – מקום המלכות, אבל בשבת היא בחג"ת – מקום הבינה, ועיין לקמן ס"א ב' אייתי הלכה דמלכא כד אייתי חולת גביה בתרין שוקין דליטון תרי סמכי קשונ, וכד סליקת בגופא בתרין דרועין דמלכא אתקריאת קבלה, רואה לומר דשוקין הן מקום הליכה, וידין הן מקום הקבלה לקבלא אותה:

^נ ומינה מקבלין כו'. רואה לומר מזינה דהיא חס הבנים דינקא להון ויהבא לון כל סיפוקיהון, ועיין לעיל ל"ח א' ובהון אתחברת אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה כו', וחבורא דתרווייהו רחס כו' ובהוא זמנה איטון אברים מקבלין ע"י לוטין כו', והכל ע"י אמא עלאה כמו שבארנו קם עיין קם:

^נ ובה כלותא דב"י מקובלת כו'. דקם אין שטן מקטרג, וכל תפלה שמגיע לשם אין חוזרת ריקם, (שמואל א א יא) ותדור נדר על ה', ותתפלל חנה על ה' (שם א א י), ואייתי ימינו פשוטה לקבל שבים, וביום הכפורים, דרגא דידה, לית ליה רשו לשטן כו':

”אָבֶל שֶׁבַת אֵיחֵי שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, מִכִּלְיָא מַתְּלַת אַבְהֶן, דַּאיִנוּן תַּלְת עֲנַפִּין דְּשׁ בִּיבָ׳׳, נִיבִי׳׳ת יַחֲדָה אֵיחֵי נְקוּדָה בְּחַלְל דִּילָהּ, סִיֵּ׳׳אֵיחֵי חַג דְּכָל (נִי׳׳א דְּכָלִּיל כָּל) יוֹמִין טִבִּין, עַלָּה אַתְּמַר (ישעיהו מ כב) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ. סִיֵּ׳׳אָבֶל נִשְׁמַתָּא יַתִּירָא בְּשֶׁבַת וּבְיוֹמִין טִבִּין וּבְכָל מוֹסְפִין, אֵיחֵי אֵימָא עַלְאָה, תּוֹסְפַת רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, צְלוֹתָא דְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל תַּלְת זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא, אֵיחֵי שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, כְּלָלָא דְּתַמְנֵי סִרֵּי צְלוֹתִין, תַּלְת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, סְלִקִּין בְּשִׁית יוֹמִין חִי׳׳, סִיֵּ׳׳עַל שְׁמֵיהּ אַתְקָרֵי תַּפְלַת כָּל פְּ׳׳ה, בְּיוֹמִין דְּחוּל אֵיחֵי לָהּ מְזוּנָא סִיֵּ׳׳עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, סִיֵּ׳׳אָבֶל בְּשֶׁבַת וּבְיוֹמִין טִבִּין אֵיחֵי לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַי לְאַתְתָּא דְּאַתְפְּרִינְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ בְּיוֹנָה, דְּאַתְמַר (בראשית ח יא) וְהִנֵּה עַלָּה זֵית טָרְף בַּפִּיהָ, וְאַמְאֵי עַלָּה זֵית, אָלָא אַמְרַת יוֹנָה, רַבּוּן עַלְמִין, תְּהָא מְזוּנָא דִּילֵי מְסוּרָה בִּידֶךָ וְתְהָא סִיֵּ׳׳מְרִירָא כְּזֵית, וְלָא תְהָא מְתוּקָה וּמְסוּרָה בְּיַד שְׁלִיחַ, וְשְׁלִיחַ בְּהָא אַתְר דָּא מִטְטָרוּן׳׳.

סִיֵּ׳׳עוּד שְׁכִינְתָּא אַתְקָרִיאַת צְלוֹתָא דְּפַסְחָא מְסִטְרָא דִּימִינָא, צְלוֹתָא דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה מְסִטְרָא דְּשְׁמַאֲלָא, צְלוֹתָא דְּשָׁבוּעוֹת מְסִטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, סִיֵּ׳׳עַלָּה נְחִית כְּכָל אַתְר לְקַבְּלָא לָהּ (ולתקוני מאני קרבא). [תיקוני זוהר – דף נג ע״א]

(דף נג ע״א) דְּבַר אַחַר שְׁמַעוּ הָרִים אַתְ רִיב יְהוּ׳׳ה (מיכה ו ב), מְאֵן רִיב יְהוּ׳׳ה וּמְאֵן הָרִים, רִיב יְהוּ׳׳ה דָּא שְׁכִינְתָּא, הָרִים אֵלִין אַבְהֶן, רִיב אֵיחֵי קְטִטָּה וּמְחַלְקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל בְּנָהָא דַּאיִנוּן בְּגֻלוֹתָא, וּבְזַמְנָא דְּלָאוּ אִינוּן בְּגֻלוֹתָא, אֵיחֵי רִיב לְגַבִּיהָ עַל אִינוּן מְסִפְנִין דְּאַזְלִין מִתְתַּרְכִּין מֵאַתְרֵיהוּ, בְּגִין דִּירְחִם עַלְיָהּ, וּקְרָא

בִּיאור הַגְּרָ׳׳א

סִיֵּ׳׳ וְאֵיחֵי לְלוֹתָא כו׳. שְׁהִיא דְּרַגָּא דְּתַשׁוּבָה, וְאַתְפַּתְחַת בְּאֵלוּ יְהוּ׳׳ה, וְעִיּוּן צַפְ׳׳וּ דְּסַפְרָא לְנִיעוּתָא וּלְכַן דְּרַקוּ כו׳: סִיֵּ׳׳ וְאֵיחֵי ה׳ עַלְאָה כו׳. וְהוּן יוֹם הַכַּפּוּרִים עִם עֶשְׂרֵת יְמֵי תַשׁוּבָה הַגְּ׳׳ל, וְהַגְּ׳׳ה ׳׳וּ אַעֲ׳׳וּ שְׁהִיא צִיּוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַל מְקוּם הִיא בְּהַ יְמֵים עִם אַרְבַּעַת יְמֵים שְׁבִין יוֹם הַכַּפּוּרִים לְסוּכּוֹת, לְכַן אַמְרוּ שְׁכּוּלֵן הוּן יְמֵי כַּפְרָה, וְשַׁבְעָה יְמֵים שְׁל סוּכּוֹת הוּן בְּזִי׳׳א, בְּשַׁבְעַת סְפִירוֹת שַׁבּוּ, וְשַׁמִּינֵי עֶלְמַת הִיא נוֹק׳׳ דְּזִי׳׳א, וְהוּן אַרְבַּע אוֹתוּת הוּי׳׳ה כְּסַדְרָן, בְּאַרְבַּעַת פְּרָלּוּפִין, וְתַחֲלַת כּוֹלַם מַקְרָא קַדֵּשׁ שַׁבְתוּן, וְהוּן אַרְבַּעַת: רַאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים וְיוֹ׳׳ט רַאשׁוֹן שְׁל חַג וְשַׁמִּינֵי עֶלְמַת. וְהַגְּ׳׳ה נְחַלְלָה בְּחִינָה אַחְרוֹנָה שְׁכּוּלֵן, גִּילוֹי אַחַר גִּילוֹי, בְּחַכְמָה, בְּחִינָה אַחְרוֹנָה שַׁבּוּ נְעַלְסָ בְּצִינָה יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהוּן ל׳וּ יוֹם צַפְנֵי עֶלְמוּ, מַה שְׁאִין כּוּן בְּהַ עֵילְאָה, ה׳ יְמֵים, וְכַזֵּ׳׳א נִיחוּסָף בְּחִינַת מַלְכוּת מַלְכָּד ו׳׳ק דִּילָהּ, וְהוּא עֶטְרַת הַיּוֹסוּד, דּוּד מַלְכָּא, הוֹשַׁעְנָא רַבָּא, וְכַזֵּ׳׳א נִשְׁלַם מַה שְׁחַסֵּר צִי׳׳וּד בְּחִינָה עֶשְׂרִית, מַלְכוּת, בְּחִינָה אַחְרוֹנָה הַגְּ׳׳ל, וְהוּן כ׳׳א יְמֵים – יְהוּ׳׳וּ, וְסוּכּוֹת נְגִד ז׳׳א, וְכַזֵּ׳׳א יוֹרְדִין הַחַסְדִּים וְהוּן הַסּוּכָה וְלוּלָב וְהַקַּפּוֹת, הַכֵּל כִּידוּעַ, וּמַלְכוּת – בְּהַ יוֹרְדִין הַגְּבוּרוֹת כִּידוּעַ, לְכַן בְּשַׁמִּינֵי עֶלְמַת מְזַכִּירִין גְּבוּרוֹת גַּשְׁמִים, וְכַה – יְקוּוּ הַיְמִים אֶל מְקוּם אַחַד, וְנַעֲשִׂין בְּהַ הַכֵּל בְּסוּד בֵּית אַחַד שְׁל תַפִּילִין, וְכִיּוֹאֵל, וְהִיא, אַף עַל פִּי שְׁהִיא חַג צַפְנֵי עֶלְמוּ, פְּרָלּוּף צַפְנֵי עֶלְמוּ, מְכַל מְקוּם הִיא תַשְׁלוּמִין דְּרַאשׁוֹן שְׁל סוּכּוֹת – צַעֲלָה, כִּי בְרָא יְרִית וְהִיב לְבַרְתָּא, וּמִנִּיהּ אַחְזִין בְּרַתָּא, וְכַה – וְהִיית אֶךְ שַׁמָּה, דּוּד מַפְזוּ וּמְכַרְכֵּר, אֶךְ שְׁנַכְלַל מְכַל הַא׳׳ד יְמֵים, וְכַל זֵה הַכֵּל בְּצִינָה, חוּדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְהִיא סוּכָה שְׁמַכְכָּד עַל הַבְּנִים, אֶס הַבְּנִים שַׁמָּה:

סִיֵּ׳׳ אַבֶּל שֶׁבַת כו׳. רֹאשׁ לֹמַר לְלוֹתָא דְּשַׁבְּתָא הִיא אִמָּא עַלְאָה, אַבֶּל שַׁבְּתָא בְּעַצְמָה כו׳ וְכַזֵּ׳׳ל:

סִיֵּ׳׳ כְּלִילָא כו׳. לְלָא אַשְׁתַּבְּקֵי מִיַּנִּיחָהּ לְעַלְמִין, וְכַזֵּ׳׳ה הַנְּעִירָה כו׳ כְּמוּ שְׁאַמְרוּ בְּזוּהַר פְּרַשַׁת פְּקוּדֵי עִיּוּן שִׁם:

סִיֵּ׳׳ בַת יַחֲדָה כו׳. רֹאשׁ לֹמַר בַּת דְּשַׁבְּתָא, נְקוּדָה כו׳, וְהִיא הַשַּׁבְּתָא כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמְנָן בְּחִיקוּן ל׳ וְחִיקוּן ל׳׳וּ, וְהִיא רַגֵּל הַרְבִּיעִי הַמְתַּחְבַּרַת בְּצַבְּהֶן, וְשִׁם הוּא מְקוּם קִיבוּלָהּ מִצַּעֲלָה:

סִיֵּ׳׳ וְאֵיחֵי חַג כו׳. כְּמוּ שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלְךָ חוּג הָאָרֶץ, נְקוּדָה הַאֲמַלְעִית, וְהִיא נְקוּדָה בְּחַלְל הַגְּ׳׳ל וְהִיא שְׁכַחַבּוּ (ישעיהו מ כב) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ – שְׁשִׁם יַשִּׁיבּוּ וְכַזֵּ׳׳ל:

סִיֵּ׳׳ אַבֶּל נִשְׁמַתָּא כו׳. כַּאֲן מְפַרֵּשׁ שְׁכַכֵּל יוֹם הַמוֹסָף יֵשׁ לוֹ לְאַדַּם נַשְׁמָה יַתִּירָה – וְהִיא הַמוֹסָף, תּוֹסַפַת נַשְׁמָה, וְהוּא מְצִינָה, דְּבַחֹל – מַשְׁכִּינָה תַתְּאָה, וְהַכֵּל כִּי הַנַּשְׁמָה לְפִי תַתְּפֵלָה, וְהַנַּשְׁמָה יַתִּירָה – שְׁנַחוּסָף רוּחַ הַקְּדוֹשׁ כְּמוּ שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלְךָ:

סִיֵּ׳׳ וְעַל שְׁמֵי אַתְקָרֵי כו׳. רֹאשׁ לֹמַר תַּתְּפֵלָה וְהַמַּלְכוּת, דְּפַה הוּא מַלְכוּת, וְכַל הוּא לְדִיק, וְכַן הוּא תַתְּפֵלָה, שְׁהִיא בְּעַצְמָה מַלְכוּת וְכַלִּילָא מַח׳׳י בְּרַכְּאֵן:

סִיֵּ׳׳ ע׳׳י שְׁלִיחַ. כְּמוּ שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלְךָ וְכְמוּ שְׁאוּמַר לְעֵיל ב׳ צ׳׳:

סִיֵּ׳׳ אַבֶּל בְּשַׁבְּתָא כו׳. כְּמוּ שְׁאַמְרוּ (מַשְׁנָה כְּתוּבָת הַ ח) הַמַּשְׁרָה כו׳ (שִׁם טו) וְאוּכַלַת עַמּוּ כו׳:

סִיֵּ׳׳ מְרִירָא כִּוִּית. זֵית הוּא יִסּוּד כִּידוּעַ, וְהַגְּ׳׳ה הוּא מַר, רַק ע׳׳י כְּתִישָׂא – וְהוּא כְּתִית לְדִיקוּם, וְעַל יְדֵן נוֹטֵלַת מַלְדִּיקָה, וְכַשְׁאִין לְדִיקוּם דְּדוּר נוֹטֵלַת ע׳׳י שְׁלִיחַ הַגְּ׳׳ל דְּמַקְנַת בּוּ, וְהַגְּ׳׳ה ע׳׳י הַלְדִּיקוּם אֵינֵה נוֹטֵלַת כִּי אֶס ע׳׳י כְּתִישָׂא, וְהַגְּ׳׳ה כְּשַׁהַרְשַׁע מַלְטַעַר שְׁכִינָה מַה אֹמַרְתָּ כו׳ ק״ו כו׳ (מַשְׁנָה סְנַהֲדְרִין ו ה) – וְכַזֵּ׳׳א מְרִירָא כו׳:

סִיֵּ׳׳ וְעוּד שְׁכִינְתָּא. לְמַעֲלָה נִי׳׳וּ א׳ אִמַר בְּלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית כו׳ דְּכַלִּילָא שְׁלָשׁ פְּעַמִּים צִיּוֹם מַשְׁלָשָׁה אַבְהֶן, עַתָּה אִמַר דְּכּוּן הוּא בְּשַׁנָּה – שְׁלָשׁ פְּעַמִּים בְּשַׁנָּה:

סִיֵּ׳׳ וְצַעֲלָה נְחִית בְּכָל אַתְר כו׳. הוּא הַהוּא נַהַר לְנְחִית בְּכָל אַתְר לְקַבְּלָא לָהּ, וְעִיּוּן לְקַמְנָן חִיקוּן נ״ד וְחִיקוּן נ״ו וְהִיא שְׁנַבְּרָא שִׁם:

אוֹכַח, הָדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיה כו ה) או יִחְזַק בְּמַעֲוֹזֵי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תְּרִי שְׁלָמִי, חַד עִם שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי רִיב לְגַבִּיהָ עַל מַסְכְּנָא, ס'וּמָאן אִיהוּ מַסְכְּנָא דְעֵבְדַת רִיב בְּגִינֵיהּ, דָּא מַסְכְּנָא דְאִיהוּ מַסְטְרָא דְצַדִּיק, וְכָל שְׁפָן פֶּד צַדִּיק דְאִיהוּ חֲרַב וַיִּבֶשׂ בְּח' בְּרַכְאָן דְצִלוּתָא, ס'וּצְוֹחִין לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִתְמַר לְגַבִּייהוּ (משלי א כח) ס'אָז יִקְרָאנִי וְלֹא אַעֲנֶה.

[תיקוני זוהר – דף נג ע"ב]

עב'וּכְמָה דְשְׂכִינְתָּא תְּתָאָה אִיהִי רִיב עַל צַדִּיק דְאִיהוּ ח' עֲלָמִין, חֲרַב וַיִּבֶשׂ, (חֲרַב מִבֵּי מַקְדָּשָׁא וַיִּבֶשׂ מִנְסָכִים וְעוֹלוֹת), הִכִּי אִיהוּ רִיב שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה ט' בְּגִינֵיהּ עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֲלִייהוּ אִתְמַר (דברים יז ח) דְבָרֵי רִיבוֹת בְּשַׁעֲרֵיךָ, וּבְזִמְנָא דְתְרוּיֵיהוּ אֵינוֹן רִיבוֹת (דף נג ע"ב) בְּגִינֵיהּ עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צְוּחַ לְגַבִּי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, או יִחְזַק בְּמַעֲוֹזֵי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי (ישעיהו כו ה), תְּרִי שְׁלוֹמִים, לְקַבֵּל תְּרִי רִיבוֹת, ט' וְקִשְׂיָא אִיהִי לָהּ מַכְלָא, אִפְרָשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵינָה, וְדָא אִיהוּ מַחְלוּקַת לְשֵׁם שְׁמַיִם.

ס'וּכְד נְפִילַת, נְפִילַת לְרַגְלוֹי, הָדָא הוּא דְכָתִיב (רות ג ז) וְתַגַּל מְרַגְלוֹתֵינוּ וְתִשְׁכַּב, וְאִתְנַפְּלַת קְדָמֵיהּ בְּנְפִילַת אִפִּים, בְּגִין צַדִּיק דְאִיהוּ ח' עֲלָמִין עֲנִי בְּגִלוּתָא, וְצַדִּיק פֶּד אִיהוּ לְבָר מְאִתְרִיהּ אִתְמַר בֵּיהּ (תהלים ב יב) ט' נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֵאָנֶף, וְשְׂכִינְתָּא כַד אִיהִי לְבָר מְאִתְרֵיהּ אִתְקַרֵּיָא בְּרִייתָא, אִיהוּ בַר ט' וְאִיהִי בְּרִייתָא ט' וְתוֹסַפַת דְשַׁבַּת

ביאור הגר"א

ס' ומאן איהו מסכנא כו'. רואה לומר ההוא מסכנא שהוא דרגא לדקיה, וכמו שמסכנא לדיק חרב ויבש כמו שמפרש והולך, כן ההוא שהוא דרגא לדיה, לדיו לעבד להיות כרבו וכמו שאומר לעיל א' ב', וכן ההוא ריב הוא על דקיה – יסוד עצמו:

ס' וצווחין לגבי כו'. רואה לומר שצווחין בצלותא שהיא דרגא לדקיה, וכך ההוא צלותא אשתמע לקב"ה ועניין לאדם אז מורידין ליה ההוא שפע מה שמבקש ע"י דקיה, ונתמלא מקודם ההוא לדיק למעלה, ואח"כ הדקיה בשלשה דלתתא, וכך לא עניין ליה אז ההוא לדיק למעלה גם כן חרב ויבש:

ט' ואתמר לגבייהו כו'. והוא כד עמודא דאמצעייתא סליק למעלה לאין סוף וכמו שאומר לקמן פ"ט א' ואז צווחין כו' זה שאומר למעלה ומאן איהו מסכנא כו', דהד דרגא הוא – כד חרב ויבש האי אז האי גם כן חרב ויבש:

ט"א אז יקראוני כו'. לצלותא סלקא באז – חבורא דתריין שמהן, אז תקרא כו' (ישעיהו נח ט), אבל כאן אז כו':

ט"ב וכמה כו'. רואה לומר זה שאומר למעלה תרי שלמי חד כו' שכינתא תתאה:

ט"ג וכמה דשכינתא כו' חרב מצי כו'. דכאן שייך חרב, ובנסכים – יבש, וכל הריבות הוא עם הגהר לדקיה יבש מניה, והוא נסכים ועולות וע"י כך ההוא צי מקדשא, מלכות – גם כן חרב, וזהו חרב מצי מקדשא ויבש כו', והוא מקב"ה ושכינתיה:

ט"ד בגיניה עם קב"ה. וזהו את ריב ה' – עם ה':

ט"ה וקשיא לה מכולהו כו' ודא איהו מחלוקת וקושיא. רואה לומר הריבות הנ"ל הן מחלוקת דגמרא, דכל מחלוקת הוא בשביל הנהר שנסתלק, וסחיס האי סלע כמו שאומר נ"ג ג' ובגין ויד משה את הסלע כו' וכמה מחלוקת כו', וכן הקושי – קשיא כמו שאומר והוה נפיק מיא צלא קשיא ומחלוקת כו', והמחלוקת כבר פירש – הריב, וכאן פירש הקושיא – דקשיא איהו לה כו', והריב על הדקיה והקשיא על בעלה:

ט"ו וכד נפילת כו'. עכשיו מפרש מהו ברייתא וכן כל השמות של הסוגיות כמו שמפרש והולך ס"א ב', ומפרש כאן ברייתא, דברייתא הוא כד נפילת לרגליו. דרגליו הן לבר מגופא וכמו שמפרש והולך ולדיק כד כו' ושכינתא כד כו' ואמר לקמן ס"א ב' איהו ברייתא כד אתמר בה ותגל מרגלותיו, וזה שאומר כאן נפילת לרגליו ה"ד ותגל מרגלותיו, ורואה לומר ותגל מרגלותיו – גלגל לרגלי וכמו שאומר לקמן בחיקון ל"א עיין מה שבארנו שם, ורואה לומר נפילת לרגליו כמו שכתוב ותפול לפני רגליו ותתחנן (אסתר ח ג), וזהו נפילת אפים שאנו עושין, דכל מעשינו בשביל השכינה והיא נפילת לרגליו בשביל הדקיה שהוא לבר כמו שמפרש והולך והוא לרגליו כנ"ל, לכן נפילת שם – בשבילו, וזה שאומר ולדיק כד כו' ושכינתא כד כו':

ט"ז נשקו בר. סיפא דקרא פן יאנוף כו', דשם במעט שיואל יאבדו דרך, דשם כפצע דינו כו' (שמואל א ג ג):

ט"ח ואיהו ברייתא ותוספת דשבת דאתוסף לעני כו' בגין שכינתא דאתקרי איהו מוסף שבת. ואח"כ ל"ל מה שכתוב בס"א ב' (כן הוא בד"א ומנטובה ולפנינו נדפס זה כאן כמו שכתוב בדפוסים האחרונים)

ט"ט תוספת דשבת מפרש מהו תוספתא, וכמו שאמרנו לאיהו בר ואיהו ברייתא, כן הוא, איהו מוסף שבת לאיהו נקרא שבת ואיהו תוספתא, ואמר דאתוסף לעני כו' רואה לומר לדקיה נקרא עני, ואמר עני על עני דענת כמו שאמרנו (נדריס מא ע"א) אין עני אללא כו', ואמר לקמן ס"א ב' ואלין דמתוספאן לעמא קדישא ערב שבת ירתין לון תלמידי חכמים ביומא דחול כו', ואלין אינון תוספות דקא נחתין מתוספתא כו', והוא התוספתא דכאן, והוא בעם הארץ בשבת ומסטרלא דלהון לדיק נקרא עני, ומסטרלא דלהון לית לה בחול כלום ולכן זיווגא דשכינתא בחול ע"י מט"ט, ואמר דלית לה מדיליה כלום, דה' חסדים מתחלקין בחמש ספירות, והוא יתום מאמו ואינו בתוקפו חי רק בעת הזיווג נוטל מכולם, דא יהיב כו', ואין לו אללא מה שמקבל מהם, והוא בשבת, ובתלמידי חכמים אפילו בחול כנ"ל, והתוספת ההוא בשביל השכינה שהוא בשעת הזיווג ליתן לנוף, וזה שאומר דאתוסף גביה בגין שכינתא, ואמר דאתקרי מוסף שבת – דתפלת מוסף הוא

דאָטוסף לעני דאָהו צדיק, יום השבת ודאי, דלית ליה מדיליה אלא נשמטא יתירה דאָטוסף לגביה בגין שכינתא, דאָתקרי איהו מוסף שבת.
[תיקוני זוהר – דף סא ע"א]

(דף סא ע"א) ובההוא זמנא פֿאַתקריאַת איהי תוספתא, מסטראַ דיום שבת כּמה תוספות נחתין עמה לתלמידי חכמים, דאָתקריאו נשמות יתירות, הָדא הוא דכתיב נשמת כל חי תברך את שמך יהו"ה אלהינו וכו', וְאֵלֶיךָ (אינון) דמתוספאן לעמא קדישא בערב שבת ירתין לון תלמידי חכמים ביומין דחול, ובהון אַתְעֵבִיד חול קדש, פֿאַלֶיךָ אינון תוספות דקא נחתין מתוספתא.

דודאי שכינתא איהי תקוּנא דגופא דקודשא בריך הוא, איהי בריַתא כּד אַתְמַר בּהּ (רות ג ז) וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו, וְאֵיחִי תוספתא מסטראַ דח"י עֵלְמִין, דאָהו מוסף שבת, וְאֵיחִי מִשְׁנֵה מסטראַ דגופא, פֿאַלֶיךָ תורה ודאי, פֿאַלֶיךָ הַתְּקַפְתָּא פֿאַלֶיךָ דדרועא ימינא דמלכא, הָדא הוא דכתיב (שמות טו ו) יְמִינְךָ יְהו"ה נִאֲדָרִי בְּכַח, בְּכַח תְּרַגּוּם בְּתוֹקְפָא, פֿאַלֶיךָ איהי מסטראַ דשְׁמַלְאָא, וּבְדְרוּעָא שְׁמַלְאָא אַחִיד בּהּ, וּבְדְרוּעָא יְמִינָא אַתְקַן בּהּ, וְיִימָא (ישעיה נב ב) קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם.

ועוד מסטראַ דימינא איהי תוקפא לבר נש, ומסטראַ דשְׁמַלְאָא פֿאַלֶיךָ לון צרכיהון באַרְע מְדַבְרָא, פֿאַלֶיךָ איהי בְּפִימָא דְמַלְכָא, הָדא הוא דכתיב (דברים לב ז) שְׁאֵל אֲבִיךָ, פֿאַלֶיךָ איהי גְבִיחָא הָדא הוא דכתיב וַיְגַדְךָ, וְכִדְיִן בְּרַשׁ שׁוֹאֵל כְּעֵנֶיךָ וּמְשִׁיב כְּהַלְכָה.
[תיקוני זוהר – דף סא ע"ב]

פֿאַלֶיךָ איהי בְּלִבָּא דְתַמְן מַחְשָׁבָה, פֿאַלֶיךָ איהי כּד אַסְתַּלַּק מְלַכָּא מִינָהּ, הָדא הוא דכתיב (תהלים לט ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָהּ הַחֲשֵׁתִי מְטוֹב, פֿאַלֶיךָ צְלוֹתָא בְּחֻשָׁא, פֿאַלֶיךָ איהו תיקוּ אַתְמַר בּהּ (דף סא ע"ב) (משלי א כח) אָז יִקְרָא וְנִגְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ביאור הגר"א

ביסוד, ועיין בזוהר פרשת בראשית ט"ו א' וכל זה הקדמה למלת תוספתא, וכמו שאומר ואתקריאת איהי תוספתא מסטראַ דיום שבת רוצה לומר מדרגא דיסוד וכמו שמפרש והולך:

^פ אתקריאת איהי תוספתא מסטראַ דיום שבת בההוא זמנא כמה תוספות נחתין עמה כו' עד סוף התיקון, ואח"כ תחזור לכאן ועוד שמענו הריס מאן הריס כו'.

^{פא} ואלין דמתוספ' לעמא כו' ירתין כו'. וירוחא דלהון מצד התורה ולכן נקראת תוספתא, וכל זה מצד שכינתא תתאה וכנ"ל, דתוספתא דידיה בגין שכינתא, אבל תוספתא דתלמידי חכמים ביום שבת הוא משכינה עלאה ועיין לקמן נ"ז א' אבל נשמטא יתירה בשבת כו'. וזה שאומר

^{פב} ואלין אינון כו'. דהוא משכינה תתאה, ורוצה לומר לענין ראשון דתוספתא מתוספתא, ומפרש והולך דולאי שכינתא איהי תקוּנא דגופא דקב"ה, רוצה לומר כמו שמפרש והולך איהי ברייתא כו' איהי תוספתא כו' – הכל על האברים, דשכינה איהי גופא דליה, כמו שאומר לעיל ס"ג ג' עיין סס:

^{פג} משנה תורה ודאי. דתורה הוא עמודא דאמנעיתא, גופא, ואיהי – משנה תורה לתורה:

^{פד} ואיהי התקפתא. רוצה לומר מתקוף שבש"ס כמו שאמרו בסוגיות הש"ס:

^{פה} מסט' דדרועא כו'. וכל הכח הוא דימינא ונתון תוקפא ומקיס אותה בכחו, וכמו ביציאת מצרים בכחו הגדול כו', וזה שאומר למטה ובדרועא ימינא אתקוף זה ויימא קומי כו':

^{פו} הנרצה איהי כו'. רוצה לומר הנריכותא שבש"ס, דשמאלא הוא סיוע לימינא כמו שאמרו באידרא רבא דימינא לך יוכל לעשות בלא שמאלא, דבשמאלא ארוח הדבר ודימינא עושה הדבר, ועיקרא הוא ימינא, ושמאלא הוא צריכותא לימינא, וכן הוא הנריכותא – דדבר הראשון ודאי הוא עיקר הדבר והשניה כריך גם כן, וזה שאומר דדרועא שמאלא אחיד כו':

^{פז} יהיב לון צרכיהון כו'. דכל פרנסה הוא משמאלא כידוע, ולכן קשה מזונות כקריעת ים סוף – דעותרא משמאלא, וכל שכן במדבר דהוא מסטראַ דשמאלא כידוע:

^{פח} שאלה כו'. רוצה לומר האבעיות שבגמרא:

^{פט} וחיובתא לגבה. רוצה לומר הפשיטות של האיבעיא, ורוצה לומר דהוא מסטראַ דידיה שמיב ליה:

^צ שמעתא איהי בלבה כו'. רוצה לומר כמו שאמרו (ברכות ו ע"ב) אגרא דשמעתא סברא, מחשבה, והוא שמעתא – להוויא דבר מדבר, דין מחודש:

כִּדְ שְׂרִיא בְּה' יְהוָה אֲתִקְרִיאַת הַגְּדָה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אַז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה, שְׁטָה אֲתִקְרִיאַת כִּד לָא יְהֵא קוּשְׂיָא וּמְחַלְקַת, כִּד הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה מ ד) כָּל גַּיָּא יִנְשָׂא וְכָל הָרַ גְּבָעָה יִשְׁפְּלוּ, וְהִיָּה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר. פֶּסֶק אֲתִקְרִיאַת מִכְּמָה גְּוֹנִין, אִית בְּנֵי נֶשֶׂא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא דְבַעַל פְּהָ לְשִׁמָּה, וְאִינוּן כִּד בְּעַלֵּי אוּמְנוֹת לְגַבְהָ, וּפְסָקִין בְּהָ אֲבָנִין כִּד בְּטוּרִין וְסַלְעִין תְּקִיפִין, וְלִבְתָּר דְּפְסָקִין לֹון מִתְקַנִּין לֹון בְּכִמָּה פְּרוּקִין, וְעַלְיָהּ אֲתִמַּר (דברים כז ו) כִּד אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, וְעַבְדִּין בְּהוֹן כְּמָה כִּד בְּנִינִין לְמַלְכָּא וּלְמִטְרוֹנִיתָא לְדִיִּירָא בִּינִיָּהוּן. וְאִית פְּסָקוֹת דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמִטְרוֹנִיתָא, וְחִתְכִּין לֹון לְכִמָּה סְטָרִין, וְלִבְתָּר מִתְקַנִּין לֹון בְּכִמָּה פְּרוּקִין, לְאֲתַחְזָא בְּהוֹן מִטְרוֹנִיתָא קָדָם מְלָכָא, כִּד בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְרִאִיתָהּ לְזְכוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְאֵלִין אִינוּן לְבוּשִׁין דְּכִהְנָא, דְּאִינוּן אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב. וְאִית פְּסָקוֹת מְאֵלִין מְאִרֵי תְרִיסִין דְּקָא אֲתִיָּין לְבֵי מְדַרְשָׂא, דְּפְסָקִין וְחִתְכִּין בְּהוֹן בְּלִישְׁנָהוּן, כִּד דְּאִינוּן פְּרוּמַחִין וְסִיפִין, וְאֵלִין אִינוּן פְּרִשְׁיָין תְּקִיפִין, דְּמַגִּיחִין קְרָבָא בִּימָא וּבִיבְשָׁתָא, דְּאִינוּן אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פְּהָ.

בִּיאור הגר"א

⁶⁵ תיקו איהו כו'. והוא מחוסר תיקון לשער הנון חסר ממנה נש"ב, והיא חולת אהבה במ"ט שערים – חולה, וזה שאומר ה"ד נאלמתי כו' דומיה – דום י"ה, החשיתי מטוב שהוא ו', ו' פעמים טוב דמעשה בראשית כמו שאומר לקמן, והיא אלמת מיה"ו ולכן היא תיקו לשחקא ולא משיב:

³⁵ ובה כלותא בחשאי. בלי קול בעלה:

³⁶ וכד כו'. כנ"ל בלא בעלה, לאינו משיב לה, וכן כלותא, והכל הוא מסטרא דתחתונים, בחדם לכתא שהן ענפין דילה, כשאין בחדם דעת להשיב – דהוא דעת בעלה – ואז מסטרא דליה היא בלא מלכא דהיא מתפשטת בכל אחד ואחד מישראל:

⁷⁵ כד שריא בה כו'. שאל אביך ויגדך וכו"ל, והגדה הוא מסטרא דבעלה, תורה שבכתב, ולכן כל הגדה הוא על הפסוק, ומשיב – הוא גם כן מסטרא דהגדה כנ"ל, אלא ששם הוא על שאלה, והגדה הוא דבורא דמלכא בלא שאלה, והוא הגדה על פסוקים כנ"ל:

⁶⁶ ה"ד כל גיא כו'. ולא היא מחלוקת בארץ אלא הכל שיה:

¹⁵ בעלי אומנות. רוצה לומר שיוכלו לתקן כהלכה, ואמר טורחין וסלעין – שהן זכר ונקבה כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש וכמו שאומר למעלה, והוא בתורה שבכתב ובעל פה (אלא שבהן יש חילוק), וזה שאומר בניינו למלכא ומטרוניתא, אלא שיש בהיכלות ויש בלבושין ויש בגופי התורה, וכאן אמר בהיכלות, וזה שאומר בטורחין וסלעין – לחזוב אבנים, ואמר ועבדין בהון כמה בניינו כו', ולמטה אמר ואית פסקים לאינון לבושין כו', ולמטה אמר ואית פסקות מאלין מארי תריסין כו' והוא בגוף הלכה, והיכלות הוא ביצירה ושם כריך הכאה בסלע כנ"ל [בדף ק"ג נ"ד וברעיא מהימנא פרשת תלך, ולכן שם פסקין אבנין בטורחין וסלעין, ולבושין הוא דבריאה וכמו שאומר לקמן ריש תיקון ל"ח ולמעלה ג' ב' קום אליהו כו' כן כרסיה כן לבושיה כו' וזכאה איהו מאן דלכביש מלכא ומטרוניתא בעשר ספירות דבריאה, ושם הוא קליפה תליתאה דאגוזא, תהום דבריאה היא תהום רבה כמו שאמרו בריש פרשת כו' וכמו שאומר לעיל נ"ב ב' בארובה, ושם יש קליפה דקה והוא רך ואין כריך אלא חתיכה, וגופא הוא ברתא דמלכא דנעשית גופא דמלכא – שכינתא דאצילות, ושם כריך פיוסא דדבורא ולא הכאה דזה חובא דמשה כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת תלך, וזה שאומר למטה דפסקין וחתכין בהון בלישנהו ועלה קא מתכנסין מארי תריסין ואחעבידו פסקות כמו שאומר לעיל נ"ב ב' כמה מארי תריסין אתכנסו כו', וזה שאומר למטה ואית פסקות מאלין מארי תריסין כו', והן פרדס: פשט – בעשיה, והיא קליפה יוקא דאגוזא והיא רכיכא ופתיכא ושם אין כריך לפסק כלל, לשם אומן, שהיא כפשטה רק להבין, אבל אין כריך לדבר דבר לדבר, ולכן מהכאה ראשונה בסלע, קליפה תניינא דאגוזא – במט"ט, והוא בראיה או רמז, ולכן תהו לית ליה גוון כלל והוא אבן מאסו הבונים, דכל עניינם דרושים כמו שאמרו (שבת סג ע"א) אגא הוינא בר תמני סרי כו' ולא ידענא כו', והוא יו"ד ש"ל אדני' דלית ליה גוון כלל וכלילא מכולם, וכן הפשט – הכל הולך אחר הפשט ונמשכין הכל אליו, וברמז – שם קבור ושם בסלע קנד, סלע דהויא כו', כמו שאמרו בתיקוני זוהר חדש כל הולך על גחון בגיא כו', ודרוש – הוא לבוש התורה דבריאה, ושם דרוש וקבל שער דשם הוא קבול השכר לרורה תחת כסא הכבוד, וגופא הוא הסוד והוא תוך המדרש וזה שאומר דקא אתיין לבי מדרשא כו':

¹⁶ בטורחין. זה מה שאמרו (ברכות סד ע"א) עוקר הרים, והוא מה שאמרו בתיקוני זוהר חדש ובה רבה עוקר הרים כו' עיין שם:

⁶⁷ אבנים שלמות תבנה. ללא ליהוי סכינא חריפא מפסקא קרא (בבא בתרא קיא ע"ב), אגב חריפא שבשחא (בבא מציעא לו ע"ב), וזה שאומר לא תבנה כו' כי חרבך כו':

⁶⁸ בניינו למלכא ומטרוניתא. והוא בתורה שבכתב ובעל פה. וכן אמר למטה בלבושין – ארבע בגדי לבן וארבע כו', ועיין מה שבארנו בריש תיקון ל"ח ולמעלה ג' ב', וכן אמר בגופא – בימא וביבשחא לאינון כו', ואמר שם לאינון כו' לפרש מה שאמרו בימא וביבשחא, ועוד דשם הוא גוף התורה שבכתב ובעל פה:

⁷ כההוא זמנא וראיתי כו'. עיין לעיל נ"ב ומה שבארנו שם:

⁶⁹ לאינון כרומחין וסייפין. דכן לרצה הלשון כרומח וסייף, והוא תורה שבכתב ובעל פה, רומח – רמ"ח דקריאת שמע דזכורא, וסייף – בנות' דנקראת חרב והן כמו שמפרש והולך לאינון כו':

ק"זכאין אינון אם מלכא בינייהו דאיהו עמודא דאמצעייתא, כליל תרין תורות דאנון תורה שבכתב ותורה שבעל פה, דאתייהבו מימינא ומשמאלא, דביה נצחין קרבא, ווי לון לאלין דיעלון לאגחא קרבא בתרין תורות בלא מלכא, דעלייהו אתמר (תהלים יט ד) ק"אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם, ק"כל בעלי אומניות משתכחין בתורה שבעל פה, דאיהי מלגאו, הדא הוא דכתיב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה.

ק"איהי הלכה דמלכא, פד איהי אולת גביה בתרין שוקין דאינון תרי סמכי קשוט, וכד סליקת בגופא בתרין דרועי דמלכא אתקריאת קבלה, וכד נשיקת ליה בפמייה אתקריאת אורייתא דבעל פה, בההוא זמנא דסלקא לפימא דמלכא, מיד יתקיים ברעיא מהימנא (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, פד קמת על רגלהא בגלותא בתראה, אתקריאת הלכה למשה מסיני, וכד שרייא בדרועי דמלכא, אתקריאת קבלה למשה מסיני, וכד שרייא בפמא דמלכא מיד פה אל פה אדבר בו, וכד איהי מרחקא הלכה ממשה, שכינתא איהי ריב ליהו"ה לתתא, וכד לאו איהי בדרועי קבלה, איהי ריב לעילא.

ובגין דא שמעו הרים את ריב יהו"ה, אלין תלת אבהן, מאי ריב דלהון, דא שכינתא, ובהפוך אתון רי"ב איהו רב"י, דאיהו רבי מארץ ישראל, ועמיה איהי שכינתא ריב, והאיתנים אלין תרי תנאי, איתני"ם בהפוך אתון תנאי"ם, מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק.

[תיקוני זוהר – הגהה דף נג ע"ב]

(הגהה דף נג ע"ב) ק"ועוד שמעו הרים, מאן הרים אלין תלת נקודין דאינון סגו"ל, והאיתנים אלין תרין נקודין דאינון שב"א, ריב דא חיר"ק, ריב יהו"ה לעילא חול"ם, ריב יהו"ה לתתא חיר"ק, תרי ריבות אינון על

ביאור הגר"א

³⁶ זכאין אינון אם כו'. רואה לומר שלומדים לשמה כמו שאומר לקמן דמשתליון באורייתא כו' לשמה, והנה שתי תורות שבכתב ובעל פה הם חו"ג, ימינא ושמאלא, והנה לשמה הוא בעמודא דאמצעייתא כליל שניהם, והוא דחילא ורחימא דאור"א, דעמודא דאמצעייתא כוללם, והם ארבע עטרין לכולל חג"ת כמו שאומר בזוהר חדש שיר השירים, והם יראה וראה ותורה שבכתב ובעל פה, ארבע אותיות הוי"ה: ³⁷ אין אומר כו'. הוא תורה שבכתב, ודברים – תורה שבעל פה, דבר ואמירה כידוע, ומפרש והולך מה טעם – צלי נשמע קולם וכמו שאמרנו דתורה ומצות בלא דחילו ורחימו לא סלקא לעילא וזהו צלי כו':

³⁸ כל בעלי כו' בתורה שבע"פ דאיהי כו'. אע"ג דקאמר למעלה בשתי תורות מכל מקום הכל הוא תורה שבעל פה, דכל פיר"ס הכל הוא בתורה שבעל פה, אלא דהן נדרשות על תורה שבכתב ובעל פה, וכל הנ"ל הן דהיכלות ולבושין וגופא, והכל סובבין והולכין על הדעת שהיא מלגאו שהיא בת מלך פנימה, דרגא דמשה כנ"ל נ"ב ז' והוא נשמחא פנימה, פה אל פה, דרגא דמשה כמו שמפרש והולך: ³⁹ איהי הלכה דמלכא כו'. רואה לומר כד בתרין שוקין – ששם הוא הליכה – נקראת הלכה, ובתרין דרועין שם מקום הקבלה – נקראת קבלה, ובפומא, והן שלשה דרגין: רב"ג, חש"ה, וכל אחד כולו שלשה, והיא נכללת בשלשה מקומות, בשלשה נקבים – דרגא דידה, עטרה וטבור ופה, ועיין מה שבארנו לעיל נ"ג ד', ונגד שלשה בעלי אומניות בעלי פסקין הנ"ל חשיב כאן שלשה דרגין: הלכה וקבלה ותורה שבעל פה, ושלשה דרגין פנימיות מלגאו, וכמו שאומר לקמן כל בעלי אומניות כו' דאיהי מלגאו כו', וזה שאומר כד קמת על רגלהא כו' וכד כו' וכד כו', והכל ברעיא מהימנא בזמן הגאולה לעתיד לבוא במהרה בימינו, ונגד אלו שתיים – הלכה וקבלה למשה, דעתה היא מרחקא מינייהו, איהי ריב, וזהו שמעו הרים – ריב דקבלה, והאיתנים – ריב דהלכה, וזה שאומר וכד איהי מרחקא כו' והאיתנים אלין כו', אכל נגד פומא לית הוא ריב דעדיין לא זכינן לזה:

⁴⁰ ועוד שמעו הרים מאן הרים אלין תלת נקודין דאינון סגול והאיתנים אינון תרין נקודין דאינון שב"א ריב דא כו' על שורק דאיהו לדיק כד איהו מתרחק כו' בין תרווייהו איהו שלום ואיהו קשר כו'. עיין לעיל תיקון י"ט ל"ח ז' ושורק איהו טמיר וגניז מסטרא כו' סגול ותרין אור שב"א, ועיין מה שבארנו בליקוטים [דף נ' (עמודים) א' ז' בארכה, וכתבנו שם ששתי נקודין דלמ"ד וה"א הן חב"ה, והן כלל ופרט וכלל בשלש הנקודות חולם חירק הוא דלעת ויסוד וחולם בלמ"ד מגדל הפורח באויר, וכן ה"א ראשונה דהוי"ה, וחולם דה"א נכתב על ו"א דהוי"ה כסדר החולם, וחירק בוא"ו למטה ממנו, והן כלל ופרט וכלל וכמו שאומר לקמן תיקון מ"ז פ"ו ז' וביה אהעבידו כלל כו', ואלו שלשה הן בשלש אותיות יק"ו, וה' בתראה בלא נקודה והיא המקבלת מחולם כידוע, וכן הוא באלקסי: דאותיות ים הן בלא נקודה והן בה' בתראה, ים, כידוע דנקראת ים, והיא כוללת נש"ב, כל חמש גבורות, וה"א – דלת הוא אלא כד אהעברת דתמליאת בנקודה שבתוכה היא ה"א, וכן הוא באותיות ים, וכמו שאמרנו בתיקון נ"ב שעורא דנקודה דאיהי י', טפה דבה אהעביד ים, ועיין מה שבארנו שם, והן במספר גם כן אחד: נש"ב הן חמשה תרעין, וים הוא שד' אהפסט לארבע סטרין ונקודה של ה"א מעין באמצעייתא הממלח את הים, וריבם על שורק דהוא אמצעי בין חולם וחירק, דהן אומ"ש כלל הכל, רב"ג, מים חכמה מוחא, אש בינה לבא, אויר דעת מעוי – דלעת אהתקן, ובחולם היא דעת, נקודת הפה, כוללת ג"ר, ובחירק היא עטרת מלכות, באלו השנים הן פתוחין מה שאין כן בטבור שורק שנסתם משנוולד, ולדיק במקומו אור הגנוז והתחלתו מטבור על שתי הכליות דסיוס תפארת הוא בטבור כמו שאמרנו באילורא רבא קמ"א ז' ומשם ולמטה מעוי דלעת אהתקן, ועיין שם ובזוהר פרשת משפטים קכ"ג א', וכן התחלת הגוף שם שהיא נגד נה"י, כי שם הדעת שהוא ביסוד, ושתי כליות נה"ה, אלא שראשה נגד נה"י הפנימים וגופה נגד נה"י החיצונים, וחג"ת עד טיבורה הוא עד סיוס יסודו סיוס הדעת, והנה

שור'ק, דאיהו (חד) צדיק (עמודא דאמצעייתא) פד איהו מתרחק מנייהו איהו ריב, וכד מתקשר בין תרנייהו
איהו שלום, ואיהו קשר, הדא הוא דכתיב (בראשית מד ל) ונפשו קשורה בנפשו.

ועוד תרי ריבות אינון, חד צדיק, וחד עמודא דאמצעייתא, ואיהו ריב בין אבא ואמא, דאנון קמ"ץ ופת"ח,
ואמאי איהו ריב בינייהו, בגין שכנינתא דלית לה מזונא בגלותא, ק"גין דתרעא איהו פת"ח, דאתמר ביה
(תהלים קמה טז) פותח את ידיך, דאיהו י' ק"חכמה, קמ"ץ סתום, עליה אתמר פותח את ידיך ומשביע לכל

ביאור הגר"א

התחלחה מטבורא לזבא, ופיה נגד טבורא, וטיבורה נגד עטרה שלו, כי הדעת הן באלו השלשה מקומות ועיין באיורא רבא סם מאחורוי
מזין תרין דרועין באתר כו' כלל סתימא מכל סטרוי כו', ורואה לומר בהיותה דבוקה עדיין אין סם שבעה נקבי הראש וטורה עד הנסירה
וכמו שאומרים ראה והתקין כו' (תפלת שחרית של שבת), ואמר סם תנא התפשט האי תפלת מטבורא לזבא כו' עיין סם, וזה שאומר
אשר יבא ממעיד, כי מעוי הוא התחלת היסוד בין דבורא ובין צנוק, והן בשני מקומות: צפה ובמילה, לחושבנס שיה, והן כלל ופרט וכלל,
והפרט הוא בתפלת בין לעת לדעת, ברית הלשון והמעור, וכמו שטבורא לילה הוא בסיום יסוד דבינה, כן הוא בשלה כנ"ל, ולכן
מטבורא נקרא לזכר מגופא, וכן הוא בכל הפרטופים וכמו שאמרו בספרא דלניעותא פ"א, ולכן קורא כאן שורק ללדיק אף שבאמת הוא
סיום הת"ת, והן שלש נקודות זה על גבי זה, דת"י, קו האמצעי, והן שלש נוקבין, וכל פתיחה ונקב – בנוקבא, ולכן נקראת נוק', והכל בקו
האמצעי, בכל ספירה מקו האמצעי הוא זכר ונקבה, והיא רביעית לכל תלת, וזה שאומר לעיל ל"ה א' ב' ותא חזי שכנינתא תתאה כד כו'
חלם שורק למאן להראו אינור כו' כגוונא דא כו' כי הוא"ו הוא גוף, ו' בפשיטו, כמו שאמרו בס"א פרשת בראשית ובזוהר פרשת תראה,
ופה הוא על גבי ו' – חולם, ועטרה – חירק, וטבור באמצע הוא"ו – שורק, והוא כולל בעצמו ו"ק לילה – ו' נקודות, ונקודות חולם פה
דעת – כולל ג"ר, וכן נכללין ג"ר באמ"ש שהן שלש נקודות הנ"ל שלכן נקרא הוא וא"ו, כולל ו"ה, ו' נקודות, וג"ר שלו נכללין באלו הוא"ו
שהן מוחין לילה, והיא דלת – שלש נקודות הנ"ל, שלש נוקבין, ופרטוף שלה הפרטי, והיא בלא נקודה – נכללת מחולם, אבל שלש נוקבין
שהן דבוקים בו הן נקודין שהן דבורא ועיין מה שבארנו סם, והן ארבע אותיות אדני"י, ארבע נוק': אותיות אדני"י הן שלש נוק' הנ"ל, אמ"ש,
ואות ד' היא נוק' הפרטי דלית לה מגרמה כלום, דלה בלא נקודה, וכוללת כל ארבע נוק' באות ד'. ואמר שמעו כו' והאיתנים כו' שהן ה'
נקודות בחמש ספירות, התפשטות החסדים והגבורות בהן, וכן רומזים על חו"ג, שבא סגול, והן חמש נקודות לזכר, כי נכללין חמשה
בחמשה כמו שאמרו בזוהר פרשת יתרו פ"ד ב'. ואמר איהו ריב כו' רואה לומר הלדיק, ואמר ואיהו שלום כידוע שנקרא שלום, ואמרו
(משנה עוקצין ג יב) לא מאל כו' אלל שלום, שהוא כולל כל הברכות של כל חמש ספירות שנכללין בו, והוא לית ליה מגרמיה כלום ונקרא
עני אבל מדגרתו שלום, וברית שלומי כו' (ישעיהו נד י), ושלום הוא בעצמו אין דבר ממשי אלל מנוחה בשב ואל תעשה אלל שאין שום
מתנה בעולם זולתו כי המלחמה משבית הכל, ולכן השבת כולל הכל – ויכל ציוס השביעי ובו שבת כו', מה היה העולם חסר מנוחה בא
שבת כו', והוא היפך הריב, ואמר ואיהו קשר – שהוא היפך שורק, ושורק הוא מלחמה וריב כמו שכתוב ושרק לו מקלה כו' (ישעיהו ה כו'),
וזה שאומר תרין ריבות אינון על שורק, אבל עתה הוא הקשר, ושורק הוא אש שורקת, שורקת הריב, אבל מים – דוממת, זיווג בהשאי, וכן
שלום הכל בזמנוה ובחשאי, לא יעקב ולא ישא כו' (ישעיהו מב ב), ואמר הה"ד ונפשו קשורה כו' שהן קשורין ודבוקין יחד ע"י לדיק, כי כל
כו' דלחיד כו', וזהו שורק האדם בעולם הזה שהוא דבוק בשמים ע"י נשמתו, שאף שהיא באדם – מגיע עד לשמים ומחברת בשמים, כמו
ברית בגוף, וגוף של האדם הוא דרגא דעטרת הברית – נוק', שהיא גוף דקב"ה, וכמו שאומר לקמן בחיקון כ"ב, והנשמה והגוף בחוד
הארץ שהארץ כוללת גם האויר כידוע, והוא בתוכה כמו ברית צנוק, וכשהאבר חי אז נהנין זו"ג, והוא כשהדעת בתוכו, וכן הוא כשהדעת
באדם, וכשהוא רגע בלא תורה ודעת – הוא אבר מת, ונקרא מת כמו שאמרו (ע"ג ג ע"ב) מה דגי הים כיון כו', וכמו שכל האברים הם
תמיד בתוקפם לזכר הברית שאינו חי כי אם ע"י התעוררות הדעת לזיווג, וכן הוא באדם הרשעים בחייהם כו' (קהלת רבה ט), ובניהו בן
איש חי כו' (ברכות יח ע"ב), ולכן אינו נשאר הגוף חי כל זמן שעללה חופפת על העטרה, והוא כתנות עור של הגוף וריקד לפשטו, עד
לעתיד לזבא בזמן התחיה שהוא זמן התגלות העטרה, סבוני כו' כי אמילס, דוד מלך ישראל חי וקיים ואז יתקיימו כל הגופות לעד, והוא
סוד האדם שקושר שמים וארץ, ואמר האזינו השמים ואדברה ותשמע כו' – לקשרם יחד, וע"י הדעת – חו"ג, שהם טל ומטר, וזה שאומר
יערוף כו' תזל כו', וזהו ולדיק יסוד עולם – על עמוד אחד העולם עומד ולדיק שמו, וכשהלדיקים דבור אז לדיק דלמעלה מתגבר גם כן,
והכל כפי התגברות אותו לדיק דלמטה, ואם לאו – היחוד הוא ע"י מט"ט, לדיקו של עולם, ועיין מה שבארנו בלקוטים, והוא נשאר חי
בגוף ונפש והוא קושר כבא השמים והארץ – מייחד בין נו"ה, וכן בין שמים וארץ, אבל ע"י הלדיק היחוד הוא יותר – שהוא בארץ ממש
בגוף ונפש, ועל ידו מתגבר מט"ט גם כן כמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים נ"ד ב' אלל בכל זמנא וזמנא כו' ובגין ההוא כלילו כו':

^פ איהו ריב כו'. על עמודא דאמצעייתא קאי, במאי דסיים, וכמו שמפרש והולך:

^ק בגין דתרעא כו'. רואה לומר כמו שאמרו מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, והשערים הוא צדינה שסם נש"ב וכמו שמפרש
והולך דהוא פתח, פתיחת השער, לשבילין דחכמה סתומין הן בסוד קמץ, קומץ היד בצורת יו"ד – י' לחכמה, ופתח הוא צדינה, פתיחת
היד בה' אכזבאן – ה' דבינה, ושם פתיחת השערים, דבורא – הנקבים סתומים, ובנקבה – פתוחים, וקמץ ופתח הן בחו"ב כמו שאומר
לקמן ובחיקון ע' ביו"ד נקודות שבתורה):

^ק פותח את ידך כו'. רואה לומר י' כמו שמפרש והולך דאיהו י' חכמה קמץ כו', ורואה לומר זה שאומר י' – הוא ידך, והוא היד כזכרת י'
והוא אות י', והוא לשון קמץ סתום כנ"ל:

^ק חכמה קמץ סתום עליה אתמר פותח כו'. חוזר לענין ראשון שרואה לפרש סיפא דקרא ומשביע כו' – שקאי על יסוד דאיהו מלכא
ששלמא לילה:

ח"י, וְדָא ח"י עֲלָמִין, דְּאִיהוּ כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן, אִיהוּ חֲרַב וְיָבֵשׁ בְּצִלּוֹתָא דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְגִין דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא יְבֻשָׁה, ק"י בְּגִינְיָהוּ אִיהוּ רִיב בֵּין אַבָּא וְאִמָּא.

וכד אתפתח קמ"ץ בפתח דאיהו תרעא דיליה, עמודא דאמצעייתא ק"י נחית מלא, ומהלך חמש מאה שנין, ק"י עד דמטי לח"י עֲלָמִין (דאיהו כְּלִיל ח"י בְּרַכָּאן), וְאִתְמַלָּא מְנִיָּהוּ, וּמְנִיָּה אִתְשַׁקְיָא לְשְׂכִינְתָא דְּאִיהוּ צְלוֹתָא, וּמֵאִי דְּהָוָה יְבֻשָׁה קָרָא לִיה אֲרִין, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (בראשית א ו) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיְבֻשָׁה אֲרִין, לְמַעַבְד פְּרִין וְאִיבִין, דְּאִינּוֹן אֲרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאֲרִין דִּישָׂא. [תיקוני זוהר – הגהה דף נד ע"א]

ועמודא דאמצעייתא פד סליק לאבא ואימא לנחתא מזונא מתמן, ק"י קליה סלקא על כל אינון נחלין ומבועין, וכד נחתא קליה נחתא על כל אינון נחלין ומבועין דאורייתא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (תהלים צג ג) ק"י נְשָׂאוּ נְהָרוֹת יְהו"ה, נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, וְאִינּוֹן תְּרִין נְקוּדִין, צַר"י, מָאן אִיהוּ דְּסָלִיק עַל גְּבִיָּהוּ בְּתֵרִין דְּרוּעִין, דָּא חוֹל"ם, וּבִיָּה אִתְעַבֵּיד סְגוּלָת"א, וּמָאן אִיהוּ דְּנַחֲתִית תְּחוּתִיָּהוּ בְּתֵרִין שׁוֹקִין, דָּא חִיר"ק, וּבִיָּה אִתְעַבֵּיד שׁוֹר"ק, פֶּד סָלִיק בְּהוּא זְמָנָא נְשָׂאוּ נְהָרוֹת (הגהה דף נד ע"א) קוֹלָם, דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב, קוֹל הַשּׁוֹפָר, וּלְאָן סָלְקִין לִיה לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, וְכַד נַחֲתִית נַחֲתִית בְּתֵרִין נְקוּדִין דְּאִינּוֹן שְׁב"א תְּרִי יְרִכֵי קְשׁוּט, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם) יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם, ק"י כְּגוֹן עַל כְּתָף יִשְׂאֻוּ (במדבר ז ט). (ואבא נחית) בְּצַדִּיק, ק"י דְּאִיהוּ שׁוֹר"ק בְּנְקוּדַת (חִיר"ק) קְדָא, ק"י כִּי שָׁם חָלְקַת מְחוּקָק סְפוּן (דברים לג כא), ק"י שְׁוֹרָא דְּתֵרִין יְרִכֵין דְּקְשׁוּט, דְּאִיהוּ דְּכָיִם, ק"י דָּף יָם, דָּף דְּכָלִיל

ביאור הגר"א

ק"י וּבְגִינְיָהוּ אִיהוּ רִיב. רואה לומר בגין לדיק ושכינתא, דהוא ח"י צרכאן והכלותא:

ק"י נחית מלא. דהוא נקרא מלא, אלהים – מלא י"ה, מן או"א, וכמו שאומר לקמן בתיקון ל"ח ושאר מקומות:

ק"י עד למטי כו'. והן כללותא דהן צרכאן והכלותא שהן הברכות והבקשות שהן לדיק ושכינה:

ק"י קליה סלקא על כל כו'. להנחלין הן מהנהר שהוא הדעת, והוא הסליק ונחית, עמודא דאמצעייתא, והן נחלין ומבועין דאורייתא שהוא הדעת:

ק"י הו"ד נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם כו' וכד נחית נחית בתרין נקודין כו'. רואה לומר, נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם הוא בחג"ת, וישאו נהרות דכיס הוא צנה"י, ומפרש נשאו על ת"ת לסליק למעלה מהנהרות חו"ג אבל ישאו הוא יסוד שהוא למטה מהנהרות ולכן נאמר ישאו וכמו שנבאר למטה, ושני נהרות חו"ג הן שוין, שני המאורות הגדולים, ששם ז"י שוים ושלמים, והוא סגולתא צרי, אבל שני נו"ה הן שוא, המאור הגדול והמאור הקטן כו', מעלה ומטה, ולדיק למטה שורק וכמו שמפרש והולך, ורואה לומר נשאו נהרות – הן חו"ג, קולם – קול יעקב כמו שמפרש והולך, ונשאו נהרות ה' – הן שמעלין להנהרות שלמעלה, או"א, ושם נקרא ה' הו"ה דעת כי דעת כולל הו"ה שלימה, ארבעה מוחין, ארבעה בתים דתפילין, והוא סוד כנור – נ"ר כ"ו, בשלשה דרגין, וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש, והנהרות הן לעולם צימניא ושמאלא, שני נהרות, והן בשלשה מקומות: בחו"ג וחו"ג ונו"ה, וכמו שאמרנו בתיקוני זוהר חדש אלא שכלן מפרש נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם הכל צד דרגא, וישאו נהרות דכיס צד דרגא, שלכן כאן כתיב נשאו וכאן ישאו וכנ"ל אלא לסליק לאו"א כנ"ל:

ק"י כגון על כהף ישאו ונאנא נחית כו'. אמר כגון על כו', כמו שאומר לקמן נשאו לא כתיב אלא ישאו כגון על כהף ישאו, ורואה לומר ללא כתיב נשאו דמשמע על גבם אלא ישאו, ורואה לומר לעתיד לבוא אז ישאו, דעתה לדיק אין נשיאות לו אבל לעתיד לבוא יעלה עם השכינה, וכן על כהף ישאו – בשכינתא, והענין כי הנשיאות דכאן דהוא למטה – אינה אלא צנוק, דבה הוא למעלה על כהף דידה, דיסוד דידה הוא נגד דעת דידה ודעת דידה הוא בין כהפין כידוע, וזה על כהף ישאו וכמו שאומר לקמן ותמלא כדה ותעל וכתיב וכדה על שמה וכד הוא דכיס כ"ד ספרים דעת וכמו שמפרש והולך, ואמר ישאו – דהוא יהיה לעתיד לבוא, שהדעת יהיה בארץ כי תמלא הארץ דעה מה שאין כן עתה, וזהו ישאו:

ק"י לאיהו שורק בנקודת חירק. שחירק עם שו"א הוא שורק:

ק"י כי שם חלקת מחוקק ספון רואה לומר בצדיק שהוא שבט גד, בא גד כמו שאמרנו צוהר פרשת ויחי ושם חלקת מחוקק – משה רבינו עליו השלום דרגא דדעת, ומציא ראייה שצאלו שני מקומות הדעת על גבי נהרות הג"ל והוא דעת דידה ומקום השני ישאו כו' בצדיק ששם גם כן מקום הדעת וכנ"ל והוא נגד דעת דידה והראייה שהוא שם שנאמר ומחוקק מציון רגליו שמחוקק הוא בין רגליו ואמר ספון כי בצדיק הוא אור הגנון כמו שאומר בתיקון י"ט:

ק"י קשורא דתריין כו'. למעלה מפרש מה שאמר ונאנא נחית בצדיק כו', וכאן מפרש מה שאמר לאיהו שורק כו', ולמטה מפרש מה שכתוב דכיס ואמר לאיהו דכיס דף ים כו', ואמר כאן לאיהו קשורא כו' רואה לומר לכן נקרא שורק לשון קשר כנ"ל ואיהו קשר כו', וכן כאן בין שתי ירכין, והענין כי שני קוין וכן שני נקודין בשוויין אין לריד קשר כמו זה על זה כידוע בסוד עולם התהו ולכן כאן לריד לקשר אמר:

ק"י דף ים. רואה לומר ים הוא נש"צ ואיהו דף ככ"ד וכמו שאומר לקמן ואתון לא אשתאבתון מיניה אלא כד חד כו', והן נש"צ – בשני פסוקי שמע דשחרית וערבית, והוא דף ככ"ד דכרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וזהו דף ים, וזה שאומר כליל כו', ואף ששתי פעמים

כ"ד אַתּוֹן דִּיחֻדָּא תְּנִינָא, עֲלִיה אַתְמַר (תהלים עד כד) קִבְּאֵל יָשׁוּב דִּךְ נְכֻלָּם, דִּיךְ אִיהוּ בְּכ"ד סְפָרִים דְּאֻרִינְתָא, וְשְׂכִינְתָא (בראשית כד טו) וְכַד"ה עַל שְׂכֻמָּה, קִבְּיָכְד צְדִיק אִיהוּ מְלָא מְעַמּוּדָא דְּאֻמְצְעִיתָא, קִבְּדָאֲתַמַּר בֵּיה (שם טז) וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל. סְלִיקַת הַאי נְקוּדָה דְּאִיהוּ חַד שׁוּר"ק עַל תְּרִין דְּאִינוּן שְׁב"א, וְאַתְעֵבִידוּ שׁוּר"ק, בְּתַר דְּאִיהוּ מְלִיא קִבְּמַסְטְרָא דִּילִיה וּמַסְטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֻמְצְעִיתָא, אַתְמַר בְּשְׂכִינְתָא וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל, וְתוֹרְד כְּדָה מְעַל שְׂכֻמָּה, כָּל הַפּוֹרְע כּוֹרַע בְּכּוֹרַךְ, וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעֲל, כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, קִבְּסְלִיקַת וְדָאִי מְגֻלּוּתָא לְגַבֵּי בְּעֻלָּה, בְּהַאי שְׁעֵתָא אִיהִי אֲמַרְתָּ לְגַבֵּי צְדִיק (בראשית כד יח) וְתַאמַר שְׁתָּה אֲדוּנִי, וְגַם גְּמֻלִיךְ אֲשַׁקֵּה, קִבְּדָאִינוּן גְּמֻלִי מִחֻלָּב.

קִבְּיָעוּד חוּל"ם אַתְקְרִי עַמּוּדָא דְּאֻמְצְעִיתָא לְגַבֵּי מוּחָא, וְחִיר"ק לְגַבֵּי לְבָא, שׁוּר"ק אַתְקְרִי בְּקְשׁוּרָא דְּתְרוּיָהוּ, קִבְּיָעוּד חוּל"ם אַתְקְרִי בְּכָל סְטְרָא דִּימִינָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ויקרא ב יג) קִבְּעַל כָּל קְרַבְנָךְ תְּקַרֵּיב מְלַח, קִבְּיָחִיר"ק אַתְקְרִי בְּכָל סְטְרָא דְּשְׂמָאלָא, וְאִיהוּ שׁוּר"ק קְשׁוּרָא דְּתְרוּיָהוּ, קִבְּיָעוּד חוּל"ם אַתְקְרִי בְּאִימָא עֲלָהָ, יוֹם הַכַּפּוּרִים קִבְּדָאִיהוּ עֲשׂוֹר, וּבֵיה יְהָ מוּחָ"ל וְסוּלַח חוּבִין דְּעַמִּיה, קִבְּיָחִיר"ק אַתְמַר בְּאִימָא תַתָּאָה, וּבֵיה חוּר"ק עֲלִיו שְׁנִיו עַל סַמָּא"ל, דְּאֲשַׁתְעֵבִיד בְּבַנּוּי דְּשְׂכִינְתָא בְּגֻלּוּתָא.

בִּיאור הגר"א

כ"ד הן מכל מקום נקרא דך כי שתי פעמים כד הן לדקיה ושכינה דשחרית וערבית, והוא מה שאומר ושכינתא וכוה על שכינה, ובגלותא לאיהו דך מן שכינתא – נקרא דך – פעם אחת כ"ד:

קכ"א **אל ישוב כו'**. דהן כ"ד כרופי אלני, והוא בראשי תיבות אחד מהכרופים ואל ישוב דך, ללא חסר לעולם מכ"ד דהוא דך, ומפרש והולך דך אוהו בכ"ד כו' ומובטחים אנו שלא תשחכח התורה משראל שנאמר כי לא כו' (שבת קלח ע"ב), וכן האדיק – שהוא מתמלא ע"י הדליקים, וכן השכינה וזה שאומר ושכינתא כו' ואמר על שכינה – דשם מקום הדעת כנ"ל:

קכ"ב **וכד לדיק יהא מלא מעד"ל**. דעמודא דאמנעיתא נקרא מלא כנ"ל וכמו שאומר בריש תיקון ל"ח והוא הדעת כנ"ל, וכן ת"ת הוא מלא תמיד ועליו נאמר העשיר כו' כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת תשא, והוא עשיר, אבל לדיק נקרא בגלותא לך, בשעתא דאחרתא עמודא דאמנעיתא מיניה וכן הגהר והכל אחד:

קכ"ג **אתמר בה ותמלא כדה ותעל בהאי נקודה כו'**. דהאי חירק בין שהוא למעלה בין למטה – הכל נעשה שורק, מה שאין כן בצירי דהוא סגולתא וסגול, ואמר בחר לאיהו מלא רוה לומר אימתי סליק למעלה בחר לאיהו מלא:

קכ"ד **מסטרל דיליה ומסטרל דעד"ל אתמר כו'**. כמו שמפרש והולך כל הזוקף כו' דעמודא דאמנעיתא נקרא סם, והוא ברוך כידוע והוא סליקת החירק ועליותו כנ"ל:

קכ"ה **סליקת ודאי מגלותא לגבי בעלה בהאי שעתא איהי אמרה כו'**. אמר לאיהי אמרה כו' לאיהי משקה אותו, דעל ידה אוהו אתשקיא, לאין הדליק נתמלא אלף בשכינה כמו בזיווגא דבר נש, וכן למעלה וכן היא משקה לאדם הדליק לכתתא:

קכ"ו **לאינון גמולי מחלב**. לאימא מתפשטת עד הוד ולכן כולם הם עשירים תמיד, לבד לדיק לאיהו יתום מאמו ולית ליה אלף מדעת וכן השכינה ולכן הברית ועטרה אינן חיים אלף בעת זיווגא שמתמלאים מדעת ובאמת שגם נ"ה נקראים דלים מסטרל דיסוד דהוא כוללם, וחג"ת הן בכלל עמודא דאמנעיתא והן עשירים ומלאים, וכן אמר למטה ולדיק אוהו דך בשוקא כו' אבל עיקר הדלות הוא מכל מקום בצדיק ושכינה והנה הם גמולים מחלב אמר וכן הדליקים לכתתא ולכן נאמר את מי יורה דעה ואת מי יצין שמועה גמולי מחלב – דהן כריכין לדעת, ואמר יורה כו' יצין כו' – נגד שנים שזדעת – חו"ג, והם דעה ושמועה, דשמועה אינה כמו דעה רק נשמע מאחר, וכן כריכין להבין להם, וזה שאומר לגמולך, גמולי כו':

קכ"ז **ועוד חולם אתקרי כו' בקשורא דתרווייהו**. והוא בקנה דהוא סולם לידהו כמו שאומר ברעיא מהימנא פרשת פנחס ולקמן ריש תיקון נ"ה והן שלשה דרגין הכוללים כמו שנבאר שם והן חולם שורק חירק גם כן שלשה דרגין הכוללן הכל וכמו שבארנו למעלה והכל דעמודא דאמנעיתא הגהר דהוא ככולא וכולל הכל:

קכ"ח **ועוד חולם אתקרי כו'**. כמו שמלמעלה למטה נכלל בשלשה דרגין כן הוא גם כן מימנא לשמאלא בשלשה דרגין חד"ר כידוע וקו ימין זו נכלל חח"נ כו' כידוע, ומלמעלה למטה – כח"ב נכלל במעלה, מוחא, וכן ככולם כידוע:

קכ"ט **על כל קרבנך כו'**. דמלח ממתקת את הבשר והוא מסטרל דימנא שמתקת הכל וזה שכתוב (ויקרא ז יג) מלח ברית – שחסד בפומא דאמה (זוהר במדבר קמז ע"א), והברית נקראת חסד – (דברים ז ט) שומר הברית והחסד:

קל"א **וחירק בכל כו'**. שחירק – לין, חורק שן, ויחרקו שן (איכה ז טז), וכמו שאומר למטה וזיה חורק עליו כו', ולכן הוא חולם מלמעלה וחירק מלמטה שכל מה שלמעלה הוא חסד כידוע שהדין הוא בהתפשטות, ושורק הוא דרגא דאמנעיתא וזה שאומר ואיהו שורק כו', ואף שחירקה הוא גם כן לין מכל מקום אינו כמו החירקה, שחירקה שן הוא קשה יותר ולכן זה בשפתים – בשר וזה בחריקת שינים – ע"ס:

קל"ב **ועוד חולם אתקריא אימא עילאה כו'**. דהן גם כן שלשה דרגין הנ"ל מוחא ולבא וריאה כנ"ל שהן שלשה דרגין הכוללן:

קל"ג **לאיהו עשור**. שהוא כתר דז"א, ספירה העשירית דיליה, וכן הוא גם כן כתר של כל עשר ספירות – דהא נקרא כתר, אהי"ה כידוע, והוא גם כן נכללת בכתר ורוה לומר לכן יום כפור בעשור, וחולם – אותיות מוחל:

קל"ד **וחירק כו'**. ושורק הוא דעמודא דאמנעיתא הכוללם כנ"ל:

קלידבר אחר נשאו נהרות קולם, דא תרין זמנין דמיחדין ישראל לקודשא בריה הוא, וסלקין ליה ביה קלא ערב ובקר וצהריים, דאינון ימינא ושמאלא, בתרווייהו סלקין קלא דאיהו עמודא דאמצעינתא, לגבי מאן סלקאן ליה לגבי אימא עלאה, דאיהו כ"ה בימינא וכ"ה בשמאלא ערב ובקר, ואינון חמשין תרעין דבינה, קראן ליה בהון, דנחית לגבי צדיק וצדק.

דאיהו ד"ף בשוקא ימינא, ואיהי כדה על שכמה בשוקא שמאלא, דאינון תרי סמכי קשוט, ובגין דא ישאו נהרות דכ"ס, ד"ף י"ם, ואיהו ד"ף בכ"ד אתוון דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית, ואיהו ד"ף בכ"ד אתוון דשחרית, ורזא דמלה ושמתי כ"דכ"ד שמשותיף (ישעיה נד יב), ואיהי כדה בתרווייהו, ואל ישוב ד"ף נכלם.

[תיקוני זוהר – הגהה דף נד ע"ב]

קלידצדיק לא אשתמע קלא בהוא דף, אלא ישאו נהרות, נשאו לא כתיב אלא ישאו, קליכגון על כתיב ישאו, קליבהיהא זמנא (בראשית כד טז) ותמלא כדה ותעל, קליותאמר שיה אדוני וגם לגמליף אשקה, אלין אינון רמ"ח תיבין דארבע פרישין דיחודא (הגהה דף נד ע"ב) דקריאת שמע, דבכלהו אינון רמ"ח אברים דכלילין בכרית דאיהו צדיק, כלהו אתשקיין על ידי שכנינתא, קלידאיהו כ"ד י"ם.

כ"ד ספרין דאורייתא, ודאי אינון כ"ד דאתמלי מן ימא עלאה דאורייתא, דאיהי כלילא דחמשין אתוון דיחודא, דאינון כ"ה וכ"ה, דמיחדין בהון לקודשא בריה הוא תרין זמנין, דסליק י"ם חמשין, דא איהו ישאו נהרות דכ"ס, בהפוך אתוון, דף איהו צדיק בהאי כד, בגין דאיהו תבירא בגלותא, שכנינתא דאיהי כד עליה אתמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, צדיק איהו דף במיא דאורייתא, ואיהו כתיב במשחא דאורייתא, אהדא הוא דכתיב (במדבר כח ה) שמן כתיב, אאימתי, בזמנא דאסתלק ו' מן ה', ואשתארת ד', דלת ודאי, ובגין דא שמן כתיב רביעית ההין, רביעית ה"א ודאי, דאתחזרת דל"ת, וזהו כתיב איהו ו' זעירא,

ביאור הגר"א

^{קכ} ד"א נשאו כו' ערב ובקר כו'. רוצה לומר שתי פעמים שמע בערב ובקר הן שתי פעמים כ"ה, ושמע בעלמא הוא קולם – עמודא דאמצעינתא, וסלקין ליה זמינא ושמאלא לגבי אימא עלאה דאיהי כ"ה כ"ה זמינא ושמאלא, ולדיק איהו דף – בצרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, בשחרית, ואיהי – כה – בצרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד לערבית, וכן הוא – בשניהם, והיא גם כן בשניהם, וזה שאומר ושמתי כ"ד כ"ד בשניהם והיא גם כן כ"ה בתרווייהו, והענין כי בודאי צרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בצדיק הוא בין בשחרית בין בערבית אלא שלפי צדיק ושכינה כלולים זה בזה לכן שתי פעמים כ"ד כ"ד הן אחד בצדיק ואחד בשכינה, בתרי שוקין, וכמו אימא עלאה בתרי ידיו, ימינא ושמאלא – אבל הן בשניהם, אלא בחד נקרא דף ים:

^{קכא} ולדיק לא אשתמע קלא כו'. רוצה לומר בשמע מגביהין קולם וזהו נשאו נהרות קולם אבל בצדיק ישאו ולא כתיב נשאו ללא אשתמע אלא אומרים בלחש, ולעתיד לבוא ישאו וזה שאומר נשאו לא כו':

^{קכב} כגון על כתיב כו'. רוצה לומר שהדעת יהיה בארץ אז (ישעיהו יא ט) לא ירעו ולא ישחיתו כי מלאה הארץ דעה כו', ולא יהיה פחד עוד לומר בשכמל"ו בקול רם ואז ישאו נהרות דכ"ס בקול רם את הד"ף של ים:

^{קכג} בהוא זמנא ותמלא כו'. רוצה לומר בעת הגאולה וכן בצרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

^{קכד} ותאמר שיה. הוא שהיא משקה את הצדיק כנ"ל, והוא צרוך שהוא בצדיק כנ"ל וגם לגמליך כו', הן רמ"ח עלמין, רמ"ח פקודין, רמ"ח אברים דכלילין בצרית וכמו שאומר לקמן בתיקון ל"ט, והן רמ"ח תיבין דקריאת שמע כמו שמפרש והולך והן גמולי מחלב דבצדיק הוא גמול מחלב אמו כנ"ל והכל מתשקיא על ידה כנ"ל וזה שאומר אינון רמ"ח כו' כללו אתשקיין ע"י כו' דאיהו כד כו' והן כ"ד אתוון דצרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואע"ג דאינון זמינא דרמ"ח מכל מקום שתי בחינות הן כמו שאומר לעיל נ"ג א' עיין שם:

^{קכה} דאיהו כד ים כ"ד ספרין כו' דאתמלי מים עלאה כו' לקב"ה ב' זמנין דסליק ים כו' בהיפוך אתוון דף איהו לדיק בהאי כ"ד כו'. כמו שמפרש והולך דנקרא כד בגין דאיהי תבירא כו' ועליה אתמר לב כו', רוצה לומר דנדה – אותיות כד ביה, ולב הוא שכינתא והיא לב נשבר, ואמר לדיק איהו דף במיא דאורייתא דרוצה לומר זהו דף ים שהוא בימא דאורייתא – והיא במיא, וכתיב הוא באור, במשחא, וזה שאומר ואיהו כתיב במשחא דאורייתא:

^{קכז} ואיהו שמן כתיב. הוא רצוה דהוא כתיב ביה שמן כתיב, ושמן הוא בצדיק דהוא זית ושמן זית דכתיב כתיבין:

^{קכח} אימתי בזמנא כו' ובג"ד שמן כו'. רוצה לומר דשמן כתיב הוא ו' דה"א, לדיק, וד' דה"א – מלכות הוא רביעית ההין, וההין לשון ה"א, ורביעית מורה דנעשית ד' דאסתלק כו', ואתה התורה רביעית ההין שמן כתיב – לאשלמא דה"א זהו שאומר והוא כתיב כו':

שְׁלִימוֹ דְהַ', קַמְבְּרִיעָלְיָהּ אַתְמַר (שְׁמוֹת לֹא יִז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת ה' וְדַאי, וּבְגִין דָּא אַתְקְרִיאַת ה' עַל שְׁמִיָּהּ, יוֹם הַשְּׁשִׁי, ה''א דְשִׁשִּׁי.

קַמְיִמְקוֹלוֹת מִים רַבִּים (תְּהֵלִים צַג ד), אֲלִין קַמְיִשְׁבַע קְלִין, דְּמִתְפַּלְגִין לְשַׁבְעָה נְהָרוֹת, וְכִלְהוֹן מִתְפַּלְגִין בְּהַהוּא נְהָר דְנַפְיָק מַעְדָן, וְאִינוֹן בְּהַבּוֹ לְיְהוּ'ה, שְׁבַע אִינוֹן דְאֲזִלִין עַל שְׁבַע שְׁמָהֶן, דְאִינוֹן אַבְגִּית''ץ וְכו', וְאִינוֹן שְׁבַע סְפִירָן, (שֵׁם כֹּט ג) קוֹל יְהוּ'ה עַל הַמַּיִם דָּא חֲסִ'ד וְאִיְהוּ אַבְגִּית''ץ, דְּמִתְמַן מֵיָא דְאוֹרִיִּיתָא, קוֹל יְהוּ'ה בְּכַח דָּא קר'ע שֵׁט''ן וְדָא גְבוּרָ'הּ, קוֹל יְהוּ'ה בְּהַדָּר דָּא נַגִּ'ד יכ''ש וְדָא תְּפַאֲרִ'ת, קַמְיִכְסָאוֹ פְּשִׁמִּ'שׁ נְגַד''י (שֵׁם פֶּט לז), קַמְיִוְבִיָּה אַתְמַר לְמַשָּׁה (שְׁמוֹת לֹד י) נְגַד כָּל עַמָּךְ אַעֲשֶׂה נְפִלְאוֹת, קוֹל יְהוּ'ה קַמְיִשׁוּבְרֵי אַרְזִים (תְּהֵלִים כֹּט ז) דָּא בִט''ר צִת''ג וְדָא נְצִ'ח, קוֹל יְהוּ'ה קַמְיִחֻצְבֵי לְהַבּוֹת אֲשֶׁר דָּא חֲקִ'ב טַנ''ע וְדָא הוּ'ד, קוֹל יְהוּ'ה יְחִיל מְדַבֵּר דָּא יג'ל פּוֹ'ק קַמְיִדְאִיְהוּ יִסוּ'ד, הַר סִינִי, קוֹל יְהוּ'ה יְחִלֵּל אֵילוֹת דָּא שִׁק''ו צִי'ת וְדָא מְלִכוּ'ת, דְעַלְהָ אַתְמַר (שֵׁם כֹּב א) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, קַיִדָּא אִיְהוּ מְקוֹלוֹת מִים רַבִּים.

אֲדִירִים מְשַׁבְּרִי יָם (שֵׁם צַג ד), קַמְיִאֲלִין טַעֲמֵי דְאוֹרִיִּיתָא, קַמְיִדְאִתְמַר בְּהוּ (שֵׁם מֵב ח) כָּל מְשַׁבְּרִי וְגַלְיָךְ עַלֵּי עֲבָרֵי, וְאֲלִין אִינוֹן זְרַק''א מְק''ף שׁוֹפִ'ר הוּל''ךְ סְגוּלְתָא''א. קַמְיִזְרַק''א, קוֹ דִּיוֹקְנָא דָּאֵת ו', רִישָׁא דִּילִיָּה י', תְּלַת

בִּיאור הגר"א

קמ"ב ועליה אתמר אות היא כו'. ליום השבת הוא צלדיק ועליה אתמר אות והוא אות, ואתמר אות היא רוצה לומר היא – ה"א, להצדיק הוא שלימו לאות ה"א, ולדיק ועטרה ביחד הם אות ה', והוא שבת בכללו, יום שבת ולילו, לדיק ועטרה, והוא ה' ליום הששי, דששי שהוא ו' הוא משלים לאות ה"א ולכן כתיב ה"א ביום הששי דוקא וזה שאומר ובגין דא אתקריאת ה' על שמיה כו':

קמ"ג מקולות מים כו'. עתה מפרש והולך סיפיה דקרא דנשאו נהרות ולקמן מפרש סופו אדירים משברי כו': קמ"ד ז' קלון דמתפלגין כו'. רוצה לומר נהר דנפק כו' – הוא דעת, ומיניה מתפלגין שבעה נהרות שבעה ספירות, שבעה נהרות מן הגהר הגדול, ועיין לעיל ל"ח א' דאמר שם ששה נהרות יולאין ממנו והיינו עד יסוד, וכאן אמר עם מלכות, וחשיב כאן קול ה' כו' – שבעה קולות עם מלכות, אבל לקמן אמר דקלא שביעאה אייהי צאימא ורוצה לומר הדעת, הגהר הגדול, והן כמו שחשיב למעלה ל"ח א', ועיין לקמן תיקון ל' ע"ז ב' קול ה' על המים כו' ואיהו אב"ג ית"ץ כו', לא אמר זה אלף לידוע שהוא בספירת החסד ומחסד נפיק מיא דאורייתא אבל בודאי כל שם מרומז בו הספירה, וכבר כתבתי במקום אחר ששם זה בשתי הראשונות האיד מרומז ימין ושמאל, וקרע שטן מצוחר והוא קול ה' בכת, לשון גבורה:

קמ"ה כסאו כשמש נגדי. כ' משם – הוא כסא, וס' משם – הוא שמש, ונשאר נגדי:

קמ"ו וביה אתמר למשה כו'. דהוא דרגא למשה רבינו עליו השלום וכתיב שם אשר אנכי עושה עמך:

קמ"ז שובר ארזים כו'. דשם (ישעיהו סג ג) פורה דרכתי כו' ויז נאחם כו':

קמ"ח חוצב כו'. דשם סטרא דשמאלא, להבנות כו':

קמ"ט דאיהו יסוד הר סיני. רוצה לומר דיסוד – ידוע שהוא הר סיני, שמשם יוצא התורה כמו שכתוב כי מציון תלך תורה (ישעיהו ז ג, מיכה ד ז), והיא ספר התורה, והוא יחיל מדבר דכאן שמדבר על מדבר סיני דנקרא מדבר קדש כמו שאמרו (שבת פט ע"א) חמש שמות מדבר קדש שנתקדשו כו', וזה שאומר מדבר קדש:

ק"ו דא איהו מקולות כו'. מפני שרוצה לפרש סיפא דקרא אדירים כו' חוזר לסיים מקולות דקאי על שבעה קלון, והן ו' נקודות, דמלכות היא בלא נקודה וכלילא מכל הנקודין, ונשאו נהרות כולן – צנהר הגדול כנ"ל ובו שלש נקודין חולם שורק חירק דכלילין צהאי נהר, והן שלש פעמים נשאו נהרות כו' דקרא, דמעלין ונחתין להאי נהר צחולם שורק חירק הכי ט' נקודין, ועיין לעיל ל"ח א' ותא חזי תשע נקודין אינון מן קמץ עד שורק וכולהו אתקריאו לטורין כו' ותא חזי שכינתא תתאה כד איהי אתשקיא מן נקודין אתקרי חירק חולם שורק למאן לההוא לטור דאיהו ו' דכליל שית לטורין דכלהון משית אתון דאינון אב"ג ית"ץ שית לטורין אינון כו' וכלהו סלקין למ"ב כו' ולזמנין כו' ועיין מה שבארנו שם ועל קוטב זה הולך כל המאמר מתחיל למעלה נ"ג ד' ועוד שמעו הרים כו' על שלש נקודין חש"ה, וכאן ו' נקודין. ועתה מפרש אדירים כו' – על טעמי דאורייתא והן מאני קרבא ועיין מה שבארנו לעיל נ"ג א' בענין מגיחין בסוסון ובגלגין וזה שאומר אדירים משברי ים אלין טעמי דאורייתא כו', וכון כסאך הוא אותיות, וכמו שאומר לקמן לאתון דאינון כלילין בקרקע דאיהי שכינתא כו' וכמו שאומר לקמן בתיקון כ"ח עיין שם:

ק"ז אלין טעמי כו'. דאינון משתברין בנגונא כמו זרקא וכן בצורתו:

ק"ח דאתמר בהון כו'. רוצה לומר דכתיב וגלך, והן גלי ימא דסלקין לעילא כמו סגולתא, ומשברין – זרקא כנ"ל, ונאמר שם לקול לטורין והן הנקודות וכמו שאומר לעיל ל"ח א' משברין כו' – הטעמים, תהום אל תהום קורא הן האותיות דקביעין בקרקע, לקול – הן שבעה קלון, נשאו נהרות קולם, והוא לטורין – הנקודות כנ"ל, וכל משברין וגלך – הטעמים, והן אותיות הו"ה: תהום כו' – ה' תתאה ששם האותיות, לטורין – ו', משברין הוא ה' עילאה שנקברה ביציאת מצרים ותפתחת צחמשים תרעין ועיין דרעיא מהימנא פרשת פנחס שבצורת ה' דמאה, וגלך הן יו"ד, גלי ימא כמו שמפרש והולך, וי"ה הן ג"ר דכחדא חשיבין ושם הטעמים, והן שלשה דרגין דכלילין הכל וזה שאומר עלי עברו – בזמן בית המקדש לאז כולהון הוין פתיחן לי:

גלגלים (נ"א אית) סלקין ביה בימא דאורייתא, ואינון סגולת"א, פידכל גלגל סליק פיהלי גלגלים לעילא, הדא הוא דכתיב והאופנים ינשאו לעמתם (יחזקאל א כ), ודא הוא נשאו נהרות יהו"ה, תרין נקודין דאינון צירי סלקין נקודה חדא על גדפוי, ואתעבידו סגולת"א, ועוד נשאו נהרות, אינון ב' נקודין, י' לעילא וי' לתתא, סלקין ו' על גדפיהו, ולאן סלקין, אלא חושבנא דלהון לחושבן שמא דיהו"ה, וכד סלקין לה על גדפיהו, לקבלא עליהו עלת העילות, דנחית על גבייהו.

^פועוד ורק"א איהו יפה נוף משוש כל הארץ (תהלים מח ג), איהו ז', יום השביעי, ודא צדיק, ואיהו ענפא מגופא דאילנא, דאיהו עמודא דאמצעייתא, הר ציון ירפתי צפון דא נקודה חדא י' (נ"א א) ועירא אות הברית, ועלה אתמר (שם צג ג) נשאו נהרות יהו"ה, פ"ומאי ניהו ירפתי צפון (שם מח ג), דסלקין לה לגביה דיהו"ה דאיהו בעלה, וכד סלקין לה לגביה אתקריאת ההיא נקודה קרית מלך רב. [תיקוני זוהר – הגהה דף נה ע"א]

בההיא זמנא דסלקת ההיא נקודה בתרין ירכי, מקבלין לה תרין דרועין, דאינון ב' נהרות עלאין, וסלקין לה בעמודא דאמצעייתא, ודא (הגהה דף נה ע"א) איהו נשאו נהרות קולם (שם צג ג), תרין ירכין אולין לה לגבי בעלה, ותרין דרועין אינון מקבלין לה לגבי בעלה, ובגין דא תרין נהרות אתמר בהון נשאו נהרות יהו"ה, ותרין תניינין ישאו נהרות (שם).

ועוד אתמר בה סליקו ונחיתו, כגוונא דא, כד סלקין לה לגבי עמודא דאמצעייתא אתמר ביה נשאו נהרות קולם, אבל כד נחתין לה לגבי צדיק אתמר ביה ישאו נהרות דכים, ומה דהוה סגולה לעילא כגוונא דא כד נחתא לגבי צדיק אתעבידת סגול'ל כגוונא דא ובגין דא מה דהוה לעילא אתנסלת (נ"א אתחזרת) לתתא, פ"ובגין דא אתקריאת בצדיק דכים.

ביאור הגר"א

^{ק"א} זרקא קו כו'. כמו שאמרו נ"ד ג' דלת י' סליק בוא"ו ונעשית תגא ואח"כ נעשית שלשה תגין בשלש נקודות: כתר תורה כו' (אבות ד יג), והן שלשה דסגולתא וזה שאומר תלת גלגלים כו' ורואה לומר דהן גליך עלי עזרו, עלי – על יו"ד, דסלקין בלת יוד דזרקא ואמר בימא דאורייתא רואה לומר זה שאומר משברי יס:

^{ק"ב} וכל גלגל סליק כו'. דהן שלש נקודות וכל נקודה היא יו"ד. ועיין לעיל כ"ג ע"ב ותלת יודין אינון י' י' ו' ואינון רישא וסיפא ואמצעייתא דלת א', ואינון רמיזין בשמא סתים דאיהו כו' ה"ד שיר למעלות – ל' מעלות כו', וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגלים כו' עיין שם: ^{ק"ג} והאופנים. רואה לומר הן הגלגלים כמו שכתוב (יחזקאל י יג) לרופן קורא גלגל כו' וכתיב ינשאו – דסלקין גלי ימא דלעילא והוא נשאו נהרות כנ"ל ואמר ועוד נשאו נהרות כו' והן אות א' דהן נושאין הוא"ו להשלים חושבן הו"ה והוא אות אלף דכליל הו"ה וכן הוא זרקא וביה גם כן סגולתא שלשה גלי ימא דבאמצע א' נקודה אמצעייתא גנון בשורק והם חש"ח כנ"ל:

^{ק"ד} ועוד זרקא איהו יפה כו'. רואה לומר לדיק כמו שמפרש והולך, ואיהו יפה בסוד יוסף יפה תואר כו' (בראשית לט ו), וכל הדך דגופא ביה תליא, ונוף – כמו שמפרש והולך ענפא מגופה כו', ורמיזא בלת ג', ואיהו משוש כל הארץ ודאי דלית חדוה ללאתתא אלף ביה, וכל שכן למקום כל של הארץ, ואמר איהו ז' – שהוא כרת ז', ו' י' על גביו בעטרה שבראשו, וכן הוא הזרקא והוא לדיק הוא יום השביעי שבת כמו שמפרש והולך, אבל יפה נוף הוא ו' לבד, והר ציון הוא הנקודה, אות הברית כמו שמפרש והולך הר ציון כו':

^{ק"ה} ומאי ניהו ירפתי צפון כו'. רואה לומר נו"ה, דהן מוליכין לגבי בעלה, ושם נעשית קרית מלך רב כו', ורואה לומר הבינה היא מלך רב כמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים, והוא הדעת – בעלה, והוא כולל שם הו"ה בראבועה מוחין כנ"ל, וזהו נשאו נהרות ה' – לגביה, ואמר למטה וסלקין לה בעמודא דאמצעייתא דסליקו לילה הוא על עמודא דאמצעייתא, וזהו קולם, אבל סליקו בתרין ירכין הוא ישאו נהרות, וזה שאומר ובג"ד תרין נהרות אתמר בהון נשאו כו' ותרין כו', והכל נשאו נהרות ה' בדעת, והן שלשה דרגין דכלילא בקו אמצעי – דה"י, וכמו שאומר לקמן נ"ג ד' בצרכה, וכל שלשה דרגין הכל בסליקו, ופירש פירוש אחר דישאו הוא בנחיתו וזה שאומר אתמר בה כו' ורואה לומר דבפסוק זה אתפרש סליקו ונחיתו וכמו שמפרש והולך:

^{ק"ו} ובג"ד אתקריאת דכיס ובה הוה מים התחונים כו'. (ורואה לומר דלמעה הוא בשביל שער הגון – שחסר כידוע, והוא ע' ומ"ט פנים – מע"ט מאלהים, דבשביל זה נשברו הלוחות וחרב בית המקדש, והוא דך יס שחסר לאשלמא כ"ה, ואז היו נש"ב בשמע ובדוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וזה שאומר למעה דלהון דכיס ודאי, ולכן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחשאי, מפני שער שחסר, ולית ליהו חירו ויש פחד עד לעתיד לבוא) רואה לומר כמו שאמרו במדרש רבה בראשית דכיס – דהוה דכיס ובוכים על דלאתרחיקו, וכן כאן בנחיתו ואינון נו"ה נקראו מים תחונים ועיין לעיל ריש תיקון י"ט, והן שערי למעה כידוע, ואמר ואיהו (אולי המוסגר דלעיל שייך כאן) למעה דלהון, דבינה מים עליונים והיא מים תחונים ונו"ה אתקריאו על שמה כנ"ל, ומים לילה היא למעה דלהון והן שערי למעה וזה שאומר ובה אל למעתי כו' רואה לומר בהיא נקודה:

ובה מים התחתונים בכאן, בגין דאינון תרעין דדמעה, ועלייהו אתמר שערי דמעה לא ננעלו, ובגין דאיהי דמעה דלהון, דכים ודאי, וצדיק בה ד'י' י', והא אוקמוהו (שם עד כא) אל ישוב דך נכלם, וביה אל דמעתי אל תחרש (שם לט יג), ועלה אתמר (שמות ג ט) צעקת בני ישראל באה אלי.

[תיקוני זוהר – הגהה דף נה ע"ב]

יט תנועה דסליק לה לגבי בעלה דא רבי"ע, ובההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל, ואיהי אתקריאת קרית מלך רב, ובאן איהו זקפא לגביה, סבתרין נהרות, דאתמר בהון (שם טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעין אויב, ועלייהו אתמר (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח, מאי בימינך דא גדולה, בההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל, וכד נחת בצדיק אתקריאת זקף קט"ן, ומאי איהי תנועה דקא נחית לה, דא סבתרין, רבי"ע לימינא, ארץ אפים על בינונים, סבתרין איהו מאר"ן, תביר לשמאלא, תבירו דחייביא, סבתרין סליק (הגהה דף נה ע"ב) בתקיע"ה ומאר"ן בה, וחד נחית לה בשבריי"ם, שלשל"ת דא תרוע"ה קשורא דתרוייהו, דיוקנא דשור"ק דלתתא, סבתרין שלשל"ת סלקא, בשר"ק נחתא, האי איהו סלם (נ"א חל"ם) דסלקא לעילא, והאי איהו סלם (נ"א חירק) דנחתא לתתא, והיינו דר"ג"א תר"י טעמ"י.

ס"ה תנועה דשכינתא אף על גב דאיהי בתלת סטרין, בתקיע"ה דאיהי דינא רפיא רפ"ה, ובשבריי"ם דאיהו דינא קשיא דג"ש גבורה, לית לה ענויא פענויא דבעלה דאיהו תרוע"ה, שלשל"ת, סבתרין דמלה אין קול ענות גבורה (שמות לב יח) דא שבריי"ם, ואין קול ענות חלושה דא תקיע"ה, אלא קול ענות אנכי שומע דא תרוע"ה, דסלקא בענויאי דא בתר דא כתרועה, ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט טז), אף על גב דשכינתא איהי בענויאי מימינא ומשמאלא, לית ענויאי פענויאי דבעלה, תרוע"ה סבתרין תר"ה ע"ן אנפין, ואיהי תרועה דיליה, ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה.

ביאור הגר"א

ק"ט תנועה. רוצה לומר נגינה, והולך ומפרש שאר נגינות כסדר הזרקא ואמר דרביע הוא הנגינה דביה סליקת, דהנגינה שלו מורה על הסליקו וכן הוא נקודה כמו חולם דמורה על הסליקו, והיא אתקריאת זקף גדול כמו שמפרש והולך דכתיב קרית מלך רב והיא אזקיפת וזקפא לגביה בגדולה דהוא ימינך וזה שאומר וצאן זקפא כו' לא גדולה בההוא זמנא כו':

ק"ס בתרין נהרות דאתמר בהון ימינך כו'. רוצה לומר חסד ונלח וכמו שמפרש והולך ועלייהו אתמר נעימות כו' דנלח אתקשר בימין ובהון אית לה סליקו, ובשמאלא – נחיתו, דברביע סלקא כנ"ל, ואמר למטה רביע לימינא כו' תביר לשמאלא כו'. ואמר ומאי איהו תנועה דנחית לה לא איהו תביר, דסליקו דילה הוא כד עבדא חסד ומרחמא על עלמא. ואמר מאי בימינך לא גדולה בשביל לפרש לזכר נקרא זקף גדול, וכמו שמפרש והולך בההוא זמנא אתקרי זקף גדול. ואמר וכד נחת בצדיק כו' דעמודא דאמנעיתא נטה לימינא וצדיק לשמאלא וזה שאומר ומאי איהו כו' תביר לשמאלא כו':

ק"ס"א תביר כו'. דנגונא דיליה נחיתו, וכן הוא למטה מחיבה – הכל היפך של רביע, והוא לשון שברים, שבר לשמאלא:

ק"ס"ב וביה איהו מאריך. רוצה לומר מאריך עד יום הכפורים, ומאריך אף, ורוצה לומר דהו מאריך שבנגינות, מאריך טרחא, וכמו שברביע הוא מאריך כן בתביר היא טרחא כמו שאמר (שבת קמה ע"ב) לא דיין כו' שמטריחין כו':

ק"ס"ג חד סליק כו'. רוצה לומר רביע, ותביר מאריך בשברים, ושלשלת הוא זרחתו כעין קול של תרועה, שלש תרועות, וכן הוא שלשה קוין, וכן שורק בנקודות וזה שאומר קשורא כו':

ק"ס"ד בשלשלת סלקא כו'. כנ"ל לזרחתו א', והכל בקו האמצעי, אלא דשלשלת – על גבי האות, בת"ת על גבי נהרות, חו"ג, ולזרחתו בווין – ת"ת, ובטעמים, ושורק הוא ביסוד כנ"ל [עמוד] א', והוא למטה מהנהרות, וכן מהאותיות, והוא בנקודות, וזה שאומר האי איהו סולם כו' רוצה לומר קו האמצעי, גוף וברית דחשבינן כחדא, וזה שאומר והיינו דרגא תרי טעמי דסלקא ונחתא בהדרגא:

ק"ס"ה וענויאי דשכינתא כו'. משום דקאמר למעלה בתקיעה כו' בשברים כו' אבל נראה שחסר כאן, ורוצה לומר ענויאי דפיקו דילה הוא בתלת סטרין כמו שאומר לקמן ס"ט א' דהיא חולה מהן ולועקת אליהן כי חולת אהבה היא:

ק"ס"ו ורזא דמלה אין כו'. רוצה לומר ענות גבורה הוא במצוות לא תעשה, ושל תקיעה הוא במצוות עשה ותרועה דבעלה הוא בתורה ועיין לקמן ע"ט ב' ובמעשה העגל היא אתרחקת ואמר משה רבינו עליו השלום דהענות הזה אינו במצוות עשה ולא תעשה אלא בציטול התורה ופריקת עול מלכות שמים וכמו שכתוב התפרקו, וירא העם כי פרוע הוא כי פרעה כו', וכן הערב רב עשוהו שהן מסטרא דלעת בחושבן שלהם, קליפה דשאר וחמץ בסטרא דאמנעיתא, לא מסטרא דאומות מסטרא דעשו ושמעאל מימינא ושמאלא ולכן נגזר הגלות אז עליהם וכמו שאומר לקמן ע"ט ב' וזה שאומר אע"ג דשכינתא איהי בענויאי מימינא ומשמאלא לית ענויאי כענויאי כו' ואמר ובג"ד אשרי העם כו' רוצה לומר יודעי תרועה, נאמר יודעי, דלעת הוא תרועה:

ק"ס"ז דאיהי תורה שבעין אנפין. רוצה לומר זהו תרועה – תורה ע', ולכן נקרא גם כן דעת – דת ע', כמו שכתוב מימינו אש דת, שהן שלשה סטרין: ימין ואש ודת:

דבר אחר קול ענות אנכי שומע (שמות לב יח), ^{ספ}דא איהו ענויא דאנכי שומע, דאיהי צווחת בכל יומא למעלה, היא ובנהא, וקראן ליה תרין זמנין ערב ובקר שמע ישראל, ^{ספ}וכל בר נש דאית ליה ענוי משכינתא, דאיהי עניא בגלותא, רחיקא מן בעלה, וקרא ליה בכל יומא שמע ישראל, דיהא נחית לגבה, ודאי עליה אתמר קול ענות אנכי שמע, ^{ספ}קול דענויא דהאי עניא אנכי שמע.

(הקטע שהיה כאן, קם חד בקירטא כו' עד סוף ההגהה, תמצא בריש תיקון כ', ע"פ ביאור הגר"א כאן. ג.פ.)

[תיקוני זוהר – דף מא ע"ב, דף מב ע"א]

(דף מא ע"ב) (קטע זה שייך לסוף תיקון י"ג כמו שאומר בביאור הגר"א כאן. ג.פ.) קמו תנאין ואמוראין דלעילא ובריכו ליה, ואמרו מטרה (נ"א עטרה) (דף מב ע"א) תהא אגנית עלך מחצים בגלותא, עלך אתמר (תהלים צא ה) לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם, וקשתא וחצא דסטרא דקדושה יגן עלך, ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו, צנה דא שכינתא תתאה, וסחרה דא שכינתא עלאה, אמתו דא עמודא דאמצעייתא. (עד כאן שייך לסוף תיקון י"ג, דף כו ע"א, ואת באורו תמצא שם. ג.פ.)

[תיקוני זוהר – המושך דף מב ע"א]

קם איהו ואמר תנאין תנאין ^{ספ}משנה תהא בעזרייכו, ולא תשתניאו מרחמי לדינא, הלכה אלת לימינא דלכון, לאתגברא בה על (נ"א עמלק) שנאכון, קבלה תתקבל צלותכון, ^{ספ}בריייתא אפיקת לכון ולבנייכו מגלותא, ומשעבודא ודינא דההוא דממנא על גלותא על בנייכו, מיד דבריך לון סליק לאתריה.

^{ספ}קם רבי שמעון בקדמיתא פתח ואמר, תנא תנא אסתמר לך, דהא קירטא לגבך, ודא שכינתא, ובה אודריקו תלת אבנין, דאינון תלת טפין דמוחא עלאין, דאינון י"י, ואתכלילו בתחמה בתבונה ובדעת.

ביאור הגר"א

^{ספ} דא איהו ענויא דאנכי. רוצה לומר זה שאומר אנכי שומע, ורוצה לומר אנכי ה' אלקיך הוא יחוד השם וכמו שמפרש והולך דאיהי צווחת בכל יומא לבעלה כו' שמע ישראל שהוא יחודו יתבדך. ואמר משה רבינו עליו השלום דאנכי שומע היא צווחה לעניה הזאת שהיא עתידה למצוק לקב"ה ליחות לה לאתרחקת מצעלה וכמו שמפרש והולך דאיהי עניא בגלותא כו' וקרא ליה כו', ופסטא דקרא אנכי שומע – דהוא שמע קולה דהוא ענויא דבעלה, דעת, לאתרחקא מיניה:

^{ספ} וכל ז"נ דאית לי כו'. רוצה לומר שסובל ענויים בשבילה ורועה שמע ישראל בשבילה וכמו שמפרש והולך אז הקב"ה שומע לו וכמו שבארנו למעלה, אם תפלתו בשביל השכינה אז נענה זה שאומר וקרא ליה כו' דיהא נחית כו' עליה אתמר קול כו', רוצה לומר דהקב"ה שומע לו:

^{קפ} קול ענויא דאיהי עניא. רוצה לומר של זה העני העוה בשבילה, ונקרא עני – דסובל ענויא דילה, והוא מרכבה דילה:

^{קפ} משנה תהא בעזרייכו ולא כו'. משנה – לשון שנינו, דהיא ז"ק, ו' סדרים, לשם דגש ורפה רך וחלש, דבטא עץ הדעת נעשה האדם להט המתהפכת, דמשנתה לכאן ולכאן כמו שאמרו בזוהר על פסוק (קהלת ז כט) והמה בקשו תשובות רבים כו' (זוהר בראשית רכא ע"ב, זוהר שמות קנ ע"א, זוהר ויקרא יט ע"א וקז ע"א וע"ב) עיין שם, ועיין לקמן בריש תיקון ס"ח ובסוף תיקון ס"ז אלון אינון שית סדרין לאתהיבנה בהון משנה לאפרשא בין טוב לרע כו'. והלכה דריש לשון הליכה וקבלה כו':

^{קפ} וברייתא אפיקת כו'. דברייתא הוא לשון חוץ, והוא גלות חוץ לארץ ביד האיש שדה, ויבא עשו מן השדה, תרגם יונתן מן ברא, וכן הוא ממונא דילה, ס"א – אחיזתו לבר מגופא כמו שאמרו באידרא רבא עיין שם בדבריו, וכן השעבוד הוא את כל עבודה בשדה, ועיין לקמן קמ"ה ב' ובכל עבודה בשדה דא איהו ברייתא דעלה אתמר כי בשדה כו', עיין שם ואמר בזוהר ותיקונים דזו ברייתא, וזה שאומר מגלותא ושעבודא כו', וברייתא הוא בירכין כמו שאמרו בזוהר פרשת פקודי, ושם הוא קיבוץ גלויות כמו שאמרו בסוף פרשת תרומה בענין שבע ברכות דנשואין, ושם שני משיחין ולכן היא אפיקת כו' וכמו שהגלות הוא דלגרא דילהון דממונא כו' וכנ"ל, וכמו שכתוב ותקע כף כו' – כן הגאולה הוא שם, ועמדו רגליו כו' (זכריה יד ז) וכנ"ל, וברייתא הוא צנה"י כנ"ל, והלכה – בחג"ת כמו שאומר לימינא דילכון לאתגברא להלחם כו', וקבלה – דפומא שכולל ג"ג, ומשנה הוא במלכות, משנה למלך, והיא כוללת הכל ובה השנויים כידוע בסוד עץ הדעת כנ"ל על פסוק והמה כו' ובמשנה דילה העזר כו' וכמו שאמרו (וישמות סג ע"א) אעשה לו עזר כו' זכה עזר:

^{קפ} קם ר"ש כו'. קירטא היא שכינה כמו שמפרש והולך, ותלת אבנין הן חג"ת דהן אתכלילו בחכמה כו' כמו שאמרו בזוהר פרשת שמות י"ד ב' עבד לאברהם בראז דחכמה כו' עיין שם והן שלש טפין דמוחין כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית א' ב' הנלנים אלון אבהו לאעלו כו' ושם ט"ו ב' מאן הוא זרעא כו' ועיין שם ס"ו ב' לאתוויין הן בשלש דרגין אלו, והן שלש נקודין דקאמר שם וכן הוא בחכמה מקומות ולכן א"ל הא קשתי לגבך כו' מגירין דילהי כו' והן נה"י, ש"ח השדה דלכליל שלשה ויין ועיין מה שנבאר לקמן כ"ד ב' ועוד שמעו הרים כו', וזה שאומר דא ח"י עלמין דלכליל נה"י, ושם קשת כמו שנבאר לקמן נ"ג א' בארובה, וכליל כל העשר ספירות, תלת אבנין הן חג"ת ואתכלילו בכה"ב כמו שאומר ואתכלילו כו', והענין כי כה"ב אינו בגופא כלל אלא פנימית דחג"ת וכמו שאמרו ביהיכלות, וקשת מנה"י, והקירטא היא העשירית, ועיקר הענין לכללה בשלשה קוין שהן כלל העשר ספירות כמו שאמרו בזוהר פרשת שמות שם בעשרה מאמרות

אמר ליה רבי שים בסלע קנף, דהא קשטא לגבך דאיהו אות הברית, אסתמר מגירין דיליה, דאינון תלת ור'ו, דסלקין ח"י בחושבן, ודא ח"י עלמין.

^{קע}קם תנא תניינא ואמר ליה, הא תניא דמסייע לך, ברומחא דאיהו פלילא מארבע פרישין, ודא ו' דאיהו עמודא דאמצעייתא, כליל שית תיבין דיחודא, ^{קע}ורמ"ח תיבין דבהון (במדבר כד כא) ושים בסלע קנף.

דהא קרני פרה [ציור] לגבך, דאנון תרין נביאי קשוט, עליהו אתמר (תהלים קלב יז) ^{קע}אצמיח קרן לדוד, ומצמיח קרן ישועה מסטרא דשכינתא אתקרי קרני פרה, ^{קע}מסטרא דשור (דברים לג יז) וקרני ראם קרניו, ואינון משיח ראשון ושני י' ו', בית ראשון ושני ה"ה.

ושכינתא נטלא פורפירא מאשא סומקא ואצטבעת בה, ואתקריאת פרה אדמה תמימה (במדבר יט ב), אדומה ודאי מסטרא דגבורה, ^{קע}תמימה מסטרא דההוא דאתמר ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, אשר אין בה מום מסטרא דיעקב דלית ביה פסולת, ^{קע}דאתמר ביה (שם כה כז) ויעקב איש תם, יעקב דלעילא, ובדיוקניה יעקב דלתתא, אשר לא עלה עליה עול (במדבר יט ב), משעבודא דגלותא, בגין דאיהי שכינתא עלאה אתקריאת, ^{קע}דאיהי אתקריאת שבת, דאיהי אסור במלאכה, בגין דאתקריאת חרות.

^{קע}ישלמה בגינה אמר (קהלת ז כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, בגין פרה אדומה דאיהי מטהרת את הטמא ומטמאה את הטהור דאתעסק בה, ^{קע}ורזא דמלה מי יתן טהור מטמא לא אחד (איוב יד ד), מטהרת את הטמא מסטרא דימינא, דכהנא מסטרא דימינא אתקרי איש טהור, בגין דלסטרא (נ"א דסטרא) דימינא איהי מיא דאורייתא, אף על גב דיהא טמא אתדכי בה, ומטמאת את הטהור דא גבורה, דלסטרא סמאל דנפל

ביאור הגר"א

נברא העולם וכד הסתכל תחתא אינון ועלמא בהו אחברי בחכמה ובחכמה ובעת כו', וזה שאומר למעלה ובה אזדריקו כו' וכן קשה כו' אלא שזה בסוד חג"ת וזה בסוד נה"י אבל בשניהם הם כלל הכל, וא"ל שים בסלע כו' לאזדהר מגירין ור"ש א"ל תנא תנא אסתמר כו', שזהו איתן מושבך, שאיתן הוא תנא כמו שאומר לקמן נ"ג ב', והגירין הן גירין דרחימותא לגבי כלה כמו שאומר לעיל סוף תיקון י"ג לכן כריך לאסתמר זה ולהכלל זה לקבל הגירין דכל שאינו מהכלל זה הוא דלא דרחימותא כמו שצארנו שם והיא אגינת מחלים גלותא כנ"ל: ^{קע}קם תניינא כו'. זה כלל כל הפסוק, ואמר הא תנא כו' שהוא איתן כנ"ל ועיין לקמן נ"ג ג' ואח"כ אמר ושים כו' ואמר דמסייע ברומח כמו שכתוב והוא נשען על חניתו ואמר דאיהו כלילא מארבע כו' שהן חג"ת ויסוד, וקרני פרה הן נ"ה, והן כלל ו"ק, וכליל כאן כל הפסוק שרומז על ו"ק כנ"ל ואמר ודא ו' כו':

^{קע}ורמ"ח תיבין דבהון ושים כו'. רמ"ח תיבין הן ביסוד כמו שאומר לקמן, ועמודא דאמצעייתא כליל חג"ת והן רומח, ואיתן מושבך הוא קריאת שמע בישיבה, ושים בסלע הוא תפלה בעמידה כרגלין ושם הוא אגחא בחיזויא בקרני פרה: ^{קע}אלמיה קרן כו' ומלמיה כו'. הן שתי קרנות:

^{קע}מסט' דשור. הוא יסוד, כבוד שורו כו', ושניהן הן מסטרא דגבורה, וזה שאומר ושכינתא נטלא פורפירא כו', והוא בתחילת הגאולה – להנקם מלרינו, וכמו שאומר לקמן ב' בההוא זמנא כל ספירין כו', ואמר בית ראשון ושני כו' – דשניהם יתבנו לעתיד לבוא, והן שתי נוקבין, שתי ההי"ן כידוע וכמו שאומר לקמן ריש תיקון כ"ב עיין שם, ומשיחין הן דג"א דטורא, י"ו, דישראל עם בית המקדש, הן דכורא, גוי אחד – בארץ, נגד השי"ת עם שכינתא כמו שאומר בזוהר:

^{קע}תמימה כו' אשר כו'. וכן הוא ברעיא מהימנא ריש פרשת חוקת עיין שם, והוא מרכבה שלימה דכליל הכל והכל מסטרא דגבורה וכנ"ל בההוא זמנא כל ספירין כו', וכן הוא בפרה אדומה כו' ולכן היא מטהרת בסוד לוי דהוא טהור ואינו קדושה בקדושת מזבח: ^{קע}דאתמר ביה ויעקב כו'. דהוא יותר מתמים כמו שאמרנו בזוהר פרשת שלח ולכן נאמר אין זה כו':

^{קע}דאיהי אתקריאת כו'. ועיין ברעיא מהימנא שם אסור לחרוש בשבת כו' לית רשו לס"א כו' דאינון מסטרא דגיהנס, ורואה לומר דאין גיהנס בשבת, ואמר משעבודא דגלותא כמו שמפרש והוא דאתקריאת חרות מכל חירות משם נפקא ורואה לומר ולכן פרה נפסלה גם כן במלאכה מסטרא דשכינה עלאה ובה קרני פרה לעתיד לבוא שיפקון לחירות:

^{קע}ישלמה בגינה כו'. משום דהיא מסטרא דשכינה עילאה כנ"ל ולכן היא שבע פעמים שבע, מ"ט שערי בינה, שבע הזאות, שבע כו', ושלמה בקש החכמה למעלה מבינה, דרגא דמשה, ואף הבינה לא ניתנה לו כידוע, וזה שאומר והיא רחוקה ממני, וחכמה נקרא רחוק – אחרת מרחוק:

^{קע}ורזא דמלה מי יתן כו'. והוא כנוגה, עץ הדעת טוב ורע, ושם הוא נהפך מטמא לטהור, ושם הוא הפרה כידוע והוא מימינא, טוב כו' וזה שאומר מטהרת את הטמא מסטרא כו', וכן שעיר לעזאזל כידוע וזה שאומר וכהנא דאיהו טהור, וסבך דווקא כהן כמו שאמרנו (משנה יומא ו ג) אלף שעשוריה כהנים קבע כו', וכן בתיה היא שם כידוע ומשה רבינו עליו השלום הוא מעץ החיים נופא דיליה כמו שכתוב (שמות ב ד) ותרע אותו כי טוב הוא, וכתוב (משלי לא יב) גמלתהו טוב ולא רע כל כו', וכד נגעא ביה אלתדבקה ביה גופא דעץ הדעת טוב ורע, וזה שאומר ומיד דנגעה ביה כו':

מקדושתיה, ומה דהוה טהור סאיב ליה, בגין דשליט על חיילין דמסאבו, וכהנא דאיהו טהור פד הוה משתדל לקרבא ליה לעזאזל, הוה מטהר לישראל מכל חובין דלהון, כמה דאת אמר (ויקרא טז ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וכו', ואיהו דהוה טהור הוה מתטמא בההוא עזאזל, והכי למי נדה הוה כהנא מטהר לה, ואיהו הוה מסתאב עד עדין רמשא דהוה מתדפי.

[תיקוני זוהר – דף מב ע"ב]

ועוד מטהרת את הטמא, פד נולד משה אתמר ביה (לגבי בת פרעה) (שמות ב ב) ותרא אותו פי טוב הוא, דחמאת עמיה שכנינתה, ומיד דנגעה (איהי) ביה בת פרעה אתדפיאת ואתסיאת מצרעתא דילה, ומשה אתדבקת ביה צרעת, כמה דאת אמר (שם ד ו) והנה ידו מצורעת פשלג, דבההוא זמנא דנגעה ביה בת פרעה, פרחת שכנינתא מניה, ובגין דא כד בעא (דף מב ע"ב) לאתקרבא לגבה בסנה, אמרה ליה אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך (שם ג ה) עד דיתפשט מההוא גופא דנגעת ביה בת פרעה. ^{פ"ב}תמן אחזי ליה, דגופא דבר נש בהאי עלמא, איהו צרעת ממשכא דחויא, ^{פ"ד}לבתר דאתפשט מניה, והדר לגנתא דעדן, אתלבש בגופא קדישא דילה, ודא איהו והנה שבה כבשרו (שם ד ה). והכי אתלבש משה בה, ודא איהו והנה שבה כבשרו, כקדמיתא דאתמר ביה (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ^{פ"ה}ובגין דא אמר ליה של נעליך מעל רגליך (שמות ג ה), דא גופא דהוה ליה כנעל, ההוא דנגעה ביה בת פרעה, ואתלבש באחרא, ובההוא זמנא אהדרת עליה שכנינתא. ובגין דא אתחזי (נ"א אחזי) ליה באתינ דעבד באת קדמאה, ואמר ליה הבא נא ידך בחיקך וכו' (שם ד ו), ואמאי בחיקך, הכא רמיז משוככת חיקך שמור פתחי פיך (מיכה ז ו), והנה מצורעת פשלג (שמות ד ו), ולבתר אחזי ליה דאתדכיא באורייתא, הדא הוא דכתיב בה (שם) והנה שבה כבשרו.

^{פ"ו}ועוד שכנינתא תתאה איהי עגלה ערופה, ומסטרך דפרה שור, ודא איהו ופני שור מהשמאל (יחזקאל א י), ומסטרך דעגלה, עגל בן בקר לחטאת (ויקרא ט ב), ופרה ודאי אתקריאת שכנינתא עלאה פד נטלת מן גבורה, ושכנינתא תתאה עגלה כד נטילת מניה. (כאן היתה גירסה מהופכת, והגהתי ע"פ ביאור הגר"א)

^{פ"ז}ועוד קרני פרה אלין תלמידי חכמים דמתוכחין דא עם דא באורייתא, ומתנגחין פשוורים דא עם דא, בגין דאורייתא איהי מסטרך דגבורה ^{פ"ח}דאתקרי אלהי"ם, וביה פתחת אורייתא בראשית ברך אלהי"ם, בגין דא תלמידי חכמים אינון מתנגחין באורייתא ^{פ"ט}פשוורים דא עם דא.

ביאור הגר"א

^{פ"ב} תמן אחזי ליה גופא כו'. שהוא כחנות עור, משכא דחויא דלקה בלרעת כמו שאמרו במדרש רבה, והן ארבעה מראות נגעים – ארבע נשים לילה כידוע, ותחלה היה לו גופא דכחנות אור ולכן נתמלא כל הבית אורה, וכן אחר התקדמו בסניי – (שמות לז כט) כי קרן אור פניו:

^{פ"ד} לבתר דאתפשט מיניה והדר כו'. רואה לומר כל אדם אחר מיתה שנכנס לגן עדן, והוא כמו אדם קודם החטא. ואחר שחטא ונתלבש בכחנות עור – נתגרש מגן עדן, שלא יוכל לעמוד שם בצורתו הגוף, ונגזר המיתה – להתפשט מגוף הזה, ואחר יכנס לגן עדן. ואמר שכן משה זכה בחיים ולכן אלולי ערב רב דלקה בסלע ואתמר ביה ושים בסלע דחויא לכפר עונך – לא אלטרך למיתה, וזה שאומר והכי לתלבש משה, ואמר

^{פ"ה} ובג"ד א"ל של כו'. גם כן על ענין הג"ל, ותרי אחין – על תרי גופין, שהן תרי יארין דעץ הדעת טוב ורע, זו"ג, שהן עור ובשר, ולכן בצורת הנעל הוא עור דנעל, ובאות הארבעת ושבה כבשרו, ורואה לומר כבשרו קודם החטא, וקודם שנגעה במשה בת פרעה, וזה שאומר דאתדכיא באורייתא, שאלו השנים הן נגד תורה שבכתב ושבעל פה ולכן הוצרך קודם שקבל אלו השנים להתפשט משניהם ולהתלבש בדיליה:

^{פ"ז} ועוד שכנינתא כו' ומסט' דפרה שור כו'. רואה לומר דיסוד, מסטרך דשכינה עילאה שהיא פרה כמו שאומר למטה – נקרא שור כנ"ל, ומסטרך דשכינתא תתאה דנקראת עגלה כמו שאומר לקמן – נקרא עגל, והכל מסטרך דגבורה וזה שאומר ודא איהו ופני שור כו' לחטאת ואמר ופרה ודא כו' כד נטלת כו' ושכינתא כו':

^{פ"ח} ועוד קרני פרה כו'. דלמעלה פירש הכל על נו"ה כנ"ל, וכאן על נו"ה וחוי"ג, והכל מסטרך דשכינה עילאה שהיא פרה, ונו"ה הן קרניה מבינה, נביאים, ירכתי פשו, וקרני ראש הן מסטרך דחכמה דכליל בבינה ובשני אלו חוי"ג שהן מדרגא דחוי"ג כמו שאומר חכמה נחית בימינא וכנ"ל דאתכלילו כו' וחוי"ג שהן י"ה כי יד על כס י"ה מלחמה כו', וזה שאומר דיעבד בהון קרבא כו' רואה לומר בחוי"ג וזהו כי יד – שהן חוי"ג, ורואה לומר דכתיב וקרני ראש קרניו הדך קרניו רואה לומר של שור שהן קרני פרה וזה שאומר, בהם עמים ינגח כו' – דקרני פרה, ולעמלק – בראש:

ועוד קרני פרה נצח והוד, בהם עמים ינגח יחדיו (דברים לג יז), קרני ראם חסד גבורה, דיַעבִיד בְּהוֹן קֶרֶבָא
בעמלק, וימחי ליה ולזרעיה מן עלמא.

^פובגין דא יהו"ה כגבור יצא (ישעיה מב יג) מסטרא דגבורה, יריע בתרועה, יצריח בשברים, על אויביו
יתגבר בתקיעה בההוא זמנא כל ספירן נטלין מגבורה, ושמא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואפילו מלאכים דלעילא,
וישראל דלתתא.

ולבחר דנטיל נוקמא מנייהו, יתמלא רחמין על ישראל, ^פיקדם דיהא נטיל נוקמא מעמלק, לא יתיב
בכרסיא, ובההוא זמנא דנטיל נוקמא מבני עשו, ייתי לפייסא לאילתא, ^פיאייה געני"א ובוכה, הָדָא הוּא
דכתיב (ירמיה לא יד) רחל מבכה על בניה, עד דאומי לה קודשא בריך הוא לאַעבְרָא לון מעלמא, ויקטול בהון,
עד דיצטבע ימא מן דמהון, ויקטול בהון עד דיתפרנסון מנהון חיוון ברא ^פתרי עשר חדשים, ועופין דשמיא
שבע שנין.

^פועוד געני"א, תלש"א, אזל"א גרי"ש, ^פגעני"א בתרועה ויהיב בהון חנק, הָדָא הוּא דכתיב (ישעיה לד יא)
ונטה עליה קו תהו ואבני בהו, תלש"א בשברים ^פת"ל א"ש כגוונא דא, ת"ל דא סקילה, א"ש דא שריפה,
אזל"א גרי"ש ^פבתקיעה, דאיהו כרוממא לקטלא לון בהרג. (הפיסקה שלשלת וכו' עברה לקמן מג ע"א)
^פשופ"ר הול"ף, פס"ק, מק"ף, קלא דשופרא סלקא בתרועה, לעורר עלייהו קול תרועת מלחמה, וְדָא
שופ"ר הול"ף, ^פפסק דא שברים דעביד לון פסקות וקטרין (נ"א וקרטין או וקרעין), וְדָא מַפְתַּח חֶרֶב וְהָרַג

ביאור הגר"א

^{הפ} דלתקרי אלקים. רואה לומר הגבורה, ורואה לומר בזה דסיים וביה פתחת, והוא לראיה שהוא מסטרא דגבורה:

^{הפט} כשורים. דשור הוא גבורה:

^{הק} ובג"ד ה' כגבור כו'. ואמר יריע בתרועה כו', דאף בתרועה בת"ת ותקיעה בחסד מכל מקום כולם מסטרא דגבורה, לכל התשר"ת הן
מסטרא דגבורה, שלכן הן בראש השנה ולעתיד לבוא, וזה שאומר בההוא זמנא כל ספירין כו'. ואמר ושמא דיו"ד כו' שהן עשר אותיות, שהן
דעשר שופרות תשר"ת תשר"ת תשר"ת, ועיין מה שנבאר לקמן בחיקון כ"ה ואמר ואפילו מלאכים דלעילא וישראל לתתא כמו שכתוב (ישעיהו
כד כח) יפקוד ה' על אבא מרום במרום ועל כו' והן שתי מלחמות שישראל לתתא ילחמו כמו שאומר לקמן עמים ינגח יחדו וכן הוא
המלחמה למעלה כמו שכתוב (דניאל י כ, כח) ואני יוצא והנה שר כו' כי אם מיכאל שרכס, ובעת ההיא יתגברו ישראל לתתא ומלאכים
דילהון דלעילא ואמר בזוהר פרשת פנחס רי"ד ב' פתח ואמר חשף ה' את זרוע קדשו דא דרוע חדא דביה תליא ישועה דביה תליא נוקמא
דביה תליא פורקנא ולמה למיקם לכנסת ישראל מעפרא ולקבלא לה לגביה לאזווגא כחדא וכד האי אתער כמה דחילו שריא בעלמא כו'
ולבחר אתא ימינא לחבקה כדון חדותא שריא בעלמא כו', וזה שאומר ולבחר דנטיל נוקמא כו':

^{הכ} וקדם דנטיל כו'. כמו שכתוב כי יד על כס כו':

^{הכב} ואיהו געיא וזוכה כו'. ורואה לומר זהו טעם געיא תלשא אזלח גריש, ויתלוש הפלחי כוכבים ויגרש כמו שאומר לקמן:

^{הכג} י"ב חדשים. כמו שאמרנו (משנה עדיות ב י) משפט גוג ומגוג י"ב חדש, ואמרנו שנאמר (ישעיהו יח ו) וקץ עליו העיט וכל בהמת כו',
ואמר ועופא דשמיא כו', הן שבע שנין שנאמר וילאו יושבי הארץ כו' ובערו בהם אש שבע שנים וכתוב שם ואתה בן אדם כו' אמר ללפור
כל כנף ואכלתם כו':

^{הכד} ועוד געיא. מפרש והולך שאר הטעמים, והכל בשופרות, לטעמים הם מאני קרבא עם החויא כמו שאומר לקמן וכתוב וכי תבואו
מלחמה על הכר האורר והרעותם כו', וביה ונושעתם מאויביכם אע"ג דכתוב חזקת:

^{הכה} געיא בתרועה ויהיב בהון חנק. געיא הוא קו ישר והוא קו תהו דחנק ועיין בזוהר פרשת בראשית י' ב' בענין תהו ובהו שהם חנק
וסקילה, וחושך ורוח – שריפה והרג, ארבע מיתות בית דין וכאן לא קאמר אלא קו תהו:

^{הכו} תל דא סקילה. תל הוא אבן, אבני בהו, סקילה:

^{הכז} בתקיעה דאיהו כרוממא כו'. כרוממא אורח אזלח בעקמומית קאת ובראשו כעין חזיינא וזה שאומר למטה שהוא כעורת רביעי:

^{הכח} שופר הולך כו' סלקא בתקיעה לעורר כו'. רואה לומר שופר הולך הוא בתקיעה, הולך בישר כעין תקיעה, ורואה לומר דכאן מפרש
תקיעה על המלחמה, ושברים על הדינים שעושה בהם הרג ואבדן, ותרועה על המיתה, ולמעלה פירש כולם על המיתה, בארבע מיתות
בית דין, ושם בלא מלחמה, ומה שאמר כאן קול תרועת מלחמה – תרועת לאו דוקא, ולשון הקרא נקט אצל ההתעוררות הוא בתקיעה,
קול ישר:

^{הכט} פסק דא שברים. דשברים פסק התקיעה לכמה קולות:

⁷ ודא חרב כו'. הכל במכה ולא במיתה עד תרועה כמו שמפרש והולך:

ואבדן, י"מקף תרועה דא חנק, ודא איהו הולך וחזק מאד (שמות יט ט), מאד דא מות ידאדתתקף עליהו, כגוונא דמתן תורה.

[תיקוני זוהר – דף מג ע"א]

י"דעוד אזל"א גרי"ש, שכינתא אמרת לקודשא בריך הוא, גרש האמה הזאת ואת בנה (בראשית כא י) אלין ערב רב, (ש"א כו יט) דגרשוני מהסתפח בנחלת יהו"ה, גריש לון מן עלמא דין ומעלמא דאתי, דלא יהא לון חולקא עם ישראל, שופ"ר הול"ף רבי"ע, שני"י גרישי"ן, שלשל"ת, בההוא זמנא נטיל קודשא בריך הוא רומ"ח, דאיהי רמ"ח תיבין דאית בקריאת שמע י"ושית תיבין דיחודא, ובה (במדבר כה ח) וידקר את שניהם, דכר ונוקבא, דא סמאל ונחש, (דף מג ע"א) ורבי"ע דיוקניה דומיא דרומ"ח. י"שני"י גרישי"ן, תריף לון קודשא בריך הוא מן שמיא וארעא.

(פיסקה זו היתה לעיל מב ע"ב) שלשל"ת למתפש לון אסורין בבית אסורין דמלכא, כמה דאת אמר (תהלים קמט ה) לאסור מלכיהם בזיקים וכו', בההוא זמנא שקר הסוס לתשועה וכו' (תהלים לג יז), י"דקודשא בריך הוא רדיף אבתריהו, ונטיל לון בשלשל"ת על צואריהו, ולבתר קטיל לון ברומחא דאיהו רבי"ע, בקדמיתא תריף לון, ולבתר רדיף אבתריהו ותפיס לון, ולבתר קטיל לון.

ורבי"ע, ושני"י גרישי"ן, ושלשל"ת, אינון תקיע"ה שברי"ם תרוע"ה, י"שברי"ם שבר (שמות כג כד) תשבר מצבותיהם, אלין דאתמר בהון (איוב א ו) ויבאו בני האלהי"ם להתיצב על יהו"ה, בדינא על שכינתא וישראל,

ביאור הגר"א

⁶⁴ מקף תרועה דא חנק כו'. רואה לומר מקף הוא חנק, שמקיף האורח כמו שאומר לעיל נ"ח ב' מקף והולך אינון ה"ה חד מקיף לה כו', ורואה לומר שהוא המות דחניק ליה ולזה אמר מקף תרועה ולא קאמר דא תרועה דאין ראייה שהוא תרועה לאלא דממילא הוא כד, דתקיעה בחסד הוא רק מלחמה, וצברים שהוא דלון – הוא מכת חרב והרג כו' שהוא קשה ממות וכמו שאמרו (צבא בתרא ח ע"ג) כל המאורח בפסוק זה קשה מחיבורו, ואמר ודא איהו הולך רואה לומר הולך בתקיעה כנ"ל שופר הולך וחזק, שצבים דהוא בגבורה חזקה, ומאוד – ז מות הוא בתרועה כנ"ל, ומאוד ז מות כמו שאמרו והנה עוב מאוד ואמרו מאוד כו' (בראשית רבה ט):

⁶⁵ דלתקוף עליהו כו'. רואה לומר לעתיד לבוא כמו במתן תורה, דלתקוף רואה לומר וחזק, שהמיתה יהיה קשה עליהם, וזהו שצבים מכת חרב כו' שאף המיתה שבהן יהא חזק:

⁶⁶ ועוד אזלח גריש כו'. עתה מפרש והולך עוד ארבעה טעמים, ורואה לומר אזלח גריש – הולך וגריש אותה, מדה כנגד מדה שגרשוני מא"י בגלות כמו שמפרש והולך אלון ע"ר דגרשוני כו' והן בניו דלילית שהיא שפחה בישא, גרש את האמה כו', והגאולה לא יבוא עד שיתמחו הערב רב מעלמא כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית בצרובה. וזה שאומר בההוא זמנא נטיל כו'. כנ"ל ורואה לומר זהו שופר הולך רביע וכמו שמפרש והולך, ורביע דומיא דרומח, ואמר וידקר את שניהם רואה לומר רביע ונרבע, וזהו רביע זה שאומר דכר ונוקבא דא כו'.

⁶⁷ ושית תיבין כו'. רואה לומר זהו הא"ו שצרותה, ושתי חגיגות בפסוק זה דקריאת שמע ויחודא כמו שצארנו במקום אחר בצרובה:

⁶⁸ שני גרישין כו'. רואה לומר מן שמיא וארעא הן שני גרישין כי דכר ונוק' הן נאחזין בשמים וארץ ולכן כריד לשני גרישין:

⁶⁹ דקב"ה רדיף לון כו'. רואה לומר דרביע ושני גרישין ושלשלת הן שלשה דינין: דגרישין רדיף, ושלשלת תפיס, ורביע קטיל לון, ואח"כ אמר ורביע כו' אינון תקיעה כו' שהן גם כן תר"ת, ומפרש כאן תשע שופרות – שלש פעמים תר"ת, תשעה תקיעות של תורה, ולכן קאמר בכל אחד שופר הולך, ובראשון קאמר געיא שהוא קול שופר ועיין לקמן תיקון כ"ה דקאמר עשר דפיקין שהן עשר שופרות והן תש"ת תר"ת תשר"ת, וכן קאמר בכמה מקומות וכתבו שם שהעשירית היא של מלכות הכולל תשע ספירות שעליה שלוש פעמים שלוש, העשירית הוא שופר הולך השני של רביע כו' וכאן הוא תשר"ת וזה שאומר לקמן ושופר איהו קלל מניה נפיק כו' ועיין מה שצארנו שם (הוא אזלח גרש דשכינה מבקשת גרש האמה כו' רביע כו' הוא לבעלה) (כל זה המוסגר נמחק בכ"ק) שהקב"ה עושה בהם דין, והן תשעה מיני דינין: שלשה דיני ממונות, בית דין, ושלשה של מלחמה, ושלשה דכאן, ואחת הכוללת, והכל בשופרות כנ"ל ורביע בתקיעה בחסד עיין לקמן נ"ה א' תנועה דסליק לה לגבי בעלה דא רביע כו'. מאי בימינד דא גדולה כו' חד סליק לה בתקיעה כו' וכן שלשלת בתרועה שם אלא דשם קאמר על התביר דהוא שצבים וכאן קאמר על גרישין דהוא שצבים, והוא דוגמת הנקודות, דשצ"א הוא שצבים כמו שאומר לעיל תיקון י' כ"א א' זה אחרת שצב תביר ובה שצב תשצב מצבותיהם, וחולס דוגמת רביעי, ושורק דוגמת שלשלת כמו שצארנו שם ושם, והן אחת ושתיים ושלש, חג"ת, וצנורות הוא צנורות, וכאן הוא צנורות לצד הרביעי, ולפיכך גרישין דוגמת שצב – שצבים, וכן נגונו, ושהוא למטה מהתיבה וכמו שאומר שם וחד מאיך לה שצבים כו', ושלשלת אע"ג דהוא ממונע מכל מקום הוא למעלה בסוד שם של ע"ב – ויט ביושר, וכמו שאמרו בזוהר, ושלשלת בצורתו שלשה קוין ועשוי כעין שלשלת וכמו שצארנו שם שלשלת דא תרועה קשורא דתרווייהו דיוקנא דשורק דלתתא כו', ושלשלת לשון הקושר יחד העשוי לכפיתה שני דברים יחד:

⁷⁰ שצבים שצב כו'. עתה דריש ואזיל לשון תש"ת עצמן, שמרמו על המלחמה, ואמר שצבים שצב תשצב והוא שני גרישין שצב תשצב, ומפרש מצבותיהם אלון כו' להתיצב כו' ומפרש על ה' דרואה לומר לעל ה' ונגדו קיימין כמו שמפרש והולך וכיון דהוא צעי כו' וצצבים שצב מצבותיהם ואמר

וּמָרָה אִיהוּ חֲרָבָא דְמִלְאָךְ הַמּוֹת, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (שם ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה חֲדָה כְּחָרְבַּ פִּיּוֹת, וּבְאוּרִייתָא דְאִיהִי סַם חַיִּים אִיהוּ אֲתַעְבְּרָא מִן עֲלָמָא, יִיִּוְכְבַּד דְהוּא אֵל אַחַר, בְּתַרוּעָה דְאִיהוּ רוּחָא מִתַּעְבְּרָא מִן עֲלָמָא, טַחוּל דְהוּא נֶחֱשׁ בְּשִׁבְרִים מִתַּעְבְּרָא מִן עֲלָמָא, מָרָה דְהוּא סַם הַמּוֹת בְּתַקִּיעָה מִתַּעְבְּרָא מִן עֲלָמָא.

זְכָאָה אִיהוּ דְכָלִּיל נְשִׁמְתָא וְרוּחָא עִם נִפְשָׁא בְּקֵלָא דְאוּרִייתָא, דְבְאוּרִייתָא אֲתַתְקַפּוּן, דְכָל מָאן דְלָא אֲתַעֲסַק בְּאוּרִייתָא חֲלִישׁ נְשִׁמְתִּיהּ רוּחִיהּ וְנִפְשִׁיהּ עֵילָא וְתַתָּא, יִיִּוְתֵרֵת הַכְּבֵד אִיהוּ זִוְנָה, יִיִּשְׁוִירִין אִיהוּ לְכָל אֲלֵהִים אַחֲרִים מִתַּתְקַפָּא, וְאֵמַאי אֲתַקְרִיאַת יוֹתֵרֵת הַכְּבֵד, אֲלָא בְּתַר דְעֵבִיד נְאוּפָא עִם בְּלָהוּ, יִהִיבֵת שִׁוּרִין לְבַעֲלָהּ, וְעֵלָה אֲתַמַּר (שם ד כו) כִּי בְעַד אֲשֶׁה זִוְנָה עַד כְּפַר לְחַם, דְאִיהִי אֲתַחֲמַת מְכַבֵּד, וְטַחוּל אִיהוּ שְׁחוּק הַכְּסִיל, וְעֵלָה אֲתַמַּר אִם רְאִיתָ רְשַׁע שְׁהִשְׁעָה מְשַׁחֲקַת לוֹ אֵל תַּתְגַּרָּה בּוּ, יִיִּבְגִין דְאִיהוּ שְׁאוּל תַּחֲתִית, יִיִּדְאֲתַמַּר בֵּיהּ צְדִיק מִמְּנוּ בּוֹלַע, אֲבָל צְדִיק גְּמוּר אֵינוּ בּוֹלַע, כְּבֵד כּוֹעֵס וְקָטִיל.

יִיִּלֵב מִבִּין, לֵב יוֹדַע, לֵב רוֹאֶה, לֵב אִיהוּ שְׂכִינְתָא, דְלָא נְטֵלָא אֲלָא דְמָא צַח, דְאִיהִי קָרְבָנָא דְצְלוּתָא נְקִיָּה יִיִּבְלָא חּוּבִין וּבְלָא פְסוּלָת, וְקָרִיבֵת לְגַבֵּי בַעֲלָה שׁוּפְרָא דְכָלָא.

בִּיאור הגר"א

הוא כלבא – תרי חללי כלבא כמו שאומר לקמן תרי צתי לבא אינון כו', וכן הוא כאן, ובכללות הן דו"ג, סם ונחש, וכל אחד מתפרש לדו"ג, וזה שאומר כבד וטחול סם כו' כבד אל כו'. רואה לומר סם – לכורא – הוא כבד ומרה, כבד – לכורא שבו, אל שבו, ומרה – נוק' שבו, סם שבו, וזה שאומר מרה סם כו' רואה לומר נוק' דליה:

¹⁷ כבד בתרועה כו'. לאינון נגד מוחא וכבא וריאה כנ"ל, ואמר למעלה תקיעה מן מוחא כו', ואמר ומרה איהו חרבא כו' כמה דאת אמר כו' – לראיה שמרה הוא סם דסמא"ל, נוק' דליה, סם המות, ואמר וזאה מאן דכליל נשמתא ורוחא עם נפשא כו', שהן היפוכא דלהון והן תש"ת כמו שאומר לקמן נשמתא במוחא ודא תקיעה כו' ובהון מתעבדין מעלמא כנ"ל, ואמר למעלה באורייתא לאיהו סם חיים איהו כו', והוא בקלא לאורייתא הוא רוח ודבור כליל תש"ת כנ"ל וכלא אתכלילו כו':

¹⁸ ויותרת הכבד כו'. דסם ונחש הן ישמעאל ועשו, רואח ונאף, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון ל"ז ואיהו יותרת, נוק' דנחש, זונה, שחוק הכסיל, כמו שאמר (משנה סוטה פ"א ד) הרבה שחוק כו' לכבד וטחול הן כעס ושחוק, דעלה אמרו (קהלת ז ג) טוב כעס משחוק ועיין ברעיא מהימנא פרשת פנחס והן שני הנ"ל ולהן שתי נוק' מחלת ולילית, מחול ויללה ועיין מה שנבאר במקום אחר:

¹⁹ שוירין איהי לכל כו'. רואה לומר לשבעים ערקין דכבד שהן שבעים אלקים לשבעים אומות, ועיין לקמן תיקון ל"ב, ורואה לומר דלכן נקרא יותרת לאיהי שוירין לכבד לשבעים דביה כנ"ל ואיהי נטיל השוירין מכלהו אחר שנטליון כולם חלקם והיא נותנת שוירא לבעלה טחול דבתר דעבדא נאופא כו', וקרי נאופא שהיא אשת איש לגבייהו ונותנת המותר דמותר לבעלה שהיא לוקחת המותר והוא כמו אשה זונה שמחלקת נכסי בעלה לאחרים שיזנו עמה כמו שכתוב (משלי ז יד, טז, יז) זכחי שלמים כו' מרבדים כו' נפתו, והיא אוכלת עמו המותר ומאחרו המותר משיירת המותר לבעלה וכמו שכתוב (משלי ו כו) בעד אשר זונה כו', וזה שאומר דעלה אתמר כי כו', ואמר לאיהי אתחממת מכבד וטחול רואה לומר לכן היא זונה שהיא אשת הטחול ומזה עם הכבד, והימנא הוא ככעס דכבד ושחוק הטחול וכמו שאמר ברעיא מהימנא פרשת פנחס לאתקרי יותרת מן הכבד יותרת על הכבד לאתגברת עליה כו' עיין סם, ועיין מה שנבאר ענין השוירין דיהבת לכבד והוא אתרגין בענין מלאך המות הוא היצר הרע והשטן אבל בשכינה הוא להיפך שחורה אני ונאווה דנותנת שופרי לבעלה הקב"ה ועיין מה שנבאר סם בארוכה:

²⁰ בגין דאיהו שאל תחתית. כבד הוא דקטיל מות, וטחול הוא הזונה, והיא (משלי ט יח) בעמקי שאל קרואיה, וזה שאומר לקמן נ"ב ב' לאיהו בלע וקטיל, בלע בשאלו הוא טחול וקטיל דכבד, ושניהם הן מות וגיהנם, וזה שאומר בעץ הדעת טוב ורע – מות תמות, שתי מיתות אלו, כי עץ הדעת טוב ורע ברשעים – שניהם לרע, ועיין מה שנבאר במקום אחר בענין ח"ק ט"ר י"ג בארוכה ולכך הזהירו השם יתברך על הטוב שבו גם כן, והטוב הוא שחוק הטחול ואמר שאל תחתית הוא שוכן בתחתית הגוף, וכן השאלו הוא בתחתית האדמה ויורדין בו על הזנות שהכל יורדין לתוכו על עסקי הנס:

²¹ דאתמר ביה דליק ממנו כו'. רואה לומר רשע שהשעה משחקת לו הוא דרגא דטחול וכריך ליזהר ממנו שהוא בולע כו' ודווקא דליק ממנו דהוא ט"ר בעץ הדעת טוב ורע, דרע כבד ויכול להמשיך בטחול משא"כ בלדיק גמור וכן הלינטא כמו שאמר (פסחים ק"ב ע"ב) אל תדור בשכניכ כו' ובמושב לים לא ישב הא למדה שמושב לים מציאו כו' וזה שאומר כבד כועס כו' רואה לומר כנ"ל דהן מות ושאלו: ²² לב מדין כו'. רואה לומר דהלכ בהפוכא כנ"ל ואמר לב מדין כו' הוא במדרש רבה (קהלת ז) ואותיות דר' עקיבא, למ"ד – לב מדין, דעת, ואמר (ילקוט מלכים א ג, ס' קע"ד) לב יודע לב רואה שנתמר כו' ורואה לומר בזה דלב כולל כל חב"ד דכוללן הכל כנ"ל, דריאה הוא חכמה כידוע בסוד הארבע חושים ראייה כו' דהוא יודע שם כמו שאומר לקמן תיקון ע' ובזוהר חדש פרשת יתרו ועיין מה שנבאר לקמן ע"ו ב' היא נגד יותרת דכלילא מכלהו ואמר ללא נטלא אלכא נח כו' כידוע וכמו שאמר ברעיא מהימנא שם דהיא ברירו דלמא לבד והפסולת זורקת על הכבד ומאחרו הבכירו נותנת השופרא לבעלה מוחא וכמו שאמר בסוד אשה ריח ניחוח, אשה כבד כו', והן סוד הקרבן סוד גדול וכן האלותא – דרעוא כלבד סליק למוחא ועיין בהיכלות פ"ב ופ"ג:

אבל יותרת הפכד לא יהיבת לבעלה אלא שיורין ופסולת, ומאי ניהו בעלה טחול, ומאלין שיורין דנטיל
מנה אתעביד דם טחול חשוף ואוכמא, יי'הוא נחש רמאי דפתי לחנה דאיהי לבא, וגרם לה מותא.
[תיקוני זוהר – דף מג ע"ב]

יי'הוא תרי בתי לבא אינון למאן פתי מנייהו, אלא ההוא דשמאלא דאתמר בה (קהלת י ב) לב כסיל
לשמאלו, ועליה אתמר (שם ז כו) ומוצא אני מר ממות (דף מג ע"ב) את האשה, לב חכם לימינו דא אשת חיל
עטרת בעלה, עלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב, דאיהי יצר הטוב מזליה דבר נש, יי'עלה אתמר
(יחזקאל מד ל) להניח יי'ברכה אל ביתיך, ברכת יהו"ה היא תעשיר, ועלה אתמר (קהלת ט ט) ראה חיים עם
אשה אשר אהבת. (בפסקאות הבאות ערכנו שינויי גירסא רבים ע"פ הגר"א)

איהי בדיוקנא דשכינתא תתאה כלילא מעשר, יי'איהי נר מצוה, ורוחא דנשיב בה תפארת ישראל איהי
בכנפי ריאה, ודא איהו יי'ותורה אור, נר דנהיר בה דא שכינתא עלאה נשמת חיים, דנחתא מן מוחא לאנהרא
לון בלבא.

דנפשא איהי פתילה, רוחא דא זיתא, נשמתא נר יהו"ה נשמת אדם (משלי ב כז), דאיהי אור נהיר באורייתא
(דבכתב) ונשמתא דאיהי נר נהיר במצוה, ובזמנין דלא נהירין בהו אור ונר אתמר בנשמתא אל תראוני שפאני
שחרחרת (שיר א ו), ואתמר באדם (ישעיה ג) אלביש שמים קדרות.

ביאור הגר"א

¹⁰⁷ הוא נחש רמאי כו'. למפתח לאהבת עולם ותענוגיו שהוא הטחול:

¹⁰⁸ והא תרי בתי לבא כו'. עיין לקמן תיקון ס"ה לזית אשה גרמי ואתתא דשכרא כו' עיין שם בארוכה וזה שאומר כאן ואיהו יצר הטוב
ועלה כו' וזה שאומר ועלה אתמר ומואל כו' עלה אתמר מאל כו' ורואה לומר זה שאמרנו (ברכות ח ע"א) במערכא מאל או מואל כו', והכל
על נפשא דלבא דאיהי אתתא דבר נש, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון כ"ה בארוכה:

¹⁰⁹ עלה אתמר להניח כו'. רואה לומר כמו שאמרנו (יבמות סב ע"ב) כל השרוי כו' שנאמר להניח כו', וי"ב מתנות זכיא בשבילה שכנגדן
תקינו י"ב דברים: שזון ושמהה כו' כמו שאומר בזוהר חדש פרשת חקת, אבל בזוהר פרשת תרומה אמר ההוא רביא דעשרה דברים אינון
עיין שם קס"ט ב' וזה שאומר כאן איהי בדיוקנא דשכינתא כו' כלילא מעשר, ורואה לומר לכן נאמר באשה עשר דברים הנ"ל שהיא דוגמת
השכינה דכלילא מעשר, וכן הוא בלבא, וכל עשרה דברים הכל הוא בלב טוב והוא אשה טובה דמשבח קרא במשלי אשת חיל כו'.
ובנוסחאות אחרות כתב:

¹¹⁰ ברכה אל ביתך ברכת ה' היא תעשיר ועלה אתמר ראה חיים עם אשה אשר אהבת איהי בדיוקנא כו'. ורואה לומר עשרה דברים
כנ"ל והן חיים עושר כו':

¹¹¹ ואיהו נר מצוה. כמו שאומר למטה דנר הוא נפשא ורוחא ונשמתא דכלילין בנפשא, ונפשא הוא בלבא ושם מורה בשכינתא, ותורה הוא
בחת"ת וזה שאומר ורוחא דנשיב בה כו' ודא איהו כו' דרוחא דכנפי ריאה נשיב בלבא, קול דודי דופק כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ה וזה
שאומר ותורה אור, דתורה הוא בריאה, ו' ספרים כמו שנבאר שם, והוא אור כמו שאמרנו (חולין מט ע"א) למה נקרא שמה ריאה שמאירה
את העינים:

¹¹² ותורה אור נר וכו'. רואה לומר דמורה הוא בנפשא דלבא, ותורה ברוחא דכנפי ריאה, ונשמתא במוחא היא נר לאנהרא לנפשא דרך
הרוחא, וכמו שאומר דנפשא איהי פתילה כו', ונשמתא לנשמתא היא חיה שנקראת אדם, חכמה כידוע, היא אור דנהיר לרוחא, והן היראה
ואהבה שבהן נהירין תורה ומורה לכל קלא וכל פקודא בלא דחילו ורחימו ועיין לעיל מ' ב' ואינון חשוכין כו' ואמאי אתתשכן בהון בגין
דלא כו', ואמר ואתמר בנשמתא אל תראוני כו' רואה לומר שהנר מתחשכת ואינה מאירה בנפשא וכן באדם לרוחא וזה שאומר אלביש
שמים דאיהי רוחא וכן אני שחרחרת דהיא נפשא דנקרא אני והיא שחרחרת בכפל מנר ואור, ואמר ובהאי נר נפשא רוחא נ' כו'. רואה לומר
דנר דנשמתא כוללת גם כן נפשא ורוחא דהיא מאירה עליהם, ואמר ובהאי נר רואה לומר דנר דקרא זה נר ה' אינו נר הנ"ל שהוא הנשמה
אלא הוא נפשא ורוחא, ראשי תיבות נ"ר, ונשמה נאמר נשמת אדם והיא נר עצמו, נמאל נר כולל נר"ן והן שלשה גוונים דנהורא כמו
שמפרש והולך לקביל שלשה קטרין שהן נר"ן אינון תלת גוונים כו', וחוררא היא נגד רוחא, ואוכמא הוא נגד נפשא כמו שאמרנו בזוהר פרשת
בראשית וזוהר חדש שיר השירים ובכמה מקומות, ותכלתא הוא כורסיא להם שהוא גוון התחתון בנר אלף שלפי שבינה מקנן בכרסיא
לפיכך הוא נגד נשמתא וזה שאומר ותכלתא איהו כו'. ולפי מה שאמרנו בזוהר פרשת בראשית התכלת ואוכמא הוא ענין אחד הכל בנור,
והחוררא דכוררא, והאור שעל גביהם שנעלם השורף הוא באמא עלאה נשמתא. והענין, שנים שבנוק' הוא שני בתי לבא כו' ששכנגדן הוא טחול
ויותרת כמו שמפרש והולך למאן דנהיר נר כו' טחול כו' יותרת כו', שהן דו"ג שבנוק', וכנגדן שני בתי לבא והן בית ראשון ושני, ללא ורחל,
דו"ג שבה כמו שבארנו במקום אחר, ומכל מקום בענין הגוונים כיון דבאמא לית לה גוון כלל – תכלת נגד גוון דידה כנ"ל מה שאין כן
בס"א דגם למרה יש לה גוון בעצמה לכן חשיב שם ארבעה גוונים ואף שתמאלא בסטרא דקדושה למעלה בתיקון ה' ובסוף תיקון י"ח דהן
ארבעה גוונים וה' גוונים וכן לקמן – היינו במדרגת המלכות. המלכות עצמה, ה' תתאה כמו שאומר שם ה' עלאה חמש אור, ה' תתאה
חמש גוונים, ושם מפורש חמש הגוונים ובסוף תיקון י"ח ואינון כחוטא חוררא כו' אלון אינון ארבעה גוונים כו' ולקמן מ"ד א' נר איהו ה',
חמש גוונים נהירין בה ואינון כו' מכל מקום עיקר הגוונים הן שלש או שתיים כנ"ל:

ומאי נ'ר נפשא רוחא, נ' נפשא ר' רוחא, לקבל תלת קטרין אלין, אינון תלת גוויי אשא, אוכמא חוורא ותכלתא, ותכלתא איהו תכלתא דציצית בגין דאיהו דומה לכרסיא, דמאן דנטיר נר יהו"ה נשמת אדם באורייתא, בפקודין דעשה ולא תעשה, לא שליט עליה נורא דגיהנם, ודא איהו כבד ומרה וטחול, כבד אשא סומקא, מרה אשא ירוקא, טחול אשא אוכמא, יתרת הפכד כללא דכלהו, תכלת חשוף.

וכד מתלבשת תמן נפשא בחובין, איהי אמרת (שיר א ו) אל תראוני שאני שחרחרת, שחרחרת בקדרותא דבני, בדוחקא דלהון, בקדרותא וליצנותא דטחול, ונשמתא אסירא בה בגלותא, ילידא איהו (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה, וליובההוא זמנא טחול שוחק, ולזמנא דיייתי מלכא משיחא לנטלא נוקמא מטחול דאיהי שפחה, (תהלים ב ד) יושב בשמים ישחק, ישחק איהו באבודא דלהון, כמה דאתא אמר (משלי יא ו) ובאבד רשעים רנה.

רנ"ה איהו הנ"ר, איהו נה"ר יוצא מעדן, ומאי ניהו מצות עשה ומצות לא תעשה כחושבן נה"ר, נו"ן ה"א רי"ש, ואיהי הנר המאיר לאדם, ועל דא באבד רשעים רנ"ה, ובההוא זמנא הטחול דשוחק אתאכיד, ואז יתקיים (תהלים ככו ב) אז ימלא שחוק פיניו ולשונו רנה ודאי, ואז (משלי לא יח) לא יכבה בלילה נרה, בגין (שם) דטעמה כי טוב סחרה, ובההיא זמנא ילימתקנא ירושלם דאיהי לבא, לבא איהו לה"ב המזבח, יכפ"ה כחושבן הל"ב, לה"ב הב"ל, לא יכבה בגלותא דאיהי לילה, ואתבניאת על ידא דקודשא בריך הוא, כמה דאתא אמר (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יהו"ה, (מאן דנטיר נר יהו"ה נשמת אדם בפקודין דעשה ולא תעשה, לא שליט עליה נורא דגיהנם, דאיהי כבד מרה טחול).

ועוד מרה טחול כבד, אינון גלותא לנשמתא ורוחא ונפשא, דאיהי שכינתא כד גלת בכבד, אתמר באברים דאינון עמא קדישא חילהא דילה, תכבד העבודה על האנשים (שמות ה ט), כד גלת במרה אתמר בה (שם א יד) וימרו את חיהם, כד גלת בטחול אתמר בה (שם ו ט) ולא שמעו אל משה ולימקצרו רוח דהוה בבטנם, ומעבודה קשה דהוה בטחול, והו צווחין לקודשא בריך הוא מנה, הדא הוא דכתיב (יונה ב ג) מבטן שאול שועתי שמעת קולי, ואתמר בהון (שמות ב כג) ותצל שועתם אל האלהים מן העבודה, ונשמתא בגלותא בתראה ואתמר בה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, שכיבת לעפרא, ווי ליה לבר נש ולידנשמתי נחיתת תחות רגלי, ולידההוא זמנא אתמר במזליה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, וליילית ליה עלוי וסלוק אלא בידי דקודשא בריך הוא, דאזיל שמא קדישא לימינא ואוקים לה.

ביאור הגר"א

^{כב} דאיהו ושפחה כו'. דטחול נקראת שפחה, כמו שאומר לקמן בכמה מקומות, והוא שהיא נבראת לשמש את הלב, בשמחה של מנוה, אבל בשחוק לילנותא – ושפחה כי תירש, לשחוק כו' (קהלת ז, י טו), וכן הגלות דלומות פלחי כוכביא שהן נבראין לשמש את הישרים בצרכי העולם הזה שהן שחוק הטחול:

^{כג} ובההוא זמנא טחול שוחק. כמו שכתוב (איכה א ז) שחוקו על משבתיה:

^{כד} אתבנית ירושלים דאיהי לבא. כמו שאמרו בזוהר פרשת שלח בארובה ולקמן ריש תיקון כ"ב עיין מה שבארנו בס:

^{כה} מקצר רוח דהוה בבטנם כו'. דכשמרה שחורה גוברת אז האדם דקוצר רוח בבטנו, שאין הרוח שצריאה יכולה לרחף, וזה שאומר מבטן שאול כו', ששאלו הוא הטחול כנ"ל ואמר מבטן כנ"ל ואמר ואתמר בהון ותצל שועתם כו' שהוא השועה דקוצר רוח דטחול וכן הוא בגלות דטחול:

^{כו} אתמר בה ותגל. רואה לומר גלות, כמו שאומר לקמן בתיקון ל"א עיין בס:

^{כז} דנשמח נחיתא כו'. כמו שכתוב ותגל מרגלותיו כנ"ל:

^{כח} דבההוא זמנא אתמר כו'. וכן הוא בשכינה, דהכל ענין אחד, נשמה בגוף ושכינה בעולם, וזה שאומר דאזיל שמא קדישא בזמנא ההיא כו' ומרומז, נפלה לא תוסיף כמו שאמרו דנפילת מפלה דאיהו יכולה להוסיף, דהוא תחות רגליו, ואז – קום, דכן הוא בגלותא התנערי מעפר והיא טחול שהיא יסוד עפר כידוע ואמרו בפ"ד דראש השנה (לא ע"ב) ומשם עתידין להגאל:

^{כט} ול"ל עליו כו'. כנ"ל נפלה כו', ופירש בזוהר דהיא בעצמה אבל הקב"ה יקים לה כמו שכתוב (עמוס ט יא) אקים את סוכת כו':

וְרֹזָא דְמִלָּה לִינֵי הַלֵּילָה וְהִיא בְּבִקְרָא אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל (רות ג יג), טוֹב דְּאִיהוּ בְּרִית יִגְאָל, וְאִם לֹא יִחְפּוֹךְ יִגְאָלְךָ וְגַאֲלִיתִךְ אָנְכִי, חֵי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר, יִמְאָנְכִי דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, אָנְכִי דִּיצִיאַת מְצָרִים, חֵי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר דְּאִיהִי יְמִינָא, דְּבִיהַ תּוֹקֶפָא דְאֹרִייתָא דְּבִכְתָּב דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּמִימִנָא אֲתִייהִיבַת אֹרִייתָא יִמְאָדְּבִכְתָּב, וּמְשָׁמְאֵלָא אֲתִייהִיבַת אֹרִייתָא דְעַל פֶּה דְאִיהִי נּוֹקְבָא.

יִמְבּוֹגִין דָּא טוֹב, צְדִיק, חֵי עֲלִמִין, אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשָׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ גְבוּר הַכּוּבֵשׁ אֶת יְצָרוֹ דְאִיהוּ סְמָא"ל, וּבִגִין דָּא שְׁמָאל דּוּחָה, וּבִימִנָא יְקוּם (ס"א יקום לה), דְּמָאן דְּנְפִיל לָא צְרִיךְ לְאִקְמָא אֶלָּא בִידָא יְמִנָא, יִמְבּוֹגִין דָּא חֵי יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

[תיקוני זוהר – דף מד ע"א]

יִמְדוּשְׁמָאֵלָא אִיהִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְיְמִנָא פֶּסַח, וּבִיהַ הָוָה אֲוֹמָאָה בִּי"ד יוֹמִין, וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל פֶּס י"ה (שמות יז טז), יִמְיָעַל הַהוּא זְמָנָא אִיהִי אֶמְרַת (שיר א ו) אֶל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַחְרַת, אֶל תְּרַאוּנִי מְסֻטְרָא דְשָׁמְאֵלָא דִּיצָחֶק, דְּאִנָּא בְּקָדְרוּתָא בִּיהַ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית כו א) וַתְּכַהֵף עֵינָיו מִרְאוֹת, מִרְאוֹת וְדָא בְּפּוֹרְקָנָא, דְּאִיהִי אֹר מִרְאוֹת דְּנְבוּאָה, (דף מד ע"א) דְּאֶתְמַר בְּהוּן (יחזקאל א א) נִפְתַּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ וַתְּכַהֵף עֵינָיו מִרְאוֹת מְסֻטְרָא דְשָׁמְאֵלָא, וְאֶתְמַר בְּהוּא זְמָנָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלְבִּישׁ שָׁמַיִם קְדֻרוֹת (ישעיהו נ ג).

[תיקוני זוהר – דף מ ע"ב]

וְעַל אֲלִין חֲשׂוֹכִין כְּתִיב כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים וּגְוִי יִמְבּוֹבְהוּא זְמָנָא מִתְּהַפְּכִין עֵינֵין מַחְשׁוֹכָא לְנְהוּרָא, וְרֹזָא דְמִלָּה שׁוֹפֵר מְהוּפֶךְ קְדָמָא זְקָף קֶטֶן, הַהוּא דְאֶתְמַר בִּיהַ יִמְקַטְנֵתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל הָאֲמֹת,

ביאור הגר"א

^מ אָנְכִי לֹאִיהִי אִימָא כו'. דְּחִיכוֹת בִּידְהָא, עֲלֵמָא דְחִירוֹ, וְזֶה שְׁאוֹמֵר אָנְכִי לִיצִיאַת מְצָרִים, וְהִיא תְּגַאֲלָא בִּימִינָא דְלִצְבְּרָה דְהוּא יְמִינָא לִידְהָא, יְמִינוֹ פְּטוּתָה לְקַבֵּל צָדִיק:

^{מא} דְּבִכְתָּב לֹאִיהִי עֲמוּדָא דְלִמְלַעְתִּיא דְּמַשְׁס אֲתִייהִיבַת וּמְשָׁמְאֵלָא אֲתִייהִיבַת אֹרִייתָא דְעַ"פ כו'. דְּלוֹ"נ הֵן יְמִינָא וּשְׁמָאלָא, שְׁהוּא נּוֹטֵל חֲסָדִים, וְהִיא – גְבוּרוֹת, וְנִאֲמַר מִימִינוֹ וְנִאֲמַר מִימִינוֹ זֶה תּוֹרָה שְׁנֵאֲמַר כו':

^{מב} וּבִג"ד לִידִיק כו' דְּשְׁמָאלָא לֹאִיהִי גְבוּר כו'. רֹזָא לֹמַר זֶה שְׁאוֹמֵר אִם יִגְאָלְךָ טוֹב – לִידִיק, כְּמוֹ שְׁכֻחוּב (ישעיהו ג י) אֲמַרו לִידִיק, וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו (יוֹמָא לָה ע"ב) אִין טוֹב כו', יִגְאָל, רֹזָא לֹמַר אִם יֵשׁ לְהֵם זְכוֹת שִׂיכוּלִין לְהַגְאָל מִלְּד הַבְּרִית שְׁהוּא מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא וְעֵינִין לְעֵיִל מ"א א' בְּאֶרְכּוּבָה, וְאִם לָאוּ, יִמְתִּינוּ עַד הַקֶּץ שְׁאֵז יִגְאָלוּ מִלְּד הַחֲסֵד, וְרֹזָא לֹמַר אִם יִהִיוּ לִידִיקִים מְסֻטְרָא לִידִיק, וְאִם לָאוּ לְמַעֲנֵי לְמַעֲנֵי אֲעֻשָׂה שְׁהוּא מִלְּד הַחֲסֵד כְּמוֹ בְּצִירִיאַת הָעוֹלָם, עוֹלָם חֲסֵד יְבִנֶה, וְכְמוֹ שְׁכֻחוּב (ישעיהו נט טז) וַיִּרְאֵה כִּי אִין אִישׁ כו' וְתוֹשַׁע לִי זְרוּעֵי, שְׁהוּא (ישעיהו סג יב) מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּע כו', וְנִאֲמַרו (סְנֵהֲרִין נָה ע"א) זְכוֹת אֲחִישָׁנָה כו', וְנִאֲמַר וּבִג"ד לִידִיק כו'. כְּמוֹ נּוֹק תּוֹרָה שְׁבַעֲלָא פֶּה שְׁהִיא מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא כֵּן הוּא לִידִיק לְלֹא פִּרְיָא מְנוּק' לְעֲלֵמִין דְּהוּא קְרוּב, וְהַעֲנִין כִּי לִידִיק נְכַלֵּל מְשִׁנֵּיהֶם זֶה שְׁאוֹמֵר וּבִג"ד לִידִיק כו' מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא כו' וּבִימִינָא כו', וּבִיהַ גְבוּרוֹת פְּקוּדוֹן לְאוֹכֵל לֶחֶם, וְהוּא בְּכַלֵּל תּוֹרָה שְׁבַעֲלָא פֶּה, סְפֵרָא וּסְפֵרֵי, רֹזָא לִידִיק, וְנִאֲמַר לֹאִיהִי גְבוּר כו' גַּם זֶה לְרִאִיָּה שְׁהוּא בְּסֻטְרָא דְּגְבוּרוֹת כֹּל גְבוּרוֹת בִּיהַ תְּלִיא כְּמוֹ שְׁאֲמַרו אִיזִה גְבוּר כו' וְהוּא הַלִּידִיק, וְכֵן כֹּל יִצְ"ה הוּא בְּשִׁמְרִית הַבְּרִית וְעַל זֶה נִאֲמַר וְכֵן יִזְכֵּר מַחְשְׁבוֹת לָבוֹ רַק כו' כִּי יִזְכֵּר כו', וְזֶה שְׁאוֹמֵר לִינֵי הַלֵּילָה כו' בְּגוֹלְתָא שְׁדוּמָה כו' וְהוּא וְתַגְל מְרַגְלוֹתָיו כֵּנ"ל וּבְאֲמַת לִית לָה סְלִיקוּ אֲלַף בִּימִינָא לְאִין זְכוֹת כֵּנ"ל וַיִּרְאֵה כִּי אִין כו' זֶה שְׁאוֹמֵר וּבִג"ד שְׁמָאל דּוּחָה כו'. לְלֹא יִגְאָלוּ בִּיהַ עַד יְמִינָא. וְנִאֲמַר דְּמִאֵן דְּנְפִיל לִית לְחַקְמָא אֲלָא כו'. לֹאֵם לֹא נְפִלָה עַד גְבוּל זֶה לֹא לְרִיד לְזֶה, אֲבָל כִּיֹּן דְּנְפִלָה כו' לְרִיד לִימִינָא כְּמוֹ שְׁדָרְךָ לְהַגְבִּיהַ הַנּוֹפֵל:

^{מג} וּבִג"ד ח"י כו'. לְרִידָא לְהַמְתִּין כו'. וְרֹזָא לֹמַר חֵי ה' – דְּגַם ח"י עֲלֵמִין יִשְׁכַּב בְּהַדָּה כִּי אִין לִידִיק שִׁיגָל בְּזְכוּת, זֶה שְׁאוֹמֵר כִּי אִין אִישׁ וְנִאֲמַרו אִין אִישׁ אֲלַף לִידִיק שְׁנֵאֲמַר דְּבִר הָאִישׁ אֲדוּנִי כו':

^{מד} וּשְׁמָאלָא אִיהִי כו' עֵינִין בְּרַעִיא מְהִימְנָא פְּרַשְׁתָּא מִשְׁפֻטִים ק"ט ק"כ דְּרַעֲאָ שְׁמָאלָא אֲתַמַּר בִּיהַ אַע"ג לֹאֲקִידִים בְּתַשְׁרֵי כו' בְּתַשְׁרֵי עֲתִידִין לְהַגְאָל, תַּהֲא דּוּחָה כו', לִידִיקְרָב יְמִין פֶּסַח דְּרַעֲאָ יְמִינָא לְקִיִּים בִּיהַ כִּימֵי אֲתַתְךָ מְאֲרָץ מְצָרִים אֲרַאֲנוּ נְפִלְאוֹת, וְהִיא אִיהִי בְּנִינָן גְּאֲלוֹ וּבְנִינָן עֲתִידִין לְהַגְאָל לְקִיִּים בְּהוּן וּבְחַסֵּד עוֹלָם רַחֲמֵתִיךְ אֲמַר גּוֹאֲלֶךְ ה', וּלְבַחֵר נְעֻלֵי כְּלוּהַ מְגַבּוּרָה כו' לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מְשַׁנְאוּהִי כו' עֵינִין שֵׁם בְּדַבְּרֵיו זֶה שְׁאוֹמֵר וּבִיהַ הוּא נּוֹקְמָא בִּי"ד יוֹמִין. רֹזָא לֹמַר, כִּימֵי מְצָרִים שְׁהִיתָה הַגְּקֻמָּה בִּי"ד ז', כִּךְ יִהִי לְעֵתִיד לְבוֹא זֶה שְׁאוֹמֵר וְדָא אִיהִי כו'. רֹזָא לֹמַר י"ד יוֹם וְכֵן הַשְּׁבַעֲנָה כִּי יָד כו' – בִּי"ה, כְּמוֹ שְׁכֻחוּב נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ, וְהוּא יָד הַגְּדוּלָה וְכְמוֹ בִּיצִיאַת מְצָרִים וַיִּרְאֵה יִשְׂרָאֵל אֶת כו':

^{מה} וְעַל הַהוּא זְמָנָא אִיהִי אֲמִרַת וכו'. רֹזָא לֹמַר עַל זְמָנָא דְשְׁמָאל, לְלֹא יִגְאָלוּ בִּיהַ, זֶה שְׁאוֹמֵר אֶל תְּרַאוּנִי מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא, וְרֹזָא לֹמַר אֶל תְּרַאוּנִי בְּגִדּוּלָה דְּהוּא אֹר וְעֵינִין לְקָמֵן ע"ז ז' וְעוֹד תַּתִּיב כו' וְכְמוֹ שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ מִרְאוֹת וְדָא כו', וְהוּא מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא, וְשֵׁם חוּשֶׁךְ, וְשֵׁם וַתְּכַהֵן כו' בְּדִרְגָּא לִידְחָק, זֶה שְׁאוֹמֵר. וְדָא אִיהִי וַתְּכַהֵן כו'. וְנִאֲמַר אֲלִבָּישׁ כו' עֵינִין מַה שְׁנַבְּאָר לְמַטָּה:

^{מז} וּבְהַהוּא זְמָנָא מִתְּהַפְּכִין כו'. רֹזָא לֹמַר בְּזַמַּן הַגְּאֻלָּה, וְנִאֲמַר שׁוֹפֵר מְהוּפֶךְ קְדָמָא – שְׁהִיא בְּתַחֲלָה מְהוּפֶךְ:

^{מח} קְטַנְתִּי מִכָּל כו'. רֹזָא לֹמַר הַשְּׁכִינָה בְּגוֹלְתָא – קְטַנָּה וְנִתְמַעַט מִכָּל הַחֲסָדִים כו':

הַאֲמַת אֲזַדְקָךָ יִמְחַרְיָךְ וְזָקַף גְּדוֹל, יִמְסֹלֵית אֲמַת אֶלָּא אֲוִרֵייתָא דְמַהֲפָכִין בְּה צְדִיקֵי דִינָא לְרַחֲמֵי, הַה"ד תּוֹרַת אֲמַת הֵיטָה בְּפִיהוּ, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַהֲפֵךְ כּוֹרְסֵיא מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וְדָא אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ מְאָרֵי מְתַנִּיתִין דְצְדִיקָא מְהֲפָכִין מְדַת הַדִּין לְמַדַּת הַרַחֲמִים. יִנְשַׁמְתָּא אֲתַמַּר בְּה נֵר ד' נְשַׁמַּת אָדָם. נֵר אִיהֵי ה', חֲמֵשׁ גְּוֹנִין נְהִירִין בְּה, וְאִינֻן חֲוֹר סוּמָק יִרוּק וְאוּכֹם וְתַכְלֵת, ו' אֹר הֵנֵר מְלָגָאוּ, יִמְסַמְא'ל חֲשָׁךְ, נְחֵשׁ קְדְרוּת, וְעֵלָה אֲתַמַּר אֲלִבִּישׁ שְׁמִים קְדְרוּת יִנְנוּקָבָא דִּילֵיהּ וְשִׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם, יִנְוִי לְנִשְׁמָתָא כַּד אֲתַלְבַּשְׁתָּ בְּקְדְרוּתָא דְלֵהוֹן, וְעֵלֵיהּ אֲתַמַּר יִנְנוּתְכֵיהֶן עֵינֵי מְרָאוֹת, (דף מ ע"ב) יִמְחַרְיָךְ חֲשׁוּכִין דְמְכַסְיִין עַל עֵינֵיךָ, דְלִית לֹן רְשׁוֹ לְאִסְתַּכְלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהּ.

וְאוֹר וְנֵר דְנִהְרִין (נ"א דחשכו) בְּהוֹן, אֲתַמַּר בְּהוֹן (קֵהֵלֵת יב ג) יִנְנוּתְכֵיכוּ הַרְאוֹת בְּאֲרָבוֹת, כְּמָה דְאָמַר קֵהֵלֵת (שם ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְגוֹמַר, וְאוֹר וְנֵר עֲלֵייהוּ אֲתַמַּר (משלי ו כג) כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אוֹר, יִמְחַרְיָךְ אֲתַחֲשַׁכְן בְּהוֹן, בְּגִין דְלֹא הוּוּ מְשַׁתְּדֵלִין בְּאוֹרֵייתָא וּמְצוּהָ, בְּדַחֲלוֹ וּבְרַחֲמֵי דְאִינֻן י"ה, וּמִיד דְמְשַׁתְּדֵלִין בְּהוֹן בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ, אוּמָאָה אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּי"ה דְאִינֻן דַּחֲלוֹ וּרְחִימוּ, לְאֲעַבְרָא לֹן מְעֵלְמָא דְנִשְׁמָתָא, בְּגִין דְאִינֻן חֲשׁוּכִין אֲפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ דְכְתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַמַּר בְּאָדָם לְבָשׁוּ שְׁמִים קְדְרוּת וְגוֹמַר, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא דְמַתְעַבְרִין קְדְרוּתָא וְחֲשׁוּכָא מְנַשְׁמָתָא, מִיד כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלֵל י"ה (תהלים קנו ו).

וּמָאן אִינֻן אֲלִין חֲשׁוּכִין אֲלִין סַמְא'ל וְנִחֲשׁ, וּמָאן גְּרִים לֹן לְשִׁלְטָאָה עֲלֵייהוּ, אֶלָּא יִמְחַרְיָךְ דְקָרָא אוֹלִיף כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם (ישעיה נט ב), וְדוֹד בְּגִינֵיהוּ אָמַר (תהלים קיט יח) גֹּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרְתְךָ.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא מַה דְהוּוּ שְׁלֵטִין חֲשׁוּכִין עַל נְהוֹרִין דְעֵינֵיךָ, מְתַהֲפָכִין נְהוֹרִין וְשְׁלֵטִין עַל חֲשׁוּכִין, וְרָזָא דְמֵלָה שׁוֹפְרֵי מְהוּפְרֵי קְדַמְא'ל זְק'ף קְטָ'ן, הַהוּא דְאֲתַמַּר בֵּיה (בראשית לב יא) קְטַנְתִּי מִכָּל הַחֲסֻדִים וּמִכָּל הַאֲמַת, אֲזַדְקָךְ וְאֲקָרִי זְקַף גְּדוֹל, וְאִין אֲמַת אֶלָּא תּוֹרָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֲמַת הֵיטָה בְּפִיהוּ, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא מְתַהֲפָכָא כְּרְסֵיא מְדִינָא לְרַחֲמֵי, וְדָא הִיא רְזָא דְאוּקְמוּהּ מְאָרֵי מְתַנִּיתִין צְדִיקִים מְהֲפָכִין מְדַת הַדִּין לְמַדַּת רַחֲמִים.

בִּיאור הגר"א

^{מ"א} וְאֲקָרִי ז"ג. בזמן הגאולה והוא בימינו כמו שאומר לעיל נ"ה א' מאי בימינוך דא גדולה בהוא זמנא אחרת זקף גדול, וכן הוא סדר הטעמים: שופר מהופך, קדמא, זקף קטן, זקף גדול. ואמר

^{מ"ב} וְלִית אֲמַת אֶלָּא כו'. וכמו שכתוב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארכה ועשתה כו', וכמו שאמרנו (חגיגה ה ע"ב) כיון שגלו אין לך ביטול כו', וכיון שהיא קטנה ממנה נשארה במילת הדין עד זמן הגאולה שאז (תהלים פה יב) אמת מארץ תלמח ואז אהפך כו'. ואמר כורסיא, כמו שאמרנו (ע"ג ג ע"ב) עומד מכסא דין כו' שרולה לומר שהכסא עצמו נעשה רחמים:

^{מ"ג} נִשְׁמַתָּא אֲתַמַּר כו'. חוזר לענין ראשון ואמר נר אייהו ה', רוכה לומר דנר אייהו שכינתא, ה', כמו שמפרש והולך, ואור הוא ו', והוא ותורה אור כנ"ל, ונגדו הוא חושך וקדרות כמו שמפרש והולך, ולמעלה אמר אמת דנשמתא אל תראוני שאני שחרחרת ואומר בלדס אלבזש כו' ועיין מה שבארנו שם, וכאן אמר

^{מ"ד} ס"ם חושך כו' והענין הוא כמו שאומר לקמן ס"ו ב' דנוק' אייהו עם דכורא ודכורא כו' ועיין מה שבארנו שם וזה שאומר ועליה אמת אלבזש כו' ואמר

^{מ"ה} נוק' דיליה ושק אשים כסותם. רוכה לומר נוק' של הנחש, וזה שאומר כסותם – של השמים, שגם בשמים יש גם כן דכורא ונוק', שמים ושמי השמים. ואמר

^{מ"ו} וי נשמתא כו'. היינו נפשא ורוחא, ונשמתא אינה מאירה להון ואמר

^{מ"ז} ותכהין כו'. רוכה לומר זהו חושך דס"ם והוא מכסה לנר מנוה. והענין כי נר וכן לבנה בלילה כל אחפיא בחשך וענין אז חשך לגמרי אבל זיום האור אינו נכסה להיות חשך רק קדרות וכן ליקוי החמה והלבנה כידוע:

^{מ"ח} ואינון חשוכין דמכסין כו'. והן נפשא ורוחא דמתכסין לאלסתכלא בקב"ה ושכינתא שמשם נאלכו:

^{מ"ט} וחשכו הרואות. שאלו הן שתי רואות, והן שתי עינינו, נפשא ורוחא, אור ונר, ואמר השמש והאור שהן דו"ש שבאור וכן היכה והכוכבים שבנוק':

^{נ"א} ואמאי אמתא כו'. וכמו שאומר לעיל מ"ג ב' דהן אלס ונשמתא דמאירין בהון, והן חו"ב, י"ה, וזה שאומר מיד כל הנשמה תהלל י"ה: ^{נ"ב} רזא דקרא אולף כו'. רוכה לומר דמכאן מוכח כי העונות הן החשוכין המבדילין ועיין לקמן ס"ו ב' הכא אוכח כי אס כו':

ובהוא זמנא אתחשיב כאלו אתברי עלמא, ויסדר נהורין פדקא יאות, הדא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויקרא אלהי'ם לאור יום ולחשך קרא לילה, ויקרא אלהי'ם לאור יום דא ישראל, דשלטנותהון יהא לזמנא דפורקנא, ורשיעיא ישתארו (נ"א אזלי) בחשוכא, הדא הוא דכתיב ולחשך קרא לילה, ויאתמר בימינא ושמאלא ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (שם א ה), דאיהו ערב דיצחק, ובקר דאברהם. ויבההוא זמנא מה דהות נשמתא מהדקא בין רגלין, הדא הוא דכתיב (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, דאתחזרת ללבא, דאיהי כגוונא דירושלם, ויבההוא זמנא הלב רואה, הדא הוא דכתיב (ישעיה ל כ) ולא יפנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך, הלב שומע דאתחזר עבודה וכרובים לבי מקדשא, דאתמר בהון (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים, ויכל עננין דאינון רומי רבתא ורומי זעירא דאינון מכסיין על צלותין, הדא הוא דכתיב (איכה ג מד) ספות בענן לך מעבור תפלה מתעברין, ונהרין עיינין דאינון בית ראשון ובית שני, דבהון סלקין צלותין.

[תיקוני זוהר – דף מא ע"א]

דבזמנא דאינון ישראל מלוכלכין בטנופין דשאר עמין, נשמתא דאיהי שכינתא אמרת, (שיר א ו) אל תראוני שאני שחרחרת, (דף מא ע"א) וצלותא נפלת, הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וכד נפלת שכיבת לעפרא בין רגלין, והא אוקמוהו (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, ואיהי מצלי לקודשא בריך הוא דיוקים לה מעפרא, הדא הוא דכתיב (שם ט) ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה.

בההוא זמנא (שם ח) ויחרד האיש וילפת, ההוא דאתמר ביה (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, מאי וילפת ויכמה דאת אמר (איוב ו יח) ילפתו ארחות דרפם, בההוא זמנא ייתי קודשא בריך הוא ויימא לה, ליני הלילה והיה בבקר (רות ג יג), ליני הלילה דאיהי שמאלא, והיה בבקר דאיהי רחמי ימינא, דמתמן נהיר אור, הדא הוא דכתיב (בראשית מד ג) הבקר אור, אם יגאלך טוב יגאל, וי"אם יעביד בך ישראל עובדין טבין לסלקא לך מבין רגלין שפיר, תגאל ויעל ידי דישאל עלאה דאיהו בעלך, טוב ודאי, ואם לא יעבדון בך עובדין טבין, ויגאלתיך אנכי והא אוקמוהו.

(רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר, אומאה בח"י, דאיהו כליל ח"י ברקאן דצלותא, שכבי עד הבקר, עד ההוא נהרא, דבההוא זמנא צלותא תהא נהרא בלבא ובעיינין, ובגין וי"דבח"י ברקאן דצלותא תליא פורקנא, וביה אתגליא, דאיהו יסוד ח"י עלמין, וי"אאתמר ביה (ד"ה ב ז טז) והיו עיני ולבי שם כל הימים.

ביאור הגר"א

^{נ"ט} ואחמר בימינא ושמאלא ויהי ערב כו'. שהן מנחות עשה ולא תעשה דבהון אחיבה אורייתא, ויהון דחילו ורחימו, ויתחדון דו"ג, שהן מסטרא דערב ובקר כנ"ל:

^{ס"ב} בההוא זמנא מה דהות נשמתא כו'. דנפילה דנשמה הוא כאשר הולכת וגלה מלב עד דמטי להגלין אז נפלה כו' כנ"ל וכן השכינה בגלותא ואז ישראל מהדקין תחת רגלין כמו שכתוב (ישעיהו נא כג) ותשימי כארץ גוד וכחוץ לעובדים אמרו לנפשך שחי ונעבורה, וחזירתה של הנשמה ללב וכן השכינה לירושלים ושני בחי לבא כ"ה ל"ב בחי מקדשים וזה שאומר דאתחזרת כו':

^{ס"ג} בההוא זמנא הלב כו'. דאתחזרת נשמתא לשם ולית לה כיסוי עלה, ואמר רואה שומע שהן שני דרגין: ימינא ושמאלא, דו"ג, כמו שאומר לקמן בחיקון ע', י"ק דהו"ב:

^{ס"ד} וכל עננין כו'. כמו שאמרו (ברכות לב ע"ב) מיום שחרב בית המקדש נפסקה מחיאה כו' שנאמר כו', ואמר רומי רבתא כו' – שהן נגד שני בחי מקדשים, דו"ג שצנוק, ואמר ונהרין עיינין כו' שזית המקדש היה עינו של עולם, שכל העולם כופות סם ומשם עולה התפלה:

^{ס"ה} בגין ילפתו כו'. שנתעוותו כל הדרכים כידוע וכמו שאמרו בראש השנה כ"ג ב' אסתתומי כו' נחיצותי עוה, ועיין בזוהר חדש שיר השירים מ"ח ד' וחתחתים בדך כו':

^{ס"ו} אם יעביד כו'. רואה לומר זה יגאלך טוב, וכמו שאמרו (סנהדרין נח ע"א) זכו אחישנה, ואם לאו – עד הבקר, קץ האחרון שהוא בחסד ולא בזכות והוא בעתה וכנ"ל. ואמר

^{ס"ז} ע"י דישאל עלאה. רואה לומר וירא חלקים כי טוב דהוא בעמודא דאמאעיתא, כמו שאמרו בריש פרשת בראשית י"ד ב' והוא ע"י אהערותא דישאל תחאה, ואם לאו – ע"י דבינה, עלמא דחירו, דשם לאו בזכותא. וזה שאומר

^{ס"ח} וגאלתיך אנכי והא אוקמוהו. רואה לומר כנ"ל, אנכי דיציאת מנרים:

^{ס"ט} דביה תליא פורקנא. דהוא נקרא גואל כידוע ואמר וביה אתגליא. שצאלף השאי יתגלה וביה יג"ל פז"ק – יגלה פדיון זרע קדושים כמו שאמרו בזוהר חדש פ"ד ב', ואמר דאיהו יסוד ח"י עלמין רואה לומר לכן אמר ח"י ה' – ח"י ברכאן והוא הגאולה שאז יחיו הכל:

והיו עיני ולבי אדכיר עיינין ולבא, בגין דצריך בר נש בצלותיה למהוי עינוי וסילתתא לגבי נשמתא, דאיהי שכינתא, דאיהי אסירא בגלותא, ולביה לעילא בקודשא בריך הוא, ורזא דמלה עיני תמיד אל יהו"ה כי הוא יוציא מרשת רגלי (תהלים כה טו), ולביה לעילא ילנטלא נוקמא מעמלק, הדא הוא דכתיב (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי, יע"ב לבי ודאי, ביה עתיד לנטלא נוקמא, כמה דנטיל ביה נוקמא ממצראי.

דאיהי לב"י שם בן ארבעים ותריין, יע"בא בגי' ביה אפיק לישראל מגלותא, קר"ע שט"ן דאיהו שמה תניינא דיומא תניינא, ביה קרע ימא, ובהאי שמה אתמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגומר, נג"ד יכ"ש יע"נגד כל עמך אעשה נפלאות (שמות לד י), יע"בכל שמה נטל נוקמא במצרים.

ופורקנא בלבא תליא, דאתמר ביה הלב רואה, ובגין דא כי יום נקם בלבי (ישעיה סג ד), נקמה במאי בלבי ב"ה, דאתמר ביה (תהלים קן ו) כל הנשמה תהלל י"ה, ועליה אתמר (שמות יז טז) כי יד על פס י"ה, ופורקנא בלבא תליא, דביה אתמר הלב רואה, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין ללב"י גליתי ולאברי לא גליתי, מאי ללבי, יע"אלא אורייתא דבכתב אתקריאת לבי, ואורייתא דעל פה אתקריאת פומא ואוקמוהו מארי מתניתין מלבא לפומא לא גלי, יע"ללב"י גליתי (ודאי) דא שמה דע"ב שמהן, ואינון שבעין אנפין לאורייתא, דתליין מן ב'.

[תיקוני זוהר – דף מד ע"א]

יע"ואורייתא אית לה רישא וגופא ולבא ופימא ואברין, כגוונא דאית בישראל, דאינון רישין רישי עמא, ומנהון עיינין הדא הוא דכתיב (במדבר טו כד) והיה אם מעיני העדה, ואית מנהון לבא, דאינון לקבל שבעין סנהדרין ומשה ואהרן על גביהו, יע"דלא חסרין מעלמא כותייהו, ודא איהו ללבי גליתי, אבל אחרנין דאינון כשאר אברין אתמר בהון ולאברי לא גליתי, (דף מד ע"א) וכן באורייתא שבעין אנפין תליין מתריין תורות, אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה.

ביאור הגר"א

ס"ח אתמר ביה כו'. רואה לומר צבית המקדש מקום התפלה כנ"ל דהון סלקין לכותין ורואה לומר דבגלותא נשמתא ולכותא אסתלקת מלבא ועננין מכסין על עיינין אבל כשיצנה בית המקדש אז והיו עיני ולבי כו' וכן בלכותא זה שאומר לרביך ב"נ כו':

ס"ט לכתא בשכינתא וזהו למטה לארץ, ולמעלה לשמים – בקב"ה דלוחו שמים ואתה תשמע השמים, ושמים וארץ ידוע, ורואה לומר, עינוי – כל מגמתו ותפלתו – שביל השכינה, ולבו לקב"ה לבקש ממנו ורואה לומר שישפוך לבו לקב"ה, ואתמר

י"ט לנטלא נוקמא מעמלק. כמו שאמרנו (תנחומא כי תלך סו' יא) כי יד על כס כו' שגשבע בכסאו, ונאמר השמים כסאי, ועמלק הן הערב רב כמו שאמרנו בזוהר פרשת בראשית ובזוהר חדש פ"ד ג' דעלייהו אתמר כו' עיין גם בצרכוה, וכן אמר כאן למטה ומאן גרס כו' וכן לקמן מ"ז א' ב' עיין גם:

י"ע כלבי ודאי כו'. כמו שמפרש והולך גם בן כו' שהוא שמה דגבורה:

י"ג אב"ג ית"ץ ביה כו'. שהוא גם החסד שבו, וביה אותיות ילא, והוא יומא קדמאה כמו שאמרנו בזוהר חדש גם אב"ג בא"ת ב"ש – תש"ר דבראשית ועיין גם בצרכוה כל זה הענין:

י"ד נגד כל עמך כו'. עיין לעיל נ"ד ד' ודא תפארת, כסאו כשמש נגדי וביה אתמר למשה נגד כו', ועיין מה שבארנו גם ועיין בזוהר חדש ע"ה ב':

י"ה בכל שמה כו' וכן לעתיד לבוא ועיין בזוהר חדש גם:

י"ו אלף אורייתא דבכתב כו'. ורואה לומר דהקץ מרומז באורייתא דבכתב ודאי אלף ללא אתפרש באורייתא דבעל פה ולא נתגלה עדיין:

י"ז ללבי ודאי דא שמה כו'. חושבן ללבי, ורואה לומר תורה שבכתב כמו שמפרש והולך ואינון כו':

י"ח ואורייתא אל"כ כו'. מפרש מה שאמרנו ללבי גליתי ולאברי לא גליתי, לל"כ דישראל נתגלה וכן ע"כ דסנהדרין כמו שמפרש והולך וכן הוא בתורה שנתגלה בלב שבתורה והן בפנימיות הסודות שכתובו זה שאומר ואורייתא כו' כגוונא דא כו':

י"ט ללא חסרין כו'. רואה לומר כן הוא בכל דור החשובים שכתובו כמו שאמרנו (ילקוט שמעוני בראשית פרק לא סימן קל) דבכל דור כאברהם כו':

^טובגלותא חלק לב'ם (הושע י ב), דאינון ע"ב צדיקים דאינון כגוונא דסנהדרין, ורזא דמלה (ישעיה ל יח) אשרי כל חוכי לו, ל'ו בחושבנא סליק תלתין ושית, ואינון ל'ו בארעא דישראל, ול'ו לבר מארעא דישראל, ודא איהו חלק לב'ם, ומאן חלק לב'ם. שאור וחמץ ידאינון ערב רב, דבהון אתמר בהון (שמות יב טו) אך ביום הראשון תשפיתו שאור מבתיכם, אך חלק, ואומא דיתמחון ב"ד, דאינון ארבע סרי יומי דפסחא, לקיימא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו), (ודא שבעה יומי דפסחא דגלותא קדמאה, ושבעה יומי דפסחא דגלותא בתראה), הך הוא דכתיב (יחזקאל מה כא) חג שבעות ימים מצות יאכל.

ובגין דא אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ודא אור הנר דאיהי אורייתא ופקודיא, דאתמר בהון (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, יפאר בלבא, אור בעינין, דאיהו אור הנר, בדחילו ורחימו ב"ה מתעברין חשוכא וקדרותא מנייהו, יפובגין דא כי יום נקם בלבי (ישעיה סג ד).

ועוד בלבי דא ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, ועשר אמירן דאינון י' מן לבי, ולב האי איהו לב, יפדביה נהיר יפיהו דאתמר ביה (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, וביה עתיד לאתגלייא קודשא בריך הוא למשה באורייתא בגלותא בתראה, כגוונא דפורקנא קדמאה, דאתמר ביה (שם ג ב) וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש, בקדמיתא בלבת אש דנבואה, ובגלותא בתראה בלבת אש דאורייתא.

יפודא ב"ת מן בראשית, דאיהי כלילא מעשר אמירן ול"ב אלהים דעובדא דבראשית, בת כלילא מעשר אמירן יפאיהי בת עין אוקמא, דאתמר בה שחורה אני ונאנה, וביה נהיר אור, הך הוא דכתיב (משלי ו כג) ותורה אור, ל"ב אלהים ביה נהיר מצוה, יפודאתמר ביה (שם כ כז) נר יהוה נשמת אדם וכו' :

(כאן חסר והוא בתיקונים זוהר חדש)

[תיקוני זוהר – דף נ ע"ב]

(ס"א (דף נ ע"ב) יפוגדפוי דשכינתא אינון כסוי דם חיה ועוף, דמכסי עלייהו ברחימו, וכד מכסי עלייהו ברחימו דאהבה, מי טופנא לא שלטא עלייהו, מים רבים דמי טופנא לא יוכלו לכבות את האהבה דישראל באבוהון דבשמיא)

ביאור הגר"א

^טובגלותא חלק לב'ם כו'. וזה שאומר ל"ו צדיקים, רואה לומר בארץ ול"ו בחוץ לארץ כמו שמפרש והולך לרביד להיות ע"ב מובחרים שבדור שראויים להיות שבעים סנהדרין ונשיא ואב בית דין, והן נקראים עיני העדה, ע"ן – שבעים סנהדרין, ושתי עינינו עמנו – שנים שעל גביהן, נגד שם ע"ב, וע"ב נפש, וע"ב אומין וכמו שבארנו במקום אחר:

^טדאינון ע"ר דבהון אתמר בהון כו'. רואה לומר דערב רב שהן גרמו הגלות, והן חלקו היום ועבדו העגל בשש, ועליהן נאמר אך ביום – אך חלק, דבשש שורפין אותם, והן שאור שבעסה לאומין פלחי כוכביא לעלמא עשו וישמעאל, הן סובין ומורסן, וכימי מצרים אראנו כו', וכן לעתיד לבוא ב"ד יום בערב פסח יתמחון, וזה שאומר ואומאה דביה יתמחון רואה לומר שנאמר כי יד – י"ד יום כנ"ל, ואמר ובג"ד אור כו' רואה לומר כמו שמפרש והולך דבאור המורה והתורה יתבערו הערב רב, והן חשוכין דמכסיין על עינינו ואז (דברים לג כח) עין יעקב זדה, ואינון שאור וחמץ הן בישראל, שאור שבעסה – בחוד העסה, והן נגד סובין ומורסן שבקראות ימין ושמאל, והאמנע כולל שניהם אבל לעתיד לבוא יתעקרו מישראל דהאמנע הוא כריד להיות נקי וכן הקראות ועיין ברעיא מהימנא פרשת משפטים בארוכה:

^טנר בלבא אור בעינין. דשם אור הראיה ושם יואל הראיה מהמוח דמשם אור דלדס כנ"ל מ"ג וכן הוא שם ע"ב דעינינו תורה שבכתב כנ"ל, והוא ותורה, אבל בלבי הוא שם מ"ב דגבורה, תורה שבעל פה, וזה שאומר ב"ה מתעברין כו', דהוא חו"ב, מוחא ולבא, וכן הוא עינינו בחכמה כידוע בסוד ארבעה חושים, וכן הוא חושבן דסיהרא שם פרפראות כו' כמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס ואמר ^טובג"ד כי יום כו' כמו שאמרו (פסחים ח ע"א) שאור הנר יפה לבדיקה, ועיין בזוהר פרשת שמות ונר בלבא:

^טדביה נהיר כו'. רואה לומר משה רבינו עליו השלום שהוא יתגלה ויגאל כמו שכתוב מה שהיה הוא שיהיה כו', והוא אור הנר דבלבא דנהיר ללבא לשכינתא וכמו שאמרו דהוא בלבת אש ואש הוא אור הנר ובלבת הוא בלבא רואה לומר לב האש והוא בת לב ובת הוא בת עין שכונתא וכן לב, והוא נר בלבא אור בעינינו כנ"ל ואמר

^טהוא כו' כי טוב. רואה לומר שנאמר טוב שנתמלא כל הבית אור כמו שכתוב ויכא חלקים את האור כי טוב, והוא ותורה אור ואור הנר ואמר

^טודא בת מן בראשית דאיהי כלילא כו'. רואה לומר זהו בלבי, בת הוא יו"ד אמירן דבראשית לכלילן בת דבראשית וכן אמרו נגע בבת וכלל בה עשר אמירן כו', והוא שם מ"ב וכמו שמפרש והולך ואמר

^טאיהי בת עין כו' וביה נהיר אור ה"ד כו'. כנ"ל אור בעינינו ונר בלבא, וזה שאומר ל"ב חלקים ביה נהיר מצוה שהוא נר מצוה ואמר ^טלאתמר ביה נר ה' נשמת כו' כנ"ל מ"ג ב' דנשמתא מאיר בלבא (בנפשא), ואדם מאיר בתורה והוא בעינינו וכנ"ל:

¹⁸⁷בַּהֲהוּא זְמַנָּא פְּרַסְיָא יְהָא עַל אַרְבַּע חִיּוּן, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפֵר הוּלִי' רְבִי'עַ מְרֻבְעָ, דְרַגְ'א בְּשִׁית דְרַגִין, דְאִינוּן שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא (מַלְכִים א י יט), וְאָמַר מְלָכָא עַל כְּרִסְיָא בְּהֵיא זְמַנָּא וְעֵשָׂה לִי מְטַעְמִים כְּאֲשֶׁר אֶהְבֵּיתִי (בראשית כו ד) מִפְּקוּדֵין דְעֵשָׂה רִצְוֵי אֶתְיָהִיבוּ מֵאֲהָבָה, רִצְוֵי אֶתְיָהִיבוּ מִפְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה, דְהוּא אֶקְרִיב לֵיהּ מִמְנָא דְעֵשׂוֹ, לְקַטְרָגָא בְּהוּן לְיִשְׂרָאֵל, רִצְוֵי דְבְּגִינֵיהּ וְיָהוּ אֶתְמַר (מלאכי א ג) וְאֵת עֵשׂוֹ שְׁנֵאֲתִי.

[תיקוני זוהר – דף נא ע"א]

¹⁸⁸וְגַדְוָא אִיהוּ דְרַגְ'א תְּרִי טַעְמִי, דְמַסְטְרָא (דף נא ע"א) דְפְקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה מִמְנָא דְעֵשׂוֹ רִצְוֵי אִיהוּ רְבִי'עַ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי דְרַגְ'א עַלֵיִהוּ, רִצְוֵי אִי תִימָא דְשִׁלְטָא עַל שְׂכִינְתָא דְאִיהִי עֲמַהוּן בְּגִלוּתָא, הָא אָמַר קָרָא (ישעיה מב ח) אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתְן וְתַהֲלֵתִי לְפָסִילִים, רִצְוֵי וְכַבּוּדִי שְׂכִינְתָא עַלְאָה, לְאַחַר לֹא אֶתְן אֵל אַחַר, וְתַהֲלֵתִי לְפָסִילִים דָּא שְׂכִינְתָא תַתְאָה, וּבְגִין דָּא בְּשִׁית יוּמִין דְשִׁלְטָא רִצְוֵי סָם הַמּוֹת, אֵל אַחַר, רִצְוֵי אֶתְמַר בְּשְׂכִינְתָא (יחזקאל מו א) יְהִי סְגוּר שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּשַׁבַּת וּבְרָאשֵׁי חַדְשֵׁים דְלֹא שְׁלִטִין מִמְּנָן בִּישִׁין, אֶתְמַר בְּהוּן (נ"א בה) וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבִיּוֹם הַחֹדֶשׁ יִפְתַּח.

¹⁸⁹וְיַעֲוֹד רְבִי'עַ אִיהוּ שְׁכִינְתָא דָּא כ, וְלִזְמַנִין פְּגוּוֹנָא דָּא [צִיּוּר] בַּת מְלֶךְ פְּנִימָה סְגִירָא בְּבִיתָא, וְאִיהִי סִיְהָרָא קְדִישָׁא לְעוֹלָם לֹא אֶסְתַּכְּלַת בָּהּ שְׂחַמָּה בִישָׁא, גִּיהֶנֶם סָם הַמּוֹת נּוֹקְבָא בִישָׁא, שְׂכִינְתָא שְׁכָן אֵל אַחַר, דְהִכִּי

ביאור הגר"א

¹⁸⁷וגדפו דשכינתא כו'. ל"ל לפי שמסיים גם בזוהר חדש פ"ד ד' ולא יכנף עוד מוריד ואמר דכנפי השכינה יהוה מכסין כו' ואמר גם דמי טופנא מתגבר בגלותא אבל חש מים רבים כו' אבל נראה שכל זה יתר הוא ולא שייך כאן ועיין לעיל נ"ז ג', וכאן נרדף להתחיל בהוא זמנא כרסייא כו'. לאמר גם דכורסייא בימינא אחתקנת כו' בהוא זמנא דקב"ה יתיב על כורסיא כו' ואמר כאן

¹⁸⁸בהוא זמנא כרסייא יהוה על כו'. דהן ארבע רגלי הכסא ובהו אחתקנת, בארבע רגלין דלצהן דודי, זכהנים לויס וישראלים וגרי האדק, וכמו שכתוב זה יאמר לה' אני זה כו' – ד' וזה, ודא איהו שופר כו', ששם מפרש טעמים ודא איהו אחנה יתיב, ומפרש גם כן ודא איהו שופר הולך רביע דרגא כו', וחוזר ומפרש כאן שופר הולך כו', ורואה לומר שופר הולך הוא הכרסייא כמו שאמרו בזוהר על פסוק הולך ילך וזכה על הכרסיא, ועיין לקמן מה שבארנו בזה והוא הנכון דלקמן מפרש שופר הולך דקאמר ובזמנא דאיהו כו', ורביע מפרש מרובע על ארבע חיון, ודרגא מפרש והולך דרגא בשית דרגין שהן כלל הכסא כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת בל, והן ד"ו פרטופין, ה' של השם, שהוא דבריאה, ועיין מה שבארנו בספרא דלניעותא דס"ד בארובה הרבה שהוא אחנה יתיב:

¹⁸⁹דלתייהבו מאהבה. רואה לומר זה שכתוב (בראשית כו ד) כל אשר אהבתי ועיין לקמן סוף תיקון ל"ו:

¹⁸⁸לא מפקודין כו'. רואה לומר ללא קאמר סתם עשה לי מטעמים:

¹⁸⁹דבגינייהו ואת עשו שנאתי. דהשם יתברך שונא מקטרג על בניו, אף הקדושים, כמו שאמרו (תנחומא וישלח סימן ב) ובידו רכפה, וכיוצא, ורואה לומר שנאתי – דזה שאומר כל אשר אהבתי לאפוקי שזה שנאתי:

¹⁸⁸ודא איהו דרגא כו'. רואה לומר שיש שני מטעמים: דאהבה ושנאה כנ"ל, ועל כולן קאמר תרי טעמי כמו שמפרש והולך, דמסטרלא דפקודין ללא תעשה כו' רביע כו' ואיהו דרגא כו' ועוד רביע כו' ושופר הולך מפרש למטה, ואי תימא דשלטא על שכינתא כו', רואה לומר דשופר היא השכינה, והיא הולכת ללא אסתאבא בהו, והוה הכל בסטרלא דפקודין ללא תעשה, ומסטרלא דפקודין למאות עשה כבר פירש הכל, ושופר הולך מפרש למטה ובזמנא דאיהו תקינת מזונא כו' לאתערא בשופר דבהו כו':

¹⁸⁹איהו רביע כו' ואיהו דרגא כו'. גם כן בעשר דיליה, ד"ו פרטופים דס"א, והן שני יריין דארס דרוח ונפש – סם ונחש כנ"ל, שהן שאור ודבש, ישמעאל ועשו, שאומותם ולא ראו לקבל לא תרלח ולא תגאף, ועיין לקמן תיקון ל"ז מסטרלא דמאדים ונוגה דסביבות החמה ועיין בזוהר חדש רות נ"ט א' הקב"ה ברא ב"נ בעלמא כו' וכדוגמא דברא רוח ונפשא דקדושה כך ברא רוח ונפש מסטרלא דשמאלא כו' מסטרלא דס"מ ונחש דאינון דכר ונוק', ולמטרלא דמסאבא לא יהיב הקב"ה שמה דיליה רואה לומר כמו שנבאר גם דהקב"ה ברא בר נש ויהיב ביה שמה יקו"ה, ה' – נפש, ו' – רוח, ה' – נשמתא, ו' – נשמתא לנשמתא כו', ואמר שנאמר אני ה' הוא שמי כו' – אני רמז כו' ה' רמז כו' עיין גם, וזה שאומר כאן הא אמר קרא אני כו':

¹⁸⁸ואי תימא כו'. כבר כתבתי שרואה לומר לפרש שופר הולך:

¹⁸⁹וכבדי שכינתא עילאה. דעל שמה נקרא כסא הכבוד, ול"ב אלקים בה:

¹⁸⁸סם המות אל אחר. רואה לומר דו"נ שהן סמא"ל:

¹⁸⁹אתמר בשכינתא כו'. עיין לקמן תיקון ל"ו מה שנבאר גם:

¹⁸⁸ועוד רביע כו'. רואה לומר דמפקודין ללא תעשה קאמר רביע, דאיהו סגורה:

¹⁸⁹כג"ד כ כו'. עיין ברעיא מהימנא פרשת פנחס רמ"ח ב' ועוד ובראש חודש נקודה דנגיד עליה מלגאו היא חכמה והיהא חוט דאסחר לה היא כתר, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון ל"ו והיא חכמת שלמה דנקראת אני, וזה שאומר בת מלך פנימה, ועיין לעיל נ"ב ב' ואמר סגירה בזיתא רואה לומר בזית דבראשית, נקודה דהיכליה, ועיין לעיל ריש תיקון ה' האידך היא סגורה גם, וזה שאומר ואיהו סיהרא כו' דחכמת שלמה נקראת סיהרא ועיין ברעיא מהימנא גם:

אוקמוהו קדמאין, לעולם לא חזא חמה פגימותא דסיהרא, דבזמנא דחמה נפקא (נפקא) ממוזרח, סיהרא חזרת אנפקא מיניה כגוונא דא [ציור] ובגין דא אמר בלעם הרשע ש"לא הביט און בעיקב ולא ראה עמל בישראל (במדבר כג כא), עמל ואון סמא"ל ונחש.

ו"בזמנא דדחקין לה לאסתפלא בה, אתפסיא מכל וכל, ואימתי בירחא שביעאה, הדא הוא דכתיב (תהלים פא ג) תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו, מאי בפסה בירחא דאתפסיא ביה סיהרא, ש"בההוא זמנא דאתפסיאת מניה, איהי אמרת לישראל דיתקנון צלותין במאכלין טבין, מפקודין דעשה, ש"דצלותא שקילא ככל פקודין, בההוא זמנא יימא קודשא בריה הוא לישראל, ועשה לי מטעמים (בראשית כו ד) ברעותא דשכינתא, כאשר אהבתי מפקודין דעשה, ותקנת שכינתא עם ישראל מאכלין דצלותין דאינון קרבנין, ו"בזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא, יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר, ש"דביה עתיד קודשא בריה הוא לאכנשא ביה לישראל מן גלותא מארבע סטרין, הדא הוא דכתיב תקע בשופר גדול לחירותינו ושא נס לקבץ גלותינו, ש"איהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה וברח (ס"א ובראש השנה) עד ההוא זמנא קודשא בריה הוא מאריך עלייהו דחיביא, ולבסוף אפסיק לון וחרוב לון מעלמא, ודא איהו מארי"ך טרח"א סוף פסו"ק.
ועוד שופ"ר הולך רבי"ע דרג"א תרי טעמ"י, בההוא זמנא דיתמחון חיביא מעלמא, ש"סלקא צלותא כגוונא בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודא י', שיר כפול ודא י"ה, שיר משולש ודא י"ו, שיר מרובע ודא

ביאור הגר"א

^{פא} חמה בישא גיהנם. נוק' דסס סס המות כנ"ל, וכמו שפרש והולך, וזה שאמרו (ר"ה כג ע"ב) מעולם לא ראה חמה כו', ורואה לומר שהלכנה חלקם של ישראל אצל חמה שבעים שמות לה והיא מושלת על שבעין אומין והן מונין לחמה, דבזמנא דלחיה פגומה והם חפין לחמה גם כן לקבל – היא חזרת אנפקא:
^{פב} כ"ף אל אחר. דכורא, וזה שאומר למעלה ובג"ד בשיית יומין דשלטא סס המות אל אחר כו' – סגור כו':
^{פג} לא הביט כו' שישראל הם חלקה של לבנה ומונין לה, והיא נקראת כנסת ישראל, וזה שאומר לא הביט כו', וקאמר יעקב וישאל – שהן דו"ן שבה, ואון נקרא נחש וכן סס המות כנ"ל אלא דכל נוק' כולל בנחש ודכורא באל אחר:
^{פד} ובזמנא דדחקין כו' והיא בעת המולד, דנשאר נקודה לבד, ואז מארת חסר, ולוחמין למעלה עם השעיר, וכל שכן בראש השנה, זמן הדיו, ואז מתכסה מן החמה לגמרי:
^{פע} בההוא זמנא דאתפסיאת כו'. עיין ברעיא מהימנא פרשת אמור כ"ט וק' בצרכה וזה שאומר ותקינת שכינתא כו' עיין פס, וקאמר ברעווא דשכינתא רואה לומר אע"ג דמקרא משמע דשכינתא קאמר ליעקב בלא ידיעת יצחק, לא כן הוא, דחורה מזהרת ויהיבת עיטא לישראל לאתפייסא בקצ"ה והכל בלון הקב"ה:
^{פז} דללותא שקילא כו'. רואה לומר דפקודין דעשה היינו כלותא, וקאמר שקילא מכל פקודין כמו שאמרו בזוהר פרשת ויקהל ר"ב ב' מנאן ולהלאה אית פקודי אורייתא כו' בללותא כו' ואלין אינון שית פקודין דקיימין בללותא דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא ואי תימא תליסר אחרנין יתיר אינון כו', וברעיא מהימנא פרשת אמור שם אמר דכדון ויירא יעקב מאד ויזכר לו ואסגי בללותין ובעותין ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי אבי יצחק כו', ולכן נכתבה התפלה בתורה – להורות לישראל:
^{פח} ובזמנא דלחיה כו'. ורואה לומר זה שופר הולך כנ"ל, ושם בפרשה הקול קול יעקב – קול שופר, כמו שבארנו פס, ורצקה אמרה כו' בלינון מטעמים דיליה ויעקב אתער מתתא מתלבש בללותין ובעותין, והקול קול יעקב בההוא שופר כו' ויזכר לו יין כו' ולכן רש"י ל"ו בתרי טעמי כנ"ל:
^{פח} דביה עתיד כו' מארבע כו' רואה לומר זה שופר הולך רביע מארבע כו':
^{פט} ואיהו חשיב דאיהו כו'. רואה לומר כאן טעמי מאריד טרחא סוף פסוק כמו שפרש והולך ובראש השנה עד כו' מאריד עלייהו כו' ודא איהו כו', ורואה לומר טרחא – דמשא הוא לקצ"ה לסבול אותם והוא מאריד טרחא כמו שאמרו בזוהר על פסוק משא דבר ה', והענין, שבהתעוררות השופר מעוררין השופר גדול ומתעורר הדיו על השטן ולכן מתבהל וחשיב כו' אלא שהקב"ה מאריד כו':
^{פז} סלקא כלותא בניגונא. רואה לומר זה שופר הולך שהוא ניגונא דללותא כמו שכתוב (תהלים קג ג) הללוהו בתקע שופר, דהוא ניגון הראשון מעשרה ניגונים כמו שאומר לקמן ב', ואמר בארבעה מינין רואה לומר זה רביע, ואמר דאינון שיר פשוט כו' – שהן ארבעה מיני ניגונין דמוסיקא כידוע, והן הכל בשם הוי"ה כמו שפרש והולך, והן גם כן עשרה מיני ניגונין דעשרה אוחיות אלו, והן עשרה הללוהו בתקע שופר הללוהו כו' כמו שאומר לקמן ב', ועיין לעיל תיקון י"ג כ"ג ב' כהלי קולך בת גלים בת עשרה גלגלים כו' בעשרה מיני ניגונים ובארבע חיוון דסליק יהו"ה. בשיר פשוט כפול משולש מרובע דאיהו יהו"ה דקולו סליק בגלי ימא, וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגלים עיין פס בדבריו:

יהו"ה, ש"בש"מא דיהו"ה סלקא צלותא בנגונא, אורייתא בנגונא, שכינתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא, ש"הדא הוא דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

צלותא דאיהי שכינתא, סלקא לגביה דמלכא בעשרה זכרונות ובעשרה מלכות ובעשרה שופרות, דאינון י י', ש"ינעשרה פתות דמלאכים יתערוך לגבייהו, ש"ינסלקין לון לגבי עשר ספירן, ש"ינגונין סלקין מנייהו מרובעים מסטרא דרבי"ע בארבע חיון, ש"יאינון חיות קטנות עם גדולות אינון תמניא, ואינון יאהדונה"י, ועלייהו אתמר (שם) אז ישיר משה, כד יהא קודשא בריך הוא בשכינתיה בחיון תמניא, ש"יאינון חיון עתים חשות עתים ממללות, ש"ינכלהו מחאן בגדפייהו בנגונא, ונגונא בהון (סלקא) בארבע אנפין, לכל סטרא מרובעין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת וארבע פנים לאחת מהם, לכל חיה תמניא אינון בין אנפין וגדפין, לקבל תמניא די בהון שבח משה א"י.
[תיקוני זוהר – דף נא ע"ב]

ודוד בגין דא תקין מנא בתמניא נימין, ושפח לה בתמניא, הדא הוא דכתיב (תהלים יב א) למנצח על השמינית, ותמניא אתוון, לכל חד תמניא, סלקין בלהו ע"ב, יאהדונה"י תמניא, ש"יתליין מנייהו ס"ד תמניא לכל חד, סלקין בלהו ע"ב, ש"דא איהו (דף נא ע"ב) רזא דחשמל.

ש"יאית נגונא דסלקא בעשר, ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועלייהו אתמר (שיר ה יד) ידיו גלילי זקב, יאית נגונא דסליק בשית, הדא הוא דכתיב שוקיו עמודי שש, י"ה יהו"ה צור עולמים, י"ה י"ה י"ה אד"ם.

ביאור הגר"א

^{פ"א} בשמא דיקו"ק סלקא כלותא בניגונא אורייתא בניגונא כו'. חשיב גם כן ארבעה תיקונים לסלקין בנגונא, לפרש טעם רביע: ^{פ"ב} הה"ד אז כו'. עיין לעיל ריש תיקון י', כ' ב' ובהורא זמנא אז ישיר כו' והאי שיר באז סליק כו' באז סליק לה כו' וסליק לה עד אחר לתגורת מתמן כו' בגין דסלקא עד אין סוף כו', וזה שאומר כלותא דאיהי שכינתא סלקא כו' כמו שבארנו שם האי תגא דתלשא איהי יוד כו', ועיין לעיל כ"ג ב' תנינא בשיר דא חכמה, שר י', ותלת יודין אינון י' י' י' ואינון רישא וסיפא ואמלעיתא דלת יוד, ואינון רמיזין בשמא סתים דאיהו יו"ד ק"י וא"ו ק"י, באלין תלת שבח דוד מלכא לזכרתא דמלכא הה"ד שיר למעלות – ל' מעלות אינון ודאי, אינון תלתין דרגין ורואה לומר התפלה עולה בעשרה זכרונות כו' והן עשרה דפיקין ועיין לקמן תיקון כ"ה ועשרה מיני ניגונין כנ"ל:

^{פ"ב} ועשרה כחות מלאכים יתערוך לגבייהו. רואה לומר לגבי שופרות וזכרונות ומלכויות:

^{פ"ג} וסלקין לון לגבי ע"ס כו'. רואה לומר שלשים הג"ל לעשר ספירות, דאלו שלשים הג"ל הן נגד שלשה דרגין דנר"ן, ב"ע, מלכות עמודא דאמלעיתא בינה, באזילות, שלשה דרגין מלכות סלקא לאחר לתגורת מתמן לגבי חכמה ותרב חכמה שלמה כו', וזה שאומר בתיקון י"ג דהיא סלקא תלתין דרגין וכנ"ל, ושם עשר ספירות דאזילות, וכן באזילות נקרא עשר ספירות בחכמה, כמו שאמרנו בזוהר ח"ג ע"ג א' ועשר חכמות דתקריאו עשר ספירות מסטריה, ועיין מה שבארנו שם, והן ארבע אותיות השם ורואה לומר זה רביע, וקאמר

^{פ"ד} וניגונין סלקין כו'. רואה לומר מהמלאכים, דלע"ג דאינון עשרה מכל מקום הניגון מרובע בשיר פשוט כו' דהוא עשרה כנ"ל, וכן ארבע חיון הן גם כן עשרה דארבע חיון הם ארבע אותיות הוי"ה כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ח ושאר מקומות, והן עשרה דשיר פשוט כו' ולכן הארבע חיות ממונים על כל עשרה כחות כו':

^{פ"ה} ואינון חיות קטנות כו'. עיין לעיל נ"ב ב' חיות קטנות אלין אתוון דלדנ"י, עם גדולות אינון אתוון דיקו"ק, דאינון מרכבות דקב"ה ושכינתיה, וזה שאומר ואינון כו' ודאמר אינון תמניא לפרש א"י ישיר כמו שמפרש והולך ועלייהו כו' דבהון שבח כו' ודוד בג"ד ותמניא אתוון לכל חד כו' סלקין כלהו ע"ב:

^{פ"ו} דאינון חיון עתים כו'. רואה לומר שהן תמניא: דהוי"ה – השות, ודלדנ"י – ממלכות, ועיין מה שבארנו במקום אחר:

^{פ"ז} וכלהו מחאן כו' ונגונא בהון כו'. רואה לומר שכל אחד מאלו יש לו שמונה, והן שמונה פעמים שמונה, כמו שמפרש והולך והן ארבע דנגונא דגדפין וארבע נגונא דאנפין:

^{פ"ח} ותליין מנייהו ס"ד. רואה לומר תמניא לכל אחד כנ"ל, שכל אחד כולל שיבוב הג"ל, שטבע המקור בענפין, וזה סוד שם ע"ב ושם מ"ב וכמו שאומר לעיל ל"ח א' ובתיקון כ"ב ס"ג א' ועיין מה שבארנו שם ושם, כי שם שש ולכל אחד שש, וכאן בשמונה. והענין, כמו שבארנו שם ל"ח א' דתשע נקודין הן אנון לוחותיה דקביעין בשכינה, והן שמונה דכאן, שמונה בכתר ומיניה תליין שמונה ספירות מחכמה עד יסוד, וכל אחד כולל שמונה, וכולם אינורין לשכינה וכתר שורשן כי אינו מענינם, ושם מ"ב הוא הדעת כולל שש ספירות וכל אחד כולל משש כמו שנבאר שם, ודעת הוא שרשם כמו בכתר כי הכלל כי הכתר שורש לכל והראשית מחכמה, וכן דעת לז"ת והראשית הוא מחסד עולם בינה, ולכן ע"ב בחסד כי ג"ר כוללים ומ"ב בגבורה וזה שאומר

^{פ"ט} ודא רזא דחשמ"ל רואה לומר שבו רזא דע"ב והוא בחסד זמנא כמו שאמרנו (ילקוט שמעוני יחזקאל פרק א סימן שלט) שבו כחות כו' חשות כו', והן שאמרנו עתים כו':

^{פ"י} ואית ניגונא כו' ידיו גלילי כו'. רואה לומר ידיו לשון יו"ד וכן אמרו בתיקון י"ג אינון עשרה גלגלים ועלייהו אתמר ידיו כו' ועשרה גלגלים אינון יו"ד דאינון לקבל עשר ארבעאן דבטשין בניגונא כו' וכל אלו הניגונין הן בחכמה זו, ואמר דוד בתהלים על עלמות לידותו על מחלת כו':

ארבע כנפים אריה שור נשר, שכיהורה יהורה יהורה, מרכבה תניינא, יורה יהורה יורה יהורה, לעילא מכלהו יורה יהורה חכמה בינה, שככתר אהיה אשר אהיה, שכיעליהו אתמר (ישעיהו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד, ודא אבגיתין, בשתים יכסה פניו לישראל דלא יסתכלון בהון שנאיהון, ובשתים יכסה רגליו דלא אדכיר לון עובדא דעגלא, ובשתים יעופף מן גלותא, הדא הוא דכתיב (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

שכיאית נגונא שכידסלקא בתרין כגון הללוהו, ואית נגונא דסליק באת חד כגון הללי ביי, שכיאית נגונא דסליק בחמש כגון ה', והא אתמר בכנור דחמש נימין, אבל נגונא דסליק בשית דאינון אבגיתין שכמן ו' איהי, ואית דסליק ליה בתלת ודא איהו שכסיה'ו, דאיהו אהיה, וסליק נגונא ביה בתקיעה שברים תרועה.

שבתקיעה הוא קלא ארוך בנגונא, עד דהיה סליק ליה לגבי מינא דאיהו חסד, בשברים היה סליק קלא דנגונא לגבי גבורה, שלא דתמן יורה בימינא ושמאלא, והיה נחית מניה בחדוה חכמתא ועותרא, כמה דאוקמוהו הרועה להחכים ידרים, להעשיר יצפין, בתרועה היה סליק קלא דנגונא לגבי עמודא דאמצעיתא, שלייהו נחית מניה מלכא לגבי פלה שלגדאיהי קול דממה דקה, שלייהו זמנא יתערון כל מיני נגונא, הדא הוא דכתיב (תהלים קנ ג) הללוהו בתקע שופר, הללוהו בכנור, הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במינים ועוגב, הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי תרועה.

שופר איהי שכיתתא עלאה, תקע דילה שכיתתא תתאה, דאתמר בה (בראשית לב כו) ותקע כף ירך יעקב בגלותא, בההוא זמנא סלקא מן גלותא בשופר גדול, ואתקריאת תקע בשופר גדול לחרותנו.

ביאור הגר"א

שכ יקו"ק כו' מרכבה תניינא כו'. רוצה לומר דכאן הוא סמ"צ מרכבה דשית, למעלה פירש סמ"צ בעשר ספירות וכאן סמ"צ דז"ת בכל אחד הויה שלימה. חוג"ת – שלש חיון נש"א, וכן נה"י, ומלכות – חיה רביעית, אדם, משלמת לכל חלה, ובה גם כן יקו"ק אלף לפי שנכללת מכל השלש חיות כריך להיות בה שלש חיות והיא המשלמת לזון לשם י"ה יקו"ק, למרכבה ראשונה שיהיה בכל אחד שית אחוון, ולמרכבה תניינא י"ק יקו"ק והן גם כן שית אחוון הרי שית פעמים שית, וחז"ל גם כן שמוחם העלמי י"ק יקו"ק, י"ק בחכמה, יקו"ק דבינה כידוע, הרי סמ"צ והוא כנ"ל אלף דכאן מלכות משלמת לו"ק ובמקום הדעת חו"צ, והכל אחד כי הדעת הוא כלילות חו"צ ואמר שכ כתר אקו"ק כו'. רוצה לומר דהוא גם כן של שש אותיות דכל אחד סליק בשית כנ"ל (אלף דיה"ו) והוא שתי פעמים יקו"ק אלף שנעשין בו אקו"ק, חד בחשבון והוא המשלים לנש"צ בשמונה אחוון וכידוע שבו נשלם נש"צ וזה שאומר שכ ועלייהו אחת כו' ודא אב"ג ית"ץ כו'. רוצה לומר שסמ"צ כלו ושש כנפים לאחד כנ"ל ואמר בשתים כו' דהן הקצוות והן כוללן כל עשר ספירות: בשתים כו' הן חו"צ והן פניו, ובשתים כו' – נו"ה, ובשתים כו' הן חו"ג ששם מקום הכנפים לעופף, וכל הכנפים הן בקצוות שקו האמצעי כוללם, שקו האמצעי בשלשה: רכ"ג:

שכ ואית כו' הללי ציו"ד. וכן הללו – בו', וכן בה' כמו שאומר למטה, והן אותיות דהויה:

שכ לסלקא בתרין כגון הללוהו. ולא גרסינן הללוהו, דהוא בתלת כמו שבארנו, אבל כאן שהוא"ו כפול לא חשיב לשתיים:

שכ ואית ניגונא כו' כגון ה'. והוא אהללה:

שכ מן ו' איהי. והוא הללו ושל יו"ד הוא הללי כנ"ל:

שכ יה"ו. הוא הללוהו וכמו שמפרש והולך בתקיעה כו', דהוא יה"ו, ובארבע כבר פירש למעלה דהוא יקו"ק, והרי הם מאחד ועד ששה וכלל שלהן כמנין יה"ו (21=1+2+3+4+5+6):

שכ בתקיעה הוא קלא אריך כו'. רוצה לומר דנגונא אריך הוא בתקיעה וקצר בשברים ועיין לקמן בתיקון כ"ה ומה שנבאר סם:

שכ דתמן י"ה כו'. קאי אשניהם, תקיעה ושברים, ולכן נחית חכמתא ועושרא וכמו שמפרש והולך הרוצה כו', ועיין מה שבארנו על פסוק יברכך כו' וכמו שאומר בספר יצירה פ"ד:

שכ והיה נחית מניה מלכא כו'. רוצה לומר דהעת שהוא בת"ת והדעת הוא משך הזרע, וידע אדם כו' – והוא זרע, וזה שאומר לגבי כלה, ואמר

שכ דאיהי קול כו'. רוצה לומר היא הרביעית של שלשה דברים: (מלכים א יט יא) והנה כו' לא ברוח כו', ואמרו קול דממה דקה דתמן קאתי מלכא, וזה שאומר והיה נחית מניה מלכא כו' דאיהי כו':

שכ בההוא זמנא יתערון. והן עשרה מיני ניגונים שהן הכוללים הכל והן בעשר ספירות, ואף שהן י"א, דעת נכלל בת"ת, וכמו שאומר לעיל מ"ט ב' ואתקרי תרועה דיליה מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו דעת ובג"ד כו', והוא אחי לגבי כלה, ומפרש והולך הללוהו כו' – בכל אחד שנים לצד הראשון, והראשון הוא שופר מלכות כוללת הכל, ומתערין ביה בראש השנה ולעמיד לצוא ציוס הוא יתקע כו', וביה יתערון כל מיני נגונא, והראשון הדעת – מלכא לגבי כלה צנבל כמו שמפרש והולך, ועמו יתערון כל מיני, דכיון דהדעת נחית – כלהו נחיתין עמיה וכלהו מתערין עמיה, דכל האברים מתערין עמיה ועיין במדרש הנעלם ריש פרשת לך לך, ותקע שופר מפרש והולך דהיא שכניה תתאה, תקע של שופר, והיא סלקא באימא עילאה, וזה שאומר בההוא זמנא סלקא ורוצה לומר לכן נאמר בתקע שופר:

בַּנְּבִיאִים, שֶׁלִּיְהוָה לֵב, בַּהֲהוּא זְמַנָּא בְּיָן יַעוּל לְהִיכְלִיָּה דְאִיְהִי לֵב, דְּאֲתָמַר בֵּיה (משלי טו טו) וְטוֹב לֵב
מִשְׁתָּה תְּמִיד, שְׁלֹמָה דְאֲתָמַר בְּקִדְמִיתָא (בראשית ו ו) וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ בְּגִין חַיִּיבֵיא, מִיָּד דְּאֲתָאֲבִידוּ אֲתָקִיִּים
בֵּיה וּבְאָבֵד רְשָׁעִים רָנָה (משלי יא י), שְׁלֹמֹנָה, כִּי־נִיר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיְהוּ יְהוּוֹה, דְּאֲתָמַר בֵּיה (תהלים כו
א) יְהוּוֹה אֹרֵי וַיִּשְׁעֵי, נָהִיר בְּנִיר דְאִיְהִי שְׁכִינְתָּא, מְצוּה דִּילֵיהּ, וְחָדִי בָּהּ.

שְׁלִיחְלֵי שְׁמַע חֲסֵד גְּבוּרָה, צְלִצְלֵי תְרוּעָה נְצַח וְהוֹד, שְׁלִיחְלֵי כָּל הַנְּשֻׁמָּה תְּהַלֵּל יְיָ, דְאִיְהוּ חֲכָמָה
וּבִינָה, דִּי בְּהוֹן יְהֵא פּוֹרְקָנָא לִי־וְלֵיהּ דְאִינוּן בְּן וּבַת, שְׁמִיבְהוֹן יִתְמַחֲוֹן עֲמֻלְקִים מְעֻלְמָא, שְׁמִיבְהוֹן יְהוּוֹה סוּף
פְּסוּק.

[תיקוני זוהר – דף מד ע"ב]

(דף מד ע"ב) שְׁמִיבְהוֹן אַחַר וְעֵשָׂה לִי מְטַעְמִים כְּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי (בראשית כז ד) מִפְּקוּדֵין דְּעֵשָׂה, וְלֹא כְּאֲשֶׁר
שָׁנְאֵתִי מִפְּקוּדֵין דְּלֹא תְעַשֶׂה, פְּקוּדֵין דְּלֹא תְעַשֶׂה תְּלִינן מִדְּחִילוֹ דִּירָאָה, וְאִינוּן לְרַחֲקָא הַשְׁטָן מְנִיָּיהוּ, דְּלֹא
יִתְקַרֵּב לְגַבֵּי פְּרִסְיָא דְאִיְהוּ לְבָא, לְתַבְּעָא דִּינִין עַל אֲבָרֵין קְדִישֵׁין דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וְלְבָא שְׁכִינְתָּא בִּינִיָּיהוּ.

שְׁמִיבְהוֹן אִיְהוּ סַמְאִל, שְׁלִיחְלֵי דִּילֵיהּ בְּכַבֵּד, דְּעֵלֵיהּ אֲתָמַר (בראשית לו א) עֲשׂוּ הוּא אָדוּם, שְׁמִיבְהוֹן
דְּכַבְּדָא חֲיִילִין וּמְשָׁרְיִין דִּילֵיהּ, וְכַבֵּד נְטִיל כָּל לְכֻלּוּכֵין וְחֻבִּין דְּעָרְקִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ויקרא טז כב) וְנִשְׂא
הַשְׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, עֲוֹנוֹת תָּם, דְּהֵהוּא אִישׁ תָּם, אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, שְׁמִיבְהוֹן דְּגִזְרַת עִירִין.

מָרָה חֲרָבָא דִּילֵיהּ, עֲלָה אֲתָמַר (בראשית כז מ) וְעַל חֲרָבָךְ תַּחֲיֶיהָ, וּמָנָא לֵן דְּמָרָה אִיְהִי חֲרָבָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת,
דְּכָתִיב (משלי ה ד) וְאַחֲרֵיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת, אִיְהִי חַיִּים לְכַבֵּד, וְסַם הַמּוֹת לְלְבָא, מָרָה אִיְהִי

בִּיאור הגר"א

^פ בן לב כו'. רואה לומר הדעת שהוא נקרא בן י"ה כידוע:

^פ ומה דהוה אמר כו'. ולא סלקא נגונא לגבה והוא בזמן הגלות:

^פ כנור כו'. הוא הת"ת וכמו שמפרש והולך ה' אורי כו', ה' דהוא אור, כמו שכתוב ותורה אור, נהיר בנר מלוא, וזהו כ"ו בנר, וזהו שאמר
דוד ה' אורי – אורי דייקא בנפש דוד, ובאלו השנים: ת"ת ועתה, פירש שיעלו בשיכונתא, וכמו שאומר לקמן לגבי עמודא דאמלעיתא והוא
נחית כו', דע"י הת"ת נחית וכנ"ל, ועיין לקמן תיקון מ"ב ואיחור יקו"ק מקום אתקרי כו' בהאי שמה דאיחור יקו"ק כ"ד כו' והוא הדעת
שקרא דאיחור שמה מפרש כמו שאומר לעיל י"ג א' ושאר מקומות, ולכן אמר בשניהם דחדי אותה כמשוש חתן כו' גילי מאד בת ציון כו'
הנה מלכך יבוא לך כו' וכמו שאמרנו בפסיקתא הא ודאי חדוה:

^פ כללני כו'. לשון רבים, והנה ארבעה הנשארים הן בכתר ויסוד וחז"ב, ונראה שאף שלכאורה תוף ומחול הן חז"ב שהן ניגוני דחילו
ורחימו כמו שאמרנו המפרשים, וכן מחול הוא צבינה, יום הכפורים, וכמו שאומר לעיל נ"ד א' מכל מקום מסדור הקרא נראה דהן בכתר
ויסוד, והשיב כל נגוני דקו האמלעתי ואח"כ של קויות וכוללם שני הקויות בחדא, דשמאל נכלל בימין ובפרט לעתיד לבוא, וכסדר מלמעלה
למטה צמנים ועוגב, אלא שאפשר לומר משום דכתר לא נודע כי אם ע"י חז"ב לכן השיב ליה אחריהם:

^פ ובכלהו כל כו'. רואה לומר בכל העשר נגונים, ואמר לו' ולה' כו' ורואה לומר דבזה נשלם השם דביה כל העשר ניגונים, ואמר

^פ ובהון כו'. רואה לומר ב"ה כמו שכתוב כי יד על כו', ואמר

^פ ודא איהו סוף פסוק. רואה לומר שופר הולך הן הניגונים, דהראשון הוא תקע שופר וכוללם כנ"ל, ורביע כמו שאומר לקמן בארבעה
מינין דכוללנין עשר (דרגא הן עשר כנ"ל דרגא בשית) והן עשר ניגונים כמו שאומר למעלה ועוד שופר כו', ואח"כ מאריך טרחא סוף פסוק
ומפרש והולך למעלה, וכאן לא ביאר רק הראשון, שופר – בתקע שופר התחלה, והסוף – סוף פסוק תהלל י"ה:

^פ ד"א כו' ולבא שכינתא בינייהו. רואה לומר בין ישראל שהן האזורים:

^פ השטן כו' בכבד כו'. עיין במדרש הגעלם פרשת תולדות קמ"ח ד' ויאלה הראשון אדמוני א"ר כהנא הכבד הוא הראשון והוא אדמוני
למה הוא אדמוני על שבוטע את הדם תחלה רא"ל למה נקרא ראשון על שם ראשון לזבוע הדם כו' והוא אומר ללב עד שאתה מהרהר
בדברים אלו בדברי תורה, הרהר באכילה ושתייה לקיים גופך ה"ד ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר לעליה
כו' ולכן ציוס הכפורים ועניתם כו' לית ליה רשו לאסטונוי דהיוס לאו דיליה הוא ולית ליה חולקא בישראל:

^פ ערקין כו'. כמו שאומר לקמן שבעין ערקין כו' והוא ראש לכולם:

^פ אתר דגזרת עירין. רואה לומר דכל גזרת עירין הכל בא אל משריין דיליה שהן השומרים והוא נושא עונותם אליהם כי גחלים אתה
חותה כו' ועיין בזהוה פרשת אחרי מות ס"ג ב' ופרשת אמור ק"ב א' וקב"ה אהדר לרישי דעמא כו' א"ר יוסי ווי לון לעמא דעשו בשעתא
דהאי שעיר משדרי כו', וכן הוא בכבד וכמו שאמרנו בזהוה פרשת פנחס רל"ב ב' וכל ההוא עכירו וטנפין ולכלוכא דאינון עובדין בישין
אנח לכבד דאתמר ביה עשו איש שעיר וכל ערקין דיליה דאינון שאר עמין עובדי עבודת גלולים, ה"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם
– עונות תם, דאתמר ביה ויעקב איש תם, וחובין דעמיה דאינון ערקין ודפקין לזבא, ובג"ד שחין וזרעת וספחת לכל אינון אזורים מכבד
אשתכחו מאלין לכלוכין כו' ומפסולת דפסולת דכבד נטיל טחול דאתמר ביה יהי מארת, מארת ה' צבית רשע, אמר רעיא מהימנא כו'
א"ר פנחס אורחא כו' עיין שם בדבריו:

גיהנם, ואית לה תרי פיות דאמרין הב הב, הָדָא הוא דכתיב (שם ל טו) לעלוקה שמושתי בנות הב הב, שתי בנות דאמרין הב חייבין לגיהנם.

שבועין ערקין אינון בכבדא, לקבל שבועין ממנו, שמיכד ויותרת ע"ב, יותרת דיליה איהי נחש אשת זנונים, בגין דשיוורין דיליה (נ"א דילה) נטלא טחול דאיהו חשף, ועלה אתמר (בראשית א ד) ולחשף קרא לילה, שמי"דשלתנותה בגלותא דאיהו לילה, ובגלותא שעמא קיימא ליה, דאיהי לילי"ת אימא דערב רב, ואיהי שחוק הכסיל (ס"א הטחול), ובגינה אתמר (איוב ז ט) פלה ענן וילך שמי"כן יורד שאול לא יעלה.

ודא איהו צדיק ממנו בולע, דרשע ודאי דאיהו כסיל, עליה אתמר (חבקוק א יג) למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו, ואוקמוהו מארי מתניתין, צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע, ובגינה אתמר (ש"א ב ו) מוריד שאול ויעל, ווי לנשמתא כד בלע לה טחול, ווי לישראל כד אתבלעו בערב רב, דעלייהו אתמר (בראשית מא כא) וילא נודע כי באו אל קרבנה, ומראיהן רע פאשר בתחלה.

בזמנא דגלותא כל ממנן דאומין דעלמא וערב רב, אתמר בהון (איכה א ה) הו צריה לראש אויביה שלו, שני צריה ודאי אינון ערב רב, עלייהו אתמר (ישעיה א כג) שריף סוררים וחברי גנבים כלו, אוהב שחד וגומר, שני אויביה שלו אלין עשו וישמעאל ושבועין ממנו, דאינון פלהו בשלוח בעותרא, וישראל בדוחקא בעניותא, ובגין דא ווי לעלמא כד אתבלעו בערבוביא בישא, שניומאן גרם דאתבלעו במעיייהו ולא נודע כי באו אל קרבנה, בגין דעובדיהון בישין בידיהון, שני הָדָא הוא דכתיב (תהלים קו לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם,

ביאור הגר"א

^{פ"ו} שתי בנות כו'. והן שתי בנות לוט במדרש הגעלם פרשת וירא עיין סם בדבריו:

^{פ"ז} כבד ויותרת ע"ב. נגד עשו וישמעאל כמו שאמרו בתיקון ל"ז, וכן בקדושה: אברהם וינחך, אני והו, וכמו שבארנו במקום אחר:

^{פ"ח} דשלתנותיה בגלותא כו'. כמו שכתוב (איכה א ה) היו כריכה לראש, ואינון ערב רב כמו שאומר למטה ושבעים ותריין אומין פלחי כוכביא – ככבד כנ"ל, ואלו השלשה לעתיד לבוא – בשמי"ר יעברון מעלמא, ועיין לעיל מ"ה ומה שבארנו סם, וזה שאומר ובגלותא – שעתא אימא דערב רב ואיהי לילית הטחול נחש כנ"ל, ועיין ברעיא מהימנא פרשת פנחס סם אמר רעיא מהימנא והא אוקמוהו רבנן עליה טחול שחוק ואיהו שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוהו רבנן אוי לו למי שהשעה משחקת לו, וקהלת אמר טוב כעס משחוק – טוב כעס דכבד דאיהי מרה רעועה דקצ"ה רעועה לאלקאה צה לדיקא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין, משחוק דשחיק לון בטחול דלכוכבא דהאי עלמא דשחוק לון שעתא בעותרא, ועוד ארעיא מהימנא לטחול איהו זחיל עפר, ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה, ובגין דערב רב אינון שאור שבועה ואינון אומין דעלמא פלחי כוכביא דמיין למוך, יתיר מעבדין בגלותא ערב רב לישראל מאומין עובדי עבודת גלולים, כמה דאוקמוהו רבנן מי מעבד שאור שבועה דאינון דבקיין לישראל כשאור בעסה אצל אומין עובדי עבודת גלולים לאו אינון אלא כמוץ אשך תדפטו רוח כו', וזה שאומר ואיהו שחוק כו':

^{פ"ט} כן יורד כו'. רואה לומר בטחול דהוא שאל תחתית כנ"ל, אע"ג דמרה הוא גיהנם מכל מקום עולין ממנה, מה שאין כן בשאול, והוא על עסקי שחוק הטחול כמו שאמרו (ילקוט שמעוני בראשית לח סימן קמה) הכל כו' חוץ מהבא על אשת איש והמלכין והמכנה כו', ואמרו באשת איש (משנה סוטה א ד) הרבה שחוק עושה, ובמכנה ומלכין – כמתלהלה היורה כו' משחק אני, ועיין בזה פרשת פנחס רס"ו ב' היכלא שתיאתא כו' בגין דהכא קיימין כל אינון נשיקין בישין ותיאובותין בישין וכל עדונין דגופא דהאי עלמא, די באינון עדונין אתתרדן בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי, ועל האי היכלא כתיב כי נופת תטופנה שפתי זרה כו', והוא הטחול כנ"ל עיין סם בדבריו, ועיין מה שבארנו במקום אחר כי היורד למדור זה בגיהנם לא יעלה כמו שאמרו כלה כו' כנ"ל ואף שכתוב מוריד שאול כו' עיין סם, וכן הוא בטחול כד משיך לבר נש בלינותא כתיב גרש לך, אל תוכח לך, וזה שאומר וי לנשמתא כו', ואמר כד בלע כנ"ל לדיק ממנו בולע, רואה לומר לדיק שאינו גמור – כריך להתרחק ממושב לנים, כמו שאמרו (ע"ז יח ע"ב) הא למדת שמושב כו', ואמרו (פסחים קיב ע"ב) אל תדור בכשנאיב, וכן תאות ועדוני העולם הזה יכול להתפתח מהן, וכן הערב רב לדיק שאינו גמור – יכול לו, כמו שאמרו (ברכות ז ע"ב) אל תתגרה ברשע שהשעה משחקת לו, והוא שחוק הטחול כנ"ל, ואמר ובגינה אתמר מוריד כו' – לתרץ שנמשך אחר שחוק הכסיל, וכמו שאמרו (ר"ה יז ע"א) ועליהן אמרה חנה מוריד כו', וכן בעולם הזה, אף שנפתח אחריהם – יכול לעלות, וכן לדיק שאינו גמור שנבלע בערב רב, אצל ערב רב עמון – כלה ענן כו', וזה שאומר וי לישראל כו':

^{פ"י} ולא נודע כו'. דנשמתא, כאשר היא בלב אז היא נודע, דמנהגת הגוף לכל רעותה, אצל הטחול אף שנשמתא יורדת לתוכה – היא רע כאשר בתחלה, וכן הערב רב אף שהאליקים מעורבין ביניהם אינון חוזרין כלל, ומראיהן רע כו' וזה שאומר דעלייהו כו':

^{פ"יא} כריה ודאי. רואה לומר דהן רישי עמא בגלותא כמו שאמרו בזה פרשת בראשית כ"ה א' ואינון עמלקים כו' בגלותא אינון רישין דקיומא כגי כו':

^{פ"יב} אויבי' שלו כו'. הן ע"ב דכבד כנ"ל:

^{פ"יג} ומאן כו' ובגין כו'. וכן הנשמה בכבד וטחול – על סם שהנשמה נתפתח אחריהם – גלת אח"כ בהם:

^{פ"יד} ה"ד ויתערבו כו'. רואה לומר ויתערבו – בערב רב, בגוים – בגוים ממם:

שנה כגונוא דא נשמתא איהי כנסת ישראל, כד איהי שלימא בפקודין דעשה, אתמר בה (שיר ד ז) בלך יפה רעיתי ומום אין בך, בההוא זמנא שריא שם יהו"ה עלה, ואתמר בה (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך וראו ממך, וממנן דכבד וערקין דיליה וממנן דטחול וערבוביא בישא דיליה, מתכפין תחות לבא דתמן נשמתא.

[תיקוני זוהר – דף מה ע"א]

ואם נשמתא איהי מתטנפא (ס"א פגימא) בחובין, שניאו גרע מינה אפילו פקודא חדא (דף מה ע"א) מאינון פקודין, שניכמה דאוקמוה מארי מתניתין עבירה מכבה מצוה, בההוא אתר (נ"א אבר) דשריא עבירה ואסתלק מצוה מניה, ההוא אבר איהו פגום, ואיהו מום דנשמתא, בגיניה לא שריא קודשא בריך הוא על נשמתא, הדיא הוא דכתיב (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב, נשמתא דאית בה מום בחד מרמ"ח פקודין דילה לא אתקריבת בגיניה לגבי קודשא בריך הוא.

שניאבל נשמתא מסטרא דשכינתא לית בה מום, הדיא הוא דכתיב (שיר ד ז) בלך יפה רעיתי ומום אין בך, יצר הרע בעי לקרבא לההוא אתר, פיון דשכינתא שריא תמן דאיהי נשמתא, אתמר בה (במדבר א נא) והיור הקרב יומת, בגין דעלה אתמר (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן, דהיינו אל אחר אל זר, שנינשמתא איהי יקריה, ואיהי תושבחתיה, דבה משבח בר נש לקודשא בריך הוא בצלותא בכל יומא בכמה תושבחון והודאן, ובגין דא אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן ותהלתי סלפסילים, אלין שבעין ממנן, דלא יהיב לון קודשא בריך הוא רשו לשלטאה עלה, דאינון ערקין דכבד דאיהו אל אחר, טחול נחש יותרת הפכד אשת זנונים, בתר דעבידת סניאופין עם אליהם אחרים, ופליגת דמא דילה דאיהי תמצית דילה לכל ערקין, שירא קריבת לגבי טחול דאיהו בעלה כסיל, דלא נטיל טחול אלא תמצית (נ"א שמרים) דדמא, ולא יהיב ליה מדמא אחרא, ובגין דא אתקריאת יותרת הפכד, סניבגין דלא יהיב אלא שירין, סניכבד איהו קטרוגא דריאה, דסליק לגבי לבא נורא מניה, ואי לאו דנשיב ביה כנפי ריאה, הוה אוקיד ללבא (והוה אוקיד כל גופא נורא דלבא), הדיא דכנתא לוינתן, לקבל חלב טמא, נחש איהו קטרוגא דלבא, ועלה אתמר אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, אבל עקרב פוסק, שרף איהו מרה קטרוגא דמוחא, בגין דמרה איהי שריפת כל גופא.

ביאור הגר"א

כ"ג נשמתא איהי כו'. רואה לומר וכן בנשמה, וכמו שאומר לקמן וכן בכנסת ישראל כמו הנשמה בגוף כן הוא השכינה בעולם וכנ"ל: ע"כ או גרע כו'. רואה לומר אחד מרמ"ח מצוות עשה וכמו שאמרנו (חגיגה ט ע"א) מעות כו' – במצוות לא תעשה, וחסרון כו' – במצוות עשה:

כ"ד כמה דאוקמוהו מ"מ כו'. קאי על מה שאמר או גרע כו', ורואה לומר או שהיא מטונף בחובין, או שאפילו שרק שעבירה העולה לחסר מצוה אחת, וכמו שמפרש והולך בההוא אתר דשריא כו':

כ"ה אבל נשמתא כו' כיון כו' דעלה אתמר כו'. וכן הוא בשכינתא בגלותא כמו שאומר לקמן נ' א' נ"א א' ואי תימא דשלטא על שכינתא כו':

כ"ו נשמתא איהו יקרי כו'. רואה לומר מה שכתוב וכבודי כו':

כ"ז לפסילים אליו כו'. ואחר הוא אחר דכבד ויותרת וכמו שמפרש והולך:

כ"ח נאופין עם כו'. רואה לומר שבעים ערקין כמו שמפרש והולך והוא ניאוף, דטחול הוא בעלה ואיהי לא יהבא ליה אללא תמצית דתמצית, וזהו שחוק העולם הזה – תמצית דתמצית דיותרת, ויותרת מכבד, וכבד נוטל הלכוכית מלב כנ"ל:

כ"ט בגין דלא יהיב אללא שירין. רואה לומר בין לערקין וכל שכן לטחול:

כ"י וכבד איהו קטרוגא דריאה כו' נחש איהו קטרוגא דלבא ועלה אתמר אפי' נחש כו' שרף איהו מרה קטרוגא דמוחא בגין דמרה כו'. עיין מה שזכרנו לעיל מ"ג א', ואמר אפילו נחש כו' רואה לומר אפילו רדוף אחר התאוות, והרהורי התאוות רודפין אותו, מכל מקום לא יתבטל מהתפלה, אבל עקרב דהוא הכבד שהו נחש שרף ועקרב, ויותרת הוא אמאון אשר כו' דלא יהיב אללא תמצית, והו ארבעה גלויות כידוע והיא האחרונה מארבעה מצוות נזיקין שהיא תכלת, תכלית דכלהו כנ"ל צור, מים אין צו כו' (שבת כב ע"א), ונקרא עקרב כעס דכבד כמו שאומר לעיל נ"ב דעקר בית, וכמו שאמרנו בזהו פרשת תורה דעס עקר נשמתא כו', טורף נפשו בנפשו, ואמרנו (ערובין סה ע"א) ביומא דרתח לא הוה מזלי, וזהו פוסק, ואמר בגין דמרה כו' רואה לומר וסליק אף למוחא שמסם המעיין דאשקי לגופא:

ס"ב בגין דא תקיעה שְׁבָרִים ותרועה אינון תְּבִירוּ דְלֵהוּן, וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר (תהלים פט טז) אֲשָׁרֵי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוֹ"ה בְּאוֹר פְּנֵיךָ יִהְיֶה לְכוֹן, מֵאֵי פְּנֵיךָ אֵלֶיךָ תְקִיעָה שְׁבָרִים ותרועה, דְּאִינוּן תְקִיעָה חֲוֵרוּ דְאַנְפִין, שְׁבָרִים סוּמְקוּ דְאַנְפִין, תְרוּעָה ס"ה יִרְוֶקָא דְאַנְפִין, ס"ו וְבֵה נְפָקִין יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, בְּזַמְנָא דְמִתְהַפְּכִין אַנְפִין דְיִשְׂרָאֵל לִירְוֶקָא כְּאַתְתָּא עוּבְרָא.

ס"ז וּבְאֵלֶיךָ תִּלְת גְּוֹנִין נְהָרָא שְׂרָגָא דְאִיהִי נֵר יְהוֹ"ה נְשֻׁמַּת אָדָם (משלי כ כז), מֵאֵי אָדָם יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, תִּלְת גְּוֹנִין דְשְׂרָגָא, ס"ח וְתִלְת גְּוֹנִין אֵלֶיךָ אִינוּן לְבוּשֵׁין לְתִלְת אַבְהֶן, דְּאִינוּן חֲוֵרוּ סוּמְקֵי יְרוּק, גְּוֹן אוּכְמָא אִיהִי קְדֻרְוֶתָא דְלֵהוּן, וְעַלָּה אֶתְמַר (ישעיה נ ג) אֲלִבֵּישׁ שְׁמֵים קְדֻרוֹת, וּבִהוּן מִתְלַבְּשִׁין הו"ה, תְּכִלְת לְבוּשָׁא דְאֵת י' ס"ט דְּאִיהוּ תְּכִלְתִּי דְכָלָא, ש"ג אִיהוּ י', שְׁלֵהוּבָא דְסָלִיק מִנְיָה ו', וְנִעְנֻעָא דִילֵיהּ הֵכָא וְהֵכָא דָא ה"ה.

וּלְסֻטְרָא אַחְרָא אֵית נֵר חֲשׂוּכָא דְגִיְהֵנְס, ס"א וְאֵית לֵיהּ תִּלְת גְּוֹנִין, גְּוֹן סוּמְקֵי דָא כְּבָד, עֲשׂוּ הוּא אָדָם (בראשית לו א), מְרָה גְּוֹן יְרוּק, טְחוּל גְּוֹן שְׁחֹר, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר (שם כז א) וְתִכְהִיף עֵינָיו מִרְאוּת, וְסִימְנִיךָ בְּאֵלֶיךָ גְּוֹנִין שְׁקֻעֵרוֹרוֹת (ויקרא יד לו) יְרַקְרֹקוּת אוּ אֲדָמְדָמוֹת ס"ב וּמְרָאִיךָ שְׁפֵל מִן הַקִּיר, שְׁפֵל הוּא גְּוֹן אוּכְס, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שם יג כא), וְשְׁפֵלָה אֵינְנָה מִן הָעוֹר וְהִיא כְּהָה, וְאִיהִי שְׁפֵלוֹת דְנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, (מכאן עד סוף הפסקא מובא מלעיל מג ע"ב) ס"ג וְתִכְלְתִּי לֵית בְּסֻטְרָא אַחְרָא בְּגִין דְּאִיהוּ דוּמָה לְכַרְסִיָּא יְקִירָא.

נְשֻׁמַּתָּא וְרוּחָא וְנִפְשָׁא אֲתַגְלִיין ס"ד בְּכָבֵד מְרָה וְטְחוּל, כָּל אִינוּן אַבְרֵי דְגוּפָא דְאִינוּן עֲמָא קְדִישָׁא, כְּלָהוּ דַחְקֵן בְּמִרְיוֹ, בְּגִין דְנִשְׁמָתָא אֲתָרָא דִילָהּ מוּחָא, יוֹנָה קְדִישָׁא נְשֻׁמַּתָּא, שְׂכִינְתָּא נְשָׂרָא, ס"ה דְּבִהֵאֵי יוֹנָה

בִּיאור הַגְּרָא

ס"ז ב"ד תקיעה כו'. כנ"ל מ"ג א' וכבד הוא אל אחר – בתרועה כו', וכן האומין שהן בכבד ומרה, וערב רב שהן בטחול, הן גם כן מתעברין בתשרית כמו שאמרו בזוהר ועיין בזהר פרשת פנחס כל"א ב' וכדון כל ישראל בעאקו ונטלי שופר כו' וסם כל"ב א' נטלון שופר כו' בתרועה ותקיעה ושברים אחבסם כו'.

ס"ח ירוקא דאנפין. אע"ג גונוי לאנפין הן שמים: חוורו וסומקו, וכמו שאמרו דודי נח ואדום סהדוהא דלוח"א, מכל מקום נכלל ירוקא גם כן שם שהן שלשה מוחין, אלא שחורא וסומקא מכסין אותו, וכשהולכין החוורא וסומקא נשאר הירוקא, ועיין באידרא רבא קל"ג ב' פתח ר"ג ואמר כפתוח כו' בתלת גווני כו'.

ס"ט ובה נפקין כו'. רואה לומר כגון ירוק ורואה לומר לכן נאמר אשרי העם יודעי תרועה, וזלעת – כי תמלא הארץ דעה, ובקול תרועת מלחמה, ונאמר (ירמיהו לו ו) ונהפכו כל פנים לירקון, ואמר כאשה עוברה כמו שכתוב (סם) שאלו וראו אם יולד זכר כו', ואמרו בסנהדרין ל"ח ב' פמליא של מעלה כו'.

ס"י ובאלין תלת כו' דאיהו נר כו'. רואה לומר נפש רוח – הוא נר, נשמת הוא הנשמה, והן שלשה גוונים דתש"ר: מוחא וריאה וכבד וכנ"ל מ"ג א', ואע"ג דה' כנ"ל מד' ואינון חיור כו' מפרש למטה דתכלת הוא גוון רביעי הכוללם, וכמו שלשה יסודות אמ"ש – דעפר כוללם ולא השיב אלא אמ"ש, וגוון אוכס הוא קדרות וגלותא לכהו, וזה שאומר גוון אוכמא איהי כו' תכלת לבושא כו', והן ארבע אותיות הוי"ה כמו שפרש והולך ותלת גוונים דשרגא כו' ובהו מתלבשין הו"ה, שהן מלמטה למעלה שהוא בנות' וכמו שאומר לקמן בתיקון ס"ט ושאר מקומות ונכלל בתלת נר"ן כנ"ל ולכן אמר מאי אדם כו', הפנימית של הגר, שקיא דחילנא:

ס"יא ותלת גוונים כו' תלת אבהן כו'. כידוע ועיין בזוהר פרשת פנחס רע"ו א' ר"א אמר לעולם לא כו' ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר כו'.

ס"יב דאיהו תכלית לכלא. ספירה אחרונה שלה, דכוללת הכל, והיא תכלית לכלא, שהכל בשצילה כמו שכתוב (ויחזקאל כ ט) ואעש למען שמי, (תהלים קיח כב) אבן מאסו כו' לראש פנה, (ויחזקאל א כו) אבן ספיר דמות כסא, (סוטה יז ע"א) תכלת דומה כו': ע"ג נר איהו כו'. עתה מפרש שם הוי"ה, ארבע אתוון, על כלל הגר, והכל הוא בנשמתא דאיהו נר כו', וזה שאומר למעלה מ"ד ב' בג"ד נשמתא כו' בהוא זמנא שריא בה שם ה' כו'.

ס"יג ואית לי' תלת כו'. שכן הוא בנר, כאשר אינה דולקת יפה והיא חשוכה – יש לה אלו שלשה הגוונים שמפרש והולך:

ס"יד ומראיהו שפל כו' גוון אוכס כו'. מציא ראה, שנאמר ושפלה כו' ונאמר כהה, והוא שחור כי היא שפלה מכל הגוונים, ולבשין אותה האבלים וכל בעלי הצער, והיא נטפלת על כל הגוונים, וכן הוא בטחול שהיא בשפל הגוף, שאול תחתית, וכן הוא מדרגה התחתונה לגלותא דנשמתא, והיא יסוד עפר שעליה נאמר ישפילנה עד עפר, התנערי מעפר, וכמו שבארנו להלן, וזה שאומר ואיהי שפלות כו'.

ס"ט ותכלת לית בס"א בגין דאיהי דומה לכרסיא. רואה לומר דבנר חשוד אין שם מראה חוור ולא תכלת, ועל חוור לא הורגך לפרש כי הוא מראה חסד, אור שהם חסרים ממנו ודאי, ועל זה אמרו מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר כו'. לכיון שאלו שני המראות נראים, על כרחך הוא אור בהיר, אור היום, וכן בציצית אלו שנים: לבן ותכלת:

ס"ז בכבד כו'. סדרן הוא: מרה כבד וטחול – לנר"ן:

ס"ח דבאחי יונה אחרפנסה כו'. לתורים ובני יונה הן קרבנא כמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס בסוד הקרבנות, ולקמן ס"ד קרבנא תליתאה כו' או שני בני יונה וגו' דאי זכו נשרא דיעקב נחית לקבלא לון כו'.

אתפרנסת, בכמה צלותין ופולחנין, שפינה דיונה קרקפתא, וכמה ממנן אית בהאי ספינה דמנהיגין לה, ואינון אודנין עיינין חוטמא פומא, שבע ממנן אינון, שוסלקין לשבעים לשון שדהו בספינה דיונה. [תיקוני זוהר – דף מה ע"ב]

שפינה (דף מה ע"ב) איהי צלותא שכינתא תתאה, נשרא דאתפרנסת בה דא שכינתא עלאה, אם ישראל לא משתדלין בצלותין ובעותין ופולחנין דנשרא דאיהי ריאה, מיד ויהו"ה הטיל רוח גדולה אל הים (יונה א ד), שדיאיהי רוח סערה, שפינה רוח יהו"ה הניחהו בקדמיתא, שפינה דנשיב בכנפי נשר"א דאיהו עמודא דאמצעיתא, דביה פרח נשרא באינון תרין שפון, שפינה דנשיב בכלהו דא רוח דחוטמא.

שפינה הא רוח בכל אתר דאיהו שכינתא עלאה ותתאה תמן אשתכחו, איהו ו' דנשיב בכנפי ריאה ועל לבא, דתמן (משלי כ כז) גר יהו"ה נשמת אדם, נשמתא במוחא, רוח בכנפי ריאה, נפש בלבא, שפינה מחשבה רכיב עליוהו דאיהו אדם, ולזמנין תלת ללב, נשמתא ונפשא בתרי בתי לבא, רוחא דנשיב בהון ואינון נפ"ש ורו"ח, סימן ג"ר, שפינה ו' איהו דנשיב בדרועין בשית פרקין דלהון, ואיהו נשיב בתרין שוקין בשית פרקין, דאתמר בהון (שיר ה טו) שוקיו עמודי שש, ועליה אתמר (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהו"ה.

שפינה אברין דגופא מתנהגין בהאי רוחא באורייתא קדישא בפקודין דאורייתא, שפינה מתנהגא לכל סטרא דבעי בר נש, כמה דאתא אמר (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, שפינה איהי רישא ואיהי לבא ואיהי גופא.

ביאור הגר"א

שפינה דיונה קרקפתא כו'. כנ"ל דנשמתא איהי במוחא: שפינה וסלקין לשבעין כו'. דכמו שהן שבעים אומין, כן הוא בישראל, שבעים משפחות, שבעים נפש, וכן הוא בגוף משמשין למוחא אלו שבעים, כל אחד כולל מעשר:

דהו בספינה דיונה. כמו שאמרו בפרקי דר' אליעזר ושאר מקומות: שפינה ויונה איהי כו' נשרא כו'. כמו בנשמתא ושכינתא תתאה, כן הוא בשכינתא תתאה ועלאה, דשכינתא תתאה – נשמתא דכלל ישראל, וכבר הוא דאומין פלחי כוכביא כנ"ל:

שפינה דאיהי רוח סערה. כמו שכתוב ויהי סער גדול כו': שפינה רוח ה' תניחהו בקדמיתא. רואה לומר בתחילה קודם גלותא, וכן בנשמתא – קודם גלותא מלבא לכבד כו', וכן בשכינתא – גלותא מירושלים דאיהי לבא כנ"ל מ"ג ז', והכלל שכל ענין השכינה בישראל כן הוא הנשמה בגוף:

רוח דנשיב כו'. רואה לומר הפה הוא בינה, פתוחי חותם, ה' עלאה כידוע, ושתי שפון הן שתי כנפיה דבהון סלקא ללותא וכמו שכתוב אס תשכבון בין שפתים, ואמר לקמן ובתיקוני זוהר חדש אל תקרי אס אלכא אס, ורוח דנשיב בפה שני מגביה השפתים הוא עמודא דאמצעיתא דנקרא רוח, רוח היוצא מכנפי ריאה דעל ידו פרח נשרא:

רוח דנשיב בכלהו כו'. רואה לומר בכל האברים כמו שכתוב ויפח באפיו כו', האף ניעור וחוטם ידוע שהוא בת"ת כמו שאומר לקמן בתיקון ע' בענין ארבעה חושים ובזוהר חדש פרשת יתרו:

האי רוח בכל אתר דאיהו. רואה לומר בכל מקום שהוא הרוח – תמן אשתכחו, שהוא הבריח התיכון מן העולם ועד העולם, והוא תאות גבעות עולם, שתי גבעות כו':

ומחשבה רכיב עליוהו. רואה לומר שזה שכתוב נשמת אדם – דאדם על הנשמה, אדם על הכסא, והוא החיה, יו"ד של השם, והוא על אבן ספיר של מוחא שם האדם, והוא קאי גם אלמעלה – נשמתא במוחא רוח כו', ואמר נשמתא ונפשא בתרי כו' – שהן שני בתים, ה' ראשון ושני, כמו שאומר לקמן ריש תיקון כ"ב ס"ב א' ואינון ה' עילאה ה' כו', ואמר ואינון נפש ורוח כו' – מפרש דאלו תלת הן בקרא נר כו':

והאי ו' איהו כו'. רואה לומר שכולל כל הגוף לכן הכל כליב בעמודא דאמצעיתא ונקרא הוי"ה כולל כל העשר ספירות, ולמעלה אמר במוחא וריאה ולבא שהן כלל הכל, אמ"ש, רב"ג, שלשה שמהן הכוללים, ואח"כ אמר בשלשה מוחין שהן ג"ר ואח"כ עמודא דאמצעיתא רוח בתרי דרועין חג"ת, ואח"כ יורד ביסוד ונשיב בתרי שוקין נה"י, ובלבא גם כן בשלשה כנ"ל דהיא תלת כבוד שם של י"ב והוא בתרי בתי לבא כו' כנ"ל, ואמר בשית פרקין דלהון להורות שהכל מרוח ו', והכל תלוי ברוח, רוח ה' תניחהו כנ"ל, והוא רוח האדם שנקרבו, וכן כל העולם עומד ברוח כמו שאמר ריב"ח לקיסר וכן כל העולם תלוי ברוח האדם, רוחי אשר עליך כו', ועל זה התחנן דוד ורוח נכון כו' ורוח קדשך אל כו' ורוח נדיבה תסמכני, וזה שאומר ועליה אתמר ונחה כו', וארבעה רוחין שם וכל רוח כולל שני קאות כמו שצארכו בדורעין ובשוקין, וכן הוא במוחין שעקנן שנים כי דעת הוא הכוללם, וזהו (ישעיה יא ז) רוח חכמה ובינה – בשני מוחין, חכמה ובינה, רוח עלה כו' רוח כו', והכלל הוא רוח ה', והוא שריא בלבא דהוא כוללם וממנו התפשט בכל ואליו חוזר כידוע, והן מה שכתוב (יחזקאל לז טו) מארבע הרוחות זואי הרוח ועיין בריש אידרא רבא בענין ארבע רוחות ובזוהר פרשת שמות:

כל אברין כו' בפקודין כו'. דהרוח הוא עמודא דאמצעיתא – שורה ע"י אורייתא ופקודין כמו שאומר למטה ועיין מה שצארכו שם: שפינה מתנהגת כו'. דכל האברים הולכין אחר הלב:

שׂוֹאֵם אַבְרִיִן דְּגוּפָא דְאִינוּן מְאָרִי סְפִינָה שׂוֹאֵם דְאִינוּן עֲמָא קְדִישָׁא, לֹא מִתְנַהֲגִין שׂוֹבְבֵי אֲוֵרִייתָא דְאִיהִי נְשִׁמְתָא וּבְמִצְוֵה דְאִיהִי נְפִשָׁא, אֶפְרַח רוּחָא מִבִּינֵיהוּ, יְבַהֲהוּא זְמָנָא (יוֹנָה א ד) וַיְהוֹרֵה הַטִּיל רוּחַ גְּדוּלָה אֶל הַיָּם, דְאִיהִי רוּחַ סְעָרָה, דְאִיהִי גִזְרַת דִּינָא קְשִׁיא, יְדִסְעָרָה גּוֹפִיָה דְבַר נֶשׁ דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל אִינוּן בְּסְעָרָה, וְהֶאָנְיָה דְאִיהִי גּוּפָא חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבֵּר.

בִּיה זְמָנָא וַיּוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה (שֵׁם ה) דְאֵ שְׂכִינְתָא תַתְּאָה, דְאֶתְמַר בֶּה (רוּת ג ז) וַתִּגַּל מִרְגְּלוֹתֶיהָ וַתִּשְׁכַּב, שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, וְדָא אִיהוּ (יוֹנָה א ה) וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם, וְאֶמְאִי נְפִלַת, בְּגִין דְּפִרַח מִינָה רוּחָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעֵיתָא דְסִמְפִּי לָהּ, וְאִיהִי נְפִלַת, וּבַהֲהוּא זְמָנָא אֶתְמַר בֶּה (אִיכָה א א) אִיכָה יִשְׁכָּבָה בְּדָד, וּמָאן גְּרִים נְחִיתוּ דִילָהּ, בְּגִין דְּבִטְלִי וַיִּשְׂרָאֵל אֲוֵרִייתָא וּמִצְוָה, בַּהֲהוּא זְמָנָא דְאִיהִי נְחִתַת בֵּין רְגְלִין, יִשְׂרָאֵל בְּנֵהָ אִינוּן מְהוּדְקִין בֵּין רְגְלִין, וְאִינוּן בְּמַרְעִין בְּמִכְתְּשִׁין, בַּהֲהוּא זְמָנָא דְגּוּפָא בְּבִי מַרְעִין דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וְשְׂכִינְתָא עֲמֹהוּן דְאִיהִי יוֹנָה, מַה כְּתִיב בִּיה (יוֹנָה א ו) וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוּבֵל, הַהוּא דְחָבִיל בְּשָׂרָא בְּבִי מַרְעָא.

[תיקוני זוהר – דף מז ע"א]

יְעוּד מָאן רַב הַחוּבֵל הַהוּא דְאֶתְמַר בִּיה (שְׁמוֹת כב כה) "אִם חָבוּל תְּחַבּוּל שְׁלֹמֹת רַעְפָּה, חָבוּל בְּבֵית רֵאשׁוֹן, תְּחַבּוּל בְּבֵית שְׁנִי, וְאִיהוּ רַב דְּכָל מְנַהֲגֵי סְפִינָה, וּמָה אָמַר לִיה (יוֹנָה א ו) קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֵי יְיָ, דְהָא דִינִין קָא אֶתִּינְ עֲלֶךָ וְעַל בְּנֵיךָ, הָא מְאָרִי דְחוּבִין מִתְפַּנְשִׁין, דְאִינוּן סְחָרִין לְסְפִינָה דִילָךְ דְאִינוּן רוּחִין בִּישִׁין, "אֶסְתַּפַּל בְּזַכּוֹן דִילָךְ, סְבָאֲלִין אַבְרָם דִּישְׁתַּדְלוֹן בְּאֲוֵרִייתָא וּבְפַקוּדִין טְבִין, וַיַּחְזִירוּן שְׂכִינְתָא עֲלָהּ דְאִיהִי תִיּוּבְתָא עֲלֶךָ, וְאִיהִי אֲגִינַת עֲלֶךָ, דְעֲלָהּ אֶתְמַר (דְּבָרִים לב יא) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ מִדָּא יְרוּשָׁלַם, עַל גּוֹזְלֵיו יַרְחֹף (שֵׁם)

ביאור הגר"א

^פ דְסְפִינָה אִיהִי רִישָׁא כו'. רוּחָה לומר לכל שלשה חלקי הגוף – רב"ג, ראש – למוחא קרקפתא, גופא לריאה, וכן לזבא דהוא בטון, וזכל אחד הגוף הוא ספינה לנפשא דשם, וכמו שאומר לקמן ספינה איהי קרקפתא כו':

^פ ואם כו' לאינון מארי כו'. שהן עשרה שליטים כו':

^פ לאינון עמא קדישא. שהן הנה מטוהו שלשמה ששים כו', והן עשרה בלמנעיתא כמו שאמר השי"ת לאברהם את החתי כו':

^פ באורייתא כו'. דע"י התורה והמורה זוכה האדם לרוח אלוקים, דזכל אתר לאיהו שכנתא עילאה ותתאה כו' כנ"ל, ותורה היא בזינה, ימא לאורייתא, אנכי דמתן תורה, ומה שבארנו במקום אחר דהוא בעמודא דלמנעיתא משום דהיא שריא ביה:

^פ פרח כו'. לאינו יכול להיות בלעדם ועיין לקמן ק"א א':

^פ בההוא זמנא וה' כו'. דס"א – מיד כשרוח דקדישא מסתלק – היא שורה תיכף כידוע בהרבה מקומות:

^פ דסער' גופא דב"נ לאינון כו'. רוּחָה לומר דקאי על שניהם וכנ"ל דהכל ענין אחד והוא כפשוטו כמו שאמרנו בריש פרשת ויקהל דסער לגופא ומחלה אותו, ועיקר הענין על נשמתא דגלת לטווח, והוא מרגלותיו, דשכיבת לעפר דהוא זוחלי עפר, ארס דנחש, יסוד העפר, מרה שחורה, וזה שאומר ותגל מרגלותיו רוּחָה לומר דגלת מרגלותיו כמו שאומר לקמן תיקון ל"א והוא גלות היותר שפל כמו שאמרנו בפ"ד דראש השנה (דף לא ע"א, עיי"ש, ג.פ.), וכן הוא בישראל ושכינה כאשר הן בערב רב כנ"ל:

^פ ועוד מאן רב כו'. דפירוש הראשון הוא על האדם והשני על השכינה:

^פ אם חבול כו'. כמו דהוא חביל גופא כן בית המקדש שהוא בית חיינו, ועד בא השמש כו' – ציום הששי, ועיין בזה פרשת בלק בזהר חדש:

^פ ואיהו רב לכל כו'. כמו שכתוב (קהלת ט יד) ובא אליה מלך גדול כו', ויאר הרע מזהיר אח"כ בעלמו לזכר נש וכן לכלל ישראל ושכינה, וזהו החרטה אחר העבירה וכידוע:

^פ לאינון סחרין כו'. כמו שאמרנו בפרקי דר' אליעזר שהיה סובב הרוח לכל אותה הספינה, וזה שאומר לאינון רוחין כו':

^פ אסתכל בזכוון כו'. רוּחָה לומר זה שכתוב מה מלאכתך, וכמו שאמרנו בריש פרשת ויקהל שם מה מלאכתך דלתעסקת בהאי עלמא כו' עיין שם בדבריו:

^פ באלין אברים לישתדלוון באורייתא ובפקודין. כמו שמפרש והולך ויחזרון כו' לאיהו תיובתא כו', ובכלל ישראל ושכינה לאסתלקת שכנתא עילאה מינייהו כנ"ל, ואמר ליהחזרון בתשובה והיא תחזור עליהם היא נקראת תשובה, וכן הוא באדם, ועיקר התשובה – תורה ומעשים טובים כמו שאמרנו בזה פרשת נשא ברעיא מהימנא בארובה, וזה שאומר לישתדלוון ומפרש מה מלאכתך – ליראה במעשיו הקדומים ויחזור בתשובה וכמו שאמרנו בזה פרשת ויקהל שם אסתכל בזמילין חלין ותוב למארכ כו':

^פ ואיהי אגנית עלך. כמו שאמרנו (משנה אבות ד יא) תשובה ומעשים טובים כתיבים בפני הפורענות, ואיהי עלמא דחירו דשם חין שטון ואין כו', ואיהי נשרא כנ"ל ונשרא לא דחיל מכל עופין דעלמא ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ד ב':

^פ דא ירושלים. רוּחָה לומר הקון של הגשר:

”דאינון ישראל, יפרוש כנפיו עליהו ”בשבתא וימין טבין, ובגינה מברכין בהון ברוך אתה יהוה הפורס
 ”ספת שלום, ובזמנא דפרישת גדפהא על ישראל אתמר (דברים לב יא) יקחהו ישאהו על אברתו, כמה
 דאוקמוהו (שמות יט ד) ונאשא אתכם על כנפיו נשרים וכו’, ובגין דא קום קרא אל אלהיך דאיהי שכנינתא
 עלאה, דאיהי תיובתא דילך, ”ותוב בה למארך דאיהו קודשא בריך הוא, ”אסתפל דשפחה בישא שלטא עלך
 ”דאיהי טפה סרוחה, ”ועלה אתמר (איוב א ז) ויאמר יהוה אל השטן מאין תבא, דכל חובין אינון מאברין
 דטפה סרוחה, דבגינה אתמר לגבי חייביא מאין באת מטפה סרוחה, ויחיתו (דף מו ע”א) האנשים להשיב אל
 היבשה (יונה א יג) בתיובתא, ולא יכולו ”פי הים, דאיהו גזרת דינא, הולך וסוער עליהם.

בההוא זמנא וימן יהוה דג גדול לבלוע את יונה (שם ב א), ידא גלותא קדמאה, דאתמר ביה ויונה ירד
 אל ירפתי הספינה, ”וידא הוא (בראשית מו ד) אנכי ארד עמך מצרימה, כמה דאוקמוהו בכל אתר דגלו ישראל
 שכנינתא עמהון, קלקלו ישראל עובדיהון, ביה זמנא אתמר בהון (שמות א ח) ויקם מלך חדש על מצרים, ודא
 פרעה, עליה אתמר וימן יהוה דג גדול לבלוע את יונה, דבעא לבטלא ישראל מעלמא, הדא הוא דכתיב (שם
 כב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, לקבליה וימן יהוה דג גדול לבלוע את יונה, לקטליה, לבלוע יונה לא
 כתיב, אלא לבלוע את יונה, את אתא לרבות רעיא מהימנא דעתיד לאתייבא אורייתא על ידיה, דאיהי
 מאל”ף ועד תי”ו, ”כפל אלין גלגולין על ידיה הו, ודא איהו דג גדול, דאתמר ביה (יחזקאל כט ג) התנין הגדול,
 ”איהו דג, ומצרים בת זוגיה דגה, (יונה ב ב) ויתפלל יונה אל יהוה אלהי”ו מפעי הדגה, מאן מעי הדגה אלין
 מצראי.

ועוד וימן יהוה ”ידג גדול דא סמאל, דגה דא לילית נחש בת זוגיה, מההוא רב החובל דאיהו ערב רב
 דאתמר ביה (שמות יב לח) וגם ערב רב וכו’. ”ויטחול איהו שחוק הכסיל, לבלוע את יונה דא נפשא, מסטרא

ביאור הגר”א

³¹ דאינון ישראל. שהו בדגהא לישראל דלעילא, עמודא דאמצעיתא, שית גוזלין דאימא ועיין לעיל ב’ ב’ אפרוחים דילה תלת הדסים ותרי
 כו’, ובזוהר פרכת פנחס על פסוק וציוס הבכורים כו’:

³² בשבת וי”ט. ולכן הם אסורים במלאכה דקם עלמא דחירו ונפקי מכלל עשיה, ששה ימים הו ו”ה, וכמו שבארנו במקום אחר:

³³ סכת שלום. עיין לעיל ב’ ב’ ועל קו דלפורה – לשון סכר, שמסככת זה אימא על בניה, אפרוחים דילה תלת כו’ כנ”ל, סוכה רמיזא
 לאימא דמסככת עליהו עיין שם:

³⁴ ותוב בה למארך. כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרכת נשא תשובה – תשובה ה’, והוא כאן ה’ עלאה על ו’, ואמר למעלה ואם עשרה כו’
 פרח רוחא דאיהו קב”ה מינייהו:

³⁵ אסתכל כו’. רואה לומר זה שאומר מאין תבוא:

³⁶ דאיהי טפה סרוחה. שהיא זוהמא דהטיל נחש צחיה והוא הלילית, טפה סרוחה, והוא היצר הרע שבאדם וכל התאוות, שאור שבטיסא
 ושרשן בטחול דהוא שפחה בישא, וכן ערב רב בישראל, והיא נקראת אין שהיא ההעדר של אדם וממנה מת וממנה מסריח שהיא הטפה
 שזרקה לאדם כמו שכתוב (משלי ה ג, ד) כי נפת כו’ ואחריתה מרה כו’:

³⁷ ועלה אתמר כו’. דהש”ת שאלו האם ביאתך מהרשעים דהם מאין והבאת חובין וכמו שמפרש והולך דכל חובין כו’ דבגינה אתמר כו’,
 ותשובתו את הש”ת משוט בחרך כמו שכתוב ואיש אין לבוא עלינו כדרך כל הארץ, כמו שאמרו במדרש הנעלם פרכת וירא, והנה הטפה
 סרוחה זו המה, הטחול, הלילית, והוא התאוה שהאדם זורק הטפה בתאוה והוא שאור שבאדם יסודו של יצר הרע, ולכן אמר במדרש
 הנעלם שריך להתקדש מאד בזיווג ואז הבנים לא ישלטו בהן יצר הרע ואמר דהו רוקין דהו עיילין בין נשין שפירין כו’:

³⁸ כי הים כו’. כמו שאמרו (ר”ה יח ע”א) כאן קודם גזר דין, כי אם תבססי, (נדה ע ע”ב) כי חפץ כו’:

³⁹ דא גלותא קדמאה כו’. דהוא התנין הגדול הרובץ כו’. וכמו שמפרש והולך דא פרעה כו’ ודא איהו דג גדול כו’:

⁴⁰ אל ירכתי הספינה. דספינה הוא גופא כנ”ל, וירכתי היינו ותגל מרגלותיו דגלת שם:

⁴¹ ודא הוא אנכי כו’. רואה לומר שנאמר זו ויונה ירד, ובגלותא קדמאה נאמר אנכי ארד כו’, והטלתו לים הוא כאשר באו למצרים שהוא
 הים דבו התנין פרעה, ועדיין לא בלע אותם הדג התנין עד שקלקלו, אז ויקם כו’ כמו שאומר כיון שמת הדור ההוא צטילו אורייתא מיד
 הפך לבס לשנוא כו’ ויקם כו’ וכמו שמפרש והולך קלקלו כו’:

⁴² כל אלין גלגולין כו’. כמו שאמרו (סוטה יא ע”א) נתחכמה לו למושיעין של ישראל כו’, דכל כונתם הכל בשבילו:

⁴³ איהו דג ומצרים בת זוגי דגה כו’. רואה לומר דהמצריים עמו הן בת זוגיה וכמו שמפרש והולך מאן מעי מדגה כו’, ועליהן נאמר
 והדגה אשר ביאור מתה כמו שאומר למטה, וזה שאמרו (ב”ב עד ע”ב) לויטן זכר ונקבה, והרג את הנקבה – שנהרגו כל המצריים עם שר
 שלהם, אבל הזכר לא נהרג שפרעה נשאר כמו שאמרו בפרקי דר”י אליעזר, ואמר ויתפלל יונה כו’ – כמו שכתוב ויעקו ותעל שועתם כו’,
 ונעק אל ה’ כו’:

⁴⁴ דג גדול כו’. רואה לומר דנקרא דג גדול כמו שכתוב רב החובל, וכן ערב רב, וכמו שאומר למטה דג גדול איהו ערב רב דאינון כו’:

דיליה (שמות ו ט) ולא שמענו אל משה מקצרו רוח, ומעבודה קשה מסטרא דכבוד דאתמר ביה (שם ז יד) כבוד לב פרעה, תכבוד העבודה (שם ה ט), עליה אתמר (קהלת ז ט) פי כעס בחיק כסילים ינוח, מסטרא דמרה (שם א יד) וימררו את חיייהם.

דג גדול איהו ערב רב, דאינון (נ"א דאיהו) רב החובל, מאן חובל אלא רב מכל מלאכי חבלה, איהו חובל, ואיהי חבלה, ערב רב בנין דלילית חייבא, ידבהון חאבו ישראל ית ויחבילו ית בשרייהו פאת ברית, כ"א אינון רב עלייהו בגלותא, ואינון דגה לישראל, ובגין דא אמרו (במדבר יא ה) זכרנו את הדגה וכו', ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים קטיל מנייהו סגיאין, ודא איהו (שמות ז יח) והדגה אשר ביאור מתה, לא ובגלותא בתרא עתיד הקדוש ברנף הוא לקטלא לון, לביבאש היאור דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ו כג) ותורה אור, סרחת לגבייהו, ליתאתמר בישראל (שמות א כב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אור איהו ר"ז, היאורה בת זוגיה דהוא אור, ליתאתמר בה (שם י כג) ולכל בני ישראל היה אור במושבבותם, כגוונא דא בגלותא בתרא (היאורה) הזורה ביה הנה ר"ז, דאיהו אור דפורקנא בתרייתא, לקיים (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ודא איהו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וכל הבת תחיון, אלן דמשתדלין באורייתא דבעל פה.

לית דבר אחר וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה (יונה ב א), דא ענייתא, דאיהו עצב, ונוקבא דיליה עצבון, דכורא דג נוקבא דגה, דא הוא (שם ב) ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהיו ממצעי הדגה, למכפנא דענייתא דמטי

ביאור הגר"א

¹⁰ וטחול איהו שחוק הכסיל לבלוע את יונה כו' מקור רוח ומעבודה קשה מסטרא דכבוד כו' תכבוד העבודה עליה אתמר כי כעס כו'.
לכעס הוא ס"ס – בכזב, מלך זקן וכסיל, וכן בת זוגו בטחול – שחוק הכסיל, כי כחול הסירים כו':

¹¹ דבהון חאבו כו'. רואה לומר על ידיהן שהן הגורמים לישראל לכל חטאת שעליהן נאמר (ויצמות מז ע"ב) קשין כו' כספחת, והן השאור שעביסה כי ז"ה בלדס כן הוא הם בישראל כנ"ל, וראשיתם בעגל וכן בכל חטא וכן בעריות כמו שאמרו (יומא עה ע"א) את הדגה אשר כו' ואמרו שהן העריות, והוא מסטרא דטחול וערב רב וכמו שאומר למטה:

¹² וחבילו ית כו'. כמו שכתוב (ירמיהו יא טו) ובשר קודש יעברו מעליך, ורואה לומר שלכן נקרא חובל דחבילו כו', והם בני אפרים שהעבירו כו' כמו שאומר בפרקי דר' אליעזר:

¹³ אינון רב עלייהו בגלותא. כמו שאומר לעיל מ"ד ב' דעליהו נאמר היו כריה לראש דאינון רישי דעמא בגלותא שלכן נקראין רב, ערב רב, רב החובל:

¹⁴ ואינון דגה לישראל. רואה לומר שנבלעו בתוכם, והן עריות שנכסלו על ידן, דטחול הוא גילוי עריות, שחוק הכסיל כמו שאומר לקמן תיקון נ"ו ובזוהר פרשת בראשית כ"ז ב', וזה שאומר זכרנו את הדגה כמו שאמרו (יומא עה ע"א) דהוא עריות, והוא חנם כמו שנבאר סם:

¹⁵ ובגלותא בתרא עתיד קב"ה לקטלא לון. כן הוא בספרים אחרים. וכמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ושאר מקומות דאין בן דוד בל דע שיתמחון מעלמא דעליהו נאמר כי יד על כו' דהן עמלקים כנ"ל:

¹⁶ ויבאש כו'. כמו שאמרו (משנה סוטה ט טו) בעקבות משיחא כו' והכמת סופרים תסרה:

¹⁷ ואתמר בישראל כו'. הוא לראיה שיאור הוא התורה כמו שפרש והולך, וגם שהוא מרמז על חכמת סופרים תסרה, ורואה לומר כל הבן הילוד היאורה – שהוא באור של תורה, תשליכוהו – משליכין אותו ואין מרחמין עליו וכמו שאמרו (שם) ויראי חטא יסובבו מעיר לעיר ולח יחוננו וכמו שאומר לעיל א' ב' נודד הוא ללחם איה, אי"ה דמרחם עליה כו', ולית לכס אלח אורייתא, האי גרם למארי תורה לחזין מתתרכין עיין סם, ואמר אור איהו רז שחושבנס אחד והוא ותורה אור, אורו ופנימיות של תורה והוא דרגא דיסוד כידוע, סוד ה' ליראיו, ולכן יראי חטא לח יחוננו כנ"ל ובה זוגיה – שכינתא, יאורה, והן עניים דדרגא דידהו, דהוא עני בגלותא ונהר יחרב כו', והיא עניה ודיו לעבד למהוי כרבו כמו שאומר לעיל א' ב', ועיין בזוהר חדש ע"ה א' וכד אחגלי לך אילנא דחיי דכרא בתרא לית כו' ואורייתא אתחזרת לון נסיון לאינון דמשתדלין ויהויין בעאקו סגי כגוונא דמכריים דאתמר ביה כל הבן כו' ודא אורייתא דבכתב, וכל הבת תחיון – אורייתא דבעל פה כו', ולית מיתה דמארי דנהורא דאורייתא אלח עניותא כו', וזה שאומר אור איהו רז כו' לאלין היאורה תשליכוהו – בעניותא, היאור תסרה כנ"ל, וכל הבת תחיון – אלן דמשתדלין כו', וכמו שאומר לעיל א' ב' דלית להו גדיפין שיהו נע ונד דשכינתא:

¹⁸ דאתמר בה כו'. רואה לומר היה אור הוא אותיות היאורה, וזה שאומר כג"ד בגלותא כו' ביה היה רז דאיהו אור רואה לומר אותיות היה אור, ואור הוא רז, דמכריים הוא אור דנהורא, ובגלותא בתרא אור דנהורא דאורייתא ברזין, וכמו שאומר לעיל נ"ב ב' דבגלותא בתרא יהוין כל הנפלאות בתורה, ויתבקע ימא דאורייתא וכן כל הנפלאות, והכל דוגמת נפלאות דמכריים, וכן הגלות הזה – בתורה, בחומר ובכזבים ובכל עבודה כו' – הכל בתורה כמו שאמרו ברעיא מהימנא ולקמן קמ"ו א' ושאר מקומות, וזה שאומר לקיים כימי לאתך כו' ודא איהו כו' וכל כו':

¹⁹ ד"א וימן כו'. רואה לומר עניות בגלותא לישראל שנבלעו בעניות גדול והוא העכב, והוא גם כן הטחול שהוא המרה שחורה ויש בו דו"נ: עכב ועכבו, שנאמר בעצב תלדי כו', בעצבון תאכלנה, דכורא לנח' ונוק' לדכורא, כמו שאומר לקמן סוף תיקון כ"ב:

למעווי ד'ישראל, "יבנה הוא זמנא ויאמר יהו"ה לדג ויקא את יונה וגומר (שם יא), בדוחקא דדאגה דלהון דדואגין מן ענייתא, מדוחקא יפקון מן גלותא, הדא הוא דכתיב (שמואל ב, כב כח) ואת עם עני תושיע, דא נבואה דיונה דנתנבא ד'ישראל מן גלותא יבדוחקא דענייתא בימינא יפקון, בגין דצדיק ח"י עלמין איהו עני דאתקשר בימינא, דאיהו פסח, כגוונא ד'ישראל דאתמר בהון (יחזקאל טו ז) ואת ערום ועריה, והאי יונה איהי יונה דתיבת נח.

[תיקוני זוהר – דף מז ע"ב]

דבר אחר (יונה ב יא) ויאמר יהו"ה לדג ויקא את היונה אל היבשה, קם סבא מבתר טולא פתח ואמר, והמן פזרע גד הוא (במדבר יא ז), מאי פזרע גד, אלא לטגד איהו ימינא ושמאלא, גמול'ל דלי"ם, פכזרע גד דא יונה י' ודאי, טפה חוורתא, דביה אשתלים גד ואתעביד גיד, ועל דא האי זרעא דאיהי יו"ד דאיהי טפה קדישא, אתמר (יונה ב יא) ויקא את יונה אל היבשה דאיהי נוקבא, וממה דהות יבשה ה' אתקריאת ארץ, לאפקא זרעין

ביאור הגר"א

¹⁰ מכפנא דעניותא. לעכזון הוא יותר מעכב, דכורא אינו מר כמו הגוף' להיא ואחריתה מרה כו' והיא לכפנא דעניותא דעאל במעווי דבר נש, ועיין בזוהר פרשת פקודי רס"ו א' והרעב הוא דכורא והכפנא הוא הגוף':

¹¹ בההוא זמנא ויאמר ה' לדג כו'. רואה לומר ע"י בליעת הדג שהוא הרעב, ילאו מגלותא כמו שמפרש והולך ואת עם עני כו', ואמר לא נבואה דיונה כו' רואה לומר שכל המעשה של יונה וספרו נאמר על הגלות והגאולה:

¹² בדוחקא דעניותא בימינא כו' בימינא דאיהו פסח. רואה לומר כמו שלדיק ח"י עלמין דהוא עני, מתקשר בימין שהוא חסד, כמו שכתוב הבוקר אור – בקר באור, כן ישראל על ידי זה יפקון מגלותא, שהגאולה הוא בחסד כמו שאומר למטה. והענין, כי העני הוא נלכך לחסד שיעשו וכל חיותו הוא בחסד וזה שאומר בדוחקא דעניותא בימינא ועיין לקמן ס"ה ס"ו ומתמן ואילך אתקיים קרא עולם חסד יבנה כו' לדתקשר שביעי ביומא קדמאה ומאן שביעי לא לדיק כו' והוכן בחסד כסא וביה תקום ורזא דמלה ובחסד עולם רחמתיך וכל ספירין מתקשרין בימינא כו' בההוא זמנא חסד ה' מללא הארץ כו' ועליה אתמר שביעי עד הבקר ולא הוא בוקר דאברהם דכתיב וישכם אברהם בבוקר, וישכם לפורקנא וביה הבוקר אור דאתמר ביה ותורה אור והאי איהו אור דאתמר ביה ולכל בני ישראל היה אור, ואיהו פסח דרועא ימינא וביה עתידין ליגאל. ואמר דאתמר בהון ואת כו' רואה לומר כמו במצרים שהיו עניים וילאו בימינא וע"י העניות כמו שכתוב ואת ערום כו' ואלעבור כו'. ואמר והאי יונה איהו כו' רואה לומר גם כן יונה דעניותא, דבקשה יהיו מזונותי מרוזין כזית ומסורין בידך כו' (סנהדרין קח ע"ב), והן העניים והאביונים שמזונותן מסורין ביד בשר ודם ומבקשין תמיד ונא אל תכריכנו ל ידי כו', וכן כל המבול והמעשה דשליחות יונה מתפרש הכל על הגלות והגאולה:

¹³ ג"ד איהו ימינא ושמאלא כו'. כמו שמפרש והולך גמול דליס שהן מסטרא דחו"ג, וכן הוא בסטרא דו"ג והן לדיק ועטרה, דעטרה לית לה מגרמא כלום שהן משמשא וסיהרא וסיהרא מקבלת משמשא ולית לה אור מגרמא כלום, והן מקבלין חו"ג כידוע ועיין בזוהר פרשת בראשית י"ג ב' בללמנו – עתירי, כדמותנו – מסכני, דהא מסטרא דכורא עתירי ומסטרא דנוק' מסכני, כמה דאיונון בשיתופא חדא וחם לא על לא ויהיב לא לדא וגמיל ליה טיבו כו' וכן נקרא לדיק גימ"ל פשיטו דברית כמו שאמרו בזוהר פרשת תלואה קפ"א א' והעטרה נקראת דל"ת כידוע והיא דלה ועיין בסח"א ב' ב' ובג"כ רמז' דהאי קרא שבע דהגין כו' בללמנו למייהב ליה שפע מההוא אחר דאקרי חסד ת"ח כו' כדמותנו לקבל יומא תניינא גבורה כו':

¹⁴ כזרע ג"ד לא יונה. כמו שאמרו יונה לא נשמתא, והיא זרע של ג"ד, לדיק, פרי לדיק, וזה שאומר וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה, ד"ג הוא ג"ד הג"ל והוא הדעת, ימינא ושמאלא, חו"ג דביה שהוא דרגא דיסוד דלעילא וזה שאומר דג גדול כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ט' א' הוא דאשתמודע גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו' רב ויקירא כמה דגלי ההוא סבא כו'. ואמר, לבלוע, כמו שאומר לקמן נ"ב א' ובלע כל נונין דימא כו' ובלע מיא דימא, ואמר שם דהוא נונא חדא דשט כו' נונא רבתא כו', והוא דג גדול כנ"ל, יונה היא טפה, ואמר, את, שהוא הזרע דהוא מא' עד ת', כמו שבארנו שם ט"ו ב' מאן ההוא זרעא אינון אהון גליפין רזא דאורייתא כו', את, כד נטיל אהון כולן כלל'א דכולהו אהון אינון ישא וסופא, לבתר אהוסף ה' לאתחברא כללו אהון בה"א ואתקרי אתה, והוא ה' דמנלפ"ד, והוא ר"ע של זרע, ר"ע עלמין דנהיר בפלגותא דשערי, ומשם אתפשט לתרי"ג כמו שאמרו באילר' רבא, ו' של זרע הוא הטפה דהוא יו"ד והוא ו' כמו שאומר למטה ולקמן נ"ד ג' הא פה קא נחתא כו' איהו כרומחא ו' אתארכת ביה שרביטא דככבא וכד סליקת לעילא שריא עלה יו"ד ואתעבידת ז' וזהו זרע של ג"ד, והמן הוא גם כן כאלו זרע, וזה שאומר וימן ה' דהמן הוא ו"י וימן והוא ה' שמא קדישא שהוא כ"ו, עם קוז כ"ז, והוא יונה חושבן השם בפשוטו ומילואו שהוא ו"י, ו' – פשוטו, בת"ה, ומילואו ביו"ד כידוע, ואמר יו"ד ודאי טפה כו' רואה לומר שזרע ודאי הוא טפה יו"ד ורואה לומר שכלן נקרא גי"ד כמו שמפרש והולך והוא חושבן טו"ב טפה חוורתא, ה' חסדים חושבן מילא (רואה לומר חמש פעמים טו"ב) ואמר ואיהי נוק' רואה לומר היבשה הוא נוק', והדג מזריע אל היבשה ומה דהוא יבשה אתקריאת כו' ועיין לקמן פ"ה א' ובזוהר פרשת בראשית:

ואיבין, (דף מו ע"ב) הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית א י) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אֶרֶץ, וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, מֵדָא מְקוּה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה (ירמיה יד ח).

מְקוּרָא דְנִבְיָעוּ מִהְוֵא זֶרַע דְאֶתְמַשְׁדּ מִמוּחָא עֲלָאָה, וְהָאִי (נ"א וְהָיָא) טְפָה אִיהִי י' זְעִירָא, כִּד נִפְקֵת א מִן מוּחָא דְאִיהִי חֲכָמָה, כֹּל סְפִירָה נְטִלַת חֲלֻקָהָא, עַד דְאֶתְפְּלִיגַת לְתַשְׁע נְקוּדִין, וְכִד נְטִיל כֹּל חַד חוּלְקִיָּה אֶשְׁתַּאֲרַת עֲשׂוּרָא מִכְּלָהוּ טְפִין, דְנִטְלִילַת הָיָא יִבְשָׁה דְאִיהִי עֲשִׁירִית הָאִיפָה סֵלַת, וּבְגִינָה מְעֻשְׂרִין.

וְהָיָא טְפָה בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אֶתְאַרְכַּת, מִדְּאֶתְעֻבִידַת זֶרַע ו', דְכְלִיל שִׁית סְטָרִין, וּכְמָה דְכָל סְפִירָן נְטִלִין חוּלְקִיָּהוּן מִהְוֵא טְפָה, הֲכִי נְטִלִין מִמְזָרַע (נ"א מִהְוֵא זֶרַע) דְאִיהוּ ו', כִּד אִיהוּ ו' אֶתְעֻבִיד שִׁית, כִּד נְטִיל בְּיַד סְלִיק לְשִׁתִּין, שִׁית זְמִינִין עֲשׂוּר, מִדְּאֶבֶל כֹּל סְפִירָן כֹּל חַד אִיהוּ תַשְׁע, וּמְלֻכוּת בְּהָ אֶשְׁתִּלִּים כֹּל חַד לְעֲשׂוּר, וְכֹלֵא אֶתְמַשְׁדּ לְגַבִּיָּה דְגִיד דְאִיהוּ צְדִיק, וּמִנִּיָּה לְהָהוּא יִבְשָׁה, וּבְהָהוּא זְמַנָּא דְאָרִיק בְּהָ כְּלָא מִדְּאֶתְקִירִיָּאת תִּיבַת נַח, וְרָזָא דְמִלָּה וּתְנַח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי (בראשית ח יג), מַה דְהוּת מִה' יִבְשָׁה, אֶתְעֻבִידַת ה' אֶשְׁבִּיעִי, וְדָא אִיהוּ וְתַנַּח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְתַנַּח וְדָאִי בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיהוּ גִיד צְדִיק ח' עֲלָמִין, בְּגִין דְמִנִּיָּה נְפִיק זֶרַע לְהָאִי יִבְשָׁה.

וְכָל מָאן דְאֶפִּיק הָאִי זֶרַע דְאִיהוּ נְבִיעוּ מְלַעֲלָא דְלָא בְּהָאִי יִבְשָׁה, גְרִים פְּרוּדָא בְּהָהוּא נְבִיעוּ, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ אֶתְפַּסֵּק נְבִיעוּ דְשְׁכִינְתָא, וְיִתְרַבָּה נְבִיעוּ דְסְטָרָא אֶחָרָא, דְאִינוּן מִי טוֹפְנָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, בְּהָהוּא זְמַנָּא דְלִית נְבִיעוּ בְּהָהוּא יִבְשָׁה דְהָיָא כְּבִדָּה, אֶתְעֻבִידַת קְלָה, לְאֶסְתַּלְקָא מֵעַל יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְמַר בְּהָ (שם יז) וְתָרַם מֵעַל הָאָרֶץ, וְלֹא נִחַתַּת עַד יִרְחָא שְׁבִיעָאָה, דְאֶתְמַלִּיאַת בְּזַכּוּן דִּילָהּ מִדְּאִיהִי כְּבִדָּה נְחַתַּת, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם ח ד) וְתַנַּח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְאִיהוּ תַשְׁרִי דְרוּעָא שְׁמָאֵלָא, מִדְּאִי הוּוּ נְפִיקִין בִּיהִי יִפְקוּן בְּמִיתָהּ, מִדְּלָא יִשְׁתַּאֲרוּן אֱלָא לְחַד מְעִיר וּשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה (ירמיהו ג יד), חַד

ביאור הגר"א

^מ לא מקוה ישראל כו'. רוצה לומר בינה כמו שמפרש והולך מקורא כו', והוא נקרא ימא והיא נקראת מקוה ישראל וכמו שאומר לעיל ריש תיקון י"ט ל"ז א' מאי ימא לא שכינתא עילאה כו' בין ים עילאה לזוהי אימא עילאה כו' וס' ב' וכל סליק לעילא לגבי אימא עילאה אתקרי קומה כו' מקוה לילה האי איהו מקוה ישראל ה' ואיהי שיעור קומה כו':

^נ ואתעבידת זרע ו'. כמו שאומר לעיל כ"ד ג' לתחשבת כו' זה שאומר זרע ו' כמו שכתוב (תהלים קכו ו) משך הזרע:

^נ מזרע לזוהי ו' כד איהו ו' אתעביד כו'. הוא ז' של זרע כנ"ל ורוצה לומר שית כמו שאמרנו בראשית – ברא שית, ואמר שיתין מששת ימי בראשית והוא שיתין שית שהוא שיר השירים כמו שאמרנו בזהר חדש ריש שיר השירים ואמר שם שהן שתיין מקורין עילאין:

^נ אבל כל ספירין כו'. רוצה לומר מה שאמר למעלה לתפליגת לט' נקודין וכד כו'. לזין רוצה לומר לתפליגת לעשר, דנשאר לה חלקה, דבאמת לית לה מגרמה כלום, אלא לתפליגת לט' נקודים בלבד, וכל הט' אצרים נוטל כל אחד חלקו מהזרע, אלא שכל אחד נוטל ט' חלקים מנקודה לילה והיא נוטלת העשירית מכולם והוא זרע היורד ביסוד ונותן לנקבה, וזה סוד המעשר זה שאומר ומלכות זה אשתלים כו' לכן היא שלימו דכל חד וכן האצרים נוק' הן כל אחד עשירית מאבר דלכורא בצור הפנימית, וזה שאומר וכולא אתמשד לגביה כו' כנ"ל כל המעשר, ורוצה לומר בזה שזהו יו"ד של גי"ד:

^נ אתקריאת תיבת נח. נח הוא לדיק כמו שכתוב איש לדיק, איש ולדיק וכמו שאמרנו בריש פרשת נח נ"ט ב' הוא נהר דנגיד ונפיק ועייל לגנתא ואשקו ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא ועביד לזבין ורבי זרעין והוא כדן נייחא לכלא כו' כי זו שבת כו' תא חזי כגונא לא נח לתתא, קיימא קדישא הוה, דוגמא דלעילא ועל לא אקרי איש האדמה ורזא אוליפנא דהא נח אכטרך לתיבה לתחברא זה ולקיימא זה זרעא דכולא, דכתיב לחיות זרע מאן תיבה לא ארון הברית כו' עיין שם בדבריו:

^נ ה' יבשה כו'. רוצה לומר כמו שמפרש והולך בחודש השביעי ולא איהו גי"ד לדיק ורוצה לומר דנאמר ותראה היבשה, ה' יבשה, ואח"כ כד לתחבר זה לדיק נעשית היבשה – ארץ, והיא נקראת השביעי – ה' עם שביעי, דהוא לדיק יום השביעי שבת, כי זו שבת כנ"ל והוא ג"ד חושבן שבע וכן הטפה ו"י שנעשית ז' וכן הלדיק ועטרה י' על ו' – ז', והשביעי הוא אוחיות יבשה ע"י, ואוחיות ע"י הוא חושבן יסוד, סוד – בלדיק, ג"ד, ויו"ד הוא הזרע, יו"ד דגי"ד, זה שאומר לא גי"ד ואמר ותגה התיבה – דביה נייחא בשביעי כנ"ל, כי זו שבת, נח נייחא לילה, ואמר דמיניה אריק זרע כו' רוצה לומר שזה שאומר לחיות זרע וכמו שזכרנו שם ולקיימא זרעא דכולא דכתיב לחיות זרע, והוא ויקא את יונה דתיבת נח ששלח אל היבשה ואזלו כלוה אחריה ונאמר שרלו בארץ כו' ועיין לקמן נ"ו ב':

^נ תהא כבלה. דהיא ללת ללה, ובההוא זרע נעשית ה' ואז היא כבלה כמעוברת:

^נ דאי הו נפקין ביה כו'. עיין ברעיא מהימנא פרשת משפטים דבשמאל דוחה, דאף שהתחלת הגאולה ביה מכל מקום לא יפקון ביה שלא יהא יציאתו דבין וכמו דבציאת העולם, בתחילה כו' ראה שאין העולם מתקיים שיתין כו' וזהו הפלוגתא אי בתשרי נברא העולם (ר"ה י ע"ב) וכן הגאולה (תנחומא בל ט), או בניסן, ושניהם אמת. על המחשבה והמעשה, והוא בחו"ב – מחשבה ומעשה:

^נ ולא ישתארו כו'. כמו שכתוב (ירמיהו ג יד) ולקחתי אתכם אחד כו':

מעיר כגון נח, ושנים ממשפחה כגון שם ויפת, ומאחרנין שנים שבעה שבעה, מאינן עמי הארץ דדמיין לבעירן ועופין וחיוון, ואלין אינן דאוקרין ימים טובים וחגיגין, דאינן שנים שנים, בבתרין יומין דראש השנה ויום הכפורים, תרין יומין דעצרת. שבעה שבעה אלין שבעה יומין דפסחא, ושבעה יומין דסכות, או דמתפללין ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא. דסלקין לחושבן שנים שנים שבעה שבעה ח"י.

או אלין דהוו נטרין י' דאיהו אות ברית מילה דאיהו לשמנה דכלא ח"י, או אלין דמנחן תפלי בכל יומא דאינן אות י', כמה דאת אמר (שמות יג טז) והיה לאות כו', והוו קשרין ליה בח' בתי דתפלי, דאינן ד' בתי דתפלין דרישא, וארבע פרשיין דתפלין דיד, או אינן דנטרין אות י' שבת בתחומא דיליה דאיהו ח', תרי אלפי אמין לכל סטרא, וכלא ח"י, לאלין אינן מקבלין בתשובה, דאיהי יתיבת נח יום הכפורים.

אבל לאחרנין לא יקבל לון בתיובתא, ואם יפקון ביומא דדינא, אלין דלא הוו נטרין, אתמר בהון (בראשית ז כא) ויגוע כל בשר הרמש על הארץ, ואלין אתקריאו רשעים גמורים דנדונין לאלתר למיתה, דבהון הות שכינתא מתתרכא הדיא הוא דכתיב (שם ח ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ואלין אינן יומין דחול.

[תיקוני זוהר – דף מז ע"א]

צדיקים גמורים י"א אלין אינן דנטרין ח"י דשבתות וימין טבין, עלליהו אתמר ותשב אליו היונה ילעת ערב ודיא ערבי שבתות וימין טבין, דשכינתא קא אתיא לשריא עלליהו ב"גין דאינן קדש, כמה דאת אמר (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהוה, ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים (דף מז ע"א) בלכם היום (דברים ד ד).

ואינן צדיקים גמורים דנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, וכתבין בספרא דחיי, כמה דאת אמר ובספר חיים ברכה וכו', בינוניין דפליין מחול וקדש תליין עד יום הכפורים דאיהו כגוונא דתיבת נח, אם תיבין בתיובתא יקבל לון ויכתבון לחיי, ואם לאו יכתבון למיתה עם אחרנין, דאתמר בהון (בראשית ז כא) ויגוע כל בשר וכו',

ביאור הגר"א

¹ חד מעיר כגון כו'. שכל הענין על הגאולה כנ"ל, ורחוים היו ללאת כמו צנה אלף שמשא בקש רחמים שלא ימותו וילאו צרחמים כמו שאומר לקמן ובתיקוני זוהר חדש בצרכיה וילאו צרחמים כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ב בצרכיה:

² כגון פס ויפת. וחס הוא מה שכתוב (ישעיהו סא ה) ועמדו זרים כו', שהוא עבד עבדים יהיה לחיות:

³ תרין יומין דר"ה ויהו"כ תרין יומין דעצרת. רואה לומר דעצרת – שבעות ושמיני עצרת, דשניהם נקראים עצרת, וראש השנה ויום הכפורים ענין אחד, וכן שבעות ושמיני עצרת, ומפרש מה שכתוב שנים שנים – שארבעה נלקחו מצהמה טמאה, שני זכרים ושתי נקבות, וחטובה ופורים ודאי אינן מימים טובים, רק הן תמורת ההלל ושמחה שחסר בהם, כמו שארנו במקום אחר (נח הוא שבת, נייחא דכולא, וסם ויפת הן ראש חודש שני ימים, ולפי שהעיקר הוא יום השני והוא נגד סם, מלא וחסר א' ב') חס הוא ימי המלאכה, חול, עבד עבדים יהיה לחיות, ששת ימים תעבוד כו', ועמדו זרים כו' כנ"ל, והשאר – וימחו מן הארץ (בראשית ז כג), (תהלים א ה) על כן לא יקומו רשעים כו', (ישעיהו סו כד) והיו דראון לכל בשר:

⁴ תיבת נח יה"כ. רואה לומר תיבה לשון תיובתא, וכן אמר על ויפתח נח את חלון התיבה לא איהו בעצרת ימי תשובה לחלונות התשובה פתוחים:

⁵ ואלין יומין דחול. הוא ענין אחר דדריש על בני אדם ולא מצאה היונה כו' ותצא אליו היונה כו', על רשעים ולדיקים, ועוד דריש על ימי החול ושבת, והכל ענין אחד, דלדיקים נגד שבתות שהם נטרו שבתות, ורשעים שלא נטרו שבתות נגד ימי החול, וזה שאומר אליו ללא הו נטרין כו', דליקים גמורים דנטרין כו':

⁶ אליו דנטרין ח"י דשבתות ויו"ט כו'. רואה לומר ח"י דימים טובים כנ"ל וכן ח"י דשבת, אות שבת בתחומים כנ"ל:

⁷ לעת ערב ודא כו'. דנשמה יתירה נחתא עלייהו לעת ערב דערב שבת והוא התפשטות השכינה נקודה לילה כמו שאמרנו בזה פרשת ויקהל, ולדיקים גמורים אף צימות החול הן שבת כמו שאומר למעלה בכמה מקומות, ואמר ודא ערב שבת נגד ימי החול שאמר למעלה ועוד דעיקר השכחה השכינה בגלותא דלית לה נייחא אלף בלשון שבת וימים טובים:

⁸ בגין דאינון קודש. הוא מה שאמר למעלה דתלמידי חכמים נקראים שבת:

⁹ וחסם הדבקים כו'. רואה לומר הוא ח"י דשבתות וימים טובים, ולכן נכתבים לאלתר לחיים כמו שמפרש והולך ואינון דליקים והכל בגין דנטרין ימים שנקראים קדש ואינון קדש כנ"ל וכמו שכתוב (ישעיהו ג) קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים, וזה שאומר וכתובין בספרא דחיי ורואה לומר לאלתר לחיים ציוס ראש השנה שאף שילאו בתשרי מסטרא דראש השנה, נכתבים לחיים כנ"ל אבל ציונים מפרש והולך תליין כו' שיחזרון בתשובה כמו שכתוב (זכריה יג ט) ורפתים ככרוף כו' וישובו מהם וזה שאומר אס תייבין כו' ואמר דכלילן כו' דכלילן מפקודין וחובין כמו שאומר למטה:

וביננוניים בגין דאית בהון פקודין וחובין, אתמר בהון (שם ו יט) ומכל החי מכל בשור וכו', ימכל החי מסטרא דזכרון, ימכל בשור מסטרא דחובין. (ועוד בזמנא דייתי משיחא כל אינון דנטרו אות ברית ישיב יתהון ממותנא, דבההוא זמנא יתבטל מותנא, דהו מתנבאין אינון נביאיא דאספקלריא דלא נהרא דלא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה, כגון ההוא דכתיב (שם ז ט) שנים שנים באו אל נח, ואית מאן דאמר שבעה שבעה מסטרא דבת שבע, ואלין אינון חד מעיר, נח דא שבת, דביה ניחא דירית לה צדיק, שנים שנים תרין יומין חד דראש השנה וחד דיום הדין, דתנינא איהו מספק ויומא חדא דיום הכפורים, ויומא חדא דשבועות, ושבעה שבעה אינון שבעה יומי דסכות ושבעה יומי דפסחא, דמאן דנטיר אינון יומין עתיד לאשתובא בגלותא).

ובגין דגלי כל דא קודשא בריך הוא למשה, שאיל רחמי עליהו, ומסר גרמיה למיתה, הדא הוא דכתיב (שמות לב לב) ואם אין מחני נא מספרך, ובפיוסא דיליה אדבק במלכא, יואחיד בדרועא דימינא ואמר (שם יג) זכור לאברהם, ולביתך בשרמא לא ואמר זכור ליצחק, ולביתך אביתך בגופא ואמר (שם) ולישרא, יואמר קודשא בריך הוא אלין בינונים לגביהו תמה זכות אבות, פיון דלא תאבו בתיובתא הא אינון פרשעים גמורים ואם תאבין בתיובתא אתמר לגביהו חלה זכות אבות, ובגין דלא יתאבדו אלין בינוניים אמר משה וכי ימרון בני עלמא דאנא פנח דלא בעא רחמי על דריה, בההוא זמנא מסר גרמיה עליהו, הדא הוא דכתיב ואם אין מחני נא.

ובגין דא עתיד רעיא מהימנא למהוי בגלותא בתרא, וביה יתקיים (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו, יאתעביד חול בגינייהו, מדוכא בעונותינו במכתשין ידיסורין דענייתא, בכמה דוחקין דסביל עליהו, (שמות לב ד) וינחם יהוה על הרעה וגומר, והדא הוא דכתיב (ישעיה נג ה) ובחבירתו נרפא לנו, ובגינייהו יישמאל דוחה לבינוניים דאיהי ראש השנה, וימי מן קרב לון בתיובתא דאיהו פסח, דרועא ימינא לקבל שבים, יויוקים לון מנפילו דלהון ואחיד בידיהון, וימי לון קומי שבי ירושלם, ובשבועות יפקון בזכותא דמשה ידאיהו מתן תורה רחמי, (ס"א וגלי לון ספר תורה, ויתפנשון לירושלם, ותראה היבשה מלכות הרשעה, ורחמי על בנו) וביה (דברים לב יא) כנשך יעיר קנו, ימאן קנו ירושלם קנו (לשכינתא).

בההוא זמנא שופר מהופף קדמ'א זקף קט'ן, אתהפך ממשלה דאומין דעלמא, וישרא דאינון מזרעא דההוא ידאיתמר ביה (בראשית לב יא) קטנתים מכל החסדים אסתלק ואזדקף, ואתמר ביה זק'ן גדו'ל, בימינא אסתלקו מן גלותא, יבגין דמוליך לימין משה דדרגיה עמודא דאמצעייתא דאיהו שבועות.

ביאור הגר"א

¹⁷ מכל החי כו'. לנכתבין לחיים ואתם הדבקים כו' כנ"ל:

¹⁸ מכל בשר כו'. כמו שכתוב (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר כו':

¹⁹ ואחיד דרועא כו'. שלשה ספרים הנפתחים, והוא רואה לזכות אף לאלוין ללא תאבו וכמו שאמרו (סנהדרין קיא) במרגלים ועתה יגדל נח כו' כחשך אמת – אף לרשעים:

²⁰ ואמר קב"ה אליו כו'. הוא קודם בקשת משה כמו שמפרש והולך ובגין ללא יתאבד כו' ובגינייהו וינחם כו':

²¹ אתעביד חול. שהן כלולין הקודש וחול והוא סובל חול לזהו:

²² דיסורין דענייתא. כמו שאמרו (משנה סוטה ט טו) יסובצו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמת סופרים תסרה ויראוי כו' וזה שאומר אתעביד חול כו':

²³ שמאל דוחה לבינונים כו'. שלא ילאו בתשרי כנ"ל וכמו בכל ראש השנה שהוא דוחה שלא יכתבו בה כדי שלא ימותו, ואינו נכתבין עד יום הכפורים בתיובתא, כן הוא בגאולה עד ניסן שהוא רחמים וילאו ברחמים כמו שאומר לקמן ס"ה ב' ס"ו א' עיין גם דבריו:

²⁴ ויוקים לון כו'. דזימינא מוקים לון וכמו שאומר לעיל מ"ג ב' וזימינא יקים לון דמאן דנפל לא כריך לאוקמא כו' עיין גם, והוא נפילו שנפלו בחובין לזהו:

²⁵ דאיהו מתן תורה רחמי וביה כנשך כו'. רואה לומר דתורה הוא בעמודא דאמצעייתא, ת"ת, רחמים, והוא נשך שהוא חיה דיעקב בת"ת והנשך רחמני מאד:

²⁶ מאן קנו כו'. לשכינתא עילאה מקננת בה ומתפרנסת ממנה, וכמו שאומר לעיל מ"ה ב' נשרא דאתפרנסת כו', זה שאומר דעלה אתמר כנשך יעיר כו':

²⁷ דאתמר ביה קטנתי כו'. לדלוקים נקראים על שם הלכנה, מאור הקטן, כנסת ישראל, בנה הקטן – ומקטנינים עלמם, ועשו בנה הגדול מונה למאור הגדול והם גדולים בעולם הזה בעותרא צכולא אצל בההוא זמנא אתהפך לזה:

ע"ב ויהי מארי'ך טרח'א, ביה מארי'ך קודשא ברי'ך הוא ע"ד איהו אר'ך אפ"ם על בינוניים, ע"ד טרח בגינייהו, לקיימא וברחמים גדולים אקבצ'ך (ישעיה נד ז), ע"ב ויהי יפקון על ידא דההוא דאתייהיב אורייתא על ידיה בשבועות, דאזיל לימינא דהיננו פסח, ע"ב והיה זמנא אז ישיר משה (שמות טו א), ע"ב ויבא יעקב שלם (בראשית לג יח), ע"ב שלם בגופיה, ע"ב שלם בממוניה, ואסתחר בשבעה ענני יקר פ' כגוונא דקדמיתא פד נפקו ישראל ממצרים, לקיים כימי צאתך מארץ מצרים וגומר (מיכה ז טו).

ע"ב ורשיעיא דאינון ערב רב אתמר בהון סו'ף פ' פסו'ק, דאינון מזרעא דעמלק דאתמר ביה (שמות יז טו) ויאמר כי יד על כס י'ה, ואינון חמש מינים עמלקים גבורים נפילים ענקים רפאים, דכלהו מסתלקין ומתגברין על ישראל בגלותא, הך הוא דכתיב (בראשית ז יח) ויגברו המים וירבו מאד על הארץ, וארבע זמנין פתיב ויגברו וגברו, לקבל ארבע גלוון, ועלייהו אתמר סו'ף פ' פסו'ק, דפסיק לון קודשא ברי'ך הוא לסוף יומיא מעלמא.

[תיקוני זוהר – דף מז ע"ב]

ובההוא זמנא ע"ב הקטן יהיה לאלף (ישעיה ס כב) מסטרא דשמאלא, והצעיר ע"ב לגוי עצום (שם) מסטרא דימינא, ע"ב אגני יהו"ה בעתה אחישנה (שם) מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ומיד יתפסקון עמלקים (דף מז ע"ב) מן עלמא, וקודשא ברי'ך הוא יתיב על כרסיה, ודא איהו ע"ב שופ'ר הול'ך אתנ'ח ית"ב, בההוא זמנא דיתמחון עמלקים מעלמא, יהא קודשא ברי'ך הוא נח נייחא לישראל, ויתיב על כרסיה, כמא דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב, לבושה כתלג חור, לקיימא אם יהיו חטאיכם פשנים פשלג ילבינו (ישעיה א יח).

ולגבי עשו וישמעאל ע"ב כתיב (דניאל ז ט) כרסיה שביבין די נור, (ס"א רומי) ומאינון שביבין דכרסיה אוקדון כל טעוון דילהון, גלגלוהי נור דליק, דנחתין מניה ע"ב עשר גלגלין מסטרא דאת י', ע"ב וישיבין מסטרא

ביאור הגר"א

¹ זקף גדול בימינא. והוא גדולה וכמו שאומר לעיל נ"ה א' מאז בימינך כו'.

² בגין דמוליד כו'. עיין לקמן ס"ה ב' בארוכה ומה שנבאר שם:

³ וזיה מאריך כו'. כנ"ל דמתחין להון עד דיתחבון ואינון נכתבין ויולדין בראש השנה:

⁴ דאיהו ארך כו'. רואה לומר מה שאמר אף לרשעים – היינו על בינונים שהיו ראויים ליכתב בראש השנה עם הרשעים וכנ"ל:

⁵ וטרח כו'. זהו טרחא, והטרחא להמתין הגאולה בגינייהו וכמו שאמרנו (סנהדרין אז ע"ב) מי מעבד מידת הדין מעבדת, שאלו ילאו

במידת הדין כו' כנ"ל ובעונותינו ילאו כו' (שם), והש"ת טרח בגלגולא להביאון כמו שאומר לקמן, ורעיא מהימנא בגלגולא כשזילן:

⁶ וזיה יפקון כו'. רואה לומר דעמודא דאמצעייתא וכן וזיה מאריך טרחא הנ"ל דלרגיה לבינונים באמצע ולכן הם תלוים ועוהדים כו':

⁷ בההוא זמנא כו'. רואה לומר משה יסיר דהוא מסר על הבינונים ואחי בגלגולא בגינס כנ"ל:

⁸ ובסכות ויבא יעקב כו'. רואה לומר בפסח הש"ת יוקים לישראל מגלוחא הקמת ראש, ובשבועות ילאו מגלוחא, ובסכות יבואו

לירושלים וכמו שכתוב ויעקב נסע סכותה כו' ויבא יעקב שלם והוא סוכת שלם, מלכי לך מלך שלם:

⁹ שלם בגופי'. ללא מחו הבינונים:

¹⁰ ובמומיו'. כמו שכתוב (ישעיהו ס יז) תחת הנחשת אביא כו' וכן שלם בתלמודיה. כמו שכתוב (ישעיהו מא יח) אפתח על שפיים נהרות

כו', כי תמלא הארץ דעה כו' (חבקוק ב יד), ותמלא הוא שלמות:

¹¹ כגוונא דקדמיתא כו'. כדעת האומר (סוכה יא ע"ב) ענני כבוד היו, ועיין מה שביארנו באורח חיים סימן תר"ל, ועיין מה שביארנו במקום

אחר כי בזמן הסוכות היה אחר שנתרצה להם הקב"ה ואמר למשה נגד כל עמד אעשה נפלאות כו' – והוא ענני הכבוד ששרתה עליהם

בקביעות:

¹² ורשיעיא דאינון כו'. פרי החג עד שמיני עצרת פר אחד ללא ישתארונו ללא גוי אחד כמו שאמרנו בזה פרשת פנחס. ואמר ואינון חמש

כו'. רואה לומר ואחד מהן עמלקים ונאמר כי מחה כו' והן מה שכתוב ויגברו כו' המים – ה' מים, ה' מינים. ואמר ועלייהו אחמר סוף

פסוק. רואה לומר דזהו מאריך טרחא סוף פסוק. ואמר לסוף יומיא. ורואה לומר דנגד זה הוא שמיני עצרת כנ"ל:

¹³ הקטן יהיה כו'. זהו זקף קטן:

¹⁴ לגוי עצום. זהו זקף גדול:

¹⁵ אני ה' כו'. כמו שאמרנו (סנהדרין נח ע"א) זכו אחשנה לא זכו כו', והוא דעמודא דאמצעייתא לבינונים כנ"ל, ספר השלישי:

¹⁶ שופר הולך. שהלך עמהו בגלותא, הלך ילך וככה כו' (תהלים קכו ו):

¹⁷ כתיב כרסי' שביבין כו'. והן שני כסאות שאמרנו (חגיגה יד ע"א) אחד לדין ואחד לדקה, ועיין מה שביארנו באירעא רבא צענין כרסיה

שביבין, ועיין שם באירעא רבא דעתיק יומין יתיב דהוא רחמים גדולים, ולכן אם יהיו חטאיכם כו' וכמו שכתוב (ירמיהו נ כ) ביום ההוא

יבוקח חטאת כו' כי אסלח לאשר אשאי, וזרתי עליכם כו' (יחזקאל לו כה):

דָּאֵת ה', תְּרִין אֲתוֹן יִתְעָרוֹן בְּנוֹרָא לְאוֹקְדָא טַעֲוֹן דְּלֵהוֹן, ^פבְּהֵהוּא זְמַנָּא (ישעיה א לא) וְהִיא הֶחְסֵן לְנֻעוֹרָת
וכו'.

^אבְּהֵהוּא זְמַנָּא סְלִיק ו' עַל דְּרָגָא דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא, וְדָא אִיהוּ דְּרָגָא, תְּרִי טַעַמִּי, מֵאִי תְּרִי טַעַמִּי,
טַעַמִּי, אֶלָּא בְּתַר דְּסְלִיק לְדְרָגָיָה יִמַר לְיִשְׂרָאֵל וְעָשָׂה לִי מְטַעַמִּים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי (בראשית כז ד), מְפַקֻּדִין
דְּעָשָׂה דְּכָלִּיל בְּה' דְּאֶבְרָהִם, דְּכָלִּיל רַמ"ח פְּקוּדִין, ^אדְּבָהוֹן אֲתֶקְרִיב ה' לְגַבִּי ו', וְקָרְבָנָא דָּא אִיהוּ קָרִיבו
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתָּיהּ.

בְּכָל אֲתַר וְאֲתַר (נ"א אבר ואבר) קָרִיבו י"ה, ה' חֲמִשָּׁת אֲלָפִים לְבְרִיאַת עוֹלָם, ו' אֶלְף הַשְּׁשִׁי בְּרַמ"ח,
וּבְשַׁמְאֵלָא דְתַמְן לְבָא יְטוּל נּוֹקְמִין מֵאוּמִין דְּעַלְמָא, וְרָזָא דְמְלָה (ישעיה סג) כִּי יוֹם נָקַם בְּלַבִּי, וְדָאִי אֲתַכְלִילֵן
בְּעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּפִקוּדִין דְּעָשָׂה אֲתִיְהִיבוּ מִיַּמִּנָּא, וּפִקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֶׂה מְשַׁמְאֵלָא, וְאֶלִּין אֵינּוֹן תְּרִי טַעַמִּי,
טַעַמִּי, וּפִקוּדִין דְּעָשָׂה אֵינּוֹן מְאָכְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּפִקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֶׂה פְרָנְסָה לְסַמְא"ל לְמֵאן דְּעַבְר
עָלֵיהּ. (ואלין הוה קריב) (נ"א אקדים) (נ"א ובאלין מתקרב) עֶשׂוּ וְלִצְחַק וְאָמַר לִיהּ יָקָם אָבִי וַיֵּאכַל מִצֵּיד בְּנֹו
(בראשית כז לא), וְסַמְא"ל בְּגִינְיָהּ אִיהוּ קָרִיב לְשַׁמְאֵלָא, לְאֲטַעַמָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחֻבִּין דְּבִנּוּי דְּאֵינּוֹן
מְאָכְלִין מְרִירָן, דְּבְגִינְיָהּ אֲתַמַּר (מלאכי א ג) ^אוְאֵת עֶשׂוּ שְׁנֵאתִי, ^אעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא מִתַּמְן אֲתִיְהִיבַת אוּרִיתָא,
דְּאִיהִי כְלִילָא דִּימִנָּא וּשְׁמָאֵלָא, ^אבְּהֵהוּא זְמַנָּא עֶשׂוּן יִתְעַר לְגַבִּי שְׁמָאֵלָא לְאֲעַבְרָא מִתַּמְן סַמְא"ל, וּמִיד סְלִיק
עֶשׂוּן אֲחֵרָא דְּאִיהוּ עֶשׂוּן הַקְּטָרֵת, (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה) לְקֶשְׂרָא וְלְקֶרְבָּא יְמִנָּא
בְּשַׁמְאֵלָא, דְּעַמּוּדָא דְּעֶשׂוּן אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא (ברחימו, וּפִקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֶׂה בְּדַחִילוֹ) עַמּוּד הַקְּטָרֵת.

מֵאִי קְטָרֵת דִּילֵיהּ שְׁכִינְתָּא תַתָּא, דְּאִיהִי סְלִיקָא בְּכַמָּה רִיחִין וּבּוֹסְמִין טְבִין, וְכַד סְלִיקָא לְגַבִּיהּ אֲתַמַּר בְּה
(שיר ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדָבָר וכו' דְּסְלִיקָא בְּהוֹן, דָּא ה' תַתָּא, זֹאת סְלִיקָא בְּמִי, ^אמְקַטְרַת מֵר וּלְבָנָה (שם)

בִּיאור הַגְּרָא

¹⁹ עַשְׂר גִּלְגָּלִין כו'. כִּמו שְׂאוּמַר לַעִיל בְּתִיקוּן י"ג וּלְקַמֵּן בְּתִיקוּן כ"ח עֵינִין עַם דְּבִרְוֵי, דְּגִלְגָּלִין אֵינּוֹן לֹרַת יו"ד וְיוד גִּלְגָּלִין אֵינּוֹן, עֵינִין עַם
וָסָם:

²⁰ וְשִׁבְעִין מַסְט' כו'. כִּמו שְׂכַחֻב כְּרִסִּיה שְׁבִיבִין, וְכִסָּא הוּא מַסְטְרָא דַּה"א, אִימָא מְקַנֵּן בְּכִרְסִיא, וְרוּלָה לּוּמַר בְּזֵה וְזֵהוּ עַל כַּס י"ה,
שְׂמַהס תֵּלָא שְׁלֵהבַת י"ה, רַשְׁפִּיה כו' (שיר השירים ח ו), כִּמו שְׂאוּמַר לְקַמֵּן ס"ו ב':

²¹ בְּהוּא זְמַנָּא סְלִיק כו' דְּכָלִּילִין בְּה' לְאַבְרָהִם כו'. דַּע"י ה"א נַעֲשָׂה חוּשְׁבַן רַמ"ח, וְהִיא כּוֹלֵלַת אֲוָתָן, וְרוּלָה לּוּמַר דַּעֲתָה נְשָׁלֵם הַסָּם י"ה

כַּנ"ל, ו' עַל דְּרָגִיה וְה' תְּרִי טַעַמִּי:

²² דְּבָהוֹן אֲתֶקְרִיבו כו'. דִּהִיא נַר מֵאוּה, דְּכָל הַפְּקוּדִין כְּלִילִין בְּה, זֵה שְׂאוּמַר לְמַעֲלָה דְּכָלִּילִין בְּה' לְאַבְרָהִם, וְעֵינִין לַעִיל ב' א' וְעוּד אֲלִין
דַּעֲסִקִין בְּאוּרִיתָא לְשִׁמָּה וְנַטְרִין פְּקוּדֵהָ כו', וּבְרַעִיא מֵאוּמֵנָא פְּרַשַׁת נְשָׂא אִית בַּר נַשׁ לְבַתַּר דִּיתוּב מַחֲטָאוּי וּמַחֲכַפֵּר לִיהּ אִיהוּ אִזוּל דְּבִרְד
מֵאוּה וּמַתְעַסַּק בְּכַל כּוּו דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְּקַב"ה לֵא זְכִי לְתַשׁוּבָה תַתָּאָה לְאַתְקִירִי ה', וְסָם קַב"ב א' וְכַל מֵאֵן דְּחוּזַר בְּתִיבּוּתָא כְּאֵלו חוּזַר אַת
ה' לֵאֵת ו' כו' וְלֵא אִיהוּ תַשׁוּבָה תַשׁוּבָה ה' וְלֵאֵי לְגַבִּי ו' כו', וְאַמַּר אֲתֶקְרִיבו כו' וְקַרְבְּנָא כו' דַּעֲשָׂה לִי מְטַעַמִּים כו' הוּא קַרְבְּנָא כִּמו שְׂאוּמַר
בְּרַעִיא מֵאוּמֵנָא פְּרַשַׁת אֲמַר, וְאַמַּר לְמַעֲלָה דֵּהוּא קַרְבְּנָא לְלַחֲתָא דַּה"א כְּלִילָא בְּכָל פְּקוּדִין וְעֵינִין מֵה שְׂבֵאֲרַנו עַם בְּאַרוּכָה:

²³ הוּא קְרִיב לְשַׁמְאֵלָא. דֵּהוּא יֵאָחַק:

²⁴ וְאַת עֶשׂוּן שְׁנֵאתִי. דֵּהוּא קְרִיב מְטַעַמִּים מְרִירָן וְכַן אֲמַר כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי:

²⁵ עַד"א מִתַּמְן אֲתִיְהִיבַת כו'. כִּמו שְׂאוּמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ל"ג וְשְׂאֲר מְקוּמוֹת, וְהוּא דְּכָלִּיל יְמִינָא וּשְׁמַאֲלָא, דְּבִימִינָא מֵאוּת עֶשָׂה וּשְׁמַאֲלָא
מֵאוּת לֵא תַעֲשֶׂה, וְתוּרָה כְּלִיל שְׁנֵיהִם אִיתְנַבו בְּה וְזִבְה נַעֲשִׂין אַחַד, דְּבִמְאוּת – מֵאוּת עֶשָׂה הוּא בְּעֶשָׂה, וּמֵאוּת לֵא תַעֲשֶׂה בְּעַב
וְאֵל תַּעֲשֶׂה, וְכַן עַם עֵנְפִין מַתְפַּרְדִּין, אֲבַל בְּעַמּוּדָא לְאַמְלַעִיתָא בְּתוּרָה הוּא אַחַד הַכַּל בְּלַמּוּד וּמֵאוּת עֶשָׂה וְלֵא תַעֲשֶׂה שְׁוִין, וְזֵהוּ עֵינִין
הַיְחוּד דֵּהוּא בִּיָּה, זֵה שְׂאוּמַר עַמּוּדָא לְאַמְלַעִיתָא מִתַּמְן כו', לְמַעֲלָה אֲמַר וּפִקוּדִין דַּעֲשָׂה כו' וּפִקוּדִין כו', וְאַמַּר עַמּוּדָא לְאַמְלַעִיתָא כו':

²⁶ בְּהוּא זְמַנָּא יִתְעַר עֶשׂוּן כו'. הוּא עֶשׂוּן הַקְּטָרֵת דַּעֲשָׂה מְטַעַמִּים, וְעֶשׂוּן הַמְעַרְכָּה יְדוּעָה הוּא לְהַעֲבִירוֹ לְסָם מִשְׁמַאֲלָא, וְכַן אֲבָרִים
וּפְדִרִים נַקְרִבִין בְּלִילָה, וְעֶשׂוּן עַל מִזְבַּח הַפְּנִימִי עֶשׂוּן הַקְּטָרֵת – הוּא לְקַשְׂרָא, דְּקַטְרֵת הוּא לְשׁוֹן קוּשֶׁר לְקַטְרָא זֵה שְׂאוּמַר וּמִיד סְלִיק עֶשׂוּן
אַחֲרָא כו':

²⁷ מְקַטְרַת מוּר כו' מַכְל כו'. עֵינִין לְקַמֵּן נ"ו ד' מְקַטְרַת מוּר כו' וְעוּד כו', וּבְזוּהַר פְּרַשַׁת וַיִּשְׁלַח קַעֲוִי ב' פַּחַח ר' יוֹסִי וְאַמַּר מִי זֹאת עוֹלָה
כו' מַכְל אֲבָרָת רּוּכַל לֵא יַעֲקֹב ד"א לֵא יוֹסֵף הֲדִיקָא כו' אֲמַאי רּוּכַל אֲלֵא מֵה חוּטִי לֵא הַטִּירִי לְקוּסְטְרִי וְאַבְקִי דְּפּוּלְמִי כְּלָהוּ בִּידֵיהּ, הַכִּי
נְמִי יוֹסֵף אִיהוּ קִיּוּמָא לְאוּרִיתָא בְּגִין דְּלֵאִיהוּ קִיּוּם לֵה, בְּגִין דְּכָל פְּקוּדֵי לְאוּרִיתָא מִתַּהֲשְׁרִין בְּנִטְיָוִו דְּבְרִית קִדִּישָׁא כו', וְעֵינִין לְקַמֵּן פ"ב ב'

תרי ירכי קשוט, מכל אבקת רוכל (שם) דא צדיק, צדיאיהו כליל כלא, איהו רוכל, צדיאיהו אבקת דיליה, הדא הוא דכתיב (בראשית ב כד) ודבק באשתו, צדיאיהו סליקת לגבי בעלה. פשיכנתא מתאה איהי קטרת דקודשא בריך הוא, ואיהי קרבן דיליה, מזבח דיליה, דבה מתקנין ישראל מאכלים דקרבנין דצלותין לקודשא בריך הוא, צדיאיהו לקבל קרבן השחר, וקרבן דבין הערבים, וקרבנא דאמורים ופדרים דמתאכלין כל ליליא, ואיהי קרבן מוסף, דאיהו צדיק, ואיהי קרבנא דשבתות וימים טובים, דלית קריבו (לעמא קדישא לקודשא בריך הוא בשבת ויום טוב) אלא בה, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ואל יתהלל המתהלל כי אם בזאת (ירמיהו ט כג).

צדיאיהו משכונא דיליה, דבגינה איהו שארי בגווייהו, הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש וישכנתי בתוכם וגומר, איהי ארון דיליה, ואיהו ספר תורה גניז בגוהו, איהי מנרתא דיליה, ומנורת המאור צדיאיהו דאתמר ביה (משלי ו כג) ותורה אור, ואיהי נר דדליק קדמיה, צדיאיהו דאתמר (ויקרא כד ב) להעלות נר תמיד, ואיהי בת שבע מנרתא כלילא משבעה בוצינין, צדיאיהו נר לגביה מסטרא דשמאלא, ואיהו אור לגבה מסטרא דימינא, ועל תרווייהו אתמר (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור. [תיקוני זוהר – דף מח ע"א]

איהי קדושין דיליה מסטרא דשמאלא, (דף מח ע"א) בגין דקדושה מסטרא דלויים, כמה דאתמר וקדשת את הלויים, ועלה אתמר צדיאיהו לי מקודשת בטבעת זאת, צדיאיהו ברכה דילה מסטרא דימינא, דאיהי פהוה, הדא הוא דכתיב (במדבר ו כג) פה תברכו את בני ישראל.

ואתקריאת פלה דיליה מסטרא דצדיק דאיהו כ"ל, ודא איהו כל"ה, כ"ל ה', צדיאיהו דאיהו ברית דאחיד בתרווייהו, ומסטרא דצדיק איהו יחוד דילה, דאיהו קוצא דאת ד' מן אחד, דקשיר בין א"ח ובין ד', ואיהי צלותא דיליה מסטרא דחי עלמין, דאיהו ח"י ברכאן דצלותא.

ביאור הגר"א

לוינו פטר כל רחם, לוינו רמ"ח, לכלהו קטירין בצדיק דאיהו כל כו' וכן בתיקון ל' ע"ז א', ועיין מה שצארנו שם ושם זה שאומר דאיהו כליל כו'. רואה לומר זה שכתוב מכל – איהו כו'.

^פ ואיהו כו'. רואה לומר זה שכתוב אבקת רוכל וכנ"ל, ומה שאמר לפעמים בחג"ת – הכל ענין אחד, שהן שלשה קוין חד"ר. ואמר ^{פא} ואיהו אבקת כו'. שמתאבק ומתחבק בה, וזה שאומר הה"ד ודבק כו', ורואה לומר שהוא רוכל לאבקת, ודיש אבקת עלה לפי שכתוב בתוי"ו לשון נקבה, ורואה לומר שהיא מקוטר מכל אבקת דרוכל וכל אבק בידיה כנ"ל. ואמר

^{פב} וציה סליקת כו'. רואה לומר דזה שכתוב מי זאת עולה כו' – ע"י אבקת רוכל, דבתכשיטי שמתקשטת האשה היא מתקרבת ונושאת חן לבעלה, והוא תכשיטין דפקודין דכלילין בצריות, (שיר השירים א יא) תורי זהב נעשה כו' עם נקודות הכסף, שהן פקודין דמנוות עשה ולא תעשה, כסף וזהב. ואמר

^{פג} שכינתא תתאה איהי כו'. חוזר לענין הראשון דאמר מאי קטרת דיליה דנאמר עשן הקטרת, משמע עשן של קטרת, ואגב מפרש והולך ואיהו קרבן דיליה, מזבח כו'.

^{פד} לוינו לקבל כו'. הוא מרכזה דילה, שלשה אבהו, ומוסף – רגל רביעי, בצדיק דכליל בצדק, דוד מלכא:

^{פה} איהו משכונא כו'. כמו שאמרנו בסוף פרשת בחקותי קי"ד א' ונתתי משכני דא שכינתא, משכני – משכונא דילי, דהיא אתמשכנא בחובא דישאל ונתתי משכונא ודאי, דיש בה שלשה אנפין: לשון שכינה ולשון דאתמשכנא ולשון משכנין – דעל כרחם ידור ביניהו, ומפרש והולך מתל לבר נש דהוה רחומא לאחרא כו' נטל כל דביתיה ואייתי לגביה כו' הא משכונא דילי לגבייכו בגין דלא אתפרש מינייכו לעלמין ואע"ג דקב"ה אתרחק מינו משכונא שביק גבן כו' עיין שם בארוכה:

^{פו} ושכנתי. כנ"ל דהיא שכינה והיא משכונא:

^{פז} מההוא דאתמר כו'. רואה לומר זהו מנורת המאור – נר של אור, דהיא נר והוא אור וכמו שאומר למטה ועל תרווייהו אתמר כי נר מנורה כו'.

^{פח} כד"א להעלות כו'. להעלות לבעלה, מי זאת עולה כו', והיא נר ותמיד – ללא יפרוש ממה:

^{פט} איהו נר לגביה מסט"ו כו'. דנר דליק כלילה, בחושך דשמאל, והוא ויהי אור דשמאלא, אור של לילה, והוא – אור דיממא וזה שאומר ואיהו אור כו'.

^{פא} תהא לי מקודשת כו'. דנותן לה הגבורות כידוע, והיא מקודשת לי – דשמאלא נכלל דימינא, ובטבעת הוא העטרה דלא פסיק מינה לעלמין כמו שצארנו במקום אחר בארוכה וכמו שאומר לקמן פ"ו ב' רעועה כריכא כו' ואמר לקמן טבעת – טבעת דברית מילה כו': ^{פב} ואיהו צדיק דילה כו'. כנ"ל דנר ואור:

יֵאָיְהִי אוֹת דְּשִׁבְתוֹת וַיִּמֵּן טְבִינְךָ, שְׁבֶת אִיְהִי כָּלֵל דְּתַלְת אֲבָהֶן, בְּגִין דְּאִיְהִי בֵּת כְּלִילָא בְּתַלְת עֲנַפֵּי אֲבָהֶן דְּאִינוּן שׁ, יֵאָיְהִי תַחֲוֹם דִּילָהּ יֵאָיְהִי רְשׁוֹת דִּילָהּ, רְשׁוֹת הִיחִיד דְּגָבְהוּ עֲשָׂרָה, וְדָא יוֹד ה"א וְאִו ה"א, וְרַחְבּוֹ אֲרַבְעָה דְּאִינוּן יְהוּ"ה, יֵאָיְהִי עִירוֹב דִּילָהּ מְסֻטְרָא דִּימִנָא וְשְׂמָאלָא, דְּאִינוּן ע"ב רִי"ו דְּהִינּוּ חֲסֹד וְגָבוּרָה, וְאִיְהִי עֲרַבִית דִּילָהּ עֵיבוֹר דִּילָהּ.

יֵאָיְהִי טְלִית דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵה אֲתַעֲטֵף קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קִמָּה דְּאֵת אָמֵר (תְּהִלִּים קד ב) עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה, קִמָּה יֵאָיְהִי צִיצִית דְּצִדִיק קִמָּה יֵאָיְהִי עֲנִי בְּגָלוּתָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (שִׁם קב א) תְּפִלָּה לְעֲנִי כִי יַעֲטֵף, עֲנִי וְדָא, דְּבַה יִתְעַטֵף, בְּגִין דְּאִיְהִי קִמָּה כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׂמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ (שְׁמוֹת כב כו), דָּא מְשַׁכָּא דְּתַפְלִי, דְּאֵתְמֵר בְּהוּן (בְּרַאשִׁית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים קִמָּה לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתוּבָת עוֹר וַיִּלְבַּשְׁשֵׁם.

אַרְבַּע בְּתֵי דְרִישָׁא יֵאָיְהִי אֵהִי"ה, אֲרַבַּע פְּרִשְׁיִין דְּאִינוּן קִדְשָׁא לִי (שְׁמוֹת יג ב), וְהָיְהִי כִי יִבְיָאָךְ (שִׁם יא), שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ו ד), וְהָיְהִי אִם שְׁמַע (שִׁם יא יג), דָּא יְהוּ"ה, אֲרַבְעָה בְּתֵי דִיד דָּא אַדְנִי", אֲרַבְעָה פְּרִשְׁיִין דָּא יְהוּ"ה, וְכֵהוּן מ"ב אֲזַכָּרוֹת בְּתַמְנִיָּא פְּרִשְׁיִין, דְּאֵתְמֵר בְּהוּן (תְּהִלִּים סה יח) אַדְנִי"י בָּם, דָּא אִיְהוּ כִי הִיא שְׂמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ (שְׁמוֹת כב כו), וְאִיְהִי תְּכַלֵּת שְׁבַצִיצִית, קִמָּה יֵאָיְהִי סוּד הַיְבוּס, יְבָמָה דִּילָהּ קִבְּבָגְלוּתָא, י"ב מ"ה, מ"ה גְּלוּלָא דְּאָדָם, י"ב תְּלַת גְּלוּלִין אִינוּן לְקַבְּל תְּלַת אֲבָהֶן, דְּעֲלִיְהוּ אֲתָמֵר (אִיּוֹב לג כט) הֵן כָּל אֱלֹהִי יַפְעַל אֲלֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבֵר, אִיְהִי יְשׁוּעָה דִּילָהּ, גְּאוּלָּהּ דִּילָהּ, בְּגִין דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיהּ רְשׁוּתָא לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא, עַד דְּאִיְהִי נְפִקַת עֲמִיָה, הִיא נְבוּאָה דִּילָהּ, נְבוּאָה קִבְּבָלִילָא שִׁית דְּרִגִין מְסֻטְרָא דְּאֵת ו' דְּאִיְהִי עֲמוּדָא

ביאור הגר"א

קטו בגין דאיהו ברית כו'. רוצה לומר די"ב"ק: ברכה וקדושה הן ציה ובה, חו"ג דענפין מתפרדין, אבל יחוד הוא צשניהם דהוא צברית וברית אחיד צשניהם, כי כל כו' (דברי הימים א כט יא), לאחיד כו', ולכן היא כלה דיליה ואיהו יחוד דילה:

קיז איהו אות כו'. כמו שכתוב אות היא כו' וכמו שאומר לעיל נ"ד ד' ושאר מקומות:

קיח איהו תחום דילה. ברו"ק ועטרה שהיא רביעית לכל שלשה והן התחום, שנים לכל סטר, שמונה חלפים אמה, ח"י כנ"ל דכלילין צברית:

קיט ואיהו רשות כו'. דרשות הוא לשון מלכות, (משנה אבות א ז) אל תחודע לרשות – בלתי בעלה, ותפלת ערבית רשות (וכמו שאומר למטה ואיהו ערבית דיליה) – רשות של היחיד, לדיק, דהוא צרשות לידה וכן ת"ת בעלה:

קכ איהו ערוכ דילה כו' ואיהו ערבית כו'. רוצה לומר ערבית צתי"ו לשון נקבה, ואמר עבור דיליה – שהיא מעוברת ממנו, והיא נושא משך הזרע, ועיבור הוא גם כן ע"צ רי"ו והוא משך הזרע – חו"ג, ועל ידו נתמלא הה"א בוא"ו דהוא משך הזרע, והוא שעושין עיבור לעיר למלא פנימות העיר כמו שאמרו בעירובין, דפגימותיה מלא אות ד' ונתמלאה בה"א:

קכא איהו טלית כו'. כמו שאמרו (ר"ה ז ע"ב) מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור, ואמרו (בראשית רבה ג) אור מנין נצרא נתעטף כו':

קכב כד"א עוטה אור כו'. כמו שאמרו בספר הבהיר והביאו צסוף ח"א ח' א' ואמר ר' יוחנן שני אורים הגדולים היו דכתיב כו' עיין קס צבריו וראייתו ממה שכתוב כשלמה והיא שמלתו כמו שמפרש והולך:

קכג ואיהו ציצית לדליק. טלית הוא לבוש לגוף והוא ת"ת, אבל ציצית תלוין למטה מנוף נגד הברית:

קכד איהו עני כו'. הואיל ואמר עוטה מפרש מה שכתוב לעני כי יעטוף:

קכה כסותה לבדה. כנ"ל דאיהו טלית שלו, ואמר לבדה דצומן בית המקדש היו ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב ועתה לא נשאר אלא ציצית ותפילין ועיין לקמן ריש תיקון ל"ח:

קכז לאדם ולאשתו כו'. כמו שמפרש והולך תפילין של יד ותפילין של ראש, ונאמר וילבישם זהו שמלתו, אבל לעורו משמע דלעור שמלתו ונרין לומר דקאי אתכלת ציצית דהיא לבושה וכסוי ותפילין זהו שאומר לקמן דא איהו כי כו' ואיהו תכלת ציצית:

קכח אינון אקו"ה. דסוד אהיה הוא החשמל לבוש – מלבוש, ואקו"ה מורה על מנין אזכרות שכתובו כמו שמפרש והולך ובהון ארבעים ותרין כו' ה' צס, רוצה לומר אויו"ת כמנין צ"ס, ואמר ואיהו תכלת – לתכלת גוון דילה תכלית דכולא כנ"ל ותכלת הוא כיסוי כידוע:

קכט איהו סוד היבוט. אמר זה כאן, שאמר ה' צס והוא ארתיות יבמה, י"ה צס, דצס הוא ו"ה, תפילין של יד ותפילין של ראש:

קל איהו סוד הגלגול בגלותא, וזה שאומר י"ב מ"ה, מ"ה – גלגולא דאדם. י"ב – תלת גלגולין אינון לקבל כו'. די"ב הן י"ב אנפי החיות לאבהן, ועיין לקמן ס"ג א' ואינון תרי עשר אנפין כו' ואדם רכיב כו', ועיין לקמן סוד אלו ארבעה גלגולין ולקמן תיקון ל"ב צברוכה ומה שנצאר קס:

קלב כלילא שית דרגין. שהן שוקיו עמודי קס, דרגין דנבואה, ואמר מסטרא דוא"ו הוא הנהר שעל ידו הוא הנבואה ועיין לעיל מ"ה צ' והאו ו' כו' ואיהו נשיב צברין שוקיו צשית פרקין דאינון שוקיו עמודי קס ועליה אתמר ונחה עליו רוח ה':

דַּמְצָעִיתָא, וְאִיהִי חֲלוּם אֶחָד מִשְׁתִּין בְּנִבְוָאָה, וּמֵאֵי שְׁתִּין אֲלָא קִיִּלִּית שִׁיבָ׳ה (נ״א שִׁינָה) פְּחוּתָה מִשְׁתִּין, קִיִּדְאִיהוּ שְׁתִּין.

וְאִיהִי יָרְאָה מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, אֶהְבָּה מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְאִיהִי תוֹרָה מִסְטָרָא דְעֵמוּדָא דַּמְצָעִיתָא, וְאִיהִי אֲנֹכִי מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה קִיִּדְאִחִידָא בִּימִינָא, בְּגִין דְאֲנֹכִ׳י אִיהוּ כִּסְ׳א בְּחוּשְׁבִּין, וְאֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיה טז ה) וְהוֹכֵן בְּחֹסֶד כֶּסֶף, וְעֲלָה אֶתְמַר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, מִסְטָרָא דְסִמְאָל לְוַחֲשׁ דְאִינוּן אֱלֹהִים אַחֲרַיִם.

וְאִיהִי פְּסַח מִסְטָרָא דִּימִינָא, וְאִיהִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְאִיהִי מְצָה פְּרוּסָה מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְאִיהִי מְצָה שְׁלֵמָה מִסְטָרָא דִּימִינָא, קִיִּבְּגִין דְסִטְרָא דְצָפוֹן לֹאוּ אִיהוּ שְׁלֵימִים, וּבְגִין דָּא מְצָפוֹן תְּפַתַּח הָרַעָה (ירמיה א יד), וְהִיא (מְצָה) מְצָה בְּאֶת ר׳ מִסְטָרָא דְעֵמוּדָא דַּמְצָעִיתָא.

[רתיקוני זוהר – דף מח ע״ב]

וְאִיהִי שְׁבוּעוֹת מִסְטָרָא דְעֵמוּדָא דַּמְצָעִיתָא, קִיִּבְּשִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת וְדֵאֵי אֵית בְּהוּן שְׁבַע שְׁבָתוֹת, וּבְהוּן מ״ט יוּמִין, כְּחוּשְׁבִּין מ״ט אֶתְנוּן דְקָרִיאַת שְׁמַע, קִיִּדְאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, בְּרוּךְ שֵׁם וְכוּ׳, בְּיוֹמָא דְחֻמְשִׁין שְׁרִיא שְׁכִינְתָא עֲלָאָה בָּהּ, קִיִּלְאִי אֶתְקָרִיאַת מִתַּן תוֹרָה, וְעֵמוּדָא דַּמְצָעִיתָא אִיהוּ תוֹרָה דְאֶתְיָהִיבַת בְּחֻמְשִׁין יוּמִין דְשְׁבוּעוֹת, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר בֵּין חֻמְשִׁים לְזִקְנָה (נ״א לְבִינָה), בְּהֵיאַת דְאֶתְמַר בָּהּ כִּי זִקְנָה אֶמְךָ, וְעֲלָה אֶתְמַר (משלי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, (דף מח ע״ב) בְּגִין דְאִיהִי ה׳ וְסִלְקָא בְּאֶת י׳ לְחֻמְשִׁין חֻמְשׁ זְמָנִין עֶשְׂרִי, וְעֲלָה אֶתְמַר בֵּין חֻמְשִׁים לְזִקְנָה, בְּהֵיאַת דְאֶתְמַר (שם כג כב) אֵל תְּבוּז כִּי זִקְנָה אֶמְךָ, (ו׳ בן י״ה).

קִיִּבְּזְמָנִין אֶתְקָרִיאַת ם׳ סְתִימָא, קִיִּלְאִי אֶתְמַר בָּהּ בֵּין אַרְבָּעִים לְבִינָה, (כד לא אִיהִי) בְּשׁוּתְפָא דְאֶת י׳ אֶתְקָרִיאַת אַרְבָּעִים, וְאִיהִי עֲלָמָא דְאֶתִי דְלִית בֵּיהּ אֲכִילָה וְשְׁתִּיָה, וְכד סְלִיק מֹשֶׁה לְגַבְהָ אֶתְמַר בֵּיהּ (שמות כד יח) וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגוֹמַר.

מִתַּן תוֹרָה דָּא שְׁכִינְתָא תְתָאָה, קִיִּלְעֲלָה אֶתְמַר יִשְׁמַח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ, בְּגִין דְאִיהִי דוּגְמָא דְעֵמוּדָא דַּמְצָעִיתָא, קִיִּלְעוּד שְׁבוּעוֹת עַל שֵׁם מְלֵא שְׁבַע זֹאת וְנִתְנָה לָּךְ גַּם אֶת זֹאת (בראשית כט כז), קִיִּמְלֵא שְׁבוּעַ זֹאת

בִּיאור הַגְּרָא

^{קכ} לִית שִׁיבָ׳ה כ׳. פְּלִיג עַל בֵּן תִּימָא (מַשְׁנֵה אֲבוֹת הַ כֹּא), וְכַן אִמַר לְמַטָּה בֵּן חֻמְשִׁים לְזִקְנָה וְהוּא מְדַלֵּג בֵּן חֻמְשִׁים לְעֵלָה:

^{קכא} וְדָא יִשְׂרָאֵל סְבָא. רוּחָה לומַר שִׁיבָה דְהוּא ו׳ וְסִלְקֵה כ׳:

^{קכב} דְאִיהוּ שִׁתִּין. וְהַעֲנִין כִּי כָל דְרַגְא מִתְחַלֵּק לְעַשְׂרֵה, וְהוּא נוֹטֵל ט׳ חֲלָקִים וְהוּא הָעֶשֶׂר כִּמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל מ״ו ב׳, וְהֵנָּה הַחֲלוּם הוּא מִדְרַגְתָּה הָאֲחֵרוֹנָה מֵאִינוּן שִׁית דְרַגְתִּין לְנִבְוָאָה. פְּרַק אַחֲרוֹן שֶׁל הוּא, וְאִף זֶה אִינוּן כִּי אִם זֶה וְהוּא אֶחָד מִשִּׁתִּין, וְזֶה שְׁאוּמַר דְסִלְקֵה בְּאֶת יו״ד שִׁית כ׳. וְרוּחָה לומַר זֶה, שְׁהִיא יו״ד, דְבַהּ מְעַשְׂרִין:

^{קכג} לְחִידָא דִּימִינָא. עֵינִין לְקַמֵּן ס״ט ב׳ פִּתַח ר״ש וְאִמַר אֲנִי כ׳ לֹא לִימִינָא וְדָא לְשִׁמְאָלָא, וְרוּחָה לומַר אֲנִי וְלֹא יִהְיֶה לָּךְ הֵן כְּלִינֵן כָּל מֵאוֹת עֶשֶׂה וּמֵאוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כִּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוֹן ל״ב וְהוּן יְמִינָא וְשִׁמְאָלָא כִּמוּ שְׁנַבְּחָר שֵׁם זֶה שְׁאוּמַר וְעֲלָה אֶתְמַר לֹא כ׳. רוּחָה לומַר דָּלָא יִהְיֶה לָּךְ נִאֲמַר עֲלָה, מִסְטָרָא דִלְהָ דְהִיא נְקֻרָאֵת חֲלָקִים, וְכֻזְּבִים סְבִיב רַעֲשִׁים יִתְחַלְכוּן כִּמוּ שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלְךְ, וְעֲלָה אֶתְמַר עַל פְּנֵי דְהִיא נְקֻרָאֵת פְּנִיו יִתְזַכְּרֵהּ, וְס״א – אַחֲוֹר, אֲלֵהִים אַחֲרַיִם וְעֵינִין לְעִיל לְמ״ט א׳ וְעֵינִין פְּרַשַׁת יִתְרוּ פ״ו א׳ עַל פְּנֵי לְאֶפְקָא אִפִּי מִלְכָּא כ׳ וְסַם פ״ז א׳ אֲר״י קְב״ה בְּג״כ אֲכַרִּיז כ׳:

^{קכד} בְּגִין דְסִטְרָא לְצָפוֹן כ׳. עֵינִין פְּרַשַׁת בְּרַאשִׁית י״ז א׳ וּבְגִין דְהוּא חֲשָׁךְ כ׳ חֲשָׁךְ גִּרְעָה נְהוּרָא כ׳ חֲשָׁךְ לֹא נְהִיר אֲלָא כַּד אֲתַכְלִיל בְּאוּר וְלָכֵן לָפוֹן הוּא פְּגִים אֲלָא אִם כֵּן נַכְלָל בִּימִין:

^{קכה} שְׁבַע שְׁבוּעוֹת וְדֵאֵי. דְהוּן ז״ה, כָּל אֶחָד כְּלִיל מִשְׁבַּעָה, וְהוּן שְׁבַע דִלְהָ שְׂכָל אֶחָד הוּא שְׁבוּעַ וְכָל אֶחָד נַכְלָל בְּשְׁבַעָה יוּמִים דִּידֵיהּ וְעֵינִין בְּזוּרָה פְּרַשַׁת אֲמוֹר:

^{קכז} דְאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל סְבָא, וְהוּא רֵאשִׁיהּ דְהוּא בְּעֵמוּדָא לְאֲמֻלְעִיתָא:

^{קכח} וְאֶתְקָרִיאַת מִתַּן תוֹרָה. רוּחָה לומַר שְׁכִינְתָא תְתָאָה נְקֻרָא מִתַּן תוֹרָה כִּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן ב׳, מִתַּן תוֹרָה לֹא כ׳, וְהוּא מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא עֲלָהָה כִּמוּ שְׁאֲמַרוּ כֹּאֵן בְּיוֹמָא דְחֻמְשִׁין שְׁרִיא כ׳ (לְזֶה לֹא תִקְשִׁי לְאִמַר לְקַמֵּן) וְעֲלָה אֶתְמַר כִּי אִם כ׳, וְנִאֲמַר כִּי זִקְנָה אֶתְמַר דְסַם בְּג״ר נְקֻרָאִים א״ו וְא״ו אֶתְקָא דְעֵתִיקוֹן וְלָכֵן בֵּן חֻמְשִׁים לְזִקְנָה:

^{קכט} זְמָנִין אֶתְקָרִיאַת מ״ם סְתִימָא. וְלֹא גִרְסִינֵן תְתָאָה:

^{קל} וְאֶתְמַר בֵּן כ׳. עֵינִין לְקַמֵּן תִּיקוֹן נ״ב אֲמֵיָא נְטִיל שִׁיעוּרָא בְּמ׳ כ׳ וְמֵה שְׁנַבְּחָר שֵׁם:

^{קלג} וְעֲלָה אֶתְמַר יִשְׁמַח כ׳. מִסְטָרָא דְשְׁכִינָה עֲלָהָה דְהִיא נְקֻרָאֵת כָּל הַשְּׁמַהוּן לְעִילָא דְכֻלּוּהּ מְכוּלָם כְּנ״ל זֶה שְׁאוּמַר לְקַמֵּן נ״ו ב׳ וְעֲלָה אֶתְמַר יִשְׁמַח מֹשֶׁה כ׳. וְכֵן לְמַעְלָה ל׳ א׳:

דא שכינתא קילעלאה מלא ה' מלא י"ה, דאתמר ביה (שמות יז טז) כי יד על כ"ס י"ה, ונתנה לך גם את זאת דא שכינתא תתאה ה' זעירא, קילמלא דכלא עלאה קילתתתאה דא ר', איהו מלא י"ה לעילא, דאיהי מליא"ה אלהי"ם, ועלה אתמר (רות א כא) אני מלאה הלכתי, מלאה הלכתי לטורא דסיני, ובגלותא ריקם השיבני יהו"ה (שם) ואיהו מלא ה', ובה (נ"א וביה) (תהלים קד כד) קמלאה הארץ קנינך.

קמא ושכינתא תתאה איהי סופ"ה, כ"ו ה"ס, דאיהי יהו"ה אדנ"י, כלילא מתרין שמקן, סופה חבורא דתרויהו פגוונא דא יאהדונה"י, בגין דאיהי פלה דיליה, ואיהי בת שבע כללא דשבע ימי סופה, וכד נטלא מאימא עלאה קמבדאיהי שמחת תורה קמבשמת בית השואבה, ואיהי חופה דיליה, אתקריאת שמיני חג עצרת.

בההוא זמנא דשמחת תורה קמבשוין (נ"א שריא) עטרה בריש כל צדיק לעילא, כמה דאת אמר (שיר ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו, קמביום חתונתו קמביום שמחת לבו, ביום חתונתו דא שכינתא תתאה, וביום שמחת לבו דא שכינתא עלאה, והכי צריכין ישראל לאתעטרא בכלא (נ"א כלהו) בעטרא על רישיהו ביומא דשמחת תורה. קמבולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפות תמרים וכו' (ויקרא כג מ), אתרוג איהי שכינתא תתאה, ודמיא ללבא דאיהו לשמאלא קמבדאיהו גבורה, ובגין כך צריך בר נש לנטלא אתרוג בידא שמאלא וצריכא למיהוי אתרוג דדמיא ללבא שלימא בפטומת דיליה, בגין ההוא דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, קמבטלמיהו שלימא עמיה, וכמה דלית פסול ביעקב דלעילא, כן צריך דלא יהא פסול באתרוג, לקיימא קרא (שיר ד ז) כלך יפה רעייתי ומום אין בך, ואם היא קירוקא היא משופחת יתיר, כדיוקנא דהות אסתר ירקרקת, קמבדאתמר בה (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות.

ביאור הגר"א

קמא ועוד שבעות כו'. רוצה לומר מסטרא דשכינה עלאה כמו שמפרש והולך וכמו שאומר לקמן ביומא דחמשין שריא שכינתא עלאה כה כו':

קמא מלא שבעות זאת. כמו שבאר רש"י שבע של זאת והוא של לכה שכינתא עלאה ושניהם נקראים זאת לכן אמר שתי פעמים זאת והן שני שבעות וכמו שכתוב (זכריה ד ז) שבעה ושבעה מולקות, וכמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים ובמאמר קו המדה, והו שבעות וכמו שכתוב שבעה ימים ושבעה ימים כו':

קמא עלאה מלא ה' מלא י"ה דאתמר כה כו'. רוצה לומר דשבע זאת הוא ה' עלאה, וה' מלא - ה"י - הוא י"ה, והוא בשכינה עלאה כמו שכתוב כס י"ה והוא אימא עלאה ועיין ברעיא מהימנא פרשת נשא קכ"א ז' ושאר מקומות:

קמא מלא דכולא כו'. רוצה לומר, דקאמר גם כו', משמע דקאי גם כן על מלא והיא מלא דכולא:

קמא ותתאה דאיהו מלא י"ה. כמו שאמרו דנקראת מליאה, וכן אלפים והוא אוחיות מלא י"ה, והיא מלא שכינתא עלאה דהיא ה' עלאה והיא י"ה כנ"ל ולכן נאמר מליאה בי"ה ומלאה כה, וכמו שמפרש והולך ואיהי מלא ה' ובה מלאה כו' והוא כד איהי מלא כה עלאה פשוטה וכד אתמליא בה עלאה מליאה אז מלא י"ה:

קמא מלאה הארץ. דהיא הארץ:

קמא ושכינתא תתאה איהי כו'. אף שכל הנ"ל הכל אמר בשכינתא תתאה חוזר לבאר כאן בפרוש משום דהפסיק למעלה מלא שבעות זאת דא כו', ועתה חוזר לענין ראשון:

קמא דאיהי שמחת תורה. דהיא תורה, ימא דאורייתא, שניתנה בחמשים, ואמר למטה וציוס שמחת לבו כו' והוא שמיני עזרת דשבעה ימי סוכה בז"ת ושמיני עזרת דרגא דשמיני אימא עלאה וזה שאומר אתקריאת שמיני כו':

קמא דשמחת בית השואבה. דכל השמחות הכל באימא עלאה, עולם השמחה, שאין שם דין ועצבון, והיא נהר היוצא מעדן להשקות כו', והו בית השואבה ואמרו (בראשית רבה ע) השואבה שמשם שואבין רוח הקודש - שממנה הגבוהה:

קמא שוין עטרה. דהוא מאימא כמו שמפרש והולך בעטרה שעטרה כו':

קמא ציוס חתונתו כו'. דהיא כלה דיליה:

קמא וציוס שמחת כו'. כנ"ל דכל השמחות ממנה:

קמא ולקחתם לכם ביום הראשון פרי כו'. עתה מפרש דהיא ארבעה מינין שכולב כמו שמפרש והולך:

קמא דאיהי גבורה. כידוע שהיא גבורות, לילה, נר מזה:

קמא למיהו שלימא עמי' כו'. כמו שכתוב (שיר השירים ה ז) תמתי, ואמרו תאומתי בדוגמא דיליה:

קמא ירוקא. רוצה לומר כזהב, דיש מראות אחרות דכשרין כה, וזה שאומר במתניתי (סוכה ג ו) והירוק ככרתי לאפוקי סהם ירוק שהוא כזהב ועיין שם בחומ' (ל"א ע"ב), וזה שאומר אסתר ירקרקת כו' שהוא כזהב, דכרתי לית בלדס, והוא דוגמא דעלה ירוק, וכמו שאומר לעיל מ"ה א' תרועה ירוקא דלנפין ובה נפקין כו':

קמא בגין דאתמר ותלבש אסתר מלכות. לראיה דהיא בדוגמת שכינה תתאה:

ואתקריאת הדסה על שם הדס, ^{כ"ב} ויהי הדס אית ליה תלת הדסין, לאשתכללא בתלת אבהן, ואתקריאת ערבה מסטרא דתרין שפון דאינון למודי יהו"ה, ואתקריאת לולב מסטרא דח"י עלמין, דאיהו כליל ח"י ברקאן דצלותא, ולקבליהו עבדין ח"י נענועין בלולב בשית סטרין, תלת לכל סטרא וסטרא, ^{כ"ג} בשית סטרין דכלילן בגופא דאיהו עמודא דאמצעיתא, דלולב על שמה אתקרי ל"ו ל"ב.

ואינון נענועין ח"י ד' זמנין, דסלקין ע"ב, ואינון ח"י נענועין בהודו ליהו"ה תחלה וסוף, ח"י באנא יהו"ה הושיעה נא, הא ע"ב, ואינון תליין מן ד' דאיהי שכינתא, וצדיק בה אתקרי ד' זמנין ח"י ח"י ח"י ח"י דסליק ע"ב, מסטרא דתלת אבהן, ושכינתא דאשתתפת עמהון, דאינון ח"י (פרקין) בדרועא ימינא, וח"י בשמאלא, וח"י בגופא לגבי שדרה, וח"י בכרית מילה, ^{כ"ד} ואינון ו' סטרין תרין דרועין דמלכא, ותרין שוקין דמלכא, דאינון תרי נביאי קשוט, וגופא וכרית הא שית, ח"י נענועין לקבל ח"י חולין דשדרה מסטרא דגופא, וכל דא מסטרא דאילנא דח"י.

ומסטרא דאילנא דטוב ורע, אתרוג דמי לצדיקיא, והדס לבינוניים, וערבה לרשעים, ושכינתא אתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, אף על גב דאתמר בה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, איהי שלטא על עץ הדעת טוב ורע, מסטרא דילה היא קריבא למלכא, (נ"א ומסטרין אלין לזמנין איהי נוקבא קריבא למלכא), הך הוא דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש מסטרא דימינא, לזמנין איהי רחיקא מניה מסטרא דשמאלא, ואל יבא בכל עת אל הקדש, מסטרא דימינא איהי לא מקבלא טומאה, טוב הוא ימינא, אבל אתרהא טוב מקבלא טומאה מרע ומות, הוא אתר ליה קריבו, (נ"א אל הקדש איהי לא מקבלא טומאה, אבל אתרהא טוב מקבלא טומאה מרע ומההוא אתר דלית ליה קריבו), ותמן צריך קורבנא לקרבא, וקטרת לרחקא ריח הטומאה מההוא אתר, ולקרבא זכותא לשמאלא גבירתא, ולרחקא שפחה מתמן, ובגין דא כל שמהן אית בה.

[תיקוני זוהר – דף מט ע"א]

^{כ"ה} ואתקרי (שדרה) אחר מסטרא (דף מט ע"א) דסיהרא, ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקרי קדם, ורזא דמלה אחר וקדם צרתני (תהלים קלט ה), ובגלותא ^{כ"ז} השיב אחר ימינו מפני אויב (איכה ב ג), מאי אויב דא סמאל, דכל אלהים אחרים אינון לאחור, ובגין דלא יסתכלון בשכינתא דאיהי למערב דאיהו אחר, שוי לה בימינא, ובגין דא אסור לצלאה למערב דאיהו אחר, בגין דתמן אלהים אחרים, ותמן סם המות שבתא"י,

ביאור הגר"א

^{כ"ב} והדס כו'. והוא כל ז"ת, דאתקריאת בת שבע – כלילא משבע:

^{כ"ג} שית סטרין דכלילן כו'. רואה לומר למה מנענעין ביה לשית סטרין, ואמר משום לולב הוא חוט השדרה דכליל בגופא, ועל סם הגוף נקרא לולב כמו שמפרש והולך ל"ו ל"ב, והוא רומז על מה שכתוב בבבא מציעא ד' אילן אחד יש לו להקב"ה וכו' ו"ב אלכסוניס גבול מזרחית רומית כו', ובפנים מהן הוא האילן, ובכל חלה האלכסוניס יש כנגדם פקידים והם י"ב, וגם בגלגל יש י"ב פקידים, וכן בלב י"ב פקידים, חלה ל"ו פקידים כו' שהם פקידים בתלי וגלגל ולב, והם ל"ו, שכה אחד יש להם, וכח כל אחד בחזירו, ואע"פ ש"ב בכל אחד ואחד מן השלשה – כלם אדוקים זה בזה, וכל הל"ו כחות נמצאות בראשית שהיא חלי ואם תדרשם בלב תמצא אותם כו' וכולם נשלמו בל"ב נתיבות מסור ללב, והענין כמו שאמרנו בספר יצירה שעולם מתנהג בשלשה – עש"ב, וכל אחד כלול מי"ב, והלב כולל כולן, והוא ל"ו ל"ב, והוא בעמודא דאמצעיתא, וכן בצדיק גוף וברית חד אינון, והוא השדרה שמתפשט עד הברית, אתפשטותא דשדרה אות ג', ועיין במדרש הנעלם ריש פרשת לך לך תאנא בהורמנא דמלכא כו'. ואמר

^{כ"ד} ואינון שית סטרין כו'. לפרש מה שאמר למעלה שית סטרין:

^{כ"ה} מסטרא דגופא ואתקרי אחר כו'. ולא גרסינן שדרה, ורואה לומר דהיא ושדרה כו'. רואה לומר שכינתא נקראת שדרה וכן אתקריאת אחר מסטרא דילה, וכל מה שאומר למטה בהגהה אינו ענין לכאן וסייד למקום אחר, ולפי שאמר כאן לקבל ח"י חולין דשדרה אמר ואתקרי אחר כו'.

^{כ"ז} השיב אחר ימינו. רואה לומר (מאחור השיב אותה ימינו), ובגלותא השיב ימינו לאחור לשמרה אותה שגארה לאחור, דזמנין בית המקדש היתה לימינו כמו נאום ה' לאדוני שב לימיני כו' מטה עוזך כו', וכמו שאמרנו מאי דעתך לדרק קאי למערב אהדרנא ליה למזרח, וכמו שכתוב מי העיר ממזרח לך יקראהו בתחלה לרגלו זה שאומר שבתאי כו'. רואה לומר כמו שמפרש והולך, דשבתאי שהיא בס"א נגד שבת שאיל על שכינתא ביום השבת שהוא שולט אז ורואה שהיא נסתלקה ממנו לימין ושאיל עלה ולכן נקרא שבתאי בתוספת אותיות א"י לגרעון דיליה וזה שאומר וכך הוא כו'.

ובגין דהות בקדמיתא למערב וחזרת לימינא, שאלין עלה אלהים אחרים שבתא"י א"י שב"ת, שבתא"י אתון דיליה אי שבת.

י"וצריכין ישראל לשני לה אתר ושמא ועובדא, י"וודא איהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, בגין דלא אשתמודע ביה אויב דאיהו סמא"ל, ודא איהו השיב אחר ימינו וכו', אם זכאן לנטרא שבת, צריך לשנויי ליה מיומין דחולא בלבושין ומיכלין דאינון ענג שבת, דאם הוה רגיל למיכל תרי סעודות ביומא דחולא, בשבת אכיל תלת, דכתיב (שמות טז כה) ויאמר משה אכלוהו היום, כי שבת היום ליהו"ה היום לא תמצאוהו בשדה, ובכלא צריך למעבד בשבת תוספת, דאם הוה רגיל למיכל ביומא דחולא נהמא וחמרא, יוסיף בשבת בשרא, דא תוספת שבת.

שנוי מעשה, דאם הוה רגיל למעבד עובדא בחול, לא יעביד בשבת, הדא הוא דכתיב (שם כ ט) ששת ימים תעבוד וכו', שנוי השם לכל יומא קארי ליה מעשה, כמה דאתא אמר (יחזקאל מו א) ששת ימי המעשה, וליום השביעי קארי ליה שבת, דאיהו השבתת מעשה, י"ביטולא דעובדא, שנוי מקום, אם הוא רגיל לאוקדא נורא בחולא, דישני ולא יוקיד ליה בשבתא, הדא הוא דכתיב (שם לה ג) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת.

(ס"א ועוד אית שינוי, דצריך לשנות מעבדא למטרוניתא, דלא יהון שוין, דמטרוניתא איהי מקומו דקודשא בריך הוא, צריך לשנות למלכא, הדא הוא דכתיב (אסתר ב ט) וישנה ואת נערוותיה, ביום השבת, דאשתני יומא דשבתא מיומא דחול דשלטא ביה עבדא דמלכא.)

ועוד מושבותיכם מושב דבר נש איהו מקום דיליה, ועוד שנוי מקום, לתקנא ביתא בשבתא תוספת מבחול, ועוד שנוי מעשה אם הוא עציב בחולא, דיהא חדי בשבתא, ואם אית ליה קטטה בחולא עם בר נש או עם אתתיה, דיהא ליה שלמא עמה בשבתא, י"ובדא י"א לית רשו לקרבא לסם המות חללה, ולבעלה דאיהו אל אחר חלול שבת, (לית לון רשו לקרבא), ובגין דא אמרו קדמאי, אם ישראל הוה מקיימין שבת אחת פהלכתה (נ"א שתי שבתות כהלכתן), י"במיד הוה נגאלין.

וכך צריך לשנויי בנר דלוק, ובמטה מוצעת, ובפתורא, כגוונא דא אם הוה רגיל ביומי דחול לאדלקא שרגא בפתילה חד יוסיף י"בשבת תניינא, ובפתורא אם רגיל לברכא המוציא על נהמא חדא, בשבת יוסיף תניינא, דאינון כגוונא דלחם משנה, י"במטה הא אתמר דאם הוה רגיל לשמש ביומא דחולא בקטטה עם אתתיה י"בפרודא, לא יזדווג לאתתיה בשבתא אלא בשלמא, ובגין דא תלמידי חכמים עונתן מליל שבת לליל שבת, וצריך לשנויי שבת מיומא דחולא בכלא, ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא, יעבדון תוספת בשבתא

ביאור הגר"א

ק"ו וצריכין כו'. כמו שהיא שינתה, וכמו שמפרש והולך בגין כו', ואמר ולא איהו כו' ולא איהו לטובה שהשיב מאחור לימינו וזה שאומר אם זכאין לנטרא כו'. ואמר

ק"ז ולא איהו שינוי מקום כו'. דשלשה שינויים אלו צריכין להיות כמו שאמרו (ר"ה טז ע"ב) דשלשה דברים אלו מקרעין גזר דין כו', וכן הוא בגלגולא, ועיין לקמן תיקון ס"ט בארוכה הרבה, ומקום הוא בהוי"ה בהיכל קדשו, ושם הוא בעמודא דאמנעיתא ושמו הגדול, ומעשה הוא צדינה בסוד אומר ועושה וכמו שאומר לעיל ל"ט א' ועיין לקמן ריש תיקון ס"א:

ק"ח בטולא דעובדא. ביטול המעשה, שהסם מורה על השינוי:

ק"ט ודלא לסם המות חללה כו'. רואה לומר דאיהו נקרא חללה זונה, שהיא חול חילול שבת, דכדורא לשון זכר חלול, ושניהם חללים מחלליה מאון דמכנים חללה זונה בחלל דילה כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ד ושאר מקומות הרבה:

ק"ס ל"ל רשו כו'. דהם עכזון ומחלוקת, ושבת הוא דרגא דשלמא, יום השביעי:

ק"כ מיד הוה נגאלין. דעתה בגלותא צבועים אומין דילה וכמו שאומר לקמן בריש תיקון כ"ד ואיהי כללא דשבעין אומין פלחי כוכביא ואיהי חללה כו':

ק"כב בשבת תניינא כו'. כ"ל ולא כמו שכתוב בהגהה למטה, וכן הגהה דלמעלה ועוד אית שינוי כו' – כל זה אינו, אלכא הכל כמו שאומר בפנים:

ק"כד מטה הא כו'. ושולחן כבר פירש למעלה דאם הוה רגיל למיכל שתי סעודות כו':

ק"כה וצפירודא. רואה לומר פירוד הענות:

בפיוסא דא לדא ברחימו סגי, כגוונא דלעילא, דאתמר לגבי שכינתא (שיר ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, בתוספת מלין דפיוסא, כגוונא דא צריך בר נש לפייסא לאתתיה בשבת בתוספת מלין דפיוסא. [תיקוני זוהר – דף מט ע"ב]

ובזמנא דאלהים אחרים חזיין בשבת שנויאי בכלא, לית לון רשו לקרבא, הדא הוא דכתיב (במדבר א נא) ^{ס"ו}והזר הקרב יומת, ^{ס"ז}ובגין דקדש היא לכם מחלליה מות יומת, ובגין דא אתמר בקרא (ויקרא יט ג) את שבתותי תשמורו וגומר, ובאלין תוספת אתקריאת שכינתא מוסף שבת, וכד מתרחקין מינה כל דרגין דחול, ולא אית רשו נוכראה בשבת, לאעלא בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, איהי אתקריאת ^{ס"ח}קדושה דיליה, וכד מברכין לה בברכה אתקריאת ברכה דיליה, ^{ס"ט}ובתרויהו איהי (דף מט ע"ב) יחוד דיליה, פלה דיליה, בההוא זמנא איהי שבת ^{פ'}שקולה ככל אורייתא.

ושרגא איהי דיוקנא דמנרתא, וצריך למהוי לימינא, ועלה אתמר הרוצה להחפים ידרי, ופתורא דשבת צריך למהוי לשמאלא, ועלה אתמר הרוצה להעשיר יצפין, מטה בין צפון לדרום, ושבת איהו אות ברית מילה, מאן דמחלל דא כאלו מחלל דא, מה רשות הרבים איהו חלול שבת, אוף הכי אות ברית איהי חלול דיליה זונה, ודא רשו נוכראה, אות דתפלין דרישא לקבל זכור, תפלין דיד לקבל שמור, ^{פ"א}לית פקודא דעשה ולא תעשה דלא אשתכח בשבת, ובגין דא שבת היא שקולה ככל אורייתא פלה.

ועוד שכינתא תתאה אתקריאת שופר, מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי שופר גדול, תקע בשופר גדול לחירותנו, תקע איהי תקיעה, דודאי שכינתא תתאה איהי תקיעה דקודשא בריך הוא מסטרא דימינא, ואתקריאת שברים דיליה מסטרא דשמאלא, ואתקריאת תרועה דיליה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, דאיהו דעת, ובגין דא אתמר (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי בדעת, דאתמר ביה (משלי ג כ) בדעתו תהומות נבקעו, ובדעת חדרים ימלאו (שם כד ד), איהי שופר, וקודשא בריך הוא קול השופר, ובזמנא דהיא סלקא לגביה בתלת קטרין אלין, אתמר ביה (שמות יט יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד, הולך בתקיעה, וחזק בשברים, מאד בתרועה.

ואיהי יום הכפורים, וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין דאינון לבושי כפרה, אתקריאת ציץ דיליה, מצנפת דיליה, אבנט דיליה, איהי כלילא מארבע בגדי לבן מסטרא דימינא, ומארבע בגדי זהב מסטרא דשמאלא, בההוא זמנא דאתקשטת באלין לבושין דכפרה אתמר בה (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, ובהון עאלת לפני ולפנים, הדא הוא דכתיב (שם) ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית, ובהון נשאה חן בעיניו, ^{פ"ב}ורזא דמלה וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז), ומיד ^{פ"ג}אדנ"י שמעה אדנ"י סלחה אדנ"י הקשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט יט).

ביאור הגר"א

^{ס"ו} והזר הקרב יומת. כמו שאמרו (סנהדרין קו ע"א), ילקוט שמעוני שמות לא סי' שאל) כי אות היא ביני וביניכם המטיל כסות בין לביא ולביאה כו':

^{ס"ז} בגין דקדש כו'. והן חול חללה וחלול כנ"ל, (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש, ונאמר במקדש (במדבר א נא, ג י, ג לה, יח ז) והזר כו':

^{ס"ח} קדושה דיליה. בלא חול וחלול:

^{ס"ט} ובתרויהו. רוצה לומר בצרכה וקדושה:

^{פ'} שקולה ככל אורייתא. בצרכה וקדושה הן כלל אורייתא, מצוות עשה ומצוות לא תעשה, וכן אמר למטה לית פקודא כו':

^{פ"א} לית פקודא דעשה ול"ת כו'. כמו שבארנו דזכור ושומר הן כלל מצוות עשה ומצוות לא תעשה, ועיין בזוהר פרשת יתרו ל"א א' ולקמן ל"א ב' סוף תיקון נ"ד לעבדה בפקודין לאורייתא דעשה דאיהו זכור, דכר, ולשמרה בפקודין ללא תעשה דאיהו שמור נוק' כו', והוא צרכה וקדושה, ונגד התורה באמצעיתא את האדם כו' – הוא יחוד:

^{פ"ב} ורזא דמלה וראיתיה כו'. וכמו שכתוב שם (אסתר ה ב) והיה כראותה נשאה כו', ונאמר כאן לזכור ברית וכמו שכתוב וזכרתי לכם כו':

^{פ"ג} ה' שמעה כו'. ראשי תיבות שם"ה, שהוא יום הכפורים כולל שם"ה ימות השנה ומכפר על שם"ה לא תעשה:

פורים אתקריאת על שם יום הכפורים, דעתידין לאתענגא ביה, ולשנויי ליה מענוי לענג, ומה דאיהי שכינתא אסור ביה נעילת הסנדל, בההוא זמנא אתמר בה (שיר ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, וענוגא וחדוה וכמה טבין מזומנין לגבה, ודא יהא בזמנא דפורקנא בעגלא.
[תיקוני זוהר – דף נ ע"א]

ומאן גרם ענוי לשכינתא בגלותא, אלא רזא דמלה ובכך אבא אל המלך אשר לא כדת (אסתר ד טז), בגין דעאלת ק"ה בלא בעלה, דאתמר ביה (דברים לג) מימינו אש דת למו, דבטילו בה אורייתא, ודא גרם אבודא דבית ראשון ושני, ק"ה דא הוא דכתיב (אסתר ד טז) וכאשר אבדתי אבדתי, ועם כל דא ק"ה אף על גב דעאלת בלא בעלה דאיהו דברי תורה, עם כל דא עאלת באבהן, ק"ה דאינון שלשת ימים לילה ויום דאתענת בהון, ק"ה דאינון סהדין דעולימתא עאלת ביה למלכא, ק"ה דא הוא דכתיב (שם ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך, נערה ודאי באה אל המלך דאיש לא ידעה אלא בעלה, ק"ה וכמה דבערב היא באה נערה בתולה ודאי, הכי נמי בבקר היא שבה נערה בתולה ודאי, ובה ערב ובקר פעמים קורין לישדאל בעלה, וסהדין עלה דלא חליפת ליה היא ובנהא באחרא, ק"ה ובגין דא ישראל אמרין בכל יומא שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, שמ"ע אח"ד, ש"ם א"ח ע"ד, א"ח נטיר לה, בגין דאח לצרה יולד (משלי יז יז), ועליה אתמר (תהלים לב ז) ק"ה אהה סתיר לי, ברוך אתה בבוךך (דברים כח ו), יהודה אתה יודוך אחיך (בראשית מט כח), (דף נ ע"א) בגין דביה יהו"ה וביה ד', ביה איהי נטירא.

ועליה אתמר (אסתר ב ז) ק"ה יהי אמן את הדסה, הוא אומן דילה ואיהי אמונה דיליה, ודא איהו דאתמר (שם כ) כאשר היתה באמנה אתו, ולא נגע בה ק"ה נוכראה דאיהו אחר, בגין דאח עמה ודאי, ואיהו סתיר לה מניה, במאי סתיר לה מניה בנקודה דאיהי קוצא דאת ד' מן אחד, א"ח נטיר ד', דלא יתקריב לגבה אחר, דא הוא

ביאור הגר"א

^{קע"ד} בלא בעלה. הדעה, משה רבינו עליו השלום, לנגח לתורה, וכמו שכתוב דת והוא הדעת בע' אנפיו:

^{קע"ה} הה"ד וכאשר כו'. שתי פעמים:

^{קע"ו} אע"ג דלעלת כו'. כמו שאמרו שלש הראשונות גלו ונגאלו בזכות אבות אבל גאולה אחרונה לא תהא לאל בזכות משה וע"י התורה דרגיה:

^{קע"ז} דאינון שלשת ימים כו'. והוא עינוי יום הכפורים שהוא לילה ויום והתוספת, וכמו שאמרו (ילקוט שמעוני אסתר ה) וכי שלשת שמים התענו לאלה שהיו מפסיקין מצעוד יום, ולילה ויום הוא נגד אברהם יצחק, והיה ערב כו', והתוספת הוא נגד יעקב, ורובה לומר אע"ג דבטילו דברי תורה והיא גרם להם עינוי יום הכפורים בגלותא, דבלא"ה היו נגאלין והיה פורים, מ"מ קיימו מצות עינוי בגלותא ואבהן סהדין עליה. ואמר

^{קע"ח} ואינון סהדין כו'. רובה לומר על קריאת שמע, והוא ענין אחר דגם סהדין עלה בכל יום, והוא קריאת שמע דשחרית וערבית שהן באברהם ויצחק כמו שאומר לקמן סוף תיקון כ"ה ובתיקון מ"ט, וקרא לישראל בעלה וכמו שנבאר שם, והן ע"ד דשמע כמו שאומר למטה:

^{קע"ט} הה"ד ובזה כו'. סיפא דקרא את כל אשר כו', והוא סימנא דאבהן כמו שאמרו בזוהר פרשת פקודי רס"א את כל אשר תאמר יתן לה דא רזא דאבהן כו', ורובה לומר, את – הוא כ"ז אחוון, רזא דאבהן, ועיין בזוהר פרשת בראשית ט"ז ב', אבל כאן הכוונה כמו שאומר למטה בערב היא בזה שהוא יחודא דערב ובקר, וקורין לישראל בעלה והן אבהן כנ"ל, אלא שמתחיל לפרש הקרא כסדר, ומפרש והולך, ואמר נערה ודאי כו' דאיש כו', דמיוחדת לבעלה ולא החליפה אותו כמו שכתוב בתולה ואיש לא ידעה כן היא מיוחדת אותו ואומרת ה' אחד וכמו שמפרש והולך וסהדין עלה ללא חליפת כו'. ואמר

^{קפ"ו} וכמה דבערב כו'. דבערב רומז לעולם הזה, ובבקר שבה אליו – והרוח תשוב אל האלקים, והכל נערה בתולה, וזה שאומר וכמה דבערב כו' דביאתה לזה העולם ודאי נערה בתולה, כן הוא יביאתה. ואמר

^{קפ"ז} ובג"ד ישראל כו'. רובה לומר כמו שמפרש והולך ש"ם א"ח ע"ד, דתהוי סהדין – ע"ד, דשם – היא הנערה שנקראת שם כמו שאמרו בזוהר פרשת ויקהל ר"א, היא דבקה בא"ח וכמו שמפרש והולך א"ח נטיר כו':

^{קפ"ח} אתה סתיר. כמו שאומר לקמן נ' א' דסתיר לה כו', ואתה הוא מפרש והולך שהוא ברוך אתה, ולעיל ל"ט א' פירש שהוא עמודא דאמנעיתא דאמר אתה הוא דאתמר ביה אבינו מלכנו כו', ואיהו כליל כל אחוון דאורייתא ומאי ניהו אורייתא דכתב עמודא דאמנעיתא ועליה אתמר ברוך אתה, ועוד מביא ראיה שנאמר יהודה אתה, והוא שם הוי"ה וד' לארבע אחוון, כמו שמפרש והולך בגין דביה כו':

^{קפ"ט} ויהי אמן כו'. רובה לומר כמו שאמרו בב"ר (פרשה א) אמן מונע שנאמר ויהי אמן כו', ומפרש לשון אמנה כמו שהיא באמנה אתו ואינה מחלפת אותו כן הוא עמה אומן ונטיר לה:

^{קפ"י} ונכראה דאיהו אחר בגין כו'. רובה לומר כמו שמפרש והולך בנקודה דאיהי קוצא כו' איהו אות צרית, וביה נכנסין לצרית, והוא הצרית שאנחנו עמו ואין לאל אחר:

דְּכָתִיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וְכַבֹּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, וְהָאֵי נְקוּדָה אִיֵּהי אוֹת בְּרִית, דְּבָהּ אֲשַׁתְּלִים אִיח' לְעֶשֶׂר, וְבָהּ אֲתַעְבִּיד י', וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלְּה גְרִים לְאֲסַתְּלֵקָא מִיְנִיה שְׁכִינְתָּא, דְּאִיֵּהי יְחֻדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, ^{קפ}וְשִׁלֵּיט עֲלֵיהּ שׂוֹד דְּאִיֵּהוּ אַחַר.

^{קפ}וְדַאי י' דְּשָׂדִי, אִיֵּהי קוֹצָא מִן ד' דְּאֶחָד, וְאִם מְשַׁקֵּר אַעֲבַר קוֹצָא מִן ד' מִן אֶחָד וְאֲשַׁתָּאֵר אַחַר, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (שמות לד יד) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר וְגוֹמַר, וּבְהַהוּא זְמַנָּא דְּשִׁלְטָא עַל בְּר נֶשׁ דְּאִיֵּהוּ אֵל אַחַר, ^{קפ}וְאִיֵּהוּ מְשַׁתְּעֵבֵד בֵּיהּ בְּכָל מִיְנֵי עֲנוּיִין, וְחֻבָּא דָּא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל לְאֲשַׁתְּעֵבְדָּא בְּהוּן אוּמִין דְּעֵלְמָא.

וּמֵאֵן דְּנְטִיר אוֹת בְּרִית בְּכָל אֶתֶר דְּאִיֵּהי, בִּין בְּבְרִית מִלְּה, בִּין בְּשַׁבַּת וְיִמִּין טְבִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר לִיָּהּ בְּגִינָהּ בְּכָל אֶתֶר, וּמְכַסֵּי עֲלוּי מְשַׁנְאוּי, ^{קפ}כְּגוֹנוֹנָא דְּמִשְׁה דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (תהלים צא א) בְּצֵל שְׂדֵי יִתְלוֹנֵן, ^{קפ}וּכְגוֹנוֹנָא דְּאֶסְתֵּר דְּסִתִּיר לָהּ מֵאֲחַשְׁוֹרוּשׁ ^{קפ}דְּאִיֵּהוּ עֶרְל וְטָמָא, ^{קפ}וְשׁוּי בְּאֲתָרִיהּ שְׁנִית (ג'אשדית) בְּדִיִּקְנָא דִּילָהּ, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב (אסתר ב יג) כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמַר, בְּעֶרְבּ הִיא בָּאָה וּבְבֹקֵר הִיא שָׁבָה אֵל בֵּית הַנְּשִׁים שְׁנִי, ^{קפ}וְאִיֵּהוּ נְטִיר לָהּ מִהֶמֶן הֶרְשַׁע, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב (תהלים לב ז) מִצַּר תִּצְרֵנִי, דְּאִיֵּהוּ צַר וְאוּיָב.

וּבְגִין הָאֵי קִנְיָהּ דְּכַסֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^{קפ}בְּאֹת דִּילֵיהּ עַל אֶסְתֵּר, דְּאִיֵּהי קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ, דְּלֹא אִיֵּהי קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, אֲתַלְבְּשׁוּ עֶשְׂרָה כְּתָרִין תַּתְּאִין בְּעֶשְׂרָה בְּנִין דְּהֶמֶן, דְּתַמְנָן אֵל אַחַר, דְּהֶמֶן אָמַר וְעֶשְׂרָת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשַׁקּוּל וְגוֹמַר (אסתר ג ט), וְכֵלָא לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מֵאֶסְתֵּר וְאוּמָתָה, ^{קפ}דְּאֶתְמַר בְּהּ (שם ה א) וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַר לוֹן בִּידְהָא וּבִידָא דְּאוּמָתָה, וְתָלוּ אוֹתוּ וְאֵת בְּנֵיו עַל הָעֵץ (שם ט כה), וְאִיֵּהוּ עֵבֵד עֵץ גְּבוּהָ חֲמִשִּׁים אַמָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל נּוֹקְמָא מִיָּהּ וּמִבְּנוֹי בְּשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, דְּמַחְתָּא לְמִצְרָאֵי חֲמִשִּׁים מְכוֹת. עֵץ גְּבוּהָ חֲמִשִּׁים אַמָּה דָּא ה', דְּסִלִּיקַת בִּי לְחֲמִשִּׁים.

וְעוֹד שְׁכִינְתָּא אֲתַקְרִיאַת צְדָקָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעַל צְדָקָה, וּבְגִלּוּתָא אִיֵּהי עֲנִיָּה, וּבְנִיָּה עֲנִיָּים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכּוֹל אִיֵּהוּ עֲנִי ^{קפ}כֵּד אִיֵּהוּ בְּר מֵאֲתָרִיהּ, וּבְגִינָהּ אֶתְמַר (ישעיה לג ז) הֵן אֲרָאֲלִם צְעָקוּ חוֹצָה וְכוּ', וּבָאֵן אֶתֶר אִיֵּהוּ עֲנִי וְאִיֵּהי עֲנִיָּה בְּצִדִּיק דְּאִיֵּהוּ בְּרִית, וּבְגִין דְּחָאבוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִיֵּהוּ נְהָר יַחֲרַב וְיָבֵשׁ (איוב יד יא) בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי, וְשְׁכִינְתָּא אִיֵּהי בֵּיהּ חֲרָבָה וְיָבֵשָׁה, בְּגִין דְּאִיֵּנּוֹן גְּרַמִּי דִּיתְפַּנְשׁוֹן מִיָּהּ מִיִּין עֲלָאִין, וְשְׁכִינְתָּא אֲשַׁתָּאֵר יָבֵשָׁה, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב (בראשית א ט) יִקּוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֵל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיָּבֵשָׁה.

בִּיאור הַגְּרָ"א

^{קפ}וְשִׁלֵּיט עֲלֵהּ שׂוֹד. והן שני יצרין תאווני וכעסני שהן ד' כו' כמו שאמרנו בזוהר חדש רות, והן שור וחמור, טוב ורע שבאין מעץ הדעת טוב ורע, והן שניהן רעין בכוד ח"ק, גיהנום חושבן חק, עשו וישמעאל, סם ונחש שהוא רבב מאדים ונגה, ועליהם נאמר כל שאור הוא הכעסני, ודבש הוא התאווני, לא תקריבו, והוא ראשי תיבות ש"ד:

^{קפ}דַּאִיֵּהוּ וְדַאי י' דְּשָׂדִי. דהקוץ הג"ל היא משלמת ליו"ד וכוללן כנ"ל:

^{קפ}אִיֵּהוּ מִשְׁתַּעֲבֵד כו' וְחֻבָּה דָּא כו'. כמו שאומר לקמן ס"ז ואִיֵּהוּ כֵלְלָא דְּשַׁבְעִים אוּמִין כו' ועיין מה שנבאר שם:

^{קפ}כְּגוֹנוֹנָא דְּמִשְׁה דְּאֶתְמַר כו'. רואה לומר דמשה אמרו ב'א מזמורים, ואמרו שפירש שדי מזיו שכינתו כו':

^{קפ}וּכְגוֹנוֹנָא דְּאֶסְתֵּר דְּסִתִּיר. רואה לומר שלכן נקראת אסתר, דקודם שנשאת לו היתה נקראת הדסה, ועיין ברעיא מהימנא פרשת תלך

ובג"ד אסתר ליטנא דסתר, אתה סתר לי, שכינתא אסתרית לה מאחשורוש ויהיב ליה שידה באתרה כו':

^{קפ}דַּאִיֵּהוּ עֶרְל וְטָמָא. רואה לומר כמו שכתוב כל ערל וטמא לא יבוא כו':

^{קפ}וְשׁוּי בְּאֲתָרִיהּ שְׁנִית. רואה לומר אחרת בדיוקנהא, וזה שאומר הה"ד כל אשר כו', רואה לומר שניתן לה תמורתה בערב היא כו' ובצקר

כו' – שני. רואה לומר הכל בשני:

^{קפ}וְאִיֵּהוּ נְטִיר כו'. דריש סתר – על אחשורוש, ומר – על המן:

^{קפ}בְּאֹת דִּילֵיהּ כו'. הוא קוץ הג"ל הוא משלים לעשרה וביה אִיֵּהי מתקדשת בטבעת זאת, טבעת דברית והיא נכללת ביה שהוא נוק, וזה

שאומר דאִיֵּהי קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ דֵּלָא כו', וכנגד זה אתלכשו עשרה כתרין כו', ואמר עשרת אלפים כו':

^{קפ}דְּאֶתְמַר בְּהּ וְתַלְבַּשׁ כו'. רואה לומר לראיה שהיא דרגא למלכות שכינה:

^{קפ}כֵּד אִיֵּהוּ בְּר כו'. כמו שאמרנו (משנה פאה ה ד) בעל הבית שהיה עובר ממקום כו', ואמרנו כיון שהחזיק בדרך כו':

וְכָל מָאן דְּעֵבִיד צְדָקָה בְּמִסְכְּנָא גְרִים הֵהוּא נְהָר דִּיתְמַשְׁךְ מַעֲדָן דְּאִיְהִי אִימָא עֲלָאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן דְּאִיְהִי ד' דְּלָה מִסְכְּנָא, קִי יַעֲנִי אִיהוּ יוֹם שַׁבָּת, וּמָאן דְּמַקְיִים בְּהָ עֲנָג שַׁבָּת קִי גְרִים לְאַשְׁקָאָה הֵהִיא ד', וְהֵהוּא עֲנִי אֲתַמְלִי וְאֲתַקְרִי נְהָר, וּמָאן דְּאִית לִיה רִשׁוּ לְמַעֲבֵד עֲנָג שַׁבָּת וְלֹא עֵבִיד, אֲתַהֲפֹךְ לִיה עֲנָג לְנִגְעַ צְרַעַת, וְחָרִיב בֵּיתִיה וּמְמוֹנִיה, קִי יִכְּוֹן עֲנִיָּה אִיְהִי אֲוִרִיתָא דְעַל פֶּה וְדָאִי, וְאִיְהִי קִבְלָה כַּד מְקַבְּלָא מִבְּעַל צְדָקָה, דְּאִיְהוּ אֲוִרִיתָא דְבִכְתָּב, קִי כַּד אֲזַלְת לְגַבִּיה לְקַבְּלָה אֲתַקְרִיאַת הֶלְכָה, כַּד מְקַבְּלָא מִנִּיה אֲתַקְרִיאַת קִבְלָה, וּבִהֵהוּא זְמַנָּא אִיְהִי פְלִיגַת מַה דִּיהֵבִין לָה יְלַעֲבָדִין (דָּף נ ע"ב) דִּילָהּ וְלִבְנִין וְלַעוֹלָמִין דִּילָהּ, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (מְשַׁלִּי לֹא טו) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וַחֲק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, יִמְהֵהוּא דְמַקְבְּלִין מִינָהּ.

בְּעַל קִבְלָה אִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְאִיְהִי קִבִּילַת מִינִיה, וּבְאֵן אֲתַר קִבִּילַת מִנִּיה בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֲלִיה אֲתַמַּר כִּי יִמְיִנְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִים, יִהְיֶה לְכָה אִיְהִי מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, קִבְלָה הִיא מִסְטָרָא דִּימִינָא, הֶלְכָה בְּשְׂמָאֲלָא לְגַבִּי בְּעֲלָה, וְקִבִּילַת מִנִּיה בִּימִינָא יִוְנַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי צְדִיק, וּבְגִין דָּא (תַּהֲלִים לֹא כַה) לֹא רְאִיתִי צְדִיק נְעֻזָּב וְכו', (וּבמֵאִי) וְכַד נַחְתָּא יִמְלִיא לְגַבִּי בְּעֲלָה דְאִיְהוּ ו', נְהָר דְּאֲתַמְשְׁךְ מַעֲדָן, ו' עָאֵל בְּד' וְאֲתַעֲבִידַת ה', וּמַה דְּהוּא צְדִיק יִתְעֲבִידַת צְדָקָה לְגַבִּי עֲנִי דְאִיְהוּ צְדִיק.

וְהֵהוּא נְהָר עֲלִיה אֲתַמַּר יִשְׁמַשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה לְעַנְיִים, יִוְעֲלִיה אֲתַמַּר (מְשַׁלִּי יָד לֹד) צְדָקָה תְּרוּמָם גּוֹי, וּמַה דְּהוּת צְדִיק דִּינָא, אֲתַעֲבִידַת רַחֲמִי, וְכָל סְפִירָן עַל שְׂמָה אֲתַקְרִיא, מֵאֲזִנִּי צְדִיק אֲבָנִי צְדִיק אִיפַת צְדִיק וְהִין צְדִיק (וּיקְרָא יֵט לֹ), כַּד אֲתַרְחַק מִינָה בְּעֲלָה דְאִיְהוּ רַחֲמִי, מֵאֲזִנִּי צְדִיק תְּרִין דְּרוּעִין, אֲבָנִי צְדִיק תְּרִין סְמְכִי קְשׁוּט, אִיפַת צְדִיק עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, הִין צְדִיק צְדִיק, וְכַד עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא מְרַחַק מִינָה יִתְעֲבִידַת מִשְׁפָּט, וּבִיה כְּתִיב (תַּהֲלִים עַה ח) כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, זֶה יִשְׁפִּיל מָאן דְּגָרִים לְאַשְׁפֹּלָא לְשְׂכִינְתָּא מֵאֲתַרְהָא, וְזֶה יָרִים מָאן דְּגָרִים לְסֻלְקָא לָה מֵאֲתַרְהָא, דְּחֻבִּין דִּישְׂרָאֵל אִינּוּן אֲשְׁפִּילִין לָה לְתַתָּא, וְזִכּוּן דְּלֵהוּן סְלָקִין לָה לְאֲתַרְהָא, הָא זִכָּאָה אִיְהוּ מָאן דְּעֵבִיד זְכוּן לְסֻלְקָא לָה לְאֲתַרְהָא.

ביאור הגר"א

^{10א} ועני איהו יום שבת. לזית ליה מדיליה כלום אלח מה שמכנינים לו משאר, לכן מאוים כל הימים לפרנסו מחד בשבת לשבת:

^{10ב} גרים לאשקאה כו' ואתקרי נהר. רואה לומר שזהו ענין: עדין נהר גן, ונהר יואל:

^{10ג} וכן עניה אורייתא דבע"פ. לזית לה אלח מחורה שבכתב, כמו שאמרו: מנח לו, אמר קרא כו', מנין, שנאמר כו':

^{10ד} כד אזלת. לשון הלכה, ועיין לקמן ס"א ב' ומה שבארנו סם:

⁷ לעבדוין דילה ולבניו ולעולמין דילה. עבדוין הן על מנת לקבל פרס, ובניו – מאהבה, כמו בן, שלא על מנת לקבל פרס, כמו שאומר לקמן ובתיקוני זוהר חדש עולמין הן מלאכין כידוע. ועבדוין הן שית סדרין דמט"ט, עבד, ועולמין הן עלמות אין מספר, הלכות פסוקות, ובניו הן מסטרא דבת מלך פנימה, פנימיותה, כמו שאומר לקמן נ"ב ב' וכמה תריסין כו' ועיין מה שבארנו סם:

¹⁰ מההוא דמקבלין מינה. רואה לומר מההוא שפע התורה דמקבלין מינה, מחלקין זה אל זה ומלמדוין זה את זה, והוא וקרא זה אל זה דמתרגמינו ומקבלין כו':

¹¹ הלכה איהו מסט' דשמאלא כו'. דבשמאלא התעוררות הזיווג וכל הזיווג ואח"כ מקבלת ממנו מ"ד, טפת החסדים, מימינא, וזה סוד שמאלו תחת לראשי בתחלה ואח"כ וימינו תחבוקני, ועיין בזוהר פרשת תרומה קס"ט ב' ובג"כ ברכה קדמאה כו' שמאלא אתער וימינא עבד כו', ועיין לקמן מה שבאר על פסוק מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה:

¹² ונחתא מליא לגבי דליק. רואה לומר הנהר משקה את הדליק על ידה, דלח אשקי ליה אלח ליתן לה. וזה שאומר ובג"ד לא כו'. רואה לומר נעזב מנוק', וזרעו מבקש לחם שהוא הנוק', דבשעתא דאתמליא הוא בנוק':

¹³ מליא הלכה דבעלה דאיהו ו'. רואה לומר דהיא נתמלאה בו', ההוא נהר, ועל ידו נעשית ה':

¹⁴ אתעבידת דקה כו'. והוא דקה לעני, דעל ידו אתשקיא, ועיין מה שבארנו לעיל נ"ד ג' מזה:

¹⁵ שמש בשבת. רואה לומר ההוא נהר נקרא שמש, וכאשר הוא בשבת שהוא ההוא עני, דליק, יום השביעי – אז נעשית העניה שכוללת ומחלקת לכל העניים – נעשית דקה:

¹⁶ ועלה אתמר דקה כו'. שכל התרוממות שלנו הוא ממנה, כד היא מתרוממת ונעשית דקה, וזה שאומר ומה דהות דק כו':

¹⁷ איהו משפט. רואה לומר עמודא דאמנעיתא:

¹⁸ זה יספיל וזה כו'. רואה לומר, זה הוא עמודא דאמנעיתא כמו שכתוב (שמות לב א) כי זה משה האיש, ועיין מה שבארנו במקום אחר סוד גדול על זה הפסוק שהכל הוא בסוד שם הוי"ה והוא צעמודא דאמנעיתא:

ועוד שכינתא איהי שלוח הקן, "מאן קן דילה דא ירושלם, ייולעילא קן דילה ההוא דאתמר ביה (שמות לד ז) ונקח לא ינקה, ודא מטטרוין, עליה אתמר אל תסתכל בקנקן אלא במה דאית ביה, ייודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ (דברים כב ו), בכל עץ דא גוף וברית, צדיק איהו ברית ואיהו כ"ל, עץ דא עמודא דאמצעייתא, או על הארץ דא אימא תתאה, אפרחים תרין דרועין, או ביצים תרין שוקין, והאם רבצת דא אימא עלאה, שלח תשלח את האם דא אימא תתאה ייאת ודאי.

יישלח תשלח, הדא הוא דכתיב (בראשית ח ח) וישלח את היונה מאתו, ואתמר ביעקב (שם כז ל) ויהי אף יצא יצא, לקבל שלח תשלח, ואינון תרין דרועין שני גרישיין ואינון תרין תרוכין, ודא איהו שלח תשלח את האם, ייאות הבנים תקח לך, אלין שית פרקין דאינון בתרי דרועין, אשתארת ה' ד' בלא ו', מאן גרים לה תרי תרוכין, אלא ייבגין דעברין בנהא על פקודי אורייתא עשה ולא תעשה, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ יח) ובפשעיהם שלחה אמהם.

[תיקוני זוהר – דף נה ע"ב]

ויסוף שלח את היונה מאתו (בראשית ח י) דא עמודא דאמצעייתא, מאן גרים דא דאתתרכת מיניה, בגין דישראל עברו על אורייתא, (דף נה ע"ב) ויחל עוד שבעת ימים אחרים (שם) (נ"א וישלח את היונה ולא יספה שוב), דא ז', יומא שביעאה דכליל שבע שבכות, ומאן גרם דאתתרכת מיניה, בגין דעברו ישראל על אות שבת יומין טבין ואות ברית.

[תיקוני זוהר – דף נו ע"א]

ממסטרא דיצחק דאיהו ראש השנה, אתמר ביה (שם) ותבא אליו היונה לעת ערב, ודא ערב דיצחק, יימסטרא דצדיק אתמר בה (שם) והנה עלה זית טרף בפייה, וידע נח כי קלו המים מעל הארץ, ייובכל אתר

ביאור הגר"א

^י מאי קו כו'. ורואה לומר שלוח הקן, שנשתלחה מירושלים, ומאות שלוח הקן הוא להזכירה וכמו שאמרו בזוהר חדש רות ס' ג' עיין סם בדבריו:

^י ולעילא קו דילה ההוא כו' אל תסתכל כו'. שרזא דגלגולא זיה, ורזא דתמורות כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ו בארכה, והוא ונקח לא ינקה פוקד עון כו' בשלשה גלגולים, כמו שאומר לקמן בתיקון ל', ובו שינוי מקום שינוי כו' בשלושה גלגולים כמו שאומר לקמן בתיקון ס"ט, וקנקן הוא סם הוי"ה שנתחלף ביה, והוא מילוי אלפים, ונקח לא ינקה הן שלשה שמות לשלשה חבון לשלשה גלגולי כמו שאומר לקמן בתיקון ל' ושאר מקומות, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון כ"ט בארכה ואמר אל תסתכל כו' כמו שאמרו (סנהדרין לח ע"ב) אל תמר בו אל תמירני בו, (חגיגה טו ע"ב) תוכו אכל כו', (סנהדרין לח ע"ב) שמי בקרב:

^י ולא איהו כי יקרא קו צפור לפניך בדרך. רואה לומר שכניה, הנפור, מקנן בקו דילה והוא בגלות שהיא דמט"ט כמו שאומר להלן בזמן ללא אשתכחת נייחא מסתרת דמט"ט, ונאמר ואני בתוך הגולה על נהר כזר ואמר למעלה ד' א' שהוא מט"ט עיין סם, וזהו בדרך – בגלותא, ומלות שילוח ממנו להזכירה על מקומה, ואמר בכל עץ כו' ומפרש והולך שהן ז"ת לכולן מקננין דמט"ט כידוע, ומשלח את האם ומפרש שהוא שכינתא תתאה, והוא להזכיר אידך היא משולחת משית סטרין שהן בכל עץ כו', והשילוח מורה שאף דמט"ט היא נע ונד בגלותא וכמו שאמרו קו דילה דא ירושלים ולעילא כו':

^י את ודאי. דהיא נקראת את כידוע:

^י שלח תשלח כו'. הכל כנ"ל להזכיר גלותה, והוא מתרי דרועין שהוא שמאלו כו' וימינו תחבוקי והיא זיניהם תמיד בזמן המקדש כמו שאמרו בכמה מקומות:

^י ואת הבנים. שהן שית בניס לאמא עילאה, ונשאתת אמא תתאה – ד', לאסתלק ההוא נהר ו' מן הה"א, והנהר הוא הולך ומתפשט בתרי דרועין ובשוקין בכל מקום שהיא וכמו שאומר לקמן בתיקון נ' פ"ט א' וכלא יהיב בעלה דאיהו ו' כו' וכד נחיתא בין תרין דרועין דאית בהון שית פרוקין, נחית לה פרנסה בתרין דרועין כו', ועל ידו נעשית ה', ובמאי נחתא מליא כו' עאל כו'. ואמר

^י בגין דעברין בנהא כו'. שהן תרי דרועין ימינא ושמאלא וכמו שאומר לקמן סוף תיקון מ"א ושאר מקומות הרבה, והוא שילוח הראשון דיונה שהן שני שילוחין עם שילוח העורב והן שני שילוחין ביחד ימינא ושמאלא, וכלא נאמר בהן ויחל ואח"כ ויחל כו' נגד דיטול תורה, וזה שאומר ויוסף כו' ויחל עוד כו', הוא רגל הרביעי, על דיטול האות כמו שמפרש והולך והן ארבע גלויות: גלות הראשון והשני היה בלא הפסק, בצל ומדי, ואח"כ בננה הבית וזה ויחל, ואח"כ גלות יון השלישי ואח"כ בהפסק גלות האחרון וכלא נאמר ולא יספה שוב כו', כמו שאמרו נפלה לא תוסף כו' אללא הקב"ה ייתי לגבה וכמו שאומר לעיל כ"ו ב' בההוא זמנא ויפתח כו' ואזלו לגבי יונה כו':

^י מסט' ליחא ותשכ כו'. כמו שאומר לעיל מ"ו מ"ז דשמאל דוחה שלא ילאו בו:

^י מסט' לדיק כו'. (ואע"ג שנאמר בשלוח השלישי, גוף וברית אחד וכולל בו, וזית הוא לדיק בשבעת המינים, ועיין ברעיא מהימנא פרשת פנחס על פסוק כלולה בשמן כחית) וכיון שראה בידה עלה זית, סימנא דברית לאחיד דימינא, ידע כי קלו כו', והמים הם מים הזיזונים, אומין פלחי כוכביא דמתגברין על ישראל ושכינתא, וזהו מעל הארץ והן מי מבול. ואמר

דלא אשכחתי לתתא דיוקנא דבעלה (דף נו ע"א) באורייתא, לא הות שריא עליה, הךא הוא דכתיב (שם ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה בגלותא, מיד דאשכחתי בעלה לרעיא מהימנא, שריא עליה ולא חזרת לתיבה, הךא הוא דכתיב (שם יב) ולא יספה שוב אליו עוד, ועל דא אתמר (שם ב כד) על פן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר, איהי אתדבקת ביה ואיהו בה.

בההוא זמנא ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה (שם ח ו), ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה, ואתמר לגבי נח ויפתח נח, מאי ויפתח נח, אלא ירמיז ותפתח ותראהו את היילד (שמות ב כד), אדנ"י שפתי תפתח, ודא ישראל דפתחין בתיובתא בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

ועוד שכינתא אתקריאת יב"חג, בכל זמנין ויומין טבין, ויב"חג דתלת רגלין, דאתמר בהון (שמות כג יד) שלש (דף נט ע"א) רגלים תחוג לי בשנה, ויב"חגנה יראה כל זכורף, ויב"לקיימא זכור ושמור, זכור לזכר ושמור לזקבה, ויב"כלהו אלין דאזלין לאסתפללא (נ"א לאתכללא) בשכינתא, צריכין למיהב לה דורונא, הךא הוא דכתיב (דברים טז טז) ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך למחדי בה, הךא הוא דכתיב (שם) ושמחת בחגך, דאיהי חדוה דקודשא בריך הוא אתקריאת, ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא גרמיה מעציבו, דאיהי ליליית יב"חשוכא עצבון שאול טחול, דאיהי מום, ועליה אתמר (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב.

[תיקוני זוהר – דף נו ע"ב]

איש כמתנת ידו דא שכינתא עלאה, דעלה אתמר (משלי כא יד) יב"מתן בסתר יכפה אף, בגין דאיהי סתימא, יב"עולם הבא קרינן לה מתנה, ועלה אתמר ישמח משה יב"במתנת חלקו, ויב"גין (קהלת ג יג) דמתת אלהים

ביאור הגר"א

¹¹ ובכל אתר הה"ד ולא מצאה כו' מיד דאשכחתי בעלה כו' ע"כ יעזב ויפתח נח כו'. הענין כי כל שילוח הוא מורה על הגלות, והביאה לתיבה הוא בכנפא דלמא כמו שאומר לקמן דתיבה – תיבתא, אימא עילאה, ולכן אין הגאולה שלימה כי אין נייחא לאחתא חלא דבעלה ולא דבציה ובאמה כו' אבל דשילוח הרביעי ולא יספה כו' לתיבה עד דאתא רעיא מהימנא, שילה, ואתדבקת ביה ואז ויפתח נח כו', ונראה שנה הוא יסוד לדבא כאן ויונה שכינתא כו' כנ"ל:

¹² רמיו ותפתח ותראהו כו'. וכמו שאמרו והנה נער צוכה – הוא נער ישראל, צוכי יבואו כו' (ירמיהו לח ח), מיד ותחמול עליו כמו שכתוב (ירמיהו לח יט) רחם ארחמנו כו', שפתי תפתח בלכותא והיכל מתפתחא כמו שאומר לעיל תיקון י"ח ותיקון ל' אדני – היכל, ושכינתא תחזור להיכלא, ועיין לקמן תיקון ל' (בארוכה) ע"ז א' אדהכי הא קלא תניינא הוה מתערא לגבי מארי מפתחאן, הא שכינתא קא אחיא למיעל להיכלא דילה, אדני שפתי תפתח, בהוא זמנא מטרוניתא כו':

¹³ חג כו'. דהיא חוג הארץ נקודה האמצעית, והיא המתגלה בשבתות וימים טובים:

¹⁴ חג דתלת רגלין. דהיא מתקשר בתלת אבהו, וכן בשבת – ט' בת:

¹⁵ ובגינה יראה כו'. כמו שכתוב (שמות לד כג) את פני האדון כו', (יהושע ג יא) ארון הברית אדון כו':

¹⁶ לקיימא זכור ושמור כו'. רואה לומר דכל זכור מתרלין לפניו, ומתחזרין זכור ושמור יחד, דאתערוחא תתאה מתערין לעילא דזכור מתחבר עמה, וראייתה, וזה יראה יראה, דאנחנו יראה, ולדיק יראה אותה, והוא יראה יראה דסוף פרשת עקדה, וזה שנאמר יראה יראה ולא קאמר כתיב כו', ועוד כי הכתיב אינו נשתנה מהקריאה, והשתא אתי כפשטה (חגיגה ד ע"א) וכפירש"י וללא כמו שדחקו תוס' שם מאד, וה' יראה הוא כמו דק משמים נשקף, וה' שכתוב בשניהם הוא הכל על המלכות, שקודם שירדה שכינה לארץ היתה היא רואה משמים על המקום, ואחר שירדה לארץ נקראת ה' יראה שהיא תראה לפני בעלה שהוא בשמים, כמו שכתוב (דברים יב ה) לשום את שמו שם – שהיא קבועה שם והוא משגיח עליה תמיד כמו שכתוב (מלכים א ט ג) והיו עיני ולבי שם כו':

¹⁷ כלהו דאזלין כו'. להמשיך לה מתנות מזכר העליון, דריקס הוא ח"ו כמו (תענית ח ע"ב) נשיאים ורוח וגשם אין כו' :

¹⁸ השוכא. דטחול הוא חשך כמו שאמר לעיל, והוא עצבון, מרה שחורה, שבתאי. ואמר דאיהי מום. כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת לו"ג ב' מומר – מום זר, מום – נוק, זר – זכר, ואמר שם ושפחה, יכר הרע, איהי מליא מומין ובג"ד כל אשר בו מום כו' בגין דמטרוניתא אתמר בה כך יפה רעייתו ומום כו', דנשתא ושכינתא לא שריא על אתר פגים אבל לילית היא שריא דוקא על אתר פגים, וכולה בניינה מעבירות דהן פגמים כל אחד חסרון או עוות אבר ועיין מה שבררנו לעיל מ"ה א' בהוא אתר דשריא עבירה ואסתלק מזה כו' דשכינתא לית בה מום הה"ד כך יפה כו', ולכן עצבון הוא מום, דעצבון הוא לילית, לילה, טחול, והוא מום, וכל אשר בו מום לא יקרב למקדש ולכן כל הנכנס למקדש צריך שמהה וזה שאומר ועליה אתמר כו':

¹⁹ מתן בסתר כו'. כמו שפירש והולך בגין דאיהי סתימא כו' ואמר

²⁰ עוה"ב כו'. רואה לומר דעולם הבא הוא סתימא מה שאין כן בשכינתא תתאה דהיא נקראת עולם הזה, וזה שאומר בזוהר פרשת בראשית דכל מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה כו' ולכן יכפה אף, דהיא עלמא דחירו שם אין שטן ואין כו':

²¹ צמתת חלקו. דזכה לבינה כמו שאמרו בכמה מקומות וכמו שאמרו בגמרא גם כן (ר"ה כא ע"ב) מ"ט שערי בינה כו':

היא, כְּבִרְכַת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ דָּא שְׂכִינְתָא תַתָּא, יִלְחַד מְסִטְרָא דִּימִינָא בְּרַכָּה, וְחַד מְסִטְרָא (דף נו ע"ב) דְּשְׂמַאלָא מְתָנָה.

ועוד שְׂכִינְתָא אִיהִי חֻשְׁבוֹן תְּקוּפוֹת וּמְזוּלוֹת וּמְזוּלוֹת וְעִבּוּרֵין, אַרְבַּע תְּקוּפֵין דְּאַתְקֵרְיָאוּ אַרְבַּע תְּקוּפוֹת, וְלִכְל תְּקוּפָה תְּלַת יָרְחֵין, וּבְהוּן תְּרִין עֶשֶׂר מְזוּלוֹת, וְאֵינּוּן לְקַבֵּל תְּרִין עֶשֶׂר שַׁבְּטֵין דִּישְׂרָאֵל, יִלְיָכֵל אֶתְקַשְׁרָא בְּהַאי שְׂמַא אֲדַנִּי, אִיהִי שְׂכִינְתָא תַתָּא, יִלְתְּקִיפָא בְּאַרְבַּע תְּקוּפֵין, דְּאֵינּוּן מְסִטְרָא דְּשְׂמַאלָא חֻזַּק תְּקִיף, וְאֵינּוּן אֲלִיף דְּלִית נוּיִן יוּד, וְכִלְהוּ תְּרִין עֶשֶׂר מְזוּלוֹת קָשִׁין מְסִטְרָא דְּדִין, וּבְגִין דְּמְזוּנָא קָא אֲתִיָּא מְנִיָּהוּ, אָמְרוּ מְאִירֵי מְתִינִיתִין קָשִׁין מְזוּנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף, דְּאַתְקַרַּע בְּהוּן לְתְּרִין עֶשֶׂר קָרְעִין.

וְאֵינּוּן אַרְבַּע תְּקוּפוֹת יִלְיָתְרִין דְּרוּעֵין וְתְּרִין שׁוּקִין, תְּרִין עֶשֶׂר מְזוּלוֹת תְּרִין עֶשֶׂר פְּרָקִין דְּאִית בְּהוּן, וְלִקְבְּלֵיהוּ תְּרִין עֶשֶׂר יָרְחֵי שְׂמַא, וְאֵינּוּן ו' ו' רְזָא דְּעִבּוּרָא וְדָא יָרְחָא תְּלַת עֶשֶׂר, דָּא א, יִלְיָדָא וְא'ו, שְׂמַא מְתַלַּת עֶשֶׂר יָרְחֵין, יִלְיָבִיָּה צְרִיךְ לְהַשְׁווֹת שְׁנַת הַחֲמֵה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה, וְלִיְחַדָּא לֹון יִלְיָבְמַהֲלָךְ הָאֲמַצְעֵי יִלְיָדָאֵיהוּ עִמּוּדָא דְּאֲמַצְעֵיתָא, יִלְיָאָם בַּר נֶשׁ יָדַע (לְמַמְנֵי ו') לְהַשְׁווֹת שְׁנַת הַחֲמֵה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה וְלִיְחַד לֹון, וְלִידַע מְתִי יְהֵא פְּסַח בְּחַדְשׁ הָאָבִיב, יִמְוִבְדָּא יִשׁוּן אָבָא וְאֲמָא בְּרָא וּבְרָתָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (דְּבָרִים ד' ו') וְשִׁמְרֵתֶם וְעִשִׂיתֶם כִּי הִיא חֻמַּתְכֶם וּבִינְתְּכֶם, יִמְאִישְׁמֵרְתֶם וְעִשִׂיתֶם דָּא ו'ה, כִּי הִיא חֻמַּתְכֶם וּבִינְתְּכֶם דָּא י'ה יִמְבִּיבְמָה יְהוּן שְׁוִין אָבָא וְאֲמָא בְּרָא וּבְרָתָא, בָּא' דְּהוּא כְּתָרָא עֲלָא, יִמְדָּמְרָה סִיְהָרָא עֲלָה, אִי אֶפְשֵׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שְׁשִׁתְּמָשׁוּ בְּכֶתֶר אַחַד, וּבְגִינֵיהּ אֲמַרִין בְּשַׁבַּת יוֹמִין טְבִין וּבְרִישֵׁי יָרְחֵין, כְּתֵר יִתְּנוּ לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלָאכִים הַמוֹנֵי מְעֲלָה, יִמְדָּמְרָה וּמְלָכּוֹת.

בִּיאור הגר"א

^כ בגין דמתת כו'. רואה לומר עולם הבא, וכמו שכתוב שם (קהלת ה יח) גם כל האדם כו' ולשאת את חלקו מתת כו', והוא לשאת חלקו בעולם הבא:

^{כא} חד מסט' כו'. דברכה הוא מימינא כמו שאומר להלן בכמה מקומות, ומתנה הוא משמאלא כמו שאומר לקמן על צלמנו כדמותנו, דעתידי ומסכני הן בימינא ושמאלא, וכמו שכתוב (תהלים סא ח) חסד ואמת מן ינצרוהו, ולכן ברכה דהוא בעתידי – מימין, אבל מתנה הוא לעני, (דברים טו י) נתון נתון לו, מתן בכתר כו' – הוא לשמאלא, ואע"ג דבסוף תיקון כ"ה ושם אמר לשכינתא עלאה בימין ושכינתא תתאה בשמאלא, וכן אמר בהרבה מקומות, כאן הוא לפי בחינה אחרת לאם אדם נתון כפי הברכה שברכו ה' – זכה לשכינתא תתאה, ואם נתון כפי נדבט לבו זכה לשכינתא עלאה, וכמו שאמרנו בירושלמי דחגיגה, ועוד הברכה בעתידי הוא בעולם הזה והוא בחסד, ומתנה בעניי – כפונה להם לעולם הבא, מאני תבירי, והוא לשמאלא – אשך כפנת ליראיך:

^{כב} וכלא אתקשר כו'. כמו שמפרש והולך דהן ארבע אוחיות, ובמלוואו י"ב, שלשה לכל אות, וכן בכל תקופה ובכל דגל:

^{כג} תקיפא כו'. דינא דמלכותא, ורואה לומר שזהו לשון תקופה ארבע תקופות:

^{כד} תרין דרועין ותריין שוקין. שהן ארבעה דגלים כמו שאמרנו בזהר פרשת בראשית כ"ו ב' ושאר מקומות:

^{כה} ודא ודא' שחא כו'. זהו ודא' מלא, ואלף – הוא אלף בינה שמתעברת בתוכו, והוא הגוף שעליהו, נגד שצט לוי שהוא הגוף כמו שצארנו במקום אחר עיין שם:

^{כו} וביה כריך כו'. רואה לומר בזאתו החדש, והוא האלף הנ"ל שעל ידו יתייחדו, והוא הגוף, עמודא דאמלעיתא, וזה שאומר דאיהו עמודא דאמלעיתא. ואמר

^{כז} במהלך האמלעי. דבמהלך האמלעי במ"ק ישו יחד לפי תקופת ר"א אבל במהלך האמיתי – לא, לפי מהלך גובה השמש וירח במסלול, אלא אם כן ישו האמיתי והאמלעי שיהיה השמש בגובה והירח בגובה המסלול וכן בשפל. ואמר

^{כח} דאיהו עד"א. רואה לומר מהלך האמלעי, עמודא דאמלעיתא, הוא אמלעי:

^{כט} ואם ב"נ כו' פסח בחודש האביב כו'. דפסח הוא בינה, חנכי דיציאת מצרים, ואביב הוא אבא, חכמה, וחמה ולבנה הן זו"נ:

^ל ובדל ישוון כו'. ומייחד כולא:

^{לא} ושמרתם ועשיתם דא כו'. כמו שאמרנו (ספרא פ' אמור פ' ח) ושמרתם דא משנה ועשיתם דא מעשה, וכתוב (משלי ו כג) כי נר מורה ותורה כו', תורה ומורה – ו"ה, כי היא כו', ורואה לומר שאמרנו (שבת עה ע"א) איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים זה חשבון כו':

^{לב} ובמה ישוון כו'. רואה לומר הא' שבדא"ז הוא כתר עליון שבו ישו הכל, כי כשיזכו זו"נ לכתר הן שוין כידוע, וכל הארבעה פרצופים שוין במדרגה והוא מייחד כולא, ואף שכתב למעלה דהוא בינה – היינו לענין ייחוד זו"נ, אבל לייחוד כל הארבע אהוון דהו"ה – הוא כתר, וכמו שצארנו בצרכה לכל ענין בינה שהוא דעת בזו"נ, כן הוא כתר בכולם:

^{לג} דאמרה סיהרא כו'. שהו שוין ובכתר א' הנ"ל:

^{לד} מלך ומלכות. רואה לומר דמלכים – היינו זו"נ, ונוסחתם היה מלכים ורואה לומר שארבע אהוון הנ"ל מרומזים: ה' אלקינו – חו"ב, ומלכים – זו"נ, וכתר יתנו לך – לכל הארבעה פרצופים. והמוני מעלה קאי על מלאכים ממש:

(דף נו ע"א) ימ"ו ועוד איהי מצות שחיטה פשרה בזרים (נ"א בנשים), דאינון בני נשא דדמין לבעירן, דאלין דלא משתדלי באורייתא צריך למעבד בהון קרבנין דצלותין, דיתקריבו לקודשא בריך הוא, ואם מתקרבין בצלותין לקודשא בריך הוא, וסבלין כמה מכתשין, ה"דא הוא דכתיב (תהלים מד כג) כי עליך הורגנו כל היום נחשכנו כצאן טבחה, אתחזי כאלו וזבחת עלינו את עולותיך ואת שלמיך וגומר (שמות כ כד), ד"דא שזיב לון ממיטה דמלאך המות, ה"דא הוא דכתיב (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יהו"ה.

ואלין דעובדייהו כבעירן דחקלא דאכלין בלא צלותין, מיתתהון י"הא כבעירן דחקלא, ושחיט לון מלאך המות מדה פנגד מדה, ולא עוד אלא בספין פגום קא שחיט לון, ואתקריאו נבלה, ועלייהו אתמר (ישעיה כו יט) נבלתי יקומון, מאי ספין פגום דא סמא"ל אל אחר, ספין פגום ודאי אתקרי, ואיהי פגימה סם המות, טריפה ונבלה. וכיון דאתייהבו בדיהון פבר קבילו ענשיהו, ובגין דא נבלתי יקומון, וכל סירכאן דסם המות אינון רגלין דילה, ועלייהו אתמר (משלי ה ה) רגליה יורדות מות וגומר, ואינון ח"י סרכות, עלייהו כתיב (בראשית ח כא) ולא אוסיף עוד להכות את כל ח"י כאשר עשיתי, לאינון דמצלין ח"י ברכאן דצלותין, (ומאן גרים דמי טופנא מתגברין, מאן דאריק מיא דזרע ברית מילה בנדה שפחה גויה זונה) ולעולם וורדא בכל אתר דתתסרף טרפה ואינה חיה, דבכל אתר דתתסרף בבר נש בחובין דילה קטילת.

ימ"ו ועוד שכנינתא איהי מצות אסיפת נוני ימא דאורייתא, דאתמר בהון דגים וחקבים אינון טעונין שחיטה, ואינון תלמידי דבי רב דמתרבין בימא דאורייתא, דעלייהו אתמר אסיפתן היא המתרת אותן, ימ"ו ה"דא הוא דכתיב (בראשית כה ח, כה יז, לה כט, מט לג, דברים לב נ) ויאסף אל עמיו, היא המתרת אותם משחיטה (דף נו ע"ב) ודאי.

וגדפוי דשכינתא אינון כסוי דם חיה או עוף, דאינון כנפי יונה, ימ"ו אליון אינון כנפי מצוה, דמכסין על דמיהון, ימ"ו דלא שלטין עליהו כלבין דאנון חציפין, דאינון מלאכי חבלה, דלא אשתמודעון בהון מארי חובין, (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, ועפרא דמכסאי עליו רמיו (דברים לב מג) וכפר אדמתו עמו.

ביאור הגר"א

ימ"ו ועוד מנות כו' לבעירן. כמו שאומר לקמן בסוף חיקון מ"ה בהמה חלון כו'. והענין כי בקרבן שני דברים: השחיטה והקרבה, הקרבה הוא נגד התפלה, ושחיטה הוא נגד היסורים שסובל בגלותא, וזה שאומר כשרה בזרים – שהוא ע"י זרים, מה שאין כן בהקרבה, ואמר ה"ד אדם ובהמה, אדם הן התלמידי חכמים וכו' שנבאר שם, ואמר חלון דעובדייהו כו' – והן פסולין לקרבן – על הארץ תשפכנו כמים ונקרא נבלה וטרפה, נבלה – בסכין פגום דסמא"ל, וטרפה – בסם דלילה, נוק', סם המות דמנקיב לבני מעיים ונעשה טרפה. טרפה אינה חיה, מות נוק', וזה שאומר מאי סכין פגום ודאי אתקרי שהן פגומים ושריא במקום פגום כנ"ל וכל מעשיהן הכל פגומים ושלח ביד איש עתי כו' (כריתות יד ע"א). ואמר ואיהי פגימה כו' ורואה לומר הנוק' פגימה והוא ניקב קרום כו' או קוין ושאר טריפות או סירכות, לאין סירכא בלא נקב, והוא נגד שחיטה והקרבה: סכין – נגד שחיטה, וטריפה – פסול להקרבה, והוא מיתה וגיהגס שהן דו"ג שצ"א כמו שצארנו במקום אחר בצרכה, ואמר אינון רגלין דילה רואה לומר שלוחין דילה, ורגלין דילה נסרכין ונלכדין בנוק' דהומא רבה כמו שאמרנו בזוהר פרשת ויחי באליון תרי כפרין עיין שם בדבריו, ואמר רגליה יורדות כו' והוא טריפה אינה חיה כנ"ל, וזה שאומר ואינון ח"י סירכות כו' לאינון דמליון כו' וכמו שצארנו להלן דהן נגד הקרבה, והוא נגד טריפה סירכא כנ"ל, וכתיב (בראשית ח כא) וירח ה' את ריח דקרבנא ויאמר לא אוסיף כו', ואמר ולעולם טרפה כו' שהיא מות כו' והן סרכות והכאות דח"י, ואמר דבכל אתר כו' רואה לומר בכל אתר שחמא פגום ושריא שם וכמו שאמרנו (ברכות יח ע"ב) ואתה חלל רשע, הרשעים בחייהו כו', וכמו שאם ניקב אחד מאברים פנימים הוא טריפה, כן הוא בצברים דנשמתא ועיין לעיל מ"ה א', וכן הוא גם כן ח"י טריפות כמו שאמרנו בריש פרק ג' דחולין במתני' וגמ' שם, ועיין מה שצארנו במקום אחר מזה. וי"ח סרכות הן מסודרין בשולחן ערוך יורה דעה סי' ל"ט: מאונא לאונא או לאומה – שהכל אחד, שלא כסדרן – ב', ג' – עינוניתא דורדא ויתרת שנסרכו, ד' – סירכא תלויה או ממקום למקום שהן אחת וטריפתן הוא כמו שצארנו שם בס"ח וס"ט בהגהה, ה' – סרכה לדופן כמו שצארנו שם בצרכה, ועוד י"ג שם בס"ז עיין שם:

ימ"ו ועוד שכינתא כו'. שמינתא ביד השכינה, וכמו שכתוב (ישעיהו נח ח) כבוד ה' יאספך, וזה שאומר אסיפתן כו':

ימ"ו ה"ד ויאסף אל עמיו היא כו'. וכמו שאמרנו בגמ' (ב"ב טז ע"ב) אנו גויעה ואסיפה קאמרינו, וקאמר היא המתרת כו' – מתרת מקשר השחיטה, וכמו שאמרנו תלמידי חכמים אין מיתתן ביד מלאך המות:

ימ"ו ואליון אינון כנפי כו'. כמו שאמרנו (שבת מט ע"א) מה (כנפי) יונה כנפיה כו', והיא נקראת יונה כמו שאומר למעלה:

ועוד שכינתא איהי בדיקת סימני חיה או עוף, מבני נשא דדמיין לחיון ובעירן ועופין, דעלייהו אתמר (שמואל א יד לד) "וישחטתם בזה, בדוק כמו זה, דאינון סבלין מכתשין, כמה דאוקמוהו כי עליך הורגנו כל היום (תהלים מד כג), ובכל יומא לא מניחין צלותין, ובדיק לון קודשא בריך הוא בכמה מכתשין, וי"אמרין זה לזה בצלותין, קודשא בריך הוא פריק לן מדינא דבעירן וחיון דארעא, ואעיל לן למהוי לן חולקא במלאכיא, דאינון חיות הקדש, דקראן זה לזה ואמרין קדוש קדוש קדוש, דא איהו (קדוש) דאתקדש שמייה דקודשא בריך הוא על ידיה, ויהא ליה חולקא ביה.

[תיקוני זוהר – דף נח ע"א]

וי"עוד ושחטתם בזה דא אליף דל"ת נו"ן יו"ד, דביה דן קודשא בריך הוא כל נזיקין, ועל כל אלין דקטלין חד לחבריה, ועל כל אלין דגזלין יהו"ה איהו דן, דאתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום, ודן בהון ארבע מיתות בית דין, וקא אוקמוהו פלהו באתון, י' גחלת, ו' שלהובא, ה"ה גוונין ונהורין דנורא דא איהו שרפה, (דברים ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא, סקילה בתלת אבנין י' י', ואינון יהו"ה כ"ו, וד' אתון י' י' י', הרג בחרבא, י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, ה"ה תרין פפיות דילה, חנק ו' (ס"א ג) אתעביד חוט כגוונא דא זרקא [ציור] ועלה י' דעזקא בחוטא למהוי כריך לה על צוואר, ורזא דמלה (במדבר כו ג) וי"אבינו מת במדבר, (דף נח ע"א) מק"ף והול"ף אינון ה"ה, חד מקף ליה וחד הולף, עד דחנקין ליה, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא, וי"ראו עתה כי אני אני הוא, אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל (דברים לב לט). (ו') בתלת אתון דשכינתא תתאה איהי דן ארבע מיתות בית דין, איהי חניקת לחייביא, והרג לון, בשרפה וסקילה, ובגין דא ראו עתה כי אני אני הוא, ה"ה הוא דכתיב (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני וגומר, וכמה דבשמייה קטיל למאן דאעבר על כריתות ומיתות בית דין דאורייתא, וי"הכי מסי ומחיה בשמייה למאן דמקיים לון.

ועוד מצות גזלת העני בכתבם דא שכינתא, דמאן דגזיל צלותא וי"דאיהי צדקה לצדיק ח"י עלמין, כליל ח"י ברקאן, פאלו גזיל ליה חיים דיליה דאיהו שכינתא, דאתמר בה (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת, וכן מאן דגרע מענג שבת, פאלו גזיל ליה שכינתיה וי"דאיהי שבת בת יחידה, ודא גרם דאתגזילת מניה

ביאור הגר"א

^{מט} ללא שלטין כו'. רואה לומר כיסוי הדם הוא שלא ילקחו הכלבים, ואמר לחינון חזיפין רואה לומר שלכן נקראים כלבים כמו שכתוב (ישעיהו נו יא) והכלבים עזי נפש:

^נ ושחטתם בזה. כמו שאמרו (חולין יז ע"ב) מנין לבדיקת הסכין שנאמר כו', וזה שאומר בדוק כמו זה:

^{נא} ואמרין זה לזה. רואה לומר זהו בזה, ואמר למהו לן חולקא כו'. שהן חברים לנו בקדושה כמו שמפרש והולך והוא וקרא זה כו' שזהו בזה. ואמר דא איהו קדוש. רואה לומר שנהרג על קידוש השם שקוראין אותו קדוש ורואה לומר שזה רמזו זה כו' קדוש והכל רואה על זה שהוא במכתשין ובצלותא דקדוש ששניהם הם קדוש כ"ל והוא הבדיקה הנ"ל:

^{נב} ועוד כו' דא כו'. רואה לומר הן י"ב אותיות והן י"ב בדיקות כמנין זה, ואמר דביה דן שהוא דינא דמלכותא דכל מנא דזיינא בידה מסורין, חרב לה' כו', ואותיות אמנעיות הוא דן, וא"י הוא דלהי"ה והוי"ה, דהיא כלילא מנהון. ואמר יקו"ק איהו דן. רואה לומר כמו שבארנו שהן נ"ד כרופי הוי"ה הידועים והן אותיות האמנעיות הנ"ל ומפרש והולך שהן ארבע מיתות בית דין בארבע אותיות אדני וכל אחד כולל מארבע אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך שכל אחד הוא בהוי"ה. ואמר דאתלבש בתוהו כו'. שהן ארבע מיתות בית דין כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית י"א ב' בארוכה עיין גם ועב"ם ח"א ו' א':

^{נג} אבינו מת כו'. שהוא בזרקא ונאמר מת והוא לראיה שבו מיתה:

^{נד} ראו עתה. ארבע פעמים אני כאן, נגד ארבעה הנ"ל והוא גם אדני – ד' אני, שד' הוא מלכות דילה שכוללת אני – ג"ר, והיא כלולה מכולם וזה שאומר בתלת אתון דשכינתא כו', רואה לומר בשלש אותיות אני – שהד' כלולה מכולם:

^{נה} הכי מסי כו'. כמו שכתוב אני כו' ואחיה, וכמו שכתוב (שמואל א' ב ו) ה' ממית ומחיה כו':

^{נו} לאיהי דקה כו'. דהוא עני וחיותיה בצלותא כמו שמפרש והולך והוא דקה כמו שאומר לעיל בחיקון י"ח ז' אמנים, וענין דיק הוא ק' בימינא וז' בשמאלא, שאחדים שלהן י' ט' שהן חו"ג כמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים נ' ב' חד סליק ונחית כו', ויו"ד הוא בת"ת, שמא מפרש, רוח, וז' הוא במלכות, ארבע אותיות הפשוטים, כמו שנבאר לקמן בחיקון ל"ח בארוכה, וזהו דיק בארבע אותיות הוי"ה, ארבעה פרטופים דכלילן ביה, וכן הוא דקה אלף שבמקום יו"ד בזה ה', מלה פרוסה, י"ה שבאיש ואשה:

^{נז} לאיהי שבת. והוא ארבע אותיות אדני, אני – הן ט' לשבת ולחבון:

בגלותה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, וּתְיֻבְתָּא מְאִי נִיהוּ וְהָשִׁיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר גָּזַל (ויקרא ה כג), דִּיחֻזֵּיר שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהּ, אוּ אֶת הַעֲשָׂק אֲשֶׁר עָשָׂק (שם) דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאַתְפָּרֵשׁ מִינָהּ, דְשְׁכִינְתָּא אֲתִקְרִיאת מְצוֹת עֲשֵׂה מִסְטָרָא דִּמְיִנָּא, וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְשְׁמַאֲלָא, וְתוֹרָה אֲתִקְרִיאת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, יִמְחֹךְל מָאן דְגִזֵּיל אוּ עָשָׂק בְּאוֹרֵייתָא, וּבְמְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּאֵלוּ גִזֵּל שְׁכִינְתָּא מְדְרוּעוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

[תיקוני זוהר – דף נח ע"ב]

וְכֵן מִסְטָרָא דִּיסוּד ח"י עֲלָמִין, אֲתִקְרִיאת מְצוֹת בְּרִית מִלָּה, מָאן דְגִזֵּל בְּבְרִית וְאַפִּיק זֶרְעָא מִינָהּ (דף נח ע"ב) לְרִשׁוּ נּוֹכְרָאָהּ, כְּאֵלוּ אִפִּיק מְרִשׁוֹת הִיחִיד לְרִשׁוֹת הָרַבִּים, וְגַרְם לְמַהוּי שְׁכִינְתָּא נְפָקָא מֵאַתְרָהּ דְאַיְהִי אַרְץ יִשְׂרָאֵל רִשׁוֹת הִיחִיד, וְגַלְהָ אֹתָהּ בֵּין אוּמִין דְעֲלָמָא יִסְדְּאִינוּן רִשׁוֹת הָרַבִּים, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, וּבִגְיִן דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ לְשׂוֹא (שמות כ ז), מָאן שֵׁם יְהוָה דָּא שְׁכִינְתָּא, לְשׂוֹא דָּא עֲבוּדָה זָרָה דְגַלְת תְּמָן.

וְעוּד אִיְהִי תְשׁוּבָה יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּלִילָא מְעַשְׂרֵת יְמֵי תְשׁוּבָה דְאִינוּן י"ה, יוֹם הַכַּפּוּרִים דָּא ה' כְּלִילָא מְחֻמֵּשׁ צְלוֹתִין, עֲשֻׂרֵת יְמֵי תְשׁוּבָה דָּא י', יִסְלַקְבֵּל שְׁבִים דָּא ו"ה, כֹּל מָאן דְחָזַר בְּתִיבְתָּא כְּאֵלוּ חָזַר ו"ה עִם י"ה, יִסְעַקְרָא לְסִלְקָא כְּלָא בְּמַחְשָׁבָה דְאִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א. וְאַבָּא וְאַמָּא אִינוּן נְחִתִי בִּמְיִנָּא וְשְׁמַאֲלָא, לְקַבְּלָא בְּהוֹן ו"ה, דְאִינוּן תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְרָזָא דְמִלָּה וְשָׁב וּרְפָא לוֹ (ישעיה ו י), וְדָא אִיְהוּ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ (הושע יד ב). יִסְבִּימִינָא הוּא מְקַבֵּל שְׁבִים. וּגְבוּרָה תְמָן סַמְא"ל דְאִיהוּ יִצְרָהּ הָרַע, וְכֹל מָאן דִּיתְגַּבֵּר עַל יִצְרָהּ כְּאֵלוּ הָוָה מְתַגַּבֵּר גְבוּרָה עַל סַמְא"ל בְּדִינָא לְגַבֵּי בְנוֹי, וּבִגְיִן דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, אִיְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, מְאִי הַכּוֹבֵשׁ, כְּמָה דְאֵת אָמֵר (בראשית א כח) וְכַבְּשׁוּהָ, דִּיהָא כְּבוּשָׁה תַחֲוֹת יְדֵיהָ, כְּכַלְבָּא דְאִיְהוּ כְּבוּשׁ וְקָשׁוּר תַחֲוֹת יְדֵי דְבַר נֶשׁ. וְתְשׁוּבָה הוּא וּא"ו. וְצָרִיךְ בַּר נֶשׁ לְקַבְּלָא עֲלֵיהָ חֻמֵּשׁ עֲנוּיִין, בְּגִין עֲנוּי דְגָרִים לְה' זְעִירָא דְגַלְת בְּגוֹלָתָא, וְאַתְקְרִיאת עֲנִיָּה סוּעְרָה לֹא נּוֹחֻמָּה.

וְעוּד מְצוֹת פְּרָהּ וְרַבִּיָּה דָּא שְׁכִינְתָּא, לֹא תְהוּ בְרָאָה לְשִׁבְת יִצְרָהּ (ישעיה מה יח), כֹּל תְּלַמִּיד חָכֵם דְּמִנְע מִינָהּ יִסְעֻנַת קְרִיאת שְׁמַע כְּאֵלוּ מְנַע מִינָהּ בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא.

[תיקוני זוהר – דף נט ע"א]

שִׁית סְטְרִין אִינוּן דְכְּלִילָן בְּאֵת ו', דְאִיְהוּ (בראשית א יא) עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, מָאן פְּרִי דִילֵיהּ י', דְאֵת ו' אִיְהוּ עֲנַפָּא דְאִילָנָא, דְאַתְפָּרֵשׁ לְשִׁית עֲנַפִּין, וּמְשִׁית לְעַנְפִין דְלִית לוֹן חוּשְׁבָן, (דף נט ע"א) יו"ד אִיְהִי אִיבָא עַל כֹּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דְאִיְהוּ ו'.

בִּיאור הַגְרָ"א

^{נ"ט} וְכֹל מָאן דְגִזֵּל אוּ כו'. שְׂמֻלוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה וְתוֹרָה הֵן דְרוּעִין וְגוֹן, אֲבָהּ, וּבְרִית – הוּא רַגֵל הַרְבִּיעִי וְזֶה שְׂאוֹמֵר וְכֵן מִסְטָרָא לְדִלִיק כו':

^{נ"ט} דְאִינוּן ר"ה. עֵיין לְקַמֵּן רִישׁ תִּיקוּן כ"ד:

^{ס"ב} לְקַבֵּל שְׁבִים דָּא ו"ק. כְּמוּ שְׂאוֹמֵר דְרַעֲיָא מְהִימְנָא פִּרְשָׁת נֶשֶׁא קַכ"ג ח' אִית בַּר נֶשׁ לְבַתָּר דִּייתוּב כו' דָּא זְכִי לְתַשׁוּבָה תַחֲמָה דְאַתְקְרִי ה' כו' וְאִית בַּר נֶשׁ כו' וְלֹא זְכִי לֵאלֹת ו' כו', עֵיין סֵם דְבַדְרִיו:

^{ס"ב} וְעַקְרָא לְסִלְקָא כו'. וְהוּא הַכְּתֵר דְאַשְׁקִי לְאִילָנָהּ, וְעֵיין בְּתִיקוּנֵי זֹהַר חֲדָשׁ וְלַעֲיִל י"ג ח':

^{ס"ב} וּבִימִינָהּ כו' וּגְבוּרָה כו'. לְפָרֵשׁ מַה דְנַחֲתוּ בִימִינָהּ וְשְׂמַאלָהּ, דְבִימִינָהּ הוּא מְקַבֵּל שְׁבִים וּבְשְׂמַאלָהּ נּוֹתֵן כַּח נֶגֶד יֶזֶר הָרַע, כְּמוּ שְׂאוֹמֵר (סוֹכָה נב ע"א) יֶזֶר הָרַע מִתְגַּבֵּר כו' וְאַלְמִלָּא הַקַּב"ה עוֹזְרוּ כו', וּמְפָרֵשׁ, שֵׁם הוּי"ה בְּתַשׁוּבָה לְיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְעַשְׂרֵת יְמֵי תְשׁוּבָה הֵן יו"ד, וְה' לְכוֹתִין – ה' רַאשׁוֹנָה, ו' הוּא עֵלְמָה תְשׁוּבָה וְהוּא בְרוּחַ דְהוּא וּא"ו כְּמוּ שְׂכַתוּב זְבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְרָה, וְרוּחַ נְכוּן חֲדָשׁ כו', וְה' עֲנוּיִין נֶגֶד ה' אַחֲרוֹנָה שְׁהַעֲנוּי הוּא בְנַפֵּשׁ וְעִנְיָתָהּ אֵת נַפְשׁוֹתֵיכֶם:

^{ס"ב} עוֹנַת ק"ש. כְּמוּ שְׂאוֹמֵר (בְּרִכּוֹת י ע"ב) כֹּל הַקּוֹרֵא קְרִיאת שְׁמַע בְּעוֹנָתָהּ, וְרוֹכֵז לּוֹמֵר זֶה עוֹנָתָהּ שְׂהוּא פְרִיָּה וּרְבִיָּה, וּמְפָרֵשׁ וְהוּלְךְ הוּאֹךְ הוּא דו"ק דְהוּא בְּשִׁית תִּיבִין דְשְׁמַע, וּמְמַלִּיכֵהּ בְּשִׁית סְטְרִין, הוּא ו' בְּעַלְמָה דְהוּא עֵץ פְּרִי, שְׁהַעֵץ הוּא בְּזוֹרַת ו' וְהַפְרִי הוּא בְּזוֹרַת יו"ד:

קם סבא ואמר רבי חזון בן, אילנא הוא ו', איבא דיליה י' הכי הוא ודאי, יס'אבל ענפוי לעילא איהו ה' עלאה ושרשוי ה' תתאה, ומאן דאפריש ענפא מיניה דא איהו מקצץ בנטיעות, והכי אתקצץ איהו מעלמא דין ומעלמא דאתי.

ועוד מצוה לאתעסקא באורייתא יומם וליילה, ה'דא הוא דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם וליילה, וכי יכיל בר נש לאתעסקא באורייתא בכל יומי וליילי כל יומי, והא קודשא בריך הוא לית בא בטרוניא עם בריותיו, אלא כל מאן דקרא קריאת שמע בכל יום ערב ובקר, כאלו מקיים בו והגית בו יומם וליילה, כל פקודין אית מנייהו דתליין בפרי אילנא, מנייהו בענפין, מנהון בשרשין, מנהון באילנא, ובגין דא אתקריאת אורייתא עץ חיים, וכל מאן דאכל מניה ואכל וחי לעולם.

ואית אילנא לתתא, דענפוי ושרשוי וגופא ואיבא דיליה, כלהו סם המות ודא סמא'ל, מאן דאעבר על אורייתא, אתשקייא מההוא אילנא ואתפרינס מיניה, ועליה אתמר (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות, ומסטרך דיליה יס'חיי צער.

[תיקוני זוהר – דף נט ע"ב]

ועוד שכנינתא איהי מצות העמדת מלכא, ה'דא הוא דכתיב (דברים יז טו) שום תשים עליך מלך, וכביכול כל זמנא דלית שכנינתא באתרהא לית מלכא, ובגין דשכנינתא איהי מלכות על בר נש, אתמר ביה שום תשים עליך מלך, למיהוי ישראל בה כלהו בני מלכים. יס'דלית מלך בלא מלכות, דבגלותא שפחה תירש גבירתה, ובזמנא דייתי משיחא אתמר (אסתר א יט) ומלכותה יתן המלך לרעותה הטובה ממנה, איהי מלכותיה, איהי כרסייה, (דף נט ע"ב) איהי עטרת דיליה, למלכא דאית ליה מאנא דיקר ואיהי מחבבא לגביה, יס'לזמנין שוי ליה עטרה על רישיה דא תפלין דרישא, יס'לזמנין קשיר ליה באצבעא ודא תפלין דיד, יס'לזמנין שוי ליה תחותיה ואתקרי כרסיא דיליה, לזמנין עביד מינה לבושא.

וכען דאיהי מרחקא מן מלכא, אתמר במלכא (ישעיה נ ג) אלביש שמים קדרות, ושכנינתא אמרת אל תראוני שאני שחרחרת (שיר א ו), יס'ובני נשא דאינון שטיין מסתכלין בלבושא, ואחרנין הכי מסתכלין בגופא, ובגלותא כלהון שטיין, אבל פקחא חכימא אסתפל מלגאו, וכד יתי פורקנא אתפשט מלבושין דקדרותא, וזריק לון על אומין דעלמא, ה'דא הוא דכתיב (שמות י כב) ויהי חשך אפלה וגומר, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם.

דבההוא זמנא דאתלבש באלין לבושין, אתמר ביה (דברים לב כ) יס'אויאמר אסתירה פני מהם, לקבת דאתפשט מנייהו וייראו העם את יהו'ה (שמות יד לא), וכל ינוקין אחזין ליה באצבע, ה'דא הוא דכתיב (שם טו

ביאור הגר"א

יס' אכל ענפוי לעילא כו'. והוא כסדר הפרי על ענפוי – י"ה, ו' הוא גוף האילן על השורש ה' תתאה – הכי יהו"ה כסדר:

יס' חיי לער. כמו שכתוב (בראשית ג יז) בעצבון תאכלנה, והיא נקראת עצבון כמו שאומר לקמן ועיין בסוף תיקון כ"ב:

יס' דלית מלך כו'. רואה לומר זה שאומר בני מלכים ולכן כאשר תשים עליך מלך אתה מקבל עליך הקב"ה ושכנינתה, ואמר דלית מלך בלא מלכות רואה לומר אין תאר בלא מקרה והתואר הוא דכורא והמקרה הוא נוקבא ולכן בעת החורבן ללא היה לנו מלך – מלכות שמים בגלותא, דהמלכות הוא באומין פלחי כוכביא והיא גלותא דידה, וזהו (משלי ל כג) ושפחה כי תירש, וקב"ה דהוא מלך אסתלק ממנו לגמרי אבל לעתיד לבוא (אסתר א יט) ומלכותה יתן כו' – מושחי לאסתר היהודית:

יס' לזמנין שוי ליה כו'. והוא כד סלקא באמא תש"ר:

יס' לזמנין קשיר כו'. והוא במקומה תפלין של יד, ואמר שם שוי כו'. דבתפלין של ראש אין קשר רק הגחה:

יס' לזמנין שוי כו'. הוא בכסא, והוא תכלת דלמית כמו שאמרו (קוטה יז ע"א) תכלת דומה, וכמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת פנחס בארובה, ועל אלו שלשה אמר במדרש רבה (שמות רבה נב) בעטרה שעטרה לו אמו משל למלך כו' לא זו מחבבה עד שקראה אמי כו' אחותי כו' בתי, והן כסדר הנ"ל. ואמר לזמנין עביד מינה לבושא. הוא טלית דמט"ט כמו שאמרו ברעיא מהימנא שם, אבל זאת המדרגה אינה עיקרית ללא שבא לפרש כל העולמות. ואמר וכען דאיהי כו'. והוא בעשיה, מדור הקליפות:

יס' ובני נשא דאינון כו'. עיין בזוהר פרשת בהעלותך בארובה:

יס' ויאמר אסתירה כו'. הן הכינויים, וזהו הסתר פנים, ולפי הסתר השגחה נתרבו הכינויים אבל לעתיד לבוא (ישעיהו ל כ) ולא יכנף עוד מוריד, וזה שאומר לבתר דאתפשט כו':

ב) זה אלי ואנוהו, ובגלותא ישת חשך סתרו (תהלים יח יב), ובגין דא אמר דניאל (דניאל ב כב), ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שריה, ובההוא זמנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו ובחשך ותהום, כפיכחול אתון אינון בפרודא ולא מתחדין תמן, ולבתר דנפיק מנייהו, והיה יהו"ה למלך על כל הארץ ביום ההוא היה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט).

[תיקוני זוהר – דף ס ע"א]

בההוא זמנא כל חיון יתערוך בנגונא, וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא ליה בחדוה, וכלהון יהון רצין ושכין בנגונא, ושליחותא לגביה, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, לבשרא לישראל, ובההוא (דף ס ע"א) זמנא הללו את יהו"ה מן הארץ תנינים וכל תהומות וגומר (תהלים קמח ז), כלהו לעילא ולתתא מה דאתברי עד תוש זעירא, כלהו משבחין ליה, כי מלאה הארץ דעה את יהו"ה כמים לים מכסים (ישעיה יא ט), בההוא זמנא יתקיים קרא, (צפניה ג ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יהו"ה וגומר.

בההוא זמנא אתבני ביתא דשכינתא דאיהי בית הבחירה על ידא דקודשא בריך הוא, דאתמר בה (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב, י"באבניה אינון טבין דאתבני מינה, הדא הוא דכתיב (בראשית ל ג) ואבנה גם אנכי ממנה, נטיעיה אינון נטיעין קדישין, הדא הוא דכתיב (ישעיה ס כא) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, ובניינא דבי מקדשא תהא בנויה מכספא ודהבא ואבנין יקירין, ותהא מרקמא מכל ציורא דעובדא דבראשית, ועלה נהרא ירושלם דלעילא, לעילא מרקמא מכל מיני גוונים דנהורא, ורזא דמלה ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו (תהלים קכב ג), דאנהרא על גבוי.

[תיקוני זוהר – דף ס ע"ב]

בההוא זמנא אתקיים בישראל (ישעיה ס כ) לא יבא עוד שמשך, וירחף לא יאסף וגומר, י"בארתער שיר השירים בעלמא, ואדליק נהורא על זיתא ושרגא, דישראל אינון פתילה, אורייתא משחא, שכינתא שרגא, הדא הוא דכתיב (איוב כט ג) בהלו נרו עלי ראשי, בההוא זמנא אתמר בשכינתא, י"בוחלצה נעלו (דברים כח ט), נעלו דקודשא בריך הוא, לקיים ביה של נעלך (שמות ג ה), ואתיחד בשכינתיה, דאתקריאת חליצה, ואיהו חלוץ הנעל, ולא צריכין לאתחברא בארץ יבום לעולם, י"בדאתמר בה (רות ד ז) וזאת לפני ישראל וגומר, שלף איש נעלו ונתן לרעהו, מאי נעלו דא כנו"י, ההוא דאתמר ביה (שיר ד יב) גן נעול, אתפתח ההוא נעול מפתחא, בגין (דף ס ע"ב) דלפתח חטאת רובך (בראשית ד ז), אתעבר ההוא חטאת ואתפתח תרעא, הדא הוא דכתיב (תהלים קיח כ) זה השער ליהו"ה, ויחזון תמן שכינתא, דאתמר בה וזאת לפני ישראל.

ביאור הגר"א

^{ע"ב} אבניה כו' אנכי ממנה נטיעיה כו'. ורואה לומר אבניה של ירושלים הן בני ישראל, אבנין טבין לעל ידם היא מתבנה, ומביא ראיה שנאמר ואבנה כו', וכן נטיעין דילה כמו שכתוב נצר מטעי כו'.

^{ע"ג} (ואתער שיר השירים כו'. לעורר אהבת דודים שכולו מוכב על זה והן שלהבת רשפיה, מים רבים, ושלהבת הוא ע"י הפחילה הדולקת וזה שאומר ואדליק נהורא כו'. וכל שיר השירים לאדלקא בוציניו כמו שאמרנו בזוהר פרשת תרומה ובזוהר חדש בכמה מקומות):

^{ע"ד} וחלצה נעלו כו'. רואה לומר מט"ט תופר מנעלים שהוא נעל כידוע, וסנדלפון הוא סנדל ושכינה מסתתרת בו בגלותא דימות החול היא סגורה ביה כמו שאומר לקמן ובהרבה מקומות, ולעתיד לבוא יפתח כמו שמפרש והולך. ואמר דא כנוי. שכל הכינויים ביה, ולעתיד לבוא ולא יכנף, וזה שאומר ול"ל לאתחברא בארץ יבום. רואה לומר הקב"ה וישראל כנוי אלכא בקירוב בשר שישיגו אמתתו ויאמרו הנה זה אלכינו וכנ"ל, והיבום להוציא נשמה הישנה, וכן הוא עתה כל הזיווגים עד שיכלו כל הנשמות שבגוף ואז יתחדשו הנשמות, וכן הוא בתורה שאין דבר חדש עתה אלכא להבין הישנות וכמו שאמרנו בכמה מקומות (זוהר שמות קפג ע"ב) מלין חדתין עתיקין, ולעתיד לבוא תורה חדשה מאתו תלא, יין המשומר בענביו כו', ואמר ההוא דאתמר ביה גן כו'. הוא מט"ט כמו שאמרנו בזוהר חדש פרשת בראשית דהוא גנת אגוז וביה מתפרשין החיות לארבע סטרין דאגוזא, ואמר אתפתח ההוא כו'. רואה לומר לעתיד לבוא. ואמר בגין דלפתח כו'. לפיכך נעול ממנו אכל לעתיד לבוא אתעבר כו', והוא סוד שיר דאתפתח שית ההוא עקימא כמו שאמרנו בזוהר חדש ריש שיר השירים ואמר בתיקוני זוהר חדש פ"ו ב' בראשית ברא שית ולא מט"ט כו'.

^{ע"ה} דאתמר בה וזאת כו'. רואה לומר לפנים רואה לומר כמו לפנינו והוא לעתיד לבוא תהיה בישראל – תשרה ביניהם בלא שום מסך ומבדיל:

דבר אחר וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה, ייעל הגאולה דא שכנתא עלאה ה' עלאה, ועל התמורה דא שכנתא תתאה, דאיהי תמורה יעבההוא דאתמר ביה אל תמירני בו, ואינון ה"ה, וזאת יעלפנים בישראל אב ובן, ובגין דא לתתא איהו תמורות אתון יהו"ה באדני, אבל לעלמא דאתי לית תמורה, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב ביהו"ה ונקרא באדני, ובעולם הבא נכתב ביהו"ה ונקרא ביהו"ה.

ועוד שלף איש נעלו, דא גופא דאיהי אתתא כלי דליה, ודא מטטרו"ן, ונתן לרעהו, יעלדלזמנין אשתכח ביה עמודא דאמצעייתא, יעלדלזמנין צדיק, ולזמנין שכנתא עלאה איהי תעודה ביה, ולזמנין שכנתא תתאה תמורה ביה, יעלדא איהו גן נעול, וביה מעין חתום, דאיהי שכנתא, יעבי כלילא מעשר ספירן, י מן מיטטרו"ן.

כל ספירן פועלים ביה בהאי עלמא שפלה, וביה יבום וחליצה וגט פטורין, וכל אתון ביה אינון תמורת, כגון מצפ"ן, יעלאיהו נעילת דלת בפני לוויין, ביום הכפורים דאיהי עלמא דאתי, לא אתקרי יהו"ה באדני דאיהי דין, ואיהו נעל, נעילת דלת, ואינו נועל הדלת, אלא איהי פתיחא לקבל שבים, ובגין דא יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל, דלית יחודא ביה לקודשא בריה הוא ושכנתא, דלזמנין איהי שכנתא, ואסתלק קודשא בריה הוא, ולזמנין קודשא בריה הוא, ואסתלק שכנתא.

[תיקוני זוהר – דף סא ע"א]

(דף סא ע"א) ובגין דא עונת תלמידי חכמים בשבת, דביומין דחול דשליט מטטרו"ן אתמר (יחזקאל מד ב) יהיה סגור ששת ימי המעשה, יעביה איהי סגירא תרעא, וביום השבת יפתח, יפתח תרעא, ותפיק מינה שכנתא לאתיחדא עם בעלה, יעבההוא זמנא אתקריאת כוס מלא, הדא הוא דכתיב (דברים לג כג) ומלא ברפת יהו"ה ים ודרום ירשה, דביומין דחול אתקריאת יבשה במטטרו"ן, הדא הוא דכתיב (בראשית א ט) ויאמר אלהי"ם יקרו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

ביאור הגר"א

^{יע} על הגאולה דא כו'. לכל חירו צידהא:

^{יע} צההוא דאתמר כו'. רואה לומר מט"ט דהיא מסתרת ציה וכמו שאומר למטה ובג"ד לתתא איהי תמורות כו'. רואה לומר בשכנתא תתאה:

^{יע} לפנים בישראל אב ובן. רואה לומר בישראל הוא בן, ולפנים הוא אב לפני לפנים:

^{יע} דלזמנין כו'. דהוא מרכבה לכולהו כמו שבארנו בתיקוני זוהר חדש בארוכה:

^{יע} ולזמנין לדיק. וזהו נתן לרעהו:

^{יע} ודא איהו גן נעול. רואה לומר מט"ט כו'.

^{יע} כלילא מע"ס. רואה לומר כמו שמפרש והולך יוד מן מיטטרו"ן ועיין לעיל נ"ד ב' אסתלק שכנתא מן הסלע דאיהי י' מן מיטטרו"ן, והוא (שמות כג כא) כי שמי בקרבו, וזהו הוא מרכבה לכל העשר ספירות:

^{יע} ואיהו נעילת דלת כו'. רואה לומר דבכל הימים דשכנתא ציה הוא נעילת דלת כמו שכתוב יהיה סגור ששת כו', ועיין לעיל ל"ז ד' גן נעול כו' איהו נעול בשית יומי השבוע ה"ד יהיה סגור כו' עיין גם דבצדו זה שאומר ובג"ד עונת תלמידי חכמים בשבת:

^{יע} ציה איהי סגירא כו'. כמו שמפרש והולך וביום השבת יפתח ובשבת בגין ללא תהא כנועל דלת בפני לוויין דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע, איהי פתיחא לבגויהו דאיונון נשמתין יתירין ולכן הזיווג בשבת דאיהי פתיחא להוציא נשמתן וכמו שאמרנו בזוהר פרשת ויקהל:

^{יע} צההוא זמנא אתקריאת כוס מלא. רואה לומר כמו שאמרנו צרעיא מהימנא פרשת עקב רע"ג ב' כוס על דרך החכמה הוא אלוקים כו', כס בלא ו' כמו כס שהוא פגום וחסר בלא א', כן הוא חסר בלא ווא"ו כו', כוס הוא ה"א וצריך יו"ד דברים כנגד יו"ד כו', ורואה לומר כמו כס י' שהכסא אינו שלם בלא אלף כן הוא כוס בלא ווא"ו, והוא כאשר הכסא והכוס מתלבשין במט"ט בגלותא אכל לעתיד לבוא כאשר תלא ותתחבר בצעלה אז תהיה מלא בוא"ו צעלה, כמו מנה – מנה, והוא"ו נקרא מלא כמו שאומר לקמן בריש תיקון ל"ה. ואמר ה"ד ומלא ברכת ה'. והוא כוס של ברכה דאיהי מלא. ואמר ים ודרום דהוא ז"ל, דרום במערב כמו שאמרנו בזוהר פרשת במדבר. ואמר ירשה כמו שאמרנו רש י"ה ונשלים השם י"ה ב"ה:

ובזמנא דאתמליאת אתמר עלה (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא ובשם יהוה אקרא, כו"ס איהי אלהי"ם בחשבון, יסודסליק לחשבון פנו"י, במאי אתמליאת באת י', ואתעבידת כוסי רייה, ובגין דא כוס צריך עשרה דברים וכו'.

[בדפוסים אחרים ומנטבה הוא הגהה בדף נו ע"א]
[תיקוני זוהר – הגהה דף נו ע"א, הגהה דף נו ע"ב]

(הגהה דף נו ע"א) קם רבי שמעון ואמר, אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח (תהלים כז ג), בזאת בודאי אנא בעינא לאתתקפא, בהאי קרא דוד, קום דוד הא זאת דילך לגבן, אהרן כהנא קום משנתך הא זאת דילך לגבן, דאתמר בה (ויקרא טו ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, קום רעיא מהימנא לאגנא על זאת דילך, דאתמר בה (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה, דהא כמה מארי מגיחי קרבא קא אתיין לאגנא עלה, קומו נביאי קשוט דהא (הגהה דף נו ע"ב) זאת דילכון לגבן, דקא הויתון מתנבאין, עלה אתמר (ירמיה ט כב) אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו וגומר כי אם בזאת, זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל לו (איכה ג כא).

קומו אבהן מארי דברית, דהא זאת הברית דלכון ביננא, דאתמר בה (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגומר, ובגינה אמר קודשא בריך הוא (שם יב) וזכרתי את בריתי יעקוב, י"קום שלמה מלכא י"דאנת שלם דילה, קומו למיהוי עזר לגבה בהאי קרבא, י"טנער נער דאנת מארי מפתחן דאוצרין דמלכא, דכל מאני קרבא דמלכא בהון, קום אפתח היכלא, אדנ"י שפתי תפתח, ופי יגיד י"שכחוי דמלכא עלאה, דהא היכלא (עלאה) דיליה איהו, טול רשו ואפתח היכלא בגין יקרא דשכינתא.

פתח ואמר זרק"א מק"ף שופ"ר הול"ף סגולת"א, אדהכי הא עולימא קא נחית ואמר, רעיא מהימנא אנת איהו י"מארי דקירטא, דרעיא דאזיל בעאנא, בגין דובין זאבין וחיוון בישין דקא אתיין למיכל עאנא. ארשא דיליה למיהוי קירטא בהדיה לזרקא אבנין לגבייהו, למיהוי עאנא נטיר מחיוון בישין קום נטיל קירטא בידך, י"בפתח י"ואמר זרק"א, שכנתא קדישא, אנת הוא קירטא קדישא דקודשא בריך הוא דבך, אודריקו תלת אבנין דאינון סגולת"א, תלת אבנין יקירין דאינון תלת אבהן, ואנת אבן יקרא על כלהו, תגא ברישא דכלהו, עלך אתמר (תהלים קיח כב) י"אאבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, והאבן הזאת אשר שמתה מצבה יהיה בית אלהי"ם (בראשית כח כב), אנת הוא דאתמר עלך (דניאל ב לה) אבנא די מחת לצלמא והות לטור רב ומלאת כל ארעא.

ביאור הגר"א

¹⁰⁰ לסליק לחשבון כנוי. והוא בזמ"ט, ובזמנא דאתמליאת כו', והוא יו"ד של מיטטרון דכד אסתלקת נשאר יבשה כמו שאומר לעיל נ"ד ב' וכנ"ל ועתה מלא ברכת ה', ולעתיד לבוא תתמלא ציור, אות ברית לדליק, וזה שאומר ובג"ד כו':

¹⁰¹ קום שלמה מלכא. דביה נאמר (דברי הימים ב א יא) יען אשר היתה זאת עם לבבך כו':

¹⁰² דאנת שלם דילה. דנקרא שלמה – שבימיו אתמליא סיהרא, חכמת שלמה, כמו שכתוב (מלכים א ה י) ותרב חכמת שלמה, דאתרביאת ואשתלמית עד מחכמת כל בני קדם וכמו שאומר לעיל ל"ח א':

¹⁰³ נער נער כו'. כמו שאמרו (זוהר שמות סו ע"ב, ויקרא ס ע"א) ששים גבורים סביב כו' שתין פולסי דנורא דנער חגיר ביה:

¹⁰⁴ שפחא דמלכא עלאה. רואה לומר חכמה דהיכלא עלאה בינה ואתפתחא למיעל שכנתא תתאה ורואה לומר אדנ"י הוא היכל כמו שאומר לעיל בחיקון י"ח ותהלתך מפרש על חכמה:

¹⁰⁵ מארי דקירטא. שהוא אויב האלקים (דברים לג א), בעלה דמטרוניתא, דאנהיג אותה לכל רעותיה:

¹⁰⁶ פתח ואמר. רואה לומר רעיא מהימנא פתח כמו שאמר העולמא:

¹⁰⁷ ואמר זרקא שכנתא קדישא כו'. רואה לומר זרקא הוא הקירטא, שכניה, דבה אזדריקו שלם אבנין, והוא סגולתא כמו שפרש והולך וזהו זרקא סגולתא. ואמר דאינון תלת כו'. והן ארבע רגלי המרכבה, ארבע אחוון, והיא הרביעית – יו"ד של אדנ"י שהיא כולה מעוטרת על כולם:

¹⁰⁸ אבן מאסו הבונים היתה כו'. דסלקא לחכמה כמו שפרש והולך ועיין לעיל נ"ד ג'. ואמר ואנת אבן יקרה כו'. רואה לומר שזהו שופר הולך דאזלל למהוי תגא בריש כולהו ועיין לעיל נ"ה ב':

[תיקוני זוהר – הגהה דף נח ע"א]

וְאִיהִי תִגָּא בְּגוּוֹנָא דָא ∞ בְּרִישָׁא דְחוּטָא דְזֶרְקָא, אַבְנָא כְּלִילָא וּמִתְעַטְרָא (נ"א מוּכְלָלָת וּמַעוּטְרָת) כְּאַבְנָא בְּרִישׁ עֲזָקָא, יִצְיָכְד אִית בִּישְׂרָאֵל מְשְׁכִילִים בְּחֻמְהָ דְאִיהִי י' מִחְשְׁבָה עֲלָאָה, יְדַעִין לְזֶרְקָא לָהּ לְהֵאִי אַבְנָא דְאִיהִי בֵּת יַחֲדָה, יִצְיָלְהוּ אַתְר דְאַתְגְּזֶרֶת, בְּגִין דְבִרְתָּא בְּאַבָּא אֲתַעְבִּידָת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (מְשָׁלִי ג יט) יְהו"ה בְּחֻמְהָ יֶסֶד אֶרֶץ, (הַגְּהָה דִּף נַח ע"א) בְּחֻמְהָ דְאִיהוּ אַבָּא יֶסֶד בְּרִתָּא דְאִיהִי אֶרֶץ הַדּוּם רְגֵלִיו.

יִצְיָהוּ הוּא חוּט דִּילָהּ אִיהוּ ו', דְאַבְנָא דְאִיהִי תִגָּא עֲטָרָה עַל רִישִׁיהָ, עֲטָרָה דְסִפְר תּוֹרָה, וּבְגִינָה אֲתָמַר וּדְאַשְׁתַּמֵּשׁ בְּתִגָּא חֲלָף, אִיהוּ כְּתָר תּוֹרָה וְדָאִי, יִצְיָדְתִּלְת פְּתָרִין אִינוּן, כְּתָר תּוֹרָה וְכְתָר כְּהוּנָה וְכְתָר מְלָכוּת, וְכְתָר תּוֹרָה (נ"א וְכְתָר שֵׁם טוֹב) עַל גְּבִייהוּ, וְהֵאִי אַבְנָא אִיהִי י' בְּרִישׁ א, וְאִיהִי י' בְּסוּפָה, עֲלָהּ אֲתָמַר (יִשְׁעִיה מו י) מְגִיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית, יִצְיָאִיהִי יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, כְּלִיל עֲשָׂר סְפִירָן, דְאַיְנוּן (ס"א דִּאִיהוּ) נְעוּץ סוּפָן בְּתַחֲלָתָן וּתְחִלָּתָן בְּסוּפָן.

קָמוּ כְּלָהוּ מְאָרִי מְתִיבְתָּא וְאָמְרוּ, רַעֲיָא מְהִימְנָא כְּמָה אֲנָת תְּקִיף לְזֶרְקָא אַבְנָא, שְׂדֵהָא מְטָא לְאַתְר דְלִית מְאָן דִּידַע אֲתָרְהָא, וּמְלָאָכִין קְדִישִׁין שְׂאֲלִין בְּגִינְהָא אִיהָ מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, דְלִית מְאָן דִּידַע מְקוּמוֹ, כִּד סְלָקָא לְעִילָא בְּאַתְר דְזֶרְקָתָ לָהּ, עַד דְאַמְרִין כְּלָהוּ (יַחְזַקְאֵל ג יב) בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו"ה מִמְקוּמוֹ, שְׂאֲרָף עַל גַּב דְאִיהִי זְעִירָא לְתַתָּא, שְׂבִלְעִילָא לִית לָהּ סוּף.

[תיקוני זוהר – הגהה דף נח ע"ב]

שְׂמָאָן יְכִיל לְאַגְחָא קְרָבָא בְּאַתְר דְאַנְתָּ תִמְן, בְּאַבְנָא זְעִירָא דְזֶרְקָתָ יִצְיָדְעוּ רְקִיעִין עַד אִין סוּף, וּמְלָאָכִין עַד אִין תְּכִלִּית, וְכָל מְאָרִי מְתִיבְתָּא כְּלָהוּ אִזְדַּעְזְעוּ שְׂוִנְפְּלוּ בְּנִפְלִת אִפְסִים, מְקִיּוּמֵיהוּ קְדָמְהָא, וְאָמְרוּ וְכִי בְאַבְנָא

ביאור הגר"א

^{נ"ב} וכד אית בישראל משכילים כו'. דהיא סלקא לפי זכוון ולימודם של ישראל ולכן סלקא אז לחכמה וזה שאמרו בת יחידיה – דהיא בת מלך בחכמה, ועיין מה שצארנו לעיל כ"ג ב':

^{נ"ג} לשהוא אחר דאתגזרת. כמו שמפרש והלך ורואה לומר זה שכתוב (דניאל ב מה) אתגזרת אבן די לא כו':

^{נ"ד} והוא חוט דיליה. רואה לומר דזרקא, ורואה לומר ההוא חוט שהוא ו' שהיא עטרה בראשן לומר שהיא עטרת בעלה, עטרה בראש ספר תורה דהוא בעלה:

^{נ"ה} דתלת כתיבין כו'. ורואה לומר שזהו סגולתא ועיין לעיל נ"ה ב' למהו תגא ועטרה ברישא דתלת אבן כו' ולמעלה נ"ד ג' ואתקריאת י' י' י' בתלת יודין: י' עילאה איהו על רישא דא' כו', ולבחר כו', ולבחר כו', עיין גם זה שאומר והאי אבנא איהו כו':

^{נ"ו} ואיהו יו"ד ק"י וא"ו ק"י כליל כו'. רואה לומר דתלת יודין ביה, ועיין לעיל כ"ג ב' ותלת יודין אינון י' י' ו' ואינון רישא וסיפא ואמנעיתא דלת א', ואינון רמיזין בשמא סתים כו', אבב כון כוונתו רק על שני היודין, שבתחלה וסוף, דבאמנעיתא נכלל בוא"ו, ואין באל"ף יודין עצמיים רק שנים – תחלה וסוף, ורומז על הנ"ל אע"ג דהיא אבן מאסו הבונים, בסוף כולן סלקא על כולן לאתרי דאתגזרת מתמן, והן בשילוב – יאקדו"ק"י, י' בראש ובסוף לסלקא מסוף עד הראש כנ"ל, וזה שכתוב (ישעיהו מו י) מגיד מראשית אחרית כו', נעוץ סופן כו' (ספר יצירה), והכל רמז באלף: שני יודין בראש וסוף, ו' אותיות באמנעיתן נגד ו' האמנעי שצאלף. ואמר כליל עשר ספירן. שהן יוד אותיות שבשם הנ"ל ויוד שבסוף כוללן, וכן היו"ד שבראש כמו שאמרו בריש תיקוני זוהר חגש ועשר חכמות אתקריאו עשר ספירות וכן אמר בזוהר פרשת ויקרא יו"ד ב' על יו"ד קיימי כולהו כו' תנו יו"ד שמות אשתכללו ונפקו מהאי יו"ד דהיא עשיראה דאתוון כו' וכלהו סתימי ביו"ד, וכן יו"ד מלכות כליל כלהו כידוע:

^{נ"ז} דהא מטא לאתרי כו'. רואה לומר לחכמה כמו שאומר לקמן לשהוא אחר דאתגזרת, וזה שאומר עד כו' כבוד ה' ממקומו, ואמר דלית מאן כו'. דחכמה נעלמה כמו שאומר לעיל ל"ז א' דהאי נקודה טמירא דאתמר בה ונעלמה כו' ועליה אתמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, ועיין לקמן ע"ז א' האי י' אתקריאת יראה כו' עליה אתמר נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה, מאן עין איה חלא מאינון מלכאין דאמרין איה מקום כבודו להעריכו כד איהו כו' ועיין מה שצארנו גם:

^{נ"ח} ואע"ג דאיהו זעירא כו'. י' דלדני – אחות לנו קטנה:

^{נ"ט} לעילא ל"ל סוף. דחכמה היא מים שאין להם סוף כמו שאומר בצרית מנוחה ושאר מקומות, ומקור שלה אין לו סוף כמו שאומר לקמן ז' ודא אבא חוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף:

^{כ'} מאן יכיל לאגיא כו'. דהוא הנהר דמתפשט בכלהו, ועיין לקמן פ"ט א' ושאר מקומות:

^{כ"א} אזדעזעו רקיעין כו' ומלכאין כו'. כמו שכתוב (יחזקאל ג יב) ואשמע אחרי קול רעש גדול כרוך כבוד ה' ממקומו, והוא בחכמה – מקומה כנ"ל, (יחזקאל א כ) והאופנים ינשאו לעומתם כו', (יחזקאל א כד) קול המולה, כהול מים רבים כו' כהול שדי כו', והאופנים תרגם יונתן על הרקיעים כמו שכתוב (יחזקאל י יג) לאופן קורא גלגל באזני, שהגלגלים הולכין אחריהם, ועיין במעשה מרכבה. ואמר עד אין סוף כו' עד אין תכלית. שהוא באור ישר ואור חוזר כמו שאומר לקמן:

זַעֲרֵא הָאֵי, כָּל שְׁכֵן שׂוֹמֵן יִגִּיחַ עִמָּךְ בְּסִיפָא, דְּאַתְמַר בְּהַ (תהלים קמט ו) רוממות א"ל בגרונם וחרב פיפיות
 בְּיָדָם, שׂוֹדְאֵיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, חֲרָבָא דִּילָךְ שׂוֹדְאֵנָת תְּקִינַת לָךְ (נ"א לה), דְּבָה קְטִילַת לְמַצְרֵי, הָדָא הוּא דְכְתִיב
 (שמות ב יב) שׂוֹיִפֵן כַּה וְכַה וְגוֹמֵר וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי, כ"ה וְכ"ה סְלֶקִין לְחַמְשֵׁין אַתּוּן, דְּמִיחְדִין בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא פְּעַמִּים, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה אַתּוּן תְּרִין זְמַנִּין, וְסְלֶקִין
 לְחַמְשֵׁין תְּרַעִין דְּבִינָה, שׂוֹדְאֵיהִי ח' תְּמִינָאָה מַעְשָׁר סְפִירָן מִתְתַּאָה וְלַעֲלָא. י' רִישָׁא דְחֲרָבָא, ו' גּוּפָא דְחֲרָבָא,
 תְּרִין פְּפִיּוֹת דִּילָהּ ה"ה, נְרַתְקָא דְחֲרָבָא אהי"ה, וְהָכִי לְתַתָּא נְרַתְקָא דְהָאֵי חֲרָבָא אדנ"י, וְאִיהוּ יֵאֵהֲדוּנָה"י
 לְתַתָּא, יֵאֵהֲדוּיָה"ה לַעֲלָא, (נ"א יְהוָה יְהוָה יְהוָה), וְרִזָּא דְמַלְאָה (שמות טו א) שׂוֹאֵז יִשִּׁיר מֹשֶׁה תְּמַנְיָא אַתּוּן
 בְּחִיבּוּרָא לַעֲלָא, (ישעיה נח ט) א"ז תְּקַרָּא וְיֵהוּיָה"ה יַעֲנֶה לְתַתָּא, (הגהה דף נח ע"ב) שׂוֹמָן יִכִּיל בְּרוּמְחָא דִּילָךְ
 דְּאִיהוּ רַמ"ח תִּיבִין דְּקְרִיאַת שְׁמַע, אַגַּח קְרָבָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְחַבְרוּי, נְחֻזֵי מְאִי נִיְהוּ חֵילָא וְתַקִּיפּוּ דִּילֵיהּ, דְּהָא
 אִיהוּ אַתְעַר עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְיִזְדַּעְזַעוּ כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין וְבִאֻמְמָאָה לְכָל חֵילִין לַעֲלָא וְתַתָּא לְמַהוּי
 בְּעֻזְרֵיהּ, אַגַּח לֵיהּ. קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן זְרִיז גְרַמְךָ בְּמַאֲנֵי קְרָבָא דִּילָךְ, נְחֻזֵי מְאִי תַקִּיפּוּ וְגַבּוּרָה דִּילָךְ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר, זְרַק"א מְק"ף שׂוֹפ"ר הוּל"ךְ סְגוּלְתָ"א, קָם וְנָטִיל תְּלַת אַבְנִין דְּאִינּוּן י י י,
 שׂוֹדְאֵנָא עֲלָאָה דְּאִיהִי בְּקִירְטָא, תְּגָא בְּחוּטָא הָא אַרְבַּע, דְּאֵנוּן אַרְבַּעִין, וְחוּט דְּסִיְהָרָא (נ"א דסחרא) עֲלָה
 שׂוֹדְאֵינוּ ב', וְרִזָּא דְּמַלְאָה בְּרַאשִׁית ב' רַאשִׁית, הָאֵי נְקוּדָה שׂוֹעֲלָה אַתְמַר בְּעֻזְרָה מְאֻמְרוֹת נְבָרָא הָעוֹלָם מְאִי ב'
 הָהוּא חוּט דְּאֶסְחָר עֲלָה, וְהָאֵי נְקוּדָה אֵית לָהּ רִישָׁא וְאֻמְצְעִיתָא וְסוּפָא, וְאַתְעַבִּידַת תְּלַת יוּדִי"ן י י י, דְּסְלֶקִין
 לְתַתָּתִין, וְהָהוּא חוּט ב' תְּלַתִּין וְתְרִין, תְּגָא דְעַל חוּט י', וְהָא אַרְבַּעִין וְתְרִין, לְקַבֵּל ל"ב אֱלֹהִי"ם, וְעֵשֶׂר אַמִּירָן
 דְּאַתְבְּרִי בְּהוֹן שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן, (וִירָא אֱלֹהִי"ם אַתְ כָּל אֲשֶׁר עֲשָׂה, דְּאִיהוּ רִזָּא וִירָא מֵלַךְ יְהוָה אֵלֵינוּ בְּלַבַּת
 אֲשׁ, בְּלַבַּת דְּאוֹרִייתָא וְדָא אִיהוּ כִּי יוֹם נֶקַם בְּלַב"י, וְבַהוֹן פּוֹעֲלִים אַרְבַּעִין וְתְרִין אַתּוּן דִּיהוּ"ה, וְרִזָּא דְּמַלְאָה פְּתַחוּ לִי
 שְׁעָרֵי צִדְקָא אֲב"א ב"ם אוּדָה י"ה, וְכִלְהוֹן אַתְכִּלִּילֵן בְּבֹאֵר שְׁבַע, דָּא אֲב"ג ית"ץ וְחַבְרוּי).

בִּיאור הגר"א

^ט ונפלו כנפילת חפיים כו'. כמו שכתוב (יחזקאל ח כח) והוא מראה דמות כבוד ה', והוא בחכמה כנ"ל בהקדמה ובתיקוני זוהר חדש,
 וכתיב (שם) ואראה ואפול על פני, ואע"ג דפירש שם ואראה על כתר, באמת כתר אין ראה שם דהוא אין אלא מזל הגעת חכמה לשם
 קאמר ואראה כו':

^פ מאן יגייח עמך בסייפא. דהוא עמודא דאמנעיתא כמו שאומר למטה רישא דחרבא י' כו' – דהוא הוי"ה :

^פ דאיהי ק"ש. כמו שאמרנו (ברכות ה ע"א) כל הקורא קריאת שמע כאלו כו' שנאמר רוממות כו', ועיין לעיל ח' א' שם יהו"ה זכאה איהו
 כו':

^פ דאנת תקינת לך. שמשא חמרה לקריאת שמע באורייתא, והוא הרג למצרי, ועליה אנחנו ממחינין דיהרג למצרי כמו שאמרנו בתיקוני
 זוהר חדש ולמעלה סוף תיקון י"ג:

^פ ויפן כה כו'. עיין מה שצארנו לעיל נ"ג ב' בארוכה:

^פ דאיהי ח' תמינאה כו'. רואה לומר ושם הוא חרב בנרתיקה שהן שמונה אותיות כמו שמפרש והולך רישא דחרבא כו', נרתיקה כו' ורזא
 כו', ובה קטיל למצרי בנ' תרעין וכמו שאומר לעיל נ"ג ב' עיין שם:

^פ אז ישיר משה לעילא. עיין לעיל ריש תיקון י' דסלקא באז כו':

^פ מאן יכיל ברומחא כו'. והוא בלדיק דכליל רמ"ח אברים – רמ"ח פקודין, רמ"ח עלמין, והוא ו' זעירא – רומח:

^פ ואבנא עילאה כו'. כמו שמפרש והולך דהוא תגא דעל זרקא, ושלש אבנין הוא סגולתא – הרי ארבע (תגא):

^פ היינו ב'. דב' הוא חוטא דמקיף לסיהרא, ונקודה שבתוך הב' הוא תגא דעל חוטא כמו שאומר לקמן תיקון ל' ותיקון ל"ו ושאר
 מקומות, וכנ"ל דהיא החכמה נעלמה. ואמר

^פ עלה אתמר בעשרה כו'. להן עשר ספירות דכלילין בחכמה כמו שאומר לעיל ח' והאי נקודה היא חכמה כנ"ל, ואמר האי נקודה כו' –
 להורות האיך הכל כולו בהאי נקודה, דשלשה רת"ם דהאי נקודה הוא שלשה יודין, והנקודה עצמה הוא הוא יוד הרביעי הג"ל, והן שם
 מ"ב: ל"ב נחיצות – ל"ב אלקים, ועשר אמירן – הרי מ"ב, כמו שאמרנו בהרבה מקומות רבו מלספר, וזה שאומר למעלה והאי נקודה עלה
 אתמר בעשרה כו', והוא שם מ"ב דבראשית דבו נברא העולם, ועיין מה שצארנו במקום אחר דהיאך שם מ"ב הוא בפסוק ראשון
 דבראשית:

אמרו ליה מארי מתניתין, רבי רבי כמה תקיפין אבנין דזריקת, דאזדעזעו בהון שמיא וארעא, וחיוון ובעירן ועופין שׁטפלו בהון ברחו, ומנהון נפלו לארעא, וכרסייא יקירא ומלאכין ואופנים בלהו אזדעזעו מאבנין דילך, ואלין אינון ארבעה טורי אבן, דכלהו חד.

זכאה איהו מאן דאפיק אבנין אלין שלמין בצלותיה, בארבע צלותין עם צלותא דמוסף, דעלייהו אתמר (דברים כו ו) אבנים שלמות תבנה, שׁי ואית אבן דאורייתא, דאתמר בה (בראשית כח כב) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהי'ם, דאיהי מסטרא דעמודא דאמצעייתא, דאתמר ביה (דברים ד מד) וזאת התורה אשר שם משה, שׁי דאיהו דיוקנא דיליה. [תיקוני זוהר – הגהה דף נט ע"א]

ואלין אבנין בלהו חד, (הגהה דף נט ע"א) שׁי מלכות קדישא איהי מסטרא דשמאלא, אתמר בה (שם כה א) אבן שלמה וצדק יהיה לך, והאי איהי (דניאל ב לה) אבנא די מחת לצלמא דהות לטור רב ומלאת כל ארעא, מאי ומלאת כל ארעא, אלא בגינה אתמר (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו. הקטע ועלה אתמר על אבן אחת עד מוצקות נמצא לקמן בדף נט ע"ב בהגהה.

והאי אבן איהי חמשה אבנין דשוי דוד בקירטא ואתעבידו בלהו חד, הדא הוא דכתיב (שמואל א ו יז) ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים שׁימן הנחל, ואינון גדולה גבורה תפארת נצח הוד, דבהון שבח דוד לקודשא בריך הוא ואמר (דה"י א כט) לך יהו"ה הגדולה והגבורה וגומר, ואלין חמשה חלוקי אבנים נטיל לון מן הנחל דאיהו יסוד ח"י עלמין, וכד שוי לון בקירטא דאיהי מלכות קדישא, אתעבידו בה חד, וטבע במצחא דפלתתאה וקטיל ליה.

ואינון חמש אבנין דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה, וכד שוי לון בקירטא דאיהי שפה דפימא צריך למעבד לון בה בלהו אחד, דבזמנא דינצח בה קודשא בריך הוא כל אומין דעלמא יתקיים בהון כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד (צפניה ג ט), והא שפ"ה ודאי דא שכינ"ה, דהכי סליקת בחושבן שפ"ה, בגין הכי כל אומין דעלמא עתידין לאשתעבדא תחות ידך, ולאמלכא לה עלייהו ביומין דמלכא משיחא, לקיים מה דאתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה.

ביאור הגר"א

^{ט"ו} בלהון ברחו. דס"א ברחת מן סם מ"ב, והנפילים נפלו זה לרצך, דבסם זה שהוא סם של גבורה – זה נידונין דהוא נהר דינור כמו שאומר לקמן בתיקון נ"ד ושאר מקומות, שבה נידונין, וזה שאומר ומלאכין ואופנים כו' כמו שכתוב (יחזקאל א יח) ויראה להם כו', זיעת כנפי החיות (חגיגה יג ע"ב). והכל מגבורה כמו שכתוב בבבלי מנוחה:

^{ט"ז} ואית אבן דאורייתא כו'. דהוא דעמודא דאמנעיתא כמו שמפרש והולך, אבל חלו אבנין הן בשכינתא – ארבעה טורי אבנין, דהן י"ב, הן ארבע אותיות אדני דהן י"ב כמו שאומר לעיל נ"ו ג':

^{ט"ח} דאיהו דיוקנא דיליה. רואה לומר משה, ונאמר וזאת בוא"ו ועיין בסוף ח"א בארוכה. ואין הכוונה על עמודא דאמנעיתא אלא היא מסטרא דעמודא דאמנעיתא, ורואה לומר בזה שהן ה' אבנין דדוד וקריאת שמע, וכמו שאומר לעיל נ"ט א' והאי אבן איהי חמשה כו' ואינון חמש כו', ורואה לומר עמודא דאמנעיתא היינו כלת משה, אשה כושית, דלעת, ועיין מה שבארנו במקום אחר מאינון חמשה אבנין שהן שלשה דאבהן ורביעית דדוד וחמישית דמשה, וזה שאומר ואלין אבנין כללו חד. ורואה לומר כל החמשה, וכמו שאומר לקמן וכד שוי לון בקירטא כו' – כללו אחד כו', והן ארבעה דלכותא וחד דאורייתא כנ"ל:

^{ט"ט} מלכות קדישא איהי מסט' כו'. רואה לומר הלכותא הוא מסטרא דשמאלא, נוק' דבה, ואורייתא הוא מסטרא דמימנא, (דברים לג ב) מימינו כו', בסטרא דדכורא, ואמר אבן שלמה ולדק כו' לדק הוא מסטרא דשמאלא וכמו שאומר לעיל נ' ב' וכל ספירן על שמה כו':

^{כ"ו} מן הנחל כו'. רואה לומר חמשה חסדים דמקבל יסוד מהו, ונעשה במלכות אחד, דבה נכטייר באחד ולכן תפילין של יד באחד, והוא באחד דשמע כמו שמפרש והולך, ובאמת אחד הוא ביסוד דהוא הנחל וביה גס כן נעשין אחד כד לקח לון ביד אחת, אבל לא כאשר במלכות דשם נעשה אחד ממש, ורואה לומר דלכן כתיב ותטבע האבן דעשה אבן אחד, והוא כד' של אחד, דל"ה הוא יסוד כולל ט' ספירות, ובקו"ו של ד' אות ברית דמחבר א"ח עם ד', ובד' – שם כל הקבלת מלכות שמים, והארכה, וממליכין שם על כל העולם כולו, וזהו (צפניה ג ט) כי אז אהפוך כו' – הכל שם, והוא שחיתו של ס"א כמו שאומר לעיל בהקדמה וכמו שאומר למטה, (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, ויהיו שפה אחת כמקדם הכל שפה – שכינה תחת ידה כמו שמפרש והולך:

שכ"ז זכאה איהו מאן דנטיר האי אמונה בלביה ובפומיה דודאי איהי אמונה דישראל, ואיהי יחודא דקודשא ברין הוא, ובה מיחדין ישראל לקודשא ברין הוא תרין זמנין בכל יומא, וזכאה איהו מאן דאיהי באמונה אתו בגלותא, דלא דחיל מעלאין ותתאין, דבגינה אתמר לאדם (בראשית ב טו) ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, לעבדה בפקודין דעשה, ולשמרה בפקודין דלא תעשה, בגין דאיהי ג'ין סדרים דאורייתא, ואיהי עדונא דאורייתא, מאי אורייתא עמודא (הגהה דף נט ע"ב) דאמצעיתא, איהי גן דיליה, ועדן דיליה.

רבי רבי קום אסחר להאי קירטא, ואקף ואסחר לה שבבשפה דילך, בהאי אבנא דאיהי פליא (נ"א מוכלל ומעוטר) מפל אבנין דבגינתא דאורייתא, (וצלותא) איהי אבן יקרה מוכללת ומעוטרת באות ברית, ובאות דשבת, ובאות דימין טבין, ובאות תפלין, שביןוחוט דילה כרוכה באצבעא, ודא כריכו דרצועה דתפלה דיד, דבה הוו קדמאין כורכין את שמע עם ואהבת שבברחמינו דאהבה, דהיינו ואהבת את יהוה אלהיך, בגין דתהא רחימא לגבי בעלה, ולא מפסיקין, ולבתר דאתא יעקב דאיהו פליל תלת אבהן, התיר ההוא פריכו דילה, ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

בגין דאיהי בעי למיהוי איהי סגולת מלכים, בההוא זמנא אתמר שופ"ר הול"ך סגולת"א, ואזל"א לשריא כתר א על ישראל דאיהו עמודא דאמצעיתא, דאיהו ספר תורה כליל שישית ספרי תורה, ואתעבידת תגא על רישיה, שייבכל את ואת דיליה, מאלין אתון ידיעאן דספר תורה, כגוונא דא ש ע ט ז ג ג, (מובא מלעיל ע"א) ועלה אתמר (זכריה ג ט) על אבן אחת שבעה עינים, שיידיאנון שבעה רועין קדישין, ואינון שבע דבורין ושבע

ביאור הגר"א

זכאה איהו מאן כו'. רואה לומר אמונת היחוד וקבלת עול מלכותו תמיד כמו שאמרו (משנה ברכות ב ה) איני שומע לכם לבטל ממני כו'. ואמר בלביה ובפומיה. כמו שכתוב והיו הדברים האלה כו' ושנתת כו', והוא מלכות, קבלת מלכות שמים, וזה שאומר דולאי איהי אמונה כו' ואיהי כו' ואמר זכאה איהו כו' רואה לומר כאשר כתוב באסתר כאשר היתה באמונה אהו אע"ג דהיתה ברשות אחשורוש ועיין לעיל נ' א' ביה איהי נטירא ועליה אתמר ויהי אמן כו' ואיהי אמונה דיליה ודא כו' א"ח נטיר ד' כו' עיין גם בדבריו. ואמר ללא דחיל כו' כמו שנבאר גם דיו"ד דשדי נטיר ל"י קולא של ד' לאחד עיין גם. ואמר דבגינה כו' רואה לומר בשביל הויא אמונה כמו שכתוב לעבדה ולשמרה דה"א עליה וכמו שמפרש והולך איהי גן דיליה ואיהי כו' גן בשכינתא תתאה ועדן כד סליקא ונקראת אימא כמו שאמרו (שמות דבה נב) לא זו מחבבה כו'.

בשפה דילך. רואה לומר בלכותא ובאורייתא דהוא בשפה, והוא שפה הג"ל שכוללת הכל, וזה שאומר בהאי אבנא דאיהי כלילא כו' דאורייתא ולכותא. ואמר איהי אבן יקרה כו' והוא אבן מאסו כו' לסלקא כו' והיא אות ברית כו' כמו שאומר לקמן תיקון ל' ותיקון ל"ו עיין גם ושאר מקומות:

וחוט דיליה. הוא חוט דזרקא ב' דבראשית והוא שית סטרין דמאריכין באחד ועיין לעיל תיקון י"ט מ"א א' וזה שאומר דבה הוו כורכין כו' ועיין גם בארוכה:

ברחימו דאהבו כו' בגין כו'. רואה לומר ואהבת את, את דייקא, ואחד ממליכין לשית סטרין, וכן שית תיבין דשמע בוא"ו בעלה, ולכן היו כורכין ברחימו בגין דתהא כו', והוא הוי נקודה אות ברית דהיא תחת בעלה ואח"כ כשצאו האבות והעלו הנקודה כתר על ראשיהם בשלשה כתרים כתר כהונה וכתר כו' תגא כריש אבהו כמו שאומר לעיל נ"ה ב' והן שלש אבנין הנ"ל ולכן אמר יעקב ברוך גם כבוד מלכותו לעולם ועד והן אבנין הנ"ל וכמו שאמרו בזוהר פרשת תרומה קס"ב א' תפלין דרועא כללל כו' ורזא דא ברוך כו', גם – דא עלמא דתתי כו', כבוד – דא כבוד עילאה דאיהו ימינא ושמאלא. רואה לומר דעת, והן חב"ד והן תלת אבהו כמו שאמרו בזוהר פרשת שמות י"ד ב' עבד לאצרהם כזרא דחכמה כו' ויעקב כליל תלת אבהו, דעמודא דאמנעיתא כליל ימינא ושמאלא, ולכן אמר ברוך גם כבוד מלכותו לעולם ועד, וזה שאומר ולבתר דאתא יעקב כליל כו' התיר כו' דסליק לה למעלה בשלשה כתרים. ואמר בגין דאיהי סגולת כו' רואה לומר וזה שופר הולך סגולתא כמו שמפרש והולך, דבתחילה – זרקא, הויא אבנא הנ"ל כריכא בחוט דזרקא, ואח"כ – שופר הולך סגולתא דהולך היא לעשות סגולתא וכמו שכתוב והייחס לי סגולה שהן שלשה כתרים וכמו שצארו במקום אחר בארוכה:

שית ספרי תורה. ועיין לקמן תיקון כ"ה ורואה לומר דעמודא דאמנעיתא הוא תורה, ו' לכליל שית ספרים והוא שית תיבין דשמע ישראל, ואיהי סלקא בברוך גם כבוד מלכותו לעולם ועד – כתר על גבו, כתר א ותגא דספר תורה, ועיין להלן וספר תורה עמודא דאמנעיתא כליל שית כו' וכמו שאומר למטה:

ככל את כו'. ובכל אחד שלשה תגין, שלשה כתרין הנ"ל, ושבע אחוון הן כמו שמפרש והולך, דעמודא דאמנעיתא הוא ו' – כליל שית ספרים כנ"ל שית סטרין כמו שאומר למטה וספר תורה עמודא דאמנעיתא כליל שית ספירן, והיא – נקודה בראשו, י' על גבי ו' ונעשית ז', ולכן היא תגא על שבע אחוון, וכן התגין בעצמן הן זיינין:

דאינון ז' רועין. ידוע, שבע ספירות, ואמר ואינון שבע כו' כמו שאמרו בזוהר חדש ריש שיר השירים שבע לידה ושבע לידה, ורואה לומר דזה שאומר פעם לשון זכר – שבעה עינים, ופעמים לשון נקבה – עיני ה' המה משוטטות כו', וזה שאומר ורזא כו':

נוקבין, כלהו כליין בה ורזא דמלה שבעה ושבעה מוצקות. כלהו זיינין אינון חד ועשרין, לקבל חד ועשרין אזכרות דתפלין דרישא, ולקבליהו חד ועשרין אזכרות דתפלין דיד, דסלקין כלהו ארבעין ותריין, שכל לקבל שמה דמ"ב.

תגא איהי י' על רישא דז', גופא דיליה ו', וספר תורה עמודא דאמצעייתא כלייל שית ספירן מחסד עד יסוד, מלכות י' זעירא, שבבא אתעבידת שביעי יום שבת, ואיהי אות תפלין, אות שבת, אות ברית, ש"ואיהי כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, ש"א מסטרא דימינא דאתייבת אורייתא אתקריאת כתר תורה וימינא איהו כהנא, מסטריה איהו כתר כהונה, ועמודא דאמצעייתא איהו מלך ומסטרא דגבורה בית דין הגדול, נפיק מתמן אשא ואוקיד ליה, וכד כהנא נפיק בשלם מהיכלא, בההוא זמנא יתערון לויים בנגונא (כאן חסר והוא בתקוני זהר חדש כ"ד ע"ג).

[תיקוני זוהר – הגהה דף ס ע"א]

ש"ל יעוד אית תקונא חמשא בצלותא, צלותא איהי כקרבנא, כמה דאוקמוהו קדמאין תפלות כנגד תמידין תקנום, תא חזי קרבנין אינון מארבע מינין, דאינון לקבל אריה שור נשר אדם, דאינון מצויירים בכרסיא, (הגהה דף ס ע"א) ש"ל קרבנא דהו מקרבין ישראל, וכהנא הוה קריב קרבנא דלהו.

ש"ל קרבנא קדמאה, קרבנא דהוה קריב לימינא, דא צלותא דשחרית, ואם הו זכין הוה נחית דיקנא דארי"ה והוה מקבל קרבנא, ש"ל ידא מיכאל דדרגיה חס"ד, איהו הוה מקבל צלותא דשחרית, ש"ל ואם לא זכו

ביאור הגר"א

^{פכ} לקבל שמה דמ"ב. דכליל כהנא דזרקא כמו שאומר לעיל נ"ח ד', וזה שאומר תגא איהו י' על כו':
^{פכ} זה אתעבדת כו'. דהוא אות ברית, אות לשבת, כמו שבארנו, ואות ברית הוא עטרה כראש לדיק דהוא יו"ד לעטרה על גבי ו' לדיק, והוא לורת ז'.

^{פג} ואיהי כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות כו'. רואה לומר אלו השלשה כתרין, שלשה זיינין הנ"ל, שלשה כתרין הנ"ל:
^{פג} מסטרא דימינא דאתייבת כו' ב"ד הגדול כו'. משושב מאל, וכן חסר כמה, ומתחיל אח"כ ועוד תיקונא חמישא. אבל הענין הוא כי כתר כהונה – מסטרא דימינא כידוע, וכתר תורה – מסטרא דעמודא דאמצעייתא כנ"ל ספר תורה כליל כו' ועיין לקמן ריש תיקון כ"ה, וכתר מלכות – מסטרא דשמאלא ועיין לקמן ריש תיקון כ"ה והכל בעמודא דאמצעייתא וזה שאומר מסטריה איהו כתר כהונה ועמודא דאמצעייתא איהו מלך מסטרא דגבורה כו', ומכל מקום כל אחד כולל משלשתם דכהונה לע"ג דהוא דימינא מכל מקום נכלל גם כן בשמאלא כמו שמפרש והולך ומסטרא דגבורה בית דין הגדול וכד כהנא כו' יתערון לויים בנגונא וכן ישראל בעמעמם וכמו שאמרנו (ילקוט שמעוני דברי הימים ב פרק כט המשך סי' תרפה) כהנים ולויים וישראלים מעבדין את הקרבן. ואמר נפיק אשא כו' – כשלא היה נזכר בהלכות, אלמא שעבודתו היה דבין, וכן בית דין הגדול יושבת בשלשם בלשכת הגזית ודנה את הכהונה, ומלכות – לע"ג דהוא משמאלא מכל מקום והוכן בחסד כסא (ישעיהו טז ה), (תהלים ט ח) כונן למשפט כסאו, ומשפט ידוע שהוא בעמודא דאמצעייתא, ותורה נאמר (דברים לג ב) מימינו אש – שהוא חו"ג, וכמו שאמרנו בזוהר פרשת יתרו פ"ד ב' עיין שם בדבריו, ונאמר (שם) דת למו, דת – הוא עמודא דאמצעייתא, דת בע' אנפין – הוא דעת, יודעי תרועה – תורה בע' אנפין:

^{פג} ועוד אית תיקונא כו'. למעלה אמר ד' תפלות ותורה החמישית אבל כאן אמר שהתפלות – כללן שלשה הקבועין בכל יום נגד ג' אבהן (יק"ו) כמו שאמרנו (ברכות כו ע"ב) אבות תיקונום כו', ורביעיית – הוא התורה כמו שמפרש והולך והוא ארבע אותיות הוי"ה, ארבע חיות כמו שמפרש והולך ת"ח כו'. ואמר לקבל אריה כו'. כמו שאמרנו בזוהר פרשת פנחס ר"מ ב' סתרא דקרובין דא איהו סתרא למאנין קדישין ד' דיוקנין חוקין בכסא ולא איהו כורסיא דמלכא קדישא, פני שור פני נשר פני אריה פני אדם כליל לכלהו כו' עיין שם בדבריו, וכן הוא התורה כאן כליל לכלהו, והתחיל שם מפני שור כסדר שני"ן ועיין מה שבארנו במקום אחר שכן הילוכס, ואמר שם דשור ונשר הוא בקרבנא אבל אדם ואריה אינון אלא מקבלי הקרבן. והענין כי השור הוא בצפון ואריה הוא להתקרב ולכן כל הקרבנות שחיתותן בצפון ולהכלל בחסד, וכן הנשר במערב להכלל גם כן באדם, וכן התקיעות של המסעות לא היו אלא במזרח ובדרום ומערב וצפון נכללין בהן כמו שכתוב (במדבר י הו), ותקעתם תרועה ונסעו כו' ותקעתם תרועה שנית כו', ואף שיש חולקין בספרי, ועיין בזוהר פרשת בהעלותך קנ"ה ע"א תא חזי שתי חלוצות בגין לאינון מתרי סטרי דקאמרי ממזרח ומדרום כו' ואף לדעת יש חולקין לא נזכר בכתוב:

^{פג} קרבנין דהו כו'. רואה לומר לאף שהכהנים מקריבין – מכל מקום הקרבן הוא בישראל, וכהנים שליחותיהו קא עצדין ורואה לומר לכן התפלה מוטל על הכל:

^{פג} קרבנא קדמאה כו'. נגד תפלת אברהם – בקר אור (בראשית מד ג):

^{פג} ודא מיכאל. שהוא אריה לכסא והוא אריה למזבח דהאש רבון כאריה:

^{פג} ואם לא זכו מה כו'. וזה שאמרנו (משנה ברכות ה ה) אם שגורה כו' שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף, אמר מטורף כמו שאמרנו כאן איהו הוה מקבל כו' לחשיב ליה כטריפה וכמו שאמרנו (ברכות ה ע"ב) טורפין תפלתו בפניו שנאמר טורף נפשו כו', ונפשו הוא התפלה כמו שכתוב ואשפוך את נפשי. וזה שאומר

מה פתיב בקרבנא (שמות כב ל) לכלב תשליכון אותו, דחשיב ליה כטרופה, ש'ובגין דא הוה נחית דיוקנא דכלב לקבל ההוא דורונא, וקרבנא, ש'ודא איהו פלב דאמר דוד עליו השלום (תהלים כב כב), הצילה מחרב נפשי מיד פלב יחידתי, ש'טוכל מלאכי חבלה דאינון פלבים צועקים במשמרה תניינא דליליא, ש'אינון צווחין ונבחיין ואמרין הב הב, בגין דאינון מסטרדא דגיהנם סם המות, דאתמר ביה (משלי ל טו) לעלוקה שתי בנות הב הב.

קרבנא תניינא לקבל שו"ר, דאתמר ביה (ויקרא כב כז) שור או כשב או עז וגומר, ש'ולקבליה צלותא דמנחה, דאמר דוד עלה (תהלים קד יד) מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם, מאי עשב, ע"ב ש', ש'באנון ע"ב שמהן, דאינון לבושין לע"ב שמהן עלאין, פגוונא דעשב דאיהו לבושא דחטה, ש'ובגין דא להוציא לחם מן הארץ, והיינו לחם אבירים אכל איש (שם עח כ), ודא נהמא דאורייתא.

ביאור הגר"א

^פ ובג"ד הוה נחית דיוקנא כו'. כמו שאמרו (יומא כא ע"ב) א"ר חנינא סגן הכהנים אני ראיתי כו', וכמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית ו' ב' בזמנין קדמאין כד האי נהר כו' הוה נחית מעילא דיוקנא לחד אריה והוה חמאן ליה ע"ג מדבחה רבין על טרפיה אכיל קרבנין כגביר תקיף וכל כלבין הוה מתטמריין קמיה ולא נפקו לבר, כיון דגרמו חובין כו' וקדרת לחד כלבא למיכל קרבנין כו', וע"ג דקאמר שם דהוא אוריאל"ל, לא קשיא היודע צסידור הדגלים וצחינתם בכל מקום. וההיפוכא לקביל אריה דג' חיות אלו הם נגד חיות ובהמות ועופות, כלל החי, ואדם על כולם וכמו שכתוב אשירה לה' כי גאה גאה כו' ולפיכך אינון צהיפוכא לדהון, נץ הטורף נגד נשר, וחמור נגד שור, וכלב שהוא חיה כדעת תנא קמא נגד אריה, ואריה הוא מלכא דכל החיות וכלב הוא השפל שבכולם, והוא עז פנים כמו שכתוב (ישעיהו נו יא) והכלבים עזי נפש אלא שמתטמר מפני אריה כנ"ל:

^פ ודא איהו כו' הליכה כו'. עיין לקמן תיקון ל"ז, פ"א ב'.

^פ וכל מלאכי כו' במשמרה תניינא. כי ד' משמרות הלילה נגד אלו ד', ואף כפי מה דקיי"ל שלש משמרות הלילה – מכל מקום נחלקין לארבע, למשמרה שניה אינה אלא שתי שעות עד חצי הלילה כמו שאמרו בזוהר פרשת חדש, וחצי לילה הראשונה דוחפים לשהוא ס"א לזה העולם ושלטיטן אז ולכן במשמרה הראשונה חמור נוער נגד שור, ושניה כלבים נגד אריה, דהתעוררות הלילה תחלה מזד שמאל ומתבסס והולך, מה שאין כן ציוס דהוא להיפוך, ובחצי הלילה אז יעקב בא לגן עדן ורקיד כנשר יעיר קנו על גוזליו ויחף (דברים לב יא), ויעיר הוא שמעורר כל בני העולם לקום לעבודת בוראו, ועל זה אמרו הוה קל כנשר כו', ובמשמרה אחרונה תינוק יונק משדי אמו והוא דרגא לדאס, ובשני אלו הקדושה שולט ועיין ברעיא מהימנא פרשת בא מ"א ב' וכד זכוון נפישין רוחא תבר תרין משמרות חמור נוער וכלבים לועקים וסליק למשמרה לדאס כו' וסליק לדרגא לדאס כו':

^פ אינון לזווחין כו' מסטרדא דגיהנם כו'. רואה לומר דגן עדן הוא בסטרדא לחסד כידוע והוה היפוכא לדהון ואמר בזוהר פרשת בהעלותך שם כד געיי האי אריה כו' נהר דינור מתלהטא ונחית באלף ות"ק דרגין דגיהנם לתתא כדן כולהו כו', והוא צמרה גיהנם כמו שאומר לקמן ב' ואית לה שתי פיות כמו שאומר לקמן והן שתי בנות לוט כמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת וירא:

^פ ולקבליה כלותא דמנחה. תפלת יצחק, ויאל יצחק לשוח בשדה כו' (בראשית כד סג) – לעבודת השדה כמו שפרש והולך דאמר דוד עלה מלמיה חזיר לבהמה (תהלים קד יד), והוא כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית י"ח ב' ורזא דא מלמיה חזיר לבהמה וגו' דא בהמה דרביעא על אלף טורין ומגדלין לה בכל יומא הוא חזיר וחזיר לא אינון מלאכין שליטין לפוס שעתא דאתבריאו וקיימין למיכלא דהאי בהמה בגין דאית אשא אכלא אשא ועשב לעבודת כו', וכן בזוהר פרשת פנחס ר"ז א' ר"ח פתח כו' והוא בשמאלא דאתבריאו בשני, ובהמה הוא השור בשמאלא ואכיל לון אשא אכלא אשא, ובזוהר פרשת בהעלותך קנ"ד ב' אמר דגלגל תליתאה שור כו' כד רחי אזיל לגבי ההוא נהר דינור ושאיב ליה בגמיעא חדא כו', וסבירא ליה כקושיא הגמ' (ב"ב עד ע"ב) האי צבהמות בהררי אלף כתיב, יבטח כי יגיה כו' בהמות אשך עשית עמד כבקר יאכל חזיר, חזיר הג"ל ואמר שם אשא אכלא אשא:

^פ ואינון ע"ב שמהן לבושין כו'. רואה לומר כמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים נ"ד ב' דודיך אלו שבעין ממנין דסחרין כורסייא קדישא כו' וכולהו מיינ מאינון שבעים שמהן לאינון נהירין טמירין דהא אינון שבעין דסחרין כורסייא קדישא לתתא מאינון שבעין פנימאין נהירין כלהו ונלכי כו' ואינון שבעין שמהן דאתקרי בהו קוב"ה ברזא וסחרא דא"ב דאינון כ"ב אהוון כו', וזה שאומר כגוונא דעשב דאיהו לבושא דחטה והוא כ"ב אהוון דחטה, כמו שאמרו בזוהר פרשת בלק ומאי חטה כללל דכ"ב אהוון, והוא ע"ב שמהן דנפקין מכ"ב אהוון דהן ע"ב כמו שאמרו בסוף שיר השירים והן ע"ב פרקי המרכבה צנענעא לדהון ככללל לדהון, זה שאומר בסוף ספר יצירה וכתר לו ברית בעשרה ארבעות ידיו ורגליו צברית הלשון והמעור, ואינון ע"ב שמהן נהרין מההוא יין בסטרדא דשמאלא והן ענבים חיוורי ואוכמי כמו שאמרו בזוהר פרשת תרומה וכמו שאמרו שם בזוהר חדש שחורה אני ונאווה, ועיין בזוהר פרשת ויאל ובסתרי תורה, וזהו לעבודת האדם – צלותא, כמו שאמרו בזוהר פרשת בראשית שם ולקמן בסוף תיקון נ"א ומאי לעבודת האדם לית עבודה הכא אלא כלותא כו' ועלה אתמר יאל אדם כו' ולעבודתו עדי ערב דא כלותא דמנחה דאתמר בה ויאל יצחק לשוח כו':

^פ ובגין דא להוציא כו'. רואה לומר בשביל היא פנימית דהוא החטה, לחם, והוא נהמא דאורייתא וכן אמר לקמן שם להוציא לחם כו' ואיהו נהמא דאורייתא דאתמר ביה לך אכול כו', ובזוהר פרשת בראשית שם וכל דא להוציא לחם מן הארץ כל תיקונין דב"נ כו' עיין שם, ועיין מה שנבאר לקמן בתיקון נ"א שם, והנה מורה ש"ע התפלה נפיק התורה ומתקיים וכמו שאמרו (ברכות לב ע"ב) וכי מאחר שמתפללין תשע שעות ציוס תורתן כו' תורתן משתמרת כו', רואה לומר ע"י שמאריכין בתפלה מתברכת התורה ומשתמרת בקרבם:

שמדועולעם כל קרבנין שחיטתן בצפון, בגין דמצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד), (ס"א ודא יצר הרע, ובגין דלא יהא צריך מנשמתא דילך) (ס"א דלא יסריך נשמתא דילך האכילהו קרבנא, לקיימא ביה (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם, ואם צמא השקהו מים, ולבתר דאיהו נטיל דמא דקרבנא, לא יטול מדילך) שמדמתמן ההוא דאושיד דמא, מלחך ההוא דמא דבעירן ובגין דא לא צריך לכסאה לה מניה, לקיימא ביה אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים שמולבתר דאיהו נטיל דמא, קרבין קרבנא לעילא, דאתמר בה (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי, ולקבליה דשור איהו שמחמור נוער, אם זכו הא שו"ר מקבל קרבנא, ואם (הגהה דף ס ע"ב) לאו הא חמור נוער, ובגין דא אתמר (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו, יחדו שמכלומר לא תגרום דיאכל חמור קרבנא דשור.

קרבנא תליתאה דערבית, קרבנא דעופין, דאתמר בהון (ויקרא ה ז) שתי תורים או שני בני יונה וגומר, דאי זכו נשר"א דיעקב נחית לקבלא לון, ואם לאו מסטרא דמסאבו שמטין לגבי יונה, שוכפום קרבנא הכי יתריבי או יתזער.

קרבנא רביעאה אדם, האי איהו דמקבל קרבנא דאד"ם, שדאיהו מחשבה דקריב ומיחד כלא, ועליה אתמר (שם א ב) אדם כי יקריב מקם וגומר, האי איהו דמקרב קרבן ליהו"ה, ודא אורייתא, ובגין דא תקינו בצלותא

ביאור הגר"א

שמעולם כל קרבנין כו'. הוא לראיה שהוא במנחה, שכל קרבנין דבהמה שחיטתן בצפון לצד השלמים שאין באין על חטא, וכמו שמפרש והלך בגין דמצפון להגין עליהם:

שמעולם כו' מלחך ההוא כו' ולבתר דאיהו נטיל דמא כו'. כמו שאמרו בסוף פרשת פקודי רס"ח ב' אר"א האי קץ כל צער אתהני מאינון קרבנין כו' וכדין ההוא אקרי בהמה ככולא בגו אינון חטאין ובישין והרהורין גוונא דקרבנא דעזאזל כו' עיין שם, ושם רס"ט א' ותא חזי האי קץ כל צער כל רעותיה לאו איהו אלא בצערא תלירו בג"כ תיקונא כו', ובריג פרשת לו כ"ו א' ב' ולבתר מרזא דבהמה אסתפקו וחתנו לאתקשרא רוחא אחרא דאיהו גו מסאבו כו'. ואמר ובג"ד ל"ז לכסאה כו' רואה לומר לכן הבהמה אין כריך כיוסי הדם לפי שהוא רוא ודגא דבהמה כנ"ל לקיימא אם רעב כו' ואף בחולין כו':

שמעולם כו' ולבתר דאיהו נטיל כו'. כמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס רכ"ד ב' כד נטיל בקדמיתא הוא ויותרת דליה, ס"ם ובה זוגו, וכל אינון ערקין דכדלא כו' וכדין קריב כלא לגבי לב כו' לב קריב לגבי מוחא רעותא כו' מוחא קריב לגבי טמיר מכלא כו' עיין שם בדבריו היטב: שמחמור נוער. אע"ג דחמור הוא בסטרא דימינא דמסאבו, ישמעאל, שבו לכס פה עם החמור, וכלב – לשמאלא וכמו שאומר לקמן בתיקון ל"ז דהוא רואה כו' ושאר מקומות, כבר תיראו ברעיא מהימנא דשוי זרעא דאברהם לשמאלא בגלותא דעמלק ההוא רואה כו' ועל חרבך תחיה, וזרעא דליחך – ציד ישמעאל:

שמעולם לא תגרום דאכיל קרבנא שור וחמור. והוא דבינוני, דזכוון וחובין מושקין אותו, חמר גמל, וכמו שאמרו ברעיא מהימנא פרשת לו זענין אשם תלוי, ועיין ברעיא מהימנא פרשת בא מ"א ב' בינוני זה זה שופטו, בינוני היינו אח דילך הרע ורח כו' וכל זכוון בינונים כו', ואמר שם דילך הרע הוא חמור וכן שם מ"ג א' וכל פטר חמור כו' ורואה לומר כאן שלא תהא תפלתך בחובין אלא כלו זכוון, וכן כל המעשים כל שאור וכל דבש כו' כמו שבארנו במקום אחר: שמעולם נץ לגבי יונה. רואה לומר נץ הטורף הבני יונה:

שמעולם קרבנא כו'. רואה לומר היך הרע הוא כפי הקרבן נקרא, אם חמור בקרבן גדול וגן בקטן, וכמו שאמרו באדם גם כן (סוכה נב ע"א) כל הגדול מחזירו כו', וכן במטות ותפלות כל היותר גדול כריך ליהר יותר, זה שאמרו (ברכות ו ע"ב) לעולם יהא אדם נזהר בתפלת המנחה, דחמור – חמור מכולם כמו שאמרו ברעיא מהימנא:

שמעולם דאיהו מחשבה. כמו שאמרו בכמה מקומות שהוא שמה מפרש לאשקו, והוא אדם, והוא יו"ד של שם במחשבה, ועיין בזוהר חדש ע"ג א' אדם הגדול – חכמה כו', ומלכות הוא בדמותיה, חכמת שלמה, וכנ"ל ואמר דקריב ומיחד כולא כמו שאומר לעיל י"ב א' מלגאו איהו יו"ד ה"א ו"א ה"א כו' איהו שקוי דלילגא דרועו ובענפוי כמיא לאשקוי דלילגא ואתרבי בהוא שקוי, ועליו אמר בזוהר פרשת פנחס הג"ל מוחא קריב לגבי ההוא טמיר כו', והן ארבע דרגין דקרבנא: אש"ה רי"ח ניהו"ח לה', לבא וריאה ומוחא וההוא טמיר, החיה שעל הקרום לורת אדם, אבן ספיר ועליו דמות כמראה אדם כידוע, לבא הוא אשא, אישים נור דליה, ריאה – ריח כמו שאומר לעיל ס"א א' ריחא בריאה כו', וניחוח – במוחא כמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס שם לב קריב לגבי מוחא רעותא דכולא כו', וכמו שאמרו בזוהר חדש שיר השירים ל"ה ההוא טמיר כו' והן ארבעה קרבנין דכאן, ארבע אותיות הוי"ה כסדר, שהן נשמתא לנשמתא ונר"ו, בהמקומות אלו (ואף שאמר בכבד דהוא כו' – הוא בסטרא דרע, אבל בסטרא דטוב נטלין האישים כמו שאמרו בזוהר פרשת פנחס ברעיא מהימנא בארוכה), ועיין בזוהר חדש שיר השירים נ"א ב' וזא לא אשה ריח ניהו"ח לה' כו' עיין שם בדבריו כל הענין, זה שאומר האי איהו דמקריב קרבן לה' כנ"ל, לה' הוא אדם, זה שאומר אדם כו' מכס, והוא קרבנא דאדם לה' והוא נגד משה דהוא דגא דשמה מפרש כמו שאומר לקמן תיקון ס"ט דהוא בגלגולא דאדם וכולל שלשה אבהן בש' דמשה והוא מ"ה, אדם, חיה רביעית, וכמו שחיה רביעית כוללת כל החיות

לְמִשְׁמַע בַּה סֵפֶר תּוֹרָה, לְמַהוּי בִּיה קָרְבָּנָא שְׁלִים בְּאָדָם, שְׁנִי־דְאֵתְמַר בִּיה (שם יט יד) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, שְׁנִי־וּבְגִין דָּא מְסִיר אָזְנוּ מִשְׁמוּעַ תּוֹרָה גַם תְּפִלְתוֹ תּוֹעֵבָה (משלי כח ט).

וְכָל קָרְבָּנִין אֲלִין רְמִיזִין בְּגוּפָא דְבַר נֶשׁ, מוֹחֵ"א וְלִיבֵ"א וְרִיאַ"ה, אִינוּן אֲרִי"ה שׁו"ר נֶשׁ"ר, קְטְרוּגָא דְלִהוּן כְּלָב חֲמוֹר גִּץ, שְׁנִי־מְרִ"ה כְּבִ"ד וּטְחוּ"ל, דְּאִינוּן מִשְׁחִי"ת אִ"ף וְחֲמִ"ה, מִחְשְׁבָה דָּא אָדָם, אֵית מִחְשְׁבָה טְבָא דְחִיּוּן טְבִין, וְאֵית מִחְשְׁבָה בִישָׂא דְחִיּוּן בִישִׁין, וּמִחְשְׁבָה טְבָא אִיהוּ אָדָם טוֹב, שְׁנִי־וּמִחְשְׁבָה בִישָׂא דָּא אָדָם רַע בְּלִיעַל, אָדָם לְהִבְל דְמָה.

שְׁנִי־לְקַבֵּל מוֹחֵ"א אִיהוּ אֲרִי"ה דְנַחֲתִית לְמִיכַל קָרְבָּנִין, וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר (יחזקאל א ו) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, לְבִ"א לְשִׁמְאֵלָא וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר וּפְנֵי שׁו"ר מִהֶשְׁמַאל לְאַרְבַּעַתָּם, רִיאַ"ה דָּא נֶשׁ"ר שְׁנִי־דְאֵית לָהּ גְדַפִּין דְפָרַח בְּהוּן, וְעֲלָהּ אֲתַמַּר וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם, מִחְשְׁבָה דְאִיהוּ אָדָם רְכִיב עַל כְּלָהוּן, וְאִינוּן מְרַכְבָּה דִילִיָּה, כְּסוּסוֹן לְבַנֵּי נֶשָׂא.

[רתיקוני זוהר – הגהה דף סא ע"א]

שְׁנִי־חֲתִילִין דְמוֹחָא גְרַמִּין שְׁנִי(ב) [ד]קָרְבָּנָא, וְתַקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ (יחזקאל לו ז), שְׁנִי־חֲתִילִין דְלָבָא עֲרָקִין דְרָמָא, חֲתִילִין דְרִיָּאָה גִידִין שְׁנִי־דְאִינוּן קְשׁוּרָא וְחַבְנִירָא דְלִהוּן בְּרוּחָא דְכַנְפֵי רִיָּאָה, וְאִיהוּ רוּחַ אֱלֹהִים

ביאור הגר"א

– כן הוא כולל כולו, וזה שאומר ודא אורייתא שהוא אורייתא דמשה ועיין לעיל מ"ט ב' בגין דעאלת בלא בעלה כו' ועם כל דא כו' ועיין מה שבארנו שם:

^פ לדתמר ביה זאת כו'. רוצה לומר כתיב (במדבר יט יד) התורה אדם – דתורה הוא אדם:

^פ ובג"ד מסיר כו'. כנ"ל דהוא קריב כולא וכל החיות נכללין בו כמו שכתוב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם, (יחזקאל א ה) ודמות אדם להנה:

^פ מרה כבד וטחול. זהו סדרן, נגד מוחא כו', וכן משחית כו' הוא גם כן כסדר הזה:

^פ ומחשבה בישא כו'. הוא עון, ועיין בתיקון ל"ז ובסוף פרשת בא:

^פ לקבל מוחא כו'. דמוחא, חכמה, נחית בימינא דכהנא, ולבא הוא לשמאלא ועיין לקמן ריש תיקון נ"ה ודא לבא לשמאלא כו' ודא מוחא לימינא כו' שופרות דא קנה כו', רוצה לומר הריאה:

^פ לאית לה גדפין. רוצה לומר אונות הריאה דהן גדפין, שש כנפים, כמו שאומר לקמן תיקון כ"ה ס"ט א' ובהון שית גדפין חמש אונות וורדא כו', והוא לראיה דהוא בנשר לאין כנפים בטבע מארבע אלו אלא לנשר, והארבע חיות יש להן כנפים מלד הנשר וכן יש להן קרנים מלד השור וידים מלד האדם, והוא באמצע – ממוצע בין מוח לבב, והוא סולם ביניהם – בקנה ועיין לקמן תיקון נ"ה ותיקון כ"ה:

^פ חיילין דמוחא גרמין. שהמוח שבעצמות נמשך מהמוח:

^פ בקרבנא ותקרבו עצמות כו'. רוצה לומר בקרבנא דלריה נתקרבו זה אל זה וכמו שכתוב ותקרבו כו', ותחית המתים דומיא דקרבנא וכמו שאומר לקמן ס"א א' ובגין אלין שכליים הוון נחתין בקרבנא כו' ואלין אינון בתחית המתים כו' מקרב עכס אל עצמו כו' ויקבלון כו', והענין כמו שכתוב מארבע הכוחות בואי הרוח, ודרשו מארבע סמכין של כסא הכבוד, ארבע רגליו, והן ארבע החיות ולכן בנחיתו לילהון שהן סוד ארבע הקרבנות, כנ"ל, מתקרבין אינון חיילין דילהון כמו שמפרש והולך, ורוצה לומר שנתאמר ותקרבו עכס כו', ותקרבו – הוא לשון קרבן:

^פ חיילין דלבא ערקין כו'. הן קשירו דבשרא שבהם ילא הדם להשקות הבשר, וכתיב שם ובשר עלה בקרבנא דלבא שור, וכן כתיב והנה עליהם גידים והוא בקרבנא דריאה נשר, וכן כתיב שם ויקרע עליהם עור מלמעלה והוא בקרבן דאדם דכליל כולא וכמו שאומר לקמן קל"ח א' בראשית תמן ארי דקרבנא דהוה נחית כו', ארבע חיוון אינון בכורסייא – אשנ"א, ובגופא דבר נש ארבע יסודין דממנן עליהון ארבע חיוון דנפש כלילא בהון כו' ומארי חיוון דאינון פרנסה ממיא ומשור כו' וזא דקרבנין עור ובשר תלבישני עצמות וגידים תסוככני, עור איהו לבושא דאדם ה"ד ויעש ה' אלהים לאדם כו' וא"ל לא זכו משכא דחויא דכליל ארבעה יסודין כו' ועלייהו אתמר אדם כי יקריב כו', בשר איהו כו' מסטרא דחיה דחיה דחיה שור כו', ועכס איהו אריה, גידים איהו נשר כו', בעכס כד שריא ברכה ביה מיד ותקרבו עכס כו' ומיד נחית עלייהו משחא ושריא עלייהו ברכה, בשר שריא עליה קדושה דחיה מסטרא דלויס ה"ד וקדשת את הלויס, מיד מתקרבין ערקי דלמא לגבי לבא – דברכה מכהנא אינון ה"ד דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו, גידין מישראל ולינון יחודא וקשורא דגרמין ובשרא, וכד מתקשרין בתרווייהו ואתקריאו יחוד, ויחוד איהו בישראל ה"ד שמע ישראל ה', משכא איהו דמות אדם, מלכות, כל דיוקנין אסתחזין ביה ואיהו כלילא מבשרא וגידין וגרמין ואיהו תמונת כל ואיהו ברכה קדושה ויחוד דכהנים ולויס וישראל דאינון קשירין בתלת אבהן דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה כו' עיין שם דבדבריו הרבה כל הענין, וזה שאומר כאן על מוחא שריא ברכה על כו' מחשבה כלילא מכולהו, והוא נגד העור – תחלת המחשבה סוף המעשה, והכל בקרבנין דארבע כוחות ואע"ג דעדיין לא היה בהם רוח כמו שכתוב ורוח אין בהם ויאמר כו' מכל מקום התעוררות הרוח היה כמו שכתוב שם הגה אני מביא בכם רוח וחיותם ונתתי עליכם גידים כו' התעוררות הרוח תחלה:

מרחפת על פני המים (בראשית א ב) (נ"א דאיהו מוחא), בגין דריאה (נ"א דרישא) כלילא מתרנייהו, כגוונא דעופא ממא וארעא, ואינון כלילין מתרנייהו. על מוחא שריא ברכה, על לבא שריא קדושה, על ריאה שריא יחוד, מחשבה (הגהה דף סא ע"א) כלילא מכלהו, ואינון יברכך יהו"ה יאר יהו"ה ישא יהו"ה (במדבר כד ו), שכיברכך במוחא, יאר בלבא דתמן נהורא דעינין, כמה דאוקמוה הלב רואה, ישא שכיבריאה דאיהו שלום, הדא הוא דכתיב וישם לך שלום.

סודינון שמיעה ראייה ריח"א, שמיעה במוח, ואיהו בהפוכא חו"ם, דשריא בלחותא וקרירותא דמוחא לחממא ליה, מסטרא דגבורה, ואיהו אריה מסטרא דגופא, שור מסטרא דנפשא, דאינון אש ומים, אש שכלית מים יסודית, שריאה בלב"א, דאיהו אש, ראייה ארי"ה, מים שכלית לקרא אש יסודי דלבא, דלא יוקיד כל גופא.

סודיחא בריאה דנפיק לחוטמא, עליה אתמר (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, וריאה איהי מסטרא דמוחא קריא, ומסטרא דלבא יבישה, ואיהו חציו מים יסודית, וחציו יבשה יסודית, בגין דא שריא עליה רוחא שכלית, דאיהו חם ולח, חם לחממא קרירותא, לח לרטבא יבשותא, דא שכלי ודא יסודי.

דבור דא אדם, דכליל מכלהו, סודמאן אפיק ליה מחשבה, ובגין אלין שכליים הוו נחתין בקרבנא לקרבא קרבנא וליחודא כלא, ואלין אינון בתחיית המתים, דבהון יחא קודשא בריך הוא מקרב עצם אל עצמו, שוגידין וערקין בלהון לחברא דא בדא, ויקבלון אלין באלין, ומשלבין אלין באלין, הדא הוא דכתיב (שמות לו ה) מקבילות הלולאות וגומר, בההוא זמנא יחא חדנה ונגונא, בקריבו דלהון.

תקונא עשרין ותריין

[תיקוני זוהר – דף סא ע"ב, סב ע"א]

(דף סא ע"ב) בראשית ברא אלהים, (ס"א בראשית) שס"ח איהו דלא אתגלייא, וברא תריין. שתיקוני אינון ב', ואינון תריין עלמין סתימין, שניא ובמה ברא לון בנקודא חדא סתימא, שריאשית אתקרי, ועלה אתמר (תהלים כד

ביאור הגר"א

ס"ח דאינון השורא וחבורא לילהון ברוחא דנפשי ריאה כו'. רואה לומר השורא עם עצמות שהן יחודא בין ברכה וקדושה, בין חו"ג, וכמו הרוח שהוא אמלעני בין מים ואש, וזה שאומר הה"ד רוח אלקים כו' שהיא על המים ותחתיו אש והן ארבעה יסודין כנ"ל:

ס"ב יברכך במוחא. כנ"ל דשריא ביה ברכה:

ס"ג בריאה דאיהו שלום. דשלום הוא השורא דכולא כמו שאמרו (משנה עוקצין ג יב) לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה כו', דכל הברכות ביה והוא שלמא דתריין סטריין ביעקב ויוסף כו':

ס"ד ואינון שמיעה כו'. מפרש והולך דאינון ארבעה: ריאה כו' שהן מסטרא דחגת"ס, ארבע אחרון דהוי"ה כמו שאומר לקמן בתיקון ע' ובזוהר חדש פרשת יתרו, ואמר דהן מסטרא דגופא כסדר הנ"ל אבל מסטרא דנפשא להיפוך דהקב"ה מציג לון להיפוך וכמו שאמרו בזוהר פרשת וארא כ"ב א' ת"ח אש הוא כו' מלפון בהיפוכא כו' מים כו' עיין סם בדבריו, ושמיעה הוא מסטרא דבינה ועיין מה שנבאר לקמן ע"ז ב' כמו שכתוב אשר לא תשמע לשונו (דברים כח מט). וריאה – מסטרא דימינא ועיין לקמן תיקון ע' בארובה:

ס"ה ריאה בלבא. כנ"ל הלב רואה, והוא אותיות אריה כמו שמפרש והולך, והוא מסטרא דנפשא וכן מוח – חוס כנ"ל:

ס"ו ריחא בריאה. דריח הוא ברוחא דחוטמא וזה שאומר עליה כו':

ס"ז ומאן אפיק ליה מחשבה. דזהו ענין נפש המדברת רואה לומר שכלי מחשבי כידוע ונקרא דיבור פנימי:

ס"ח וגידיו וערקיו כו' ויקבלון כו'. ועיין לעיל ל"ח א' ובההוא זמנא אינון ארבעה מקבלין כו' וכד אינון מקבלין כל ספיראון מקבלין כו' וכל חד כו':

ס"ט תיקון כב. לא גרסינן בראשית – דקאי אברא. חד. רואה לומר כתר:

ס"י תריין אינון ב'. רואה לומר ב' דבראשית, וכן הוא אלקים – לשון רבים, וכמו שמפרש והולך דאינון תריין כו' ורואה לומר חו"ג שבבינה וכמו שאומר לקמן:

ס"יא ובמה ברא כו'. והוא יו"ד העלמי שבשם, ותריין הנ"ל הן י"ה של ה' ראשונה:

ס"יב ראשית כו'. וזה שאומר בראשית רואה לומר עם ראשית ברא הכתר את אלקים כנ"ל:

כד) כָּלֶם בַּחֲכֵמָה עֲשִׂיתָ, שְׁנֵי־וּתְרִין עֲלֵמִין סְתִימִין לֹא הָווּ אֶתְגַּלְיִין, עַד דְּעֵבִיד לֶון תְּרִין לְבוּשִׁין, וּמֵאֵי נִינְהוּ אַתְּ הַשְּׂמִים (דף סב ע"א) וְאֵת הָאֶרְץ, אֵת הַשְּׂמִים שְׁנֵי־לְבוּשָׁא לְעֵלְמָא עֲלָאָה שְׁנֵי־דִּיאְתְּבְּרִי בְּנִקּוּדָה עֲלָאָה, וְאֵת הָאֶרְץ לְבוּשָׁא לְעֵלְמָא תְּתָאָה דִּיאְתְּבְּרִי בַּאֲלֵהִים דִּיאִהִי אֵימָא עֲלָאָה. י' רֵאשִׁית אֶתְקָרִי שְׁנֵי־וְאִיהוּ שְׁנֵי־אָבָא דְכָלְא, ה' אֲלֵהִים וְאִהִי אֵמָא דְכָלְא אִם כָּל חֵי, שְׁנֵי־וְחֲכֵמָה דִּיאִהוּ אָבָא לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע אֲלָא בְּבִינָה דִּיאִהִי אֲלֵהִים, שְׁנֵי־וְתִמְן י"ה אָבָא וְאֵימָא כְּחָדָא, תְּרִין עֲלֵמִין סְתִימִין, ו"ה אֵינוֹן תְּרִין בְּנִין, וְאֵינוֹן עֲלֵמָא דִּין וְעֲלֵמָא דְאֵתִי, ו' עֲלֵמָא דְאֵתִי דִּיאִהוּ עֲלֵמָא אֶרִיכָא, ה' עֲלֵמָא דִּין דְּלֹא אִיהוּ אֶרִיךְ.

ש"ב' תְּרִין הֵיכְלִין לְתְּרִין אֲתִוּוֹן דִּיאֵינוֹן י"ה, וְעֲלִיָּה אֲתִמֵּר (אֵיבֹב כח יג) אֲלֵהִים הֵבִין דְּרַפְּהָ וְהוּא יָדַע אֵת מְקוּמָהּ, וּמֵאֵי נִינְהוּ ב' הֵיכְלִין אֵלִין, אֲלָא חַד אִיהוּ אֲהִי"ה, וְתַנְיָנָא אֲדִנִי, וְתְּרוּיָהּ אֵינוֹן כְּנֻיָּין לְתְּרִין אֲתִוּוֹן י"ה אָבָא וְאֵימָא, שְׁנֵי־וְהֵכִי סְלִיק חוֹשְׁבֵן אֲהִי"ה אֲדִנִי (ס"א וְחוֹשְׁבֵן אֲלֵהִים) לְחוֹשְׁבֵן כְּנֻיָּי, שְׁנֵי־וְכֹּה גְּנִיזִין אָבָא וְאֵימָא, וְדָא אִיהוּ הַנְּסֻתְרוֹת לִיהוּ"ה אֲלֵהִינֵו (דְּבָרִים כט כח) י"ה, וְדָא אֵינוֹן סְתִימִין וְגִנְיָזִין, שְׁנֵי־וְאֵינוֹן סְתִימִין דְּאוּרֵייתָא מַמְשׁ, וּבְגִין דִּיאֵינוֹן סְתִימִין, צְרִיךְ דְּלֹא לְגַלְּאָה לֶון, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּעֲרִיזִין, דִּיאְתִּמֵּר בְּהוֹן (וּיקרא יח ז) עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תְּגַלֶּה, לֹא תְּגַלֶּה וְדָאֵי מִן כְּסוּיָא דְּלֵהוֹן.

ש"קם בּוּצִינָא קְדִישָׁא פְּתַח וְאָמַר, סָבָא סָבָא נְחִית הָכָא, דְּהָא שְׁכִינְתָא קְדִישָׁא קָא נְטִירַת לְךָ וּלְחַבְּרָךְ, בְּאוּמָאָה עֲלִיכּוֹ לֹא תְּתַעַבְכוּן הָתָם לְנַחְתָּא הָכָא אֲתוּן, וְהֵכִי אֲוִמִינָא לְכָל אֵינוֹן מְאִרִי מְתִיבְתָא שְׁנֵי־עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דִּיהוֹן כְּלֵהוֹן נְחִיתִין עֲמַכוּן, וְכֵן אָנָּא אֲוִמִינָא לְאֵינוֹן מְלֹאכִין וְחִילִין קְדִישִׁין דִּי מְמַנֵּן לְנִטְרָא לְכוּ, וְלֹא לִיקְרָא דִּידֵי עֲבִידנָא וְלֹא לִיקְרָא דְּאָבָא וְאֵמָא, אֲלָא לִיקְרָא דְּשְׁכִינְתָּא.

מִיד קָלָא אֲתַעֵר בְּעֲנֵפֵי אֲלַנִּין דְּגִנְתָּא דְּעֲדָן, שְׁנֵי־עֲלָאִין נְחִיתוּ, (מְלֹאכִין) (נ"א תְּתֵאִין) אֲתַכְנָשׁוּ לְנַחְתָּא, בְּאֵלִין מְאִרִי מְתִיבְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דְּהָא רְשׁוּתָא אֲתִיבְהִיב לְכוּ מְלַעֲלָא, מִיד כְּלֵהוּ אֲתַפְּשׁוּ מְדִיוֹקְנִיָּהוֹן, וְאֲתַלְבְּשׁוּ בְּאוּרִין דְּהֵאֵי עֲלֵמָא דִּיאִהוּ כְּנֻיָּי וְסְתִירָה לְאֲתִוּוֹן קְדִישִׁין.

אֲדַהֲכִי הָא אֲלִיָּהוּ קָא אֶקְדִים לְתַקְנָא לֶון מוֹתְבִיָּהוּ, שְׁנֵי־פְתַח וְאָמַר רְבִי רְבִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁנֵי־דְּפּוּמָא דִּילְךָ אִיהוּ מְמַלְל רְבֵרְבֵן בְּאוּרֵייתָא, מְנִיָּה מְדִעְזָעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, שְׁנֵי־וּפּוּמָא דִּילְךָ שְׁנֵי־אֲתִמֵּר בְּהָ (שְׁמוֹת יט יח) וְהוּא

בִּיאור הגר"א

ש"ג וְתִרִין עֲלֵמִין סְתִימִין לֹא כו'. וְרוּחָה לֹמַר זֶה שְׁאוּמֵר אֵת הַשְּׂמִים וְגַם כֵּן בְּרָא עִם הַרְאשִׁית אַבְל וְאֵת הָאֶרֶץ לֹא קִאמֵר רַק אַבְרָחָ אַבְל לֹא בְּרֵאשִׁית אַבְלָא אַלְקִים וְלִכְּן לֹא קִאמֵר וְהָאֶרֶץ:
ש"ד לְבוּשָׁא לְעֵלְמָא עֲלֵאָה. יו"ד שְׁבַח"א אַבְל יו"ד הַעֲמָמֵי אֵינוֹן מְתַלְבֵּשׁ כָּלְל, אוּר הַרְאשׁוֹן כִּידוּע:
ש"ה דִּיאְתְּבְּרִי כו' דִּיאְתְּבְּרִי כו'. קִאֵי עַל הַלְבוּשִׁין וְכֻמוֹ שְׁאוּמֵר לְמַטָּה:
ש"ו וְאִיהוּ כו' כָּל חֵי. רוּחָה לֹמַר מְלֵכָא דְשַׁלְמָא דִּילִיָּה וְהִיא מְקוּרָ חַיִּים נְשִׁמַת חַיִּים:
ש"ז אַבְרָחָ לְכָלְא. שְׂגַם יו"ז אוּר"א לְבִרְיָהּ אַבְרָחָן אֵינוֹן לְכוּלָּא, וְכֵן לְמַטָּה אֲדִה"ר בְּדִרְגָּה לְאֲבָחָ לְכָלְא וְכֵן חוּה וְכֻמוֹ שְׁמֵפֶרֶשׁ וְהוּלְךָ:
ש"ח וְחֻמְמָה דִּיאִהִי כו'. דְּעֵאֲמוֹ אֵינוֹן מְתַלְבֵּשׁ כָּלְל כֵּנ"ל לִכְּן אֵי אֲפָשֵׁר לְהַתְּגַלוּת וְכֻמוֹ שְׁכַתּוּב (אֵיבֹב כח כג) וְנַעֲלָמָה מְעִינֵי כָּל חֵי כו' – אָף מְכַל חֵי הַנ"ל:
ש"ט וְתִמְן י"ה כו'. י' שַׁל הַה"א, וְהָא שְׁאוּמֵר כְּחָדָא כו' וְלֹא מְתַפְּרָשִׁין כו' שְׁהוֹן בְּאוֹת אַחַת:
ש"פ ז' תְּרִין הֵיכְלִין כו'. רוּחָה לֹמַר ז' שַׁל בְּרֵאשִׁית זֶה הַשָּׁם שַׁל זִי"ה זֶה שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּהוּ כו ז') כִּי זִי"ה כו' וְאֲמַרוֹ (מִנְחוֹת כט ע"ב) עוֹלָם הַבָּא זִי"ד וְעוֹלָם הַזֶּה זֶה, וְע"י הַתְּלַבְּשׁוֹת זֵהִיכְלִין דְּב:
ש"פא וְהֵכִי סְלִיק כו'. שְׁהוֹן כְּנֻיָּין לִי"ה וְהוֹן גִּימַטְרִיָּה גַם כֵּן אַלְקִים:
ש"פב וְכֵן גְּנִיזִין. רוּחָה לֹמַר בְּתוֹךְ הַכְּנֻיָּין הַהִיכְלִין הַנ"ל וְחֻזֵּר כַּאֲן מְשׁוּם שְׁרוּחָה לֹמַר וְדָא אִיהוּ הַנְּסֻתְרוֹת כו':
ש"פג וְאֵינוֹן סְתִימִין כו'. שְׁב' לְבוּשִׁין שְׂמִים וְאֶרֶץ הוֹן בְּתוֹרָה תּוֹרָה שְׁכַתּוּב וְעֵבֵל פּה, וְתִרִין עֲלֵמִין סְתִימִין הוֹן סוּדוֹת שַׁל כְּתַב וְעֵבֵל פּה, וְאוּתוֹן הַסוּדוֹת עֲלֵמִין הוֹן מְכּוּסִין בְּכֻנִּיּוּין כֻמוֹ שְׁאֵנוֹן מְכַנֵּין אוּתוֹן בְּצוּרַת אֲדָם וְשֹׁאֵר דְּמִיוֹנוֹת וְשְׂמוֹת וְהוֹן הַהִיכְלִין הַנ"ל זֶה שְׁאוּמֵר לֹא תְּגַלֶּה כו'. וְעֵנִין הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית הוּא, עִם רֵאשִׁית בְּרָא אֵת אַלְקִים, וְאֲלֵקִים בְּתוֹךְ שְׂמִים וְאֶרֶץ, וְעוֹד עִם ז' וְרֵאשִׁית בְּרָא אַלְקִים אֵת שְׂמִים וְאֶרֶץ שְׁע"י רֵאשִׁית וְז' הַנ"ל בְּרָא זִינָה יו"ז כֵּנ"ל:
ש"פד קַם סְבָחָ כו'. כֵּנ"ל, שֵׁן סְבִין הַנ"ל הוֹן ז' סְפִירוֹת וְהַשְׂכִּינָה מְשַׁמַּשׁ לְהַם כֻמוֹ שְׁאוּמֵר בְּרִישׁ תִּיקוּן כ"א וְהוּא שְׂיֵד לְשָׁם זֶה שְׁאוּמֵר נְטִירַת לְךָ וְלְחַבְּרָךְ:
ש"פה עֲלָאָה וְתַתָּאָה. דְּחֻגְ"ת וְהִי כֻמוֹ שְׁאוּמֵר בְּתִיקוּנֵי זֶהֱרַח וְהַכֵּל בְּצַבִּיל הַשְׂכִּינָה כֻמוֹ שְׁמֵפֶרֶשׁ וְהוּלְךָ שְׁהוֹן מְסֻתְרָא דְּעַבְלָה:
ש"פו עֲלָאִין נְחִיתוּ מְלֹאכִין כו'. עֲלָאִין אֲמַר עַל זִינֵי הַמְתִּיבְתָּין:
ש"פז פְּתַח וְאָמַר. רוּחָה לֹמַר הַסְּבָא:

סיני עֶשֶׂן בְּלוּ וכו', בְּגִין שְׂאֵדָא י' שְׂבִישְׂרַיָא בְּמוֹחָא דִילָךְ, ה' בְּלָבָךְ דֵּאִיְהִי בִינְה, *יֻכְּהָ לֵב מִבִּין, ו' בְּפוּמָא דִילָךְ, וּמִנְיָה וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת (שם כ יח), דֵּאִיְהוּ יַבְּאִינוֹן הַבְּלִים דְּנִפְקִין מִפוּמָךְ, דְּעַלְיָהּ אֲתָמַר (תהלים כט ז) קוֹל יְהוָה חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ.

יִשִּׁית עֲזָקָאן אִינוֹן בְּקֻנְה, דְּבָהוֹן סְלִיק ו', וְאִינוֹן ו' דְּרַגִּין לְכְרִסְיָא, ה' בְּלָבָא יֵאִיְהִי הַבִּל ה' ל'ב, דְּוֹדָא אִיְהִי ה' בְּלָבָא, ו' (קול) בְּקוֹל דְּנִפִּיק מִנְיָה, וְהֵאִי אִיְהוּ קוֹל דְּנִפִּיק מִהַבֵּל. [תיקוני זוהר – דף סב ע"ב]

וּתְרִין בְּתִין אִית בְּלָבָא, חַד אִפִּיק הַבֵּל, וְחַד אִפִּיק הַבֵּל וְאִינוֹן ה' עֲלָאָה ה' תְּתָאָה, בְּתִרֵי בְּתִי לָבָא, "דֵּאֲנוֹן לְקַבֵּל בֵּית רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי, ו' קוֹל דְּנִפִּיק מִתְרוּיָהּ, ו' דְּבוּר דְּשְׂרַיָא בְּפוּמָא, "יְעַלְיָה אֲתָמַר (תהלים לג ו) בְּדָבָר יְהוָה שְׁמִים נַעֲשׂוּ, וְאִיְהוּ דְבוּר חַד דְּכָלִּיל עֵשֶׂר אָמְרִין, 'וְרֹזָא דְמִלָּה אַחַת דְּבָר אֵלֵהִי' שְׁתִּים זוֹ שְׁמַעְתִּי (שם סב יב), "לֵאחַזְזָאָה בָּהּ דְּעֵשֶׂר דְּבָרִין בְּדָבָר חַד אֲתָאָמְרוּ, שְׁתִּים זוֹ אֲלִין אָנְכִי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ, "וְאִיְהוּ אֲחָד חַד

בִּיאור הגר"א

^{פסח} דְּפוּמָא לִיכָךְ אִיְהוּ סִינֵי דְבוּרָא לִיכָךְ בְּאוּרִייתָא כו'. רוֹחָה לומֵר דְּכַתִּיב (שמות יט טז) וַיַּחֲדֵד כָּל הָעָם כו':

^{פספ} וּפּוּמָא לִיכָךְ כו'. רוֹחָה לומֵר שֶׁהָפָה הוּא ה' בְּתַרְחָה, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל י"ג א' וְשָׂרַח מִקוּמוֹת, עֲשָׂן כָּלוּ הֵן הַהַבְּלִים, מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד ה' – שָׁם הוּי"ה כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^{פסז} (מתל"ה) אֲחַמַר זַה וְהֵרָ סִינֵי כו'. שֶׁהִיא נִקְרָאת הֵר כִּידוּעַ. וְהַעֲנוּן, כְּמוֹ שֶׁרָאָשׁוֹן כַּתֵּם פ"ז – בָּשָׁם וּפְנִים וְאֲחוּר, וְכֵן בָּשָׁם לִידֵה ג' – הֵיכָל וְגַן וּלְבַנָּה – פִּז, אַדְנִי פִז, וְכֹלֵם הֵן הֵר, וְזֶה שְׁאֲמַרְוּ בְּרַעִיָא מִהִמְנַחֵר רִישׁ פִּרְשַׁת וַיִּקְרָא בְּחַתִּי לְגַנִּי זֶה מַלְכוּת אַדְנִי, הַזְכִּיר הָשָׁם דְּהוּא מִרְמוֹז כַּ"ל.

^{פסח} דַּחַת י' שְׂרִיא כו'. חִכְמָה בְּמוֹחַ שְׁלוֹ:

^{פסז} שְׂרִיא בְּמוֹחָא לִיכָךְ ה' כו' ו' בְּפוּמָא כו'. רוֹחָה לומֵר הַקּוֹלוֹת, וְהָפָה שֶׁהוּא הַדִּיבּוּר כְּבַר פִּירָשׁ שֶׁהוּא ה':

^פ וְכַה לֵב מִבִּין. מַזְבִּיא רַחִיָּה שְׂבִינְה בְּלַב וְהִרְאִיָּה הוּא מַלְאוֹתִיּוֹת דְּר' עִקְבִּיבָא:

^ז דֵּאִינוֹן הַבְּלִים כו'. רוֹחָה לומֵר שְׂרוּאִין אֵת הַהַבְּלִים, דְּעַל קוֹל לֹא יַחַךְ רַחִיָּה, וּמַזְבִּיא רַחִיָּה לְנִקְרָא הַבְּלִים קוֹלוֹת דְּכַתִּיב קוֹל ה' כו' וְלַהַבּוֹת אִינוֹן הַבְּלִים, וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמֵּן תִּיקוֹן ס"ט, וְזֶה שְׂכַחוּב (שמות יט יח) אֲשֶׁר יָרַד ה' עַלְיוּ בָאֵשׁ, וּמִפְּנֵי שְׁאֲמַר קוֹל ה' חוֹצֵב כו' שְׂכָל הַהוּי"ה הוּא דְבוּר, שֶׁלְמַעַלָּה אֲמַר דִּי"ה אִינוֹן בְּחוּ"ב שְׂאִינוֹן עֲנוּן רַק לַחֲוִכִּיּוֹת דְּבוּר, עַתָּה מִפְּרָשׁ כָּל הַהוּי"ה דִּיבּוּר וְכַתִּיבָהּ שֶׁהוּא מְסַטְרָא לְנוּק' לַהַבּוֹת אֵשׁ וּמִפְּרָשׁ וְהוּלְךְ:

^ז שִׁית עוֹקְאוֹן כו'. וְהֵן שֶׁשָׁה קוֹלוֹת דְּבִבוּ כו' (תהלים כט), וְקַלָּא שְׂבִיעֵאָה עַלְיָהּ וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמֵּן תִּיקוֹן ל' ע"ז ב', וְהֵן ז' הַקּוֹלוֹת דְּבִפְרָשָׁה וְכְמוֹ שְׂבִיעֵרְנוּ שָׁם, וְהוּא ו' שֶׁל הָשָׁם:

^ז אִיְהִי הַבֵּל. דְּהַבֵּל שְׂרִיא בְּלַבָּא וְהוּא נִהַר הַיּוֹצֵא מִן עַדָּן, קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסַּף. וּמִפְּרָשׁ וְהוּלְךְ, ה' ל"ב – זֶהוּ רַחִיָּה דְה' בְּלַבָּא וְהוּא ה' דְּהַשְׂאִי עַם ל"ב אֲלֵקִים:

^ז דֵּאִינוֹן לְקַבֵּל כו'. רוֹחָה לומֵר זֶה בְּתִי בְּלַבָּא, וְלַבָּא אִיְהוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לְבָבָא דְכָל עַלְמָא וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּזֶהר פִּרְשַׁת שְׁלַח קס"א ב' עֵינִין שָׁם בְּאַרְוִיָּה:

^ז ו' קוֹל דְּנִפִּיק כו'. שֶׁב' הַהִי"ן כֹּאן בְּמִקּוּם י"ק, וְא"ו נִפִּיק מִזְבִּינְהוּן:

^ז י' דְבוּר כו'. כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ וְאִיְהוּ דְבוּר חַד כו':

^ז וְעַלְיָה אֲחַמַר בְּדַבְרֵי כו'. לְמַעַלָּה אֲמַר דְּשָׁמִים בְּיוֹד נִבְרָאוּ כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל אֵת הַשְּׁמִים לְבוֹשָׁא לְעַלְמָא עֵילָאָה לְאַחְתְּרֵי בְּנִקּוּדָה עֵילָאָה כו', וְאֲמַר שָׁם ו' עַלְמָא לְחַתִּי לְחַתִּי עַלְמָא אֲרִיכָא לְחַתִּי מוֹת שָׁם וְהוּא נִבְרָא בְּיוֹד וְהוּא הַשְּׁמִים וְעֵינִין מִהַ שְׂבִיעֵרְנוּ שָׁם, לְכָן אֲמַר כֹּאן בְּיוֹד הוּא דְבוּרָא וּמַתְהַפֵּךְ כְּחֹמֵר חוֹתֵם וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר לְקַמֵּן ע"ב, כְּגֹוֹנָא לֹא י' כו' וְלַבְּחַר בְּשׂוֹר כו', וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל בְּתִיקוֹן י"ט עֵינִין שָׁם:

^ז וְאִיְהוּ דְבוּר חַד דְּכָלִּיל כו'. כְּמוֹ שְׁאֲמַרְוּ (בְּזִבְהִיר) נִגְעַ בְּצַת וְכָלִּיל זַה כָּל עֵשֶׂר אֲמִירָן, וְהִיא יוֹד הַג"ל דְּכָלִּיל עֵשֶׂרָה בְּצַוֹת אַחַת:

^ז וְרֹזָא דְמִלָּה אַחַת כו' לְאַחְזָאָה כו' וְאִיְהוּ אַחַד בְּיַנְיָהּ כו'. הַעֲנוּן כִּי עֵשֶׂרֶת הַדְּבָרִים נִאֲמַרוּ דְבוּר אַחַד וְחַזְרוּ וְנִאֲמַרוּ בְּפִרְטוֹת וְכְמוֹ שְׁאֲמַרְוּ בְּמִכִּילְתָא פ' יִתְרוֹ אֵת כָּל הַדְּבָרִים מְלַמֵּד שְׁאֲמַר הַמִּקּוּם עֵשֶׂרֶת הַדְּבָרִים דְבוּר אַחַד מִהַ שְׂאִי אֲפִשֶׁר לְבָשֶׁר וְדַם לומֵר כֵּן שְׁנֵאֲמַר אֵת כָּל הַדְּבָרִים, וְמִהַ תְּלַמּוּד לומֵר אֲנִכִּי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ אֲלֵא מְלַמֵּד שְׁאֲמַר הַמִּקּוּם י' הַדְּבָרִים דְבוּר אַחַד וְחַזֵּר וּפְרַטֵּן דְבוּר דְבוּר בְּפִנֵּי עַלְמָו, וְרוֹחָה לומֵר אֵם כֵּן מִהַ תְּלַמּוּד לומֵר אֲנִכִּי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ לְאַמְרִינוֹן (בְּמִכִּילְתָא לְקַמֵּן וּבְפ"ג דְּשַׁבּוּעוֹת זְכוּר) אֲנִכִּי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ נִאֲמַרְוּ דְבוּר אַחַד, לֹאָה תִירֵץ דְחוֹר וּפְרַטֵּן, וְכֹאֲלוֹ הַפְּרַט אָף עַל פִּי כֵן נִאֲמַרְוּ אֲלוֹ הַשְּׁנִים דְבוּר אַחַד, וְאֲלוֹ שְׁנִים נִאֲמַרְוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ בְּסוּף מַכּוֹת, וְאֲע"ג שְׁנֵאֲמַר אֵת כָּל הַדְּבָרִים דְבַר ה' אֵל כָּל קַהֲלָכֶם וְכִבְרֵי הַרְגִישׁ רָשִׁי שָׁם בְּזֵה אֲבָל הַעֲנוּן זֶה בְּכִלּוֹת זֶה בְּפִרְטוֹת, וְכָל מִהַ שְׂדַבְר עִמָּהֶם הַכָּל דְבוּר אַחַד, וְזֶהוּ אַחַת דְבַר אֲלֵקִים – בְּכִלּוֹת וְהוּא יוֹד שָׁל שָׁם, וְאֲחַ"כ שְׁתִּים זוֹ שְׁמַעְתִּי – דְבוּר אַחַד, וְאֲמַר זוֹ, דְּזוֹ – אַחַד בְּחוּשָׁבָן, וְאֲלוֹ שְׁמַעוּ מַמַּשׁ, דְּעֵשֶׂר בְּכִלּוֹת לֹא הִבִּינוּ שְׁלָכֵן חָזַר וּפְרַטֵּן וּמִהַ שְׂכִלְכֵן – לְהוֹדִיעַן שֶׁהַכָּל אַחַד וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּזִבְהִיר ג' הֵא לְמַדֵּת לְכָלְהוּ בְּחַדָּא מִילְתָא אֲמִיר' וְבִעְבוּר שְׁלָא יְטַעוּ וְיִשְׂרָאֵל כו' וְבִעְבוּר כו' עֵינִין שָׁם, וְזֶה שְׁתִּים כו' שְׁמַעְתִּי אֲבָל תִּירִיא לֹאָה לְנוֹ מַשָּׁה כְּמוֹ שְׁאֲמַרְוּ בְּגַמ' שָׁם וְהֵם דְבַרִּי רָשִׁי שְׁמַעוּ (בְּחִיתוּךְ) הַקּוֹל לְבַד אֲבָל לֹא כְּמוֹ שְׁפִירָשׁ עַל שֶׁאֵר דְּבָרִים אֲלֵא כוֹלָן בְּיַחַד:

^ז לְאַחְזָאָה זַה כו'. הוּא עַל הַכָּלֵל הַג"ל לְאַחַת דְבַר אֲלֵקִים:

בינייהו, "ודא איהו דאמרן דבתרוייהו תליין פקודין דעשה ולא תעשה, וקודשא בריך הוא מתרוייהו מליל
"למיהב יקרא לאורייתא, דהא איהו בדבורא חד אמר כלא, ולמה אמר שתים זו שמעתי, ז'ו אח"ד, הוי
בחושבן, דתרי תורות הו, וקודשא בריך הוא חד בינייהו ושמיהו חד, "ומתריין דבורין נפק קלא (דף סב ע"ב)
ס'ואתפלג לשבעין קלין, לקבל שבעין אנפין, וקטל בהון שבעין אומין על דלא קבילו אורייתא, ובתריין דבורין
קטיל לתריין אומין, דאינון עשו וישמעאל דלא בעו לקבלא אורייתא.

"דהא קודשא בריך הוא חד איהו, ואיהו לא הוה ממלל באלין קלין ודבורין דאנכי, אלא לאחזאה דשמיה
ויקריה הוה באורייתא, "ובגין דא קודשא בריך הוא מליל מינה (נ"א בדינא), בגין דיתזעזעון כל אומין דעלמא
מאלין דמשתדלין בה, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא למשה (שמות ג טו) זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור,
שמי עם י"ה שס"ה פקודין דלא תעשה, זכרי עם ו"ה רמ"ח פקודין דעשה, לאחזאה "דאורייתא בשמא
דקודשא בריך הוא אתבריא, ועל שמיה אתקריאת, קה"דא הוא דכתיב (ישעיהו מג ז) כל הנקרא בשמי וכו',
ובה שרייא קודשא בריך הוא, כ"ימינה מליל בסיני.

ביאור הגר"א

³ ואיהו אחד בינייהו. כמו שאומר למטה. בחושבן זו:

² ודא איהו דאמרן דמתרוייהו תליין כו'. כמו שאומר בזרזא פרתת יתרו ז"א א' אנכי ולא יהיה לך אתמר בזרזא לאורייתא ודא איהו זכור
ושמור כו' אלין אינון תריסר פקודין עילאין דכלילין כו' ובאלין תריסר תליין כו' ולכן ניתנה התורה מימינא ושמאלא וכמו שאומר לקמן
בתיקון ל"ב ע"ט ב' ועמודא דאמלעיתא בינייהו מייחדן וכמו שאומר שם, וזה שאומר כאן וקב"ה מתרוייהו כו' דהא איהו כו', דבב' ז"נ
א' המייחדן סוד ב' ואלף, והוא התורה בין עשה ולא תעשה – עמודא דאמלעיתא ביניהו, וכן שמו המייחדן וכמו שאומר למטה והכל
דכרגא דעמודא דאמלעיתא והן שם הוי"ה: אחת דבר אלוקים, וידבר אלוקים את כל הדברים כו' – הוא יוד של שם כנ"ל, שחיס הן ב'
דברות הנ"ל, מלוות עשה ומלוות לא תעשה, ב' תורות כמו שאומר לקמן הן משתי האיין שהן ימינא ושמאלא כמו שאומר לעיל ל"ט ב'
ושתי כתפות חוברות כו' לאינון ימינא ושמאלא ואינון ה"ה, והן הן ב' תורות – ז"ו שמעתי, קב"ה עמודא דאמלעיתא – חד בינייהו והוא
וא"ו, וכן וא"ו בחושבן זו, אחד, והוא המייחד הכל. והענין, שבתחלה נאמר להון בכללות – ומתו, והוריד הקב"ה הטל והחיה אותן ואמר
להן עוד שתי הדברות בדבור אחד, והן אמרו מיד למשה קרב אתה ושמע, ולכן דברות אלו נאמר בלשון הקב"ה: אנכי כו', על פני, כי
אנכי כו', ובשאר נאמר בלשון משה: את שם ה' כו', והענין כי בתחלה נאמר להן דכרגא דנוק', יו"ד הנ"ל, לכן מתו, וחזרו וחיו – להשאר
דכרגא דכורא, והן אלו ג' אותיות: שחיס זו, וכמו שאומר בזרזא פרתת ואתחנן רס"א א' ב' ואת תדבר אלינו כו' דהא בשעתא קדמיתא
מתו מאי טעמא בגין כו' וקמו ובעאן לאעלא לאילנא דחיי כו':

⁷ למיהב יקרא לאורייתא כו'. כמו שאומר לקמן ואיהו לא הוה ממלל באלין כו', דשמיה ויקרא הוה באורייתא כמו שאומר לקמן זה שמי
כו', דשם הוי"ה דהוא שם אחד – מייחד מלוות עשה ומלוות לא תעשה, וזה שאומר דתריין תורות הו וקב"ה חד בינייהו, ושמיה חד בשם
הוי"ה כנ"ל, ותרי תורות ומלוות עשה ומלוות לא תעשה הן אנכי ולא יהיה לך, והקב"ה שדיבר בדבור אחד מייחדם ובשמו:

¹⁰ ומתריין דבורין נפק קלא. כמו שאומר לקמן דמב' ההי"ן נפיק הקול כמו שאומר ו' קול דנפיק מתרוייהו:

¹¹ ואחפליג לע' קלין. דעמודא דאמלעיתא כולל ע' קלין, ע' אנפין, ע' נפש, ע' משפחות, וכמו שאומר למטה ומניה סליק קול דאיהו
עמודא דאמלעיתא ואסתלק לע' קלין והוא ע' נפש עם יעקב וכנגדו ע' אומות – יב גבולות עמים למספר בני ישראל, ונגד אברהם
ויצחק, ב' דבורין הנ"ל, הן ב' אומין עשו וישמעאל, וזה שאומר ואחפליג כו' ובתריין דבורין קטיל כו', ואמר ומתריין דבורין נפיק קלא, דע'
– שורשן ב', אנ"י והי"ו, ובכל אחד ל"ה, וכן בע' אומין ועיין מה שכתבתי לקמן בתיקון ל"ב ובמקום אחר בארוכה:

¹¹ דהא קב"ה חד כו'. רואה לומר למה ניתנה באלו הנ"ל, אחת שחיס זו, אלא להודיע דשם הוי"ה ברוך הוא – בתורה, וכמו שאומר
למטה ובג"ד אמר קב"ה למשה זה שמי כו' שמי עם כו', דנכלל בתרי"ג מלות פקודין לאורייתא שמו הגדול יתבדך ויתעלה, וכל זה
להודיע לעמים שייראו מישראל וכמו שמפרש והולך:

¹¹ ובג"ד מליב דיניא. רואה לומר דכתיב וידבר אלוקים, וניתנה באש חשך ענן וערפל וקולות וברקים בגין דלידעזעון כו' וכמו שכתוב
(דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ושם ה' – הוא באורייתא ומפרש והולך לאחזאה לאורייתא בשמא
דקב"ה כו':

¹¹ לאורייתא בשמא דקב"ה אתבריא. כמו שאומר לעיל ד' ב', ה' קנני ראשית דרכו כו' ועיין מה שכתבתי שם:

² הה"ד כל הנק' כו'. רואה לומר דכתיב בשמי ולכבודי, וכבוד הוא תורה וכמו שאמר (משנה אבות ו ג) אין כבוד אלא תורה, וכמו
שאומר לעיל ד' ב' (ועיין שם ה' א' הה"ד כל הנקרא כו' עיין שם) והוא כבוד נברא וכמו שאומר שם ואית כבוד נברא כו' וזה שאומר ובה
שריא כו' (כמו שאמר אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה ומינה מליב בסיני, לתורה מצריאה ניתנה, עיין בתיקוני זהר חדש פ"ט ג'
ומה שכתבתי שם):

¹¹ ומינה כו'. דאנכי הוא כסא והוא כבוד נברא ועלה אתמר ומראה כבוד ה' כו':

בְּיָאִית אֲוֵרִייתָא עֲלָאָה דְּלָא אֲתָקְרִי בְּהָ בְּרִיאָה אֱלָא אֲצִילוּתָא דִּילִיָּהּ, וְהִיא וְהוּא כְּלָא חָד, וְכָל בַּר נָשׁ דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרִייתָא שְׂמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִּמְן, כָּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן בְּבוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּבוֹצִינָא קְדִישָׁא וְדָאִי פִימָךְ אִיָּהִי סִינִי, בְּשִׁבְעָה הַבְּלִים דְּנִפְקִין מִפּוּמָךְ שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ, דְּאִיָּהִי בַת שְׁבַע, דְּאִינוּן שְׁבַע שְׂמֵהֶן דְּשָׂמָא מְפָרְשׁ, דְּאִיָּהוּ שְׂמָא דְּאַרְבְּעִין וְתָרִין אֲתוּוֹן, בְּהַדְּאִיָּהִי וְדָאִי בְּיָבִיָּה סְלָקָא לְשִׁבְעָה, דְּאִיָּהִי ה', ה' עֲלָאָה, כְּיוֹמְנָה סְלִיק קוּל דְּאִיָּהוּ עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, וְאַסְתַּלַּק לְשִׁבְעִין קָלִין, בְּהַדְּאִיָּהוּ סְלִיק לְאוֹרִיא דְּכִיָּא, אוֹרִיא דְּאַרְיָן יִשְׂרָאֵל דְּאִיָּהִי מִחֲכִים, מִסְטָרָא דְּחֲכָמָה דְּאִיָּהִי י', בְּיֹבָבָה סְלִיק ו' לְעֶשֶׂר ו' זְמַנִּין, וּב' הַהִי"ן אִינוּן ה' הַבֵּל מְלָגָא ה' הַבֵּל מְלָבָר, וְתוֹרִיָּהוּ אִינוּן בְּלָבָא וּבְפּוּמָא, אִינוּן עֶשֶׂר דְּבָרָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְיֹבָהוּן אִינוּן לְבָא וּפּוּמָא שְׂוִין, וּמָאן דְּאַתְעַסַּק בְּאוֹרִייתָא כְּדִין צְרִיךְ דְּיָהָא פּוּמָא וְלָבָא שְׂוִין, וְלָאוּ לְמִגְנָא אוּקְמוּהוּ מְאַרִי מְתַנִּיתִין, כָּל מִי שְׂאִין תּוֹכוֹ כְּבֵרוּ אַל יִפְנֹס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ.

לְתָרִין הַהִי"ן וְדָאִי אִינוּן תָּרִין דְּבוּרִין, דְּאַתְמַר בְּהוּן (תְּהִלִּים סב יב) שְׁתִּים זִו שְׂמַעְתִּי, לְבִו' קָלָא דְּנִפְיַק מְנִיָּהוּ, לְיֹעֲלִיָּה אֲתָמַר (דְּבָרִים ד יב) קוּל דְּבָרִים אֲתָם שְׂמַעִים, וְהָאִי קוּל נְפִיק מִתָּרִין דְּבוּרִין דְּאִיָּהוּ ה'ה', דְּכִלְיָן עֶשֶׂר דְּבָרָן, ה' בְּלוּחָא חָדָא, וְהוּוּ מְסֻדְרִין לְגַבִּיָּהוּ (דְּבָרִים כט ט) רָאִשִׁיכֶם שְׂבַטִיכֶם זַקְנֵיכֶם וְשׁוֹטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הָא חֲמִשׁ בְּלוּחָא קְדַמָּאָה, בְּלוּחָא תַנְיִנָּא הוּוּ מְסֻדְרִין לְגַבִּיָּהוּ חֲמִשׁ תְּקוּנִין אֲחֻרְנִין, דְּאִינוּן טַפְסָם נְשִׁיכֶם וְגִרָךְ מִחֲטָב עֶצֶיךָ עַד שְׂאָב מִימֶיךָ, דָּא אִינוּן ה', הָא תָּרִין דְּבוּרִין דְּכִלְיָן בְּהוּן עֶשֶׂר, וְקָלָא דְּהָהּ נְפִיק מְנִיָּהוּ הָהּ כְּלִיל לֹוֹן. (עַל פִּי בִיְהִגְרָא הוֹשַׁמְט הַקְטַע וְדָא ו' עַד לַע"ב שְׂמַהוּן)

ה' ה' תָּרִין דְּבוּרִין וּבְהוּן עֶשֶׂר הָא תָּרִיסָר, ו' הוּא סְלִיק בְּאַת' י', ו' זְמַנִּין י' דְּאִינוּן שְׁתִּין הָא ע"ב, וְאִי תִימָא דְּבִאוֹרִייתָא מְלִיל וְלָא יְתִיר, לָא אֲשַׁתְּכַח אֲתֵר לְעִילָא וְתִתָּא דְּלָא מְלִיל מְנִיָּה, אֲפִילוּ בְּמִלָּאכִין, דְּלָא אֲשַׁתְּכַח דְּאַל"ה אֲחֻרָא אִית בְּעֵלְמָא, וּמְלִיל בְּכַרְסִיָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב אָנֹכִי, וְהִכִּי סְלִיק אָנֹכִי לְחֶשְׁבֵּן כַּס"א, וְלִבְתֵּר

בְּיָאוּר הַגְּרָא

³³ וְאִית אֲוֵרִייתָא כו'. כְּמוּ שְׂאוֹמֵר עִס וְאִית כְּבוֹד נֹאכַל מִסְטֵרָא לְאוֹרִייתָא כו', וְסָ ג' ב' דַּעֲשֵׂר סְפִירוֹת לְאִילוֹת מְלַכָּא בְּהוּן כו' מֵה לְלָאוּ כו'.

³² וְבוֹצִינָא קְדִישָׁא וְדָאִי כו'. הוּוּר לַעֲנִין רִאשׁוֹן:

³¹ שְׂבַע הַבְּלִים. לְאוֹנוּן הַבֵּל הַבְּלִים כְּמוּ שְׂאוֹמֵר לְקַמְן ק"ו ב' שְׂבַע הַבְּלִים אִינוּן בְּהָאִי קְרָא כו' עֲלֵיהוּ אֲתָמַר קוּל ה' כו' לְכוּנָא בְּשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה כָּל הַבְּלִים מִיְנָה תְּלִין וּמִתְלַבְּשִׁין בְּשְׂכִינְתָּא תִּתָּאָה לְכִלְיַל שְׂבַע שְׂמֵהֶן אָב"ג ית"ץ וְחֲבֵרוּי לְאִינוּן כו', וְהָ שְׂאוֹמֵר כֹּחַן שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא כו'. וְאִיָּהוּ הַבֵּל לְבָבַר בְּפוּמָא כְּמוּ שְׂאוֹמֵר לְמַטָּה וְב' הַהִי"ן אִינוּן הַבֵּל כו'.

³⁰ דְּאִיָּהִי וְדָאִי בִּיהַ כו'. כְּנ"ל דְּמִיָּה תְּלִין מִתְלַבְּשִׁין בְּשְׂכִינְתָּא תִּתָּאָה כו' וְאִינוּן ב' הַבְּלִים כְּמוּ שְׂאוֹמֵר לְמַטָּה הַבֵּל לְגַנְאוּ הַבֵּל לְבָבַר:

²⁹ דְּאִיָּהוּ בִּיהַ סְלִיקָא לְשְׂבַע. דְּמִיָּה תְּלִי' שְׂבַע דְּרַגִּין וְהוּן שְׂבַע שְׂמֵהֶן, הִרְאִשׁוֹן בְּצִינָה וְרוּכָה לוֹמַר בְּנֵהר הַיּוֹרָא מְמַנָּה וְהוּא הִדְעָת, הִנְהַר לְכִלְיָן ו' אִינוּרִין וְכָל אִינוּר כְּלִיל שִׁית כְּמוּ שְׂאוֹמֵר לְעֵיל ל"ח א' וְהוּן ו"ק שְׂכַל אֶחָד כּוֹלָל ו', מִי בְּרָא אֱלֹהִי, וְהָ שְׂאוֹמֵר בְּתִיקוּן ל' שְׂבִיעֵאָה בְּאִימָא וְה' תִּתָּאָה בַת שְׂבַע בַת קוּל לְכִלְיַל מִשְׂבַּע:

²⁸ וְמִיָּה סְלִיק כו'. רוּכָה לוֹמַר מֵה' עִילָאָה לְכִלְיַל בְּה' תִּתָּאָה וְהו' יוֹאֵל מְצִין שְׂנִיָּהָ וְעִיין מֵה שְׂכַתְּבִי לְמַטָּה:

²⁷ דְּאִיָּהִי סְלִיק לְאוֹרִיא כו'. רוּכָה לוֹמַר דַּהֲקוּל סְלִיק לְאוֹרִי דְּהוּא מִסְטֵרָא דְּחֲכָמָה כְּמוּ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלְךְ וְכִי הִיכִי דַה' תִּתָּאָה דְּסִלְיַק לַה' עִילָאָה וְנַכְלָל בְּסָם מ"ב, כֵּן הוּא"ו דְּסִלְיַק לְיו"ד נַכְלָל בְּסָם ע"ב כְּמוּ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלְךְ:

²⁶ וְב' הַהִי"ן כו'. רוּכָה לוֹמַר דַּעַס ב' הַהִי"ן דְּסִלְיַק מְנַהוּן הוּן ע', וְב' הַהִי"ן עֲלָמֵן ע"ב כְּמוּ שְׂאוֹמֵר לְמַטָּה אֱלָא דְּמַתְחִיל לְפָרֵשׁ עֵינִין ב' הַהִי"ן הַיָּחֵד שְׂהוּן י"ב, יו"ד דַּעֲשֵׂר דְּבָרִין שְׂאֲמַר הַקְּבִ"ה בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה וְב' דְּבָרִין דְּפַעַם שְׂנִיָּה וְהוּן הַכֵּל חַד דְּבַפְעַם רִאשׁוֹנָה נַחֲלַק גַּם כֵּן לְשְׂנִים ה' נְגִד ה' כְּמוּ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלְךְ וְהוּן שְׂנִים בְּכִלְלוּת, וְהוּן דְּבָבַר אֶחָד נֹאמְרוּ וְכֵן בְּפַעַם שְׂנִיָּה אֱלָא שְׂבַרְאֲשׁוֹנָה בְּחַיְנָת ה' וְבַפְעַם שְׂנִיָּה בְּכִלְלוּת הַאוּת, וְכֵל אֶחָד כּוֹלָל ה' וּמַפְרַשׁ וְהוּלְךְ. וְב' הַהִי"ן וְכו' וְאִינוּן תְּרוּוִיָּהוּ כו'. וְלִמְעַלָּה אֲמַר בְּב' בְּתִי לְבָא הַיֵּינוּ לְכִלְיַל עִס אֱבַל מְקוּמָה בְּהַבֵּל שְׂבַע:

²⁵ וְבָהוּן אִינוּן פּוּמָא כו'. עִיין בְּזֵהר פִּרְשֵׁת יְתֵרו פ"ד ב' אֱלָא הִכִּי תִּתָּאָה חֲמִשָּׁה קָלִין אִינוּן לְיַמִּינָא וְחֲמִשָּׁה לְשְׂמַאֲלָא וְאִינוּן דְּשְׂמַאֲלָא כְּלִיָּין בְּיַמִּינָא וּמִן יַמִּינָא אֲתָחוּז אִינוּן דְּשְׂמַאֲלָא וְהִכָּא כּוֹלָל אִיָּהוּ יַמִּינָא וְאַתְכִּלְיָן אֲלִין בְּאֲלִין מֵאֹן דְּהוּא מִסְטֵרָא דַּח חֲמִי כו' הָא כִּילַד כו' עִיין עִס, וְסָם בְּמִכְלִיתָא כִּילַד נִיתָנוּ עֶשְׂרַת הַדְּבָרוֹת חֲמִשָּׁה עַל לֹוֹחַ אֲחַת וְחֲמִשָּׁה עַל לֹוֹחַ אֲחַת, כְּתִיב אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ וְכִנְגְדוּ לֹא תִרְאָח מִגִּיד הַכְּתוּב שְׂכַל מִי שְׂהוּא שׁוֹפֵךְ כו', כְּתִיב לֹא יִהְיֶה לְךָ וְכִנְגְדוּ לֹא תִנְאֲף מִגִּיד כו', וְאוֹמַר שְׂנִי שְׂדִיךְ כְּשָׂנִי עַפְרַיִם וְאוֹמַר יָדִיו גִּלְיָי זֶהָב כו':

²⁴ תְּרִין הַהִין וְדָאִי כו'. עֵתָה מַפְרַשׁ שְׂהוּן שְׂנִים וְלִמְעַלָּה עֶשְׂרֵה וְהוּן ע"ב וְכְמוּ שְׂאוֹמֵר לְמַטָּה:

²³ ו' קָלָא דְּנִפְיַק כו'. לוֹמַר שְׂלְכַךְ נַכְלָל בְּהוּן אַע"ג דַּה' תִּתָּאָה בְּפַה מְכַל מְקוּם נַכְלָל גַּם כֵּן בְּבָבַר כְּנ"ל וּמַתְרוּוִיָּהוּ נִפְיַק וְכֵן כְּשׂוֹלָא מִן הַפַּה יוֹאֵל מֵה' תִּתָּאָה וְהוּא – וְזִ שְׂמַעְתִּי כְּנ"ל:

²² וְעִלְיָה כו' קוּל. מַצ' דְּבָרִים, וְאַתָּם שׁוֹמְעִים, וְזִ שְׂמַעְתִּי :

מליל במלאכין, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, דְּעֲלִיָּהּ אֲתָמֵר (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל כו'.
[תיקוני זוהר – דף סג ע"א]

בגין דכד קודשא בריך הוא בעא למלא במלאכיא נחת שמייה עלייהו, כגוונא דא יהו"ה, ליי' בחייה חדא דאיהי ארני"ה, וביה אתמר (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא, ובאן אתר י' ברישא ה' על גדפוי ו' בפומיה ה' בזנביה, ובגינה אתמר הוי זנב לאריות וכו', ודא הוא ופני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א י), ולבתר הנה נחית בחייה דשמה שור, כגוונא דא הוה"י, ה' ברישיה ו' בפומי ה' (דף סג ע"א) בגדפוי י' בזנביה, ודא איהו ופני שור מהשמאל, ולבתר הנה נחית על חיה ששמה נשר, כגוונא דא והי"ה, ו' ברישיה ה' בפומיה י' בגדפוי ה' על זנביה, ודא איהו ופני נשר לארבעתם, ליי' אינון תרי עשר אנפין, לילכל חד שית, סלקין לע"ב, ודא איהו וכל העם רואים את הקולות (שמות כ יח).

ואדם רכיב על גביהו דא מטטרו"ן, לידאיהו כליל שמא דארבעין ותריין אתוון, ואינון (שית אתוון, ולכל את סלקין שית), ז' תיבין ובכל תיבה שית אתוון וסלקין למ"ב, ודא איהו שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים שש כנפים לאחד, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף (ישעיהו ו ב).

לדיכמה דאיהו שמא דקודשא בריך הוא דמ"ב וע"ב לעילא, כף איהו שמא דמ"ב וע"ב לתתא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים מח יא) כְּשֶׁמֶךָ אֱלֹהִים בֵּן תְּהַלְתֶּךָ עַל קַצְוֵי אָרֶץ, ודא איהו וכל העם רואים את הקולות, ואינון הוו מלאכין, דכל חד הנה אתעביד קול ופרח באוירא, וכל חד מישראל דהנה אמר נעשה ונשמע הנה שריא בפומיה, והנה אולף ליה אורייתא כלה.

ולבתר מליל עמהון מן שמיא וארעא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (דברים ד לו) מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךָ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְרָךְ, ועל הארץ הראך את אשו הגדולה וכו', בההוא זמנא דאמרו ישראל נעשה ונשמע לטמ"ד? שמחו ה שמים ו תגל ה ארץ (ד"ה א טז), לבתר הנה ממלל עמהון מארבע סטריין, והוו מסתכלין לגבי מזרח והוו שמעין ית קלא, ולגבי מערב ודרום וצפון הוו שמעין ית קלא, לאחזאה דמכל אתר מליל עמהון, ולא הנה אתר לעילא ותתא דלא מליל עמהון, לאחזאה דמלא כל הארץ כבודו, דאיהו סביל עלאין ותתאין, ואיהו סמיך עילא ותתא וכרסיא יקרא, ומלאכין ונשמתיין, איהו סביל כלא, וקשיר כלא, ומיחד כלא, ולית מאן דסמיך ליה.

מ"א איהו אתקרי בכל שמהן, לאשתמודעא תוקפיה בכל שמא ושמא, מההוא דרגא וממנא דשריא עליה, וליה לית שמא ידיעא, מ"ב איהו אתקרי חד בחושבן כד שריא בדרגא דאינון (אחרנין) (נ"א אחדין) משאר דרגין,

ביאור הגר"א

ל' י' בחיה חלח כו'. כפי כרופיהו כידוע:

ל"ב ואינון תרי עשר כו'. ד' פנים הוי"ה בכל אחד:

ל"ב לכל חד שית. תריין אודנין ותריין עיינין וחוטמא ופומא (ועיין לקמן ס"ו א' מאי פניו אנפוי כו):

ל"ב דאיהו כליל כו' ולכל את כו'. כמו שאומר לעיל ל"ח א' והוא הנהר דכליל י"ק כנ"ל וזה סוד עשר ספירות בלימה, דעשר ספירות הן יוד אתוון דשמא מפרש דלדס וכו' מ"ב דבלימה ומ"ה דלדס:

ל"ב דכמה דאיהו שמא כו'. ב' ההין – מ"ב, וי' – ע"ב, ובהוי"ה מלמטה למעלה דמ"ב למעלה וכמו שאומר כאן ובזהר פרשת תרומה עיין שם:

ל"ב מיד ישמחו השמים כו'. כמו שאמרו (שבת פח ע"א) בתחלה יראה כו', ונעשה – הוא דעובדא בארץ, ונשמע – דעבדא בשמים, וכמו שאומר לעיל ל"ט א' עיין שם ישמחו כו' ו"ה בשמים ו"ה בארץ, ולכן הקדומו נעשה לנשמע כי סוף הנשמע – תחלת המחשבה, ארץ קודם לשמים, וכן העשיה היא התכלית – סוף במעשה ותחלה במחשבה, כמו שאמרו (ברכות יז ע"א) תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים:

ל"ב סביל וקשיר ומייחד. מסטרא דג' דרגין, סביל מלשון אש סביל אשא, וסביל הכל, ומייחד – מסטרא דעמודא דאמנעיתא יחודא דכלהו, וקשיר – מסטרא דבינה דהיא קשר המרכבה ג"ר בז"ת, ואמר כרסיא יקירא ומלאכין ונשמתיין שהן ג' עולמות זי"ע, ועילא ותתא הוא שמים וארץ שלנו:

ל"ב ואיהו אתקרי בכל כו'. רואה לומר כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' בא מ"ב ב' דהא קדם דברא דיוקנא בעלמא כו' נחית תמן ואתקרי דההוא דיוקנא כו' עיין שם בצרכיה:

ל"ב ואיהו אתקרי חד כו' דאינון אחרין כו'. מקום היחוד:

ואיהו לית ליה חושבן, כד שריא על כל עלמין (ס"א עלאין) ועל כל ממנא דלהון, אתקרי על שמיא, לאחזאה לכל חד מישראל מאתר דקראן ליה לפום צרכייהו, כמה דאוקמוהו הרוצה להעשיר יצפין להחכים ידרים. קם בוצינא קדישא וכל מארי מתיבתאן, ואשתטחו קמי סבא, וברכו ליה, אמר בוצינא קדישא ודאי האי סבא מאתר דעתיק יומין קא אתי, ותמן אתרבי, ופאה חולקנא דזכינא למשמע מלין עתיקין, מאתר דעתיק יומין, ופאה חולקנא דזכינא להאי.

^{מ"ג} קם רבי שמעון פתח ואמר, בראשי'ת ברי'ת א"ש, דאיהו אות ורשימו דעלאין ותתאין ביה קיימין, מ"איהו אות דצבא דלעילא, ואיהו אות דצבא דלתתא, דבהון אתקרי קודשא בריך הוא יהו"ה צבאו"ת, מ"איהו אות וברית דביה קיימין שמיא וארעא, כמה דאת אמר (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, מ"איהו אות ודאי, דאיהו רשימו דחותמא דמלפא. [תיקוני זוהר – דף סג ע"ב]

אדהכי הא סבא קא נחית לגביה כמלקדמין פתח ואמר רבי רבי (י) ברית איהו ודאי צדיק ח"י עלמין, דאיהו י' זעירא מסטרא דחכמה דלעילא, דכד נחתא י' לגביה, אף על גב דבאתריה י' עלאה אתקרי, כד נחית לגבי צדיק י' זעירא אתקרי, ואת ו' אף על גב דאיהו ו' עלאה באתריה בעמודא דאמצעייתא, כד נחית לגבי צדיק לאתחברא בה', ו' זעירא אתקרי, וה' עלאה כד נחתא לגבי צדיק, ה' זעירא אתקריאת, אלפא ביתא דאתון זעירן ביה אינון, ואף על גב (דף סג ע"ב) דאתון דשמיא קדישא ביה כלילן, סתימין אינון ביה, ובגיניה אתמר (תהלים כה יד) מ"סוד יהו"ה ליריאיו ובריתו להודיעם, ואי סתימין אינון ביה, במאי אשתמודעאן, בשכינתא, מ"דאיהי אספקלריאה דנהרא כד נחית יהו"ה לגבי צדיק לנהרא בה ודאי, ומנה אשתמודען, ה"דא הוא דכתיב (ירמיה ט כב) כה אמר יהו"ה אל יתהלל חכם בחכמתו, אי איהו תמן אתקריאת אספקלריאה דנהרא, מ"ובכהווא זמנא כי אם בזאת י' תהלל ה מתהלל ה שכל ו ידוע (שם כג), ואם יסתלק מצדיק ואשתאר איהו כ"ח רב ויבש, מיד אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא, בהווא זמנא אל יתהלל חכם בחכמתו. ומאן גרים לנהרא לה, ולאשתמודעא בה לקודשא בריך הוא, מאן דנטיר ברית, ורזא דמלה זה השער ליהו"ה צדיקים יבאו בו (תהלים קיח כ), דא איהי תרעא דצדיקניא, ואית לון רשו לאעלא תמן, ודא איהו מאן ב"דאיהו צדיק, וביה יהו"ה, איהו זכי בשכינתא וירית לה, וסליק בה למלפא דאיהו עמודא דאמצעייתא, דאיהו

ביאור הגר"א

^{מ"ג} קס ר"ף ברית אש כו'. כמו שאומר לעיל יוד א' דאיהו איש כו' וכאן מתחיל תיקון אחר:

^{מ"ד} איהו אות לזבא דלעילא ואיהו אות לזבא דלתתא דבהון אתקרי כו'. רואה לומר כנגד ז' זבאות הנ"ל: זבא השמים – כמו שכתוב (מלכים א' כב יט) וכל זבא השמים עומדים כו' (שנאמר (תהלים קמח ז) הללוהו כל זבאיו), וזבא דישראל – כמו שכתוב (שמות יב מא) ביום ההוא יאלו כל זבאות ה', והן מעלה ומטה, נו"ה:

^{מ"ה} איהו אות וברית כו'. דרגא דיסוד דאחיד בשמיא וארעא, כי כל כו' (דברי הימים א' כט יא):

^{מ"ו} איהו אות ודאי כו'. רואה לומר עטרת הברית מלכות שנאמר בה שימני כחותם כו' כמו שאומר לקמן ס"ד א' וחשיב ד' דרגין דיסוד כליל בהון:

^{מ"ז} סוד כו'. דהוא סוד מן יסוד ועיין מה שזכרנו לעיל בתיקון י"ט:

^{מ"ח} דאיהי אספקלריא כו'. ונהרין בה אותיות דיליה ואשתמודען להו:

^{מ"ט} ובהווא זמנא כי כו' בזאת. רואה לומר בשכינה:

^{נ'} יתהלל כו'. הוא שם הוי"ה דנהיר לה, ואשתמודעאן לקב"ה בה, השכל וידוע אחי אבל כללו הכי חכמת מה להם כמו שכתוב אל יתהלל כו':

^{נ"א} חרב ויבש. כמו שכתוב (איוב יד יא) ונהר יחרב ויבש, והוא בה' עילאה ותתאה וכמו שאמרו (זהר בראשית כה ע"א) חרב זבית כו':

^{נ"ב} דאיהו זדיק וביה יהו"ה. כמו שאומר לקמן ס"ד ז' והאי איהו רשימו דברית כו' מנא לן מהאי קרא מי כו':

מֶלֶךְ, וְאִי־הִי מַלְכוּת דִּילִיָּה, וְרֹזָא דְמַלְהָ וְעַמְרָךְ כְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ (ישעיה ס כא), וְדָא אִיהוּ שְׁכִינְתָא דְאַתְמַר בְּהָ (שם סו א) וְהָאֶרֶץ הַדְּרוּם רְגְלִי.

וְשְׁכִינְתָא אִיהִי צִיּוּרָא דְעֵלְאִין וְתַתְאִין, כֹּל דִּיּוֹקְנִין דְסַפְרִין וְכֹל שְׁמָהּ דְלַהוּן בְּהָ אֵינוֹן מְצוּיִירִים, וּבְהָ אֵינוֹן גְּלִיפִין נִשְׁמַתִּין וּמְלַאֲכִין וְחִיוּן קְדִישִׁין, וּבְהָ גְלִיפִין מַה דְאַתְמַר בְּהוּן (יחזקאל א י) וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם וְכוּ'.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סְבָא סְבָא, וְהָא שְׁכִינְתָא אִיהִי יְחוּדָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִיךְ גְּלִיפִין בְּהָ דִּיּוֹקְנִין דְלַתְתָּא דְלָאו אֵינוֹן מְצִיאוּתָהּ, אָמַר לִיהָ רַבִּי, לְמַלְפָּא דְאִיהוּ יְתִיב בְּהִיכְלִיָּה, וְכַמְּה בְּנֵי נֶשְׂאָ עָאֲלִין לְמַחְזִיָּה, מְנַהוּן מְסַתְפְּלִין בְּלְבוּשֵׁי, וּמְנַהוּן בְּגוּפֵי, וּמְנַהוּן מְסַתְפְּלִין בְּעוּבְדוּי, וּבְוֹדָי בְּלְבוּשֵׁין לֹא אֲשַׁתְּמוּדְעַ מֵאֵן נִיהוּ מְלַפָּא, דְלְבוּשֵׁין אִיהוּ מִשְׁתַּנֵּי בְּהוּן לְכַמְה שְׁנוּיִין, וּלְבוּשֵׁין דְאִיהוּ לְבוּשׁ בְּצַפְרָא לֹא לְבִישׁ בְּרַמְשָׁא, וּלְבוּשֵׁין דְלְבִישׁ יוֹמָא חֲדָא לֹא לְבִישׁ יוֹמָא תְּנַנָּא, וְהָכִי בְּכָל יוֹמָא וְיִרְחָא וְשַׁתָּא וְשַׁבְתָּא וְיָמִין טְבִין אֲשַׁתְּנֵי בְּלְבוּשֵׁין.

כְּגוּוֹנָא דָּא שְׁכִינְתָא כְּמַה לְבוּשֵׁין אִיתַּ לָּהּ, דְמְנַהוּן בְּרָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּרַסְיִין (נ"א כרסיא), וּמְלַאֲכִין וְחִיוּן וְשֻׁרְפִים, וְשֻׁמְיָא וְאַרְעָא, וְכֹל מַה דְבָרָא בְּהוּן, וְכֹל בְּרִיין דְבָרָא מֵאֲלִין לְבוּשֵׁין דִּילָהּ, רְשִׁים לֹון כְּלָהּ וּגְלִיף לֹון בְּלְבוּשָׁהּ, בְּגִין לְאַסְתְּפְּלָא מִינָהּ בְּכָל בְּרִיין לְרַחֲמָא עֲלֵיהוּ, וְרֹזָא דְמַלְהָ וְרִאֲיִתָּהּ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְרִאֲיִתָּהּ בְּאֲלִין לְבוּשֵׁין דְאֵינוֹן נְהִירִין בְּכָל (ברייז) זְמַנִּין דִּישְׂרָאֵל נְהִירִין לֹון בְּעוּבְדִין טְבִין, וּבְגִינֵיהוּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רַחֲמִים עֲלֵיהוּ.

וְאִי עֲבָדִין עוּבְדִין בִּישֵׁין, אִיהִי אֲתַלְבֶּשֶׁת לְבוּשֵׁין אַחְרָנִין אוּכְמִין, דְבְּהוּן רְשִׁימִין כֹּל אֵינוֹן מְאָרִי דְדִינִין וְדְאַתְקְרִיאוּ לִילוּת, לְמִידֵן בְּהוּ לְעֵלְמָא, וּבְהִהוּא זְמַנָּא אִיהִי אֲמַרְתַּ (שיר א ו) אֵל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּבְגִין דָּא אֲלִין מְסַטְרָא דְלְבוּשֵׁין אֵינוֹן גְּלִיפִין בְּהָ, עֵלְאִין דְאֵינוֹן מְלַכִּין וְשֻׁלְטִין עַל תַּתְאִין, וּמְלַאֲכִין (נ"א ומלכין) אֲתַקְרִיאוּ מְסַטְרָא דְמַלְכוּת, וּמְסַטְרָא דְגוּפָא אֲתַקְרִי חֶסֶד דְרוּעָא יְמִנָּא, גְּבוּרָה דְרוּעָא שְׁמָלָא, גּוּפָא עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוּקִין, צְדִיק אוּת בְּרִית, וְהָא אוּקְמוּהּ.

[תיקוני זוהר – דף סד ע"א]

וְאִיהִי צִיּוּרָא דְכְּלָהּ, וּמְלַגָּאוּ מִינָהּ דְאִיהוּ תְּקוּנָא דְגוּפָא נְהִיר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ יְהוּ"ה, כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, "לְגוּ מְכֹלָא הֵהוּא דְאַחִיד כְּלָא וְקָשִׁיר כְּלָא, דְלֹא אֲתַרְמִיז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, "וְיִכְלָא אֲתַרְמִיז בְּשְׁכִינְתָּא, דְאַתְלַבִּישֶׁת בְּלְבוּשֵׁין דְבְּהוּן מְצוּיִירִין כֹּל בְּרִיין, אִיהִי אֲתַקְרִיאת בְּכָל שְׁמָהּ, וְאִיהִי דְמוֹת אַרְבַּע חִיוּן בְּלְבוּשָׁהּ, דְבְּכָל חַד וְחַד רְשִׁים אַרְבַּע אֲתוּוּן, (דף סד ע"א) וְדַמּוֹת אָדָם לְהִנָּה, דָּא רְשִׁימוּ דְעֶשֶׂר אֲתוּוּן, דְאֵינוֹן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, דְסְלִיק לְחוּשְׁבָן אָדָם, דְמוֹת אָדָם וְדָאִי דָּא שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי דִּיּוֹקְנֵיהָ (נ"א דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם) וְעֵלָּה אֲתַמַּר (במדבר יב ח) וְתַמוּנַת יְהוּ"ה יְבִיט, "וְהָאִי מְסַטְרָא דְלְבוּשָׁא, אֲבָל מְסַטְרָא דְגוּפָא אִיהִי יְחוּדָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אִיהוּ (נ"א אִיהִי) חוּתְמָא מְסַטְרָא דְגוּפָא, וּבְגִין דְאִיהוּ חוּתְמָא, אֲמַרְתַּ שְׁכִינְתָּא לְגַבֵּי יְהוּ"ה דְאִיהוּ מְלַגָּאוּ, (שיר ח ו) שִׁימְנֵי כַחוּתְם עַל לְבָבְךָ, דְאַף עַל גַּב דְאַנְתָּ תְּסַתְּלַק מִנִּי בְּגָלוּתָא, "חוּתְמָא דִּילְךָ אֲשַׁתָּאֵר עִמִּי, וְלֹא אֲתַעֲדִי מִנִּי לְעֵלָם.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סְבָא סְבָא, אִימָא לְךָ קְרָא דְאוּלִּיפְנָא כְּגוּוֹנָא דָּא שִׁימְנֵי כַחוּתְם עַל לְבָבְךָ, "שִׁימְנֵי חוּתְם לֹא כְּתִיב אֲלָא כַחוּתְם, אֲמַרְתַּ שְׁכִינְתָּא רְבוּן עֲלִמִין, שִׁימְנֵי כַחוּתְם, כְּהִיא רְשִׁימוּ דְחוּתְמָא דִּילְךָ, דְאַף עַל גַּב

בִּיאור הַגְּרָא

²² דְאַתְקְרִיאוּ לִילוּת. תְּשׁוּכִין וְעִיין בְּזַהַר חַדָּשׁ רוּת נ"ט ב' פַּתַּח וְאָמַר מַה הוּא כו' וְזֶה שְׁאוּמֵר וּבַהֲוֹא זְמַנָּא כו':

²³ לְגַאוּ מְכֹלָא כו'. אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא:

²⁴ וְכֹלָא אֲתַרְמִיז בְּשְׁכִינְתָּא כו'. חוּזַר לְעֵנִין רַחֲשׁוּן:

²⁵ וְהָאִי מְסַטְרָא לְבוּשֵׁי אֲבָל כו'. רוּזָה לּוּמֵר דָּשׁ הַכֹּל אַחַד, וּגּוּף הוּא בְּאַלְלוּת – הַכֹּל אַחַד, וְלְבוּשׁ הוּא בְּכַסָּא שֶׁס הַתּוֹרָה וְהַגְּשָׁמָה,

וְהַלְבוּשִׁין זְכוּת וְחוּבָה וְעִיין בְּסוּף תִּיקוּנֵי זְהַר חַדָּשׁ:

²⁶ חוּתְמָא דִּילְךָ אֲשַׁתָּאֵר כו'. לְחוּתְם נְשִׁייר בְּזַבְר הַחַתּוּם בְּפַתְחָא, כְּמוּ שְׁאוּמֵר לְמַטָּה וְהוּא מְצוּעָא דְבִירָא לְלֹא פְסִיק מְצִירָא לְעַלְמִין:

²⁷ שִׁימְנֵי חוּתְם לֹא כו'. לְחוּתְם עֲלָמוּ הוּא עַמּוּדָא לְאַמְצְעִיתָא, וְכַחוּתְם – הוּא הַחַתּוּם בְּשַׁעוּה לְהוּא כַחוּתְם וְכְמוּ שְׁאוּמֵר לְמַטָּה כַחוּתְם לֹא כְלוּתָא כו' חוּתְמָא לֹא עַמּוּדָא לְאַמְצְעִיתָא כו':

דחותמא אשתאר בידך, רשימו דיליה בפתקא איהו, ומההוא רשימו מזדעזעין עלאין ותתאין, כגוונא דמלכא דאיהו בשרא ודמא, מאי דרשים בפתקא, רשימו דיליה דחותמא בידיה הוא, ואף על גב דחותמא בידיה אשתאר, הכי דחילין מרשימו דחותמא, כאלו הוה מלכא, יצעל אחת כמה וכמה אי הוה חותמא.

שימני כחותם על לבך, וכי מאן חמא (נ"א שוי) חותמא על לבא, אלא אלין תפלין, דאינון רצועין דלהון תליין על לבא, ואלין תפלין דרישא, ותפלה דיד דאיהו בשמאלא לקבל לבא, ס"ודא איהו כחותם על לבך, וכחותם על זרועך, תפלה דיד, ס"דאינון רשימו דשמא קדישא, דאיהו י' קדש לי כל בכור, ה' והיה כי יביאך, ו' שמע ישראל, ה' והיה אם שמוע, ומההוא רשימו מזדעזעין אומין דעלמא, הך הוא דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך, והכי אוקמוהו שם יהוה אלין תפלין דרישא.

שימני כחותם דא אות ברית מילה, ואות דימין טבין, דאיהו רשימו דשמא קדישא, כגוונא דא (שם ל יב), מ י י עלה ל נו ה שמיה, רישי אתון (נ"א תיבין) מילה, וסופי אתון יהוה, מאן דנטיר האי רשימו, כאלו נטיר שמא קדישא, ומאן דמשקר בהאי רשימו, כאלו משקר בשמא קדישא, דהאי אתקרי ס"חותמא דגושפנקא דמלכא.

דכל בר נש דנטיר האי רשימו לתתא, דאיהו אות ברית, אות שבת, אות תפלין, אות דימין טבין, איהו רשים וחקיק לעילא, ונהיר לעילא, ומניה מזדעזעין עלאין ותתאין, כמה דאת אמר (שם כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך שם יהוה ודאי, דא ההוא רשימו דאות ברית מילה, ואות דתפלין, ואות דשבת וימין טבין, ומאן דמשקר לתתא ביה, אתעבר ס"גליפו דיליה מלעילא, בההוא זמנא שלטין עליה כל מקטרגין עלאין ותתאין.

שימני ס"כחותם דא נשמא, דאיהו רשימו דילה גליפא לעילא, כמה דאוקמוהו ביצקב, דיוקנו של יצקב חקוקה בכסא הכבוד, דכל נשמתיין דאינון גזירין מתמן, גליפו דלהון איהו חקוק לעילא, ורשימו דלהון לתתא, וההוא גליפו דלעילא איהו חותם, ורשימו דלתתא רשימו דחותם, ומיד דרשימו דגליפו דנשמא איהו לעילא, ורשימו דילה לתתא, אתמר בה (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, סלקין לעילא ומסתפלין בדיוקנא דנשמא דנהרא בההוא גליפו ומזדעזעין מניה, נחתין לתתא ומסתפלין ברשימו דההוא דיוקנא דלתתא, וחוזן דלא אשתני מדיוקנא דלעילא ודחלין מניה.

ביאור הגר"א

^{טו} עאכ"ז אי הוה חותמא. בזמן המקדש ולעתיד לבא (ויקרא כו יב) והתהלכתי בתוכם כו':

^{טז} אלא אלין תפלין כו'. לאף דה' מסתיר פניו מאתנו בגלותא – רשימו דיליה בידינו מסתרא דמאות דאינון אות, כמו תפלין ומילה כו' דכתיב אות בהן, ואות הוא רשימו:

^{טז} ודא איהו כחותם כו'. תפלין דרישא דרצועין על לבך (עיין לעיל י"ד א') אכל דיד אינון אלכא נגד הלכ על הלכ, וזה שאומר ודא על זרועך כו', ולא אמר למעלה דאיהו צמאלא לקבל לבא אלכא לומר דרצועין תליין על לבא לכתחילה בתפלין של יד שהן כנגדן. והענין, כי תפלין של ראש הוא החותם עצמו, ושם לא אמר כחותם על הראש, וקשר של ראש הוא דכורא דבה לאה, והיא גאה גאה (שמות טו א, כא) בגאולה מררים ולעתיד לבא, והרצועות תליין סופן נגד הלכ שנכנסין בראש רחל נגד תפלין של יד, וזהו כחותם על לבך – נגד תפלין של יד, ומתפלין של ראש – וראו כל עמי הארץ כמו שמפרש והולך ה"ד וראו כו' אלין כו' וכמו שאמרו בגמ' גס כן (ברכות ו ע"א) והוא לעתיד לבא אכל בגלותא דהוא כחותם, תפלין של יד, היא מכוסה עמנו בגלות, ומכל מקום (ויקרא כו מד) ואף גס זאת כו', נסים נסתרים עבד עמנו בהסתר (דברים לא יח) ואנכי הסתר כו', ידו נטויה עלינו (חגיגה ה ע"ב) תפלין של יד בהסתר:

^{טז} דאינון רשימו דשמא כו'. חוזר למעלה מה שאמר אלין תפלין כו':

^{טז} חותמא דגושפנקא כו'. טבעת, שעשוי העטרה כעין טבעת והיא טבעת המלך והוא חותמא דגושפנקא לחתים שמים וארץ בראשי תיבות, את השמים ואת הארץ, בלעת – יחודא דהוי"ה אהי"ה, בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה, והיא גימטריה גי"ד, טו"ב, שמן הטוב ועיין לעין מ' א':

^{טז} גליפו דיליה מלעילא. שחקוק בכסא הכבוד דמתמן נשמא וכמו שאומר למטה:

^{טז} כחותם דא נשמא כו'. לחותם הוא החקוקה בכסא הכבוד, וכחותם דא הגשמה לתתא כמו שמפרש והולך וההוא גליפו כו' ורשימו לכתתא כו':

¹⁰ שִׁימְנֵי כְחוֹתֶם דָּא צְלוֹתָא, דְּבָהּ אִיהוּ חֲקִיק וְרָשִׁים ח"י עֲלָמִין, בְּתַמְנֵי סְרִי בְּרַכָּאן דְּצְלוֹתָא, וְדָא אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוֹתְמָא ¹⁰ בְּפִתְקָא, דְּאִיהִי צְלוֹתָא, גְּלִיפּוּ דְּאֶתְוּוֹן דְּחוֹתְמָא דָּא צְדִיק ח"י (דף סד ע"ב) עֲלָמִין, חוֹתְמָא דָּא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע, ¹¹ וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים, בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ זֻקְף בְּשֵׁם סְלָקִין עֲמִיה. בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ מְאִיךְ וְכוּרַע בְּכַרוּךְ נְחִתִין עֲמִיה, וְדָאִי אִיהוּ וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיִרְדִים בּוּ, מְלָאכִי אֱלֹהִים עוֹלִים, בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ קָאִים בְּדִינָא קְיָמִין בְּלָהוּ וּמוֹלִיפִין עֲלֵיהּ זְכוּת, וְיִוְרְדִים בְּזַמְנָא דְּנִצְחָא בְּדִינָא וְנִחִית לְתַתָּא, בְּלָהוּ נְחִתִין עֲמִיה, כְּמָה דְּאִוְקְמוּהוּ בְּעֵקֶב (בראשית כו ד) אָנְכִי אָרְד עִמָּךְ מְצַרִימָה וְאָנְכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֵה.

¹⁰ שִׁימְנֵי כְחוֹתֶם דָּא נְשִׁמְתָא דְּאִיהִי חֲקוּקָה בְּכוּרְסִיָּא, בְּזַמְנָא דְּאִיהִי אֶתְעָרָא לְתַתָּא בְּצְלוֹתָא, כְּרִסִיָּא אֶתְעָר לְעֵילָא, כְּחוֹתֶם עַל לְבָךְ ¹² דָּא רוּחַ, דְּאִיהוּ צִיּוּרָא דְּאֶתְוּוֹן דְּחֲקִיקָא בְּמְלָאכִיָּא, בְּזַמְנָא דְּאִיהִי אֶתְעָרָא לְתַתָּא בְּצְלוֹתָא, מְלָאכִיָּא אֶתְעָרוּן עֲמִיה לְעֵילָא, עַל זְרוּעָךְ דָּא נְפִשָׁא, דְּאִיהִי חֲקִיקָא בְּאַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא, בְּזַמְנָא דְּאֶתְעָרָא אִיהִי בְּצְלוֹתָא לְתַתָּא, ¹³ אַרְבַּע סְטָרִין דְּעֵלְמָא מִתְעָרִין עִמָּה.

נְשִׁמָּה אִיהִי חוֹתְמָא, רוּחָא צִיּוּרָא דְּאֶתְוּוֹן דְּאֶתְוּוֹן חֲקוּקִין בְּחוֹתְמָא, נְפִשָׁא רְשִׁימוּ דְּאֶתְוּוֹן בְּחוֹתְמָא, דְּאִינּוֹן רְשִׁימִין בְּצִיּוּרִין דְּבַר נֶשׁ, כְּרְשִׁימוּ דְּחוֹתְמָא בְּפִתְקָא, וּבְהִיּוּא רְשׁוּמָא דְּנְפִשָׁא אֶשְׁתְּמוּדַע פְּרַצוּפָא בְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ, מְאָן אֶתְר אִיהוּ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ, בְּהֵאִי חוֹתְמָא כְּמָה רְשִׁימִין אִית בֵּיה, אַרְבַּע, רְשִׁימוּ דְּאֶרְיָה תְּמָן, רְשִׁימוּ דְּשׁוּר תְּמָן, רְשִׁימוּ דְּנֶשֶׁר תְּמָן, רְשִׁימוּ דְּדְמוּת אָדָם תְּמָן, ¹⁴ יוּמָאן אִיהוּ דְּרָשִׁים לֹון בְּחוֹתְמָא, יְהו"ה אָמַת, ¹⁵ יְדִבְהֵאִי אַרְבַּע רְשִׁימִין אִינּוֹן כָּל בְּרִיין דְּעֵלְמָא.

¹⁶ אָבֵל אוּמִין דְּעֵלְמָא דְּשִׁקְרוּ בֵּיה, לֹאוּ אִינּוֹן רְשִׁימִין בֵּיה, אֶלָּא בְּחוֹתְמָא דְּשִׁקְרָא, וְאִיהוּ נְחֶשׁ דְּמִלְיָל שִׁקְרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִינֵיהּ אֶתְמַר בְּאַרְח מִתְלָא, שִׁקְרָא לִית לָהּ רְגִלִין, וְכִךְ חוּיָא לִית לֵיהּ רְגִלִין, עַל גְּחֻנְךְ תֵּלַךְ, וְעֵתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַחְאָה שִׁקְרָא מְעֵלְמָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (ישעיה כה ח) וּמְחָה יְהו"ה אֱלֹהִים דְּמַעָּה ¹⁷ מְעַל כָּל פְּנִים וְכוּ', וְדָאִי הָאִי חוּיָא אִיהוּ מְלָאךְ הַמּוֹת דְּקִטִיל לְבַנֵי נֶשָׁא, ¹⁸ וְיִוְרִים דְּמַעָּה, דְּאִיהוּ אֵל אַחַר, וּבְמֵאִי קִטִיל בְּסַם הַמּוֹת דִּילֵיהּ, ¹⁹ דְּאִיהִי גִיְהֵנְס, וְדָא אִיהוּ סַמָּא'ל.

וּבְאֵלִין פְּרַצוּפִין דְּחוּוִין, אֶתְגְּלִיָּא אִיהוּ לְבַנֵי נֶשָׁא בְּאַרְח שִׁקְרָא לְפִתְאָה לֹון, ²⁰ וְיִרְזָא דְּמִלָּה (תהלים כז א) אִם יְהו"ה לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׁוֹא עֲמִלוּ בּוֹנֵיו בּוּ, וְלִית לֹון קִיּוּמָא, ²¹ אָבֵל צִיּוּרִין דְּחִיּוֹן אִינּוֹן רְשִׁימִין בְּשִׁמָּא

בִּיאור הַגְּרָא

¹⁰ שימני כחותם לא כלותא. עד עתה פירש צ' גוונין חותם ורשימו, ועתה מפרש ג' – החותם שהוא המתכת ורשימו כחותם ורשימו על השערה:

¹¹ בפתקא דאיהי כלותא. רוצה לומר הכלותא היא הפתקא והוא כחותם דגליפו ללדיק שאדוק בגוף שהוא חותם כמו שמפרש והולך ובה רשימו דח"י מצד ח"י ברכאין אצל כחותם התפלה מצד המלכות כידוע וזה שאומר גליפו כו':

¹² והנה מלאכי כו'. מפרש הקרא זה ממה שאמר לעולם וכו' חותם וכו' ל:

¹³ שימני כחותם לא נשמתא כו'. חוזר לפרש הנשמה ג' גוונין כמו שמפרש והולך והן ג' עלמין צ"ע צנרין:

¹⁴ לא רוח דאיהו ציורא דאתוון דחיקא כו'. רוצה לומר כחותם לא נשמה והוא תפלין של ראש החותם עלמו והוא בכסא דרגא דראש ג"ר דמקנן כו' מוחא. ועל לבד הוא ריאה שמרחף על הלב ורוח אלוקים דתמן רוח גויה יאירה ושם כחותם רצועות שמכסין על הלב, על זרועך הוא בנפש דשם וורידין דלבא דשם נפשא דמקנן שם יד ה':

¹⁵ ארבע סטרין. דהיא ד' של אחד ד' סטרין ועיין בזה פרשת ויקהל ר"א ב':

¹⁶ ומאן כו' ה' אמת. דחותמיה אמת ובסטריה חיים הוא אלוקים חיים וכמו שאמרו (סנהדרין כז ע"א) באתרא דקושטא, וזה שאומר אצל אומין פלחי כוכביא לעלמא כו' מלאך המות דקטיל כו':

¹⁷ דבהאי ארבע כו'. הן ד' אותיות הו"ה, ה' אמת, ובהון רשימין ד' חיוון דהן ציורין דכללא:

¹⁸ אצל אומין כו'. איהו נחש דמרכבתייה גם כן ד' סטרין כידוע:

¹⁹ מעל כל פנים. דליוון ד' אנפין דשקרא ולא יראון אלא פנים דחיוון קדישין:

²⁰ וגרים דמעה דאיהו אל אחרי. רוצה לומר דהוא אל אחר ובס"ס דיליה קטיל וכמו שמפרש והולך:

²¹ דאיהי גיהנם. רוצה לומר דתמן גם כן דמעה, (קהלת ד א) דמעת העשוקים כו', כמו שאמרו בספרי:

²² ורזא דמלה כו'. לית שם ה' תמן:

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַאי רְשִׁימוּ דְּמִזְוָה, דְּאִיהוּ שְׂדִי מְלַכְר יְהוּ'ה מְלַגְאו, ^מוְהַאי אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּבְרִית מִלְּה, שְׂדִי מְלַכְר יְהוּ'ה מְלַגְאו, שְׂדִי הָא אִימְרָה שְׂתַלְת אֲבָהֶן, דְּאִינוּן תְּרִין דְּרֹעֵין וְגוּפָא, אֲלִין אִינוּן תְּלַת עֲנַפֵּין דְּשִׁי, ^בבְּד שְׂכִינְתָא, ^גיְצִי צְדִיק אוֹת בְּרִית מִלְּה, וְעַל הַאי שְׂדִי אִתְמַר (שְׂמוֹת ו ג) וְאִרְא אֶל אֲבָרְהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדִי, ^דוְהַאי שְׂדִי, דְּאִיהוּ מְלַכְר בְּמִזְוָה, אֲבָל וְשְׂמֵי יְהוּ'ה דְּאִיהוּ מְלַגְאו בְּמִזְוָה, דְּאִיהוּ תְּרַעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּה (תְּהִלִּים קִיח כ) זֶה הַשְּׁעַר לַיהוָה, (שְׂמוֹת ו ג) לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, (דְּבָרִים ו ח).

^הוְכַתְּבִתְּם עַל מִזְוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, אֲלִין תְּרִין סְמְכֵי קְשׁוּט, זֶז מִן בֵּיתָא דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָא, וְלֹא אִתְקַרֵּיב לְגַבְהָ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (בְּמִדְבָר א יח) וְהָזַר הַקֶּרֶב יוֹמֶת, וְאַתְּוֹן דְּמִזְוֹת אִינוּן מִמֶּשׁ ז'ז מִן'ת, ^ווּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית מִלְּה דְּאִיהוּ חוֹתְמָא דִּילֵיהָ, זֶז מִן מְנִיָּה, ^זדְּאִיהוּ שְׂטָן, יִצְרָ הָרַע, רַע, טְמָא, צְפוּנֵי, מְלַאךְ הַמָּוֶת, וְלֹא יִתְקַרֵּיב לְגַבְיָהּ, וְלֹא יָמוּת עַל יָדֶיהָ. [תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף סָה ע"א]

וּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלְּה, הוּא מְשַׁקְר בְּחוֹתְמָא דְּמִלְּפָא, דְּאִיהוּ רְשִׁים בֵּיה שְׂדִי מְלַכְר יְהוּ'ה מְלַגְאו, מְנָא לָן מְהַאי קְרָא מְשַׁמַּע (דְּבָרִים ל יב) מִי יַעֲלֵה לְנַיִו הַשְּׂמִימָה, (דָּף סָה ע"א) רִישֵׁי תִיבּוֹת מִלְּה, סוֹפֵי תִיבּוֹת יְהוּ'ה, וּבּוֹדָאֵי מָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִלְּה, אִסְתַּלַּק מִנֵּיהָ יְהוּ'ה וְשְׂדִי, וְשָׂרִיא עֲלֵיהָ שְׂטָן ^חדְּאִיהוּ אֶל אַחֵר, ^טסְחוּיָא שְׂרִיא בְּאַתְרָא דְּיְהוּ'ה מְלַגְאו, וְסָם מוֹת שְׂרִיא בְּאַתְרָא דְּשְׂדִי מְלַכְר, וְדָא אִיהוּ דְּאִמְרָ קְרָא (בְּמִדְבָר יט כ) אֵת מְקַדֵּשׁ יְהוּ'ה טְמָא וְכו', אִם לֹא תִבּ בְּתִיבּוֹתָא, ^יאִסְבִּיל כְּמָה יְסוּרִין לְאַעְבְּרָא הַהוּא חוּיָא מִתְּמָן, וְלְסָם הַמָּוֶת דִּילֵיהָ, דְּאִיהוּ צְרַעַת מְמָאֶרְתָּ, בְּכְמָה מְרַעֵין וּמְכַתְּשִׁין, ^{יא}צַּעַד דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר בֵּיה בְּשָׂרָא דְּאִיהוּ עַפְרָא, וְרָזָא

בִּיאור הַגְּרָא

- ^ט אֲבָל לִיּוּרִין דְּחִיּוּן כו' שְׂדֵי מְלַכְר כו'. הוּא שְׂכִינְתָא וְכִמּו שְׂאוּמַר לְמַטָּה דְּלֹא הוּא לְאִתְגַּלִּיחָא לְאַבְהוּ. וְהוּיָה עִמּוּדָא לְאִתְמַעִיחָא לְאִיהוּ אִתְמַת וְאִיהוּ תּוֹרַת אִתְמַת וְכִמּו שְׂאוּמַר לְעִיל ד' ב':
- ^ב שְׂדֵי מְלַכְר ה' מְלַגְאו. שְׂדֵי אִיהוּ שְׂכִינָה כְּנ"ל מְלַכְר בְּגוּפָא, וְה' – עִמּוּדָא לְאִתְמַעִיחָא מְלַגְאו כְּמו שְׂאוּמַר לְעִיל א' אֲבָל מְסַטְרָא דְּגוּפָא אִיהוּ כו' לְגַבֵּי הוּיָה לְאִיהוּ מְלַגְאו כו' וְלְמַעְלָה ס"ג ב' וּמְסַטְרָא דְּגוּפָא אִתְקַרֵּי חֶסֶד כו' וּמְלַגְאו מִינֵיהָ לְאִיהוּ תְּקוּנָא דְּגוּפָא נְהִיר קב"ה לְאִיהוּ הוּיָה כְּנַשְׂמַתָּא בְּגוּפָא. וְהוּן רְשִׁימִין כֵּן בְּמִזְוָה:
- ^ג וְהַאי אִיהוּ כו'. רוּחָה לּוּמַר כְּמו כֵּן רְשִׁימִין בְּבְרִית כְּמו שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ:
- ^ד שְׂכִינְתָא. וְהוּא בְּתַרֵּין שׁוּקִין, דָּסָם ב', דָּסָם אִימָא מְסַתְּימַת בְּנ' תְּרַעֵין – ה' חֶסְדִּים וְה' גְּבוּרֹת, אֲבָל יְסוּד כְּלִילָא דְּלַחְלוּ וְלַכֵּן הוּן ב' עֲנַפֵּין וְסָם הַשְּׂכִינָה שְׂסָם מְקוּמָה וּבְנִינָה כִידוּעַ וְלַכֵּן נִקְרַחַת ד':
- ^ה י' לְדִיקָא כו'. וְהוּן ו' תִּיקוּנֵין דְּגוּפָא דְּכָלִילֵן בְּשְׂכִינְתָא כְּמו שְׂאוּמַר לְעִיל ס"ג ב' וּמְסַטְרָא דְּגוּפָא אִתְקַרֵּי חֶסֶד כו' עַד אוֹת בְּרִית, וְהוּ שְׂאוּמַר וְעַל הַאי שְׂדֵי כו':
- ^ו (בְּהַאי שְׂדֵי לְאִיהוּ מְלַכְר בְּמִזְוָה) לְאִיהוּ תְּרַעָא דְּקב"ה כו' הַשְּׁעַר לְה' (אֲבָל וְשְׂמֵי ה' לְאִיהוּ מְלַגְאו בְּמִזְוָה). רוּחָה לּוּמַר דְּמַסָּם יְכַנְסוּ לְה' וְהוּא מְלַגְאו בְּה' – ה' בְּהִיכָל קַדְשׁ (תְּהִלִּים יא ד, חֲצוּקוֹת כ):
- ^ז וְכַתְּבַתְּם כו'. חוּזַר לְפָרֶשׁ עֲנִין הַמִּזְוָה, שְׂדֵי דְבָה, דְּהַשְּׁעַר הוּא תְּלַת אֲבָהֶן, דְּמַסָּם – זֶה הַשְּׁעַר – בְּתַלַּת חִיּוּן, בִּי"ב אֲנַפֵּין – ז"ה, לְאִינְהוּ פְתַחוּ הַשְּׁעַר הַזֶּה לְכָל בְּרִי עוֹלָם, וְהוּוּ בְּשַׁעְרֵיךָ, וּמִזְוָתָה הֵן תְּרִי סְמְכֵי קְשׁוּט כְּמו שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ, וְאִמְרָ ז' מוֹת מִן בֵּיתָא לְאִיהוּ שְׂכִינְתָא. דְּהַאי תְּמָן בְּתַרֵּי סְמְכֵי קְשׁוּט כְּנ"ל וְתְּמָן סְמִיכִין אֲלֵהֶם אֲחֵרִים כְּמו שְׂאוּמַר לְקַמֵּן ז"ג א' וְהוּוּ מִזְוָתָא בֵּיתְךָ, וְהַמְטָה עֲנַמָּה – הַמִּזְוָה הַקְּבוּעָה שָׂם, הוּא אוֹת בְּרִית דְּבִיהָ כְּרִיךְ לְמַעְשָׂה הַמְטָה – מִילָה כו', וְהוּא כָּל הַשָּׂם לְכֵן רְשִׁים תְּמָן:
- ^ח וּבְג"ד כו'. חוּזַר לְפָרֶשׁ בְּרִית מִילָה דָּסָם כֵּן ז' כו':
- ^ט לְאִיהוּ שְׂטָן כו'. חָשִׁיב שְׂסָה שְׂמוֹת נִגְד ו"ק דְּגוּפָא שְׂהוּא בְּשָׂדֵי, וְכָלִילוּ דְּלַחְלוּ שְׂכִינְתָא, וְנִגְד הַמּוֹת דְּכָלִילָא מְכַלְהוּ ס"א כְּמו שְׂאוּמַר מוֹת מִינֵיהָ לְאִיהוּ שְׂטָן כו':
- ^י לְאִיהוּ אֶל אַחֵר. לְאַסְתַּלַּק קוּלוּ שֶׁל ד' לְאַחַד לְאִיהוּ אוֹת בְּרִית וְעִינֵין מַה שְּׂבָרְנוּ לְעִיל רִישׁ תִּיקוּן כ"א:
- ^{יא} חוּיָא כו' וְסָם כו'. דְּהוּן ז' וְלְקַמֵּן פ"א ב' אִמְרָ דְּנַחֵשׁ אִיהוּ נוֹק' וְכֵן בְּכַמָּה מְקוּמוֹת:
- ^ב אִתְמַקְדָּשׁ כו'. דְּהוּא בְּרִית קוּדֵשׁ יו"ד כְּמו שְׂאוּמַר בְּזַהַר פְּרָשָׁת בְּרַחֲשִׁית וְלְקַמֵּן פ"א א' וּמָאן כו' עֲלֵיהָ אִתְמַר כו':
- ^ג וּבְצִיל כְּמָה כו'. לְכַרִּיד יְסוּרִין וּמִינְתָה, יְסוּרִין – בְּצִבְלֵי הַחוּיָא וְכִמּו שְׂאוּמַר לְמַטָּה וְכִמּו נִשְׁכִּין כו', וּמִינְתָה – בְּצִבְלֵי סָם הַמּוֹת וְכִמּו שְׂכַתוּב (תְּהִלִּים פֶּט לג) וּפְקַדְתִּי בְּצַבְט כו', וּבְג"ד (שְׂבַת נָה ע"א) אִין מִינְתָה כו' וְאִין כו', וְהוּ שְׂאוּמַר לְאִיהוּ לְרַעַת מְמַאֶרְתָּ כו'. רוּחָה לּוּמַר הַהוּא חוּיָא וְכִמּו שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ בְּגִין דְּנַחֵשׁ כו', וְעַל מִינְתָה בָּא לוּ עֲנִיּוֹת וְכִמּו שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְעִנֵי כו':
- ^ד עַד לְלֹא אֲשַׁתָּאֵר בֵּיה בְּשָׂרָא. וְהוּא דִּין הַקְּבַר לְאַדָּם נִיּוּל מִמְנוּ בְּבְרִית כְּמו שְׂאוּמַר לְקַמֵּן פ"א ב' וְאִמְרָ לְמַעְלָה יו"ד א' וּבְג"ד לְדִיקָאִים נְטִירֵי בְּרִית כו' וּבְג"ד מָאן לְלֹא כו', וּמִינְתָה סוּבַל גַּם כֵּן בְּג"ד כְּמו שְׂאוּמַר שָׂם וְסָם וּבְלֹא אֲשַׁתָּאֵר מְחַרְבָּא לְמַלְאַךְ הַמּוֹת:

דמלה (ויקרא יד מב) יועפר אחר יקח וטח את הבית, בגין דנחש עפר לחמו, עד דיתפרנס מההוא בשרא לא יזוז מניה, ועני חשוב כמת, מה מיתה אנפוי משתניין, כגוונא דא עני אנפוי משתניין, והא אוקמוהו (תהלים יב ט) כרום זלות לבני אדם, מאי כרום זלות, אלא מאן דאצטרף לברייתא אנפוי משתניין כפרום, דרכמה נשוכין דיסורין נשיף ליה ההוא חויא.

ולא עוד אלא דעני חשיב כמצורע, מה מצורע (ויקרא יג מה) וראשו יהיה פרוע וכו', כך עני, מה מצורע מוחץ למחנה מושבו וגו', כך עני ערום ויחף, ועניותא איהי לישראל באתר דצרתא, דארבע דיוקנין אינון (ס"א גווינין), כארבע גווינין דצרת, ואינון נגע לכן אדמדם ירקרק בהרת שחורה, הא ארבע, וכלהו אית לון אתרין ידיעאן בגופא, ומנהון אתרין לבני נשא כמה מרעין, לכן ואדמדם חלב טמא וכבד, ירקרק מרה, בהרת שחורה טחול, ומנהון נבעין ארבע מיני מרעין, ואינון מרה חוורא, מרה סומקא, מרה ירוקא, מרה אוקמא.

ואם תב בתיובתא, נחית עליה סם חיים דאיהי שכינתא, ואתמר בה (ישעיה ו י) צושב ורפא לו צמאלין מיני מרעין, ומחיה ליה ממיתה דעניותא, כמה דאת אמר (יחזקאל יא לב) והשיבו וחי, דישראל בזמנא דאינון עניים קרויים מתים, ובגנייהו אתמר שובו וחי, צולית עניותא כעניותא דאורייתא, דמאן דלא אית ביה אורייתא אתקרי מת, אסותא דיליה מאי הוא לההוא עלמא, אורייתא, דאתמר ביה (משלי ג יח) עץ חיים היא וגומר, ואיהי אסותא לכל מרעין, כמה דאת אמר (שם ח) רפאות תהי לשרך וכו'.

פשימיני כחותם (שיר ח ו), דא אות שבת יום טוב, דאיהו שקיל לברית מילה, מאי חותם בהאי אתר, כגוונא [דא] שב"ת, ש' לקבל שייך דשם שד"י, כלילא מתלת חיוון עלאין, מתלת אבהן, כבת דא ד', דאיהי רביעאה לאבהן, ורביעאה לתלת חיוון, ואיהי דמות אדם, קילאו אדם, הך הוא דכתיב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם, אלא מאי אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, י' דשד"י לקבל אות דשבת ויומין טבין, י' ביה אתרמיזו עשר ספירן, אות שבת ביה שד"י, יהו"ה הוא רשות היחיד רחבו ארבעה וגבהו עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

ביאור הגר"א

⁹⁸ ועפר אחר כו'. בגלגולא כמו שכתוב (איוב לד טו) ואדם על עפר ישוב ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רי"ז ב' בגין דעפר אחר כו' עיין סס, והאס יתברך כרום חסדו באתר דגלגולא שולח לו עניות במקום המיתה כמו שאמרו דאיהי כגוונא דגלגולא ב' ארעין כו', וזהו שאמר ועני חשוב כו'.

⁹⁹ וכמה כו' נשיך כו'. עם העניות, לעניות הוא רק במקום המיתה והא"כ קאמר ולא עוד כו'. רואה לומר דפעמים ניזול בעניות מהכל, דהוא במקום כרעת ממארת לחויא כמו שמפרש והולך והוא לחויא כנ"ל:

¹⁰⁰ מחוץ למחנה מושבו וגו'. רואה לומר דכתיב בגדיו כו'.

¹⁰¹ וארבע גווינין אינון ב' כו'. והן ד' דיוקנין דנחש, ורואה לומר דלכן ד' מיני יסורין כמו שמפרש והולך מד' מרות ונגדן ד' מיני עניות שסימנן דמעה כידוע, והוא דמעה דאל אחר כנ"ל ס"ד ב' וזהו דלת ד'.

¹⁰² ושב ורפא כו' והשיבו וחיו. מב' הנ"ל כמו שמפרש והולך:

¹⁰³ מאלוין כו' ומחיה כו'. לתשובה מועיל לשניהם, דשני מיני תשובה הן, אחד זה' בתראה ואחד בוא"ו, וכמו שאומר ברעיא מהימנא פ' נשא קכ"ב א' וכל מאן דחזר בתשובה כו' ושם קכ"ג א' כען כריך ללהדרא על פתח התשובה כו' אית כו' אית כו'.

¹⁰⁴ ולית עניותא כו'. רואה לומר אע"ג דסביל עניות מכל מקום כל זה אינו קשה כעניות לאורייתא כמו שאמרו (שבת קלח ע"ב) שהוא הפלל ופלל שנאמר לכן הנני יוסיף כו'. ואיהי חיים כמו שכתוב (משלי ד כב) כי חיים הם. ורפואה (שם) נגד העניות הנ"ל שכולל ב' – מיתה ויסורין, ובאורייתא זוכה לתשובה עילאה כנ"ל, וניזול משניהם, וזה שאומר ואיהו אסותא כו' דהאס יתברך שולח עניות לאדם בעולם הזה להנצל מדינה דההוא עלמא כנ"ל, אבל למי שאינו נותן לו עניות – ניתן לו עניות לאורייתא, שהוא חלל בחייו, וסובל מרעין ומיתה דההוא עלמא, והאסותא לזה – שישוב ויתעסק באורייתא, וזה שאומר אסותא דיליה מאי היא לההוא כו' רפאות כו'.

¹⁰⁵ שימני כחותם דא אות שבת כו' לבדית מילה מאי חותם בהאי אתר כגוונא [דא] שבת ש' כו'. למעלה אמר כחותם דא אות דמילה ושבת ויום טוב, ופירש למעלה מילה בשדי הו"ה דהוא חותם ועתה מפרש שבת:

¹⁰⁶ בת דא ד' דאיהי כו'. בת דשבת, שכניה דאיהי רגל רביעי ורביעאה לחיוון ולכן בת רמוזה ב' ד'.

¹⁰⁷ ולא אדם כו' ואו קא כו'. רואה לומר שבת הוא ד' חיוון דמרכבתא, ושם דמות אדם והוא ש"ד דשדי, ויוד דשדי – אות שבת, הוא אדם היושב על הכסא שהוא שמה מפרש, יו"ד אותיות, והוא האות דשמירת האדם וכמו שאומר למעלה שיד דשדי הוא ע"י מעשה האדם והוא גבוה עשרה, והו"ה רחבו ד' ומ"מ רחבו יוד זאת בנקודה שחוד הבית שהיא בת של בראשית, נקודה בחלל דיליה וכמו שאומר בתיקון ל"ו בראשית נקודה בחלל כו' והאי נקודה איהי אות שבת כו'.

יִהְיֶה רְשִׁימוֹ אִיהוּ לְבָרָא דְמַלְכָּא, אָבֵל לְעִבְדָּא דְמַלְכָּא רְשִׁימוֹ דִּילִיָּה שְׂדִי, מְסֻטְרָא דְהוּא דְאֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מג ז) כִּיכֹל הִנְקֵרָא בְשִׁמִּי וְכוּ', וּמֵאִי נִיהוּ מְטֻרְרוּן, דְסָלִיק לְחֻשְׁבֵּן שְׂדִי, כִּיִּוְאִיהוּ אָדָם זְעִירָא בְדִיּוֹקְנָא דְלְעִילָא, וְדָא אִיהוּ אִם כְּפָנִים אִם כְּעִבְדִּים וְכוּ'.

מָאן דְאִיהוּ רְשִׁימוֹ דְאֶרְיָה בְּחֻתְמָא דִּילִיָּה אִיהוּ חֲנוּר בְּאַנְפוּי, מָאן דְאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְשׁוּר אִיהוּ סוּמְקָא בְּאַנְפוּי, מָאן דְאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְנֶשֶׁר אִיהוּ יְרוּקָא בְּאַנְפוּי, מָאן דְאִיהוּ בְּחֻתְמָא דְדְמוּת אָדָם אִיהוּ אוּפְסָא בְּאַנְפוּי, כְּגוֹנָא דְאוּרִייתָא (שיר א ה) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּה.

[תיקוני זוהר – דף סה ע"ב]

יִשְׁיַמְנֵי כְחוֹתֶם, דָּא אוּרִייתָא, דְאֶתְמַר בָּהּ (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתֵה בְפִיָּהוּ, וְאִיְהִי כְלִילָא מְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְאֶנּוּן י', וּמְעֶשֶׂר דְבֵרָן דְאֶינּוּן ה'ה, ו' כְּלִיל שֵׁית סְפָרֵי תוֹרָה, וְאִיְהוּ כְלִיל שֵׁית (דף סה ע"ב) יְמֵי בְרָאשִׁית, וְאִיְהוּ ו' זְמַנִּין טוֹב. עַל לְבָבָא דָּא ל'ב אֵלֵהִים בְּחֻשְׁבֵּן ל'ב, כִּיִּדְתְּלִיין מִן יו"ד, וּבָהּ אֲשַׁתְּלִים (נ"א ו') שְׁמָא דְאֶרְבָּעִין וְתָרִין אֲתוּנוּן, דְבָהוּן אֲתַבְרִיאוּ שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְכָל מַה דְאִית בְּהוּן, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי כִּיּוּם נְקָם בְּלָבִי (ישעיה סג ד), לְבִי סְלִיק מ'ב, וְיִכְלִי ע"ב שְׁמֵהּ דְשְׁמָא מְפָרֵשׁ, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר כִּיִּלְבִי גְלִיתִי, וְלֹאֲבָרִי דְאֶנּוּן רְמ'ח פְּקוּדִין דְאוּרִייתָא לֹא גְלִיתִי, כִּיִּוְבָהֵאִי וְיִכְלִי (ה' בִּשְׂשֵׁי דֵאִיהוּ בּו', וְדָא אִיְהִי וִיְהִי עֵרַב וִיְהִי בְקַר יוֹם הַשְּׁשִׁי, דֵּהֵאִי) ה' דְהַשְּׁשִׁי אִיהוּ מְלָכוֹת שְׁבִיעָאָה, וְאִיְהִי אֲתַקְרִיאַת ע"ב, כִּיִּוְבָהּ רְכִיב ו' לְמַפְרָק לְיִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל ע"ב קַל, כִּיִּבְגִין דְאִיְהִי כְלָלָא דְתַלְתָּא אֲבָהוּן, דְתַלְתִּין מְנַהוּן ע"ב שְׁמֵהּ, וְאֲתַפְלִילָן בָּהּ, וְלִקְבֵל תַּלְתָּא אֲבָהוּן אֶתְמַר בְּיִכְלִי תַלְתָּא זְמַנִּין שְׁבִיעִי, וְדָא אִיְהִי רְזָא דְשְׁבָ'ת, ב'ת ש, דְאֶינּוּן וְיִסַּע וְיִבֵּא וְיִט דְאֲתַפְלִילָן בְּב'ת, כִּיִּבְהֵיָא זְמַנָּא חָלָה זְכוּת אֲבָהוּן, כִּיִּדְמִיּוּמָא דְאֲתַחְרִיב בִּי מְקַדְשָׁא עֲלָמָא אֲתַקְרִי תְהוּ וְבָהוּ, מְתַמֵּן וְאִילָף אֲתַקְרִי קְרָא (תהלים פט ג) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד סְלִיק לְחֻשְׁבֵּן ע"ב שְׁמֵהּ.

ביאור הגר"א

ק"ה האו רשימו. רואה לומר שדי כמו שמפרש והולך:

ק"ד כל הנקרא כו'. לשמו כשם רבו:

ק"ה ואיהו אדם זעירא כו'. והוא יוד לשדי, אדם כו' כנ"ל וכמו שאומר ס"ג א' ואדם רכיב על גביהו דא מט"ט כו' וס"ד – ד' חיוון דיליה וכמו שמפרש והולך מאן דלויחו כו':

ק"ו דאחמרה בה שחורה כו'. היא שכינתא – דמות אדם, והיא לילה, שחורה, דלית לה מגרמה כלום, ונאוה – דכלילין בה כל הגוונים והאורות:

ק"ז שימני כו' תורת אמת. דאמת הוא חותמא כנ"ל בחותמא ה' אמת, והוא עמודא דאמלעיתא, ואיהי שכינתא, כחותם, איהי תורת אמת כמו שאומר לעיל ד' ב':

ק"ח דחליון מן יו"ד. דבעשר מאמרות יש ל"ב אלקים ונשלים למ"ב:

ק"ט יום נקם בלבי. רואה לומר בלבי אהיה נוקם, דנקמה מסטרא דמ"ב – גבורה, והגאולה – מסטרא דחסד ע"ב, וזה שאומר ויכלו כו', ללבי, גימטריה ע"ב, וכן ויכלו, ועיין לקמן סוף תיקון ל"ו בעשר אמירין ול"ב אלקים דליון מ"ב כו', ושבת ויכלו חסד כו', ועיין לקמן ס"ו א' ועוד איהו ל"ב כו' ביה אשתלים כו' ועיין מה שכתבתי פס:

ק"י ללבי גליתו ולחברי כו'. הענין כי יש קאים בכל דרא לפי הזכויות של פקודין, וכמו שאמרו (סנהדרין נח ע"א) היום אס כו' אצל קץ האחרון לא תליא בתשובה אלא בחסד כמו שכתוב (יחזקאל כ ט, כב) ואעש למען שמי כו' וכמו שאומרים בתפלה למען שמו בזהבה, וזה הקץ יתגלה והוא גם כן בזכות אבות דליון ע"ב דשמא מפרש כמו שמפרש והולך, ואמר למטה בזהוה זמנא חלה זכות אבהו כו' ועיין בתיקוני זהר חדש ע"ג ב' ובהאי ע"ב דלויחו חסד אחזי קשת כו' ובגינה אחמרה ללבי כו' אצל קץ זמן דשוי קב"ה כו' עיין פס כל הענין, וזהו הקץ גלה ללבי דליון אבהו דבהו ע"ב, ולשאר דליון אברים לא גלה ואף זה הגילוי אינו אלא בקץ האחרון כנ"ל:

ק"יא ובהאי ויכלו ה' דהששי ואיהי מלכות כו'. רואה לומר ויכלו הוא מלכות דהוא ע"ב כמו שמפרש והולך והיא ה' דהששי, ה' תתאה, שביעאה לששי לו"ק התחלת הבנין עולם כו':

ק"יב ובה רכיב כו'. ששי בה', הששי, דייתי בגינה למפרק לה ועיין בזהר פרשת בראשית כ"ה א' וברעיא מהימנא פ' משפטיוס:

ק"יג בגין דלויחו כללא. וזהו ויכלו – דאחלילת מג' אבהו דאחמרה בהו בכל מכל כל כמו שאמרו בתיקוני זהר חדש ע"ג ב' עיין פס ובהם בכל אחד ע"ב אחוון ואחליליו בה כללו בע"ב תיבין כמו שאומר בזהר פרשת בשלח ובפרשת בהעלותך:

ק"יד בזהוה זמנא חלה כו'. רואה לומר בזמן הגאולה דהוא ויכלו, יום השביעי, דציה רכיב ו' כו' דאחלילין ג' אבהו צבת, דאחזוילת קשת בג' גוונים נהיין באבהו, הנלנים נראו בארץ כו' קומי רעיתי כו', וזכותם נראה בארץ דגלותא הני גוונים אחשכאן ומתכסאן בגוונים חשוכין וזה שאמרו (שבת נה ע"א) תמה זכות אבות אצל אז תחון תחל זכות אבות ורואה לומר כמו שאמרו (פס) ת' תמה כו' תחון כו':

ס'וה' דא רזא דאתקשר שביעי ביומא קדמא, פ'ומאן שביעי דא צדיק אות דשבת ויומין טבין, פ'ורזא דמלה חי יהו'ה שכיב עד הבקר (רות ג ג), ודא בקר דאברהם, ההוא דאתמר ביה (בראשית יט כז) וישפם אברהם בבקר, ואיהו חסד דיליה, בגין דבהאי חסד אתתקן פרסייא פ'דאיהי נפילה, ה'דא הוא דכתיב (ישעיה ה) והוכן בחסד פסא, פ'יביה תקום, ורזא דמלה ובחסד עולם רחמתיך (שם נד ח), וכל ספירן מתקשרין בימינא, פ'א בגין דעליה אתמר (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, מימינא אתייהיב אורייתא, פ'ב בגין דא מוליך לימין משה זרוע תפארתו, פ'יבוקע מים (ישעיהו סג יב) דאורייתא מתמן, מה' דאברהם, פ'י למיהוי ליה בה שם עולם, ובה אשתלים ה' דמשה, דאיהי במשפונא לגביה דאברהם במשה, דאיתי אורייתא, עד דיפרוק לבנוי, פ'י ורזא דמלה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו).

פ'י ורזא דפורקנא בהאי חותמא איהו, דעליה אתמר (ישעיהו נה יב) פי בשמחה תצאו ובשלום תובלון, פי בשמחה, פ'י בשמחה סליק לחושפן אד'ן דאיהו אדנ'י, ארון הברית אדון כל הארץ אתקרי, בר מאת ש'

ביאור הגר"א

פ'י מיומא דאתחבר כו'. כמו שאמרו (ילקוט ירמיהו ד' סימן רעד) והארץ היתה כו' בית המקדש חרב כמו שכתוב ראיתי הארץ והנה תהו כו' יהי אור זו בנין ללעתיד, והוא אור, חסד לאברהם, וזה שאומר מתמן ואילך כו' וכמו שכתוב אלה תולדות השמים ראשי חיבות תהו עד דהבראש דאברהם ועתה בגלות הוא עולם התהו ועיין זהר חדש פ"א ב' דארוכה:

פ'י וה' לא רזא כו'. רואה לומר ה' דהשקי דאתקשר בוכלו דאיהו ע"ב, חסד, הוא רזא התקשרות ה' – מלכות, בחסד, ה' לאברהם דרתא לאברהם, חסידה ברזקים ביתה, כי למעלה אמר ע"ב דשכינה וכו' דריש על חסד, והכל אחד, דשכינתא דתכלית בחסד, ומסטרך דחסד נקרא ע"ב, וזע"ג שלמעלה אמר ככל ג' אבהן – היינו מלך כלילתם דאברהם, חסד, וכמו שאומר בחיקוני זהר חדש ע"ג ב' דבהאי ע"ב דאיהו חסד כו' ונטיל בימינא דאיהו חסד דכליל ע"ב:

פ'י ומאן שביעי כו'. רואה לומר לא יום השביעי, אלף השביעי דאיהו במלכות, דהגאולה תהיה באלף השקי ואמר שביעי דא אות לדקיא אות ברית. רואה לומר עטרת הברית, ה' דהשקי, ה' דתראה לשם, והיא סיהרא דתתמלא, (ישעיהו ל כו) והיה אור הלבנה כו', הברית דיתגלה, והוא חי וקיים ללא מית בעולם התהו, ולכן אז (ישעיהו כה ח) בלע המות לנלח, ויסורו הערלה והפריעה משם, והיא ברית לאברהם, והיא שביעי דכאן, וזה שאומר מאן שביעי ללא טעמי לומר על מלכות, אדני:

פ'י ורזא דמלה חי ה' שכיב. דהיא נקרא חי ה' כנ"ל. שכיב עד דיתגלה חסד, והוא חסד דפוס אמה דיתגלה ועיין דאידרא רבה קמ"ב א' והוא קשת בגונוי נהירין ועיין לקמן תיקון ל"ז, והוא עד דבוקר כמו שפרשם והולך:

פ'י דאיהי נפילה. כמו שכתוב (תהלים פט מה) וכסאו לארץ מגרתה:

פ'י וביה תקום. כמו שכתוב (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים כו':

פ'י בגין דעליה אתמר. רואה לומר דעל חסד אתמר מימינו כו' כמו שפרשם והולך מימינא כו' וכמו שאומר בזהר פרשת יתרו פ"ד ב' הכי תאנא חמשה כו', והכא כולא איהו ימינא כו' דהא תנינן שמאלא דתחזר ימינא דכתיב מימינו כו' וזה שאומר וכל ספירן כו' בגין כו':

פ'י בג"ד מוליך לימין כו'. רואה לומר זרוע ותפארתו מוליך לימין (זרוע של תפארת) שהם גבורה ותפארת דתתכלילו כולהו בימינא כנ"ל ועיין דאידרא רבה קמ"ב ב' ותאנא דהאי ימינא מתאחדין כו' דכתיב כו':

פ'י ובוקע כו' מתמן. רואה לומר מחסד, וכמו שפרשם והולך מה' לאברהם, ה' – שכינה דאתקשר וניתוסף לאברהם, ואתקשר בימינא, והיא דאר מים חיים – מים לאורייתא:

פ'י למיהוי ליה כו' ובה אשתלים כו'. דאתון דמשה הוא ש' משת, ואזיל יו"ד דורות עד שם, ורוח שם מ"ם – ש"מ, ואזיל יו"ד דורות ורוח ה' מאברהם דאיהי מתקשרא בימינא, וזהו לעשות לו שם שלו זה – זה' דילה, לאשלמא משה, והוא ה' דתראה, דג' אותיות יה"ו נתקנו דאבהן, והוא אתקין לה' ואח"כ נפלה בחטא ערב רב ובגינס חב בסלע ואתנטיל ה"א ממנו ואזלח בגלותא דהדי בנוי לאברהם והוא נשאר קול בלא דבור ואזיל הוא בגלגולא דשכינה והוא המשכונא דישאל בגלותא דמשה דייתי למפרק יתהון דשכינה וזה שאומר דאיהי במשכונא כו' ממשה דאיתי כו' ועיין בהגהה לקמן ק"ה א' ועוד שת בא"ת ב"ש כו' תמן רווח ה' דיליה ואתקרי משה ורזא דמלה מוליך לימין כו' ועיין דרעיא מהימנא פ' משפטים קי"א ב' פקודא דתרא דא להשיב אבידה כו' נפלת כלה דילך כו' הן כל אלה יפעל אל כו' דאיהו גלגול דרעיא דלדס, ה' דתראה, בגין דת יחידה כו' עיין שם ובזהר פרשת בראשית כ"ה א' בגינייהו נפלת ה' דעירא ה' לאברהם ובג"ד איהו לא ייעול לארעא דישאל עד דיתוב ה' לאתרה, ורואה לומר שארץ ישראל היא ה' דתראה ובשכיב דנפילת ע"י ערב רב דקביל לון לכן ניטל ממנו ה"א במשכונא לבנוי לאברהם ובג"ד נחית איהו מדרגיה כו' מוליך לימין משה כו' וזהו ה' דעירא בגלותא דתהו דרמיז שם, וכל דא בגין דלדס אין כו' וכל שיח כו' – משיח ומשה כמו שאומר שם ב' עיין שם:

פ'י ורזא דמלה כו'. שישתלם ה' דמשה ואתקשר בימינא וכמו שאמרו מה שהיה הוא כו':

פ'י ורזא דפורקנא כו'. רואה לומר דחותמא לאורייתא, חותם הנ"ל דאמר לא אורייתא דבה יגאלו וכמו שאמרו דרעיא מהימנא פ' משפטים שם והאי אורייתא דתתגליא על ירך כו', ואיהי חותמא דש"י כמו שפרשם והולך דעליה אתמר, ואמר למטה דשמחה לחמד – והוא התורה, יינך – לא יין המשומר כו', סוד ה' ליראיו, והיא השמחה, יין המשומר שלא נתגלה מששת ימי בראשית, ע' אנפין דתורה, ועיין מדרכ הגעלם פ' תולדות קל"ה ב' אר"י יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית אלו דברים עתיקים כו':

דַּאִיהוּ תַלְתַּת מְאָה, כ' בְּשִׁמְחָה אִיהִי בְּחִכְמָה, קי"ד אִיהִי אֶתְוֹן מִחִשְׁבָּה, וְאִינוֹן תַּלְתַּת אֲבָהֶן דַּאֲתַחְבְּרוּ בָהּ, וְאֶתְוֹן בְּשִׁמְחָה אִיהִי מִחִשְׁבָּה, קי"ט תַּלְתַּת אֲבָהֶן בְּחִמָּה ה"ן, וְאִיהִי שְׂכִינְתָּא דְלִית לָהּ יְחֻדָּא אֲלָא בְּמִינָה, כְּמָה דַּאֲתוּתָא דְה"ן, וְאֶתְעֵבִידוּ עֶשְׂרָה וְאֶתְעֵבִידוּ מְאָה, כְּמָה דְשְׂכִינְתָּא כְּלִילָא כְּלָהוּ עֶשְׂרָה וְכָלְהוּ מְאָה, וְהִינּוּ דְכְּתִיב (דְּבָרִים י יד) הֵן לִיהו"ה אֱלֹהֵיךָ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמְלָה הֵן אֲדֻנִּי.

וּבְשָׁלוֹם תּוּבְלוֹן (ישעיהו נה יב), ש תַּלְתַּת אֲבָהֶן, ו'ו תְּרִין מְשִׁיחִין, מ' ל'ב דּוּבְשָׁלוֹם סְלִיק ע'ב, ק'לְדָא אִיהוּ דַּאֲתָמַר (בראשית כח כא) וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, ק'לְאִשְׁמַחָה אִיהוּ דַּאֲתָמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֶךְ אֲכוּל בְּשִׁמְחָה לְחֻמְךָ וְשִׂתָּה בְּלֵב טוֹב יִינֵךְ, דָּא יִין הַמְּשׁוּמֵר בְּעַנְבֵּי, וְעַלִּיהּ אֲתָמַר (תהלים כה יד) סוּד יְהו"ה לִירִיאָיו, יִין טוֹב דָּא צְדִיק, דַּאֲתָמַר בֵּיהּ (ישעיה נא א) הַצְדִּיק אָבָד, וּמֵאֵי אָבָד אָבָד הֵהוּא נְבִיעוּ, ק'לְבְּאוֹשְׁתָּאָר נְחָרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית רַאשׁוֹן וְשָׁנִי.

ק'לְגָם סְבָא וְאָמַר אֲדֻנִּי בְּמִחִשְׁבָּה סְלִקָא, וְלָאוּ בְּחִשְׁבָּן, ק'לְוְעַלִּיהּ אֲתָמַר (זכריה ב יז) הִ"ס כָּל בְּשׂוֹר מִפְּנֵי יְהו"ה כִּי נַעֲזֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ, ק'לְוְתֵעַר בֵּיהּ כְּמָה דַּאֲתֵעַר מִשְׁנֵתִיהּ וְחֻזַר לְשְׁנֵתִיהּ, עַד דִּיתֵעַר יְהו"ה דַּאִיהוּ רַחֲמֵי, לְקַיְמָא בֵּיהּ וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים אֲקַבְּצָךְ (ישעיה נד ז), גְּדוּלִים אֲתַקְרִיאַת מִסְטָרָא דְהָא"ל הַגְּדוֹל דַּאִיהוּ חֶסֶד, וְשְׂכִינְתָּא בֵּיהּ סְלִקָא לְאֲתַקְרִי גְּדוּלָהּ, וּבֵיהּ וְדָאִי וְדָא דְפּוֹרְקָנָא, כְּגוֹנָא דָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א יְהו"ה, וְא"ו

בִּיאור הַגְּרָא

קכ"ו י' בְּשִׁמְחָה סְלִיק כו'. מִפְּרָשׁ וְהוּלְךְ דְּהוּא חוּתְמָא דְשָׂדִי וְהוּא אֲוִרִייתָא כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְמַטָּה בְּשִׁמְחָה לְחַמְךָ כו' חֲלָמָא דְשָׂדִי תַמְן, וְהוּ"ה מְלַגְאוּ כְּבַר בִּיחָר לְמַעְלָה וְאִיהִי כְּלִילָא מַעְשָׁר כו':

קכ"ז לְאִיהִי אֶתְוֹן מַחֲשָׁבָה. רוּחָה לּוּמַר גַּם אֲוִתִּיּוֹת בְּשִׁמְחָה מוֹרָה עַל חִכְמָה:

קכ"ח ש' תַּלְתַּת אֲבָהֶן כו'. רוּחָה לּוּמַר ש' דְּבְשִׁמְחָה הוּא ש' דְּשָׂדִי – וּנְשָׂאָר בְּחִכְמָה, וְעַם י' דְּכִי הוּא שְׂכִינְתָּא – ד' דְּשָׂדִי, שְׁהוּא בְּנו"ה כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל ס"ד ז', וְעַם כ' הוּא בְּחִכְמָה שְׁהוּא יו"ד דְּשָׂדִי, אֲוִת בְּרִית, נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, וְעֵינִין לְקַמְנָן תִּיקוּן ל"ו בְּרַאשִׁית נְקוּדָה כו' וְהִיא נְקוּדָה אִיהִי אֲוִת דְּשָׁבַת כו' וְעֵינִין לְעֵיל סוּף תִּיקוּן י"ח וְרִישׁ תִּיקוּן י"ט וְכֵן אֲמַר וּבְשָׁלוֹם כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ ש' כו' ו'ו תְּרִין מְשִׁיחִין דְּהֵן בְּנו"ה דְּתַמְן שְׂכִינְתָּא מִל"ז כו' וְהוּא אֲוִת בְּרִית כְּנ"ל וְאִיהִי אֲתַקְרִיאַת ע"ז כו' מֵאוּן שְׂבִיעִי דָא כו' וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְמַטָּה וְעַלִּיהּ אֲתָמַר סוּד כו' יִין טוֹב כו', וְנַחֲלָךְ – כִּי בְּשִׁמְחָה – לְבָז תִּיבִין, לְדְרוּשׁ ז' אֲוִתִּיּוֹת דְּכִי כָל אַחַת צְפִנִי עֲלָמָה בְּתִיבַת בְּשִׁמְחָה, וְכֵאֵן הוּא שְׁתַּמְלָחָה הַלְבֵנָה כִּי שְׁנַת הַלְבֵנָה חֲסֵרָה – שְׁנ"ג, גִּימַטְרִיָּה שְׁמַחָה, (מְלִיאָה) וְשְׁלִימָה – שְׁנ"ה, חוּשְׁבָן בְּשִׁמְחָה, שְׁנ"ה שְׁלִימָה, וְעוּד אִינְה שְׁלִימָה לְשַׁנַּת הַחֲמָה אֲלָא בְּעִיבּוּרָה ל' יוֹם וְהוּא כ"י בְּשִׁמְחָה, וְהוּא שְׁפ"ה יוֹם, גִּימַטְרִיָּה שְׂכִינָה, שְׁתַּמְלָחָה, וְכֵן וּבְשָׁלוֹם, אֲלָא שְׁסֵם כְּסֻדְרָן וְהוּא בְּשָׁלוֹם כְּסֻדְרָן אֲבָל בְּשִׁמְחָה חוּסְפַת טוֹבָה חוּסְפַת הַשְּׁלִימוֹת:

קכ"ט וְדָא אִיהוּ דְּלֵחְמָר וְשְׂבִיעִי בְּשָׁלוֹם כו'. רוּחָה לּוּמַר אַל בֵּית אֲבִינוּ, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

קל"א שְׁמַחָה אִיהוּ דְּלֵחְמָר כו'. רוּחָה לּוּמַר עַל הַחֻזְרָה שְׁתַּחֲלָה – בְּשִׁמְחָה לְחַמְךָ, בְּלָב טוֹב יִינֵךְ – יִין הַמְּשׁוּמֵר בְּעַנְבֵּי גִימַטְרִיָּה סוּד דִּיסוּד וְזֵה שְׁאוּמַר יִין טוֹב דָּא לְדִיק, דְּבִיהּ (ישעיהו ג י) אֲמַרוּ לְדִיק כִּי טוֹב, וְבִיהּ סוּד, וְיו"ד מִיסוּד הוּא אֲוִת שְׁתַּחֲלָה, וּבְשָׁלוֹם נֶאֱמַר עַל הַיֵּאִירָה מְגַלּוֹת, וּבְשִׁמְחָה עַל הַחֻזְרָה שְׁתַּחֲלָה, וְהַכֹּל עַל יְדֵי מַשָּׁה:

קל"ב וְאֶשְׁתַּחֲרַח חֲרַב כו'. כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיהו יט ה) חֻזְבַּת יְדֵי יָאֵל וְנַהֲרַח יַחֲרַב כו' אֲבָל בְּיוֹם הַהוּא יֵאָחַז מִיַּם חִיִּים כו' (זְכַרְיָה יד ח) כִּי נִבְקַעוּ בְּמַדְבַּר מַיִם כו' (ישעיהו לה ו):

קל"ג הִם סְבָא כו' וְלָאוּ בְּחוּשְׁבָן. כִּי בְּמַחֲשָׁבָה לָאוּ בְּחוּשְׁבָן אֲדֻנִּי אֲלָא דְסַלְיָקוּ דִּילָה תַמְן הוּא, דְּהִיא חִכְמָה זְעִירָא, מְקוּם כְּבוֹדוֹ:

קל"ד וְעַלִּיהּ אֲתָמַר כו'. רוּחָה לּוּמַר ה"ס אִיהִי אֲדֻנִּי כְּנ"ל, וְהִיא נְעוּר מִמְּעוֹן קִדְשׁוֹ – קִדְשׁ דְּהוּא בְּחִכְמָה:

קל"ה יַתְעַר בֵּיהּ כו' וְחֻזַר כו'. דְּתַחֲלָה יַתְגַּלָּה מְשִׁיחָה וְאֲחִיכּ יַתְכַּסָּה, וְהִיא לְיִשְׂרָאֵל אֲזַ חֲבָלִים וְרִיכִים גְּדוּלִים וְכְמוֹ שְׁהִיה בְּגַאֲוִלָּה הַרְאִשׁוֹנָה. וְהַעֲנִין, כִּי תַחֲלָה יַגְּאֵלוּ דְּכִרְגָא דְּנוּק' כְּסֻדְרָה הַמְדַרְגָּוֹת – וְהִיא דְּבִינָא, וְאֵם יַגְּאֵלוּ דְּבִינָא לָא יַהֲא לֹן תְּקוּמָה וְיִמּוֹת מְשִׁיחָה בִּן יוֹסֵף, עַל כֵּן יַתְכַּסָּה, וְיִרְפּוּ אֲזַ וְאֲחִיכּ יַגְּאֵלוּ דְּכִרְגָא וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים כו', וְתַחֲלָה (יַחֲזַקָּאֵל כ לֵג) חִי אֲנִי אֵם לָא בְּחִימָה כו', וְהוּא חוּשְׁבָן אֲדֻנִּי כְּנ"ל, וְאֲחִיכּ תַחֲלִיל בְּחֻסְדָּא, וְהִיא שְׁהַקְפִּיד מַשָּׁה לְמַדְתָּה – אֲדֻנִּי לְמָה הַרְעוּתָה לְעַם כו' (שְׁמוֹת ה כז), וְזֵה שְׁאוּמַר (וּבְדָא בְּרַשִׁי ו ט ד"ה מְקוּרָא רֹחַ) שְׁהַקְפִּיד לֹא הָסֵם יַתְצַדֵּק חֲבָל עַל דְּלִבְדָן וְאַרְחָ כו' בָּאֵל שְׂדֵי כו' רוּחָה לּוּמַר הַכֹּל בְּמַדָּה ז' – וְלָא הַקְפִּידוּ, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר שֵׁם שְׁלָא מֵאֵל מְקוּם קְבוּרָה וְנַתְּסָה זֵה בְּכִמָּה נְסִיּוּנוֹת, וְאַתָּה כו' – רוּחָה לּוּמַר וְזֵהוּ רֹזָא דְּפוֹרְקָנָא בְּהַאי חוּתְמָא, בְּתַחֲלָה בְּאֲדֻנִּי דְּהִיא בְּמַחֲשָׁבָה אֶתְוֹן בְּשִׁמְחָה הַנ"ל, הֵם מִפְּנֵי כו', וְהוּא אַל שְׂדֵי, וְאֲחִיכּ בְּרַחֲמֵים כו' – מִסְטֵרָא דְּהוּ"ה דְּלִאִיהוּ מְלַגְאוּ, וּמִפְּרָשׁ וְהוּלְךְ הַיֵּאִךְ כְּלִילָא הוּ"ה בְּפוֹרְקָנָא, דְּשָׂדִי כְּבַר פִּירָשׁ וּבְשָׁלוֹם ש' תַּלְתַּת כו' כְּנ"ל. וְזֵה שְׁאוּמַר וְבִיהּ וְדָאִי רֹזָא דְּפוֹרְקָנָא כְּגוֹנָא דָא יו"ד ק"א וְא"ו ק"א וְא"ו בִּיהּ כו'. וְאֲמַר דְּלִאִינוּן כו' דְּלָאוּ הַג' שְׁמוֹת הֵן כְּלָל שֵׁל כָּל הַע"ז כְּמוֹ שְׁאוּמַר דְּלִאִינוּן עֲנַפְּא וְנוּפֵא וְשִׁרְשָׁא, וְעֵינִין מַה שְׁכַתְּבִי בְּמְקוּם אַחַר בְּאַרְכּוּבָה, וְרַאשֵׁי תִיבּוֹת שְׁלָהּ וְא"ו – י"ג מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְּלִאִינוּן בְּחֻסְדָּא חוּשְׁבָן ע"ז, וְעֵינִין בְּתִיקוּנֵי זֵהר חַדְשׁ ע"ה ז' בְּאַרְכּוּבָה, וְעֵינִין בְּזֵהר פְּרַשְׁתָּ וְאַרְחָ כ"ז ז' אֲר"א בְּסִטְרָא יְמִינָא עֵילָאָה כו':

ביה רזא דפורקנא, דאיהו רשים בשמא דע"ב, דאינון וה"ו אנו"י רישי תיבין וא"ו, תלת עשר קלימכילין דאורייתא, דאתייהיבת מימינא.
 [תיקוני זוהר – דף כו ע"א]

אשתאר יו"ד ה"א ה"א דסליק לחשבן ל"ב, ואיהו ב' מן בראשית (דף סו ע"א) ל' לעיני כל ישראל, קלועוד איהו ל"ב אלהי"ם דעובדא דבראשית, דעליה אתמר (ישעיהו סג ד) כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה, ושמא דע"ב איהו ויכל"ו, ביה אשתלים רזא דפורקנא, קלועליה אתמר לל"ב"י גליתי דאיהו חושבן ויכל"ו, קלייביה אתקיים קרא (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, קלועליה דנפקו ממצרים קמברזא דע"ב שמחן, כף יפקון בהון פד יפקון בבתרייתא, בההוא זמנא חסד יהו"ה מלאה הארץ (שם לג ה), ועליה אתמר (ישעיהו נד ח) וחסדי מאתך לא ימוש, ובחסד עולם רחמתך, ובגין דא שבח דוד לקודשא בריך הוא בגלותא דאיהו שאול בהאי חסד, כמה דאת אמר (תהלים פו יג) כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה.

ואי אומין דעלמא דחקין להו לישראל יותר מדאי, קודשא בריך הוא חס על ד' מן חסד דאיהו דל"ת בגלותא, ואתקיים קרא ביה (ישעיהו סו ז) בטרום תחיל ילדה, ושבעין תיבין דמזמור יענף יהו"ה ביום צרה (תהלים כ ב) אינון לקבל שבעים צירין, דאינון צירים וחקלים דשכינתא עלאה ותתאה, קמברזאנון ב' קמייביה אתקריאן פלטרין גדולים, קמיהדא הוא דכתיב (תהלים קיא ב) גדלים מעשי יהו"ה, וקודשא בריך הוא ביה אתקרי גדול, כמה דאת אמר (שם קמו ה) גדול אדונינו ורב כח, וביה סלקין ישראל לגדולה, קמיושכינתא דבה אתמר (שמות לג כא) הנה מקום אתי, בההוא זמנא אתקיים בה קרא (תהלים לד ד) גדלו ליהו"ה אתי, ובה (נ"א וביה) אתמר בקודשא בריך הוא בההוא זמנא פי גדול אתה וגומר (שם פו י), וביה עושה גדולות עד אין חקר (איוב ט י), ודא איהו חס"ד, קמייביה ויכלו, ה' בהששי, בגין דביה ה' דאברהם אזיל ו' לגבה, מיד יתער י"ה לקרבא, הדא הוא דכתיב (שמות יז טז) כי יד על פס י"ה, קמיוששי איהו אלף שתיתאה, יסוד, ביה אתפלילו ואתיחדו שית ספירן, יום הששי, הדא הוא דכתיב (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ, דא קודשא בריך הוא ושכינתא, דאינון ו"ה, דעליה אתמר (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא, קמיהדא איהו כ"ל, ועליה אתמר (בראשית ב א) וכל צבאם, מאי צבאם תרי סמכי קשוט.

ביאור הגר"א

מכילין לאורייתא. רואה לומר י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, ויו"ד ק"ח ק"ח הוא התורה כמו שמפרש והולך ב' מן כו' והכל בתורה:
 ועוד איהו ל"ב כו' ושמא דע"ב כו'. עתה מפרש שמא מפרש ברזא דפורקנא, דתחלה מפרש שמא מפרש בתורה, ועתה – דפורקנא, ל"ב הוא דלחקים דמ"ב שבתחלה בסטרא דגבורה ובה עתיד להגמס בגוים פלחי כוכביא, יום נקם בלבי, ואח"כ וא"ו דהוא רזא דע"ב הוא ויכלו דשבת יום השביעי בחסד, וזה שאומר בה אשתלים רזא דפורקנא, וזה לשון ויכלו שנשחטם זו הכל:
 וביה אתקיים כו' יבנה. רואה לומר בית המקדש יבנה בחסד, דבית המקדש דלעבר על אפי וחמתי כו' (ירמיהו לב לא), מה שאין כן לעתיד לבא (זכריה א טז) שבתו לירושלים ברחמים ביתי יבנה בה כו':
 וכמה דנפקו ממזכרים כו'. כמו שכתוב (מיכה ז טו) כימי לאחד כו':
 ברזא דע"ב כו'. קריעת ים סוף, (שמות יד יט) ויסע כו':
 דאינון ב'. רואה לומר דאינון ב' לאשלמא ע"ב, דב' דע"ב הן כוללים דע' כידוע:
 ביה אתקריאו כו'. רואה לומר ב' בתים דלעתיד – ששניהם יבנו כמו שאומר בזהר פרשת פנחס:
 הה"ד גדולים כו'. דאינון מעשיו כמו שכתוב (שמות טו יז) מקדש אדני כוננו ידיך:
 ושכינתא דבה אתמר כו'. כן כריך לומר, ורואה לומר דאחי – גדלו אותה לה' כמו עת לעשות לה':
 ביה ויכלו. חוזר לענין ראשון לדרוש ויכלו, ואמר ביה ויכלו – רואה לומר בחסד כנ"ל וה' דהששי סמוך לו בגין דאיהו ה' דאברהם דויכלו, וששי איהו אלף שתיחאה יסוד ביה כו' יום הששי הה"ד ויכלו כו' דאינון ו"ה דעליה אתמר כי כל כו'. רואה לומר הששי הוא יסוד, וביה ויכלו השמים והארץ, ו"נ דאינון ו"ה דהששי, ששי – ו', הששי – ה', וזהו הששי, וחוזר ואומר ויכלו דהוא ענין אחד אלף דתחלה אזיל ו' לה' והוא יום הששי בצלף שתיחאה דכרגא דיסוד ואח"כ בזמן הגאולה דהוא עטרת היסוד כנ"ל יום השביעי ואז ויכלו השמים והארץ – שנכללין כאחד, וזהו לשון ויכלו שנכללין כאחד:
 ודא איהו כל ועלי' כו'. רואה לומר שמים וארץ וכל, ולו ג' נכללין כאחד, וגם כבאם כמו שאומר מאי כבאם כו', דנקראים כבאות – אחד דשמים ואחד דארץ, מלאכים וישראל, כמו שאומר למעלה, וזה שאומר כבאם והן מעלה ומטה וזה שאמרנו איהו כנ"ל ואיהו כבאם:

מִטְּוִיָּה אֶתְקַרְיָאוּ תֵּלֶת אֲבָהֶן שְׁבִיעִיּוֹת, כִּמָּה דָּאֵת אָמַר (שם) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבַרְךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרְךְ מִסְטָרָא דְּבִרְכָה, וַיִּקְדַּשׁ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְּקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת אִימִּמִּסְטָרָא דִּיחֻדוּד, וַיְבַרְךְ אִיהוּ וַיְכַלּוּ, דְּאֶתְפְּלִילוּ בֵּיהַ תֵּלֶת אֲבָהֶן, דְּאֵינוּן בְּרִזָּא דְשָׂמָא דְעִב, וַיְבַרְכּוּנָא דָא גְדוּלָה אֶתְקָרִי חֶסֶד, דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְעִב תִּיבִין, וַיְבַרְכּוּנָא כְּלָלָא דְרִיזָּו אֶתְוֹן דְּאִית בְּשָׂמָא דְעִב, וַיְבַרְכּוּנָא דְאֶמְצִיעִתָּא דְאִיהוּ ו' כְּלִיל כְּלָא, וְדָא אִיהוּ רִזָּא (שמות לד ו) וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פְּנֵיו, עִב רִיזָּו יְהוָה, עַל פְּנֵיו מֵאֵי פְּנֵיו, אֲנַפּוּי דָא וְאִיזָּו יִג מְכִילֵן דְרַחֲמֵי, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָצֵךְ, גְּדוּלִים וְדָאֵי מִסְטָרָא דְחֶסֶד, דְּאִיהוּ הָאֵל הַגְּדוֹל.

וַיְכַלָּא אֶתְפְּלִיל בְּשְׁבִיעִית דְּאִיהִי מְלָכוֹת, וַיְבַרְכּוּנָא בְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת כְּלִילָא, וְאִיהִי ה' דְּיוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיְבַרְכּוּנָא דְאֶמְצִיעִתָּא דְצִדִיק, יוֹם עֲלִיָּה אֶתְמַר (זכריה יד ט) וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמַר, אִיהוּ יוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹם דְכְלָהוּ יוֹמִין, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (רות ג יג) שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, וְדָא הוּא בְּקָר דְאֶבְרָהָם, דְכְתִיב (בראשית יט כז) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וַיִּשְׁכַּם לְפוּרְקָנָא, וְבֵיהַ הַבֶּקֶר אֹר, דְאֶתְמַר בֵּיהַ (משלי ו כג) וְתוֹרָה אֹר, וְהָאֵי אִיהוּ אֹר דְאֶתְמַר בֵּיהַ (שמות י כג) וְלָכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר, וְאִיהוּ פָּסַח דְרוּעָא יְמִינָא, וְבֵיהַ עֲתִידִין לִיגְאֵל. [תיקוני זוהר – דף כו ע"ב]

וַיְבַרְכּוּנָא אַחַר שְׁמִינֵי כְחוֹתָם עַל לְבָבָךְ (שיר ח ו), הָאֵי קָרָא עַל שְׂכִינְתָּא אֶתְמַר דְאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְכָחוֹתָם לָא כְתִיב, אֶלָּא כְחוֹתָם, כְּהוּא חוֹתָם דְגוּשְׁפִּנְקָא וְכָחוֹתָם אֶתְמַר, וְכָחוֹתָם (נ"א ודא) חֲתָמְנוּ סְגִילָחִיִּים, וְמֵאֵי

ביאור הגר"א

^{המט} וביה אתקריאו כו'. כמו שאומר לעיל ס"ה ב' תלת זמנין שביעי כו' לאתכלילן צבת, ולכן נקרא על שמה והוא ש' בת כמו שאומר סס: ^{קי} ויברך אותו מסט' דברכה כו'. הן ג"ר לאצבהן אתדברכו משם וכן יום השבת והרי אתכלילן כל העשר ספירות בה: ^{קנא} מסט' דיחוד. שזהו סוד השבת יחודא דכלהו והוא המנוחה וכמו שכתוב (רות א ט) ומלאן מנוחה אשה כו', (דברים יב ט) אל המנוחה כו', ועיין בזה ריש פרשת נח נ"ט ב' ודא נייחא כו' כד"א כי זו שבת כו': ^{קנב} ודא איהו ויכלו כו'. נותן טעם צמה ויכלו חושבן ע"ב – כולל ג' אצבהן דנאמר בכל מכל כל, ואומר דכל אחד מאצבהן כולל ע"ב כמו שמפרש והולך דלינון כו':

^{קנג} כגוונא דא גדולה אתקרי חסד כו'. הוא ראייה לע"ב: ^{קנד} גבורה כו'. גם כן ע"ב אלל שהוא ברזא לחוון, פרטא, דהוא דינא: ^{קנה} עדי"א כו'. גם כן ע"ב כמו שמפרש והולך דכליל מויעבר ה', שהן ג' דרגין, ע"ב ריז' ה', והן כלילן על פניו, דפניו הוא ורז'ו, וורז'ו כולל ע"ב בראשי תיבות וה"ו כו', י"ג מכלילן דרחמי, ולכן מפרש הקרא אחריו י"ג מכלילן דרחמי ומביא ראייה שהרחמים שהוא עמודא דאמצעייתא הוא מסטרא דגדולה שהוא חסד שנאמר וברחמים גדולים כו' וכמו שמפרש והולך גדולים ודאי כו':

^{קנו} וכלל אתכליל כו'. דזהו ויכלו, יום השביעי, ונאמר בה ג' יום השביעי כנ"ל: ^{קנז} השביעי ה' כו'. רואה לומר דג' השביעי הן ג' אצבהן, וה' כלילא עם כל חד וחד, וזה שאמר (בתפלה) הגדול הגבור והגורא, ועוד ה"אל, ה' רביעי והוא ה' דיום הששי מסטרא דלדיק בחינת הרביעי שבה, וזה שאומר ואיחי ה' דיום הששי: ^{קנח} הששי דא לדיק יום עליה אתמר והיה כו' איהו יום הששי ויום השביעי יום כו' ודא הוא כו'. רואה לומר הששי דא לדיק והיא אתכלילת ביה כנ"ל אבל יום הוא חסד דהוא יום דכלל יומין ולכן אתמר בששי יום וכן בשביעי יום וכן בכלהו ועליה אתמר והיה כו' ביום ההוא דהוא יום הנ"ל לעולם חסד יבנה, חסד ה' כו' כנ"ל. ואמר עליה אתמר שכבי כו'. על ההוא יום כנ"ל ס"ה ב' ורזא דמלה חי ה' שכבי עד הבקר ודא בקר כו' כמו שאומר כאן. וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות – על החסד, ואמר דאזיל בכלהו כי יום נקרא על שם האור כמו שכתוב ויקרא אלקים לאור יום, ואור הוא חסד, וכל ו"ק שנקראים יום – על שם שמקבלין החסדים על ידו, ה' חסדים, ונקראים כל אחד יום – באורו, וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, וערב מתייחד ביום ביחודא שמקבלת ממנו להמתיק גבורות שלה אבל אין נקרא יום כי היא בסטרא דגבורות, ולחשך קרא לילה, רק בחיבורה זו נקראים יום שלם על שם הדכורא, רק אור הלצנה כלילה אבל לעתיד לבא (ישעיהו ל כו) והיה אור הלצנה כאור החמה, (זכריה יד ז) והיה לעת ערב יהיה אור, שגם היא תקבל החסדים וכנ"ל לעולם חסד יבנה, חסד ה' מללא הארץ, ולכן ביום השביעי אין לילה כלל וכמו בשבת בראשית שהיה האור משמש, וביום הששי – שתלך הה"א ותתקשר בחסד ע"י האור, ניתוסף ה' ביום הששי, והוא ביחודא וקיצוץ גליות, אבל אח"כ יום השביעי כנ"ל וזה שאומר וביה הבקר אור – דמסטריה אור, וזהו וישכס אצרהס דבקר דיליה כנ"ל:

^{קנח} ד"א שימני כו'. דלמעלה פירש על הגאולה ועתה על הגלות: ^{קס} חותם לא נאמר כו'. כנ"ל ס"ד א': ^{קסא} דאיהו חותם אמת. כמו שכתוב (דניאל י כא) הרשום בכתב אמת, וחותם דקב"ה הוא אמת: ^{קסב} ובה חתמנו לחיים. רואה לומר בחותם אמת הנ"ל והוא עמודא דאמצעייתא וכמו שמפרש והולך ומאי ניהו האי כו' אלל כו': ^{קסג} לחיים. דחיים הוא באמת כמו שאמר (סנהדרין זז ע"א) בההיא אתרא דקושטא, ונאמר (ירמיהו י ז) וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים:

ניהו האי חותם דְּבַה חַיִּים, סְטֵאָלָא דָא עֵץ הַחַיִּים, סְטֵי־דְבִיָּה בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי (דף סו ע"ב) נְפִיקִין, סְטֵעֵץ וְדַאי הַהוּא דַּאֲתַמֵּר בֵּיה עֵץ הַחַיִּים מְהֵלֵךְ חֲמִשׁ מְאוֹת שָׁנָה, סְטֵי־הָאֵי סְטֵעֵץ אִיהוּ ו', סְטֵמְהֵלֵךְ חֲמִשׁ מְאוֹת שָׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אֵינּוֹן אַבָּא וְאִימָא דְאֵינּוֹן י"ה, י' אִיהוּ חֲכֵמָה, וּמְנַלֵּן דַּאֲתַקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דַּאֲתַּ אֲמַר (קהלת ז יב) וְהַחֲכָמָה תַּחֲתֶיהָ בְּעֵלְיָהּ, סְטֵה' בֵּיה אִימָא עֲלָאָה, מְנָא לֵן דַּאֲתַקְרֵי חַיִּים, כְּמָה דַּאֲתַּ אֲמַר (משלי ג יא) עֵץ חַיִּים הִיא וְדַאי, וְתַרְוֵיהוּ (שם ד כב) כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

סְטֵאֵי־שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהָאֵי חוֹתְמָא דְאִיהוּ חוֹתְמָא אֲמַת, וְכָל צִיּוּרִין דְּהָאֵי חוֹתְמָא אֵינּוֹן רִשְׁמִין בְּה, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא דְאִיהֵי צִיּוּרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְאִיהוּ אֲמַת, סְטֵי־אָדָם אִיהוּ חוֹתְמָא דִּילְיָהּ, סְטֵי־וְאִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, אִיהוּ חֲתִים בֵּיה לְחַיִּים, סְטֵי־וּמְנִיָּה יִרְתִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, חַיִּי מְסֵטְרָא דְאַבָּא וְאִימָא דְאֵינּוֹן י"ה, בְּנֵי מְסֵטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דַּאֲתַקְרֵי בְּנֵי כְּרִי יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', וְעַל (נ"א ועל) שְׁמִיהָ אַתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דַּאֲתַּ אֲמַר (דברים יד א) בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, מְזוּנֵי מְסֵטְרָא דְה' דְאִיהֵי הַמוֹצְיָא לְחַם מִן הָאָרֶץ, וּבְזִמְנָא דִּירְתִין מְנִיָּה אֲלִין תַּלְת (נ"א תרין) דְרַגִּין דְכְּלִילֵן בְּשְׁמִיהָ, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, אַתְמַר בְּהוֹן (ירמיה ב כא) וְאֲנֹכִי נֹטְעֵתִיךָ סְטֵי־שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמַת.

(שיר ח ו) כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה, סְטֵי־תִקְיָפָא אִיהֵי מְמִיתָה אַפְרָשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבִנוֹי, סְטֵי־וּמְנַלֵּן דַּאֲפְרָשׁוּתָא אִית בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנוֹי, הֵכָא אוּכַח, (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מְכֻדִּילִים וְכו', וְעֲזָה אִיהֵי מְמִיתָה, וְעֲלָה אַתְמַר (רות א יז) כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ. סְטֵי־וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מְקִימִין פְּקוּדֵי־אֵי דְאוּרִיִּיתָא בְּרַחֲמֵיהוּ, קָשָׁה כְּשֹׂאֹל קְנָאָה (שיר ח ו), דְמְקַנָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלִיהוֹן. (על סמא"ל ועל נוקביה, דְאֵינּוֹן גְּרַמִּין לְבַר נֶשׁ מִיתָה בְּחוּבִיָּיהוּ, וְגַרְמִין לֹון לְמַחְטִי, וּבְגִין דָּא עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא נּוּקְמָא מְנִיָּיהוּ, וְלֹאֲעֲבָרָא לֹון מִן עֲלָמָא, דְסַמְא"ל וְנוּקְבָא דִּילְיָהּ אִיהֵי) הָאֵי מִיתָה (ד) אִיהֵי לִילִי'ת מְלֹאךְ הַמּוֹת, וְהֵיאֵא שְׂאוּל אִיהוּ

ביאור הגר"א

- הסד חלל דא עץ החיים כו'. רוצה לומר עמודא דאמנעיתא והוא אמת כמו שכתוב (מייכה ז כ) תהו אמת ליעקב וכמו שאומר לקמן ב':
- הסה דביה בני כו'. דכולל ג' דרגין כמו שמפרש והולך ומינייהו נפקין אלו שלשה כמו שמפרש והולך:
- הסו עץ ודאי הוא כו'. רוצה לומר שהוא נהר דאיהו עמודא דאמנעיתא עד יסוד:
- הסז והאי עץ כו'. מפרש והולך דכליל כל התלת דרגין דמהימנותא הידועים כמו שמפרש והולך:
- הסה עץ איהו ו'. רוצה לומר בצורתו ונאמר (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה:
- הסט מהלך ת"ק שנה דא ה'. רוצה לומר ה' בתראה, ואלוה הולך מהלך ת"ק שנה, והיא ה' דהחיים, וחיים אינון י"ה כמו שמפרש והולך, הרי באלו ב' תיבות כולל כל סם הו"ה והוא בת"ת דכליל כל הו"ה:
- הע ה' איהי אימא כו' עץ חיים היא ודאי. רוצה לומר דנאמר היא – נוק, ונאמר הם – על שניהם כמו שמפרש והולך:
- העא ושכינתא כו' וכל ציווין כו'. רוצה לומר דלכן כל הו"ה זה כלילא גם כן:
- העב אדם איהו חותם דיליה. רוצה לומר אדם הוא חותם דאמת, דאיהו עשורא דשכינה דאיהי מעשר מכל ולכן היא דמות אדם:
- העג ואיהו יו"ד כו' איהו חתום כו'. את האדם דהוא חותם דאמת שהוא חיים לכן חותם אותו בספר החיים כל זמן שדיוקנו הוא זה וכמו שאומר למטה ומאן דאשתדל באורייתא כו' דיוקניה כו':
- העד ומניה ירהי. רוצה לומר מעמודא דאמנעיתא דהוא כולל כל הג' כנ"ל:
- העה שורה. הוא ג' נקודין על ג' דרגין הג"ל זה על זה ונקרא בשמו זרע אמת, וג' דרגין אלו מעז, בני – עץ פרי, חיים – חיי ה', מזוני כנ"ל ומסטרס ה' מיני דגן כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים, וכל הג' דרגין הן באמת, חיים – כנ"ל ה' אלוקים אמת כו', זרע כנ"ל זרע אמת, מזוני כמו שכתוב חסד ואמת מן ינצורוהו וכמו שאמרו (ערובין פו ע"א) אימתי כו'. ואח"כ מתחיל לפרש סיפר דקרא של שימני כו' כי עזה כו':
- העו תקיפא איהי כו'. רוצה לומר (שיר השירים ב ה) חולת אהבה, דאנן מתאוין ואוהבין וכמו שכתוב (שם ה ו) נפשי יראה בדברו בקשתיהו כו', שחולת אהבה אני (שם ה ח):
- העז ומ"ל דאפרשותא כו'. רוצה לומר דאית אפרשותא, ומיירי בזה ללא נאמר כאן אפרשותא, ומציא ראייה שנאמר כי אם כו' ונאמר כי המות כו' ולכן כמות נאמר כאן הוא מדבר על אפרשותא:
- העח ובזמנא דישראל כו' כשאול קנאה דמקני הקב"ה עליהוון האו מיתה איהי לילית מ"ה וההיא שאול איהו יכה"ר דנוקבא איהי כו'. ורוצה לומר דאהבה שהיא קשה עלינו על מחיצה הנעשית בפני הקב"ה נקראת מיתה דהיא נוק, וקנאה דמקני הקב"ה על יכה"ר שמבדיל אותנו והשכינה מאתו נקרא שאול דכורא, ובהיפך היה כריז ליהוה, ומשני דנוק' איהי כו' וכמו שאומר בזהר חדש פרשת יתרו כ"ט א' בת זוגיה דיעה"ר לילית פתי לאדם כו' ויעה"ר פתי לחוה כו' וכגוונא דא תחלבן אדם כו' עיין סם:

יצר הרע, דנוקבא איהי עם דכורא, ודכורא עם נוקבא, ^{קט}והאי מנלן, קרא אוכח דכתיב (בראשית ג יז) בעצבון תאכלנה, אדם חאב בנוקבא אתייהיב ליה יצר הרע נוקבא, חנה חבת בדכורא אתייהיב לה יצר הרע מדכורא, ועלה אתמר (שם טז) בעצב תלדי בנים, ודא איהו פי עזה כמות אהבה וכו' (שיר ח ו).

^{קפ}ועוד פי עזה כמות אהבה, אם ישראל יתערון לה להאי אהבה קדם זמנא, צריכין לאתערא לה כדקא יאות, ואי לאו לא יתערון לה, הדא הוא דכתיב (שיר השירים ג ה) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאו"ת או באילות השדה וגומר, דאומאה איהי דלא שריא על פרסייא עד דנטיל נוקמא מעמלק, דחלל תרין אתון דאינון י"ה, ^{קפא}דנפיק מן מיליה מ"ל י"ה, ובגין דא (שמות יז טז) פי יד על פס י"ה ודאי.

וכד מטא זמנא לנקמא מניה, ^{קפב}ושלהובין דאשא נפקין מהאי י"ה, כמה דאת אמר (שיר ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, ואינון שלהובין דאיש ואשה, דתמן א"ש א"ש, ותמן י"ה, איש כמה דאת אמר (שמות טו ג) יהו"ה ^{קפג}איש מלחמה, דנטיל נוקמין מפרעה ומעמיה, ^{קפד}אשה דא שכנתא דאתמר בה (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב וגומר.

דבר אחר שימני כחותם, כ"ח ת"ם, כ"ח דא שכנתא עלאה, ^{קפה}כ"ח מ"ה מן חכמה, ועלה אתמר (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח אדני, ת"ם דא ישראל דלעילא, דעל שמיא אתקרי יעקב תם, כמה דאת אמר (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, ובגין דאיהו דיוקנא דחותם דלעילא, אתמר ביה (מיכה ז כ) ^{קפז}תתן אמת ליעקב, ומאן דאשתדל באורייתא דאתקרי תורת אמת, דיוקניה חקיקא לעילא בההוא חותם אמת, ומאן דמשקר בה כאלו אפיל אורייתא לתתא, הדא הוא דכתיב (דניאל ח יב) ותשלף אמת ארצה, ובההוא זמנא נפיל דיוקניה וחותמיה לתתא, ונפיל מזליה, ואסתלק ההוא כח מניה, בההוא זמנא סמאל וחיליה ^{קפח}דאינון חיוון ובעירן ועופין מסאבין רדפין אבתריה, הדא הוא דכתיב (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף. [תיקוני זוהר – דף סז ע"א]

^{קפח}אם תב בתויבתא תב ההוא כח לגביה דאיהי (דף סז ע"א) שכנתא עלאה, ^{קפץ}בההוא זמנא אתקיים ביה (ישעיה מג ד) ואתן אדם תחתיה ולאמים תחת נפשך, מאי אדם הא אוקמוהו אל תקרי אדם אלא אדום, ולאומים ולאם מלאום יאמץ (בראשית כה כג), ^{קפ}בההוא זמנא אומה דישראל יתקפון (נ"א יתגברון) על אומה דעשו, בחילא דהאי כח ^{קפא}דאתלבש בשבע תיבין דעובדא דבראשית, כ"ח אתון שכנתא עלאה, שבע תיבין כלין בשכנתא תתאה.

ביאור הגר"א

^{קעט} והאי מ"ל כו'. רואה לומר לאכלה כתיב בעצב – לכורא, ולאכלו כתיב בעצבון – נוק', וכן שבתון על שבות דרצנו בנוק' דקדושה וכן כל כיוולא:

^{קפ} ועוד כי עזה כו'. לכריך למהוי עזה ביותר בדחילו ורחימו רבה דהוא י"ה וזה שאומר לאומאה כו' דאינון י"ה ולכן לית לאדחוקא לקן אלא חס כן בדחילו ורחימו גדולה:

^{קפא} דנפיק מן כו'. שהן דאיש ואשה כמו שמפרש והולך, ושם חיבורא דתרוויהון של חז ואם להוליד:

^{קפב} שלהובין דאשא כו'. שהן אש ואש דאיש ואשה וי"ה דבהון כמו שמפרש והולך וזהו רשפיה, רשף י"ה, רשפי אש וכן בשלהבת:

^{קפג} איש דנטל כו'. דהוא מקני בשבילנו:

^{קפד} אשה כו'. דאנחנו דבקים בה – בה, ויפק ראוון (משלי יח כב) ומלא טוב (שם) – עמה, טוב ה' לכל (תהלים קמה ט):

^{קפה} כ"ח מ"ה. דחכמה כולל שניהם, והוא מ"ה, עשר אתון, והיא כ"ח אתון עובדא דבראשית ועיין מה שבארנו לעיל ל"ט א':

^{קפז} תתן אמת כו'. הא' הוא מאימא כמו שאומר לקמן ס"ז ב' ושירא בהון א', דמסטריה דו' נקרא חס דהוא חס בצורתיה, פשוט, מכלל כל ו' וא' בצמלע, והוא א' דלהיה נחית ביה בשמא מפרש להשלימו דחס חותם דחס להשלים כאן וכאן:

^{קפח} דאינון חיוון כו'. רואה לומר לפי מה שאמרו בסוף פרק כ"ג דשבת אין חיה שולטת באדם כו' דאסתלק מיניה דיוקנא דאדם, ועיין בסוף פ' משפטים קכ"ה ב' והוא חותם אמת כנ"ל:

^{קפח} אם תב כו'. וזהו שבקש משה (במדבר יד יז) ועתה יגדל כו' כנ"ל:

^{קפט} בההוא זמנא אתקיים כו'. דנגזר עליו ואתייהב חלופיה ועיין בזהו חדש מ"ג ג' פתח ר"א ואמר מאשר יקרת כו' עיין שם כל הענין והוא אשר נאמר הבן יקיר כו':

^{קפ} בההוא זמנא כו'. כנ"ל אלא אדום:

^{קפא} דאתלבש בשבע כו'. כמו שאמרו דכ"ח אתון הן לשכינה עילאה, ו' תיבין דקרא הן לשכינה תתאה, וכמו שם ע"ב:

ז"א, ובגין דא אוקמוהו זכרונם לברכה למי נושאים כפים לרום השמים, פ"ד דצריך האי כח לסלקא ליה לגבי חכמה, ודא איהו רום שמים, ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דשארי בעשר אצבען, על האי כח, ואיהו חכמה פ"ח מ"ה, והאי כח עליה אתמר (דניאל א ד) פ"ד ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, לעמוד בצלותא דעמידה, בהיכל המלך סתם דא אדנ"י דסליק לחושבן היכ"ל, פ"ה ואי כ"ח איהו רזא (דברים ו ד) דיהו"ה אלהינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, פ"ו ועליה אתמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו, פ"ו ואיהו כח דאתלבש בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה, וצריך לסלקא ליה לגבי י' דאיהו רום שמים, פ"ו ולנחתא ליה לגבי ו' דאיהו שמים, דעליה אתמר (מלכים א א לב) ואתה תשמע השמים, פד נחתא ליה לגבי עמודא דאמצעיתא, למפרק בה לישראל בנוי, פ"ט וכד סליק לה לגבי רום השמים דאיהי י', למיטל נוקמא מעמלק.

ודא איהו והיה פאשר ירים משה יד"ו (שמות יז יא), ואיהו יד ו', ואיהו יו"ד, ואיהו י"ה, ואילכתר נחית האי כ"ח לגבי וא"ו, דאיהו י"ג מכילן דרחמי, למפרק לבנוי דישראל, י"במה דאת אמר (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים אקבצך, וכ"ח י"במהי וא"ו אשתלים ואתעביד א"ס, י"בהוא זמנא (בראשית ג כ) פי היא היתה א"ס פל ח"י, ודא ח"י עלמין, דבה אתמלי ואשתלים בח"י ברקאן דצלותא.

י"ה"א ה"א תליין מן תרין ה"ה, דאינון ה"א ה"א בחושבנא י"ב, וימנייהו תליין אתוןן כפולים, ואינון תליין מן תרין ה"ה פשוטות, ובהון סלקין לחושבן י"ד, ודא איהי פי י"ד על פס י"ה (שמות יז טז), וכן וא"ו י"ג מכילין דתליין מן ו"ו פשוטה, ובה אשתלים י"ד, ודא איהו יד ליד לא ינקה רע (משלי יא כא), י"דא עמלק, י"לעילא ותתא נטיל נוקמא מיניה, נטיל נוקמא לעילא בי"ד, ולתתא בי"ד, י"דא איהו הנה י"ד יהו"ה הויה (שמות ט ג), וא"ו י' ה"א ה"א ה"ה י"אינון כ"ח, יו"ד כ' ותליין מן יו"ד פשוטה הרי כ"א, פחושבן אהי"ה,

ביאור הגר"א

- ה"ב והאי כ"ח איהו כו'. כמו שמפרש והולך דיו"ד אחוון הוא בחכמה, וכ"ח פרקין צנינה, ועיין לעיל ל"ט כל הענין הזה:
- ה"ג לרביך האי כח לסלקא כו'. לייחד י"ה, וה"א זאת דכח התפשטת והתלבשת בחו"ג דאינון כמו שאומר למטה דאיהו כח דאתלבש כו' ולכן רביך להגביה הידים לרום חכמה:
- ה"ד ואשר כח בהם כו'. להתלבש כח הזה בהיכלא מלכות. להעמיד סם בצלותא דעמידה כמו שמפרש והולך:
- ה"ה והאי כח איהו כו'. שהן צב' ידים, בכל יד י"ד אחוון צי"ד פרקין:
- ה"ו ועליה אתמר כו'. עיין לעיל ל"ט א':
- ה"ז ואיהו כח דאתלבש כו'. רואה לומר ולכן ורביך לסלקא בנשיאת כפים, ואחר הכרעה לנחתא – להוריד האי כח לגופא – לשמים, וכמו שאמרו דאסור יותר מג' שעות להגביה, ולכן עשוי הידים צענין זה להגביה ולהוריד:
- ה"ח לנחתא לה לגבי שמים. רואה לומר דכתיב (דברים לב מ) כי אשא אל שמים ידי ואמרתיו כו', ורואה לומר מתחילה אשא אל רום שמים ואח"כ אשיב אל שמים ידי, ואז בנשיאת יד אשיב נקם לצרי כו' (סם מא):
- ה"ט וכד סליק לה כו'. דהוא ה' לגבי יו"ד, על כס י"ה:
- י' ואיהו יו"ד כו'. דריש בג' אופנים, יד ו' דעמודא דאמצעיתא – והן אותיות יוד – דמרים לגבי יוד, ומתחברים י"ה, והוא גם כן ידו – דל"ו נעשה ה':
- י"א ולבחר נחית כו'. כנ"ל אל שמים ידי, ולכן מציא ראה למעלה ועליה אתמר ואתה תשמע כו':
- י"ב כד"א וברחמים כו'. מציא ראה דסם י"ג מכילן דרחמי – דכתיב אלל רחמים דבת"ת – גדולים וכמו שאומר לעיל ס"ו א':
- י"ג כהאי וא"ו כו'. י"ג – להשלים אס:
- י"ד כהוא זמנא כי היא כו'. דבה אתמלי, דמחיים דילה נקרא חי ואשתלם בצלותא – במלכות דהיא כלותא, ומתמלאין על ידו ח"י ברכאין בה, ורואה לבאר בזה סיפא דקרא הג"ל ואמרתיו חי אנכי, חי – מסטרא דאנכי, לעולם – במלכות:
- י"ה הא הא כו'. הכלל בזה, דלריש חושבן האות מלאה, והאות פשוטה דורש בכללות לאחד:
- י"ו ומנייהו תליין אחוון כו' תליין כו'. רואה לומר ה"א ה"א ה"ו, כפולות, וה"ה – הכללות בה' כפולות – הן ז' כפולות, דכפולות צסם, אבל וא"ו הוא פשוט צסם פעם אחת, ולכן מנייה י"ב פשוטות דצבייל המילוי אינו נקרא כפול:
- י"ז דא עמלק. רואה לומר דהוא נקרא רע:
- י"ח לעילא ותתא כו'. רואה לומר משרו, וממנו, כמו שכתוב (ישעיהו כד כא) יפקוד כו', והוא צב' ידים דכתיב (ישעיהו מח יג) אף ידי כו' וימיני כו', והן צ' יד הכ"ל, דוא"ו ודב' ההי"ן כנ"ל:
- י"ט ודא איהו יד ה' כו'. מציא ראה שמכות ממנה על כריו:
- י"י אינון כ"ח. רואה לומר הוא כ"ח הג"ל דאימא, ויו"ד י' – כ"א, גם כן אקויה דאימא, והוא מ"ט שערים שלה כמו שמפרש והולך:

וסליק כלא מ"ט אנפין דאורייתא, כגוונא דא כ"ח דאיהו תמניא ועשרין, אהי"ה דאיהו כ"א, הרי מ"ט, וכלא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה, יהו"ה ד, סליק מ"ט.

י"א לבושא דיו"ד חסד, לבושא דה"א גבורה, לבושא דו"ו תפארת, לבושא דה"א מלכות, נצח קשורא דיליה חסד, ה"דא הוא דכתיב (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח, הוד קשורא דיליה גבורה, צדיק קשורא דיליה עמודא דאמצעיתא, דגוף וברית חשבין חד, י"מ מלכות שלימו דלהון, איהי שלימו דעלאין ותתאין.

י"ב כתר עליון דא איהו שלימו דחמשיין שערי בינה, ודא איהו דלא אתייהיב למשה, דעליה אתמר (איוב כז ז) נתיב לא ידעו עיט, ועליה אמרו זכרונם לברכה במופלא ממוך אל תדרוש וכו', בגין דאיהו י"מ מקור דלית ליה סוף, ובמקורא דלית ליה סוף מאן יכיל לאשגא ולאשכחא ליה (סיפא).

[תיקוני זוהר – דף סז ע"ב]

קם סבא ושאל ואמאי אתקשר נצח עם חסד כמה דאוקימנא נעימות בימינך נצח (תהלים טז יא), וכן הוד עם גבורה, י"א אלא בגין דדרועא ימינא לא אית ביה אלא תלת פרקין, וכן בשמאלא, ובגין דא אתקשר שוקא ימינא דאית בה תלת פרקין עם דרועא ימינא לשריא ביה ה"א, (דף סז ע"ב) וכן דרועא שמאלא עם שוקא שמאלא לשריא ביה ה"א, י"ט וכן גוף וברית אינון ו' ו', ושריא בהון א דאיהי אימא, ואתעבידו י"ג וא"ו. י"י ו' שריין בעשר אצבעאן דידין ובעשר אצבעאן דרגלין, י"מ משום דאתחלתא דשמא קדישא מחכמה שריא דאיהי באצבעין.

י"ג כתר עלאה שריא ברישא דבר נש, דתמן מחשבה סתימאה, וכמה דמחשבה איהי סתימא, כף איהו סתים, אין סוף אתקרי מלגאו, כתר עלאה מלבר, כתרא דרישא עלאה, י"א ארבע יסודין דגופא בהון שריא יהו"ה, י"ב ודא איהו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ישעיה מג ז), בראתיו דא נשמתא קדישא דאיהי עולם המחשבה, יצרתיו דא רוח ממללא דמיניה חיוון (נ"א חייז) י"ב ממללין, עשיתיו דא נפש דתמן עשייה, דשריא ברמ"ח ר"ב פקודין.

ביאור הגר"א

- י"א לבושא דיו"ד כו'. מפרש והולך שמ"ט מחפשיין בז"ת כידוע:
י"ב מלכות שלימו כו'. ה' אחרונה כנ"ל משלים לד' ולז' לשניהן:
י"ג כתר. דחוצ"ב הן צפרקו האצבעות, כ"ח ומ"ה, ומתגלין, מה שאין כן כתר עליון:
י"ד מקור כו'. עיין ברעיא מהימנא פ' בא ובמקור לית סוף לעולם:
י"ה אלא בגין כו'. וכל אחד ריך למהוי כלול מו"ק, והן ה"א ה"א כמו שמפרש והולך:
י"ו וכן גוף כו' א'. והוא כלב אימא בגוף ת"ת:
י"ז יו"ד כו'. כנ"ל שהוא חכמה, ולכך נושאין לשרשם והוא מספר יו"ד כ' והכל מ"ה:
י"ח משום דאתחלתא כו'. רואה לומר לכך רמיזא באצבעאן דנשיאתם הם למעלה וכן סיומא ברגלין דבחכמה ראש וסוף כידוע:
י"ט כתר כו'. קורא של יוד:
כ' ארבע כו'. רואה לומר הויה פשוטה הג"ל:
כ"א ודא איהו כו'. סיפא דקרא בראתיו כו' על נר"ן כמו שמפרש והולך:
כ"ב ממללין. כמו שאמרו (חגיגה יג ע"א) חשמ"ל:
כ"ג פקודין. במעשה:

תיקון כ"ג. בראשית, ברית אש. תיקון זה ושאר חריזי כריכים להיות אחר תיקון כ"ט, שאמר שם ביה תלת פקודין כו' והן התלת תיקונין אלו:

תקונא עשרין וחמשא

[תיקוני זוהר – דף סט ע"א]

יב"ב ראשית דא אורייתא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי ח כב) יְהוֹיָה קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ קָדָם מִפְּעֻלֵיּוֹ מֵאָז, מִהֵוּא אַתְר דְּאִתְמַר בֵּיה (תהלים צג ב) נִכּוֹן כְּסָאָךְ מֵאָז, וְאִוְרִייתָא יב"ב תְּרִין פְּקוּדִין אִית בָּהּ, חַד וְהִגִּית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה (יהושע א ח), תְּנִינָא לְמַהוּי לְמַלְכָּא סִפְר תּוֹרָה, דְּאָזִיל עֲמִיה בְּכָל אַתְר, הָדָא הוּא דְכְתִיב (דברים יז יט) וְהִיתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוּ כָּל יְמֵי חַיָּיו, סִפְר תּוֹרָה אֲמַאי לְמַלְךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ לְאוּ אִיהוּ מְלָכָא אֲלָא מְסֻטְרָא דְמַלְכוּת, וְצָרִיךְ לְמַהוּי לִיה עֲמִיה בְּכָל אַתְר סִפְר תּוֹרָה דְּאִיהוּ עִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, לְאַתְקֻשְׁרָא בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתִּיה, וְסִפְר תּוֹרָה הִיא יב"ב דְּרָגָא דִּיעֻקֵּב, דְּאִתְמַר בֵּיה (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב יב"ב אִישׁ תָּם, וְסִפְר תּוֹרָה כְּךָ צָרִיךְ לְמַהוּי תָּם בְּלֹא פְסוּלָת, וְאִם סִפְר תּוֹרָה אִיהוּ חֶסֶר בְּאַתְר דְּמֵלֵא, (דף סט ע"א) אוּ מְלֵא בְּאַתְר דְּחֶסֶר, אוּ אוֹת חַד חֶסֶר, אוּ יִתִּיר, אוּ חֲלִיף, סִפְר תּוֹרָה פְּסוּל, לְאוּ אִיהוּ כְּדִיקוּנָא דְסִפְר תּוֹרָה דְלֵעִילָא.

כְּגוּוּנָא דְאֵינּוֹן חֲמֵשׁ כְּנַפֵּי רִיאָה, כְּגוּוּנָא דְחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה, וְוּרְדָא יב"ב כְּגוּוּנָא דְזָה סִפְר (בראשית ה א) דְּאִיהוּ יב"ב סִפְר יִשְׂרָאֵל, אִי אוּנֵי חֶסֶר אוּ יִתִּיר אוּ חֲלִיף, אִיהוּ אֲמָרָא פְּסוּל, וּמֵאֵן דְּעֵבֵר עֲלִייהוּ כְּאֵלוּ עֵבֵר עַל אִוְרִייתָא וְחַמְשָׁה חוּמְשֵׁי דִילָהּ, דְּחַמְשָׁה כְּנַפֵּי רִיאָה וְוּרְדָא אֵינּוֹן שִׁית, דָּא ו', כָּל מֵאֵן דְּעֵבֵר (על דא, כאלו עבר על דא) חַמְשָׁה דְּבָרִים הַמְּפִסְדִּין אֶת הַשְּׂחִיטָה, וְלִי (כל מאן דאעבר עלייהו) כְּאֵלוּ אֲעֵבֵר בָּהּ מִן יְהוֹיָה, כְּנַפֵּי רִיאָה צָרִיךְ דְּלֹא יְהֵא בְּהוֹן סְרֻכּוֹת, וְלִי תְּמַנֵּי סְרֻי סְרֻכּוֹת אֵינּוֹן, מֵאֵן דְּאֲעֵבֵר עֲלִייהוּ כְּאֵלוּ אֲעֵבֵר בְּרִית דְּאִיהוּ ח"י עֲלֵמִין, וְסִיבְרָא אִיהוּ סֵם הַמּוֹת, סֵם דְּאֵל אַחַר, דְּאִיהוּ סַמְא"ל, עֲלָה אִתְמַר (משלי ה ה) וַיִּבְרַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּכָל אַתְר דְּאִסְתְּרִיךְ קְטִילָת, וְכַנְפֵי רִיאָה אֵינּוֹן כְּנַפֵּי חַיּוּוֹן, וְצָרִיכִין לְמַהוּי פְּרֻדוֹת מְלַמְעֵלָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל א יא) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מְלַמְעֵלָה, וְלִי אֵינּוֹן בְּחַבּוּר טְרִיפָה, וְתַרֵּי אוּמוֹת אֵינּוֹן בְּרִיאָה, וּבְהוֹן שִׁית גְּדַפִּין, חֲמֵשׁ אוּנוֹת וְוּרְדָא, וְעֲלִייהוּ נְאָמֵר (ישעיהו ו ב) וְלִי שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנַפִּים שֵׁשׁ כְּנַפִּים לְאַחַד, וְלִי שִׁיתָא אֵינּוֹן מְסֻטְרָא דְאֵת ו', דְּאִיהוּ סִפְר תּוֹרָה.

אַרוּנָא דְסִפְר תּוֹרָה יְלִידָא לְבָא, וְלִי אִיהוּ נוֹר דְּלִיק, וְאִי לֹא כְּנַפֵּי רִיאָה דְאֵינּוֹן נְשֻׁבִין עֲלִיהָ, הָנָה לְבָא אוּקִיד כָּל גּוּפָא, וְהֵוּא נוֹרָא דְאִיהוּ בְּעַרְקִין דְּדָמָא, וְלִי חֶרּוּחָא נְשִׁיב אֲבַתְרִיהָ בְּעַרְקִין דְּלְבָא, וְכִלְהוּ מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרִיהָ,

בִּיאור הגר"א

יב"ב תיקון כ"ה בראשית כו' מההוא אחר כו'. הו"ה לומר אורייתא דבריאה וכמו שאומר לעיל ד' ב' אורייתא דבריאה ה' כו': יב"ב תרין פקודין. והן משלימים לתרי"ג, בתורה, והוא ב' דבראשית, ואלו ב' הן בזו"כ וזה שאומר חד והגית כו' בז"א וכליל נוק' שנאמר והגית בו יומם וליילה, תנינא במלכא וכולל לז"א כמו שמפרש והולך:

יב"ב דרגא דיעקב. כנ"ל:

יב"ב איש חס. ללא נפיק מיניה פסולת וכמו שמפרש והולך:

יב"ב כגוונא דזה כו'. והוא דרגא דזה האיש, לדיק, וכן נקרא ספר זכרון ולכן עמוון זכים ללא נפיק מזיכרא לעלמין:

יב"ב ספר ישרים. כמו שאמרנו בע"ג (דף כ"ד) שכולל כל ה' ישרים, שעמודא דאמנעיתא נקרא ישר, שמכריע בין ימינא לשמאלא, ולכן נקרא ישראל, וישראל נוטה לימין וישורון להיפך, בסוד אל ורו"ן, ומכל מקום ישר הוא ולכן נקראים ישרים שמקבל מכולם, ולדיק וישר הוא:

יב"ב כל מאן דעבר על ה' דברים שמפסדין את השחיטה כאלו עבר בה' כו'. ושניהן הן ו"ה שבהן יש אחיזה:

יב"ב תמני סרי כו'. דריאה איהו בוא"ז כנ"ל, וברית כליל לון:

יב"ב רגליה יורדות כו'. לאסתריך בנר"ר ועיין בזה פרשת ויחי רי"ז ב':

יב"ב אם אינון בחיבורא כו'. כמו שאומר לקמן בתיקון נ"ו, ל"ב ב' ענפין דאילנא כו' וס' ו"ה, ו' בימינא ה' בשמאלא, וצריך שלא יכנס רע בינתים שלא לעשות ערו"ה, וזהו (יחזקאל כא יט) והך כף אל כף:

יב"ב שרפים כו'. כמו שאמרנו בזה פרשת פנחס ממעל לו – ללבא, והן עומדין נפוחים בחייה:

יב"ב שית אינון כו'. הו"ה לומר אע"ג שנאמר שש כו' שש כו' – נכללין באחד, ששנים שרפים הן וחד אתחזרו, והן ו"ו מלכא בת"ת ויסוד, וגוף וברית חד הן, ובוא"ז אחד של שש כלילן, וזה שלא נאמר שש כנפים לאחד, וזה שאומר תרין הוי חד אתחזרו – ששרפים הן שנים ונאמר לאחד:

יב"ב דא ליבא. וכן הוא לקמן ע"ב א' ושאר מקומות:

וְדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל א יב) רַלְטָאֵל אֲשֶׁר יְהִיֶה שְׁמָהּ הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ וְגוּמַר, יִמְלֹכָא פַד סְלִיק מְנִיָּה יִמְאַרוּחָא דְאִיהוּ ו' וְאַתְפָּרַשׁ מִן נְפִשָׁא דְאִיהֵי ד' עַל דְמָא, נוֹר דְלִיק, אֲתַמַּר בְּנִפְשָׁא (שיר ה ב), אֲנִי יְשִׁינָה, וְכַד יִיְתִי רוּחָא לְגַבִּיָּה אֲתַמַּר וְלִבִּי עַר, וְדָא אִיהוּ (ישעיהו כו ט) נְפִשֵׁי אוֹיְתִיךָ בְלִילָה, אֶף רוּחִי בְקַרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכַד יִיְתִי רוּחָא לְגַבִּי לְבָא דְתַמְזֵן נְפִשָׁא, אֲתַמַּר בִּיה (שיר ה ב) קוֹל דוּדֵי דוֹפֵק, דְפִיק לְתַרְעָא דְלְבָא שִׁית דְפִיקִין, לְאַשְׁתַּמּוּדַע דְאִיהוּ ו' דְיִיְתִי לְגַבִּי ד' דְאִיהֵי נְפִשׁ, יִמְיֹכְבָהּ אֵינוֹן עֲשָׂרָה, יִמְיֹכְלָהוּ בְפִיוסָא, יִמְיֹהָדָא הוּא דְכְתִיב (שם ה ב) פְתַחֲחִי לִי אַחוּתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי שְׂרַאשִׁי נְמֹלָא טַל.

וּבְתַקוּנָא תַמְנֵי סְרִי, (נ'א ובתקונא דא שית אתוון), דְאִיהוּ בְרִ"א שִׁי"ת, אֵינוֹן רְמִיזִין פְּגוּנָא דָא, פְתַחֲחִי לִי יִמְיֹבְבָת ב' דְאִיהֵי תַרְעָא, אַחוּתִי בְבָת א', רַעֲיָתִי בְבָת ר', יוֹנְתִי בְבָת י', תַמְתִּי בְבָת ת', שְׂרַאשִׁי בְבָת ש' נְמֹלָא טַל, יִמְיֹרִיד נְקוּדָה דָאָת ב', יִמְיֹנְצוּתִי אֵלִין שִׁית סְטָרִין, וְאֵינוֹן דְפִיקִין בְּמוֹלִיד וּמְבִיא לְמָאן דְאַרְבַּע סְטָרִין דִּילִיָּה, וּמְעַלָּה וּמְוִרִיד לְמָאן דְשִׁמְיָא וְאַרְעָא דִּילִיָּה, וְשִׁית סְטָרִין אֵינוֹן שִׁית סְפִירָן, וְדְפִיקוּ סְלִיק וְנַחֲתִית בְּהוּ, יִמְיֹבְבָרִיכוּ דְחֶסֶד פְּגוּנָא דָא תַקִּיעוּת, בְּתַבִּירוּ דְגְבוּרָה דְאֵינוֹן שְׁבָרִים, בְּמַהֲירוּ דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא דְאִיהוּ תַרוּעָה, יִמְיֹבְבְּחֶסֶד גְבוּרָה תַפְאַרְת סְלִיקִין, בְּנִצְחַח וְהוּד יְסוּד נַחְתִּין.

בִּיאור הגר"א

^ל וְאִיהוּ נוֹר כו'. לַאֲרוֹן – אֹתוֹת נוֹרָא תַרְגוּם שֶׁל אֵשׁ, וְהוּא חוּס הַטְּבַעִי שְׂבֻלָּב, וְעֵינִין בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא פ' פְּנַחַס רַל"ד א':
^ל רוּחָא נְשִׁיב אֲבַתְרִיָּה צַעֲרִיקִין לְבַבָּא. לְבַמּוּחָא וְרִיָּאָה וְלַבָּא הֵן נִרְיִן כְּמוֹ שְׁאוּמַר סוּף תִּיקוּן כ"ז וְאֶף עַל פִּי כֵן שְׂרִיָּא ע"י הַתְּנַשְׁבוֹת הַרִיָּאָה – הַרוּחַ בְּלָב, כְּמוֹ הַגְּשֵׁמָה שְׁעִיקַר חוּפֵף עַל הָאֵדָם – וְעַנְפִּיָּה בְּחוּכּוֹ, וְכֵן הָאוּרִי צַעֲלוֹם – וְנְשִׁיב בְּאֵדָם, וְכֵן כְּהֵאִי גּוּנָא בְּנַפֵּשׁ שְׁעִיקַרָה בְּלָב – וּמַתְפַּשֵּׁט בְּכַבֵּד, זֶה שְׁאוּמַר לְמַעְלָה לְבַבָּא אֲרוּנָא אַע"ג דְּסַפֵּר תּוֹרָה הוּא הַרִיָּאָה כְּנ"ל. וְאַפְשָׁר לּוֹמַר דְּכַבִּירָא לִיָּה כְּר"י צַפְרָק קַמָּא דְבַבָּא בְּתַרָּא דְמַלְכוּת הוּא מוּנָחָה, וּמוּחָא וְרִיָּאָה וְלַבָּא הֵן ג' דְּרַגְזִין שְׂכוּלְלוּן כֹּל הַעֲשָׂר סְפִירוֹת וְאֶף שְׁעֵשֶׂר סְפִירוֹת נַחֲלָקִין לְג' דְּרַגְזִין מִכֹּל מְקוּם בְּכֻלְלוֹן רַק שְׁחִים, לְמַלְכָּא עַלְלָה בְּכַוֵּנָא אֲסַתִּים, וְלִכֵּן כֹּל ט' סְפִירוֹת נַחֲשָׁבִין לְכַוֵּנָא א', וּמַלְכוּת נוֹק' ב', וְנַכְלָלוּן בְּזַכוּר וְשְׁמוּר, זֶה שְׁאוּמַר בְּחִיקוּן כ"ד דְּתַהֲלָא לְבַבָּא לְבַבָּא כו' – שְׁמוּרָה, וּמוּחָא – בְּזַכוּר, וְכֵן בְּזַהַר פְּרַשַׁת פְּנַחַס רַכ"ד א' עֵינִין שָׁם זֶהוּ בְּבַחֲנִית הָאֲבָרִים הַפְּנִימִים לְבַד אֲבָל עִם הָאֲבָרִים הַחוּצוֹנִים, מוּחָא וְלַבָּא – א"ו, א', וְאֲבָרִים גְּדוּפָא – ו"ק, ז"א, וּפּוּמָא – מַלְכוּת כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא פ' נֶשֶׁא קכ"ב ב' י' יִרְאָה וְדָא לְאִיהוּ כו', וְשֶׁם קכ"ב ב' לְאִינוֹן י"ה יִרְאָה וְהַעֲבָה קְרִינֵן לּוֹן כו' הַנְּסַתְרוֹת יִרְאָה וְהַעֲבָה לְאִינוֹן כו', וְלַעֲיַל י"ג א' וְאַתְקַרִּיאוּ בְּחִיקוּנָא דָא כו'. וְהַעֲנִין, כִּי ב' בְּחִיטוֹת בְּאֵדָם – רַחֵם וְגוֹף, וּבְבַחֲנִי' לְפָנִים הַנְּסַתְרוֹת שְׂבַהן א"ו, וְלְבַבֵּר ז"ו, וּפּוּמָא הוּא כֻלְלֵי הַרִיָּשָׁא וְכְמוֹ שְׁאוּמַר בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא קכ"ג ב' שָׁם לְאִינוֹן גְּדוּפָא וּבְרִיָּשָׁא, זֶהוּ לְבַבָּא יֶסֶד בְּתַתָּא וְאִימָא בְּרָא, וְהִיא עֲטַרְתָּא בְּעַלְמָא וְאִיהֵי כְּתַר מַלְכוּת בְּסִיּוּמָא דְגַלְגַּלְתָּא:

^ל אֵל אֲשֶׁר כו'. וְהַאֲרֹפִים לְעוֹמְתוֹן, וְכֵן הַנְּפִשָׁא דְבְּלַבָּא בְּתַר רוּחָא, וְכֹל הָאֲבָרִים אַחַר נֶפֶשָׁא:
^מ וְלַבָּא כַד כו'. וְהוּא בְּשִׁינָה לְלֹא אֲשַׁתִּיר רַק נֶפֶשָׁא. זֶה שְׁאוּמַר נֶפֶשִׁי אוֹיְתִיךָ בְּלִילָה אֶף רוּחִי כו'. בְּיוֹם, זֶהוּ אֲשַׁחֲרֶךָ – בְּשַׁחַר, וְכֵן הוּא דְרַגָּא דְיוֹם וְלִילָה:

^מ רוּחָא לְאִיהוּ ו' וְאַתְפָּרַשׁ מְנִפְשָׁא לְאִיהֵי ד'. רוּחָה לּוֹמַר דְּנַפֵּשׁ הוּא ד' שְׁהוּא עַל ד"ס כְּמוֹ שְׂכַחוּב (דְּבָרִים יב כג) כִּי הֵדָם הוּא הַנְּפִשׁ, וְיודַע שְׂרוּחָא וְנֶפֶשָׁא הֵן ד' פְּרָכּוּפִין:

^מ וְבֵה אֵינוֹן עֲשָׂרָה. דְּשִׁנְיָה הֵן ד'ו':

^מ וְכוּלְהוּ בְּפִיוסָא. כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּזַהַר פְּרַשַׁת פְּנַחַס רַכ"ה ב' וּבְרַעִיָּא מְהִימְנָא שָׁם וּבְזַהַר פְּרַשַׁת בְּרַחֲשִׁית מ"ט א' ב' מַכְאָן אוּלְפִינָא מֵאֵן דְּמַתְחַבֵּר כו'. זֶהוּ זִיווּג ז"ו כֹּל מְקוּם שְׁהֵן רוּחָא עִם נֶפֶשָׁא:

^מ הַה"ד כו'. שְׁהֵן בְּפִיוסָא וְהֵן שִׁית דְּפִיקִין כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וּבְתַקוּנָא כו':

^מ בָּתָּח ב' לְאִיהֵי תַרְעָא. שְׂזַרְתּוּ תַרְעָא וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל רִישׁ תִּיקוּן א', י"ג ב', ב' רַחֲשִׁית זֶה הַשְּׁעַר כו':

^מ יו"ד כו'. וְהִיא הַשְּׂבִיעִית. בְּשַׁבַּת יו"ד עַל ו', עֲטַרְתָּא בְּעַלְמָה, וְנַעֲשִׂית ז', תְּגַלָּא, אֲבָל בְּיִמּוֹת הַחוּל כְּלִילָא בּוּ וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן בְּחִיקוּן ל"ו עֵינִין שָׁם:

^מ קוּוֹרְתִי אֵלִין שִׁית סְטָרִין. רוּחָה לּוֹמַר שִׁית סְטָרִין הַנ"ל פְתַחֲחִי כו', לְנַקּוּדָה הַשְּׂבִיעִית נִמְלָא טַל, וְשָׁעָה קְאוּת רְכִיסִי לִילָה לְמִיָּהב לְנוֹק':

^מ בְּאַרְיִכוּ כו'. רוּחָה לּוֹמַר שְׂדַפֵּק הָאֵדָם שְׁהוּא ע"י רוּחַ נִיכַר בְּאַיְזָה סְפִירָה הוּא, אִם הוּא בְּאַרְיִכוּת הוּא סִימָן הַתַּקִּיעָה שְׁמַאֲרִיךְ וְהוּא בְּחַסְדָּא, וְאִם גַּם כֵּן בְּאַרְיִכוּת קָתַת וּמַשְׁבֵּר כְּעֵין שְׂבָרִים – בְּגְבוּרָה, וּבְמַהֲירוֹת – בְּת"ת, תַּרוּעָה, זֶהוּ אִם הַדְּפַק סְלִיק לְמַעְלָה בְּדְפִיקוֹ, וְאִם נַחֲתָא לְתַתָּא הוּא בְּנַחֲמִי גַם כֵּן בְּאוֹתוֹן הַסִּימָנִין הַנ"ל, וְהֵן שְׁשָׁה דְפִיקוֹת דְּרוּחַ ב'ו"ק, וְע"י כֵּךְ יִכוּלִין לִידַע בְּאַיְזָה אֲבָר הוּא חוּלָה מו"ק, וּבְאַיְזָה פְּגַם, וְכֵן הוּא דְפִיקִין לְבַבָּא וּבִיד הָאֵדָם הוּא נִיכַר דְפִיקִין. וְאֲמַר וְאֵינוֹן דְפִיקִין כְּמוּלִיד כו'. רוּחָה לּוֹמַר לִכֵּן הַדְּפִיקוּן הֵן כְּמוּלִיד כו' – לְפִי שְׁהֵן מו"ק:

^מ בְּחַסְדָּא גְבוּרָה תַפְאַרְתָּא כו'. שְׂאִין בִּין מֵים הַעֲלִיוֹנִים לְמֵים הַתַּחוֹנִים אֲלָא כְּמַלְכָּא נִימָא, שְׂחַג"ת הֵן בְּמִקּוּם בִּינָה, וְנַחֲמִי – בְּמַלְכוּת, וּבִינָה וּמַלְכוּת הֵן ב' הַהִי"ן לְעוֹלָה וְיורֵד כְּמוֹ שְׂאֲמַרוּ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת (זֶה שְׁאוּמַר לְקַמֵּן ב' בְּגִין דְּשׁוֹשָׁנִים כו' זַרְקַת תְּרִין וְסַלְקָא הַנְּשַׁרָּא וְנַחֲתָא לְקַבֵּל ו"ק הַנ"ל וּבַהֵן ב' הַשׁוֹשָׁנִים):

וְכָלֵהוּ דְפִקִּין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא דְאִיְהִי סְלָם, דְּבִיָּה שִׁית דְּרָגִין, וְדָא לְבָא, וּבִיָּה מְלֶאכִי אֱלֹהִיִּים סְלָקִין וְנַחְתִּין, דְּאִינֻן דְּפִקִּין דְּרוּחָא, יִדְאִינֻן שִׁית סְלָקִין לְעֶשֶׂר, יִדְאִינֻן קְשָׁרִי קְשָׁרִי קְרִי, יִבְעֵד דְּאֶתְפְּלִילוּ יִבְעֶשְׂרָה זְכָרוֹנוֹת וּבְעֶשֶׂר מְלָכִיּוֹת וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, תְּלַתִּין סְלָקִין מִתְּתָא לְעִילָא, וְתַלְתִּין נַחְתִּין מְעִילָא לְתַתָּא, וְסְלָקִין כְּלָהוּ לְשִׁתִּין, יִדְאִינֻן זְמַנִּין עֶשֶׂר, יִדְאִינֻן סְלָקִין דְּפִקִּין בְּתַקִּפוֹ דְּגִבּוּרָה בְּגִבּוּרָה אִיְהוּ דִּינָא תְּקִיפָא, כְּד דְּפִקִּין וְאֶתְאַרְךָ, מְרַעָא אֶתְאַרְךָ דְּהָא מְטָה כְּלָפִי חָסֵד. [תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף סָט ע"ב]

יִדְאִינֻן סְבָא מְאִינֻן מְאִרִי מְתִיבְתָא, וְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הָא סְמַנִּין אֲלִין אִינֻן דְּמְרַעָא (דָּף סָט ע"ב) כְּד דְּפִקִּין אֶתְקַצְר וְגִלּוּתָא אֶתְקַצְר, הָא מְטָה כְּלָפִי גִבּוּרָה בִּי דִּינָא רְבִרְבָא, וּמוֹתָנָא קָא אַחְזִי לְמַשִּׁיחַ וּשְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא אוֹמֵיָת הֵהִיא חוּלָה בְּגִלּוּתָא לְיִשְׂרָאֵל (שֵׁם ב ז), אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוּרְרוּ, דְּלֹא יְהֵא בְּמַהִירוּ, אֲלֵא עַד שְׁתַּחֲפִין.

וְאִם דְּפִקִּין אֶתְאַרְךָ, הָא מְטָה כְּלָפִי חָסֵד, יִדְאִינֻן דָּא מְרַעָה בְּגִלּוּתָא אֶתְאַרְךָ, וְאִי דְּפִקִּין אִיְהוּ לֹא אֲרִיךְ וְלֹא קָצֵר, הָא אֶתְעַר רַחֲמֵי לְגַבֵּי חוּלָה בְּגִלּוּתָא דְּאִיְהִי לְבָא, וְלְגַבֵּי עֲרָקִין דִּילָהּ דְּאִינֻן בְּנֵהָא יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיְהוּ עֵמוּדָא דְּאֶמְצִיעִיתָא, עֲלִיהָ אֶתְמַר (יִשְׁעִיהוּ נד ז) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּצְךָ.

יִדְאִינֻן דְּפִקִּין אִיְהוּ בְּתַרוּעָה בְּמַהִירוּ, דּוּחָקָא בְּתַר דּוּחָקָא, יִתִּי פּוֹרְקָנָא, יִדְאִינֻן הֵהִיא חוּלָה דְּאִיְהוּ לְבָא, כְּד רוּחָא לֹא נָשִׁיב לְגַבָּהּ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אִיְהִי לֹא

בִּיאור הגר"א

¹ וְאִינֻן שִׁית סְלָקִין לְעֶשֶׂר. כְּמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ הַוּוֹךְ וְאִינֻן קְשָׁרִי כו'. וְהַעֲנִין, כִּי ד' דְּפִקִּין הֵן דִּילַהּ כְּנ"ל וְזֶה אִינֻן עֶשְׂרֵה, וְהוּא קְשָׁרִי, וּמִן הַתּוֹרָה אִינֻן אַלֶּף ט' כִּי הַעֲשִׁירִית לִית לָהּ מַגְרָמָה כְּלוּם, וְהִיא בְּלֹא נְקוּדָה שְׁהֵן הֵן הַדְּפִיקִין כִּידוּעַ וְהִיא כְּלוּלָה מֵהֶם וּמִתְנַהֲגָת אַחֲרֵיהֶם, וְדַרְכָּא בְּתַרְחָה תְּקִינָה נְגִידָה גַם כֵּן וְהֵן עֶשֶׂר דַּעֲמִידָה וּכְמַנְהֵגָה הַרְאֻשׁוֹנִים וְכְמוֹ שֶׁאֲמַרו כָּל הַגְּאֻוֹנִים שְׂבַעֲמִידָה קְשָׁרִי קְשָׁרִי קְרִי, עַד שֶׁרְבִינוּ תַּם בִּיטוּלָהּ וְהַעֲמִיד וּמְנַהֲגוּ, וְדַבְרֵי הַרְאֻשׁוֹנִים הֵם עֵיקַר כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְחֵי שָׁם בְּחִידוּשֵׁי, וְאֵלּוֹ הַדְּפִיקִין גַּם כֵּן נִכְרַד בְּדַפְּקֵי דְג' אֵלּוֹ הַאֲחֻרוֹנִים הֵן לֹא סְלָקִין וְלֹא נַחְתִּין אֵלּוֹ בְּמִקּוּמָם, וְעֵינֵין בְּזֶהֱרַ פְּרַשְׁתָּ אֲמַר ל"ט ק' סְדֵרָא קְדָמָה קְלָא נְפִיק כו' לְבַצִּיהָ לְאַבְרָהָם כו', סְדֵרָא תְּנִינָא כו' הַוּוֹךְ קְלָא תְּבִירָא כו' לְאַתְרָא לִיחָק כו', סְדֵרָא תְּלִיתָא קְלָא כו' לְרִישֵׁיהָ דִּיעֻקֵּב כו', וְהֵי תְּלִיתָא סְדֵרִין כְּלָהוּ סְדֵרָא חַד, סְדֵרָא אַחֲרָא קְלָא נְפִיק וְסִלִּיק וְנִטִּיל לְאַבְרָהָם מֵאַתְרֵיהּ וְנִגִּיד לִיהּ לְתַתָּא כו', סְדֵרָא תְּנִינָא כו', וְהֵי כְּלָהוּ סְדֵרָא אַחֲרָא תְּנִינָא כו', סְדֵרָא בְּתַרְחָה דְּבַעֲי לְסִלְקָא לֹון לְאַתְרֵיהּ כו', וְהֵן גַּם כֵּן בְּאַרְיֵכוּ כו', וְהִיא בִּין חַג"ת דְּסִלְקִין וְבִין נַה"י לְנַחְתִּין דְּשָׁם מִקּוּמָה כִּידוּעַ וְהַעֲשִׁירִית לְכָלוּן זֶה כָּל ג' הַקּוּיִן אֲרִיכוּ וְתְּבִירוּ וְתַרְעוּהָ וְהִיא דְּפִקִּין בִּינֻנִית:

² וְדָא יו"ד. רוּחָה לּוֹמַר יו"ד דְּנִמְלָא טַל, דְּכִלְיִל לּו"ה, ד"ו הַנ"ל:

³ עַד לְאַתְכְּלִילוּ כו'. כִּי הו"ד הַנ"ל דְּנִמְלָא טַל הִיא כְּלוּלָה בְּכָל הו"ק – שִׁית דְּפִקִּין דְּפַתְחֵי לִי כו':

⁴ בַּעֲשָׂרָה כו'. רוּחָה לּוֹמַר ג' בְּרַכּוֹת לְחַשׁ הֵן ג' דְּפִקִּין לְחַג"ת בַּג' קוּי, וְכְמוֹ שֶׁאֲמַר לְקַמֵּן רִישׁ תִּיקוּן נ"ה דְּמַלְכוּת לְשִׁמְאֵלָא וְחַכְרוֹנוֹת לִימִינָא וְשׁוֹפְרוֹת בְּאַמְלַעַ (בְּחֻזְרָה הֵן נַה"י), וְהֵן בַּעֲמִידָה וּבְחֻזְרָה – שָׁשָׁה, ג' סְלָקִין וְג' נַחְתִּין זֶה שֶׁאֲמַר תְּלַתִּין סְלָקִין כו' וְתַלְתִּין כו':

⁵ שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר. וְהֵן ו"ק הַנ"ל דְּסִלְקִין לְשִׁתִּין, שְׁשִׁים גְּבוּרִים מְגֻבְרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכוּלָּא – יוֹסֵד כְּלִיל לֹון, וְזֶהוּ יוֹסֵד – יו"ה, יו"ד דְּנִמְלָא טַל, דְּסִלִּיק כָּל אֶחָד לְעֶשְׂרֵה וְהֵן שְׁשִׁים, ס' דִּיסוּד, וְהַדְּפִיקִין הֵן ו"ד כְּנ"ל, וְזֶהוּ עֲנִין הַיּוֹסֵד כִּי הַאֲמָה הוּא סוּד דִּיסוּד, סוּד ה' לִירְאִיו, ע' אֲנַפִּין כְּמוֹ שֶׁאֲמַרו בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא פ' וַיְקַרָּא כ' א' עֵינִין שָׁם בְּזַבְרֵי וְאִיְהוּ שְׁשִׁים מְסַטְרָא דו"ק ס' וְבִיהּ ב' נְהוּרִין חַד נְהִיר לְשִׁית סְטְרִין וְתְּנִינָא לְד', כְּמוֹ שֶׁאֲמַרו בְּזֶהֱרַ בְּרַשְׁתִּי מ"א ב' הַיְכָלָא כו' נִצִּין לְתַרִּין סְטְרִין נְהוּרָא חַד כו' לְכָל סְטְרֵי עֵילָא כו' נְהוּרָא תְּנִין כו' ד' נְהוּרִין לְד' סְטְרִין, וְהַעֲנִין, כִּי כְּמוֹ שִׁיסוּד כּוּלָּל ו"ק, כֵּן כּוּלָּל גַּם כֵּן הַשְּׂבִיעִית, וְהִיא גַּם כֵּן כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר (וְהֵן ו"ה), שְׁהֵן ז', אֵלּוֹ שׁוֹא"י – אוֹת מִפְרָק אַחַד, וְה"א – מַצ' פְּרָקִים, ד"ו, וְהוּא סו"ד) וְכֵן פּוֹמָא לְאַמָּה בְּעַמָּה גַם כֵּן עֶשֶׂר – יו"ד דִּיסוּד, אֵלּוֹ שְׁמַלְכוּת לְאַמָּה עַמָּה הוּא מְסַטְרָא לְאַמָּא שְׁהֵן ד"ו פְּרָקִים בְּה"א, וְדַפּוּמָא לְאַמָּה אוֹת בְּרִית – בִּיו"ד לְחַכְמָה דְּבֵה כּוּלָּא חַד, וְכְמוֹ שֶׁאֲמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ל"ו עֵינִין מַה שְּׂבָאֲרֵנוּ בְּאַרְכּוּהָ לְשִׁמְאֵלָא אִית רּוּחָא כו' וְהוּא עַטְרָה הַנ"ל שְׁהִיא לְבַנָּה וְאֲמַר שָׁם נְהוּרִיהָ סוּמַק וְחִוִּיר כְּחַדָּא כו':

⁶ כְּד סִלִּיק דְּפִקִּין כו'. נוֹתָן סִימָנִין לְבִין הַחוּלָה אִם יִתְאַרְךָ, אוֹ הַחוּלָה כְּבֵד בְּדִינָא תְּקִיפָא:

⁷ קַם סְבָא כו'. נוֹתָן סִימָנִין לְגַלוּת אִם הוּא אֲרִיכוּ אוֹ הוּא בְּחַסְדֵי כו', דְּבַגְלוּתָא כִּי חוּלָת אַהֲבָה אֲנִי:

⁸ וְעַל דָּא מְרַעָה כו'. רוּחָה לּוֹמַר שְׁלֹא יְהֵא הַגְּלוּת בְּקֶחֶף גְּדוֹל וְשִׁיכְלוּ לְסָבוּל:

⁹ וְעוּד כְּד דְּפִקִּין אִיְהוּ בְּתַרְעוּהָ בְּמַהִירוּ כו'. רוּחָה לּוֹמַר דְּגִלּוּתָא הוּא בְּתַקִּיעָה וּשְׂבָרִים, פַּעַם בְּקַשְׁיוּ – וְהוּא מוֹתָנָא לְשַׁבְטִין כְּמוֹ בַּעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת וְכֵן לְמַשִּׁיחַ לְסָבִיל וּלְמַשִּׁיחַ בֵּן יוֹסֵף, וּפַעַם הוּא בְּאַרְיֵכוּ – מְטָה כו' (תַּרְעוּהָ). וְהַעֲנִין הוּא לְפִי הַדּוּר – אִם יוֹכִילִים לְקַבֵּל, וְלִפִּי הַזִּכּוּיָת, וְתַרְעוּהָ – הוּא עַל חַבְלֵי מַשִּׁיחַ, דּוּחָקָא בְּתַר דּוּחָקָא, כְּמוֹ הַמְעוּבָרָת שְׂבַעֲיָבוּרָה פַּעַם סוּבַלַת לְעַר וּפַעַם בְּנִיחָא לָהּ וּבְלִידָה חַבְלִים יִחְאָזֵן לָהּ, חַבֵּל בְּתַר חַבֵּל, וְכֵן בְּחַבְלֵי מַשִּׁיחַ – סִימָן הַלִּידָה, וְכְמוֹ שֶׁאֲמַרו (בְּרַכּוֹת ו ע"ב) אֲגִרָא לְכָל דּוּחָקָא וְעֵינִין בְּזֶהֱרַ פְּרַשְׁתָּ בְּלָק ק"ט ב':

¹⁰ וְעוּד הִיא חוּלָה כְּד כו'. רוּחָה לּוֹמַר לְכָל עַסְקִין בְּאַרְיֵיתָא וּקְבָלָהּ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ל"ו ע"ב ב':

דפיקת בערקין דילה, וכלהו חשיבין בגלותא כמתים, ואתמר בהו (איכה ג ו) במחשפים הושיבני כמתי עולם, ובגין דא בגלותא אני ישנה, ואיהי חולה בגלותא, וכמה אסיין תלמידי חכמים קא משתדלן לגבה, בכמה בוסמין וריחין דשושנים תפוחים ואגוזים ורמונים, ויולא אתחזרת רוחא לגבה בהון בגלותא במרעא דילה, ולא דפיקו אתחזרת לגבה, עד דיייתי רעיא מהימנא רחימו דילה, דאתמר ביה (שיר ב טז) הרועה ויפשושנים, ויפשושנים לה תפוח, ויפשושני לחוטמא, ויפשושני רחא ביה, ואשתמודעת לגביה, הדא הוא דכתיב (איכה א טז) מנחם משיב נפשי, מיד חזרת רוחא ודפיקו לגבה.

בההוא זמנא שבחת ליה (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער ויפן דודי בין הבנים וכו', ולבתר יעול לגנתא ואפיק ויפן רמונים, ויהיב לה מעסיס רמונים, ויפן וילקיט אגוז ותבר קליפין, ויהיב לה מוחא מלגאו, ואיהי אכלה, ושתית מעסיס הרמונים, ואתסיאת, ודא הוא דאמר קרא (שיר ו יא) ויפן אל גנת אגוז ירדתי, אדהכי הא נשרא קא אתיא, הנשר הגדול בעל הכנפים, ויהיב ויפן וילקיט קלין, וסליקת לטורין, אמר רבי שמעון לחברוי בודאי רעוא אשתכח לעילא, ורחמים אשתכחו לגבי שכינתא וישראל בגלותא, דודאי תלת חיוון אינון במרכבתא, אריה שור נשר, ובכלהו לית רחמים כנשרא, ובגין דא אמר לישראל ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי (שמות יט ד), אדהכי הא נשרא קא אתיא לגביהו זמנא אחרא, ובטשת בגדפהא עלנא דנסליק התם, ורמת קלין וסליק לטורא, אמר רבי שמעון בודאי איהי דקא בטשת בגדפהא עלנא וסליק התם, אמרו ליה סליק והא אגן אבתרן, סליקו בלהו אבתריה לטורא, ואיהי סליקת לעילא, עד דלא אתחזיאת.

וילפום שעטא הא נשרא קא אתיא, ותריין שושנים בפומהא, וזריק לון על (ידהא) רישיהו (נ"א על ידוי) מיד חדא רבי שמעון חדוה סגיא, אמר לון חבריא בודאי חדוה אודמנת לגבי שכינתא דאיהי חולה, דהא אם שושנה חדא יהיב ביננא לא הוה אסותא, בגין דשושנים אינון רמיזין לקבל בית ראשון ושני, דאומי קודשא בריך הוא דלא יעול דא בלא דא, ובגין דזריקת תריין, רמיזת דא תרי שושנים, כען איהי אסותא שלימתא, וכדין צריך למפתח עליהו כמה דהוינן. (ע"פ הגר"א רת"ב זה ותיקון כ"ו הם תיקון אחד ומסיים בזמנא דיהא פורקנא כו').

ביאור הגר"א

- ^{רס} ולא אתחזרת כו'. דורוח אלקים כו' הוא רוחו של משיח שהוא רעיא מהימנא:
- ^{רסא} בשושנים. תריין כחדא – בית ראשון ושני כמו שאומר למטה לדומי ללא ייעול בדא כו':
- ^{רסב} ואייתי לה תפוח. הוא דגא דחג"ת בג' גווינן וכמו שאומר באידרא רבה קל"ג ב' והוא דגא דרעיא מהימנא וזה שאומר ואשתמודעת לגביה שמכרת מיד בו:
- ^{רסג} ושוי לחוטמא. כמו שכתוב (שה"ש ז ט) וריח אפך כתפוחים וכמו שאומר בתיקון כ"ו:
- ^{רסד} וארח ליה. כמו שכתוב (ישעיהו יא ג) והריחו ביראת ה', שיראת ה' מריח על ידו:
- ^{רסה} כן דודי כו'. והוא רעיא מהימנא דגא דעמודא לאמלעיתא:
- ^{רסו} מתמן רמונים. הן נ"ה כמו שאומר לקמן תיקון כ"ו זה שאומר ייעול לגנתא שנה"י הן בנוקבא:
- ^{רסז} ולקיט אגוז. הוא לדיק כמו שאומר שם והן שית דפיקו דו"ק דרוח כנ"ל:
- ^{רסח} אל גנת כו'. עיין לקמן תיקון כ"ו:
- ^{רסט} תלתא קלין. הן תלת דפיקו בסליקו, והיא חיה השלישית – ת"ת כולל חג"ת וכמו שמפרש והולך דודאי כו':
- ^{רע} לפום שעתא כו'. השתא נחיתת להורות ג' דפיקו האחרונים, ולזה תריין שושנים כמו שאומר בגין כו'. (כאן נראה כי נמחקו איזה תיבות מגליון שלמטה):

תקונא עשרין ושית

[תיקוני זוהר – דף ע ע"א]

^{רע"א} פתח רבי שמעון ואמר אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים (שיר ו ג), מאי שושנים אלא שושנה עלאה שכינתא עלאה, ואיהי קריאת שמע דשחרית, ושושנה תניינא קריאת שמע דערבית שכינתא תתאה, דא לימינא, ודא לשמאלא, הרועה בשושנים דא עמודא דאמצעייתא, ושושנה עלאה דקריאת שמע דשחרית, דאיהו בקר ימינא דאברהם, אית ליה חמש טרפין, ואינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה (דברים ו ד), ^{רע"ב} ותלת עשר עלין מלגו אה"ד, שית סומקי, ושית חורין, ושושנה דאתכלילת בהון הא תלת עשר כחושבן (דף ע ע"א) אה"ד, וכן שושנה בה כ"ה גרעינין כתפוח דילה, כחשבון כ"ה אתון דיהודא, וכן בשושנה תניינא כ"ה גרעינין, וסלקין בלהו לחמשים, (בכל הדפוסים מתחיל כאן תיקון כ"ו) ^{רע"ג} ודא ב' דבראשית וחד שושנה חמש עלין דילה ראשית, בראשית לחשבון זעיר דחנוף תלת עשר, ואיהי שושנה בין החוחים, חוחים דילה תלת עשר תיבין מן אלהיים ועד אלהיים, ואלין אינון. את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהיים (בראשית א א), חמש חוחים אחרנין, מרחפת על פני המים ויאמר. מאי איהי בין החוחים, אלא מרחבת בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו, ונפלת שושנה בין החוחים.

(ע"פ הגר"א רת"ב כאן צ"ל תל"ח)

^{רע"ד} יידי פורקנא רע"ה תהיה פשושנה דשחרית, רע"ד אתמר בה (בראשית מד ג) הבקר אור רע"ו (והאנשים שלחו), ואינון חמש אור חמש עלין דשושנה עלאה, חד ויאמר אלהיים יהי אור, תניינא ויהי אור, תלת וירא אלהיים את האור, ארבע ויבדל אלהיים בין האור, חמש ויקרא אלהיים לאור יום, תלת עשר עלין מלגו, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, אחד בתרין שושנים, דא יהו"ה, עליה אתמר (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד, רע"ו ואיהו עמודא דאמצעייתא הרועה בשושנים, וחושבניה אה"ד, שושנה תתאה בה דחילו ואיהו יראה, שושנה עלאה רחיומו דאהבה, רע"ז ובה אתמר (שיר ג ה) אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ.

ביאור הגר"א

^{רע"ח} תיקון כ"ז פתח ר"ש ואמר אני לדודי ואיהו ק"ש כו'. כמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' ואתחנן רס"ג ח' למלקט שושנים, תרי"ג, רזא דז"ג, שמי וזכרי, ופז – פנים ואחורים, ופשוטו דרגא דג"ר:

^{רע"ט} ותלת עשר עלין מלגאו כו' שית כו'. והוא וא"ו ו"ו, ב' מיני העליון שאחד נוטה לימין והשני לשמאל כידוע ואחד השושנה שנכללת, וכן ה' עליון הוא ה' בתראה והשושנה נכללת עמהן גם כן במילוי אלף, וכן כ"ה גרעינין הן יו"ד ה"א שהן כאחד, ושושנה גם כן באלף כנ"ל שאלף בכל מקום הוא הכללות באחד – כלל השושנה, ונכללת בכל הג' דרגין – ג"ר, ו"ק, מלכות – ג' דרגין דשושנה – שושנה ושכרביט ותפוח, כמו שאומר לקמן בתיקון ל"ח (וכנגד הג' אלפין אלו דמ"ה – ג' אלפין בשמע):

^{רע"י} ודא ב' דבראשית כו'. רואה לומר ב' דבראשית – הוא על ב' שושנים, חד מתחיל ראשית כו' עד ויאמר, תניינא – יהי אור כו', כמו שמפרש והולך, והן יראה וההבה כמו שאומר למטה, והוא כמו שאומר בזהר פרשת בראשית י"א ב' בראשית כו' יראה ה' כו' מלרע אית יראה רעה כו', והיינו והארץ היתה זהו חוחים דילה, פקודא תניינא דא כו' דכתיב ויאמר אלקים יהי אור כו':

^{רע"ז} כד ייתי פורקנא. שהוא ורוח אלקים מרחפת:

^{רע"ח} תהיה כשושנה כו'. כמו שכתוב (ישעיהו ל כו) והיה אור הלבנה כו':

^{רע"ט} דאתמר בה הבקר אור. רואה לומר הבקר הוא שושנה דבקר דקריאת שמע דשחרית ושם אור, ה' פעמים אור כמו שמפרש והולך: והאנשים שולחו. הם חוחין דילה כמו שאמרו בזהר פרשת ויחי ר"ג ב' אר"ש ת"ח כו' והאנשים שולחו כו' דל"ל לקיימא בסטר ימינא

כו':

^{רע"י} ואיהו עד"א כו'. רואה לומר שהו"ה ב' פעמים – אחד הוא בעמודא דאמצעייתא שהוא רועה בשושנים, רועה רואה לומר מתחבר – שהוא בריח התיכון מן העולם ועד העולם, בשושנים רואה לומר ב' שושנים ונכללים ב' פעמים אחד ב' לראשית ואור וא"ו של גס מלא זה שאומר וחושבניה אחד והוא יום אחד כמו שאמרו בזהר פרשת אמור ל"ו ח' הא חזינא בפסח ז' כו' פתח כו':

^{רע"ז} ובה אתמר אם כו'. רואה לומר שושנה תתאה אומרת כן:

^{יב}במה יתון לאתערא לה בימינא, ואיהי לא רעית בהו, עד דייתי רעיא מהימנא, דאתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת, דאיהו רוח דמשיח, דאתמר ביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהוה, ^{יג}ברוחא דא ארחת ההיא חולה ^{יד}באותסיאת, ובגין דא השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ (שיר ג ה), ואיהו ארח ריח ^{טו}בתרין תפוחין (נ"א ואיהו ריח דתרי תפוחין), דאתמר (ביה) בהו (שם ז ט) ^{טז}וריח אפך כתפוחים, ^{יז}ימאי ניהו תרי סמכי קשוט ^{יח}ואינון תרי רמונים, אגוז דא צדיק גנת אגוז דא שכינתא, ודא איהו דאמר שלמה (שם ו יא) אל גנת אגוז ירדתי.

^{יט}גננת ג' גימטריאות (אדנ"י ביהו"ה), דאינון ^כפרפראות לחכמה, נ' נוטריקון, ת' תמורה, גימטריאות דא אדנ"י יהו"ה, סליק בחשבון אמ"ן, אהי"ה אדנ"י סליק ^{כא}בחושבן פ"ו אלהי"ם, דאיהו פנו"י, ^{כב}בגימטריא מ"ם ה"א, יו"ד ה"א וא"ו ה"א בגימטריא מ"ה, ודא איהו עשר ספירות בלימ"ה, ואיהו מעיד על יחודא קדישא, ובגין דא מ"ה אעידך (איכה ב יג).

דבר אחר א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י בגימטריא שכינ"ה, פגוונא דא, א' זמנא חדא, ב' תרי זמנין, ג' תלת זמנין, ד' ארבעה זמנין, ה' חמש זמנין, ו' שית זמנין, ז' שבעה זמנין, ח' תמניא זמנין, ט' תשעה זמנין, י' עשר זמנין, כללהו סלקין לחושבן שכינ"ה. ורזא דחושבנא, לקיימא דלית שכינה נחתא פחות מעשרה, ולא סלקא למעלה מעשר.

ביאור הגר"א

^{כג} ובמה כו' בימינה. רואה לומר תורה, (דברים לג ב) מימינו כו', נשבע ה' בימינו (ישעיהו סב ח), וזהו על פני המים (זכריות א ב), וזה שאומר עד דייתי כו', וזהו ורוח כו' על כו', שתחלה כריך לתורה ואח"כ בא משיח, אלף שמונהרין שלא ידחקו את הקץ זה שאומר בימינא, שעתה (איכה ג ג) הטיב אחר ימינו כמו שאמרו (חגיגה ה ע"ג) כיון שגלו איזן לך ביטול כו', וכמו שאמרו בזכמה מקומות כמה יתערון למשיח – באורייתא, אלף שמושבועין שלא ילאו מאלוהים לבנות בית המקדש – שושנה לעילא – עד שיבא:

^{כד} ברוחא דא ארחת כו'. כמו שכתוב ונחה עליו כו' (ישעיהו יא ב), והריחו זיכרת ה' (שם ג), שריחו יגיע לזכרת ה' – שושנה תתאה הנ"ל:

^{כה} ואתסיאת. כמו שכתוב (שה"ש ב ה) סמכוני כו' בתפוחים כי חולת אהבה משושנה עילאה הנ"ל זה שאומר ואיהי ארח ריח כו':

^{כז} (תרין תפוחים. כמו שכתוב בתפוחים – ב' תפוחים והן ב' משיחין זהו שאומר ומאי ניהו כו', ששם הם ב' משיחים כמו שאמרו בזכמה מקומות ואמר בזה פרשת תרומה קס"ט ב' רביעאה כו' חמישאה שש תשיש כו' וכנישו דבנין ורחימו כו' ושם הריח דקטורת בזמנין לשחיק בשחיקים ושחיקת כו' וכמו שאמרו בסוף תיקוני זהר חדש במתני' ו' נלח כו':)

^{כח} וריח אפך. רואה לומר הריח שאת מריח באפך הוא ריח של תפוחים (הוא כריח השדה אשר כו' וזכריות כז כז) ואמרו בגמרא (תענית כט ע"ג) שדה של תפוחים, והוא חקל תפוחים בנו"ה כידוע ואמר באילרא רבה שתפוח – ביה ג' גוונין, ובשני – הוא ששה, והן שוקיו עמודי (שם). ואמר בתפוחים – שקבלה הריח באפיה ומרחת אפה גם כן באותו הריח כי היא אור חוזר, כמה דיהבין לה כו':

^{כט} (מתל"ה) ומאי ניהו תרין סמכי קשוט ואינון תרין רמונים. יש לקיים גירסא זו, דבאמת אינון תפוחים גם כן כמו שאומר לקמן קט"ז א' וריח אפך כתפוחים תפוחי זהב כו', וכן לקמן קמ"ב א' אבל תרין נוקבין דחוטמא כו' ומה שאומר לעיל ס"ט ב' עד דייתי רעיא מהימנא רחימו דילה כו' ואייית לה תפוח כו' ואפיק מתמן רמונים כו', הענין, כי תפוחים הן נ"ה אבל ריחא דתפוח הוא רוחא דקודשא דרעיא מהימנא, סוד הדעת, כמו שאומר לקמן קמ"ב א' לקבל תרין תפוחים די בהון עתיד לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא דלעילא דביה אחיישבת נפשא דילא כו', והענין, כמו שכתוב ונחה עליו רוח ה' כו' דתשרה על גבי ב' משיחין, רוחא דרעיא מהימנא – סוד הדעת דבגלותא הוא כבד פה וכבד לשון, ואזיל בגלותא (ישעיהו מ ו) קול אומר קרא, ובהון ב' בחינות כי נ"ה כלילן זה בזה וכמו שאמרו בהיכלות בהיכל ב' ג', והן משה ואהרן, סוד משה הוא סוד הריח וסוד אהרן הוא אכילה דקרובין, סוד הקרבנין הוא לאשי שהן וישט כמו שאמרו בזהר פ' פנחס ומשה סוד הקנה, יעננו בקול, דבור ומעשה, שכנגדן ב' מזבחות – מזבח הקטורת לריח, והחילון – לחמי לאשי, חוטם ופה, ולכן שוי תפוח לחוטמא לב' נוקבין דחוטמא ואח"כ יהיב לה מעסים רמונים בפומא בשפתים שהן ג"כ נ"ה, והן ב' בחינות דחוטמא ופומא, ותפוח הוא לריח כמו שאמרו (תענית כט ע"ג) כריח שדה אשר זכרו ה' כריח שדה של תפוחים:

^ל ואינון תרי רמונים. (אגב מפרש שאר כינויין שלכן עשה שלמה רמונים לב' העמודים, ואמר לכה דודי כו' הגלו הרמונים שם אתן את דודי לך – התעוררות האהבה:

^{לא} גנת ג' כו'. שהכל בה:

^{לב} פרפראות כו'. שהוא בחכמה דילה (שה"ש ז ה) זכרות בחשבון, (משנה אבות ג יח) פרפראות לחכמה עילאה כמו שאמרו בזהר פרשת בלק:

^{לג} בחושבן פ"ו חלקים כו'. נתבאר בתיקון כ"ב:

^{לד} דאיהו פנוי בני' מ"ם ה"א כו'. רואה לומר מ"ם ה"א גימטריה חלקים. ואם תעשה ל"י שזכותו למ"ם, הם אותיות מ"ם ה"א ושם הו"ה גם כן גימטריה מ"ה, והם מעידים על אחדות כי ה' הוא חלקים, ומעיד על אחדות עשר ספירות בעשר אותיות והן יחוד:

ועוד קודשא בריך הוא הוא אתריה דעלמא, ומלאכין לא ידעין ושאלין איה מקום כבודו להעריצו ואשכחינן ליה בגימטריא מקום נוטריקון בגוונא דא, י' עשר זמנין מאה, ה' חמש זמנין עשרין וחמש, ו' שית זמנין תלתין ושית, ה' חמש זמנין עשרין וחמש, בגימטריא מקום, ועליה אמרו (דף ע ע"ב) מלאכיא ברוך כבוד יהו"ה ממקומו (יחזקאל ג יב), וצ"אית אחרנין בגימטריאות דלית לון חושבן, בגין דאינון פּרפראות לחכמה דלית לה סוף, תמורות אלין אלפא ביתות כגון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, דאינון תמורות (דברים ו ד) יהו"ה אלהינו יהו"ה, ואית תמורות אחרנין מכמה מינין.

אמר רבי אלעזר והא כתיב (מלאכי ג ו) אני יהו"ה לא שניתי, אמר ליה ברי, ווי לבני עלמא דאינון אטימינן לבא, דחשבין דידיעין ולא ידעין, ודאי אני איהי שכנינתא, הָדא הוא דכתיב (ויקרא כו כא) ויִסְרְתִי אֶתְכֶם אֲף אֲנִי, איהי לא אשתי ולא איהי תמורה מיניה באחרא, וצ"איהו לא אשתי ולא אסתתר מינה, וצ"אבל לגבי חייביא אשתי קודשא בריך הוא ואסתתר מנייהו, הָדא הוא דכתיב (דברים לב כ) אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם, ואמאי בגין כי דור תהפוכות המה בנים לא אמון בם.

מיד קמו כלהו חבריא דשמעו מלין אלין, ונשקו ליה על רישיה, ואמרו אלו לא אשתינא לעלמא אלא למשמע דא דיינו, וצ"דודאי קודשא בריך הוא ושכינתיה לא אשתינא דא מן דא, אבל לגבי אחרנין אשתינא ואסתתר, בכמה לבושין, ובכמה פסויין, ובכמה קליפין, ובגין דא אמר שלמה עליו השלום (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי, דאיהו הוה ידע בקליפין כלהו, ובגין דא לא שביק אפילו מיני דכשוף דלא ידע, בגין דידיע (נ"א למנדע) בקליפין. וצ"ורעיא מהימנא איהו (תבר) יתבר כל קליפין, (ונפיק) ויפיק מתמן מוחא דאיהו יהו"ה וצ"לארבע סטרי דאגוזא, (דאינון תהו ובהו וחשך ותהום), ומפרנס מיניה לההיא חולה דאיהי אדני"י, דבאלין קליפין די באגוז דאינון תהו ובהו וחשך ותהום אמר (דברים לב כ) אסתירה פני מהם, וצ"ואית שנויין אחרנין לטב לכל חד וצ"כפוס עובדיה. וצ"זמנין אתגליא לון בדמות אריה, הָדא הוא דכתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא ירא, וזמנין בדיוקנא דשור, הָדא הוא דכתיב (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, וזמנין

ביאור הגר"א

⁵⁵ אית אחרנין בני' דל"ל סוף. רואה לומר שחושבין מילוי ומילוי דמילוי עד אין סוף, וכן מכמה מינים עד אין סוף, ומפרש הטעם בגין לאינון פרפראות לחכמה לית לה סוף. לחשבון וגימטריה הוא בחכמה דילה שהוא פרפרת לחכמה עליונה שעל זה אמרו (סס) תקופות וגימטריות כו', וחכמה הוא מים שאין להם סוף היא סליקת לאין סוף, וזה שאומר בספר יצירה פ"א עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף וכמו שבארנו שם כי לכל דבר שבעולם יש תכלית לבד לחשבון, והטעם הוא כנ"ל שתלויין בחכמה:

⁵⁶ ואיהו לא אשתי כו'. רואה לומר דכתיב (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי, בין אני ובין ה' ללא אשתי לא מן דא וכמו שאומר למטה דולחי קב"ה כו':

⁵⁷ אבל לגבי חייביא כו'. דאסתתר בתורה בכמה כינויין ללא לאשתמודע ליה כולא אלא לכוועין והגונין, וכן אסתתר הקב"ה בעולמות בז"ע בכמה כינויין ולבושין, ולרשעים – עונותיכם מדילים ביניכם לבין אלקיכם בכמה קליפין המבדילים והן לבושי קדוה לקב"ה מסתתר בהם וכמו שמפרש והולך אסתירה כו' למה כי דור כו':

⁵⁸ דולחי קב"ה ושכינתא כו'. כמו שאומר בסתרי אותיות פ' בראשית ז' ג' ואי תימא ח"ה ה' בתראה דקאמרו איהי כו' דהא לא משמשי בה אלא אינון שמהן עילאין ולאו כינויין כו', עיין שם בארוכה:

⁵⁹ ורעיא מהימנא איהו יתבר כו'. כמו שכתוב (ישעיהו ל כ) ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד, (ישעיהו כה ט) הנה זה אלקינו קוינו לו, דבזמנא ההוא – (יחזקאל לו כה) וזרתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל כו', (ירמיהו נ כ) ביום ההוא יבוקש חטאת כו' ולא תמאנה כו', (מזכה ז טו) כימי זאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, (דברים ה ד) פנים בפנים דבר ה' עמכם:

⁶⁰ לארבע סטרי לאגוזא. לאגוזא עבד לארבע סטרין כעין ד' חיות, ד' אחוון דהוי"ה, וסובב ד' קליפין, קליפה ירוקא – תהו, והאצנא – בהו, וקליפה דקה שבו – חושך, וחללא לאגוזא – תהום, והוא גלות הזה כמו שאמרו (סנהדרין לו ע"ג) מקרא זה יורד ונוקב עד תהום כו', וכמו שאמרו (בראשית רבה ב) תהום זו מלכות הרביעית וכשם שתהום אין לו סוף כך כו', ומתוכו ורוח אלקים כו' – רוחו של משיח, רעיא מהימנא, מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה כו', מוחא לאגוזא יתגלה:

⁶¹ ואית שנויין אחרנין לטב. שיוכלו לקבל ושיוכל להתגלות אליהם, וכמו שכתוב (הושע יב יא) וביד הנביאים אלמה, וזה שאומר זמנין כו':

⁶² כפוס עובדי'. אם עובדיה ודריגיה בחסד – מתגליה ליה בלמות אריה, וכן בשאר וכן לפוס גלגוליה אם בגלגול ראשון – באריה, כמו שאומר לקמן בחיקון ל"ב ובזוהר חדש פ' יתרו:

⁶³ זמנין כו'. בד' חיות שהן כלל הכל:

בְּדִיוֹקְנָא דְנִשְׁר, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שם לב יא) כְּנִשְׁר יַעִיר קְנו, וְזִמְנִין בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם סְבָא בְּסִינִי, וְזִמְנִין בְּאָדָם בְּחֹר כְּמָה דְאִתְדַמְיָא לְאֵלִין דְאָמְרִי זֶה אֵלִי וְאֲנֹוּהוּ (שמות טו ב), אֲתַדְמְיִין לֹוֹן בְּדַמּוֹת בְּחֹר, וְיִאֲתַמְר בְּהוּ (נ"א ביה) (דברים לב יג) וְיִנְיִקְהוּ דְבִשׁ מְסַלַע וְשִׁמְן מִחֻלְמִישׁ צוֹר, וְכִּי לְאֵלִין דְתַלְיִין מְנִיָּה וּמְשַׁכְּנִיתִיָּה לָא אֲשַׁתְּנִי לְעוֹלָם.

וְיִאֲנֹוֹן תְּמֹוֹרוֹת אֵינֹוֹן רִזָּא דְיִבּוּם, דְאֲתַמְר בְּהּ בִּיבְמָה (רות ד ז) עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמֹוֹרָה, לְקַיִים כָּל דְבָר שְׁלָף אִישׁ נַעְלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ, בְּהֵהוּא נַעַל דְנָתַן לְרַעְהוּ אֵית תְּמֹוֹרָה וְשִׁנּוּי רְצוֹן, וְיִתְמֶן צְרִיף וְשִׁנּוּי מְקוּם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֵׂה לְקַיִים כָּל דְבָר.

נַעַל אִיהוּ גּוּפָא, וְאָמַאי בְּחֻלְיִצַת נַעַל דְנָתַן לְרַעְהוּ אֵית תְּמֹוֹרָה וְשִׁנּוּי, וְיִאֲמַר סְבָא חָדָא, רַבִּי רַבִּי, לָא תִימָא הַכִּי, אֲלֵא אָמַאי חֻלְיִצָה בְּנַעַל, אֲלֵא אִיהוּ קְלִיפָה לְאֲתַטְמְרָא בְּהּ לְאֲשַׁתְּזָבָא מְנִיָּה, וְלֵא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבִּי מְקַטְרָגִין דִּילִיָּה, וּבְחֻלְיִצָה דְנַעַל וְחֻלְיִצָה לִיָּה י"ה, וּבְגִין דָּא שְׁלָף אִישׁ נַעְלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ, וְיִנַעַל ו', גִּן נַעְלוּ, דְאִיהוּ בִּין י"ה, לְאֲעֵלָא בִּין ו'ה, וְדָא אִיהוּ חֻלְיִצָה י"ה.

וּמְשָׁה אֲתַמְר בִּיהּ (שמות ג ה) שֶׁל נַעְלִיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, דָּא בְּהַפּוּכָא דְאֲחַרְנִין, דְלָא צְרִיף לְאֲתַחְזִיא קְדָם שְׁכִינְתָּא בְּקִלְיָפָה, וְרִזָּא דְמְלָה כִּי אֵין לְבָא אֶל שְׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוּשׁ שֶׁק (אסתר ד ב), וּלְגַבִּי אֲבָהֵן לָא אֲתַחְזִיא אֲלֵא בְּנַעְלִים, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שיר ז ב) וְיָמָה יָפוּ פַעְמִיךָ בְּנַעְלִים בֵּת נְדִיב, אֲבָל לְגַבִּי מְשָׁה בְלָא כְּסוּיָא כְּלָל, וְרִזָּא דְמְלָה וְאָרָא אֶל אֲבָרְהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּא"ל שְׁד"י, וְשְׁמִי יְהו"ה לָא נִודַעְתִּי לְהֵם (שמות ו ג), וּמְשָׁה אֲתַמְר בִּיהּ (שם ג יג) וְאָמְרוּ לִ"י מ'ה שְׁמ'ו מ'ה אֹמַר אֲלֵיהֶם.

[תיקוני זוהר – דף ע"א ע"א]

וְעוֹד אָמַאי צְרִיף חֻלְיִצָה בְּנַעַל מְאָשָׁה, בְּגִין דְמָאן דְיָמּוֹת בְּלָא בְּרַ' אִיהוּ קְשִׁיר בְּרַגְלִיָּה דְיִבְסָם, וְרִזָּא דְמְלָה הוּא יְשׁוּפָף רֵאשׁ וְאֲתָה תְּשׁוּפְנוּ עָקֵב (בראשית ג יד), (דף ע"א ע"א) וְיִבְגִין דְלָא יָמִית לִיָּה חוּיָא דְאִיהוּ כְּרוּף עַל עָקֵבוּ, צְרִיף לְחֻלּוּץ לְגַבִּי נַעַל מְאֲתַתָּא, וְאֲתַפְטֵר הֵהוּא חוּיָא מְנִיָּה.

בִּיאור הגר"א

^פ לְאָדָם סְבָא כו' בְּאָדָם בְּחֹר. כְּמוֹ שְׁאֲמַרו (מכילתא זבולא מסכתא דְשִׁירָה פֶּרֶק ד) נְגַלָּה בְּסִינִי כְּזִקוֹן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה וְזִים בְּחֹר בְּמַלְחָמָה, וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו בְּחִגְיָה פ"ב לָא קָשִׁיָּא כְּאֵן בִּישִׁיבָה כְּאֵן בְּמַלְחָמָה לְאֲמַר מַר כו':

^פ וְאֲתַמְר בְּהוּ כו'. שְׁהֵן הַכִּיּוּרָה תְּחִילָה וְאֲמַרו זֶה אֵלִי כו' (סוּטָה י"א ע"ב), וְאֲמַרו (שְׁמוֹת רַבָּה כג) שְׁהִיו אֲמוּתֵיהֶן שׁוֹאֲלִין אוֹתָן מִי פְרַנְסָךְ וְאֲמַרו בְּחֹר אֶחָד כו':

^פ אֲבָל לְאֵלִין דְתַלְיִין כו'. כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְמַטָּה אֲבָל לְגַבִּי מְשָׁה כו':

^פ וְאֵינוֹן תְּמֹוֹרוֹת אֵינוֹן כו' בְּהֵהוּא נַעַל כו'. דְנַעַל הוּא מְט"ט תּוֹפֵר מְנַעֲלִים נַעַל וְסַנְדַּל, וְזִיה רִזָּא דְגַלְגּוּלִים דְזִיָּה סוּבַב סוּבַב הוּלְךְ הַרוּחַ וְכְמוֹ שְׁאֲמַר בְּתִיקוּנֵי זֶהר חַדָּשׁ ס"ו ב' בְּרַחֲשִׁית כו' וְאֵית חֲנוּךְ כו' וְכָל מַלְאָכִין דְמַמְנַן כו' וְשִׁאֲרַ מְקוּמוֹת הַרְבֵּה, וְזִיָּה אֵינוֹן כָּל שִׁינוּיִן כְּמוֹ שְׁאֲמַר בְּתִיקוּן ס"ה וְזִיָּה אֲשַׁתְּנוּ כָּל כו' וְלִקְמַן ע"ד א' וְכִד אִיהוּ לְתַתָּא כו' וְשִׁם וְאֲתַפְטֵשׁ קב"ה מְכַל כְּנוּיִן וּמְרַכְּבוֹת דְמַט"ט כו' וְזִיָּה כָּל הַתְּמֹוֹרוֹת הַנִּלְכָּד כו' וְשִׁאֲרַ כָּל הַתְּמֹוֹרוֹת כִּידוּעַ בְּהַרְבֵּה מְקוּמוֹת, וְלִכְּן כּוֹתְבִין מַחוּץ לְמַזּוּזָה, וְכֵן שְׁדִי דְהוּא מְט"ט כִּידוּעַ וְזוּ מַסְתַּתֵּר בְּיוֹמָא דְחוּל וּבְגַלְתָּא וְנִאֲמַר אֶל תִּמְרָוּ – אֶל תְּמִירְתוּ בּוּ (וְאֲמַר בְּרַזָּא דְיִבּוּם – דְגַם יִבּוּס נִזְכַּר כְּאֵן כְּמוֹ שְׁאֲמַר בְּזֶהר חַדָּשׁ רוֹת ס"ז א'). וְנָתַן לְרַעְהוּ זוּ מַלְוֹת יִבּוּס):

^פ וְתַמְנָן כְּרִיד כו'. בְּג' גַּלְגּוּלִים כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְקַמְנָן ע"א א' וְעִינִין לְקַמְנָן ק"ו א' בְּאַרְכּוּכָה, וְאֶלּוּ הַג' הֵן בְּתַמּוּרוֹת כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְעִיל כ"ד א' לְבַר מֵאַתְרֵיהּ אֲשַׁתְּנִי כו', שְׁנוּי הַשֵּׁם לָא מִכְּפ"ץ כו':

^פ שִׁנּוּי מְקוּם כו' לְקַיִים כָּל דְבַר. רוּזָה לּוּמַר, כָּל דְבַר – אִינְהוּ ג' נר"ן בְּג' הַג"ל. וְעַל הַאִי גּוּפָא אֲמַר שְׁלָף אִישׁ נַעְלוּ:

^פ אֲמַר סְבָא ר' ר' לָא תִימָא הַכִּי אֲלֵא כו'. דְהוּא אֹקִיָּם חֻלְיָה בְּנַעַל לְהוֹרוֹת עַל גַּלְגּוּגָא בְּמַט"ט אֲלֵא רִזָּא דְיִבּוּס הוּא זֶה כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְקַמְנָן וְרִזָּא דְחֻלְיָה כְּמוֹ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוּלְךְ אֲלֵא אִיהוּ קְלִיפָה כו'. רוּזָה לּוּמַר דְאֲסַתַּר בְּמַט"ט נַעַל מִן הַקְּלִיפּוֹת דְנַעַל הוּא הַשְּׁמִירָה מְקַלְיָפּוֹת כִּידוּעַ וְשִׁם מְשַׁנָּה פְּנוּי דְלָא יִשְׁתַּמּוּדְעִין לִיָּה כְּמוֹ שְׁאֲמַר בְּרַעִיא מְהִימְנָא פ' פַּנְחָס רי"ז ב' עִינִין שֵׁם:

^פ חֻלְיִצָה לִי כו'. רוּזָה לּוּמַר לְאֲעֵלָא לִיָּה בְּזַרְעַ אֲב וְאֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁהֵן י"ה וְהוּא ו', בִּין י"ה, זֶה שְׁאֲמַר דְאִיהוּ בִּין י"ה כו':

^פ נַעַל ו' ג"ן נַעְלוּ. מְזִיבֵא רֵאשִׁיָּה דו' בְּנַעַל דְכַתִּיב נַעְלוּ ב'ו', וְהוּא גִן סְדֵרִים דְאֹרִייתָא, וְכֵן גַּל נַעְלוּ דְנַעְשָׂה מַגֵּל גַּל – גַּלְגּוּל כְּמוֹ שְׁאֲמַר לְקַמְנָן תִּיקוּן ס"ט:

^פ מַה יָּפוּ פַעְמִיךָ כו'. שְׁהוּא שְׁלָף פַעְמִים דְג' אֲבוֹת וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו בְּרִישׁ חֻגִיגָה מַה יָּפוּ פַעְמִיךָ בְּשַׁעַר שְׁעוֹלִין לְרַגְלָא כו' זֶה שְׁאֲמַר לְמַטָּה בְּאֵל שְׁדִי שְׁדִי כְּנ"ל וְשְׁמִי ה' לָא כו' דְאֲסַתַּר בִּיהּ כְּנ"ל:

^פ אִיָּה קְשׁוֹר בְּרַגְלִיָּה כו' וְאֲתָה כו'. הַעֲנִין שְׁעָקֵב הוּא נוֹק, וְכַשְּׁמַת בְּלָא בְּנִים הוּא נְחִית לְעַקֵּב לְאֲחִיו בְּנוֹק' דָּשֵׁם, דְכַכֵּל עַקֵּב לְאָדָם שֵׁם נוֹק' דְנַר"ן דִּילִיָּה וְלִכְּן וְאֲתָה כו' כְּמוֹ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוּלְךְ, וְנְחִית שֵׁם, וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו בְּזֶהר פְּרַשַׁת מְשַׁפְּטִים ק"א א' עִינִין שֵׁם בְּאַרְכּוּכָה:

וכלא על ההיא טפה דאיהי י' דפרח מן יעקב לאתריה, ויעקב בגין דא קנה מניה בכרותא, לאחזרא י' לאתריה, דאיהי טפה בוכרא, דבה חאב אדם, ופרח מניה ש"בואשתאר יחיד בלא עזר, ש"יבגין דא אמר (תהלים מט ו) למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני, ובגין דא איתי ליה קודשא בריה הוא תלת זמנין לאדם קדמאה בגלגולא, הדא הוא דכתיב (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר, ודא איהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה.

ועל ההיא טפה אתמר בה (שיר ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, ואתדבקת בייעקב, ואפיקת מניה י"ב שבטין, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ד) שבטי י"ה עדות לישראל, ש"דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה, ובההוא זמנא רוח יעקב מה דאביד דאיהו י' מייעקב, הדא הוא דכתיב (בראשית לב כט) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.

ש"באברהם שזיב מסם המות, חוכא דאדם, גיהנם, נחש, אשת זנונים דאתמר ביה (שמות כ יד) לא תנאף. ש"ביצחק שזיב מאל אחר דאתמר ביה (שם יג) לא תרצח. בייעקב אשכח אתר ליניקא (נ"א לנקאה) בנוי, ודא שנוי מקום, ולית חד מניה דלא אתכליל בתלתא, לקיימא הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר (איוב לג כט).

קם סבא ואמר רבי רבי במאי אוקימתא סוד יבום וחליצה, דהא ברירא דמלה שמענא, אמר ליה מה דשמעת אימא, אמר ודאי ברזא דיבום אשכח אתרא ההיא נשמתא ערטילאה, הדא הוא דכתיב (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית, ודא נפש דאתיא בגלגול זמנא קדמאה, ודרור קן לה (שם) דא נשמתא דאתיא בגלגולא זמנא תניינא, אשר שתה ש"אפרוחיה (שם) דא רוחא דאתיא בגלגולא זמנא תליתאה, ומינה נפקין אפרוחין דאינון בנין, וברזא דיבום פלהו תלת נחתין בבת אחת, הדא הוא דכתיב (איוב לד יד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף, ש"לבו דתמן נפש, רוח בכנפי ריאה, נשמתא במוחא, וכלהו חד בקשורא חדא, אבל חליצה איהי שזבת ההיא נשמתא ורוחא ונפשא דאינון קטירין בתלת קשורין דחויא, ורזא דמלה נפשו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו (תהלים קכד ז), קם רבי שמעון כדי לנשקא ליה, פרח מיד ולא אתחזי. (תקון כ"ז וכ"ח נדפסו בהקדמה כי שם ביתם)

ביאור הגר"א

פ"א ובגין ללא כו'. דרגליה יורדות כו' (משלי ה ה), ושם המיתה, על כן כריך לחלוץ כו', דהיה מזומן ליתן לאשה ביבום ועתה נוטלת אותה בנעל ממנו לאסתחרא ליה בנעל מט"ט רזא דכורא, ושם ישופך ראש – דכורא, ועקב רזא דיעקב – נוק', וראש רזא דישראל – דכורא, ונשאר שם יל"י, יוד האחרון בעקב נוק' בהוד, ויו"ד הראשון בנחל דשם דכורא ושם ישראל, ולמ"ד הן חג"ת, ועיין מה שכתבתי במקום אחר בארוכה, וזה שאומר וכולא על ההיא כו'. (ורוכה לומר, דעקב נר"נ דבי"ע – אד"ג, ושם שולטין, אבל יו"ד – נוק' דאלילות, זיהרא עילאה לאשתאר בלעדה, ולכן נאמר (בראשית ז יח) לא טוב כו', שאם יחטא ישאר לבדו בלא נוק' לכן אעשה עזר דבי"ע) רוכה לומר נוק' וטפה דאיהי יו"ד הוא נקודה אות ברית דחטא ביה אדה"ר במחשבה, והוא מחשבה דא והיא יו"ד מן אלנ"י וכן מן הוי"ה בהיפוכא שהוא בה, וכמו שאומר לקמן בחיקון ס"ט ק"ה במחשבה איהי יו"ד כו' ועיין שם ק"י א' ועוד כי שם לי אלקים זרע כו' ואשתאר יעקב עקב כו' ודא יו"ד מן אלנ"י ואיהי יו"ד כו' עיין שם, וזה שאומר טפה בוכרא. שמחשבה הוא בוכרא, וטפה בוכרא לילה קין דפגם בו דהוי מס"א, וזהמא דעירב, והוא הוי בכור ולפיכך היה עשו בכור במקומו עד דזבין מעשו דהוא ס"א, וזהו ויעקבני – דנטיול ההיא עקב מניה:

פ"ב ואשתאר יחיד כו'. כמו שאמרו בספרא דלניעותא דנחית בתרין רוחין וכד חאב אתפשט נפש ההיא נוק' מניה:

פ"ג ובג"ד כו'. רוכה לומר בשביל הטפה, וזה שאומר ועל ההיא טפה כו' רוכה לומר פעמיך הוא בעקב והוא בג' אבהן ג' פעמים כנ"ל:

פ"ד דאתמר ביה כו'. עיין לקמן ק"ה ב'. ואמר י"ב שבטין דהוא מזל שע"ה והן י"ב שעות כמו שאומר לקמן ק"ג א' עיין שם בארוכה:

פ"ה באברהם שזיב כו'. דנחית למאריס מקום הערוה להאטרף שם ונפיק ישמעאל:

פ"ו ביצחק כו'. בעקידה ונפיק עשו ועיין לקמן תיקון ל"ז מה שכתבתי שם:

פ"ז אפרוחיה. אפרוחים – עיין פ' פתח רנ"ד א' ושאר מקומות:

פ"ח לבו דתמן נפש רוח כו'. עיין לעיל תיקון כ"ה ס"ט א':

תיקון כ"ז ותיקון כ"ח כתבתי בסוף הקדמה (כן הוא בכתב יד קדשו):

תקוּנַא עֲשְׂרִין וְתִשְׁעַ

[תיקוני זוהר – דף עה ע"ב]

(דף עה ע"ב) שׁיבְרַאשִׁית בִּיהַ תְּלַת פְּקוּדִין, חַד יִרְאֵת יְהוּ׳הַ כְּגוֹנוֹא דְא בְּרַאשִׁית יִרְ׳א בְּשׁׁ׳ת וְהַא אוּקְמוּהוּ, תְּנִינְא בְּרִית כְּגוֹנוֹא דְא בְּרַאשִׁית שׁיבְרַיִ׳ת א׳׳ש, תְּלִיתָאָה שְׁבַת כְּגוֹנוֹא דְא שׁכֵּ׳׳שְׁבִ׳ת יִרְ׳א. שׁכְּבַּפְּקוּדָא קְדָמָאָה יִרְאֵת יְהוּ׳הַ, עֲלִיהַ אֲתָמַר (ישעיה לג ו) יִרְאֵת יְהוּ׳הַ הִיא אוּצְרוּ, וְעוּד אֲתָמַר בְּהַ (משלי א ז) יִרְאֵת יְהוּ׳הַ רַאשִׁית דְּעַת, רַאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוּ׳הַ (תהלים קיא י), וּבְוֹדָאֵי מָאן דְּלִית בִּיהַ דְּחִילוֹ דְּאִיהוּ אוּצְרַ, לִית תְּמָן חֲכָמָה, אוּצְרַא דְּהַאי חֲכָמָה אִיהַי ב׳, וּבְתַקוּנָא אֲחַרָא בְּרַאשִׁית ב׳ רַאשִׁית, נְקוּדָה בְּהַכְּלִיָּה, עֲלִיהַ אֲתָמַר (שיר ד יב) גֵּן נְעוּל אַחוּתִי כְּלָה גֵּל נְעוּל מְעִין חֲתוּם, שׁכְּגֵן אִיהוּ אוּרִיָּתָא דְּבַכְתָּב, דְּאִיהוּ גֵּ׳׳ן סְדָרִים דְּאוּרִיָּתָא, גֵּל אִיהוּ אוּרִיָּתָא דְּבַעַל פְּהַ, וְתוּרִיָּהוּ ב׳ מְבַרַאשִׁית, שׁכְּמְעִין חֲתוּם דְּא רַאשִׁית נְקוּדָה בְּהַכְּלִיָּה. וּבְמַאי אִיהוּ חֲתוּם, בְּאַת ו׳, וְאַתְּעַבִּידַת ב׳ עִם חֲתִימוֹ דְּר׳ ם, מַה דְּהָהּ ב׳ אֲתְעַבִּידַת ם, זִין סְתוּם וְחֲתוּם, זִינָא דְּאוּרִיָּתָא סְתִים וְחֲתִים דְּלֵא יַעוּל נּוּכְרָאָה תְּמָן, שׁכְּ׳׳דָא זִין הַמְּשׁוּמַר בְּעַנְבִּיו מְשַׁשׁת יְמֵי בְּרַאשִׁית, וְלֵאוּ לְמַגְנָא תְּקִינוּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין, חֲתִימַת זִין דְּלֵא יִתְנַסֵּף וְיִתְעַרַב בְּסִטְרָא אֲחַרָא, וְעַל הַאי זִין אֲתָמַר (תהלים קמו יב) לֹא עֲשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמְשַׁפְּטִים בַּל יִדְעוּם, פִּ׳׳ן וְדַאי זִי׳׳ן שְׁבַעִין אַנְפִּין דְּאוּרִיָּתָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתָמַר (שם כה יד) שׁכִּ׳׳סוּד יְהוּ׳הַ לִּירִיאָיו.

[תיקוני זוהר – דף עו ע"א]

שׁכִּ׳׳קְנָקֵן דְּהַאי זִי׳׳ן דְּא לְבַא דְּבַר נִשׁ, שׁכִּ׳׳אֵם הוּא קְנָקֵא חֲדָתָא וְאַתְנַסֵּף שׁכְּבִינִין נְסֵף דְּאִיהוּ יִצְרָא בִּישָׂא, צְרִיף תְּלָתָא זְמָנִין הֲדַחָה, שׁלִ׳׳הֵן כָּל אֱלֹה יִפְעַל א׳׳ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר (איוב לג כט), שׁלֵ׳׳אֵלֵאוּ לְמַגְנָא תְּקִינוּ בְּכּוּס

בִּיאור הגר"א

שׁיבְרַאשִׁית כ׳׳ט בְּרַאשִׁית כ׳׳ו וְהַא אוּקְמוּהוּ. כְּמוּ שְׁאֲמַרו (נדרים כ ע"א) לְמַעַן תִּהְיֶה יִרְאֵת כ׳׳ו ז׳ הַבּוּשָׁה, וְהַתַּלְת פִּיקוּדִין הֵן כֻּלְל הַג׳ דְּרַגִּין מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה (וְכְמוּ שְׁאוּמַר לְמַטָּה דִּירְאָה כּוֹלְלַת חַד׳׳ד וּבְרִישׁ תִּיקוּן ל׳ לֹא נְקוּדָה כ׳׳ו וְלֹא יִרְאֵת כ׳׳ו):
שׁכְּבִּית אֵשׁ. כְּמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל י׳ א׳ וּבְתִיקוּן כ׳׳ב:
שׁכְּבִּית יִרְאֵת. שְׁאֲמַר (ויקרא יט ל, כו ב) אֵת שְׁבַתוֹתֵי כ׳׳ו וּמְקַדְּשֵׁי תִירְאָו, וְאֲמַר בְּזֵהר פְּרַשַׁת בְּרַאשִׁית ו׳ א׳ תִּירְאָו לֹא נְקוּדָה לְאֲמַעֲיַתָּא כ׳׳ו, וְזֵהוּ שְׁבַת יִרְאֵת שְׁהוּן שְׁבַתוֹתֵי וּמְקַדְּשֵׁי, חו׳׳ב, נְקוּדָה וְעִיגוּלָא לְשַׁבַּת לְכַּל מְתַפַּחְדִּין אֲבַל בְּתִיקוּן כ׳׳ד מְפַרֵּשׁ שְׁבַת יִרְאֵת וּבְרִית דְּשַׁקוּלִין כְּחַדְלָא, וְע׳׳ אַנְפִּין:
שׁכְּבִּית פְּקוּדָה כ׳׳ו. חֲשִׁיב כְּאוּן ג׳ דְּרַגִּין שְׁסְרוּיִין עַל הַיִּרְאָה, שְׁהוּן כ׳׳ב ד׳, אוּתוּתֵי אֲדִנְי׳׳ – א׳׳ין ד׳, שְׁד׳ הוּא הַיִּרְאָה – לְתַת לְהוּן כְּמוּ שְׁאוּמַר בְּזֵהר פְּרַשַׁת בְּרַאשִׁית ז׳ ב׳ בְּרַאשִׁית ר״א פִּתַּח כ׳׳ו עֵינִין שְׁס, וְאוּלַּר הִיא בִּינָה זֵהוּ שְׁאוּמַר אוּלַּרְא דְּהַאי חֲכָמָה אִיהַי ב׳ וּבְתִיקוּנָא אַחַרְא כ׳׳ו:
שׁכְּבִּית גֵּן אִיהוּ כ׳׳ו גֵּל אִיהוּ כ׳׳ו וְתוּרִיָּהוּ כ׳׳ו. שְׁב׳ הוּא אִהִי׳׳ה אֲדִנְי׳׳, הַיִּכְלִין לִי׳׳ה, וְהֵן תּוֹרָה שְׁבַתָּב וּבַעַל פְּהַ, וְהוּא אֲלַקִּים וְכֵן גֵּן גֵּל – גִּימַטְרִיָּה ב׳ שְׁמוֹת הַגֵּ׳׳ל וְאֲלַקִּים, וְהוּא ב׳ דְּבְרַאשִׁית כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן כ׳׳ד עֵינִין שְׁס:
שׁכְּבִּית מְעִין כ׳׳ו. וּפִירוּשׁוֹ דְּקַרָא – גֵּל גֵּן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה, וְהוּא ב׳, וּבְתוּבֵו – מְעִין, נְקוּדָה, רַאשִׁית – חֲתוּם בּוּא׳׳ו וְהוּא ו׳ אוּתוּתֵי דְּבְרַאשִׁית, וְחֲתִימַת הוּא׳׳ו הוּא דַעַת דְּסַתִּים בְּגוּה קוּדַם לְאֲתַפְּשַׁט כְּמוּ שְׁאוּמַר בְּרִישׁ תִּיקוּן ה׳ עֵינִין שְׁס:
שׁכְּבִּית וְלֹא זִין כ׳׳ו מְשַׁשׁת כ׳׳ו. שְׁהוּא וְא׳׳ו הַגֵּ׳׳ל דְּבְרַאשִׁית וְהֵן שְׁשַׁת הַיָּמִים שְׁהוּא וְא׳׳ו:
שׁכְּבִּית סוּד ה׳ כ׳׳ו. שְׁהוּא גַם כֵּן גִּימַטְרִיָּה שְׁבַעִים, וְהֵינִין וְהַקְּנָן הוּא אֲלַקִּים דְּב׳ דְּבְרַאשִׁית (כְּנ׳׳ל שְׁב׳ הוּא ב׳ שְׁמוֹת שְׁהוּן אֲלַקִּים) וְאֲלַקִּים הוּא הַקְּנָן – הַכּוּ׳׳ס, וּבִיהַ חֲתוּם הֵינִין וְהוּא נְקוּדוֹתֵיו כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן וְהַס׳ ה׳ גְּבוּרֹת עִם ב׳ כְּלִילוֹתֵיהוּן, חוּתַם בְּחוּד חוּתַם כִּידוּעַ, זֵהוּ שְׁאוּמַר – כֵּן – חִילְקַ לְשַׁנְיִים, נ׳ הוּא ה׳ גְּבוּרֹת, נִשׁ׳׳ב, וְכ׳׳ו הוּא ב׳ הַכְּלִילוֹת, וְכֵן הוּא בְּנְקוּדוֹת הַגֵּ׳׳ל – נ׳ עַל אוּת אַחַת, וְכ׳׳ו בְּב׳ אוּתוּתֵי:
שׁכְּבִּית הַקְּנָן דְּב׳׳ו כ׳׳ו. הוּא אֲלַקִּים הַגֵּ׳׳ל שְׁהוּא לְבוֹשׁ לְהֵינִין חו׳׳ב כְּנ׳׳ל וְהוּא הַכּוּס כְּמוּ שְׁאוּמַר לְמַטָּה וְלֵאוּ לְמַגְנָא תְּקִינוּ בְּכּוּס כ׳׳ו וְאִיהוּ כּוּס כ׳׳ו, וְכּוּס גִּימַטְרִיָּה אֲלַקִּים, וְהַקְּנָן גִּימַטְרִיָּה אֲלַקִּים מְלֹא, וְרוּאָה לוּמַר לְבַא – כְּלִי לִינִין שְׁבֵו הֵן הַתּוֹרָה בְּע׳׳ אַנְפִּין:
שׁכְּבִּית אֵם הוּא הַקְּנָנָא חֲדָתָא כ׳׳ו. כְּמוּ שְׁאוּמַר בְּע׳׳ ל׳׳ג ב׳ לְפִירוּשׁ תּוּסַפּוֹת שְׁס, וְדוּקָא בְּחַדָּשׁ שְׁבּוּלַע וְרוּאָה לוּמַר כְּאוּן שְׁעִדִּין לֹא הִיא בְּגִלְגוּלָא הֵן כָּל אֱלֹה כ׳׳ו וְכְמוּ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ל׳׳ב דְּיוּתַר לֹא – לְכַל יַקְלַקֵּל כ׳׳ו, מַה שְׁאִין כֵּן אֵם לֹא נַחְסַד בְּפַעַם רַאשׁוֹן שְׁהוּא בְּגִלְגוּלָא לְאֲרַם לְאוּ אִין חַשַׁק לְכַל יַקְלַקֵּל כ׳׳ו וְעֵינִין מַה שְׁכַתְּבִי שְׁס:
שׁכְּבִּית בִּינִין נְסֵף כ׳׳ו. עֵינִין לְקַמֵּן תִּיקוּן ל׳׳ו לְמַאֵן דְּעַלֵּל נּוּכְרָאָה בְּחַלְל דִּילָה דְּאִיהַי כ׳׳ו, וְהוּא בְּחוּד לְבַא שְׁהוּא הַיִּכְל לְהַנְקוּדָה, חֲכָמָה, כְּמוּ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוּלַד:
שׁכְּבִּית הֵן כָּל אֱלֹה כ׳׳ו. ג׳ פְּעַמִּים, בְּג׳ אֲבַהּוּן, (ויקרא כג ד, לז) אֱלֹה מוֹעֲדֵי ה׳:

דְּבָרָה אוֹף הָכִי הַדְּחָה וּשְׁטִיפָה, הַדְּחָה מִבְּפָנַי שְׁטִיפָה מִבְּחוּץ, לְמַהוּי תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, וְרָזָא דְמַלְהָ וְטַהָרוּ וְקָדְשׁוֹ (ויקרא טז יט), וְכַד אִיהוּ קְנָקְנָן דְּאִיהוּ לְבָא דְכִיָּא מְלַגְאוּ וּמְלַבְר, שְׁלִיב־שְׂרִיָּא תַּמָּן חֲכָמָה, דְּאֶתְמַר בָּהּ (משלי ח כב) שְׁלִיב־הוּרָ'ה קְנָנִי רַאשִׁית דְּרָכוֹ שְׁלִיב־קְנָנִי אִיהוּ קְנָקְנָן וְדִיאִי, וְאִם הָאִי קְנָקְנָן אִיהוּ (דף עו ע"א) דְּכִיָּא, אֶתְמַר בֵּיהּ שְׁלִיב־נִקְהָ, וְאִם לֹא לֹא יִנְקָה שְׁלִיב־כַּל הַנוֹגֵעַ בָּהּ (שם ו כט).

וְקָנְקָן דְּבַר נֶשׁ דָּא אֶתְתָּא, שְׁלִיב־אִיהוּ כּוּס, לְהָכִי צְרִיכָה שְׁטִיפָה וְהַדְּחָה, שְׁלִיב־אִזּוּ הִיא כּוּס דְּבָרָה, וְעֵלָה אֶתְמַר (יחזקאל מד ל) לְהִנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ, וְאִם לֹא אֶתְקִרִיאַת כּוּס הַתְּרַעְלָה, וְיִין דִּילָהּ עֲלִיהָ אֶתְמַר (משלי לא ו) תָּנוּ שְׂכָר לְאוֹבְדֵי וְיִין לְמַרְי נְפֶשׁ וְכוּ', שְׂדִים דִּילָהּ אֵינּוֹן אֶשְׁכּוּלוֹת מְרוּרוֹת, שְׁלִיב־אֶבֶל יִין דְּכוּס דְּבָרָה עֲלִיהָ אֶתְמַר (תהלים קד טו) וְיִין יִשְׁמַח לְבָב אָנוּשׁ דְּתַמָּן פְּקוּדֵי יְהוָה יִשְׂרָיִם מְשֻׁמְחֵי לֵב (שם יט טו), דְּאֵינּוֹן אֶשְׁכּוּלוֹת דִּילָהּ.

(ספרים אחרים: אלו השני תיקונים [כ"ג וכו'ד], הם בספר כתב יד אחר תיקון י"ז, ואח"כ מתחיל תיקון י"ח)

[תיקוני זוהר – המושך דף סז ע"ב]

שְׁמִי בְּרַאשִׁית שְׁמִי בְּרִי'ת אִי'שׁ, שְׁמִי בְּרִי'ת אִי'שׁ, וְדָא צְדִיק חֵי עוֹלָמִים דְּמַנְיָה פְּרַחֲזִין נְשֻׁמְתִין דְּצְדִיקָא, כָּל אֶתְקָרִי, קְשׁוּרָא דְּכָל אֶבְרִין דְּגוּפָא, שְׁמִי ח' דְּאִיהוּ תַּמְנָא יוֹמִין, אֵינּוֹן שְׁעוּרָא דְּשַׁבָּת, דְּאִיהוּ תְּרִין אֶלְפִין אֲמִין

ביאור הגר"א

שָׁלֵחַ וְלֹא מְלַגְנָא כּוּ' לְמַהוּי כּוּ'. כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ (בְּרֵכוֹת כה ע"א) כָּל מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ כּוּ' וְבֵית הַמִּדְרָשׁ יוֹדֵעַ – לְרַגָּא דְבִינָה, לְבָא, חֲדָר הוֹרְתֵי שָׁם (וְכָמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל י"ב א' וְדַרְדּוֹר קוֹן לָהּ כּוּ' וְזָהוּ הַקּוֹן) אֶשְׁקֵד מִיַּין הַרְקָה, וְלִרְכִיד שְׁנֵי דְבָרִים – הַדְּחָה וּשְׁטִיפָה, נִגְדַּא אִהִי' אֲדַנִּי, שְׂבָב' הַגִּיל שְׂחָבוֹן סַחְרֵי לְאוֹרֵייתָא, (דְּבָרִים כט כח) הַנְּסַחְרוֹת לָהּ אֲלַקִּינוּ, ב' גְּנִיזִין כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל רִישׁ תִּיקוּן כ"ב עֵיין שָׁם, וְהוּן הַיִּכְלִין לִי'ה וְזָהוּ (ויקרא עז יט) וְטַהָרוּ וְקִדְשׁוּ כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן סוּף תִּיקוּן מ"ז הַדְּחָה וּשְׁטִיפָה לְדִיָּהוּ וְטַהָרוּ וְקִדְשׁוּ מַסְטֵרָא לְדַהֲנָא כּוּ' וְקִדְשׁוּ כּוּ', וְהוּן מַסְטֵרָא דְּחוּ'ב, וְהַכָּל דְּבִינָה, חֲכַם דְּבִינָה (סֵפֶר יִצְרָה), וְתוֹכוֹ הוּא חֲכָמָה דְּבִינָה וְהוּן לֹא מַתְפַּרְדִּין לְכּוֹן מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כּוּ':

שָׁלֵחַ שְׂרִיָּא תַּמָּן חֲכָמָה. נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה:

שָׁלֵחַ ה' קְנָנִי כּוּ'. רוֹחָה לּוֹמֵר הַקְּנָקְנָן אֹמֵרְתָּ כוּ, הַשָּׁם יִתְבַּרְךְ עֲשֵׂנִי קְנָקְנָן לְרַאשִׁית, וְהוּא מְאֹמֵר הַתּוֹרָה שְׁהוּא קְנָקְנָן לְחֲכָמָה וְעֵיין לְקַמֵּן סוּף תִּיקוּנִים תִּיקוּן א' וְאִמֵּר שָׁם דְּרָכוֹ – דְּכָד ו' רוֹחָה לּוֹמֵר שְׁהוּא רַאשִׁית לְדְּכָד ו' וְדְּכָד שָׁל ו' הוּא הַדְּעַת שָׁשׁ דְּרָכוֹ וְחֲכָמָה הוּא רַאשִׁית לְדַעַת וְבִינָה קוֹן לְחֲכָמָה וְכַלּוּלָה עִמּוֹ:

שָׁלֵחַ קְנָנִי אִיהוּ קְנָקְנָן וְדִיאִי. רוֹחָה לּוֹמֵר קְנָנִי וְדִיאִי לְשׁוֹן קְנָקְנָן:

שָׁלֵחַ וְנִקְהָ וְאִם לֹא כּוּ'. כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ (שְׂבָעוֹת לט ע"א) וְנִקְהָ – לְשָׂדִים, לֹא יִנְקָה – לְשָׂדִים שְׂדִים, וְנִקְהָ לְשׁוֹן נְקִיּוֹת הַדְּחָה וּשְׁטִיפָה הַגִּיל, וְנִקְהָ יִנְקָה הֵן בְּרַאשִׁי תִיבּוֹת וְסוֹפֵי תִיבּוֹת הוּי'ה, וּבְרַאשִׁיתָא קְנָקְנָן, ו'ה מִיַּמִּינָה – זְכָרִי, י"ה מְשֻׁמְלָלָא – שְׁמִי, וְלָכֵן כֹּאֵן נֹאמֵר וְנִקְהָ וְאִם יִנְקָה (וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה הֵן ג' שְׁמוֹת דְּג' גִּלְגּוּלִים, פּוֹקֵד כּוּ', ב'ג' אֲבָהוּ אֲלָא שָׁשׁ אֲלַקִּים נַחְמַלְלָא בְּרַחֲמֵי'ם שְׁכַל הַגִּלְגּוּלִים הֵן בְּרַחֲמִים וְכָמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן תִּיקוּן ל"ב אִם חֲזַר כּוּ' וְאִם יֹאדִימוּ כּוּ', וְלָכֵן הוּא בִּי'ג מְדוּתָה, וְהוּא מְצ' שְׁמוֹת הַתְּחַלְתָּא הִי'ג מְדוּתָה):

שָׁלֵחַ כָּל הַנוֹגֵעַ בָּהּ. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְקְנָקְנָן דְּב"נ כּוּ' שְׂבָה הַגְּבוּרוֹת יוּן כְּנ"ל, וְאִיהוּ כָּלִי לְיוֹסֵד שְׁלוֹ – סוּד דִּי סוּד:

שָׁלֵחַ וְאִיהוּ כּוּס הָכִי כּוּ'. רוֹחָה לּוֹמֵר שָׁגַם הִיא רְיִכָה שְׁתַּהִיָּה תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, כְּמוֹ הַגּוּף לְנִשְׁמָה כֵּן הַאֲשָׁה לְאִישׁ, וְהִיא נִקְרָאת אֱלֹהִי'ם כּוּ'ס וְקְנָקְנָן כְּנ"ל, וְנִמְשָׁלָה לְתוֹרָה, קְנָקְנָן הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ (יְצִיאוֹת סג ע"ב) כְּמָה טוֹבָה אֲשֶׁה טוֹבָה שְׁתוֹרָה נִמְשָׁל בָּהּ וְכָמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל סוּף תִּיקוּן י"ד וְאֶתְתַּיָּה אִיהוּ בְּדִיּוֹקְנֵהָ הַד' רַחֵם חַיִּים כּוּ' סוּף סוּף כּוּ' וְזָה שְׁאוּמֵר לְמַטָּה אֲבַל יוּן דְּכוּס דְּבָרָה כּוּ':

שָׁלֵחַ אִזּוּ הִיא כּוּס כּוּ' וְאִם לֹא כּוּ'. וְכֵן הוּא בְּגוּף – (יְצִיאוֹת סג ע"א) זָכָה נִעְשִׂיתָ לוֹ עַזר כּוּ', וְכֵן בְּתוֹרָה (יוֹמָא עב ע"ב) זָכָה נִעְשִׂיתָ לוֹ סַס חַיִּים כּוּ', (נִזְרִי כג ע"א) דְּלִיקִים יִלְכוּ בָּם כּוּ':

שָׁלֵחַ אֲבַל יוּן דְּכוּס דְּבָרָה. רוֹחָה לּוֹמֵר הַתּוֹרָה בְּלִבָּא נְקִיָּה דְּהוּא כּוּס דְּבָרָה – נֹאמֵר עַל הַתּוֹרָה וְיוּן כּוּ' וְכָמוֹ שְׁאִמְרוּ (יוֹמָא עו ע"ב) זָכָה מְשֻׁמְחוּ כּוּ', וְעַל הַמִּטּוֹת – פְּקוּדֵי כּוּ' לְאֵינּוֹן כּוּ' כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל ב' א' וְעוּד אֲלִין דְּעַסְקִין בְּאוֹרֵייתָא כּוּ' כְּעַנְבִּין בְּאַתְכַּלְלָא כּוּ':

שָׁלֵחַ תִּיקוּן כ"ג בְּרַאשִׁית בְּרִית אִשׁ. תִּיקוּן זֶה וְשְׁאֲחֵרִיו כְּרִיכִים לְהִיּוֹת אַחַר תִּיקוּן כ"ט שְׁאִמֵּר שָׁם בֵּיהּ תְּלַת פְּקוּדִין כּוּ' – וְהוּן תְּלַת תִּיקוּנִין אֲלוֹ:

שָׁלֵחַ בְּרִית אִשׁ. כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל יו"ד א' וְעוּד וְהַמְשַׁכְּלִים כּוּ', וְפּוּמָא לְדַמָּה – בְּחִינַת מַלְכוּת, לְכֵן עַרְלָה חוּפָּה, וְנִיחָן לְאֲדַם לְתַקְנָהּ, מְלַכִּין דְּאַתְבְּטְלוּ הַכָּא אֶתְתִּיקִימוּ דְּבִמִּילָהּ אֶתְגַּלִּיא חֲסֵד שָׁם, וְזָהוּ תְּכַלִּית כָּל הַאֲדַם לְתַקְנָא לְדַרְגָּא זו', וְבַעוּד עַרְלָה שָׁם נִקְרָא עוֹלָם הַתּוֹרָה וְכַשְׁנִימוּל אֶתְגַּלִּיא חֲסֵד, יוּד, כּוּ' וְנִקְרָא אִישׁ, וְעֵיין בְּאִידֵרָא רַבָּה קַמ"ב וּבַסְפָּרָא לְדַנִּיעוּתָא פ"ג:

שָׁלֵחַ וְאִיהוּ נְשֻׁמְתָּ כָּל חֵי וְדָא לְדִיק חֵי עוֹלָמִים דְּמַנְיָה פְּרַחֲזִין נְשֻׁמְחִין לְדִיקוּיָא כָּל אֶתְקָרִי כּוּ'. עֵיין לְעֵיל בְּרִישׁ הַקְּדָמָה א' א' וְבַזְהַר פְּרַשָׁת תְּרוּמָה קל"ח א'. וְהַעֲנִין, שְׂרוּחָה לְהַרְכִּיב שְׂבַת וְבִרְיַת יַחַד, שְׂבָשְׁנֵיהֶם נַתְּגַלָּה הַבְּרִית וְשַׁלְכָן אֹמֵרִים בְּשַׁבָּת נְשֻׁמְתָּ וְכָמוֹ שְׁאוּמֵר שָׁם, וְשַׁנְיָהוּן

לְכָל סֵטֶר, לְנִטְרָא בְהוֹן אוֹת שַׁבָּת, כְּגוֹנוֹא דָא אֵינוֹן תְּמַנְיָא יוֹמִין תְּחוּם לְקַבְּלָא בְהוֹן אוֹת בְּרִית, וְלִנְטְרָא לִיה בְּהוֹן, דְּלָא אֶתְעַבֵּיד בְּאוֹת בְּרִית שְׁמִי חִלּוּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא יוֹמָא חַד הוֹינָא אֲזִלִּי אֲנָא וְרַבִּי יוֹסִי, שְׁמִי וְאַתָּא בְּרִיה דְּרַב הַמְנוּנָא סְבָא מִהֵוּא עֲלָמָא, בְּדִיּוֹקְנָא דְהָאִי עֲלָמָא וְאֲזִדְמֵן לֵן בְּאַרְחָא כְּגוֹנוֹא דְמַחְמַר שְׁמִי בְּתַר חֲמַרִּין, וְשְׂאִיל לְנָא מָאִי אֶת שַׁבְּתוֹתֵי תְשִׁמּוּרוֹ וּמְקַדְשֵׁי תִירָאוּ (ויקרא יט ג), שְׁמִי וְאַמַר אֵיהוּ מִלִּין שְׁפִירִין, אֲבָל עִם כָּל דָּא בְּעֵינָא לְמִשְׁמַע מְפוּמָּךְ, אָמַר לִיה בְּרִי בְּוֹדָאִי בְּרִית אֵיהוּ שְׁקִיל לְשַׁבָּת, וּבְגִין דָּא (בראשית ירא שבת וכו').

(ספרים אחרים: תקונא עשרין וארבע)

שְׁמִי בְּרָאשִׁית יְרֵאָא שַׁבְּתָא, וּמָה תְּהָא דְחִיל, יְרֵאָא בְּרִיתָא, כְּמָה דְצָרִיךְ נְטִירוֹ דְבְּרִית, דְּלָא יַעוּל לִיה בְּרִישׁוֹ נוֹכְרָאָה, כְּגוֹנוֹא דָא צָרִיךְ בַּר נֶשׁ נְטִירוֹ דְשַׁבָּת, דְּלָא לְאַפְקָא מְרִשׁוֹת הִיחִיד וַיַּעוּל בְּרִישׁוֹת הָרַבִּים, רִשׁוֹת הִיחִיד אֵיחָא שְׁכִינְתָא, רְחִבּוֹ ד' וְאֵינוֹן יְהוּ'ה, וּבְגִבְהוֹ עֲשָׂרָה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, רִשׁוֹת הָרַבִּים נְחָשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, סָם

ביאור הגר"א

הם דרגא דברית, יום השביעי, ובשניהם נאמר ברית וכן מפרש והולך הכל יחד דליתו תמניא כו' כגוונא דא כו', ועכשיו מפרש והולך היאך נשמת כל חי הוא צדקה, ואמר נשמת דמיניה פרחין כו'. כל אחרי שהוא קשורא כו' שבו מחיידין כל האברים ושפע כולם בו: ^פ ח' דליתו כו'. מפרש שנקרא ח"י – כי הו"ד הוא הברית כמו שאומר לעיל יוד א' ושאר מקומות, וח' – הוא תחום דליתו ועיין לעיל י"א ב' מאן דלעיל ברשות לילה כו' דרשות לילה כו' וזה שאומר שם יו"ד ב' ומאן דליתו נטיר יו"ד ב' יומין כו' אוהו נטיר כו' שנקרא חי ולא יכול לשלטא עליה סטרא דמוות:

^פ חלול. רואה לומר הח' שומר מח' של חילול:

^פ ואתא ברית כו'. שם כתיב אח"כ שהיה רב המנונא סבא בעלמא:

^פ בחר. הענין כבר נחזאר לעיל, וחמרין הן נפשין דתלמידי חכמים וכמו שאמרו ח"כ מ'ופלא ור"ב ר'בנן וכמו שכתוב (בראשית מט יד) ישכר חמור גרם, שתלמידי חכמים הן מסטרא דימינא (ולכן (שמות יג יג, לד כ) ופטור חמור תפדה כו', ועיין בזה פרשת בא אבל שור שחיתתו צפון) אבל עמי הארצות נפשותיהן מסטרא דשמאל, שור, בעירן, והלך לקבץ נפשותיהן כנ"ל ולכך הלך אחר מארי תורה עם החמורים:

^פ ואמר אוהו כו'. והענין בקיבור, לשבתותי – הוא מ' וס' של אפרסמון, וכריך שמירה מס"ס – נוק' דאל אחר, כמו שאומר בתיקון כ"ד, לפי שנאחזים באחורים ליהוה המתפשטת למטה, והענין, כי מ' וס' הן מתפשטין בזו"נ – ו"ק דלילה, וד' סטרין דילה, ו"ד, 17 פרלופין כידוע, והן תחום שבת צד' סטרין, ולכן בשבת עונש מיתה וכו', מיתה – צבית דין שלמטה ששם מ' מלקות מסטרא דמ' שהוא תהא, וכן מיתה הוא מסטרא דמ' כמו שאומר בזה פרשת פנחס נחית וסליק כו', וכרת הוא צבית דין שלמעלה ששם ס' פולסין, דס' הוא למעלה צבינה, וכן כרת שנקראת מס', פחות מכן ס', והן ס"ס דאשת זנונים, סס המות, אבל (וימאל עב ע"ב) זכה – נעשית לו סס חיים, אפרסמונא דכיא, ואלו הן שבתותי, שניהם צבינה, ומסטרה הוא ב' שבתות – שבת דמעלי שבת ודיוס השבת, וכן ב' קדושין דיוס ולילה, ומקדשי – אמר שם על חכמת שלמה, והוא המקדש, ושם היראה בסוד (אבות ג יז) אס אין יראה כו' ושם תקופות וגימטריות פרפראות לחכמה (אבות ג יח), ושם פנים ואחור של הו"ה, זו"נ של חכמה, ו"ד, התחלת המתקלא, והם גימטריה אני, ועל זה נאמר (ישעיהו נח יג) וקראת לשבת עונג, שהעונג הוא על פשיטותא דנקודה והוא עגולא ורבעא, ולקדוש ה' – ההיא נקודה, מכובד – והוא כבוד שבת, כ"ב"ו"ד ידוע, והם ד' דרגין נגד ד' אותיות הו"ה, כבוד ועונג י"ה כנ"ל, זכור ושומר הן בזו"נ, ומקדשי לכורא בז"א קידוש, שבתותי תשמורו בשמור, ונמאל מפרש כל הקרא הכל על שבת, ומתחילה דייק שם שבתותי על צינה ולדיק שהן שניהם כלילין כחדא, מלכא דשלמא דלילה, ושניהן נקראים שבת יום השביעי מלמטה כו', ומקדשי תיראו על מלכות, והן ג' שבתות, ג' סעודות, שצבינה כוללת ויסוד ו"ק, וכן לפירוש אביו הן גם כן ב' שבתות, שבתותי הן בזו"נ שבהן מתפשטין עגולא ורבעא שהן זו"נ, עגולא רהיט ורבעא לא רהיט, שמים וארץ, והארץ לעולם כו' אנת הוא דמרבעת (וזהו הדש מ"ה ג') וכמו שכתוב מארבע כנפות ואמרו בספרי (כב יב) כנפות כסותך כו', ומקדשי הוא בגי', אני ה', פנים ואחור ופשוטו, ראשו כהם פו, אבל ראש"י מפרש ומקדשי תיראו על צבית קודש, אשר קידש ידיו כו', (ירמיהו יא טו) ובשר קודש כו', וכליל לון בחד קרא, שהן בחד דרגא ושקולין לא לאל כנ"ל וזה שאומר א"ל בני בודאי ברית כו' וכן מפורש בתיקון כ"ד בראשית ירא שבת רואה לומר יראה של הברית, דמקדשי תיראו ושבת כחדא ואמר שם ועלייהו אתמר את כו':

^פ תיקון כ"ד בראשית ירא שבת ומה תהא דחיל ירא ברית כו'. רואה לומר שנכללין כאן שבת וברית יחד – ששקולין, כנ"ל בתיקון הקודם דיראה שייך צבית כשנסתלק הו"ד נשאר אש, וכמו שאמרו (סוטה יז ע"א) איש ואשה י"ה צבינה כו', וכתיב (איוב יט כט) גורו לכם כו', ומפרש והולך דשקולין יחד כמה דלריך כו' רואה לומר צבת אל נכר, כן בשבת צנוק' דאל נכר, דרשות היחיד – נוק' דקדושה, ורשות הרבים – נוק' דאל אחר:

דאל אחר דאיהו סמא"ל, שמיטאיהו כללא דשבועין אומין, שיאיהי חללה זונה, ובעלה חלול שבת איהו, ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים שמיטאיהו מיתה.
[תיקוני זוהר – דף סח ע"א]

ערוב איהו עמודא דאמצעיתא, וביה מטלטלין מבית לבית, דאנון שכינה עלאה ותתאה, שביעלייהו אתמר (ויקרא יט ל, כו ב) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, דא מקדש יו"ד, אות שבת (דא ברית) דצריך לנטרא ליה שבת זוגיה, דאיהי קדושה דיליה, שבת ברכה דיליה, דעלה אתמר (בראשית ב ג) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו, ויברך דא (דף סח ע"א) ברכה, ויקדש דא קדושה, שמיטאיהו תרונהו הוה נפקי קדמאי לקדמות כלה, והוה אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה.

ועוד מקדשי באת יו"ד, בגין דלית קדושה פחות מעשרה, שמיטאיהו לברכא לון ולקדש לון בקדוש על היין, בשבועין תיבין שידקדוש, ויכל"ו שמיטאיהו שבת (ב) י"ז, וצריך למימר סברי מרנן, ואינון דאמרין וענו לחיי, בגין דאתקשרו באילנא דחיי, ולא באילנא דמותא, דאיהו גפן דחב ביה אדם קדמאה, דחד אמר חטה היה, וחד אמר גפן, שמיטאיהו קשוט.

שבע מינין אינון שמיטאיהו ושעורה גפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש, חטה ושעורה והא אתמר, וצריך לאחזרא עלייהו, חטה הא אתמר, שעורה דאפיק ה' משעור דילה, גפן סחטה ענבים ברשו אחרא, ועבד יין נסך, ואתעביד אילנא דטוב ורע, שמיטאיהו לקיט תאיני קדם זמניהו קדם דאתבשלו, כד לקיט הוא מעלמא קודם זמניה, ודא איהו רזא מאן דגרים די ימותון בנוי קדם זמניהו, הדא הוא דכתיב (קהלת ה ה) למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך, ורזא דמלה (ירמיהו ב ל) לשוא הפיתי את בניכם וגומר, ובגין דא (שמות כ ז) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא. שמיטאיהו, אחר ביה חב, אכל רבי מאיר שמיטאיהו אכל קליפתו זרק, שמיטאיהו אינון אומות העולם, ישראל מוחא ביניהו, שמיטאיהו כגוונא דא שכינתא איהי פרדס בגלותא,

ביאור הגר"א

שמיטא ויהי כלל דע' כו'. רואה לומר, שלכן נקראת רשות הרבים, אכל שכינתא – לישראל לבד, (שמות לא יז) בני וצין בני ישראל, (סנהדרין נח ע"ב) עובד כוכבים שצבת כו', וכבר כתבתי בחיקון כ"ג ענין ס"מ שהן זו"ג, ס' – ו"ה, מ' – נוק', השביעית, ואלו הן ע' אומות, עשר לידה, הוא שניתן לאברהם ארץ ישראל, וניתן ביד ישראל (דברים כ טז) לא תחיה כל נשמה, וניתן להשאלת שכינה. (שה"ש ג ז) וששים סביב – חוץ לארץ דלכורא, והן לא ניתן ביד ישראל עד יבנה הקב"ה בעצמו, שפעולת ישראל מזד השכינה (וכן הוא ע' דודים לידה, עשר – בסטרהא, וששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל בעלה):

ש"י ואיהי כו' ובעלה חלול כו'. רואה לומר דאיהי חלל בה' והוא כו':

שנ"א חייב מיתה. רואה לומר משום שנדבק בסם המות – נוק' כו' כנ"ל, וזה שאומר מחלליה – שמכניס חללה באתר נוק' דקדושה:

שנ"ב ועלייהו אתמר כו'. רואה לומר על שכינה עילאה ותתאה, ומקדשי על ברית שכולל ו"ק והוא כלל עשר ספירות:

שנ"ג צבת זוגי'. שכינה תתאה, וכן האדם צבת זוגיה, וכמו שכתבנו שאז זמן זיווג:

שנ"ד ברכה דיליה. ועם יוד דברית הוא יב"ק, שיחוד הוא דברית, ועוד ברכה הוא שכינה עילאה וכולן הן יב"ק:

שנ"ה ולגבי תרומתו. שבתותי הנ"ל:

שנ"ו וצריך לברכא להון כו'. רואה לומר ב' שבתותי הנ"ל ולכן ברכה וקידוש ביום ובלילה, וביום נקרא קידושא רבה, מלך רב:

שנ"ז דקידוש וויכלו. ל"ה מימינא, ול"ה משמאלא, אני והו דזו"ג, והברכה וקידוש הוא לאמשכא נהירו לאו"א שהן ברכה וקדושה, ברכה חכמה נחית כו' קדושה כו', ע"ב ס"ג, דעתה קל"ה, ודעתה הוא י"ה דב' הנ"ל שהן בראשי תיבות יום הששי והן חושבן ע':

שנ"ח כחושבן יין. והוא נקודות דאלקיים ששם היין, לכך הוא ב' יודין ונו"ן, וכוס הוא אלקיים בעצמו, ויין המשמח הוא הוי"ה בניקוד אלקיים

וזה שאומר בגין דאתקשרו באילנא כו' וכמו שאמרנו (ברכות נו ע"א) יש שותה כו', לא בהמשכר:

שנ"ט וכולא השוט שבע כו'. ורואה לומר ז' מלות דאתפקד, ויטו כו' (סנהדרין נו ע"ב) – עבר באכילתו כמו שאמרנו בזהר פרשת בראשית

ל"ו א' א"ר יוסי הא דתנינן כו' וחטא צבת שבע דכלילן בה כל שבע מינין, וכמו שאמרנו בחיקוני זהר חדש פ' ד' בגין דחב אדם כו':

ש"ס חטה כו'. ח"ט סמיך לה', מוז' ותבן שהם המיתה:

ש"סא תאנה כו'. רואה לומר כמו שפירש והולך על לא תשא:

ש"סב רמון אחר ב' כו'. רואה לומר שהן ב' ספירות לידה שחב בהן:

ש"סג תוכו אכל. ט"ט שבו שר"י שמי בקרבנו, רוכב על כרוז ושט ב"י עלמין, אכל רמון הוא רואה, ארגמן:

ש"סד דקליפין כו'. שהוא כולל כל אכל השמים ובתוכו הקדושה דגא דאשרא והוא נכנס בקליפין ברמון ונדבק בו:

ש"סה כן כג"ד. שמיסתרת בהון בגלות, (ישעיהו נ ג) אלביש שמים כו', והן לבושי חול בגלות:

ואייה מוחא מלגו, ^סאגוז קרינן ליה, כמה דאמר שלמה מלכא, אל גנת אגוז ירדתי (שיר ו יא), ואייה שכינתא ^סאיבא מלגאו, הדא הוא דכתיב (תהלים מה יד) כל כבודך בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וקליפין הן כמה רשויות נוכראין, ובשבת מכלא אתפשטת, ואתלבשת בלבושין שפיראן, וכן צריכין ישראל לתתא, לאתחדשא בשבת בלבושין שפיראן, וכן לאטעמא בשבת מכל מאכלין טבין, בגין לקשרא ולאדקא ברכאן לגבה מכל ספירן, ולמהוי אשתקיא מכלהו.

וצריך לקיימא ^סכה ענג, דאיהו צדיק דנפיק מעדן, דאיהי בינה עלמא דאתי, להשקות את הגן דא תתאה, ^סונגהרא איהו ו' דנפיק מן י"ה, ואזיל חמש מאה שנין, דאינון חמש ספיראן, ומטי לצדיק, לאשקאה מגינה גנתא דאיהי ה', ^סועל פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגומר (בראשית ב כב).

^סא וכן ברית מילה איהי כגוונא דאגוז, צריך לתברא קליפין דערלה ופריעה, ולאעברא לון מתמן, ולאנתגליא מוחא מלגו, ודא אות ברית, ודא עץ חיים, אבל ברית דאיהו בערלתיה ולא אית ביה פריעה, ^סעב עליה אתמר (שם יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעולם תמות בעולם הבא.

^סע ועוד לבא הוא אגוז, ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו יצר הרע, עליה אתמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה וגסות לבא דהוא שלים בקליפין דיליה ולא אתבר, עליה אתמר (משלי טז ה) תועבת יהוה כל גבה לב, ושכינתא לא שריא עליה, ומסטרדא דקליפין אתקריאו בני נשא ערלי לב.

^סע ובשבת גיהנם לא שלטא בעלמא, ולא ממנן דיליה, בגין דא מני לישראל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (שמות לה ג), ואי בר נש אוקיד בשבת, אמר קודשא בריך הוא, אנא הויתי מכבה לנורא דלא אוקיד, ואתון מוקדין ליה, אתון תתוקדון בגיהנם, בגין דא לא תבערו אש בכל מושבותיכם, ואפילו בגופא, ומאי ניהו ^סעיהגיהנם בגופא, ^סע כבוד דביה מרה דאיהו גיהנם, סם המות סם דאל אחר, חרפא דמלאך המות, ועליה אתמר (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה, חדה פחרב פיות.

ביאור הגר"א

^סא אגוז כו. ד' קליפין שבו, תהו קו ירוק כו' וגנת הן התמורות והשינויים כו' כמו שאמרו בחיקון כ"ו אצל לעתיד לבא – (שה"ש ה ג) פשטתי את כתנתי, (ישעיהו ל כ) ולא יכנף עוד מוריד והיו כו':

^סא איבא כו'. הוא בת מלך, נקודה בהיכליה:

^סא ביה ענג. הוא עדן נהר גן, שהוא ג' סעודות שבת שהן בעצמן אותן דרגין, וזה שאומר דאיהו לדיק כו' – הוא הנהר, והוא כולל ו"ק דאזיל ת"ק פרסה דרך ה' ספירות כמו שמפרש והולך ונהרא איהו ו' כו':

^סא ונהרא איהו ו' כו'. והוא הדעת, בן י"ה, דאזיל בה' ספירות, ונכלל בצדיק ונקרא על שם הצדיק והאדם ידע כו', וכל ענוגא הוא בצורתו הנהר דכל שהנהר והזרע הולך בצברים כל הצברים מתענגים וצויתר כשמגיע לצדיק שאז יורה כחץ והוא האור של צדיקים בעולם הבא, דבעולם הזה נגנו רק חוט אחד בחוט של שדרה לצדיק נגנו כו':

^סא וע"כ יעזב כו'. על הנהר הזה:

^סא וכן ברית מילה כו'. קאי אלמעלה שאמר אגוז קרינן לה, קאמר כאן כמו דשכינה נקרא אגוז כן הצדיק, ושהוא גם כן צד' קליפין דתהו כו' שהן ג' דערלה ואחד דפריעה כמו שאומר לקמן בחיקון ל"ז עיין סם:

^סא עלי' אתמר ומע"ה כו'. כמו שאמרו בחיקון הג"ל דפריעה שהוא קליפה הרביעית – היא נוגה, עץ הדעת טוב ורע עיין סם:

^סא ועוד לבא כו'. שהוא גם כן צ' קליפין דזו"נ, ערלה ופריעה, והן תאוני וכעסני שהיא הגאווה, והן נואף ורולח כמו שאמרו בחיקון הג"ל, וזהו לב נשצר – מגאווה, ונדכה – מתאוה, כמו שאמרו בזהר פרשת פנחס רעיא מהימנא ח' ואת דכא ושפל רוח להחיות כו', וזה שאומר ומסטרדא לקליפין כו' שהם ערלים הג"ל והן אלהים אחרים כמו שאמרו בריש תיקון ל"ח עיין סם:

^סא ובשבת כו'. כמו שאומר לקמן ובשבת מלכתא אתפשטת כו':

^סא גיהנם כו'. שהן הקליפין, וכן בגופא כמו שמפרש והולך:

^סא כבד כו'. ולמטה אמר וכן טחול, והן צ' דרגין דנואף ורולח, צ' קליפין הג"ל דזו"נ, ושבת אות ברית כריך לכאפטא, ולאעברא אלין צ' קליפין, והן מרה אדומה ושחורה, וזהו (שמות לה ג) לא תבערו א"ש – אדומה שחורה:

וְצִרְיָךְ דְּלָא יִתְעַר (נ"א לאתערא) עֲצִיבוּ וּקְטִטָה מִסְטְרָא דְטַחֵל, אֶלָּא שְׁיִדְתְּהָא לֵב נְטִיר מְכֻלְהוּ, דְּאִיהוּ (דף סח ע"ב) שְׁבֵת שְׁמור, וּמוֹחָא זְכוּר, שְׁיִצְרִיךְ לְקַבְּלָא אוֹשְׁפִיזִין דְּאִינוּן מְלֹאכִין, עוֹלִימָן דְּנִשְׁמָה יְתִירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא עֲלָא, וּנְפֶשׁ יְתִירָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא תְּתָא, וְאוֹשְׁפִיזִין דְּנַחְתִּין עֲמָה.

שְׁיִצְרִיךְ אֲתָתָא לְתַקְנָא שְׂרָגָא בְּלִיל שְׁבֵת לִימִינָא, וְאֲתַחְשִׁיב לָהּ כְּאֵלוּ תַקְנָה מְנַרְתָּא בְּדְרוּם, וּפְתוּרָא בְּצַפּוֹן, וְעֲלִיָּהּ אֲתָמֵר הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר יְצַפִּין, וְאִינוּן שְׁכִינְתָא עֲלָא וְתְתָא, שְׁכִינְתָא עֲלָא מְנַרְתָּא לְדְרוּם, צְרִיכָא לְאֲתַקְנָא לָהּ, בְּגִין דְּתַמְן חֲכָמָה, וּבְגִין דָּא הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים.

וּבַהֲהוּא בֵּיתָא דְּאֲשַׁפְחִין דִּירָה דָּא מְתַקְנָא בְּהַאי סְדוּרָא, מְנַרְתָּא בְּדְרוּם וְשִׁלְחָן בְּצַפּוֹן וּמִטָּה בֵּין צַפּוֹן לְדְרוּם, אֲמַרִין אֲלֵין מְלֹאכִין דְּקָא נַחְתִּין עִם שְׁכִינְתָא דְּאִיהִי נִשְׁמָה יְתִירָה, שְׁלִית דִּין אֲתָר הַדְּיוּט דְּעַם הָאָרֶץ, אֲלֵהִין אֲתָר דְּרַעְוָא בִּיה מִן קָדָם יְהו"ה.

פְּתוּרָא צְרִיכָא לְתַקְנָא לָהּ לְגַבֵּי צַפּוֹן, וּפְתוּרָא אִיהִי שְׁכִינְתָא תְּתָא, דְּאֲתָמֵר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה, מֵאֵי זָהָב דָּא גְבוּרָה, דְּאֲתָמֵר בָּהּ (איוב לו כב) מִצַּפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמְּשַׁבְּצוֹת זָהָב תְּרֵי סַמְכֵי קְשׁוּט, שְׁמֵא מִטָּה לְמַעְרָב בֵּין צַפּוֹן לְדְרוּם, לְתַקְנָא לִיה לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאֲתָמֵר בִּיה (שמות ד כב) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא דְּלֹא אִינוּן מְתַקְנִין אֲלֵין תְּקוּנִין בְּלִיל שְׁבֵת, אוֹשְׁפִיזִין אֲמַרִין לֹא אִיהִי דָּא דִּירָה דִּישְׂרָאֵל, דְּאֲתָמֵר בָּהּ (שם לא טז) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֵת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֵת, לְדוֹרוֹתֵם, לְדִרְתֵם פְּתִיב חֶסֶד, מִלְּשׁוֹן דִּירָה, וְכָל אֲלֵין תְּקוּנִין צְרִיכִין לְתַקְנָא בְּלִיל שְׁבֵת שְׁיִדְאִיהִי מִמֶּשׁ אוֹת בְּרִית מִלָּה.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי בְרִית מִלָּה לְכָל בְּנֵי נֶשֶׁא אִיהוּ שְׁוָה, שְׁיִאָמֵר לִיה, לֹא, דְּבְרִית מִלָּה לְחִיבִיבָא, עֲפָרָא דְּתַקִּין בְּמִנָּא שְׁיִאִיהוּ מְזוּנָא לְחַוְיָא, דְּאֲפָרִישׁ מִנִּיה, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ישעיהו סה כה) וְנַחֲשׁ עֲפָר לְחֶמּוֹ, וְדָם בְּרִית אִיהוּ מְזוּנָא לְסַמְא"ל דְּאִיהוּ רוּצָח, דְּאֲפָרִישׁ מִנִּיה, וְרָזָא דְּמִלָּה אִם רָעַב שׁוֹנֵאָךְ הָאֲכִילְהוּ שְׁיִלְחֵם וְאִם צָמָא הִשְׁקִהוּ מִים (משלי כה כא).

לְבִינוּנִיִּים אֲתַחְשִׁיב בְּרִית מִלָּה אֲעַבְרוּ דְּדָמָא וּבִשְׂרָא כְּקַרְבָּנָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (שמות כ כד) שְׁיִזְבַּחְתָּ עֲלֵיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֹמֶיךָ, לְצַדִּיקָיָא וְדָאֵי שְׁיִבְאָתָר דְּמִלָּה וּפְרִיעָה שְׂרִיא יְהו"ה, וְדָא אִיהוּ וּמְבַשְׂרֵי אֲחֻזָּה

בִּיאור הגר"א

^{ע"ו} דתהא לב נטיר מכלהו דאיהו שמור כו'. לזכא ומוחא הו שמור וזכור כידוע, וכמו שאמרו בזהר פרשת פנחס רכ"ד א' אר"פ מסתכל הוינא שמייה זלז כו' עיין שם בצארכה, ורזא לומר לפיכך תהא נטיר זה שכתוב (שמות לא טז) ושמרו כו' לזרחס, דירחס – הלז – יהא שמור:

^{ע"ה} וצריך לקבלא כו' ונפש כו'. שהן נגד ז' הנ"ל זכור ושמור:

^{ע"ט} וצריך אחתא כו'. הן ג' תיקונין שאמרו בגמרא (כתובות קג ע"א) מטה ונר ושלחן, ואמר שהן ג' דרגין כללל דכלל, מנורה ושולחן – שכינה עילאה ותתאה, ומטה – עמודא דאמלעיתא, והן גם כן ג' דרגין דסעודתא, ומפרש והולך מנרתא לזרום לריכא כו'. דלית פרוזא בין או"א:

^{פ'} לית דין אחר כו'. תרגום של (בראשית כח יז) מה נורא המקום כו':

^{פ"א} מטה למערב בין כו' בני כו'. דעליה אחמר (ברכות ה ע"ג) כל הנותן כו' בניס זכרים, וכמו שאמרו בזהר פרשת במדבר קי"ח ב':

^{פ"ב} דאיהו ממש כו'. ובזהר פרשה הג"ל ושמרו כו' לדורותם כו' ברית עולם כו' אות היא כו' נוק' ליל שבת עטרת הבדית, זה שאומר אות כו':

^{פ"ג} א"ל לא דברית כו'. שהן ג' דרגין דבי"ע, עץ החיים, ועץ הדעת טוב ורע, וכולו רע ועיין מה שכתבתי במקום אחר:

^{פ"ד} איהו מזונא לחויה כו' ודס כו'. עיין מה שכתבתי בחיקון ל"ז בצארכה:

^{פ"ה} לחס כו' מים. הן עפרא ודמא הנ"ל:

^{פ"ו} וזבחת כו'. וכתוב (דברים יב כז) ועשית עולותיך הבקר והדס כו':

^{פ"ז} באתר כו'. כמו שכתוב (דברים ל יב) מי יעלה לנו השמימה, וסימן ישמחו השמים ותגל הארץ, י"ה בשמים ו"ה בצרף, הוי"ה שלימה בזו"ו:

אלו"ה (איוב יט כב), שפ"ח ועליהו אתמר (יחזקאל טז ו) ואמר לך בדמיך חיי לצדיקיא, וכתיב (זכריה ט יא), גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך שפ"ט מבור, דאיהו גיהנם.

(ספרים אחרים: תקונא קדמאה שבסוף התיקונים)

[תיקוני זוהר – דף קלז ע"א]

בראשית ברא אלהי"ם, ב' ש"נקודה בהיכליה, עליה אתמר (שיר ד יב) גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום, מאן מעין חתום דא נקודה, מאן ניהו נעול דילה, ש"א דא ו' דסתים להיכלא ובה אתעביד סתימא, איהי ס רבתא מלםרבה המשרה (ישעיה ט ו), ש"צ ויהאי נקודה עלה אתמר (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה, איהאי נקודה מסטרא דימינא אתקריאת אהבה, ומסטרא דשמאלא אתקריאת יראת, ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקריאת תורה, יראיהי מצוה, דעמודא דאמצעייתא כליל תרוניהו, בגין דאיהו ו' כליל י"ה דאינון לימינא ושמאלא, ואיהו ו' באמצעייתא כליל תרוניהו, ושכינתא תתאה מצוה כלילא מארבע אתוון, איהי אתקריאת י' מסטרא דחכמה, ה' מסטרא דאימא עלאה, ואתקריאת תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ה"דא הוא דכתיב (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרכו, ידרכו דרך ו', קנני ידאיהי קן דילה, ובגין דאיהי כלילא מכלהו ארבע אתקריאת מצוה, מ"ץ באותיות א"ת ב"ש איהו י"ה, י"ם ה"ץ, י"בקה כלילן פקודין דעשה ולא תעשה, פקודין דלא תעשה מסטרא דדין דאיהו אלהי"ם דתמן י"ה, ועלה אתמר (שמות ג טו) זה שמ"י והא אוקמוהו, פקודין דעשה מסטרא דימינא דאיהו רחמי דכלילן באברהם, ועליהו אתמר (חבקוק ג ב) ברוגז רחם תזכור

ביאור הגר"א

פ"ח ועליהו אתמר כו'. קאי אלמעלה, מזונא לחויה – להנצל מחיבוט הקבר וגיהנם, ודמא – להנצל מחרבא כו', וזהו בדמין חיי: פ"ט מבור כו'. היכל הראשון דשם:

פ"ח תיקון א'. בראשית נקודה בהיכליה. נקודה – חכמת שלמה. בהיכליה הוא בינה לילה. ואמר עליה אתמר על ההיכל שהוא הבי"ת, והבי"ת הוא שני שמות אקו"ק אלג"י, ב' היכלין כלילין בחד כנוי אלקו"ם, כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ב והן ג"ץ ג"ל, והן פנים דאקו"ק והקודמים דאלג"י – לצד האלף שלא נתחלף בשניהם דהוא מקודם, והם גימטריא לעולם חושבן אלקו"ם, והוא ב' דבראשית – ב' השמות, ועיין מה שכתבתי לעיל תיקון כ"ט:

פ"ט דא ו' דסתים כו'. הוא בעלה דסתים לה ונטיר לה, ועיין לעיל תיקון כ"ט ותיקון ל"ו ומה שכתבתי שם ושם, ולמעלה ריש תיקון ה', וסתימה הוא בדעת, קו המדה דסתים להיכלה, בינה לילה, עד לחתפוט כו' כמו שכתבתי:

פ"ט והאי נקודה כו'. עיין לעיל סוף תיקון י"ח ובתיקון ל':

פ"ח והאי נקודה כו'. דהאי נקודה אתכלילת מכל ספירן דבעלה, דבה איהי מקבלת ממנו וכמו שאומר בפ' פקודי והוא אבן שתיה, בת עין, אבן ספיר דאתכלילת מכולהו:

פ"ח ואיהי מצוה. רואה לומר, מסטרא לילה, והוא כלל השם באלו ד' דרגין, וזה שאומר דעמודא דאמצעייתא כליל כו' ושכינתא כו'. ורואה לומר, כמו דאיהו אתכליל מתרווייהו והוא ב"ג, כן איהי דמקבלת מיניה אתכלילת בטולם והיא ד', ועיין בזה חדש שה"ש נ' ד'. ואמר מצוה כלילא כו'. כמו שמפרש והולך דמצוה הוא אותיות הו"ה, ונתחלפו אותיות י"ק לפי שהן הנסתרות לה' אלקינו, יראה והאבה, כמו שאומר ברעיא מהימנא ריש פרשת נשא, והן מוחא ולבא, וזה שאומר איהי אתקריאת כו' והן דרגין הנ"ל דחכמה נחית צימינא כו':

פ"ח דרכו דרך ו'. רואה לומר, שהיא אומרת ה' קנני כמו שמפרש והולך:

פ"ח דאיהי קן דליה. עיין לעיל תיקון כ"ט מה שכתבתי שם בצרכיה, והיא ראשית התורה שנקראת ראשית – ראשית לכל הנבראים, ועיין לעיל ד' ב' בצאווייתא דאיהי ראשית כו' ואית אורייתא כו', היא דרך ו' – עמודא דאמצעייתא, שעל ידו נקראת ראשית תורה:

פ"ח ובה כלילן פקודין כו'. שמצוה כולל מצוות עשה ומצוות לא תעשה, וכן בשם הו"ה בסוד זה שמי כו', ומצוה הוא שם הו"ו כו' וזה שאומר פקודין ללא תעשה כו' ועלה כו'. ואמר פקודין דעשה כו'. רואה לומר דלצורהם גימטריא רמ"ה, מצוות עשה, והוא רחם מסטרא דימינא רחמים, ולא תעשה מסטרא דדין כו', וזה שאומר ועליהו אתמר ברגז. דהוא שעוברין ישראל על מצוות לא תעשה – רחם, תזכור להם מצוות עשה שהוא רחם, והוא זכרי – תזכור, וכמו שאמרנו (שמות רבה פ' מט) שחורה אני במצוות לא תעשה ונאוה במצוות עשה:

קם סבא חד מבתר טולא (כותלא), ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, יקום אדליק שרגא דאיהי מצוה, שכנינתא קדישא, דעלה אתמר (ויקרא ו ו) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ועלה אתמר (שמות כז כ) להעלות נר תמיד, נר יהו"ה אתקריאת ודאי, 'אור דנהיר בה נשמת אדם, קום אדליק בה.

קם רבי שמעון על רגלוי ויתבי רגעא חדא ואמר, רבון עלמין דאנת איהו מארי מלכין וגלי רזין, יהא רעוא דילך לסדרא מלין בפיימאי, לקיימא בי האי קרא (שם ד יב) ואנכי אהיה עם פיה, דלא אעול בכסופא קדמך, פתח ואמר.

תקונא תלתין

[תיקוני זוהר – המשך דף עו ע"א]

בראשית מאן ראשית דא חקמה, דא נקודה דלגאו, דאתמר בה (תהלים מה יד) כל כבודך בת מלך פנימה, "נדא יראך דאיהי פקודא קדמאה, ועלה אתמר (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת, "ואיהי רמיזא במלת בראשית, "ואית יראך רעה רצועה לאלקאה לחייביא, והאי נקודה איהי אות שבת ויומין טבין "ואות דתפלין ואות דברית מילה, "ההיא רצועה איהי יראך רעה איהי ערלה, זכאה איהו מאן דאעבר לה מניה, דלית לה רשו לרצועה לאלקאה ליה, והאי נקודה עלה אתמר (שמות לא יד) מחלליה מות יומת, מאי מחלליה אלא מאן דאעיל רשו נוכראה בחלל דילה דאיהי רשות היחיד, דעלה אתמר (במדבר יט כ) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל כי את מקדש יהו"ה טמא.

וכלא אתרמיז בהאי תיבה ירא'ת ברי'ת שב'ת, כגוונא דא ירא'ת בראשי'ת, ברי'ת בראשי'ת, שב'ת בראשי'ת, והאי נקודה איהי ראשית, יהו"ה קנני ראשית דרכו (משלי א כב), "כגוונא דא בראשית, כלא איהי נקודה חדא, איהי ראשית, ואיהי אות ברית, ואיהי אות שבת, ואיהי יראת יהו"ה.

מאן חלל דילה ב, ו' איהו בעלה, "ביה איהי נטירא וסתימא בגלותא, הדא הוא דכתיב (יחזקאל מז א) יהיה סגור ששת ימי המעשה, כגוונא דא סתימא, והא אתמר, ונקודה איהי שביעאה תגא על רישיה, תגא דספר

ביאור הגר"א

¹ קום אדליק כו'. דמזכה הוא נר מזכה כמו שאומר לעיל בתיקון כ' ושאר מקומות, וזה שאומר דעלה כו' ועליה אתמר כו'. נר ה' כו':
² אור דנהיר כו'. רואה לומר דכתיב (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם, נר ה' הוא נפש, נוק', נשמת אדם הוא דכורא, אור, והן (משלי ו כג) נר מזכה ותורה אור, ועיין לעיל מ"ג ומ"ד:

³ תיקון ל בראשית כו' ודא יראה . שהוא חכמה דילה. שעלה אמרו (אבות ג יז) אם אין חכמה אין יראה אם אין כו', וכמו שאמרו בזהר פרשת בראשית ז' ב':

⁴ ואיהי רמיזא כו'. רואה לומר, שאותיות יראת שם, וכמו שאומר למטה וכלא אתרמיז בהאי תיבה יראת כו':

⁵ ואית יראה כו'. רואה לומר והארץ היתה כו' (בראשית א ב), כמו שאומר בזהר פרשת בראשית בפיקודין:

⁶ ואות דתפלין (לכאורה מיותר, אפשר לומר שהוא בחול במקום שבת, וכמו שאומר בזהר חדש סיר השירים ועיין לעיל ב' א'). ורואה לומר דבהאי נקודה כליל תלת פיקודין דתיקון כ"ט וכמו שאומר למטה וכלא אתרמיז כו', ואמר אות – שאות הוא י', עטרת הברית, כמו שאומר בכמה מקומות, והוא נקודה (והם ג' יודין דכלילן ביו"ד, ג' נקודין חש"ה, דכלילן בנקודה דילה:

⁷ ההיא רצועה כו' איהי ערלה. וכן בשבת – ל"ט מלככות, והוא ל"ט מלקות של יראה רעה, ל"ט קללות דארבעה נתקללו והן ד' מיתות בית דין כמו שאומר בזהר פרשת בראשית וכמו שאומר בזהר פרשת פנחס נחית וסליק נחית לד' כו' וזה שאומר רצועה ועיין מה שבארנו לקמן תיקון ל"ו:

⁸ כגוונא דא בראשית כלל כו'. (רואה לומר שב' לזדה נרמו נקודה בהיכליה – הדגש שבתוכו, וזה שאומר למעלה בראש התיקון דא נקודה דלגו, רואה לומר שבתוך הב', ואמר שלזה רומז כל התיבה גם כן, ראשית – ההיא נקודה, וב' – בהיכליה) שכל תיבה בראשית רומז על ההיא נקודה, ראשית – על הנקודה עצמה, וב' – על חלל דילה, ו' אותיות של בראשית הוא ו' כמו שמפרש והולך, ואמר כגוונא דא כו'. שלמעלה אמר שמרומז בראשית יראת שבתוכו, וכן בראשית ברית – ברית שבתוכו, וכן בראשית שבת שבתוכו, ועכשיו אמר שכל התיבה מורה עלה (והוא כללל דיו"ד):

⁹ ביה איהו נטירא כו' ששת כו'. שמאיר לה דעתה שכנגד יסודו, ה' גבורות כמו שכתוב (בראשית מא לו) והיה האוכל כו', ושם יינא – ה' גבורות – סתומים כו', כמו שאומר בתיקון כ"ט, וכשהדעת סתום הוא נקרא מ"ם סתימא מה שאין כן כשמתפשט שנקרא ב' פתיחא

תורה, עֲטָרָה עַל בְּרִית, ז' דְּאִיְהִי יוֹם שְׁבִיעִי יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְדָאֵי, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִפְתַּח, אָבֶל בְּיוֹמֵי דְחֹל גַּן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה (שיר ד יב) אֲתַקְרִיאַת סְתִימָא בְּאוֹת ו'.

¹⁰ וְהֵאֵי עֲרָלָה וּפְרִיעָה אֵינּוֹן פְּמוֹץ וְתַבְּן דְחָטָה, בְּיוֹמֵי דְחֹל אֲתַקְרִיאַת ה' א, דְּאִיְהוּ הַבֵּ"ל לְה"ב הַמְזֻבָּח, לְאֲדֻלְקָא מוֹץ וְתַבְּן, וְאֲשַׁתְּאֲרַת אִיְהִי סֶלֶת נְקִיָּה, אָבֶל בְּיוֹמֵי דְשַׁבְּת וְיוֹמֵי טַבִּין אֲתַקְרִיאַת י' עֲטָרָה עַל כְּלָא, וּבִיתָא, (נ"א וּכְסֵא) דִּילָהּ, ל' אֵלֵהִי' דְעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, וְיִוְאִיְהִי ב' כְּלִילָא מְעַשֵּׂר אֲמִירָן בְּכָל סְטָרָא, "הֵאֵי אֲתַקְרִיאַת יְרָאָה, בֵּין בְּשַׁבְּת בֵּין בְּבְרִית מִילָהּ בֵּין בְּדַחִילוֹ וְהֵכִי בְּכָל פְּקוּדָא.

¹¹ "אֵלֵהִי" דָּא נְתִיב קְדַמָּאָה, עֲלִיָּה אֲתַמַּר (אֵיּוּב כח ז) נְתִיב לֹא יִדְעוּ "עֵיט וְלֹא שְׁזַפְתּוּ עֵינַי אִיָּה, מֵאֵי עֵינַי אִיָּה, אָלָא מֵאֵינּוֹן מְלֹאכֵין דְּאֲמִירָן אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, כִּפְדֵי אִיָּה בְּהֵאֵי נְתִיב לִית לֹן יִדְעָה בְּהַ, דְּאִיְהִי סְתִירָא מְחִינָן דְּמֶרְכַּבְתָּא.

בִּיאור הגר"א

כמו שאומר בתיקון ה' והוא בעת הזיווג, וכן הוא ביסודה – בחול היא בחולה ובשבת נפתחת, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויכוד הוא אחד, וידע אדם כו', ובשבת ימים שהוא הנהגת ו"ק, והיא נכללת בו – היא חתימה בוא"ו, אבל בשבת – הנהגתה, ואז הוא"ו נכלל בה, ועייל הוא בגווה, וכמו שאומר בזהר חדש שיר השירים נ"ה ב' וזא חליה מלך גדול כו' והוא לע"ג כו' ואייה את זעירא כו', ונעשה היוד תג על ראש ו' ונעשית ז' שהיא שביעית, והו"ו – בשבת ימים ו' ובשביעי ז', וכן עטרה על ברית הוא נורת ז', והוא שביעי, וענין הסתימה בחול – שמאיר לה מבחוץ דרך דופן היסוד, וכן הוא זה גם כן ההארה מבחוץ כדרך הנתינה, אבל בשבת בזיווגא דעייל בגוה ומכניס השפע דרך פי היסוד דרך אות ברית, וזה שאומר עטרה על ברית כו', והיא פתוחה – שאין פחד בשבת, שמאיר עלמא דחירו, סכת שלום, וכן הוא בזמן בית המקדש אפילו בחול, וזה שאומר בגלותא, ומכל מקום אינה פתוחה לגמרי עד ביאת המשיח שמתמלא אור הלכונה, ולכן נאמר יהיה סגור שבת כו', וזה שאומר ביום ההוא לא תקראי לי בעלי כו' (הושע ב יח), כי שתי בחינות באיש ואשה, א' הזיווג והוא לפרקים, ב' האהבה שביניהם והקורבה והפרנסה, והראשון הוא נקרא איש והוא מסטרא דיסוד והוא אורח לפרקים, אבל בחינה השנית נקרא בעל שהוא היסוד דמתייחד, וכמו שאמרנו בריש מועד קטן שנאמר כי יבעל בחור בחולה יבעלוד בניך – שעל ידם תתישב, וכן הוא על ידי בעל, ולכן נאמר גם זה על האדון לבעד והוא בעל הבית תמיד, וזה שאמרנו בעל הבית בזעזע ואורח מזבד, כמו שאומר ברעיא מהימנא, אבל לעתיד לבא יהיה הזיווג תדיר ולא תקראי לי כו', לא יאמרנו ארון ה' כו' (ירמיהו ג טז):

¹⁰ והאי מילה ופריעה כו'. קאי למעלה ואית יראה כו' היא רכועה כו', ואחר שהשלים ענין הנקודה חוזר לפרש היאה ערלה, ואינון ב' קליפין שמעבירין בזמילה ופריעה שהן ז"נ דס"א, וזה שאומר אינון כוונן כו' דחטה ח"ט הן מוץ ותבן והה"א הוא הבל להב כמו שמפרש והולך, והו"ו בחול אבל בשבת שנתגלה היא נקודה, וי"ד, נקראת לבי. והענין, ה"א הג"ל הוא בינה, ועם ל"ב אלהים דילה היא להב המזבחה כו' (שופטים יג ט), והוא בינה דילה לשרפא מוץ ותבן שסובבין ז"נ דילה ונשרפין בזינה כידוע, אבל בשבת הה"א נכלל בזו"ד, בנקודה לשבת, ואם יוד ול"ב (דיליה ל"ב נתיבות של חכמה) אלקים הג"ל והיא נקודה דהיכליה, דגש בחוץ הב', ובי"ת הוא ביתא שהוא היכל בינה ששם ל"ב אלקים, וזה שאומר וביתא דילה רואה לומר של הנקודה שהוא ב' דבראשית שכוללת ל"ב וכמו שמפרש והולך:

¹¹ ואייה ב' כלילא כו'. רואה לומר יו"ד ול' הם ד' פעמים עשר, מד' סטריין, וכן הוא גם כן לבי בחכמה עצמה יו"ד ול"ב נתיבות דידיה, אלא שאחד נעלם שם שלכן נקרא יק שא' איין דבוק באיין, וכן נהירו דיליה אל גדול והוא שם ס"ג – ל"א ול"ב כידוע, ייא"י והגשאר, והן בחו"ב – אלי ולהב, והן ימינא ושמאלא, אור וחושך, חו"ג, ומנה תרי"ג מרות (מרות עשה ולא תעשה, ימינא ושמאלא) אור – אלי והוא אוריאל"ל, להב עם השך כמו שאומר בזהר פרשת בראשית י"א ב' וחשך לא כו', והן נהירו דחו"ב וזה שכתוב (שה"ש ה ב) אני ישנה ולב"י ע"ר – ישנה בחול מסטרא דגבורות לילה ונקראת אני כי בחול י' דילה מסתרת בוא"ו והיא חוזרת לנקודה אחת וט' מסתלקין בו כידוע והוא במלכות דילה לבד והוא נקראת בת שבע הרי ס"א אני, אבל בשבת שהיוד נעשה תג על ראש ו' ז' ואז היא שבעין וזה סוד היין וע' תיבין דקידוש וסוד המרגלל והוא ע' דער, ונשאר רמ"ח – ולבי ער – בשבת, והוא בנהורא דימינא, מרות עשה, וכל ששת ימי המעשה הוא המעשה לאעברא מוץ ותבן ח"ט דחטה בשביל האי ה' ואז שריא בשבת יו"ד עלה ומתעשרת כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים עיין שם בארוכה:

¹² האי י' אחקריאת כו'. שהיא נקודה הפנימית המתפשטת בתיקודין ובשבת שהוא עיגולא ורצועא יוד בחוכו ומקדשי תירא, וכן בבית שמתגלה היוד ואם גם כן ומקדשי תירא כמו שאומר לקמן בתיקון כ"ד וכמו שבארנו שם, וכן בדחילו, והם הג' פיקודין דלמעלה שכולל בראשית כנ"ל וכאן נשלב מה שאמר בתיקון כ"ט:

¹³ אלהים לא נתיב ע"ז ב' פקודא קדמאה כו', ואייה פקודא דיראה מה שאמר למעלה ודא יראה דאייה פקודא קדמאה, קדמאה לשבילין, אבל קדמאה למאמרות מפרש לקמן ע"ז ב' פקודא קדמאה כו', ועיין לקמן תיקון ל"ב ול"ג:

¹⁴ עיט. הן השרפים שנאמר בהם (ישעיהו ו ב) ובשמים יעופף, (בראשית א כ) ועוף יעופף, ואייה הן החיות כמו שמפרש והולך מאן כו' אייה כו', והן האומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, ללא ידעו מקומו ואמרין ממקומו, וכמו שמפרש והולך סתירא מחוון למרכבתא:

¹⁵ כל אייה כו'. לזא היא סגירא כמו שאומר לקמן בתיקון ל"ו והוא נקודה אייה סתימא כו' וכד אייה סתימא כו', והענין, כי אז היא נקודה אחת בלבד, והיא חכמה דבה, שהיא נעלמה וכמו שאומר לעיל סוף תיקון י"ח ל"ז א' דהאי נקודה טמירא גניזא דאתמר בה כו' ועלה אתמר נתיב כו', אבל כל אייה בנתיב דהאבה, דאתפתח לבעלה, והיא נקודה התפשטת בעגולא – אז משיגין לאתפשטותה וכן בשאר נתיבות:

כ"ו והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב), כ"מאי והארץ היתה תהו ובהו, אלא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים גרים לשכינתא, למהוי תהו ובהו חשך ותהום, דאשתלבת באינון קליפין, כ"דאינון ארבע גליות, ולא עוד אלא (דף עו ע"ב) דגרים לה למהוי יבשה תהו, כ"דאסתלקת נקודה מחלל דילה דאיהי ב', ואשתארת יבשה.

כ"ז נתיב תניינא, ורוח אלהי' מרפפת על פני המים (שם), מאי ורוח, אלא בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתפחת בינייהו, כ"והאי רוח אתעביד קלא, ויימא הכי כ"אינון דמיכין כ"דשינתא בחוריהון, סתימין עיינין אטימין דלבא, קומו ואתערו כ"לגבי שכינתא, דאית לכוין לבא בלא סכלתנו למנדע בה, ואיהו ביניכו.

ורזא דמלה קול אומר קרא (ישעיה מ ו), כ"כגון קרא נא היש עונך ואל מי מקדושים תפנה (איוב ח א), והיא אמרת מה אקרא, כל הבשר חציר, ל"כלא אינון כבעערין דאכלין חציר, וכל חסדו כצין השדה (שם), ל"ככל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין, ואפילו כל אינון דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמיהו עבדין, ל"כההוא זמנא ויזכור פי בשר המה רוח הולך ולא ישוב (תהלים עח לט) לעלמא, ל"נדא איהו רוחא דמשיח, וי לון מאן דגרמין דזיל ליה מן עלמא ולא יתוב לעלמא, ל"דאלין אינון דעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא

ביאור הגר"א

כ"ו והארץ כו'. בהאי תיקון מפרש כל פרשת בראשית עד ויכלו – בעשר אמין ול"ב שבילן, אבל חסר כאן מיום שלישי והלאה: כ"ז מאי והארץ כו'. רוצה לומר מאי סמיכות הוא זה לנתיב הראשון, דעד אלקיס שני הוא נתיב הראשון, ומפרש והולך אלל מאן כו', לנתיב זה הוא אות שבת כמו שאומר למעלה:

כ"ז דאינון ארבע גליות. שהן ד' קליפין דיחזקאל ואליהו, ד' קליפין דאגוזא ולכלס דנבוכדנצר, וזה שאומר דאינון ד' גליות שהן ז"ו:

כ"ז דאסתלקת כו'. וכמו שאומר בתיקון כ"ט דמעין חתום הוא הנקודה:

כ"ז נתיב כו' בזמנא דשכינתא כו'. דע"כ מדבר בגלות עד נתיב השלישי והיא אור כמו שאומר בסוף תיקון ל"ז ובתיקון ל"ח, אלל דרוח אלקיס כו' – הוא תורה, והוא סעד לשכינתא וכמו שאומר בתיקון ל"ו ד' אלפים תהו ורוח כו' ד' אלפים תורה ואור כו' ימות המשיח, ע"ש והארץ היתה כו' הן לעבדין לאורייתא יבשה כמו שמפרש והולך, וכן דפקודין כנ"ל מרשות היחיד לרשות הרבים ורוח אלקיס כו' הן דעסקין בחכמה לשמה נשיב עליהון, וזהו על פני המים:

כ"ז והאי רוח אתעביד קלא כו'. רוצה לומר המאמר הראשון דכאן הוא כ"ז נתיב דרוח ורוח דבזר שהן חד, והוא מה שאומר ע"ז א' דהכי הא קלא כו', והוא מאמר הראשון כמו שכתבתי שם, והוא נתיב התורה:

כ"ז אינון דמיכין . ש' אני ישנה – בתורה שבעל פה, בלא רזין לאורייתא, וכמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ג ד' קום רעיא מהימנא לכתערא להאיא דחתמר ביה אני ישנה ולבי ער וכמה אינון דמיכין כו' דיתער לה דבעלה דאיהו רז אור כו'. והוא ה' בתראה. ואמר:

כ"ז דשינתא בחוריהון. רוצה לומר בחוטם, כ"ז נוקבין דתמן רוח חיים בלפיו (בראשית ז כב), ותמן (ישעיהו יא ז) רוח ה' רוח חכמה ובינה, כמו שאומר באידרא רבה ק"ל ב' עיין שם, ושם הוא בעלה כידוע ו' של שם, ואיהו כליל יה"ו, ולכן נגד י"ה אמר סתימין עיינין ביו"ד, אטימין לבבא שהוא באון ה', דלכא תליא גם כן בה' – בינה, לב מבין, וכמו שאומר לקמן קכ"ט א' א"ל ר"א אבא מנ"ל דאימא כו' (ובזהר חדש ע"ה ג' שמיעה בשור, גבורה דתמן בינה כו' ועיין שם ובזהר חדש ריש פרשת יתרו באינון ד' תיקונין ובזהיר ז' ב' אמר כמו שכתוב (דברים כח מט) אשר לא השמע לשונן):

כ"ז לגבי שכינתא כו' בלא סוכלתנו למנדע בה. רוצה לומר ב' דברים, אחד לעשות בשביל השכינה והוא למנדע בה, והשני לעסוק ברזין וזהו (ירמיהו ט כג) השכל וידוע אותי, ונגד שני אלו אמר כל הבשר חציר א', וכל חסדו כו' ב', כמו שמפרש והולך:

כ"ז דאית לכוין לבא כו'. רוצה לומר לבא – בתורה, בלא חכמה וזהו בלא סוכלתנו, והשני למנדע בה כנ"ל והוא מה שכתוב (משלי ג ו) בכל דרכיך דעהו כו', (משלי כג כו) תנה בני לבך לי כו', ואלו ב' דברים בשביל השכינה הוא תיקון ע"מה, והב' ברזין – הוא תיקון לאנהרא לה מבעלה, תיקון ז"ו:

כ"ז כגון קרא נא כו'. רוצה לומר דאין עונה לה, והוא בעקבות משיחא שכתוב (ישעיהו סג ה) ואביט ואין עוזר כו', וכמו שאמרו (משנה סוטה ט טו) בעקבות משיחא כו':

כ"ז כלל אינון כו'. תבנא לאורייתא:

כ"ז כל חסד כו' ואפילו כל כו'. והן ב' דברים הנ"ל:

כ"ז בההוא זמנא ויזכור כו'. קאי על ענין הראשון, כל הבשר כו', וכמו שמפרש והולך וי לון כו' ולא בעאן כו':

כ"ז ודא איהו כו'. רוצה לומר בשביל זה הולך רוחו דמשיח וכל בא הגאולה, דרוחו הוא רוח חכמה כמו שאמרו באידרא רבה ק"ל ב', וכשאין לומדים בזאת החכמה – הוא מתאחר, וכמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' נשא קכ"ד ב' והמשכילים כו' ובגין דעתידין כו' (ועיין לעיל מ"ט ב' ובגיניה וקראתם דרוח) כו', ואמר זכאה אנת דמהאי חבורא כו', ובגיניה וסבתם איש אל אחוזתו כו', וכמה מקומות:

כ"ז דאלין אינון כו'. כנ"ל, שיו"ד – חכמה שכתוב הוא מעין חתום:

בְּחֻמָּה דְקַבְלָהּ, דְגֵרְמִין דְאֶסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְחֻמָּה דְאִיהִי י' מִינָהּ, וְאֶשְׁתַּאֲרֵת ב' יְבִישָׁה, לְיוֹי לֹון דְגֵרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֻרְבָא וּבִיזָה וְהֵרַג וְאֶבְדֵן בְּעֻלְמָא, לְיִוְהָאֵי רוּחַ דְאֶסְתַּלַּק אִיהוּ רוּחַ דְמְשִׁיחַ כְּמָה דְאֶתְמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְטִיָּאִיהוּ מְרוּחַ חֻמָּה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וִירָאת יְהוָה (ישעיה יא ב).

^{מא} פְּקוּדָא מְתַנְיָנָא וְיֵאמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיִהִי אֹר (בראשית א ג), וְדָא אֶהְבֵּה דְאִיהוּ אֶהְבֵּת חֹסֵד, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (ירמיה לא ב) וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ עַל פֶּן מְשַׁכְתִּיךָ חֹסֵד, מִיְעֻלָּה אֶתְמַר (שיר ב ז) אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׁתַּחֲפֵץ, יִרְאֶה אֶתְקַרִיאת מְסֻטָּא דְשְׁמָאֲלָא, וְאֶהְבֵּה אֶתְקַרִיאת מְסֻטָּא דִמִּינָא.

אִית יִרְאֶה וְאִית יִרְאֶה, אִית אֶהְבֵּה וְאִית אֶהְבֵּה, יִרְאֶה דְדַחִיל בְּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְלֹא נְחִית מְנַכְסוּי, אוּ בְּגִין דְלֹא יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי, אֶשְׁתַּכַּח דָּאִם הָוָה נְחִית מְנַכְסוּי אוּ אִם יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי דְלֹא הָוָה דְחִיל לִיה, מְוַבְגִּין דָּא הָוָה רְחִים לִיה, מְהֵאִי יִרְאֶה וְאֶהְבֵּה לֹא שׁוּי לְיִרְאֵת יְהוָה וְלֹאֶהְבֵּה דִלִּיָּה לְעַקְרָא, אֶבְל רְחִימוּ וְדַחִילוּ עֵיקְרָא דִלִּיָּה בִּין טַב וּבִין בִּישׁ, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאת הָאִי יִרְאֶה וְאֶהְבֵּה עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס.

^{מב} וּבְגִין דָּא אֶמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם), הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוּ בְּאִילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׁתַּחֲפֵץ, דְאִיהוּ רְחִימוּ (נ"א דִאִיהִי רְחִמִי) בְּלֹא פְרָס, עַד דְאִיהוּ יַחֲפֵץ, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס, דִּירְאֶה וְאֶהְבֵּה עַל מְנַת לְקַבַּל פְּרָס מְהֵאִיהִי שְׁפַחָה וְעַבְד, וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אַרְץ וּגְוַמַר (משלי ל לא) תַחַת עַבְד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשְׁפַחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבִירָתָהּ.

^{מג} אֱלֹהִים דָּא מִן וְיֵאמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, אִיהוּ נְתִיב תְּלִיתָא, מְהֵאִיהִי אֹר י"ה אֹרִי, אוּרִי י', וְכַד הָאִי נְקוּדָה אֶתְעַטְפַת (נ"א אֶתְפַשְׁטַת) בְּהָאִי אֹר וְאֶתְעַבְדִת אֹרִי, מְהֵכָא אֶתְמַשְׁכוּ כָּל הַהֲוִיּוֹת.

[תיקוני זוהר – דף עז ע"א]

קָם סְבָא חַד פְּתַח וְאֶמַר, יְהִי אֹר וְיִהִי אֹר, יְהִי אֹר דָּא יְמִינָא, וְיִהִי אֹר דָּא שְׁמָאֲלָא, דְבְכָל אֶתְר וְיִהִי אִיהוּ לְשׁוֹן צַעַר, וּבְגִין דָּא וְיִהִי הַיּוֹם דְדָא אִיהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה דְאִיהוּ שְׁמָאֲלָא, דְאִיהוּ דֵן דִּינָא דְכָל עֻלְמָא, וּבְגִינָהּ

בִּיאור הגר"א

^{1א} וי לון דגרמין כו'. שנאמר (במדבר יא ו) ועתה נפשנו יבשה כו', (ירמיהו ד כג) ראותי הארץ והנה תהו, והן ד' דקרא תהו ובהו, וזפרק ב' לשבת אמרינו בעון זיטול תורה חרב וביזה כו':

^{1ב} והאי רוח כו'. כמו שאמרו (ילקוט שמעוני בראשית א סימן ד) ורוח אלוקים הוא רוחו של משיח, וגם כן ורוח אלוקים מרמז על רוח הקודש (כפשוטו) וכמו שאמרו בספר יצירה פרק א' אחת רוח אלוקים חיים כו', והוא רוח הקודש:

^{1ג} ואיהו רוח חכמה כו'. שהוא רוחו של משיח, והוא רוחא לכליל שיתא רוחין כמו שאמרו באידרא רבה ק"ל ב' והוא ו"ק בעלה, שהוא רזין לאורייתא כנ"ל:

^{1ד} (מתל"ה) ואיהו רוח חכמה כו'. כמו שאמרו במדר רבה (שמות פרשה טו) ג' אומנים בריות ראשונות אש ומים ורוח, ג' יסודות, אש הוליד אור, ומים ילדו אפלה, ורוח הוליד חכמה:

^{1ה} פקודא תניינא כו' הה"ד כו'. מביא ראיה שהעבה מסטרא דחסד, וזהו אור שהוא חסד כידוע, ועד כאן היה מדבר במים שהן גבוהות גשמים והוא צפוקודא ליראה, וכמו שמפרש והולך יראה אתקריאת כו' והעבה כו' ומים הוו וילדו אפלה וזהו והארץ היתה כו' דנוריאל מכריע בין אור ומים והכי סליק בחושבן:

^{1ו} פקודא תנינא כו'. והן כסדר, יראה ואח"כ תורה – כל שיראת חטאו קודם כו', ואח"כ העבה – ולא עם הארץ חסיד, אבל אין צורך שהוא ריק אף מדריך ארץ ירא חטא:

^{1ז} ועלה אומר אש כו'. רוצה לומר קץ הימין, שהשיב אחר ימינו, והוא אור לכאן כמו שאומר לקמן סוף תיקון ל"ז בזמנא דייתי פורקנא מיד ויאמר כו', והוא תליא בהעבה שלא על מנת לקבל פרס כמו שמפרש והולך, דעל מנת לקבל פרס – שלטא עבד, כמו שאומר למטה, והוא גלותא תחת עבד, וזה שאומר אית יראה כו' אית כו', ומפרש גם כן יראה משום שרואה לומר למטה ושפחה כו':

^{1ח} ובג"ד הוה כו'. מפרש העבה:

^{1ט} האי יראה והעבה כו'. שאינו עושה אלא בשבילו ולא בשביל ה', ואינו יראת ה' והעבת ה' שהוא שכירתא:

^{1י} ובג"ד אמר כו'. כנ"ל, וגם כפשוטו לא לעשות כן, וכנ"ל קרא ואמר מה אקרא כו' וכמאמר התנא אל תהיו כו':

^{1יא} איהי שפחה ועבד ותחת כו'. והוא מסטרא לעבד, מט"ט, ושפחה דילייה, ומסטריה – אש כעבדים, וכמו שאומר בתיקוני זהר חדש פ' ג' ובג"ד אמר אל תהיו כעבדים כו' עיין שם בצרובה:

^{1יב} אלוקים דא כו'. שעד כאן פירש מאמר שני, וכאן על הנתיב, אבל לא אחפרש עד לקמן ע"ז ב', וכאן מפרש הפרשה פירושו עד יום אחד, וחוזר לפרש מאמר הראשון אדהכי כו', ואח"כ הנתיבות וקלא תניינא, מאמר ב' והנתיבות וכמו שבארנו שם:

^{1יג} יהי אור י"ה אור כו' וכד כו'. רוצה לומר דיו"ד הוא לחילו וכנ"ל א' האי י' אתקריאת יראה כו', ואור הוא העבה, ושניהם הם אור, והם י"ה, לחילו ורחימו כמו שאמרו בהרבה מקומות, ובחיבורם שהן חיבור אור"א – נתהוו הכל, וזה שאומר מהכא אתמשכו כו':

אתמר (בראשית א ג) ויהי אור, ויֵרָא אלהי'ם את האור כי טוב, דא עמודא דאמצעיִתא דאיהו טוב, ויֵבְדֵל אלהי'ם בין האור ובין החשך (שם), בין האור דא אהרן פהנא, ובין החשך דא קרח, אמר משה לי אתחזי לאפרשא מחלקת, דאנא איהו דיוקנא דטוב דלעילא, חזא דאתדבק קרח בחשוכא דסטרא אחרא, ואכחיש עובדא דבראשית, דלא בעא (דף עז ע"א) לאתדבקא בשמאלא דאיהו לוי, אמר הבדלו מתוך העדה הזאת (במדבר טז כא), ורזא דמלה ויבדל אלהי'ם בין האור ובין החשך (בראשית א ד).

וַיִּקְרָא אלהי'ם לאור יום ולחשך קרא לילה (שם ה), פהנא דהוא אור, דאתמר ויבדל אלהי'ם בין האור, אתקשר ביה שוקא ימינא דאתמר ביה (תהלים טז יא) נעִימוֹת בַּיְמִינָךְ נַצַּח, וּכְמָה נִנְצַח אֶתְקַשֵּׁר בַּיְמִינָךְ, הַכִּי הוּד אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׂמְלֶךָ, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, עֶרֶב דָּא עֶרֶב דַּיְצַחֵק, בִּקְרָא דָא בִּקְרָא דַּאֲבָרְהֵם, יוֹם אֶחָד עֵמוּדָא דַּאֲמַצְעֵיִתָא וְצַדִּיק דַּחֲשָׁבִינָן חַד, וְלֵית יוֹם בְּלֵא לֵילָה דַּאֲיְהִי שְׂכִינְתָּא.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים הָא קָלָא וְהִסְלִיֵּק וּמִתְפּוֹצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעֵין, וְהָוָה אָמַר, מִשְׁרַיִן קְדִישָׁן דַּמְתִּיבְתָּא דַּרְקִיעָא דַּלְעִילָא וְתַתָּא, אֲזַדְרִוּוּ וְאִתְקִנּוּ לְקַדְמוֹת מְטְרוֹנִיתָא, דְּקָא אֶתְיָא לְמֵיעָל קְדָם מְלָכָא, בְּכִמָּה קְשׁוּטִין דַּפְקוּדִין דַּעֲשָׂה, קוּמּוּ מִשְׁרַיִן לְקַדְמוֹתָהּ.

אֲדַהֲכִי הָא קָלָא תַנְיָנָא הָוָה מִתְעָרָא לְגַבֵּי מְאָרֵי מִפְתָּחֵן, הָא שְׂכִינְתָּא קָא אֶתְיָא לְמֵיעָל לְהִיכְלָא דִילָהּ, אֲדַנִּי שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

ביאור הגר"א

¹ דאיהו טוב. דבחוגג לבדם אי אפשר להשתמש, כמו שאמרו (ברכות לב ע"א, ילקוט שמעוני חייב יב המשך סימן תקקו) השפעת עליהם כו', וכמו שאמרו בתחלה כו', ובדרגיה – (שמות ב ג) ותרא אורו כי טוב הוא, ועיין בזה פרשת בראשית ט"ז ב':

² ויבדל כו' ורזא דמלה ויבדל. דשני מיני הבדלה ומחלוקת הן (אבות ה יז), א' בקדושה – לאסכמה צניחון ליחדם, וזה מחלוקת הלל ושמאי – לשם שמים, דשמים צניחון, וב' שלא לשם שמים – קרח כו', ובזו כריך הבדלה לגמרי, וכן הוא כאן ויבדל כו' ויהי ערב כו' כמו שאומר לקמן ע"ה א' יהי רקיע כו' ויעש כו' עיין סס, וכאן הכל בעמודא דאמלעיתא דאיהו אסכים ואבדיל, וכמו שאמרו בתיקוני זהר חדש ע"ג ג' וכמה דאפריש כו' הכי מייחד כו', ועיין כל זה בזה פרשת בראשית י"ז בארובה, ורע"ג דמחלוקת והבדלה בשני הוה מכל מקום כלל צימינא גם כן הוה, דהוא כליל כלל, כל הו' ימים, וכלל ביה הוה, וכמו שאומר שם ובגין כן צימינא כתיב כלל דהא כו':

³ ויקרא אלקים כו' לילה כהנא דהוא אור דאתמר ויבדל אלקים בין האור אתקשר ביה שוקא ימינא דאתמר ביה נעִימוֹת כו'. רוצה לומר דפסוק זה על נ"ה מדבר, שהן נקראים יום ולילה דבהון ז"ל כידוע והן אתקשרו באור וחושך – חו"ג, וזהו הקריאה, ואמר דהוא אור דאתמר כו'. רוצה לומר רע"ג דשמאלא נקרא גם כן אור, קאמר לאור בקמץ, אורו האור שלמעלה מדבר ממנו, והענין, דשמאלא הוא חשך כמו שאומר כאן, והוא היום – זה היום גדול כמו שאומר שם בזה פרשת בראשית י"ז ב' עיין סס, אלל דאתכליל צימינא ואור נהיר בו, אלל, וזהו אלקים, ומים הוא חשך והוא אור במים, ועיין סס ט"ז ב' יהי אור כו' ויהי אור דחשך כו' אתכליל ימינא דשמאלא ושמאלא צימינא וירא כו', רוצה לומר דעמודא דאמלעיתא הוא מהתכללות כפול ולכן הוא אסכים להכא ולהכא דלעולם הוא ממוצע אלל שפעם מכריע לימין מצד התכללות הראשון, ימינא דשמאלא, ורוצה לומר דשמאלא נכלל בו, ופעם לשמאל מצד התכללות השני וכמו שאמרו שני כתובים כו'), ולכן נקרא ישראל וישראל, ששניהם ישר, אלל שמעט הוא הכרעתו לשמאל שהוא מדת הרחמים, ולכן נקרא ישראל בכל מקום ומעט שנקרא ישראל, וכן הלכה בבית הלל בכל מקום כו':

⁴ ויהי ערב כו' יום א' כו'. כאן הוא האסכמותא, וכמו דב' הקוים ימינא ושמאלא אתקשרו כאחד, כן עמודא דאמלעיתא וליק כחד, ומכריעין צניחון ומייחדים אותם, וכאן אין כריך התקשרות בין עמודא דאמלעיתא וליק, דאין הפרש צניחון כמו צין יד לרגל, וזה שאומר דחשבינן וחדל, ויום – ידוע שהוא בלדיק, ולילה – שכינה, אלל דיום בכאן – יום שלם, הוא יום ולילה, ולכן נכלל השכינה גם כן כאן וזה שאומר ולית יום כו' ואתקשר כאן הכל:

⁵ אדהכי הו' כו'. אחר שהשלים לפרש הפרשה, ופירש ב' נתיבות הראשונות שכלולין במאמר הראשון, ופירש שאר הפרשה שהוא הקדמה לנתיבות האחרות כמו שאומר לקמן, מפרש עתה מאמר הראשון – קלא קדמאה – והוא מאמר, וקלא תניינא והוא מאמר שני כלל כל נתיבות שבו, וזה שאומר אדהכי כו' אדהכי כו', וקלא תניינא – מפרש לקמן ב' אדהכי הו' קלא כו' והוא קלא תניינא דכאן, ועיין מה שכתבתי שם:

⁶ סליק כו' אודרו כו'. שמאמר הראשון הוא פקודא קדמאה, אנכי, שכולל כל מנחות עשה, כמו שאומר בזה פרשת יתרו ל"א א' אלין אינון כו' ברזא דאנכי כללל דזכור, ולפיכך הוא קלא לקבלל למטרוניתא לבדלה לאתקנא לה ברזא דזכור, ולכן אמר משריין כו' דלעילא ותתא, שהן ו"ה, דלעילא הן חג"ת ודלתתא נה"י, כמו שאומר בתיקוני זהר חדש, וקלא תניינא הוא ברזא דנבואה כמו שאומר לקמן והוא מטרוניתא דהיכלין דילה, דעולומיתין דילה, וזה שאומר לגבי כו' להיכלל דילה כו', והראשון הוא בסוד קריאת שמע ישראל בעלה, והשני בסוד תפלה, וזה שאומרים אדנ"י שפתי תפתח שהיא בסוד אדני וכמו שאומר לעיל תיקון י"ח כ"ח ב' כד סליקת לגבי מלכא כמה כו' וכד אייהו דהיכללהא כללהו נביאיא סלקין תמן ודפקין לתרעא ואמרין אדני שפתי תפתח, תלת קדמאין דלכותא כו' עיין סס דבדריי. ואמר צדומי רקיעין שהן היכלות דז"א, וכן בקלא תניינא אמר לקמן גם כן צדומי רקיעין והן היכלות דנוק' וכמו שכתבתי לעיל, בזה פרשת פקודי רמ"ה א' באינון רקיעין ועילאין ובאינון כו', ואמר צדומי – לאפוקי רקיעין דילן, וכמו שאומרים ושכינת עוזו בגבהי מרומים:

י"ב הוּא זמנא מטרוניתא עלאה קא נחתת לגבה, לקבלא לה בפקודא קדמאה, י"בכמה קלין ושופרות, וסלקין תרווייהו לגבי מלכא, וכלהו הוו שאלין (שיר ה ה) מי זאת עולה מן המדבר, מ"י דאיהי אימא עלאה, בזאת עולה, וכד סליקת לעילא אתעבידת כסא למלכא עלאה, י"בבה פתח אנכ"י, דהכי סליק לחשבן כס"א, וכד אתחברו תרווייהו אתמר בהו (שמות כ ב) אנכי יהו"ה אלהי"ך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

פ"א אשר איהו רמיו במלת בראשית, אשר דא אימא, דאיהי אשר אהי"ה, אשר קדשנו במצותיו, אשר קדש ידיד מבטן, דאיהי בטן דאתמר ביה (איוב לט ט) מבטן מי יצא הקרח, הקרח הנורא (יחזקאל א כב), מאי נורא דא עמודא דאמצעייתא, ס"א מאי קדש ידיד, ידיד דא צדיק, אשר דאיהי אימא עלאה, ס"ב קדשנו בצדיק, וצונו בעמודא דאמצעייתא, על כל פקודא ופקודא, בגין דחד איהו מצוה וחד עושה, חד מצוה על המצוה דאיהי שכינתא, מצות יהו"ה ברה מאירת עינים (תהלים יט ט), וחד עושה עשייתה דאיהו מעשה דפקודא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעייתא, דאיהו מצוה מסטרא דאבא ס"ד איהו ראש, ס"ו מסטרא דאימא אשר קדשנו, ודכי צדיק מצוה ועושה מתרווייהו, ובגין דא אתמר על תרווייהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, ס"ה על מאן על שכינתא תתאה, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהו"ה ס"ב כל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ס"ו עוד אשר קדשנו וצונו מסטרא דאבא ואימא, ס"ה דא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור, ויאמר מסטרא דאבא דאיהו י', יהי מסטרא דאימא דאיהי ה', חד אמירה וחד הויה, ס"ע עשיה דתרווייהו ויהי אור.

ועוד אשר על שם באשרי פי אשרוני בנות (בראשית ל ג), אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ ב), ס"א וכי עבד דאיהו בבי אסירי דמלכא, ואבטח ליה מלכא לאפקא ליה מבי אסירי, אית ליה למלכא לשבחא גרמיה, אשר הוצאתיך מארץ מצרים כמה זמנין, אלא חמשין זמנין אדכיר באורייתא יציאת מצרים, לקבל חמשין תרעין דבינה, לאשתמודעא לון מאן אתר אפיק לון מן גלותא.

ביאור הגר"א

^י בהווא זמנא כו'. קאי אקלא קדמאה וכן כלס:

^י מטרוניתא עלאה. שכניה עלאה שהוא (שמות כ א) וידבר אלוקים את כו', והשכינה עלאה נחית תחלה לקראת ישראל שבהן כנסת ישראל וכמו שכתוב (שמות יט טז) ויהי ביום כו', ואח"כ (שם יז) ויולא משה כו', ואח"כ (שם כ) וירד ה' על כו', דהוא מלכא, וזה שאומר וסלקין תרווייהו כו':

^י בכמה קלין כו'. כמו שכתוב שם (שם טז) ויהי קולות וברקים כו', וכן ז' קולות לילה הידועין, וכן שופרות:

^י ובה פתח אנכי כו'. כמו שמפרש והולך דהכי סליק כו', ואנכי הוא רזא דחבורא דתרווייהו כמו שאמרו בזהר פרשת יתרו כ"א א' אנכי, רזא דתרין כרכוון, אני כ', כו':

^פ אשר רמיו כו'. כאן מפרש האיך פקודא דא רמיו במאמר הראשון:

^פ מאי קדש ידיד לדיד דא לדיק. וכן אמר לקמן בריש תיקון ל"ט בצליה דאיהו קדש ידיד כו':

^פ קדשנו בצליה וטונו בעד"א. דעמודא דאמנעיתא – בעל הבית – מלוא, ולדיק – אורח – עושה פרי בה, ומעשה דפקודא הוא קדשנו והוא בצליה כמו שאומר לקמן קדש ידיד וכן אמר בריש תיקון ל"ט עיין שם:

^פ דאיהו ראש. רואה לומר כמו הראש שמלוא על כל דבר:

^פ ומסט' דאימא אשר קדשנו. רואה לומר עושה כנ"ל:

^פ על מאן על כו'. רואה לומר הוא סיום הברכה, על נטילת לולב, שהוא המלוא עממה – הוא במלכות, וכן בכל מלוא:

^פ בכל [אבר] ואבר דמלכא איהי מלוא. רואה לומר ד"א הוא התורה, ברמ"ח מלות עשה שבתורה – רמ"ח אברים, והוא כלולה בו – בכל מלוא – בעשית המלוא:

^פ ועוד אשר קדשנו וטונו מסט' דאו"א. רואה לומר, בין קדשנו בין טונו – שניהם מסטרא דתרווייהו וכמו שמפרש והולך דבתחלה מפרש קדשנו וטונו – חד בעמודא דאמנעיתא וחד בצליה, ואח"כ מפרש שניהם בשניהם:

^פ ה"ד ויאמר כו'. רואה לומר, האמירה הוא טונו, ויהי – הוא מעשה, ומפרש והולך ויאמר – מסטרא דאבא, יהי – מסטרא דאימא, והן תרווייהו בצווי:

^פ עשיה דתרווייהו ויהי אור. רואה לומר כולל שניהם, שלכן נחוסף וד"ו:

^פ ע"ש באשרי כו'. כמו שאמרו בזהר פרשת ויהי רמ"ו א' מאשר שמנה לחמו דא הוא אתר דכלל מאשרין ליה ומאן איהו עלמא דאתי, דעלאי ותתאי מאשרין ליה ומכספן ליה כו':

^פ וכי עבד כו'. להורות דמיירי ביוצלא ועיין מה שכתבתי בתיקון ל"ב:

(דף עז ע"ב) וכד נחתת לגבייהו נחתת למפרק לון בכמה קלין וברקין, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות יט טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבֶּקֶר וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וּגּוֹמֵר, וְעַלֵּייהוּ (דף עז ע"ב) אֲתָמֵר (שם כ יח) וְכָל הַעָם רְאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, אֵת דָּא שְׂכִינְתָא תְתָאָה, דְהוֹת סְלָקָא בְכָל קָלָא וְקָלָא עִמְאִינוּן שְׁבַע קְלִין, וְאִיְהִי הוֹת בַּת קוֹל דְכָל חַד וְחַד, (ס"א ע"קול ע"דברים אתם שמעוים דברים ד יב), דָּא קָלָא עֲלָאָה כְּלִילָא מְתַלַּת קְלִין עֲלָאִין, דְאִינוּן תְּלַת סְפִירָן עֲלָאִין, וְעַל אִימָא עֲלָאָה אֲתָמֵר (שם) וּתְמוּנָה אִינְכֵם רּוּאִים זּוּלְתִי קוֹל (קָלָא עֲלָאָה כְּלִילָא מְתַלַּת קְלִין עֲלָאִין, דְאִינוּן תְּלַת סְפִירָן עֲלָאִין, וְעַלֵּייהוּ אֲתָמֵר (דברים ד יב) קוֹל דְבְרִים אֲתָם שְׁמַעִים וּתְמוּנָה אִינְכֵם רּוּאִים זּוּלְתִי קוֹל, אָבַל בַּת קוֹל עֲלָה אֲתָמֵר וְכָל הַעָם רּוּאִים אֵת הַקּוֹלוֹת, אֵת, אֵת וְדָאִי, דְאֲתָמֵר בְּהַ (במדבר יב ח) וּתְמוּנַת יְהוָה יִבִּיט, קוֹלוֹת אִינוּן מְסֻטְרָא דְעִמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר שְׁבִיעָאָה בְּאִימָא עֲלָאָה, וְלִתְתָא שִׁית קְלִין.

^ע "בְּרָקִים מְסֻטְרָא דְצַדִּיק, דְאֲתָמֵר בִּיהַ (זכריה ט יד) וַיֵּצֵא כְּבָרְק חֲצוֹ, עֲנָן דָּא שְׂכִינְתָא כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה עֲנָנִי כְּבוֹד, דְבְּהַ מְתַפְסִין קְלִין וּבְרָקִין, וּמְסֻטְרָא דִימִינָא אֲתַקְרִיאת עֲנָנָא, וּמְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא עֲרַפֵּל, "הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות כ כא) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרַפֵּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים. וְעוֹד אָנֹכִי דָּא שְׂכִינְתָא תְתָאָה, וְרָזָא דְמְלָה אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֵמְכֶם (ישעיה נא יב), אִימָא עֲלָאָה אָנֹכִי לְעִילָא, אָנֹכִי אִימָא תְתָאָה לְתַתָּא וְעַל תְּרוּוִייהוּ אֲתָמֵר (דברים לב לט) רָאוּ עֵתָהּ כִּי אָנִי אֲנִי הוּא, "כְּשֶׁמֶךְ אֱלֹהִים בֵּן תְּהַלְתֶּךָ עַל קִצּוֹי אֲרִץ (תהלים מח כא).
הָא הָכָא פְּקוּדָא קְדָמָאָה, "וְלִית פְּקוּדָא דְלָא אֲתִיְהִיב בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דְאִיהוּ ב', וְדָא ב' מִן בְּרָאשִׁית, דְחִילוֹ וּרְחִימוֹ, וְאִינוּן ב' עֲלָאָה ב' תְתָאָה, ב' עֲלָאָה הָא אֲתָמֵר דְאִיהוּ דְחִילוֹ וּרְחִימוֹ, ב' בְּתַרְאָה (ג"א תתאה)

ביאור הגר"א

^ע מאינון שבע קלין. הידועין, קול ה' זכח כו', והן קולות וברקים ליחזק כליל בצברהם אחת ושתיים וקל שפר קול השפר יעננו בקול, רואים את הקולות גם כן כלילן כחלל וכמו שאמרו בזה פרשת בראשית י"ז א' וכמה דחשך כו' הכי לילה כו', ומה שאמרו בגמרא (ברכות ו ע"ג) ה' קולות, ורואים את הקולות – קולות דמעיקרא – שפיר הוא לאינון אלף ה' חסדים וה' גבורות, ובהך ז' הוא כלילותם, ולפי מה שכתבתי במקום אחר דקול השביעי הוא באימא וכ"מ כאן לא חשיב שהוא שרשם ויסוד כלילותם, ובמקום אחר כתבתי ענין הז' קולות, אחד – הוא קול פנימי, קול גדול ולא יסף, ג' – חג"ת הוא הקול צפה, ג' – נה"י הוא היוצא לחוץ עד מקום גבולו, ומשם חוזר לאחור והוא בת קול, וזה שאומר ואייהי הות כו' בת הי' כו'.

^ע קול דברים כו'. ונכתב בצדו בכתב יד קדשו. כן הוא בזה"ר ג' ז' עיין שם בצרכיה, אבל שם אמר ז' קולות עם מלכות, ועל כולן רואין הקולות, לצד עלאין – (דברים ד יב) קול דברים כו', ואמר שם דקול אחד מז' קולות – היה בארץ, שנאמר (דברים ד לו) מן השמים השמיעך כו' ועל הארץ כו' ודבריו שמעת מתוך האש – זהו קול האחרון עיין שם (הרבה לריד עיון, דהא חשב שם דפרשה שבעה קולות לצד זה, וכבר אמר מאינון שבע קלין והוא עם אימא כמו שאומר למטה שביעאה באימא כו', ועוד מה שאמר ועל אימא עלאה כו'. הא כל ז' קלין כן לצד בת קול וכמו שמפרש והולך אבל בת כו', ועוד מאי על אימא עלאה הוה ליה למימר ועלה כו', ועוד קול דברים איננו באותה פרשה, ונראה שטעות סופר וכן לריד לומר, דכל חד וחד קלא עלאה כו' ספירין עילאין. ועלייהו אומר קול דברים אחס שומעים ותמונה אינכם כו'. רואה לומר על הז' קלין דלמעלה:

^ע (מתל"ה) קול דברים אחס שומעים כו'. עיין מה שכתבתי שם, אבל הענין כי אימא עלאה – הקשר המרכבה, שהיא סיומא דג"ר וחוטם דילהו, כמו שכינתא תתאה לז"ת, לכן הן ז' הוי"ו, ז' נוק', שכינתא עלאה ותתאה, וא' – ראש ז"ת, סוד הדעת, והיא שביעאה לון בזה, וזה שאומר דא קלא, רואה לומר קול דברים הן ג"ר כמו שאומר בספר הבהיר ועיין תיקון כ"ב, ואמר ועל אימא אומר כו' רואה לומר אע"ג דהיא תמונה דכל ג"ר, כמו מלכות לז"ת, מכל מקום אינכם רואים כו', מה שאין כן צבת קול, דשם (במדבר יב ח) תמונת ה' יביט, (במדבר ז פט, דברים ה כ) את הקול, ו' קולות עם שביעאה דעלייהו, ו' דכליל לון:

^ע דברים מסט' כו'. גם כן כלילא משבעה, דכמו דכלילין כלהו בעמודא דאמנעיתא – כן כלילין בצדיק, וכן בשכינה ועיין לעיל ז' ז' ו' שאר מקומות:

^ע כצדק חלו. חלו ידוע שהוא בצדיק כמו שאומר לעיל מ"ב א' והא קשת לגבך כו' תלת ו' ו' כו', רואה לומר שכתוב (שמואל א כ כ) שלשת החאים אלה כו', תלת טפין יורה כחץ, ועיין לעיל סוף תיקון י"ד כ"ה ז' תלת יודין לאינון כו' פתח ר"ש כו' חד ז"נ לדיק שמיה כו' עיין שם בדבריו:

^ע ה"ד ומשה כו'. האלהים דייקא:

^ע כשמך כו'. תהלה הוא צבינה כמו שכתוב (ישעיהו מח ט) ותהלתי אחטם לך:

^ע ולית פיקודא כו'. רואה לומר לכן כל הפקודין כלולין בצרכאית:

^פ מן בראשית דחילו ורחימו. רואה לומר אלו הן ז':

תורה ומצוה, ואיהי ב' מבר'א, בהפוך אתוון אבר',^פ איהי מצוה בכל (נ"א דכל) אבר ואבר, פקודא קדמא איהו אנכי יהו"ה אלהי'ך (שמות כ ב), ואיהו ב', דחילו ורחימו,^פ איש אמו ואביו תיראו (ויקרא יט ג) מסטרא דדחילו, כבד את אביך ואת אמך (שמות כ יב) מסטרא דרחימו,^פ ויתרוייהו אינון זכור ושמור.

תפלין דראש ותפלין דיד, אבא תפלין דרישא (נ"א על רישא)^פ דאיהו ראש דברך אמת (תהלים קיט קס) עמודא דאמצעיתא, אימא תפלין^פ דיד דאיהי שכינתא תתאה, אבא ואימא תפלין דמארי עלמא, קודשא בריך הוא ושכינתיה דאינון ברא וברתא אינון תפלין דילן.

^פ ויעוד נתייב תליתא'ה, ביה פקודא תליתאה דאיהו נבוא'ה, הךא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהי'ם יהי אור ויהי אור, חמש אור אינון,^פ ויעלייהו אתמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים וראו את אלהי'ם,^פ אימא עלאה מראה סתימא דלית בה דמיון, אימא תתאה מראה באתגלייא דאית בה דמיון, ועלה אתמר (הושע יב יא)^פ וביד הנביאים אדמה, אדמה איהי דמיון לכל נביאיא, ולכל חד כפום חיליה, ובגין דאיהי שלטא על כל מרכבות דלתתא, ועל כל ככביא ומזלי, ואלין ודשאין, ועל כל עופי שמיא וחיון וארעא, ונוני ימא, בגין דא אתקריאת בשמא דכלהו, מסטרא דחיון אתקריאת^פ חיה, ומסטרא דעופין^פ נשר יונה צפור, ומסטרא דנונין הדג,^פ מסטרא (נ"א שפחה) בישא בהפוכא דגה,^פ ומסטרא דעשבין אתקריאת שכינתא שושנה. [תיקוני זוהר – דף עח ע"א]

^פ אדהכי הא קלא אשתמע ברומי רקיעין, מארי דאוצרין^פ מארי דהיכלין, אפתחו היכלין הא (דף עח ע"א) מטרוניתא קא בעיא לאעלא בהיכליה, בההוא זמנא^פ אדנ"י שפתי תפתח, היכלא^פ כלילא משבעה היכלין, בההוא זמנא כמה נביאים סלקין עמה ומתכנסים עמה, דאית נביאים ואית נביאים,^פ אית נביאים דאינון מארי דביתא דמטרוניתא, ואית נביאים דאינון מארי דביתא דמלכא, אלין מאספקלריא דנהרא ואלין מאספקלריא דלא נהרא, נביאים דאספקלריא דנהרא אינון מסטרא דיהו"ה, ונביאים דאספקלריא דלא נהרא אינון מסטרא

ביאור הגר"א

^פ איהי מראה כו'. וזהו ב', בכל אבר דתורה – היא מראה שם וכנ"ל:

^פ איש כו'. דח"ו כליין זה בזה, הבן כו' כנ"ל:

^פ ותרווייהו אינון זכור ושמור. רואה לומר או"א, וכמו שמפרש והולך תפלין דראש כו', וכמו שז"נ שהן תפלין דילן נקרא זכור ושמור – כן הוא באו"א:

^פ דאיהו ראש כו'. רואה לומר, דעמודא דאמצעיתא נקרא ראש דכדך חמה, שהוא חמת ליעקב, ואבא – תפלין דיליה, שנקרא גם כן ראש, ונטול החסדים ממנו, וכן אימא בנוק:

^פ יד דאיהי כו'. רואה לומר, יד נקראת שכינה, (יחזקאל ג יד, דבה"י א כח יט) יד ה' עליו:

^פ ועוד נתיב כו'. כאן מפרש פקודא דנתיב ג':

^פ ועלייהו אתמר נפתחו כו'. מראות הן אור, וכמו שאומר לעיל ד' ב' וארואה מראות חלקים חמש כו' עיין מה שכתבתי שם:

^פ אימא עילאה מראה כו'. דבאימא עילאה הן ה' אור, וכמו שאומר לעיל ע"ו א' ושם בסתימו דלית גווינון, ובה' תתאה הן גווינון כמו שאומר שם, ורואה לומר לכן לא כתב מה הן המראות וסתם:

^פ וביד כו'. דאיהי יד כנ"ל:

^פ חיה. ח"י עלמין עם ה' לילה:

^פ נשר כו'. ג' דרגין, ב"ע, מארי מקרא משנה קבלה, כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ד א' עיין שם:

^פ סט' בישא כו'. (דה"א היא סימן הנקבה, ודג – יסוד, והיא טפלה לו) דבקדושה היא טפלה ונכללת בו אבל בס"א להיפך היא שלטא על דבורא כמו שאומר בזהר פרכת פנחס, לכן נקרא על שמה לשון נקבה ועיין לעיל מ"ו א' בארובה:

^פ ומסט' דעשבין כו'. עיין לעיל ס"ט ב' ע' א' ולקמן ריש תיקון ל"ה:

^פ אדהכי הא קלא כו'. הוא קלא תניינא דנבואה כנ"ל, והוא ליה למימר בחר קלא קדמאה, אלא שהתחיל לפרש הנבואה בנתיבות:

^פ מארי דהיכלין. כנ"ל שהוא דהיכלין דידה:

^פ אדנ"י שפתי כו'. רואה לומר אדני, כמנין היכל, וכמו שאומר לעיל בתיקון י"ח כ"ח א' איהי היכלא לכל אבר ואבר, מראה דכל אבר ואבר, אדני איהי כחושבן היכל ובג"ד איתמר (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח כו' עיין שם ושם כ"ט ב' אדהכי הא כו':

^פ כלילא כו'. דאיהי בת שבע, ורואה לומר דכולן כליין בפסוק זה אדני שפתי כו' עד תהלתך שהוא צדינה:

^פ אית נביאים כו'. רואה לומר, דזה שנאמר יהי אור ויהי אור, ימינא ושמאלא, כמו שאומר לעיל ע"ו ב' והן אספקלריא דנהרא ודלא נהרא, והן יראה ואהבה כמו שמפרש והולך וכמו שאומר לעיל שם יראה אתקריאת מסטרא דשמאלא ואהבה כו':

דאדנ"י, ואינן שקילין לאורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, נביאים מסטרא דאדנ"י מסטרא דיראה, ונביאים דאינון מסטרא דיהנ"ה אינון מסטרא דאהבה.

בההוא זמנא ^טכמה מארי תרעין מזדעזעין ומזדמנין להיכלא, וכמה מארי חותמות, וכמה מארי שאלתין, וכמה מארי תשובות, דבהון נביא שואל ומשיב, וכמה מארי עתידות, מה דהוה ומה דעתיד למהווי, וכמה מארי דעיינין ^קדאינון מראות וחזוין דנביאים, וכמה מארי דאינון מארי דגדפיין, דאתמר בהון (יחזקאל א כד) ואשמע את קול כנפיהם, וכמה מארי דחוטמא דתמן ריח, דאתמר בהון (ויקרא א יג) אשה ריח נוח, וכמה מארי דאנפין דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת, וכמה מארי דקלין ומארי דדבורין, ומארי דהבלים דאינון להבות אש, הדא הוא דכתיב (תהלים כט ז) קול יהו"ה חצב להבות אש, וכמה מארי דידין, דאתמר בהון (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת כנפיהם, וכמה ^קמארי דקומה ואינון שעור קומה דכרסייא, וכמה מארי דאות ברית דאתמר בהון (שמות ג יב) וזה לך האות, וכמה מארי דרגלין דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב.

כל תקונין דנביאיא מלכר (נ"א מלגאו) בגופא, באברים דגופא, מארי דחכמה אינון מלגאו במוחא, ובגין דא חכם עדיף מנביא, וממוחא תליין ל"ב נתיבות, ^קידא ל"ב דאתמר לב מבין.

הכא נתיב רביעאה, וירא אלהי"ם את האור כי טוב (בראשית א ד), ואלין מארי קבלה, דמארי מקרא אינון פתילה, ומארי משנה זית, ומארי תלמוד דאיהו קבלה למשה מסיני, (ס"א פ"ג) אור.

נתיב חמשאה, ^קויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך (בראשית א ד), מאי הבדלה הכא בנבואה, אלא כמה נביאי שקרא אינון מסטרא דחשך, דאזלין באוירא לאטעאה בני נשא, בההוא זמנא דיהא קודשא בריה הוא בשכינתיה, ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך.

נתיב שתיתאה ויקרא אלהי"ם לאור יום (שם ה), אור וחשך, דכר ונוקבא אינון, הדא הוא דכתיב (שם ה) לאור יום ולחשך קרא לילה, ואית חשך מסטרא דדכיו ולילה מסטרא דדכיו, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט יב) גם חשך לא יחשיך ממש ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה, וחשך איה נוקבא דמקבל מנהורא דאיהו אור דכר, כגוונא דסיהרא דמקבלת מן שמשא, ותרוניהו אינון אספקלריאה דנהרא ואספקלריאה דלא נהרא, ואית חשך דסטרא אחרא דאית בה הבדלה ולא חבנרא, וההוא אור איהו כמוחא באגוזא.

^קפקודא רביעאה לאתעסקא באורייתא דבעל פה, ולאפרשא בה ^קבשית דרגין, באסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול, הדא הוא דכתיב (שם ו) ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים,

ביאור הגר"א

^ט כמה מארי תרעין כו'. כמו שכתוב שפתי תפתח, וכמו שאומר לעיל תיקון י"ח וכן חותמות על תרעין וכלהו צפה, תרעין הן השפתים שנאמר שפתי תפתח וכמו שאומר לקמן למ"ד א' וזכאין שפון לאינון תרעין דהיכלא כו', וחוחמות הן פתוחי חותם והוא פתוחו דפומא, וכן שואל ומשיב הוא צפה, והן ה' מולאות שהן ד', וכמו שאומר בסוף תיקון י"ח עיין מה שכתבתי שם, והן כמו שאומר בריש פרשת ויקרא השורי מראש אמנה מראש שניר כו', וזוהר פרשת משפטים קכ"ג א' אמר שם גם כן ד' תיקונים צפה עיין שם, והן שבכאן, וכולן הן דעת, שהוא דפומא, והוא במקום כתר, ובמקום חו"ב אמר וכמה מארי עתידות מה כו', וכמו שאומר לקמן בתיקון מ' ובהוא זמנא כו' ממה דהו מסטרא כו' ועיין מה שכתבתי שם:

^ק וכמה מארי כו'. חשיב כל תיקונין דגופא, ועיין לעיל תיקון י"ח בצרכיה:

^{קא} לאינון מראות כו'. שהן נו"ה, אספקלריא דנהרא וללא נהרא, והן פתחון וסגרון דפתוחו דעיינין ובסגירו כמו שאומר לעיל כ"ז ב':

^{קב} מארי דקומ'. דכתיב בהו וגויתו כתרשיש בתיקון י"ח כ"ח ב':

^{קג} ודא לב דאתמר כו'. דבזינה גם כן ל"ב חלקים:

^{קד} נר. והוא אור, והוא האור כי טוב, דהגא דמשה רבינו עליו השלום כי טוב הוא, והוא קבלה למשה:

^{קה} ויבדל כו' בצגוזא. רואה לומר ויבדל הוא הבדלה בין סטרא דקדושה ובין ס"א, ויקרא חלקים הוא חיבור אור וחשך דקדושה, וכמו שאומר לקמן דעמודא דלמעניתא מפריש בין הקדושה לס"א, ומחבר ימינא ושמאלא דקדושה, וזה שאומר כאן ואית כו' ואית כו', וכאן הוא סיוס יום ראשון:

^{קי} פקודא רביעאה כו'. הוא מאמר ג' דיום השני, ולפי שמאמר השני בו ב' פקודין, אחד במאמר ואחד בנתיבות כנ"ל – הוא רביעי:

בין מים דדכיו דטהרה הטר כשר, ובין מים דמסאבו דאינון אסור טמא פסול, דאינון מי בורות נשברים מים סרוחים מים מטונפין, פ"ועליהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, והאי רקיע דאפריש בנייהו דא רקיע דעל רישי חיוון, (ס"א ודא מטרו"ן) פ"דמסטריה אתמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע.

ודא נתיב שביעאה. פ"ואית רקיע לעילא מרקיע, ודא צדיק דאפריש בין מיין נוקבין למיין דכורין, לאשתמודעא ביה, ועליה אתמר (שם) ויעש אלהים את הרקיע, ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע, ודא נתיב שביעאה צדיק. [תיקוני זוהר – דף עח ע"ב]

נתיב תמינאה ויקרא אלהים לרקיע שמים (שם), ויקרא אלהים דא אימא עלאה, לרקיע דא עמודא דאמצעיתא דאיהו בין ימינא (דף עח ע"ב) ושמאלא וכליל תרנייהו, פ"הדא הוא דכתיב (שם) ויהי ערב ויהי בקר, ואינון ערב דיצחק ובקר דאברהם.

תקונא תלתין וחד

פ"בראשית בר"א שתי, ועליהו אתמר (רות א יט) ותלכנה שתיהם וגומר, ואינון תרי תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, ועוד תרי לוחות אלו לטורא דסיני, מיד ותהם כל העיר עליהן (שם) אודעזע על עלמא, הדא הוא דכתיב (שמות כ יח) וכל העם ראים את הקלת וכו' וירא העם וינעו, ואמרו הזאת נעמי, דא איהו נעמו דאורייתא, מיד אתמר (שם לב יט) וישבר אותם תחת ההר, פרחת אורייתא מתמן, ואמרת (רות א כא) אני מלאה הלכתי לטורא דסיני, וכען וריקם השיבני יהו"ה, מליא'ה מל"א י"ה, וכען פרח מני מל"א י"ה פ"דאיהו יה"ו, ואשתארת ה' יחידה אל"ם, נאלמתי דומי"ה (תהלים לג), דו"ם י"ה, החשתי מטוב דאיהו ו'.

ביאור הגר"א

^פ בשית דרגין באיסור כו'. והרקיע הזה הוא מטרו"ן בשית אחוון דיליה, ו"ק דיצירה שבהו מקנן ז"א בוק, ולכן הוא בשית לרגין, והנה הוא עז הדעת טוב ורע, חלו טוב וחלו רע, החסדים שבו – טוב, והנה בוק – ג' חסדים וג' גבורות, והן ג' טוב, היטר, טהרה, כשר, וג' להיפך, והוא המבדיל בין מים, והוא הרקיע שנברא ביום שני כמו שאומר בזהר חדש י"א ח' ר"א שאל לריב"ז ור"ל האי רקיע דאחברי בשני מאי הוא ח"ל רזא עלאה הוא דברא קב"ה ממנא תחת ידיה וזכר ביה ושלטיה על כל חילי שמיא כו' אריב"ז הוא דכתיב ביה כבוד אל והוא מטרו"ן שר הפנים כו'. והוא עז הדעת טוב ורע כידוע בכמה מקומות, וזה שאומר והאי רקיע דאפריש בנייהו כו'.

^ק ועלייהו איתמר לא י"ל אלהים אחרים על פני. שהוא מארי דאפיא, ועליו נאמר (שמות לג כג) לפני לא יראו, כמו שאומר שם בזהר חדש ועוד אריב"ז כמה נטער ההוא גברא דכתיב ביה (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, למחזי חד שמשא דמשמא קמיה, ולא אחייבת ליה רשותא, דכתיב (שמות לג יח) הראני נא את כבודך, אמר ריב"ז הוא דכתיב ביה כבוד אל והוא מט"ט שר הפנים כו' כנ"ל:

^ק דמסטריה אתמר ודמות כו'. כמו שאומר שם בזהר חדש אר"ה האי רקיע כו', הוא הרקיע הידוע למעלה שעל ראשי החיות דכתיב ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא, אמר ר' יצחק האי חיות, חיה כתיב חלא, למה נאמר ראשי, אר"ה אית חיה חד רבא ושלטיא כו'.

^ק ואית רקיע כו'. הוא כמו ביום ראשון, שהבדל דשם – ויבדל בין הקדושה לס"א, ואח"כ ויקרא אלקים כו' – שניהם דקדושה, ואח"כ ויהי ערב כו', וכן כאן, דרקיע דכאן הוא באצילות, דליק, ושניהם דקדושה, וההפך דכאן לפסוק ראשון – דכאן אמר בין המים כו' מעל לרקיע, דמ' שהן מ"ד ומ"נ ועיין לעיל תיקון י"ח ל"ז ח' דליק אפריש כו' ובתיקון ה' ט"ו ב' רקיע באמצעית כג"ד ח' ועלה כו'.

^ק ה"ד ויהי כו'. וכלהו הווי ביום ראשון אלא דכאן הכל בגבורת' וביום ח' בחסדים:

^ק תיקון ל"א. דראשית ברא שתי ועלייהו כו'. כמו שאומר בזהר חדש רות ס"ה ב' בזמנא דבעא הקב"ה למיהב אורייתא לישראל, נטל תורה שבכתב ותורה שבעל פה ואזל הוא לשאר עמין ולא בעו כו' ה"ד ותלכנה שתיהם עד בואנה בית לחם, לאן הלכו לשאר עמין, עד דקיימו לישראל על טורא דסיני, כיון נחתו תורה שבכתב ותורה שבעל פה מיד ותהום כו' אודעזע כו' וכל העם רואים כו'.

^ק לחיהו י"ה. דמלא הוא ור"ו כמו שאומר בתיקון ל"ח ו' מלא שרביע, וכמו שאומר שם דאלהים הוא אוחיות הוי"ה, י"ה – הן הן בעלמין אלא דשם מסטרא דנוק', נוק' על דבורא, ובהוי"ה – מסטרא דטורא, דכורא על נוק', וכמו שאומר בתיקון נ"ב ל' ח', ומלא – הוא ו', וה' אוחיות דאלקים הוא ה' בתראה, דלית לה מגרמה כלום, רק שבאין בתוכה י"ה ומלא, והיא מלאה דומיא דו"ו שהוא מלא, ועשיו שהלכו מלא עם י"ה – נשארת אלם, והוא אוחיות לדיה, רשימו דיליה, וכמו שאמר שימני כחות כו' כהאי חותם אע"ג דאזיל

דָּבַר אַחַר וּתְלַכְנָה שְׁתִּיחֵן גּוֹף וּנְפֶשׁ, לֵאמֹן אֶתְר אֲזִלִּי, לְבִי קִבְּרָא, גּוֹף אֶתְדֵן וְאַתְרֵקֵב, נְפֶשׁ אֶתְמַר בְּה (רות ג ז)
פִּי וְתִגְל מְרַגְלוֹתַי וְתִשְׁכֵּב.

קָם סָבָא חַד וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא פִּי חֲזוֹר בְּךָ, עֲרָפָה אִיהִי גּוֹף, רוּת אִיהִי נְפֶשׁ, שׁוֹתְפוּ דִילָהּ פִּי נְעִמִי נְשַׁמַּת
חַיִּים, מְחֻלּוֹן רוּחָא, גּוּפָא דְאִיהִי עֲרָפָה פִּי חֲזוֹרָה עוֹרְףָּ לְגַבֵּי נְשָׁמָה (נ"א שְׁכִינְתָא), נְפֶשׁ אֶתְדַבֵּק בְּה בְּנִשְׁמָתָא,
הָדָא הוּא דְכֶתִיב (רות א טז) בְּאֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי פִּי בְּפִקּוּדֵיךָ דְעֵשָׂה, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִי אֵלַי בְּפִקּוּדֵיךָ דְלֵא תַעֲשֶׂה.

פִּי דְבַר אַחַר בְּאֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי בְּגִלוּתָא, דְאֶתְמַר בְּה (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִי
אֵלַי בְּמִשְׁכָּבָא דִילָךְ בְּגִלוּתָא, הָדָא הוּא דְכֶתִיב (שיר ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בְלִילוֹת, פִּי עֲמִיד עֲמִי אֵלַי יִשְׂרָאֵל,
וְאֵלֵהִי יְיָ אֱלֹהֵי דָא קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֵלִימְלֵךְ דָּא י', נְעִמִי דָּא ה', מְחֻלּוֹן ו', רוּת בְּה אֶתְדַבֵּקַת ה' וְאַתְעִבִידַת
תּוֹרָה, וְעֵלָה אֶתְמַר (שיר ב יב) פִּי וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.

פִּי עֲרָפָה אִימָא דְעַרְב רַב, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (שמות לד ט) פִּי כִי עִם קֶשֶׁה עוֹרְףָּ הוּא, דְחֲזַרְתָּ לְסַרְחָנָה, פִּי וְחֲזַרְתָּ
עוֹרְףָּ לְגַבֵּי חַמּוּתָה, פִּי כְלִיּוֹן בְּעֵלָה דְעַרְפָּה, יִצַּר הָרַע דְאֶתְיָא כְּלִיָּה מִנִּיה לְעֵלְמָא, וְאִיהוּ כְלִיּוֹן, פִּי וְאַתְתִּיה לִילִית
כְּלִיָּה.

פִּי נְשָׁמָה וּנְפֶשׁ כַּד בַּר נִשְׁ אִיהוּ מְחֻיָּב בְּחֻבֵּין וּמְתַגְבְּרִין עַל אַבְרִים, נְשַׁמַּת חַיִּים אֶסְתַּלְקַת מִן גּוּפָא, וּנְפֶשׁ
אֶשְׁתַּאֲרַת תַּמָּן, וְאַתְמַר בְּה (רות ג ז) פִּי וְתִגְל מְרַגְלוֹתַי, לְגַבֵּי מָאן לְגַבֵּי צְדִיק וְדָא בְרִית מִילָהּ, דְאִיהוּ בּוֹעֵז ב' ו'
ע"ז תְּקִיף עַל יִצְרִיָה, וְיָמַד שֶׁשׁ שְׁעוֹרִים וְיִשֶׁת עֲלֶיהָ (שם טז), שׁוֹקִי עֲמוּדֵי שֶׁשׁ (שיר ה טז), שׁוֹאִיִת לֹן עֲלָהּ א

בִּיאור הגר"א

הכא והכא מכל מקום נשאר רשימו לחותם זה, אללא שהוא בהיפוכא – אללא, כמו שהוא מרוסס, והיא אללא כלל קול – ו', וזה נאלמתי –
על ה"א בתרחא, דומיה – על י"ה, החשיתי – על ו', כמו שמפרש והולך, ושם אללאים כולל כל השמות, כולל ה"א אדני כמו שאומר
להלן, כולל הו"ה כנ"ל עם ה' אותיות, וכן כולל עם ה' אותיות הו"ה אדני, מנין אמון, וזה סוד האלקים הרועה אותי כו', וכולל מ"ס
ה"א דשמה מפרש כמו שאומר להלן בתיקון כ"ו, וכן עם הו"ה כולל הכל כידוע כי ה' הוא אללאים:

פ"י ותגל מרגלותי. רואה לומר, ותגל – לאזלת נע ונד ולאזלת בגלגולא:

פ"ט חזר בד. לית כאן גופא אללא נפשא ונשמתא כמו שמפרש והולך:

פ"ט נעמי כו'. נעם עילאה, ואליםלך – יו"ד, כמו שאומר למטה נשמתא לנשמתא, וכליון – יכר הרע בעלה דגופא ומנהיגו כמו שאומר
להלן:

פ"ח חזרה ערף. שזה ערפה, וכתיב (רות א יד) ותשק ערפה – שחזרה ממנה, (שם) ורות דבקה זה, וזה שאומר נפש חלדבך כו':

פ"ח בפקודין כו' באשר תליני כו'. שזה מסטרא דיום ולילה, ההלכה דיום ולילה, וכן רוח ונפש (קהלת א ז) דור הולך כו' והארץ
לעולם, וזהו בקום עשה וזהו בשב ואל תעשה, (ישעיהו מד יג) לשבת בית:

פ"ח ד"א באשר כו' במשכבא דילך. הן מסטרא דבנים דמנדלין עמה כמו שאומר לעיל א' ב' ואמר שם אללא אפרוחי לית כו' פקודי דעשה
כו' ואינון במשכבא כו':

פ"ח עמד עמי כו'. שהן ב' הה"ן, וישראל הן ו', וקב"ה – יו"ד, אללאי ישראל, ומפרש והולך אלימלך כו':

פ"ח וקול התור. גם כן זה"א ונאלמר בארענו:

פ"ח ערפה אימא כו'. דריש כאן רות – השכינה, אימא דישראל, והיא התורה, וערפה – אימא דערב רב כו':

פ"ח כי עם כו'. דנאלמר על הערב רב כידוע:

פ"ח וחזרת עורף כו'. רואה לומר לגבי תשובה שהוא נעמי אחר שהיתה עמה חזרת לסורחנה:

פ"ח כליון כו'. שהיא זונה מפתה והוא רואה כו', ועיין לקמן תיקון ל"ז ומה שכתבתי שם:

פ"ח ואחתיה כליה. מפרש האיך אחיא כליה מיניה, והיא הכלולה זו:

פ"ח נשמה ונפש כד ב"נ איהו כו'. עתה מפרש על הנשמה ולמטה מפרש על השכינה:

פ"ח ותגל מרגלותיו. דגולה ממקומה אל הרגליו, ומפרש למה לרגליו וקאמר לגבי מאן לגבי דיה כו'. דלאך דכל האברים מלוכלכין בחובין
מכל מקום חותם הבית מילה קיימת ובשזילה אברהם אבינו אינו מניחו ליכנס לגיהנם ולכן היא נסתרת שם וכמו שאומר לעיל ריש תיקון
כ"ב דשם אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, קווא של ד' לבד המכניס ובריתו צבת אל אחר, דהוא עקרב דפוסק, אז מסתלקת השכינה
והנפש, וכמו שאמרנו לבד מי שבא על הכותית כו', וכן בקרא מרגלותיו דבועז שהוא דרגא לדקיק כמו שאומר בזהר חדש רות וכמו שמפרש
והולך בו עז כו', דשם כריך זריזות גדול להשמר כמו שכתוב (תהלים מה ד) חגור חרבך כו', וקאמר מרגלותיו כמו שמפרש והולך וימד שש
כו' לאגנא כו' – שהיא נקודה סתימא כו', כמו שאומר בתיקון ל"ו ושאר מקומות בששת ימי המעשה שהן לה מקיפות מסית סטרין לאגנא
עלה, והיא נקודה האמצעית שבתוכו, וכריך להיות סתימא מפני הנחש, יין נסך כו', והן שית פרקין דרגליו:

לאגנא עלה, ואוקמוה קיט ותלכנה שתייהם בשכינתא עלאה ותתאה, ועלייהו אתמר (רות ד יז) ותקראנה קילו השכנות שם, לאמר ילד בן לנעמי, דא עמודא דאמצעייתא דאתמר ביה (שמות ד כב) בני בכרי ישראל, כד קאבו ישראל וגרמו לאסתלקא שכינתא עלאה קיטאתמר בשכינתא תתאה ותגל מרגלותיו (רות ג ז).

[תיקוני זוהר – דף עט ע"א]

דבר אחר ותלכנה שתייהם, איהו קיטמלל על גופא ונפשא, ומרחימו דגופא קליכד איהו בעל תשובה, יימא נפשא לגבה באשר תמותי אמות ושם אקבר (שם א יז), ולא תזוז נפשא בקברא מניה, קלי ועלה אתמר (משלי ו כב) בהתהלךך תנחה אותך בעלמא דין, בשכבך תשמור עליך בקברא, והקיצות לתחיית המתים (נ"א לעולם הבא) היא תשיחך, קלידא נפשא לגבי גופא, ובוצינא קדישא אם (דף עט ע"א) גופא קלילא תזר בתיובתא, וחזר עורף לגבי תיובתא, נפש אתפרש מניה ואתקרי ערפ"ה, וגופא דא אתאביד מתרין עלמין.

אמר ליה סבא סבא, והא כמה קברין למגנא, והא אם גופא אתאביד על מה תקום נפשא לתחיית המתים, דהא ודאי גופא אתאביד, ואתמר דאתאביד מתרין עלמין, והא נחית לנשייה דתמן אתנשי לדרי דרין, אם כן כמה קברין למגנא.

אלא ודאי קודשא בריך הוא לא ישצי עובדי ידוי, קלידודאי עלמא דין ועלמא דאתי דאינון שמיא וארעא דקודשא בריך הוא אינון, ועלייהו אמר דוד (תהלים קטו טז) השמים שמים ליהו"ה, ארעא אלהלך לפני יהו"ה בארצות החיים (שם קטז ט), עלייהו אתמר עלמא דין ועלמא דאתי בשמא דיהו"ה, קלידדא הוא דכתיב (שם צו יא) ? שמוחו השמים ו תגל ה ארץ, אימתי בזמנא דאתמר לגבי שמים והארץ דסמאל ונחש, כי שמים פעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה (ישעיה נא ו), קליולכתר דימחי לון וישצי לאלין ממנן דעלייהו, מיד יחדש לון קודשא בריך הוא לשמיא וארעא, דיתמחון בגין אלין ממנן בישין, הדא הוא דכתיב (שם סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה וגומר, וכלא בגין דלא ישחזון עובדי ידוי, דאינון נשמתין וגופין דאתאבידו מתרין עלמין, קיטאלין עתירין דבגלותא, בגין דהאי עלמא איהו דלהון.

אבל מסכני דאינון צדיקיא, טובא דלהון לאינון עלמין טבין, די בהון אתבריאו תרי תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאגרא דלהון תמן ובגין דלתתא דארץ החיים, תמן גופין לנשמתין קדישין דאתבריאו

ביאור הגר"א

קיט ותלכנה כו'. עכשיו ריש בשכינה גס כן:

הל' לו השכנות. רואה לומר השכינות:

הל"ה אתמר בשכינתא כו'. גס כן כמו בנשמה דנסתרת בישראל בזכות המילה, וזה שאמרו הפייטנים הבט לבצית ואל תפן ללכך, והיא מקננת אז בזמנ"ט שהוא לדיק דלתתא, ומסתיר אותה בז"ק דוליה וכמו שאומר בתיקון ל"ו עיין סם:

הל"ז ממלל על גופא כו'. לא קשיא דלמעלה אמר לרשב"י חזר כך – דגס מפרש ברשע – רות ונעמי, אבל כאן מפרש בבעל תשובה (ונעמי הגוף) וכמו שמפרש והולך:

הל"ח כד איהו בעל כו'. וזהו אמירתה לנעמי שהיא תשובה:

הל"ט ועלה אתמר בההלכך כו'. וזה שכתוב באשר תלכי – בעולם הזה, ותליני – בצבא, באשר תמותי כו' וסם כו', בשעת מיתה וקבורה, דהן יומי דלינא רבא – מכל מקום סם תהיה ותשמרהו:

הל"י דא נפשא לגבי גופא. רואה לומר מה שכתוב היא תשיחך, וכן כל הפסוק תנחה כו' – הכל עלה:

הל"י לא חזר בחיובתא נפש אתפרש מיני' ואתקרי ערפ"ה. רואה לומר הנפש, אבל הגוף נקרא כליון, וזה שאומר וגופא דא כו':

הל"י דולחי עלמא דין כו'. שהן ו"ה של סם, כמו שאומר בריש תיקון כ"ב, ובהן זוכות גוף ונפש של לדיקים, אבל של רשעים וכבודי לאחר כו', כמו שאומר בזהר חדש רות נ"ט א' שנאמר כל הנקרא כו' וכדוגמא כו' ולסטרא דמסאכו כו' אני רמוז כו', והן תרין עלמין הנ"ל ולכן אתאביד מתרין עלמין וכן נפשא אזלכא נע ונד ותגל כו':

הל"ה ה"ד ישמחו כו'. בראשי תיבות:

הל"ו ולבחר דימחי כו' מיד כו'. רואה לומר שאז יחדש לאלין גופין ונפשין, שתכלה הרע שבהן, וכל הרע יכלה:

קמ' ואלין עתירין כו'. מפרש למה אתאבידו מתרין עלמין, ואמר משום דהאי עלמא כו' שהן מסטרא דס"ם ונחש, שהן שמים וארץ דנחש, שהן ימלחו ויבלו, אבל לדיקים – לית להו כלום בהאי עלמא, ושמים וארץ שהן דילהון – הן גן ועדן, גן – הוא ארץ, ועדן – שמים, כמו שמפרש והולך והן נגד תורה שכתב ובעל פה כמו שמפרש והולך:

בְּשֵׁמָא דִּיהוּ'ה, קמ"ג גופא דְּמִשָּׁה דְּאֶתְמַר בֵּיה (דברים לד ז) לֹא כִּהְתָּה עֵינֵינוּ וְלֹא נָס לַחַה מִתְּמַן הָוָה, וּבְגִינִיָּה הָוָה אִיהוּ בָּעָא רְחֵמֵי דְּלָא יְמוֹת וַיְפֹק מִנִּיה, קמ"ד גופא דְּהָאֵי עֲלָמָא דְּאֶתְקָרִי סַנְדָּל לְגַבִּיָּה, דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר לִיה (שמות ג ה) שֶׁל נְעֲלִיךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ.

קמ"ה וְחִיּוֹן וּבְעִירָן וְעוֹפִין דְּתַמָּן אֵינּוֹן עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְאֵינּוֹן בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָאָה דְּאֵלִין דְּאֶתְמַר בְּהוֹן בְּמַרְכָּבָתָא (יחזקאל א י) וְדְמוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמַר, דְּאֵינּוֹן בְּעִירִין עֲלָאִין קמ"ו עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (ישעיה סד ג) יַעֲשֶׂה לְמַחֲכֶה לּוֹ, וְתַמָּן עֵץ חַיִּים דְּמָאֵן דְּאֶכִּיל מִנִּיה אֶתְמַר בֵּיה (בראשית ג יב) וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם.

וְתַמָּן פְּרִסְיִין דִּי דְהֶבֶא וְכֶסֶף וְאֶבְנִין יְקִירִין, וְעֲרֻשִׁין דְּכֶסֶף וְדְהֶבֶא, וְרַמְ"ח פְּקוּדִין דְּמַנִּי לֹון מִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עֲלָמָא, קמ"ז דְּכָפָאָה רַמְ"ח אֶבְרִים דְּהֵהוּא גּוֹפָא, וְגוֹפָא דְּהָאֵי עֲלָמָא שְׁפֵלָא אִיהוּ סַנְדָּל לְנִשְׁמָתָא, דְּאֶתְטַנֵּף (נ"א ואתטנפת) בְּזוּהָמָא דְּהָאֵי עֲלָמָא.

תקונא תלתין ותריין

קמ"ח קמ"הָא עֲשָׂרִים וְתַמְנִיא זְמַנִּין דְּאֶתְפָּרֵשׁ בְּרָאשִׁית, וְעֲשָׂר אַמְיָרָן, וְתַלְתִּין וְתַרְיִין שְׁבִילִין – הָא שְׁבַעִין, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לֹון.

ביאור הגר"א

קמ"ח גופא דמשה כו'. להוא זכה בחיים מה שזוכין הצדיקים לאחר מיתה – לגוף של גן עדן:

קמ"ט ולא על גופא כו'. לכבר הסיר ממנה בסנה כמו שמפרש והולך:

קמ"י ואדם כו'. הן ד' חיות וכמו שמפרש והולך:

קמ"יא עליה אהמר יעשה כו'. רואה לומר בעדן, כמו שאמרו בסוף פרק ה' דברכות, וזוהר:

קמ"יב לזכאה כו'. וזה שאומר דעשה לו שם לבוש מן המזות, והוא גוף הג"ל, וזה שכתוב (בראשית ב טו) לעבדה ולשמרה:

שמתי כאן את דברי הגר"א שדפסו בסוף הקדמה ראשונה בדף י"ח ע"ב:

קמ"יב תיקון ל"ב בראשית כו' הא הכא כו'. בגירסא דידן עד כאן ל"א תיקונין, אבל התיקונין הם מהופכים ויתרים ועוד חסרים הרבה תיקונין. אבל הגירסא הנכונה הוא הא הכא כ"ח זמנין דאחפריש בראשית ועשר כו' הא שבעין וצריך לפרשא לון. וכ"ח דמשלים לשבעין – הוא כ"ח עובדא דבראשית דפסוק ראשון ודמתן תורה (והן כ"ח פקודין דכלילן בעשר אנבעאן, כ"ח מ"ה, כמו שאומר לעיל ל"ט א' ב', והן עשר אמיון), כ"ח נקודין – שעל ידם גם כן נשלמין נ' שערי בינה, וכידוע שעם כ"ב הוא נ"ו, ועם מ"ב הוא ע"ב, והכל אחד. והוא ענין נפלא, שמפרש התיקונין בתיבת בראשית, מכאן עד סוף התיקונין – הכל על ספר הראשון, שהוא עד זה ספר, שהוא סיום ספר הראשון, והוא עד ה"כ א', שם סיום התיקונין. ואגב שמסיים, מתחיל לפרש רק התחלת ספר השני, תיבות דזה ספר עד קל"ד ב', ד"א זה ספר כו', ומשם ואילך אינו שייך כאן כלל, רק ליקוטים מזהר חדש. ואפשר לומר דגם שם הוא אגב, אבל הנכון שאינו מהספר. ומפרש בתיקון זה מאמר הראשון מעשרה מאמרות. וכאן שייך מה שאומר בתיקון למ"ד אלפים דא נתיב קדמאה כו', ואינו מפרש שם רק נתיבות ומאמרות דשני ימים הראשונים שם, שהן ח' נתיבות וג' מאמרות, והשאר חסר שם. וכאן מפרש בפרטות. ומכל מקום חסרין כמה נתיבות באמצע.

והעשרה מאמרות מפרש הכל בפקודין, והן: ח' אנכי ולא יהיה לך, דלדיבור אחד נאמר, כמו שמפרש והולך כאן (אע"ג דכתיב תיקון ל' קאמר דיראה הוא מאמר ראשון, וכן הוא בזהר פרשת בראשית – כאן כולל יראה בנתיב הראשון, בתיקון ל"ג, והכל בתיבת בראשית, וכן כולן. ב' אהבה, כמו שאמרו בתיקון ל' ופרשת בראשית), ומאמר ב' פקודא דנבואה, רואה לומר, הראשון להאמין בשם יחזקאל, השני להאמין בתורה. ג' להתעסקא באורייתא דבעל פה. ד' יחודא. ה' פריה ורביה. ו' לדקה. ז' למלעי באורייתא – רואה לומר לחדש, וכמו שאומר שם בזהר פרשת בראשית גם כן. ח' תואל, אמר דאלין ע"ה כו', רואה לומר, פקודא לעסוק בדרכ ארץ, שטוב עם התורה. במאמר ט' נעשה – אמר למגזר גיורא, ולהניח תפלין עשה עיקר הפקודא, אבל בזהר פרשת בראשית אמר זה במאמר ח', ובמאמר ט' הוא להניח תפלין שכולל שם ושם שני פקודין. ומאמר יו"ד אמר (הנה נתתי כו' היא כלותא, מנמיח חזיר כו' ועשז לעבודת כו', ועיין בתיקון נ"א), בזהר פרשת בראשית אמר – ליתן מעשר, ששם הוא מאמר העשירי, לאלא דהזוהר סבירא ליה בפרשת ויקרא כמאן דאמר לא טוב היות כו' – הוא מאמר העשירי, ואין להאריך כאן.

וסדרן של התיקונין: אחר תיקון ל"ג – תיקון ל"ז על פסוק והארץ כו', והוא הכל תיקון אחד, וזה שאומר שם ברית ודאי כו' דחילו כו', ואחרי זה תיקון כ"ה כ"ו – שהוא תיקון אחד, ורוח כו' ומסיים בזמנא דייטי פורקנא כו'. ותיקון ל"ח פתח ואמר כששנה כו' בזמנא דיהא פורקנא כו', ואחרי זה בהקדמה ט' ב', בפיקודא במלת בראשית דליהי אהבה, והוא מאמר ב', ואח"כ תיקון ל"ו, ואח"כ תיקון ל"ט ותיקון מ', וכמו שכתבתי בתיקון ל', והוא על נתיב ד' וה'. ושם מפרש גם כן מאמר ג'. (חוזר וכולל בתיקון מ"א בבראשית). ושם שייך מה שאומר בדף ק"א ע"א אר"א יומא חד הוינן כו' עד סוף תיקון ס"ז. ואח"כ תיקון מ"א ותיקון מ"ב, ואח"כ תיקון מ"ט לכלול יחודא בבראשית, ואח"כ תיקון מ"ד עד סוף תיקון מ"ח – שהוא מפרש עד סוף ויכולו. וחסר מהתיקונים נתיבות הרבה.

קמ"ח פתח ואמר בראשית קמ"ח מאמר קדמא לכולא, ואיהו כליל תריין דבורין אנכי ולא יהיה לך (שמות כ ב) דאתמרו בדבורא חדא, ק"תרתייהו ב, א אנכי, ב לא יהיה לך, וכלא את חד, ואיהי ב מבראשית.

ביאור הגר"א

ואח"כ תיקון נ' פתח בו, ועלייהו אתמר חלה חולדות בו, ומסדר והולך כל התיקונים על הסדר – בתיבת בראשית – כל הפסוקים, עד תיקון ע', עד זה ספר – לבד תיקון ס"ו שהוא שלא במקומו כנ"ל. והן ע' תיקונים: ל"ב נתיבות, ועשרה מאמרות – שהן נכללים גם כן באלקים, ואח"כ עוד כ"ח כנ"ל – והן כ"ח אלקים מויכלו עד זה ספר. והן ע' תיקונים שעל זה סידר רשב"י זה הספר. ומפרש והולך, על כל שם – תיקון אחד: תיקון נ' על פסוק אלה בו' ביום בו'. תיקון נ"ב על פסוק וכל שיה בו' כי לא המטיר בו'. תיקון נ"ג ואל יעלה בו' ויכר בו'. תיקון נ"ד ויעט בו'. תיקון נ"ה ויאמח בו', וכל הנהרות כולל שם. ואח"כ בפסוק ויקח בו', שמגיע לשם, חוזר ומתחיל תיקון אחד – תיקון נ"ה, והוא על סוף תיקון נ"ד – ויקח ה' אלקים לעבדה בפקודין בו' ואל זכרונות בו', ואח"כ תיקון נ"ו על ויאו בו', כמו שמפרש והולך דאתמר בהון ויאו בו', ושם כ"ג ב' אצל לתתא אתמר ביה ומעץ הדעת בו', ושם כ"ד מפרש ויאמר ה' אלקים לא טוב בו', וחסר שם תיקון על זה, ושם כריד להיות תיקון ל"ד ב' נוק' פתיחא בו' על זה, ואח"כ תיקון נ"ז על ויכר בו', ותיקון נ"ח ויפל בו', ושם מפרש גם כן פסוק ויבן בו', וחסר גם כן תיקון אחד, ואח"כ תיקון נ"ח על והנחש בו' (כולל בתוכו גם כן ה' תיקונים, ואח"כ תיקון נ"ט) ומפרש בתוכו פסוקים ויאמר אל האשה בו', שהן ד' תיקונים, וכוללן בתיקון ס', ואח"כ תיקון ס"א על וישמעו בו', וכולל גם כן תיקון ויתחבא בו', ואח"כ תיקון ס"ב על ויקרא בו', ואח"כ תיקון ס"ג וס"ד על ויאמר בו' ויאמר בו', ואח"כ תיקון ס"ה ויעש בו', ואח"כ תיקון ס"ו על הן האדם בו', ואח"כ תיקון ס"ח וישלחהו בו' וגם תיקון ס"ט נכלל בו לתיקון אחד עד סופו, עד שמגיע כי שם לי בו' והוא תיקון ע'.

ויש עוד י"א תיקונים, וכמה תיקונים בזהר חדש, ועוד תיקונים הרבה, אצל הכלל – שהן ע' תיקונים, על ע' שמות הנ"ל עם המאמרות, כנ"ל, והן שבעין שנים לאזול, נ' שנים – ת"ק פרסה מה' ספירות, ושנים – נטיל מאור"א, שהן דיליה, ומשלים לע'. ולכן עשרים מהם הוא עם שם הוי', שהם דאור"א, אצל מכל מקום הן לאלקים, והם יין, ע' אנפין, נ' וכ', ועוד ל' הויות – כ' עם אלקים דאור"א, וי"ד לבדן – דא"א, דשם ואין אלקים עמדי, דשם כולו רחמים פשוטים. ועיין בזהר פרשת משפטים קכ"ג א', ע' נהירו דע' אנפין בו' מא' נהיר בו' ק' כמה דע' שבעין בו', וע"כ הוא ספר הראשון (שכולל כל התורה), ונכלל הכל בתיבת בראשית.

וידוע שכלל הכל הוא שבעה, והן עשר, שג"ר נכללין כ אחד, שאור"א לא מתפרדין לעלמין, וכתר עליון הוא און, ואין נגלה אלא באור"א, וכלל הכל הוא בג', בין למעלה בין למטה, שייק – אחד, והן ג' שמות הידועים. וכן בי"ע – ג' דמקנן בהן בו', וכן האדם ג' – נר"ג, וכן המשכן, והעולם שנה נפש, וכן כולם. ובכל התורה נכלל כל מה דהוי ויהוי בו', והכל נכלל בז' ימים הראשונים, וכולו נכלל בפסוק ראשון – בז' תיבות, ונכלל גם כן בתיבת הראשונה – בז' אותיות, ונקודה היא היא השביעית, כמו שאמרו כאן בכמה מקומות, והן ג' כללים, בראשית – באור"א, נקודה ביהוליה, ושם מתחיל הגילוי דז"ת. ד"ו פרקופין כידוע, וכתר עליון נעלם בתוכו, ולכן מתחיל בז', שא"א און. ואח"כ בפסוק ראשון, והוא ב"ק – ז' תיקונים דז"ת. ואח"כ והארץ בו' עד סוף ויכלו – הכל בנוק', וכו' שאלמו בספרא דלניעותא והארץ תנינא לאו בחושבן, ומהוא דאתלטיא בו', ושם מתחיל י"ג תיקונים דילה, וכל מעשה בראשית הוא בארץ הלזו, וכו' שאמרו בזהר פרשת בראשית, וכו' שאמרו בריש פרק ג' דהגיגה, ואח"כ מתחיל אלה בו' – גם כן בג' דרגין דבי"ע, אלה – ספר הראשון, הכל בצריאה, ושם עץ הדעת וקין והבל, הכל שם כידוע, והוא ספר אחד עם בראשית, ללא מתפרדין. ואח"כ זה ספר – ד' ספרים עד משנה תורה, והן נגד יצירה שמקנן ז"א בתוכו, והוא ד' אותיות הויה, ד' פרשיות שבתפילין, וכתר ליצירה הוא צריאה כידוע, והוא קוץ של יוד, ולכן ספר בראשית מונין אנו ספר אחד עם זה ספר, שהוא י' בכללו.

ואח"כ משנה תורה, שמשה מפי עצמו אמרן – במלכות שמקנן בעשיה, אדני, תפלין של יד, שהוא בית החמישי, כמו שאומר לעיל ט' א', וזהו אלה הדברים, שהיא בה, והיא משנה תורה, ויש בה עשר סדרים – בעשר ספירות שלה. דברים הוא כתר מלכות, סוף במדבר אלה מסעי – מלכות של ה' כתר שלה, כמו שהוא בכל עולם, והוא שרש לכל הספר. ואתחנן – הקדמה למאות, ושם התחלת התורה, כמו שאומר בספר יצירה, ושם יו"ד – עשרת הדברים. עקב – שכן התורה. ראה – התחלת המאות, עולם חסד יבנה. שופטים – אלקים שופטים בארץ, ושם משיח בן דוד. תאב – כל גופי תורה, אחת מג' פרשיות שכולל רוב גופי תורה, ובאלו שלשה – הכל מאות. תבא – ברכות וקבלות, נח ישראל בו'. נצבים – גם כן, אצל הבטחות בסופן, וגם מלכות בה, כידוע, שמלכות בהוד – הוד מלכות, ועיין בזהר פרשת בראשית (כ"א ב') ואתעבד עד שמואל בו' וע"ד כל מילוי הוה בו' לבתר בהוד אימתי בו'. שירת האזינו – ידוע, ויהי שירו חמשה ואלף, און אומרים שירה בו', ילא סוד – סוד ה' ליראיו. וזאת הברכה – ידוע, ושם נתברכו י"ב בקר דילה, וזאת – כללותם, אשריד ישראל בו' ואתה על צמותו תדרוך, אבן דאתגזרת בו', מלכות לעשיה. ונראה שמכאן ואילך כריכים להיות ע' תיקונים, וחוזר גם כן מה שאמר ברמז ובקיאור, והסופרים השמיטו – שסברו שהם יתרים, לכך יש הרבה על ע' תיקונים, וגם חסרים עוד:

קמ"ח (מתל"ה) הכא תלתין זמנין בו'. כריד להיות זה תיכף אחר תיקון למ"ד, ותיקון ל"א אינו שייך, דבתיקון ל' מפרש שם כל הל"ב נתיבות וי' אמירן רק שחסר שם כמו שכתבתי שם, וכבר כתבתי שם שריד להיות הא כ"ח זמנין בו', והמעתיק טעה שראה שלשים תיקונים וכתב תלתין ואינו אלא כ"ח כי תיקון אחד כריד להיות בהקדמה:

קמ"ח פתח בו' תריין דבורין. שהמאמרות הן על פקודין, והוא מאמר הראשון של עשרת הדברות שנאמר בדבור אחד, וכן כאן נבראו שנים במאמר אחד – שמים וארץ, והן ז"ו, אנכי ולא יהיה לך כמו שאומר בזהר פרשת יתרו י"א א' אנכי ולא יהיה לך אתמר ברזא דאורייתא, ואלא איהו זכור ושמו שם גם כן בדבור אחד, והן כלל דמאות עשה ומאות לא תעשה, והן ראשית מאות עשה ומאות לא תעשה, וכוללן, וכו' שאומר שם אליו אינו תריסר פקודין עלאין דכלילין רל"ו פקודין אחרנין, דאינו ברזא דאנכי – כלל דזכור בו', לא יהיה לך – ברזא דשמו, בשם"ה פקודי אורייתא בו':

קמ"ח (מאמר קדמאה לכולהו. רואה לומר, לפי דרומז גם כן על דברות הראשונות, וזה שכתוב בראשית – במאמר הראשון ברא בו', וכן זה שכתוב ב' ראשית – שב' נכללו במאמר הראשון בין כאן בין שם):

אמר רבי אלעזר, וכי מאן דאית ליה עבדא ואפיק ליה לחירו משעבודיה, אית ליה לרבנניה לשבחא גרמיה במפקנותא לחירו לעבדיה, וכי קודשא בריך הוא דאמר לאברהם (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך וכו' אית לשבחא גרמיה כמה זמנין אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ ג), אמר ליה (דף עט ע"ב) רבי שמעון הכי הוא ודאי, אבל הכא לא משבח קודשא בריך הוא גרמיה דאפיק לון מן גלותא, אלא חמשין זמנין אדפיר באורייתא יציאת מצרים, לאשתמודעא בדרגא דאפיק לון דאיהו יובלא, דאתמר ביה (ויקרא כה יא) יובל היא שנת החמשים שנה, ואינון חמשין תרעין דבינה דאתמסרו למשה בסיני בר חד דלא אתמסר ליה, ובגין דא אדפיר חמשין זמנין באורייתא יציאת מצרים. אמר הא ודאי אתי שב דעתאי.

מאן אלהים אחרים, אלאין ממנן דשבעין אומין דפלחי כוכביא, וסמאל ונח"ש הא ע"ב, בגין דא יהיב קודשא בריך הוא אורייתא מימינא דאיהי חסד ומשמאלא דאיהי גבורה, ואית בה שבעין אנפין לשזבא

ביאור הגר"א

ותרווייהו ב' א' אנכי ב' לא י"ל וכלא את חד ואיהי ב' מבדאשית. ורובה לומר, ושניהם כלילין במאמר אחד כנ"ל, וכן שניהם כלולין באת חד - ב' דבראשית, שהוא שנים, ולכך התחיל התורה ב' - לפי ששנים נאמרו בדבור ומאמר אחד: ^{קכ} אר"א וכי מאן כו'. כתב זה כאן להודיעך שאנכי - ברזא דשמים, ולא יהיה לך - ברזא דארץ, כי ידוע שיש מ"ט פנים וע' פנים, והן פס מ"ב ופס ע"ב כידוע, ופס מ"ב הוא בדכורא, וע"ב - בנוק, ועיין בזה פרשת תרומה קל"ג ב', ושער הגו"ן לא נמסר למשה, וזהו (תהלים ח ו) מ"ע"ט מאלקים, והוא (ברכות לז ע"ב) יי"ן המשומר בענביו - ע"נ"ב, וזה שאומר כאן אשר הוצאתיך - ברזא דנש"ב, ולא יהיה לך - ברזא דע', כמו שאומר למטה להיות בה ע' אנפין לשזבא כו', ובחושן ואפוד - בהיפוכא, ועיין בזה פרשת פקודי רל"א ב': ^{קכב} לאל חמשין זמנין כו'. והנה יש תשעים פעמים לשון הוצאה, אבל לא חשיב כי הם אותן שאמר הקב"ה לאמרן לישראל, וזה שאומר ובגין דא אדכיר חמשין כו', ואלו הן, א' ב' - והוצאתי אתכם, המוליא אתכם, שמות ו'. ג' - הוצאתי את צבאותי, י"ב. ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' - זכור את. הוליא. היום. עשה. כי ביד. בחזק. כי ביד. בחזק. וי"א י"ב - וידעם. בהוליא אתכם, ט"ז. י"ג - אשר הוצאתיך, כ'. י"ד - כי ב, כ"ג. ט"ן - אשר הוצאתי, כ"ט. ט"ז - כי בחודש, ל"ד. י"ז - אשר הוצאתי, ויקרא י"ט. י"ח - המוליא, כ"ב. י"ט - בהוליא אותם, כ"ג. כ' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד - אשר הוצאתי, כ"ה ג' פעמים כ"ו ב' פעמים. כ"ה - אשר הוצאתי, במדבר ט"ו. כ"ו כ"ז - בנבואת בלעם שנאמר וכה תדבר, וחזר משה כו' אל מוליאם, אל מוליאם. כ"ח כ"ט - ויוליא אתכם. ויוליאך. דברים ד'. ל"מ ל"א - אשר הוצאתיך. ויוליאך ה'. ל"ב ל"ג ל"ד - אשר הוצאתיך. ויוליאנו. ואותנו, ו'. ל"ה ל"ז - הוליא. אשר הוצאתיך, ז'. ל"ז - המוליאך, ח'. ל"ח - אשר יצאת, ט'. ל"ט - אשר יצאתם, י"א. מ' מ"א - המוליא. המוליאך. מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה - הוליאך. יצאת. את יום אחרך. מועד אחרך. מ"ו מ"ז מ"ח - בדרך בלאתכם ממצרים, כ"ג כ"ד כ"ה. מ"ט - ויוליאנו, כ"ו. נ"ן - בהוליא אותם, כ"ט. והן כ"ה בדברי השם יתברך, וכ"ה בדברי משה במשנה תורה וספר בלעם שנאמר כאמרן מפי עצמו, וכמו שאמרנו (מגילה לא ע"ב) משה מפי עצמו כו', וזה שאמר כ"ה וכ"ה דשחרית וערבית, ונזכר עוד חמשים פעמים עם לשון העלאה כו', ועיין בזה פרשת תלוא בסתרי אותיות שאמר שם והן ברזא דמאה:

^{קכג} שנת החמשים שנה. וכתב (ויקרא כה ז) וקראתם דרוך - עלמא דחירו:

^{קכד} ואית בה שבעין כו'. רובה לומר בתורה, שע' אנפין שהוא עמודא דאמלעיתא והוא ע"ב, וכן הוא יעקב וצניו - ע' נפש, וכמו שאמרנו המפרשים דיעקב אשלים לשבעין, ואברהם ויחזק מימינא ושמאלא הן ע"ב, וכן הוא בע"ב שמות - שכן ע', עם אני' וה"ו, והן בראשי השמות, וכן בקידוש עם י"ום ה"שש, וכן הוא בס"א - ע' אומין מסטרא דאמלעיתא, וס"ם ונחש, והן ע"ב אומין, ע' אומין שנלגו, וב' אומין שהבטיח השם יתברך לאברהם וליצחק, והן ישמעאל ועשו (פירוש עמלק), ושנים ליהוה ס"ם ונחש כידוע מן ההוא זונה דמפתי לבני נשא, וההיא דמרגיז וקטיל, רובה לומר והם שלא ראו בלא תרלח ולא תנאף, וכן במלות דילהון, חמה באמלעיתא ממונה על ע' אומין פלחי כוכביא כידוע, ולכן הם עובדים ומונין לחמה, ולפני חמה - מאדים, מזלו של עשו, ולאחריה - נוגה, מזלו של ישמעאל, וכמו שאמרנו האי מאן דבנוגה כו', וכן בסטרא דקדושה, על החמה חוקקין ע' שמות, ומאדים ונוגה - נגד אברהם ויצחק, וכן הוא בלדס, ע' ערקין לכבד, ומרה וטחול, ונראה שהע' ערקין - כולם משמשין למרה, לכבד וטחול הן מקומן של עשו וישמעאל כידוע, והן שנבראו ב"ד, היא - נבראת מארת חסר, והוא - בשני, ביומא דזוגות שאין מתחילין ב"ד, והן שנלטינו ללא לחרוש בשור וחמור, חמור - מימינא, חמור לאברהם, (בראשית כב ה) פה עם החמור, ושור המועד, וסיומא דילהון - נחש בשמאלא ועקרב בימינא, ושלא לזוגו, לכן במזלות עקרב דדרום, התחלת הדרומים, כי טלה ומאזנים הם אמלעים, ושור בצפון, ועל זה אמרו (ערובין נו ע"א) עגלה בצפון ועקרב בדרום, ללא מהמפרשים, וכן הוא צפרק בחרא דברכות רישא דעגלה, ולכן חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה כי מזלות הדרומים הן קרים כידוע, שהקב"ה המזיא אותן, שמים - הן בדרום, ואש - בצפון, ושור הוא להיפך לאמרינן בריש פרק ב' דסנהדרין אש תור כו' ידמוך ישלח משכיה, שלא מצינו כן בכל בריה שבאדר ישלח משכיה מחמת החום שאף שבצוקר הוא קר מאד שגם החמור נחמם מחמת המשא רק שחזר ונתקרב כמו שאומר שם ברש"י, וכן הוא בנחש ועקרב כמו שאמרנו בפרק ב' דע"ג חמימי לעקרבא וקריכי לזיבורא וחילופא סכנתא, וזה שאמרנו בסוף ברכות וגמירי אי לאו עוקלא דעקרבא דמנח בנהר דינור, לפי שהוא מזונן הרבה, וכן מלאתי למהרש"א שפירש כן שם, והוא מזל כימה וכן כתב שם הרש"א ללא כרש"י, ולהכי נטלין מכימה - לפי שנידונו ברותחין, וכן נידונין בגיהנם נגד ב' הג"ל, חיי השנה באש וחיי צלג, והוא נגד ו"ק דלכורא ונוק' (וזה שאמרנו (ברכות יז ע"א) שאור שבעיסה ושעבוד מלכות, והן ב' עונשין - גיהנם ושעבוד מלכות, שעבוד מלכות נגד ע' אומין פלחי כוכביא, וגיהנם נגד ב' הג"ל, והן נגד תורה ומצוות כמו שאומר למטה, ואע"ג לאמרינן

משבעין אומין, ^{ק"י} דאורייתא אתיהיבת ממיא ואשא דאינון תריין, לשזבא לישראל מסמאל ונחש דאינון ממיא ואשא, ^{ק"י} ובגינייהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ולקבל שבעין אומין שבעין נפש, ^{ק"י} ומאן דעבר על שבעין אנפין דאורייתא דאתמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, שלטין שבעין ממנן ואומין דיצר הרע ^{ק"י} על שבעין נפש.

^{ק"י} וכמה ^{ק"י} גלגולין יתון לבר נש על חובין אלין, ואם לא חזר בר נש בתיובתא באלין גלגולין, יהוא גופא נחית באבדון, גלגולא קדמא אצטבע בגוון חוור, ורכיב נפשא בסוסא חוורא דאיהו גופא, אם חזר בתיובתא אתמר ביה (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשגל ילבינו, ואם לאו יתי בגלגולא תניינא, ורכיב בסוסא סומקא, ואם חזר בתיובתא אתמר בחובא דיליה (שם) אם יאדימו כחולע כצמר יהיו, ואם לא, אתחזר אתגלגל בגלגולא תליתאה, ורכיב בסוסא ירוקא ודא גופא.

^{ק"י} ואינון מזל אריה מזל שור מזל נשר, דעלייהו אתמר (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ואם שלש אלה לא יעשה לה (שמות כא יא) לנפשא בתלת גלגולין, דעביד לה שאר כסות ועונה, ויצאה

ביאור הגר"א

(ילקוט שמעוני בראשית טו עז) שאברהם בירר לו המלכות – היינו צביטול תורה, וכמו שאמרו (אבות ג ה) כל המקבל עליו עול תורה כו' וכל הפורק כו', וזה שאמרו (ילקוט שמעוני בראשית יד עו) הראה לו ד' כו' וכן הוא בקדושה, שלכן הם עשה חדשים ימות החמה ושעה ימות הגשמים, והן רישי דרגין למעלה למעלה, התחלת חו"ג, שראשי נמלא טל קוולותי כו' מליא טלא כו' בזינא כו':
^{ק"י} דאורייתא אתיהיבת כו'. כמו שכתוב (דברים לג ב) מימינו אש, והיא בענמה שבעין, והיא (שם) דת למו, דשרשן ע' נפש, ע' משפחות (וזוהו למו, ודת עם ע' – הוא דעת, ת"ת כמו שאומר לעיל בחיקון כ'):

^{ק"י} ובגינייהו כו'. רוצה לומר ע"כ הנ"ל:

^{ק"י} ומאן דעבר על כו'. רוצה לומר על מצוות עשה ולא תעשה, הן ס"ם ונחש, ימינא ושמאלא, וכמו שאומר לקמן בחיקון מ"א וכמה דאברהם דאיהו ימינא יומא כו' הכי נמי מינחק דאיהו כו', ועל לימוד התורה שהוא דרגא דאמנעיתא ואית בה ע' אנפין – עבר על אלהים אחרים דע' אומין, והן ג' דרגין שנתן לנו השם יתברך, תורה ומצוות עשה ומצוות לא תעשה, והן ע"כ כנ"ל:
^{ק"י} על שבעין נפש. רוצה לומר, אם רובן של ישראל – אז שלטין כו', דישראל אית בהו ע' בחינות של ע' נפש וכו' של אברהם וינחק, שאלו ג' אבהו הן כלל נשמות ישראל, וכן הן כלל התורה, וכן באדם, על מצוות עשה ולא תעשה שלטין כנפשא ונשמתא כבד וטחול, ועל התורה – ע' ערקין כנ"ל:

^{ק"י} וכמה גלגולין כו' גלגולא קדמאה כו' ועל ארבעה כו'. ורוצה לומר שזה שאומר שם באותו הדיבור כי אני כו' פוקד כו', והן הן גלגולין וכמו שאומר בזה פרשת יתרו ז"א ב' פוקד כו' אילנא חלא דאניציב חלא כו', ומה שאומר למטה ועל ארבעה לא כו' רוצה לומר אם בא בגלגול רביעי לא יחזור עוד, וכן הוא בפטרא דקרא על עון הרביעי לא אשיבנו, ורוצה לומר בגלגול הרביעי, ועיין מה שכתבתי לקמן, וכמו כן בזוהר שם א' ורזא דא תחת שלש רגזא ארץ ותחת ארבע כו', שאז לא תוכל שאת, והן ד' קליפין, רוח סערה כו', שבראשונה אדם הוא בטוב ורע דנוגה, ואח"כ נכנס בג' האחרים, וכיון שנכנס בכל ד' אבות נזיקין וילא מד' מדרגות שבראשונה – אין לו תקנה, ועיין מה שאומר להלן, ורוצה לומר בזה כאן שהן מה שכתוב, פסל וכל תמונה – א' אש כו' – ב' ואשר כו' – ג' ואשר כו' – ד' וטעות סופר מה שכתוב בזוהר שם לא תעשה לך חד כו', והן ד' מזלות, פסל הוא אדם, אשר בשמים – דרך הנשר בשמים, ואשר בארץ – הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך כו', ואשר במים כו' – הוא אריה שבמרכבה הוא אריה דמיא, מכב"י כידוע, ופירוש לא תעשה לך – שלא תעשה לעצמך, וכמו שאומר שם בזוהר שפסל – רוצה לומר פסולת, שהוא ס"א. וכן הם ד' לאוין שבראשונה הדבור לא יהיה לך, ולא תעשה, ולא תשתחוה, ולא תעבד:

^{ק"י} (מתל"ה) וכמה גלגולים כו'. עיין מה שכתבתי שם דזה שכתוב פסל כו' שהן כו' ומה שאמר ג' – לא חשיב פעם ראשון, ללא נקרא גלגול, ומה שכתוב פעמים שלש – היינו לגלגל, וכמו שאמרו בזמנה מקומות, וכן הוא גלגול אדם בג' אבהו, והן ד' חיות הנ"ל, שאבהו הן ג' חיות כידוע, ואם לא נתקן בג' גלגולים – הוא נכרת ונחית בס"א, מרכבת הנחש, ועיין לעיל ס"ד ב' ובג"ד חוקמה כו' ארבע רשימו דאריה כו' ואיהו נחש דמליל כו' ובאלין פרטופין דחויא כו', וכן הוא בזוהר פרשת ואתחנן פן תשחיתון ועשייתם כו', שהוא אותו הלוא ללא תעשה פסל, ופרט שם בפרטות, במקום פסל וכל תמונה קאמר פסל כו' תבנית זכר כו', והוא אדם ביצירה הראשונה, ובמקום בשמים ממעל – אומר שם תבנית כל כפור כו', ובמקום אשר בארץ – אומר תבנית כל בהמה כו', וכמו שאמרו א"ע ע"פ וידעת כו' שמה שכתוב בשמים ממעל – הוא ממעל על ראש האדם, ובארץ מתחת – רוצה לומר מתחת האדם, וכמו שכתוב בפרשת תבא והיו שמיד כו' והארץ אשר כו', ובמקום במים אומר תבנית כל דגה כו'. ואמר תבנית כל רומש – הוא הנחש כנ"ל, דבעשרת הדבורות אומר בציווי, ובנחש לאחר מיתה לא שייך, מה שאין כן שם שאמר אם תשחיתון ואז ועשייתם לכם. ואמר בכל אחד – כל, שהד' חיות הן הכוללים אותם, מה שאין כן באדם שאין שם רק הוא לבדו – לא נאמר כל:

^{ק"י} ואינון מזל כו'. והן תלת גלגולים – מזל ג' אבהו, וגלגול הרביעי הוא לאדם, והוא מזל אדם, וג' גלגולין הוא דרות, יה"ו, אבהו, אצל רביעי – נפש, ה' אחרונה ללא אזל בגלגולא, והארץ לעולם עומדת, לשבת בית, עיגולא כו':

חנם סבאיין כסף (שם), ועל שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוס ב א), ועל ארבעה דאיהו מזל אדם לא אשיבנו, סבדלא יקלקל לצדיקיא.

ועשה חסד לאלפים (שמות כ ה), סבאלפים ודאי, תלת גלגולין בהון איהו רוח תלת אלפין סבדאינון עלמין דכסופין, סבולמאן לאהבו ולשמרי מצותיו (שם ו), לחייביא דאיהו לא יחזרון בתיובתא סבתלת גלגולין אלין, אתמר בהון (ויקרא כג לא) סביהאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, אמר רבי אם פן אנה נחית, אלא שבע ארעין אינון, וסלקין לשבעין לקבל שבעים נפש, ושבע ארעין אינון ארץ אדמה ארקא גיא ציה נשיה תבל, ואינון שבע מדורין דגיהנם, ההיא נפשא דלא חזרה בתיובתא באלין תלת, נחית לה קודשא בריה הוא במדורין דגיהנם אלין, ותמן אתנשי לדרי דרין.

ואם הוא צדיק אתמר ביה (משלי כד טז) כי שבע יפול צדיק וקם, אמר ליה רבי אלעזר, ואם הוא צדיק אמאי נחית תמן, סבאלא בגין לאפקא עמתמן כל נפשא ונפשא מאלין דהרהרו בתיובתא ומתו בקצרות שנין, ואיהו טרח בגיניה, דא איהו מאמר קדמא דאיהו בראשית.

תקונא תלתין ותלת

[תיקוני זוהר - דף פ ע"א]

סבבראשית דא פקודא קדמא, דאתרמיז בל"ב שבילין, דאינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, כ"ב אתון סבצעש אמירן דאתפלילן בהו, תקונא קדמא יראה, ועלה אתמר (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהוה, סבדאית דחילו ואית דחילו, יראת יהוה דא שכנתא מלכות קדישא, סביראה רעה דא רצועה לאלקאה לחייביא, (דף פ ע"א) ומאי ניהו סם המות דסמאל, נוקבא דיליה, יראת יהוה איהי אגרא למאן דנטיר פקודין דלא תעשה, יראה רעה איהי רצועה לאלקאה למאן דאעבר עלייהו.

ביאור הגר"א

סב אין כסף. רוצה לומר אין לה בעלמין דכסופין, וכמו שאומר למטה דאינון דכסופין:

סב דלא יחלקל לדיקיא. שהנפש כיון שנתחלקלה - נכנסה כולה בקליפות, ואין לה תקנה, ורק תקלקל הדור, וכן כל אדון וכת - הכל בנפש, והאבדתי את כו':

סב אלפים ודאי תלת כו'. רוצה לומר, שלשה אלפין שבשם מ"ה - הן שלשה מזלות, ודמות אדם, הרביעי - שם מ"ה כולו, והוא מש"ה - ש' לדבהו, ומ"ה. ובתיקוני זהר חדש אמר לאלפים ממש - שגלגולא לדאם הוא עד אלף, וכמו שכתוב (תהלים קה ח) דבר אור כו', דבר - ידוע, וזה שאומר ועושה חסד לזכאה אפילו לאלפים, שהוא גלגולא הרביעי, ומכרפו עד אלף פעמים:

סב דאינון דכסופין. רוצה לומר, למה קורא לכל גלגול אלף לפי שמרויח בכל גלגול אלף עלמין דכסופין:

סב ולמאן לאוהביו כו'. וזה שאומר למעלה שדורש קרא דפוקד כו' ועושה כו':

סב בתלת גלגולין. רוצה לומר שלשה פעמים שנתגלגל וכנ"ל:

סב והאבדתי כו'. כמו שמפרש והולך שבע ארעין כו' ותמן כו', והוא נחית לאדון - לא סליק לעלמין, שלכן נקרא אדון, והיא ארץ תחתית נוק' דס"א - נגד הנפש, שלכן נאמר את הנפש, והיא ס"מ דסמאל כמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"ד סס דאל אחר כו' נחש, והכל יתקון - לבד הנחש, וזהו שחיתתו לעתיד לבא, וישאר חלק דקדושה לבד, ודי לחכימא. ואף שבשאל נאמר גם כן יורד שאל לא יעלה, עם כל זה נאמר מוריד שאל ויעל. והענין, כי בזמן הזה - יורד שאל לא יעלה, אבל בזמן ממית ומחיה אז מוריד שאל ויעל, ומוריד - כמו שאמר שירידי האלקים לשם להעלותו, לכן קרא וסייעתו שירדו לשאל מפין על ביאת המשיח ושאלין אותו אימתי יעלה אותו כו', ופשוט דקרא על הקבר וכן הוא בזמן אחד בתחיית המתים יעלו עם הגופים מקברם:

סב אלף בגין לאפקא כו'. רוצה לומר שלא הספיקו לעשות מחמת זה וכמו שאמרנו (ברכות ו ע"א) חשב לעשות ונאנס כו':

סב מתמן כו'. אע"ג דאמר דבאדון לא סליק - היינו אם לא עביד תיובתא כמו שאומר להלן היא נפשא דלא כו', דתשובה - תשוב ה':

סב תיקון ל"ג בראשית דא כו'. רוצה לומר, שתיקון שלפני זה הוא במאמר הראשון, וכאן הוא שביב הראשון - שהוא אלפים, והוא היראה, דהוא תרעה קדמאה דכולא כמו שאומר בזה פרשת בראשית, ובשביבה נבראו שמים וארץ, וזה שכתוב את כו':

סב ועשר אמירן. רוצה לומר עשר אלפים דעשר אמירן, ואינוהו עשר ספירות בלימה, וכ"צ יסוד, וכמו שאומר בספר יצירה, ואמירן עלמין הן הגשמה וטעמים כמו שבארנו שם:

סב דאית דחילו כו'. רוצה לומר זה שאומר יראת ה', נוק' קדישא, דאית נוק' דס"א כמו שמפרש והולך:

סב יראה רעה כו'. רוצה לומר זה שכתוב והארץ היתה כו':

ק"ה רבי שמעון ואמר אלעזר ברי, אית מאן דדחיל לקודשא בריך הוא בגין דייחון בנוי ויסגי עותריה בהאי עלמא, ואי חסר מהאי לא דחיל ליה, האי לא שוי ליה יראת יהו"ה לעקרא, אבל מאן דדחיל לקודשא בריך הוא בין בטיבו בין בעאקו, הא דא שוי יראת יהו"ה ביה לעקרא, דתלת דרגין אינון דיראה, אית יראה בין בטיבו בין בעאקו, ואית יראה דדחיל לקודשא בריך הוא בטיבו ולא בעאקו, ואית יראה דלא שוי ליה עליה לעקרא בין לטיבו בין לעאקו, צדיק גמור שוי ליה עליה לעקרא בין לטיבו בין לדינא, בינוני שוי ליה עליה לטיבו ולא לדינא, רשע גמור לא שוי ליה לעקרא לא בטיבו ולא בדינא.

ושכינתא אמאי אתקריאת יראה, דהא היא מסטרא דעמודא דאמצעייתא אתנטילת, אלא כמה דעמודא דאמצעייתא נטיל מרחמי ודינא דאינון ימינא ושמאלא, הכי איהי נטלא מתרוייהו, מסטרא דשמאלא דא אתקריאת יראה פחד יצחק, דמסטרא דימינא אהב"ה אתקרי, ק"ו ודא פקודא תנינא דאתמר בה (ירמיה לא ב) ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.

ומתרין סטרין אלין אתקרי עמודא דאמצעייתא אור ק"ו ונר, ושכינתא אורה, אבוקה. אורה, ליהודים היתה אורה (אסתר ה טז), אבוקה, הכי אוקמוהו מארי מתניתין ק"ה דצדיקים קיימין קמי שכינתא כנר לפני האבוקה. מסטרא דימינא יהו"ה, ומסטרא דשמאלא אדנ"י דתמן דין, ק"ט ובגין דא ביומא קדמא ויאמר אלהים יהי אור (בראשית א ג), ק"ב בגין דחמש אור אינון ביומא קדמא, ואינון ה' עלאה ומתמן נהרין, ק"ט ב' בשמאלא ק"ט ודא נר, ק"ט ודא ה"י מן אלהים ה' לימינא י' לשמאלא, ק"ט ו' מל"א מתרוייהו עמודא דאמצעייתא, ק"ט כן י"ה, ודא איהו רזא אלהים מל"א ה"י, ק"ט ודא פקודא קדמא. ה' דא ה' אתון דאלקים ורזא דמלה אלהים (דא) מליא"ה בהפוך אתון, ק"ט ודא ה' זעירא דאיהי מליא מתלת אתון, ואתעבידת הוי"ה לעילא ק"ט איהי ההו"י,

ביאור הגר"א

ק"ה קס כו' דחלת דרגין כו' לדיה גמור כו'. רוצה לומר זה שכתוב שמים וארץ – ארץ זו יראה בינוני, והן נקראים עם הארץ, ועוד יש של הרשע – והארץ היתה כו' לפי שהיא עץ הדעת טוב ורע (וכן הוא בטבעם, לשמים נותנים טלם כלל מעשה אדם – כמעשה הצדיק, וארץ אינה נותנת אלל בזריעה ועבודה – כמו הבינוני, ועוד יש ארץ רעה כמו מדבר – והארץ היתה תהו כו') ויש יראת שמים זו של לדיה גמור, וזה שאמר אנטיגנוס (אבות א ג) אל תהיו כו' ויהא מורא שמים עליכם, ורוצה לומר גם כן זה שאומר ב' ראשית שהן ב' יראות – ברא שמים וארץ והארץ כו'.

ק"ו ודא פיקודא תנינא כו'. פסוק יהי אור, ומיזא בצראשית בחושבן דחנוד וכמו שאומר לעיל בהקדמה ט' ב':

ק"ז ונר. דסטרא דשמאלא הוא גוון המאיר מהאור, ודימינא – אור המאיר בגוון:

ק"ח דלדיקין קיימין כו'. רוצה לומר שהן מאירין לה, שהן מסטרא דכוכרא, לדיה המאיר לה:

ק"ט ובג"ד ביומא כו'. שהוא סטרא דימינא:

ק"י בגין דחמש כו' יו"ד בשמאלא. רוצה לומר סופן של ב' שמות הנ"ל, וזה שהקדים מסטרא דימינא הויה כו':

ק"י יו"ד בשמאלא. רוצה לומר שביום השני חמש מים וחמש רקיע – הכי יו"ד:

ק"י ודא נר. שהרקיע מאיר מהאור, והן סופן של שמות הנ"ל, שהן נוק' דבהון, ועלה קמפרש הכל חלקים והויה הכל בה, שהיא כלולה גם כן מד' אותיות בעשר ספירות לילה:

ק"י ודא ה"י מן כו'. ששניהם מרומזין בשם הזה, ולפי שמיידי בנוק' לכן הה"א קדים, וסטרא דימינא בה"א ודשמאלא ביו"ד, בסוד אשה כי תזריע (ויקרא יב ב), וכמו שאומר לעיל כמה פעמים דבנוק' שליטי נוק' כו' ובה מתחיל הויה בה"א, וכן הוא בחלקים – ה"א קודם ליו"ד, והכל לפרש חלקים דפסוק זה – דעלה קאי:

ק"י ו' מלא מתרוייהו. רוצה לומר וא"ו דשם הויה – הוא אותיות מלא דחלקים, וכמו שאומר לקמן בתיקון ל"ח עיין שם, ורוצה לומר מלא – דאיהו אהמליא מנהורין דתרווייהו, חו"ג (וראיה דנקרא מלא שגמור ודעת חדרים ימלאו, והוא הדעת והוא הממלא הכל, והכל בוא"ו):

ק"י בן י"ה. רוצה לומר שבינה נקראת בינה – על שמו, בן י"ה, והוא הדעת דנטיל תלת נהורין – בן וי"ה, וכמו שאומר באדרא זוטא רל"ב ב' ואינון תרין ואינון תלת:

ק"י דא פקודא קדמאה. רוצה לומר דא היא חלקים דפקודא קדמאה, יראת ה' שהיא חלקים דכלילא מהויה וזהו יראת ה':

ק"י ודא ה' זעירא דאיהו כו'. רוצה לומר שגם ה' בתראה מרומז בחלקים וכמו שאומר לקמן בריש תיקון ל"ח:

ק"י איהו קה"י. רוצה לומר (דסדר של הויה כאן – ה' דימינא ואח"כ יו"ד בשמאלא ואח"כ ו' מלא מתרוייהו ואח"כ ה' בתראה) דאיהו אהמליא מתלת נהורין, שהן ימינא ואמצעייתא ושמאלא, תרין נהורין דאח"כ ו' דעמודא דאמצעייתא באמצע, והיא מקבלת מכולם באחרונה, ויש שהיא בראשונה לפי שהוא בחינת נוק' דקדים לדכורא, ותלת אתון הנ"ל – הכל לדכורא כידוע:

קייב ויבא מתחילין אתוון דאורייתא ה'ו ולבתר ט"י, ואנה אשתכח ה' בתרא, אלא ד' הות למהוי ה', קא לא מאן גרם דפרח מינה ו' דאיהו ירך דילה, קא שנאמר נתנני שוממה קבל היום דנה (איכה א יג), דא הוד דאיהו ירך דילה דאתחזרת איהו דנה באלף חמשה, בגין דפרח מניה ירך, קא דעליה אתמר (בראשית לב כג) ותקע כף ירך יעקב, קא דאשתמודע דמימינא קא מתחלת לממינא את ד' עד נצח, והוד איהו ירך שלימו דילה, קא דאיהו דאתיהיב למשה, קא דאוקמוה ונתן הוד למשה שנאמר (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו. (ע"פ הגר"א רתל"ב כאן צ"ל תל"ז ע"פ והארץ כו' והוא הכל תיקון אחד)

תקונא תלתין וארבע

[תיקוני זוהר - דף פ ע"ב]

קא דבראשית, ב' נוקבא פתיחא לקבלא (ס"א מימינא) לההוא (נ"א מההוא) דגמיל חסד עמה, ולמאן לימינא (ס"א ואמאי) דאת י' על רישיה כגון דא ג', ובגין דא הרוצה להחכים ידרים, אם כן אמאי ג' אחור לב', אלא רזא דמלה קא דאיש אשר יקח את אחתו בת אבי או בת אמו וראה את ערותה והיא תראה את ערותו חסד הוא

ביאור הגר"א

הפט ובה מתחילין כו'. כמו שמפרש והלך דד' מרמז על ה' זעירא, והן כסדר בא"ב כמו שמפרש והלך חלא ד' כו' (וזה שאומר למעלה דלעילא היא הו"י):

ק' חלא מאן גרים. רוכה לומר למהוי ד', ומשני דפרח כו':

הכא שנאמר נתנני כו'. שבנינה מג' קוין, נה"י, כמו שכתוב שלשה עדרי כו', ובזמן הבית קיימא על צ' כרובים וכפורת, והן (אבות א ב) שלשה דברים שהעולם כו', והשתא קיימא על חד סמכא, כרוב חד לאשתאר בהלא והיא גמילות חסדים כמאמר רבן יוחנן בן זכאי, והוא נכח דאמרינן (ערובין נד ע"א) כל מקום שנאמר נכח אין לו הפסק כו', והיא בת ד' ספירות לבד כי נה"י כל אחד מג', ומלכות - נקודתה - משלמת לעשר, וכשהחזיר הוד ויסוד נעשית ה', ד"ו, ו' של צ' ספירות הנ"ל בת עשר, והענין, שהוא בנלח ואיהי ברוך, חלא שבה הוא בהיפוך, לכן בהסתלקות הוד ממנה, שהוא בעלה תמן, ויסוד הוא המזווג לנ"ה, ז"ו חסר גם הוא בחסרון הגלח שהוא הוד וזהו חסרון וא"ו שהוא בעלה, וכמו שאמרו ל"ו פרופים שהוא ז"ו בה"א, וכמו שאומר בספרא דלניעותא פ"ד ה"א ד' הות כו', ובזה פרשת משפטים בסבא, יהודה ד"ה כו', וזהו תיבת הוד דמורה על שלימות לידה, ד' - עיקר בניינה, ו' - על חזרת ו' לגבה, וכד נתמלאת ממנה כמו שאומר בספרא דלניעותא ונעשית ה' (ד' בנלח, ו' ברוך דחזר לגבה ושם עמידת בעלה וכולל ליסוד, וה' ביסוד שהוא חיבור ד"ו, והכל תלוי בחזרת הוד שלכן כלול כל ג' אחוון ברוך):

הכז כל היום דוה. לאתהפך הו"ד, וכל היום כמו שאמרו (זהר רעיא מהימנא רמג ע"א) באלף חמישאה דהוא הוד, והוד מתחלת בה"א לרמוז על שלימותה, ודוה להיפך:

הכח דעליה איתמר ותקע כו'. אע"ג דבזהר פרשת בראשית אמר על נלח, כבר כתבתי שהוא הוד לילה, וזה שאומר ודא אחייהב למשה אע"ג דמשה הוא בנלח (ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רמ"ג א'):

הכח דאשתמודע דמימינא כו'. ורואה לומר זה שאומר דבהסתלקות ההוד ונשארת בנלח - נקראת ד', שהוא ספירה הרביעית מהבנין, עולם חסד יבנה, אבל בחזרת הוד נקראת - ה', ספירה ה', ויסוד נקרא ו', ועל שם זה נקראת הוד כנ"ל שכלול ג' ספירות אלו:

הכח ודא איהו כו'. דהוא בעלה דשכינתא, והוא השלים ה' תחאה, כמו שאומר לקמן בתיקון ס"ט ושאר מקומות דאבות אשלימו יה"ו, והוא - ה' תחאה:

הכח דאוקמוה ונתן הוד למשה שנאמר ונתתה מהודך עליו. כן כריך לומר, וכן הוא ברעיא מהימנא פ' פנחס רכ"ג ב':

הכח תיקון ל"ד בראשית ב' נוק' פתיחא לקבלא לההוא דגמיל חסד עמה ולמאן לימינא דאת י' על כו'. רוכה לומר דב' פתוחה כלפי ג' שהוא חסד, שלכן נקרא גימל - גומל חסד לד', וכמו שאמרו (שבת קד ע"א) ג"ד גמול לדים, ללא עייל בה חלא חס"ד כמו שאמרו ללא עייל בקודש הקדשים חלא כהנא, ועיין באדרא זוטא רכ"ו ב' והוא חסד עייל לקודש הקדשים כו', ובזהר פרשת פקודי רנ"ג א' עיין שם, ואמר דאת י' - שעל ג' בראשו יו"ד, והוא חכמה ברישא דכהנא - דחכמה נחית בימינא כו', ופשיטו דג' - הוא הברית, דביה תליא, וכמו שכתוב (דברים ז ט) שומר הברית והחסד, ועיין שם בזהר פרשת פקודי ובזהר פרשת בראשית ט"ז ב' עאל ימינא בההוא כו' ואפיק יסודא דעלמא כו'. ואמר לימינא משום שרואה לומר ובג"ד הרואה כו':

הכח ואיש אשר כו' חסד הוא. רוכה לומר לאחותו הוא באתר דענפין מתפרדיו, לית יהודא חלא בצדיק, אבל אחותו הוא מסטרא דחסד ותמן קורבה ואחיה ולא יהודא, משום ערוה שכנגדו וכמו שאומר בתיקון נ"ו ועיין שם כ"ג א' אלהי הא אליהו כו' קורבה לאחיה אית תמן כו' ובהאי אתר אתמר ואיש אשר כו' בזמנא דאלהים אחרים כו' עיין שם, וזה שאומר למטה בגין עריין כו'. והענין, כי (משלי ל כח) שממית בידים תחפש - מאברהם ויחזק, שילאו מהן סוגים מחטא אדם הראשון שנלטרף בהם אדם וחיה וילאו זוהמא דס"ס ונחש כמו שאומר בפרשת יתרו בזהר חדש ושאר מקומות, וכן בנו"ה ללא אתכלילן באדם ועיין בתיקון נ"ו, ולכן בחילוק האלכזעות נאחזין, וכמו

(ויקרא כ יז), ב' חֲזַרְתָּ אֲנֹפִי מֵאֵ, ג' אֲחֻזְרַת אֲנֹפִי מִבֵּ, ד' חֲזַרְתָּ אֲנֹפִי מִגֵּ, ה' חֲזַרְתָּ אֲנֹפִי מִדֵּ, כָּל אֲתוֹן חֲזַרְיָן אֲנֹפִין דָּא (דף פ ע"ב) מִן דָּא, וְלֹא אֵינֻן אֲנֹפִין בְּאַנְפִין, וְרִזָּא דְמִלְהָ וְרִאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וְכוּ' (שמות לג כג), וְאִמַּאי חֲזַרְיָן אֲנֹפִין דָּא מִן דָּא, בְּגִין עֲרִיזֵי דְאֵינֻן לְקַבְלֵיהוּ, א' לְקַבְלֵיהָ אַרְוּר דְאֵיהוּ עֲרוּהָ, וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר (דברים כז כב) אַרְוּר שֹׁכֵב עִם אֲחֻתּוֹ, דְאֵלִין עֲרִיזֵי כָּל חַד שֹׁכֵיב עִם אִמְיָה (ס"א וְעַם אֲחֻתֶיהָ) וְעַם בְּרִתֶיהָ, וְחֲזַרְיָן אֲנֹפִין לְגַבְיֵיהוּ, דְלִית לֹן בִּשְׁת פְּנִים, אֲכַל אֲתוֹן קְדִישֵׁי חֲזַרְיָן אֲנֹפִיָהוּ קִיבְבִשְׁת בְּעֲנוּהָ, וְכַגִּינְס אֲתַמַּר (חבקוק ג ט) עֲרִיָה תַעֲוֹר, (ויקרא יט יד) וְלִפְנֵי עֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, עֹר דְאֵיהוּ ע"ר ו', וְרִזָּא דְמִלְהָ עֲרוּם רָאָה רְעָה וְנִסְתַּר (משלי כב ג).

וּלְבַתֵּר דְמִתְפַּשְׁטִין מְנַיִהוּ מִתִּיחַדִין כְּלֵהוּ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ, וּמִתִּיחַדִין יֵאָבָא עִם אִימָא, אַח עִם אֲחֻתֶיהָ, כְּעַן דְעֲרוּהָ בִינֵיהוּ אֵית פְּרוּדָא בְּאֲתוֹן דְאֵינֻן יְהוּ"ה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (רות א יז) כִּי הִמְנֹת יִפְרִיד (בין אחים) בִּינֵי וּבִינֵיהָ, לְבַתֵּר דְאֲתַעֲבַר עֲרִיֹת מְנַיִהוּ, יְהֵא יְהוּ"ה אֲחַד וּשְׁמוֹ אֲחַד, וְרִזָּא דְאֲחַד אַח ד', יֵאָעֲרוּהָ דְתַרְוֵיהוּ אַחַר, בְּזַמְנָא דְאֲסַתְלַק קוּצָא מִן ד' מִן אֲחַד אֲשְׁתָּאֵר אַחַר, וְעֲלִיהָ אֲתַמַּר (משלי כה ט) יִיָּסוּד אַחַר אֶל תִּגְל. (ע"פ הגהת הגר"א בסוף תיקון מ"א, תיקונים ל"ה ל"ו משולבים בתוך תיקון מ"א. אמנם להלן בתחילת תיקון ל"ז ביאר הגר"א שהוא תיקון אחד עם הקודם, ובריש תיקון ל"ב בסדר התיקונים ביאר הגר"א שתיקון ל"ו צ"ל בין ל"ח ל"ט, והשם יתברך יזכנו).

אחרי תיקון ל"ו כתוב: נוסחא אחרת, כאן שייך תיקון א' שבסוף התיקונים (אצלנו הוא לעיל בסוף תיקון כ"ט).

תקונא שבע ותלתין

יֵיבְרָאשִׁית אֵיהוּ בְּרִי'ת, וְדַאי יִיכַד אֵיהוּ בְּלְבוּשֵׁי דְאֵלִין קְלִיפִין דְאֵינֻן עֲרְלָה וּפְרִיעָה, צְרִיף תִּמְן דְחִילוּ, יֵיִוְעֲלִיָהוּ אֲתַמַּר (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֲלֵהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, יֵיִוְהֵאִי אוֹת לֹא יִרְתִּין לִיָּה אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, דְלִית אוֹת בְּרִית עַד דְעֲבָרִין מְנַיִהוּ אֵלִין קְלִיפִין, יֵיִדְאֵינֻן עֲרְלָה וּפְרִיעָה בְּאֲטִיפּוּ דְדָמָא. יֵיִתְלַת קְלִיפִין אֵינֻן בְּעֲרְלָה לְקַבְּלַת תְּלַת קְלִיפִין דְאֵינֻן, וְעֲלֵיָהוּ אֲתַמַּר (בראשית א ב) וְהָאֲרִץ הִיָּתָה תְּהוֹ וּבָהוּ וְחֻשָּׁךְ, יֵיִתְהוּ קוּ יְרוּק קְלִיפָה קְדָמָאָה, בָּהוּ קְלִיפָה תְּנִינָא, חֻשָּׁךְ קְלִיפָה תְּלִיתָאָה, וְתִלַּת אֵלִין דָּא עַל גַּב

ביאור הגר"א

שְׁאֲמַרו בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָבָה, וְכֵן חִילּוֹק הַיָּדִים זֶה מִזֶּה, וַיִּדְּעוּ מִרְגְּלֵי, מֵה שְׁאִין כֵּן גּוֹף וּבְרִית שְׁהוּ כַחֲדָא, וְשֵׁם יוֹחֲלָא לְאִישׁ וְאִשָּׁה, שְׁשֵׁנִיהֶם בִּיסוּד, יִסוּד וְעֵטְרָה, בְּרִית אִשׁ הוּא אִישׁ כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל בְּהַקְדָּמָה וְכֵן הָאִשָּׁה, מֵה שְׁאִין כֵּן בְּקוֹרְבָה שְׁהוּ בְּעַנְפִין כְּנ"ל: ^{ה"ט} בְּבִשְׁת בְּעֲנוּהָ וּבְגִינְס אֲתַמַּר עֲרִי' תַעֲוֹר וּלְפָנֵי עֹר כו' עֹר דְאֵיהוּ עֲר' ו' וְרִזָּא כו'. רֹכָה לֹמַר, תַעֲוֹר – לָשׁוֹן גִּילּוּי, שֵׁם – עֲרִיָה, וְכֵן עֹר, רֹכָה רַעָה, הָרִי כֻכַּל ד' אַחוּן, וְאֲמַר כֹּאן וְרִזָּא דְמִלְהָ מִשּׁוּם שְׁכֹאן כְּחֵיב וְנִסְתַּר לְלֹא לְאֲתַחֲזִיא פְּנִים בְּפְנִים: ^ז אֲבָא כו'. שְׁהֵם הוּ"ה:

^ח עֲרוּהָ דְתַרְוֵיהוּ אַחַר. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ בְּזַמְנָא כו', וְהוּא אֶל אַחַר דְמַפְרִיד כו':

^ט וְסוּד אַחַר כו'. סו"ד הוּא יֵיִן הַמְשׁוּמֵר, סוּד מִן יִסוּד, שִׁיבּוּד הוּא סוּד ע' אֲנֹפִין וְיוד הוּא עֵטְרַת הַבְּרִית, קוּלָּא לֹאֵת ד', וּבְמִקּוּם אַחַר – אֶל תִּגְל, וְתִגְל הוּא גִלּוּת דְגֵרִים בְּזֵה, וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן ז"ג וְדֹא אֵיהוּ רִזָּא וְסוּד כו', וְכֵן הוּא עֲרִיֹת דִי"ה לְגִלּוּת סוּד לְמֵי שְׁאִינוּ רֹאוּ, שְׁהֵם"א שׁוּרָה, וְהוּא גַם כֵּן וְסוּד אַחַר כו' וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר בְּסַפְרָא לְנִיעוּתָא וְי מֵאֵן דְגִלֵי כו', וְהוּא בְּרִית הַלָּשׁוֹן, וְכו"ה – בְּרִית הַמְעוֹר וְעִיִין בְּזֵהר פְּרַשְׁתָּ וְיִקְרָא בְּרַעִיָא מֵהֵימְנָא כ' א' מַעֲנִין ע' אֲנֹפִין בִּיסוּד וְהוּא לָשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ כו':

^י תִּיּוֹן ל"ז בְּרִית אֵיהוּ וְדַאי כד כו'. וְהוּא תִיּוֹן אַחַד עִם הַקּוּדֵם. וְלַמַּעֲלָה מַפְרָשׁ הֵיָא נְקוּדָה שְׁנַקְרָאת שְׁבַת, וְכִרְיָךְ דְחִילוּ תִמּוֹן, וְכֹאן מַפְרָשׁ הַשְּׁנִית – בְּרִית. וְאֲמַר כד כו', שְׁשֵׁנִיהֶם קָאִי עַל הַנְּקוּדָה שְׁנַאֲמַר תִּירָאוּ כְנ"ל:

^י כד אֵיהוּ כו' כִּרְיָךְ כו'. וְרֹכָה לֹמַר, שְׁלַכְךָ נְכַלְל וְהָאֲרִץ הִיָּתָה כו' – בְּשִׁבְלֵי הַרְאָשׁוֹן שְׁהוּא יִרְאָה. וְיִאֲמַר כו' – מִתְחִיל פְּקוּדָא לְהַבְּבָה:

^י וְעֲלֵיָהוּ כו'. שְׁהוּ ס"ם וְנַחַש כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּתִיּוֹן ל"ז וְהוּ עֲרַלְהָ וּפְרִיעָה כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^י וְהֵאִי אַחַת כו'. רֹכָה לֹמַר, וּבְשִׁבְלֵי זֶה מִיּוֹחַד זֶה לִישְׂרָאֵל מִשּׁוּם דְלִית אוֹת בְּרִית עַד כו', וְהוּן אֲלֵהִים אַחֲרֵים שְׁעוּבָדִים הַעוּבָדִי כּוּכְבִים, וְאִי אֲפַשֵׁר לְהַתְּגַלּוּת בְּזֵה, זֶה שְׁאֲמַרו (מַסְנֵה נְרִיסִים ג יא) דְעוּבָד כּוּכְבִים אֲפִילוּ נִימוּל הוּא עַרְלָ:

^י דְאֵינֻן עֲרַלְהָ כו'. הוּן ב' קְלִיפִין הַנ"ל, וְאֲטִיפּוּ שִׁיךְ לְפְרִיעָה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן, וְלִכֵּן אֲמַר בְּאֲטִיפּוּ וְלֹא קִאֲמַר וְאֲטִיפּוּ:

דא, 'לְקַבֵּל תְּלַת גְּוֹנִין דְּעִינָא, דְּאֲתָמֵר בְּהוּן (במדבר טו לט) וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם וְכוּ', לְקַבְּלֵיהוּ תְּלַת גְּוֹנִין דְּקִשְׁתָּ, דְּבַהוּן נִקְרָא בֵּת עֵין דְּאִיְהִי נִקְוֵה אֹת בְּרִית, עֲלֵה אֲתָמֵר (בראשית ט טז) וְרֵאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְעֲלֵייהוּ אֲתָמֵר תְּלַת זְמַנִּין כָּל גּוֹיִם וְכוּ' כִּי אֲמִילֵם (תהלים קיח יט), וְאִימְתִי יַעֲבֹר קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא הֵינִי קְלִיפִין מְעֻלְמָא וְיִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, בְּזִמְנָא דְּפוֹרְקָנָא, הִדָּא הוּא דְּכִתְיָב (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִידָא, יִיִאִימְתִי לְבִתֵּר דְּמִתְעַבְרִין תְּלַת קְלִיפִין בִּישֵׁין מִינָהּ, וּבְזִמְנָא דְּאִיְהִי מִתְלַבְּשָׁא בְּאַלִּין קְלִיפִין אִיְהִי אֲמֵרַת יִיִאֵל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחִרְחַרְתָּ (שיר א ו), דְּבְּאַלִּין קְלִיפִין אִיְהִי מִתְחַלְלֵת, יִיִבְגִין דָּא מְחַלְלֵיהָ מוֹת יוֹמֵת (שמות לא יד).

יִיִתְהוּוּ אִיְהוּ הַמְּוֹ'ת, לְגַבִּיהָ צְרִיד פְּרִיעָה בְּאֲטִיפּוֹ דְּדָמָא, וְעַד דְּאֲתַפְרַע הָאִי פְּרִיעָה אִיְהִי לָא אֲתַגְלִיִּיא בְּעֻלְמָא, וְלֹא יְהִי אֹת בְּעֻלְמָא, וְרִזָּא דְּמִלָּה כַּד אֲתַעֲבֵר מִינָהּ עֲרָלָה וּפְרִיעָה רומי וְקוֹשְׁטָאנְדִינָא, מִיָּד אֲתַגְלִיִּיא אֹת בְּעֻלְמָא, יִיִלְהֵהוּא דְּאֲתָמֵר בֵּיהָ (שם ג יב) וְזֶה לָךְ הָאֹת כִּי אֲנִכִי שְׁלַחְתִּיהָ, לְקִימָא בֵּיהָ קְרָא (מיכה ז טו) כִּימִי צִאֲתָךְ מְאַרְךְ מְצָרִים אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.

[תיקוני זוהר - דף פא ע"ב]

וּבְגִין דָּא אֲלַעְזֹר בְּרִי לָא תִצְפִי לְרַגְלָא דְּמִשְׁיַחָא עַד דְּתַחֲזִי קִשְׁתָּ בְּגוֹוִנֵי נְהִירִין, אוּ עַד דְּאֲתַגְלִיִּיא אֹת בְּעֻלְמָא, יִיִמְאִי אֹת. אֲלָא דְּרַךְ כְּכַב מִיעֵקֵב (במדבר כד יז), דָּא אֲתָ יִיִאֹת בְּרִית, וּמִיָּד וְקַם שְׁבֻט (דף פא ע"ב) מִיִּשְׂרָאֵל לְגַבְהָ, הֵהוּא דְּאֲתָמֵר בֵּיהָ (דברים לג ה) יִיִיְהִי בִישְׁרוּן מְלָךְ (חסר),

תָּא חֲזִי יוֹמָא חֲדָא שְׁאִילְנָא לְאַלְיָהּ, עֲרָלָה אֲמִאי שְׁוִינָן בְּמֵאנָא בְּעַפְרָא, אָמַר לִי שְׁמַעְנָא בְּמִתְיַבְתָּא, יִיִדְעֲרָלָה אִיְהוּ נְחֻשׁ, וְכִינָן דְּאֲעַבְרִינָן לִיהָ מְאֲתָרִיהָ צְרִיד לְמִיְהִב לִיהָ מְזוּנִיָּה, הִדָּא הוּא דְּכִתְיָב (ישעיה סה לה)

ביאור הגר"א

^{י"א} תלת קליפין כו'. רואה לומר, בערלה לבדו יש ג' קליפין זה על זה כגלדי בכלים, והוא (ויקרא יט כג) שלש שנים יהיה לכם ערלים, וצריך לזכור אוחס אבל שנה הרביעית שהוא פריעה אין צריך לחתוך ולחבד אלא להפריש ושתכלל בצשר, והן ד' קליפין - רוח סערה כו' ונוגה לו סביב, ועיין מה שכתבתי להלן, ועיין לעיל יו"ד ז' ב':

^{י"ב} תהו קו ירוק כו'. והן ג' קליפין לאגוזא:

^{י"ג} לקבל תלת כו'. כמו שאמרו (בבבב יב ע"ב) ואחרי עיניכם זה זנות שנאמר אותה קח כו', וכן ג' גוונין דקשת שהן צלות ברית דקשת, וכן הקשת נגד העין כמו שכתוב (בראשית ט טז) וראיתיה כו':

^{י"ד} אימתי לבתר כו'. דעתה ג' גוונין דילה מתלבשין בג' קליפין ולכן אינון חסוכין וכמו שמפרש והולך ובזמנא דאיהי מלבשא כו' וכמו שאומר למטה עד לתחזי קשת בגוונוי נהירין:

^{י"ה} אל תראוני כו'. ולכן אסור להסתכל בקשת, וזה שאמרו (חגיגה טז ע"א) כל שלא חס כו' זה המסתכל בקשת משום דהיא מתחללת כמו שמפרש והולך:

^{י"ו} ובג"ד מחלליה כו'. מי שמכניס אותה בקליפין אלו:

^{י"ז} תהום איהו כו'. והוא קליפה רביעית, ואלו ג' הנ"ל הן דכורא דס"א, שהן נגד ג' אותיות השם יה"ו שהן בז"א, וזאת - היא נוק', נגד ה' תתאה, רגליה יורדות כו', וזהו המות, וזה שאומר לגביה כו':

^{י"ח} להווא דאתמר ביה כו'. רואה לומר שהשכינה תתגלה למשה רבינו עליו השלום שהוא גם כן יהיה גואל האחרון כמו שכתוב מ"ה ש'יהיה הו"א שיהיה וכמו שמפרש והולך כימי אלתך כו', וכמו שנתגלה אור ברית בימיו שנאמר וזה כך האור ולכן נעשו אורות ומופתים וכן יהיה לעתיד לבא. ואמר כך האות שאין האשה מגלה עצמה אלא לבעלה, ולכן נעשו האורות דוקא על ידו וכמו שאמרו (שמות רבה ג) אם אין אתה גואלם אין אחר גואלם, ולכן פתח השם יתברך באלקי אברהם ויחוק ויעקב שהן ג' גוונין נהירין, ואמר אלקי העברים הוא התגלות האות בפריעה כמו שאומר בזה פרשת ואתחנן רס"ב ז' ת"ח כמה דלית כו' ד' מנלן דכתיב כו':

^{י"ט} מאי אור אלא כו'. רואה לומר שיתגלה כוכב חדש כמו שאומר בריש פרשת שמות, וכוכב הוא זרע יו"ד שהוא אור:

^{כ'} אור ברית. והוא נוק', וזה שאומר מיעקב שהוא נוק', ומיד וקם כו' - דכורא דעלה דשכינתא וזה שאומר מישראל. ושבת הוא וז"ו, דכורא:

^{כ"א} ויהי בישרון מלך. וזהו רואה לעליה קאי שבת מושל, וישרון הוא ישראל, וכתיב בהתאסף כו', בקיבוץ גלויות:

^{כ"ב} דערלה כו'. נוק', נחש, ולכן עפר לחמו סוד עפר שבנוק':

ונחש עפר לחמו, ובודאי ברי בְּדָא אֲשֶׁתִּיב בַּר נֶשׁ יִמְדִּינָא דְחַבּוּט הַקָּבֵר, יִכְיֵי־וּדְמָא דְאֲטִיפִין מְפִרְעָה לְמִיָּהב
מְזוּנָא לְהֵהוּא כְּלָבָא דְאִיהוּ רוּצַח, וּבְדָא אֲשֶׁתִּיב בַּר נֶשׁ מְחַרְבָּא דְמִלְאָךְ הַמּוֹת.

ועל דא אָמַר אָדָם קְדָמָאָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִי מְצִיל בְּנֵי מְחַרְבַּי הַמְתַּהֲפֶכֶת, אָמַר לִיה חַרְבָּא דְמִלְאָה,
כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (יהושע ח ב) עֲשֵׂה לָךְ חַרְבוֹת צוּרִים, וְחַרְבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִי' פִּיפִיּוֹת, לְקַבֵּל מִלְאָה
וּפְרִיעָה וּמְצִיעָה יִי' בְּרִיתוֹת שְׁנִכְרְתוּ עֲלֶיהָ, וְכֵן אֲרִיִּתָּא שְׂזִיב לְבַר נֶשׁ מִיִּי' פִּיּוֹת דְחַרְבָּא, כְּמָה דְאָמַר שְׁלֵמָה
(משלי ג יב) עֵץ חַיִּים הִיא דְסֻלִּיק לִי'.

ולקבל אלן תְּרִין אֲמַרְתָּ אֲרִיִּתָּא לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף (שמות כ יג יד), לֹא תִנְאַף לְקַבֵּל נְחֹשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים, לֹא
תִרְצַח לְקַבֵּל סְמָא'ל, וְאָמַר דְּוֹד עֲלֵיהָ (תהלים כב כא) הַצִּילָה מְחַרְבַּי נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדָתִי, יִכְיֵי־תִלַּת קְלִיפִין
דְעָרְלָה אֵינּוּן מְשַׁחִי'ת א'ף וְחִימ'ה, לְקַבֵּל פְּרִיעָה אִיהוּ עוֹן, וְהֵינּוּ דְתַקִּינוּ בְּצִלוֹתָא לְגַבִּיָּהוּ, (שם עח לח)
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן דָּא עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא מְשַׁחִית, וְהַרְבֵּה לְהִשִּׁיב אִפּוּ דָּא אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוּ דָּא חַמְהָ,
וּמָאן דְאֵעִיל אוֹת בְּרִית בְּרִשׁוֹ נּוֹכְרָאָה אֵלִין אֲרַבְעָה שְׁלִטִין עֲלֵיהָ, יִכְיֵי־הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ז יט) וְהַמַּיִם
גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, עַל הָאָרֶץ דָּא גּוֹפָא דִילֵיהָ, וְאֲרַבְעֵי זְמַנִּין אֲתַמַּר בְּפִרְשַׁת נַח (שם יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם,
גָּבְרוּ, לְקַבִּלֵיהוּ, וְהָא אֲוִקְמוּהוּ.

יִכְיֵי־עָרְלָה וּפְרִיעָה שְׂמַעְנָא דְאֵינּוּן רוּמִי רַבְתָּא וְרוּמִי זַעֲרִתָּא, בְּזַמְנָא דְמַתְעַבְרִין מְעֻלְמָא אֲתַגְלִיא אוֹת הַבְּרִית,
יִכְיֵי־דְאִיהוּ בַת עֵין צִיּוֹן דְאִיהִי נְקוּדַת עֻלְמָא, דְבְּזַמְנָא דְאֵלִין קְלִיפִין שְׁלִטִין בְּעֻלְמָא אֲתַחְזוּר עֻלְמָא לְתַהוּ וְבַהוּ,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית א ב) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוּ וְבַהוּ, בְּזַמְנָא דִּיתֵי פּוּרְקָנָא מִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי
אוֹר (שם ג) וַיְהִי אוֹר לָא כְּתִיב אֶלָּא יְהִי (ויהי אור) אוֹר, וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד (שם ה), וַיְכַבְּדוּם הַהוּא
יְהִי יְהו' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד (זכריה יד ט). (ע"פ הגר"א רתל"ב כאן צ"ל תכ"ה).

בִּיאור הַגְּרָ"א

²⁷ מחבוט הקבר. שהוא בעפר, וידוע ס"ס ונחש הן כבד וטחול. כעס ותאוה, מאדים וטובה, זונה ורועה, והיא מפתה והוא מרגיז כו',
ולכן חיבוט הקבר בא על הנאות דהאי עלמא שהיא פיתויי זונה כמו שכתוב במשלי:

²⁸ ודמא כו'. והן שני דינין של ס"ס ונחש, והן שרי עשו (פירוש עמלק) וישמעאל ללא בעי לקבלל אורייתא משום ב' לאוין לא תרצה לא
תנאף, וזה שאומר ולקבל אלן תרין כו'. והן שני משמרות ראשונות (בכרות ג ע"א), ראשונה – חמור נוער הוא מסטרא דימינא, חמור,
פה עם החמור, ואז (אויב כד טו) עין נואף שמרה נשף, שהוא תחלת הערב קודם זמן שניה, אצל שניה – כלבים לועקים, שאז הולכין
הגנבים ורכחנים בזמן השניה, ותליתאה לקבל יעקב שמטחו שלימה – תינוק כו'. ואף שאמרתי למעלה דג' קליפין דערלה דכורא, וד' –
פריעה בנוק, וכאן אמר להיפך, הענין, כמו שאומר בזהר חדש פ' יתרו כ"ט א' שהוא עבד מה עבד אזיל כו' לילית פתי לחדס כו' וכגוונא
לא תחלבן חדס כו' לבתר אתגלגל ביצחק בת זוגיה לחדס כו', וזה שיאל ישמעאל, נחש – מאברהם דכורא, ועשו (פירוש עמלק), רואח –
מיצחק נוק, וטעות סופר שם בזהר חדש וכן הוא הענין, כי ישמעאל הוא זוהמת הנחש שהטיל בחדס, ועשו הוא זוהמת הס"ס שהטיל
בחוה, וערלה הוא ישמעאל ומכל מקום כיון שיאל מאדם ואברהם – נקרא דכורא וג' קליפין בו כנ"ל, ועשו – פריעה והוא להיפך. וזה
שאומר לקבל פריעה איהו עון, והוא נוק' דמפתי לעשות העון, אשת זנונים:

²⁹ ותלת קליפין דערלה אינון משחית כו'. שהן הרועחים, ג' קליפין דכורא, והיינו כפי בחינה האחרת, והעון יכפר ויחזור לקדושה והיא
שנה הרביעית, רבעי כנ"ל, אצל ג' האחרים יכלו, ולא ירעו ולא ישתחו כו' (ישעיהו יא ט, סה כה), ולכן נאמר ולא כו', והענין כי בבחינת
הקליפות בעצמם פריעה היא נוק', עון, אצל לתת מזונותם כריד לכל אחד לתת שלו, והוא פריעה – לרואח, שממנו יאל, וכן ערלה וכנ"ל
(ובבחינת הקדושה פריעה דכורא ומילה בנוק' כמו שאומר בזהר פרשת בראשית ל"ג א' ושאר מקומות ועיין לקמן פ"ו א' דאמר להיפך):

³⁰ ה"ד והמים כו'. שהן מים הזידונים, מ"ד, שיאלו ממנו בס"א, והן עונש דור המבול על זנות, מים זמים:
³¹ ערלה ופריעה שמענא כו'. עתה מפרש הפסוק גברו על הארץ – הארץ ממש, והן רומי רבתי כו', שהן ימינא ושמאלא, שאור וחמץ,
ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רנ"ב א' בלרובה:

³² דאיהי בת עין כו'. עיין בזהר פרשת שלח קס"א ב' ויסור ג' קליפין מעל ג' גווינו עינא רומי רבתי ועוד רומי זעירתי מעל בת עין
ואז תאיר הבת עין. וזה שכתוב יהי אור, שעל הנה היתה תהו ובהו, וכמו שכתוב (ירמיהו ד כג) ראיתי הארץ והנה תהו ובהו כו' ואל
השמים ואין אורם, וזה שאומר דבזמנא לאלין קליפין כו' בזמנא דייתי כו' וכמו שכתוב ורוח אלקים כו' ואמרו (ילקוט שמעוני בראשית א
ד) זו רוחו של משיח, אז, ויאמר כו' כמו שמפרש והולך:

³³ היה לא כו'. שהיה לו לומר והיה אור:

³⁴ ביום ההוא כו'. שהוא יחוד ערב ובקר, וזה שכתוב (זכריה יד ו) ביום ההוא לא יהיה יום כו', והיה כו':

תקונא תמניא ותלתיין

יב"ב בראשית ברא אלהי'ם, יב"ב פתח ואמר כשושנה בין החוחים וכו' (שיר ב ב), שושנה אית בה חמש עלין מלגו וחמש עלין מלבר, ואינון ה"ה, שרביט דילה ו', תפוח דילה י', וכלא אלהי'ם, חמש אתון דיליה ה' חמש עלין מלבר, ה' חמש עלין מלגאו, י' תפוח, יו' מל"א שרביט.

יב"ב בראשית ברא אלהי'ם, יב"ב פתח ואמר כשושנה בין החוחים וכו' (שיר ב ב), שושנה אית בה חמש עלין מלגו וחמש עלין מלבר, ואינון ה"ה, שרביט דילה ו', תפוח דילה י', וכלא אלהי'ם, חמש אתון דיליה ה' חמש עלין מלבר, ה' חמש עלין מלגאו, י' תפוח, יו' מל"א שרביט.

[תיקוני זוהר - דף פב ע"א]

ביאור הגר"א

יב"ב תיקון ל"ח בראשית כו'. עיין מה שכתבתי לעיל בתיקון ל"ב דלאן דריש על פסוק ויאמר אלוקים יהי אור - מאמר השני, וזה שאומר למטה וכד התקנת באלוין לבושין מיד התפתח היכלא לגבה ה"ד אדני שפתי תפתח, והוא מאמר השני כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב ע"ז א' אדהכי הא קלא תניינא הוה מתערי לגבי מארי מפתחין הא שכינתא קא אחיא למיעל להיכלא דילה אדני' שפתי תפתח כו', וס' ב' אדהכי הא קלא אשתמע ברומי קיעין כו' דבהוא זמנא ונבאו בניכס ונעתיכס, וכמו שאומר לקמן בתיקון מ"ס, ואמר לקמן בהוא זמנא דמטרוניתא בעתא לאעלה בהיכלא דילה קלא סליק כו' - והוא מאמר הראשון, ומפרש והולך הכל במאמר הראשון, ואח"כ מפרש אותה בתיקון ל"ט בתיבת בראשית, ואח"כ בתיקון מ"ס מפרש קלא תניינא - פקודא דנבואה, וכאן מפרש פקודא דאהבה, וכמו שכתבתי ס' בתיקון ל"ב בתיקון ל"ב, וכן מפרש ס' בתיקון מ"ד אחר פקודא דאהבה - ב' הקלון, וכן כאן כנ"ל. והענין, שבראשית אע"ג דגם הוא מאמר מכל מקום הוא סתום ולא נזכר בו מאמר, והענין כי מאמר הראשון והוא לוחות הראשונות נסתם ממנו ונשברו הלוחות ופרח ממנו עץ החיים, כמו שאומר בזה פרשת בראשית וברעיא מהימנא, ולא יתגלו עד לעתיד שיתגלה שיל"ה, וכמו שאומרים והוא ישמענו שנית כו', ואז ונבאו בניכס כו', וזה שאומר כאן בזמנא דהאי שושנה בגלותא היא אטימא, ודא שבירת הלוחות גרם לנו הגלות והוא אטום, ולכן מזכיר שני המאמרים יחד, ויתגלו המרות, תורה שילמד לנו השם יתברך פנים אל פנים, והשני שיתגלה הנבואה בעולם:

יב"ב פתח כו' וכלא אלוקים כו'. רואה לומר דלכן השוואה חזיר וסומא, וכמו שאומר בריש בראשית מה שושנה דלויי בין החוחים איהו סומא וחזיר כו', והן הוי"ה אלוקים, ואלוקים נכלל בהוי"ה כמו שפרש והולך:

יב"ב ו' מלא. רואה לומר, מלא דאלוקים הוא בעמודא דאמנעיתא, שהוא נקרא מלא כמו שאומר לקמן סוף תיקון מ"ז ומלא מסטרא דעמודא דאמנעיתא, ועיין מה שאומר ס' דהוא מלא ברכת ה', דאשלים לתרין סטריין, ואשלים למעלה ולמטה, וכולל הכל, ועיין בזה פרשת תרומה קע"ה ב':

יב"ב בזמנא דהאי כו'. דאז אינון ניכרין בה אלא ה' עלין דלבר, שהיא נאלמתי מן מלא, דומיה מי"ה, וכמו שאומר לעיל:

יב"ב ובזמנא דיהא פורקנא כו'. הוא ה' עילאה, ימא דאורייתא בה' ספריס של התורה, ה' פעמים אור, וזה שאומר בכמה לבושין דנהורא דאורייתא ועיין לעיל נ"ב ב' בפורקנא בתייתא כלל בימא דאורייתא כו':

יב"ב יהי אור כו'. רואה לומר ה' אור:

יב"ב ואתקשטת בכמה פקודין לעשה ואתקשטת בקשטתא דברבעה כו'. והן תורה ומרות, והן אור וגונוין, ועיין לעיל ט"ו א' והאי ה' איהו אתקשטת לנהורא בחמש גונוין כו' וכד אתקשטת ה' עילאה לנהורא כו' בתקשטתא כולה דמתקשטא כו', וידוע דפקודין הן בה, והן גונוין דידה, ועיין לעיל ט' ב' מענין הגונוין, ואמר בזה פרשת תרומה קס"א א' פתח ר' אבא כו' מאן דאתעסק באורייתא זכי להורא נהורא כו':

יב"ב בברבעה כו' ובברבעה כו'. והן הכל בצריאה, בזו"ג דצריאה, וכן עולמין דילה ונקראים לבושין כמו שאומר לעיל ג' ב' וחכאה איהו מאן דלביש כו' כשמיה כו', והן ג' דרגין שכוללין כל עשר ספירות דצריאה - נהורין דאורייתא - בינה ואלו ב':

יב"ב בברבע בגדי לבן. רואה לומר משמונה בגדים - כחנת ומנפת ואבנט ומכנסיים, דשון בכל, הם בגדי לבן, לאין בהם זהב, וארבע שניתוסף בו - בצולן זהב, ומייתחידים ביה, וכן בתפילין כמו שפרש והולך אלא שתפילין הן בהיכלות שהן לבר ואלו בלבושין לכן אינון אלא בזמן הבית ואלו נקראים בתי תפילין:

יב"ב ארבע דכהן הדיוט אינון לקבל ארבע כו'. רואה לומר אע"ג דאיכא עוד ארבע דכהן הדיוט - אלו אינון בצריאה אלא ביצירה, דהיא מתכסה בהון מפני החילונים, לקבל ליצית, כמו שפרש והולך ועיין ברעיא מהימנא פ' נשא קכ"א ב' דמיכאל איהו כהן הדיוט כו', וכן בליצית כמו שאומר ס' בזה פרשת פנחס רכ"ו ב', ליצית דאיהו דמי לרקיע דאיהו מטטרון דיוקנא כו', עיין ס' בצרכיה, ותמן כסויא מקליפות דבעשיה, שלא יזונו עיניהם, ולהכי גוון דא נגד עינים כמו שאומר בזה פרשת תרומה לאו דאיהו לבושה דהא ש' וארגמן לבושה, ורואה לומר ש' וארגמן הן ד"ו פרופים, ב' לבושים הנ"ל, ש' - ו', ארגמן - ד', והן ו' דרגין לכסא מד' חיות, כמו שאומר ס' ברעיא מהימנא:

וכד אתתקנת באלין לבושין, ילמיד אתפתח היכלא לגבה, הדא הוא דכתיב (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח, ויטולקבל נעמי דרמונים וזגין דלבושא דילה, כד אמרין ישראל קריאת שמע, אתמר בחינון (יחזקאל א כד) ונשמע את קול כנפיהם, יממה כתיב בה (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אלי, קלא אשתמע לגבה יממבין תרין כרוביא ימדאיון דו פרצופין, וכד מתחידא דבור בקלא (דף פב ע"א) אתעבידו קול דממה דקה, ודא צלותא בחשאי, ימגיבההוא זמנא מאן דבעי למשאל שאלתוי ישאל, דבההיא זמנא יהא עת רצון, דהא תרין שמהן פחדא יאהדונה"י, ימדאז תקרא ויהו"ה יענה (ישעיה נח ט), מיד א"ז יאהדונה"י, תרין שמהן ויתמניא אתון דבהון הא עשר, (ודא רזא ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת וכו' (דברים כז כו), דא חבורא דחתן וכלה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' (צפניה ג ט), ודא רזא ואמר כל העם אמ"ן) (דברים כז כו).

ימדע דייפקון ישראל מן גלותא לא יהון בזווגא חדא, ובזמנא דייפקון ישראל מן גלותא יתחברון פחדא, בההוא זמנא א"ז ישיר משה (שמות טו א), ימיומיד ויאמר אלהי"ם יהי אור דאיהו מפקנו דגלותא, ימגיבההוא

ביאור הגר"א

כ"ח מיד אתפתח היכלא לגבה. דאיהי עתה לבר מהיכלא דלאילות, ויכדה למטה בסוד מיעוט הירח, בסוד חלקים כמו שאומר בזה פרשת בראשית כ' א', והוא סוד ששנה הנ"ל אבל לטומא, והיא הנהגת הטבע, אבל אז בקשטהא, בסוד הו"ה, וכמו שאומר בזה פרשת בראשית לאז נקראת המאור הגדול והוא בהיכלה - אדנ"י, וה' בהיכל קדש - ה"ס כו', וזה שכתוב לפני שפתי (חושבן שכינה) הן תרעין דהיכלא, ודנ"י - היכל, וכמו שאומר לעיל כ"ט ל' אדנ"י סליק לחושבן היכל, והוא הפה כמו שאומר שם זכאה פומא דאיהי היכל ה' כו' וזכאן שפון דאיון תרעין דהיכלא:

כ"ט ולקבל נעמי כו' לבושא דילה כד אמרין ישראל ק"ש אתמר בחינון ואשמע את קול כנפיהם מה כתיב בה כו'. הענין כי כל קשטי ומעשה ישראל וכל עניניהם - הכל בה, וקשטי דכהן גדול כב' מיני הנ"ל - הוא קשטהא, ואח"כ יכנס הכהן גדול בהיכל כמו שכתוב (שמות כח מג) והיו על אהרן ועל בניו צבואם אל אהרן מועד, וזה שאומר למעלה וכד אתתקנת באלין לבושין מיד אתפתח היכלא כו' דבלאו הכי היכלא סתימו כמו שכתוב (שם) ולא ילאו עון ומחו, וכשרוכה ליכנס כתיב (שמות כח לה) ונשמע קולו צבואו אל הקודש לפני ה' כו' ולא ימות, והענין הוא כמו שאומר לעיל ג' א' ושאר מקומות דתחלה כריך למקשט לה בקשטהא וכמו שכתוב (בראשית ט טז) וראייתה כו', ואח"כ למקרא לישראל בעלה בקריאת שמע, ואח"כ ליחידא להו בתפלה, והקריאה דקריאת שמע הוא בקול, והייחוד דתפלה בחשאי, וזהו הענין ככהן גדול שקודם כריך לקשטא כב' הקישוטים דיליה ודילה שבהן וראייתה לזכור ברית עולם, ואח"כ היכלא מתפתח ליכנס הכהן גדול כו', ומקודם הכנסו ונשמע קולו - קול כניסת השכינה בהיכל, וקראו בה להקב"ה להכנס שם וזה שכתוב צבואו אל הקודש לפני ה' - שיהא כניסתו לפני ה' וזהו גם כן קול כנפי החיות (ישעיהו ו ג) וקרא זה אל זה, (נחמיה ט ז) בקול גדול לקב"ה ועיין בזה פרשת בלק ק"י"א א' וכדן מגו קלין ושאגין דאיון גברי, חילא דילה, נפיק דודה רחימה כו', ואח"כ נכנס כהן גדול לשם ומקטיר קטורת - יחודא דתרווייהו בחשאי, וכנגד זה הוא תפילין, ואח"כ קריאת שמע ותפלה (ובזהר חדש כ"ט א' ואשמע את קול כנפיהם בגין דישמע כו' עיין שם כל הענין היטב) ועיין לעיל ג' א' כד נחית קב"ה בקריאת שמע אתמר בחינון ואשמע את קול כנפיהם כו' וקראו בה לישראל דאיהו עמודא דלמנעיתא כו', וחבורא דתרין שמהן כריכה בחשאי, ורזא דמלה בעמדם תרפינה כנפיהם כו' דתמן קול דממה דקה כו' עיין שם, וזה שאמרו (חגיגה יג ע"ב) השמ"ל עתים כו', וכמו שאומר בזה פרשת פנחס רכ"ח א' וקול דא שמע ישראל דביה ואשמע את קול כנפיהם ודא יהו"ה דאיהו קול כד נפיק לקבלא שכינתא בללותא בחשאי דאיהו דבור דביה אדנ"י שפתי תפתח כו' בעמדם תרפינה כנפיהם והאי רזא דהשמ"ל כו' בההוא זמנא דמתייחדין קול ודבור כחדא דאיון יאהדונה"י חשית אבל בזמנא כו', ולמעלה למ"ד א' אליון איון אתון דהשמ"ל כו' בללותא כו' עיין שם:

כ"י מה כתיב בה כו' אשתמע לגבה. כמו שאומר למעלה לכל התיקונין בדין - הכל אליה ומה שאומר אליו הוא אליה דאנן איברים דילה: יממבין כו'. כמו שאומר שם בפסוק מבין שני הכרובים:

כ"כ דאיון ד"י פרופים. נו"ה והס דוגמת זכר ונקבה, ועיין לעיל סוף תיקון ל"ג שנו"ה הן ד"ו, ורזא לומר שהקול הולך מת"ת, בין נו"ה, דרך יסוד, שהוא מעל הכפורת - אליה, וזהו מדבר - שהקול הולך לדבור, ואח"כ בשעת היחוד נכלל קול בדבור, ה' בהיכל קדש, ולא נשמע אלל הדבור בלבד והוא מה שאומר שם בתחילה הקול מדבר כו' מעל כו' מבין כו' ואח"כ וידבר אליו, וזה שאומר וכד מתייחדא דבור כו' קול דממה דקה ודא כו'. שהדבור בעממו הוא בחשאי:

כ"ג ובההוא זמנא כו' עת רצון כו'. דעת נקרא נוק' ועיין מה שאומר לעיל ל"ט א' ודא איהי עת לעשות לה' ועיין מה שכתבתי שם בארכובה על זה, ורצון הוא ת"ת, מנח, והיכל הרצון ועיין מה שכתבתי בפרק א' דספרא דלניעותא ועיין בזה פרשת פקודי רנ"ג ב' האי היכלא כו' כל שאלתיו וכל בעותיו דעלמא כו' וכד לותיו סלקין כדן אקרי עת רצון כו' דאיהו חבורא דא עם דא, והענין כי היא נקראת שאלה דאיהי בעא בעותיו לישראל, וכן תפלה, ואז שיהא אלל המלך כתיב (אסתר ז יג) ובזה הנערה בזה אל המלך כל אשר תאמר ינתן לה:

כ"ד אז תקרא. כמו שמפרש והולך אז כו', וכן וה' גם כן הוא ובית דינו שתקרא באז וכן יענה לך כו' וכמו שאומר לעיל למ"ד א' הה"ד אז כו':

כ"ה ועד דיפקון כו' אז ישיר משה. כמו שאמרו (סנהדרין לא ע"ב) שר לא נאמר אלל ישיר, ואימתי ישיר - א"י, והוא ראה דאיון מתחברין א"ז עד הפורקנא, דעד הגאולה הוא תהו ובהו כנ"ל ולית יחודא וכמו שאמרו (תענית ה ע"א) אין הקב"ה נכנס לירושלים כו' (וכמו שאומר בזה פרשת אחרי מות ע"ז ב' ואי תימא השתא לאו אור"א כו' ובזמנא דתיחוד מטרונתא כו' דתניא אר"ש כו'). וכל תיקונין

זמנא דמטרוניתא בעאת לאעלא בהיכלא דילה, קלא סליק ברומי רקיעין ויימא הכי, ימ"משריין סגיאין דמתבתא עלאה ותתא דנשמתי קדישין, אתתקנו לקדמות מטרוניתא דקא אתיא לאתתקנא, למפרק בנהא מן גלותא, בההוא זמנא כמה ימ"מארי שופרות יומארי דקלין ימ"מארי דברקים, דאתמר בהון (שמות יט טז) ויהי קולות וברקים יי"ענן כבד על החר וקול שופר חזק מאד וכו', משה ידבר והאלהים יעננו בקול, יי"בההוא זמנא משה ימלל בשכינתא, הך הוא דכתיב (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, והאלהים דאיהי אימא עלאה, יעננו בקול דאיהו עמודא דאמצעיתא, והא אוקמוהו מארי מתניתין יי"בקולו של משה.

יי"ובההוא זמנא שכינתא עלאה ותתא סלקין דא על גב דא, כגוונא דאתמר בטורא דסיני, דאתמר תמן (שיר ג ו) מי זאת עולה מן המדבר, מי בזאת עולה, מ"י אימא עלאה דבה פתח קודשא בריך הוא בטורא דסיני אבכ"י.

קם סבא חדא מבתר טולא דרבי שמעון ואמר רבי רבי, הא חזינא דאתמר (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסודך וכו', ובאתר אחרא שמענא דמליל עם ישראל מסטרא דמלאכיא, דהכי אוקמוהו דכל דבור ודבור דנפיק מפומי אתעביד מלאך, ודא איהו וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים (שמות כ יח), ובאתר אחרא אמר קרא (תהלים סב יב) אחת דבר אלהים שפתיים זו שמעתי, מאי האי.

אמר רבי שמעון סבא סבא, שמענא יי"דבר נש יהיב ביה קודשא בריך הוא תלת קטירין, נשמתא ורוחא ונפשא, נשמתא מכורסא יקרא, תמן נחיתת שכינתא עלאה כלילא מתלת ספירן עלאין, ועליהו אתמר אחת

ביאור הגר"א

לאנו עבדין לה עתה הוא סמך לה בגלותא, (שה"ש ז ה) סמכוני באשקות כו' כי חולת כו' וכמו שאומר בזהר פרשת שמיני מ' א' פתח ר' יהודה ואמר סמכוני כו':

י"מ ומיד ויאמר כו'. כמו שכתוב (ישעיהו ס ע"א) קומי אורי כי צא אורך כו', ועיין לקמן סוף תיקון ל"ז היה אור לא כתיב כו', והוא פקודא דלהבה דבה תלוי פורקנא כמו שכתוב (שה"ש ז ז, ג ה) אם תעירו ואם תעורכו כו', ועיין לעיל ס"ו ב' ועוד כי עזה כמות אהבה אם ישראל כו'. והוא נחיצ תליתא, ועתה מפרש מאמר הראשון של בראשית וכמו שכתבתי לעיל דליון ב' מאמרות מתחברין כחדא שהן קריאת שמע ותפלה הנ"ל ולכן לא נאמר מאמר בראשון עד השני, ומפרש והולך ענין הר סיני, וכן יהיה לעתיד לבא שהקב"ה יפוק לקבלה מטרוניתא בכמה כו' כימי לאתך מארץ כו' (מיכה ז טו), ועיין בזהר פרשת ויקרא ו' א' אמר מלכא האי זמנא כו' מאן חמא יקרא דמטרוניתא כו'. ומפרש והולך כאן מאמר הראשון ואח"כ בתיקון ל"ט מפרש בתיבת בראשית, ובסוף תיקון ל"ט מתחיל לפרש מאמר השני דהיא נכנסת בהיכלה ומתפתח היכלה ונבאו בניכס וכמה מארי כו' וכמה מארי כו' שכ' בתיקון מ' והן הכל בתפלה – מאמר השני, כמו שאומר בתיקון י"ח כל חד וחד בארוכה, ומפרש בתיקון מ' בתיבת בראשית, וכן בכל התיקונים דלקמן מפרש בסוף תיקון הקודם את הענין ואח"כ מפרש בתיקון שלאחריו בתיבת בראשית:

י"מ בההוא זמנא דמטרוניתא בעאת כו'. כמו שאומר למעלה שזהו נגד קריאת שמע – מאמר הראשון:

י"מ משריין סגיאין דמתבתא כו'. עיין מה שכתבתי לעיל תיקון ל' שהן דרגין דו"ק דאתי לקבלא לה:

י"מ מארי שופרות. מסטרא דבינה, ה' עילאה:

י"ב ומארי דקלין. ו':

י"ג ומארי דברקים. מסטרא דיסוד י':

י"ד וענן כבד. ה' תתאה, וכמו שאומר לעיל ע"ז ב' ברקים מסטרא דלדיק כו' ענן דא שכינתא כו':

י"ה בההוא זמנא משה כו'. לשכינה ידבר בתוך משה, דהוא גוף לידה, של נעליך כו', ומביא ראיה שנאמר אדבר בו – שהדיבור בו, ודיבורו הוא של שכינה, ופה אל פה הוא מה שמפרש והולך והאלקים כו' בקול דאיהו כו' (כמו שאומר בזהר פרשת פקודי). כי דרגיה בת"ת, ודיבורו היה מתוך היכל הרקון, לעת לילה, פומא לילה, פי ה', והאלקים יעננו בקול דהוא דעת דז"א דגניז גס כן בפומא דמלכא, וזהו והאלקים יעננו כו' – דמינה נפיק קול – משופר, ושם הדעת הוא קול, ועיין בזהר פרשת פקודי רנ"ג רנ"ד היכלא שתיבתא כו' מואל פי ה' האי איהו היכלא דמשה כו' בהאי היכלא משה ידבר והאלקים יעננו בקול כד אלתדברו נשיקין בנשיקות פיהו כו' ת"ח משה ידבר דכתיב הנך יפה רעיתי וכתיב כחוט השני שפתותיך, והאלקים יעננו בקול דכתיב הנך יפה אף נעים וכתיב שפתותיו ששנים כו' – מפרש דהוא פה אל פה, שפתותיך שפתותיו:

י"ז בקולו של משה. שזכה אליו ומשם נבואתו:

י"ח ובההוא זמנא כו'. עיין לעיל ע"ז א' וכד סליקת לעילא כו' וכאן אמר דבה פתח כו', דבאמת עיקר כסא הוא בה, כסא לכבוד – ל"ב דחכמה, אללא בחבורא בה נעשין יחד כסא, וכן אימא עילאה מקנן בכורסא:

י"ט דב"י יהיב כו'. וכן הן ג' עולמות וכן ג' דרגין – הכל בג'. אחת אחת ואחת תלת אחדין. ורואה לומר כמו שאומר דאלו ג' הן ג"ר, ואחת ושתיים הוא בינה וחוג"ג, ואחת ושלש בינה ות"ת, וכן כולם, וחוג"ג – כללן כאחד, דיחזק לעולם נכלל באברהם, לילה ביום, דלכן לא נאמר

דָּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, אַחַת וּשְׁתִּים הָא תִּלְת סְפִירָן עֲלָיִן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן אַחַת, אַחַת וְאַחַת, תִּלְת אַחְרִין, וְדָא אִיהוּ אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, יִיזִי'וּ בֵּיה עֶבֶד לֹוֹן אַחְ'ד.

וּלְבַתָּר מְלִיל עֲמִיה מְרוּחָא דְאִיהוּ מִטְטְרוֹן, כְּלִיל כָּל צְבָא הַשְּׁמַיִם דְּלִתְתָא, בְּגִין דְּאִתְלַבֵּשׁ בֵּיה וְרָכִיב בֵּיה עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירָן, וּבְגִין דָּא בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר דְנִפְק מִנִּיה הָוֵה נְפִיק מִנִּיה מְלִאָךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רוּאִים אֶת הַקּוֹלֵת. לְבַתָּר נְחִית שְׁכִינְתָא תְתָאָה עֲשִׂירִית בְּאוּפָן, דְאִיהוּ נִפְשׁ דְּבַר נִשׁ מִתְמָן, וְאִתְמַר בֵּיה (דְּבָרִים ד' לו') וְעַל הָאָרֶץ הָרָאָךְ אֶת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה בְּגִין דְּעֲלִיה אִתְמַר (יחזקאל א טו) וְהִנֵּה אוֹפָן אֶחָד בְּאָרֶץ, בְּגִין דְּיִשְׁתַּמַּע קְלִיה וְדְבוּרִיה מִן כְּרִסְיָא וּמְלִאָכְיָא וּשְׁמִיָא וְאַרְעָא, דְּיִשְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיה בְּכֻלָּא עֵילָא וְתִתָּא, כְּנִשְׁתַּמָּתָא דְשְׁלֹטְנוּתָהּ בְּכָל גּוֹפָא אֲפִילוּ בְּאֶבֶר זַעִירָא וְלִית אֶבֶר פְּנוּי מִינָה. (ע"פ הגר"א רתל"ב כאן צ"ל מ"ש בהקדה ט' ב' בפיקודא במלת בראשית דאיהי אהבה, והוא מאמר ב')

תְּקוּנָא תִּשְׁע וְתִלְתִּין

[תיקוני זוהר - דף פב ע"ב]

(דף פב ע"ב) ^{י"ב} בְּרִאשִׁית תְּמָן אֲשִׁר דְּאִתְמַר בֵּיה (שמות כ ב) אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וכו', אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר בְּאֲשֶׁרִי כִּי אֲשָׁרוּנִי בְּנוֹת (בראשית ל יג), וְדָא אִימָא עֲלָאָה, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵיהּ וְצִוּוּנוּ, עַל כָּל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, דְּאִינוּן פְּטָר כָּל רְחֻם דְּאִינוּן רְמ"ח, דְּכִלְהוּ קְטִירִין בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כָּל דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, ^{י"ג} וְיִשְׁתַּמְּתַח (פטר כל) רְחֻם דְּאִינוּן רְמ"ח פְּקוּדִין דְּעֻשָׂה, וְעֲלִיה אִתְמַר אֲשֶׁר קִדְשׁ יְדִיד מְבֻטָן, וְדָא אִימָא דְּאִתְמַר בֵּיה (איוב לח כט) מְבֻטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ, (ודא אִיהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא) (יחזקאל א כב), אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵיהּ בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ קִדְשׁ יְדִיד מְבֻטָן, ^{י"ד} וְצִוּוּנוּ בֵּיה, בְּגִין דְּאִיהוּ מִצְוֹהָ וְעוֹשָׂה, וְעוּד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא, דְּאִתְמַר בֵּיה (ירמיה ב ג) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּ'ה, וְצִוּוּנוּ דְּאִיהוּ הַכִּי מִצְוֹהָ וְעוֹשָׂה, וְעוּד קִדְשָׁנוּ מִסְטֵרָא דְּשְׁמָאֵלָא, דְּאִתְמַר בֵּיה וְקִדְשָׁתָא אֶת הַלְוִיִּם, ^{י"ה} וְלִית קְדוּשָׁה פְּחוּתָא מְעֻשְׂרָה, ^{י"ז} וְיִשְׂרָאֵלִין עֲשִׂרָה מְאֻמְרוּת, (דאיהי קדש לי כל בכור) (שמות יג ב) דאיהו כתר עלאה וחכמה דאיהי ישראל עלה במחשבה) דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית א ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר.

בִּיאור הגר"א

^{ו'} זינחה, ולכן שתייה בכלל אכילה, וקראו לג"ר הכל אחדים - לכל אחד הוא פשוט, אמ"ש, מה שאין כן בז"ת לכולן מורכבים מאלו השלשה שהוא ב' כתרים, ג' מוחין להתפשטו בכלם, ב' והן ג' והן ד' בדגש ורפה קל וחזק, ומכל מקום חו"ב כלילן זה, ולכן נאמר בהן שתיים - נגד הכתר:

^{י"ז} זו ביה כו'. והוא הדעת שעושה כל הג' - אחד, וכמו שאומר לעיל נ"א ב' ותלת הוינן וכענן חד, וכמו שאומר בריש ספרא דלניעותא לעד ללא כו', וזה שאומר זו דהוא וא"ו חושבן זו ועושה אותן אחד גם כן בחושבן זו ואח"כ כשנעשין אחת אז מחבר אותם אל ז"ת אחת ושתיים אחת ושלוש כו':

^{י"ח} תיקון ל"ט בראשית אשר כו'. מפרש מה שאמר לעיל בתיקון ל' קלא קדמאה - דהוא מרומז בתיבת בראשית דתמן אשר והיא אימא עלאה והכל מפורש שם וכן מה שאמר אשר הולאחיד, אשר אהיה, אשר קדשנו - הכל פירשתי שם:

^{י"ט} דאפתח רחם לאינון כו'. הענין, כי בשעת הזיווג כל רמ"ח אברים נעוץ פתיחין לקבל מדכורא אלף שהרחם כלילא ומקבלת בעד כולם וממנה מקבלים כולם, כמו שיסוד דלכורא כולל הכל שמשפיע מכולם, כן זה כללל דכולל מקבלת בכל, ורמ"ח דלכורא הוא התורה, לימוד, ושמרתם - זו המשנה, ועשייתם - זו המעשה (סיפרא אמור ה, ספרי ראה נח), וכריך לחברא כחלא, שילמוד לעשותם, וכמו שאומר לעיל ב' א' ועוד אלן דעסקין באורייתא לשמה כו' כבר נש דמתייחד עם בת זוגיה בכל אברין דיליה כו' ואמר בזהר פרשת פנחס דביה אדני שפתי תפתח כל אברין פתיחן כולוהו גלפיהו ברמ"ח תיבין כו' על אברין גופא דלאינון ענפי אילנא כו' בכל ענפא וענפא אשתכח פתיחא לגבי דבעלה כו' לית אבר מרמ"ח אברים דשכינתא דלאו איהי פתיחא לקבלל ליה, והן רמ"ח מלוות עשה לאינון בנוק', והפתיח הוא האדיק לעל ידו נפתחין:

^{כ'} וטונו ביה בגין דאיהו כו' ועושה. רוצה לומר, עשיה - הוא מה שאומרים קדשנו, ועיין כל זה בתיקון ל' שם:

^{כ"ה} ולית קדושה פחות מעשרה. ורוצה לומר והוא דגרא לויים הנוטלים מעשר, וזרכה הוא מסטרא דכהנא כמו שמפרש והולך וטונו על - מסטרא דימינא כו' כחשבן על כו' והוא כהנא דנוטל תרומת מעשר מהלויים בסוד אי"ק בכר, וזה שאומר דאת' ב' אסתליק למאה, רוצה לומר, די' - המעשר ממנו הוא ק' (ולישראל נשאר הכל בסוד א', ולוי - היו"ד ממנו, וכהן - ק' ממנו):

וְצוּנוּ עַל, מְסֻטְרָא דִּימִינָא דַּאֲתַמְר בֵּיה (שמואל ב כג א) יִסְגְּהוּקֶם עַל, יִסְדְּתַמְן כָּל בְּרַכָּאָן לִימִינָא, יִסְדְּאִינוּן
מָאָה בְּרַכָּאָן כְּחוּשְׁבֵּן ע'ל, דָּאֲת י' בְּק' אֶסְתְּלִיק לְמָאָה, דַּאִיהִי יִסְקִרְבְּנָא דְכָלָא, מְסֻטְרָא דַּאֲבָא רַאשׁ, מְסֻטְרָא
דַּאִימָא אֲשֶׁר, מְסֻטְרָא דַּאֲבָא מְצוּוּהָ, וּמְסֻטְרָא דַּאִימָא עוֹשָׂהָ, יִסְוּמְצוּוּהָ דַּא עֵץ פְּרִי, וְעוֹשָׂה דַּא עוֹשָׂה פְּרִי,
יִסְדְּאִינוּן גּוֹף וּבְרִית יִסְדְּדַחְשְׁבִּינֵן חָד, עַלְיָהּ אֲתַמְר (שמות כח ז) יִשְׁתִּי כְתַפַּת חֲבֵרַת, יִסְכְּמָה דַּאִינוּן חוֹבְרוֹת,
הַכִּי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה חוֹבְרוֹת אֲשֶׁה אֶל אַחוּתָהּ.

יִסְדְּ(ו) עוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ, וְלֹא אֶמְר קִדְשָׁנוּ וְצוּיְתָנוּ, אֲשֶׁר אִיהוּ יִסְדְּאֲשֶׁר אִהִי' וְדַאִי, וְדַא פְתַר
עֲלָאָה, יִסְדְּמְסֻטְרָא דְנוֹקְבָא אֲתַקְרִי אֲשֶׁר, וּמְסֻטְרָא דְדְכוּרָא אֲתַקְרִי רַאשׁ, רִישָׁא דְכָל רִישֵׁן, יִסְדְּוְצוּנוּ דַּא אַבָּא
(סבא), דַּאֲתַמְר בֵּיה וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, יִסְדְּקִדְשָׁנוּ דַּא אִימָא, דַּאֲתַמְר בֵּיה יְהִי אֹר, וְלִית הָוִיָּה אֶלָּא עַל יְדֵי
עֲשִׂיָּה, יִסְדְּוְתְרוּיָּהּ לִימִינָא וּשְׁמָאֶלָּא, יִסְדְּוּמָאָן מְצוּוּהָ וְעוֹשָׂהָ עַל הַמְצוּוּהָ דַּאִיהִי שְׁכִינְתָא, דַּא עֲמוּדָא
וְהַכִּי צְדִיק בְּצַלְמִיָּה וְכְדַמוּתִיָּה, יִסְדְּוְעַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שְׁם צְדִיק אֲתַקְרוּן
צְדִיקִים, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה ס כא) וְעַמְּךָ בָלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ.

בִּיאור הַגְּרָא

יִסְדְּ וְחֲלוּן עֲשֶׂרָה מֵאֲמֵרוֹת לֵאחֲמַר וַיֵּאמֶר כו'. רוּחָה לומַר דְּכַחֲזַב בְּכוּלָּן אֲחֻקִּים גְּבוּרָה, וְהוּן מְשֻׁלְמִין לַמ"ב גְּבוּרָה, כִּמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל
סוּף תִּיקוּן ל"ו בְּעֶשֶׂר אֲמִינִין וּל"ב אֲחֻקִּים כו':

יִסְדְּ הוּקַם עַל. לֵאחֲמַר דוּד בִּימִינָא, דַּמְסַם מְשִׁיחַ בְּשָׁמֵן (תהלים פט כא), וְסַם (תהלים קי א) שְׁב לִימִינִי:

יִסְדְּ דַּתַּמְן כָּל בְּרַכָּאָן לִימִינָא. כִּמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל בְּרַכָּה דְּכַהֲנָא וּקְדוּשָׁה לְיוֹאֵי כו':

יִסְדְּ דַּאִינוּן כו'. וְהוּא סוּד אִי"ק דְּהוּא יב"ק, לְחֻלְף הוּא יְחוּדָא וְעִי יְחוּדָא חוּזְרִים כּוּלְס לְאַחַד וְכִמוּ שְׁאוּמַר בְּסוּף תִּיקוּן הַקּוּדֵם ז"ו בִּיה
עֲבִיד לוֹן אַחַד וְעִינִין מַה שְׁכַתְּבִי סַם, וְחוּשְׁבֵּן אִי"ק הוּא אֲל"ף:

יִסְדְּ קְרַבְנָא דְּכוּלָּא. רוּחָה לומַר ק' הוּא קְרַבְנָא, קְרִיבֻ דְּכוּלָּא הוּא מְסֻטְרָא דִּימִינָא וְכִמוּ שְׁאוּמַר בְּזַהַר פְּרַשַׁת אַחֲרֵי מוֹת ע"ז ב' מֵאֹן גַּרְם לוֹן
חֲסַד הוּא, וְשֶׁאֲרַם מְקוּמוֹת הַרְבֵּה:

יִסְדְּ וּמֵאוּוּהָ דַּא עַץ פְּרִי וְעוֹשָׂה כו'. הוּא דְּכַד אַחַר, קִדְשָׁנוּ הוּא עַל לְדִיק שְׁהוּא עוֹשָׂה פְּרִי, וְאוּנוּ – בְּעֲמוּדָא לֵאחֲמַרְעִיתָא דְּהוּא עַץ פְּרִי,
וְעִינִין מַה שְׁאוּמַר לְעִיל בְּתִיקוּן ל', אֲבָל לְמַעְלָה אַחַר דְּשִׁנְיָהּ מְאוּוִין וְשִׁנְיָהּ עוֹשִׂין אֲלָלָא קִדְשָׁנוּ מְסֻטְרָא לְיוֹמָא וְאוּנוּ מְסֻטְרָא לְאַבָּא וְכִמוּ
שְׁבִאֲרַנוּ סַם:

יִסְדְּ וַאִינוּן גּוֹף כו'. לֵאחֲמַר עַל שְׁנֵיהֶם בְּלָשׁוֹן אַחַד עַץ פְּרִי עוֹשָׂה כו':

יִסְדְּ לַאִינוּן חַד. לַאִינוּן הַפְּסַק כִּמוּ בִּימִינָא וּשְׁמָאֶלָּא:

יִסְדְּ שְׁתֵּי כְּתוּפֹת חוֹבְרוֹת כו'. רוּחָה לומַר סִפִּיָּה דְּקִרְאֵל אֲל שְׁנֵי קְרוֹתָיו וְחַבְרָא, וְהוּן ב' וּוִין דְּבִיָּה, וְא"ו, דְּהוּן קְרוֹתָא דוּא"ו מְלָא, וְשְׁתֵּי הֵינִין דְּבַשָּׁם
הוּן מְחוּבְרִין אֲל שְׁתֵּי הוּוִין מְכֻאָן וּמְכֻאָן, וְהב' וּוִין הוּן גּוֹף וּבְרִיתָא וְעַל יְדֵיהֶם מְתַחַבְרִין שְׁכִינָה עֵילְאָה וְתַתָּאָה ב' הֵינִין הַג"ל כִּמוּ שְׁאוּמַר
(ירושלמי חגיגה ט ע"א) אִין בִּין מִים לְמִים כו' וְכִמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל בְּרִישׁ תִּיקוּן י"ט וְהוּן שְׁתֵּי כְּתוּפֹת חוֹבְרוֹת וְזֶה שְׁאוּמַר לְמַטָּה הַכִּי שְׁכִינְתָא
עֵילְאָה כו' וְחַבְרָא עַל שְׁנֵי קְרוֹתָיו:

יִסְדְּ וְכִמְהָ לַאִינוּן כו'. כְּנ"ל דְּחַגִּי"ת בְּאִימָא וְהִי בְּמַלְכוּתָא, וְת"ת וַיְסוּד אַחַד – וּלְכֹן הוּן גַּם כּוֹן אַחַד:

יִסְדְּ וְעוֹד אֲשֶׁר כו' וְלֹא כו'. כִּמוּ שְׁאוּמַר בְּאֲדִרָא זוּמְטָא דְּכַתַּר עֲלוּוִין נְקִרָא הוּא, וְשִׁירוּתָא מְחַכְמָה נְקִרָא אַתָּה, וְאֲמַר סַם בְּבַחֲנִיָּה אַחֲרַת דְּג"ר
– הוּא, וּמְחַסַּד נְקִרָא אַתָּה, וְכֹן אַחַר בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא פ' עֲקַב וְאֲמַר סַם וְהַשְׁתָּא קְרִינֵן כו', וְרוּחָה לומַר דְּשִׁנְיָהּ נִיחָא וּד"ל וְהוּא נִיחָא מַה
שְׁאוּמַר לְמַעְלָה דְּבִינָה נְקִרָא אֲשֶׁר, וְהַשְׁתָּא מְפִרָא אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְאוּנוּ, אֲלָו ג' הַם ג"ר כִּמוּ שְׁמִפְרַשׁ וְהוּלְךָ:

יִסְדְּ אֲשֶׁר אִהִיָּה וְדַאִי כו'. רוּחָה לומַר דְּעִיקַר סַם אֲחִי"ק הוּא בְּכַתַּר כִּמוּ שְׁאוּמַר בְּזַהַר פְּרַשַׁת וַיְקַרָא י"א א':

יִסְדְּ מְסַטְרָא דְּנוֹקְבָא אַתַּקְרִי אֲשֶׁר וּמְסַטְרָא כו'. רוּחָה לומַר דְּכַתַּר הוּא זו"ן, גְּלַגְלֵתָא, רִישָׁא דְּכָל רִישֵׁן, וְתַנְיִינָא – מ"ם, נוֹק' כִּידוּעַ בְּסוּד
חו"ג, וְרִישָׁא לְמַעְלָה אִינוּ מְמַנִּינָא דְּהוּא רִישָׁא לְחָאוּ רִישָׁא לָא בְּחוּשְׁבֵּנָא כו' בְּרַח כו', וּמ"ם הוּא תַּחְלַת הַאֲדָם וְתִיקוּנָא וְכָל הַמְלֹחַת כִּידוּעַ
(וּמְסַם שׁוּרָא חו"ג), קִדְשָׁנוּ וְאוּנוּ, וְאֲחִי"ק הַרְאָשׁוֹן הוּא רַאשׁ, וְאֲשֶׁר אִהִיָּה הוּא בְּנוֹק', מ"ם דְּהִיא עֵתִיד לְהַתְּגַלּוֹת בְּתִיקוּנִים תַּחְתּוֹנִים דְּמִינָה
נְפִיק חו"ג מַה שְׁאִין כּוֹן בְּרַאשׁ, גְּלַגְלֵתָא דְּנְקִרָא רַאשׁ כְּנ"ל דְּנְקִרָא אִין, אִהִיָּה סְתִים מֵאֹן לְחַנָּא וְכִמוּ שְׁאוּמַר סַם בְּזַהַר פְּרַשַׁת וַיְקַרָא) וּלְכֹן
אוֹמְרִים אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְאוּנוּ (וְכִמוּ שְׁאוּמַר לְמַעְלָה דְּאִימָא נְקִרָא אֲשֶׁר, וְזֶה הַבְּרַכָּה, לַאִיהִי תַּחְלָה דְּכוּלָּא בְּז"ת כִּמוּ שְׁאוּמַר שְׁבִיעֵאָה בְּאִימָא,
כּוֹן מ"ם לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת):

יִסְדְּ וְאוּנוּ דַּא אֲבָא לֵאחֲמַר בֵּה וַיֵּאמֶר כו'. שְׁהוּא מְאוּהָ:

יִסְדְּ קִדְשָׁנוּ דַּא אִימָא לֵאחֲמַר בֵּה וַיְהִי אֹר וְלִית הוּי"ה כו'. רוּחָה לומַר דְּהוּיָה הוּא ע"י עֲשִׂיָּה כִּמוּ שְׁכַתּוּב יְהִי רְקִיעַ, וַיַּעַשׂ אֲחֻקִּים אַת
הַרְקִיעַ, וְכֹן בְּמֵאוּרוֹת, וְהוּא מְאוּוּהָ וְעוֹשָׂה זֶה שְׁאוּמַר

יִסְדְּ וְתַרוּוּיָּהּ לִימִינָא וּשְׁמָאֶלָּא. כְּנ"ל קִדְשָׁנוּ מְסֻטְרָא דְּשְׁמָאֶלָּא כו' וְאוּנוּ עַל – מְסֻטְרָא דִּימִינָא כו', וְכֹן אַחַר לְמַעְלָה בְּתִיקוּן ל' אִימָא
קִדְשָׁנוּ וְאַבָּא לוֹנוּ עִינִין סַם:

יִסְדְּ וּמֵאֹן מְאוּוּהָ כו' וְהַכִּי לְדִיק. כְּנ"ל דְּעַל שְׁנֵיהֶם מְפִרָשִׁין קִדְשָׁנוּ כו' וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ דַּא עֲמוּדָא לֵאחֲמַרְעִיתָא כו':

יִסְדְּ וְעַל שְׁמִיָּה כו' וְעַל שְׁם לְדִיק כו'. רוּחָה לומַר, לֵאחֲמַר נְקִרָאִים עַל סַם שְׁנֵיהֶם וּלְכֹן מְסֻטְרָא לִילְהוּן אֲנוּ מְאוּוִים וְעוֹשִׂים:

יְיָ עוֹד אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא וְכִי מָאן דְּאִיהוּ תַחֲתוּת שְׁעֵבּוּדָא דְרַבּוּנֵיהּ, וְרַבּוּנֵיהּ אֲבָטַח לִיהּ לְאַפְקָא לִיהּ לְחִירוֹ וְאַפִּיק לִיהּ, אֵית לִיהּ לְשִׁבְחָא גְרַמְיָה דְאַפִּיק לִיהּ מִגּוֹ שְׁעֵבּוּדָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו יג) כִּי גַר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְהָא אִיהוּ אֲבָטַח לְאַפְקָא לְבָנוֹי מְגֻלּוּתָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם יד) וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְרַכּוּשׁ גְּדוֹל, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח גְרַמְיָה כְּמָה זְמַנִּין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

אָמַר לִיהּ בְרִי שְׁפִיר קְאָמְרַת אָבֵל לָאו אִיהוּ דָא לְשִׁבְחָא גְרַמְיָה, אֶלְא כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה אֲתִקְרִיאת רַאשׁ לְחִבְרָתָהּ, וּבְגִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לֹון מָאן אַתְר אֲפִיק לֹון מִגּוֹ שְׁעֵבּוּדָא, פְּתַח בְּאַנְכִי, וְאַדְפִּיר בֵּיה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמַר, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין תְּרַעֲזִין דְּבִינָה.

[תיקוני זוהר - דף פג ע"א]

וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא, הָא אִם (דף פג ע"א) עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהוּ מְצוּנָה וְעוֹשָׁה, הָהּ לִיהּ לְמִימַר בְּגִינָה אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְצוּנֵי, מֵאִי אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְצוּנֵי, אָמַר לִיהּ וְדֵאִי שְׁפִיר קְאָמְרַת, בּוּדָאִי עַל עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא וְצִדִּיק אֲתַמַּר עַל תְּרוּוֹיָהּ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנֵי, רַבִּי אֶלְעָזָר וְדֵאִי דְאִיהִי אֲשֶׁר אֱהִי'הּ אִימָא עֲלָהּ, מְנִי לֹון עַל שְׁכִינְתָא רַבִּי דְאִיהִי מְצוּנָה, לְכָל חַד מְנִיָּהּ, רַבִּי וְאִינּוֹן לְעִילָא תְרִין כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא דְאַתְפָּרְשׁוּ לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא, וְלִתְתָא אֲתַעְבִּידוּ רַבִּי בְּהָ אֲגוּדָה חָדָא, וּבְגִין דָּא אִינּוֹן לְעִילָא תְרִין, וְלִתְתָא חָד, דִּיחֻדָּא לָא אֵית בְּכָל עַנְפִין דְּאִילָנָא אֶלְא בְּהָ, דְאִיהִי אֲגוּדָה דְכָל אֲבָר וְאֲבָר, רַבִּי וְכָה אֲתַעְבִּידוּ בְּלָהּ חָד.

יְיָ עוֹד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְרַבִּי דָא נְבוּאָה בְּמִרְאָה, דְאַתְמַר בְּהָ (במדבר יב ו) בְּמִרְאָה אֶלְיוֹ אֲתוּדְע, רַבִּי וְאִיהִי חֲזוֹן דְנְבִיאִיא, רַבִּי אִיהִי חֲזוֹן וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲזוֹה, דְאַיְהוּ יְהוָה אֲדַנִּי, דְהִכִּי סְלִיק חֲזוֹן חֶסֶד ו'

בִּיאור הגר"א

- ^{רפ} ועוד אנכי כו'. הוא רחוק לאשר הוא באימא - דבה נ' תרעין ועיין מה שאומר לעיל בתיקון ל"ב בארוכה:
- ^{רפא} אשר ודאי דאיהי אשר רבני. כנ"ל דאיהי התחלה לז"ת, ונקראת רבני, כמו הכתר לעשר ספירות, וכן כמו נוק' דכתר - אשר, ודבורא - ראש, כן הוא בחו"ב, כמו שאומר לעיל מסטרא דאבא ראש כו'.
- ^{רפב} דאיהי מורה לכל כו'. דשניהם מנויים עליה כנ"ל ומאן כו' והכי לדיק כו': (ועל שמיה כו' ועל שם כו'. רוצה לומר דלא תאמר האי קדשנו וזונו דקאי עלינו, ישראל: כל ספירה וספירה אחרת ראש כו'. רוצה לומר לכן כתיב אשר הולאחיד אשר כו': אשר קדשני וזוני כו'. אע"ג דקאי על ישראל גם כן כנ"ל, מכל מקום בלשון יחיד גם כן משתמע על אדם המבדל):
- ^{רפג} ואינון לעילא תרין כו' ולתתא כו'. רוצה לומר, אע"ג דלדס דלתתא דהוא דזיוקנייהו, מנווה על המורה - הוא אחד, תירץ, לפי שהוא בא ממלכות דבה נעשין הכל אחד כמו שאמרו בתפלין של ראש ותפלין של יד, וכמו שאומר להלן בהרבה מקומות:
- ^{רפד} בה אגדה חדא. כמו שכתוב (עמוס ט ו) ואגדתו על ארץ יסדה, דשם (במדבר א טז) ראשי אלפי ישראל, (דברים א יג) חכמים כו' - הכל באגדה אחת בישראל, וזהו סוד המנין - שיהיו עשרה באגדה אחת (אגדה - גימטריה אחד):
- ^{רפה} ובה אהעבדו. בזרע יודיה, שנקשרין כל השפע לילה לבשר אחד:
- ^{רפז} ועוד ויאמר כו'. עתה מפרש פקודל דנבואה, קלל תניינא הנ"ל, ובתיקון מ' מפרש לה בתיבת בראשית, וכאן הוא הקדמה לשם, וכן בתיקונים דלקמן וכנ"ל:
- ^{רפז} דא נבואה במראה. רוצה לומר, דבמראה הוא רחוק באור וכמו שאומר לעיל ע"ז ב' חמש אור אינון ועלייהו כו' עיין שם ולקמן קכ"ט א' רחוק ואיהו לימינא דחסד דאיהו יומא קדמאה דתמן אור:
- ^{רפח} ואיהי חזון. שהוא גם כן לשון רחוק ונקראו הנביאים רוחים לפני כו' (שמואל א ט ט), וכן חושים:
- ^{רפט} איהי חזון כו'. דכל תוספת נ"ו"ן הוא לשון נקבה, שבתון - על שבות דרבנן וכמו שאומר לעיל ס"ו ב':
- ^{רפז} דאיהו יהו"ה אדנ"י. כמו שמפרש והולך (חזון בלא ו'), וחזוה - חושבן הו"ה. ואמר במאי היא כו' רוצה לומר דו"ו"ו שבתוך חזון הוא דמסטרל דו"ו"ו היא נקראת חזון, דב' דרגין הוא נבואה, מסטרל דרחוק הוא אספקלריא דנהרא, ומסטרל דשמיעה אספקלריא דלא נהרא, דכתיב בהו"ן (ישעיהו ו א) ואראה את ה' כו', (יחזקאל ג יב) ואשמע אחרי קול, והם רחוקה מסטרל דתורה שבתב, הו"ה דלרדיך רחוקה שם, ושמיעה מסטרל דתורה שבעל פה דלרדיך שמיעה, והם ימינא ושמאלא כמו שאומר לקמן בתיקון ע' בכמה מקומות ובהרבה חדש פ' יתרו, ולכן חזון אחרת מסטרל דידיה בוא"ו, וזה שאומר אהעבדתי אספקלריא דנהרא, ואמר לקמן בתיקון מ' ובג"ד מסטרל דהויה כו' וכד כו', והיא אור דלאן אספקלריא דנהרא, וזה שאומר למעלה דא נבואה במראה, לאפוקי נבואה בשמיעה, ואמר דא נבואה כו' ואיהי כו'. רוצה לומר הכל בנזק' דבה מתפתחין תרעין נבואה כמו שאומר לעיל בתיקון ל', וזה שאומר חזון דנביאית דלית רשו לשום נביא וחזוה אלל בה כמו שאומר לעיל בתיקון ו' ושאר מקומות:

חמש ושתים כחשבון אדניי (בנבואה ס"ו, ס"ה כחשבון אדניי, ותיבה הא ס"ו) ובמאי היא חזון באת ר', ביה אתעבידת אספקלריאה דנהרא רצא אדון דילה.

תקונא ארבעין

רצב בראשית, שמעי בת וראי והטי אַזְנָךְ וגומר (תהלים מה יא), בראשית רצב תמן שמעי, תמן ב'ת, תמן שמעי ש' מן בראשית, רצב'ת תמן אשתמודע ברישא וסופא דתיבה, רא"י תמן אשתמודע באמצעיאתא, כגוןא דא בר'אשית, וכד תהא בחבורא עמיה כגוןא דא יאהדונה"י, איהו אמר לגבה ושכחי עמך ובית אביך (שם), רצב'על רצב'ן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב כד), פי הוא אדוניך רצב'השתחוו לו (תהלים מה יב), רצב'אדון כל הארץ ודאי.

ביאור הגר"א

^{כ"א} אדון דילה. רוצה לומר דשם אדניי הוא בנוק', וכשהוא בוא"ו מראה על דכורא, אדון דילה, כמו שכתוב (ויחשע ג יא) אדון כל הארץ רוצה לומר אדון של הארץ וקאי על הברית שבתוך הארון וכמו שאומר בתיקון מ' אדון כל הארץ ודאי. ומה שכתוב כאן בצהלה בנבואה ס"ו כו' – הגהת תלמיד טועה היא:

^{כ"ב} תיקון מ'. בראשית כו'. עתה מפרש בראשית על הגבולה:

^{כ"ג} תמן כו'. שהן ב' נבואות הנ"ל, ולפי שגבורות נכללין בחסדים, ונקראו על שם החסדים, לכן לית תמן אלא ראשי תיבות של שמעי, והכל כלילין צבת כנ"ל:

^{כ"ד} בת תמן אשתמודע כו'. רוצה לומר, להראיה, שהוא מדכורא, תורה שכתוב נכלל בגוה ורוצה לומר וזהו חזון – שאו"ו נכלל בס"ה דילה, וס' נכלל בראי כנ"ל בגבורות נכלל בחסדים, חשך באור, לילה ביום, וכמו שאומר בזה פרשת בראשית י"ז א'. וזה שאומר וכד תהא בחבורא כו'. והוא חזון הנ"ל לאתדבקה בוא"ו ונקראת אספקלריא דנהרא על שם בעלה דנקרא חוזה דבלל בעלה היא אספקלריא ללא נהרא כמו שאומר למטה ובג"ד כו' וכד איהי כו' והיא מסטרא דשמיעה כנ"ל אבל עתה והיו לבשר אחד, איהו חוזה ואיהי חזון, והגבורות דילה ירתא מאורא, וחסדים מבעלה, דהם מתקנין לה והיא אז אספקלריא ללא נהרא וכמו שאומר בזה פרשת בראשית מ"ט א' ב' ויבן ה' חלקים כו' דהא אבא ואימא אתקינו לה כו' אספקלריא ללא נהרא, ובשר מבשרי בגין לאחזאה לה דאינון חד ולא אית פרודא בינייהו בכלל, ועיין באידרא רבה קמ"ב א' בארוכה, וזה שכתוב (תהלים מה יא) שכחי עמך ובית אביך, דהן או"א, למסטרא דילהון לא נהרא והיא שחורה כמו שאומר שם כמה לאתמר שחורה אני כו' ועתה (שם) ויתאו המלך יפיה, דנהירא באור:

^{כ"ה} דעל כן יעזב כו'. כל זה אומר לה, דגם אני עוזב כו', ועיין שם בפרשת בראשית תא חזי מה כתיב הכא ויאמר האדם זאת הפעם וגו' הא בסיומו דמילין לאמשכא עמה כו' על כן יעזב איש כו' לבשר אחד, כולל לאמשכא לה ברחימו ולאדבקה בהדה, ורוצה לומר שכל זה דברי אדם הן ולא דברי התורה, ודברי ז"א לנוק', וענין עזיבת אב ואם הוא כי אמרינן באידרא זוטא דנוטל ד' כתרים מאורא, ב' אחסנתין וב' גניזין, ד' בחים דתפילין שהן למוחין, והכל בסוד הדעת, ונותן הוא לנוק', והאי ירית לברתא וברתא מיניה אתון כו' עיין שם, והענין, כי שני מיני אישות, אחד בענין הזיווג מסטרא דלדיק, חו"ג, והן ב' גניזין חד עטרא כו', ואחד מסטרא דבעל שון לה תמיד ומפרנס אותה, והוא מסטרא דת"ת, בעל הבית ואורח, והן ד' חלקים, מזונות שנוטל לשניהם, זכר – זה ככרו, ונקבה – נקיה בזה (נדה לא ע"ב), אלא שהקב"ה נותן לזכר חלק שניהם, והוא נותן לה, וכן בזיווג שני חלקים, חו"ג כנ"ל, והן ד' אותיות הוי"ה, והנה כשהבן קטן ואין לו דעת עד י"ג שנה שאז נקרא איש כמו שאמרו איש פרט לקטן (קדושין יט ע"א), והוא מסטרא דלדיק, שהוא איש כידוע, והוא דרגא דדעת, וידע, והענין כי אף שהדעת בו חדרים ימלאו (משלי כד 7) – עיקרו לנורך יסוד, וכן כל האברים משמשים לדבר אחר – לזד היסוד דאינו אלא בשביל הנהר הזה, ולכן נקרא נהר על שמו, וכל זמן שאין לו דעת אז נוטל מזונות מאביו ואמו וסומך על שולחנס, כי מזונות יש לו תיכף שנוטל כריד לזון גופו, והוא מסטרא דת"ת שנקרא אדם, ומיד כשיוכל נקרא אדם כמו שכתוב (איוב יא יב) אדם יולד, אלא שנוטל מאורא, וכן הבת נוטלת מאורא שלה, וכשבא הדעת בו, דאז כולם נכללין בדעת כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ח ז"ו – ביה עביד לון אחד, והוא מכתר עליון, שותף השלישי, קב"ה, ונוטל כל הד' עטרין הכל מדעת כתר עליון, ונותן לו הקב"ה מזונות ב"ח והעטרין ב"ח כנ"ל, והנוק' גם כן הולכת מאורא שלה, והולכת אל אישה ליקח ממנו כנ"ל, ובזה פרשת בראשית מ"ח ב' כיון דאתחברת בדהיה כו' מכאן אוליפנא כו' ועילת העילות לא נחית עליה עד דהוא עם נוק', והנה עטרא דגבורות, מ"ג, הנה הוא זה שלא על וידו, אבל מכל מקום הוא ע"י רוחא דשכי בגוה בציאה ראשונה, והרוח הזה הוא המעורר מ"ג לה, והוא מצוער דבירא ללא פריש מבירא לעלמין כמו שאומר בזה פרשת פקודי רנ"ט א' והוא נקודה בהיכליה מעין חתום כמו שאומר לעיל תיקון ל"ו ושאר מקומות ומעין הוא מצוער כו' ואמר בתיקון ל"ו ושאר מקומות דהוא אות ברית, עטרת הברית, והענין הוא, דבדלוי שלא בשעת זיווג – העטרה דכורא, אלא כי ביסוד ז"ו – האמה, ופומא לאמה – עטרה הנ"ל, ובהן חו"ג, וכמו שאומר בספרא דלניעותא בפרק ג' עיין מה שכתבתי שם, והנה עטרא דגבורה שהוא מעטרה – נשאר בזה, והוא רוחא דשכי בגוה עם הגבורות אף שהטפה נולד הולך ממנו, ומההוא רוחא נוטל הולך הלבוש, כימי אלוה כו' (איוב כט 3), מכל מקום נשאר העיקר בקרבה, והוא מביא לה מ"ג, והוא נקודה בהיכליה, כי היכל הוא צבינה דילה, והוא פנימי לא בגופה, כי כל גופה עם הראש הוא ו"ק, וההיכל הזה הוא בפנימיותה, ק"ה, ארון הברית, ובגו היכל זה הוא נקודה אחת והוא מקום רוח הזה, וזה לא פסיק ממנה תמיד אפילו בגלות בגין ברית מילה ללא פסיק מישראל ומקיימין תמיד, (שבת קל ע"א) כל מצוה שמסרו כו'

רצ'ובגין דא מסטרא דיהו'ה אתקריאת אספקלריאה דנהרא, וכד איהי אדנ'י בלא בעלה אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא, ונביאיא מסטרא דיהו'ה אינון מאספקלריאה דנהרא, ונביאיא מסטרא דאדנ'י אינון מאספקלריאה דלא נהרא, דאלין מתנבאין רחמי, דאלין מתנבאין דינא, דנבואה איהי שקילא לאורייתא דבכתב ולאורייתא דבעל פה.

ביאור הגר"א

עדין כו', ואפילו נחש כו' כל זמן שלא בעל בת אל נכר – עקרב, כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"א, והרוח הזה שהוא מהדעת שהוא הולך תמיד אל שרש – מביא לה מ"ג, ולכן דעתה קלה שאין לה אלא עיטרא דגבורות לבד כידוע, וזה שג' אותיות יה"ו – דכורא, וה' בתראה – בנוק, כי ב' דת"ת נזונית תמיד בו, י"ה שהן מאו"ח – בתחילה, ועתה – דעת מהקב"ה, מכל מקום ע"י או"ח נותן לו הקב"ה ו', עיטרא דחסדים בו, וה' בתראה עיטרא דגבורות הוא זה כנ"ל, והענין, כי חו"ג הן אור ומים שבב' ימים הראשונים כמו שאומר לקמן בתיקון מ"ח ובשאר מקומות הרבה, והנה (ישעיהו כז א) לויתן נחש בריח ולויתן נחש עקלתון, ז"ל נבראו אצל סרס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה ללדיקים לעתיד לבא, והענין כי לויתן הוא לדיק כמו שאומר לעיל נ"ב ב' לויתן לעילא דא לדיק כו', והוא ז"ל אמה ועטרה כנ"ל, והנה אור ומים הן ב' עיטרין דחו"ג, והיו ראוין להיות שם ולהזדווג וליתן שניהם לנוק' אצל באמת אינו יואל אלא מים, והאור ההולך בזיווג בכל האברים הוא התענוג הזיווג והולך עד יסוד ושם נגנו, ובעטרה אינו בא אלא מים, וזהו עטרא דגבורות שהוא בעטרה וניתן לנוק' ושם נעשה רקיע צבינה דבה ששם וייצר כו' ועיין פרשת בראשית א' א' מכאן ולהלכה אור דלחברי וחתגניז כו', ואלמלי היה אדם נברא בלתי רואה מסוף כו' אצל לא נברא אלא ממים חשוכים אצל מכל מקום הוא ויהי אור – אור נגד הנוק', כמו אור במים (ספר יצירה) – שמלוכש שם, והן באמת עטרא דגבורה, אצל הוא חסדים מ"ד לנגד הנוק' מ"ג לילה, וזהו הענין דלפעמים אומרים דמים הוא בחסד ולפעמים אומרים שהוא בגבורה, ועוד שאומרים אור ומים הוא חו"ג ולפעמים להיפך מים אש חו"ג ואש הוא אור, אצל הענין, כי דכורא – אור מים הוא חו"ג, ובנוק' – להיפך, אלא שבדידה אין אור רק אש, כי אור לידה הוא גבורה והיא גבורה – נמאל גבורה שבגבורות, ובדידה הוא חסדים שבחסדים, והיא אינה מקבלת רק מ"ד ונעשה בו חסדים לגבי מים לידה, וזהו סירס – שאינו מוליד אותו האור, והרג את הנקבה – דלית לה אור לגמרי רק אותו המעט שמאיר מלוכש במים, והוא אור הלבנה שמקבלת מחמה, וידוע ששמש וירח הם ב' דרגין אלו, וכמו המזונות שחלקו נשאר לו כן עיטרא דחסדים אלא שבגבורות חילוק שהוא נשאר שרש תמיד בה מה שאין כן במזונות שלה שהוא תמיד אלו ולכן ג' אותיות בו כנ"ל, וזה שאומר לה שכחי עמד כו' – ותקבל ממני, שאף שאו"ח הכינו כלי מקום לקבל הגבורות בה מכל מקום הכל ממנו – חו"ג, וגבורות הוא הנשאר בה ומעורר מ"ג, וחסדים הם הנותן לה, וזה שאומר ובג"ד מסטרא דהו"ה כו' וכד איהי כו'. והנה, שמיעה – מסטרא דגבורות כנ"ל, ונכלל בחסדים – ראייה, ונעשית חזון כנ"ל, ולכן ש' של בראשית, נכלל בראי, והכל בבית, שהוא בכלי של או"ח שמאלן נקראת בת, אצל הכל נקרא על שם החסדים, ראייה הג"ל, ונכלל הכל, כל ג' בחינות אלו – בא', וזה שכתוב והיו לבשר אחד, וזה שאומר בשר שהוא ראשי תיבות ב"ת ש'מעו ר'א"י:

¹²⁰ (מתלה"ה) דע"כ יעזב כו'. עיין מה שכתבנו שם בענין הלויתן, והענין הוא כי לויתן הוא אור ששת הימים כי לויתן הוא דעת כמו שאמרנו בזה פרשת שמות י"א ב' וילך איש כו' מביא לוי כו' וזה שאומר שם אחר דחכמתא והוא נהר כו', ורואה לומר דעת דהוא לוי, לויתן, וכן אמר בפי' שלא קע"ד א' אלא לדיק אקרי לויתן כמו שאומר בריש תיקון כ"א ובאחרי מות נ"ח א' ע"ש הדעת דעל שמו נקרא כמו שכתבתי לעיל, והוא אור דדעת מהכתר ועיין מה שכתבתי בריש ספרא דלניעותא בענין הלויתן נחש בריח ועקלתון, שהוא אור הראשון, ובו השמחה, כמו שכתוב (משלי יג ט) אור לדיקים ישמח, שהוא משמח לדיקים וכתוב (תהלים לו יא) אור זרוע ללדיק כו', ואז (תהלים קד לא) ישמח ה' במעשיו, והאור הזה נברא ז"ל, חורא, עובר לסוחר כמו שאומר שם, והוא חסדים עש, שכל דבר כליל מעש, ולא יאלו אלא ה' חסדים, ונגנון ביסוד, ואל העטרה לא יאל כלל, ולכן אין לסיהרא אור כלל דלית לה מגרמה כלום, רק מה שמקבלת משמשא, יסוד, ואף גם זה רק מלוכש במים, אצל האור נגנו בצדיק, ושם אור הגנון כמו שאומר לעיל ל"ח ב', ולכן הערלה חופפת שם, ולעתיד לבוא (ישעיהו לו כו) והיה אור הלבנה כאור החמה כו' – שתגלה האור שלה בעטרה, ואז יכרתו הס"א, (ישעיהו כה ח) ובלע המות כו', מלכין דלחטבתו – הכא אתקיימו, דאתגליא חסד צפוס אמה, וזהו (בבא בתרא עד ע"ב) ומלחה לעתיד לבוא, ברית מלח שלח תופר, והן נחש בריח – האמה שהוא בריח, והעטרה – עקלתון, שסובב סובב וגם הסביבו הוא בעקלתון בשיפוע, וכן (תהלים נ י) בהמות בהררי אלף – ז"ל נבראו וסירס את הזכר ולין את הנקבה הוא בנוק' דעת שלה המתפשט ביסוד שלה שגם הם ז"ל נבראו – מים אש כמו שאומר שם, והם בהמות בהררי אלף שהוא בנוק' כידוע והוא מהגבורות כמו שאומר בסוף תיקוני זהר חדש ובפרשת בהעלותך והוא בעירא דאשא דלכיל בעירא, תהלים קד יד) מממיה חזיר לבהמה כו', (ב"ב סס) ואלמלא כו' – סירס את הזכר והוא מ"ג דבה שאין יואלין ממנה כמו בזכר, ולין את האש שבה כי אלמלא היה האש שבה בכחו היה התשוקה בה עד למאד והגבורות היה חזק אצל ליין בה ולא נשאר תשוקה בה כלל וכלל רק בשעת הזיווג שמתחממת מאורו שנפיק דרך דופן היסוד והוא חוט של חסד המשך עליה (כמו שאמרנו (מגילה יג ע"א) אסתר ירקרוקת אלא כו'), אור השמש המאיר לעולם, והוא לא פסיק מהעולם, וזה שאמרנו (חגיגה יב ע"ב) כל העוסק כו', שמתחתה בה ונכלל עמה ומקבל החוט עמה, רק מחטאה נתחללה (בראשית ג טז) ואל אישך תשוקתך, וזהו הסעודה של לויתן ושור הבר והקניגין שלהם שהוא השמחה הגדולה שאין למעלה הימנה:

¹²¹ והשתחויו לו. כמו שאומר בזהר חדש שה"ש נ"א נ"ב דלע"ג דלוייה תחותיה בשחותא לגבי אמלעיתא דל"ף כו' הביאנו המלך חדריו אנא בעילויא וחזיבו כו' ואנא לא חיישנא כו':

¹²² אדון כל כו'. כנ"ל סוף תיקון ל"ט:

¹²³ ובג"ג כו' נבואה איהי שקילא כו'. ורואה לומר, זה שמעי וראי, תורה שבכתב ושבעל פה כנ"ל, והן שניהם בהיכלל לידה, בתי היכלין נבואה, ואראה כו' ואשמע כו' וכנ"ל:

ובהוא זמנא דמתפתחין היכלין דנבואה, כמה מארי דעתידות יתערוך בעלמא, הדיא הוא דכתיב (יואל ג א) ונבאו בניכם ובנותיכם וכו', ומארי דעתידות, כמה דהווי ועתידין למהוי, כמה דהווי מסטרא דמחשבה ומארי דעתידות, כמה דהווי מסטרא דמחשבה, ומה דעתיד למהוי מסטרא דאימא עלאה, שירא דמלה (קהלת ג טו) מה שיהיה כבר הוא, ואשר להיות כבר היה.

וכמה מארי דעינין דאינון שיחוזים ונביאיא יתערוך בעלמא דאינון עיני יהוה, וכמה ומארי דאודנין דתמן שמיעה דאתמר בהון (יחזקאל א כד) ואשמע שאת קול כנפיהם, ומארי דאנפין דאתמר בהון (שם ו) וארבעה פנים וגומר, ומארי דקלין, ומארי דדבורין, ומארי דרוחא דקודשא, ומארי דידין דאתמר בהון (שם ח) וידי אדם וגומר, ומארי דקומה, ומארי דאות, ומארי דרגלין דאתמר בהון (שם יד) והחיות רצוא ושוב, שיהיה הוא זמנא ויבדל אלהי'ם בין האור ובין החושך (בראשית א ד), אלן אינון נביאי דשקרא, דאתמר בהון (שמות ז יא) ויעשו גם הם חרטומי מצרים וגומר, דאפריש לון קודשא בריה הוא מנביאי קשוט.

[תיקוני זוהר - דף פג ע"ב]

ומארי אלהי'ם יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ז), שיהיה רזא לאתעסקא באורייתא דבעל פה, ולאפרשא בין אסור והתר, דאינון מיין (דף פג ע"ב) מתיקון, ומיין מירין מסטרא

ביאור הגר"א

^פ מארי דעתידות ממה כו'. מפרש והולך, מארי דעתידות - מארי, כי הן עומק ראשית ועומק אחרית כמו שאומר בספר יצירה מים ואש, שממים יאלו, ואש מחזיר כל דבר לשקו, מוחא ולבא אברים הפנימים, ואח"כ מפרש כל האברים החיצונים הכל כסדר והכל נבואה כמו שמפרש והולך:

^{פא} דאתמר בה ישראל כו'. הוא לראיה שמס' מסטרא לעבר, לאמרינו, עלה במחשבה - עכבה עלה:

^{פב} ורוא מה שהי' כבר הוא. רוא לומר מה שהיה - בחכמה, כבר הוא - בכתר נקרא הוא כמו שאומר באדרא זוטא דאינו בחכמה כי אם מה שכבר הוא בכתר, וכן אין צדינה כי אם מה שהיה בחכמה, וזהו ואשר להיות כו':

^{פג} דאינון חוזים ונביאים. מסטרא דעין שמאל וימין, כמו שאומר לעיל בריש הקדמה ועוד מסגירו דעינין ופתיחו דעינין, כמו שאומר לעיל ריש תיקון י"ח ואף שכל עיינין הן אספקלריא דנהרא, היינו לגבי שמיעה, אבל בה גופא אית דו"ג, נ"ה:

^{פד} ומארי דאודנין כו' דאתמר כו'. ומארי דעינין - כבר ביאר שהן נבואה במראה:

^{פה} את קול כנפיהם. והוא דיבור מסטרא דנוק', (קהלת י ט) ובעל כנפים יגיד דבר, וזהו שמיעה, והרבה חילוקים בין ראה לשמיעה, כי הראיה הוא באור, ימינא, אספקלריא דנהרא, והשמיעה אף בלילה בחושך, אבל הראיה הוא מרחוק הרבה שרואין אף בשמים וכמו שכתוב מרחוק ה' נראה כו', אבל שמיעה בקרוב, והן דרגא דת"ת ולדיק, אספקלריא דנהרא ואספקלריא דלא נהרא, וכמו שכתוב (ישעיהו נז יט) שלום לרחוק ולקרוב שהן ת"ת ולדיק כמו שאומר לעיל נ"ג א'. ובראיה אחת יכולין לראות מה שאי אפשר לשמוע בזמן גדול. והראיה אינה נשכחת מהרה כשרואה אדם אחד מכירו לאחר זמן הרבה. וכן נקבע האהבה והשנאה בראיה יותר וכמו שכתוב במשה רבינו עליו השלום (שמות לז יט) וירא את העגל כו' והתפעל יותר מצמאמר השם יתברך. וכן הראיה מצוררת יותר ורחה להבין מצמיעה וכמה מדרכות עול. ותבין בזה הרבה סתרי תורה:

^{פו} ומארי דאנפין כו'. דאינון ידעין צמ"ט ובצבעין אנפין דהן מסטרא דד' פנים לאחת שהן י"ב פנים ובכל אחד ששה כמו שאומר לעיל ס"ג א' (ועיין לקמן קמ"ד א' אנפיו דמטרוניתא כו' תליין ע"ב כו'):

^{פז} ומארי דקלין ומארי דדבורין. שנאמר כי עוף כו' ובעל כנפים כו' כמו שאומר לעיל בתיקון י"ח עיין סם:

^{פח} ומארי דרוחא דקודשא. מסטרא דחוטמא דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט כמו שאומר סם, והוא מב' נוקבין, חד רוחא וחד אשא כמו שאומר באדרא זוטא רכ"ד א' ר"ה סבא אוקים כו':

^{פט} דכתיב וידי אדם כו'. העושין לדיקה בסתר, מתחת כנפיהם, ועיין בתיקון י"ח, כ"ט ב':

^{פא} ומארי דקומה. דכתיב וגויתו כתרשיש כמו שאומר לעיל כ"ח ב' ואמר סם כ"ט א' דאינון כרעין וסגדין למלכא בצלותא כו' ומכסיין בעטופא דמראה כו':

^{פב} ומארי דאות. רואה לומר אות ברית, ונאמר בהן (שמות ג יב) וזה לך האות, (ישעיהו ז יא) שאל לך אות כו':

^{פג} ומארי דרגלין. בצלותא, ובגלותא קיימין עלייהו דשכינתא למסבל בגינה כמו שאומר סם למ"ד א' ב', והענין, כי כל מורה שאדם מחזיק בה יותר הוא רשום בה בצלותא אבר ומסם נבואתיה וכמו שאומר סם כ"ח א' ולא עוד אלא כל נביאיא הוו חזיין נבואה ליהון בצברים למלכא, כל חד וחד באבר ידיעא ולא יתיי, מנהון ברישא כו', וברתא דמלכא אייהי היכלא דכל אבר ואבר, מורה דכל אבר ואבר כו', ואייהי נבואה דכל אבר ואבר מראה דכל כו', וזהו פתיחות היכלין דכל אבר ואבר:

^{פד} בהוא זמנא ויבדל כו'. כמו שאומר לעיל בתיקון ל' עיין סם, והוא כמו שכתוב (זכריה יג ד) ולא ילכשו עוד אדרת כו':

^{פה} ויאמר אלוקים כו'. עתה מפרש מאמר ג', ובתיקון מ"א רומז אותו בתיבת בראשית, וכן בכולם וכנ"ל, והן עשר תיקונין לעשר מאמרות, ואח"כ מפרש והולך השאר אלוקים דפרשה כמו שכתבתי לעיל בתיקון ל"ב, אבל בל"ב אלוקים אינו מפרש רק העשר אמירן:

^{פט} הכא רזא כו'. הכל פירש למעלה בתיקון למ"ד עיין סם:

דְּשָׁמָא לָא, וְלֹא יִכְלּוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמֶּרָה כִּי מָרִים הֵם (שמות טו כג), וּמִסְטָרָא דִּימִינָא וְיִמְתְּקוּ הַמַּיִם (שם כה), וְאִינּוֹן כְּגוֹנָא דְדָם טְהוֹר וְדָם נְדָה דְצָרִיךְ לְאַפְרָשָׁא בִּינְיָהוּ, בְּגִין דִּיהוּא זוּהֶמָּא דִּהִטִּיל נְחֹשׁ בְּחוּהָ גְרִים לְעָרְבָא מִיִּין דְדָכִיּוֹ עִם מִיִּין דְמִסְאָבוּ, וּבְגִין דָּא תְקִינּוּ תְקִנָּה דָּא לְחֻבְהָ לְאַפְרָשָׁא בִּינְיָהוּ, וְהוּא דְאַפְרִישׁ בִּינְיָהוּ דָּא רְקִיעַ דְעַל רְאשֵׁי חַיּוֹן, דְאַתְמַר בִּיהַּ (יחזקאל א כב) וְדָמוֹת עַל רְאשֵׁי הַחַיָּה רְקִיעַ דָּא מִטְטֵרוּן.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל וְכוּ' (בראשית א ז), הֵכָּא לִית מִיָּא מִסְטָרָא דְמִסְאָבוּ, אֲלֵא מִיִּין מִסְטָרָא דְשָׁמָא לָא הוּוּ בְּעָאן לְאַתְגַּבְרָא, וּמִיִּין מִסְטָרָא דִּימִינָא הוּוּ בְּעָאן לְאַסְתְּלָקָא עַלְיָהוּ, עַד דְאַלִּין אָמְרִין אָנּוּן בְּעִינָן לְמַהוּי קָדָם מְלָפָא, וְאַלִּין אָמְרִין אָנּוּן בְּעִינָן לְמַהוּי קָדָם מְלָפָא, עַד דְאַתָּא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא וְאַעִיל שְׁלָם בִּינְיָהוּ, וְקָשִׁיר לֹון וְאַתְעֵבִיד שְׁקַל (נ"א שלום) בִּינְיָהוּ, וְדָא מְחֻלּוֹקַת שְׁיִלְשָׁם שְׁמִים, כְּגוֹן לְאָה וְרַחֵל, דְדָא לְאַתְחַבְרָא בְּבַעֲלָהּ, וְדָא בְּעָא לְאַתְחַבְרָא בְּבַעֲלָהּ, וְנָטִיל לֹון יַעֲקֹב וְקָשִׁיר לֹון בִּיהַּ לְתַרְוִיָּהוּ, בְּגִין דִּיהוּ קָא מְחַשְׁבַת לְאָה בְּלָפָה אִם יַעֲקֹב נָטִיל לְאַחְתֵּי נָטִיל לִי עֲשׂוּ חַיִּיבָא, וְהִכִּי קָא חַשְׁיבַת רַחֵל כְּגוֹנָא דָּא, בְּגִין דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון לְיַעֲקֹב תְּרוּוִיָּהוּ, וְשׂוֹיב לֹון מִהוּא חַיִּיבָא, וְאַתְחַבְרוּ בְּצַדִּיקָא.

[תיקוני זוהר - דף קא ע"א]

(דף קא ע"א) אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר אַבָּא, יוֹמָא חָדָא הוּוִין בְּבִי מְדַרְשָׁא, וְשָׂאִילוּ חַבְרָיא מַאי נִיהוּ דְאַמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תְּאֵמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא תְּסַפְּנוּ עֲצַמְכֶם, שְׁנַאֲמַר (תהלים קא ז) דוּבְרַ שְׁקָרִים לֹא יִפּוֹן לְנַגְדַ עֵינַי, (נ"א קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר רבי רבי מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לתלמידוי כשתיגעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסכנו בעצמכם, הדא הוא דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, והא כתיב (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ועוד מים עליונים ומים תחתונים אית תמן, למה אמר אל תאמרו מים מים, אמר ליה בוצינא קדישא, סבא דסבין לך יאות לגלאה רזא דא, דלית חבריא יכלין לקיימא ביה על בורייה, אמר ליה סבא דסבין, רבי רבי בוצינא קדישא, בודאי אבני שיש טהור אינון י' י', דאינון חד יו"ד עלאה מן א, ותנינא יו"ד תתאה מינה, והכא לית טומאה אלא אבני שיש טהור, ולית הפרשה בין מים למים, דכלא יחודא חדא, דאלין אינון מסטרא דאילנא דחיי דאיהו ו באמצעייתא ד א, דאתמר ביה (שם ג) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל אילנא דעץ הדעת לתתא). ש"א דהכי הָא סְבָא דְסָבִין עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין קָא נְחִית וְאַמַר לֹון, רַבְּנָן בְּמַאי עֲסָקִיתוּ, אָמְרוּ לִיהַּ וְדָאִי בְּהַאי דְאַמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תְּאֵמְרוּ מִיָּם מִיָּם, וְאַמַר לֹון וְדָאִי רְזָא עֲלָאָה אִית הֵכָּא, וְהָא אוֹקְמוּנָהּ בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, וּבְגִין דְלָא תְטַעוּן נְחִיתָנָא לְכוּן, בְּגִין דִּיתְגַּלִּי רְזָא דָּא בִּינְיָיְכוּ דְאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה טְמִירָא מְבַנֵּי נְשָׂא (נ"א דרא).

בְּוֹדָאִי אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר שְׁיִינּוֹן י' י', דְמִנְהוֹן מִיִּין דְכִיִּין נְפָקִין, וְאִינּוֹן רְמִיזִין בְּאַתָּא רִישָׁא וְסוּפָא י' י', שְׁיִינּוֹן דְאִיהוּ נְטוּי בִּינְיָהוּ אִיהוּ שְׁכַעֲץ חַיִּים, מְאָן דְאַכֵּל מִנִּיהּ וְחַי לְעוֹלָם.

בִּיאור הגר"א

^פ לָשֵׁם שְׁמִים. לָשֵׁם שִׁיָּהִי עִם שְׁמִים, וְהוּן לָאָה וְרַחֵל, מִסְטֵרָא דְבִית שְׁמַאי וְבֵית הַלֵּל, דִּינָא וְרַחֵמֵי דְכָל אַחַד רוּחָה הַלְכָה כְּמוֹתוֹ, לְהַתְקַשֵּׁר בְּהַלְכָה, דְרַגְיָה, וְהַלְכָה הוּא בְּתִ"ת הַמְכַרְיַע, וְנִפְיָק בְּתַ קוּל אֵלוּ וְאֵלוּ דְבִרֵי כו' (ערוזין יג ע"ב), שְׁהוּן מִסְטֵרָא לְעַץ הַחַיִּים, שְׁשֵׁם שְׁנִיָּהּ מִסְטֵרָא דְחַיִּים וְכִמוּ שְׁאוּמֵר לְקַמְן ק"א א' וְהוּא וַיַּעַשׂ אֲלֵקִים אֶת הַרְקִיעַ כו' דְכָאן:

^פ אֲדַהֲבֵי הָא סְבָא דְסָבִין כו'. רוּחָה לּוֹמַר, מְדוּרֹת הַרְאִשׁוֹנִים קוּרִם אֲבַרְכָהּ הַרְבֵּה, וְשֵׁם אֲרִיכוּ דִיּוּמִין כְּמוּ שְׁאוּמֵר בְּסוּף תִּיקוּן ע', וְנִרְחָה שְׁהוּא אוֹתוֹן שְׁקוּרִם נַח שְׁהֵם הָאֲרִיכוּ יָמִים יוֹתֵר וְהוּוּ סְבָא דְסָבִין עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין:

^פ אִינוֹן י' י' דְמִנְהוֹן כו'. הוּן ב' יוּדִין דְשִׁלּוּב יִאֲקוּדוּנְקָא, תַּחֲלָה וְסוּף, חֲכֵמָה לּוּז"ג, שְׂבִז"א בְּרַחֵשׁ וְבַה בְּסוּף, שְׂבָה אֹרַח חוּזַר – ב' יוּדִין הַנ"ל, ו' בְּאַמְנָע, ו' אוֹתוּיֹת הַנ"ל, וְהוּן כֻּלְל הַאֲזִילוּת, י' כוּלְל גְר"ה, ו' – מַלְכוּת, ו'ק בְּאַמְנָע וְעִינּוּן בְּזוּהַר חַדֵּשׁ שְׁה"ש נ"א ד' בְּאַרְכּוּבָה, וְאֵלוּ ב' חֲכֵמוֹת הוּן חַד, ב' רַחֵמֵי כְּמוּ שְׁאוּמֵר בְּזוּהַר פְּרַשְׁתָּא בְּרַחֵמֵי ז' ב' ר"ח פַּתַח כו' רַחֵמֵי ב' תְּרִין אִינוֹן דְמַתְחַבְרִין כַּחֲדָא וְאִינוֹן תְּרִין נְקוּדִין כו', וְהוּוּ שְׁאוּמֵר וּמְנַהוּן כו', דְמ"ד וּמ"נ נְפִיק מִחֲכֵמָה, יוּדִין הַנ"ל, וְהוּן מִיָּם מִיָּם הַנ"ל, אֲבָל אִינוֹן בְּיַחְדָּהּ, לְכֹן אִין לּוֹמַר מִיָּם מִיָּם ב' פְּעֻמִּים, רַק מִיָּם אַחַד הוּא מְעַץ חַיִּים כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָן:

^פ ו' דְאִיהוּ כו'. רוּחָה לּוֹמַר שְׁתּוּךְ הַאֲלָף כו' וְהוּא בְּחוּשְׁבַן הוּיָהּ וְכֹן שִׁלּוּב הַנ"ל כְּנ"ל:

^פ עַץ הַחַיִּים. עִינּוּן לְעִיל ס"ו ב' וְהִיא עַץ כו':

שכ"א ילין תריין יודיי'ן אינגון רמיזין בוייצר, ואינגון תריין יצירות יצירה דעלאין ויצירה דתתאין, שכ"ב אינגון חכמה בראש וחקמה בסוף, תעלומות חכמה, ודאי שכ"ג אינגון תעלומות מחכמה עלאה דאיהו כתר עלאה. שכ"ד אינגון לקבל תריין עיינין, דבהון תריין דמעין נחתין בימא רבא ואמאי נחתו, בגין דאורייתא מתריין לוחין אלין הוה משה נחית לון לישראל, ולא זכו ואתברו ונפלו, ודא גרים אבודא דבית ראשון ובית שני, ואמאי נפלו, שכ"ה בגין דפרח ו' מינייהו דאיהו ו' מן וייצר.

[תיקוני זוהר - דף קא ע"ב]

שכ"ו יהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, דמתמן אתייהיבת אורייתא באסור והתר, מימינא חיי ומשמאלא מיתה, ובגין דא אמר רבי עקיבא לתלמידוי פשתגיעו לאבני שיש טהור שכ"ז אל תאמרו מים מים, ולא תהוון שקילין אבני שיש טהור לאבנים אחרנין, דאינגון חיי ומיתה, שכ"ח דמתמן לב חכם לימינו (קהלת י ב) דבר נש, ולב כסיל לשמאלו (שם), שכ"ט אלא עוד אלא אתם תספנו עצמכם, בגין דאלין אבנין דעץ הדעת טוב ורע אינגון בפרודא, ואלין אבני שיש טהור אינגון ביחודא בלא פרודא כלל, ש"אם תאמרו דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו ואית פרודא בינייהו, דובר שקרים לא יכון (דף קא ע"ב) לנגד עיני (תהלים קא ז), דהא לית תמן פרודא לעילא, ואלין דאתברו מאינגון (מאנין) הו, אתו לנשקא ליה פרח ואסתלק מנייהו.

[תיקוני זוהר - דף פג ע"ב]

ביאור הגר"א

שכ"א ואלין כו' ב' יצרות כו'. כמו שאמרו (ברכות סא ע"א) דויילר צב' יודין - על צ' יצרות, והוא בעץ הדעת טוב ורע, יכ טוב ויכר הרע, אבל בעץ החיים הוא ז"ג, וזה שאומר יצירה דעילאין כו', והן שמים וארץ כמו שאומר לעיל ס"ב א' את השמים לבושא לעלמא עלאה כו' עיין ס:

שכ"ב ואינגון חכמה כו'. שתחלת המחשבה סוף המעשה, ב' יודין הנ"ל, והן שיש - ש"י י"ש, ב' חכמות, אלא שבה בהיפוכא - ש"י, והוא סוד שד"י אלג"י כתר חכמה צב' לתתין שבה צליון וירושלים כידוע, וש"י י"ש הוא צח"צ דילהון דכלילן בחכמה כ"ח מ"ה וכמו שאומר בסוד איש בזהר חדש ע"ג ב' לזמנין חכמה איש כו':

שכ"ג אינגון תעלומות מחכמה עילאה דאיהו כתר עילאה. רואה לומר ח"ס, ואינגון נפקין שניהם משם, דקשה ליה דקאמר תעלומות לשון רבים וחכמה בלשון יחיד אלא תעלומות קאי אצ' יודין הנ"ל דשניהן הן תעלומות וכמו שאומר לעיל סוף תיקון ח' ואינגון נפקין מחכמה א' דאיש הנ"ל:

שכ"ד ואינגון לקבל כו'. דבעיינין דילה הן חושבן דבחכמה פרפראות כו' (אבות ג יח), וענין הדמעין נחבאר באידרא רבה דאינגון ב' אבנין, אורמא וסומקא, דאחפרשין באסחותא דימא רבא, ואינגון ב' דינין דב' אלקים, ה' עילאה וה' תתאה, אורם וסומק, והן ב' אבנין דלוחות שהן ה' עילאה וה' תתאה, כמו שאומר לעיל ס"ב ב' דאיהו ה' ה' דכלילין בעשר דברן ה' בלוחא כו', והן בית ראשון ושני צב' בתי לבא כמו שאומר שם א' עיין שם, וזהו הכל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע דמשמאלא כו', כמו שאומר למטה, אבל בעץ החיים אין לריד הדמעין אלו דשם כולו חיים, וזה שאומר ואמאי נחתו כו' ולא גרים כו':

שכ"ה בגין דפרח כו'. רואה לומר הכתב מעלייהו דב' לוחות הו' ב' יודין הנ"ל שהן גם כן ב' ההין שח"צ אחד הוא כ"ח מ"ה ב' עלמין עילאה ותתאה והוא"ו הוא עלמא מליעתא ו"ק והוא הכתב דעילאהון וכיון דפרח הוא"ו אחבדו אלו הלוחין גם כן שהן ב' יודין משום דלית פירודא בינייהו וכמו שאומר להלן:

שכ"ו ויהיב לון אחרנין כו'. והן ב' ההין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע והן ב' בחים הנ"ל ולכן גרים איבודא כמו שכתוב (תהלים קכז א) אם ה' לא יבנה בית כו', וזה שאומר בזהר פרשת פנחס דב' בחים שרצה השם יחברך לבנות - לא היו עדיין כלל, ולעתיד לבא יבנה הקב"ה שניהם כאחד, מעשה ידיו לעולם שעתיד להגלות עץ החיים כמו שאומר בזהר פרשת בראשית ובהר פרשת משפטים בארוכה:

שכ"ז אל תאמרו מים מים כו'. רואה לומר שלא תאמר ששני מיני מים הן כמו בעץ הדעת טוב ורע והן ב' עיינין דז"א שאמרו באידרא רבה והכל במט"ט דשם מקנן ז"א אבל למעלה אף בבריאה דשם מקנן ג"ר עין אחת דא"א הוא חוורא וחורא גו כו':

שכ"ח דמתמן לב כו'. רואה לומר יכ טוב ויכר הרע מה שאין כן בעץ חיים שכולו טוב וחיים ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רל"ד ב' אמר ר"מ כו' (ולקמן קט"ו א' בארוכה עיין ס):

שכ"ט ולא עוד כו'. לא זו בלבד שתאמרו שיש שניו אלא שניהן טובים אלא שהן אחד בלבד:

ש"א ואם תאמרו כו'. רואה לומר דסלקא דעתין שהוא"ו פרח ונשאר אלו ב' היודין, אמר לא כן אלא גם היודין נסתלקו מאחר שאין פיבוד ביניהם, וזה שאומר ואלין דאתברו מאלין הוה, רואה לומר לא לוחות שניות כסלקא דעתין אלא קודם השבירה לוחות הראשונות, וזהו דובר שקרים כי השקר הוא הפירוד כידוע, וזהו לנגד עיני, עיני הוא ב' עיינין, ב' יודין הנ"ל, ושם לא יכון דובר שקרים דלית תמן פירודא, ועיין לעיל ריש תיקון ד' אינגון עיינין כו' הא נחש עקלתון כו', והוא הדובר שקרים כמו שאומר לעיל ס"ד ב' ואיהו נחש דמליל כו', והוא הכל בעץ הדעת טוב ורע, אבל בעץ החיים כנ"ל, ואלו ב' מים דעץ החיים ועץ הדעת טוב ורע הן דפרשה הנ"ל, יהי רקיע - בעץ הדעת טוב ורע, ויעש כו' הוא דעץ החיים כנ"ל:

(דף פג ע"ב) שלאמר רבי יצחק כל אינון מתים דארעא דישראל, יחיון ויקומו בקדמיתא לעידן דיחיו קודשא בריה הוא מיתא, בגין דקודשא בריה הוא יתער עליהו, הדיא הוא דכתיב (ישעיה כו יט) יחיו מתיך נבלתי יקומו, שייחיו מתיך אלין אינון דארעא דישראל, נבלתי יקומון אלין אינון דבארעא נוכרא, דלא כתיב בהו תחיה אלא קימה, דהא רוחא דחיי לא תשרי עליהו אלא בארעא דישראל, ובגין כך כתיב בהו יחיו, נבלתי יקומון אלין דלבר, יתברי גופא דלהון ויקומון גופא בלא רוחא, ולבתר יתגלגלון מתחות עפרא עד דמטו לארעא דישראל, ותמן יקבלון נשמתא ולא ברשו אחרא, בגין דיתקיימון בעלמא פדקא חזי.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, בשעתא דזמין קודשא בריה הוא לאחייא מיתא, כל אינון נשמתין דיתערו, כלהון יקומון בההוא דיוקנא ממש דהווי בהאי עלמא, ונחית לון קודשא בריה הוא וקרא לון בשמהן, הדיא הוא דכתיב (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא, וכל נשמתא תיעול לדוכתהא, ויקומון בקיומא בעלמא פדקא חזי, וכדין יהא עלמא שלים, ועל ההוא זמנא כתיב (שם כה ח) וחרפת עמו יסיר, דא יצר הרע דאחשיף אפי דבר נש ושליט ביה.

אמר רבי חזקיה, אי תימא דכל גופין דעלמא יקומון ויתערו מעפרא, אינון גופין דאתנטעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו, שלאמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצלחו הרי אינון כלא הוו, כמה דהווי עץ יבש בהאי עלמא, הכי נמי בההוא זמנא, וגופא בתראה יקום, ההוא דאתנטע ואצלח ונטע שרשוי פדקא יאות, ועל ההוא גופא בתראה כתיב (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים, דעבד אבין ונטע שרשין ואצלח פדקא יאות, ועל ההוא גופא קדמאה כתיב (ירמיה יז ו) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב, כי יבא טוב דא תחית המתים.

ואתנהיר ההוא נהורא דזמין לאנהרא לצדיקא, דהוה קמיה גניז מיומא דאתברי עלמא, שיהדיא הוא דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, ביה זמין קודשא בריה הוא לאחייא מיתא, שיהדיא הוא דכתיב (מלאכי ג כ) וזרחו לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא, וכדין יתגבר טוב בעלמא, וההוא דאתקרי רע יתעבר מעלמא, שיוכדין אינון גופין קדמאין ליהווי כלא הוו.

[תיקוני זוהר - דף פד ע"א]

אמר רבי יצחק זמין קודשא בריה הוא לארקא על אינון גופין רוחין, אי זכו בהו (דף פד ע"א) יקומון לעלמא פדקא יאות, ואם לאו יהו קטמא תחות רגליהון דצדיקא, הדיא הוא דכתיב (דניאל יב ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגומר.

ביאור הגר"א

^{פא} (א"ר יצחק כל אינון כו'. אינו מהתיקונים אלא מזוהר חדש וטעה המעתיק בעבור שראה למטה כתוב ה"ד וירא חלקים את האור כו':) * א"ר יצחק כל אינון כו' עד סוף התיקון אינו מהתיקונים אלא מזוהר פ' חיי שרה א"ר יצחק כל אינון כו' עד א"ר אלעזר. סם קל"א א' ת"ח הא אתמר כו' עד ר' אלעזר: א"ר אלעזר ת"ח בשעתא עד א"ר חזקיה. סם א"ר אלעזר ת"ח עד א"ר יוסא: א"ר חזקיה אי תימא עד א"ר אלעזר. סם למעלה א"ר חזקיה אי תימא כו' עד וכלא אתקם ואתעתד: א"ר אלעזר והאי מאן כו' עשר ספירות התיקון הוא זוהר פרשת וירא קי"ח קי"ט א"ר אלעזר כו':

^{פב} יחיו מתיך אליו כו'. ללא נשטו בסכין פגום, מה שאין כן בחוץ לארץ, וכמו שאומר זוהר פרשת תרומה ובאלין נאמר יחיו ובאלין קימה כמו שמפרש והולך ועיין במדרש הנעלם פ' וירא קי"ג א' ב' א"ר יוחנן המתים שבארץ ישראל הם חיים תחלה ה"ד יחיו כו' ד"א הקיטו כו' ה"ד לכן הנבא כו' והבאתי אתכם אל ארצות ישראל מה כתיב אחריו ונתתי רוחי בכם וחיייתם וקם קי"ג א' ב' ריב"א שאל לר' חזקיה אמר ליה מתים שעתיד הקב"ה להחיותן לא כו' לפיכך אין מקבלין נשמתן אלא במקום קיים כו':

^{פג} א"ר יוסי אינון כו'. אבל בסבא פ' משפטים ק' א' אמר דקאים כרוחא דשביק בגו אתתא אי זכא לאתתקנא בגופא בתראה ואתנהר ההוא נהירא כו':

^{פד} לעליה נאמר וירא כו'. כמו שמפרש והולך וכמו שאמרנו דגנוזו ללדיקים לעתיד לבא, ואין טוב כו':

^{פה} ה"ד וזרחה כו'. רובה לומר שזנהורא הנ"ל יהיה תחיית המתים, וזהו ומרפא כנפיה כמו שאומר במדרש הנעלם פ' תולדות קל"ט א' הרופא לשבורי כו' זו היא תחיית המתים שהיא רפואה כו':

^{פז} וכדין אינון גופין כו'. שהן מסטרלא דרע ואז רע יתעבר מעלמא כנ"ל:

אמר רבי אלעזר והאי מאן דאסתלק מעלמא עד לא מטון יומוי לעשרין שנין, מאן אתר אתענש, בגין (דהוי מתליסר שנין ולעילא) דהא מתליסר ולתתא לאו בר ענשא הוא אלא בחטאה דאבוי, אבל מתליסר ולעילא מהו, אמר ליה, קודשא בריך הוא חס עליה דלימות זכאה, ויהיב ליה אגר טב בההוא עלמא, ולא ימות חייב דיתענש בההוא עלמא, והא אוקמוה.

אמר ליה אי חייבא הוא ולא מטון יומוי לעשרין שנין מהו, בין דאסתלק מעלמא במאי הוא עונשיה, אמר ליה בדא אתקיים ויש נספה בלא משפט (משלי יג כג), דכד ענשא נחית לעלמא איהו דאערע בההוא מחבלא אתענש, דלא אשגחו עליה מלעילא, ועליה כתיב (משלי ה כב) עונותיו ילכדונו את הרשע, את לאסגאה מאן דלא מטון יומוי לאתענשא, עונותיו ילכדונו שלולא ביי דינא דלעילא, ובחבלי חטאתו יתמך (שם) שלולא ביי דינא דלתתא.

תקונא חד וארבעין

שליט בראשית תמן תשרי, ודא דרועא תניינא יום תניינא, שמיש'ת חשף סתרו (תהלים יח יב). אשתאר ר' איהי רא"ש השנה שמתמן הבדלה בין טוב לרע, ובראש השנה מלכא איהו דין, שמיכל ספירן אתקריאו דינין ומשפטין מסטריה, שמיכל צבא השמים קיימין עליה מימיניה ומשמאליה, אלין מימינין לכף זכות, ואלין משמאלין לכף חובה, וכד ישראל יתערוז בשופרות, וסלקין תמן לשכינתא דאיהי תרועת מלך בעשרה שופרות, בגין דאיהי לא סלקא פחות מעשרה, בההוא זמנא ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), אפריש קודשא בריך הוא בין אלין דמימינים לכף זכות, ובין אלין דמשמאלים לכף חובה, ואתמר (במדבר יז כב) הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע, שמיועל האי תשרי אתמר בתשרי נברא העולם.

[תיקוני זוהר - המשך דף פ ע"ב] (ס"א תיקונא תלתין וחמשה)

בראשית, בתשרי עלמא, חסר א' למחוי בראשית, דא אדם דאתברי בתשרי, ובגין דעתידה ארעא לאתלטיא בגיניה, דא הוא ארורה האדמה בעבורך (בראשית ג יז), אסתלק מן תשרי, שמיפפתח בב' דאיהי ברכה

ביאור הגר"א

^{פ"ב} ולא ב"ד דלעילא. לית משפט תמן עד עשרים, ולמטה מי"ג סוד ס"ס - שיתין פולסי ומ' מכות הראויין להשתלש (משנה מכות ג יא):
^{פ"ג} ולא ב"ד דלתתא. ללא חב במיתת בית דין (גם אמר ולא בית דין דלתתא, רואה לומר בעון דאבוי והוא ממתיבתא דמט"ט ושם דיינין עד י"ג שנה והראשון נכון):

^{פ"ד} תיקון מא. בראשית תמן כו'. עתה מפרש מאמר ג' שהוא ביומא תניינא, וזה שאומר יום תניינא, ואמר דרועא תניינא רואה לומר שהוא מים דפרשה, שהן אור ומים כנ"ל:

^{פ"ה} ישת. רואה לומר, דתשרי, כמו שמפרש והולך ונאמר חשך סתרו, שש חשך, וסתרו הוא בכסה כו', בכסה ביום ראש השנה שהוא ר' כמו שמפרש והולך:

^{פ"ו} ותמן הבדלה. דאיהו דין רואה לומר לכן היתה הבדלה בשני שכל הבדלה ומחלוקת הוא מסטרא דדינא ועיין בזה פרשת בראשית י"ז ח' הכא מחלוקת כזא דשמאלא כו' עיין שם בדבריו הרבה:

^{פ"ז} וכל ספירן אתקריאו כו'. רואה לומר לכן נאמר ביום ראשון ה' פעמים אור, וכאן ה' פעמים מים - זה ספירות שכולם הם מים מסטריה:

^{פ"ח} וכל כבא השמים כו'. כמו שכתוב במלכים (א כב יט), והוא בין מים למים לכאן וכמו שמפרש והולך בההוא זמנא ויהי מבדיל כו' כגון הבדלו. רואה לומר אלו לחיים ואלו למיתה כמו הבדלו דשם ועיין בזה פרשת אמור ק"א ח' ב' ואמר שם ב' תא חזי לקבל דא תלתא ספרים כו' כך הוא לתתא ועל דא נכתבים כו', וזה שאומר וכד ישראל יתערוז בשופרות שהוא ע"י שופר כמו שאומר שם כנ"ל, והבדלה הוא ג' ספרים הנ"ל שהוא מכריע בין מים למים והן ג' מימינא מכריעין הכל לחיים כו' והקב"ה מכריע אלו כו':

^{פ"ט} ועל האי תשרי כו'. רואה לומר שדין נברא העולם כמו שכתוב בראשית ברא אלוקים, ול"ב נתיבות - הכל אלוקים, אלא שאח"כ שיתף הקב"ה רחמים, ה' אלוקים כו':

^{פ"י} ופתח בב'. רואה לומר התורה:

לְאִתְּבָרְכָא אַרְעָא, וְלֹא־פָקָא לָהּ מִן לְוִטְיָא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּגִין דְּתִשְׁרִי אִיהוּ דִּין, שְׂמִילָא אֲדַכְרַ תְּמָן א' בְּתִשְׁרִי,
דְּלֹא יִתְכֵן לְאֲדַכְרָא בְּהַ זְמַנָּא אַחְרָא, הָדָא הוּא דְכִתְיָב (מְשַׁלֵּי כ כז) גַּר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם. (כך מצאתי)

[תיקוני זוהר - המשך דף פד ע"א]

שְׂמִי תְּמָן שַׁבַּת תְּנִינָא מְאֲלִין שְׁבַע שַׁבְּתוֹת, (נ"א ותמן בת שית בת מאלין שית), וְחִמְשָׁה רְקִיעִין, וְשִׁתִּיתָאָה
שָׁמַיִם, אִינוּן לְקַבֵּל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְכֻלְהוּ אָמַר טוֹב, בַּר מְיוֹמָא תְּנִינָא, בְּגִין שְׂמִי דְלִית בְּתִשְׁרִי א' לְאִשְׁלָמָא
בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק בְּחֻבְהָ דְאָדָם, וּבְגִין דָּא צְפוּן אִיהוּ פְּגִים, וּבְגִין דָּא מְצַפּוֹן תְּפִתַּח הָרְעָה (ירמיה א יד),
עַד דְּאִשְׁתַּלִּים.

[תיקוני זוהר - המשך דף פ ע"ב] (ס"א תיקונא תלתין ושיתא)

שְׂמִי בְּרֵאשִׁית, דָּא אִיהוּ שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, שְׂדֵהָא שְׁבַע שַׁבְּתוֹת אִינוּן, וְלְכָל חַד אִית לִיה שִׁית יְמֵי הַמְעַשָּׂה, וְכָל
יוֹמָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֶלְף שָׁנִים, הָדָא הוּא דְכִתְיָב (תהלים צ ד) כִּי אֶלְף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ וְכו', שְׂמִי וְשַׁבַּת
בְּרֵאשִׁית שִׁית יוֹמֵין דִּלְיָה אִינוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תְּהוּ, שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ.

שְׂנֵי שְׁנֵי אֲלָפִים תְּהוּ וְהָאֲרָץ הִיְתָה תְּהוּ, שְׂנֵי שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (בראשית א
ב), וְלִית מַיִם אֶלָּא אֲוִרִיתָא, פְּנֵי הַמַּיִם תְּרִין אֲנָפִין דִּילָהּ, דְּאִינוּן מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, תְּנוּרָה וְסוּמָק,
יְמִינָא וְשְׂמָאָלָא, וְאֲלִין אִינוּן שְׁנֵי אֲלָפִים תּוֹרָה, שְׂנֵי שְׁנֵי אֲלָפִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, וְיֵאמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וְיִהְיֵי אֹר
(שם ג), עֲלִייהוּ אֲתָמַר (ישעיה כד טו) עַל כֵּן שְׂנֵי בְּאֲוִרִים כְּבָדוּ יְהוּ"ה, עַל כֵּן וְדָאִי שְׂנֵי דְאֲתָמַר בֵּיה וְיִהְיֵי כִּין, וְאִינוּן
שְׁבַעִין, וְעַל תְּרִין מְאֻרוֹת אֲלִין אֲתָמַר שְׂנֵי דוּ פְּרָצוּפִין דְכַר וְנוֹקְבָא, שְׂנֵי יְהִי אֹר דָּא פְּסַח, אֹר לְאֲרַבְעָה עֶשְׂרֵה, וְיִהְיֵי
אֹר רֵאשִׁי הַשָּׁנָה, שְׂנֵי דְאֲתָמַר בֵּיה וְיִהְיֵי הַיּוֹם, הֵכָא וְיִהְיֵי וְהָתָם וְיִהְיֵי, שְׂמִי וּבְכָל אֲתָר וְיִהְיֵי לִישְׁנָא דְצַעְרָא.

ביאור הגר"א

^פ לא חכר תמן א' בתשרי ללא יתכן לאדכרא בה זמנא אחרא. רואה לומר לחלף הוא דין, ותשרי הוא גם כן דין. ומציא ראה שנאמר
נר כו'. ונר הוא משמאלא כמו שאומר בתיקון ל"ג, ואלס - שמא מפרש, מ"ס, שורש גבורות, בזינא דקרדינותא:

^פ ותמן שבת תנינא כו'. עיין להלן תיקון ל"ו שדרש בזראשית שבת קדמאה, ובזראשית - זרא שית, שית יומין דיליה הן ז' תהו כו' כמו
שאומר סס, וכאן על שבת תנינא, ושית יומין - ה' פעמים קהיע בה' ספירות, ושית - שנאמר שמים:

^פ לית בתשרי כו'. שהוא אור לאסתלק משם בחטא אדם לאכל מעץ הדעת טוב ורע, דסם פרודא זין ימינא לשמאלא כמו שאומר
לקמן ק"א א' וכנ"ל עד לעתיד לבא שיחזור עץ החיים, וזה שאומר עד לאשתלים.

^פ זראשית דא איהו שבת זראשית כו'. חסר כאן תחילת התיקון, אבל הענין הוא שמפרש על שבת הראשון מז' שבתות והוא יום ראשון
וכמו שמפרש והולך, ושבת תנינא דאיהו יומא תנינא מפרש לקמן בתיקון מ"א (והוא מרומז בזראשית דתמן שבת זראשית הוא שבת
ראשון):

^פ דהא שבע שבתות. מכלאן משמע כדברי הראשונים דשבע שמיטות ואנן בשניה, וכמו שאומר בתיקון ל"ה בתשרי אכתרי עלמא חסר א'
כו' ובתיקון מ"א ועל האי תשרי כו' ותמן שבת תנינא כו':

^פ ושבת זראשית ו' כו'. רואה לומר שבת הראשון שנקראת זראשית, והוא נגד יום ראשון לכן כל ו' ימים מרומז ביום ראשון, ואל שני בשני
כמו שאומר בתיקון מ"א:

^פ ז' אלפים תהו. חו"ג קודם לתורה - עמודא דאמלעיתא, ושם נאחזין מאזברהם וילחק כו', והן ז"ל. וב' תהו, אחד בזושר, תהו, והוא
דאזברהם, ואחד זראשית תיבות למפרע - דילחק:

^פ ז' אלפים תורה כו'. כמו שאומר פני המים תרי כו', והוא בת"ת ויסוד שהן נקראים תורה וספר תורה, ויסוד זו גנוזין גבורות כידוע,
האוכל לפקדון לארץ (זראשית מא לו), לכן סם מאות לא תעשה:

^פ ז' אלפים ימות כו'. והן נו"ה שהן ז' משיחין כידוע בזכמה מקומות:

^פ ז' צאורים. אינון ז' אורים הנ"ל:

^פ דאחמרא בה ויהי כן ואינון שבעין. רואה לומר ע' שנין דחבלי משיח, ע' קלין דילודה שהוא כן, והוא (ויהי, זערא, כמו שאומר למטה
ובכל אחר כו' וכן שבעין כמו שמפרש והולך) וכמו שאומר זרעיא מהימנא פ' משפטים קי"ט ז' תמן ל"ס דאינון ע' קלין כו' כן היינו כו'
ועל כן נקוה כו', ובזהר פרשת אחרי מות ס"ז ז' ואינון קלין דיהבת דאינון שבעין כו' מתמן אולידת תרין משיחין כו', ובזהר פרשת פנחס
רמ"ט א' ואי תימא דלע' תחיל כו' כולו אומר כבוד כו', וזה שכתוב צאורים כדלו ה':

^פ ל"ו פרזופים. דאיהו בלנא ואיהו זבוד ואז יהיו שוין, אור הלכנה כאור החמה, והן ז' אור הנ"ל:

^פ יהי אור דא פסח כו' ויהי כו'. ימינא ושמאלא, נו"ה, ובהן עתידין ז' משיחין לגאול כמו שאומר זרעיא מהימנא פ' משפטים סס אע"ג
דאקדים בתשרי ואוקמוה בתשרי כו' פסח דרועא כו' ובניסון עתידין להגאל, דשניהם אמת כמו שמפרש והולך סס:

^פ דאחמרא ביה כו'. שראש השנה היה יום הדין כמו שאומר זריש פרשת בא ל"ב ז':

שַׁבַּת ^{סא}בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה ^{סב}בְּחֶלְלֵךְ דִּילָהּ, דְּאִיהִי שַׁבַּת בְּרִית, אִיהִי שַׁבַּת חֲלָל, חֲלָל לְמֵאן, לְהֵיא נְקוּדָה, מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמֶת (שמות לא יד), (דף פא ע"א) לְמֵאן דְּעָאל נּוֹכְרָאָה בְּחֶלְלֵךְ דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים ^{סג}יִינן זוּנָה, ^{סד}וּבְגִין דָּא הָכָא צְרִיךְ דְּחִילוּ, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית יְר' א שַׁבְּת, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ויקרא יט ל) ^{סה}שַׁבְּתָת שַׁבְּתוֹתֵי תְּשׁוּרָוּוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ, וּמֵאן דְּעָאל רְשׁוֹ נּוֹכְרָאָה בְּחֶלְלֵךְ דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים יִין נֶסֶךְ זוּנָה, עֲלִיָּה אֲתָמֵר (במדבר יט יג) אֶת מְקַדְּשֵׁי יְהו' טִמְא וְנִכְרְתָהּ וְכו', וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי אֲוֹת דְּשַׁבַּת אֲוֹת דִּימִין טְבִין אֲוֹת דְּתַפְלִין אֲוֹת דְּבְרִית מִילָהּ, עֲטָרָה דְּבְרִית, ^{סו}תַּגָּא דְּסַפֵּר תוֹרָה קְרִינָן לִיה, ^{סא}כְּתָרָא בְּרִישׁ כָּל צְדִיק, נְקוּדָה ^{סב}דְּעֵלָהּ אֲתָמֵר אָדָם וְחַוָּה דְּהוּוּ ד'וּ פְּרָצוּפִים, (ס"א וְעֵלָה אֲמָרָה סִיְהָרָא) אֵי אֲפֹשֶׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שְׁיִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכְתָר אַחַד.

רְזָא דָא לְחַכְמֵי לְבָא אֲתָמֵסֵר, ד'וּ אִיהִי ה, כְּתָרָא (ס"א אִיהוּ ה' בְּתַרְאָה) דְּתַרְוִיְהוּ י', וּבָהּ אֲתַעְבִּידוּ חַד, ^{סג}וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי סְתִימָא וְחַתוּמָה בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (יחזקאל מו א) יְהִיָּה סְגוּר שְׁשַׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה בְּמֵאֵי בָּאֵת ו', (ב') סְתִים בָּאֵת ו' בּו' יוֹמֵי דְּחוּל, וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲתַפְתַּחַת לְקַבְּלָא לְבַעְלָהּ, וּבְגִין דָּא זוּנָה דְּתַלְמִידֵי חַכְמִים מְשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וְיִרְתִּין נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין חֲדָתִין לְבְּנִיָּהוּ.

וּבְגִין דָּא אִיהִי נְקוּדָה אֲתַקְרִיאַת בְּתוּלָהּ וְאִישׁ לָא יִדְעָה (בראשית כד טז), כַּד אִיהִי גַל (נ"א גז) נְעוּל מַעְיָן חַתוּם (שיר ד יב), עַד דְּאֲתַפְתַּחַת לְבַעְלָהּ, וְכַד אִיהִי סְתִימָא אֲתַקְרִיאַת יְרָאָה, בְּכָל ו' יוֹמֵי דְּחוּל דְּאִיהִי סְגִירָא

בִּיאור הגר"א

^{סא} וּבְכָל אַחַר כּו'. רוּאָה לומֵר שְׁמַלְלָא, וּמַסְטֵרִיה חַבְלֵי מַשִּׁיחַ כּו'ל:

^{סב} בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה כּו'. עַכְשָׁיו מַפְרֵשׁ הַאִיךְ שַׁבַּת מַרְוּמֵי שָׁם, לְחַמֵּר לְעֵיל לְדִיחֵי שַׁבַּת כּו', וְשִׁית אַחַת לְחַוָּה דְּבְרֵאשִׁית שְׁהָן בְּרֵא שִׁית הָן שִׁית יוֹמִין הַנִּלְוִי:

^{סג} בְּחֶלְלֵךְ דִּילָהּ דְּאִיהִי שַׁבַּת בְּרִית אִיהִי שַׁבַּת חֲלָל לְמֵאן כּו'. רוּאָה לומֵר הַנְּקוּדָה הוּא בְּרִית וְשַׁבַּת, וּמַפְרֵשׁ בְּחִיקוּן זֶה שַׁבַּת מַחְלְלֵיהּ כּו' וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי סְתִימָא וְחַתוּמָה בְּשִׁית יוֹמֵי כּו', וּבְחִיקוּן שְׁאֲחֵרֵי זֶה מַפְרֵשׁ בְּרִית, זֶה שְׁאֲוֹמֵר אִיהִי שַׁבַּת רוּאָה לומֵר שְׁחֹזֵר וּמַפְרֵשׁ לְשַׁבַּת שְׁהִיא הַנְּקוּדָה וּקְאֹמֵר הַהוּא חֲלָל לְמֵאן וּקְאֹמֵר לְהַיָּחֵר כּו', שְׁאִינוּ חֲלָל רַק לְהַיָּחֵר נְקוּדָה אַבְל זֶר הַקֵּרֵב כּו':

^{סד} יו"ג זוּנָה. זוּנָה נֶגֶד בְּרִית, וְיִין נֶסֶךְ לְסוּד מִן יִסוּד כְּמוֹ שְׁאֲוֹמֵר לְעֵיל, וְהָן ג' דְּרָגִין דְּחִיקוּן כ"ט וְחִיקוּן ל', יִרְאָה בְּרִית שַׁבַּת, וְיִין נֶסֶךְ נֶגֶד יִרְאָה כְּמוֹ שְׁאֲוֹמֵר בְּחִיקוּן כ"ט בִּינן נֶסֶךְ דְּאִיהוּ יִכְרָא כּו', וְנֶגְדָן אֲמֵר בְּרִישׁ חִיקוּן ל' רְעוּעָה יִרְאָה רְעָה. עַרְלָה רְעוּעָה נֶגֶד שַׁבַּת, ל"ט מַלְאָכוֹת, ל"ט מַלְאָכוֹת:

^{סה} וּבְגִין דְּהַכָּא רְכִיךְ כּו'. דְּחִיקוּן זֶה וְחִיקוּן ל"ז, מַפְרֵשׁ הַכָּל עַל פִּיקוּדָא קְדַמְאָה שְׁבַצְבִּיל הַרְאָשׁוֹן שַׁבְּתִיקוּן ל"ג, זֶה שְׁאֲוֹמֵר גַּם כּוֹן בְּרִישׁ חִיקוּן ל"ז בְּרִית וְדָלִי כּו' רְכִיךְ תַּמֵּן דְּחִילוּ, וְכֵן קְאֹמֵר כָּאֵן:

^{סו} אַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְּשׁוּרָוּוּ וּמְקַדְּשֵׁי תִירָאוּ. שְׁהוּא הַיָּחֵר נְקוּדָה, וְכְמוֹ שְׁאֲוֹמֵר בְּזֶה פְּרַשַׁת בְּרֵאשִׁית ו' א', זֶה שְׁאֲוֹמֵר וּמֵאן דְּעָאל כּו' אַתְּ מַקְדֵּשׁ כּו':

^{סז} תַּגָּא דְּס"ת. שִׁיסוּד הוּא סַפֵּר תוֹרָה כִּידוּע:

^{סח} כְּתָרָא בְּרִישׁ כָּל דְּיָהּ. שְׁאֲמֵרוּ (זֶהר שְׁמוֹת קַטז ע"א) לְדִיקֵים יוֹשְׁבֵין וְעַטְרוֹתֵיהֶן בְּרֵאשִׁיהֶן, וְלְדִיקֵים הָן לְדִיקָה, וְעַטְרָה הוּא עַטְרַת דְּבְרִית, וּבְשַׁבִּילָהּ זְכוּ עַל הַהוּא חוֹתֵם וְכְמוֹ שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּהוּ ס כָּא) וְעַמֵּךְ כּוֹלֵם כּו':

^{סא} עֲלָה אֲתָמֵר אָדָם וְחַוָּה דְּהוּוּ ד'וּ פְּרָצוּפִים א"א לְשַׁנֵּי מְלָכִים כּו'. רוּאָה לומֵר עַל הַיָּחֵר נְקוּדָה, וְכְמוֹ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוּלְךְ רְזָא דָא לְחַכְמֵי לְבָא אֲתָמֵסֵר, וּמַפְרֵשׁ וְהוּלְךְ הַרְזָא דָא וְאֲמֵר ד'וּ אִיהִי ה' כְּתָרָא דְּתַרְוִיְהוּ י' וְזֶה כּו'. רוּאָה לומֵר לְאָדָם וְחַוָּה הָן חו"ב, וְאֲמֵרִינָן (בְּסַפֵּר יִצְרָה) הָבֵן בְּחַכְמָה וְחַכֵּם בְּצִינָה, וְלָכוֹן שְׁנִיָּהם כְּלוּלִים בְּצִינָה וְכֵן בְּחַכְמָה, וּבְצִינָה הָן כְּלוּלִין בְּה"א, ד"ז שְׁל ה', וְהָן זֶה ד'וּ פְּרָצוּפִין, שְׁהַד' וְהוּא חוּלְקִין זֶה, לָכוֹן הַיָּחֵר נַחְלַק לְשְׁנַיִם, אַבְל בְּחַכְמָה הָן בְּאֵת אַחַת - י', שְׁד"ו גִּימַטְרִיאַל עֶשְׂרִי, וְהָן עֶשְׂרִי כִידוּע, צו - ו"ק וְזֶה - ד', וְהָן יו"ד, וְכַתֵּר שְׁל ה' הוּא יו"ד, וְזֶה בְּכַתֵּר אַחַד, וְכֵן הוּא כָּאֵן צב', דְּבָב' עֲלָמָה הָן ב' פְּרָצוּפִים שְׁמַרְמוֹז ב' אַבְל בְּנְקוּדָה שַׁבְּתוּכָה הָן אַחַד זֶה בְּכַתֵּר אַחַד וְהַנְּקוּדָה הוּא כְּתָר כְּמוֹ שְׁאֲוֹמֵר לְעֵיל עַטְרַת כּו' כְּתָרָא כּו':

^{סב} וְהֵאֵי נְקוּדָה כּו' בְּאֵת ו' כּו' וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה כּו'. הַעֲנִין, שְׁכָל יִמּוֹת הַחוּל מִקְּנָנָה בְּמַט'ט שְׁהוּא מַרְכַּבָּה דוּא"ו, ז"א, וְשָׁם הִיא סְתוּמָה שְׁלָא תַחֲסַךְ מַפְנֵי פַחַד הַחַיּוֹנִים, אַבְל בְּשַׁבַּת עוֹלָה לְמַקּוּם לָא יְגוּרְךְ רַע, וְסַכַּת שְׁלוֹם אַז כּו', וְהוּא בִּין לְמַעְלָה בִּין לְמַטָּה, לְמַטָּה בְּמַט'ט שׁוּמֵר כָּל יִמּוֹת הַחוּל צו"ק דִּילָהּ, וְאִיהִי שְׁרִיא בְּנְקוּדַת הַמַּרְכָּז, שְׁמֵי בְּקַרְצוּ, וְהוּא תוֹפֵר מְנַעְלִים לְעֵשׂוֹת מַסְגֵּרַת לָהּ, וְעֵינִין לְקַמּוֹן רִישׁ חִיקוּן נ"ה, וּבְשַׁבַּת עוֹלָם הַבְּרִיאָה שְׁלֵטָא, דְּבִיהּ מִקְּנָנָת בִּינָה, עֲלָמָא דְּחִירוּ, וְזֶה עוֹלָה וּמַתְּפַחַת שָׁם, וְכֵן בְּאֵלְלוּת - כָּל יִמּוֹת הַחוּל מַסְתַּתֵּרַת כּו"ק וּבְשַׁבַּת עוֹלָה לְצִינָה:

וּנְטִירָא, שֶׁבַעֲשָׂר אַמִּירָן וְל"ב אֱלֵהִי"ם דְּאִינוּן מ"ב אַתּוּן דְּגְבוּרָה, דְּתַמְן בֵּינָה, בְּשַׁבַּת וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם, וַיְכַלּוּ חֶסֶד דִּימִנָא כְּלִיל ע"ב שְׁמָהּ, דְּתַמְן חֲכָמָה, כְּמָה דְּאִמְרָן הַרְוָצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, דְּחִילוּ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל אִישׁ אִמּוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), רְחִימוּ בְּשַׁבַּת כְּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (שמות כ יב), כַּד אֲתַפְתְּחַת לְגַבֵּי בַעֲלָה אֲתַקְרִיאָת אַהֲבָה, שְׁאַוּמְדְּחִילוּ וּרְחִימוּ אֲתִיּהִיבוּ פְקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

(ע"פ בהגר"א רתל"ב כאן צ"ל תל"ט ות"מ)

[תיקוני זוהר - המשך דף פד ע"א]

שְׁבִיבְכֵמָה דְּאֲבָרְהָם דְּאִיהוּ יְמִנָא יוֹמָא קְדָמָאָה בֵּיהּ כְּלִילָן וְתַלְיִין מְאֵתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנִיא פְקוּדִין דְּעֵשָׂה, הָכִי נְמִי מֵיַצְחָק דְּאִיהוּ כְּגוֹנָא דִּיּוֹמָא תְּנַיִנָא תַלְיִין בֵּיהּ שְׁס"ה מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, יוֹמָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ כְּלִיל כְּלָא, מִנְיָה תַלְיִין פְקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּעַנְבִּין בְּאֲתַפְלָא.

תְּקוּנָא אַרְבַּעִין וְתַרְיִן

[תיקוני זוהר - דף פד ע"ב]

שְׁבִיבְרָאשִׁית תַּמְן אִישׁ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, שְׁעִידְהָא תְּלַת אוֹמְנִין הוּוּ עַד הָכָא, יוֹמָא קְדָמָאָה יוֹמָא תְּנַיִנָא (דף פד ע"ב) וַיּוֹמָא תְּלִיתָאָה, שְׁעִידְהָא חַד אַפִּיק אוֹמְנוּתִיהָ. וְהָהוּא שְׁעִידְהָא מוֹפְלָא וּמְכּוּסָה שְׁעִידְהָא אִי"ן, שְׁעִידְהָא תְּלַת סְפִירָן שְׁעִידְהָא פְתָר שְׁפִי חֲכָמָה שְׁפִי"ן בֵּינָה, אֲמַר לְכָל אֶחָד מִתְּלַת יוֹמִין דִּיפִיק אוֹמְנוּתִיהָ, אֲמַר לִיּוֹמָא קְדָמָאָה יְהִי אוּר מִיַּד אַפִּיק אוֹמְנוּתִיהָ וְעָבִיד לֵיהּ, הָדָא

בִּיאור הַגְרָ"א

שְׁעִידְהָא אִמִּירָן וְל"ב כו'. שהן כולם בששת הימים של ימות החול לאורו סגירא, אבל בשבת אינו ויכלו כמנין חסד כמו שמפרש והולך ושבת ויכלו חסד דבימינא כו'. ורואה לומר דחול הוא חלל דב' בינה אבל בשבת היא נקודה דבה חכמה כנ"ל ושם חסד אהבה, וזהו דחילו שהוא בינה, וזה שכתוב איש אמו ואביו תיראו - בינה שבהם, וזה שכתוב כבד כו' - חכמה שבהם, וכנ"ל הבן בחכמה כו': שְׁעִידְהָא וּמְדַחֲלוּ כו'. וזהו זכור ושמו, דבשבת - שמו, תשמרו ומקדשי תיראו כנ"ל, איש אמו כו' ואת שבתותי תשמרו, וזכרי - בזכור דתמן זה זכרי, רמ"ח, ושם לקדוש ה' מכובד, קדש ה' הוא חכמה ותמן כבד את כו' כנ"ל: שְׁעִידְהָא וּמְדַחֲלוּ כו'. ורואה לומר שהן דחילו ורחימו כידוע אברהם אבינו ופחד יצחק ואמר וכמה דלזכרהם כו' שידוע שממנו רמ"ח מלות עשה חושבן שמו והן שמי וזכרי עם י"ה דלחקים ו"ה דלזכרה וציומא תליתאה כולל שניהם (בשם הוי"ה וכמו שאומר בזהר חדש ע"ח ב' עיין שם) ובתורה שהוא תרי"ג בחושבן עם כלילות ב' ימינא ושמאלא וכולין גם כן בד' אותיות הוי"ה דיליה כנ"ל:

שְׁעִידְהָא תִּיקוּן מַב. בְּרָאשִׁית כו'. על מאמר ג' שהוא ביום הג' כמו שמפרש והולך:

שְׁעִידְהָא תְּלַת אוֹמְנִין כו'. שהן אור מים וארץ, ואלו עצמן האילוח תולדות בג' ימים האחרונים, יהי מאורות, וישראו, ותואל כו', וכאן אמר רקיע (שעיקרו מהמים הוא, וחשיב מה דאפיקו. והכל אחד, וישעיהו מג עז) במים עזים, (תהלים קג א) ברקיע עוזו כידוע ועיין לקמן ריש תיקון מ"ז הכא תלת אוֹמְנִין כו') והן חג"ת - אבות, ונה"י - תולדות, בנין למודי ה', וכל אחד אתקשר בדרגיה כמו שאומר לעיל ע"ז א':

שְׁעִידְהָא כַּל חַד אַפִּיק. כמו שאומר למטה, דככל אחד נאמר יהי ואח"כ העשיה, שהוא אפיק אוֹמְנוּתִיהָ, ורואה לומר הציווי היה לג' ימים האלו שיפיקו לאלו ג', אור רקיע וארץ, וכן עשו, והציווי היה מג' דעליהן כח"ב כמו שמפרש והולך:

שְׁעִידְהָא אוֹמְנִין מוֹפְלָא וּמְכּוּסָה. הוא כתר כמו שכתוב (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון, ואהיה הוא בכתר, ואמרנו בריש בראשית דבה אמון - מכוסה, כמו שכתוב (איכה ד ה) האמונים כו', אמון מולנע כמו שכתוב ויהי אמון כו', ובמקום מולנע אמר מופלא והענין אחד, ואמר שם דבר אחר אמון אמון כו', וזה שאומר כאן אמון, דהוא ראש האמונים המורה להאמונים לעשות, וכמו שאומר לעיל דהא תלת אוֹמְנִין כו', והוא אומר להם לעשות כמו שמפרש והולך, ונקרא מופלא ומכוסה - על ב' דרגין דביה, כמו שאומר בריש תיקוני זהר חדש עיין שם, והן נגד ג"ר - כח"ב, נגד בינה - אמון כמו שאומר בזהר פרשת בראשית כ"ב א', ומופלא הוא פליאות חכמה, ומכוסה בכתר עליון דמתכסה בספירן כידוע, והן כלילין כולם ביה בג"ר, דביה אמון מ"ם כידוע, והכל כנ"ל וזה שאומר כליל תלת כו':

שְׁעִידְהָא לְאִיהוּ אִין כו'. דמחכמה מתחיל יש, אבל כאן - אין לגמרי, דחכמה - מציאותו מושגת ולא מהותו, אבל כאן אפילו מציאותו אינה מושגת, ואינו רמוז רק בקוץ, ואינו רק שורש עשר ספירות:

שְׁעִידְהָא כְּלִיל כו'. רואה לומר, בג' אותיות און, כמו שמפרש והולך:

שְׁעִידְהָא א' כְּתֵר. (א' דלז"ה או"ה, שכולל כל הוי"ה באלף, כ"ו) דהוא יהודא דכולא, שותף השלישי, ושם אח"ד, י"ג מכילין דרחמי, ושם עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו אחד בכתר, דזו"ג התחלתו מחכמה כמו שאומר באלדרא זוטא ושם אין אלפים עמדי.

הוא דכתיב (שם א ג) וַיְהִי אֹר, וְהָא אֹקְמוּהוּ דְלִית הַיָּה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָהּ, שפ"א מן אי"ן דהוה פרח באויר אפיק אור, י' אפיק רקיע, י' מן אין אפיק יבשה, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֵשָׁה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם, הֲכָא כְּמָה פְקוּדִין, שפ"ב פְּקוּדָא דִּיחֻדָּא וּפְקוּדָא דְפְרִיָה וְרִבְיָה, שפ"ג פְּקוּדָא דִּיחֻדָּא דְאִיהוּ יִקְוּ הַמַּיִם, מִתְּפַנְשִׁין יְחֻדָּא דְכָל סְפִירָא וּסְפִירָא שפ"ד לְאֶתְרַחַד דְאִיהוּ כְּנִישׁוּ דְכָלָא, אֶל מְקוֹם אֶחָד, (ירמיהו יז יג) שפ"ה דְאִיהוּ מְקוּנָה יִשְׂרָאֵל יְהו"ה.

יִוְמָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד (דברים ו ד), וְאִיהוּ יְהו"ה מְקוֹם אֲתְקָרִי, שפ"ו וְהָא אֹקְמוּהּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתְקָרִי מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאִין הָעוֹלָם מְקוּמוֹ, כְּגוֹנָא דָא י' עֶשֶׂר זְמַנִּין אִיהוּ ק' מִן מְקוֹם, ה"ה חֲמֵשׁ זְמַנִּין כָּל חַד וְחַד סִלְקִין כ"ה כ"ה, כְּחוּשְׁבַן אֲתוּנָן דִּיחֻדָּא תְּרִין זְמַנִּין דְּמִיחֻדָּין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְאִינוּן שִׁית תִּיבִין, דְּבַהוּן כ"ה כ"ה אֲתוּנָן, שפ"ז וְיִמָּא ק', מְאָה בְּרַכָּאן דְּחִיב בְּרַשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, אֲשֶׁתָּאָר ו', שִׁית זְמַנִּין שִׁית סִלְקִין תְּלִיתִין וְשִׁית, שפ"ח כְּחוּשְׁבַן גְּדַפִּין

ביאור הגר"א

פ" יוד חכמה. יו"ד של סם, ומסמטה – עשר ספירות, עשר חכמות, כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ג עיין סם בדכריו ובזהר פרשת ויקרא יו"ד ב' תאנא בספרא דחנוך בשעתא כו' א"ל על יוד כו' עיין סם היטב.

פ"ח נ'. הוא נש"ב:

פ"ב א' מן אין דהוה כו'. רואה לומר, אלו הג' הן שלשה שכוללן הכל, שמים ואויר וארץ, שהן כלל הכל, בין בעולם ושנה ונפש, ועשר ספירות וג' עולמות ובגמטה ובכל דבר, ואויר באמצע בין רקיע לארץ, שהוא המכריע, ושמים וארץ – חו"ג, כמו שאומר כאן, והכתר לא אפיק שום דבר כי הוא אין, אלא כד מתעטרף באור שהוא דעת, ה' פעמים אור, ה' חסדים, שהוא אויר בהתעטפות היוד בה' אור הוא כליל י"ה, חו"ב, והוא אויר וכמו שאומר לעיל ע"ו ב' נתיב תליתאה כו' (ע"י אפיק אור וכן בג' רישין רישא עילאה ע"י אוירא דסם גנוז דעת דע"י) ואלו ג' כוללן בא"ש, דרגא דיעקב, דכולל ג' הימים והוא כולל ג"ר כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ג ב' איש, א' – כתר, י' – חכמה, ט' – תשובה, והענין שסם הוא י' וכאן ט', כי האתוון דיהו"ה נכללן כל דרגא ממה שעליה, ה' מיו"ד הוא נו"ן שערי בינה כמו שאומר בכמה מקומות, וא"י ממנה הוא ש"ן, וה' בתראה אלף ות"ק מפתחאן כו' כידוע ולכן צדינה – נו"ן, וכאן בת"ת – ש"ן (וחו"י י"ט צדקמה דכולל חו"ב, כ"ח מ"ה, ועם כתר – איש כנ"ל, וכו' נכללן לבד מן הכתר שהוא א' ולכן לית חושבן ביה):

פ"ג פקודא דיחודא ופקודא דפ"ו. והן ב' מאמרות דיום השלישי, יקו ותדשא, אלא שכללן זה בזה אבל העיקר הוא כאן דיחודא כמו שפרשם והולך (כולל בו למטה), ובתדשא – פריה ורביה כמו שאומר לקמן בתיקון מ"ג ועיין מה שכתבתי סם:

פ"ד פקודא דיחודא כו' יחודא לכל ספירה כו'. כי היחוד הוא שמתכנסין כל השפע של כל האצרים יחד, וכן יחוד דכר ונוק' שצאין יחד מ"ד ומ"ן ונעשין אחד וכמו שכתוב (בראשית ב כד) והיו לבשר אחד ועיין רש"י סם, ולפיכך כל היחוד הוא בזהוה נהר, וזה שכתוב יקו המים שהוא הגהר יחודא לכל ספירות כו':

פ"ה לכתר חד דלוי'ו כו'. מפרש עתה אל מקום אחד דהוא בת"ת דהוא מקוה, מקום קוית המים, ומנא לן דהוא נקרא מקוה דכתיב מקוה ישראל – ישראל הוא מקוה, וכר"י בזהר פרשת בראשית ל"ג א' רי"א ישראל מקוה איבו דכתיב מקוה ישראל ה', ועוד דכתיב ה' והוא בשמהן ת"ת כמו שאומר בזהר פרשת ויקרא י"א ב', ועוד דכאן הוא יומא תליתאה דיעקב כמו שאומר לעיל, ועוד דכתיב מקום אחד ואחד הוא כמו שכתוב שמע ישראל כו' ה' אחד ונאמר סם ישראל דקראן לישראל בעלה כמו שאומר לעיל, ונאמר ה' ונאמר בהן אחד, וכן ידוע שיחודא דקריאת שמע בת"ת וכן הוא יחודא דכאן והוא גם כן על קריאת שמע, ועוד דכתיב מקום והוא בהו"ה שהוא בת"ת:

פ"ו דלוי'ו מקוה. ישראל. ה'. יומא תליתאה. שמע ישראל כו'. ה' אחד ולוי'ו הו"ה מקום אתקרי. והוא כנישו דכולל לכל עשר ספירות שלכן נקרא בשם הו"ה שכולל כל העשר ספירות שלימו דכל הימנותא:

פ"ז והא אוקמוהו מ"מ כו'. מפרש דמקום הוא בזהוה ומפרשם והולך כגוונא דא יוד כו' דסליק בחשבן מקום, אלמא דהוא בהו"ה ולמטה מפרש מהו עולם:

פ"ח ומאי ק'. רואה לומר למאי רמיזא:

פ"ט כחשבון גדפין כו'. רואה לומר דכתיב ל"ו. והוא כמו שאומר לעיל דמט"ט כליל שית שרפים תחתיה בשית אתוון דיליה, וכל אחד כליל שית גדפין, וזה שאומר ואלין גדפין תליין כו' ובה סלקין ארבעים ותריין כו' ועיין לעיל ס"ג א' דא מטטרו"ן דלוי'ו כליל שמא דארבעין ותריין אתוון ואינון שית אתוון, ולכל את סלקין שית וסלקין למ"ב ודא איבו שרפים עומדים ממעל ל"ו שש כו', ולמעלה ל"ח א' ליהוה ניטר דלוי'ו ו' דכליל שית ניטרוין דכלהון משית אתוון כו' כליל שית אחרנין וכלהו סלקין למ"ב, ועיין מה שאומר סם וסם, כי סם מ"ב הן ז' קלין, דשביעאה באימא כמו שאומר למעלה ב' ב' איבו מטטרוון עליה אתמר כי עוף השמים יוליד את הקול, קול דקריאת שמע כליל שית יומין דחול, ושלטי עלייהו, ונטיול ליהוה קול ופרח ביה עד עמודא דאמצעיתא דלוי'ו קול ה' על המים כו' ואיבו קול ה' בזהר, עד שית קלין ואיבו שביעאה לון באימא, והענין, בכל מקום שהאטרפות אימא לשבעה – הוא הדעת, הגהר, כמו שאומר לעיל ל"ח א' דהוא הגהר שמתפשט בכל ו' קאות, בו' ניטרוון, וזהו שכולל ו' ניטרוון, והניטרוון דומין לאב כוללן כל אחד ו' – הרי מ"ב, וזה שאומר סם כולל שית יומין דחול – הן ו' שרפים שתחתיו והוא שליטי עלייהו דהוא שביעאה שכולל אותן, הגהר הג"ל, וזה שאומר ואיבו שביעאה כו' וזה שאומר כאן תליין מן ו' שהוא הגהר כמו שאומר לעיל ל"ח א' כל ניטרוין אינון אתשקין מן את ו' דלוי'ו נהר כו', וכן במטטרו"ן – כליל שית תיבין דיחודא, וכן הגהר – דהוא היחודא לכלל, כמו שאומר למעלה, והוא המייחד בין שני ההיין כמו שאומר לעיל ס"ב א'

דְּשָׁרְפִים דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו ו ב) שְׁרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל ל'ו, וְאֵלִין גְּדַפִּין תְּלִיין מִן ו' דְּאִיהוּ שִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא, וְבָה סְלִקִין אַרְבַּעִין וּתְרִין אַתּוּן, דְּבַהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, תְּשַׁכַּח מְקוּמֵי דְסְלִיק יְהוּ"ה בְּחֻשְׁבָּנָא כְּגוּוֹנָא דָא, י' ק', ה'ה כ'ה כ'ה, ו' ל'ו, סְלִיק כְּלָא קַפְּו כְּחוּשְׁבֵין מְקוּמֵי.

^{xx} בְּהַאי שְׂמָא דְאִיהוּ יְהוּ"ה צְרִיף לְאִתְפְּנֵשָׁא דְרַגִּין דִּיחֻדָּא, וְלֹא כְלָלָא בֵּיה עֶשֶׂר סְפִירָן כְּגוּוֹנָא דָא, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, דְּאִינוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה.

^{xxa} לָאוּ סְפִירָה דְלִית תַּמָּן יְהוּ"ה, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְהַכִּי צְרִיף לְאִתְפְּנֵשָׁא כְּלָא בֵּיה בְּכָל אֲתַר, דְּכָל שְׂמָהָן אִינוּן כְּנֻיין לִיה.

יְהוּ"ה מְקוּם לְיו"ד ה"א וּא"ו ה"א דְּאִיהוּ סְתִים וְנַעְלָם, ^{xxb} וְכִיבְגִין דָּא אֲתַקְרִי עוֹלָם עֲלָם, דְּצְרִיף לְאִעְלָמָא לִיה מְפּוּלֵי עֲלָמָא, אֲדִאִיהוּ עֲלָם, וְשְׂכִינְתָּא נַעְלָמָה, יְהֻדָּא הוּא דְכְּתִיב (איוב כח כא) וְנַעְלָמָה מַעֲיַנִּי כָּל חַי.

וְשְׂכִינְתִּיהָ אִיהִי יְהוּ"ה אִיהִי כְּלִילָא מְאַרְבַּע אַתּוּן, וְלֹא אֲתַקְרִי אִיהוּ מְקוּם אֶלָּא בְּה, מְקוּם אֶחָד וְדַאי, אִיהוּ לָא אֲתַקְרִי אָדָם (נ"א אחד) אֶלָּא בְּה, כְּגוּוֹנָא דְאָדָם דְלִתְתָּא דְבָרָא בְּדִיּוֹקְנִיהָ, דְאִתְמַר בֵּיה (בראשית ה ב) זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

יְעוּד כִּי אֶחָד קְרָאתִיו (ישעיה נא ב), כְּגוּוֹנָא דְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִינוּן א' כְּתָר עֲלָאָה, ח' תַּמְנִיָּא סְפִירָן מְחַכְמָה עַד צְדִיק, ד' מְלֻכּוּתָא קְדִישָׁא, עֲלָה אֲתַמַּר (דברים יז כ) 'לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמֶיךָ עַל מַמְלַכְתּוֹ, וְאָם חָס וְשָׁלוֹם פְּחִית

בִּיאור הַגְּרָא

סתים זו – אלן אנכי ולא יהיה לך ואיהו אחד בינינו ועיין מה שאומר סס, וידוע שה' עילאה הוא שמים וה' תתאה ארץ ווא"ו אויב בינתים וכנ"ל ומייחד אותם, וזה שאומר למעלה כחושבן אתון דיחודא תרין זמנין כו', דהן שושנה לשחרית ושושנה לערבית כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ה. ואמר דמייחדין שמע ישראל לדינון שית תיבין רואה לומר דהיחודא הוא וא"ו כולל שניהם, והענין כמו שאומר לעיל ל"ט ז' שתי כתפות חוברות לא כו' ואינון ה' ה', אל שני קאותיו וחוזר אינון וו' ובהון אתעביד הה' בחיבורא ובג"ד כו', וכתבתי סס כי בכל ה' ו' הנהר ואינון דבקים אל שני קאותיו דעמודא דאמלעיתא שלכן בו ח"י ברכאין, והוא הנהר הג"ל דבתוך הבינה, וא"ו דה"א דכולל שית דיחודא, ובו הוא סס מ"ב, וזה שאומר סס כחושבן אתון דיחודא כו' שית תיבין בוא"ו דה"א, וזהו גם כן סוד מ"ט שערי בינה ונש"צ דה"א תתאה, בת שבע, דכוללת שבע שמהן דסס מ"ב ונעשין מ"ט, והוא בוא"ו שבה, דו' כולל שית וד' הוא השביעית כמו שאומר בזה פרשת אמור ל"ב א' אתגליפו אתון ו"ה הא שבעת כו', וכן כאלו, וכן בה' עילאה להד' שבה שהוא הבינה ענמה כי נקרא בינה בן י"ה דהיא יו"ד שבה חו"ב, והנהר, והד' הוא משלים לחמשים כידוע שבינה משלמת חמשים (ועיין בתיקוני זהר חדש ע"ג ג') והוא נעלם מפני השביל שבה היוד כידוע שהוא לפניך ולא ניתן למשה, וז"ס שבע ושבע ב' הויו, וזה שאומר כאלו דבהון אתבדילו שמיא וארעא רואה לומר ב' הויו הג"ל, ואמר דבהון כו' דהוא סס מ"ב דבראשית, דבהון ברא חלקים כו', וכאלו הודיענו סוד גדול שיב"ק הוא רמוז בהו"ה, ברכה ביו"ד, קדושה בוא"ו, שרפים כו' יחוד – ב' הויו:

^פ בהאי שמא כו'. עתה מפרש האיך מתכנס היחודא, הנהר – במקום דהוא הו"ה, ומפרש דיחודא הוא שמא מפרש דהוא שקווי דליכלא כמו שאומר לעיל י"ג א' והוא יחודא לכל עשר ספירות בעשר אתון דביה, והוא סתים ונעלם דהוא דה"א דמייחד לון כמו שאומר בתיקוני זהר חדש בכמה מקומות, ונקרא עולם, וזהו (בראשית רבה פרשה סח) מקומו של עולם כו' וכמו שמפרש והולך למטה:

^{פפ} לאו ספירה לית תמן כו'. רואה לומר, דהו"ה בין בפשוטה בין במילואה – כוללת כל העשר ספירות, וזהו לית תמן, רואה לומר דאין לו חלק ממנה, וזהו כלילת הכל וייחודא דכולא ואמר והכי כו' דכן כל הכינויין כלא כליבין ביה דהכל כינויין להויה. ואמר יהו"ה מקום כו' כנ"ל מקומו של עולם:

^{פפפ} ובג"ד אתקרי כו'. כמו שאמרנו לעולם – לעלם כתיב, והוא משום שמא מפרש דביה:

^{פפפפ} דאיהו עלם ושכינתא כו'. רואה לומר דלכן השכינה גם כן נקראת נעלמה:

^{פפפפפ} הה"ד כו'. וכמו שאומר לעיל סוף תיקון י"ח, ואמר זה משום שרואה לפרש כל הג"ל גם כן על השכינה דנקראת מקום אחד, מקומו של עולם, נעלמה, וכמו שמפרש והולך ושכינתיה איהי הו"ה כלילא כו', והוא כדעת ר' יהודה סס דבראשית דאמר אל מקום אחד לאתת דאתקרי אחד דהא איהו אשלים לאחד וכלא איהו לא אתקרי אחד, ומשמע דכתיב יקוו דביה מתכנסין כללו מיא כמה דאת אמר כל הנחלים הולכים אל הים, ורואה לומר דזה שכתוב (בראשית א ו) ולמקוה המים קרא ימים, ואמר סס דהא איהו כו' וכלא כו', דאין יחודא בלא נוק', דעילת העילות לא נחית כו', ואמר סס כ"ב ב' דאית אחד בשיתוף כגון דכר ונוק' ואתמר בהון כי אחד קראתיו, וכן אמר לקמן פ"ו ב', ורואה לומר דכתיב (ישעיהו נא ב) הביטו אל אציהם אביכם ואל שרה תחוללכם כי אחד קראתיו, ומ' דקאי על שניהם יחד, וזה שאומר למטה מקום אחד ודאי כנ"ל דהיא אחד ובה נעשה הכל אחד לבשר אחד, תפלין של יד, ואמר דנקראת מקום – דבה נשלם הו"ה בה' אחרונה. וידוע שכוללת כולם וזה שאומר ולא אתקרי מקום אללא בה דהויה אינו שלימו כי אם בה וכמו שאומר איהי שלימו דהו"ה ודכל עילאין ותתאין (ועיין לעיל ע"ד ב' מלכות תמן ה' ובה אתקרי הו"ה בשלימו כו').

^{פפפפפפ} איהו לא אתקרי אדם כו'. כמו שמפרש והולך גם כן על דרך הג"ל דשמא מפרש אשלים בה' בתתאה ורואה לומר בזה דזהו מקומו של עולם וקויית המים דשמא מפרש:

בר נש מעשר ליחודא בה, אסתלק קוצא מן ד' מן אחד ואשתארת יבשה, ורזא דמלה (בראשית א ט) יקרו המים מתחת השמים, דאיהי תחת השמים דאיהו קודשא בריך הוא, דאתמר ביה (מלכים א ב לב) ואתה תשמע השמים, דנוקבא איהי תחות בעלה.

והכי כל מאן דפגים אות ברית, בההיא טפה דאיהי יחודא, וזריק לה באתר אחרא, גרים לה למיהוי יבשה מסטריה, דאסתלק נביעו ויחודא מינה, ואשתארת איהי יבשה, ודא גרים חרבן עלמא, ומיד אתמר (ישעיה יט ה) ונהר יחרב ויבש, דאיהו נהר דנפיק מעדן, "דאשקי ליה לגן דאיהי אורייתא שבעל פה, דאיהי מתשקיא מאורייתא דבכתב, דכלילא ג'ן סדרים דאורייתא.

תקונא ארבעין ותלת

[תיקוני זוהר - דף פה ע"א]

(דף פה ע"א) "בראשית תמן את'ר יב'ש, ודא איהו ונהר יחרב ויבש (שם ה), בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהי יבשה, צווחין בנין לתתא ביחודא ואמרין שמע ישראל, "ואין קול ואין עונה (מלכים א יח כו), הךא הוא דכתיב (משלי א כח) אז יקרואני ולא אענה.

"והכי מאן דגרים דאסתלק קבלה וחקמתא מאורייתא דבעל פה ומאורייתא דבכתב, ולא משתדל בהון, ואמר דלא אית אלא פשט באורייתא ובתלמודא, בודאי כאלו הוא יסלק נביעו מההוא נהר ומההוא גן, ווי ליה

ביאור הגר"א

⁷ ועוד כי אחד קראתיו. הוא ראיה לנקרא אחד ביה ואדם ביחד מפרש והולך כגונא דעשר ספירות כו' שהוא כוונת היחודא, והענין, שג' אותיות אלו הן ג' שותפין ליחודא כלל הכל, כי אע"ג שג"ר בסדר האלילות הוא אחד בסוד היחוד מתגלפין המוחין ויורדין בז"א כמו שאומר באדרא זוטא, ובמקום הכתר - הדעת, אלא שדעת נכלל בז"ק וכשמתייחד בז' נוק' שורה הכתר עליהם, דעילת העילות לא נחית כו' (כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ח ב):

⁸ למען יאריך ימים כו'. כמו שאמרנו (בברכות יג ע"ב) כל המאריך באחד כו', ובלבד בז', ואריך לאמלכא לה בזית סטרין שהן ששת הימים וזהו יאריך הימים על ממלכתו דהוא ד', ועיין בסוף ח"א א' ב' בארוכה:

¹ אסתלק קולא כו'. דהוא משלים לעשר דשמא מפרש, והד' בעצמה הוא ד' ארוון הנ"ל, דהן רוח ונפש ז"נ וכמו שאומר לעיל בתיקון כ"ח, והקוץ הוא עטרת הברית, כתר לנוק', וכמו שאמרנו שכתר דז"א אינו בהוי"ה אלא שורש ואינו מהגוף מלכות דבינה, ואריך לאכללא ביחוד שהוא עיקר היחוד, כן הוא בעטרה הזאת ולכן הוא בגוף דכורא, ובו היחוד, מה שאין כן בחכמה - אות ברית דידה דהוא נקודה בהיכלה ועיין לקמן פ"ו ב' כי אחד קראתיו כו' עיין סם היטב:

¹ ואשתארת יבשה. דהוא מקור למעין לילה אות ברית לילה, ועיין ברעיא מהימנא פ' בא דכתר מקור וחכמה מעין ועיין לעיל ע"ו ב' ואשתארת ב' כו'. ורואה לומר בזה, זה שכתוב ותראה היבשה, רואה לומר שתכלל היבשה שהוא הד' דלית לה מגרמה כלום, לזה, גם כן בהאי יחודא, וכמו שאומר בזה פרשת בראשית י"ב א' פקודא תליתאה כו' לאטריך לארכא דלת לאחד, דלת לאחד גדולה, והיינו דכתיב ותראה היבשה דתתחזי ותתקשר לת דאיהי יבשה בההוא יחודא, מכל מקום שמעינן מזה דכלא יחודא אסתרי יבשה:

² ורזא דמלה כו' לנוק' כו'. רואה לומר דעתה ניהא מה דכתיב מתחת השמים, ורואה לומר כל המים שמתחת השמים, שירוד מת"ת, יתכנס הכל בה, ומה שאמר דאיהי תחת השמים רואה לומר לכן כל המים, דתחת - הכל בה:

³ והכי כל מאן כו'. קאי אלמעלה מה שאמר ואם ח"ו פחית כו' דכולל כל היחוד שהוא הנגר - פחית בה, והכי נמי דאפיק טפה שהוא הנגר בלא אשתו צבת אל נכר:

⁴ יבשה מסטריה. לכל הפגמים הוא רק מסטריה כמו שכתוב (דברים לב ה) שחת לו לא כו':

⁵ דאשקי ליה לגן דאיהי אורייתא דבע"פ דאיהו מתשקיא כו'. רואה לומר לכן נקראת גן אבל אורייתא דבכתב נקראת נהר על סם ההוא נהר דכולל אותו ועיין בתיקון מ"ג ומה שכתבתי סם:

⁶ תיקון מג. בראשית תמן יבש. כל מקום שאומר תמן אינו בשלימות:

⁷ ואין קול ואין עונה. רואה לומר קול דקריאת שמע כמו שאומר לעיל ב' ב' את הקול - קול דקריאת שמע כו', ואין עונה - בתפלה, דקס אז תקרא וה' יענה כמו שאומר לעיל למ"ד א' ושאר מקומות, ודוקא בזה, דהוא יחודא, כמו שאומר סוף ח"א א' ב' אז הייתי בעיניו כו', אז ושלום עיין סם, מה שאין כן מאן דפגים אות ברית, דגרים ליההוא נהר, והוא קריאת שמע, ולההוא גן, והוא תפלה. וזה שאומר בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהו כו', וזה שאומר הה"ד אז כו', דלזו הוא קריאת שמע ותפלה כנ"ל וכמו שאומר לעיל למ"ד א'. ותיקון הזה הוא סיום תיקון הקודם אלא שמציין בתיבת בראשית:

טב ליה דלא אתברי בעלמא ולא יוליף ההיא אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאתחשב ליה כאלו אחזר
עלמא לתהו ובהו, וגרים ענייתא בעלמא ואורך גלותא.

ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא וכו' (בראשית א יא), אמר רבי אלעזר אבא והא קרא ליה יבשה, מ"מאן
תדשא הארץ, אמר ליה כרי הכי אוליף תיובתא לכל בני עלמא, דאם בר נש יחזור בתיובתא, נחית לה נביעו
דאסתלק, ומה דהוה יבשה קרא לה ארץ, מ"ונהר דהוה חרב ויבש קרא ליה מקוה המים ומים, ה"דא הוא
דכתיב (שם י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים, "בההוא זמנא דאתקרי ארץ מה פתיב ביה
(שם יא) ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ, לאפקא זרעין ואיבין דאינון נשמתיין כל חד לזניהו, אלין נשמתיין
דאתגזרו מכורסי יקריה, ואלין רוחין דאתגזרו ממלאכים, ואלין נפשין דאתגזרו מאופנים, כל חד אפיק
לזניהו לכל חד כדקא יאות, עץ פרי דא תלמיד חכם, עושה פרי דא בת זוגיה, לכל חד כדקא יאות, (כל חד
אפיק לזנוי).

ועוד עץ פרי דא עמודא דאמצעיתא, עושה פרי דא צדיק, אשר זרעו בו על הארץ דא שכנתא, דכל זרעין
אתפלילין בה, "והכא פקודא דפריה ורביה למעבד אבין וזרעין, ה"דא הוא דכתיב (ישעיה מה יח) "לא תהו
כרעה לשכת יצרה, ומאן דאתבטל מפריה ורביה, כאלו אחזר לההיא ארץ יבשה, ומנע ברכאן מינה, יכל חד
לפום דרגיה, מאן דפגים לתתא פגים לעילא, לאתר דאתגזר נשמתייה.

ביאור הגר"א

⁷⁷ והכי מאן דגרים דאסתלק בו' ומאורייתא דבכתב ולא משתדל בהו ואמר ללא כו'. הענין, שקבלה הוא מעין, יו"ד, שממנו יולא הנהר
והגן, תורה שבכתב ובעל פה, ועיין לעיל ע"ז ב' ווי לון מאן דגרמין כו' דאלין לעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעין לאשתדלח בחכמה
בקבלה, דגרמין דאסתלק נביעו לחכמה דאיהו י' מינה, ואשתארת ב' יבשה, ווי לון דגרמין כו' ועיין לעיל ל"ח א' כל אינון אינון אשתקייין
מן את ו' דאיהו נהר דנגיד ונפיק מעדן דאיהו אינון דנפיק ממעיינא דמיא דאיהו י' ומיניה אשתפשא ה' דאיהו ים עילאה, והן חכמה
וקבלה, חכמה – בחכמה, וקבלה – בזינה דהוא ים דמקבל ממנו, והוא מה שמקבל מאחר, וחכמה הוא מחכמתו, וכמו שכתוב (משלי ה
טו, טז) שיה מים כו' יפואו מעינותיך כו'. ואמר כאלו אחזר עלמא. כמו שאומר לעיל ע"ז ב' והארץ היתה תהו, דגרס לה למהו יבשה
תהו דאסתלקת כו' ורוח אלקים כו' עיין סס, והענין שזמון והזהו הוא עולם התהו, בלא תורה ובלא משיח, ואינון גרמין דיזיל משיח כמו
שאומר סס:

⁷⁸ מאן תדשא הארץ. רוצה לומר דלמעלה מיניה כתיב ויקרא אלקים ליבשה ארץ, אלמא דארץ נקראת כל זמן שהיא יבשה, ואם כן מאן
תדשא, והשיב ר' שמעון ללא כו', דארץ נקראת בזינעו דבה, והכי קאמר, ותראה היבשה בההוא יחולא, ואז ויקרא אלקים ליבשה ארץ
ולמקוה כו', ומה שכתוב יבשה – דקודם הוה יבשה, קודם תשובה, ואמרה התורה ותראה היבשה ויקוו המים – שיחזור, ואז השם יתברך
יקבלו, וזהו ויקרא אלקים – הבטחת הקבלה, ואז תדשא הארץ דשא כו' כמו שמפרש והולך:

⁷⁹ ונהר דהוה חרב כו'. כשיטתו בתיקון מ"ב דמקוה הוא בת"ת, והוא הנהר, תורה שבכתב:

⁸⁰ בההוא זמנא מה כתיב ויאמר כו' לזנוהי. לתלמידי חכמים נשמות מכסא דשם נהורא לאורייתא, ולבעלי מנאות ורוחין כו' דשם פקודא
דעשה, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ל"ח ולעמי הארצות נפשין, והן ג' דרגין דפסוק זה. דשא – והן חזיר לבהמה דהוא דמקנן בעשיה.
עשב מזריע זרע – דהוא לעבודת אדם דמקנן בזיורה. עץ פרי – תלמיד חכם כמו שמפרש והולך עץ פרי דא כו':

⁸¹ והכא פקודא כו'. במאמר החמישי הזה והוא תיקון זה, שתיקון הקודם במאמר הרביעי יקוו המים בת"ת דהוא איש דתמן, ותיקון זה
הוא במ"ה תמן יב"ש וכמו שמפרש והולך ומאן דאשתבטל מפרש והולך כאלו אחזר כו', דבפקודא דפריה ורביה הוא גורם יותר מביחודא
וקבלה וכל הפקודין, וכמו שאמרו (יבמות סג ע"ב) וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו ממעט כו', והחמירו שאין לו חלק לעולם הבא
ועיין סבא פ' משפטים וזוהר פרשת בראשית י"ג א':

⁸² לא תהו כו'. לאחזר עלמא לתהו ובהו:

⁸³ כל חד לפום כו'. לפי נשמתיה, אם מכורסיא כו' כנ"ל וכמו שמפרש והולך:

תקונא ארבעין וארבע

⁸⁶ בְּרֵאשִׁית, תַּמָּן אר"ת תַּמָּן א"ש, וְעֲלִייהו אַתְמַר (בראשית א יד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֵת בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם, מֵאֲרֵת כְּתִיב חֶסֶד דָּא אֲוִרִיתָא דְּבִכְתָּב, תַּמָּן א"ש דָּא אֲוִרִיתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאַתְמַר בְּהוּן (משלי ו כג) כִּי נִרְמָזָה וְתוֹרָה אֹר, וְעֲלִייהו אַתְמַר (בראשית א טז) אֵת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֵת הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה.

[תיקוני זוהר - דף פה ע"ב]

⁸⁷ בְּהִכָּא פְּקוּדָא לְמַעַבְד צְדָקָה, אֵת הַמָּאֹר הַגָּדוֹל רְזָא דְעֵתִירִין, וְאֵת הַמָּאֹר הַקָּטָן רְזָא דְמִסְכְּנִין, וּכְמָה דְסִיְהָרָא לְוֹהַר מִן שְׁמֵשָׁא, וְלֹא אֵית לָהּ נְהוּרָא אֱלָא מִמָּה דִּיהִיב לָהּ שְׁמֵשָׁא, כִּיְהִי שְׁכִינְתָּא אֲמַרְת לְוֹ עֲלִי וְאֲנִי פּוֹרַע, דְּהִכִּי צְרִיךְ בַּר נִשְׁ לְמַהוּי מְלוּהָ לְמִסְכְּנָא, וּכְגֻוֹנָא דָּא לְוִוִין כְּכַבֵּיָא וּמְזִלִי דָּא מִן דָּא, וּמְלֹאכְיָא דָּא מִן דָּא, וְרְזָא דְמְלָה וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, הִכִּי לְוֹהַר שְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סִיְהָרָא קְדִישָׁא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף פה ע"ב) וּמְקַבְּלֵת מְנִיָּה, דְאַתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגֶּן יְהוָה אֱלֹהִים, וְהִכִּי הוּא מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ מִן מֹשֶׁה, כְּמָה דְאֹקְמוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חֲמָה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפְנֵי לְבָנָה, וְהִכִּי הוּוּ כָּל נְבִיאֵיָא קָדָם מֹשֶׁה כִּיְכֻוֹן סִיְהָרָא וּכְכַבֵּיָא קָדָם שְׁמֵשָׁא, דְלֹא אֵית לֹוֹן נְהוּרָא אֱלָא מִשְׁמֵשָׁא.

תקונא ארבעין וחמשה

⁸⁸ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, א"ל ה'ים, יְמָא דְאֲוִרִיתָא, וְעֲלִיָּה אַתְמַר (בראשית א כ) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הִכָּא פְּקוּדָא לְמַלְעֵי בְּאֲוִרִיתָא, דְאַתְמַר בְּהּ (ישעיה נה א) הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם, וְאֲלִין דְעִסְקִין בְּאֲוִרִיתָא יִרְתִּין נֶפֶשׁ חַיָּה מִשְׁכִּינְתָּא, כִּיְהִי הוּא דְכְּתִיב יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, כִּיְעוֹפֵף יְעוֹפֵף דָּא רֹחַ דְאַתְמַר בֵּיהּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֵת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, וְהִיא

ביאור הגר"א

⁸⁹ תיקון מד. בראשית תמן ארת תמן אש כו' ותורה אור ועלייהו אתמר כו'. רוצה לומר, ארת - הוא תורה שכתב, וכמו שאומר מארת חסר, שרומז על מאור אחד, והוא - ותורה אור, ואש רומז על נר מצוה, שהוא משנה, תורה שבעל פה, ועיין בזה פרשת תרומה קס"ו א' דבר אחר כי נר מצוה תקונא דשרגא כו' תקונא דאורייתא דבעל פה כו', וזה שאומר ועלייהו כו' - על נר ואור, ואע"ג דשם לא כתיב אלא מארת, שמשא בלבד, מכל מקום כתיב אר"כ והיו למאורות, כולל שניהם, וכמו שאומר בזה פרשת בראשית ל"ד א' אלא ששם אמר מארת חד על סיהרא עיין שם:

⁹⁰ הכא פקודא כו'. כמו שאומר שם וכל מה דנטיל - בגין לאנהרא לה לסיהרא, וכן הקב"ה נותן לעשיר - לפרנס לעני, ואמר בזה פרשת תרומה שם דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו תורה שכתב דליהו אור לאנהרא:

⁹¹ הכי שכינתא אמרה לוו עלי. רוצה לומר בשבילי, כדי שאתמלל אני, ואז - ואני פורע, אני דייקא, וכמו שאומר למטה והכי לוח שכינתא כו':

⁹² כי שמש ומגן. קאי על אלקים:

⁹³ כגון סיהרא וכוכביא. סיהרא על יהושע, וכוכביא על נביאיא כידוע:

⁹⁴ תיקון מה. בראשית כו' אל הים. רוצה לומר אותיות אלהים, ורוצה לומר אזהרה - לכו למים, כמו שמפרש והולך, לכל המאמרות מפרש על פקודין, ולכן כתיב ויאמר, כמו ליווי, ותיקון שקודם הוא מאמר ו' וכלן מאמר ז' וכמו שאומר הכא פקודא כו' ורוצה לומר ישראו המים - שיעסקו בה, דאז ישראו המים נפש לכס, וכן רוח ונשמה, כמו שאומר לעיל, ורוצה לומר, ישראו - תראו ישראו כו', ושרצו כו' הוא נפש, ועוף - רוח, ועל פני כו' - נשמה, כמו שמפרש והולך, והכל במים דאורייתא:

⁹⁵ ה"ד ישראו כו'. כתיב נפש וכתיב חיה דליהו שכינתא כמו שכתוב (יחזקאל י כ) היא החיה אשר ראיתי תחת אלקי ישראל, כמו שאומר ויחי רמ"ב א' ובזה פרשת משפטי קכ"ו א':

⁹⁶ ועוף כו' להבליה מטטרוו כו'. כמו שאומר לעיל כ' ב' עוף דליהו איהו מטטרוו עליה איתמר כי עוף השמים יוליך את הקול דקריאת שמע כליל שית יומין דחול וסליט עלייהו ונטיל ההוא קול ופרח ביה עד עמודא דאמנעיתא דליהו קול ה' כו', וזהו עוף השמים, דרגא דשמים, ת"ת, והוא קול, וכן קריאת שמע בדרגיה, וכמו שאומר לעיל בתיקון מ"ב ועיין מה שכתבתי שם:

אִיהוּ יְהוָה עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, לְקַבְּלִיהּ מִטְטְרוּיָן דְשְׁמִיָּה כְּשֵׁם רַבִּיָּהּ, כִּי רִישָׁא דְעוֹפָא, וְ גוֹפָא דִּילִיָּהּ, ה'ה' תְּרִי גְדוּפִי לְדְבָהוֹן פְּרַח לְעִילָא וְנַחֲתָא לְתַתָּא, לְאִזְלִין תְּרִין גְּדוּפִין אִינוּן לְתַרְיָן הֶבְלִים ה'ה', דְבָהוֹן אֲתַמֵּר (יחזקאל א יד) וְהַחֲיוֹת לִירְצוּא וְשׁוּב, בְּדִגְשׁ וְרִפָּה דְאִינוּן י'ו', הֶבֶל סְלִיק בְּוֹאֵוּ הֶבֶל נַחֲתָא בְּיֹד, כְּהֶבֶל דְנִפְיָק מְפּוּמָּא.

וּבְזַמְנָא דְמִסְתַּפְּלִין בְּשְׂכִינְתָא דְאִיהִי תַחוּם יִמָּא חֲזָרִין לְאֲתַרְיָהּ, לִיְתָא חֲזִי י' אִיהִי אֲמִירָה וְדְבוּר וְקִרְיָא, ו' קוּל, ה'ה' הֶבֶל נַחֲתָא בְּדְבוּר, הֶבֶל סְלִיק בְּקוּל, לִיְקוּל סְלִיק, דְבוּר נַחֲתָא, לִיְכַד אִיהוּ סְלִיק וְנַחֲתָא מְלֶאכִי אֱלֹהִים סְלִיקִין וְנַחֲתִין בֵּיהּ, דְאִינוּן מְשַׁרְיָין וְחִילִין דִּילִיָּהּ, לִיְרָא אִיהוּ רְזָא מִי עֲלָה שְׁמַיִם וִירַד (משלי ל ד), לִיְצַפָּא אִיהוּ מָאן דְסְלִיק צְלוֹתִין בֵּיהּ, לִיְדָהָא צְלוֹתָא אִיהִי סְלֵם, דְבָהּ מְלֶאכִי אֱלֹהִים סְלִיקִין וְנַחֲתִין לָהּ.

בִּיאור הגר"א

^ט יוד ישא כו'. מפרש – שמיה כסם רביה:

^כ דבהון פרח כו'. נגד ה' עילאה ותתאה, והוא הבריח התיכון מזריח מקצה אל הקצה, פרח לעילא ונטיל מה' עילאה ופרח לתתא ויהיב לתתאה, תאות גבעות עולם:

^{כא} ואלין תרין כו'. מפרש עתה שם הוי"ה בקול, דאיהו נעשה מרכבה ליה, ומוליך אותה, דהוא קול הוי"ה כנ"ל:

^{כב} תרין הבלים ה"ה. הבל מלכד והבל מלגאו, פומא ולבא כמו שאומר לעיל ס"ב ב' דבהון הבל סליק ונחית תמיד הולך ושב, וזהו פרח לעילא ונחית לתתא וכמו שמפרש והולך דבהון אתמר והחיות רלוא ושוב. והוא חיות של אדם, והוא מט"ט דהוא חיה, וחיות כלל ד' חיות, וכמו שאומר לעיל בתיקון ה' ושאר מקומות, ואמר שם רלוא צנורילא ושוב צמט"ט שדי, להכי סליק צחושין, ושניהם חושבן תור"ה, עמודא דאמצעייתא, ורלוא היינו לפניס לאז הוא נוריאל ארגמן בכללן וכמו שאומר שם והוא כד הבל נחית, ושוב – הבל סליק בפומא:

^{כג} רלוא ושוב דגש ורפה דאינון י"ו. כמו שאומר בסוף תיקון ה' רפה איהו לעילא מאתוון ועליה אתמר ודמות על ראשי החיה רקיע כו', שהוא הרקיע שעל ראשם כמו שאומר בזהר חדש פ' בראשית נטוי על ראשיהם מלמעלה ודא איהו רפה, נטוי כו', דגש איהו מלגאו דאתוון כגוונא דא כו' ובהון והחיות רלוא ושוב, רלוא דגש ושוב צרפה, וזה שאומר דאינון י"ו, י' דגש ו' רפה, ודגש בתוך האתוון שהוא הגוף כמו שאומר שם, והוא כלבא דקס הבל נחית, ורפה – הבל סליק צפה, וזה שאומר הבל סליק כו' כהבל דנפיק מפומא ורואה לומר כהבל הרלוא ושוב מפומא, לעד כאן דבר בהבלים דמעלה ומוריד מטטרוון, והוא סליק בקריאת שמע לת"ת, ואז (יחזקאל א כד) ואשמע – בשמע ישראל, ת"ת, את קול כנפיהם – קול כנפיהם הוא כשמעופפין למעלה כמו שכתוב (ישעיהו ו ב,ג,ד) ובשמים יעופף וקרא זה אל זה כו' וינעו אמות הספים מקול הקורא, וזהו יוליד את הקול – קול דקריאת שמע כנ"ל. וזה שאומר למטה הבל סליק בקול ואמר שם ו' קול. והבל נחית בתפלה לאז בעמדם תרפינה כנפיהם כמו שאומר לעיל ג' ב' ושאר מקומות בעמידה ללכותא כו' והוא נחית מלעופף ואז ובעל הכנפים יגיד דבר ללכותא כמו שאומר שם דהוא דבור, וזהו יגיד דהוא ושוב כמו (שמות יט ח) וישב משה את דברי כו' (שם ט) ויגד משה כו', וזה שאומר למטה נחית בדבור ואמר שם י' דבור והי"ד הוא כלבא וקס נחית ההבלים דאינון כנפים ו' בפומא וקס סלקין. וזה שאומר תא חזי כו':

^{כד} ת"ח י' איהי אמירה כו'. רואה לומר, ולכן עשר אמיון, ועשר דברות, ועשר קריאות בתורה שקרא השם או מלאך בשליחותו דהוא מלאך הגואל. והן צפרשת בראשית, (ג ט) ויקרא ה' אלוקים אל האדם. ב' בהגר (כא יז) ויקרא מלאך כו'. ג' צפרשת וירא (כב טו) ויקרא מלאך ה'. ד' שם (כג יא) ויקרא אליו מלאך ה' כו'. ה' שמות (ג ד) ויקרא אליו אלוקים כו'. ו' ז' יתרו (יט ג) ויקרא אליו ה', (יט כ) ויקרא ה' למשה כו'. ח' משפטים (כד טז) ויקרא אל משה ביום כו'. ט' ויקרא (א א) ויקרא אל משה. י' (במדבר יב ה) ויקרא אהרן ומרים כו'. אחד באדם (אלוקים). שלשה באברהם והגר. חמשה במשה – א' בסנה. ג' בסיני. א' באהל מועד. ואחד שלשם. ואמר כל זה להורות שיו"ד הוא דליבור:

^{כה} קול סליק כו'. רואה לומר שקול כריד להגביה את קול ודבור הוא בנחת וזהו נחית וכן ההבלים גם כן בקול סליק ההבל בתנועות הקול ובדבור שבהבל לגוף וזה שאומר הבל סליק כו' קול סליק וכן דליבור:

^{כו} וכד איהו סליק ונחית כו'. רואה לומר מט"ט, וזה שאומר דאינון כו', דהוא כליל לון והן עולים ויורדים עמו:

^{כז} ודא איהו רזא מי כו'. כנ"ל, והוא בקריאת שמע ותפלה, והוא יורד לארץ בכלילו לתתא כמו שאומר בזהר חדש שיר השירים:

^{כח} זכאה כו' כלותין ביה. רואה לומר צמט"ט דהוא מוליך כנ"ל ועל ידו היחוד בימות החול וזה שאומר

^{כט} דהא כלותא איהי סלם כו'. רואה לומר דע"י הכלותא עולה מט"ט למעלה להוליד הקול דקריאת שמע ועמיה סלקין המלאכים כו' כנ"ל, וכן נחיתין, ולכותא איהי סלם, ועיין בסוף ח"א יו"ד ב' והנה סלם – דא כלותא, מוצב ארצה – דמללאן בני נשא ליה בארעא דאיהו שכינתא ומטא לשמיא דאיהו קב"ה דאתמר ביה ואתה תשמע השמים כו', מיד והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים צו – כהוא בר נש, כלו פתחין גרפייהו לקבלא שכינתא כהוא כלותא כו', והאי איהו עולים – שכינתא על גרפייהו, ויורדים צו, מאי צו בקב"ה דקב"ה נחית עלייהו לקבלא שכינתא ומתייחד קב"ה ביה כהוא בר נש כלותיה כו'. וכן סלם הוא מט"ט לעל ידו סלקין ונחיתין (כמו שאומר צרעיא מהימנא פ' פנחס) וכנ"ל, והוא דגרא דת"ת דנקרא סלם דביה הבלים סלקין ונחיתין כמו שאומר צרעיא מהימנא פ' פנחס רל"ה א' ב' וקנה איהו סולם דביה מלאכי אלוקים עולים ויורדים צו דאינון הבלים סלקין מלכא ורוחין חורין נחיתין ביה כלבא וכד רוחא נחית, נחית בכמה רוחין ממלכא עם חיליה כו' דאתמר עלייהו עושה מלאכיו רוחות, וסלקין לקביל אלין הבלים דאתמר עלייהו משרתיו אש לוהט כו', דמיניה סלקין להבות אש בפומא כו', תפארת סלם באמצעייתא כו', וזה שאומר גם כן וכד איהו סליק כו' הוא הקול דמלאכיו רוחות כו', דהן משריין דיליה כנ"ל:

מאית למאן דסלקין לה לעילא, ואית למאן דנחתין לה לתתא, כד סלקין לה לעילא סלקין לה בזכוון, וכד נחתת נחתת בזכוון, האי לצדיק גמור סליקת מניה בזכוון ונחתת ביה בזכוון, לבינוני דזכוון דיליה שקילין לחובין, אייה תליא באורא, אם חובין מתרבין על זכוון (כחוט השערה), אייה סלקא ליה בחובין ונחתא ליה בזכוון, ונטיל בה אגריה בהאי עלמא, לרשע גמור דלית ליה זכו בעלמא לא לעילא ולא לתתא, סלקא מניה בחובין ונחתת עליה בחובין.

מ"הא הכא פי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י כ), דאתמר ביה ועוף יעופף, כגון מועף ביעף (דניאל ט כא), מ"בעל פני רקיע השמים דא נשמה, מ"דאלין דזפאן באורייתא אתמר בהון ישראל המים שרץ נפש חיה וגומר, דירתין נשמתין מאורייתא, לאחרינן כל חד לזנוי כפום עובדוי, (ס"א תיקון ארבעין ושית) ודא בראשית בראשית, ואינון שית גרפין דחיה, דאתמר בה (שם כ) ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים, אינון שית ספירן דכליל האי עוף דאיהו עמודא דאמצעיתא, אית מאן דירית רוחא דקודשא בארץ אצילות מהאי עוף, ואית מאן דירית רוחא מההוא עוף דאיהו נער, שמייה כשם רביה, ואית מאן דירית רוחא מלתתא דארעא, כמה דאמר קהלת (קהלת ג כא) מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה, ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, בהמה אלו עמי הארץ דעובדהון כבערן, עלייהו כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, ה"דא הוא דכתיב ביומא שתיטאה (שם) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגומר.

תקונא שבע וארבעין

[תיקוני זוהר - דף פו ע"א]

בראשית בראשית, ודא יומא שתיטאה, דאתמר ביה (בראשית א לא) ויהי ערב ויהי בקר מ"יום הששי, הכא תלת אומנין תננינן, אומן חד אפיק נהורין ביומא רביעאה, דהוון תליין ביומא קדמאה דאתמר ביה אור, אומנא תננינא אפיק ריחשא ממיא, ה"דא הוא דכתיב (שם כ) ישראל המים, ודא ה"דא תליא ביומא תננינא, מ"דאתמר ביה מים, ה"דא הוא דכתיב (שם ו) יהי רקיע בתוך המים, ה"כא מ"א וה"כא מ"א, אומנא תליטאה (אפיק

ביאור הגר"א

מ" חיה למאן כו'. רואה לומר, יש שמעלין זכותו למעלה לעולם הבא, ויש שמורידין לעולם הזה, וכמו שמפרש והולך האי ללדיק גמור כו', וכמו שאמרו (ברכות ז ע"א) לדיק וטוב לו לדיק גמור כו' וחסר כאן צדא השנית של בינוני:

מ" הא הכא כו' מועף ביעף. רואה לומר כאן השלים לפרש מה שאמר ועוף לא רוחא ממלאכים, והביא ראייה עוד שנאמר מועף ביעף ואמר כגון כו', רואה לומר דיעופף, לשון כפול, קאי על גבריאל בשמים (ברכות ד ע"ב), מועף ביעף, וכמו שאמרו ועוף זה מיכאל כו':

מ" על פני רקיע השמים לא נשמה. הוא פשוט דנשמתא הוא בשמים ועיין לעיל א' א':

מ" דלזין דזכאן. חוזר בקיטור ומרמז בחיבת בראשית, והוא תיקון אחד, דלמעלה לא פירש רק בחיבת אלוקים, והוא בשית גרפין, נהר דכליל ו', בין בעמודא דלמלעיתא בין במט"ט, והוא לפוס עובדוי, אם על מנת לקבל פרס - הוא בעבד, ואם לא - מסטרא דבן, מעמודא דלמלעיתא, כמו שאומר בתיקוני זהר חדש פ' ג' ושאר מקומות הרבה. ואמר ואית מאן דירית רוח מלתתא כו'. והוא עס הארץ דרוחיה מהארץ וזה שאומר עלייהו כתיב תולא הארץ כו'. ונקרא בהמה - לעובדיהון כו'. ואמר ה"ד ביומא שתיטאה ויאמר כו'. ורואה לומר, זהו מאמר הח'. ואמר ביומא שתיטאה - לרמוז אותו המאמר בחיבת בראשית, כמו שמפרש והולך בתיקון מ"ז בראשית בראשית ודא יומא שתיטאה, וכן אמר למעלה במאמר ד' בתיקון מ"ב בראשית תמן כו' ודא יומא תליתאה כו', אבל פקודא של זה המאמר לא פירש כאן, ובזהר פרשת בראשית אמר למירחס גיורא כו' עיין שם, וכן יש לפרש כאן בעס הארץ וכמו שאמרו (חולין כב ע"ב) ליבעו רחמי אתכליא על עליון כו', ואמרו ד' מינים במדרש רבה פ' אמור פ' למ"ד יוקשרו אלו עס אלו באגודה אחת והן מכפרין אלו ואם עשיתם כך אותה שעה אני מתעלה כו' ואימתי הוא מתעלה כשהן עשוין אגודה אחת כו', והודיע לנו התורה שגם הן במאמר כמו התלמידי חכמים, וגם כן אה לנו בפקודא שנראה שיתקיימו וכנ"ל ליבעו כו' וכמו שאומר גבי גיורא שם:

מ" תיקון מז. יום הששי. וזה שכתוב הששי, לכבר מרומז ביום ראשון:

מ" לדתמר ביה מים. ועיין מה שכתבתי לעיל ריש תיקון מ"ב דרקיע עיקרו ממים, ולכן נקרא רקיע עוזו, על שם מים עזים, גבורה, בזינא דקרדינותא, וכתוב (יוחאל א כב) כעין הקרח הנורא, ואתי שפיר דחשיב הכל מה שהולאו, וכמו שאומר שם, ומכל מקום כליל גם כן רקיע כמו שכתוב על פני רקיע השמים:

עשבין וזרעין) לְקַבֵּל יוֹמָא תְּלִיתָאָה, מִדְּאִתְּמַר בֵּיה (שם יא) תְּדַשָּׁא הָאֲרֵץ דְּשָׂא עֶשֶׂב מְזֻרְעֵ זֶרַע לְמִינְהוּ, וְאִתְּמַר בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה (שם כח) פְּרוּ וּרְבוּ מִיּוֹמָאָו אֶת הָאֲרֵץ, מֵאֵי וּמְלָאוּ אֶת הָאֲרֵץ אֲלָא הֵיכָא דְהוּת יִבְשָׁה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, אִתְּמַר הֵכָא וּמְלָאוּ אֶת הָאֲרֵץ, מִהֲהָדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיהו ו ג) מְלֵא כָל הָאֲרֵץ כְּבוֹדוֹ, וְדָא בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוּוֹה צְבָאוֹת (ישעיהו ו ג), לְקַבֵּל יְקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד (בראשית א ט) וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה, לְקַבֵּל מְלֵא כָל הָאֲרֵץ כְּבוֹדוֹ. מִבְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אִתְּקַנּוּ שֵׁית דְּרָגִין דְּכְרִסְיָא, וּבֵיה אִתְּבְרִי אָדָם בְּצִלְמוֹ, דְּאִיהוּ מוֹכֵן לְשַׁבֵּת עַל הַפְּסָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, וְהָכָא תְרִין פְּקוּדִין, חַד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ (שם כו), וְתַנְיִנָא וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ.

נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא פְּקוּדָא יְלַמְגֹזר יְת גִּיּוּרָא, לְמַהוּי מִבְּצִלְמוֹ בִּבְגִזְרֵי דְעֶרְלָה, כְּדְמוּתוֹ בְּפְרִיעָה, וְאָם נָטִיר אֹת בְּרִית בְּתְרוּיָהוּ אִיהוּ בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ וְאָם לָאו לָאו, בְּיָאֵי מְקִיִּים זְכוּר וְשְׁמוּר בְּשַׁבֵּת אִיהוּ בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ וְאָם לָאו לָאו, וְלָא אִית לִיה חוּלְקָא בְּזִרְעָא דִישְׂרָאֵל, וְאָם מִיחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְרִין זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא בְּקְרִיאַת שְׁמַע בְּיַמְמָא וּבְלִילְיָא אִיהוּ בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ וְאָם לָאו לָאו, וְאָם הוּא מְנַח תְּפִלִּין דִּיד וְתְפִלִּין

בִּיאור הגר"א

¹⁰⁰ דִּאִתְּמַר בֵּיה תְּדַשָּׁא כו' וְאִתְּמַר כו'. דִּאִתְּמַר בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה כו' וְאִתְּמַר בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה כו'. וְעִינֵין לְעֵיל תִּיקוּן מ"ג תְּדַשָּׁא הָאֲרֵץ לְאִפְקָא זֶרְעֵין וְאִיבִין דְּלֵוִינֵין נִשְׁמַתִּין כָּל חַד כו' עִינֵין שֵׁם, וְאִמַר שֵׁם וְהִכָּא פְּקוּדָא דְפְרִיעָה וְרַבִּיה לְמַעַבַד כו', וְאִתְּמַר ג' דְכָאן אִלְכֵר בְּפִירוּשׁ פְרִיעָה וְרַבִּיה – כָּאן הוּא לְבִרְכָה כְּמוֹ שְׁכַחוּב וַיִּבְרַךְ כו' וְאִינוּ מַעֲשֵׂר מֵאִמְרוֹת:

¹⁰¹ וּמְלָאוּ כו'. הַבִּיאַר זֶה כְּמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ וְהוּלְךָ מֵאֵי וּמְלָאוּ כו' אִתְּמַר הֵכָא כו' דִּיבְשָׁה הוּא הַפּוּכּוֹ כְּמוֹ שְׁכַחוּב (בְּמַדְבָּר י"א ו) נִפְשָׁנו יִבְשָׁה אִין כָּל, לֹאֵף דֵּהֲכַנְהָ הִיֵּה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְנוּק' תְּדַשָּׁא הָאֲרֵץ וְהוּא בְּת"ת יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּעֵלְהָ מִכָּל מְקוֹם לֹא נָתַן לָהּ עַד יוֹם הַשְּׁשִׁי לְדִיק לְלִית יִחוּדָא אֲלָא בֵּיה:

¹⁰² ה"ד מְלָא כו' וְדָא בְּרוּךְ כו'. וְזֶהוּ שְׁלָשָׁה גוּוֹנִין לְאִבְהוֹן, לְנִצְיָב לֹון יוֹסֵף, יוֹם הַשְּׁשִׁי, בְּאִרְעָא ע"י פְרִיעָה וְרַבִּיה וְכְמוֹ שְׁאוּמַר בְּזֶהר פְּרַשָׁת בְּרַאשִׁית א' ב' הַנִּצְנִים אֲלִין אִבְהוֹן כו' עֹאֵל יוֹסֵף בְּאִרְעָא קִדְשָׁא לְנִצְיָב לֹון, וְכַדִּין נִרְאוּ בְּאֲרֵץ, וְאִימְתִי אִתְּחַזוּן בְּשַׁעֲתָא לְאִתְּגַלֵּי קֶשֶׁת בְּעֵלְמָא כו', וְאִמַר שֵׁם י"ה א' יְקוּוּ הַמַּיִם כו' עֵלְמָא לְתַחַתָּהּ, וְאִתְּרָה אֶת ה' כו' וְכַדִּין ה' נִרְאָה כו' כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת וְגו' כֵּן מַרְאֵה הַנּוּגָה סְבִיב הוּא מַרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד ה', וְדָא אִיהוּ רִזָּא וְתַרְאֵה הַיִּבְשָׁה כו' לְאִתְּחַזֵּי קֶשֶׁת מַרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד ה' כו' מִיכָאֵל בְּסַטְרָא דָא כו', וְאִינוּן גוּוֹנִין לְאִתְּחַזֵּי בְּהַוָּא דְמוֹת חַיּוּר וְסוּמָא וְיִרוּק כו', יִחוּדָא לְעֵילְהָ ה' אֲלַקִּינוּ ה', גוּוֹנִין סְחִימִין לְלָא אִתְּחַזוּן כו' יִחוּדָא עֵילְהָ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כו' יוֹד הָא וְאִוּ הָא, קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ כו' מְלָא כָּל הָאֲרֵץ כְּבוֹדוֹ דָא וְתַרְאֵה הַיִּבְשָׁה רִזָּא גְלִיפָא שְׁמָא לְיִחוּדָא כו"ו כו'. וְהַכָּל הוּא רִזָּא דְג' גוּוֹנִין לְאִבְהוֹן וְהֵן ג' יָמִים הַרְאִשׁוֹנִים יִחוּדָא עֵילְהָ, וְכָאן בְּנוּק' רִזָּא דְג' יָמִים תַּחַתּוֹנִים לְנִצְיָב לֹון יוֹסֵף בְּאִרְעָא ג' פְּעַמִּים קְדוֹשׁ, ג' אֲלַפִּין דְשַׁמָּא מִפְּרָשׁ. וְאִמַר וְדָא בְּרוּךְ שֵׁם כו' דֵּהֵן ג' גוּוֹנִין הַנ"ל וְהֵן ד' פְּרַשִׁיּוֹת דְתַפִּילִין שְׁהֵן ג' חַב"ד, וְהֵן אִבְהוֹן, יִחוּדָא הַנ"ל, וְעִינֵין בְּזֶהר פְּרַשָׁת תְּרוּמָה קס"ב א' יִחוּדָא אִיהוּ כְּנוּוְנָא דְתַפִּילִין כו' חַד נִקּוּדָה קִדְמָהּ כו' בְּרוּךְ דָא רִזָּא דְנִקּוּדָה עֵילְהָ כו' וְאִלוּ ג' הֵן גוּוֹנִין לְאִבְהוֹן דִּאִמַר שֵׁם בְּרִישׁ פ' בְּרַאשִׁית דְעֹאֵלוּ בְּמַחֲשַׁבָה כו':

¹⁰³ בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אִתְּקַנּוּ שֵׁית כו' וְבֵיה אִתְּבְרִי אָדָם כו'. רוֹכָה לוֹמַר דְב' אָדָם נִאֲמַר כָּאן, א' נַעֲשֶׂה אָדָם וְהוּא הַכֶּסֶף שְׁלִימוֹ לְנוּק' ו"ק שְׁלָה שֵׁית דְּרָגִין דְּכּוּרִסְיָא, וְשְׁנֵי וַיִּבְרָא הָאָדָם בְּצִלְמוֹ – דְּכּוּרָא, וְשֵׁם בְּצִלְמוֹ וְכָאן בְּצִלְמוֹ, דְּשֵׁם עוֹלָמְתִין דִּידָה בְּרָגִין הַנ"ל לְבַד הַשְּׂבִיעִי ק"ק דְּהוּא לְדִידָה רוּחָא לְבַד בְּלָא גּוּפָא, וְשֵׁם ד' רַגְלִין וְעִינֵין בְּזֶהר פְּרַשָׁתָּהּ בְּרַאשִׁית ל"ט א' ב' הַיִּכְלָא שְׂבִיעֵאָה כו' יִרוּק חַיּוּר כו' וְהֵן ד' רַגְלִין הַנ"ל, וְאֲלִין שֵׁית הַיִּכְלִין אִינוּן לְמַדּוּרָא כְּדִאִמְרֵן וְשְׂבִיעֵאָה לָאו אִיהוּ לְמַדּוּרָא וְעַל דָּא כְּתִיב בְּרַאשִׁית שֵׁית דְּרָגִין כו', זֶה שְׁאוּמַר כָּאן בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אִתְּקַנּוּ כו' רוֹכָה לוֹמַר דְּזֶהוּ בְּרַאשִׁית כְּנ"ל וְאִמַר בְּסַפְרָא לְנִיעוּתָא פ"ג נַעֲשֶׂה אָדָם הָאָדָם לֹא כְּתִיב אֲלָא אָדָם סָתֵם לְאִפְקָא לְעֵילְהָ כו' אִשְׁתַּלִּים דְכֵר וְנוּק' כו', וְזֶהוּ נַעֲשֶׂה – תִּיקוּן ו"ק דִּילָהּ, רָחֵא וְהַתְקִין לֹורֵת הַלְבָנָה, וּבְזִיבְרָא כְּתִיב הָאָדָם בְּה"א וְהוּא אָדָם עַל הַכֶּסֶף. וְאִינוּן שֵׁית שְׁהֵן שְׂבִיעָה – בְּלִבְנַת וְסַפִּיר הֵן רְמִיזוּן בְּסַפּוֹק זֶה בְּצִלְמוֹ כו' דֵּהֵן ז' דְּרָגִין כְּסֵדֵר לְבַד ת"ת דְּהוּא אַחַר נֹאֵחַ וְעִינֵין ב"ס ח"א ב' ג'. זֶה שְׁאוּמַר וְהִכָּא תְרִין פְּקוּדִין רוֹכָה לוֹמַר דְב' אָדָם אֲלוּ כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ חַד כו':

¹⁰⁴ לְמַגְזֵר יְת גִּיּוּרָא כו'. שְׁהוּא גֵר לְדַק בְּנוּק':

¹⁰⁵ בְּצִלְמוֹ כו' כְּדְמוּתוֹ. זו"נ כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּרִישׁ פְּרַשָׁת שְׁמִינִי ר' חִיַּיא אִמַר תּוֹרָה שְׂכַחְבָּב וְתוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה כו' ה"ד נַעֲשֶׂה כו' עִינֵין שֵׁם: ¹⁰⁶ בְּגִזְרֵי כו'. לְרִיךְ עִינֵין, דְּבִזְהֵר פְּרַשָׁת בְּרַאשִׁית ל"ג א' אִמַר מֵאֵי עֵץ פְּרִי כו' זְכָאֵה חוּלְקִיהָ מֵאֵן דְּדִמִּי לְאִבְוִי וְלְאִימִיהָ וְעַל כֵּן רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה דִּידִמִּי לְאִימִיהָ, וְכַד אִתְּפַרְעָא וְאִתְּגַלִּיַּח רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּגִין דִּידִמִּי לְאִבְוִי כו' וְכֵן בְּזֶהר פְּרַשָׁת אִמַר ל"א ב' מֵאֵי בְּדַמִּיד אֲלָא תְרִין חַד דְּמִיֵּלָה וְחַד דְּפְרִיעָה חַד גְּזִירָו דְכְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל וְחַד דְּפְרִיעָה בְּצִדִיק יְסוּד עוֹלָם כו' וּבְזֶהר פְּרַשָׁת בְּרַאשִׁית ל"ב א' וְכַתּוּבָתָא שֵׁם אִין הַכְּרַע אֲבַל בְּפִנִּים שֵׁם יִרְדוּ לְשַׁעֲרִים כו' וּבְזֶהר פְּרַשָׁת בָּא מ' א' ב' וְשָׂאֵר מַקּוּמוֹת וְלְרִיךְ עִינֵין. וְנִרְאֵה שְׁכָן לְרִיךְ לוֹמַר, בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ בְּגִזְרֵי דְעֶרְלָה וּפְרִיעָה. וְעִינֵין לְעֵיל תִּיקוּן ל"ז מָה שְׂכַחְבָּבִי שֵׁם:

¹⁰⁷ וְאִי מְקִיִּים כו'. הַכָּל בְּזו"נ, וְהַשִּׁיב ה' דְּרָגִין דְכְּתִיב בְּקִרָא וְיִרְדוּ, אַחַר בְּצִלְמוֹ כְּדְמוּתוֹ, וְהֵן ה' חַסְדִּים וְה' גְּבוּרוֹת, דו"נ:

דְּרִישָׁא בְּכָל יוֹמָא דַּאיִנוּן לְקַבֵּל זְכוּר וְשְׁמוֹר אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתְנוּ וְאִם לֹאוּ לֹאוּ, וְאִי אִיהוּ מְקַיִים יִיבּוּם וְחִלְצָה אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתְנוּ וְאִי לֹאוּ לֹאוּ, וְכֹלָא בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

[תיקוני זוהר - דף פו ע"ב]

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתְנוּ, (ל) מָאן אָמַר דָּא (לעילא), לַאיִנוּן מְלֹאכְיָא דְמְבָרְכִין וּמְקַדְשִׁין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא בְּכָל יוֹמָא בְּבִרוּךְ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ו ג) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וְאִיִּנְן לְקַבְּלֵיהוּן מְקַדְשִׁין לִיָּה בְּקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּמְבָרְכִין (דף פו ע"ב) לִיָּה בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְקוֹמוֹ.

וְאִינוּן אֲמַרִין עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתְנוּ (בראשית א כו) בְּצַלְמֵנוּ דְמְקַדְשִׁין לְקַבְּ"ה יִכְפֹּה דְאוּקְיָמְנָא, כְּדְמוּתְנוּ לְעוֹמְתָם מְשֻׁבְּחִים וְאוּמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְקוֹמוֹ, וְעוֹד לְעֵילָא נַעֲשֶׂה אָדָם, הִכָּא אֲתַפְּלִילוּ כָּל סְפִירָן, דַּאיִנוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א דַּאיִנוּן עֶשֶׂר, וְסֻלְקִין לְחוּשְׁבֵן אָדָם, וְאָמְרוּ בְּגִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתְנוּ, וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם (שם) אֲלִין תְּלַמִּידי חֲכָמִים דְּמַתְּרִבִּין לִיִּבְיָמָא דְאוּרִייתָא, דִּירְתִין מִתְּמָן נֶפֶשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֲלִין מְאִרֵי זְכוּוּן, דְּבִזְכוּתֵיהוּן (דזכותהוּן) פְּרַחֲזִין לְעֵילָא וְיִרְתִין מִתְּמָן רוּחָא, דַּאיִהוּ יְעוּפָף יְעוּפָף בְּגַדְפִין דְּפִקוּדִין דַּעֲשָׂה, וּבְבַהֲמָה אֲלִין עֲמֵי הָאָרֶץ דַּאֲתַמַּר בְּהוּן (במדבר יד ט) אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ יִכְפִּי לְחַמְנוּ הֵם.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׂכִינְתָא תַתָּאָה נְטִילַת עֲצָה מִקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּאֲתַמַּר בֵּיה (ישעיה מד יג) כְּתַפְּאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתָּ בֵּית, סִדְדַעְמוּדָא דְאַמְצַעֲיָתָא וְשְׂכִינְתָא עֲלֵיָּהוּ אֲתַמַּר (בראשית ה ב) זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאָם, וְאֲתַקְרִיאוּ אָדָם, וּכְגוֹנוּנָא דִּילֵיהָ אָמַר לְתַתָּא בְּאָדָם וְחַוָּה, זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאָם וְיִקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, וּכְמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהָ אֲתַקְרִי אַחַד, הִכִּי קָרָא לֹון אַחַד לְאָדָם וְלֵאֲתַתִּיהָ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אַחַד קָרָאתִיו, דְּתַפְּאֲרַת אִיהוּ א"ח כְּלִיל תִּשְׁעֵי סְפִירָן, מְלָכוֹת ד' עֲשִׁירִית לִיָּה, כְּלִילָא מְעֶשֶׂר דַּאיִנוּן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִיָּהֵי ד' כְּלִילָא מְאַרְבַּע אֲתוּוֹן דַּאיִנוּן יְהוָה, קוּצָא דַּאֲת ד' מוֹרָה עַל עֶשֶׂר, וְד' עַל אַרְבַּעָה, דְּהִכִּי רְשׁוֹת הַיְחִיד רָחֲבוּ אַרְבַּעָה וּגְבָהוּ עֶשְׂרֵה וְהָא אוּקְמוּהָ.

סִדְדַעְמוּדָא אֵלֵיהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵי אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ (בראשית ה ב), הִכָּא סִדְדַעְמוּדָא דְתַפְּלִין, תָּא חֲזִי כָּל מָאן דַּאֲנַח תַּפְּלִין עַל רִישֵׁיהָ וְעַל דְּרוּעֵיהָ, קָלָא סְלִיק בְּכָל יוֹמָא סִדְדַעְמוּדָא חֲזִין מְרַכְבּוֹת, וְאוּפְנִים וְשׁוֹרְפִים וּמְלֹאכְיָים דְּמִמְנָן עַל צְלוֹתֵיהִן, הָבוּ יָקָר לְדִיוֹקְנָא דְמְלָכָא דַּאיִהוּ מָאן דַּאֲנַח תַּפְּלִין, דַּעֲלִיהָ אֲתַמַּר (שם) וְיִבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵי אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ. בְּצַלְמוֹ בְּתַפְּלִין דְּרִישָׁא, כְּגוֹנוּנָא דְתַפְּלִין דְּמְאִרֵי עֲלֵמָא,

בִּיאור הגר"א

⁷⁷ יבום וחלוצה. יבום ביסוד וחלוצה בעקב נוק:

⁷⁸ ואנו לקבליהו מקדשין כו'. והן גם כן דו"ג, א"ח ד' כמו שאומר למטה דתפארת איהו א"ח כליל כו' ואיהו ד' כלילא כו', וכן בתלסר תיקונים ד' לחודו, אסתמכן ד' אלפין דיברכך, וכן כאן בקדוש וברוך:

⁷⁹ כמה לאוקימנא. למעלה, הה"ד וקרא כו', ולפי שברוך לא הזכיר למעלה דאינון אמרין - אמר כאן כדמותנו לעומתם כו':

⁸⁰ ואמרו בגין כו'. רוצה לומר העשר ספירות, וכדמותנו ד' האותיות שהן א"ח ד', דו"ג, כמו שאומר למטה:

⁸¹ בימא לאורייתא. בינה והוא נשמה מכורסיא, ועוף - רוח, ובהמה - נפש מסטרא דעשיה דשם בהמה דרביעא כו' רוח הבהמה היורדת כו' כנ"ל:

⁸² עוף יעופף כו'. כמו שאומר לקמן תיקון מ"ה:

⁸³ בגדפין כו'. כמו שאמרו (שבת מט ע"א) מה יונה כנפיה כו', ועיין ברעיא מהימנא פ' לו בארובה:

⁸⁴ כי לחמנו הם. כמו שכתוב (תהלים קד יז) מלמיה חזיר לבהמה כו' להוציא לחם כו', והם לחמנו - דמכניס לנו הלחם:

⁸⁵ דא עד"א ושכינתיה. רוצה לומר אדם כתיב כתפארת, ובית - נוק', וזהו לשבת - (ישעיהו מה יח) לשבת יצרה, ומכל מקום איהו שלימו לאדם העשירית כמו שמפרש והולך ולכן שניהם יחד אדם אחד כמו שמפרש והולך עליהו:

⁸⁶ כי אחד כו'. דקאי על אברהם ושרה כמו שאומר למעלה ואמר וכמה דקב"ה ושכינתיה כו' כמו שמפרש והולך דתפארת איהו א"ח כו':

⁸⁷ ויברא כו'. כאן פקודא תניינא הג"ל, וכנגד מה שלא פירש במאמר העשירי פירש כאן ב' פיקודין לאשלמא:

⁸⁸ פקודא דתפלין. הואו דזכורא וכמו שמפרש והולך על רישא דעמודא דאמלעיתא כו' תפלין לאח כו':

⁸⁹ לכל חיון דמרכבתא כו'. וחשיב ד' דרגין נגד ד' לאינון בקרא וכבשוה ורדו כו', וכבשוה הוא במלכין דממנן כו' שהן בזה הארץ ד' סטרין, ורדו כו' הג' דרגין דבי"ע כנ"ל והן חיות כו':

דאינון שכינתא עלאה תפלין על רישא (דאיהו) דעמודא דאמצעייתא, דאיהי כללא דתלת ספירן קדמאין, ועמודא דאמצעייתא כליל שית ספירן, ואימא עלאה תפלין על רישיה, איהו תפלין דאנח קודשא בריה הוא בכל יומא, בצלם אלהי'ם תפלין דיד, דא שכינתא תתאה ס' דאיהי קשירא ליה, ועלה אתמר (בראשית מד ל) ונפשו קשורה בנפשו, תרויהו ביחודא חדא בקשורא חדא, רצועה כריכא באצבעא שמאלא דא קדושין דילה, דאיהי טבעת כריכא באצבעא דילה, ובה איהי קשירא עמיה ואיהו עמה, הא קדוש(ה).

ברכה היא כללא דשבע ספירן, ואינון שבע ברכאן דחתן, ס' דאינון ז' יום השביעי צדיק, עליה אתמר (משלי יו) וברכות לראש צדיק, דירית מאימא עלאה, ואת י' על רישיה איהו חכמה י', בה אתעביד ז', שבע ברכאן דירית חתן וכלה, וכלילן בצדיק יום השביעי, דביה מתיתדין חתן וכלה, דאיהו יאהדונה", והא אוקמוהו כי כל בשמים ובארץ (ד"ה א כט יא) ותרגום דאחיד בשמיא ובארעא, ואיהו אות ברית, דלית יחודא לחתן וכלה בר מניה.

[תיקוני זוהר – דף פז ע"א]

ס' ויכלו השמים והארץ וכל צבאם (בראשית ב א), ויכלו בצדיק אתכלילן כל אברין וכל ספירן, כל אברין דאינון פקודין דעשה, דביה אשר קדשנו במצותיו וצונו למעבד כל פקודין, ס' דאיהו כ"ל כליל כלא ואיהו כלא ומניה תלוי כלא, וביה אתעבידו כלל ופרט וכלל, ס' עמודא דאיהו סביל שמיא וארעא עליה, ובגין דא ויכלו כליל שמיא וארעא, שמים אש ומים ודא שמאלא וימינא, שמים עמודא דאמצעייתא (דף פז ע"א) כליל תרויהו, הארץ שכינתא תתאה, וכל צבאם נצח והוד ס' דאינון צבא השמים והארץ, ס' בגין דאיהו כליל שבע

ביאור הגר"א

ס' דאיהי קשירא ליה ועלה כו' ביחודא חדא כו'. רואה לומר לכן תפלין של יד בקשורא ולא תפלין של ראש, לאינון ז' סהן קשורין צברית, כי כל כו', מה שאין כן בתפלין של ראש, שותף השלישי לנחית עליהו ומייחדם, ואמר ביחודא חדא רואה לומר דכאן – יחוד, ולמטה מפרש קדושה וזכרה כמו שמפרש והולך ראוהו לאיהי טבעת כו', זרוע הוא דרגיה דלכורא, ותפלין של יד דגרא נוק', וכאן להיפך יד דגרא נוק', יד ה', והרצועה הוא דכורא כידוע וכן טבעת כמו שאומר לקמן תיקון נ"ה חתים בטבעת המלך דאיהו ו', והו הקדושין שהיא נוסחת חותמו, ותפלין של יד הוא נוסח חותמה שימני כחותם כו', וזה שאומר ובה איהי קשירא כו'. ועתה מפרש זכרה. ואמר זכרה. היא שבע זכראין רואה לומר זכרה התפלין הוא בצדיק דמזכך על שניהם זכרה אחת כדעת הגאונים והוא כולל שבע זכרות לחתן, והן יצ"ק לחתן וכלה:

ס' דאינון ז' יום השביעי כו'. רואה לומר אינון ז' זכרות הן אות ז' דהוא לדיק, יום השביעי, והוא בצורת ז' דהוא נהר היוצא מאת יו"ד כמו שאומר לעיל ל"ח א' ואיהו לינור דנפיק ממענינא דמיא דאיהו יו"ד, וזה שאומר ואת י' על רישיה כו', וכן העטרה דעל ראשו הוא יוד, חכמה זעירא, ונעשה אורת ז', וזה שאומר בה אתעביד ז' ועלה אתמר וזכרות לראש לדיק, דהוא עטרה, וזה שאומר וזכרות לראש כו' ואת י' כו', והוא יום השביעי, וכליל כל ז' זכרות, וכן הוא זכרה דכאן. ואמר דירית מאימא עילאה – דהיא זכרה כמו שאומר לקמן ל"ב ואיהו זכרה ה', ורואה לומר בזה דהן ו' מאימא עד לדיק, וכן הגהר דאימא ואת י' על רישיה דחכמה שעל הבינה, וכן הוא בצדיק דכולל ו' הג"ל, ועטרה חכמה זעירא כוללת השביעי דחכמה עלאה, ואמר דירית חתן וכלה כו' דביה מתייחדין כו' דלית יחודא כו'. מביא ראייה דכל ז' זכראין הם בצדיק מדקאי כל השבע על שניהם חתן וכלה, דעל שניהם הוא מזכך ואין דבר שכולל שניהם כי אם הצדיק כמו שאומר דלית כו' ואומר כי כל כו', וקורא כל דכלילין ביה כלהו, וכן הוא בזכרות התפלין דכולל שניהם ירית מאימא דלכן זכרה אחת על שניהם, ואמר דאיהו יאהדונה"י – דשם זה ידוע שהוא ב', והוא ראייה דביה מתייחדין, והנה יצ"ק – הכל ביה, יחודא וזכרה וכן קידושין דהוא טבעת המלך, וזהו הקידושין, שנתן זכרתו וחותמו לה, והוא סימן אות ברית העטרה, וכן רוחא דשדי בגוה – משם כמו שאומר לעיל דריש תיקון מ' והוא יחודא, וכן הברכה כ"ב:

ס' ויכלו השמים כו'. עתה מפרש שאר הפרשה, ובתיקון מ"ח מרמזו בזכראשית כו', וכן עד סוף ספר הראשון זע' תיקונים וכמו שכתבתי לעיל דריש תיקון ל"ב:

ס' למעבד כל פיקודין כו'. וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ל"ט דאינון פטר כל רחם כו'. וכמו שהוא ביצירה כלל כל האברים (כמו שאומר לעיל ל"ח א' ואיהו ברית דכלילין ביה כל אברים דגופא) כן הוא זמרות, מרות מילה כלל כל המצות, ולכן נקרא ברית שכולל תרי"ב מצות: ס' דאיהו כו' ואיהו כו' ומיניה כו'. לדדיק עיקרו על שם הגהר כמו שכתבתי לעיל, והנה הגהר הוא בג' מקומות, בדעת – מיניה תלוי כלל כמו שאומר לעיל ל"ח א' שיה לינורין אינון תלויין מיניה כו'. ובו' – הוא כלל. וביסוד – הוא כליל כולל, וזה שאומר וביה אתעבידו כלל כו':

ס' עמודא כו' ובג"ד ויכלו כו'. רואה לומר, דכתיב ויכלו לשון כולל השמים והארץ דכתיב בתריה:

ס' שמים אש כו'. עתה מפרש כל ז' ספירות דבפרשה, שמים – חג"ת, וכל כבאם – נ"ה, והארץ, ויכלו – כוללם, וזה שאומר בגין דאיהו כליל שבע כו':

ס' דאינון כבא השמים והארץ. לכבאם קאי על שניהם והן נ"ה כידוע דשני כבאות, ועיין מה שכתבתי לעיל בתיקון כ"ב:

ספירן דשבת דוד בהון לקודשא בריך הוא הדיא הוא, דכתיב (ד"ה א כט יא) לך יהו"ה הגדולה והגבורה וגומר, בגין דא אתקרי יום השביעי כלל שבע, ויסקין לשבעין דחשבן תיבין דקדוש וויכלו.

ויכל אלהי"ם ביום השביעי (בראשית ב ב), דא אימא עלאה דאיהי אלהי"ם "בית דכליל ביה שבע ספירן, אתקריאו על שמייה בלהו שבתות שבע שבתות, לבתר כליל ביה תלת ספירן עלאין דכליל באימא עלאה, וקרא לון שביעי שביעי על שמייה, הדיא הוא דכתיב (שם) ויכל אלהי"ם ביום השביעי הא חד דכליל ביה, וישבות ביום השביעי דא תנינא, ויברך אלהי"ם את יום השביעי הא תלת לאתפללא בעשר ספירן, "דלית ספירה דלא אתפלילת בעשר, כל חדא בממשלה דילה, אבל ממשלה דצדיק יום השביעי ביה אתקריאו כל ספירן שביעיות, שבעין תיבין אינון בקדוש וויכלו, וזכור ושמור הא שבעין ותרין כחשבון ויכלו.

ושבת צריך לתקנא כו' (עבר לקמן לסוף תיקון מ"ח)

תקונא תמניא וארבעין

[תיקוני זוהר - דף פח ע"א]

"בראשית תמן תר"י תמן שבת, ואינון תרי שבתות, עלליהו אתמר (שמות לא טז) ושמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת וגומר, (דף פח ע"א) תרי זמנין אדפיר הכא שבת, לקבל שכינתא עלאה ותתאה, לדרתם מאי לדרתם, אלא זכאה איהו מאן דעביד לון דירה, דשבת דאיהו לבא, דלא יתקרב תמן עציבו דטחול וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם, ועליה אתמר (שמות לה ג) לא תבערו אש וגו', (נ"א דעביד לון דירה בשבת) "בתרי בתי לבא, ואתפני מתמן יצר הרע "דאיהו חלול שבת, "בבית עולם דא צדיק, דשריין תרוייהו עליה, חד לאמלאה ליה וחד לאתמליא מיניה.

בני ישראל "אינון תריין בליין נצח והוד, בנוי "דישראל סבא, וביום השביעי דא עמודא דאמצעיתא כליל תלת אבהון, תלת שביעי שביעי, ענג שבת, ונ"הר יוצא מעד"ן להשקות את הג'ין (בראשית ב י), ונהר

ביאור הגר"א

^{ע"ה} בגין דאיהו כליל כו' הה"ד לך כו'. רואה לומר דכתיב שם כי כל כו', אלמא דכולל כולם, וכן כתיב כל בשמים ובארץ וכן כאן ויכלו השמים והארץ - דכוללם:

^{ע"ו} וכלקין לשבעין. עיין מה שכתבתי למטה האידן הן שבעין:

^{ע"ז} בחר דכליל כו' שבע שבתות. רואה לומר דעל שמיה נקראו ז' ספירות שבע שבתות בתורה, ואמר זה לפרש ג' שביעי - בג"ר, דגם כן נקראים על שמו כמו שמפרש והולך:

^{ע"ח} דלית ספי' כו' אבל ממשלה כו'. רואה לומר דזהו שבעין תיבין דקידוש וויכלו, דהוא כולל כל ז' ספירות, דכל ספירה כולל עשר, וזכור ושמור דקידוש וויכלו - הן ב' דזו"נ זכור ושמור, וכן שבעין תיבין בז' ספירות בשמים וארץ, ועיין מה שכתבתי למעלה:

^{ע"ט} בראשית כו' תמן שבת ואינון תרי שבתות. רואה לומר, תרי שבת רומז על תרין שבתות, ורואה לומר דאלו ב', תרי ושבת, הן דבר אחד, שרומזין על ב' שבתות וכמו שמפרש והולך:

^{פ'} בתרי בתי לבא ואתפני כו'. (א"ה, בדפוס הישן, בהגהה שבתחיתית הדף סותרת את ההגהה שפנינים). עיין לעיל ס"ב א' ואינון ה' עילאה ה' תחאה בתרי בתי לבא כו':

^{פ"ה} דאיהו חלול שבת. עיין לעיל ריש תיקון כ"ד דאיהי חללה זונה ובעלה כו', ובתיקון ל"ו למאן דעאל נוכראה בחלל דילה דאיהו רשות הרבים יין נסך כו', ובתיקון כ"ט מענין חתום כו' קנקן דהאי יין לא לבא דבר נש, אם הוא קנקנא חדתא ואתנסיד ביצרא ביצא כו':

^{פ"ו} ברית עולם כו'. כמו שאמרנו דאקרי חי וקיים בתריין עלמין:

^{פ"ז} אינון תריין כליון כו'. אמר תריין כליון - דיהון תרוייהו כליין, (ברכות סא ע"א) דכליות יועלות האחת כו':

^{פ"ח} דישראל סבא וזיוס השביעי דא עד"א כליל תלת אבהון תלת שביעי שביעי עונג שבת כו'. רואה לומר (שמות לא יז) וזיוס השביעי שבת, זיוס השביעי רומז על תלת יום השביעי דויכלו דהן תלת אבהון כמו שאומר לעיל ס"ז א' וזיהו אתקרי תלת אבהון שביעיות כו', ואף דקאמר בתיקון מ"ז על ג"ר. ואח"ז מפרש והולך שאר עניני שבת, ענג שבת ונהר כו', דראשי תיבות ענג, וכל הענג שם הוא:

¹⁸ "ואית נהר ואית נהר, אית נהר דאתקרי נהר פלגיו, ואית נהר דאתקרי נחל קדומים, עדן עלאה עליה אתמר (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך, מהאי נהר איהו ו', דנפיק מעדן עלאה דאיהו א', ואעבר בין אבא ואימא, ואזיל חמש מאות שנה, ומטי עד צדיק שביעי, ומתמן אשקי לגנתא דאיהי שכינתא תתאה.

זכאה איהו מאן דנטיר דירה לשבת דאיהו לבא, דלא אתקריב תמן ¹⁹ עציבו דטחול, וכעס דמרה דאיהו נורא דגיהנם, דעלה אתמר (שמות לה ג) לא תבערו אש ²⁰ בכל מושבותיכם ביום השבת, והכי הוא ודאי ²¹ דכל מאן דכעיס כאלו אוקיד נורא דגיהנם. (הקטע שהיה כאן ארבעים מלאכות כו', עבר לסוף תיקון מח, אחרי נפש יתירה חס ושלום)

²² יציאות השבת שתיים. אינון עקירה והנחה, דעביד לון בבת אחת, מאן דאעקר חפץ מאתריה ואנח ליה לבר מאתריה ומרשותיה, כאלו אעקר אילנא דחיי דאיהו אות ברית, ואנח ליה ברשו נוכראה, מאן דעביד דא גרים דאעקר נשמתיה מרשות דילה, ואנח לה ברשו אחרא ²³ דאיהי מרה וטחול, ודא גרם לישראל דאתעקרו מארעא דישראל, ואתגליאו בארעא נוכראה דאיהי רשות הרבים, והכי איהו מאן דאעיל אות ברית קדש דילה ברשו נוכראה, שבתא ²⁴ איהו טחול חמ"ה, אתתא בישא מרה, ²⁵ שבתא ²⁶ עליה אתמר (בראשית לו כד) והבור רק אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבנים יש בו, ואיהו רעב וצמאון וקינה והספד וחסוכא וקבלא, ואיהי גלותא לישראל. וצריכינ ישראל למעבד לה שנוי בכלא והא אוקמוה, ואיהו דבור דחול דאיהו אסור בשבת, וכד לא אשפחת אתר לשריא תמן, איהי ברכת, ²⁷ כגוונא דשפחה דאברהם דאתמר בה (בראשית טז ח) מפני שרי גברתי אנכי ברכת.

ביאור הגר"א

¹⁸ אית נהר כו'. דהוא מחסד, ואית נהר כו' דהוא מאורא, כמו שאומר לקמן תיקון נ"ה עיין סס, והוא צ' דעות, דעת עלאה צין אורא, ודעת המתפשט צ"ק מחסד, וזה שאומר כאן אלו צ' נהרות ולקמן בתיקון נ"ה אמר כמה נהרות ע"ש בכל ספי' ואמר דהאי נהר לכאן הוא דעת עליון:

¹⁹ האי נהר כו' דאיהו א'. כתר כידוע, וכמו שאומר לעיל תיקון מ"ב ורובה לומר דעס האל"ף נעשה ז' וזה שאומר ומטי עד לדיק שביעי דנקרא על סס הנהר, וזהו ו"ו מלא דסס ו' נהר ויואל מא' וצא עד ו' תניינא לדיק, ואלו צ' ווין סס צ' נהרות אלו ו' ראשון דעת עליון ו' השני דעת המתפשט עד לדיק:

²⁰ עציבו דטחול וכעס דמרה. ענ"ג דאתהפכו לנגע, וכדל הוא דרגא דאמלעיתא, ומרה וטחול הן צ' נוקדין נגד ה' עילאה ותתאה וכמו שאומר לעיל בתיקון י"ח וחריבו ביתו בית ראשון ובית שני ובג"ד וחפרה הלכנה דאיהי נחש אשת זנונים ובושה החמה דאיהי גיהנם כו' ובהוא זמנא דיתבני בניינא ע"י קצ"ה לעילא ותתא אתמר בשכינתא עילאה ותתאה והיה אור הלכנה כאור החמה וחפרה הלכנה ובושה החמה דליונון נוקדין דס"ס כו', ודירה דשבת בתרי בתי לבא, בית ראשון ושני, ה' עילאה ותתאה כנ"ל וכמו שאומר לעיל ס"ב א' ועיין לעיל מ"ג א' מרה סס המות דיליה טחול נחש נוק' דיליה ושס מ"ד צ' מרה איהי גיהנם כו' יותרת דיליה איהי נחש אשת זנונים בגין דשורין דיליה נטלח טחול כו' ועיין בזה פרשת פנחס וברעיא מהימנא סס בארובה:

²¹ בכל מושבותיכם. דאיהו צ' בתי לבא:

²² דכל מאן דכעיס כו'. עיין ברעיא מהימנא פנחס רל"ד צ' כעיס עליה במרה דאיהי גיהנם איהי דאתבריאת ביומא תניינא, מותא דרברבי ואיהי נוק' בישא אש זרה עבודה זרה קריין לה, ובגין דמינה אתער כעס לכבד אוקמוהו רבנן בדתניתין כל הכועס כאלו עובד ע"ג, ולא עוד אלא דלית שרפה בכל מרעין דלברין דגופא אלא ממרה דאיהי דלליקה דשלהובין כו', וכן אמר למעלה מ"ה א' סרף איהו מרה, קטרונא דריאה, בגין דמרה איהי שרפת כל גופא, וזהו אש בכל מושבותיכם – גיהנם בגוף, ומרה וטחול הן צ' נוקדין – אש התאה דגם כן אש זרה, ואש הכעס:

²³ יציאות השבת כו'. ועוד שהן ארבע בכבד ויותר:

²⁴ דאיהי מרה וטחול דליונון ר"ה. כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ד וליונון שתיים, מרה"י לרה"ר – והוא טחול, אשת זנונים דמפתי ללבא, ומרה הוא מרה"ר לרה"י דזריקת טפה דכעס על לבא, ועיין ברעיא מהימנא רל"ב א' רוגזא דמרה דאתגברת על לבא כו' ושאר מקומות הרבה:

²⁵ שבתאי עלי' אתמר והבור כו'. היכלא דמרה דס"א ועיין בזה פרשת פקודי רס"ג א', והיא נגד נוק' דקדושה דלית לה מגרמה כו' אבל מכל מקום מליא מכל נהרין דעלמא, והאי איהי מליא מנחשים ועקרבנים ואמר ואיהי רעב כו'. חשיב ששה דברים, דבעז הדעת טוב רע – ג' לימנא, טוב כשר כו', וג' לשמאלא, רע, וכאן – הוא כולו רע, וכמו שאמר (ברכות סא ע"ב) רשעים יכר הרע שופטין, וכמו שאמר (שבת קד ע"א) צדוק ח"ק ט"ר י"ש, ואיהי שביעי להיכלין כוללת כולם נגד בת שבע ולכן חשיב כאן ששה דברים דבעלה והשביעי דיה, ואיהי דבור דחול כו' נגד דבור דנוק', וחשיב ג' נגד ג' רעב וצמאון וכנ"ל:

²⁶ כגוונא דשפחה כו'. דאיהי שפחה כמו שאומר לעיל מ"ג צ' שחרחרת כו' בגלותא דאיהי שפחה כי תירש גברתה ובהוא זמנא טחול שוחק ולזמנא דייתי משיחא לנטלח נוקמא מטחול דאיהי שפחה – יושב בשמים ישחק כו' וכן ברעיא מהימנא פ' פנחס עיין סס:

טחול עלה אתמר (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך, ידעל מטונף דטפה סרוחה, פי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, דא שבבת, ידעליה אמרת שכנינתא פשטתי את בתנתי איככה אלבשנה, רחצתי את רגלי איככה אטנפם (שיר ה ג), ובגין דא צריך בר נש בשבת לשנויי בלבושין בשרגא במאכלין, וצריך למהוי מוסיף מחול על הקדש, וכל המוסיף מוסיפין ליה נפש יתירה בשבת, וכל הגורע גורעין ליה ההיא נפש יתירה חס ושלום. (הקטע דלקמן היה לעיל בעמוד זה)

ארבעים מלאכות חסר חד אינון לקבל ארבעים מלקיות חסר חד בשבת, יואינון עשרה דלקה אדם ועשרה לחיה ועשרה לנחש ותשעה לארעא, ובגין דא אמרו מארי מתניתין אין לוקין בשבת, דאלין מלאכות אינון חשיבין לישראל לקבל מלקיות. (עד כאן היה לעיל בעמוד זה)

[תיקוני זוהר - המשך דף פז ע"א] (הקטע מכאן עד סוף תיקון מח, היה לעיל בתיקון מז)

ישובת צריך לתקנא ביה פתורא בארבע רגלין, יכגוונא דפתורא דלעילא דאתמר ביה (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יהוה, ידעליה אתמר (תהלים כג ה) תערוך לפני שלחן, פתורא דקודשא בריך הוא דא שכנינתא, איהי מסטרא דצפון דאיהו גבורה, ובגין דא תקינו מארי מתניתין שלחן בצפון, ונר דליק לימינא כגוונא דלעילא, דאתמר ביה מנורה בדרום, מטא באמצעיתא מסטרא דעמודא דאמצעיתא.

תא חזי שכנינתא אתקריאת פתורא מסטרא דשמאלא, ומנרתא מסטרא דימינא, ומטא ממוצעת מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ובגין דא זוגא דיליה באמצעיתא בין צפון לדרום, והא אוקמוה רבנן כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים וכו', יפתורא איהי סמיכא על ארבעה סמיכין, דאיהי כגוונא דגופא

ביאור הגר"א

⁷⁵ נעל מטונף כו'. הוא נפשא דשמרים למלביש לנפשא דקדושה. לעלה אתמר אלביש שמים קדרות כו', אל תראוני שאני שחרורת כו'. וכמו שאומר שם ושם, ועיין בזהר חדש נ"ט א' וכדוגמא דברא רוחא ונפשא דקדושה כך ברא רוחא ונפשא דשמאלא וכדוגמא דהוא היין בשמריו כך הוא כו', וזה הגלותא ועכירו לזבא, כשהשמרים עולין למעלה ומעכרין את היין, וכמו שאומר להלן קנקן דא איהו לזבא דבר נש כו' ובשבת צריך למפשט הוא לזבוא, וכן למעלה, בגלותא אלביש שמים ובשבת פשטתי כו' ולביש לזושין דכורסייא ועיין לעיל ג' ב' ובאלין לזושין לא אתלבש עד כעון מיומא דאתחבר בי מקדשא דהא כתיב אלביש שמים קדרות, ושכינתא איתמר בה אל תראוני שאני שחרורת בגין דאיהו בגלותא כו', ביומי דשבתות וימים טובים כו', ואף בגלותא כמו שאמרו בכמה מקומות, והוא נוק' טחול הוא דטפה סרוחה, דהוא מתאוה דבר נש, וממנה מסרחת הטפה, והוא יצר הרע לעלה אתמר הן בעוון חוללתי ובחטא כו' ועיין לעיל מ"ה ב' אסתכל דשפחה בישא שלטא עליך דאיהו טפה סרוחה כו' דכל חובין אינון מאצרים דטפה סרוחה דבגינה אתמר לגבי חייביא דע מאין באת מטפה סרוחה כו'.

⁷⁶ ועליה אמרה כו' את כנתתי. הוא לזבוא דחול דטפה סרוחה וזה שאומר ובג"ד צריך ב"נ כו' וצריך למהוי כו' יתירה חו':

⁷⁷ ואינון עשרה דלקה כו'. וכלהו חשיב לון צפרקי דר' אליעזר פרק י"ד, לזב מארעא דחשיב לון שם בעשרה דלדס, וצפרק ב' דעירובין קאמר דחיה בענין אחר, ואינון נגד ד' מילואין, דלדס וחוה באו"א כידוע, ונחש היה בקדושה נגד ז"א, וכן הוא עכשיו בס"א, רוח דשמאלא ואלדמה בנות' והיא לילית דפתי ללדס, ארעא דאתלטיא, ועלה אמר בריש ספרא דלניעותא ומההיא דאתלטיא נפקת ונחש פתי ללדס, ולכן אמר השם יתברך ואיבה אשית בינך ובין כו', והאלמה נתקללה עם האדם דפתי ללדס, והיא ארץ דע' אומין פלחי כוכביא, רשות הרבים, ועלה אתמר והארץ כנגד תבלה, ויתבטלון בטל של קדושה, כי טל אורות כו', וכן היא טפה סרוחה מתבלה בקצר מגופא - ויתסחי בטל:

⁷⁸ ושבת צריך כו'. מפרש והולך כל עניני שבת וכן בתיקון מ"ט עונג שבת, ונהר יואל כו', ארבעים מלאכות, יליאות השבת כו':

⁷⁹ כגוונא דפתורא כו'. דהוא שכינתא, כמו שאומר למטה פתורא דקב"ה דא שכינתא, ואיהו ב' ד' רגלין דקודשא וכומו שאומר למטה פתורא איהו סמיכא כו', והן ד' רגלי המרכבה בצבחה ודוד, וכן ב' ד' גלים כמו שאומר לקמן ז"א א' ובזהר פרשת בראשית כ"ו ב' ונהר יואל כו' ועמיה מטה יהודה כו', וזהו אשר לפני ה', דהוא שכינתא שהיא לפני ה', ואמר זה - שהוא י"ב פתורין דב' סמיכין כמו שאומר למטה:

⁸⁰ ועלה אתמר תערוך כו'. רואה לומר דפתורא דלעילא דזכי בעולם הבא בשכינתא, והוא דהיכל הראשון מו' היכלות כמו שאומר שם במזמור, ונגד שם קיימא ס"א וממתין אס נדחה נשמה מהיכל הראשון כמו שאומר בזהר פרשת פקודי רמ"ה ב', וזהו נגד אורכי, ועיין בזהר פרשת בראשית ל"ח א' ב' היכלא דקמאה כו' כתיב אשת חיל כו', ועתה מפרש והולך פתורא דקב"ה כו':

⁸¹ דא שכינתא איהו כו'. רואה לומר כמו שאומר בריש פ' בראשית דחשך אפיק לילה, והיא דינא, ומנורה - אימא עילאה, ומטה - עמודא דאמצעיתא, וכמו שאומר לעיל בסוף תיקון כ"ד, וזה שאומר ובג"ד כו', ואח"כ מפרש הכל בשכינתא תתאה דכלילא מג' אבהן וזה שאומר ת"ח שכינתא כו':

⁸² פתורא איהו סמיכא כו'. עתה מפרש מה שאמר למעלה בצרבע רגלין:

דְּסַמְכִין לִיה דְּרוּעִין וְשׁוֹקִין דְּאִינוּן אַרְבַּע, פְּרִצְרִיךְ שִׁית נְהִמִין מֵהַאי סְטָרָא וְשִׁית נְהִמִין מֵהַאי סְטָרָא. וְרָזָא דְּמִלָּה זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנֵי יְהוָה (יחזקאל מא כב), ז'ה בְּחֻשְׁבָּן ו' ו', דְּאִינוּן שִׁית פְּרָקִין דְּתַרְיִן דְּרוּעִין וְשִׁית פְּרָקִין דְּתַרְיִן שׁוֹקִין, דְּהָא שְׁכִינְתָא אֲתַעְבִּידַת גּוּפָא לְמִלְכָא בְּכָל תְּקוּנָא דִּילָהּ, וּבְאֵלִין תַּרְיִן עֲשָׂר פְּרָקִין דְּנוּקְבָא, וְתַרְיִן עֲשָׂר פְּרָקִין דְּדְכוּרָא, מְלֻאכְיָא אֲמָרִי וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאֲמַר קְדוּשׁ קְדוּשׁ וְגוּמַר, פִּיז'ה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲחָ"ד, ז'ה עִם שְׁכִינְתָא אֲחָ"ד, וְכֻלָּא יְהוָה אֲחָד, מִיחַד תַּרְוֵיהוּ, וְלִקְבֵּל זֶה אֵל זֶה אֲמַר דְּוֹד עֲשָׂרִים אַרְבַּע רְנָנוּת, וְאִינוּן לְקַבֵּל עֲשָׂרִין וְאַרְבַּע סְפָרֵי אִוְרֵיתָא.

זֶה אִיהוּ לְקַבֵּל אַרְבַּע אֲנָפִין לְכָל חֵיה לְתַלַּת חִיוּוֹן, זֶה תַּנְיִנָא לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּדַפִּין לְכָל חִיוּא לְתַלַּת חִיוּוֹן, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּמִלָּה וְאַרְבַּעָה פְּנִים לְאַחַת וְאַרְבַּעָה פְּנִים לְאַחַת לְהֵם (יחזקאל א ו), דְּכֻלְהוּ פְּרָחִין בְּפִתּוּרָא קְדָם יְהוָה בְּכַמְהָ רְנָנוּת, פְּרִצְרִיךְ לְחַבְרָא לְהַאי פִּתּוּרָא אִוְרֵיתָא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פִּיזְבְּרִין דָּא אִוְקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, פִּיזְנִים שְׁאוּכְלִין עַל שְׁלַחַן אֲחָד וְכו', וְאִם הוּא חַד אִוְרַח וְחַד בְּעַל הַבַּיִת, בְּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאִוְרַח מְבָרַךְ, פִּיזְעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ דָּא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא לְעֵילָא, וְאִוְרַח מְבָרַךְ דָּא צְדִיק דְּאֲתַמַּר בֵּיה (משלי ד יח) וְאִוְרַח צְדִיקִים כְּאִוְרַח נְגַה וְגוּמַר, וְצְדִיק אִיהוּ בְּשַׁבַּת כְּאִוְרַח דְּאֲתִי וְאִזִּיל בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת.

[תיקוני זוהר - דף פז ע"ב]

שַׁבַּת שְׁכִינְתָא, בְּעַל הַבַּיִת דִּילָהּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְאִיהוּ בּוֹצֵעַ וּפְרִיס פְּרוּסָא דְּנְהָמָא דְּאִיהִי טְפָה, וְיָהִיב פִּיזְלְאוּרַח דְּאִיהוּ צְדִיק וְעֵנִי, פִּיזְאִוְרַח מְבָרַךְ לְבַעַל הַבַּיִת בְּכָל מַכַּל כָּל דְּאִינוּן תַּלַּת אֲבָהֶן, פִּיזְבְּרִין דְּאֲתַבְּרוּ אִינוּן, (דף פז ע"ב) פִּיזְתַּשַׁע בְּרַכָּאן עַל יְדֵי צְדִיק נְחַתִּין לְעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (משלי י ו)

בִּיאור הגר"א

^{ק"ב} וְכִרִיךְ שִׁית נְהִמִין כו' דְּהָא שְׁכִינְתָא אֲתַעְבִּידַת כו'. דְּתַ"ת הוּא ו', כוּלָּל ב' דְּרוּעִין שִׁית פְּרָקִין, וְכֵן לְדִיק ו' כוּלָּל ב' שׁוֹקִין שׁוֹקִין עֲמוּדֵי שֵׁשׁ עֲמוּדִים שֶׁל שֵׁשׁ, וְכֵמוּ שְׁאוּמַר דְּאִוְרַח רַבָּה קָמַ"ג תְּחִילָא כְּתִיב וְלִדִּיק כו' וְכֵן בְּהַרְבֵּה מְקוּמוֹת, וְכֵן בְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, זֶה שְׁאוּמַר בְּחוּשְׁבָּן ו', דְּהֵן בְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא וְלִדִּיק דְּהֵן כְּלִילִין כָּל הו"ק, זֶה שְׁאוּמַר דְּהָא שְׁכִינְתָא אֲתַעְבִּידַת כו' דְּאִיהוּ גּוּפָא דְּמִלְכָא בְּשִׁית תִּיקוּנִין דְּאִינוּן ו'ק כְּמוּ שְׁאוּמַר לְעֵיל ס"ג ב' וּמַסְטְרָא דְּגּוּפָא אֲתַקְרִי כו', אֲבָל בְּרַעִיא מֵהִימְנָא פ' פְּנַחַס אֲמַר דְּאִין כְּרִיךְ אֲלָא תַרְיִן לְחַמִּין בְּכָל סְעוּדָה כְּדַבְרֵי הַגְמָ', וְאֲמַר דְּהֵן שִׁית בְּאֲתַגְלִיא וְשִׁית בְּאֲתַכְסִיא, וְיֵשׁ לֹמַר שְׁגַם כְּאֵן מִיִּירֵי כְּהֵאִי גּוּנָא, דוּא"ץ דְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא שְׁהֵן דְּחַג"ת - הֵן גּוּנִין סְתִימִין לְכָל אֲתַגְלִיין, וְדַנְה"י - הֵן דְּשְׁכִינְתָא דְּאֲתַגְלִיין, וְהֵן בְּפִתּוּרָא דְּשַׁבַּת, זֶה שְׁאוּמַר כְּאֵן שִׁית מֵהַאי סְטָרָא - יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל שׁוּלְחָן דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שְׁתֵּי הַמַּעֲרֻכוֹת:

^{ק"ג} זֶה עִם קְב"ה אֲחָד. הוּא גּוּף הַכוּלָּל, וְהוּא אֲלָף שְׁבִין ב' ווִין וְא"ו, וְכֵן בְּשְׁכִינָה, וְשִׁנְיָהּ חוּשְׁבָּן הוּיָהּ, וְכֻלָּא הוּיָהּ מִיחַד תַּרְוֵיהוּ, וְכֵן מֵה שְׁאוּמַר לְמַטֵּה דְּאֲנָפִין כו' פְּנֵי אֲדָם הוּא אֲחָד הַכוּלָּל דְּבִיה י"ג, זֶה סוּד ה' אֲחָד וְשִׁמּוֹ אֲחָד:

^{ק"ד} וְכִרִיךְ לְחַבְרָא כו'. לְפִתּוּרָא אִיהִי שְׁכִינְתָא:

^{ק"ה} וְכִרִיךְ דְּאִוְקְמוּהוּ כו'. זֶה שְׁאוּמַר (מַשְׁנֵה אֲבוֹת ג ג) אֲבָל שְׁלֶשָׁה כו' מִזְבְּחֵי מִתִּים, כְּמוּ שְׁאוּמַר לְעֵיל א' ב' דְּבַחְתֵּר דְּאִית תַּמָּן תּוֹרָה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא גַם כְּפֹר מִנְחָה בֵּית תַּמָּן כו' וְכֻלָּא הֵי לָא שְׁרִיא תַּמָּן בְּלָא בְּעַלְהּ:

^{ק"ו} שְׁנִים שְׁאוּכְלִים כו'. וְבַמְתַּנִּיתִין דִּילָן תַּנָּן שְׁלֶשָׁה כו':

^{ק"ז} בְּע"ה בּוֹצֵעַ לָא כו'. כְּמוּ שְׁאוּמַר לְעֵיל רִישׁ תִּיקוּן מ"ב דְּתַ"ת הוּא בְּעַל הַבַּיִת (בְּעַלָּה דְּאֲתַתָּא) דְּזֵין לָהּ וְהוּא קְבוּעַ תַּמִּיד, וְלִדִּיק הוּא אִישׁ מַסְטְרָא דְּזִיווּגָא וְהוּא אִוְרַח כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ מַשְׁבַּת לְשַׁבַּת וּמִזְבִּיא מְקַרָּא לְכַתִּיב וְאִוְרַח לְדִיקִים כו' וּמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ שַׁבַּת שְׁכִינְתָא כו' דְּהַהוּא טְפָה. רוּכָה לֹמַר דְּהַזְרַע שְׁהוּלָךְ לִיסוּד הוּא עֲשִׂירִית שֶׁל דְּעַת שְׁהוּא בְּה' סְפִירוֹת לְדַבְרִים, מַעֲשֵׂר מַכַּל, וְהוּא סוּד הַמַּעֲשֵׂר, וְהוּלָךְ כָּל זֶה לִיסוּד, וְזֶה הַבְּלִיעָה, וְאֲמַר בְּרַעִיא מֵהִימְנָא פ' פְּנַחַס דְּהוּא שִׁיעוּר כּוֹזִית לְאִיהוּ יו"ד, וְכֵן אֲמַר עַל הַמַּעֲשֵׂר, וְעִינִין בְּרַעִיא מֵהִימְנָא פ' מַשְׁפָּטִים, וְעִינִין לְעֵיל תִּיקוּן י"ז בְּרַאשִׁית כו' וּמֵאֵן דְּבַעִי לְאֲפַקָּא מַעֲשֵׂר כו' בְּהַהוּא זְמַנָּא יֵהֵא זְרִיק בְּה טְפָה לְאִיהוּ יו"ד וְכַגּוּנָא לָא בְּזִיווּגָא דְּב"נ כו' עִינִין סָם:

^{ק"ח} לְאוּרַח לְאִיהוּ לְדִיק וְעֵנִי. אֲמַר ב' דְּבָרִים, א' דְּנִקְרָא אֲרַח דְּהוּא לְדִיק כְּנ"ל, וְעוּד דְּהוּא עֵנִי לְדִית לִיה אֲלָא מֵה דִּיהִיב לִיה בְּעַל הַבַּיִת - וְהוּא דְּכַגָּא לִיסוּד:

^{ק"ט} וְאוּרַח מְבָרַךְ כו' דְּאִינוּן כו'. הַכָּל מַסְטְרָא לְדִיק דְּנִקְרָא כָּל:

^{ק"י} בְּכַרְכָּאן לְאֲתַבְּרוּ אִינוּן. רוּכָה לֹמַר שְׁמַבְרַךְ לְבַעַל הַבַּיִת בְּאוֹתָן הַבְּרֻכוֹת שְׁנַתְּבַרְכוּ הַאֲבוֹת בְּכָל כו'. וְכָל הַבְּרֻכוֹת יוֹרְדִין עַל יְדוֹ, דְּהוּא הַנְּהַר שְׁיֹרְק, וְכֵמוּ שְׁאוּמַר (וּיְקַרָּא רַבָּה לְד) יוֹתֵר מִמָּה שְׁבַעַל הַבַּיִת עוֹשָׂה עִם הַעֲנִי הַעֲנִי עוֹשָׂה עִם בְּעַל הַבַּיִת:

^{ק"יא} תַּשַׁע בְּכַרְכָּאן כו'. הוּא כְּדַבְרֵי מַטֵּה יְהוּדָה שִׁישׁ לֹמַר אֲבַרְכֶם יִחָח וְיַעֲקֹב בְּכָל מַכַּל כָּל, דְּכָל אֲחָד נַתְּבַרַךְ בְּכָל הַג':

וברכות לראש צדיק, מאן ראש צדיק דא עמודא דאמצעייתא, צ"תשע ברכאן אינון מעילא לתתא מכתר עד צדיק, ותשע אינון מתתא לעילא מצדיק עד פתר עלאה, וכלהו סלקין ח"י, וכלה כלילא מנייהו.

תפלה ק"למשה תפלה לדוד, בית הכנסת איהו כנוסאי דכלהו ברכאן, תפלה איהי ק"לגין דאיהי סוס לקודשא בריך הוא, ואיהי אתעבידת טפלה לרוכב, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב, ק"לאית טפל בט' ואית תפל בת', כגון היאכל תפל מבלי מלח (איוב ו ו), והאי תפלה הכי איהי בת'.

ק"לאיהי כוס דיין, דאיהו יי"ן חושבן סו"ד מן יסוד, ק"לוצריך ביה עשרה דברים כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, ק"לאינון כחשבון י' מן יסוד, ואינון עטור ועטוף הדחה ושטיפה ח"י ומלא, מקבלו בתרי ידוי ונותנו בדין, ויהיב עינוי ביה, ומסלקו מן הקרקע טפח, ומשגריה במתנה לאנשי ביתיה, עטור מסטרא דעטרה דברית מילה, ק"לעטוף עוטה אור כשלמה (תהלים קד ב), ק"לאם הוא עני דלית ביה אלא רביעית לוג דאיהי שעורא דאת ד', אתמר (שם קב א) תפלה לעני כי יעטוף, הדחה ושטיפה, הדחה מלגאו ושטיפה מלבר, ורזא דמלה וטהרו וקדשו (ויקרא טז יט).

ק"לאם סבא חדא מבתר טולא דרבי שמעון בן יוחאי, ואמר רבי רבי שפיר קאמרת, אבל האי כוס צריך לסלקא ליה בדרגוי, עטור מסטרא דעטרה דאיהי כתר עליון על רישא דצדיק, עטוף כגון עוטה אור כשלמה, מאי עוטה ק"לדא י' דאתעטף באור ואתעביד אור, והאי דאתעטף איהו חכמה, הדחה ושטיפה דאיהו וטהרו וקדשו, ק"לטהרה מסטרא דכהנא, דאתמר בכהנא טבל ועלה אתדפי למיכל בתרומה, וקדשו מסטרא דשמאלא, הדא הוא דכתיב וקדשת את הלויים, ח"י מסטרא דצדיק ח"י עלמין כליל ח"י ברכאן דצלותא, ק"לומלא

ביאור הגר"א

ק"ל תשע ברכאין כו' ותשע כו'. אור ישר ואור חוזר, למכת ההליכה בחוץ מכה לאחוריו כל כך בת קול, והוא ט"ט למט"ט, ומסטרך דת"ת הוא מעילא לתתא, ומסטרך לדליק הוא מתתא לעילא, כמו שאומר לעיל ג' ב' אפרוחים כגון פרחים כו' אפרוחים כו'. וכולהו סלקין ח"י דהוא ח"י ברכאין בלכותא מסטרך לדליק דאינון בלכותא דאיהי שכנתא זה שאומר וכולא כלילא כו'.

ק"ל למשה תפלה לדוד. דוד הוא ח"י עלמין, חי וקיים כמו שאמרו בכמה מקומות, ואיהי תפלה לשניהם, ולכן זה ח"י ברכאין מסטרך דשניהם, מעילא לתתא ומתתא לעילא, ואמר בית הכנסת איהו כו', לתפלה הוא ראה דאיהי חיבור וטפלה לשניהם כמו שמפרש והולך תפלה איהו כו', ובית הכנסת הוא לראיה דכל הברכות מתכנסין בה:

ק"ל בגין דאיהי סוס כו'. כמו שכתוב לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי וכמו שאומר לעיל ג' ב' ומאן דתקין ליה סוסיא דאתמר זה לסוסתי כו', ואמר למעלה ס"ה ב' ואיהי אתקריאת ע"ב וזה רכיב ו' למפרק לישראל ה"ד הגה ה' רוכב על ע"ב ק"ל כו'.

ק"ל אית טפל כו'. רואה לומר, לשון טפלה – פעמים בט' פעמים בת', וכמו שמפרש והולך היאכל תפל כו'. רואה לומר דבר שמתבטל ללפת את הפת, ואמר זהו תפלה שמתפללין בשבילה דאיהי טפלה לקב"ה:

ק"ל ואיהי כוס דיין. רואה לומר כוס של ברכה והוא על הג"ל דאיהי כנוסיא דברכאין:

ק"ל וצריך כו' י' מן יסוד. דהיא עטרת שלו דאיהי כנוסיא דברכאן כלילא זה י' דברים כמו שמפרש והולך, והיין זה דהוא סוד דכורא דברית:

ק"ל ואינון כו'. כיש אומרים דגמ' (ברכות גא ע"א), ולדידיה מקבלו בשתי ידיו ונתנו דימין – דבר אחד, לדברי הכל עשרה דברים נאמרו בה:

ק"ל עטוף עוטה כו'. רואה לומר דרגא דיסוד דביה אור הגנוז, והו עטוף שנתעטף בו ואמר בזה פרשת בראשית א' א' אור דאתברי כו': ק"ל ואם הוא עני כו'. רואה לומר דעטור הוא בנטלי מלאים יין, ואם לית ליה רק כוס של ברכת המזון לבד – אין צריך עיטור ויואלא בעטוף, והענין כי היא ללה ללית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת ממנו ואז הוא גם כן עני כי נקרא עשיר אם נותנין לו להשפיע לה חלקה לא מה שכלולה מכולם והוא חלקה והוא מלך התחתונים אבל אם הוא עני נכלל עיטור בעטוף, והו תפלה לעני – שהיא טפלה לעני, יסוד, שם העטוף – כי יעטוף:

ק"ל אם סבא כו' ליה בדרגוי. רואה לומר, אמת כדצריך מלך הדכורא הוא עיטור במלכות שהיא עטרת הברית אבל האי כוס הוא בנוק' וצריך לסלקא לה דברגין דנוק' ולכן עיטור – בכתה, כי העטרת הוא כתר מלכות, ועטוף בחכמה כמו שמפרש והולך:

ק"ל דא י' דאתעטף כו'. בצור הוא בינה וכמו שאומר לעיל תיקון ל' ע"ו ב' ועיקר האור הוא בחסדים דלעת דהוא אור הגנוז וביה נתעטף ועיין בתוספתא פ' בשלח ובזהר פרשת בראשית ט"ז ב' והוא אוריא עילאה ועיין בצדרא זוטא ר"ב ב' וביה אתגניז האי אוריא והוא מאוריא עילאה:

ק"ל טהרה כו'. הוא הדחה, אבל קדושה מצפנים כי כל קדושה מצפנים והוא סמוך ליון, וטהרה סמוך לימין חסד יסובבנו:

ק"ל ומלא מסט' דעד"א. שהוא מקום אחד, דאיהו כנישו לכלא, הו"ה, מקו"ם למילואו כמו שאומר לעיל תיקון מ"ב זהו מלא, וכן הוא בחושבן מלא:

מסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, קִיָּיִמְקַבְלוּ בְשִׁפְתֵי יָדָיו וְנוֹתְנוּ בְיָמִין, דָּא הָהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים לֵג ב) מִיָּמִינוּ אִשׁ דָּת לָמוּ, פִּי יָמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבָיִם, וְאִיהוּ יָמִינְךָ יְהוָה נְאֻדְרֵי בְּפִחַ (שְׁמוֹת טו ו), קִיָּיִתְרִין יָדִין אִינּוֹן ה'ה', חַד שְׁמָאֲלָא וְחַד יָמִינָא, וְבִגִּין דָּא צְרִיךְ לְאִתְיִהָבָא בְּחַמְשׁ אֲצַבְעָאן, קִיָּיִמְשׁוּם כּוּס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא (תְּהִלִּים קיז יג), וְנוֹתְנָן עֵינָיו בּוּ, עֲלִיָּיהוּ אִתְמַר (שֵׁם קִמָּה טו) עֵינָי כָּל אֲלִיךָ יִשְׁבְּרוּ, וְאִינּוֹן תְּרֵי סְמִי קְשׁוּט דְאִינּוֹן י' י', דְאִינּוֹן בֵּת עֵינָא יָמִינָא וְבֵת עֵינָא שְׁמָאֲלָא, קִיָּיִבְיָיִהוּ ו' זְעִירָא זְעִיר אֲנָפִין, דְאִיהוּ שׁוֹקִי עַמּוּדֵי שֵׁשׁ (שִׁיר ה טו).

ביאור הגר"א

^{קכ} ומקבלו כו' לא הווא כו'. רואה לומר, הדעת לעליה כתיב מימינו אש, גבורות נכללים בחסדים ואתהדר כולל מימנא, ולכן מקבלו כב' ידיו ואח"כ נותנו לימין, וכמו שאומר בזהר פרשת יתרו פ"ד ב' הכי תאנא חמשה קלין אינון לימינא וה' לשמאל, ואינון לשמאלא כלולין בימינא ומן ימינא אתחזון אינון לשמאלא, והכא כולל הווא ימינא כו' להא תנינן שמאלא אתחזר ימינא דכתיב מימינו אש דת למו, והן ה' חסדים וה' גבורות שבו חמשה קלין וחמשה, והן כאן ה' אצבעאן דימינא ושמאלא, וזה שאומר תרין ידיו אינון ה"ה חד כו'. ואמר כי ימינך פשוטה כו'. כמו שאומר לעיל י"ח ב' שכינתא עילאה יפרוק לה כו' לאייהו ימינך פשוטה לקבל צדים, לית מלתא לא תלייא אלא בתיובתא, ימין לשכינתא עלאה, ואמר ימינך ה' כו'. ששם כח – כ"ח מ"ה כמו שאומר לעיל בתיקון י"ט ושאר מקומות: ^{קכ} תרין ידיו אינון כו'. כנ"ל ועיין לעיל ל"ט ב' שתי כתפות לא כתף עלאה וכתף תתאה לאינון ימינא ושמאלא, ואינון ה"ה, וידוע כתפין שהן הדעת והן בה' אצבעאן, לאצבע הווא חותמא דגושפנקא במילואו:

^{קכ} משום כוס ישועות כו'. לאינון חמש תרעין כמו שאומר בזהר פרשת בראשית א' א' ואמר בזהר פרשת תרומה קס"ט א' מאן דנטל כוס של ברכה וקמברך עליה כתיב כוס ישועות אשא, מאן ישועות לא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא דכתיב ותושע לו ימינו וכתיב הושיעה ימינך כו' אבל בזהר פרשת בראשית שם אמר לאינון חמש תרעין, ואינון ה' עלין תקיפין, וכן אמר למעלה ה' ב' ישועות איהו סדר נזיקין מסטרא דגבורה דתמן כו', ונראה שנקרא הגבורות ישועות – כשנכללין בימינא, וכן הווא על י"ד פרקין דיד נגד י"ג מכילין דקאמר שם ר"ח פתח כשונא בין החוחים מאי שונא לא כנסת ישראל בגין לחית שונא כו' כמו שאומר לעיל בסוף תיקון כ"ה ושונא עילאה אינה בין החוחים כמו שאומר שם וסך כולו רחמים רק מסטרא כו', והווא נוטה שמים דבה, אבל כאן מה שונא דאיהו כו' דייק דווקא דבין החוחים הווא סומק וחור אוף כנסת ישראל כו' ועיין סוף פ' לך לך כ"ב ב' בגין דינקי בתרי גווני כו' ושאר מקומות. ואמר מה שונא אית בה תליסר כו', כאן לא קאמר בין החוחים דבשניהם כן הווא וכמו שאומר לעיל בתיקון כ"ה ותיקון כ"ו, ומה שאומר שם שית סומקי ושית חוורי היינו בעלים. אוף כנסת ישראל אית בה תליסר כו'. והן תליסר עולימתין דילה כמו שאומר בזהר פרשת ויקהל קכ"ז ב' את כל עדת בני ישראל חלון אינון תריסר משריין עלאין קדישין כו', רואה לומר דהן בני ישראל, י"ב שבטים, בני ישראל דלעילא, ואמר שם דהא מטרוניתא לא אתחזיא למייתא לבעלה אלא באינון בתולתין עולמתהא דייחון עמה כו' והיא משלמת ל"ג כמו שאומר לעיל בסוף תיקון כ"ה ושונא דאתכלילת בהו וכן אמר בזהר פרשת ויחי רמ"א פתח ר' אבא ואמר ויעש את הים מולך וגו' וכתיב עומד על שני עשר בקר כו' אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין, וגופא עלייהו, אשתכחו תליסר עם גופא בגוונא דלעילא, מנא לן דכתיב כל אלה שבטי ישראל י"ב וזאת, בגין דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה עיין שם היטב כל הענין ואמר שם רמ"ב א' ד"א בנות ירושלים חלון תריסר שבטין דתנינן ירושלים על תריסר טורין קיימא כו' תלת טורין לסטרא דא כו' וחלון אקרון בנות ירושלים כו', וזהו כשונא בין החוחים, דחוחים אינון י"ג כמו שאומר בריש תיקון כ"ו כן רעיתי בין הבנות הנ"ל. ואמר ולבחר אדכר זמנא אחרא כו' בגין לאפקא חמש עלין תקיפין כו', הענין הווא כי אלו ב' השונאים, עלאה ותתאה, הן בגוון חד ודרגא חדא, וכן השונא תתאה הווא דבינה שלה דיתבא על י"ב הווא היכל הרלון דתתאה, ודבינה הווא ב' מיני לבושין חד אור הגנון עוטה אור כשלמה ותניינא ו' לאינון ה' נוטה שמים כיריעה, כמו שאומר בתוספתא פ' בשלח ס"ח ב' הווא רשימא בעיא כו' הווא יו"ד דה"א. אוקיר ליה בלבושה יקר. הן אותן שכתב שם למטה שית יריעין ובוו חד יריעה וחד יריעה הווא אור הנ"ל דלהבה הווא י"ג כלילין בחד והווא וא"ו דהו"ה חושבן י"ג דחפיה לה"א עילאה, ואח"כ שית יריעין הווא ה"א דתתאה הווא שית, והווא שכתב בריש פ' תרומה ואשתכללו ביה שית רשימין כו' דחילו ואמתני כו' ואמר אינון שית יריעין אינון חמש, דהן בה' ספירות, ושית הווא יסוד הכוללן, והווא א' דה"א, דכוללן בא' דהווא אחד, ולפי שדיסוד נכלל חו"ג לפיכך נכלל האחרון בחסד ונעשה י"ד פרקין וה' אצבעאן, וכן הווא כל זה בשונא תתאה, ואינון ב' אלקים דפרשה, הראשון הווא מלא, י"ג אהוון, וידוע שמיילואו הווא דחמי"ם כולל י"ג תיקונים והווא מב' מאורות הגדולים כמו שאומר שם כ' א', והשני בפשוטו ולכן עלין תקיפין והווא וא"ו ה"א, דשם וא"ו – על מילואו, ה"א – על פשוטו באתוון, וא' – על התיבה, והווא שונא דאתכלילת בה' העליון, וכן הווא ב"ג עם השונא דאתכלילת בהון כמו שאומר למעלה, וכן הווא בכ"ו דיו"ד ה"א דגרעינין גם כן עם השונא והכל בא' דבהון, וכמו שאומר לעיל בסוף תיקון כ"ה, וזה שאומר בריש תיקון ל"ח, ו' מלא שרביט, רואה לומר ו' הווא מלא דאלקים, ונקרא מלא שעליון י"ג דיליה הווא במילואו מה שאין כן ה' עליון דה"א דתתאה:

^{קכ} ובינייהו ז"א דאיהו שוקיו כו'. רואה לומר, יסוד, דכליל שית דתרין שוקין כמו שאומר באירא רבה ושאר מקומות וכמו שאומר למעלה א', והן ג' גווני עינא דבהון ג' פרקין דשוקין דכל חד והן ו', והן הו"ה שלימה כ"ו. ורואה לומר בזה. דשניהם כלילין בהו"ה אחד, והווא ראייה דכלילין כחדא ולכן חשיב אותן לדבר אחד, מה דלא חשיב בשאר וכידוע שנו"ה תרי פלגי דגופא, והענין, שרגל אחת בלא חבירו אינו משמש כלום אבל כרעיא מהימנא סוף פ' עקב אמר דהן מרמזין על השילוב, והכל אחד, כי ו' אותיות דביניהם עם ב' יודין הן הו"ה אחת, אלא דאמר שם י' ו' מאיר צבת עין (דנחשבין לשנים ואח"כ) הו"ה – בשלשה צבעי העין, אד"נ מאיר בכרובי העין, ושני עפעפי העין כליל שם ב' עין לאחת, וחשיב ג' גוונין דב' עינים לאחת, וכן כרוב כו' ומה שאמר י' ו' צבת עין – כרוב להיות ב', שני בת עין, דעין אחת, כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ג ד' בת דקיקא זעירא אית מלגאו תחות בת עינא עלאה כו' וחשיב כרוב העין לאחד, ועפעפי – לשנים,

כִּיטוּמְסִלְקוּ מִן הַקְרָקַע טַפַּח מִסְטָרָא דִּי זְעִירָא חֲכַמְתָּ שְׁלֵמָה, וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ דָּא אִימָא עֲלָאָה,
קִלְדָּאֲתִמְר בָּהּ יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, קִלְיִבְגְּלוּתָא לִית לֶן אָלָא אַרְבָּעָה, חֲמִי מִ'לָּא שְׁ'טִיפָה הִ'דְחָה,
קִלְיִסִימְנִיד חֲמִשָּׁה, וְאִינוּן מִסְטָרָא דָּאֵת ה' דָּאִיְהִי רְבִיעִית לְחֻשְׁבָּנָא, וְאִיְהִי דְל'ת עֲנִיָּה, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק מִיָּנָה ו'
דָּאִיְהוּ שֵׁית דְּרִגִין, קִלְיִהַכּוּס אִיְהוּ בְּרָזָא דִּיאַהֲדוּנָה' דָּאִיְהוּ כִּו' ה'ס, כּוּס בְּחֻשְׁבָּנָא אֱלֵהִי'ם.

תקונא תשע וארבעין

[תיקוני זוהר - המשך דף פח ע"א, דף פח ע"ב]

קִלְיִבְרָאֲשִׁית בְּרָא אֱלֵהִי'ם. שְׁאוּ מְרוּם עֵינִיכֶם וְרָאוּ מִי בְּרָא אֱלֵהּ (ישעיה מ לו), מִי אֱלֵהּ, הוּא אֱלֵהִי'ם, מִי
בְּרָא לְאֱלֵהּ, שְׁ'אוּ מְרוּם עֵינִיכֶם דָּא (דף פח ע"ב) קְרִיאַת שְׁמִ'ע, רָאֲשֵׁי תִיבִין שְׁמַע דְּמִיְחַדִּין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא

ביאור הגר"א

וכן בתיקוני זהר חדש קס בתרי גלפי עינא דיליה פתחין וסגריין תרי סמכי קשוט, כרוב דעינא דלחיד בתרי גלפי עינא דיליה – לא לדיק, והענין שתרי כרובי עינא הם מחוזבים, מה שאין כן בצעפעי שאינו מחוזבים אלא ע"י כרובי, והוא לדיק דכולל שניהם, וטעויות סופר הרבה קס ברעיא מהימנא ורניד להיות כמו שאומר למעלה, ובין כאן ובין קס האריך להורות כי שניהם נחשבין לאחד, והוא מסטרא דכתר למשם חמזרת, דקס ב' עיינין וחתחזרו לחד כמו שאומר באידרא רבה, ואמר זעיר אנפין – דהוא יסוד, ישראל זוטא, נער ישראל, אבל ת"ת נקרא אריך אנפין כידוע, ישראל סבא:

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו'. חכמת שלמה, י' לדלני, והיא נקודה דהיכליה, דההיא נקודה כלולה מכולם, ואע"ג דהיא חכמה שבה, מכל מקום היא הכלולה מכולם, דההיא נקודה מקבלת מכל עשר ספירות דז"ל ומחלקת לכל עשר ספירות לילה, לכל אחד מדרגיה, אבל היא הכלולה, והיא דהיכל ק"ק, נקודה דקס, כמו שאומר בזהר פרשת פקודי ועיין מה שאומר קס, ואמר למעלה דו"ק הן אמה עיין לעיל ל"ט ב' בכל אתר אמה איהו ו' ובג"ד אומר בת ששה טפחים, וכן הוא דהיכלין לילה, והנה קרקע הוא בת"ת לילה, עפר, דרפאל ת"ת למלכות, דאמר שהוא בת"ת, ובמקום אחר שהוא במלכות, ודאי שהוא במלכות, חיה רביעית, אדם, אלא שהוא בת"ת נקרא אדם, וכן כתבו הראשונים וידוע שקס הוא קרקע, ובין יו"ד זה ובין היכל הראשון שהן דעולמותאן, הוא היכל ק"ק שהוא לאו למדורא, והוא שיעורא דטפח וזה שאומר בזהר פרשת תשא כוס דזרכה אלטרך למהוי מתקנא דימינא, ונשא מגבעות אלטרך למהוי זקיף שיעורא דזרת זקיף מן פתורא, לזרכה לקצ"ה ודא הוא ונשא מגבעות, מאי הוא אלא בינה ובין בתולות אחריה רעויה שיעורא דזרת הוא נשא כוס דזרכה מגבעות ודאי ועיין בזהר פרשת משפטים ק"ב ב' מאן גבעות כו':

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו'. דניח לו בינה, כמו שאמרו (ר"ה כא ע"ב) מ"ט שערי בינה, וידוע ברעיא מהימנא ובתיקונים בכמה מקומות, ועיין לעיל למ"ד א' כלותא דערבית אתה קדשת כו', כלותא כו' ישמה משה במתנת חלקו, ודא נשמת כל חי דאיהי אימא עילאה כו', וזהו לאנשי ביתו, בית דבראשית, נקודה דהיכליה, בכל ביתי נאמן הוא, רק שער הגוין דהוא נוגע בחכמה, כי לא יראני האדם וחי, דהוא כבוד"ד וכמו שאומר בסתרי תורה ורזא דא, לפניך וחתתי את כו':

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו'. כמו שמפרש והולך בגין דאסתלק כו', והענין דה' לילה אינון ד"ו פרטופים, ו"ד, דהן עשר ספירות, ו' דלכורא והוא גאה גאה דאסתלק בגלותא ו' ספירות העליונות, והן ד' נהי"ם שהן לילה, ג' עדרי האלן כו' ושם קומתה, ובגלותא ירדו הדרגין כל אחד מדרגה, דחסד בנלא וכן בכולם, וזהו אלו הארבעה הדחה כו':

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו'. ממטה למעלה, וכמו שמפרש והולך משום דהיא ה' לכן הסימן חמשה אבל באמת אינה אלא רביעית בשם, וכוללת כל הד', וכמו שאומר לעיל פ"ז ב' ואיהי ד' כלילא מארבע אהוון דאינון הו"ה כו' לכן הם ד':

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו' כוס כו'. עיין לעיל תיקון ל"ח דהכוס גם כן אלקיס, בה' אהוון, וכן הוא גם כן הו"ה, דמלא דכוס הוא ו', וכן הוא גם כן שילוב הג"ל דהן כ"ו, ב' יודין ווא"ו, ויין שבתוכו הוא נקודות דאלקיס, והוא יין – ב' יודין דכל אחד נקודה לצדה, ון' כי ה' נקודות באות אחת והן נש"ב, ואח"כ בב' כללות חב"ח, והוא יין המשמת, הו"ה בניקוד אלהים, כי טובים דודין מיון, ע' אנפין, והוא יין המשומר בענביו כמו שאומר במדרש הנעלם:

כִּיטוּמְסִלְקוּ כו'. בראשית כו'. כאן מתחיל לפרש אלה תולדות השמים כו', וזה שאומר מי ברא אלה, וכמו שמפרש והולך (תיקון מ"ט עם תיקון נו"ן הוא תיקון אחד. לפי שאין מפרש על קריאת שמע, והפסיק הבבא כו' ואל"ל סבא סבא כו', וחוזר לפרש שאו כו' – על תפלה, אומר פתח ר"ש כו', טעה המעתיק לומר שהן שני תיקוניו, וטעות גדול הוא לפרש יחד שני תיקוניו בענין אחד, ושם לא קאמר כלל מענין בראשית ואלקיס כו', ואין להאריך בזה, ובכאן לא פירש כלל למי בראו, ופירש כאן כל הפסוק הזה, לבד לזכרא אלה, דהמתין עד קס, דקס מתחיל לפרש האלה תולדות השמים כו', והוא מי אלה דאלקיס הנזכר כאן, וכאן סתים מי ברא אלה ומתחיל לפרש הקרא על קריאת שמע, שאו מרום עיניכם דא קריאת שמע כו' דהוא כ"ה וכ"ה דשחרית וערבית וכמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ה, ורנונו בזה כמו שמפרש והולך ודא ערב דלחך ובקר דלזכרה דתמן כו' דהן אלה דלזכרון וכמו שאומר לקמן פ"ט א' אלה דאינון תלת זכרון כו' דבהון אחיד בזה, ועל גופא דאסתלקת, ולכן תפלת ערבית קשות כמו שאומר בזהר פרשת חיי שרה קל"ג א', וכן כאן בקריאת שמע ודא ערב כו' והוא אלה, ואמר קס ומאן סליק לה על גופא, מי, אימא עילאה, מי ברא אלה, וכן כאן מ"י דחמשין אהוון דאימא סלקא לה על גופא – בעלה

בְּרִידָה הוּא פְּעָמִים, וְתִשְׁכַּחוּ תִּמְנָן מִי דְאִיהוּ כְּלָלָא דְחִמְשֵׁין אַתְוּוֹן, קְלִיבְמָאֵי צְרִידָה לִיחְדָּא לִיהַּ בְּשַׁחְרִין, בְּהַהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (חֲבִיקוּק ג' י) רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, דְאִיהוּ מְרוּם, בְּגִין דְאִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁפֹּן. וְרַא'וּ דְתִמְנָן אִוְר, וְדָא אִוְר הַפְּכָבִים, דְּבַהוּן שְׂכִינְתָא נְפֻקְתָּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מ כו) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וּבְגִין דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילְיָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בִּיצִיאַת הַכְּכָבִים, קְלִיעָרְב וּבְקָר צְרִיכִין לִיחְדָּא לָהּ עִם מְלָפָא, בְּגִין דְּכַעֲרָב הִיא בָּאָה עֲמִיָּה, וּבְבִקָר הִיא שְׂבָה לְגַבִּיהָ (אסתר ב יד), וְדָא עָרְב דִּיצְחָק וּבְקָר דְאַבְרָהָם, דְתִמְנָן בְּעֵלָה בִּינִיָּהוּ יִשְׂרָאֵל.

קְלִיעָרְב הַמוֹצִיא, דָּא הַמוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, בְּגִינָה אַתְמַר (ישעיה לג טז) לְחִמּוּ נְתָן וְכוּ', וְעוֹד הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, אֵלִין קְלִיבְמָאֵי חֲתִיבִין דְקְרִיאַת שְׁמַע, קְלִיבְמָאֵי בְּשֵׁם יִקְרָא (ישעיה מ כו), הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת וְגוֹמַר, דָּא הַהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתָּ בֵּית, דְקָרָא שְׁמָהֶן לְכָל חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ וּלְכָל שְׂרָפִים וְאוֹפְנִים וְצָבָא דְלַעֲלֵא, לְכָל חַד קָרָא לִיהַּ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבְדַרְגָּא יְדִיעָא, קְלִיעָרְב הַמוֹצִיא לְכָל חַד מְאִתָּר דְאַתְנָטִיל, קְלִיעָרְב הַמוֹצִיא לְכָל חַד מְאִתָּר דְאַתְנָטִיל, וְדָא הוּא

בִּיאור הַגְרָא

יִשְׂרָאֵל, וְעִינֵן מַה שְׂאוּמַר שֶׁסְּבִיב פ' חַי שְׂרָה לְאַבְרָהָם וּלְחַק תְּקִינוּ חַיִּינָה לְכוּרָא, בְּקָר וְעַרְב דְהוּן צִימְמָא, וְיַעֲקֹב – חַיִּינָה נֹק' דְהוּא צְלִילָא, וְעַל שְׂכוּלָא שְׂנִיָּה לְכֹן תְּפִלַּת עַרְב כָּל הַלַּיְלָה – כּוֹלָל שְׂנִיָּה, וּלְכֹן בְּקְרִיאַת שְׁמַע הוּא בְּשִׁמְלָא צְנוּק' מִתְּחִנָּה יַעֲקֹב וְהוּא כּוֹלָל שְׂנִיָּה בְּבִקָר וְעַרְב:

הַגְרָא וּבְמָאֵי צְרִידָה כו' דְאִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן. רוּחָה לומַר הַשְׂכִּינָה שׁוֹכְנָה בְּמִרוּם דְהוּא חֲכָמָה כְּמוּ שְׂאוּמַר לְעֵיל ל"ט א' עִינֵן שֶׁסְּבִיב רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא כְּמוּ שְׂאוּמַר שֶׁסְּבִיב, וְאִתְּרָא דְאִיהוּ מְרוּם, רוּחָה לומַר מְרוּם דְפִסְקוּ זֶה שְׂאוּ מְרוּם, דְאִיהוּ חֲכָמָה, מְרוּמִים – תִּמְנָן יִשְׁכּוֹן הַשְׂכִּינָה בְּשַׁחְרִית, וְאִתְּרָא וְרַא'וּ תִמְנָן אִוְר רוּחָה לומַר בְּתִיבָתָ רַא'וּ אוֹתוֹת אוֹר וּלְפִי שְׂכָחוּב וְרַא'וּ בּוֹרָא'וּ לְפִיכְךָ אִתְּרָא תִמְנָן וּמִפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְרַא'וּ אוֹר הַכּוֹכָבִים דְכַתִּיב הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכָבֵי אוֹר, וְאִתְּרָא דְבַהוּן שְׂכִינְתָא נְפֻקְתָּ הָדָא, רוּחָה לומַר דְבְּמִסְפָּר הוּא שְׂכִינְתָא כְּמוּ שְׂאוּמַר בְּסוּף הַתִּיקוּן אִיהוּ מִסְפָּר הַיּוֹמִים, וְרוּחָה לומַר דְעַמְמָה מוֹצִיא הַכּוֹכָבִים:

הַגְרָא עַרְב וּבִקָר כו' עִם מְלָכָא. רוּחָה לומַר עִם צְעֵלָה יִשְׂרָאֵל, עַמּוּדָא לְאַמְנְעִיתָא, אֲלָא דְבִקָר הִיא שׁוֹשְׁנָה עֵלְמָה, ה' עֵלְמָה, כְּמוּ שְׂאוּמַר לְעֵיל סוּף תִּיקוּן כ"ה שׁוֹשְׁנָה עֵלְמָה שְׂכִינְתָא עֵילְמָה, וְאִיהוּ קְרִיאַת שְׁמַע דְשַׁחְרִית, וְשׁוֹשְׁנָה תְּנִינָא קְרִיאַת שְׁמַע דְעַרְבִית שְׂכִינְתָא תְּחִלָּה, לָא לִימִינָא וְרַא'וּ לְשִׁמְלָלָא, הַרְעֵה בְּשׁוֹשְׁנֵי לָא עַמּוּדָא לְאַמְנְעִיתָא, וְשׁוֹשְׁנָה עֵלְמָה דְקְרִיאַת שְׁמַע דְשַׁחְרִית לְאִיהוּ בְּקָר לְאַבְרָהָם כו', זֶה שְׂאוּמַר כֹּאן וְרַא'וּ עַרְב לִיחַק וּבְקָר לְאַבְרָהָם שְׂאוּמַר תְּרִין הַשׁוֹשְׁנֵי דְתִמְנָן אִינוּן וְצְעֵלָה בִּינִיָּהוּ יִשְׂרָאֵל, זֶה שְׂאוּמַר לְמַעַלָּה דְאִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן וְהוּא שְׂכִינָה עֵילְמָה דְשַׁחְרִית בְּחֲכָמָה כ"ח מ"ה וְתִמְנָן בְּקָר לְאַבְרָהָם דְחֲכָמָה בִּימִינָא דְהַנְגָּא אֲבָל כֹּאן מְדַבֵּר הַכָּל בְּמַלְכוּת, דְקָרָא עֵלְמָה בִּינִיָּהוּ, וְקָרָא לִיחַדָּא לָהּ, וְהוּא בְּלָאָה וְרַחֵל, דו"ג דְבַהוּ, לָאָה מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן, וְהוּא ב' חַיִּינָה דִלְהָ, דְשַׁחְרִית בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְצָא, וּבְשָׁמַיִם אִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן וְהוּא שׁוֹשְׁנָה עֵילְמָה, וְלִתְּחִלָּה אִיהוּ בִּין הַחוּסִים, שׁוֹשְׁנָה תְּחִלָּה, וְעִינֵן בְּזִכָּר חַדָּשׁ שְׁה"ש נ"ה א' תו שְׂאוּמַר אִנִּי מְסַטְרָא לְתַתְּחָא וְנִאוּהָ מְסַטְרָא לְכּוֹן אַתּוּן צְנוּת יְרוּשָׁלַיִם, זֶה שְׂכָחוּב כְּשׁוֹשְׁנָה כו' כֹּן רְעִיתִי שְׂהִיא שׁוֹשְׁנָה עֵילְמָה שְׂנַקְרָתָ רְעִיתִי מְסַטְרָא לְאִימָא עֵילְמָה, וְכְמוּ שְׂאוּמַר בְּזִכָּר פְּרַשְׁתָּ וַיְחִי בִּין הַצְנוּת לְאִינוּן צְנוּת יְרוּשָׁלַיִם כ"ג, וְכֹן הוּא בְּחַנוּךְ דְהוּא מְרַכְבָּה לִילָה דִישׁ לוֹ כְּלִילוֹ בְּתַתְּחָא וְצְעֵלְמָא כְּמוּ שְׂאוּמַר שֶׁסְּבִיב נ"ד ב' וְהוּא גּוֹפּוּ וּנְפִשׁוּ בְּהַאי עֵלְמָא וְשֶׁסְּבִיב הִיא מְהַנֵּן כְּשִׁאִין לְדִיקָא בְּדוּר לְאַשְׁרָאָה עֵלְמָה זֶה שְׂאוּמַר, בְּגִין דְּכַעֲרָב הִיא בְּרַחֵל רוּחָה לומַר בְּעַרְב הִיא בְּרַחֵל הַעוֹלָם דְצְלִילָה שְׂלִיטָה דִלְהָ, לִילָה וְעוֹלָם זֶה, וְתַקַּם בְּעוֹד לִילָה כו', וְאִז כְּלִילַת יוֹם צְלִילָה, לָאָה בְּרַחֵל שְׁהֵן ד' פְּרַטּוּפִים, הַהִין וְאַלְפִין דְבְּרַכַּת כְּהֵנִים, זֶה שְׂאוּמַר (חַגִּיגָה יב ע"ב) וַיִּלּוּן נִכְנַס שַׁחְרִית וַיּוֹרָא עַרְבִית עִם הַכּוֹכָבִים כְּפִירִשׁ"י שֶׁסְּבִיב כְּמוּ שְׂאוּמַר כֹּאן. וּמַכְּל מְקוּם בְּרַחֵל עֵמִיָּה מִדַּת יוֹם צְלִילָה. וּבְבִקָר הִיא שְׂבָה עִם הַכּוֹכָבִים לְשָׁמַיִם, דְכוּרָא, דְכוּכָבִים נִיתָנִין לְצְנָה יוֹלְאִין וְנִכְנְסִין עֵמִיָּה וְכְמוּ שְׂאוּמַר בְּבְרַחֵלִית רַבָּה (פ' ו' 7) מִשָּׁל לְמַלְכָּה כו', וְאִז נִכְלַלָּת בְּלָאָה דְכוּרָא, זֶהוּ שְׂבָה – לְגַבִּיהָ, דְצְלִילָה יוֹלְאִתָּ לְהַאִיר עַל אַרְצָא וְצִוִּים נִכְנְסָתָ לְשָׁמַיִם, זֶהוּ שְׂאוּמַר עֵינִיכֶם שְׂאוּמַר הַיְחוּד כְּמוּ שְׂאוּמַר לְעֵיל תִּיקוּן ד' וְהוּא שְׁמַע בְּרַחֵלִית וְיִצְחָק עַרְבִית עִם הַכּוֹכָבִים כְּפִירִשׁ"י שֶׁסְּבִיב שְׂבָחִיתָ עֵלְמָה הַסִּיחָרָא לְמְרוּם:

הַגְרָא וְעוֹד הַמוֹצִיא כו'. לְמַעַלָּה אִתְּרָא עַל הַכּוֹכָבִים וְעַתָּה דְרִישׁ הַכָּל בְּקְרִיאַת שְׁמַע, וּמִי כְּבִר דְרִישׁ – ג' אַתּוּן, וְאַלָּה הוּא תְּלַת אֲבָהּ כְּנ"ל, וְלָא עַרְב דְשְׂכִינָה ב' הַמְקוּמוֹת חו"ג וְצְעֵלָה ת"ח:

הַגְרָא רַמ"ח חַיִּינָה דְק"ש. שְׁהֵן רַמ"ח אֲבָרִים שֶׁל אָדָם דְכְּלִילִין כָּל הַדְּרָגוֹן דְג' עוֹלָמוֹת בִּי"ע שְׁהֵן קוּמָה שְׂלִימָה, רַב"ג, זֶה שְׂכָחוּב לְכֹלָם בְּשֶׁסְּבִיב כו', לְכָל חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ כו' דְכָל אֶחָד תְּלִיא בְּאַבְרָא וְאַתְרִי יְדִיעָא, וְכוֹלָם מִתְּיַחֲדִים בְּקְרִיאַת שְׁמַע כְּמוּ שְׂאוּמַר בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא פ' וְאַתְחַנּוּן רַס"ג א' מִאֵן דְמִיַּחַד כו' וַיְחַבֵּר כָּל שִׁיפּוֹי בְּהַהוּא יְחוּדָא כו' הִכִּי לְעֵילָא מְחַבֵּר כָּל שִׁיפּוֹי עֵלְמָה בְּהַהוּא יְחוּדָא כו' כָּל חַיִּילֵי שְׂמִיָּא כְּלָהּ קִיַּימִין שׁוֹרִין שׁוֹרִין בְּגִין לְאַתְתְּקַנָּא וְלִאֲתַכְלָלָא כְּלָהּ בְּהַהוּא יְחוּדָא לְמִיקָם בְּרַזָּא דְחַד בִּיחּוּדָא חַדָּא כו' תַּחַת רַמ"ח עֵלְמִין וְכְלָהּ אֲקָרִין שִׁיפּוֹי גּוֹפָא כו' עִינֵן שֶׁסְּבִיב דְבְּרִיו:

הַגְרָא לְכֹלָם כו'. ת"ת כְּמוּ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ לָא כו':

הַגְרָא לְאַשְׁתְּמוּדַע כו'. רוּחָה לומַר, כְּשַׁחְזוּר מְשַׁלְּחָתוּ לִידַע לְאִיזָה מְקוּם בְּמִרְכָּבָה לְחַזוּר, וְהוּא בְּשָׁמוּ – שְׂנַקְרָא עַל שֶׁסְּבִיב מְקוּמוֹ בְּמִרְכָּבָה, וְעִינֵן לְקַמְן תִּיקוּן נ"ז לִית מְלַאךְ לִית לִיהַּ עִיקָרָא כו' דְכָל מְמַנָּן לְעֵילָא שְׂמָהוּ דִלְכוּהוּן תְּלִין בְּסִפְרִין כו' עִינֵן שֶׁסְּבִיב:

דְּכַתִּיב (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הַוּלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמֵר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַוּלְכִים שָׁם הֵם שְׁבִימִים לְלֶכֶת, מֵאַתֵּר דְּאֶזְלִין תַּמָּן חֲזָרִין בְּשִׁלְיחוֹתָא.

קמ"ב מרוב אונים (ישעיה מ כו) דא כתר עלאה, קמ"ג ואמין כח דא חכמה, מאי כח דיליה אימא עלאה, איש לא נעדר איהו כללא דתלת ספירן, מאי איש, יהו"ה איש מלחמה יהו"ה שמו (שמות טו ג), איש א' כתר עלאה י' חכמה קמ"ד שרשא דאילנא דאיהי אימא עלאה תשובה ודאי, קמ"ה ועוד מרוב אונים דא עמודא דאמצעיתא, אונים דיליה נצח והוד, ואמין כח דא צדיק, איש לא נעדר יהו"ה איש מלחמה, והא אתמר.

קמ"ו סבא כתר טולא דרבי שמעון, ואמר רבי רבי, האי קרא הכי שמענא ליה, שאו מרום עיניכם, שאו כמו שאו ידיכם קדש (תהלים קלד ב), ודא קדש ישראל ליהו"ה ראשית (ירמיה ב ג), מרום דיליה כתר עלאה, מי אימא עלאה דברא עלמא באלה, מאן אלה, אלה ראשי בית אבותם (שמות ו יד), ואינון תלת אבהון, המוציא במספר צבאם (ישעיה מ כו) אלין צבא השמים דאינון נצח והוד, מאי מספר דלהון, אלא מספר וחסבון דכלא דא שכנינתא עלאה, לכלם בשם יקרא (שם) דא שכנינתא תתאה, דאתמר למשה בגינה (שמות לג ז) ואדעך בשם, קמ"ז מרוב אונים (ישעיה מ כו), ההוא דאתמר ביה (בראשית מח טז) וידגו לרוב בקרב הארץ ודא צדיק, קמ"ח ואיהו אמין כח איש צדיק, קמ"ט כח דיליה איהי כח דעובדא דבראשית, דאתמר בה (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח אדני, ק"ל נעדר משכנינתא לעלם, והאי והאי קלא קשוט, שבועין אנפין לאורייתא.

קנ"א אמר ליה סבא סבא, מרוב אונים ואמין כח תמן אדם קדמאה, תמן אברהם יצחק ויעקב, תמן משה ואהרן, תמן דוד ושלמה, ותרין עשר שבטין, וכל נשמתין דשתין רבוא דישראל, ודכל דרין עלאין ותתאין,

ביאור הגר"א

קמ"ב כגוונא דנחלי כו'. רואה לומר, אל מקום שהנחלים הולכים, מן היס, לאותו מקום עצמו צים הם שבים ללכת שם, וכן הוא צמלאכים מאתהר לאזלין כו':

קמ"ג מרוב אונים כו'. לאון הוא כח כמו שכתוב (בראשית מט ג) כחי וראשית אוני, ואמר לקמן בחיקון נ"ב חוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף, דשם אין סוף, וזהו מרוב אונים:

קמ"ד ואמין כח. כמו שמפרש והולך שהוא מאמץ הכח, כ"ח מ"ה, ואמין כח הוא חו"ב, וכן אמר למטה מרוב אונים כולל תפארת נחו הוד, ועיין מה שכתבתי שם. וחוזר וכולל כל כח"ב איש כו' כמו שמפרש והולך, ורואה לומר לכלם בשם יקרא מאלו ג"ר שהן כללם דכלהו לא נעדר אחד מהם דלית ליה שם משם:

קמ"ה ש' כו' תשובה ודאי. אמר ודאי, שהוא ידוע מתנאים הקודמים וכמו שאומר בס' הבהיר ב' ד' א"ר אמוראי מ"ד ה' איש מלחמה כו' א"ל בגין אל"ף ראש, יו"ד שני לה, ש"ן כולל כל העולם, ולמה ש"ן כולל כל העולם מפני שכתוב בה תשובה, ואמר שם ד' ד' שורש דשין דומיא דשורש האילן ושורש כל האילן הוא מעיקרו:

קמ"ו ועוד מרוב כו'. עתה בא לכלול כל העשר ספירות דמרום וראו אמר לעיל שהן חו"ג המוילא כו' הוא שכנינתא ואמר מרוב כו' איש לא נעדר ה' כו' רואה לומר כנ"ל שהן ג"ר ומשם המלחמה כמו שכתוב כי יד על כס י"ה וכמו שאומר לעיל ס"ו ב' וכד מטא זמנא לנקמא מניה שנהובין דאשא נפקין מהאי י"ה כמה דאת אמר רשפיה כו', ולפירוש הראשון לכלם בשם יקרא כולל ו"ק, אבל לפירוש זה לא חשיב כלל לכלם בשם יקרא, אלא הוא כולל כל העשר ספירות, דלכלם בשם יקרא לכל ממונן דמינייהו כנ"ל:

קמ"ז קס סבא כו'. שאו מרום מי - כח"ב, אלה - חג"ה, צבאם - נו"ה, לכלם - מלכות, מרוב כו' - הכל בצדיק, וכמו שמפרש והולך, ואמר שאו כו' ראשית, דהוא חכמה, וכן הוא קדש ונאמר שאו כו', וזה שאמרו למי נושאין כפיה כו' כנ"ל, והענין כי נשיאת עינים הוא בחכמה, כי למעלה מהם הוא מקום החכמה ומשם למרום כתר:

קמ"ח מרוב כו'. כמו שמפרש והולך שנאמר ביה לרוב והוא וידגו, נונא, דכגא דיוסא:

קמ"ח ואיהו אמין כח. דנקרא איתן דעייל צימא בחוקפא:

קמ"ט כח דיליה איהו כו'. שהן שתי הידים, חו"ג, שמהן נתאמץ כידוע וכמו שאומר לעיל ס"ז א' והאי כח איהו רזא כו' דאתלבש בתרין דרועין דאינון חו"ג, ואמר שם ס"ו ב' ד"א שימני כחותם כח כו' ועלה אתמר ועתה יגדל כו' דהאי כח דאתלבש בצבע תיבין דעובדא דבראשית כ"ח אתון כו', ואמר בזהר פרשת בלק קפ"ו ב' ובזרית קדישא אתער בחמשה אצבעין דילא, והן ה' חסדים וה' גבורות ולכן (שבת קח ע"ב) יד לאמה כו':

ק"ל לא נעדר משכנינתא לעולם. רואה לומר, הצדיק כמו שאומר בזהר פרשת פקודי ללא פסיק מזכירא לעלמין, וקאי הכל על הצדיק:

קנ"א א"ל סבא סבא כו' תמן כו'. רואה לומר, לפרש איש לא נעדר ללא פירש הסבא, ופירש הוא דקאי על כל נשמתין דאיש לא נעדר משם, דצדיק כולל כולם וכמו שאומר לעיל א' א' וכלהו פרחין מן רקיע ודא לדיה כו', וכן כל צבא השמים ביה כמו שאומר בריש שמות הרקיע ביה קיימין כוכביא ומזלי כו', וזה שאמרו כגוונא דצבא השמים, וכל צבאם קאי גם כן על ישראל, דעתה הוא שפיר מה שאומר צבאם נו"ה:

דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כט יד) כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם וְגוֹמֵר, כְּלָהוּ תַמָּן, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר לֹא חָסַר מִנִּייהוּ חַד מִחֻשְׁבָּנָא, כְּגוֹוֹנָא דְצָבָא הַשְׁמַיִם.

יְעוֹד מְרֻב אֻנִּים דָּא כְהֵנָּא, דְאִתְמַר בֵּיהּ פִּיכְהֵן אֻן, פִּינְאֵמִין כַּח דָּא אֱלֹהִי' דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, דְאִתְלַבְּשַׁת בְּגַבְוֵרָה וּבְרָא עֲלֵמָא בְּמִדַּת הַדִּין, וּבְגִין דָּא אִיהוּ גְבוּר אִמִּין כַּח, פִּינְאֵישׁ לֹא נֶעְדָּר דָּא יַעֲקֹב, דְאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, מֵה דְאִתְמַר בְּתַלְתְּ אֲלִין, אִתְמַר בְּתַלְתְּ עֲלִין, וְאִתְמַר בְּתַלְתְּ תַתְּאִין, מְסַפֵּר דְכְלָהוּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי מְסַפֵּר הַיְמִים.

[תיקוני זוהר - דף פט ע"א] (ס"א תיקונא חמשין)

(דף פט ע"א) (בראשית ברא אלקים) פִּיפְתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהִי (בראשית כה כז), רֵאשִׁי תִיבִין שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, שְׁחֲרִית מִנְחָה עֲרִבִית, תְּלַת צְלוֹתִין, עֲלִייהוּ אִתְמַר (איוב לג כט) פִּינְהֵן כָּל אֱלֹהִי יַפְעַל אִי' לְפַעֲמִים שְׁלֹשׁ עִם גְּבוּר, פִּינְבְּגִין דְאִינוּן מְרַפְכָּה דְתַלְתְּ אַבְהֵן, פִּינְעוֹעֲלִייהוּ אִתְמַר (בראשית ב ד) אֱלֹהִי תוֹלְדוֹת הַשְׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, אֱלֹהִי פִסַּל אֶת הָרָאשׁוֹנִים, אֱלֹהִי וְדָאִי פִסִּיל לְקַדְמָאִין דְאִמְרוּ (שמות לב ד) אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן תוֹלְדִין דְתַהוּ, דְאִתְרַמִּיז בְּרֵאשִׁי תִיבִין תוֹלְדוֹת הַשְׁמַיִם וְהָאָרֶץ תַּהוּ, וְ

ביאור הגר"א

י"ב ועוד מרוב כו'. אמר מרוב כו' ואמין כו' איש, הן חג"ת וכן כח"ב וכן נה"י, לכלהו הן צדד דגא ומספר שכינה כוללת כולם כמו שמפרש והולך:

י"ג כהן און. בס"ל נגד הקדושה:

י"ד ואמין כו'. רואה לומר גבורה ככה לאימא דהיא כח מה, וזה שאומר ובג"ד כו' רואה לומר הגבורה:

י"ה איש כו' לאתמר ביה כו'. עיין מה שכתבתי לעיל בתיקון מ"ב:

י"ו פתח ר"ש כו'. עתה מפרש על תפלה:

י"ז הן כל אלה כו'. רואה לומר אלה הן אבהו כנ"ל, ומסטרעא דילהון הן תלת גלגולים לדאם כמו שאומר לקמן ק"ה ב' ושאר מקומות הרבה, וכן הוא תלת גלגולים לכל אדם מסטרעא תלת אבהו כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב ושאר מקומות הרבה:

י"ח בגין דאינון כו'. רואה לומר התלת גלגולים וכמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב גלגולא קדמאה אנטבע בגוון חיור ורכיב נפשא בסוסיא חורא דהיהו גופא כו', בגלגולא תניינא רכיב כו', וזה שאומר דאינון מרכבה כו' ועיין בזהר חדש פ' יתרו כ"ז ב' אנשי חיל מסטרעא לאברהם כו' עיין גם בדבריו ולקמן בתיקון ע', והן דרגין תלת לכותין כמו שאמרו (ברכות כו ע"ב) אברהם תיקן כו':

י"ט ועלייהו כו'. רואה לומר על הני נשמתין דישראל דאינון מזרע דאבהו אצל ערב רב לאו אינון מזרע דאבהו, דאינון גרי דקד שהן בנוק', ה' זעירא, והן קשין לישראל כספחת שהזיכרו מלקבל כמו שאמרו (ויצמות קט ע"ב) רעה אחר רעה תבא וכו', וכל הגלות וחורבן בית המקדש וכל הצרות – הכל ע"י קיבול משה רבינו עליו השלום לערב רב, וכל עזי פנים ורשעים שצדור הן מנהון, ורואה לומר מנשמתין דלהון שהן גלגול דילהון, וזה שאמרו בגמ' (ביצה לב ע"ב) אמר הני מערב רב קאתו כו', ועיין בזהר פרשת בראשית כ"ח ב' כ"ה א' אלה תולדות השמים והארץ הא אוקמוהו כל אתר דכתיב אלה פסל את הראשונים, ואלין תולדין דתהו דאתרמיזו בקרא תניינא והארץ היתה תהו, ואלין אינון לאתמר דקב"ה ברא עלמין ומחריבין, ובגין דא ארעא הוה תוהו ובוהו כו', ואלין אינון דאתגיירין מאומין דעלמא בניינייהו נפלת ה' זעירא לאברהם בחלף חמישאה דהוא ה' דהיהו חרב ויבש כו', רואה לומר משום דלית ליה חולק אלא בה' זעירא, ברתיה לאברהם, ה' דהבראם דהוא אותיות אברהם, דהוא אב המון גוים, בה"א דניחוסף ליה כי אב המון כו', דמשם נתאחזו גרי הדק בה"א דיליה וזה שאמרו (ירושלמי ג ע"ב) דר' יהודה אומר גר מביא וקורא דכתיב כי אב כו', ומשה בגין דבעא לאעלא גיורין תחות גדפוי דשכינתא, וחשיב דהוי מאלין דאתבריאו בה"א, ויהיב בהון את ה"א לאברהם, גרמו ליה ירידה כמה דאת אמר לך רד כי שחת עמד, בגין דלא קבילו לאת ה"א דחילו דיו"ד וברחימו דה"א נחית איהו מדרגיה דהיהו את ר' כו' דעתיד איהו בגלגולא לאתערבא בניייהו בגלותא בין ערב רב דאינון נשמתיהו מסטרעא דאלין לאתמר כי שמים כעשן נמלחו וגו', ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון וימחו מן הארץ בגין דהוו מאלין לאתמר בהון תמחה את זכר עמלק, ומשה לא אסתמר מניייהו ואפיל ה' בניייהו ובג"ד איהו לא ייעול לארעא דישראל עד ליתוב ה' לאתרה כו' ובגין דא ה' זעירא ה' לאברהם דהיהו דהבראם אתער איהי בניייהו כו', אלין אינון דאהדרו עלמא לתהו ובהו, וזא דמלה חרב בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו, דהיהו עקרא וישוצא דעלמא, מיד דייתי אור דהיהו קב"ה ימחו מן עלמא ויתאבדון כו', אלין אינון לאתמר בהון אלה חלקיך ישראל, ביומא דיתמחוון אלין כאלו דהוא יומא עביד קב"ה שמיא וארעא הדא הוא דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים, בההוא זמנא יהא קב"ה עם שכינתא ויתחדש עלמא הדא הוא דכתיב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' דא איהו ביום עשות, בההוא זמנא וימחה ה' חלקים כו', וכן דריש כל הפרשה שם על הגאולה, דאז יתמחוון אלין דערב רב שהן צדוקות אלו עיין גם עד דף כ"ט הכל על הערב רב, וזה שאומר כאן אלה פסל את כו' דאמרו אלה כו' דאתרמיז כו'. רואה לומר דאלה קאי על גזעא קדישא דישראל דיסתרון ביום עשות ה' חלקים כו' שהן השמים והארץ החדשים כנ"ל, ואז פסל להני דרמיזין בראשי תיבות תולדות השמים והארץ, ורואה לומר אלה יסתארו מתולדות השמים והארץ ביום כו':

קסו ואינון חמש מינין דאתמר בהון בה' בראם, קסא ואינון קסב עמלקים גבורים נפילים ענקים רפאים, קסג ובגין דא טרחת ה' בגינייהו, בגין דבה' בראם, ה' דאברהם, קסד ועלה אתמר (ישעיה מה יח) לא תהו בראה למיתב בינייהו, לשבת יצרה למעבד ישובא מנייהו.

ובגין האי ה', אלה דאינון תלת אבהן תקינו תלת צלותין, לנחתא בהון לקודשא בריה דהוא, לסלקא לשכינתא בהון דאיהי ה' זעירא, דעמודא דאמצעייתא איהו גופא, ותרין דרועין דיליה ימינא ושמאלא, קסה דבהון אחיד בה, ועל גופא אסתלקת, קסו ומאן סליק לה על גופא מ"י אימא עלאה, מי ברא אלה, קסז וכד סלקת סלקין עמה פל צבא דלעילא, הדא הוא דכתיב (שם מ כו) המוציא במספר צבאם, קסח וכל ישראל קסו דאינון שתין רבוא מתתחסין בצבא דלעילא, קסא וכלם בשם יקרא, בלהו אתקריאו על שם צבא דלעילא, איש לא נעדר מחושבנא.

ביאור הגר"א

קס ואינון חמש מינין כו'. כמו שמפרש והולך ואינון כו', שהן כלהון לערב רב, דנשמתיהון נתערב בישראל, והוא ה' זעירא דבהצדק"ס אחר רמיזא דתהו שהן מינה, והן בגדפין דילה, ועיין קס י"ג א' ב' וכמה אדרין סתימין כו':

קסא ואינון עמלקים כו'. שהן נג"ע ר"ע, דעלייהו אמרו קשים גרים לישראל כספחת, דכל נגעים אינון קשים כספחת דהוא נדבך, (ישעיהו יד א) ונספחו על בית כו', ואינון בעץ הדעת טוב ורע, חט דחט"ה, דישראל אינון מה', ה' מיני חטה כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים ק"ב ב' עיין קס בדבריו, ואינון סובין ומורסן דחט"ה, וחשיב משה להכניסן לקדושה אבל לא יכול ונפיל איהו וישראל בגינם כמו שאומר קס ברעיא מהימנא ובזהר פרשת בראשית קס, וזה שאומר ובגין לא טרחת ה' בגינייהו כו' רואה לומר להחזירם בקדושה וכמו שאומר למטה:

קסב עמלקים כו'. מפרש בזהר פרשת בראשית קס, דעמלקים רישין דבני ישראל בגלותא, כלי חמס, וגוזלים לעניי ישראל, והן מסטרא דדור המדבול ונשמתין דילהו, ונלטרפו במאריס, ונפרד הרע בערב רב, וכד קביל לון משה עליו השלום, נתערבו נשמתן בישראל, והוא הגלות הזה גלות רביעי בגין אות ד', ה' זעירא, כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים. נפילים הן דלזלזין בתר זנות וכן בתר בלעין דהאי עלמא אשה זונה מסטרא דנפילים. גבורים הן אנשי השם דכל עובדיהון בשביל לעשות לון קס מסטרא דדור הפלגה. רפאים הן שאינון רואים לעשות גמילות חסדים ודקה עם בעלי תורה. ענקים הם המזלזלים תלמידי חכמים, עיין קס בדבריו:

קסג ובגין דטרחת ה' כו'. רואה לומר ה' דמשה, דמשה הוא מסטרא דה' בתראה, דתלת אבהן הן יה"ו, והוא אשלים להויה ולכן נתגלה לו קס הויה"ו וכמו שאומר לקמן בחיקון ס"ט בכמה מקומות, ולכן טרח אחריהם דסבור דהם מסטרא דטוב גם כן דה"א וכנ"ל:

קסד ועלה אתמר. רואה לומר על ה' הנ"ל, דשם כחוב ללא בשביל תהו איהו, דהן ערב רב הנ"ל, אלא בשביל גרים מסטרא דטוב, וכמו שאמר (פסחים פז ע"ב) ללא גרו ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים כו', והן ד' כחות, (במדבר רבה ח ב) זה יאמר לה' אני כו' ועליהן נאמר יראי ה' ברכו את ה', דהמרכבה הוא מג' אבהן והרביעי דוד שבא מרות המואביה ואמר גר אנכי כו', וכנגדם הם ד' דרגין כהנים לויס וישראלים וגרי דקד, בית אהרן ברכו ה' בית הלוי כו' בית ישראל כו' ויראי ה' כמו שאומר במדרש רבה, והן ד' אותיות הויה"ו אלא שהן מסטרא דטוב, דגנה, ונטפלו אל הקדושה, וכנגדן ד' רגלים, ושמיני אף שרגל בפני עצמו מכל מקום תשלומין כו' (ר"ה ד ע"ב), ונטפל אל סוכות דרגא דיעקב, וזה שכתוב לא תהו בראה למיתב בינייהו ברע, דאז פרודא באתוון, אלא לשבת יצרה – לשבת בית עם תפארת אדם כנ"ל למעבד ישובא מינייהו להתוסף על ישראל, ומשה טעה בזה שסבור שהם מסטרא דטוב, אבל כבר נבררו כל מאריס בגלות ולכן נאסר לירד למאריס, וכן לעתיד לבא (ויצמות כד ע"ב) אין מקבלין גרים לימות המשיח מטעם זה, וכמו שאומר האריז"ל דר"ב ניואין נבררו במאריס והן הר"ע שבהן ערב רב וראשי תיבות שלהן ר"ע והנשאר שבהם גרם לו רב בגלות הזה כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים ומשה עלה אל האלקים, לברר פ"ו הנשאר מרפ"ח, ולא נכתייב בעון העגל שפגמו בשם אלקים כמו שאומר בזהר פרשת תשא דמי אלה, וגרם הגלות עד שיתברר זה שאומר ובגין האי ה' אלה דאינון כו'. דהתפלה הוא במלכות, ג' תפלות – להעלותה בג' אבהן, וזה שאומר לנחתא בהון רואה לומר האבהן בשבילה, וכן הוא הגלות דזרע אבהן שהן הישראל, ירדו בגלות להעלות נישויות דילה ולהעלותה:

קסה דבהון אחיד בה. כמו שכתוב (שה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקיני, וכמו שאומר שבנינה אדני הוא מימינא ושמאלא שנתעשו מאל אלקים ה', ג' הויות גדלות, וכן העלאה דגרים מאל אברהם ויחזק דבהון אחיזה לאומין מזד עשו (פירוש עמלק) וישמעאל, ועל גופא דיעקב אסתלקו שהן ישראלים וכמו שאמר (שבת לא ע"א) גיירני על מנת שתשימי כהן גדול גר הקל כו':

קסו ומאן סליק לה כו'. דהיא תשובה דבה סלקא תפלה, וכן הגרים ששבו לה', וזהו אלה תולדות כו' בהבראס, דאלה, בהבראס מתהו, להעלות ה' דאברהם ולבררה מתהו, ביום עשות כו', וזהו אלקים דבראשית, דמי שמעלה ה' כנ"ל נתחבר עם אלה, וזה שאומר מי ברא אלה:

קסז וכד סלקת כו'. רואה לומר בהתפלה וכן לעתיד לבוא:

קסח וכל ישראל כו'. דבמספר קאזי גם כן עלייהו, דנספרו במדבר שתין רבוא ונאמר בהן כל יואל צבא, ועל צבא, יואל צבאות ה' כו':

קסח דאינון שתין רבוא מתייחסין בצבא דלעילא. כמו שאומר בזהר פרשת שמות ד' ב' דתנינן שית מאה אלפין רתיבין קדישין נחתו עם יעקב למאריס, וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממאריס ה"ד ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה כשך מאות אלף רגלי וגו' שם מאות לא נאמר אלא כשך כגוונא דנפקו אליון כד נפקו אליון כו'. וכן לעתיד לבא, וזהו המוויא מנלות במספר צבאם דעילא ותתא ע"י מי ואלה כנ"ל:

ק"א ושכינתא בגלותא ק"ב בזמנא דאיהו מרחקא בעלה מינה, ק"ג לזמנין אתפרנסת על ידי שליח, ק"ד לזמנין על ידי אבהן, לזמנין על ידי אימא, לזמנין על ידי אבא, לזמנין על ידי בנין, לזמנין על ידי צדיק, וכלא יהיב ק"ה בעלה דאיהו ו', איהו בין אבא ואימא בן י"ה, וכד איהו בין אבא ואימא, נחית לה פרנסהא על ידי אבא ואימא, וכד נחית בין תרין דרועין דאית בהון שית פרקין, נחית לה פרנסה בתרין דרועין, ק"ו וכד נחית בגופא דאיהו יעקב, נחית לה מזונא על ידיה, וכד נחית בתרין שוקין דאינון (שיר ה טו) שוקיו עמודי שש דאית בהון ו' פרקין, נחית לה מזונא על ידיה, וכד נחית בצדיק נחית לה מזונא על ידיה, ק"ז וכד נחית בה דאתחבר ו' בה, לא צריך לנחתא מזונא לה על ידי שליחא בעלמא, אלא על ידיה, ק"ח וכד (נפיק בה) אסתלק עד אין סוף דאיהו א', ק"ט מזונא דילה לאו בזכותא תליא מלתא, ולא חיי דאינון אבא ואימא, ולא בני דאינון נצח והוד, אלא במזלא תליא מלתא, ק"י וכד נחית קודשא בריך הוא לדיירא עמה, אתמר בה ובבנהא אין מזל לישראל, וכד

ביאור הגר"א

ק"א לכלס בשם כו'. כמו שאומר בזהר פרשת בהעלותך כלל חושבנין דגולים הכל במשריין לעילא, והכל בשמהן דלהון, וזה שכתוב (במדבר לו) במספר שמות כו', וכמו שאומר בזהר בענין מזמרי שירתא חסד והימן וידותון, וזה שאומר איש לא נעדר מחושבנא – להכל נקראו על כבא דלעילא, ולכן נאמר בכלום במספר שמות, מלבד השבטים והמשפחות דנתייחסו על כבא דלעילא תריסר ושבעין, והכל בשמהן, כל ששים רבוא בשמותא נלגלותא כל יואל כבא כו', וכן לעתיד לבא (ירמיהו לג יג) עוד תעבורנה האלון ע"י מונה: ק"ב ושכינתא בגלותא כו'. אמר זה כאן משום שמיים זכאה איהו מאן דמסלק לה לאתרה כו' ובמאי חזרין ליה לאתריה כו' המייחדים שמו כו', והוא חמשין אהוון דמ"י דקריאת שמע כמו שאומר לעיל ריש תיקון מ"ט, וזה מי ברא אלה המוציא כו' והמעלה אותה כנ"ל ועיין מה שכתבתי בסוף התיקון:

ק"ג בזמנא כו' לזמנין כו' וכלא יהיב כו'. כל זה קאי אדעת דהוא בעלה, דגרא דמשה, וזיה תליא מזונות ב' אחסנתין כמו שאומר לעיל בתיקון מ' והוא ההולך בין אר"א ונקרא בן י"ה בינה על שמו, והוא המתפשט בכל ו"ק לכמה נהרין כמו שאומר לקמן כ"א א' אית נהר כו' ואית נהר כו', לפי התפשטותו אס בחסד ואס בשאר ספירה, וכמו שאומר כאן וכד איהו נחית כו' וכד איהו נחית כו', והכל במזונות, אבל יחודא ב' עיטרין אינו אלא בלדיק כמו שאומר לקמן פ"ו ב' לית יחודא לחתן וכלה כו' וכמו שאומר לקמן בתיקון נ"ו בארובה, אבל מזונות אפשר ע"י שליח וכמו שמפרש והולך:

ק"ד לזמנין אתפרנסת ע"י שליח. מט"ט, וכמו שאומר למטה וכד נחיתת מאתרהא כו':

ק"ה לזמנין ע"י אבהן כו'. השיב כל הספירות לבד כתר ומלכות, דכח ומלכות בה בחינות אחרות כמו שאומר למטה וכד נחית בה כו' וכד אסתלק עד אין סוף כו' (ות"ת לא השיב משום דאמר וכו' יהיב בעלה כו' ובת"ת אין רבותא דשם עיקר מקומו) אבל למטה דהשיב המקומות דפרטות וכד נחית כו' – השיב כל העשר ספירות:

ק"ו בעלה דאיהו ו'. עיין לעיל ל"ה א' כל כינורין אינון אתשקין מן את ו' דאיהו נהר דנגיד ונפיק מעדן ואיהו כינור דנפיק ממעיינא דמיא דאיהו את ו' ומניה אתפשטא ה"א דאיהו ים עילאה, וזה שאומר איהו בין אר"א בן י"ה. רואה לומר דבינה נקראת בינה על שם דכליל לון לבא ג', אר"א ונהר, והכל בוא"ו כאן בוא"ו שבתוך הה"א שכתוב שתי כתפות כו' אל שני קטותיו וחבר וכמו שאומר לעיל בתיקון י"ט וכן ב' ידים דבהון שית פרקין, ידיו כו' ממולאים בתרשים ואמרו בתרי שש, וזה שאומר בין תרין דרועין כו' דלא נחית דפחות משש:

ק"ז וכד נחית בגופא. דאיהו כליל שית דב' דרועין, וכן לדיק – כליל ב' שוקין וכמו שאומר בהרבה מקומות ואמר דאיהו יעקב. דלא תקשי הלא ו' הוא בגופא, ת"ת, ואמר יעקב דיעקב מלבד בגופא ומשה מלבדו – ההוא נהר כנ"ל:

ק"ח וכד נחית בה כו'. הוא לעתיד לבא, שהדעת יהיה בארץ, (ישעיהו יא ט) ומלאה הארץ דעה כמים כו' שהוא הנהר וזה חיבור וא"ו בה"א:

ק"ט וכד אסתליק עד כו'. שהוא בכתר, למקומו, אז עניים ואביונים מבקשים מים ואין, דאסתליק לאין דשם אין, דאין השגה בו כלל והוא בגלות האחרון, (תהלים עד ט) ואין אתנו יודע כו', (ישעיהו לב טו) עד יערה רוח כו', וכן המזונות לכלל ישראל בצמאם גדול, וכל דנחית יותר הוא יותר קרוב אלינו עד דנחית בה, וזו אינו עד לעתיד לבא, אבל שאר הדרגין הכל באפשר לפי המעשים וכמו שאומר למטה וכל לא כפוס עובדיהון דישראל:

ק"י מזונא דילה לאו בזכותא תליא ולא חיי דאינון אר"א ולא בני דאינון כו'. רואה לומר מזוני הוא בחו"ג שהמזונות הוא ע"י מעשה ידיו של אדם, וחיים הן באר"א וכמו שאומר לעיל ס"ו ב' החיים אינון אר"א כו' ומנ"ל דאתקרי חיים כמה דאת אמר והחכמה כו' כמה דאת אמר עץ חיים כו', ונר"ה אהרון בני כמו שכתוב וכל בניך למודי ה', ואלו ג' כוללין כל ט' ספירות, דקו האמצעי הוא כלל ב' הקצוות ת"ת לחו"ג וכן כולם וכנ"ל, ואמר. דאסתלק הכל למזלא, כתר עליון, ואז תלוי במזל, דאין זכות מועיל, דעולם נידון אחר רובו, ועיין בזהר פרשת תשא ק"ד א' אר"י הא כתיב ויתנצלו כו' פתח ואמר כו', ואמר לעיל בתיקון מ"ג בהוא זמנא דאיהו יבש ואיהו יבש קווחין בנין לתתא כו' הה"ד אז יקראוני כו', והוא שנסתלק הנהר למעלה ואין דעת בארץ וכמו שאומר שם והכי מאן דגרס דאסתלק כו' אבל אם הוא בין אר"א חיי בזכותא וכן בכלום:

ק"י וכד נחית קב"ה כו' אתמר דקב"ה רכיב על כרוב כו'. רואה לומר כד נחית קב"ה בה – אז אין מזל לישראל, והוא מעלה עליונה וכנ"ל, וכד נחיתת ומתלבשת במט"ט – אז מזונותיה ע"י שליח, מט"ט, ואז הכל תלוי במזל דאיהו מט"ט כולל כל כבא השמים וכל המזלות כמו שאומר לעיל תיקון י"ח והוא כד בעלה אסתלק באין סוף אז נחיתת במט"ט, ולא הפסיק אלא משום דמפרש תליא במזל ואין

נחיתת מאתרהא אתמר דקודשא בריך הוא רכיב על פרו"ב דאיהו מטטרו"ן ואיהו פרו"ך, ומתפרנסת על ידיה, דאיהו עבד עולם עבד דילה, ובההוא זמנא איהי אתפרנסת על ידי שלית, וכל דא כפום עובדיהון דישראל הכי אתפרנסת.

זכאה איהו מאן דסליק לה לאתרה, ולקודשא בריך הוא לאתריה, דאתמר ביה (ישעיה יט א) (הנה יהו"ה רוכב על עב קל), הנה יהו"ה יוצא ממקומו (שם כו כא), אמר ליה רבי אלעזר אבא, וכי יכול בר נש לאחזרא לקודשא בריך הוא לאתריה, אמר ליה אין, כמה דאשפחנא בדרך דאמר (תהלים קלב ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה כו', בההוא זמנא דבר נש אחזר ליה לאתריה, מה כתיב ביה ממקומו יפן ברחמיו לעמו, ובמאי חזרין ליה לאתריה, אלא ^{קכ}בשלימו דתקונא דתקיננו בצלותא, ואוכח דבתר דאמר ממקומו יפן ברחמיו לעמו, אמר המיחדים את שמו ערב ובקר תמיד בכל יום אומרים פעמים, ואינון ה"ה, דצריך לאחזרא י' לגבי ה' דאיהו מקום דלעילא, ולאחזרא ו' לגבי ה' דאיהו מקום דלתתא, בגין דקודשא בריך הוא אומי דלא יחזיר לה' דלעילא, עד דיחזיר לה' דלתתא, ורזא דמלה לא אבא בעיר וגומר (הושע יא ט) וקא אוקמוה.

תקונא חד וחמשין

^{קכ}בראשית ברא אלהיים את השמים ואת הארץ, מאי את, אלא הכי אוקמוה קדמאין, כל אתין לרבוניא, ודא א'ת, אורייתא כלילא מא' ועד ת', דבה אתבריאו שמיא וארעא, ^{קכ}ועוד את השמים, שמים דא קודשא

ביאור הגר"א

מזל לישראל, וקאמר למעלה דזמנין אתפרנסת ע"י או"א כו' אצל ע"י כתר אין פרנסה משם, דשם אל למסתחר באין כנ"ל, והיא נחיתת לעבדה דהוא עבד עולם דילה, דמעשה ידיו לה, ומפרנס אותה עד דייתי בעלה, וזה שאומר דאיהו עבד עולם דילה, דבעלה אסתלק ממנה כמו שכתוב (משלי ז יט) כי אין האיש צביתו הלך כו' אצל הוא עבד נרצע לה עד עולם של יובל שאז יאל לחירות, (זכריה ט ט) הנה מלכך יבוא לך כו', (זכריה ז יד) כי הגני צא ושכנתי בתוך כו', והנה כל סליקו דאסתלק הוא – היא נחיתת כנגדו, דכד הוא צה אז היא צהיכלה וכד הוא צלדיק אז יורדת לחכמה דבריאה כי כתר דבריאה הוא במלכות דאצילות וכן הוא הדרגין באור חוזר כתר במלכות וחכמה ביסוד ובינה בבור וכן כולם כידוע, וידוע שבה הוא דרגין לאור חוזר, וכן כולם, עד כשהוא מסתלק בכתר אז היא במלכות דבריאה, ששם נקראת אסתר דמסתתרה במט"ט, כי מלכות הוא כתר דמט"ט כנ"ל, ושם (דברים לא יח) הסתר אסתיר פני כו', כמו שאמרו (חולין קל"ט ע"ג) מנין לאסתר מן התורה שנאמר כו', וכמו שהוא (ישעיהו מה טו) אל מסתתר כנ"ל, ושם היא שושנה בין החוחים דמט"ט הוא ע"ה, וזה שאומר זכאה איהו מאן דסליק לה לאתרה ולקב"ה לאתריה רואה לומר נחיתת קב"ה לאתריה (בסוד עולה ויורד):

^{קכ}שלימו דתיקונא כו' המייחדים כו'. רואה לומר, דאמר פעמים צאהבה כו', ומוכח דבקריאת שמע מחזירים אותו למקומו, דזה שאומרים ממקומו – שיחזור למקומו ומשם יפן כו' בזכות המייחדים, ואמר בסוף תיקון כ"ה דב' פעמים קריאת שמע הוא שושנה עלאה ושושנה תתאה וזה שאומר ואינון ה"ה רואה לומר אלו פעמים הן ה"ה. ואמר דלכריך לאחזרא כו' ולאחזרא כו', ואמר בגין דקב"ה אומי כו' כמו שאומר לעיל בסוף תיקון כ"ה בגין דשושנים אינון רמיזין לקבל בית ראשון ושני כו', וכאן לכאורה משמע דהיחוד בשחרית הוא עם חכמה אצל למעלה בריש תיקון מ"ט אמר ערב ובקר כריכין ליחדא לה עם מלכא כו' דתמן בעלה צינייהו ישראל, ולכריך לומר דמה שאומר כאן י"ה – גם כן בז"א, ד"ה בשמים ו"ה בארץ והכל בז"א וכמו שאומר בתיקון נ"א ועיין מה שכתבתי שם:

^{קכ}תיקון נ"א בראשית כו'. כאן מפרש אלוקים דפסוק (בראשית ב ה) וכל שיח כו' כי לא המטיר כו', כמו שמפרש והולך דבה אתבריאו שמיא וארעא, רואה לומר כל אחד מכ"ב אתוון כמו שאומר בזהר חדש שה"ש נ"ב ד' עיין שם בדבריו, ולכן נאמר בכל אחד את בלחודיה, והיא נקראת אתה צה' אותיות מנפ"ך דבה כידוע, ועיין בסב"א פ' משפטים ומה שאומר באידרא זוטא דחכמה נקראת אתה גם כן על הגילוי הזה, והן כ"ח אתוון דעובדא דבראשית – (במדבר יד יז) כח אלני, והוא בהשלים האלף לאלף אני ראשון ואני אחרון, והוא השער הגו"ן ללא אתגליא בא"צ שהוא הדעת במקומו, אלף אלני, אלף בינה, ושאר כ"ב אתוון וכ"ז הם מ"ט שיערים, דעת המתפשט, וזהו ואת דהארץ, וכן הוא נש"צ באתוון ונקודין, וכן הוא ל"ב נחיצות באתוון ונקודין, ועיין מה שכתבתי במקום אחר:

^{קכ}ועוד את כו'. דעת בכל מקום הוא נוק', והיא בג' מקומות והכל בקו האמצעי, בכתר ת"ת ויסוד, והוא סוד שם י"ב כמו שאומר בתיקוני זהר חדש, וכ"ז היא דבוקה עמו, אך יש עוד בחינת פרטוף נוק' והיא הארץ, ועמה י"ג י"ג מכילין דרחמי, ד' לחודוי אסתמכן מקומות החלקים וביה ט' והן תתן אמת כו' והוא א"ח ד', אצל כאן לא הזכיר אלף מו"ק דיליה אצל ג"ר רמוזין בג' תיבות הראשונות, בראשית – ראשי תיבות וכופי תיבות צה, דשם מקומה, והוא בחינת נוק' דע"י ברה לך כו', וברא אלוקים הן ראשי תיבות וכופי תיבות אב אס, הרי ג"ר, את השמים ואת הארץ – ז"ת, ג' תיבות את השמים ואת – ז"ת, הארץ – פרטוף דמלכות, השמים – ת"ת כולל חג"ת, ו'

בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלכים א ח) וְאֵתָה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְאֵת בַּת זְוֹגִיָּה עֲמִיָּה, וְאֵת דָּא צְדִיק וְבַת זְוֹגִיָּה, קִפִּי הָאָרְץ מֵאֲנָא דְכֻלְּהוּ לְאַפְקָא בְּהַ זְרַעִין וְאִבִּין, וְרִזָּא דְמִלְּהָ וְכָל שִׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרַם יִהְיֶה בְּאָרְץ וְגוֹמֵר (בראשית ב ה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, רִזָּא עֲלֵאָה הֵכָא, אֶף עַל גַּב דְּכֻלָּא אֲתַבְּרִי וְאֲתַקֵּן בְּשִׁמְא דִּיהוּ"ה, דְּאִינוּן אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרְץ, קִפִּי וְרִזָּא דְמִלְּהָ י"ה בְּשָׁמַיִם ו"ה בְּאָרְץ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים צו יא) י' שְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגְלֵ הָאָרְץ, קִפִּי עַם כָּל דָּא דְכֻלָּא אֲתַקֵּן בְּד' אֲתוּוֹן, לָא נְחִית נְבִיעוּ מְלַעֲיָלָא עַל זְרַעִין וְאִבִּין דְּאִינוּן שִׁיחַ הַשְּׂדֵה דְאִיהוּ צְדִיק, וְעֵשֶׂב הַשְּׂדֵה דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְלִמָּה בְּגִין דְאָדָם אֵין, דְאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א לְעִבּוּד אֵת הָאֲדָמָה.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֲלֵעֶזֶר אַבָּא, שִׁיחַ מְנָא לָן דְאִיהוּ צְדִיק, קִפִּי אָמַר לִיָּה בְרִי בִיָּה תִשְׁפַּח ח"י ש', אִיהוּ כְּלִיל תִּלְתָּ עֲדָרִי צֶאֱן, דְאִינוּן שְׂרָשָׁא דְאִילְנָא, וְדָא חֵי עֲלָמִין, דְאִיהוּ אוֹת בְּצַבָּא דִּילִיָּה, צַבָּאוֹת אִיהוּ עֲמָהוּן, כְּלִיל תִּלְתָּ דְרִגִין לְקַבֵּל תִּלְתָּ עֲנַפִּין דְש'.

בִּיאור הגר"א

דואת – יסוד כולל נה"י, ובכל אחד נוק' משלמת לר', רביעית לכל תלת, וכמו שאומר בתיקוני זהר חדש סס, ושזה הוא סוד שס י"ב, וכנ"ל:

קפ"ה הארץ כו'. הוא פרוץ כו' לכלילא מכולהו, ואמר זרעין ואיבין כמו שמפרש והולך וכל שיה כו' וכל עשב כו', והס דת"ת ויסוד כמו שמפרש והולך שיה בצדיק ועשב בת"ת והכל בארץ, ואמר וכל כו' וכל כו' כמו שבארנו להכל בה, מאנא דכולהו כו', וענין הנוק' בג' המקומות כי אין השפעה בכל מקום עד שיהיה זיווג מינייה וביה, וב' הקמות חו"ג הן זו"ג, ולכן בת"ת שריד לכלל משניהם לכן זו גם כן זו"ג, וכן בכל קו האמצעי בחו"ב ונו"ה כידוע, וכל נוק' הוא פתיחא, והן בג' מקומות הנ"ל צפה מקום הכתר וכן לעת, וטבור בת"ת, ועטרה ביסוד, ואלו ג' נקבים הם סוד שלשה נקודין חולם שורק חירק ברב"ג, וזה שאומר לעיל ל"ח א' ותא חזי שכינתא תתאה כד איהי אתשקייא מן נקודין אתקרי חירק חולם שורק למאן להוא כו' ובי' ו' נקודין הרי ט', והארץ מאנא דכלהו זה סוד ד' בכל מקום: קפ"ו וזא דמלה י"ה כו'. רוצה לומר י"ה הוא בת"ת ונוק' ו"ה בצדיק ונוק', כידוע ש"ק כוללן הויה שלימה, וחג"ת הן מקום אימא שבינה ועלמת בהן ונה"י מקום הנוק', וכידוע בסוד קו המדה מן העולם ועד העולם, ואין בין מים למים כו', לכן חג"ת נקראים שמים על שם הבינה דאיהי שמים, ונה"י ארץ על שם הנוק', וזהו ישמחו השמים י"ה בשמים כו':

קפ"ז עס כל דא כו' בגין דאדם אין כו'. הענין כי ג' שותפין באדם זו"ג וקב"ה, וכן נחלק הכל בג', כל עניני העולם, משפיע ומקבל וקב"ה המסייע לדבר, אם ה' לא יבנה בית כו', בזונו הן זו"ג, וכן בכל דבר, נשיאים ורוח וגשם אין כו', נשיאים מלמטה ורוח מלמעלה משיב הרוח כו', וכן אין בכל זיווג הריון עד שה' נותן הריון, וכן אמר אדונינו (מלכים א ב טו) כי לי היתה המלוכה מאד המקבל הייתי ראוי שאני הגדול וכן מאד הנותנים ועלי שמו כל ישראל כו' אך ותשב המלוכה כו' כי מה' היתה לו, וזה סוד ב' וא' שנברא העולם בהן, הבדיאה צב' והיחוד בא', וזה שאמרו (הקדמת ספר הזהר ג ע"ב) כל יחודי לא יהיה אלא בך, והן הכל מג' ג', וכל ג' גם כן נכלל מג', והן חג"ת הן דז"א והוא מג' נה"י כולו דנוק' ונכלל הכל בארץ, פרוץ נוק', דהיא לית לה מגרמה כלום, וכח"ב ג"ר הוא נכלל בא"א שותף הג' והוא המייחדם והוא נביעו ושקיו דלהון דלעת והוא שמא מפרש כמו שאומר לעיל י"ג א', וזה שאומר עס כל דא דכלל אתקו, שהן זו"ג, שמים וארץ, לא נחית נביעו כו' כמו שאומר לעיל י"ג א' לאשקו לאילנא דהוא נביעו כו', ואו"א נותנין כל אחד ה' דברים שהן ב' אחסנתין והוא נותן עשר ב' עיטרין והן עשר דשמא מפרש והוא מלגור ברוח דבה דהוא שמא מפרש זה שאמרו (נידה לא ע"א) דעה בינה השכל קלסתר כו' והן עשר נקודין כידוע, ועתיקא קדישא לא נחית עד דהוא עס נוק' והכל בצבילה וזה שאומר לעבוד את האדמה, וכל זרעין ואיבין הכל בצבילה, וכמו שהוא בזיווג זכר ונקבה, וכן המטר חבור שמים וארץ:

קפ"ח א"ל ברי ביה כו'. שכל ש"ן כולל ג' חד"ר בג' ווי"ן שבו, ימינא ושמאלא ואמצעייתא, והוא ש' של עשב ושיה, והנה אע"ג שש"ן כולל כל הג' מכל מקום י"ח גם כן בשיה על אות ברית לפי שיש לו ב' בחינות, שאף שנכלל בנה"י בשם אבות, ה' אבות כו', מכל מקום אות הוא בצבא שלו כמו שאמרו (מכילתא בשלח מסכתא דשירה פרשה א) אבות אות כו', והן ב' בחינות שבו, זו"ג, דכורא נכלל בנה"י שהן כולן דכורא יה"ו, ובחינה אחרת נוק', וכן הוא בעשב גם כן ב' בחינות הנ"ל, ש' ע"ב, ועשב ושיה דת"ת ויסוד הן שמים וארץ דזו"ג ואדם הוא הנביעו, ג' דרגין כנ"ל, והם ג' בני נח שממנו ילאו שח"י, ונח הוא לדיק כמו שאמרו ריש פ' נח ובניו ש"י"ח הן נה"י, אך שהזכרו בתורה ממש למעלה כי מסטרא דלדיק הוא מתתא לעילא כמו שאומר לעיל ג' ב' כגון פרחים כו', ואבהו הן מסטרא דחג"ת והן ש"י"ח ועש"ב, מכל מקום לא נחית נביעו התורה לעולם עד שבא משה, והוא מבחינת ג"ר, ש' דיליה כליל ג' קוין כנ"ל, מ"ה דיליה – אדם, והנה זו"ג עש"ב וש"י"ח הן ב' דבראשית, ומשה א' דאנכי מייחד וכליל שניהם, וכן א"א כולל זו"ג ונחית נביעו לשניהם מ"ד ומ"ג, ה' חסדים וה' גבורות, ולכן נקרא משה בג' חג"ת ובג' נה"י כולל ב' שנין וב' מ"ה וכמו שכתבתי שב' מ"ה בז"א, בחג"ת ונה"י, וכן ב' שנין כנ"ל, והן ד', שבכל אחד מהן ד' חיות – ש' ומ"ה, וכן משה משה גימטריא עש"ב ש"י"ח, וג' נוקדין הנ"ל בחינות נוק' של יסוד, נח – בעטרה ולכן נאמר לו זאת אות הברית, ואבהו – של טבור ששם בחינת ארץ ישראל טבור הארץ שהוא טבור הגוף כידוע ולכן להם ניתנה הארץ, ומשה רבינו עליו השלום – של כתר והוא הדעת דמשה שהוא הפה, פה אל פה אדבר בו, ולכן הוא זכה לזיבור והוא אשה הכושית אשר

וְהָא ש' דְתַלְת אֲבָהֵן אֵינוֹן, אֶלָּא ש' עֲלָאָה עֲנַפִּי אֵילָנָא, ש' תַּתְאָה שְׂרָשֵׁי אֵילָנָא, וּבְגִין דָּא וְכָל שִׁיחַ דָּא צְדִיק, וְכָל עֵשֶׁב ע"ב ש' דָּא יַעֲקֹב כָּלִיל תַּלְת אֲבָהֵן, דָּאֵינוֹן עֲנַפִּי אֵילָנָא, וְסִלְקִין לְשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן דְּוִיסַע וְיִבְא וַיֵּט, ^{קפ"ח} דְּבַהֲאֵי שְׁמָא אֲתַבְרִיאוּ עֲשִׁבִין וְאֵילָנִין ^{קפ"ט} דָּאֵינוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקָא, ^{קצ"א} וְהָאֵי עֵשֶׁב עָלִיהּ אֲתַמַּר (תהלים קד יד) וְעֵשֶׁב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, לְחֵם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ (שם עח כו), וְאִיהוּ נְהָמָא דְּאוּרִייתָא. דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֶךְ אֲכוֹל בְּשִׂמְחָה לְחֶמֶךְ, וְאִיהוּ לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, ה' דָּאָדָם ^{קצ"ב} דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ הַמוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, מֵאֵי לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, לִית עֲבוֹדָה הֵכָא אֶלָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהִי פּוֹלְחָנָא דְּשְׂכִינְתָא, עֲבוֹדַת יְהו"ה וְדָאֵי, וְעָלָה אֲתַמַּר (תהלים קד כג) יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ וְלַעֲבוֹדָתוֹ עֲדֵי עָרְב, ^{קצ"ג} יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ דָּא צְלוֹתָא דְּשְׂחִרִית, וְלַעֲבוֹדָתוֹ עֲדֵי עָרְב דָּא צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עָרְב.

בִּיאור הגר"א

לְקַח, כֶּלֶת מִשָּׁה, וְהוּא הוֹרִיד הַסְכִּינָה לְאֶרֶץ כְּנ"ל לְכֹחַ נְחִית נְבִיעוֹ כו' וְאִדָּם אֵין לַעֲבוֹד אֶת הַאֲדָמָה עַד דְּהוּא בָּא וְהַכֵּל לְהַפְּיַע מִשָּׁם עַל פְּרוֹף נוֹק', מֵאֲנָח דְּכִלְהוּ, דְּלִית לֵהּ מִגְרָמָה כְּלוּם, עַד דְּלִית דוּד וְתִיקְנָה, אֲזַן מֵאֲחוּר הַבּוֹנִים, וַיִּתֵּן לוֹ הַמַּלְכוּת לְבִרְיַת עוֹלָם: ^{קפ"ח} דְּבַהֲאֵי שְׁמָא אֲתַבְרִיאוּ כו'. אַע"ג דַּע"ב הוּא בְּחַג"ת כְּנ"ל – הוּא גַם כֵּן בְּנַה"י, עֲנָבִים לְבָנִים וְשָׁחוּרִים, כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּזִהַר חֹדֶשׁ שְׁה"ש, אֲלֹא לְבַחַג"ת הוּא וְה"ו שְׁסָם חו"ג פְּשׁוּטִים, הַגְּהָגַת הַשָּׁמַיִם, אֲבָל בְּנַה"י שְׁסָם מוֹרְכָבִים וְנִקְרָאִים חֲסָדִי דוּד לְכֹן גַּם הוּא יִשָּׁר כְּמוֹ ת"ת וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר בְּפ' בְּשִׁלַּח עַל ת"ת עֵינֵי שָׁם, וְהוּן ג' וַיִּין, לְכֹן כֹּאֵן י"ח לְשִׁיחַ שְׁהוּא ג' וַיִּין, אֲבָל שָׁם – וְה"ו הוּא אֲחוּרָה דְּגוֹשְׁפִּנְקָא, ו"ה – הוּן בְּחו"ג, ו' הַשְּׂנִי הוּא דַּת"ש שְׁכוּלָב ב' אֲחוּתִית א"ה, כִּי ד' אֲחוּתִית דְּגוֹשְׁפִּנְקָא הוּן ד' עֵיטְרִין שְׁטוּלִין חו"ת, וַיַּעֲקֹב נוֹטֵל שְׁנִים, וַעֲיִין בְּזִהַר חֹדֶשׁ שְׁה"ש כ"ב:

^{קפ"ט} דְּאֵינוֹן נִשְׁמַתִּין לְדִיקָא. וְהוּן דְּכוּרִין וְנוֹקְבִין אֶף שֶׁהֵכָל בְּדְכוּרָא, כְּמוֹ יִחָק וְחִבְקוּק וְכוּלָּא, וְהוּן דְּחו"ג, וְהוּן דַּע"ב וְשִׁיחַ כְּנ"ל שְׁהוּן עֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת:

^{קצ"א} וְהָאֵי עֵשֶׁב. רֹאשׁ לומֵר ע"ב ש' הַג"ל דְּבִיהּ אֲתַבְרִיאוּ עֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת דְּהוּא כֹּלֵל נִשְׁמַתִּין לְדִיקָא מִב' הַבְּחִינוֹת, עָלִיהּ אֲתַמַּר וְעֵשֶׁב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ, ה' דְּהַאֲדָם, וְהוּא נוֹק', וְעֲבוֹדָתָהּ הוּא כְּלוּתָא, לְכִלְתָּא בְּנוֹק' כִּידוּעַ, וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיִל בְּחִיקוּן נ' וְהִיא עֲבוֹדָתָהּ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרו (יִרְמְשָׁמִי בְּרַכּוֹת כַּט ע"ב) וְלַעֲבָדוֹ כו' אִיזוּ עֲבוֹדָה שְׂבֻלָּב הוּי אֲוֹמַר זוֹ תַּפְלָה וְכֵן הוּא אֲוֹמַר אֲלֵהָא דִּי אֲנַח פִּלַּח לִיָּה כו' וְכִי יֵשׁ פּוֹלְחָן בְּבָבֶל כו', וְהוּא בְּמָקוֹם עֲבוֹדָה דְּקִרְבָּנוֹת, וְרֹאשׁ לומֵר נִשְׁמַתִּין אֲתַבְרִיאוּ לַעֲבוֹדַת ה' דְּהַאֲדָם וְכֵן זֶה בְּצִבְיָל לְהוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ שְׁהוּא נְהָמָא לְאוּרִייתָא, וְכְמוֹ לְמַטָּה שְׁעֵשֶׁב הוּא לַעֲבוֹדַת הָאָדָם בְּצִבְיָל לְהוֹצִיא עַל יְדֵי זֶה לְחֵם מִן הָאָרֶץ, כֵּן הוּא לְמַעְלָה שְׁעֵשֶׁב שְׁהוּן עֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת שְׁנַבְרָאוּ בְּשָׁם הוּי"ה שְׁהוּן דו"נ – הוּא לַעֲבוֹדַת ה' דְּהַאֲדָם, מִשָּׁה רְבִיעוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוּם, שׁוֹתֵף הַשְּׁלִישִׁי, וְהוּא הוֹצִיא לְחֵם הוּן הָאָרֶץ, וַיְדוּעַ שְׁמִקוּדָם רָרִיד לְזוּוג דו"נ – וְהוּן הַסְּבָה, וְכֵן בְּכָל דְּבַר, וְאֲחִי"כ ה' מִסִּיעַ לְהַס, וְכֵן כֹּאֵן וְעֵשֶׁב כו' לְהוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, וְלַחֲמָה שֶׁל תוֹרָה אֵינָה אֲלֵהָא מִן הָאָרֶץ כְּדִלְכָּא מִן הָאָרֶץ וְהַמְטֵר מִשְׁקָהּ וְהַאֲרֵץ מוֹצִיאָהּ לְחֵם כֵּךְ לַחֲמָה שֶׁל תוֹרָה אֵינָה אֲלֵהָא מֵהַ שְׁמוֹצִיאָהּ הָאָרֶץ כִּי מִן הַשָּׁמַיִם נִיתָן הַתּוֹרָה כְּמוֹ הַמְטֵר שְׁכוּלָּהּ מֵהַכֵּל לְהַגְמִיחַ הַכֵּל, וְכֵן אֲדָם בְּאֶרֶץ הַס הַלּוֹחֲמִים מִלְּחַמְתָּהּ וּמוֹצִיאִין אֲחוּתָהּ לְאוּרָה, לְכֹן הַשָּׁם יִתְבַּרְךְ מִזְכוּר הַתּוֹרָה בְּמַחֲבֵתָא דְּרִיקֵיָא מִשָּׁמַם שֶׁל דְּלִיקָא, וְהוּא נְהִינָה הַתּוֹרָה לְאֶרֶץ, וְכִימֵי מִשָּׁה רְבִיעוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוּם הִיתָה הַלְכָה לְמִשָּׁה מִסִּינֵי דְּהוּא לְחֵם מִן הַשָּׁמַיִם אֲבָל מִימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֵטָה מִשְׁנָה, עַתָּה בְּאֲחֵי, וְאִזּוּ וַיִּאֲכַלוּ מֵעֲבוֹר הָאָרֶץ, וְאֶף בִּימֵי מִשָּׁה רְבִיעוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוּם שְׁטוֹ הַעַם וְלִקְטוּ וְטַחְנוּ וּבְשָׁלוּ כו' זֶה שְׁכַתוּב (תהלים עח כה) לְחֵם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ, מִשָּׁה רְבִיעוֹ עֲלִיוֹ הַשְּׁלוּם, שְׁהוּא זֶה הַלְחָם לְשׁוֹבַע (שְׁמוֹת טז ג), וְכִי ה' דְּהַאֲדָם לְהוֹצִיא כו', וְכֵן אִישׁ – ה' אִישׁ מִלְּחָמָה אֲוֹכַל זֶה הַלְחָם כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁה"ש ה א) בְּאֲחֵי לְגַנֵּי אֲחוּתֵי כֹלָה אֲרִיתֵי כו' אֲכַלוּ רַעִים כו', וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו בְּפ' וַיִּקְרָא וּבְפ' פִּנְחָס בְּאֲרוּכָה, וְכְמוֹ שְׁהַאֲדָם בְּאֲדָמָה כֹּאֵן זֹרַע וְאוֹכַל הַלְחָם מִמֶּנָּה כֵּן לְמַעְלָה הַשָּׁם יִתְבַּרְךְ מִלְּמִיחַ עֵשֶׁב בְּאֶרֶץ וְזֹרַע הַתּוֹרָה בֵּה וְאֲחִי"כ לְחֵם אֲבִירִים כו' וְכְמוֹ שְׁכַתוּב (בְּמִדְבָר כח ז) אֶת קִרְבֵּי לְחֵמֵי כו':

^{קצ"ב} דְּאֲתַמַּר בֵּהּ הַמוֹצִיא כו'. כְּמוֹ שְׁאֲמַרו בְּרַעִיָא מֵהֵימָנָא רַע"ב א' פִּתַּח וְאֲמַר וְהִיא בְּאֲכַלְכֶם מִלְּחָם הָאָרֶץ כו' שְׂכִינְתָא לְאִיהִי ה' דְּהַמוֹצִיא כו', וְהוּא ה' דְּמִשָּׁה שְׁהוּא אֲדָם כְּנ"ל:

^{קצ"ג} יֵצֵא אָדָם לַפְעֵלוֹ דָּא לְכִלְתָּא דְּשְׂחִרִית. דָּשָׁם הִיא פְּעֵלוֹ לְכַד לְאֲבִירָהּ קִרְאָה הַר, אֲבָל יִחָק – שְׂדֵה בְּחִרְשָׁה, וְזֶהוּ וְלַעֲבוֹדָתוֹ כו' – לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֵה, וְלְשׁוֹחַ הוּא שִׁיחַ הַג"ל, וְכֵן פִּירְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים, וּמִצִּיא רִאִיהּ דְּכַתִּיב לְפָנוֹת עָרְב, וְהוּן דְּשְׂחִרִית וְעִרְבִית, זו"נ כִּידוּעַ, וְהוּן עֵשֶׁב וְאֵילָנוֹת כְּנ"ל, וְהַכֵּל הַתְּכִלִּית לְהוֹצִיא לְחֵם כו' דְּאֲדָם כְּנ"ל:

תקונא תריין וחמשיין

[תיקוני זוהר – דף צ ע"א]

קפ"ב בראשית ברא אלהי"ם. אלהי"ם, חמש אתוןון קפ"ב כחושבן ה', קפ"א"ד מן אדני"י הכי סליק לחמש, קפ"ו ורזא דמלה קפ"ו אד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה (בראשית ב ו), תא חזי אתערותא צריכא מתתא לעילא, ולבתר והשקה את כל פני האדמה, והשקה ו' איהו שקיו מעילא לתתא, דאיהו נחל קדומים דאתמשך מן מוחא, והכי צריך לאתערא אתערותא בקדמיתא מאתתא, ורזא דמלה אשה כי תזריע (ויקרא יב ב) ומיד וילדה זכר, קפ"ו נוקבא אדני"י, דכר יהו"ה, כד אקדימת בריתא שליט דכורא ואתעביד יאהרונה"י, ורזא דמלה יהו"ה אדני"י חילי (חבקוק ג יט), קפ"ו וישם רגלי פאילות (שם) אלין אמה ותריין שוקין, יועל במותי ידריכני (שם) אלין אבהן, למנצח בנגינותי (שם) אלין כתר ואבא ואמא, מאי חילי תוקפא דכלא מלעילא, חילי י"חיל י' ודא אבא, תוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף.

י"ב אמר רבי אלעזר אבא והא אוקמוהו מארי מתניתין, דעד ארבעין יומין יכיל לאחזרא נוקבא דכורא, ואתהפך מדינא לרחמי, י"ב אמר ליה הא אוקמוהא, בגין דעד כעין לית תמן דיוקנא דאתמר ביה (בראשית ב ז) וייצר, ואמאי נטיל שעורא במ', בגין דאיהי שעורא דנקודה דאיהי י', טפה (שעורא) דבה אתעביד י"ם מ"י

ביאור הגר"א

קפ"ב תיקון נ"ב בראשית כו'. עתה מפרש חלקים דוייזר, והתחלתו הוא ואל יעלה כו':
קפ"ב כחושבן ה'. רואה לומר ה' בתראה דהוי"ה, ונכלל בה מנין אותיות חלקים, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ל"ח שהוא המאור הגדול בה' באילות והמאור הקטן בחלקים בבריאה ואעפ"כ נכללת בה"א וכמו שאמרנו כל זה בפי' בראשית כ' א':
קפ"ב א"ד מן אדני הכי כו'. רואה לומר וכן ב' אותיות הראשונות מן אדני גם כן כלול בה"א בתראה הנ"ל, והענין, כי כמו שהוי"ה אחת כולל כל העשר ספירות, כן הוא ב"ז א"ד כידוע, וכן הוא בת"ת דז"א שנקרא גם כן הוי"ה בפרטות. והנה יהי"ו הוא צו עד הטבור דשם ג' חב"ד בהתלבשות נה"י דבינה כידוע והן ג' מוחין דיליה, ומשם ואילך התחלת הנוק' כמו שאמרנו באידרא רבא קמ"א ב', והיא רובע ישראל דמטיבורא הוא שיעור רובע הגוף, ושם בחינת ה' אחרונה, רובע דשם, ושם בחינת ג"ר לילה כי ו"ק לילה הן בנ"ה לילה כמו שאומר שם אחתשטו כו', והנה כמו שג"ר לילה הוא ביה"ה של השם כן הוא א"ד בג"ר לילה ונכללין בה"א:
קפ"ב ורזא דמלה ואל כו'. מה שאומר בכל מקום רזא דמלה – שמציא פסוק כדבריו ומפרש אותו הסוד בפסוק הזה (ורואה לומר בזה, לרמוז בפסוק בראשית, בחלקים, ואל כו):
קפ"ב ואל יעלה כו'. כי ההתעוררות מהתחתון הוא מעליון שלו ששם דבוק הוא למעלה והוא א"ד שלה בה' של הוי"ה והוא מ"י ואח"כ והשקה ו' כו', מ"ד, ונמשך ממוחא כמו שמפרש והולך:
קפ"ב נוק' א"ד כו'. משום שרואה לפרש הפסוק ה' אדני חילי, ללא תימא דקאי אזיווג ז"ו"י והוא התעוררתא מעילא לתתא, אלא אולד שהוא זכר, לכל ולד בין זכר בין נקבה הוא כלול מזו"ג, מ"י ומ"ד, אלא שבזכר גובר הזכר ובנקבה הגקבה, וזהו ה' אדני חילי דקאי אולד ומפרש הקרא להתעוררות שם מלמטה למעלה לכן ה' אדני חילי כמו שמפרש והולך:
קפ"ב וישם רגלי כחילות אלין חמה ותריין שוקין. דכולן הן רגלין, (בראשית מו כו) יולאי ירכו, (בראשית מז כט) תחת ירכי, (במדבר ה כז) ונפלה ירכה, (דברים כח נז) מבין רגליה, ולכן כינו אשה לנעל:
קפ"ב ועל במותי ידריכני אלין אבהן למנצח בנגינותי אלין כתר ואו"ה. לנצח הוא בסליקותה בכתר, די התגזרת אבן די לא בידין, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון יו"ד ושאר מקומות, והשיר הוא באבא כמו שאומר שם אז ישיר כד סלקא לגבי יו"ד עלאה אז ישיר, וכן באימא כמו שאומר שם ובזה חדש שה"ש:
קפ"ב חיל יו"ד כו'. רואה לומר שהזרע הוא כח אבא, דכורא, וחיל הכח שלו הוא מכתר, נביעו דלית ליה סוף:
קפ"ב אר"א כו' מדינא לרחמי. הוא הוסיף הגמרא (ברכות ס ע"א) כיון דתליא בהזרעה תחילה אמאי עד מ' יום יכול להשתנות, והן מ' יום דמשה בזה להתנפל שם עד שהיפך מידת הדין למידת הרחמים כמו שכתוב (דברים ט כה) ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום כו' וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא כו', וזה שאומר מדינא לרחמי:
קפ"ב א"ל הא אוקמוה בגין כו' וייצר ואמאי נטיל שעורא במ"ם כו'. ורואה לומר דאימא מאיירת הולד במ' יום, ועיין לעיל ו' ב' צירי איהו חושבן כו' הרי מ"ב ובג"ד צירי ביה צירי עלמין וייצר תמן כרי ביה צירי אדם כו'. רואה לומר דבשם מ"ב נברא ונלטייר העולם והאדם, והוא וייצר במ"ם יום כי המ"ב הוא מ"ם, יו"ד לכל סטר כמו שאמרנו בס"א פ' בראשית, וב' הן תריין אודנין דכללין לון, ב' בתי לבא ועיין מה שכתבתי לעיל ל"ז ב' בזה בארובה, וזה שאומר ואמאי נטיל שעורא במ', והן הנקודה דאמנעיתא של יוד, הטפה דבה מחכמה, דמדיד ד' נקודין, עשר לכל סטר כנ"ל, ויוד הג"ל הוא באמנעיתא ולכן נקרא ים מי כמו שמפרש והולך ויו"ד הוא דחכמה, הטפה בזיווג, ומ"ם הוא צירוף לילה במ"ם יום, וזה שאומר ים מי ודאי, רואה לומר, כידוע, זהו לשון ודאי:

וְדָאֵי, יִנְחַל קְדוּמִים דָּא ר' דְּאִתְמַשְׁךְ מִן י' (ס"א ים), וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מֵאֵי פְּנֵי הָאֲדָמָה, אֲלֵא אֲלֵיךְ
אֲנִפִּין דְּאִינוּן סוּמְק וְחִוּוּר וְיָרוּק וְאוֹכְס, יִבְאֵלִין גְּוֹוִינִין נְהִירָא הֵהִיא מְבוּעָא, דְּגוּוֹוִינִין אִינוּן מֵהֵאֵי יִבְשָׁה, נְבִיעֵו
נְהוּרָא דִּילָה (ס"א דחילא), יִדְהִכִּי אִיהוּ נְבִיעֵו לְאַרְעָא פְּנִשְׁמַתָּא לְגוּפָא, כְּמָה דְּאִילְנָא לָא מְתַרְבִּי אֲלֵא בְּמֵיא,
הִכִּי יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן עֲנִפִּין דְּאִילְנָא לָא מְתַרְבִּין אֲלֵא בְּנְבִיעֵו דְּאוּרִייתָא.

וְרִזָּא דְּמֵלָה מְעִין גְּנִים בְּאֵר מֵים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן (שיר ד טו), מְעִין דָּא חֲכָמָה יִפְתָּר אִיהוּ אֲמוֹן
מוּפְלָא, דְּבָעָא לְנִטְעָא אִילְנִין יִפְגַּנְתָּא, אֲסִתְפַּל בְּכָל גְּנִתָּא וְלָא אֲשַׁפַּח תְּמָן מְבוּעָא דְּמֵיא, מָה עֵבֵד, אֲמַר אֲפִיק
מְעִין, וְלִבְתָּר אֲטַע גֵּן, וְאַתְרַבִּי אִילְנָא, וּבְגִין דָּא מְעִין גְּנִים, בְּקִדְמִיתָא אֲדִפִּיר מְעִין וְלִבְתָּר גְּנִים, וְדָא גֵּין סְדָרִים
דְּאוּרִייתָא, יִבְכְּמָה דְּאִית גֵּן לְתַתָּא הִכִּי אִית גֵּין לְעֵילָא, יִוְהֵאֵי מְעִין אִיהוּ בְּמוֹחָא, יִבְאֵלִין גּוּפָא, יִבְעִנְפִין
דִּילָה דְּרוּעִין וְרִגְלִין, יִבְנוּזְלִים מִן לְבָנוֹן דָּא לְבָנָה יִדְאִיִּהִי דְּל'ת דְּלָה בְּגִלוּתָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (במדבר כד ז) יִזְל
מֵים מְדִלְיוּ.

בִּיאור הַגְּרָא

⁷⁷ נחל דא ר' דאיתמשך מן יו"ד והשקה כו'. רוצה לומר, כמו שהוא בתימא יו"ד ומ"ס י"ס כן הוא במלכות, דוא"ו דמשקה לה אתמשך
ממוחא מן י' דהוא מעין, וכמו שאומר לעיל ל"ח א' עיין גם בדבריו, והוא שעורא דיו"ד, דלתי מיו"ד וכן הוא זה גם כן יו"ד וכמו
שאומר לעיל ל"ח א' עיין מה שכתבתי שם, והיא אתעבדתי מ"ס וכמו שאומר שם ל"ז ב' בצרכה, ואינון ד' גווינן מד' סטרין וזה שאומר
דאינון סומק כו', ועיין לעיל סוף תיקון י"ח והאי נקודה בתר דאתפסקת מהאי אור אתלבשת בגווינן ארבעה ומאי איהי ב' כו', ואמר
למעלה ריש תיקון ה' דהאי ב' איהי מ"ס סתימא ואמר שם סוף תיקון י"ח אלון גלגליון כללו סחרין כו' איהי בצרבע כו' תשע לכל סטר
כו' וכל זה הוא בחו"ב דכללין בדינה, מלבד הטפה שמקבלת מאבא דליהי יו"ד, וכן הוא במלכות, ומפרש כאן לקרא והשקה את כל פני
האדמה שהן ד' אנפין דילה הידועין שהן ד' גווינן הנ"ל כידוע:

⁷⁸ בצליון גווינן נהירא הדיא מצועא. כבר כתבתי למעלה ענין הנהורין וניזויין, שהגבורות הן גווינן והן מקבלין האור שהוא החסדים,
והחסדים הוא אור פשוט אלף שמתחלק בגווינן לפי הגווינן, ולכן יו"ד דאבא סתים דיו"ד טפה אחת בלא חילוק אצל ה' דאמא מתפתח
לה' גווינן, וכן הוא בזו"ר ולכן מתחלק שם לה' אור, והגווינן הן חשוכין עד בא האור עליהן שלכן נקרא חושך אף שהיא מאירה אלף דלית
לה מגרמה אור, וכן בסיהרא, וזה שאומר בצליון גווינן כו', ולכן הזרעת הטפה דיו"ד הוא צרבע אחת ומתחלק בה למ"ס צמ"ס יוס כנ"ל,
וכמו שאומר לעיל סוף תיקון י"ח. וזה שאומר בגווינן אינון מהאי יבשה כו'. דהוא מ"ס סתימא, ב' דבראשית, ונביעו נהורא דילה הוא
נקודה שבתוך ב' דבראשית, וכמו שאומר לעיל בתיקון ל' ושאר מקומות שהוא המעין, וכן הוא הנגלה והנסתר וכמו שאומר שם:

⁷⁹ דהכי איהו נביעו כו'. ורוצה לומר דזהו מה שאמר לעיל בתיקון כ"א ואדם אין כי לא המטיר, בשביל דאדם אין, דהוא שמה מפרש והוא
נביעו דילה והוא נשמתא לגופא כמו שאומר לעיל י"ג א' מלגאו איהו יוד קא ואו קא כו' איהו שקיא דאילנא דזרעווי וענפוי כמיא דאשקי
לאילנא ואתרבי בהוא שקיא כו' דאשקי לאילנא בהוא נביעו והוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא. וזה שאומר כמה
דאילנא כו' הכי ישראל כו'. והוא נביעו דאורידי ההוא אדם הנ"ל שהוריד התורה לישראל וכמו שאומר לעיל בתיקון כ"א:
⁸⁰ כתר איהו כו'. לשון זה מהבזיר, ורוצה לומר אמון מופלא – שהוא אמון דעלמא שכתוב (משלי ח ל) ואהיה אכלו אמון, ועיין מה שאמר
לעיל בתיקון מ"ב:

⁸¹ בגנתא. איהי בינה, גן העליון וכמו שמפרש והולך וכמה דלית גן לתתא רוצה לומר מלכות דנקראת גן כן הוא בינה גם כן גן, מאילנין
דגנתא הוא ת"ת, וזה שאומר ודא גן סדרים דאורייתא, רוצה לומר בדינה דהיא ימא דאורייתא:

⁸² וכמה דלית כו'. רוצה לומר שלף תאמר שגן הוא במלכות, וקאמר וכמה כו', וזהו גנים, שמעין הוא לשני גנים, וכל זה דקאמר כאן הוא
הקדמה לתיקון כ"ג שאמר שם ואינון גן עלאה גן תתאה ומפרש שם פסוק ויטע ה' אלקים גן בעדן כו':

⁸³ והאי מעין כו'. עתה מפרש בגופא דבר נש דקאמר למעלה כנשמתא בגופא:

⁸⁴ אילנא גופא. וגן איהו לבא דבה נטיעא גופא, והמעין יולא ממוחא ללבא כמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' פנחס רל"ה ב' בצרכה עיין
שם:

⁸⁵ ענפין דיליה כו'. וכן ישראל דאינון ענפין דאילנא שהן מסטרא דחו"ג – עשב השדה, ומסטרא דנו"ה – שיח השדה כנ"ל תיקון כ"א:

⁸⁶ ונוזלים מן לבנון דא לבנה. רוצה לומר כמו שחכמה עלאה הוא מעין לגן עלאה כן חכמה דידה הוא סיהרא, נקודה מלגאו, בת מלך
פנימה כידוע, וכמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' פנחס רמ"ח ב' נקודה דנגיד עלה מלגאו היא חכמה כו' והיא נקודה כו' ואמאי אתקריאת
לבנה על שם לבון ההלכה דאיהי מלגאו, כל כבודה בת מלך פנימה כו', סיהרא דעץ החיים, היא נקודה דלגו מינה איהי כמזועא דלית
ליה פסק דכתיב (ישעיהו נח יא) וכמואל מים אשר לאו כו', והוא בת מלך דלעיל סוף תיקון י"ח עיין שם ועיין לעיל כ"ב ב' וברתא כו' בת
מלך פנימאה כו' עלה אתמר יפה כלבנה תורה שבעל פה קראו לה כו':

⁸⁷ דאיהי דלת דלה כו'. רוצה לומר דנקראת דלת אור ד' על שם שהיא דלה, והוא גם כן לשון דלה דלה לנו (שמות ז יט) ההוא רעיא
מהימנא דלה לנו מינה, וזה שאומר ועלה אתמר יזל כו', והוא סיהרא דעץ החיים אשר לא יכזבו כו' כנ"ל. ואמר דאיהי דלת כו'. לפרש
מה שכתוב ונוזלים, וכמו שכתוב יזל כו'. וזהו החילוק בין מעין לכאן, דכאן לפי שהיא מלבנה דאיהי כו' – רק נוזלים, אצל מכל מקום היא
כגוונא דחכמה עלאה שהן תעלומות חכמה, ואמר צפ' דבראשית ז' ב' ר"ח פתח כו' ב' תרין אינון דמתחבראן כחדא, ואינון תרין נקודין, חד
גניזא וטמינא וחד דאתגליא, ובגין דלית ליה פרודא דקרין ראשית, חד ולף תרין, מאן דנטייל האי נטייל האי, וכולא חד כו', וזה דשקיל
קרא לתרווייהו כחדא מעין ונוזלים, וזה שאמרו (מקואות פ"ה) האוחליון, שהן הנוזלים כמעין כו':

וי לון לבני נשא דלא משתדלין באורייתא, ויטראתקריאו עצים יבשים דאינון עתידין לאתוקדא בנורא דגיהנם, ולא למגנא אמרו מארי מתניתין ויטראתקריאו עמלין וירתינ גיהנם, ויואף על גב דמתרבי אילנא דאיהו גופא דאורייתא, ולית ליה איבא דאינון פקודין דעשה, מה כתיב ביה (דברים פ כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת, ובגין דא אמרו מארי מתניתין דלית מדרשא עקר אלא המעשה איהו עקר.

תקונא חמשינ ותלת

[תיקוני זוהר – דף צ ע"ב]

י"ח בראשית ברא אלהי'ם י"ט תמן ב'ת, תמן א'ם דהוא א'ם מאלהי'ם, ואינון גן עלאה גן תתאה. פתח רבי שמעון ואמר (בראשית ב ל), ויטע יהו"ה אלהי'ם גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר, ויטע יהו"ה אלהי'ם גן דא שכנתא, ויבעדן דא אימא עלאה, ויבא מקדם אבא עלאה, ויבשש שם את האדם אשר יצר דא עמודא דאמצעייתא, ועליה אתמר (שם ב ז) ויצר יהו"ה אלהי'ם את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו (דף צ ע"ב) נשמת חיים וגומר, ויצר צייר ליה בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי, ויפח באפיו נשמת חיים דא נשמת כל חי, ויהי האדם דא רוחא דחי, לנפש חיה דא שכנתא תתאה. ועוד ויטע יהו"ה אלהי'ם גן דא אורייתא דבכתב, ויבעדן דא עדונא דאורייתא, ושוי תמן את האדם דבריאה, ומה כתיב ביה (ישעיה יז יא) ביום נטעך תשגשגי.

י"י ויצימח יהו"ה אלהי'ם וכו' (בראשית ב ט), יהו"ה אלהי'ם אבא ואימא, כל עץ נחמד למראה (שם) דא עמודא דאמצעייתא, ויבדל גוונים שפירין ביה אתחזיין, ובגין דא נחמד למראה, תפארת שפירו דכל גוונים, ויבדל לטוב למאכל דא צדיק.

ביאור הגר"א

י"ט לחתקריאו כו'. לית להו נביעו:

י"ט לחינון עמלים כו'. מה שאמרו צפרק ד' דברכות אנו עמלים והם עמלים כו' אנו רעים כו' והם רעים לבאר שחת:

י"ז ורע"ג דמתרבי כו'. רואה לומר, כמו שאמרו (יומא עב ע"ב) במטותא מינייכו לא תירחו כו' ואמרו (סס) ווי למאן לית ליה דרתא ותרעא לרתא עבד, דעיקר הוא על נביעו דעבד פירות שאינו עץ סרק וזה שאומר רק עץ כו', ואמר זה להקדמה על מה שאומר בחיקון נ"ג ועוד וימח כו' צפקודין לאורייתא, וכמו שהמשילו על המעין דאשקי לאילנין טוב ורע, וכמו שאמרו (סס) זכה כו':

י"ח תיקון נ"ג בראשית כו'. כאן דריש פסוק ויטע כו' כמו שמפרש והולך:

י"ח תמן בת כו'. בראשי תיבות וסופי תיבות, והן גנים הנ"ל, ובאמת כל ה' פרופים מפורשים כאן – בת אב אס שמים וארץ, ובת הוא כתר אבב הוא דריש בת ממש ולענין הקרא דגן עדן כמו שמפרש והולך וכן כל התיקונים הולכין אחר הקרא:

י"ז בעדן דא אימא עלאה. אע"ג דנקראת גן לגבי עדן עלאה, נקראת עדן לגבי שכנתא, גן תתאה, כמו שאמרו בזוהר ולקמן ריש תיקון נ"ד ורזא דקרא דאלקים שהוא עדן בראשית הגן בתוכה:

י"ח מקדם אבא עלאה. רואה לומר בעדן מקדם – שהעדן הוא מקדם, ללא מתפרשין, ומקדם הוא מזרח שנקרא אבא מזרח כמו שאמרו בפרשת במדבר:

י"ח וישם שם כו'. והן ג' קטירין דכליל כולא – גן ואדם ועדן, וזה שאומר ועליהו אתמר, על הג' הנ"ל, את האדם, הוא עמודא דאמצעייתא כנ"ל, ויאר, ב' יצרות בעלמא כו' הן ב' גנים הנ"ל, גן ועדן שהן ב' עלמין כו', והן עפר מן האדמה, עפר ידוע שהוא במלכות, מן האדמה – בינה, ארץ אדום, כמו שאמרו באידרא רבא, ואדמה חושבן נ' שערי בינה, וזה קאי על הגוף בג' קטירין – ראש בטון גויה, ואח"כ קאמר על הגשמה, נר"ן דבהן, כמו שמפרש והולך ויפח כו' ויהי כו' לנפש כו', ג' קטירין נר"ן, ויאר כו' ג' כלים לנר"ן כנ"ל ויטע כו' למעלה עשר ספירות בג' קטירין כנ"ל, ופסוק ויאר היה לו להביא בחיקון נ"ב אלא דסמיך ליה כאן שמפרש בענין אחד:

י"ז עדן דא עדונא כו'. חכמת הקבלה, ונטע את הגן על הרזין בעדן:

י"ז וימח כו'. מכאן שיד לחיקון נ"ד, והקדים כאן הקדמה לחיקון נ"ד וכמו שכתבתי לעיל:

י"ז דכל גוונים כו'. דכולל כל הגוונים, ואמר שפירין כמו שמפרש והולך תפארת שפירו כו':

י"ט וטוב למאכל דא דיק. כמו שאמרו בזוהר פ' ויחי ר"מ א' מהאוכל יאל מאכל כו' מהאוכל דא דיק דכתיב דיק אוכל לשובע נפשו, דיק אוכל ודאי ונטייל לכולו, אמאי, לשובע נפשו למהיב שבעא להוא דאקרי נפשו, דאקרי דוד, יאל מאכל – דאלמלא דיק לא יפוך מזונא לעלמין:

יבאמר ליה רבי יהודה, והא כל עץ כתיב, אי הוה אמר עץ שפיר, אבל כל עץ כתיב, אמר ליה ודאי הכי הוא, דבכל אתר. כ"ל צדיק איהו, אבל כלא חד, כל דא צדיק, עץ דא עמודא דאמצעינתא, דגוף וברית חשבינן חד, אבל בהאי קרא כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל דא צדיק, למראה דא שכינתא יבא דאתמר בה (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע, יבועץ החיים דא עמודא דאמצעינתא, דאיהו עץ החיים דלעילא דאתמר בה (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה.

יבאמר ליה הא שכינתא תתאה איהי גן, דתמן עץ החיים נטוע, כמה דאתמר (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן, מאי מן האדמה, יבאמר ליה דא שכינתא עלאה, דמינה אתנטע כל עץ דאיהו צדיק, כ"ל איהו מסטרא דמ"י, דהכי סליק יבליחשבון כ"ל מ"י, ובגינה אתמר (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח וגומר, דאיהו הקרח הנורא.

יבועץ הדעת טוב ורע איהו לתתא, עץ הדעת טוב דא מטטרוין, ורע דא סמאל יבובגין דא ועץ הדעת דאיהו (אתי) מאתר אחרא, עץ הדעת טוב ורע, יבועוד ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה כל עץ, דא איהו צמח צדיק (ירמיה כג ה) ומתחתיו יצמח (זכריה ו יב), תא חזי כל מאן דנטיר ברית, ההוא בר דיהיב ליה קודשא ברין הוא, עליה אתמר (בראשית ב ט) ויצמח יהו"ה אלהי"ם כל עץ נחמד למראה יבברזין דאורייתא, וטוב למאכל בפקודין דאורייתא, אבל ברא אחרא דלא אתעביד בדחילו ורחימו דקודשא ברין הוא, מה כתיב ביה (שם) ועץ הדעת טוב ורע, ודא ערבוביא דטוב ורע, מעורב ממצה ושאר.

ביאור הגר"א

¹²⁰ א"ל ר"י כו'. קושייתו היה האיד דריש (על ספירה יחידית) על ת"ת, הא כל כתיב, דהוא לדיק, וזה שהשיב לו ודאי הכי הוא אבל מזה אין קושיא דכל קאי אלדיק ועץ – את"ת, ואע"ג דכל עץ סמיכי ומשמע דקאי אחד לא קשיא דגוף וברית חשבינן חד, והשתא אתי שפיר מה שאומר נחמד כו' את"ת וטוב כו' אלדיק, דקאי אכל עץ אלא שחוזר בו מטעם אחר וקמפרש הכל על לדיק כדברי ר"י ממה שכתוב שם ועץ החיים הוא ת"ת כמו שמפרש והולך, והשתא כל עץ – לדיק דהוא כולל כל עץ – נחמד לשכינתא דאקרי מראה כמו שמפרש והולך, והיא מתארה כל היום ללדיק וכמו שאמרו צפ' בראשית ו' ב' וישימיהו דוד אל משמעתו דלא אתפרש מלוחא דלכא לעלמין כו' דוד שם ליה לכא כו'. וטוב למאכל כנ"ל והוא טוב כמו שכתוב (ישעיהו ג ז) אמרו לדיק כי טוב:

¹²¹ דאתמר בה במראה כו'. עיין רעיא מהימנא פ' תלא ר"פ ב' א"ל בזינא קדישא האי מראה כו' כלילא איהי מעשר ספירות כו' עיין שם בדבריו:

¹²² ועץ החיים כו' החיים דלעילא כו'. שהוא מהחיים דלעילא, חכמה, שנותן לו מוחין דהוא חיים, כמו שמפרש והולך והחכמה כו', והוא התורה, עץ החיים, ועץ נחמד כו' וטוב למאכל הוא לדיק דמעשים טובים, וכמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ב רק עץ אשר תדע כו', ובתחלה ראה לפרש עץ נחמד למראה שזהו תורה וכמו שאמרו אילנא גופא (ואף עתה נחמד למראה קאי על רזין דאורייתא דהוא ביסוד כידוע וכמו שאומר למטה, אלא דעץ החיים הוא תורה דלעילא דלא זכה אליה שום בר נש, דעלה אתמר (בראשית ג כב) פן ישלח ידו כו', (שמות לג כ) כי לא יראני כו', והכל בחטא האדם):

¹²³ א"ל הא כו' דתמן כו'. רואה לומר, מאי מן האדמה דמשמע דמשם מקורו שמשם יאל (הא אדרבה ועל כרחך אינו מן השכינתא, דנטוע בא ממקום אחר ונטוע כאן, וכמו שאמרו (בראשית רבה פרשה טו) כקני חגבים היו ועקרו ונטע להו כו', ושאל אם כן על כרחך האדמה לא קאי על שכינתא תתאה ומאי היא) ואיד אפשר לומר לפירושך דעץ החיים – ת"ת, וכל עץ – לדיק, שילאו מהמלכות, ואמר הא שכינתא כו' דתמן עץ החיים כו'. רואה לומר דמן האדמה קאי על הגן דתמן הם נטועים, וזה שאומר בתוך הגן:

¹²⁴ א"ל דא שכינתא כו'. רואה לומר, דהאדמה אינו אדמת הגן אלא אדמה דלעילא, נש"ב כנ"ל, וארץ אדום דמשם ילאו ונטעו בגן, וכמו שאמרו דעקרו קב"ה ונטעו אח"כ בתוך הגן, וכן אמר בזוהר פ' בראשית ל"ה א' ב':

¹²⁵ לחושבן כ"ל מ"י. דהן כלל, וחוזר וכלל בדעת וביסוד נש"ב, ה' גבורות, וכמו שאומר לעיל בתיקון מ"ז והוא חושבן אדמה כנ"ל ועל מה שאמר על עץ החיים אמר ובגינה רואה לומר הבינה אמר מצטון כו' דאיהו כו', אלמא דנורא, ת"ת, יאל גם כן ממנה:

¹²⁶ ועץ הדעת כו'. דלכן לא קאמר בתוך הגן בסוף אלף קודם ועץ הדעת, דהוא אינו שם והוא ביטוי כמו שמפרש והולך:

¹²⁷ ובג"ד ועץ הדעת דאיהו כו'. רואה לומר כנ"ל, דלכן כתיב ועץ הדעת בתוך הגן, ומה שכתוב בהאי קרא וע"ה כו' קאי על וילמח: ¹²⁸ ועוד וילמח כו' דא כמח כו'. רואה לומר דקאי על הצדיקים שהם מסטרא דלדיק דלעילא, וזהו כמח לדיק – כמח שלו, וזהו וילמח דקרא, וכמו שכתוב ומתחתיו ילמח וכמו שמפרש והולך. ת"ח כל מאן כו' ורואה לומר דאז הוא כמח של אביו שהוא לדיק דנטר ברית:

¹²⁹ ברזין דאורייתא. דהוא גם כן ביסוד כידוע וכמו שאמרו בריש פרשה שמות ובמתינתין דרזא דטעמי ושאר מקומות, וזה שאומר נחמד וטוב, שהוא באלו השנים, ואלו אשר איה השם יתברך מכל עץ הגן אכל, שהוא כל עץ כנ"ל, אבל מעץ הדעת כו' כמו שמפרש והולך אבל ברא כו', וכמו שאמרו בזוהר חדש פ' בראשית דהשם איה לאדם נעשה אדם, אני ואתם, שתכרפוני בשעת הזיווג דאם ה' לא כו' (תהלים קכז א):

וְיִוְבְּגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְנִטְרָא גְרַמְיָה בְּפָרְיָה וְרַבְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם יז) וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֵאָכֵל מִמֶּנּוּ, טוֹב מִסְטְרָא דְדָם טְהוּר, וְיִחְרַע מִסְטְרָא דְדָם נְדוּת, דְּהָאֵי בַר גְּרַיִם אַבּוּדָא דְתַרְיָן עֲלָמִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם) כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעֲלָמָא דִּין, תָּמוּת בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

תְּקוּנָא חֲמִשִּׁין וְאַרְבַּע

וְיִבְרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם עִץ הַחַיִּים, וְאֶת הָאָרֶץ כָּל עֵץ נִחְמַד לְמַרְאָה, וְיִהְיֶה אֶתְּהוּ וְיִבְהוּ דָּא עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא רְזָא וְיִמְאָתְהוּ עֵמְק רַע, בַּהוּ עֵמְק טוֹב, וְדָא עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וְיִבְכִּי שָׁם כָּל יְהוּ'ה שְׁפַת כָּל הָאָרֶץ (שם יא ט), וְיִמְהַקָּא נֶפֶק כָּל עַרְבּוּבֵיָא דְטוֹב וְרַע, דְּאִיְהוּ רְזָא דְצַדִּיק וְרַע לֹא רְשָׁע וְטוֹב לוּ.

[תִּיקוּנֵי זוֹהַר – דָּף צֵא ע"א]

וְיִבְרָאשִׁית בְּרָא וְיִמְאָתְהוּ רֵא"ש, וְיִאֲיִנוּן אֲבָא וְאִמָּא, בְּרָא תְּרַגּוּם וְיִמְבְּרָא. אִיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (בְּרַאשִׁית ב י) וְנִהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן, וְיִמְאָתְהוּ עֵדֶן וְאִית עֵדֶן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים לו ט) וְנַחֵל עֲדִינִיךָ (דָּף צֵא ע"א) תְּשַׁקֵּם, עֲדִינִיךָ וְדָאֵי, דָּא עֵדֶן עֲלָאָה כְּתָר עֲלָאָה, עֵדֶן דְּלִתְתָּא דָּא י', וְאִית עֵדֶן דְּלִתְתָּא וְדָא אִמָּא עֲלָאָה (ס"א דְּאִיְהוּ ד') וְיִמְאָתְהוּ עֵדֶן לְגַבֵּי נִהַר דְּלִתְתָּא מִינָה, וְיִמְבְּרָא הוּא דְכְּתִיב וְנִהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.

בִּיאור הגר"א

וְיִבְרָאשִׁית מְנִי כו'. רֹאשׁ לומר דְכְּתִיב (ויקרא יט ז) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כו', וְאִמְרוּ (שְׁבוּעוֹת יח ע"ב) כָּל הַמַּקְדָּשׁ כו':
וְרַע מִסְטְרָא דְדָם נְדוּת כו'. דְּהַאֲדָם נְבִרָא מְדָם שְׂבָאָה אֲלָא לְפִי הַמַּחֲשָׁבָה נִקְלַט בְּדָם אֲסָ טַמֵּא אֲסָ טְהוּר, וְעִיקְרוּ קִיאֵי עַל בְּנֵי ט' מוֹת (נְדָרִים כ ע"ב) שְׂנֵאֲמַר בְּהוּ וּבְרוּחֵי מַכָּס הַפּוֹשְׁעִים וְהַמּוֹרְדִים דְּהוּן מִסְטְרָא דְעַרְבּוּבֵיָא כְּמוֹ שְׂאֲמַר לְעֵיל:

וְיִתְקוּן נ"ד בְּרַאשִׁית. כֹּאן מִתְחִיל תִּיקוּן נ"ד וְלֹא כְּמוֹ שְׂכַחוּב בְּהַגְהָה, וְטַעַמָּה טַעַמָּה גְדוּל וְכְמוֹ שְׂכַחְתִּי לְעֵיל דְּהַתִּיקוּנִים סְדֵרָם דְּתַחֲלָה מִקְדָּמִים וְאֲחֵרִים מִרְמָזוֹ אוֹתוֹ בְּפִסְקוֹ רֵאשׁוֹן דְּבְרַאשִׁית, וְכֹאן מִרְמָזוֹ פִּסְקוֹ הַגִּ'ל דְּוִיִּמְחָה כו', דְּלֵאת הַשְּׁמַיִם – עֵץ הַחַיִּים, ת"ת, וְאֶת הָאָרֶץ – לְדִיקָה, וְכְמוֹ שְׂאֲמַר לְעֵיל בְּרִישׁ תִּיקוּן נ"א דְּנֵה"י הוּן דְּנוֹק', וְהוּא שְׂנֵאֲטוּהוּ עֲלִיו לְאֲכוּל מַכָּל עֵץ כו' כְּנ"ל דְּהַאֲרַץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם אֲכֹל הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לָהּ:

וְהַאֲרַץ כו'. כְּמוֹ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְלֹא כו', וְהַכֵּל בְּפִסְקוֹ דְּוִיִּמְחָה כו':
וְהוּא עֵמְק רַע כו'. רֹאשׁ לומר עֵשְׂרֵה עוֹמְקִים דְּסַפֵּר יִצְרָה וְעִיּוֹן בְּסַפֵּר הַבְּהִיר ב' ב' בְּרַא בְּהוּ וְשָׁם מִקוּמוֹ בְּשְׁלוֹם וְבִרְחָה תְּהוּ וְשָׁם מִקוּמוֹ בְּרַע כו' וְיִמְאָתְהוּ דְּהוּוּ בְּרַע דְּכְתִיב עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וְבוֹרֵא רַע הֵא כִּיֹּלָד רַע מִתְּהוּ וְשְׁלוֹם מְצַהוּ וְעִיּוֹן בְּזַהַר פְּרַשְׁתָּ בְּרַאשִׁית ט"ז א', וְהַכֵּל בְּיִצְרָה:

כִּי שָׁם בְּלָל כו'. שְׂנֵאֲטוּרָבּוּ טוֹב וְרַע וְהוּא בְּנוֹגָה, עֵץ הַדְּעַת, וְהוּא מֵה שְׂאֲמַר (בְּרַאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה ל"ח) אֲשֶׁר בְּנוּ בְנֵי הָאָדָם בְּנוּי לְאָדָם קְדַמְתָּא, רֹאשׁ לומר שְׁגָם הַס בְּעֵץ הַדְּעַת חֲטָאוּ:

וְיִמְבְּרָא נֶפֶק כו'. כְּמוֹ שְׂאֲמַר (בְּרַכּוֹת ז ע"א) לְדִיקָה שְׂאִינוּ גְמוּר וְרַשָּׁע שְׂאִינוּ גְמוּר, וְהוּן מִסְטְרָא דְעַרְבּוּבֵיָא טוֹב וְרַע, וְהוּן מִסְטְרָא דְגִלְגּוּלָא כְּמוֹ שְׂאֲמַר לְעֵיל וְכִי לְדִיקָה שְׂאִינוּ גְמוּר הוּא לְדִיקָה א"ל כו', וְזֶה שְׂאֲמַר גַּם כו' (שָׁם) לְדִיקָה בְּן רַשָּׁע, רַשָּׁע בְּן לְדִיקָה, וְכְמוֹ שְׂאֲמַר לְקַמֵּן בְּתִיקוּן ס"ט וְשְׂאֵר מִקוּמוֹת דְּגִלְגּוּלָא מַחֲיִיב לִיה כו', וְכֵל דְּגִלְגּוּלִין הוּא בְּעֵץ הַדְּעַת הַזֶּה כְּמוֹ שְׂאֲמַר בְּתִיקוּנֵי זֶה חֲדָשׁ פ"ו ב' וְשְׂאֵר מִקוּמוֹת, וְהַכֵּל גְרַם הוּא עַרְבּוּבֵיָא:

וְיִבְרָאשִׁית בְּרָא בֵּית כו'. כֹּאן מִרְמָזוֹ פִּסְקוֹ וְנֵהַר יוֹלָא כו' וְכֵל עִיּוֹן הַנְּהַר כְּמוֹ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ בְּתִיקוּן זֶה, וְמַכָּל מִקוּם כְּלָלוֹ בְּתִיקוּן אַחַד עַם הַגִּ'ל לְפִי שְׂאִינוּ כְּחוּב שֶׁם אֲלֻקִּים עַד וִיקַח ה' כו', וְהוּא תִיקוּן נ"ה כְּמוֹ שְׂכַחְתִּי שָׁם:
בֵּית רֵאשׁ וְאִינוּן או"א. עִיּוֹן בְּזַהַר פְּרַשְׁתָּ בְּרַאשִׁית ט"ז ב' לְבַתֵּר אַתְחַלְף גוּוֹן הוּא הַיִּכְלָא וְאִיקְרֵי בֵּית וְנִקּוּדָה עֲלֵאָה אַקְרֵי רֵאשׁ כְּלִיל לֹא בְלָא בְּרַזָּא בְּרַאשִׁית:

בְּרָא אִיְהוּ עַד"א. רֹאשׁ לומר הַדְּעַת דְּנִפְיָא מֵאו"א וְכְמוֹ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְעֲלִיָּה כו', שְׂנֵהַר הוּא בְּכָל מִקוּם דְּעַת, בְּכָל סְפִירָה עַל הַדְּעַת שְׂבַתוֹ וְזֶה שְׂאֲמַר אִית כו' אִית כו', וְנִקְרָא הַיִּסּוּד בִּיחּוּד נֵהַר – שְׂבַתוֹ מִתְקַבֵּץ כָּל הַנְּהַרֹת שְׂהוּא הַדְּעַת, וְהוּא אִינוּ חַי אֲלָא בְּסוּד הַדְּעַת, אֲבָר חַי, וְבִרְיָאָתוֹ הוּא בְּשִׁבְלֵי זֶה, וְכַסּוּד (בְּרַאשִׁית ד א) וְהַאֲדָם יֵדַע כו', (בְּרַאשִׁית ד יז, כה) וִידַע כו':

אִית עַדן כו' עַדִּינִיךָ וְדָאֵי. רֹאשׁ לומר, עַדִּינִיךָ לְשׁוֹן רְבִים מִשְׁמַע תְּרִי, וְיִמְפְרָשׁ וְהוּלְךָ לֹא עַדן כו' – וְהוּא ד' שָׁל עַדִּינִיךָ, וְעַדן לְתַתָּא לֹא יוֹד רֹאשׁ לומר חֲכָמָה וְהוּא יו"ד שָׁל עַדִּינִיךָ:

דְּאִיְהוּ עַדן כו'. רֹאשׁ לומר, אַעֲפ"י שְׂנִקְרָאָת גַּן כְּמוֹ שְׂאֲמַר בְּסוּף תִּיקוּן נ"ב וְכִיָּשׁ תִּיקוּן נ"ג, מַכָּל מִקוּם הוּא עַדן לְגַבֵּי נֵהַר כו', וְרֹאשׁ לומר, לְדַעַת הַמַּחֲשָׁפֵט מִמְנָה, לְאִית דְּעַת לְעֵילָא דְּנִפְיָא מַחֲכָמָה וְיִמְיָנָה אַתְשָׁקִיא בֵּינָה וְנַעֲשִׂית כְּמוֹ שְׂאֲמַר לְעֵיל ל"ח א', וְהִיא גַּן דְּמַתְשָׁקִיא מֵהוּוּא נֵהַר, אֲבָל לְגַבֵּי נֵהַר דְּעַת הַמַּחֲשָׁפֵט – הִיא עַדן:

הַי"ד וְנֵהַר כו'. רֹאשׁ לומר, דְּעַל זֶה עַדן וְנֵהַר נִאֲמַר וְנֵהַר יוֹלָא כו' וְכְנ"ל וְאִינוּן או"א, בְּרַא – עֲמוּדָא לְאֲמַנְעִיתָא וְעֲלִיָּה אַתְמַר וְנֵהַר כו', וְכֵל עַדן הוּא מִסְטְרָא דְּחַכְמָה, בִּין בְּחַכְמָה בִּין בְּזִינָה מִסְטְרָא דְּחַכְמָה בְּזִינָה בִּין בְּכַתֵּר עֵילָאָה מִסְטְרָא דְּמ"ם, וְנֵהַר בְּכָל מִקוּם עַל הַדְּעַת בְּכָל סְפִירָה זֶה שְׂאֲמַר תָּא חַזִּי כו':

תא חזי כמה נהרות אינון משניין דא מן דא, אית נהר ואית נהר, יאית נהר מנהורא דלעילא דאתקרי נהרא דמא דאורייתא, דאתמר בה (משלי יג יד) תורת חכם מקור חיים, ואית נהר דאתקרי נהר פלגיו, דכמה פלגין עמיקין תליין מניה, דאתמר בהון (שם כא א) פלגי מים לב מלך וגומר, יאואית נהר דאתקרי נהר דינור מסטרא דשמאלא, דאתמר ביה (דניאל ז י) נהר דינור נגיד ונפיק מן וגומר, ואית נהר דאתקרי נחל קדומים, דאתמשך מעלאין, ומניה תליין יבששה נהרות, דאתמר בהון (תהלים צג ג) נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם, ונהר בכל אתר איהו ו', מסטרא דאבא ואימא אתקרי נחל קדומים, ומסטרא דעדן עלאה אתמר ביה (תהלים לו ט) ונחל עדניך תשקם.

ומסטרא דימינא אתקרי נהר פלגיו, ומסטרא דשמאלא אתקרי נהר דינור, יבמניה תליין שתין ענפין דנורא דאתקריא ששים גבורים, ואינון שתין פולסין דנורא דמחיוה למטטרו', יבומסטרא דימינא ושמאלא אתמר בכל נחלין דתליין מניה, (איוב כ יז) נהרי נחלי דבש וחקמא.

יבנחל עדניך דא נהר דנפיק מעדן, דאתמר ביה (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, והאי איהו עדן דעין לא ראתה אלהים וגו' (ישעיה סד ג), סתים ונגזי, דאיהו כתר עלאה א, ומשם יפרד וקהיה לארבעה ראשים (א דאיהו ד' אתוון דשם בן ד'), ראשים (אלין) יהו'ה דאינון אבא ואימא ברא וברתא. תא חזי קרקפתא דאלף כגוונא דא (בדפוסים מצוייר כאן ציור האלף שחקוק בו אות י' ביווד העליון של אלף, וה' ה' בראש וסוף של ו' של האלף, ואות ו' ביווד התחתון של האלף. ובנ"א מצוייר האלף ג"כ כנ"ל במילוי אותיות יו"ד ה"א וא"ו ה"א) א ה י ה ו ה ארבע סטרין דיליה בהון הוה הוא ושמיה חד, (דברים ד לה) אין עוד מלבדו בלא פרוד ובלא שתוף פלל. (ס"א ועוד ונהר דא ו', יוצא מעדן דא י', ומשם יפרד וקהיה לארבעה ראשים דא ד') (אלין ארבע אתוון).

ביאור הגר"א

²⁷ אית נהר מנהורא כו'. שהוא בת"ת, תורה, וזה שאומר תורת חכם, והוא (ולקוט שמעוני בראשית ב כג) תורה נובלות חכמה, והוא עץ החיים נטוע בחכמה, וזה שאומר מקור חיים כנ"ל עץ החיים, (קהלת ז יב) והחכמה תחיה, כמו שאומר לעיל תיקון נ"ג, והוא מקור שהוא נהר, וזה שאומר נהרא דמיא, והוא נהורא מנהורא כו' רואה לומר מחכמה ורואה לומר שזהו לשון נהר:

²⁸ ואית נהר דאתקרי נהר דינור כו' ואית נהר דאתקרי נחל קדומים. והן או"א, כמו שמפרש והולך שכן אלפים שנה קדומה קודם חסד יבנה:

²⁹ ששה נהרות דאתמר בהון נשאו נהרות ה' נשאו כו'. לשש נהרות נאמר שם בפסוק, נחל קדומים הוא הדעת במקומו, וממנו יוצא ששה נהרות כו"ק, וכמו שאומר לעיל ל"ח א' דאיהו ו' לכליל סית לנווין כו', והן שם מ"ב, ז' נהרות וכל אחד הוא ו' כמו שאומר שם וכמו שאומר כאן ונהר בכל אתר איהו ו', שהוא סוד הדעת בכל מקום שהוא:

³⁰ ומניה תליין שתין כו'. מסטרא דאת א', וזה שכתוב (שה"ש ג ז) מגבורי ישראל – דהוא ור"ו, דהוא נהר נקרא עמודא דאמנעיתא דאתפשט בז"א, ברו"ק דביה, ונקרא ישראל:

³¹ ומסט' דימינא ושמאלא כו'. רואה לומר, בנהרות דנה"י לכל אחד כלול מחו"ג כידוע, ודבש מסטרא דשמאלא, (שה"ש ה א) יערי עם דבשי, שהוא שופר, ב' מיני גבורות דש"ך ופ"ר, ואין דבש אלף ד' ידות דה' פעמים אלני, וכמו שכתוב וארבע הידות יהיה לכם כו' ולכאכלכם, וזה שכתוב (משלי כה טז) דבש מנחת אכול דין וכו', והן שאור דבש (ויקרא ב יא), דבש דאלני, ושאור דאלקים כידוע במילואו ורצועו, וחמאה מסטרא דימינא – עם חלבי (שה"ש ה א):

³² ונחל עדניך כו'. חוזר לענין ראשון, לפרש מעדן עלאה, כתר, דהוא א', דשם – ה' אחד נכלל בא' דהוא כ"ו, יהוה, ומשם יפרד לד' פרטופים – או"א ז"ל, ד' אתוון דהו"ה, וכאן כמה נוסחאות והנוסחא המדויקת מנחתה שהוא והאי איהו עדן דעין לא ראתה אלקים וגו' סתים ונגזי דאיהו כתר עילאה א ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, ראשים יהו"ה דאינון או"א וברא וברתא, ת"ח קרקפתא דאלף

כגוונא דא א' ארבע סטרין דיליה בהון הוה הוא ושמיה חד, אין עוד מלבדו בלא פירוד ובלא שיתוף כלל. ועוד ונהר יוצא מעדן דא

אימא כו'. ורואה לומר דא' הוא כתר כידוע, ובו כלול ד' אתוון דהו"ה ב' רוחות דאלף כמו שמאיר כנ"ל, ושם הוא אחד בלא שיתוף דכר ונוק', וכל שכן בלא פירוד כמו שהוא בעץ הדעת, וכמו שכתוב (דברים לב לט) ואין אלקים עמדי – שם, ואמר ועוד ונהר כו' דא אימא כו', דלמעלה פריש על כתר ואית עדן הו"ה ונחל עדניך כו' ואמר שם ואית עדן דלתתא כו' הו"ה ונהר כו', דריש הקרא על שניהם – כתר ואימא, וחוזר כאן לפרש על כתר כנ"ל ונחל עדניך דא נהר כו' איהו עדן דעין לא ראתה כו', ועתה מפרש על אימא ומפרש ארבע נהרות בשניהם ככתר כנ"ל וכאן כמו שמפרש והולך אלין כו':

ועוד ונהר יוצא מעדן דא אימא עלאה יידיאיהי א' תניינא, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין מאי אל'ף אלף בינה, ייולאן אתמשך בגופא, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלין תרין דרועין ותריין שוקין, מאן גן דאתשקייא מניה לתתא דא שכנינתא, דתריין גנין אינון חד לעילא וחד לתתא, הדא הוא דכתיב (שיר ח יג) היושבת בגנים והא אוקמוה.

ואית נהר לתתא דאיהו מטטרו'ן, דאתפרש לארבע סטריין דאינון מיכא'ל גבריאל'ל נוריא'ל רפא'ל, שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב (בראשית ב יא), וזהב איהו לצפון, הדא הוא דכתיב (איוב לו כב) מצפון זהב יאתה, ייורזא דמלה הולף אל דרום וסובב אל צפון (קהלת א ו), דא גיחון ופישון דתמן מיכא'ל וגבריאל'ל, סובב סובב לתריין סטריין דאינון מזרח ומערב, דאינון חדקל ופרת, דתמן אוריאל'ל רפא'ל.

[תיקוני זוהר – דף צא ע"ב]

פישון לקבל אורייתא דבעל פה, ומתמן פישון, פי שונה הלכות, ג'יחו'ן ייג' ג'ומל חסד, יינתמן חיוון יידיא'תקריאו חיות הקדש מסטרא דאריה ייבמסטרא דימינא, מסטרא דשמאלא נחש, דאתמר ביה (ויקרא יא מב) כל הולך על גחון, לאענשא ביה ייגלמאן דאעבר על אורייתא דאתיהיבת מימינא, ייפישון תמן שפיפון, לאענשא למאן דאעבר על אורייתא דבעל פה, יידיבגיין דא פישון פי שונה הלכות, גיחון גי חון ההוא דאתמר ביה (דברים לו ו) ויקבור אותו בגיא תמן שריא לסטרא דימינא. ייחדקל ח'ד ק'ל, דא חריפא בלישגיה, חד

ביאור הגר"א

¹⁷⁰ ר"ה א' תניינא כו'. שהיא ככתר עליון כגונא דכתר שנקרא א' כמו הכתר וכן גם ר"ה א' וכו' שכתר שורש לשם הו"ה דט' ספירות כן הוא שורש לשם הו"ה דז"א ל' ספירות והיא כתר דז"א והיא עדן וכל ענינה הוא כמו הכתר וכידוע:

¹⁷¹ ולאן אתמשך בגופא. (שהוא הגן, ג'ן סדרים לאורייתא, והוא לבא, ואף שבתקוון נ"ב אמר דהיא גן, כבר פירשנו שיש עדן ויש עדן וכן גן וכן דריש בזוירא זוטא דגן הוא) רואה לומר והיכן הוא הנהר ואמר בגופא, דלמעלה הנהר הוא דעת בין א"א שנתמשך מכתר, וכאן שמתפשט מאימא והוא דעת המתפשט שנקרא עמודא דאמלעיתא בכל מקום, דמאימא שהוא לבא אתמשך לגופא ומשם דלרועין ורגלין ומתקבץ אח"כ ביסוד – כללל דה' חסדים וה' גבורות, וממנו אתשקיא מלכות, ודריש ומשם יפרד – לא מהגן רק מהנהר, וכן הוא האמת דאתפרדותם של הנהרות ויציאתם הוא מהנהר אלל דהגן אתשקיא מקודם, וכן הוא באלס דנוק' אתשקיא מגוף וברית דאינון כהדא וע"י יציאתם לנוק' אתשקיא גם כן דרועין ורגלין וזה שאומר מאן גן כו' הואיל ואימא הוא עדן (דבתקוון נ"ב אמר מעין ולכתר גנים דהוא לבא, אמא, כמו שאומר גם וכאן קרא עדן אס כן מי הגן) ותיכר דא שכנינתא, דתריין גנים כו' וכו' שאמר לעיל דבתקוון נ"ב, וזה שאומר והא אוקמוהו וכו' שאומר גם וכמה דאית גן לתתא כו':

¹⁷² ורזא דמלה כו'. רואה לומר דבזה הקרא, הולך, רמיזין כלא, ולא אמר באלו חלקל ופרת רוח מסוים כמו שלא אמר בנשך ואלס – דאינון מתחלפין כמו שזכרנו במקום אחר:

¹⁷³ ג' גומל חסד. כמו שאומר בספר הבהיר ב' ג', וכו' שאמרנו בגמ' (שבת קד ע"א) ג'ד גומל דליס, דג' הוא חסד, והוא ג' דגיחון, והוא ר"ה דהוא בחסד:

¹⁷⁴ ותמן חיוון. רואה לומר דבית גיחון אוחיות חיוון:

¹⁷⁵ דאתקריאו כו'. רואה לומר דחיות אתקריאו מסטרא דאריה שהוא חיה, ושאר אינון חיות אלל דעל שמיא נקראו חיות, דימינא הוא ההולך בזכרם כמו שאמרנו (זהר דראשית לט ע"א) יום דכולא יומין, כמו שאומר לעיל ס"ו א':

¹⁷⁶ מסט' דימינא. רואה לומר מסטרא דקדושה אלל מסטרא דאריה הוא נחש לימינא ושפיפון לשמאלא דמרכבתא דנחש, ונחש נקרא הולך על גחון כמו שכתוב (בראשית ג יד) על גחונך כו', והוא גם כן ר"ה דגיחון הוא לימינא:

¹⁷⁷ למאן דאעבר כו' מימינא. רואה לומר תורה שכתב כמו שכתוב (דברים לג ע"ב) מימינו, וכו' שאמרנו (ברכות ו ע"א) נשבע ה' בימינו דימינו זו תורה שנאמר כו':

¹⁷⁸ פישון כו' דבע"פ. דהוא לשמאלא, ורואה לומר דפישון הוא אוחיות שפיפון דשרשו שפי, (במדבר כג ג) וילך שפי:

¹⁷⁹ ובג"ד פישון פי שונה כו'. רואה לומר דתמן אורייתא דבעל פה, וחוזר כאן, דמפרש גיחון על אורייתא דכתב כמו שמפרש והולך דתמן משה רבינו עליו השלום קבורתו בגיא, והוא אורייתא דכתב, ואמר בזה דהש דבגיא הוא משם ראשון דשם מ"ב והוא בחסד עיין גם ע"ה בארוכה אלל דפ' דראשית אמר להיפוך דגיחון לשמאלא ופישון לימינא:

¹⁸⁰ חדקל חד קל כו'. קל הוא דימינא וחריפות הוא בשמאלא, בתורה שבעל פה, וכו' שאמרנו דתיקוני זהר חדש דשם קרע – שם שני דשם מ"ב דהוא בגבורה – זה עוקר הרים, וכן בית שמאי ובית הלל, בית שמאי הו חריפי טפי כמו שאמרנו דפ"ק דיבמות, ובית הלל נוחים ועלובים. ואמר חד דשיניים למטחון לון כמו שאמרנו (סנהדרין כד ע"א) עוקר הרים וטוחנן כו', וכו' שאומר דרעיא מהימנא פ' פנחס רל"ו א' מאן דאפיק מילין לאורייתא רכיד למטחון לון כו' עיין גם דבדכיו. ואמר וקל דשפון. רואה לומר לאחזרא עליהון תמיד, וכל הנהרות – הכל בתורה, וכן פרת כמו שמפרש והולך פרת האי כו' רואה לומר דנהר זה רומז לפרות ולחדש בתורה תמיד, מתורה שכתב לתורה שבעל

מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, וְקַל מִסְטָרָא דִּימִינָא, לְאוּלְפָא תְרוּיָהּ, ח'ד בְּשָׁנִים, וְק"ל בְּשָׁפוּן. פֶּרֶת כְּלִיל כְּלָהּ, הָאֵי פְרִיָה וּרְבִיָה, עֲלִיָה אֲתָמֵר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין (דף צא ע"ב) שְׁפִתַּיִם, אִם וְדָאֵי, לְמַעַבְד תַּמָּן פְּרִיָה וּרְבִיָה.

וּבְאֲלִין אַרְבָּעָה, אַרְבָּעָה עֲאֵלּוּ יִסְלַפְרָדְס, אֲלִין דְּעֵאלּוּ בְּקִלְיָפִין, חַד הַצִּיץ וְמַת חַד הַצִּיץ וְנִפְגַּע וְחַד אֲשַׁתְּמַד (נ"א נִפְק לְתַרְבוּת רָעָה) רְבִיעָא דְעֵאל בְּמוֹחָא דְאַגּוּזָא עֵאל בְּשֵׁלֶם וְנִפְיָק בְּשֵׁלֶם. הָאֵי דְאֲתָמֵר בֵּיָה הַצִּיץ וְנִפְגַּע עֵאל בְּעַנְג וְלֹא עֵאל בֵּיָה פְדָקָא יֵאוּת, יִסְאֲתֵהֶפֶךְ לִיָה לְנַגַע, וְדָא נְהָר דִּיּוּצָא מְעַדָן דְאִיָהּוּ סִימָן עַנ"ג, עַד"ן נְהָר"ג יִסְהֵכָא אִיסוּר וְהֵיִתֵר טוּמְאָה טַהֲרָה כְּשֵׁר וּפְסוּל.

י"ב(בראשית ב) וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וַיְנַיִחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. תָּא חֲזִי, קב"ה אוֹלִיף לְאָדָם אוֹרִיָתָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (איוב כח) אֲזַ רָאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חִקְרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְדָא אִיָהּוּ וַיְנַיִחָהוּ בְּגֵן עֵדֶן דָּא יִסְגָן דְאוֹרִיָתָא, לְעַבְדָּהּ בְּפִקּוּדֵין דְאוֹרִיָתָא דְעֵשָׂה יִסְבֵּי דְאִיָהּוּ זְכוּר דְכַר, וּלְשִׁמְרָהּ בְּפִקּוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה דְאִיָהּוּ שְׁמוֹר נוֹקְבָא, יִסְבֵּי אֶת הָאָדָם דְהוּא בְּדִיּוּקְנָא דְאוֹרִיָתָא, דָּא"ת לְרְבוּת אוֹרִיָתָא דְאֲתִיָהִיבֵת לְאָדָם מָא' וְעַד ת' יִסְבֵּי דְאֲתִיָהִיבֵת מִימִנָא וּמִשְׁמָאֲלָא, דְתַמָּן פִּקּוּדֵין דְעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פִּקּוּדֵין דְעֵשָׂה מִימִנָא יִסְבֵּי לְקַבֵּל ו"ה זְכַר"י יִסְבֵּי וְזְכוּנוֹת, פִּקּוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה מִשְׁמָאֲלָא יִסְבֵּי לְקַבֵּל י"ה שְׁמ"י, יִסְבֵּי עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כְּלִיל תְרוּיָהּוּ

ביאור הגר"א

פה, והוא בנוק, נהר הרביעי, וזה שאומר עלה אתמר אם כו'. כמו שאמרנו בתיקוני זהר חדש ע"ו ד' אם תשכבון כו' אל תקרי אם אלכ אם כו' עיין שם וזה שאומר אם ודאי למעבד כו' תשכבון כו', השכיבה הוא למעבד פריה ורביה: י"ב לפרדס. שהוא ביצירה, והוא ראשי תיבות של ד' פנים הידועים, וזה שאומר אלון לעאלו בקליפין כו', רביעאה דעאל כו' – דהוא סוד וכמו שאמרנו צפ' בראשית כ"ו צ' דבר אחר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלון אינון ארבעה לנכנסו לפרדס חד עאל צפיסון דאיהו פי שונה הלכות, ורואה לומר פשוט, והוא בן עזאי, בימינא, ועליו נאמר יקר כו' לחסידיו בסטרא דחסד, תניינא עאל בגיחון ותמון הוא קבור ההוא דאתמר ביה כל הולך על גחון רואה לומר תורתו של משה שהוא ברמז של הגדות שעליה נתחנן משה שלא להקבר בחו"ל בהאי כולמא דלאו הגונה ליה דע"י הכאת הסלע גרם ליה וכמו שאומר ברעיא מהימנא פ' תלא רע"ט ר"פ בארובה, גבריאל – גבר אל, רואה לומר עליה אתמר לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו. רואה לומר רמז, דלכרו נסתרה ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא דיון, רואה לומר דתורתו שהיא קבלה למשה מסיני דנסתרה בחורה ונקבר שם בהגדות – לא ידע אינש ממנו עד שהוא יגלה, וכמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"א, וגיחון הוא משה נחש בריה כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' תלא רע"ט א' דאנת לויתן נחש בריה כו', וזה שאומר ודא איהו רמז ולחכימא ברמיזא רואה לומר שמרמזין לחכימא והוא בן זומא דעליה אתמר דבש מצאת כו' שהן הרמזים ומסטרא דשמאלא כנ"ל, תליתאי עאל בחדקל חד קל ודא לינשא חדידא קלא לרשא רואה לומר דרשא. רביעאה עאל בפרת דאיהו מוחא דביה פריה ורביה. בן זומא וכן עזאי דעאלו בקליפין כו' והענין כי שם עץ הדעת טוב ורע קליפין שם על ההלכה ג' קליפין שלש שנים ערלים והרביעי הוא קדש וכמו שאומר לעיל י"א א' עיין שם:

י"ג אתהפיך ליה לנגע כו'. דהוא רוח מסאבא ואערע ברוחיה ונפגע:

י"ד הכא אסור כו'. דאינון ו"ה, חזיין טוב כו', ולכן באלו השלשה אסור טומאה ופסול – לקו אלון שלשה, אבל ר"ע עאל במוחא נקודה הפנימית דנסגרת במט"ט שמי בקרבן, דאכל איבא וקליפתו זרק דהוא במט"ט וכמו שאומר לעיל י"א א' ועליה אתמר רמון מצא כו': י"ה ויקח ה' חלקים כו'. כאן מתחיל לפרש פסוק ויקח כו' והוא הקדמה לתיקון נ"ה:

י"ז גן דאורייתא. כנ"ל גן סדרים דאורייתא:

י"ח דאיהו זכור כו'. דזכור ושמו הן מצוות עשה ולא תעשה דשבת, והן כלל מצוות עשה ולא תעשה של כל התורה, שזכור ושמו הן ז"נ כמו שאמרנו צפ' פנחס רכ"ד א' ושאר מקומות הרבה, והן לעבדה דהוא לעשות והוא מצוות עשה, ולשמרה ברזא דשמו כמו שמפרש והולך והוא לשמור שלא לעשות, וזה שאומר דאיהו זכור כו' וכן אמרו (מנחות מג ע"ב) זכירה מביא לידי עשיה, והוא לעבדה:

י"ט את האדם כו'. רואה לומר, זו תורה שהוא אדם, עמודא דאמצעייתא, והוא א"ת מא' עד ת', ועיין לעיל ריש תיקון נ"א, והן ג', ימינא ושמאלא ואמצעייתא, והן זכרונות ומלכיות ושופרות, זכרונות מימינא ומלכיות משמאלא ושופרות דעמודא דאמצעייתא וכמו שמפרש והולך, וזהו ויקח כו' את האדם ויניחיהו כו' שהוא התורה ותכליתה לעבדה ולשמרה במצוות עשה ולא תעשה וכמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ב ועיין מה שכתבתי שם:

י"ז דאיתיהיב מיימנא כו'. רואה לומר דלכן התורה כליל שניהם דעמודא דאמצעייתא כליל ימינא ושמאלא, ועיין לעיל תיקון ל"ב מה שאומר שם בארובה:

י"ח לקבל ו"ה זכרי. שהן רמ"ח:

י"ט ודא זכרונות. שהוא זכרי וכולו בהן רמ"ח כנ"ל:

י"ז לקבל י"ה שמי. ושמי הוא מלכיות, כמו שאומר לעיל תיקון נ"ה דמלכיות מסטרא דמלכות דאיהו זה שמי דתמן אשתמודע כו', דשמו הוא דאשתמודע למלך, ושמו הוא מלכותו:

יהו"ה שְׁמִיָּהּ, יִטְוֶאֱהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיְהִי שׁוֹפֵר, יִתְקִיעָה אִיְהִי מִסְטָרָא דִימִינָא, וְשׁוֹבְרִים מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא דְתִרְוִיָּהּ.

תקונא חמשין וחמש

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא אֱלֹהִי'ם, הָאִי אֱלֹהִי'ם אִיְהִי אִימָא עֲלָאָה, דְרַכִּיבַת וְסִלִּיקַת בְּתִרְוִעָה (דאִיְהִי ראש השנה הַדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים מזו ו) עלה אלהי'ם בתרועה), יִפְתְּרוּעָה יַעֲקֹב דְאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כג כא) לֹא הִבִּיט אֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֲמֵל בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מְלֶךְ בּוֹ, וְאִתְמַר בֵּיהּ עֲלָה אֱלֹהִי'ם בְּתִרְוִעָה, יִפְתְּרוּעָה בְּקוֹל שׁוֹפֵר סְלִיק. (הפסקא דלקמן מוגהת ע"פ בהגר"א)

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא מְאִרִי מְתִנִּיתִין, דְלִית פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מְעַשְׂרָה מְלִכִּיּוֹת וּמְעַשְׂרָה זְכָרוֹנוֹת וּמְעַשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת, דָּא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יִפְתְּרוּעָה מְלִכִּיּוֹת - וְתִמְלוֹךְ אִתְּהּ (הוא) יִפְתְּרוּעָה אֱלֹהֵינוּ, יִפְתְּרוּעָה זִכְרוֹנוֹת - אִתְּהּ זִכְרוֹ, וְזָכְרֵנוּ לְחַיִּים, יִפְתְּרוּעָה - תְּקַע בְּשׁוֹפֵר גְּדוֹל, יִפְתְּרוּעָה בְּחֻדְשׁ שׁוֹפֵר (תהלים פא ד) דָּא יִרְחֵא דְסִיְהֵרָא אִתְּכַסְיָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא דְמְלִכּוֹת דְאִיְהוּ זֶה שְׁמִי (שמות ג טו), דְתִמְן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוֹדֵעַ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, וּבָהּ אִיְהוּ

ביאור הגר"א

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא דִימִינָא, שְׁמֵאלָא כּוֹללִים תִּרְוִיָּהּ, וְהוּא יְהוָה כּוֹלל כָּל תִּרְוִיָּהּ וְהוּא שׁוֹפְרוֹת כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ: יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא כְּלִיל תִּרְוִיָּהּ יְהוָה שְׁמִיָּהּ. רוֹחַ לומֵר דִּיהוָה הוּא דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ בְּפ' וִיקְרָא, וְהוּא כּוֹלל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא, יִפְתְּרוּעָה מִסְטָרָא וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפֵר כּוֹ. לְאִיְהִי שׁוֹפֵר וְהוּא קוֹל דִּידָהּ, קוֹל דְנִפִּיק מִשׁוֹפְרוֹת, וְשׁוֹפְרוֹת הוּא עַל שֵׁם קוֹל דְנִפִּיק: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. רוֹחַ לומֵר, דְאִמְרוּ לְמַעַלְהָ דְעִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא וְכֵן כְּרִיד לְהוּיָהּ שׁוֹפְרוֹת כְּלִיל לְחַג'ת, וְזֶה שְׁאִמְרוּ תְקִיעָה כּוֹ, וְעִיִּין מַה שְׁאִמְרוּ לְעִיל בְּתִיקוֹן כ"ה בְּעִיִּין תִּרְוִיָּהּ: יִפְתְּרוּעָה כּוֹ. לְעוֹלָם עִמּוֹדָא דְאִמְעִיתָא אִינוּ אֲלָא כְּלִיל שְׁמֵאלָא דְכָלל הוּא חו"ג:

המלך הקדוש המלך המשפט מסטרא דשמאלא, (תהלים מז ח) כי מלך כל הארץ אלהים, יינדא לבא לשמאלא מלכויות, זכרונות זכור לזכר ודא מוחא לימינא ותמן זכרונות, יינדא שופרות דא קנה דאיהו שופר, ומתמן נפיק קול השופר דאיהו עמודא דאמצעיתא, יינדא דאיהו יהוה, במוחא בלבא בגופא.

(ועוד תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, מאי בכסה דא שכינתא תתאה, ובה פתבנו לחיים, דאיהי פתיבה מסטרא דימינא ומסטרא דשמאלא, ובגין דאתאחד ביה אדכיר תרין זמנין פתיבה (נ"א דאיהו יד עלאה יד תתאה), (נ"א אמא תתאה מסטרא דשמאלא איהי) בכסה ביהווא דאתמר ביה במכוסה מן אל תחקור) [תיקוני זוהר – דף צב ע"א]

ייפתבנו לחיים איהו בקרא דא (שמות לב) והלחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחות (שמות לב טז) (מאי חרות דא אימא עלאה ה', דאתמר בה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ, דרור איהי חרות) ו'הלחות אינון ו'ה ברא ובקרא, ואינון מעשה אלהים דאיהי אימא עלאה, יימעשה איהו בתרין ידין דתמן עשיה, ומכתב אלהים בתרין ידין יינתן פתיבה, ואיהי חרות על הלחות, יינדא כותבת ויד חותמת, ואינון – חד יד הגדולה דאתמר בה (שמות יד לא) וירא (דף צב ע"א) ישאל את ה' הגדולה, ותנינא יד החזקה דא הוא דכתיב (דברים ד לד) וב'יד חזקה וכו', וירא דמלה יהוה אלהינו יהוה – י'ד הגדולה, כוז'ו במוכס'ו כוז'ו – י'ד החזקה, וכלא כ"ח פרקין, דאתמר בהון (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח אדני, ודא כח מעשיו הגיד לעמו (תהלים קיא ו), כח מעשה בראשית.

ועוד אית י'ד דאתקרי יד רמה, ודא יהוה יו'ד ה'א וא'ו ה'א, ואיהו יד תנינא אהי'ה אל'ף ה'א יו'ד ה'א, ודא כ"ח, בזמנא דחאבו ישאל אסתלק האי כח מנייהו ואתמר בהון (איכה א ו) ויילכו בלא כח לפני רודף, יינתן ידין כותבות מימינא ומשמאלא, (ס"א אב'ל) חרות על הלחות עמודא דאמצעיתא.

ביאור הגר"א

²²⁷ ודא לבא לשמאלא מלכויות. רואה לומר מלכויות צבינה לשמאלא, וזכרונות צבא לימינא, ושופרות בעמודא דאמצעיתא דאמצעיתא, והן כוללן ג' אתון יה'ו שהן ג' מלמעלה למטה או"ח ז"א, וכן ג' קוין חד"ר שהן גם כן יה'ו, ואמר כאן שהן הן, הכל אחד, שא"ח הן ימינא ושמאלא ואמר בהקדמה ושאר מקומות חכמה נחית בימינא דכהנא וצבינה נחית בשמאלא:

²²⁸ שופרות דא קנה כו'. וכו סליק ממוחא ללבא ומלכא למוחא כמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' פנחס, ולכן שופרות כליל שניהם כנ"ל, וזה שנתייחד השופר שהוא מן התורה, ונאמר תקעו בחודש שופר – לייחד חודש עם שופר שהוא כלל הכל:

²²⁹ ואיהי יהוה במוחא בלבא בגופא. רואה לומר בגופא דהוא הקנה, עמודא דאמצעיתא שהוא גופא, דאף שהן ג' מכל מקום ה' בתראה נכלל בשופרות שנתמר בחודש שופר כנ"ל, וכידוע שהיא נכללת בעמודא דאמצעיתא, ועיין מה שכתבתי בתקון כ"ה כי מוחא ולבא הן ו"ה, וגופא ופומא הן ו"ה שהן בקנה ופומא שבהם קול השופר הולך וז"ס קול ודיבור בזו"נ שהוא בקנה גופא וצפומא ורואה לומר בזה כמו שמפרש והולך

²³⁰ כתבנו לחיים איהו בקרא דא והלחות מעשה אלקים כו' על הלחות ו"הלחות אינון ו"ה כו', הכל כמו שכתבנו בפנים ללא כהגהה, ואמר כתבנו לחיים הואיל וזכר לעיל זכרנו לחיים מפרש גם כתבנו לחיים היאך רמיזא בקרא, ואמר והלחות כו' שהן ז"ו"נ שהן ב' לוחות, ה' לקבל ה', ה' חסדים וה' גבורות, וכמו שאמרו בפ' יתרו וזהו ו"ה לוחות כמו שאומר ו"ה כו', ואינון מעשה אלקים דאומא כידוע:

²³¹ מעשה איהו בתרין כו'. רואה לומר כמו שאומר לעיל ס"ז א' כ"ה אתון שכנתא עלאה כו' והאי כח איהו רזא דה' אלקינו ה' כו' דאיהו כ"ח דאתלבש בתרין דרועין דאינון חו"ג כו', והוא כח מעשיו, כ"ח אתון לעובדא דבראשית שהן צב' ידין, כל יד – י"ד פרקין כמו שאומר שם וכמו שאומר לקמן, וזה שאומר דתמן עשיה רואה לומר צב' ידין לעובדא וצאיברין כמו שאומר לעיל ל"ט א':

²³² דתמן כתיבה. רואה לומר לכל עשיה וכתיבה – הכל בידי, ותמן ספר וספר וכן העובדא כמו שאומר בריש ספר יצירה:

²³³ יד כותבת ויד חותמת. והן ב' ידין, יד שמאלא כותבת ויד ימינא חותמת כמו שאומר לעיל וזה שאומר ואינון חד יד הגדולה. רואה לומר חסד. יד החזקה. גבורה, ומביא ראיה מפסוק דיש יד הגדולה ויד חזקה, וחזקה הוא גבורה, וגדולה – גדולה:

^F ורזא דמלה ה' כו' יד החזקה וכולא כ"ח פרקין כו' יוד הא ואו הא ואיהו יד תנינא אהי"ה כו' כח לפני רודף כו' תרין ידין כותבות מימינא ומשמאלא חרות על הלחות עד"א כתביאל כתב אלי כו'. רואה לומר דאלו כ"ח הג"ל דה' אלקינו ה' והילופו הן צב' ידין, חו"ג, וכ"ח אחרת לפשוט ומלא דהו"ה אהי"ה הוא בעמודא דאמצעיתא שכולל ב' ידין חו"ג כנ"ל סוף תיקון נ"ד עמודא דאמצעיתא כליל תרזוייהו כו', והו"ה אהי"ה הן צאו"א, ימינא ושמאלא, והוא כולל אותם, ועתה מפרש אותם בקרא כל הג' חג"ת, תרין ידין הן ב' כתיבות לפסוק וחרות הוא כולל ב' הכתיבות הוא בעמודא דאמצעיתא שכולל ב' של ב' ידין, כתיבה וחתומה. ולכן ביה כ"ח תנינא, וכ"ח הוא ראשי תיבות כתיבה חתימה, והן צב' י"ד לכ"ה, והן ג' דרגין הג"ל לפסוק ויקח כו' את האדם. לעבדה. ולשמרה. והן מלכויות זכרונות ושופרות. וכנ"ל. ועתה מפרש המלאכים כתיבה וחתומה כו' עד איה שוקל:

^F וא"ה, לכאורה סתירה בהגהות הגר"א בין שלש הגהות כאן. (א) צד"ה ואינון אימא כתב שכל מ"ש למטה תרין וכו' עד"א ואח"כ כתביאל וכו'. ולכן העתקתי משם לכאן, אמנם השארתי גם שם. (ב) צד"ה דסחיפי כתב שאחרי מגדל עז שם ה' צ"ל וכמה מלאכיא

(ס"א ובמלאכים כתב"יאל ממנא על הכתיבה, חתמי"אל על החתימה) כתבי"אל כתב"ב אל"י, שיאל"י
שיאהו א"ם בחושבן, זה אלי ואנוהו (שמות טו ב), שיכתב - כ' פתר, ת' תורה, ב' ברכה, וכלא אימא עלאה,
איהי פתר בראש פל צדיק, שיאיהי תורת יהו"ה תמימה (תהלים יט ח), שיאיהי ברכת יהו"ה היא תעשיר (משלי
י כב), חתמי"אל מסטרא דחכמה, שיורויהו חיים, חכמה דכתיב (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה, אימא
עלאה שיעץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), ותרוייהו לימינא ושמאלא.

שפת אצבעין מתייחדין בקולמוס לכתיבה, שיעליהו אמר בן זומא, אין בין מים העליונים למים
התחתונים, אלא כש לש אצבעות, ותרין אצבעאן אינון דסמכין לון, שיאינון פתרי גלימי דסחיפי אהרדי,
חסדיאל מסטרא דחסד, גבריאל מסטרא דגבורה, אוריאל מסטרא דעמודא דאמצעייתא, אוריאל איהו
רזיאל, ועליה אומר (שמות ג טו) וזה זכר"י, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, ודא רזיאל, שמי עם י"ה שס"ה,

ביאור הגר"א

דחותמא כו'. ולא עשיתי כי סותר את ג. ג. השארתי כמ"ש הגר"א ד"ה ועוד והמכתב מכתב חלקים תרין ידיו כותבות מימינא
ומשמאלא חרות על הלוחות עד"ל כמה כו'. כל"ל כמ"ש בפנים.

^פ אלי איהו אס כו'. כמו שאומר לעיל דאיהו מעשה חלקים בתרין ידיו ואיהו מכתב חלקים תרין ידיו, וכמו שאומר לעיל דכ"ח אהוון
דידה מתלבשת בתרין ידיו, ולכן בין בחתימאל בין בכתביאל הוא אלי מסטרא דאימא אף שחתימאל הוא מסטרא דחכמה. רואה לומר
חכמה נחית בימינא והוא בימינא מכל מקום אימא חותמת והוא ביום הכפורים שהוא אימא וכן בראש השנה חודש השביעי:

^פ איהו אס בחושבן ואמר זה אלי ואנוהו. מביא מקרא דאימא הוציאם ממזרים כמו שאומר לעיל ע"ז א' ושאר מקומות:

^פ כתב כו'. עתה מביא ראה שכתב הוא מסטרא דאימא ואמר כ' כתר כו'. שהן ג"ר וכולא כליין דאימא דהיא כוללת ג"ר כידוע ומפרש
והולך איהי כתר כו'. שהיא נקראת עטרת תפארת, כליל תפארת בראשו כו' שהיא מתנת חלקו וכמו שאומר לעיל תיקון י"ח וסוף תיקון
י"ז, ובה משכן העולם הבא, והיא עממה נקראת כתר כמו שאומר לעיל ל"ז ב' דאיהי גלגלתא דרישא שמקפת למוחא חכמה, ואמר למעלה
י"ג א' דגלגלתא הוא כתר, וכן באידרא זוטא ושאר מקומות, וכל ענין הכתר הוא בה כמו שאומר לעיל ולכן נקראת איהי על שמו והוא
מסטרא דכתב:

^פ ואיהי תורת כו'. רואה לומר, תמימה הוא מסטרא דאימא שהיא תמימה בנ' תרעין כמו שאומר בפ' תרומה קל"ז ב' כדון סיהרא
מתעטרא כגוונא דאימא עילאה שלימא בנ' תרעין ולא איהו דכתיב תורת ה' תמימה דהא כדון איהי שלימא תמימה מכל סטריין ברזא
דחמש דרגין כגוונא עילאה דאינון חמש רזא דחמשין כו', רואה לומר דתורה היא חמשה חומשים שהן ה' תרעין לילה כמו שאומר
בתוספתא פ' בשלח ופ' תארה, והן גם כן נ' פרשיות נ' תרעין, לכל ספר כולל מעשרה כמו שאומר במדרש הנעלם פ' וירא ק"ד ב' אולי יש
חמשים דליקים כו' שמא נתעסקו בנ' פרשיות של תורה כו', חמשה ספרים הן בתורה ובכל אחד ואחד נכללים עשרת כו', הוא חמשים,
וזכו תמימה, והוא ברזא דה"א דנקראת תמימה, וזכו ראה דהוא דאימא אצל הוא מסטרא דאבא דקס סוד התורה שבכתב וכמו שאומר
בפ' ויקהל ר' א' ספר עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא ולא קיימא אלא בכתב דתמן איהו אתר לאתגלגלה לתתא ומאן איהו
עלמא דתמי, עיין קס בדבריו:

^פ ואיהי ברכת ה' כו'. למנפון זהב יאתה (איוב לו כב), והרואה להעשיר יאפין (ש"ע או"ח לז ס' ב'), ונאמר היא תעשיר - היא דייקא,
והוא מסטרא דידה אע"ג דברכה מימינא דכהנא מכל מקום ממנה מקבל, נמאל דכתב הוא דאימא, ועתה מפרש דחתימה באבא ואמר
חתימאל מסטרא דחכמה, והוא בחילוף הת' באהוון דאלב"ם כידוע, וזהו (אסתר ג יב) נחתם בטבעת המלך דאיהו אות בריית דהיא חכמה
כמו שאומר לעיל בחילוף ל"ו פ"א א' והוא חתימה ביד ימינא וכתיבה ביד שמאלא כמו שאומר לעיל (תרין ידיו) דאינון ה' אצבעאן דיד
ימינא וה' כו' והן ה' חסדים וה' גבורות שהן ימינא ושמאלא והן מסטרא דאו"ח כמו שאומר באידרא זוטא אבא גניז בגויה כו' וזה שאומר
ותרוייהו לימינא ושמאלא רואה לומר בנ' הדים וכן אמר למעלה יד כותבת ויד חותמת ואיהו חז יד הגדולה כו' דחכמה נחית בימינא
ובינה בשמאלא, ומכל מקום הכל ע"י אימא כידוע ומכל מקום כותבין בימין, דשמאלא אתכליל בימינא והיא סיוע אליה ועיין באידרא
רבא קמ"ב ב':

^פ ותרוייהו חיים כו'. רואה לומר דזה שאומרים כתבו לחיים חתמנו לחיים:

^פ עץ חיים היא. היא דייקא וכמו שאומר לעיל בחילוף כ"ב:

^פ תלת אצבעאן. רואה לומר חג"ת, דה' חסדים וה' גבורות נקראו אצבעות כמו שאומר למטה וכנ"ל, ובחושבן הגושפנקא דשמיא ורעא,
ותלת הן העיקרין והנמתקין והן מתייחדין לכתיבה כשארם אוחז הקולמוס וכותב אוחז בשלש אצבעות הראשונות אצל ב' אינון אלא
מסייעין, וזה שאומר ותרין אינון דסמכין לון. רואה לומר, לא לקולמוס אלא לג' אצבעות הראשונות, שאלו יקוטע ב' אצבעות אינו יכול
לכתוב, והן אותן ב' שאינון נמתקין כל כך ומכל מקום מסייעין וסמכין לון:

^פ ועליהו אמר בן זומא כו'. דנה"י הן דנוק. ולכן אין בין מים העליונים - בינה כו':

^פ ואינון כתי גלימי כו'. הוא דעת אחרת בגמ' (חגיגה טו ע"א), ודעתו דאימא עילאה אע"ג דעד הוד אתפשטת מכל מקום המלכות
הוא בהוד ואין מלכות נוגעת בחברתה ועיקרה עד נחא אספקלריא דנהרא, והוד אספקלריא דלא נהרא מסטרא דמלכות כידוע, והן תרי
גלימי כו' דהן נקראים מעלה ומטה:

ש'מעיא'ל מ'טרווין י'הוא'ל, ראשי תיבין שמי, בכל סטרא אלי איהו מסטרא דאם, ואינון אל'י א' כתר י' חכמה ל' אימא עלאה, ש'בדאיהי מגדל עוז שם יהו"ה (משלי יח י).

ש'יעוד והמכתב מכתב אלה'ים (שמות לב טז), תרין ידן כותבות מימינא ומשמאלא, חרות על הלוחות עמודא דאמצעייתא. ש'כמה מלאכיא ספריא אית לעילא דכתבין זכוון דישראל, ש'וכמה מלאכיא דחותמא דמלאכא בידיהון דחתמין זכוון דישראל, וכמה מלאכיא אינון שקלין קלין וחמורין דאורייתא, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג יח) איה סופר איה שוקל, ש'וכד איהו חתים בטבעת המלך דאיהו י' אין להשיב, חותם איהו ו' חותם אמת, יד כותב ויד חותם ה' תתאה כותב ה' עלאה חותם, דאינון ה' אצבעאן דיד ימינא וה' אצבעאן דיד שמאלא, ש'ה' תתאה כותב באת ו' דאיהו קולמוס, קנה דדרועא ה' עלאה חותם באת י' דאיהו כף היד.

ש'ונוקודה דשם הכותב - ו'המכתב מ'כתב אל'הי'ם הו'א דא יהוהו, ש'ם הדור'ש - י'הו'ה אל'הי'ם נ'תן ל'י לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר ודא יהוה, ש'ם הדור'ש איהו צדיק, עליה אתמר (ישעיה נ ד)

ביאור הגר"א

פ"י דאיהו מגדול עוז כו'. רוצה לומר, (חגיגה טו ע"ב) מגדל הפורח באויר, והוא למ"ד לנארא דליה פורח באויר, ואין באתון לסליק למעלה רק הוא, ועיין בזהר חדש שה"ש נ"ב ג' למ"ד דא מגדל הפורח באויר כו' עיין סס, והוא ל' דחול (אויב כט יח) וכחול ארבע ימים, מגדל הגן (שה"ש ז ה) דפרח באוירא, מג' אוירים (שו"ע הור"מ סימן מה סעיף טו):

פ"י ועוד והמכתב מכתב אלקים תרין ידן כותבות מימינא ומשמאלא חרות על מלוחות עד"א כמה כו'. חדש כאן חרות על כו', שאלו השלשה הן בחג"ת, יד ימין חתימה ושמאל כתיבה ועמודא דאמצעייתא חרות שהוא חקיקה יותר מהן כי בימין ושמאל הן בשניהם כתיבה שהוא זכוון דישראל כמו שמפרש והולך כמה מלאכיא כו' וכמה כו' והוא מצוות עשה ומצוות לא תעשה שהן בשניהם ובשניהם מעשה בחיטות האברים מה שאין כן בעמודא דאמצעייתא דהוא אורייתא חקוק על לוח הלכ וזה שאומר חרות על הלוחות ועמודא דאמצעייתא כולל שניהם, חו"ג, והן שני בתי לבא שהן שני לוחות כמו שאומר בריש תיקון כ"ב ס"ב א' ב' ותרין בתין אית בלבא כו' ואינון ה' עילאה ה' תתאה כו', ואמר שם ב' (אינון תרווייהו בלבא ופומא אינון) תרין הוין ודאי אינון ב' דבורין כו' דאיהו ה"ה דכלילין בעשר דברין, ה' בלוחא חדא כו' בלוחא תניינא כו', ואמר שם ו' קלא דנפיק מינייהו ועליה אתמר קול דברים, והוא שכולל ב' ההין דימינא ושמאלא, ולכ הוא בגופא גם כן שהוא עמודא דאמצעייתא, קרקע, ערבות:

פ"י כמה כו' וכמה כו'. רוצה לומר כמו שמפרש והולך ה"ה איה סופר ואיה שוקל, דסופר - ב' ידן, ושוקל - בעמודא דאמצעייתא, קל וחומר דאורייתא, והוא כולל ב' ידן כנ"ל וזהו קל וחומר כמו שאומר בתיקוני זהר חדש ע"ה ד' חומר איה מימינא קולא משמאלא ודא איהו ק"ו כו' עיין סס בדבריו:

פ"י וכמה מלאכיא דחותמא כו'. ונקיט מלאכיא אלו שג' מלאכיא חסדיאל גבריאל אוריאל שהן מסטרא דחג"ת הן ג' מלאכיא דמתחדין בחתימה כמו שצריך ג' אצבעות לכתיבה כן לחתימה, והן מסטרא דימינא כמו שמפרש והולך דאוריאל מסטרא דעמודא דאמצעייתא דכולל כל חג"ת כנ"ל הוא רמ"ח דכתיב שהוא דימינא כמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ד פקודין דעשה מימינא כו' וכנ"ל, וג' מלאכיא אחרים דשמ"י הן לשמאלא הן לכתיבה והכל מסטרא דאימא, מכתב אלקים, בתרין ידן כו', וזה שאומר בכל סטרא אלי כו':

פ"י וכל כו' המלך דאיהו יו"ד איון כו'. מפרש דכליל יהו"ה, דטבעת המלך הוא יו"ד דהוא אורת יוד והוא אורת ברית, והחותם שבה הוא ו' כמו שמפרש והולך חותם איהו ו' ומציא ראה שגאמר חותם אמת וכמו שכתוב תהן אמת ליעקב, והיד שחותם הוא ה', והן יה"ו, וה' תתאה כותב וכידוע דבדכורא - יה"ו, ובנוק' - ה', משלמת הו"ה, וכמו שמפרש והולך יד כותב ויד חותם כו' דאינון ה' אצבעאן כו':

פ"י ה' תתאה כותב באת ו' כו'. חוזר לפרש הו"ה בענין אחר, דכתיבה כוללת ו"ה, דקולמוס עם ה' אצבעאן דאחזין ביה בכתיבה הם ו"ה, וטבעת דהוא יו"ד עם היד דאחזין ביה הם י"ה והן כנ"ל דחתימה באימא עילאה דכוללת חכמה, י"ה, וכתיבה בה' תתאה כוללת עמודא דאמצעייתא ו"ה, וכן ימינא ושמאלא דאימא עילאה - דימינא, ואימא תתאה - בשמאלא, ולכן כל העשר ספירות נכללין דימינא ושמאלא בעשר אצבעאן וכמו שאומר בספר יצירה עשר ספירות בלי מה נגד עשר אצבעות חמש נגד חמש כו', וכן הן רמיזין ביד עגמה, ה' אצבעאן עם כף היד שהוא אורת יו"ד - י"ה, וחמש אצבעאן עם קנה הזרוע שהוא אורת ו' ו"ה, וזה שאומר דאיהו קולמוס, קנה דדרועא כו', דאיהו כף היד כו', ואע"ג דביד אחת אינה אלא ה' אצבעות כבר כתבתי שחמש דשמאלא נכללין בחמש דימינא כמו שאומר באידרא רבא ופ' יתרו ולכן אמר החתימה בה' דימינא וכתיבה בה' דשמאלא אע"ג דבאדם הכל הוא דימין, וענין הכללות, שכל ענינים המזכירים בזהר ובתיקונים הכל על כחות שפנינים, והנה כח דיד שמאלא לקח הימין ונכלל בו, ולכן שמאל יד כהה וכמו שאומר בפ' בראשית י"ז א' ובגין דההוא חושך תיאוצתיה לאתכללל דימינא חלש חוקפיה כו' עיין סס בדבריו, וכתיבה צריך לכח יותר וצריך לכח של שמאל הנכלל בו מה שאין כן בחתימה, וכל הענין של שמאל הוא הכל באתכללותיה דימין כידוע, ובכאש השנה הוא הכתיבה יד שמאל יד כהה ותכנין עיניו כו' כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' אמור וכן בסיהרא בכסה ליום חגנו יתח ורבעה כידוע וכמו שאומר בפ' פקודי ופ' אמור סס, וביום הכפורים החתימה באימא עילאה ולכן לית ליה רשו לשטן לאסטוני וביד ימין בוזרתותא כידוע:

פ"י ונקודה דשם הכותב והמכתב מכתב כו' יעף דבר ודא יהו"ה שם הדורש איהו צדיק כו' ודא ז' י"ו זעירא כו' יעופף על הארץ ידיעת קב"ה כו'. אמר ונקודה דשם הכותב, רוצה לומר, שמושי השמות שהן שמות הכותב והדורש והידיעה כמו שאומר בצרית מנוחה ושארי ספרים, וכל שם צריך למקור והוא שם הויה ולכן כתב שכתובה והחתימה יש להן הו"ה שלימה כמו שאומר לעיל בב' אופנים והן רמיזין בפסוק זה והמכתב מכתב כו' שהן כתיבה וחתימה ולכן אמר שניקודו הוא גם כן בראשי תיבות של פסוק זה כי השמות שמקורן והו"ה - כל הו"ה יש לו ניקוד אחר ולכן נשתנו השמות גם כן, וניקודו כאן הוא שו"א חירק חטף-סגול שוקר בד' אחוון, ושם הדורש

יהו"ה אלהי'ם נתן לי לשון למודים, וְדָא ז', י"ו זְעִירָא, לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲרָף דְּבַר (שם), אִינוּן ה"ה דְּבַהוּן וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ (בראשית א כ), יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּשִׁכְנִיתָיָה בְּהַאי נְקוּדָה - יְתַהַלֵּל ה' מִתְהַלֵּל ה' שְׁפָל וְיִדְוֹעַ (ירמיה ט כג), וְדָא יְהִהוּ.

[תיקוני זוהר - דף צב ע"ב]

כָּל אֲלִין נְקוּדִין צְרִיךְ לְנַקְדָּא לֹון מְקַרְאִין דְּאוּרִינְתָא, כְּמָה דְּאִינוּן פְּתִיבִין בְּאַרְחַ קְשׁוּט, וְכָל הַרְוִי"ה אֵית לָהּ מְשַׁמָּשָׁא שִׁי"דְרָכִיב עֲלֵיהּ, וְאֵי הִי מְרַכְבָּה לֵיהּ, וְהֵיא הַרְוִי"ה אֵית לָהּ מְנַהֲיָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ, כְּגוֹן דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא, וְלִית רְשׁוֹ לְנוּקְבָא וְלֹא לְשְׁלוּחָא דִּילָהּ לְמַעַבְד מְדַעֵם בְּלֹא רְשׁוֹת בְּעֲלָהּ, דְּכָל מָאן דְּמַקְבֵּל אֵי הִי נוּקְבָא, מְאַתֵּר דְּאֵיהּ מְקַבֵּל, וְרָזָא דְּמִלָּה (קהלת ה ז) כִּי גְבוּהָ מֵעַל גְבוּהָ שׁוּמֵר, וְכְגוֹנָא דָּא שְׁלִיחָא לְעֵילָא מַטְרֹו"ן, וְכְמָה מְמַנֵּן דְּתַחֲוֹת יְדִיהּ דְּאִינוּן שְׁלִיחָן דְּשִׁכְנִיתָא, וְשִׁכְנִיתָא אֵי הִי נוּקְבָא, לִית לָהּ רְשׁוֹ לְאַזְלָא לְשׁוּם (דף צב ע"ב) אֲתֵר בְּלֹא רְשׁוֹ בְּעֲלָהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה (שמות כה ב), אִם אֲתוּן בְּעֵיתוֹן דְּשְׁרִיא שְׁכְנִיתִי בֵּינִיכוּן, וְיִקְחוּ לִי, נְסִיבוּ מְנִי רְשׁוֹ בְּקַדְמִיתָא לְאַתְגְּלִיא.

תקונא חמשיין ושתא

שִׁבְרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי'ם, אֱלֹהִי'ם הָא אוּקְמוּהָ תַמְן דְּחִילוּ מְסַטְרָא דְּאֵת ה' (נ"א ה"), דְּאֵי הִי לְשִׁמְאָלָא, דְּאָף עַל גַּב דְּאֵת י' אֵי הוּ רַחֲמִי, בְּאַתֵּר דְּשְׁלִטָּא ה' עֲלָהּ נוּקְבָא אֲתַקְרִיאַת, כְּגוֹנָא דָּא ה"י, וְרָזָא דָּא אֲתַגְּלִיא בִּירוּד ה"י וְאִי ה"י (ס"א בִּירוּד ה"א וְאִי ה"א) דְּלִית בְּרִיָּה בְּלֹא דְכַר וְנוּקְבָא, דְּתִרִין שׁוֹתְפִין אִינוּן בְּבָרָא

ביאור הגר"א

שׁו"א חטוף-סגול קמץ חירק ומפרש והולך האיד בשם הדורש יש הוי"ה ואמר דשם הדורש הוא לדיק, יום השביעי, ז', ו' הוא י"ו, ברית ועטרה, וזהו לשון למודים, ללשון הוא ברית דהן מכוונים ברית הלשון והמעור, והוא הדורש בלשון ויעף דבר, הן ב' ההי"ן כמו שמפרש והולך דבהון ועוף כו', דהן ימינא ושמאלא כמו שאומר בפ' בראשית שהן מיכאל וגבריאל כמו שאמרו (ברכות ד ע"ב) מיכאל בלחת וגבריאל כשתים יעופף מועף זיעף, והן ב' שפתים שהן מעופפים לדיבור, והן הלמודים, נ"ה, ב' ההי"ן דזימינא ושמאלא כנ"ל, ושם הידיעה הוא חירק פתח פתח שׁו"א וכמו שמפרש והולך כל אלין נקודין כו':

שׁו"א דרכיב עלי'. רואה לומר הוי"ה על השם, ועיין בספר ברית מנוחה בצורך, והויה הוא בעמודא דלמנעיתא, והשם הוא בנוק', וזה שאומר כגון דכורא כו', וכן הוא במלכאים דהוי"ה הוא במט"ט לשמו כשם רבו והשמות במלכאים דתחות ידיה ואינון לשכינתיה כמו שמפרש והולך וכגוונא דא כו', ואין רשות להשתמש בשמות כי אם בכונת הוי"ה מקורו, שהוא ח"ו קרוץ חטא אדם הראשון וזה שאומר לית ליה רשו לעאלא כו' ואמר ורזא כו', דתרומה הוא שכינתא, ועיין בזהר פרשת תרומה קכ"ז א' ר"י פתח כו' לי תרומה תרין דרגין דאינון חד מתחברין כחדא:

שׁו"א תיקון נ"ו בראשית ברא אלקים הא אוקמוה תמן לחילו. רואה לומר, שם אלקים הוא לחילו, דביה תליא יראה, כמו שכתוב (בראשית מז יח) את האלקים אני ירא, (איוב א ח) ירא אלקים ובר מרע, (בראשית כב יב) כי ירא אלקים אתה, ובהנה רבות, ואמר הא אוקמוה והוא למעלה בתיקון ל' ע"ו א' בראשית מאן כו' ודא יראה כו' אלקים דא נתיב קדמאה כו', ועיין בזהר פ' ויקהל רי"ו א' פתח ואמר כו' וכתוב ויראת מאלקיד כו' עיין שם, ועיין לעיל ריש תיקון ל"ג תיקונא קדמאה כו' ואמר שם הכי אידי נטלת מתרווייהו מסטרא דשמאלא אתקריאת יראה פחד ירחק ומסטרא דימינא אהבה אתקרי כו', והוא שם אלקים כידוע וכמו שאמרו בפ' ויקרא י"א א' רביעאה כו', ושם ב' חמישאה כו', ורואה לומר בכאן לרמז על פסוק ויאו ה' אלקים כמו שמפרש והולך, והוא מלות לא תעשה שנכטוה אדם הראשון והוא מסטרא דיראה כמו שאומר לעיל סוף תיקון ל"ו וסוף תיקון מ"א וכמה דלצברה כו' הכי נמי מיאחק כו', ואמר שהענין שהיראה הוא בזה השם מלך שבו אות ה"א, וה"א הוא לשמאלא אות שני של שם הוי"ה שהוא יראה כי הראשון הוא אהבה ואע"ג דיו"ד שהוא אהבה גם כן יש בו מכל מקום הה"א קדם לו מה שאין כן בשם הויה שהיו"ד קדם לה"א לכן הוא רחמים וזה שאומר מסט' דלת ה' כו' דלע"ג כו' באתר כו'. ואע"ג דברעינא מהימנא פ' נשא קכ"ב ב', יו"ד - יראה כו' ללא יעבור על פקודין ללא תעשה, ה' - אהבה כו', וכן אמר בכמה מקומות, שם הוא בנוק' דדוד שני מדות ליליה ואמר כהניד ירננו כו' וכמו שאומר בפ' פנחס עיין שם. ואמר כג"ד ק"י ורזא דא אתגליא ביו"ד ק"י ורזא כו'. רואה לומר בלות ה"י מלכא ביו"ד, שהוא נקבה אע"ג דיו"ד ביה, כיון דה"א אקדימת - היא נקבה, ואמר ורזא כו' רואה לומר בשם הזה שההי"ן מלכאים ביו"ד ושניהם הן נקבות, ואמר ללא תקשי האיד בא היו"ד בתוכו הזכר ואמר שבין בן נקבה הוא כולו מזו"ג, טפת מ"ד ומ"ג של אצו ואמו אלכא לפי התגברות והקדמה, וזה שאומר לית ברית בלא דכר ונוק' רואה לומר לכל ברית הוא כולו בתוכו דכר ונוק' וכמו שמפרש והולך דתרון שותפין אינון בברא וברתא רואה לומר בין בזכר בין בנקבה אלכא כד שליט כו' והא אוקמוה ברזא דאשה כו' וכמו שאומר לעיל ז' א' והכי כריך ללאתערא כו' כד אקדימת בריתא שליט דכורא ואתעביד כו':

וּבְרִיתָא, אָבָא וְאִמָּא, חַד יְהִיב טָפָה דְכוּרָא וְחַד נִוְקָבָא, וְכַד שְׁלִיט דְכוּרָא עַל נִוְקָבָא אִיהוּ דְכַר, וְכַד שְׁלִיט נִוְקָבָא עַל דְכוּרָא אִיהוּ נִוְקָבָא, וְהָא אִוְקְמוּהוּ בְרִזָּא דְאִשָּׁה פִי תְזַרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר (ויקרא יב ב).

שְׂבִיבָא וְרִזָּא עֲלָאָה הָכָא, לְזַמְנִין אֲזִדְרִיקוּ תְרִין טְפִין, לְזַמְנִין תְּלַת, לְזַמְנִין אַרְבַּע, לְזַמְנִין ה', לְזַמְנִין ו', לְזַמְנִין ז', שְׂבִיבָא וְרִזָּא דְסְלִיקוּ לְמִטָּה תְרִין וְנִחְתוּ שְׂבַעָה, תְרִין טְפִין אִינוּן שְׂבִיבָא וְרִזָּא וְלְזַמְנִין שְׂבִיבָא, תְּלַת לְזַמְנִין אִינוּן סְגוּלָא וְלְזַמְנִין שְׂוִרָא, לְזַמְנִין שְׂבַע שְׂבִיבָא וְרִזָּא דָא ז' מִן זָרַע, וְתְלַת טְפִין צְרִיכִין נְטִירוּ מִן פְּבִיד מְרָה וְטַחוּלָא, דְאִתְמַר בְּהוּן (בראשית ב טז) וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וְאִוְקְמוּהוּ לִית צוּ אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה, וְדָא כְבִיד, דְאִתְמַר בְּהַּ פֶּל הַכּוּעֵס כְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וּבְגִין דָּא לָא צְרִיךְ לְאַרְקָא טְפִין אֶלָּא בְרַחֲמֵי, וְלָא בְכַעֲסָא וּבְקִטְטָה, שְׂבִיבָא וְרִזָּא בְרַחֲמֵי בְרַחֲמֵי אֶלִין תְּלַת טְפִין בְרַחֲמֵי שְׂבִיבָא וְרִזָּא דְמִלְהָ זְרָקָא מְקִיף שׁוֹפֵר

ביאור הגר"א

פ"ח וְרִזָּא עֲלָאָה הָכָא לְזַמְנִין כו'. והוא אחד דלכורא ואחד דנוק' – הוא ב' טיפין, ולכן אין פחות משנים, ושגל הוא כאשר אחד מהן נותן ב' טיפין או דלכורא או הנוק', וארבעה כאשר שניהם נותנים ב' טיפין, וכן הוא בכלם עד שבע שהוא הזכר נותן ד' טיפין והנקבה שלשה, שיותר אין בעולם הזה. וענין הטיפין הוא הגרין שאביו ואמו נותנים לו בזיווג, ופעמים שאין נותנים לו רק הנפש ופעמים גם רוח ולפעמים גם נשמה אבל החיה אין האשה נותנת לו כלל רק אביו לבד ליתן, ולא זכה אליה רק משה רבינו לבדו שיהיה בו ז' טיפין החיה, והוא דרגא דשם הוי"ה שזכה אליה משה, והוא סוד אש"ה רי"ח ניהו"ח לה' – כלבא וריאה ומוחא, והוא דטמיר מכלא, החיה ששמה אדם – על קרומא דלויאל, על אבן ספיר דמות כסא, מ"ה דמשה, אדם, ועיין לעיל סוף תיקון כ"א ס"א א' ומה שכתבתי שם בארוכה הרבה, וכלל הגפשות של האדם הן שחיס, נפש – מסטרא דאימא, ורוח – מסטרא דאבא, אלא דאימא כליל שלה ושל אביו ארבעה כנ"ל, ואלו היה לו ד' משל אימא היה האדם חי לעולם מצד החיה דנפשא הוא שפופא דגופא, ומלדה כל עניני הגוף אבל עניני הרוח הוא בעולם הבא, ולא בא אלא לתקן הנפש וכמו שאמרו בסוד אדם ובהמה דהן מ"ה וב"ן, רוחא ונפשא לתקנה, ואלו זכה אדם ואכל מעץ החיים והי לעולם שער החיים הוא מסטרא דחיה, והוא החיים – ב' חיה, דרוחא ונפשא, והוא באכילתו שהוא מעשה הגוף ונפש – היה זוכה אל החיה לילה, ומשה רבינו עליו השלום נתחנן הראני נא את כבודך – כבוד ידוע, ולא ניתן לו, ואמר השם יתברך כי לא יראני האדם וחי' – וחי לייקא, כי הגוף והנפש אי אפשר לבוא אליה בעולם הזה ועיין בזה חדש ה' ב' וע"ד לא קאים משה עלייהו בגין דהוה מקדמת דרגא דלילה כו', וזה שאומר שמה זכה לבינה לבד אבל בת מלך פנימה לא זכה אליה עדיין עד לעתיד לבוא כמו שאומר לעיל כ"ג ב' בארוכה עיין שם היטב, ובסלע רכה השם יתברך לזכותו וגרע בגין הערב רב, והיא סתימא בסלע, לית שמיגעי אליה, ועיין לעיל כ"ד ב' הקפתא אימי סלע, ומבועא מלגאו דא מוחא ועיין שם, וזה שאמרו (ערכין יג ע"ג) כנור של העולם הזה הוא של שבע נימין תודיעני אורח חיים שבע שמחות אל תקרי שבע אלא שבע ולעתיד לבוא יהיה שמונה שאז אין חוזרין לעפרן כל הכתוב לחיים בירושלים אבל היחידה לא יזכו אלא לעולם הבא בנבל עשור זמרו לו ונקראת יחידה לפי שאין בה דכר ונוק' אע"ג דהיא שורש שניהם ושניהם נכללים בה והיא הכתר ששניהם משתמשין בכתר אחד וכמו שאומר לעיל כ"ו ג' בא' דהוא כתר עלאה כו' והוא בעת שחיה אור הלבנה כאור החמה, שני המאורות הגדולים – כבדאשונה, ואז ישתמשו בכתר אחד כבדאשונה והוא בעת שיחברו יחד ואז שורה הכתר עליהם שותף ג' שורה בעת הזיווג דע"י לא נחית עליה כו' ולכן ב' נימין, ה' וי"ד – יבואו יחד, ואלו הן הגשמות חדשות שיבואו לעתיד לבוא ולעולם הבא, ואלו ה' טיפין הן מה שכתוב (ישעיהו יא ב) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה כו', רוח ה' הוא החיה הנ"ל והוא רוח אחת של דכורא והוא ה' כנ"ל, ואח"כ ג' רוחין דכל אחד כליל מצ' רוחין דזו"נ, והן ארבע רוחין, מארבע הרוחות בואי הרוח (יחזקאל לו ט), ועיין באידרא רבא ק"ל ב' תא חזי כתיב כה אמר ה' מארבע כו' דאינון ארבע דכלילין בשבעה דרגין כו' עיין שם, והן גם כן מד' סמכין, ד' רגלי המרכבה, מרכבה ראשונה ומרכבת המשנה ואדם שביעי להון, ועיין לעיל כ"א ב' ומה שכתבתי שם, והן ז' דרגין הנ"ל, ועיין מה שאמר לעיל ס' ד' בארוכה, ורואה לומר בכל זה בכאן לפרש קרא ויטו ה' כו' דלנטוהו ב' מלות, והוא לנטרא טיפין דלילה, ז' טיפין, וכמו שמפרש והולך ותלת טיפין כו' ויטו ה' כו', והוא אינון של אכילת עץ הדעת, וידע את אשתו, ולא מפרש כאן אלא ג' טיפין בג' מלות וע"ל ס"ח א' ומה שכתבתי שם:

פ"ח ודא רזא דסליקו כו'. כי אדם וחיה הן חו"ב, כי זה לא נתגלה אלא בינה כנ"ל והוא לחכמה כידוע, אדם קדמאה, והורישו לקין והבל חמשה מדרכות הגשאים והן תאומתן ותאומה יתירה של הבל, וקין מסטרא דנפשא שלהם והבל מסטרא דרוחא, ותאומה יתירה שעל דא קנא לו קין אבל בדמותם כללם לא הולידו אלא לשת:

פ"ח לזמנין צרי וזמנין שצא. הוא בסוד (בראשית א טז) שני המאורות הגדולים את המאור הגדול ואת המאור כו', והוא כאשר הוא בנלא ואיני בזה אז הן שצא וכאשר הן בחו"ג אז הן צרי, ב' המאורות כו', וכמו שאומר לעיל ל"ח ב' ונ"ג ד' ועיין מה שכתבתי שם, וכן הוא בסגול וסורה וכמו שאומר שם וס:

פ"ח כג"ד ז' מן זרע. ז' הוא יו"ד, שביעית, על ו', ג' דכלילין בג' כנ"ל ועיין מה שאמר לעיל מ"ז א' ב' בענין הזרע שאמר שם כזרע ג"ד דהוא ג"ד חושבן שבעה ועיין שם, והז' הוא טוב שהוא יום השביעי, לזדיק כי טוב (ישעיהו ג י), (שמות טז לא) כזרע ג"ד, אלא שרע סמוד לו וכמו בחט"ה ולכן כוה השם יתברך (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע כו', וזה שאומר ותלת טיפין צריכין נטירו כו'. שהן רע כמו שאומר למטה ובגין דא ערות כו' ער רע כו', ואלו ג' טיפין הן כלבא וריאה ומוחא, דקטרוגא דלהון, מרה כו' כמו שאומר לעיל ס' ד' ושאר מקומות, וזה שאומר צריכין כו' וכמו שמפרש והולך בקרא ויטו כו':

פ"ח וכד זריה ב"נ כו'. דכל הג' טיפין צריכין נטירו כל אחד מכל ג' הנ"ל :

הולך סגול'תא. על האדם דא שפייכות דמיים, הָדָא הוא דכתיב (שם טו ו) בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָךְ, שְׂכִי דָא אַתְעָרוּתָא דְטַפָּה דְנוֹקְבָא דְאִיְהִי מְלִיחָה סוּמְקָא, וְאִי אִיְהִי סְגוּלָא נְקוּדָה לְתַתָּא אִיְהִי נוֹקְבָא, נְקוּדָה דְלַעֲיָלָא דְכַר, וְכַד זְרִיק לָהּ בְּמַרְ"ה דְאִיְהִי גִיְהֵנָם קְטִילַת (לה).

לְאָמַר (בראשית ב טז) דָּא גְלוּי עֲרִיּוֹת, וְדָא טְחוּ"ל, מָאן דְזָרִיק טַפָּה בְּאַתְתִּיחָה בְּעַצִּיבוּ וּבְקִטְטָה, אַתְגְּלִיַּאת בֵּיה עֲרִיַּתָּא, וּבְגִין דָּא עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תְגַלֶּה (ויקרא יח ז), אִיְהִי טְחוּל לִילִית, מְרָה אוֹכְמָא, עֲרוּה (דְכָלָא) (נ"א דכלה).

שְׂכִי אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, אַבָּא, שְׁעוּרָא דְעֲרִיּוֹת אֵינּוֹן בְּאַתֵּר יְדִיעַ אוּ לֹא, אָמַר לִיה בְּרִי, יְהוּ"ה אִיְהוּ י' אָב ה' אָם ו' בֶּן ה' בַּת, ה' ה' אֵינּוֹן אִשָּׁה וּבַתָּה כְּלָה וְחֻמוֹתָה, שְׂכִי כְּפּוּם עֲנַפִּין דְאֵילְנָא הֲכִי אַתְקִרִיאוּ, עֲנַפִּין דְאֵילְנָא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵילָא בְּאֵילְנָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ שְׂלִיפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, וְעֵלִיָּהּ אַתְמַר (דברים כג א) וְלֹא יִגְלֶה כְּנָף אָבִיו, וְאֵינּוֹן מִתִּיחָדִין לְתַתָּא. (תיקוני זוהר – דף צג ע"א)

כְּגוֹן לְוָלָב דְאִיְהוּ אֲגוּדָה חָדָא לְתַתָּא בְּכָל אֲלִין מִיְנִין דְהֵדַס וְעֲרֻכָה, דְאֵינּוֹן תְּלַת הֵדַסִין, וְתָרִין עֲרֻבוֹת, וְאִיְהוּ בְּפִרְוּדָא לְעֵילָא, דְעֲנַפִּין מִתְפָּרְדִין לִיְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבְגִין דָּא נְפָרְצוּ עֲלֵיו פְּסוּל, שְׂלִיפְנֵיהֶם עֲלֵיו כְּשֵׁר, וְהֵאֵי פְרִץ אִיְהוּ פְרוּץ בְּעֲרוּה דְאִיְהוּ בִין עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא, וּבְגִין דָּא אַתְמַר תְּמָן (ויקרא יח ז) לֹא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲרוּה, לֹא אוּ צְרִיךְ לְקַרְבָּא אַתְוֹן דְאֵינּוֹן יְהוּ"ה בְּאַתֵּר דְעֲרוּה, וְרָזָא דְעֲרוּה אַתְרֵמִיז בְּתָרִין (בהדי) אַתְוֹן עֲרִי וְ"ה, עֲרִי – ר' ע' בְּעֵינֵי יְהוּ"ה (בראשית לח ז), וְאֲלִין עֲנַפִּין (לא) אַתְפָּרְשׁוּ דִּיהָ עֲרוּה בִּינֵיהוּ, לֹא אוּ אִיְהוּ אֱלָא בְּרַ מְאַתְרֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיְהוּ אַדְנִי, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יְגוֹרְךָ רֵעַ, דְבִסְפִירָן תִּשְׁכַּח אָב וְאָם וּבֶן

ביאור הגר"א

^{טו} אַתְקִרִיאוּ סוּמְקָא. דְסוּמְקָא לָשׁוֹן רְחִימוּ, וְאֵינּוֹן ג' טִיפִין הֵן סוּמְקָא כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְהֵלֵן בְּכַמָּה מְקוּמוֹת וּבְזֵהָר חֲדַשׁ, וְאָמַר וְרָזָא דְמַלְהָ כו' רוּחָה לּוֹמַר זְרִיקָא לְזִרְקָא לְאֵלוּ הַטִּיפִין וְאָמַר שׁוֹפֵר הוּלָךְ כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּחִיקוּיָא זֵהָר חֲדַשׁ ע"ו ז' בְּתַלַּת נְקוּדִין דְסוּמְקָא דְמִנְהוֹן אַתְמַשְׁכוּ תַלַּת טִיפִין תַּלְתַּת מוֹחִין עֲלֵיהוֹן לְכַד בְּרַ נֶשׁ אַתְמַשְׁךְ זֵרַע מִיְנֵיהּ, אֲלִין טִיפִין לְאֵתְמַשְׁכוּ מִיְנֵיהּ אֵינּוֹן מְשׁוּפְרֵי שׁוֹפְרֵי כו'.

^{טז} דָּא אַתְעָרוּתָא כו' מְלִיחָה סוּמְקָא וְאִיְהוּ סוּגוּל כו'. רוּחָה לּוֹמַר כִּי הַכְּבֵד הוּא דְכוּרָא, וּמֵרָה – נוֹק' דִּילִיָּה כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל בְּחִיקוּן כ' בְּאֵרוּכָה, וְלִכְן אַתְעָרוּתָא לְדְכוּרָא הוּא כְּבֵד וְאַתְעָרוּתָא דְנוֹק' הוּא בְּמֵרָה, כְּעַם דְנוֹק', וְהוּא אֵל אַחֵר, לֹא יִהְיֶה בְּדָ אֵל זֵה, וְכְמוֹ שְׁאֵמְרוּ (יִלְחֻטוּ שְׁמַעוּנֵי תְהִלִּים פֶּרַח פֶּלֶא) כֹּל הַמְשַׁבֵּר כו' שְׁנֵאמַר לֹא יִהְיֶה, וְהוּא ס"ם דִּילִיָּה כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל סָם הַמּוֹת, (מְשַׁלֵּי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מֵרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כו', וְהוּא שְׂ"ד וְשִׁנְיָהּ הֵן סְמָאֵל, וְטַחוּל נַחֲשׁ, דו"נ דְבִיָּה, וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל בְּחִיקוּן כ' בְּאֵרוּכָה עֵינִין שְׁסֵי הַיְטֻב, זֵהָ שְׁאוּמַר לְאָמַר דָּא כו'. וְכְמוֹ שְׁאֵמְרוּ (סְנֵהֲדִין נו ע"ב) לְאָמַר הוּא אִשָּׁה לְאָמַר הֵן יִשְׁלַח כו', דְהוּא נַחֲשׁ, נוֹק' דְס"מ, אֵלָּא דְבִיָּה גַם כֵּן דְכוּרָא וְנוֹק' זֵהָ שְׁאוּמַר וּבְג"ד עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת כו'. דְהוּא כּוֹלֵל שְׁנֵיָהֶם, וְאָמַר עֲרוּה דְכוּלָּא, אַבְל כְּבֵד וּמֵרָה הֵן דְכוּרָא, וְהוּא דְרַגָּא דְעַמְלָה, רוּחָה, כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל בְּחִיקוּן ל"ז עֵינִין שְׁסֵי, זֵהָ שְׁאוּמַר וְכֵן זִרְקָה לִיָּה בְּמֵרָה דְאִיְהִי גִיְהֵנָם קְטִילַת לִיָּה. רוּחָה לּוֹמַר לּוֹלֵד, דְכְּעַם בְּאִשָּׁה כִּי קִרְיָא כו' וְהוּ"מ בְּאֵתְתָא וְכֵן זְנוּתָא בְּצִיַּתָּא (סוּטָה ג ע"ב), וְאֵלוּ הֵן ז' דְרַגִּין דְמֵרָה וְטַחוּל, דְבִאִשָּׁה יוֹתֵר קָשִׁין, וְלִכְן אָמַר שְׁהוּא גִיְהֵנָם בְּנוֹק', וְאָמַר וְאִיְהִי סוּגוּל כו' רוּחָה לּוֹמַר דְסוּמְקָא הֵן ג' טִיפִין לְדְכוּרָא וְלִכְן הַשְׁלִישִׁית לְמַעְלָה שְׁהוּא דְכוּרָא אַבְל בְּנוֹק' הוּא סוּגוּל וְגַם כֵּן רִיךְ בְּרַחֲמֵיו זֵהָ שְׁאוּמַר וְאִיְהִי סוּגוּל דְהָא רִיכָה גַם כֵּן ג' טִיפִין בְּרַחֲמֵיו וְלֹא בְּמֵרָה, זֵהָ שְׁאֵמְרוּ (בְּרַכּוֹת סָא ע"ב) כְּבֵד כּוּעַם מֵרָה זֹרְקָתָא כו', דְכְּבֵד כּוּעַם – (ב"ב טז ע"א) עוֹלָה וּמֵרָגִז, וּמֵרָה כו' – (שָׁם) יוֹרֵד כו', וְאִזּוּ מְנִיחָהוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (יוֹנָה א יג–טו) כִּי הִים הוּלָךְ וְכוּעֵר וִיטִילוּהוּ אֵל הִים וְיִשְׁתּוּק הִים מִזְעַפּוֹ, וְעֵינִין מֵה שְׁכַתְּבֵיהּ בְּמִקּוּם אַחֵר בְּאֵרוּכָה, וְאֵמְרוּ דְהָאִשָּׁה אֵינָה לְפַתּוֹת כְּעַסָּה דְכִיוּן שְׁנִיתָן רַשׁוּתָא כו' (ב"ב ס ע"א), וְכְעַם הָאִשָּׁה נְקִרָא גִיְהֵנָם לְאִשׁ דִּידָהּ מְקַרְבָּא וְכְמוֹ שְׁאֵמְרוּ (סוּטָה ג ע"ב) וְשָׁל אִשָּׁה קָשָׁה יוֹתֵר מִשָּׁל אִישׁ, זֵהָ שְׁאֵמְרוּ (סוּטָה יז ע"א) זְכוּ כו', וְהֵן אִשׁ וְאִשׁ דְכְּבֵד וּמֵרָה, זֵהָ שְׁאֵמְרוּ (בְּרַכּוֹת סג ע"ב) כְּמָה רַעָה אִשָּׁה רַעָה שְׁהִיָּהֵנָם מְשַׁלָּה בָּהּ, וְאָמַר בְּאֵתְתִיחָה בְּעַלְצִבוּ דְהוּא מֵרָה שְׁחוּרָה וְהוּא בְּעַלְצִבוּ דְשִׁנְיָהֶם עֲרִיתָא דְשִׁנְיָהֶם כְּנ"ל:

^{טז} אֲרִ"ח שְׁעוּרָא כו'. רוּחָה לּוֹמַר אִם הֵם נוֹגְעִין בְּכוּלָּא, כֹּל הַעֲשֵׂר סְפִירוֹת, וְכְמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלָךְ לְאֵינִין אֵלָּא בְּקַלּוֹת. וְאֵלִיָּהוּ ז"ל מְפָרֵשׁ דִּיחֻדוּחַ אֵינּוּ אֵלָּא בְּצִדִיקָה, וְעֵינִין מֵה שְׁאֵמַר לְעֵיל בְּחִיקוּן ל"ד:

^{טז} כְּפּוּם עֲנַפִּין כו'. רוּחָה לּוֹמַר לְכָל הוּ"ה הוּא בְּכָל סְפִירָה, וּבְכָל סְפִירָה מִשְׁתַּנֵּן הַשְּׁמוֹת וְהַעֲרִיּוֹת וְכְמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל דְבַחֲסַד נְקִרָא אַחֲוֵתוּ (וְיִקְרָא כ יז) כִּי יִקּוּ כו' חֲסֵד הוּא, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה הֵן מִשְׁתַּנֵּן לְפִי הַבְּחִינָה וְעֵינִין לְקַמֵּן סוּף תִּיקוּן זֵהָ תָּחַז שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אַתְקִרִיַּאת בְּתָה כו' וְעֵינִין שְׁסֵי לְמַעְלָה תָּחַז אַרְבַּע עֲנַפִּין בְּרַבְרִבִין כו' וּבְכָל אַמָּה ה' עֲנַפִּין זְעִירִין כו', וְעֵינִין מֵה שְׁכַתְּבֵיהּ בְּמַעֲשֵׂה הַמְרַכְבֵּה בְּחִילּוּקָא לְאֵלְעֵבָאן בְּסוּד וּכְף רַגְלֵיהֶם כו' לְהַדְרֵךְ לְשִׁנֵי טַלְפִין, וְלִכְן הֵם ה"י עֲרִיּוֹת, דְט' אוּרִיָּין בִּין יו"ד אַרְבַּעוֹת, ח' בִּין הַאֲכַבְעוֹת וְאֵחָד בִּין יוֹדִים, וְכֵן הוּא בִּין הַרְגְלִים:

^{טז} וּפְנִיָּהֶם וּכְנִפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת. פְּנִיָּהֶם יְדוּעַ, וּכְנִפֵּיהֶם גַם כֵּן, וְדִי לְחִימָא. זֵהָ שְׁאוּמַר וְלֹא יִגְלֶה כו' בְּעַנְפִין:
^{טז} נְפָרְדוּ עֲלֵיו כְּשֵׁר. לִכְן הוּא לִינּוּ אַבְל נְפָרְדוּ – שְׁהַעֲרוּה פְּרָחָה בָּהּ זֵהָ שְׁאוּמַר וְהֵאֵי פְרִץ כו' וְלִכְן אָמְרוּ פְרוּץ בְּעֲרִיּוֹת:

כְּחֵדָא, בְּבִינֵיהּ בִּין י״ה, וְלִית תַּמָּן עֲרוּהּ, וְתִשְׁכַּח (דף צג ע״א) לֹון לְתַמָּא אַח וְאַחֹות תְּרוּיָהוּ בִּיחֻדָא, אַח אִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא ד' אַחֹות דִּילֵיהּ, וְתְרוּיָהוּ אִינוּן חַד בְּלָא פְרוּדָא, אַף עַל גַּב דְּצַדִּיק אִיהוּ יְחֻדָא דְכֻלָּהוּ.

אֲדָהֲכִי הָא אֲלִיָּהוּ קָא אֲזַדְמֵן לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיָּה רַבִּי רַבִּי, שְׁעוּרָא דְעָרִיין הֲכִי אִיהוּ וְדָאִי, בְּכָל סְפִירָן לִית יְחֻדָא חַד בְּחֻבְרָתָהּ פְּגוּוּנָא דְדַכְר וְנִקְבָּא אֲלָא בְּצַדִּיק, דִּיחֻדָא דְתְרוּיָהוּ לָאו אִיהוּ בְּכָל אַבְרָיִן דְלֵהוּן אֲלָא בְּבִרִית מִלְּהָ, בְּשַׁאֲר אַבְרָיִן קוֹרְבָא דְאַחֹוהּ אִית תַּמָּן וְלָאו דִּיחֻדָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְאִילָנָא דְעַנְפוּי מַתְפָּרְשִׁין לְעִילָא בְּכָל סְטָרָא, וְרְזָא דְמְלָה וְתִשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתוֹ שְׁלִיִּפּוּזוֹ זְרוּעֵי יָדָיו (בראשית מט כד), אֲבָל לְתַמָּא בְּלָהוּ אֲגוּדָה אַחַת יְחֻדָא חֵדָא, וּבְגִין דָּא לְתַמָּא בְּצַדִּיק צָרִיךְ לְקַרְבָּא אַתְוּוֹן דִּיהוּ״ה עִם שְׂכִינְתָּיהּ, דְאִיָּהִי קוֹרְבָּא דִּילָהּ קָרְבָּן לִיהוּ״ה.

וְהֲכִי שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה עִם חֻכְמָה צָרִיךְ לְקַרְבָּא לֹון בְּצַדִּיק, וְכָל עַנְפִּין תַּמָּן מַתְיַחֲדִין וּמַתְקַשְׂרִין וּמְשַׁלְּבִין, וּמְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וְכֻלָּא עַל יְדָא דְצַדִּיק, וּבְכֻלָּא צַדִּיק לִית קוֹרְבָּא דִּיחֻדָא, אֲלָא אַחֹוהּ, שְׁלִיִּבְגִין דָּא חֻסְדַּת תַּמָּן אַתְקָרִי בּו״ה, ו' אַח (ו') ה' אַחֹות, אַח ו״ת, אַחֹות מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וּבְהָאִי אַתְרָא אַתְרָא (ויקרא כ יז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֹותוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אָמוֹ וְגוֹמֵר חֻסְדַּת הוּא, וְעַם כָּל דָּא דְחֻסְדַּת הוּא וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם, מָאן דְּמַחְבֵּר אַתְוּוֹן בְּאַתְרָא דְפְרוּדָא כְּאֵלוֹ אֲפִרִישׁ בִּינֵיָּהוּ, וּבְגִין דָּא וְנִכְרְתוֹ מְדָה לְקַבֵּל מְדָה.

וְהֲכִי י״ה בִּימִינָא אִינוּן בְּאַחֹוהּ, וְלִית יְחֻדָא אֲלָא עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וּבְגִין דָּא בְּהָאִי אַתְרָא לָא תְקַרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּהּ (שם יח ו), שְׁלִיִּבְגִין בְּשׁוּקָא יְמִינָא וּשְׂמָאֲלָא תַּמָּן אֲלֵהִים אַחֲרִים, וְלָא צָרִיךְ לְקַרְבָּא תַּמָּן אַתְוּוֹן, בְּזַמְנָא דְאַלֵּהִים אַחֲרִים תַּמָּן דְאִינוּן מְסֻטְרָא דְעַבּוּדָה זָרָה, וְרְזָא דְמְלָה וְיִקְרִיבוּ לְפָנֵי יְהוּ״ה אֲשׁ זָרָה (שם י א).

וְכָל אִינוּן עָרִיין אִינוּן סַמְא״ל וְנִחְשׁ, דְתַבְּעִין לְמַעְבַּד דִּינֵין וּמְגַלִּין לֹון קְדָם יְהוּ״ה, וּבְגִין דָּא אַתְקָרִיאוּ עָרִיית, שְׁלִיִּבְגִין אִיהוּ רְזָא וְסוּד אַחֲרָא אֵל תְּגַל (משלי כה ט), דְדָא גְרִים גְּלוֹת וְאַתְגְּלִי בֵּין עַמְמֵיָא, מָאן דְּגַלִּי עָרִייתָהּ תַּמָּן הֲכִי אִיהוּ אַתְגְּלִי בֵּין עָרִיין דְאִינוּן אֲלֵהִים אַחֲרִים, וּמָאן דְּמַכְסִי עֲלֵיָּהוּ הֲכִי אִיהוּ אַתְפְּסִי בִּינֵיָּהוּ, וּבְגִין דָּא וְלָא יְגַלָּה כְּנָף אָבִיו, דָּא שְׂכִינְתָּא דְגִלְתָּ בֵּין עַמְמֵיָא בְּגִין חוּבָא דָּא, כְּמָה דְאַתְרָא אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

שְׁלִיִּבְגִין אַרְבַּע זְמַנִּין גִּלְתָּ שְׂכִינְתָּא בְּגִלּוֹתָא, בְּגִין דְאֵעִילוּ עֲרוּהּ בֵּין אַרְבַּע אַתְוּוֹן, וְאַף עַל גַּב דְאַתְמַר כָּל אֲלִין עָרִיין בְּסְפִירָן וּבְשַׁמָּא דִּיהוּ״ה, לָאו בְּאַתְרֵיהּ דְלְעִילָא, אֲלָא כִּד שְׂכִינְתָּא גִלְתָּ, כָּל סְפִירָן נְחַתוּ עִמָּה, וְלִית פְּרוּדָא בְּהּ וּבֵין עֲשָׂר סְפִירָן, וְכִד נְחַתוּ אַתְלַבְּשׁוּ שְׁלִיִּבְשִׁית יוֹמִין דְחוּל שִׁית עַנְפִּין, חֻסְדַּת בְּיוֹמָא קְדָמָאָה, גְּבוּרָה בְּיוֹמָא תְּנִינָא, עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, תְּלַת סְפִירָן תְּנִינִין בְּתַלְת יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְאִינוּן רְבִיעָאָה חֻמְשָׁאָה וּשְׁתִּיתָאָה.

בִּיאור הַגְּרָא

^{פכ} וּפְּסוּזוֹ זְרוּעֵי יָדָיו. רוּחָה לומַר וּפְּסוּזוֹ – שְׁנַתְפְּזוּ וְנַתְרַחֲקוּ כְלִינִים שְׁלָא יִקְרְבוּ וְעִיין לְקַמְטוּ תִּיקוּן ס״ט בְּזַה:

^{פז} וּבְג״ד תַּמָּן אַתְקָרִי וְא״ו אַח וְה״א אַחֹות. וְאָמַר בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אָמוֹ, וְהוּן בְּסוּד לָאָה וְרַחֵל, לָאָה – בֵּת אָמוֹ, וְרַחֵל – בֵּת אָבִיו, אָבִיא יִסַּד בְּרַתָּא, (מְשַׁלֵּי ג יט) בְּחֻכְמָה יִסַּד אַרְצָא, וְהוּן הוּ״ה שְׁלִימָה וְכַמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְהֲכִי י״ה בִּימִינָא, דְזוּוּגָלָא לְלָאָה נִקְרָא י״ה כִּידוּעַ, וְעִיין מַה שְׁאָמַר לְעִילָא לְעִילָא רִישׁ תִּיקוּן מ״ט פ״ד ב״:

^{פח} וְהֲכִי בְּשׁוּקָא כו״. דְבִין יָדִים כְּרִיךְ נְטִירָה מְטוּחֹל, וּבְשׁוּקָא מַפְנֵי כְבֵד וּמַרְהָ וְע״ עַרְקוּן, אַלְקִים, וְאַעֲפ״כ כּוֹלֵן נִכְלָלִין בְּעַרְוִית, דְלֵאִיָּה עַרוּהּ דְכֻלָּא, נוֹק׳ דִּילֵיהּ וְכַמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ וְכַל אִינוּן עַרְיִין כו״:

^{פח} וְדָא אִיָּהִי רְזָא וְסוּד כו״. עִיין מַה שְׁאָמַר לְעִילָא תִּיקוּן ל״ד וְכ״ה לְמַאֲן דְגַלִּי רִזִין כְּמוֹ שְׁאָמַרוּ בְּסַפְרָא לְכַנְיַעוּתָא וּבְאִילֵרָא זוּטָא וּבְכַרְעִיא מַהִימָנָא פ׳ פְּנַחַס רַמ״ד א׳ אָמַר רַעִיא מַהִימָנָא כו״ כ״ש דְמַזְלוּל בְּכַרְוִין דְמוּחָא דְאִינוּן דְזַרְעָה כו״ וְכ״ס מָאן דְמַזְלוּל בְּכַרְוִין לְאוּרִייתָא כו״ לְאַנְשִׁים דְלָאוּ אִינוּן אֲגוּנִים דְשִׁלְטַן עֲלֵיהֶוּ יִכַר הַרְעָה אֲשֶׁה זֹנָה כו״:

^{פח} וְד׳ זְמַנִּין גִּלְתָּ כו״. כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ דְעֵלְלוּ כו״, וְהוּא ד׳ עַנְפִּין זְרוּ וְהוּא מַאֲרַבַּע כְּנַפּוֹת הַאֲרִץ וְכַמוֹ שְׁכַתְבַּת הַרְמַז״ס דְכַנְף הוּא לְשׁוֹן סַחַר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב וְלָא יִכְנַף עוֹד כו״, וְהוּא סַחַרִין ד׳ אַתְוּוֹן, סַחַרִין דְפְרַד״ס:

^{פח} בְּשִׁית יוֹמֵי דְחוּל. שְׁשַׁת יְמֵי בְּרַאשִׁיתָא כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ, וְלִכְּן קָאָמַר דּוּא״ו הוּא שִׁית זְמַנִּין טוֹב אָבֵל שְׁשַׁת הַיָּמִים לָא חֲסִיב:

ועָשָׂר אָמִירָן דָּא י" אבָא, חָמֵשׁ אֹר דָּא ה' אִימָא, שִׁית זְמַנִּין טוֹב ו' דָּאִית בְּשִׁית יוֹמֵי דְחֹל, ה' דְּהַשְׁשִׁי ה' דִּיהוּרָה, שְׁלִישִׁי דְּבְרָאשִׁי' דָּא כְּתָר רִישָׁא דְכָל רִישִׁין.

[תיקוני זוהר – דף צג ע"ב]

ואַמַּאי אִית פְּרוּדָא, שְׁלִישִׁי דְלִית צְדִיק אֹת בְּרִית תְּמָן, וְרָזָא דְמַלְהָ אִין אָדָם צְדִיק בְּאַרְץ דְּאִיהוּ אֹת בְּרִית תְּמָן, וּבְשִׁבְתָּ דְּאִיהוּ יוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּמָן קְרִיבוּ וַיְחַוְדָּא דְשָׁמָא דִּיהוּרָה וְכָל סְפִירָן, וּבְגִין דָּא תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים זְווגִייהוּ מְלִילֵי שְׁבַת לְלִילֵי שְׁבַת, הָאֵי עֲרִיין אִינוּן וְדָאֵי לְתַתָּא, אָבָל לְעִילָא אֲתָמֵר (תהלים ה ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע, וְצְדִיק דְּקָרִיב לְאַתְתִּיהָ בְיוֹמִין דְּחֹלָא, הֵהוּא בֶן דְּעֵבִיד שְׁמַעְלִיהָ אֲתָמֵר צְדִיק וְרַע לוֹ, דְּגָרִים דְּאַתְעֵבִיד קָדָשׁ חֹל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אִיהוּ רָזָא דְצְדִיק וְרַע לוֹ רְשָׁע (דף צג ע"ב) וְטוֹב לוֹ, אָבָל לְעִילָא לִית עֲרוּהָ וְקִצּוּן וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא לְעִילָא אִית יְחַוְדָּא בְּאָח וְאָחוּת, וּבְכֵן וּבְכַת, בְּאֵם עִם בֶּן, אִם בֶּן (לִית לָךְ לִידְמָה לְיוֹצֵרְךָ) שְׁמַא דְאַנְתָּ הָיִית גָּרִים דְּלָא תְהָא בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיהָ לְעִילָא, כְּמָה דְאַתְ אָמֵר (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרֵי אָדָם, הֵכִי הָוָה בְּעֵי לְמַעְבַּד לִיהָ כְּגוֹוְנָא דְּדִיוֹקְנָא דִּילִיהָ, בְּלָא עֲרוּהָ וּבְלָא פֶרֶץ וּפְרוּד, כְּמָה דְאַתְ אָמֵר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, לְמַהוּי כָּל סְפִירָן כְּלִילָן בֵּיהָ, בְּלָא פְרוּד וְקִצּוּן, וְלֹאֲתִיחַדָּא בֶן עִם בֶּת דְּאִינוּן אַחִים, דְּעִלִּיהוּ אֲתָמֵר אַחִים תְּאוּמִים, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות כו כד) וַיְהִי תוֹאֲמִים מִלְמַטָּה וַיְחַדְדוּ יְהִי תְּמִים עַל רֵאשׁוֹ, בְּאֵן אֲתָר, אֶל הַטְּבַעַת (שם), דָּא טְבַעַת דְּאוֹת בְּרִית מִלְהָ, דְּאִיהוּ שִׁיעוּר לְכָל עֲרִיין לְתַתָּא, וְשִׁיעוּר דִּיחַוְדָּא לְעִילָא, וְלְעִילָא אֲתָמֵר בֵּיהָ (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחָי לְעוֹלָם, אָבָל לְתַתָּא אֲתָמֵר בֵּיהָ וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, לֹא תַעֲרַב בְּיַחְוָדָא טוֹב עִם רַע, וְאִם לֹא (שם ב יז) מוֹת תְּמוֹת, אֲתָמֵר הֵכָא מוֹת תְּמוֹת שְׁמַאֲתָמֵר בְּשִׁבְתָּ (שמות לא יד) מִחֻלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת.

וְאָדָם וְדָאֵי אֲתַעֲבִיד בְּדִיוֹקְנָא דְּלְעִילָא, וְעֵבִיד תְּמָן פְּרוּדָא, וְאַתְפְּרִישׁ מִתְּמָן, אָמֵר לִיהָ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא אִיךְ אֲתַעֲבִיד בְּדִיוֹקְנָא דְּלְעִילָא, דְּהָא שְׁמַעְנָא כְּמָה דְּעוֹת תְּמָן, אָמֵר לִיהָ בְּרִי, כִּד אֲתַעֲבִיד, כְּלָהוּ סְפִירָן אֲתַכְּלִילוּ בְּדִיוֹקְנָא דְּנִשְׁמַתִּיהָ, וְנִשְׁמַתִּיהָ הָוָה מְרַכְּבָה לֹן, דְּעִלָּהָ אֲתָמֵר (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, כְּגוֹוְנָא דְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, וְכְלָהוּ גְוֹוִיין דְּנְהוּרִין הָווּ נְהִירִין בְּנִשְׁמַתִּיהָ, שְׁמַאֲתָמֵר וְהָווּ נְהִירִין עַל אֲנְפוּי, וּמְנִיָּה הָווּ מְזִדְעוּעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְהָווּ סְגִדִין לִיהָ בְּגִין אֲלִין נְהוּרִין דְּהָווּ נְהִירִין בֵּיהָ כְּגוֹוְנָא דְּלְעִילָא עַד דְּהָוָה אָמֵר אִיהוּ בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוּהוּ וּנְכַרְעָהּ וּנְכַרְכָּה לְפָנֵי יְהוָה עוֹשֵׂנוּ (תהלים צה ו), שְׁמַאֲתָמֵר וּבְהֵהוּא זְמַנָּא הָוָה אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּל הַמוֹנֵי עִילָא וְתַתָּא.

ביאור הגר"א

^{פ"ח} ראש דבראשית כו'. וכן בת הוא שם כמו שאומר להלן בצרורה:

^{פ"ט} בגין דלית כו'. רוצה לומר אות ברית השביעי אבל לדיק עלמו נכלל בו פעמים טוב וזה שאומר ובשבת כו' שהוא אות ברית בני כו':
^{פ"י} עליה אומר לדיק כו'. רוצה לומר זהו (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל כו', ועיין לעיל סוף תיקון כ"ג, וזה שאומר ובהואו זמנא איהו לדיק כו' וטוב לו, אבל עיקר הענין מאן דערב זרעא בנשג"ז (כנהדרין פב ע"א) כמו שאומר לקמן ק' ב' ושאר מקומות:

^{פ"א} דלנת הוית גרים כו'. לאלל מעץ הדעת ונחית למט"ט, דסם בצלו הערוה דסם, ומסם יפרד והויה לארבעה ראשים, ד' ענפין כנ"ל וכמו שאומר בפ' בראשית ולמעלה כ"א א' אבל למעלה הוא ביחודא ואמר ה"ד והיו תואמים כו' על נ"ה, ב' כרובים, איש אל אחיו, וזה שאומר אחים תאומים – פרץ זרה, ויחדו כו', הו"ג, ושם תמים – (בראשית כה כד) והנה תומים בצטנה, והוא נאמר על יעקב לצדו שהוא מזל תאומים כמו שאומר בפ' יתרו ונטל חולקא דעשו ולכן כליל תרין סטריין, ושם הוא בחבורא יתיר, וקאמר אל הטבעת כו' רוצה לומר דקאי בין למטה בין למעלה, הכל ביחודא ע"י הטבעת. ואמר דאיהו שיעור כו'. רוצה לומר כל העריות למטה הן ע"י, וכל היחודא למעלה הוא על ידו:

^{פ"ב} ואומר בשבת כו'. רוצה לומר שהוא אות ברית וכמו שאומר לעיל בתיקון ל"ו מחלליה למאן כו' והאי נקודה איהו כו':

^{פ"ג} והו נהרין כו'. רוצה לומר כל הגוונים דנהרין וזה שאומר בגין אלין נהרין כו' כגוונא דלעילא עד דהוה אמר כו'.

^{פ"ד} ובהואו זמנא הוה איהו כו'. כמו שכתוב (תהלים ח ז) תמשילוהו במעשה ידך כל שפה תחת כו', ועיין לקמן ריש תיקון כ"ז כל חית השדה כו' לכל חיה ואופן כו', וכן (מוראכס וחחכס) ורדו בדגת הים ובעוף כו' קאי גם כן עליהם:

שמ"ג גוון אוכם דעינא ושערוי אוכמין וכל גוונין אוכמין שפירין, אתייהיבן ביה מסטרא דאימא, חוורו דעינא וחוורו דאנפין וחוורו דמוחא וחוורו דגרמין, אתייהיבת ביה מסטרא דאבא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין, דלובן שבועין ומוחא ועצמות אתייהיבו מאבא, ואוכמו דעינא ושערא אתייהיבו מאימא, וחוורו ואוכמו תרוייהו אשתכחו מכתרא עלאה, שמ"א אוכמו מלבר וחוורו מלגו, ועליה אתמר (איוב לו כא) ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, וכתוב אחר אומר (תהלים יח יב) ישות חשך סתרו.

[תיקוני זוהר – דף צד ע"א]

והא אוקמוהו חבריא, אוכמו נוקבא לחוורו, ואורייתא מתמן איהי חוורו מלגאו אוכמו מלבר, ולעילא אבא ואימא אמרו על עמודא דאמצעייתא ושכינתיה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א כו), עמודא דאמצעייתא בחוורו, ושכינתא באוכמו, ה"ד הוא דכתיב (שיר א ה) שחורה אני ונאנה, שמ"ו ותא חזי אימא עלאה הות אוכמא קדם ההוא נהורא דלגאו מינה, שמ"א אכל פד נחתא לתתא אתחזיית שמ"ג גוונאה בחמש ספירן, דאינון ה' ענפין דאילנא, דרועא ימינא ושמאלא וגוף ותריין שוקין, צדיק נטיל כל גוונין, והכי שכינתא תתאה אתחזיית בחמש גוונין מתתא לעילא, ה"ד הוא דכתיב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, וראיתיה בגוונין נהירין, ואלין גוונין שמ"ד חמש ספירן, ועלייהו אתמר (שמות כה ד) ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים, וכמה דאתפלילין כל גוונין מעילא לתתא בצדיק, ה"כ אתפלילין כל גוונין מתתא לעילא (דף צד ע"א) בעמודא דאמצעייתא.

שמ"א תא חזי ארבע ענפין רברבין הוו באילנא, ואינון הוו תריין דרועין ותריין שוקין, וכלהו בשעורא דאת ו' עלאה, ובכל אמה ה' ענפין זעירין דאינון זרת, דאתמר ביה (ישעיה מ ב) ושמים בזרת תפן, ואינון שעורא דה', ועל ה' ענפין הנה י' דאיהו כף היד, ודא איבא דאילנא, וכמה שרטוטין מרקמן בכף היד, דאינון גוונין שפירין דאיבא, שמ"ב דבהון אתפתחת שושנה דאתעבידת מינה איבא, שמ"ג ואינון כפתור ופרח, שמ"ד ששה קנים יוצאים מן המנורה, ואלין תלת גרמין בדרועא ימינא, ותלת בדרועא שמאלא, מנרתא גופא דאמצעייתא.

ביאור הגר"א

שמ"ג גוון אוכם כו' חוורו כו'. כמו שאמרו סוף פרק ג' דלדה עיין סס, וזה שאומר דהכי אוקמוהו מ"מ כו':

שמ"ו אוכמו מלבר כו'. רואה לומר, בכתר לזכר נקרא חושך כמו שמפרש והולך ישות חשך סתרו, והוא נקרא סתרו, (חגיגה יג ע"א) צמופלא כו', ומלגאו – ועתה לא ראו כו', ובמכוסה ממך כו', ואמר אור, אלמלא נקרא אור:

שמ"ח ות"ח אימא כו' נהורא דלגאו מינה. רואה לומר נגד חכמה כנ"ל, והוא נקודיה בהיכליה, וכדוגמת הכתר כנ"ל:

שמ"ה אכל כד נחתא כו'. לכל אחד הוא נהורא קדם דלתתא מיניה:

שמ"ט גוונאה בחמש ספירן כו'. עיין לעיל ריש תיקון ה' וריש תיקון י"ט ומה שכתבתי שם וס:

פ"ד חמש ספירין ועלייהו אתמר כו'. הן ה' מיני גוונין, ואמר מתתא לעילא – דבה הולך בצור חוזר, כתר במלכות, וכן בז"ת, וכן כאן כי שם מתחיל מחסד, ולדיק כליל כולל, וכאן להיפך, ות"ת שהוא במקום יסוד בצור חוזר, והוא כליל כולל, וזה שאומר וכמה דאתכלילין כל גוונין כו' הכי אתכלילין כל גוונין כו':

פ"ה ת"ח ארבע כו' וכלהו כו'. רואה לומר דלתעביד בשם הוי"ה ד' ענפין רברבין דאינון ה' כמו שאומר לעיל דאינון ה' ענפין דאילנא דרועא כו', אלא דכאן קאמר בלא גופא ועיין לעיל סוף תיקון י"ח ד' גוונין אינון, דאינון ה', וכלהו כלילין כו' כמו שמפרש והולך וכלהו בשעורא כו' שכל אחד שעורא באמה וכמו שאומר לעיל ריש תיקון י"ט ולורתו וא"ו וכן מדתו וכנ"ל בריש תיקון י"ט דלזלין על קו המדה ובכל אחד ה' ענפין זעירין דאינון ה' ארבעאן, והגוף הוא הכולל ה' ענפין רברבין, ועל ה' ענפין – כף היד אורת יו"ד, הרי הוי"ה שלימה יתבדק, ובגוף – אות ברית, דברית נכלל בגוף, ואינון שרשא ואילנא וענפין ואיבא כמו שאומר לעיל כ"ט ב' אילנא הוא"ו, איבא דיליה יו"ד כו', ענפוי לעילא איהו ה' עלאה, ושרשו ה' תתאה, וכאן הוא ה' ענפין רברבין – ה' תתאה ועליו ו', ה' זעירין – ה' עלאה ועליו יו"ד, וזה שאומר ודא איבא דאילנא:

פ"ז דבהון אתפתחת שושנה. דשושנה כד איהי בגלותא איהי סתימא, בזמנא דפורקנא אתפתחת בחמש אור כמו שאומר לעיל בריש תיקון ל"ח והיא כף היד דאיהי סתימא בקמץ ואתפתחת בחמש ארבעאן דהן ה' עלין דשושנה מ"ג פרקין לזכר התחנות שאינו ממניינא לעומד לזכרו, והוא י"ג עלין דשושנה ועיין מה שאומר בריש פ' בראשית בארכובה, והפתוחין דשרטוטין הן פתוחין דמעשה פרה שושן וזה שאומר אתפתחת שושנה והשושנה כד איהי סתימא לית לה ריחא והיא בלא זיווגא וכד אתדבקה דבעלה אתפתחת דקודם לכן היא גן נעול ואח"כ ויקרא ליבשה כרץ ועבדת איבין וזה שאומר דלתעביד מינה איבא והוא ביד, לכל מעשה ידיו של אדם הוא באתפתחת היד שהן פרי מעשיו של אדם והוא מעשיו הטובים כמו שאמרו (תנחומא נח סימן ז) תולדותיו של לדיק מעשיו הטובים שנאמר פרי לדיק כו', וכן כתובים שם באלו הגוונין כל מעשיו, ועיין בזה פרשת יתרו וכמו שכתוב (איוב לו ז) ביד כל אדם יחוסם לדעת כל אנשי מעשהו, וכן איבא דבנים הם שם כמו שאומר בפי' בלה וביתא אהער בדין, וכמו שאמרו (שבת לב ע"ב) איזה מעשה ידיו של אדם זהו בניו ובנותיו של אדם, והוא דוגמת

בְּרִי בְּכָל אֲלֵינ תְּקוּנֵינן בְּרָא לְאָדָם וּבַת זֹוגִיָּה, (וּאִי) שִׁנְיָאִיהוּ עֶבֶד פְּרוּדָא לְעִילָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, דְּגָרִים לְסִלְקָא שְׁכִינְתָא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁנְיָאִיק מִנִּיהּ בַּת זֹוגִיָּה, וְאִסְתַּלְק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנִּיהּ, דְּבָאֲתֵר דְּלֹא שְׂרִיא שְׁכִינְתָא תַּמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂרִיא תַּמָּן, וּמְנַלְן דְּאִסְתַּלְק בַּת זֹוגִיָּה מִנִּיהּ, שִׁנְיָאִיק דְּאִתְּ אָמֵר (בְּרַאשִׁית ב' יח) וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא טוֹב הִיֹּת הָאָדָם לְבַדּוֹ, שִׁנְיָאִיק גְּרִים לְיַעֲקֹב דְּאִתְּמֵר בֵּיהּ (שם לב כה) וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, וּבְהָהוּא זְמַנָּא נִצַּח לֵיהּ סַמְא"ל, וַיַּגַּע בְּכַף יְרִיכּוֹ (שם כו), שִׁנְיָאִיק

ביאור הגר"א

החכמה להכלל עם ולא להתגלגל אללל בזינה, ה' עלאה, וכן כאן ביו"ד להוא כף היד לורת יו"ד סתום בקמץ לורת יו"ד ולתפתח ונתגלה בה' אלכבעלן פתיחו לידל וכמו שאומר לעיל בהקדמה בצרחה:

^פ ואינון כפתור ופרת. להוא פרה ששון וכן תרגם לונקלוס (שמות כה לג) חזור וששון, והוא שושנה הנ"ל וכן כפתורים הכל מזוירין בשרטוטין:

^פ ששה קנים יוצאים מן כו'. וכן נקראים קנה הזרוע וכן כל ג' פרקין, והמנורה הוא גם כן הוי"ה שלימה כמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' תרומה קנ"ח א' דה' הוא תלת קנים וה' שניה תלת קנים והן ז' ההין, זימנא ושמאלא, כמו שאומר לעיל ל"ט ז' וריש תיקון כ"ב, והיא ה' עלאה ביד מימנא וה' תתאה ביד שמאלא כמו שאומר לעיל בתיקון נ"ה ולכן ה' אלכבעלן נגד ה', ו' – גוף המנורה, עמודא דאמנעיתא, יו"ד – נרות שעליהן והוא ראש על הגוף, י' על ו', ושבעה נרות הן ז' נוקבין דרישא שהן ז' נרות כמו שאומר בתיקון כ"ח ושאר מקומות:

^פ ואיהו עבד פרודא כו'. כמו שאמרו על פסוק (קהלת ז כט) והאלקים עשה את האדם ישר והמה כו':

^פ סליק מיניה בת זוגא. היא נשמת חיים כמו שאומר למטה דאסתלק מיניה לתתא דאיהי עץ חיים לתתא בה עץ חיים כו' ועיין לקמן תיקון ס"ה ל"ט ז' ועלה לתתא עץ חיים כו' ומסטרטא דילה ויפח בצפיו נשמת חיים כו', וכן הוא לישראל בצברון הלווחות וכמו שאומר לקמן ק"א א' בצרחה וכמו שאומר צפ' בראשית דעובדא דאדם הוא לישראל בעגל, והוא תורת חיים, בת מלך פנימה דאחאבד מיניה, וכן נשמתא דילה, וחונך נטיל יתיה וכמו שאומר בזהר חדש רות ולכן זכה לחיים והסתלקות בת זוגיה גרים לנפש חיה דאחפשט מיניה ונחית כמו שאומר צפרק ג' לספרא דלניעותא וצפ' חזריע ועיין מה שכתבתי שם, וכן משה אבד לה בסלע ועדיין היא ארוסה, (דברים לג ז) מורסה – מאורסה, ולא נכנס לארץ בשביל כן היא (דברים ח ט) ארץ אשר כו' כמו שאומר למטה ועלה לתתא ארץ אשר לא כו' ואמר למטה דאיהו הוא (שמות לב טז) חרות כו' (תנחומא שלח יג) חירות ממלאך המות, חירות כו', והן לווחות הראשונות, וענין הבת זוג הוא הנפש וכן הוא לקמן בתיקון ס"ט ועיין מה שאמר לעיל בתיקון כ"ה והוא ליה נפש דאצילות ונסתלק ממנו וזה שאומר דגרים לסלקא כו' הכי קב"ה סליק מיניה בת זוגי' כו' דבאתר דלא שריא שכינתא כו'. כי שכינתא דאצילות שריא על נפש דאצילות שהיא ממנה כי הכל נמשך אל יסודה כמו שאומר צפ' פנחס בענין הקרבנות כי כל דבר יש לה הגאה ביסודה והכל מתקרב אל הדבר היוצא ממנה ומתגני במעשה וכיון שנסתלק הנפשא דאחי מסטרה היא גם כן נסתלקה ממנו, ואמר ואסתלק קב"ה מיניה דבאתר כו', דרוחא דאצילות היה לו גם כן מתחלה והוא גם כן נסתלקה מיניה, דבאצילות אין פירוד, דקב"ה אסתלק עם שכינתא וכן רוחא דאצילות עם נפשא וכן הוא ליה נשמתא דאצילות ונסתלק ממנו כל הנר"ן בבת אחת וכמו שאומר בלווחות הראשונות לקמן ק"א א' בצבירת ז' לווחות, ז' יודין, ז' בתים, ופריחת ו' עמאהו עיין שם ונשאר לו נר"ן דבי"ע שהן עץ הדעת טוב ורע כידוע:

^פ כד"א ויאמ' ה' אללקם לא כו'. רוצה לומר שהתקין לו מקודם נר"ן דבי"ע שהיה לו עזר שאם יחטא שלא יאשר לבדו ועיין לקמן ריש תיקון ס"ה האי לאו איהי כאתתא קדמאה כו' אין חד יכר טוב וחד כו':

^פ ודא גרים ליעקב כו'. הענין כי יעקב הוא זכה תחלה לנפשא דאדם הראשון, נר"ן דבי"ע, וגם לנפשא דאצילות, והוא סוד ד' אחוון דיעקב, עקב – הוא נר"ן דבי"ע, (דברים ז יב) עקב תשמעון דשם שחר ועונש אבד לנפשא דאצילות לא תליא שחר ועונש והוא י' דיעקב, וישראל הוא נר"ן דבי"ע גם כן אלל דשם מזד הנוק' וכאן מזד הדבורא וכמו שאומר למעלה כי לאדם ז' נשמתין, אחד – נר"ן מזד הדבורא, ואחד – מזד הנוק', והראשונה בכללה נקראת רוח, והשניה בכללה נקראת נפש, בת זוגיה, ונגד זה יש לאדם ז' יצרין, והיא הרע מפתח לנוק' וכמו שאומר לעיל מ"ג א' למאן פתי מינייהו כו', והוא פתויו לחוה כמו שאומר לעיל תיקון ס"ה, ונגד זה נתקלל, הוא ישופך ראש – בדבורא וכמו שאומר ברעיא מהימנא סוף ח"א, ואתה כו' – צנוק' להוא עקב כנ"ל, והכל דבי"ע אבד באצילות לא יגורך רע ושם לא שייך לומר אפילו הוא ישופך ראש דשם אין צריך לא זכות ולא חובה, ויעקב לא זכה מתחלה אלל לנוק', מקום אחיזת החויה, ולכן שכן עמו צבטן אחד ועקב שם את אחיו והלך עמו בעקמומית עד לסליק ליה מכולא כמו שכתוב עם עקב תפתל כמו שעשה לו החויה מתחלה עשה לו הוא כנגדו עד לסליק ליה מכולא (הנה זכה גם ליו"ד, נפשא דאצילות אבד לא בא לו בפועל כנ"ל) ועקב אותו שלשה פעמים לסלקא אותו מכל הג' עולמות, מנר"ן דילה כמו שכתוב (בראשית כז לו) הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בצרתי לקח – ציירה, דשם בני צבורי ישראל מקנן שם, ועתה לקח צרכתי – בצריאה דשם צרכתי ה' היא תעשירי, צבניה דמקננת שם וכמו שאומר לעיל תיקון נ"ה וצבטן עקב את אחיו ודא לא ידע ועיין צפ' משפטים קי"א ז' בכלל דהי יעקב לעשו אחיו בגין דלא יהא ליה חולקא כלל כו' דאיונו תרין כו' ולא ידע עשו מה דעבדי ליה צבטן אבד רב ממנא דילה ידע כו' עיין שם בצרחה כל הענין והנה זכה יעקב גם ליו"ד נפשא דאצילות והנה באותו לילה ויותר יעקב לבדו, שבו נתעורר רב ממנא דעשו, ובחטא אדם הראשון נסתלק היו"ד ממנו ונשאר עקב ונתקיים ואתה השופנו עקב שנגע בכף ירך יעקב, עקב דיעקב, סוף של תיבה יעקב, וזה שאומר ודא גרים ליעקב כו' כמו שנסתלק מאדם הראשון כך נסתלק ממנו עתה גם כן, שהוא אדם בעלמו וכמו שנתפתה העקב נר"ן הנ"ל לנוק' שלו בתחילה לכן נלח ליה כאן גם כן ונגע ביה ונלקה שם וזה שאומר ובהוא זמנא כו' והכל בשביל דפרח היו"ד כי שם לא יגורך כו' והוא הקרב כו':

^פ באן אתר נגע בניד כו' דאיהי י' כו'. הנה גיד הנשה מפרש להוא גיד האמה וכמו שאומר לעיל מ"ס א' ודא ברית מילה כו' בהיא יו"ד לתעבדית גיד ואמאי אתקריאת ג"ד בגין דאיהי כלילא מוז' ספירות דסלקין לחושבן ג"ד, ואמאי אתקריאת נשה בגין כו' כזרע ג"ד

אתר פרח בגיד הנֶשֶׁה, דְּפָרַח י' מְגִיד הַנֶּשֶׁה דְּאִיְהִי י' דִּיעֶקֶב, וְאִשְׁתָּאֵר אִיהוּ עֶקֶב, דְּאִיהוּ דֵשׁ בְּעֶקֶב, וְדָא רְזָא וַיְדוּ אוֹחֻזַת בְּעֶקֶב עֶשׂוֹ (שם כה כו) (דאיהו דש בעקב בגלותא ובעולא דמלכותא דשבעין אומין דהוא לזנב ולא לראש).

^פכְּמָה דְגָרִים אָדָם דְּשָׁכִינְתָא אֲתַפְרֶשֶׁת מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאִתְּ אָמַר (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחְהּ אִמְכֶם, וְאִשְׁתָּאֵר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יַחֲדָאֵי בְלָא מְטוֹרְנִיתָא, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אָבָד, מְאִי אָבָד, אָבָד לְמְטוֹרְנִיתָא, וּבְגִין דָּא לֹא טוֹב הִיּוֹת אָדָם לְבָדוֹ (בראשית ב יח) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ (שם), דָּא אֲחֵרָא, דְלִית אִיְהִי בַת זוגִיָּה, מְסַטְרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּאֶסּוֹר וְהִיתָר טוֹמְאָה וְטְהָרָה כְּשֶׁר וּפְסוּל דֵם טְהוֹר וְדָם נָדָה, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ זָכָה נֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר, לֹא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ, דְאֶסְתְּלַק מְנִיָּה אֲתַתָּא דְאִיְהִי עֵץ הַחַיִּים, דְאִתְּמַר בְּהַ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהַ, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ (קהלת ט ט), דְעֵלָה אֲתַמַּר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעוֹלָם, דְאִיהוּ הָרָה חָרוּת עַל הַלְוִחֻת, חִירוֹ מִמְלֶאךָ הַמָּוֶת, חִירוֹ מִשְׁעִבּוֹד מַלְכִיּוֹת, ^פחִירוֹ מִכָּל מְרַעֲיָן בִּישִׁין, מְעַנְיּוֹתָא וְטַפְשׁוֹתָא וְצַעֲרָא וְדוּחְקָא וְכַפְנָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (דברים ח ט) אֲרָץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל בְּהַ לְחֶם וְכוּ'.

ביאור הגר"א

וע"ל מ"ו ח' פתח ואמר והמן כזרע ג"ד כו' וי"ד ולחי טפה חוורתא דביה אשתתא ג"ד ואתעביד גיד כו', והוא יו"ד דברית והוא סוד יסו"ד, סו"ד הוא ג"ד כד נטיל ונכלל ביו"ד, ויו"ד הוא יו"ד גידי, והוא יסו"ד וכמו שאומר לעיל ובחטא אלס הראשון שאמרו (סנהדרין לח ע"ב) מושך בערלתו כו', דשם חטא ונסתלק ונעשה גד, ומיעקב עקב, וכן יו"ד דשד"י ולכן ותקע כו', והכל בעטיו של נחש, ואמרו במדרש רבה שנגע בחולדותיו וגרס להו גלותא והכל בשביל יוד דפרח מינייהו לחטאו דברית והוא נגיעתו בגיד הנשה וכמו שאומר לעיל כ"ג א' דלח גרים גלות ואתגלי כו', וזהו (תהלים מט ו) עון עקבי יסובני ואמרו (ע"ז יח ע"א) עונות שאדם דש בעקבו, ורומז על חטא זה כמו שאמרו (חגיגה ה ע"ב) אפילו שיחה קלה כו', ודש לשון דש מבפנים, ועקב ידוע כמו שכתוב ובשליחה היוצאת מבין רגליה, ועקב הוא סוף כי זו בחינה האחרונה שבאדם וכפ' הוא ידוע שנקרא כפ', וכן ידך – יוצאי ידך, וכן (במדבר ה כז) ירכה, וכמו שאמרו ביהיכל לבנת הספיר בארוכה, וזהו דש בעקב לאסתלק יו"ד דשד"י ויו"ד דיעקב והוא בזו"נ דביה ולכן גם בגלותא נשאר דש בעקב כמו שמפרש והולך לאייהו דש בעקב בגלותא כו' דהוא לזנב ונידוש כרגלין וזהו דש בעקבא דלהון וכמו שאמרו (בראשית רבה פרשה מ"א) ותשימי כארץ גוך וכחוצן לעובדים אשר אמרו לנפשך שחי ונעצורה, שהיו מרביצין אותן בפלטעיות כו', וכן עובד להם בגלותא וכמו שאמרו (זכרות לה ע"ב) ולא עוד כו' כמו שכתוב ועבדת את אויבך, (ילקוט שמעוני בראשית פרק כה סימן ק"ז) זכה יעבוד כו', וזה שאומר ודל רזא וידו אוחות כו' לאייהו דש כו', שידו משועבד לעקב עשו שהוא הגלותא כמו שמפרש והולך אבל עבד ליה עוקבא דלח כמו שאומר בפ' משפטים סס עקב את אחיו ודל עבד ליה עוקבא וארמי ליה לאחורא מאי לאחורא אקדים ליה דיפוק בקדמיתא להאי עלמא אמר יעקב לעשו טול אתה האי עלמא בקדמיתא ואנא לבתר כו' וידו אוחות בעקב עשו הוא בעקבות משיחא דלח האי עלמא יחזור ליעקב וזהו בעקב דליה שהוא עקב דהאי עלמא לקח לעצמו והוא יעבוד כעיר, (ישעיהו ס"א ה) ועמדו זרים ורעו אלנכם, (ישעיהו י"ח ח) ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת כפעוני גמול ידו הדח, וזהו (בראשית כה כו) וידו אוחות כו', (עובדיה א כ"א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט כו', ויחזור היו"ד ליעקב, וישראל זכה אח"כ והוא נר"ן שבצ"ע מזל הדכורא, ויו"ד רוחא לאילנות, ושם והוא יאסוף ראש – ראש לדכורא כנ"ל ונתרפא מאלעתו והוא ההוא עלמא, עולם הבא דשם יאסוף ראש לאין חלק זו שם ועיין מה שכתבתי במקום אחר בענין שם יל"י דהוא בישראל ויעקב בארוכה:

^פכמה דגרים דשכיתא כו'. לכן גם כן פרח יו"ד דיעקב מבני ישראל ונשארו עקב כנ"ל, ויו"ד הנ"ל הוא שכיתא דפרח מיניה כמה דהוא גרים יעקב הוא אתתא אחרא דצ"ע, עץ הדעת טוב ורע כנ"ל זה שאומר ובג"ד לא כו' דא אחרא כו' מסט' דעץ הדעת טוב ורע באיסור והיתר כו'. ורובה לומר זהו עזר כנגדו, עזר מסטרא דטוב וכנגדו מסטרא דרע וכמו שאומר למטה אתייהב ליה אחרא מסטרא דסיהרא כו' לאייהו פלגו דילה כו' כגוונא דלכא כו' ובג"ד אס זכה כו', והיא שית סדרין, ג' – טוב, היתר, טהרה, כשר, וחליו כו' ועיין בזה פרשת בראשית כ"ז ב' ואי זכו ישראל אייהו עזר לון בגלותא מסטרא דהיתר טהור כשר ואי לאו כו', טהור היתר כשר אייהו יצר הטוב כו', ואתתא דאית לה דם טהור ודם נדה מסטרא דמשנה אייהו כו' עיין שם בדבריו, וניתן לו מנאות עשה ומנאות לא תעשה בשביל זה גם כן והוא שית סטרין דנוק' והן ב' לוחות האחרונות, מיניא ושמאלא, ה' בלוח אחד וה' בשני, דהראשונות היו מעץ החיים ועיין לקמן ק"א א' זה שאומר דם טהור כו' שהן ה' דמים טהורים וה' כו', שהוא (בראשית ג טז) הרבה הרבה עלצונך, ב' פעמים הרבה הרבה, ושם בעצבון תאכלנה מה שאין כן בעץ החיים כמו שאומר למטה וזהו ועצבונך ב' מיני דמים הנ"ל:

^פחירו מכל מרעיון בישין מעניותא כו'. חשיב ששה דברים נגד ששה שבועות הדעת, איסור והיתר כו' שהוא בעצבון כנ"ל ואמר חירות ממלאך המות חירות משעבוד מלכיות שהן ב' כתרים שזכו ישראל בלוחות הראשונות וכמו שאמרו (ערובין נד ע"א) אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות אין כל אומה כו' ואין מ"ה כו', והוא דכורא ונוק' דביה, דשעבוד הוא מסטרא דנוק' כללל דשבעין אומין פלחי כוכביא כמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"ד, ושני הכתרים הן מסטרא ד"יה עלמא לחירו כי יד על כס י"ה, ועוד שהתורה לא נשתכחה כלל וזהו חרות על הלוחות חקוק על לוח לבס, כתר הג' כידוע, שאלו הב' הן ג' וכמו שכתוב והייתם לי סגולה וכמו שכתבתי במקום אחר, והן ט' ספירות דנהירו זה ונעשו אח"כ והכל יחזרו לעתיד לבוא כמו שכתוב (ישעיהו ד ג) כל הכתוב לחיים כו', (ישעיהו מט כג) והיו מלכים

אסתלק מיניה, ואתייהב ליה אחרא שׁמסטרׁא דסיהרא, דאתמר בה (קהלת ג ב) עת ללדת ועת למות וכו', דאיהי פלגו דילה חיים עותרא, ופלגו דילה מות עניותא, כגוונא דלבא דאתמר ביה (שם י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, תרין בשותפו, ובגין דא אם זכה עזר במלויא דסיהרא, ואם לא זכה כנגדו בחסרונה דסיהרא. ודא לילי'ת דאיהי

שׁמסטרׁא דיי'ה, ע'ר ז'ה תעור קשתך (חבקוק ג ט), עריות מסטרׁא דו'ה לא תקרבו לגלות ע'ר ו'ה (ויקרא יח ו), שׁמסטרׁא אשה ובתה (שם יז) אינון ה'ה, ערות פלתך (שם טו) דא י' זעירא דאדני', דאיהי פלה האמורה בשיר השירים. תא חזי שכנתא תתא אתקריאת בתה מסטרׁא דאימא עלאה, פלה מסטרׁא דכ'ל כ'ל ה', אחות מסטרׁא דעמודא דאמצעיתא, שאר בשרו (שם ו) מסטרׁא דההוא דאתמר ביה (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר, מסטרׁא דדרגיה.

תקונא שבע וחמשין

[תיקוני זוהר – דף צד ע"ב]

(דף צד ע"ב) שׁמסטרׁא שׁב'א, שׁמסטרׁא דתרי תרי יצירות, דאתמר בהון (בראשית ב יט) וייצר יהו'ה אלהי'ם מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים, ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכו'. שׁמסטרׁא חזי כמה נשמתיך וכמה ציוריך צייר קודשא בריך הוא בדיוקנא דמרפבות דלעילא, דאינון חיות הקדש,

ביאור הגר"א

אומניך כו' וכיוצא הרבה, (ורמיהו לא לב) נתתי את תורתך בקרבם ועל לבם אכתובה כו', דיתבקע ימא לאורייתא ע"י שילה ויקח את ארוסה לילה:

שׁמסטרׁא דסיהרא. רוצה לומר סיהרא דעץ הדעת היא פגומה חזי חודש, כ"ח עתים דקהלת, י"ד וי"ד, והן ה' חלקיו ה' ליד ימינא י"ד פקיון, וחילופם ביד שמאלא, ועיין לעיל תיקון נ"ה אבל סיהרא דעץ החיים לית לה פסק כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' פנחס רמ"ח ב' עיין שם:

שׁמסטרׁא עריות מסטרׁא כו'. עתה חוזר לפרש מה שאמר לעיל כ"ג א' וד' זמנין גלת כו' בין ד' אחוון ומפרש לה מקרא, והן ט"ו עריות, חמש עשרה נשים מסטרׁא דיי'ה, ושך עריות חמורות מסטרׁא דו"ה, וכמו שאומר בפ' בראשית, והן חמורות שהן למטה, וכמו ש"ה הן כחדא לכן הם גם כן כנ"ל, וה' עריות שאינון מקורבה, נדה ואשת איש וזכר ובהמה רובע ונרבע, ואף שעיקרן חו"ה וכמו שכתבתי במקום אחר שאלו הכ"ח הן ח"י זה שאומר ו"חי בהם והוא מסטרׁא דלדיק דנקרא ח"י ואלעפ"כ מתחלקים כנ"ל:

שׁמסטרׁא ערות אשה ובתה כו'. ורוצה לומר, לאדם שהוא דכורא הזהיר כל העריות והוא ו' של שם, וערות אשה ובתה הן ה"ה, וכלתך – יו"ד, הרי יהו"ה, וכן שאר כל העריות באלו ג' אותיות, והזהיר את הוא"ו כנ"ל, ועיין בזהר פ' בראשית ואינון אפרישין בין ה' לה' ללא אתקריב ואי' בינייהו הדא הוא דכתיב ערות אשה ובתה לא תגלה ואינון שכינתא עלאה ותתאה כו' ורוצא למלה ונהר יחרב כו' ובגין דא לית קריבו כו' עיין שם. ומפרש שם כל העריות על ג' אחוון הנשארים, ומפרש שם על הערב רב דהן עריות דישאל וגלותא ליהון עיין שם בדבריו. ואמר דא י' זעירא כו' רוצה לומר מלכות דילה שהיא הכלה ומפרש והולך ת"ח שכינתא כו'. והן ד' דגין דנוק' כמו שאומר לעיל כ"ג ד' ובכל קו האמצעי, ביסוד – כלה, ובת"ה – אחות, ומסטרׁא דאימא – בת, והן ג' נקבים – שורק וכמו שאומר שם. ואמר שאר בשרו כו'. רוצה לומר מסטרׁא דלעת דכליל כולא כמו שאומר למעלה בתיקון כ"ח ושאר מקומות, ופה מסטרׁא דאימא הוא בדחינה חילונית אבל מסטרׁא דפנימית הוא מסטרׁא דיו"ד, חכמה דכליל כולא כמו שאומר בפ' ויקרא יו"ד ב' עיין שם בדבריו (ובע"א כלה י' וש"ב ה' אמ' ו' וב' כולל הכל ה' אחרונה דכולל הכל) והוא ד' אחוון דהוי"ה כסדר הזה כלה אחות ובת ושאר בשר דכליל כולא:

שׁמסטרׁא תיקון נ"ז בראשית תרי שבא. רוצה לומר ששם ב' תיבות האלו:

שׁמסטרׁא ואינון תרין כו'. רוצה לומר השבא, והו תרי, תרין נקודין, ומפרש איזה נקודין והוא השבא וכאלו אמר תרי נקודין של שבא ומפרש והולך מהו תרין נקודין – תרי יצירות, ורמיז פסוק וייצר כו' אבל פסוק לא טוב כבר פירש סוף תיקון נ"ו ורמיז לקמן בתיקון ס"ב ושאר תיקונין, ושני יצירות, עוף משמים וחית משדה, וכן הוא למעלה. זה שאומר לעיל דף כ"ג ע"ב ובהוא זמנא הוה איהו שליט על כל המוני עלילא ותתא שהן שתי יצירות, וקרא לכל אחת שמהן כמו שמפרש והולך:

שׁמסטרׁא ת"ח כמה כו'. זהו וייצר כו' ולאדם כו', והוא משה רבינו עליו השלום דהוא גלגולא לדאם, מ"ה דמשה, אדם לדאם וכן שכינתא הוא אדם גם כן, חיה הרביעית כמו משה רבינו ע"ה. ועיין בזהר פרשת בראשית דף כ"ח ע"א וייצר ה' חלקים כו' אינון עמי הארץ ואפילו באלין כו', והן שתי יצירות, חית השדה – מעשיה, ועוף השמים – מליצה. ועיין לעיל סוף תיקון מ"ה ותיקון מ"ו. וכן כבאות עליונים ותחתונים שהן נו"ה ואדם הוא יסוד שמט"ט ירש מעלתו, ועולם הוא מלכות שהן כלל הכל. ועיין מה שכתבתי במקום אחר. אבל כאן רמיז כמו שאומר שם ואמר שם אר"א והא מאן כו' א"ל ברי כו' עיין שם:

דירתין בני נשא נשמתין מנייהו, ואייתי קודשא בריך הוא לאדם בגלגולא על פלהו, לראות מה יקרא לו, ולא
אשכח עזר בהון, הדיא הוא דכתיב (שם יח) ולאדם לא מצא עזר כנגדו, ואיהו קרא לון לכל חד שמעון כפום
חילא דלעילא, דאתמר בהון (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא, לכל חיה ומלאך ואופן
קרא לון בשם ידוע, לכל חד על מתכונתו בעבודתו ובמשמרתו.

תא חזי אדם הוה ידע כל מלאך ואופן וחיה ושרף, כל חד דהוה ממנא על שליחותיה, והוה ידע כל שמא
דכל חד דהוה כפום שליחותיה, והכי הוה קרי ליה, דהכי אשפחנא בספר רזיא"ל דאתיהיב לאדם קדמאה,
דמטטרו"ן קרא ליה קודשא בריך הוא שמעון סגיאין, לזמנין אתקרי מיטטרו"ר (מי"מטור) בזמנא דממנא על
מטרא ולזמנין אתקרי פתחו"ן סגרו"ן (אטימו"ן) (נ"א אטמו"ן), אטמו"ן בזמנא דאיהו אוטם חובין דישראל,
סגרו"ן בזמנא דסגר תרעין דצלותא, פתחו"ן בזמנא דפתח תרעא דצלותא, (פסקו"ן) (נ"א פסקו"ן) בזמנא
דפוסק הלכות דמתניתין במתיבתא תתאה, והכי כל שמעון כפום שליחותיה, והכי כל מלאך אשפני שמיה
כפום שליחותיה, הדיא הוא דכתיב (שופטים יג יח) למה זה תשאל לשמי והוא פלאי, וכפום ניסא דעבדין הכי
איהו שמיהו.

ולכל שליחותא ושליחותא דלהון אית רגעא ושעתא ידיעא, שחומזל ידיע, ויום ידיע, וככב ידיע, ותמן
אשפני, האי מלאך אתקרי בששים רבוא שמעון דמלאכיא, הוא אתקרי חסדיא"ל בזמנא דעביד חסד עם
עלמא, גבריאל"ל בזמנא דעביד גבורה בעלמא, סתוריא"ל ש"ס בזמנא דסתיר בני עלמא בגדפוי מאלין מלאכי
חבלה, הדיא הוא דכתיב (תהלים צא ד) ותחת כנפיו תחסה צנה, ואתקרי חתמיא"ל בזמנא דחתים זכרון וחובין
על בני עלמא, כתביא"ל בזמנא דכתב חובין וזכרון.

וכל מלאכא כפום שמיה אית ליה קרא באורייתא, כתביא"ל על שם (שמות לב טז) והמכתב מכתב אלהי"ם
הוא וגומר. ש"זכריאל"ל, זכרנו לחיים, ועל שם זוכר ברית אבות, ואשתרשא בזכור, שמריאל"ל בשמור,
חסדיאל"ל בחסד, גבריאל"ל בגבורה, צדקיא"ל בצדק, רפאל"ל (ברפואה, יתוא"ל) בתפארת, מלכיא"ל במלכות,
לית מלאך דלית ליה עקרא ויסודא בספירן, וכל ספירה אית לה ש"שם ידיע ש"ב והו"ה ידיעה, ש"נ וכל שמעון
תמן אית לון עקרא ויסודא.

[תיקוני זוהר – דף צה ע"א]

וכל מלאכיא דסוסייהון סוסי אשא, ומרפבותיהון אשא וקשפותיהון אשא ורומחיהון אשא, וכל מאני קרבא
דלהון אשא, יסודיהון בגבורה, ומלאכי חבלה דאנון אשא, יסודא דלהון בגיהנם, ואית מלאכיא דאתמר בהון
(תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות, יסודא דלהון בעמודא דאמצעייתא, ואית מלאכיא דאינון ממיא דרקיעא,
דאתמר בהון (שם קמח ד) והמים אשר מעל השמים, מסטרא דימינא, פלהון עקריהון לעילא, ולית מלאכא
דלא אשתפח ביה שם יהו"ה, ש"דאשתפח (דף צה ע"א) בכל אתר, כגוונא דנשמתא דאשתפח בכל אבר

ביאור הגר"א

^{פס} ומזל ידיע כו'. דהכוכבים מערכתם נשתנה לפי המלכאים:

^{פס} בזמנא דסתיר כו'. כמו שכתוב (תהלים לא א) יושב בסתר עליון כו' וסיפא ותחת כנפיו כו':

^פ זכריאל זכרנו לחיים ועל שם זוכר ברית אבות ואשתרשא בזכור. ורואה לומר נקרא זכריאל בזמנא דזוכר לחיים, וקרא ליליה (ויקרא
כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב כו', ואמר בקצרה על שם שזוכר ברית אבות ולשון המורגל בתפלה וכן זכרנו לחיים ואמר ששרשו בספירן
הוא בזכור והוא בצדיק ששם מקום הזכירה ומקום החיים, אל חי, ושם כל זכור מאן דרשים כרשימא קדישא דאיהו דכר כו' ומכל מקום
הוא בנלח כמו שאומר לעיל תיקון י"ג בו נח לדיק ותנח התיבה, והם זדיבור אחד, ב' פלגי דאינון חד, ואמר בשמור בצדק במלכות דהן
בחינות שונות והכל במלכות וכן ששים רבוא שמיהו והן בעשר ספירות:

^פ שם ידיע. הוא בנוק':

^פ והו"ה ידיע. דזכורא ורואה לומר בשניו הנקודה ועיין לעיל סוף תיקון נ"ה ומה שכתבתי שם:

^פ וכל שמיהו תמן. רואה לומר בספירן:

^פ דאשתפח בכל אתר כגוונא דנשמתא. דהו"ה הוא נשמתא, ונוק' הוא גופא, כמו שאומר לעיל ס"ג ב' ומסטרטא גופא ועיין מה
שכתבתי שם, ולכן כל השמהו הן בגופא לכל אבר ואבר וגיד ועורק ודופק ועלם וכל שרטוט וקו וליור – הכל שם אחר, והו"ה הוא אחד
בנשמתא ולכן אינו ראוי להשתמש בשמא בלא הויה כנ"ל סוף תיקון נ"ה דהיא אחת אלח דנשתנה לפי האבר דמתפשט ביה והוא הנקוד

ואבר, ובגין דא אית לבר נש לאמלא יהו"ה בכל ספירן, ובכל כרסיין, ובכל מלאכין, ובכל אבר ואבר דבר נש, דלית אתר פנוי מניה לא בעלאין ולא בתתאין, יהו"ה לא אתקרי ביחודא דארבע אתוןן אלא בעלת העלות דמיחד לון, ובגין דאיהו מיחד ארבע אתוןן, ביה אתקריאו יהו"ה ביחודא חדא יהו"ה אחד ושמו אחד, ובגין דא שוי אמונה דישאל בארבע אתוןן אלין, וכל שמעון שוי כנויין לשמא דא, לית שמא עד אין סוף ועד אין תכלית רברבא ושלטנא מן דא, לעילא עד אין סוף, ולתתא עד אין תכלית, וכל חיילין ומשריין מניה דחלין ומדעזעין.

תקונא תמניא וחמשיין

שע"ה בראשית ברא אלהי"ם (איהי) את, בת יחידה איהי בת מלך פנימה, (איהי) את אמתא דילה, ועלה אתמר (בראשית ב כא) ויפל יהו"ה אלהי"ם תרדמה על האדם ויישן וכו', מאי ויסגור, פתח רבי שמעון ואמר, ויריחו

ביאור הגר"א

ובעלמנו אין שינוי וכן הוא שם הוי"ה בכל העולמות כולו שהן אדם אחד בכלל זה שאומר ובג"ד אית לב"נ כו' ולכן כל המלות כולן רמיזין בהוי"ה ואמר אלל בעלת העלות כו' רוצה לומר אין סוף והוא בכתב שמסם הכל אחד, והוא אחד הכל באין סוף ועיין לעיל י"ב ב', ס"ג א':

שע"ה תיקון נ"ח בראשית כו' איהי בת יחידה כו' פנימה איהי אמה ועלה אתמר ויפל כו'. ורוצה לומר דהיא בת דבראשית, ואמה לאלקים, והכל בנות' דהיא עקב, עם יו"ד פרח ממנה הוא יעקב כמו שאומר לעיל כ"ד א' ועיין ברעיא מהימנא סוף ח"א והוא יו"ד דבראשית, נשאר ראש, דכורא, כמו שאומר ברעיא מהימנא שם ועיין תיקון ל"ט וזה שאומר בריש פ' בראשית דבראשית הוא בית ראש, דו"נ באור"א, וכן הוא בזו"ג, והוא ראש דישאל שאלתא (בראשית ג טו) הוא יסופך ראש ואתה כו' וכמו שאומר ברעיא מהימנא וכמו שכתבתי במקום אחר בארוכה ונשאר מישאל ל"י והוא הנשאר מאמה לאלדים והוא שם הגדול יל"י כמו שאומר שם בארוכה הרבה, ובת הוא ברתא דמלכא באילנות, ואמה הוא דבריא ועיין בזה פרשת תלך רע"ט ב' אבל סלע דילי איהי ברתא דמלכא כו' ובפ' משפטים כ"ד ב' תא חזי בר נש כל דתיילד כו' ותלת אלין אינון אמה ועבד ושפחה, דברתא דמלכא זכה יתיר יהבין ליה נשמתא בארץ אילנות מסטרא דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך כו' ובגין דא כל בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה כו', וכן אמר שם למעלה תא חזי שכינתא אית דאתקריאת כו' וזה שאומר עלה אתמר כו', רוצה לומר לכלל הוא אמה, ובשר הוא בת מלך פנימה, וכמו שאומר לעיל נ"ד ב' דא סלע מטטרון דבגינה אתמר ויקח אחת מללעותיו ויסגור בשר תחתנה מאי בשר הוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר ורוצה לומר בת מלך הג"ל שהיא דרגיה למשה כמו שאומר לעיל נ"ג ב' בארוכה עיין שם היטב, ואף שאמר שם מט"ט, הנה מט"ט כולל כל הג' עולמות, ראשו דבריא, גופו דביצירה כו', אלל שנקרא היצירה על שמו לפי שגופו שם וכמו שכל האילנות נקרא על שם ז"א כן הוא בעולמות ושמו כשם רבו וזה שאומר פתח ר"ש כו' דאיהי גופא דילה אתמח כו' דאיהי נקודה דילה כו' כגוונא דא (. ובגינה כו'. דהנקודה הפנימית שזיכה היא בת מלך כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' פנחס רמ"ח ב' ועוד ובר"ח כו' לזימנין סיהרא הות כגוונא דא כו' וההיא נקודה כו' כל כבודה בת מלך פנימה, וירח עצמה היא כלל הג"ל, סיהרא חיוורא, ועיין בזה פרשת בראשית כ"ח א' ויקח אחת מללעותיו, מללעותיו דמאן אלל מאלין עולמין דמטרונתא נטלו אור"א חד מינייהו ואיהו סטרא חיוורא, יפה כלבנה, ויסגור בשר תחתנה דא בשר דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשר דמשה, סומק, ועליה אתמר פני משה כפני חמה ובגין דא יפה כלבנה ברה כחמה כו', אלל דשם מדבר באופן אחר לכלל הוא סיהרא, מלכות, ואיהו חד מעולימתין דילה לאינון אילנות דסחרני כורסיא ועיין בזה פרשת אחרי מות ס"ח א' אילנות, אילת כתיב חסר, דא אילת השדה כו' כל אינון איילתא דסחרני כורסיא יקירא קדישא דהא הוא דכתיב ששים גבורים סביב לה כו', והוא ע"ב עולמין דילה, י"ב דתחותה, ועיין בזה פרשת ויקהל קל"ז ב' את כל עדת בני ישראל אינון תריסר משריין קדישין כו' דהא מטרונתא לא אתחזי למיתי לבעלה אלל באלין בחולתאן עולמתא דייחון עמה כו' וכל חכם לב בכם אלין אינון שיתין מקורין דאשקאן עלמא כו', ועיין בזה פרשת ויקרא כ"א ב' מאן אילת השחר דא כנסת ישראל כו' ואיהי חד מן הגוה איילות וכמו שכתוב ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי תמתי כו', ובשר דמשה הוא דעת דילה שהן גבורות והיא דחילא ואמתני כמו שאומר בריש פ' תרומה והיא איומה כנגלות ועיין באדרא רבה קל"ה א' וימלוד באדום כו' והוא דרגא דמשה רבינו עליו השלום וכמו שאמר (ילקוט שמעוני דברים לד סימן תתקסו) בישראל לא קם כו', אשה כושית, ובזה חדש פ' יתרו ל"ג ב' כיון דאנהירת כחורו דאבנא דלוחא ע"כ לית לה חיזו בשפירו לאסתכלא כו' וזה שכתוב (תהלים קמט ט) לעשות בהם משפט כתוב הדך הוא כו' אבל כאן מייירי באופן אחר כנ"ל וכל ג' עולמות זיי"ע הוא גופא דילה והן מצינה דילה ולמטה דמקונת בג' עולמין והן גופא דילה אבל חכמה דילה שנקראת בת מלך פנימה, נקודיה בהיכליה פנימה דעלה נאמר כל כבודה, דחכמה נקרא כבוד, ל"ב נתיבות, וכורסייא הוא כסא לכבוד, והכל במלכות, חכמת שלמה, מקדשי היראו, ואף שצפ' משפטים שם אמר מאן גופא דברתא דמלכא דא מטטרון והאי גופא איהי אמה דשכינתא כו', כבר כתבתי שכולם נקראו מט"ט, ואמר צפ' בראשית שם ויירר ה' אלקים כו' ולא למשה דאיהו עמה, ורוצה לומר, לא לשכינתא – לעשות בגינה, ולא למשה הוא קבלה דמשה וכמו שאומר לעיל ע"ז ב' כלל אינון כבעירין כו' ואפילו אינון דמשתדלין באורייתא כל חסד דעבדין לגרמייהו כו' ולא בעאן לאשתדלל בחכמה דקבלה כו'

סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת (יהושע ו טו), מאי ויריחו, דא איהי ירח דאיהי גופא דילה, אמתא מברתא דמלכא, דאיהי נקודה דילה, סוגרת ומסוגרת מלגאו, כגוונא דא כ.

ובגינה אתמר (שמות כה כז) לעמת המסגרת תהיינה הטבעות וגומר, מאי הטבעות אלין תרין אודנין דלכא דאינון עגולין פטבעות, ולכא איהו לשמאלא, הכי פתורא צריך לשמאלא, שלחן בצפון, שייבגיין דא שמיעה תליא בלכא, ואוקמוהו מארי מתניתין הלב שומע, לבתים לבדים (שם), מאי לבתים אינון תרי בתי לכא, שיימאי לבדים אינון תרין בליין, תרוייהו לבר, עלייהו אתמר (שם כו כד) והיו תואמים מלמטה, תרי כנפי ריאה, ויחדיו יהיו תמים על ראשו.

ש"תא חזי, אתמר בהאי צלע (בראשית ב כב) ויקח, ולכתר ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע, מאי ויבן, אלא (מלכים א ח יג) בנה בניתי בית זבול לך וגומר, והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה, תרי בתי לכא אינון תרי בנינין דהאי קרא, הדא הוא דכתיב (שם ו ז) והבית בהבנותו דא בית ראשון, אבן שלמה מסע נבנה דא בית שני, שייבליקבלייהו אמר בנה בניתי תרין בנינין, חד אתקריאת בניינא דאימא עלאה, ותניינא בניינא דאימא תתאה.

שיעוד ויבן, לישנא ואבנה גם אנכי ממנה (בראשית ל ג), בניינא דיבום, שייבכמה דהאי נקודה איהי סוגרת ומסוגרת, הכי צריכה בריתא דאיהי בתולה, למיהוי סגורה ומסוגרת בבית אביה, (שם כד) בתולה ואיש לא

ביאור הגר"א

דגרמין דלסתלק נביעו לחכמה לחיהו יו"ד מינה ולסתארת ב' יבשה כו', והן אלו שניים, אמתא – גופא לילה, גופי הלכות, בית לילה, ויו"ד היא בת מלך, נקודה שבז"ת, נקודיה זהכליה כמו שאמרו בכמה מקומות, ואמר גם ובגינה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מלא כו' בהוא זמנא ויפל כו' תרדמה לא גלות דאתמר ותרדמה נפלה כו' ויקח אחת מלכותיו כו' כנ"ל, והוא בניינא לילה לעת הגאולה וכמו שפרש והולך שם, ואמר שם ויסגור צר בעאן לאגנא עלה כו' דבר אחר ויסגור צר כמה דאח אמת לעומת המסגרת, מסגרת מתקיימת דבה מטרוניתא יהיה סגור שעת ימי המעשה, ומפרש ויסגור כמו שאומר כאן דהיא סגורה במט"ט, גופא לילה, כל שעת ימים ושם מסתרת לאגנא עלה כמו שאומר למעלה בכמה מקומות, וזה שאומר ובגינה אתמר לעומת המסגרת כו' ורואה לומר כמו שפרש והולך דמסגרת הוא לבא דשם נסגרת נקודה זהכליה וכמו שאומר לעיל תיקון כ"ט מעין חתום דא ראשית, נקודיה זהכליה כו' קנקן דהאי יין דא לבא דבר נט כו' וכד איהו קנקן דהיהו לבא דכיא מלגאו ומלכר כריא תמן חכמה כו' וזה שאומר מאי הטבעות אלין תרין אודנין כו'. ואמר שם לבא הוא ב"ת חתום בוא"ו והוא מ"ס, ועיין לעיל ריש תיקון ה' ובשני אודנין הוא סוד שם מ"ב וכמו שאומר בזהר חדש ו' ב' ועיין מה שאמר לעיל ל"ז ב', וריד לומר דמפרש מה שכתוב לעומת המסגרת תהיין הטבעות, אינו אותן הטבעות שנאמר למעלה דהן ארבע טבעות:

ש"ו ובג"ד שמייעה תליא לבבא כו'. רואה לומר לכן אמרו דשמייעה הוא בשמאל כמו שאומר לעיל תיקון ע' (לב הוא לשמאל וכ"פ שמייעה בזינה וכמו שכתוב אשר לא תשמע לשונו) ואמר על מלכות דהיה לשמאלא ועיין לעיל ריש תיקון נ"ה ודא לבא לשמאלא מלכות זכרונות כו' ובתיקון כ"ד דהוא לב נטיר מכלא דהיה שבת שמור, ומוחא זכור כו' מנרתא לדרום כו' פתורא כריד לתקנא לה לגבי לפון ופתורא איהי שכינתא תתאה דאתמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשצרות זהב לבושה מאי זהב דא גבורה דאתמר בה מלפון זהב יאתה, ממשצרות זהב – תרי סמכי קשוט והן ב' כליין, שנים כרובים זהב והן לבדים דכאן כמו שפרש והולך:

ש"ז מאי לבדים כו' תרווייהו לבד. רואה לומר שהן נק' לבד תרי סמכי קשוט והוא לבד. ואמר עלייהו אתמר והיו כו' רואה לומר על הכוליין שהן אחים תאומים כידוע דכל מה דלא עבד דא עבד, שנים כרובים איש אל אחיו, ואמר תרי כנפי ריאה ויחדו כו' שהן שניהם ביחד מה שאין כן בכליות שהן לבדן כל אחת וכן הם תמים וכמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ה ויעקב איש חס וס"ת כך כריד למהו חס כו' כגוונא דא אינון חמש כנפי ריאה כו' ותרי אומות אינון כריאה כו':

ש"ח ת"ח אתמר כו' ולבחר ויבן. רואה לומר דהן ג' עלמין דמט"ט, ויקח את הכלע הוא גוף דמט"ט ביצירה, ויבן – דבריאה ועשיה, ב' בניינים כמו שפרש והולך שהן ב' הוי"ן כמו שאומר לעיל ריש תיקון מ"ב, והן מקננין בהן, וזה שאומר אינון תרין בניינין דהאי קרא רואה לומר דבריאה ועשיה:

ש"ט ולקבלייהו כו' חד כו'. רואה לומר באכילות שמקננין בהן:

ש"פ ועוד ויבן לישנא כו' בניינא דיבום. עיין בזהר פרשת בראשית שם כ"ח א' ויבן ה' חלקים את הכלע הכא אתרמיז רוא דיבום דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הדא הוא דכתיב אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן ה' חלקים, או"א בני לה לגביה, ה"ה"ד בונה ירושלים ה', ו' דהיהו בן י"ה או"א כו', ובג"ד בטורא דא תבני בי מקדשא כו' עיין שם כל הענין, ועיין בזהר פרשת תלך ר"פ ב' כי יבשו אחים כו' פקודא דא ליבם אשת אח כו' והן כל אלה יפעל כו' הכא קא רמיז שינוי השם כו' באן אחר אתמרת, דעולמא דילה, מט"ט, וישנה כו', ביה רוא ישוב לימי עלומיו אבל שכינתא כו' עיין שם היטב, ועיין בזהר פרשת פנחס ר"ז א' ב' אנוש דא רוא דהוא נער דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין ועל דא אנוש כחאיר ימיו כו' כליץ השדה כן יליץ, דאתחדש ואתהדר כמלקדמין, הכי יליץ וסליק, מאי טעמא בגין כי רוח עברה בו כו' ודא הוא רוא דחונך כו' ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נער.

והענין כי רזא דיבוס הוא בעלמין זי"ע שהן דמט"ט כמו שאומר שם וכמו שאומר לעיל בתיקון כ"ה ותיקון כ"ז ושאר מקומות הרבה, ועיין בזה פרשת משפטים ק' ז' הא תנינן קרי לה בת, קרי לה אחות, קרי לה אם, וכולא איהו וכללא הוה כו' מאנא דהות לתתא היד אתעביד לעילא, כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגיה דיוסף כו' כדין נחית לתתא ואתעבידת איהו אימיה כו' והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוק' כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר שכל יבוס הוא במט"ט ושם נשתנה כי כל השנויין ביה כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ז ותיקון כ"ח ולקמן תיקון ס"ח וביה אשתני כל דיוקנין ללא דמו לא ללא וכן בשאר מקומות הרבה, והענין כי נשמחא לית לה שינוי, וכל השינויים הוא בגוף כמו שאומר בתיקון נ"ז עיין מה שכתבתי שם, וכמו נהורא בגוונין – דהשינוי אינו אלף בגוונין, וכן הוא בנשמחא כידוע, וכן הוא כאן כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי ברתא למלכא באצילות ולכן אין שינוי אלף ביבוס כד נחית לעלמין דיליה, ועיין לעיל סוף תיקון ס' ועוד ויורה ה' עץ דא מטה דמשה דהוה מתהפך כו' ואמאי אתקרי מט"ט – מטה, דלזמנין מטה כלפי זכו ללדיקייא ולזמנין כו' דהכי איהו הוה מלאכא לקב"ה כגוונא דנשמחא דרכיב על גופא כו' ובהאי אתר כריך שינוי מעשה בגין דאתהפך מדינא לרחמי וקב"ה דאיהו מלגאו איתמר ביה אני ה' לא שניתי דאיהו רחום וחנן לית ביה דינא ולא שינויין כו' ועיין לעיל ע"ג ז' מאנא דא גופא איהו עבד ואיהו רכיב לתלת סטרין אלין דאינון קטורא דיהודא חלא, דאינון נר ה' נשמת אדם, והאי עבד איהו כנויא לכל שמהו, שינוי לכל שמהו, וביה מרכיבין כל אילנין עילאין מסטרא לטוב כו', והענין מה שאומר ואבנה גם אנכי ממנה וענין לדיק יסוד עולם כי השכינה אין בנינה בעולם הזה אלף ע"י רוחיהו ללדיקיא כמו שאומר בפ' תרומה קמ"ו א' ויקחו לי כו' רזא דרזין כו' שלימו דתקונא דהאי רוחא, רוחיהו ללדיקיא בהאי עלמא, רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך כו', אמר קב"ה רעותי לדיירא בינייהו אבל לא יוכלנא עד דתתקון ההוא רוחא דילי דשריא בגוייהו ה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ורעה לומר בתוך בני ישראל, דעיקר בנין הוא רוחיהו ללדיקיא, וקיימא בית המקדש בזה, וכל תיקון השכינה הוא נשמתין ללדיקיא בהאי עלמא דהוא התפשטות רוחא דילה ולכן אמרו (ויבמות סג ע"ב) כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה ממעט את הדמות, שהוא רוחא דילה שהיא כדמותו כידוע, והוה ולדיק יסוד עולם שהוא השכינה שהיא כלל הארץ והעולם לדיק לתתא וכן לדיק דלעילא, ברית קיימא שמשפיע ונותן לה בנין וכן הוא באשה שבניה הן בנין דילה ואתפשטות רוחא שאו"א נותנין רוחם בולד, ועיין מדרש הנעלם פ' לך בך בארוכה, וזה שכתוב (בראשית ל א) ואם אין מתה אנכי ואמרו (כתובות נט ע"ב) אין אשה אלף לבנים, כי האשה בסוד נפש והבעל בסוד רוח וכולד – והיו לבשר אחד, מתחברין רוח ונפש דילהוין כאחד ואז נקרא חיים כי הנפש בלא רוח הוא מת כמו בקבר והרוח בא לעולם להחיות הנפש בסוד אדם ובהמה כו' וכן הרוח בלא נפש אין לו שכל כלל וכל העונש של הרוח הכל בשביל שלא תיקון הנפש וכן הוא לאיש ואשה והנה בנין הם יסודה ובניינה וכן ברית קיימא קדישא וכנ"ל ואלו הן ז' בתי מקדשים שהן בניינים דילה, ז' ההין כנגד ז' עלמין כמו שאומר שם בפ' תרומה התמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עילאין כו' ובפ' פקודי רנ"ט ז' מסטרא דיעקב נטיל רוחא דהיי כו' מסטרא דיוסף דאיהו לתתא כו'. ועל דא קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא ודא לתתא כו'. ועיקר הענין בשביל ז' מיני נשמתין, א' בדרגא דבינה, עולם הבא, והוא נשמתין דאינון בהוא עלמא, וב' דרגא דמלכות ללדיקיא דהאי עלמא בגופא, עולם הזה, וכמו שאומר בפ' תרומה קכ"ז א' ז' אפרסמון דא היכלא עילאה כו', אפריון דא היכלא לתתא כו', ונשמתין עילאין דהאי עלמא ינקין כו', ונשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו לאפריון כו' ואלין אינון ז' בית המקדש, ז' הדין, ויבן, ז' בניינים הנ"ל, ומלאכים הן עולם האמלעי, והן ג' עלמין זי"ע וכל זה בניינא דאמה ועבד ופחה אבל ברתא למלכא אינה כי אם ע"י נשמחא דאצילות, ברתא יחידה כנ"ל, והנה כשאין האדם מתתקן בהאי עלמא בבנים – יורד לעלמין דנוק', למט"ט, ואז בניינא סתיר אלף כשהאדם מתתקן יכול לזכות אח"כ לנשמחא דילה וזה שכתוב בא נא אל שפחתי ואבנה גם אנכי כו' שלא זכיתי להבנות וכן הוא באשה הגשמי שע"י שפחתה שחלד והתפשטות רוח שפחתה בולד, יכולה להתפשט רוחא דילה גם כן בולד ע"י שמגדלת אותו, ועל ידה ילדה, ורוח דילה קרובה לגברתה והיא משתעבדת תחותה וכן הוא ברזא דיבוס דאחיו דע"י שהוא קרוב לו הוא מתבנה על ידו, דכמו שהגופות מתקרבין באחיה כן הוא בנשמות יותר, ולכן באחיו ובאשתו שהן הקרובים יותר – מתבנה, וזה שכתוב (בראשית ל ג) ותלד על ברכי, ואף באחר אמרו (סנהדרין יט ע"ב) כל המגדל בן חבירו כאלו ילדו, והוא גם כן שמתפשט רוחו בתוכו ע"י התקרבותו לו. והנה עלמין דחנוך שעשר ספירות עלאין מתקננין ביה ונקרא אחיו של הקב"ה – הוא גואל של הקב"ה, שכינתיה, כשאין מתבנין ע"י אדם ואתעקר מאתם ויורד לקליפות ח"ו – אז הוא גואל הקרוב ומתבנה בו ע"י יבוס, והנה בתחילה היה בן השכינה כמו שהוא למטה בן לאשה עד י"ג שנה והוא נקרא נער עד י"ג שנה והוא במדרגת נער ואח"כ כשנשא אשה עלה למדרגת בעל השכינה שהוליד בנים והוא בעלמא דלכורא וכשלא נתבנה חזר להיות בן אשתו במדרגת נער ונשאר במדרגתו כמו שאומר בפ' משפטים בסבא כיון שהיה כבר וירד, וכן הוא בכל חטא לדאם, כמו באדם שאבד ההוא זיהרר וירש חנוך אף שעשה תשובה גדולה מאד, וכן ישראל בעגל, דבעל תשובה יורד בהנהו עלמין הנ"ל, ולא זכה רק דוד הוקם על, שלכן עשה כל מה שעשה עד שזכה לזה, ולכמה שנים, וכן הוא בעובד שזכה ביבוס למאי ללא זכה שום בר נש כמו שאומר שם עיין שם, ואף גם זה אינו זוכה כי אם ע"י שנכללו ברוח היבוס, ובהתפשטות רוחו של היבוס בולד נכלל גם הרוח של המת ורוח של היבוס דזכה להתבנה הוא במדרגת בעל השכינה כמו שאומר שם והוא פרקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא כו' אתר דיוסף אצוי אקרי ואצוי הוה וכן הוא למעלה דחנוך שנטיל ההוא נשמחא אינו אלף ע"י רוחו של היבוס שעולה למעלה באצילות ונכלל עמו רוחא דמיתה, והוא במוחא וזרעו של היבוס רוחא דיליה ומוריד ההוא רוחא דיליה ורוחא דאחיה במט"ט וזהו ההרכבה והתכללות שאמר בפ' פנחס כנ"ל ועיין ברעיא מהימנא שם בארוכה וזה שאומר שם דאתחדש האי נער לסליק לסיבו רואה לומר שאדם נזקק ומת בלא בנין וחוזר ונעשה נער ונעשה במדרגת נער וזהו שינוי שנשתנה בהאי נער שנשתנה ברוח היבוס וכן נעשה גוף אחר וכן רוחיה נשתנה וכמו שאומר שם ולא יכירונו עוד מקומו והכל שנכלל ברוח היבוס וכן הוא במט"ט והן ג' שינויים בג' גלגולים הראשון דבריאה שינוי מקום כמו שכתוב הנה ה' יואל ממקומו כ"י ממקומו והוא אה"ה ובגלגול שני ביצירה שינוי השם מלפ"ץ חלוף הוי"ה ושם הוא שמו של הקב"ה דמקנן ביה, הוי"ה, ז"ל, שמו כשם רבו, אל תמירני זו, ובגלגול שלישי יורד לעשה שינוי מעשה ועיין בזה פרשת תלך שם, והוא ביה"ו ג' גלגולים עיין שם בארוכה, ובנין הראשון והיה הזכור כו' יקום כו' ולא נשתנה השם רק המקום מאצילות לבריאה עלמא דנוק', אבל בשני נשתנה אף השם ובשלישי כריך לשינוי

מעשה למעשים גדולים שהשלים נשמחו שהוא בעולם הקליפות וס"א והוא קרוב מאד לחטא וגם הס"א מסיתהו מאד שאם לא השלים כאן אז יורד לס"א ואינו נשלים אלא במעשה שהוא עלמא דעשיה אבל בראשון ושני הוא במחשבה ודבור. והנה אמרו (ויצמות י ע"ב) כיון שלא בנה שוב לא יבנה, והוא כנ"ל לכל שהיה במדרגה וירד לא יעלה לעולם וכן הוא בהיבט כיון שהיה בידו לבנות אוחו וסלק מחשבתו וכמו שכתוב (דברים כה ז) מאן יבמי להקים בו' והוא גילוי מחשבתו ואח"כ עומד ואומר לא חפצתי לקחתה והוא דבור ואח"כ וחלצה נעלו שהוא קשירתו בעקב שהוא עולם העשיה עקב כידוע ושם (זהר שמות רכ"ב ע"א) של נעלך בו' זו אשה בו' והתיר הקשר שהיה הגמת הקשר בו לתקנו ואז לא יבנה עוד והולך נע ונד עד לאשכח פרוקא ברחמים גדולים ובזכות ובמעשים גדולים מאד של תלמיד חכם גדול מאד שעולה למדרגת או"א עילאין דשם עלמא דחירו ומוציאו מיד ס"א, וכריך לחלצה להתירו מקשר אחיו לאשכח ליה פרוקא אחרא, ואף בועז שהיה קרוב הורכבו לרחמים ובקשות גדולות, (רות ד יא) יתן ה' לך את האשה, ברכות כל הזקנים, (רות ד יז) ותקראנה לו השכנות שם בו' וכידוע וכן בתמר אלא ששם היה על הענין אחר להעלותם למדרגתם הראשונה שאביהם היה הגואל ואמר בסבא שם יהודה אתה יודוך אחיך בב' עניינים א' שלא ירדו לאחר להתבנות ועוד שזכו לעניינים הראשון ולזו לא זכה שום אדם. והענין כי זה הבנין היה ע"י השם יתברך שלא בידיעת יהודה וכן הוא בענין בית המקדש דבתחילה היה ראוי להתבנות שני בתי המקדש ע"י דקב"ה והוא דרגא דלאילות – בינה ומלכות, וכשחטאו – אבדו, וע"י תשובתם זכו לשני בתי המקדש אבל ע"י דבני נשא, ובעלמין דמט"ט – צבריאה ועשיה, ולא נבדו ישראל ע"י ב' בית המקדש אלו, שאבדו אותם, והשתא אזלין בגלותא נע ונד עד דיתער רחמים גדולים וע"י שילה – משה רבינו עליו השלום, ויתבני ע"י או"א עילאין, עלמא דחירו, וילאו מהגלות וכמו שכתוב (ישעיהו נד ז) וברחמים גדולים אקבך, ואז יתבנה שני בתי המקדש ע"י דקב"ה וכמו שאומר בפ' פנחס רכ"א א' עיין שם בדבריו, וזה שאומר בפ' בראשית שם ויבן בו' כיון שלא בנה בו' אבל לבני קב"ה בו', דודאי חנוך לא יבנה עוד אלא קב"ה וכמו שכתוב (עמוס ה ב) נפלה לא חוסף קום, מעמא ע"י בני אדם אלא (עמוס ט יא) אקים את סוכת דוד הגופלת, ובאלו הבניינים ירדה מעולם לעולם – השכינה, ועתה היא נע ונד עד הגאולה שתעלה למקומה הראשון בלאילות והוא ברחמים גדולים וע"י מלך המשיח שהוא מיהודה כנ"ל וכן ישראל יזכו אז גם כן לבת זוגם הראשונה בלאילות שאבדו בעגל וכן משה רבינו עליו השלום לשכינתא דלאילות, נערה המאורסה שעדיין לא זכה אליה (ברכות נז ע"א) ותורה בו' מאורסה – מאורסה, שלכן לא זכה משה רבינו עליו השלום ליכנס לארץ ישראל שיבנה בית המקדש על ידו, שאז היה מעשה הקב"ה כמו לוחות הראשונות, והכל ע"י הערב רב בחטא העגל שע"י כן לקה בסלע ועיין לעיל נ"ג ב' בצרובה, וזה שאומר בפ' בראשית שם וכן אומר במשה ויבן בו' דא שכנתא נערה המאורסה בו' בהוא זמנא זכו כל ישראל בו', וג' עלמין בג' גבולים, ב' בית המקדש והמשכן דהוא משכן דנער מט"ט כמו שאומר בפ' תרומה, וזה היה לפי שעה לאין בניינה אלא בנזק, ב' ההי"ן, אבל ביצירה נאמר ויקח ה' אלקים את הכלע כנ"ל, וזה היה לשעה, שתקיים השכינה ביניהם, והנה אף זה לא זכו ישראל רק ע"י יבוס שהוא משה שרואה לומר המטה דרגא דמט"ט, והלוחות השניות שהיו בנויין ב' בית המקדש כאלה ע"י למשה ועם המשכן כמו שהוא ביבוס דלחצנאה ג' נר"ן כאלה ובפעם ראשון וע"י הסלע נלקח ממנו המטה כמו שאומר בפ' בראשית ו' ב' ולא אתקיים ברזא ליבוס שהוא גואל הקרוב לו דביה אהבני שכינתא אלא ע"י אחר והלכה נע ונד עד שלמה ועזרא כל אחד לבדו כמו שאומר בגבולא ע"י אחר ולזמן רחוק וזה שאומר שם כיון שלא בנה שוב לא יבנה, והבנין הוא ע"י הדיבור אל הסלע וכיון שלא בנה שוב בו' עד הגאולה כנ"ל, וענין הסלע בסוד ראה והתקין אורת הלבנה וכמו שאומר באיזרא רבא קמ"א ב' סתימא מכל סטרוי בו' וכן זהו ויבן ה' אלקים את הכלע והכלע הוא הסלע כמו שאומר לעיל נ"ד ב' ודבור אל הסלע שהשם יתברך היה חפץ שיזכו אל מעלתם הראשונה כמו בהגאולה אבל ע"י הערב רב לא זכו אליה ומכל מקום התחנן משה לכוון לא"י להיות בסוד היבוס אבל לא זכה גם לזה כיון שלא בנה שוב לא יבנה אלא עד לעתיד לבוא ע"י דקב"ה שיתמחו הערב רב מעלמא שהם גרמו כל זה, וכלי הדיבור בסלע היו זוכין ישראל בכל יבוס לבנות את אחיו כבתחילה וכן בעלי תשובה אבל כיון שלא זכו אז הוא כנ"ל וזהו מה שאמרו הרכבה מין במינו ושלח במינו, ע"י אחיו הוא במינו והוא מוציא פרי וכמו שאמרו בירושלמי זימנין דעקר זרע מינה וכן הוא כל נשואי בת אחרות וממשפחתו, וע"י אחר הוא שלא במינו וזהו סוד העריות שהן קרובים מאד והיו ההתבנות ואלילות להשפיע בולל נשמת עץ חיים מאילות אבל כבר נאבד מהאדם זה ע"י עץ הדעת להוליד מאילות בסוד והאדם ידע בעץ הדעת טוב ורע שהוא דרגא דבי"ע במט"ט מפ"ץ זה ולא תדמה ליוצרך וכמו שאומר לעיל כ"ג ב' דאנת גרים, ולא הוטר אלא ביבוס להתכללות רוחא ברוחא ואז יהיה במדרגת הנער הולד כנ"ל וכלי זה אף זה לא יזכה כנ"ל ועיין שם בהמאמרים הנ"ל שהבאתי למעלה ותבין הכל:

^{פ"ב} וכמה דלאי נקודה בו'. אמר סוגרת ומסוגרת, בב' בתי ראשון ושני שהיו ראויין להיות יחד כנ"ל והן ב' עלמין דהיא מסתרת בהון, ועולם היצירה לא חשיב ואין בנין נגדו לאין בנין אלא בנזק, ויבן את הכלע אבל באדם לא נאמר בנין וכן בלב, ב' בתי לבא כנ"ל בנה בניתי בו', וכן מעין חתום דילה בב' חותמות חותם בתוך חותם, ליון וירושלים, ב' דלתות, שד"י אדנ"י, והכל כי בעלמא דדבורא אין בנין כנ"ל אבל מכל מקום הוא שומר דילה, וכנגדו כתיב אין יואל ואין בא, שהוא סלע דמחאן ביה, והוא יותר קשה מב' הבניינים אף שהן חומות מכל מקום היו נפתחים והוא קשה להפתח עד כי יבא שיל"ה וכן באשה סלע בתולים דילה שהוא כריך להקרע זה שאמרו (ויצמות נט ע"א) בתולה ב' בתולים, ואיש לא ידעה שהוא ב' חותמות דילה שלא נגע אדם בהן והן ג', וזה שאומר ותלת גוויין סחרין לה בו' וכן בקליפות האגוז, קליפה חיוורת היא הקשה וכן (חגיגה יב ע"א) זהו אבנים מפולמות, ונגדו אין יואל ואין בא וכמו שאומר לעיל נ"ג ב' דמחאן זה בו', כי האשה אפשר לבוא עליה ונקביה רחבים מה שאין כן באיש ולכן כריך להקרע והוא קריעת ימא דאורייתא כמו שאומר שם, שלכן כריך באיש כריית ערלה מה שאין באשה אלא לעשותה כלי וכן נאמר בב' מלך פנימה, ופנימה הוא חדר לפנים מחדר, בבית הפנימי, כמו שכתוב (מלכים א ו כט, ג) דבית המקדש לפנים ולחיאון, שהוא קדש קדשים, חדר הפנימי ושם בת מלך סגורה ומסוגרת, והשלישי – ממשצרות זהב לבושה והיא מסתרת בלבושה, ובה לבושין ואיש לא ידעה אלא לבעלה לבד בקרוב בשר כמו שפרש והולך וכמו קודם החטא (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים בו', ונגד זה הלוחות בארון, לא יפתח כלל, והוא ממשצרות זהב לבושה – הארון לתורה, וכן כריכה להיות כל בתולה בבית אביה – מכוסה בלבושה ומסוגרת חדר לפנים מחדר וזה שאומר הכי כריכה בתתא דלאיהי בתולה בו' רוצה לומר לשמור בתולים דילה כנ"ל וכן אורייתא סתומה ובתולה עד שיבוא חתן דילה ותבר בתוליה ויקרע ימא דאורייתא

ידעה (שם כד טז), ותָרַד הָעֵינָה שִׁבְדָּא בַת עֵינָא, שִׁבְסוּגְרַת וּמְסוּגְרַת בְּעֵינָא, וְתַלַּת גְּוּוּיָן סַחְרִין לָהּ, שִׁבְדוּעְלֵייהוּ אַתְמַר (אִיּוֹב לֵג כד) הֵן כָּל אֱלֹה יַפְעֵל אִי'ל פְּעֻמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבֹר. וְכֵד נַחֲתִית לֹוֹן מְשָׁה אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל מִינָהּ, אָמַר הָיוּ נְכוּוֹנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֶל תַּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה (שְׁמוֹת יט טו), שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְקַבֵּל תַּלְתַּת גְּוּוּיָן דְּעֵינָא, וְאִיְהִי טְמִירָא וְסִתְרָא בְּהוֹן, שִׁבְדִּיאִישׁ לֹא יִדְעָה בְּהוֹן, עַד דְּאַתְפְּשֻׁט מְנִייהוּ.

[תיקוני זוהר – דף צה ע"ב]

שִׁבְדוּבְהוּא זְמָנָא דְאַתְפְּשֻׁט מְאֲלִין לְבוּשִׁין, אַתְיַחַדַּת עִם בְּעֵלָה בְּקִרְוֹב בְּשָׂרָא, שִׁבְדִּיאִישׁ הוּא דְכָתִיב (בְּרַאשִׁית ב כג) עֵצִים מְעַצְמֵי וּבִשָּׂר מְבִשְׂרֵי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מְאִישׁ לֹוֹקְחָהּ זֹאת, עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת (דף צה ע"ב) אִמּוֹ וְדָבֵק בְּאִשְׁתּוֹ וְהִיוּ לְבִשָּׂר אֶחָד, דְּכַךְ דְּרַכָּא לְאַתְיַחַדָּא דְכֹר וְנוֹקְבָא בְּקִרְוֹב בְּשָׂר, וְדָא דְבוּקָא (ג'א קורבא) דִּיחֻדָּא דְלְעֵילָא, דְלָא יְהִיא דְבָר חוּצָא, וּבְגִין דָּא אֹוּקְמוּהוּ מְאֲרֵי מְתַנִּיתִין, דְּכֵד בַּר נֶשׁ מְצַלִּי וּמְיַחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׁכִינְתֵיהּ דְלָא יְהִיא דְבָר חוּצָא בִּינּוּ לְבִין הַקִּיר, שְׁכִינְתֵיהּ (קְרוּרִיהּ דְקִיר קִירוֹת הַלֵּב), דְלָא יַעֲבִיד פְּרוּד וְקָצוּץ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהּ, וְרָזָא דְמְלָה וְיְהִיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ (שֵׁם כה), עֲרוּמִים בְּקִרְוֹב בְּשָׂרָא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל, שִׁבְדוּבְהוּא זְמָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהּ כְּחֻדָּא בְּלָא לְבוּשָׁא כְּלָל, אַתְמַר בֵּיהּ (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִיךְ, וְהִיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ.

ביאור הגר"א

ועדיין היא ארוסה לגביה והיא סגורה בג', פר"ד, והסוד הוא הבתולה, והקשה מכולם היא הרמוז, ולא ידע איש את קבורתו וכמו שאמרו צ"ב בראשית שם עיין שם בדבריו:

פ"ד לא בת עינא. רואה לומר, דבת מלך היושבת פנימה במוח יורדת לבת עין ורואה משם, דהראיה בא מצת עין, והיא דגא דבת מלך, ורואה בדברי תורה, וחוזרת הראיה למוח כידוע וזהו (בראשית כד טז) ותמלל כדה ותעל:

פ"ד סוגרת כו'. כמו שפרש והולך ותלת גוונים כו', וכן היא מסוגרת בכרובי ועפעפי עינא, צ"ב מסגרות, אבל עיקר המכוון כאן בתלת גוונים כנ"ל וכמו שפרש והולך שלשת ימים לקבל כו' ואינה טמירא סתימא כו':

פ"ד ועלייהו אחמר כו'. שאלו ג' עלמין הן ג' גלגולים שלכן ועל ארבעה לא אשיבנו כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב והן ג' גוונים, בגלגול ראשון גוון חיורא כמו שאומר שם, ופעם הראשון שלא נתגלגל הוא בת עין וכן הסוד כנגד בת עין וכן התורה בג' עלמין, ונגד ג' עלמין יש ס"א שלכן שם טמירא צפר"ד, כנפים ולבושים לכסאה מינייהו, אבל באצילות – לא יגורד רע ואין כריד כיסוי תמן ושם אין ערוה וכמו שאומר לעיל כ"ג ב' אבל לעילא לית ערוה כו' וזה שאומר וכד נחית לון כו' שלשת ימים לקבל כו' לקבל ג' עלמין כנ"ל לעלות בהן ולהתקדש בהן, וכמו שצאלו ג' היא ואיש לא ידעה שבהן ערוה וכריד להזהר שם כן לא יגשו אל אשה:

פ"ד ואיש לא ידעה כו'. לא ידעה ממנא היא טמירא שם:

פ"ד ובהוא זמנא כו'. כמו שכתוב (דברים ה 7) פנים בפנים דבר ה' עמכם – בלא אמצעי ובלא הסתר שעל זה נאמר (שה"ש א 3) ישקני מנשיקות פיהו כו':

פ"ד ה"ד עמס כו'. דורש והולך סיפא דקרא הנ"ל ויפל כו', שדרש על משה רבינו עליו השלום, על הגלות וכן על כלל ישראל וכמו שאומר שם צ"ב בראשית, ואז יזכו כל אחד לבת זוגיה, וכן היה למשה בגלות מצרים ולישראל וכמו שאומר להלן ובזמנא דמשה הוה מתלבש בהון כו' מיד להתפשט כו' ויבן את הכלע לאשה, זו התורה מאורסה לנו, ויביאה אל האדם כמו שכתוב (שמות יט ט) וירד ה' על הר סיני, (משלי כא כב) הוריד עוז מבטחה, וכן לעתיד לבוא כמו שאומר לעיל כ"ג ב' ושאר מקומות וצ"ב בראשית שם ואמר ה"ד עמס כו' – דהיא נלקחה מנשמתא כמו שאומר בסוף תיקוני זהר חדש פ"ט ג' ואורייתא טפילה לנשמתא כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר כי מאיש כו'. ואמר עמס ובשר נגד תורה שכתוב ובעל פה, ואמר על כן יעזב כו' כמו שכתוב (דברים לג ט) האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו כו' כי שמרו אמרתך כו' וכמו שאומר לעיל ריש תיקון מ' שכחי עמד כו', וזה שכתוב ודבק באשתו וכמו שכתוב (משלי ד 1) אל תעזבה כו' נראה כו'. ואמר והיו לבשר אחד רואה לומר בלא מחשבה אחרת שהוא דברים החוללים ויהא לבו ונפשו אחריה תמיד כמו שכתוב (משלי ה יט) באהבתה תשגה תמיד, אילת כו'. וזה שאמרו (ברכות ה ע"ב) דלא כו' לבין הקיר, רואה לומר כמו שאמרו (ברכות י ע"ב) מקירות לבו, שלא יהא חוץ בתפלה בין דבורו לקירות לבו, שפה ולב, הוא הקב"ה ושכינתיה שלכן אמרו (ברכות כח ע"א) מי שאין תוכו כבדו וכמו שאומר לעיל ס"ב ב' ד', וזה שאומר דכד בר נש מצלי ומייחד כו', שיתר כריד לזיהר ביחוד, וכמו שאומר לעיל ק"א א' ובהוא זמנא לכריד בר נש כו' כגוונא כו', ואמר ודא דבוקא דיחודא דלעילא כו' רואה לומר שלמעלה אין ערוה ושום חוץ וכנ"ל:

פ"ד ובהוא זמנא כו'. רואה לומר, לעתיד לבוא, וידוע שכפי קירוב השכינה כן מקורבין ישראל שהיא כנסת ישראל, ולפי מדרגתם היא עולה, וזה שאומר ולא יכנף כו', ונאמר (ישעיהו כה ט) ואמר ביום ההוא הנה כו', וכמו שאמרו (מגילה טו ע"ב) עתיד הקב"ה להעשות ראש כו' ורואה לומר שישיגו השגה שלימה כמו שכתוב (חזקוני ב יד) כי תמלא הארץ דעה כו':

שפ"אמר ליה רבי אלעזר, אבא, מאי סיומא דקרא (בראשית ב כה) ולא יתבוששו, אָמר ליה בְּרִי בְּאֶתֶר דְּאִית
עֲרֻה אִית בִּשְׁת, וְדָא אִיהוּ יָרָא בִּשְׁת, ש"ומאן דְּלִית לִיה בִּשְׁת בּוּדָאי לָא עֲמָדוּ רְגְלֵי אֲבָהָתוּי עַל טוּרָא דְּסִינֵי,
ובשִׁת אִיהוּ ש"בתלת גוֹוִינִין חוּר וְסוּמֶק וְיָרוּק בְּאַנְפִּין, דְּאַתְמֶר בְּהוּן (ישעיה כט כב) לָא עֲתָה יִבּוֹשׁ יַעֲקֹב בְּגוּוֹן
סוּמֶק וְיָרוּק, וְלָא עֲתָה פְּנֵי יַחֲוּרוֹ (שם) בְּגוּוֹן חוּר, וְאַלִּין תְּלַת גּוֹוִינִין דְּאִית בְּהוּן בִּשְׁת אֲלִין אִינּוֹן תְּלַת גּוֹוִינִין
דְּתַלַּת קְלִיפִין דְּאַגּוּזָא, דְּאִינּוֹן עֲרִיין דְּבְּהוּן אֲתַלְבִּשְׁת קֶשֶׁת וְאַתְחַזִּיא בְּהוּן.

ובְּגִין דְּאִינּוֹן עֲרִיִית תְּלַת קְלִיפִין, אֲתֶמֶר בְּהוּן אִין דּוּרְשִׁין בְּעֲרִיִית בְּשִׁלְשָׁה, וְאַסִּיר לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּן, ש"ובְּגִין
דָּא אֲסִיר לְעֵמָא קְדִישָׁא לְאַסְתַּכְּלָא בְּגוּוִינִין דְּקֶשֶׁת, וְדָא רְזָא דְּעֲרָלָה דְּאִית לָהּ תְּלַת קְלִיפִין, דְּצִרִיד לְאַעֲבָרָא לּוֹן
מְאוּת בְּרִית קְדֵשׁ, וּמִיד וְרֵאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וְעַל אֲלִין תְּלַת קְלִיפִין אֲתֶמֶר (שמות ג ה)
שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ, וּמִיד וְרֵאִיתִיהָ, וּבְזִמְנָא דְּמִשָּׁה הָיָה מִתְּלַבֵּשׁ בְּהוּן, מַה פְּתִיב בֵּיה (שם) אֵל תִּקְרַב הַלּוֹם,
מִיד דְּאַתְפִּשֵׁט מִנִּיִּיהוּ אֲתַקְרִיב תְּמָן.

א"וְדָא רְזָא דְּקֶרְבְּנָא, דְּהָיָה נְחִית אֲשָׁא לְאַדְלָקָא אֲלִין תְּלַת קְלִיפִין, דְּהָדָא הוּא דְּכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תֹּרַת
הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָא תְּלַת גּוֹוִינִין דְּאַשָׁא, דְּהוּוּ נְחִיתִין בְּתַלַּת צְלוֹתִין לְאַדְלָקָא וְלֹאֻקְדָּא
אֲלִין קְלִיפִין, לְיִבְהָהוּא זִמְנָא הָיָה קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִתְּקַרְבַּ בְּשִׁכְנִיתִיהָ, וְהוּוּ מִתְּקַרְבִּין אֲתָוֹן דִּילִיהּ י' בְּה' ו'
בְּה', וּבְזִמְנָא דְּהוּוּ מִתְּלַבֵּשִׁין בְּאַלִּין קְלִיפִין, אֲתֶמֶר בְּהוּן (שם יג ו) לָא תִקְרַבוּ לְגִלוֹת עֲרֻהָ, וְלָא צִרִיד לְקֶרְבָּא
אֲתָוֹן י' בְּה' ו' בְּה'.

ביאור הגר"א

פ"א"ל ר"א אבא כו'. רואה לומר, מאי בושא שייך בתורה והשיב כמו שזווג באשתו טולד עתה הבושה מחמת היצר הרע שטולד באדם
ולעתיד לבוא אז לא יתבוששו וכן הוא בגילוי הסוד כל זמן שמלובשין באלו ג' עריות אסור לגלות וזהו אין דורשין בעריות בשלשה כמו
שמפרש והולך וכמו שאמרנו בספרא לנעיותא ואידרא זוטא ווי למאן גלי עריותא וצפ' פנחס ברעיא מהימנא בארוכה, וכל זמן שאנו
מלובשין באלו הקליפות רכיבין אנו להתבושש ולכסות, וזה שאומר א"ל ברי באחר כו' ירא בושא. רואה לומר, כל זמן שמהירא מעריות –
כריך בושא, והוא אותיות בראשית כמו שאומר לעיל תיקון ז':

פ"ב ומאן דלית ליה בושא כו'. כמו שאמר משה לישראל אז (שמות כ יז) ובעבור תהיה יראתו כו' ואמרנו (נדרים כ ע"א) זה הבושה מכאן
אמרנו כו' וכנ"ל ירא בושא:

פ"ג בתלת גווינין חיוור כו'. כשהאדם מתבייש פתאום נעשה סומק ואח"כ חיוור, (ב"מ נח ע"ג) דלזל סומקא ואתא חוורא, וכשהאדם
מתבושש זמן ארוך הוא ירוק, והן גווינין דאבהו, חיוור – אברהם מישמעאל, ויראק – סומק מעשו אדמוני, ויעקב – ירוק, (ירמיהו ל ו)
ונהפכו כל פנים לירקון מערב רב, וכשיתמחו הערב רב ולא יהיה בגלות עשו (פי' עמלק) וישמעאל שמהו נעשין תמיד חיוור וסומק,
(תהלים סו יג) בלנו באש ובמים כו' – אז לא יבוש יעקב ולא כו', והן ג' גווינין דמתכסיין בקליפין, ג' גלגולים דאדם בג' אנפי חיוון אצל
גלגולא דאדם במשה, מ"ה דמשה, אתפשט מינייהו ונאמר לו (שמות ג ה) של נעלך כמו שמפרש והולך ואז זכו ישראל לתורה, וכן לעתיד
לבוא (דברים לג כח) וישכון ישראל בטח דלד עין יעקב, דבת עינא יתפשט מאלו ג' קליפין וכמו שמפרש והולך ואמר דבהו אהלכש'
קש"ת כידוע וקש"ת הוא ראשי תיבות תקיעה שברים תרועה שבהו (בראשית לה טז) ותק"ש בלדתה, ג' גווינין הנ"ל ועיין בזה פרשת
בראשית וברי"ש פ' פנחס בארוכה:

פ"ד ובג"ד אסור כו'. וכמו שאמרנו (סנהדרין כב ע"א) כל המסתכל בערוה כו', וכן אסור לחקור ולדרוש בהן וכמו שאמרנו (תגינה יא ע"ג)
אין דורשין כו', ואסור כו' שלא יקרה כמו לאדם הראשון וכיוצא באלו ג' מד' שנכנסו לפרד"ס וכמו שאומר לעיל י"א א' ואמר ודא רזא
דערלה כו' כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ז ועיין מה שכתבתי שם. ואמר ועל אלין תלת קליפין אתמר כו' והוא גוף הטפה סרוחה שהוא
כתנות עור דחויא, הערלה דיליה כמו שאומר לעיל תיקון ל"ז א' קליפין דאגוזא, עור – תהו וצורא רע שהוא תהו, ובשר – בהו
קליפה הקשה מכולם קץ כל בשר, וחושך – גידין והדם וכידוע ואמר ומיד וראייתה כמו שאומר שם אל תקרב הלום ואח"כ ותמונת ה'
יבשו וכן במשה ידעתיד בשם וביה נתקרבה השכינה:

פ"ה ודא רזא דקרבתא. רואה לומר שנתקרבה הקב"ה בשכינה וישראל ע"י הקרבן ששמו מוכיח עליו:

פ"ו הה"ד זאת כו'. ב' פעמים העולה שהוא לשון כליל באש ועל מוקדה וכמו שאומר לקמן והאש אית לה תלת גווינין אלו לסלקא אלו ג'
וכמו שמפרש והולך הא תלת גווינין דאשא כו'. וזה שאומר ב' פעמים תוקד בו, פעם ראשון לקבל ערבית בלילה כמו שכתוב (ויקרא ו ב)
כל הלילה עד הצוקר ואש כו', השני לקבל תפלת שחרית בצוקר כמו שכתוב (ויקרא ו ה) ובער עליה עצים בצוקר בצוקר והאש על המזבח
כו', וכן הוא פשטא דקרא, דראשון נאמר שיהא דולק כל הלילה על האצורים ופדרים, והשני נאמר על המערכה בצוקר שילדיק אותה (ולא
יהא בטל האש בסדר המערכה וזה שאומר לא תכבה), והשלישי נאמר (שם ו ו) אש תמיד, נאמר שיהא דולק תמיד עד הערב ועליו נאמר
תמיד וכן עולת התמיד נאמר על התמיד של בין הערבים שאז נתקיים תמיד, שלשון תמיד אינו על עולם אלא על הזמן שהוא יהא תמיד
וכמו בלחם הפנים ומנורה – כל הלילה, והתמיד – בצוקר ובערב:

פ"ז ובהוא זמנא כו' ובזמנא כו'. עיין לעיל ל"ג א' בארוכה:

ובגין דא תקינו תלת צלותין בכל יומא, לאעברא תלת קליפין אלין דערלה מאות ברית דאיהי שכינתא, ובדא שריא בתלת גוונין נהירין, דאינון כהנים לויים וישראל, דעלייהו אתמר (שיר ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, דאינון נעילת חגין וזמנין ומועדין, דעלייהו אתמר (שמות כג יד) שלש רגלים תחג לי בשנה, תלת קליפין עלייהו אתמר (בראשית ג כא) ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, בקדמיתא כתנות אור, ולבתר דחאבו כתנות עור, מעור דאיהו משכא דחויא, וילשבעין שנין אתפשט ההוא (חויא) (נ"א משכא) מניה.

"דתלת גוונין דלבושין דשכינתא אינון תלת ווי' דויסע ויבא ויט, בזמנא דמתעברין כתנות עור דחויא, נהירין תלת גוונין דנהורא דשכינתא, ומיד וראיתיה לזכור ברית עולם, דאינון תלת ווי' אינון תלת גגין דאת ב, "חד לשמיהא וחד לארעא וחד לימא, דומהאי ב' תליין שבועין גוונין, דאינון שבועין ותריין, דעלייהו אתמר (ישעיה יט א) הנה יהוה רוכב על עב קל ובא מצרים, על ע'ב שבועין ותריין גוונין נהירין, ומיד (שם) ונעו אלילי מצרים מפניו.

[תיקוני זוהר – דף צו ע"א]

"דאינון תלת גוונין רמיזין בה, ה' תלת גגין דילה אינון לבושין נהירין דברתא דמלפא, דדאיהי י' בת עין, דאייהי חמש אלפין שנין דבריאת עלמא, ואיהי ה' זעירא דאברהם (דף צו ע"א) דדרגיה חס"ד, דסליק לשבעין ותריין, ה' מן אלהים. ה" מן יר"ד ה"א וא"ו ה"א. (נ"א יר"ד ה"א וא"ו ה"א). ה' לבושא דכסי על י'.

ביאור הגר"א

⁷ דאינון כהנים כו'. שהן נגד ג' אצבן כידוע (תהלים קי ד) אהה כהן לעולם, (בראשית לא מצ) ופחד יחזק וישראל והן העבירו ג' הגוונין בג' כותות דהקינו וכן כריכוין ישראל לאפסטא מג' דרגין אלו דבהון. ואמר
⁸ ואינון נעילת כו'. דג' רגלין נגד ג' אצבן וכהן לוי וישראל, דשמיני עכרת תשלומין כו', ומכל מקום הוא נגד דוד מלכא וכן נגד גרי אדק וכו' אך שמה. ואמר נעילת חגין כמו שכתוב מה יפו פעמיך בנעלים כו' ודרשו בשעה שעולין לרגל רוצה לומר נעלים על ג' רגלים דנעל על הרגל ורוצה לומר דעתה הוא מכל מקום בנעלים לכד יוס הכפורים דמתגלה בת עין. וזה שאומר
¹ תלת קליפין עלייהו כו' דקדמיתא כו'. רוצה לומר שאלו לבושין דג' עלמין היו כתנות אור שהיה מאיר בהם בת עין נהורא דעיינין והשתא השוכא דעיינין עור עור מנין עור משכא דחויא כמו שמפרש והולך ואמר
¹ ולשבעין שנין כו'. כידוע ורוצה לומר ככאן על זמן חיי האדם שבעין שנין ואח"כ מתפשט מזה הגוף להתלבש בגן עדן בכתנות אור כמקדם, וס' (ויחזקאל לו ט) מארבע הרמות כו' שהן ג' גוונין נהירין עם הבת עין. ואמר
² דתלת גוונין כו' תלת וויין כו'. שהן ג' דאצבן ויסע כו', שם ע"ב כמו שאמרו צפ' בשלח ושאר מקומות הרבה והן ג' גוונין נהירין הג"ל. ואמר

³ מיד וראיתיה כו'. וכמו שכתוב (ויקרא כו מצ) וזכרתי את בריתי יעקב ואף כו' ואף כו' והארץ אזכור:

¹ ואינון תלת וויין אינון כו'. ג' עלמין הג"ל ביהא דשכינתא שעל זה נאמר (במדבר יב ז) בכל ביהי כו', שהגיע עד הבריאה ואתמסר ליה תורת הבריאה והוא צ' דבראשית, נקודיה בהיכליה, הבית גוף להנקודה שכתוב וכו"ל והיא בת דנתקשרא בג' אצבן, ג' וויין הג"ל, ועיין בזה פרשת בשלח דהיא נטלח כל הג' שמהו דע"ב אלו:

² חד לשמיהא כו'. שמיה הוא בריאה בסוד ראש, וארץ – עשיה, וימא – יצירה כמו שאמרו צפ' לו בענין גלגלי ימא דאמרין כרוך כבוד ה' ממקומו ועיין מה שכתבתי שם:

³ ומהאי צ' תליין כו'. שבעין דודין דסחרין לה כמו שאמרו בזה חדש שה"ש ובזוהר פ' וירא שהן מ"ב דאתון וכ"ח דנקודין, שתין מקורין דחיין, שתין איילתא, (שה"ש ג ז) ששים גבורים סביב לה, וי"ב עלמות לילה – י"ב בקר, והן במט"ט דיך לו שבעין שמהו והן ע' נפש וע' שמהו נגד ע' אנפין דת"ת דמקנן ביה, ובי"ת עממה שהוא שנים הן צ' בתים הג"ל, בריאה ועשיה, וזה שאומר

² ואינון שבעין ותריין כו'. וע"ב גוונין הן י"ב גוונין דלעת, צ' עיטרין דחוי"ב, וצ' אחסנתין – ה' חסדים וה' גבורות, והן י"ב גוונין שבושין, והן כללים וכל אחד נכלל משקה שכל אחד מתפשט צ"ק ומשתנה בכל אחד, ומה שאמר לעיל ל"ח א' שהן ל"ו היינו בהתכללות שמאלא בימינא והן חו"ב כל אחד וה' חסדים וה' גבורות ל"ה אצל הן ע"ב, ל"ו – וה"ו, ול"ו – אני לנוק' ונשארין אלה לדכורא וכללן ע"ב:

⁷ דעלייהו אתמר כו'. כיון שנתרבה הדעת ונתגלה אזי יתבטל הס"א כמו שכתוב (ישעיהו יא ט) לא ירעו כו' כי מלאה כו' כמו שכתוב (יואל ב כ) ואת הכפוני ארחיק מעליכם והדחתיו כו', (יואל ג א) ונבאו בניכם כו':

¹⁰ ואינון תלת כו'. דה' היא שכינתא, והכל כמו בבית והה"א מתפשט בג' עלמין:

¹¹ דאיהי יו"ד. הוא המפיק שבוך ועיין לעיל ד' א':

¹ ואיהי חמש כו'. רוצה לומר שבתא דמלכא מכוסה בלבושין דה"א, ובאלף הששי יתגלה היו"ד וכנ"ל והיא יו"ד למילוי ה"י כמו שמפרש והולך ה' מן יו"ד כו' וכן א' למילוי ה"י המש"ו ה' מן יו"ד כו' וכן א' למילוי ה"א – אור"ר שתתגלה, ועל זה נאמר (מלכים א יב) חמשה

תקונא תשעה וחמשיין

"בְּרֵאשִׁית, כִּי בָאֵשׁ יְהוֹי'ה נִשְׁפָּט (ישעיהו סו טז), דְּאִינוּן "כְּתָנוּת עוֹר יְדֻצְרִיךְ בְּהוּן הַבְּדֵלָה, כַּד אָמְרִין יִשְׂרָאֵל בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ, וְאָמְרִין הַמְּבַדִּיל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. חֹשֶׁךְ אוֹכְס, כְּתָנוּת עוֹר דִּילֵיהּ אוֹכְמִין, כְּמָה דְּאִתְמַר בְּהוּן (שיר א ה) שְׁחוּרָה אָנִי וְנֶאֱוָה, (בראשית ג א) וְהִנְחֹשׁ הָיָה כִּי־עָרוֹם מִנִּיִּיהוּ, "דְּלִכְלַל חַיָּה בְּרָא לְבוֹשֵׁין, וְלִכְלַל בְּרִיִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּשִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וְאִשְׁתְּאָרוּ גּוֹפִין דְּמִזִּיקִין לְמַעַבְד וְלֹא עֶבֶד לֹן, "בְּגִין דְּהוּהּ עָרְב שְׁבַת, וְדָא אִיהוּ (בראשית ב ג) אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעֲשׂוֹת, וּבְגִין דָּא וְהִנְחֹשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹי'ה אֱלֹהִים (בראשית ג א), דְּלִכְלְהוּ עֶבֶד לְבוֹשֵׁין, וְלֵיהּ לָא עֶבֶד, בְּגִין דְּהוּוּ מִזִּיקִין דְּעֵלְמָא.

וְאִמְרֵיהּ לָא עֶבֶד לֹן, בְּגִין דְּהוּהּ לֵיהּ לְמַבְרִי לְאָדָם עָרְב שְׁבַת, וּבְגִין דָּא עָאֵל קִנְיָהּ בְּלַבְיָהּ דְּחוּיָא עִם אָדָם, בְּגִין דְּאִשְׁתְּאָר עָרוֹם בְּגִינְיָהּ בְּלֹא לְבוֹשֵׁין, "וְאִיהוּ גְרַם לְבַתֵּר דְּאִתְפְּשַׁט אָדָם מְלְבוּשׁוֹי, וְיָרִית לֹן נְמֻרָד וְעָשׂוּ, דְּהוּהּ עָשׂוּ דִּיּוֹקְנֵיהּ דְּחוּיָא, וּבְגִין דָּא וְהִנְחֹשׁ הָיָה עָרוֹם, עָרוֹם לְבִישׁ, דְּגָרַם בְּעָרְמָה דִּילֵיהּ נּוֹקְבָא בִישָׂא סַם הַמּוֹת מִיְתָהּ לְאָדָם וְלֹאִתְתִּיָהּ, וְעָרְמָה דִּילֵיהּ הָיָה "דִּדְפַתִּי לְחַוָּה, בְּגִין דְּדַעְתָּן שֶׁל נְשִׁים

בִּיאור הגר"א

ואלף, וכן ה"י לאלקים דיו"ד לאלקים מסתתר בה"י ונחה נח נסתר וכן במילוי וזה שאומר ה"י מן אלקים, ה"י מן כו' ואמר לסליק לע"ב. כנ"ל בבית:

¹¹ תיקון נ"ט בראשית כי כו'. רואה לומר שנספט באש:

¹² כתנות אור. שהוא מאור אש שנפלט ממנו, ובאש – ב' אש, מאורי האש, ואינון לחיש ואשה וכמו שאומר לעיל יו"ד א' וברית איהו יו"ד ועם אש אתעביד איש ואוף הכי אות ה' עם אש איהי נוק' ועל תרין אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור דבהון עקבו מכהה גלגל חמה והיינו בורא מאורי האש בתר לחבו ויעש כו' עור משכא לחויא כו' עיין סם ורואה לומר דבתבת בראשית אותיות באש ונשאר תרי על ב' הג"ל וכל אחד כליל מצ' כמו שאומר בריש פ' שמיני וכאן מפרש והולך פסוק והנחש כו' שנתקנא על כתנות אור עד שגרם להפשיטו כמו שמפרש והולך:

² לזכיר בהון הבדלה כו'. רואה לומר, בין אור דכתנות אור דשבת, לחושך דכתנות עור לחול דהוא חושך כמו שמפרש והולך חושך אוכס כתנות עור דיליה גם כן אוכס ועיין לעיל ל"ו א' ועל אלון קליפין אמרו לזכיר הבדלה כו' ובשבת אתפשט כו' ובגין דא תקינו בהבדלה המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך ללא יתחבר קליפין לחול לקליפין דקודש ולא יעביד תערובות כו' דעיקר התערובות הוא בלבושין כי הזכות ופגם הכל בהם כמו שאומר בפ' בראשית ובתיקון י"ח ולכן ההבדלה הוא בלבושין שלא יתערבו וכמו שאומר סם דמוחא לא מקבל טומאה הה"ד כה דברי כו' ועיין לעיל י' ב' וידעו כי עירומים הם כו' מכתנות אור דאינון מאורי האש ובגין דבשבת אתחזיית לון בהדלקת שגרא דשבת בתרין פחילות דאש (רואה לומר שהן נגד זכור ושומר, איש ואשה כנ"ל) ובמואלאי שבת יתעברון מינייהו תקינו למימר במואלאי שבת הבדלה באש ובגין דבשבת וי"ט מתלבשין נשמתין דכתנות אור כו' עיין סם ובפ' בראשית י"ז ב' הבדלה במואלאי שבת בין אינון דשליטין ביומא דחול לשבת ועיין סם י"ד ב' ובשעתא דמבדילים על כסא כל אינון חיילין כו' ובפ' ויקהל ר"ז ב' לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קודש לחול אמאי דהא אתיהב רשו לממנן כו' עיין סם בדבריו ואמר סם ובפ' בראשית י"ז ב' לענין הברכה מאורי האש שיאירו הממנן לחול משרגא ורואה לומר שאף שחול מתלבש האדם בכתנות עור ונפשט מכתנות אור, מכל מקום יאיר ממאורי האש עיין סם וזה שאומר למעלה יו"ד א' לאתדכאה במאי דחב וכן אמר סם בצפרנים גם כן להראות שהופשט מהם גם כן שיאירו ועיין סם ובפ' ויקהל בצרכה שהצפרנים הם לבושי קדושה אחורים דקדושה והן לבושין דכתנות אור עיין סם בדבריו:

¹³ ערום מינייהו. רואה לומר מהלבושין, ללאדם הוא ליה כתנות אור, מעולה שבלבושין, והוא לא הוא ליה לבוש כלל, והלבוש הוא הגוף דעתה הוא בלאדם כתנות עור וקודם החטא הגוף היה מזהיר כתנות אור כמו שהוא עתה בגן עדן והוא לא הוא ליה גוף כלל:

²² לכלל חיה כו'. רואה לומר זה שכתוב (בראשית ג א) ערום מכל חיות כו' וכמו שמפרש והולך ובג"ד והנחש כו':

²² בגין דהוה ע"ש. כמו שאמרנו (אבות ה ו) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות כו' וי"א כו' ואשתאר למעבד גוף, וקדש היום, ועיין בזה פרשת בראשית י"ד ע"א פקודא ארביסר כו' כיון דאתקדש יומא כו' לא יכיל עלמא למיסק קמייהו כו' וזה שאומר ואמאי לא ברא לון בגין כו' בגין דאשתייר ערום בגיניה כו' ואמר ודא איהו אשר ברא כו'. כמו שאמרנו (ר"ה טז ע"ב) לעשות ולא עשה, ופירוש דקרא, בו שבת כו' אשר ברא כו' כי ברגע בין השמשות נבראו, ושבת, אשר ברא אותן לעשות עדיין ושבת מזה ועיין בזה פרשת תרומה קנ"ה ע"ב מאי לעשות לאשתארו גופא דשידי לאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו כו':

²⁷ ואיהו גרם לבתר כו'. רואה לומר הנחש גרם מיתה לאדם לאתפשט מהגוף שהוא לבושי ואף הכתנות עור כתנות ממש דעביד ליה הקב"ה ירית הנחש דהייב לנמרוד ועשו כמו שמפרש והולך ועיין בזה פרשת תולדות קמ"ב ב'. ואמר ובג"ד והנחש היה ערום. רואה לומר ערום מלבושין כנ"ל ואח"כ מפרש ערום לשון ערמה, ערום לבוש, ואמר דגרים בערמה כו' דערמה היא נוק' דיודעת לפחות (משלי ג א) כי נופת תטופנה כו' ואחריתה כו' ועיין בזה פרשת וילא קמ"ח א' בסתרי תורה בצרכה ולכן לשון ערמה לשון נקבה:

²⁷ דפתי לחוה כו' ומה א"ל כו'. רואה לומר ב' דברים אלו היה ערמה ולכן ביעקב נאמר (בראשית כז לו) ויעקבני זה פעמים כו' לנטלא דיליה ועיין סם קמ"ג א' בג"כ אזדמן יעקב כו' לאיהו כגוונא דלאדם הראשון כו' עיין סם בדבריו:

קלה, ומה אמר לה (שם) ויאמר הנחש אל האשה אף כי אמר אלהי'ם לא תאכלו מכל עץ הגן, וקודשא בריך הוא לא אמר, אלא מכל עץ הגן אכל תאכל, דאיהו לא מני ליה דלא למיכל אלא מעץ הדעת טוב ורע, דאיהו ערבוניא דטוב ורע, אילנא דשקרא, יחד בלב וחד בפה, לביה מלי שקרא, ופתי בפומיה במלין דקשוט. וחויה בישא באעבר הכא על לא תענה ברעך עד שקר (שמות כ יג), ועל לא תרצח, ועל לא תנאף, ועל לא תגנוב, ולא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא, על לא תענה ברעך דסהיד שקרא דאמר (אף כי אמר אלהי'ם לא תאכלו מכל עץ הגן ועל לא תגנוב דגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף כי אמר אלהי'ם וגומר) כי יודע אלהי'ם כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהי'ם יודעי טוב ורע (בראשית ג ה), בגין דלא תהוון בדיוקניה, ועבר על לא תנאף, דהטיל זוהמא בחויה, ועבר על לא תרצח, דקטל לאדם ולחויה, דהכי ארקא דיצרא בישא מפתי לבני נשא, ולבתר סליק ואלשין ליה, ונטיל רשו ונחית ונטיל נשמה.

תקונא שתין

[תיקוני זוהר – דף צו ע"ב]

^כ כבראשית דא ברי'ת, כדאיתמר ביה עץ החיים, וקא אוקמוה, ובהפוכא תבי'ר, דגרם תבירו לאדם הראשון, ודא עץ הדעת טוב ורע, טוב איהו (דף צו ע"ב) אילנא, ההוא דכתיב (בראשית ג ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעיני, ואיבא דיליה רע, כפום חיזו דיליה הכי הוה (נ"א איהו) אתחזי'א לה מלבר, ל"כגוונא דפומא מלין שפירין מלבר, ולבא מלייא טנופין מלגאו, ודא לא הות ידעא דסם המות הוה מלגאו דאיבא, ליהדא הוא דכתיב ו'תקח מ'פריו ו'תאכל, ותתן גם לאישה וגומר (שם), הרי איבא דאילנא דתמן מר'ת (מלגאו גרם לה דאכלה).

^ל ונאית קליפין דאיבא דאינון תהו ובהו וחסך ותהום, דקליפין אלין אינון רע, מוחא מלגאו טוב, אילנא דחיי קליפין דיליה שפירין ומוחא דיליה שפיר, ודא איהו עפיה שפיר ואנביה שגיא (דניאל ד ט), ונאית אילנא דכוליה ביש, מוחא וקליפה כלהו מרי'ן, ומיין דלהון מרי'ן, הדא הוא דכתיב (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשותות מים ממרה כי מרים הם וגומר, ויורהו יהוה עץ וגומר, וביה וימתקו המים, עץ מתוק דמניה נפקין ענפין ושרשין, דאיתמר בהון (תהלים יט יא) ומתוקים מדבש נפת צופים, ובגין דא אית עץ דענפין דיליה

ביאור הגר"א

^כ חד בלב כו'. דומיא דנחש ועיין לקמן תיקון ס' בארוכה:

^כ אעבר הכא על כו' לא תשא כו'. שהזכיר שם אלקים לשקרא, וחסר כאן, והן בפסוקים היה ערום כו' דחמד לבשווי ונתכוין להרגו וזהו מכל חית כו' ימינים ושמאלים. ויאמר אל האשה – הטיל בה זוהמא והוא לא תנאף. אף כי כו' – לא תשא. לא תאכלו מכל כו' – לא תגנוב. לא מות תמותון – לא תענה. והייתם כאלקים, תהוון כוותיה – לא יהיה לך אלהים אחרים דעבד אלהים אחרים וכן לא תחמוד – דחמד לבשווי, והן ז' לא תעשה דעשרת הדברות בז"ת נגד ז' מלות שנקטוה ועיין לעיל ס"ח א':

^כ תיקון ס' בראשית לא ברית. רוצה לומר שאותיותיו זו:

^כ דאיתמר כו'. עיין ברעיא מהימנא ריש פ' כך ע"ז ב' תאנא כו' ובריש פ' שמות כוזהר כו' זוהר איבא דאילנא יהיב חיין לכלל קיומיה כו' עיין ס':

^ב ודא ע"ה כו'. שהוא בהיפך, שכתוב (בראשית ב יז) מות תמות, כמו תביר הפוך ברית, והוא כסופין דמות, (משלי ה ג, ד) נופת תטופנה כו', ואחריתה כו' שהוא איבא דילה, וזה שאומר טוב איהו אילנא כו'. רוצה לומר, האילן טוב למאכל, שהזנות ענמה טוב למראית עין, ואחריתה כו', ועוד, שהעץ הוא היסוד הברית, ומעשה הוא עין כו', וכן הוא בצרית הלשון. וזה שאומר ואיבא כו' כפום חיזו כו'. כמו שכתוב כי נופת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה כו', והוא היפך שמיכת הברית, ולכן נקרא עץ הדעת לשון שכל כסופין דעלמא וביה טעיין וכשלין כו', ועיין בסוף פ' פקודי בהיכל ו' דס"א בארוכה, ורצונו לבאר אלקים דדברי חוה ונחש שביאר בסוף תיקון הקודם, וכאן רמזו בצבראשית – ברית, ליזהר ממנו, והיפוכא הכל בצרית כנ"ל, וג' אלקים אמרה הנחש נגד ג' הידועים שהן דינים:

^ב כגוונא דפומא כו'. כמו שהנחש וכל דאחיין מסטריה – כן הוא עץ הדעת ענמו:

^ב ה"ד ותחא כו'. מביא ראיה שאיבא גרם מות שהרי אכלה מפריו אבל כי טוב לא כתיב אלא בעץ, ועיין בזה פרשת בראשית ס"ב ב' וכד האי אור כו' אר"א כו':

^ב ואית קליפין דאיבא כו'. שהן קליפין לאגוזא, וגנת אגוז מבפנים – לראות באזי הנחל כו':

מתיקון, ועץ דענפין דיליה מריזן, ואית מיין מתיקן ומיין מריזן, דדא לַקְבֵּל דא עבד קודשא בריך הוא, לדיאית דאיהו פלגו דיליה מתיקא ופלגו דיליה מריזא, ודא עץ הדעת טוב ורע, כגוונא דכספא מעורב בעופרת, ואית אילנא דקליפין דיליה בישין מלבר ומוחא מתיקא מלגאו, הכי תשכח בר נש ביש במלי פומוי (ני"א ובפומוי מפיק ביש מלבר) וטב בלביה מלגאו, ואית מפימוי טב ולביה ביש, האי איהו עץ הדעת טוב ורע, הקא מקנן נחש רמאי.

הכי איהו בר נש דתשכח ליה גופיה שפיר, וסימנין דיליה בלהו שפירן, ונשמתייה נפש חייבא מלגאו, ותשכח בר נש גופיה ביש בכל סימנין דיליה, ונשמתייה מלגאו שפירא, לדיא איהו צדיק ורע לו, אכל מאן דאיהו טב מלבר ורע מלגאו, איהו רשע וטוב לו, בגין דלא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי, טוב מלבר ומלגאו צדיק וטוב לו, ביש מלגאו ומלבר רשע ורע לו, ליהא אוקמוה.

טב מלגאו ולבושא דיליה ביש, דא איהו ליעני ורוכב על חמור (זכריה ט ט), רע מלגאו ולבושא דיליה שפיר מלבר, על האי אתמר (קהלת י ז) ראיתי עבדים על סוסים, וכלא אשתמודע בעובדוי דבר נש, מאן דאיהו מלגאו, לילאו למגנא אוקמו קדמאין לא המדרש הוא העקר אלא המעשה הוא העקר, דשטיין מסתכלין בגנפא דאיהו לבושא, הדא הוא דכתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני, וצדיקיא בעובדין טבין.

לפי עווד (שמות טו כה) ויורהו יהוה עץ, דא מטה דמשה, דהוה מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, כגון להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד), ודא מטטרו"ן, דביה הוה משתמש משה רבינו, כגוונא דעמודא דאמצעיתא דהוא משתמש ביה, והוה מנהיג תתאין ביה, אוף הכי משה דהוה כגוונא דיליה, הוה משתמש במטה, ואמאי אתקרי מטטרו"ן מטה, דלזמנין מטה כלפי זכו לצדיקיא, ולזמנין מטה כלפי חובא לרשיעיא, ובגין דא אתהפך ממטה לנחש לרשיעיא לאלקאה לון ביה, ומנחש למטה לצדיקיא למיהב לון ביה אגרא.

ביאור הגר"א

⁷¹ ואית דפלגו כו' ודא כו'. והוא כלמא דנבוכדנצר כמו שאומר לעיל ק' א' ח"ל בני ממראה כו'.

⁷² דא איהו לדיק ורע לו אכל כו'. שיש לו נפש רעה שהוא שופא גופא וכן כל מדותיו רעות אכל רוחא שלו טובה והוא מכריח הנפש לדרכו כמו שאמרו (יבמות סה ע"ב) וכבשה האיש דרכו לכבוש, וזהו לדיק ורע לו שקשה לו מאד לכבוש ויכרו גול מאלד לפי נפשו, והוא ידוע במדותיו ומעשיו, שמדותיו לפי הגוף והנפש, ומעשיו לפי הרוח, וכן סימניו בצרטוטיו וכל זר"ה פס"ץ הוא לפי מדותיו ונפשו, וזה שאומר אכל כו' בגין דלא כו' שהיה קל מאד לעשות טוב – וללא רעה, ועל כהאי גוונא אמרו (סוכה נב ע"א) לעתיד לבוא כו' לדיקים נדמה להם כהר כו' ואלו כו', וכן הטובה והרעה בעולם הזה הכל על פי הרוב לפי המדות, לכד אס נתחייב בגלגולא כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ט וכמו שאמרו בסוף פירא קמא דקדושין אמרו לדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יא לדיק שאינו טוב אלא טוב לשמים ולבריות כו' כיוצא בו אמרו לרשע רע כו', והכל אחד, וזה שאומר בפ"א דברכות (ז ע"א) לדיק וטוב לו לדיק גמור כו', ורואה לומר לדיק גמור כנ"ל גמור בנפש ורוח וכן בכלם וזה שאומר דפלגי' כו' – משום מזלל בגלגולא כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ט אכל בלאו הכי הוא כנ"ל, וזה שאומר טוב מלבר ומלגאו כו', ועל זה אמר שלמה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, (משלי לא יא) ושלל כו', וכן כל המזמור (משלי לא), וכן בריש משלי מהאשה זונה (ב טז–יט, ופרק ה), הכל על הנפש, והורה שלא לילך אחריה, והכל כנ"ל:

⁷³ עני ורוכב על החמור. עני – על הרוח, ענוותן כתרומו, וגם בפשוטו, שהוא לדיק ורע לו וגופא דיליה חמור, בשר חמורים בשרם, ולזה אמרו (ב"מ פד ע"א) אברהם דר"י כו' כמו שאמרו המפרשים (וכן נפשא ועיין מה שאמר לעיל בתיקון כ"ג). ועיין בזה פרשת בא מ"א ב' קדש לי כל בכור כו' וסם מ"ג א' וכל פטר כו' בגין דאינון דיוקנא כו', ונאמר במשיח (זכריה ט ט) עני ורוכב כו' דהוא דוד בעלמא, ואמרו בירושלמי (סוטה פ"ה ה"ה) אברהם היה יכרו רך כו' והוא ראש לכל לדיק וטוב, ודוד כו' עד שהרגו:

⁷⁴ ולאו למגנא אוקמוה כו'. דמדרש הוא אילנא ומעשה הוא הפרי והכל אחר הפרי דהוא דוגמת הלבושא ומלגאו כנ"ל ועיין לעיל סוף תיקון נ"ב ודע"ג דמתרבי אילנא כו' ובג"ד אמרו מכל מקום דלית מדרשא כו'.

⁷⁵ ועוד ויורהו כו'. דלמעלה אוקים ליה בעץ החיים עץ מתוק, וענפין מתוקין (תהלים יט יא) ומתוקים מדבש, שלכן נאמר (שמות טו כה) שם שם לו חק ומשפט כו', שנאמר (תהלים יט י) משפטי ה' אמת לקחו יחדו, הגחמדים כו', ועיין לעיל כ"ד ב' ה"ד ויורהו כו' ודא עץ החיים כו' ועיין בזה פרשת בשלח ס' ב' אכל כאן פירש על מט"ט דהוא מתהפך מנחש למטה לכן בו אתהפכו מריזין למתיקין ולכן שם שם לו כו' וסם נסרה ויאמר אס שמוע תשמע כו' דהאי עץ הוא לפי מעשה בני אדם וביה אמר בריש פ' בראשית דלריך להפך מריזו למתיקין:

⁷⁶ כגון להט כו'. עיין לקמן תיקון ס"ח ועיין לקמן סוף תיקון זה כד אתהפך מנחש כו' דסטרעא דנפשא מינייה דהרעא גופא וכמו שאומר למטה דהכי האי מלכא כו' ועיין מה שאמר לעיל ריש תיקון נ"ח, והוא מתהפך לפי שהנשמה והרוח מהפכין את הנפש והגוף, כן השם יתברך מהפך ליה שהוא הנהגת עולם הזה, שר העולם, ולכן לדיק ורע כו' כנ"ל וזה שאומר ולדיק בהאי אחר אתמר כו'. כשם שמושל בנפשו:

דְּהָכִי אִיהוּ עַל הָאֵי מְלֹאכָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּגוּוֹנָא דְנִשְׁמָתָא דְרַכִּיב עַל גּוּפָא, וְצָדִיק בְּהָאֵי אֲתֵר אֲתֵמֵר בִּיה (שמואל ב כג) צָדִיק מוֹשֵׁל יְרֵאת אֱלֹהִי'ם, בְּגִין דְּאִיהוּ מִהֲפֵךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי, וּבְהָאֵי אֲתֵר צָרִיךְ מִשְׁנוּי מַעֲשָׂה, בְּגִין דִּיתְהַפֵּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מְקוֹם, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ מְלַגָּא, אֲתֵמֵר בִּיה (מלאכי ג ו) אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי, דְּאִיהוּ רַחוּם וְחַנוּן, לִית בִּיה דִּינָא כְּלָל וְלֹא שְׁנוּיָן.

[תיקוני זוהר – דף צו ע"א]

וְכַד בַּר נִשְׁ שְׁלִיט עַל יְצָרִיה, נְהַפֵּךְ נַחֲשׁ (דף צו ע"א) לַמַּטָּה, וְאִם יְצָרִיה שְׁלִיט עָלֶיהָ, נְהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנַחֲשׁ, מְבֹמֵד וַיִּנָּס מִשָּׁה מִפְּנֵי (שמות ד ג), מֵאֵי וַיִּנָּס, אֲלֵא הֵכָא רְמִיז שְׁנוּי מְקוֹם, דְּבָרַח מֵאֲתֵרִיה וּמִקְמִיה, וְדָא אִיהוּ רְזָא וְתַפְקִחְנָה עֵינֵי שְׁנִיָּהֶם (בראשית ג י), וּבְמֵאֵי אֲתַפְקִחוּ, לְמַנְדַּע טוֹב וְרַע, מִדְּאִיהוּ מַטָּה כְּלִיל מִתְרוּוֹיָהוּ, כַּד אֲתַהֲפֵךְ מִנַּחֲשׁ לַמַּטָּה אֲתֵמֵר בִּיה צָדִיק וְטוֹב לוֹ, וְכַד אֲתַהֲפֵךְ מִמַּטָּה לְנַחֲשׁ אֲתֵמֵר בִּיה רִשָּׁע וְטוֹב לוֹ.

תקונא חד ושתין

מִבְּרֵאשִׁית דָּא מַחְשָׁבָה, אֱלֹהִי'ם דָּא אֵימָא עֲלָאָה מִיְעוּבָדָא, דְּתֵרוּוֹיָהוּ דְחִילוּ וְרַחֲמֵי, אֵת הַשְּׁמַיִם דָּא קָלָא, וְאֵת הָאָרֶץ דָּא דְבוּרָא, וּבְכָלֵא חָאבוּ אָדָם וְחֻוָה, אֲפָרִישׁוּ בֵּין אָבָא וְאֵימָא דְאֵינֹן מַחְשָׁבָה וְעוּבָדָא, וּבֵין קוּל וְדְבוּר דְאֵינֹן בְּרָא וּבְרֵתָא, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁמְעוּ אֵת קוּל יְהוָה אֱלֹהִי'ם מִתְהַלֵּךְ בְּגִן לְרוּחַ הַיּוֹם (בראשית ג ח), אֵת קוּל דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְשְׁכִינְתָא עֲמִיה, יְהוָה אֱלֹהִי'ם אָבָא וְאֵימָא, וְאֵינֹן אַרְבַּע אֲתוּוֹן יְהוָה, י' אָבָא ה' אֵימָא ו' בְּרָא ה' בְּרֵתָא, דְאֵינֹן מַחְשָׁבָה וּמַעֲשָׂה קָלָא וְדְבוּרָא, (ורזא דמלה מחשבה מצטרפא למעשה ודא רזא יו"ד דהיא י' וקלא ודבור דאיהו שמים וארץ וכל צבאם), קוּל דְהוּא אֲזִיל בְּגִין דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, שְׁמַע קְלִיה דְהוּא אֲזִיל בְּגִינְתָא בְּעַנְפֵי אֵילָנָא, מִיְהוּא אֵילָנָא דְחָאב בִּיה אָדָם קְדַמָּאָה, דְהוּא אָמַר אֵילָנָא לְסַמְא'ל חַיִּיבָא נַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, רִשָּׁע אַל תִּגַּע בִּי, וּבְאֵן אֲתֵר הוּא אֲזִיל קָלָא מִבְּגִינְתָא דְאִיהִי אַדְנִי' דִּינִי' א, מִלְּסַטְרָא דְשְׁמַמָּלָא, דְאֲתֵמֵר בִּיה (איוב א ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִי'ם לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה, וְדָא אִיהוּ לְרוּחַ הַיּוֹם, וּמָה הוּוּ אֲמַרִין בְּנֵי הָאֱלֹהִי'ם, אֲלֵא אָתוּ לְהִתְיַצֵּב עַל מִימְרָא דִיהוָה, דְכַד אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, אָמְרוּ אֵינֹן מָה אָדָם וְתַדְעֵהוּ (תהלים קמד ג), (ס"א אמרו אינון מה אנוש כי תזכרנו וגומר) (שם ח ה).

מִיְעוּד וַיִּשְׁמְעוּ אֵת קוּל יְהוָה אֱלֹהִי'ם, הֵהוּא קָלָא הוּוּ בְּגִינְתָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָא, דְתַמְן עֵץ הַחַיִּים נְטוּעַ, דְחֻוָה גְרַמַת דְאֲתַעְקַר אֵילָנָא מִגִּנְתָא, וְאָדָם גָּרִים בְּמַחְשָׁבָתָא דִילִיה דְאֲסַתְלִיק נְבִיעוּ דְאֵילָנָא, דְהוּוּ נַחֲת

ביאור הגר"א

מ"א שנינו כו' ושינוי כו'. כנ"ל ריש תיקון נ"ח בג' עלמין ליליה, והוא גופא דבת מלך נשמחא כמו שאומר שם: מ"ב מיד וינס כו' שינוי מקום כו'. רואה לומר לאחבא בגלגולא כשרואין שהגוף נהפך לנחש, ועפר אחר יקח כו' לאחבא ליה בגופא ונפשא עד לאחרימי ליה בת מזליה ועיין לקמן ק"ג א' ואיהי שעתא דקיימא כו' דנפשא שופא גופא לא מתגלגל והארץ לעולם כו': מ"ד דאיהו מטה כו'. דהוא וירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב) מ"ט פנים טהור ומ"ט כו', וה' דלתפסט בזה, ועיין בזה פרשת משפטים קט"ו א' לא הוית אלכא כו' בגין דמטה דלתמסר כו':

מ"ה תיקון ס"א בראשית כו'. לרמוז כאן פסוק וישמעו כמו שמפרש והולך. ואמר לא מחשבה. כמו שכתוב (תהלים קיא ז) ראשית חכמה כו': מ"ו עובדא. עיין לעיל ל"ט א':

מ"ז מההוא חילנא דחב כו'. רואה לומר שהלך וינא מחילנא ההוא בצביל נגיעת הנחש שמתמא בנגיעתו כמו במת וכיוצא, והקדושה בורחת וזה שאומר דהוה אמר חילנא כו':

מ"ח בגנתא דאיהו אדניי. דגן הוא פני אדניי כי אדני הוא היכ"ל, וג"ן הוא לפני היכל כמו שאמרו בפ' בלק ריש שזוכים אל הבתים הפנימים וזה שכתוב אל גינת ביתן המלך כמו שאומר שם ויש עוד פ"ז, הוא יותר פנים, והכל חושבן הר, מי יעלה בזה ה' כו' (תהלים כד ג):

מ"ט לט"ו כו' ודא איהו לרוח היום. רואה לומר לרוחו של היום דהוא ראש השנה, דינא, וכמו שכתוב (חיו"ב א ו) ויהי היום:

מ"י ועוד וישמעו כו'. רואה לומר כמו שאמרו במדבר רבה (פרשה יג) מתהלך, מקפץ ועולה. הסתלקות מהגן וכמו שמפרש והולך:

כ' דחווה גרמת כו'. רואה לומר בעובדא, דהוא דרגא דעובדא בינה כנ"ל, ואלה דרגא דמחשבה, ושניהם פגמו דרגא דלהוון, ואילנא עץ החיים נגד עובדא שאכלה מעד הדעת גרם לעץ החיים דהוא הפוכא דיליה כמו שאומר לעיל ריש תיקון ס', ובמחשבה גרם לנביעו דהוא

לגנתא, ואשתארת יבשה, יהו"ה דא אילנא, ה"ה ענפוי ושרשוי, ו' גופא דאילנא, י' איבא דיליה, נבניעו דיליה בגוונא דא יהו"ה אחד ושמו אחד, ובמנלן דאתקרי נביעו אחד, כמה דאתמר (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה אדני".

[תיקוני זוהר – דף צו ע"ב]

ובגין דא ויתחבא האדם ואשתו מפני יהו"ה אלהי"ם (שם ג ח), וכי יכיל בר נש לאתכסיא מניה, והא כתיב (ירמיה כג כד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהו"ה, אלא פסו פניו חרלים (משלי כד לא), אתכסיו אנפוי מבשת, דאתפקחו עינייהו וחזו מה דעבדו לעילא, דגרימו לאעקרא אילנא מאתריה, ונביעו לסלקא מתמן, ודא איהו ויתחבא האדם וגומר, לתמן אתכסיו אנפוי, מן בשת, דתמן חאבו, במה דהוה בתוך עץ הגן, תמן אתכסיו אנפוי, "אית מאן דאמר בתוך עץ דא צדיק, ובאתר דא ויסתר משה פניו (שמות ג ו), דאדכר מה דאירע ליה בקדמיתא, אדכיר חוביה ואתכסי מבשת, ובגין דא זכה ותמונת יהו"ה יביט (במדבר יב ה), ודא י' דאיהו חכמה תתאה, ואיהו איבא דאילנא, דהוה בריש צדיק, ו' גופא דברית, ה"ה דא אתר דערלה ופריעה, (דף צו ע"ב) ארבע אתון הוו על צדיק דאיהו עץ פרי, איהו גרים דאסתלקו מניה, ואתעקר איהו מגנתא, הכי אעקר קודשא בריך הוא לאדם מגופיה, ותריך ליה מגנתיה, כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ויגרש את האדם.

תקונא שתין ותרין

בראשית תמן ב"ת, תמן א"י (נ"א תמן אשרי), בההוא זמנא אסתלק קודשא בריך הוא משכינתיה, ואשתארת בת יחידה, הדא הוא דכתיב (איכה א א) איכה ישבה בדד, ורזא דמלה ויקרא יהו"ה אלהי"ם אל האדם ויאמר לו איכה (בראשית ג ט), איה כ"ה, אמר ליה, אף על גב דגרמת כולי האי, ועבדת פרודא באתון דאסתלק יו"ד מן ה', ו' מן ה', ואשתארת שכינתא לעילא יחידאה, ושכינתא לתתא יחידאה, בגין דא ויאמר לו איכה, א"ה כ"ה. ויאמר את קולך שמעתי בגן, ואירא כי עירום אנכי ואחבא, וזא דמלה, ערום ראה רעה ונסתר (משלי כג ב), בגין דא ואירא כי עירום אנכי ואחבא, (ס"א ובמאי סתירה דבר נש, אלא תא חזי בזמנא דאית רשו למחבלא לחבל, אתמר ביה (שמות כב ה) פי תצא אש ומצאה קוצים וכו', ובההוא זמנא והיה כצדיק פרשע (בראשית יח כה), ובגין דא אית ליה לבר נש בההוא זמנא לאתטמרא ולאתכסיא, דלא ישתפח

ביאור הגר"א

- מחשבה כמו שאומר לעיל י"ג ח' ושאר מקומות הרבה ומפרש והולך יהו"ה לא כו'. והן ג' דהגין, גנתא – אלנ"י, ואילנא עץ החיים – הו"ה, ונביעו – מחת, דהוא בג"ר אכל עיקרו בכתר, שמא מפרש לאסקי לאילנא:
- ⁶⁵ נביעו דיליה בגוונא דא ה' אחד ושמו אחד. רואה לומר, נביעו הוא המיוחד ה' ושמו אלנ"י, כמו דל"ג שיהודים ע"י מ"ד ומ"ג, והוא נביעו, והוא ב' פעמים אחד, חושבן הו"ה, ואחד הוא י"ג מכליון דרחמי דככתר, דמשם הוא כל הנביעו, דבהון כל משח רבות, ובהן ב' מזלות דכלילן הכל והן משפיעין לז"נ כידוע:
- ⁶⁶ ומנ"ל דאתקרי כו'. עיין לעיל תיקון מ"ג פקודא דיחודא דאיהו יקוו כו' שמע ישראל כו' עיין שם דבכרו דכל יחודא תליא בזה השם, ושורש זה השם הוא י"א י"א אחד, ואמרו ותראה היבשה עיין בזה פרשת בראשית י"ב ח' פקודא תליתיא כו' ועם כ"ד כו':
- ⁶⁷ תמן אתכסיו כו'. רואה לומר מה שכתוב (בראשית ג ח) בתוך עץ הגן, היינו ששם בושו מאד מה לעבדו תמן, מפני העץ ומה שבתוך העץ, דהיינו נביעו הנ"ל, והן ג' תיבות, בתוך עץ הגן, בתוך לעץ, ועץ, וגו', וזה מפני ה' אלקים, עובדא ומחשבה כנ"ל:
- ⁶⁸ אית כו'. דלמעלה אמר על כל העשר ספירות וכאן מפרש הכל על הצדיק דהוא עץ החיים כנ"ל ריש תיקון ס' והוא כולל הו"ה כמו שאומר לעיל תיקון כ"ב ואמר יוד איבא כו'. רואה לומר עטרה, והנביעו הוא ב"י, מ"ד, והוא כריך להיות דבוק בגנתא:
- ⁶⁹ תיקון ס"ב בראשית תמן בת תמן אי בההוא כו'. רואה לומר לפרש פסוק איכה (בראשית ג ט) כמו שמפרש והולך, וכ"ה היא בת, דהיא נקרא כ"ה כמו שאמרו בהרבה מקומות:
- ⁷⁰ דאסתלק יו"ד מן ה' ו' מן ה' ואשתארת כו'. הן ב' פעמים כ"ה דקריאת שמע דשחרית ודקריאת שמע דערבית ועיין לעיל סוף תיקון כ"ה ותיקון כ"ו:

בינייהו, דבההוא זמנא יש נספה בלא משפט, ובגין דא (שם) ואירא פי עירום אנכי ואחבא) ויבמאי נסתר בר נש מאלין דינים וקטרוגין דלא שלטין עליה, בתיובתא, הדא הוא דכתיב (תהלים צא א) יושב בסתר עליון, דא אימא דאיהי סתר, עליון מנה דא חכמה, וידלא אשתמודע אלא בה, בצל שד"י יתלונן (שם) דא אימא תתאה, (נ"א עלאה) צל דשד"י דאיהו אות ברית קדש, דאתמר ביה (שם ל ט ז) נאך בצלם יתהלך איש, ודא שכנתא תתאה, דאיהי צלמו דקודשא בריך הוא, ועליה אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, בצלמו ממש דא שכנתא, צלמו דקודשא בריך הוא, סבמדה דיליה בשעור דיליה דלא אוסיף ולא גרע, מאי האדם דא שכנתא, (נ"א דא עמודא דאמצעיתא).

אמר רבי אלעזר והא בשכנתא לא כתיב בה בריאה אלא אצילות, ויעוד דהוה ליה למימר ויברא יהו"ה את האדם, מאי אלהים אלא שכנתא אתקרי אלהים, ועל ההיא נשמתא דאתיהבת בבר נש אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו, בדיוקנא דשכנתא, ועל ההיא נשמתא אתמר אף בצלם יתהלך איש, וידהא בזמנא דאסתליק מבר נש נשמתא לא יכיל לאתנענעא. אמר ליה, בריך ברי לעתיק יומין, וברי כל מאן דפגים האי דיוקנא, כאלו ממעט את הדמות, ושכנתא לא שריא תמן, ובההוא זמנא שלטין עליה כל מקטרגין מסטרא דההוא פגימו, ורזא דמלה (דברים לא יז) על פי אין אלהים בקרבי מצאוני הרעות האלה, הרעות מצאוני בגין דאסתלק שכנתא מני דאיהי אלהים.

תקונא שתין ותלת

בראשית ברא אלהים, מאי אלהים מי אלה, ויעל האי מי אתמר (בראשית ג יא) מי הגיד לך כי עירום אתה וגומר, אשר צויתך (שם), ההיא דאתמר בה אשר קדשנו במצותיו, וההיא דאתמר בה (תהלים א א) אשרי

ביאור הגר"א

¹² ובמאי נסתר כו'. רוצה לומר שעשו תשובה ברותן שחיסו שפגמו וכמו שפרש והולך בסתר עליון וכלל שדי, באלו שחיסו נחוצו, ופגמו היה במחשבה שנביעו דהוא בחכמה מחשבה מבינה ואילנה מגן כנ"ל, והן כד' הדין כנ"ל, ובשתייהן שבו, והוא תשובה עילאה ותשובה תתאה כמו שאמרו ברעיא מהימנא פ' נשא:

¹³ דלא אשתמודע אלא בה. רוצה לומר בבינה, וכן אין המחשבה ניכר אלא בעובדא:

¹⁴ אך כללם. רוצה לומר זהו כלל ועיין בזה פרשת נשא ברעיא מהימנא קכ"ב ז' והוא על רישיה דבר נש כו' אך כללם יתהלך איש כו' עיין סס בדבריו וזה שאומר ודא שכנתא כו':

¹⁵ דאיהו כללם כו'. דנקראת דמות אדם ועיין לעיל תיקון א' ותיקון י"ח ושאר מקומות:

¹⁶ ויברא אלקים. רוצה לומר אלקים חיים דלעילא, בינה, ולכן למטה פירש אלא שכנתא אתקרי אלקים רוצה לומר שכנתא תתאה, וכאן מפרש את האדם דא שכנתא תתאה כמו שפרש והולך:

¹⁷ במדה דיליה. כמו שאמרו במדרש שה"ט רבה (פרשה ה) תמתי תאומתי לא אני גדול ממנה ולא כו', וזה שאומר דלא אוסיף כו'. שני המאורות הגדולים:

¹⁸ ועוד הל"ל ויברא ה' את האדם. רוצה לומר כיון דכתיב כללמו דקאי על כרחך אעמודא דאמנעיתא ואם כן ויברא מדבר בעמודא דאמנעיתא ואם כן ויברא ה' הוה ליה למימר:

¹⁹ דהא בזמנא דאסתלק כו'. רוצה לומר מה שכתוב כללם יתהלך איש, ע"י הכללם יכול להתנענע ולהלך ועיין בזה פרשת משפטים קי"ז ב' מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש כו' ולית ליה תנועה כו', ואף שאמר שם בכל אדם, וכאן אומר בשני ענינים, א' כפשיה דכשמתלק הגשמה ומת אין לו הילוך, וב' נשמתא קדישא, דרשעים בחייהו כו' ולית ליה תנועה כנ"ל ברעיא מהימנא, וזה שאומר וברי כל מאן דפגם האי דיוקנא רוצה לומר נשמתא קדישא שהוא כללם אלקים, וזה שאומר ב' ואתחנן רס"ה א' ושאר מקומות הרבה הבו יקר לדיוקנא כו' שהוא לנשמתא קדישא כד אשתלים בשלימו ועיין בזה פרשת בראשית י"ד א' ועל דא מאן דאתחנן כו' ולמעלה פ"ז ב' ויברא אלקים כו' תא חזי כל מאן דלחנא כו' לדיוקנא כו':

²⁰ תיקון ס"ג בראשית כו' מי אלה ועל כו'. עיין לעיל ריש תיקון מ"ט וב' בראשית א' ב' בארוכה:

²¹ ועל האי מי אתמר מי כו'. כמו שאמרו ב' ויקרא לאורייתא מודיעת ליה חוביה בגין דייתוב מיניה, והוא בינה, ימא לאורייתא, ורוצה לומר, על דש - לכן לא מת והאריך לו לחץ שנה, ועל אשר צויתך כו' - לכן נתקלל. ואמר אשר צויתך ההוא דאתמר כו'. גם כן דרגא הג"ל כמו שאומר בתיקון ל"ט בראשית - אשר, דאתמר ביה אשר כו' ודא כו' עיין סס בדבריו ומשם נטוה ושם חז ושם שב ורפא לו:

האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, סִדְהִיא רְשׁוֹת הָרְבִים אֶשֶׁת זְנוּנִים, מאי רשעים דא סמאל ונחש, ההיא דאמר עלה פרעה (שמות ה ב) מי יהוה אשר אשמע בקולו, אשר דאתמר ביה (שם ב ב) אשר הוצאתיך מארץ מצרים, מי ודאי, דאיהי תיובתא, סִיִּאֲסוּוֹתָא לְכָל מַרְעִין וּמְכַתְשִׁין, הָדָא הוּא דְכְתִיב (איכה ב י) מי ירפא לך, ועלה אתמר (ישעיה ו י) ושב ורפא לו, סִיִּרְפָאוֹת תְּהִי לְשִׁרְךָ (משלי ג ח), זכאה איהו מאן דקריב לה לגבי בעלה, דדא איהו רזא דתיובתא, דִּיחֻזֵּיר וְיִיתוּב הֵהוּא דְרָגָא דְרַחֵיק לִיה מְאֵתְרִיה, וְיִחֻזֵּיר לֵה לְאֵתְרֵהּ, וְיִקְרַב לֵה תַמָּן, דבההוא זמנא דשכינתא מרחקא מבעלה, אתמר בבר נש (דברים כח כ) והיו חייך תלואים לך מנגד, חייך אתקריאת, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, ובזמנא דקריב לה לגבי בעלה, מיד קרוב יהוה לכל קוראיו כו' (תהלים קמה יח), דמאן דקרא ליה בשקרא רחוק הוא מניה.

[תיקוני זוהר – דף צח ע"א]

אָמַת, עֲשׂוּרָא דִּילִיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו עישור דארבע מאה וארבעין וחד, הָא רְזָא דְחַמְשָׁא וְאַרְבַּעִין, מ"ה, בזמנא דישראל משקרין בתורת אמת, באומא דשקרא, אתמר ביה (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה, מאי ארצה דא שכינתא, ובזמנא דישראל מקיימין תורת אמת באומא דקשוט, אתמר ביה (תהלים פה יב) אמת מארץ תצמח, ובגלותא אתמר (ישעיה נט טו) ותהי האמת נעדרת, ושקרא שלטא בעלמא, ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה, אתמחי שקרא מעלמא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי יב יט) שפת אמת תכון לעד, כוננת לא כתיב אלא תכון לעד (אמת), ועד ארגיעה לשון שקר (שם), מאי אמת עמודא דאמצעייתא, שכינתא דיליה תורת אמת היתה בפיהו (מלאכי ב ו).

אָמַת, א' ברישא דאלפא ביתא, מ' (דף צח ע"א) באמצעייתא, ת' בסופיה, (נ"א ד' אתוון) ומאן משקר דא סמאל, בזמנא דאמת שלטא אתעבר שקרא מעלמא. אָמַת אִיהוּ בְּסוֹף תִּיבִין, "וְאִינוֹן בְּר"א אֱלֹהִים לְעֲשׂוֹת, בְּר"א אֱלֹהִים אֵת, בִּיה בְּרָא עֲלֵמָא, וְעֲלִיהִי אֲתֵקְרִי וְקִימָא כָּל עֲלֵמָא, וְכָל מָאן "דְּאִוְמִי בְּשִׁקְרָא

ביאור הגר"א

¹⁰ דהיא רה"ר אשת זנונים. רואה לומר לכן נאמר הכל בלשון רבים וכמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"ד רשות הרבים, נחש, אשת זנונים כו' כללא כו', וחזר ופירש לרשעים הן ס"מ ונחש שפיתו לחדם וחזר ועיין בזהר חדש פ' יתרו דנחש פתה לחדם וס"מ לחוה כו' עיין סס בדבריו:

¹¹ אסוותא לכל מרעין כו'. מביא ראה דמ"י הוא תשובה, שתשובה הוא רפואה כמו שכתוב ושכ כו' ונאמר מי ירפא לך:

¹² רפאות תהי לשרך. רואה לומר לשכינתא תתאה דהיא שרך אגון הסהר, סיהרא קדישא כו', וזה שאומר זכאה איהו מאן דקריב לה כו' ואמר למטה ותשלך אמת ארצה לא שכינתא ועיין בזהר פרשת נשא קכ"ב א' ברעיא מהימנא וכל מאן דחזר בחיובתא כאלו חזר את ה' לאת ו' לחיהו בן י"ה, אשתלים ביה הו"ה, ודא איהו תשובה, תשוב ה' ודאי לגבי ו' כו':

¹³ דלא איהו רזא דתיובתא כו'. כל"ל ועבד"ז וד"ק. ואמר דיחזיר כו' רואה לומר לשכינתא תתאה כנ"ל ואמר ה"ד ויפח כו' דהגשמה היא ממנה כמו שאומר לעיל בסוף תיקון הקודם ועל ההיא נשמח כו' ובכי כל מאן כו' ושכינתא כו', וזה שאומר דחיד תלואים מנגד – שכינתא וכן נשמח וכו' שאומר שם ואמר דמאן דקרא לי' בשקרא כו' רואה לומר בעלת רשעים הנ"ל דאינון שקרא וכו' שאומר לעיל ומאן משקר דא כו' לחיהו אמר כמה שקרים לחוה, וכל עלתו בשקר, עלת רשעים. ואמר

¹⁴ אמת עשורא דיליה כו'. להורות איד השם קרוב באמת משום דהוא עשורא דיליה, והוא השכינה דהיא עשורא דיליה כמו שאומר לעיל מ"ז ב' והוא נקרא אמת כמו שכתוב תהן אמת ליעקב לכן לקוראים באמת ומקריבין לה לגביה, קרוב ה' להו, שהוא עשורא דיליה, שכינתא כנ"ל. ואמר מאי ארצה כו' רואה לומר, דותשלך אמת ארצה, וכמו שכתוב (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל, וכמו שאומר למטה מאי אמת עמודא דאמצעייתא כו' וזה שאומר תורת אמת באומא דקשוט ב' דברים, אומא דקשוט הוא אמת עצמו, עמודא דאמצעייתא, ותורת אמת – שכינתא כמו שאומר למטה. ואמר כוננת לא כתיב דעדיין לא שלטא בעלמא עד לעתיד לבוא וכמו שאומר

בזהר עיין שם ואמר אמת א' ברישא דל"ב להודיע שהתורה תליא באמת וזהו תורת אמת:

¹⁵ אמת איהו בסוף כו'. רואה לומר והוא יסוד עולם שלכן הוא בסוף יסוד הבנין:

¹⁶ ואינון ברא כו'. תחילת מעשה בראשית וסוף, ומתחיל מצדא דהוא התחלת בריאה אבל מלת בראשית אינו בריאה רק זמן הבריאה:

¹⁷ דאומי בשקרא כו' לחיהו ירושלים. לירושלים כתיב, (זכריה ח ג) ונקראה ירושלים עיר האמת כו', אבל בחורבנו כתיב (דניאל ח יא, יב) הורס התמיד והשלך מכוון מקדשו כו' בפשע ותשלך אמת ארצה ועשתה והלחיה, וזה שאומר ובזמנא דאתעביד כו', ואמר ודא גרים דאתחבר ביתא ואתחזר לעלמא כו' כמו שמפרש והולך דהכי אוקמוהו כו' וכמו שכתוב (ויקמיהו ד כג) ראיתי את הארץ והנה תוהו כו' ועיין ברעיא מהימנא שם ואמר חרב בית שני כו' כמו שאמרנו דגלותא דיליה לית לה תהום, ואוקמוהו שם דאלו ד' הן נגד ד' גלויות עיין שם וכן הוא ד' הליפין שבהן גלו ד' גלויות וכמו שאומר לעיל ל"ו ע"ב הליפין דאיבא דאינון כו' ועיין לעיל ל"ג א' וד' זמנין גלת כו' ונמלא תהום נגד גלות בית שני:

כָּאלוּ וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת אֲרֻצָּה (דניאל ח יב), וְשִׁקְרָא שְׁלֵטָא כְּבִיכּוּל בְּאַתֵּר (נ"א אתרך מאתר) דִּילִיָּה דְאִיְהוּ יְרוּשָׁלַיִם, וְדָא גְרִים דְאִתְחַרְבּ בֵּיתָא, וְאִתְחַזַּר עֲלֵמָא לְתַהוּ וְבַהוּ, דְהִכִּי אִוְקְמוּהוּ חֲרַב בֵּית רֵאשׁוֹן וְהָאֲרִיז הֵימָּה תַהוּ, חֲרַב בֵּית שְׁנֵי וְחֻשְׁף עַל פְּנֵי תַהוּם, מִדְּאֶמֶת הוּא סְבִיל עֲלָיִן וְתַתְּאִין, וּבִזְמַנָּא דְאִתְעַבִּיד שִׁקְרָא יִתְהַרְס הַבְּנִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (עמוס ה ב) "נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם, נִפְלָה עֲטַרְת רֵאשְׁנוּ (איכה ה טז), דְאִינוּן ה' עֲלָאָה ה' תַתְּאָה, מִ"ו עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא סְבִיל תְּרוּיָהּ, מִ"יִסוּדָא דְכֵלָא י', דָּא בְרִית, כֹּל מָאן דְמִשְׁקֵר וְעֵבֵר בֵּיהּ, כָּאלוּ אֶעְקֵר כֵּלָא וְאִפִּיל לֵיהּ, וְהָאִי י' הִיא אֲבָן הַשְׁתֵּיָה דְמִינָה הוֹשַׁתָּה עֲלֵמָא, וְעֲלִיָּה אִתְמַר (תהלים קיח כב) אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים וְכוּ', וְאִיְהוּ יִסוּדָא דְכֵלָא, וְעֲלָה אִתְבְּנִי, וְוִי לֵיהּ לְמָאן דְחָאב בְּאוֹת שַׁבַּת וּבְאוֹת תְּפִלִּין וּבְאוֹת יוֹמִין טְבִין וּבְאוֹת בְּרִית מִלָּה, כָּאלוּ אֶעְקֵר לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ, וְאִתְדַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וְבַהוּ.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזַר אָבָא וְהָאִי י' לְעִילָא אִיְהִי, אִמְאִי אִיְהִי לְתַתְּאָה הָכָא, אָמַר לֵיהּ בְרִי, דָּא רְזָא עֲלָאָה, מִ"מֵאֲרַבַּע אֲתוּוֹן תְּלִיין אַרְבַּע שְׁמֶהֱן, מִן י' יְהוּ"ה, מִן ה' הוִי"ה (נ"א הוִי"ה), מִן ו' וְהִי"ה, מִן ה' הוּהִי" (נ"א וְהִי"ה הוּהִי"), עֲלִיָּהּ אִתְמַר וְדָאִי וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲוָרִי, (ופני לא יראו) (שמות לג כג), מִ"וִמְסִטְרָא דְאַחֲוָרִים אִיְהִי י' לְתַתְּאָה, וּמְסִטְרָא דְפְּנִים אִיְהִי י' לְעִילָא, וְדָא אִיְהוּ רְזָא דְאִתְהַפֵּךְ שְׁמָא מְדִינָא לְרַחֲמִי וּמְרַחֲמִי לְדִינָא, כֹּד אִתְהַפֵּךְ לְדִינָא אִיְהוּ הוּהִי" (נ"א לְתַתְּאָה, דְאִתְמַר בֵּיהּ אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים, מְאָסוּ יִסוּרִין דִּילָהּ, וְאִלִּין דְחִבִּיבִין יִסוּרִין אִתְהַפֵּךְ לִוֵּן מְדִינָא לְרַחֲמִי יְהוּ"ה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲבָן מְאָסוּ וְכוּ', מַה דְהוּת י' לְתַתְּאָה אִתְחַזַּרְתָּ לְעִילָא, וּמְסִטְרָא דְוְהִי"ה אִיְהִי י' בְּאִמְצַע, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אִשְׁתַּטַּח לְגַבִּיָּהּ, וְאָמַר זִכְאָה חוּלְקִי דְזִכְיָנָא לְהָאִי, דְדָא עִיְקָרָא וְיִסוּדָא דְכֵלָא.

תקונא שתין וארבע

[תיקוני זוהר – דף צח ע"ב]

מִ"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, תְּמָן אִישׁ תְּמָן אִשָּׁה עִם ה' דְּאִלְהִי"ם, וְעֲלִיָּהּ אִתְמַר (שיר ב ה) סְמִכּוּנֵי בְּאִשִּׁישׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, מִ"וּמָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְאִתְפְּשְׁטוּ מִכְּתָנוֹת אֹרֶךְ וְחֻדָּה, וּבְגִין דָּא סְמִכּוּנֵי בְּאִשִּׁישׁוֹת, כְּתָנוֹת עוֹר אִינוּן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת אִילִים מְאָדְמִים וְכוּ' (שמות כה ה), וּמָאן גְּרִים, אִתְתָּא, כְּמָה דְאִתְ

ביאור הגר"א

^{ט"ה} דאמת הוא סביל כו'. כמו שאומר למטה ו' עמודא דאמנעיתא סביל כו' וב' ההי"ן אינון בית ראשון ושני כמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ג ושאר מקומות לכן חרב בית ראשון ושני בשבילו:

^{ט"ו} נפלה לא תוסיף קום נפלה כו' דאינון כו'. רוצה לומר פסוק ראשון הוא בחולת ישראל, ה' תחלה, עטרת ראשנו הוא ה' עילאה, תפלין שבראש, עטרת תפארת לת"ת:

^{ט"ז} ו' עד"א סביל תרווייהו. דהוא אמת כנ"ל מאי אמת כו' וכמו שכתוב תהן אמת ליעקב:

^{ט"ח} יסודא דכולא יו"ד. כמו שאומר לעיל מ"ג א' ת"ת כליל כלהו, וכלא על עמודא חד כו', ורוצה לומר לכל שם הוי"ה קיימא על אמת ונקרא אמת וכנ"ל קרוב ה' כו' דהוא עשורא דאמת, וכן מדתו של יעקב, שם הוי"ה, וברית הוא יו"ד כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ג ושאר מקומות, והוא עטרת, אות הברית דעליה קיימא עלמא כמו שכתוב (ירמיהו לג כה) אס לא בריתי כו'. וזה שאומר כל מאן דמשקר כו'. והוא להורות דהוא יסוד דעליה קיימא כלא, והוא גם כן דאמת כמו שמפרש והולך כל מאן דמשקר כו', שלא להכניסו במקום השקר, צבת אל נכר, דהוא מקום שקרא ואמר והאי יו"ד איהו אבן כו' גם כן להורות דהוא יסודא דכולא קיימא עליה וכן אמר ומאן דחאב כו' ואהדר עלמא לתוהו וזוהו כנ"ל דבשביל האמת אהדר כו' דהוא בנין עלמא ולדיק יסוד הבנין:

^{ט"ט} מארבע אהוון כו'. והן צד' פרלופין, נמלא הוי"ה דכאן הוא בשכינתא תחלה ואמר וראית את אחורי. רוצה לומר הוי"ה מהופכת, וכן שכינתא תחלה כמו שכתוב (תהלים קלט ה) אחר וקדם, דו"ג, ד"ו פרלופין. ואמר ואלין דחציבין כו'. עיין בתיקוני זהר חדש ע"ו ג':
^פ ומסטרך דאחורים איהי י' לתתא ומסטרך דפנים איהי י' לעילא. הוא חכמה צראש וחכמה בסוף:

^{פ"א} תיקון ס"ד צראשית כו' באשיות כו'. צ' אשות, וכן הנפרד ממנו, אשישה, דתמן איש אשה ורוצה לומר שישמכנה צב' אורות דכתנות אור שהופשט האדם מהן, אדם ותוהו צב' כתנות וכמו שאומר לעיל יו"ד תרין אשות כו' באורים כדו ה' והוא הבקשה סמכוני. וזה שאומר ^{פ"ב} ומאן גרים לא בגין כו'. רוצה לומר מאן גרים דהיא כריכה לסמיכה באשיות, בשביל שהופשטו, וידוע כפי ענין התחנות כן ענינה, (משנה סנהדרין ו ה) בזמן שהאדם מנטער כו', והכל לפי התחנות כידוע ואמר כתנות עור, דעתה הוא נגד עורות כו' שהוא מאדמים, וכן הוא בעור, דהוא מכל מקום נשאר צב' אשות מה דאשתייר מכתנות אור מעט אור ולכן מאדמים, ואמר ומאן כו' דהאשה גרמה שלכן כל ההלוקל הכל בשכינה וכמו שמפרש והולך

אמר (בראשית ג ב) ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי וגומר, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא לאתתא מה עבדת, כמה דאת אמר (שם יג) ויאמר יהוה אלהים אל האשה מה זאת עשית, מפל חובה דעבדת לשכינתא דאיהי זאת עבדת, ובגין דא מה זאת עשית, דאיהי ממה שמו, ממה זאת ודאי, (דף צח ע"ב) מה יהוה אלהים שואל מעמדך פי אם ליראה (דברים י יב), ואל תקרי אם אלא אם, הדא הוא דכתיב (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה, ואנת לא דחילת מאימא עלאה, לזאת עבדת כל דא ודאי, דאתמר בה (בראשית ט יב) מזאת אות הברית.

דאדם ואתתיה אתפריאו בדיוקנא קודשא בריך הוא ושכינתיה, ובגין דא חוכא דאדם הוה תליא בעמודא דאמצעייתא, וחובה דתוה בשכינתא, ובגין דא מה זאת עשית, לזאת עשית ודאי, מפל חוכא דא גרם דנחתת שכינתא בגלותא, דהוה ישראל עבדין מעשה אבותיהם, ובגין דא אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים וכו', ובה אמר דוד (תהלים כז ג) אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי וגומר, בזאת אני בוטח וגומר, דא אתמר במלחמת גוג ומגוג, ומאן גרים למקוהו איהו נטיר בה, בגין דעליה אתמר (שם קלב ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהוה וגומר.

והאי איהי חכמת שלמה, ועלה אתמר (קהלת ט ז) ויחכמת המסכן בזויה, ועלה אתמר (שמואל א ב ל) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, כד נחית שלמה ממלכותיה הוה חכמה דיליה בזויה בעיני שטיין, וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה (מלכים א ה י) ותרב חכמת שלמה, דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתגטילת מתמן, לאתר דחכמה עלאה, דאיהי חכמה ברישא, ואיהי חכמה בסוף, ואיהי תורה באמצעייתא, בעמודא

ביאור הגר"א

²⁶ כל חובא לעבדת לשכינתא כו'. ולכן היא מבקשת דווקא סמוכני. ורומז בצראשית כל פסוק זה, מה זאת, והיא מבקשת סמוכני באשיות:

²⁷ מה שמו. והיא נקראת שם כידוע בהרבה מקומות:

²⁸ מה זאת ודאי. רוצה לומר היא נקראת מה זאת, ואמר יתבדך שניהם, מה זאת, מ"ה – מ"ה עשית ללא דחילת מאימא עילאה שהיא הענישך בשביל שכינה תתאה ולזאת עשית זה שאומר מה ה' אלוקיך כו' לזאת עבדת כל דא ודאי כו'. ואמר

²⁹ א"ת אם כו' לרציה שהיראה הוא באימא וכמו שכתוב איש אמו כו' ואנת לא דחילת כו' והו מ"ה וכמו שכתוב מה ה' אלוקיך שואל מעמדך כו', על מה זה שאל לו. ואמר

³⁰ או"א עילאין שלא תעשה בזו"ג שהן או"א של האדם, ולהורות על ענין עמוק שדחילו הוא באבא כמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"א וברעיא מהימנא פ' נשא ושאר מקומות, אלכא שאו"א עילאין נכללין באבא ונקראים דחילו, ושם, איש אמו כו' (הקדים אמו דשם אבא טמיר יתיר וכמו שאומר לעיל תיקון ס"ב בסתר עליון כו') ובחזונה נכלל אבא גם כן כידוע ונקרא רחימו, לשם, כבד כו' זה שאמרו (קדושין ל ע"ב) הקדים אמו לאביו דגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שירא מפני אביו כו', לדחילו הוא באבא ולכן הקדים לאמו להורות שגם היא כלולה עמו, ובכבוד להיפוך, וכמו שאמרו הבן בחכמה והחסן בזינה, כתרין רחימין דמתחבקיין כו', והוא יו"ד ה"י מלכא ו"ד הוא ה', והו כלילותיה, ועיקר הגילוי הוא בזימיו שהוה התפשטותם למטה לכן למעלה אבא טמיר יתיר כמו שאמרו באידרא זוטא ולכן הקפידה תורה – כי אם ליראה, בשביל האם, וכן הקדים הקרא כנ"ל, זה שאומר ואנת לא כו':

³¹ זאת אות כו'. דהיא אות ברית, עטרת כו':

³² וחובא דא גרים כו'. שהאדם לא נתקבל, רק האדמה בעבורו, מה שאין כן באשה הרבה הרבה כו' וכמו שאמרו בזוהר סוף פ' צראשית עיין שם והטעם כנ"ל כי עיקר החטא עשתה האשה שהיא גרמה לכל זה:

³³ דהו ישראל כו'. רוצה לומר, לכן נפקדו גם כן על חטא האדם, דנתגרסה השכינה, כמו שכתוב ויגרש את האדם, ודקשו את – על השכינה, ובשביבה חנו נגאלין, שהיא עמנו, זה שאומר ובגין דא ואף גם כו' ועיין סוף פ' בחקותי בארוכה:

³⁴ דא איהו במלחמת כו'. ואמר בשביל משיח בן דוד וכמו שאמרו (סוכה נב ע"א) שהשם יתבדך אומר למשיח שאל, מכיון שרואה למשיח בן יוסף שנהרג אומר איני מבקש אלכא חיים ואמר לו השם יתבדך חיים כבר נתבדא דוד אביך כו' ובזכות דוד כמו שמפרש והולך ומאן גרים כו' בגין לעלה כו':

³⁵ וחכמת המסכן בזויה. שהיא מסכנא דלית לה מגרמה כו', ובפרט בגלותא כמו שאמרו (משנה סוטה ט טו) וחכמת סופרים תסרח ויראי כו', והוא בעיני הערב רב דהן ראשים בגלותא וכן יהיו הערב רב לעתיד לבוא לפני התלמידי חכמים, זה שאומר ועלה אתמר כי מכבדי כו', ועיין ברעיא מהימנא פ' אחרי מות ס"ז ב' אמר רעיא מהימנא בזהוה זמנא אלן מארי חכמתא עילאה כו' והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין דוד שזן דוד צא כו', ובפ' נשא קכ"ה ב' אמר ליה רעיא מהימנא באומאה כו' ועיין שם א' ובזימנא דאילנא דחיי כו' עיין שם בדבריו:

³⁶ דאיהי חכמה כו'. דהן ג' דרגין דכלילין כולא, והיא סלקא כולס, ועיין לעיל נ"ד ג' עד דסליק כו' ונטילת כו':

דְּאִמְצֵיתָא תּוֹרַת אֲמַת, לְעֵילָא תּוֹרַת חָכְם, לְתַתָּא חֲכַמַת שְׁלֵמָה, וּבִגִּין דָּא יִמְסַטְרָא דְשְׁלֵמָה אֲתַמַּר וְחֲכַמַת הַמְסַכְּן בְּזוּיָהּ, דְּנַחֲתִית בֵּיהּ, וְסְלִיקַת בֵּיהּ, כְּמָה דְאֲתַמַּר בֵּיהּ וְתַרְבַּח חֲכַמַת שְׁלֵמָה מִחֲכַמַת כָּל בְּנֵי קְדָם. אַבְל בְּחֵיבֵיָא מַה כְּתִיב בְּהוּ, (איכה א יד) נְתַנְנִי יְהוָה בְּיַדִּי לֹא אוֹכַל קוֹם, (עמוס ה') נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוֹם (עמוס ה ב), וְאִף עַל פִּי דְלִית לָהּ רִשׁוֹ לְמִיקָם מִגְרָמָה, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יוֹקִים לָהּ, כְּמָה דְאֲתַמַּר (שם ט יא) בְּיוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת סֶכֶת דְּדוֹד הַנִּפְלֵת, יִמְאֵן גְּרִים דְּנַחֲתַת לָהּ מֵאֲתַרְהָ דָּא נַחֲשׁ, כְּמָה דְאֲתַמַּר (בראשית ג יד) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵיִם אֵל הַנְּחָשׁ פִּי עָשִׂיתָ זֹאת, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דְּגֵרְמַת דְּאֲשַׁתְּפַחַת יְבִשָּׁה וְנִפְלַת מֵאֲתַרְהָ, אַרְוֵר אֲתַה מִפְּל הַבְּהֵמָה וְגוֹמֵר (שם), לֵיִט לִיָּה דְלָא יְהֵא לִיָּה מְלַכִּין וְשְׁלִיטִין עַל מַה דְסָמִיךְ, דְּאִינוּן רְגְלוֹי וִידוּי דְקִצְיָן לֹן, יִכְמָה דְאִיהוּ גְרִים קִצְוֹן וּפְרוּד לְעֵילָא, וּבִגִּין דָּא עַל גְּחוּנְךָ תִּלְךָ וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (שם), יִוְדָא (אִיהוּ) דְאֲמַר יִצְחָק לְעֵשָׂו (שם כו לט) מִשְׁמֵנִי הָאֲרָץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ.

[תיקוני זוהר – דף צט ע"א]

עֵשָׂר לוֹטִיָּא לֵיִט לְחוּיָא, בְּגִין דְּגְרִים דְּאֲתַפְרֵשׁ שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי עֲשִׂירָאָה מִבְּעֵלָהּ, וְעֵשָׂר לְאָדָם, וְעֵשָׂר לְחוּיָהּ, וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא, דְּחִבְאֵת לְצַדִּיק דְאִיהוּ תִשְׁעֵאָה, כְּלָהוּ חָאבוּ לְעֲשִׂירָאָה, וְאַרְעָא לְצַדִּיק, וּמֵמֵאִי (נ"א ואמאי) דְּחִבְאֵת, דְּהָא בְּעֵבֹרְךָ אָמַר לְאָדָם, וּבִגִּין אָדָם לֵיִט לְאַרְעָא דְאֲתַנְטִיל מִיָּנָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שם ב ז) וַיִּיצֹר יְהוָה אֱלֹהֵיִם אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאָדָמָה, אֲלָא בְּגִין דְּאֲתַמַּר בְּהּ (שם ט) וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהֵיִם מִן הָאָדָמָה כָּל עֵץ נִחְמַד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהוּא לִיָּה רִשׁוֹ לְמִמְחָא בִּידָא דְאָדָם דְלָא יְכוּל מֵאִילָנָא דְמוֹתָא, וְלָא מִחִתָּא, בְּגִין דָּא אָמַר בְּעֵבֹרְךָ. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי אִית דַּעַת בְּאַרְעָא לְכוּלֵי הָאִי, אָמַר לִיָּה אִין, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (משלי ג יט) יְהוָה בְּחֻכְמָה יָסַד אֲרֶץ, אָמַר לִיָּה וְהָא בְּחֻכְמָה עֲלָאָה וּבְאַרְעָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַמַּר הָאִי קְרָא, אָמַר לִיָּה בְרִי, דָּא לְקַבֵּל דָּא עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִית חֲכַמָה וְאִית חֲכַמָה, אִית אַרְעָא וְאִית אַרְעָא, אִם כֵּן מַה חִבְאֵת אַרְעָא לְצַדִּיק דְלִקְתָּה תִשְׁעָה, אָמַר לִיָּה בְּגִין דַּעַץ הַדַּעַת

בִּיאור הגר"א

⁷⁵ מס' שלמה כו'. כנ"ל כד נחית ממלכותיה, ורואה לומר דבימי שלמה סלקא ונחחא מה שאין כן בחייבא כמו שמפרש והולך דכתיב נתנני כו' וועפ"י לית לה כו' כיון לית בישראל מאן דיוקיס ליה בזכותיה, וכמו שכתוב (ישעיהו נט טז) וארח כי אין איש וחשע לי זרועי כו', (ויחזקאל כ טו) וועש למען שמי כו', ורואה לומר דזה שאמר לא תוסיף קום – מעצמה, וכמו שאמרו צפ' שמות עיין סס בדברי וכמו שמפרש והולך כמה דלח אמר ביום ההוא אקיס כו':

⁷⁶ ומאן גרם דנחחא כו'. רואה לומר, לפרש הקרא ויאמר ה' אלוקים אל הנחש כו' כמו שמפרש והולך, ורמזו גם כן בדבאשית באשיות דהיא גרמה גם כן וכמו שמפרש והולך כי עשית זאת לחיה כו' ולכן היא מבקשת סמוכין מנפילתה ובאשיות הן כוסות יין וזה שאומר דאשתכחת יבשה, והיין הוא לעורר רחמין לאיש ואשה כמו שכתוב (שה"ש א ב) ישקני כו' כי טובים כו', ומפרש והולך הפסוק ארור כו', על מה דסמיך, ורואה לומר כמו שאמרו (ילקוט ירמיהו פרק מט סימן שלב) שאין להם מלך בן מלך, דבכל האומות נסמך המלוכה ממלך מה שאין כן בצדום שהוא עמלק, ועוד שהמלוכה נסמך על זרעו, מה שאין כן בצדום כי אף שאין להם בן מלך מכל מקום היה אפשר לחול המלוכה באחר, במשנה וכיוצא שיש להם חק קבוע וזה ימלוך תחתיו, וכן שזרעו ילכיה למלוכה באומה אחרת או לזמן אחר, ושניהם אין להם, והכל דבר אחד שהוא המלוכה והוא קצירות הרגלין, דרגלין הן סמכין בכל מקום וכן סמכין לאוריינתא ועיין בזה פרשת פקודי כ"ז ב' ושאר מקומות, וקצירת ידים – שאין להם כתב, וכמו שכל מקום ברגלין נכלל הדבית כן נכלל כאן שלא יהיה להם בן מלך שהוא זרע וכן בדין נכלל הלשון שאין להם לשון וכמו שאומר בספר יצירה וספרא דלניעותא ושאר מקומות כבף זכות כו' וכרת לו ברית עשר ארבעותיו כו' ועיין מה שכתבתי סס ב' והוא ענין אחד, כתב ולשון כמו סס, והן ב' דברים שחשב הכתוב (עובדיה א ב) קטן נתחיד בגוים, שהאדם בלא רגלין קטן הוא מאלה, בזוי – בלא לשון וידיו, שכלל כל הדבירה הוא בדבור ומעשה, ויאמר ויעש, ספר וספר, שהוא כתב וחוסם, ועיין לעיל תיקון נ"ה שהן ב' ידיו, וספור הוא הלשון וכן הוא כל חשיבות האדם בהן וכל העולם ואמר

⁷⁷ וכמה לחיהו גרם כו'. דבין ידיו ורגלין לית קרובה לאשיות עתה ועיין לעיל תיקון נ"ו בצרובה. ואמר ⁷⁸ ודא הוא דאמר יצחק כו'. דאפריש ליה מהא דלעילא, ונתן ליה לתתא כמו שאומר צפ' תולדות קמ"ג ע"ב ועיין מה שכתבתי סס, ועפר הוא עפר שבהרקע המסכן כמו שאומר צפ' פקודי בהיכלות עיין סס, ונגד עשר קללות דלדס נתברך יעקב בעשר ברכאן ועיין סס צפ' תולדות סס ועיין מה שאמר לעיל פ"ח א' בצרובה, ואמר וממאי דחאבת, שלא מצינו שחטאה, ועוד דהא קללת האדמה אמר השם יתברך בעבורך, משמע שבביל האדם ולא שבבילה, ואמר דלמה נתקללה – שבבילה, משום דאחנתיל מינה וכמו שאומר במדרש רבה, ותירץ אלף בגין כו' ומה שכתוב בעבורך – שבביל שלא מחתה, וזה שאומר ובגין דא אמר בעבורך, ואמר ליה מה חבאת ארעא ללדיך, אמת שחטאה אכל האיד ללדיך, ומפרש והולך כגון דעץ הדעת טוב ורע כו', דעץ החיים הוא ברית בלא ערלה וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ס', ואמר סס ובהיפוכא כו', ועיין לעיל ריש תיקון ל"ז ברית ודאי כד כו' עיין סס בדברי ומה שכתבתי סס וסס ועיין בזה פרשת בראשית ל"ה ע"ב ר"י שאיל לר"ש כו' עיין סס:

טוב ורע איהו כגוונא דברית, אות (דף צט ע"א) ברית מלגאו - טוב, ערלה - רע, דא מלגאו ודא מלבר, ובגין דחובא דעץ הדעת גרים פרוודא בין צדיק ושכינתא, בגין דא לקאת ארעא תשעה, ואינון דחאבו בשכינתא דאיהי עשירית לקו עשר עשר.

^מ ונתא חזי שבועה ארעין אינון ארץ אדמה ארקא גיא נשיה ^נ ציה תבל, ואדם חאב בכת שבע, ואתמר ביה (משלי כד טז) כי שבע פול צדיק, הרהר תיבכתא ואתמר ביה (שם) וקם, והיה סליק, וכד נחית תמן היה עביד עובדין ותולדין בכל ארעא וארעא, מנהון הוו צמחין ומנהון לא הוו צמחין, ואית תמן בריין מנהון בתרין רישין ואית מנהון פבתלת עד שבע, ואית תמן אתר דנהרא שמשא וסיהרא וככביא ומזלי, ^א ואית אתר דלית ביה נהורא כלל אלא חשוכא וקבלא.

הכי אינון אלין דנחתין ^ב לשבעה מיני עניותא, אית מנהון דלית לון נהורא כלל, דכל יומיהון אינון בעניותא, ואית מנהון דאית להון נהורא כל יומיהון ואינון בעותרא, ואית מנהון דלזמנין אית לון נהורא ולזמנין חשוכא, אלין אינון דאתילידו באמצעייתא דסיהרא בינוניים, לזמנין אית לון עותרא וסלקין, ולזמנין עניותא ונחתין, ואית אחרנין דעבדין תולדין ומצליחין, ואית מנהון דלא מצליחין, ואית מנהון דמצליחין (ג"א צמחין) עד פלגו יומיהון ומייתין בקצרות יומין, אלין דאתילידו במלוייא דסיהרא אינון צמחין וחיין ומשלימין כל יומיהון, ואינון דאתילידו בחסרונא דסיהרא לא צמחין ומייתין מיד, ואינון דאתילידו באמצעייתא דסיהרא מתקצרין בפלגות יומיהון.

^א ואית ארעין דאתמר בהון (בראשית לו כד) והבור רק אין בו מים, מים אין בו אכל נחשים ועקרבים אית ביה, אוף הכי אית בריין דאינון עמי הארץ, דבתיהון מליין מלאכי חבלה, דאינון נחשים ועקרבים ונשכין לון בכמה נשוכין דיסורין, דאינון גרמו קדם דיייתון לעלא, (בגין דיייתו) בגלגולא באלין גופים ובאלין בתים, וכד נשכין לון אינון נחשים ועקרבים בכמה יסורין אינון צווחין ווי ווי, ואית לון קטטה לכלהו בביתא, ^ב וצווחין באלין מארי דגיהנם דנדונין בו, ^א ואית אחרנין דכל יומיהון בחדוה ובשלוה בלא עצבו כלל, מפל מה דאתרבי בשבעה ארעין, ואתדנו בשבעה מדורי גיהנם, אית בבני נשא כגוונא דא, וחפמי דרזין אלין לון אתמסר למנדע.

ביאור הגר"א

^מ ות"ח שבעה כו'. רואה לומר בגין דחטא צבת שבע ונלטה על ז' מלות ועבר בכולם, ועיין מה שאמר לעיל בריש תיקון כ"ד, לכן נחית בשבעה ארעין, וכן כל בני אדם (ברכות ז ע"א) כשאוחזין בו, והוא שבעה מיני גיהנם, וכן בגלותא ועניותא שהוא במקום הגיהנם כמו שאמרו (בראשית רבה פרשה מד) כי אורס מכרס בו, הוא בז' מיני עניותא כמו שמפרש והולך וזה שכתוב (ויקרא כו יח) שבע על חטאתיכם, וזה שאומר ואדם חאב כו' הכי אלין אינון דנחתין לשבעה כו' ונחיתת אדם לתמן עיין בזהר חדש פ' בראשית יו"ד ג' בארובה:

^נ *יבשה. ז"ל איה וכן הוא שם ובזוהר פ' בראשית אלא שבזוהר ארקא בין איה לתבל והנוסח שכתבן ובזוהר חדש הוא הגכון עיין שם: ^ק בתלת עד שבע. נגד ז' הנ"ל:

^ה ואית אתר דלית ז' נהורא כו'. הוא איה כמו שאומר בזוהר שם שהוא מחשך דפרשת בראשית אצל בזוהר חדש שם אמר דהוא ארץ, והוא הגכון, שהוא המדרגה האחרונה מז' עניותא והוא נגד לילה, מדרכה השביעית, ומה שאמר בזוהר איה הוא נגד גבו' כמו שאומר שם:

^ב לשבעה כו'. נגד ז' ארעין הנ"ל ומפרש והולך אית מנהון דלית להו כו' ואית מנהון דלית להון נהורא כו' ואית מנהון דלזמנין כו' ואית אחרנין כו' ואית מנהון דלא כו' ואית מנהון דמצליחין כו' ואית ארעין כו' הן שבעה ואף שאמר דלית להון נהורא כל יומיהון מכל מקום הן עניים בד"א כמו שאומר בזוהר פ' פקודי והן נגד ארץ, אתר דנהרא שמשא כו', ויש ארץ אור וחושך כמו בארקא כמו שאומר בפ"ב ט' ז':

^ק ואית ארעין דאתמר כו' אוף הכי כו'. והוא ארץ העליונה ונגדו בור כמו שאמרו בסיכלות וכן בזה העולם בכתיהון כמו שמפרש והולך: ^ק וצווחין באלין כו'. רואה לומר שמלאכי חבלה נשכין לון במקום גיהנם:

^ה ואית אחרין כו'. רואה לומר שאלו אינון כלל מז' ארעין:

תקונא שתין וחמש

^קיבראשית ב'ר'א א'להי'ם, רישי תיבין וסופי תיבין א'ב וא'ם ק'דאינון י'ה, תמן אם, ורזא דמלה (שם ג ב) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי, כגוונא דההיא דאתמר בה (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, האי אם כל חי ק'לאו איהי כאתתא קדמאה, דאתמר בה (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי, דגרמת מיטה לכל עלמא, דהא ק'אם כל חי כתיב בה, דאתמר בה (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת. [תיקוני זוהר – דף צט ע"ב]

^קיאמר ליה רבי אלעזר, וכי תרין נשין הוו ליה, ק'אמר ליה אין, חד יצר הטוב וחד יצר הרע, ק'יחדא מסטרא דעצם תקיפא דינא קשיא, וחדא מסטרא דבשרא, מתמן אינון רפיכי לבא, ואינון דגרמא אינון קשי (דף צט ע"ב) קנדל, ק'יזעל אתתא דאתנטילת מגרמא אמר בן סירא, גרמא דנפיל בחולקך טב או ביש גרריה, ק'יזעל אתתא דגרמא אמר אדם האשה אשר נתת עמדי, לא קרא לה אתתיה, כגוונא דחוה דאתמר בה ויקרא האדם שם אשתו חוה, דאחרא שפחה הות דמסטרא דעץ הדעת טוב ורע, קדא רע וחדא טוב, ומסטרא דעץ החיים תרוייהו חיים.

ביאור הגר"א

^ק תיקון ס"ה בראשית כו' ורזא למלא ויקרא כו'. והוא אם דלוקים, אם כל חי, ואדם הוא אב, שהן מדרגת אור"א כידוע וזה שאומר כגוונא דההיא דאתמר כו', ואם כל חי היא מלכא דשלמה דיליה, אם לכל, שנקרא כל, וכן נקראת חי, ומינה נפקין כל חי והיא נשמת כל חי, ורומז במלת בראשית פסוק ויקרא האדם שם אשתו כו', שהוא אור"א כנ"ל ועיין מה שכתבתי לקמן למטה בזה ולקמן מפרש והולך פסוק ויעש ה' אלקים כו' ללמד ואשתו שהן איש ואשה דרגא לאור"א בלבושים מה שאין כן ב' שפחות וידעו כי עירומים הם כמו שאומר למטה, וזה שאומר הפסוק ויעש נרמז כאן שלאור"א עשה כתנות אור להלבישם ועיין מה שכתבתי שם. ואמר ^ק דאינון י"ה. רוצה לומר שהן ב' דרגין עליונים שנשמתא, י"ה, דאין שטן נוגע שם ואינון חיים וכמו שאומר למטה ולקמן תיקון ס"ו ק' א' עיין שם:

^ק לאו איהו כאתתא כו'. רוצה לומר, דהראשונה היא גרמת מיטה, והיא – חיים:

^ק אם כל חי כתיב בה דאתמר בה ראה כו'. ורוצה לומר, מב' נשים הראשונות קודם לזו, שאתת מהן טוב ואתת רע, מעץ הדעת טוב ורע כמו שמפרש והולך אמר ראה חיים כו', אם כל חי, עץ החיים, עם האשה הטובה מעץ החיים, דעלה נאמר (משלי יח כב) מאל אשה מאל טוב, והוא אשר אהבת וכמו שמפרש והולך:

^ק א"ל ר"א וכי תרין נשים הוו ל'י. רוצה לומר קודם לזו:

^ק א"ל אין חד יזאה ט כו'. ועיין לקמן מ"ג א' דפתי לחוה דאיהי לבא וגרם לה מותא, והא תרי בתי לבא אינון למאן דפתי מנייהו אלח ההיא דשמאלא דאתמר ביה לב כסיל לשמאלו ועליה אתמר ומואל אני מר ממות את האשה, לב חכם לימינו לא אשת חיל עטרת בעלה עלה אתמר מאל אשה מאל טוב ואיהי יצר הטוב כו' עיין שם והכל הוא בחדם, וכל השית דכליל כאן וכמו שאומר בריש תיקון ס"ו דא אדם דכליל שית, והשית מפרש והולך שהן ד' – באותיות הו"ה שהן דב' פרטופין, וב' – בשמאל מפרש שהוא בכתה, ב' דשם, מופלח ומכוסה והן גלגלתא ומ"ם, שהן שורש לכל דו"ג, חו"ג, והכל בתורה, ותורה מסטרא דו"ה הוא עץ הדעת טוב ורע אזל משם ולמעלה היא מסטרא דעץ החיים, דלמטה יש אחיזה כו', ובנוק' – (משלי ה ה) רגליה יורדות כו' דהוא מסטרא דרע, ומסטרא דו"ה הן יצר הטוב ויצר הרע ועיין בזה פרשת בראשית כ"ח א' בהוא זמנא זכו כל ישראל כל חד וחד לבת זוגיה ודא איהו דכתיב ונתתי לכם לב בשר ורוח חדשה אתן בקרבכם כו', והכל על הנשמתין והן ה' נשמתין לאדם שהן אלא דב' דלעילא כלילין בחד ונקרא יחידה וכן לקמן דשניהם נקרא אדם והוא המייחד הכל ולכן נקרא יחידה ובהן נאמר כי אחד קראתיו ועיין לעיל תיקון מ"ז ועיין שם בפ' בראשית דקאמר שם ואלין אינון נשמתין חדתין דעתידין למהוי על ישראל כו' עיין שם וזה שאומר ונתתי לכם לב בשר לא גרמא כמו שאומר לקמן ורוח חדשה והן נפש ורוח, דנפש איהו בלב. ואמר

^ק חדא מסט' דעלם וחדא כו' כמו שכתוב (בראשית ב כג) עלם מעממי ובשר מבשרי, ובהן יצר הטוב ויצר הרע אזל בנשמתא לא שלטא יצר הרע דשם עלמא דחירו, עץ החיים, והזר הקרב יומת, וכמו שאומר לעיל בתיקון כ' והיא מסתלקת קודם החטא וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ו בתר לחאב אדם דיצירה, ובתר לאו דוקא כידוע. ואמר

^ק על אתתא דאתנטילת כו' רוצה לומר, היצר הרע שניתן לאדם, אם טוב ואם ביש, כריד לעסוק עמו ולרכבו כמו אברהם ודוד. ואמר

^ק ועל אתתי דגרמא כו' דאחרא שפחה הות. רוצה לומר לכן לא קרא אשתו, דשפחה אין קדושין תופסין בה ואינה אשה, עם הדומה לחמור (ויבמות סב ע"א), ועלה נאמר עני ורכב על החמור כמו שאומר לעיל בתיקון ס' ודווקא על אתתא דגרמא, דאתתא דבשרא היא אינה אשה באמת דהיא לכורא אלא דמצינה ולמטה נקרא עלמא דנוק' וכן מצריאה ולמטה – נוקבין כמו שאמרו בפ' משפטים והן עולמות:

ובסְתֵרֵי תוֹרָה קִטְוָה, ח' ו'ה, ח' חֲכֵמָה כ"ח מ"ה, קִטְוָלָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, ק"ח' אִיהִי כְגוּוֹנָא דְאִמָּא דְאִיהִי תְמִינָאָה לְעֶשֶׂר סְפִירָן מִתְתָּא לְעִילָא, וְחֲכֵמָה בָּהּ אֲשַׁתְּמוּדַע, וְעֵלָה אֲתָמֵר (משלי ג ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וּמִסְטָרָא דִילָהּ וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים (בראשית ב ז), ק"ה וְעֵלָה אֲתָמֵר (שם כג) לְזֹאת יִקְרָא אֲשֶׁה כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, וְלֹא אֲחָרָא דְאֲתַנְטִילַת מִגְרָמָא, דְגְרִימַת לִיהּ מִתְּהָ, קִיִּדְהָא שְׁפָחָה גְרַמַת וַיִּדְעוּ כִּי עִירְמָם הֵם (שם ג ז), וּבְגִין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבִּישֵׁם.

אָמֵר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי אָמֵר, בְּגִינָהּ כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת (בראשית ב כג), כִּי מְאָדָם הָיָה לִיהּ לְמִימֵר, אֲמַאי מְאִישׁ, אֶלָּא מְאִישׁ תְּמָן א"ם וְתְמָן י"ש, תְּמָן י"ש הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֶהְיֶה יֵשׁ, תְּמָן אָם כִּי אָם לְבִינָה תִקְרָא (שם ב ג), וְאִינוּן אָבָא וְאִמָּא חֲכֵמָה וּבִינָה, קִיִּדְמַתְמָן אֲתַנְטִילַת, וּבְגִין דָּא כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת.

וְאִית לִיהּ אֲחָרָא דְאֲתַקְרִיאַת בַּת זִוְגִיָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ה ב) זָכָר וּנְקֵבָה בְרָאָם וַיִּבְרָךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֹת שְׁמֵם אָדָם. תָּא חֲזִי אָדָם הָרָאשׁוֹן בְּדִיּוֹקְנָא דִיהו"ה אֲתַבְרִי, וּבְדִיּוֹקְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְאִינוּן יו"ד ה"א ו'א"ו ה"א, מִסְטָרָא דִיהו"ה, מִסְטָרָא דִיו"ד אֲתַבְרִי אִישׁ, וּמִסְטָרָא דְה' עֲלָאָה אָם כָּל חִי, וּמִסְטָרָא דִיו"ה אֲשֶׁה, וּמִסְטָרָא דִיו"ד ה"א ו'א"ו ה"א חָהָה אֲתַקְרִיאַת אָדָם, קִיִּבְכָּל מַה דְהָוָה בְּדִיּוֹקְנֵיהּ לְקָהּ.

תְּקוּנָא שְׁתֵּין וּשְׁתָּא

קִיִּבְרָאשִׁית בְּרָא שִׁית, דָּא אָדָם דְכָלִּיל שִׁית, וְאִינוּן תְּרִין שְׁפָחוֹת מִסְטָרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע עֶצֶם וּבֶשֶׂר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְאֲתָמֵר בָּהּ (בראשית ב כג) כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, הָא אֲרַבַּע, אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה

בִּיאור הגר"א

ק"ו חו"ה ח' ו' ה' כו'. מפרש והולך לחוה קאי על נשמת חיים מצנינה דכוללת גם של ז"נ, ב' הנ"ל, והיא אחייהיבת צנייהו וכמו שאומר לעיל תיקון ס"ו הה"ד ויכר כו' ואתמר בהון ויפח באפיו כו' ואמר דח' רומז לחכמה דהוא כ"ח מ"ה שהן חו"ב כמו שאומר לעיל ל"ט א' ולקמן ק"ג א' ושאר מקומות, ו"ה הן ז"נ והן כלל השם, וזה שאומר

ק"ט כלללל דשמא קדישא דלף לחוה אינה חלל מצנינה מכל מקום כליללל גם כן בחכמה כידוע וכמו שאומר לעיל ואינון או"א חו"ב דמתמן אתנטילת, וחוזר ומפרש החי"ת בענין אחר דהיא צנינה:

ק"ח ח' אייהו כגוונל דלימל כו' ו' ועלה אתמר עץ חיים כו'. עיין לעיל ס"ו ב' מנל לן דאתקרי חיים כו', ועיין מה שכתבתי שם ולעיל כ"ב א' אימל עילללה עץ חיים כו', ואמרו ומסטרל לילה ויפח באפיו כו', דהוא הגשמה, והיא נשמת חיים מעץ החיים:

ק"ז ועלה אתמר לזאת כו'. רוצה לומר עכס מעצמי ובשר מצברי הן ב' השפחות, לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת הן איש ואשה, ד' דשם הו"ה, על כן יעזב ודבק באשתו והיו לבשר אחד הן לדס, ששם הן אחד, ומשם הוא היחודל וכנ"ל, וזאת הפעם אמר על כל השפה שהן סטרל דנוה', וכן אמר לזאת כו' לקחה זאת, והן כולם רמיוזן בצראשית, בצראשית – ראשי תיבות וסופי תיבות בת, והוא בת זוגיה דהוא מסטרל דכתר וכמו שאומר למטה, וגם דכורל נרמז בו, באותיות ראש דביה, וכמו שאומר לעיל בתיקון ל"ט עיין שם. ברא חלקים – אז ואם כנ"ל. את השמים ואת הארץ – ב' שפחות מסטרל דז"ו וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ה עיין שם וב' שפחות הן בעלמין ליכרה ועשיה שהוא עבד ושפחה כמו שאומר בריש משפטים, ואיש ואשה הוא בצריאה ששם מקנן בינה בתלת ספירן, ובת זוגיה היא בת יחידה, בת מלך פנימה, ועיין לעיל ריש תיקון נ"ח ועיין בריש תיקון ס"ו בתר דחב אדם ליכרה כו', והן התרי שפחות, ועיין לעיל תיקון ס"ז בהגהה אעשה לו עזר כנגדו כו' דליהי עבד ושפחה כליללל מטוב ורע בגין למהוי ליה כו' ועיין לעיל ל"ד א' עזר כנגדו כו' עיין שם. ואמר

ק"ט דהא שפחה גרמת וידעו כו' ובג"ד ויעש כו' רוצה לומר דווקא לאדם ולאשתו עשה כתנות אור אזל עבד ושפחה נשארז ערומים וכמו שאומר בזוהר בכמה מקומות נשמתין ערטיילאין, והן אותן שלל אזו אל הגשמה ואין להם לבושא ועיין בזוהר פרשת בצראשית קמ"ב ב' ויכח את ריח בגדיו כו' עיין שם בדבריו. ואלו הבגדים אתעבידו בשם מלא:

ק"ב דמתמן אתנטילת. דכליללל בחו"ב, וכן האיש ללכן כתיב ביה מאיש וכנ"ל. ואמר

ק"כ ובכל מה כו'. רומז למה שאומר בזוהר דשית בני אדם הוו דזיוקנל, וכולן לקו. וענין שית בני אדם הן שית דכלילין ביה, והן נמי מסטרל דל הוו:

ק"ב תיקון ס"ו בצראשית ברא כו'. כנ"ל, מסטרל דהו"ה ד' בג' עלמין דהן כלילין ד', ד"ה לל מתפרשין וכמו שכתבתי בליקוטים בצרוכה עיין שם, וב' מסטרל דלדס שהן אחד וכמו שאומר לעיל פ"ו כי אחד קראחיו, ומפרש והולך כאן קרא הן האדם כו' כאחד ממלאכי השרת. דהן כלילין בהויה פשוטה ומלוואה עשר ספירות דמלאכין בעשר גלגלן דכורסיא הוא שם מלא, ומסטרל דד' חיון, ד' רגליו, הוא

בְּרֹאם וְגוֹמֵר, הָא שִׁית, וּבְגִין דָּא (שם ג כב) וַיֹּאמֶר יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם הֵן הָאָדָם הֵיךְ כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע
וְגוֹמֵר, וְאוּקְמוּהוּ קְדָמַיִן כָּאֶחָד מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרָת.
[תיקוני זוהר – דף ק ע"א]

אֲדַהֲכִי הָא אֱלֹהֵי אֲזַדְמֵן לְגַבְיָה וְאָמַר רַבִּי כָּאֶחָד מֵהֶם הָוָה לִיָּה לְמִימַר אִם עַל מְלָאכֵי הַשָּׁרָת הָוָה אָמַר, מֵאִי
כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הָוָה לִיָּה לְמִימַר, ^{כ"ב}מֵאִי הָאָדָם בְּתוֹסַפֵּת ה"א, אֶלָּא ה"א דְהָאָדָם הֵיךְ כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ,
כָּחַד מֵאַרְבַּע אַתְוֹן, יְהוּ"ה דְבִיָּה, דְאִיָּהִי ה"א דְאֶשְׁתָּאֲרַת יְחִידָא בִיָּה, וְעַתָּה פִּן יִשְׁלַח יְדוֹ (שם) דָּא יו"ד, וְלִקְחָ
גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים (שם) דָּא ה"א, וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם (שם) דָּא וַא"ו, ח"י וְדָאִי, כַּד ה"א הוֹת בִּיָּה, עָאֲלַת בִּין טוֹב
לְרַע, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם ב ז) וַיִּצְרַר יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם אֶת הָאָדָם, תְּרִין יְצִירוֹת טוֹב וְרַע, וְאֶתְמַר בְּהוֹן (שם) וַיִּפַּח
בְּאָפִיו נְשִׁמַת חַיִּים, וְדָא ה"א, לְדַעַת טוֹב וְרַע, לְמַנְדַע מַה דְהוּו גְרַמִּין לְמַעַבְד, וּבְגִין דָּא עָאֲלַת בִּינִיָּהוּ, בְּתַר
דְחָאב אָדָם דִּי צִירָה אֶתְפָּרְשַׁת ה' עֲלָאָה וְאֶסְתְּלַקַת מִנִּיָּה, וּבְגִין דְלָא אֶתְחַזְרַת לְגַבְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם ג כב)
וְלִקְחָ גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם, כְּתִיב בִּיָּה וַיִּשְׁלַחַהוּ יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם מִגֶּן עֵדֶן (שם ג כג) לְעַבּוֹד אֶת
הָאָדָמָה אֲשֶׁר לְקַח מִשָּׁם, הֵהוּא דְאֶתְמַר בִּיָּה (שם ב ז) וַיִּצְרַר יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם אֶת הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאָדָמָה דְלָא
הָוָה כְּדָאִי לְמַהוּי בְּגַנְתָּא דְאוּרִיָּתָא, כִּיּוֹן דְלָא נְטִיר בְּהָ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע בְּאֶסּוֹר וְהֵתַר, וְעַבְרָ (דף ק ע"א) עַל
מִימָרָא דְמֵאֲרִיָּה, דָּאִם הָוָה נְטִיר דְלָא עָבַר עַל מִימָרָא דְמֵאֲרִיָּה, וְלִקְחָ גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים ^{כ"ב}דְּאֶתְמַר בְּהָ (משלי יג
תוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמּוֹקְשֵׁי מוֹת, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ (שם ג יח), ^{כ"ב}וְדָא אִיָּהוּ וְלִקְחָ גַּם מֵעֵץ
הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם.

בִּיאור הגר"א

הו"ה פְּשׁוּטָה, וְכַמו שְׁאוּמַר לְעִיל בְּחִיקוֹן כ"ח וְשָׂרַר מִקוּמוֹת הַרְבֵּה, וְרוּכָה לוֹמַר, הִיָּה כָּאֶחָד – שְׁהִיָּה לְכַתְחִילָה כָּאֶחָד כו', וְכַמו שְׁאוּמַר
לְמַטָּה בְּמִימָרָא דְלֹאִיָּהוּ לֹאִלָּה שְׁאֲלִיָּהוּ פִּירַשׁ כָּאֶחָד כו' כְּמו שְׁמַפְרַשׁ וְהוּלָךְ:

^{כ"ב} מֵאִי הָאָדָם בְּתוֹסַפֵּת ה"א כו' וּבְגִין דְלָא אֶתְחַזְרַת לְגַבְיָה ה"ד וְלִקְחָ גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחֵי לְעוֹלָם כְּתִיב בִּיָּה וַיִּשְׁלַחַהוּ כו'. הַעֲנִין,
כִּי בְּתַחֲוִילָה הִיָּה כו' הוּיָה שְׁלִימָה כְּנ"ל, וְאֶחָד נִשְׁחִייר ה' תַּחְתָּה בִּיָּה לְבַד, א"י כ"ה, כְּמו שְׁאוּמַר לְעִיל תִּיקוֹן ס"ב, וְה' דְהָאָדָם קָאִי עַל ה'
עֵילָאָה שְׁהִיא עֵץ הַחַיִּים כְּמו שְׁאוּמַר לְעִיל בְּחִיקוֹן ס"ה וְלְמַטָּה, וּבְתַחֲוִילָה עֲלָל ה' עֵילָאָה בִּין הַתְּרִין שְׁפַחוֹת דְטוֹב וְרַע וְכַמו שְׁאוּמַר בְּזוּהַר
חַד עֵייל בִּין תְּרִין רוּכָה לוֹמַר דְנִשְׁמַתָּא עֲלָל בִּין רוּחָא וּנְפִשָׁא, דְהוּא הַמִּיָּחַד, וְעֵיין מַה שְׁאוּמַר בְּמַתְנִי דְטַעֲמִים דְנִשְׁמַתָּא עֲלָלָת בְּאָדָם
לְאֶנְהַגָּא, וְהוּא סוּכְלַתְנוּ הַאִיד לְמִיטַל וְלְאֶנְהַגָּא וְכַמו שְׁאוּמַר בְּזוּהַר חַדָּשׁ שְׁה"ש עֵיין סָם, וְזֶה שְׁאוּמַר לְדַעַת טוֹב וְרַע לְמַנְדַע מַה דְהוּו גְרַמִּין
לְמַעַבְד, דְנִשְׁמַתָּא עֲלָלָת כְּדִי לְהוֹדִיעוּ מַה שִּׁגְרוּס אִם יִאֲכַל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְזֶה שְׁאוּמַר וּבְגִין דָּא עֲלָלָת בִּינִיָּהוּ, וּמַכַּל מְקוּס לָא נִזְהַר
וְלָא שְׁמַע לְעַנַת נִשְׁמַתָּה, וּפִירוּשׁ דְקַרְרָא הוּא כו', הֵן הָאָדָם – ה' דְהָאָדָם שְׁהוּא ה' עֲלָלָה, הִיָּה – בִּיָּה, כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ שְׁהוּא ה' תַּחְתָּה שְׁעַתָּה
הִיא אֶחָד מִיָּהוּ"ה שְׁהִיָּה כו' וְהִיא נִשְׁאֲרַת עַתָּה יְחִידָה, וְהֵן הִיָּה כו' אָף ה' עֵילָאָה, וְעַתָּה חוּשְׁשֵׁי שְׁמָא יַחְזוֹר הוּא לְכַל הוּיָּה, וְהוּא אִינוּ
כְּדָאִי לָזֶה כְּמו שְׁאוּמַר לְמַטָּה לְלָא הוּא כְּדָאִי לְמַהוּי כו' כִּיּוֹן כו', וְזֶה שְׁאוּמַר וְעַתָּה פִּן יִשְׁלַח יְדוֹ שְׁהוּא יו"ד שְׁהִיָּה כו' וַיַּחְזוֹר כו' עַתָּה. וְאֶמַר
יְדוֹ דָּא יו"ד דְהוּא אֹתוּת יו"ד, וְשְׁלִיטָא עַל הַעֵץ הַחַיִּים בִּינָה הוּא חֲכָמָה. כְּבַעַל לְאֶשָּׁה, וְזֶה שְׁאוּמַר יְדוֹ דְהוּא יו"ד. וְאֶמַר מֵעֵץ הַחַיִּים דָּא
ה"א, רוּכָה לוֹמַר ה' עֵילָאָה וְכַמו שְׁאוּמַר לְעִיל תִּיקוֹן ס"ה וְשָׂרַר מִקוּמוֹת. וְאֶמַר וְחֵי לְעוֹלָם דָּא ו', ח"י וְלֹאִי, שְׁהוּא יְדוּע דְהוּא אֹתוּת הַחַיִּים
כְּמו שְׁאוּמַר בְּסוּף פ' בְּמַדְבַר קכ"א א' בְּגִין כֵּן לָא אִית בִּיָּה וְא"ו וְא"ו כו', וּבַפ' וַיַּחֲוִי רַמ"א א' ר' אֲבָא הוּא יְתִיב כו' דָּא אֹתוּת ו' בְּגִין דְבִיָּה
שְׁרִיין חֵיין כו' וּבְזוּהַר חַדָּשׁ רות וְשָׂרַר מִקוּמוֹת הַרְבֵּה, וְאֶמַר כַּד ה"א הוֹת בִּיָּה רוּכָה לוֹמַר ה"א עֵילָאָה עֵץ הַחַיִּים עֲלָלָת בִּין טוֹב כו', רוּכָה
לוֹמַר זֶה שְׁכַתּוֹב כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע רוּכָה לוֹמַר שְׁה"א עֵילָאָה הִיָּתָה כו' כְּדִי לְדַעַת טוֹב וְרַע, לְהַזְהִירוּ שְׁלָא יַחְטָא, וְעַתָּה שְׁחַטָּא
וְאֲבַד הַכַּל וְאִינוּ כְּדָאִי שִׁיחְזוֹרוּ לוּ, וּפִן יִשְׁלַח יְדוֹ כו' וַיַּחְזוֹרוּ לְגַבְיָה. וְזֶה שְׁאוּמַר בְּתַר דְחָאָב כו' וּבְגִין דְלָא אֶתְחַזְרַת לְגַבְיָה. רוּכָה לוֹמַר שְׁלָא
יַחְזוֹרוּ לְגַבְיָה בְּאֶכִילָת עֵץ הַחַיִּים לְכַךְ שְׁלַחוּהוּ מִגֶּן עֵדֶן וְזֶה שְׁאוּמַר ה"ד וְלִקְחָ גַּם כו' וְהוּא לְרֹאִיָּה שְׁהָס יַתְּבַרְךָ יְרָא מִזֶּה וְאֶמַר כְּתִיב בִּיָּה
רוּכָה לוֹמַר לְכֵן וַיִּשְׁלַחַהוּ כו' וּפִירוּשׁ הַטַּעַם לְמַה לָּא רָחַם הָס יַתְּבַרְךָ שִׁיִּאֲכַל מֵעֵץ הַחַיִּים לְכֵן אֶמַר לְלָא הוּי כְּדָאִי כו' כִּיּוֹן לְלָא נְטִיר כו'
לְאִם לָא עָבַר בְּאֶתְמַת וְלִקְחָ כו' וְזֶה שְׁאוּמַר לְאִם הוּא נְטִיר כו':

^{כ"ב} לְאֶתְמַר בִּיָּה תוֹרַת כו' עֵץ חַיִּים כו'. רוּכָה לוֹמַר, אֲדָם דִּיִּרְיָה שְׁכוּלָל ב' שְׁפַחוֹת, ו"ה, וְאִם אֲכַל מֵעֵץ הַחַיִּים הִיָּה זוּכָה לִיָּה גַּם כֵּן שְׁהוּא
תוֹרַת חֲכָם וְעֵץ חַיִּים הִיא הַיָּקָא וְכַמו שְׁאוּמַר לְעִיל ס"ז ב' וְכַנ"ל וְהוּא לְכוֹר מִמּוֹקְשֵׁי מוֹת דַּעַת הַדַּעַת. וְאֶמַר
^{כ"ב} וְלָא וְלִקְחָ גַּם כו'. רוּכָה לוֹמַר שְׁהוּא בִּינָה, עֵץ חַיִּים, וְחֵי לְעוֹלָם הוּא חֲכָמָה שְׁנַקְרָא חִיָּה, מְקוֹר חַיִּים, שְׁבִינָה עֵץ מִהַחַיִּים שְׁל חֲכָמָה
אֲבַל הַחֲכָמָה הִיא הַחַיִּים:

שְׂגִיָּאָה! אִין אֶפְשָׁרוֹת לִיִּצְג אֶת הַמַּסְפָּר בְּתַבְנִית

שְׂצוּיָנָה.

פִּיּוּעוּד הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, אָמְרוּ מְלָאכִין קְדִישִׁין בְּגִין לְמַהְרֵי אֵיהוּ כְּאֶחָד מִיַּנָּא כְּמָא דְאָמַר חוּיָא
(בראשית ג ה) וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע, וְדָא אֵיהוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע, דָּא גְרִים לִיה מוֹתָא, דְאָם זָכָה לְמִיכַל
מְאִילָנָא דְחַיֵּי דְאֵיהוּ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, מַה כְּתִיב בָּהּ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְגוֹמֵר, גַּם לְרַבּוֹת נּוֹקְבָא,
אֵיבָא דְאִילָנָא, פְּרִי צְדִיק.

בִּיאור הגר"א

כ"ט ועוד הן כו'. הן דברי ר' שמעון, ורובה לומר שמניח את התורה ועוסק בהשבעת השמות והמלאכים ושדים לידע כל אשר בארץ טוב ורע, וזה שאומר אמרו מלאכין קדישין כו' דאם זכה למיכל כו' גם לרבות נוק' איבא כו', ומפרש והולך אמר ר"ש ווי לון לאינון כו' ובפיקודין דילה כו' ורובה לומר כנ"ל גם לרבות כו' למהוי כאלקים יודע טוב ורע, וההשבעות עאלמן הן בעץ הדעת טוב ורע וכמו שאומר למטה ודאי הא כדאי דאילנא דעץ הדעת טוב ורע כו' וכמו שאמרו ז"ל דכל ההשבעות למלאכים הכל בעץ הדעת טוב ורע עתה וכי הם למטה, ועיין מה שאומר למטה, וכל זה שרובה להיות כאלקים, המלאכים והשדים, לידע עתידות טוב ורע, ולהיות שם זה משותף וכמו שאמרו בזהר חדש ס"פ בארוכה, ועיין לקמן ב' אלון שדים מסטרא דשמאלא ואלון מלאכים מסטרא דימינא, וזו היתה עבודת גלולים של הראשונים, הכל לדעת טוב ורע כמו התרפים וכל פסל ומסכה כמו שאמרו ברעיא מהימנא וכמו שמפרש והולך ועלייהו אחמר כה אמר כו' ודור אנוש כו'. ואמר וחוצא לא גרים כו' כמו שאומר לעיל תיקון ס"ד בארוכה וחוצא לא גרים דנחתת שכינתא בגלותא דהווי ישראל עבדין מעשה אבותיהם בידיהם ומה שאמר כה אמר ה' למזבחים כו' על כרחך ב' פסוקים הוא, דבמלכים ב' כ"ג כתיב המקטרים לבעל ולשמש ולירח ולמזלות ולכל אבא השמים, ובירמיה מ"ד נאמר כה אמר ה' כו' לקטר למלכת השמים כו', ולמזבחים לא נאמר, רק במנשה נאמר שם כ"א ויבן מזבחות לכל אבא השמים כו', ולקמן ב' שאלו, אמר ליה מאי למזבחים כו' אמר ליה כו', והלשון מזבחים מצינו בפסוק רק לגבוה, באיסור מזבחים ומקטרים בזמות, אבל בעבודת גלולים לא נאמר רק באחד ויזבח ויקטר בזמות ועל הגבעות כו', ואשר לא אויתי לא נאמר שם ושם, רק במלכים ב' י"ז נאמר ויכרת ה' אותם ברית כו' ולא תזבחו להם:

שגיאה! אין אפשרות לייצג את המספר בתבנית

אמר רבי שמעון ווי לון לאינון דמניחין לאשתדלא באורייתא דאתמר בה ולקח גם מעץ החיים, ובפקודין דילה דאינון איבא דאילנא דאתמר ביה ואכל וחי לעולם, ואזלין בתר אלין דמפתי לון מסטרא דנחש הקדמוני, דאמרי לון השתדלון במלאכיא דממנן על ככביא ושמשא וסיהרא, ועל אלין דממנן על רוחין ושריין, למיהוי כאלהי"ם יודעי טוב ורע, ועלייהו אתמר, (עיינן מלכים ב כג ה, וירמיה מד כה, ועיינן בהגרא"א כאן), כה אמר יהו"ה למזבחיים ולמקטרים לככבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי, ודא איהו דמני קודשא בריך הוא לאדם ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם חייבא בהאי הוה משתדל, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריך הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרבן בי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו.

דכל חד הוה מזבח ומקטר, והווי נחתין חילין דלעילא, וכד הוה נביא מיסר לון, מה כתיב בהון (עי, ירמיה מד ה) ^{קכ"א} ולא שמעו לקול נביא וחזוה, ובמה הוה מיסר לון נביא, הוה אומר להון דיהון חזרין בתיובתא, ואי לאו ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יכולה (דברים יא יז), ואינון הווי מזולזלין ביה, והווי אמרין אנן אומינן לאלין דממנן על מטרא, וכפינן להון לנחתא מטרא, וקודשא בריך הוא אחליף להון לממנן בשליחותיהו בגינייהו, וקטיל לון וחרב בי מקדשא בגינייהו, וגלו ישראל בין אומין דעלמא, ודא איהו חובא דאדם דגרם ליה חויה מיתה ליה ולא תתיה, דפתי לון בהווא אילנא, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ה) כי יודע אלהי"ם וגומר.

אמר רבי אלעזר במה הווי נחתין אלין חילין, ^{קכ"א} אמר ליה ברי מה את חשיב דהווי נחתין, ודאי הא רזא דאילנא דעץ הדעת טוב ורע, דלא עתיד קודשא בריך הוא לגלייא ליה מפורסם לעלמא אלא ביני חבריא, עד דיתיי דרא דמלכא משיחא, אמר ליה כיון דאיהו אתגליא ביני חבריא מאי ניהו, אמר ליה בני, ממראה מתניו ולמעלה הוה טוב, ממראה מתניו ולמטה הוה רע, נבוכדנצר הוה ידע ביה, והכי עביד צלמא דיליה, וביה אשתמודע אילנא דטוב ורע, הדא הוא דכתיב (דניאל ב לב) רישיה די דהב טב, חדוהי ודרעוהי די כסף, עד הכא הוה מסטרא דטוב, ובגין דא אמר די דהב טב, ממראה מתניו ולמטה רע, הדא הוא דכתיב (שם) מעוהי וירכתיה די נחש מסטרא דנחש הקדמוני.

[תיקוני זוהר – דף ק ע"ב]

ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון דערבוביא דטוב ורע, וכמה נימין תליין מהאי אילנא דאינון צבא השמים, די ממנן על ככביא ומזלי, וכלהו מעורבין טוב ורע, והווי ענפיין תליין מהאי סטרא ומהאי (דף ק ע"ב) סטרא, אלין ממיתין ואלין מחיין, אלין שדים מסטרא דשמאלא, ואלין מלאכים מסטרא דמינא, והווי ידעין כל גונונין דענפיין דאילנא דאינון מזלות וככבים, והווי לקטין עשבין כגוונא דאלין גונונין, והווי עבדין דיוקנין כפום ההוא מזל דהווי בעאן לנחתא ליה, ^{קכ"ב} כגון טלה או שור או בתולה או תאומים דאיהו צורת אדם דו פרצופין, דאיהי דיוקנא דנוקבא, או סרטן או אריה או מאזנים או עקרב או קשת או גדי או דלי או דגים, והווי מקטריין לון באלין עשבין בכל גוון, לכל חד כפום גוון דיליה לעילא, והכי הווי עבדין דיוקנין דצורת

ביאור הגר"א

^{קכ"א} ולא שמעו לקול כו'. שם (מלכים ב יז יג, ו) ויעד ה' בישראל וביהודה ביד כל נביא כל חוזה כו' ולא שמעו כו'.
^{קכ"ב} א"ל בני מה את חשיב דהווי נחתין. רוצה לומר מהו החיילין שאתה חושב דהווי נחתין, ומפרש והולך דלא הווי אלא מעץ הדעת טוב ורע, והוא קליפת נוגה כידוע דזיה כל החטאים וכל הפחיתים, שם (משלי ה ג, ד) נופת חטופנה – מסטרא דטוב, ואחרייתה כו', טוב ורע. ואמר והווי ענפיין תליין כו'. רוצה לומר מה שכתוב (מלכים א כב יט) וכל כצא השמים כו' מימינו ומשמאלו, ואמרו (תנחומא שמות יח) מימינים כו' וכמו שמפרש והולך אלון ממתין ואלון מחיין, אלון כו':
^{קכ"ג} כגון טלה כו'. וחסר כאן קשת וכריך להגיה גם קשת:

חמה ולבנה ילושבעה ככבי לכת, והו מקטרין לכל צורה דהו בעאן לנחתא לעלמא, ובגין דא אתמר עלייהו כה אמר יהו"ה למקטרים ולמזבחים לככבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי. אמר ליה מאי למזבחים, אמר ליה לכל דיוקנא הו עבדין, דנטלין בעירן או עופין כפום ההוא מזל, והו דבחין עלייהו, ודא איהו למזבחים, והו נחתין לון וממלין עמהון והו עבדי רעותהון, והו סגדין לון והמנין בהון, אמר ליה במאי הו נחתין לון, אמר ליה ברי הו ידעין כל שמקון דשמה מפרש, והו משביעין לון, ולבתר עאלין שמא מפרש בפומיהון דאלין דיוקנין והו ממלין, קלא ודא איהו רזא דקרא (ירמיה נא מד) והוצאתי את בלעו מפיו, נפל שמא מפרש ומיד נפלת צלמא על אנפוהי, אמר ליה רבי אלעזר וכי איך הוה שמא דקודשא בריה הוא מליל בהון, אמר ליה ברי קליעל האי אתמר (שמות כ ז) לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו', אמר ליה וכי יכיל בר נש לאוליף שמא דקודשא בריה הוא למגנא, אמר ליה אין.

וכגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, או דאפיק זרע מניה מאות ברית קדש ברשות נוכרה, כאלו האי נטע אילנא דטוב ורע, ובגין האי בר קלי דנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, אתמר (שם ד) לא תעשה לך פסל, ועל ברתא דאתעבידת בגוונא דא אתקריאת מסכה, קלי ועלייהו אתמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם בסתרא, קלימאי בסתרא דעלמא, ובגין דא אמר קודשא בריה הוא (שמות כ כג) לא תעשון אותי (נ"א לפני) בפרום, לצירא בסתרא דיילי שום ציור או דמיון, דכל מאן דצייר לעיל לקודשא בריה הוא, בסתרא (דאיה שכינתיה, כלילא מעשר ספיראן), שום ציור וצלם ודמות בגוונא דמצירין בשמשין דייליה, נשמתייה אתלבשת בההוא צלמא, כד נפקת מהאי עלמא, קלא נפקת לגבה לצלמא תוקדון בגוונא, ובגין דא אמר קודשא בריה הוא (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיני ואשׁוה יאמר קדוש, ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו (שם יח).

קלי וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות הרבים, כאלו ערב שמא דקודשא בריה הוא בעבודה זרה, ועביד אילנא דטוב ורע, ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו מפיו, דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי יהו"ה אלהיך, ובגין דא לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא, ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקדא ליה בגיהנם, הודא הוא דכתיב (שם א לא) והיה החסן לנערת וגומר.

אמר ליה רבי אלעזר, אם כן אסיר לעמא לאשתמשא בשום מלאך ולא בשמא בעלמא בתר דאית ערבוביא, אמר ליה ברי לאו הכי, דהא אמר קודשא בריה הוא לאדם (בראשית ב טז) מכל עץ הגן אכול תאכל, מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל, אמר רבי אלעזר האי הוה קדם דחאב, בתר דחב ונחית מאתריה ואתערב באילנא דטוב

ביאור הגר"א

^{קל} ושבעה כוכבי כו'. רוצה לומר, שאר משבעה כוכבי כו', ואף שאמר בתיקון כ"ח דחמה ולבנה חוז' ז' כוכבים מכל מקום כאן אין לריך לזה:
^{קלז} ודא איהו והולאתי את בלעו מפיו. עיין סוף פ' תרומה בארובה:
^{קלח} על האי אתמר לא תשא כו'. והוא ניטולין דקדושה והוא גלות השכינה:
^{קלח} ואעיל כרשו נוכרה כו'. כמו שכתוב (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר:
^{קלז} נטע בזונה כו'. חשיב (סנהדרין פז ע"א) נגז"ז לפוגם בנהי"ם כמו שאמרו בזוהר ועושה רגליו כו', ועונו גדול מאד:
^{קלח} ועלייהו אתמר ארור כו'. כמו שאמרו (סוטה לז ע"ב) כל הפרשה הזה בנורא ונוראפת הכתוב מדבר. ופירש הרש"א פסוק זה לזכר:
^{קלז} מאי בסתרא דעלמא. רוצה לומר דהוא ענין אחר דמלייר לשמא דקב"ה דהוא סתרא דעלמא שום אורה ודמות וכמו שפרש והולך ובג"ד אמר כו' בסתרא דיילי שום ציור כו' ועיין באידרא רבא קכ"ז ע"ב פתח ואמר ארור האיש אשר כו', רוצה לומר במחשבה וזה שאומר ואל מי תדמיני כו' ואל מי תדמיון כו' ועיין בזוהר פרשת בא מ"ב ב' בארובה:
^{קלז} וברי ודאי כו'. חוזר לענין הראשון מה שאמר בג"ד מאן כו' דאפיק זרע כו' ואמר ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו כו' ועתיד כו' חוזר למה שאמר למעלה אמר ליה ברי הו ידעין כו' ואמר קלא נפקת לגבה ללמא כו' וכמו שכתוב (דברים ז כה) פסילי אלהיהם תשרפון באש:

וְרַע, אָמַר לִיהוָה וְדַאי הָכִי הוּא, קִלְיֹבִזְמָנָא דִישְׂרָאֵל אֵינֻן בְּגִלוּתָא, כְּאֵלוּ הוּוּ מְעוּרְבִין בְּאֵילָנָא דְטוֹב וְרַע, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ קְדַמְאִין, יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא עוּבְדִין עֲבוּדָה זָרָה בְּטַהְרָה הֵם.
[תיקוני זוהר – דף קא ע"א]

קִלְיֹבִזְמָנָא אֵילִין דִּידְעִין אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, נְטוּעַ בְּגִן דִּילִיָּה דְאִיְהִי (דף קא ע"א) שְׂכִינְתָא דִּילִיָּה, דְאַתְמַר בְּהָ (תהלים ה ה) לֹא יִגוּרְךָ רַע, וְכִלְיִן לִנְחֹתָא חִילָא מִתְמַן לְגַבֵּי שְׂכִינְתִיָּה בְּלֹא עֲרֹבִיָּא כָּלִל, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ (בראשית יא א), נְטוּעַ בְּגִן בְּלֹא עֲרֹבִיָּא כָּלִל, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִינוּ, אָבֵל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא אֲתַמַּר בֵּיהּ לְמִינוּ, אָבֵל מְעוּרַב מִין דְלֹא בְּמִינִיָּה, וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר (ויקרא יט יט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלֵאִים וְכוּ', שְׂעֻטָנֹז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ.

קִמְצָאָה אִיהוּ מָאן דְסָלִיק אָמוּנָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיְהִי שְׂכִינְתִיָּה כְּלִילָא מְעֻשָׁר אָמִירָן, בְּמַחְשַׁבְתָּא חָדָא בְּרַעוּתָא חָדָא בְּלֹא עֲרֹבִיָּא כָּלִל, דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה נְטוּעָה בֵּיהּ, וְאִיְהִי גֵן דְכְּלֵהוּ סְפִירָן בְּהָ אֵינֻן חָד, וְכָל חָד עֲבִיד בְּהָ פְּרִי לְמִינוּ, אִיְהִי מִין דְכָל חָד וְחָד לֹא נָפִיק מִנִּיָּה וְרַעִין לְכַר, הָכִי צָרִיךְ בַּר נֶשׁ דְלֹא אֲפִיק וְרַעִא לְכַר מִבַּת זוּגִיָּה, דְאִיְהִי מִין דִּילִיָּה יַחֲוּדָא דִּילִיָּה, וּבְהֵהוּא זְמָנָא דְצָרִיךְ בַּר נֶשׁ לִיְחַדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשְׂכִינְתִיָּה, צָרִיךְ לְהַפְשִׁיט מְנִיָּה כָּל מַחְשַׁבִּין דְאֵינֻן קְלִיפִין, דְאַתְמַר בְּהוּן (משלי יט כא) רַבּוֹת מַחְשַׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ, וְלִסְלֶקָא שְׂכִינְתִיָּה לְגַבֵּיהּ בְּמַחְשַׁבְתָּא חָדָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם) וַעֲצַת יְהוָה הִיא תְּקוּם, כְּגוֹוָנָא דְכַר נֶשׁ דְמַתְיַחַד בְּבַת זוּגִיָּה, וְאַתְפְּשִׁיט מְלִבוֹשׁוֹי לְמַהוּי עֵמָה חָד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב כא) וַהֲיִי לְבָשָׂר אָחָד, הָכִי צָרִיךְ לְאַפְשָׁטָא מְנִיָּה כָּל מַחְשַׁבִּין אַחְרָנִין, בְּזְמָנָא דְמִיַּחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא תְּרִין זְמָנִין, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד.

תקונא שתין ושבע

[תיקוני זוהר – דף קא ע"ב]

(דף קא ע"ב) קִמְצָאָה בְּרַאשִׁית בְּרַא אֱלֹהֵיִם דָּא מַטְרוּן, קִמְצָאָה לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְדַמוֹן וְרַאשִׁית אֲמִינָלְכָל צְבָא הַשְּׁמַיִם דְלַתְתָּא, קִמְצָאָה אִיהוּ אָדָם הַקָּטָן, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד לִיָּה בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא דְלַעֲיָלָא

ביאור הגר"א

קכ"ח וְזַמְנָא דִישְׂרָאֵל אֵינֻן בְּגִלוּתָא כו'. וְזַמְנָא דְאוּקְמוּהוּ קְדַמְאִין כו'. רוּחָה לומַר כִּי בְּגִלוּתָא הוּא כָּל שְׂמוּשֵׁי קְבֵלָה מְעֻשִׂוֹת הַכֵּל בְּעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע דְגִלוּתָא דְמִיָּא לַחֲטָא אַדְס הַרְאָשׁוֹן וְכַנ"ל דְעוּבְדָלָא דְמַעֲשָׂה אֲבוֹתֵיהֶם צִדִּיקֵיהֶם, וְקוּדְסָא הַחֲטָא הוּא כֹּו לַאֲכֹוֹל מַעֲשֵׂי הַגֵּן וְכֹו קוּדְסָא הַגִּלוּת בְּזַנִּין בֵּית הַמַּקְדָּשׁ אֲבָל לְאַחַר שְׁחַטָּא נַחֲעַרְב לֹו הַכֵּל וְכֹו בְּגִלוּתָא:

קכ"ט אֲבָל אֵינֻן לִידְעִין כו'. רוּחָה לומַר לְכוּיִן כּוֹוֹנוֹת וּיְחוּדִים אֲרוּחַ הַיּוֹדְעִים הַכוֹוֹנוֹת עַל צוּרִיִן כָּל שֶׁם הַאִיךְ יוֹאֵל מַשֶּׁם הוּי"ה, דְעִלוּי הֵם מִיּוֹדְעִים כָּל הַשְּׁמוֹת, דְשְׁמוֹת הֵן בְּשִׁכְיָנָה וְהוּי"ה בְּקַב"ה כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל סוּף תִּיקוּן כ"ה וְזֶה שְׁאוּמַר יְכַלִּין לְנַחֲתָא חִילָא מִתְמַן לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא כו', כָּל מְנוּחָה וּמְנוּחָה כּוֹוֹנָה הַמִּיּוֹחֶדֶת וּמְקוּבָּלָת לְכָל מְנוּחָה כּוֹוֹנָה אַחֲרַת בְּקַבְלָה, וְזֶה שְׁאוּמַר כָּל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא כו' לְמִינוּ כו', וְהַהוּיָוִת מַשׁוּנוֹת בְּנִקּוּדוֹת וְכַמּוֹ שְׁאוּמַר שֶׁם וְהַכֵּל בְּכוֹוֹנוֹת דְהוּא עֵץ הַחַיִּים כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל ק' א' דְחוּרָה וּמְנוּחָה הוּא עֵץ הַחַיִּים גַּם לְרַבּוֹת כו' וְבַעֲזַן הַחַיִּים אִין רַע לְאַפְקוּי שְׂמוּשִׁים לְכַרְכִּי הַאֲדָם בְּעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע כַּנ"ל:

קמ' וְאִמַר זְכָאָה אִיְהוּ מִאֵן דְסָלִיק כו'. דִּיחֻד הוּיָה בְּשְׁמוֹת כְּרִיךְ לִיַּחֲדָלָא בְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ דְעֻשָׁר אַתּוּן, וְזֶה שְׁאוּמַר מְעֻשָׁר אֲמִירָן בְּמַחְשַׁבְתָּא. דְזֶה שֶׁם הַמַּחְשַׁבָּה וְשֶׁם נִקְרָא אַחַד, א"ח – ט', ד' – עֲשִׂירִית כִּידוּעַ וְלָכֵן כְּרִיךְ לְהוּיָוִת בְּמַחְשַׁבָּה אַחַת בְּכוֹוֹנוֹת וּיְחוּדִים ח"ו שְׁלָא תְּפוּל שׁוֹם מַחְשַׁבָּה, וְזֶה שְׁאוּמַר וְכַהוּא זְמָנָא כו'. וְאִמַר הָכִי כְּרִיךְ לְאַפְשָׁטָא כו'. לְכַן אֲמַרו דְפַרְשָׁה רַאשׁוֹנָה כְּרִיךְ כּוֹוֹנָה:

קמ"ח תִּיקוּן ס"ז בְּרַאשִׁית כו' דָּא מַטְרוּן. רוּחָה לומַר מִתְחַלְלָה בְּרָא לְאַלְקִים שְׁהוּא מַטְרוּן. וְתִיקוּן זֶה עַם תִּיקוּן ס"ח הוּא תִּיקוּן אַחַד וְלְרַמּוּז כַּאֵן מַה שְׁכַחוּב (בְּרַאשִׁית ג כד) וַיִּשְׁכַּן כו' וְזֶה לְהַט כו' וְכַמּוֹ שְׁאוּמַר שֶׁם מִאִי אֲלֻקִּים לְהַט כו', וְהוּא מַטְרוּן כְּמוֹ שְׁאוּמַר וְדָא מַטְרוּן, וּמַטְרוּן נִקְרָא אֲלֻקִּים כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּסַפְרָא לְזַנְיָעוּתָא פְּרַק ה' כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ה כד) וַיִּתְחַלֵּךְ חֲנוּךְ כו' אַתְּ הַאֲלֻקִּים, וְלֹא אַתְּ ה' כו', כִּי לָקַח אֲרוּחֹו אֲלֻקִּים, לְהַקְרָא בְּשִׁמוֹ:

קמ"ט דְבַרָּא לִיָּה קְדַמוֹן כו'. זֶה בְּרַאשִׁית:

קמ"י כָּלִל צְבָא הַשְּׁמַיִם לְתַתָּא. רוּחָה לומַר יִצְרָה וְעִשָׂיָה, לְאַפְקוּי עַלְמִין דְכַסּוּפִין דְכַסִּיף בְּהוּן קב"ה:

קמ"י וְדָא אִיְהוּ כו' בְּדִיוֹקְנָא וְצִיּוּרָא כו'. רוּחָה לומַר זֶה שְׁאוּמַר (בְּרַאשִׁית א כו) נַעֲשֶׂה אֲדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמּוֹתֵנוּ:

בְּלֹא עֲרֻבֹבָיָא, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (בראשית א כד) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, ^{קמ"ד}וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ (שם יא ז), כְּגוֹנוֹן דְּלַעֲלָא ^{קמ"ו}מֵאֵי מָאן דְּעֵבִיד עֲרֻבֹבָיָא לְעִילָא וּלְתַתָּא, דְּהֵאֵי אִיהוּ אֵילָנָא דְּעֲרֻבֹבָיָא, עֲרֻבֹבָיָא מֵאֵילָנָא דְּמוֹתָא, בְּגִין דָּא אֲתִקְרִי מְטָה, דְּאֲתַתְּהֶפֶךְ לְנַחֲשׁ לְאֵלְקָהָּ בֵּיהּ לְחִיבָיָא, וּמָאן אִיהוּ דְּאֲפִיךְ לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ וְהָא אֻקְמוּהּ.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, כִּיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה יָדַע דְּאֵילָנָא דָּא הָוָה עֲתִיד לְגַרְמָא מִיְתָהּ לְאָדָם (ולכל בריין דעתידין למהוי אבתריה) אֲמַאי בְּרָא לִיהּ לְאָדָם דְּעֲתִיד לְמַחֲטִי קַמִּיהּ, ^{קמ"א}אָמַר לִיהּ בְּרִי דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲלָא לָא הָוָה שְׁלִים עַד דְּבָרָא לְאָדָם, דְּהֵכִי הָוָה אָדָם דְּלַעֲלָא (כ"י לגבי אדם דלתתא), כְּגוֹנוֹן דְּנִשְׁמַתָּא לְגַבִּי גּוֹפָא, וְכַמָּה דְּלָא אִית עוּבְדָא לְנִשְׁמַתָּא בְּלֹא גּוֹפָא, הֵכִי הָוָה צְרִיךְ לְמַעַבְד דִּיּוֹקְנָא לְתַתָּא לְאֲפַקָא בֵּיהּ עוּבְדָא, וְכֹלָא כְּגוֹנוֹן (כעובדא) דְּלַעֲלָא, אָדָם אִיהוּ לְחֻשְׁבֹּן זְעִיר דְּחַנוּ"ף תְּשַׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילִיהּ שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא בְּכָל (מכל) אֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא, וְכֹלָא כְּגוֹנוֹן דְּלַעֲלָא.

אָדָם דְּלַעֲלָא לָא הָוָה שְׁלִים בְּלֹא נּוֹקְבָא, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שם ה ב) זָכַר וּנְקָבָה בְּרָאִם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, אָדָם דְּכַר, וְאָדָם נּוֹקְבָא, וְכַד אֲתִבְרִי אָדָם דְּלְתַתָּא דְּאִיהוּ נּוֹקְבָא, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שם א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשֶׁתְּלִים דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲלָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים וְכוּ' (שם ב ה), וְאֲמַאי בְּגִין דְּאָדָם אֵין, וּבְגִין דָּא מוּכְרַח הָוָה אָדָם לְמַכְרִי לִיהּ, לְאֲשֶׁתְּלִים בֵּיהּ דִּיּוֹקְנָא דְּלַעֲלָא, וְנוֹקְבָא בְּהַאי אָדָם בְּהַ הָוָה חָד, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (ישעיה נא ב) כִּי אָחַד קָרְאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רְזָא דְּנִשְׁמַתָּא.

לְבַתֵּר אָמַר (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ, דָּא גּוֹפָא דְּאִיהוּ עֵבֶד שְׁפַחָה כְּלִיל מְטוֹב וְרַע, בְּגִין לְמַהוּי לִיהּ אַגְרָא וְעוֹנֵשָׁא, וּבְגִינָה אָמַר (דברים לו ו) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרַע, וְאָמַר לִיהּ וּבְחִרְתָּ בְּחַיִּים, דָּאִם לֹא יִהְיֶה בִּידֵיךָ, לָא הָוָה לִיהּ אַגְרָא וְעוֹנֵשָׁא, וְהָוָה כְּבַעֲרָא, וְעַם כָּל דָּא אַחְזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִיהּ, כָּל מַה דְּאִירַע לִיהּ, אִם הָוָה מְטָה כְּלַפִּי חֶסֶד דְּהוּא כְּלַפִּי זְכוּ, אוֹ אִם הָוָה מְטָה בְּהַ כְּלַפִּי חוּבָא, דְּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא בְּמִיתָתִיהּ לָא הָוָה אַחְזִי לִיהּ תְּרִין אוּרְחִין דִּילִיהּ, ^{קמ"ה}דְּאִינוּן מוֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן.

וְאַחְזִי לִיהּ דְּלָא הָוָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, דְּאֲפָרִיש לּוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (בראשית א ד) וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וְרְזָא דְּמַלְהָ וְהַבְּדִילָה הַפְּרַכְתָּ לְכֶם (שמות כו לג), וְהֵכִי עֵבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^{קמ"ט}כְּגוֹפָא דְּכַר נֶשׁ טְרַפְשָׁא, דְּאֲפָרִיש בֵּין דְּרַגְיִן דְּאֵילָנָא דְּטוֹב, וּבֵין דְּרַגְיִן דְּאֵילָנָא דְּרַע, ^{ק"י}מִיּוֹמֵי לּוֹן דְּלָא לְעַרְבָא

בִּיאור הגר"א

^{קמ"ה} וְאִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי כו'. שהוא דו"כ כמו שאומר בפ' בראשית י"ח ב' והוא יצירה ועשיה, עבד ושפחה, כמו שאומר למטה, והוא דוגמת ז"ר' דמקנהו זהו, ואמר למינו לאפוקי ס"ח דליונו דו"ג, ובהו הכל שלא למינו, וכמו שאומר לקמן קל"א ב' כד אזדריקו לא אזדריקו כו', וזה שאומר כגוונא דלעילא:

^{קמ"ו} וי מאן כו'. הו"ה לומר, דגרים במעשהו להתערב בו מאילנא דס"ח, דכאן יכול להתערב, דהוא עץ הדעת טוב ורע, חזיו טוב הוא מט"ע וכנגדו ס"ס רע ויכול להתערב מה שאין כן למעלה – (תהלים ה ה) לא יגורך רע, ומכל מקום מאן דסאיז לבזויה דמלכא כאלו כו', וכאן חלוי כל שרר ועונש וכמו שאומר למטה ובתיקוני זהר חדש וזה שאומר לעילא ולתתא דהאי אינו אילנא כו':

^{קמ"ז} ח"ל ברי דיוקנא דלעילא כו'. עיין בתיקוני זהר חדש ובזוהר פ' בראשית כ"ג ח' אמרו ליה חבריא אי הכי אמאי כולי האי, אמר להם ר' שמעון חבריא כו' ולא עוד אלא אורייתא דבבבא כו', ועיין מה שכתבתי בתיקוני זהר חדש סם:

^{קמ"ח} דליונו מות וחיים. כמו שכתוב (דברים לו טו, יט ע"י"ט) את החיים ואת המות נתתי לפניך את הטוב ואת הרע, לטוב ורע הן מות וחיים, ואמר ליה (סם) ובחרת בחיים, וכמ"ס ח"ע (א.ה.) אולי הכוונה: וכמו שאומר אל עצמו) דכל הפרשה נאמרה על כל האדם ולכן נאמר האדם זה' ידיעה וכן אמר בזוהר פ' בראשית מה שאומר שם ביד לשון, דהוא עץ הדעת טוב ורע, בחורה או בלשון הרע, והוא בלדס מסטרא דעץ הדעת טוב ורע אבל בלדס מסטרא דעץ החיים שם לא יגורך רע כמו שאומר בריש משפטים ובסוף תיקוני זהר חדש, ונקרא הלשון עץ הדעת טוב ורע כמו שכתוב (תהלים לו יג) מי האיש כו' לראות טוב, נאור לשונך מרע:

^{קמ"ט} בגופא דב"נ טרפשא כו'. דלמטה הוא רע כמו שאומר בפ' פנחס וברעיא מהימנא שם בלדס טוב, כולם מה שאין כן למעלה הקנה והריאה וכמו שאומר שם ושאר מקומות והוא דוגמת ע"ה (א.ה.) עץ החיים) כמו שאומר לעיל ק' ח' ח"ל ברי ממראה מתניו כו' ואמר ברעיא מהימנא שם דכל מה שאומר שם הכל בלדס זינוי מסטרא דעץ הדעת טוב ורע אבל בלדיק מסטרא דעץ החיים כולו טוב וכגוונא דלעילא עיין שם רל"ד רל"ה ושאר מקומות, ושם רל"ד ב' אמר רעיא מהימנא בחר כו' עיין שם וסית סטרין דעץ הדעת טוב ורע, ג' טוב – כשר טהור מותר, וג' רע] – אסור טמא פסול, והו' ג' דעל טרפשא – מוח ריאה לב, לג' דרגין דנר"ן, וג' שתחת הטרפשא,

טוב עם רע, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר (בראשית ב יז) וּמִעֵץ הַדְּעִת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא מְנִי לִיה
 לְאִסְתְּמָרָא מִיָּנִיה, ^{קכ}וּלְבַתֵּר אָמַר אִיהוּ (שם ג יב) הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְ עִמָּדִי וְגוֹמַר.
 [תיקוני זוהר – דף קב ע"א]

^{קכ}אֲדַהֲכִי הָא סְבָא חַד אֲזַדְמֵן לִיה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזִינָא קְרָא דְאָמַר בְּאוֹרֵייתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי
 יָמוּת בְּאֶהֱל, וְהָא אוֹרֵייתָא קָדָם דַּאתְבְּרִי עֲלָמָא הֲוֵת, וְחֲזִינָא דְעֲלָמָא אַקְדִּים לְאָדָם, דְכָל עֲלָמָא וְצִרְכּוּי
 אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דַּאתְבְּרִי אָדָם, אִי הָכִי מֵאִי תַקְנִתָּא אִית הָכָא, ^{קכא}אָמַר לִיה סְבָא וְהָא כְּתִיב דְנִשְׁמַתִּין דְצִדִיקָיִיא
 אַתְבְּרִיאוּ קָדָם דַּאתְבְּרִי עֲלָמָא, כִּמָּה דַּאתְ אָמַר (בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים ^{קכב}וְלִית רֵאשִׁית אֱלָא
 נִשְׁמָה, דַּאתְמַר בִּיה (משלי כ כז) נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם, אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְאָדָם דְלַעֲלִיא, אֱלָא אִית אָדָם וְאִית אָדָם,
 אִית אָדָם דְאִיהוּ אָדָם דְנִשְׁמַתָּא, וְאִית אָדָם דְגוֹפָא, דַּאתְמַר בִּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לֹהֲבֵל דְמָה, וְעֲלִיה אַתְמַר
 (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, וְעֲלִיה אַתְמַר (ירמיה יז ה) אָרוּר הַגִּבֹּר ^{קכג}אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשׁוֹר זְרוּעוֹ,
 וְדָא סְמָא'ל אָדָם בְּלִיעֵל אִישׁ אֲוֹן, ^{קכד}וְאִית לִיה תְּרִין נוֹקְבִין בִּישִׁין, וְעֲלִייהו אַתְמַר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת
 מִת לֹא יָבֵא, לְאָבִיו וְלֵאמֹו לֹא יִטְמָא, ^{קכה}וְלִית אָבִיו אֱלָא קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִית אָמֹו אֱלָא שְׁכִינְתָּא, וְכִי לֹא
 אַתְמַר בְּקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא וּבְשְׁכִינְתֵיה (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבַרִּי כְּאֵשׁ נֹאֵם יְהוָה, מָה אֵשׁ אֵינוּ מְקַבֵּל טְמָאָה
 הָכִי אִיהוּ לֹא מְקַבֵּל טְמָאָה, אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב (במדבר יט כ) אֶת מִקְדָּשׁ יְהוָה טְמָא וְדָא שְׁכִינְתֵיה, [אֱלָא]
 (ס"א אָמַר לִיה) וְדָאִי דְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיה לֹא מְקַבֵּל טוֹמָאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְסָאִיב אַתְר דְאִיהִי שְׁרִיא
 בִּיה, אַתְחֻשִׁיב לִיה כְּאֵלוֹ עֶבֶד לִיה, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וְלֵאמֹו לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֱלָא קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִית
 אָמֹו אֱלָא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא ^{קכז}מָאן דְאֵעִיל מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְרִשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב)
 וְלֹא תַחֲלָלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי, ^{קכח}וְדָא אֲדַנִּי, דְאִיהוּ רִשׁוֹת הַיְחִיד דְאִיהוּ יְהוָה ^{קכט}יְחִידוֹ דְעֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם
 דְנִשְׁמַתָּא. (ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא, ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד, ובגין דא אמר)
 (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, דָּא אָדָם בְּלִיעֵל, וּמִסְטְרָא דָּא (דף קב ע"א) בַּר נֶשׁ רִשְׁעָא ^{קכ}קְרוּי מִת מַעֲיַקְרָא
 מִקְמִי דַּאתְבְּרִי עֲלָמָא, אֲבָל לֹא אַתְמַר עַל אָדָם דְאִיהוּ מִסְטְרָא דְקוֹדֶשָׁא, וְכִמָּה טַפְשִׁין אֵינּוּן בְּעֲלָמָא דְאֲמַרִּין הָא
 קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא גְזוֹר עַל בַּר נֶשׁ דִּימוֹת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאִיךְ אֲמַרִּין דְלָא יְהֵא מִיָּתָה מִיָּנִיה, וְי

בִּיאור הַגְרָא

קטרוגא לזוהר, מרה כד עחול כמו שאומר לעיל תיקון כ' וסוף תיקון כ"א ולכל אחד כמה דרגין, שאר האצרים, ועיין צרעיא מהימנא
 סס. ואמר כד"א ויבדל בין האור, והוא בלבד, (קהלת רבה פרשה א) הלכז רואה, וצין הטחול – חשוכא וכמו שאומר לעיל תיקון כ':
^{קכ}ומני ל' ללא לערבא כו'. שלא ללמוד התורה שהוא טוב בקנה למעלה, בזוונת פניה, בשביל כבוד או הגאה או קנאה שהן בכבוד מרה
 וטחול כמו שאמרנו (אבות ד רבא) הקנאה והתאוה והכבוד כו' והן בג' דרגין אלו:
^{קכא}ולבחר אמר כו'. רואה לומר השפחה דעגס היא פיתני אבל הקצ"ה יהיב ביה נשמתא לזוהר ממנה וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ו
 ויפה באפיו כו' למנדע כו':
^{קכב}אלהכי הא סבא כו'. רואה לומר כיון שהתורה קדמה לעולם, ועולם לאדם, כל שכן שהתורה קדמה לאדם וכתיב (במדבר יט יד) כי
 ימות ועל כרחך נגזר עליו שימות:
^{קכג}א"ל סבא כו'. דאין ראייה, דהא נשמה קדמה לעולם:
^{קכד}ולית ראשית כו' נשמתא לאדם דלעילא. רואה לומר מחכמה עילאה שנקרא אדם כידוע ומשם שורשן של ישראל כמו שאמרנו ישראל
 עלה במחשבה, והוא ראייה שנקרא ראשית כמו שכתוב (תהלים קיא ז) ראשית חכמה, והוא ידוע בכמה מקומות למעלה ולפיכך סתמו:
^{קכה}אשר יבטח באדם. רואה לומר ונאמר ושם בשר, אלמלא הוא אדם גופא, והוא מסטרא דקץ כל בשר דשליטתיה על גופא דאיהו בשר:
^{קכז}ואית ל' תרין כו'. רואה לומר כמו שמפרש והולך דזה שאומר נפשות מת לשון רבים שהן נפשות מסטרא דנוק' והן סטרא דמות כמו
 שאומר לעיל בתיקון כ' ושאר מקומות ס"מ ליליה כו':
^{קכח}ולית אביו כו'. ללא לטמא מקומו וכמו שמפרש והולך:
^{קכט}מאן דעיייל מרה"ר כו'. דהן נקרא רשות הרבים כמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"ד:
^{קל}ודא אלנ"י דאיהו כו'. שהיא רשות בעלה הויה, והוא גבוה י"ד ורחבו ד' כמו שאמרנו בכמה מקומות:
^{קלא}יחידו דעלמא. דהויה לא נשתנה, (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתו, בכל העולם כולו הוא יחידו:
^{קלב}קריו מת מעיקרא כו'. הוא תיכונן על קושיא הנ"ל, דקאי על הקליפה, ואלו היה אדם נזהר ממנו לא היה מה וכמו שאומר לעיל ציוס
 כאלך כנ"ל:

לון דַטב לון דְלָא אַתְבְּרִיאוּ בְעֵלְמָא, דְאַלִין אינון דְשׁוֹיִן לון, שׁוֹיִן לְאָדָם דְאַתְקְרִי יִשְׂרָאֵל וְלְאָדָם בְּלִיעֵל, וְאַמְרִין כְּאָדָם טוֹב כְּחוּטָא כּוּלְהוֹן שׁוֹיִן, יְהִי כְמוֹן לְפָנֵי רוּחַ אֱלִין חַיִּיבָא דְאַמְרֵי הָכִי, וּמְלַאךְ יְהוּ"ה דּוּחָה מְנִיָּהוּ.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מְלַאךְ וְדָא מַטְטְרוּ"ן, וְאִית אָדָם בְּדִיּוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֲצִילוֹתִיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְלִית לִיהּ בְּרִיאָה וְיִצְיָרָה וְעֵשְׂיָה אֲלָא אֲצִילוֹתָא, וּבְאַתְרַּךְ דָּא לִית חֻטָּא וְלָא מוֹת, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים ה ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ רַע, וְעַל הַאי אָדָם בְּלִיעֵל מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלָא לְמִיכַל מְנִיָּה, קְסִיבְדָּלָא לְעַרְבָא לִיהּ עִם טוֹב, דְּהַאי אִיהוּ כְּמָאן דְּעַרְיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים בְּלְבוּלָא בְּפַמְלִיא דְלֵעִילָא, וְעַרְבַּ חֲשׂוּכָא בְּנְהוּרָא מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית א ד) וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

קְסִיבְדָּלָא עוּד אֲלָא מָאן דְּאֵעִיל זְרַעִיהּ בְּנִדְהָ אוּ שְׂפַחָה אוּ גוּיָה אוּ זוּנָה, כְּאֵלוּ מְעַרְבַּ מַה דְּאַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְתִיב (שם ו) וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, דְּאִינוּן מִי נִדְהָ לְמִי דְכִיָּא, קְסִיבְדָּלָא אָסוּר וְדָא מוּתָר, וְדָא כְּשׁוֹר וְדָא פְסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טְהוּרָה, אֲלִין אִינוּן שִׁית סְדְרִין דְּאַתְיָהִיבַת בְּהוֹן קְסִיבְדָּלָא (ס"א למשה), לְאַפְרִישָׁא בֵּין טוֹב לְרַע, דְּעַרְבַּ לון אָדָם וְדְרִין דְאַתּוּ אַבְתְּרִיהּ.

תְּקוּנָא תְּמִנָּא וְשִׁתִּין

קְסִיבְרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מַאי אֱלֹהִים, לְהַטְתְּ הַחֲרִיב הַמְתַּהַפֵּכַת לְשִׁמּוֹר אֶת דְרָךְ עֵץ הַחַיִּים (בראשית ג כד), מִטְּהָ הָאֱלֹהִים וְדָאִי, וְדָא מַטְטְרוּ"ן, וְהָא אוּקִימְנָא לִיהּ דְאַתְהַפֵּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, קְסִיבְרָאשִׁית אֲשֶׁתִּנְיָו (ג"א אַשְׁתַּכְּחוּ) כָּל דִּיּוֹקְנִין דְלָא דְמוּ דָּא לְדָא, כַּד אַתְהַפֵּךְ מִימִינָא לְשִׁמְאָלָא אַחְזִי פְרָצוּפָא דְשׁוֹר, וְכַד אַתְהַפֵּךְ מְשִׁמְאָלָא לְיִמִינָא אַחְזִי פְרָצוּפָא דְאַרְיָה, וְכַד אַתְהַפֵּךְ מִתְּרוּיָהוּ לְמַעְרָב אַחְזִיר אַנְפּוּי וְאַתְהַפֵּךְ לְנִשְׁר (ג"א לְאָדָם), וְכַד אַתְהַפֵּךְ מִתְּרוּיָהוּ לְמַזְרַח דְּאִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא אַתְהַפֵּךְ לְאָדָם (ג"א לְנִשְׁר), מְלִמְטָה לְנִשְׁר, לִית דִּיּוֹקְנָא בְּעֵלְמָא דְלָא אֲשֶׁתְּמוּדַע בִּיהּ.

תְּרִין עֶשְׂרֵי מְזוֹלוֹת אַתְחַזְזִין בִּיהּ, וְכָל דִּיּוֹקְנִין דְּמִלְאָכְיָא וְדִיּוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין וְדִיּוֹקְנִין דְּכָל מַה דְּאַתְבְּרִי בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, (לאו אִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם שְׁלִים כְּכַל תְּקוּנִין, אֲלָא אִם כְּלָא הוּא) קְסִיבְרָאשִׁית אֲרַעָא וְשִׁמְיָא

בִּיאור הַגְּרָ"א

קְסִיבְרָאשִׁית לְעַרְבָא לִיהּ כו'. עִם הַמְלַאךְ כְּנ"ל:

קְסִיבְרָאשִׁית עוּד כו'. דְּהַרְאִשׁוּנָה הוּא בְּעַבְדוּתָא זְרָה בֵּין הָאֹר וְהַחוּשָׁד, וְכַאן בֵּין מַיִם לְמַיִם הוּא גִילּוּי עֲרִיבוּת, מ"ד דְּקוּדְשָׁא כו':

קְסִיבְרָאשִׁית דְּלָא אָסוּר כו'. דְּהוּן שִׁית סְטְרִין כְּמוּ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

קְסִיבְרָאשִׁית מְשִׁנָּה. דְּהוּא בְּרַחֲמֵיהּ:

קְסִיבְרָאשִׁית תִּיקוּן ס"ח בְּרַחֲמֵיהּ כו' מַאי כו'. לְהַטְתְּ כו' הוּא דִּינָא כְּמוּ שְׂאֵמְרוּ בְּהִיכְלוֹת, בְּהִיכַל אֶהְבֵּה, וְהוּא סְטְרָא לִית לִיהּ קוּמוּא, דְּמַלְאכִים לְנִבְרָאוּ בְּיוֹם שְׁנֵי דְמַתְחַדְשִׁין בְּכָל יוֹם וְלִית לְהוּ קוּמוּא, וּמַתְחַפְכִים לְפַעְמִים מַלְאכִים לְפַעְמִים כו', מַנְמִיחַ חֲזִיר לְבַהֲמָה כו', וְכַאן הוּא אֹמֵר עַל מַט"ט כְּמוּ שְׂמִפְרָשׁ וְהוּלְךְ וְדָא מַט"ט דְּהוּא מַתְהַפֵּךְ כו' וְכְמוּ שְׂאֹמֵר לְעֵיל בְּכַמָּה מְקוּמוֹת. וְאִמְרַּם מִטְּהָ הַחֲלָקִים וְדָאִי לְרַחֲמֵיהּ דְּהוּא נִקְרָא אֱלֹהִים, וּמִטְּהָ הוּא הַמְתַּהַפֵּךְ מִמִּטְּהָ לְנַחַשׁ וּמִנַּחַשׁ לְמִטְּהָ כִידוּעַ דְּהוּא דְּרַגָּא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא דְּמַתְהַפֵּךְ לִיהּ כְּנ"ל תִּיקוּן ס', וְהוּא מַט"ט פְּנִים טוֹהַר וּמַט"ט פְּנִים טְמֵאָה דְּמִטְּהָ, וְהוּא ה' אַחְוּוֹן לְחֲלָקִים, וְכַן הוּא שֵׁם אֲחֵלְקִים, בְּפַשְׁטוֹ הוּא דִין, וְכַשְׂמַתְמַלָּא מִתְמַלָּא בְּרַחֲמֵיהּ, וְכַן הַשְׁוֹנָה י"ג עַלִין סוּבְצִין אֹתָהּ, י"ג מְכִילִין דְּרַחֲמֵי לְסַחְרָא לֵה וְלִנְטְרָא, וְה' עַלִין תְּקִיפִין וְכְמוּ שְׂאֵמְרוּ בְּרִישׁ פ' בְּרַחֲמֵיהּ וְעִינִין מַה שְׂאֹמֵר שֵׁם זֶה שְׂאֹמֵר לְמִטְּהָ י"ב מְזוֹלוֹת אַתְחַזְזִין בִּיהּ, וְעִם הַתְּנִין הוּא י"ג וְהוּא א' לְחֲלָקִים הַכּוּלָּל כָּל הַי"ב:

קְסִיבְרָאשִׁית וְבִיהּ אֲשֶׁתִּנְיָו כָּל דִּיּוֹקְנִין כו'. דְּהוּא גּוֹפָא לְקַב"ה, וְקַב"ה לְחִיָּהוּ מְלַגָּא, אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי, (סְנַהֲדִין לַח ע"ב) אֲלָא תְּמִירְנִי בּוּ, וְכַן כָּל הַשְּׂמוֹת מִשְׁתַּנִּין זֶה מִזֶּה, וְשֵׁם הוּיָהּ בְּכּוּלָּם שׁוֹה, וְאַתְפַּשְׁט עַל בְּרִיין, וְבִיהּ אֲמַרִינַן הַשְּׁוֹה וּמַשׁוּה כו':

קְסִיבְרָאשִׁית הוּא כְּלִיל בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא כו'. כְּכַר כְּחַבְתִּי לְמַעְלָה שְׂמַט"ט הוּא כְּלָל כָּל הַג' עַלְמִין לְמִטְּהָ מַחְזִילוֹת דְּקַב"ה אֲבַל כָּל הַנְּבַרָא הוּא כְּלִיל וְנִקְרָא מַט"ט, רַחֲשׁוּ בְּצִירִיָּהּ וּגּוֹפּוּ צִירִירָה וּרְגִלוּ בְּעֵשְׂיָה, וְכּוּלָּל כָּל הַשֵּׁם, וְכָל הַסְּפִירוֹת מְקַנְנִין בִּיהּ כו', וְחַשְׁבִּין כַּאן עֶשְׂרֵי הַדְּבָרִים דְּהוּא בְּכָלֵל עֶשְׂרֵי סְפִירוֹת כְּנ"ל, דְּג' סְפִירוֹת הוּא בְּצִירִיָּהּ, רַחֲשׁוּ שֵׁם הַעוֹלָם, שְׂבַת, ו"ק – צִירִירָה, מַלְכוּת – בְּעֵשְׂיָה, וְהוּן בְּכָלֵל עֶשְׂרֵי סְפִירוֹת, וְכַנְגַד עֶשְׂרֵי דְבָרִים דְּכַאן, וְצִירִירָה מִשְׁמַשׁ בּוּ יְמִים, וְעֵשְׂיָה – בְּלִילוֹת, מַה שְׁאִין כֵּן בְּצַבְתָּ לִית עַרְבַּ יוֹם הַשְּׂבִיעִי ג'

וְסִיחָא וְכַכְבִּיא וּמְזִלְיָא וְכַרְסִיָא וּמְלֶאכְיָא וְגַן עֵדֶן וְגִיחָנָם, ^{קס"ט}מַסְטְרָא דְתַרְוִייהוּ אֲתִיב יִצְרָר הַטּוֹב וְיִצְרָר הָרַע, גַּן עֵדֶן - מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב (משלי יח כב), גִּיחָנָם - וּמְצָא אֲנִי מֵרַם מְמוֹת אֶת הָאִשָּׁה (קהלת ז כו), וְתַרְוִייהוּ בְּלָבָא, לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ (שם י ב).

תקונא שתין ותשעה

^{ק"ב}בְּרַאשִׁית ב' תְּרִין חֲכָמָה וְתַבּוּנָה (ובינה), תְּלִיתָאָה יִרְאֵת יְהוּ'ה רֵאשִׁית דְּעֵת (משלי א ז). ^{קכ"א}וּבְהַאי דְּעֵת אֲתָמַר (בראשית ד א) וְהָאֲדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ, דְּלִית זִוּוּג אֲלָא בְּדַעַת ^{קכ"ב}דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, יְחֻדָא דְאָבָא וְאִימָא, וְכִמּוֹ דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא יְחֻדָא דְאָבָא וְאִימָא הָכִי אִיהוּ לְתַתָּא צְדִיק יְחֻדָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׂכִינְתָא דְלַתְתָּא, וְגוּף וּבְרִית עֲלִיָּהוּ אֲתָמַר (שמואל א ב ג) כִּי אֵל דְּעוֹת יְהוּ'ה וְגוּמַר, ^{קכ"ג}וְתַרְוִייהוּ עֲדוּת, ^{קכ"ד}דְּלִית עֲדוּת פְּחוּת מִתְרִין.

[תיקוני זוהר - דף קב ע"ב]

וְהַאי (דף קב ע"ב) בֵּין אִיהוּ יְחֻד דְאָבָא וְאִימָא, ^{קכ"ה}אִיהוּ עֲמוּד סְבִיל כְּלָא, כְּגוֹנוֹא דְשְׁמִיא וְאַרְעָא דְאֲתָמַר בְּהוּן דְעֲלָמָא עַל חַד סְמִכָא קְיִימָא, כְּמָה דְאֲתָ אֲמַר (משלי י כה) וְצְדִיק יִסּוֹד עוֹלָם, הָכִי אָבָא וְאִימָא סְמִכִין עַל עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, ^{קכ"ו}וְאִיהוּ יְחֻד בֵּין אִם וּבֵת כְּגוֹנוֹא דָא הוּ'ה, ^{קכ"ז}וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ ה' אֶחָד, אֶחָד - י"ג, י"ג

ביאור הגר"א

פעמים יוס השביעי (בראשית ז ב,ג), וכל הג' עלמין הוא אדם אחד, שיעור קומה, והכל בשם אלקים ע"ה כמו שאמרו בזהר חדש ריש פ' בראשית וע' בזהר פ' בראשית על פ' שני המאורות הגדולים כו' בקדמיתא אחרשים איבו לעיל באתון לשמא קדישא, את רביעאה דיליה, ולבחר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלקים כו':

^{קכ"ט}מַסְטְרָא דְתַרְוִייהוּ. רואה לומר גן עדן וגיהנם כו' כמו שמפרש והולך, גן עדן מלא כו' ותרווייהו בלבא. ועיין לעיל מ"ג א' ב' ועיין מה שכתבתי במקום אחר באתון ח"ק ט"ר י"ט:

^{ק"ב}תיקון ס"ט בראשית ב' תרין כו' חליתאי כו'. רואה לומר שמלת ראשית מורה על השלישי שהוא דעת, ובאלו ג' נברא העולם כמו שכתוב (משלי ג יט,כ) ה' בחכמה כו' כונן כו' בלעתו כו', שהם ספר וספר וסיפור (ספר יצירה), ורואה לרמוז פסוק והאדם ידע כו' במלת בראשית, שחבור דבר ונוק', אב והאם, הוא דרגין דחו"ב, והמזווג הוא הדעת, שעל ידי הגהר מזווגין יחד וכמו שמפרש והולך: ^{קכ"א}וּבְהַאי דְעֵת כו'. לית זיווג אלא בלעת ומפרש והולך עד סוף הפרשה:

^{קכ"ב}לִיָּהוּ עַד"א יְחֻדָא דְאִו"א כו'. הכל בלעת, כי ע"י ירידת הגהר, מ"ד, לגוף, מקודם לריד זיווג אור"א, המוחין, והענין כי חו"ב הן מוחא ולבא כמו שאומר לעיל י"ג א' ושאר מקומות וברעיא מהימנא בהרבה מקומות, ועמודא דאמצעיתא מזווגן הוא הקנה והריאה. ועיין מה שאומר לעיל בתיקון כ"ד בארוכה כי כשאדם רואה לזווג עם אשתו מתחלה מהשצ ומתעורר לזיווג, ומזווג המוח והלב מקודם, המחשבה והרהור יחד על ידי הקנה כמו שאומר ברעיא מהימנא, וזיווגם נעלם מאד שצאים המחשבה והרהור יחד ונעשה אחד, ויורד המחשבה לגוף ופועל שם, ויורד אור הדעת בגוף והוא לידת הדעת ואח"כ יורד בלדיק ליתן לנוקבא, ואלו ב' גוף וברית הן עיקר מקום הדעת וזה שאומר גוף וברית כו':

^{קכ"ג}וְתַרְוִייהוּ עֲדוּת כו'. רואה לומר דעות אותיות עדות, והוא עדות דהוא סהדותא דאור"א, חסדים וגבורות שהן דאור"א, וכמו שאומר באירא זוטא רל"ב ב' ומוחא חליתאי כליל לון ואחיד בהאי סטרא ובהאי סטרא, ומתפשט בכל גופא ואחעביד מיניה תרי גוונים כלילין כחדא וניהר אנפוי ואסהיד דאור"א גוויי לנפוי והוא חקרי דעות, ב' דעות, וכתוב (שמואל א ג ג) כי אל דעות ה', בגין דליהו בתי גוויי, לו נתכנו עלילות, אבל לעתיקא קדישא סתימאה, לא נתכנו, באלף, מאי טעמא נתכנו להאי בגין דירית תרין חולקין וכתוב (שמואל ב כב כו) עם חסיד תתחסד וגו' והא בקשוט אוקמוהו חבירא דכתוב (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא, בן רבקה ולא כתיב בן יצחק כו', ומה שאמר ואחעביד כו' ואסהיד כו' כמו שכתוב (שה"ש ה י) דודי אה ואדום, והוא עדות דהוא בן אור"א, ואמר דעות, ב' דעות, רואה לומר דכתוב לשון רבים. ואמר לו נתכנו כו' אבל כו' דלו ב' קרינן וכתוב לא באלף ובא"י הוא עמודא דאמצעיתא וכו' נתכנו עלילות, דשם משלם לאיש כפעלו דכלול מתרי גוויי כמו שמפרש והולך עם חסיד כו' אבל בא' הוא בעתיקא קדישא ושם לא נתכנו דשם איז מעשה האדם פועל, (שמות יד יד) ואתם תחרישון, ושם כולו רחמים, כאן שית סטריין, חד"ר וכל אחד כולו משנים, ושם כולו אחד בלבד. ואמר בן רבקה כו' הוא סוד גדול דלמר (מגילה יג ע"ב) אחיו הוא ברמאות ומי שרי כו' איז עם נבר תתברר ועם עקש תתפל, והוא בגוונין דאור"א וזה שאומר בן רבקה הוא וזה הפירוש עם חסיד כו', בג' אבהו, ב' מוחין, חו"ב חו"ג. ואמר כאן ^{קכ"ד}דְּלִית עֲדוּת כו'. והוא גוף וברית לכל אחד מעיד על אור"א וסהדותא דעמודא דאמצעיתא באנפין כנ"ל (קהלת ח א) חכמת אדם תאיר פניו, שע"י החכמה הן הנהורין וע"י אימא הגוונין, וכן בלשון, התחלת הדעת ומקורו, (משלי יח כא) מות וחיים ביד לשון, וסהדותא ללדיק בן הנולד, כשיוול הבן ידעו הכל שאביו נזווג באימא והעדות בשניהם שנודע לכל:

^{קכ"ה}אִיהוּ עֲמוּד כו'. כמו שהלדיק מחבר ז"ל, כן הוא מחבר הראש והגוף, מוחא ולבא שהן כלל הכל:

^{קכ"ו}וְאִיהוּ יְחֻד בֵּין כו'. בשם הו"ה הוא"י בין שני ההין כמו שאמרנו, והוא (תהלים קו מה) מן העולם ועד העולם, הברית התיכון, והכל קיימא עליה כמו שאומר לעיל מ"ג א' וזה שאומר למעלה איבו עמוד כו':

הָכָא וַיִּגְהָא, קַטְיָאִיהוּ ו' יְחִיד דְּתַרֵּי אַחֲיוֹת, כְּגוֹנָא דָא וַיִּצְרַר יִי (ס"א יהו"ה), דָא רָזָא דָא, י' לְעִילָא י' לְתַתָּא ו' בְּאַמְצְעִיתָא, יְחִוּדָא דְתַרְוֵיהוּ קַטְיָא פְּלָה וְחִמּוּתָהּ, (ה' מן אלהי'ם ו') (נ"א ה"י מן אלהי'ם ו' מלא), כְּלָלָא דְתַרְוֵיהוּ ה"ה אָמָא וּבִרְתָא, ו' בֵּין תַּרְוֵיהוּ, לְעִילָא לִית עָרוּהּ, וּבְאַתֵּר דָא אָמַר לָא תְדַמָּה לְיוֹצְרֵיהּ לְתַתָּא, בַּר מְאִתְרִיהּ אָמַר (ויקרא יח ו) לָא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת, קַטְיָא אֻקְיָמָנָא לְעִילָא. וְעוּד אֲשַׁכְחָנָא רָזָא עֲלָאָה, עָרוּהּ ע"ר ו"ה, כַּד ו' בֵּין עַר דָּאִיהוּ רַע אֲתַעְבִּיד עוּר, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוּר וּלְבִישִׁים, וְעֲלִייהוּ אֲתַמַּר (ויקרא יט יד) וְלִפְנֵי עוּר לָא תִתֵּן מִכְשׁוֹל דָּאִיהוּ רַע מִן עוּר.

קַטְיָאִיהוּ עָרוּהּ דְאַפְרִישׁ בֵּין ו"ה דְאִינוּן אַח וְאַחֹת, כַּד אֲתַלְבֵּשׁ אִילָנָא דְחַיִּי בְּאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב ט) וַעֲץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּזִמְנָא דָאִיהּ (ס"א דהאי) עַר בֵּין בְּרָא וּבִרְתָא לָא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עָרוּהּ, לָא תִקְרְבוּ ו' לְה' דְלָא אֲתַגְלֵיָא רַע בֵּינֵיהוּ דָאִיהוּ אַחַר, קַטְיָא דְעִילָא אֲתַמַּר (משלי כה ט) וְסוּד אַחַר אֵל תִּגְל, עָרְיָה תַעוּר קְשֶׁתְךָ (חבקוק ג ט), עַר יֵה, רַע בְּזִמְנָא דָאִיהוּ בֵּין י"ה, הֵהוּא רַע לָא תִקְרַב י' בְּה'.

וְהַאי אִיהוּ קְלִיפָה דְעָרְלָהּ, ע"ר מִן עָרְלָהּ ר"ע, אָדָם בְּהַאי חָאב, קַטְיָא דְאֻקְמוּהּ מְאִרֵי מְתַנִּיתִין אָדָם הֵרָאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעָרְלָתוֹ הָוָה, וְדָא גְרִים עָרְיִין בְּעֵלְמָא, וּבְגִין דָא עָרְיָה תַעוּר קְשֶׁתְךָ, קַטְיָא תַעוּר אִיהוּ עָרוֹת בְּהַפּוּךְ

ביאור הגר"א

^{קעו} וביה אתעבידו ה"ה אחד, אחד ו"ג, ו"ג הכא ו"ג הכא. רוצה לומר לעל ידו אתעבידו אחד, ועוד כל אחד נעשה ע"י אחד כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ו אחד בתרין שושנים לא הוי"ה, עליה אתמר ציוס הואל יהיה ה' אחד ושמו אחד, ואיהו עמודא דלמעניתא הרועה בשושנים וחושבניה אחד. ורוצה לומר בשושנים - ב' שושנים, ובכל אחד - אחד. והענין כי אחד הוא ו"ג תיקונים דלימא כמו שאומר בספרא דלניעותא רפ"ב וכן צבת כמו שאומר בריש פ' בראשית ו"ג מכלין דסחרין לה כו' ועיין בזוהר פ' ויחי ר"מ רמ"א א' אלף תא חזי הני תריסר שבטין כו' תרין תיקונין דנוק' כו' פתח ר' אבא כו' פתח ר' אליעזר כו', והנה בבבא ח' תיקונין דכהנא רבא, (תהלים קלג ב) על פי מדותיו, ח' בגדים (משנה יומא ז ה), ובה - עוד ה' תיקונים, ונשלמת ל"ג תיקונין, וכן הוא בשכינה תתאה דהיא דיוקנא דלימא כנ"ל ולכן בהן ב' ההי"ן שהן שלהן, ובי"ד וא"ו ע"י עמודא דלמעניתא שיועד חכמה בו כנ"ל דלכיל כולא - נשלמו ל"ג, ח' לכאן וח' לכאן, וכידוע דיו"ד שריא בוא"ו:

^{קעז} ואיהו ו' יחוד דתרי אחיות כו'. רוצה לומר, בשילוב ב' השמות יאהדונה"י, יו"ד בראש יו"ד בסוף, חכמה בראש וחכמה בסוף, ו' אחיות דלמענה, והוא ו' לאלף המיוחדם, ועיין בזוהר פ' בראשית ז' ב' בראשית ר"ח פתח כו' עיין סס, ועיין לעיל ק"א א' בודלוי אבני שיש טבור אינון י"י כו' אינון יודין וייצר כו' ואינון חכמה כו' עיין סס, וזה שאומר כאן וייצר רוצה לומר כמו שאמרנו ב' יצירות דלעלאין ותחלין, דשמים בשם הוי"ה ודארץ בשם אלני, וכולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), והכל אחד ולכן רמוז בא', אחד, ונאמר (משלי ז ז) למור לחכמה אחותי את, וזה שאומר יחודא דתרין אחיות ובה החכמה בסוף כמו שאמרנו בסוד ב' דלתין, שד"י ואדני"י:

^{קעט} כלה וחמותה ה"א יו"ד מן אלפים וא"ו מלא כלל דתרווייהו. ועיין לעיל ריש תיקון ל"ח. והענין כי (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה ובחכמה יסד ארץ, והעולם נברא בשם אלפים, ובסדר הבריאה היא אמא דבעלה, והוא ה' מאלפים, והיא - נוסדה בחכמה, וכאן סדר השם הו"י מסתרא דאלפים ב' ההי"ן בחו"ב, ו"י בזו"ג, וה' עילאה בחכמה הוא חמש אותיות דאלפים, כלל דכולהו דבה חכמה נכלל מן הכל, ו' דלדני, ועיין לעיל פ' א' לעילא כו' ועיין לעיל ס"ב א', ה' עילאה וה' תתאה כו', ו' קול כו', ו' דבור כו', והוא יו"ד דאלפים רומז עליה לכן הו"א קודם ליו"ד והיא כלתה, ואותיות מלא כליל תרווייהו אצל שם הוי"ה הוא קבלת שפעם על עולם מלא כו' ימים, מלא דאלפים, והוא סוד כלים ואורות, ולכן בשם הוי"ה סדורים יו"ד ואח"כ ה"א ואח"כ ו"א ה"א, ושם הם אמא ונתה, וזה שאומר ה"ה כו' ובשילוב ב' השמות ויחודם ע"י ההוא טמיר ונעלם, שמא מפרש, בכתר שתחתיו ב' חכמות כמו שאומר לעיל ק"א א' שהן תעלומות מחכמה עילאה דאיהו כתר, ושם שניהם משתמשין בכתר אחד ולכן אחיות, ב' המאורות הגדולים דשם (מלכים א ה י) ותצר חכמת שלמה כמו שאומר לעיל ל"ח א' ואורה שיה לחמה בשלימות, וזהו כרי דוייזר, ב' המאורות כו', וחכמה הוא נקבה בסוד בוצינא כו', נגד כתר - גולגולתא, ומוחא - שורש דכר ונוק' לכן הם אחיות:

^{קפ} והא אוקימנא לעיל. בתיקון כ"ו ותיקון נ"ו עיין סס:

^{קפא} איהו ערוה כו'. הוא מתחיל ענין אחר, לפרש מלת ערוה. ואמר כד אתלבש כו' לפרש מלת עור הנ"ל. ואמר בזמנא דאיהו ער בין כו'. לפרש מלת ערוה הנ"ל:

^{קפב} דעליה אתמר וסוד כו' עריה תעור כו'. עיין לעיל תיקון ל"ד ותיקון נ"ו ומה שכתבתי שם ושם:

^{קפג} כמה דלוקמוה מארי מתניתין כו'. עיין בזוהר פ' בראשית ל"ה ב' ר' יהודה שאיל כו' וזה שאומר ודא גרים כו'. שהוא היה כולל הוי"ה כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ה, ונדבק ברע דעץ הדעת טוב ורע, ערלה כנ"ל, וא' הוא יחודא שהוא מיוחד כל השם דהוי"ה שיהודן ע"י אלף כידוע וכנ"ל, והחליף בר"ע - ער, ועיין בזוהר פ' בראשית ב' א' ואינון דחבו בעגלא כו', והוא מעשה אדם הראשון כידוע וזהו ערלה:

אתוון, באן אתר קשתך דאיהו קשת הברית, דעליה אתמר (בראשית לה טז) ותלד רחל ותקש בלדתה, ^{קפ"ה}תק"ש איהו קש"ת, ^{קפ"ו}ורזא דמלה בעצב תלדי בנים, (שם ג טז) ומתמן אמרה חנה (שמואל א א טו) אשה קש"ת רוח אנכי.

ודא רזא את קשתי נתתי בענן, ואוקמוהו חבריא מלה דאקיש לי, מוקש כתיב ביה, דביה הוה מוקש לאדם קדמאה, כמה דאוקמוהו אדם הראשון ^{קפ"ז}מושך בערלתו הוה, ואם נטיר ליה איהו בהקש אלי, בשותפו עמי, בדיוקנא דילי, עליה אתמר (שם א כז) ויבא אלהי"ם את האדם בצלמו, בגין דמאן דנטיר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש לי בשותפו עמי, ^{קפ"ח}ואם לא נטיר ליה אתחזר ק"ש, קשה ליה קשה לאת ה', ועל האי קש אתמר (עובדיה א יח) ובית עשו לקש, ואיהו לק"ש בהפוך אתוון שק"ל, ואיהו שקל לצדיקים דנטרין ברית שקל הקדש, ווי למאן דלא נטיר ליה, וזכאה איהו מאן דנטיר ליה, ומאן דנטיר ברית האי ^{קפ"ט}איהו עד עליה ע' מן שמע ד' מן אחד, ואי לא נטיר ברית פרח מניה קוצא מן ד' מן אחד ואשתאר אחר, (עד - ער). [ע' תז"ח פ"ד א']

והאדם ידע וכו' (בראשית ד ד), קם סבא פתח ואמר רבי רבי ועד הכא לא הוה ידע אדם לאנתתיה, ^{קצ"א}אלא בזמנא דחאב אסתלק שכינתא מאתריה, והכי אוקמוהו מארי מתניתין, דבזמנא דלית שכינתא באתרה אסור בתשמיש המטה, בגין דעליה אתמר (שם מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה, ומאן אתר אסתלקת מימינא ומשמאלא דתמן הוה, ודא הוא רזא דעיבור (ס"א ויעבור) ע"ב רי"ו, חסד גבורה, ולא למגנא אוקמוהו מארי מתניתין, הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים, ואיהו גרים דאסתלק ההיא מטה מתמן, הכי אסתליק איהו מתשמיש המטה, ובתר דקביל עונשיה אתחזר מטה לאתרהא, בההוא זמנא והאדם ידע את חנה אשתו.

ביאור הגר"א

^{קפ"י} תעור איהו ערות כו'. מפרש והולך כל הפסוק וזה שאומר דאיהו קשת הברית נקרא קשת כמו שאומר בכתוב (בראשית ט יב, יג), וזכרו גם כן בקשת:

^{קפ"י} תקש איהו קשת. עיין בזוהר פ' בראשית ח' ב' ועיין מה שאומר לעיל נ"ג א' בארוכה בענין קשת:

^{קפ"י} ורזא דלמלה בעצב כו'. רואה לומר לכן ולתקש בלדתה וכמו שאומר בזוהר בארוכה, ענין העצבון זה על עובדין דהאי עלמא וזה שאומר ומתמן אמרה חנה כו'. ואמר מלה דאקיש לי. רואה לומר שזה ומוקש לי, והוא ששמו נקרא כשם רבו, ובו נוקש אדם הראשון כנ"ל תיקון ס"ז ושאר מקומות, וזה שאומר מוקש כתיב ביה. והוא באות ברית, עטרה, מלכות, ותקש רחל בג' גוונין דקשת, מג"ן דבה, והיא הוקש לו, תמתי - תאומתי, איהו חכם ואיהו חכמה, איהו חסיד ואיהו חסידה כו', ובזה הברית נוקש אדם הראשון, וזה שאומר כמה דאוקמוהו אדם הראשון כו'. ולמעלה כתבתי שהוא במט"ט ורואה לומר בנוק' דמט"ט, השפחה דאיהו רע, (משלי ה ה) רגליה כו', לטוב ורע הן עבד ושפחה כמו שאומר לעיל תיקון ס"ז, וזה שאומר כאן דהוא בנוק', וכל מה שאומרים בפגם הנוק' - הכל כאן:

^{קפ"י} ואם נטיר ליה איהו בהקש אלי כו'. רואה לומר שדרשו את קשתי - הוקש אלי, ורואה לומר בנוק' דהוקש כנ"ל, וכן הוא באדם דהיה זוכה למלכות כמו שמפרש והולך בגין כו' וכמו בזוסף, וכמו שאומר בזוהר בארוכה. ואמר עליה אתמר ויברא כו'. רואה לומר שהאדם נברא בדיוקנא דנוק', וזהו כללמו, דאיהו כלס דיליה, וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ב אר"א והא כו' אלא שכינתא כו' עיין סס:

^{קפ"י} וא"ל נטיר ליה אתחזר קשה לי קשה כו'. רואה לומר שאם זכה היה הקש כנ"ל, ה' שליט על קש, אבל כד חב אתהפיך קשה, קש שליט, והוא קשה לאדם, וזהו קשה ליה, לאדם, וקשה לשכינה, וזה שאומר קשה לאת ה', דקש עליה, וזה שאומר ועל האי קש וכו' ואמר ואיהו לקש בהיפוך. רואה לומר, כד זכה אתהפיך לקש דעשו, לשקל לדליק כו', דברית נקרא שקל הקודש כידוע בסוד ד' אתוון, במשפט במדה במשקל במשורה, ועיין מה שכתבתי בריש ספרא דלניעותא בארוכה בענין דענת דהוא שקל הקודש והוא בשמירת הברית:

^{קפ"י} איהו עד עליה. כמו שאומר לעיל דנקרא עדות. ואמר ע' כו'. דהוא סוד דיסוד, והוא קו"ו של ד' (הגהה יו"ד דיסוד שהוא טפת הזרע, שמירת הברית). וזה שאומר ואי לא כו' ואשתאר אחר עד ער. והוא ער הנ"ל שהוא ערוה והכל תלוי בקוץ וכמו שאומר לעיל תיקון כ' ותיקון כ"א ועיין מה שאומר ריש תיקון כ"א:

^{קפ"י} אלא בזמנא כו'. כמו שאמרנו (עירובין יח ע"ב) שפירש ק"ל שנה כו', עד שנפרדה הזוהמא, וישב ק"ל שנה בגיחוון כו', וזה שאומר ובתר דקבל כו', אבל כאן אומר מיד אחר שנתגרש מגן עדן ידע האדם להוליד קין והבל. ואמר בגין דעלה אתמר כו' רואה לומר על השכינה. ואמר ומאן אסתלקת כו' לפרש ענין המטה וכמו שמפרש והולך הנותן מטתו כו', והוא עבר על עשה ועל לא תעשה דלנטוה לעבדה ולשמרה, עץ החיים אורייתא דלתייבב מימינא ומשמאלא כמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ד וכן הנווי (בראשית ב טז, יז) מכל עץ הגן כו' ומעץ הדעת כו' - הוא עשה ולא תעשה כמו שאמרנו בכמה מקומות, ואמר דבזמנא דלית שכינתא כו'. דזה שאמרנו (תענית יא ע"א) אכור לשמש מטתו בשני רעבון וכן אמרו כשאין הארון במקומו כמו שכתוב (שמואל ב יא יא) הארון וישראל כו':

ערומים הם, וכגון זאת^{קפ} ערום ועריה (יחזקאל טז ז), ערום מאורייתא דבכתב, ועריה מאורייתא דבעל פה.

ועוד והאדם ידע, כגון (אסתר ד א) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, הכי אדם ידע דגרים אפרשותא בין קודשא בריך הוא ובין שכנינתיה, דאדם חאב במחשבה, וחנה חאבת במעשה, בההוא אתר דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה, בההוא אתר דאתנטל נשמתייה^{קפ} בארח אצילות תמן חאב, וחנה במעשה דיליה, דאיהי פח דיליה כ"ח אתון דמעשה בראשית, וכלא חכמ"ה פ"ח מ"ה.

ועוד והאדם ידע, ידע חובא דיליה במאי בקין, כמה דאת אמר (בראשית ד א) ותהר ותלד את קין, בגין דעליה אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע, דאיהו זוהמא דאטיל נחש בחנה, והנה ידע זוהמא דיליה דאתפשט עד קני חותן משה, וכד חמא גלגולא ותיובתא דיליה תמן, אמרה (בראשית ד א) קניתי איש את יהו"ה, כען ידענא ליה דקניתי ליה בקני חותן משה, ורווחנא ליה תמן, ובגין דא אתמר קניתי איש את יהו"ה, ודא איהו רזא (קהלת ח י) ובכך ראיתי רשעים קבורים וכו'.

אמר ליה רבי שמעון, סבא סבא, ואמאי טרח קודשא בריך הוא בהון, לאייתא לון בגלגולא, אמר ליה בגין יקרא דצדיקיא לאעברא חובא (ס"א מבנייהו) מבינייהו, דעד דקין תב בתיובתא פגימו דאדם לא אשתלים, ובגין דא ליקרא דיליה טרח קודשא בריך הוא בקין, והכי בכל רשיעייא דאינון בני צדיקיא.

אמר ליה מאי איהו זוהמא דאטיל נחש בחנה, אמר ליה דא לילי'ת^{קפ} טפה סרוחה איהו זוהמא, ואיהי שאור שבביסה דאתמר עלה מי מעכב שאור שבביסה, ואיהו איבא דסמאל, דאתמר ביה (בראשית ג ו) ותקח מפריה ותאכל, דא מו'ת דאתמר עלה (משלי ה ה) רגליה יורדות מות, ואיהי טפה בישא זוהמא דאל אחר, סם מות זוהמא וערלה דאילנא דמותא, ובגינה אוקמוה מארי מתנייתין אדם מושך בערלתו הנה.

ביאור הגר"א

^{קפ} ועוד והאדם כו' ואית כו'. כמו שכתוב הדעת טוב ורע, וטוב הוא (משלי ג ו) ככל דרכיך דעהו, ורואה לומר שידע מה שעשתה לו חוה אשתו ומפרש והולך הקרא שילדה את קין בזה ידע סהדותא על חטא דיליה, והענין דרואה לומר שאדם עם חוה אשתו נמלאו דעת לביש ולכן בזיווגם, חיבור דעתם, ותהר ותלד כו' שכולל החטא היה הזיווג שלא דעת רואה לומר היצר הרע לאל בעץ החיים כמו לעתיד לבוא שידקשו רחמים על התעוררות הזיווג שיהיה מאלת השם והיו הולדות חיים לעולם מעץ החיים וכן לעתיד לבוא זה שאומר ערום מאורייתא כו' דהזיווג היה בתורה שכתב ובעל פה, את ואת, שהן אש ואש, חמימות להתעוררות הזיווג כמו שאומר לקמן קמ"ב א', וכן הוא ברית הלשון:

^{קפ} ערום כו'. דערום ועריה הוא לשון זכר ונקבה רואה לומר זהו (בראשית ג ז) ערומים הם, שנים, ולפי שכוללן יחד לכן נאמר לשון זכר כמו יום ולילה:

^{קפ} בארח אצילות. דהוא דרגא לחכמה, ובריאה דרגא דבינה, ושם הוא מעשה בראשית, כ"ח אתון דפסוק בראשית כמו שפרש והולך כ"ח מ"ה – (תהלים קיא ו) כח מעשיו, וגם שבאצילות אין חטא הפגם, שנסתלק האצילות, וכמו שאומר לקמן וכן זיהרא דנשמחא דאצילות: ^{קפ} וכלא כח מ"ה. דהכמה מ"ה דרגא דאדם מ"ה וחיה ו' ה' דחיה כ"א כולל מעשר הרי כ"ח ועיין לעיל ל"ט א' מענין כח מ"ה ומה שכתבתי שם. ואמר וחיה דמעשה דיליה, דשם הוא מעשה של הקב"ה, בריאה ראשונה, ואצילות – שם הוא מחשבה של הקב"ה ושם איהו שמה מפרש, מ"ה, וכן הוא בחו"ב, וחטאם הוא בעץ הדעת טוב ורע, ביצירה ועשיה נסתלקו אצילות ובריאה וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ו ובתר לחאב אדם ביצירה כו' ועיין מה שכתבתי שם:

^{קפ} ועוד והאדם כו'. רואה לומר כמו שאומר לעיל שע"י קין ידע חובא דיליה וידע חובא דילה וזוהמא עד היכן לא פסקה כמו שפרש והולך לתפשט עד קני חותן משה רואה לומר קני הוא קין, ועד יתרו לא הוברר הזוהמא, וזיתרו הוברר כל הטוב בו ובזרעו וכל הפסולת הוברר בגלגולין דקין והכל אתפשטותא דרע ועיין לקמן קי"ב א"ל ר"ש כרי קין מסטרא כו' וכמו עד אצוה שנתברר אדם הראשון והיה אתפשטותא דטוב נכרה, עד שנברר ביעקב ונשאר לזרעו ומשם ואילך כל האומות פלחי כוכביא אתפשטותא דרע:

^{קפ} ובין רחיתי כו'. רואה לומר וזאו עוד בגלגולא וממקום קדוש – בצדיקיא דקדושה, ואמר וממקום, דלכיד לאתכללא למעלה כמו שאומר בפ' פנחס רי"ז ב' ר' אבא ור' יוסי כו' ועיין מה שאומר לעיל ריש תיקון נ"ה:

^{קפ} טפה סרוחה. טפה של האשה ותאותה שהוא מסטרא דלילית והוא שאור שבביסה שיצר הרע אחוז באדם ומוכרח למות בשביל זה ונולד בערלה זה שאומר לתמר כו' ובגינה כו' וכנ"ל:

(בראשית ד ב) קִיָּה וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו אֶת הַבֵּל, קִיָּה פִּתַח וְאָמַר (תהלים קד כט) תוֹסֵף רִיחָם יִגְוֶעוּן וְאֵל יִשׁוּבוּן, הָכֵא רְמִיז גִּלְגּוּלָא דְצַדִּיקָא, וְאֶחָזִי לָהּ קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא יִגְלִגּוּלָא דִּילֵיהּ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, אִיךְ הָוָה אֲזִיל מְצַדִּיק לְצַדִּיק, יִבְעַד שְׁתֵּין רְבוּא, עַד דְמָטִי לְהַהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית ו ג) בְּשֹׁגֶם הוּא בְּשׂוֹר, בְּשֹׁגֶם זֶה הַבֵּל, וְאוּקְמוּהָ קְדָמָי בְּשֹׁגֶם דָּא מִשָּׁה, וּמִיָּד דְחֻמְאָה דְעֵתִידָהּ אֲוִרִייתָא לְאַתִּיחָבָא עַל יְדֵיהּ, אוֹסִיפֵת בְּגִינֵיהּ כְּמָה קְרַבְנִין לְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכֻמָּה צְלוּתִין וְבִעוּתִין, וְדָא אִיהוּ וְתוֹסֵף לְלֶדֶת.

וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בֵּיהּ (קהלת א ד) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלִית דוֹר פְּחוּת מְשָׁשִׁים רְבוּא, יִוְלְעִילָא דוֹר הוֹלֵךְ דָּא ו', דְסָלִיק לְשְׁתֵּין רְבוּא בְשִׁית סְפִירָן. (שם) וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׁכִינְתָּא, דְאִיהִי עוֹמֶדֶת לֵיהּ, יִוְאִיִּהִי שְׁעָתָא דְקִיָּמָא לֵיהּ, יִוְבְּגִינָהּ אֲתַמַּר לִית מְזֵל יוֹמָא גְרָים אֶלָּא מְזֵל שְׁעָתָא גְרָים, יִוְלִית לְכָל בַּר נֶשׁ קִיָּמָא שְׁעָתָא, דְהָא אִית בַּר נֶשׁ צַדִּיק דְלָא קִיָּמָא לֵיהּ שְׁעָתָא, דְלָא קִיָּמָא שְׁעָתָא אֶלָּא לְבַעֲלָהּ, וְהָאִי שְׁעָתָא מִינָהּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לְבַר נֶשׁ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מְתַנִּיתִין בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לָאוּ בְזָכוּתָא תְלִיא מְלִתָּא אֶלָּא בְּמְזֵלָא תְלִיא מְלִתָּא, יִמְאִי מְזֵלָא דִּילָהּ בְּעֵלָהּ, יִוְלְבַעֲלָהּ לִית מְזֵל, כְּמָה דְאוּקְמִנָּא אִין מְזֵל לְיִשְׂרָאֵל, יִוְאָף עַל גַּב דְכָלָא תְלִיא בְּמְזֵלָא אֶפִּילוּ סִפְר תוֹרָה שְׁבַהֲיֵכֵל, הִיכֵל, שְׁכִינְתָּא תְתַאָּה, סִפְר תוֹרָה, צַדִּיק.

בִּיאור הגר"א

^{קמ} וְתוֹסֵף כו'. בזה הפסוק מפרש כל רזא דגלגולא לדקיקא דשרשן הוא משה כמו שמפרש והולך ומשה גלגול הבל שנאמר (קהלת ב טו, ח יד) שגם זה הבל ונאמר (בראשית ו ג) בשגם הוא צער והיו ימיו מלאה ועשרים שנה, שדרשו בשגם, וחסר ב' משגם – שחטא והאיך בשכינה, ב' דבראשית, וניתן שם תחת הבל, ונתגלגלו שניהם במשה, מ"שה ש"ת ה"בל, ושם נתקנו (שמות ג ו) ויסתר משה פניו בשת נתחבר ב' בשת וב' בהבל בשגם ונטלה משה (הגהה), ושגם הוא ז' הבלים דכל אחד כליל ז' עד שמ"ג, (ישעיהו ל כו) ואור החמה כו', (ב"ב עה ע"א) פני משה כו') ועיין לקמן ק"ה א':

^{קמא} פתח ואמר תוסף כו'. דבפסוק הזה סוד הגלגול, כמו שכתוב תוסף כו' תשלח כו' ונאמר ותחדש כו' היא חדותו דסיהרא דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין כמו שאומר בפ' פנחס רי"ז ב' ואמר שם ותחדש כנשר עולמין, ופסוק הזה נרמז בכאן תוסף רוחס כו', והו' ותוסף. תשלח כו' זהו ללדת (בראשית ד ב), ונתקן במשה, וקין – ביתרו, (שמות יח ו) א"ני ח"ותגך י"תרו כו' ואשתך – תאומתך כו':

^{קמב} ואחזי לה. וכן למטה ומיד דחמאה. וכן למעלה ותיוצתא דיליה תמן אמרה קניתי. הכל על חוה דאיהי שכנתא:

^{קמג} גלגולא דילי. רואה לומר דהבל:

^{קמד} עד שיתין רבוא. רואה לומר, בכל דור מתפשט עד שיתין רבוא וכמו שמפרש והולך ובגין דא אתמר ביה דור כו' ולית דור כו' ועיין לקמן ק"י א' דעליה איתמר דור הולך ודור צא ולית דור פחות מששים רבוא כו' ותפשטותא הוא בכל דורא ודורא בכל דליק וחכס דמתעסק באורייתא עד שיתין רבוא כו' כל דור הולך להוא עלמא, ודור צא איהו ייתי כמקדמין, וכן אמר כאן דלית דור כו':

^{קמה} ולעילא דור הולך דא ו' כו' והארץ כו'. דרוח איזל בגלגולא, ונפשא דאיהי שפופא לא אזל בגלגולא כלל, דהיא אתתא, (ישעיהו מד יג) לשבת בית, וכן הוא בכל דו"ג, דזכר – סובב הולך כל היום (קהלת א ו), ואתתא – (תהלים מה יד) כל כבודה כו', וכן יום ולילה, וכן בזיווגא (סנהדרין עד ע"ב) אתתא קרקע עולם כו' ואמר

^{קמז} ואיהי שעתא כו'. דרמ"ח מלות עשה וס"ה מלות לא תעשה הן נגד דו"ג, רוח ונפש, ולכן נשים חייבות במלות לא תעשה, ורמ"ח מלות עשה הן נגד רמ"ח אברים, וס"ה מלות לא תעשה הן נגד ס"ה ימי השנה, דהאדם והזמן הן נגד דו"ג, רוח ונפש, והנה כל הרוחות הן נאלצים מששת ימי בראשית, (יבמות סג ע"ב) כל הנשמות שבגוף, והן לפי האברים, יש שתלויין בראש ויש בנימין כו' וכמו שאומר לעיל תיקון י"ח ושאר מקומות, והנפשות תלויות בזמן, כל הזמן של ששת אלפי שנה הן גוף אחד לכל הנפשות כי כל שנה מחולקים לשס"ה ימים, וכל יום עד רגעים, והנה מכוונים אברי הגוף של הרוחות נגד אברי הגוף של הזמן שהן דו"ג, וזה שאומר בספר יצירה שחלק לג' עש"ן, עולם שנה הן דו"ג הג"ל, והנפש כולל דו"ג, רוח ונפש, שנאלץ משניהם, וכד בר נש זכי שהרוח יולא מכוון בשעה שמכוונת לו זהו שזכה לבת זוגו כי הנפש אינה יולאה כי אם לפי שעתו ולכך אינה אולא בגלגולא כי היא אי אפשר לזאת אלא לפי שעתה והרוח אינה יולאה לפי השעה רק המקום בעולם שכל העולם גוף אחד הוא כנ"ל אלא כאשר זוכה כנ"ל אצל בגלגולא אי אפשר לזכות לבת זוגו אם לא שהראשונה לא היתה בת זוגיה וכן בשני ושלישי וזה שאומר ואיהי שעתא כו' דהיא נקרא שעתא שהיא הזמן כנ"ל ובזמן עצמו – היום הוא דכורא ושעה נוק', לכן יום לשון זכר ושעה לשון נקבה וכמו בשנה שהשמש סובב פעם אחת שנה והיכר י"ב פעמים, וכן הוא ביום והן דו"ג שבנוק' וזה שאומר

^{קמח} ובג"ד איתמר לית כו'. דהכל בנוק'. ואמר

^{קמט} ולית לכל ב"נ כו' אלא לבעלה כנ"ל שדווקא אם בעלה צא באתה שעה המכוונת כנ"ל ואם לאו אז לדיק רע לו, ללא קיימא ליה שעתא, ועיין לקמן ב' זכאה איהו כו' כמה דאוקמוהו כל הדוחק כו' רואה לומר שיצא לפני השעה שלו ועיין מה שאומר בתיקוני זוהר חדש פ"ד ד' תא חזי גלגול דלת ו' כו' ועיין מה שכתבתי שם ועיין לקמן ב' כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אשתו כגופו דמי כו', רואה לומר דהיא גופא דנפש, שיתופא דגופא, לכן ה"ה כגופו ואשתכח דאיהי חיים דיליה כו' ואיהי פרנסה דיליה כו', וכן כל המתנות – הכל מינה, כמו שאמרנו בגמ' (ב"מ נט ע"א) ובזוהר חדש ריש פ' חוקת עיין שם בדבריו, וזה שאומר והאי שעתא מינה בני כו':

^{קנ} מאי מזלל דילה בעלה. ד"ב מזלות שהן בעולם, שולטין על י"ב בשנה, דליוני י"ב חדשים, כמו שאומר בספר יצירה י"ב בעולם כו' י"ב בשנה כו', וכן ב"ב שעות ביום, ולכן מזל שעה גורם ולכן הכל תלוי בנפש שהיא כפי השעה שנוכל, דכל שעה יש לה מזל אחר, וי"ב

"ותריסר מזלות אינון, ואינון ו'ו, דאשתפחו מאת א', ודא רזא דוא'ו, וא' תמן ו' עלאה, דאיהו מזלא עלאה דסליק במחשבה, וכד סליק במחשבה אתמר ישראל עלה במחשבה, דאיהו י' דעל רישא דא', ובגין דא לית מזל (דף קג ע"ב) לישראל, דהא במחשבה סליק, וכל מזלא איהו ממנא על שענתא, ותרין עשר מזלות, דאינון ו'ו, די ממנן על תריסר שעתי, ודאינון ה'א ה'א, זכאה איהו מאן דקיימא ליה שענתא, דאיהו גלגול דכלהו, דא י' דאיהו גלגל, ועם ו' אתעביד גלגול, גלגל איהו אתריה בשתין ושית, ורזא דמלה (בראשית מו כו, עיי"ש) כל הנפש הבאה לבית יעקב מצרימה ששים ויש, לאתערוותא דעמודא דאמצעייתא ששים, לאתערוותא דצדיק ויש, וכלא אתרמיז בצדיק יידיבי גלגול, יסוד תמן יו"ד, דאתגלגל ביה ונח ביה מכל

ביאור הגר"א

מזלות הן י"ב כרופי הוי"ה של הדעת, דכל עניינים שבועלם הכל הן כפי לירוף הוי"ה כידוע והוא המזל שהוא הדעת הבא מב' מזלות נוצר ונקא, חו"ב, ובו י"ב - ה' חסדים וה' גבורות וחו"ב, והוא כ"ב אחונו, ג"ר - אמ"ש, וז' כפולות - ז"ת, וי"ב הוא הדעת והן י"ב שבטים, וזה שכתוב (תהלים קכב 7) שבטי י"ה עדות לישראל, ואמר בפרשת וישב קפ"ג ב' שבטי י"ה כו' לישראל דייקא כו' שהדוחא אינון לעילא, ואמר שבטי י"ה הן מסטרא דחו"ב כמו שאומר באירא זוטא אבא גניו בגויה כו' אמא כו' ואמר שם רל"ב ב' ואתעביד מיניה תרי גונון כלילין כדלח ונהיר אנפוי ואסהיד צאו"ל גונוי דאנפוי כו', ושם רל"א ח' בגין דהאי בן נטיל סימנין דאו"ל ואקרי דעת דהוא שהדוחא דתרווייהו כו' מאי ירותא כו', והן י"ב עלין דשוקנה, שית חיוורין ושית סומקין כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ה, והן ו' מאבא ו' מאימא והן י"ב גונון דכלילין כל הגונון וכן מ"ב מזלות כלילין כל עניינים שבועלם דכל העניינים הכל כפי הגונון אלח שאין יוס דומה לחזירו, דכל יוס הי"ב שעות הוא בעולם אחר, דכל יוס אית ליה עולם אחר והאינון הוא בנקודות, והוא בעולם - בנקודות, ובשנה - בשמות, וכפי שינוי הנקודות כן הוא שינוי השמות בצאותיות ועיין לעיל סוף תיקון נ"ה ומה שכתבתי שם, ושינוי הנקודות הוא רבים מאד, דט' נקודות ב' אותיות הוא ס"ה מאות וס"א כרופים (א.ה. ט' כפול עצמו ד' פעמים), ואח"כ בג' אותיות וב' וצ"ל, ובי"ב כרופין הג"ל אם שכולן שוות או לירוף אחד בנקודה אחת ולירוף ב' בנקודה אחרת וכן כל הי"ב כרופים, ועוד ה' אחרונה בלא ניקוד, והן ע"ב מאות ותשעים (א.ה. המספר הקודם, ועוד מספר כרופי הנקודות בג' אותיות כאשר ה' אחרונה בלא ניקוד שהוא ט' כפול עצמו ג' פעמים. וכל זה עבור כל אחד מ"ב לירופי הוי"ה, וזה שאומר, והוא כפילת המספר הג"ל בעצמו י"ב פעמים, וכל אדם כלול כל י"ב כרופים, וכן בזמן, ובכל דבר, ולכן זהו שינוי המערכות שאין שעה דומה לחזירו מעולם, והכל משם הוי"ה שבו נתהוה כל הוי"ה והוא אחד אבל שינויים כנ"ל:

" ולבעלה לית מזל כו'. דהוא ישראל והוא ו', עמודא דאמצעייתא, רוח, דאין מזל לו אלח לפי השעה ולא לפי העולם, דהשעות הולכין לפי המזל ולא העולם כי אין מזל לעולם דהי"ב מזלות בעצמן אין להם התפעלות בעצמן רק בתחתינים שהן מתפעלות בקבלתן, וכן הוא בשמות שהשמות משתנים לפי קבלתן אבל שינוי הנקודות אינון שינוי בעצם אלח במקבל:

" ואע"ג דכולא כו'. מקשה אפילו ס"ת כו', ומשני היכל כו' לדיח. אבל ת"ת שהוא הדעת ודאי אינו תולה במזל, וכן הוא כאן להנפש שהיא מתנהגת בזמן היא היכל, שכינתא, והלדיק הוא הרוח ב"נ דמתגלגל ביה והוא הלדיק דתליא במזלא, אבל ו' דמיניה אתיא הרוח לית ליה מזלא, רק לרוח המתפשט מיניה, ונקבע בנפש האדם, דוגמת לדיק העליון שקבוע בשכינתא - הוא תליא במזל:

" ותריסר מזלות אינון כו'. מפרש והולך דמזלות אינון דכורא, והשעות - צנוק, והכל בשמא מפרש דהוא כלל הכל זה שאומר ואינון ו' כו':

" דאינון ה"א ה"א. רואה לומר ה"א ה"א דבשמא מפרש הן י"ב שעות הן צנוק, ו' ו' דלת וא"ו דשמא מפרש הן י"ב מזלות דממנן על י"ב שעות, ואלף דוא"ו (והוא היום שכולל י"ב שעות וכן השנה לחדשים שכנגד החודש העיבור לתשלום שנת החמה) הוא התלי המנהיג לכל המזלות דהוא מזלא דכולא, כמו צי"ג תיקונים - מזלא שהוא תיקון י"ג והוא נקרא אלף כידוע, ובתוך האלף הוא ו' ואלף דהוא דעת עליון דמתלבש צי"ב דת"ת והוא מזלא דכולא והוא סליק במחשבה, בן י"ה, והוא היו"ד שעל ראש האלף והיו"ד שחתת האלף צי"ב נחית וכמו שאומר לעיל נ"ד ג' עיין שם בדבריו (ואלו ב' יודין הוא חושבן יו"ד דשמא מפרש צי"ב סליק במחשבה, והיוד הוא כתר להאלף, וביה סליק לחושבן האי"ה, כמו שאומר לקמן קל"ד א' יו"ד איהי כ' כתר כו' עיין שם ורואה לומר כ' הוא כתר, וכן עשרים - גימטריא כתר, וכן יו"ד א' בא"ת ב"ש, וכן איהי"ה בא"ת ב"ש, הכל כתר, מנין אותיות שבחוחות, שהן ב' ההי"ן, במכתב ומאמר, יו"ד, והכל במאמר א' אלף), ויו"ד דשמא מפרש - מפרש והולך, גלגול דכולהו דא יו"ד דאיהי גלגל, רואה לומר דגלגל הוא יו"ד בצורתו והוא מגלגל לוא"ו, דוא"ו לא יוכל להתגלגל עד דאתכליל ברוחא עלאה ועיין בזה פ' פנחס רי"ב ב' ועיין מה שאומר לעיל ריש תיקון נ"ה, ואמר גלגל איהו אתריה כו', דחושבנא הוא ס"ו והוא התפוללות הרוח בס"ו כמו שאמרנו שראשית התפוללות הרוח הוא בע"ב נפש כמנין נפש שבטים וב' אבהן כידוע, והנה הוא ס"ו נפש כמו שכתוב כל הנפש כו', והן ס"ו דיעקב ויוסף כמו שמפרש והולך, ושם הן ג' לאבהן מרכבתא עילאה דחג"ת שהן דיעקב וג' דיוסף ובניו שהן מרכבת המשנה, יוסף נגד יעקב, גוף ובריית, אלה תולדות יעקב יוסף, ומנשה ואפרים נגד יצחק ואברהם כי ישית יד ימינו על אפרים כו' (בראשית מח יז), ואלו ששה הן בדעת, ו', הנהר, ועיין לעיל תיקון כ"א (תיקון כ"ו) ומה שבארנו שם, והן שם ע"ב, כלל ופרט וכלל כמו שאומר לעיל בתיקון מ"ז ששה בדעת וכן ביסוד וששים בת"ת ואח"כ מתפוצץ לשתין רובא כידוע וכמו שמפרש והולך:

" דבי גלגול יסוד תמן כו'. רואה לומר דביה גלגול דחושבניה ע"ב כמנין ויכולו דהוא ביסוד כמו שאומר לעיל תיקון כ"ב עיין שם בדבריו, וביה נח כמו שמפרש והולך שהוא שבת, כי בו שבת כו', ואמר תמן יו"ד דאתגלגל כו' רואה לומר, כי ד' דיסוד הוא נפש דלית לה

גלגולין דאתגלגל, ובגין דא (שם ב ב) ויכל אלהי'ם ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, ייאות ו' דגלגול סליק לשתין רבוא, דבצדיק אינון שית, ובצמודא דאמצעייתא סליק לשתין, ובכחך עלאה דאיהו א סליק לשתין רבוא, דגלגול איהו ביסוד, ותמן י' דמתגלגל ביה ושריא עליה ונח ביה מההוא טרחא דגלגלוי דטרח בשית יומי, דסלקין לשית באת ו', ולשתין ב' שית זמנין עשר, ולשית אלפין באלף, ולשתין רבוא בכחך עלאה, ודא איהו דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת.

י" ובכל זמנא דאתי ואזיל שעתא קיימא ליה, הדיא הוא דכתיב והארץ לעולם עומדת, [בדפוסים אחרים ומנטובה הוא נ"ב בס"א] דלהאי בת זוגיה קיימא ליה בכל אתר ובכל גלגולא ובכל שעתא, אף על גב דאזיל ואתי בכמה גלגולין, האי איהו צדיק וטוב לו, ולמאן דשעתא דיליה לא קיימא ליה אלא שעתא אחרא דלאו בת זוגיה קיימא ליה, והאי איהו צדיק ורע לו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין י"ט כל מי שדוחק את השעה השעה דוחקתו.

אמר ליה רבי אלעזר, והא ר' פדת צדיק גמור הוה, ואמאי לא נפל בשעתא דיליה דאיהי בת זוגיה בן גילו, אמר ליה ברי אית גלגולא דמחייב ליה דנפיל במזליה דאיהו בן גילו, דאתמר ביה (דברים ח ט) ארץ אשר לא במספנות תאכל בה לחם, דאיהי שעתא דמזוני ושעתא דחיי ובני, ואית גלגולא דמחייב ליה דלא נפיל בשעתא דמזוני דאיהי בת גילו, אף על גב דעביד כמה זכוון בעלמא, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, דגלגולא גרים ליה כאלו במזלא תליא מלתא. ומה דאמר אי בעית דאחריב לעלמא והדר אבריה ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני, הכי שמענא בודאי דכל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו, דא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן, ובגין כך אתמר אי בעית דאחריב לעלמא, ואייתי ליה בגלגולא אחרא, ואולי דנפלת בשעתא דמזוני.

ביאור הגר"א

מגרמה כלום, ס"ו הוא הרוח, יו"ד הוא נשמתא, וכד מאיר בו הנשמה אז לא יטרך לבוא בגלגול כמו שכתוב (דניאל יב יג) ואתה תנוח ותעמוד בו, והוא בלות ברית דביה שהוא יו"ד, וזה שאומר ובגין דא ויכל בו' והוא יו"ד ע"ג וא"ו דהוא ז', יום השבת: י" וואת וא"ו דגלגול סליק לשתין רבוא בו'. רואה לומר, בצדיק הוא אחדים דהוא דרגא דמלכות, לצדיק ולדק כחדא אזלין, ובת"ת נכלל בעשרה, ובדעת – למאה, ושם הוא סוף המספר, ובדינה לאלף, (שבת קד ע"א) אלף בינה, לכן ברכה דלעילא אין פחות מאלף כמו שאומר צפ' וילא דשם מקום הברכה, ברכת ה' בו', ובחכמה – לעשרת אלפים, והוא יו"ד חכמה, וזה שאומר בפרק ה' דספרא דלניעותא י' בלחודו כד אתגליא בזעירא אחמשך בעשר אלפין שנין, והוא עץ החיים, כיון שחטא בעץ הדעת יד בדעת למאה שנין וזה שאומר שם מלאך ואיך ותשת עלי כפכה כמו שזכרנו, ובגין כן כתיב והיו ימי בו' ועיין מה שכתבתי שם, ובכחך – למאה אלף והוא שיתין רבוא, והנה התחתונים דוגמת העליונים אלא שהעליונים הם באלפים, והנה בינה נגד מלכות באחדים, וחכמה נגד ת"ת מה שמו ומה שם בנו (וזה שאומר ולשתין ביו"ד ולשתין אלפין באלף בו', דח"ב הן י"א כמו שאומר לקמן ק"ב א' וכן הוא בת"ת ולדיק, ימינא ושמאלא, ועיין מה שזכרנו שם בדבריו), וכתר נגד דעת, וכל זה בז"א דהוא הגלגול דרוח והוא בעשר ספירות דביה, ונפשא במלכות קביעא, ונשמתא מזינה והוא מנוחה כי ששת ימים נגד ו"ק שבז"א, והלילות הן נגד מלכות ככל אחד ויהי ערב ויהי בקר, וכן הוא בגלגולא ככל אחד נפש נגד ו', ויום השביעי שבת, בינה בג"ר, בה מנוחה שבת, וכן הוא בגלגול כד בא נשמתיה ביה בו', ואף שבכמה מקומות ולקמן ק"ד א' אמר דנר"ן מהגלגלון, היינו נר"ן שזכרנו בעשר ספירות דז"א דביה סליק לשתין רבוא כנ"ל אבל נפשא ונשמתא דבינה ומלכות לא מתגלגל כלל, ואמר ודא איהו דור בו' רואה לומר דסליק לדור דהוא ששים ריבוא כנ"ל, ודור בא הוא אותיות רבוא ו' ד', רבוא הוא דמתפולאין לששים ריבוא, ו' הוא רוחא, ו' דגלגול, ד' הוא נפשא (הגהה), והוא ששים ריבוא רוחין שהן מתפולאין מהרוח בששים ריבוא נפשין) והכל מרומז ביסוד, דביה גלגול, ד' דיסוד הוא הקבוע שביה' מתגלגלין ס"ו הוא אותיות גלגול, ויו"ד דיסוד – נשמתא דנח ביה כנ"ל: י"י ובכל זמנא דאתי בו'. רואה לומר, זהו לעולם עומדת, לשון קיימא לעולם, קיימא ליה שעתא דאיהי הארץ, בת זוגיה כמו שפרש והולך ובכל גלגולא, והוא דזכי בזכות גדול דבת זוגיה מתגלגל עימיה כמו שאומר לקמן ק"ד א' אמר ר' שמעון בו' קיימא ליה שעתא תמן ואיהי בת זוגיה דמתגלגל עימיה. ואף דנפש אינה מתגלגלת מזד עמיה אבל בשביל בעלה מתגלגלת כמו שאומר צפ' משפטים: י"ט כל מי שדוחק בו'. שדוחק ויואל לפני השעה המזומנת לו וכמו שאומר בזוהר חדש רות דדחקין שעתא דהואו עלמא ללאת קודם זמנו, ויואלין בשעתו ללאו דילהון, ושעתו נוטל אחר, וזהו בת זוגיה שנוטל אחר, ולזה בכל גלגולים רע לו – כיון דאבד בת זוגיה, וזה שאומר אמר ליה ר' אלעזר והא ר' פדת בו'. דמה שאמרנו הוא בצדיק שאינו גמור כתירוך האחרון בגמ' (ברכות ז ע"א) דדחיק שעתא אבל לדיק גמור ודאי לא דחיק שעתא, ואמר ליה ברי בו' והוא כתירוך הראשון שבגמ' (שם) לדיק בן לדיק בו', ובגלגול ראשון יאל בשעתא אבל אחריו שם ולא יאל נפש עמו בגלגולא דהין, וילא בשעתא ללאו בו' חסר מכל מה דאחריו. ומה שאמר ואולי בו', דוודאי לא יזכה לבת זוגיה אלא שמא ירשיע אחר ויזכה לשעתו וזה שאומר זכה נוטל חלק חזרו וזה שאומר בשעתא דמזוני ולא קאמר בשעתא דיליה:

אדהכי הָא סבָא דְסבִין עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין קָא נְחִית לְגַבְיָה, (הגהה דף קד ע"א) וְאָמַר רַבִּי עוֹלָם דְכָל צְדִיק דָּא שְׂכִינְתָא, רַבִּי כַד אֶסְתַּלַּק מִינָה עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא אֲשֶׁתְּאַרְתַּח חֲרִיבָה, וּבְגִינָה אֲתָמַר תְּבַעֵי דְאַחֲרִיב עֲלָמָא, רַבִּי דְכָל סְפִירָה וּסְפִירָה אֲתִקְרִיאַת גְּלָגַל, וְעַם ו' אִיהוּ גְּלָגוּל, וְשֵׁית סְפִירָן בְּאַת ו' סְלָקִין לְשִׁתִּין רַבּוּא, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְלִית דוֹר פְּחוּת מִשְׁתִּין רַבּוּא, וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׂכִינְתָא. רַבִּי דְאִיהִי אֲתִקְרִיאַת אוּלֵי, רַבִּי וְעֵלָה אֲתָמַר וְאוּלֵי דְזִכִּית לְשַׁעֲתָא דְמַזוּנֵי, וְעֵלָה אֲתָמַר (דניאל ח ב) עַל אוּבַל אוּלֵי, רַבִּי דְכָבֵר אֲתַחֲיִיב קָדָם דִּינִיתִי לְעֲלָמָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, וְהָא אֲתַחֲיִיב בְּסְפִירָה דְאִיהִי לְעֵילָא מִנִּיה, עַד דְּאַתְתַּקֵּן לְהֵהוּא אֲתַר דְּאַתְנַטִּיל בְּרַשׁ נֶשׁ נִשְׁמַתִּיה, לִית לִיה תַּקְנָה בְּשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, דְּאִיהִי שַׁעֲתָא דְכָלְהוּ, וּבְגִין דָּא שַׁעֲתָא לָא קְיִימָא לִיה, רַבִּי וְאֵם תְּלִיא בְּמַזְלָא עֲלָהּ אֲפִילוּ דִיעֵבִיד כַּמָּה זְכוּוֹן לָאוּ בְּזִכּוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא, דְּהָא מְחַוִּיב אִיהוּ מְלַעֲיָלָא, רַבִּי וְהָא רַבִּי גְּלָגוּלָא דְתְּלִיא בְּשְׂכִינְתָא דְאִיהוּ בְּמִינָהּ, וּקְיִימָא לִיה שַׁעֲתָא תַּמָּן וְאִיהִי בֵּת זוּגִיָה, דְּאַתְגְּלָל עִמִּיה, וְאֵם לָא, לָא קְיִימָא לִיה, וְדָא אֵם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ (שמות כא ו), אֵם הֵהוּא רוּחָא יִיתִי בְּגוּפָא אַחֲרָא, דְּלָאוּ אִיהוּ מִינָהּ, מַה כְּתִיב בֵּיה, שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֶתָהּ לָא יִגְרַע, שְׂאֲרָה דָּא גְּלָגוּלָא קְדָמָהּ, שְׂאֲרָ בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבִדָּה הִיא שְׂמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ (שם כב כו) דָּא גְּלָגוּלָא תְּנַיִנָא, וְעוֹנֶתָהּ אָדָם יַחֲוּדָא דִּילִיה דְּאִיהוּ גְּלָגוּלָא תְּלִיתָאָה.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן סְבָא סְבָא פְּתַח מְלִין יִתִּיר דְּהָא סְתִימִין מְלִין דִּילָךְ, אָמַר לִיה הֵהוּא סְבָא, שְׂאֲרָה דָּא מְזוּנָא מְסַטְרָא דִּימִינָא דְּמַתְמָן כָּל מְזוּנָא קָא אֲתִיא, רַבִּי הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קמה טז) פּוֹתַח אֵת יְדִידְךָ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חֵי רְצוֹן.

בִּיאור הגר"א

^{ר"ו} עולם דכל לדיק כו'. דהוא אמר על הגוף אבל הסבא אמר על הנפש:

^{ר"ז} כד כו' אשתארת חריבה. וכן הוא בנפש כד בר נש מת ונסחלק הרוח מן הנפש, וזה שאמרו (תענית כה ע"א) תבעי לאחריב עלמא, ואמרו בזוהר שעולם הוא בנוק, בזינה או מלכות, מן העולם ועד העולם, והוא כאן בנפש כמו שהנפש נשארה גלמודה מהרוח וכן העולם הזה דרגא דשכינתא תתאה מן הדיק, דבעוד הדיק חי והרוח בנפש והדיק בעולם הזה כן גורם לעמודא דאמנעיתא שיהיה בשכינתא אבל כד מית אסתלק לעולם אחרא, העולם הבא, דרגא דזינה:

^{ר"ח} דכל ספירה כו' ושית ספירין באות ו' סלקין כו'. דכל ספירה דרגא דיו"ד לכל אחד נכלל בעשר כנ"ל דבעמודא דאמנעיתא סלקין לשיתין דיו"ד והוא גלגל, גלגל חוזר בעולם, נחית וסליק מספירה לספירה, דג' גלגולין דנר"ן בחג"ת, ועוד בנה"י ב' פעמים, כמו שאומר לקמן וזהו גלגול ו' פעמים מתגלגל, ובכל ו' ספירין אחרי גלגול, וכל אחד נכלל בעשר עד לסליק לששים ריבוא, ובכל אחד אחת גלגל בשכינתא דאיהי לעולם עומדת, ובכל אחד איהי עולם אחרא, וזהו לעולם עומדת דאיהי עומדת להיות לעולם, והכל זה העולם, שמתגלגלין בארץ הזו שממנה הנפש כמו שכתוב (בראשית א כד) תואל הארץ נפש חיה ואמרו (בראשית רבה פרשה ח) זו נפש של אדם הראשון, והוא שכינה בארץ הזו שכלן בניינה כמו שאומר בתוספתא פ' תרומה ובניינה מנפשות הדיקים שנתקנין ברוחיהון ומאירין לה מעמודא דאמנעיתא מדרגיהון:

^{ר"ט} דאיהי אחקריאת אוּלֵי. דהמזונות לא תליא בה אלא במזלא דאיהו בעלה ולכן נקראת אוּלֵי דהיא בספק:

^{ר"י} ועלה אחמר אוּלֵי דזכית כו'. רואה לומר דאוּלֵי תזכה לך בשעתא כו':

^{ר"כ} דכבר אחתייב כו'. רואה לומר דעלמא הדין הוא שכינתא, והוא כבר אחתייב קודם שבא לעולם הזה שהיא שכינתא, והוא בעמודא דאמנעיתא באחד מו"ק שהיה שם, והוא קודם לשכינתא, ועד דמתקן להאי דרגא שפגם שם ואח"כ ישוב בגלגולא אחרא שם יזכה לשעתו ועיין בזוהר פ' משפטים ק"ט א' אם אדוניו יתן לו אשה כו' קב"ה גבי מדידה בקדמיתא כו' ולבחר יתוב וישתדל על גרמיה כו' וזה שאומר ובג"ד שעתא כו'. רואה לומר בגלגול הזה (אף שתיקן כי הוא בלא שעתיה):

^{ר"כ} ואם תליא במזלא כו'. מזלא עילאה הוא דעת כנ"ל ק"ג א', ואם נשמתיה משם ופגם בגלגול ראשון ומזלא כולל כל הגלגולים לכן כריך לכל הגלגולים דו"ק לתקנא מאי דפגם ולכן לא יקום ליה שעתא לעולם בעולם הזה בכל זכוון דיעביד עד דאחתקן מזליה, דמזלא הוא לעילא מזכות, דזכות הוא דו"ק:

^{ר"כ} והכא כו'. הכל הוא מאמר הסבא, וכמו שאומר לעיל אמר ר' שמעון סבא סבא כו':

^{ר"כ} גלגולא דתליא בשכינתא דאיהו במיני' כו'. קאי על פסוק ואם לבנו ייעדנה שהוא מינייה, ואם אחרת כו' דלאו איהו מינייה, וכריך לאחתגלגל בג' גלגולין לתקנא נר"ן דג' אבהן כמו שמפרש והולך מה שאין כן במינייה כמשפט הבנות יעשה לה, דיכול לתקנא כל הנר"ן דיליה כמשפט הראשון דאין זה נקרא גלגול, דבנו קם תחתיו ליעוד ולשדה אחוזה אבל באחרת – שארה כו' רואה לומר שיראה בכל גלגול שלא יגרע חוקה לקיים כל הפקודין דתליון דרמ"ח אברים דנפש וכן בכל אחד אבל כל אחד מתקן דכרגיה, זה שארה זהו כו' מה שאין כן בזנו שמתקן בכל פקודא אבר דנר"ן:

^{ר"כ} ה"ד פותח כו'. דפתח בחכמה, דימינא, ושם יד, יו"ד, ומשם משביע דהוא מזון:

כסותה מסטרא דשמאלא^{כ"ז} דאיהו כסות עינים, דמתמן עריין לשמאלא, בגין דסטרא שמאלא תמן פגימו, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ירמיה א יד) מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בְּיִצְחָק (בראשית כז א) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתְּכַהֲלֵהוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְתַמְן צָרִיךְ כְּסוּיָא, וּמִשָּׁה בְּהָהוּא אֲתַמַּר בֵּיה (שמות ג ו) וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מִהַבִּיט אֶל הָאֱלֹהִים, וּבְגִין דָּא צִיצִית (הגהה דף קד ע"ב) וְתַפְּלִין אֵינוֹן כְּסוּיָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבָדָה הִיא שְׁמֶלְתָהּ לְעוֹרוֹ, (ובעור דתפלין, כסותה לבדה היא שמלתו לעורו), בְּעוֹר דְתַפְּלִין, כְּסוּתָהּ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ (דברים כב יב).

וְעוֹנָתָהּ מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, לְתַמְן יְחוּדָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות כא יא) וְאִם שָׁלַשׁ אֲלֵהּ לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וַיִּצָּאָה חֲנָם אֵין כְּסָף, דְהֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֲלֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבֹר (איוב לג כט).

^{כ"ח} אַבָּא דְאִיהוּ חֲכָמָה בְּאֵלִין תְּלַת נְחִית בְּגִלְגוּל, וְהָא כְּתִיב בְּאֵדָם וְחִנָּה דְסֻלְקִין בְּמִטָּה שְׁנַיִם^{כ"ח} וַיִּרְדּוּ שְׁבַע, אָמַר, וְדָאֵי הָכִי אִיהוּ דְאֵינוֹן אָדָם וְחִנָּה, קִיִּן וְתַאוּמָתוֹ, הֶבֶל וְתַרְיִן תַּאוּמוֹתָיו, (וְקִיִּן בְּגִין דְהוּוּ לְהֶבֶל תְּרִין תַּאוּמוֹת וְלִיהָ לָא הָוָה אֱלֹהִים חַד, קִנִּי לְהֶבֶל) וְדָא גְרִים לִיהָ כִּי שְׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם (משלי כד טז), דְחָב בְּשְׁכִינְתָּא דְאִיהוּ בַת שְׁבַע, וּבְגִין דָּא נָפַל בְּשְׁבַע, דְאֲתַתָּא גְרִים לִיהָ מִיְתָה, וְדָא יְרִידָהּ דִּילִיהָ דְנְחִיתָת שְׁכִינְתָּא תַתָּא מְאֲתָרָא. וְגְרִים אָדָם דְאֲסַתְלַק נְבִיעוֹ מְשְׁכִינְתָּא תַתָּא וּמְשַׁבַּע דְרַגִּין דִּילָהּ.

וּלְבַתָּר דְאֲשַׁתְרַשׁ בָּהּ (נ"א דאשתמש בהאי) אֵילְנָא, וְנְחִית תַּמְן נְבִיעוֹ לְמַעְבַּד אֵיבָא דְאִיהוּ פְרִיָה וְרַבִּיָה, (דָּא גְרִים אָדָם דְאֲתַבְרִי בְדִיוֹקְנִיָה, דְאֲסַתְלַק נְבִיעוֹ מְשְׁכִינְתָּא תַתָּא וּמְשַׁבַּע דְרַגִּין דִּילָהּ, לְבַתָּר דְנְחִיתוֹ תַמְן), כְּלָא סְלִיק לְאֲתַרִּיָה, וְדָא (וְרִזָּא) אִיהוּ וְקָם.

וּמֵאֵי הָוָה נְבִיעוֹ דְאֲסַתְלַק מְנִיָה, ו' דְאֲסַתְלַק עַד אֵין סוּף דְאִיהוּ מְזֻלָּא עֲלָאָה, דְנְחִית לִיהָ ו' דְאִיהוּ אַבָּא לְאֲתַרִּיָה, וּלְבַתָּר סְלִיק אַבָּא כָּל בְּרִיָה לְאֲתַרִּיָה. (נ"א דנחית לון דאיהו אבא לבריה, ולבתר סליק אבא מבריה לאתריה) (כל זה מיותר) (נ"א דף קג ע"ב) וְכִּי דְאִיהוּ שַׁעֲתָא דְקִיִּמָא לִיהָ. זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְקִיִּמָא לִיהָ וְלֹא דְחִיקָא לִיהָ שַׁעֲתָא כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כֹּל הַדּוּחַק אֵת הַשַּׁעֲתָא דּוּחַקְתּוּ וְהָא רַבִּי פְדַת דְדְחִיקָא לִיהָ שַׁעֲתָא אָמַר לִיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵי בַעִית דְאֲחַרִּיב עֲלֵמָא וְאֲפֻשֵׁר דְנַפְלַת בְּשַׁעֲתָא דְמַזּוּנֵי אָמַר לִיהָ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא כּוּלֵי הָאֵי אֲמַאי אָמַר לִיהָ דָּא רַזָּא רַבְרַבָּא שְׁמַעֲנָא דְבַר נִשׁ דְאֲתִי בְּגִלְגוּלָא וְאֲתַחֲיִיב לְמַאֲרִיָה קְדָם דִּיִּתִי לְעֲלֵמָא אָף עַל גַּב דִּיעֵבִיד כְּמָה זְכוּוֹן לָאוּ בּוֹכּוּתִיָה תְלִיא מְלַתָּא דְהָא מְזֻלִיָה גְרִים לִיהָ וְמָה דְאָמַר אֵי בַעִית דְאֲחַרִּיב לְעֲלֵמָא וְאֲפֻשֵׁר דְנַפְלַת בְּשַׁעֲתָא דְמַזּוּנֵי בּוּדָאֵי הָכִי שְׁמַעֲנָא דְכָל צְדִיקָא וְצְדִיקָא אֵית לִיהָ עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ וְדָא גּוֹפָא דְבַר נִשׁ דְאֲתַקְרִי עוֹלָם קִטְן וּבְגִין דָּא אָמַר אֵי בַעִית דְאֲחַרִּיב לְעֲלֵמָא וְאֵיִתִי

בְּיָאוֹר הַגְרָ"א

^{כ"ט} דִּאִיהוּ כְּסוּת עֵינַיִם. דְנֵאמַר עַל יִצְחָק שְׁלֹחַ תְּאֲמַר מֵאֲבִימֶלֶךְ נִתְעַבְרָה וּפְשִׁטָּא דְקִרָא כְּסוּת עֵינַיִם – שְׁלֹחַ יִסְתַּכְלוּ בַּהּ כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ הַמְּפָרְשִׁים וְזֶה שְׁאוּמֵר דְמַתְמֵן עֵרִיִן כּו' וְאֲמַר וּבְג"ד אֲתַמַּר בִּיִצְחָק כּו'. דְהוּא כְּסוּת עֵינַיִם. וּמְפָרֵשׁ וְהוּלָךְ וְתַמְן כְּרִיךְ כְּסוּיָא דְשֵׁם דְרַגְלָא דְחוּשְׁךְ וְכִרִיךְ לִיזַר שְׁלֹחַ לְהַסְתַּכְלָא שֵׁם וְלִכְן כְּהוּ עֵינָיו שְׁלֹחַ לְהַסְתַּכְלָא אֲלָף בְּעֵינַיִם סְחוּמוֹת. וְאֲמַר וּמִשָּׁה בְּהָוָה כּו'. רוּחָה לּוֹמַר שְׁנֵאמַר אֲלֵל הַאֲלֵקִים דְהוּא דְרַגְלִיָה לִיִצְחָק וְאֲמַר וּבְג"ד כּו' כְּסוּיָא דִּילָהּ כּו'. רוּחָה לּוֹמַר שְׁנֵאמַר כְּסוּתָהּ בַּהּ וְכֵן תַּפְּלִין בְּשַׁמְאֵלָא (יִשְׁעִיָהוּ סֵב ח) בְּזִרְוֵעַ עוּזוֹ. וְאֲמַר וְאִם שְׁלֹשׁ אֲלֵהּ כּו'. כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל בְּתַיִקוֹן ל"ב וְאִם שְׁלֹשׁ כּו' בְּחַלְתָּ גִלְגוּלִין דְעֵבִיד לִיהָ שְׁאֵר כְּסוּת עוֹנָה וְיֵאֵלָהּ כּו' וְעַל אֲרַבְעָה לֹא אֲשִׁיבּוּ כּו' וְזֶה שְׁאוּמֵר דְהֵן כָּל אֲלֵהּ כּו':

^{כ"י} אַבָּא דִּאִיהוּ כּו'. רוּחָה לּוֹמַר אֲדָם הַרְאָשׁוֹן שְׁהוּא אֲבִי הַרְאָשׁוֹן, דְרַגְלָא דְחַכְמָה, נְחִית בְּאֵלִין ג' גִּלְגוּלִין בְּג' אֲבָהּ וּפְרִיךְ וְהָא אֲתַמַּר בְּאֲדָם וְחוּהָ כּו' דְשַׁמְעָה שִׁירְדוּ בְּז' גִּלְגוּלִין, וּמִשְׁנֵי וְדָאֵי כּו':

^{כ"ג} וְיִרְדּוּ ז'. רוּחָה לּוֹמַר דְנְחִית לִז' דְרַגִּין דְשְׁכִינְתָּא כְּמוֹ שְׁמַפְרֵשׁ וְהוּלָךְ דְפַגְסֵי בְּז' דְרַגִּין דִּילָהּ דְהִיא נְקֻרָאֵת בַּת שְׁבַע, וְנְחִית בְּז' אֲרַעִין עַד דְקִיִּים פְרִיָה וְרַבִּיָה דְגוֹרֵם לְהַשְׁקוּתָהּ מְנַבְעוֹ וְלְהַשְׁתַּרְשׁ הַאֵילְנָא בַּהּ, וְיִרְדּוּ ז' אֲזֵי נִתְקַן הוּא בְּאֲתַרִּיָה וְאֲמַר וּמֵאֵי הוּא נְבִיעוֹ כּו' רוּחָה לּוֹמַר הַנְּהַר ו' שְׁנַסְתְּלַק וּבְפִרְיָה וְרַבִּיָה חוּזֵר הַנְּהַר, דְנְחִית אֲדָם הַרְאָשׁוֹן, אַבָּא, חַכְמָה, שְׁנַהֵר יוֹלָא מְעַדוֹן, חַכְמָה, לְאֲתַרִּיָה, לְהַשְׁקוּתָת אֲתֵי הַגּוֹן, נוֹק', שְׁכִינְתָּא, וְלְבַתָּר סְלִיק אַבָּא כָּל בְּרִיָה לְאֲתַרִּיָה שְׁהֵן הַגִּלְגוּלִין שְׁל כָּל דוֹר וְדוֹר:

^{כ"ד} דִּאִיהוּ שַׁעֲתָא דְקִיִּמָא מְזֻלִיָה כּו' עַד וּמִינָהּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי. הוּא נּוֹסַחַא אַחֲרַת וְכֹאֵן כְּרִיךְ לְהִוּוֹת

ליה בגופא אחרא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה והא כתיב (שמות כא י) אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע והן כל אלה יפעל א"ל וכו' ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף (שם). אמר ליה ודאי אתגלי הכא רזא עלאה כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אשתו כגופו דמיא (נ"א דף קד ע"א) ואשתכח דאיהי חיים דיליה הדא הוא דכתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), ואיהי פרנסה דיליה הדא הוא דכתיב (דברים ח ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וכו' ומינה בני חיי ומזוני עד כאן נ"א).

[תיקוני זוהר – המשך דף קד ע"א]

י' וְלִקְבֹּל אֲלֵיךָ גִּלְגּוּלֵיךָ שְׁנוּי מְקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, שְׁנוּי מְקוֹם כְּגוֹנוֹא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאִתְמַר בֵּיה (ישעיה כו כא) הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, י' וְכֹד נִפְיָא אֲשֶׁתַּי מִדִּינָא לְרַחֲמֵי וּמְרַחֲמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְאִוקְמוּהוּ מְאָרֵי מִתְנִיתִין לֹא כְּשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הָבָא דְאִיהוּ אֲתֵרִיָּה נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא בִּיהו"ה, בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בִּיהו"ה וְנִקְרָא בְּאֲדִנִי, דָּא שְׁנוּי מְקוֹם לְבָר מֵאֲתֵרִיָּה, דְאִיהוּ עֲלָמָא דְאִתִּי, עֲלָמָא דְאִתִּי לִית בֵּיה שְׁנוּיָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהו"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, אֲתֵקְרִי יְהו"ה רַחֲמֵי, לְבָר מֵאֲתֵרִיָּה אֲשֶׁתַּי וְאֲתֵקְרִי אֲדִנִי וְאֲתֵקְרִי דִין, וְדָא רְזָא עוֹמֵד מִכְּפָא רַחֲמֵי וְיוֹשֵׁב עַל כְּפָא דִין.

י' וְשְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מִצְפָּ"ץ, דְאִיהוּ בְּאִתְ בִּ"ש יְהו"ה, י' וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה דָא שְׁכָת, דְצָרִיךְ כָּל עוֹבְדוּהֵי כְּלָאֲחֵר יָד, וְרְזָא דְמִלָּה (חסר כאן ותמצאנו בתיקוני זוהר חדש פ"ד ד') וְרָאִיתְ אֶת אַחֲוֵרֵי. וְעוֹד הִשִּׁיב אַחֲוֵר יְמִינוּ וְגו' דְאִיהֵי אֲתֵקְרִיָּא יָד יְמִינֵיהּ, יָד ה' וְדָאֵי. וְכִינֵן דָּא כְּלָאֲחֵר יָד אִיהוּ שְׁנוּי מַעֲשֵׂה בְּשְׁכָת. וְלֹא לְמַגְנָא אִוקְמוּהוּ מְאָרֵי מִתְנִיתִין תַּעֲלָא בְּעֵדְנֵיהּ סְגִיד לִיה וְאָמְרוּ מִי שְׁהִשְׁעָה מְשַׁחֲקָת לּו אֵל תַּתְּגַרָּה בּו, י' וְיָדְהָא דָּא אֲזִיל בְּגִלְגּוּלָא עַד דְאֵעֲרַע בְּשַׁעֲתָא דְאֲתֵבְרִי בְּה מְשַׁשֶּׁת יְמֵי בְּרָאשִׁית, כְּדָאֲמַר קְהֵלֶת לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חֶפְצֵן וְגו'. כ"ח זְמַנִּין אֲדַכְּרֵ קְהֵלֶת הַכָּא עַת.

(נ"א כל דאיהו צדיק, אחר יד דאיהי שכינתא, דא שנוי מעשה, ובזמנא דאיהו כלאחר יד לית תמן סגידו, דאיתמר ביה כל הכורע כורע בכרוך, תעלא בעידניה סגיד ליה, דבזמנא דאיהו כלאחר יד אתעביד זנב, ועם כל דא דאמר תעלא בעידניה סגיד ליה באתריה, אבל חוץ מאתריה הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים דהא צדיק גמור אף על גב דנחית מדרגיה ואתעביד זנב לאריות, עליה איתמר (תהלים לו כה) לא ראיתי צדיק נעזב, מאי זנב דיליה ההיא קוצא דאת ד' מן אח"ד דאיהי י' זעירא שכינתא תתאה, עליה איתמר (משלי כד טז) כי שבע יפול צדיק וקם.

תא חזי גלגול דאת ו' איהו דנפיק בשעתיה, דעליה איתמר מזל שעה גורם, כמה דאוקמוהו אין מזל יום גורם אלא מזל שעה גורם, באברהם מה כתיב ביה כד אתיא בגלגולא, (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר אל

ביאור הגר"א

^כ ולקבל אליו גלגולים שינוי מקום כו'. רוצה לומר תלת גלגולים, שינוי מקום ככסא וכמו שמפרש והולך עומד מכסא רחמים כו' והוא ככסא דמקנן ביה בינה, ובבינה עולם הבא כו' כשאני כו' דש"מ יום השביעי, לא יום כו' לעת ערב יהיה אור ועולם הבא דרגא דבינה דשם נכתב ונקרא בהו"ה ולא אשתני אלף לבד ממקומו וכבר כתבתי למעלה (שנעשה) שהוא שינוי מקום מדכורא לנוק' ועיין לעיל ריש תיקון נ"ח ומה שבארנו פס. ורוצה לומר

^{כב} וכד נפיק כו' לא כשאני נכתב כו'. דבאצילות הכל אחד, בינה כסא רחמים אבל דבצריאה פס כסא דין ושם נקרא באלדניי דמשם ואלך דרגא דנוקבא, עולם הזה, ונקרא באלדניי, אבל באצילות היא נכללת בצעלה בשם הו"ה ומשם ואילך משתנה לרחמי ולדינא ונקרא אלוקים, (בראשית ג כד) להטו כו' וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ח עיין פס:

^{כג} שינוי השם דא כו'. הואו בזמנ"ט דביה כל התמורות והשינויים והוא שינוי השם דהשם הו"ה עלמנו נשתנה צו ומכל מקום קב"ה דאיהו מלגאו לא נשתנה כמו שאומר לעיל וזה שאמרו (סנהדרין לח ע"ב) אל תמירני צו:

^{כד} שינוי מעשה. בעשיה, דשם המעשה, ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ד ד' ומה שבארנו פס בארכובה:

^{כה} דהא לא אזיל בגלגולא כו'. ולכן כריכין לנהוג צו כבוד ולסגוד ליה, לכל השתחויה וכבוד הוא למלכות, ומי שזוכה למלכות, והוא דקיימא ליה שעתא שהוא דרגא דמלכות. ואמר כ"ח זמנין כו' שהן כ"ח פרוקיין דב' ידים ועיין לעיל תיקון נ"ב ורזא דמלה ה' אלקינו ה' יד הגדולה כו':

המקום, ובגין לאקדמא לה יצחק מה כתיב ביה בגלגולא, (שם כד סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, נפק לגבה לחקלא, בגין דאתמר ביה (ירמיה ט ט) מי יתנני במדבר מלון אורחים, חד אקדים לפשפשא בה בצפרא, ותנינא לפשפשא בה ברמשא, יעקב מה כתיב ביה (בראשית כה יא) ויפגע במקום, פגע בה, זכאה איהו מאן דפגע כגון יעקב, דעליה אתמר (שם) וילן שם, וזהווא לינה הוא לניה, מיד דאערע בה (שם לב ב) ויפגעו בו מלאכי אלהים, ועם כל דא דפגע בה הוה נטיר לה, ולא אתאחד עמה עד דאתא בעלה, ודא איהו (שם כח יא) וילן שם כי בא השמש, דבגיניה (שם לב לב) ויזרח לו השמש, דאיהו משה דאתא ביה בגלגולא רוחיה דמשה, ובגין דא יעקב ומשה הוו קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעייתא, אכל דא בגופא ודא בנשמתא, ובגין דא לית שעטא קיימא לכל בר נש דאיהי שכינתא בלא בעלה.

ובגין דא פד דחיקת ליה שעטא לרבי פדת, ואמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעטא דמזוני, ואולי דנפלת מאי ואולי, אלא ואולי אי בעי קודשא בריך הוא דנפלת בשעטא דמזוני, דהא אתתיה עבדי, ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהי עבדת בלא רשותא דבעלה.

וכגוונא דא לית שעטא קיימא דאיהי שכינתא להווא בר נש, אלא אם ייתי בגלגולא כהווא בר נש דהיהיא שעטא, ורזא דמלה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ובלא בעלה אתמר (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש (במדבר א נא), והזר הקרב יומת, ולית מיתה אלא עניותא, והאי זר לאו בזר אחרא דמום זר, אלא זר מבעלה.

זכאה מאן דאיערע בשעטא דאתברי משית ימי בראשית, דכל נשמתא אית לה עת וזמן בגלגולא, כמה דאמר קהלת (קהלת ג א) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, ודא שכינתא תתאה דאיהי זמן ועדן לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא וגלגולא, ואיהי עדן ועדנין ופלג עדן, עידן דכל עדנין שפיר, מאי ופלג עדן, אלא כגון פלג המנחה, בשמאלא אתפלגת לדינא, ובימינא לרחמי, בעמודא דאמצעייתא אשתלימת, וכד אתפליגת בימינא ושמאלא אתמר בה לאסתר (אסתר ה ג) מה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ואיהו כ"ח יהו"ה, פלגו דילה יד ימין, ופלגו דילה יד שמאל, ולקבל תרווייהו אדכר קהלת בה כ"ח זמנין עת).

[תיקוני זוהר – דף קד ע"ב]

הדא הוא דכתיב (קהלת ג ב) עת ללדת ועת למות עת לטעת וכו', ואינון י"ד י"ד (אלו במילוי דסיהרא), יד ימינא רחמי, ללדת לטעת לרפוא לבנות לשחוק לרקוד פנוס אבנים לחבוק לבקש לשמור לתפור לדבר לאהוב שלום. יד שמאלא דינא למדן, למות (דף קד ע"ב) לעקור להרוג לפרוץ לבכות ספוד להשליך אבנים לרחוק לאבד להשליך לקרוע לחשות לשנוא מלחמה, יד ימינא איהי פשוטה לקבל שבים, דכתיב (שמות יד ח) ובני ישראל יוצאים ביד רמה, (שם טו ו) ימינך יהו"ה נאדררי בכח, יד ימינא רחמי. יד שמאלא דינא, דכתיב (שם ט ג) הנה יד יהו"ה הויה, (דברים ב טו) יד יהו"ה היתה בם להמם.

והובגין דא אית עת רצון ואתמר בה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ואית עת דינא דאתמר בה (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ובגין דא אינון כ"ח יומי דסיהרא, י"ד יומין איהי שלימתא, וי"ד חסרה, ומאן דאתייליד ביומי שלימותא איהו שלים בבנין בחיי ובעותרא במזוני בחדוה בשלוה בבנינא, בכל י"ד עתות טב. ומאן דאתייליד בזמנא דאיהי חסרה, בכל י"ד יומין אלין איהו חסר בכלהו, איהו עניא מסכנא בלא מזוני ובלא חיי. ומאן דאתייליד באמצעייתא יהא בינוני.

וכל דא מאן גרים דאתייליד ברישא או בסופא או באמצעייתא, דא גלגול דיליה דמחייב ליה, (ומאן גרם דא דאתייליד תמן בגין דמזליה גרים דאתחייב מלעילא) קדם דאתייליד לעלמא, ובגין דא אמר לרבי פדת דאי בעי דאחרוב לעלמא וכו', (ומאן דאתייליד בחסרונא דסיהרא בכל י"ד יומין איהו חסר דמזליה גרים ולהאי בר נש קשין לו

ביאור הגר"א

^{כ"ב} ובג"ד אית עת רצון ואתמר בה כו'. לאפוקי שניתן נשות לשלטאה עת אחרת, כמו שכתוב (ויקרא טז ג) ואל יבוא כו' וכבר כתבתי סם למעלה מזה בארוכה:

מזונותיו כקריעת ים סוף), (נ"א אפשר דנפלת בשעתא דמזונא, דלהאי בר נש דאתייליד ב"ד שמאלא קשין מזונותיו כקריעת ים סוף, דמזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא נהמא, בין בהאי ובין בהאי קשין מזונותיו), וליבגין דאינון מסטרא דדינא דאתברי בדינא דאיהו אדנ"י, ומאן דאתברי ברחמי דאיהו יהו"ה, לאו אינון קשין מזונותיו, ומזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא נהמא מחמשת המינין.

ומאן דאיהו מסטרא דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אתמר ביה (בראשית א כו) וירדו בדגת הים וכו', בכלא שליט כמה דאתברי בשמיא ובארעא ובמיא, ועליה אתמר (קהלת ג טו) ולימה שהיה כבר הוא, מה שהיה קדם דייטי להאי עלמא, כמה דאת אמר (שם א ט) אין כל חדש תחת השמש, וליכבר הוא מחוייב למיהוי בהאי עלמא, כמה דאת אמר (ירמיה א ה) בטרם אצרך בכטן ידעתיה, ואשר להיות כבר היה (קהלת ג טו), ואשר איהו למיהוי בהאי עלמא, כבר הוא מחוייב למיהוי קדם דייטי לעלמא הכא בגלגולא.

[תיקוני זוהר – דף קה ע"א]

והאלהיים יבקש את נרדף (שם), זה הכל דאיהו נרדף מקיז, וקם קין וקטל ליה, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ח) ויקם קין אל הכל אחיו ויהרגהו, (דף קה ע"א) ולייקם ודאי, דהיה הכל עליה, וקם קין ויהרגהו, קין אתקרי על שם דקני על אחוה, בגין דחזא יקריה ותוקפיה לעילא, דקרביניה אסתלק לאתר דעתיק יומין, דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב וכו', וקרביניה היה מבכורות צאנו, ואתקבל ליה ברעוא.

אמר ליה, אם בן דקרבינא דיליה אתקבל, אמאי אתייהיב חילא לקין למקטליה, (בגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ וגומר (קהלת ח יד) אמאי), אמר ליה הכא ודאי רזא עלאה, דאיהו היה דרגא דעץ הדעת טוב ורע דחאב ביה, ובמה דחאב ביה קביל ענשיה בהאי עלמא, ובההוא קרבינא דאתקביל מניה אשתזיב מענשא דההוא עלמא, דתרי ענשי היה מחוייב חד לעילא וחד לתתא, הדא הוא דכתיב (בראשית ב יז) ימי ביום אכלך ממנו מות תמות. אמר ליה, והא אדם היה דחאב בהאי אילנא, אמר ליה עובדא דאבוה היה ליה ומת, אמר ליה כי ביום אכלך ממנו כתיב, אמר ליה בההוא יום הציץ ומת.

ביאור הגר"א

¹⁶¹ בגין לאינון כו' ומאן דאתברי כו'. דהוי"ה הוא ביד ימינא, ואלני ביד שמאלא, וכמו שאומר לעיל כ"ח כ"ט, יד כותבת – אורייתא דככתב לאיהו לימינא, יד חותמת – אורייתא דבעל פה לאיהו לשמאלא, אורייתא דככתב לאיהו לימינא עלה אתמר וזני ישראל יוצאים ביד רמה כו' עיין סם בדבריו. ויחודא דהוי"ה ואלני הוא ההוא טמיר ונעלם, שמא מפרש כידוע, וזה שאומר ומאן לאיהו מסטריה דאדם כו'. ואמר כמה דאתברי בשמי' כו'. עיין לעיל נ"ב ב' וחיליה בימא ובישחא וברקיע, והוא רעיא מהימנא, דרגיה דאדם, שמא מפרש, ועליו נאמר ורדו כו', ועיין בזוהר פ' תלא רע"ח רע"ט, וזה שאומר ועליה אתמר מה כו' דהוא דרגא דרעיא מהימנא כמו שכתוב מ"ה ש"היה הוא שיהיה כו'. ואמר

¹⁶² מה שהיה כבר הוא. על ביאתו ראשונה לעולם במתן תורה. ואשר להיות כבר היה – על גלגולין דיליה, לאזיל בכל דרא בתלמידי חכמים, והוא מחולל בכל דרא צבני קין לאינון ערב רב, כלי חמס על ישראל ותלמידי חכמים מצוין, (משנה סוטה ט טו) וחכמת סופרים הסרה, ועיין ברעיא מהימנא פ' נשא ועיין לקמן קי"א א' הכא אחזי לקין דעתידין למהוי ישראל דוחקא כו', וזה שאומר והאלקים יבקש את נרדף, זה הכל לאיהו נרדף מקין, דהכל הוא משה כמו שאומר לעיל וכמו שאומר למטה, ועיין ברעיא מהימנא סם בצרכה. ואמר ¹⁶³ כבר הוא מחוייב למהוי כו' בסלע שנלקה, והלוחות שנשברו, והכל בצביל הערב רב שקבל, ולכן יתגלגל בכל דרא בין הערב רב, ומבזה צינייהו, לאתכפר כמה דחב, ולכן דקהלת סם אחר שפירש כ"ח עתים שהן ביד ימינא ושמאלא, הוי"ה ואלני כנ"ל, אמר מה שהיה כבר הוא על דרגיה דאדם המכריע דביה הכל כנ"ל והוא מושל על המול כמו שאמרו (תרגום יונתן דברי הימים א כט יא) בשמיא ובארעא כו', ולכן היפך הכל ועשה אותות, בשמים כמו חשך, וזים – שבעו, ובארץ – שהפך אותה לכנים, ושאר מופתים שעשה בהם, והוא שליט על כל כ"ח עתים וזהו חכמה – כ"ח מ"ה, כ"ח באמא כמו שאומר לעיל ל"ט א' ס"ז א' ואיהו כ"ח צב' ידיו כמו שאומר לעיל תיקון נ"ה, ומ"ה הוא בצבא, אדם, והוא בת"ת המכריע בין ב' ידיו, דרגא דרעיא מהימנא, ולכן אחר שסיים כ"ח הג"ל התחיל מה, והוא כ"ח מ"ה.

ואמר

¹⁶⁴ ויקם ודאי דהוה הבל כו'. וכן הוא בכל דור, דתלמידי חכמים הם ראויים להיות רישא דעמא, וקאמין צנוי דקין עלייהו, ורדפין להון, והכל בצביל קנאה דהתלמיד חכם סליק לדרגין עילאין דתורתו סליק לעתיק יומין וכן קרח קני למשה: ¹⁶⁵ כי ביום אכלך כו'. רואה לומר דזה נתקיים בהבל. ורואה לומר כדעת המפרשים שאמרו שהכל היה ביום אחד:

אמר רבי שמעון בגין דא כתיב (קהלת ח יד) יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם ימם כמעשה הרשעים, והכא אתרמיז צדיק ורע לו רשע וטוב לו, צדיק ורע לו הכא אתרמיז, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, ודא רזא דצדיק דאערע ליה כמעשה הרשעים, לאו דאיהו רשע ולא בן רשע אלא כמעשה הרשעים דחב בעובדא דחייבא, דאינון סמאל ונחש, אירע ליה עובדא דלהון, והאי איהו רזא פוקד עון אבות על בנים (שמות כ ה), בגין דמעשה אבותיהם בידיהם, דא גרים להכל מיתה, ומת בלא בן, ימם ובגין דא אזיל בגלגולא, שיין דמשה איהו ש"ת מתמן רוח שיין (ס"א ש"ת), הדא הוא דכתיב (בראשית ד כה) כי ש"ת לי אלהי' זרע אחר תחת הכל פי הרגו קין, תחת הכל ודאי, ימם דהכל רכיב עליה, ואתעביד ש"ת הרפכה ליה, ימם ואיהי סיומא דאלפא ביתא, ובגין דא תחת הכל.

ימם הכל, הלב, ואיהי ה' משה, והלב איהו לשמאלא דאיהו אלהי'ם, הלב מבין, ואיהו סתיר בניינא ונפלת בגיניה, ובגין דא ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהי'ם (שמות ג ו), בגין דתמן הנה דחב באלהי'ם, דאיהו אלהי'ם דעובדא דבראשית, ודא איהו דחב במעשה, לבת אש ברתא דמלפא דחב ביה, ואתבייש פסי ליה בדיליה (ס"א בחיליה) בש"ת, ומה דהוה ש"ת אתחבר עמיה ב' ואתעביד בש"ת, ודא איהו יר"א בש"ת, ועוד ש"ת בא"ת ב"ש אינון אב, ש"ת לבתר דזכה בא"ת יו"ד, ברא ש"ת, ימם ואיהי יו"ד דאתמר ביה (משלי ח כה) יהו"ה קנני ראשית דרכו, ימם דאיהי עשרה דורות, ותב לה לאתרה, אתקרי בראשית, ומתמן זכה לאורייתא דאתייבת על ידיה.

ביאור הגר"א

^{רמ"א} כמעשה הרשעים והכא אתרמיז כו'. רואה לומר בפסוק הזה כמו שכתוב (קהלת ז טו) יש לדיק כו' ויש כו' ומפרש והולך לאו דאיהו כו'. רואה לומר, שיש לדיק שעושה חטא אחד גדול, והוא בשביל שמוכש בטבעו ממעשה אבותיהם, וזה שאומר אלכא כמעשה הרשעים דחב בעובדא דחייבא כו'. רואה לומר, דכתיב הרשעים, לשון רבים, שהן ס"מ ונחש, והוא בחטא אביו, וגרס ליה להלבישו בלבוש לילה, והוא קשה לו מאד לזרז ממנו, וזה שאמרו (משנה קדושין ד ז) הנושא אשה כריך לזדוק כו', שעל פי הרוב טבע האילן הוא צפרי אם לא בזיהרות גדול ולואי:

^{רמ"ב} ובג"ד אזיל בגלגולא. רואה לומר בשביל שנשאר בלא בן וכמו שאומר בסבא פ' משפטים. ומפרש והולך הגלגולים לילה עד משה והאזין הכל מרומז במשה. ואמר שיין דמשה איהו ש"ת, דש"ת בגלגולא קדמאה דהכל וזה שאומר ה"ד כי ש"ת לי כו' והוא ראשי תיבות מש"ה – מ"שה ש"ת ה'צל, וע"ל המ"ם דמשה דרווח מש"ה, וה' מאברהם, ורואה לומר לאברהם תיקון ה' דהכל דחב כו' כמו שאומר למטה דחב באלקים כו' דברתא למלכא דחב כו' ונתקן באברהם, בצרית שניתן לו, ואח"כ במשה נתקן הכל, והה' – כה' חומשי תורה, ובמה שהאיץ – ויסתר משה פניו כו', וזכה לתמונת ה' יביט, ומ"ם דמשה – צמ' יום שעמד בהר ונעשה מ"ה, וש' דג' אבהו בג' דרגין דכהנים לויס וישראלים במתן תורה וכמו שאמרו (שבת פח ע"א) בריך רחמנא דהיב לן אורייתא תליתאה בירחא תליתאה ביום תליתאה לעם תליתאה ע"י תליתאה (סוד ג' ההי"ן דשבת מש"ה ע"ב ועיין ברעיא מהימנא פ' תלך מאלו ג' ההי"ן) והכל לתקן אות השי"ן דג' ראשין בג' דרגין, ומ"ה לילה ראה לתקן בגרי האדק, דש' – ג' חיוון ג' דרגין, ומ"ה – אדם, וזה כזה בערב רב ולכן מ"ה לילה (קהלת ג טו) מה שהיה כבר הוא ואשר כו', אזל בגלותא כנ"ל:

^{רמ"ג} דהכל רכיב עליה כו'. דהוא סוד הגלגול דמרכיבין אילנא באילנא אחרא ועביד פירין כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' פנחס ר"ח א':
^{רמ"ד} ואיהו סיומא כו'. דהכל הוא ה' ל"ב נתיבות, ול"ב נתיבות הוא עשר אמין ואחריהן כ"ב אחרון, ועיין מה שבארנו בספר יארה בארובה, וה' הוא ה' לאולדת יתרון, והן ג' דרגין נר"ן, ה' – נשמתא, ול"ב רוחא ונפשא, וש"ת הוא סיומא דכולן וזה שאומר ובג"ד תחת הכל. רואה לומר בסיומא והרכבה לילה:

^{רמ"ה} הכל, הלב ואיהו ה' משה כו'. רואה לומר הלב – ה' לב, ללב הוא בינה, ה', וכמו שאומר למטה דהא לבא איהו אימא עילאה דאתמר הלב מבין, וזה שאומר והלב איהו לשמאלא כו' דבינה היא לשמאלא, וכן מלכות, ה' תתאה, ואמר דאיהו אלקים רואה לומר כמו שמפרש והולך דלכן ירא מהביט אל האלקים בגין כו' דדרגא דהכל מש"ה, הכל הלב כנ"ל ושם פגים, דהאיץ, ולכן ויסתר, ואמר ואיהו סתיר ביניא רואה לומר הלב מבין לשון בנין, ובנינא לילה מלכות, ה' תתאה, ויבן ה' אלקים את הכלע, וזה שאומר ונפלת בגיניה. כמו שכתוב (עמוס ז ה) נפלה כו' בתולת ישראל, (עמוס ט יא) סוכת דוד הנופלת. ואמר דאיהו אלקים דעובדא דבראשית רואה לומר אלקים, בינה, דהוא כ"ח מ"ה, עובדא דבראשית, כ"ח דשם, והיא עשתה את בראשית דהיא בת אש דתמן כמו שמפרש והולך דנראה לו בלבת אש, ב"ל – הן ל"ב נתיבות ב"ל דהכל, בת אש – דבראשית, דהיא בת, ה' הנ"ל, ועם אש היא אשה, והוא א"ב ש"ת כמו שמפרש והולך ועוד ש"ת בא"ת ב"ש כו' והוא אב וכן דאתגלגלו ביה. ואמר דחב במעשה. רואה לומר, בינה דהיא עובדא ועיין לעיל ריש תיקון ס"א ופגס בבית – בינה, ובאלף – חכמה, וכן נתקן בבשת שהיה ירא, כי יראה היא הבושה כמו שאומר בסוף פרק ב' דנדרים וזה שאומר ירא בושת. וא' דפגס במחשבה – נתקן בסיני דפתח אנכי, וב' הוא עובדא דהעולם נברא בבי"ת, ואלף הוא המחשבה שהוא התורה שניתנה באלף והוא המייחדם, שמא מפרש, אדם:

^{רמ"ו} ואיהו יו"ד כו' ראשית דרכו. והוא גם כן רי"ש דבראשית, וזכו במצרים דאלטרפו ר"י שנה:
^{רמ"ז} דאיהו עשרה דורות. דאלטרפו זהו עד שם כמו שמפרש והולך:

רמ"הא י' איהי מייעקב וי' מישראל, י' מאדנ"י י' מיהו"ה, ש"יין ממשה איהי משת תמן רווח לה, וכד אול לשם רווח תמן תרין אתון ש"ם, וכד אול עשרה דורות עד אברהם תמן רווח ה' דיליה, ואתקרי מש"ה, ומ"רזא דמלה מולין לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם (ישעיה סג יב), ובה אפיק לבנוי מגלותא, ובה מחא למצראי, הדא הוא דכתיב (שמות ט ג) הנה יד יהו"ה הויה, ה' חמש אצבעין, ובה בקע ימא, ודא איהו בוקע מים מפניהם, ויבה עתיד למהוי בוקע ימא דאורייתא מימינא, וי"ההוא זמנא מה דהוה לשמאלא בלבא הנה הבל דאיהו הלב, הבל אסתלק לימינא, ומתמן סליק למוחא דאיהו חכמה, דהא לבא איהו אימא עלאה, עלה אתמר הלב מבין, ולכתר נחית על ארעא לנחתא אורייתא על ארעא. [תיקוני זוהר – דף קה ע"ב]

ובגין דא (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, דא אדם והבל, דדא חב במחשבה ובעובדא, ודא חאב במחשבה ובעובדא, במחשבה איהי י', עליה אתמר (במדבר יד כב) וינסו אותי זה עשר פעמים, וי"ובגין דא כד אתא (דף קה ע"ב) אדם בגלגול באברהם, אתנסי ביה בעשר נסיונין, ובגין דחאב במעשה כד אתגלגל ביצחק נתנסה במעשה, באברהם נתנסה במחשבה, וביצחק במעשה, יעקב כליל תרוייהו, מסטרא דיצחק קרא ליה יעקב, מסטרא דאברהם דתמן מחשבה קרא ליה ישראל, (נ"א דאבא אתגלגל באברהם דאיהו לימינא, ואמא ביצחק דאיהו לשמאלא, יעקב בגין דאיהו כליל תרוייהו אבא ואמא, אתמר ביה ישראל עלה במחשבה בכתר עליון דאיהו מחשבה סתימא, וכד אתא אדם אצטרף באברהם, ואתפשטו שרשוי בארעא, ורזא דמלה (משלי יז) מצרף לכסף וכור לזהב (משלי יז ג), מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב דא יצחק, ובוהן לבות יהו"ה (שם) דא יעקב, לית ספירה דלא אתגלגל אדם עלאה, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כ"ח מ"ה חכמה ודאי, בגין לצרפא וללבנא לאדם דברא בדיוקניה לתתא, ואציל ביה אצילותיה, וכל טרחא דלעילא לא הוה באדם אלא בגין אצילות דאדם דלעילא, דדא בדא תליא. ובג"ד כו')

ובגין דא ישראל עלה במחשבה, וי"אמר ליה מנלן דאברהם תמן במחשבה, אמר ליה לאו למגנא תקינו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים דאיהי חכמה ואיהי מחשבה, באברהם אתלבן אדם, וביצחק אצטרף, ורזא דמלה (משלי יז) מצרף לכסף וכור לזהב (משלי יז ג), מצרף לכסף דא אברהם, וכור לזהב דא יצחק, ובוהן

ביאור הגר"א

^{רמ"ה} והאי יו"ד כו'. ליעקב וישראל הן דגין דהו"ה ואלדנ"י והן ז' יודין, זה בעקב דאלדנ"י, נוק', יעקב, וזה בראש הו"ה, דכורא, ישראל, ועיין מה שאומר לעיל סוף תיקון נ"ו:

^{רמ"ט} ורזא דמלה כו' שם עולם. ימין משה הוא ה' לאברהם שהוא בימינא זה' אכזבאון דבה נעשו כל הנסים כמו שמפרש והולך ובה כו' לעשות שם, להאטרף שם דיליה עמה, ולעשות משה, וזהו בוקע מים דבה בקע ימא כמו שמפרש והולך וכמו שכתוב (שמות יד טז, כא) נטה את ידך כו' ויט משה את ידו כו'. ואמר ובה אפיק כו'. כמו שכתוב (שמות יד ח) ובני ישראל יוראים כו', וכן ימא כמו שכתוב (שמות יד לא) וירא ישראל את הים הגדולה כו', וזה שאומר ודא איהו בוקע כו'. רואה לומר שהוא ה' דמשה:

^{ר"ז} ובה עתיד כו'. עיין לעיל נ"ב ז' ס"ה ז' ומה שבארנו שם ושם:

^{רמ"ח} כההוא זמנא מה דהוה כו'. רואה לומר, לעתיד לבוא יעשה מהלב דהוא לשמאלא – הבל, וסליק למוחא דהוא לימינא ויתוקן הכל מחשבה ועובדה ואח"כ ירד ההבל על הארץ דהוא רעיא מהימנא לבקע ימא דאורייתא. ואמר ובג"ד י' הבל כו'. דכד הבל סליק ליש, נעשה אח"כ על הארץ ואח"כ מפרש והולך סיפיה דקרא אשר יש לדיקים שמגיע כו', לדיקים לשון רבים הוא אדם והבל, שלאדם מגיע בפיתוי ס"ם ונחש, והוא בגין רשיעיא דתליא ביה, והבל מגיע מעשה אבותיהם כו' כנ"ל, ואמר עליה אתמר וינסו כו' רואה לומר זה חטא במחשבה כמו שכתוב (תהלים עח יח) וינסו אל בלזבס כו', ונאמר עשר פעמים והוא ראייה דמחשבה הוא ביו"ד, וישראל היו להם מעשה אבותיהם בדיהם כמו שאומר לעיל כ"ח ז' ועיין בזוהר פ' בראשית כ"ח א' אמר ר' אלעזר והא מאן יהיב עובדא כו':

^{רמ"ט} ובג"ד כד אתא אדם כו'. כמו שאומר צפ' שמיני לאברהם ברזא דחכמה וינחק ברזא דתבונה ויעקב ברזא דלעת כליל שניהם זה שאומר דאבא אתגלגל באברהם דאיהו לימינא ואימא כו': לית ספירה דלא כו'. כמו שאומר לעיל תיקון מ"ג ולעיל י"ג א' דשמא מפרש מתפשט ומסקי כולא, הוא בכל ספירין ובכל עלמין, וכן אדם שהוא בדיוקניה מתגלגל בכל בר נש וכליל כולא ואמר כ"ח מ"ה רואה לומר, מ"ה חושבן אדם, שמא מפרש, ובנוסחא אחרת שכתוב בפנים מסט' דינחק קרא ל' יעקב מסט' כו' דהו"ו, יעקב וישראל כנ"ל: דתמן מחשבה. רואה לומר חכמה, דכורא, ורואה לומר משום שרואה לסיים ישראל עלה במחשבה:

^{רמ"ט} א"ל מנלן לאברהם כו'. רואה לומר, ישראל הבאת ראייה דהוא מסטרא לאברהם ממה שאמר ישראל עלה במחשבה, אברהם עצמו לא ידענו:

לבות יהו"ה (שם) דא יעקב, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט), אמר ליה אם כן מאי וישוב לימי עלומיו.

י"אמר ליה לאילנא דהוה קשיש יומין ואתייבשו ענפין דיליה, קציצו ליה ואצמח בשרשוי, דקמו מניה ענפין חדתין פקדמיתא, כגוונא דהוה בעולמוי, ודא איהו וישוב לימי עלומיו, ודא הוה חלמא דחזא נבוכדנצר בחלמיה, אילנא רבא ותקיף (דניאל ד ט), ובסוף חלמיה הוה אמר (שם יא) גדרו אילנא וקציצו ענפיה, ולבתר אמר (שם יב) ברם עקר שרשוהי בארעא שבוקו, ולית אילן הכא אלא אדם עלאה, דאתמר ביה (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה, והאי אילנא קודשא בריה הוא אנטע ליה

הובא מאחרי הפסקה הבאה המסתיימת במלה בשרא. (ס"א וארכיב ליה עד אלה דור, כגוונא דשכינתא דאיהי סליקת לאלה דור בעשר ספירן, דבהון סליקא עשר זמנין מאה, עד דסליקת בהון לאלה דור, ומיד דאצלח אילנא בארעא נחית אילנא מלעילא, שרשוי בארעא דאיהי שכינתא, ואתרביאו תמן ענפוי עד אין סוף, ואתפשטו בה שרשוי עד אין תכלית, בההוא זמנא אתרבי אילנא כמלקדמין, הדא הוא דכתיב רבא אילנא ותקיף ורומיה מטי לשמיא, וחזותיה לסוף כל ארעא, ומניה יתזן כל בשרא, כל בני אדם דלתתא, בההוא זמנא אתרבי אילנא כמלקדמין, הדא הוא דכתיב רבא אילנא ותקיף וכו', חיות ברא אילן חיות הקדש, צפרי שמיא אילן נשמתין, ומניה יתזן כל בשרא לתתא. דבזמנא דחב אדם והוה מקצץ בנטיעות, בכיכול כאלו אעקר חיון ומלאכים ושרפים ואופנים מאתריהון, ולא הוה מאן דמקבל צלותין, דאתמר בהון (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול, ובעל הכנפים יגיד דבר, מאי יגיד דבר, בצלותין וזכוון דישראל. אמר ליה רבי אלעזר, בודאי עלאין ותתאין הוו תליין באדם קדמאה, ולא למגנא אוקמוה קדמאין מארי מתניתין, לעולם כו') [תיקוני זוהר – דף קו ע"א]

ככמה דרין ולא אצלח עד דנטע ליה בארעא דישראל, וארכיב ליה בתלת אבהן ואצלח תמן, ובגין דא הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר, מיד דאצלח תמן ואחיד תמן, אתפשטו שרשוי על ארעא דאיהי שכינתא, ויאסתלקו ענפוי בכל רקיעין, ובכל מרכבין דנשמתין ומלאכיא וחיוון ושרפים ואופנים, עד דאתחזר פקדמיתא (ס"א עד אין סוף), והא אוקמוה עץ החיים מהלך ת"ק שנה, (דניאל ד ט) רבא אילנא ותקיף ורומיה ימטי לשמיא, וחזותיה לסוף כל ארעא, תחותיה תטלל כל חיות ברא, ובענפוי ידירו צפרי שמיא, דאינון נשמתין קדישין, ומניה יתזן כל (דף קו ע"א) בשרא.

ולאו למגנא אוקמוה לעולם יראה האדם על עצמו כאלו כל העולם תלוי עליו, ויאבל בר נש דטרח עליה קודשא בריה הוא בגלגולא ולא אצלח באתריה, אעקר ליה מאתריה ושווי ליה באתר אחרא, ושני ליה אתר, ורזא דמלה ועפר אחר יקח וטח את הבית (ויקרא יד מה), ודא שנוי מקום, (כאן חסר והוא בתיקוני זוהר חדש פ"ה ע"א) אם אצלח מוטב, ואם לא אצלח אעקר ליה מתמן וארכיב ליה באתר אחרא, ושני שמיא ודא שנוי השם, אם אצלח מוטב ואי לא אצלח אעקר ליה מתמן, ויודא ונתן את הבית את אבניו ואת עצו (שם מח ז), ונטע

ביאור הגר"א

⁷⁷ לאילנא דהוה כו'. עיין בזוהר פ' פנחס ר"ז ב':

⁷⁸ ואסתלקו ענפוי בכל רקיעים כו'. דהוא יעקב דליוקניה בכסא הכבוד ועליו נאמר (בבראשית ח כו) וירדו כו', ונפקי מניה ישראל דשולטנותם ככולא, ומיניה אתפשטו הכל כסטרטא דקדושה, ויעקב הוא עץ החיים כמו שאמרו יעקב לא מה, מאן לחזא ליה בחלמא מקסטר כו', והוא ליוקנא לדאס הראשון והוא תיקון עץ החיים, מתחלה דרגא דיעקב תיקון עץ הדעת טוב ורע, ורווח כל הברכאין מסטרטא דנחש בעקיומו, ואח"כ אכל מעץ החיים וחי לעולם ונקרא שמו ישראל, ואמר בהגהה דבזמנא דחב דאס כו' דהוה כלהון לזטלה, וזכו כל חטאים, לא חזרע כרמד כללאים, ללא יהון חבוש צבית האסורים צבתי כללאים, ויעקב תיקון הכל. ואמר יוליד את הקול הוא קול דקריאת שמע, שמע ישראל, שתיקון ישראל דרגא עילאה, ולחותא הוא דבר, שתיקון יעקב בעוודו יעקב שהלך ללבו:

⁷⁹ אכל ב"נ כו'. דבאדם נתקן בכל ג' גלגולים, בג' אבהן, אכל בר נש לטרח כו' רואה לומר בגלגול הראשון לא נשתנה כלל רק שירד לעלמא דנוק' אכל בשני בזמ"ט טס נשתנה השם כמו הו"ה בזמ"פ"ן והוא שניו צרות, דסם השם, ואח"כ בגלגול השלישי נשתנה הנפש ומשתנה בכל לוריו, דהוא מחמת הנפש, ונשתנה הגוף שהוא שופא דנפש וחוטם הנפש:

⁸⁰ ודא ונתן את הבית כו'. והן ג' שבעות דבתים, בכל הסגר שבעה ימים, שהן שנותינו שבעים שנה:

ליה באַתַר אַחַרָא, וְשַׁנֵי עוֹבְדוֹי מִכָּל מַה דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא, וּמִכָּל צִיּוּרֵין דִּילֵיהּ, מְשַׁנָּה פְּנֵיו וְתַשְׁלַחְהוּ (איוב יד כ), וְדָא שְׁנוֹי מַעֲשֵׂה, יִתְקַרְקַע דְּנִטְע לֵיהּ תַּמָּן וְאַצְלַח וּמִתְפַּשֵּׁט עַנְפוֹי וְשָׁרְשׁוֹי דָּא שְׁכִינְתָּא, וְעַד כְּמַה, עַד אֶלְף דּוֹר, כְּמַה דָּאֵת אָמַר (תהלים קה ח) דְּבָר צוּה לְאֶלְף דּוֹר, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר (שיר ח יב) הָאֶלְף לָךְ שְׁלֵמָה, וְאִינוּן אֶלְף עֲלָמִין, דְּנִטְע לֵיהּ עַד דְּאַצְלַח וְאַרְכִיב לֵיהּ תַּמָּן, וְרוּזָא דְמַלְהָ וְעֲשֵׂה חֲסֵד לְאֶלְפִים (שמות כ ו), לְמָאן לְאַהֲבִיו, וְלְשַׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלְף דּוֹר (דברים ו ט).

אָמַר לֵיהּ, וְלְרִשְׁיַעֲיָא מְאִי, דְּהָא כְּתִיב (קהלת א י) וּבִכְן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וּבָאוּ וְכוּ', מַה תִּימָא בְּהוּן, אָמַר לֵיהּ שְׁמַעְנָא בְּהוּן רְזָא יְפוּל מַצְדָּךְ אֶלְף וּגּוּמַר (תהלים צא ז), הֲכִי אָמְרוּ לִי בְרַמְיָזָא, אָמַר לֵיהּ אִי הֲכִי מְאִי אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְּלֵא עַת וּגּוּמַר (איוב כב טז), אָמַר לֵיהּ אֶלִין תַּשַּׁע מַאָה וְשִׁבְעִים וְאַרְבַּעָה דְרִין דְּאַתְקַמְטוּ וְאַסְתְּלִקוּ קְדָם זְמַנְיָהוּ, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר קוּמְטוּ בְּלֵא עַת, דְּאַסְתְּלִקוּ קְדָם זְמַנְיָהוּ, וְזִרְיק לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל כָּל דְרָא וְדָרָא, דָּא אִיהוּ נְהָר יוֹצֵק יְסוּדָם (שם), וְדָא הוּא רְזָא, דְאִין בֶּן דְּוֹד בָּא עַד שִׁיכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שְׁבַגּוּף, וּכְדִין חֲדַתִּין עֲתִידִין לְמִיתִי, אַדְהֲכִי אֲסַתְּלֵק סְבָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיָא, חַבְרַיָא, יִיְוֹדָאִי הָאִי סְבָא דְסָבִין אָדָם עֲלָאָה, וְכַפָּה דְרָא דְהָאִי רְזָא אֲתַגְלִיָא בֵיהּ.

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

עוֹבְדָא הוּהוּ, דְחַד בְּרַ נֶשׁ חֲגַר בְּלָא רְגֵלִין, אֲשַׁכַּח לְתַרִין חַפְיָמִין דְלָא הוּי בְּכָל דְרָא חַפְיָמִין פְּנוּתִיָהוּ, אַעֲרַע בְּהוּ הַהוּא חֲגַר, אָמַר לֹון שְׁלָמָא עֲלִיכּוּ רַבָּנָן, (שמענא עלייכו דאתון חכימי דרא), אָנָה אַתּוּן אֲזִלִין, אָמְרוּ לֵיהּ לְדוּדָךְ פִּלָן, וְעַרְבַּ שְׁבַת הוּהוּ, אָמַר לֹון אַף עַל גַּב דְאַתּוּן רְכִיבִין בְּבַעֲרִין דְרַהֲטִי סָגִי וְאַנָּא חֲגַר בְּלָא רְגֵלִין, אִי אַתּוּן בַּעֲיָתוּ אָנָּא אָקְדָם לְכוּ לְתַקְנָא לְכוּ שְׁבַתָּא, תּוּוּהוּ אָמְרוּ לֵיהּ וְהֵלֵא אַתְּ חֲגַר וְאִיךְ אַתְּ יָכִיל לְאַקְדָּמָא לְבַעֲרִין דְרַהֲטִי טוֹבָא, אָמַר לֹון שְׁמָא דְמ"ב אַתּוּן וְדִלִיג לֹון ת"ק פְּרָסִי בְּרַגְעָא חָדָא. [תּוּקוּנֵי זוּהַר – בְּנ"א דָף קו ע"ב]

אַשְׁכַּחוּ גְרַמְיָהוּ לְפּוּם מַעֲרַתָּא חָדָא, וּפְתוּרָא לְשַׁמְאֵלָא, בְּכָל מַעַדְנֵי עֲלָמָא עֲלָאָה, וּמְנַרְתָּא לְדָרוּם בְּשַׁבְעָה גְרִין עֲלָאָה, וּמִטָּה דְכֶסֶפָא וְדַהֲבָא וְאַבְנֵין יְקִירִין לְמַעַרְבַּ בֵּין צְפוּן לְדָרוּם, וְכַרְסֵיָא לְמַזְרַח, וְתַלַּת מַאָה תַּלְמִידִין עַל הַהוּא פְתוּרָא, בְּתַר דְאַכְלוּ כְּלָהוּ וְאִינוּן חַפְיָמִי עֲמַהוּן, קָם הַהוּא חֲגַר וּפְשֵׁט גְרַמְיָה מַהֲהוּא גּוּפָא בְּלָא רְגֵלִין, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא דְאַנְפוֹי זְהִירִין כְּזוּהֲרָא דְאַתְמַר בֵּיהּ (דניאל יב ג) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ וְכוּ', וְאַנְפֵי תַּלְמִידוֹי נְהִירוּן כְּכַכְבִּים לְעוֹלָם וְעַד, וְהוּוּ פְתַחִין סַפְרָא דְקַהֲלַת, וְקַרְיָין בֵּיהּ (קהלת א ב) הֶבֶל הֶבְלִים אָמַר קַהֲלַת כו', וְהוּוּ חֲזִירִין כְּמַה זְמַנִין, אָמְרוּ לֵיהּ אִינוּן חַפְיָמִי דְרָא וְכִי שְׁלֵמָה לָא עֲבַד קְרָא אַחַרָא בְּקַהֲלַת, עַל לְהוּ הַהוּא דְאַתְחַזִי חֲגַר בְּאַרְחָא, לְשַׁבְעָה הֵיכְלִין מַכְסַּפָּא וְדַהֲבָא וְאַבְנֵין יְקִירִין, וּבְהֵיכְלָא שְׁבַעָה פְרָסֵין דְאַרְבַּע חִיוּן, וְיוֹנָה תַּמָּן דְכֶסֶפָא וְעַטְרָה דְדַהֲבָא עַל רִישָׁהּ, וְכַתּוּב בְּהָ כָּל מָאן דְלָא יָדַע בְּאַלִין הֶבְלִים עֲלֵיהּ כְּתִיב (במדבר א נא) וְהִזְרַקְרַב יוֹמָת, אִינוּן חַפְיָמִי דְרָא מִיַּד דְחִזּוּ הֲכִי דְהוּה כְּתִיב בְּהֵיָא עַטְרָה חֲזַרוּ לְאַחֲוָרָא. אָמַר לֹון הַהוּא דְאַתְחַזִי עֲלִיָהוּ כַחֲגַר, וְכִי עֲלִיכּוּ אַתְּמוּר דְאַתּוּן חַפְיָמִי דְרָא, (בנ"א דף קו ע"ב) יִסְלִית אַתּוּן אֶלָּא טְפָשִׁי דְרָא, וְלָא

בִּיאור הַגְרָא

^{נ"ח} קַרְקַע דְּנִטְע לֵיהּ תַּמָּן וְאַצְלַח וּמִתְפַּשֵּׁט עַנְפוֹי וְשָׁרְשׁוֹי דָּא שְׁכִינְתָּא וְעַד כְּמַה עַד אֶלְף דּוֹר כד"א דְבַר כו'. רוּזָה לּוּמַר כְּמוּ שְׁנוּעִין הַאִילָן בְּקַרְקַע וְאַצְלַח וּמִתְפַּשֵּׁט הַעֲנָפִים שְׁמַרְכִיבִין וּמְבַרְכִיבִין מִמֶּנּוּ כְּמַה אִילָנוֹת כֵּן הוּא בְּקַרְקַע הַשְּׁכִינָה שְׁמַתְפּוֹלָאִין מַגְלּוּלָא דְאֵדָם עַד אֶלְף וְעִינִין בְּחִיקוּנֵי זוּהַר חַדֵּשׁ פ"ה א' חוּזָא לָלֵא אֲלַח וְנַתַּן כו' אֵדָם לֹוה לְאֶלְף דּוֹר כו' וְעִינִין מַה שְׁבַאֲרַנוּ סָם וְחַזִּין כָּל הַעֲנִין דְכָאוּ, וְכַתּוּב הַכָּל סָם, וּמַחֲלָק סָם צִין רַשַׁע גַּמּוּר לְשִׁאֲרוֹ גַּמּוּר וּבְהַנְהוּ אֲשֶׁר קוּמְטוּ לָא כְּהַנֵּךְ שְׁכַתּוּב יוֹפּוּל כו' וְזֵה שְׁאוּמַר כָּאוּ אֲמַר לֵיהּ אִי הֲכִי מַחֲזִי כו' אֲמַר לֵיהּ אֲלִין תַּשַּׁע כו':

^{נ"ט} וְדָאִי הָאִי אִיהוּ סְבָא כו'. זֵה שְׁאוּמַר לְמַעַלָּה סְבָא דְסָבִין, שְׁג' אֲבַחַן נַקְרָאִים זְקַנִים, וְהוּא זְקוּן זְקַנִים וְעַתִּיק עַתִּיקוּן כִּי עַתִּיק הוּא מִימִים קַדְמוּנִים, וְזַקוּן שְׁחִיה שְׁנִים הַרְבֵּה, וְזֵהוּ עַתִּיק יוּמִין שְׁנַה עֲלָמָא בְּז' יוּמֵי בְּרַחֲשִׁית, וְא"ל נַקְרָא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְלַנְהַג עֲלָמָא עַד נַח כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמּוּן קְלוּ ב':

^ס וְכַנ"א לְמַטָּה לִית אַחַוּוּן אֲלָא כו' כִּי בִי חַשַׁק כו'. רוּזָה לּוּמַר, כִּי בִי – הוּא סָם מ"ב הַנ"ל שְׁהוּ שְׁבַעָה הַבְּלִים כְּנ"ל וְזֵה שְׁאוּמַר וְאַלִין אִינוּן בְּרַזָא כו', וְאַמַר לְקַבֵּל כו' לְהוֹרוֹת לְשַׁבְעָה כּוֹלֵל מ"ב, ל"ב וְיו"ד, לְב"י כְּמוּ שְׁאוּמַר לְעִיל בְּרִישׁ תִּיקוּן לְמ"ד, וְטַעוֹת סוֹפֵר, וְאַרְכִיךְ לְהוֹרוֹת וְא"ו יוּמֵי בְּרַחֲשִׁית אֲלָא לְלִילָה לְלַהוּן הוּא הַשְּׁבִיעִי דְבַהּ מְקוּם אַחַד, תְּפִילִין שֶׁל יָד, אֲבַל יוֹם הַשְּׁבִיעִי, ג' אֲלַחִים, ג' גַּנְזִין דְהוּא

חזיתון בכל למודייכו כי בי חשק (תהלים צא יד) עד אורף ימים אשביעהו לעלמא דכלא אריף, אלין הכלים דקהלת אינון ברזא דשבע שמקון, דבהו מ"ב אתון, לקבל שבועה יומי בראשית דאית בהו עשר אמירן ול"ב אלהים ואינון מ"ב, יס"א ועלייהו לב דאתמר בהו אלהי האלהים, והינו (קהלת ה ז) וגבוהים עליהם, אלין שבע תיבין אבגית"ן, עלייהו אתמר (ישעיה ו ב) שרפים וגומר. והאי שמא איהו סגולתא דליה לכסאה דנשמטא פד סליקת לעילא בכל ליליא, לאסהדא על עובדין טבין דבר נש, ממלאכי חבלה ומפל מזיקין ורוחין ולילין ושדין, ובהון פרחת לעילא, יס"ב בתרין אתון מפל שם תכסה אנפאה מנהון, ובתרין אתון תכסה רגלהא, ובתרין אתון פרחת לעילא, ואוף הכי לרוחא, ואוף הכי לנפשא, ואית שם בן מ"ב בצורת חותמא דשעוה נכתב, ואית שם מ"ב בציור דיוקנא דמלכא, חקיק על חותמא, ואית שם מ"ב דאיהו דיוקניה ממש, שם מ"ב דאיהו דיוקניה איהו יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, שם מ"ב דאיהו חותמא, איהו אהי"ה אשר אהי"ה, ציור מ"ב בשעוה דא אבגית"ן.

ורשיעיא נשמטהון דשדין וממזיקין ולא פועלין בהון אלא כישוף ועובדי שדין פותייהו, בגין דרשיעיא כל שמקון וכל הוי"ן דקודשא בריה הוא וכל מלאכים שנאין לון, ובגין כך לא מועיל לא קמיע ולא שמקון קדישין ולא מלאכיא, דלא תפס אלא מין במינו, ובגין דא (דברים כב ט) לא תזרע פרמך פלאים, דאתמר בהון (ישעיה ה ז) יס"כי כרם יהו"ה צבאו"ת וגומר, צבאו"ת יס"דיליה דיהו"ה, ועלייהו אתמר (דברים י טו) רק באבותיך חש"ק, חול"ם שב"א קמ"ץ, ואינון זרע אברהם יצחק ויעקב, דרגא דלהון חסד פהנא רבא, גבורה לוי, ישראל עמודא דאמצעייתא, בגין דחול"ם פתר על תפארת, קמץ חכמה על חסד, וביה הרוצה להחפים ידרים, יס"י ובחכמה אשרי המחפה לתחיית המתים, חכמה מחפ"ה, קמו כלהו ואשתטחו קמיה וכו'.

פתח כמלקדמין ואמר, (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו', תא חזי שמענא דעובדא הוה בחד בר נש מאינון בעלי קבין, דהוה אזיל בארחה, אערע בתרין חכימין מארי דדרא מארי דחכמתא דאורייתא, אמר לון שלמא עליכו רבנן, שמענא עליכו דאתון חכימי דרא, לאן אתר אזילתון, אמרו ליה לדוד פלן וערב

ביאור הגר"א

משלים לשמא מפרש וכוללן כל המ"ה, וזהו עשר ספירות בלימה, דז' ימים הם עשרה, ששה כוללן שבעה כנ"ל אבל בשביעי אין לילה אבל שלשה ימים, ג' זיוס השביעי, והן עשר ספירות לכלילן בלימה, ז"ת הן ימי המעשה, ד' ספרים הג"ל, ויום השביעי הוא הבל של מנוחה, ועיין ברעיא מהימנא ריש פ' נשא קכ"ב ד' ותשובה לא תתקראת חיים כי ממנה תוצאות חיים דאינון נשמתין דישראל ואיהו הבל דנחית ועאל בגופא דבר נש בלא עמל ובלא יגיעה כו', וצבת שמה, וכד האי שריא על ישראל לית להו יגיעה ולא שעבוד, ובה נפש עמלה ויגיעה – שבת ונפש כו', עיין סם בדבריו, ואע"ג דלמר סם על ה' אחרונה, הכל ענין אחד דהיא שבת בצורכיא לגבי עלמין תחאין וכמו שמפרש והולך סם דנפש אחרת אית על רישא דבר נש דלקרי עבד והוא למעלה, ו' דמקון במט"ט:

^{כס"ו} ועלייהו כו' אלקי אלקים כו'. רואה לומר כנ"ל דז' שמהו הג"ל הוא באלקים תתאה, לב תתאה, בלבת, בת לב, ובינה – ל"ב אלקים עלאה:

^{כס"ז} כו' אחוון מכל סם כו' הכי לנפשא ואית סם בן מ"ב כו'. דיוקניה הוא בצלילות, וחותמא בצריאה, ובשעוה הוא ציורה וכמו שאומר לעיל בהקדמה, והן כנפים, ג' ידיו דמ"ב, יד הגדולה יד החזקה יד רמה, אבל בעשיה לית כנפים, דג' מ"ב הוא להעלות ג' עלמין ביע, וסם מ"ב דאיהו חותמא הוא המרגלא, ודיוקניה הוא בשמא מפרש, אדם הגדול נגד חכמה, ואהי"ה – חותמא, בינה, וסם מ"ב דהוא בשעוה – לבושא דז' היות בז"ת כנ"ל, ואמר

^{כס"ח} כי כרם כו' צבאות לילי' רואה לומר דהכי פרושו, כי כרם דה' הוא צבאות דהן ישראל שהן מסטרא דשם הוי"ה ולכן לא תזרע כרמך כלאים שהן זרע דצבאן כמו שמפרש והולך ואינון זרע אברהם יצחק ויעקב כו', ואמר הוי"ה רואה לומר של הוי"ה, וכך כריך לומר יס"ד לילי' דיהו"ה ועלייהו אתמר רק כו'. רואה לומר על ישראל שהן צבאות דיליה של סם הוי"ה, וכמו שהוי"ה מנוקד בצלילן נקודין דצבאן, חש"ק, כן הוא צבאות מנוקד בצלילן חש"ק והן זרעא דצבאן שהן חש"ק וכמו שמפרש והולך קמץ חכמה כו', להחכים ידריס, נקודה דצברה, וצבא חולם אין כריך לפרשו שידוע דהן נקודין ליחחק ויעקב, וזהו בצבותיך חש"ק ויבחר בזרעם אחריהם שהן צבאות, וכל אחד חש"ק ה' כו' וכן צבאות ה', ואמר כל זה דאלין שלושה סם מ"ב כוללן כל שמהן, דהוי"ה הוא פנימית כל השמות כמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ה וזהו מקיף ליה, ושמנה גופא דיליה כמו שאומר סם, ומקור של שמהן דגופא הוא סם מ"ב שבו נברא העולם, פסוק ראשון דבראשית, וכן סם מ"ב דיוקנא הוא מקור לכל הוי"ות, והן ג' דרגין דנר"ן מה שאין כן בכשיעו כו' שעוסקים בכשופים ועליהם נאמר (ירמיהו י טו) הבל המה מעשה תעוועים, מה שאין כן בצלילן שהן הבלים דקיימא עלמא כנ"ל ואמר

^{כס"ט} ובחכמה מחכה כו' כמו שכתוב (דניאל יב י) והרשיעו כו' והמשכילים יזהירו כו' (דניאל יב ג), שחכמה עתידין ליגאל כמו שאומר לעיל ע"ז ב' ועיין מה שכתבתי סם בצרוכה:

שְׁבַת הַזֶּה, אָמַר לֹא אֲנִי אֲזַיְלָנָא תַּמָּן (איזיל) וְאַתְקִין לְכוּ אֲתֵר בֵּי מוֹתְבִיכוּ, אִי אַתּוֹן בְּעִיתוֹן, אָמְרוּ לִיהּ וְהָא אָנָּן בְּסוּסוֹן וְאַנְתָּ בְּלֵא רְגִלִין, אִידָּ יִתְכֵן לְמַהוּי הָאִי, אָמַר לֹא אִי עַל גַּב דְּאַתּוֹן רְכִיבִין בְּבַעֲרֵי דְרַהֲיֵי סְגִי, וְאַנָּא חֲגַר בְּלֵא רְגִלִין, אִי אַתּוֹן בְּעִיתוֹ אָנָּא אָקְדָּם לְתַקְנָא לְכוּ שְׁבַתָּא, תּוֹוהוּ, אֲדַהֲכִי אַחְזוֹרוּ רִישֵׁיהוּ לְגַבֵּיהּ וְחִמּוּ לִיהּ דְהָוָה רַהֲיֵט כְּשֶׁרְבִיטָא דְכַכְבָּא, עֲבַד לֹאן קְפִיצָה וְאַשְׁכַּחוּ גְרַמֵּיהוּ לְפּוּם מְעַרְתָּא פְּהַרְף עֵין (ס"א, א) אִמַר לֹאן שְׂמַא דְמ"ב אַתּוֹן, דְּלִיג לֹאן חֲמֵשׁ מֵאָה פֶּרְסִי בְּרַגְעָא חֲדָא, אֲשַׁכְחוּ (כ').

אָמַר לֹאן רַבְּנֵן עוֹלוּ, עָאלוּ אַבְתְּרִיָּה מְעַרְתָּא גּוּ מְעַרְתָּא, עַד דְּעָאלוּ לְחַד פְּרֻדָּסָא

[תיקוני זוהר – דף קו ע"ב]

וְהָוָה תַּמָּן הָוָה בְּעַל קַבִּין מִתְפַּשֵּׁט מֵהָוָה גּוּפָא, וְהָוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא אַחְרָא דְאַנְפּוּי הָוּוּ נְהָרִין כְּשֶׁמְשָׂא, וְהָוָה יְתִיב עַל פְּרֻסֵיָּא דְמַלְכוּתָא, וְתַלְתַּת מָאָה תְּלַמִּידוּי (דף קו ע"ב) תַּחְוֹת פְּרֻסֵיָּא לְרַגְלוּי, וְהָוּוּ קְרָאן (קהלת א ב) הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת, וְהָוּוּ קְרָאן הָאִי קְרָא זְמַנִּין בְּלֵא חוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ לֹאן אֵינּוֹן חֲכִימִין מְאִרֵי דְדָרָא, מְאִי הָאִי, וְכִי לִית קְרָא אַחְרָא בְּסַפֵּר קְהֵלֶת, מִיָּד קָם הָוָה מְאִרֵי קַבִּין דְהָוָה יְתִיב עַל פְּרֻסֵיָּא, וְאַחֲרֵי בִידִיהוֹן, וְאַעֲיֵל לֹאן יִסְיִלְשַׁבְעָה הֵיכְלִין, וּבְכָל הֵיכְלָא וְהֵיכְלָא הָוָה כְּתִיב הַבֵּל הַבְּלִים, וּבְהֵיכְלָא שְׁבִיעָאָה הָוָה יִסְיִלְשַׁבְעָה וְעַטְרָה בְּפּוּמָהָא, וּדְמוֹת יוֹנָה בְּהֵיָא עַטְרָה, וְהָוָה כְּתִיב בְּעַטְרָה פֶּל מָאן דְּלֵא יִדַע בְּאַלִּין הַבְּלִים וּבְרָזָא דְלָהוֹן, עֲלֵיהּ אַתְמַר (במדבר א נא) וְהִזְרֵה קֶרֶב יוֹמֶת, מִיָּד אַתְחַזְרוּ אֵינּוֹן לְאַחֲרָא, אָמַר לֹאן הָוָה בְּעַל קַבִּין אַתּוֹן חֲכִימִין מְאִרֵי דְדָרָא, דְאַזְלִית אַבְתְּרִיָּכוּ עַד כְּעַן לְמַנְדַע יֵת חֲכַמְתִּיכוּ, וּבְוֹדָאֵי לָאו אַתּוֹן חֲכִימִין, דְוֹדָאֵי בְּהָאֵי קְרָא עֲבִידְנָא פֶּל בְּנִינָא דָא, יִסְיִבֵיהּ הָוִינָא טָם עֲלֵמָא בְּטִיסָה חֲדָא, וּבְזַמְנָא בְּתֵרִין, וּבְזַמְנָא בְּתַלְתָּא, וּבְזַמְנָא בְּאַרְבַּע, וּבְזַמְנָא בְּחַמְשָׁא, וּבְזַמְנָא בְּשִׁית, וּבְזַמְנָא בְּשַׁבַּע, יִסְיִאָנָן בְּהָאֵי אַרְעָא כְּלָהוּ אֲזַלִּין בְּעַלֵי קַבִּין, יִיְוָהֵאֵי קְרָא

ביאור הגר"א

¹⁰⁰ לשבעה היכלין כו'. נגד ז' הבלים, ואינון נבנין מז' הבלים וכמו שאומר למטה בהאי קרא עבידנא כל בנינא דא:

¹⁰¹ נשרא כו' ודמות יונה כו'. נשרא נגד היכל עליון השביעי, ויונה נגד הראשון, בת שבע כלל כל היכלין כמו שאומר לעיל, והוא הכל הבל, והעטרה שמעטרה ליונה קדישא, בת שבע, דכליל מכולא ועיין להלן:

¹⁰² וז' הוינא כו' ובזמנא כו'. לפי הענין שהיה נרדף, אם לחסד אם לגבורה:

¹⁰³ ואנון בהאי ארעא כו'. הוא שלמה המלך עליו השלום כמו שמפרש והוא קרא יריחנא כו', והנה הגוף הוא מעולם הזה, והנה נה"י (של הנוק' קומה של הנוקבא, דנוק' נפלה בחורבן בית המקדש וכמו שכתוב וישעיהו ס יג) ומקום רגלי אכבד, דהוא בית המקדש, ולכן הוא בעלי קב, (איכה א יג) כל היום דוה, (בראשית לז כו) ותקע קף כו', (משנה שבת ו ח) הקיטע יואל בקב, ובנינא דיליה נפלה אצל כד אחפשט מן גופא כו':

¹⁰⁴ והאי קרא יריחנא כו'. ז' הבלים דכלילין בת שבע היא ליה מדוד מלכא דהוא דברגא דידה והוא מלכות בית דוד, והוא להם צירופא דור דור עד יהודה הראשון, (בראשית מט ז) לא יסור כו', וזיה (בראשית כט לה) ותעמוד מלכה, דקיימא כרסיא על סמכו, רגל הרביעי. והנה ז' הבלים אמר דוד דברגיה, ושלמה אמר מ"ב דברגיה דבריאיה, דשם מ"ב דמרגלא דכלילא דז' שמהן, ואמר לאשלמא למ"ט כמו שאמרו (ראש השנה כא ע"ב) מ"ט שערי בינה נבראו בעולם ונתגלו למשה, ובנידאיס לא קם כו' (שם), וכן בלעם ואיוב (הגהה: ואיוב לא השיג אלף מ"ח, וכן כל החכמים שכתבו מ"ח אורות דתלי שמנהיג הכל, לא השיגו, ועל זה אמר (איוב מז ג) מי זה מעלים עמך כו', והוא מטה התלי שמהפך כל הכוכבים כרונו, ועל שמו נקרא השם יתברך ארון הנפלאות, ובו כל הנסים, ונגדו אמר בלעם (במדבר כג ט) כי מראש אורים כו') ולכן כתב משה ספרס. והנה, דמשה, כבד כתב למעלה תיקון ל"ב, ודבלעם – ח', י"ג, י"ט, ט': (במדבר כג ט) כי, (שם) ומגבעות, (שם) הן, (שם) ובגוים, (שם ז) מי, (שם) ומספר, (שם) תמות, (שם) ותהי. (שם כא) לא, (שם) ולא, (שם) ה', (שם) ותרועת. (שם כב) אל, (שם) כתועפות, (שם כג) כי, (שם) ולא, (שם) כעת, (שם כד) הן, (שם) וכארי, (שם) לא, (שם) ודס, (שם כה) מה, (שם) משכנותיך, (שם ו) כנחלים, (שם) כגנות, (שם) כאהלים, (שם) כארזים, (שם ז) יזל, (שם) וזרעו, (שם) וירס, (שם) ותנשא, (שם ח) אל, (שם) כתועפות, (שם) יאכל, (שם) ועלמותיהם, (שם) וחליו, (שם ט) כרע, (שם) וכלביא, (שם) מצרכיך, (שם) ואוריריך. (שם יז) דרך, (שם) וקס, (שם) ומחץ, (שם) וקרקר, (שם יח) והיה, (שם) והיה, (שם) וישראל, (שם יט) וירד, (שם) והאביר. ולאויב: ולאויב (לח ז) מי זה, (שם) ה' מי שם, (שם) או מי, (שם ו) או מי, (שם יב) המימך איות, (שם טז) הבאת ער, (שם יז) הנגלו לך, (שם כב) הבאת אל, (שם כה) מי פלג, (שם כח) היש למטר, (שם) או מי, (שם כט) מבטון מי, (שם) וכפור שמים, (שם) לא התקשר מעדנות, (שם לז) התוליא מזרות, (שם לג) הידעת חקות, (שם לד) התרים לעב, (שם לה) התשלח ברוקים, (שם לו) מי שת, (שם) או מי, (שם) מי יספר, (שם) ונבלי שמים, (שם) התאוד ללביא, (שם) מאל מי יכין, (שם) לט א) הידעת עת לדת, (שם) ה' מי שלה, (שם) ומוסרות עבוד, (שם ט) היאבה ריס, (שם י) התקשר ריס, (שם יא) התבטח בו, (שם יב) התחמין בו, (שם יט) התחן לכוס, (שם) התלביש רוארו, (שם) התרעישנו כארבה, (שם) המזינתך יאבר, (שם) מ' (שם) הרב עם, (שם) האף תפר, (שם) התשים אגמון, (שם) הירצה אליך, (שם) היכרות ברית, (שם) התשחק בו, (שם) לא התמלא בשכות, (שם) מאל א) הגם אל, (שם) ומי הוא, (שם) מי הקדימני, (שם) מי גלה, (שם) בכפל רסנו, (שם) דלתי פניו, (שם) מי זה, והאחרון נעלם ממנו והודה בעלמו בכל הפסוק הזה ומשה כתבו, וכולם תמיהות, וה"א בחטף פתח. וסוד נ' שערי בינה הוא ה' תרעין

וריתנא מאבא, ואבא מאבוי, עד דרא כלהו, יהב לון ממונא סגיא ושוי לון באתרייהו כהרף עין, ובגין דא יש
הבל אשר נעשה על הארץ.

אמרו ליה חברייא רבי אימא לן שום רמיזא בהאי קרא, דלא אתפסיא חכמתא דא מן חברייא, אמר לון
רבנן בודאי רזא עלאה אית תמן, אבל אימא לכו ברמיזא, שבע הבלים אינון, (וזכאה מאן דלא נטיל לאגרייהו
בהאי עלמא), ואינון דכלילן בבת שבע, ואינון בהאי קרא, הבל חד, הבלים תרין הא תלת, הבל הבלים תלת
הרי שית, הכל הבל הא שבע, ולקבלייהו שבע שמהן אבגית"ץ וכו', אלו שבע הבלים אינון כפולים, לקבל
שבע שרגין דמנרתא, כפולים, דאתמר בהון (זכריה ד ב) שבעה ושבעה מוצקות, (ר"א ואינון שבע הויות,
ר"ב דאתמר בהון באמירה יהי אור, והוי מיד, ולבושין דאינון שבע הויות אינון שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי,
ר"ג הבל איהו להב, הבלים להבים, ועלייהו אתמר (תהלים כ ט ז) קול יהו"ה חוצב להבות אש, ומאן דיידע באלין
הבלים, כד אפיק לון מפומוי ומלביה ר"ד ידע לכוונא בשכינתא עלאה, דכל הבלים מינה תליין, ומתלבשין
בשכינתא תתאה, ר"ה דכליל שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי, דאינון אתון דבהון אתבריאו שמיא וארעא, דאלין

ביאור הגר"א

אלא שכל אחד כלול מן יו"ד של חכמה ולכן הן כ"ב ואותיות של ה' ענמה, וכ"ח נקודות של חכמה, מין וכ"ח, וסימנך ה"ן, דה' – כ"ח,
ודנ' – כ"ב, אלא שהאלף פלא נעלם והן כ"ח נקודין וכ"ב אותון. ודוד אמר (תהלים לט ו) הגה טפחות, (שם ז) אך בללס, (שם יב)
צחוכחות על, ל"ט. (שם סב ז) אך הבל, ס"ב. (שם עח לג) ויכל בהבל, ע"ח. (שם לד יא) ה' יודע, ל"ד. (שם קמד ד) אדם להבל, קמ"ד.
ויש שנים עוד בסימן ל"א וס"ב ואינון בחשבון. שלמה: דברי שבעה. (קהלת א יד) ראייתא את, א'. (שם ב א) אמרתי אני. (שם יא) ופניתי אני.
(שם טו) ואמרתי אני. (שם יז) ושנאתי. (שם יט) ומי יודע. (שם כא) כי יש. (שם כג) כי כל. (שם כו) כי לאדם, ב'. (שם ג יט) כי מקרה, ג'.
(שם ד ז) וראיתי אני. (שם ז) ושנתי אני. (שם ח) יש אחד, ד'. (שם ה ו) כי צרב, שתיס. (שם ט) אהב כסף, ה'. (שם ו ב) איש אשר. (שם ז)
כי בהבל. (שם ט) טוב מראה. (שם יא) כי יש. (שם יב) כי מי, ו'. (שם ז א) כי כקול. (שם טו) את הכל, ז'. (שם ח י) ובכן ראייתא. (שם יד) יש
הבל, שתיס, ח'. (שם ט ט) ראה חיים, שתיס, ט'. (שם יא ח) כי אם, (שם י) והסר כעס, י"א. (שם יב ח) הבל הבלים, ארבעה. והן
הראשים של בעלי רוח הקודש ושלמה התלבש בשל דוד. ואמר עד לרא כולהו. כי ז' בתורה (הגהה: והואיל והבל פגם בשביעית כמו
שאומר לעיל ק"ה א' לכן אי הבל נאמר אחר מיתה, ואמר לו יתברך אי הבל השביעית, ובשת אתהון השביעית תחת הבל לומר תחת
הז', וכל הגלגולין הכל בשביעית, וכן משה הוא שביעי וכן כל השביעית) ושל שלמה הוא של שש שהוא תחת הבל דברגיה כנ"ל ולכן
אמר תחת השמש וכמו שאמר לעיל ק"ה א' תחת הבל ודאי הבל רכיב עליה ואתעביד שש הרכבה ליה ואיהי סיומא דא"ב כו', וכן בימי
שלמה אחישבו אותון על תיקונייהו כסדרן וכמו שאומר בזוהר חדש נ' ג' ש"ת דא איהו סיומא דא"ב כו' כיון דאתייליד שש, אשתלמו כל
עובדין דלעילא ותתא ברזא דאותון, דקין אתבסם דאשתלים תיקוניו כו', ועד דאתא שלמה כו' אשתדלו אותון כו' ובהו בנה מקדשא דהוא
הלב, ה' לב, אימא עילאה, וב' ההי"ן – ב' בתי לבא, ב' מקדשין, כמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ב ועיין בזוהר פ' נח ע"ד א' שכל הבגין
הכל הבל לבד עיין שם דבריו. ואינון מ"ב הוא שם מ"ב, ואינון שבעה הוא שבע שמהן הכוללים, דאותון הן בשכינתא עילאה המקוננת
בכורסייא דשלמה, ושבע תיבין הם בשכינתא תתאה, ועיין לעיל ס"ז א' כ"ח אותון שכינתא עלאה שבע כלילין כו', וכן שם מ"ב הוא בקרא
דבראשית, בראשית – שית, ושית תיבין, והוא שם מ"ב שבו נברא העולם, בנינא דז' היכלין, והן ז' תיבין דבראשית כמו שאומר שם, וזה
שאומר ובגין דא יש הבל כו', דהן נעשים על הארץ, נוק', בז' הבלים דכלילין, וכל תיקונא דיליה בהבלים דבר נש, ועיין לקמן ק"ז א' זכאין
אינון ישראל דסלקין כו' ובג"ד כו':

ר"ע ואינון שבע הוויין כו'. עיין לעיל ע"ד ב' ז' זמנין אתקריאת הוי"ה כו' ואית בהון כ"ח אותון דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח ה',
ובאלין ז' שמהן אתקריאת היא בת שבע כו':

ר"ב דאתמר בהון באמירה והוא מיד. רוצה לומר, מעשרה מאמרות דבראשית נאמר בשבע מנהון ויהי כן, על הראשון ויהי אור, וששה
פעמים ויהי כן, אבל תלת, בראשית וישראו ונעשה, לא נאמר ויהי, והן נגד תלת גניזין כמו שאומר בהגהה למטה אבל לקמן קל"ג ב'
חשיב לון בענין אחר, אחד בכל יום, והגה נתתי לכם נגד השביעי, ואמר שם שבעה שמהן דרישא דסלקין למ"ב אינון אב"ג ית"ץ כו',
ונקודין דלהון והוויין כו' וכמו שאומר לעיל וכן אמר כאן ולבושין דאינון כו':

ר"ג הבל איהו להב. דהבל נפיק בחמימו מלבא, נור דליק והוא הלב כנ"ל:

ר"ד ידע לכוונא כו' ומתלבשין כו'. וזה שאומר מפומוי ומלביה, שהן שכינתא תתאה ועילאה כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ב ומשכינתא
עלאה תליין כל ז' הבלים, ובשכינתא תתאה כלהו כלילין ועיין לעיל ס"ז א' וכנ"ל ואמר

ר"ה דכלילא שבע כו'. רוצה לומר שכינתא תתאה אבל שכינתא עילאה היא ז' הויות הנ"ל וזה שאומר דאלין תליין באמירה רוצה לומר
הויות דשכינתא עילאה, ואלין שם מ"ב דשכינתא תתאה ולכן הן דעובדא דבראשית רוצה לומר דעשיה, ואמר ברזא דאומר ועושה מיד,
דכל מעשה בראשית הוא באומר ועושה, ויאמר חלקים יהי, והוא הויות באמירה, ויעש – בעשיה, והן ספר וספור וספור וספור וספור וספור
שאומר בריש ספר יצירה וריש ספרא דלניעותא עיין מה שכתבתי שם, וכאן ספר וספור דעובדא הוא בזו"מ, וג"ר דכחלא חשיבין וכלילין
דעתת שהוא השותף הג' – הוא הסיפור ששם הוא אמירה. וזה שאומר ואינון י"ה כו', ז' ביו"ד ה"א, וז' בוא"ו ה"א, וספור הוא הוא ויאמר
חלקים בג"ר, אמירה, י"ה, והוא הבל דאתלבש בכורסייא כמו שאומר למטה זכאה איהו מאן דירית כו' ולית ה"א בלא יו"ד כו', ויהי כן

תְּלִיין בְּאִמְרָה וְאֵלִין בְּעִשְׂיָה, בְּרֹא דְאוּמֵר וְעוֹשֶׂה מִיָּד, וְאֵלִין שְׁבַע הַבָּלִים אֵינוֹן כְּפוּלִים, לְקַבֵּל שְׁבַע שְׂרָגִין דְּמִנְרֵתָא, כְּפוּלִים, יִיִדְאֲתֵמֵר בְּהוּ (זכריה ד ב) שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת לְנִרוֹת וְגוֹ', אֵלִין בְּאִמְרָה וְאֵלִין בְּעִשְׂיָה) וְאֵינוֹן יִיִה יוֹד ה''א, וְיִיִה וְאִי ה''א אֵלִין אֵינוֹן שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת). [כאן שׂיךְ הַס"א לְנִרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁה וְאֵינוֹן כו' שְׁלֵקֵמִן] (א.ה. זו הערת המדפיס, אבל סותר את ביאור הגר"א לקמן ק"ז ע"ב בסוף ההגהה, שאם כן, היכן צריך להיות הפיסקה זכאה עמא כו' עד למשמע דא די)

יִיִזְכָּאָה עֵמָא דִּידְעִין לְסִלְקָא צְלוֹתִין בְּאִמְרָה וְעוֹבְדָא, וְעֵלִיָּה אֲתֵמֵר (ישעיה נא טז) וְאֲשִׁים דְּבָרִי בְּפִיךָ וכו', וְהָא אוֹקְמוּהָ אֵל תְּקָרִי עִמִּי, אֶלְא עִמִּי בְּשׁוֹתְפוֹ, כְּמָה דְאֲתֵמֵר בֵּיה (תהלים לג ו) בְּדַבְרֵי יְהוֹיָה שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ כו', הֲכִי אֲנָתָּ בְּשׁוֹתְפוֹ עִמִּי, דְּבַמְלוּלָךְ אֲתַעְבִּידוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

[תיקוני זוהר – דף קז ע"א]

יִיִזְכָּרְוּ, הַבֵּל, ה' לָב, ה' אֲתַפְלֵג לְד'וֹ פְּרָצוּפִין, ד'וֹ, ד' אַרְבַּע רְגְלִין דְּכְרִסְיָא, ו', (מלכים א י יט) שְׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶף, זְכָאָה אֵיהוּ מְאֵן דִּירִית נִשְׁמָתָא מְכָרְסִיָּא יְקִירָא, כְּלִילָא מַעֲשֵׁר תְּקוּנִין אֵלִין, יִיִזְכָּרְוּ עֲבִיד לָהּ כְּרִסְיָא לִיהוֹיָה, דְּשָׁמָא דִּיהוֹיָה דְאֵיהוּ בְּאַרְח אַצִּילוֹת, לְתַקְנָא לִיהּ כּוּרְסִיָּא (דף קז ע"א) בְּרַ נֶשׁ לְנִשְׁמָתֵיהָ, דְּהֲכִי אוֹקְמוּהוּ קְדָמָאִין, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מְכָסָא הַכְּבוֹד, וְתַמְן שְׂרָיָא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, וְלִית ה' בְּלָא י', וְכַגִּין דָּא (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֶּסֶף יִיִה.

וְאִי שְׂרָיָא בְּמַטְטְרוּן, וְדָא אֵיהוּ רוּחַ הַשְּׁכֵלִי דְאֵיהוּ בְּאַצִּילוֹת, יִיִה"א שְׂרָיָא בְּאוּפֹן, וְדָא נֶפֶשׁ הַשְּׁכֵלִית בְּאַרְח אַצִּילוֹתָא, דְאִית נֶשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שְׁכֵלִית וְלָא בְּאַרְח אַצִּילוֹת, אֶלְא אֲתֵמֵר בְּהוּן גְּזוּרוֹת, וְאֵינוֹן כֶּסֶף

בִּיאוֹר הַגְּרָ"א

הוא ספר הראשון, הו"ה למקנו במט"ט, ששם שם הו"ה, ויעש הוא ספר השני, למקנו בעשיה, והן ב' ספרים – ו"ה, סיפור – י"ה כנ"ל, והן ג' עלמין דהו"ה כוללם וכמו שבארנו במקום אחר, וכן ג' דרגין דאצילות שהן עשר ספירות וכן ג' דרגין דנר"ן כמו שאומר למטה ואמר

יִיִזְכָּרְוּ וְעֵלִיָּה אֲתֵמֵר שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת כו'. כמו שאומר בנוסח אחר למטה אלן ז' הבלים אינון כפולים כו', והן כמו שאומר בהגהה שבע הבלים סלקין שבע נחתין כו', והן ז' דסלקין מלכא לפומא דהן דשכינתא עילאה לברא, ושבע אחרות נחתין מפומא ללברא דשכינתא תתאה, שהן שבעה ושבעה נגד ז' ימי הפסח והחג כמו שאומר בפ' אמור ועיין בזוהר חדש שה"ש מ"ט ב' ג' שבעה ושבעה מוצקות אלן שבעת ימים ושבעת ימים, אלן עלאה ואלן תתאה, דמתחברין כחדא, ועיין שבעה הבלים הן הכל אחד דהוא נהר יוצא מעדן תמיד, קלא ללא פסיק, קול גדול ולא יסף, והוא הדעת דכלילא כל ז' קלין נגד שם הראשון דמ"ב, ועיין לעיל ל"ח א' ואח"כ בפומא כלילא ג' ברזא דאמ"ש כל הכל הוא אמ"ש ואח"כ כשיוצא לחוץ גם כן מאמ"ש, ובפומא הוא גניזא נגד חג"ת דאינון טמירין, הנהגת עלמא דלעילא, ובחוץ נגלה נגד נה"י, ובקלא אית בת קול נגד מלכות דהיא אור חוזר כידוע בסוד אור חוזר דהוא מחמת הכאה חוזר, וכן דהכל הוא ז' נחתין מבחוץ, ועל הבלים אלן הוא חיות האדם וקיומו וכן הם קיום העולם וכמאמר ריב"ח במדרש רבה (?) דכל עלמא קיימא ברוח עיין שם והוא ברוח האדם, דאדם הוא קיום העולם דכל עלמא קאים עליה במה דאיהו קיים, וכפי רוח האדם בשמחה או בעצבות ושאר מדות האדם כן הוא בשכינה ובעולם דהיא מרגליתא כו', והוא סוד דוד דשביעי דהוא רבהון ויסוד לכל בעלי הבלים והוא חושבן י"ד והוא דור י"ד, סיהרא באשמוותא, דלע"ג דבימי שלמה קיימא באשמוותא האחרון ודאי כן הוא אצל דימיו התחילה להתפגמא דביום ט"ו בתחילה הוא בשלימות האחרון אצל בסופו מתחיל לחסור מה שאין כן די"ד ועיין לעיל ריש תיקון כ"ח:

יִיִזְכָּרְוּ עֵמָא דִּידְעִין כו'. עיין סוף פ' במדבר בענין הלכותא דעובדא ומלולא, ד' תיקונין בזה ובה, והן נגד ד' אותיות הו"ה וד' אותיות אדנ"י, מלולא ועובדא, אומר ועושה, והכל כלילין בג' עלמין, ד"ה אינון כחדא וכמו שאומר למטה וכנ"ל וכן בארחה אצילות הכל כפי הנשמח כמו שאומר למטה דשמא דהו"ה דאיהו בארחה אצילות כו' דאית נשמה ורוח ונפש כו' ואמר ועליה אתמר כו', ועיין בזוהר פ' בראשית ד' ב' בראשית ר"ש פתח כו' עיין שם בדבריו, וכן בעובדא ועל ג' אלן קיימא הכל ספר וספר וסיפור, והן נגד תורה ומורה, מלות הן ספר וספר, זו"ג, מלות עשה ומלות לא תעשה, ימינא ושמאלא, וסיפור הוא התורה שכולל מלות עשה ומלות לא תעשה, בינה, ימא דאורייתא והן גם כן בג' קוין חג"ת שכולל הכל:

יִיִזְכָּרְוּ וְעוֹד הַבֵּל ה' לָב כו'. רואה לומר, דהוא מבינה דהיא כסא כבוד, חכמה, וכן היא מקננת בכסא והוא ה' עילאה והוא ל"ב חלקים, ול"ב הוא כבוד כמו שאומר בבביר דכבוד הוא ל"ב והוא עשר ספירות דכורסייא, ד' רגלין ו' דרגין וכמו שאומר ברעיא מהימנא פ' בא עיין שם בדבריו וכל זה לאות דהכל מבינה זה שאומר זכאה איהו מאן כו', דהוא נשמת רוח חלקים חיים ולכן נאמר (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, והוא ההכל:

יִיִזְכָּרְוּ וְעוֹד לָהּ כּוּרְסִיָּא לָהּ. רואה לומר לשם הו"ה כמו שפרש והולך דשמא דהו"ה דאיהו בארחה אצילות כו' בר נש בנשמחא כו':

יִיִזְכָּרְוּ ה"א שְׂרָיָא בְּאוּפֹן כו'. רואה לומר, לתקנא ליה כורסיא לשם הו"ה דאיהו באצילות ג' דרגין הנ"ל, שיהא נר"ן שלו כורסיא להשם דאתנטילת משם, ואית נר"ן דהוא מג' עלמין וזאת הנשמה היא כורסייא לג' עלמין ועיין פ' משפטים בארובה זה שאומר דאית נשמה

ומלאך ואופן, זכאין אינון ישראל דסלקין הבלים דצלותין בהון, לגבי אתון דקודשא בריך הוא ושכינתא עלאה ותתאה, ובגין דא (קהלת ה יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ, ויש הבל דרשיעיא, דאינון הבלים דשקרא, ונטלין לון מלאכי חבלה, ונטעין בהון רקיעין וארעין דשקרא, ועלייהו אתמר (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתועים, (כאן חסר), קמו כלהו ואשתתחו קמיה, ואמרו אלו לא אתינא לעלמא, אלא למשמע דא די.

[תיקוני זוהר – הגהה דף קו ע"ב, הגהה דף קז ע"א]

((הגהה דף קו ע"ב) הגה"ה (זכריה ד) לירות אשר על ראשה, ואינון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, ואינון שבע כפולות בג"ד כפר"ת לבושין לון, וכלהו סלקין מלבא לפומא, שבע הבלים סלקין, שבע נחתין לאשקאה לון, ובגין דא (זכריה ד) רפ"א שבעה ושבעה מוצקות, תלת אינון גניזין לעילא, דלבושין דלהון אמ"ש, דאינון אש מים רוח, הא אינון עשר דסלקין מלב ואינון לקבלייהו עשר אמירן, ול"ב אלהיים דבראשית, הא מ"ב, רפ"ב מלבא נפיק אשא, מכנפי ריאה רוחא, ממוחא מ"א, ורוחא אחיד במ"א ואשא ואתעביד קול, רפ"ב אחיד במ"א (הגהה דף קז ע"א) אתמר ביה (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים, כד אחיד באשא אתמר ביה (שם) קול יהו"ה חצב להבות אש, כד אחיד ברוחא איהו (מ"א יט יא) רוח חזק מפרק הרים ומשבר סלעים, ועליה אתמר קול יהו"ה שובר ארזים.

ותלת נקודין אינון לקבל אמ"ש, ואינון חש"ק, הדא הוא דכתיב (דברים י טו) רק באבתיך חשק יהו"ה, ואינון חל"ם שב"א קמ"ץ, קמ"ץ לימינא קול יהו"ה על המים, רפ"ב רוחא אחיד ביה דאיהו חל"ם, אתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהיים מרחפת על פני המים, שב"א איהו באש, וכד אחיד ביה רוח, איהו רוח חזק

ביאור הגר"א

ורוח ונפש כו', ואמר דהכי חוקמוהו קדמאין כו' והוא לראיה דנשמתא כורסיא לג"ר כמו שמפרש והולך ותמן שריא כו', ואמר ולית ה' בלא יו"ד דאינון כחדא שריין, ומילוי ה"י צמולאו הוא יו"ד וזה שאומר ולית ה', לאי אפשר לומר ה"י בלא יו"ד, ולכן לא מתפרשין, ומציא ראייה שנאמר כס י"ה אלמא דשריא תמן י' ה' ומפרש והולך ו"ה בחיה ואופן, ואמר זכאין כו' לגבי אתון כו', דהן ג' דרגין דכלילין בהוי"ה כנ"ל ואמר ובגין דא יש הבד אשר כו' להבדל מתלבש בעשיה דהוא שכינתא תתאה דהיא הארץ:

רפ"ב [ובהגהה] שבעה ושבעה מוצקות. שבע כפולות בג"ד כפר"ת, שהן כפולות בדגש ורפה, וכן ז"ת הן כפולות שהן ממוזגות דכל אחד כליל דרגיה דחבריה ועיין לעיל סוף תיקון כ"א, וכן הן כפולות בחו"ג בסוד שם י"ב, י"ג שבטים כמו שאומר בפ' ויחי, והן הכל בז"ת דאינון ז' הבלים וזה שאומר תלת אינון גניזין כו' אמ"ש, כמו שאומר בספר יצירה לאמ"ש הוא בג"ר, וז' כפולות בז"ת, ואמר שם בפרק א' שנים רוח מרוח, שלש מים מרוח, ארבע אש ממים, ועיין מה שכתבתי שם:

רפ"ב מלבא נפיק כו'. עתה מפרש ג' אמ"ש דהן בג"ר, ורוחא די בריאה – דעת במקום הכתר, רוח מרוח, והן ג' אמ"ש בספר יצירה, ראש בטן גויה, אלף דשם אמר להיפך, ראש מאש ובטן ממים אלף דשם אמר (על האצורים החיוניים) מסטרא דנפשא וכמו שאומר לעיל ס"א א' מוח איהו דהיפוכא חוס כו' ואיהו אריה מסטרא דגופא, שור מסטרא דנפשא, ואינון אש ומים, אש שכלית, מים יסודית, ראייה בלבא כו' מים שכלית לקררא אש יסודי כו' וריאה איהו מסטרא דמוחא קריאר, מסטרא ללבא יבשה, ואיהו חליו מים כו' עיין שם וזה שאומר ורוחא אחיד במיא ואשא כו' דקול כלילא מכל השלשה, וכן ז' הבלים כל אחד כלילא מכל הג' ולכן אמ"ש נקראין אמות דהן בכולהו ג' מוחין מתפשטין, ג' יסודין דכלילין בכולהו ואין דבר בלעדס וכן אמר שם בז"ת דהן ו"ק שבכל אחד ג' אותיות דשמו הגדול יה"ו בסוד ג' אמ"ש שהן ח"י עלמין, ורוח הראשון דכליל כל הג' אמ"ש והוא סוד שם יה"ו שהוא כ"א, שהוא סוד אמ"ש כנ"ל וכן שם אהי"ה שהוא סוד ז' הבלים באימא כנ"ל שם מ"ב (הגהה: דז' סלקין וז' נחתין כנ"ל וזהו אהי"ה אשר אהי"ה, מ"ב):

רפ"ב כד אחיד במיא אתמר ביה קול כו'. עתה מפרש והולך ז' קלין דמזמור הזה דכלילין ט"ס ממלכות, בת קול דכלילא מכולא, קול דממה דקה, דקול באשה ערוה ולכן כלותא בחשאי וכן ברך שם כבוד מלכו לעולם ועד – בחשאי, מה שאין כן שמע ישראל דהוא בקלא, דהוא ו' תיבין, ז' קלין באימא כמו שאומר לעיל ב' ב', ושם – כי עוף השמים יוליד את הקול, קול דקריאת שמע כליל שית כו' עד שית קלין ואיהו שביעאה כו' ועיין לעיל ל"ח א' ס"ג א' דשם הראשון הוא הכלול שית אחרונות, ובעל כנפים יגיד דבר כו' ליבור בלא קול בחשאי עיין שם ומפרש והולך דקול הראשון הוא בחכמה, מוחא, מים, קול ה' בכה – חו"ג כחדא כלילין וכן נו"ה כמו שאומר למטה, קול ה' בהדר – ת"ת, קול ה' שובר כו' בכתר, קול ה' חוצב כו' צבינה, קול ה' יחול ביסוד, קול ה' יחולל צנו"ה שהן איילות, ומלכות כלילא מכולהו, ומחיל מחכמה שהיא ראשית, וכתר ובינה חשיב קודם נה"י שבינה אפיק נ"ה, כרובים זהב, וכתר ליסוד, ויסוד קודם לנו"ה ואמר כד אחיד כו' דקול כליל הכל ואחיד כולא:

רפ"ב וכד רוחא אחיד ביה כו' וכד אחיד ביה רוחא כו'. לרוח הוא ממוצע בין שניהם וכלילא מן שניהם וכמו שאומר לעיל ס"א א' וכנ"ל ומה שאמר למעלה ברוח דהוא רוח חזק משום דהגילוי של הכתר הוא צמ"ס בוליא כו' וכן דעת אמתי כו':

מִפְּרָק הָרִים וּמִשְׁבַּר סְלָעִים, מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה דְאִיהוּ תְקִיף, רַבְּכָד אַחִיד בֵּיהּ רוּחָא דְאִיהוּ חַלְלִים בֵּין קַמִּיָּן שְׁבִי"א דְאִינוּן מְיָא וְאֶשָּׁא, דְאִינוּן תְּרִין דְרוּעִין, דְאִית בְּהוּן יַד יְמִין יַד שְׁמַאל דְאִינוּן כ"ח פְּרָקִין, אֲתַמַּר בְּהוּן קוּל יְהוּ"ה בִּפְתָּח, רַבְּכָד הָאִי רוּחָא אַחִיד בְּעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אֲתַמַּר בֵּיהּ קוּל יְהוּ"ה בְּהֶדְר, כַּד אַחִיד בְּתִרִין שׁוּקִין דְאִינוּן צִרְי, אֲתַמַּר בְּהוּן קוּל יְהוּ"ה יְחַלֵּל אֵילוֹת, רַבְּכָד דְאִינוּן תְּרִי עוּזְלֵי דְאֵילָתָא, תְּרִין אַחִים (אִיּוֹב מֵא ט) אִישׁ בְּאַחִיהוּ יְדוּבְקוּ.

וְהָכָא רְזָא דִיבּוּם, דְאִם יִפּוּל אַחִיו הָא תְּנַיִנָא דִיּוֹקִים לֵיהּ, וְרְזָא דְמַלְהָ (אִיכָה א יג) נְתַנְנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְר׳וֹ"ה, וְדָא הוּ"ד, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרַשִׁית לֵב לג) כִּי נִגַּע בְּכַף יַרְךָ יַעֲקֹב, בְּכַף דִּילֵיהּ, שְׁכִינְתָא דְוָה אִיהִי בְּגִלְתָּא, בְּגִין דְפָרַח מְנִיָּה יַרְךָ דְאִיהוּ ו' מִן ה', וְאֲשַׁתְּאַרְתְּ אִיהִי ד' דִּילָהּ (דְלָה), רַבְּכָד קוּל יְהוּ"ה יְחַלֵּל מְדַבֵּר דָּא חִיר'ק וְדָא צְדִיק, כַּד רוּחַ אַחִיד בֵּיהּ אִיהוּ יְחַלֵּל מְדַבֵּר, שְׁבַע קְלִין לְקַבֵּל שְׁבַע שְׁמֵהֶן אַבְגִּית'ן כו'.

רַבְּכָד רוּחַ סְלִיק בְּאִוִיר דְאִיהוּ כְּתָר עֲלָאָה אִוִיר קְדָמוֹן, אִשׁ סְלִיק לְגַבֵּי ה' דְאִיהוּ אִימָא וְאֲתַעְבִּיד אֶשָּׁה, מִים סְלִיק לְגַבֵּי י' וְאֲתַעְבִּיד יְמִים, וְדָא חֲכָמָה, רַבְּכָד וְהִכִּי נְחַתִּין לְגַבֵּי נֶצַח וְהוּד יְסוּד, מְלָכוּת מְאֵנָא דְכְּלָהוּ, וְאִיהִי עֶפֶר כְּלֵילָא מְכָלָהוּ, רַבְּכָד וְאִיהִי כְּלָלָא דְכָל אֲתוּוֹן דְאִינוּן מְאֵנָא לְנִקּוּדִין, רַבְּכָד וְעַל אֲלִין שְׁבַע קְלִין אֲתַמַּר (שְׁמוֹת כ יח) וְכָל הָעָם רֵאִים אֶת הַקּוֹלֹת, וְעַל תֵּלַת גְּנִיזִין אָמַר (דְּבָרִים ד יב) קוּל דְבָרִים אֲתָם שׁוּמְעִים, בַּת קוּל דְכְּלָהוּ שְׁכִינְתָּא תִּתְאַה.

רַבְּכָד תָּתֵּי תֵּלַת נְקוּדִין אִינוּן, חִירָק חֲלָם שְׂרָק, חֲלָם, קוּצָא דִי' לְעֵילָא אִיהוּ חֲלָם, קוּצָא דְאֵת י' לְתַתָּא אִיהִי חִירָק, גּוּ אֲמַצְעִיתָא אִיהוּ שׁוּרָק, כַּד אִינוּן תֵּלַת כְּתָדָא, רַבְּכָד אִינוּן סְגוּלָתָא וְאִינוּן שְׁלִשְׁתָּא וְאִינוּן שְׂר'ק וְאִינוּן סְגוּ"ל.

בִּיאור הַגְּרָ"א

רַבְּכָד כַּד אַחִיד כו' בֵּין קַמִּיָּן שְׁבִי"א כו'. עַתָּה מִפְּרָשׁ וְהוּלָךְ חו"ג לְאִינוּן קוּל ה' בַּח כַּנ"ל דְהוּן כ"ח פְּרָקִין בְּצ' יְדִין וְנֵאמַר בְּלָשׁוֹן יְחִיד בַּח, דְשַׁמְאֲלָא נַכְלָל צִימִינָא וְכַל הַכַּח הוּא צִימִינָא וְהוּא הַתְּכַלְלָת כו' וְלָכֵן הִימִין נִקְרָא כַח, יְמִינָךְ ה' נִאֲדָרִי בַּח וְהוּא סוּד שֵׁם הוּי"ה, שְׁהַחֲלוּם בֵּין שְׁבִי"א לְקַמִּיָּן, וְאֲמַר לְאִית בְּהוּן יד כו'. רוּחָא לומַר יד נִקְרָא עַל שֵׁם י"ד פְּרָקִין, וְהוּן כ"ח וְכַל הַכַּח נַכְלָל צִימִין כַּנ"ל:

רַבְּכָד כו' בַּהֲדַר. כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּזוּהַר חַדֵּשׁ לְאִיהוּ מִלְךְ הַדַּר עֵינִן סָם:

רַבְּכָד לְאִינוּן תְּרִי עוּזְלֵי לְאֵילִיתָא תְּרִין כו'. לִידִים יְכוּלִים לְשַׁמֵּשׁ זֶה בְּלָא זֶה, וְשֵׁם שְׁמַאלָא נַכְלָל צִימִינָה וְהוּא עֵיקַר, מַה שְׁאִין כוּן וְבַרְגְּלִין דְשִׁנִּיהָ כַּדְחָא נִמְנִים וְהוּן אַחִים תְּאוּמִים וְרוּחָה לומַר לְכֵן נֵאמַר בְּהֵם לָשׁוֹן רַבִּים, אֵילוֹת, זֶה שְׁאוּמַר אִישׁ בְּאַחִיהוּ יִדְבְּקוּ וְכְמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים יח לז) מִשׁוּה רַגְלֵי כְּאֵילוֹת, דְהוּן אֵילוֹת, וְעֵינִן בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא פ' אַחֲרֵי מוֹת ס"ח א' עַל פְּסוּק יְחוּלֵל אֵילוֹת לְאִמַר שֵׁם וְאֵעִילַת רִישָׁא בֵּין בְּרַכְהָא כו', נו"ה, תְּרִין נְבִיאִים, מַתַּמֵּן אֹלִיבִידָת תְּרִין מְשִׁיחוּן כו' וְעֵינִן בְּרַעִיָּא מְהִימְנָא סוּף פ' מִשְׁפָּטִים וְשִׁאֲרֵי מְקוּמוֹת. וְאֲמַר וְהַכָּא רִזָּא לִיבּוּם רוּחָה לומַר דְהַדַּר לְהִיּוֹת עוֹלָמִין בְּרִזָּא דְנו"ה וְאֲמַר וְרִזָּא לֵא נַחֲנִי כו' וְדָא הוּד כו' רוּחָה לומַר אֲלֵךְ אַחֲמִישִׁי, וְהוּן ה' אַחַת, שְׁמֵלְכוּת מַתְּבִנֵי מַהֵם, וְשֵׁם מְקוּמָה, וְד' שָׁל ה' הוּא הוּד, ו' שָׁל ה' – נָחָה, וְכַלְיוּתָם הוּא ה', מְלָכוּת, וְלָכֵן נִקְרָא הוּד, דו"ה, וְהוּן דו"ו פְּרַלְפוּיָן, שִׁנִּים כְּרוּבִין, דו"ו, וְבַחֲרוּבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִיּוּמָא עֲלֵמָא עַל חַד סַמְכָא דְהוּד, נַחֲנִי, וְתַקַּע כו', וְמַתְחִיל דו"ה בְּד' דְפַרְחָא כו', וְהוּא בַעֲלָה, ו' דְהוּא בְּנָחָא וְאִיהִי בְּהוּד, וְלָכֵן הוּד – דו"ה בְּגִלְתָּא, (רִישָׁא הַשְּׁנָה כו ע"א) נְדָה גְּלַמּוּדָה מְבַעֲלָה, וְיָדוּעַ שְׁהוּן סוּד גּוּף וְנִפְשָׁא כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל תִּיקוּן ס"ב וְסוּף תִּיקוּן נ"ה, וְכַשְׁמַת בְּלָא בְּנִים לָזוּ הַגּוּף דוּה וְאַחִיו בְּנָחָא מוֹשָׁךְ הַנֶּפֶשׁ לְאַקְמָא לְמִיתָה בְּגוּף חַדֵּשׁ (רוֹת ד י) וְלֵא יִכְרַת שֵׁם הַמַּת מִיִּשְׂרָאֵל וְזֶה מַה שְׁאוּמַר לְהַלֵּן וְהַכָּא רִזָּא לִיבּוּם וְרִזָּא כו', וְכֵן שְׁכִינְתָּא בְּגִלְתָּא וִיבֵן ה' כו' בְּרִזָּא לִיבּוּם דְבַעֲלָה יוֹקִים לָהּ וְעֵינִן מַה שְׁאוּמַר לְעֵיל רִישׁ תִּיקוּן נ"ח בְּאַרְכּוּכָה:

רַבְּכָד קוּל כו' חִירָיק וְדָא לְדִיקָה. דְהוּא חִירָיק תַּחוּת תְּרִין שׁוּקִין וְעֵינִן לְעֵיל נ"ד א' וְהִנֵּה הֵם ז' נְקוּדִין, דְשַׁבָּא – ב' נְקוּדִין וְכֵן אִירִי, וְהוּן נִגְד ז' שְׁמֵהֶן כְּמוֹ שְׁמִפְרָשׁ וְהוּלָךְ שְׁבַע קְלִין כו':

רַבְּכָד רוּחַ סְלִיק בְּאִוִיר. לְרוּחַ מִים אִשׁ הוּן בַּחג"ת, וְאִוִיר – כְּתָר, וְהוּן רוּחַ וְרוּחַ מְרוּחַ:

רַבְּכָד וְהִכִּי נַחֲתִין כו'. נִמְאָלָא כְּלָלָא דְכוּלָהוּ – ג' יְסוּדִין, וּמְלָכוּת מַשְׁלֵמַת לְאַרְבַּעָה, זֶה שְׁאוּמַר מְלָכוּת מַאֲנָא דְכוּלָהוּ וְאִיהִי עֶפֶר כו' סוּד שֵׁם י"ב דְהוּא עֶשֶׂר סְפִירוֹת, ג' הוּי"ה:

רַבְּכָד וְאִיהוּ כְּלָלָא דְכָל אֲתוּוֹן לְאִינוּן מַאֲנָא לְנְקוּדִין. עֵינִן לְעֵיל ל"ח א' וְתַא חִזִּי תַשַּׁע נְקוּדִין אִינוּן מִן קַמִּיָּן וְעַד שׁוּרָק וְכוּלָן אֲתַקִּיאוּ לְנוּרִין וּמְצוּעִין לְאַתּוּוֹן לְאִינוּן כְּלִילִין בְּקַרְקַע לְאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַתָּא כו' עֵינִן סָם:

רַבְּכָד וְעַל אֲלִין ז' קְלִין. רוּחָה לומַר, הֵייוּ עַם הַדַּעַת, זֶה שְׁאוּמַר וְעַל תֵּלַת גְּנִיזִין כו' בַּת קוּל דְכוּלָהוּ כו' וְעֵינִן לְעֵיל ל"ח א' לְהַהוּא אִינוּר כו' וְלְעֵיל ב' ב' עַד שֵׁית קְלִין וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה כו':

רַבְּכָד ת"ח ג' נְקוּדִין כו'. עַתָּה מִפְּרָשׁ וְהוּלָךְ עֵנִין הַנְּקוּדִין, וְמַה שְׁאֲמַר ג' נְקוּדִין כו' הוּאֲלָא כו'. עֵינִן סָם ל"ח א' וְתַא חִזִּי שְׁכִינְתָּא תַתָּא כַּד אִיהִי כו', אֲתַקִּירִיאַת חִירָיק חוּלָם שׁוּרָק, דְהוּא אִינוּר כְּגוּוּנָא לֵא וְהִכִּי כו' וְעֵינִן לְעֵיל כ"ג ד' וְמַה שְׁבַּאֲרֵנוּ שֵׁם בְּדְבָרֵינוּ, וְאִינוּן ג' נְקוּדִין אֲלוּ הֵם כְּלָל הַאֲמִ"שׁ שְׁהוּן כְּלָל הַכָּל כַּנ"ל דְסַלְקִין בַּחג"ב וְנַחֲתִין בְּנַה"י:

כְּתֹר עַל חֲכָמָה וּבִינָה אֵיחֻד סְגוּלָתָא חַלִּים עַל צַרְיָא, סְגוּלָא אֵיחֻד נְקוּדָה תַּחוּת צַרְיָא, חֲסֵד גְבוּרָה, תַּפְאָרֶת לְתַתָּא, נְצַח הוּד, יְסוּד בְּאִמְצָעִיתָא אֵיחֻד שְׂרָק, וְהָכִי כִּד תַּפְאָרֶת בְּאִמְצָעִיתָא אֵיחֻד שְׁלִשְׁלָת, שְׂבָא אֵיחֻד תְּרִין נְקוּדִין, כִּד אֲתַגְבֵּר מִיָּא עַל אֲשָׁא אִו אֲשָׁא עַל מִיָּא, אִו כִּד אֵינֻן יְסוּד עַל מְלָכוּת, כֹּל סְפִירָה דָּא עַל גְּבִי דָּא בְּכָל אֲתֵר אֵיחֻד שְׂבָא, וְרָזָא דְמְלָה, אֵת הַמְּאֹר הַגָּדוֹל וְאֵת הַמְּאֹר הַקָּטָן, כִּד אֵינֻן שְׁוִין הוּו צַרְיָא, אֵת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגָּדוֹלִים.

[תיקוני זוהר – הגהה דף קז ע"ב]

⁷⁷ נְקוּדִין אֵינֻן דְבוּר, אֲתוּן אֵינֻן הַבֵּל הַבְּלִים, דְתִלְיִן מִן ה"ה, וְאֵינֻן אֲתוּן רַבְרָבן וְאֲתוּן זַעִירָן, טַעְמִים אֵינֻן קָלִין, וְאֲתוּן וְנְקוּדִין כְּלִילִין בְּהוּ, אֲתוּן מִן ה"ה, נְקוּדִין מִן י', טַעְמִי מִן ו', ⁷⁸ נְקוּדִין מִתְּלַבְּשִׁין בְּמִיָּא בִּימִינָא, דְאֲתַמֵּר בֵּיהּ הַרְוּצָה (הַגְּהֵה דף קז ע"ב) לְהַחֲכִים יְדָרִים, אֲתוּן מִתְּלַבְּשִׁין בְּאֲשָׁא בְּשַׁמְאֵלָא, וְעַלֵּיהּ אֲתַמֵּר קוֹל יְהו"ה חֲצֵב לְהַבּוֹת אֲשֶׁ דְאֵינֻן הַבְּלִים, טַעְמִי מִתְּלַבְּשִׁין בְּאֵיִרָא בְּאִמְצָעִיתָא, וְטַעְמִי אֵינֻן מַסְטְרָא דְכְתָר, וְנְקוּדִין מַסְטְרָא דְחֲכָמָה, וְאֲתוּן מַסְטְרָא דְבִינָה, (דְבַגְיָה) וּמִתְּלַבְּשִׁין בְּמִיָּא אֲשָׁא וְרוּחָא, דְאֵינֻן חֲסֵד

בִּיאור הַגְּרָא

⁷⁷ אֵינֻן סְגוּלָתָא כו'. סְגוּלָתָא וְשְׁלֶסֶת בְּטַעְמִים, וְסְגוּלָתָא וְסְגוּלָתָא הֵן בְּעִנְיָן אַחַד, וְשׂוֹרָק וְשְׁלֶסֶת הֵן בְּעִנְיָן אַחַד כְּמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ זָהוּ כְּשׂוֹרָה וְזוֹ כְּחֻצְבָה וּמִכֵּל מִקוּם כֹּל אַחַד מוֹרָה עַל עִנְיָן אַחֵר, דְּסְגוּלָתָא הוּא כַּח"ב, דְּכַחֵר לְמַעַלָּה מֵהוּ, וְסְגוּלָתָא חֲג"ת, וְת"ת עִם נו"ה הוּא שְׁלֶסֶת, וְנִה"י הוּא שׂוֹרָק, וְכְמוֹ שְׂאוּמֵר לְעִיל נ"ג ד' דְּחוּ"ג הֵן לִירֵי אֲבָל נו"ה הֵן מַעַלָּה וּמְטָה וּכְיוּדוּעַ, וְשׂוֹרָק דְּכֵאֵן קְבוּץ, וְלְמַעַלָּה לְדֵמֵר דְּנו"ה הוּא לִירֵי הוּא לְעִנְיָן אַחֵר עַל פְּעוּלָתוֹ, וְכְמוֹ שְׂאוּמֵר שֶׁ, וּבִזְמַנָּה כֹּל סְפִירָה יֵשׁ בְּחִינַת לִירֵי וְשָׂבָא וְכְמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ כֹּל סְפִירָה לֹא כו' כִּד אֵינֻן שְׁוִין כו' אֲלָא בְּכָלֹת חוּ"ג, לִירֵי כו':

⁷⁸ נְקוּדִין אֵינֻן דְבוּר אֲתוּן אֵינֻן הַבֵּל כו' וְאֲתוּן זַעִירִין טַעְמִים אֵינֻן קָלִין וְאֲתוּן וְנְקוּדִין כְּלִילִין בְּהוּ אֲתוּן מִן ה"ה כו'. רוּחָה לֹמֵר דְּחַלּו ג', טַעְמִים וְנְקוּדִין וְאֲתוּן, הֵם שֶׁס הוּי"ה, וְהֵן בְּהַבֵּל וְקוֹל וְדְבוּר דֵּהן כֹּלֵל הַכֵּל כְּמוֹ שְׂאוּמֵר בְּפִרְקָא דְּסַפְרָא לִירֵיהּ רוּחַ וְקוֹל וְדְבוּר, וְהַבֵּל הוּא ב', הַבֵּל הַבְּלִים, שְׁהוּ מִב' בְּחֵי לְבָא כְּמוֹ שְׂאוּמֵר לְעִיל רִישׁ תִּיקוּן כ"ב וְהַבֵּל הוּא הַלֵּב וְכוּלְהוּ כְּלִילִין בְּקִלָּא וּמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ נְקוּדִין מִן יו"ד וְהוּא דְבוּר, וְאֲתוּן מִן ה"ה דֵּהן ב' הַבְּלִים כְּנ"ל, וְטַעְמִי מִן ו' דְּהוּא קָלָא וְעִינֵן לְעִיל תִּיקוּן מ"ה תַּחֲזוּ י' אֵיחֻד אֲמִירָה וְדְבוּר וְקִרְיָא, ו' קוֹל, ה"ה הַבֵּל, וְאֲמֵר שֶׁס תְּרִין הַבְּלִים ה"ה, וְב' הַבְּלִים אֵינֻן, הַבֵּל סְלִיק וְהַבֵּל נְחִית, בְּפִימָא וְלְבָא כְּמוֹ שְׂאוּמֵר שֶׁס וְכְמוֹ שְׂאוּמֵר לְעִיל ק"ו ע"ב שְׁבַע הַבְּלִים, שְׁבַע נְחִיתוֹן כו' מֵה שְׁאִין כֵּן בְּקוֹל וְדְבוּר. וְהֵנָּה אֲוֹתוּת בְּלֹא נְקוּדִין אִי אֲפַשֵּׁר לְדַבֵּר רַק בְּמַחֲשָׁבָה, בְּהַבֵּל, וְלִכְּן קָאֵמֵר נְקוּדִין בְּדְבוּר, וְטַעְמִים הֵם בְּקִלָּא לְבַד כִּי אִין נִיכְרִים בְּדְבוּר רַק בְּקוֹל הַנִּיגוּן, וְהֵנָּה הַנְּקוּדִין הֵן יוּדִין בְּרֹבֶס, לְבַד הַקַּמָּץ וְהַפֶּתַח שְׁלֹא פִירָשׁ כֹּאן, וְהֲוֹחִיוּת הֵן מְרֻבְעִים [שְׁטַחִים] לֹרֶת ה"א, וְטַעְמִים הֵם לֹרֶת קוּין, ו'. וּמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ

⁷⁹ נְקוּדִין מִתְּלַבְּשִׁין כו' דֵּהן בְּכַח"ב, יְה"ו, וְלִכְּן טַעְמִים לְעִילָא מֵהוּ, וְהֵן מִתְּלַבְּשִׁין בְּחַג"ת וְנִה"י, וּמְלָכוּת – מֵאֲנָחַ דְּכוּלָּא שְׁהוּא הַפֶּה כְּלִילָא מְכוּלְהוּ, וְכֹלְהוּ מֵינְה נִפְקִין כְּמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ וְדֹא אֲתוּן זַעִירִין כְּנ"ל לְכַן ה"ה כְּפֹל וְכְנ"ל אֲבָל עֵיקָר שְׁמוּשָׁא לְאֲכַלְלָא מְכוּלְהוּ וְזֵה הָשֵׁם בְּהַיּוֹכֵחַ וְעִינֵן לְעִיל ס"ב א' וְאֵינֻן ה' עֵילָא ה' תַּחֲתָא כו', ו' קוֹל כו', י' לְדְבוּר כו' וְעִינֵן מֵה שְׂכַתְּבִיתִי שֶׁס וְלִכְּן כְּתוּבִים הַנְּקוּדִים לְמַטָּה מֵהֲוֹתוּתוֹת וְהֵן בְּדְבוּר, וְטַעְמִים לְמַעַלָּה וְעִינֵן לְעִיל ה' דְּקוֹל עַל הַבֵּל דְּפּוּמָא, ה' עֵילָא הוּא לְכִילָא כֹּלֵל דְּכִילָא קוֹל וְרוּחַ וְדְבוּר כְּמוֹ שְׂאוּמֵר בְּסַפְרָא לִירֵיהּ וְכֵן הוּא בְּכָל דְּבַר שֶׁס הוּי"ה, בְּכָל דְּבַר יֵשׁ נְקוּדָה וְקוֹ שְׂטַח וְגוֹף. נְקוּדָה וְקוֹ – יו"ד וְא"ו. וְשְׂטַח וְגוּבָה – ב' הַהִי"ן, אֲלָא שְׂה"א הַרְאָשׁוֹן הוּא עַל לֹרֶת הַשְּׂטַח שְׁהוּא כְּעִין ה"א אֲבָל ה"א הַאֲחִירוֹן הוּא עַל גְּבוּל הַגּוּף שְׁהוּא מוּגְבַל מִג' קוּיס, לֹרֶךְ וְרוּחָב וְגוּבָה, וְהַגּוּף הוּא כֹּלֵל הַכֵּל, וְזֵה נִחְזֵז הַכֵּל, וְהֵם בְּמַחֲשָׁבָה, וְהִיא בְּמַעֲשֶׂה, וְהֵם גְּבוּלוֹתֵיהּ, וְהֵנָּה בְּגוּף מְרֻבְעַת ו' שְׂטַחִים שְׁהוּא ו'ק, ו"ב גְּבוּלֵי אֲלַכְסוֹנִים בְּקוּיס, וְט' נְקוּדִין עִם נְקוּדָה הַפְּנִימִית שְׁאֵלֵיו נִמְשְׁכִין הַכֵּל, הִיכַל הַקּוּדֶשׁ, וְהֵן כ"ז, כְּמִנֵּי הָשֵׁם עִם קוּלָא שֶׁל יו"ד שְׁהוּא מְרֻמָּז עַל נְקוּדָה שְׁהוּא אֵל מִסְתַּתֵּר בְּשְׁפִירֵי חֲבִיוֹן בְּתוּכָם, וְהוּא כ"ז אֲתוּן, וְעַם הַגּוּף הַכּוּלֵל הוּא כ"ח, כ"ח עוֹבְדָא דְּבִרְאִשִּׁית, לְכַח הוּא עוֹבְדָא וְהוּא הַגּוּף שְׁהוּא בְּמַעֲשֶׂה, וְהֵנָּה נְקוּדִין הֵם תְּשַׁעָה כְּמִנֵּי ט' נְקוּדוֹת, וְקוּין – י"ב, וְעַם הַגּוּף שְׂכַתְּוִי ד' אֲלַכְסוֹנִים גְּדוּלִים בְּאֲלַכְסוֹן וְהֵן ד' פְּנֵי אָדָם אֲלָא לְדָם כְּלָל בְּא' וְהוּא גּוּף הַכּוּלֵל שְׁאִין שֶׁס גְּבוּל לְהִיכָר לְכַן ט"ז פְּנִים כְּלָלִים בִּי"ג וּבְפִרְטוֹת הֵן ל"ב, כ"ח הַגְּל וְד', וּבְמִקוּם פְּנִיעַת ד' אֲלַכְסוֹנִים אֵלוּ הוּא נְקוּדָה הַתְּשִׁיעִית הַפְּנִימִית הַגְּל, וְהַכֵּל דֵּהן ל"ב, וְכִי"ח דְּגוּף כּוּלְלָם כְּנ"ל וְנִחְזֵז אַחַד נְעֻלָּם לְכַן ט' נְקוּדוֹת לְבַד) וְעוֹד ד' אֲלַכְסוֹנִים אֵלוּ כְּלָלִים כֹּאֲחֵד, לְנַפְגְּעִים וּנְחַתְכִים זֶה עִם זֶה מֵה שְׁאִין כֵּן בִּי"ב גְּבוּלֵי אֲלַכְסוֹן, וְזוֹ ד' פְּנֵי אָדָם שְׁהוּן אַחַד כְּנ"ל וְכְמוֹ שְׁד' פְּנֵי אָדָם מְשׁוּלָּבִים בְּאַחֵד, וּמְשַׁלְּמַת לִי"ג, וְכֵל הֵט' נְקוּדִין נִחְזֵזִים בְּאֵלוּ הַד' אֲלַכְסוֹנִים, וְנְקוּדָה הַאֲמִרְעִיתִית הִיא אֲמִרְעִיתִית לְכָל ב' נְקוּדִין שֶׁל כֹּל אֲלַכְסוֹן, וְלִכְּן אֲמֵר בִּפ' תְּלוּהּ שְׁאֵלֵיו שְׁמוֹנָה הֵם תְּשַׁע, וְהֵם י"ב, וְעוֹד ל"ב הֵן ג' עוּמָקִים וְשָׁה שְׂטַחִים י"ב גְּבוּלִים הֵן כ"ב, וְעַשְׂרֵה הוּא ט' נְקוּדִין וְהַגּוּף מֵאֲנָחַ לְכוּלְהוּ, וְנְקוּדָה אַחַת נְעֻלְמַת, נִחְזֵז לֹא כו', נִחְזֵז אַחַד נְעֻלָּם, לְכַן ט' נְקוּדוֹת לְבַד, וְכֵן ד' פְּנֵי אָדָם אֵינֻן נְרָאִים בְּחוּץ כֹּלֵל וְלִכְּן נִחְשָׁב כֹּלֵל מִקוּם י"ב פְּנִים, לְדָלוּ הַד' הֵן בְּהַסְתַּר וְהֵן כֹּאן בְּפִינִים בְּהַסְתַּר הַכֵּל כְּמוֹ ד' אָדָם לְכֵן פְּעֻמִּים י"ב וּפְעֻמִּים י"ג וּפְעֻמִּים ט"ז נְקוּדָה הַפְּנִימִית הֵם י"ג כְּמִנֵּי הַטַּעְמִים שְׁהוּן קוּיס כְּנ"ל וְהַשְּׂטַחִים שְׁהוּא וְא"ו לְכִילָא כֹּלֵל וְהֵם כ"ח אֲתוּן כְּנ"ל:

גבורה תפארת, והכי מתלבשין בנצח הוד יסוד. מלכות מאנא דכלהו, כלילא מפלהו, רציאיהי פה דמינה הבלים נפקין וקלין ודבורין בלהו אתפלילין ואיהי לב דכלהו בה אתפלילין, ומינה נפקין דפיקו דרוחא לכל ערקין דרוחא, רציא כד רוחא דפיק במיא דאיהו לימינא, אתמר ביה (שיר ה ב) קול דודי דופק פתחי לי אחותי, רציא להיא דאתמר בה (משלי ז ד) אמור לחכמה אחותי את, וכד דפיק לשמאלא דאיהי אשא, אתמר בה רעיתי, דביה אתוקד בכמה רשפי'ם דאינון שרפי'ם, דאתמר בהון (שיר ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י'ה.

מסטרך דעמודך דאמצעיך יונתי תמתי, בגין דאיהי דרגא דיעקב דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, ודפיקו דיליה תמן במשקל, לא סליק ולא נחית, די במיא נחית לגבי צדיק נביעו לגביה באריכו, ווסליק ביה באריכו דתקיעה, באשא איהו דפיקו ש"בשברים בתבירו, ש"בועמודך דאמצעיך נחית (נ"א אחיד) בתרוייהו ש"שלשלת, בינוני ודא תרועה, ש"קול דממה דקה לגבי שכינתא תתא, ההוא דפיקו בגין דהביאו לה בחשאי, והיא יונתי, וכד שכינתא איהי בגלותא אתמר בה (שיר ה ב) אני ישנה ולבי ער, כד איהי ישנה לית בה דפיקו, בגין דקודשא בריך הוא דאיהו קול דפיקו דילה אתרחק מינה, הך הוא דכתיב (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה החשתי מטוב, ש"למה נאלמתי, מי'ה דאיהו דומיה דאתרמיז באלהי'ם, דאיהו ל'ב אלהי'ם דמעשה בראשית, ש"דפיק רוחא דקודשא דאתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהי'ם, בגין דהחשתי מטוב דאיהו קול עד כאן ההגה"ה).

ביאור הגר"א

¹⁵ איהי פה דמינה הבליים כו' אתכלילין ואיהי לב כו' דפיקו דרוחא לכל ערקין דרוחא כד כו'. רוצה לומר כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ב דאיהי מאנא גופא לכל, וכן כאן דקול ורוח ודבור הוא הפנימיים דרוחא ואיהי גופא לכל ולכן ביה ג' אחונו יה"ו והן נר"ן שברוחא, ואיהי גופא, ה' אחרונה, וככל כלילן בגופא, וכן כאן בקול ורוח ודיבור:

¹⁶ כד רוח דפיק כו'. מפרש ד' מיני דפיקין כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ה והן ד' יסודין והן ד' דקרא דופק כו' אחותי כו' ד' שמות אחותי כו' וכמו שמפרש והלך:

¹⁷ למהיא דאתמר כו'. רוצה לומר חכמת שלמה מסטרך לחכמה והוא בסטרך לחסד למס אהבה, ומסטרך לגבורה הוא אישות, איש ואשה והן אש ואש, חמימות הזיווג וכמו שמפרש והלך דביה אתוקד בכמה רשפים כו' רשפי אש כו' דהן מסטרך לגבורה, ורשפי אש לשון רבים – ב' אשות לאיש ואשה, וי"ה דבהון הוא שלהבת י"ה, ומסטרך דת"ת – תמתי כמו שמפרש והלך בגין דאיהו דרגא כו' ודפיקו דילה כו', דכחשד נחית ובגבורה סליק וכמו שאומר לעיל תיקון כ"ה בצרכה עיין שם דכן האש סליק ומים נחית ורוח בצלמאע וזה שאומר די במיא נחית כו', והן ג' אהבות, אהבת הערב – איש ואשה. אהבת המועיל – קרובים, (משלי יז יז) אח ללצה יולד. ואהבת הטוב – אהבת החסידים והתמימים, והן ג' אהבה לכאן ועוד אהבה הרביעית מלך המקבל שהוא (אמת) ואתן האוהב מאלו, (משלי כז יט) כמים הפנים לפנים, והוא יונתי והוא מסטרך דנוק', ה' אחרונה, יונתי דאיהו נזקקת כו' (שה"ש רבה פ' א), וזה שאומר עיניך יונים דכל עינינה לגביה דקב"ה:

¹⁸ וסליק באריכו דתקיעה באשא איהו כו'. עיין לעיל תיקון כ"ה כ"ז בצרכה:

¹⁹ בשברים בחצירו. לשון שבר והוא בחציר, דהטעם הוא בנחיתו, דרביע הוא בסליקו ועיין לעיל כ"ה א':

²⁰ ובעד"א אחיד בתרווייהו. כן הוא הגוססחא לקמן קט"ז ב' בהגהה עיין שם ושם קי"ז א':

²¹ שלשלת בינוני ודא תרועה. רוצה לומר בטעמים הוא שלשלת, לא סליק ולא נחית בנגיניו ועיין שם מה שבארנו שם:

²² קול דממה דקה לגבי שכינתא תתא כו'. רוצה לומר מלך עממה נקראת יונתי, ודפיקו דילה הוא סימן שהוא בחשאי, בת קול, כדון שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וכנ"ל, וזה שאומר בגין דהביאו כו' והיא יונתי כו', קלא דיונה בחשאי, וכתיב יונתי בסתר המדרכה והוא סימן לך דפיקו, אש סליק או נחית או בינוני או בחשאי, והן עשר דפיקין דעשר תקיעות וכמו שאומר לעיל תיקון כ"ה עיין שם:

²³ למה נאלמתי מי'ה כו'. רוצה לומר דאלקים הוא מלא י"ה, והוא יה"ו, והוא מליאה מהם אוחיות מליאה, ועתה דוס י"ה דומיה, וכד אסתלק י"ה נשאר אלם והחשיתי מטוב. הוא ו', שית זמנין טוב דמעשה בראשית, והן דפיקין דאמ"ש כנ"ל והיא נשארת בלא קול, דקול הוא רוח הקודש שכולל ממים ואש כנ"ל ובגלותא אין נביא וחכם ואין רוח הקודש (והרביעית בת קול כמו שאומר למטה) ואמר למה נאלמתי, ומשני מי'ה דאיהו דומיה, אלם מי'ה כנ"ל:

²⁴ *דאתרמיז באלקים דאיהו ל"ב באלקים דמעשה בראשית דדפיק רוחא דקודשא דאתמר ביה ורוח אלקים בגין דהחשיתי מטוב דאיהו קול דהוא זמנא אשתארת בת יחידה בלא קול. כנ"ל (הגהה) ותיקון זה משובש ועיין לעיל בהגהה ועיין לקמן ל"ה ב' שאביא הסדר הזה בקהרה) (א.ה. לכאורה סתירה בהגות הגר"א, ועיין לעיל ק"ו ע"ב בסוף ההגהה) כמו שאומר ק"ז ב' למטה ורוצה לומר דרוח אלקים מרומי דרוח הקודש דדפיק הוא בתיבת אלקים דהוא מלא י"ה:

[תיקוני זוהר – דף לד ע"ב]

(לד ע"ב) בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֲשֶׁתְּאַרְתַּ בַּת יְחִידָה בְּלֵא קוּל, וּבְגִין דָּא לִית בַּת קוּל בְּגְלוּתָא, וּבְגִין דְּלִית בַּת קוּל בְּגְלוּתָא הִבִּיאוּ לָהּ בַּחֲשָׂא, וּבְגִין דָּא צְלוּתָא אִיהִי בַּחֲשָׂא, שִׂיָּא עַל גַּב דְּרִזִין סְגִיָּאִין אִית הֶכָא, שְׂבָעִין אֲנִפִין אִית לְאוּרִיתָא.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לִית לָהּ דְּפִיקוּ שִׁי דְּאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּנִקְוֵי דְּמִנְקֵי דְּפִיקוּ דְּאֲצַבְעָאן דְּאִינוּן עֶשֶׂר, דְּבַהוּן מְנַקְדִין בְּדְפִיקוּ דְּרוּחָא, וְאִינוּן מְנַקְדִין בְּנִימִין דְּכְנוּר דְּדוּד, דְּפִיקוּ אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּקָלָא דְּסָלִיק בְּגוּוּנָא, לְקַבֵּל עֶשְׂרָה דְּפִיקִין שִׁי דְּאֲסַתְפֵּל אֲסִיָּא בְּדְפִיקוּ, עֶבֶד דוּד עֶשְׂרָה מִינֵי נְגוּנִים בְּתֵלִים, אַרְבַּעָה אִינוּן (שִׁיר ה ב) אַחֲוֵי רַעֲיָתִי יוֹנָתִי תַמְתִּי לְקַבֵּל יְהוּ'ה, עֶשְׂרָה דְּפִיקִין לְקַבֵּל יוּד הָא וְאוּ הָא, דְּפִיקוּ נְפִיק מְאֲדָנָא שְׂמָלָא דְּלֵבָא, שִׁי דָּא הוּא רוּחַ צְפוּנֵי דְּהוּה מְנַשֵּׁב בְּכְנוּר דְּדוּד דְּהוּה מְנַגֵּן מְאֲלִיו, וְכָל עֶרְקִין וְוִרִידֵי גוּפָא דְּאִינוּן דְּפִיקִין, מְלַבָּא אִינוּן (נ"א הוה) דְּפִיקִין, וְרוּזָא דְּמֵלָה (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הָרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ.

[תיקוני זוהר – דף לה ע"א]

כְּבִד הוּא סְמָא'ל (לה ע"א) הוּא עֶשֶׂר, דְּלִית בֵּיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, שִׂיָּאֵל דְּפִיקִין עֶרְקִין דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא לֹא שְׂרִיָּא שְׂכִינְתָא בְּאוּמִין פְּלַחֵי כּוּכְבֵּיָא דְּעֵלְמָא, וּבְגְלוּתָא דְּאֲסַתְלֵק רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוּ'ה וְגו', לִית דְּפִיקוּ בְּלֵבָא דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בֵּיהּ (שִׁיר ה ב) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר, וְלִית בַּת קוּל בְּפוּמָא (דהוה סלקא), (נ"א דבה סליק) קָלָא בְּרוּחָא בְּתַקִּיעָה בְּאַרְיִכוּ, וּבְשִׁבְרִים בְּתַבִּירוּ, וּבְתַרוּעָה שְׁלִשְׁלֹ"ת קָלָא בִּינוּנִית לָא בְּאַרְיִכוּ וְלֹא בְּקִצְרֵי, שִׁיבַת קוּל אִיהִי קוּל דְּמָמָה דְּקָה זְעִירָא, קָלָא נְמוּכָה בַּחֲשָׂא,

בִּיאור הגר"א

^פ אע"ג דרזין סגיאין כו'. רוצה לומר, על כבוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד ולכותא, דהן בחשאי:

^פ דאיהו כגונא נקודי למנקדין דפיקו לאכבעאן. דפיקו הוא בצורות נקודין כמו שאומר לעיל ל"ה ב' בצרכה ודפיקו בצרכה והוא נקודין והוא באתון, וכמו האותיות בלי נקודות לית להו תנועה ולא קלא, כן הוא בלא דפיקו, ועשר מיני דפיקו כמו שאומר לעיל תיקון כ"ה בצרכה בחבירו במהירו, והן בסליקו בנחיתו צבינו, והן ט' ואחד בחשאי כלילא מכולהו, והן ד' דסלקין לעשר כמו בחקיעות תשר"ת תש"ת תר"ת, והן לקבל עשר אכבעין דככל אכבע אית בה דפיקו, והן נגד עשר נקודין וכן הם צבינו, עשרה מיני ניונים, ועשר אכבעין דצטעין צבינו כמו שאומר לעיל כ"ג ב' זה שאומר ואינון מנקדין צבינו דכנור דוד דפיקו איהו כו'. דהן שיר פשוט כפול משולש מרובע, לאינון ד' ואינון עשר כמו שאומר שם וכן דפיקו כנ"ל:

^פ דאסתכל אסיה כו'. בחולה, וידוע שהן עשר דפיקין הנ"ל ועל ידן ידוע באיזה חולי הוא, לכלן עשרה מיני חולאים, דיו"ד עש"ר מתהפך ליה לער"ש דו"י, וידוע דפיקין הכל, ובאיזה נקודה וספירה פגם, וכאשר כל העשר דפיקין הולכים כסדרם אז היא צריאה, וזה שאומר עבד דוד עשרה וכמו שאומר לעיל כ"ג א' בהוא זמנא אחר דוד ככנור דאיהו מנגן מאליו בעשרה מיני ניונים, קדמאה כו' עיין שם בתיקון י"ג בצרכה:

^פ ודא הוא רוח לפוגית כו'. רוצה לומר רוח הקודש דשריא בתוך פה האדם ודובר מאליו, והוא רוח הקודש כידוע וזהו כנור דמנגן מאליו וזהו כנור דוד, דוד דרגיה, והוא ראש לכל בעלי רוח הקודש, ובעבור שהלב הוא בצפון ומאזנא שמאלא לזבא נפיק הרוח ודפיקו לכן אמר רוח לפוגית וזה שאומר וכל ערקין ורידי כו' ולכן כל המזמורים הכל אומרים של דוד הוא לזבא לכלל ישראל ואדם כמו שאומר בפי' משפטים וכל דפיקין הכל מיניה ולכן אנו ממתינין על ביאתו, קול דודי דופק, ובגלותא – אני ישנה והוא בלא רוחא דמשיחא כמו שאומר לעיל ע"ו ב' והאי רוחא דאסתלק איהו רוחא דמשיחא כמה דאתמר, ואיהו רוח הקודש, ואיהו רוח חכמה ובינה כו', ואמר כמה דאתמר, דאמר שם שאיהו רוח אלקים מרחפת כו' וכמו שאומר למעלה דלפיק ביה רוחא דקודשא דאתמר ביה ורוח אלקים ציין דהחשיתי כו'. וזה שאומר ובגלותא דאסתלק כו' צפומא כו' דהוא רוח הקודש דשריא לזבא למנדע, וצפומא לדבר מאליו, והן ב' מיני רוח הקודש, א' לדעת והב' היא למעלה ממנה דכבוד, וזה שאומר למעלה ק"ו ב' איהו פה כו' ואיהו לב כו':

^פ (לא דפיקין ערקין דיליה ובג"ד לא כו'. דערקין דיליה הן ערקין דממא שהן לא דפיקין, והוא אדום דאין לו רוחא ודפיקו, ולכן ישראל מתגעגעים כמו שאומר בפי' פנחס עיין שם דצריחו):

^פ בת קול איהו כו'. הוא דפיקו הרביעית דמשלמת לארבעה ולעשר כנ"ל, ה' אחרונה, ואמר דהא קול באשה ערוה ולכן כבוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחשאי וכמו שאומר בפי' תרומה קל"ד א' וצומנא דחתי כו' ציין דהשתא דהוא ס"א אדדבק בהדה לאו איהו אחד אלא דאנון מייחדין לה בלחישו כו' עיין שם דצריחו והוא רוא דלחישו ללא לאחוזי בהוא ערוה, וכן הלכותא מזה הטעם, מה שאין כן חזרה – בקול, וכן שמע דאיהו דכורא ושם דפיק קלא:

דְּהָא קוּל בְּאַשְׁה עָרוּהּ. שׂיִכּוּד יִיתִי מְשִׁיחָא נְחִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא עֲלֵיהּ, וּמִיָּד אִיהִי אֲמַרְתָּ קוּל דְּוִדִי דּוּפֵק, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנִחִית, שׂיִסְלִיק ה' תַּתְּאָה לְגַבִּי י', וְנִחִית ה' עֲלָאָה לְגַבִּי ו', דְּאִיהוּ קֶרְבֵּן לִיהוּ"ה, קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיוֹרֵד.

וְרוּזָא דְמַלְאָה (מְשַׁלֵּי ג יט) יְהוּ"ה בְּחֻכְמָה יָסֵד אַרְצָא כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, בְּאַבָּא דְאִיהוּ י' יָסֵד בְּרַתָּא דְאִיהִי ה' זְעִירָא, דְעֲלָה אֲתַמַּר (בְּרַאשִׁית לז יא) שׂיִאָבִיּוּ שְׁמַר אֶת הַדְּבָר, בְּאִימָא דְאִיהִי ה' עֲלָאָה כּוֹנֵן שְׁמַיִם דְאִיהוּ ו', שׂיִאִיהוּ בֵּן י"ה, וְכֵד יְהוֹן מְתַקְרָבִין אֲתוּן אָב עִם אָם בֵּין עִם בֵּת כָּל חַד בְּבֵת זּוּגִיָּה, ה' עֲלָאָה (סְלִיק) לְגַבִּי י', ה' (תַּתְּאָה) נְחִית לְגַבִּי ו', שׂיִהִי אִיהוּ קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, בְּהֵוֹא זְמָנָא (יַחְזָקָא לז ז) וְתַקְרָבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ, וְרוּזָא דְמַלְאָה (בְּרַאשִׁית ב כג) עֲצָם מְעֲצָמִי וּבְשָׂר מְבָשָׂרִי, עֲצָם מְעֲצָמִי דָא י' עִם ה', וּבְשָׂר מְבָשָׂרִי דָא ו' עִם ה', (שִׁם כד) שׂיִעֲלֵל בֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמַר.

וְכֵד סְלִיק ה' לְגַבִּי י' אֲתַמַּר בְּה (וּיקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, שׂיִדְהָא (דְהוּה) סְלִיקְתָּ לְגַבִּי אָבָא, שׂיִכּוּד נְחִיתתָּ אֲמָא לְגַבִּי בְּרָא אֲתַמַּר בְּה (שִׁם ה) וְאִשׁ הַמְזַבַּח תּוֹקֵד בּוֹ, אֲתַוֹקֵד בֵּיהּ בְּשִׁלְהוּבִין דְרַחֲמִימוֹ, וְהָכִי כֵד נְחִית ו' לְגַבִּי ה' דִּילִיָּה, וְי' סְלִיק לְגַבִּי ה' דִּילִיָּה, שׂכָּא בְּהֵוֹא זְמָנָא (בְּרַאשִׁית כח יב) וְהִנֵּה מְלֹאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, כָּל אֲלִין דְּפִיקִין דְשָׂאָר עַרְקִין, וְהָכִי אֲוִקְמוּהוּ סְלִקִין תְּרִין וְנִחִיתִין תְּרִין, סְלִקִין תְּרִי י"ה דָא לְגַבִּי דָא, וְנִחִיתִין תְּרִי ו"ה דָא לְגַבִּי דָא.

שׂיִנְעוּד סְלִקִין תְּרִי רוּחָא וְאַשָׁא, דְאִינּוֹן קְלִין וְסְלִקִין בְּדְפִיקוֹ, וְנִחִיתִין תְּרִי מִיָּא וְעַפְרָא, דְאִינּוֹן כְּבִדִין בְּדְפִיקוֹ, וְאִינּוֹן מִיכָא"ל גְּבַרִיא"ל נּוֹרִיא"ל רְפָא"ל, מִיכָא"ל מִיָּא, גְּבַרִיא"ל אָשָׁא, נּוֹרִיא"ל רוּחָא, רְפָא"ל

בִּיאור הגר"א

^פ וכד ייתי משיחא נחית כו'. כמו שכתוב שם (ישעיהו יא ב) ונחה עליו רוח ה', (בבראשית א ב) רוח אלקים מרחפת כו', כמו שאומר לעיל ע"ז ב' וכנ"ל ולכן (ישעיהו יא ט) ותמלא הארץ דעה כו':

^פ סליק ה' תתאה כו'. להתבנות, להתבנות הוא בסדר הזה כמו שמפרש והולך ואח"כ קריבו ויחולדל והוא הו"ה כסדרו וכמו שאומר למטה וכל מתקרבין כו':

^פ ואביו שמר כו'. דהיא נקראת דבר, ובה חלמא, והוא דבר מלוכה של יוסף דלחבני ע"י אבא, וזהו ואביו כו':

^פ ואיהו בן י"ה. הוא לראיה דמתבני באימא, דבינה הוא בן י"ה מרמוז עליה:

^פ האי איהו קרבן עולה ויורד. רואה לומר דלמעלה היה עולה ויורד, ועתה העולה ויורד מתקרב כ אחד כו':

^פ וע"כ יעזב כו'. והוא לראיה דנקראים בשר שנאמר והיו לבשר אחד:

^פ דהא סלקת כו'. ולכן נאמר היא העולה, והוא עולה של עולה ויורד:

^פ וכד נחיתת אימא לגבי כו'. דבינה נקראת אשא, והוא מוחין שנותנת לו לזיווג, וברתא על מוקדה למעלה ממנה, ואתבנין לזווגא, ועיין לעיל ט' ב' בענין הויות, וקרבן עולה ויורד כד הו"י"ן באמצע, ויש עוד הו"י"ה שהיון באמצע כזה והה"י וגם כן אימא אל כל ברא, וברתא אל כל אבא, וכאן פירש ענין אחר, קרבן עולה ויורד בזיווג הו"י"ה גם כן אמא על ברא, ואבא נחית לגבי ברתא, והו החילוק, דלמעלה ברתא סליק באבא וכאן נחית אבא לגבי ברתא וברתא אל עולה ויורד בזכרים, יו"ד סליק וא"ו נחית, וזה שאומר והכי כד נחית ו' כו'. ואמר והכי, רואה לומר דזהו גם כן קרבן עולה ויורד ועיין לעיל ט' א' ב', ה' תפילין על ו', אימא על ברא, דבה אחבני, דהא הוא דכתיב כונן שמים בתבונה, י' אבא תפילין על ברתא, דביה אחבניאת, הה"ד ה' בחכמה יסד ארץ, ודא הוא הו"ה, ורואה לומר מה שאמר לעיל ח' ב' והאי איהו הו"ה דלחמיר ביה הגה יד ה' הו"ה וכו' ובג"ל חוקמיה מארי דתלמודא ירושלמי הויות באמצע כו' כגוונא לא יהי"ו כו' תא חזי כל הו"ה דאיהו כו' רחוקים לא מן לא או קרובים לא ללא עליוהו אתמר שום לרחוק ולקרוב וגו' דהיינו קרבן עולה ויורד, יהי"ו, ה' דאיהו אימא סלקת כו' ועל כן יעזב איש כו' והן בתרי גווי הג"ל יהי"ו, אחיות קרובים אחים רחוקים, הו"ה הוא להיפך וזה שאומר רחוקים לא כו' וברית ב' שלומות לקרבא י"ה, אב עם אש, ו"ה, בן ובת דהוא עולה ויורד, וזהו ב' שלומות:

^פ כההוא זמנא והנה כו'. רואה לומר דלכן נאמר עולים, לשון רבים, ויורדים וכמו שמפרש והולך סלקין כו' והן בשני הויות הג"ל ולכן אקדים והכי כד נחית ו' כו' כנ"ל:

^פ ועוד סלקין כו'. לכאשר האדם חולה הוא מהשתנות היסודות ומתגברין זה על זה, וכאשר הוא צבריאות הולכין כסדרן, ב' בסליקו וב' נחיתו כמו שמפרש והולך והן ד' מיני דפיקין הג"ל עולים תרין ויורדין תרין ואמר ואינון מיכאל כו'. רואה לומר דזה שאמר דמלאכי אלקים עולין תרין ויורדים תרין, והן אלו הד' מלאכים והן בסטרא דגבורה, אלקים, הו"ה מהופכת כסדר ארמ"ע וכמו שאומר כאן ולכן בארץ הלזו היסודות ארמ"ע, דבה הו"ה למפרע, נוק' (הגהה: באמת היסודות הן ארע"ם כמו שכתוב לרוקע הארץ על המים אבל לעתיד לבוא כי תמלא הארץ דעה כו', והוא מים העליונים, ויהיה כסדר. ועיקר הענין מה שאמר סלקין תרין רוחא ושא כו' דלמעלה אמר בעולה ויורד יהי"ו הכל כהה"י"ן דה"א עילאה סליק וה"א תתאה נחית וכאן אמר דיו"ד גם כן נחית לה"א עילאה, ווא"ו גם כן סליק לה"א תתאה, והכל כהו"ה אחת הג"ל יהי"ו, עולים תרין ויורדים תרין, וזהו מלא ועפרא נחית ואש ורוחא סליק) וכן אלקים, ה' על י', והנה סולם מוצב ארצה, והיא אבן מאסו הבונים היתה גו' דיו"ד דהו"ה דידה היא אבן מאסו הבונים, ותסלק למעלה ותהיה הו"ה ישרה:

עפרא, שניה'ה, הבל סליק הבל נחית, הבל סליק דא ה' עלאה דסליק בקלא דאיהו וא"ו, והבל נחית דא ה' תתאה נחית לגבי יו"ד דאיהו עשר אמירן, ועבד דבור.

קריבו דכל הבלים וקלא ודבורא איהו פ"ה, דאיהו בחושבן מיל"ה, פליל פלא, שביאיהו קריבו דאדנ"י בעמודא דאמצעייתא קרבן ליהו"ה, ודא שכינתא תתאה, ואיהי (ואיהו) יחודא דאתון יהו"ה בצדיק, דאיהו אות ברית, וזכאה איהו מאן דקריב אתון אלין בצלותין, דאיהי קרבנא דקודשא בריך הוא, שכינתא דיליה, בפומי, (ו)זכאה איהו מאן דמיחד לון בקריאת שמע, דקריבו דלהון ודאי בעמודא דאמצעייתא, יחודא דלהון בצדיק, ומאן איהו דמיחד פלא ומקרב פלא - עלת העלות.

[תיקוני זוהר - דף לה ע"ב]

שכינתא דהכי הא סבא קא אזדמן ליה דהוה נהיר עלמין רבי פנחס בן יאיר שמייה, ואמר רבי רבי, ודאי קריבו דארבע אתון ויחודא דלהון בעמודא דאמצעייתא, וקריבו ויחודא דלהון הכי הוא בצדיק, ובתרין דרגין מיחדין לון ישראל, בקריאת שמע דערבית ושחרית, ומקרבין לון בצלותא דשחרית וערבית, ודא קרבן עולה ויורד, ה' עולה בעמודא דאמצעייתא, ו' יורד בצדיק, שביאף על גב דכלא קשוט, עולה ויורד ה' באת י', ה' באת ו', מיד (דף לה ע"ב) דאמר מלין אלין פרח.

אמר רבי שמעון לחבריא, זכאה חולקנא דעלאין ותתאין אינון באסכמותא לסייע לן, האי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין דבר נש דאשתדל בפולחנא דמאריה דכל בריין דעלמא אינון בסיעתא דיליה, כמה דאוקמוהו כל העולם כלו לא נברא אלא לצוות לזה, שביאפילו שרפים וחיית ואופנים לא אתבראו אלא לסייעתיה, וכד בר נש אפיק הבלים ודבורים בצלותיה, כמה עופין פתחין גדפיהו ופימיהו לקבלא לון, הדא הוא דכתיב (קהלת י) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל הנפים יגיד דבר, שביאונטיל קודשא בריך הוא אלין מלין ובגי

ביאור הגר"א

ה"ה הכל סליק הבל נחית כו'. מפרש והולך עולה ויורד דהו"ה בקול, דלמירא איהו יו"ד ולכן עשר אמירן, ושני הבלים הן אחד סליק מלבד ואחד נחית כמו שאומר למעלה והוא עולה ויורד כנ"ל וה' עילאה לגבי יו"ד וה' תתאה נחית לגבי ו"ו וכנ"ל והגהה ושעות סופר כאן וכך כריך להיות *הכל סליק דא ה' עילאה דסליק בקלא דאיהו וא"ו והכל נחית דא ה' תתאה נחית לגבי יו"ד דאיהו עשר אמירן ועבד דבור קריבו דכל כו'. וכמו שאומר לעיל בתיקון מ"ה דקלא סליק ודבור נחית, וסליק למעלה על הקלא ונחיתא למטה תחת הדבור, והוא עולה ויורד, הו"ה הנ"ל וכמו שמפרש והולך ועיין לעיל תיקון מ"ה ומה שכתבתי שם בצרכיה הרבה, והדיבור והאמירה הכל ענין אחד ולכן עשר אמירן ועשר דברות וכמו שבארנו שם, והכל נכלל בה"א אחרונה, בפה, וכמו שאומר לעיל ק"ז ב' דקלא ודבור והכל נכללין בפה, ה' אחרונה, וזה שאומר קריבו דכל הבלים וקלא ודבורא איהו פה כו', ומה שקורא פעם לה' בפנימית ב' הבלים ופעם היא גופא לכל, משום שבה שתי בחינות, אחת ה"א אחרונה, ואחת - אדני, והוא גופא לשם הו"ה, והוא פומא, מלכות, תורה שבעל פה, כמו שאומר לעיל י"ג א', ובחינת ה"א אחרונה היא דוגמת אימא כידוע ולכן היא גם כן הבל דוגמת אימא, ב' ההי"ן ב' הבלים. ואמר בחושבן מילה דהוא עטרת הברית, דגא חד וחושבן חד, ובשניהם נכלל כולא כידוע והן ב' בריתות, ברית הלשון וברית המעור, תורה וברית, ועל זה אמרו כבוד רבו קודם לאביו וכן מורא רבו ואביו וכמו שזה פתוח להוציא תורה כן זה להוליד בניו, ושניהם סיומא, זה סיומא דרישא וזה סיומא דגופא, כוללן כל מה שלמעלה, ובברית המעור ה' חסדים וכן ברית הלשון ה' פתוחי חותם, וזה יחוד או"א וזה זו"ג, והכל דעת, ה' חסדים, ה' פעמים טו"ב מנין גי"ד - חושבן פה ומילה, וה' גבורות נכללין בה' חסדים, והוא יחודא וקריבו וכמו שמפרש והולך:

ה"ה איהו קריבו כו' ואיהו יחודא כו'. כמו שאומר למעלה דשתי בחינות הם, א' בה"א הוא יחודא לחוון, וב' - אדני, קריבו דכל הבלים כו' דהכל נכלל בה, והוא קריבו קרבן לה', והן ב' הנ"ל (ויחזקאל לו ז) ותקרב עמם אל עצמו, ויחודא - (בראשית ב כד) והיו לבשר אחד, ואמר דקריבו הוא בעמודא דאמצעייתא ויחודא בצדיק, ועיין לעיל ז"ג א' לית יחודא אלא בצדיק, וזה שאומר דאיהו ברית, לית יחודא אלא בצרית מילה, ויחודא הוא בקריאת שמע, אחד, וקריבו הוא בתפלה דהוא במקום קרבן. ואמר ומאן איהו כו' והוא בשמא מפרש דמיחד כולא:

ה"ה איהו הא כו'. פליג עליה, דלפי דברי ר' שמעון קריאת שמע דכרגיה דלדיק, ותפלה בעמודא דאמצעייתא, ואמרינון בהקדמה למעלה להיפך דקריאת שמע בעמודא דאמצעייתא, שמע ישראל ולויתא - בצדיק, וברכות לראש לדיק, ורכיך לומר לעל הנקרב קאמר שם, דבצלותא נקרב אדני' דהיא דכרגיה דלדיק, ובקריאת שמע מתייחד השם הו"ה, אכל הסבא פירש דיין בצדיק בין בעמודא דאמצעייתא יש יחוד וקריבו, והן קריאת שמע ותפלה, ובזכור - לעמודא דאמצעייתא, דהוא נגד יום, ודערב - נגד לדיק דהוא נגד לילה, דהכלל דהלדיק נחשב עם הלילה ולכן שם יחודא דהו"ה, ובעמודא דאמצעייתא - לעמודא דאמצעייתא:

ה"ה אע"ג דכולא קשוט עולה כו'. רואה לומר אע"ג שהפירוש הנ"ל בשם הו"ה עצמו עולה ויורד אמת מכל מקום גם זה אמת:

ה"ה ואפילו שרפים כו'. כמו שאומר לעיל ק"ה ב' בהגהה ה"ד רבא אילנא ותקיף כו' חיוון ומלאכים כו' דאתמר בהון כי עוף השמים כו':

ה"ה ונטיל קב"ה אליו כו'. עיין בזוהר פ' בראשית בצרכיה:

בהון עלמין, דאָתמר בהון (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה, ורזא דמלה (שם נא טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיד, לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. אל תקרי עמי שכטאלא עמי בשותפו.

[תיקוני זוהר – דף לג ע"ב, לד ע"א]

אדהכי הא סבא קא נחית פתח ואמר (שיר ה ב) אני ישנה ולבי ער, (דף לג ע"ב) אני ישנה מרחימאי דאתרחק מני, ולבי ער פד אתיא לגבי, לכלה דהות נשואה לחתן, ואתרחק מינה, נפלת בבי מרעא, ואתכנשו כל אסיין לגבה, ולא הוו יכלין למנדע מרעא דילה, אסיא קרטנא הוה תמן דהוה אשתמודע בדפיקו, בעשרה מיני דפיקין דבעי לאסתכלא בהון אסיא, לקבל עשר אצבעאן, ולא הוו אשתמודעאן במרעא דילה אלא הוא, דכמה משקין וריחין טבין מתפוחין, דאָתמר בהון (שם ז ט) וריח אפך כתפוחים, וכמה משקין מעסיס רמונים הוו משקין לה אסיין אחרנין, ולא הוו מהניין לה, עד דאָתא (דהאי) אסיא קרטנא אסתכל בדפיקו דילה, ואיהי אשתמודעא באסיא, ואמרת (שם ה ב) קול דודי דופק, ואיהו אמר פתחי לי, פתחי לאת י' דאיהי עשרה מיני דפיקו, קול דודי דופק שלדא ו' דפיק לתרעא, בשית (דפיקין) פרקין דדרועין, (דף לד ע"א) שלדא ורזא דמלה (שם יד) ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש, בתר"י ש"ש, בתרין דרועין שית פרקין, וכלהו רמיזין במלת בראשית שלב דאיהו בר"א ש"ת.

שליועליהו אתמר פתחי לי באַת ב', (תהלים קיח יט) שליפתחו לי שערי צדק, (שם כד ז) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, ובגין דא פתחי לי באַת ב', (שם קיח כ) זה השער ליהו"ה, ודא את ב' מן בראשית, אחותי באַת א' מן בראשית, רעיתי באַת ר' מן בראשית, יונתי באַת י' מבראשית, תמתי באַת ת' מן בראשית, שראשי באַת ש' מן בראשית, דסליק שלינמלא טל, וזא דמלה יהו"ה אח"ד דסליק לחשבן ט"ל, שלידבר אחר נמלא ט"ל באלהי"ם, וביה איהי מליא"ה, באַן אתר ביומא שביעא דאיהו שתיאָה, ועל רישיה י' עטרה כלילא מעשרה, י' איהי טפה דאתמשכת מן מוחא לגבי ה' אפיקי מים, ו' ריחא דנפיק מאַן שמאלא, ויח צפונת דהוה נפיק מאַן שמאלא דלבא, והוה מנשב בכנור דדוד והוה מנגן מאליו, ועליה אתמר קול דודי דופק, דבקדמיתא אמרת ה' זעירא אני ישנה מן י"ה, עד דאתער ו' לגבי דאיהו ריח, ומיד קול דודי דופק בשית אתון מן בראשית, דאינון לקבל שית תיבין דיחודא, ואינון לקבל שית יומי בראשית.

ביאור הגר"א

שכט אלח עמי בשותפו אדהכי הא סבא קא נחית ואמר אני ישנה וכזי ער אני ישנה מרחימאי דאתרחק כו' דכמה משקין כו'. עיין לעיל ס"ט ב' ומה שכתבתי שם, ואסויא דילה הוא רעיא מהימנא ידע דלפיקו דילה בכל עשר דפיקו, והוא חתן דילה, ועל ידו אתקריבת לזעלה:

שכט דא ו' דפיק לתרעא בשית דפיקו. עיין שם א' וכד ייתי רוחא כו' דפיק לתרעא לזבא שית דפיקו, לאשתמודע דאיהו ו' דייתי לגבי יו"ד דאיהו נפש ובה אינון עשרה כו' ואינון שית סלקין לעשרה כו' לאתכלילו כו' ועיין מה שכתבתי שם ועיין לעיל תיקון כ"ג:

שכט רזא דמלה כו'. רואה לומר בתרשיש הוא בתרי שש כמו שאומר כ"ג ב' עיין שם בדבריו:
שכט דאיהו זבא שית. רואה לומר שית דפיקו אלז:

שכט ועלייהו אתמר. רואה לומר על אלו שית דפיקו וכמו שאומר שם, וכלילין הכל צאותיות של בראשית כמו שמפרש והולך:

שכט פתחו לי שערי צדק. שהן ב' שערים, שערי, וכן שערים ראשיכם, פתחי עולם, והוא ב', שהים, וכן לורחו (כאכסדרה פתוח) כשער כמו שאמרו (בראשית רבה פרשה א) למה ב' פתוח מלפניו כו', וב' הוא דרגא דלדק והוא זה השער לה':

שכט נמלא טל רזא כו'. והוא יו"ד ה"א ור"ו, ושית דפיקו הוא ה"א אחרונה, והטל מרומז ברגש שבתוך הבית:

שכט ד"א נמלא כו'. דאלקיס הוא מלא י"ה, דהוא יו"ד כמו שאומר למעלה והוא טל כנ"ל, והוא פירוש אחד עם מה שאמר למעלה אלח דלמעלה מפרש חושבן טל וכאן מפרש תיבת נמלא דהוא אלקיס דהן אותיות מליאה כמו שמפרש והולך וביה איהו מליאה וכמו שאומר לעיל בתיקון ל"ח דהיא מליאה באלקיס דהוא יו"ד וכן כאן וכנ"ל ואמר באן אתר ביומא כו' והוא רגש שבתוך הבית דהוא יו"ד, מעין חתום כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ו ושאר מקומות, והוא יו"ד על ו', ו' אחוון דבראשית שהוא ז' והוא נגד יוס ז', דכל ז' ימי בראשית מרומז בתיבת בראשית וכן בפסוק פתחו לי הנ"ל, וראשי הוא ראש לדק, ברית אות שבת יוס שביעי, והוא מלא טל ועתה מפרש והולך ג' אחוון יו"ד הנ"ל לתער דלפיקו אליה ואמר יו"ד איהי טפה כו' דהוא מוחא, וה"א ראשונה לזא, ור"ו – רוחא דנפיק מינה והן ג' דרגין הנ"ל ומיד דרוח לתער לגבה היא נתמלא מן י"ה גס כן, מליאה – מלא י"ה, דמלא ו' הוא י"ה ב', ואמר דבקדמיתא אמרת ה' זעירא אני ישנה מן י"ה רואה לומר דתיבת ישנה י"ה בראשי תיבות וסופי תיבות, ואמרה קול דודי דופק דהוא ו' בשית דפיקו ורואה לומר דכל הוי"ה מרומז כאן, אני – ה' בתראה, ישנה – י"ה, קול דודי כו' – ו':

ש'יועוד פתחי לי ביומא קדמא דאיהי ימינא, דעליה אתמר (שם קמה טז) פותח את ידי ומשביע לכל חי רצון, ידיך יודיך, דא י' דאיהו לימינא, שלח אחותי ביומא תניינא דתמן ה', שליטונתי ביומא תליתא דתמן ר', שמשראשי נמלא טל ביומא רביעא (נ"א תליתא), דאיהו כללא דיו"ד ה"א וא"ו דאיהו חושבן ט"ל, ודא איהו גופא וברית דחשבינן חד בחשבון, דאיהו וא"ו דסליק אח"ד, ו' עלאה עמודא דאמצעייתא, ו' תתאה צדיק, א' אחזי על תרנייהו דאינון חד.

שמא קנצותיו אלין שית קצוות דאינון ה"א, שית פרקין דכלילין בתרין שוקין, דאינון יום חמישי ויום ששי, דעלייהו אתמר (שיר ח טו) שוקיו עמודי שש, רסיסי לילה דא שכנתא תתאה פלילא מיו"ד ה"א וא"ו ה"א, שמבדאתקריאת לילה, דאיהי ליל שבת ליל שמורים, דאיהי ודאי ליהו"ה, בהוציאו אותם מארץ מצרים. שמועוד אני ישנה במשנה, שמו"לבי ער באורייתא, שמא דאתמר בה (שם ב יג) התאנה חנטה פגיה, דאינון תלמידי חכמים בל"ב נתיבות פליאות חכמה, בל"ב אלהיים דעובדא דבראשית, בל"ב דאיהו ב' מן בראשית ל' מן לעיני כל ישראל, (שיר ב יג) והגפנים סמדר נתנו ריח אלין בעלי מצות, שמוקומי לך רעיתי יפתי ולכי לך קומי לך באורייתא דבכתב, יפתי שמו"לכי לך בהלקה אורייתא דבעל פה, שמועוד אני ישנה בתלת מאה ושתין וחמש פקודין דלא תעשה, פחושבן אתון ישנ"ה, שמו"לבי ער ברמ"ח פקודין דעשה כחשבון ולב"י ור' מער, מאי ע' מן ער דאיהו בתוספת, דא עמודא דאמצעייתא, דאתמר ביה (דברים לג כח) עין יעקב, דאיהו עמודא דאמצעייתא דכליל פקודין דעשה ולא תעשה, דאתיהיבו מימינא ומשמאלא ביה כלילין.

ביאור הגר"א

^{פ"ו} ועוד פתחי כו' דאיהו לימינא. לחכמה נחית צימינא:

^{פ"ח} אחותי כו'. כולל אחותי רעיתי בחד, דהוא כינוי אחד, וכן יונתי תמתי דהוא יונה תמה ואמר ביומא תניינא כו'. רוצה לומר דהוא נוק', ה' דתמן נחיתא בינה:

^{פ"ט} יונתי ביומא כו'. דוא"ו כליל שניהם, דו"ג, וכן יונה משמש זכר ונקבה, ועוד דכתיב תמתי וכמו שאומר לעיל ק"ד ב' מסטרא דיעקב איש תם:

^{פ"י} שראשי כו'. דבברית נתמלא הוא"ו כמו שמפרש והולך ולא איהו גוף כו' דוא"ו חושבן אחד, ועוד ו' עלאה עמודא דאמצעייתא ו' כו', והברית נקרא כל, דכליל הכל, וכולל גם י"ה, והכל במילוי דוגמת הוא"ו, וזיה ה' אחד, אחד מלד הוא"ו, וה' חושבן יו"ד ה"א, ואמר שראשי דהוא ברית, ראש לדיק, דכליל יה"ו, נמלא נתמלא לחושבן טל:

^{פ"יא} קוואתי אלין שית ופרקין קאות דאינון ה"א. רוצה לומר ה"א אחרונה בחושבן, וה' שית פרקין ושם דרגא דנוק' ועמידתה שם והן שית סדרין דש"ס והן נגד יום חמישי וששי ולכן קאמר לילה דשם ה' אחרונה לילה וזה שאומר רסיסי לילה דא כו'. וכמו שברית כולל יה"ו כן היא כוללת כל הוי"ה ועיין לעיל תיקון כ"ח ע"ד ב' אלין אינון י"ח אחוון כו' מלכות תמן ה' בה אשתלים כו':

^{פ"יב} דאתקריאת לילה דאיהי ליל כו'. ורוצה לומר בזה דרסיסי לילה רמיז על ליל שביעי דאיהי ליל שמורים דנקרא שמו, דיום – זכור, ונאמר ליל שמורים הוא לה' הוא הלילה כו' דנקרא סתם לילה, והוא לה' כמו שאומר כאן דכלילא כל השם:

^{פ"יג} ועוד אני ישנה במשנה. רוצה לומר ישנה לשון משנה דשם דרגא דנוק':

^{פ"יד} ולבי ער באורייתא. דכורא ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ג ד' קום רעיא מהימנא לאתעררא להאיא דאמר בה אני ישנה ולבי ער וכמה אינון דמיכין ושינתא בעיניהון כו' דאיהו ר"ז או"ר כו' והוא אורייתא דקאמר כאן דהוא קבלה למשה:

^{פ"טו} דאתמר בה התאנה כו'. וכמו שאומר להלן והגפנים כו', דבעלי מלות הן ריח, והתלמידי חכמים הן עץ מאכל דהוא תאנה דהיא חשודה למאכל מכולם כמו שכתוב (ישעיהו ח ד) כבכורה כו' בעודה בכפו כו', ורוצה לומר בזה, דנאמר שם קומי לך רעיתי כמו שמפרש והולך והוא קול דודי דופק כו' אחותי רעיתי דכאן, ואמר בל"ב נתיבות חכמה דרוצה לומר זה שאומר ולבי, דעל שם כך נקרא לב ורוצה לומר דהו אורייתא המתחלת בל"ב אלקים דבראשית ונכללת בל"ב דאיהו ב' מן כו':

^{פ"טז} קומי לך כו'. כנ"ל לאתעררא מן שינתא:

^{פ"יז} ולבי בהלכה דהוא לשון הליכה וכמו שאומר לעיל ס"א ב':

^{פ"יח} ועוד אני ישנה כו'. דהוא דנוק':

^{פ"יט} ולבי ער כו'. שהוא מן דכורא והן בחו"ג ידיה וע' בעמודא דאמצעייתא ת"ת לילה דהוא לימינא, וכך כריך לומר מאי ע' מן ער דאיהו בתוספת, דא ער"א דאתמר ביה עיין יעקב כו' ביה כלילין, קול דודי דופק כו'. כמו שכתוב בהגהה, ולא גרסינן ועוד, ורוצה לומר דע' הוא עמודא דאמצעייתא דכליל ע' נפש, עיין יעקב, ע' שמהו (הגהה: והן ע' אנפין, ואני, ס"א מסכתות, והן ד' דרגין, מלות עשה ומלות לא תעשה ותורה שכתב ותורה שבעל פה, והוא כולל כל תרי"ג פקודין דימינא ושמאלא והוא ג' דרגין יה"ו, חג"ת דבה, והיא אורייתא דבעל פה דכלילא מכולא, והוא אני, והן ד' תיבות אני כו' בל"ב אחוון, ד' דרגין אלו, וקול דודי דופק הוא אחוון דכורא דנקרא תורה חושבן תרי"א, לאשלתא תרי"ג אשתליל חו"ג דתמן י"ה, הרי דכליל יה"ו וזה ה' דבה אשתלים כנ"ל וזה שאומר דאתיהב כו' ובהון אשתלים כו' ה' תתאה כו':

קול דודי דופק דא עמודא דאמצעייתא, דאיהו תור"ה כליל תרי"א, דאתיהיב מתרין דרועין דתמן אבא ואימא דאינון י"ה, ובהון אשתלים תור"ה דאיהו ו' כליל תרי"ג, ה' תתאה אורייתא דבעל פה כלילא מכלהו אתון, ובה אשתלים יהו"ה.

[תיקוני זוהר – דף לג ע"ב]

(דף לג ע"ב) ש"עוד אני ישנה, שניה ודאי לחכמה דאיהי י', כד אתרחק מיני רחמיאי דאיהו ו', ורזא דמלא (משלי ג יט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ פונן שמים בתבונה, בחכמה דאיהו אבא י', יסד ברתא דאיהי ארץ, ה' זעירא הארץ ודאי, פונן שמים דא ו', בתבונה דא אימא עלאה, דבינה אתקריאת לעילא כד איהי עם בעלה, תבונה אתקריאת לתתא ש"א כד איהו עם ו', דאיהו בן ו' ת' תפארת (אשתארת) ואיהי ה' עמיה בההוא זמנא דאת ו' איהו עם אימא, ואיהו מרחק מינה, אתמר בה אני ישנה ואיהי שניה לחכמה.

[תיקוני זוהר – דף לד ע"א, לד ע"ב]

(דף לד ע"א) ובזמנא דיייתי פורקנא, דפיקו סליק ונחית כגוונא דקרפן עולה ויורד, סליק ה' עלאה לגבי י', ונחית ה' תתאה לגבי ו', ומה דהנה יהו"ו, אתחזר יהו"ה, אבא עם אימא, ברא עם ברתא, ש"ב ובגין דא אמר נביאה (ירמיה ט כב) כה אמר יהו"ה אל יתהלל חכם בחכמתו, דאיהו לימינא בזמנא דקודשא בריך הוא מרחקא משכינתיה, ואל יתהלל הגבור בגבורתו, ש"ג דתמן גבורה בצפון ותמן עותרא, (דף לד ע"ב) ה"דא הוא דכתיב (איוב לו כב) מצפון זהב יאתה, ובגין דא ואל יתהלל עשיר בעשרו, תמן לצפון, בזמנא דאת ו' מרחקא מה' דיליה, (ירמיהו ט כג) כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני יהו"ה וגומר, כד יתה יהו"ה כדקא יאות כל אות בחברתה, ש"ג ה"דא הוא דכתיב (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. ש"ה על בן יעזב איש את אביו ואת אמו, דא חכמה אביו, ובינה אמא, ה"דא הוא דכתיב (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, ש"ו ודבק באשתו דא ו' דאתדבק באתתיה דאיהי ה', והיו לבשר אחד, ודא איהו קרפן עולה ויורד, קרפן קריבו דאתון דמתקרבינ י' עם ה' ו' עם ה', ובגין דא קרפן ליהו"ה, דאתקריבת אתתא לבעלה, ה"דא הוא דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרפן ליהו"ה, מאי אדם דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו קריבו דאתון, ומאן קריב לגבי אתון, דא עלת על כל העלות. בההוא זמנא דפיקו נחית וסליק מארבע

ביאור הגר"א

^פ ועוד אני ישנה שני' ודאי לחכמה דאיהו יו"ד כד אתרחיק מינה רחמיא דאיהו וא"ו ורזא כו'. רזאה לומר, כזוא דקרפן עולה ויורד הוא שניה לה כזה יהו"ו כנ"ל וא"ו אתרחיק מינה אז ולכן היא ישנה וזה שאומר ורזא דמלה כו':

^{פג} כד איהו עם ו' דאיהו בן ו' ת' תפארת (אשתארת) ואיהי ה' עמי' בההוא זמנא דאות ו' איהו עם אימא ואיהו מרחק מינה אתמר כה אני ישנה ואיהי שניה לחכמה כו'. רזאה לומר לכך אמר שמים בתבונה, דאז נקראת תבונה, ואמר הטעם דהוא אותיות בן ו' ת' ה', בן ו' ת' קאי על עמודא דאמצעייתא וה' על אמא דהיא עמיה, וזה שאומר ואיהי ה' עמיה רזאה לומר ה' עלאה, ואמר בההוא זמנא דאת ו' כו' ואת ו' מרחק מינה בשם הכ"ל וקאמר ג' כינויים לעמודא דאמצעייתא, בן – על דעת בן י"ה כמו שאומר לעיל בנבל בן לב, ועיין מה שצארנו שם ו' על ו"ק דעמודא דאמצעייתא, ת' על תפארת דכליל כל הו"ק, והן כלל ופרט וכלל, דכליל עמודא דאמצעייתא ועיין לעיל פ"ו ב', אלף דשם נכלל ביסוד וכאן בת"ת כידוע דבשניהם נכללו:

^{פד} ובג"ד אמר נביא כו'. דאזכיה לישראל כו' דאין בידם מעשים טובים לאחזרא הכל לאתריה דאל יתהלל כי אם כו':

^{פע} דתמן גבורה בצפון. רזאה לומר, חכם איהו יוד נחית בימינא, וגבור הוא ה' זעירא שהיא עתה במקום גבורה שהוא בצפון, ועשיר הוא ה' עילאה ששם זכות ה' היא תעשיר כמו שאומר לעיל תיקון נ"ה ושאר מקומות, והיא נקראת כפון כמו שאומר בפ' במדבר דהיא מקומה בצפון וזה שאומר בעשרו תמן לצפון כו'. והכל בשביל וא"ו שאינו במקומו ומרחק משכינתא תתאה כמו שמפרש והולך ואמר כי אם בזאת כו' שראשי תיבות יתהלל כו' הוא יהו"ו כמו שאומר לעיל ט' א' וזוה יתהלל וידוע אותי רזאה לומר לחבר כסדר כמו שכתוב אני ה', כסדר, והוא צב' דברים, א' השכל וזוה מתחברים חו"ב, וב' וידוע, (משלי ג ו) צכל דרכיך דעהו, לעשות לשמם, וזוה מתחברים זו"נ וכמו שאומר לעיל ע"ו ב' כלל אינון כבעירין כו' ואפילו כל אינון כו' עיין שם בדברי ומה שכתבתי שם, ואמר שם האי רוח נשיב על אינון דמתעסקין בצוריותא בגין שכניתא כו', ושם, ולא בעאן לאשתדלל בחכמת הקבלה דגרמין כו':

^{פז} הה"ד ע"ש כו'. כמו שאומר לעיל ל"ה א' ורזאה דמלה ע"ש כו':

^{פח} ע"כ יעזוב כו'. שהיה עם אמו כנ"ל ויעזוב אביו שהיה עם אמו:

^{פח} ודבק באשתו דא ו' דאתדביק באתתי' דאיהי ה' כו'. רזאה לומר, ודבק הוא ו' דבק:

דְּפִיקִין לְעֶשֶׂר, דְּפִיקוּ בְּאַרְבַּע אַתְּוֹן, שִׁיטְלִיק בְּאַשָּׁא וְרוּחָא, וְנַחֲתִית בְּמִיָּא וְעַפְרָא, וְרוּזָא דְמְלָה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מְלֶאכֶי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיִוְרְדִים בּוֹ, עוֹלִים תְּרִי וְיִוְרְדִים תְּרִי, שִׁיטְלִיקוּן מִים קְמִיץ, שְׁבִיבָא אֵשׁ, חֲלִימִים רוּחַ, שׁוּרִיק עֶפֶר מְאֵנָא דְכְלָהוּ, דְאִיהוּ כְחֻשְׁבָּן אַרְיִץ לְחוּשְׁבָּן זְעִיר דְחֲנוּף, קְמִץ יוֹד, פֶּתַח כו', צְרִי יוֹב, שְׁבִיבָא ו', סְגוּל חֲמִי, חֲלִים טוֹ, שִׁיטְלִיק יוֹב, חִירָק בִּי יוֹב, שְׁרָק ו', שׁוּרָק עִם ו' יוֹב, וְשׁוּרָק דָּא אִיהוּ אַרְיִץ לְחוּשְׁבָּן זְעִיר, וְהֵאֵי אִיהוּ חֻשְׁבָּן לְכָל נְקוּדִין לְחוּשְׁבָּן זְעִיר.

קְמִיץ דְאִיהוּ מִים יוֹ, בִּיהַ סְלִיק ה' דְאִיהִי שְׁבִיבָא אֵשׁ, וְאִינוּן יוֹב בִּימִינָא, דְתַמְנָן יוֹד דְאִיהוּ חֲכֵמָה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים.

ה' דְאִיהִי עִם אַבָּא, וְאִיהִי אַרְיִץ, נַחֲתִית לְשִׁמְעָלָא דְתַמְנָן רוּחָא דְאִיהוּ חֲלִימִים, דְאִיהוּ רוּחַ דְנִשְׁבִּיב בְּאִזְנֵן שְׁמֵאֲלָא דְלְבָא, וְאִינוּן ו' בְּשִׁמְעָלָא לְקַבֵּל לְבָא, בְּהֵוָה זְמָנָא (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ. [תיקוני זוהר – דף קטו ע"ב]

כָּל נְבִיאִיא מְתַנְהֵגִין אַבְתְּרִיהַ, כְּעַרְקִין דְלְבָא דְמְתַנְהֵגִין כְּלָהוּ בְּתֵר רוּחָא דְלְבָא, וּמֵאִי נִיהוּ שְׁמֵיָה דָּא מְשִׁיָּה, דְאֲתַמֵּר בִּיהַ (קהלת א ו) הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם וְסוֹכֵב אֶל צְפוֹן, וּלְבַתֵּר דְסְלִקִין תְּרִין וְנַחֲתִין תְּרִין, סְלִקִין (ארבע) דְפִיקִין לְעֶשְׂרָה, כְּגוֹנוֹנָא דָּא יוֹד הַא וְאוֹ הַא, בְּאֶת יוֹ סְלִיק ה', וּבְאֶת וְאוֹ ה' אִי תַנְיִינָא, וּמֵאִן סְלִיק בְּקַדְמִיתָא [ה' סְלִיק לְגַבִּי יוֹד בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר סְלִיק ה' עַל] (דף קטו ע"ב) ו' עֵייל בְּקַדְמִיתָא לְגַבִּי ה', וּלְבַתֵּר עֵייל יוֹד לְגַבִּי ה' עֵלָא, דְהִכִּי אוּקְמוּהַ מְאֵרִי מְתַנְיִתִין, לֹא אַבָּא בִירוּשְׁלַיִם שְׁלַ מְעָלָה עַד וְכוּ', לֹא יִיעוּל יוֹ בְּהַ עֵלָא דְאִיהִי יְרוּשְׁלַיִם עֵלָא, עַד דִּיעוּל ו' בְּהַ דְאִיהוּ יְרוּשְׁלַיִם תַּתָּא.

בִּיאור הגר"א

^פ סְלִיק בְּאַשָּׁא וְרוּחָא וְנַחֲתִית כו'. עֵיין לְעִיל ל"ה א' וְמָה כְּחֻשְׁבָּתִי שֶׁסְ לֹאִינוּן טַבְעָם לְעוֹת וְאִינוּן טַבְעָם לִירָד, וְהַטַּעַם כִּי הַתְּבַנְתָּם הִיא יְהִי מִים וְעַפְרָא וְרוּחַ וְחֵטְא וְחֵטְא כִּי נִתְּן הַקְּבִי"ח נִתְּן הַקְּבִי"ח לְמִים לִירָד (לְאֶשׁ) וְלְאֶשׁ לְעוֹת יוֹ עִם ה', וְכֵן בְּרוּחַ וְעַפְרָא ו' עִם ה' וְכֵמוּ שְׁאוֹמֵר שֶׁסְ, וְנִשְׁאָרוּ תְּמִיד עַל זֶה הַטַּבְעַת, וְהַיְסוּדוֹת הֵן כְּסֻדְרָן כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּחֻזְרָה בְּפ' בְּרֵאשִׁית שְׁהַמִּים הֵם לְמַעְלָה אֲלֵלָא עֲשֵׂתָה אֲנוּ חֹסְרִים מֵהַמִּים הֵם כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּהוּ מֵא יז) הַעֲנִיִים וְהַאֲבִיוֹנִים מְצַקִּים מִים כו' וְכֵן הוּא בְּהִפְךָ אֲבִין מֵאֲסוּ כו' כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שֶׁסְ, וְלַעֲתִיד לְבֹרָא יִתְּגַלוּ הַמִּים הֵם (שֶׁסְ יוֹ) אֲפַתַּח עַל שְׁפִיִים כו', (יִשְׁעִיָּהוּ לֵה ו) כִּי נִבְקַעוּ בְּמַדְבַּר כו', (חֲזַקוּב ז יז, יִשְׁעִיָּהוּ יֵא ט) כִּי תִמְלֹא הָאָרֶץ דַּעַר כו':

^פ וְאִינוּן מִים קְמִץ כו'. שְׁהֵן נְקוּדִין, בְּאֲבוּתֵיךְ חֲשִׁק כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל ק"ז א' עֵיין שֶׁסְ וְאִמֵּר שׁוּרָק כו'. רוּחָה לּוֹמֵר שׁוּרָק בּוֹא"ו שְׁקוּרִין מִלְּאֲפּוֹס וְהוּא רִגְלֵי הַרְבִּיעִי, (דְּבָרִים י טו) וְיִבְחַר בְּזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּפ' וְאֲחַנּוּן, וְהוּא (וַיִּקְרָא כו מֵב) וְזַכְרָתִי אֶת כו' וְהָאָרֶץ אֲזַכּוֹר, וְאִמֵּר עַפְרָא מֵאֵנָא דְכּוֹלָהוּ. לְכָל ג' הַיְסוּדִין פּוֹעֲלִים בַּה כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּרִישׁ פ' וְאִרְא, וְכֵן נִכְלָלִין בַּה, וְכֵן ד' יְסוּדוֹת כְּסֻדְרָן: ^פ חֲרֵק יוֹב חֲרֵק כו' שׁוּרָק כו'. דְתַרִי חֲרֵק הֵן, תְּנוּעָה גְדוֹלָה וְתְנוּעָה קְטַנָּה, עִם יוֹד וְכֵלָל יוֹד, וְכֵן הוּא בְּאֲחוּזֵי חֲרֵק חֲרֵק. וְכֵן הוּא בְּשׁוּרָק, וְעַפְרָא הוּא שׁוּרָק בּוֹד' שְׁהוּא תְּנוּעָה אַחֲרוֹנָה, וְכַפִּי הַחֲשָׁבוֹן ב' חֲרֵיק הֵן עֶשֶׂר נְקוּדוֹת כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ הַמְדַקְדָּקִים [הַגְּהָה: וְכֵן הוּא בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֲדָשׁ ע"ד ד' אֲלֵלָא שְׁבַמְקוּם קְמִץ קִטּוֹן כְּתִבַּת שְׁבִיבָא וְהִיא שׁוּרָק נְקוּדָה הַעֲשִׂירִית, וְאִמֵּר קְמִץ לְאִיהוּ מִים כו' כְּמָה לְאוּקְמוּהוּ כו' לְרֵאשִׁית דְּהַן בִּימִינָא וְהַן שְׁאוֹמֵר הַרוּחָה לְהַחֲכִים יְדָרִים – יִתְּקוֹן ה' עֵלָא לְגַבִּי יוֹד, הַרוּחָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין – יִתְּקוֹן ה' תַּתָּא לְגַבִּי וְאוֹ, וְאִף שְׁרִיד לְתַקּוֹן הַכֵּל מְכַל מְקוּם עֵיקָר מַסְעוֹ הִיא לְדְרוּם כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ לְאֲבֵרָהָם תִּיקוֹן מִדַּת הַדְּרוּם וְיִחַקֵּק כְּפוֹן כו', וְאִמֵּר וּמֵאִי שְׁמָה דָּא מְשָׁה רוּחָה לּוֹמֵר בְּאֲחוּזֵי וְרוּחָה לּוֹמֵר דְהוּא קוֹל דוֹדֵי דוֹפֵק וְעַל יְדוֹ יִתְּקוֹן הַכֵּל כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעִיל סוֹף תִּיקוֹן כ"ה וְאִמֵּר הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם כו' רוּחָה לּוֹמֵר הוֹלֵךְ ה' עֵלָא אֶל דְרוּם וְסוּבָב ה' תַּתָּא אֶל כְּפוֹן וְאִמֵּר לְאֲתַמֵּר בִּיהַ הוֹלֵךְ כו' רוּחָה לּוֹמֵר בְּמִשְׁהָ דְהוּא רוּחָא וְעַל יְדוֹ סוּבָב סוּבָב הוֹלֵךְ הַרוּחַ בְּדִפִּיקוֹן דְגוּפָא וְעֵיין לְעִיל סוֹף תִּיקוֹן כ"ה עַד דִּיִּתִּי רַעִיָּא מֵהִימְנָא רַחִימוֹ דִּילָה כו' מִיד חֲזַרְתָּ רוּחָא וְדִפִּיקוֹ לְגַבִּי וְאִמֵּר סְלִקִין ד' דִּפִּיקוֹן לְעֶשְׂרָה כו', לְכָל אֶת נִתְּמַלָּא כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ הוֹלֵךְ וְעֵיין רַעִיָּא מֵהִימְנָא נִתְּמַלָּא דְהוּא אֲדָם כִּי יִקְרִיב, שְׁמָא מְפַרֵשׁ דְהוּא קְרִיבֵי לְאֲחוּזֵי כְּנ"ל מֵאִי אֲדָם דָּא כו' וְהוּא דְרַגְיָה דְמִשְׁהָ כִידוּעַ וְהוּא הַדְּעַת דְמִיִּיחַד הַכֵּל וְיִדוּעַ אוֹתִי כְּנ"ל וְזוּהוּ מָה שְׁאוֹמֵר לְמַעְלָה וְאִינוּן יוֹב בִּימִינָא כו' ה' לְאִיהִי כו' נַחֲתִית לְשִׁמְעָלָא כו', לְפִרְשׁ הַקְּרָא הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם כו', וְאִמֵּר כֵּל נְבִיאִיא מְתַנְהֵגִין כו' רוּחָה לּוֹמֵר שְׁכַתּוּב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ, דְהוּא מְשָׁה, שֶׁסְ לְכַתֵּב יִלְכוּ כֵּל הַנְּבִיאִים אַחֲרָיו, וְהוּא הַרוּחַ, רוּחַ אֲלֻקִּים מְרַחֲפַת, וְהוּא הַרוּחַ שְׁאִמֵּר בְּקִרְא הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם כו' כְּנ"ל דְפִשְׁטָא דְקִרְא קִיא עַל הַרוּחוֹת וְהֵן ד' רוּחוֹת בְּד' דִּפִּיקוֹן, מֵאֲרַבְּעַת הַרוּחוֹת בּוֹאִי הַרוּחַ, הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם – חֲזִי לִילָה הַרְאֵשׁוֹנָה, סוּבָב אֶל כְּפוֹן – חֲזִי לִילָה אַחֲרוֹנָה, רוּחַ כְּפוֹנִית דְנִשְׁבִּיב בְּכַנּוּר, סוּבָב סוּבָב כו' – מִזְרַחָא וּמַעֲרַב בְּב' חֲלָאֵי הַיּוֹם כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּזוּהַר חֲדָשׁ פ' בְּרֵאשִׁית יוֹב ד', וְזוּהוּ שְׁאִיל וּמֵאִן סְלִיק בְּקַדְמִיתָא, דְקִרְא כְּתִיב קוּדֵם אֶל דְרוּם דְהַן יוֹב לִימִינָא כְּנ"ל, וּמִשְׁנֵי אַע"ג דְהַחֲזִירָה הוּא לְדְרוּם קוּדֵם מְכַל מְקוּם הַיּוּזוּג אִינוּן אֲלֵלָא כֵּל אַחֲזִיר לְכְּפוֹן, וְה' (א.ג.ה. וְהַרְיָ) דְבַחֲזִי לִילָה הַרְאֵשׁוֹנָה אִין זִיווּ, וּבְפִלְגוֹת לִילָה דְהַלְדִּיקִים שְׁבַעוֹלֵם הַזֶּה קְמִים לְזוּוג יְרוּשְׁלַיִם לְתַתָּא שְׁהֵן אֲפִרְיוֹן אִזְ הַקְּבִי"ח עֵייל לְגוֹן עַדן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּדִיקוּם דְגוֹן עַדן בְּאֲפִרְסוּמוֹן, שְׁהֵן כְּפוֹן וְדְרוּם, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּרִישׁ פ' תְּרוּמָה, וְזוּהוּ לְכָל עֵייל כו' וְכֵמוּ שְׁכַתּוּב (שְׁה"ש ח יג) הַיּוֹשֵׁבֵת בְּגִנָּים חֲזָרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמַעֲנִי שְׁהֵם מְמַתְּנִים עַל הַלְדִּיקִים שְׁבַעוֹלֵם הַזֶּה, וְכֵן מְלַאכִי הַשְׂרַת בְּקַדוּשָׁה מְמַתְּנִין עַל יִשְׂרָאֵל, וְזוּהוּ שְׁאוֹמֵר וְעוֹד אִנִּי כו' רוּחַ כְּפוֹנִית כו' וְרוּחַ דְרוּמִית כו' גַּם כֵּן קִיא עַל הַאִי קִרְא הוֹלֵךְ אֶל דְרוּם כו':

[תיקוני זוהר – דף לג ע"ב]

ועוד, אני ישנה, בגלותא, דלא דפיק בה. ובההוא זמנא דייתי בעלה קול דודי דופק דאיהו ו', רחימו דילה, רוח צפונית אתקרי דנשיב לגבה בכנור דוד. ורוח דרומית מסטרא דימינא ורוח אלקים מרחפת על פני המים דאינון מים מסטרא דחסד דתמן חכמה.

^סאדהכי הא סבא דסבין קא נחית, ואמר רבי רבי, הא פלה איהי בבי מרעא מרחימא, צריך לאתערא בדפיקו דילה יתיר, דהא קול דודי דופק, קול רחימא, דפיק לגבה בתקיפו סגי לארבע סטרין, הדא הוא דכתיב פה (יחזקאל לו ט) אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח, מסטרא דאזיר קדמא דאיהו קדמון על כלא, דפיקו דרוחא איהו לח, מסטרא דחכמה איהו קר, מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי, ^סבגין דאזיר קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק, וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח, ואימא דאיהי חמימא נטילת בגבורה והוד, ומסטרא דשכינתא תתא איהי יבש, דאיהי ארץ, דאתמר בה (בראשית א י) ויקרא אלהים ליבשה ארץ, והא אינון ארבע וסלקין לעשר, כגוונא דארבע אתון דאינון יהו"ה, דסלקין לעשר יוד הא ואו הא.

[תיקוני זוהר – דף קיו ע"א]

^סולתתא מיכאל גבריאל נוריא'ל רפאל'ל, אינון לבושין לארבע רוחין, ^סדאתמר בהו (ישעיה יא ב) רוח יהו"ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה, ^סרוח יהו"ה דא (דף קיו ע"א) אזיר קדמא, רוח חכמה ובינה תרין ספירן אבתריה, ^סרוח עצה וגבורה ימינא ושמאלא, ^סרוח דעת ויראת יהו"ה דא עמודא דאמצעייתא ומלכות.

ביאור הגר"א

^סאדהכי הא סבא כו' לארבע סטרין. כנ"ל וכמו שמפרש והולך הה"ד מארבע כו'. ואמר מסטרא דאזיר כו'. מפרש ד' איכויות, לח ויבש קר וחס, מסטרא דאמצעייתא – לה, וימינא – קר, ושמאלא – חס, וארץ – יבש, והכל בשכינה, אלח מסטרא דימינא לח כו' כנ"ל וזה שאומר מסטרא כו' מסטרא כו' והם ד' יסודות אע"ג דכל אחד ב' איכויות מכל מקום אלו הם עיקרים ופועלים יותר, לאזיר רכותו נרגש שהוא ספוגי והכל נכנסין בו לח מאד יותר מהמים אין ספוגי כמוהו, וארץ יבש מאד שאין דבר בעולם נכנס בו בלא חפירה והוא יבש מכל, אבל איכויות הקר והחס אינם נרגשים כל כך, והאש נרגש חמימותו יותר מיבשותו שהוא שורף למרחוק, וכן המים מקררין למרחוק מאד שכל הקרירות שלנו הכל מהמים שבימים והכפור שגולד מהאדים שבימים:

^סבגין דאזיר קדמא כו'. רואה לומר שכל עשר ספירות כלילין דל', ג' פעמים ג' והיא רביעית ועשיית לון, והן ארבע רוחות לד' סטרו, והוא סוד שם י"ב ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ג ג' ותשע ספירין אינון משולשים כו' ושם ע"ח ג' וכלהו אתרמיזו בהויין כגוונא דא כו', והן ד' דפיקין דסלקין לעשר, ד' סטרין והן עשר וזה שאומר והא אינון ארבע כו' כגוונא דא כו', ולפי שהוד ניתן למלכות, שלכן כל שכינתא בגלותא ותקע כף ירך יעקב, כל היום דו"ה, וכד קיימא באשלמותא ניתן לשלמה הוד מלכות וכן למשיח לכן ה"א ראשונה ואחרונה ב' אתון.

^סולתתא מיכאל כו'. דהן ארבעה יסודין, ארבע רוחות כמו שאומר לעיל ל"ה א':

^סהה"ד רוח כו'. הוא לראיה להנ"ל דדפיקו לילה מארבע רוחין, דל' רוחין כאן והוא רוחא דיתער לגבה, רוחו של משיח כמו שאומר לעיל ע"ו ב':

^סרוח ה' דא אזיר כו'. מפרש והולך הקרא כלילין ביה עשר ספירות דל' רוחין סלקין לעשר כנ"ל אלח שכאן הוא בענין אחר כמו שמפרש והולך ואמר דא אזירא קדמא דהוא סתם רוח דהוא רוח אזיר ואע"ג דכל קו אמלעי הוא אזיר מכל מקום הוא אזיר הראשון, שורש לכל רוח וכן אמר באדרתא רבה שהוא רוח לעתיקא קדישא:

^סרוח עצה כו'. עצה הוא השקאה כמו שאומר בפ' לו ל"א א' יועז דא נהר כו' ואשקי לכולא. והענין, שהיועז, הכל ניזונים וחיים ומתנהגים בעצתו, וכן נקראים כליות יועזות שהן אפיקי מים, והכל מזד הנהר, מימי החסד לאשקי לכולא, ונקראת בינה – יועז, בשם התואר, שיועז תמיד ללא פסוק, ונהר יוצא מעדן אשר לא יכזבו מימיו, והחסד – עצה, שם המקרה, כי המים הוא העצה כנ"ל וכמו שכתוב (משלי כ ה) מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ילנה, כי השותה המים אלו יחכם שהם מסטרא דחכמה דהיא בימינא, הרואה להחכים ידרים, ולכן (משלי יב טו) ושומע לעצה חכם, (משלי יג י) ואת נועלים חכמה:

^סרוח דעת כו'. כמו שאומר לעיל מ"ג א' ושאר מקומות, דדעת הוא תפארת, וכן יראת ה' ידוע, והגה ג' נה"י נכללין לעולם בחג"ת ולכן נכללין דל' רוחין אלו, אלח שאלו ג' מתנהג העולם שחג"ת הוא בהעלם מדותיו של הקב"ה, כי טוב, ואלו – כי לעולם חסדו, ועיין מה שאומר לעיל ק"ה ב' בענין ז' הכלים ומה שכתבתי במקום אחר בענין העשר ספירות ולכן נאמר בהן (ישעיהו יא ג) והריחו ביראת ה', שריחו יוצא למרחוק, שמורה דק, וכמו שמפרש והולך (שם ד) ושפט בלדק כו', ואמר ביראת ה' שאלו ג' הן דרגין למלכות, יראת ה' כידוע וזה שאומר דא ריח ניחוח ומאי ריח ניחוח דא לדיק כו'. כן כריך לומר, וכן הוא בספרים אחרים וכמו שמפרש והולך דביה נייחא כו' ועיין בסוף פ' נח בארוכה, ולדיק כולל נ"ה ועיין בסוף תיקוני זוהר חדש ו' נח לאולא תדיר כו' דקטורת בוסמין כו' ריחא כו' וכמו

(ישעיהו יא ג) וְהָרִיחוּ בִּירְאֵת יְהוָה דָּא רִיחַ נִיחַח, וּמֵאֵי רִיחַ נִיחַח דָּא צְדִיק, דְּבִיּה נְיִיחָא, דְּנַח אִישׁ צְדִיק, אִשָּׁה לִיהוָה דָּא נְצַח וְהוּד, עֲלִייהו אֲתָמֵר (במדבר כח ב) אֶת קַרְבְּנִי לְחֶמֶי לְאִשִּׁי, אִשִּׁי יְהוָה אֲתִקְרִיא, עֲלִייהו אֲתָמֵר (שיר ב ה) סִמְכוּנִי בְּאִשִּׁישׁוֹת, (ישעיה כד טו) עַל פֶּן בְּאוּרִים כִּבְדוּ יְהוָה, (שיר ז ט) וְרִיחַ אַפְךָ כַּתְּפוּחִים, (משלי כה יא) תְּפוּחֵי זָהָב בְּמִשְׁפִּיּוֹת כֶּסֶף, וְסִיּוּאֵינוֹן תִּרִי אֹפְנֵי הַמְּרַכְבָּה, דְּתַלְת דְּרָגִין אֵינוֹן, שְׂרָפִים וְחַיִּוֹת וְאֹפְנֵי קֶדֶשׁ, וְשְׂרָפִים תִּרִין דְּרוּעִין יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, חַיִּוֹת גּוּפָא וְכַרִּית, אֹפְנִים תִּרִין שׁוֹקִין, מְרַכְבָּה דְּכָלְהוּ שְׂכִינָה, וְסִיּוּאֵינוֹן שִׁית תִּיקוּנִין מִסְטָרָא דָּאֵת ו', דָּאֵיהוּ רִיחָא קִדִּישָׁא (נ"א דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא), דְּדְפִיק וּמְנַשֵּׁב בְּכָלְהוּ.

מְלָכוֹת מְרַכְבָּה דִּילָהּ כְּלִילָא מְאַרְבַּע רוּחִין, וְדָא אֵיהוּ רִזָּא דוּ פְרָצוּפִין, דָּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְפִיקִין, דָּאֵינוֹן ה' דְנִפִיק מְלָבָא, דָּאֵיהוּ הֶבֶל ה' ל"ב, ד' אַרְבַּע מַחְנוֹת, ד' חַיִּוֹת לְכַסָּא, ו' שִׁית דְרָגִין, דָּאֵינוֹן שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא, דְמַתְמֵן כָּל נְשִׁמְתִין בְּאֶרֶח אֲצִילוֹת, וְלֹא אֵיהוּ הָאֵי כְרִסְיָא בְּאֶרֶח בְּרִיאָה, אֲלָא בְּאֶרֶח אֲצִילוֹת, דְשְׂכִינְתָא עַלְמָה אֵיהִי כְּסָא כְבוֹד מְרוֹם מְרָאשׁוֹן (ירמיה יז יב) דָּאֵיהִי מְלָכוֹת.

וְיִבְהוֹן ה"ה, ו' אֲתִלְבַּשׁ בְּשִׁית סְפִירָן, דָּאֵינוֹן שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא, י' אֲתִלְבַּשׁ בְּחֻכְמָה וְסִלִּיק לְעֲשָׂרָה, דָּאֵינוֹן עֲשָׂר גְּלָגְלִים דְכְרִסְיָא, א' לְעִילָא דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עֲלִיו מְלַמְעָלָה, וְדָא אֲוִיר קְדָמוֹן, וְעִירָא אֵיהִי לְיִמִּינָא, וְחֻכְמָה לְיִמִּינָא וְעִירָא לְהַ, וְכֵהָאֵי אֲתֵר יְהוָה בְּחֻכְמָה יְסֹד אֶרֶץ, (משלי ג יט) ה' לְשְׂמָאלָא וְעִירָא עַל

בִּיאור הגר"א

שִׁמְפֵרַשׁ וְהוֹלֵךְ דְּכַרִּיחַ נִיחַחוּ נִכְלָל נ"ו"ה שְׁנֵאמֵר שֶׁס אִשָּׁה לְה' וְכֵמוּ שִׁמְפֵרַשׁ וְהוֹלֵךְ אִשִּׁי ה' כו' סִמְכוּנֵי כו' עַל כֵּן כְּזוֹרִים, וְעֵינִי לְקוּן קַמ"ב א' וְאֵלֶיךָ אֵינוֹן תְּרִין כו' וְעִלְיֵיהוּ אִתְמַר סִמְכוּנֵי כו' וּמֵאֵי נִיחַחוּ לְמוּדֵי ה', תְּרִין שְׁפוּן לְאֶקְרוּן לְהַבּוֹת אֶשׁ וְאֵינוֹן תְּרִין תְּפוּחִים כו', וְזֶה שְׁאוֹמֵר וְרִיחַ אֶפְךָ כַּתְּפוּחִים, לְכַרְחִיה לְאֵינוֹן נִקְרָאִים רִיחַ וְכֵמוּ שְׁאוֹמֵר שֶׁס תְּרִין נִקְרָאִים אֵינוֹן לְקַבֵּל תְּרִין תְּפוּחִים לְאֵינוֹן תְּרִין נְבִיאֵי קְשׁוּט, וּמְבִיא רִיחַ שְׁהֵן נִקְרָאִים תְּפוּחִים שְׁנֵאמֵר תְּפוּחֵי זֶהָב שְׁהֵן כְּרוּבִים זֶהָב מִסְטָרָא לְשִׁמְעָלָא שְׁהֵן דֵּינִין מֵלֵךְ עֲלָמָס אֲבָל הֵן אֲפִיקֵי מֵיָם, חֲסִדֵי דוּד הַנְּאֻמָּנִים וְזֶהָב בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף וְהַכֵּל לְכַרְחִיה דְנִכְלָלִין נְה"י בְּהִרְחִיחוּ וְנִכְלָלִין בִּירְאֵת ה' כְּנ"ל:

פ"ה וְאֵינוֹן תְּרֵי אֹפְנֵי כו'. רוּחָה לּוֹמֵר זֶה שְׁאוֹמֵר בְּסִיפָא דְקָרָא הַנ"ל (מְשַׁלֵּי כה יא) דְבַר דְּבֹר עַל אֹפְנֵי, וְנִקְרָא אֹפְנֵי הַמְּרַכְבָּה, דְּמַלְכוֹת נִקְרָאֵת מְרַכְבָּה כְּמוּ שְׁאוֹמֵר לְמַטָּה מְרַכְבָּה לְכֻלָּא שְׂכִינָה:

פ"ה שְׂרָפִים תְּרִין כו'. רוּחָה לּוֹמֵר כְּבוֹלָם מֵיעוּט לְשׁוֹן רִבִּים שְׁנִים וְאֵע"ג לְאֹפְנִים הַס אַרְבַּעַה, כְּחִיב (יחזקאל א טז) כְּאֶשֶׁר יִהְיֶה הָאֹפֶן בְּחוּךְ הָאֹפֶן, וְהַס שְׁנִים לְבַד וְכֵן הוּא בְּחַיִּוֹת וְעֵינִי בְּהִיכְלוֹת פ"פ, וְאִמֵר שְׂרָפִים הַס לְרוּעִין שְׁנֵאמֵר מִמַּעַל לּוּ לְמַעְלָה מֵהוּי"ה ת"ת: פ"ה בְּגִין לְאֵינוֹן שִׁית כו' כְּלִילָא מְאַרְבַּע רוּחִין וְדָא כו'. רוּחָה לּוֹמֵר שְׁרוּחָא דְקוּדְשָׁא דְנִשְׁבָּב הוּא ד"ו פְּרָלוּפִים, דְּרוּחַ בְּעֲלָמוֹ הוּא ו', וְכִלְיֹתוֹ מִד' רוּחִין הוּא ד', וְאִמֵר לְאֵינוֹן ה' דְנִפִיק כו' רוּחָה לּוֹמֵר ה' דְהַבֵּל, מִלְבָּ, הוּא בִּינָה לְכֻלָּל ד"ו פְּרָלוּפִים וְהוּא הַכַּסָּא בְּעֲלָמוֹ שְׁהוּא ה', וְד"ו פְּרָלוּפִים דִּילָהּ הֵן הַנ"ל שְׁהֵן ד' רְגִלִין וְשִׁית דְרָגִין וְאִמֵר דְמַתְמֵן כָּל נְשִׁמְתִין בְּאֶרֶח אֲצִילוֹת רוּחָה לּוֹמֵר דְנִר"ן הוּא מִג' עֲלָמִין בִּי"ע, וְאִית נִר"ן מִג' דְרָגִין לְאֲצִילוֹת דְמַקְנָנִין בִּי"ע וְכֵמוּ שְׁאוֹמֵר בְּרִישׁ פ' מִשְׁפָּטִים וְהֵן אֲלוֹ, הַכַּסָּא – בִּינָה, וְד"ו פְּרָלוּפִים הַנ"ל – זו"ה, וּמִפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ דְשְׂכִינְתָא עִילָלָהּ כו'. וְרוּחָה לּוֹמֵר דְהוּא מְרוֹס מְרָאשׁוֹן, לְרִאשׁוֹן הוּא מְלָכוֹת, בְּרִאשִׁית, (תְּהִלִּים קי"א י) רִאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה', וְהוּא מְקוּם מְקַדְשָׁנוּ (יִרְמִיָּהוּ יז יב), וְהוּא הַדּוּם רְגִלֵי שְׁל כַּסָּא כְּמוּ שְׁאִמְרוּ (חִגְיָה יד ע"א) אֶחָד לְכַסָּא וְאֶחָד לְשְׂרָפָא, וְהֵן ב' כַּסָּאוֹת לְדֹאֵר בְּרַעֲיָא מֵהֵימְנָא רִישׁ פ' נָשָׂא, וְהֵן אֶחָד:

פ"ה וְזֶהָב ה"ה ו' אֲתִלְבַּשׁ כו'. רוּחָה לּוֹמֵר, בְּאֵלֵי ב' כַּסָּאוֹת שְׁהֵן כַּסָּא וְהַדּוּם רְגִלֵי הוּא ה"ה, ו' אֲתִלְבַּשׁ בְּשִׁית דְרָגִין, וּוּי"ד בְּעֶשֶׂר גְּלָגְלֵי הַכַּסָּא, וְהוּא כָּל שֶׁס הוּי"ה לְאֲתִלְבַּשׁ בְּכַסָּא, וְכֵן אֶלְפֵי דְכַתֵּר שְׁהוּא שׁוֹרֵשׁ כּוֹלָם, כֵּן הוּא גַם כֵּן אֲדָם עַל הַכַּסָּא וְהוּא שְׁמַא מְפָרַשׁ: פ"ה ה' זְעִירָא אֵיהוּ לְיִמִּינָא כו'. חוּזֵר לְעֵנִין רִאשׁוֹן לְפָרַשׁ עוֹלָה וְיוֹרֵד – בְּגוֹלְתָא וּבְפּוֹרְקָנָא, שִׁיחּוּזֵר לְהַתְחַבֵּר אֲלָא שְׁלִמְעָלָה ל"ד ב' אִמֵר דִּי"ה אֵינוֹן לְיִמִּינָא, ו"ה לְשְׂמָאלָא, וְכֵאֵן אִמֵר לְהִיפּוֹךְ זֶהָב שְׁכַתּוֹב (בְּרִאשִׁית מ"ה יד) שְׁכַל אֵת יֵדֵי לְעֵשׂוֹת לְהִיפּוֹךְ דִּימִינָא לְשְׂמָאלָא וְדְשְׂמָאלָא לְיִמִּינָא, וְהוּא בְּעַת קִיבוּץ גְּלִיוֹת קִיבוּץ כְּרִיד לְהִיוֹת לְהִיפּוֹךְ בְּגִין דְהַגְלוֹת בְּעֵשׂוֹ וְאֲדָם הוּא גַם כֵּן לְהִיפּוֹךְ, עֵשׂוֹ לְיִמִּינָא וּשְׂמָעָלָא לְשְׂמָאלָא, וְכֵמוּ שְׁאוֹמֵר בְּרַעֲיָא מֵהֵימְנָא:

פ"ה נְטִירָה לַה. כְּמוּ שְׁאוֹמֵר לְעִיל ל"ה א' וְאֲבִיו שְׁמֵר כו':

פ"ה אִשָּׁא דְבַלְבָּא ו' רוּחָא כו'. רוּחָה לּוֹמֵר כְּנ"ל דְהֵן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וּמִפְרָשׁ הַטְעַם לְמָה יִהְיֶה אֲלָל אֲבִיה וְהוּא אֲלָל אִמּוֹ, וּמִפְרָשׁ, יִהְיֶה – לְמַנְטֵר לַה, דְבַגְלוֹתָא יִהְיֶה בַת הַקְּטָנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ וְהוּא בְּרַשׁוֹת אֲבִיה, וְהוּא אֲלָל אִימָא לְמַנְטֵב לַה רוּחָא, וְבַעַל מֵינָה לְלָא כו', וְעֵינִי בְּזוּהַר פ' פִּנְחָס רל"ד א' וְבְרַעֲיָא מֵהֵימְנָא שֶׁס, וְאִמֵר וּמֵאֲרִיךְ רוּגְזָאָה, דוּא"ו הוּא אֲרִיךְ אֲנִפִין, וְעֵינִי בְּזוּהַר שֶׁס לְב דָּא אֵיהוּ נוֹרָא דְלִילָהּ, וְאֲלַמְלָא דְזִמִּין לְגַבִּיה מְלָכָא עִילָלָהּ, כְּנַפִּי רִיחָה לְאִיתֵי לְקַמִּיה רוּחָא מְרוּחָא דְנִשְׁבָּב מִגוּ בּוּסְמִין עִילָלָא, הוּא חוּקִיד לְעַלְמָא כו', וְרוּחָה לּוֹמֵר מַעַתִּיקָא קִדִּישָׁא דְרוּחָא נְשִׁיב בִּיה כְּנ"ל קט"ו ב' בְּגִין לְאוּוִיר קְדַמְתָּה נְטִיל בְּעַמּוּדָא לְחַמְעִיתָא, וְאִימָא יִהְיֶה לְשְׂמָאלָא בְּחַמּוּמוֹ סְגִי כְּנ"ל וּבְזִמִּין שִׁיחָא מְקַרְבָּא בְּעַלְמָה דְהוּא מֵיָם בְּקִרְיָה יִהְיֶה נִתְקַרְרָה אֲבָל בְּגִין דְמַרְחָקָה מְבַעְלָה לְכֵן ו' רוּחָא דְנִשְׁבָּב כו' וְלְזִמְנָא דִּייתֵי פּוֹרְקָנָא כו'. ו' אִזִּיל לְיִמִּינָא לְהַתְחַבֵּר לַה"א תְּתָאָה, וּוּי"ד הוֹלֵךְ לְשְׂמָאלָא לַה"א עִילָלָהּ, וְאִמֵר כֵּאֵן לְסַמְכָא וְכֵאֵן לְזַקְפָּא כְּמוּ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים קמ"ה יד) סוּמֵךְ ה' לְכָל הַנוּפְלִים, (עֲמוּסֵי ט יא) סוּכַת דוּד הַנוּפְלָת, (תְּהִלִּים שֶׁס) וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים:

לְבָא, ו' רוּחָא דְנִשְׁבִּיב לְגַבְהָ, וּבְעֵי רַחֲמֵי מִינָה דְלָא אוּקִידַת עֲלֵמָא, בְּגִין דְגֵרְמֵי לָהּ דְאִתְרַחֲקָא מִבְעֻלָּהּ, וּמֵאֲרִיף רִיגְזָהָא.

וּלְזַמְנִין דִּיִּיתִי פּוֹרְקָנָא, אֲתַמֵּר לְגַבֵּי ו' דְאִיהוּ דְרַגְא דְמִשָּׁה, מוּלִיף לִימִין מִשָּׁה (ישעיה סג יב), לְסַמְכָא ה' דִּילִיָּה בִימִינָא, וְדָא אִיהוּ חֵי יְהוּ'ה' שְׁכָבֵי עַד הַבְּקָר, בְּקָר דְאֲבָרְהָם, י' אֲזִיל לְשִׁמְאֵלָא וְזָקִיף לָהּ דִּילִיָּה, וְדָא אִיהוּ קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, שְׁעִי וְרִזָּא דְמִלָּה, יַעֲקֹב בְּהֵאֵי אֲתֵר שְׁפַל אֶתְר יְדִיו, וּלְחַכְיָמָא בְרַמְיָא.

שְׁעִי אֲתַחֲזֵר ו'ה' לִימִינָא דְאִינוּן זְכוֹר, וְדָא אִיהוּ זָה שְׁמִי וְזָה זְכָרִי (שמות ג טו) י'ה' עִם שְׁמִי שְׁסִיָּה לְשִׁמְאֵלָא, ו'ה' עִם זְכָרִי רַמְ"ח לִימִינָא, בְּפִסַּח יְהוֹן ו'ה' לִימִינָא, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה י'ה' לְשִׁמְאֵלָא, שְׁבוּעוֹת אַחֲדִיד בְּתַרְוִיָּהּ וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (בראשית כט כז) מִלָּא שְׁבוּעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַם אֶת זֹאת, בִּיה אֲשַׁתְּלִים יְהוּ'ה', וְעַם כָּל דָּא לָא יְהֵא שְׁלָם אֲלָא בְּכַת זִנְגִיָּה דְאִיְהִי אֲדִנִי, וּבְאֶן אֲתֵר בְּסוּפָה, דְאִיהוּ כ"ו ה"ס דְאִיְהִי יֵאֵהֲדוּנָה י', וְרִזָּא דְמִלָּה וְיֵבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם (שם לג יח) בִּיהוּ'ה', מִיַּד וְיִבְּן לֹו בֵּית דָּא סוּפָה, כְּמָה דְאֲתֵר אָמַר (שם יז) וְיַעֲקֹב נָסַע סַכְתָּה וְיִבְּן לֹו בֵּית.

בְּהֵהוּא זְמָנָא, מַה דְהוּא אֲנִי יִשְׁנָה בְּגִלְוִתָּא, דְאֲסַתְלַק דְפִיקוּ דִילָּה שְׁלִימוּ דִילָּה, בְּהֵהוּא זְמָנָא אֲתַמֵּר בְּשִׁכְנִיתָא וְלִבֵּי עַר, לְאֲתַעְרוּתָא דְפוֹרְקָנָא, וּבְהֵהוּא זְמָנָא נִשְׁבִּיב רוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּה, דְבְזַמְנָא דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא לָא נִשְׁבִּיב רוּחַ סְעָרָה נִשְׁבִּיב, בְּאוּדְנָא שְׁמָאֵלָא דְלְבָא, וְיִכִּיל לְמַטְעֵי עֲלֵמָא [תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף קִי ע"ב]

וְהֵאֵי אִיהוּ דְאֲתַמֵּר בִּיה (יחזקאל א ד) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה שְׁעִי בָאָה מִן הַצָּפוֹן, דְסְעִיר גּוֹפִיָּה דְבַר נֶשׁ, דְאֲתַמֵּר בִּיה (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה, וּבְהֵהוּא זְמָנָא שְׁלִטִין בְּעֲלֵמָא כָּל רוּחִין וְשִׁדִּין וּמִזִּיקִין בִּישִׁין דְמַחְבְּלִין עֲלֵמָא דְאִינוּן מְלָאכֵי חַבְלָה, וְדָא דְפִיקוּ דְמַרְעָא דְסִלִּיק בְּאֲשָׁא דְגִיְהֵנָם דְאִיְהִי מְרָה, וּמַחְמָם לְגוֹפִיָּה דְבַר נֶשׁ, וּבִיה

בִּיאור הַגְרָא

שְׁעִי וְרִזָּא דְמִלָּה יַעֲקֹב בְּהֵאֵי כו'. רוּחָה לומַר, עֲמוּדָא דְלֵאמְנֵעִיתָא, יִמִּינָא דִילִיָּה כְרִיד לְקִטוֹן, ה' זְעִירָא, (בְּרֵאשִׁית כט יח) בְּתַךְ הַקְטָנָה, וּבְשִׁמְאֵלָא – לְגוֹדוֹל, (שם טו) וְסַם הַגְדוּלָה כו', וְיִשְׁתַּנָּה אִז סַר הַעוֹלָם, וְאִז הַמַּשְׁכִּילִים יִצְיֵנו שְׁהִיא עַת הַגְּאוּלָּה, וְזֵה שְׁאוּמַר לַחֲכִימָא בְרַמְיָא וְרוּחָה לומַר זֵה שְׁאוּמַר שְׁכַל – זֵה לַחֲכִימָא בְרַמְיָא:

שְׁעִי אֲתַחֲזֵר ו'ה' לִימִינָא כו'. מְבִיאַר רֵאִיָּה הוּא לִימִינָא דְהֵא חֲתַקְרֵי זְכוֹר, וְזֵה זְכָרֵי הוּא עִם ו'ה' רַמְ"ח לִימִינָא, מֵאוֹת עֶשֶׂה, ו'ה' לְשִׁמְאֵלָא, מֵאוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁלֵבַת י'ה', וְהוּא לְחֹק וְלַחֲקִים כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֲדָשׁ וְאֲמַר בְּפִסַּח יְהוֹן ו'ה' לִימִינָא כו'. ד' יוֹם טוֹב אֲלוֹ הַן גַּד ד' דְרַגִּין, ד' פְּרָוִפִים, ד' אוֹתוֹת הוּי'ה', חַגְתִּים שְׁהַעוֹלָם מִתְנַהֵג בְּהוּן, (מִשְׁנָה ר"ה א ב) וְבַד' פְּרָקִים אֲלוֹ הַעוֹלָם נִידוּן, וּבְהוּן יְהִיָּה הַגְּאוּלָּה שְׁלָא יִשְׁתַּעֲבָדוּ, וְנַקְמָה מֵהַאוּמוֹת פְּלַחֵי כּוֹכְבִים, וְקוּבָן גְלוּת, וּבְנִין בֵּית הַמַּקְדֵּשׁ וּבִין כו' כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּפ' מִשְׁפָּטִים ק"כ א' פֶּסַח – דְרֹעַת יִמִּינָא, לְקִיִּים זֵה יִמִּי אֲתַתֵּךְ כו', וְלְזַתֵּר נְטִלֵי כּוֹלְהוּ מְנַבְרָה כו' דְהֵכִי זַעַל, לְנַקְאָה עֲבוּרָא דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל זִימִינָא וְלְזַתֵּר לְאוּקְדָא קַשׁ זַשְׁמַלְלָא דְהֵא לְכַחֲבִי וְהִיא בֵּית יַעֲקֹב אֲשׁ כו', וְכִנְיָשׁוּ דְעֲבוּרָא זַעֲמוּדָא דְלֵאמְנֵעִיתָא כו', לֹאן אֲתֵר, לְזִיחָא דֹא שְׁכִינְתָּא, וְהוּא שְׁאוּמַר כְּאִז בְּפִסַּח כו' וּבְאֶן אֲתֵר בְּסוּכָה כו' דְהוּא סוּכַת שְׁלוֹם, וְהַכֵּל נֹאמַר בְּדְרַגִּיָּה זִימִינָא וּפִסַּח – ו'ה', וּבְרַ"ה שְׁמַלְלָא – י'ה', בְּשְׁבוּעוֹת עֲמוּדָא דְלֵאמְנֵעִיתָא דְכִלִּיל יִמִּינָא וְשִׁמְאֵלָא הוּי'ה' שְׁלִימָה, וְלִכְן זֵה הוּי'ה' שְׁלִימָה לְעוֹלָם, וּבְסוּכוֹת – שְׁכִינְתָּא תַתָּה, סוּכַת דוּד, אֲדִנִי, וְהוּי'ה' עֵייל זֵה, וְאֲמַר הַ"ד מִלָּא כו' וְנִתְּנָה כו' כְּנ"ל, דְגְדוּלָּה אִיְהִי י'ה', וְקִטְנָה ו'ה', וְאֲחִיד בְּתַרְוִיָּהּ, וְנֹאמַר (בְּרֵאשִׁית כט כז) מִלָּא שְׁבוּעַ כו', וְהוּא דְרַגִּיָּה לְשִׁבְעוֹת, וּבְסוּכוֹת (בְּרֵאשִׁית לג יח) וּבִזָּא יַעֲקֹב שְׁלָם, הוּי'ה' שְׁלִימָה, (שם יז) וּבִין כו' כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וְהֵן ד' אֲתוּוֹן דְהוּי'ה', ד' דְרַגִּין, י'ה' בְּהוּן כְּכֹל אֶחָד חַזֵּי הוּי'ה', ו' הוּא שִׁלְבוֹ הוּי'ה', ה' שִׁלְבוֹ הוּי'ה' וְאֲדִנִי, וְהֵן ד' דְרַגִּין דְגְאוּלָּה כְּנ"ל וְסַם יְהוֹן מְשִׁיחִין וְכְמוֹ שְׁאוּמַר שִׁם בְּפ' מִשְׁפָּטִים מְשִׁיחַ בֵּן דוּד לְאִיְהוּ אֲרִיָּה מִימִינָא וּמְשִׁיחַ כו', מִימִינָא אֲבֵרְהֵם מְשִׁמְאֵלָא כו', מַסְטְרָא לְאֲבֵרְהֵם אֲתַקְרִיאוּ אֲרִיָּוִת, בְּקַר, מַסְטְרָא כו', וּרְבִיעֵאָה אֲדַם כו', בְּהַהוּא זְמָנָא (בְּרֵאשִׁית מט כז) בְּבוּקַר יֹאכֵל עַד וְלַעֲרֵב כו', בְּחַד יִיכּוֹל כו' וּבְחַד יַחֲלַק לֹון לְיִשְׂרָאֵל כו', יַתְעַר נֶשֶׁר וְיַתְפַּרֵּשׁ גְּדַפְהָא עַל עַרְבוּבִיאַ כו' דְאִינוּן עֲמַלְקִים כו' דְהֵא הוּא דְכַתִּיב (דְּבָרִים לז יב) דַּד יִנְחֵנו כו', וְאִז יְהִיָּה הוּי'ה' שְׁלִימָה כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּפ' בְּרֵאשִׁית כ"ז ב' זְמַנָּא דְעַרְבֵי רַב כו' מִיַּד לִיתְמַחוּן מַעֲלָמָא אֲתַמֵּר בְּאֲתוּוֹן דְקַב"ה זְיוּם הַהוּא כו', לְזַתֵּר לִיתְבַּרְרֵי, מִתְכַּנְּשִׁין לְהַהוּא אֲתֵר לְאֲקִרֵי יִרוּשָׁלַיִם וְהוּא סוּכַת שְׁלוֹם וְהוּא בְּחִינָה לְאֲקִרֵי אֲדַם כְּמוֹ שְׁאוּמַר שִׁם לְמַעֲלָה ה' דַּד יִנְחֵנו כו', וְאוּמִין דְעֲלָמָא דִישְׁתַּאֲרוּן, יַתְעַר קַב"ה חִיָּה לְאֲדַם לְשִׁלְטָאָה כו', וְכְמוֹ שְׁכַתּוּב (מִיכָה ד ח) עַלְדִּיךְ תֵּאֲתָה וּבִזָּהּ הַמַּמְלָכָה הַרְאִשׁוֹנָה לְזַת יִרוּשָׁלַיִם:

שְׁעִי בָאָה מִן הַצָּפוֹן. כְּנ"ל בְּאוּדְנָא שְׁמַלְלָא, וּמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ מִצָּפוֹן תִּפְתַּח כו' וְהוּא חוּלֵי דְבַר נֶשׁ לְרוּחָא לֹא נֶשֶׁיב וְכֹל גּוֹפָא אוּקִיד וְכְנ"ל לְחַלְמֵי רוּחָא לֹא נֶשֶׁיב הוּא לְזַא כו' וְאִז מִתְעוּרַר הַסְעֵרָה וְכֵן הוּא כֹל זֵה בִישְׂרָאֵל בְּגִלְוִתָּא, וְשְׁכִינְתָּא זַעוּלָם, לְכֹל זֵה הוּא עֵינִין אֲחַד, וְזֵה שְׁאוּמַר לְאֲבִינֵין דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל. רוּחָה לומַר, כְּמוֹ בְּאֲבֵרִים לְאֲדַם כֵּן לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלְוִתָּא הוּא (וּיְרַמִּיָּהוּ ל יב, נְחוּם ג יט) נַחֲלָה מַכְתָּד, וְנֹאמַר (הוֹשֵׁעַ ו ב) חִיִּינוּ מִיּוֹמִים כו':

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם (שמות א יד) דְּאֶבְרִין דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, שְׂעִיבְעָבוּדָה קֶשֶׁה דָּא דְּפִיקוּ דְּעַרְקִין דְּמָרָה דְּאִיהִי כְּבֹדָה
עַל בַּר נֶשׁ, בְּחִמְרָא וּבְלִבְנִים דָּא הוּא לִיחָא חוּרְרָא דְּמִנְהָ יִתּוּן לִיהָ כְּמָה מְרַעִין בִּישִׁין, דְּאִינוּן מִים הַזְּדוּנִים (דף
קיו ע"ב) דְּמִתְגַּבְרִין עַל אֶבְרִין דִּילִיהָ.

וּבְכָל עֲבוּדָה בְּשֻׁדָּה דָּא דְּפִיקוּ דְּדִמָּא, דְּאִתְמַר בִּיהָ (בראשית כה כז) אִישׁ יוֹדַע צִיד אִישׁ שְׂדָה, וּמֵאִי נִיהוּ
דְּפִיקוּ דְּדִמָּא רוּחַ סְעָרָה, דְּאִתְגַּבְרַב בִּיהָ דְּמָא דְּעַרְקִין דְּכַבֵּד, דְּאִיהוּ עֶשׂוּ הוּא אָדוּם (שם לו א), דְּעַרְקִין דִּילִיהָ כִּי
רְגְלֵיהֶם לָרַע יִרְצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשִׁפּוֹךְ דָּם (משלי א טז), אֲשֶׁר עָבְדוּ בְּהֶם בְּפִרְךָ (שמות א יד), דְּפִיקוּ בְּמָרָה אוּכְמָא,
דְּאִיהוּ יִבְשׁ בְּרִיקְנִיא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בִּיהָ בְּפִרְךָ.

וְכַד אִתְעַבְרַב רוּחַ סְעָרָה, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (זכריה יג ב) וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֲעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, אִתְעַר דְּפִיקוּ
כְּהֵהוּא רוּחָא, עֲלִיהָ אִתְמַר (תהלים לג ו) בְּדַבַּר יְהוָה שָׁמַיִם נִעְשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם, כְּהֵהוּא זְמָנָא הַבְּלִים
דְּצִלוּתִין סְלָקִין בִּיהָ בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עֵילָא, וְיִתְעַרוּ לְגַבֵּייהוּ הַבְּלִים עֲלֵאִין, דְּאִתְמַר כֵּהוּ (דברים ח ג) כִּי
לֹא עַל הַלְחָם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כו', דְּאִיהוּ הַבֵּל דְּלִבָּא דְּשָׂכִינְתָא קְדִישָׁא, לְהַב הַמְזַבְחָ, וּמֵיַד דְּסְלִיקַת בְּהַבְּלִים
דְּפּוּמִייהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּצִלוּתִין, קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא שְׂאִיל בְּגִינָה מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר (שיר ג ו), שְׂעִיבְעָמִי – בְּזֹאת
שְׂעִיבְעוֹלָה וְדֵאִי.

וּבְגִין דָּא אִית הַבֵּל וְאִית הַבֵּל, אִית הַבֵּל דְּאִתְמַר בִּיהָ (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לְלֶדֶת אֶת אָחִיו שְׂמֵאת הַבֵּל, וְדֵא
הַבֵּל דְּצִלוּתִין וּפּוֹלְחָנִין טְבִין, וְאִית הַבֵּל דְּמַלְיִן בְּטַלְיִן מַלְיִן רִיקְנִין, דְּאִתְמַר כֵּהוּן (ירמיה י טו) הַבֵּל הַמָּה מַעֲשֵׂה
תַּעְתּוּעִים בַּעַת פְּקוּדָתָם יֵאבְדוּ, מֵאִי בַעַת פְּקוּדָתָם, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאִתִּי שְׂעִיבְעוֹרְקָנָא וּפְקוּדָה לִישְׂרָאֵל, יֵאבְדוּ
מַעֲלָמָא, הַבֵּל תַּעְתּוּעִים דְּתוּעִים לְבַנֵּי נְשָׂא, וְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא שְׂלִיט בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ דְּפִיקוּ דְּאִתְמַר בִּיהָ (שיר ה ב)
קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק, דְּפִיקוּ דְּסְלִיק בְּגִלְגְלֵי יַמָּא, דְּלִבָּא, וְכָל גְּלִיִּיא עֲלִיהוּ שְׂעִיבְעוֹרְקָנָא, (יחזקאל א ב) אֵל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שְׂמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יֵלְכוּ, וּבְהוּן הַחַיּוֹת רְצוּא וְשׂוֹב, רְצוּא תְרִין וְשׂוֹב תְרִין, וְאִינוּן יְהוָה, דְּאִתְמַר כֵּהוּן (שם לו ט)
כֹּה אָמַר יְהוָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הַרוּחַ.

בִּיאור הַגְּרָא

^{טו} כְּעֲבוּדָה קֶשֶׁה לֹא דְּפִיקוּ דְּעַרְקִין דְּמָרָה לֵאחֵיהִי כְּבֹדָה עַל בִּנְיָן בְּחוּמַר וּבְלִבְנִים לֹא הוּא לִיחָה חַיּוּרָא דְּמִינָה יִתּוּן כו'. רוּחָה לּוּמַר, ד'
מִינֵי עֲבוּדָה דְּגִלְתָּא שְׂנֵאמַר כֹּאן הוּא ד' מְרוּת שְׂמַכְל לִחַת בְּהַגְבְּרוּתָה בֹּא חוּלֵי אַחַר, וְהֵן נִגְד' יְסוּדִין לְרוּחָא דְּפִיק כֵּהוּן לֹא רְבִיעַ סְטִרִין
כְּנ"ל, וְכַד לֹא נִשְׁבֵּי, אִתְעַרו הֵן בְּעֲבוּדָה קֶשֶׁה הוּא מְרָה לְחַמֵּימוּ אִשְׁתָּא לְחוּלָה וְהַדְפִּיקוּ הוּא בְּקִשׁוּ, וּבְקוּרָא רוּחַ בְּחוּמַר וּבְלִבְנִים, לִיחָה
חַיּוּרָא – לְבָנִים וְכֵן חוּמַר דְּהוּא מִים הַזְּדוּנִים וְהֵן ב' יְסוּדִין מִים וְאִשׁ, וּבְכָל עֲבוּדָה בְּשָׂדָה הוּא כְּבֹד, דִּם שְׂנֵאמַר. דְּרִגָּא דְּעָשׂוּ אִישׁ שְׂדָה
שְׂהוּא אִדְמוּנִי, וְאִמַר כִּי רְגְלֵיהֶם לָרַע וְכו' רוּחָה לּוּמַר הַעֲרִיקוּן דְּלִמָּא כֹּאשֶׁר נִתְרַבּוּ וּיְרֹבּוּ בְּתַקִּיפּוּ, הוּא סִימּוֹן לָרַע וְלִמְיִתָּה, וַיִּמְהָרוּ לְשַׁפֵּךְ
דָּם, דְּרִגָּא דְּעָשׂוּ, שׂוֹפֵךְ דָּם, וּכְבֹד הוּא עָשׂוּ, אִדְמוּנִי כִידוּעַ, בְּפִרְךָ הוּא מְרָה אוּכְמָא דְּהוּא יִבְשׁ בְּרִיקְנִיא כְּמוּ שְׂכַחַב (בְּמַדְבַּר יא ו) נִפְשָׁנוּ
יִבְשָׁה אִין כָּל, וְהֵן נִגְד' ד' הַגְּלִי קִט"ו ב', מְסַטְרָא לְאוּרָא קְדִמָּא אִיהִי לַח כו', וְכֵן כֹּאן דְּכַבֵּד לַח, לְבָנָה – קַר, וּמְסַטְרָא דְּשְׂכִינְתָּא תַּתְּלָה
אִיהִי יִבְשָׁה כו' לִיחָה לַח מְגַרְמָה כְּלוּם, אֲבָל מְכַל מְקוּם הִיא אִתְמַלִּיא מְכּוּלָם, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּזוּ – וְהַבּוּר רַק אִין בּוּ מִים, דְּהִיא נְקִרְאֵת בּוּר,
וַיִּשְׁלִיכוּהוּ הַבּוּרָה וַעֲיִין בְּזוּרָה פ' פְּקוּדֵי רַס"ג א' וְזוּ בְּפִרְךָ, שְׂהוּא עֲבוּדָת חֲנַס כְּמוּ שְׂאוּמַר בְּחוּרָת כְּהַנִּים (וּיְקִרָא כַּה מְג) וְהַבִּיאֵוּ רַס"י שָׁם
עֲבוּדָה רִיקְנִית אִמַר לִיהָ חֲחַס לִי כו', וְכֵן נִאמַר כֹּאן אִת כָּל עֲבוּדָתָם כו', דְּכֹאן כְּלִילָא כָּל עֲבוּדָת, דְּעֲבוּדָת הַרְיִיכוּת לְאִדָּם אִי אִפְשַׁר
לְעַבּוֹד בְּעַבְד כָּל הַעֲבוּדָת מֵה שְׂאִין כֵּן עֲבוּדָה רִיקְנִית שְׂאִין בְּהָ לְרֹךְ, וְהוּא נִגְד' דְּרִגָּא דְּקוּדְשָׁה דְּכוּלְלַת הַכָּל:

^{טז} מִי בְּזֹאת עוֹלָה. עֵיין לְעֵיל ע"ז א' בְּהוּא זְמָנָא מְטַרְוּנִיתָא עֲלָהָה כו' וְסִלְקִין תְּרוּוּיָהּ לְגַבֵּי מְלַכָּא, מִי לֵאחֵיהִי אִימָא עֲלָהָה בְּזֹאת עוֹלָה
כו':

^{טז} עוֹלָה וְדֵאִי וּבְג' ד' אִית הַבֵּל וְאִית הַבֵּל כו'. רוּחָה לּוּמַר, כְּנ"ל לְרוּחָא דְּפִיקוּ דְּקוּדְשָׁא, רוּחַ סְעָרָה כו' וְכֵן שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְד':

^{טז} אִת הַבֵּל וְדֵא הַבֵּל לְלִבְנֵי כו'. כְּמוּ שְׂאוּמַר לְעֵיל ק"ג א' אוּסִיפַת בְּגִינָה כְּמָה קוּרְבָנִין לְקַב"ה וְכֵּהוּן לְלִבְנֵי וְעֵתוּתִין, וְדֵא אִיהוּ וְתוּסַף
לְלִדַת וּבְדָף ק"ז ב' א"ל וְדֵאִי וְתוּסַף רוּחַ דְּקוּדְשָׁא כו' תְּרִין אִתּוּן כו':

^{טז} פּוּרְקָנָא וּפְקוּד' כו' בְּעֵלְמָא לֵאחֵיהִי קוּל דוּדִי כו'. לֹאז דְּפִיקוּ דְּרוּחַ סְעָרָה מְעַבְרַב מְעַלְמָא, וְכֵן בְּאִדָּם כְּשֵׁנִתְרַפָּא:

^{טז} אִתְמַר אֵל אֲשֶׁר יְהִי כו'. דְּגִלְיִן הוּלְכִין אַחַר הַרוּחַ וְכֵן הַדְפִּיקוּ הוּלְךְ אַחַר הַרוּחַ, וְאִמַר וְהוּן וְהַחַיּוֹת כו' דְּהוּא חַיּוֹת שְׁל אִדָּם דְּפִיק לְד'
סְטִרִין, וְאִמַר לְרוּחַ תְּרִין כו' כְּמוּ שְׂאוּמַר לְעֵיל ל"ה א' תְּרִין סְלָקִין כו' וְאִינוּן מִיכָאֵל כו' וְכֵן בְּשָׁם הוּי"ה כו' כְּמוּ שְׂאוּמַר שָׁם זֹה שְׂאוּמַר
וְאִינוּן יְהוָה:

^{שפ}שכינתא עלה אתמר (ירמיה ה כב) אשר שמתי חול גבול לים, ואיהו תחומא דכלהו, פגוונא דתחום שבת, וכד רצין גלין בארבע רוחין, מיד דחזיין שכינתא דאיהו חול לב (נ"א לים), דאיהי חול דאסחר לימא, אתמר בהון ושוב, חזראן לאתריהו, ואלין ארבע רוחין פד נפקי מן לבא, תנועה דלהון איהו לארבע סטרין דספינה, תרין בתרין פנפי ריאה, ותרין בתרי בתי לבא, ותנועה דדפיקו דרוחא עביד תנועתיה, ודפיק בנקודה אחת או תרין או תלת, ואתחזר לאתריה, ^{שפ}ובנקודין דדפיק אשתמודע דפיקו, לזמנין דפיק זמנא חדא ואתחזר לאתריה, ודפיקו דא אשתמודע בנקודין דאורייתא, בההוא זמנא דדפיק בנקודה חדא לתתא איהי חיר"ק, ואם היא לעילא איהי חל"ם, כד איהי באמצעיתא איהו שור"ק, (דף לה ע"ב) אם היא לעילא אחזי דאתגבר אשא דאיהו חם ויבש ואיהו קל, דעליה אתמר (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה, ואם הוא דפיק נקודה לתתא איהו חר"ק, ונחית במיא דאיהו קר ולח ואיהו כבד, ואי דפיק נקודה באמצעיתא שר"ק דנשיב (נ"א דנחית) ^{שפ}ברוחא על מיא, ואחיד בתרוייהו ואיהו חם ולח.

והאי איהו דנקיד זמנא חדא לעילא ואסתלק דפיקו, או דפיק זמנא חדא לתתא ואסתלק דפיקו, או דפיק זמנא חדא באמצעיתא ואסתלק דפיקו, ואם דפיק תרי זמני דא בתר דא ואסתלק דפיקו, הא אינון צר"י דדפיקו דלהון שוין, אבל דפיק נקודה חדא לעילא ונקודה חדא לתתא דא בתר דא אינון שב"א, ותרין נקודין, אינון אש ומים, לזמנין דא סליק ודא נחית, כגון את המאור הגדול (לממשלת היום) ואת המאור הקטן (לממשלת הלילה), (בראשית א טז) ולזמנין אינון שוין ואינון שמים אש ומים, ולזמנין דפיק תלת דפיקין חד לעילא ובתריה תגיינא באמצעיתא ובתריה תליתאה לתתא, הא תלת יסודין יתערון ביה דאינון אש ומים ורוח באמצעיתא ודא שר"ק, ואם דפיק תרין דפיקין שוין דא בתר דא ונקודה בתר תרין לתתא הא אינון סגו"ל, דאינון מים ואש ורוח לתתא, ולזמנין דפיקו בפותיא באריכו דא פת"ח, ^{שפ}ולזמנין דפיק באריכו ונקיד נקודה אבתריה דא קמ"ץ, באריכו אחזי רחמי.

^{שפ}אם זכו דפיקו דפיק באלין נקודין תשע, ^{שפ}שכינתא מאנא לכלהו עשירית לון, בגין דבה פלילין כל אתוון, ואתוון אינון לגבי נקודין כגופא לגבי רוחא, ^{שפ}ובין כל דפיקו ודפיקו (י' שעוריה דאיהו שעור קומה) ו' שעוריה, דאיהו שיעור קומה. וכד נקודין דפקין ביה, אינון דפקין בלהו דפיקין בגייחא ברחמי, וכד לית תמן ו' דפקין במהירו, ואינון דינין דפיקין דדוחקא בתר דוחקא, ואנון (ירמיה ל ז) עת צרה היא ליעקב וממנה יושע.

ביאור הגר"א

^{שפ} שכינתא דאתמר בה כו'. כמו שאומר לעיל ק"ז א' דש אלני הוא מאנא דכולהו, (חזקוני ב כ) וה' צהיכל קדשו, ולא נפיק מינה לבר, וכן הוא גלי ימא דנפקין ד' אתוון דהוי"ה מן ימא, בינה, ולא נפקין מחול דאיהו ארץ, גבול להון, וכן הוא הצלים דדפיקו מן לבא שחוזרין כל רגע ללב, הלך ושוב כל רגע ורגע:

^{שפ} בנקודין דלפיק אשתמודע כו'. דלפיקו הוא מרוח שהיא נקודין, ונשמחא – טעמי, ונפש – אתוון, וכמו שאומר לעיל ל"ה ב' ומפרש והולך נקודות דלפיקו, וזוהי ניכר דגא דאדם מאיזה ספירה הוא, וכל ענין האדם, ואיזה יסוד מתגבר בו כמו שמפרש והולך אם היא לעילא אחזי כו':

^{שפ} ברוחא על מיא. כמו שכתוב ורוח אלקים מרחפת כו', דמים איהו כד נחית לתתא כנ"ל:

^{שפ} ולזמנא דפיק באריכו ונקיד נקוד' אבתרי' דא קמז באריכו אחזי רחמי. רוצה לומר לכל באריכו, צין קמז צין פתח, אחזי רחמי, דאריכו הוא ור"ו, אריך אנפיו, דגא דתקיע באריכו:

^{שפ} אם זכו דפיקו כו'. דאז רוחא שליט בכלא:

^{שפ} שכינתא מאנא כו' כגופא כו'. והיא נפשא כמו שאומר למטה ומאנא דנקודין איהו נפש אלף שנפשא שתופא דגופא:

^{שפ} וצין כל דפיקו ודפיקו ו' שעורי' כו'. כמו שאומר לעיל ל"ז ב' דוא"ו איהו שיעור קומה, ורוצה לומר דשיעור הריוח צין כל דפיקו דלפיקו, והוא כריאות האדם, וזה שאומר וכד נקודין כו' וכד לית כו', שמראה על חולי, וכן הוא חבלי משיח כמו שאומר לעיל ס"ט א' ב' קס סבא תנינא כו' וכד דפיקו איהו בתרועה במהירו דוחקא בתר דוחקא מיד ייתי פורקנא ועיין צוהר פ' שמות ל"ז ב' ואגרא לכלה דוחקא:

ומאנא דנקודין איהו נפש, נשמתא איהי כתר על כלהו, ומינה כתרין, דאינון טעמי תנועה דנקודין ואתון, וְאִיְהִי תִלְיָא בְּמַחְשַׁבְתָּא, וְנִקְוֵי תִלְיִין בְּאַמִּירָה, אַתְוֹן בְּעִשְׂיָה, וְדָא אִיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֵׂה, מִסְטָרָא דִּימִינָא אַמִּירָה, מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא עֲשִׂיָה, עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיְהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֵׂה, וּבְמֵאִי אוֹמֵר וְעוֹשֵׂה, בְּהוּיָה, דְאַתְמֵר בֵּיה (בראשית א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר יְהִי י' בְּאוֹר וְאַתְעֵבִיד אוֹיֵר דְאַחִיד בְּתְרוּיְהוּ בְּעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא.

[תיקוני זוהר – דף לו ע"א]

^{xx} וְאִית דְּפִיקוּ דְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּמֵהֵאִי אַתְר יִצְר טוֹב וְיִצְר רַע, וְאִיהוּ רְזָא דְלֵהִט הַחֲרִב הַמְתַּהֲפַכַת (שם ג כד), דְּאַתְהַפֵּךְ מִמְטָה לְנַחֵשׁ וּמִנַּחֵשׁ לְמְטָה, דְּפִיקוּ דִּיצְר הַטוֹב אַחְזִי בְּרִיאוּתָא וְאַסּוּתָא דְכָל אַבְרִין, וְדְפִיקוּ דִּיצְר הַרַע אַחְזִי מְרַעָא דְכָל אַבְרִין דְּגוּפָא, וְכָל מֵאֵן דְּאֵלִים גְּבַר, אִי מִתְגַּבְּרִין זְכוּוֹן אַתְהַפֵּךְ מִנַּחֵשׁ לְמְטָה, וּמִדְּמֵה מְטָה כְּלִפִּי חֶסֶד וְכָל גּוּפָא אַתְסִי, וְאִם מִתְגַּבְּרִין חוּבִין (דף לו ע"א) אַתְהַפֵּךְ מִמְטָה לְנַחֵשׁ וּנְשִׁיךְ כָּל אַבְרִין בְּכַמְהָ נְשִׁיכִין דְּכַאֲבִיבִין וּמְרַעִין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אַתְמֵר בְּדְפִיקוּ, ^{xx} אִין קוּל עֲנוּת גְּבוּרָה וְאִין קוּל עֲנוּת חִלּוּשָׁה קוּל עֲנוּת אֲנָכִי שְׂמִיעַ (שמות לב יח), קוּל דְּעֲנוּיָא קוּל דְּדְפִיקוּ דְּבִי מְרַעָא דְּגְלוּתָא אֲנָכִי שְׂמִיעַ.

וְאִית דְּפִיקוּ מְאִילָנָא דְּאִיהוּ בִישׁ, לִית בֵּיה טַב כְּלָל, דְּמִנְיָה נְפִיק רוּחַ סְעָרָה, דְּאַסְעִיר בֵּיה גּוּפִיָה דְּכַר נֵשׁ, וְאַתְמֵר בֵּיה (מלכים א יט יא) רוּחַ חֲזַק מְפָרַק הָרִים, דְּאִינוּן גְּרָמִין דְּגוּפָא, וּמְשַׁבַּר סְלָעִים, *דְּאִינוּן צְלָעוֹת דְּגוּפָא דְּאִינוּן כְּגוֹוָנָא דְּסְלָעִים, יְוֵהָא אִיהוּ נְפִיק בְּזוֹדוֹן וְלִית לֵיה מְשַׁקְל וְשַׁעוֹר, וּבִיָּה (יונה א ד) וְהֶאֱנִיָּה דְּאִיהוּ גּוּפָא חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבַּר, וְהֵאִי דְּפִיקוּ סְלִיק וְנַחִית יְבִגְלִי יְמָא, דְּאִינוּן עֲשַׂר כְּתָרִין תְּתָאִין, כְּגוֹוָנָא דְּאִיָּהּ מְלָכוֹת קְדִישָׁא הָכִי אִיהוּ מְלָכוֹת חַיִּיבָא, כְּגוֹוָנָא דְּמִלְהָ הָכִי אִיָּהּ עֲרָלָה, דְּתַמְן סַמְא'ל עֲרָל, יוֹבֵת זּוּגְיָה עֲרָלָה, נַחֵשׁ וְאַשְׁתּוּ זְנוּנִים.

"לְקַבֵּל תְּרֵי יָרְכִי קֶשׁוּט מִסְטָרָא דְּמִסְטָבֵי תַּאוּמִיָּא ל' תוּמִיָּא ל', וְלִקְבִלְיָהּ אַתְמֵר (שמות טו ה) תְּהוֹמוֹת יְכַסִּימוּ יְרֵדוּ בְּמִצּוֹלוֹת כְּמוֹ אֶבֶן, לְקַבֵּל עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא אִיהוּ עוּגִיָּא ל' דְּתַמְן 'עוּג מְלִךְ הַבְּשָׁן, מִסְטָרָא

ביאור הגר"א

^פ וְאִיהוּ תִלְיָא בְּמַחְשַׁבְתָּא וְנִקְוֵי כו'. שְׁהוּ ג' דְּרִגְוִין לְכַלִּילִין כּוּלָא, מַחְשַׁבָה דְּבוֹר וּמַעְשָׂה, ג"ר ז'ו", וְחוּר וּכּוּלֵל ג' אֵלוּ בְּג' קוּין דְּהוּן כּוּלִילִין גַּם כּוּן הַכֵּל, וְאִמֵר מִסְטָרָא דִּימִינָא כו' עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא כְּלִיל כו' וְהוּא סְלִיק בְּמַחְשַׁבָה, וְכִמוּ שְׁאִמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַלְהָ בְּמַחְשַׁבָה וְכִמוּ שְׁאִמְרוּ לְקַמֵן קַט"ו ב' דְּאוֹרִי קְדִמוֹן נְטִיל בְּעֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, וְאִמֵר וּבְמֵאִי אוֹמֵר וְעוֹשֵׂה בְּהוּיָה. רוּחָה לֹאֵר כְּמוּ שְׁמִפְרַשׁ וְהוּלָךְ לְאַתְמֵר בְּהוּן כו', יְהִי אוֹר – הוּא אַמִּירָה, וְיְהִי אוֹר – הוּא עֲשִׂיָה, וְהַכֵּל בְּהוּיָה, יְהִי וְיְהִי, וְהוּא לְרִאשִׁיָּה שְׁהוּא בְּעֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא שְׁנַקְרָא הוּיָה. וְאִמֵר עוּד לְרִאשִׁיָּה לִיְהִי אוֹר הוּא אוֹתִיוֹת י"ה אוֹרִי, אוֹרִי הוּא עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא לְאַחִיד בְּתְרוּיְהוּ, י"ה – יְמִינָא וְשְׂמַאלָא וְעִינִין בְּזוּהַר פ' בְּרַחֲשִׁית כ"ב א' הוּא אִמֵר אֲבָא כו' מֵאִרִי דְּבִנְיָנָא אִיהוּ אוֹמֵר וְאוֹמֵנָא עֲבִיד, וְלְקַמֵן פ"ב ב' מִסְטָרָא לְאַבָּא מְנוּוָה וּמִסְטָרָא לְאַיְמָא עוֹשָׂה וּמַחְשַׁבָה אַחִיד בְּתְרוּיְהוּ, דְּבִין אַמִּירָה וּבִין הַעֲשִׂיָה אִי אֲפַשַׁר לְהִיוֹת בְּלָא מַחְשַׁבָה:

^{פפ} וְאִית דְּפִיקוּ דְּע"ה כו' וְכָל מֵאֵן דְּלֵאִים גְּבַר. דְּפִיקוּ דְּעַץ הַחַיִּים כּוּלוּ טוֹב וּבְרִיאוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת בְּכָל נְקוּדָה וְנִקְוֵי וְאִית בְּכָל נְקוּדִין אִם זְכוּ כְּנ"ל וְאִילָנָא דְּכּוּלָא בִישׁ הוּא כּוּלוּ רַע וְחוּלִי כְּמוּ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל ל"ז א' וְאִין בּו טוֹב כְּלָל אֲבָל מַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לְעוֹלָם אִין בּו כּוּלוּ טוֹב אוֹ כּוּלוּ רַע רַק מֵאֵן דְּלֵאִים גְּבַר וְאִינוּן בְּרִיאָה בְּשְׁלִימוֹת אוֹ חוּלִי בְּשְׁלִימוֹת, וְכֵן הוּא בְּיִשְׂרָאֵל כְּד אִינוּן בְּסִטְרָא דְּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע גְּדוּלְתָם אִין בְּשְׁלִימוֹת, וְלְעוֹלָם לָא הִיתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּשְׁלִימוֹת עַד שְׁלָמָה וְאַחַפְּגִים בְּסוּף יָמָיו וְהִיָּה הוּלָךְ וְחֹסֵר, וְכֵן גְּלוּתָם כְּמוּ שְׁכַחוּב (וּיְקָרָא כו מֵד) וְאָף כו' לָא עֲזַבְתִּים כו' וְהַכֵּל מְשׁוּם דְּמַעֲשָׂה אֲבוֹתָיְהֶם בִּידֵיהֶם (בְּרַכּוֹת ז ע"א), (וְשַׁעִיָּהוּ מִג כז) אֲבִידִן הַרְאָשׁוֹן חֲטָא, וְכִמוּ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל ל"ח ב', אֲבָל בִּימֵי חַבְלֵי מַשִּׁיחַ (וּרְמִיָּהוּ ל ז) וְהִיתָה עַת צְרָה לְעֵקֶב כְּנ"ל וְכִמוּ שְׁאִמְרוּ (סְנֵהֲדִרִין אַח ע"א) אִין בְּן דּוּד בֵּא אֲלָא בְּדוּר כו', וְדִלִּי אוֹפֵן הַשְּׁנִי וְכִמוּ שְׁאוֹמֵר בְּפ' שְׁמוֹת ז' ב' יִסְחַכֵּל מֵאֵן אִינוּן דְּקִיִּימִין בְּהַדָּה בְּכָל אִינוּן דְּמַשְׁתַּחֲוִין עִמָּה בְּכָל עוֹבְדוּי דְּכָל חַד וְחַד, וְלָא אֲשַׁתַּכַּח זְכַאי דְּכַתִּיב וְאִבִּיט וְאִין עוֹזֵר, וְכִמָּה עֲקַתִּין כו' וְכַשִּׁיבֹא מַשִּׁיחַ אִז יִתְגַּלֵּה עַץ הַחַיִּים שְׁכּוּלו טוֹב:

^{פפ} אִין קוּל כו'. שְׁהוּ דְּפִיקוּן דְּתַקִּיעָה וְשִׁבְרִים בְּאִרְכִּיבוּ וְקִצְרִיבוּ אֲלָא קוּל עֲנוּת דְּעֲנוּיָא דְּחוּלִי וְכוּבֵד גְּלוּתָא, וְזֵה שְׁאוֹמֵר קוּל עֲנוּיָא כו':

^פ דְּאִינוּן לְעֵלוֹת. כְּמוּ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל נ"ד ב' דָּא סְלַע, מִט"ט, דְּבִגְנִיָּה אַתְמֵר וּיְקַח אַחַת מִלְּעוֹתָיו, דְּרִישׁ לַעַל – סְלַע:

^ז וְהֵאִי אִיהוּ נְפִיק כו'. לִית לֵיה שִׁיעוּרָא כְּמוּ בְּנִקְוֵי דְּאוֹרִיָּתָא וְאִמֵר מְשַׁקְל, מְשַׁקְל הוּא יו"ד הַנְּקוּדִין עֲלָמָן, וְשִׁיעוּר ו', וְהוּא בִין דְּפִיקוּ לְדְפִיקוּ כְּנ"ל מֵה שְׁאִין כֵּן בְּעַץ הַדַּעַת לְמַכֵּל מְקוּם מִסְטָרָא דְּטוֹב יֵשׁ לוֹ שִׁיעוּר וּמְשַׁקְל:

^ז כְּגִלִּי יִמָּא לְאִינוּן כו'. נִגַד גְּלִגְלִי דְּקְדוּשָׁה לְאִינוּן עֲשַׂר גְּלִי יִמָּא, גְּלִגְלִין דְּכוּרְסִיָּא:

^ז וְכַתּוּב זּוּגִי עֲרַלָה כו'. הוּא מְלָכוֹת חַיִּיבָא (פִּירוּשׁ ס"מ) הַנ"ל אֲלָא חוּזַר כַּאֵן לְפִי שְׁאִמֵר עֲרַל, דִּישׁ עֲרַל וְהוּא בְּאַדְס דְּכַר, וְיֵשׁ עֲרַלָה בְּפִירוֹת בְּאַרְצָא לְאִיָּהּ נוֹק', כִּי הַאֲדָם וְהַאֲרָץ הֵם דו"ג, גוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא:

^ז לְקַבֵּל תְּרֵי כו'. דְּהוּן בְּסִטְרָא דְּקְדוּשָׁה אַחִים תּוֹאֲמִים כְּמוּ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל ק"ז א', וְהוּן לְשׁוֹן תְּהוֹמוֹת, וְזֵה שְׁכַחוּב (שְׁמוֹת טו ה) תְּהוֹמוֹת יְכַסִּימוּ, וְהוּן נִגַד אֲפִיקוּ מִיִּם דְּקְדוּשָׁה:

דְּתֵרִין דְּרֹעֵין 'אִינוֹן (אגניא"ל) אגניאל עזיאל מִתְּמָן אָגַג, וּבֵיהּ פִּי גָאָה גָאָה סוּס וְרָכְבוּ רָמָה בַּיָּם (שם א), עוֹזִיא"ל, מִתְּמָן עֲזֹאזֹל, 'וּמִתְּמָן עוֹזִיא"ל, וְאִיהוּ חוֹזִיא"ל, יִכְרַסְמָנָה חֲזִיר מִיַּעַר (תהלים פ יד), וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (בראשית כז מ) וְעַל חֲרָבָךְ תַּחֲיֶה, וְאִיהוּ שְׁעִיא"ל, דְּמִתְּמָן רוּחַ סַעְרָה, וְאִיהוּ עֲשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, 'וּמִתְּמָן שְׁעַר בְּאֶשָּׁה עָרְוָה, וְעֲלִיָּה אֲתַקַּף הֵהוּא דְאֲתָמַר בֵּיהּ (שמות טו ב) עֲזִי וְזִמְרַת יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, יְהוֹ"ה 'אִישׁ מִלְחָמָה יְהוֹ"ה שְׁמוֹ וְגוֹמַר.

לְקַבֵּל בֵּינָה דְאֲתָמַר בְּהַ אֶלְף בֵּינָה, אֶלִין אֲלוֹפִי עֲשׂוּ, לְקַבֵּל חֲכָמָה "אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֹן, לְעִילָא כְתִיא"ל (נ"א כְתִיא"ל) לְקַבֵּל כְּתָר עֲלִיוֹן, וּמִתְּמָן כְּרַת לְכָל אֶלִין דְּעֲבָרִין עַל אוֹרֵייתָא, וְאִינוֹן כְּתִרִין תְּתָאִין אִינוֹן קְלִיפִין לְעֲשׂוּר סְפִירָן, וְעֲשׂוּר סְפִירָן מוּחָא בְּגוֹיֵיהוּ, וְאֶלִין קְלִיפִין אִינוֹן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׁמִים, בְּאֶלִין קְלִיפִין מִתְּלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, לְקִימָא בְּשְׁכִינְתֵיהּ (תהלים קג יט) "וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְלְקִימָא בֵּיהּ (שם מז ח) "כִּי מְלָךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים", אֲבָל לְעִילָא בְּאֲתֵרִיהּ אֲתָמַר (שם ח ה) לֹא יִגְוֹרְךָ רַע, אֲלֵא קְלִיפִין דִּילִיָּה לְעִילָא "אִינוֹן לְבוּשִׁין מִכְּמָה גְוֹנִין שְׁפִירִין דְּנִהוּרָא, דְּמִנְהוֹן אֲתַפְּשֵׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא "בְּגִלְוֹתָא, וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּאֶלִין אֲחֵרִין, בְּגִין לְנִטְרָא לְיִשְׂרָאֵל דְּאִינוֹן מִתְּלַבֵּשִׁין בְּאֶלִין קְלִיפִין, וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר וְכוּ', וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהִים" (ישעיה נט ב), וְעֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲעַבְרָא אֶלִין קְלִיפִין, וְלֹא תַחֲזֹאֵה לְיִשְׂרָאֵל בְּמוּחָא מְלָגָאוּ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם ל כ) לֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִיךְ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ, וְלֹא יִהְיֶה מְחִיצָה בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

וּבְזִמְנָא דְעֲשׂוּר סְפִירָן מִתְּלַבֵּשִׁין בְּאֶלִין קְלִיפִין, אֶלִין דִּידְעִין בְּקְלִיפִין עֲבָדִין אוּמָאָה בְּשִׁמְהֵן וּבְהוֹיּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֶלִין קְלִיפִין וּבְטָלִין גְּזָרָה, וְעַל אֶלִין קְלִיפִין אֲמָרוּ דְצָרִיךְ הַבְּדִלָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַלְבֵּשׁ בְּהוֹן בְּיוֹמֵין דְּחוּל, וּבְשִׁבְתָּ אֲתַפְּשֵׁט מְנַהֵן וְאֲתַלְבֵּשׁ "בְּלְבוּשֵׁין דְּקִדְשׁ, וּבְגִין דָּא תְקִינּוּ בְּהַבְּדִלָה הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדְשׁ לְחוּל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ, דְּלֹא יַחֲבֵר קְלִיפִין דְּחוּל לְקְלִיפִין דְּקִדְשׁ, וְלֹא יַעֲבִיד לֹון תַּעֲרֹבְתָא, וְדָא

ביאור הגר"א

¹ עוג מלך כו'. ולכן נאמר (במדבר כא לד, דברים ג ב) כי בידך נתתי כו' דווקא, דהוא נגד דרגיה למטה ונקרא עמודא דלמאנעיתא, אחד, טו' וד', ונאמר ביה (דברים ג יא) ערש ברזל תשע כו' ורבע כו', אלח דבדקושה קומו של ד' משלמת לעשר, גבהו עשרה ורחבו ארבעה, והוא זכית קודש, מה שאין כן בהם ולכן נחירא משה ממנו עד שנאמר אל תירא אותו כי כבר פגם הברית כמו שאומר בסוף פ' חקת וזיה אהעקר:

² אינון אגניאל עזיאל מתמן אגג. ולכן נאמר (במדבר כד כ) ראשית גוים עמלק, התחלת הבנים, ונאמר (במדבר כד ז) ויחוס מאגג מלכו, ואמר וביה כי גאה, למשם הגאה וירם יד ימינו ולכן (שמות יד לא) וירא ישראל את הים הגדולה כו', ונגד השני (שמות טו ב) עזי וזמרת י"ה כו' כמו שאומר למטה:

³ ומתמן עזא ועזאל. שהן שני שעירים שהן דרגא דעשו (עמלק) איש שעיר שהוא בשמאלא. וזה שאומר ואיהו חזריאל יכרסמנה כו' ועל כו'. וכן שעריאל שעיר כנ"ל כולו כאלרת שער וכמו שמפרש והולך ואיהו עשו כו':

⁴ ומתמן שער כו'. דאשה נוק' לשמאלא לכן אריכה לזהר משער, שלא לאחוז בה זה:

⁵ איש מלחמה. על ההוא (בראשית כז מ) ועל חרבך תחיה:

⁶ אדם כו'. דחכמה נקרא אדם כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש ע"ג א' ושאר מקומות הרבה:

⁷ ומלכותו. נוק':

⁸ כי מלך כו'. דכורא זו"נ:

⁹ אינון לבושין כו'. דהוא לבושין דבריאה, דהן קליפין נגד אצילות ועיין בזוהר פ' בראשית כ' א' עד דאשתכח דהאי קליפה להאי כו' עיין פס:

¹⁰ בגלותא ואלהבש כו'. כמו שכתוב (שה"ש א ו) שמוני נוטרה את כו':

¹¹ לבושין דקודש ובג"ד תקינן בהבדלה כו' דלא יחבר כו'. שלא יעשה מלחמה ועובדין דחול בעוד שלא הבדיל והפשיט לבושי קודש ממנו בהבדלה וכמו שמפרש והולך דכל התערובות זכות וחובה הכל בלבושין אבל בפנים שם אין זכות וחובה, דשם (תהלים ה ה) לא יגורד רע, ועיין מה שאומר בתיקוני זוהר חדש פ"ו א' ועיין שם פ"ט ג' וכמו שאומר למטה דמוחא לא קבל טומאה כו' אבל מוחא דאיהו נהורא דארח אצילות כו':

איהו (ויקרא יט יט) שָׁדָךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וּבִגְד כְּלָאִים שַׁעֲטָנֶיךָ, וְכָל מָאֵן דְּעָרַב לֹחַן אֶתְמַר בֵּיהּ (במדבר יט כ) אֶת מְקַדֵּשׁ יְהוָה טָמֵא וְגוֹמֵר.

וְעֶשְׂרָה לְבוּשֵׁי אֵינֹן דְּקִדְשׁ, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (דברים לב יב) יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוּ אֵל נִכְר, בְּדָד עֶשֶׂר, כְּחוּשְׁבָן עֶשֶׂר קְלִיפֹת דְּחֹל, כִּד אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן אֶתְמַר (ויקרא יג מו) בְּדָד יִשָּׁב מְחוּץ לְמַחֲנֵה מוֹשָׁבוֹ, בְּהֵיאָה קְלִיפָה דְּגָרִים בַּר נֶשׁ לְאֶתְלַבֵּשׂא שֵׁם ה' בֵּיהּ נָטִיל נוֹקְמָא, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ לְשׁוֹא (שמות כ ז).

[תיקוני זוהר – דף לו ע"ב]

דְּבִשְׁבַת דְּאֶתְפִּשֵׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאֲלִין לְבוּשֵׁין וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁין (דף לו ע"ב) דְּקוּדְשָׁא, לָא צְרִיךְ לְקַרְבָּא קְדָמוּהֵי (נ"א קדמיהון) לְבוּשֵׁין דְּחֹל, דְּמוּחָא לָא מְקַבֵּל טוּמְאָה, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר יְהוָה, דְּבִיהּ לָא יְכִיל לְאַתְעָרְבָא שׁוּם עִירוּב, אֲלֵא בְלְבוּשֵׁין דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּשַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב יְכִיל לְאַתְעָרְבָא, וּבְגִינֵיהּ מְנִי לְמַעַבְדַּהּ, דְּלִתְתָּא אִית אֵילָנָא מְעוּרָב טוֹב וְרַע כְּלָאִים, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר (בראשית ב יז) וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּהָהוּא מוּחָא דִּילֵיהּ בְּבְרִיאָה, יְכִיל לְאַתְעָרְבָא עִמֵּיהּ קְלִיפָה, אֲבָל מוּחָא דְּאִיהוּ נְהוּרָא בְּאַרְח אֲצִילוֹת לָא יְכִיל לְאַתְעָרְבָא עִמֵּיהּ (נ"א ביה) שׁוּם תַּעְרוּבַת.

"וְאִית אֵילָנָא דְּטוֹב וְרַע דְּקְלִיפִין, דְּאֵינֹן גְּרַעֲיִנִין אֵינֹן מְלָגָאוּ רַע, וּמוּחָא דְּקִיק מְלָכָר טוֹב, וְאִית דְּמוּחָא דְּקִיקָא מְלָכָר טב וּמוּחָא סְגִי בִישׁ מְלָגָאוּ, כְּגוֹן דְּהָבָא וְכִסְפָּא זְעִיר מְצוּפָה מְלָכָר, וְעוֹפְרַת סִיגִים מְלָגָאוּ, דָּא מוּנִיטָא דְּשִׁקְרָא, פּוּמִיָּה טב וְלִבִּיהּ בִישׁ, וְאִית דְּאִיהוּ קְלִיפָה מְלָכָר וּמוּחָא מְלָגָאוּ, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר גּוֹלָל אֹר מְפַנֵּי חֲשֵׁךְ וְחֲשֵׁךְ מְפַנֵּי אֹר.

וְאִית אֵילָנָא לְתַתָּא דְּעַבּוּדָה זָרָה, דְּלִית לֵיהּ מוּחָא אֲלֵא קְלִיפָה מְלָגָאוּ וּמְלָכָר, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר (תהלים א ד) לֹא כֵן הִרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֶׁרָה דְּנִטְעִין אוֹמִין דְּעֲלֵמָא קְדָם עַבּוּדָה זָרָה, דְּאִיבָא דִּילֵיהּ מוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, בְּזַמְנָא דִּיִּתִי מְלָכָא מְשִׁיחָא עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא כָּל אֲלִין קְלִיפִין לְעִילָא וְאֶמְצָעִיתָא וְתַתָּא, וְלָא יְהִי עַרְבוּבָא בְּפִמְלֵיא דְּלְעִילָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (דברים לב יב) יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאֵין עִמּוּ אֵל נִכְר, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לְלֶדֶת, "אִיתוֹסֶף רוּחָא דְּקוּדְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב (יחזקאל לו כו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֶב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם,

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספרים אחרים)

[תיקוני זוהר – דף קז ע"ב בס"א]

(דף קז ע"ב בס"א) רְבִי אֶלְעָזָר וְרְבִי יוֹסִי הוּוּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, אֲזִדְמֵן רְבִי אֶלְעָאי עֲמָהוֹן, אָמַר רְבִי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׂמַעְתָּ בְּהַאי קְרָא אֲמַאי אֶתְמַר בֵּיהּ אֶת אֶת תְּרִי זְמִינִי, בְּתַר דְּאֶמַר וְתוֹסֶף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו, מַאי אֶת הַבָּל, וְהָא תְּלַת רַבּוּיִן הָכָא, תְּרִין אֶתִּין רַבּוּיִן, וְתוֹסֶף לְלֶדֶת רַבּוּיִיא, הָא תְּלַת רַבּוּיִין, "אָמַר לֵיהּ שְׂמַעְנָא דְּתַלַּת רַבּוּיִין אֲלִין אֵינֹן תְּלַת טְפִין דְּאֶזְדָּרִיקוּ מְאָדָם קְדָמָה דְּאֶתְמַר בְּהוֹן אֲלֵה תּוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, "אָמַר לֵיהּ וְהָא

ביאור הגר"א

¹ ואית אילנא כו'. עיין לעיל תיקון ס' בארוכה:

² ותוסף רוחא דקודשא. כמו שאומר לעיל ק"ז ב' וכמו שמפרש והולך ועוד ותוסף ללדת כו'.

³ ובהגהה ח"ל שמענא דלתת כו' מאדס קדמאה דלתת כו' והא חנא שמענא חלה כו'. כן כריך לומר, וכן הוא בנוסחות מדויקות ורואה לומר שהן ג' אבהן כמו שאומר לקמן דעלייהו אתמר הן כל חלה כו' כמו שאומר לעיל צ"ב דכ"ג תיקון נ' עיין סס, והן חלה ראשי בית אבותם, וזה שהקשה והא חנא כו' והשיב לו כמו שאומר שם צ"ב תיקון נ' עיין סס דלחלה פסל את הראשונים דתהו, דהן דערב רב, ה' מינים, בנוי דקין, עד בהבראש – אברהם, ראשית חלה, וביה נחוסף ה' זעירא ונתקן מה שהיתה תהו בשני אלפים תהו זה' מינים הנ"ל במבול (בראשית ו יא) ותמלח כו' ושאר דורות (משנה אבות ה ב) עד שצא וקבל שכר כולם: (עיין תשלוס ביאור הגר"א על ההגהה לקמן דף קכ"ז ב').

⁴ ובהגהה ק"ז ב' ר' אליעזר ור' יוסי כו' דאזדריקו מאדס קדמאה דלתת כו' חלה תולדות השמים והארץ ח"ל והא חנא כו'. כן כריך לומר וכן הוא בספר יצירה ורואה לומר דלחלה הוא ג' טפין דג' אבהן דג' גלגולים כמו שאומר ריש תיקון נ' תלת כלותין עלייהו אתמר הן

אָנא שְׁמַעְנָא (בראשית ב ד) אֵלֶּה ת וְלִדּוֹת הַ שָׁמַיִם וְ הָאָרֶץ תִּמְנֵן תְּהוֹי, אָמַר לִיה וְדַאי הָכִי הוּא, דְּמִתְמַן הָוָה קִין
יְסוּדִיָּה וְעִקְרִיָּה קָדָם דְּאַתָּא לְעֵלְמָא, אָמַר וְדַאי רְזָא עֲלָאָה אֲתַגְלִיָּא דְלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְׁתָּא.
[תיקוני זוהר – דף קח ע"א בס"א]

אָמַר לִיה אֵלֶּין טַפִּין דְּאַתּוּסְפוּ הָכָא עַל מַאן, אָמַר וְדַאי עַל אֵלֶּין תְּלַת טַפִּין שְׁרִיין תְּלַת חֲכָמוֹת, חַד אִיְהוּ
חֲכָמַת הַמְּחֻשְׁבָּה, וְתַנְיִנָא חֲכָמַת הַדְּבוּר, וְתַלְיָתָא חֲכָמַת הַמְּעֻשָּׂה, וְאִינוּן תְּלַת עֲלָמִין סְתִימִין, תְּלַת טַפִּין
דְּתַלְיִין מִן מוּחָא עֲלָאָה סְגוּלָּה קְרִינֵן לִיה, וְאִית תְּלַת עֲלָאִין עֲלִיִּהוּ דְּתַלְיִין מְמוּחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין,
(דף קח ע"א בס"א) וְאִינוּן סְגוּלָּתָא, תְּלַת עֲלָאִין אֲתַרְמִיזוּ בִּי עֲלָאָה דְּאִית לָהּ קוּצָא לְעֵילָא וְקוּצָא לְתַתָּא וְגו'
בְּאַמְצֵיתָא, וְתַלַּת טַפִּין תַּנְיִנִין דְּאִינוּן סְגוּלָּה לְ מַן י' תַּתָּאָה, וְרְזָא דְּמִלָּה בְּרַאשִׁית, תְּלַת מְאָדָם קְדַמָּאָה, וְתַלַּת
מְאָדָם תַּתָּאָה, וּבְאַלִּין תְּלַת נְקוּדִין אֲתַמַּר (ישעיה מד ו) אָנִי רַאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמְבַלְעָדִי אֵין אֱלֹהִים, וְאַלִּין
אִינוּן תְּלַת גְּלִגּוּלִין דְּאָדָם קְדַמָּאָה, דְּתַלַּת טַפִּין דְּאַזְדַּרִּיקוּ בְּתַלַּת אֲבָהֵן, דְּבָהוּן.

יְבָרְכֵךָ יְהוָה יֵאָר יְהוָה יֵשָׁא יְהוָה, וְתַלַּת תַּנְיִנִין בְּבְרִית וְתַרִי סְמְכִי קְשׁוּט, דְּנַח שָׁם וַיִּפֹּת מִתְמַן הָוָה,
דְּאַתְמַר בֵּיה נַח אִישׁ צְדִיק מְסֻטְרָא דְּצְדִיק חֵי עֲלָמִין, שָׁם וַיִּפֹּת, מְסֻטְרָא דְּתַרִין סְמְכִי קְשׁוּט, וְרְזָא דְּמִלָּה הָכָא,
(משלי ד ל) מֵה שָׁמוּ וּמֵה שָׁם בְּנוּ כִי תִדְעַ, דְּמֵה שָׁמוּ בְּאִימָא עֲלָאָה דְּתַמַּן חֲכָמָה, וּמֵה שָׁם בְּנוּ בְּאִימָא תַּתָּאָה
אַשְׁתַּמוּדְעָא, אָבֵל תְּלַת גְּלִגּוּלִין בְּתַלַּת אֲבָהֵן, וְתַלַּת בְּתַלַּת סְמְכִין דְּלַתְתָּא, דְּאַלִּין הָוּוּ עֲתִידִין לְמַהוּי בְּשַׁת,
תְּלַת דְּאָדָם וְתַלַּת דְּהָבֵל, דְּאַלָּא דְּפָרַח יו"ד מְשַׁת דְּאִיְהִי נְקָדָה אָבֵן שְׁתִּיָּה כו'. (עד כאן מספרים אחרים).

בִּיאור הַגְּרָא

כָּל אֱלֹהֵי כו' וּבְתִיקוּנֵי זוֹהַר חֲדָשׁ ע"ב ג' מֵאִי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי כו' וְלַקְבְּלִיהוֹן אֲתַמַּר הֵן כָּל אֱלֹהֵי כו'. וְאֲמַר תּוֹלְדוֹת כו' רוּחָה לּוֹמַר מֵאֲדָם
דְּהוּא תּוֹלְדוֹת שְׁמַיִם וְאַרְצָא (דְּאִינוּן נְבְרָאִים מֵאֲדָם וְאִם כְּמוֹ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם וְכְמוֹ שְׂאוּמֵר צַפ' בְּרַאשִׁית עֵינִן שָׁם):

כָּ"ל וְהָא אֲנָח כו'. עֵינִן לְעֵיל רִישׁ תִּיקוּן נ' שָׁם וְרוּחָה לּוֹמַר וְהָאִיד אֲפֻשָׁר דְּקָאִי עַל תּוֹלְדוֹת שָׁל אָדָם הַרְשָׁאוֹן וְתִירֵץ לוֹ דְּקָאִי עַל קִין
דְּעִיקְרוּ מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ וְלִכְּן נִפְקַר רַאשׁוֹן וְהִיָּה בְּכוֹר, וְכֵן בְּצַבְרָהָם וַיִּחַחֵם שְׁהוּלִידוֹ קוּדָם צ וְהוּ (א.ה. אולֵי ל"ל בְּתוֹהוּ), וְתוֹהוּ וְבוֹהוּ הֵן קִין
וְהַבֵּל כְּמוֹ שְׂאוּמֵר צְבָהִיר וּבְרִזְאָל:

כָּ"ל אֵלֶּין טַפִּין לְאַתּוּסְפוּ הָכָא עַל מַאן אָמַר וְדַאי כו'. רוּחָה לּוֹמַר דְּכָל תּוֹסְפוֹת הוּא עַל עִיקַר אָס כֵּן כְּרִיד לְהוּיָה ג' דְּבְרִים עִקְרִים
רַאשׁוּנִים וּמַאן אִינוּן, וְהַשִּׁיב לוֹ עַל אֵלֶּין תְּלַת כו' וְהֵן נְרִין כְּמוֹ שְׂאוּמֵר צְבָהִיר חֲדָשׁ פ' יִתְרוּ כ"ט ג' תָּח חוּזֵי תְּלַת שׁוֹתְפִין אִינוּן, אָדָם דְּבְרִיָּה
אָדָם לִיִּצְרָה אָדָם דְּעַשְׂיָה, אָדָם דְּבְרִיָּה אִיְהִי נְשַׁמְתָּא, בְּהַשִּׁיב בְּר נָשׁ, וְדָא מַחֲשָׁבָה עוֹלָם הַמַּחֲשָׁבָה וְדַאי אֲתַקְרִיָּתָא, רּוּחַ – אָדָם לִיִּצְרָה,
עוֹלָם הַדְּבוּר כו', דְּנִפְשָׁא אִיְהִי עוֹלָם הַמְּעַשָּׂה כו', וְכֵן הוּא בְּצַבְרָהָם כְּמוֹ שְׂאוּמֵר אָס, וְעַם כָּל דָּא לְתַלַּת שׁוֹתְפִין אֵלֶּין צְבָר נָשׁ, לִית מַחֲשָׁבָה
כו' עֵינִן שָׁם דְּבְרִיָּה רַבָּה. וְאֲמַר חֲכָמַת כו' חֲכָמַת כו'. מִשׁוּם דְּכָאן מְדַבֵּר עַל הַמוּחִין דְּאִינוּן חֲכָמוֹת, ג' טַפִּין בְּג' מוּחִין דְּהֵן שְׂרָשׁ לֵג'
עַלְמִין, וְהֵן לְמוּחָא תַּנְיִנָא וְהַתּוֹסְפַת הוּא מְמַ"ס כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ תְּלַת טַפִּין כו' וְאִית כו', וְאִינוּן שִׁית חִיבִין דְּקִרָא כְּמוֹ שְׂאוּמֵר לְמַעַלָּה
וּכְבַר פִּירְשָׁתִּי שָׁם כָּל הַעֲנִין הַזֶּה עֵינִן שָׁם:

כָּ"ל מֵה שָׁמוּ בְּאִימָא עֵילְחָה כו'. רוּחָה לּוֹמַר דָּשׁ הוּא לְעוֹלָם צְנוּק', דְּלְכוּרָא – בְּהַתְּגַלְיָאָה, וְכֵן טַפְּהַ לְדְּכוּרָא נְכַטְיִיר צְנוּק' וְנוֹדַע בְּהַ
שְׁהִיא מְדְּכוּרָא, וּמְלֻכּוֹת נְקֻרָחַת שָׁם כִּידוּעַ, וְכֵן צִינָה – לְשַׁמְךָ הַגְּדוּל, וְהוּא וְהוּא שְׁמוֹ, דְּמִ"ה, חֲכָמָה, בְּשָׁמוּ אֲשַׁתְּמוּדַע, זֶה שְׂאוּמֵר דְּתַמַּן
חֲכָמָה. וְהוּא שָׁם צְנוּ גַם כֵּן בְּשָׁם מְלֻכּוֹת אֲשַׁתְּמוּדַע וְהוּא כו' אֲשַׁתְּמוּדַע:

כָּ"ל וְאֵלֶּין הוּוּ עֲתִידִין לְמַהוּי בְּשַׁת תְּלַת דְּאָדָם וְתַלַּת דְּהַבֵּל אֲלָא דְּפָרַח יו"ד מְשַׁת כו'. כֵּן כְּרִיד לּוֹמַר וְכֵן הוּא בְּפִנִּים ק"ח ב' וּמְשִׁית תִּיקוּנִים
אֵלֶּין כו' ג' לְאָדָם כו' וְהֵן תְּלַת דְּשַׁת שְׁהוּא מֵאֲדָם כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב וְיוּלַד בְּדְמוּתוֹ לְכָלְמוּ וַיִּקְרָא שְׁמוּ שֵׁת, וְהוּוּ לְכָלְמוּ, וְשֵׁת – שִׁית הַכָּ"ל וְעַלְיוֹ
נֵאמַר בְּרַאשִׁית כְּנ"ל:

כָּ"ל אֲלָא דְּפָרַח יו"ד כו'. רוּחָה לּוֹמַר בְּעוֹן אָב וּבֵן לְחַבּוּ בְּמַחֲשָׁבָה כְּמוֹ שְׂאוּמֵר לְעֵיל ק"ה א' וְהוּא יו"ד, דְּפָרַח הוּו"ד שְׁהוּא הַבְּנִין דְּג' טַפִּין
דְּמִינִיָּה אֲזַדְרִיקוּ כְּנ"ל וְלִכְּן אֲתַפְּזוּ הַג' טַפִּין בְּג' אֲנָשִׁים כִּיּוֹן דְּפָרַח הוּו"ד, יְסוּדָא לְהַוּוּ, וְעֵינִן לְקַמֵּן ק"ה א' וּבְגִין דְּעַקֵּר כו' וְאַתְעַבִּידוּ
תְּלַת עַנְפִּין דְּאִינוּן תְּלַת כו' וְהוּא דְּהוּא שְׂרָשָׁא חֲדָא, עִיקְרָא חֲדָא, אֲתַפְּלָגוּ לְתַלַּת, הָכִי אִיְהוּ אֲזַדְרִיק בְּתַלַּת גְּלִגּוּלִין, חַד בְּנָת, וְתַרִין בְּשָׁם וַיִּפֹּת
וְאֲמַר לְאִיְהוּ נְקוּדָה אָבֵן שְׁחִי'. רוּחָה לּוֹמַר חֲכָמָה וְכְמוֹ שְׂאוּמֵר לְקַמֵּן ק"ה ב' מִי שֵׁת צְנוּחוֹת חֲכָמָה וְדָא יו"ד דְּבָה הוּי שִׁית, אִו מִי נַתּוּן
לְשַׁכּוּי צִינָה דָא ה' כו', וְאִינוּן י' ה', יו"ד מִן שִׁית, ה' מִן הַבֵּל, וְאִינוּן אֲרִ"ה, שִׁית ו' צְרָא בְּאַמְעִיתָא, וְרוּחָה לּוֹמַר שֵׁת בְּעַמְזוּ דְּהוּא כּוֹלָל ו'
תִּיקוּנִין, ו"ק, ג' – בְּג' אֲבָהֵן, וְג' – בְּנֵה"י כְּנ"ל, הוּא צְרָא לְאֲרִ"ה עֵינִן שָׁם דְּבְרִיָּה, זֶה סוּד שְׁחִיָּה, וְשְׁחִיָּה הוּא נְקוּדַת כִּיּוֹן דְּמַשְׁס הַשְׁתַּת
עַלְמָא כְּמוֹ שְׂאֲמַר (וּיּוֹמַר נְד ע"ב) אֲלוֹ וְאֲלוֹ מַלְאִין נְבְרָאוּ, מַלְאִין מְכַלֵּל יוֹפִי, וְהוּא חֲכָמָה דְּבָה, בְּאֲוֹר חוּזַר, יו"ד זְעִירָא, אָבֵן מֵאֲסוּ כו' כְּמוֹ
שְׂאוּמֵר לְקַמֵּן ק"י א' וְכְמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ בְּמַקּוֹם אַחַר צְנוּד ב' לְתַתִּין, שְׂדִי אֲדִנִי וְעֵינִן צְוָהֵר פ' נַח ע"א ב' וְע"ב א' פַּתַּח רִ"י וְאֲמַר וְהָאָבֵן
הַזֶּה אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מֵאֲבָה יִהְיֶה בֵּית אֲלֻקִּים דָּא הִיא אָבֵן שְׁחִיָּה, פַּתַּח וְאֲמַר אֲנִי בְּלַקַּח אֲחִזָּה כו' דוּד מְלַכָּא חִצְבוּתָא וְדִבְקוּתָא לִילִיָּה בְּהָאִי
אָבֵן הוּא, וְעַלָּה אֲתַמַּר אָבֵן מֵאֲסוּ הַבּוּנִים כו' לְאַתְקִין אָבֵן שְׁחִיָּה כו' וְשׁוּי עַלָּה קוּדָשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְכִדִּין וְתַכּוּן מְלַכּוֹתוֹ מֵאֲדָם מִשׁוּם שְׁהִיא חֲכָמַת
שְׁלָמָה וְצַפ' וַיְהִי לְכָ"א א' פַּתַּח ר' יוֹסִי כו' עֵינִן שָׁם דְּבְרִיָּה, וְעֵינִן לְקַמֵּן ק"י ח' וְעוּד כִּי שֵׁת לִי זְרַע כו' דְּפָרַח צִיָּה יו"ד מִן שִׁית כו' וּבְגִין
הָאִי יו"ד אֲתַמַּר אָבֵן מֵאֲסוּ הַבּוּנִים כו' אֲמַר וְדַאי יו"ד עֵילְחָה אִיְהִי מִן חֲכָמָה וְהָאִי אִיְהוּ יו"ד זְעִירָא כו' וְדָא יו"ד מִן אֲדִנִי וְאִיְהִי יו"ד מִן

(דף קז ע"ב) ועוד ותוסף ללדת את אחיו את הבל, רבי יוסי ורבי אלעאי הוו אזלי בארְחא, אַזְדַּמְן רבִּי אֶלְעָזָר עִמְהוֹן, אָמְרוּ וְדַאי עֲלֵךְ אֲתָמֵר (בראשית כח יא) וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם דְּאֶעְרַעְנָא בְּשִׁכְנִיתָא, אָמַר לֹון עֲלֵיִיכוּ אֲתָמֵר (שם לב ב) וַיִּפְגַּעוּ בוּ מִלְאָכֵי אֱלֹהִי'ם, מַאי מִלְאָכֵי אֱלֹהִי'ם, אֲלִין יְדִאֲתָמֵר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מִלְאָכֵי רַחֲוֹת, דְּרוּחִין דִּילְכוֹן מְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, (נ"א דקודשא) חָדוּ בְלָהוּ בְאַרְחָא. אָמַר רבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מַאי וְתוֹסֵף לְלֵדֵת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל, וְתַרִּין אֲתִין אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל. אָמַר לִיהּ וְדַאי וְתוֹסֵף יְדִא תוֹסֵפֵת רוּחָא דְקוּדְשָׁא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, מִתְמָן אֲתוּסֵף לִיהּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא, תַרִּין אֲתִין לְרַבּוֹת בֵּיהּ נִשְׁמָתָא וְנִפְשָׁא מְשַׁכְּנִיתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וּמַאי הָוָה תוֹסֵפֵת עַל רוּחָא דָא חֲכָמָה מְאָדָם עֲלָאָה.

אָמַר רבִּי יוֹסִי שְׁמַעְנָא דְתַלְתָּ רַבּוּיִין אֲלִין, אֵינּוֹן יְתַלְתָּ טַפִּין דְאַזְדַּרְיָקוּ מִמוּחָא סְתִימָא (דף קח ע"א) דְכָל סְתִימִין, יְתַדְאֲלִין אֵינּוֹן תַּלְתָּ גִלְגּוּלִין, וְאֲלִין תַּלְתָּ טַפִּין, שְׁמַעְנָא דְאֵינּוֹן לְקַבֵּל תַּלְתָּ נְשִׁים, דְאַתְמֵר בְּהוֹן (משלי יד א) חֲכָמוֹת נְשִׁים בְּנִתָּה בֵיתָה, לֵאדְחַד אוֹפָה וְחַד עוֹרְכַת וְחַד מְקַטְפַת, לֵילְהוּא דְאַתְמֵר בְּהּ (במדבר טו כ) רֵאשִׁית

ביאור הגר"א

הוה"י כו' וכנ"ל דבה אור חוזר, ואלין ב' יודין - ב' חכמות אינון, חד בלא פרודא כמו שאומר בפ' בראשית ב' ב' בראשית ר"ח פתח כו' ואינון תרין נקודין כו' ובגין דלית לון פרודא אקרון ראשית, חד ולא תרין, מאן דנטייל האי נטייל האי וכלא חד כו' והוא אות ברית קודש שהוא חכמה לידה כמו שאומר לעיל תיקון ל"ו ושאר מקומות, עטרת הברית שהוא קיום העולם, אם לא ברית כו' זה שאומר ובהאי יו"ד חב יוסף כו' מקשת לאיהו ברית. ועיין לקמן ק"י א' בהגהה בראשית כו' א"ל מהכח אשתמודע דבהאי אות דברית מילה חב כו' והוא בזרע שהוא יו"ד נחית מחכמה עלאה, מוחא, ויורד בלות ברית, וביה פגים ופרח מיניה וכמו שאומר לקמן קי"א ד' ובג"ד כל פרח י' מן שת מה כתיב כי שת לי חלקים זרע אחר, אחר דגרס דאתאביד יו"ד לאיהי זרע מן שת, ורזא דשת - כל שתה תחת רגליו, כל וודאי לאיהי זרע, אות ברית קדש כו' זה שאומר ובהאי חב יוסף הה"ד כו' בזרע דנפיק מיניה, והענין כי יעקב שופריה לחדס קדמאה, וביה אשתתקו, וכמו שאומר לקמן ק"י א' ליעקב דיוקנא לחדס קדמאה הוה כמה לאוקמוה כו' כיון דאתא יעקב תמן כו' בית - בת יו"ד, מיד אשתלים יוד בעקב ואתעביד יעקב, ודא איהו דלמר קרא ויבא יעקב שלם, ויוסף דיוקניה דבנו ולכן בלות יו"ד חב גם כן אללא דתקין דלא אזדריה דבהי זונה כמו שמפרש והולך:

¹⁰ דלאתמר בהון עושה כו'. עיין בזוהר פ' כך כך ז' א' ד"א ברכו ה' מלאכיו אלין אינון דקייא כו' עיין שם:

¹¹ דא תוספת רוחא כו'. דעמודא דאמנעיתא - דרגא דרוחא, והוא מנר"ן דיליה כמו שמפרש והולך (ותוסף כמו שמפרש והולך) ומאי הוה תוספת כו' דהוא אלס עילאה, ועמודא דאמנעיתא אלס תתאה, והוא שריא על רוחא דעמודא דאמנעיתא, והוא נשמתא לנשמתא דהוא תוספת על נר"ן, והבל הוא אלס תתאה כמו שאומר להלן רוחא דקודשא ותוסף תוספת רוחא את את נשמתא ונפשא, דאת בכל מקום הוא נוק' כמו שאומר בזוהר חדש שה"ש נ"ב ג':

¹² תלת טפין לאזדריקו כו'. והן נר"ן, ואמר לאזדריקו לאינון סגולתא כמו שאומר למטה והן זרקא סגולתא ועיין בזוהר חדש ע"ו ב' בתלת נקודין דסגולתא למנהון אשתמכו תלת טפין דתלת מוחין עילאין דכל דבר נש אשתמשך זרע מיניה כו' הכי כגוונא דא כל קב"ה אורית דבר נש תלת קטיירין לאינון נשמתא ורוחא ונפשא כו' דאתרמיזו בשם יו"ד ה"י ואל"ו ה"י, ומרמז כאלן על גלגולא דהבל דהוא משא, תלת טפין דיליה הוא ממוחא תניינא כמו שאומר לקמן, ואתוסף ביה תלת אלין כמו שאומר לקמן ק"ט א' ומשה כליל תרווייהו כו', וזהו שית תיבין דקרא, תלת דיליה ותלת רבויין הנ"ל ועיין מה שדארנו בהגהה כאן:

¹³ ואלין אינון ג' גלגולים. כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ו הה"ד גם כפור מלאה בית כו' והן בג' אבהן כמו שאומר לעיל:

¹⁴ לקבל ג' נשים דלאתמר כו'. רואה לומר דכתיב (משלי יד א) חכמת נשים, ואתמר במתניחין (פסחים ג ד) שלש נשים אופות כמו שמפרש והולך והוא לראיה דג' חכמות הן בג' מוחין ואף על גב דמוחא דעתיקא קדישא הוא חד מכל מקום שרשא דג' הוא, דביה ג' הוי"ו"ת כמו שאומר באידרא זוטא והן ג' חכמות דכתיב שם, אחת - חכמת נשים בנתה כו', ואחת - (משלי ט א) חכמות בנתה כו', ואחת - (משלי א כ) חכמות בחוץ תרונה, וקראן נשים דהוא שרשא דנוק', שביבין דנורא, ראשיתא דנוק':

¹⁵ דחד אופה כו'. ג' מוחין כמו שאומר לקמן ב' חד אופה דמוחא כו':

¹⁶ לשהוא דלאתמר כו'. רואה לומר חכמה דנקרא אבא דהוא אלס הראשון, וג' טיפין דיליה הוא מעתיקא קדישא ומ"ם הוא שורש החכמה ועיין באידרא זוטא רפ"ח א' ב' רישא דחד חכמתא סתימאה דאתכסיא ולא מתפתחא, וחכמה דא סתימאה רישא לכל רישא דשאר חכמות כו' דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע כו', ושם רפ"ט ב' אחר דשיכותא אשתכח מעתיקא קדישא דלאתנהיר ממזלח הוא נהירו דחכמתא דמתפשט לל"ב עיבד ונפקא מההוא מ"ם כו' עיין שם וההיא חכמה הוא ראשית כמו שאומר שם דהיא שיכותא דכולא וכמו שכתוב (תהלים קיא ז) ראשית חכמה, וכמו שאומר בתרגום יונתן על בראשית, והוא ראשית עריסותיכם וכמו שאומר לקמן תיקון ט"ז בראשית דא חלה הה"ד ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, והא אוקמוהו דלדס חלתו של עולם הוה רואה לומר דלדס הוא חכמה של עולם כמו חלה מעיסה ואלו ג' הנ"ל הן עורכין ומקטפין ואופין לשהיא חלה למנהון אשתמשך וזה שאומר בנתה ביתה

עריסתיכם חלה, ודא חלה לידפסח (דאיהי סגולת"א) איהו טפה קדמאה ומינה אודריקו תלת טפין, ואינון תלת יודין י' י' דאינון סגולת"א ודאי, לידאינון י' יברכך י' יאר י' ישא, ובאן אתר אודריקו בתלת אבהן, לידתמן נחית אדם בתלת גלגולין, ומאן אתר אודריקו למההוא דנחית בהון דאיהו מסטרא דחכמה עלאה.

(ולקבל תלת טפין אלין תקינו תלת מצות בפסח, חד מצה דלעילא לברכא בה המוציא, תניינא לחם משנה, תליתאה לחם עוני בלא מלחא, דהא אתמר (ויקרא ב יג) על כל קרבנך תקריב מלח, בגין דאיהי מצה פרוסה, כגוונא (דניאל ה כח) דפריס פריסת מלכותך, עד דתהא שלימה לא צריך לקרבא עלה מלח, דאיהו חל"ם, ומאי ניהו חלם אמצע (דכלהו תלת), תלת טפין עלאין אינון סגולת"א, דתליין ממוחא סתימא עתיקא דעתיקין.

[תיקוני זוהר – דף קה ע"ב]

תלת טפין אודריקו בגולגולתא ליימוחא תניינא לייאינון סגול"ל, באן אודריקו, בתרי סמכי קשוט וברית, דאינון לקבליהו נח שם נפת, נח אודריק בצדיק, דהא הוא דכתיב (בראשית ו ט) נח איש צדיק, שם נפת בתרי סמכי קשוט, ליעלייהו אתמר ברא שית, תלת טפין עלאין דאינון סגולת"א, דאודריקו ממוחא סתימא, אינון קוצא דאת י' לעילא וקוצא דילה לתתא, וגו באמצעייתא דילה, מוחא דאודריקו תלת טפין אלין מינה, איהי

ביאור הגר"א

בלשון יחידה, דקאי על חכמה זו היא בנתה ביתה היא בית לחכמה והוא ע"י ג' חכמות הנ"ל, ועיין בזוהר ריש פ' בראשית ט"ז א' זהר סתימא דסתימין בטש כו' וכוין לתפשט האי ראשית ועביד ליה יקרא והיכליה כו' ואקרי בית ועיין שם כ"ט א' וכתוב בחכמה יבנה בית כו' עיין שם בדבריו והוא ב' דבראשית, נקודה בהיכליה כמו שאומר למעלה וכן ביתא תתאה אחבני גם כן בחכמה כמו שאומר שם וכוין בחכמה יבנה בית, בית עילאה אחבני בחכמה וכן תתאה אוף הכי אבל בית עילאה רבדבא יקובא לעלמא כו', והוא בנתה ביתה דכאן דהוא ע"י ג' נשים הנ"ל דהן ג' הווי"ת, י"ג מכילין דרחמי כמו שאומר באידרא זוטא שם וכן הוא זה כמו שאומר בריש פרק ב' לספרא לניעותא, ואמת שגם בביתא תתאה י"ג מכילין דרחמי כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' תלך ובריך פ' בראשית מכל מקום כאן, בחדס הראשון הוא מעלמא עילאה זה מדבר, זה שאומר ודא חלה דפסח. דפסח הוא ביה, דהיא אפיקת לחירות, עלמא דחירות, אנכי ליציאת מזרים, ולכן דפסח שלש נשים כו' והוא חלה דמתקנא לעיסה דפסח, ויש עיסה לכל השנה, ביתא תתאה, וחלה לילה הוא בחדס תניינא כמו שאומר למטה:

^ב דפסח איהו טיפה קדמאה ומינה כו'. רואה לומר חלה הנ"ל הוא ראשית דהוא טפה קדמאה, שירותא דכולא, ומינה אודריקו ג' טיפות דירית מעתיקא קדישא, והן ג' חג"ת דז"א, וכן הוא בחדס הראשון שירית ג' קטורין מעתיקא קדישא ומינה אודריקו בג' אבהן כמו שדפסר והולך ובאן אודריקו כו'. ואמר דאינון סגולתא רואה לומר כנ"ל דזהו זרקא סגולתא, ומסטרל דאבהן נאמר (שמות יט ה) והייתם לי סגולה:

^ב ואינון י' יברכך כו'. ובהן ג' שמות הוי"ה, דאינון ג' יודין דיברכך יאר ישא – באין מנהון וכנ"ל:

^ב תמן נחית אדם כו'. רואה לומר לתפשט בהון וכמו בחכמה עילאה כמו שאומר באידרא זוטא רפ"ט ר"ז אתר דשירותא אשתכח כו' ואתעביד לתלת רישין ורישא חדא כליל לון ואילין תלת מתפשטין לז"א ומאלין נהרין כולא אתגליף האי חכמתא כו' ואילין נהרין מנהירו דהוא מוחא עילאה סתימאה כו' אלין תלת נהרין לתלתא אחרנין לאקרון אבהן כו':

^ב מההוא נחית בהון דאיהו מט"ו דחכמה עילאה אדהכי הא ר' יצחק כו'. כן כריד לומר. (ולפנינו הוא נדפס דף קט ע"א וא.ה. ביאורי הגר"א הדיבורים המתחילים ואתערותא דלתתא, בודלי כו', כג"ד נפש איהו כו', תמלא לקמן קה ע"א):

^ב ממוחא תניינא. רואה לומר ממוחא דז"א דהוא אדם תניינא, דרגא דהבל כמו שאומר לעיל ב' מה שמו ומה שם בנו, דהוא אדם והבל, וכן אבא וז"א, אב וזן, וכמו שחכמה סתימאה הוא מוחא לחכמה דמינה אודריקו ג' טיפין לאבהן כן הוא מוחא דז"א לז"א, דמינה אודריקו ג' טיפין דנה"י, ומחכמה דהוא אדם עילאה אודריקו ג' טיפין לאבהן, וכן מאדם תתאה והוא ת"ת דז"א לג' נה"י, וכן מהבל לנח שם חס ויפת כמו שדפסר והולך:

^ב ואינון סגול. כמו שאומר לעיל בתיקון כ"א ושאר מקומות דחג"ת הן סגולתא, דת"ת למעלה מהן, ונה"י סגול ואודריקו להיפך, דיעקב הוא אחרון ונח ראשון:

^ב ועלייהו אתמר ברא שית. שית אלו. ואמר ג' טיפין עלאין כו' יו"ד לתתא מן א' כו'. והוא"ו שצאמנע הוא דעת, שהוא כולל חו"ב כמו שאומר באידרא זוטא שם ואתעביד תלת רישין, ורישא חדא כליל לון כו' והוא וא"ו כידוע והוא בין מיס עליונים לבין מיס תחתונים שהן ב' יודין הנ"ל כמו שאומר לעיל למעלה בתיקונים, ואמר בפרק ה' דספרא לניעותא יהי רקיע בתוך כו' עתיקא לזעירא כו' והגהה בין מיס למימין) מיס שלימין כו' והוא"ו מפסיק ביניהם והוא רומז על ששה טפין אלו, שהן מב' יודין אלו, ויוד העליון הוא מוחא סתימאה ויו"ד תתאה מוחא דז"א, וכולא הוא אלף דהוא עתיקא קדישא כמו שאומר שם ואלו נהרין כו' ואתקשר לה דלא ודא דלא עד לאשתמודע דכלא חד וכלא הוא עתיקא קדישא כו', וכן דעת – מחבר ששה הנ"ל דנוק' בין ג"ר דחג"ת ובין ג' נה"י, מעויו דדעת אשתקו, ושם י"ב מנהיגים דנפש, י"ב שדעת, וכן אשתקו י"ב ברכות אמלעות כנגדו, וכל י"ח ברכות הוא גם כן באלף, יו"ד – ג"ר, קולא וקולא וגב, וכן ג' אחרונות – ו"ה, דהוא ו"ו למתחלק לב' ויין צאמלעות:

י', וְדָא י' דַּאִיְהִי לְעִילָא (דף קח ע"ב) מָאָת א, י' לְתַתָּא מִן א מוּחָא תַנְיִינָא, וְתַלְת טִיפִין דְּאַזְדְרִיקוּ מִינָה אִינוּן סְגוּל, תַּלְת טִיפִין דְּאַדְם קְדָמָא דְּאִינוּן תַּלְת גְּלוּלִים, וְתַלְת דְּאַדְם תַּנְיִינָא תַּלְת גְּלוּלִין.

מֵאן אָדָם עֲלָאָה וְאָדָם תַּנְיִינָא, אָלָא (משלי ל ד) מַה שָּׁמוּ וּמַה שָּׁם בְּנוּ, מַה שָּׁמוּ אָדָם עֲלָאָה, מַה שָּׁם בְּנוּ אָדָם תַּתָּאָה, מִתְרוּיָהוּ אֲתֵרְמִיזוּ בְּהֵוֹא קָרָא דְאַמְר מִשָּׁה, (שמות ג יג) וְאַמְרוּ לִי מַה שָּׁמוּ מַה אָמַר, תַּלְת טִיפִין מִיָּה אֹפְהָ בְּמוּחָא דְּאִיְהִי לְקָבֵל יְמִינָא, דְּאִיְהִי אֹפְהָ דְּאִיְהִי שַׁר הָאֹפִים, וְחָד עוֹרְכָת דָּא מוּחָא דְּאִיְהִי מְסֻרָא דְּשִׁמְאָלָא, דְּאַתְמַר בְּהָ (משלי ט ב) אָף עֲרֻכָה שְׁלַחְנָה, וְהָא אֹקְמוּהוּ שְׁלַחְן בְּצַפּוֹן לְקָבֵל לְבָא, וְחָד מְקַטְפָת לְקָבֵל מוּחָא דְּאִיְהִי לְאַחוּרָא כְּלָפֵי כְּתָף, מִיּוֹלְקָבֵל אֵילִין תַּלְת טִיפִין אִינוּן תַּלְת יוֹדִין דְּאִינוּן בְּיוֹד ד' וָיו וָיו, דְּמַעֲדִין עַל עֵלְת כָּל הָעֵלּוֹת, מִדְּעֵלְיָה אֲתֵמַר (ישעיה מד ו) אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדִי אֵין אֱלֹהִים, דְּאִיְהִי רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדִי אֵין אֱלֹהִים.

וּמִשִּׁית תְּקוּנִין אֵלִין בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי לְשֵׁת, לְמַהוּי שְׁמִיה שִׁית, לְמַהוּי בִּיה תַּלְת גְּלוּלִין דְּאַדְם וְתַלְת דְּהָבֵל, אָלָא דְּפָרַח י' מִשִּׁת דְּאִיְהִי נְקוּדָה אָבֵן שְׁתִּיָּה דְּמַתְמָן הוֹשְׁתַּת עֲלָמָא.

וּבְהָאֵי י' חָב יוֹסֵף, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (בראשית מט כד) וַתִּשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתוֹ וַיִּפְזוּ זְרוּעֵי יָדָיו, מִיָּמָי וַיִּפְזוּ, דְּאַזְדְרִיקָת טִיפָּה דְּאִיְהִי י' בֵּין עֶשֶׂר אֲצָבָעָאן, וְאַתְפְּלִיגַת לְעֶשֶׂר נִיצוּצִין מִדְּאַזְדְרִיקוּ מְקַשְׁת דְּאִיְהִי בְּרִית, וּבָאָן אַתְר אַזְדְרִיקוּ בְּעֶשְׂרָה הֲרוּגֵי מְלָכוֹת, אָמַר לִיָּה, וְהָא שְׁמַעְנָא דְּעֶשְׂרָה הֲרוּגֵי מְלָכוֹת בְּנֵי יַעֲקֹב הָווּ, אָמַר לִיָּה חֵס וְשְׁלוֹם, אָלָא מִדְּיוֹקְנִיהָ הָוָה, וּמֵאָן גְּרִים דְּאַזְדְרִיקוּ תְּמָן, דְּיוֹקְנָא דְּאַבּוּהָ דְּאַזְדְמָן לְגַבִּיהָ, דְּהָוָה דְּיוֹקְנָא דְּאַדְם

בִּיאור הגר"א

¹⁹ וְתַרְוִיבֵיהּ אֲתֵרְמִיזוּ כו'. ד'מ"ה הוּא אֲדָם, וְזֵהוּ מ"ה שְׁמוּ, מַה – אֲדָם, וְכֵן סָס בְּנוּ, וּלְפִי שְׁמָה יֵרִית לְתַרְוִיבֵיהּ לְחַפְל מַשָּׁה מַשָּׁה, ב' מ"ה – ב' אֲדָם כְּנ"ל, וְב' שִׁינוּן – ב' פְּעֻמִּים ג' טִיפִין כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל ק"ט א' וְלָכֵן בְּעָא לְקִיּוּמָא עַל דְּרַגָּא לְהוֹן לְמַעְלָה:
²⁰ חָד אֹפְהָ כו'. הוּא הַגְּהֵת אִיזוּ תַלְמִיד אֲבָל אִינוּ כו', דִּשְׁר הַמְשָׁקִים הוּא לִיְמִינָא, דָּס מוּזָא בְּמִים, מוּחָא בְּמִינֵי מִים, וְהוּא נֶגֶד קְנָה לִיְמִינָא דְּבִיה (בְּרִכוֹת ס"א ע"ב) רִיחָה שׁוֹאֲבַת כָּל מְשָׁקִים, שַׁר הָאֹפִים בְּשִׁמְאָלָא, דְּבִיה (הוֹשַׁע ז ד) אֵשׁ תַּנּוּר בּוֹעֵרָה מְאֹפְהָ, וְנִגְדוּ וּשְׁטוּ בְּשִׁמְאָלָא, וְקָנָה וּשְׁטוּ הוּא נֶגֶד עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּרַעִיא מֵהִימְנָא פ' פִּנְחָס רל"ב א' וְשָׁט דוּמָה לְעַלְמָא לִין כו' קְנָה דוּמָה לְעַלְמָא לְחַתִּי, וְלִבְחָר דֶּשֶׁט ו' מִן וְשָׁט בְּרַבּוּי אֲכִילָה וְשִׁתִּיה, אֲתֵרְכִיד וְאַתְעַבִּיד שְׁטוּן כו' (בְּמִדְבָר י"א ל"ג) וְאָף ה' חָרָה כו', (בְּרִכוֹת נו ע"ב) הַרְוָה קְנָה יִפְהָ לְחַכְמָה כו', וְהוּא חַכְמָה בְּמִינֵי, וְכֵן הוּא כְּנֶגֶד בְּיַת הַמַּקְדָּשׁ, מְנוּרָה דְּבִיה הַשָּׁמֶן – בְּמִינֵי, וְשַׁלְחָן דְּבִיה הַלֶּחֶם – בְּשִׁמְאָלָא, וְלָכֵן פְּתַח שַׁר הָאֹפִים בְּאָף, דְּהוּא בְּשִׁמְאָלָא, (שְׁבַח נ"ג ע"ב) וְקָשִׁין מוּזוּנֹתוֹי שַׁל אֲדָם כו', (בְּרַאשִׁית ג יז) בְּעַצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, וְכֵן הִיוּ הַחֲלוּמוֹת שְׁלֵהֶם, הֵאִי בְּסַטְרָא לְטוֹב וְהֵאִי בְּסַטְרָא דְרַע, וְזֵה עַל בְּנִין בֵּית הַמַּקְדָּשׁ וְזֵה עַל חוֹרְבָנוּ, וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּמַדְרַשׁ רַבִּי, וְעִיּוּן בְּסוּף פ' וְיִשָּׁב ק"ב א' בְּצַרוּכָה, וְכֵן פְּתַח לְהַסֵּךְ יוֹסֵף לְטוֹב וְלְרַע, כָּל אֶחָד בְּדַרְגָּיָה שָׁן הִיוּ בְּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לְמִימִינֵיהּ חַיִּים כו' וְשַׁר הַטְּבַחִים דְּהוּא עַל הַבָּשָׂר לְכֵן נִקְרָא טְבַחִים, טְבַח, וְהוּא מְבַשֵּׁל הַבָּשָׂר וְכָל כְּרִכֵי הַסַּעוּדָה כָּל הַטְּבַחִין, וְהוּא כְּרִיד לְשִׁנְיָהם לְאֵשׁ וּמִים, וְהוּא כוֹלֵל שְׁנֵיהֶם, וְנִגְדוּ וּוּרִידִין, וְכֵן כְּתִבַּת הַרְיִז"ל, וְכוֹלֵן הֵן בְּקִרְא הַנ"ל, חַכְמוֹת בְּנַתָּה בִּיתָה, ג' נָשִׁים הַנ"ל, טְבַחָה טְבַחָה מִסְכָּה יִינָה אָף עֲרֻכָה שׁוֹלְחָנָה, וְעִרְכָתָה הַשְׁלַחָן הוּא בְּפַת לְבָד, וְלָכֵן נִאֲמַר בּוֹ אָף כְּנ"ל, וְכֵן ג' נָשִׁים הַנ"ל, חָד אֹפְהָ וְחָד עוֹרְכָתָה נֶגֶד (מַשְׁלֵי ט ז) עֲרֻכָה שׁוֹלְחָנָה, וְחָד מְקַטְפָת בְּיַין וּמִים נֶגֶד שַׁר הַמְשָׁקִים, וְכֵן בְּקִרְבָּנוֹת הַקִּרְבָּן וְשִׁחִיתוּ – א', וְהַמְנַחֹת עַל הָאֵשׁ – ב', וְנִסְכּוֹ הִיּוּן – ג':

²¹ וְלַקְבָּל אֵלִין תַּלְת טִיפִין כו'. דָּס זֵה הוּא בְּעִתְיָקָא קְדִישָׁא בְּמוּחָא סְתִימָאָה כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּתִיקוּנֵי זֹהָר חַדָּשׁ, וְזֵה הָסָם הוּא הַמִּילוּי בְּמוּלְאֹתוֹ, אַחַר כִּרְכִי יו"ד, וְאַחַר קִמְצָא אָף, וְאַחַר חוּלָם וָא", וְיודֵע נִיקוּד הָסָם בְּמוּלְאֹתוֹ, וְכָל ג' אֹתוּתוֹת או"י שְׁנַחֲוּ בְּאַמְלָע הֵן בּוֹ, וְאֵלִין ג' יוֹדִין הֵם ג' מוּחָין דְּבִיה, ג' הוּיֹת, מְכָל יו"ד הוּיֹת אַחַת וְעִיּוּן לְקִמְצָא ק"ב א' א' מ"ם אַתְקִרִי אִין סוּף, לְחַתְפְּלָג לְחַת מוּחָין לְאִינוּן י' י' לְאַתְרֵמִיזוּ בְּהֵאִי שְׁמָא יו"ד ה"י וָא"ו ה"י כו' עִיּוּן סָם:

²² דְּעֵלְיָה אֲתֵמַר אֲנִי כו'. אֲנִי הוּא בְּכַתֵּר וּבְמַלְכוּת כִּידוּע, וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּאִידְרָא רַבָּה ק"ל א' תָּא חֲזִי כְּתִיב אֲנִי ה' רֵאשׁוֹן כו', וּמִבְּלַעֲדִי אִין אֲלַקִּים הוּא יוֹד הַשְּׁנִי וְאִיְהִי לְחַנְיָג עַלְמָא, ה' עַלְחָה – אֲלַקִּים חַיִּים, וְהֵן סְפָר וְסְפָר וְסִיפּוֹר דְּעַלְמָא מַתְנַגָּה בְּהוֹן, יו"ד ה"י – סְפָר וְסְפָר, וָא"ו ה"י הֵן דַּעַת, סִיפּוֹר, וְהוּא לְמַעְלָה בְּשַׁרְשָׁם אֲבָל בְּהַתְפַּשְׁטוּתָם לְמַטָּה וְהַגְּהֵת עוֹלָם – סָם מ"ה, ג' אֲלַפִּין בְּג' עַלְמִין, בִּינָה זו"ר, מְרַמְזִין גַּם כֵּן עַל הִיָּה הוּא וְהִיָּה, וְהֵן מֶלֶךְ מֶלֶךְ יִמְלֹךְ וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּפ' בְּרַאשִׁית ל"ד א' כְּתִיב ה' מֶלֶךְ כו' דָּא עַלְמָא כו' עִיּוּן סָם:

²³ וְזֵה הַגְּהֵת ק"ז ב' ר' אֲלִיעֶזֶר וְר' יוֹסֵף כו', תַּמְנָא לְעֵיל עַל הַהַגְּהֵת. א.ה.].
²⁴ מִיָּמָי וַיִּפְזוּ דְּאַזְדְרִיקָת כו'. לָשׁוֹן וְהִי דוּד מִפְּזוּ:

²⁵ וְאַזְדְרִיקָת הָשַׁת כו'. רֹכָא לּוּמַר זֵה שְׁאוֹמֵר קִשְׁתוֹ, דְּקִשְׁתוֹ חֲזַר לְאִתְּנָו וְאַזְדְרִיקוּ בְּזוּרְעֵי יָדָיו, וְהַטְפָּה הוּא יו"ד לְכֵן אֲתַפְּלִיג לִיָּה נִיּוֹצִין בְּעֶשֶׂר אֲצָבָעָאן, הַטְפָּה הוּא ה' חֲסִדִים וְה' גְּבוּרֹת וְעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת הוּא חַכְמָה, יו"ד, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּס"ח כ"ב) שָׁן מִן אֲצָבָעָאן, ה' נֶגֶד ה' וְכְמוֹ שְׁאוֹמֵר בְּפ' בְּלָק וּבְרִית קְדִישָׁא אַתְעַר בְּחַמְשָׁ אֲצָבָעָאן לִידִין כו':

²⁶ בְּזוּקְנֵי הוּא וּמֵאן גְּרַם לְאַזְדְרִיקוּ תַמֵּן דְּיוֹקְנָא לְאִצְבוּהָ כו'. הַעֲנִין, כִּי הַבָּל גְּרִים לִיָּה עוֹבְדָא לְאִצְבוּהָ כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר לְעֵיל ק"ה א' וְכִיּוּן לְאַתְתַּקוּ עוֹבְדָא לְאִצְבוּהָ בְּעֶקֶב לָכֵן אֲזַדְמַן לִיָּה דְּיוֹקְנָא לְאִצְבוּהָ וּמְנַעו, וְזֵה שְׁאוֹמֵר דְּהוּא בִּיה דְּיוֹקְנָא לְאִדָּם קְדַמָּאָה דָּא גְרִים כו' וְנַתְּקוּ בְּהוֹן אֲב וְכֵן זֵה שְׁכַחוּב (בְּרַאשִׁית מ"ט כ"ד) מִיָּדִי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשָּׁם רֹעֵה אֲבִין יִשְׂרָאֵל, הוּא אֲבִין שְׁתִּיה הַנ"ל שְׁהוּא אֲבִין יִשְׂרָאֵל, דְּיִשְׂרָאֵל סָם לִיָּה,

קדמאָה, דא גרים דאזדריקו לון, מ'ונעץ צפּרנ'ו בקרקע וברח גרמיה, מ'ולא אזדריקו (בההיא זונה, דאי לאו דאתחזיאת ליה דיוקנא דאבוה לא הוּו אזדריקו הכי, ודיוקנא דאבוה גרם דההיא טפה וינס ויצא החוצה, ולא בעבירה, ובשכר וינס), בהאי זונה, דאי הוּו זריק לה בהאי זונה, פּלהו ישראל הוּו טבען בימא, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין, בשכר (בראשית לט יב) וינס - הים ראָה וינס (תהלים קיד ג), ואיהו קביל עונשיה באלין עשרה הרוגי מלכות, דהוּו עתידין למיפק מיניה עשרה שבטין, ובגין דא הוּו עשרה הרוגי מלכות פּגוונא דעשרה שבטין דהוּו עתידין למיפק מיניה, והוּו חשבין חבריא דעשרה בני יעקב הוּו.

מ'אמר ליה אם פּן מאן יהיב רזא דא בשת, אמר ליה נשמתהוּו צדיקיא אתבריאו קדם דאתברי עלמא כמא דאוקמוהו קדמאין, (נ"א כמ"ש בראשית, אין ראשית אלא נשמה, וכו' ע"י לקמן קיב ע"א), ובגין דא אמר קרא (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית.

(אמר המגיה, זה הלשון מצאתי בספרים אחרים. בכל הדפוסים נדפס הס"א לקמן בדף ק"י א'. ועפ"י ביאה"ג שכתב

ששייך כאן וכן סידר עליו ביאורו כאן, הצגתיו פה)

[תיקוני זוהר - הגהה דף קי ע"א, הגהה דף קי ע"ב]

(הגהה דף קי ע"א) מ'ראשית, לית ראשית אלא נשמה, מ'אמר ליה (הגהה דף קי ע"ב) מהכא אשתמודע דבהאי אות דברית מילה חאב אדם וכל דרין דאתו אבתריה, ודא איהו דאמר קרא (שמות כ ה) פקד עון אבות על בנים בגין דמעשה אבותיהם בידיהם, מ'אמר ליה אשתכח ד'משה איהו גלגולא דאדם והבל דאתמר ביה

ביאור הגר"א

(בראשית כח כב) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כו' כנ"ל, והוא אבנא דלהוּו לדרי רזין והאי אבנא גרם ליה למהו רועה ומלך דאיהו מלכותא כנ"ל דמיניה ירתין מלכותא:

מ' ונעץ כפרניו בקרקע. שיאלו משם ולא בהוא זונה ע"י ברית קודש וכמו שאומר בפרק ב' לשבעות נועץ עשר כפרניו בקרקע כו', וזה שאמרו (יומא ט ע"ב) טובה כפרני של ראשונים מכריסן של אחרונים, דולאי האי דנפיק מלכרנים אינן כי אם הארה מועטת דהוא רק בקיעה בעלמא בלא נקב ולא ע"י ברית כשפע גדול וקדוש - וראה מה הקדושים היו, מכריסן - הוא ע"י כליות וברית הקדש:

מ' ולא אזדריקו בהאי זונה דאי הוּו זריק לה בהאי זונה כלהו ישראל הוּו טבען בימא ולא למגנא אוקמוהו קדמאין בשכר וינס הים ראה וינס ואיהו קביל כו'. דבזכותיה ניאלו ישראל מן ימא ואלוין במדברא וכמו שכתוב (שמות יג יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו, (ירושלמי ברכות יד ע"א) והיו שתי ארונות מהלכין כו', והוא גרם זיווגא משה בצרון, ולכן נאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו כדי לאזדווגא בשכינתא והאי עובדא גרם ליה להיות לדיק אלל דהקב"ה מדקדק בצדיקיא וחסר מיניה עשר שבטין דהוא דוגמת אבוא, דגוף וברית חד הוא, ושניהם אחתמו לתריסר תחומין, ועיקר תריסר תחומין הוא ציוסף הדליק כמו שאומר בסתרי תורה ריש פ' לך וריש פ' שמות ושאר מקומות, והוא נקרא זה, ועיין לעיל ל"ב א':

מ' א"ל א"כ מאן יהב כו'. לאמר דפרח י' מן שת, דהוּו עשרה ניאלין הנ"ל, הא אמר דהוּו צנוי דיוסף, והשיב לו נשמתין דצדיקיא כו' ושרשן משם, והבל פגם בהוּו ולכן גרם דאזדריק מיוסף בקרקע:

מ' מראשית לית ראשית כו'. רואה לומר מה שכתוב מראשית אחרית, ראשית קאי על הנשמה דהיא ראשית לעולם, והוא מגיד ומושך לה אחרית בסוף ימים כמו שאמרו ציוסף וי' הרוגי מלכות, וכן שת נקרא ראשית, בראשית הימים והוא ראשית לעולם דמיניה הושתת העולם ועיין לקמן קי"א ד':

מ' א"ל מהכא אשתמודע כו'. רואה לומר דקאמר דיו"ד פרח מיניה כו' מקשת דאיהו ברית ואיהו הוּו ליה מעשה אבותיו צידיו כמו שאומר לעיל ק"ה א' וזה שאומר ודא איהו לאמר כו' בגין דמעשה כו':

מ' א"ל אשתכח כו'. מקומו לקמן קי"א א' קודם אמר ר' אלעזר כו' ועיין מה שאומר שם:

מ' דמשה איהו גלגולא כו'. ועל אדם לא הוצרך לפרש דכבר פירש שם בצרכוה, ואמר שם אדם ושת ופירש כאן דהוא הבל כמו שפירש והולך בשגם כו' ורואה לומר דבשגם קאי על משה דכתיב והיו ימיו כו' ונאמר שגם זה הבל וכמו שאומר לעיל ק"ג א' ואמר ורזא דמלה דאתמר בשת דהוא שית תיקונים דאדם והבל כתיב ביה (בראשית ד כו) אז הוחל לקרוא בשם ה' אע"ג דכתיב אחר שילד את אנוש מכל מקום לא קאי אלל על שת אלל שגמר את הענין, ועוד דאנוש קאי על גלגולין דיליה כמו שאומר בסוף תיקוני זוהר חדש פ"ו עיין שם בדבריו והכל קאי על משה, אז - אז ישי, בשם - ודעך בשם, ודריש בשם - ב' שם, שמו ושם בנו כמו שפירש והולך, הוחל - דמתמן הושתת עלמא, למסיני הושתת עלמא במתן תורה ואתבסם עלמא ועיין בזוהר חדש שה"ש ולקרוא בשם ה' כמו שכתוב ושמי ה' לא נודעתי להם, עד דחא משה ועיין לקמן קי"ח ב' כד אחא משה בטר יעקב אשתלים ביה ה' בתראה, ושירא עליה יה"ו, ואשתלים ביה יה"ו, ובג"ד ושמי ה' לא נודעתי להם אצל למשה ואמר לי מה שמו מה אומר אליהם, בגין דאשתלים יה"ו במשה אמר אז הוחל לקרוא בשם ה', דבקדמיתא ושמי ה' לא נודעתי להם כו' ולא עוד אלל תרין זמנין אמר בהאי קרא מ"ה, ה"ד ואמר לי מה שמו מה אומר אליהם, כלל חזר לאתריה כו':

(בראשית ו ג) בְּשֵׁם הוּא בָשָׂר, בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל וְרִזָּא דְמִלְהָ (בראשית ד כו) אָז הוּחַל לְקְרוֹא בְּשֵׁם יְהוָה, (שמות לז יז) וְאֲדַעְךָ בְּשֵׁם, אָז, הֵהוּא דְאֲתָמַר בִּיה (שמות טו א) אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה, בְּשֵׁם יְהוָה – וְאֲדַעְךָ בְּשֵׁם, בְּתַרְיִן שְׁמֵהֶן (משלי ל ד) מֶה שָׁמוּ וּמֶה שָׁם בְּנוּ וְאֲתָמַר בִּיה הוּחַל דְּמִתְמָן הוֹשַׁתַּת עֲלֵמָא.

אֲדַהְכִי הָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וְשֶׁאֵר חֲבָרִיא, פְּגָעוּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבָרוּי דְהוּוּ עֲמִיה, אָמַר לוֹן בְּמֵאֵי עֲסָקִיתוּ אָמְרוּ לִיה בְּרִזָּא דְגִלְגוּלָא דְאָדָם וְהֶבֶל, אָמַר וְדָאי בְּרִזָּא עֲלָאָה דְהוּינָא מִשְׁתַּדְלִין, הוּיִתוֹן אֲתוֹן מִשְׁתַּדְלִין.

פְּתַח כְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נִעְשָׂה עַל הָאָרֶץ וְכוּ', דָּא אָדָם וְהֶבֶל, בְּמַחְשְׁבָהּ וּבְמַעֲשֶׂהָ חָאבוּ, כְּמָה דְאוּקִימָנָא לְעֵילָא, וּמֵאֵי נִיהוּ מַחְשְׁבָהּ וּמַעֲשֶׂהָ, אָבָא וְאִימָא חֲכָמָה וּבִינָה עֲלִיהוּ אֲתָמַר (תהלים קד כד) כָּלֶם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ, ¹⁷הֲרִי עָשִׂיהָ בְּגִין דְתִמְן כַּח מָה, דָּא חֲכָמָה דְאֲתַפְלַג לְתַרְיִן סְטָרִין, מִ"ה אִיהוּ אָדָם, חָשַׁב מִ"ה וְתִשְׁכַּח דְאִיהוּ אָדָם, וְדָא הוּא מַחְשְׁבָהּ, בִּינָה, תִּמְן י"ה אָבָא וְאִמָא, וּבִין בְּגוּיָהוּ ¹⁸עֲמוּד דְסִמְיָ לֹון, הֵהוּא דְאֲתָמַר בִּיה (בראשית ו ג) בְּשֵׁם הוּא בָשָׂר, בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל, דְאִיהוּ מֹשֶׁה, מִתְמָן הָוָה, וְהִכִּי אוּקְמוּהוּ קְדָמָיִן בְּשֵׁם זֶה מֹשֶׁה, הֶבֶל אֲתַקְרִי עַל שֵׁם ב' מִן בְּרָאשִׁית, ל' לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְעֲתִיד לְאֲתִיבָא עַל יְדֵיהּ, וְדָא אִיהוּ הֶבֶל, דְאֲתָמַר בִּיה (דברים ח ג) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם.

[תיקוני זוהר – הגהה דף קיא ע"א]

וְאִית הֶבֶל דְסִטְרָא אַחְרָא דְאֲתָמַר בִּיה (ירמיהו י טו) הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים, וְדָא הוּא הֶבֶל דְנִבְלוֹת הַפָּה וּפְתַגְמִין בְּטִלִין דְלִית בְּהוּ תוֹעֵלַת כָּלֶל, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל כו' שְׁמַגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים וַיִּשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר מְגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הַצְּדִיקִים, מֵאֵי הַרְשָׁעִים דָּא סִמְא"ל וְנִחַשׁ ¹⁹י"ש דְמֹשֶׁה אִיהִי תִלַּת עֲנָפִין (הגהה דף קיא ע"א) דְשִׁרְשָׁא דְאִילָנָא וְדָא שׁ מִן שֵׁת, מִ"ה מִן מֹשֶׁה דָּא אָדָם, דְאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם דְלְעֵילָא, וְדָא אִיהוּ (משלי ל ד) מֶה שָׁמוּ וּמֶה שָׁם בְּנוּ, וְהֵאֵי מִ"ה – (תהלים יט ח) תוֹרַת יְהוָה תְּמַיְמָה, ה' – חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, דְאֲתִיבָהוּ לִיה בְּאַרְבַּעִין יוּמִין וְאַרְבַּעִין לִילוֹן דְלָחֶם לֹא אָכַל וּמֵיִם לֹא שָׁתָה.

²⁰וּבְגִין דְעָקַר שׁ דְאִיהִי שִׁרְשָׁא דְאִילָנָא מֵאֲתָרָה, וְאֲתַעֲבִידַת תִּלַּת עֲנָפִין דְאִינוּן תִּלַּת זַיִינִין כְּגוֹוָנָא דָּא שׁ, דְזָרַע דְאִיהוּ יוֹרָה כְּחִץ, אֲתַעֲבִיד ד', דְתִלַּת טַפִּין אֲתַפְשְׁטוּ וְאֲתַעֲבִידוּ שְׂרַבִּיטִין, ²¹וּבְגִין דְאֲעָקַר לוֹן מֵאֲתָרֵיהוּ,

בִּיאור הַגְרָא

²² הִרִי עֲשִׂיה. הוּא בִּינָה, עוֹבְדָא לְאֲתַחְלִיל בְּחֲכָמָה, וְזֶה שְׁאוּמַר בְּגִין דְתַמְן כ"ח מ"ה אוֹתוּת חֲכָמָה, וְכַח הוּא כַח מַעֲשִׂי הַגִּיד לְעַמּוּ, עוֹבְדָא דְבִרְאשִׁית עֵינִין לְעֵיל ל"ט א' וְאֲמַר דָּא חֲכָמָה לְאֲתַפְלִיג כו' וְרוֹכָה לוֹמַר כ"ח מ"ה, הו"ב, מֵה הוּא חֲכָמָה דְהוּא אָדָם כְּמוּ שְׁאוּמַר לְמַעְלָה וְהוּא חוֹשְׁבֵן מֵה, מֵה שְׁמוּ כְנ"ל ק"ח ב', וְזֶה שְׁאוּמַר מ"ה אִיהוּ אָדָם חֲשַׁב מ"ה וְתַשְׁכַּח לְאִיהוּ אָדָם וְדָא הוּא מַחְשְׁבָהּ. וְרוֹכָה לוֹמַר דְמֵה הוּא בְּחוֹשְׁבֵן, וְזֶה אוֹתוּת מַחְשְׁבָהּ – חֲשַׁב מ"ה לְחֲכָמָה וְתַמְלָא דְהוּא אָדָם, וְכֵן אֲמַר בְּתִיקוּנֵי זוֹהַר חֲדָשׁ וְרוֹכָה לוֹמַר וְנִמְלָא לְחֲכָמָה כוֹלֵל חו"ב וְכֵן בִּינָה כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ בִּינָה תַמְן כו' אֲלָא דְבָה נִחְלָה הַדְעַת גַּם כֵּן וְכֵמוּ שְׁאֲמַרוּ (אבות ג יז) אִם אִין בִּינָה אִין דְעַת, דְבִין לֹא אֲשַׁתְמוּדַע אֲלָא בְּזַטוֹן אֲמוּ וְכְנ"ל וְזֶה הֵבֶן בְּחֲכָמָה וְחֲכַם בְּבִינָה, לְשִׁנְיָהם נִכְלָלוּ זֶה בְּזֶה, וְאֲמַר כָּל זֶה בְּשִׁבְלִי זֶה שְׁאֲמַר דְמַעֲשָׂה הוּא בְּבִינָה, וּמִבְּיַח רֵאִיהִי שְׁנֵאֲמַר בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ וְאֲע"ג שְׁנֵאֲמַר בְּחֲכָמָה – הֵינִי בִּינָה, שְׁחֲכָמָה כ"ח מ"ה כְּנ"ל וְאֲמַר לְאֲתַחְלִילוּ זֶה בְּזֶה:

²³ עֲמוּד דְסִמְיָ כו'. הוּא הַדְעַת זֶה שְׁאוּמַר הֵהוּא לְאֲתָמַר כו', דְהוּא דְרַגְיָה, וְכֵמוּ יְסוּד עֲמוּד דְסִמְיָ לְזו"ג, כֵּן הוּא לְאוּ"א, לְאִינוּן בְּחַד דְרַגָּא שְׁלֵכֵן נֵאֲמַר יָדַע אֲתָ אֲשַׁתוּ, בְּרִית הַלְשׁוֹן וְכְרִית הַמַּעוּר, וּבְגִין ד' יֵשׁ הֶבֶל כו' אֲשֶׁר כו' וִישׁ כו' וְהֵן ב' הַבְּלִים הַגִּיל וְאֲמַר מֵאֵי הַרְשָׁעִים כו' עֵינִין לְעֵיל ק"ה א' בְּאֲרוּכָה:

²⁴ ש' דְמֹשֶׁה אִיהוּ תִלַּת עֲנָפִין דְשִׁרְשָׁא לְאִילָנָא. רוֹכָה לוֹמַר תִּלַּת גִּלְגוּלִין דְשֵׁת, וְאֲמַר דְשִׁרְשָׁא לְאִילָנָא רוֹכָה לוֹמַר כְּמוּ שְׁאוּמַר לְמַטָּה וּבְגִין דְעָקַר שׁ י"ן לְאִיהִי שִׁרְשָׁא לְאִילָנָא מֵאֲתָרָה לְאֲתַעֲבִידַת כו' אֲתַפְלִגוּ לְתַלַּת כו' אֲבַל בְּמַשָּׁה נַעֲשׂוּ לְאֲחָדִים בְּשִׁרְשָׁא לְאִילָנָא, בְּגוּף אֲחַד, זֶה שְׁאוּמַר וְדָא כו' וְאֲמַר מ"ה מִן מֹשֶׁה דָּא אָדָם כְּנ"ל בְּחוֹשְׁבֵן, וְלֹא קִאֲמַר כֹּאן גַּם כֵּן ג' עֲנָפִין מִשּׁוּם דְלֹאֵם כְּבַר אֲלָלַח בְּאֲבָהוּ וְאֲתָא יְחִידָאֵי כְנ"ל בְּמַשָּׁה וְכֵמוּ שְׁאוּמַר לְמַטָּה אֲבַל אָדָם אֲתַנְטַע כו' וְלֹא אֲתָא בִּיה אֲלָא לְאֲשַׁקָּאָה לְאִילָנָא כְּמוּ שְׁאוּמַר לְמַטָּה מִשּׁוּם שְׁהוּא סוּד הַדְעַת עֵינִין שָׁס, וְאֲמַר לְאִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא לְאָדָם לְעֵילָא. וְהוּא חֲכָמָה דְהוּא בְּחֲכָמָה עֲלָאָה וְרוֹכָה לוֹמַר מִשּׁוּם דְרוֹכָה לוֹמַר וְדָא אִיהוּ מֵה שְׁמוּ כו' (וְכֹלֵה בְּמַשָּׁה: וְהֵאֵי מֵה תוֹרָה כו'. כֵּן כְּרִיךְ לוֹמַר, וְרוֹכָה לוֹמַר דְתַמְנִימָה תַמְן מֵה, וְהֵן ב' מ"ה יו"ד ו'א' סוּד וְיָדַע כו') וּמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ ה' חֲמִשָּׁה כו'. וְאֲמַר לְחַס לֹא אֲכַל כו'. רוֹכָה לוֹמַר וְתִיקוּן חוּבָא לְאָדָם דְהִיה בְּאֲכִילָה, וְהוּא מ"ה לְאָדָם, מ' יוֹם, וְלִמַּד ה' חוּמְשֵׁי תוֹרָה אִז בְּלָא אֲכִילָה:

²⁵ וּבְגִין דְעָקַר כו'. כְּנ"ל דְפַרַח יו"ד מִינִיָּה, דְמִינִיָּה הֵן ג' טַפִּין, וּנְפַרְדּוּ לְתַלַּת, וְכֵן הוּא בְּשִׁי"ן, דְפַרַח יוֹד לְאִיהִי שׁוֹרֵשׁ הַשִּׁין לְמַטָּה וְעַל יָדָה נַעֲשׂוּ ג' זַיִינִין כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ וְלֵכֵן כְּמוּ שְׁעָקַר לֵג' כֵּן אֲתַפְלִגוּ לֵג' וְכֵמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ אֲתַפְלִגוּ לְתַלַּת כו':

²⁶ וּבְגִין כו'. רוֹכָה לוֹמַר כָּל זֶה לְהוֹרוֹת דְמַשָּׁה הוּא גִלְגוּלָא לְהוּוּן, וְאֲמַר וְשֵׁם לֹאָ לְמַגְנָא כו' רוֹכָה לוֹמַר דּוּגְמַת מַשָּׁה דְעַל יָדוּ נִתְנָה הַתוֹרָה, וְכֵן יַפְתָּ כו'.

וימה דהוה שרשא חדא עקרא חדא, אתפלגו לתלת, הכי איהו אדריק בתלת גלגולין, חד בנח, ותרין בשם ויפת, ובגין דכד אתא נח לא בעא רחמי על אילין גוברין דטופנא, אתבייש לבתר ואמר (שמות לב לב) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ושם לאו למגנא הוה קבע מדרשות, ויפת אתמר ביה (בראשית ט כז) יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם, באילין תלת הוה בעי לאשתרשא בשרשוי, ¹²חמא דלא אצלת, אעקר ליה מתמן ונטע ליה לבתר יחידאה.

אבל אדם אתנטע בתלת אבהן, ואצטריף ואתלבן בהון ואשתרש בשרשוי ואצלת, ¹³מיד אתא משה דאיהו בריה, ויהיב קודשא בריה הוא אורייתא על ידוי, לאשקאה אילנא לאתגדלא בשרשוי וענפוי, בההוא זמנא אתתקן אילנא דעקר, חוכא דחאב באילנא הכא תקין כלא, ¹⁴לבתר דאתכניש משה מעלמא אתמר ביה (קהלת א ה) וזרח השמש ובא השמש, ואתמר ביה (שם ו) הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב הולך הרוח, תלת זמנין סובב לקבל תלת גלגולין דרוחיה אסחיר תמן, ¹⁵מיד דאשכח תמן לשריא, מה פתיב (שם) ועל סביבותיו שב הרוח.

[תיקוני זוהר – הגהה דף קיא ע"ב]

¹⁶אמר ליה רבי אלעזר אשתמודע הכא רזא עלאה, מרוחא דקודשא דלעילא דאיהו בן י"ה, דאסחר לימינא ושמאלא ועמודא דאמצעייתא ולבתר לתלת תתאין דאינון צדיק ותרי סמכי קשוט, ¹⁷והכי אדם עלאה אוף הכי בשית סטרין, ודא רזא דבראשית, ברא שית (הגהה דף קיא ע"ב) לעילא, ברא שית לתתא, י' דפרח מן שת איהו י' דיעקב, דפרח י' מיניה ואשתאר עקב, ודא איהו רזא (בראשית ג טו) דהוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, ¹⁸ובגין דא כד פרח י' מן שת מה פתיב ביה (בראשית ד כה) כי שת לי אלהים זרע אחר, אחר גרים

ביאור הגר"א

¹⁹ חמא ללא אללח. רוצה לומר שלא אחפשו שרשוי, אע"ג דשם קבע מדרשות ברבים מכל מקום לא הלכו הכלל שם, וכל שכן יפת, וכן נח ללא בעא על עמיה – נטע ליה יחידאי במשה, ולמד תורה לכל ישראל, ובעא עליהו, ואחקיימו על ידו, והוא אללח בענפיה לכל סטר, ואמר אבל אדם כו' דנפקי מינייהו ענפין לכל סטר שהולידו לכל ישראל ועיין לעיל ק"ה ב' והאי אילנא קב"ה נטע כו' בתלת אבהן ומללח תמן כו' ואסתלקו ענפוי כו', ונמלא למדין מכאן הלכה של חג"ת הוא שמהם יתפשו תולדות טובים, והלכה של נה"י הוא ללמד ולהורות לכל, שעל ידו יתקיימו, ולכן חג"ת נקראו אבהן אבל נה"י תרין משחיו, לקבץ ולהורות כולם, וכן תרין נביאים, וכן יוסף הדליק שעל ידו נתקיימו כולם, וכן נח בחיבה, ונענש שלא ביקש שיתקיימו כולם, וכן שם ויפת בבתי מדרשות, וכן משה:

²⁰ מיד אתא משה דאיהו בריה ויהיב כו'. רוצה לומר דאבהן הן אדם, והוא – שם בריה דאדם, ועל ידו אתקיי עילנא כו' כמו שמפרש והולך לאפקאה אילנא לאתגדלח בשרשוי וענפוי כו' (הגהה: ושקשוי הוא ביה, וענפוי הוא בישראל, ג' דרגין דאבהן כהנים כו' וזה שאמרו (שבת פח ע"א) לעם תליחאי ע"י תליחאי, וכו' לזה באורייתא ביום כו', דג' ימים נלרפו ג' מנהון, ומשה בג' דביה אורייתא אורייתא) וכנ"ל שפעולתו הוא לגדל האילן בתורה, ושיתקיימו על ידו, והוא השקאת האילן שלא יתיבש. ואמר בההוא זמנא אתתקן כו', דגרים הבל, ולא אתתקן בשת כנ"ל, ואתתקן ביה בשורש אחד:

²¹ לבת' דאתכניש כו' דהוא אחפשו ואתגלגל בכל דור, והוא בג' דרגין, נביאים דאינון תרין, נביאים ובעלי רוח הקודש, ובמשכילים דאינון מסטרא דמשכיל לחיתא, איתן מושבך, תניח דמסייע ליה:

²² מיד לאשכח כו'. רוצה לומר דשם נח, וזהו שב הרוח, דנח:

²³ א"ל ר"א כו'. רוצה לומר דמפרש לקרא לאתפשו בשית סטרין, ג' – סובב הנ"ל בג' חג"ת, ועל סביבותיו שב הרוח הוא בנה"י שהוא סביבותיו של חג"ת, ונאמר כאן סביבותיו של רוח שהוא ג' ענפין דביה, נה"י כנ"ל, מה שאין כן בחג"ת שאינו הולך רק לאשקאה להון כנ"ל, וכאן נאמר סביבותיו בלשון יחיד דביה נעשו לשורש אחד, וג' דאבהן הן כהנים לויים וישראלים דאחזר לאשקאה להון, אבל שב הרוח הוא בג' דרגין דיליה, נביאים ומשכילים הנ"ל, וכמו בימיו דג' נה"י אתכלילו ביה ולימד לכל ג' דרגין דכהנים ולויים וישראלים ואשקי לון, כן מחזיר בחר ג' דרגין דיליה, נביאים ומשכילים, לאשקי לכלהו ואמר מרוחא דקודשא כו'. רוצה לומר הדעת דהוא הרוח דסובב לכל סטרין והוא דרגא דמשה והוא קרא הזה ברוח והוא אשקי לכל שית סטרין:

²⁴ והכי אדם עילאה כו'. רוצה לומר דאדם גם כן אחפשו באלין שית, כהנים לויים וישראלים וג' הנ"ל, שהן הכל זרע דאבהן, ומשה הוא רוחא דפניו שמלמד תורה לכולם ואשקי לון וכמו שאמרו יעקב מלצר ומשה מלגאו, דהכל ילאו מיעקב דהוא עמודא דאמנעיתא כליל ו"ק והוא ששה הנ"ל, ומשה רוחא דקודשא, דעת לאשקי לון, וזה שאומר ברא כו', והן אדם ושת, וזה שאומר י' דפרח כו', וכמו שפרח מהבן ונעשה שם, כן פרח מאב דאיהו יעקב, דיוקנא דאדם, ולכן (בראשית לב לב) והוא לו לע על ירכו, ונשיך ליה חיוויא כלילה ההוא בעקב, אבל אח"כ (שם) וזרח לו השמש ונקרא ישראל, הוא יסופך ראש ישראל וי"ד דשת במשה כנ"ל:

²⁵ ובג"ד כד פרח כו' אחר דגרים כו'. דאחד, יחודא, הוא בקו"ו של ד' וכשפרח אות בריית נעשה אחר כמו שאומר לעיל ק"ב ב' עיין שם בדבריו:

דַּאֲתַאבְדַּד י' דַּאִיְהִי זָרַע מִן שֵׁת, ¹⁰וְרָזָא דְשֵׁת (תהלים ח ז) כֹּל שֵׁתָה תַחַת רִגְלָיו, כֹּל וְדַאִי דַּאִיְהוּ זָרַע אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, ¹¹בְּהֵהוּא זְמַנָּא אָתָא מִשֶׁה בְּתַרְיִן לוחֵין דַּאִינוּן ב' מִן בְּרַאשִׁית וְכַסִּי עַל שֵׁת וְאֲתַעְבִּיד בְּשֵׁת, וּבָאָן אָתָר פְּסִי ב' עַל שֵׁת בְּזַמְנָא דַּאֲמַר (שמות ג ו) וַיִּסְתַּר מִשֶׁה פָּנָיו, וְאָת י' אִיְהִי תְמוֹנַת יְהוָה, בְּשֹׁכֵר וַיִּסְתַּר מִשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מֵהַבַּיִט, (במדבר יב ח) וְתְמוֹנַת יְהוָה יִבִּיט, ¹²וְאֲשַׁתְּלִים שֵׁת.

[תיקוני זוהר – הגהה דף קיב ע"א]

וְהֵינּוּ בְרַאשִׁית, בְּרַא אֲשַׁתְּלִים בְּשִׁית, שֵׁת סְיוּמָא דַּאֲלַפָּא בִּיתָא, אַב רִישָׁא דַּאֲלַפָּא בִּיתָא, וְדַא הוּא רְזָא דַּאֲת' ב'ש, הֵכָא אֲתַתְּקֵן אַב עִם בֵּין תְּרוּוִיְהוּ דַּא עַל גַּב דַּא, בְּכָל אָתָר דַּאזְלוּ לָא אֲתַפְּרְשׁוּ דַּא מִן דַּא, בְּרַאשִׁית תַּמָּן אֲת' ב'ש, א'ב ש'ת, אֲשַׁתָּאָר ר' י' מִן בְּרַאשִׁית, עֲלִיָּה אֲתַמַּר (דברים לג כא) וַיָּרָא רַאשִׁית לוֹ, דַּאִיְהוּ (תהלים קיא י) רַאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה, וּבְגִין דַּא בֵּין וְאָב, וַיָּרָא רַאשִׁית לוֹ, ¹³מִתְּמָן יִרִית לוֹ נִשְׁמַתָּא וְאֲתַקְרִי רַאשִׁית לוֹ כְּשִׁמְיָה, וְאֲתַקְרִי אָדָם כְּשִׁמְיָה. ¹⁴בְּתַלְתָּ אֲבָהֵן דַּאִינוּן שֵׁ אֲתָא אָדָם, וּבְמִשֶׁה פְּלִיל כְּלָא, וּבְגִין דַּא שֵׁ מִן מִשֶׁה לְקַבֵּל תַּלְתָּ אֲבָהֵן, מ'ה דִּילִיָּה כְּגוֹנוּא דַּאדָם קְדַמָּאָה, מְרַכְבְּתָא שְׁלִימָתָא הוֹת בְּמִשֶׁה בְּלַחוּדוּי, כְּמָה דְהוּא בְּתַלְתָּ אֲבָהֵן, וְאָדָם עֲלָאָה הוּא בְּמִשֶׁה, תַּלְתָּ עֲנַפִּין דְשֵׁ אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר, מ'ה (יחזקאל א י) וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם, וְאֲתַמַּר בִּיה (שמות ג ד) ¹⁵מִשֶׁה מִשֶׁה תְּרִין זְמַנִּין לְקַיִּמָּא בִּיה (קהלת א ט) מַה שְׁהִיָּה הוּא שְׁהִיָּה, (קהלת ג טו) וְאֲשֶׁר לְהִיֹּת כְּכֹר הִיָּה, דַּא אָדָם הָרַאשׁוֹן, אֲשַׁתְּטַחֵוּ כְּלָהוּ קַמִּיָּה וְאֲמַרוּ זְכָאָה חוּלְקָנָא דַּאֲעַרְעָנָא בְּךָ לְמַגְדַּע רְזִין עֲלָאִין טְמִירִין דַּעֲתִיק יוֹמִין.

¹⁶אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲשַׁתְּמוּדַע מֵהֵכָא דְמִשֶׁה מַּאֲתוּוִי מִשְׁמַע דַּאִיְהוּ הֵבֵל וְאִיְהוּ שֵׁת וְאִיְהוּ מִשֶׁה, וְאֲתַפְּשׁוּטוּתִיָּה דְמִשֶׁה בְּכָל דְרָא וְדָרָא (הגהה דף קיב ע"א) וּבְכָל צְדִיק וְצָדִיק, וְאִיְהוּ אֲזִיל ¹⁷בְּתַלְתָּ תַּלְתָּ, וּבְכָל

ביאור הגר"א

¹⁰ ורזא דשת כל כו'. דגרס לכל נחית תחות רגליה, דפרח מיניה ואתפליג ליו"ד נילואין תחות רגליה כנ"ל:

¹¹ בההוא זמנא כו' דאינון ב' כו'. דבית הוא היכלא ליו"ד, נקודה דהיכליה, ב' דבראשית, וזה שאומר ובאן כו' ואת יו"ד איבו כו', שלא רצה להציץ על תמונת ה', חכמה דילה, וכסה פניו והעלימה ב', נקודה דהיכליה, ב' לוחין, ולא אסתכל אלכא ב' לוחין דהן לבושיה דיו"ד אבל במראה, נקודה בלא לבושיה, לא רצה להסתכל, ובזה תיקון חטא הבן דהציץ ופרח היו"ד, מחשבה דחז ולכן זכה לתמונת ה' יביט:

¹² ואשתלים שם והיינו בראשית. רוצה לומר והתחילה התורה על ידו בראשית, שית מלא ביו"ד בראשית ומפרש והולך כל תיבת בראשית דהוא תיקונא דלב ובן, דתמן לב שם דהוא לב ובן, ואמר בכלי אחד רוצה לומר בתיבת אחת וכן הם בגוף אחד, זה מלכך זה מלגלו כנ"ל, והוא רזא דל"ת ב"ש שהן לב ובן משולבות באחד, מיוחדים זה בזה ולא מתפרשין זה שאומר ודא הוא רזא כו' הכא אתתקן כו' בראשית תמן כו'. ואמר אשתאר ר"י מן כו' וירא כו'. רוצה לומר כמו שמפרש והולך, דאיבו – ראשית חכמה יראת ה', והן – ב' יודין דחזבו דבון, לב – בחכמה עילאה דהוא נקרא ראשית, ר', ובן – בחכמה תתאה, ברית קודש, יראת ה' כידוע, וממקדשי תיראו, והוא י', ונתקנו כאן ועייל ריש בין לב ונעשה ברא, ויו"ד בין שם ונעשה שית, ונעשה בראשית, (הגהה: וזכה לזה בסנה כי ירא כו' ובסיני בתורה שהיא ראשית) וכן הוא בויכא ראשית ירא ראשית הן י"ר דוא"ז אינו רק מהפך מעתיד לעבר. והיראה והראיה הכל אחד דע"י יראה שירא להסתכל זכה לראיה ותמונה ה' יביט וזוה נתתקן י' של שם כנ"ל, וזה שאומר ובג"ד בין ורא בראשית לו כן כריך לומר:

¹³ מתמן ירית לו נשמתא. רוצה לומר אדם הראשון ירית נשמתא מחכמה עילאה שנקרא ראשית, ונקרא אדם הראשון ראשית בשמיה הראשון, ונקרא גם כן אדם בשמו, וזהו אדם הראשון, הכל בשמו, וזהו וירא ראשית לו – דראשית ירית ליה, וזה שאומר ואחקרי ראשית כו'. רוצה לומר בשם החכמה, ואחקרי אדם כשמיה:

¹⁴ בתלת אבהן דאינון שיי"ן אחא אדם ובמשה כליל כלל ובג"ד ש' מן משה לקבל תלת אבהן כו'. ורוצה לומר דאדם נתגלגל בתלת אבהן דאינון ש' וזהו ראשית חכמה יראת ה', דיראת נעשה באבהן ראשית, ואמר ש' דמשה רמיז גם כן לתלת אבהן כגוונא דאדם קדמאה ואמר מרכבתא שלימתא כו' רוצה לומר כמו שהן באדם וג' אבהן, שהן מרכבה שלימה, אבהן בג' חיות כידוע ואדם הוא הרביעי דמות אדם דכליל כולה, כן הוא במשה לבדו במ"ה וס' דיליה כמו שמפרש והולך תלת ענפין כו' מ"ה כו':

¹⁵ משה משה כו' מה כו'. רוצה לומר כמו שאומר לעיל ק"ד ב' דמה שהיה הוא שיהיה דאזל בכל דרא בגלגולא וזהו שיהיה, והוא בגלגולא דשת דמיניה אשתיל עלמא, ואשר להיות רוצה לומר במשה עצמו, כבר היה באדם זה שאומר לא אדם הראשון, והן בוי"ק וכמו שאומר לעיל ק"ט א' וכפל שמיה תרין זמנין כו' ועיקר הכוונה כאן כמו שאומר לעיל ק"ד ב' דכבר היה באדם, ועוד יתפשט בכל דרא:

¹⁶ אר"א אשתמודע כו'. רוצה לומר ראשי תיבות דילהון:

¹⁷ בתלת תלת כו'. כנ"ל דאשתפוטתיה בנה"י וכנ"ל דאשתפוטתיה בכל דרא כבוד נה"י, כי נה"י נקראים צנים, והוא כולל אבהן ואדם קדמאה והן אבות, וזה מה שהיה כבר הוא, דאבהן היו קודם למשה ואתכלילו ביה אבל בנין הן אחר משה והוא ואשר להיות כו', ומשה סוד הדעת שהוא בין חג"ת לנה"י, סוד ברכות האמלעות דהתחלתן ברכת הדעת וכמו שאומר לעיל ולכן הוא בין אלו לאלו מה שהי' כו' ואשר כו', ותלת דאיבו רכיב הוא נר"ן ואינון מפיד ומפי כו' מהכא אשתמודע כו' דכתיב לא ימוש כו' זה שאומר ובג"ד כו':

תלת דאיהו רכיב אתמר בהון (ישעיהו נט כא) לא ימושו מפיה ומפי זרעך ומפי זרעך, מהכא אשתמודע דאיהו לא אשתפח אלא באתר דאית ביה אורייתא, ובגין דא (מלאכי ג כב) זכרו תורת משה עבדי.

אמר ליה רבי יהודה אתפשטותא דיליה בבני נשא אית ליה שעורא, ו"אמר ליה אין, עד שתין רבוא, ורזא דמלה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ואוקמוה קדמאין דלית דור פחות מששים רבוא, ובגין דא אתמר ביה אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ומנו דא משה דאיהו שקול כששים רבוא מישראל, אמר ליה רבי שמעון ברי לעתיק יומין: עד כאן ספרים אחרים.

^ט ובגין דא שת איהו סיומא דאתון, ומינייהו אשתמודעאן רישא דאתון דאיהו א"ב בא"ת ב"ש.

^{טו} ועוד שת, ש' דיליה אינון תלת ענפי אילנא לעילא, ואיהי שרש לתתא, ואחזי בהון תלת גלגולין לעילא ותלת לתתא, ת' תפארת שלום, כליל שית סטרין, ודא דרגא דמשה, כליל תלת אבהן ותלת דרגין תחותייהו, ואינון גלגולא דאדם, שת אנוש הבל, נח שם יפת, ומשת ואנוש אתיחסו כל דרין, הךא הוא דכתיב (בראשית ד כו) אז הוחל לקרא בשם יהוה, אז ההוא דאתמר ביה (שמות ב י) (כי מן המים משיתהו), אז הוחל למיטי בגלגולא, ההוא דאתמר ביה (שם טו א) אז ישיר משה.

ובגין דא שת מתמן הושתת עלמא, ובגין דא כי שת לי אלהי"ם זרע אחר תחת הבל, (בראשית ד כה) דאתמר ביה בשגם זה הבל, ו"איוב עליה אמר (איוב לח לו) מי שת בטוחות חכמה, חכמה מ"ם עליונים, מתמן אתמשך, ובגין דא (שמות ב י) כי מן המים משיתהו, ש תלת אבהן, ודא מ"ש מן משה, ו"ה' שכנתא הבל הלב.

[תיקוני זוהר – דף קט ע"א]

וכפל שמיה תרין זמנין משה משה (שמות ג ד), לאחדא (דף קט ע"א) בתרין ההי"ן ה' עלאה ה' תתאה, ולאחדא בתלת ענפין ובתלת שרשין דאינון שית, ו"תרי זמנין מ"ה ממשה איהו אחזי רזא (משלי ד ד) מה שמו ומה שם בנו, דבתלת אבהן אתלבש מ"ה דלעילא, ובתלת דרגין דלתתא מ"ה דלתתא, ומשה כליל תריןייהו, איהו מרכבתא שלימתא עלאה ותתאה, כגוונא דא ש מן משה תלת אבהן, דאתמר בה (יחזקאל א י) ופני ארזיה

ביאור הגר"א

^{טז} ח"ל אין עד כו'. רואה לומר דיכול להתפשט בששים ריבוא בכל דור כמו שכתוב דור הולך כו' שמאיר בכל דור בששים ריבוא כוכבים, וכאשר אלון מתכנסין ונולדים אחרים – מאיר בהם, ועליו נאמר ורח השמש וצא השמש, כמו שהשמש מאיר בכל לילה בכוכבים ואח"כ מתכנסין הכוכבים ובלילה האחרת מאיר עוד בהם, כן משה רבינו עליו השלום בכל דור, וזה שאומר בכרס אחד – דהוא דור אחד אבל לא כל דור שוה, ללאו בכל דור יש ששים ריבוא לאנהרא בהון אבל אתפשטותיה להאיר הוא בששים ריבוא ועד כאן ביאור ההגהה:

^{טז} ובג"ד שת כו' איהו סיומא דאתון כו'. רואה לומר דבא"ת ב"ש שת הוא אב וזהו מגיד מראשית אחרית, שמאז נעשה שת, סיומא כו' ונמשך ממנו האב וזהו מגיד כו':

^{טז} ועוד שת כו' ת' תפארת כליל שית כו'. רואה לומר דג' ענפין לעילא, ג' לדס, והשורש לתתא כולל גם כן ג' חלא דהוא שם אחד שנתרש אח"כ באחד כמו שאומר לקמן קי"ח א' והן שית גלגולין ואח"כ נתכללו כולם באחד והוא משה והוא תפארת כליל ו"ק וזהו שת, ש' אחזי על ששה ות' על אחד דכליל ששה וזה שאומר ודא דרגא דמשה כליל תלת אבהן וג' דרגין תחותייהו ואינון נח שם ויפת, ומשת אתיחסו כל כו' רואה לומר ממשה דביה אתבסם עלמא כנ"ל וזה שאומר דאמר ביה אז כו' ובג"ד שת מתמן כו' בשגם כו' ונתפרש הכל למעלה:

^{טז} ואיוב עליה אמר מי כו'. רואה לומר דבשת פרח יו"ד דלחיה חכמה אבל במשה חזר יו"ד דהוא מ' דמשה שהוא ראשי תיבות מים, ונאמר כי מן המים משיתהו (הגהה: הוא שת), למשך דרגיה דהוא חכמה, מים, וזה שאומר מי שת, שנתן לשת, חכמה – יו"ד, וכמו שאומר לקמן קי"ח ב' ועוד שת עליה אמר איוב מי שת בטוחות חכמה ודא יו"ד דבה הוא שית, ואמר בטוחות שהן הכליות כי היוד הוא ברית ליסוד ונשאר ש"ת, נו"ה, ואתחזר חכמה בין הטוחות, לנחית חכמה הזרע הנ"ל בהון ליסוד:

^{טז} ה' שכנתא הבל הלב. ואתכלילו ביה כל עשר ספירות כמו שפרש והולך, וכפל שמיה תרין זמנין כו' דמ' חכמה, ה' בינה, ש' תלת אבהן, ומ"ם הוא דעת קודם לנה"י כנ"ל והוא במקום כתר, ה' מלכות, ש' נה"י, וזה שאומר לאחדא כו', וטעות סופר כאן, וכן כריז לומר, משה משה לאחדא בתרין ההי"ן ה' עילאה וה' תתאה ולאחדא בתלת ענפין ובתלת שרשין דאינון שית רואה לומר ו"ק, וה' עילאה וה' תתאה נאחדין בו"ק, דהוא מן העולם ועד העולם, תאות גבעות עולם, מזריח כו':

^{טז} תרין זמנין מה ממשה כו'. עתה מפרש בענין אחר היאך כליל כולא, דמ"ה הוא אדם, וס' תלת חייוון, וב' פעמים משה – ב' מרכבתיון, שהוא חג"ת בעלמא עילאה דכליל ג"ר, ונה"י בעלמא תתאה מלכות:

אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוּר וּפְנֵי נֶשֶׁר כּו', מ"ה דְּמִשָּׁה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אֲדָ"ם, יוֹבְגִין דְּאִיהוּ מְרַכְּבָה לְעִילָא וְתַתָּא, אָמַר (שְׁמוֹת ג יג) וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אָמַר אֲלֵיהֶם.

[תיקוני זוהר – דף קח ע"א]

(דף קח ע"א) אֲדַהְכִי הָא רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹדָאִי וְרַבִּי יְהוּדָה וְשָׂאֵר חַבְרַיִיא קָאָתוּ, אָמַר לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּמַאי עֲסָקִיתוּ, אָמְרוּ לֵיהּ שְׁמַעְנָא בְּךָ וְאִתִּינָא לְגַבְךָ, דְּשָׂאִילְנָא עֲלֶיךָ לְכָל חַבְרַיִיא וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא מָאן דְּאוֹדַע לָן מִינְךָ, עַד דְּאֶעְרַעְנָא בְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּוּ מִתְעַסְקִין בְּרִזָּא דְהָבַל בְּכָל גְּלַגּוּלִין דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאִי עוֹבְדָא דְּצַדִּיקָא לְעִילָא תְּלִיא, וְתַמְן אֲשַׁתְּמוּדַע כְּלָא, ^מוְאִתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא גְרִים אֲתַעְרוּתָא דְלְעִילָא, ^בבְּיָוֵדָאִי רִזָּא דְגְלַגּוּלָא בְּאֶתֶר חַד אִיהוּ, וְכָל גְּלַגּוּלִים אִינוּן פְּגוּוּנָא דְגְלַגּוּלִים דְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וְגְלַגּוּל חַד אִיהוּ קְבוּעַ בְּאִמְצַעִיתָא בִּינֵיהוּ, וְאִיהוּ לֹא מִתְנַעֲנַע הֵכָא וְהֵכָא.

[תיקוני זוהר – דף קט ע"א]

וְרִזָּא דְמְלָה הָא אוֹקְמוּהּ, (קַהֲלַת א ד) דוּר הַלֶּךְ וְדוּר בָּא וְהָאֲרִץ לְעוֹלָם עַמְדַת, דְּאִיהִי קְבִיעָא בִּינֵיהוּ (פְּגוּוּנָא דָא, נֶפֶשׁ אִיהִי בְקַבִּיעוּ דְגוּפָא, וְרוּחָא סְלֵקָא וְנַחְתָּא בְּגוּפָא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְלָבָא, (דף קט ע"א) ^בכְּבָר אֲמַרְנָא דְגְלַגּוּלִים אִינוּן פְּגוּוּנָא דְגְלַגּוּלִים דְסִלְקִין וְנַחְתִּין בְּגְלַגּוּל חַד), פְּגוּוּנָא דָא נֶפֶשׁ אִיהִי בְקַבִּיעוּ דְגוּפָא, וְרוּחָא נַחְתָּא וְסְלֵקָא בְּגוּפָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְלָבָא דְמִתְנַעֲנַעִין, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (יִחֻזְקָאֵל א כ) אֶל אֲשֶׁר יְהִיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לִלְכַת יִלְכוּ, אֲבָל נֶפֶשׁא קְבִיעָא בְּלָבָא, פְּאִתְתָּא דְאִיהִי קְבִיעָא בְּבִיתָא, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (תְּהִלִּים קִיג ט) מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת, וּבַעֲלָה (בְּרַאשִׁית ח ז) וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוּב, הֵכִי דוּר הוֹלֶךְ וְדוּר בָּא, דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא, אִיהוּ אֲזִיל וְאִתִּי בְּגְלַגּוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא לְעוֹלָם עוֹמְדַת, אִיהִי לֹא אֲזִילָא בְּגְלַגּוּלָא, וְלֹא אֲתַרְכִּיבַת בְּאֶתֶר אַחְרָא, ^ביוֹבְגִין (דף קיא ע"א) דָּא אֲתַמַּר בְּהַ, (תְּהִלִּים קכח ג) אֲשַׁתְּךָ כְּגַפְּךָ פְרִיָה, מָה גַּפְּךָ לֹא קְבִילַת הִרְכָּבָה מִמֵּין אַחְרָא מִפְּלֵ אִילְנָא דְעֵלְמָא, הֵכִי שְׁכִינְתָּא לֹא קְבִילַת עֲלֵיהּ הִרְכָּבָה אַחְרָא בְעֵלְמָא אֲלָא מִבְעֵלָהּ.

קְמוּ בְלֵהוּ חַבְרַיִיא וְאֲשַׁתְּטַחוּ קַמִּיהּ, וְאָמְרוּ אֵלֵינוּ לֹא אִתִּינָא לְעֵלְמָא אֲלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי, ^ברַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח וְאָמַר וְזַרְחַ הַשְּׁמַשׁ וּבָא הַשְּׁמַשׁ (קַהֲלַת א ה), וְזַרְחַ הַשְּׁמַשׁ דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא, דְּאִיהוּ מִשָּׁה בְּדִיּוֹקְנִיָה, ^בוְזַרְחַ הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (דְּבָרִים לג ב) יְהוָה מְסִינֵי בָּא וְזַרְחַ מִשְׁעִיר לְמוֹ, וּבָא הַשְּׁמַשׁ כִּד אֲתַכְפִּישׁ מִשָּׁה, וְעַם כָּל דָּא דְאֲתַכְפִּישׁ ^באֵל מְקוּמוֹ שׁוֹאֵף זֹרְחַ הוּא שֵׁם, וְדָא יְהוֹשֻׁעַ דְּהוּוּ פְּגוּוּנָא דְסִיְהֵרָא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

בִּיאור הַגְרָ"א

^פ וְבִגִין דְּאִיהוּ כו'. ז' פְּעַמִּים מֵה כנ"ל, וְהוּא ז' אֲדַם דְכִלְכִל הַכֵּל, מֵה שְׁמוֹ וּמֵה סָם צִנוּ:

^פ וְאִתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא כו'. שְׁלֵפֵי הַמַּעֲשִׂים כְּ יוֹרְשִׁים הַנְּשָׁמוֹת, אֲצַרְהֶם זְכָה לְחַסְדָּה עוֹשֶׂה חַסֵּד כָּל הַיָּמִים, וְכֵן צוּלָם, וְכֵמוֹ שְׁאֲדַם אֲתַפְשֵׁט צַתְלַח אֲצֵהוּ כֵן אֲתַפְשֵׁט חַכְמָה צַחג"ת, וְכֵן הוּא כָּל עֲנִינֵי הַחַכְמָה הַזֹּאת, שְׁכָל הַהֲנַגְהָה הַכֵּל לְפִי הַמַּעֲשֶׂה מֵאֲדַם הַרְאָשׁוֹן וְלַהֲלַחָה:

^צ צוּלָהוּ כו' וְרִזָּא דְמִלְהָ כו'. כֵּמוֹ שְׁאוּמֵר לְמַעֲלָה דְנַפֵּשׁ לֹא מִתְגַּלְגַּלָּא, וְהַרוּחַ מִתְגַּלְגַּל צֵה וְכֵמוֹ צַגְלַגְל בְּסִבְיוֹת נְקוּדַת הַאֲמַלְעִית וְהוּא נַח כֵּמוֹ קוּטַב וְקוּטֵר, וְכֵן הַרוּחַ הוּא ו"ק, מִתְגַּלְגַּל סְבִיב הַנְּקוּדָה הַאֲמַלְעִית שְׁהוּא הַנֶּפֶשׁ, הֵיכַל הַקּוּדֵשׁ צַחמַלְע, וְהוּא נוֹשֵׂא אֶת צוּלָם, וְכֵן הַנֶּפֶשׁ צַחֲדַם צַדַם, כִּי הַדַּם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְעַרְקוּן דְּמַמָּא שׁוֹכְצִין, וְעַרְקוּן דְּרוּחָא דּוֹפְקוּן, וְהוּן תַּמִּיד צַרְלָוָא וְשׁוֹב וְזֵה שְׁאוּמֵר כג"ד נֶפֶשׁ אִיהִי כו'. וְכֵן אִישׁ וְאִשָּׁה, הַאִישׁ יוֹלָא וְשׁוֹב וְכֵמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן ק"ט א' עֵינֵן סָם:

^צ צַבֵּר אֲמַרְנָא. חוּזַר לְעַנְיֵן הַרְאָשׁוֹן שְׁהַתְחִיל דְּרוּחָא אֲזִילָא צַגְלַגְלָא וְנַפֵּשׁ קְבִיעָא וְכֵן מִשָּׁה אֲזִיל צַגְלַגְלָא צַכֵּל דוּר, דְּהוּא רוּחָא דְכִלְכֵּל כנ"ל וְכֵמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן קוּ"א א' דְעֵלִיו נֹאמַר סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הַרוּחַ, וְכֵמוֹ הַרוּחַ צַגוּף, וְכֵמוֹ הַאִישׁ שְׁסוֹבֵב וְהַאִשָּׁה יוֹשֶׁבַת, (וַיִּשְׁעִיהוּ מִד יג) כַּתְּפֹאֲרַת אֲדַם לְשֶׁבַת בֵּית כו', (תְּהִלִּים מֵה יד) כָּל כְּבוֹדָה כו', וְכֵן צוּזוּגָא קַרְקַע עוֹלָם הִיא (כְּסֵהדְרִין עַד ע"ב), וְכֵן שְׁמִים וְאַרְצַן אוֹ רוּחַ וְאַרְצַן, דְּרוּחַ סוֹבֵב, וְכֵן יוֹם וְלֵילָה צוּיִם סוֹבֵב הַשְּׁמַשׁ וְכֵן הַאֲדַם וְצַלִּילָה נַח, וְכֵן מַלְאוֹת עֶשֶׂה בְּקוּם עֶשֶׂה וּמַלְאוֹת לֹא תַעֲשֶׂה צַשׁ וְאֵל תַּעֲשֶׂה, וְצַכֵּל זֵה הַזִּכֵּר סוֹבֵב צַתְשׁוּקָה לְתַחַן הַנְּקֻבָה:

^צ וְצַחמַר צֵה כו' הַכִּי כו'. לְכָל אֲתַגְלַגְל צֵה אֲלָא רוּחַ צַעֲלָה וְלֹא נֶפֶשׁ צַנֶּפֶשׁ אוֹ כִּיּוֹלָא, רַק צַעֲלָה:

^פ ר"ש פַּתַח כו' דָּא עַד"א. רוּחָה לּוּמֵר, דַּעַת כֵּמוֹ שְׁמַפְרַשׁ וְהוֹלֵךְ, וְנִקְרָא שְׁמַשׁ עַל שְׁמַחַ מְפָרַשׁ צַהֲכָאָה כָּל אֹת צַעֲזַמוֹ וְאֶחָד יוֹתֵר עַל שְׁרָשׁוֹ שְׁנַתְמַלְלָא מִמֶּנָּה. דג' שְׁרָשִׁין הַם אִי"ו (א.ה). אֲצַרְהֶם, יִחַח וְיַעֲקֹב שְׁהֵם נַחוּת:

^פ וְזַרְחַ הַ"ד כו'. רוּחָה לּוּמֵר צַיִמֵי מִשָּׁה כַּשְׁחִי, וְהוּא שְׁנִיתוֹן הַתּוֹרָה דְּהוּא הַדַּעַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּתוֹרָה הוּא דְרַגִּיָה דְלַעַת וְהוּא הַשְּׁקִלָּה אִילְנָא דְלִינוּן יִשְׂרָאֵל:

^פ אֵל מְקוּמוֹ כו'. דְּסִיְהֵרָא מְקוּמוֹ שֵׁל שְׁמַשָּׁא, (חַצְקוּק ב צ) וְה' צַהֲכֵל קַדְשׁוֹ, וְזַרְחָתוֹ סָם כֵּמוֹ הַלְצֵנָה שְׁמַאִיר צַלִּילָה ע"י הַשְּׁמַשׁ, וְכֵן הוּא הַתּוֹרָה שְׁלַמַּד יוֹשַׁע לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדוֹ שְׁקִיבֵל מִמֶּנּוּ:

⁸⁰ וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא מְשָׁה, כַּד יִיְתִי בְּגִלְגּוּלָא בְּצַדִּיק גְּמוּר, וְכַד לֹא אִיהוּ בְּצַדִּיק גְּמוּר וְכַא הַשֶּׁמֶשׁ, אֲתַכְנִישׁ מִנְיָה, וְאֶזְל וְאִתִּי בְּגִלְגּוּלָא עַד דְּאִשְׁכַּח אֲתַרְיָה, ⁸¹ וּבְגִין דָּא אֵל מְקוּמוֹ שׁוֹאֵף זִוְרַח הוּא שָׁם.

⁸² וְעוֹד וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, ⁸³ בְּאֵן אֲתַר, בְּכַר נֶשׁ דְּשְׁכִינְתָּא עִמְיָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת כֹּא) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמַר, וְתַרְגָּם אֲנִקְלוֹס בְּאַתַּר דְּתַשְׁרִי שְׁכִינְתִּיהָ תַּמָּן, וְאִי לִית שְׁכִינְתָּא תַּמָּן וְכַא הַשֶּׁמֶשׁ, אֲתַכְנִישׁ מִנְיָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, ⁸⁴ וְאִשְׁתָּאֵר בְּחִשׁוּכָא וְשִׁלְטִין עֲלֵיהָ ⁸⁵ כְּמָה מְחַבְּלִין וְכְמָה יִסּוּרִין בִּישִׁין, דְּלֹאֵו אֵינֻן יִסּוּרִין שְׁל אֶהְבָּה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (דְּבָרִים לֹא יֵד) עַל כִּי אֵין אֱלֹהִי בְּקִרְבִי מְצִאוֹנִי הִרְעוֹת הָאֵלֶּה, ⁸⁶ דְּדֹאֲלִין רְעוֹת מְצוּיִן בְּכָל עֵתִין וְרַגְעִין, וּמֵאֵן גְּרִים דְּלֹא שְׂרִיא שְׁכִינְתָּא עֲלֵיהָ, וְלֹא נִהִיר שְׁמֵשׁא עֲלֵיהָ, ⁸⁷ וּבְגִין הֵבֵל דְּשִׁקְרָא וּמְלִין דְּשִׁקְרָא דְּנִפְקִין מִפּוּמוֹי, וּבְגִין דָּא (קֹהֶלֶת ח יֵד) יֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, אִית הֵבֵל וְאִית הֵבֵל, אִית הֵבֵל מִמְּאָרֵי דְּשִׁקְרָא דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (יִרְמִיָּה י טו) הֵבֵל הֵמָּה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים, דְּאֵינֻן תוּעִים בְּעוֹבְדָא דְּשִׁקְרָא.

וְיֵשׁ הֵבֵל דְּאֲתַמַּר בֵּיהָ, (דְּבָרִים ח ג) כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִי יְהוָה יִחִיָּה הָאָדָם, וְדָא הֵבֵל דְּאוּרִיָּתָא, ⁸⁸ דְּדֹאֲיָהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִן ב' דְּבִרָאשִׁית עַד ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא הֵבֵל, וְהָא שִׁית אֵינֻן עִם זֶה סֵפֶר, אֵלָּא ⁸⁹ דְּדָא ו' דְּאֵיָהוּ קוּל דְּסִלְיָק בְּהֵבֵל דְּאֵיָהוּ ה', זַכָּאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּמַחְבֵּר לוֹן כְּחִדָּא, וְאִפִּיק לוֹן מִפּוּמוֹי בְּרַחֲמֵי וְדַחֲלוֹ דִּי"ה, וּבְגִין דָּא (קֹהֶלֶת ח יֵד) יֵשׁ הֵבֵל וְכוּ', אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים. [רַחֲמֵינִי זוּהַר – דָּף קט ע"ב]

אָמַרְו לִיָּה חֲבַרְיָא רַבִּי רַבִּי אֵי הָכִי דְּאֵינֻן צַדִּיקֵיָא אֲמַאי מְגִיעַ אֲלֵיהֶם (דָּף קט ע"ב) כְּמַעֲשֶׂה הַרְשָׁעִים, אָמַר לוֹן גְּלִגּוּלָא גְרִים לוֹן דִּיִּתִי לוֹן כְּעוֹבְדָא דְּרִשְׁעֵיָא, כְּאֵלוֹ הוּוֹ רִשְׁעֵיָא הָכִי יִיְתִי לוֹן יִסּוּרִין וְדַחְקִין, ⁹⁰ וְהָאֵי אֵינֻן דְּנִשְׁמַתִּין דְּלֵהוֹן מִסְטָרָא דְּאָדָם וְהֵבֵל, דְּדָא חָאב בְּמַחְשְׁבָה וְעוֹבְדָא, וּבְגִין דָּא אָמַר עֲלֵיָהוּ קָרָא (קֹהֶלֶת א טו) בְּשָׁגֵם זֶה הֵבֵל, ⁹¹ גַּם לְרַבּוֹת אָדָם.

בִּיאור הַגְרָא

⁸⁰ וְעוֹד וְזָרַח כו'. כנ"ל דלזיל בגלגולא בכל לדיק ורואה לומר אורו כמו אור הכוכבים בלילה שהשמש זורח על כל הרקיע בלילה וכשיש כוכב שמקבל האור בשפע שופע בו, ואי לאו – לית מקום לאורו:

⁸¹ ובג"ד אל כו'. שמתאווה ושואף לאשכחא מקומו לזרוח שם, והכלל כי כמו שהלכנה והכוכבים אין מאירים מעצמם כי אם ע"י השמש כן התלמידי חכמים בכל דור:

⁸² ועוד זרח השמש דא קב"ה. כמו שכתוב (תהלים פד יב) כי שמש ומגן ה' חלקים:

⁸³ באן אתר כו'. רואה לומר כמו שכתוב ואל מקומו כו' כנ"ל עד לאשכח אתריה, ואן הוא אתר בצר נש כו' כמה דאת אמר בכל המקום כו', אלמלא דשם נקרא מקום:

⁸⁴ ואשתאר בחשוכא. כמו בלילה דלזין השמש זורחת, ואמר ושלטין עליה כו' דממשלה דלהון היא בלילה והן נקראין חשך לילה כמו שאומר בזוהר חדש רות ושאר מקומות ועיין שם בפ' אחרי מות:

⁸⁵ כמה מחבלין וכמה יסורין. שהן (דברים לא יז, כא) רעות רבות וזרות, רעות – מחבלין וכמו שמפרש והולך ה"ד כו':

⁸⁶ דאלין רעות מזוין בכל עתין ורגעין. ומאן גרים ללא כו' רואה לומר ללכך כתיב הרעות האלה, דהם נקראים אלה, שהן מזויין תדיר, לא כסטרא דקדושה כמו שאומר בריש פ' תרומה קכ"ח א':

⁸⁷ ובגין הבל כו' ומלין כו'. ב' דברים, נגד זה מסתלק קב"ה ושכינתא, וזה שכתוב (קהלת א ג) הבל הבלים כו' מה יתרון כו' תחת השמש, ללא שריא שמשא עליה, וזרח השמש כו' כנ"ל, דור הולך ודור בא הוא רעיא מהימנא ללא אשכח אתר, וכן סובב סובב הולך הרוח כמו שאומר לקמן קי"א א' והכל תליא בהבל דהוא כליב מילא ואשא ורוח, והוה זרח השמש – אשא, סובב כו' כל הנחלים כו'. והכל תליא בהבל פיו, דכל עלמא תליא במה שמוציא מפיו, וזה שאומר ובג"ד יש הבל כו' דכל הארץ תליא ביה, וכל הנעשה על הארץ תליא בהבל:

⁸⁸ דאיהו ה' כו'. והוא ראש וסוף ואמצעית התורה, ה', כל, אמצעית התורה, ה' חומשים, וב' ל' – ראש וסוף:

⁸⁹ דא וא"ו כו'. דזה הוא דכורא ועיין לעיל תיקון כ"ה בצרובה, ונגד ההבל וקלא שריא שכינתא וקב"ה כנ"ל:

⁹⁰ והאי אינון נשמתין כו'. רואה לומר, שיש אף שלא חטאו הן בגלגולא, אלא שבאו מפגמו דלדס והבל, והוא בעטיו של נחש, וכמו יעקב שתקון פגמו דלדס וסביל כמה לרות:

⁹¹ גם לרבות אדם. וחסר ב', כמו שחסר ב' לאשלמא בשגם מ"ה דמשה (הגהה: והוא ב', מחשבה ועובדא, לחב אדם צהון, וב' בינה כלול שניהם, ב' דבראשית נקודיה בהיכליה, וזכה משה לבינה ונשלב) דלחתקון בב' תירות:

אָמְרוּ לִיָּהּ יִדְעֵנָא דְמַחְשְׁבָהּ אִיהִי אָדָם קְדָמָאָה, מ״ה דְלַעֲיָלָא, מ״ה שְׁמוֹ, עוֹבְדָא כ״ח דִּילִיָּהּ, כ״ח אַתּוּן דְעוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית בְּרָא וְכוּ׳, וְכֹלָא חֲכָמָה כַּח מַה, פִּי אָם פֶּן בְּמַאי הָווּ יְכַלִּי לְמַחְטֵי הָכָא, פִּי אָמְרוּ לֹון בּוֹדָאי כָּל מָאן דְחָב בְּגוֹפִיָּה דְתַמְן עוֹבְדָא, וּבְנִשְׁמַתִּיהָ דְתַמְן מַחְשְׁבָהּ, כְּאֵלוּ חָאב בְּהֵוָה דְאַתְבְּרִי אִיהוּ בְּדִיוֹקְנִיָּהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בְּרָאשִׁית א כו) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ כו׳.

וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׁמִיָּע אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, דְּאִית לֹון עוֹתְרָא וְשָׁלֵם וְאָרִיכוּ דְיוֹמִין בְּהַאי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיָּהּ בְּתַר דְּאִינוּן רְשָׁעִים אָמְרִי אִית לֹון כָּל הַאי יָקָר, פִּי אֲלָא טוֹבָא דְלֵהוֹן אִיהוּ הֵבֵל וְרַעוּת רּוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דְלֵהוֹן גְּרִים לֹון דְּהוּוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָבְדוּ (זְכוּן כַּמָּה מְנִיָּהוּ, וְאַתְקַצְרוּ בְּקַצְרוֹת שְׁנִין וְלֹא אֲשַׁתְּלִים לֹון), כְּמָה מִיָּנִי טְבִין, אִיִּתִי לֵהוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאַשְׁלָמָא לֹון אֲגִרִיָּהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (דְּבָרִים ז י) וּמִשְׁלֵם לְשֹׁאֲיוֹ אֶל פְּנֵיו כו׳, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמְר (קַהֲלַת ח י) פִּי וּבְכֵן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וְכָאוּ כו׳.

אֲדַהֲכִי הָא רְבִי פְּנַחְס קָא נְחִית מִמְּתִיבְתָּא עֲלָאָה, וְאַתְחַזִּי תַּחֲוֹת טוּלָא דְרְבִי שְׁמַעוֹן, וְאָמְר לִיָּהּ מַאי הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֲתַעְבִּיד הֵבֵל, אֲלָא פִּי כְּמָה דְאַתְ אָמְר (בְּרָאשִׁית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, דְּאִית הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֵבֵל דְּצִלוֹתִין וְהֵבֵל דְּאוּרִיָּתָא אֲתַעְבִּיד עַל אֲרַעָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיָּהּ שְׁכִינְתִּיהָ, דְאַתְמַר בְּהָ (יִשְׁעִיָּה סו א) וְהָאָרֶץ הִדָּם רְגִלִּי, וּמַאי נִיָּהוּ הֵבֵל דְאַתְעְבִּיד עֲלֵיהָ, אֲלָא הַפּוֹדֵךְ הֵבֵל וְתַשְׁכַּחִיָּהּ הֵלֵב, וּמִנִּיָּה נְפִיק הֵבֵל וְדָא נְפִשׁ וּבִיָּה סְלִיק דְבוּר, פִּי רּוּחָא נְפִיק מֵאוּדְנָא שְׁמַאֲלָא דְלַבָּא, וּמִנִּיָּה נְפִיק קָלָא, וְקָלָא אִיָּהוּ אִילְנָא, דְאַתְפְּלַג לְכַמְּהָ קְלִין דְאִינוּן עֲנַפִּין דְאִילְנָא, וְאִיבָא דִּילִיָּהּ דְבוּר, וְתַרְוִיָּהוּ עֵץ פְּרִי, וְאִינוּן גּוֹף וּבְרִית, דָּא עֵץ ו׳, וְדָא פְּרִי י׳ אוֹת הַבְּרִית.

פִּי ה׳ תַּתָּאָה שְׁרָשָׁא דְאִילְנָא, דְאִית בֵּיה תַּלְת וְוִי״ן לְקַבֵּל תַּלְת עֲנַפִּין דֵּשׁ, הַ עֲלָאָה תַּלְת עֲנַפִּין, וְאִינוּן תַּלְת וְוִי״ן מִן וְיִסַּע וְיָבֹא וְיִט, הַאי אִיָּהוּ עֵץ הַחַיִּים דְאַעְקָר עֲנַפּוּי דְקַצֵּץ בְּנִשְׁיַעוּת וְאַסְתַּלַּק אִיבָא, פִּי דְאַתְמַר בְּאִילְנָא (דְּנִיָּאֵל ד יא) גִּדּוּ אִילְנָא וְקַצְצוּ עֲנַפּוּיָּהּ כו׳, בְּרַם עַקֵּר שְׁרָשׁוּהִי בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ, דְאִיָּהוּ ה׳ תַּתָּאָה, אֲסַתַּלַּק הוּוִי וְאַשְׁתַּאֲר ה׳, פִּי וּבְגִין דָּא שְׁלַשׁ מִשְׁמֵרוֹת הוּוִי הַלִּילָהּ, וּבְכָל מִשְׁמֵר וּמִשְׁמֵר יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כְּאִרִי כו׳, ה׳ דְהַלִּילָהּ עֲלָה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹאֵג בְּשְׁלַשׁ מִשְׁמֵרוֹת דְתַמְן הוּוִי, תַּמְן הוּוִי אִיָּהוּ וְדָאִי.

בִּיאור הַגְּרָא

פִּי כ״ח אַתּוּן כו׳. דַּפְסוּק רֵאשׁוֹן:

פִּי ח״כ בְּמַאי כו׳. דַּסֵּס אִין מְגִיעַ פַּגִּם, שְׁהוּ חוּ״ג לְחַכְמָה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן ק״י ב׳:

פִּי ח״ל בּוֹדָאי כָּל מָאן כו׳. רוּחָה לּוֹמֵר דְּגוֹפִיָּה הוּא דְיוֹקְנִיָּה דְשְׁכִינְתָּא תַּחֲוֹת הַאי גּוֹפָא לְנִשְׁמַתָּא לְחִיָּו עוֹמוּדָא לְחַמְלֵעִיתָא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל ס״ג ב׳ וּבִיָּה שְׁרִיא עוֹבְדָא, לְכָל הַמַּעֲשִׂים בְּגוֹף, וְהַמַּעֲשִׂה הוּא בִּיָּה דְשְׁרִיא בְּגוֹפָא מַלְכוּת, וְנִשְׁמַתִּיהָ הוּא דְיוֹקְנָא דְעוֹמוּדָא לְחַמְלֵעִיתָא כְּנ״ל וּבִיָּה שְׁרִיא מַחֲשָׁבָה דְבַר נֵשׁ דְהוּא דְיוֹקְנָא לְחַכְמָה, וּבְזַמְן שְׁהַאֲדָם פּוֹגֵם בְּמַעֲשֵׂה דְהוּא בְּגוֹף, פּוֹגֵם בְּגוֹף שְׁלַמְעֵלָה שְׁבָרָא בְּלַמּוֹ, וְכֵן בְּנִשְׁמַתָּא בְּמַחֲשָׁבָה, וְהַפַּגִּם הוּא לְגוֹף וּנְפִשׁ לֹא לְעוֹבְדָא וּמַחֲשָׁבָה, וְהוּן ב׳ כְּלָמִים, בְּלַמּוֹ, בְּלַסֵּס ו׳, בְּלַסֵּס אֲלַקִּים כו׳ וְעִינִין לְקַמֵּן ק״י ג׳ א׳ ב׳ דְהַפַּגִּם שְׁמַסְתַּלְקִין הַמַּחֲשָׁבָה וְהַמַּעֲשֵׂה מֵהַס:

פִּי חֲלָל טוֹבָא כו׳. וְרַעוּת רּוּחַ, אַע״ג דְרַעוּת רּוּחַ לֹא כְתִיב שֵׁם, כִּיּוֹן לְכַתִּיב הֵבֵל הוּא רַעוּת רּוּחַ:

פִּי וּבְכֵן רְאִיתִי כו׳. עִינִין מַה שְׁאוּמֵר לְעִיל, וְאֲמַר וְשַׁתְּבַחוּ כו׳ לְנִשְׁתַּבְּחוּ מַעֲשִׂים הַרְעִים שְׁעָשׂוּ שְׁמִיָּע אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַדְּלִיקִים וְנֹאמֵר שֵׁם גַּם זֶה הֵבֵל:

פִּי כְּד״א וְאֵד יַעֲלֶה כו׳. כְּמוֹ שְׁהַמְטִיר וְכָל מַעֲשֵׂה עוֹלָם הַזֶּה תְּלִיָּא בְּחַדִּים שְׁעוֹלִין מִן הָאָרֶץ, כֵּן כָּל מַעֲשֵׂה הַשְׁכִּינָה וְהַנְּהַגְתָּה תְּלִיָּא בְּהַבֵּל פִּיו שֶׁל חָדָם, וְכָל הַנְּהַגְתָּ עוֹלָם הַזֶּה בְּהָ, וְלִכֵּן כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ – הֵבֵל בְּהַבֵּל וְכִנ״ל:

פִּי רּוּחָא נְפִיק מֵאוּדְנָא כו׳. לְאַע״ג דְרּוּחָא הוּא בְּרִיָּאָה מְכָל מְקוּם נְשִׁיב בְּכַנּוּר דְלוּד, וְרוּחָה לּוֹמֵר בְּזֶה שְׁכַל הוּוִי נְכַלֵּל בְּהַבֵּל כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ דְהוּא קָלָא וְדוֹבּוּרָא, אִילְנָא וְאִיבָא, וּב׳ הַבְּלִים הֵן שְׁרָשָׁא וְעַנְפִּים דְהוּן הוּוִי:

פִּי ה׳ תַּחֲוֹת שְׁרָשָׁא כו׳. רוּחָה לּוֹמֵר דְה״א ג׳ קוּיִן דּוֹגְמַת הַשִּׁי״ן, דְשִׁי״ן הוּא רְאִשֵׁי תִיבּוֹת שְׁרָשָׁא, וּבְשִׁין ג׳ עֲנַפִּין לְקַבֵּל ג׳ עֲנַפִּין, וְהוּא ה׳ עִילָאָה כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ וְהֵבֵל נְכַלֵּל בְּשִׁי״ן, שְׁרָשׁ הַשִּׁי״ן לְמַטָּה ה׳ תַּחֲוֹת, וּב׳ עֲנַפִּין ה׳ עִילָאָה, וְהוּוִי״ן עֲלָמָן הוּא ו׳, וְהוּוִיִן שְׁעַל הוּוִי״ן הוּא יו״ד, וְאֲמַר אִיָּהוּ אִילְנָא רוּחָה לּוֹמֵר שְׁהַקּוּל הוּא אִילְנָא, ו׳ וְאַתְפְּלִיג לְכַמְּהָ קְלִין הוּא עֲנַפִּין, ה׳ עִילָאָה, וְהוּא הֵבֵל עֲלִיוֹן כְּנ״ל:

פִּי וְאַתְמַר בְּאִילְנָא כו׳. וְכַתִּיב שֵׁם גַּם כֵּן (דְּנִיָּאֵל ד יא) וּבְדַרְדְּרוּ אֲנִיבִיָּהּ, וְכֵן הוּא כְּכָל רַשָּׁע לְלֹא נִשְׁאֵר בִּיָּה אֲלָא ה׳ תַּחֲוֹת, נְפִשָׁא דְבִיָּהּ, וְכָל הַנְּפִשִׁין – מַסְטֵרָא דְשְׁכִינְתָּא תַּחֲוֹת, וְחַסְרָא דְיוֹקְנָא לִילָהּ וְעַל זֶה מַתְחַבֵּל הַשֵּׁם יַתְּכַרְךְ כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוֹלֵךְ:

פִּי וּבְנִי״ד שְׁלַשׁ כו׳. דַּשְׁלַשׁ הוּא ג׳ אַתּוּן לִיָּהּ – הוּוִי, וְהַלִּילָהּ – ה׳ בְּתַרְלָאָה כְּלוּלָהּ מְכוּלָם, וְהוּא פְּלוּגְתָּא ר׳ נַתָּן וּרְבִי, דְרְבִי סְבִירָא לִיָּהּ ד׳ – ד׳ אַתּוּן, וְר׳ נַתָּן סְבִירָא לִיָּהּ דְה״א אַחֲרוּנָה הַאי הַלִּילָהּ כּוּלָהּ שְׁכּוּלָהּ מְכוּלָם וְלִכֵּן עַל כָּל מַשְׁמֵר דְהוּי נְהִיר לָהּ וְעַתָּה נִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה שׁוֹאֵג כו׳:

ומנא לן דאעקר אדם אילנא ואיבא וענפין דיליה, ולא אשתאר תמן אלא שרשא דאיהי ה' תתאה, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ט) ויאמר לו איפה, כגוונא דאיכה דאתמר ביה (איכה א א) איכה ישבה בדר, איך ה' ישבה בדר, בגין דא אתגלגל אדם בתלת אבהן, דאינון ענפין דאילנא וגופא ואיבא דאילנא, ואתתקן מה דאעקר, "נחית באברם ונטע ביה ה' דאיהי ענפין דאילנא, נחית ביצחק ועביד איבא דאיהו י' מן יצחק, נחית ביצחק ונטע ביה ו' דאיהו אילנא, דאתמר ביה ואלהי יצחק.

[תיקוני זוהר – דף קי ע"א]

לבתר אתא משה דאתמר ביה (בראשית ו ג) "אבשגם הוא בשור, שגם זה הכל, ונחית חמשה חומשי תורה, דאיהי שרשא דאלנא, ואשלים אילנא בשמא דיהו"ה, ובגין דא אשתלים ביה שם יהו"ה, כמה דאת אמר (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם, (שם ד א) כי יאמרו לא נראה אליך יהו"ה, דלאבקהן לא אתגלי לון, בגין דלא הוה שלים שמא באבהן, לא אתגליא לון, הדא הוא דכתיב (שם ו ג) ושמי (דף קי ע"א) יהו"ה לא נודעתי להם, במה דחב אדם אתתקן, "ויבמה דחב הכל אתתקן, ואתחזר כלא בתקונייה בענפוי בשרשוי "ביבנפיה באיביה, וכלא "אשתלים בב"ר דאיהו משה, ב"ר מן בראשית, "טימה דהוה שת נחית תמן י' ואתעביד שי"ת, "טימתחיל בב' דאיהי ברכה לאפקא ארעא מלונטיא, דאתמר בה (בראשית ג יז) ארורה האדמה בעבורך, "וילבתר נחית ר' עלה דאיהי ראשית חכמה, וכד קריב לטורא דסיני נחית א' מן בראשית דאיהי אנכי, ונחית עלה כתר, דאינון אתוון דעשר אמירן, ואשתלים אילנא בכל תקונין דיליה.

אמרו ליה רבי רבי, הא אילנא שלים ביהו"ה, אמאי נחית א' מן בראשית, אלא בגין דאיהו נביעו לאשקאה אילנא, דמתמן "אלהי"ם מליא"ה מכל תשע ספיראן, דאינון בבראשית, שית אינון שית ספיראן, ברא תלת ספיראן עלאין, אלהי"ם איהו עשיראה מליאה מכלהו תשע, שלימו דכלהו, ובגין דא בראשית ברא אלהי"ם, בראשית ברא עם אלהי"ם, את השמים ואת הארץ, אתו לנשקא ליה פרח לעילא.

אמר רבי שמעון חבריא בודאי קודשא בריך הוא אסתכס עמנא, עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זכאה דרא דהאי אתגלייא ביה, דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף יומיא בדרא בתראה, "טלקימא

ביאור הגר"א

^{קי} נחית באברם כו'. שניתוסף לו ה' והוא ה' עילאה כמו שאומר בזוהר ויחזק יו"ד ראשי תיבות שקצ"ה קרא לו כל השם:

^{קיב} בשגם כו' לראיה דהוא ה', ה' דהכל, ה' חומשי תורה כנ"ל וכמו שמפרש והולך:

^{קיג} ובמה לחז הכל. רואה לומר דג"ס של הכל נחתקן ביה, דעיקריה הוא הכל, ונחיקן גם כן ד' אלו בנח שם ויפת ובמשה שביה ד', ג' דשי"ן ורביעית דמ"ה כמו שאומר לקמן ק"ט א' ונכפל ביה משה ב' פעמים וכמו שאומר שם:

^{קיג} בנפיה. והוא האילן עלמו:

^{קיג} אשתלים צבר. דהוא בן לאדם הראשון, מה שם בנו שהוא הכל, בשגם כו', והוא הדעת שנקרא בן כמו שאומר לקמן ב' ולמעלה ס"א ב' ושאר מקומות:

^{קיג} מה דהות שת כו'. דפרח היו"ד ולכן נתפרדו הגלגולין, ועתה נשתלמו ונכללו הכל צו לכן נעשה שיה, כל השית ביחד:

^{קיג} ומתחיל צב' דאיהי כו'. רואה לומר בינה, (משלי י כב) ברכת ה' היא תעשיר כמו שאומר לעיל תיקון כ"ה:

^{קיג} ולבחר כו' ה' כו'. והן י"ה, שית הוא ו', ויו"ד דבגויה הוא ברית קדש ה' אחרונה, ונשתלם היו"ה, וזה שאומר הא אילנא שלים בהוי"ה דהן ד' תיקונין הג"ל ב"ר ש"ת י' שהן ד' תיקונין דאילן, בענפוי בשרשוי בנפיה בנפיה. ואמר אלא בגין דאיהו נביעו דאלף הוא כתר שהוא שמא מפרש, שקיו דאילנא כמו שאומר לעיל י"ג א' וכשנשלב האילן נחית שקיו דאילנא וזה שאומר למעלה דאינון אהוון דעשר אמירין דהוא שמא מפרש, והוא עשרת הדברות שהתחלה לדהון באלף וכמו שהבטיח השם יתברך לאלף, והן ל"ב נתיבות עם עשר אמירין דשמא מפרש וכמו שבארנו במקום אחר, ונמאל צבראשית נכלל כל זה אילנא ונביעו דיליה, כל העשר ספירות שניתן התורה ע"י ונתקן הכל:

^{קיג} אלקים מליאה כו'. אע"ג שאמרנו שכל עשר ספירות צבראשית מכל מקום אינן אלא תשע, דה' אחרונה שהוא עשרת הדברות נכלל בדבורא צברית, ולכן שית אינון אלא ו' ספירות ו"ק אצל בחינת המלכות עלמא היא אלקים צבראשית דכלולה ונתמלא מכולם, מהשם ומילואו, והוא אותיות מליאה כמו שכתוב מכל, ומפרש והולך צבראשית שית צבראשית הוא שית ועטרה כלולה בהם ולכן הוא שית לזכר, וצברא צבראשית הוא ג"ר כנ"ל, ואלקים מליאה מכלהו, שלימו דכלהו, דהיא עשירית לכל חד ומליאה מכולם וזהו שם מלא. ואמר ובג"ד צבראשית כו'. רואה לומר צבראשית צברא את השמים ואת הארץ, ובמה צברא לון, באלקים, ולא כללן צברא משום דהיא לית לה מגרמה כלום אלא דכלולה מכולם, ולכן קאמר צבראשית צברא ע"י אלקים שמים וארץ:

^{קיג} לקיימא כו'. דהוא צראשי תיבות ורואה לומר דהוא שהיה נתנה התורה על ידו, והוא שיהיה:

קרא (קהלת א ט) מ"ה ש"היה ה'וא ש"היה, קיביה (תהלים לג יד) מ"מכון ש"בתו ה"שגית, (שם קמד טו) אשרי העם קיישפכ"ה לו בגימטריא מש"ה, אשרי העם שיהו"ה אלהיו, קייצעליה אתמר (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, קייצעליה אתמר (תהלים קה ה) דבר צוה לאלף דור, ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחקם דמתעסק באורייתא, עד שתין רבוא, לאשלמא לכלהו מפגימו דלהון, ורוא דמלה (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשענו, דאיהו שקיל לכלהו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומנו משה דשקיל כששים רבוא, קייובגין דא אתמר עליה דור הולך לההוא עלמא, ודור בא איהו ייתי כמלקדמין.

קיינעוד (בראשית ד כה) פי שת לי אלהיים זרע אחר, שת קייאתפשטותיה הנה עד יעקב, קיידפרח ביה י' מן שית ואשתאר שת, ואשתאר יעקב עקב, קיידיעקב דיוקניה דאדם קדמאה הנה, כמה דאוקמוה שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון, קייובגין האי י' אתמר (תהלים קיח כא) אבן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק, דאתמר בה לגבי אדם (בראשית ג טו) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, דהו ידעין דהוה עתידה לאלקאה מחו"א, ובגין דא אתמר בה אבן מאסו הבונים.

אמרו ליה חכריא, והא אמר רבי פנחס דא"ת איהי ביצחק, אמר ודאי י' עלאה איהי מן חכמה, והאי איהי י' זעירא, ובגין דא אתמר בה עקב, הדא הוא דכתיב ואתה תשופנו עקב, ודא כף ירך יעקב, דאתמר בה (בראשית לב כו) ויגע בכף ירכו, ואתמר ביה והוא צלע על ירכו, ודא י' מן אדני, ואיהו י' מן הוהי, קלידבה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט לאתר דחב בדקדמיתא, קדם דייתי בגלגולא, פנין דאתא יעקב תמן, מיד (בראשית לג יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית, קליבת י' מיד אשתלים י' בעקב ואתעביד יעקב, ודא

ביאור הגר"א

ק"י וביה ממכון כו'. גם כן ברשאי תיבות ורואה לומר דעל ידו השם יתברך ירד והשגיח לישראל כמו שכתוב (דברים ה ה) אנכי עומד בין ה' וביניכם:

קכ"א שככה כו'. בחושבון, ואשרינו שהוא בנו, ועל ידו השם יתברך הוא חלקינו, בסיני בחר בנו:

קכ"ב לעליה אתמר כו'. כמו שמפרש והולך ואתפשטותיה כו'.

קכ"ג ועליה אתמר כו'. דגלגולא דאדם הוא באלף דור כמו שאומר בסוף תיקוני זוהר חדש ולכן א' דאדם רבתי, והיה ראוי לאשתלים הכל במשה בפעם הראשון כל האלף דור, אלף פעמים ששים ריבוא, ובחטא העגל אבד אלף (הגהה: וכמו שאמרו במתניתין סוף תיקוני זוהר חדש ובגיניה קיימין ששים ריבוא אלפין על טורא כו' אלף הרים בהרי אלף כו', ולכן עלה אלי ההרה, לתקן כל ההרים שהיא כלולה מכלם אבל אח"כ אמר ליה לך רד מהר, ואמר לך רד בגלותא, והוא נ' אלף שנין דאיהו צ"ר, וזה שאומר לך בחושבון נ"ן בח"ג) חולקין, ונשאר בו חלק א', אלף זעירא דויקרא, והוא ששים ריבוא דור שלו, אבל שאר דורות לא נתתקנו, ולכן הולך ככל דור לאשלמא פנימו דלהון וזה שאומר לאשלמא כלהו מפגימו כו' וכמו שאמרו לך רד בגלותא, ובציאתו ויגאלנו – יתקן כל האלף דור:

קכ"ד ובג"ד אתמר עליה דור הולך לההוא עלמא ודור בא איהו כו'. דבכל דור אזיל ואתי, שמתים ונולדים, והכל ב"ה והוא הדעת שמתפשט ככולו, ולעתיד לבוא (חזקוני ב יד) כי תמלא הארץ דעה שיתפשט ככולו בכל האלף דור:

קכ"ה ועוד כי שת כו'. חוזר לענינו הראשון:

קכ"ו אתפשטותיה עד יעקב. דהוא ספירה ששית, ת"ת ועיין לקמן קי"ח ב' בצרכיה וכן – אדם הבל שת דהו ג"ר, שת יו"ד, הבל ה' כמו שאומר שם, ו' – אבהו:

קכ"ז דפרח כו'. רואה לומר כמו שפרח היוד מיניה, כן מיעקב, ולקה בעקב בצותו הלילה ע"י חוויא, (בראשית לב כה) ויאבק כו' כמו שמפרש והולך:

קכ"ח דיעקב דיוקניו כו'. דרואה לומר לכן נאמר על אדם הראשון תשופנו עקב, עקב דאדם הראשון שהוא דיעקב, אבל אח"כ יסופך ראש – לישראל, שברכו בעצמו והודה לו על כל צרכאון ונחשו לשטן, וכן ניתוסף לו כמנין שטן, דלקח כל ליליה, כל הצרכאון דרווח בעקימו – נטלח מיניה כמו שאומר צ"י תולדות בצ"י:

קכ"ט ובגין האי יו"ד כו'. כמו שאומר לעיל דהוא יו"ד זעירא, ברית קודש דחב ביה אדם כמו שאומר לקמן ב' (וב' ההי"ן בצאצאיהם ויחחק, י"ו זיעקב צ"י שמהו ליליה, י' נוק' ולכן נגע כו' אבל ו' ישראל הוא יסופך כו' וזה שאומר למטה והא ר' פנחס כו'):

מהכא אשתמודע כו'. והם העלו ותקנו אותה דכרגין דלמעלה, תפלת שחרית ומנחה במדת יום אבל במדת לילה יראו מנגע אבל יעקב תיקן תפלת ערבית מדת לילה ולכן כריך למסבד פגימו לילה תמן ונלקה בצילה דנתלו בה המאורות:

קל" דבה ויסתר כו'. דהוא תמונת ה', וכסה אותה בצית, נקודיה בהיכליה צ"ת, והוא יראה כמו שאמרו (נדרים כ ע"א) זו הבושה:

קל"א בת יו"ד. דהיא בת מלך פנימיה, ונעשה בית, בית ליו"ד, נקודיה בהיכליה, והכל הוא יו"ד ועיין לקמן קי"א ב':

אִיהוּ דְאָמַר קָרָא (שם טו) וַיְבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם, וּלְבַתֵּר אֶתָּא מִשֶּׁה וְהַפֶּךְ הוּוּהי מְדִינָא לְרַחֲמֵי וְאַתְחִזֹּר יְהוּ'ה, וְדָא אִיהוּ רְזָא אַבְן מְאָסוּ הַבּוֹנִים, בְּהֵוּא זְמָנָא אֲמָרוּ כְּלֵהוּ קְלִימָאֵת יְהוּ'ה הֵיִתְהָ זֵאת כּו'.
[תיקוני זוהר – דף קי ע"ב]

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיְבֵא קִינ מְפָרֵי הָאֲדָמָה מְנַחָה לְיְהוּ'ה (בראשית ד ג), מֵאֲן אֶתֵּר (דף קי ע"ב) אֵיִתִּי לִיָּה, מִקֵּץ יָמִים, מְשִׁוּרִין דִּילִיָּה, קְלִיכְגוֹן בַּר נֶשׁ דְּאִיְהוּ בְּסוּף יוֹמוֹי חֲזוֹר בְּתִיּוּבְתָא, כִּד לָא אִית לִיָּה חִילָא לְמַעְבַּד טַב וּבִישׁ, וּבְעוֹלְמוֹי בְּתוּקְפִיָּה לָא תָב, כְּמָה דְאִוְקְמוּהוּ (ויקרא יט לב) מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, וּבְגִין דָּא וְאֵל קִינ וְאֵל מְנַחְתוּ לָא שְׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מְבַכּוֹרוֹת צִאֲנוּ אֵיִתִּי לִיָּה קָרְבָּנָא מְשִׁפִּירוּ דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יְהוּ'ה אֵל הֶבֶל. וְעוֹד אֵל קִינ וְאֵל מְנַחְתוּ לָא שְׁעָה, בְּגִין דְּקָרְבָּנָא דִּילִיָּה הוּוּהי קְלִימָה הוּוּהי אֶתֵּר דְּאִקְרִי עֲרוּהָ, וּמֵאִי הוּוּהי פְּשָׁתִים, דְּאֶתְמַר בִּיָּה (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בְּד לְכֶסֶת בֶּשֶׂר עֲרוּהָ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאֶתְפְּסֵי בִיָּה בֶּשֶׂר עֲרוּהָ טַב אִיְהוּ, אָמַר לִיָּה בְּרִי לָאוּ כָּל עֲרִיּוֹת שׁוֹיִן, הָאִי לָא קָרִיב קָרְבָּנָא דָּא אֶלָּא לְקָרְבָּא עֲרוּהָ דִּילִיָּה לֵה, דְּאֶתְמַר בִּיָּה (ויקרא יח ו) אִישׁ אִישׁ אֵל כָּל שְׂאָר בֶּשֶׂרוֹ לָא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲרוּהָ אֲנִי יְהוּ'ה, וּמֵאִי עֲרוּהָ דִּילִיָּה זִוְהָמָא בִּישָׂא עֲרָלָה, נוֹקְבָא דְעֲרָלָה, הֵהִיא דְאֶתְמַר בָּהּ אָדָם הָרָאשׁוֹן מוֹשֶׁף בְּעֲרָלְתוֹ הוּוּהי, וּמֵאִי נִיְהִי אִימָא דְעֲרַבּוּבִיא בִישָׂא, אִיבָא דְאֶלְנָא דְטוֹב וְרַע, דְּאֶתְמַר בָּהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ וַתֵּתֵן גַּם לְאִשְׁהָ עִמָּהּ, וּמֵאִי נִיְהִי לִילִית, מִתְּמָן קָא אֶתְיִין עֲרַב רַב דְּאֶנּוֹן מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (ישעיה א ד) הוּי גוֹי חוּטָא, דְּאִינּוֹן זְרַע מְרַעִים בְּנִים מְשַׁחִיתִים וְכו', וְאֶמְרוּ אֶלְהָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְעִגְלָא, וּבְגִין דָּא (בראשית ד ה) וְאֵל קִינ וְאֵל מְנַחְתוּ לָא שְׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּהי אֶתְמַר בִּיָּה (תהלים קמה ט) וַרְחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאֶתְמַר בִּיָּה (יחזקאל יח לב) כִּי לָא אֶחָפוּץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לוֹן, כָּל שְׂכַן לְקָרְבָּנָא דְקִינ, אֶלָּא דְהוּוּהי רְעוּתִיָּה לְבִישׁ כְּמָה דְאֶתְמַר, אֲבָל הֶבֶל הוּוּהי רְעוּתִיָּה בְּקָרְבָּנָא דִּילִיָּה, לְקָרְבָּא שְׁכִינְתָא לְהֵוּוּהי דְאֶתְמַר בִּיָּה (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יִתִּיב לְבוּשִׁיָּה כְּתִלְג חוֹרוֹר וְשַׁעַר רִישִׁיָּה כְּעַמַּר נְקִי, בְּמֵאִי, בְּהֵוּוּהי דְקָרִיב מְבַכּוֹרוֹת צִאֲנוּ וּמְחַלְבְּהוֹן, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יְהוּ'ה אֵל הֶבֶל וְהָא אֶתְמַר.

וּמִיד דְלָא אֶתְקַבַּל קָרְבָּנָא דְקִינ, וַיִּחַר לְקִינ מְאֹד, וַיִּאמֶר יְהוּ'ה לְקִינ לְמָה חָרָה לָךְ דְלָא מִתְקַבַּל קָרְבָּנְךָ, אִם חֲטִיב עוֹבְדֵךְ בְּגִלְגוּלָא, שְׂאֵת לָךְ בְּעֶלְמָא, וְתִתְקַבַּל בְּתִיּוּבְתָא, (שם מט ג) קְלִיִּיתֵךְ שְׂאֵת יִתֵּר עָז, וְאִם לָאוּ לְפִתַּח חֲטָאֵת רוּבִין, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הֵכָא לָא צְרִיךְ לְאֶתְפְּסִיא רְזָא, מֵאִי שְׂאֵת, וְלָא אֶתְיָנָא לְדְרָשָׁא בְּהָאִי קָרָא, אֶלָּא דְהָא שְׂאֵת מְשָׂא אִיְהוּ וּבְהַפּוּךְ אֶתְוּוֹן, שְׂאֵת אִיְהוּ אֶשְׂוֹת, הֵכָא רְמִיז דְעֵבֵר עַל (ויקרא יח כ) וְאֵל אֶשְׁת עֲמִיתֵךְ לָא תִתֵּן שְׁכַבְתֶּךָ כּו', דְאֶתָּא עַל תְּאוּמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל, וְדָא אִיְהוּ (בראשית ד ח) קְלִיִּיקָם קִינ אֵל הֶבֶל, קָם עַל תְּאוּמָתוֹ, וּלְבַתֵּר קְטִיל לְבַעֲלָהּ, כְּגוֹוֹנָא דְמַצְרִי, וְרְזָא דְמִלָּה (שמות ב יב) וַיִּפֶן כַּה וְכַה, וְאֶמְרוּ קְדָמָיִן מֵאִי וַיִּפֶן כַּה וְכַה, אֶלָּא קְלִיִּרָאָה מַה עֲשֵׂה בְּבֵית וּמָה עֲשֵׂה בְּשַׂדֵּה, וְלִית שְׂדֵה אֶלָּא אֶשָּׁה, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (דברים כב כז) כִּי

בִּיאור הַגְּרָא

^{הכ} מֵאֵת ה' הֵיִתְהָ כּו'. נְפִלְאוֹת דְסִלְקֵי לְאֶלְפִי, פִּלְא, לְמַקּוּם דְלַחְגוּרַת מֵינָה דְסִלְקֵי לֵה מִשָּׁה לְשָׁם כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעִיל רִישׁ תִּיקוּן יו"ד בִּזְאוּ יִסִּיר כּו' עֵינִן שָׁם וְע' בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חֲדָשׁ ע"ג בְּזַרְכוּכָה:

^{הכ} כְּגוֹן בִּזְנֵי דְלִיְהוּ כּו'. רוּכָה לּוּמֵר זֵה שְׁאוּמֵר מִקֵּץ יָמִים וְהוּוּהי מְשִׁוּרִין דִּילִיָּה וְהוּוּהי מִקֵּץ הַיָּמִים, דְכַגָּא דְאִקְרִי קִין הַיָּמִים, דְלָא נְטִיל אֶלְלָא שְׁוִרִין, תְּמַלִּיתָא, וְכֵן נִקְרָא קִין כָּל בְּשַׂר, דְלָא שְׁלִיט אֶלְלָא עַל בְּשַׂרָא דְהוּוּהי שְׁוִרִין וְלִכּוֹן לָא הִבִּיא קִין אֶלְלָא מְשִׁוּרָא דִּילִיָּה וְלִכּוֹן לָא שְׁעָה אֶלְלוּ הַשָּׁם וְהַתְּמַסֵּר לְכַלְכָּא וְעֵינִין לְקַמּוֹן קִי"ב א' מִקֵּץ הַיָּמִים וְלָא אֶתְמַר מְרַאשׁ כּו':

^{הכ} מֵהוּוּהי אֶתֵּר כּו'. כְּמוֹ שְׁכַחוּב (שמות כח מז) וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בְד לְכֶסֶת כּו' וְעֵינִין זְוֹהַר פ' קְדוּשִׁים פ"ז א' וְהוּוּהי מְסוּף שֶׁל הַקְּרִבּוֹן, בְּכּוּפֵי תִיבּוֹת שְׁלוֹ, וְהוּוּהי מַה דְנְטִיל אִיְהוּ כְּמוֹ אֲבָרִים וּפְדִרִים בְּלִילָה, דְבְּכּוּף תְּחִיבֵי מֵינִיּוּהוּ כָּל בְּעֵלֵי קְרִיין, וְזוּהוּ עֲרוּהָ וְזוּהוּ מִקֵּץ הַיָּמִים וְעֵינִין זְוֹהַר רִישׁ פ' מִקֵּץ:

^{הכ} יִתֵּר שְׂאֵת וַיִּתֵּר עָז. דְבְּמַקּוּם שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין אִין כּו' (סנהדרין נט ע"א), וְלוֹ הַבְּכוּרָה, דְהוּוּהי (בראשית מט ג) יִתֵּר שְׂאֵת וַיִּתֵּר עָז דְרַחוּבִין:

^{הכ} וְלָא אִיְהוּ וַיִּקָּם קִין אֵל הֶבֶל. רוּכָה לּוּמֵר מַה שְׁמִיּוּחַד אֵל הֶבֶל – קָם אֶלְלוּ:

^{הכ} רָחַם מַה עֲשָׂה כּו'. רוּכָה לּוּמֵר כְּאֵן שְׁלָם לוֹ מַה שְׁעֲשָׂה לוֹ בְּתַחֲלָה שְׂבָא עַל תְּאוּמָתוֹ וְהַרְגוּ זֵה שְׁאוּמֵר וְלִית שְׂדֵה אֶלְלָא אֶשָּׁה תְּאוּמָתוֹ הַרְאֶשׁוּנָה וְשָׁלַם לוֹ כְּאֵן:

בשדה מצאה, הָדָא הוא דכתיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בַּהֵיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה, אֶסְתַּכַּל אִם הָיָה בֵּיהּ מִסְטָרָא דְטוֹב, דְּלוֹמְנִין אֲתַפְרֵשׁ טוֹב מִן רַע וּמִתְמַן אֵינּוּן גְּרִים, וּבְגִין דָּא אֶסְתַּכַּל מִכָּל סְטָרָא עַד שְׁתִּין רַבּוּא, וְלֹא חֲזָא תַּמָּן גִּיּוֹרָא דְנִפְיָק מְנִיָּה, וַיִּךְ אֶת הַמְצָרִי.
[תיקוני זוהר – דף קיא ע"א]

ולבחר מה כתיב ואם לא תיטיב, יִחָאֵל תְּקַרִי וְאִם אֶלֶּא וְאִם, (בראשית ד ז) לַפְתַּח חֲטָאת רַבִּין, מֵאִי רוֹבִין, קִלְטָאָלָא (שמות כג ה) כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׁנֵאֲךָ רוֹבֵץ כּו', דְּאִיְהוּ לֹא יִכִּיל לְמַסְבַּל עַל כְּתֻפֵי קִלְמֵהוּי חֲמָרָא דְאוּרִייתָא, לֹא יִכִּיל לְמַסְבַּל עַלֶּיהָ עוֹל מַלְכוּת בְּגִלוּתָא, קִמְדִּילְתָּ (דף קיא ע"א) מְעוּזוֹב לו', קִמְבְּהָא אַחְזִי לְקִין דְעֵתִידִין לְמֵהוּי יִשְׂרָאֵל בְּדוּחְקָא בְּגִלוּתָא, (זכריה ט ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, דִּיהוּן כְּחֲמוֹר לְמִשְׁאוּי עַל כְּתֻפֵי, מְעוֹל הַמַּס בְּגִלוּתָא וּמְכּוּבֵד הַמְּלָאכָה, וְדָא אִיְהוּ רוֹבֵץ תַּחַת מִשְׁאוּי בְּגִלוּתָא, וּבְנוּי דְקִין דְהוּו עֵתִירִין וְתִקִּיפִין כְּמַלְכִים בְּתוֹקְפָא סְגִיָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר הָלֵא אִם תְּטִיב שְׂאֵת, הָלֵא אִם תְּטִיב לְמֵהוּי שְׂאֵת לְעִנְיֵי יִשְׂרָאֵל דְאֵינּוּן כְּבָדִים בְּמִשְׁאָ כְּבָד (יכבדו ממני), אָנָּא אֶסְבִּיל לְבָרִיךְ בְּעֵלְמָא, וּמְאַרִיךְ עַלֶּיְהוּ, וְאִם לֹא, לַפְתַּח חֲטָאת רַבִּין, לְתַרְעָא דְגִיְהֵנָם אֲתַפְתַּחַת, לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מִנָּךְ וּמִבְרַךְךָ.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לעתיק יומין, דְהָא רוּחַ קִדְשָׁא אֲתַעַר לְגַבְךָ, לְגַלְאָה הָכָא חֲדוּשִׁים דְלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ עַד הַשְּׁתָא, אָמַר וְדָא דָּא אִיְהוּ (בראשית ד י) קוֹל דְּמִי אַחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי, אֵינּוּן דְּמִים דִּישְׂרָאֵל, דְעֵתִידִין לְמַגְזֵל לֹון בְּנוּי דְקִין עֵרַב רַב רְשִׁיעִיָּא חֵיבִיא בְּגִלוּתָא, וְדָא אִיְהוּ (שם ו יג) כִּי מְלָאָה הָאֲרֵץ חֲמָס מְפִיָּהֶם, וְדָא הוּא קְטוּלָא דְקִין לְהַבֵּל דְעִנְי חָשׁוּב כְּמַת.

ויהי מקץ ימים וגומר, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר מֵאִי מַקְץ יָמִים, אֶלֶּא מֵהֵוּא אֲתַר דְעֵתִיד לְמִימַר בֵּיהּ (שם ו יג) קֵץ כָּל בְּשָׂרָא לְפָנַי, (איוב כח ג) קֵץ שָׁם לַחֲשָׁךְ, וְתִרְגַּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל קֵץ כָּל בְּשָׂרָא, קִמְיִחְבִּילוּ דְכָל בְּשָׂרָא, מִמְּלָאכֵי חֲבָלָה, חֲמָא דְעֵתִידִין לְמִיפַק מְנִיָּה מְחַבְּלִים כְּרָמִים, דְאֵינּוּן יִשְׂרָאֵל דְאֲתַמַּר בְּהוּן (ישעיה ה ז) כִּי כָרַם יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּגִין כִּךְ וְאֵל קִין וְאֵל מְנַחֲתוֹ לֹא שְׁעָה, וְחֲמָא דְעֵתִידִין לְמִיפַק מֵהַבֵּל כְּמָה צִדִיקָיָא, בְּגִין דָּא וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל הַבֵּל וְאֵל מְנַחֲתוֹ.

[תיקוני זוהר – דף קיא ע"ב]

(דף קיא ע"ב) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְקִין אֵי הַבֵּל אַחִיךָ כּו' (בראשית ד ט), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכִי לֹא הָיָה יָדַע קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵן הָיָה הַבֵּל דְשָׂאֵל לֵיהּ, וְהָא לֹא אֲתַכְּסִי מְנִיָּה מְלָה, כְּמָה דְאֲתַתְּ אָמַר (ירמיה כג כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים כּו', אֶלֶּא ווִי לֹון לְבָנֵי נְשָׂא טְפִשְׂיָא אֲטִימִין לְבָא סְתִימִי עֵינָא, דְעַלֶּיְהוּ אֲתַמַּר (תהלים קטו ה) עֵינַיִם לְהֵם וְלֹא יִרְאוּ בְּנֵהוּרָא דְאוּרִייתָא, אֵלִין אֵינּוּן קִמְדִּילְתָּ דְלֹא מִסְתַּכְּלִין וְלֹא יָדְעִין אֶלֶּא בְּתַבְנָא דְאוּרִייתָא, דְאִיְהוּ

ביאור הגר"א

קל"ח אל תקרי ואם אלא ואם. רוצה לומר ציורי, דהוא פגים לאימא לכן לפתח כו':
קל"ט אלא כי תראה כו'. מביא ראיה שרובץ, שלא יוכל לשאת המשא עליו, וכן בנוי דקין ללא יכילא למסבבל עולא דאורייתא, ועול מלכותא במסיון גם כן שאינם רוצים ליתן מסים ומטילין על עניים, דכל המקבל עליו עול תורה מעבירין כו', והוא אינו רוצה להיות בשניהם:
קמ' למהוי חמרא דאורייתא. כמו שאומר לעיל, (בראשית מט יד) ישכר חמור גרם כו' ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד, וכמו שמפרש והולך:

קמ"ח וחדלת כו'. עיין לקמן קי"ב ב' שמפרש, אי לא בעי למהדר בתוובתא – וחדלת מעוזב לו, ואי תב – עוזב כו':
קמ"ט הכא אחזי לקין כו'. רוצה לומר, דוגמת שרואה את ישראל דחמור שלהם רובץ תחת משאו, וחמור הוא דבר שנושא את המשא, ורוצה לומר רוכב על החמור דרוכב והולך מעיר לעיר בשביל משאו משא עול המסים בגלותא, ובנוי דקין דהן הערב רב, רישא דעמא, אינון עוזבים להם ומטילין הכל עליהם, לכן נגד זה לפתח חטאת רובץ, אבל אם תטיב שאת, שחשא המשא ממנו, גם אנכי שאת לך, ומאריך לך, ונשא עון:

קמ"י חזילו לכל בשרא. רוצה לומר, קץ לשון חבלה, והן (שה"ש ב טו) מחבלים כרמים בגזילות, ומביאין מהן קרבן:
קמ"א בעירן. כמו שמפרש והולך לחכלין תבנא כו':

קליפה מלבר ומוץ דילה, דאתמר בהון מוץ ותבן ^מפטרין מן המעשר, דחכימין דאורייתא מארי דרזין זרקין תבנא ומוץ דלבר, ואכלין חטה דאורייתא דאיהי מלגאו, כ"ב אתון דאורייתא דסלקין לחושבן חט"ה. [תיקוני זוהר – דף קיב ע"א]

(דף קיב ע"א) תא חזי אלין בעירן חשבין דשאל ליה קודשא בריך הוא א"י הבל אחיך כמאן דלא ידע אן הוא, אלא א"י איהו דאסתלק מן אדנ"י, ^מדאיהו א' אהי"ה אימא עלאה אנכי, ^מי' יהו"ה דסליק עמה ^מלמדן לקין, בגין דא כד אסתלק א"י מן אדנ"י אשתאר ד"ן, ^מטובגין דא א"י הבל אחיך, (בראשית ד ג) ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, ^מלא ידענא דשכינתא דאיהי אנכי, עמיה תמן, א"י דאסתלק אימא וברא לגבי חכמה למיטל נוקמא מיניה, ואמאי לגבי חכמה, ^מבגין דאיהו אדם עלאה דאתברי אדם תתאה בדיוקניה.

ויאמר קול דמי אחיך צועקים אלי, מאי דמי, דם מבעי ליה, ^מאלא מאי דמי ד"ן כחשבון דמ"י, ודא איהו (שם טו יד) ^מדן אנכי.

ועוד מאי קול דמי, קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אנקלוס, קל זרעין דעתידין למיפק מן אחרך, אינון שתין רבוא דעתידין למיפק מהבל, ^מבההוא דאתמר ביה בשגם זה הבל, כלהו צווחין מן ארעא, הכא רמיז ענוי הדין ועוות הדין וחקם ושוד ושבר דעתידין בנוי דקין למעבד לבנוי דקודשא בריך הוא, ודא איהו קול דמי אחיך, אחיך אתקרי ^ממסטרא דאנון דאתמר בהון (שמות לב כז) הרגו איש את אחיו.

^מאמר רבי אלעזר אם פן אשתמודע דכל עאקו דא יהא בגלותא בתראה, אמאי והא בשעתא דאתיליד קין אתמר ביה (בראשית ד ב) קניתי איש את יהו"ה, אי תימא בגין קני דנפיק מניה זרעא מעליא, בתר דיתכניש איהו יתערון בנוי דקין לחרבא עלמא, ומנייהו קול דמי אחיך צועקים, הךא הוא דכתיב (תהלים יג ו) משוד עניים מאנקת אביונים כו'.

[תיקוני זוהר – דף קיב ע"ב]

אמר ליה רבי שמעון, ברי, קין מסטרך דאילנא דטוב ורע הנה, ואתפשטותא דטוב הנה בגלגולא עד קני חותן משה, מתמן ואילך אתפשטותא דרע, ובגין דאחזי ליה קודשא בריך הוא מה דעתידין למעבד (דף קיב ע"ב) בנוי לישראל בכל דרא ודרא, דכלא אחזי ליה, אמר גדול עוני מנשוא, ^מומנא לן דאחזי ליה גלגולא

ביאור הגר"א

^מפטרין מן המעשר. דהוא יו"ד, קדש, חכמה, דהוא חכמה לאורייתא ולא שריא קדושה בהון, ותבן ומוץ הוא, להבין הפסוק הוא תבן ולכן אמר בתבנא לאורייתא, ומוץ הוא דקדוק המלות דהוא קליפה אחרונה של התורה, לא להבין הענין רק שמושי חיצות ודקדוקו, אף על גב שהכל הן קדושת תורה מכל מקום נגד הקבלה – קליפין, וכמו שאומר צפ' בראשית דלא קליפה לרא כו':

^מדאיהו א' אחי כו'. דאיהו כלל ג' שמהן, כלל ג' דרגין דכלילין הכל, ואמר אנכי דהוא אמא עלאה, אנכי דיציאת מצרים, ואמר זה משום שאמר השומר אחי אנכי כמו שמפרש והולך:

^מי' יהו"ה כו'. רואה לומר עמודא דאמלעיתא כמו שאומר לעיל דאסתלק כו':

^מלמדן לקין. כמו שמפרש והולך, דאשתאר דן, ונגזר עליו נד:

^מטובגין דא א"י הבל. רואה לומר, דשאל לו איה אוחיות א"י דאסתלקי ע"י הריגת הבל:

^מלא ידענא כו'. רואה לומר, לא ידעתי השומר אחי אנכי, שלא ידעתי אס שומר אחי את אנכי למהוי עמיה, ואלמלי ידעתי זה דהוא במעלה הזאת לא הרגתי:

^מבגין דאיהו אדם עלאה כו'. רואה לומר בשביל שהרג את בנו של אדם, כריך למקבל לאדם, וכן לאדם עלאה דגם כן הבל בנו, מה שמו ומה שם בנו כמו שאומר לעיל:

^מאלא מאי דמי כו'. רואה לומר, דאינון אתון צועקים דאשתארו בלחודי, וזהו מן האדמה, דשם אדנ"י הוא באדמה קדישא:

^מדן אנכי. רואה לומר לאנכי, אימא עילאה, דן ליה על דאשתאר כנ"ל, וכן במצרים דאינון מסטרא דקין ושעברו ישראל בגלותא:

^מבההוא דאתמר ביה בשגם כו'. דהוא כליל שיתין רבוא כמו שאומר לקמן ק"י א' ושאר מקומות, והוא הבל כנ"ל:

^ממסטרא דאנון דאתמר בהון והרגו כו'. רואה לומר, העבר רב דאינון עברו לעגל, ונקרא אחיך, כן הוא בגלותא, דערב רב אינון כלי חמס על ישראל כנ"ל:

^מאמר רבי שמעון, ברי, רואה לומר, בשביל דור אחד, יתרו לבד, תאמר קניתי כו', והשיב לו כל דורות עד קני – עליהם אמרה כו':

^מומנ"ל דאחזי כו'. רואה לומר כמו שאומר למטה הכא רמיז גלגולא כו', שראה שהן בטובה גדולה ועשירות, והכל בשביל גלגולא דלהון כמו שאומר לקמן ק"ט ב' א"ל טובא דלהון כו', וזה שאומר והא אוקימנא לון:

דיליה בכל דרא ודרא, הדא הוא דכתיב (בראשית ד יד) הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ, נע ונד ודאי, הכא רמיז גלגולא דיליה ובנוי, ק"ה הדא הוא דכתיב (קהלת ח י) ובכך ראיתי רשעים קבורים ובאו, והא אוקימנא לון (דברים ז י) ומשלם לשנאיו וכו', הן גרשת אותי דא גלגולא קדמאה, ק"ה היום כההוא דאתמר ביה (תהלים צה ז) היום אם בקולו תשמעו, והייתי נע ונד תרין גלגולין אחרנין, אסתר ק"ה הכא רמיז (דברים לב כ) ויאמר אסתירה פני מהם כו', (איוב לג כט) והן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ועליהו אתמר (עמוס ב ו) על שלשה פשעי ישראל, ועל ארבעה לא אשיבנו, דלא אהדר לון בגופא רביעאה, ולא בפורקנא רביעאה, אלא אתמר בישראל (דברים לב יב) יהו"ה בדרך נחננו ואין עמו אל נכר, בגין דא אוקמוה מארי מתניתין אין מקבלים גרים לימות המשיח.

[תיקוני זוהר – דף קיב ע"א ע"ב בספרים אחרים]

(נ"א): (דף קיב ע"א בס"א) ק"ה יהי מקץ ימים ויבא קין מאי מקץ ימים אלא מההוא דעתיד לאתמר ביה קין כל בשור בא לפני, ובגין דא ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ק"ה עוד מקץ ימים ולא אמר מראש ימים, אלא משוירין דיליה ולא משפירו, כבר נש דאתי מסכנא לתרעיה ובזמנא דאיהו תאיב למיכל, בגין דלא למיהב ליה משפירו דמאכל, לא בעי למיהב ליה מדי, בתר דאכיל שפירו דכלא, כניף ההוא דאיהו בסופא ויהיב למסכנא דא דאתיאש מגיה, אמר ליה קודשא בריך הוא לכלבא תרמון ליה, ובגין דא ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הבל לא אקריב אלא משפירו דכלא, הדא הוא דכתיב והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן, לא קריב לגביה שוירין, ובגין דא וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויאמר יהו"ה לקין למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת, אמר ליה אם את תטיב עובדך, שאת יסתלק קרבנך, ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת רבך דיתפרע מינך, אתמר הכא רובך ובאתר אחרא כתיב כי תראה חמור שנאך רובך תחת משאו כו' לא תראה את חמור אחיך ק"ה דא קין דאיהו רביך מכובד ענוני, ואי לא בעי (דף קיב ע"ב בס"א) לאהדרא בתיובתא, וחדלת מעזוב לו דלא עביד עובדוי דאחור, ואי הדר בתיובתא עזוב תעזוב עמו, מה עבד הבל, קם עליה ואפליה לארעא ולבתר קם קין וקטליה דכן כתיב ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, ובגין דא אמר בן סירא טב לביש לא תעביד ובישא לא מטי לך.

ויאמר יהו"ה אל קין אי הבל אחיך, אמר רבי שמעון וכי לא הוה ידע קודשא בריך הוא אי הבל דהוה שאיל אי הבל אחיך, וכי איהו לא הוה ידע דקודשא בריך הוא לית מלה דיתכסי מגיה אפילו מחשבה דלבא כל שכן מלה דעלמא, דאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, אלא ווי לון לטפשינ אטימין דלבא ועיינין לון ולא מסתכלין אלא בתבן למיכל מגיה כבעירן, דחפימין דידיעין בחטה דאורייתא דאיהי שנים ועשרים אתון כחשבון חט"ה, אלין זרקין תבנא מדאורייתא ואכלין חטה דאורייתא מלגו, תו אחזי לכון רזין טמירין בהאי

ביאור הגר"א

ק"ה (הה"ד וכן ראיתי. כמו שאומר למעלה ומשלם לשנאיו כו', והכל גלגולין דבנוי, דאין מתגלגלין רק ג' פעמים כמו שאומר לעיל תיקון ל"ב. ואמר נע ונד ודאי רואה לומר נע ונד בגלגולא, והן גרשת כו', ומפניך אסתר. גלגולא קדמאה נגד הגשמה, מה שחטא לאימא עילאה לכן מעל פני האדמה, וכן ומפניך אסתר דהוא דרגא דחכמה, דשם אסתלקת כנ"ל, נע נגד רוחא, מה שעשה להו"ה שניע מאדני, ונד נגד נפשא, אדני, שנסארת נד כנ"ל, וזה שאומר דא גלגולא קדמאה):

ק"ה היום כההוא דאתמר כו'. רואה לומר שתשובו כמו שכתוב (ישעיהו כה יב) אם תצונו בעיו שובו אחיו, ותשובה תולה באימא, גלגולא קדמאה:

ק"ה הכא רמיז ויאמר כו'. רואה לומר הגלותא, דאיונו גלגולין כגוונא דגלותא, ובגלות הרביעי לא ישובו עוד להגאל כמו שמפרש והולך ולאו צפורקנא רביעאה אלכא אתמר כו', וכל הערב רב, בני דקין, יתמוחו מעלמא כמו שאומר צפ' בראשית, והן מסטרא דאל נכר, והן מה שאמרו (יבמות מז ע"ב) קשים גרים לישראל כו', וזה שאומר ובג"ד אוקמוהו כו'. דכדד ינחנו:

ק"ה ויהי מקץ ימים כו' אלכא מההוא דעתיד לאתמר ב"י כו'. כבר נתבאר למעלה בפנים ק"ה א' ויהי מקץ ימים וגו' פתח ר"ש ואמר מאן כו':

ק"ה עוד מקץ ימים ולא אמר מראש. רואה לומר כמו שאומר לקמן ק"י ב' משוירין דיליה כגון בר נש דאיהו צדוק יומיו כו' עיין סם: ק"ה דא קין דאיהו רביז כו'. והמזוהר לאחזרל ליה בתוובתא כמו שמפרש והולך:

קרא בזמנא דקטל קינ להבל, סליק א"י מן אדנ"י ואשתאר ד"ן, א' איהו אנכי אימא עלאה, י' יהוה דיודין אבא, דסליקו למתבע דינא על בנייהו דאיהו הבל ובגין דא אמר קודשא בריהו אי הבל אחיה.

בההוא זמנא אמר איהו לא ידעתי השומר אחי אנכי, חמא קודשא בריהו הלא אדכיר י', אלא קס"א דאיהו אנכי, אמר ליה קול דמי אחיה צועקים אלי, דם אחיה מבעי ליה, מאי דמי, אלא דא דם י', ועוד דמי איהו ד"ן כחושבן דאשתאר מן אדנ"י, קס"ו וכלא קשוט, דתלת שמיהן כלילין בההוא שמא, אבא ואימא וברתא, דאנון יהו"ה אהי"ה אדנ"י, בגין דהבל הוה דיוקנא דאדם דלעילא דאיהו עמודא דאמצעיתא ואיהו קול דאתמר ביה קול דמי אחיה, קס"ו ואת רזא אחרא, קול דמי, קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אנקלוס קל דם זרעין דעתידין למיפק מן אחוה, ואנון שתין רבוא.

[תיקוני זוהר – דף קיג ע"א בספרים אחרים]

בההוא זמנא דחמא דחובא דא באתר עלאה הוה תליא, הרהר בתיובתא ואמר גדול עוני מנשוא, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ כו', הכא אתרמיז גלגולא דרשיעיא דאתמר בהון (קהלת ח י) ובגין ראיתי רשעים קבורים (דף קיג ע"א בס"א) וכאו כו', ודא איהו הן גרשת אותי היום דא גלגולא קדמאה, והייתי נע דא גלגולא תניינא, ונד דא גלגולא תליתאה, דא איהו רזא (עמוס ב ו) על שלשה פשעי ישראל, אם תב בתיובתא בתלת גלגולין שפיר, ואם לא, כתוב ביה ועל ארבעה לא אשיבנו, לא אהדר ליה בגופא אחרא, קס"א אלא (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע, והכי אזיל נע ונד קס"א עד שתין רבוא, ולכל חד כפום חיליה, דההוא דקטיל הכי נטיל קודשא בריהו הוה נוקמא מניה. עד כאן בספרים אחרים.

[תיקוני זוהר – דף מא ע"א]

נ"א (דף מא ע"א) קס"ו ויאמר אי הבל אחיה (בראשית ד ט), תא חזי תרין אתוון אלין דאסתלקו מניה, דבהון חב, גרמו ליה מיתה, א' אמון מופלא ומכוסה, י' מחשבה, ק"אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא כמה מחשבין אינון, שכינתא תתאה אתקרי מחשבה, חכמה עלאה אתקרי מחשבה, ק"א ולעילא לעילא מחשבה, ק"ב ולעילא מכלהו מחשבה דלית לעילא מנה, והיא סתימא דכל סתימין, עלאה דכל עלאין, אי תימא דסליק מחשבתייה דאדם תמן, לא, דהא אתמר ביה (בראשית ג י) ואירא פי עירום אנכי ואחבא, דהאי ערום אחזי דאתפשט מלבושיה, ובגין דא אתמר באבא ואחבא, ובברא ויסתר משה (שמות ג ו).

ביאור הגר"א

קס"א א' איהו אנכי כו'. כאן פירש בענין אחר, דא"י הן אור"א, ב' שמות הנ"ל, והכל איהו דכרגיה דעמודא דאמנעיתא, בן אדם הראשון וחיה, אור"א, וקול הוא עמודא דאמנעיתא, קול הבל, דמי הוא דן לדנ"י, וכולא אתרמיז כאן:

קס"ב וכלא קשוט. רואה לומר, דפירוש הראשון דקאי על אבא, והפירוש האחרון דקאי על ברתא דכלא אתכליל בה, ועמודא דאמנעיתא הוא הבל והוא קול, וזה שאומר בגין דהבל הוא כו', דהוא דרגא דמשה, מה שם בנו וכו"ל, ותחלה אמר ליה א"י, ואח"כ קול דמי, והן אור"א זו"ג, והענין כי בתחלה שאלו והוכיחו על דאסתלקו אור"א, והשיב לא ידעתי דסליק לאתרא עילאה כל כך והוא אנכי, א"י, אור"א, ואמר לו השם יתברך מכל מקום זה ידעת דהבל הוא בזו"ג דהוא בן אדם הראשון, קול דמי כו':

קס"ו ואית רזא אחרא כו'. כבר נתבאר למעלה כמו שצארנו שם בההוא דאתמר בשגס כו':

קס"ז אלא יד ליד כו'. לחזיל כאבנא דקוספיתא:

קס"ח עד שתין רבוא. דאתפשטותיה הוא בשיתין רבוא כמו בהבל, אלא דשל הבל דהן של דיקיחא – הן בצלף דור, אלף פעמים ששים ריבוא כמו שאומר לקמן ק"י א', מה שאין כן בשל קינ דאינון אלא שלשה פעמים ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ה א' ועיין מה שכתבתי שם:

קס"ט כאן שייך מה שאומר למעלה מ"א א', הוא נ"א דכאן אע"ג שכולו הוא באורך בפנים:

ועוד ויאמר א"י כו' ת"ח תרין כו'. רואה לומר כתר וחכמה כמו שמפרש והולך, דכתר הוא א' כידוע:

ק"א א"ל ר"א כו'. רואה לומר דשכינתא תתאה נקרא מחשבה, דהוא חכמה זעירא, וחכמה אבא נקרא מחשבה וודאי:

ק"ב ולעילא לעילא מחשבה. רואה לומר כתר:

ק"ג ולעילא מכולהו כו'. רואה לומר דא' דאדם חטא במחשבה, וכן הבל, ואמרת דאסתלקו מיניה כתר וחכמה מן הבל דגרם ליה מיתה דבהון חב, אלמא דכיון שחטא במחשבה, ככל מה שנקרא מחשבה פגם, אם כן תאמר אף לעילא מכולהו וזהו אי אפשר, דהא אתמר באדם ואירא כי עירום אנכי, למה עירום, כי היכא דפגם בלבושא למעלה כן אפשר מיניה לבושא, אלמא דלא חטא אלא בלבושא, וכן הבל, לכך נאמר באדם (בראשית ג י) ואחבא, בשביל דאפשר מלבושא וירא ממוחא דאיהו בלא לבושא וכמו שאומר לקמן ק"יג א' ובגין דא ואירא כו' וכן במשה ויסתר כו' בגין חובא דהבל עד דאכסי ליה בלבושיה בש"ת דכסי בבית וכמו שאומר לקמן ק"יא ד' וזה שאומר ובג"ד אתמר באבא כו':

^{קע}אמר ליה ברי בכלא חאב, במחשבה דאיהי לבושא למחשבה סתימא, ובמחשבה סתימא, ודא הוה מיתה דיליה, דאסתלק מחשבה סתימא דכל סתימין מניה, דאיהו ח"י החיי"ם, דבאתר דאיהו תמן לית מיתה תמן, ודאב במחשבה סתימא ואשתאר ערום מינה, בכל מה דלעילא מן אימא עלאה דאיהי תשובה חאב, ואסתלקו מניה, ואי לאו דקמת עמיה תשובה וגלת עמיה, הוה אתאביד מכל וכל, ובגין דא (תהלים קל ג) אם עונות תשמר י"ה אדנ"י (דף מא ע"ב) מי יעמוד, מי יעמוד ודאי, ובגין דא ובפשעייכם שלחה אמכם (ישעיהו נ א), הדיא דאתמר בה (דברים כב ז) שלח תשלח ^{קע}את האם, את לאסגאה שכינתא תתאה עמה.

^{קע}אימא עלאה קמת באדם, ואימא תתאה בהבל, דחובא דאדם רב הוה מדהבל, ^{קע}ובגין דא ברי א"י מן אהי"ה, איהו א"י דחב ביה הבל, ואסתלקו ואשתארת (נ"א קין ואסתלק ואשתארו), ה"ה, ובגין דא א"י הבל אחיק, ואיהו א"י מן אדנ"י, ואשתאר ד"ן מן אדנ"י, ^{קע}חובא דאדם גרם דאסתלק י"ו מן יהו"ה, ואשתאר ה"ה.

אמר ליה אבא והא י"ו הוה ליה למהוי, מאי ו"י, ^{קע}אמר ליה ברי ודאי דא רזא דחב במחשבה עלאה, דאסתלק י" מן א, ואשתארת ו"י, בגין דאסתלק מתמן עלת העלות דאיהו מחשבה סתימא באת י" מן א, דלית יחודא (ס"א מחשבה) בר מניה, והכא רזא דלא אתגלייא עד השתא, ודא איהו פי ידע שמי יקראני ואענהו (תהלים צא יד), שם י", דלית לעילא מניה כלל, ^{קע}אלא ההוא דברא כלא, ולית מאן דברא ליה, דאית בורא דאתברי, כגון מיא דאיהו ברא לעשבים וגדל לון ואיהו אתברי, אכל האי ברא ולא אתברי, איהו דלית אלו"ה לעילא מניה.

אמר ליה אבא מאי אר"י הו"י, אמר ליה ברי האי איהו ^{קע}כד אסתלק א מן אהי"ה, עם י"ו, אתעביד אר"י, אמר ליה, אי הכי האי א דתמן ו"י לעילא מן א' מן אהי"ה איהי, ומכל שמהן, אמר ליה ברי אית א' דאיהי בדיוקנא דא יו"ד, י' לעילא ו' באמצע ד' לתתא, ודא א' מן אהי"ה, א' מן אדנ"י, אכל האי א סופה כתחלתה ותחלתה כסופה, ובה אמר עלת העלות אני ראשון ואני אחרון (ישעיהו מד ו), ובאת ו' דאמצעיתא ומבלעדי אין אליה"ם.

ביאור הגר"א

^{קע}א"ל ברי כו'. רואה לומר בחכמה דהוא לבושא למ"ס, ובמ"ס גם כן, ובשביל חכמה דהוא לבושא נשאר ערום כנ"ל, ובשביל מ"ס דלגאו נגזר עליו מיתה, דהוא על האדם עצמו ולא לבושיו ואמר דאיהו חי החיים דחכמה נקרא חיה, (קהלת ז יב) והחכמה תחיה כו', וזה נקרא חי החיים וזה שאומר ודא הוה כו' וחאב במחשבה סתימא ואשתאר ערום. ואמר בכל מה דלעילא מן אימא עילא דאיהו תשובה חב ואסתלקו מיני' רואה לומר דכל מה שמעלה מן אימא עילאה נקרא הכל מחשבה, ובכלל חב, ולכן אסתלקו הכל מיניה ולא נשאר אלא באימא ע' ואף בה לא היה נשאר דהא חב בעובדא גם כן אלא שעשה תשובה ונשארה היא עימיה, דהיא דרגא דתשובה, אבל ממנה ולמעלה שהן למעלה מן התשובה – לא הועילה לו התשובה, ולכן לא הועיל לו כל התשובה שעשה להאילו מן המיתה ולהחזירה לו כתנות אור דהוא לבושא דיליה, ואמר וגלת עמי'. רואה לומר מחוץ לגן עדן דאשתארת עמיה בלחודה, וזה שאומר ובג"ד ובפשעייכם כו':

^{קע}את האם את לאסגאה כו'. ועיקר הקרא שהביא לראיה על אימא עילאה ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ה ד':

^{קע}אימא עלאה קמת כו'. אבל שניהם חבו בענין אחד כמו שאומר לעיל תא חזי תרין אחוון כו', דא"י נסתלקו בחטא הבל גם כן אלא משום דדרגיה דהבל אינו גדול כמו של אדם, דחובין הן לפי דרגתן וכמו שאומר לקמן בתיקון ע':

^{קע}ובג"ד ברי אי הבל כו'. כנ"ל דפגם באימא עילאה ותתאה, שלח תשלח את, עם האם, ופגם בלוחות א"י, ובכולם חאבו דאשתארו נוקבין לחודייהו וכמו שאומר לעיל תיקון ל"א ותיקון ס"ב:

^{קע}חובא דאדם כו' מן יהו"ה ואשתארת ה"ה. גם כן כנ"ל אלא דפגם בהוי"ה, והבל פגם בנוקבין הנ"ל, ואיהו פגם באבא וז"א שבשניהם הוי"ה:

^{קע}א"ל ברי כו'. רואה לומר בכתר דביה, בג' רישין, ואסתלק רישא עלאה, יו"ד עילאה דביה שריא עלת העלות, דלית לעילא מיניה כלל כו', דאף שם ברח לך אל מקומך. ואמר כי ידע שמי שם י'. רואה לומר דידע יו"ד הזה ועיין לקמן קי"ג ב' ומה שבארנו שם:

^{קע}אלא ההוא דברא כו'. אין סוף יתברך שמו, והוא נקרא עילת כל העילות ועיין בזוהר חדש פ"ו א':

^{קע}כד כו' עם י"ו אהעביד אוי כו' מן א' מן אהי"ה איהי ומכל שמהן. רואה לומר, דו"י אמר כד נשארו מן האלף, דאסתלק יו"ד העליון, וכד אסתלק גם האלף של אהיה לשם כו', ואמר ליה אם כן על כרחך האלף הנ"ל הוא למעלה מן א' של אהי"ה, ומכל שכן מכל שמהן, והשיב לו ודאי שכן הוא, דאלף מן אהי"ה ומן אדנ"י הוא יו"ד שכולל ג' דרגין, י' בג"ר, ו' בז"א דשם, ד' בנוק' דשם, והוא ד' דלית לה מגרמה כלום, מלכות, נוק', אבל בצלף הזה לית נוק', דכולל שוה שם, וזה שאומר סופה כתחלתה, דשניהם יודי"ן:

אמר ליה הא ודאי אתגליא לי מה דלא ידענא עד השתא, ולא עתיד לאתגליא עד יומין דיייתי מלכא משיחא, אמר ליה אי הכי אשתמודע ^{קפ} דאית אדם קדמון לכל קדומים, ואית אדם אחרא, אמר ליה ברי הכי הוא ודאי, אדם דברא ליה עלת העלות בדיוקנא דיליה סתים וגניז, האי גרם דאסתלק עלת העלות, אדם תנינא חאב במחשבה, ואדם תליתאה חאב במעשה, דתלת אדם אינון, אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה, דלאו כל חובין שוין.

^{קכ} אמר ליה ברי עם כל דא הוה ה' קיימא קמיה דאדם, בתר דאתו ערב רב ועבדו ית עגלא, גרמו דאסתלק ה' לגבי וי, ואתעביד הו"י, ומאן גרם דא, הו"י גוי חוטא (ישעיהו א ד), ואשתארת ה' בתראה יחידה, ה' הוא דכתיב (איכה א) איכה ישבה בדר, דבקדמיתא ותלכנה שתיהן (רות א יט) ה"ה, לבתר אסתלקת ה' עלאה, אשתארת ה' תתאה בתראה יחידה, ^{קכ} בתר דאתערבו טוב עם רע, מה דאפריש קודשא בריה הוא, ה' הוא דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, ^{קכ} גרמו דגלת שכינתא ואתערבת בין אומין פלחי פוכביא דעלמא, ובגהא עמה, בההוא זמנא נחית קודשא בריה הוא בכל אתווי דאסתלקו בגלותא, למינטר לה, ה' הוא דכתיב (ישעיה מב ח) אני יהוה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן כו'.

[תיקוני זוהר – דף קיב ע"ב, דף קיג ע"א]

(דף קיב ע"ב) ועוד אי הבל אחיד, תא חזי תרין אתוון אלין שמענא דלאתר עלאה הו"ו סלקין, א"י, א' אמון מופלא ומכוסה, י' מחשבה, דבהאי אתר חאבו אדם והבל, ואתמר דאינון א' כתר עליון, י' מחשבה, לעילא לעילא אסתלק האי חובה, אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא כמה מחשבות אינון, שכינתא אתקרי מחשבה, ואיהי י' מן אדני, וחקמה מחשבה, וכתר דאיהי א' מן אדני מחשבה, וכמה מחשבין אינון דא לעילא מן דא, ודא על גב דא, ה' הוא דכתיב (קהלת ה ז) כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם, ולעילא מפלהו מחשבה סתימא דכל סתימין, עלאה על כל עלאין, דלית מחשבה אחרא לעילא מניה, וכמה מחשבין אינון לבושין דא דא, ואיהו אשתמודע (דף קיג ע"א) דלא חאב אלא במחשבה דאיהי לבושא, ה' הוא דכתיב (בראשית ג י) ואירא כי עירום אנכי ואחבא, אתמר באדם ואחבא ואתמר במשה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו.

אמר רבי שמעון, ברי, בודאי בכלא חאב אדם, במחשבה דאיהי לבושא, ובמחשבה דאיהי מלגא, ^{קכ} ובגין דא אמר למשה בזמנא דאמר (שמות לג יח) הראני נא את כבודך, אמר, כי לא יראני האדם וחי, דאם זכה שיראני, וחי לעולם, ובגין דא אמר ליה (שמות לג כ) לא תוכל לראות את פני, מאן אינון פנים הכא, אלא פנים דלא נראין, ^{קכ} ובאתר דאשתמודע עלת העלות, ובאתר דאתגליא, וחובא דאדם גרים דלא יכיל משה לאסתכלא ביה, כל שפן אחרא, דעלת העלות אסתלק ממחשבה דחאב בה אדם, ובגין דא עין לא תשורהו, ומחשבה לא תכילהו, לא יכיל לאשגא ליה, דאיהו חי החיים, ובאתר דאיהו שריא לית מיתה תמן, ^{קכ} ומחשבה דאסתלק

ביאור הגר"א

^{קפ} דאית אדם קדמון. רואה לומר כתר נקרא קדמון לכל הקדומים, ועד עתה לא ידע שגם כן שם נקרא אדם אבל השתא שאמר דשם נקרא גם כן אלף, לאלף דאהיה הוא כתר דאימא, וכן א' דלדני כתר למלכות, ועתה גילה לו דגם שם אלף ונקרא אדם גם כן, דלדניגיה דאדם עד שם הגיע, ולכן פגם שם כנ"ל, והוא אדם דבריאה דבה חאב דנשמה דיליה דהוא מן בריאה, ואדם דליצירה חאב דמחשבה, חכמה, ואדם דעשיה – דמעשה ועיין לקמן קי"ד ב'.

^{קכ} א"ל עכ"ד הוה כו'. עתה מפרש מה ששאל לו הו"י אחר שסיים לו לפרש רוי, ורואה לומר ה' עילאה דהיא תשובה הנ"ל דקמת עמיה, וכבר פירש למעלה דיו"ד וא"ו כבר נסתלקו ונשארו נוק', ועתה בחטא העגל גרמו לאסתלקא גם כן ה' עילאה לגבייהו:

^{קכ} כתר דאתערבו כו'. רואה לומר דמעשה דביותיהם צדיהם, דכל חטא של עץ הדעת קאי הכל על ערב רב כמו שאומר צפ' בראשית ב':

בארוכה:

^{קכ} גרמו דגלת כו'. כמו שאומר שם ושאר מקומות: ועד כאן פירוש ההגהה:

^{קכ} ובג"ד חמר למשה בזמנא דאמר הראני נא כו'. דכבודך הוא חכמה, וחובא דאדם גרם שלא יראהו, דשם וחי לעולם:

^{קכ} כאתר דאשתמודע כו' ובאתר דאתגליא. רואה לומר ככתר וחכמה, דבחכמה הוא גיבוי כניעותא דספרא, (משלי יא ב) ואת לנועים חכמה:

^{קכ} ומחשבה דאסתלק מניה. רואה לומר מאדם, הוא חכמה, ולכן נשאר בלא לבוש חוהו שהקשה לו והא מהכא כו'. והשיב לו ר' שמעון ברי כו' וכנ"ל:

מִנִּיהַ, בְּוֹדָאֵי אִיהוּ חֲכָמָה לְבוּשָׁא לְחֲכָמָה סְתִימָאָה, בְּוֹדָאֵי בְּהָ חָאב אָדָם, וּבְגִין דָּא אֲתֵמַר בֵּיה (בראשית ג י) וְאִירָא כִּי עִירוּם אָנְכִי וְאֲחָבָא.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, וְהָא מְהֵבָא מְשַׁמַּע דְּלָא חָאב בְּמַחְשְׁבָה עֲלָאָה אֲלָא בְּהֵיבָא דְּאִיהִי לְבוּשָׁא מִנִּיהַ, וְאֲשַׁתָּאֵר אִיהוּ בְּהֵיבָא דְּאִיהִי מְלָגָאוּ, בְּמוֹחָא בְּלָא קְרַקְפָּתָא, וּבְגִין דָּא וְאִירָא, דְּאִזְדַּעְזַע מִהֵיבָא דְּלָגוּ מִן מַחְשְׁבָה סְתִימָא דְּאִיהוּ עֲלֵת הָעֲלוֹת, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, בְּמַחְשְׁבָה דְּאִיהוּ מוֹחָא אוֹף הֵכִי חָב דְּזִרְעָא מִתְּמֵן נְפִיק, דְּאִיהוּ נְבִיעוּ דְּאִילָנָא דְּחַיִּי^{קפ} דְּאִיהוּ אוֹר קְדָמוֹן וְאוֹר צַח וְאוֹר מְצוּחָצַח, תְּלַת טַפִּין דְּאֲתֵרְמִיזוּ בֵּי עֲלָאָה, קוּצָא דְּלַעֲיָלָא וְקוּצָא דְּלִתְתָּא וְגַיּוּ בְּאֲמַצְעֵיתָא, וְגַיּוּ^{קפ} וְעָרַב תְּמֵן חֲשָׁף דְּאֲפָסִיק בֵּין עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמוֹחָא סְתִימָא, וּבְגִין דָּא (שמות לג כ) כִּי לֹא יִרְאֵי הָאָדָם וְחַי עַד דְּהֵוָא חֲשָׁף אֲתַעֲבַר מִתְּמֵן, וְדָא אִיהוּ רִזָּא (ישעיה נט כ) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבִדִּילִים בֵּינֵיכֶם וּבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וּבְגִין הֵוָא חֲשָׁף, לִית מַחְשְׁבָה יְכִילָא לְאֲשַׁנָּא תְּמֵן, כָּל שְׂכָן עֵין, עַד דְּאֲתַעֲבַר מִתְּמֵן הֵוָא חֲשָׁף, וּכְגוֹנָא דִּילִיה לְתַתָּא אִית עֲנָנָא חֲשׂוּכָא דְּאֲתֵמַר בְּה (איכה ג מד) סִכְתָּה בְּעֵין לָךְ כּו'.

[תיקוני זוהר – דף קיג ע"ב]

אִזְדַּעְזַע רַבִּי אֲלֵעָזָר וּכְלָהוּ חֲבָרְיָא וְאִזְדַּעְזַעוּ סְבִין מְאָרִי דְּמִתִּיבָתָא, אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר עַד כְּעַן לֹא יְדַעְנָא דְּחוּבָא דְּאָדָם הֵכִי הָוָה עֲלָאָה, דְּמָטָא לְאֲתֵר עֲלָאָה דְּכָל עֲלָאִין, אָמַר, אָבָא, הֵב לִי רִשׁוּ לְמִשְׁאֵל אָף עַל גַּב דְּלָא אֲתִייהִיב רִשׁוּ לְכָל בְּרַשׁ לְמִשְׁאֵל כָּל שְׂכָן לְמַנְדַּע, אָמַר לִיה אִימָא בְּרִי דְּהָא רַעְוָא אֲשַׁתְּכַח וְרִשׁוּתָא אֲתִייהִיב לְגַלְאָה כָּל מַה דְּיְכִילָנָא לְמַנְדַּע, אָמַר לִיה, אָבָא, אֲשַׁתְּמוּדַע בְּגִין הֵוָא חֲשָׁף דְּאֲפָסִיק בֵּין עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמַחְשְׁבָה סְתִימָא, וְדַעְלַת הָעֲלוֹת לֹא אֲשַׁתְּתַף בְּשׁוּם מַחְשְׁבָה סְתִימָא כָּל שְׂכָן גְּלִיָּא, וְלָאוּ^{קפ} בְּשׁוּם אוֹר גְּנִיז וְטְמִיר וְקְדָמוֹן וְצַח וּמְצוּחָצַח, אָמַר וְדָאֵי הֵכִי הוּא דָּאֵם אֲלִין נְהוּרִין וּמַחְשְׁבִין הָווּ מִנִּיהַ לֹא הָוָה יְכִיל חֲשָׁף לְאֲפָרְשָׁא, אָבָל עֲלֵת הָעֲלוֹת אִיהוּ עַל כָּל נְהוּרִין גְּנִיזִין וְסְתִימִין כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא, וְאוֹר קְדָמוֹן אָף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִים וְגְנִיז וְאִיהוּ קְדָמוֹן לְכָל סְפִירָן וְלְכָל אֲתוּוֹן וְנִקּוּדֵי וְטַעֲמֵי, הֵכִי אִיהוּ לְגַבִּי עֲלֵת הָעֲלוֹת, כְּגוּפָא (דף קיג ע"ב) לְגַבִּי נִשְׁמָתָא, דְּבַעֲלַת הָעֲלוֹת לִית בֵּיה גְּוֹן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דְיוֹקְנָא וְלֹא שׁוּתְפוּ, וּבְאֲתֵר דְּעֵין לֹא שְׁלִיט מְאֵן יְכִיל לְמַעֲבַד דְּמִיּוֹן.

^{קפ} בְּתֵר דְּהִרְהֵר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הִדְרָא לְבוּשָׁא לְגַבִּי מוֹחָא דְּאִיהוּ אָבָא קְרַקְפָּתָא דְּתַפְלִי, וְאֲתַחֲבַר מוֹחָא דְּאִיהִי חֲכָמָה בְּאִימָא, מִיָּד (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, וְאִינּוֹן תְּפִלִּין דְּאִינּוֹן מְעוֹר, בְּהֵוָא זְמָנָא קָמַת תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי אִימָא קְרַקְפָּתָא דְּתַפְלִי עִם אָדָם לְאֲגָנָא עֲלִיה וְלִכְסִיָּא עֲלִיה דְּהָוָה עָרוּם, כְּגוֹנָא דְּאִיהוּ כְּסִי עַל מוֹחָא עֲלָאָה, וּבְרִי, כָּל מְאֵן דְּאֲנַח תְּפִלִּין כְּאֵלוּ כְּסִי עַל מוֹחָא עֲלָאָה, וּבְגִין דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה לֹא זָזָה מִנִּיהַ, וְרִזָּא דְּמָלְהָ (תהלים קל ז) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְיָ אֲדַנְיִי מִי יַעֲמוּד, מִי יַעֲמוּד וְדָאֵי דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה הָא קָמַת בְּאָדָם עֲלָאָה, וּשְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּפִלָּה שְׁלֵ יָד^{קפ} בְּאָדָם תַּתָּאָה, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה נְחַתָּת עִם אָדָם, וּשְׂכִינְתָּא תַּתָּאָה עִם הַבֵּל, (ועם כָּל דָּא) מְאָרִי דְּדִכְרֵי דְּקָא אֲתִיִּין מִנִּיהוּ) וּבְגִין דָּא (רות א יט) וַתִּלְכְּנָה שְׂתִיהֶן.

בִּיאור הַגְּרָא

^{קפ} דְּאִיהוּ אוֹר קְדָמוֹן כּו'. הֵן ג' הויות דמ"ס, ג' טפין דיו"ד כמו שאומר למעלה ק"ח א', והן כאן ציו"ד תתאה דאלף, דעילת העילות הוא יו"ד עילאה דאלף:

^{קפ} וערב תמון כו'. כמו שכתוב (תהלים יח יב) ישת חושך סתרו ועיין לקמן תיקון ע' והוא דלית השגה תמון ועיין מה שכתבתי שם:

^{קפ} דעלת העלות לא אשתתף כו'. כן כריד להיות כמו שכתוב בפנים, וכן הוא בכו"ן ולא כמו שהוגה בהגהה דודאי עלת על כל העלות לא אשתתף, ובזה לא היה מסופק אלא על עילת העילות דהוא אדם קדמון לכל הקדומין דודאי אפשר לומר לאשתתף בזה:

^{קפ} בשום אור גניז כו'. גניז הוא רישא עילאה, וטמיר הוא אוריאל, רישא תניינא, ואלו ג' צמ"ס כנ"ל משום דהוא כולל שלשתן. ואמר ואור קדמון אע"ג כו'. הוא מוח ראשון דביה, דהוא כתר דביה:

^{קפ} כתר דהההר תשובה ואתחבר מוחא דאיהי חכמה כו'. זהו תיקון לאימא דאיהי תשובה אצל לאבא דאסתלק מהשצה שלמעלה לא תקן כנ"ל וזה שאומר ובג"ד שכינתא עילאה לא זזה כו':

^{קפ} באדם תתאה. רואה לומר הבל וכנ"ל מ"א ב':

מיד דחאבו ישראל בעובדא דעגלא מה פתיב (ישעיה ג ב) ובפשעייכם שלחה אמכם דאתמר בה (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, אשתלחת (נ"א ואסתלקת) מנייהו ותרום מעל הארץ, דלא נחתת עלייהו אלא בשבתות וימין טבין, ואשתארת שכינתא תתאה יחידאה לתתא, ושכינתא עלאה יחידאה לעילא, והא אוקמוה איכה ישבה בדר, דבקדמיתא לא הות שכינתא עלאה זזה מנייהו כגוונא דשכינתא תתאה, זכאין אינון מארי דתיובתא דנחתי לה עלייהו בכל יומא ושעתא ורגעא ולא זזת מנייהו בכל אתר, דעלייהו אתמר (שם ו כב) בהתהלכך תנחה אותך כו', ולא אית לה עלייהו יומא דייע כגוונא דאחרנין דלא נחתת עלייהו אלא בשבתות ויומין טבין, אבל מארי תיובתא לא זזת מנייהו לעלם.

ובגין דא ברי, א"י הבל אחיך, א' י' מן אה"י' אימא עלאה, ואשתארו ה' ה', ואתמר עלייהו ותלכנה שתייהן, הקא חאב הבל אדם, חב ב"ו מן יהו"ה ואסתלק י"ו ואתעביד ו' י', אמר רבי אלעזר והא י' ו', אינון, י' לעילא ו' לתתא, מאי ו' י', אמר ברי הכי איהו ודאי, דחובה דא איהו לעילא באת א דאסתלקת ^{פ"ג} במחשבה דאיהי י' עלאה דתמן עלת העלות, ואשתאר ו' י' כגוונא דא א, ועל י' עלאה אתמר (תהלים צא יד) כי ידע שמי, ^{פ"ד} שם י', יקראני ואענהו, ופאה איהו מאן דנחית ליה במחשבתיה לאתריה, ^{פ"ה} דהאי מחשבה עלה אתמר (ויקרא ז לו) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי, אלא, כמה ^{פ"ו} דלית באת י' שותפו דאת אחרא, הכי לית ביה שותפו דאיהו אחד ואין שני לו, אחד בלא חשבון, הוא ברא כלא ולית בורא עליה, וכי אית דכייל למברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא, אלא, מים אית לון חילא למברי אילנין ועשבין, ואינון אתבריא, אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה ולחכימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה יתיר.

אמר רבי אלעזר מהכא משמע דאית ^{פ"ז} בורא בשותפו דאתון, כגון ב' מן בראשית דאיהי אימא, ר' מן ראשית דאיהי חכמה, ו' מן בורא ^{פ"ח} דאיהו עמונדא דאמצעיתא, א' דאיהו פתר, דאינון בר"א מבראשית, שי"ת, שית ספירן, הא כלהו עשור, אם חסר חד לא אשתלים בריאה, אבל עלת על כל העלות איהו ברא כלא בלא שותפו כלל.

[תיקוני זוהר – דף קיד ע"א]

אמר רבי אלעזר וכי הא שמענא, דבעשר ספירן לא אתמר תמן אלא אצילות ולא בריאה, אמר רבי שמעון ומאן אמר דאית בהון בריאה אלא כלהו עשור בשותפו דא עם דא עבדין בריאה (דף קיד ע"א) בעלמא, ואנא אימא דאם הנה חסר חד מן מנינא לא אשתלים ההיא בריאה, אבל עלת על כל העלות איהו בורא בלא שותפו אחרא דאיהו חד בלא שותפא כלל לא לעילא ולא לתתא ולא באמצעיתא ולא מכל סטרא כלל, אמר ודאי כען

ביאור הגר"א

^{ק"ז} במחשבה דאיהו יו"ד עילאה. רובה לומר דג' רישין הן, א' כתרל דהיינו גולגלתא הוא י' עלאה, ומ"ם יו"ד תתאה, ואוירא הוא ווא"ו כידוע, וזיוד עילאה סם עילת העילות, דביה אין שום אות, דקס ברה לך אל מקומך וזה שאומר דתמן עלת העלות, וחובא גרס ליו"ד דאסתלק גרס דגם עלת העלות נסתלק, ואמר למעלה דבעילת העילות לית ביה גוון כו' ולא דיוקנא רובה לומר אפילו קווא של יו"ד. ואמר זכאה איהו מאן דנחית ליה במחשבתיה רובה לומר על כתרל דנקרא מחשבה, ועד סם מגיע כח של המחשבה מה שאין כן למעלה דאין מחשבה מגיע לשם כנ"ל ברה כו'.

^{ק"ח} שם יו"ד יקראני. רובה לומר שידע שם של היו"ד כנ"ל, שידע לקרוא ליווד הזה, לכיון שמגיע תפלתו לשם אין חוזרת ריקם כמו שכתוב בנחה (שמואל א' ו') ותתפלל חנה על ה'.

^{ק"ט} דהאי כו' זאת התורה כו'. רובה לומר כמו שאמרו (מנחות ק"א ע"א) לעולה, אין כריך לא עולה ולא חטאת, דמשם מתכפר הכל, והוא כאשר התפלה והתורה עולים שם.

^{ק"י} לית בורות יו"ד כו'. דהוא נקודה אחת והוא משתתף בכל, שממנו נאלכים הכל אבל הוא אינו נאלץ משום דבר, נקודה לבד וכן הוא כתרל עלאה, ומרמז על אין סוף יתברך שמו דהוא אחד בלא שותפו.

^{ק"יא} בורא בשותפו כו'. דהן עשר ספירות כמו שמפרש והולך, והוא ע"י אלקים, דהיא מליאה מכולם, ועשירית כמו שאומר לקמן ק"י א':

^{ק"יב} דאיהו ע"א א' דאיהו כתר דאינון ברא מבראשית שית שית ספירן כו'. רובה לומר דבורא הוא בראשית, דוא"ו במקום שית:

^{ק"יג} אבל עלת על כל העלות. כן כריך להיות כאן, וכן בכולם מכאן ולהלאה, ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ה ד' עיין שם היטב:

אתגליא מה דלא אתמסר לגלאה אפילו מלבא לפומא, ורזא דא צריך לאתכסיא מפל בר נש, דלאו כל מוחא
יכיל למסבל האי, אלא אלין דידעין ברזין, אלין דחכמתא דלהון סליק על כל נביאיא וחכמיא.

אמר רבי אלעזר אבא, הא אתגליא א' ברזא עלאה פד אסתלק עלת על כל העלות באת י' ואשתאר וי אלא
מאי אוי, יאמר ליה אית א' לעילא מן א', דאית א' מאתון רברכן, ואית א' מאתון זוטון, ואית א' מאתון
בינוניים, (נ"א זה שייך לרף פ"ג ע"א ועוד נעשה אדם) אינון אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשיה, ועלייהו
אתמר (קהלת ה ז) פי גבוה מעל גבוה שומר, ואית תלת עלאין עלייהו בארץ אצילות, ועליהם אתמר וגבהים
עליהם.

[תיקוני זוהר – דף קטז ע"ב]

ואינון דבריאה אינון לבושין לאינון דאצילות, והאי איהו יבאור לבוש עליון, ואינון עשר מתלבשין בעשר,
ואלין דאצילות אמרו לאינון דבריאה דמתלבשין בהון, (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, יכיל
ספירה יהיב ביה חולקיה מלגאו ומלבר, ואם חסר חד מעשר ספירן דלא הוה יהיב ביה חולקיה לא הוה
אשתלים בניינא דאדם, ובזמנא דחב אדם כל ספירה וספירה נטיל חולקיה מניה ואשתאר אין, ורזא דמלה
(קהלת ג יט) ומותר האדם מן הבהמה אין, ובגין דא אמרו מארי מתנייתין (תהלים מט יג) ואדם ביקר כל ילין
נמשל כבהמות נדמו, אדם דהוה ביקר דלעילא ולא נטיר ליה, נמשל כבהמות ידמות דיליה, דאינון חיות
הקדש, אבל עלת על כל העלות פד ברא ליה י"במה דאת אמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם
בצלמו, איהו נטיל כלא מיניה, ויהיב ביה בלא שותפו דאחרא, דאבא ואימא עבדו ליה בציורייהו בתרין
ציורין, הדיא הוא דכתיב (בראשית ב ד) וייצר יהוה אלהים וייצר בתרין ציורין, ציורא דאבא דאיהו יהוה,
וציורא דאלהים דאיהו אימא, ודא איהו וייצר יהוה אלהים, וילבותר עבד ליה מאנא הדיא הוא דכתיב (שם)
עפר מן האדמה, מן האדמה לא כתיב, אלא עפר מן האדמה, ודא שכנתא תתאה דאתמר בה (איוב לד טו)
ואדם על עפר ישוב דאיהו גלגולא דיליה.

ביאור הגר"א

⁶⁶ א"ל אית א' לעילא מן א' כו'. רוצה לומר, אלף זה הוא צבת דהוא אדם דבריאה, לכל אלף מורה על אדם כמו שאומר בזהר חדש
שה"ש, ולכן אמר ליה דהוא גם כן אדם וכנ"ל מ"א ב' ועיין מה שכתבתי שם:

⁶⁷ אור לבוש עליון. כידוע דבריאה נקרא לבוש, וזה שאמרו השמים מהיכן נבראו מאור לבוש, להשמים הן ביצירה ונבראו מאור לבוש
דבריאה:

⁶⁸ כל ספירה יהיב ביה חולקיה. דבריאת אדם היה מג' עלמין, בריאה יצירה עשיה, ראשו מצריאה כו', דזה שאמרו (חגיגה יב ע"א) מקצה
העולם ועד קצה העולם היה, וספירין לאצילות יהבי ביה חולק זהרא עילאה נשמת חיים, וכשחטא נסתלק ממנו ההוא זהרא עילאה
ונשאר כבהמות נדמו כידוע בסוד אדם ובהמה וזה שאומר אמרו מארי מתנייתין ואדם ביקר כו' אדם דהוי ביקר כו'. ואמר ואשתאר אין
כנ"ל, לכל ב"ע אין אדם, אללא לאצילות, לכן כשנסתלק נשאר דרגא דאדם אין, כאלו לא היה, דענין אין הוא דבר שהיה ועתה אין, ורוצה
לומר שזה שכתוב (קהלת ג יט) ומותר האדם כו' כמו שמפרש והולך ורוצה לומר דהיתרון מה שגשתייר באדם מן הבהמה – אין, דמה
שנשאר בו שיה כבהמה:

⁶⁹ דמות דילה. רוצה לומר זה שכתוב (תהלים מט יג) נדמו, דמות דיליה רוצה לומר כמו שהבהמה דמות דילה בחיות הקודש כמו שאומר
בפ' פנחס ואם כן נמשל כו':

⁷⁰ כד ברא ל' כד"א ויברא כו'. הכל כמו שאומר למטה בהגהה:

⁷¹ ולבותר עבד ל' מאנא כו'. רוצה לומר מלכות, וכאן כל הוי"ה דהוא עשר ספירות, ה' אלפים – או"א, את האדם – בדברגא דז"א, עפר
– נוק', אבל ויברא אלפים כו' הוא על עלת העלות דברא ליה בלא שותפו כנ"ל. ואמר מן האדמה לא כתיב. לדמ"ה הוא בינה, ארץ
אדום, כמו שאומר באידרא רבה והיא נש"ב, אבל עפר לאתהוי מינה הוא מלכות. ואמר דאתמר זה ואדם על כו' ג' גלגולין לאצבון –
אש"ן, אבל גלגולא דילה הוא אדם, ונאמר (איוב לד טו) על עפר ישוב, ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ה א', ואמר מאנא דכלהו רוצה לומר
הגוף הוא מן המלכות דהיא גופא לגבי קב"ה, וכן גופא דאדם לגבי אדם שהוא דרגא דעמודא דאמצעיתא כנ"ל, את האדם, שהוא דרגא
דעמודא דאמצעיתא, אייר ביה מוחין והן נר"ן דיליה, אבל הכל הוא בכלל עמודא דאמצעיתא דהוא נשמתא, ומאנא דהוא גופא, דעליהם
נאמר זכר ונקבה בראם, ובתוכן המזווג והמייחדן והוא דרגא דעילת העילות שעליו נאמר ויברא כו' כנ"ל ולכן הקשה ר' אלעזר שהאיד
אפשר לומר שם בצלמו, והשיב לו א"ל כד"א ברי לא אמר דאית ב' דיוקנא כו'. ולכן לא נאמר שם דמות רק כלם וכמו שמפרש והולך רוצה
לומר כגוונא דאיהו כו' דאית קדמון כו'. כמו שכתוב ורוח אלפים מרחפת כו' [ואולי כריך להיות ואמרו זה רוחו של אדם כו'] ואמר כגוונא
דאיהו חד כו'. דנשמתא זהירא עילאה אינו רק אחד לצד, ולא זכה ביה רק אחד לצד כידוע, וחשיב ד' גוונין נגד ד' אהון דהוי"ה דעלת
העלות מתפשט בהון:

אמר רבי אלעזר, אבא, בתר דרעוא אשתכח צריך למפתח מלין באתגליא, מאי אדם דברא עלת על כל העלות בדיוקניה, דהא כתיב דלית ביה דמות, אמר ליה, ברי, לא אמר דאית ביה דיוקנא, אלא בצלמו רוצה לומר כגוונא דאיהו רואה ואינו נראה, דיהא איהו הכי, וכגוונא דלית ביה דיוקנא, דיהא איהו הכי, וכגוונא דלית קדמון עליה דיהא איהו הכי, וכגוונא דאיהו עלת על כל העלות חד בלא שותפו ובלא חשבון, דיהא איהו הכי, כלא כגוונא דיליה.

ו'ואית אדם דבריא ויצירה ועשיה כגוונא אחרא בלבושין וגופא (דלבר) (נ"א בלבר), דבאצילות הא אתמר דלית ביה בריאה ויצירה ועשיה כלל, אבל בריאה דברא הוא לתתא בדיוקניה, אבל לאו דאתברי איהו, אבל בלבושא וגופא דלבר אית בריאה, ובגין דא כתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, הכא רוא אחרא כגופא, את האדם, דא עמודא דאמצעייתא דאתמר ביה (ישעיה מד יג) כפתארת אדם לשבת בית, בצלמו שכינתא תתאה, בצלם אלהים שכינתא עלאה, ו'וייצר יהוה אלהים את האדם דא צדיק חי עלמין, יצרו ביצירה עלאה וביצירה תתאה, דאינון ' ' מן א, ו' מן וייצר איהו ו' דאמצעייתא, דאיהו בין תרין יודין באת א, ותרין יודין עליהו אתמר (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה ואינון חכמה קדומה וחכמה תתאה. [תיקוני זוהר – דף קיד ע"ב]

ו'ואדם מסטרא דאות ברית ' אתיליד מהול, הדא הוא דכתיב (שמות ב ב) ותרא אותו פי טוב הוא, (ישעיה ג אמרו צדיק פי (דף קיד ע"ב) טוב, דתמן לאו קליפה דערלה כלל, והא דאתמר אדם הראשון מושך בערלתו הוה, דא אדם דעשיה, ומאי ניהו דא קליפה דאתלבשא ביה (נ"א דאתלבשת בה) לשלטאה על כלא, הדא הוא דכתיב (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, ועלה אתמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, והא

ביאור הגר"א

ו'ואית אדם דבריא כו' ועשיה כלל אצל בריאה דברא כו' דאתברי איהו אצל בלבושא וגופא דלבר אית בריאה ובג"ד כתיב כו' רזא אחרא כגופא את האדם דא כו'. רואה לומר למעלה אמר ואינון אדם דבריא, אדם כו', והוא דב"ע, אצל באצילות לית בריאה, ואף שאמר למעלה דברא כו' קאי על עילת העילות וייצר כו' אמר כאן רואה לומר דברא הוא לתתא בדיוקניה אצל לאו דאתברי הוא ומכל מקום כגופא ולבושין דלבר אית בריאה ועל זה נאמר ויצר אלקים כמו שמפרש והולך וקאי הכל על גופא מה שאין כן דב"ע דאפילו ברוחא וכמו שאמרנו כגופא דאצילות הוה כהון רוחא ומפרש והולך דאדם דבריא ויצירה ועשיה הוא ת"ת ויסוד ומלכות, ומסטרע דלהון גם כן באדם לתתא ג' דרגין, דב"ע, ויצר מסטרע דת"ת, וכן בכלם, וקאי הפסוקים בין למעלה בין לתתא על האדם, וכל אדם ידוע שכולל עשר ספירות, והן ג' דרגין שכלילין בהן עשר ספירות, לכן מפרש בכל אדם ג' דרגין כמו שמפרש והולך, את האדם כו' בצלמו כו' בצלם כו', וכן דב"ע כו' ובעשה כו' וכמו שמפרש והולך, ובכלם האדם הוא עמודא דאמצעייתא כמו שמפרש והולך דאתמר ביה כתפארת אדם, והוא נברא ונעשה בתרין – בג"ד ומלכות, כמו שמפרש והולך בצלמו כו' בצלם כו' וכן בכלם ורואה לומר דנכלל גם כן בהם, והן ג' דרגין שהן עשר ספירות כנ"ל. ואמר בצלמו שכינתא תתאה. כידוע דהיא בצלמו, במדה דיליה כו' ועיין לעיל תיקון ס"ב, ואמר בצלם אלקים כו' דהוא אלקים דבכל עובדא דבראשית, ועלה אתמר ויצר אלקים כו':

ו'ויצר כו' ו' דאמצעייתא דאיהו בין תרין יודין כו'. והוא כמו תפארת אדם דבריא ועיין לעיל ק"א ח' בודאי אבני שיש טהור אינון י"י, דמנהון מיין דכיון נפקין ואינון רמיון באת ח', רישא וסיפא, י"י, ו' דאיהו נטוי בינייהו איהו עץ החיים, מאן דלכל מינייהו וחי לעולם, ואלין תרין יודין אינון יודין דויצר, ואינון תרין יצירות, יצירה דעילאין ויצירה דתתאין, ואינון חכמה בראש וחכמה בסוף כו', והכל בצדיק דאיהו עץ החיים כמו שאמרנו בסתרי תורה ריש פ' כך וכו' ומאן דלכל מיניה כו', כמו שאומר בריש פ' שמות זהר איצא דאילנא יהיב חיין לכלא, קיומא לעלם ולעלמי עלמיה, ס"א לא שריא ביה אלא סטרע דקדושה, זכאה חולקיהון אינון דטעמין מיניה, קיימין אינון לעלם ולעלמי עלמין, אלין אינון אחרון חיין להאי עלמא וחיין לעלמא דאחי, וזה שאומר ותרין יודין עלייהו אתמר חכמות כו' ואינון חכמה כו'. רואה לומר חכמה ומלכות, והן ב' יודין דמנהון מיין דכיון נפיק, והן מ"ד ומ"ג, והן כלילין בצדיק דביה מ"ד ומ"ג קיימין, והנה בת"ת כולל ג"ר מסטרע דבינה, ובצדיק – מסטרע דחכמה, ובמלכות – מסטרע דכח בסוד כתר מלכות, ומלכות דכלילא בכל הג' דרגין היא גם כן נכללת כמו הג"ר כאן נקרא חכמה ובת"ת נקרא בינה, דעל שניהם אמר בצלם, ובעשיה מלכות נקראת כתר, והן ד' דרגין יודיה – ג"ר ומלכות, דהן ד' אותיות אלג"י – אי"ן וד':

ו'ואדם מסט' דאות כו'. רואה לומר, דאדם לתתא נכלל מכל הג' דרגין, דעיקר בריאתו הוא אדם דבריא שבו נברא, והוא מסטרע דתפארת דהוא אדם כנ"ל, כתפארת אדם, ומסטרע דצדיק שבו נטעיי, נולד מהול. ואמר דה"ד ותרא אותו כו'. דמשה הוא אדם כמו שאומר לעיל בכמה מקומות, ואמר דתמן לאו קליפה כו' כנ"ל ס"א לא שריא ביה ורואה לומר דזה כי טוב, שאין שם רע כלל:

ו'בכל משלה ועלה אתמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו והא אמרן דכל ע"ס כו' מעשרין חד מעשרה ובגין דאיהו כלילא מכלהו כו' דאתקריאת בשמי' ובג"ד זמנין דאתקריאת נשר כו' ודח"כ הא הכא אדם דעשיה כו'. ורואה לומר דנעשה נאמר על אדם דעשיה, מלכות, ונאמר עלה בצלמנו, דכל עשר ספירות יהיבו כו', והיא גם כן כלילא מתלת, מ"ד דרגין, מעשר ספירות למעלה, ומכל דיוקנין דלתתא מינה, והיא עשיריות דכל ספירה ועיין לעיל מ"ו ב', ואמר הא הכא כו' אדם דבריא כו' מאי כו' משום שרואה לפרש בצלמו בצלם היכן

אמרן דכל עשר ספירן יהיבו בה כל חד חולקיה, ומאי חולקיה, אלא כל ספירה יהיב בה עשור דיליה, דכל ספירה סליק לעשרה, ויהבו ליה כל חד וחד עשור דיליה, אשתארו אינון תשע תשע, וכל חד וחד אשתלים בה לעשרה, ובגין דא מעשרין חד מעשרה, ובגין דאיהי כלילא מפלהו אתמר בה (ירמיה ב ב) אהבת פלולותיך, כלילא מפלה, ולבתר דאתפלילת מעלאין אתמר בה (בראשית א כו) ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ, אתפלילת בתתאין, ואפילו בכל קליפין דסטרא אחרא אתלבשת, לקיימא בה ומלכותו בכל משלה, ובכל מה דאתלבשת אתקריאת בשמיה, ובגין דא זמנין אתקריאת נשר, זמנין חיה. זמנין יונה, זמנין צפור, בכל מה דשלטא אתקריאת בשמיה, ובעשבין אתקריאת שושנה, עץ פרי עושה פרי, וכד שלטא על ארעא אתקריאת ארץ, וכד שלטא על ימא אתקריאת ים על שמיה, וכד שלטא על טורין אתקריאת סלע, לית בריה בעלמא דשלטא עליה דלא אתקריאת בשמיה, אבל עם כל דא דשלטא על כלא, עבידת אפרשותא בין דרגין דאינון מוחא ואיבא, לקליפין דסטרא אחרא דאינון כקליפין דאגוזא דמכסיין על מוחא, ורזא דמלה (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החושך, ווי ליה למאן דמערב קליפין דסטרא אחרא עם דרגין דסטרא דדכיו. (חסר ועיין תיקוני זוהר חדש פ"ה ב):

ובגין דא הא הכא אדם דעשיה ויצירה, אדם דבריאה אוקמוהו על תפארת, מאי בצלמו, בצלם, תרין דיוקנין דיליה לעילא, אלא (ס"א אליו) אינון וא' תרין ווי', אינון תרין דיוקנין ד א דאיהו אדם דאמצעייתא, דשכינתא עלאה איהי דמות אדם עלאה דאיהו חכמה עלאה, ושכינתא תתאה דמות אדם דאיהו עמודא דאמצעייתא.

¹¹ ועוד, עמודא דאמצעייתא בדיוקנא דכתר ודא אדם דבריאה, ואדם דיצירה צדיק בדיוקנא דחכמה, ובגין דא (מלכים א ה כו) ויהיה נתן חכמה לשלמה דאיהו צדיק ברית שלום שלם ה', ושכינתא תתאה אדם דעשיה דמות דשכינתא עלאה וכלא קשוט, (ושכינתא ודאי אתכלילת בכלא). לשון הגר"א: צ"ל וידע כו' וצ"ל והאדם כו' לקמן קי"ח ע"א אחר בלע המות לנצח עד ושמו אחד. (א.ה. ושם תמצאנו).

דבר אחר והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין, ¹² ידע ודאי כגון (אסתר ד א) ומרדכי ידע, אית ידיעה לטב ואית ידיעה לביש, בזמנא דאולידת לקין ידע את כל אשר נעשה ההוא וזהמא, ועד ההוא אתר דמטי ואתפשט ההוא וזהמא בכל דרין, והאי ידיעה דקין איהו דאתגלי ליה עד ההוא אתר דאתפשט, דעליה אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע, בגין דאיהו משרש נחש דאטיל וזהמא בתוה, מלאך המות דגרים מיתה לאדם ולכל דרין דיליה, הכי, האי דרביה לקטלא, ובגין דא קטיל להבל.

[תיקוני זוהר – דף קטו ע"א]

¹³ והאי וזהמא דאתנטיל מניה איהי לילי'ת אימא דערב רב, עלה אתמר (משלי ה ה) רגליה יורדות מות וגו', (דף קטו ע"א) דאיהי סם מות דאל אחר דאיהו סמא"ל, ואיהי איבא דיליה, גם לרבות אל אחר, נחש בגינה

ביאור הגר"א

רמיזין ביה, ואיך הן בצלמו, ואמר בב' ויין דוא"ו, דאלף דביניהון הוא ת"ת דנקרא א', ואמר דשכינתא עילאה ותתאה דנקראו כלם ודמות אדם, שכינה עילאה דמות חכמה, ושכינתא תתאה דמות עמודא דאמצעייתא:

¹⁴ ועוד ע"א כו' וכלא קשוט ואח"כ והאדם ידע כו'. כנ"ל רואה לומר שאלו הג' הן דמות כח"ב, ועמודא דאמצעייתא דיוקנא דכתר ידוע שבו הדעת, והוא ביה סליק, ולדיק דמות חכמה מפרש והולך שנתמר חכמה לשלמה, ושלמה הוא לדיק כידוע דרעיו מהימנא דכמה מקומות, ומביא ראיה לדחווין ליליה שלם ה', שהוא ברית שלם. ואמר שלם ה' גסם ה' נכלל דברית דהיא עטרה. ואמר ושכינתא כו' דמות כו'. הוא ידוע ב' ההי"ן, שכינה עילאה ותתאה, ואמר וכלא קשוט, דמה שאמר למעלה דת"ת צלם אלקים בינה כו' כנ"ל, וכאן אמר כתב, והכל אמת כל אחד דבחינתו:

¹⁵ ידע ודאי רואה לומר ידיעה ממש, שידע זוהמא דחווה אשתו שהוא בקין עד כל דרין, ועוד ידע עד היכן הוא כס"א כמו שפרש והולך והאי ידיעה כו' ילא כפע שהוא כפע מפרש נחש דאטיל כו' כמו שפרש והולך:

¹⁶ והאי זוהמא דאתנטיל כו'. רואה לומר, מהנחש בקין הוא הלילית דאיהו מות כמו שפרש והולך. ואמר ואיהי איבא. דאיבא הוא נוק' ואילנא דכורא. ואמר גם לרבות כו'. שהוא דכורא, ולכן חווה שהיא נוק' אכלה מפרי דהוא נוק', ותתן גס, את הגס, לכישה שהוא דכורא,

אתמר (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותאכל, הכא רזא דחיה ותתן גם לאישה עמה ויאכל גם לרבות, ויולבחר חזא ליה דאתחרט כמה דאת אמר (שם ד יג) גדול עוני מנשוא, ובגין דא (שם ב) קניתי איש את יהוה, הכא רמזי קני חותן משה, דעתיד לאהדרא בתשובה ולקבלא את ברית, הדא הוא דכתיב (שם טו) וישם יהוה לקין אות, אות ברית מילה לאגנא עליה.

ויטוסף ללדת את אחיו את הבל, מאי וטוסף אלא רזא דמלה ולא יסף עוד לדעתה (שם לח כו), בגין ההוא זוקמא דנפיק מנה, ואיהו עתיד ויולדכאה זוקמא דילה מעלמא, כמה דאת אמר ויבשגם זה הבל, והא אוקמוהו ויבשגם זה וימשה, ויאייהו שת, ואיהו שם, ואיהו הבל, הבל איהו הבל דאורייתא דאיהו להב, עלה אתמר (תהלים כט ז) קול יהוה חצב להבות אש, ודא ה' דמשה, מ' משם, דאתמר ביה (ישעיה סג יא) השם בקרבו את רוח קדשו, ולא למגנא הוה שם קובע מדרשות באורייתא. שת, דאתמר ביה (שמות ב י) כי מן המים משיתיהו, והוה שת סיומא דאלפא ביתא, שת בגין (תהלים ח ז) כל שתה תחת רגליו, ודא ש' דמשה, (איוב לג כט) והן כל אלה יפעל אל פועמים שלש עם גבר, (עמוס ב ו) ועל ארבעה לא אשיבנו, לא אשיבנו בגלגולא יתיר, פיון דנח ביה אבוי דאיהו אדם, ויבשהוה זמנא אשתמודע (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו כי תדע, ודא איהו רזא מה שמו מה אומר אליהם, ודא איהו מרפכתא שלימא, ש תלת חיוון, דרכיב עליהו מ'ה, ודא אדם דאיהו רביעאה (איוב לג כט) והן כל אלה יפעל אל פועמים שלש עם גבר.

וחמא אתפשטותיה בכל דרא, פיון דחמא להבל דאתפשטותיה בכל דרא לטב, אמר וטוסף ללדת, אוסיפת איהו כמה קרבניו וכמה תחנוניו וכמה בכיין בגיניה.

קם רבי שמעון ואמר, (בראשית ד ב) ותוסף ללדת את אחיו את הבל, ווי לעלמא דאית לון עייניו ולא חזאן, אויניו ולא שמעין ברזין דאורייתא, ואזלין בתר בצעין דהאי עלמא, ויבשהו חזי (קין איהו יצר הרע, הבל יצר

ביאור הגר"א

וזה שאומר בגינה אתמר כו'. רוצה לומר בשביל נוק' דס"א הג"ל, ובשביל דכורא דס"א ותקח כו' ותתן כו', ואמר כל זה בשביל שבאשתו היא הנוק' דאיהו מות, וינא לפע דקטיל, ולכן נאמר ידע את חוה אשתו:

ו"י ולבחר חזא ל' כו'. רוצה לומר כמו שמפרש והולך לכן ותאמר קניתי כו', ובגין האי חרטה נפיק מיניה יתרו דגם כן אתחרט ואתהר בתשובה וכמו שמפרש והולך הכא רמזי כו':

ו"י ומפרש והולך הפרשה ואמר וטוסף כו' ההוא זוקמא דנפיק מינה. רוצה לומר דנאמר וטוסף שהיא אוסיפת למילד, על מה שאמר קניתי שהוא מסטרא לטוב, ונאמר זה וטוסף ולא נאמר ביה תוספת, וידע עוד את אשתו, בגין דכאן ולא יסף עוד לדעתה, דאין זה זוקמא כלל בלידתו, שכולה טוב בגין דנפיק מינה ההיא זוקמא בלידת קין וזה שאומר פיון דחמא כו':

ו"י זוקמא דילה. רוצה לומר דבימי משה בסיני כמו שאמר (שבת קמו ע"א) כיון שבא נחש על חוה כו' ישראל שעמדו בסיני כו'. ו"י בשגם זה הבל והא כו'. וכנ"ל דהוא עתיד לאתדכאה זוקמא דילה, וכן לעתיד לבוא שערב רב יתמחון מעלמא, (בראשית מט י) כי יבוא שילה, (נפניה ג ט) אהפוך אל עמים שפה ברורה כו':

ו"י בשגם זה משה. חשבן משה:

ו"י משה איהו שם ואיהו שם ואיהו הבל. (רוצה לומר דמשה ראשי תיבות משה שם הבל והן ג' גלגולין):

ו"י כנ"ל בשגם זה משה ואיהו שם ואיהו שם ואיהו הבל דאורייתא כו' ה' דמשה שם דאתמר ביה השם בקרבו את רוח קדשו ולא למגנא כו' באורייתא שם דאתמר ביה כי מן המים משיתיהו ושת הוא סיומא כו' תחת רגליו ולא ש' דמשה והן כל אלה כו' עם גבר ועל ארבע כו' דרכיב עליהו מה ולא אדם דאיהו רביעאה ונח"כ והן כל אלה כו'. ורוצה לומר דמשה הוא הבל דאורייתא דניתנה על ידו, ומ' רוח ל' משם כמו שאומר לעיל ק"ה א' ווהוא מים, כי מן המים ולכן שם קבע כו' דהוא דרגא דמשה, ושת סיומא, ולכן נאמר כל שתה, דקאי הכל על משה שעליו נאמר וירדו בדגת הים כו', ותחת רגליו שהוא שם, סיומא דא"ב, ואלו ג' גלגולין נאמר פעמים כו' ורוצה לומר עם גבר דהוא אדם שהוא גבר וזה שאומר איה השם, דהוא אורחות משה, והשם הוא השם בצירי דהוא מה שמו, דמה הוא אדם:

ו"י בזהוהו זמנא כו'. דלדס וכן נח בגווייה, ואמר ולא איהו רזא כו'. ב' פעמים מ"ה דהוא שמו ושם בנו. ואמר ש' תלת חיוון שהן ג' גלגולים הג"ל, ומ"ה הוא אדם, שעל גלגולא דלדס לא אשיבנו כמו שאומר לעיל תיקון ל"ב וכאן משום דכבר נח ביה אדם כנ"ל:

ו"י ת"ח קין כו'. אע"ג דתריין בתי לבא אית בהבל כמו שמפרש והולך, וקין גופא לתרווייהו כמו שמפרש והולך (הגהה: קן לתרווייהו כו', ורוצה לומר דב' ההי"ן ב' בתי לבא, בעץ הדעת טוב ורע, (קהל י ב) לב חכם כו', ואינון מפורשים, אבל קין – קן י, שני ההי"ן מעץ הדעת, ולכן ממנו לא תאכל, והוא הלב עלמנו שהוא קליפה לב' החללים שהן הבתים, ורוצה לומר לא תאכל – שלא לשמוע לענת הלב כמו שכתוב (במדבר טו לט) ולא תתורו אחרי לבבכם, לפי שהוא פונה לכאן ולכאן, עץ הדעת טוב ורע, אלא יכך בעלת התורה וכמו שכתוב (דברים יא טז) פן יפתה לבבכם, עד לעתיד לבוא אז (יחזקאל יא יט) לב בשר כו', שאז יתעבר כו' כמו שאומר למטה, והענין כי כאן

הטוב, הַבֵּל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוֹן תְּרִי בְּתֵי לֶבָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת י ב) לֵב חָכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ, לֵב חָכָם לִימִינוּ דָּא הַבֵּל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְתוֹסֵף לְלִדְתָּ אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, אִיהוּ תוֹסֵפֵת רֹחַ הַקִּדְּשׁ, קִיָּן אִיהוּ רֹחַ הַטּוֹמְאָה דְּאִיהוּ גֵרַע וְלֹא אוֹסִיף, קִיָּן גּוֹפָא, קִיָּן לְתַרְוִייהוּ, וּבְגִינָה אִתְמַר אַל תִּסְתַּפֵּל בְּקִנְיָן אֲלֵא בְּמָה דְּאִית בֵּיהּ, וְדָאִי קִיָּן אִיהוּ לֶבָא, דְּאִיהוּ קְלִיפָה דְּאִינוֹן, לֹא הוּא דְלַעֲיֵלָא דְּאִיהוּ אִיבָא דְּאִילְנָא דְחַיִּי, וּבְגִיָּן דְּהָאִי קִיָּן אִית בֵּיהּ טַב וּבִישׁ, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב יז) וּמַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְּאִתְעַבֵּר הֵהִיא קְלִיפָה מִנִּיהּ דְּאִינוֹן, אִיבָא אִתְקַרֵי מִיתָהּ וְחַיִּי אֹר וְחֻשְׁךָ, הַבֵּל טַב וְהַבֵּל בִּישׁ). אִית הַבֵּל וְאִית הַבֵּל, אִית הַבֵּל דָּא יִצְר הָרַע, וְאִית הַבֵּל יִצְר (ה)טוֹב, הַבֵּל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוֹן תְּרִי בְּתֵי לֶבָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת י ב) לֵב חָכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ, לֵב חָכָם לִימִינוּ דָּא הַבֵּל דְּאִתְמַר בֵּיהּ וְתוֹסֵף לְלִדְתָּ אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, אִיהוּ תוֹסֵפֵת רֹחַ הַקִּדְּשׁ, הַבֵּל דְּאִיהוּ רֹחַ הַטּוֹמְאָה גֵרַע וְלֹא אוֹסִיף, קִיָּן גּוֹפָא, קִיָּן לְתַרְוִייהוּ, וּבְגִינָה אִתְמַר אַל תִּסְתַּפֵּל בְּקִנְיָן אֲלֵא בְּמָה דְּאִית בֵּיהּ, וְדָאִי קִיָּן אִיהוּ לֶבָא, דְּאִיהוּ קְלִיפָה דְּאִינוֹן לְהַהוּא דְלַעֲיֵלָא דְּאִיהוּ אִיבָא דְּאִילְנָא דְחַיִּי, וּבְגִיָּן דְּהָאִי קִיָּן אִית בֵּיהּ טַב וּבִישׁ, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית ב יז) וּמַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְּאִתְעַבֵּר הֵהוּא קְלִיפָה מִנִּיהּ דְּאִינוֹן, הַבֵּל, הַבֵּל טַב וְהַבֵּל בִּישׁ, מִיתָהּ וְחַיִּים, אֹר וְחֻשְׁךָ.

[תיקוני זוהר – דף קטו ע"ב]

וְהַבֵּל מִסְטְרָא דִּימִינָא אִיהוּ כְּלִיל יִינֵז' הַבְּלִים, וְאִינוֹן אֲבָגִית' וְכוּ', שִׁית סְלִקִין, דְּאִינוֹן לְהַבִּים בְּשִׁית עֲזָקָא דְקִנְיָה, וְהַבֵּל דְּפָה שְׂבִיעָא, וְלִקְבִלִייהוּ אִמַר דְּוֹד שְׂבַע קְלִין דְּהָבו לִיהו' בְּנֵי אֱלִים, (תהלים כט) וְעַל אֲלִין שְׂבַע אִתְמַר (דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלְחָם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יְהו' יִחְיֶה הָאָדָם, וְאֲלִין ז' קְלִין סְלִקִין בְּז' רְקִיעִין, וְאִית ז' דְשִׁמְאֵלָא דְנַחְתִין בְּשִׂבְעָה אֲרַעִין, וְעַלִייהוּ אִמַר (דף קטו ע"ב) קְהֵלֵת (קהלת ג כז) מִי יוֹדַע רֹחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְכוּ'.

שְׂבַעָה הַבְּלִים טְבִין אֲלִין אִינוֹן שְׂבַע שְׁנֵי הַשְּׂבַע, וְלִקְבִלִייהוּ אֲחִרְנִין לְקַבֵּל שְׂבַע שְׁנֵי הָרַעֲב, אֲלִין הַבְּלִים דְחַיִּי, וְאֲלִין הַבְּלִים דְמִיתָה, יִיבְגִין דָּא יֵשׁ הַבֵּל יֵשׁ הַבֵּל, הַבֵּל, ה' לֵב, ד' אֲרַבַּע חִיּוֹן דְּכָרְסִיָּא, ו' שִׁית דְּרַגִין דְּכָרְסִיָּא, יִיבְעִלִייהוּ שְׁרִיָּין עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאִינוֹן י', ו' דְנַפִּיק מִהַבֵּל אִיהוּ קוֹל דְּאִיהוּ פּוֹרַח בְּאוֹר, דְּאִיהוּ אֹר חֲמֵשׁ אֹר וְדָאִי אִינוֹן ה' עֲלָאָה, י' דְבוֹר וְאֲמִירָה, יִיבְגִין שְׁנֵי הַבְּלִים הַבֵּל סְלִיק בְּה' עֲלָאָה, וְהַבֵּל נַחֲתִית בְּה'

ביאור הגר"א

הו"ה בהיפוך כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ז וב' ההי"ן צב' הכלים צב' צחי לזכא, וא"ו – רוחא דנשיב בהם, יו"ד – לזכא קוין, ו' הוא אדם הראשון, וב' אותיות אחרונות הן שנאמר (בראשית ב יז) ומעץ הדעת כו', ובהו (שמות יז טו) כי יד על כו', והיה השם כסדר) ולכן צ' הכל וקול ודבור כולל כל שם הו"ה, דב' אותיות הראשונים הן כחדא כידוע, והן כחן צ' הכלים (אצל הנכון שהוא טעות סופר וכן כריך להיות ת"ח אית הכל ואית הכל דא ית"ר ואית הכל יל"ט כו' רוח הקודש הכל דאיהו רוח הטומאה גרע ולא כו' להווא דלעילא כו' מניה לאגוזא הכל הכל טב והכל ביש מיתה וחיים אור וחושך והכל מסט' דימינא כו') מכל מקום גם היא דשמאלא לאו ביש הוא, אלא מסטרא דקין – גופא, וקליפה לזכא, דפתי לה כמו שאומר לעיל מ"ג למאן פתי מינייהו כו' וכמו שמפרש והולך ודאי קו איהו לזכא דאיהו קליפה לאגוזא להווא דלעילא כו'. רואה לומר, להכל דהוא איבא דאילנא דחיי, אצל בשביל שהוא מלובש בקליפה, הוא עץ הדעת וכמו שמפרש והולך עד לחעבר הוא קליפה מיניה לאגוזא איבא דחיקרי מיתה וחיי כו', אצל הכל בעלמו ותוסף כו' איהו תוספת רוח הקודש, והוא כל יתעבר הוא יצר הרע, קוין, ויתמחו הערב רב מן עלמא, נאמר (יואל ג א) והיה צימים ההם אשפוך את רוחי על כל בשר כו', (חזקוני ב יד) כי תמלא הארץ דעה כו':

^{כ"ז} ז' הכלים. עיין לעיל ק"ו ב', ק"ז א':

^{כ"ח} ובג"ד י' הכל ויש הכל הכל ה' לזכא כו'. רואה לומר זה שכתוב (קהלת ח יד) יש הכל אשר נעשה כו' אשר יש דליקים כו' ויש רשעים כו' שגם זה הכל, והן צ' הכלים הג"ל ואמר הכל – ה' ל"ב, וה' נחלק לשמים, ד"ו פרופים, שהוא בכורסייא שהוא הלז, ד' חיוון שהן ד' רגליו, ושית דרגיו, והכל הוא ה"א:

^{כ"ט} ועלייהו שריין כו' שהוא הדיבור, ואמר להורות שהאיד נכלל הדיבור שהוא יו"ד בהכל שהוא ה' לפי שה"א נחלק גם כן על יו"ד ואח"כ אמר על הקול שהוא ו"ו דגם כן נכלל בה"א ויו"ד ואמר דהוא פורח באויר, ואויר הוא אור י', אור הוא ה', ה' אור, ויו"ד, והוא בן י"ה שנכלל ביו"ק:

^{ל"ו} ואינון צ' הכלים כו'. רואה לומר דב' הכלים אינון צ' ההי"ן, ולכן הכל וקול ודיבור כולל כל שם הו"ה, דב' אותיות הראשונות הן כחדא כידוע, והן כחן צ' הכלים, ועתה נשלב הו"ה, ועיין לעיל תיקון מ"ה ואמר בה' תתאה סליק כו' דהוא קרבן עולה ויורד, וזה שאומר והנה מלאכי אלקים. ועיין לעיל תיקון י"ח ומה שבארנו שם בצרכה, ורואה לומר לזכא הוא סולם, ומלאכי כו' דסלקין ונחתין הן י"ו, דבור

תתאָה, ובאַלין הַבַּלִּים, בַּחַד סְלִיק קָלָא, וּבַחַד נַחֲתֵי דְבוּר, (ס"א בה' תתאָה סְלִיק קָלָא דַּאִיהוּ ו', בַּה' עֲלָאָה נַחֲתֵי דְבוּר דַּאִיהוּ י') בַּה' עֲלָאָה סְלִיק קָלָא דַּאִיהוּ ו', בַּה' תתאָה נַחֲתֵי דְבוּר דַּאִיהוּ י'.

וְהַבַּלִּים סְלִיקִין וְנַחֲתִין בְּלַבָּא, וְהִנֵּה מְלַאכֵי אֱלֹהִים סְלִיקִין וְנַחֲתִין תַּמָּן וְאִינוּן י"ו, ה' תתאָה מוּצָב אַרְצָה, וְרַאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה דָּא ה' עֲלָאָה דַּאֲתַקְרִי הַשְּׁמִימָה, יִיּוֹצְרִיךְ לְסִלְקָא לֹון בְּמַחְשְׁבָה דַּאִיהוּ יוּד ה"א וּא"ו ה"א, וְאִם לָא, לָא סְלִיקִין אֲלֵיךְ הַבַּלִּים דְּצִלוּתָא דְּלֹאוּ אִינוּן מְסֻטְרָא דִּיחֻדָּא, וְהַבַּלִּים אַחֲרֵינִין אִינוּן, דַּאִינוּן בְּמַחְשְׁבָה בִּישָׂא, וְלֹא מְצֻטְרָפִין לְמַעֲשֵׂה, וְהַבַּלִּים דְּלִית בְּהוּן פִּירוּדָא מַחְשְׁבָה דְּלֹהוּן מְצֻטְרָפָא לְמַעֲשֵׂה. יב"ו עֲקָר דַּאֲרַבַּע אַתּוּן וְעֲשֵׂר אַתּוּן אִיהִי מְלֻכּוּתָא, דַּאִיהִי כְּלִילָא מְכַל עֲשֵׂר סְפִירָן, וּבִיהִי צְרִיךְ כְּלָא לְאַכְלָלָא, דְּכָל מָאן דְּנָטִיל מְלֻכּוּת בְּלָא תִשַׁע סְפִירָן אִיהוּ מְקַצֵּץ בְּנִטְיָעָן, יב"ו וְכָל מָאן דְּנָטִיל תִּשַׁע סְפִירָן בְּלָא מְלֻכּוּת אִיהוּ כּוּפֵר בְּעִיקָר.

הַבַּלִּים דְּסֻטְרָא אַחֲרָא עֲלִייהוּ אַתְמַר (ירמיה י טו) הַבֵּל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, דַּאִינוּן הַבַּלִּים סְלִיקִין בְּנִבְלֹות הַפָּה וּבִשְׁקֻרוֹת, וְלֹכְלֵהוּ סְלִיקִין לְגַבֵּי מוֹחָא אִית חֲמָה וּלְבָנָה וְכַכְבָּיָא וּמְזֻלְיָא בְּרִקִיעִין דַּאִינוּן קְלִיפִין, דְּעֲלִייהוּ אַתְמַר (ישעיה ה יח) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחַבְלֵי הַשָּׂוּא, וְעֲלִייהוּ אַתְמַר (שם נא ו) כִּי שְׁמִים כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ, וְחַפְרָה הַלְבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה וְכו' (שם כד כג), וְכַמָּה הַבַּלִּים אִית לֹון דְּכֻלְהוּ מְלִיִין שְׁקָר וְשָׂוּא, וְכָל מָאן דַּאֲפִיק מְלִין דְּשַׁקְרָא כְּמָה מְלַאכֵי חַבְלָה פְּתַחֲתִין גְּדַפְיִיהוּ לְקַבְלוֹן, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וְכו', וְיִאֲוִלִין מְלוּלִין אִינוּן בְּנִין כְּמָה בְּנִינִין.

[אמר המגיה: זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרבה עמלתי וטרחתי להגיהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלוף הנסחאות] (אמר המגיה עוד ראה זה מצאתי)

בִּיאור הגר"א

וקלא, וב' ההין אינון ב' הבלים, שהוא מוצב ארצה בה' תתאה, וראשו בו' בה' עלאה, מחשבה הוא הסולם לעליו סלקין ונחתין הקול והדבור, והוא כמו סולם שמחפוט ההבלין מלכא לפומא, ובכל השם הנ"ל שהוא ההבלין בקול ודבור כריך המחשבה דהוא שמה מפרש למחפוט בתוך השם כמו שאומר תיקון מ"ב והוא שם המחשבה כמו שאומר לעיל חס"ב מ"ה,

¹²⁷ (ורכיך לסלקא לון במחשבה בו'. רוצה לומר דמחשבה הוא הסולם שהוא המחבר ומכריף המעשה שלהן, הבלין וקול ודבור, אבל מחשבה בישא לאו מטרופ המעשה שלהן, דס"א אינון בפירודא, וכן התפלה בלא מחשבה בו', וזה שאומר והבליים בו' דלית בו', או שהוא במחשבה רק שיש גם כן מחשבה בישא פיגול בו', דיהודא כריך כולו דבוק כמו שאומר לעיל ק"א א' ובהוא זמנא בו' עיין שם, ואמר ועיקר הכל בו' שהוא פומא, מלכות, אלני, ואלו ג' שמהן חושבן קול, שם הגושפנקא, ובשם אלקים בעובדא דאיהו עובדא, ורכיך בלכותא לכללן, עובדא ומלולא, ה' הוא אלקים):

¹²⁸ ועיקר דארבע בו'. דהיא המשלמת לעשר וד', וכמו שאומר שם ובתיקון מ"ז פ"ו ב' כי אחד קראתיו בו' מלכות ד' עשיית בו' ואיהו ד' בו', קולא דאת ד' מורה על עשר, וד' על ארבע:

¹²⁹ וכל מאן בו' כופר בעיקר. כנ"ל ועיקר דארבעה אתון ועשר בו', והיא שרשא דאילנא כמו שאומר לקמן ק"ע ב' ה' תתאה שרשא דאילנא בו' שרשוהי בו', וזהו מקצ' דנטיעות וכמו שאומר שם גודו אילנא וקצילו ענפיה ובדרו אנביה, דגרס אדם כמו שצארנו שם, וזהו קצאה – משרשו, לכל היחודא הוא ליחדא יה"ו בה' תתאה, ובהון שמה מפרש דתהוי רשות היחיד, גבהו עשרה ורחבו ארבעה כנ"ל דהוא רשות היחיד, יחודא דכולא כנ"ל:

¹³⁰ וכללו סלקין לבני מוחא. דהוא מחשבה ולכן נבנים בהן רקיעין וארצות, מוחא ולבא, זכור ושומר כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ד, וכנגדן בס"א וכמו שכתוב (ישעיהו נא ו) כי שמים כעשן נמלחו והארץ בו', (ישעיהו ה יח) הוּי מוֹשְׁכֵי בו', שהוא הבלין שאין בו ממש, ונעשה מהבליים – הבליים של שוא, דנסתם ה"א כמו שאומר ברעיא מהימנא אכל מנא וחומץ, ואמר אית חמה בו'. רוצה לומר שלכן נאמר וחפרה הלבנה בו', דקאי עלייהו, וכמו שאומר לעיל בתיקון ח', והן ז' הבליים ללבא, וי"ב מנהיגים ללבא, כמו שאומר בספר יצירה, והן כללון סלקין למוחא דהוא רקיע כנ"ל, וזה שאומר אית חמה בו' מזליא בו', ז' כוכבים וי"ב מזלות, וכן בסטרא דקדושה, והן, קול הוא בשבע, ז' קולות שאמר דוד, ודבור הוא ב"ב, עשר דברות בב' הבליים הוא י"ב, וכמו שאומר לעיל ס"ב ב' שבע הבליים דנפקין מפומן בו' ומיניה סלקין קול בו' ביה סלקא לשבע, ואמר שם ה' ה' – ב' דבורין ובהון עשר הא תריסר בו' עיין מה שכתבתי שם ובהן סוד שם מ"ב דהוא ברזא דשבעה, ושם ע"ב ברזא דשנים עשר כמו שכתבתי שם, והרקיעין עצמן הן סוד אמ"ש, שרשא דז' הבליים כמו שאומר לקמן ק"ז א' והן כ"ב אתון דקביעין בהבלין דפומא:

¹³¹ ואלין מלולין בניין כמה בניין. כאן מסיים המאמר:

(דף קיז ע"א) ותוסף ללדת את אחיו את הבל (בראשית ד ב), תא חזי הבל איהו הלב, ואית ב' בתים בלבא, (קהלת י ג) לב חכם לימינו הבל, לב פסיל לשמאלו דא הבל, קין איהו יניק מתרוייהו, ואיהו עץ טוב ורע, וקין איהו זנהמא דנחש דאטיל בחנה, ועליה אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע, מה ארחה דחניא למקטל, כך דא קטל, ולבתר אתחרט, ובגין דא (בראשית ד טו) וישם יהו"ה לקין אות, אות ברית מילה, ובגין דא אמר (שם) קניתי איש את יהו"ה, ואף על גב דקניין איהו זנהמא, וליכיל למעבד נק"י, כגון יתרו דאתמר ביה (שופטים א טז) ובני קני חותן משה.

והורזא דמלה הבל הבלים אמר קהלת, ואמרו קדמאין אית הבל ואית הבל, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכו', (קהלת ח יד) אמרתי שגם זה הבל, הבל דימינא ויהי פרסיא, ו' שש מעלות לכסא, ד' ארבע חיוון, אלין הבלים אינון לבושא לתפארת ויהימלכות, דאינון, ו' קול, ה' תתא דבור, דאינון ו"ק, קול ודבור, י"ה כלילין, י' באויר, ה' עילאה בהבל דסליק, וכלא אתכליל בפומא דבר נש דצלי צלותא או דעסיק באורייתא, אבל הבלים אחרנין דאתעבידן בארעא, סלקין באויר דהאי עלמא בקול ודבור דחול, וישראל מצלין בהון המבדיל בין קדש לחול, ואית אחרנין דאתמר בהון (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתועים, ואינון הבלים וקול ודבור דנבלות הפה, אינון מסטרא דאלהים אחרים ממנן דשאר עמין דאינון סמאל ונחש, עלייהו אתמר בהבדלה ובין ישראל לגוים, כל חד כפום עובדוי כך בני בנינא, (קהלת ז יד) דזה לעמת זה עשה האלהים.

ויותא חזי מאן דבנינא דיליה לעילא בסטרא דדכיו, ככל אלין הבלים דאורייתא וצלותא, עליה אמר קרא (ישעיה לו טז) ואשים דברי בפיך וכו' ולאמר לציון עמי אתה, והא אוקמוהו אל תקרי עמי, אלא עמי, מה אנא במלווא דילי עבדית שמיא וארעא כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו, כך אנת בשותפו עמי תעביד במלווא, אבל אחרנין דמפקין מפומייהו הבלים דשבועה, עלייהו אתמר (משלי ז כז) כי רבים חללים הפילה, ואלין אתקריאו חללים, ולידמחללין שם יהו"ה, ונפקין הבלים מפומייהו וקלא ודבורא לשקרא ואומא לשקרא, ודכרין שמיה למגנא ולשקרא, בההוא שמא דנפקין לבטלא ולשקרא בנין לון בנינין דבטלין לון מעלמא, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ז) לשוא הפתי את בניכם, ווי לון לבני נשא דנפקין מפומייהו מלולין ואומאין דשקרא, טב לון דלא יתון לעלמא, קמו חבריא פלהו ואמרו רחמנא לשזבן רחמנא לשזבן.

והאמר רבי שמעון, רבנן, כל אלין בנינין תליין במחשבה, כמה דאשכחנא בקין והבל, קין היה עובד אדמה ומייתי בקרבנא פשתים, מההוא סטרא דערוה, הוה מחשבה לקרבא קמי קודשא בריך הוא ערוה, ומנין דפשתים איהו מסטרא דערוה שנאמר (שמות כח מב) ועשה להם מכנסים בד לכסות בשר ערוה, הבל הוה רועה צאן, קריב קרבנא מבכורות צאנו, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ד) והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו,

ביאור הגר"א

^{ככ} יכול למעבד נקי. רואה לומר, אותיות קין, ואין אומרים נקי אלא שנעשה ממלוכלך נקי:

^{כג} ורזא דמלה כו'. חוזר לענין הראשון להבל. ואמר יש לדיקים כו'. שגם ב' הבלים, יש כו' ויש כו' וכנ"ל:

^{כד} ה' כורסיה ו' כו'. כנ"ל דה' מתחלק לד"ו פרטופים, י':

^{כה} ומלכות דאינון כו'. רואה לומר דשבעה הבלים הן, ו' דסליק ששה, וה' מלכות השביעית, וכמו שאומר לקמן קט"ו א' סית כו' בשית עוקאן דקנה והבל דפה כו', והן קול ודבור, קול ו', ודבור ה', השביעי, ו"ה כלילין באויר, דהוא אור י', וכמו שאומר שם ב', והוא ההבל דסליק באויר, נשלב שם הוי"ה, ואמר אבל כו' באויר דהאי עלמא בקול ודבור. שהוא נגד ד' הנ"ל:

^{כז} ות"ח מאן כו' אבל אחרנין כו'. עיין בזוהר פ' בראשית ח' א':

^{כח} דמחללין שם כו'. דשם ה' כליל בהבל כנ"ל, ואמר דגם כן כפשטיה באומאה לשקרא כו' ובהון רבים חללים הפילה, צבנינין דשקרא כנ"ל, דרקיעין וארעין דשוא, וכמו שאומר בפ' בראשית שם אלא דשם מדבר צענין אחר, בחידושין דשקרא, אבל הכל הוא ענין אחד:

^{כט} אר"ש כו' תליין במחשבה. כמו שאומר לקמן קט"ו ב' דבהון אתלבש המחשבה, וסליקו ליהון ע"י המחשבה דהיא הסולם, ולכן הכל לפי המחשבה דהוא רוח דהבל שהוא הגוף, והמחשבה רוח לגביה, והכל תלוי ברוח:

מחשבתיה הוה בהווא אַתר דַּאתְמַר בֵּיהּ, (דף קיז ע"ב) (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשָׁה כְּתֹלַג חָוּוּר וְשַׁעַר רַאשָׁה כְּעַמֵּר נְקָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחַשְׁבְּתֵיהּ טָבָא וְלִי צְרִפָּה לְמַעֲשָׂה, וּבְגִין דָּא קְבִיל לֵיהּ, וּמְחַשְׁבָּה רַעָה לָא מְצִרְפָּה לְמַעֲשָׂה, וְדָא הוּא קְרַבְנָא דְקִין, וּבְגִין דָּא חָרָה לוֹ, מִיָּד וַיֹּאמֶר יְהוָה לְקִין לְמָה חָרָה לָךְ וְכוּ', הֲלֹא אִם תְּטִיב שְׂאת (בראשית ד ו), אִם תְּטִיב עוֹבְדֶךָ שְׂאת, אָנָּא מֵאֲרִיךְ לָךְ וְאֵטוּל יִמְטוּלָךְ עָלֵי, וּמְנַלְן דְּשְׂאת מְטוּלָא דְחוּבִין הוּא, דְּכְתִיב (ישעיה א יד) נְלֹאֲתִי נְשׂוּא, וְאִם לֹא תְטִיב עוֹבְדֶךָ לְפִתַּח חֲטָאת רֹבְצִין, וְדָא פִּתַּח דְּגִיְהֵנָם, דְּתַמְן חוּבִין דִּילָךְ שְׁלִטִין עָלָךְ, וְאִם תְּטִיב עוֹבְדֶךָ אַתָּה תִּמְשׁוּל בּוּ.

רְשִׁיעֵיָא לֹא שְׁלִיט בְּהוֹן מוּסַר אֱלָא נְטָרִין דְּכַבּוּ, כְּגוּוֹנָא דְעֵשׂוּ וַיִּשְׁטֵם עֵשׂוּ אֶת יַעֲקֹב (בראשית כז מא), יַעֲקֹב כְּגוּוֹנָא דְהֶבֶל, וְעֵשׂוּ כְּגוּוֹנָא דְקִין, כְּמָה דַּאתְמַר בְּיַעֲקֹב עִם מְמַנָּא דְעֵשׂוּ וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ (בראשית לב כה), כְּגוּוֹנָא דָּא הוּא קִין וְהֶבֶל, וְנִצַּח הֶבֶל לְקִין, וְאִיהוּ מְסַטְרָא דְרַחֲמֵי דְחַיִּים עָלוּי וְלֹא כְּעָא לְמַקְטְלֵיהּ, וְקָם הוּא וְקָטְלֵיהּ.

וַיֹּאמֶר מָה עֲשִׂיתָ וְכוּ' (שם ד י) חוּבָא דָּא דְקָטְלָתָ לְאַחוּךְ לֵיהּ אֱלָא יִמְאֵלְשָׁמָא דַּאתְקַרִי מ'ה, יִמְבְּמ'ה אַעֲיַדְךָ (איכה ב יג) וְאַסְהִיד עָלָךְ, וְאִיְהִי תְבַעָה לָךְ, וְלֹא עוֹד אֱלָא יִמְמ'ה דַּאִיהוּ אָדָם דְּעֵבִיד לָךְ, גְּרָם דָּא יִמְדַּאפִּיק מְלֵאךְ הַמּוֹת כְּךָ לְעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ פּוֹקֵד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים (שמות כ ה), וְהָא אַתְמַר אִם אוֹחֲזִין מַעֲשָׂה אָבוֹתֵיהֶם בְּיַדֵּיהֶם, אֱלָא כִּף הוּא עוֹבְדֵי אָבוּהַ הוּא בִּידֵיהּ, עַל סְבָה דַּאשָׁה הוּא, כְּמָה דַּאתְמַר וַיְהִי כְּהֵיוֹתָם בְּשָׂדֵה, וְאִין שְׂדֵה אֱלָא אַתְתָּא, אַתְתָּא גְרַמַת מִיתָה לְאָדָם, יִמְהַוְגְרַמַת מִיתָה לְהֶבֶל, וְאַתְתָּא גְרַמַת דָּא, עָלָה אַתְמַר (משלי ה ה) רַגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, וּבְקַנְאָה דִּילָהּ קָטַל לֵיהּ.

ויקם קין כו'

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמִי אַחִיךָ צוּעָקִים אֵלַי מִן הָאָדָמָה (בראשית ד י), יִמְאֵנְתָּ הוּא בְרִיה דְּחוּיָא דְגְרָם מִיתָה לְאָדָם, דַּאתְמַר בֵּיהּ (שם ג יד) אָרוּר אַתָּה מְכַל הַבְּהֵמָה, כִּף אִית לָךְ לִירְתָא מְנִיָּה, דְּעוֹבְדָא דִּילֵיהּ בִּידְךָ, בְּגִין דָּא אָרוּר אַתָּה מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ, דָּא הוּא אֲרַעָא דְלֵיִיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִשַׁע לוֹוִטִין, לֵיִיט לְקִין חַד לְאֲשַׁלְמָא לְעֵשְׂרָה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם יא) אָרוּר אַתָּה מִן הָאָדָמָה וְכוּ', כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאָדָמָה וְכוּ' דְתָהָא תִשַׁשׁ חִילָהָ לְגַבְךָ, יִמְוֵלָא יִפְקוֹן מִיָּנַךְ מְלַכִּין וְשְׁלִיטִין.

נַע וְנַד תְּהִיָּה בְּאָרְצֵךְ, דַּאָנָּא אַמְרִית לְאָדָם וַיְרִדוּ בְדַגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכַבְהֵמָה (שם א כו), דַּאָנּוֹן בְּנֵי נְשָׂא יִמְחַדְתְּלִין בְּמִזְלוֹת, דְּדַמְיִין לְחִיוּוֹן וּבְעֵירִין וְעוֹפּוֹת, כְּלֵהוּ אֲזֵלוּ לְגַבְךָ לְקָטְלָא לָךְ, וְאַנְתָּ תִזִּיל יִמְנַע וְנַד מְקַדְמָא, נַע וְנַד יִמְעוֹד נַע וְנַד בְּגִין דַּאָנְתָּ עוֹרִין דְּנַד'הּ, וּבְנַדָּה אַתְעֵבִידַת דַּאִיְהִי זוּהָמָא דְהִטִּיל נַחֲשׁ לְחַוָּה,

ביאור הגר"א

^{כטו} כְּרִפָּה לְמַעֲשָׂה. הוּא הַגּוֹפָא דְקַרְבְּנָא אַבְל בְּקִין לְמַחֲשַׁבָּה כו', וְנִשְׁאֵר גּוֹף כֵּלָא רּוּחַ וְלִכְן לֹא קִבְלוּ זוּה שְׁאוּמַר וּמַחֲשַׁבָּה כו' וְדָא כו' אִם תְּטִיב עוֹבְדֶךָ. בְּמַחֲשַׁבָּה טוֹבָה שְׂבִיבָה תְּטִיב עוֹבְדֶךָ:

^{כסו} מְטוּלָא דְחוּבִין עָלֵי. כְּמוּ שְׂכַחוּב (שְׁמוֹת לז ז) נוֹשָׂא עוֹן:

^{כסא} לְשַׁמָּא דַּאתְקַרִי מ'ה. דְּקִין הוּא גּוֹפָא, וְחוּבָא מְטוּלָא לָהּ:

^{כסב} מָה אַעֲיַדְךָ וְאַסְהִיד כו'. כְּמוּ שְׁאֲמַרוּ דְשְׂכִינְתָּא מַעֲיָדָה, וְעִינִין לְקַמְן קַמ'א א' הָא שְׂכִינְתָּא כו' בְּגִין דְשְׂכִינְתָּא כו'. וְכְמוּ שְׁאֲמַר יְהוֹשֻׁעַ (יהושע כד כז) וְהִאֲבִין כו' תְּהִיָּה לְעַדָּה כִּי הִיא שְׁמַעָה כו':

^{כסג} מָה דַּאִיהוּ אִדָּם. רוּחָה לּוּמַר דַּאתָּה נַעֲנַשׁ גַּם כֵּן עָלֵיו כְּמוּ שְׂכַחוּב (שְׁמוֹת כ ה) פּוֹקֵד עוֹן כו' וְכְמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ, זוּה שְׁהַקְשָׁה וְהָא אַתְמַר אִם אוֹחֲזִין כו':

^{כסד} דַּאִפִּיק מ'ה כו'. כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמְן קַי"ד ב' בְּגִין דַּאִיהוּ מְשַׁרְשׁ כו':

^{כסה} וְגַרְמַת מִיתָה לְהַבְל. שְׁקִין הַמִּיתוּ בְּשִׁבְלָה, וְהוּא הַתְּחִוָּה רַעָה, לִילִית, דְּפַתִּי לְאִדָּם, וּפַתִּי לְקִין עַל הַתְּחִוָּה וְכְמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ וְלִכְן חוּבָא דִּילֵיהּ לְשַׁמָּא הַגִּ"ל מָה:

^{כסו} אִנְתָּ הוּא בְּרִי' כו'. רוּחָה לּוּמַר לִכְן נִאֲמַר כוּ גַם כֵּן אֲרוּר כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ, וּמִן הַאֲדַמָּה לְאֲשַׁלְמָא לְעַסְרָה כְּמוּ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ:

^{כסז} וְלֹא יִפְקוֹן מִיָּנַךְ כו'. עִינִין לְעֵיל כ"ח ב' דְּהוּא גַם כֵּן קְלֵלָה דְנַחֲשׁ דּוּגְמָא לִילֵיהּ:

^{כסח} דַּחִיִּין בְּמִזְלוֹת כו'. רוּחָה לּוּמַר דְּכוּלֵּן מוֹשְׁלִין כְּךָ וְזוֹרְעֵין:

^{כסט} נַע וְנַד מְקַדְמָא. רוּחָה לּוּמַר בְּגַלְגּוּל:

^כ עוֹרִין ד"ן. רוּחָה לּוּמַר נ"ע וְכ"ד עַל עוֹן ד"ן דַּאֲשַׁתְּאַרְתָּ בְּלַחוּדוּי כְּמוּ שְׁאוּמַר לְקַמְן קַי"ב ב':

בגין דא נע ונד תהיה, ועוד נע בגין דאנת מסטרא דסמא'ל, נד בגין דאנת מסטרא דנחש, נע בעלמא דין, נד בעלמא דאתי, דאינון שכינתא עלאה ושכינתא תתאה, דנטלין תרוייהו נוקמא מינד.
[תיקוני זוהר – דף קיח ע"א]

יב ובגין דא כד שמע דבאתר עלאה דא הוה תליא הבל, מיך ויאמר קין אל יהו'ה גדול עוני מנשוא (בראשית ד יג), הכא תב בתיבתא ואתחרט, בגין דא וישם יהו'ה לקין אות (שם טו), הכא רמו אות ברית מילה דקביל יתרו, דאתמר ביה (שופטים א טז) ובני קני חותן משה יבשנפרד מקין, (צ"ל (שם ד יא) וחבר הקני נפרד מקין), וביתרו אתתמן קין מחוביה, ועוד בההוא זמנא קביל ליה, בגין דאחזי ליה בנוי דקני חותן משה דהוה עתידין למחוי בלשפת הגזית, יבאמר וכי לחייבא קביל קודשא בריך הוא בתשובה, על אחת כמה וכמה לצדיקיא, מיך ויצא קין מלפני יהו'ה (בראשית ד טז), בהאי נפק מן דינא, וקביל עליה (דף קיח ע"א) כל מה דאתגזר ביה, דכתיב וישב בארץ נוד, מה דאמר ליה נד, יבשוי עליה ו' ואתעביד נוד, ודא איהו דאתמר ביה וישם יהו'ה לקין אות לבלתי הפות אותו, דאם הוה נד אתמר ביה (שם) והיה כל מוצאי יהרגני, ובגין דתב בתיבתא וקביל עליה אות ברית, שוי עליה אות ו' לשזבא ליה, ולא עוד אלא דשוי ליה קדמת עדן, יבדבגיניה זכה לגן עדן.

יג וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך (בראשית ד יז), כל אלין תולדין מנעין ליה לאתרעא בהון, יבאינון חנוך ועירד ומחויאל ומתושאל ולמך, ולמך נטיל תרי נשין עדה וצלה, אית חנוך לטב, חנוך לנער על פי דרכו, ואית חנוכא לביש, ודא יצר הרע, מחנך לבר נש בחנוכין בישין, עירד יב לבתר אעיל רעדה בבר נש באברין דיליה, יב לבתר דאפיל לבר נש בחובין, אלשין עליה ואחזי לא"ל כל מה דעביד, ודא איהו מחויאל מחוי א"ל, ולבתר נחית ותשש חיליה וקטיל ליה, ודא איהו מתושאל דתמן מות שאל, ואין מות אלא עניות, יב לבתר אמליך עליה ודא איהו למך אתהפך עליה למך, יב יתירין נשין דיליה חד עדה דמעיד על חובוי דבר

ביאור הגר"א

- יבא ובג"ד כל כו'. לאמר דשכינתא עילאה ותתאה כו' ועיין לקמן קי"ב ד':
- יבב שפירד מקין. כמו שכתוב (שופטים ד יא) וחבר הקני נפרד מקין, ורואה לומר שפירד מזוהמא דיליה ונעשה נקי כנ"ל א':
- יבג אמר וכי כו'. רואה לומר קין אמר זה, שהראה לו הקב"ה שישבו בלשכת הגזית בשביל שנתחרט, ולכן קיבל עליה כל מה כו' כמו שמפרש והולך:
- יבד שוי עלי' ו'. על נד דהוא נוק', דן, ועתה נתחבר ו', דכורא, והוא ו' דכרית דקביל יתרו כמו שמפרש והולך ובגין דחב כו':
- יבע דבגיני' זכה לג"ע. רואה לומר יתרו ובניו, ואמר קדמת עדן, גון הוא בקדמת עדן, והמדור גיורין הן בהכל ראשון מקדם:
- יבז וידע כו' כל אלין תולדין כו'. דעד קני הוא סטרא דטוב, ומשם סטרא דרע כמו שאומר לקמן קי"ב ב', ולכן מכאן (בראשית ד יז) ותלד את חנוך כו', וכלהו תולדין מרמזין על כל תולדין דיליה, הכל מסטרא דרע, והן ערב רב עד דיתמחו מעלמא ואמר כל אלין תולדין מנעין כו' שהן תולדות יצר הרע והינוכין בישין דיליה, שהכל הוא מונע לאדם להתראה אל השם, ונאמר בהם תולדות כמו שאמר תולדות של לדיקים מעשים טובים, וכן בהיפוך:
- יבא וחינון חנוך כו' עדה וכלה אית חנוך לטב חנוך לנער ע"פ דרכו ואית חנוכא לביש ודא יכה"ר מחנך כו'. מנה בתחלה תולדות עד למך, ונשוי בכללות, ואח"כ מפרש דפרטות עד לכל עובר, ואח"כ מפרש תולדות למך ותלד כו', לפי שבהו האריכה התורה באומנותיהם וכמו שמפרש והולך לכן פרשן לזכר בארוכה עד וידע אדם כו', ואמר אית חנוך כו' רואה לומר בשביל שיש חנוך אחר, זרעו של שם, שהוא חנוך לנער, נער הידוע, שממנו בא היצר טוב לאדם, שזכר טוב ויצר הרע הן מט"ט וס"ס כידוע וכמו שאומר ברעיא מהימנא פ' בא ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ב ב' ותלד את חנוך, חנוך מסטרא דקין ודא יצר הרע, חנוכא לביש, ואית חנוך מסטרא דאנוש דאיהו יצר טוב, חנוכא לטב, ואתמר ביה ויתהלך חנוך כו', אנוש מתמן אחייחסו כל דרין כו' כל גלגולים דלדיקיא כו', ורואה לומר כמו שאומר בפ' פנחס אנוש כחזיר ימיו כו' רזא דגלגולא, ואמר שם חנוך דנפיק מאנוש איהו מט"ט כו' וכל מלאכין דממנין על נשמתן דגלגולא מתמן הו כו', והן גלגולין דהבל שהן מסטריה, אבל חנוך דקין גלגולין מסטרא דרע, וכן במעשים, חנוך לטב וחנוך לביש, והכל לפי הרגל של אדם:
- יבב ולבתר אעיל רעדה כו'. רואה לומר דשליט החנוכה דיליה וגומר המעשה, וכמו שאומר במדרש הנעלם על פסוק שתי בנות לוט שהן כח המתאווה, חנוך הג"ל, וכח המשלים שהוא המעשה, וקין הוא יצר הרע כמו שאומר לעיל, והן שתי בנותיו:
- יבג ולבתר דאמליך לבי' כו'. כמו שאמרנו (ב"ב טז ע"א) יורד ומתענה ועולה כו':
- יבד ולבתר אמליך כו'. רואה לומר בנות ושאלו דהוא הגיהנם כמו שאומר לקמן קי"ד ב' ודא פתח דגיהנם, דתמן חובין דילך שלטין עלך:
- יבע ותרין נשין כו' לחזיל עליה ככל. רואה לומר, דמתלבש ביומין דיליה שהן לבושין לואים שבהם האדם נידון, וכן לטובה בהן מקבל שכר, והן נגד ב' יצרים, דכורא מעיד ונוק' מתקוממת לו, כמו שכתוב (איוב כ כז) יגלו שמים כו' וארץ כו', והן תרין מלאכין דאולין עמיה דבר נש מימינא ומשמאלא, ורשעים – שניהן רעים, ומכל מקום שניהם בסטרא דנוק', ודריש גם כן בעולם הזה בעניותא כמו שאמרנו (בראשית

נש, ותניינא צלה דאזיל עליה כצל, כמה דאת אמר (איוב ח ט) כי צל ימינו עלי ארץ, וכתיב (תהלים קמד ד) ימיו כצל עובר.

¹⁰¹ ותלד עדה את יבל (בראשית ד כ), בת דקטיל ליה בעניותא, ¹⁰² וישלטין עליה עדה וצלה, יבל, ¹⁰³ ויפגונוא דשמיא וארעא דאתמר בהון (ישעיה נא ו) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה, ויבל איהו אבי יושב אהל ומקנה, דכניש ממונא, ולבתר אתמר ביה (משלי יא ד) לא יועיל הון, והא אתמר דשליט עליה עניותא דאיהו מות, ולית עניותא קמי קודשא בריה הוא בעניותא דאורייתא, ולית מות פאינון דעברין על פתגמי אורייתא דאתקריאו מתים, ובגין דא אמר קרא (יחזקאל יא לב) שובו וחיו, ואחי יבל היה אבי כל תופש כנור ועגב, המנגנין בכל מיני נגונים, ובר נש דחדדי בהו ואשתדל בהבלי עלמא, עליה אמר קהלת (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך וכו', ולבתר מה אמר ליה (שם) ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט, דעלייהו אמרו מארי מתניתין, זמרא בביתא חרבא בביתא, אלא ושמחתם לפני יהוה אלהיכם (ויקרא כג מ), כגונוא (דודו) דאתמר (ביה) (מלכים ב ג טו) והיה פנגן המנגן ותהי עליו יד יהוה.

וצלה גם היא ילדה את תובל קין, לוטש כל חרש נחשת וברזל (בראשית ד כב), ¹⁰⁴ ויצר הרע, דאתמר ביה אם יצרך מתגבר עלך משכהו לבית המדרש וכו', ¹⁰⁵ ויאחות תובל קין נעמ"ה דא אימן של שדים, ¹⁰⁶ וילמדך

ביאור הגר"א

רבה פרשה לו ואין מות בו, ורובה לומר או דקטיל ליה ממש, או בעניותא, ואמר מתושראל דתשיש, דריש לשון מתיש, ואח"כ דריש לשון מות ושאלו להא בקרא חסר ו, וחרין נשין נגד ב' המלאכים כנ"ל, והן נגד רמ"ח אברים שכנגדן מצוות עשה ונגד סס"ה ימות השנה וכמו שאומר למעלה ק"ג א' שהאברים והשנה הן דו"ג, וזהו דמעיד על חובי דבר נש, שהן חקוקין בעלמותיו, ואחת לאזיל עלה, רובה לומר השניה שהן ימות השנה:

¹⁰⁷ ותלד עדה כו'. שב' יצר הרע לאדם, שהן ב' נוק' הנ"ל ליצר הרע, והן, אחת – התאוה, והוא נוק' דבהון הקשה מכולם, (משלי ג ג) נופת תטופנה בו, ואחת – בהבלי עולם הזה, או לממון הרבה או לשמחה ושחוק כמו שכתוב (קהלת י יט) לשחוק עושים לחם בו והכסף יענה את הכל, (קהלת ז א) לכה נא אנסכה בשמחה וראה בטוב בו, (קהלת ז ח) כנסתי כסף בו, והנה היא אינה קשה כמו הראשונה והיא עדה וזניה, יבל הוא הממון, וישב אוהל ומקנה, קנייני העולם הזה והיכולות לבנות, ונקרא יבל שח"כ יבלה הכל, (משלי יא ד) לא יועיל הון בו כמו שמפרש והולך, וכן יובל ותובל אלא שזה זכר בוא"ו וזה נקבה בתי"ו, ויובל (בראשית ד כא) תופש כנור ועוגב, אבל של כלה הוא התאוה הרעה שהוא נקרא יצר הרע, (בראשית ו ה) כל יצר מחשבות לבו רק רע בו, וזה שאומר ודא יאה"ר דאתמר ב' אם יצרך בו. רובה לומר שאמרו (סוכה נב ע"ב) אם ברזל הוא מתפוצץ:

¹⁰⁸ ושלטיין עלי' עדה וללה יבל כגונוא כו'. רובה לומר שבנין דלהון, יבל יובל תובל, הכל תבלה:

¹⁰⁹ כגונוא דשמיא וארעא דאתמר כו'. שהן ב' נשין ליצר הרע כנ"ל, ועתידין לבלות וכמו שאומר לקמן קט"ו ב' וכן אינון תולדין דלהון גם כן וכמו שמפרש והולך, ואמר והא אתמר דשליט בו. כנ"ל, ואין מות אלא עניות וכמו שמפרש והולך ולית עניותא בו, דמשכח ממנו תלמודו ואין מניח לו לעשות טוב, כמו שאמרו (אבות ד ב) עבירה גוררת עבירה, וזה שאומר למעלה ולבתר אמליך עליה בו, כיון שחסר מתורה ומצוות, וכמו שאמרו (סוכה נב ע"ב) בתחלה הלך בו, ואמר (סוטה מח ע"א) זמרא בדיחא בו. רובה לומר דזהו יובל, שנתבלה גם כן:

¹¹⁰ ודא יאה"ר דאתמר ב' אם יצרך כו'. רובה לומר שאמרו (סוכה נב ע"ב) אם ברזל הוא מתפוצץ:

¹¹¹ ואחות תובל קין כו'. שמהן נולדו השדים, מתאוות, שהיא נוטלת התשוקה בו כידוע. ואמר ושלטיין עלי' עדה וללה יבל כגונוא כו'. רובה לומר שבנין דלהון, יבל יובל תובל, הכל תבלה:

¹¹² ולמדך בשעתא דשליט בו. רובה לומר אחר שילד ההוא לוטש שאמר אם אבן בו אם ברזל בו, לכך כתיב פלעי וחבורתי, שפלע – מכת חרב הוא, וחבורה – באבן, ויילד הוא כאבן, ובאיש נעשה כברזל קשה מאד, שלכן באבן נימוח לגמרי ובברזל רק מתפוצץ, ובאבן נימוח במים כמו שכתוב (איוב יד יט) אבנים שחקו מים, אבל ברזל באש מתפוצץ ונריך ללבנו, וזה שאומר כי איש בו וילד בו ורובה לומר דכאן הוא דקטיל ליה כמו שכתוב הרגתי בו, וקין הוא תחילתו שהוא יצר הרע, ולמדך – סופו, שהוא מלאך המות, וזה שאומר ועתידי לנטלח בו' הה"ד בלע בו'. שהוא מלאך המות, (ישעיהו כה ח) וחרפת עמו בו' שהוא יצר הרע, שעליו נאמר (יחזקאל לו לב) בושו מדרכיכם בו, (ירמיהו ג כה) נשכבה בבשתנו ותכסנו בו, ונאמר (יואל ז כ) ואת האפוני ארחיק בו' פניו בו' וסופו בו', פניו וסופו הן קין ולמדך, שתחלתו מתעה וסופו קטיל (ואף שבגמ' דרשן בענין אחר, הכל ענין אחד, שב' בתי מקדשים הם נגד נשמה ונפש שתופא דגופא, ב' ההי"ן, ויצר הרע הרג לנשמה ומלאך המות לגוף, וב' ההי"ן אלו הן ימים כידוע, ונשמה לא שהרגה אלא שהעבירה מן האדם מזה העולם, וכן הנפש, והן ב', מות תמות, מות שאלו הנ"ל, ולעתידי לבוא בלע בו' ומחה דמענה, ששם (קהלת ד א) דמענת בו' ואין בו', וחרפת עמו, הוא היצר הרע עצמו, יסיר מעל הארץ בו', כמו שכתוב (יחזקאל לו כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה והסירתי את בו', (שם כה) וזרקתי עליכם בו', ולמדך שבעים ושבעה שנאמר בלע בו', מה שאין כן שם דנאמר יסיר כמו שאמרו במלאך המות ללא יהא מנוול כבדמייתא, ועל שניהם נאמר ועלה ובלע באש ותעל כחותו כי הגדיל לעשות:

בשעתא דשליט על בר נש ואיהי ביה תקיף כאבנא וכפרזלא, ולא עסיק באורייתא, שליט עליה וקטיל ליה, ועביד ביה פצע וחבורה, כמה דאת אמר (שם כג) כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי, בההוא זמנא עתיד לנטלא קודשא בריך הוא נוקמא מתרוייהו, הדא הוא דכתיב (שם) כי שבעתים יוקם קין ולמך שבעים ושבעה, הדא הוא דכתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח. א.ה. הפסקה הבאה ע"פ בהגרא קי"ד ע"ב

(בראשית ד כה) וידע אדם עוד את אשתו, וכי לא אשתמודע בה עד ההיא זמנא, אלא מיומא דאתחרב בי מקדשא קודשא בריך הוא לא אתיחד בשכינתיה ביומין דחול, ולא הווי ישראל אשתמודען תוקפיה ביומין דחול, י"ב בגין דממשלה דעבד ושפחה בהון, בתר דיתעברון מעלמא מיד (בראשית ד כה) וידע אדם עוד את אשתו ובההיא זמנא (ישעיה יא ט) כי מלאה הארץ דעה את יהו"ה, ובההיא זמנא אתקיים קרא (ירמיה לא לג) כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, (זכריה יד ט) וביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד. [תיקוני זוהר – דף קיח ע"ב]

וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו ש'ת, סיומא דאלפא ביתא, ועליה אמר איוב (איוב לח לו) מי שת בטוחות חכמה, מאי חכמה דא דחסר מניה י', דבה הוה שית, י"ב דאיהו ברא שית, י"א ויהו ראשית, והוה אתמר ביה (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית, הוה משמש שת באתר דהבל, ובגין דחסר מניה י' י"א אתקרי אחר, בגין דכד חב אדם פרח מניה י', ועבד שת בלא י' דאיהי חכמה, י"ב בגין דא שירותא הוה מן ח', דאינון ח' יומין דברית מילה, כמה דאת אמר (בראשית ד כו) אָז הוּחַל לְקָרָא (דף קיח ע"ב) בשם יהו"ה, י"ב ומתמן עבדו ברית מילה, ואעברו מניה ערלה ופריעה לאעלא בח', דשירותא דח' איהי בינה, למנצח על השמינית (תהלים יב א), ועלה אתמר אָז הוּחַל, י"ב ועוד לישנא דצלותא, כמה דאת אמר (ישעיה נח ט) אָז תִּקְרָא וְיִהְיֶה יַעֲנֶה, ועוד י"א, דא הוא נטורא טבא, דאף על גב דהבל קטיל ליה קין, דמניה הוה נפיק מאן דנוקים ליה, הדא הוא דכתיב (שמות טו א) אָז יִשִּׁיר מִשָּׁה, י"ב ופריעה נוקים לרועה, י"ב ולבתר אָז אָהַפּוּךְ אֶל עַמִּים שָׁפָה בְרוּרָה לְקָרָא כֻּלָּם בְּשֵׁם יְהוָה (צפניה ג ט), אָבֵל כִּד עֲמֵלֵק דְּאִינוּן בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם עָרַב רַב מְעוֹרְבִין

ביאור הגר"א

^{ס"ח} בגין דממשלה דעבד כו'. דהוא מט"ט וסנד"ל, דרגין לעבד ושפחה. שבהן ס"א שולט, (משלי ל כב, כג) תחת עבד כו' ושפחה, והן ביומין דחול, (שמות כ ט) ששת ימים תעבד, ובלילות – דרגא לשפחה. ללכך שפחה משרתת בבית, וביום עבד יואל לעבודתו עדי ערב, ובלילה משרתת האשה בבית, אבל שבת, (שמות כ יא) וינח ביום השביעי, ממשלתה לשכינה דבה מנוחה ועיין בזהר פ' נשא קכ"ב ב' אבל בחר דיחעברון הס"א וממשלתה לשכינתא תהא, אז וידע כו' כמו שמפרש והולך כי מלאה הארץ דעה כו':

^{ס"ט} דאיהו ברא שית. רואה לומר בשית תיקונין כמו שאומר ק"ח ב':

^{י"ב} ואיהו הוה ראשית. רואה לומר הכל הוא ראשית לסטרא דטוב, ושת הוא אחרית אחריו, וכן הוא סיומא דל"ב, וזה שאומר מגיד מראשית כו'. דנעשה מראשית אחרית:

^{י"ג} אתקרי אחר. דהיוד אות בריה, קואל ד' של אחד ונעשה אחר כמו שאומר לעיל נ' א', והיו"ד הזה הוא יחודא כמו שאומר לעיל פ"ז ב' ושאר מקומות, והכל בשביל חטא האדם וכמו שמפרש והולך בגין דחב כו':

^{י"ד} ובג"ד שירותא כו'. דח' הוא בינה, דרגא תמינאה כמו שמפרש והולך ורואה לומר דנאמר אז הוחל כו' אבל חכמה אסתלק בחובא לדאס, ורק תשובה קמת עליה לדאס כמו שאומר לקמן קי"ג ב' ורואה לומר זהו אז דחושבניה ח', והיא אחת ושבע, אימא על בנין:

^{י"ה} ומתמן עבדו ברית מילה ואעברו מניה ערלה ופריעה לאעלא בח' דשירותא כו'. רואה לומר בשם ה' הוא מילה כמו שאומר לעיל ס"ד ב' ועאלו בח' בינה והכל בגלגולין דילה במשה וישראל, ואמר למנאח על השמינית דהוא כנור של שמנה נימין שיהיה לעתיד לבוא, דרגא דעולם הבא:

^{י"ז} ועוד אז הוחל כו'. רואה לומר לשון ויחל משה, ועליו נאמר אז תקרא וה' יענה כמו שכתוב (במדבר יד כ) סלחתי כדברך, והכל דדרגא דאז, דרגא דמשה סליק לה ועיין לעיל תיקון י"ח אז בתמינא אחוון כו':

^{י"ח} אז לא הוא נטורא כו'. רואה לומר, דאז משה נוקים בשביל הכל דהרג למאריס דאינון מסטרא דקין, ולעתיד לבוא כל הערב רב, וכמו שמפרש והולך:

^{י"ט} רועה נוקים לרועה. הוא הגהת תלמידים, ורואה לומר דמשה רועה לאן נקים בשביל הכל רועה לאן:

^{י"י} ולבחר אז אהפוך כו'. שיתמחוון זרעא דקין דאינון ערב רב מעלמא, ואהפוך אל עמים כו'. והכל זרעא דשת וע"י משה דהוא גלגולא דיליה וכמו שכתוב (קהלת א ט) מה שהיה הוא שיהיה, שהיה גואל ראשון והוא יהיה גואל אחרון כמו שכתוב (בראשית מט י) כי יבא שילה, שילה – משה בחושבון, וכמו שאומר לעיל נ"ב ב', ואמר דאינון בכורי מאריס רואה לומר כמו שהרג משה במאריס בכוריהם, כן לעתיד לבוא הערב רב דאינון בכורין ורישין על ישראל, וכמו שמפרש והולך עליהו אתמר תמחה כו'. שכן הערב רב:

בְּיִשְׂרָאֵל, עֲלֵייהוּ אֶתְמַר (דברים כה יט) תִּמְחָה אֶת זָכַר עֲמֶלְק, דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר מִנְהוֹן שְׂרִיד, יִשְׁרָאֵל עֲרִבּוּבֵיָא
מִקִּין, וּמִיָּד דִּיתְמַחֹן מִעֲלָמָא אֲזַ הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהוָה (בראשית ד כו).

תְּקוּנָא שְׁבַעִין

[תיקוני זוהר חדש – דף פו ע"ב]

(דף פו ע"ב) רַעֲטָ בְּרֵאשִׁית בְּרֵא שִׁית, וְדָא מִטְטְרוּן, יִשְׁאֹת בְּצָבָא דִּילִיָּה, וּבְגִינִיָּה אֶתְמַר (שם טו) וַיֵּשֶׁב
יְהוָה יִשְׁלָקִין אוֹת לְאֲגָנָא עֲלִיָּה, וּמָה דִּהְוָה אֲזִיל יִשְׁבֵּעַ וְנָד בְּגִלְגוּלָא, יִשְׁאֹתְעֵבִיד נוֹד, מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד
יִשְׁקַדְמַת עֲדָן, וְדָא אוֹת דְּבְרִית מִלָּה יִשְׁדַּקְנִיָּה עֲלִיָּה בְּאֶחְוָה בְּגִין דְּנוֹלָד מְהוּל, וּבְאֶן אֶתְר זָכִי לִיָּה, יִשְׁבֵּקְנִי,
בְּגִין דְּחֹזֵר תְּמָן בְּתִיבְתָא, יִשְׁוֹנְפִקוּ בְּנוֹי מִיָּנִיָּה יִשְׁדַּעְאֵלוּ לְגִן עֲדָן, וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדַמַת עֲדָן.

[תיקוני זוהר – דף פו ע"ב]

יִשְׁלַבְתוּר עֵבִיד תּוֹלְדִין מִסְטְרָא דְרַע, וְאֶתְפִּשְׁטוּ בְּגִלְגוּלִין בְּעֲלָמָא, וְעֲלֵייהוּ אֶתְמַר (שם יז) וַיֵּדַע קִין אֶת אֲשֶׁתוֹ
וַתְהַר וַתֵּלֵד אֶת חַנוּךְ, יִתְחַנּוּךְ מִסְטְרָא דְקִין, וְדָא יֶצֶר הָרַע חֲנוּכָא לְבִישׁ, יִשְׁאֹת חֲנוּךְ מִסְטְרָא דְאֲנוּשׁ, דָּאִיָּהוּ

בִּיאור הגר"א

^{רע"ג} ואינון ערבוּבֵיָא מקין כו'. ללאחר שהשיב כל תולדיו לקין, ואין שם עוד, אז השיב לשת:

^{רע"ד} בראשית ברא שית. אותיות בראשית כמו שאומר לעיל דף ע"ג ע"ב, ורואה לומר שית – יסוד, שהוא שית ב"ק, והוא כולל מכל ה"ק, ו' זעירא, וכן מט"ט בדרגא לדקיה, וכלול ו"ק של יצירה, ו' אותיות של מטטרו"ן, וזה שאומר דא מט"ט וזה שאומר בראשית, שהוא קדם לכל בריה, והוא זקן ביתו, קודם לכל:

^{רע"ה} אות בצבא דיליה. כמו יסוד, אות ברית קודש, ו' זעירא, בצבא שלו – נו"ה, שלכן נקרא צבאות, אות בצבא, כן הוא במט"ט אצל המלאכים, שכל אות – בצלוק, אות ברית, אות תפילין, אות דשבת ויום טוב, כמו שאומר בתיקונים עיין שם, וזה שאומר (חגיגה טז ע"א) מאי דרש אות ברבבא שלו דוגמא כו' אדון הוא בצבא שלו, וכריך לומר אות הוא בצבא שלו כנ"ל, וכל זה על מט"ט, שלא האץ בו, שד' שנקנסו לפרדס – הוא במט"ט כמו שאומר לעיל ובה"ת, וכולם האיצו במט"ט לכן כולם לקו, לפי שבו מתלבש השכינה, שעליו בקש משה (שמות לג יח) הראני נא את כבודך כמו שאומר במדרש הנעלם כמה אצטער האי דליקא כו' ולא הראה, ואחר טעה שראה שהוא מושל בכל צבא השמים כמו שכתוב (בראשית כד ב) אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו כמו שאמרו במדרש הנעלם, וכל זה הוא בשמו שבקרבנו, ולזה אמרו (שם) על ר' עקיבא מאי דרש שלא האץ במט"ט כמו שכתב רש"י עיין שם:

^{רע"ו} לקין אות. שהוא אות כנ"ל, ורואה לומר בגלגול כמו שמפרש והולך שג' הגלגולים הוא במט"ט, שמסטרטא דיליה הרוח וכל הגלגולים ברוח כמו שאומר לעיל, ורואה לומר ביתרו שהוא גלגול קין, וקבל על עצמו אות ברית, שנתגייר כמו שמפרש והולך ולכן נתן למשה שהוא גלגול הבל, כפורה בתו, שהיא התיומת של הבל שקנא בה, והרג אותה, ובצבילה נהרג הבל, והיא הצילה אותו עכשיו, (שמות ד כד) ויבקש המיתו ותקח כפורה כו' ותכרת כו', במיולה, אות ברית כנ"ל, ועלה אמר הקב"ה (בראשית ד ז) אם תטיב שאת, שדרשו בתיקונים אשת, שבצבילה נתנשא יתרו:

^{רע"ז} נע ונד בגלגולא. עד יתרו שעל זה אמר הקב"ה נע ונד כו'. שהוא בעולם הזה ועולם הבא בגלגולים עד יתרו:

^{רע"ח} אתעביד נוד. עם ו' של אות ברית, (בראשית ד טו) לקין אות כנ"ל:

^{רע"ט} קדמת עדן. מפרש לקמן ונפקו בנוי כו':

^{רע"י} דקני. שקנא על אחיו, וזכה ביתרו כמו שמפרש והולך:

^{רע"יא} בקיני. יתרו כמו שכתוב (שופטים א טז) ובני קיני חותן משה, והוא אותיות קין:

^{רע"יב} ונפקו בנוי. שזכו ליטב בצלשת הגזית:

^{רע"יג} דעאלו לג"ע. רואה לומר כמו שמפרש והולך ובג"ד כו' קדמת עדן, שהגן הוא קדמת עדן כמו שכתוב ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם, ולכן לא נאמר קדמת גן עדן:

^{רע"יד} לבתר עביד כו'. כמו שאמרו בתיקונים עד יתרו גלגולין שלו בסטרטא לטוב, משם ואילך בסטרטא דרע, והן ערב רב שבדור כמו שאומר שם וזה שאומר. ועלייהו אתמר כו'. כמו שאמרו בתיקונים כל השמות מחויל מחויל כו' עיין שם וכאן דרש חנוך לבד:

^{רע"יד} חנוך מט"ט לקין כו'. שחנוך הוא במט"ט, עץ הדעת טוב ורע, יצר טוב ויצר הרע וזה שאומר ודא יצר הרע חיטובא כו'. כמו שכתוב חנוך לנער ע"פ דרכו והוא לחדם מסטרטא דיצירה שהוא נער:

^{רע"יז} ואית חנוך מסט' לאנוש. הוא חנוך בן ירד, מט"ט, ובנוי לקין הוא ס"מ כידוע, ואמר מסטרטא לאנוש, שממנו התחילו הגלגולים כמו שמפרש והולך. וזהו (תהלים קג טו) אנוש כחליר ימיו, שדרשו על גלגולא דאדם בזוהר פ' פנחס עיין שם שלכן נקראו כל האנשים בשם אנוש:

יצר הטוב חנוכא לטב, ואתמר ביה (שם ה כה) ויתהלך חנוך את האלהיים ואיננו כי לקח אותו אלהיים, ודא חנוך יבדאתהפך בשריה ללפיד אש.

יבדאתהפך איננו אדם שת אנוש, אנוש יבדמתמן אתיחסו כל דרין, יבדאתה הוא דכתיב (שם ד כו) אז הוחל לקרוא בשם יהוה, מתמן נתפשטו כל גלגולין דצדיקייא, חנוך דנפק מאנוש יבדאיהו מטטרוין דנהפך בשרו ללפיד אש, ואיהו נוריא"ל, יבדעל תרוייהו אתמר (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, רצוא דא נוריא"ל, ושוב דא מטטרוין, יבדחכי סלקין בחושפון, יבדכמרא"ה הבזק, איהו כמראה הקשת אשר יהיה בענן (שם כח), דאתמר ביה (בראשית ט יד) והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן, יבדגינייה אתמר (שם טו) ולא יהיה מבול לשחת כל בשר, בגין דאתהפך בשרו ללפיד אש, וכל מלאכין דממנן על נשמתין דגלגולין מתמן הוו.

יבדעוד כמראה הקשת, עליה אתמר למשה (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בקה, כמראה אשר הראה יהוה את משה בן עשה את המנורה (במדבר ח ד), יבדא מטטרוין, יבדדיליה מנורה, יבדנוריא"ל נור דיליה, והוא ט"ט, והיו לטטפוט בין עיניו, יבדכלא אתפשט מאנוש, ובגין דא אז הוחל לקרוא בשם יהוה.

ביאור הגר"א

^כ דנהפך בשריה כו'. שרואה לקמן לומר ובגינייה כו' כל בשר בגין כו' כמו שבארנו שם:

^כ וחלתא איננו כו'. שחלת גלגולין דג' חיון הוא עד אנוש, ומשם ואילך גלגולין דאלף דור לדסם כמו שאומר לעיל דף הקודם וזה שאומר אנוש מתמן כו' שלכן בשת כתיב דמותו כללמו מה שאין כן באנוש כמו שאומר לעיל בגלגול השלישי, שנוי מעשה, משנה פניו, וכן דרשו בזוהר הג"ל משנה פניו על פסוק (תהלים קג טו, טז) אנוש כחציר ימיו, כי רוח עברה בו ואיננו, ואיננו בפנים הראשונים עיין שם, וזה שכתוב אלל חנוך ואיננו כי לקח כו', מכבר, קודם זה הגלגול, שהגלגולים ממנו כנ"ל:

^כ מתמן אחייחסו כו'. שלכן אלל אנוש נאמר (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם כו' וזה שאומר מתמן כו':

^כ הה"ד כו' בשם ה'. שהוא גלגולין לדסם בשכינה שנקראת שם ה' כמו שאומר לעיל:

^כ איהו מט"ט כו' ללפיד אש. רואה לומר לכן נקרא נוריא"ל לשון נור דליק כמו שאומר למטה וזה שאומר ואיהו נוריא"ל:

^כ ועל תרוייהו. רואה לומר תרין דרגין, מט"ט ונוריא"ל. כי ד' חיות הן ד' אותיות שבשם, ט' ספירות מחכמה ולמטה, ומט"ט הוא חיה החמישי, פרצוף החמישי, כתר היצירה שבו שני בחינות של כתר, עתיקא קדישא ווא"ל כידוע, מופלא ומכוסה, שעליו נאמר (יחזקאל א כח) ואראה ואפול על כו', ובחינה הראשונה הוא מט"ט, שבו מתלבש שם ה' צדיקה, כמו כל עתיק כידוע, ונוריא"ל הוא בחינה האחרונה שלכן הוא נחשב בכלל החיות, ארגמן, כידוע בכל כתר וזה שכתוב והחיות רצוא ושוב, שכתוב לרצו להשיגו, ושוב – בסטרא דמט"ט, שעתיק נקרא רישא דלל אחידע:

^כ הכי סלקי בחושפון. רואה לומר רצוא ושוב כמנין מט"ט ונוריא"ל:

^כ כמראה הבזק. רואה לומר עליו נאמר כמראה כמו שמפרש והולך כמראה הקשת שהוא מט"ט, קשת דאתחזי כידוע:

^כ ובגינייה אתמר כו'. בגין דאתהפך כו' וכל מלאכין דממנן כו'. רואה לומר כמו שאומר לעיל (איוז כב טז) דנהר יוצק יסודם, נהר דינור שכל הרשעים נידונין בו ונתקנין בו וחזרין בגלגול, ומט"ט הוא נהר דינור. נור של נוריא"ל כמו שאומר למטה נוריא"ל נור דליק, ונוריא"ל עם ד' חיות שכלילין בו כידוע, וכן כל כתר כולל כל ד' אותיות של השם, ד' פרצופין שלמטה, וכן הוא צנוריא"ל, נוריא"ל וד' גי' אש, וזה שאומר שנהפך ללפיד אש, והוא רון דמטטרוין כמו שאומר למטה, והוא עץ הדעת טוב ורע, הרע נקרא בשם, (בראשית ו ג) בשגם הוא בשם, (בראשית ו יז) לשחת כל בשר, (בראשית ו יג) קץ כל בשר, שלכן מרבה בשם, וכן אמרו אוי לבשר מפני בשם, ואש הוא טוב, (ירמיהו כג כט) דברי לאש, והוא מטה דאתהפך מנחש למטה, מסטרא דרע לסטרא דטוב, וכן נידונין ונלרפים שם הרשעים ונעשין מבשר אש, וזה שאומר דנהפך בשריה ללפיד אש, ולכן ולא יהיה מבול לשחת כל בשר אללא נהר יוצק יסודם – לאש, וזהו הקשת, נהר הג"ל כנ"ל וזה שאומר. וכל מלאכין כו'. ורואה לומר זהו ללפיד אש, רבים, והן המלאכים דממנן כו' שכל הגלגולים בו כנ"ל:

^כ ועוד כמראה כו' כמראה אשר כו'. והוא משכן דנער מט"ט שהראה למשה כמו שאומר בזוהר ובחבניתם עשה הכל:

^כ ודא מט"ט כו'. רואה לומר המנורה ולכן נאמר אלל המנורה שני פסוקים הג"ל וראה ועשה כו' כמראה כו':

^כ מ' דיליה. של ראשי חיצות מט"ט:

^כ נוריא"ל נור דליק. (במדבר ח ז) דבעלותך את הנרות, להדליק מנורה גי' אש, והוא נור של מט"ט ונוריא"ל ומט"ט ונוריא"ל הן אחד באותיותיהן, רק א' של נוריא"ל ומט"ט של מט"ט, כי י' ל' של נוריא"ל הוא מ"ס של מט"ט, נור הוא רון והוא רני"ו כנפים של החיות, מ' הוא ד' אנפין של החיות, וד' החיות עצמן שהן מ', כל אחת עשר כידוע, והן נחלקין צנוריא"ל לשתיים, ל' וי', כי ג' חיוון, ורביעי אדם נכללת מכולם, וכן בשם, יק"ו וה' אחרונה שלכן נאמר (יחזקאל א יד) ודמות פניהם כו' כידוע, ובו מתלבש מלכות, אדני, שהוא א' של נוריא"ל צנוריא"ל התחזונה שבו, וזהו מנורה, נור ומ' וה' שהוא מלכות, והוא חיה הראשונה וכולל כל החמשה חיות לכן הוא ה', וכן ה' רביעית שבשם הוא כולל כל ה' פרצופין, ובמט"ט מתלבש ח"י עלמין כידוע והוא ט"ט שבו כמו שאמרו ח"י עלמין ט' מלמעלה למטה וט' ממטה למעלה, וזה שאומר והוא ט"ט כו' והוא כמו שאמרו (סנהדרין ד ז) ט"ט שתיים פת שתיים, שד' פרשיות של תפלין הן בתפארת, פת דת"פארת שכולל שתיים, חור"ג, וט"ט ביסוד כלול נור"ה כידוע:

^ט וְיָבִיא אֶת אֲשֶׁתוֹ וּתְלַד בֵּין וּתְקַרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וְגו' (בראשית ד כה), ^י שְׁשֵׁת סְיוּמָא דְאַתְוּוֹן, ^{יא} תַּחַת הַבֶּל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ח ז) כָּל שְׁתֵּה תַּחַת רַגְלָיו, אֶסְתַּלַּק י' מִן שֵׁת וּנְחִיתַת בֵּיהּ ה' מִן הַבֶּל וְאַתְעֲבִיד שְׁתֵּה, כָּל שְׁתֵּה תַּחַת רַגְלָיו.

^{יב} וְיָעוֹד שֵׁת עַל שָׁם (שמות ב ו) כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, ^{יג} וְיָעוֹד שֵׁת עָלֶיהָ אָמַר אִיּוֹב (איוב לח לו) מִי שֵׁת בְּטוּחוֹת חֲכָמָה, וְדָא י' דְּבַה הָוָה שֵׁת, אוּ מִי נִתַּן לְשִׁכְרֵי בִּינָה (שם) דָּא ה' מִן הַבֶּל, וְשֵׁת אִיהוּ גִלְגּוּלָא קַדְמָאָה דְהַבֶּל, לְהֵוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ בְּשֵׁם זֶה הַבֶּל, בְּשֵׁם זֶה מֹשֶׁה, וְהָא אוּקְיָמָנָא הֵוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טו א) אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה, וּבְגִין דָּא אָז הוֹחַל לְקַרְוֹא בְּשֵׁם יְהוָה (בראשית ד כו), הוֹחַל ^{יד} שִׁיתְמֵן הַתְּחִלָּה דְגִלְגּוּלָא קַדְמָאָה.

^{טו} וְיָאֲתַפְּשׁוּטוּתָא דְאָת י' מִשֵּׁת (נ"א משיית), אֲתַפְּשׁוּטַת עַד סְפִירָה שְׁתִּיתָאָה דְרַגְיָה דִּיעֲקַב, וְדָא אַבְן הַשְּׁתִּיָּה דְמִתְמֵן הוֹשְׁתַּת עֲלָמָא, דְאַתְמַר בַּהּ (שם מט כד) מִשָּׁם רוּעָה אַבְן יִשְׂרָאֵל, וְאַבְתְּרִיהָ אָז, וְדָא מֹשֶׁה דְמְדַכְרִין לִיהּ בְּתַר יַעֲקֹב, וּבְגִין דָּא אָז הוֹחַל לְקַרְוֹא בְּשֵׁם יְהוָה, ^{טז} שִׁיתְמֵן וְאִילָךְ אָז תְּקַרָא וְיְהוָה יַעֲנֶה (ישעיה נה ט), ^{יז} וְיָבִיגִין דָּא שְׁתֵּה, בְּתַר שֵׁת ה', וְאִינוּן י"ה, י' מִן שֵׁת ה' מִן הַבֶּל, וְאִינוּן אַבָּא וְאִמָּא, שֵׁת ו' בְּרָא בְּאֲמַצְעֵיתָא, וּתְלַתָּא אֲתְוּוֹן אֲתַכְלִילוּ בִיעֲקַב, ^{יח} שִׁיתְמֵן אֲתָא מֹשֶׁה בְּתַר יַעֲקֹב אֲשַׁתְלִים בֵּיהּ ה' בְּתַרְאָה, וְשִׁרְיָא עָלֶיהָ יְהוָה, וְאֲשַׁתְלִים בֵּיהּ יְהוָה, וּבְגִין דָּא וְשְׁמֵי יְהוָה לֹא נִודְעָתִי לְהֵם (שמות ו ג), אַבְל ^{יט} שִׁילְמָשָׁה וְאֲמַרוּ ל' מ' שְׁמ'וֹ מ' אוֹמַר אֲלֵיהֶם (שם ג ג), בְּגִין דְאֲשַׁתְלִים יְהוָה בְּמֹשֶׁה, אָמַר אָז הוֹחַל לְקַרְוֹא בְּשֵׁם יְהוָה, דְבִקְדַמִּיתָא וְשְׁמֵי יְהוָה לֹא נִודְעָתִי לְהֵם, וּבְתַר דְאֲשַׁתְלִים בְּמֹשֶׁה יְהוָה שִׁרְיָא עָלֶיהָ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, ^כ וְיָאֲתַקְרִי מ' בַּהּ הוּא זְמַנָּא מַה דְאֶסְתַּלַּק בְּקַדְמִיתָא אֲהַדְרַ לִּיהּ לְאַתְרִיהּ, וְאַתְמֵן כָּלֵא.

בִּיאור הגר"א

^ט וכולא נחפשט מאנוש. כל הגלגולין, והוא אש לאנוש, נ"ו שבו של נוריאל כנ"ל והוא גי' מט"ט עם סס מ"ב שהוא במט"ט כידוע והוא בגבורה, אש כידוע:

^י תיקון ע בראשית כו' אימא כו'. והוא אלקים דבראשית:

^{יא} ובאלוין שית כו'. כמו שאומר לעיל ק"ח למשיית תיקוניו כו', והו שית היכלין לכאן, ותחת הבל הוא היכלא שביעאה, הבל ה' עילאה כמו שאומר למטה (ונחיתה ביה ה' מן הבל כו', או מי נתן כו', ולמטה שית, ו' ברא באמצעיתא) ואמר כאן ענין ז' היכלין לפי שרואה לפרש לקמן שבעה היכלין בשם מ"ב שהוא בפסוק ראשון דבראשית לכן מרמז כאן במלת בראשית, ומרמז בפסוק וידע כו' שנאמר כי נתן לי אלקים כו', שהוא סם האחרון מע' שמות כמו שאומר לעיל בחיקון ל"ב:

^{יב} שת סיומא דאתוון. לרמוז שהוא אחרית וראשית, גלגולא דהבל כנ"ל והו תחת הבל:

^{יג} תחת הבל ה"ד כל כו'. רואה לומר במקום כל, שהוא יו"ד זרע ברית קדש כמו שאומר לעיל קי"א ב' בהגהה שמה, שת ה', תחת רגליו שהוא נקרא א"ב, התחלת א"ב, ושת ה' תחת רגליו, סוף תיבת שת, ונעשה שמה, וקאי על האדם, וכן נקרא כרעא דאבוב, והו רגליו וכנ"ל, ויו"ד היה באמצע שהוא זכר, אבל ה"א שהיא נקבה היא בסוף כמו באיש ואשה:

^{יד} ועוד שת כו'. והוא דרגא דמשה, גלגולא דיליה:

^{טו} ועוד שת על"י אמר כו'. כמו שאומר למטה דנשלים שת והוא באבהו כמו שאומר לעיל ק"ט ב':

^{טז} תמן התחלה דגלגולא כו'. רואה לומר להווא דקרא בשם ה', משה, שנאמר ויקרא בשם ה', שציה נשלים השם כמו שאומר למטה הוחל כאן גלגולא דיליה:

^{יז} ואחפשטותיה דאת יו"ד משת כו'. רואה לומר דיו"ד משת דהוא שית, אחכליל ביעקב כמו שאומר למטה ותלתא אתוון אחכלילו ביעקב, ויעקב הוא ספירה הששית, ואמר ודא אבן השתיה |אע"ג דהיו"ד הוא חכמה מכל מקום הוא ג"כ מלכות וכמו שאומר לעיל ק"ח ב' עיין סם היטב| ורואה לומר זה שכתוב אבן ישראל ואמר ואבתי' אז ודא משה. רואה לומר דמשה הוא שביעי דהוא אחר יעקב וכמו שאומר לקמן דדעת סם מקומו, והו אז, א' ו', וא' הוא אבן שתייה הנ"ל, ושתייה הוא תלתא אתוון דאחכלילו ביעקב, שת י"ה, כמו שאומר למטה ואינון אר"א כו':

^{יח} מתמן ואילך אז כו'. כנ"ל שאז הוחל להתפלל, ואז נשלים שם יהו"ה ולכן וה' יענה סלחתי כו':

^{יט} ובג"ד שמה בחר כו'. חוזר לענין ראשון ולפרש דביעקב נכללו ג' אתוון, והוא כמו שאומר לעיל ק"ט ב' דיי"ה נכללו ונשלמו באברהם ויחקה, ו' – ביעקב, וידוע שיעקב הוא כלל אברהם, דנוטל חו"ג שהן לאברהם, לכן נטיל כל ג' אתוון:

^כ כל אחא משה כו'. שהוא ה' דמשה:

^{כא} למשה ואמר כו'. סופי תיבות הו"ה:

^{כב} ואחקרי בהווא זמנא מ"ה. רואה לומר שמה מפרש, חושבן מ"ה, מה דמשה:

ש"י וְלֹא עוֹד אֶלָּא תְרִין זְמַנִּין אֲתָמֵר בְּהַאי קָרָא מַה, הִדְא הוּא דְכְתִיב וְאָמְרוּ לִי מַה שָּׁמוּ מָה אֹמֵר אֲלֵיהֶם, דְּכָלֵּא חֲזַר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלַעֲיֵלָא מַה דְּלִתְתָּא, דְּאֵינוּן מַה שָּׁמוּ וּמַה שָּׁם בְּנוּ (מְשַׁלֵּי ל ד), וְחֲזַר כְּלָא עַל תְּקוּנָיָהּ, וְעַל תְּעוּלוֹת נְחִית עַל כְּלָא, בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְהִדְר אָמוּנָה (ס"א מְמוּנָה) לְאַתְרָהּ, אָמַר מְשָׁה (דְּבָרִים ו ד) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, דְּהָא כְּלָא בִּיחּוּדָא (דף קיט ע"א) חֲדָא לִית תְּמָן קְצוּץ וּפְרוּד, וְאֵי חָאב אָבוּי וְאֵנָא (וְעַבִּיד הַפְּרָשָׁה) ש"הָא קְבִילְנָא עוֹנָשָׁא, ש"כּ וְחֲזַרְנָא כְּלָא לְאַתְרֵיהּ בִּיחּוּדָא שְׁלִים בְּלָא קְצוּץ וּפְרוּד.

ש"כּ תָּא חֲזִי שְׁבַע הֵיכְלִין אֵינוּן דְּבַנְיָנָא דְלֵהוּן בְּשַׁבַּע שְׁמָהָן אַבְגִּיתָן וְכו'.

ש"כּ הֵיכְלָא קְדָמָא מְרַקְמָא בְּכָל מַה דְּאִית בְּיוֹמָא קְדָמָא דְּבְרָאשִׁית, ש"כּ א' מִן אַבְגִּיתָן אֵיהוּ פְתָר אָמוּן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, ש"כּ אַת ב אֵיהוּ שְׁנֵי אֲלָפִים (יוֹם) דְּהָהּ אוֹרִייתָא טְמִירָא בְּחִיקוּ, שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם (מְשַׁלֵּי ח ל),

בִּיאור הגר"א

פ"י ולא עוד אלא תרין זמנין כו' מה דלעילא כו'. למה הוא יחודא, והוא יחודא בין או"א ובין זו"ג, והוא בשמו ובשם בנו, וזה שאומר דהא כולא ביחודא חדא כו' ואי חאב אבו ונאנא כו' בין או"א אבא והוא בין זו"ג:

פ"ב הא קבילנא כו'. במיתת הבל, וכן אדם:

פ"ב וחזרנא כלא כו'. ה' אלקינו – או"א, ה' אחד – ו"ג – כידוע, ונתקן הכל ביחודא חדא:

פ"ב ת"ח שבע היכלין אינון דבניינא כו'. כמו שאומר לעיל ק"ו ב' מיד קס ההוא מארי כו' לשבעה היכלין כו' בהאי קרא עבידנא כל בניינא דא כו' שבע הבליס אינון בהאי קרא כו' ולבושין לאינון הויות אינון ז' שמהן כו', וכל שם ממונה על יום אחד כמו שאומר לקמן קל"ג ב' שבעה שמהן דרישא לסלקין למ"ב וכו' ונקודין דלהון כו', ואינון כלולין בפסוק ראשון דבראשית שהוא ז' תיבין כמו שאומר בפ' בראשית ט"ו ב' והכא אגליף רזא דשמא דארבעין ותריין אתוון, ורזא לומר בפסוק ראשון דאחפרא שם, דמשם ולהלאה ט"ז א' מפרש פסוק ב' והארץ היתה תהו, ומסיים שם, דשם שמא דתריסר אתוון, ורזא לומר שם הי"ב הידוע שהן ב"ב פקדי גופא העיקרין והן מלך כו' שהן מנלפ"ד כו' שהן י"ב אותיות, דשאר אותיות הן ששים, בס' פקדין, נ"ו הידועים, ופה וזכור וב' עינים, שהוא שם ע"ב, י"ב אינון דיכלה, וששים גבורים סביב לה, ויואלין מקרא הנ"ל תהו ובהו והשך ורות, ד' תיבין בג' אתוון כל אחד, והן דל' שמהן כמו שאומר שם, ויואלין משם י"ב וכמו שאומר שם ארבע פקדין הכא לאינון פקדי גופא ואברין ידעין לאינון ארבעה ואינון תריסר והכא כו', אבל שם הנ"ל יולא מפסוק ראשון וכמו שאומר שם ט' א' על רזא דא כתיב בראשית הא שית אתוון ברא חלקים כו' הא הכא שית תיבין, ועיין לעיל ל"ח א' וכולהו סלקין למ"ב כו' ובתיקון כ"ב ס"ג א' ואינון שית אתוון ולכל כו':

פ"ב היכלא קדמאה מרקמא כו'. כמו שאומר למטה ולזכור להאי היכלא אינון עשר ספירות מתלבשין ביו"ד דברים דאחזריא ביומא קדמאה ואינון כו', והן בעשר ספירות דשם זה כמו שמפרש והולך, א' מן כו' ית"ז, הן ו"ה, והן עשר ספירות, והן כסדר, ומלכות, עטרת בעלה, (שה"ש ו ד) איומה כנגלות, והיכלא קדמאה הוא ביום ראשון כנ"ל וכן מפרש לקמן ק"כ א', היכל שני ליום שני במים, אלא שחסר שם הרבה וכן שאר היכלין:

פ"ב א' מן כו'. רזא לומר ראשי תיבות אמון, והוא בכתר שנאמר עליו ואהיה אלכו אמון, דשם ההוא בכתר, ואמרו (בראשית רבה פרשה א) אמון מופלא אמון מכוסה כו', והכל בכתר דהוא מופלא ומכוסה כמו שכתוב (בן סירא) במופלא ממך כו' ובמכוסה ממך כו', ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ד א' ושאר מקומות, והוא אמון אומן של עלת העלות וכמו שמפרש והולך בגין האי א"ה אמתר בעלת העלות ואהיה אלכו אמון, ולהוא קדמון אמר נעשה כו', ואמון מופלא ומכוסה הן בג' רישין דביה. מ"ס הוא האמון דביה נעשה הכל כמו שאומר באידרא זוטא בארובה, ועיין בסוף אידרא רבה קמ"ד א' ובאידרא זוטא רל"ב ב' והוא ללא הוה כו' אומנא לאומנתיה כו', ומכוסה הוא ח"ס עלאה, אוירא עלאה, ומופלא הוא רישא עילאה לכל רישין, ואלף מורה על כולם, אלף – אמון כנ"ל, אלף – פלא, אלף – מכוסה דהוא נח נסתר יותר מכל הנסתרים, ולכן אמרו (חגיגה יג ע"א) צמה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות שהן חז"ד שהן הנסתרות לה' אלקינו במוחא וריאה ולבא, דריאה כלולה עם לבא, אם אין בינה אין דעת אם אין כו', דרוחא דיליה נשיב בלבא כו', ולכן חשיב בכל מקום רק מוחא ולבא, וכן בעשר ספירות אבל הן ג' כנ"ל ולכן אותיות יה"ו הן נסתרות, נח נסתר, ולפי שלבא סופא דג"ר ורישא לז"ת, שהיא קשר המרכבה, לכן היא אינה נח רק בסוף התיבה לבד, ומפני שהיא כתר לז"ת והיא דוגמת הכתר, היא נחה אחר כל תנועה דוגמת האלף, אבל האלף היא טמירא דטמירין כנ"ל שהיא אחר כל תנועה ואין בה נח נראה רק לפרקים מועטים כו' והיא נסתר אף מהנסתרים, נחה אחר נח, כמו הוא היא, ולכן אלו ב' תיבות הוא היא מורה על זו"ג נסתרים, שכל האותיות הן מאותיות נסתרים, והה"א מפני שהיא נרגשת יותר מהן שמה בתחילה בתנועה, ואותיות או"י נסתרים תחתיה, ופלא שמופלא מהכל, והתורה מתחלת ב'ב', ונברא העולם ב'ב', בראשית שהוא ראשית הגילוי, (תהלים קיא י) ראשית חכמה, ושם אין חשבון ומספר, למספר מתחיל משנים, דבאחד אין מספר כידוע, ושם הוא חד ולא בחושבנא, וכל הג' רישין כולן בא', שהוא יו"י, וא"ו הוא באוירא כידוע, והן מה שאומר למעלה קי"ג א' אור גניז וטמיר כו', והוא גניז וטמיר במופלא ומכוסה. וקדמון א' ומלואתא הוא בג' מוחין דמ"ס, דשם הוא קמ"ץ ראשי תיבות הנ"ל, והן נגד ג' דרגין דלכלילין כולא, והן ג' הויות כמו שאומר באידרא זוטא ועל זה נאמר (ישעיהו נח יא) והשביע בלחחות נפשך, נח ולחות ועיין מה שאומר למטה:

פ"ב את ב' איהו כו'. רזא לומר חכמה ב' דבראשית, התחלת התורה שמשם התורה כ"ב אתוון וי' נקודות כמו שאומר לקמן, בספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה כו' והוא ב' אלפים שנה כו', ועיין בתיקוני זוהר חדש פ' ולחתנו ענין ב' אלפים:

שביג' שכי'גומלת ומגדלת, ואיהי אימא עלאה גומלת חסד עם ספירה רביעאה דאיהי ד', ית'ין שכי' חכמה, ת' תפארת, צ' צדיק, ומאן איהו חכמה י' הקא, דא חכמת שלמה.

שכט'א' אַמון מופלא, רקים וצייר ציורא שליכהילא דאדם קדמאה דכל קדומים, דאית אדם ואית אדם, אית אדם דלית ספירה דלא אתקריאת אדם, אבל אדם קדמאה עלאה דכלהו, פתר עליון, סתים וטמיר, סתים דכל סתימין, עלת העלות, קדמון לכל קדומים, שלא בגין האי אדם קדמון אתמר בעלת העלות, ואהיה אצלו אמן, ולהיהו קדמון אמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו פדמותנו, שלאנת יהיב כל ציורין וכל דיוקנין וכל תקונין סתימין, שליךל אברין וכל גוונין, ואנא יהיב חילא דישתמודא ביה, דאם לא יהיב ליה שכל הא לא יכיל למנדע אמונה דילי, ובדא יהא שליט על כל חילי שלימיא וארעא וימא, הדא הוא דכתיב (שם) וירדו בדגת הים וגומר.

ביאור הגר"א

כ"ג' ג' גומלת כו'. דהיא אם הבנים, וינקא להו ואסקי ליה תדיר כמו שכתוב (איוב טו טו) ושמים לא זכו בעיניו, (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה:

כ"ד' גומלת כו' דאיהו ד'. רוצה לומר מלכות, דאיהו רביעאה לכל תלת, ואיהו רביעאה לג"ר כנ"ל, בסוד עטרת בעלה, את רביעי לשמא קדישא, ואמר דאיהו ד' רוצה לומר שהיא נקראת אות ד' על שם שהיא דלה ועניה לית לה מגרמה כלום, ואמרו (שבת קד ע"א) ג"ד גמול לים, והוא כמו שאומר כאן, ואמר כאן ב' דברים, א' גומלת ומגדלת ב' גומלת חסד כו':

כ"ה' חכמה. דכל יו"ד היא חכמה אלא לכאן חכמת שלמה והיא נאלכת קודם בעלה, בסוד ד"ו פרטופים, ד' ו', ולכן כל השם הוא כסדר העשר ספירות, ות"ת כולל אבהו, ולדיק – בנין: כ"ו' א' אמן כו'. עתה חוזר לפרש בפרטיות:

כ"ז' דהיכלא דא"ק כו'. רוצה לומר בכתר כמו שמפרש והולך, ורוצה לומר שהיכל ראשון שהוא דאימא כנ"ל כולל ד' היכלין, ג"ר ודעת כידוע בכל היכל שביעי, והוא ד' גליון דכסא, וששה היכלות למטה שית דרגין, והן ג' אותיות ראשונות כנ"ל וג' אחרונות הן סוד הדעת כולל ו"ק, שורש לשית היכלין שתחתיו כידוע שזהו סוד הדעת, ולפי שהדעת נכלל מג"ר כן נתחלק לג' אותיות שכוללן ז"ת, דו"ט ולדיק מכריע בינתיים, שעל זה הולך בתלת תלת, ספר וספר וסיפור, ולכן לא מפרש רק הג' אותיות בג' היכלין דהיכל זה, וכמו שאומר לקמן למטה עד הכא א' מן אב"ג, מאי ב' כו' ג' כו', לכאן הוא היכל הכתר ואמר קדמאה דכל קדומים משום דח"ו ב' ג"כ קדומים לעולם אלפים שנה קדומה לעולם חסד יבנה, ואמר דאית אדם כו'. רוצה לומר לכן א' דא"ק, דא' מורה על אדם, ושם הוא אדם אע"ג דכל ספירה נקרא אדם מכל מקום הוא אדם קדמאה, ואמר כתר עליון דיך שאר כתרים כמו כתר דז"א ושאר פרטופים וכמו שאומר בריש אידרא זוטא רישא עילאה עתיקה קדישא סתימין רישא דכל רישין, והוא כולל ג' ג' רישין, גולגלתא ואוירא ומ"ס, ונגד זה אמר כתר עליון סתים וטמיר – כסדר, ועוד למעלה למעלה דל"א כולל ג"כ ג', שכל רישא כולל ג' שלכן אמר שם ג', דלאו רישא, ולא ידע, ולא אחיידע כו', ונגד זה אמר כאן סתים כו' עלת כו' קדמון, והוא מלמטה למעלה והבן מאד:

כ"ח' בנין האי אדם קדמון אתמר בעלת כו'. רוצה לומר, דאדם קדמון דהוא הכתר, אמר, ואהיה אלכו רוצה לומר אלכל עילת העילות, אמן כמו שמפרש והולך דעלת העלות אמר לא"ק נעשה כו', נמצא דהוא האומן, וכל פסוק זה על היכל זה, ואהיה אלכו אמן – בכתר, (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום – בחו"ב דכלילין כדל"א, אע"ג דאמר בחכמה נכלל ג"כ הבינה ללא מתפרשין וזהו ב' פעמים ואהיה כמו שכתוב (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה, (משלי סם) משחקת כו' הוא הדעת שעליו נאמר (תהלים קד כו) לויתן זה יכרת לשחק בו, ועיין בזוהר פ' שמות י"א ב' וכל השמחה ושעשועים – הכל בו וכמו שאומר במדרש הנעלם פ' תולדות, ואמר ג' דברים, משחקת לפניו בכל עת הוא במקומו וזה לפניו בג"ר דהם נקראים לפניו, ואמר בכל עת – דשם לא מתפרשין לעלמין והוא חידו תדיר, זיווגא תדיר ללא פסיק, משחקת בתבל ארטו – בנוק, ושעשועי את בני אדם – דברורא שהן ארץ ואדם כמו שאומר בפ' ויגש ופ' אמור ושאר מקומות וכמו שכתוב (ישעיהו מה יב) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, והן ו' אותיות הנ"ל ואהיה כו', א' ואהיה כו', יום יום ב' ג', משחקת לפניו בכל עת – לדיק דנקרא נהר על שמו וכן ידע, וכו' נכלל בו וכל שרשו ואכילתו משם וכן פעולתו, לזה משחקת כו' ושעשועי י' ת':

כ"ט' אנת יהיב כו'. דהוא אדם קדמון, הראשון שנקטייר בציור אדם ולכן יהיב כו' ועיין לקמן קל"ב א' אשכחנא כו', ומכל מקום כלן כליין בראשון דהוא כולל תלת ועיין בריש אידרא זוטא:

כ"י' וכל אברים וכל גוונין ואנא יהיב חילא דישתמודע ביה דאם כו'. עיין שם קל"ב א' דתלת אדם, מנהון ג', שרטוטין וזיורין וגוונין, והכל דהיכל הזה כמו שאומר למטה ג' תלת דיוקנין כגונא דאדם דבריאה כו', ונכלל באדם הזה בתחילה כנ"ל, ואמר ה' דברים נגד ה' אותיות דשם זה שכלל הכל בא"ק, לזיורין ודיוקנין ותיקונין סתימין – ג"ר, אב"ג, אברין – ב' דביה רמ"ח אברים ועיין לעיל ריש תיקון ל"ט, וגוונין – בת', וכמו שאומר לקמן קל"ב א' ודא תפארת שפירו דכלל כו', ונגד יו"ד, חכמה, הוא שכל דעלת העלות יהיב דבגיניה נחית עלת העלות וכמו שאומר בזוהר חדש פ"ה ב' א"ר אלעזר כו' א"ל אין דהוא א"ק הוה בני עלמין ומחריבן בנין דעלת העלות לא הוה משתתף תמן בנין דעד השתא לא הוה שלים בנוק' דיליה כו' דבכל אתר דלית שכינתא תמן לית שלימותא תמן ועלת העלות לא שריא תמן כו':

כ"י' שמיא וארעא וימא כו'. כמו שמפרש והולך דגת הים, והוא נוני ימא דלעילא, ובעוף השמים כו' ובכל הארץ ועיין לעיל ק"ד ב' ומאן דאיהו מסטרא דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתמר ביה וירדו דגת הים כו' בכלל שליט כמה דאחברי בשמיא וארעא וימא ועליה אתמר מה שהיה כו':

שליחמי ניהו שליחאי אדם דאתמר ביה נעשה אדם, דא חכמה עלאה דאיהי בדיוקנא דכתר, ועוד נעשה אדם דא עמודא דאמצעיתא, בצלמנו דא חכמה, פדמותנו דא אימא עלאה, דכמה דאיהו אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשיה, בדיוקנא דכתר עליון חכמה ובינה, הכי איהו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא וצדיק ושכינתא תתאה, דבספירן כלא איהו אצילות.

שליחמי נעשה אדם, עלת העלות למאן אמר האי, אלא עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו לגו מעשר ספירן, ומאי ניהו עשר ספירן אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ויהוה דאמר נעשה אדם איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א,

ביאור הגר"א

^פ ומאי ניהו האי אדם כו' ועוד נעשה אדם כו'. לשניהם נקראים אדם, מה, מה שמו ומה שם בנו, וכן באלה הגשמי, אדם הראשון בדיוקנא לחכמה שאליו נאמר ורדו דגת הים כו', ושת בנו דכרגא דעמודא דאמצעיתא שעליו נאמר ג"כ ורדו כנ"ל, והוא מה שהיה הוא שיהיה, שהיה בשה, ויולד בדמותו כללמו, הוא שיהיה במשה, ועיין לעיל נ"ב ב' עד דייחתי והוא דלתמר ביה ויפן כו' וחיליה צימא וביבשתא וברקיע כו'.

^פ האי אדם דלתמר ביה נעשה כו'. אמר בצלמנו כדמותנו, לשם ב', דאמר למטה מאי ב' זה אשתמודען ל"ו פרופים דאדם עילאה, וזהו בצלמנו כדמותנו דהוא דו"ג כמו שאומר בריש פ' שמיני ושאר מקומות, ואמר ועוד נעשה כו', דא"ק עבד אדם וכליל ביה דו"ג דוגמת חו"ב, וזה שאומר בצלמנו דא חכמה כדמותנו כו'. דבעתיקא קדישא לא אשתמודען דו"ג כמו שאומר למטה ובאידרא זוטא דהתחלת דו"ג בחו"ב ומכל מקום שרשם שם זה שאומר למטה זה אשתמודען דו"ג כו' ואמר דכמה דאיהו אדם דבריאה כו' רואה לומר האדם הגשמי שבו ג' אדם נר"ן, דבי"ע דוגמת חו"ב, ודוגמת ג' התחונים דכאן דבאלה מתלבשין, והוא ג' עליון באלה הראשון, מה שמו, וג' תתאין בבנו, אדם השני כנ"ל ועיין לעיל ק"ח ב' זה שאומר דבספירן כלל כו'. רואה לומר כל הגר"ן הוא דאלילות ועיין בריש פ' משפטים:

^פ ועוד נעשה כו' והוא דאמר נעשה כו'. עיין לעיל ק"ל א', אלף ה"א יו"ד ה"א איהו רזא דעשר אתון מעילא לתתא, האי איהו כתר בריש כולה שמהן, ולעילא מיניה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלף דלת טו יוד לעילא מיניה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכלהו ארבעין ותריין אתון, ואלין אינון אתון דלתתריאו בהון שמיא עליון וארצות החיים, דאלין אתקריאו שמי השמים, ומאן דברא בהון כלל, אומנא דכלל, עלת העלות כו', ולקמן קל"ד א' אמר תא חזי כמה עילות סתימין דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירין כו' וכל נהורין דאינון לעילא מנהורין, אינון כתרין על רישייהו, ורזא דמלה אלף ה"א יו"ד ה"א דא רזא דעשרה כתרין דאינון מורכבין על עשר ספירין, ודא איהו כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלף על גבי אלף, אלף עשר נהרין בעשר, ה"ד עשרה עשרה הכף בשקל הקודש כו', והענין הוא כי ג' רישין מלמטה למעלה, מ"ם וגלגלתא ורדל"א שנקרא עלת העלות, ומיאו אע"ג שגלגלתא למעלה ממ"ם, והוא כתר ומ"ם הוא חכמה דא"ל, זהו דבקרפתא אכל מקרפתא ולמטה שמוקף את מ"ם נקרא גלגלתא בינה כמו שאומר לעיל ריש תיקון י"ט ל"ז ב' וימודו בעומר דא שכנתא עילאה דאיהו עומר גלגלתא דאיהו גלגלתא דרישא, וזה שבינה וכתר הן דרגא חד בכל מקום ושם אחד להם, וכתוב איהו אשך אהיה, ואע"ג דבינה לבד, שם הוא בינה שדחכמה וזה שאומר י"ג א' כתר כו' ואיהו קרפתא דתפילין, רואה לומר דווקא במקום הנחת תפילין דבקרפתא למעלה, והנה בין גלגלתא למ"ם יש אוירא עילאה כי הג' רישין הן בח"ב דא"ל וכמו שהכתר אינו מן הספירות והוא שרשן והוא נעלם, כן הוא בא"ל שאינו רק ט' ספירות וכתר דלילה הוא נעלם מאד, ברה לך כו', וגלגלתא ומ"ם הן חו"ב דלילה לכן גלגלתא שורש לכל החסדים, גלגלתא חורא, וכולא תיקונין דלילה כמו שאומר באידרא רבה, ומ"ם בוינא דקרדעיתא, שביבין נור, וכן תיקונין הזקן, וכן הוא יתיב כחמרא על כו', ואוירא הוא נעלם שהוא דעת והוא נהירו דרדל"א שדעת במקום הכתר לעולם והוא אינו זמנין הספירות לכן אינו נחשב ג"כ בכלל ג' רישין, וכל זה הוא למעלה אכל כשמוקיפין למ"ם אז הוא לבוש למ"ם וגלגלתא לבוש אליו, ומ"ם הוא חכמה, ואוירא – דעת בין חכמה ובינה, וגלגלתא בינה כנ"ל וזהו מה שאומר לקמן קכ"א א' ולמעלה ס"ז ב' כתר ע' שריא ברישא דב"נ כו', אין סוף אתקרי מלגאו, כתר עילאה מלצר, דמשמע דמ"ם הוא גבוה במדרגה יותר מגלגלתא, ובאידרא זוטא רפ"ח א' אמר תלת רישין כו' רישא חדא ח"ם דאתכסי ולא מתפתחי חכמה דא סתימאה רישא דכל רישא לשאר חכמות רישא עילאה עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין רישא דכל רישא, משמע ש"ם נקרא חכמה בערכו, וכתר ודאי גבוה הרבה מחכמה, והחכמה מאין תמלא, אכל כפי מה שכתבתי למעלה ניהא, ואמר לקמן קכ"א א' מ"ם אתקרי אין סוף דאתפליג לתלת מוחין דאינון י' י' דאתרמיזו בהאי שמו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא איהו מלגאו אכל שמה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו כליל א' א' א' ואינון תלת אוירין דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י', שמה חד איהו גופא ושמה תניינא מוחא, דא מלגאו ודא מלצר, והוא כמו שכתבתי למעלה, דלמטה הוא להיפוך דמ"ם מתלבשא באוירא, ושמה דאוירא הוא דאלפין כמו שאמר ג' אלפין ג' אוירין, דכל חד כולל מתלת והוא דעת שהוא שקוי דאילנא כידוע והוא מהשאמר לעיל י"ג א' מלגאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארץ אילנות איהו שקוי דאילנא דרועו וענפוי כמיא דאשקוי דאילנא כו', וגלגלתא שמוקפת את מ"ם הוא אהי"ה דאלפין, דבין למעלה בין למטה הוא אהי"ה כנ"ל, והוא המתפשט בכל ספירין והוא כתר דלהו, שכל ספירה מתחיל מחכמה והוא כתר דכל חד וחד, וכמו שזכרתי, נוק', היא המשלמת מלכות דלהו, כן הוא משלים כתר דלהו, שלעולם כתר אינו מן הספירות בעצמן רק כתר על רישיהון ושרשן, ואהי"ה הוא לעולם בחינת גוף וכמו שאומר לעיל ח' ב' דה' בתיס הן אהי"ה, ופרשיות הן הוי"ה, ואמר למעלה ה' א', אדנ"י מרכבה ליהו"ה ובה אתעטף ואוף הכי הוי"ה אתעטף באהי"ה למצרי עלמא, אכל שם הוי"ה איהו מרכבה למאריה, לכתר עילאה, ובג"ד אין קדוש כה', עלת על כלל, טמיר וגניז בכתר כו', ורואה לומר הוי"ה באדני הוא זו"ג, הוי"ה באהי"ה הוא חו"ב, אכל איהו מרכבה למאריה, לאהיה בכתר עילאה, והנה הם כלם בכתר, דגלגלתא המקפת הוא אהי"ה ובה מתעטף אוירא הוי"ה, והנה מ"ם אף שהוא הוי"ה בג' יודין כנ"ל מכל מקום ביה שם אדני מלא ג"כ, שביה ראשית הגליו לזו"ג ומשם מתפשטין והוי"ה מתעטף ביה כנ"ל, והן כולם מרכבה לגלגלתא עלאה, והנה אוירא נעלם ונכלל בגלגלתא ולא הזכירו באידרא זוטא כנ"ל וכאן פעמים שזכירו למטה בלבד מ"ם ופעמים למעלה שלכן קכ"א א' מזכירו למטה לבד ולא הזכירו גלגלתא וקורא

אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיה מד ו), תלת יודיים מעידין עליה דלית לעילא מניה ולית לתתא מניה ולא באמצעייתא, לית אלוה בכל צד בר מיניה, בהאי שמא אשתמודע הוא בלא חושבן.

של"ח וציון דהאי היכל, אינון עשר ספירן דמתלבשן בעשרה דברים דאתבריא ביומא קדמא, ואינון שמים וארץ, אור וחשך, תהו ובהו, רוח ומים, מדת יום ומדת לילה, שלט שמים אית לעילא מן שמים דאיהו שמי השמים העליונים, ואית אור לעילא לעילא דאתקרי אור הגנוז לצדיקייא לעלמא דאתי, דעינא לא שליט עליה, ואית חשך סתים דאתמר ביה (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו, ואית תהו ובהו לעילא, דאתמר בהון (ישעיה לד יא) קו תהו ואבני בהו. ואית רוחא דקודשא, דאתמר ביה רוחו הקדוש המרחפת על אנפי מיא דאורייתא, שמא מדת יום ומדת לילה, מדת יום שכינתא עלאה, מאי יום עמודא דאמצעייתא, שמדמניה יומין ארוכין, הדא הוא דכתיב (משלי ג ב) ארך ימים בימינה, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצנה יהוה חסדו, יומין זעירין מסטרא דזעיר אנפין צדיק, מדת לילה אימא תתאה, עד הכא א' מן אב"ג.

ביאור הגר"א

ליה גופא על סם שכלל בגלגלתא לפי שאינו עוסק סם צסם אהיה רק לחלק בין הוי"ה להוי"ה כמו שאמר ההוא סבא סם, קס סבא דסבין כו' ולקמן קל"ד א' הזכיר סם שניהם ואמר דאהיה"ה הוא עשרה כתיבין כנ"ל והוא גבוה על עשר ספירות ולמעלה דאלפין ודיוזין אוריא ומ"ס, ולקמן ק"ל א' קאמר דאהיה"ה כתר בריש כו', ולמעלה מ"ס כליל שורש דו"נ הוי"ה דיוזין ואדני לעילא מיניה סם מ"ה באוריא עילאה אבל הענין הכולל שלעולם אינו חושב אוחס הגלגלת ואוריא רק לחד ולכן סם ק"ל א' אינו מזכיר הגלגלת למעלה ומסיים צסם מ"ה אוריא עילאה, ולמטה בלבושין מזכיר גלגלתא לצד ולקמן קל"ד א' שאמר וגבוהים עליהם כו' מכוון ג"כ שסם מ"ה על סם ס"ג, אלון על גבי אלון כסדר וכמו שאומר בד' ק"ל א' לענין סם הוי"ה ואדני, ואלו ג' כוללן כל הראש, כח"ב, אוריא ומ"ס וגלגלתא מלמעלה למטה, וחשיב גלגלתא למטה במקום בינה חשיב אוריא לכתר ובאמת כל חשיבות הגלגלתא שהוא גוף מלצר לגבי מ"ס אינו אלא משום נהירו דביה, דעלת העלות מתלבש ביה ומתגלה באוריא, ובאלו ג' נבדל העולם שהן ספר וספר וספור, כח"ב, ובהן סם מ"ב שידוע שהוא בראש כמו שאומר לקמן קל"ג ב' והוא בכח"ב כידוע אבל סדרן למטה בלבושין מ"ס ואוריא וגלגלתא, ס"ג ומ"ה כמו שאומר לקמן קכ"א א', וקמ"ג – בגלגלתא, וכן הוא למעלה בשרשן, בגלגלתא למטה מורה עליה למעלה דהיא ג"כ קמ"ג, אהיה"ה אשר אהיה"ה, ואוריא על אוריא, דבגויה סם מ"ה, ומ"ס מורה על עלת העלות דהוא סם ס"ג וזה שאומר כאן עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"י ה"א. ורואה לומר עשר ספירות דאינון עשר כתיבין, והן עשר ספירות דהיכל הזה כמו שאומר למטה ואוריא דהאי היכל אינון עשר ספירות דמתלבשין ביו"ד דברים כו', דאינון עשר ספירות הפרטים והוא דלמר נעשה כו', וכלל כלילין בתלת תלת, ג' יודין וג' אלפין דהוי"ה כנ"ל, וג' אלפין דאהיה"ה, וג' דאהיה"ה בג' דהוי"ה, והוי"ה בהוי"ה:

פ"ח ואוריא כו' ואינון שמים כו'. הכל בעשר ספירות כמו שמפרש והולך:

פ"ט שמים אית לעילא כו'. רואה לומר שמים שלנו ועיין לקמן ק"ל א' ואלון אינון אחוון דאתבריאון בהון שמיא עלאין וארצות החיים דאלון אתקריאון שמי השמים כו', והן שמים וארץ, חכמה ויסוד, שהן שירותא וסיומא, שיסוד הוא סיומא דמתחבבה כמו שאומר בפ' ויקרא, וכן בריש ספרא דלניעותא נקרא הארץ, והוא דוגמא דיליה כמו שאומר כאן שהוא אדם דליצירה דוגמת חכמה, ועיקר השמים וארץ הוא בכל מקום בינה ומלכות, בנות, אבל כאן הן מדת יום ומדת לילה, דכורין, דבהון שמים וארץ, תהו ובהו הן נ"ה, וחושך – גבורה, ורוח – ת"ת, ומים – חסד, והן ה' ספירות, דיסוד כליל מנהון, וזה שכתוב והארץ היתה כו', ואור הוא כתר, בא אחר כולם, וזה שאומר ואית אור לעילא לעילא אמר ב' פעמים לעילא ואמר דעינא לא שליט עליה רואה לומר כמו שכתוב (ישעיהו סד ג) עין לא ראתה, ועינא לא שליט בכתר (כמו שאומר ברעיא מהימנא דכתר הוא כ', למעלה מעשרים, דעינא לא כו') דנקרא אין, והוא אור הגנוז כמו שאומר בפרק א' דספרא דלניעותא:

פ"י דאתמר ב' רוח הקודש המרחפת כו'. עיין לעיל ע"ו ב', ורואה לומר דרוח הקודש שורה על אינון דמתעסקין באורייתא וכמו שאמרנו (ע"ו כ ע"ב) תורה מביאה לידי זהירות זהירות כו' לידי רוח הקדש:

פ"יא מדת יום כו'. דעלה נאמר מי מדד כו' בה' גוונים דילה כמו שאומר לעיל תיקון ה' וסוף תיקון י"ה, וכן הוא בשכינתא תתאה, ה' זעירא, כמו שאומר סם ובריך תיקון י"ט דהיא אתעבידת מדה מתתא לעילא:

פ"יב דמינייה יומין ארוכין. דת"ת נקרא אריך אנפין, ישראל סבא, ויסוד זעיר אנפין, נער ישראל וואהבהו, דסבין הן בחג"ת אברהם זקן, כי זקן יצחק, אב זקן, כי כדו כו', ונה"י – נערים כידוע כמו שכתוב והנער שמואל, והואשע צן נון נער, והוא נער את בני בלהה, ועיין בזהר פ' בראשית כ"א ב' וסם י"ה ב' אמר אלון אנפי ברכבן דיקנא חתימין, ככובין אנפי זוטרא כרביין כו', ואותיות גדולות ואותיות קטנות הן בעמודא דאמצעייתא ולדיק, וכן בצנינה ומלכות כידוע, ואמר הה"ד אורך כו'. והוא נקרא ימין, חסד, כמו שמפרש והולך הה"ד יומם יורה כו' אלמא חסד הוא ציום, ורואה לומר ששני אלו המדות, מדת יום ומדת לילה, הן אריכו דיומין לעולם הבא, ליום שכוונו ארוך, וקצר ימים בעולם הזה, וזהו מדת יום ומדת לילה, וכל זה בעשר ספירות דכתר דהיכל הראשון כנ"ל, וזה שאומר עד הכא א' מן אב"ג וקאמר אב"ג משום ללא מפרש אלל ג' אותיות בדרך זה כנ"ל:

שמאי ב' (בינה), בה אשתמודעין דו פרוצופין דאדם עלאה, שמיג' תלת דיוקנין, כגוונא דאדם דבריאה דיצירה ואדם דעשיה, שמהג' אית לה (דף קיט ע"ב) רישא וגופא וזנבא, רישא דא י', גופא פרוצופא, קוצא דלתתא זנב, ובגין דא אמרו מארי מתניתין, אדם הראשון עשה לו פרוצוף ולבסוף זנב, זנב עליה אתמר (בראשית כא ח) ויגדל הילד ויגמל, עד דיתעביד פרוצוף.

שמועוד אבגית"ץ, שמא' איהי מורה על א"ל מסתתר מעיני כל חי ונעלם מפל היצורים כלם, אדירירו"ן עליה אתמר קומה אדיר ירון, ואית ממנא תחות ידיה דאתקרי אדיר"ר אדירים, ותחות ממשלתייה אתני"ה, ואיהו נפיק מהאי פסוק (במדבר כד כא) אית"ן מושבך ושים בסלע קנ"ך, שמתמן אית"ן ואיהו תנ"א, ק' קנך, שמת קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה), יהו"ה קנני ראשית דרכו (שם ח כב) לעילא מכלא, קדם מפעליו מאז, מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ (שם), מאי מראש, אלא הכי אמרת אורייתא דאיהי ראשית, אגא אקדימת למהוי רישא לעלם.

ביאור הגר"א

שמ" מאי ב' כו'. כנ"ל דלא אשתמודעו דו"נ אלא במ"ס דהוא חכמה, ב' כנ"ל:

שמ" ג' תלת כו'. דבה נכללו כל החלת כח"צ שהן ג' אדם הנ"ל והוא מנין ג':

שמ" ג' אית לה כו'. עתה מפרש שבזכותו נכלל ג' אדם הנ"ל שהוא רישא וגופא וזנבא, וגופא וזנבא הן ד"ו פרופים, אדם ליצירה ועשיה, ורישא הוא אימא עלאה שלכן בינה כוללת ג', ב' דחכמה וא' דכתר, דבאותיות, א"ב הן ביחד שלשה וג' כוללם, כן הוא כאן ב' – חכמה, בה ד"ו פרופים, ובינה כוללת גם כתר דביה רק אחד אחד בכל כל ולכן היא נכללת בשלשה, והן ג' אדם הנ"ל והוא ראש בטון גויה, ושם הזנב בבטון, ושם קומת הנוק', וכן בעולם שנה נפש, ואמר רישא דא יו"ד דהוא רישא שעל הגימ"ל, גופא – פרופא שהוא ו', וזנב הוא ד', נוק', ואמר ובג"ד כו' פרטוף ולבסוף זנב כמו שאמרו במדרש רבה והוא כנ"ל וכן על הנוק' אמרו (ברכות סא ע"א) חד אמר פרטוף וחד אמר זנב, כי היא נכללת בג' אדם הנ"ל שהן ג' דרגין דכוללין הכל, וברישא היא עטרת בעלה, וכן היא פרטוף וזנב, והן חולס שורק חיריק כמו שאומר לעיל נ"ד ד' ועיין מה שבארנו שם בארוכה, ואמר זנב עליה אתמר כו'. רואה לומר כל זמן שהילד יונק משדי אמו נעשה זנב לה שהוא בחיקה עד שנתגדל ואין לריד לאמו אז הוא פרטוף ואח"כ כשהוא מוליד נעשה הוא אב וכן הנקבה תחילה בחיק אמה ואח"כ פרטוף ואח"כ אם לילד לידה וכמו שאמרו (שמות רבה פרשה נב) לא זז כו' בתי כו' אחותי כו' אמי כו', והן ג' דרגין דג', והוא נר"ו, נפש נקרא זנב, ורוח פרטוף שהוא עיקר האדם, והגשמה הוא אם המגדלתו ומורה לו דרך, (משלי א ח) אל תטוש תורת אמן, והן ג' היכלין דהיכל הראשון הכוללן אימא עלאה והוא כמו שאומר לעיל ב' ב' ואיהו שביעאה לון באימא, אלא שכאן לפי סדר הימים, ליום הראשון הוא בחסד אור, והשני במים גבורה, וכן לקמן קל"ג ב' אלא לאימא מתלבשת בחסד שהוא יומא דכלל יומין, והיא מידת יום, (תהלים מז טו) יומם יורה ה' חסדו כנ"ל, והיכל שביעי הוא הנה נתתי כו' כמו שאומר לקמן קל"ג ב':

שמ" ועוד אב"ג ית"ץ כו'. מפרש והולך כל הששה אותיות – הכל בשמות, שכל אות הוא שורש לשמות וספירות כמו שמפרש והולך דביה נברא העולם כנ"ל ולכן מתחיל התורה בו, ויואל מפסוק ראשון כנ"ל, וביה כלילין הכל :

שמ" א' איהי מורה על אל כו'. דהוא אל עליון כו', כתר כמו שאומר לקמן קכ"ב א' והוא מסתתר מעיני כו' כנ"ל (ישעיהו סד ג) עין לא ראתה, ונקרא אין וכנ"ל והוא באצילות, ושם אדירירו"ן הוא דבריאה כידוע, ואמר עליה איתמר קומה אדירירו"ן רואה לומר בהיכלות דפרקי היכלות, ואדיר אדירים. הוא ביצירה ואתני"ק. הוא בעשיה, ואמר ואיהו נפיק כו'. רואה לומר, ממלת איתן כולו, וק' דקנך, כמו שמפרש והולך:

שמ" תמן כו'. והוא סלע דשפחה דהוא נער, סיהרא דעץ הדעת, ואיהו תניא דאיתן, ברייתא, שפחה תנינא דמשנה, ועיין לקמן קמ"ה ב', והכל בכתר דלהון, א' דשם זה כנ"ל, ושמות הראשים דשם הראשון משם מ"ב כמו שמפרש והולך הוא אדירירו"ן ביהרירו"ן גיהרירו"ן יגבי"ה תלמי"ה כתיב"ה שלשה ראשונות מהשמות ברוך ריון, וג' אחרונות שהן ז"ת מסיימות ב"ה, וכיואל בזה בעשר ספירות דבדברי הגאונים אלא שהוא באופן אחר, ושם חו"ב שניהם י"ה אלא שחכמה מתחלת בב' ובינה בג', וזהו החילוק בין שמותיהם, וכתר באלף (ועוד בג"ר ח' אותיות ובג"ר ה' אותיות שהן ג' פעמים י"ג שבהם כידוע והוא הטל, טלא דבדולחא, ור' היא עד המזל העליון, וה' היא עד המזל התחתון, לכן בג"ר שהן עליונים ח' כו' כנ"ל) ולכן אומרים במוספי יום טוב אדיר אדירנו, שבו כתר יתנו לך ה' אלוקינו המוני מעלה, מלאכים שהן ביצירה, אבל בשבת מתגלה הבריאה ולכן אין חטאת במוסף שלו:

שמ" קנה חכמה כו'. רואה לומר דחכמה נקראת קנין כמו שכתוב (משלי ד ה) קנה חכמה, ובינה נקרא קנין, אבל כתר הוא קנין קדומה להון, שלכן נאמר (משלי ח כב) קניי ראשית להון, וזה שאומר ה' קניי ראשית דרכו לעילא מכולהו. וקאי על הכתר דאיהי תורה קדומה ונאמר בה קדם מפעליו מאז, ואמר מאי מראש אלא כו'. רואה לומר, מעולם שהוא העולם, נסכתי להיות מראש לו, ראש לעולם והוא הכתר, ואמר כל זה לפרש השם אתני"ק – איתן ק', ק' קנין, איתן תניא, שהוא התורה והוא תורה קנין של השם יתברך, תורה קדומה:

ש"ב' ביהרירוין (נ"א ביהרירוין) כי ב"ה יהו"ה צור עולמים (ישעיה כו ד), ש"א יאיהו ב' ברוך, וסימן ש"ב ברוך ראשי אתון, ב' ברכות, ר' ראש, ו' ומקור, ד' פל, דא הוא ראש ומקור לכל הברכות, ובגין דא ב' איהי חכמה, ומורה על הכתר דאיהו רישא ומבועא דכל ברכאן, ובגין דא ב' תרין לחשבנא.

ש"ג' גיהרירוין, ואיהו תליתא, ודא שכינתא עלאה ספירה תליתא, (ובגין דא ב' איהי חכמה, ומורה על הכתר דאיהו רישא דמבועא דכל ברכאן), ש"ו ועלה אתמר (ישעיה מ ד) פל גיא ינשא, ואיהו גמטריאות פרפראות לחכמה.

ש"ה יעוד ברוך ב' אחזי תרין, שכינתא עלאה ותתאה, ר' ראשית חכמה, ו' אחזי שית ספירן, ד' אחזי על פתח עלאה, ודא איהו רזא כל הכורע כורע בברוך מעילא לתתאה, למכרע ביה לההוא (למנדע ביה בההוא) דכל מבועין ומקורין דברכאן בידיה, דאיהו עלת העלות, וכל הזקף זקף בשם, צריך לזקפא ליה ביר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו מלגאו דעשר ספירן, דאיהו עלאה וזקיף על כלא, ולית אלו"ה לעיל מגיה, ובגין דא ב' אחזי על הכריעה, דכל הכורע כורע בברוך, ש"ו דאתמר ביה (בראשית יד כ) וברוך א"ל עליון, ג' אחזי על הזקיפה ש"ד איהו גאה גאה על כלא, ולית מאן דיתגאה עליה, ובמאי אתגאה על כלא, באת י' מן אבגית"ץ, ודא

ביאור הגר"א

²⁵ ב' ביהרירוין. כנ"ל שאלו ג"ר מסיימות בשוה, והתחלטה הוא ב"ה כמו שמפרש והולך כי ב"ה כו' שהוא שמא של החכמה ועיין לעיל ריש תיקון כ"ב מה שאומר בזה בארוכה שהן ב' עלמין סתימין לחכמה שהיא ד"ו פרופין דב' של חכמה כנ"ל:

²⁶ ואיהו ב' ברוך. דברכות הוא מחכמה, שכל הדברות הוא ממ"ס, נביעו דכל ברכאין:

²⁷ ברוך ראשי אתון ב' ברכות ר' ראש ו' ומקור ד' כל לא איהו ראש ומקור לכל הברכות ובג"ד ב' איהו כו'. מתחילה מפרש הפירוש של ברוך דמורה על האלף, לחכמה היא מעין שהיא בריכה, ברוך, וכתר הוא מקור של המעין כמו שאומר בפ' זבא, וזה שאומר ובג"ד ב' איהי חכמה ומורה כו'. דכתר איהו נעלם ואינו מושג אלף מכח החכמה, (איוב כח יב), לחכמה מאין תמלא, ע"כ (איוב כח א) יש מולא לה, וכמו מקור שהוא נעלם ואינו מושג אלף ממעין שעל כרחק יש מקור למעין, ולכן בתיבת ברוך שהוא חכמה מרומז הכתר שהוא ראשי תיבות ב"ר כה"ר ראש ו"מקור כ"ל, ברכה הוא חכמה ראש, ומקור כל היא כתר, ואמר ובג"ד ב' תרין לחושבנא רוכה לומר אע"ג דהתורה מתחלת בב' וכן המספר, מכל מקום הוא תרין לחושבנא שמורה שיש אחד קודם לה אזל האחד לבד אינו במספר, וכן בראשית מתחיל בב' ואח"כ ראשית שהוא נקרא כאן כתר:

²⁸ ג' גיהרירוין כו'. ג"כ כמו החכמה, ושניהם ב"ה, הן בחכמה וחכם בזינה, אחתה ומודעתה כלילין לא בלא, כתרין רחמינן דמתחבקינן כו', אלף שנתנה בלות הראשון שהוא ג' ולכן מפרש והולך ואיהו תלילתאה ודא שכינתא עילאה כו':

²⁹ עלה אתמר כל כו'. כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש ע"ה ב' ובהון כל גיא ינשא, והוא דכולא כלילא ביה ודא רעיא מהימנא דאתמר ויקבור אותו בגיא, א"ב ל"ג מכילין כו', ורוכה לומר דנאמר ביה (ישעיהו נג ה) והוא מחולל כו', (משנה סוטה פ"ט עו) חכמת סופרים תסרת, נאמר (ישעיהו נב יג) ירום ונשא וגבה מאד, וזה כל גיא שהיה שפל מאד – ינשא, והוא שעליו נאמר (דברים לד ו) ויקבור אותו בגיא, וזה, רוכה לומר בזינה, ינשא, שבה כל הזקיפות כמו שאומר למטה ג' אחזי על הזקיפה, וזהו ג"י של השם רוכה לומר גיא, וזה י"ג מכילין דרחמי ג"י של השם שהוא בגיא הג"ל והוא א"ב של כתר חכמה, וג"י של זינה, הוא בגיא, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש שם ובהן ינשא, והיא גיא לחכמה שהוא הר, והיא נוק', גיא, כר לבעלה, כסא לכבוד, מקום הנקבות גיא, ועיין באילרע רבה ובפרק ג' דספרא דלניעותא, ואמר ואיהו ג' פרפראות לחכמה. שהיא פרפרת לחכמה שעליה, וגמטריאות הוא ג"כ ג' של השם זה, וכל זה לפרש שהיא ג':

³⁰ ועוד ברוך כו'. עתה חוזר ומפרש שניהם, חו"ב, ואמר ברוך שהוא חכמה ונכלל בו כל העשר ספירות, חכמה עד מלכות, וכתר הוא כלל הברוך שהוא ראש ומקור לכל הברכות כנ"ל ואליו הכריעה כמו שמפרש והולך למכרע ביה לההוא דכל כו', וזקיפה צ"ס שהוא דרגא דזינה שהיא סומך ה' לכל הגופלים וזוקף לכל הכפופים, דהשם זוקף לכל הכפופים כמו שאמרו (ברכות יב ע"א) מאי טעמא דכתיב ה' זוקף כפופים, והיא ס"ג – סמ"ד וג', סומך וזוקף, ומפרש והולך דהוא צ"ס מ"ה וכמו שאומר לעיל א' דשם זה הוא מלגאו דעשר ספירות דהוא האומן, והוא דלומר נעשה אדם הוא שם ס"ג שהוא נודע במ"ס, ושם מ"ה באוירא דמ"ס מתלבש ביה וכמו שאומר לקמן קכ"א א' לא גופא ודא מוחא, והן חו"ב וכלם מעידין על עלת העלות אלף שזה מלגאו על שפעו זה מלצר על יכלתו, וזה הכריעה והזקיפה שהן חו"ב, ובברוך כורע גופו, ובתאה – ראשו שהוא הכתר, ראשית כנ"ל, וזוקף בזינה, השם – שניהם, דכולל שניהם כנ"ל:

³¹ דאתמר ביה ובדוך א"ל עליון. מפרש הקרא על חכמה, דהוא עליון על א"ל דהוא חסד, נהירו לחכמתא, ולכן נאמר שם והוא כהן לא"ל עליון, דשם כהונא רבתא:

³² דאיהו גאה כו'. רוכה לומר בזינה וזה שאומר מאי דכתיב כי גאה גאה, ארבע גאים כו', שהוא חגת"ס, מרכבה דילה, והיא מתגאה עליה, ואמרו (תפילה של שבת) המתגאה על חיות הקודש, ושם מקום הגאה כמו שאומר בפ' תרומה קכ"ט א' מאן איהו גם רוח כו' דהא לית גבהות באויריתא אלף בעלמא דאתי והיא נקראת מרום, (ישעיהו ו א) כסא רם ונשא, ואמר ובמאי יתגאה כו'. להגבהות של הקב"ה – כד אבן מאסו כו' (תהלים קיח כב), (דניאל ב מה) אבן דאתגזרת כו' כמו שאומר לעיל ראשי תיבות יו"ד ורוכה לומר שזהו שם יגזי"ה דהוא בלות יוד, מלכות כמו שמפרש והולך:

יגבי'ה, שנועד אשכחנא בגוונא אחרא יגבי'ה (נ"א יגביהיה), ואתון דיליה גבי ה'ה (נ"א גבוה היה), עלאה דכל עלאי.

שית' תלמי'ה, ת' תל שהכל פונים בו, דתמן איהו ההוא דכל עיינין ומחשבתין סלקין לגביה, בגין דא ת' תורה קדומה דכל קדומין, תורת חכם מקור חיים (משלי יג יד), תורת יהו'ה תמימה (תהלים יט ח), ועוד תלמי'ה, תלמי'ה רוח נחת גדודיה וגומר (שם סה יא), בהאי שמה אתעביד ימא תלמים תלמים, שנועד תלמי'ה דא אורייתא, דתליין מינה כמה תלי תלין דהלכות פסוקות דלית לון חושבן.

צ' (צתני'ה) שצתני'ה דא צדיק, עמוד סביל כלא, וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מכלא, בגין דצדיק איהו כליל כל ספירן, וביה מתיחדין בלהו, ואתעבידו אגודה אחת, איהו לולב אגד דכלהו ספירן, שנואת צ' ביה מצויירין כל ציורין דהיכלין דסחרין לגנתא דעדן דלעילא, בכמה ציורין דכל עובדא דבראשית, דירתין לון צדיקיא וביה נקודין כל נקודין דאורייתא, דאינון נקודין בהיכלא דאיהי שכינתא תתאה, ונהרין בלהו על ציורין, פאבני מרגלאן דנהרין על רישא דכתרא, וכגוונא דככביא נהרין ברקיעא, ובגין דכל נקודין דככביא ביה, אומר (בראשית א יז) ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ, דא שכינתא תתאה (ס"א דא נשמתהון דצדיקיא דמשתדלין באורייתא להוציא לאור כל תעלומה, הדא הוא דכתיב (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזה הרקיע וגומר).

[רתיקוני זוהר – דף קב ע"א]

(דף קב ע"א) שיהיכלא תנינא, מרקמא מכמה ציורין גלידין במיא, אבנין מרגלן בלהו מליין מיא, ואינון אבני שיש טהור, דהיכלא תנינא בגויה, מנייהו איהו בנוי, בשמא דא קר"ע שט"ן, ואיהו רקיע קרע, דביה קרע

ביאור הגר"א

נח ועוד אשכחנא בגוונא יגבי'ה ואתון דיליה יגביה י"ה עלאה כו'. ורואה לומר דכולן מורין על הגבוהות, עילת העילות זכתה למעלה מחו"ב כמו שאמר בברוך למורה על הכתר, וכן בכריעה וזקיפה כנ"ל וכן כאן יגביה י"ה למעלה מ"ה, וזה שאומר עילאה דכל עילאי: ש"ת תלמי'ה ת"ל שהכל כו'. רואה לומר, ת"ל של שם תפארת שהכל פונים אליו, שכן הענפים ממנו, והוא תורה, שהוא מקור חיים, שלכן הכל פונים אליו לקבל חיים, ואמר תורה קדומה לפי שכלו דהיכל הראשון עשר ספירות קדומים, ואמר תורה ה' תמימה. שבו אותיות מ"ה לתלמי'ה, והענין שאמר שהוא תל כו' ורואה לומר שהשם הוא תל מ"ה, שהוא בן י"ה, תל מנהון, ואמר ועוד תלמי'ה כו'. על שם תלמים כמו שמפרש והולך תלמי'ה רוח כו', והוא שבו קרע היס, בשם ע"ב, לשנים עשר גזרים נגד י"ב גדולי אלכסונים דביה שבטי י"ה עדות לישראל, לישראל סבא, ובו שם ע"ב, ו' פעמים י"ב, וזה שאומר בהאי שמא אתעביד כו':

ועוד תלמי'ה דא אורייתא כו'. ג"כ כנ"ל תל מ"ה, בן י"ה:

פס"ח תני'ה דא דליק כו'. רישא ל"ה, ב' אותיות הראשונות, כמו ג"י ותל הנ"ל, וזה הוא לשון גובה כמו שאומר בתרגום אונקלוס על (בראשית יא ד) וראשו בשמים, ורישיה מטי לית שמיא, וזה שאומר וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מכולא ומפרש והולך בגין דליק איהו כליל כו'. ולפי שבו כלולים כולם – ניכר מי הוא העולה על כולו, כמו בלולב שנהגדים כלם יחד – ניכר הלולב שעולה על כלם, אבל אם כל אחד לבדו אינו ניכר מי גבוה יותר, שיכול להעלות הקטן על הגדול, מה שאין כן בקשורים יחד, וזה שאומר איהו לולב כו'. והלדיק הוא המגדל שעולה עד לית שמיא כמו הלולב, והוא משכיל לאותן כמו שאומר בפ' משפטים והוא סליק למעלה:

פס"ט ואת א' ביה כו'. אמר ועוד נקרא דליק לפי שהוא ראשי תיבות ליוז דביה מצויירין, שהוא אדם דליקרה, דביה ויזכר, לייז הכל, וביה כל נקודין לאשקאה לאתון דבגנתא כמו שאומר לעיל ל"ח א' ושאר מקומות הרבה, וזה שאומר צ"י מצויירין כו' וביה נקודין כו'. שהן הצורין כו', וביה כל הכוכבים כמו שאומר בריש פ' שמות ולמעלה א' א', והן הן הנקודין לאורייתא, וזה שאומר ובגין דכל נקודין דכוכביא כו':

פס"י היכלא כו' גלידין במיא כו'. דהוא יום שני שבו מלאכת המים, וביה גלידין מיא כמו שאומר דבכפון גלידין מיא ודכוס כו', ולכן הוא אבני שיש, וזה שאומר גלידין כו' ואינון כו', ונקרא טהור, דימינא הוא קדוש ושמאלא טהור, מפני שיש אבני נגף דכשלין בהון בני נשא, ואמר ואיהו רקיע, שהוא נברא ביום שני והוא אותיות קר"ע, ואמר דביה קרע ימא שקריעת ים סוף הוא מסטרא דשמאלא ולכן אמרו קשה לפניו בקריעת ים סוף, ואמר ואפריש מתמון השטן כו' רואה לומר כמו שאומר לעיל ע"ה א' ה"ד ויאמר אלוקים יהי רקיע כו' בין מים לדכיו כו', וכן בימא לאורייתא כמו שאומר לעיל נ"ב צ' עד דייתי מורשה דיליה וקרע ימא לאורייתא, וסוף ורוכבו בים דאיהו חוויא ובה זוגיה דאיהו סוסיא דיליה כו' בפורקנא בתרייתא, כלל בימא לאורייתא כו' בההוא זמנא דלתעבר חוויא בישא מן ימא, שליט כו', וזה שאומר דא איהו שמא דעקר שטן מן ימא לאורייתא ואפריש ליה מתמון, ורואה לומר דקרע אותיות עקר, וזה שאומר בגין דאיהו עקר כו' רואה לומר כמו שהוא האמונה, ונגן מפריד לכוף, כנסת ישראל שהיא אמונה לישראל סבא, כן השם יתבדך יעקור אותו, והוא בשם זה, קרע שטן, קרע שטן מן ימא, וכן הוא במעשה, במאמר יהי רקיע לתפרד מתמון התורה כו' כמו שאומר בפ' בראשית, ואינון נגד קריעת ים סוף כמו שאמרו כל מה שנאמר בפ' בראשית נאמר ביציאת מצרים כו', בפסוק יהי רקיע ביציאת מצרים קריעת ים סוף כו', והוא בתורה שעל פה שהוא מסטרא לגבורה, לתורה שבכתב מימינו כו' ותורה שעל פה מסטרא דשמאלא, ולכן שם ויהי מדליל כנ"ל ע"ח א' ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ה ב' בה קרע שטן מן שמאלא, ובה יש את היס לחרבה, ובה קרע ימא כו', ובה עקר טורין ותבר

ימא, ואפריש מתמן השטן דאיהו מיינ מסאבין, ובגין דא יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), דא הוא שמה דעקר שטן מן ימא דאורייתא, ואפריש ליה מתמן, בגין דאיהו עקר האמונה דישראל עלאה דכל עלאין, (ס"א מצאתי, סמוך דישראל וביומא תנינא לית תמן טוב בגין דביה אתברי גיהנם, כאן חסר).

ס"ז ספר תולדות אדם (שם ה א), פתח רבי שמעון ואמר, סליקנא דין למאן דברא עלמא, דיגלי לן רזין עלאין סתימין גניזין טמירין, למימר קמי שכינתא, ושתיין רבוא דחיילין דיליה דמלאכין קדישין דלעילא, ושתיין רבוא דמלאכין קדישין דלתתא דלא איעול בכסופא קדמך.

ס"ח פתח ואמר, זה ספר תולדות אדם, זה ודאי כליל תרין עשר מזלות דאדם דלעילא, דאתמר עלליהו (תהלים קכב ד) שבטי י"ה עדות לישראל, זה ודאי אינון ארבע אנפין דאריה, ארבע אנפין דשור, ארבע אנפין דנשר, דבהון אשתמודעין פרוצופין דבני נשא, וכלהו אנפין אינון רשימין בארבע אתון דאינון יהו"ה, מאי אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועליה אתמר (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית, מאן בית דיליה, דא שכינתא דאתקריאת דמות אדם, דכל דמיונין ופרצופין דבני נשא בה אשתמודעו, וכל ציורין דעלאין ותתאין, ובגינה אתמר (הושע יב יא) וכיד הנביאים אדמה.

ביאור הגר"א

טינין לחוויא הה"ל והנה רוח חזק מפרק הרים ומשבר סלעים לאינון טורין וסלעים לחוויא כו' וזהאי שמא הוה רצה עוקר הרים באורייתא דבעל פה, ורצה לומר טורין וסלעים כמו שאומר שם ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כו'. *אחסר כאן הרצה מזה היכול, ושאר חמשה היכולות, השם יתברך יחזיר לנו את האבדה הגדולה הזאת, וכאן נשלמו התיקונים שבעין, וספר הראשון מששה ספרים, שעליו נבנו התיקונים שבעין, על ששים שמן, ועשרה מאמרות, כמו שכתבתי לעיל תיקון ל"ב ומכל מקום מסיים והולך לדרוש (בראשית ה א) זה ספר, התחלת ס"ת, והכל על חכמת הפרקוף שהוא ספר תולדות וקורות האדם, שצאדם עלמו נטעיר כמו בספר תולדותיו כנ"ל:

ס"ט זה ספר כו' ושתיין כו' ושתיין כו'. ורצה לומר שתיין רבוא דקב"ה וס' רבוא לשכינתא ועיין בתיקונין זוהר חלק, ולפי שזה הפסוק אמר זכר ונקבה ברא אותם וכן אמר לקמן ב', בענין ד' תיקונין דהוי"ה לאינון מראה, וד' תיקונין דס"ת לאינון דמיון שנה זו"ן:

ס"ח פתח ואמר כו' דאדם דלעילא כו'. רוצה לומר, כמו יעקב הוליד י"ב שבטים, כן עמודא דאמצעייתא דרגא דיליה, הוליד י"ב שבטין עלאין, וכולן אתחמון ביסוד כמו שאומר בסתרי תורה ריש פ' לך ובריש פ' שמות, ואמר למעלה ל"ב א' דמסטרד דהאי את אמר למשה וזה לך האות ואיהו כליל תרי עשר מזלות דכל מזל אתקרי אות כו', וזהו זה ספר, וזהו הוא ביסוד (ובפ' יתרו ע' א' בהגהה זה דתליא ביה כלא, זה אילנא דחיי כו' אילנא דגלי תולדות אדם ועביד איבין לאפקא בעלמא כו', ולקמן קל"ו ב' אמר ר' שמעון זה ספר דא צדיק חי עלמין דאיהו אפיק תולדין זה ספר ודאי ולא אחרא ואינון תולדות אדם ההוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית מאן בית דא שכינתא ורעיא מהימנא כו') וביה תרי עשר מזלות, תרין עשר שבטין (והוא נקרא ג"כ ספר, ספר זכרון, וביה תולדות אדם) וספר הוא במלכות דבה אשתמודעין כל י"ב פרצופין והוא קובע בה כל י"ב שבטין כמו שאומר שם ושם, ואינון י"ב בקר דתחותיה י"ב שבטין כמו שאומר בפ' ויחי ושאר מקומות הרבה, וזהו ספר דכאן, ואינון תרין דרגין כחדא, זה ספר, כמו שאומר בפ' ויקהל ר' א' ספר זכרון מאי איהו אלא כו' ספר זכרון, תרין דרגין דאינון חד, ורזא דא כו' (הגהה: וכן הוא בפ' יתרו שם ורזא אולפי זה ספר, אית ספר כו' זה ספר תרין דרגין דאינון חד, כללא דו"ג, ודא איהו כללא חדא דכל אינון נשמתין ורוחין דפרחין בבני נשא, כללא דכל תולדות אינון תולדות אדם ודאי דהא מההוא צדיק כו' עיין שם היטב בארוכה) ספר תתאה דא תורה דאקרי תורה שבעל פה כו' עיין שם, ובהון תולדות אדם, אדם דלעילא, תפארת כמו שמפרש והולך ויעקב בדיוקניה שהוא דיוקנא דאדם קדמאה, וכן הוא באדם הראשון דכל דיוקנין שהוא בבני אדם הכל בתולדות שלו, והוא אדם כליל כולא, וכן יעקב אדם כולל י"ב תולדות שלו, והוא מה שכתוב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם, שכולל כולם, ועיין לעיל י"ד א', ועיין לעיל ל"ח א', וס"ג א' ואינון תרין עשר אנפין ואדם רכיב על גביהון כו', והוא סוד וא"ו, ו"ו - י"ב ואלף בתוכו הוא אדם הכולל אותן ועיין לעיל ק"ג א' ותריסר מזלות אינון ו"ו דאשתכחו מאת אלף, ודא רזא דוא"ו כו', ואדם הוא סוד הדעת, שקיו דאילנא כמו שאומר לעיל קי"ט א' בארוכה והוא כולל תרין עשר הנ"ל, ה' חסדים וה' גבורות וב' אחסנתין, וזה שכתוב שבטי י"ה, דהכל הוא מא"א, ב' אחסנתין וב' עיטרין כמו שאומר באידרא זוטא, והן עדות, ב' דעות, ועדות - שהדעות שהוא מא"א ואסהיד באנפיה כו', והוא דיוקנין פרצופין דב"נ, י"ב אנפין דג' חיוון כמו שמפרש והולך והן ע"ב אנפין דאורייתא, ואדם - מ"ט אנפין דאורייתא בהתכללות בד' אותיות הפשוטין כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ב, והנה אף ש"ב הן כנ"ל, ה' חסדים וה' גבורות כו' ו"ו (כמו שאומר לעיל ל"ב א') מכל מקום בעמידתן וקביעותן בנוק' הן ג' פעמים ד', ג' בכל צד כמו שאומר בפ' ויחי ועיין מה שבארנו בספרא דצניעותא, וזה שאומר כאן ארבע אנפין דאריה כו', ואדם - התלי הכולל כולו, וכן הוא בשרשן במ"ט בג' היותן כמו שאומר באידרא זוטא ועתיקא קדישא כליל לון, ולכן אדם שליט על המול, ועיין לעיל ק"ד ב' ומאן דאיהו מסטרד דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א כו' בכולא שליט כו' ואמר דבהון אשתמודעין פרצופים דב"נ. כמו שאומר לקמן קכ"ח א' אנפין חיוורין כו', וכל התיקון הזה, ועיין לעיל ע"ט ב' גלגולא קדמאה כו', ואמר וכלהו אנפין אינון כו'. שכל אחד ד' אנפין בד' אתון, ועיין לעיל ס"ב ב' ובאן אתר יו"ד ברישא כו', ובוזהר חדש ריש פ' יתרו ואלין ג' חיוון כלילין בחד, והן ד' אותיות הוי"ה, ואדם מילואו, וכולן כלילין בשכינתא כמו שמפרש והולך, והן י"ד אתון, וזה שאומר ובגינה אתמר וכיד הנביאים אדמה, דהוא י"ד ולכן נקרא יד, ועיין לעיל ל"ב א' ומה שבארנו שם, וזה שאומר פתח ואמר כו' אשתארו עשר תיקונין, רוצה לומר מ"ד, ובה אדמה, שעלה נאמר בפסוק זה בדמות אלקים עשה אותן, דכל דמיונין כו', והיא דמות אדם, ועיין לעיל י"ד ב' וכן דמות ארבע חיות, וזהו סוד מ"ט הנ"ל - מ"ה ד' אתון כנ"ל:

[אזהרת המגיה לפני המאמר הזה לבל יהרסו המעיינים בו לצייר ח"ו שום ציור ודמות בעלת העלות

יתברך שמו]

(אמר המגיה, אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה, להזהירך באתי שתעמד על רגליך על במותי האמונה האמתית, ותקעת יתד במקום נאמן, פן יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך, ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים, השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין שמץ דבר מזה אפילו בהרהור, כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה גם ראה מה שאמר התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו), וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו משכיות לבב, ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה (דברים ד טו), וישעיה אמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוהיאמר קדוש (שם כה), ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד העצם והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק (מעז רתחו ולא דמו, מ)יראתי פן עובדי פשתים שריקות, ואורגים חורי, קורי עכביש יארוגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניתם, לך נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף בן גיקיטיליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה, והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר' יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות (ד, לד), וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שכתוכן, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיגבילהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה כו' עיין שם. עוד כתב (בדף לה ע"ב) כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון (דניאל ה כח) פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבו הפרסאות שהזכיר בכאן, רומז לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנס, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצורפים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו', ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז"ל ואשר במסלתו ילכו, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעבטון ארחותיהם. עכ"ל. והשם יתברך יטהר לבנו ויאיר עינינו להבין ולהשכיל בכל עמקי סודות הרשב"י ז"ל אשר על ידם נזכה לעבדו בלבב שלם ולהדבק בתורתו אנחנו וצאצאינו כרצון השם יתברך. אמן.)

[תיקוני זוהר – דף קב ע"ב]

(דף קב ע"ב) ¹⁰⁰פְּתַח וְאָמַר, וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׁנָאֵי בְּצַע (שמות יא

כא), אֲנָשֵׁי חֵיל מִסְטָרָא דְחֶסֶד דְתַמְנָן י', וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, יִרְאֵי אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְתַמְנָן ה', וּבָהּ אֲתַמַּר הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצִפִּין, אֲנָשֵׁי אֲמַת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעֵיתָא דְתַמְנָן ו' וְתַמְנָן אֲמַת,

ביאור הגר"א

¹⁰⁰ פתח כו' אנשי חיל מסט' לחסד. דימינא נקרא כח כמו שכתוב (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי צכה, כמו שאומר למעלה, וכל כח הוא דימין, דשמאל הוא יד כהה וכמו שהקשו סם דלמא יד שצכה, וכן חכמה בסטרא דימינא נקרא כח מ"ה, ודימינא נחית חכמה ובשמאלא בינה, וזה שאומר דתמן יו"ד ובגיני' כו'. לראיה דתמן יו"ד, חכמה, ורואה לומר לפקש ד' ארתון לאינון בחגת"ס, מרכזה דהוי"ה, דהוא באינון ד' קרא כמו שפירש והולך, ואמר יראי כו' דיחאה הוא בשמאלא, פחד יחחק כמו שאומר למטה, ודימינא אהבה דלמדל אהבה (משלי כד ה, עיי"ש) איש חיל מחמיץ כה, ואמר ובה אתמר הרואה כו'. כמו שאומר לעיל בחיקון נ"ה דעלה נאמר צרכת ה' היא תעשיר, ואמר אנשי אמת כו'. כמו שכתוב (מייכה ז כ) תתן אמת ליעקב, והוא דרגא דתורה, (משלי כג כג) אמת קנה כו', ואמר שונא צלע כו' והוא מדת הצדק, (ישעיהו לב א) הן לצדק ימלך מלך, ויהודה זכה למלוכה בצביל שאמר מה צלע כו', ואמר אליו אינון מראה שהוא ואתה תחזה:

שֹׁנְאֵי בָּצַע מִסְטָרָא דְמַלְכוּת דְתַמְנָן ה', הָא הָכָא אַרְבַּע תְּקוּנֵי דְאִינוּן פְּרָצוּפִין דְבַנֵי נְשָׂא, אֲלִין אִינוּן מְרָאָה (ס"א מראין).

^{ס"ו} וְאִית אַרְבַּע דְּמַתְּלַבְשִׁין בְּהוּן דְּאִינוּן דְּמִיּוֹן וְאִינוּן אֲדַנֵּי, וְעַלֵּיהוּ אֲתַמְר (שם) וְשַׁמְתָּ עַלֵּיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים מִסְטָרָא דָא, שְׂרֵי מְאֹת מִסְטָרָא דָאֲת ד', דְּאִיהוּ אַרְבַּע מְאֹת דְּאֲשַׁתְּעֵבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְּבָהּ חָאבוּ, הָא דְּאֲתַמְר בֵּיהּ (בראשית כג טו) אַרְבַּע מְאֹת שְׁקָל כֶּסֶף, וְשְׂרֵי חֲמִשִּׁים מִסְטָרָא דָאֲת נ', וְשְׂרֵי עֲשָׂרוֹת מִסְטָרָא דָאֲת י'.

אֲשַׁתְּאָרוּ עֶשֶׂר תְּקוּנֵי, עַלֵּיהוּ אֲתַמְר וְאֲתַה תַּחֲזָה מְכָל הָעָם, ^{ס"ח} בְּשַׁעְרָא בְּגוּנֵי דִילֵיהּ בְּאַרְיִכוּ דִילֵיהּ בְּקַמִּיטוּ דִילֵיהּ, בְּמִצְחָא בְּקַמִּיטוּ דְּמִצְחָא בְּאַרְיִכוּ דְּמִצְחָא בְּפּוּתִיָא דְּמִצְחָא בְּשִׁרְטוּטִין דְּמִצְחָא, בְּאִוְדֵינִין (כס"א באודנין שַׁעְרָא דְנַחֲתַת עַלֵּיהוּ או תַּחֲתֵיהוּ), בְּאַלִין אֲדָרִין דְּאִוְדֵינִין בְּשַׁעְרָא דְּתַחֲתוֹת אִוְדֵינִין, בְּאַנְפִין בְּדִיּוֹקֵינִין דְּאַנְפִין בְּפְרָצוּפָא דְאַנְפִין, בְּעֵינֵינִין בְּגוּנֵינִין דְּעֵינֵינִין בְּקַרְיִצִין דְּעַל עֵינֵינִין, בְּחוּטְמָא בְּאַרְיִכוּ דִילֵיהּ בְּפּוּתִיָא דִילֵיהּ בְּקַמִּיטוּ דִילֵיהּ, בְּפִימָא בְּפִתְיָחוּ דִילֵיהּ בְּזַעֲרֵי דִילֵיהּ, בְּצוּאָר בְּאַרְיִכוּ דִילֵיהּ בְּקַמִּיטוּ דִילֵיהּ, בְּיֵדִין בְּשִׁרְטוּטִין דִילֵיהּ בְּפִתְיָחוּ דְלֵהוּן בְּסִתִּימוּ דְלֵהוּן, בְּגוּפָא בְּקוּמָה דִילֵיהּ בְּאַרְיִכוּ דִילֵיהּ בְּקַמִּיטוּ דִילֵיהּ.

^{ס"ט} בְּשַׁעְרָא בְּגוּנֵינִין דְשַׁעְרָא, שַׁעְרָא חוּרָא אִיהוּ מְאַלִין אֲנָשֵׁי חֵיל, דְּאֲתַמְר בְּהוּן (דניאל ז ט) ^{ס"י} וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשִׁיָה כְּתֵלַג חוּרָא וְשַׁעֲרָא רְאִשָׁה כְּעַמְר נְקָא, שַׁעְרָא סוּמְקָא מְאַלִין דְּאֲתַקְרִיאוּ יְרֵאֵי אֱלֹהִים, שַׁעְרָא יְרוּקָא מְאַלִין דְּאֲתַקְרִיאוּ אֲנָשֵׁי אֲמַת, ^{ס"א} וְעַלֵּיהוּ אֲתַמְר (מיכה ז כ) תַּתְּנָן אֲמַת לִיעֶקֶב חֲסֵד לְאַבְרָהָם, תְּלִיתָאָה פַּחַד יִצְחָק, גּוּן אֲוִכְמָא מִסְטָרָא דְהֵהוּא דְאֲתַמְר בְּהּ (שיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנְאֻוָה, מִסְטָרָא דְאַלִין דְּאֲתַקְרִיאוּ שֹׁנְאֵי בָּצַע, וְאִיהוּ שַׁעְרָא דִילֵיהּ אֲוִכְמָא, ^{ס"ב} וְאִיהִי שַׁעְרָא דְאַתְוּוֹן דְּאִוְרִיָתָא, כָּל נִימָא וְנִימָא דִילֵיהּ, דְּאֲתַמְר

בִּיאור הַגְרָא

^{ס"ג} וְאִית אַרְבַּע כו' ועלֵיהוּ אֲתַמְר כו'. דְּהוּיָהּ הוּא מְלַךְ עֲלָמָן בְּהוּוּתוֹן אֲכַל שְׂרֵי אֲלָפִים כו' הוּא בְּהַתְּמַתוֹן לְשָׂרִים וְהוּא מֵדַת הַמְּלָכוּת, אֲדַנֵּי, אֲדוּן הַעוֹלָם, וּמִסְטָרָא לִידָה שְׂרִים, וְעִיין בְּזוּהַר חֲדָשׁ רִישׁ שַׁ"ט, וְכֵן כָּל עַנְיֵיהּ לְרִיךְ הַכָּל לְמַעֲשָׂה, וְהוּא חֵילוּק שְׂבִין נְבוֹאֲתַת מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלוּי הַשְּׁלוֹם לְשָׂאֵר הַנְּבִיאִים דְּכוּלָּם בְּדַמְיוֹן כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן וְבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה בְּאַסְפַּקְלֵרִיא לְלָא נְהַרָא מִסְטָרָא דְנוֹק' אֲכַל בְּמַשָּׁה (בְּמַדְבָּר יב ח) בְּמַרְחָה וְלָא בְּחִידוּת, מִסְטָרָא לְדְכוּרָא אֲסַפְקְלֵרִיא לְנְהַרָא וְהוּא וְאֲתַה תַּחֲזָה – בְּמַרְחָה, וְשַׁמְתָּ – בְּדַמְיוֹן. וְאֲמַר שְׂרֵי אֲלָפִים כו' שְׁהֵן רֵאשֵׁי תִיבּוֹת אֲדַנֵּי לְבַד הַד', שְׁמַתְחֵלָף בְּאֲ"ת בִּ"ש, וְהוּא מִלּוּי אֲהִיָּה לְיוּדִין, חוּשְׁבָן אֲלָפִים, אוֹת רֵאשׁוֹן לְכָלִּיל כּוּלָּא, וְהוּא אֲלָף לְאֲהִיָּה כְּמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל בְּתִיקוֹן ס"ט, וְאֲמַר אֲשַׁתְּאָרוּ עֶשֶׂר תְּקוּנֵי רוּחָה לּוּמֵר מִן י"ד, וְבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה כְּנ"ל, וְאֲמַר עַלֵּיהוּ אֲתַמְר וְאֲתַה תַּחֲזָה מְכָל הָעָם. רוּחָה לּוּמֵר, וְאֲתַה לְרַגְלָא דִילְךָ שְׁהוּא שְׁמַא מִפְּרַשׁ בְּעֶשֶׂר אֲתוּוּן, וְאֲמַר מְכָל הָעָם שְׁהֵם בְּיַחַד פְּרָטוּף שְׁלָם וְכֵן עֶשֶׂר תְּקוּנֵינִין כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ:

^{ס"ד} בְּשַׁעְרָא כו'. שְׁהֵן עֶשֶׂר תְּקוּנֵינִין וְכָל אֶחָד ד' הַנ"ל אֲנָשֵׁי חֵיל כו' שְׁהֵן עֶשֶׂר וד' שְׁמַא וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְקַמֵּן קכ"א א' עֶשֶׂר תְּקוּנֵינִין אֲלִין כָּל תְּקוּנָא אִית לֵה אַרְבַּע שַׁעְרֵינִין כו', וְכְמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ שַׁעְרָא חוּרָא סוּמְקָא יְרוּקָא אֲוִכְמָא, ד' גּוּנֵינִין, אֲנָשֵׁי חֵיל כו', ד' אֲתוּוֹן דְּהוּיָהּ כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ, וְכֵן הוּא בְּאַרְיִכוּ דְשַׁעְרָא, וְעִיין לְקַמֵּן קכ"ב ב' אֲנָשֵׁי חֵיל שַׁעְרָא שַׁעֲרָא כו' שַׁעְרָא חוּרָא מִסְטָרָא דִימִינָא כו', וְעוּד בְּשַׁעְרֵינִין בְּכָלִּין אִם יֵשׁ לוֹ רִיבּוּי שַׁעֲרָא אוֹ מִיעוּט אוֹ בִּיטוּי וְהוּא שְׁאוּמֵר בְּשַׁעְרָא בְּגוּנֵינִין בְּאַרְיִכוּ, וְהוּן ג' פְּעַמִּים ד' שְׁהֵן י"ב אֲנָפִין הַנ"ל וְאֲדַם כְּלִיל כּוּלָּן דְּהוּן עֶשֶׂר תְּקוּנֵינִין כָּל אֶחָד הוּא ג' פְּעַמִּים ד' כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ בְּאִוְדֵינִין כו' בְּאַנְפִין כו' וְכֵן בְּכוּלָּם וְכַמְלָחָא קַמִּיטוּ וְפּוּתִיָא וְשִׁרְטוּטִין:

^{ס"ה} בְּשַׁעְרָא בְּגוּנֵינִין דְשַׁעְרָא חוּרָא כו'. עַתָּה מִפְּרַשׁ וְאִזִּיל כָּל הַעֲשָׂר תְּקוּנֵינִין: ^{ס"ו} וְעַתִּיק יוֹמִין כו'. דְּשֵׁם כָּלָא יְמִינָא כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּאַיֲדֵרְחָא רַבָּה וְנִלְאֵמֵר (דניאל ז ט) כְּעַמְר נְקִי, חוּרָא כְּמוֹ שְׁאֲמַרו (שְׁבַת נד ע"א) כְּלָמֵר נְקִי בִן יוּמָא כו', וְעִיין שֵׁם בְּאַיֲדֵרְחָא רַבָּה בְּאַרְכּוּכָה:

^{ס"ז} וְעַלֵּיהוּ אֲתַמְר תַּתְּנָן אֲמַת כו'. אֲבַהֵן הוּן ג' גּוּנֵינִין הַנ"ל כְּמוֹ שְׁאוּמֵר ב' פְּנַחַס רט"ו א' אֲכַל הַכִּי אֲמַר בּוֹזִינָא קַדִּישָׁא כו', וְהוּן הַמְּרַכְבָּה הַנ"ל ד' אֲתוּוֹן עִם דוּד מְלַכָּא וְעִיין לְקַמֵּן קכ"ד א', (שְׁמוּאֵל א יז) וְדוּד הוּא הַקְּטָן שְׁהוּא אוֹת יו"ד עֵצִירָא לְאֲתוּוֹן לְדִית כְּהַ חוּרָא, שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִלְאֵה כו' כְּמוֹ שְׁאוּמֵר בְּרִישׁ שַׁ"ט בְּאַרְכּוּכָה וְהוּא שְׁאוּמֵר לְאֲתַמְר כְּהַ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִלְאֵה כו' וְעִיין שֵׁם נ"ה ב' בְּאַרְכּוּכָה, וְאֲמַר וְאִיהוּ שַׁעְרָא דִילֵיהּ אֲוִכְמָא. רוּחָה לּוּמֵר, עַל הַאֲדָם קָאֵי מֵאֵן דְּהוּא מִסְטָרָא דְשׁוּנְאֵי בָּצַע שַׁעְרָא דִילֵיהּ אֲוִכְמָא, וְלָא קָאֵי עַלָּה, דְּכֵה נִלְאֵר וְלָתַת רֵאשֵׁן לְאֲרַגְמָן אֲלָלָא בִּיהַ שְׁחוּרָתוֹ כְּעוּרָב וְהוּא מִסְטָרָא דְהַ אֲרַכּוּכָה וְכֵה לְהִפְךָ לְאֲרַגְמָן וְעִיין לְקַמֵּן קמ"ב קמ"ג:

^{ס"ח} וְאִיהִי שַׁעְרָא כו'. רוּחָה לּוּמֵר הַשַּׁעְרֵינִין הוּן שַׁעְרָא לְאֲתוּוֹן לְאֲוִרִיָתָא לְכָן נִקְרָא שַׁעֲרָא לְשׁוֹן שַׁעֲרָא וְהַשַּׁעְרֵינִין הוּן אוֹתִיּוֹת הַהִי"ן, וְהַמְּבֻעֵינִין הוּן נְקוּדִין שְׁהֵן יוּדִי"ן וְכְמוֹ שְׁאוּמֵר לְעֵיל ל"ח א' נְקוּדִין הוּן מְבֻעֵינִין לְאֲתוּוֹן, וְאֲתוּוֹן מְבִינָה וְנְקוּדִין מְחַכְמָה, שְׁהֵן גְּלַגְלַתָּא וְמוּחָא, וְנְקוּדִין פְּנִימִית הַאוֹתִיּוֹת וְרוּחָא לְהוּן, וְכֵן מוּחָא לְגַלְגַּלְתָּא וְעִיין לְעֵיל קכ"א א', וְאֲמַר לְאֲתַמְר עַלֵּיהוּ קוּוּוֹתֵיהוּ תַּחְלִים. דְּקָאֵי עַל הַתּוּרָה, תְּלִי תְּלִין כו' וְהוּא שְׁחוּרָתוֹ דְּהוּן שְׁחוּרָתוֹ עַל הַעוּר שְׁהוּא לְבָן, כְּמוֹ הַשַּׁעְרֵינִין עַל עוּר הַגְּלַגְלָה, וְכְמוֹ שְׁאֲמַרו (יִירוּשְׁלָמִי סוּטָה לו ע"א) אֲשַׁר שְׁחוּרָה עַל גְּבִי אֲשַׁר לְבָנָה:

עלייהו (שם ה יא) קנצותיו תלתלים שחורות כעורב, שעוֹכֵל נימא אית ליה מבועא דאיהי י', ונימא שעורא דאת ר'.

[תיקוני זוהר – דף קבא ע"א]

שערא קמיטא ברזא דה' זעירא דנטלת מאת י', שערא אריכא מסטרא דה' עלאה דנטלא באַת (דף קבא ע"א) ר', שעֵר תקונין אלין, כל תקונא ותקונא אית ליה (נ"א ביה) ארבע שעורין דסלקין לעֵשֶׁר, כגוונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה, ארבעה יהו"ה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעֵר לית נימא דשערא דלא אחזי עלמא עלאה סתימא, דעלייהו אתמר (שם ו ח) ועלמות אין מספר, כל אלין עלמין תליין מכתרא דרישא, שעֵר כגוונא דאבנין ומרגלן דנהרין בכתרא דספר תורה או בעטרה דמלכא, והכי אינון נהרין כככביא ברקיעא וביה קבועין.

שעֵר וְהִי תְלִין צְבָא הַשָּׁמַיִם מִיְמִינָא וּמִשְׁמָאלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּגוּוֹנָא דְשַׁעְרָא דְתְלִין מַעַל אוּדְנִין מִיְמִינָא וּמִשְׁמָאלָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלכים א כב יט) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִיְמִינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ לְבַעֲרָא שַׁעְרָא מַעַל (ס"א מגו) אוּדְנִין, דְּלֹא יְהוֹן סְתִימִין תְּרַעִין דְּשְׁמִיעָה דְּצְלוֹתָא, דְּבַהוֹן שְׁמַע צְלוֹתִין הֵהוּא דְּאֶתְמַר בִּיהַ (תהלים סה ג) שוֹמֵעַ תְּפִלָּה עֲדִיךָ כָּל בֶּשֶׂר יְבֹאוּ.

דְּאַרְבַּע תְּקוּנִין אֵינוּן, רְאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחָא דְבוּר, רְאִיָּה עֲלִיָּה אֶתְמַר (שמות יח כא) וְאַתָּה תַחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל, וְכַמָּה נְטוּרֵי תְרַעִין תְּמָן ^{שע}דְּאֶתְקְרִיאוּ עֵינֵי יְהו"ה, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (דניאל ט יח) פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שוֹמְמִתִּינוּ, שְׁמִיעָה יְרָאֵי אֱלֹהִים, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (שם) הִטָּה יְהו"ה אֲזַנְךָ וּשְׁמַע, וְתָמָן דְּחִילוּ וּפְחַד יִצְחָק, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (חבקוק ג ב) יְהו"ה שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, וּמָאן דִּי מִשְׁתַּמַּע תְּמָן קְלִיָּה בֵין בְּאוּרִיָּתָא בֵין בְּצְלוֹתָא

ביאור הגר"א

^{שע} וכל נימא כו'. כנ"ל, והן י"ו של שם, ושערא אריכא וקמיטא – ב' ההי"ן כמו שמפרש והולך, והן יהו"ה כזכר לאריכו וקמיטו. ואמר דנטלי מאת י' דיו"ד הוא זעירא י', ווא"ו הוא אריכו, ואמר דנטלא כמו שכתוב (משלי ג יט) כחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. וזה שאומר דנטלא באת וא"ו, באת ולא מאת, והנה השערות בעלמא הן סוד האותיות, והן אותיות גדולות שערך אריכא בה' עילאה דשם אותיות גדולות, ואותיות קטנות בקמיטו בה' תתאה דשם אותיות קטנות, וקוואותיו השערות ב"ג נימין הן הטעמים י"ג טעמים, ובטעמים הן קיבוץ תיבות הפסוק, והמבועין נקודין, ועיין לעיל ק"ז א' אחוון מן ה"ה, נקודין מן י', טעמין מן ו' כו':

^{שע} עשר כו'. כנ"ל:

^{שע} לית נימא כו'. עיין באירכא רבה בארוכה:

^{שע} כגוונא דאבנין כו'. דשערא נפקין על קרקפתא דהוא כתרך כמו שאומר תליין מכתרא, וזה שאומר באירכא רבה וכל נימא ונימא להיט בתי' עלמין והוא מנין קדוש כמו שאומר שם, וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית לידע להון בר איהו, ולהיט בארבע מאה ועשרין עיבר [והוא מנין כתר, תר"כ עמודי אור, אחוון דעשרת הדברות] ובכל נימא ונימא אית מבועא כו':

^{שע} והכי תליין כבא כו' מימינו ומשמאלו ובג"ד כריד כו'. ועיין בזוהר חדש כ"ז ב' ירחי אלקים באודנין ובשערא דתליין מרישא עלייהו כו', שערא איהו דינא וכמה נימין תליין מינה דאינון כבא השמים, ד' קיימין על ב"ד רברבא דאיהו גבורה לשמאלא רובה לומר דהן אודנין שהן גבורה כנ"ל וכמו שאומר שם ולכן הן קיימין על אודנין, דפעולותיה בחיה דאיהו שור כו', ובכלותא כריד לבערך לון מן כתר אודנין דלא יהון מכסין תרעין דשמיעה לאעלא בהון כלותא, ואי לאו, אתקיים ביה אז יקראוני ולא אענה, ובזמנא דשמיעה איהו פנויה מאינון דינין – אתקיים ביה אז תקרא וה' יענה, והן ברואח דחוטמא ועיין שם קל"ז א' וכל אינון קוואין תליין וחפיין לסטרא דאודנין, ובג"כ כתיב הטה אלהי אונך ושמע, ובהאי תלי תליין ימינא ושמאלא כו' וזה שאומר מימינא ומשמאלא:

^{שע} דאתקריאו עיני ה'. כמו שכתוב (זכריה ד י) עיני ה' המה כו', וכן אזני ה' כמו שכתוב במתאוונני (במדבר יא א) רע באזני ה' וכמו שמפרש והולך מיד (שם) וישמע ה' ויחר כו', ואמר ומאן דמשתמע קליה כו' ריחא ותמן סלקין כו' וא"ל סליק כו' דבור כו' תמן סלקין כו'. הענין כי ד' דברים הוא בכלותא, מחשבה ורעותא וקלא ודבורא, על המחשבה עין רואה דמעשים בספר נכתבים וכמו שאמרו (אבות ד א) עין רואה ואוזן שומעת וכל כו' וכמו שכתוב (?) וראיתי אני כלבי, (קהלת א טז) ולבי ראה הרבה כו', ואוזן שומעת הקול, ובחוטם רעותא דקרנין שהן האלותא דסלקין ביה למוח דשם נחוה לה', ופה מקבל הדיבור, ועוף השמים הוא באודנין ששם השמים בינה, וזה שכתוב (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליד את הקול ובעל כנפים שהן השפתים, ובעל הכנפים הוא פומא, יגיד דבר, ואמר ריחא תמן אנשי אמת כו'. כמו שאומר בזוהר חדש שם אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת, רובה לומר לתפארת הוא רוח והוא בחוטם, וביה ויילך שם הוי"ה כמו שאומר לקמן קמ"ד א' וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין עלייהו אהמר ויילך כו' ועיין מה שזכרנו שם, ופומא – מלכות כמו שאומר לעיל י"ג א' ושאר מקומות, וראיה מפרש והולך אריה דא ראה כו' והפוך כו'. ואמר בכל אחר ארבעתם כו'. והן ג' פעמים ארבעתם דכתיב שם ג' אויות, אבל באדם לא כתיב דהוא כולל כולן וכולל עשר ג"כ:

בין בצעקה בלא דחילו, מיד (במדבר יא א) וישמע יהו"ה ויחר אפו ותבער בם אש יהו"ה, וכמה נטורי תרעין תמן דאתקריאו אזני יהו"ה.

ריחא (תמן אנשי אמת), ותמן סלקין כל ריחין וקטורין ועשנין דקרננין, וצלותין דאתחשיבו כקרננין, ואם לא סליק לון בר נש בדחילו ורחימו, מה פתיב ביה (דברים כט יט) כי אז יעשן אף יהו"ה וקנאתו באיש ההוא. דבור לקבל שונאי בצע, תמן סלקין קלין ודבורין דאורייתא וצלותא, אלין דאתמר עליהו (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, לא אית תקונא מאלין ארבע דלית תמן יהו"ה, ואיהו י אסתפל, ה ושמע, ו ומריח, ה וממלל, באלין ארבע תקונין.

אריה דא ראייה, ואתמר ביה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, בכל אתר ארבעתם דא יהו"ה, ארבע אתון דיליה דשלטין על כלא, והפוך אריה ותשכח ליה ראייה, שט"ו ואיהו לימינא דחסד, דאיהו יומא קדמאה, דתמן א' (ג"א י) אור, ראובן דאיהו לימינא על שמיה אתקרי אור בן, שמיעה לשמאלא, ועליה אתמר (שם) ופני שור מהשמאל, נשר ריחא באמצעייתא, עליה אתמר (משלי ל ד) מי אסף רוח בחפניו, ש"ד דאינון תרין נוקבין דחוטמא, פימא דבורא, דא אדם כליל ארבע אתון וכליל עשר אתון, ודא שכינתא, באלין ארבע תקונין אמר למשה ואתה תחזה מכל העם וגומר וצריך לאחזרא עליהו.

ואתה תחזה בשערא, עליה אתמר (שיר ה יא) ראשו פתם פז דא כתר עלאה, ומלגאו מוחא, דמניה נפקין מבועין לכל סטרא, לאשקאה לכל נימא ונימא דאיהי עלמא סתימאה, וכל מבועא אתעביד ניצוץ, וכל נימא אתעביד שרביט, מוחא סתימא אתקרי אין סוף, דאתפלג לתלת מוחין דאינון י' י' י', דאתרמיזו בהאי שמא (יו"ד ה"א וא"ו ה"א ג"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י). (קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר בוצינא קדישא, ודאי שמא דאתרמיזו תלת יודיין דא) יו"ד ה"י וא"ו ה"י ודא איהו מלגאו, אכל שמא דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, איהו כליל תלת אלפין א' א' א', אינון תלת אורין, דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י', שמא חד איהו גופא, ושמא תנניא מוחא, דא מלגאו, ודא מלבר.

[תיקוני זוהר – דף קבא ע"ב]

תלת ווי"ן אית בהאי שמא, דאינון (דף קבא ע"ב) שרביטין, שער אתקרי על שם שעור קומתיה דקודשא ברין הוא, ש"ד ונימינ אינון צדיקיא דבהון מדקדק הקב"ה עם צדיקיא כחוט השערה, וכל ניצוץ אתקרי נשמתא,

ביאור הגר"א

^{עט} ואיהו לימינא כו' דתמן א' אור ראובן כו'. רוכה לומר אריה מתחלת באל"ף, יום א' דביה נכרא האור ג"כ באל"ף, ואור הוא ראייה, וכן ראובן לשון ראייה כמו שכתוב (בראשית כט לב) כי ראה כו', ונקרא אור – בן, כמו שמפרש והולך על סם האור ביום ראשון, ושמעון על סם כי שמע, וכן הן חושין לזהוון כמו שאומר בספר יצירה, וזה שאומר שמיעה לשמאלא כו':

^פ דאינון תרין כו' זהו חפניו תרין, תרין נוקבין, ושכר פרח ברוחא, רוחא דחוטמא כנ"ל. ואמר מי אסף כמו שאומר בזוהר חדש סם וחוטמא דאיהו יעקב אחמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה (משה רבינו איהו ליה כנשמתא דחיי) כו' וזהו מי כו', ורכש על משה רבינו עליו השלום והוא בינה, בן י"ה, שהוא הדעת שהיא בינה, ובתרין נוקבין סם איהו, כמו שאומר לקמן קמ"ב א' אבל תרין נוקבין דחוטמא כו' לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא כו':

^{פח} ואתה תחזה כו' מ"ס אתקרי כו' אינון תלת אורין כו'. עיין מה שבארנו לקמן קי"ט א' בארוכה:

^{פכ} תלת ווי"ן אית בהאי שמא. רוכה לומר בשם ס"ג, דתלת יודין הן המבועין דאינון ג' הויות מג' חיוון והן ג' פעמים קדוש דהוא בשערא כמו שאומר באידרא רבה וכמו שכתוב (במדבר ו ה) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, ותי' נימין כמנין קדוש כמו שאומר סם, ושם ה' כבאות דתמן כבא השמים כו' כנ"ל, ופלגותא דשערא לימינא ולשמאלא כמו שאומר באידרא רבה סם והן כבא השמים עומדים כו' כנ"ל, וזהו כבאות, והארח באמלעיתא דאתפלג לתרי"ג אורחין הוא דרגא דלדיק, כרי"ת תרי"ג, נה"ר במילואו, עומד בין הכבאות, וזהו (ישעיהו ו ג) מלא כל כו', ותלת ווי"ן דשמא הן הנימינ עלמן, ושאריו ד' אותיות לאשלמא לעשר, ובהכטרף ד' ואל' נעשה ה', נמלאו סם ג"כ ג' ההי"ן שהן אותיות ונקודין וטעמים לאורייתא, והן ט' תיבות לפסוק קדוש, ועיין מה שבארנו מזה במקום אחר, ואמר שער אתקרי על סם שעור כו'. כנ"ל דהוא שעורא דאתון לאורייתא:

^{פז} ונימין אינון צדיקיא כו' וכל ניצוץ כו'. כמו שאומר לעיל ל"ז א' ונימין הן גופין, וניצוץ – נשמתא, כמו כתר ומ"ס וכמו שאומר לקמן, וכן בנימין ומבועין כנ"ל, ואמר ואית כו' [דבהון להפוך] דגלגל ואופן הוא יו"ד כמו שאומר לעיל ק"ג ב' ומלכאין ו' כנ"ל וכל כבא השמים, והן למטה מהאופנים:

ואית נימין דאתקריאו מלאכין, וכל ניצוץ אתקרי אופן ואתקרי גלגל, שפ"ואית מנייהו דאינון נימין מאשא חוורא כלהו רחמי, ואית מנייהו דאינון נימין דאינון מאשא סומקא וכלהו דין, ואית נימין כלהו ירוקין מאשא ירוקא, ואית נימין כלהו מאשא אוכמא, אלין אתקריאו שעיר דקודשא בריך הוא.

שפ"כל ניצוץ שעור מהלף דיליה עשר אלפין, שפ"וכל נימא איהי שעורא דאצבעא דקודשא בריך הוא, שפ"וכל אצבע איהו פרסה זעירא, וכל פרסה אית בה תלת מיל, לקבל תלת פרקין דאצבעא, וכל מיל איהו עשרת אלפים, אבל מיל דפרסה עלאה איהו עשרת אלפים רבוא, והכי דרועא תשכח בה תלת פרקין, וכל פרק איהו י', שפ"וכל אמה איהו ו', אבל אצבע ואמה דא שעוריה זעיר מסטרא דזעיר אנפין, ודא שעוריה רב שפ"מסטרא דאריף אנפין.

ש"ובכל אבר ואבר איהו יהו"ה, ש"ואיהו שעורא דכל אבר ואבר, בגבהא בארפא ובחבא, (עילא ותתא, ולא רבע סטרין), ואיהו בין כל אבר ואבר, לית אתר פנוי מניה, כנשמתא דאשתכחת בכל אבר ואבר דגופא. ואית אבר דאתקרי אלהי"ם, ושלתנותייה בכל ארעא, הדיא הוא דכתיב (תהלים מ"ז) מלך על כל הארץ אלהי"ם, ואית אבר עלאה דאתקרי יהו"ה על שמייה, דשלתנותייה באתר ידיעא, הדיא הוא דכתיב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ, ש"ואית תרין אברין עלאין מניה, דאתקריאו יהו"ה אלהי"ם דשלתנותייהון בשמיא ובארעא, הדיא הוא דכתיב (דברים ד לה) כי יהו"ה הוא האלהי"ם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ואית אחרא דשלתנותייה איהו בתרין אברין במוחא ובלבא, ועלייה אתמר (דברים ד) כי יהו"ה הוא האלהי"ם אין עוד מלבדו, ואף על גב דהאי קרא על קודשא בריך הוא אתמר דאין עוד מלבדו, עם כל דא הקא רזא דדיוקנא עלאה דיליה, לאחזאה בכל אבר ואבר דגופיה שולטנותייה, לאשתמודעא לבר נש איך אתנהיג עלמא, וינדע למקרי ליה בכל אבר כדקא יאות ליה, ואיך אשתני שמייה לפום ההוא אבר.

ביאור הגר"א

שפ"ואית מנייהו דאינון כו'. הן ד' גוויי דשערא הנ"ל ומפרש והולך אליו אתקריאו כו'.

שפ"כל ניצוץ כו'. לניצוץ להוא מצועא הוא יו"ד, ועיין בפרק ה' דספרא לכניעותא י' בלחודו כד אתגליא בזעירא אתמשיך בעשר אלפין כו'.

שפ"וכל נימא כו'. שהוא וא"ו כנ"ל:

שפ"וכל אצבע איהו פרסה זעירא. לאמה איהי פרסה רבתא כמו שמפרש והולך והכי אמה תשכח בה כו'.

שפ"וכל אמה איהו ו' אצל אצבע ואמה דא שעורא זעיר כו'. [רואה לומר אמה – אצבע הגדולה] ובאמה העשרת אלפים הם של עשרות, וכאן של אחדים ועיין לעיל ק"ג ב' דסלקין לשית כו' ולשיתין רבוא בכתר עלאה, וזה שאומר מיל דפרסה עלאה איהו עשרת כו'. רואה לומר בכתר וכן בדעורא ג"כ נקרא פרסה בג' פרקין אלא הכל לפי גדלו, כן הוא העשרת אלפים, ורואה לומר וכל אמה היינו האמות דשיעור קומה שאמר כך אמות, מדקאמר וכל אמה אצל מה שאמר והכי אמה תשכח בה, קאי על אצבע הגדולה או על הזרוע שהוא אמה, וזה שאומר וכל אמה – שהכל נמדד באמת הזרוע, וזה שאומר ודא שעוריה רב – שהוא גדול מאד על האצבע, ואמר וכל פרק כו'. היינו הפרקין מקום חבורן:

שפ"מסט' דאריף אנפין כו'. כבר כתבתי לעיל שא"ח וז"ח – עמודא דלמענתא ודקיה:

ש"ובכל אבר איהו הו"ה. דרמ"ח אברין הן רמ"ח פקודין, וכל מראה היא הו"ה כמו שאומר לקמן קל"ז ח' ובגין דאיהי כלילא מכללה ארבע אתקריאת מראה, מ"ל באותיות א"ת ב"ש כו'.

ש"ואיהו שעורא כו'. עיין מה שאומר בספר יצירה דעשר אתון הוא בו"ק של האבר כמו שאומר כאן עילא ותתא ולא רבע כו', וג' עומקים כמו שאומר כאן בגבהא בארכא ובחבא. ונקודה הפנימית שאליו נמשכין הכל, והוא נושא את הכל – משלמת לעשר, כמו שאומר שם היכל הקודש באמצע והוא נושא את כולם:

ש"ואית אבר כו'. זה הלשון אינו יכול להולמו שהוא משובש מאד. שקודם לריו להיות ואית אבר דאתקרי אלפים כו' על כל הארץ אלפים ואח"כ ואית אבר עלאה דאתקרי כו' על כל הארץ ואח"כ ואית תרין אברים כו' עם ואית אחרא דשולטנותייה איהו בתרין אברים כו'.

ואית תרין אברים כו' ואית אחרא דשולטנותייה איהו בתרין אברים כו' לכללן בכלל אחד, דתרין אברים אלו הן נגד שמיא וארעא כמו שאומר בספר יצירה שמים בעולם וראש בנפש כו', וכן ארץ כמו שאומר שם, ואמר ואלע"ג דהאי קרא על קב"ה כו'. רואה לומר מכל מקום קאי ג"כ על האברים דאיהו שריא ביה, ליש אברים שמתפשטין חיותן בכל הגוף, והן כלל הגוף, וביה נאמר כי ה' כו' אין עוד מלבדו:

א ואית אבר דאתקרי ביה יהו"ה רחמי, ואית אבר דאתקרי ביה אלהי"ם, ואית אבר דאתקרי ביה אהי"ה, ואית אבר דאתקרי ביה צבאו"ת, ואית אבר דאתקרי ביה א"ל, ואית אבר דאתקרי ביה שד"י, ואית אבר דאתקרי ביה אדנ"י, יהו"ה ממנא על קלא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים כט ד) קול יהו"ה בכח, יאהי"ה על הַוְיָה וְהָבֵל דְלָבָא, יִהְיֶה דְרָכִיב עַל קְלָא דִיהו"ה אִיהו עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, סְתִים וְטָמִיר וְלֹא אֲתַגְלִיא, ואִיהו רְכִיב וְשָׁלִיט עַל כָּלָא, אִהִי"ה אַחְזִי עַל עֵלְת הָעֲלוֹת דְאִיהו הִיָּה הָוָה וְיִהְיָה, ואִיהו הָבֵל דְסָלִיק עַד אֵין סוּף, וְבִיָּה רְכִיב עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת. יֵאָ"ל אַחְזִי עַל אֲלֵהו"ת דְעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, וְעֵלְיָה אָמַר אִיּוֹב (איוב ה ח) אֲנִי אֲדַרְוֶשׁ אֶל אֵ"ל, אֶל אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִי"ם, וְכַד רְכִיב עַל אֵ"ל אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִיָּה כָּל אֱלֹהִי"ם, וּמְזַדְעָזְעִין מִנְיָה, "וְכָל מְלֹאכְיָא דְאֲתַקְרִיאוּ בְהָאֵי אֵ"ל כְּגוֹן מִיכָא"ל גְּבַרִיא"ל, כְּלָהוּ מְזַדְעָזְעִין מֵהָאֵי אֵ"ל דְאִיהו אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִי"ם, וּמָאן דְקָרָא לֹן בִּיָּה, מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּכָל שַׁעְתָּא, וְהָכִי כָּל מְלֹאכְיָא דְאֲתַקְרִיאוּ קְלִין בְּשַׁמָּא דִיהו"ה, כָּל מָאן דְקָרָא לֹן בִּיָּהו"ה בְּעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּקִלְיָה, דְעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת יֵאִיהו חַד בְּכָל שַׁמְהָן וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָלָהוּ, דְשַׁנְוִיין בְּשַׁמְהָן אֵינֹן וְלֹא בִיָּה, דְאִיהו בְּכָלָהוּ כְּנִשְׁמַתָּא בְּכָל אָבְר וְאָבְר, אִית אָבְר דְשַׁמְעַ בִּיָּה כְּגוֹן אוֹדְנִין, ואִית אָבְר דְמִסְתַּכַּל מִנְיָה (נ"א ביה) עַל עֲלָמָא, ואִית אָבְר דְאַרְח בִּיָּה כָּל רִיחִין וּבוֹסְמִין דְצִלוֹתִין, וְרִיחִין טְבִין דְהַבְלִים דְנִפְקִין מְאוּרִייתָא מְפּוּמָּא דְבְנֵי נֶשָׂא, וְדָא (דף קכב ע"א) רִיחָא דְחוּטְטָמָא, ואִית אָבְר דְמְלִיל בִּיָּה, ואָבְר דְמִמְנָא "עַל דְבוּרָא דָא אֲדַנִּי", ואִית אָבְר דְמִמְנָא עַל מַחְשַׁבָּה, וּבְאֵלִין אָבְרִין אִית שַׁנְוִיָּא, אָבְל בִּיָּה לִית שַׁנְוִיָּא, ואָבְרִין אֵלִין כְּלָהוּ בְּסַפִּירָן.

רישא כתר עליון, מוחא חכמה, בינה לבא ויבה לב מבין, תרין דרועין חסד גבורה, גופא עמודא דאמצעייתא, תרין שוקין נצח והוד, יסוד אמה, שכינתא אות דיליה. כתר אתקרי א"ל עליון, קונה הכל - חכמה ובינה, ואינון אלהינ"ו ואלהי"י אבותינו, אלהינ"ו בינה, ואלהי"י אבותינו חכמה, ואיהו אלהי"י אברהם אלהי"י יצחק ואלהי"י יעקב, הא"ל הגדול מסטרא דגדולה, והגבור מסטרא דגבורה, והנורא מסטרא דעמודא דאמצעייתא.

ביאור הגר"א

⁶ ואית אבר כו'. חשיב ז' השמות שאינון נמחקים, שהן כלל העשר ספירות, דאהי"ה כולל ג"ר, וכבאות נ"ה, ולכן עשר ספירות נכללן בז' וכמו שאומר לעיל קכ"ב א' ומסטרעא דכתר אתקרי תלת כו':

⁷ דאהי"ה על הו"ה. רואה לומר על מציאות, דאהי"ה הוא לשון מציאות וכמו שפירשו המפרשים על אהיה אשר אהיה, מפרש והולך הוא מורה על היה הוה ויהיה, ורואה לומר דלכן נאמר שם ג' פעמים אהיה וכמו שאמרנו (שמות רבה פרשה ג') אהיה אשר אהיה אני שהייתי עמכם כו' ואני אהיה עמכם כו', והוא היה ויהיה, ואח"כ אמר לך ואמור אהיה שהוא על הגאולה בזה, וכמו שאומר לעיל קכ"ב א' ואתקריאו תלת שמהן אהיה אהיה כו' ומסטרעא דכתר אתקריאו תלת ספירין כו':

⁸ ההוא דרכיב על קלא דהויה איהו עלת העלות כו'. רואה לומר דעלת העלות הוא רכיב על קלא דהו"ה וכמו שפרש והולך ואיהו רכיב ושליט כו' וכמו שפרש והולך דהו"ה אחזי על כו', דכלהו שמהן מורין על עלת העלות אע"ג דעלת העלות בעלמו אין לו שם ידיע כלל מכל מקום בספירין אית ליה שמות דמורין על הנהגתו וקדמותו, וכמו שאומר ברעיא מהימנא פ' בא ברכה ע"ג. ואמר ואיהו הבל כו'. דהבל הוא מציאות האדם, שהוא רוח חיים של אדם, והוא סליק עד אין סוף, דקול יש לו שיעור ידיע עד היכן שנסמע הקול אבל ההבל מתפשט בלי גבול, והוא הבל דיעקב, רוח חיים באפיו - בחוטמא כמו שאומר בזוהר חדש פ' יתרו כ"ז ב' וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה, משה רבינו איהו ליה כנשמתא דחיי וכנ"ל, ועקרא דהבל דלכא דהוא דגא דמשה, בינה בן י"ה, ושם סליק לאין סוף כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש דלרגיה דליה סליק לאין סוף, וזה שאומר וביה רכיב עלת העלות, ועל ידו רכיב על קלא דהוא תפארת, הו"ה, והוא יעקב ומשה קלא והבל, וזה שאומר דרכיב על קלא ובהבל ביה רכיב:

⁹ אל אחזי על אלקות כו'. כנ"ל דהכל מורין עליה, וכל אחד למדה ידיעה שלו והנהגתו בעולם, דהוא לפי שיעור המקבלים כמו שאומר בפ' בא במשל המעין כו' אבל ביה, בעלמו יתברך שמו, אין מדה ידיע כלל:

¹⁰ כל מלאכיא דאתקריאו דהו"ה אל כו'. רואה לומר שהן עונין לו מיד, בין בלכותא בין בהשבעה, ועיין לעיל סוף תיקון נ"ה, וזה שאומר למטה ג"כ והכי כל מלאכיא דאתקרי קלין כו' עונין ליה בקלא - והוא בלכותא דקול רס:

¹ איהו חד כו'. כמו שפרש והולך שהוא כמו הנשמה בגוף, שעל ידה העין רואה והאוזן שומעת, והנשמה שוה בכולא ולית ביה שנויא:

² ואית אבר דלרח כו'. כמו שאומר לעיל א' ריחא תמן כו' סלקין כל ריחין כו' ולכותין כו', ועיין מה שזכרנו שם:

³ על דבורא. פרט דבורא שהוא אדני, שפירש אלו ג' שמהן שכוללן הכל, שהן הבל וקלא ודבורא, הבל דהו"ה כנ"ל:

⁴ זה לב מבין. רואה לומר דזה שאומר ר' עקיבא באותיות שלו על הלמ"ד ל"ב מ'צ"ד דעת, ודעת הוא בינה - בן י"ה:

'אדהכי הא אליהו קא נחית, ואמר רבי בוצינא קדישא, שמענא לעילא תקונא דילך בשמחן דקודשא בריך הוא, ובצלוחתא דיליה, חזור בך, דאת צריך לתקנא שמחן דקודשא בריך הוא כדקא יאות, דהא פלהו אזלין בתלת תלת, מסטרא דרחמי אתקריאו יהו"ה יהו"ה תלת אבהן, ואינון אש דלא איהו שורף, ואתקריאו בתלת שמחן אהי"ה אהי"ה אהי"ה, והאי איהו אש דאיהו שורף ולא אכל, ואתקריאו אדנ"י אדנ"י אדנ"י, ודא אש דאיהו שורף ואכיל ושצי כלא, הדא הוא דכתיב (ויקרא ט כד) ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים.

"א' איהו פתר על פלהו שמחן, ואיהו אתקרי א"ל, אהי"ה, אדנ"י, אלהי"ם, (אלה"י, אלו"ה, אלהינו אי"ה, או"ה, ורזא דמלה א"ל אלהי"ם יהו"ה דבר ויקרא ארץ) (תהלים נ א). 'י ביה אתקרי י"ה, יה"ו, יהו"ה, פלהו שמחן דפתחין בהוי"ו'ת ב"י, עקרא דלהון בקמחה, וכלהו שמחן דפתחין בא', עקרא דלהון אימא עלאה, וכמה דעמודא דאמצעייתא איהו כליל מימינא ומשמאלא, הכי פתר עלאה כליל תרין שמחן אלן דאבא ואימא, ואיהו פתר על רישייהו, ואשפחנא תקונא כגוונא דא, אהי"ה פתר עלאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

ומסטרא דכתר אתקריאו תלת ספירן אהי"ה אשר אהי"ה, חסד א"ל, גבורה אלהי"ם, עמודא דאמצעייתא יהו"ה, ורזא דמלה א"ל אלהי"ם יהו"ה דבר ויקרא ארץ, נצח והוד צבאו"ת, צדיק שד"י, מלכות אדנ"י. ובצלוחתא ברוך אתה יהו"ה, כל הפורע פורע בברוך, ודא צדיק חי עלמין, ועליה אתמר (מלכים א ב מה) "יהמלך שלמה ברוך", "אתה את ה' זעירא, בה צריך לנחתא ברכאן, "וכל הזוקף זוקף בשם דא יהו"ה עמודא

ביאור הגר"א

'אדהכי הא אליהו כו'. ורזא לומר דתפיס אותו על מה שאמר דקנה הכל הוא חו"ב, משום דקשיא ליה לר"ש לפרש הכל על הכתר משום דג' כנויים כאן גומל כו' קונה הכל וזכר כו', לכן פירש קונה כו' וזכר כו' על חו"ב, אבל אליהו ז"ל פירש על הכתר כל השלשה, והוא מסטרא דג' אבהן, וזה שאומר דהא כללו חזלין בתלת תלת כו' ופירש דנקראו תלת אבהן בג' הוי"ו'ת מסטרא דאש ללא איהו שורף משום דאיהו דכורא, אבל אהי"ה ואדנ"י, שהן צבינה לכליל ג"ר, ומלכות, שהן נוק' והן שורף, אלא אהי"ה דהיא צבינה דהיא בעצמה רחמים ונקראה ג"כ עלמא דכורא לכן היא אינה אוכלת, והוא מראה הסנה בוער באש ואינו אוכל, והשיב לו ה' יתברך שמו שהוא ג' אהי"ה: "א' איהו כתר כו'. רזא לומר דכל שמחן דפתחין באלף, האלף של השם הוא כתר של השם, והוא אימא עילאה דנקראת כתר לגבייהו וכמו שפרש והלך וכלהו שמחן דפתחין באלף עקרא כו' וכמו שאומר לעיל קי"ב א' מן אדני דאיהו א' אהי"ה, אימא עילאה, אנכי, י' יהו"ה לסליק עמה כו', ושם ב' בהגהה דיו"ד יהו"ה הוא אבא לסליק עמה כו' עיין שם ולכן שם אדנ"י הוא נוק', דראשיתה היא נוק', אימא, וסופא - דכורא, וכל דשליט נוק' על דכורא הוא נוק', וכמו שאומר לעיל א' א', ואמר וכלהו שמחן כו', דח"ו ב' סוללין כל שמחן דפתחין בה' ויו"ד שהן או"ה, וכתר כליל לון ורזא לומר דלכן אהי"ה מורה על הכתר, דחצי הראשונה א' ה' הוא מסטרא דאימא, וחצי השניה י' ה' הוא מסטרא דאבא, ואבא - הוי"ה, ימינא, ולכן אינו שורף כלל, ואימא - אדנ"י, שיו"ד הוא בסופה ואלף בתחילתה, והוא שמאלא ולכן שורף ואוכל, ואהי"ה - דיו"ד הוא באמצעייתא לכן שורף ואינו אוכל והוא זכר דכליל שניהם, וכוונתו בזה למה שאומר למטה ומסטרא דכתר אתקריאו תלת כו', ואמר ואשכחנא תקונא בגוונא כו' דבענין הראשון ג' שמחן כל אחד ג' פעמים הוא בג' קוין, ג' דקו ימין חח"ג, ג' הוי"ו, ג' דשמאלא בג"ה, ג' אדני, לאמצעייתא - כתי"י, ג' אהי"ה שהן מכריעין בין ימינא ושמאלא לכן שורף ואינו אוכל, וכולן נכללין במלכות אבל בגוונא אחרא לפירש הוא אהי"ה בג' אמנעות חג"ת, ואדני במלכות כוללת ג' אחרונות כידוע, וידוע שכתר הוא המכריע בין זו"מ, שותף השלישי, לכן הוא באהי"ה כולל ג"ר ויהו"ה באימא כנ"ל וזה שאומר ומסטרא דכתר אתקריאו תלת ספירין כו', והכל באבהן כנ"ל ורזא לומר בזה כנ"ל דכל השלשה גומל כו' וקונה כו' וזכר כו' הכל בכתר מסטרא דתלת אבהן שהן ג"ר, ג' פעמים אהי"ה, והגדול הגבור והגורא - באבהן עמנו בחג"ת ג' הוי"ו, ואלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב הוא במלכות מסטרא דאבהן בג' אחרונות והוא אלקינו מסטרא דשמאלא כמו שאומר דכל דפתח באלף כו' ולכן הוא ג' פעמים בתלת תלת בזה הברכה נגד ג' פעמים הנ"ל, והן ג' פעמים ג' ביחד, אלקי כו' האל כו' גומל כו', ועיין בזה פ' פקודי רס"א א' את כל אשר תאמר ינתן לה דא רזא דאבהן לברכא לה ולא איהו רזא אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כמה דהאי נערה לא אשתבת מתתאי הכי נמי לא אשתבת מאבהן לעלמין כו' עיין שם וזה שאומר ורזא דמלה (תהלים נ א) אל אלקים ה' דבר כו' שהן ג' שמחן דאבהן והן (שם) יקרא ארץ: "והמלך שלמה ברוך. דשלמה ביסוד באינון שבע רועין כמו שאומר ברעיא מהימנא בכמה מקומות ולגבי יסוד כרעין כולא כמו שכתוב (בראשית לז ז) תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי, (שם טו) והנה השמש והיחזק ואלה עשר כוכבים משתחוים לי: "אתה את ה' כו'. דבה אשתכללן כ"ב אחרון שהיא כללית דלתון כמו שאומר לעיל ל"ח א' ושאר מקומות, וה' הוא ה' זעירא ברזא דמנפ"ד, והוא (אסתר ב יג) את כל אשר תאמר שהוא רזא דאתה, את הוא רזא דאת דאתה, כל כו' ינתן לה הוא ה' דאתה שהן ה' גבורות שניתן לה, ה' דמנפ"ד, כל - נש"ב, וזה שאומר בה ריך לנחתא ברזאן:

"וכל הזוקף זוקף כו'. ובאלו ג' דרגין אשתכלילו כלל דיסוד (הוא במקום הדעת לכליל ג"ר) כולל ג' אחרונות, ושם מקום הכריעה של ברכים נו"ה, ויסוד כורע ג"כ, ואתה - מלכות דאשתברכא מג"ר וכלילא להו, כתר מלכות, ולכן שם שוחה ראשו שהוא ג"ר, וזקיפה בגוף,

דאָמאַצעיתא, ״דַּבִּיָּה אַתְּכֹלֵילִן מִתְּתָא לְעֵילָא וּמַעֲיָלָא לְתַתָּא, כֹּל סְפִירָאן בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ לְאַכְלָלָא בֵּיהּ תְּתָאִין בְּהַכְרָעָה, וּלְבַתֵּר עֲלָאִין בְּזַקִּיפָּה. אֱלֹהֵינּוּ אִימָא עֲלָאָה, וְאַלְהֵי אַבּוּתֵינוּ אַבָּא, הָאֵלִי הַגְּדוֹל חֶסֶד, הַגְּבוּר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אֵלִי עֲלִיּוֹן, גּוּמֵל חֶסְדִּים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֶסְדֵי אַבּוּת, דָּא פְּתֵר עֲלִיּוֹן עַל כְּלָהּ, וּמַבִּיא גּוּאֵל לְבָנֵי בְּנֵיהֶם (ס"א דְאַבְהֶן), אֵלִין נְצַח וְהוּד וְיִסּוּד (ס"א ל"ג וְיִסּוּד), לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה דָּא שְׂכִינְתָּא תְּתָאָה, ״וְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּרַכְּאָן קְדָמָאִין, דְּאִינוּן אַבְהֶן וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת בְּתָרָאִין בְּעַבּוּדָה, וְאִיהוּ כְּלִיל אִמְצָעִיוֹת, לְקִימָא בֵּיהּ אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן ״וּמַבְלְעֵדֵי אֵין אֱלֹהֵי״ם (ישעיה מד ו), זְכָאָה אִיהוּ מָאן דִּידַע לְצִלְאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תְּקוּנָא דִּילֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וְלְמַשְׁאַל מְנִיָּה בְּכָל דְרָגָא וְדְרָגָא כְּדָקָא יְאוּת.

[תיקוני זוהר – דף קכב ע"ב]

חֲכִימִין כְּלָהּ אִינוּן רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוֹן בְּחֻמְכָּה, וּנְבוּנִין רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוֹן בְּבִינָה, וּמְאָרִי גְּמִילוֹת חֶסְדִּים דִּיוֹקְנִיהוֹן רְשִׁימִין בְּחֶסֶד, וּגְבַרִין בִּיצְרִיהוֹן כְּלָהּ רְשִׁימִין בְּגְבוּרָה, וּמְאָרִי תוֹרָה כְּלָהּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוֹן בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וּנְבִיאִים כְּלָהּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוֹן בְּנְצַח וְהוּד (דף קכב ע"ב) דְּאִינוּן תְּרֵי סְמִיכֵי קְשׁוּט, וְצִדִּיקִים נְטָרֵי בְּרִית כְּלָהּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנִיהוֹן בְּצִדִּיק, ״וּמְאָרִי מְלֻכוּתָא כְּלָהּ רְשִׁימִין בְּמְלֻכוּת, ״וּמְאָרִי יְחוּדָא כְּלָהּ רְשִׁימִין בְּכֹתֵר עֲלָאָה דְּאִיהוּ מַחְשְׁבָה, דְּתַמֵּן צְרִיךְ לְסַלְקָא יְחוּדָא בְּמַחְשְׁבָה סְתִימָא, וּבְכָלֵהּ תְּקוּנָא אֵלִין צְרִיךְ לְשַׁבְחָא לְעַלְתָּ עַל כָּל הָעֲלוֹת, דְּאִיהוּ מְלַגְּאוּ מְנַשְׁמָתָא בְּגוּפָא, יְבִגִּין דְּבִנֵּי נְשָׂא רְשִׁימִין בְּאֵלִין דִּיוֹקְנִין, אֲמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תַּחֲזֶה וּגְמוֹר.

ביאור הגר"א

עמודא דאמצייתא כולל ג' אמצעות והן כללא דכלא ואח"כ פורט אותן בפרטות ומתחיל ללקיניו כו' או"א שהן ראשיתא דמהימנותא ובהם מתחיל התחלת הבנין, ואחר הת"ת מזכיר הכתר, ללא נחית עד לאפיק ליה נוק', ושם התחלת בנין נוק', אחורי הת"ת בטיבורא כמו שאומר באידרא רבה ולכן אמר אל עליון, אל – בכתר לידה, עליון על כתר עליון, גומל חסדים טובים – חו"צ לידה כידוע וזוכר חסדי אבות – אבהן לידה ואח"כ כולל ג' אחרונות דשניהם יהוד ומביא כו'. שלכן אמר לבני בנייהם שהן בניי של הבנים ליליה גדיליה הן בניי דאבהן, וקונה הכל הוא היסוד (זהו על דרך פירוש האר"י) אבל כאן כליל כל זה בכתר והן ג' כנויים גומל כו' וקונה כו' וזוכר כו' בג' אבהן דכלילין בכתר כנ"ל ויסוד לא הזכיר כלל ונראה שטעות סופר כאן וכן צריך לומר ומביא גואל לבני בנייהם אל"ן ויסוד. לכאן מפרש הכל בחלת תלת, ליסוד ג' מבני כו' ואמר בני בנייהם לפי שאל עליון גומל כו' הוא ג' אבהן בג'ר, שנה"י הן בני בנייהם, ואלקי אברהם כו' הוא הדעת במקום הכתר כליל ג' אבהן, דבדבורא הדעת משמש, ובנוק' – הכתר, שלכן נקרא כתר מלכות, ולא הזכיר עד יליאת הנוק' כנ"ל ונתחללו הכל כאן, דברכה ראשונה – יומא דכלהו, כליל כולל, ואלקינו – אימא דהוא אלוה דכנסת ישראל, ואלקי אבותינו – אבא אלוה דאבהן דז"א, ושם הוא הכל בכלל חדא מה שאין כן בדעת דהוא מתחלק לג' מוחין, ש' דתפילין כידוע, ב' אחסנתין וב' עיטרין דכלילין כדלעיל, והו' דא אלקי אברהם כו' וכמו שאומר בפ' שמות עבד לאברהם ברא דחכמה, ליחאק ברא דתבונה כו':

¹⁰ דביה אחתילין כו' עד בזקופיה. רואה לומר דעמודא דאמצייתא כליל גוף ובית דאינון חדא, ואחתילין תתאי בלדיק בהכרעה, ועילאין בזקופיה, וכמו שאומר למעלה דאלו ג' תיבות ברוך אתה ה' נכללו כללו ואח"כ הוא בפרט, ומתחיל ומפרש אלקינו אמא כו', ואמר אלקינו אמא, ואלקי כו' אבא, אלקי כו' דעת, שהן ג"ר כלן באלקים כמו שאומר תיקונא בגוונא אחרת דג"ר הן אהי"ה המתחילים באלף לפי שהן דרגא דנוק' כנ"ל והנה מלכות אחתילא בג' מקומות והכל בקו האמצעי, בכתר ות"ת ויסוד, והנה היא נקראת אל, (תהלים ז יב) ואל זועם כו', אל שדי כו', ולכן נקרא אל עליון על שמה, וכן האל הגדול הגבור והנורא אכל אבהן ובסוף למען שמו כו':

¹¹ ועמודא דאמצייתא איהו כליל כו'. דכליל ו"ק שהן ג"ר וג' אחרונות, שהוא ו"א של סם כפשוטו, ועוד כליל י"ב של הדעת שהוא באמצע כמו שאומר למעלה והוא י"ב האמצעות, והוא ו"א מליאה, ב' ווין ואלף שבאמצע נגדו ברכת המינים, שהוא אלף בינה, ללא שמתלבש בחוכו, ועיין לעיל סוף תיקון יו"ד באמצעיתא צריך למשאל דתמן ו"ו כו' ואינון ו' עלאה ו' תתאה, תלת קדמאין – רישא ותריין דרועין, תלת בתראין – גופא ותריין שוקין, ולעיל ל"ט ב' ואיהו כליל תלת ברכאן דלכותא קדמאין ותלת בתראין, ואיהו כליל תריין ו"ו דאחמר בהון על שני קאותיו וחבר ועיין מה שבארנו סם:

¹² ומבלעדי אין אלקים. דתמן למשאל מיניה כמו שכתוב (תהלים סט יד) אלקים ברב חסדך ענני באמת ישעך, והוא חותם אמת:

¹³ ומארי מלכותא. רואה לומר שהן מקבלין עליהן מלכות שמים תמיד כמו שאמרו אי אתם ראים ליבטל כו' ועיין בזוהר פ' במדבר:

¹⁴ ומארי יחודא כו'. לכל יחודא הוא בכתר שהוא המיוחד בין דו"נ ובכולם והוא שמה מפרש:

¹⁵ ובגין דב"י. חוזר לענין הראשון לפרש דיוקנין ולכן הקדים בתחילה חכימין כולהו אינון רשימין כו', לפרש כל הדיוקנין בעשר ספירות ועתה חוזר לענין ראשון:

וְאֵתָה תַחֲזֶה כִּי־שָׁעֲרָא, (שְׁעָרָא שְׁעִיעַ אַרְיָ), אַרְחָא מִתְפַּלֵּג בֵּיה לְכַמָּה אֲוֶרְחִין, יִבְעֵלָה אֲתָמֵר (ישעיה מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרָךְ, וְאַרְחִין אַחֲרֵינִין דְּמִתְפָּרְשִׁין מִינָה, אֵינּוֹן נְתִיבִין, הָדָא הוּא דְכִתְיָב (שם) לְבִבְמִים עֲזִים נְתִיבָה, יִתְלַתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין מִתְפָּרְשָׁן מֵהָאֵי אַרְחָא, יִיִוְשְׁעָרָא שְׁעִיעַ אַרְיָ אֵיהוּ רַחֲמֵי מִסְטְרָא דְאַרְיָ אַנְפִּין, דְּאֵיהוּ א, תָּרִין אַנְפִּין דִּילֵיהּ ו' ו', כְּגִוּוֹנָא דָא נָאוּ א בֵּינֵיהוּ, וְאֵיהוּ סָבָא דְסָבִין לְעֵתִיק דְעֵתִיקִין, וְאֵיהוּ (ס"א ואתקרי)

ביאור הגר"א

⁶⁸ בשערא שערא שעיע ואריך ארחא מתפלג כו'. רואה לומר לשערא שעיע ואריך הוא מסטרא דל"א כמו שאומר ולכן ביה ארחא מתפלג כו' כמו שאומר באידרא רבה קכ"ט א' דפלגותא לשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין, ומיניה נהיר ארחא כו' ומיניה ארחא התפרשא כו', אבל הנכון בענין הזה ללא גרסין כאן שערא שעיע אריך אלא בשערא ארחא מתפלג כו'. וגם בז"א ארחא מתפלג כמו שאומר קל"ו א' דלכן לא פליג כאן בין שערא לשערא בענין הארחין אלא נתן כלל לכולם:

⁶⁹ עלה אתמר הנותן כו'. רואה לומר על האורח הגדולה ההולך באמצע הראש ועל ארחין אחרנין דמתפרשין מיניה:

⁷⁰ ובמים עזים דו'. והן ל"ב נתיבות כמו שמפרש והולך, כי מ"ם נקרא ימא רבא, וכן כל מוחא נקרא ימא, והשפע ההולך בשערות, (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חושך, הן הדרכים כמו שאומר באידרא רבה ק"מ א' ולמעלה קכ"א א' והן ל"ב נתיבות דמוחא חכמה וכן שרטוטין דמנחא כמו שאומר בזוהר חדש פ' יתרו שם מנחא מתתקנא עליהו דליהו בינה בכמה שרטוטין דלינון אורחין דימא דאורייתא, עלייהו אתמר כל ארחות ה' חסד ואמת, מאן ניהו לעבד אורחין אלין דלינון שרטוטין דמנחא, דא מוחא דליהו חכמה, אלין שרטוטין אינון תלתין ותריין שביילין דימא דאורייתא, וזהו סוד ל"ב נתיבות חכמה ול"ב אלקים שהן ל"ב שבניה, והוא במוחא – ל"ב נתיבות חכמה, ובגולגולתא ובמנחא שהוא סוד בינה – ל"ב דבינה, ודא כמה נתיב הראשון אינו, ולא מתגלה אלא יש מהו, ג' יודיין ואלף דשם שבמוחא שהוא דס"ג כנ"ל, ובבינה מתגלין הכל, והן אותיות הגשאים דס"ג, וגם שם מ"ה הוא בגולגולתא כמו שאומר לעיל קי"ט א' והוא ל"ב שביילין כנ"ל, וי"ד ה"א ה"א, וי"ג חיוורתא כמו שאומר באידרא רבה קכ"ח ב', והוא וד"ו שהוא א"א כמו שאומר כאן למטה והן ד' גוויין לשערא שהן י"ג כמו שאומר בזוהר חדש כ"ט ב' שערא חורא מסטרא דחסד כו', הכי ארבע תיקונין כו' י"ג תיקונין ואינון תלתיין משערא ג' לכל סטר לד' סטרין ואינון וד"ו כו' לעילא דרישא בפלגו דרישא מתפלגין אורחין בשערא לל"ב שביילין בחושבן יו"ד ה"א ה"א וכלהו שביילין אינון בימא דליהו מוחא ואלין תיקונין אינון ברישא דלינון גופא כו' שהוא כתר וחכמה):

⁷¹ *מתל"ה) תלתין ותריין שביילין וכו'. עיין מה שבארנו שם (א.ה. כאן), ועיין בזוהר חדש כ"ט א' הכי ארבע תיקונין לשערא דשרייתא עלייהו יקו"ק, י"ג תיקונין ואינון תלתיין כו', ורואה לומר כמו ששם הוי"ה בפשיטו כוללין התיקונין ד' פעמים ג', וכן הוא במילואו אדם דכליל כולן, שלכן הן י"ג והוא וד"ו במילואו, ביי"ג תיקונין לשערא שהן י"ג נימין לשערא, ג' לכל סטר, וכמו שאומר באידרא רבה קכ"ח ב' וג' יק"ק במילואו – ל"ב נתיבות, לכן י"ג בכתא, ול"ב בחכמה, דוא"ו הוא אריך אנפין כנ"ל וכמו שאומר למטה ובזוהר חדש כ"ח ג' אדם סטא לעילא ושריא דדיוקנא דאנפין ורשים תמן דיוקנא לכלהו חיון ואלתבש בכלהו ואחזי דיוקניה בהו הדא הוא דכתיב דמות פניהם פני אדם, ופני אריה אל הימין דלרבעתם כו', ורשים בהו יורין, וגוויין דאנפין, ושרטוטין דמנחא, בהו רשים תלתין ותריין שביילין דלינון נתיבות פליאות חכמה וכלהו אחסויין בתלתין ותריין, בין אנפין וגדפין דחיוון, דש עשר אנפין אינון דלרבעתן לד' חיוון, וש עשר גדפין סלקין ל"ב, והכי אינון שרטוטין דמנחא ושרטוטין דעיינין תלת עשר גוויין אינון דצירין דאנפין דקו המדה, וכלהו גוויין אזלין בקו המדה בצורח קשט, וכלהו רשימין בוא"ו, תרין ותלתין שביילין מצוירין ביו"ד ה"א ה"א, תרין עשר גוויין דתלת חיוון דלינון וד"ו ודמות פניהם פני אדם דלתבש בהו ואתכסי בהו, ו' לעילא ו' לתתא כו', עיין שם, ורואה לומר ל"ב שרטוטין הן ט"ז על מנחא דהוא דאנפין, וט"ז על עיינין שהן גדפי דעיינין, שהן של גדפין, והן ד' אנפין לד' חיוון, והן ד' רשימין לד' יורין דמנחא כמו שאומר שם קכ"ד ב' ועיין מה שבארנו שם, וכן הוא בעיינין, וי"ג דאנפין – ג' יורין דאנפין שכל אחד הוא הוי"ה וכמו שאומר שם קכ"א א' זה ספר – י"ב אנפין, וא' – דמות אדם דכליל לון, והוא א' שבאמצע חוין דלתבש בהו כו' רזא דכתא, והן שם מה, ארחין עם התיקונין, ושרטוטין עם האנפין, והוא מה שמו – בראש, ומה שם בו – בפנים, ו' רישא, ו' פנים:

⁷² ושערא שעיע אריך כו'. שב' ענינים הוא מסטרא דל"א שהוא חסד וכמו שאומר באידרא רבה וכמו שמפרש והולך שערא קמיטא ולא שעיע אלא קמיט וחריש, שהוא הפוכא דאריך ושעיע, שהוא מסתבך וקצר וכמו שאומר באידרא רבה קל"ו א', וזה שאומר דא א"א כו' ודא כו', ואמר דליהו א' כו'. דאלף מורה על א"א כמו שאומר לעיל בכמה מקומות, ורואה לומר בזה כמו שמפרש והולך דא' הוא חוטם וי", והוא וד"ו שהוא א"א, דא א"א מסטרא דוא"ו ודא ז"א מסטרא דיו"ד, דא אריך ודא קציר, ורואה לומר עמודא דאמצעייתא ודליק כמו שאומר למעלה דאנפין דלדיק הוא קצר, יודין, ודא"א עמודא דאמצעייתא – אריכין וי"ן, ולכן בו וד"ו מלא, ובצדיק בכלל הוא אלף, וי"י דוייזר כמו שאומר לעיל קי"ד א' וייזר ה' אלקים את האדם דא דליק כו', דלינון י' י' מן אלף, ו' וייזר איהו ו' דאמצעייתא דליהו בין תרין יודין דלת א' כו', אדם דבריאה אוקמוהו על תפארת כו' אינון וד"ו ב' ויין אינון ב' כו', והענין כי החוטם הוא ו', וב' נוקבין אינון ב' יודין, והוא א', אלא שבז"א שהוא דליק נכללו ב' יודין דנוק' בב' אנפין שהן ג"כ יודין, ואמר ואיהו סבא דסבין כו'. ורואה לומר שאלף דבינייהו מורה עליה שהוא סבא דסבין כו', וכבר פירש למעלה מהו סבא דסבין:

⁷³ עתיק כו'. שהוא על אריכו דיומין ושנים קדמוניות, וא"א הוא סבא, ועתיק על כולם, ועמודא דאמצעייתא נקרא א"א משם דא"א מתלבש באימא והיא בו, מה שאין כן יוסף שהוא יתום מאמו ולכן נשאר קטן, ועיר אנפין, (בראשית לו ב) והוא נער, ו' זעירא, ונו"ה – ב' יודיין, (בראשית מח טז) את הגערים, אבל עמודא דאמצעייתא א', וחור"ג ב' ויין, וכלם זקנים כמו שאומר לעיל בצרובה, והכלל בזה כי שערא דל"א הוא מסטרא דחסד ושערא דז"א מסטרא דגבורה כמו שאומר באידרא רבה בסוד ה' אלקים וזה שאומר למטה שערא דל"א כגוונא כו' אנשי חיל שערא שעיע כו', בד' דרגין הנ"ל אנשי חיל כו', בחגת"ס:

אַרְךָ אִפִּים. שְׁעָרָא קְמִיטָא וְלֹא שְׁעִיעַ אֶלָּא קְמִיט וְחָרִישׁ (נ"א וְחָרִישׁ) אִיהוּ דִּינָא, דָּא רַחֲמֵי וְדָא דִּינָא, דָּא אַרְיָךְ אֲנַפִּין מִסְטְרָא דו', וְדָא זְעִיר אֲנַפִּין מִסְטְרָא דִּי, שְׁעָרָא לֹא קְמִיט וְלֹא אַרְיָךְ אִיהוּ בִּינּוּנִי.

¹¹ שְׁעָרָא דְאַרְיָךְ אֲנַפִּין אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דְתַקִּיעָה, וְקְמִיט וְחָרִישׁ (נ"א וְאֲרִיךְ) כְּגוֹוֹנָא דְשְׁבָרִים ו' ו' ו', לֹא אַרְיָךְ וְלֹא קְמִיט אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דְתַרְוּעָה, שְׁלִשְׁלֹת דְתַרְוּעָה, שְׁעָרָא בְּעוֹלָא כְּלִיל כְּלָא, וְאִיהוּ כְּמִין כִּיפָה דְרַקִּיעָא דְאַסְחָר כְּלָא.

כְּגוֹוֹנָא דָּא יְהוּ'ה דָּא מְלַכּוּתָא קְדִישָׁא, אֲנָשִׁי חִיל שְׁעָרָא שְׁעִיעַ אַרְיָךְ, יְרָאֵי אֱלֹהִים שְׁעָרָא חָרִישׁ (נ"א אֲרִיךְ) וְקְמִיט, אֲנָשִׁי אֲמַת שְׁעָרָא לֹא אַרְיָךְ וְלֹא קְמִיט, שְׁלִשְׁלֹת דְכְּלָהוּ, שׁוֹנְאֵי בְּצַע שְׁעָרָא בְּעוֹלָא.

¹² חֲדוּד שְׁבַעָה מִינֵי דְהֶבֶא הָוָה בְּשַׁעְרוֹי, זְהָב יֶרֶקְק, זְהָב אֹפִז, זְהָב אֹפִיר, זְהָב פְּרָוִים, זְהָב סְגוּר, זְהָב חָרוֹשׁ, וְשְׁבַע מִינֵי סוּמְקוֹ, ¹³ אֶכְּל סְפִירָן אֲתַקְרִיאוּ שְׁבִיעִיּוֹת מִסְטְרָא דְצַדִּיק, עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל כְּלָא כְּגוֹוֹנִין, שְׁעָרָא חוּרָא אִיהוּ מִסְטְרָא דִּמִּינָא, סוּמְקָא מִסְטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, יְרוּקָא מִסְטְרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְכְּלָהוּ שְׁבַעָה שְׁבַעָה, שְׁעָרָא אוּכְמָא מִסְטְרָא דְשְׁכִינְתָא, דְאַתְמַר בְּהָ (שִׁיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנָאֹה, גְּוֹן יְחִידָה (נ"א יְחִידָאִית) דְלֹא תְּפִיס בְּהָ גְּוֹן כְּלָל, יִמְלַגְאוּ דִּילָהּ גְּוֹן חוּרָא, וְרָזָא דְמְלָהּ יִשְׁתַּחֲשֹׁף סְתָרוֹ (תַּהֲלִים יח יב).

שְׁעָרָא סוּמְקָא צְרִיךְ לְבַעְרָא לִיהָ מְכַל וְכַל, בְּגִין דְּאִיהוּ בִּי דִּינָא, וְלוֹוִיִּם בְּגִין דְּהוּוּ מִסְטְרָא דִּינָא, אֲתַמַּר בְּהוּן (בְּמַדְבַּר ח ז) וְהַעֲבִירוּ תַעֲרַעַל כָּל בְּשָׂרָם, וְאַתְמַתָּא בְּגִין דְּאִיהוּ מִסְטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, לֹא צְרִיךְ לְאַתְגְּלִיא בְּהָ שְׁעָרָא, דְלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעִין בְּהָ מְאַרִי דִּינָא, וְשְׁעִירִין אֲחַרְנִין דְּבַר נֶשׁ צְרִיךְ לְבַעְרָא לִיהָ תַּחַת אוּדְנִין, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרְבוּ בֵּיהָ מְאַרִי דִּינִין לְגַבֵּי תַרְעִין דְשְׁמַעִין בְּהוּן צְלוּתִין, (ס"א וְשַׁעְרָא דִּיהוּ תַּחַת אוּדְנִין צְרִיךְ לְבַעְרָא,

בִּיאור הַגְּרָ"א

¹² שְׁעָרָא דִּלְ"א אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא כו'. רוּכָה לומר כי תקיעה הוא חריץ ולא פסוק בינתיים, והוא כמו שערך שעיע שהן כולם יחד אבל שערך חריץ הוא כל אחד לבדו שאינו מדובקים יחד שכל סטרא דינא הוא צפויור כמו שאומר לעיל וכמו שכתוב (בראשית מט ז) אִפִּים כִּי עַז כו' אֲחַלְקֶם בִּיעֲקֹב וְאִפִּיכֶם וְגו', וְהָאֵלֶּם כְּגוֹוֹנָא דְשְׁבָרִים ו' ו' ו'. רוּכָה לומר שערות מפורדות כמו השברים, והן קלרים ג"כ כמו השערות דקמיט אבל התרועה שהוא בינוני הן הקולות קלרים מכל מקום מדובקים יחד זה אל זה במהירו כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ה ושאר מקומות, וְהָאֵלֶּם כְּגוֹוֹנָא דְשְׁלֹשֶׁת שְׁבָרִים קוִין מְדוּבְקִים יחד, וְאֵלֶּם שְׁעָרָא בְּעוֹלָא כו' הוא מסטרא דמלכות לכליל כולל, והוא השערות שמשבצין על הראש בצורת עגולא, ומפרש והולך אנשי חיל שערך כו'.

¹³ דוּד שְׁבַעָה כו'. והוא שערות הראש והפנים והזקן, ג' נגד ג"ר, וְבֵית הַשָּׁמַיִם שְׁתִּים צ"ב זרועות שהן חו"ג, ועל החזה נגד ת"ת, ועל הברית לדיק כולל ד' אחרונות שלכן עשר כלולין בשבעה, או שג"ר ומלכות נחשבין כאחד או ד' אחרונות כידוע, ועיין לעיל בענין ז' רוחין קט"ז א' רוח ה' דא חויר קדמאה, רוח חכמה ובינה – תרין ספירין אבתריה, רוח ענה וגבורה – ימינא ושמאלא, רוח דעת ויראת ה' דא עמודא דאמלעיתא ומלכות כו' וכולל לדיק שס, והריחו כו' ולא ברוח מיוחדת, וכן בכמה מקומות מבוחר יותר, והן ז' מיני זהבים כמו שפרש והולך, והן ד' שערות על האמה וצ' הביצים ולאחוריו, נגד ד' ספירות לכלילין בלדיק, ובגוון אחד כי הן שערות במקום אחד. וּבְלַקּוּטֵי כַּתָּב יד ז"ל. דוּד שְׁבַעָה מִינֵי דְהֶבֶא כו'. בְּזוּרָא פ' יתרו ע"ג ב' חמינא בספרא דלדס קדמאה דלמר הכי דיוקנין דמשיחא קדמאה לסיהרא גוון דיליה זהב ירקרק באנפוי גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה גוון דיליה זהב שצב בגבניו גוון דיליה זהב פרוש בקריצין דעל עיניו גוון דיליה זהב סגיר בשערוי דעל רישיה גוון דיליה זהב מופז על הדוי בלוחא דעל לביה גוון דיליה זהב תרין דרועין כל שבעה גוונין כו' עד כאן:

¹⁴ והוא איהו זהב מזוקק שבעתים. רוּכָה לומר זהב שצב, שהוא מזוקק, והוא שבעתים – כולל שבעה זהבים: ¹⁵ והכי אינון שבעה כו'. שְׁבַעָה הוא גוון ירוק:

¹⁶ כָּל סְפִירִין אֲתַקְרִיאוּ כו' י עיין לעיל פ"א א', והן ג' השביעי דיוכולו, נגד תלת אבהן כמו שאומר שם וּבְתִיקוּן כ"ב שהן ג' גוונין הנ"ל וכמו שפרש והולך והן סוד כ"ב אַתְוון דְּאוּרִייתָא הָן הַשְּׁעָרוֹת כְּנ"ל, כ"א – ב' פעמים ז', ושְׁעָרָא אוּכְמָא מְפָרֵשׁ וְהוּלְךָ שְׁעָרָא גוון יְחִידָה כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ש"ס ו ט) אַחַת הִיא יוֹנְתֵי כו' הוּא כ"ב, כְּמוֹ שְׁעָרָא לְעִיל וְכְמוֹ שְׁעָרָא בְּרִישׁ פ' בְּרַאשִׁית בְּעִנֵּין הַכ"ב אוֹתִיות, שְׁח' אוֹתִיות בְּקוֹ הַאֲמַלְעִי, וְהוּא מְלַכּוּת שְׁדוּקָה עֲמוּ שָׁם, וְהוּא בְּשֵׁם הַיּוֹ"ה הוּא כ"א ב' קוִין כְּנ"ל, וְהוּא אַחְרֹנָה יְחִידָה כּוֹלֶלֶת כּוֹלֶם דְּבָה הַכָּל הוּלְךָ אֶל מְקוֹם אֶחָד בְּסוּד תְּפִילִין שֶׁל יד וְכִידוּעַ, וְאֵלֶּם לְלֹא תְּפִיס בְּהָ גוֹן כָּלֵל שְׁהִיא גוֹן אַחְרֹנָה שְׁהִיא תְּפִיסָה בְּכּוֹלֶם וְעַל גוֹן שְׁחוּר לֹא תְּפִיס גוֹן אַחֲרָא וְהִיא מִיּוֹחַדָּת לְאִין בְּהָ רְבּוּי גוֹוִינִין כְּמוֹ בְּגוֹוִן אַחֲרָא, לִישׁ יְרוּק בְּכַמְהָ עֵינִים, וְכֵן בְּכַלְהוּ גוֹוִינִין, מֵהָ שְׁאִין כֵּן בְּהָ:

¹⁷ מְלַגְאוּ דִּילָהּ גוון חוור. דִּילָהּ סִיְהֶרָא לְבַנָּה וְהוּא (ש"ס א ה) וְנִאֹוֶה, וְאֵלֶּם וְרָזָא דְמְלָהּ כו'. רוּכָה לומר, סְתָרוֹ – סְבִיבּוֹ, גוֹן חוּשְׁדָּא, וְהוּא מִסְטְרָא דְתַתְּחָא, מְרַחָה לְתַתְּחָא, אֲבָל לְחַמְהָ, בְּעַלְהָ, מְרַחָה גוֹן חוּרָא, מְרַחָה הַזְכוּיָת, (ר"ה כג ע"ב) מְעוֹלָם לֹא רַחַתָּה חַמְהָ פְּגִימַתָּה כו', (תַּהֲלִים קכו ו) הַלּוּךְ יִלְךְ וְכַהּ נּוֹשָׁא כו', מְלַמְדָּת זְכוּת תְּמִיד כו':

דאתקרי מארי דינא לגביכו) לישערא שעיע עליה אתמר (במדבר ו ה) גדל פרע שער ראשו, וצריך לגדלא ליה, דלא צריך לאכחשא סדורא דעובדא דבראשית, אבל שערא דעמודא דאמצעייתא צריך דלא יהא לא אריך ולא קצר, ווי ליה למאן דשני ביה סדרי בראשית.

דכל גוונין דסטרא דרכי הכי אינון פגוונא דא, שערא אוכמא, ועיינין אוכמין, ואנפוי אוכמין, וגופיה אוכמא, אם הוא זכאה איהו מסטרא דשכינתא, דאתמר בה שחורה אני ונאנה, ואם הוא חייבא הוא למסטרא דשבתא, לפתיא אוכמא, מצד נוקבא דקליפה, דתמן כל קסמין דעורבין אוכמין ועופין אוכמין מסטרא דמסאבו, דאית עלייהו פמה ממנן דאתקריאו לילות, דעלייהו אמר דוד (תהלים טז ז) אף לילות פסרוני כליותי, מפחד בלילות (שיר ג ח).

[תיקוני זוהר – דף קכג ע"א]

(דף קכג ע"א) וכלהו נחתין תחות גרפוי דעורבין, ואחזי לון בתנועה דלהון פמה דינין דנחתין על עלמא, ואית אחרנין דממנן על קלין דלהון, לוצווחין קלא בטר קלא כלהו בשברים, לאחזאה תבירו על בני נשא, ולזמנין צווחין בתלת סימנין דאינון קר"ק, דאיהו תקיעה תרועה תקיעה, לאחזאה דינא רפא ברשא ובסיפא, ובאמצעייתא תבירא סגי, בתרועה דחקא בטר דחקא במהירו, לירזא דמלה ובחדרי משפך אל תקלל עשיר, כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י כ), נחש רכיב על קלא דעורבא אל אחר, בת זוגיה קסם סם המות, דבה אשתלים סמאל אל אחר.

רכיבת איהי על תנועין דגופא דעורב, לואיהי תנועה דכלהו, דנפקת לאסטאה לבני נשא בפרשת אורחין, לפתנועה דילה ברשא דעורבא, ובזנבא ובגופא ובגדפין דעורבא, נחש שריא בקריאה ואמרה וקלא ודבור דעורבא, ויבאלין תנועין שריין כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע מסטרא דמסאבו.

ביאור הגר"א

²⁶ שער א שעיע עליה כו'. עיין זוהר פ' נשא קכ"ז א' ב'. שער א דעד"א כריד כו' וי כו'. עיין לעיל קכ"ד א' וי לון כו' דאלין כו' ועיין קס דבריו:

²⁷ מסט' דשבתאי. הוא גוון אוכס כמו שאומר לקמן קכ"ז ב' עיין קס:

²⁸ פחיא אוכמא. פירש הערוך לוי של חרס עב ושחור, וכמו שאומר בע"ז (לג ע"ב) הגי פתוחא דבי מכסי כו', ועורב שחור הוא מסטרא דיליה, וזה שאומר דתמן כו'. וכמו שאומר למטה דקסס רכיבת על תנועין דיליה, ואמר דאתקריאו לילות עיין זוהר חדש ריש רות נ"ט ב', ואמר דעלייהו כו'. דאמר (תהלים טז ז) אבך את ה' אשר יעניני – לילך בדרך הטוב מחמת מורא שמים, ואף לילות כו' – שירא מסטרא דלהון, ולכן (שם ח) שותי כו' כל אמוט, וכן אמר שלמה ששים גבורים כו' מלומדי מלחמה והכל מפחד בלילות, מסטרא דלהון, וזה שאומר מפחד בלילות, ואמר וכולהו נחתי כו' כל הדינין של ס"א וכרוזי דלהון, לאודעא לתחא, וכמו בסטרא דקדושה הדינין מודעי התרנגול, גבר, ויונה בסטרא דרחמי, ואמר ואית אחרנין דממנין כו' שהן דו"ב דס"א שהן נגד דבור ומעשה, שהן בקדושה תורה ומצות שהן באברים החיוניים ראש וגוף, ז"ת, ו"ה, דו"ב, כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' נשא, ולמעלה, ועיין זוהר פ' בלק שזה התחברות בלק בעובדא, ללא הוה דכוותיה, וקסמים בידם, ובלעם – במלולא, ללא הוה דכוותיה, וכמו שאומר נחש רכיב על כו' שהוא אל אחר, דכורא, ובת זוגיה הוא קסם, ס"מ דאל אחר, ועיין קסם ר"ז א' וכן הוא עובדא דדור הפלגה במלולא ועובדא, (בראשית יא ו) וספה אחת לכולם וזה החלם לעשות, וכן בתיקוני דקדושה – הוא בעובדא ומילולא כמו שאומר סוף פ' במדבר ושאר מקומות הרבה:

²⁹ ולווחין קלא בטר קלא כו'. הוא סמנין בקלא דעורבא, אם הוא כמין שברים קלא בטר קלא, קלרים ולא במהירו שהוא תרועה, ולזמנין בג' סמנין קר"ק, וכל קר"ק הוא מסטרא דדינא, ותקיעה היא דינא רפא כמו שפרש והולך, ואמר ובאמצעייתא כו' בתרועה כו'. רואה לומר, אם שברים באמצע שהוא קר"ק, הוא תבירו סגי, ואם תרועה הוא, דחקה בטר דחקה במהירו ולא על שבר גדול אלא על הרבה וזה אחר זה, שכל תקיעות הוא מסטרא דדינא כמו שכתוב (ירמיהו ד יט) בתרועת מלחמה, וכן ביומא דדינא בר"ה ובתענית אלא שהוא לעורר רחמים העליונים, ליטב יחזק סטרא דדינא באמצעייתא, כמו שאומר בפ' אמור מה שאין כן בסטרא דלהון שאין מכריע ביניהם כמו שכתוב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה מבחוז ענן כו' ואש כו', ללית בחון דעת המכריע, מלך זקן וכסיל דאסתרס כו':

³⁰ רוצא דמלה ובחדרי כו' כי עוף כו'. רואה לומר עורב הג"ל שהוא שולט על הקללה, ועל הקלא מפרש והולך נחש רכיב על קלא כו'. והוא ארוך ולכן אל תקלל כו':

³¹ ואיהו תנועה דכלהו כו'. רואה לומר, שכל מעשה בני אדם וחוזין דלהון – הכל בתנועה דילה שהיא מפתח כו' כמו שפרש והולך, ואמר בפרשת אורחין דתנועה דעורבין דווקא באורחין כמו שאומר לקמן ב' וכל אלין סימנין איהי אחזי כו' דס"א אינון כלסטים כו' ובג"ד עורבין כו', כמו שכתוב (משלי ז יא) צדיקה לא ישכנו רגליה פעם בחוז כו', וכמו שכתוב (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, ויהי בהיותם בשדה כו', ולכן (ברכות כט ע"ב) המלך בקונך ואל, וכן צדני אדם שהן עומדים בפרשת דרכים שהן מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, ובחזקין בטוב, היא קיימא לפתאה, מה שאין כן באלו שהן בעץ החיים שהן בישובא, וזה שכתוב (דברים כה יח) אשר קרד בדרך ויזנב כך כל הנחשלים, חלושי כח כמו שכתוב (שם) ואתה עיף ויגע, מה שאין כן בעץ החיים (ישעיהו מ לאל) וקוי ה' יחליפו כח כו':

מ^א ומנא ידעין כולי האי, בגין דסמא"ל ונחש ממנן על חובין דבני נשא, דאתדנו מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה, וכד בר נש עביד חובין, כפום ההוא בר נש הכי סליק חוביה לאתר דאתגזר נשמתייה, ולא זו מתמן ההוא חובא עד דאתפרע מההוא בר נש, ואם בר נש איהו נשמתייה בארח אצילות, אם חאב, חוביה מטי עד ספירן, ועונשא איהו סגי כפום דרגיה.

אמר רבי אלעזר אבא וכי חובא איהו בכר נש דתליא נשמתייה מההוא אתר, וכי אית ליה חובין, והא כתיב (משלי יב כא) לא יאנה לצדיק כל און, אמר ליה אין, הך הוא דכתיב (ישעיה נט ב) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם, מאי מבדילים, אלא דסליק ההיא נשמתיא דאצילותא מניה ואתפרש מניה. מ^ב ורזא דמלה, ויאמר אלהי"ם יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה וגומר (בראשית א ו), אסתלק נשמתייה מניה ואתאר גופא יבשא, מאן גופא הך, דא נשמתיא דכרסיא יקרא (נ"א דקב"ה יהו"ה) דאשתאר יבשה, בגין דאסתלקת מניה נשמתיא בארח אצילות, דהאי נשמתיא איהי גופא לנשמתיא עלאה, ואי בעי דתחזור לגבי ההוא נשמתיא, לית לה רשו לאחזרא לגבייה, עד דההוא חובא אתעברת מניה, ורזא דמלה שובו אלי ואשובה אליכם (מלאכי ג ז).

אמר ליה רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, אבא אלין תנועין דעורבא מאי לאשתמודע בהו בר נש בגין דיחזור בתיובתא, אמר ליה ברי ודאי אסיר לאסתכלא בהון לעמא קדישא, הך הוא דכתיב (במדבר כג כג) כי לא נחש בייעקב ולא קסם בישראל, אבל אם יזדמן לבר נש לפום שעתא וידע בהון, יסתכל בהון בגין דיחזור מחובוי בתיובתא, מ^ד והאי לבר נש דלא עובדוי כיעקב וכישראל, מ^ד דבר נש דייעביד עבדי דייעקב דאתמר ביה (בראשית כה כג) ויעקב איש תם, מה כתיב ביה (ירמיה י טז) מ^ה לא כאלה חלק יעקב.

דמסטרא דייעקב וישראל בעא בלעם חייבא לאסתכלא בנחשוי ובקסמוי, מ^ו ולא אשכח אתר לאעלא לגבייה, ובגין דא אמר כי לא נחש בייעקב ולא קסם בישראל. אמר ליה רבי אלעזר, והא בלבן כתיב (בראשית ל כז) נחשתי ויברכני יהו"ה בגלגלך, אם כן אמאי אערב ביה, מ^ז אמר ברי הך רזא עלאה, דלזמנין שושנה אשתפחת בין קוצים, והכא רזא דגלגולא, אמר ליה ידענא, ועם כל דא ברי, אף על גב דאתמר כי לא נחש בייעקב ולא

ביאור הגר"א

^ט תנועה לילה כו'. נגד ארבעה דקדושה במעשה שהן בד' אלו כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ב ס"ג א' ו' ברישאה כו' וכן בקריאה כו'. ג"כ ד', נגד ד' אוחיות הוי"ה שהוא דכורא, וד' אדני בנוק' שהוא במעשה:

^י ואלו תנועין שריין בכל הולך כו'. רואה לומר, שגם בכל הולך על ארבע – ארבע תנועין הנ"ל בארבע רגלין ליהוה שהוא מקור כל תנועה ליהוה כמו בעורב שמקור כל תנועה לילה ברישא כו' שהיא פורחת בהו, וזאלו צרגלין שהיא הולכת:

^{יא} ומנא כו' בגין כו'. ואלו מודיעין הדינין כנ"ל מסטרא ליהוה:

^{יב} ורזא דמלה ויאמר כו'. דכסא הוא ארץ החיים גבי אצילות כידוע, וכן הנשמה משם הוא גופא כו' כמו שמפרש והולך דהאי נשמתיא כו':

^{יג} והאי כז"נ ללא עובדוי כו'. רואה לומר ללא אודמן ליה עורבא אלכא אס הולך אחרי נחשים ודרכי האמורי אבל לאיש תמים לא מזדמן

ליה כלל וכמו שמפרש והולך:

^{יד} דב"נ דייעביד כו' ויעקב איש תם כו'. כמו שאמרו וילקוט שמעוני דברים יח סימן תתקיט) מנין שאין שאלין בכלדיים שנאמר תמים כו' וכמו שמפרש והולך:

^{טו} לא כאלה כו'. לנאמר שם אל דרך הגוים כו' ומאותות השמים אל תחתו כו' לא כאלה כו' ודרך הגוים הוא בקסם ובנחש הנ"ל כמו שכתוב לא תלמד לעשות (דברים יח ט–טו) כחובות כו' ומנחש כו' וקוסם קסמים כו' תמים תהי' כו' כי הגוים האלה כו' ואתה לא כן נתן כו', וזהו (ירמיה י טז, נא יט) לא כאלה חלק יעקב, וכתוב (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא כו' כמו שמפרש והולך שהן אלו ד' דרגין אלכא אס יזדמן לאדם ההוא חובא – אורייתא מודעא ליה חוביה כמו שאומר בפ' ויקרא והן תורה ומלות שהוא עושה הן מודיעין לו שהן נגד ד' דרגין הנ"ל אבל צאלו הנ"ל (איוב כ כז) יגלו שמים עונו וארץ כו' ומשם נחית כו' עד שמגיע אליהם מה שאין כן בחלק יעקב – דרך חביבו כמו שאומר שם וזה שכתוב שם בפסוק (ויקרא ד כג, כח) ד' פעמים או הודע, בשעיר ובשעירה, דו"נ כנ"ל, תורה ומלות:

^{טז} ולא אשכח אתר כו'. משום לאינון תמימים ואין בהם נחש וקסם ולכן לא הועיל בהם וכמו שאמרו (נדרים לב ע"א) כל המנחש לו נחש כל המתמם כו', ואמר נחש ביעקב שהוא נוק', וקסם בישראל כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ב ס"ו ד' נוק' איהי כו' וזוהר חדש פ' יתרו ועיין מה שזכרנו שם, וזה שאומר דמסטרא דייעקב וישראל צעא כו':

^{יז} אמר ברי כו'. לחייב מסטרא דגלגולא לילה והוא שושנה כו' לאדם וחוה אכטריפו ביה כמו שאומר זוהר חדש לכתר עאלו תרווייהו ביעקב ונכטרף אלכא לזן כמו שאומר זוהר פ' ויאל, ואחר שנכרף הזהב בעופרת ויאל נקי, אז כי לא נחש כו', יכול לאעלא ביה:

קסם בישראל, בר נש צריך למנדע כלא ואפילו חרשין, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, לא תלמד לעשות (דברים יח ט), אבל אתה למד להבין ולהורות.

[תיקוני זוהר – דף קכג ע"ב]

ובגין דא תנוועין דעורבא, אית תנוועה מ"דסליק ברכי"ע, ואחזי דחובא דיליה תליא (דף קכג ע"ב) לעילא בעלמא דאתי, ואית תנוועה דנחית לה בתכי"ר בשברים, ואחזי דחובא דיליה נחית לתתא בעלמא דין, למהוי ליה תבירו בגיניה, וכל אלין סימנין איהי אחזי בארמא, פגוונא דעמלק דאמר בגיניה (שם כה יח) אשר קרך בדרך, דסטרין אחרנין אינון פלסטים דנפקין בארמין, ובגין דא עורבין חילא דלהון באורחין.

מ"א אינון דמזלהון תליא בשבת"י, אינון עציבין, ואינון דוחקין רגלי שכינתא בגלותא, דבזמנא דאלין אתפשטו בעלמא, אתמר ברגלי שכינתא ויאסוף רגליו אל המטה (בראשית מט לג), אתפנישת לגבי זרעיה דיעקב מטה שלמה, ובגין דא וישכון ישראל בטח בדרך עין יעקב (דברים לג כח), דלא זזת שכינתא מינייהו בגלותא, בגין דלית בהו פסולא, ושבתא"י אית ליה יתרון בתין, חד שפל ראש, ותניינא בית הסהר, מ"ב דאסירי מלפא אסירין תמן בגלותא, ואינון דחקין שכינתא וישראל (נ"א שעתא לישראל) בגלותא, ובשפל ראש וישראל אינון שפלין לתתא, ומהאי ככבא ייתי כפנא ועניותא לישראל, י"במאן דבעי לאסתמרא מניה, צריך לשנויי שמייה ולשנויי אתריה ולשנויי עובדוי, ודא איהו שנוי מקום שנוי השם ושנוי מעשה, והא אוקמוהו הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט).

מ"ג שערך חוורא ועינוי חוורין ואנפוי חוורין וגופא חוורא, אי אית ביה עובדין טבין דא איהו מסטרא דימינא, מסטרא דרחימו דאיהו אהבת עולם אהבתיה על בן משכתיך חסד (ירמיה לא ב). שערך חוורא ועינוי

ביאור הגר"א

מ"ד סליח כרביע כו'. רביע הוא על גבי האות, ותנועתו ונגינתו דיליה מורה למעלה, וההפוך בחבירה, ורביע ותביר הן נגד תקיעה ושבירים, דו"ג, כמו שאומר לעיל בתיקון כ"א נ"ה א' והן נגד שמים וארץ, עולם הבא ועולם הזה, ותביר מורה על שבר בעולם הזה ורביע מורה לחובא רביע עליה עד שאולה:

מ"ה ואינון דמזליהון כו'. שעליהון נאמר (חזקוק ז דה) הגה עפלה לא ישרה נפשו זו כו', והוא כמות ולא ישבע, והן ערב רב מסטרא דטוחול, שבתאי, כמו שאומר לעיל בתיקון כ', וזה שאומר ואינון דוחקין כו'. כמו שאומר שם שכל הדוחק והשפלות של ישראל ושכינה – הכל מינייהו עיין שם בארוכה ומה שבארנו שם:

ז תרין בתין חד כו'. כן הוא שמוסם כידוע בחכמת המזלות, ומאלו ב' באין לישראל שפלות ועניות, והפוכו עושר וכבוד, מא' שפלות ומהב' לחקות כבוד גלות, מחריבי הבית והמסים וכמו שמפרש והלך:

מ"ו דאסירי מלכא כו'. רוכה לומר כמו שכתוב (בראשית לט כ) אל בית הסוהר מקום אשר אסירי המלך אסורים, והוא הדחקות כמו בזית הסוהר שיושב בדוחק, ורוכה לומר, אסירי מלכא הן ישראל בגלות, כמו שמפרש והלך בגלותא, ולכן כנגדן בשבת דלית לה מגרמה כלום אבל היא קודש (בראשית ז ג) ויבדך ה' את יום השביעי, וכל זכרון זה, ונפקין מינה, ובה עלמא דחירו, סוכת שלום, פרישת גדיהא, ולית בה עבודה ושעבודא, ואסור במלאכה, והוא שמור, ונגד שפל ראש – (שמות כ ח) זכור את כו', מקרא קודש, (ישעיהו נח יג) לקדש ה' מכובד, וכן מלויין בכבוד ועונג – נגדן:

מ"ז ומאן דבעי לאסתמרא כו'. כמו שאמרו (ר"ה טז ע"ב) ג' דברים מקרעין גזר דינו כו' וי"א כו', וכן גלות מכפרת כו', וכן הבאים מסטרא דילה כריך לאסתמרא מינייהו כמו שאומר בזוהר חדש שם כ"ז ד' והכי כריכין לאתכסיא מינייהו בגלותא, בלבושיהון דנשיהון דבניהון בעותרא דלהון, ולאו למגנא כו', ושם כ"ט א' עיינון ארכמין חוכין תמן לילית דאיהי חוכא אפילה פתיא ארכמא כו' תמן ישבתאי כו', ולמאן דאסתכל לילית שבתאי באלין עיינין מארה וכפנא מיתנא ייתי, אסתמר מינה כו', וכל משא ומתן כו' וכריך כו', אלא בשבת דלית לה שלטנותא עליה, ואם ישתכח בזמנא דחול בשבעה קדמיה ואסתכל ביה כו', עיינון ארכמין שפירין על קו היושר איהי מסטרא דשבת דאיהי בת עין שפירא, עלה אתמר שחורה אני ונאווה, האי איהו בדיוקנא דשבת דשקיל לאורייתא כלא, ובשבת כריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית, וכריך באתר דעניבו דשבתאי לאחזאה חדוה כו', יוסף דאיהו כגוונא דא, ישראל דאינון כו' בהאי בור, ודאוקיר שבת ימלט ממנה כו', וישראל דנטרין שבת כו', כל ישראל בני מלכים הן, ואלמלי נטרין שבת אחת כהלכתה – מיד נגאלין, והוא מבית הסהר דילה, ונגד שפל דילה – בני מלכים הן, ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ג א' ד' וכן הוא בגלגולא, משנה פניו ותשלחהו, ללא אשתמודעין ביה מארי לחובא דיליה כמו שאומר שם ברעיא מהימנא פ' פנחס וזה שאומר ודא איהו שינוי כו' והן כל אלה כו' תלת גלגולין דכר"ן:

מ"ח שערך חוורא כו'. דעד עתה פירש שערך ארכמא כו', ופירש כאן דאף חוורא יש שהוא כו' א' שהן הרמאין שמנופין זהב מצחוץ ומראים עצמם כפרוסים, והן יותר חמורים מאינון דבסטרא דסומקו, שהן ניכרין לכל כעסנים וסופכים דמים מה שאין כן באלו וכמו שמפרש והלך

חורין ואנפין חורין וגופא חורין, דלית ביה גמילות חסדים ברחימו דאהבה, האי הוא רמאי מ'מסטר' דל'בן הארמי, אסתמר מניה, בהרת לבנה היא, מ'ליל'ית היא בהרת לבנה אוכמא סומקא ירוקא, הדא הוא דכתיב (ויקרא יג ד) ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק אין מראהו מן העור, בהרת שחורה ושפלה איננה מן העור והיא כהה, תרין גוונין הנניין אינון ירקרק או אדמדם, כלהו מתהפכין עינוי בכעסא לחורו ואוכמו וסומקו וירוקא, וכל דא במאי אשתמודע, דלית בר נש דלא אתכלילן ביה אלין מ'ארבע' גוונין, אלא ההוא גוון דשליט על כלהו אחרנין, ביה אתקרי, וביה אשתמודע לאתקרי חור או אוכם או סומק או ירוק, ואלין ארבע גוונין בישין אינון ארבע קליפין דאגוזא, תהו ובהו וחשך ותהום, ואלין אינון (דברים ח טו) נחש שרף ועקרב וצמאון, נחש גוון חור בהרת לבנה, שרף ועקרב, אדמדם שרף, או ירקרק עקרב, וצמאון בהרת שחורה. (א.ה. מכאן עד סוף הפיסקה הובא ע"פ הגהת הגר"א מלקמן קכ"ה ע"ב, וסותר להגותיו כאן) דבגוון חור מתלבש א"ל מן מיכא"ל שר החסד, ותחותיה נחש, ופורץ גדר ישכנו נחש, בגוון סומק אתלבש גבריאל"ל שר הגבורה, ותחותיה שרף, בגוון ירוק אתלבש אוריאל"ל נוריאל"ל שר שלום, ותחותיה עקרב, בגוון אוכם אתלבש רפאל"ל שר דשכינתא, ותחותיה צמאון.

(ס"א ואתתא בישא מתמן קא אתיא, עלה אתמר (ויקרא יד מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עצי בעניותא, דלא אשתאר בביתא, ובגין דא חכמות נשים בנתה ביתה, ואולת בידיה תהרסנו (משלי יד א)), אלין אינון ארבע גוונין דאשא דגיהנם, דמסתלקי בעיינין באנפין בשערא, ומאן אתר מסתלקי, ממרה אוכמא דטחול, וממרה סומקא דכבד, וממרה ירוקא דמרה, וממרה חורין דריאה, מ'מאדי'ם איהו במרה אדומה

ביאור הגר"א

⁷⁰ מסטר'א לבן הארמי לבן – פרדוסוס, ואמר אסתמר מניה כאן בענין אחר, שלא יפתוך שעליה נאמר (משלי ה ג) כי נפת טופנה וחלק משמן חכה בו, (חולין קז ע"א) נרשאה נשקיד מני בו, ואמר בהרת היא שהיא לבנה, ובהרת היא עזה כשלב שאין לבן ממנה והיא כרעת החמורה:

⁷¹ ולילית היא בהרת בו. כמו שמפרש והולך ואם בהרת בו ושפלה, ששפלה וכהה היא, שבתאי פתיא אוכמא כנ"ל והן ד' נגד ד' אנשי חיל בחורא בו כנ"ל, ואמר כלהו מתהפכין בו. רוצה לומר דכעס הוא ניכר בעיינין באיזה דרגא הוא בס"א ומפרש והולך שלא תאמר שמתהפך כלא לחורא אלא שמתגבר זה המראה יותר, וזה שאומר וכ"ל במאי בו:

⁷² ארבע בו. כמו שאומר תהו גוון ירוק, קליפה ירוקא לאגוזא, בהו אבנים המפולמות, קליפה הלבנה כאבן דבה, וחשך גוון שחור שהוא קליפה הדקה מצפנים, ותהום שם הוא קליפה אדומה בחללא לאגוזא והוא גלות עמלק כההו דלית לה סוף כמו שאמרו במדרש רבה שהן ד' גלות וכמו שאומר לעיל בתיקון כ' (ועיין בזוהר חדש כ"ח ב' תהו גוון ירוק בו' בהו גוון חור בו' מ"ה א', אבל בזוהר חדש כ"ז ג' אמר גוון סומק – שרף, גוון תליתאי לאיור ירוק כלול מתרווייהו, עקרב גוון רביעאה בו', וכן אמר שם כ"ח א' עיינין סומקין מס"א נטלי סומקי משרף בו' לחמה בישא ומתאדמין בו', רוצה לומר לע"ג דמרה הוא סטר'א לחמה דהוא ירוק, הוא באתאדמו דמתאדס במאדים דס"א דתרין דרגין אלין בו', ואמר שם חמה בישא איור גיהנם בו' ובסטר'א דדרגא בו' אבל אכטגנינין בו') וכן נחש שרף בו' כמו שמפרש והולך, והן ד' מרות כמו שאומר בתיקון כ', וזה שאומר ומאן אתר מסתלקי בו', ושרף הוא ירקרק שהוא במרה ירוקא כמו שאומר שם, ועקרב אדמדם בכבד, ומאון בטחול עניותא והבור רק בו', וכמו שאומר שם זה שאומר ומאון בהרת שחורה אלין אינון ארבע גוונין בו'. כן כריך לומר, ולא מה שכתוב למטה בהגהה:

⁷³ *מתל"ה) ארבע בו'. עיין מה שכתבתי שם שבזוהר חדש פ' יתרו אמר גוון סומק – שרף, דהוא מרה ואודם עקרב, וכן אמר לקמן קכ"ה ב' בהגהה למטה בגוון סומק מתלבש גבריאל ותחותיה שרף בגוון ירוק מתלבש אוריאל שר שלום בו' אבל לקמן קכ"ז א' בנקודין ירוקין בו' מסטר'א דמרה, וכן לקמן קכ"ז ב' אמר אנפין ירוקין אינון מסטר'א דמרה ירוקין בו', אנפין סומקין מסטר'א דמאדים בו' אלא שאמר שירוק הוא היפוכא לחור, וסומק הוא בינוני במקום ירוק, והוא הפוכא לאוכם, והוא סותר בשני דברים למה שאומר בזוהר חדש כ"ז ג', דשם אמר גוון חור בו', נחש גוון סומק, שרף גוון תליתאי לאיור ירוק כליל מתרווייהו, עקרב ובקרא הוא ירוק גוון קדמאה, ואח"כ גוון חור ואח"כ סומק שכתוב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה ענן גדול בו', ועיין צפ' ויקהל ר"ג א' גוון קדמאה ירוקא בו' עיין שם, וכן באיור (מלכים א יט יא) רוח גדולה בו' ואחר הרוח רעש, דהוא ענן גדול, ואחר הרעש אש, וכן בפסוק בראשית, תהו ובהו וחושך, וחושך הוא אש כמו שכתוב (דברים ד יא) וההר בוער באש חשך בו', כמו שאומר צפ' בראשית י"א ב' עיין שם, לפי שאין ביניהם מכריע – שריא מבחור, לאסתרם:

⁷⁴ וממרה חורא דריאה. היינו הסרכות, אבל הריאה הוא בסטר'א דקדושה שמהן ד' גוונין קדישין, ד' יסודות, והן מוח ריאה ולב שהן כוללן ד' ש"ק' הן כאחת:

⁷⁵ מאדים איור בו'. רוצה לומר, אוכמא אמר למעלה שהוא בזול שבתאי ולכן בהרת לבנה בלבנה, וסומק אמר כאן שהוא במאדים, והן בג' מרות הנ"ל, והסר כאן, וכריך להיות גם כן וירוק הוא מסטר'א לחמה בישא ואחר כך אלין אינון ד' גוונין בו' סם המות והכי שכינתא בו'.

למשפך דמא, ואיהו מפת חרב והרג ואבדן, וירוק הוא מסטרא דחמה בישא, אלין אינון ארבע גוונין חשוכין דמלאכי חבלה, וכלהו כליין בליילי' סם המות.

[תיקוני זוהר – דף קכד ע"א]

^פ ויהכי שכינתא אשתמודעת בארבע גוונין שפירין נהירין, גוון חוור מסטרא דחסד, סומק מסטרא דגבורה, ירוק מסטרא דעמודא דאמצעיתא, אוכם מסטרא דאימא עלאה, ^ק דאתמר בה (משלי א ח) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן, ואתמר בה (שיר א ה) שחורה אני ונאווה, ^כ אימא תתאה נטילת גוון מאימא עלאה, שוקא ימינא נטיל גוון מדוועא ימינא, הדא הוא דכתיב (תהלים טז יא) נעיונות בימינך נצח, שוקא שמאלא נטיל גוון מדוועא שמאלא, אות ברית נטיל גוון מגופא דחכמה, ^{כא} אדם דרכיב על כלא, ועליה אתמר (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית, פתר עלאה איהו סתים לא אשתמודע ביה גוון כלל, הא הכא רזא דשערא, דביה אשתמודעאן אנשי חיל בגוון חוור, יראי אלהי'ם בגוון (דף קכד ע"א) סומק, אנשי אמת בגוון ירוק, שונאי בצע בגוון אוכם, ארבע אתוון מתלבשין בארבע גוונין אלין, י' בגוון חוור, ה' בגוון סומק, ו' בגוון ירוק, ה' בגוון אוכם, האי שמא איהו דרקים גוונין בכל אתר, ואיהו דצייר שרטוטין במצחא, כגוונא דא יהו"ה, ^ט ואינון ארבע רשימין דשרטוטין, דאינון עמק רום ועמק תחת ועמק מזרח ועמק מערב, שרטוטין זעירין דקריצין דעינא מסטרא דאת י', שרטוטין באורכא בפותיא בגבקהא מסטרא דתלת אתוון דאינון הו"ה, כלהון אשתמודעין בשעור קומה דבר נש, באורכא מסטרא דאריך קומה, דאינון אנשי חיל, בפותיא קצר קומה ורחבא דקומה, ואינון יראי אלהי'ם, בגבקהא גבה קומה ואינון אנשי אמת, זעירין בעגולא ^ט שונאי בצע מסטרא דאת י', ודוד מסטרא דאת י' אתמר ביה (שמואל א יז יד) ודוד הוא הקטן, ואלין אינון שונאי בצע.

ביאור הגר"א

^פ והכי שכינתא כו'. רואה לומר, כמו שהוא בס"א כלילא מכלהו והיא גוון תכלת ליותרת הכבד, והוא נגד לך וכמו שאומר לקמן קכ"ז ב', וכן בסטרא דקדושה ג"כ באלו הכוכבים ובאלו הגוונים, שגוון זה הוא בלדק ללא יוקיד עלמא כו', ובה מתחבר בעלה בכל הגוונים דיהו"ה, ארבעה, והיא אלני – גוון הנ"ל, כלולה בכל הגוונים הארבעה, ומאירין בה, והן ה' מראות, ה' פעמים אור כמו שאומר לעיל בתיקון ה' ותיקון י"ח ותיקון י"ט ועיין לעיל תיקון כ' ומה שצארנו סם, אבל כאן לא קאמר אלא באלו ד' גוונים והיא ג"כ כלולה בד', שהן מראה ודמיון כמו שאומר לעיל ק"כ ב', וזה שאומר והכי שכינתא אשתמודעת בד' גוונין שפירין נהירין כו':

^כ דאתמר בה שמע כו'. ורואה לומר התורה היא שחורה כמו שאמרנו (דברים רבה פרשה ג) אש שחורה כו' (הגהה: ובזוהר חדש כ"ז ג' מסטרא דחסד חוורין, וסומקין מסטרא דגבורה, וירוקין מסטרא דתפארת, ואוכמין מסטרא דמלכות דאתמר בה שחורה אני ונאווה, חוורו דלהון כו', אוכמו דלהון שפירו דאורייתא דאיהו אוכמא שפירתא כמה דאתמר כו', וזה שאמרנו (תענית ז סוף ע"א) אי הוה סני טפי הוה כו' וקרא בגמרא פתיא אוכמי – על אורייתא דביה, וכמו שאמרנו (עירובין כא סוף ע"ב) שחורות כעורב בני אתה מואל כו':

^{כא} אימא תתאה כו'. רואה לומר שאלו ד' גוונין כוללין הכל כמו שמפרש והולך דל' נטלין מד' עד אימא עילאה, והכמה הוא אדם דכליל כל הד' גוונין כמו שאומר בפ' פקודי רנ"ג א' וזה שאומר אות ברית נטיל גוון מגופא דחכמה, אדם דרכיב על כלא:

^{כב} אדם. כנ"ל דכליל כל גוון, ומביא עוד ראיה שנאמר כולם בחכמה וכל הגוונים ממנה אם כן על כרחך כליל כולל, וכתר אין זו גוון כלל, דשם הויה מתחיל מחכמה, ובהו"ה ד' הגוונים הנ"ל וכמו שמפרש והולך ארבע אתוון מתלבשין כו', ולכן נקרא כתר – אין, לדבר שהוא בלא גוון אינו מושג, ואמר כל זה כאן ללא תאמר הואיל והיא כלילא מכל הד' גוונין למה פורט בה גוון אוכמא, ואמר אימא תתאה נטילת כו', והוא גוון המיוחד בה מה שאין כן שאר הגוונים, דנלח נטיל מחסד, והיא אתכלילת ונטילת ממנו, וכן צבולם:

^{כג} ואינון ד' רשימין כו'. רואה לומר, עומק מזרח ומערב הן מז' לדדי המלח, דבדבר שטחיות אין זו אלא ד' עומקים רואה לומר ד' קצוות, ונקט ב' קצוות הראשונות מזרח ומערב, ורואה לומר אם האדם עומד לכד דרום או צפון וזהו במלח. ובקריצין דעינא רואה לומר כאשר קורץ ופותח עיניו נעשה על גביהן שרטוטין (והן ד' ג"כ כמו שמפרש והולך, והן ג"כ במלחא כמו שאומר לקמן ב', אלא משום דאמר למעלה בקריצין לעל עינא מפרש כאן לפרש כל מה שאמר למעלה, ובעיינין הוא ניכר יותר, וכן הד' רשימין הן בעיינין כמו שאומר בליקוטים עיין סם שהן ל"ב נתיבות וכמו שאומר לעיל ק"כ ב') וצאופן אחר כמו שמפרש והולך כי בכל אבר הוא צאופן אחר כמו שאומר בפ' ב' בהיכלות אמר צבחהו והן כמו שמפרש והולך זעירין ואריכין ופתיא, רואה לומר שהן קצרים אבל כל שרטוט הוא רחב, וגובה הוא שהוא ארוך ורוחב וכן צשיעור קומה כמו שמפרש והולך באורכא מסטרא כו' בפתיא קצר קומה ורחבה כו', ואמר למטה שגובה הוא מסטרא דיעקב, זרע אמת שמכריע בין הקצוות, והוא ארוך ורוחב, וזהו אמת, שמשכים והגבורה עם חסד האורך עם הרוחב, וכן בענין הת"ת שמשכים החסד עם הגבורה, שחסד – שכולו חסד אף לרשעים, וזהו אינו אמת, וכן בגבורה – מדקדק מאל, אבל כאן – אמת, שה' אורב משפט ובעל הרחמים, ושם מלדיק כידוע, וזעירא בעגולא הרביעי, והן בגוף – כדורי, שהעולם כדורי והוא השוה שבתמונות, ויש בו ג' עומקים, ארוך ורוחב וגובה, והן ג' אותיות הו"ה, והגוף כלו י' שהוא (כלל כולם דוגמת שכינה כנ"ל והוא) בעגולא וכזורת יו"ד כידוע שבעגולא הוא יו"ד, וזה שאומר זעירין בעגולא:

^{כד} שונאי בצע מסט' דאת י'. וראיה דעלה הוא כמו שמפרש והולך ודוד הוא הקטן ועיין לעיל קי"ו א' אמר ודאי י' עילאה כו' ודא כו':

ס' שרשטויטן אליין בארע מישר, כשרטויטן דאורייתא, ועל אליין שרשטויטן אתמר (תהלים כה י) כל ארחות יהוה חסד ואמת לנצרי בריתו ועדותיו.

שרשטויטן באריכו ס' מסטרא דרבי"ע כגוונא דתקיעה, ואליין אינון אריכין דקומה מסטרא דימינא, ארף אפיס, אריכין בקלא בצלותין באורייתא, אריכין ברוגזא, אריכין בשערא בעיינין באנפין בחוטמא בשפון בדיקנא בגופא בדרועין ברגלין באצבעין, רשימו דלהון חוור, ס' ווי לון לאלין דמכחישין דיוקניהון לעילא, כאלו מכחישין סדרי בראשית, וכאלו ממעטין את הדמות, דאיהו שיעור קומה דלעילא, דאלין דשרשטויטהון אריכין, וקומה דלהון ואברים דלהון, צריכין למהוי מארי דחסד, אריכין דרוגזא, מארי דרחימו, ההוא דאתמר ביה (ישעיה מא ח) זרע אברהם איהבי.

שרשטויטן ברחבא, כגוונא דשברים, תנועה דלהון תבי"ר, ואינון רחבים וקצרים דקומה, ואנפין רחבין וקצרין, ועינוי רחבים, וחוטמוי רחבים, ושפון רחבים, אליין אינון יראי אלהי"ם, מארי דיראה מסטרא דיצחק, ווי למאן דאכחיש קומתיה בעובדין בישין, דירית נשמתא בישא דרכיב על דיוקניה, דאכחיש פמליא לעילא. שרשטויטן גבוהין, ואנפין גבהנין, ועינוי גבהנין, וחוטמא ושפון גבהנין, וגופא גבוה, אליין אינון מארי דקשוט זרע אמת, מההוא דאתמר ביה (מיכה ז כ) תתן אמת ליצקב.

ס' ואליין אינון אדני"י, א' אריף אנפין ועליה שריא י', ד' רחבא דאנפין ועליה שריא ה', ג' גובה דאנפין ועליה שריא ו', י' רחבא דאנפין ועליה שריא ה', שרשטויטן זעירין מסטרא דתרועה בעגולא בדיקנא דאת י', שונאי בצע, מסטרא דדוד דאתמר ביה (שמואל א יז יד) ודוד הוא הקטן, ואינון עיינין זעירין שפירין בעגולא, אנפין זעירין בעגולא שפירין, חוטמא זעירא פיימא זעירא גופא דיליה זעירא, שפיר בכלא, ועליה שריא ה'.

שרשטויטן גבהנין מסטרא דתרועה, שלשלא' דתקיעה ושברים, דא סליק (קלא) בתקיעה, ודא תבר לה בשברים, ודא בינוני בקליה, שלשלא' דתקיעה ושברים, ס' לא אריף ולא קצר, מאן דאיהו בדיקנא דאת יו"ד ביאיהו קול דממה דקה, ס' ואינון מדה לכל אברין דאנפין לעילא, מתתא לעילא, איהי מדה לכל ספירה וספירה

ביאור הגר"א

ס' שרשטויטן אליון בארע מישר כשרטויטן דאורייתא ועל אליון שרשטויטן אתמר כו'. רוצה לומר, משום דאמר למטה שרשטויטן עקימין ללאו אינון בארע מישר כו' הפוכא דלרחות ה':

ס' מסט' דרביע. מפרש בטעמים שהן רביעי תביר ושלשלת, שהן ג' גוונין דחג"ת, תר"ת, כמו שמפרש והולך ושלשלת אמר ולקמן ב' כגוונא דתרועה, ואינון, דרגא - לתתא, שלשלת - לעילא כגוונא דקדושה כו' ועיין לעיל כ"ה א"ל למטה גבהנין מסטרא דתרועה כו' ועיין לעיל כ"ה א"ל:

ס' וי לון לאליון כו'. רוצה לומר לאליון דאין מעשיהם לפי גוון דלהון כמו שמפרש והולך דגוון חוור דהוא אריכה כריך להיות איש חסד ואהבה לקב"ה, וגוון סומא קר קומה ורחב כריך להיות יראי אלקים, וגוון ירוק גבה קומה אנשי אמת:

ס' ואליון אינון אלני כו'. עתה מפרש הד' הג"ל בד' אותיות אלני וכמו שאומר לעיל ק"כ ב' ואית ד' דמתלבשין בהון כו', וא' הוא א"ח שהוא א' כמו שאומר לעיל ק"כ ב' וד' הוא רחבה דאנפין כי ד' מורה על השטח אורך ורוחב, ויוד זעירא כנ"ל, ונ' גובה דאנפין, והענין כי ארוך - שארוך וקצר כרוחב שארכו הוא מעדיף הרבה על רחבו, ורוחב הוא שרחבו יותר לפי שיעור האורך, והנה נ"ו הוא קצר למעלה ורחב למטה והוא ב' סטרין הג"ל וכמו שאומר למטה ודא זינוני כו' לא אריך ולא קצר ועליהון שריא ד' אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך ועליה שריא י' ד' כו' נ' כו' שרשטויטן זעירין כו' ועליה שריא ה':

ס' שרשטויטן גבהנין מסט' כו'. עתה מפרש והולך תנועה בגבהא דהוא שלשלת שהוא אחוז בין חו"ג כמו שלשלת שהוא לאחוז ולחבר ב' דברים וכן ארתו, וזה שאומר שלשלא כו':

ס' לא אריך ולא קצר רוצה לומר שאין ארכו לפי הערך יותר על רחבו, ולא רחבו על ארכו, וכן הוא מסטרא דשכינתא אלל שבה הוא קצר באורך וברוחב, ודוד הוא הקטן, שג"כ אינו זה יותר על זה, שעמודא דאמנעיתא ושכינתא קריים כמתן, אלל שהן מכריעין כנ"ל: ועמודא דאמנעיתא ארוכים, וגבורה ושכינתא קריים כמתן, אלל שהן מכריעין כנ"ל:

ס' איהו קול דממה כו'. דמסטרא דחסד אריכין בקלא וכן הוא בכלום:

ס' ואינון מדה לכל כו'. רוצה לומר ד' אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך י' לעילא כו'. ואמר לכל אברין דאנפין רוצה לומר ד' אנפין הג"ל שהן ד' אותיות הוי"ה, ועיין לעיל ל"ח ב' דכל עגולא כגון אנפין ועיינין ושפה - מדתן ביו"ד, וכל אורכא כגון חוטמא ואצבעין ובין עין לעין שהוא סוד קו המדה בין האצבעים, וה' הוא שיעור של קו המדה שהוא וא"ו, כמה אמות הוא, שכל וא"ו הוא אמה ועיין לעיל קכ"א ב' וזהו סוד קמץ ופתח ביד, כד סתים - קמץ, שא"ו של פתח שהן האצבעין סתומין בקמץ הנקודה שהוא כף היד, וכד אתפתחת נעשה פתח והוא פשיטו לאצבעאן פתח, והוא ה' בה' אצבעאן שהוא שיעור כמה אצבעין והן כמה אמות, וזהו יח"ו של השם וכמו שאומר שם וה' אחרונה הוא ג"כ שעורא אלל שזה על היו"ד, כמה יודין בשעורא ובחכמה יסד ארץ כוונ כו' וזהו על הא"ו, וזה שאומר ה' ה' אינון

מעשר ספיראן, ובה סליקת כל ספירה לעשרת אלפים רבי רבבות, ו' שעוריה בכל ספירה וספירה ששת אלפים רבי רבבות, ה' ה' אינון מהלך בכל ספירה וספירה ה' אלפים רבי רבבות, מעילא לתתא, ומתתא לעילא. [תיקוני זוהר – דף קכד ע"ב]

שרטוטין עקימין דלאו אינון רשימין בארץ מישר, אנון רשימין דנחש (דף קכד ע"ב) עקלתון, "דשרטוטין כששלשלאה כגוונא דא אינון מהלך דנונין דימא, (נ"א מהלך דלהון כנונין בימא), דאינון כגוונא דתלמידי חכמים דמתרבין בימא, ואינון רזא דתרוועה, [ציוור] ושלשלת והכי מהלך דנוניא כגוונא דתרוועה, ואינון דרג"א לתתא, שלשלת לעילא, כגוונא דקדושה הכי אינון רשימין מסטרא דמסאבו, דהכי אוקמוה מארי מתניתין (קהלת ז יד) זה לעמת זה עשה האלהים, "והבמאי אשתמודע, אלא שרטוטין אינון כגוונא דלולב, דאתמר ביה נפצרו עליו פסול, הכי שרטוטין דאית בהו פרידו ופריצו, דא אחזי בגלגולא דיליה קדם דאתיא לעלמא, דהוה מקצץ בנטיעות ועביד פרודא באילנא דחיי, באתר דאתגזרת נשמתיה.

ושרטוטין דאינון אריכין כגוונא דא | (נ"א ס) דלית בהון פסק ושלמין אינון, האי בר נש לא אכחיש דיוקניה, ולא עבד פרודא באילנא דחיי.

ואם אית בהו פסק כגוונא דא | (נ"א ס) האי בר נש אכחיש דיוקניה, ועבד פגם ומום, ובההוא פגם שריא מום, כפום מום דסיהרא, פריץ איהו, מצח אשה זונה (ירמיה ג ג), שריא ביה פריצו במצחו, מההוא אתר איהו פגים, וצריך לכסאה מצחו דלא יתגלי עריותיה למארי דינא, "וואם חזר בתשובתא, יהא פגימו דיליה נחית לתתא, לקבל בה ענשא, ואם לאו איהו חזר בתשובתא, מסתלקת לעילא לתבעא ליה דינא בעלמא דאתי, כההוא אתר דפגים, עליה אתמר (שמות כא טז) "מעם מזבחי תקחנו למוות, ולא למגנא אמרו קדמאין, "במקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריך, דלא יכחיש דיוקניה ויעביד פריצו כדיוקנא דלעילא.

ביאור הגר"א

מהלך כו' מעילא לתתא כו'. ועיין שם היטב ובתיקון ה' ולעיל קכ"א ב', וזהו סוד קו המדה, וזהו סוד הוי"ה ביד, י"ה – כף היד סתום בה' אכבעאן, ו"ה – פתיחו לאכבעאן בה' אכבעאן, י"ה – (דברים כח כט) הנסחתו כו' ו"הנגלות כו', וזה שאומר ל"ח ב' ומדה דקמץ סתום וכד אתפתח קמץ אתפתח בה' אכבעאן ברזא דה' דבהון, האי קו חזיל ה' מאה שנין כו' רוצה לומר בה' ספירות, ככל אחד וא"ו האי נהר חזיל כמו שאומר לעיל ז' א' ושאר מקומות, והוא קו המדה, בזינא דנותן המדה לכל, והן ה' פעמים ו', (תהלים יט ח) תורת ה' תמימה כו'.

⁷⁷ דשרטוטין כששלסאה כו'. רוצה לומר דשרטוטין כששלסלת בצורה שמפרש והולך הן ג"כ בסטרא דקדושה שהוא תרוועה, שלסלת כנ"ל, וכמו שמפרש והולך דכמו שהגחש התנין אשר בים מס"א – כן הוא בקדושה כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"א וברעיא מהימנא פ' תלכא לוינתן התנין הגדול משה רבינו עליו השלום והן חנינא דמתניתין דמתרבין בימים דאורייתא כו' עיין שם, וזה שאומר אינון מהלך כו' ואינון רזא דתרוועה ושלסלת ושרטוטין גבנהון הן זיעקב מלכר, ושלסלת הוא במשה התנין הגדול מלגאו, ושם נונין בימא דאורייתא כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"א וציר ציורין, ואמר ואינון דרגא לתתא שלסלת לעילא רוצה לומר ב' ציורין הג"ל כגוונא דא ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁷ שהן דרגא ושלסלת שזרתן אחת, ושלסלת חזיל בקו האמנעי ובעמודא דאמנעיתא ולדיק כמו שאומר שם רע"ט א' מאן ניהו לוינתן אמר ליה האי איהו דלרגיה עמודא דאמנעיתא ולדיק דאתמר ביה גוף וברית כו', והוא שלסלת בעמודא דאמנעיתא ודרגא בצדיק, ועמודא דאמנעיתא פתוח למעלה, ולדיק – למטה, וזהו בסטרא דקדושה ואמר כגוונא דקדושה הכי אינון רשימין מסטרא כו'.

⁷⁸ ובמאי אשתמודע כו'. רוצה לומר, כיון דבסטרא דקדושה הוא ג"כ שלסלת, ואמר במאי אשתמודע אלא אם לית ביה פסק בין הקוין דשלסלת והקוין שלימין ג"כ בעלמא, וזה שאומר לית בהו פסק ושלמין כו'.

⁷⁹ ואם חזר כו'. דזהו סוד לדיק ורע לו כמו שאומר למעלה:

⁸⁰ מעם מזבחי כו'. רוצה לומר ממקום שפגם שהוא מזבח לכן בו הקרבנות, לתקן האי פגימו ועיין סוף ה"א בצרכיה:

⁸¹ במקום שאמרו להאריך כו'. שהוא כגוונא דאריך ושרטוטין אריכין אלא דנפסק בצמנע ונעשו קצרים, וזה שאמרו דמתניתין שם (ברכות א ד) לחתום כו' ללא יהא פסק בין קו לקו, וכן בהפוכא (שם) שלא להיות מחוברין במקום שצריך להיות פרוזין, ועיין לעיל תיקון נ"ו דבס"א אינון כסדרן, ומהפכין, וכן הוא בשרטוטין עלמאן שאינו רשאי לקצר כו' כמו שאומר לקמן קכ"ז א', ולהאריך ולקצר הם חו"ג, ולחתום ושלסלת לחתום הם חו"מ – כגוונא דחו"ג, לחתום ושלסלת לחתום הם כגוונא דלהאריך ולקצר כמו שאומר צירושלמי שם מטבע קצר פותח ואינו חותם, מטבע ארוך פותח וחותם כו', אלא דלכוכה הוא ארוך יותר כמו תעניות ושל ראש השנה, והן כגוונא דשרטוטין ושעור קומה הג"ל וכנ"ל ומכל מקום אף דאמר שרטוטין עקימין כגוונא חז, הן ב' גוונין, כגוונא דסטרא דקדושה, כמו שכתוב (ישעיהו כז א)

באורייתא דלעילא ^טמאן דרשים וצייר אלין שרטוטין, איהו אמון מופלא ומכוסה, מאן דאסתפל בשפולי משכנא, אשתמודע באלין רשימין וציורין, דאתמר בהון (תהלים קלט טו) רקמתי בתחיתות ארץ, ציורא דארבע שרטוטין אלין, אינון אריה שור נשר אדם, בכלהו ארבע רשימין, הדיא הוא דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ודיא מיכאל ל שר החסד לימינא, ופני שור מהשמאל לארבעתן, דיא גבריאל ל שר הגבורה, ופני נשר לארבעתן דיא נוריא ל (ג"א אוריאל) שר עמודא דאמצעיתא, ודמות פניהם פני אדם, רפאל ל שר שכינתא, ^מדתמן פאר, דאתמר בה (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך.

^ממאן דלא אתחזין שרטוטין ביה, לית ליה דיוקנא כלל לעילא, זכותיה נחית לתתא, עליה אתמר (תהלים סט כט) ימחו מספר חיים, אלא אם תב בתיובתא, דדיא אשתפח דלית ליה במה דייתי בגלגולא, מאן דשרטוטין

ביאור הג"א

נחש בריח ונחש עקלתון והרג את התנין כו' ועיין לעיל קכ"ג ב' ולזין ארבע גוונים זישין כו' וכלהו כלילין כלילית כו' והיא גוונא ד' כמו שאומר סם ואמר סם והכי שכינתא כו':

^טמאן דרשים כו' אמון כו'. דביה לית גוון כלל כנ"ל והוא האומן ולכן נקרא אמון כו' כנ"ל קי"ט א' ועיין לקמן קל"ב א' אשכחנא במתניתין כו' לדס דבריאה כו' ועבד שרטוטין כו' אמר ליה מאן אדם דבריאה כו', ואמר סם כל שרטוטין וזיורין ועובדין אינון אתחזין בשכינתא תתאה דליהי דמות אדם ועלה אתמר וביד הנביאים דלמה, כלא אתחזי בה לתתא ולית בר נש יכיל כו', וזה שאומר מאן דיסתכל בשפולי משכנא אשתמודע כו' שהיא נקראת קרקע המשכן, והוא עור האדם, דתמן כל השרטוטין והיא משכא לדס כמו שאומר לקמן קל"ח א' עור איהו לבושא לדס כו' אם זכה כתנות כו', וסם ב' משכא איהו דמות אדם, מלכות, כל דיוקנין אתחזין בה כו', וזה שאומר רקמתי בתחיתות ארץ, שהיא נקראת כן כנ"ל, והיא כתר מלכות, תחלתו בסופו כמו שאומר לעיל י"ג א' ולכן אמון מופלא רקיס וזייר בתחיתות ארץ, וכתר לית ביה גוון כלל דוגמת חומר הראשון, ומיניה באין ציור כל הגוונים, ומלכות בה כל גוונים וכלילא מהכל, ואמר רשימין וזיורין, רשימין הן ד' רשימין שכתב למעלה א' ואינון ד' רשימין דשרטוטין דאינון עומק רוס כו', וזיורין הן השרטוטין עצמן בצורתם אם אריכו או רחבין או גבהין או זעירין שהן ג"כ ד', והן ג"כ במרחא ובכל מקום שהן כגון בידין, וזה שאומר וזיורא דארבע שרטוטין אליו אינון כו'. שאריכו הוא אריה וכן בצולם בחיה מיוחדת כנ"ל קכ"א א', ובכולן הן הד' רשימין הנ"ל שהן הוי"ה שלימה וכמו שאומר לעיל קכ"א א' לא אית תיקונא מאלין ארבע דלית תמן הוי"ה, ואריה לא ראה ואתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם, בכל אתר ארבעתם לא הוי"ה, ארבע אתון דליה כו', וזה שאומר בכלהו ארבע רשימין. רואה לומר בכל אחד יש ארבע רשימין הנ"ל, וזה שאומר הה"ד כו' לארבעתם:

^פשר עד"א. הן ג' הוי"ה, זה ספר, ופני אדם דכליל כולא – ד', שד' דיליה נעשה עשר, והן ד' רשימין דיליה שהן עשר, שמה מפרש, כמו שאומר סם וכמו שאומר לעיל קכ"א א', והענין כי כל אחד מג' אותיות הראשונות דהוי"ה דיליה, כולל כל אחד מג' אותיות הראשונות וכמו שאומר לעיל דשרטוטין בעגולא כלילא אינון ג' ציורין דשרטוטין והן ט', וה' אחרונה כלולה מכולם, דבה נעשין אחד, הרי עשרה: ^פדתמן פאר. רואה לומר בתיבת חיה דיליה, ואמר דאתמר פארך כו'. דהוא משכא דתפילין, (שמות כב כו) שמלתו לעורו, והוא חיה לדס (הגהה: וכן לקמן קל"ד ב' בהגהה א' זה ספר כו' בארבע גוונים דנהרין בהון ד' חיוון כו' אנפין אוכמין במצוה דליהי תפילין של יד, ותפילין במשכא אוכמא אינון שונאי בצע) כמו שאומר לקמן קל"ח ב' משכא איהו דמות כו' דפאר הוא עור הבתים, (דברים כח י) וראו כי סם ה' כו' שהוא השי"ן כמו שאמרנו (ברכות ו ע"א) וראו כו' זה כו', ואמרנו (שבת כח ע"ב) אלף לעורן והאמר אביי שי"ן כו', ותפילין הוא דמות אדם וכלמו כמו שאומר בפ' בראשית ולמעלה פ"ו ב' ויצרנו אלפים את האדם כללמו כללם אלפים ברא אותו הכא פקודא דתפילין תא חזי כל מאן דלחנא תפילין כו' הבו יקר לדיוקנא דמלכא דליהו מאן דלחנא תפילין דעליה אתמר ויצרנו כו' ועיין בזוהר חדש כ"ז ג' ודא מלכות והיה דרכיב עלה רפאל כו' עיין סם:

^צמאן דלא אתחזין כו' מאן דשרטוטין דיליה רכיבין כו' ל"ל שרטוטין כו'. רואה לומר, אם שרטוטין פשוטין – עדיין לא בא בגלגול כלל והוא אדם, ועיין מה שבארנו לעיל בתיקון ל"ב, ואם מורכבין באחד רואה לומר שקו אחד באורך ואחד ברוחב מורכבין זה על זה – מורה על גלגולא בגלגול הראשון דמרכיבין נשמתיה בנשמתא אחרת כמו שאומר בפ' פנחס וברעיא מהימנא סם עיין סם בדבריו ר"ה א' מתלא לאילן דלא עבד איבין נטלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרת עלאה דעבד פירין ואתכליל דא דלא ועבד פרי כו', ותריין מורכבין על אחד הוא ב' באורך שכולם מורכבין על הרוחב דרוחב השרטוט פשוט הוא בלא גלגולא, והאורך המורכבין לפי הגלגולא וכמו שאומר למטה קמץ שרטוט כו' דא אחזי כו' ודא פתח ולא אית ליה הרעבה בגלגול דלית ליה כו' דרך זין שחי כו' בתריין גלגולין כו' וכד אחי כו', והנה תלת מורכבין אע"ג דלרשיעא לית ליה תקנתא כמו שאומר לעיל תיקון ל"ב מכל מקום ללדיקיא מגלגל ליה עד כמה פעמים ויש שאינו רריך לגלגל עוד שנשלב כאן אבל אם לית ליה שרטוטין (כלל לא במרחא ולא בקריאין דאינון חד עם מרחא כמו שאומר בלקוטים דאינון ל"ב נתיבות דשרטוטין שכתב למעלה קכ"ב ב' דדא מורה) במרחא ואית ליה על קריאין – מורה שהוא רשע ועל ארבעה לא שזיבנו ורואה לומר מורכבין בשלשה קריאין דכיון דלית ליה במרחא מורה ג"כ דלית ליה תקנתא מה שאין כן אם יש לו במרחא מורה דהוא אשלים גלגולא דיליה וזה שאומר הא אשלים כו' אבל אם לית ליה גם על קריאין זהו מורה על ימחו מספר, דשרטוטין הן זה ספר תולדות אדם כנ"ל, ואמר זכותיה נחית לתתא כמו שכתוב (דברים ז י) ומשלבם לשונאיו אל פניו להאבדיו, וזהו ימחו כו' והוא רשע וטוב לו ועיין לעיל תיקון מ"ה, ואמר דלא אשתכח דל"ל כו'. רואה לומר דלית ליה שורש כלל בנשמתא למעלה דייתי בגלגולא וכל זכות שעשה נוהגין לו הכל בעולם הזה, ולא נשאר לו לא שורש ולא ענף ולכן לית ליה שרטוטין כלל דמורה על הגשמות דיליה, חד –

דיליה רכיבין כגוונא דא (נ"א) דא אחזי דקא אתיא בגלגולא חדא, ואם תרין שרטוטין מורכבין כגוונא דא (נ"א) | אַחְזִי תְרִין גִּלְגּוּלִין, ואם תלת שרטוטין במצחיה מורכבין, הא אשלים (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, ואם לית ליה שרטוטין במצחיה, ועל קריצין דעיינין, דא אחזי על ארבעה לא אשיכנו (עמוס ב א), דדא אשתכח דלית ליה במה דייתי בגלגולא.

²⁶ שרטוטין אינון באתון דאינון יהוה, ציורין בנקודין דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וציורין אינון בעיינין באודנין באנפין בנוקבין דחוטמא בפומא, ²⁷ קמ"ץ שרטוט וציור, שרטוט לעילא ונקודה לתתא, דא אחזי על גלגולא קדמאה, דקא נחית לתתא.

ניצוץ איהו חיה תחות רקיע, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע, רקיע ודאי על רישא דחיה, איהו קמ"ץ, ניצוץ חיה, רקיע לעילא מינה, ניצוץ איהו י' סליק באת ו' דאיהו רקיע, שית זמנין עשר ואתעבידת ס, ובה (תהלים קמה יד) סומך יהו"ה לכל הנופלים, וחיה איהו סמך (נ"א איהו י' סומך) לרקיע. [תיקוני זוהר – דף קכה ע"א]

(דף קכה ע"א) רקיע עם ניצוץ איהו גלגול, ²⁸ ניצוץ איהו גלגל, כמה דאוקמוהו גלגל הוא שחזור בעולם, רקיע איהו ו' ודא פתח, ולא אית ליה הרפכה בגלגול, דלית ליה חיה ²⁹ דרכיב עלה, ³⁰ ודא שרביט הככב, דאתמר ביה (במדבר כד יז) דרך ככב מיעקב וקם שבט מישראל, וכד עבר בין שתי חיות דאינון צר"י,

ביאור הגר"א

נסמחא חדא, צ' – שנים, ג' – שלשה, עד ארבעה, דכל גלגולא מרכיבין בנסמחא אחרא ונעשה הענף מורכב משנים, וחזא ללא אלכא – מרכיבין ליה עוד בענפא אחרא ונעשה מורכב משלשה, מה שאין כן זה לית ליה נסמחא כלל, וכשנתנו אותו בגוף הזה הורידו כל זכותיה למעילא הכל בגוף זה עד שאכל כל זכותא ולא נשאר לו למעלה כלל והוא מאותן שנאמר עליהן אבל עקרב פוסה, וכמו שאומר לעיל בריש תיקון כ"א, ונפסקה נשמתו (סנהדרין ז ע"ב) שנאמר הכרת תכרת הנפש היא יכול אפילו עשה תשובה תלמוד לומר כו', וזה שאומר ללא חס תב בחיובתא, (מלכים ב כג כה) וכמוהו לא היה אשר שב כו':

²⁶ שרטוטין אינון באתון. רואה לומר, ד' שרטוטין רשימין דשרטוטין באתון, לאותיות התורה בנאות מקוין לאינון שרטוטין אבל נקודין הן ציורין כנ"ל לאות יו"ד איהו ציורא דענפין ועיינון כו'. ואמר לאינון הוי"ה. שהן ד' שרטוטין, ד' אותיות הוי"ה וכמו שאומר לעיל תיקון כ"ה ושאר מקומות לאותיות הוא ביהו"ה פשוטה ונקודין ביהו"ה מליאה והן עשר אותיות דליה ווא' נעלם, וכ"ב אתון ביהו"ה פשוטה דה"א אחרונה הוא א' כוללת כולם, וזה שאומר ציורין בנקודין דאינון כו' והן ג' יודין בג' אתון שהן ג' גלגולים לאינון מורכבים בנקודין, בשלשה נקודות, והראשונה בלא גלגול הוא ו', פתח, והוא ו"י דשם שאין שם יו"ד, וכל הג' יודין נרכבין בו, והוא עיקר האדם בעמודא דאמנעיתא ועליו נרכבין הכל, ואמר וציורין אינון בעיינין כו'. דכלם הם כרות יודין, והן תשע נקודין בעיינין תרין כו' (הגהה: והראש ג"כ בעיגול, נקודה נעלמת לכליל כולל) ופומא אע"ג שבעגולא הוא כורת יוד מכל מקום הוא כורת ו"י והוא פתח והוא אדם כמו שאומר בזוהר חדש כ"ז ג' פומא ודאי כו' והוא אדם ללא אתי בגלגולא כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב, ואמר כל זה כאן לפרש המורכבין בנקודות וכל הנקודין כמו שמפרש והולך קמץ שרטוט כו', וציורין הן ד' של ד' חיות כנ"ל והן בשם הזה כנ"ל, ו"י הוא אדם ציור הראשון והוא אלף שבתוכו, וג' יודין – ג' חיות שהן ג' חיות שג' יודין מורין על ג' חיות כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ט ושאר מקומות ואלף שבתוכו מורה על שמה מפרש, אדם, וכולא כלילין בשם הזה דס"ג:

²⁷ קמץ שרטוט וציור כו'. דנשמה ראשונה רכיב על השניה כמו הרכבה דאילן כנ"ל וכמו שאומר לעיל ק"ה א' תחת הבל ודאי, דהבל רכיב עליה ואתעביד שת הרכבה ליה, ונשמה הראשונה הוא פתח, ו' כנ"ל, וכמו שאומר לעיל ודא פתח ולא אית ליה הרכבה כו', וכל הגשמות הנוספות בגלגול הן הכל יודין והן ד' נקודות הראשונות כמו שמפרש והולך פתח בראשונה, וקמץ בגלגול ו"י ביו"ד, ובגלגול השני אותו יו"ד ביו"ד אחר והוא כרי, ואח"כ בשלישי הראשון והוא סגול, ואמר שרטוט וציור דהראשונה אינה נחשבת לציור דחשיב למעלה ק"כ א' ג' חיות, י"ב חיות, ואדם כלל דכולהו ולכן הוא ו"י כנ"ל, וזהו זה ספר, י"ב, וכלהו תולדות אדם, גלגולא דיליה שהן תולדות כמו שכתוב (שמות כ ה) פוקד עון כו' כמו שאומר צפ' יתרו, ונקרא הניצוץ חיה י"ב חיות דחיוון, והיא מחיה את הקו דהוה מית, וידוע שהנקודין – חיות האותיות וכן הכוכבים ברקיע וכן החיות שתחת הרקיע וכמו שאומר לעיל בהקדמה, וזה שאומר ניצוץ כו' רקיע כו', ואמר ובה סומך כו', דנופלים הן גלגולין קדמאין דנפלו ומיתו ולא אלכחו, וסומך הוא סמ"ך שהוא הניצוץ:

²⁸ ניצוץ איהו גלגל כו'. גלגל הוא יו"ד כמו שאומר לעיל ק"ג ב', והוא כורת הגלגל שסובב בעגולא, וכלו נקרא על שם הכוכב, גלגל שבתאי וגלגל דקד כו', וכל פעולותיו וחיותו הוא בכוכב, והוא הניצוץ, והן קבועין ברקיע שהוא והן למטה ממנו, כמו הקמץ, והן ט' גלגלין כמנין הנקודין, והוא סמ"ך כנ"ל אחרכיה הוא"ו ונעשה בו אחד לבד מה שהוא למעלה ממנו, וכמו מלה מלה, וזהו גלגל חושבן ס"ו כמו שאומר שם ו"י הוא רקיע שע"ג זה שאומר ודא פתח ולא אית ליה הרכבה כו':

²⁹ דרכיב עליה. רואה לומר על החיה דהוא ניצוץ:

³⁰ ודא שרביט כו'. רואה לומר שנאמר דרך כוכב הוא ניצוץ, וקם שבת הוא שרביט הכוכב, וכן פירש רב האי גאון, והוא פתח, ו"י:

¹⁸ אתעביד וייצור, ובהון קא אתיא בתרין גלגולין, ודא אדם דיצירה, דקמ"ץ איהו אדם דבריאה, וכד אתא בתלת גלגולין דאינון סגו"ל, אתעביד שלשלת סמ"שולש בהון, ודא אדם דעשיה.

¹⁹ והכי איהו שרביט דככב, כד איהו עובר בין שתי אופנים דאינון שב"א, אתעביד שור"ק, דרג"א, ואינון שלשלת לעילא, בסגו"ל, בסגולת"א, דרג"א לתתא בשור"ק, שב"א צר"י, חל"ם כד אסתליק בצר"י אתעביד סגולת"א, חר"ק דנחתא בצר"י אתעביד סגו"ל, וכד עאל בשב"א שור"ק אתעביד שר"ק, וכלא נקדה תדא, חל"ם איהו לעילא בסגולת"א, חר"ק איהו לתתא בסגו"ל, שורק איהו באמצעיתא כגוונא דא ו, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר (איוב לב כט).

²⁰ י"ה אחזי גלגולא קדמאה, יה"ו אחזי גלגולא תנינא, יהו"ה אחזי גלגולא תליתאה, הרפכה דכלהו תלת אדני, ורזא דא י' י' י', חל"ם חר"ק שור"ק, תלת יודין, אמוך מופלא אמוך נסתר אמוך מכוסה, דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י, אמוך מופלא דאשתמודע בכלהו, חד שריא בנפש הזכרון, ותנינא בנפש המחשבה, ותליתאה בנפש המצוייר, דאינון תלת מוחין י' י' י', צריהטא (דף קכו ע"ב) דסחיר לון כגוונא דא איהי קרקפתא דתפלין, שרטוטין כגוונא דא יהו"ה, יהו"ה בהון מלך הא הקא שרטוטין דמצחא.

ביאור הגר"א

²¹ אתעביד וייצר. רוצה לומר, כמו שאומר לעיל קי"ד א', וי"י דהוא כ"ו, והוא אדם ליצירה כמו שאומר שם והו' ג' אדם בג' גלגולין כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ו וייצר הוא כרי לשון כר, כמו שאומר לעיל בהקדמה ב' יודין דביה, וא"ו אתרכיב בהון, והוא (ברכות י ע"א) כר אורה בתוך אורה, אין לייצר כאלקינו, ורוצה לומר דהאיור הוא הנקודות כנ"ל גלגול ראשון בתוך שני, דעל גלגול האחד אינו אורה בתוך אורה:

²² משולש בהון. רוצה לומר בג' נקודין, ודריש לשון שלשלת, והוא ג"כ בג' קוין:

²³ והכי איהו שרביט כו' שצא אתעביד שורק דרגא. רוצה לומר, דבג' ספירות חג"ת להו' ג' גלגולין, הן בגלגול ב' וג' – יריי סגול, להן ח"ג חג"ת אצל באופנים להן נה"י הן שצא ושורק להן זה על גבי זה. מעלה ומטה וכמו שאומר לעיל נ"ד כ"ה בארובה, והן במקום השלשלת – דרגא, והן ב' מיני גלגולין שהן בור"ק כמו שאומר לעיל בריש תיקון ס"ט, זה שאומר ואינון שלשלת לעילא בסגול, דרגא לתתא בשורק: ²⁴ שצא יריי חולם כד כו'. מפרש והולך, דהנקודה הג' לאתלבש באלו שנים שצא כרי, ונעשה סגול שורק, אינו הכל תנועה אחת, דחלם עאל לעילא מצייר ונעשה סגולתא, ולתתא שנעשה סגול הוא חירק, ובשצא באמצע שורק רוצה לומר מלאפוס ונעשה שורק בג' נקודות, וזה שאומר וכד עאל בשצא שורק אתעביד שרקה, והראשון כריד להיות בור"ו – שורק, ובכלם הכל ע"י נקודה חדא, וזה שאומר וכולא נקודא חדא חלם כו' הן כל אלה כו'. והענין, כי ג' גלגולין הן ובכל אחד נר"ו, דמה שאמר לעיל סוף תיקון נ"ו דבכל אחד אחד היינו בכללות אצל בפרטות הן ג' פעמים ג' והן ט' נקודין בג' בחינות (חד כ"א בנקודה א' ח"ל) ב' בחינות כנ"ל אב"ג אב"ג קמץ כרי סגול בחינה (ק"ח הנעלמת בסוד המאור הגדול) א' בחינה ב' (נקודה א' מאלין ג' חש"ש), ב' נקודות שצא, ג' נקודות שורק, בחינה ג' נקודה א' בג' אופנים חש"ה, וזה שכתוב הן כל אלה כו' ומכל מקום בכללם הן ח' נקודין ופתח משלמת להן, והוא הראשונה שלא בגלגול שבה נכלל הכל ששם היה הכל ביחד ואח"כ מרכיבין ענפים ממנה כפי בחינתו, לכל שחב יותר מחפרדין הענפין יותר ונגזר מפריד כו' (הגהה: וזהו אריכות הגלות – ריבוי הענפין) אלא שאלה הם כללות הבחינה, והנה בראשונה פתח, ובגלגול הראשון עדיין ניכר בקמץ ואח"כ מתבטל כי מרכיבין ענף הראשון בשני ונעשה ב' נקודות ולא נזכר השורק כלל, וכל הכלל הזה הוא בכללות הרוח שהוא נקודות, ויש עוד בטעמים והן סגולתא לעילא (שלשלת) בחולם, שלשלת בחירק דהוא בסגול כנ"ל, דרגא בשורק ג"כ בשלש אלא דבטעמים הן ג' פעמים ד', זה ספר, י"ב אנפין, כמו שאומר לעיל ק"ח א' וק"ד ב' ליורא דארבע שרטוטין בג' חיוון, וחייה רביעית, אדם, דכליל כולא, והן י"ג טעמים, והן ג' נר"ן טעמים ב' גלגולים עם הראשונה, ובנקודין הן שם מלא דס"ג בעשר אותיות, שהן ט' נקודין והוא דכליל כולא והוא א' דוא"ו דהוא אדם דכליל ג' חיוון ד' אנפין טעמים, שאלף ההוא מטערף להטעמים כידוע, והן ט' וי"ג נגד ט' תיקונין דז"א וי"ג תיקונין דא"ל, שהן י"ג יודין וט' ויין דברכת כהנים כידוע, ויש עוד באותיות, שבהן נכלל הנקודות והטעמים, שהן כ"ב אותיות, שהן ג' פעמים ד' ועשר דשמא מפרש דכליל כולא, וטעמים נקודות אותיות הן נר"ן דכללות, והכל בשם הוי"ה, טעמים – ג' הויות כנ"ל, ונקודין – בשמא מפרש, והאלף משלים לטעמים כנ"ל, ובספר יצירה חשיב לה יו"ד וי"ב אצל שם הוא באותיות וכמו שאומר למטה, ובאותיות הן עשר דרבע השם, י' הראשון דכליל כולא, י"ה בגלגול הראשון דמרכיבין הו"ד בה"א, ובגלגול השני מרכיבין י"ה בוא"ו והוא יה"ו, ובשלישי יהו"ה, וזה שאומר ²⁵ י"ה אחזי גלגולא קדמאה יה"ו אחזי גלגולא תניינא יהו"ה אחזי גלגולא תליתאה הרפכה דכלהו תלת אדני. והן כ"ב אותיות, ואלו ג' אדני הן לבושין דג' הויות, ורבעו לעשר אתון הן לבושין לעשר אתון לשמא מפרש, ובאלו ג' דרבעו בג' גלגולין הן ג' יודין, וכן בהרכבה דלהן ג' אדני ג"כ ג' יודין, והן נגד ג' נקודות חש"ה להן בג' גלגולין, וזה שאומר ורזא דא י' י' י' כו'. ואמר אמוך כו' שהן בכתר בג' נאורין דאתרמיזו בקמ"ץ, אור לח כו', בג"ר, והן בג' מוחין כמו שמפרש והולך דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י חד שריא כו'. כי שם זה הוא במוחא דכליל ג' מוחין כמו שאומר לעיל ק"ח א' קי"ט א', ואמר חד שריא כו' להן ג' מוחין שרש נר"ן ועיין לעיל ק"ז ב' על אלון תלת טיפין שריין תלת חכמות חד איהו כו', ואמר

²⁶ רהיטא דסחיר לון כגוונא דא (°) איהי כו' רוצה לומר הגלגלת, והוא כתר דשם הנ"ל דכליל ג' יודין, אדם דכליל ג' חיוון, והוא השורש הראשון קודם הגלגול בראשונה וכנ"ל, ואמר שרטוטין אינון כגוונא יהו"ה מלך וגו' הא כו' רוצה לומר, דאמר למעלה כ"ב, דאתון הן יו"ד לשמא מפרש דביה ג' יודין בג' גלגולין דאתרמיזו בהאי שמא כו' והן עשר לאתלבשו בעשר, והרכבה דלהן אמר שהן ג' אדני ובהן

⁷²עיינין, בהון ואתה תחזה מפל העם, אנשי חיל בגוון חוור יראי אלהים בגוון סומק, אנשי אמת בגוון ירוק, שונאי בצע בבת עין דאיהי אוכמא, ודא רזא דשבת, ש תלת ענפי תלת גוונין דעינא, ב'ת דשבת דא בת עין, ועלייהו אתמר (שמות לא טז) ושמרו בני ישראל את השבת וגומר, והא אוקמוהו דאינון תרין שבתות, אימא עלאה בתלת דרגין, ואימא תתאה בתלת דרגין, עמודא דאמצעייתא כליל שית סטרין דאינון שית דרגין, עיינין דמסתפלין בארז מישר בחוורו, אלין אינון ⁷³עיינין דרחימו, ובהון שכנינתא איהי ⁷⁴יפה כלבנה דילית בה פגימו, ⁷⁵דאתמר בה (שיר א טו) הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים.

⁷⁶ואית עיינין דההוא חוניה איהו פרוף בהון, נחש הקדמוני, ולא מסתפלין בארז מישר, בכל מה דאסתפל אתלטיא. ⁷⁷עינא איהו פגלגל, גוון חוור פגוונא דימא דאסחר כל עלמא, ותנינא פגוונא דארעא, תליתאה פגוונא דארעא דישראל, נקודה זעירא דבת עין איהי פגוונא דציון, דאיהי נקודה דעלמא דמתמן הושפת עלמא.

[תיקוני זוהר – דף קבה ע"ב]

⁷⁸ואית בר נש דגוון דיליה תכלת דאיהו דומה לרקיע, פמה דאוקמוהו מארי מתניתין תכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לפסא הפבוד. ותלת גוונין אינון בעינא חוור סומק תכלת, פ'חוור לקבל אש דלאו

ביאור הגר"א

אתלבוש ג' פעמים הוי"ה דטעמים, והן ד' שרטוטין שהן הוי"ה, בג' רשימין כנ"ל קכ"ד ב', וזה שאומר שרטוטין כו' ג' הויות דה' מלך כו' שהן בג' חיוון דהן משורכין במרכבה, ובהון סליק אליהו לשמיא והן י"ב אותיות למנפ"ד שהן היה הוה ויהיה, י"ב בעשר, וכללות כולן, ופרטות הכל בג' יודין בג' אמון בג' מוחין דג' נר"ו, ובכללות הוא הוי"ה בג' אופנים, הוי"ה פשוטה בג' פעמים, הוי"ה מליאה, הוי"ה בריבוע, והן נגד ג' חיוון שהן נר"ו, וג' פעמים אדני הוא נגד חיה הרביעית לכליל לון, והוא אלף דשם ס"ג כנ"ל, והוא נגד אותיות, דנפש הוא נגד גש ורפה שהוא שתופא לחוון, דנפשא שתופא דגופא, והוא אדני דנעשה גוף לשם הוי"ה כמו שאומר לעיל בתיקון כ"ב והוא הראשון שלא בא בגלגול שהוא חיה לדאס כליל כולא, ובכל אחד ג' יודין אלף שברבוע הוא ד' יודין והוא א' לכליל כולא, והן י"ג יודין ביי"ג תיקונין שא' כליל כולא, והן י"ב כמו שאומר באידרא רבה למכאן אשתלשו י"ב תחומין כו', ואמר הא הכא שרטוטין למנחא. רואה לומר לכאן סיים תיקון השני שהוא למנחא, והראשון דשערא סיים למעלה קכ"ד איהו דרקיס גוונין בכל אתר, ומתחיל גם ואיהו ליייר שרטוטין כו', וכאן מתחיל תיקון ג' עיינין כו', ולקמן קכ"ז ב' תיקון ד' אנפין אינון בארבע כו', ולקמן קכ"ח ב' תיקון ה' חוטמא כו', וקכ"ט א' תיקון ו' אודנין כו', וקל"א א' תיקון ז' שפון כו', ושם ב' תיקון ח' שירטוטין יודין אשתכחא כו', וקל"ג א' תיקון ט', ותיקון י' בקומה בצואר כו'.

⁷⁹עיינין בהון ואתה כו'. דתחזה הוא בעיינין, דבעיינין יש כל הד' גוונין הנ"ל (כמו שמפרש והולך אנשי חיל כו') כידוע, וזה שאומר אנשי חיל כו' ודא רזא דשבת כו', דעקרא הוא על הבת עין דאתחלדא ג' עיינין בג' אנפין דאינון תרי שבתות כו' ועיין בזוהר חדש פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסטרא דשבת דאיהו בת עין שפירא, עלה אתמר שחורה אני ונאווה כו', ואמר והא אוקמוהו כו'. רואה לומר דכתיב ב' פעמים שבת בהאי קרא, שאמרו (ילקוט ישעיהו נו סימן תפה) אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות כו', והוא ב' שבתות, ו' ימים בינתיים דהן ו"ק, ג' ימים בתר שבתא, ג' ימים מקמי שבתא, והיו זוכים לשבת עילאה דהוא עלמא דחירו ולכן היו מיד נגאלין:

⁸⁰עיינין דרחימו. סוד החסד, (ירמיהו לא ב) ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד:

⁸¹יפה כלבנה. לבנה הוא לבן, גוון חוור, (שה"ש ו י) הנשקפה כמו שחר, אוכס – בת עין, שממנה הראיה, וזהו הנשקפה, והכל רופין אליה, ברה כחמה – גוון ירוק כמו שאומר לקמן קמ"ג א' ב', איומה כו' – גוון סומק דהיא דחילא, יראי אלוקים, וכמו שכתוב (דניאל ז ז) דחילא ואמתני, אבל בזוהר חדש גם פירש איומה כנגלות ב' גוונין סומק ואוכס ואפשר שטעות סופר נפל סם:

⁸²לית בה פגימו. שזהו יפה, לאית גוון חוור מסטרא דנחש כמו שאומר לעיל קכ"ג ב' והוא ארוה, מכוערת, ומגרעתו וכמו שמפרש והולך, לכן נאמר יפה וכמו שכתוב (שה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומוס אין בד:

⁸³דאתמר בה הנך כו'. רואה דיפה כלבנה קאי על העינים שנאמר הנך יפה עיניך ולפיכך הנך יפה רעיתי כלך וכמו שאמרו (שה"ש רבה פרשה ד) לכלה שענייה יפות אין לריכה בדיקה:

⁸⁴ואית עיינין כו'. דהוא חוורא מסטרא דנחש כנ"ל וכמו שאומר בזוהר חדש כ"ח ג' גוונין חוור דיליה איהו נחש כו' עיין סם:

⁸⁵עינא איהו פגלגל כו'. רואה לומר שנקרא גלגל העין, דכליל כל עלמא כמו שמפרש והולך:

⁸⁶ואית ב"נ דגוון כו'. רואה לומר במקום גוון ירוק, וזה שאומר דומה לרקיע. דהוא נגד ירוק, עמודא דאמצעייתא וכמו שאומר לקמן ב' תכלת דאיהו אחיד בצלוחת כו' ובגין דא תכלת דומה לרקיע דאתמר כו' דאפריש כו' ומאן רקיע דא ו' כו', ואמר ורקיע דומה לכסא הכבוד משום ד' גוונין דאתרמיזו בהון כל עלמא הן ד' עולמות אביע, בת עין דאיהו ליון היא בת מלך דאלימות ועיין בריש פ' משפטים ולעיל כ"ב ב', וארץ ישראל הוא כסא הכבוד, בריאה, והוא גוון תליתאי, אנשי אמת, גוון ירוק, סמוך לשונאי בצע בת עין, ונגדו תכלת דומה לכסא הכבוד, וב' גוונין הארץ והים הוא ילירה ועשיה כידוע:

⁸⁷חוור כו' סומק כו'. עיין לעיל קכ"ב א' ובפי בראשית:

אִיהוּ שׁוֹרֵף, סוּמֵק לְקַבֵּל אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְלֹא אָכִיל, תְּלִיתָא דְּאִיהוּ תְּכַלֵּת לְקַבֵּל אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֵף וְאָכִיל, רְבִיעָא לְבַת אֵשׁ וְדָא שְׂכִינְתָא בַת עֵין, וְעֵלָּה אֲתָמֵר (שְׁמוֹת ג ב) וְיִרְא מְלֹאךְ יְהוּ"ה אֵלָיו מְבַלְבֵּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה דָא בַת עֵין, וְיִרְא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוּעֵר בְּאֵשׁ פְּדָא גְוֹן דְּעַל בַת עֵין דְּאִיהוּ גְוֹן תְּנִינָא, וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אָפֵל גְוֹן תְּלִיתָא, פְּדִיאָמֵר מְשֵׁה אֶסְרָה נָא וְאַרְאָה וְגוֹמֵר (שֵׁם ג), פְּדִינְנוּ חָוִיר גְוֹן עֲלָא דְּשֶׁרְגָא, פְּדִיבְתַלְת גְוֹנִין אֵלֵין אֲתֶאֱחָדַת (נ"א אֲתַחְבַּרְת) בַת עֵין דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְהוֹן סְלָקָא בְתַלְת צְלוּתִין קָדָם יְהוּ"ה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת דָא בַת עֵין שְׂכִינְתָא דְּסְלָקָא (דָף קכָה ע"ב) בְתַלְת אָבְהֵן דְתַקְיָנוּ תְלַת צְלוּתִין, פְּדִיבְגִין דָא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה בִּימִינָא דְּאִיהוּ אֵשׁ דְּלָא שׁוֹרֵף, פְּדִיבְתַמֵּן חֲכֵמָה פְּדִיבְתַמֵּן מְבוּעָא דְמֵיָא, דְּאֲתָמֵר בִּיהַּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדִרִים, דְּתַשֵּׁשׁ חִילָא דְאֲשָׂא, דְּאִיהוּ גְוֹן חָוִיר דְּשֶׁרְגָא דְּלָא יְהָא שׁוֹרֵף, וְנִקְוּדָה דִּילָהּ קַמֵּ"ץ, דְּאֲתָמֵר בִּיהַּ פְּדִיבְתַמֵּן הַפְּהֵן (ויקרא ה יב), וְכִהְנָא אִיהוּ לִימִינָא, פְּדִיבְתַמֵּן נְקוּדָה דָּתָא י' מְסַטְרָא דִּימִינָא לָא אֲתַחְיִיב נְקוּדָה אַחְרָא.

פְּדִיבְתַמֵּן הָעוֹלָה גְוֹן תְּנִינָא דְּאֲתֶאֱחָדַת בְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, בִּיהַּ סְלָקָא בְרַתָּא לְגַבֵּי שְׂמָאלָא דְתַמֵּן ה' עֲלָאָה, וּבְהַּ הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יַעֲפִין, וּבְגִין דְּאֲתֶאֱתָא מִתַּמֵּן, אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אוֹקִירוּ נְשִׂיכּוּ פִי הֵיכִי דְתַתְּעַתְרוּן, בְּגִין דְּמַצְפּוֹן אֵינוֹן, (אִיּוֹב לו כב) וּמַצְפּוֹן זָהָב יֵאָתָה, פְּדִיבְתַמֵּן נְקוּדָה דְּאִיהוּ מְחִיבָא לְאֵת ה' מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא שְׂבָ"א,

בִּיאור הגר"א

^{ק"א} כִּלְכַת כו'. לִבְתָּא, לִבְתָּא כִּלְכַת עַלְמָא, יוֹן כְּמוֹ שְׂאוּמֵר צַפ' שְׁלַח:

^{ק"ב} דָא גוֹן דְּעַל כו'. כִּנ"ל דְּהוּא תְּכַלֵּת דְּכַסָּה עַל צַת עֵין וְהוּא בּוּעֵר בְּאֵשׁ:

^{ק"ג} וְיִחְמֵר מֵשֶׁה כו'. רוּחָה לוֹמֵר דְּכַתִּיב לֹא יִבְעֵר הַסֵּנֶה לְחַלוֹ אִיהוּ שׁוֹרֵף כִּלְכַת מַה שְׂאִין כִּן בְּתִלְתִּיאֵי שְׂנֵאֲמֵר אֵינוֹן אוֹכֵל לְחַל אֲכִיל וְגו':

^{ק"ד} גוֹן חָוִיר גוֹן עֵילָּאָה דְּשֶׁרְגָא וְכַתְּלָת כו'. רוּחָה לוֹמֵר כְּמוֹ שְׂהוּא צַעִין, דְּבַת עֵין הוּא בְּתוֹךְ וּסְבִיבּוּ תְּכַלֵּת וּסְבִיבּוּ סוּמֵק וְהַחִיוּר הוּא סְבִיבּוּ בְּחוּץ מְכוּלָס, כִּן הוּא בְּאֵשׁ דְּשֶׁרְגָא דְּהַאוּכַס צַת עֵין כו' עַד שְׁגוֹן עֲלָאָה הוּא דְּחוּר, וּבְהוֹן אֲתַחְיִיא שְׂכִינְתָא לְמַטָּה, וְהַחִיוּר הוּא הַמְרָאָה הַגְּדוֹל, שְׁחוּרָא דְּעֵין הוּא גְדוֹל מְכוּלָס, וְחוּרָו נִקְרָא גְדוֹלָה, הַגְּדוֹל, וְכִמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ:

^{ק"ה} וְכַתְּלָת גוֹנִין כו' וּבְהוֹן סְלָקָא כו' זֹאת תּוֹרַת דָא צַת עֵין כו'. דְּהוּא נִקְרָאָת זֹאת, (הִיא) (ויקרא ו ב) הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה, ג' אֲשִׁין דְּשֶׁרְגָא דְּמַקְיָפִין לָהּ וְעֵיין לְעֵיל כ"ה ב' הַה"ד זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה הֵא תְלַת גוֹנִין לְאֲשָׁא דְּהוּוּ נַחְתִּין בְּתַלְתָּא לְלוּתִין לְאֲדַלְקָא כו' וּבְגו' תְּקִינוּ תְּלַת לְלוּתִין כִּלְכַת יוֹמָא כו' וּבְדָלָא שְׂרִיא בְּתַלְתָּא גוֹנִין נְהִירִין דְּלֵינּוּן כו', וְזֵה שְׂאוּמֵר דְּסְלָקָא בְּתַלְתָּא אֲבָהֵן שְׁהֵן ג' גוֹנִין אֲלוֹ וְכִמוֹ שְׂאוּמֵר צַפ' פְּנַחַס רִי"ז א', וְכִן בְּתַכְלַת בְּמַקּוֹס יִרוּק כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ וְעֵיין לְעֵיל פ"ט א' תְּלַת לְלוּתִין עֲלִיּוּהוּ כו' בְּגִין דְּלֵינּוּן מִרְכַּבָּה דְּתַלְתָּא אֲבָהֵן כו' דְּלֵינּוּן תְּלַת אֲבָהֵן תְּקִינוּ תְּלַת לְלוּתִין לְנַחְתָּא בְּהוֹן לְסְלָקָא שְׂכִינְתָא בְּהוֹן דְּלֵינּוּן ה' זְעִירָא, דְּעַמּוּדָא דְּלֵמְנַעֲיַתָּא אִיהוּ גּוֹפָא וְתַרְסִין דְּרוּעִין יוֹמִינָא וְשַׂמְאֲלָא דְּבְהוֹן אֲחִיד צַה וְעַל גּוֹפָא אֲסַחֲלָתָה:

^{ק"ו} וּבְגו' זֹאת כו'. דְּעוֹלָה הוּא זְכַר לְכִן הוּא צִימִינָא, יו"ד כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ אֲבַל הִיא הָעוֹלָה קָאִי עַל נוֹק' וּלְכִן אֲמַר הִיא הָעוֹלָה גוֹן תְּנִינָא כו' (וְהַגְּהָה: צ' פְּעַמִּים הָעוֹלָה נִגְדַּ ב' עוֹלוֹת תְּמִידִים, הָעוֹלָה כְּמוֹ שְׂאֲמֵרוּ (יוֹמָא לַד ע"א) עוֹלָה רֵאשׁוֹנָה, הִיא הָעוֹלָה, תְּמִיד שְׁל צִין הָעַרְבִים דְּהִיא עַל מוֹקְדָה דְּשִׁל צִין הָעַרְבִים אֲבָרִים וּפְדִרִים בְּלִילָה, וְכִן הִיא נִגְדַּ מִדַּת לִילָה עַל מוֹקְדָה לֹא נֵאֲמַר עוֹלָה אֲלָא אֲבָרִים וּפְדִרִים לְבַד) בִּיהַּ סְלָקָא בְּרַתָּא כו' וּבְגִין לְאֲתַתָּא כו':

^{ק"ז} דְּתַמֵּן חֲכֵמָה. יו"ד שְׁל סָם, דְּג' לְלוּתִין ג' אוֹתִיוֹת שְׁל סָם כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ בְּג' נְקוּדִין חֲש"ק דְּהוּן מַעֲלִין הַשְׂכִּינָה כְּמוֹ שְׂאוּמֵר בְּחִיקוֹן כ', וְהוּא ה' בְּתַרְאָה בְּלָא נִיקוּד שְׂהִיא כְּלִילָא מְכוּלָן וְעֵיין לְעֵיל קכ"ח א' בְּמַלְכוּת כו':

^{ק"ח} דְּלֵינּוּן כו'. רוּחָה לוֹמֵר לְכִן הוּא לֹא שׁוֹרֵף כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ:

^{ק"ט} וְקַמֵּץ הַכְּהֵן. דְּקַמֵּץ בִּיד סְחִים, דְּלֵינּוּן יו"ד חֲכֵמָה סְחִימָאָה כְּמוֹ שְׂאוּמֵר בְּהַקְדָּמָה וְהוּוּ קְמִינָה בִּיד סְחִים, וְהוּא כְּהֵן, יד יוֹמִינָא דְּשָׁם קְמִינָה וְשָׁם נַחִית חֲכֵמָה כְּמוֹ שְׂאוּמֵר סָם:

^{ק"י} קַמֵּץ נְקוּדָה כו' לֹא אֲתַחְיִיב כו'. רוּחָה לוֹמֵר דְּהוּא נְקוּדָה הַעֲלָמִית לִילָה וְאֵעִ"ג דְּלַקְמֵן קכ"ח א' אֲמַר דְּכַתֵּר אִיהוּ קַמֵּץ, הוּא כְּשֶׁנֶּחֱשַׁב דְּכַתֵּר, אֲבַל כְּאֲשֶׁר יִבָּא הַדַּעַת בְּמַקּוֹמוֹ וְהַתְּחִלָּה מִחֲכֵמָה אִז חֲכֵמָה קַמֵּץ יו"ד וְצִינָה פִּתַח נִפְתַּח הַיָּד הַקַּמֵּץ בְּפִתְחוֹ לִיד צַה' אֲכַצְעָאֵן כְּמוֹ שְׂאוּמֵר סָם, וְכִרִי הוּא דְּעַתָּה צ' נְקוּדִין עַל סָם חו"ג דְּבִיָּה, וְשָׁם שְׁנֵי הַמְאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים דו"ג שׁוּיָם:

^{ק"יא} הִיא הָעוֹלָה כו' בְּרַתָּא כו'. דְּכַתְּרָא הוּא צִימִינָא וְנוֹק' בְּשַׂמְאֲלָא, וְהִיא תְּפִילִין שְׁל יד בִּיד כְּהַּ בְּשַׂמְאֲלָא, וְאֲמַר דְּתַמֵּן ה' כו' לְפַרְשׁ ה' שְׁל סָם שְׂהִיא תְּפִלַּת הַמְנַחָה, וְאֲמַר וְכֵה הַרוּחָה כו'. לְרֵאשִׁיָּה לְאֲתַתָּא תַמֵּן כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ וּבְגִין לְאֲתַתָּא כו'. וְעוֹד לְפַרְשׁ דְּה' עֲלָאָה תַמֵּן דְּהִיא (וְשַׁמְלִי י צב) בְּרַכַּת ה' תַעֲשִׂיר וּלְכִן (אִיּוֹב לו כב) מִצְפּוֹן זָהָב יֵאָתָה כְּמוֹ שְׂמַפְרַשׁ וְהוּלֵךְ:

^{ק"יב} וְנִקְוּדָה דְּלֵינּוּן כו'. דְּהִיא נְקוּדוֹת הַגְּבוּרָה, וְאֲמַר כִּי בְּאֵשׁ כו'. אוֹתִיוֹת שְׂבָא, דְּאֵשׁ הוּא תַמֵּן, דְּצִימִינָא מִיָּא כִּנ"ל, וְהוּן נְקוּדוֹת חֲש"ק, דוּא"ו הוּא בְּתַ"ת וְנִקְוּדָה עַלְמִית לִילָה הוּא חוּלָס, וְזֵה שְׂאוּמֵר לְמַטָּה וְהִיא נְקוּדָה אִיהוּ מְחִיבָא לְאֵת וְא"ו וְרִזָּא כו', וְהַטְעַם שְׂה' עֲלָאָה הִיא נְקוּדָה גְבוּרָה מְשׁוּם שְׂבִינָה נַחִית בְּשַׂמְאֲלָא שְׂהוּא לְבַד בְּגוֹף בְּלָד שְׂמָאֵל מַה שְׂאִין כִּן חֲכֵמָה מוּחָא שְׂהוּא בְּרַאשׁ וְזֵה תְּפִילִין שְׁל רֵאשׁ דְּכַתְּרָא עַל הַרָאשׁ עַל הַמוּחַ בְּחֲכֵמָה, וְתְּפִילִין שְׁל יד נוֹק' בִּיד שְׂמָאֵל נִגְדַּ הַלְבָּ:

ועליה אתמר (ישעיה סו טז) פי בא"ש יהו"ה נשפט, ויעל מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר (ויקרא ו ב) דא גוון תכלת, דאיהו אחיד בצלותא דערבית, וביה סלקא שכינתא לגבי עמודא דאמצעייתא, וצלותא דערבית לקבל אמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה, ויובגין דא תכלת דומה לרקיע, דאתמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים, דאפריש מחלוקת בין ימינא ושמאלא, ונקודה דרקיע חל"ם, ומאן רקיע דא ו' דאיהו כגוונא דא רקיע, ויהוה ניצוץ חל"ם עליה, והאי נקודה איהי מחייבת לאת ו', וירזא דנקוד יהוה, וירזא דמלה רק באבותיך חש"ק יהו"ה, (דברים י טו) פי בי חש"ק ואפלטוהו (תהלים צד יד), כ"י ב"י רזא דשמא דארבעין ותריין, כ"י ב"י ירבו ימיה וגומר (משלי ט יא).

וירזאית מאן דאיהו מפרש אלין תלת גוונין ברקיעא, דאינון חוור ואוכס ותכלת, חד חוור לעילא מן שרגא, וחד תכלת לתתא, אוכס באמצעייתא אפריש בתרוייהו, ולא אשתמודעו בקדרותא דיליה, ורזא דא מארי מתניתין אוקמוהו כגוונא דא, מאימתי קורין את שמע בשחרית, כדי שיפיר בין תכלת ללבן, מיד דאתעבר קדרותא דשמא, דאתמר בה (ישעיה נ ג) אלביש שמים קדרות, מיד נהיר שמא ואשתמודע איהו בין תכלת ללבן, ואשתמודע הכא תכלת מסטרא דשמאלא, לבן מסטרא דימינא, עמודא דאמצעייתא אחיד בתרוייהו, וביה קורין קריאת שמע בשחרית, דאיהי שכינתא בת עין.

ביאור הגר"א

^{קטו} על מוקדה כו' דא כו'. דאיהו אש שורף ואוכל ולכן כתיב על מוקדה והוא לכותא דערבית דאיהו מדת לילה דאיהי תכלת דאחיל וכמו שאומר צפ' בראשית נ"א א' עיין שם בדבריו ולכן ביה מתאחיל אברין ופדרין וזה שכתוב על מוקדה כל הלילה – תפלת ערבית כל הלילה: ^{קטז} ובג"ד תכלת דומה כו'. רואה לומר דרקיע הוא ו', עמודא דאמצעייתא, ואמר דאתמר יהי רקיע כו'. כמו שמפרש והולך דאפריש כו'. והוא עמודא דאמצעייתא וכמו שכתוב ויהי מזדיל כו', ואמר ונקודה דרקיע חולס. כמו שאומר לעיל ה' ב' וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר כו' זהו חולס, והארץ כו' – חיריק, וכולא הוא אחד, והן ב' נקודות והוא חולס חיריק ב' אותיות ו"ה אלף דכאן היא כולה מכולם וזה שאומר ומאן כו' כג"ד ואמר והאי נקודה כו' כנ"ל שהיא נקודה העלמיות דיליה:

^{קטז} ורזא דנקוד י' ה' ו' ה'. הוא נקודות הוי"ה בקריאתו באדני אלף דבה נתחלף, בסוד כהניך ילכשו דקד כו', והוא נקודות כבאות נתחלף ימינא ושמאלא בסוד הג"ל, בסוד נו"ה ששם נתחלפו ב' נקודות הראשונות, ואח"כ בה נתחלף כידוע נתחלפו עוד ב' נקודות האחרונות, וזהו ענין כל השמות שהן הכל בשורש אלף דאתחלף לשנאה לטוב כמו שכתוב (אסתר ב ט) וישנה ואת נערוותיה לטוב כמו שאומר בהיכלות כו':

^{קטז} ורזא דמלה רק כו' רואה לומר, חש"ק, נקודין דאבהו, בצבותיך שהן תקינא הכלותין, והן ג' אותיות דהוי"ה, והן נקודין דבהו, ואמר כי בי חש"ק כמו שמפרש והולך שמה דמ"ב, והוא ניקוד דבהו י"ד פעמים כסדר הזה דכל ג' אותיות הן חג"ת, וג' אחרות נה"י שהן ו"ק דכל אינור כמו שאומר לעיל ל"ח ושאר מקומות, ואמר כי בי ירבו ימיה, דשם ע"ב הוא לתתא וסמ"ב לעילא, כמו שאומר צפ' תרומה ולקמן, וסמ"ב הוא אריכו דיומין, (איוב כט יח) כחול ארבע ימים:

^{קטז} ואית מאל דאיהו מפרש כו'. רואה לומר דרקיע כולל ג' גוונין דאבהו, דרקיע ו' כולל ב' חו"ג, והוא חוור למעלה מרקיע, דשם למעלה נהורא חיוורא ולכן אין מיתה שם, ולמטה בארץ גוון תכלת וכמו שאומר שם צפ' בראשית ורקיע הוא אוכס כמו שאומר שם שנתמר (ישעיה נ ג) אלביש שמים כו', וכן הם בשרגא כמו שמפרש והולך חד לעילא כו', ואע"ג דה' גוונין בשרגא מכל מקום נכללין באלו, ולמעלה אמר בענין אחר הג' גוונין, ולמעלה אמר ד' גוונין, והכל לפי ענין הפחילה כך מאירין הגוונין, וכן למעלה לפי העולמות והבחינות, ואמר אפריש בין תרוייהו כו'. והוא ענין אחר, שכלילה דרקיע גוון תכלת וביממא גוון חיוור, ובקדרותא דשחרא דמתחברין יוס ולילה, איילתא דבעלה, הוא גוון אוכס מפרש בין תרוייהו (הגהה: ותחילה אמר ד' גוונין, ועם תכלת שהוא החמישי, תפילין של יד, ואח"כ כלל בד' עמה, ואח"כ בג' כאן, ולמטה בשנים, כל הד' באחד, והן תפילין של ראש ותפילין של יד) ולא אשתמודע לא גוון דיממא ולא דליילא מחמת קדרותא, ונכללין בו שניהם והוא יחודא דלהוון בין חו"ג, רקיע בתוך כו' כנ"ל, בין יוס לליילה, חו"ג, ואמר ורזא דא אוקמוהו כו' הוא בענין אחר, דכד אתעבר קדרותא דשמיא ונהיר דשמיא, ת"ת, רקיע, אז ניכר בין תכלת ללבן, חו"ג, והוא כולל, דעד דנהיר דשמיא, ת"ת, לא אשתמודע גם הן, וזה שאומר ואשתמודע הכא כו' עמודא דאמצעייתא אחיד בתרוייהו, ואמר וביה קורין חש"ק כו' כד אשתמודע בין כו', דאז נהיר דשמיא, ת"ת, קורין קריאת שמע, בת עין, שכינתא, לתתא דאחידא דבעלה, עמודא דאמצעייתא, ד' גדולה דאח"כ בעלה, והיא ד' בת עין רביעית לג' גוונין דעינא שכינתא, וכן הוא בשרגא דהשגא עמיה היא שכינתא דכליל כולל כמו שאומר למטה שכינתא כד אתאחדת בהון כי נר מראה, דלמעלה פירש גוון אוכס נגד בת עין אצל כאן פירש הגוון הזה לעמודא דאמצעייתא, והיא בת עין עמיה דאתאחדת, בה גוון הזה, והוא אחד דקריאת שמע, ואמר והכי ק"ש כו'. דגם בערבית כן הוא דקורין בכוכבים ציונים דהוא עמודא דאמצעייתא, כוכבים גדולים הוא המאור הגדול מסטרא דגדולה לממשלת היום וכן הנראים ציוס, וכוכבים קטנים מסטרא דמאור הקטן לממשלת הלילה, אור וחושך חו"ג והן הנראים כלילה, אלף ציונים והוא בעת התחברות יומם וליילה חו"ג עמודא דאמצעייתא, וזה שאומר

והכי קריאת שמע דערבית צריכין לייחדא לה בעמודא דאמצעייתא, כמה דתיקינו מארי מתניתין, לקרות קריאת שמע בכבדים דאינון בינונים (כנויים), דהכי אוקמוהו, קילא מן הכבדים הנראים ביום, ולא מן הכבדים שאין נראים אלא בלילה, אלא מן הבינונים, דאינון מסטרא דעמודא דאמצעייתא, הא הכא תלת גוונים בשרגא, שכינתא נר דאתאחדת בהון, (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, אור דא אורייתא דבכתב, דאיהי נשמת אדם, דנהירת על נר, על תרוייהו אתמר, (בראשית א טז) את המאור הגדול למשלת היום, ואת המאור הקטן למשלת הלילה.

ק"א גוון ק"ב תוור ביה א"ל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, גוון תכלת פריסיא דדין, דאינון אימא עלאה אימא תתאה, אהי"ה אדני", מלך דאחיד בתרוייהו יהו"ה יהו"ה, עליה אתמר (משלי ל ד) מה

ביאור הגר"א

כ" לא מן הכובדים הנראים ביום ולא מן הכובדים שאין נראים אלא בלילה אלא כו'. ולכן דווקא ג' כובדים והן בינונים כמו שאומר לעיל י"ג ב' חד אריך כו', ורואה לומר חסד אריך כו' וכמו שאומר לקמן קכ"ד א' ואלוין אינון אריכו כו' ואלוין רחבים כו' ודא בינוני בקליה כו' לא אריך ולא קארי, וכן כאן לא כובדים גדולים כו' (הגהה: וב' קריאת שמע אלו נגד ב' עיינין, בכל אחד בת עין כו') ואמר הא הכא תלת כו' שכינתא כד כו'. כנ"ל, דלמעלה פירש דהוא גוון אורכס אצל כחך לפרש בענין אחר דהיא כלל הנר, דכאן ג' גוונים לבד דכוללן כל הגוונים והיא נר מורה למורה ד' אותיות הוי"ה דכלילן בה כמו שאומר לקמן קל"ח א' והוא הנר דהוא האש עצמו אצל האור שהוא צבית שמאיר הוא ותורה אור כמו שמפרש והלך והוא דכורא לכל הג' גוונים הכל בה כנ"ל בד' בחינות שבה כנ"ל, ואמר דאיהי נשמת אדם רואה לומר עמודא דאמצעייתא עצמו דנקרא אדם, כתפארת אדם, ורואה לומר זה שכתוב נר ה' נשמת אדם, נוק' ודכורא לכלילן בנר שהוא הנר והאור תורה ומלות שניתן לאדם להאיר נשמתו, וזהו נשמתו. ואמר עלייהו אתמר את המאור הגדול. דביום, עמודא דאמצעייתא האור משמש, ויקרא חלקים לאור יום, ובלילה הנר שהוא המאור הקטן נר שאינו מאיר אלא בקירוב הנר שהוא להשתמש בלילה, שרגא צטיהרא, וכן מאור הלכנה שאינה כי אם נר שלכן אינה מאירה ביום וכמו שאמרה סיהרא שרגא צטיהרא מאי כו' (ילקוט שמעוני בראשית א סימן ח):

קכ" גוון חוור כו'. רואה לומר בד' אותיות הוי"ה, ומפרש להו ב' גוונים, שהן כלל כל הגוונים דשרגא כמו שאומר בפ' בראשית נ"א א' וכן דעינא כמו שמפרש והלך, והן, אימא עילאה גיון חוור כסא רחמים, ואמא תתאה גוון תכלת כסא דין, והן נר מורה בגוונים דשרגא, כסא ששם דנין חיים ומיתה, ושם אש אוכלה דשרגא, והדכורין הן האור דנהיר ב' גוונים, והן ב' דכורין, חכמה ועמודא דאמצעייתא, צביתה ומלכות, נהורא דבהון, שהן גופין להון כמו שאומר למעלה נוק' גופא לדכורא, (ירמיהו לא כא) נקבה תסובב גבר, וזה שאומר מלך לאחיד בהון כו' והוא"ו – תורה אור, ואמר מה שמו כו' להורות דהן בענין אחד ושניהם שם הוי"ה דהוא מ"ה, שמו מפרש, ומשה שאיל (שמות ג יג) מה שמו מה אומר, ב' פעמים מ"ה, והשם יתבדך פירש לו שהוא שם הוי"ה, והוא רואה דשניהם נקראים בשם זה, ואמר ג"כ אהי"ה אדני"י שנתמר (שמות ג טו) וזה זכרי, והן ד' פרטופין דכלילין בשרגא, והחמישי – מזלח עילאה, נעלם למעלה, ועיין בזוהר פ' בראשית שם, ועיין לקמן במזלח כו', ואמר מסט' כו' ומסט' דכרסיא כו'. ששניהם נקרא אהי, אין – דכליל ג"כ, ואני הוא נוק', והכל בכסא ששם המשפט לחיים ולמות, והכל לפי המעשה שהן נהרין דבהון, וכן הם בתלמודי חכמים שהן מחיים וממיתים בעיינים דלהון כמו שמפרש והלך ובג"ד ח"ח כו' או עוני. ובכל אחר כו'. וכן הוא באש, שבה ב' גוונים, שהיא שורף הכל והיא מחיה הכל, שאין דבר מתבשל ונגמר בלא אש, וכן בגופא של אדם (עבודה זרה כח ע"א) האי אשתא פרוונקא כו', והיא החיות של האדם בחוס הטבעי, שכל החיות של אדם ממנו, וכל זה כאשך הנשמה באדם במוחא ולבא שהן גוון חוור ותכלת שמוחא הוא כסא רחמים וכד לבא אין מרחק ממוחא היא נור כו' כמו שאומר שם, אש דלא שורף, ולבא הוא נור דליק, כסא דין כמו שאומר ברעיא מהימנא בפ' פנחס ושאר מקומות הרבה, והגשמה דבהון הוא ותורה אור, הוא נשמת אדם כנ"ל דנהיר בנר ה' כנ"ל, אצל כד אסתלק – אין בו לא חוס הטבעי ולא אש השורפת, וכן באש כד מסתלק האור ממנה אינה מאירה ולא שורפת, גחלים עוממות או צבויין, וכן בעמי הארלות שאין התורה אור בהן אינן יכולים לא להמית בעינים דלהון ולא להחיות, וזה שאומר ובזמנא דאסתלק כו'. וכן אסתלק מנהון בגלותא ותלכנה שתייהן ב' הדין כו' וא"י לעשות נסים לישראל בגלותא וכן להעניש לרשעים כמו בזמן הבית ובימי משה שהיו נענשים לפי שעה ונושעים וכן בצרון דהוא נור דליק נאמר ויהי בנסוע הארון כו' ויפוא אויביך כו' שהיו יולאים ממנו ב' זיקין כו' ונאמר ובנוחה יאמר שובה כו' והן ב' כסאות הנ"ל והכל בשם הוי"ה דביה ב' פסוקים אלו קומה כד האש מתגבר ושובה האש בנחת ועיין לעיל דאמר אוריאל נוריאל אור חסד נור גבורה נור דליק והוא בצרון אור מלפניו ונור מלאחריו למפרע ונ"ש ע"כ באורים ב' אורים כבדו ה' דבהון והוא נר מורה ב' מלות מורות עשה ומורות לא תעשה

כסא רחמים כסא דין ותורה אור דנהיר בהון שכולל מורות עשה ומורות לא תעשה ונהיר בהון:

קכ"ג *מתל"ה) גוון חוור כו'. עיין לעיל תיקון ה' ותיקון י"ט ושאר מקומות, שה' גוונים בשרגא, אצל נכללן באלו השנים, כי ד' גוונים חוור וסומק וירוק ואורכס הן ד' אותיות הוי"ה דכורא, וגוון תכלת הוא דנוק' שנכללן כל הדי' בה ללחח בד' אותיות אדני"י דהוא אש שורף ואכיל כמו שאומר לעיל קכ"ב א' ועיין בפ' בראשית נ"א א', והן תפילין של ראש בד' בתים, ושל יד – בית החמישי, אדני"י, כולל ד' פרשיות, וכמו שאומר לעיל ח' ב', ולכן אמר למעלה א', ד' גוונים בלא תכלת – עיינין בהון, ואתה כו', ואח"כ אמר ד' גוונים עמה, וכלל ד' גוונים בג' והיא רביעית הות, ה' אחרונה, והן ש' ד' ראשין ושל ג' ראשין, ד' פרשיות נכללן בג', חז"ד כידוע, ואח"כ כללן כולן בד' לבד התכלת ואמר ואית מאן דמפרש כו', וכאן כללן הכל בחוור לבד התכלת, והן תפילין של ראש ותפילין של יד, ועיין באידרא זוטא רפ"ח ב' האי עתיקא קדישא כו' כלילן בתלת כו' סתימין בתרין, עוד עתיקא קדישא אתרשים ואסתיים בחד, והוא חד וכלא הוא חד כו' ומתדבקין בחד ואינון חדא:

שמו ומה שם בנו כי תדע, ואינון חכמה ועמודא דאמצעייתא, מסטרא דדין אמר קודשא בריך הוא אני אמית (דברים לב לט), ומסטרא דכרסיא דרחמי אמר קודשא בריך הוא ואחיה, ובגין דא תלמידי חכמים כד הוון מסתפלין בגוון תכלת דעינא הוון מענישין ביה, כמה דאויקמוהו מארי מתניתין, בכל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני. א.ה. הקטע שהיה כאן, דבגוון חורר וכו' עד צמאון, מקומו למעלה ככ"ג ע"ב.

[תיקוני זוהר – דף קכו ע"א]

ובכל אתר דהוון מסתפלין בגוון חורר הוון מחיי, ובזמנא דאסתלק יהו"ה מפרסא דדין ומפרסא דרחמי, לית תמן עונשא ולא אגרא, ובגין דיהו"ה (דף קכו ע"א) אסתלק במזלא קדישא עלאה דאיהו כתר עלאה, קיבההוא זמנא בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא, ובההוא זמנא הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה בהיכל, קיבההוא זמנא מה דהוה (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו, אתמר ביה (קהלת ז כד) רחוק מה שהיה ועמק עמק מי ימצאנו, קיבילית מאן דאשיג ליה אלא בחכמה ובבינה, ובגין דא כד אסתלק לההוא אתר לא משיגין ליה בכל ספירן, אלא בחכמה ובבינה, דאינון י"ם י' חכמה מ' בינה, ובגין דא רחוק מה שהיה, ועמק עמק מ"י ימצאנו, ורזא דמלה (מלכים א ה כט) קרובים אל יהו"ה אלהינו.

וכד אסתפל דוד ברוחא דקודשא, וחזא דאסתלק לאי"ן בגלותא בתרא, אמר עליהו (תהלים קכד א) קיאשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, אי"ן א' פתר עלאה י' חכמה ו' בינה, חזא דלא הוון משיגין ליה בתלת

ביאור הגר"א

בהגהה למטה חורר דבגוון כו' אינו כלל מהתיקונים, דהתיקונים הולכין על דרך שירוק הוא במרה, וסומק – ככזד עקרב, ומרה הוא שרף כמו שאומר בתיקון כ' ולקמן קכ"ו א' וקכ"ז ב', והוא הגהה מזהר חדש:

^{קכ} בההוא זמנא בני כו'. דאינון בג' דרגין, חיי – באבא, בני – בעמודא דאמצעייתא, מזונא – זנוק' כמו שאומר לעיל ס"ז (הגהה: והן חיים מסטרא לאבא כמו שכתוב החכמה תחיה בעליה, מזונא מסטרא לאמא ברכת ה' היא תעשיר וכנ"ל קכ"ה ב'). ובני בעמודא דאמצעייתא מסטרא דדעת, והן ג' אותיות יה"ו בג' גוונים הנ"ל בג' כלותין. ובזמן דהוון נהירין, הוון מתפשטין או"א ג"כ למטה והוה הכל תלוי בזכותא, דהוה שכנינתא שריא בישראל והוון מתפעלים לפי מעשיהם כידוע אצל עתה אסתלק הכל למזלא, והכל במזל קדם דייתי בגלגולא, ואין זכות ואין חוב אלא בעולם הבא דהוה דרגא דשם אסתלקו, לכן ניתן הכל ביד המזל בעולם הזה, ועיין לעיל תיקון נ' ומה שצארנו שם, ואלו ג' דרגין בני כו' – הן ג' גוונים דשרגא עם האור הו"ה דבתוס, ואמר ובההוא זמנא הכל כו' דספר תורה, עמודא דאמצעייתא, בהיכל – מלכות, בחושבן וה' בהיכל קדשו ה"ם כו':

^{קכ} בההוא זמנא מה שהי' קרוב ה' לכל קוראיו אתמר רחוק כו'. כנ"ל דבג' כלותין הוה נחית, חכמה – בימינא, יו"ד של שם, ובינה – ה' של שם, בשמאלא, ועמודא דאמצעייתא – ו' של שם, בהדעת, ומעלין השכינה בתרין דרועין ועל גופא כנ"ל תיקון מ', והוה קרוב ה' לכל קוראיו בג' כלותין, דשכינתא היא תפלת כל פה, וג' אחוון היו קרובין, וזהו קרוב ה', ד' אחוון, אצל עתה נתרחקו, עמודא דאמצעייתא – בדעת שהוה הכתר, מזלע עילאה, וחז"ל לא נחיתו למטה, ונשארתי איך ה' ישבה דדד, ולית דעניא לה בג' כלותין, ולכן רחוק מה שהיה – הוה הדעת, דרגא דמה, שהיה הוה שיהיה, דלעתיד לבא מה שהיה הוה שיהיה, כי מלאה הארץ דעת, ותתייבב שוב על ידו, אצל עתה רחוק בכתר ועמוק עמוק בחו"ב שהן מנעמקים קראתיך כו':

^{קכ} לית מאן דאשיג כו'. שבתפלה אינו מושג, שאינו נענים כמו בראשונה, אלא בחכמה ובינה מושג, ע"י החכמה – בדחינתו, ובינה – בהנהגתו הוה מושג, כי לא נשאר מושג אלא ע"י החכמה והבינה משום דאסתלק הכל לחו"ב ומשם משיגין, וזה שאומר אלא בחכמה ובינה ובג"ד כד כו'. ורזא לומר בחכמה ובינה של האדם ובג"ד כו' אלא בחכמה ובינה רזא לומר דאינון משיגין אלא לשם ולכן הוה עמוק למטא כי שם עמוק להשיגו, ואמר דאינון י"ם י' כו' רזא לומר דזהו מ"י ימלאנו, במ"י דהוה י"ם, חו"ב, ויס הוה כסדר ולענין השגה שריד להשיג מלמטה למעלה הוה מ"י ולכן אמר עמוק שהוה י"ם, שהוה עמוק, וב' פעמים עמוק, חו"ב, יס והמקיף של יס, שהוה י' של יס, מדועא דיליה, ועיין לעיל תיקון נ"ב ומה שצארנו שם, והוה עמוק יותר ואינו מושג אלא ע"י יס ומכל מקום מושגין קאת אצל דבר הרחוק אינו מושג כלל, והוה בכתר, ושם הוה מ"ה, שמא מפרש, דהוה בכתר ובדעת, והוה קרוב מאד עד שהיה קבוע במלכות, כמו שאומר בפ' בראשית א' ב' וזהו רחוק מה שהיה, ואמר ורזא דמלה קרובים כו'. שה' אלקינו – הוה או"א, והוה קרובים כהנים ולוים, בימינא ושמאלא, ועתה שצטבו כהנים בעבודתו ולוים במשמרותם – אתרחקו, ולכן אמר שלמה שתפלתו ודבריו יהיו קרובים אל ה' אלקינו – שנבנה הבית על ידו, וזה שכתוב (דברים ז ז) מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו:

^{קכ} אשא עיני אל ההרים כו' וכסא דין דאסתלק משם ודא יהו"ה דאיהו כו'. רזא לומר אשא עיני אל ההרים – אבהו, בג' כלותין, אצל מאין יבוא עזרי – דאסתלקו לאי"ן, עזרי מעם ה' – שם הוה דאסתלק, והוה עושה שמים וארץ – דאפתשט בהון בינה ומלכות, כסא רחמים וכסא דין, שמים וארץ, ואמר עלה אתמר כך ה' הגדולה כו'. רזא לומר דחשיב ז"ת, וה' הוה ג"ר, דשם שם ה' אסתלק, והם כח"ב בג' שמות הו"ה, כדוך אתה ה' אלקי ישראל, דהוה אלקי ישראל דעמודא דאמצעייתא, ואח"כ כך ה' הגדולה היא חכמה דאפתשט בו"ה, ואח"כ כך ה' הממלכה – בינה דמתפשט במלכות, והן ג' הויות בג' פסוקים, חו"ב בזו"ר וכתר שותף השלישי בקרא בפני עצמו – שרשן, שהן ג' ספרים כלל הכל, ולא קראו בשם שהן נעלמות רק בשם הו"ה, ונגד אלו הג' אמר כאן לבו מכלהו ואיהו מלצר כו' ואיהו

צלותין דתקיננו אַבְהֵן, דַּאֲתַקְרִיאוּ הָרִים, אָמַר אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי, עֲזָרִי מֵעַם יְהוּדָה, דָּא מְלָךְ יוֹשֵׁב עַל פְּסָא רַחֲמִים וְכֶסֶף דִּין דַּאֲסַתְלַק מִתְּמָן, וְדָא יְהוּדָה דַּאֲיָהוּ מְלָגָאוּ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עֲלִיָּה אֲתַמַּר (ד' א כט) לָךְ יְהוּדָה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בַּעֲשֹׁר סְפִירָן שְׂבַח לִיָּה דְוֹד, בְּגִין דַּאֲיָהוּ לְגוּ מְכַלְהוּ, וְאֲיָהוּ מְלַבֵּר דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, וְאֲיָהוּ בֵּין כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה, לָא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֲתַר.

קִיֵּי אֵית עֵינֵין מְכַמָּה גְּוֹנִין, כְּגוֹן אַרְגָּמָן רְגָמָן, ר' רְפָאֵל, ג' גְּבַרְיָאֵל, מ' מִכְּאֵל, ו' נֹרְיָאֵל, וְרָזָא דְמִלָּה מְרַכְּבוּ אַרְגָּמָן (שיר ה ו), קִיֵּי א' אֹר דְנִהִיר בְּאֵלִין אַרְבַּע גְּוֹנִין, א' אֹר פְּנִיאֵל וְאֲיָהוּ מִטְטְרוּן, אֹר פְּנִיאֵל, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי שֶׁר הַפְּנִים, וְאֲיָהוּ רֹזִיאֵל וְאֲיָהוּ אֹרִיאֵל, דְהִכִּי סְלִיק לְחֻשְׁבָן רֹזִיאֵל, וְאֲיָהוּ סְלִיק לְחֻשְׁבָן רְמִיח פְּקוּדִין דְאֹרִיָּתָא, כְּחֻשְׁבָן אַבְרָהָם, וְדָא מְלָאךְ הַחֶסֶד, דְמִתְמָן אֹרִיָּתָא אֲתִיָּהִיבַת, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (דברים לג ב) מִימִינוּ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, וְאֲיָהוּ מְמוּנָה עַל רֹזִי אֹרִיָּתָא, וְהוּא גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, (ידע מָה בְּחֻשְׁבָּא), בְּגִין דְחֻשְׁפָּא אֲיָהוּ לְבוּשָׁא דְאֹר, (וּבִיָּה אֵלֵי דַּאֲתַמַּר בֵּיה (שמות טו ב) זֶה אֵלֵי וְאֲנֹהוּ), אֹר הוּא רֹזִי, קִיֵּי וְכָל מָאן דִּידַע בְּהוּ עֲלִיָּה אֲתַמַּר (דניאל ד ו) וְכָל רֹז לֹא אָנִים לָךְ, וְאֲיָהוּ נְהִיר בְּגוֹן חֲוֹר דְעֵינָא, קִיֵּי אֲיָהוּ נֹרִיאֵל נֹר דְלִיק מְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא, דְתַמָּן רִי' גְּבוּרָה, וּמִתְמָן פְּקוּדִין דְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרִסְיָא דְרַחֲמֵי לִימִינָא כְּרִסְיָא דְדִינָא לְשְׂמָאֵלָא, עַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהוּ וּבִיָּה יְהוּדָה, דְכַפַּל שְׂמִיָּה תְּרִין זְמָנִין יְהוּדָה יְהוּדָה, וּמִשָּׁה דַּאֲתַאֲחִיד בֵּיה כְּפַל שְׂמִיָּה מִשָּׁה מִשָּׁה, וּבְגִין דָּא וְאֲדַעַךְ בְּ שׂוֹם (שמות לג יז) בְּתִרִין שְׂמָהוּן.

ביאור הגר"א

בין כו' – לגו – חכמה, לבר – בינה, בין כו', לעת דהוא כתר, והן ג' דמתפשטין בהון כמו שאומר באיכרא זוטא ג' אמ"ש ג' עומקי ברו"ק, והיכל הקודש כמו שאומר בספר יצירה:

קכ"ז אית עייניו כו'. רוחה לומר מרקמן מד' גוונים כמו שמפרש והולך, והוא גוון ארגמן כמו שאומר בפ' בראשית מ"ד א' היכלא חמישאה כו' חד נהורא כעין ארגונוא, נהורא לא כליל כל גוונים דנהרין, נהורא חוור וסומא וירוק ואוכס, אחכלילן אלון צאלין כו', והן ד' המלאכים שהן דג' גוונים כמו שמפרש והולך רגמ"ן ר' כו' וכמו שאומר לקמן קכ"ד ב', ואמר וזא דמלה מרכבו ארגמ"ן רוחה לומר מרכבו של הוי"ה – ארגמ"ן כמו שאומר לקמן קכ"ד א' ושאר מקומות:

קכ"ח א' אור כו'. שמתלבש בתוכס דוגמת הכתר בד' אותיות הוי"ה, והכתר הוא א' שמתלבש בתוכס, אי"ה אור"ה, וכן הוא כאן כמו שמפרש והולך א' אור פניאל וְאֲיָהוּ מְטוּט שהוא אדם דרכיב עליהון כמו שאומר לעיל ס"ג א' ושאר מקומות, והוא כתר דלהון ועיין לעיל תיקון ה', ואע"ג שה' אור, נהיר בה' גוונים – הוא לפי הגוונים, אבל האור בעצמו הוא פשוט א' לבד כמו שאומר בתוספתא פ' יתרו ונקרא אור פניאל שהוא אור המתלבש בפנים של (החיות), והנה החיות הן מתפרדין ולפנים הן אחד, והן בסיומן – שכולן הן אל, ושם הוא נהיר בפנימיותם שהן אל, והוא פניאל, שם הוא אור דנהיר בהון, וזה שאומר אור פניאל, ואמר ובג"ד אחרת שר הפנים שהוא בפנים דלהון ואֲיָהוּ רִזְיָאֵל שהוא אור פנימיות (התורה) רזא דרזין, שד' חיות הן פד"ס כמו שאומר לעיל תיקון נ"ד ובפ' בראשית, ור"ז הוא אור כמו שאומר לעיל, והוא בחושבן אור כמו שאומר לקמן בתיקוני זוהר חדש, והוא אור פני של התורה, וזה שאומר ואֲיָהוּ אֹרִיאֵל אור של המלאכים והחיות דהן אל, והוא רז, ואמר ואֲיָהוּ סְלִיק כו'. לראיה שהוא גוון חוור מימינא, דמשם רמ"ח מטרות עשה וכמו שאומר לעיל בכמה מקומות, והוא חושבן אברהם איש החסד, והוא אור של יום הראשון שהוא חסד, וזה שאומר ודא מלאך כו'. ואמר דמתמן כו'. דהוא אור הרזין דאורייתא, וזה שאומר ואֲיָהוּ ממונה כו' והוא גלי כו'. שלפני הרזין הן עמוקות שהן חשך ולכן כריך לגלות ועיין במתניתין דטעמים, וזה שאומר ומסתרתא בגין דחושך אֲיָהוּ לְבוּשָׁא דְאֹר אֹר הוּא רז כו'. כן כריך להיות, ולכא כמו שכתוב בהגהה, וזו הגהה היא מתיקון נ"ה, ורוכה לומר הוא רז בחושבן, וכן הוא הרז – אור התורה, ופשוטו הוא חושך, ולכן מגלה עמוקות מני חושך וזהו גלי עמיקתא כו':

קכ"ט וכל מאל דידע ביה. רוחה לומר בזה המלאך:

קל ואֲיָהוּ נֹרִיאֵל נֹר כו'. רוחה לומר נור שהוא אש שהוא אור שורף שהוא גוון תכלת, האחרונה מד' גוונים, והוא כולל הד' גוונים, והחורא נהיר ביה, והן ד' גוונים הנ"ל כסא רחמים כו', וזה שאומר כרסיא דרחמי לימינא, כרסיא כו' ואמר דתמן רי"ז רוחה לומר צנוריאל ואע"ג דגס צנוריאל יש רי"ו, הוא דשמאלא לכלל בימינא, אל דאלקיס, ואמר ומתמן פקודין דל"ת רוחה לומר משמאלא כנ"ל, ואמר כרסיא דרחמי כו' שאימא, כרסיא דרחמי, הוא בימינא, ושכינתא תתאה, כרסיא דדינא, לשמאלא, כמו שאומר לעיל בתיקון נ"ה, וזה שאומר עד"א כליל תרווייהו כו'. דכליל ימינא ושמאלא, וביה שניהן, והן ד' פעמים הוי"ה כנ"ל וכמו שמפרש והולך, והן ד' מוחין בחג"ת כידוע, ד' אותיות הוי"ה דביה תרין דעות, אל דעות, וכמו שאומר בריש ש"ה, וכן הוא ד' הויות, ידיה ודחכמה כנ"ל אורות דב' שכינות, ונכללין כוליהו בג' חג"ת ג' קוין, ואמר בשם כו'. רוחה לומר בשם הוא ד' שם, וכמו שכתוב (שמות ג ד) ויקרא משה משה וכמו שאומר לעיל ק"ט א' עיין שם דביה אכלל חכמה ועמודא דלמאנעיתא, אב וכן עיין שם בדברי:

קליעיינין מרקמן נקידין בנקודין חוורין, כגון נקודין דעל לול"א, אסתמר מניה רמאי איהו, ומאן דאיהו בנקודין סומקין אושיד דמא איהו, בנקודין ירוקין כעסן איהו מסטרא דמרה, בנקודין אוכמין גזלן איהו גנב, כל בישין דעלמא אית ביה, עיינין עמיקין אית בהון קליעומק טוב ועומק רע, האי לא ידע בר נש לביה, (לביה) קליעומק עמוק מי ימצאנו, אם הוא עומק טוב לא יכיל בר נש למנדע חקמתיה, ואם הוא עם הארץ פמה עמוקין מחשבתין דיליה בישין, האי איהו קבר פתוח, הדיא הוא דכתיב (תהלים ה י) קבר פתוח גרונם וכו', לשונם עמל ואון, אסתמר מעינא דא, בכל מה דאסתכל אתלטאי, איהו מסתפל לתתא למחשב כל מחשבין בישין, לית סופא לרשיעוניה.

[תיקוני זוהר – דף קכו ע"ב] א.ה. לקטע הבא נביא שתי נוסחאות על פי ביאור הגר"א.

קליעיינין גבהנין בהפוכא, עלייהו אתמר (יחזקאל א יח) וגביהן וגבה להם ויראה להם, וגבותם מלאות עינים וגומר, פמה דעיינין עמיקין אינון דינא ומותא, הכי עיינין גבהנין אינון חיי ורחמי, ואית עיינין גבהנין מסטרא דההוא דאתמר ביה (שמות טו א) פי גאה גאה, סוס ורכבו רמה בים, ואית מנהון (דף קכו ע"ב) דאתחזין גבה רוחא.

נ"א ועיקר: עיינין גבהנין בהפוכא, עיינין גבוהין מסטרא דימינא, ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא, קלידא ענו ודא ביישין, מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים, עלייהו אתמר (יחזקאל א יח) וגביהן וגבה להם ויראה להם, וגבותם מלאות עינים וגומר, פמה דעיינין עמיקין אינון דינא ומותא, הכי עיינין גבהנין אינון חיי ורחמי, ואית עיינין גבהנין מסטרא דההוא דאתמר ביה (שמות טו א) פי גאה גאה, סוס ורכבו רמה בים, ואית מנהון (דף קכו ע"ב) דאתחזין על גפי מרומי (משלי ט ג).

קליואחרנין דאתקריאו גאונים באורייתא, וכלהו אית לון עקרא לעילא, ובגין דא וגביהן וגבה להם ויראה להם, מסטרא דההוא דאתמר ביה (קהלת ה ז) כי גבה מעל גבה שמר, ודא מרכבה לעילא מן מרכבה, וגביהם

ביאור הגר"א

^{קכ} עיינין מרקמן כו' על לול"א כו'. נקודין ממעטין את הכתב שאין (תוך הענין) כמו שכתוב, ורמאי איהו שאינו תוכו כצרו, וזה שאומר על לול"א שרשן בהיפך הכתב צפרק קמא דברכות (ד ע"א), ואמר בנקודין חוורין דהוא מסטרא דנחש גוון חוור והוא נחש הרמאי דפתי לאדם כנ"ל וכמו שאומר בזוהר חדש שם עיין שם וכנ"ל, וזה שאומר ומאן לאיהו בנקודין כו' בנקודין כו'. ואמר בנקודין אוכמין כל בישין משום דהיא כלל כלל גוונין כמו שאומר בזוהר חדש שם ועיין שם כ"ח א' כ"ט א':

^{קכב} עמק טוב כו'. שהן תהו ובהו כמו שאומר בספר הבהיר, והוא בעז הדעת טוב ורע, בהו טוב כו', ומה שאמר תהו ובהו רעים הוא בכ"א, ועיין צפרק א' לספר יצירה עומק כו':

^{קכג} עמוק עמוק מי כו'. כמו שפרש והולך לא יכיל ב"נ כו' והוא בחכמה כמו שאומר למעלה, והוא במחשבה, דמחשבה הוא עמוק. ואמר ואם הוא ע"ה כו'. כמו שאומר צפ' ויקרא דמחשבה אתפשט לתרין סטרין כו', ואמר איהו קבר פתוח רואה לומר כמו שעיינין דיליה עמיקין ופתחין, ואמר אסתמר מעינא כו'. דהוא נוק' דס"א, בור שאולה. ואמר

^{קכד} עיינין גבהנין בהפוכא כו' כמה דעיינין עמיקין כו'. כי כל בליטה הוא רחמי וכל שקיעה הוא דין, שלכן כל דינין בערוה לכלל שקיעה וכל רחמי בחמה דלכורא, והוא סוד הזיווג לאתבסמא כמו שאומר בספרא דלניעותא וצאידרא רבה עיין שם דצבריו, וכמו שכתוב (תהלים לו ז) לרקתך כהררי אל משפטך כו'. ואמר עלייהו אתמר וגביהן כו'. דבפסוק הזה כתיב מלאות עינים, דקאי על העינים וכמו שאומר לקמן, ואמר ואית עיינין כו' כי גאה כו'. רואה לומר, דלמעלה אמר דהן מורין על רחמינו, וכאן אמר דאית דמורה על שררות וממשלה כמו שכתוב (שמות טו א) כי גאה גאה סוס כו', ואמר (חגיגה יג ע"ב) כי גאה גאה שמתגאה על גאים, וכן כאן מורה על התנשאות גדולה מלך על מלכים וכיוצא וכמו שכתוב בפסוק הנ"ל וגביהן וגובה להם וכמו שפרש והולך כי גבוה מעל גבוה כו' והכל לפי גבהות העין, ואמר ואית מנהון דאתחזין גבה רוחא. שהן גבהנין מס"א, והוא גאה בלב, גבה לב, ולא על ממשלה:

(הגהה: אבל יותר נכון גירסא האחרת, דאתחזין על גפי מרומי והוא העיקר, ורואה לומר דאית גבוהין בגבורה וממשלה, ואית מנהון מלכות על גפי דאמרינן שהוא כסא מלוכה כמו שכתוב (משלי ט יד) על כסא מרומי כו', ומה שאומר למטה עיינין גבוהין מסטרא דימינא כו' עד ודא עז פנים, שייך למעלה אחר עיינין גבהנין בהפוכא) (וכן מלאנו נכתב בלידו בגוף כתב יד קדשן בתיקוני זהר).

^{קכה} דא ענו ודא ביישן. ועניו הוא מסטרא דימינא, וביישן הוא מסטרא דשמאלא, כמו שכתוב (ישעיהו כט כב) לא יבוש יעקב מאביו בגוון סומק, ועניו הוא מסטרא דגדולה כמו שאמר (מגילה לא ע"א) כל מקום שאתה מואל גדולתו כו':

^{קכו} ואית אחרנין דאתקריאו גאונים באורייתא והוא כי גאה גאה באורייתא, סוס ורכבו רמה בים – בימא לאורייתא כמו שאומר לעיל נ"ב ב' ויקרע ימא לאורייתא וסוס ורכבו כו', והן שני מיני גאה גאה, לא יסור שבט מיהודה אלו ראשי גלויות (סנהדרין ה ע"א), ומחוקק כו' שרי גאים כמו שאומר בחולין (נב ע"א), ואמר וכלהו אית לון כו'. דג' מיני גאים הנ"ל, כי גאה, ועל גפי מרומי, וגאונים באורייתא, שהן ג' דרגין לכללן כלהו כמו שפרש והולך, וזה שאומר שם בחולין ג' שרי גאים כו', וזה שאומר ובג"ד וגביהן כו' שהן ג' פעמים גבוה

עליהם, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה כב א) מִשָּׂא גִיא חֲזוּן מַה לָּךְ אֵיפֶה כִּי עֲלִית כְּלָךְ לַגְּנוֹת, וְאַלִּין אֵינּוֹן דְּרַכְבִּין
עַל מְרַכְבוֹת.

קל'ועוד וגביהן אלין אינון אופנים, דאינון כגוונא דאתון, וגבה להם אלין אינון שרפים דאינון לקבל טעמי
דלעילא, כתרין על אתון, וגבותם מלאות עינים אלין נקודין, דאתון מלאות עינים מנייהו, כמה דאת אמר
(זכריה ד י) עיני יהו'ה המה משוטטים בכל הארץ, מאי לארבעתם, קל'אלין תלת חיוון, אינון דאתקריאו בשמא
דיהו'ה, תלת זמנין כגוונא דא יהו'ה יהו'ה יהו'ה, אלין אינון ארבע אנפין לכל סטר לכל חיה, וגבותם
מלאות עינים כגוונא דא [ציור] (א"ה כאן מצאתי כתוב בהעתק ג' שמות יקוק כתובים בזירי, הי' בג' זירי, והה"י בג'
זירי בכל צד הרי ט', וג' בו', ובין כלם הם כ"ד, וג' פעמים כ"ד הם ע"ב) הָא הָכָא שְׁבָעִים וְתָרִין עֵינִין קל'דאינון
לקבל שבעים סנהדרין, ומשה ואהרן על גביהון, אלין אינון וגביהן וגבה להם. כגוונא דא [ציור] (א"ה כאן
מצאתי ג' שמות יק"ו קו"י וק"י באופן שזכרתי, שעולים כל העינין מ"ה) הָא הָכָא חֲמֵשׁ וְאַרְבָּעִין עֵינִין כְּחֻשְׁבַּן אָדָם
וְאֵינּוֹן יְהוּ'ו הו"י וה"י. קל'ועוד וגביהן דא שכינתא דאיהי על גבי חיוון ומשריין כלהו, הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים
קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וגבה להם דא עמודא דאמצעייתא, דשכינתא איהי על גבי אופנים, ועמודא
דאמצעייתא קל'דאיהו כליל שית ספירן על גבי חיוון, דאיהו כליל לון מטטרו"ן, ודא איהו כי גבה מעל גבה
שמר וגבוהים עליהם (קהלת ה ז), אלין אינון אבא ואימא, קל'כתרא על ראשהון, דאינון על גבי שרפים דתליין
מכרסיא.

ביאור הגר"א

בפסוק, ומפרש והולך מההוא דלתמר כי גבוה כו' ג' גבוהים בפסוק זה על זה, ומפרש והולך ודא מרכבה כו' ואמר הה"ד משא כו'.
רוצה לומר, אתה הוא גיא חזיון מעיינין עמיקין שמורה על שפלות מה לך כי עלית כו'. ומפרש והולך דרוכה לומר למה אתה רוכב על
מרכבות וזה שאומר ואלין אינון דרכבין על מרכבות:

קכ' ועוד וגביהן כו'. לאותיות ונקודות וטעמים הן ב"ע, ג' דרגין דכלילין כלא, ואופנים הם מעשיה אוחיות מנוק' וכמו שאומר לעיל
בכמה מקומות, ואמר דאתון מלאות עינים מנייהו רוצה לומר וגבותם קאי על אתון, והקרא מפרש דגביהן שהן האותיות הן מלאות
עינים מנקודין, ואמר כד"א עיני ה' שהן הנקודין והן דהו"ה, משוטטות באתון שהן בנקוד' האופנים שהן בארץ כמו שכתוב (יחזקאל א טו)
אופן אחד בארץ כו', והנקודות משוטטות על כל, וכל הילוך הוא הכל בנקודין ולכן נקרא תנועות וזהו משוטטות:

קכ"א אלין תלת חיוון כו' דבכלהו תלת כתיב לארבעתם שהן י"ב אנפין ועיין לעיל קי"ט א' קכ"ד ז' ומה שצארנו סס ושס:
קכ"ב דאינון לקבל ע' כו'. דאינון עיני העדה, ואמר ומשה ואהרן דהן נשיא ואב בית דין, דלעולם כריך להיות ע"ב כמו שצארנו במקום אחר
בארוכה, והן גביהן דהן נשיא וראשי העדה, וזה שאומר אלין אינון וגביהן ואמר וגובה להם כו' מ"ה עיינין כו'. דהוא אדם דרכיב על
גבי הג' חיוון כמו שאומר לעיל ס"ג א' ואינון תרי עשר אנפין לכל חד שית, סלקין לע"ב כו' ואדם דרכיב על גביהו דא כו' וזה שאומר
כחושבן אדם. והענין כי וגביהן הן י"ב אותיות דג' הוויין, והעיינין הן הנקודין, וגבה להם הן ט' אותיות דג' יה"ו והן במלכות ועמודא
דאמצעייתא ובינה ולכן זה יה"ו לבד דקם נכללת נוק' דכורא, בינה בן י"ה דהוא יה"ו וכמו שאומר בסוף ספר יצירה בארוכה, והעיינין
מ"ה הוא בחכמה דכמו דעמודא דאמצעייתא הוא עיינין לשכינה תתאה כן הוא חכמה לשכינה עלאה וכמו שמפרש והולך ועוד וגביהן דא
שכינתא כו' ועוד וגביהן דא אימא עלילה כו' וזה שכתוב וגבותם מלאות עינים, על שניהם, וגביהן וגבה כו', והוא כי גבוה מעל גבוה
וגבוהים עליהם וכמו שמפרש והולך ועוד וגביהן דא שכינתא כו' אללא דקם מפרש וגובה להם על עמודא דאמצעייתא, ועל ג"ר לא פירש
בפסוק זה אבל הוא כמו שאומר למטה ועוד וגביהן כו' שהוא ויראה להם על ג"ר וכמו שאומר למעלה ובג"ד וגביהן וגבה להם (וכאן הוא
ע"ב ועל גבן ס"ג ועל גבן מ"ה, כי גבוה מעל גבוה כו' עיין לעיל קי"ט א' מה שצארנו סס, ולמטה מהם הווי"ת פשוטות, וחושבן כלס ג'
פעמים אלקיים ובהם נמתקות) ויראה להם מההוא דלתמר כי גבוה כו' וגבוהים עליהם אבל כאן שרואה לומר וגבותם מלאות עינים לא
פירש ויראה להם:

קכ"ג ועוד וגביהם דא כו' ומלכותו כו'. ואית לה גבוהות וממשלה על הכל:

קכ"ד דאיהו כליל שית כו'. רוצה לומר דהוא מקנן במט"ט דקם הם חיות, ומט"ט הוא ו"ק, שית אותיות דביה, שש שנים יעבוד, וזה שאומר
דאיהו כליל כו':

קכ"ה כתרא על ראשיהון. רוצה לומר שזהו וגבותם מלאות עינים שהן ככוכבים וכמרגליות בריש כתרא כמו שאומר למעלה ואלו שלשה הן
מקננין בכרסיא, ולמטה שפירש בג"ר פירש וגבותם באור לא כו':

קמ"ג ועוד וגביהן דא אימא עלאה, דאיהי על גבי ספירן דאינון תחותה, דמינה כל אתוון, וגבה להם דא חכמה, דמתמן נקודין, ויראה להם דא פתרא דתמן טעמי, וגבותם מלאות עינים, אינון אור צח אור מצוחצח אור קדמון, וכמה נהורין דתליין מנייהו קמ"ד דנהרין מלגאו, כנשמתא בגופא.

קמ"ה ועוד וגביהן אלין אינון שבועה גלדי עינא, דאינון דא על גב דא כגלדי בצלים, וגבה להם אלין כנפי עינא וכרובי עינא, וגבותם מלאות עינים דא עינא דאיהו פליל כל גוונין, דארבע גוונין אית בעינא לקבל ארבע אנפין דכל חיה, ותרין כנפי עינא דאינון עפעפין, ותרין כרובי עינא, אינון לקבל ארבע גדפין דכל חיה, ובאלין ארבע גוונין דעינא נהרין ארבע אתוון יהו"ה, ובארבע כנפי עינא נהיר אדנ"י, דא איהו פי גבוה מעל גבה שמר, וגבהים עליהם (שם) אלין אינון יהו"ה אהי"ה, אבא ואימא. א.ה. הקטע שהיה כאן נמצא לעיל קכו ע"א או ע"ב תלוי בגירסאות.

[תיקוני זוהר – דף קכו ע"א]

כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו אתמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת קמ"ו פניהם איש אל אחיו, דא כפורתא דעינא, תלת גוונין דעינא אינון אהי"ה יהו"ה אדנ"י, פלל ופרט וכלל, ואינון יחודא ברכה קדושה, וסימן? עגנו ב יום ק ראנו (תהלים כ י), דהכי סליק חשבון תלת שמהן אלין כחושבן יב"ק, אהי"ה פתר עלאה, יהו"ה (דף קכו ע"א) עמודא דאמצעייתא, אדנ"י שכינתא תתאה, אהי"ה פלל, יהו"ה פרט, אדנ"י וכלל.

ועוד עינא כגוונא דגופא, תרין כרובין דיליה כגוונא דתרין שוקין, תרין עפעפי עינא לקבל תרין דרועין, אלין מסככין ואלין פרחין, ואית כרובי עינא רברבין ועינא זעירא ואית כרובי עינא זעירין ועינא רברבא, בגין דא אמר לאהרן קמ"ז ולבש הכהן מדו בד (ויקרא ו ג), ואוקמוהו מארי מתניתין, מאי מדו כמדתו, הכי צריכין לבושי עינא דאינון כרובי עינא, דאינון דו פרצופין פתנות עור, דיהון כמדדה דעינא.

ביאור הגר"א

קמ"ג ועוד וגביהן דא אימא כו'. דהכלל דבינה חו"ג הן דוגמא דג"ר, וכמו כתר שרש לט' ספירות כן ג' אור כו' שורש לג"ר: קמ"ד דנהרין מלגאו כו'. וזהו מלאות עינים, שעיינון הן רוחא דבגויה כמו נקודין באותיות, וכן כאן שג"ר הן לג' אור אלו כגופא לנשמתא, שכל אור חזירו כו' כמו שאומר צפ' בראשית, וזהו מלאות עינים שהוא מלא כפנים: קמ"ה ועוד וגביהן אלין שבועה גלדי כו'. רואה לומר וגביהן – גלדי עינא שהן זה על גבי זה, זהו וגביהן, וגבה להן – עפעפי וכרובי עינא שהן על עינא על ז' גלדי עינא, וגבותם מלאות עינים הוא העינא רואה לומר ז' גלדי מלאות עינים, שהן ד' גווי עינא, והוא גבוה מעל גבוה כו' כמו שמפרש והולך שהן הוי"ה אדנ"י, וגבוהים עליהם – הוי"ה אהי"ה, והוא בת עין עם ז' גלדי עינא, ח' אותיות הוי"ה אהי"ה, וח' הוי"ה אדנ"י, ד' גוונין וד' עפעפיים וכרובים, ואמר כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו כו'. רואה לומר הכרובים כרובי עינא פורשי כנפים עפעפי עינא:

קמ"ו ופניהם איש אל אחיו שהן חו"ב, והן בת עין עלאה ובה עין תתאה שהן פני אדם, והן איש אל אחיו, והן כל הקאוות, שכרובים – נו"ה, וכנפים – חו"ג כמו שאומר לקמן קכ"ז, והכפורת הוא הגלדי עינא והוא יסוד שהוא נקרא שבועה, שביעי דכלול שבועה כמו שאומר לעיל תיקון כ"ב ותיקון מ"ז ושאר מקומות הרבה, והוא לכליל שבועה גלדי עינא, והוא הכפורת כפורתא דעינא, וכפורת הוא יסוד שהכרובין הן לו מלדדין, והוא דאמלע כידוע, ונשאר כתר ת"ת ומלכות והן ג' הגוונין, וזה שאומר תלת גוונין דעינא אינון כו', ואמר כלל ופרט כו' יחוד כו' דכמו שהן ברוחב בג' קוין כן הן באורך, כתר – יחוד כידוע, וברכה וקדושה שהן ימינא ושמאלא הן זו"ר שהן ימינא ושמאלא חו"ג, וכן כלל כו' כמו שמפרש והולך אהי"ה כלל הוי"ה פרט אדנ"י חזר וכלל כמו שאומר בתיקון מ"ז דהחסדים וגבורות נכללן דלעת ואח"כ מתפרשין בעמודא דאמלעיתא ואח"כ נכללן בה דבה נעשין הכל אחד כמו שאומר לעיל, ואמר ועוד עינא כגוונא כו' דעין כולל הכל, ועיין לעיל קכ"ה א', והן ג"כ כנ"ל ופניהם – מוחין, כרובין ועפעפיים כמו שמפרש והולך וכפורת ברית ג' גוונין רב"ג ועיין בתיקוני זוהר חדש ע"ג ז' והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה, מאן גדפין לכהן לעילא ימינא ושמאלא, סוככים בכנפיהם תרי סמכי קשטו, על הכפורת דא לדיק דלריך לכסאה ליה, ופניהם איש אל אחיו אינון חו"ב דאינון אנפין דכרובין כו', וזה שאומר אלין מסככים ואלין פרחין, דבידים שהן הכנפים – פרחין, ובשוקין – מסככין ללדיק וכמו שכתוב ובשתיים יכסה רגליו, ובשתיים יעופף שהן חו"ג, כו' הן בקאוות, חח"נ בג"ה, חו"ב ונו"ה הן בשתיים יכסה פניו ובשתיים יכסה רגליו, וחו"ג הן בשתיים יעופף כי הכנפים הן במקום הידים, וכן הן בעינא, בכרובין מסככין את העין, ובעפעפיים פרחין רואה לומר פתחין וסגרין וכמו שאומר לעיל תיקון ד' פתחו לי ולחו אינון תרי עפעפי עינא דאינון פתחין וסגרין ועלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים עפעפי עינא כו':

קמ"ז ולבש הכהן. כמו שאומר דאינון לבושי עינא, ואתמר בכהן ללא יהא ביה מומא כמו שאמר (בכורות ג ע"ב) שיהא שיה בזרעו של אהרן, ואמר דאינון ד"ו פרצופין שלא יהא ג"כ כרוב אחד גדול מחזירו כמו שאמר (שה"ש רבה פרשה ה) תמתי תאומתי לא היא גדולה כו', וכרובין ד"ו פרצופין היו והיו ג"כ שוין:

ובגין דא (דברים כה יד) לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה, דאצבע (ס"א קמ"דגודל) איהו מדה לעיינין לחוטמא לשפון לאודנין לפומא, האי איהו מדה דכלא, ובגין דא אמר קרא (שמות כו ב) מדה אחת לכל היריעות, קמ"על כנפי עינא אתמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו א"ש לוחט, אלן אינון גווי עינא, ולקבל תרין כנפי עינא אינון תרין שפון דפתחין וסגרין, ולקבליהו תרין כנפי ריאה, קמ"ענינא לקבל לבא דאיהו אש לוחט, ובכנפי ריאה רוחא דנשיב בהון, עלייהו אתמר עושה מלאכיו רוחות.

וכל אבר ואבר ברא ליה קודשא בריה הוא במדה במשקל, ואם תשכח עיינין חד זעיר וחד רברבא, לאו איהו דא במשקל ובמדה, שקרן איהו, אסתמר מיניה, או אם עיינין רברבין ופומא זעירא, וחוטמא אריכא ואנפין זעירין, (נ"א עקימין) דלא אזלין בלהון במדה, עיינין וחוטמא ואנפין ופומא, קמ"עולן איהו דא, ובגין דא לא תעשו עול במשפט במדה וגומר (ויקרא יט לה), במדה קמ"דא מדה דשיעור קומה. דכל מאן דלא איהו בעל מדות, אכחיש שיעור קומה דלעילא, ולא אתנטיל מתמן, דעשר ספירן דלעילא בלהו אזלין קמ"במדה מסטרא דאת י', ובמשקל מסטרא דאת ו', תרי מאזני השקל אינון ה' ה', מדה אחת.

קמ"תא חזי י' איהו רישא, ואיהו מדה דעיינין דאודנין דאנפין דתרין נוקבין דחוטמא, מדה דפומא, שקל הקדש דא ו', שקל דגופא, כנפי השקל ה' אצבען דימינא וה' דשמאלא, ובגין דשמא דיהו"ה איהו מדה ושעור ומשקל, אמר קרא (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה, קמ"וכגוונא דא לא יהיה לך בכיסף אבן ואבן גדולה וקטנה (דברים כה יג), מאי כיס הכא דא פומא.

ביאור הגר"א

קמ"גודל איהו מדה כו'. רואה לומר, לאמר (דברים כה יד) איפה ואיפה גדולה וקטנה, דהזכיר הכתוב שלא יהיה לך ב' מדות, לזה למכור בגדולה ולזה בקטנה, והוא כמו שמפרש והולך דעיינין חוטמא כו' – הכל יהיה במדה אחד, והוא בגודל, כמו שמפרש והולך האי כו' ונראה לרבי לומר דלכאורה איהו מדה כו' ועיין לעיל קכ"א ב':

קמ"ועל כנפי כו'. לאינון סגרין ופתחין, מלאכים שליח, וכל נענוע הוא בנקודין לאינון מסטרא דרוח:

ק"אש לוחט אלן כו'. שגווינן דעינא הן גווינן דאשא כמו שאומר לקמן קכ"ה א' ב':

קמ"ועינא לקבל לבא כו'. כמו שאומר לעיל תיקון כ"ה ותיקון כ"ח וברעיא מהימנא פ' פנחס לבבא הוא נור לליק והוא לקביל גווי דעינא, וריאה דנשבי עליה כנפיים הן נגד כנפי עינא והן מלאכיו רוחות דכנפי ריאה דשם רוח, ומשרתיו אש לוחט הוא לבא כנ"ל, וזה שאומר ובכנפי ריאה כו' ועיין ברעיא מהימנא שם והן נגד רוח ונפש, דנפש איהו אש לוחט, גוון תכלת ועיין בתיקון ה' מה שזכרנו שם: קכ"עולה איהו לא. דשקר הוא בדבר אחד, שמסקר בו, אבל אם מודד לאחד זכו ולאחר באחרת הוא עולה, ולכן נאמר שם כי תועבת כו' כל עושה עול, ומפרש והולך ובג"ד לא תעשו כו':

קכ"דא מדה דשיעור קומה. שיהא האברים לפי גופו כנ"ל וכמו שאמרו בגמ' (בכורות מד ע"א) גופו גדול מאבריו או קטן כו' וכמו שמפרש והולך דע"ס דלעילא כו' הכל במדה אחת:

קכ"זבמדה מסט' כו'. למדה הוא בחלל הכלי דהוא אורת יוד, ומשקל הוא בלשון המשקל ולשון חק כו' שהוא כף זכות וכף חובה שהן י' אצבעות מצ' הידים ה' נגד ה' כמו שאומר בספר יצירה וכמו שאומר למטה, וזה שאומר תרי מאזני השקל כו' וכמו שמפרש והולך ת"ח י' איהו רישא כו' דכל נוקבין דרישא הכל ביוז כמו שאומר למעלה דאינון אורת יו"ד, ושם אורין דנקודין, וכן הרישא בעלמא יוד, והגוף וא"ו וכן כל מדותיו כו' והאצבעאון כו' והגוף הוא לשון חק שמכריע בין הידים, ספר וספר כו' כמו שאומר בספר יצירה וכן פירש למטה דעיינין ולפי שרואה לכלול מדה ומשקל אבל בכל אחד הו"ה שלימה, דאבן המשקל הוא יו"ד, וכן במדה – ב' מדות, הלח והיבש שניהם בכלי הוא ב' ההי"ן כמו כנפי המשקל, ומדות האמה באמה הוא וא"ו, והמדה בכללו יוד כנ"ל:

קכ"הת"ח יוד איהו רישא כו'. כולל כל הגוף בשם הו"ה. רישא וגופא וידין ועיין לעיל סוף תיקון כ"ב:

קכ"וובג"ד לא י"ל בכיסף כו'. רואה לומר כמו שמפרש והולך שלא יהיה אחד צפה ואחד בלב, דאבן הוא יו"ד, מחשבה, וכן דבור כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ב ושאר מקומות, ואמר בכיסף – ב' כיס, פה ולב כמו שמפרש והולך, ופסוק הראשון לא יהיה לך בביתך – דריש על הגוף, והשני – על הנשמה, דיש שהגוף טוב והפנימית רע כמו שאומר לעיל כ"ו ב' ואית מפמוי טוב ולבא ביש האי איהו עץ הדעת טוב ורע הכא מקנן נחש רמאי הכי איהו בר נש דתשכח ליה גופא שפיר וסימנין דיליה כללו שפירין במדה ונשמתייה נפש חייבא מלגאו כו', וזה שאומר כאן דודאי איהו מאילנא טו"ר כו' ואמר דמערב כספא כו' שהיא לערב ולרמות ותוכו עופרת ועיין לעיל ק"ב א' ועל האי אדם כו', וזה שאומר ודא איהו חטא אדם הראשון כו', ואמר עד דאתא אברהם כו' דלאטרפו עד דיהו מזוקקים מן העופרת וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ס"ט מצדף לכסף וכו' לזהב שהן אברהם ויחזק עיין שם בדבריו, ואמר ביעקב נח כו' שמתטו שלמה, ועליו נאמר תתן אמת ליעקב, פיו ולבו שוין, שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב, והוא השקר והעולה הנ"ל, והאטרפות שלו היה בעשו שהלך עמו בעוקבא שלכן נקרא יעקב ואח"כ כשנלך נקרא ישראל ישר אל, וכן יסורון אלף אלא שזה מלך החסד וזה מלך הגבורה כמו שכתבתי במקום אחר אבל שניהם ישרים, שהוא המכריע, שלפי שאברהם ויחזק יש בהן נטיה, לכן היו בהן סוג, כי שניהם אינון כחוק, כמו שכתוב ריש ועושר אל תתן לי פן כו', השפעת עליהם כו', וענין האטרפות הכסף והזהב כנ"ל וכמו שאומר כאן דאתערב בטפה חוורא כספא כו' דאתערב ערבוביא כו' הוא התערבות בחו"ג, טפה דכורא ודנוק, וזה שאומר חטא דחווה כו' ואתמר באדם כו' ועיין בזוהר חדש פ' יתרו

אדהכי הא סבא עלאה אודמן לגביה, ואמר והא אם עיינין שקילין הא אינון במדה, אבל אם אינון עיינין רברבן ושפון זעירין לא אכחיש מדה, אלא אם עיינין דא רב ודא קצר, דא עב ודא פחוש, או אנפין דא אריך ודא קצר, דא עב ודא פחוש, אלא בתר דזיווגין שקילין כל חד למיניה, ודאי לא אכחיש עובדא דבראשית.

ב' בתוספת, תרין פיסות פיםא ולבא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין עליהו, מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, דודאי איהו מאילנא דטוב ורע, דאיהו יימא חד בלב וחד בפה, מאן דאיהו מאילנא דחיי איהו תוכו כברו, פיםא ולבא שוים, ועלייהו אתמר (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל אחרא דאין תוכו כברו דלאו פיםיה ולביה שוין, עליה אתמר (שם ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, דודאי דא איהו ערבוביא בישא, דמשקר מונייטא דמלכא, דמערב כספא בעופרת. ודא הוה חטא דחיה דהטיל בה נחש זיהמא, דאיהו עופרת דאתערב בטפה (נ"א בכספא) חוורא כספא מזוקק, ולא אתדפי זיהמא מניה עד דאתא אברהם ועאל בנורא ואתלבן כספא, ונפיק עופרת לבר דאיהו ישמעאל, ואתמר באדם מושך בערלתו הוה, אתערב ערבוביא בדהבא, אצטרף ביצחק, ואפיק זיהמא לבר ודא עשו, ביצקב נח ואשתרש ואפיק תולדין, ואתרבי עין החיים בענפוי ושרשוי.

[תיקוני זוהר – דף קז ע"ב]

^פ עיינין בעגולא מסטרא דאת י', באריכו מסטרא דאת ו', כנפי עינא אינון ה"ה, בארבע אתוון אלין איהו עינא ^פ במדה במשקל, והכי כל אבר ואבר (דף קז ע"ב) ביה תשפח יהו"ה, דאזיל במדה ובמשקל, ^פ ויאיהו במדה ובמשקל דדבורא, קלא איהו שקל, מדה דבור, כנפי תקלא תרין הקלין דאינון אמירה וקריאה.

^פ גווינין דעינא, חוור לבנה סומק מאדי"ם, ירוק חמ"ה, אוכס שבתא"י, תכלת צד"ק, ואינון כגוונא דחסד גבורה תפארת יסוד ומלכות, תרי כרובי עינא נצח והוד לקבליהו נג"ה ככ"ב, כגוונא דסטרא דדכיו, הכי אינון מסטרא אחרא.

שבועה ככבי לכת ^פ אינון שבע כפולות ב ג ד כ פ ר ת כ פ ר ר ת ת, דינא רפיא דינא קשיא, ובהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד), רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה, ואינון דינא ורחמי, והכי

ביאור הגר"א

כ"ט א' בארכוכה, ועיין מה שבארנו לעיל סוף תיקון ל"ז ויעקב הוא מסטרא דמוחין, דחו"ג הן דעת, ומוחין – חיים, וזה שאומר ואתרבי עה"ח כו' וג' אכהן הן ד' בחים דתפילין, ואמר בענפוי ושרשוי ביה ובצניו ועיין לעיל ק"ה ב':

^ק עיינין בעגולא כו'. עתה מפרש מה שאמר למעלה במדה מסטרא דאת י' כו' עיינין דהוא בעגולא במדה, ובאריכו במשקל:

^ק במדה במשקל כו'. דבאלו שנים הן הוי"ה כנ"ל וכן בכל אבר וכמו שמפרש והולך, ואמר שכן הוא בדבורא דפומא:

^ק ואיהו במדה ובמשקל דדבורא קלא איהו שקל מדה דבור כו'. והענין כי יו"ד של הוי"ה כאו הוא בנות' של ההוי"ה, שהמדה הוא ממטה למעלה וכמו שאומר לעיל תיקון ה', וזה שאומר יו"ד הוא עיינין בעגולא וכמו שאומר לקמן קכ"ד א' זעירין בעגולא שונאיו בלע, מסטרא דאת יו"ד, ודוד מסטרא כו' הוא הקטן, ואמר שם למעלה דג' שרטוטין אחרים, שרטוטין באורכא כו' מסטרא דתלת אתוון דאינון הו"ה והן דכורא, ויוד הוא אות רביעית של השם דנוק', והנה השם הוא בשתיים, דו"ה, וכן הוא בדבורא, שמדה יו"ד הוא דבור, וג' אתוון הוא בקלא בשקל, וכן בכל אבר, והוא זו"נ בהוי"ה, ז"א – יה"ו וה' נוק', ולכן מחלקן במדה באות אחת ובמשקל בג' אתוון, מתרין הבלין דאינון אמירה וקריאה שייכין לקלא וכן כנפי עינא לאריכו דעיינין שריכין להיות לפי מדתן כנ"ל:

^ק גווינין דעינא כו'. עתה מסיים דיוקנא דעיינין ומפרש והולך כל הגווינין דעיינין שהן ה' גווינין, כמו שאומר לעיל, וב' כנפי עינא הן בז"ת נגד ז' כוכבים דנהרין דעיינין, וג"ר כבר כתב למעלה שהן ב' אנפין דכרובים, ב' בת עין, ואור דנהיר בהון א' כתר, ואמר חוור לבנה שהיא חוורא וכן כל כוכב בגוונא דיליה, ולבנה היא כוכב ראשון באצילותה, ודק אחרון, (ישעיהו מא ב) דק יקראוהו לרגלו, (שבת קטו ע"ב) ובימי אברהם אתהדר דק למזרח וכמו שאומר בספר יצירה יוס א' לבנה, ואמר ואינון כגוונא דחסד כו'. והנה חגת"ס הוא המרכבה של הד' גווינין אלו, ויסוד הוא נגד בינה שהיא הרוכב ומאיר בגווינין, והיא גוון אוכס כמו שאומר לעיל קכ"ג ב' גוון חוור מסטרא דחסד כו' אוכס מסטרא דאימא כו', ואימא מלכא דשלמא דיליה לכן הוא ביסוד, ואלו ה' גווינין נגד ארז"ה, המרכבה והרוכב, ויוסף הוא הרוכב במרכבת המשנה כמו שכתוב וירכיבוהו כו', ואמר תרי כרובי עינא כו' כי נו"ה הן ערבה שאין בהן טעם וריח אלא הן אפיקו מים והן כנישו לכולהו כו' לכן איז גוון נגדן רק הן לכסות ולכללן בגוון:

^ק אינון שבע כפולות. והוא ז' הנ"ל וז' גלדי עינא שהן שבע שבע מולקות וכמו שמפרש והולך ואינון שבעה ושבעה מולקות, ואמר ובהון והחיות שהן סגירו ופתחו דעיינין, כי הסגירו הוא דרגש והוא ראוה, כי סגירו – חוון, דעיינין סתימון, אספקלריא דלא נהרא, ופתחו – נבואה, דפתחו דעיינין אספקלריא דנהרא ועיין לעיל ריש תיקון י"ח ונבואה וחזון דעיינין, (שמואל א ט ט) לפנים יקרא רואה, ועיינין

אינון מסטרא אחרא שבע כפולות, לקבליייהו שבע רקיעין שבע ארעין, ואינון שבעה ושבעה מוצקות (זכריה ב), והכי אינון שבע ארעין דגיהנם ושבע היכלין, מליין נחשים ועקרבים וחשוכא, דמתמן הוה מתנבא בלעם חייבא, ועלייהו אתמר (ישעיה נא ו) כי שמים פעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה, וככביא דלהון עלייהו אתמר (שם לד ד) ונמקו כל צבא השמים (תהלים קב כז), המה יאבדו ואתה תעמוד, ובאבודא דלהון (שם צו יד) "שמחו ה"שמים ו"תגל ה"ארץ" ^{סב} דאתבריא בשמא דיהו"ה.

אנפין אינון בארבע גוונין, אית בר נש דאנפוי חורין מסטרא דאנשי חיל, ואית בר נש דאנפוי סומקא מסטרא דיראי אלהי"ם, ואית בר נש דאנפוי ירוקין מסטרא דאנשי אמת, ואית בר נש דאנפוי אוכמין מסטרא דשונאי בצע, ^{סג} לקבליייהו ארבע אחרנין מסטרא דמסאבו כלהו חשוכין, אנפין מסטרא דימינא בישא עופרת, דמתרבין מליחה חורא, אינון עבים וגסים, ועינוי גסים ועבים, וגופיה עב וגס, מסטרא דימינא מוחא, חורא ככספא, זרע אברהם אוהבי (ישעיה מא ה), ומאן דאיהו אנפוי וגופיה וכל אברין דיליה גסין ועבים, איהו עצל כבד חשוד, ומסטרא דהאי ליחה אתמר באברהם (בראשית טו יב) ותדמה נפלה על אברם, והנה אימה חשקה גדולה נפלת עליו, והאי ליחה איהי זוקמא דהטיל נחש בחנה, ומסטרא דיליה תכבד העבדה (שמות ה ט), ומסטראה ולא שמעו אל משה מקצור רוח ומעבודה קשה (שמות ה ט), ומסטראה ויכבד לב פרעה (שם ט ז) ועבדיו, ואיהי כובד המס וכובד המלאכה.

^{סד} אנפין ירוקין, אינון מסטרא דמרה, ירוקין חשוכין, והאי בר נש איהי קל, בהפוכא דליחה דאיהי כבדה, האי קל והאי כבד, ^{סה} היא פתי לביש והאי פקחא לביש, האי מזקין במהירו ואקדים בסיבו, והאי קשיש בסיבו, ואיהו מאוחר בסיבו, האי אתעבד פתי למפתי בני נשא ברמאות, בגין דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דמפתי לבני נשא, אסתמר מניה, והאי ירוקא פקיחא לביש, האי כל מה דאית בלביה שפיד לבר, וכל עובדוי במהירו, ואיהו יבש גופא ואנפין וכל אברין דיליה, בהפוכא דאחרא, בגין דגיהנם דאיהי מרה ירוקא אוקיד ביה דאיהי כעס, כעסן איהו ודאי, דאוקיד ביה נורא לפום שעתא ומיד שכיך, הכי כל עובדוי בעי למעבד במהירו, ואחרא דאיהו כבד בנחת, דא בהפוכא דדא, דא נחש ודא שרף, דא מיא ודא אשא, ^{סו} מיא דמי טופנא דחביל כל בשרא, האי אחרא מניה גפרית ואש.

ביאור הגר"א

סתמינן הן לורת יו"ד גשג, ופתיחו דעיינין לורת ו"א רפה ועיין לעיל סוף תיקון ה' ואמר והכי אינון מס"א כנ"ל דלית עיינין וגוונין דס"א ועיין לעיל קכ"ג ז' ובזוהר חדש סס בארוכה, ומפרש בכל ענין שהוא כנגדן דס"א ואמר והכי אינון שבע ארעין דגיהנם ושבע כו'. דהיכלין, בין בקדושה בין דס"א – אינון רקיעים כמו שאומר צפ' בראשית וצפ' פנחס, ואמר למתמן הוה מתנבא כו' שהוא דעיינין דמסס הוא הנבואה והחזון לאמר (במדבר כד ד) מחזה כו' וגלוי עינים, וגיהנם הוא בארעין, ז' ארצות הידועים כמו שאומר צפ' בראשית, ואמר וככביא דלהון כו'. הן ז' סוכבים הנ"ל דרקיע דס"א:

^{סב} דאתבריא בשמא דיהו"ה. הוא בראשי תיבות, ועיין מה שבארנו לעיל בתיקון נ"א:

^{סג} לקבליייהו ארבע כו'. רואה לומר ג"כ באלו הד' הגוונין אלא שבס"א סהן בחשוכין אנפין וכמו שמפרש והולך דזימינא הוא כספא, ודס"א – עופרת, עבים וגסים גדולים ועבים, והן הפוכא דע"ב ס"ג חושבן קל"ה, ואינון כבדים, ואמר מסטרא דימינא מוחא כו' ורואה לומר והן פסולת, מוניטא דשקרא, עופרת, ואמר זרע אברהם אוהבי – מסטרא דאהבה, ורואה לומר בזה דבהפוכא (בראשית טו יב) ותדמה נפלה על אברם כמו שמפרש והולך, ואמר איהי זוקמא דהטיל נחש בחנה, והיא אלטרך באברהם ונפיק העופרת כמו שאומר לעיל א' וכל כבדות הוא מסטרא דא כמו שמפרש והולך תכבד כו' ויכבד כו' והוא עופרת שהוא כבד מאד, והוא פסולת שנופל מהמוח שהוא חיוורא, ליחה חיוורא:

^{סד} אנפין ירוקין כו'. כבד כחז למעלה שבס"א ירוק נגד חיוורא, ואוכס נגד סומק וכמו שמפרש והולך:

^{סה} האי פתי לביש. דהוא נחש גוון חוור דמפתי לבר נש, למראה ליה חוור, (משלי ה ג) חלק משמן חכה, (סס) נפת כו', נחש רמאה כמו שאומר למעלה אצל ירוק מאי דלית ליה בלביה שפיד לבר כמו שאומר למטה, ואמר האי מזקין במהירו. רואה לומר הירוק דלחיה יבש כמו שמפרש והולך, ואמר ואקדים בסיבו רואה לומר בשיבה, והוא זקנה כחה, ושיבה בשערות:

^{סו} מיא דמי טופנא כו'. רואה לומר המבול וסדום, חד מיא וחד אשא, והן משני אלו, וכן בגיהנם דנין בתלגא ואשא, תלגא על ביטול מלוות עשה שהן העללות, ואשא על מלוות לא תעשה שהן במהירו, (משלי ז יד) השמחים לעשות רע, או משלי ו יח, רגלים ממהרות לרוץ לרעה) הממהרים לעשות רע, וחמימו דילי הרע, שכן ביצר הרע הן אלו שנים, חמימו לעבירה, ועלילות וקיריו וכבדות למצוה, למשני סיטרין אלן ימינא ושמאלא אחייהבו מלוות עשה ומלוות לא תעשה כמו שאומר לעיל סוף תיקון ל"ו ושאר מקומות, ועליהם אמר (תהלים

אנפין סומקין מסטרא אחרא, האי אתחזי בינוני לא גס ולא יבש, האי אתאדם (דף קכח ע"א) מסטרא דמאדים, אושיד דמא איהו, אסתמר מניה, וותרן איהו סומק, ואוכס אינון בהפוכא, דא בינוני במתקלא, ודא בהפוכא מסטרא אחרא, דא שמחן ודא עציב, שמחן מסטרא דדס, שחוק הכסיל, ודא עציב מסטרא דמרה אוכמא, דא גזיל ושיפיד דמא, ואיהו וותרן, ודא כניש קובץ על יד.

מסטרא דדכיו בהפוכא, אנשי חיל אנפין חורין מסטרא דמוחא, יראי אלהי'ם מסטרא דלבא, אנשי אמת מסטרא דפימא, שונאי בצע מסטרא דגופא, והא אוקמוה אנשי חיל יראי אלהי'ם אנשי אמת שונאי בצע מסטרא דאדני, ושיעור ומדה דלהון יהו"ה מלגאו ומלבר, י אתלבש באנשי חיל ודא מוחא דתמן חכמה, ה ביראי אלהי'ם דאיהו לבא, ותמן דחילו ורחימו דאינון י"ה בימינא ובשמאלא, ואינון נסתרות במוחא ובלבא, ו' אתלבש בפמא מסטרא דאלין דאינון אנשי אמת, ה' אתלבש בגופא מסטרא דאלין שונאי בצע, ואינון תורה ומצוה, ועלייהו אתמר וה נגלות.

אנפין עגולין מסטרא דנקודי, דאינון קמ"ץ פת"ח צר"י סגו"ל שב"א חל"ם חר"ק שר"ק שור"ק, מלכות עגולא דכלהו. תא חזי, תשע זמנין יהו"ה, בכל ספירה וספירה נקודה דיליה, ואיהו יהו"ה במלכות בלא נקודה, ואלין אינון נקודין דמחייבין כל ספירה וספירה, תשע נקודין אינון חד יהו"ה בקמ"ץ, תניינא יהו"ה בפתח, תליתא יהו"ה בציר"י, רביעא יהו"ה בסגו"ל חמשא יהו"ה בשב"א, שתיתא יהו"ה בחל"ם, שביעא יהו"ה בחיר"ק, תמינא יהו"ה בשלש נקודות, תשיעא יהו"ה בשור"ק, מלכות פללא דכלהו. קמ"ץ אתקרי בנקודה דא, מסטרא דכתר עלאה דאיהו ע"סתיס בקמ"ץ, דאיהו סתיס במחשבה, דלא ידע בר נש מה דאית בגויה, ומאן דאיהו לגו סתיס במחשבה, עלת העלות קרינן ליה.

ביאור הגר"א

לד (יד) דוד נור לשונך מרע – שהוא רע דשמאלא כעסן ושפיד לבר, ושפחיד מדבר מרמה – שהוא נחש הרמאי מסטרא דימינא, והן ב' ירכיו, דו"י של אדם, ס"ס ונחש, רולח ונחש, ישמעאל ועשו, זוהמא דלדס ווהו דלחערב בכספא ודהבא כמו שאומר לעיל א', והן התאווני והכעסני, דכורא בכעסני, ונוק' נפת תטופנה כו' למפתי, יורד ומסטיין ועולה ומקטרג, עשק ושטנה, וכנגד ימות החמה והגשמים, מיא ואשא, לכן נידונין ששה חדשים כו', ובמבול היה דינס בכבדות שנה תמימה וימחו כו' אבל בסדום ההפוכה כמו רגע במהירו כמדתס: ותרן איהו סומק ואוכס אינון בהפוכא כו'. אמר ותרן איהו, דהוא שמחן מסטרא דדס הרבה דביה כמו שאומר לעיל ולכן הוא ותרן, ואוכס הוא בהפוכא – עציב וכניש קובץ כו' כמו שמפרש והולך:

שעור ומדה דלהון כו'. רולח לומר ד' אותיות לדני הוא בצברים מוחא ולבא ופומא, דהוא כללא דרישא וגופא, והו"ה הוא בנשמתא, דלדני הוא גופא להו"ה כמו שאומר לעיל בחיקון ס"ב, והוא ב' תיקונין יראה ושהבה ותורה ומלות שהן ב' דברים אלו כמו שמפרש והולך, ועיין ברעיא מהימנא פ' נשא קכ"ב ב' קכ"ג ב', אבל למעלה י"ג א' אמר דו"ק הן כל האצרים גופא בוא"ו, ופומא – תורה שבעל פה – מלכות, והוא כי שם אמר בגופא וכו' בנשמתא, ועיין לעיל ס"א א' בהגהה דהן בהפוכא, אריה שכלות כו', וכן היסודות ברוחות, שהן ג"כ גופא ורוחא, וכן בדחילו ורחימו ג"כ אמר כאן שההבה הוא במוחא, ובמקום אחר אמר להיפך, וכן ברעיא מהימנא שם אמר הכל כמו כאן:

אנפין עגולין כו'. עתה מפרש והולך ליריין דאנפין והן ג"כ ב' חיוון, אנפין דרברבין ואנפין זוטריין כמו שאומר לקמן ב', ובינונים נגד ג' חיוון, ועגולים הוא חיה רביעית, אדם, דכליל עשר אתוון, והן עשר נקודין כמו שמפרש והולך מלכות כללא דכולהו הוא אדם, עשר אתוון דשמא מפרש:

סחם בקמץ. דהוא נקודה שתחת הקו, והוא ביד סתומה בעשר אצבען דהוא יוד, וכמו שאומר לעיל וקמץ הכהן מסטרא דחכמה דבה דתפתחת כו' לל"ב שזילין, ואף גס בה סתיס מכל מקום נגד כתר הוא פתוח, פותח את ידך – יודיך, והוא ב' יודין דלכף כמו שמפרש והולך כג"ד לעילא והוא דלתפתחת ביה לשנים, דו"י, והוא ו"ד של היו"ד ל"ו פרטופים ובה נקרא יש ראשית המציאות, דכתר נקרא אין ועלה נאמר והחכמה מאין תמלא, נאמר בה מציאות, והוא יש, יש מאין, והיא ראשית וסיומא, נקודה על הא', (יחזקאל א כו) וממעל לרקיע כו', (שמות כד י) ותחת רגליו כו' – נקודה שתחת האלף, ועל הפתח נאמר (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חושך:

ואתקרי פת"ח בנקודה דא, מסטרא דחכמה, דבה אתפתח ואתגלייא מחשבה סתימא, כגוונא דא לעילא

כדיוקנא דא, לתתא כדיוקנא דא, קיבתרין נקודין אלין אתגליאו באימא, ואתעבידו צירי, עלייהו אתמר (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה, כי בנ"ה יהו"ה צור עולמים (ישעיה כו ד), צייר תרין עלמין, עלמא דין ועלמא דאתי.

קייסגו"ל דא חסד, ביה שכינתא איהו סגולת"א לעילא, סגו"ל לתתא, סגולתא ורחימא מסטרא דימינא, שב"א כגוונא דא מסטרא דשמאלא, קייכי בא"ש יהו"ה נשפט (שם סו טז), ותפול שבא ותקחם (איוב א טו), שבה עמדי (בראשית כט יט) דאיהי שכינתא דאתקרי שב"א מסטרא דשמאלא. ואתקרי חל"ם כגוונא דא מסטרא דעמודא דאמצעייתא, משם רועה קייאבן ישראל (שם מט כד), אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב), קייפל קיימרגליתא יקרא איהי בחל"ם, הךא הוא דכתיב (שמות כח יט) לשם שבו ואחלמה, וביה ונחלמה חלום (בראשית מא).

ח"ר"ק אתקרי מסטרא דשוקא ימינא כגוונא דא קייביה חקירה, החקר אל"ה תמצא (איוב יא ז), ואיהו קרח הנורא (יחזקאל א כב), קרח מההוא נורא דאיהו עמודא דאמצעייתא. שר"ק הוד אתקרי, כגוונא דא יהוה, מתמן אתקריאת שכינתא שר"ק, קייקשר המרכבה, ואיהו הוד דמשה, ביה אשתלימו חמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית (שמות כו כז), כחושבן ה' דיליה, אשתאר ו"ד דו פרצופין, עליה אתמר (שם טז) עשר אמות ארך הקרש, קרש, קשר, שרק ודאי.

ביאור הגר"א

^{הע"ה} ותרין נקודין אלין אתגליאו באימא ואתעבידו ירי כו'. דזחכמה – הפתח ור"ו דביניהם סותם צפניהם, וכאן אתגליאו כמו צבטן המלאכה שניכרין התעבדות מתאומים, ואמר עלייהו אתמר וייצר רוחה לומר צב' יודין, וייצר, הוא לשון יצירה, ואמר כי ביה כו'. שהן ז"נ ועיין לעיל ריש תיקון כ"א ומה שבארנו שם:

^{הע"ה} סגול כו'. רוחה לומר לשון רחימו כמו שמפרש והולך, ואמר סגולתא לעילא רוחה לומר כח"ב, דהיא כתר מלכות על חו"ב, ולתתא דעמודא דאמצעייתא סגול תחת חו"ג, ועיין לעיל הכ"ה א' ומה שבארנו שם:

^{הע"ה} כי באש. אותיות שבא, והוא גבורה, ואמר ותפול שבא ג"כ מסטרא לא, כי שלוחי שטן היו, ונאמר ג"כ שם אש חלקים נפלה כו', ואמר שבה עמדי רוחה לומר דיעקב היה פלג גופא, (ישעיהו מד יג) כתפארת אדם, וחסר ממנו (שם) לשבת בית, (ישעיהו מה יח) לשבת יצרה, ורוחה לומר שעמדי תתישב, וזהו שבא, והוא האשה, וזה שאומר דאיהי שכינתא כו', וידוע שהיא נוטלת גבורות:

^{הע"ה} אבן ישראל. דישראל הוא עמודא דאמצעייתא, ואבנא דליה הוא חולם, נקודה אחת דכתיב ביה (בראשית לא מה) וירימה מצבה, ואמר אבן כו'. דכתיב לראש פנה, והוא – חולם:

^{הע"ה} כל מרגליתא כו'. לחולם הוא כתר, כמו כתר בראש האדם שמונה עליו מלמעלה, ות"ת הוא חולם משום שהוא כתר דנוק' כמו שאומר באיורא רבה, ועיין לעיל בהקדמה, ואמר למעלה כמרגליתא בכתרא, אבנין קביעין בכתרא, וזה שאומר כל מרגליתא כו', ואמר הה"ד כו' דיי"ב אבנין דחושן הן ד' פעמים ג', בג' הוי"ת, ג' פעמים ג', ביה"ו, כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש ולמעלה קכ"ז ב' והוא ט' ספירות, ט' תיקונין דז"א, וג' ההי"ן דנוק', ועיין לעיל ט' ב' וכללו משלשין באבן כו', וזהו אחלמה – התשיעי, דהוא כליל ט' דביה, והוא נקרא תפארת, תיקון התשיעי כמו שאומר באיורא רבה ומגיע עד תפארת, ושם מתחלת הנוק', כתר דידה כמו שאומר שם, ואמר וביה ונחלמה כו'. לחולם הוא מלך הסתלקות הרוח, ומרחף על האדם בשניה, והוא דוגמת החולם, כתר על גבי האדם:

^{הע"ה} *מתלה) כל מרגליתא כו' הה"ד כו', בספר הבהיר ג' ב' שאלו תלמידיו מהו חולם, אמר להם קשמה ושמו חולם כו', ועוד אמרו שכל חולם הוא בחולם, וכל מרגלית לבנה הוא בחולם כדכתיב ואחלמה, אבל כאן דמפרש בת"ת אי אפשר לומר מרגלית לבנה דוקא, אלא כמו שבארנו שם:

^{הע"ה} ביה חקירה. דחקירה אינה אלא מנה"י ולמטה, מקום הנוק', דאין מושג כלל אלא בזאת, וג' חג"ת אינון ג' גוונין נעלמים, ורוחה לומר, דהוא אותיות חקר וכן קרח דביה מים, אפיקי מים, ונקרחין משום דהוא מורכב מדרום ולפון, ובסטרא דלפון גלידין מים, והוא נורא מסטרא דעמודא דאמצעייתא:

^{הע"ה} קשר המרכבה. כמו שכתוב (ישעיהו מג יד) והורדתי בריחים כולם, ופירש בריש פ' שמות דהן הקשרים לעולמות כמו הבריחים לקרשים שבהן נאחז אחת אל אחת, והוא התפשטות הדעת שביה נעשו לבשר אחד בזמנך הזרע כידוע, וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ג, והנה הם ה' חסדים וה' גבורות, והם חמשה בריחים כו' וכמו שאומר בפ' בלק דלחת ושנית כתיב שלישיית ורביעיית לא כתיב, והנה התפשטות לכהן עד הוד, וזה שאומר ואיהו הוד דמשה. והוא של הדעת, דרגא דמשה, ונתן ההוד למשה כמו שמפרש והולך ביה אשתלימו כו', ואמר השנית דגם גבורות אשתלימו שם, ורוחה לומר כמו שמפרש והולך ללכו נקרא הוד, ה' – על כללות ה' שדעתה, ו"ד – על פרטות שהן עשר, והן מתפשטות בזעיר ונוק' שהן ו"ד, ד"ז פרצופין כמו שמפרש והולך, וזהו עשר אמות אורך הקרש, קרש – קשר, שאורך הקשר דהוא הדעת עשר, ואמר שרק ודאי דהן אותיות קשר קרש שרק, והוא שורק בלא ור"ו:

יהוהוהוהוה דא צדיק, דאיהו קשר המרכבה, דאיהי שכנתא עם קודשא בריך הוא, (דף קכח ע"ב) הָדָא הוּא דְכְתִיב (ד"ה א כט יא) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי, ^{קכ"ט} וּמִתְרַגְּמִינָן דְּאַחִיד בְּשָׂמִיא וּבְאַרְעָא, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (ירמיה ב כא) וְאַנְכִי נִטְעֵתִיד שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמַת, זֶרַע אֲמַת הוּא וְדָא, דְּאֲתָמֵר בֵּיה (מיכה ז כ) תַּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב, אִיהוּ זֶרַע, וְשָׂכְנֵתָא עֶזְרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ב יח) אֲעֹשֶׂה לּוֹ עֶזְרָא כְּנַגְדּוֹ, כָּל אֲלִין נְקוּדִין אֲתַחֲיִיבוּ בְּשָׂמָא (ג"א א תחייב שמא) קדישא מסטרא דתשע ספירן, ומלכות פלילא דכלהו, ^{קכ"ב} אֲהָבַת כְּלוּלֵתִיד (ירמיה ב ב), הָא הָכָא אֲנִפִין עֲגוּלִין דְּלַעֲיָלָא, נְקִידִין בְּנְקִידִין.

^{קכ"א} וְאִית אֲנִפִי רַבְרָבִי, וְאֲנִפִי זוּטְרִי, אֲנִפִין דְּרַחֲמִי, וְאֲנִפִין דְּזַעֲם, דְּבַהוֹן וְא"ל זֹעֲם בְּכָל יוֹם (תהלים ז יב), וּבְגִין דָּא אָמַר לְמִשָּׁה הַמֵּתֵן לִי עַד שְׂיַעֲבֵרוּ פָּנִים שָׁל זַעֲם, וּמִיד וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא, יְהוָה יְהוָה א"ל רְחוּם וְחַנוּן (שמות לד ו), דְּאִינוּן בְּרָזָא דָּאֵת וְא"ו, תַּלְת עֶשֶׂר מְכִילָן, א' דְּבַאֲמַצְעִיתָא דְּוָא"ו אַרְךָ אֲפִים מְאִי אֲפִים דִּילִיָּה ו"ו, ^{קכ"ב} דְּבַהוֹן מְאָרִיךְ אֲנִפִין עַל חֵיבִיא, ^{קכ"ג} וּמְרַחֵם עַל עֲלָמָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתָמֵר (במדבר ו כה) יְהוָה פָּנָיו אֲלֵיךְ וַיַּחֲנֹךְ, יֵשָׁא יְהוָה ^{קכ"ד} פָּנָיו אֲלֵיךְ, ה' ה' אִינוּן גְּוֹנִין דְּאֲנִפִין חוּר וְסוּמָק, וְחוּטְמָא אִיהוּ אַרְיָךְ אֲנִפִין, יו"ד פִּימָא כְּלָלָא דְּתַלְת דְּרַגְיָן, י' חוּט בַּעֲגוּלָא, ^{קכ"ה} לְשׁוֹן, ד' כְּלָלָא דְּאַרְבַּע תְּקוּנִין שְׁפוּן וְשִׁינִים וְחַךְ וְגִרְוֹן, ^{קכ"ו} תָּתֵן חֲזִי אֲתָמֵר בְּאָדָם (איוב יד כ) מְשַׁנָּה פָּנָיו וַתִּשְׁלַחֵהוּ, וּמָאן גְּרִים לִיָּה שְׁנוּיָא דְּאֲנִפִין, לְשַׁנְאָה לִיָּה דְּלָא יִשְׁתַּמְדְּעֵן בֵּיה מְאָרִי דְּדִינָא, הָאִי אִיהוּ שְׁנוּי מְקוּם שְׁנוּי הַשֵּׁם שְׁנוּי מַעֲשָׂה.

^{קכ"ז} וְעוֹד נְקוּדִין אִינוּן סְגוּלִין דְּנְהוּרִין דְּנְהוּרִין בְּאֲנִפִין, נְקוּדִין דְּאֲוִרִיתָא אִינוּן נְעֻנוּעִין דְּאֲתוּוֹן, לְקַבֵּל פְּרָקִין וְעַרְקִין, דְּאִינוּן נְעֻנוּעִין דְּאֲבָרִין דְּגוּפָא. וְאֲתַקְרִיאוּ בְּאֲלִין שְׁמָהוּן, ק' דוּמִיאַל (ג"א ק' דמִיאַל) (ס"י קמואל)

ביאור הגר"א

^{קכ"א} ומתרגמיניו כו'. וכאן קשר שבין ז"ל ושורק הנ"ל הוא על שכינתא שהיא קשר בין דרגין לאילנות לבי"ע והאדם שעל ידו בא השפע להם ועל ידו מעוררין למעלה, ואמר זרע אמת כו'. דביה הזרע ג"ד ג"ד ועיין לעיל מ"ו א' ב', ואמר שכינתא עזר דהיא עזר דזרע לתקיים בה, וע"י הגדיק היא עזר:

^{קכ"ב} אהבת כלולותיה. דהיא נקראת כלה – כלולה מטוב:

^{קכ"ג} ואית אנפי כו'. דהו"ו א"ל ו"א מסטרא דאת ו' ואת י', משקל ומדה כנ"ל, ואמר ומיד ויעבור רוצה לומר שעבר פנים של זעם קרא י"ג מדות שהן מסטרא דו"א מלא דהוא י"ג תיקונין א"ל ועיין לקמן קמ"ד א' ולעיל קכ"ב ב' ומה שבארנו סם וסם: ^{קכ"ד} דבהו מאריך כו'. דו' הוא עלמא אריכא שבהו מאריך אף, ואלף דבאמנעית הוא חוטמא דביה אשתמודע פרטופא כמו שאומר באיזכרא דבה ולמטה חוטמא אריכא כו':

^{קכ"ה} ומרחם על עלמא ועלייהו אומר יאר כו' ישא כו'. שאר פני א"ל וישא פנים של זעם:

^{קכ"ו} פניו אליך ה"א ה"א א"ל אינון גוויין כו'. כמו שכתוב (שה"ש ה י) דודי לח ואדום, (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל סהדותא דאבא ואימא, (תהלים יח כז) עם נצר כו', והן ב' הוין מלאין ב' פנים, וה' הוא סומק על שם דכליל ה' גוויין, ו' הוא חוראל, אור דנהיר בגוויין, והוא גוון פשוט כמו שאומר בתוספתא פ' יתרו אלף דמתחלק בגוויין, והן חמשה ואלף, ה"א מלא, ואמר יו"ד פומא כו'. כמו שפרש והולך י' חוט בעגולא כלל הפומא:

^{קכ"ז} ו' לשון ד' כו'. הוא קול בלשון ודיבור ד' דרגין לאשלמא וכידוע בסוד חול והן ד' פרופין ו"ד, והוא סם מ"ה, יו"ד בפומא, ו' בחוטמא, ה"א ה"א א"ל באנפין ממטה למעלה בסוד המדה כנ"ל, וכן באנפין עלמא ה"ה גוויין דאנפין ב' אנפין, ו"י הוא אריכו וזעירא דאנפין, והוא הו"ה פשוטה, ג' חיות ואדם, הו"ה מליאה בעגולא דאנפין כנ"ל:

^{קכ"ח} ת"ת אומר באדם. קאי אלמעלה, דמשנה אותו מנקודה לנקודה כמו שהצרת האות משתנה ע"י הנקודין כן האדם מאורת פניו, וקאמר דלא ישתמודעו כו' דחובין הוא בנקודין דפיקו כמו שאומר לעיל ולכן משנה כו' כמו שפרש והולך, ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס ר"ז ר"ח בארכוכה, ואמר שינוי מקום כו'. הוא בג' גוויין בג' חיוון:

^{קכ"ט} ועוד נקודין אינון סגולין כו'. נקודין הן חכמה כמו שאומר לקמן קכ"ו ב' ובזוהר חדש שה"ש בארכוכה והן כ"ח מ"ה, מ"ה – עשר אחוון שהן עשר נקודין הנ"ל, כ"ח מ"ה שפרש והולך והן באצבען שהן עשר אצבעין וכ"ח פרקים ובהם הוא חכמה כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ב ועיין לעיל ל"ט א' ומה שבארנו סם, ואמר דכמו שהתנועעין על ידם מתנועעין האותיות כן הוא הפרקים ועיקר התנועות הוא בידין וכאן הוא רז דנש"ב וסם ע"ב כמו שכתבתי במקום אחר וכן י"ב מרגליטין כמו שאומר בריש פ' ויאל, הראשון של קמץ ושל פתח למיכאל, והשלישי של קמץ ושל פתח לגבריאל, וכסדר ושל צירי וסגול, הראשונים לרפאל והאחרונים שלהם לנוריאלן אלף לפי שהראשון של צירי הוא השלישי לקמץ, השני של צירי בא במקום הראשון, והשלישי של צירי וסגול לנוריאל, ונראה שטעות סופר שם מה שאמר דקריאל וצריך להיות ציריאל כמו שאומר כאן, והנה ד' נקודות הראשונות כל אחת מג' הן י"ב מרגליטין, ג' הויות, ד' פעמים ג', והן ד' החיות ולכל אחת ב' ממנין, חד לשמש בשוקא וחד בארכוכה, והן אחד מימינא ואחד משמאלא, והן ראשם וסופם של ד' נקודות האלו

מ'לכיאל צ'וריאל - הא קמץ באַתווי, פ'דאל ת'ומיאל ח'סדיאל - הא פתח, צ'וריאל ר'זיאל י'ופיאל הא צרי, ס'מטוריה ג'זריאל (נ'א ג'בריאל) ו'ענאל ל'מואל - הא סגול, ש'מעיאל ב'רכיאל א'הניאל - הא שָבא, ח'ניאל ל'הדיאל מ'חניאל - הא חלם, ח'זקיאל ר'הטיאל ק'דשיאל - הא חרק, ש'מועאל ר'עמיאל ק'ניאל - הא שרק, ש'משיאל ר'פאל ק'דשיאל - הא שרק, הא תמניא ועשרין שמָהן, דאתמר בהון (תהלים קיא ו) כח מעשיו הגיד לעמו, זכאין אנפין דנהרין בהון אלין שמָהן, ואינן לקבל י'ד פרקין דיד ימינא ולקבל י'ד פרקין דיד שמאלא, יהו'ה אלהינ'ו יהו'ה, כוז'ו במוכס'ז כוז'ו, פ'עלייהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ואם לאו עלייהו אתמר (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע.

פ'חוטמא אריכא, דא הוא בר נש דאית ביה רחמי, חוטמא קמיטא מארי דרוגזא איהו, חוטמא עקימא מסטרא דחויא איהו בכל אבר דחב בר נש ההוא חויא איהו כריכא תמן ועקים ליה, בין באודנין בין בעיינין בין בחוטמא בין בפיקא, ועליה אתמר (קהלת א טו) פ'מעות לא יוכל לתקון וגומר, וכל פאבין דבני נשא דאינון תקיפין, דאתמר בהון (דברים כח נט) וְחַלְמִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים, הוא דנשיף לון ההוא חויא בכמה נשיכין בההוא אבר דחב, עד דאתפרע מההוא חובא, ובגיניה אתמר אפילו נחש כרוף על עקבו פ'לא יפסיק ביחודא, לא יפסיק בצלותא, אכל עקרב פוסק בגין דקטיל, וכתב בכל פקודין (ויקרא יח ה) וְחֵי בָהֶם, ולא שימות בהם.

תא חזי בחוטמא אית תרין נוקבין, מחד נפיק רוחא, ומחד נפיק תננא, פ'הדא הוא דכתיב (דברים כט יט) כי אז יעשן אף יהו'ה וקנאתו באיש ההוא, ברוחא קריר אמר (שמות טו ח) וברוח אפיך נערמו מים, בתננא דסליק כעשן אמר (שם) נשפת ברוחך כסמו ים.

[רתיקוני זוהר - דף קכט ע"א]

(דף קכט ע"א) פ'אודנין אית בהון אדרין ואכסדרין, ועלייהו אמר דוד שיר למעלות, דאינון כי גבוה מעל גבה שמר, וגבהים עליהם (קהלת ה ז), אי אינון אטימין אודנין לתתא, הכי אינון אטימין תרעין דשמיעה

ביאור הגר"א

הראשונים, ובמקום האמלעים הן החיות בעלמון, אבל בסתרי תורה פ' וירא ק"ח א' כחוב בקמץ דקיאל כמו שזכרנו סם וזכראס הד' חיות הנ"ל אבל סם הוא מוטעה בסגול ושאר נקודות וכן בסדר הא' ב' כמו שכתבתי במקום אחר וכמו שאומר בסוף ח"א סם: פ'עלייהו אתמר כו'. כמו שאומר צפ' יתרו פ"ו א' על פני - לאפקא אפי מלכא, ורואה לומר שלא תעשה לך אחרים על פני, פנים כ"ח שהן קדושים אפי מלכא, דכמא שבידים הן עשרה וכ"ח - כח מה, כן הוא בפנים בנקודין דנהרין בהון, שלכן בפנים ובידים נכרים כל מעשה האדם ותולדותיו - בנקודין, וכנגדן יד ליד לא כו' כמו שמפרש והולך שנענש בכף הקלע נגד כף זכות וכף חובה, מלכות עשה ומלכות לא תעשה, שנגדן יש י"ד עתים דתליין במזלות, י"ד טובים וי"ד כו' כמו שאומר לעיל ק"ד ב' ומאן דמשתחוה ועושה אותן אלקות שהן אלא השמים דמנהון כל התולדות - הוא אלהים אחרים כמו שאמרו (ילקוט שמעוני שמות כ סימן רפו) אחרים לעובדיהון, ללאו בהון תליא אלא בכח נקודין דלנפין דבהון משנה פנים ותשלחהו, והן מזלאל לחדש ולית כרוך בכלל אלא בשם יתבדד לזדו, וזה שאומר ואם לאו - יד ל"ד כו' נגד י"ד עתים הנ"ל שעובד אותן ועושה אותן אלקות:

פ'חוטמא כו'. כמו שאומר לעיל דכחוטמא אשתמודע כו':

ק' מעות לא כו'. דנעשה בעל מוס והוא מעות בגלגול ראשון לא יוכל לתקון כאן עד דמית וזהו דתשובה כאן וכן חסרון אבר וכמו שכתוב וחסרון לא כו', וחסרון זא ע"י חיסור מלוא, ומעוות ע"י לא תעשה ונתעוות גיד לעל ידו נתעוות האבר:

פ'לא יפסיק ביחודא כו'. רואה לומר דאפילו כרוך בהרהורין לעבירה או עשה עבירות, אבל עקרב בהרהורא דעבודת גלולים דהן מטרופין למעשה ופוסק אפילו בתפלה אם באין לו הרהורין אלו, דהרהורין אלו קטל ליה לבר נש לגמרי, לא כאלו הרהורין דנחש שהן רק בזכר אחד, דעבודת גלולים שקולה ככל התורה, וכן כתיב (בראשית לט יב) ויעזוב בגדו בידה וינס כו', דהיא בת אל נכר וכמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"א ועיין מה שאומר סם:

פ'הה"ד כי כו'. דכתיב יעשן מאף ורוחא כמו שמפרש והולך דכתיב וזכרו אפיך, ואמר ברוחא דקריר רואה לומר דכתיב נערמו מים כמו מים הנקראים בקרירות, ואח"כ ברוח השמאלי שהוא חמימו דאשא ותננא נמסו הנקראים וכסמו ים, וזה שאומר בתננא כו' כסמו ים. ולכן כתיב נשפת דהוא ברוחא דחמימו כמו שכתוב (ישעיהו מ כד) גם נשף בהם ויבשו, והן ב' רוחין בחוטם, אחד ממוחא ואחד מלצבא, דלצבא אשא, וממוחא מיא כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' פנחס ושאר מקומות והוא רוחא דריאה דהוא ממזג מוחא ולצבא וביה מתיחדין כמו שאומר סם:

ק' אודנין כו' למעלות. כמו שמפרש והולך כי גבוה כו', שהן ד' אדרין לאודנין (כמו שאומר לעיל ק"ל א') וג' מעלות ביניהם, כל אחד עשרה מעלות, הן ל' מעלות שהשיר סליק בקלל לאודנין, והן ג' פעמים עשרה למלכות וחכונות ושופרות דר"ה דהוא דין והוא באודנין דהוא יראי אלקים כמו שמפרש והולך ולכן ביה השיר לזואי, וביה המעלות דכל עליה מזל דהין ועיין בזוהר חדש כ"ט ב' יראי אלקים

לְעֵילָא לְגַבְיָהּ, וְאִינוּן תְּרַעֲיָן דְּאִתְמַר בְּהוּן (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד), מִתְמַן צְרִיף לְכוּנָא בְּשִׁמְעָה. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, וְהָא שְׁמִיעָה בְּאֵן אַתְר תְּלִיא לְעֵילָא.

אָמַר לִיָּה בְּרִי ^{קכ}רְאִיָּה הוּא כְּסָא לְמַזְרְחָא, דְּמִתְמַן נְהוּרָא נְפִיק לְעוֹלָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, מְזֻרְחָא מְשִׁם הָאוּר יוֹצֵא לְעוֹלָם, יְהוּדָה אִיהוּ לְמַזְרְחָא, וְאִתְמַר בֵּיה (בראשית מט ט) גוֹר אַרְיָה יְהוּדָה. ^{קכא}מְעַרְבָא דָּא פִּימָא דְּתַמְנָן עֵרוּב דְּכֵלָא, וְתַמְנָן מִתְעַרְבִין כָּל חֵיילִין וְכָל דְּרָגִין, ^{קכב}וּמְחִנָּה אֶפְרַיִם לְמַעַרְבָא, וּמְטָה לְמַעַרְבָא בֵּין צְפוֹן לְדְרוֹם. ^{קכג}שְׁמִיעָה לְקַבֵּל שְׁלַחַן בְּצִפּוֹן, וְתַמְנָן דְּחִילוֹ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (חבקוק ג ב) יְהוָה שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, וּמְחִנָּה דָן לְצְפוֹן, ^{קכד}וְאִינוּן דְּמוֹת אֶלְוָן, דְּאִתְמַר בֵּיה אֶלְוָן בֵּינָה, דְּאִיָּה אִינוּן לְצְפוֹן. ^{קכה}רִיחָא לְדְרוֹם, רִיחָא נִיחָח לִיְהוָה (ויקרא א ט), וְרִיחָא לְחוֹטְמָא תְרִין נִיחָחִין, כְּלִילִין מְדִינָא וְרַחֲמֵי, וְאִינוּן י' י', חוֹטְמָא ו' בְּאִמְצָעִיתָא,

בִּיאור הגר"א

בְּשִׁמְעָה דְּתִלְיָא צְלוּנִין דְּתַמְנָן יְרָאָה, ה"ה' ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ כו', וְלִלְתָא לְרֵאשׁ הַשְּׁנָה – כוּרְסִיָּא דְּדִין, וְתַמְנָן כו' כְּגוּנָא דְּשַׁעְרָא תְּלִיָּא בְּתַר אֲוֵנִין מִימִינָא וּמִשְׁמַלְמַלָּא כו' עַד דִּיתְבַּעְרוּן לִינִין מִתְרַעָא, וְהוּן לְוַחֲזִין בְּהַ לְגַבִּיהַ בְּעַשְׂרָה זְכוּרוֹת וּבְעַשְׂרָה מַלְכוּתוֹת וּבְעַשְׂרָה שׁוֹפְרוֹת כו', עֵינִין סָם לְלִילְתָא דְּפַסַח רֵאשׁ הַשְּׁנָה סוּכוֹת הֵן דְּחַגְגָּתָא, לְרֵאשִׁי שְׁמִיעָה רִיחָא, וְשַׁבָּת הוּא דְּפָה, וְלִכְן בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה שְׁחָן לְאוֹדֵנִין – כְּרִיכִין לְשִׁיר דְּשׁוֹפָר, לְסִלִּיק בְּלִי מַעֲלוֹת בְּד' אֲדַרְסִין לְאוֹדֵנִין וְעֵינִין לְעֵיל תִּיקוּן כ"ה וְמָה שְׁבַרְתִּנוּ סָם, וְעֵינִין לְעֵיל כ"ג ב', וְהָא שְׁאוּמַר כִּי גְבוּהַ מַעֲלָא גְבוּהַ שׁוּמַר וּגְבוּהַיִם שְׁחָן ד' זָה עַל זָה, ד' אֲדַרְסִין, וְאִמַר וְאִי אִינוּן אִטְיִמִין כו' כְּמוֹ שְׁכַתוּב (מְשִׁלִּי כ"ג יג) אוֹטָם אֲזַנֵּנוּ מִזְעַקְתָּ לָּךְ גַּם כו', וְאִמַר מִתְמַן כְּרִיד כו' רוּחָה לֹמַר מִדְּרָגָא תְּלִיָּא בֵּיה שְׁמִיעָה וְהָא שְׁאֲלָנוּ ר' אֶלְעָזָר בְּאֵן אַתְר כו' וְאִמַר לוֹ דְּד' חוֹשִׁים לְחַנְשֵׁי חֵיל כו' בְּד' נִיחָחִין דְּרִישָׁא הֵן ד' סְטְרִין לְעַלְמָא בְּד' דְּגַלְסִין כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ אִמַר לִיָּה בְּרִי כו':

^{קכז}רִיחָה הוּא כְּסָא לְמַזְרְחָא. ד' חוֹשִׁים אֲלוֹ בְּד' סְטְרִין נִגְד' ד' דְּגַלְסִין וְנִגְד' ד' תִּיקוּנִין, כְּסָא מְטָה וְשׁוֹלְחָן וּמְנוּרָה לְכַתִּיב אֲכָל אֲלִישַׁע כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּפ' תְּרוּמָה ק"ג א', וְכְסָא הוּא לְמַזְרְחָא וְשָׁם הוּא יְהוּדָה הוּא כְּסָא מְלֻכּוּהַ וְשָׁם הוּא רִיחָה כְּמוֹ שְׁמַפְרָשׁ וְהוּלְךָ דְּמַשֵּׁם יוֹלָא הָאוּר וְהַשְּׁמַשׁ וְרִיחָה הוּא צְלוּר לְרִיחָה וְאוּר הַעוֹלָם, וְאִמַר וְאִתְמַר בֵּיה גוֹר אַרְיָה יְהוּדָה לְרִיחָה הוּא אֲוֵתוֹת רִיחָה, וְהוּא חֵיהַ לְרִיחָה כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְעֵיל קכ"א א':

^{קכח}מְעַרְבָא דָּא פּוּמָא לְמַתְמַן כו'. לְכָל אֲוֵרוֹת דְּעֵינִים וְאוֹדֵנִין וְהוֹטָם בְּאִין וּמִתְעַרְבִין אַחַר כֵּךְ בְּפָה (וּכְמוֹ שְׁאוּמַר בְּזוּהַר חַדָּשׁ כ"ט ב' פָּה אִיְהוּ שַׁבָּת כְּלִילָא מְכַלְהוּ) וְכֵן בְּשַׁכִּינָה דְּאִיְהוּ פּוּמָא – כָּל הָאוֹרוֹת לְמַעֲלָה מִתְעַרְבִין בְּהַ, וְכֵן חֵיילִין לְתַתָּא דְּהִיא דְּיוֹקְנָא לְכָלָּא, וְהָא שְׁאוּמַר וְתַמְנָן מִתְעַרְבִין כָּל כו' וְדוּגְמַתָּ הַפָּה שְׁהִיא בְּחִינָה תְּחַתּוּנָה שְׁבַרְתָּ, וְנִכְלָל מִכָּל מָה שְׁבַרְתָּ שְׁלָכְן עֵשֶׂר סְפִירוֹת בְּפּוּמָא כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּתִיקוּנֵי זוּהַר חַדָּשׁ, וְהִיא בְּחִינָה עֵלְיוֹנָה שְׁבַגּוּף וְלִכְן ב' חוֹשִׁים בְּהַ, חוֹשׁ הַדְּבוּר בְּחִינָה תְּחַתּוּנָה שְׁבַד' חוֹשִׁים, וְחוֹשׁ הַטַּעַם בְּחִינָה עֵלְיוֹנָה שְׁבַחוּשׁ הַמַּשָּׁשׁ שְׁבַגּוּף, וְהִיא בְּחִינָה עֵינִין חֵיילִין לְתַתָּא וְכִלְיָתָא שְׁלִמְעָלָה, וְרוּחָה לֹמַר שְׁלָכְן ג"כ נִקְרָא מְעַרְבָא עַל סָם הַעֵינִין. וְכֵן הוּא רוּחַ מְעַרְבָא כְּלִילָתָא כָּל הַג' רוּחִין, וְכָל הַגְּהוּרִין שְׁבַג' דְּדִין נִכְלָלִין בְּהַ שְׁלָכְן ג"כ נִקְרָאתָ מְעַרְבָא:

^{קכט}וּמַחְנָה אֶפְרַיִם כו'. רוּחָה לֹמַר לְאֶפְרַיִם נִקְרָא עַל סָם פְּרִיָּה וְרַבִּיהַ כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"א נב) כִּי הַפְּרִי כו' וְהָא שְׁאוּמַר וּמְטָה לְמַעַרְבָא כו':

^{קל}שְׁמִיעָה לְקַבֵּל כו'. רוּחָה לֹמַר, שְׁמִיעָה שְׁהוּא בְּצִפּוֹן, לְרִיחָה מִמָּה שְׁכַתוּב ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, וְדַחֲלוֹ הוּא בְּצִפּוֹן, וְהָא שְׁאוּמַר וְתַמְנָן דְּחִילוֹ ה"ה' ד' כו' וְכְמוֹ שְׁאוּמַר בְּזוּהַר חַדָּשׁ בְּפ' יְתָרוֹ כ"ט ב' יְרֵאִי אֲלֵקִים בְּשִׁמְעָה דְּתִלְיָא צְלוּנִין דְּתַמְנָן יְרָאָה ה"ה' ד' ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, וְאִמַר לְקַבֵּל שְׁלַחַן בְּצִפּוֹן וּמַחְנָה דָן בְּצִפּוֹן רוּחָה לֹמַר שְׁחָן הַכָּל מִסְטֵרָא דְּגַבְרָה, שׁוֹלְחָן כִּידוּעַ שְׁלָכְן אִמַרְוּ (פְּסָחִים קִיח ע"א) קִשִּׁין מְזוּנָתוֹ כו', וְדָן כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"ט טז) דָן יְדִין עֲמוֹ כו', (שָׁם ל ו) דְּנִי אֲלֵקִים כו', (שָׁם מ"ט יז) יְהִי דָן נַחֵשׁ כו', וְכֵן גְּבוּל דָן שְׁהוּא לְשָׁם שְׁנִקְרָא דָן – בְּצִפּוֹן אֲרָץ יִשְׂרָאֵל:

^{קלא}וְאִינוּן דְּמוֹת א' כו'. בֵּינָה דְּאִיְהוּ אִינוּן לְצְפוֹן. וּמַבִּיא רִיחָה לְשִׁמְעָה לְאוֹזֵן הִיא בְּצִפּוֹן, דְּהוּא אֲלָף, וְאֲלָף בֵּינָה, וְבֵינָה הוּא לְצְפוֹן כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּפ' בְּמַדְבַּר לְאוּרָא הֵן מְזַרְחָא וְצְפוֹן, וְזוּ"ג הֵן דְּרוֹם וּמְעַרְבָא, וְהָא שְׁאוּמַר וְאוֹזֵן הוּא דְּמוֹת אֲלָף הוּא מִסְפֵּר הַבְּהִיר ד' ב' דְּבַר אַחַר מְאִי לְכַתִּיב שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי כו' מִשְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, וּמְאִי מִשְׁמַעְךָ מִמְּקוֹם שְׁאוּמַעֲיָן בּו, וּמְאִי טַעְמָא אִמַר שְׁמַעְתִּי, הַבְּנִתִי מְבַעֵי לִיָּה כְּמָה דְּלָתָא אִמַר גוֹי אֲשֶׁר לָא תְּשַׁמַּע לְשׁוֹנוֹ כו' (הַגְּהָה: וּמְאִי טַעְמָא יְרֵאתִי מִשׁוֹם) לְאוֹזֵן דְּמוֹת אֲלָף כו', וּמִהַאֲלָף יֵאָדָּו כָּל הָאוֹתוּיֹת, הַלָּא תְּרַחָה שְׁהוּא בְּתַחֲלִיתָן, וְאִמַר וְה' בְּרֵאשִׁית וְקִיּוּמָא לָן לְכָל סָם הַכְּתוּב בִּיהוּ"ה מִיּוּחַד הַקְּבָ"ה וּמְקוּדָשׁ בְּקוּדָשׁ, וּמְאִי בְּקוּדָשׁ בְּהִיכָל הַקּוּדָשׁ, וְאִנְהַ הֵיכָל הַקּוּדָשׁ הוּא אִמַר בְּמַחְשָׁבָה וְהֵינֵן אֲלָף הַדָּא הוּא לְכַתִּיב ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי, רוּחָה לֹמַר דְּהֵיכָל הַקּוּדָשׁ בֵּינָה וְהוּא מְחַשְׁבָּה וְלִכְן יְרֵאתִי דְּשָׁם דְּחִילוֹ כְּנ"ל, וְהִיא הֵיכָלָא הַקּוּדָשׁ נְקוּדָה בְּהִיכָלָהּ, וְעַבְדֵי לִיָּה הֵיכָל לִיקְרִיָּה כו' וְאִמַר שְׁמַעְתִּי הוּא הַבְּנִתִי, וְהָא שְׁאוּמַר וּמִהַאֲלָף יֵאָדָּו כָּל הָאוֹתוּיֹת מְבַעֵינָה יוֹאֲזִין כָּל הָאוֹתוּיֹת כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְמַעֲלָה, וְעֵינִין בְּזוּהַר פ' תָּלוּהוּ וּפ' תְּרוּמָה בְּאַרְכּוּבָה וְלִכְן הִיא אֲלָף כְּלָלָא דְּכָל אֲתוּוּן, וְזוּהוּ וְה' בְּרֵאשִׁית, דְּאֲלָף הוּא סָם הוּ"ה וְכִלְיָתָא כָּל הַכ"ז אֲתוּוּן:

^{קלב}רִיחָא לְדְרוֹם וְרִיחָא נִיחּוּחָא לְה'. רוּחָה לֹמַר לְכָל נִיחּוּחָא דְּרִיחָא הוּא לְדְרוֹם, בְּחַסְדָּא, וְשָׁם הוּא קְרִיבָא כְּלָלָא, דְּבִיָּה מִתְיִיחָדִין כּוּלָּא: ^{קלג}רִיחָא לְחוֹטְמָא תְרִין כו' חוֹטְמָא ו' בְּאִמְצָעִיתָא כו'. דְּחוֹטְמָא הוּא הוּ"ה, כו' י' כּוּלָּל ב' יוֹדִין דּוּיִיבַר כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן ב' נִיחָחִין דְּחוֹטְמָא שְׁחָן דִּינָא וְרַחֲמֵי כְּמוֹ שְׁאוּמַר לְקַמֵּן קכ"ח ב', וְהוּא עֲמוּדָא לְאִמְצָעִיתָא כּוּלָּל חַסְדָּא וְגַבְרָה, וְהָא שְׁאוּמַר תְּרִין לְכוּרוֹת אִינוּן לִילְיָה שְׁבִיהַ חו"ג, ב' אֲחַסְנָתִין, וְלִכְן כּוּלָּל ג"כ חַסְדָּא וְגַבְרָה שְׁבַדְלִין, וְהוּא בְּחוֹטְמָא ב' נְקִבִים וְהַכּוּתָל שְׁחָן ג' דְּחַגְגָּתָא דְּכִלְיָין בְּת"ת, וְהָא שְׁאוּמַר לְאִתְמַר לְגַבִּי מַחְנָה רֵאוּבֵן רֵאוּבֵן כו'. רוּחָה לֹמַר כְּמוֹ שְׁאוּמַר בְּפ' וְיָאֵל קמ"ד ב' תָּא חַזִּי בְּגִינְיָה דִיעַקֵּב אֲתַקִּיִּים עַלְמָא כו' תָּא חַזִּי מָה כְּתִיב בְּנֵי בְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל כו' יִשְׂרָאֵל אֲקָרִי בְּן לְקַבָּ"ה כו' לָאָה כְּדִ אֲוִלִידָתָא לְרֵאוּבֵן מָה כְּתִיב וְתַקְרָא אֲתָ שְׁמוֹ רֵאוּבֵן, רֵאוּבֵן סָתָם, בְּגִין דְּאֲתַכְלִיל בְּתַלְתָּא סְטְרִין

תְּרִין צְנוּרוֹת אֵינּוֹן דִּילִיָּה, וְאַתְּמַר לְגַבֵּי מַחְנֵה רְאוּבֵן לְדָרוֹם רְאוּ בֶן, תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא אֵינּוֹן לְקַבֵּל לָאָה וְרַחֵל, חוּטְמָא בְּאַרְח מִישׁוּר בִּינֵיהוּ דָא יַעֲקֹב.

יִיאָמֵר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, מָנָא לָךְ דְּאֵימָא דְאֵיְהִי לְצָפוֹן, בְּה תְּלִיא שְׁמִיעָה, יִיאָמֵר לִיה בְּרִי חֲמִשִּׁין תְּרַעֲיָן אַנּוֹן דְּבִינָה, וּבְה מְיִיחֲדִין כִּ״ה אֶתְוֹן תְּרִין זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא, וְיִשְׁרָאֵל אֵיהוּ בֶן י״ה, בֵּינָה וְדָאִי פְּלִלָא דְתַלְתָּ אֶתְוֹן אָבָא וְאֵימָא וּבְרָא, וּבְגִין דָּא שְׁמִיעָה בְּה תְּלִיא, יִילִית תְּקוּנָא מְאֵלִין אַרְבַּע (אֶתְוֹן) דְּלָא אֶתְפְּלִינְךָ בְּה עֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאֵינּוֹן יו״ד ה״א וְא״ו ה״א, וְאַרְבַּע אֶתְוֹן דְּאֵינּוֹן יְהו״ה יִיאֵיהוּ לָא אֶשְׁתַּנִּי בְּכָל אֶתְר, אֵיהוּ שְׁמַע לְשִׁמְאָלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַסְתַּפֵּל בְּמִזְרַח, וּבְדָרוֹם אֵיהוּ מְרַחֵף עֲלֵיהוּ, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (בְּרַאשִׁית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּבְמַעְרֵב אֵיהוּ מְמַלֵּל עִמְהוֹן, שְׁנוּיִין אֵינּוֹן בְּמֵאנֵי דְגוּפָא, אָבֵל בֵּיה לִית שְׁנוּיָא פְּלִל, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (מְלָאכִי ג ו) אֲנִי יְהו״ה לֹא שָׁנִיתִי.

בִּיאור הגר"א

מתחברין בחדא כו', אריה מהכא דכתיב יתר שאת ויתר עז כתרגומו בכירותא כהונתא ומלכותא, ומלכות בסטרא דגבורה איהו, ועל דא ראובן סתם, ואמר ר' אבא ראובן סתם דאחכיל בשמעון ולוי כו', ורואה לומר דכולל חגי' לכן נקרא בן סתם, דעמודא דאמלעיתא בן י"ה דכולל ימינא ושמאלא כנ"ל, והוא ג' סטרין ראובן שמעון לוי כמו שאומר שם וצפ' משפטים ושאר מקומות, והן כהונה מסטרא דכהן איש חסד, ומלכו בסטרא דגבורה, ובכורה מסטרא דעמודא דאמלעיתא בני בכורי ישראל, והוא נטיל ב' חולקין דלכן הו' ד' צתי דתפילין ולכן כתיב ב' פעמים יתר נגד בכורה, ושאת – כהונה, ושאת אהרן את ידיו, ועז – מלכות, ויתן עז למלכו, ולכן נקרא בן סתם בני בכורי ישראל, דכליל חגי' ג' סטרין, והוא לראיה שהוא בחוטמא דכליל ב' נוקבין דחוטמא חו"ג, ו' באמלעיתא עמודא דאמלעיתא, והוא דרום עמודא דאמלעיתא כנ"ל, וזה שכתוב ריח נוחה לה' שהוא יחודא דג' סטרין כמו שאומר בספר הבהיר ו' א' מאי דכתיב יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך יאר ה' פניו אליך וישם לך שלום, זה שמו של הקב"ה המפורש והוא שם של י"ב דכתיב יהו"ה יהו"ה יהו"ה מלמד ששמו של הקב"ה שלשה חוילין כו' כ"ד שמות עם כל שם כו' כ"ד שמותיו של הקב"ה ג' פעמים ויהיו ע"ב שמותיו של הקב"ה היוצאים מן ויסע ויבא ויע, ומי הם אלה השמים, מלמד ששלשה הם, שהגבורה שר כו' ומימינו כו' ובאמלע כו', צעת שישאל מקריבין קרבן לפני אביהם שבשמים מתייחדין והיינו יחידו של אלקינו, ואמאי אתקרי קרבן אלא מפני שמקרב הכחות הקדושות כדכתיב וקרב אותם אחד אל אחד, לך לעז אחד וגו', ואמר לריח נוחה ואין ריח אלא באף ואין נשימה שהיא הריח אלא באף ואין נוחה אלא ירידה שנאמר וירד ומתרגמינן ונחת, יורד ומתייחד בצורת הקדושות ההם ומתקרב ע"י הקרבן כו', ואמר תרין נוקבין אינון לקבל לאה כו' הוא ג"כ לראיה שהוא בעמודא דאמלעיתא, דרום, שהוא בריח התיכון ג"כ מלמטה למעלה, מן העולם ועד העולם, לאה ורחל, והוא בחוטם, שכל נקב הוא בנקבה, ב' נוקבין דחוטמא, ו' חוטמא באמלעיתא וכמו שאומר בזוהר חדש עיין שם, והוא בינייהם:

²⁶ א"ל ר"א אבא מנ"ל דאימא דאיהי לצפון בה תליא שמיעה. רואה לומר, רואה לידע האיך מרומז השמיעה עצמה בה, אע"ג דלאוין כבר רמזו בה מכל מקום גם השמיעה האיך מרומז בה, דראיה באבא דהוא אור הראשון, וריח בחוטם שהוא צרוח חיים באפיו וכמו שאומר לעיל ס"א א' ובזוהר חדש שם בארוכה וכמו שאומר לעיל בציהיר ואין נשימה שהיא הריח אלא באף ורוח חיים הוא עמודא דאמלעיתא, ודבור מלכות ג"כ ידוע, אבל שמיעה באימא מנ"ל:

²⁷ א"ל ברי חמשין כו'. רואה לומר דפסוק שמע ישראל הוא נ' תרעין יחודא דבוקר וערב, ב' פעמים כ"ה, כ"ה וכ"ה כמו שאומר לעיל בכמה מקומות בארוכה, והוא לראיה ששמע הוא צבינה, ואמר וישראל איהו כו' רואה לומר אע"ג שנאמר בישראל, הוא ג"כ בה, שהיא כללא דג' או"א וברא כמו שמפרש והולך, והוא צינה, בן י"ה, ג' הנ"ל, והוא יחודא דפסוק זה ה' אלקינו ה' אלו ג' אחד, והוא בה צינה בן י"ה אחד בה, וזה שאומר ובג"ד שמיעה בה תליא:

²⁸ לית תיקוונא מאלין ארבע אתוון כו'. רואה לומר ונאע"ג דארבע אתוון דהוי"ה ד' תיקוין ד' חושים אלו מכל מקום בכל אחד נכלל עשר ספירות דארבע אתוון דהוי"ה שהיא בכל תיקון מעשר תיקוין הנ"ל כמו שאומר בכל תיקון ד' גוויין דשערא וכמו שאומר למעלה בכל אחד ואחד כמו שאומר לקמן ק"ל א' יהו"ה הוא כו' הוא אשתכח ד' גוויין דשערא וד' גוויין דעינא וד' אדרין דאודנא כו' עיין שם נכלל ג"כ כל תיקון מעשר שהוא עשר אתוון דשמה מפרש כמו שמפרש והולך דאינון כו' והוא אדם כמו שאומר לקמן ק"כ א' אינון רשימין בארבע אתוון דאינון יהו"ה מאי אדם כו' ועיין לעיל קכ"א א' עשר תיקוין אלין כל תיקוונא אית לה ארבע שעורין דסלקין לעשר כגוונא דרשות היחיד דחצבו ארבעה וגבהו עשרה, ארבעה יהו"ה, עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואמר זה כאן והאריך בזה מאד משום שרואה לפרש תיקוין דפומא דהוא אדם דכליל הכל, שמה מפרש, כמו שאומר בזוהר חדש בארוכה:

²⁹ איהו לא אשתני כו'. רואה לומר דהוי"ה הוא בכל התיקוין והוא לא אשתני, דהשתנות הוא באברי הגוף שזה רואה וזה שומע אבל בנשמתא לית שינויא דהיא רואה ושומע ומריח ומדבר הכל בכה אחד, וכן יהו"ה דהוא נשמתא כמו שאומר לעיל בתיקון ס"ב ושאר מקומות הרבה, ועיין לעיל סוף תיקון נ"ה ומה שבארנו שם בארוכה, וזה שאומר שינוין אינון במאני כו' ה"ד א"ו ה' כו' שם הוי"ה לא כו', ואמר ה"ד ורוח כו' הוא לראיה שבדרום מרחף שנאמר ורוח שהוא רוחא דחוטמא ונאמר על פני המים שם בדרום:

"ויבכל אבר ואבר דאיהו נר דכל פקודא, בעי בר נש לאמלכא לקודשא בריה דאיהו, ולתקנא ליה אתר דכיא ונקייה לשריא ליה תמן, ובגין דא צריך בר נש לבערא מניה מכל אבר ואבר, כל מחשבין וכל הרהורין בישין דטנופין דאינון קליפין, וצריך לאוקדא לון בכל פקודין (כשרין), דשריין על כל אבר ואבר דאינון נרות, דכל פקודא נר אתקריאת, הדא הוא דכתיב (משלי ו כג) כי נר מצוה, נר יהו"ה נשמת אדם (שם כ כז), ובה צריך למיהוי (שם) חופש כל חדרי בטן, וילבערא מנייהו שאור וחמץ מוץ ותבן, שאור וחמץ מן העסה (נ"א הטפה), מוץ ותבן מן החטה, לשריא תמן י"ה, י בעסה דאיהי טפה, ה' בחטה, דאיהי לבערא חט מן ה' דאשתארת סלת נקיה.

דכל פקודא דשריא על כל אבר ואבר אית לה שם ידיע, וכל חיילין ומשריין דמלאכין דתליין מניה, פלהו אתפנשו לההוא אבר, ונטרין ליה מכל מרעין בישין, ומאן דחליף לון או קרא לון באבר דלאו דלהון, ולא אינון ממנן עליהו, איהו אכחיש סדורא דעובדא דבראשית, ולא מתפנשין לגביה, למלכא דשוי ממנן על מלכותיה, ופליג לון על כל אתר ואתר, ואמר לון אנת תהא ממנא על אתר כף וכף, ואנת כף וכף, ולכל חד שוי ליה באתר ידיע, ובמלה ידיע, לית ליה חלופ באתר אחרא.

[תיקוני זוהר – דף קכט ע"ב]

אבל קודשא בריה דאיהו דשולטנותיה בכל אתר פנשמתא דשולטנותה על כל אבר ואבר, מלא כל הארץ כבודו, בכל אתר דקרי ליה בר נש עני ליה, אלא אם ההוא (דף קכט ע"ב) אתר דההוא אבר איהו פגום בחובה דעביד בר נש, קודשא בריה דאיהו לא שריא בההוא אבר, דעליה אתמר (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב. ואברין דבר נש פלהו אינון מסודרין על סדרי בראשית, ובגין דא אתקרי בר נש עולם קטן, ומאן דאמליך לקודשא בריה דאיהו על כל אבר ואבר, כאלו אמליך ליה על כל עלמא, ואגרא דבר נש דאמליך ליה על כל אבר ואבר לא אתייהיב רשו לגלאה, דאלין אינון טעמי מצוות דלא אתייהיבו לגלאה, בגין דלא יהא בר נש עובד לקודשא בריה דאיהו על מנת לקבל פרס, אבל ברי מלין אלין דלא צריכין לאתגליא, יהון טמירין בלבד, עלייהו אתמר (ישעיה כג יח) לאכול לשבעה וילמכסה עתיק, מלין עתיקין דלא אתמסרו לגלאה יהון טמירין בלבד.

ביאור הגר"א

⁷⁷ וככל אבר ואבר דאיהו כו'. רואה לומר כמו שמפרש והולך דאינון נר מצוה, רמ"ח פקודין ברמ"ח דברים, ומצוה הוא הו"ה כמו שאומר לקמן ק"ל א' קל"ח א' ושאר מקומות לכן צריך לאמלכא ליה בכל אבר, וכן נר הוא הו"ה כמו שכתוב נר ה' כו' כמו שמפרש והולך, והוא הגשמה דככל אבר נר ה' נשמת אדם כמו שמפרש והולך, וזה שאומר ודא כו' ומפרש והולך וצריך לאוקדא לון בכל פקודין כו' כל חדרי בטן. שהו הרהורין מקורות לב:

⁷⁸ ולבערא מנייהו כו'. דככל מצוה ביה ב' דברים, מחשבה ועובדא שהו י"ה, וצריכין להיות שניהם נקיים, מחשבה דהוא טפה דמוחא עיסה – מן שאור וחמץ, ועובדא – מן מוץ ותבן, והן ב' יצרים תאווני וכעסני, וכן המחשבה משניהם שלא יהיה לשום פניה מאחת מאלו, ועיין לעיל תיקון ט"ז חטה אילנא כו' ואיהו לא עביד ליה מצוה שמורה ולא אפיק מתמן חלה כו', טפה דא יו"ד עסה צריך לאפקא מיניה חלה ומיד חל ה"א על ההיא טפה ויהיב ליה זרע כליל מתרווייהו דאיהו וא"ו כו', רואה לומר חלה הוא חל ה"א, והוא כמו באיש ואשה דאינון אבא ואמא של הולד שהו י"ה, באש ואש שהו נרות, וכן כאן במחשבה ועובדא דבר נש ושריא על האבר וא"ו, והאבר הוא ה"א, ונשלב השם, והוא"ו עכמו הוא הו"ה דשריא על מצוה דאיהו שכניתא, ה' בתראה, ועיין לעיל תיקון ט"ז דהן ג' פקודין של האשה, נר וחלה ושאור ותבן כו' הוא דם נדה כו' עיין שם, ואמר סלת נקיה כנ"ל בלא יצר הרע. ואמר דכל פקודא דשריא. חוזר לענין ראשון דפקודא דכל אבר הוא הגוף, ושם הו"ה דשריא על כל פקודא הוא הגשמה, דבה לית שינויא, דככל פקודא שריא שם הו"ה, ואמר אית לה שם ידיעה כו' כמו שהשנינויים הם בצדדין שזה רואה וזה שומע כו' כנ"ל, וכן הפקודין עצמן דכל פקודא הוא דבר אחר, זה להניח תפילין וזה לקרות קריאת שמע, אבל הו"ה שזה הוא בכל פקודין, ועיין לעיל סוף תיקון נ"ה ומה שבארנו שם, וזה שאומר וכל חיילין ומשריין כו' ומאן דחליף לון כו' וכמו שאומר שם עיין שם בדבריו, ואמר חיילין ומשריין. דיש שהן בקביעות יתדות המשכן, ויש שהן בהליכה ונסיעה אל אשר יהיה הרוח ללכת ולכו ובהנשא כו', כמו שאומר בפ' פנחס בצרכיה ומשריין הן המחנות ועיין לעיל קל"א ב' ומה שבארנו שם, ואמר באתר ידיע ובמלה ידיע. אתר ידיע הוא האבר, ומלה ידיע הוא המצוה, וכן הוא בעולם דכל העולם הוא שיעור קומה אחת וכמו שמפרש והולך וצדיקין דבר נש כלהו כו':

⁷⁹ ולמכסה עתיק מלין כו'. כמו שאמרנו (ילקוט שמעוני ישעיהו כג סימן תכה) ולמכסה עתיק דברים שכיסה עתיק יומיון כו', וזה שאומר מלין עתיקין דע"י שהו רזין סתימין:

תא חזי כד בר נש מתעטף בעטופא דמצוה, ומנח תפלין, וקררי ליה בקריאת שמע, הא תקין ליה כרסיא בעטופא דמצוה, והא אוקמוהו י"והוכן בחסד כסא (שם טז ה), ובתפלין איהו מעטר ליה, הךא הוא דכתיב (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך, י"וקרא ליה בקרא לשרייה על כרסיא דתקין ליה שמע ישראל, הכי קודשא בריך הוא מתקן ליה בההוא עלמא כרסיא ועטרה, י"וכמה דאיהו נחית ליה תמן, ויקום כרסיא בגיניה, ואמליך ליה על כל מלאכין (נ"א חיילין) ומשריין דתמן, הךא הוא דכתיב (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגומר, ורזא דמלה (שמואל א ב ז) כי מכבדי אכבד וכוזי יקלו.

וכמה דנחית (ס"א דמגנין) ליה בכמה נגונין דשירות תושבחות והודאות, הכי כד סליק לעילא פלהו חיוון דמרפבות, ומשריין דמלאכין קדישין, דחיות ואופנים ושפים, פתחין ליה (נ"א פרישן) גרפייהו בחדווא בנגווא לקבלא ליה, הא הךא אגרא דצלותא ותקונין דילה י"דאיהי פקודא חדא.

פקודא דברית מילה, בגזירו דערלה ופריעה, כמה דאיהו אעבר מההוא אבר כל אלין קליפין דאלהים אחרים, ותקין ביה אתר לשריא ביה שכנימא תמן, דאיהו אות ברית מילה, הכי קודשא בריך הוא פד נשמתייה סליקת לעילא, הךא הוא דכתיב (דברים ל יב) מי יעלה לנו ה שמימא ה, קודשא בריך הוא אעבר מניה כל מלאכי חבלה ומקטרגין דלא יקרבו לגביה בגין דשמא דיהו"ה שריא עליה דתשכח ליה באלין תיבין מ"י יעלה ל"נו ה שמימא ה, ראשי תיבות מיל"ה, וסופי תיבות יהו"ה, בשמיה סליק לעילא נשמתייה, ובההוא זמנא יתקיים ביה (שם כח ז) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממה, וכמא דאיהו מקבל עליה כל פקודין דעשה, בדחילו ורחימו, הכי אמליכין ליה לעילא חזילין ומשריין, על אלין עלמין י"דתקין ליה קודשא בריך הוא לעילא, ומקבלין ליה עלייהו בדחילו ורחימו דמאריהון.

ובזמנא דבר נש אשתדל באורייתא דאיהו אור, ובמצוה דאיהו נר, כאילו נהיר עמודא דעננא ביממא קדם יהו"ה, ועמודא דאשתא בליליא, י"הכי כגוונא דא כד אזיל לההוא עלמא, מה פתיב ביה (שמות יג כא) ויהו"ה הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם, י"למאן, לנשמה ורוחא ונפשא דיליה, דאינון לקבל כהן לוי וישראל, וכלא בזכו דאורייתא דאיהי אור ונר.

ביאור הגר"א

^ח והוכן בחסד כו'. עיין לעיל בהקדמה וברעיא מהימנא פ' פנחס ומה שזכרנו ס' וס':

^ט והרא ל' דישרי על כורסייהו דתקין ליה בשמע ישראל. רואה לומר, בשמע ישראל קרא ליה דישרי כו':

^י וכמה דאיהו נחית ליה. רואה לומר בקריאת שמע. ויקום בגיניה. רואה לומר בצלותא, וכנגדן קב"ה אמליך ליה על כל משריין, וכל משריין יקומו לקבלא ויעבדו אותו כמו שהוא קם בצלותא ועובד אותו בחפלה. כמו שאמרו (תענית ב ע"א) ולעבדו כו' איזה עבודה כו':

^{י"א} דאיהו פקודא חדא. חשיב לכל ד' פקודין פקודא חדא. שהן תיקונין דפקודא חדא שהיא כלותא, כמו שאמרו (ברכות יד ע"ב) הרואה לקבל עול מלכות שמים שלמה כו', וליינת ג"כ כמו שאומר ברעיא מהימנא סוף פ' שלח והן תיקונין דשם הוי"ה כסדר לינת וכמו שאומר לעיל בהקדמה ולכן הן תיקונא חדא וכן דפקודא דמילה דג"כ שם הוי"ה ביה כמו שזכרנו והולך ה"ד מי יעלה כו'. בסופי תיבות, והן בגזירו דערלה ופריעה כמו שזכרנו והולך, וכמו שאומר לעיל תיקון ל"ז דערלה הן ג' ופריעה רביעית ואז שריא ביה הויה ועיין ס' דבריו, וזה שאומר בגין דשמא דה' שריא עליה דתשכח ליה כו':

^{י"ב} דתקין ליה קב"ה כו'. הן שאמרו (משנה עוקצין ג יב) כל כליק כו':

^{י"ג} הכי כג"ד כל אזיל כו'. עיין זוהר חדש פ' אחרי מות בארובה:

^{י"ד} למאן לנשמתייה כו' דאיונו כו'. רואה לומר דכתיב להם, והם לנר"ן, ואמר דאיונו לקבל כו' כמו לפני ישראל שהיו צהן כהנים לויים וישראלים, וכלן דפסוק זה כמו שאומר דפ' בשלח מ"ו ב' א"ר יצחק היינו דתנו שכינתא בצבהתא נטלא, הולך לפנייהם יומם לא אברהם, בעמוד ענן לא יצחק, לנחותם הדרך לא יעקב דכתיב ביה ויעקב הלך לדרכו כו', א"ר חייא הכי אוקימנא וה' הולך לפנייהם בעמוד ענן יומם לא אברהם, ולילה בעמוד אש לא יצחק, ואי הכי יעקב און הוא, אללא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב וה', ורואה לומר דה' הוא כליל בתרין סטריין, וזה שכתוב וה' הולך כו' – בתרין סטריין אליו, דת"ת יעקב הוא כלילו דתרין סטריין חו"ג, וכן לילה שכינתא כלילו דכולא עיין ס', והן נגד כהנים לויים וישראלים, ונר"ן, ולכן זכה בתרין אליו תורה ומצוה – להאיר לג' נר"ן, דישראל הוא כלילו דתרין כנ"ל, וזה שאומר וכלא בזכו דאורייתא דאיהי אור ונר. ואמר וכל מאן דנטייר כו'. ג' דברים כמו שכתוב (ישעיהו נח יג) וקראת כו', (שם) ולקדוש ה' מכוזב כו', (שם) מעשות דרכיך כו', וזכור ושמור אחד הן. והן שם הוי"ה, כבוד ועונג – י"ה, וזכור ושמור – ו"ה, וכן בכל פקודא ופקודא:

וְכַל מֵאֵן דְּנִטְר שְׁבַת וְאוֹקִיר לִיהָ וּמְעַנְג לִיהָ בְּגִין יִקְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיהָ אֲתֵר לְעֵילָא בְּנִיחָא דְלָא טְרַח בִּיהָ, וְנַח תַּמָּן מִכָּל טְרַחָא דְהָאֵי עֲלֵמָא דְטְרַח בְּכַמְהָ גְלַגּוּלִין וְעוּבְדִין, בְּרִי תָא חֲזִי, כֹּל פְּקוּדִין אֲלִין תְּלִין בְּדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא, וְאִית פְּקוּדִין דְאִינוּן עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, וְתְלִין מְדִיוֹקְנָא דְהָהוּא נַעַר דְלְעֵילָא, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא כֹּל פְּקוּדִין (דף קל ע"א) דְאִינוּן בְּדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא.

אִית (אֲלִין) דְתְלִין מְרִישָׁא, וְאִית (וְאֲלִין) דְתְלִין בְּעֵינִין, וְכַמְהָ מְלֶאכִין וּמְשָׁרְיִין עֲלֵאִין וְדִאִינוּן עֵינֵי יְהוּ"ה מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מִן אוּדְנִין, וְכַמְהָ מְלֶאכִין דְאֲתַקְרִיאוּ אֲזַנֵי יְהוּ"ה מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מְאֲנָפִין, וְכַמְהָ מְלֶאכִין דְאֲתַקְרִיאוּ פְּנֵי יְהוּ"ה מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, דְאֲתַמַּר בְּהוּן (יְחֻזְקָא א ו) וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאַחַד, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מְחֻטְמָא, וְכַמְהָ מְלֶאכִין דְאֲתַמַּר בְּהוּן (תְּהֵלִים קד ד) עוֹשֶׂה מְלֶאכִין רֹחוֹת מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מְפִימָא, וְכַמְהָ מְלֶאכִין דְמְמַנָּן עַל קָלִין דְאוּרִייתָא וְעַל דְבוּרִין, דְאֲתַמַּר בְּהוּן (קְהֵלֶת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם יִגִּיד דְבַר, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מִדְּוֵי דְמִלְכָּא, וְכַמְהָ מְלֶאכִין מְמַנָּן עֲלֵיהוּ דְאֲתַקְרִיאוּ יְדִין, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (יְחֻזְקָא א ח) וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת כְּנַפְיָהֶם, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מְגוּפָא וְיִסְכְּעֵנְבִין דְאֲתַכְּלָא.

אָמַר לִיהָ רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא לְעֵילָא הָא אוֹקְמוּהָ דְלִית גּוּף וְלִית גּוּיָה, אָמַר לִיהָ בְּרִי, לְעֵלְמָא דְאֲתִי אֲתַמַּר דְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, אַבְּל לְתַתָּא אִית גּוּפָא בְּעֵלְמָא דִין דְאִיהִי שְׁכִינְתָא תַתָּאָה, וְגוּפָא אִיהִי אוּרִייתָא, דְמִינָה תְלִין כֹּל פְּקוּדִין, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין מְאוֹת בְּרִית, וְכַמְהָ מְלֶאכִין מְמַנָּן עֲלֵיהוּ דְאֲתַקְרִיאוּ מְאָרִי דְאוֹתוֹת, דְאֲתַמַּר בְּהוּן (בְּרַאשִׁית א יד) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת, וְיִוְעֲלֵיהוּ אֲתַמַּר לְמִשְׁחָה (שְׁמוֹת ג יב) וְזֶה לָךְ הָאוֹת, וְהָאֵי אִיהוּ אוֹת דְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם מְמַנָּן עֲלֵיהָ, וְאִית פְּקוּדִין דְתְלִין בְּרַגְלִין, וְכַמְהָ מְלֶאכִין מְמַנָּן עֲלֵיהוּ, דְאֲתַמַּר בְּהוּן (יְחֻזְקָא א יד) וְהַחַיִּית רְצוּא וְשׁוּב, וְאֲתַמַּר בְּהוּן (שֵׁם ז) וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָאֵל, וְהֵכִי תְלִין כְּלָהוּ מְגוּפָא, בְּשַׁעְרָא דְתְלִיא מְרִישָׁא, וְיִכְּל נִימָא וְנִימָא אַחֲזִי דְאִיהוּ מְלֶאכִין דְתְלִיא מְרִישָׁא.

וְכַל מֵאֵן דְפִשְׁע בְּפְקוּדָא, כְּאֵלוּ פִשְׁע בְּדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא, וְזַכָּאָה נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי בְּדִיוֹקְנָא דְמְאָרִיָּה, דְמְקַיִים פְּקוּדִין אֲלִין, דְמִינָה תְלִין כֹּל מְלֶאכִין אֲלִין דְאֲתַקְרִיאוּ עֵינֵי יְהוּ"ה אֲזַנֵי יְהוּ"ה, וְכֹל תְּקוּנִין וְחִיילִין וּמְשָׁרְיִין דְגּוּפָא דְלְעֵילָא, וְכַד סְלַקְתָּ נִשְׁמַתָּא כֹּל אֲלִין חִיילִין סְלַקִין עִמָּה, וְכַד נִחְתָּא כֹּל אֲלִין חִיילִין נִחְתִין עִמָּה, אִיהִי סֵלֶם, וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹהִים (בְּרַאשִׁית כח יב) סְלַקִין וְנִחְתִין בָּהּ, וְיִכְּל מְמַשׁ, וְכַד סְלַקָּא, קָלָא נִחִית בְּרוּמֵי רְקִיעִין לְכָל חִיילִין וּמְשָׁרְיִין, הָבוּ יִקְרָא יִלְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא.

יבא מצוה דכל פקודא, ביה שריא יהו"ה, הוא אשתפח בכל אבר ואבר, הוא אשתפח בארבע גוונין דשערא ובארבע גוונין דעינא, ובארבע אדרין דאוּדְנָא, ובארבע גוונין דאנפין, ובקלא ובדבורא ובקריאָה ואמירה, ובכל אבר ואבר דגופא איהו יהו"ה, ממנא על כל מצוה ומצוה, דביה מצוה בא"ת ב"ש, מ"צ י"ה, פ"ץ ו"ה, הָא

ביאור הגר"א

^{טו} דאינון עיני ה'. כמו שכתוב (זכריה ד י) עיני ה' המה כו', וכן פני ה' כתוב בכמה מקומות, ולכן לא אמר בהון הה"ד כו':
^{טז} כענבין לאתכלא כו'. רוצה לומר כי הגוף בעצמו הוא התורה, שכולל כל המצוות, ואזכרים תלמין מגופא הן המצוות תלמין באורייתא וכמו שאומר לעיל ב' א' ועוד אלן לעסקין באורייתא לשמה, ונטרין פקודהא דאינון תרי"ג מצוות תלמין משם הוי"ה כענבין באתכלא כו', וזה שאומר למטה וגופא איהו אורייתא דמינה כו', והכל בשכינה תתאה דאיהי גוף לקב"ה כמו שאומר לעיל תיקון כ"ב, וזה שאומר אבל לתתא אית כו':

^{טז} ועלייהו אחמר למשה כו'. דאיהו נקרא זה, דביה תליא י"ב מצוות כמו שאומר לעיל ל"ב א' דמסטרטא דהאי אות אמר למשה וזה כך האות, ואיהו כליל תרי עשר מצוות כו' מתמן הוּו ירתין תרין עשר שבטים נשמתין ללהון, וזה שאומר והאי איהו אות לכל לבא כו':

^{טז} וכל נימא ונימא כו'. עיין לעיל ריש תיקון י"ח ומה שבארנו שם:

^{טז} בה ממא. רוצה לומר בנשמתא דאיהי סולם כנ"ל:

^{טז} לדיוקנא דמלכא. דאיהו שלם בכל פקודין תלמין דדיוקנא דמלכא בכל תיקונין הג"ל:

^{טז} מצוה לכל פקודא ביה שריא הוי"ה. כנ"ל דכלל פקודא שריא שם הוי"ה, ומפרש והולך הוא אשתכח בכל אבר ואבר הוא אשתכח כו' ד' גוונין בכל אחד ואחד כמו שמפרש והולך, וחוזר ומפרש בכלל, דכלל פקודא לכל אבר ביה הוי"ה, דמצוה אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך מצוה בא"ת ב"ש כו':

מְצוּה יְהוֹה, מִצְפָּן, יְהוֹה בְּאֵת בִּשׁ מִצְפָּן. וְכָרִי, כָּל אַבְרָן אֶתְקָרְאוּ כְנוּיָן לְשֵׁמָּה דִיהוֹה, וְכָל מְלָאכִין
דְּתַלְיָן מֵהוּא אַבְרָ בְּלָהוּ סְלָקִין וְנַחְתִּין בְּשִׁלְיַחוּתֵיהּ, וְכָל מָאן דְּקָרָא לְמְלָאכִין וְלְכְנוּיָן וְלֹא בְּהוּא אַבְרָ
דְּמִמְנָא עָלֵיהּ, לִית סְלִיק פְּעוּלָה בִּידוּי.
[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף קַל ע"ב]

יִבְרִישָׁא אִיהוּ כְנוּיָא דְשֵׁם אֵהוּיָהּ, יִבְיָכֵל מְלָאכִין, וּמִמְנָן דְּהוּיּוּת, מֵהֶכָּא תְלִיָן, וּבִיָּה שְׂאֵלִין מְלָאכִין אִיהּ
מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעְרִיצוֹ, יִבְיָאֵי רְשִׁים בְּאֵהוּיָהּ, יִבְיָתְמָן הֵי"ה דְסְלִיק בְּחוּשְׁבָן כ' דְאִיהוּ כְתָר, יִבְיָאֵהוּ רְשִׁים
בְּאֵ"ב ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י', יִבְיָאֵהוּ אֵלֶּיךָ ה' יו"ד ה' אֵי אִיהוּ רְזָא דְעֶשֶׂר אֲתוּוֹן מְעִילָא לְתַתָּא, הָאִי אִיהוּ כְתָר
בְּרִישׁ בְּלָהוּ שְׂמָהֶן, יִבְיָעִילָא מְנִיָּה יו"ד ה' ו' אֵי (נ' א' ו' י'), ה' אֵלֶּיךָ דְלִית נו"ן יו"ד, לְעִילָא מְנִיָּה יו"ד
ה' אֵי וְאֵ"ו ה' אֵי, וְכָלְהוּ סְלָקִין לְאַרְבְּעִין וְתָרִין אֲתוּוֹן, וְאַלִּין אֵינּוֹן אֲתוּוֹן דְאֶתְבְּרִיאּוּ בְהוּן יִבְשִׁמְיָא עֲלָאִין,
וְאַרְצוֹת הַחַיִּים, דְאַלִּין אֶתְקָרְאוּ שְׂמֵי הַשָּׁמַיִם, וּמָאן דְּבָרָא בְהוּן כְּלָא, אִימְנָא דְכְלָא, עֲלֵת הָעֲלוֹת מִתְעַלָּה עַל
כְּלָא, הוּא בְרִיךְ לְכָלְא, וְלְעִילָא מְכָל בְּרַכְּאָן, הָדָא הוּא דְכְתִיב (נַחֲמִיָּה ט ה) וּמְרוּמִם עַל כָּל בְּרַכָּה וְתַהֲלָה, וְלֹא
צְרִיךְ אִיהוּ בְּרַכְּאָן מְאַחְרָא, דְלִית (דָּף קַל ע"ב) עָלֵיהּ מָאן דְאַשְׁפַּע לֵיהּ.

בְּרִי אֵית פְּקוּדִין דְתַלְיָן בְּרַגְלִין, דְאֶתְמַר בְּהוּן (יַחְזַקְאֵל א ז) וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, (שִׁם יז) עַל אַרְבַּעַת
רַבְעֵיהֶם, בְּלַכְתָּם יִלְכוּ, יְדָא אַדְנִי, דְעָלֵיהּ אֶתְמַר (תְּהֵלִים פֶּה יד) צָדֵק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ וְיִשֶׁם לְדָרְךָ פְּעַמָּיו, וְאֵינּוֹן
מָאֵת אַדְנִים לְמָאֵת הַכְּכָר, דְנַחְתִּין לְמָאֵה בְּרַכְּאָן, וְדָא ק' מִן צְדָקָה יִבְיָאֵהוּ צְלוֹתָא, צ' תְּשַׁעִים אֲמָנִים, ד' אַרְבַּע
קְדוּשׁוֹת, ק' מָאֵה בְּרַכּוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְהָאִי צְדָקָה אִיהּ אִימָא עֲלָאֵהּ, צְדָק אִימָא תְתָאֵהּ, דְאֶתְמַר
בְּה (שִׁם) צְדָק לְפָנָיו יְהִלֵּךְ, (יִשְׁעִיָּה מֵא ב) צְדָק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דָּא דִּינָא וְדָא רַחֲמֵי, יִבְיָצְדֵק אִימָא תְתָאֵהּ, צְדָקָה
אִימָא עֲלָאֵהּ.

כָּל פְּקוּדִין דְהִלִּיכָה תְלִיָן בְּרַגְלִין, כְּגוֹן הִלִּיכָה לְבִי כְנוּיָא מִלָּה, הִלִּיכָה לְמֵת מְצוּהָ, אִו
לְכָל הִלִּיכָה דְמְצוּהָ, וְהָאִי פְקוּדָא דְבְרִית מִלָּה תְלִיָא בְּצַדִּיק, וְצְדָקָה בִּידִין, וְכֵן תְּפִלִּין תְלִיָן בְּרִישָׁא וּבִידָא
שְׂמָאֵלָא, צִיצִית עַל כְּתָפָא, מְצוֹת לְלִמּוּד וְלְלִמְדָא בְּפּוּמָא, וְכֵן צְלוֹתִין תְלִיָן בְּפּוּמָא, וְהָכִי מְצוֹת שׁוֹפָר בְּרוּחָא

בִּיאור הַגְרָ"א

^{ככ} רִישָׁא אִיהוּ כְנוּיָא דְשֵׁם אֵהוּיָהּ. דְרִישָׁא הוּא כְתָר כְּמוֹ שְׂאוּמַר לְעִיל סוּף תִּיקוּן כ"ב עֵינן שִׁם, וְזֵה שְׂאוּמַר וְבִיָּה כו' וְתַמְנָן הִיָּה כו':

^{ככ} וְכָל מְלָאכִין וּמִמְנָן דְּהוּיּוּת כו'. עֵינן לְעִיל קכ"א ב', אֵהוּיָהּ עַל הוּיָהּ כו' אֵהוּיָהּ אַחַז כו':

^{ככ} אִיהּ רְשִׁים כו'. רוּחָה לּוּמַר, דְבִיָּה אֲוִתוּת אִיָּהּ, וְכָל סְלִיקַת שְׂכִינְתָּא לְתַמְנָן שְׂאֵלִין אִיָּהּ מְקוּם כְּבוֹדוֹ, וְכְמוֹ שְׂאוּמַר לְעִיל רִישׁ תִּיקוּן ל'
עֵינן שִׁם, דְאֵיָּהּ הוּא ג' ר', י"ה – חו"ב, א' – כְתָר, וְה' הוּא שְׂכִינְתָּא תְתָאֵהּ דְסְלִיקַת תַּמְנָן וְאִיהּ רְבִיעֵאֵהּ לְכָל תַּלְתָּ:

^{ככ} וְתַמְנָן הִיָּה כו'. וְאַלְפֵי דְבִיָּה הוּא אַחַז עַל עֲלַת הָעֲלוֹת, דְבִיָּה אַחַד מְכָל כָּד:

^{ככ} אִיהוּ רְשִׁים כו'. רוּחָה לּוּמַר עַד אֲוִת וְאִיָּהּ הוּא חוּשְׁבָן אֵהוּיָהּ, וְד' אֲוִתוּת אַחְרֻנוֹת הוּא חֲשַׁבּוֹן חֲלוּפָא דְאֵהוּיָהּ, וְהֵן קוּ הַמְדָה, דְזו"נ דְהֵן
בְּכַתְרָא כְּמוֹ שְׂאוּמַר צַפ' בְּרַשִׁית וְשָׂאֵר מְקוּמוֹת, וְהֵן ד' ו', ו', ו' אֲוִתוּת בְּכּוֹרָא, וְד' אֲוִתוּת בְּנוּק':

^{ככ} אֵהוּיָהּ אַלְפֵי כו'. רוּחָה לּוּמַר, אֵהוּיָהּ הוּא כְתָר בְּרִישׁ כָּל עֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְכָכֵל סְפִירָה הוּא כְתָר, לְכָל סְפִירָה הוּא כְלִיל מְעַשֵׂר סְפִירוֹת,
וְיִקוּ"ק הוּא מַחְכְּמָה וְלִמְטָה וְהוּא כְתָר בְּכָלְהוּ, וּמְפַרְשׁ וְהוּלְךְ הַאִיךְ הוּא בְּכָלְהוּ וְאִמַר אַלְפֵי כו' בְּעֶשֶׂר אֲוִתוּן כְּסִדְרָא, וְזֵה שְׂאוּמַר מְעִילָא
לְתַתָּא הָאִי אִיהוּ כו':

^{ככ} וְלְעִילָא מִיָּנִיָּה כו'. עֵינן מַה שְׂבָאֲרֵנוּ לְעִיל קי"ט א' עֵינן שִׁם בְּדַבְרֵינוּ:

^{ככ} שְׂמִיָּא עֲלָאִין כו'. רוּחָה לּוּמַר בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְאֵלִילוֹת וְעֵינן מַה שְׂבָאֲרֵנוּ שִׁם:

^{ככ} דָּא אַדְנִי. כְּמוֹ שְׂמַפְרָשׁ וְהוּלְךְ דְכְתִיב לְדָק לְפָנָיו כו', וְרַגְלֵי נְקָרָא כָּף הַרְגֵל שְׂעִלְיוֹ מֵהַלְךְ, שְׂלִמְעֵלָה מִמְנָן נְקָרָא שׁוֹק, וְעִלְיוֹ נְאֻמַר
מִיּוֹסָדִים עַל אַדְנִי פִז, וְהוּא אַדְנִי וְהֵן הַאֲדָנִים לְקַרְשִׁים, וְזֵה שְׂאוּמַר וְאֵינּוֹן מִלַּת אַדְנִים כו', וְאִמַר אַדְנִי פִז – דְפִז הוּא לְבִנָּה, אַחְוָרִים לִיָּהּ,
וְזֵה עַל אַרְבַּעַת רְבִיעֵיהֶם – ד' אֲוִתוּת אַדְנִי, וּמְפַרְשׁ בְּמַעֲשֵׂה מַרְכָּבָה דְהֵן תְּרִיסָר גְּלַגְלִים דְפ' פְּקוּדֵי, וְהֵן תְּרִיסָר אֲוִתוּן דְשִׁם אַדְנִי, וּמִלַּת
אַדְנִים הוּא בְד' שֵׁל אַדְנִי שְׂהוּא קוּף כְּמוֹ שְׂאוּמַר לְעִיל קכ"ב ב', וְהִיא אֲוִת רְבִיעִית שְׂבָה שְׂכּוּלָה מְכָל ג' אֲוִתוּן אַדְנִי – ג' ר', וְבֵה ק' בְּרַכּוֹת:
^{ככ} דְאִיהּ כְּלוּתָא. רוּחָה לּוּמַר דְקָדָה, לְכָלוּתָא הוּא לְעִיל דְקָדָה לְעִיל דְאִיהּ דְקָדָה, ח"י בְּרַכְּאָן, וְכְמוֹ שְׂכַתּוּב (דְבָרִים כד יג) וּשְׂכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבְכַדְךָ,
וְכָּד תְּהִיָּה לְקָדָה כו', וְהוּא בְּכָלוּתָא כִּי הִיא כְּסוּתָה לְכַדָּה לְעִיל תְּפִלִּין בְּמָה כו'. וְאִמַר ה' חֲמִשָּׁה כו'. שְׂהוּא קְרִיאַת הַתּוֹרָה
דְהוּא בְּכָלוּתָא, וְעֵינן מַה שְׂבָאֲרֵנוּ לְעִיל תִּיקוּן י"ח וּבְלִיקוּטִים שִׁם:

^{ככ} לְדָק אִימָא תְתָאֵהּ לְקָדָה כו'. לְדָק הוּא בְּדִינָא כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (וּיְקָרָא יט טו) בְּלָדָה תְּשַׁפּוּט כו', (וּיְקָרָא יט לו) אַבְנֵי לְדָק מֵאֲזִנֵי לְדָק כו',
שְׂלָא תִּפְוּק מְדִינָא לְכַר, מַה שְׂאִין כֵּן לְקָדָה דְהוּא רַחֲמִים, לֹא כְמִדַּת הַדִּין, וְהוּא בְּה"א שְׂהִיא פְתוּחָה לְקַבֵּל שְׂצִים, הֵא לְכָס זְרַע:

דְּנָשִׁיב בֵּיהּ בְּפּוּמָא, וְהוּא רוּחָא אֲתַעְבִּיד קְלָא, וְכֵן קְרַבְנִין דְּאִינוּן רִיחַ נִיחַח לִיהוּ'ה תְּלִיין בְּחוּטְמָא, יִלְיָאָעִי בּוּסְמִין דְּאֲבַדְלָתָא, וְכֹל דִּינִין תְּלִיין בְּדַבְרָא, וְכֵן בְּעֵינִין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין אִין לְדִין אֲלָא מַה שְּׁעִינִיו רֹאוּת.

וְאִית פְּקוּדִין דְּתְּלִיין בְּשְׁמִיעָה כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ פְּקוּדִין אַחְרָנִין, דְּאֲתֻמַּר בְּהוּן אִם הַשְּׁמִיעַ לְאָזְנוּ יָצָא, וְכֵן תְּקִיעַת שׁוּפָר, סוּף סוּף בְּאֲלִין אַבְרִין תְּלִיין כָּל פְּקוּדִין, יִלְיָאָלָא פְּקוּדָא דִּירָאָה וְאֶהְבָּה אֱלוּ תְּלִיין בְּמוּחָא וְלָבָא, וְכֹל פְּקוּדִין דְּעֵשְׂיָה כְּגוֹן סוּפָה וְלִלְבַב תְּלִיין בִּידִין, וּבְאֲלִין תְּקוּנִין (ס"א פְּקוּדִין) צְרִיף בְּרַ נֶשׁ לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא כָּל מְלֻאכְיָא דְּאֲתַקְרִיאוּ עֵינֵי יְהוּ'ה אָזְנֵי יְהוּ'ה, וְאִינוּן דְּאֲתֻמַּר בְּהוּן (תְּהֵלִים קד ד) עוֹשֶׂה מְלֻאכְיוֹ רוּחוֹת יִלְיָא (מְשֻׁרְתִּי אֵשׁ לוֹהֵט), דְּתְּלִיין בְּחוּטְמָא, וּמְלֻאכְיָין דְּאֲתֻמַּר בְּהוּן (קְהֵלֶת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל דְּתְּלִיין בְּקָלָא, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר (שֵׁם) דְּתְּלִיין בְּדַבְרָא, וּמְלֻאכְיָין דְּתְּלִיין בְּעֵשְׂיָה, כְּגוֹן וִידֵי אָדָם (יִחְזַקְאֵל א ד), וּמְלֻאכְיָין דְּאֲתַקְרִיאוּ אוֹתוֹת, דְּתְּלִיין בְּצַדִּיק דְּאֲתֻמַּר בְּהוּן (יִרְמִיָּה י ב) וּמְאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תִּחַתּוּ, וּמְלֻאכְיָין דְּתְּלִיין בְּרַגְלִין, דְּאֲתֻמַּר בְּהוּן (יִחְזַקְאֵל א יד) וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב, יִלְיָוִנְעוּנְעָא דְּכֻלְהוּ יְהוּ'ה, יִלְיָוִצְרִיף לְמַנְדַּע נְקוּדָה דִּילְיָה, בְּכָל אַבְרָ וְאַבְרָ נְקוּדָה דְּאֲתַחְיִיב לְמְלֻאכְיָא דְּאִיהוּ (אוּר) מִים, וְלְמְלֻאכְיָא דְּאִיהוּ אֵשׁ, וְלְמְלֻאכְיָא דְּאִיהוּ רוּחַ, יִלְיָדְכָל נְקוּדִין אִינוּן אֲשָׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, מְלֻכּוֹת עֶפְרָ מְאָנָא דְּכֻלְהוּ עֲלָאִין דְּתְּלִיין מְסַפִּירִין, יִלְיָוִלְתַּתָּא הִכִּי אִית מְלֻאכְיָין דְּתְּלִיין מְסַפָּא וּמְלֻאכְיָין וְאוּפָן, דְּמַתְמָן נְשָׁמָה וְרוּחָא וּנְפָשָׁא, גּוּפָא מְאָנָא דְּכֻלְהוּ, מִיכָא'ל אִיהוּ מִיָּא, וְאִיהוּ מְמוּנָה עַל יָמָא, וּבְגִין דָּא כַּד אַעְבֵּר מְשָׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּיָמָא, בֵּיהּ שְׂבַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, יִמְהַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת טו יא) מִ י כִּי מוֹף בָּא לִים יְהוּ'ה, גְּבַרְיָא'ל מְמוּנָה עַל אֲשָׁא, אוּרִיא'ל עַל רוּחָא, רְפָא'ל עַל עֶפְרָא, מְאָלִין תְּלִיין כְּמָה רַבִּי רַבּוּן דְּמְלֻאכְיָא דְּתְּלִיין מְנִיָּהוּ.

בְּרִי, אַגְרָא דְּאֲלִין פְּקוּדִין דְּתְּלִיין בְּאֲלִין אַבְרִים, הוּא דְּמָאן דְּמִיחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּשְׁכִינְתִּיהּ בְּהָאִי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְזוּוּג לִיהּ יִמְכָּבֶת זוּגִיָּה לְהַהוּא עֲלָמָא, וּמָאן דְּקָרִיב לִיהּ לְשְׁכִינְתִּיהּ קְרַבְנָא, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְקַרְב לִיהּ בְּבַת זוּגִיָּה, וּמָאן דְּעָבִיד לִיהּ בִּי מְקַדְשָׁא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (שֵׁם כה ח) וְעָשׂוּ לִי מְקַדְשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עָבִיד לִיהּ בְּהַהוּא עֲלָמָא בֵּית לְדִיָּרָא (לִיהּ) תְּמָן דְּאִיהוּ יִמְכָּבֶת קְדֻשִׁין, וּמָאן דְּעָבִיד לִיהּ סְכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְסַכְף עֲלִיהּ בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְאִגִּין עֲלִיהּ מְכַל מְלֻאכְיָין חִבְלָה כַּד נְפִיק מֵהָאִי עֲלָמָא וְאָזִיל לְהַהוּא עֲלָמָא.

[תִּיקוּנֵי זוּהַר – דָּף קְלָא ע"א]

וְכָל מָאן דְּמְבַרְךָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּמְקַדְשׁ לִיהּ בְּצִלּוֹתֶיהּ בְּהָאִי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְבַרְךָ לִיהּ בְּהַהוּא עֲלָמָא, וּמְקַדְשׁ לִיהּ, וְלִית קוּדְשָׁהּ (דָּף קְלָא ע"א) פְּחוֹת מְעַשְׂרָה, אוּף הִכִּי עָבִיד לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא

בִּיאור הַגְּרָא

^ל וְאֵעִי בּוּסְמִין דְּאֲבַדְלָתָא. רוּחָה לומַר בְּחוּטְמָא:

^{לז} אֲלָא כָּל פְּקוּדָא דִּירָאָה וְהַהֵבָה כו'. רוּחָה לומַר אֲלוּ אִינוּן תְּלוּיִין בְּאֲבָרִים אֲלָא בְּאֲבָרִים פְּנִימִים דְּהֵן הַנְּסַחְרוֹת וְעִיִּין צְרַעִיא מֵהֵימְנָא פ' נֶשֶׁא ק"ב ב' ז':

^{לח} *מְשַׁרְתִּי אֵשׁ לוֹהֵט. לָא גְרַסִּין וְעִיִּין לַעִיל א', וְלַמַּעֲלָה קכ"ז א' אֲוָקִים מְשַׁרְתִּי אֵשׁ לוֹהֵט צְעִינִין דְּאִינוּן גּוּוּנִין לְאֲשָׁא וְכִמוּ שְׁאוּמַר שֵׁם: וְנַעֲנוּעַ דְּכֻלְהוּ יְהוּ'ה. בְּנִשְׁמַתָּא דְּלִיהּ תְּנוּעָה דְּאֲבָרִים, וְאֲבָרִין אִינוּן אַחְוּוּן, נָר מְאוּרָה, וְנִשְׁמַתָּא אִיהּ נְקוּדִין, רוּחָא, אֲוּפְנִים וְחַיּוֹת:

^{לט} וְצִרִיף לְמַנְדַּע כו'. עִיִּין מַה שְּׁבַאֲרַנוּ לַעִיל סוּף תִּיקוּן נ"ה:

^{למ} דְּכָל נְקוּדִין אִינוּן כו'. שְׁהֵן ג' אַחְוּוּן יו"ז שְׁהֵן צז"א, וּמְלֻכּוֹת – ה' אַחְרוּנָה, נוּק', דְּכֻלְיָלָא מְכַלְהוּ וְעִיִּין לַעִיל קל"ח א' וְכֻלְהוּ פּוּעֵלִים צַעֲפֵר וְעִיִּין רִישׁ פ' וְאַרְבָּא בְּאַרְכּוּהָ:

^{לנ} וְלַתַּחַת ה"נ כו'. דְּבִי"ע הֵן נר"ן נגד ג' יְסוּדוֹת אֲלוּ יו"ה, וְגוּף מְאַנָּה דְּכֻלְהוּ ה' אַחְרוּנָה, וְכֵן בִּי"ע עֲלָמָן מְאַנָּה לְהוּן אַרְבַּץ הַגַּשְׁמִית (הֲאֲלוּ הַגְּרָאִית) שְׁמַמְנָה גוּף דְּבַר נֶשׁ, מְאַנָּה דְּנר"ן, וְשַׁתִּי בְּחַיִּנוּת יֵשׁ בְּנוּק', אַחַת ה' אַחְרוּנָה שֵׁל שֵׁם וְאַחַת אֲדָנִי וְכִמוּ שְׁאוּמַר לַעִיל בְּאַרְכּוּהָ:

^{לו} ה"ד מִי כְּמוּכָה כו'. וְזִהוּ אוֹתוּת מִיכָאֵל – מִי כָּל בְּאֲלִים דְּהוּא אֵל הַאֲלִים וְעִיִּין לַעִיל קכ"א ב':

^{לז} בְּבַת זוּגִיָּה כו'. רוּחָה לומַר בְּנִפְשָׁא וְעִיִּין לַעִיל תִּיקוּן כ"ה וְמַה שְּׁבַאֲרַנוּ שֵׁם, וְכֵן בְּבַת זוּגִיָּה מְמַשׁ בְּחַלּוֹת לִילָה, וְהֵן ב' בְּחַיִּנוּת נוּקְבִין הַנ"ל כנ"ל:

^{לח} דְּלִיהּ קוּדְשׁ קוּדְשִׁין. רוּחָה לומַר, דְּהָאִי עֲלָמָא הוּא קְדָשִׁים, בִּינָה, הַעוֹלָם הַבָּא, וְבֵית דְּתַמְנָן הוּא בֵּית קְדָשׁ קְדָשִׁים, שְׁכוּלְלַת ג"ה, וְהוּא, הַבַּיִת, וְהַאֲדָם דְּשָׂרֵי בְּגוּוּה, וְעַטְרָה עַל רֵאשׁוֹ:

עֲשֶׂה חוֹפוֹת בְּגַן עֵדֶן, דְּקוֹדְשֵׁי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׂכִינְתָּיה, אֵינֻן קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, וְשָׁבַע בְּרַכָּאן דִּילִיה אֵינֻן בְּקִרְיַת שְׁמַע, בְּשַׁחַר שְׁתִּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבִי שְׁתִּים לְפָנֶיהָ וְשְׁתִּים לְאַחֲרֶיהָ, הָא שְׁבַע, יִמְיָיְחֻד דִּילִיה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָכִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרַךְ לִיה וְלְכָלָה דִּילִיה, וּמְקַדֵּשׁ לִיה עִמָּה בְּקוֹדֶשָׁה, וּמְיַחֵד תְּרוּיָהּ, וְכָלָא מְדָה כְּגַד מְדָה.

סוּף סוּף בְּכָל מַה דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּרִיךְ הוּא בְּפִקּוּדֵי דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִינָה וּבְגִין שְׂכִינְתָּיה, הָכִי אֶשְׁתַּדַּל קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין בְּרִיךְ הוּא וּבַת זוּגִיָה בְּהָהוּא עֲלֵמָא, זְכָאָה חוּלְקִיָה מָאן דִּישְׁתַּדַּל לְמַעַבְדֵּי רְעוּתָּיה, דְּלִית פּוּמָא יְכִיל לְמִימַר אֲגָרָא דִּילִיה בְּהָהוּא עֲלֵמָא דִּיאֵי לְדָרֵי דְרִין, בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתָּיה דִּיאֵי הוּא לְפּוּם שְׁעֵתָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וּבְנֵי לִיה בְּנֵינָא בֵּיה, קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנֵי לִיה לְבָר נֵשׁ בְּעֲלֵמָא דִּילִיה בְּנֵינָא לְדָרֵי דְרִין, יִמְיָיְכָאָה מָאן דְּשָׂרְיָא לִיה בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר דִּילִיה לְמַעַבְדֵּי לִיה אֲתַר לְשָׂרְיָא תְּמָן, וְלֵאמֹלְכָא לִיה בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר, דְּלֵא יְהֵא בֵּיה אֲבָר פְּנוּי מְנִיָּה, דָּאֵם חֶסֶר אֲבָר חַד דְּלֵא שְׂרִיָּא עֲלֵיהָ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין הָהוּא אֲבָר אֲתַחְזֹר לְעֲלֵמָא בְּגִלְגּוּלָא, עַד דְּאֶשְׁתַּלִּים בְּאַבְרִין דִּילִיה, לְמַהוּי כְּלָהוּ שְׁלַמִּין בְּדִיוֹקְנָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּאֵם חֶסֶר חַד לֵאוּ אֵיְהוּ בְּצַלְמוֹ דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.

פּוּמָא עֲקִימָא לֵא שְׂרִיָּא בֵּיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, יִמְיָיְדֵאֵיהּ מוּם, דְּמָאן דְּדְבוּרָא דִּילִיה עֲקִים, עֲלֵיהָ אֲתַמַּר (קָהֶלֶת א טו) מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן, יִמְיָיְפּוּמָא וְלֵבָא אֵינֻן לְקַבֵּל אוֹרִיָּתָא דְבִכְתָּב וְאוֹרִיָּתָא דְכַעַל פְּהָ, קָלָא וְדְבוּר דְנִפְיָק מִתְרוּיָהּ אֵיְהוּ ו'ה', צְרִיךְ לְאַפְקָא לִיה בְּדְחִילוֹ וְרַחֲמֵי דִי'ה, וְאֵם לֵאוּ, לֵא שְׂרִיָּא תְּמָן יְהוּ'ה.

שְׁפוּן אֲרִיכִין מַסְטְרָא דֵאנְשֵׁי חֵיל, רְחֻבִין מַסְטְרָא דִירָאֵי אֵלֵהִי'ם, יִמְיָיְשְׁפוּן בִּינוּיָם מַסְטְרָא דֵאנְשֵׁי אֲמַת, זַעֲרִין בְּעִגּוּלָא מַסְטְרָא דְשׁוּנְאֵי בְּצַע, כְּמָה קֵלִין וְדְבוּרִין נְפִיקִין מִפִּימָא מִדְּנִפְקִין מִפּוּמוֹי יִמְיָיְכְּמָה מְלֻאכִים דֵאֲתַקְרִיאָו עוֹפִין נְטֻלִין מְלוּלִין דְפִימָא. יִמְיָיְחֻמַּשׁ תְּקוּנִין אֵינֻן בְּפִימָא, דֵאֲתַמַּר בְּסִפְרֵי יְצִירָה, אַחַה'ע בּוּמ'ף גִּיכ'ק דְטַלְנ'ת זִסְשֵׁר'ץ, יִיְבָהוּן (דְבוּרִים כו ו) אֲבָנִים שְׁלַמּוֹת תְּבַנְהָ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכְמָה צְלוּתִין וְעֲלֵיָהּ אֲמַר יַעֲקֹב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא (בְּרַאשִׁית כח יא), יִמְיָיְשֻׁכְּב וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא, יִי'שׁ (מִשְׁלֵי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ, כ"ב בְּךָ יְבָרַךְ יִשְׂרָאֵל (בְּרַאשִׁית מח כ), בְּךָ בְּטַחַו אֲבוּתֵינוּ (תְּהִלִּים כב ה), כִּי בְךָ אָרוּץ גְּדוּד (שִׁם יח ל), וּבְךָ בָחַר יְהוּ'ה (דְבוּרִים ז ו), אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ (שְׁמוֹת לב יג), נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ (שִׁיר א ד), בְּהוֹן בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּ'ה מִמְקוֹמוֹ (יַחְזַקְאֵל ג יב).

בִּיאור הַגְּרָא

^י ויחוד דיליה שמע ישראל. לכולל צרכה וקדושה שהן עשרה, ז' צרכות וג' קדושים, והן יצ"ק:

^י זכאה מאן דשריא כו'. לעזיד כל פקודין כנ"ל וזה שאומר לאס חסר כו':

^י דאיהו מוס דמאן דדבורא דיליה עקים עליה כו'. רואה לומר כמו שאמרו (ערכין טו ע"ב) כבר כרתו דוד צרות הקדש, ואמר רשב"י (חגיגה ט ע"א) איזהו מעות כו' זה ת"ח כו':

^י פומא כו'. מפרש והולך האיך כליל הוי"ה בדבורא:

^י שפון כו'. עתה מפרש תיקונא דפומא, תיקון ז', ועיין לעיל ככ"ד א':

^י כמה מלכאים כו'. כנ"ל כי עוף השמים כו' ואינון ועוף יעופף כו':

^י חמש תיקונים כו'. דפומא הוא ה' כנ"ל, ואינון פתוחי חותם דבה:

^י ובהון אבנים שלמות. רואה לומר לא פגומות, ולמחתך כמו שאמרו (צרכות לא ע"א) ולריך לחתוך צשפתיו, ואבנים הן האותיות, דבנין הוא התיבות כמו שאומר בספר יצירה, ז' אבנים צונות ז' צ' אבנים צונות ז' ח' ועיין לעיל ז' ח':

^י וישכב כו' יש להנחיל כו'. יש הוא חכמה, וזהו אוהבי יש, ועיין לעיל ככ"ח א', י' אחלצש באנשי כו' ותמן כו', ויש הוא ל"ב נתיבות ומתמן נקודין כמו שאומר בזוהר חדש שה"ש, וב"ד אותיות הם צבינה, והכל הוא בפומא, שם הוא ז"ד אהוון ז' מולכות הפה דהוא ה' צבינה, והנקודין עשר ז' ד' חכמה, וזהו במקום ההוא, דהוא עלמא עילאה, ועבד הלוי הוא, ועיין בזוהר פ' קרח והכל נטל יעקב כלשון כליל מתרווייהו והוא שוכב שם, ואמר כך יכרך כו' כך כו'. הכל ככ"ב אהוון דאורייתא, ואמר בהון צרוך כו'. שהוא ראשי תיבות ז"ד י"ם, ויס הוא ג"כ בנקודין אהוון דבניה י"ם נש"ב אלף דנקודין דשם הוא כה מעשיו דלמעלה ככ"ח ז':

^{יב}דיקנא, בספר בן סירא, קליל דקן קורטמן, עב דקן איהו ברבויא דליחא בלחותא דיליה, ובגין דא איהו פתיא שטיא, (אמר רבי שמעון) מאן דלית ליה דיקנא באנפוי ובפימוי אלא זעיר, הוא פקחא (פקיעא), דמרה ירוקא איהי אתגברת עליה, ולית ביה לחותא כלל, דיקנא בינונית דא איהו איש תם, דעתיה שלימ, מאן דלית ליה דיקנא באנפוי כלל, מרה קריא ויבשתא אתגברת עלוי, לית ביה לחות וחמימות כלל, מארי דעציבו איהו, עובדוי כאתתא.

תא חזי אית בני נשא דממלן בנענועא דעינין, ואחרנין בנענועא דידין, ואחרנין בנענועא דרישא, ואחרנין בנענועא דגופא, ואחרנין בנענועא דרגלין, דא איהו דבכל אתר דנשמתייה ביה, תמן עביד נענועא יתיר בההוא אתר.

[תיקוני זוהר – דף קלא ע"ב]

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, וכי נשמתא לא איהי באתר ידיעא בלבא, ואתפשטותה בכל אברין דלבא, אמר ליה ברי, והא כתיב בה (רות ג ז) ^{יג}ותגל מרגלותיו ותשכב, כפום עובדוי דבר נש הכי נפיק לה מאתרהא, ונחית לה לבר מאתרהא, כגוונא (דף קלא ע"ב) דשכינתא דאתמר בה (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם, ^{יד}ותיבתא שלימתא, מאן דאתיב לה לאתרהא דהות בקדמיתא, דבזמנא דנשמתא איהי בלבא אתקריאת מטרוניתא, כד נפקת מלבא לא אתקריאת מטרוניתא, כפום חובוי דבר נש הכי נחית לה מדרגא לדרגא ומאבר לאבר, עד דנחית לה לרגלוי, וכפום זכוון דיליה הכי סליקת, עד דסליקת לאתרה, ובגין דא בכל אתר דנחתת, תמן עבדת תנועה יתרה בההוא אבר יתיר מאחרנין.

^{יז}שרטוטין דידין אשכחנא דאינון כענפין דאילנא, ^{יח}מנהון אריכין, מנהון קצרין, מנהון משלכין, מנהון בעגולא זעירין.

^{יט}אשכחנא ברזא דמתניתא, דטורין רמאין עמיקין, ^כגו סוספיתא, ^{כא}קטרא דקטרין, ^{כב}תמן הנה חד אוכמא ^{כג}בלא רגלין, ^{כד}מתהפך הפוכין, ^{כה}גוף טריף, ^{כו}הנה יתיב אזיל, ^{כז}כד הנה אזיל יתיב, ^{כח}כד הנה

ביאור הגר"א

^{כט}דיקנא כו'. הוא כליל בתיקוני דפומא, וכמו שאומר באידרא רבה דפה הוא תיקון י"ב לכליל כולא זי"ב עיין סם, ועיין מה שזכרנו בספרא לניעותא ד' תיקונין וי"ב תיקונין – ז' דרישא וי"ג דמ"ס, ז' דגלגלתא כלילין בחוטמא וי"ג דמ"ס כלילין בפומא, והן ז"כ, חוטמא ופומא כידוע, וכנ"ל קכ"ט א':

^לותגל מרגלותיו. רואה לומר גלגלת לרגלוי כמו שאומר לעיל תיקון ל"א:

^{לא}ותיבתא שלימתא כו'. בין לשכינה בין לנשמתא – דהכל אחד, כמו שכינה בישראל כן נשמתא בגופא, כלבא ושאר אברין הן גלותא דידה בין אומות בכד מרה טחול, ועיין לעיל תיקון כ', וזה שאומר דזמנא דנשמתא כו' וכן כד שכינתא איהי בירושלים דאיהי לבא דכל עלמא אז כל אומין דעלמא משועבדין לה והיא מטרוניתא דכל עלמא ונראית מלכותו יתברך וכן נשמתו מושלת על כל האברים וכולן משועבדים לנשמתא:

^{לב}שרטוטין כו'. תיקון ח':

^{לד}מנהון כו'. בד' אנפין, אנשי חיל כו', ד' אותיות הוי"ה כסדר ועיין לעיל קכ"ד א':

^{לז}אשכחנא כו' רמאין. הן דכורא, ועמיקין דנוק' כמו שזכרנו לעיל בסוד (תהלים לו ז) לדקתך כהררי כו', וחכמה נקרא מרום כמו שאומר לעיל ל"ט א', ובינה נקרא עומק, (תהלים קל א) ממעמקים קראתך כו', והיא נקרא תהום רבה, וממנה מתערין משפטין כו', והיא (קהלת ז כד) עמוק מי ימצאו, אף שלמעלה נדרש ג"כ על החכמה היינו מזל כלילות החכמה בזינה ולכן כתיב מי שהוא בינה וי"ד שבמ"י הוא חכמה שבזינה כמו שזכרנו סם, והן מתניתין דרזין עילאין שהן חו"ב, ועיין בסבא מענין הרזין דאמר סם דשאט בגו ימא עמיקא, ואמר סם דאשכח סם טורין רמאין, והנה כאשר עסק סם ברזא דגלגולין דנשמתין אמר סם דשאט בימא עמיקא דהוא ברזא דנוק', לכל גלגולין זה כמו שאומר סם דירד מדרגא דכורא לדרגא דנוק' עיין סם דזכריו, וכן אמר כאן למטה בס"א נוק' אית ליה כו' לכל גלגולין דנשמתין זה מתהפכין כו', וכאשר עסק סם ברזין דספירות דכורא אמר הרים, שמעו הרים כו' עיין סם דזכריו:

^{לח}גו סוספיתא. הוא סוספיתא דדהבא:

^{לט}קונטרס. הוא מטה ושצט של ברזל, מדקדק וסותר, וכמו שכתוב (ישעיהו י ה) שצט אפי ומטה זידס כו':

^מקטרא דקטרין. עיין בסוף פ' פקודי מענין הקשרים לכהן בארובה:

^{מא}תמן הנה חד אוכמא. הם השמרים שצחי אוכמי ועיין בזוהר פ' תרומה:

^{מב}כלא רגלין. כמו שכתוב על גחונך תלך כו', ועיין לעיל תיקון ס"ד לית ליה על מה דאסתמיך:

^{מג}מתהפך הפוכין. שהוא להט החרב המתהפכת אע"ג דהוא צנוק' מכל מקום ג"כ דכורא, ועיין לעיל קל"ב א' וברי כו' דא רזא דגלגולא דיצר הרע אית למאן כו' דמתהפך מצורה לצורה, וכן כל עניני הס"א והשדים:

אזיל מהפך טורין, כד הוה יתיב מעקר טנרין, יסמאן דאערע ביה יסטרין ליה וקטיל ליה, יסולא אהני, זכא איהו מאן דאסתמר מניה.

יכל דיוקנין דבני עלמא ביה רשימין, כל ציורין ביה מצויירין, כל גוונין ביה מרקמן, דסטרין אחרנין - יכמה ענפין תליין מניה, יכדשרביטין דנורא מלהטא דזריק, כמה גלגלין סחרין ליה, יכלהו מליין עיינין יכדגומרין דנורא מלהטין, מנהון מזדעזעאן חילין ומשריין, לית בהון רחמנותא כלל, זכא איהו מאן דאסתמר מניה.

ביה רשומין דיוקנין דחיוון בישין, דאינון מזל אריה, מזל שור מועד, מזל נשר, מזל אדם, כל נוני ימא מסאבין ביה מצויירין, ועופין וחיוון דסטרא דמסאבו יכיה רשימין ומצויירין, יכלהו מועדין לקלקל, יכמה שרביטין ונצוצין אדריקו מניה על בני נשא, ואינון נשמתין דחייביא, דקא מרפיבין על בני נשא, מנהון דכורין מנהון נוקבין, לזמנין נוקבין על דכורין, לזמנין דכורין על נוקבין, יכפד אדריקו לא אדריקו לאתרי דיעא, אלא כל חד באתר דלא מניה. יכיוי לון לאינון טיפין, דאינון נצוצין ושרביטין אערעו בינייהו, אלין שטיין דלא מסתמרין גרמיהו בזונגא דלהון, מרפיבין לון בהון, יכאתעביד אילנא דעץ הדעת טוב ורע.

יכאנוקבא אית ליה דאתקריאת להט החרב המתהפכת, דכל גלגלין דנשמתין ביה מתהפכין, לזמנין מטה לנחש, לזמנין נחש למטה, והכי מתהפכא דכורא לנוקבא, נוקבא לדכורא, יכאלין דהפכין לשלחנם גרמין

ביאור הגר"א

^{סד} גוף טריף. כמו שאמרו (נדרים כה ע"א) לנחש גופו טריף, דיעקב איש חלק, אכל גבו שלו טריף והוא משברי כלים, אין בו שלימות כלל רק הכל משברים, דהן הכל בעלי מומין ופגומין:

^{סז} כד הוה יתיב כו'. דבקדושה, לכורא - הולך אל דרום סובב כו', דור הולך כו', ונוק' - הארץ לעולם עומדת, כתפארת אדם לשבת ביה, והכל בקיומא סג, לעולם עומדת, וכן דכורא, מה שאין כן בהם לאין להם קביעות כלל, לא דכורא ולא דנוק', לכן כל השרצים מתגעגעים תמיד כידוע, ועל כן נקראו שרצים, ואף בהלכות אינן ניכרין הלוכו וכאלו הם במקומם, איזל יתיב איזל, וכן הוא בבני אדם הבאים מסטרא דלהון, שהן מהירין בתנועתן וזככ דבר:

^{סח} כד הוה איזל מהפך כו' כד כו'. לטורין הוא דכורא, וסלעים - דנוק' כמו שאומר בתקוני זוהר חדש ע"ה ב' עיין גם בדבריו, וזה שכתוב (מלכים א' יט יא) רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים, ואמר גדולה לשון נקבה, וחזק לשון זכר:

^{סח} מאן דאערע כו'. כמו שאומר זכאה מאן כו':

^{סח} טריף כו'. דב' יכרין, כעכסני - טריף כמו שאומר דפ' תראה טורף נפשו דאפו כו', וקטיל בתאווי כמו שכתוב (משלי ה ג, דה) נפת תטופנה כו' ואחרייתה כו' כחרב, רגליה יורדות כו', לכורא כעכסני ונוק' תאווי שהיא סם המות כמו שאומר להלן בכמה מקומות, ועיין מה שצארנו במקום אחר בצרכיה:

^{סח} ולא אהני. כמו שאמרו (תענית ח ע"א) אומרים לנחש ארי דורס ואוכל כו' אהה כו', וכן הוא (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל, (קהלת ד ה) הכסיל חובק את כו', ולא אהני ליה:

^ט כל דיוקנין כו' כל כו' כל כו'. עיין לעיל ק"ב א' שהן ג' דרגין דבי"ע דנר"ן, וכנגדן הכל בס"א ביה מרקמן דס"א ומה שאומר דס"א קאי על כל ג' אלו, שהן הכל דס"א:

^ט כמה ענפין כו'. הן דרגין דיליה:

^ט דשרביטין כו' גלגלין כו'. שהן הכל מסטרא דדינא כמו שאומר בסטרא דקדושה (דניאל ז ט) שביצין דנור גלגלוי נור דליק:

^ט כלהו מליין עיינין כו'. ידוע, וכמו שאמרו בחיה הרביעית, ועיינין הוא מסטרא דדינא כמו שאמרו בהיכל הרביעי דפ' פנחס והוא לאשגחא על כל עובדי, דבסטרא דרחמי לא יראה און כו':

^ט דגומרין כו'. מסטרא דלהון:

^ט ביה רשימין ומצויירין. עיין מה שצארנו לעיל ק"ד ב' שהן ב' ענינים:

^ט דכלהו מועדין לקלקל. כמו שאמרו דפרק קמא דבבא קמא:

^ט כמה שרביטין וניצוצין. שהן דכורין שרביטין, ונוק' ניצוצין, בסוד (במדבר כד יז) דרך כו' וקם שצט כו', כמו בקדושה וא"ו לכורא ויו"ד נוק' כמו שאומר לעיל בצרכיה, והן רוח ונפש:

^ט כד אדריקו לא כו'. דמיניה הוא כמו שאומר לעיל ק"ג א' ב' רוח דעולם לנפש דשנה בזמלו:

^ט וי לון כו'. רוחה לומר, לזונגא כמו שפרש והולך אליו שטיין כו':

^ט ואתעביד אילנא כו'. עיין לעיל סוף תיקון נ"ג:

^ט נוק' כו' דכל גלגליון כו'. כמו שאומר למעלה דכל גלגלוא הוא דכורא דנוק' ולכן היא נקראת להט כו' דבגלגלוא האדם מתהפך מדיוקנא לדיוקנא כמו שאומר לקמן וכמו שאומר לעיל בתקון ס"ח עיין גם בצורכ:

הפוכין אלין. הפכפך דכלהו להט החרב המתהפכת מרע לטוב ומטב לביש, וייהכא רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו, ודא איהו ייגולל אור מפני חשך וחשך מפני אור, מאן דאלימ גבר, כד אלימ נוקבא על דכורא בגלגולא דיליה לית ליה דיקנא, עקר הוא, עובדוי כבעירא, וייתועבה איהו.

[תיקוני זוהר – דף קלב ע"א]

והכי אינון מתהפכין דרגין מדינא לרחמי ומרחמי לדינא, כגוונא דסטרא דדכיו הכי מתהפכין מסטרא דמסאבו, וי"אם אלימ גבר, והוא יהיה פרא אדם ידו בכל (בראשית טז יב), ואם אלימא נוקבא יד כל בו, אית שלטנותא לביש ואית שלטנותא לטב, אית שלטנותא דשליט (סליק) דא על דא, ואית שלטנותא דניאופין, כד שליט זונה עליה, ויפלגו בעירן אתיין עליה, כמה דאשכחנא בנבוכדנאצר, דאתמר ביה (דניאל ד כב) ומבני אינשא טריד ועשבא כתורין ליה יטעמון ויפחד דשבעה עדנין יחלפון עלוהי, דאינון שבעה פכבי דיליה, יתחלפון עלוהי מדכורין לנוקבין, ובגין דא פד ייגולל דנוקבא קא רכיבת עליה, עובדוי איהו כאתתא, ויכד מליל מליל בפתיחו דידין, וקליה ודבוריה וכל עובדוי (דף קלב ע"א) כאתתא, וייתועבה איהו, ובגין דא מברכין ישראל עמא קדישא, ברוך אתה יהו"ה אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה.

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, שמענא דאית נפשא דמרכיבין לה בכלבא, ובגין דא אמר דוד (תהלים כב כא) הצילה מחרב נפשי מיד פלב יחידתי, מאי יחידתי דא נשמתא, וכי נשמתא אתרכיבת בכלב, אמר ליה ברי אין, בההוא ערל נחש הקדמוני דפתי לחיה ולבני נשא, דא איהו פלב, ודא יצר הרע דאתא בההוא עלמא מורכב עליה לקבלא עונשיה.

ואית נשמתי אחרנין דקא אתיין בגלגולא בכמה חיון, דאתקריאו מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, מזל בתולה, מזל עקרב, מזל טלה, מזל מאדים, מזל נחש, מזל דגים, כמה דאשכחנא בתרין עשר שבטין

ביאור הגר"א

^{רפב} וחלון אינון הפכין כו'. כמו שאמרו בזכרים:

^{רפג} והכא רזא כו'. שהן הכל מסטרא דגלגולא כמו שאומר לעיל בחיקון ס"ט ושאר מקומות הרבה בארוכה:

^{רפד} גולל אור כו'. (דברים ז י) שמעלם לשונאיו אל פניו כו', וכן בהפוכא לדיק ורע לו, חשך מפני אור, וכמו שאמרו (קדושין מ ע"ב) דליקים בעולם הזה למה הן דומין לחילן שכולו עומד במקום טהרה וענף כו', וזהו חשך מפני אור, ורשעים בעולם הזה כו', והוא סוד אחר מפני שהוא עץ הדעת טוב ורע שמורכב מטוב ורע כנ"ל, וזה שאומר כל דאלימ גבר, שסטרא לטוב גובר או להיפך:

^{רפע} תועבה איהו. כמו שכתוב (ויקרא יח כב) ואת זכר לא כו' תועבה הוא, דשמת זכר לנקבה, והוא מסטרא דאל אחר דאסתריס וביה נוק' דאתגברא כמו שכתוב (ויקרא ג ד) יותרת על הכבד, (ירמיהו ג ג) ומלח אשה זונה כו', וכמו שמפרש והולך ואית שולטנותיה כו' כד שליט זונה עליה, ועיין בזוהר פ' פנחס:

^{רפז} אם אלימ גבר. רואה לומר דכורא, דמסטרא דלכורא דהוא דיקק וקרוז לטהר, ועל זה נאמר (קהלת ז ג) טוב כעס משחוק, דשחוק הוא זוחלי עפר שאין להם רפואה, שאול תחתית, וזה שאומר אית שלטנותא ואית כו' ומפרש והולך אית שלטנותא דשליט דא כו' רואה לומר דכורא, ואמר ואית שלטנותא כו' והוא נוק', מעשה אשה זונה שלטת:

^{רפח} כלהו בעירין כו'. שהן מסטרא דמסאבו בסוד אדם ובהמה, וכל מעשיו הכל מעשה בהמה, דנפש הבהמיות, והכל מסטרא דתאוונת וכמו שאמרו (משנה סוטה ז א) היא עשתה מעשה בהמה לכן כו', ויש כמה מינים בהמה וכן במעשיהם, (ויחזקאל כג כ) דשך חמורים כו' וזרמת כו', וזה שאומר (דניאל ד כב) ועשבא כתורין כו', דהוא מאכל בהמה, (דברים יא טו) ונתתי עשב בשדך לבהמתך כו':

^{רפט} עד דשבעה כו'. כמו שמפרש והולך שבעה כוכבי כו', דכל ימות האדם הכל בסטרא דז' כוכבים, וכן גלגולא וכן הוא בשבעה סלעים, ומפרש והולך יחלפון, שמתחלף דכורא לטוב, והוא בז' דרגין נוק', עד שעובר עליו כל הדרגין דילה וחוזר בגלגולא לדכורא:

^{רפז} בגלגולא נוק' כו'. שכמו שיש נשמות זכרים ונקבות בסטרא דקדושה, כן הוא בסטרא דלהו, ויש זכר שבו נשמת נקבה וכמו שאומר למעלה מנהון דכורין מנהון כו', ויש שמרכיבין שניהם כמו שאומר שם לזמנין מרכיבין כו' וכל דאלימ גבר, ואמר שם דמרכיבין על דר נש – דכל גלגולין הוא שמרכיבין נשמה אחרת על נשמתו כמו שאומר דרעיא מהימנא פ' פנחס מתלח לאילנא וכמו שאומר למעלה ולכן הכל בהרכבה, וזה שאומר כאן קא רכיבת עליה על עיקר נשמתו ומכל מקום גלגולא דיליה הוא נוק' לזכר ולכן הוא בגוף זכר אבל מעשיו כלן הן בנקבה כמו שמפרש והולך עובדוי איהו כאתתא כו' והן אותן בני אדם דלעתן קלה והכל במהירות, ועיין בזוהר חדש סוף פ"ה מענין הנקודות שבה שורק (דאתתא כו):

^{רפז} כד מליכ כו'. דשני דרגין הן, דיבור ומעשה, דכורא וטוב, משה ואהרן, וכן בסטרא דלהוון בלעם בלק, ובסוד נחש עלי כו', והן ספר וספר וסיפור, ויאמר אלוקים ויעש, לכן בפתיחו דידין:

^{רפז} תועבה איהו. כנ"ל:

דַּאֲתַמְתִּילּוּ לְחִיוּן, דַּא לְאַרְיָה גּוּר אַרְיָה יְהוּדָה (בראשית מט ט), יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם, יְהִי דָן נֶחֱשׁ עָלֶי דְרָךְ, בְּנִימִין זָאב יִטְרֵף, וּבְרִי כָל דַּא רְזָא דְגִלְגּוּלָא דִּי צִרְרָה רָעָה, אִית לְמָאן דַּאִיהוּ דְמִיָּא לְאַרְיָה, וְאִית לְמָאן דַּאִיהוּ דְמִיָּא לְחַוּיָּא, וְאִית לְמָאן דַּאִיהוּ דְמִיָּא בְּחֲמוֹר, לְכָל בְּרִיין אֲשַׁתְּנִי כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוֹן, וְכְפּוּם שְׁעָתָא דַּאֲתַעְבִּידוּ בָּהּ.

¹⁷¹ וְיָעֵם כָּל דַּא זְכָאָה נְשִׁמְתָא דְשְׁלִיט עָלֶיהָ וְרָכִיב עָלֶיהָ, כְּבַר נֶשׁ דְרָכִיב עַל סוּסִיָּא אוּ עַל חֲמֵרִיָּה, וְוִי לִיָּה לְמָאן דְחַוּיָּא שְׁלִיט עָלֶיהָ, הַאי אֲתַקְרִי רִשְׁעָה גְמוֹר, וּמָאן דַּאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ אִיהוּ אֲתַקְרִי צְדִיק גְמוֹר, וְעָלֶיהָ אֲתַמֵּר (ישעיה מג ד) וְאֲתַן אֲדָם תַּחְתָּךְ, אֲדָם בְּלִיעַל אִישׁ אֶזְרִי, וְלֵאמִים תַּחַת נַפְשֶׁךָ (שם), ¹⁷² וְדִכְדְּ בַר נֶשׁ אִיהוּ שְׁלִיט עַל יְצִירָה, הֵכִי אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּל שְׁנְאוֹי, וְאִם יְצִירָה שְׁלִיט עָלֶיהָ שְׁנְאוֹי שְׁלִיטִין עָלֶיהָ.

¹⁷³ וּבְרִי אֲשַׁכְחָנָא בְּמַתְנִיתִין, בְּרִזָּא דְשִׁרְטוּטִין וְצִירִין וְגוֹוִינִין, בְּסַתְרָא דְרִזִּין טְמִירָא דְטְמִירִין, ¹⁷⁴ דְדִאֲדָם דְבְרִיאָה דַּאִיהוּ קְדָמוֹן לְכָל קְדוּמִים רְכִיב בְּאַרְיָה, סְטָא לִימִנָא, וְעִבִיד שְׁרְטוּטִין, דַּאִינּוֹן אֲוֶרְחִין וְשְׁבִילִין דִּימָא דְאֲוֶרְחִיתָא, דְעָלִיָּהּ אֲתַמֵּר (שם מג טז) ¹⁷⁵ וְהַנּוֹתָן בֵּינֵם דְרָךְ וּבִמִים עֲזָה נְתִיבָה, ¹⁷⁶ אֲדָם דִּי צִירָה רְכִיב בְּשׁוֹר וְסָטָא

בִּיאור הגר"א

¹⁷⁷ ועם כל דא זכאה כו'. כמו שכתוב (זכריה ט ט) עני ורוכב על החמור, והוא לדיק ורע לו שלכן עני כו'.

¹⁷⁸ וכד ב"נ שליט על יצרי כו'. כמו שאמרו (אבות ב ד) בטל רכונך מפני רכונך כדי שיבטל רכונך אחרים מפני רכונך, וזה שאמר למעלה כפום עובדיהון רואה לומר בגלגולא קדמאה, וכפום שעתא כו' לכל שעתא אית ליה מזלא אחרא, וכל זה הוא לפי עובדיהון, כך אכתרי בשעתא דמזלא גרים ליה כמו שאומר לעיל ק"ג ב' ויש שנברא בזמנו שהוא משקת ימי בראשית ולכן אמר וכפום שעתא כו'. ומה שאמר למעלה ואית נשמתין אחרנין כו' הוא בסטרא דקדושה כמו שמפרש והולך כמה לאשכחנא בתרין עשר שבטין כו', והנה י"ב שבטים הם נגד י"ב מזלות כמו שאומר בספר יצירה, ועיין לעיל תיקון ס"ח דגלגולין הן ב"ב מזלות, והנה רזין דחיוון אלו הכל הם בסדר המזלות, והנה היצר הרע ג"כ לפי הגלגולא בסטרא דלהון שהן דיוקנין דחיוון זישין כמו שאמר למעלה והן גם כן י"ב מזלות, י"ב נשיאים לאומותם כמו שאומר לעיל ל"ב א' ואית כו' דאיונון אכתריאוו טלה כו' לא כגוונא לא כו' עיין שם בדברי, וכאן הוא השקת היצר הרע, אם מסטרא דחמור – אשר נשך חמורים כו', וכן מכל מין הוא יצר הרע אחר, ועל הכל ניתן הבחירה לאדם – (בראשית ז ד) ואתה תמשול בו, (אבות ה כג) וכפום לערא אגרא, וזה שאמרו (שבת קיח ע"ב) במאי הוה זהיר טפי, (עירובין יג ע"ב) ועתה שנברא ימשמש במעשיו באיזה חושק ובזה יזהר להתגבר:

¹⁷⁹ ובדי אשכחנא כו'. כאן ג' הג"ל, שרטוטין ואיורין וגוונין בסטרא דקדושה כמו שמפרש והולך:

¹⁸⁰ לאדם דבריאה דאיהו קדמון כו'. רואה לומר כתר, דכח"ב הן ג' אדם דבי"ע כמו שמפרש והולך וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ט, וכתר הוא קדמון לכל קדומים כמו שאומר לעיל קי"ט א' דביה מתלבש עלת כל העלות, ואמר רביב באריה רואה לומר חסד, דג"ר רכיוו בג' אמנעיות חג"ת, ואמר סטא לימינא רואה לומר נאה, דג' נה"י איונון ג' רוחי עלמא, עם מלכות – ד' רוחות העולם, שהיא רביעית לכל תלת, וג' חג"ת עם מלכות הן ד' חיות, וג"ר הן ג' אדם שהן נר"ן, ומלכות – גופא לון, ואמר ועבדי שרטוטין במלכות דהיא גופא לאדם, ועיין למטה אמר ליה מאן אדם כו' אריה דביה עבדי שרטוטין כו', נחא הוד יסוד כו'. רואה לומר איונון דקאמר סטא לימינא כו' סטא כו' כל איורין כו', ועיין בזוהר פ' וארא אלא ששם מפרש בענין אחר ד' יסודות כח"ב, שג' אמ"ש הן כח"ב כמו שאומר בפרק א' דספר יצירה, רוח מרוח שלש מים מרוח ארבע אש ממים, וד' סטרי עלמא הן חג"ת, וד' מתכות הן נה"י, ומלכות רביעית לכל תלת, והוא סוד שם י"ב כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש, ועיין לעיל קל"ג ב' וכן כאן דעבדו ג' דברים במלכות, דבה ג' דרגין, שרטוטין כו', הכי י"ב:

¹⁸¹ הנותן בים דרך כו'. עיין לעיל קכ"ב ב', ורואה לומר כאן בים דהוא ימינא יסוד המים, וכן אריה הוא דימא כמו שאומר בזוהר חדש פ' יתרו כ"ח א' ות"ח תלת קטירין בב"נ מסטרא דרכיו ואיונון נפשא ורוחא ונשמתא כו' סטא לימינא ונטיל מיא וכליל בפומא דאריה כו' ישרא המים אלין מאריהון דחכמה דאיהו נפש חיה, דאיונון כנונין דמתרביין דימא דאורייתא, ואיונון מסטרא דאריה דימא דאיהו כשר בים, דאריה דסטרא אחרא איהו פסול ביבשתא, ואריה דימא איהו לימינא דאברהם כו', ובזה מתורץ מה שמקשין דהאיך חיה טמאה במרכבה ותירץ לכל אחד ביסודו, וכן נשר הוא דאוריא, וכמו שאמרו (ע"ז לט ע"א) חמרא דימא שרא, תורא דימא אסור וסימנך טהור כו', ואף שור אינו דיבשתא אלא דאשא, רק האדם לבדו והוא דמות אדם שהוא למטה מהג' חיוון וכוללן אצל אדם היושב על הכסא מתגאה על כולם, והענין כי ב' מיני אדם הן, א' מלך הגוף והן עמי הארצות שאינו אלא בגוף, והוא למטה מד' חיות כמו שאמרו (ילקוט שמעוני בראשית פרה א סימן יד) זכו רדו לא זכו וירדו, והב' מלך נשמתא הוא יושב על כולם – אדם על הכסא, כמו שמפרש והולך וירדו בדגת הים ובעוף השמים, ומושל על ג' חיוון בג' דרגין לאדם שהן נר"ן דבי"ע, שנאמר ויברא אלקים את האדם, ויילך כו', נעשה אדם, וד' חיוון עומדים ד' סטרי עלמא שהן נה"י, והחיוון – חג"ת, ואדם יושב על גביהן – בינה כליל תלת עילאין, והן ג' אדם שאמר כאן, אדם דבי"ע, והן אדם על גבי חיוון ד' סטריין כולל כל עשר ספירות, וכמו שמפרש והולך, ומלכות הוא אדם, דמות אדם בגופא דכליל כולל, והיא רביעית לכח"ב דנעשית גופא לנר"ן והיא לבוש אדם, דמות אדם, לפי הנר"ן – הלבוש דנר"ן אברים וש"ס גידים, והיא אדם כולל ג' חיוון והיא רוח מערבית דבה מתערב כולל כמו שאומר לעיל קכ"ט א', ובינה ומלכות – ב' אדם, ב' שכינתא, שכינה עילאה שכינה תתאה, ב' אדם – אדם עלאה אדם תתאה, ולכן היא איומה כנגלות דהיא אדם כמותן, גופא להון, והוא ד' אותיות אלני, א"ן – ג"ר, ג' אדם כמו שמפרש והולך אמר ליה ברי האי איהו כו' אדם דיצירה כו' דאיהו יו"ד כו' אדם כו', והיא ד' רביעית לון ד' דמות אדם והיא

לְשִׁמְאֵלָא, וְנָטִיל אֶשְׂא בְּפִימִיה וְצִייר צִיורֵין, אָדָם דְּעֵשְׂיָה רְכִיב בְּנֶשֶׁר וְנָטִיל רוּחָא בְּפּוּמוֹי וְסָטָא לְמִזְרַח
בְּאַנְפוֹי, וְעָבַד גּוּוּנִין בְּעֵינֵין בְּאַנְפִין. יצאָמַר לִיה מָאן אָדָם דְּבְרִיאָה וְיִצְרָה וְעֵשְׂיָה הָכָא, יצאָמַר לִיה בְּרִי הָאֵי

ביאור הגר"א

למה לית לה מגרמה כלום דגוף אינה חיה כי אם מנשמתא ועלה כתיב את האדם עפר מן האדמה ויפח בו והיא איומה כנגלות שכתוב ומוראכס וחתכס בו שמתיראים מפרכופא גופא וכל זה צעוד נשמתו בקרבו, הגדלות כמו שמפרש והולך וחתכס כל זמן שאדם חי בו: ¹⁵⁷ **אדם דיצירה בו.** כמו שמפרש והולך לכל ציורין הוא ציור"ד וכמו שאומר לעיל קכ"ד ב' שרטוטין אינון באתון בו' ציורין אינון בנקודין בו' וציורין אינון בעינינו בו' באודנינו בו' קמץ שרטוט וצור בו' נלוצ' אינה יו"ד בו', ועיין מה שבארנו שם, ולכן בחכמה לאינה יו"ד של השם – ביה ציורין, דהן ציורא לעינינו ואודנינו שהן יודין וכמו שמפרש והולך לאינה יו"ד מאין דביה צייר כל ציורין דעלמא, ביה צייר עינינו בו', ובבינה – ה"א, ביה צייר גוונין, דה"א גוונין אינון לכלילין כל הגוונין כמו שאומר לעיל בריש תיקון ה' ובסוף תיקון י"ח ושאר מקומות, והן ה' גוונין דעינינו כמו שאומר לעיל קכ"ה קכ"ו, וכן גוונין דאנפין כמו שאומר לעיל קכ"ז קכ"ח ואף שאמר שם ד' אינון ה' כמו שאומר לעיל סוף תיקון י"ח דד' אינון ה', דתכלת כוללן, ועיין מה שבארנו שם, וזה שאומר ועבד גוונין בעינינו באתון והם י"ה שבשם, ושרטוטין הוא מאות ו' שבשם, שהן שרטוטין וכמו שאומר לעיל קכ"ד ב' שרטוט הוא רקיע ווא"ו, והוא בכתה, קו האמלעני, ושם הוא ווא"ו, אריך אנפין כמו שאומר לעיל קכ"ב ב' ושאר מקומות, ועיין לעיל קכ"ד א' ואינון מסטרא דא"ו לאינה ווא"ו בו' עיין שם בדבריו, וכאן אמר לאינה אלף לאין, והכל ענין אחד דהוא אלף שבאמלע ווא"ו, דלחד אפיס בב' ווי"ן ב' פנים כמו שאומר שם ושם ברישא דא' לאינה לחד אפיס לאינה ווא"ו, א' אינה אורייתא דאתייהיבת בתנין לוחין דאינון ו"ו ועיין לעיל קכ"ב ב', והכלל דלהון הוא ווא"ו, והן טעמים נקודות אותיות שהן בכח"ב והן בנר"ן, ג' אדם כידוע, טעמים מסטרא דוא"ו, נקודין מסטרא דיד, אותיות מסטרא דה"א כמו שאומר לעיל קכ"ז א' עיין שם בדבריו ומה שבארנו שם, ווא"ו הוא באריכו התפשטות, יו"ד הוא בקמיטו אמנוס, והוא הו"ג התפשטות המים וצמח האש, צויענא דקרדינותא, קו המדה, מי מדד בו', גבול לכל דבר, והוא הצור שאלמלא הגבול אין ציור לשום דבר, וזהו דמיא עבד שרטוטין ואשא ציורין, והן אוריאל ונילואל, (דניאל ז טו) כרסיה שביצין דנור שהן ניולאין דאשא, (שם) גלגלוי בו' יודין, ולכן עשרה גלגלים, ועיין לעיל תיקון י"ג וגוונין מרוחא שהוא מורכב משניהם כי הגוונין עצמן הם מסטרא דגבורה מצויענא כמו שאומר ריש פ' בראשית ובקו המדה אבל הן מאירין מאור שבתוכן, ה' אור בה' גוונין כמו שאומר לעיל תיקון ה' ושאר מקומות הרבה, ועיין מה שבארנו בקו המדה, ועיין בתוספתא דפ' יתרו ומה שבארנו שם בארוכה, וכן ה"א מורכב מיו"ד, נקודה שממנה נבנית הה"א כמו שאומר בפ' ויקרא, וממנה נהר יוצא מעדן, מתפשטות בקוין לאורך ורוחב כמו שאומר שם לכל הגוונין כלילין, אף להתפשטות שלהם בה' ספירות עד הוד, מכל מקום נ"ה הן ב' ערבות וכלילין בג' חג"ת, לאינן רק אפיקי מים, וכן גוונין דעינא כלילין בג' כמו שאומר לעיל קכ"ה ב', ג' ויין שבה"א ויו"ד הוא אחת אור המאיר כמו שאומר בתוספתא שם לנו בגו קיימא בו', וטעמים הן שרטוטין שרובן הן מקוין ולכן אמר לעיל קכ"ז א' שהן מסטרא דוא"ו, והוא הגותן בים דרך כמו שאומר בריש פ' בראשית ט"ו ב' והמשכילים יזהירו בו' ובגונא דלהון אזלי אבתרייהו אתון ונקודי עיין שם בדבריו ובמאמר הטעמים, ונקודין יו"ד, שרובן הן יודי"ן, ואתון מורכבין משניהם כמו האל"ף והעי"ן והשי"ן וכיוצא, ואמר ונטיל לאשא צפומא רוחא צפומיה וכן מיא כנ"ל, הוא מה שבארנו למעלה דג' יסודות בג' חיוון בג' סטרין הן הט' ספירות כח"ב חג"ת נה"י אלף שכלן אע"ג דכתר רכיב על אריה מכל מקום אריה אזיל ליסודו לימינא מיא, וכן בכולם, והן כלן הכל כמו שאומר בריש פ' ויקרא, וג' אדם הן נגד ג' יסודין וכמו שאומר בפ' יתרו בזהו חדש שם עיין שם, ואדם הרביעי גופא הוא עפר, (איוב ל טו) ואדם על עפר יסוד, (בראשית ב ז) עפר מן האדמה, (בראשית ג יט) כי עפר אתה, והוא דמות אדם כנ"ל, וזה שאומר למטה כל שרטוטין וציורין בו' שבכינתא תתאה לאינה דמות אדם:

¹⁵⁸ **א"ל מאן אדם בו.** דסובר על צי"ע ממך, והוקשה לו לאם כן האיך קאמר דרכיב בחיוון והא חיוון הן בכרסייא, והשיב לו לאדם דצי"ע בכח"ב, וחיוון אינון ג"כ כמשמעו, אלף חג"ת מסטרין נה"י כמו שמפרש והולך, וביראה היא עלם הדבר, לכן כתיב בורא חושך שאין בו ציור רק ביראה מה שאין בו צלור, וכן ברא נקבים בו', וכן שרטוטין, אבל ציורין דאנפין הוא יצירה בציור, וגוונין הוא תיקון הדבר עשיה, וכן בג' שותפין, דהשם יתבדך בורא עלם הדבר שנותן הנשמה והוא אמון מופלא קדמון בו', ואבא – הזרע שממנו האטיירות הכל טפה יו"ד, ובאימא אתעבידת הולך ונתתקן כולא, וזה שאומר למטה בינה אינה אס כל חי בה אתעבידו כל עובדין בו', וכן בעובדא דבראשית, בתחילה בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ, את לרבות שכולם נבראו עמהן, ואח"כ נצטיירו באמירה ויאמר אלוקים בו', ואח"כ בעשיה ויעש אלוקים, והוא ספר וספור, ספר – בצריאה, וספר – בעשיה אהי"ה אשך אהי"ה, וספור – ציורה, שהן נגד מחשבה דבור מעשה, ספר הראשון במחשבה, והשיני בכתובת יד שהוא עובדא, כח מעשיו בכ"ח פרקין, כ"ח מ"ה דעובדא כמו שאומר לעיל ל"ט א' ושאר מקומות בכ"ח אתון, ואמירה הוא ציור"ד נקודין, דהכתבה הוא אותיות כמו שכתבין בספר תורה, עובדא, והאמירה אי אפשר כי אם על ידי תנועות והוא באמירה ולא בכתובה, והטעמים הוא להבין פירוש דקרא במחשבה, ולכן בכתובת ספר תורה כריך להיות ג' ספרים הנ"ל כמו שאמרנו (מגילה יח ע"ב) כריך לכתוב מן הכתב, והוא ספר הראשון שאין שם לא אמירת הכותב עתה ולא מעשה ידיו, ואח"כ אומר וכותב, ספור וספר, אמירה ומעשה, ואף משה רבינו עליו השלום היה אמירת השם יתבדך במקום ספר הראשון, וכן בכל דבר, כמו ביצירת האדם מאב ואם, התעוררות האדם לזיווג הוא במחשבה ונעקר הזרע ממנו והוא במחשבה נעלם מכל, ואח"כ הזיווג הוא נגד דיבור, שהוא ציור אדם לחצירו, כן הזיווג, צרית הלשון וצרית המעור, והן מכוונים בכל דבר, ולכן כינוי בדבור (משנה כתובות א ח) ראוה מדברת בו', ואח"כ העיבור והוא עובדא ניכר לכל, וכמו המעשה שנתקן מעט מעט במעשה כן בעיבור והוא אהי"ה אשך אהי"ה כמו שאומר בפ' ויקרא י"א א' וצפ' אחרי מות, וב' אהי"ה ספר וספר שניהן שוין, ספר שמעתיק ממנה וספר שכותב, וסיפור שמחבר שניהם – אשך, ואשך הוא לשון שאני עתיד להיות אהי"ה, והוא הכנה לו, והוא האמירה לכתובה, וכן בולד הטפה באב גנוז כמו העובר באם, והזיווג – סיפור שמחברין, כמו הדיבור ציין ב' בני אדם שקודם היה במחשבתו של זה ואח"כ מלאה לחצירו לעשות ואח"כ נצטייר בשני לעשות:

אִיהוּ דְאִתְמַר בֵּיהּ וְאָדָם אִין, וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אִין (קהלת ג יט), וְאִיהוּ אָדָם דְּבִרְיָאָה, דְּבַהֲאֵי בְרָא עֲלֵת הָעֲלוֹת כֹּל בְּרִיין, "אָדָם דִּיצִירָה חֲכָמָה, עֲלִיָּה אִתְמַר (איוב כח כ) וְהַחֲכָמָה מֵאִין תִּמְצָא, דְאִיהוּ י' מֵאִין, דְּבִיָּה צִייר כֹּל צִיורִין דְּעֲלָמָא, בֵּיהּ צִייר עֵינִין וְחוֹטְמָא נּוֹקֵבִין דְּחוֹטְמָא נּוֹקֵבִין דְּאוּדְנִין וּפִימָא, כֹּל נְקוּדִין וְצִיורִין דְּאִינוּן עֲזָקָא לְאֵת י', וְאִיהִי בְהוֹן כְּאֲבָנָא בְרִישׁ עֲזָקָא, אָדָם דְּעֲשִׂיָּה דָא י' מֵאִין, בִּינָה, אִיהִי אִם כֹּל חֵי, מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, בְּהָ אִתְעֵבִידוּ כֹל עוֹבְדִין דְּעוֹבְדֵי דְּבְרָאשִׁית, וְגוֹוִינִין.

^ט אִיָּה דְּבִיָּה עֵבִיד שְׂרֻטוּטִין, דָּא חֲסֵד יְמִינָא, שׁוּר דְּבִיָּה צִייר צִיורִין, דָּא גְבוּרָה, נְשֵׁר בְּאִמְצָעִיתָא, דְּבָה אִשְׁתְּמוּדְעוּ כֹל גְּוִוִינִין, וְדָא תְּפִאָרַת, שִׁשְׁפִּירוּ דְּכָלָא, שִׁדְכָל גְּוִוִינִין נְהָרִין בֵּיהּ, שִׁוְנִצַּח הוּד יִסוּד אִינוּן לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהִין.

ביאור הגר"א

^ט א"ל כרי האי איהו דאתמר בו'. למותר האדם על הבהמה הוא רק בנשמתא, והוא ג' אדם הג"ל דנר"ן, והוא בינה, נשמתא לכליל ג"ר, וב' ענינים הם והכל אחד כנ"ל נר"ן, וב' רוח ונפש גם לבהמה, ורק בנשמתא בינה לכליל ג"ר בחיה ויחידה וכל זה אחד, וכן ג' חיוון הן בחג"ת, והאדם בינה לכליל ג"ר, ג' אדם, שבהאי אדם הוא מותר על הבהמה, שלכן אדם שולט על המזל – מזל נשמה שבו, שהכל תלוי במזל – בז"ת וז' כוכבים, אבל אדם מזל ג"ר שולט על המזל, אבל אדם התחתון עליו אמר קהלת כי מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכל, כמות בו' ומותר האדם בו', רק באין, ואין מפרש והולך הוא בג"ר, א' – בכתר כידוע, ויו"ד – בחכמה, וה' – בינה, אי"ה, ומזל כלילתה בחכמה היא ה' תרעין, נ' תרעין הוא נ', והוא אין, להבנין מתחיל מחסד עולם חסד יבנה, ואף לחכמה נקראת יש, היינו נגד הכתר, אבל נגד ז"ת – ג"ר כן נקראו כתר, וכמו שאומר למעלה בהרבה מקומות שכמו שכתר נגד ט' ספירות כן ג"ר נגד ז"ת, שלכן כתר ובינה כל ענינם אחד וכנ"ל, והוא דעת במקום הכתר, וכן נכלליו בכתר, ולכן נקרא כתר – אין, לכליל ג"ר, והוא שאמר ואיהו אדם דבריאה רואה לומר האין, ואמר דבהאי ברא בו'. רואה לומר שלכן נקרא אדם דבריאה, שבו ברא בו', אבל ביה לא שייך בריאה ועיין לעיל קי"ד א', וכמו שג' עולמות ביי"ע הן כלים לאצילות כן אלו ג' אדם לעלת העלות, וכל ענינם של ביי"ע לאצילות, וזה שאומר דבהאי ברא עלת העלות בו', וכמו שאצילות מקנן בהם כן עילת העילות בהם, אלא כל שגבוה יותר הדביקות יותר אלא דוגמא שלהם:

^פ אדם ליצירה חכמה בו' תמלא. שהיצירה הוא מציאות כמו שאומרים יוצר אור ובורא חושך, שהבריאה הוא נעלם, (תהלים יח יב) חשך סתרו, שאינו רק במחשבה, והדבור הוא יש מאין שהוא ממחשבה שנקראת אין, שהוא נעלם, והדבור הוא יש – בא ממנו, ולכן כמו שהמחשבה אינו מושג רק בדבור כן כתר רק בחכמה, וכן בזיווג נודע מה שבמחו, וכן בכל דבר, והוא התחלת המציאות, יו"ד, נקודה הקודמות לכל דבר, שכל הכתב הוא בא מהנקודה ראשית לכל דבר ועיין מה שבארנו לעיל שהן יו"ד ליורים בראש, וב' אנפין וז' נקבים, ונגד יו"ד – יו"ד נקודות, ועיין מה שבארנו שם, ואמר כל נקודין וליורין בו'. רואה לומר כחותם בתוך הטבעת, והוא היקף העיגול והמרכז, והוא חו"ב, שבחכמה קוטרם בגולמא נעין בעיקרא, והן הליורין בעגולא הכל, ונקודה האמצעית, כמו העין ובה עין שבתוכה, וכן בכולם והוא עגולא ורבו, חו"ב כמו שאומר בפ' תלויה ושאר מקומות, וריבוע הוא בינה וג"כ נקודה בתוכה, מ"י י"ם כמו שאומר לעיל תיקון נ"ב, והן הגוונים שהן ה' גוונים, ד' מד' סטריין, וה' נקודה שבתוכה שכולל ה' גוונים, י"ם – יו"ד במ"ס, ולכן ליורין וגוונים בחו"ב כמו שפרש והולך, וכן נ' מאין זה הגוונים שהוא יש חושבן נ', והוא ג"כ סוד מ"ם וסמך, ס' בעיגולא בינה שהוא בינה שבחכמה, ומ' הוא תבונה בינה שבבינה, ונו"ן הוא על כלל תבונה שהיא בינה, אס כל חי, שבה האצויות הולד, שכלל חו"ב שבחכמה נקרא חכמה, וחו"ב שבבינה נקרא בינה, היא אס כל חי שהיא כלל הבינה, והיא נ', וזה שאומר בינה איהי אס כל חי זה אהעבדו בו'. רואה לומר כמו שבאם יתעבד הולד, כן זה אהעבד כל עובדא דבראשית, והוא אס כל חי, וכל הוא נו"ן שלכן מתחלק כל מעשה בראשית לנו"ן תרעין כמו שבארנו בסוף איוב וכמו שאומר לעיל יש תיקון ס"ט, וכן שכינה תתאה דוגמתה שלכן נקראת כלה, אלא שהיא נו"ן כפופה, (שבת קד ע"א) נאמן כפוף, ובינה נו"ן פשוטה שלמעלה עלמא דחירו, והוא נו"ן מאין, וכן במ"ס שהיא נקראת י"ם, כל הנחלים הולכים אל היס בני' תרעין, יו"ד דבגוה ומ"ם (בינה) וג"כ נקרא מי, (שבת שס) מ"ם פתוחה וסתומה, ועיין לעיל קל"ג ב', ואמר כל עובדין בו' וגוונים. דעובדא תליא בגוונים כמו שאומר לעיל תיקון ה' ושאר מקומות, (ישעיהו מ יב) מי מדד בשעלו מים, גוון חיוור, ושמים בזרת חכו, וכל בו' ושקל בו', וגבעות, שהן ה' גוונים בהן כלולין כל עובדא דבראשית, וזה שאומר שבה"א נברא, בה"א הזאת שכלולה ה' גוונים, ונכלל הכל בה"א, וזה שאומר למטה כל שרטוטין וליורין ועובדין בו':

^פ אריה דביה בו'. עתה מפרש והולך הג' חיוון בחג"ת, ועיין מה שכתבתי למעלה להשרטוטין הוא מזל החסד בהתפשטות וכן בכולם עיין שם:

^פ שפירו לכלא. רואה לומר לשון תפארת, שפירו:

^פ וכל גוונים נהידין ביה. ידוע, וכן נשר בו כל הגוונים כמו שכתב (יחזקאל יז ג) הגשר הגדול בו' מלא הנוצה אשר לו הרקמה (ועיין בזוהר פ' יתרו ע"ד ב' סטא לימינה ונטיל גוון מיה, כליל בפומא דלחריה, חדא סטא בו' סטא בו', דחד נשר רברבא רב גרפין מאריה לנוצה כל גוונים ביה מתחמאן בו):

^פ ונלא בו'. הן הסטריין, וזה שאומר לקבל אבהן תלת, ואמר וכל שרטוטין בו'. להכל כלולין בשכינה, עשירית הכוללם, ועשירית, ורביעית, ועשירית הארבע רביעית הוון, רביעית לכל תלת, והוא שם י"ב וכמו שאומר לעיל:

כל שרְטוּטין וְצִיּוּרין וְעוֹבְדִין, אינון אַתְחִיזין בְּשִׁכְיָתָא תַתְּאָה, דְּאִיְהִי דְמוּת אָדָם, שִׁיְעֵלָה אַתְמָר (הושע יב יא) וְכִיד הַנְּבִיאִים אַדְמָה, כְּלָא אַתְחִזִי בְּהַ לְתַתְּאָה, וְלִית בְּרַ נֶשׁ כִּיל לְמַנְדַּע וְלֹא־אֶסְתַּפְּלָא בְּשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגוֹוִינִין דְּלֵעִילָא אֶלָּא בְּהַ, שִׁיְבְּגִינָה אַתְמָר (שמות לג כג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲוֵרִי, אֶבְל לֵעִילָא מִינָהּ וּפְנִי לֹא יֵרָאוּ (שם), דְּלִית בְּרִיָּה דִּכְיֵלָא לְאֶסְתַּפְּלָא תַמָּן, בְּתַקִּיפּוּ דְצַחְצוּחִים, וְנִהוּרָא דְגוֹוִינִין, דְּעֵלְיָהּ אַתְמָר (דף קלב ע"ב) (שם כ) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, וְכִי בְּאַנְפּוּי דְמִשָּׁה לֹא הוּוּ יְכַלִּין לְאֶסְתַּפְּלָא, כְּלִ שְׁכַן בְּעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, דְּאִיְהוּ כְּלִיל כְּלִיל שִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגוֹוִינִין, וּבִיָּה נְהָרִין כְּלָהוּ, וְאִיְהוּ כְּלִיל בְּכָלְהוּ (כלל דכלהו).

וּבְגִין דָּא אַתְקֵרִי שׁ, כְּלִיל תַלְת עֲנַפִּין דְּאִינוּן תַלְת אַבְהֶן, וְדָא אִיְהוּ רְזָא וְשִׁכְבְּתִי עִם אַבּוּתִי (בראשית מז ל), וּבְגִין דָּא מְלָכוֹת אִיְהִי בִּית יַחֲדָה, שְׁבִי'ת, דְּבָהּ אַתְגַּלְיִין כְּלִ גוֹוִינִין וְשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין לְבַנֵּי נְשָׂא, וּבָהּ יְכַלִּין לְמַנְדַּע כְּלִ מַה דְּלֵעִילָא, וְלֹא בְּאַתְרַ אַחֲרָא, דְּאִיְהִי כְּגוֹוִינָא דְּאֶסְפַּקְלָרִיָּא, דְּאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּהַ פְּרַצוּפִין דְּאַנְפִּין. שִׁרְטוּטִין דִּידִין אִינוּן אֵילְנָא דְחִי, כִּד אִינוּן פְּתִיחֻן לְמַעַבְד טִיבּוּ, כְּשׁוֹשְׁנָה דְּאִיְהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא, וְלֹא־אֶרְקָא רִיחָא טָבָא.

וְאִית עוֹבְדִין טְבִין דְּאִינוּן אֵיבָא לְאֵילְנָא, כְּגוֹן צְדָקָה, וְכַמָּה פְּקוּדִין דְּתַלְיִין בִּידִין לְמַעַבְד בְּהוּן טִיבּוּ, יְדִין דְּלָא אַתְחִיזִין בְּהוּן שִׁרְטוּטִין, לֹא־ו אִיְהוּ דִּיּוֹקְנָא מְאֵילְנָא דְחִי, וְאִית שִׁרְטוּטִין בְּאַרְח מִיִּשְׁר מְסֻטְרָא דִּיְצָרָא טָבָא, וְאַחֲרָנִין מְסֻטְרָא דִּיְצָרָא בִישָׂא, דְּאֵלִין פְּתִיחִין לְטִיבּוּ, וְאֵלִין פְּתִיחִין לְבִישׁ, וְאִית דְּמוֹרְכְּבִין אֵלִין בְּאֵלִין, אֵילְנָא דְטוֹב עִם רַע, וְרַע עִם טוֹב, אֵלִין אִינוּן דִּיְדִיְהוּן זְמָנִין עֲבָדִין טְבִין וְזְמָנִין עֲבָדִין בִּישׁ, יְדִין דְּעֲבָדִין טִיבּוּ כְּלִ יוֹמוּי, אֵלִין אִינוּן מְאֵילְנָא דְחִי, וְאֵלִין דְּעֲבָדִין טוֹב וְרַע, אֵלִין אִינוּן מְאֵילְנָא דְטוֹב וְרַע, וְיְדִין דְּכָל יוֹמוּי עֲבָדִין בְּהוּן עוֹבְדִין בִּישִׁין, דָּא אִיְהוּ מְאֵילְנָא דְאַתְמָר בִּיָּה (ישעיה ה ב) וְיָקוּ לְעֵשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאוֹשִׁים, וְאִית אֵילְנָא דְלָא עֲבִיד פִּירִין, וְאִיְהוּ עֶקֶר, אֵלִין אִינוּן דְּלִית בְּהוּן עוֹבְדִין טְבִין, וּבְגִין דָּא אֶמְרוּ מְאֵרִי מְתַנִּיתִין לֹא הֶמְדַּרְשׁ עֶקֶר אֶלָּא הַמְעַשָּׂה הוּוּא הָעֶקֶר, וּבְגִין דָּא עֶקֶרָא דְשִׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגוֹוִינִין אִיְהוּ עוֹבְדָא.

ביאור הגר"א

^פ ועליה אהמר וביד כו'. עיין לעיל ק"כ א':

^פ ובגינה אהמר כו'. להוא נקרא אחר, בסוד חושן ואפוד, פנים ואחור, קשר של תפילין, (שמות לג כג) וראית כו', ד' של תפילין, ד' של זבגין ונהגה כל השרטוטין כו' – הכל זה, שהיא משכח לדאם כמו שאומר לקמן קל"ח א' ב', ובעור האדם נראין כל השרטוטין וצוירין וגווינן, וכן למעלה הכל זה, ובה (ישעיהו ו א) וארא את ה', ועיין בזוהר פ' בראשית י"ח א' ב' ובריש פ' וארא, וזה שאומר אצל לעילא מינה כו' לית כו'. דאף משה רבינו עליו השלום כתיב (שמות ו ג) לא נודעתי, דלו רק בידיעה, לכן כתיב ביה (שמות לג כ) כי לא יראני האדם, משום להתנבז בדאני כמו שאמרנו בגמרא (יבמות מט ע"ב), וכמו שצארנו סס, והן ד' דרגין, ג' לעמודא דאמלעיתא, דאספקלריא דנהרא, ורביעית – ידיה לכליל לון, וזה שאומר ועלייהו אהמר כי כו' ואמר וכי צאנפוי דמשה כו'. כמו שכתוב (שמות לג ל) וייראו מגשת כו', (שם לג) וישם על פניו, ורואה לומר משום דהוא דהגא דעמודא דאמלעיתא, וזה שאומר כל שכן בעמודא דאמלעיתא כו', ואמר דאיהו כליל כו' דהן ג' דרגין בג' קוין שהן ג' אלו שרטוטין כו' בכל ג' דביה כנ"ל, וזה שאומר ובג' דאחרי ש' כו' ורואה לומר ש' דשבת, ובה מלכות, בת יחידה כמו שמפרש והולך ובג' דמלכות כו', ואמר ושכחתי כו'. רואה לומר לעשות מרכבה עמהו, ושכ"ב הוא ש' כ"ב, ש' כנ"ל וכן כ"ב שהוא בג' אבהו כמו שאומר בריש פ' בראשית ט"ו ב' ט"ז ב', ואמר שבת דבה אחגליין כו'. דהיא בת עין, פרטופא דכולה, דבה אחחזי, ועיין בזוהר דהש פ' יתרו בצרכה, ואמר דאיהו כגוונא דאספקלריא כו' שהיא נקרא מראה, דמתחזיא בה כידוע, בסוד הלצנה שאין לה אור מעלמה, רק מראה, דמתחזיא בה כל נהורין, לית לה מגרמה כו' אצל כוליה מכולם, ואמר ולא באחר אחרת כמו שאומר לעיל לית רשו לשום נביא וחזה רק זה שנאמר בזאת כו':

^פ שרטוטין ידיו כו'. רואה לומר ענפין דעץ החיים, ידין אינון עץ החיים כמו שכתוב (משלי ג יח) עץ חיים הוא למחזיקים בה, נקרא אורתן המחזיקין ידי התלמידים חכמים – עץ החיים, והן ידין של תלמידי חכמים, דקה הנעשית בידיים, וזה שאומר כד אינון פתיחין כו' ידין לעבדין טיבו כו'. ואמר כגון דקה כו' ואפילו אשה דאיהו מעץ חיים הוא בידיו כמו שכתוב (משלי לא יב) גמלחתו טוב ולא רע, לית שם רע, ומפרש והולך כל ימי חייה שהיא בסטרא דחיים, ומפרש והולך מעשיה, דרשה כו' היתה כו' ותקם כו' וכל הפרשה שם, ובשרטוטין ניכר אס מעץ החיים כו' כמו שמפרש והולך ואית שרטוטין וכו', ויש שהשרטוטין מורין על טוב אצל הוא לא עביד כפום השרטוטין שהנפש רע ואחתא טבא כנ"ל, וכן להיפך, וזה שאומר ובג"כ אמרו מארי מתניתין כו', וכמו שאומר דעובדא אינון איבא לאילנא, וזה שאומר ואית אילנא ללא כו', ואיהו עקר בלא פירות, ואמר ידין ללא אחחזין בהו כו'. עיין לעיל קכ"ד ב' מאן ללא אחחזין כו', והוא מורה על אינן ללא עביד פירות ומכל מקום עיקר הולך אחר המעשה כנ"ל וכמו שאומר לעיל קכ"ד ב' אלא אס תב דחויבתא וכמו שמפרש והולך כאן, וזה שאומר ובג"ד עקרא דשרטוטין וצוירין וגווינן איהו עובדא:

^שבת עין איהי אספקלריאה, אף על גב דאיהי אוכמא, בה אתחזיין כל פרוצופין וגוונין דאנפוי דבר נש, כד סתים בר נש עינא איהו מחשבה סתימא, א קמ"ץ איהו, קמ"ץ סתים, עינא איהו י' בעגולא דיליה, ו' באורכא דיליה, כד אתפתח אתפתח בה' תתאה, כד נהיר נהיר בה' עלאה, בההוא זמנא דאתפתח בה' עלאה שאתמר בעינא (יחזקאל א א) נפתחו השמים וראת אלהי"ם, דאינון חמש אור דעובדא דבראשית, דכלילין בה' עלאה, חמש אור דנהרין בחמש גוונין, שבתא"י פתיא אוכמא, כל גוונין אתחשכאן ביה, "איהו גוון גחון דחויא, דאתמר ביה (בראשית ג יד) על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך, עפר איהו קר ויבש, הכי טחול קר ויבש, ובגין דא ועפר תאכל כל ימי חייך.

^שתא חזי לאו למגנא אמרו קדמאין, אין הרוכב טפלה לסוס אלא לסוס טפלה לרוכב, דסוס איהו נוקבא, לרוכב דאיהו אדם, אם זכה אתמר ביה (שם ב יח) אעשה לו עזר, ואם לאו פנגדו יצר הרע, עליה אתמר (קהלת ז

ביאור הגר"א

^חבת עין איהו כו'. חוזר לענין ראשון שאמר ובג"ד מלכות איהי בת יחידה שבת דבה כו' כגוונא לאספקלריא, והוא בת עין אוכמא, פרוצופא, דמות אדם לכלילא כל ד' חיוון כל ד' גוונין, ועיין בזוהר חדש פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין כו' מסטרא דשבת לאיהי בת עין שפירא, עלה אתמר שחורה אני ונאווה, האי איהו דזיוקנא דשבת לאיהו שקול לאורייתא כולה, ובשבת כריך לאחזאה שובעא דהפוכא דשפחה לילית, וכריך באתר דשבתאי לעיניו לאחזאה חדוה, באתר דחשוכא – שרגא, באתר דעיניו – עונג, למעבד תמן שניו בכלא, דלילית מרה אוכמא למאון לית בה מים לאיהו והבור רק אין כו', ורואה לומר דשבתאי שולט בשבת מסטרא דמזלות וכריך לעשות בהפוכא לילה לאיהו טחול, מרה אוכמא, עכבון למאון כו' כנ"ל, ואמר שם עיינין אוכמין חשובין תמן לילית כו' תמן שבתאי כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר למטה שבתאי אוכמא פתיא כל גוונין כו' עיין שם היטב, ורואה לומר דהוא הפוכא דבת עין דבה כל גוונין כלילין, וה' אור נהרין בה אכל שם כל גוונין אתחשכו, די ש' מיני שחרות, א' מראה שחור דמחשיך כל גוונין, דמראה שחור שבתא על כל גוון אתהדר לשחרות ולא נודע כל גוון בה, ומראה דכל גוונין בשחרות אתערבו ולא נודע כלום, ויש מראה שחור שנודע בה כל גוון, והוא אספקלריא, שמשמין שחרות תחתיה והמראה בעלמא היא זהירה והיא אוכמא שפירתא דבה אתחזי כל גוונין, ועתה מפרש והולך הגוונין והנהורא דנהיר בגוונין ומפרש והולך שהוא שם הוי"ה דהוא בעיינין כמו שאומר לעיל ובתיקון כ'. ואמר דבסתמיו דעינין הוא הזכרים, י"ו, שלעולם הזכרים הן סתומין והנקבות מגלין מה שבהם, כמו אור"א בולד, ותורה שבתא ותורה שבעל פה, ולכן כותא דאורייתא בלילה, ובפתיחו דעינין מהגלין ה' גוונין, וה' נהרין דנהרין בגוונין, ועיין בדין פ' וארא דהן גוונין דמתחזין, דמתגלין לאצבן באל שדי, נוק', אכל דכורא אינון אכלא דסתמיו דעינין, ושמי ה' לא נודעתי כו' עיין שם בדבריו ולכן אינון י"ו דסתמיו דעינין כנ"ל, וי"ד איהו יתיר סתים מן וא"ו, שיו"ד הוא עיגול העין המכוסה, ווא"ו הוא הקו שבין העפעפים שמכל מקום נראה הקו אע"ג דסתים, ואמר כל סתים כו' קמץ כו'. רואה לומר דקמץ הוא לשון סתום, היד בקמייל, והוא וקמץ הכהן, חכמה, מחשבה סתימא, והוא יו"ד כמו שמפרש והולך והנה אמר זה בכאן דהוא דומה ליד כל וקמץ הכהן בסתימו הוא בזרת יו"ד, ובפתיחו ה"א בה' אצבעות וכמו שאומר לעיל בהקדמה ובשאר מקומות עיין שם בדבריו:

^טאתמר בעינא נפתחו השמים. ה' שמים דיומא תניינא דתמן שכינתא תתאה כמו שאומר לעיל ככ"ה ב' והן ה' גוונין, ואראה מראות כו' הן ה' אור דהן מראות כמו שאומר לעיל בתיקון ל' בזרובה והן דיומא דתתאה דתמן שכינתא עלאה כמו שאומר שם, ואמר דעובדא דבראשית רואה לומר ולכן נאמר מראות אלקים, דכל עובדא דבראשית הוא בשם אלקים ועיין לעיל בהקדמה ד' ב', והשמים עם הנהרין הן עין העולם דמהן רואה העולם, וכן נפתחו באלים ה' שמים ה' גוונין, והוא כל אתערבו המסך מעל העיינין לראות ברוח הקודש, ונהיר רוח הקדש בהן, וזה שאומר אתמר בעינא נפתחו השמים ואראה כו':

^טאיהו חון דחויא כו'. רואה לומר הטחול, בטון התחתית דהוא שאלו כמו שאומר לעיל בתיקון כ', והוא גוון שחור כנ"ל, ומפרש והולך ועפר תאכל כו' והוא יסוד העפר קר ויבש, וידוע שכל יסוד ניזון ממינו, וד' מרות ניזון כל אחד מיסוד שבאוכל, ומד' יסודות ניזונות ד' מרות, ובחינה התחתונה עפר שאין בה אלא מעט חיות ולכן שאלו (טחול) הוא צור רק, למאון אשר אין בו מים, הבור רק כו', נחשים ועקרבים כו', גחון דחויא, וזה שאומר ובג"ד ועפר כו'. שקללו שלא יהיה לו מהמאכל רק מיסוד העפר:

^טת"ח לאו למגנא כו'. עתה חוזר לענין ראשון שאמר ואית אינא דלא כו' ובג"כ אמרו מכל מקום כו', שהוא לפי הנפש ולא הגוף ועיין לעיל תיקון ס' בזרובה, ואמר דסוס איהו נוקבא כו'. רואה לומר דגוף הוא סוס כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב ורכיב נפשא בסוסיא חיוורא לאיהו גופא כו' (ולקמן קל"ג א'). ואמר שם זכה כו'. דגופא איהו נוק' לנשמתא, סוסיא דיליה, ועלה עזר מסטרא דשכינתא לאיהו טוב, (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו, דהיא (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה כו', (משלי לא י) אשת חיל מי ימצא כו', והוא יצר טוב לאדם, וגוף כזה עוזר לנשמתא, דעל ידו עושה התורה ומצוה, דמצוה מעשיות אי אפשר כי אם על ידי הגוף, ואתתא איהו נר מצוה, וכן הוא שכינתא לקב"ה, שעל ידה מנהיג את התחתונים, ועל ידה יגלה לתחתונים הדון הכל, בזאת כו', ואמר עזר ואם לאו כנגדו כמו שמפרש והולך והוא מס"א, יצר הרע, דהגוף מנגדת לנשמתא, וכן בס"א יתרת על הכבד דאתגברת על בעלה בעזות לילה, וזה שאומר למטה לזמנין תשכח סוסיא דאתגאה כו' הגוף שגובר לנשמה, אכל יש גופא בישא מכל מקום והוא ימשל בד', וזה שאומר לזמנין תשכח אדם רכיב על כו' ואמר ובג"ד הוי אמרי קדמאי מצא כו'. רואה לומר על הגוף, וכל משלי הולך על קוטב זה, ואמר לזמנין אדם לזמנין איש לזמנין עבד רואה לומר כמו שמפרש והולך לדיק ורע לו – גופא בישא ונשמתא טבא, הוא אדם דרכיב, לאדם שליט בטולה, רשע וטוב לו הוא (קהלת י ז) עבדים רוכבים על סוסים, ואיש הוא שהוא שוה ליה, סוסיא טבא, וזה שאומר כגוונא דא כו' ובג"ד אוקמוהו מ"מ כו'. כנ"ל דהמעשה תלוי בנשמתא, והמדרש – בגופא, והענין כי הגוף הוא לפי נפשא קדמאה בגלגולא כמו שאומר לעיל דגלגולא

כו) ומוציא אני מר ממות את האשה, ודא טחול שבתא"י, עזר דא שכנינתא, עלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיהו"ה, ובגין דא הוו אמרי מארי מתניתין, מצא או מוצא. [תיקוני זוהר – דף קלג ע"א]

לזמנין תשכח סוסיא דאתגאה ואפיל לרוכבו תחותיה, דא אתתא בישא, לזמנין תשכח אדם רכיב על סוסיא, לזמנין איש, לזמנין עבד, כגוונא דא תשכח לזמנין דאית גוף דאיהו סוס שפיר בכל תקונוי, ועבד עובדין בישין, בגין דאית ליה ההוא נפש דרכיב עליה, דאיהו אדם רע עבד או ממזר, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, לא המדרש עקר אלא המעשה (דף קלג ע"א) הוא העקר, ולזמנין תשכח סוסיא בישא דאיהו גופא, דאית ליה דיוקנא בישא, ומאן דרכיב עליה איהו טב, וסטי ליה למעבד עובדין טבין, ודא איהו מטה כלפי חסד, ומאן דאית ליה דיוקנא שפירא ועובדין טבין, דא צדיק וטוב לו.

והכי איהו מאן דאיהו צדיק וכת זוגיה צדקת, מאן דאיהו דיוקניה בישא ואיהו שפיר בעובדוי, דא צדיק ורע לו, והכי איהו מאן דאיהו צדיק וכת זוגיה בישא, ומאן דאיהו דיוקנא בישא ועובדוי בישין, דא איהו רשע ורע לו, והכי איהו מאן דאיהו רע ואתתיה רעה, הכא אשתמודעין תלת גלגולין, רשע וטוב לו מאן דעובדוי בישין ודיוקניה שפירא, ואתתיה צדקת שפירתא בעובדקא.

דגלגולא גרים דא למהוי בר נש צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו, דגופא בישא ואתתא בישא לצדיק איהו עונשא דיליה, דגלגולא מחייב ליה, אמר רבי אלעזר, אבא, אם כן מאי תקנתיה למאן דאיהו צדיק ואית ליה אתתא בישא, אמר ליה ברי, שייעביד ליה שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, ואי לא אתתקנת יתרף לה מניה בגט ויתסי, ואתנטע באתר אחרא (איוב לג ט), והן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, עד הכא בשרטוטין דידין.

ש"ב בקומה בצואר, פתח רבי שמעון ואמר, אליהו אליהו, הא שכנינתא הכא, וכלהו חברייא עמה נטרין לך הכא, טול רשו מקודשא בריך הוא לנתתא הכא ליקרא דמלכא קדישא, אנת וכל מארי מתיבתאן דלעילא ותתא עמך, לתקנא שעור קומה דקודשא בריך הוא כדקא יאות ליה, אדדכי הא אליהו קא נחת וכל מארי מתיבתאן דלעילא ותתא עמיה, וקודשא בריך הוא על בלהו.

פתח אליהו ואמר, רבון עלמא יהא רעוא דילך דאימא מלין בארח מישור כדקא יאות, בלהו במדה במשקל בשעור קומה דשכינתך. פתח ואמר, (שיר ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך לאשכלות, ש"מא לתמר, אלא

ביאור הגר"א

גרים כו' דגלגולא מחייב ליה, ונראין אותיותיה בגוף בשרטוטין כנ"ל וכן בכל העשר תיקונין ולכן אמר ואתה תחזה ולא אחרת כמו שאומר לקמן קל"ז ב' לזמנין גופא טבא ונשמתא בישראל אצל אנת דאתה חזיא בנשמתא כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים ומכל מקום תחזה בגופא, דגוף רע מטה פעמים לנשמתא ולכן תחזה הנשי חיל כו' ואמר הכא אשתמודע תלת גלגולין כו' לדק וטוב לו לא חשיב כאן משום שרואה לומר דגלגולא גרים כו', ודק וטוב לו הוא אף בלא גלגולא, דגלגולא קדמאה ודאי הוא לפי בת זוגו ועיין לעיל ק"ג ב': פ' יעבד לוי שינוי מקום כו'. רואה לומר שינוי מקום ממש כמו שאמרנו (חגיגה טז ע"א) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין וילבש כו' וזהו שינוי מעשה, ומקום שאין מכירין הוא שינוי השם שאין שמו נודע שם, ופירש ר"ח מתוך כך יכנע יצרו, ואמרנו (ר"ה טז ע"ב) שלשה דברים מקרעין גזר דינו של אדם כו' ויש אומרים כו', וקיימא לן כיש אומרים כמו שאמר להלן ואי לא אתתקנת והן כל אלה כו', רואה לומר דג' גלגולין שהן שינוי מקום, שינוי כו' כמו שאומר לעיל תיקון ס"ט, ואמר בגט רואה לומר הגוף דאיהו אתתא, ורואה לומר כמו שאמרנו (יבמות סג ע"ב) אשה רעה רעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה וירפא מזרעתו, וזה שאומר ויתסי, ואמר ואתנטע' באתר אחרת רואה לומר דהוא שינוי מקום ואח"כ שינוי השם כו' ועיין לעיל ק"ו א' אצל בר נש דטרח עליה כו' אם אללח כו' והן כל אלה כו':

פ' תיקון ט'. בקומה כו' דלעילא ותתא. ב' מתיבתין ידוע שהן צו"ק דכלילין בקומה וכמו שאומר למטה דגופא איהו ו', קומה דכלהו, ואיהו שית בחושבן כו', והן ב' מתיבתין, שית סדרין, ועיין לעיל ריש תיקון כ"ב ובתיקוני זוהר חדש, ואמר כלא במדה כו'. דבה הכל במדה, תמתי, כולך יפה רעיתי כו' (וכמו שאומר למטה וכל ענפא כו' כריכין במדה כו' ללא יאה כו'), ואמר בשעור קומה דשכינתך דהיא תאומתו, לא היא גדולה כו' וכמו שמפרש והולך:

פ' מאי לתמר אלא להווא דאתמר כו'. רואה לומר, דקא כמו שמפרש והולך, והוא איש, בעלה דשכינתא, ואמר כפת תמרים רואה לומר כמו שאומר צהיר דשם ז"נ כאלה, כפת, דכורא דקא ותמרים נוק', לשניהם זכרים ונקיבות, והוא גבוה בקומה יותר מכל אילנות, וכן

לההוא דאתמר ביה (תהלים צב יד) צדיק פתמר יפרח, כפת תמרים, קומתך ודאי דמיא ללולב דלית ביה קצוץ ופרוד, ולא למגנא אוקמוהו מארי מתניתין נפרצו עליו פסול, לולב איהו דומה לשרדה דגופא, דאיהו ו', קומה דכלא, ואיהו שית בחושבן, וחמש ענפין מתפשטין מניה, ואיהו גופא דאילנא באמצעייתא, וחמש ענפין אינון תרין מהאי סטרא, ותלת מהאי סטרא, ועלייהו אתמר (ויקרא כג מ) וענף עץ עבות וערבי נחל, ענף לשמאלא, עבות לימינא, עץ באמצעייתא, ערבי נחל תרין, עבות תלת, וכלהו חמש, ואינון לקבל תרין שוקין וברית, ותרין דרועין, אתרוג לב באמצעייתא, ואיהו איבא דאילנא, וביה איהו עץ פרי עושה פרי למינו.

^{טו}צואר על בלהו אימא עלאה, עקרא דאילנא ושרשוי, ומוחא אבא, וביה נביעו דאילנא, דמקורא דיליה אתקרי אין סוף, עלין דאילנא אינון קווצותיו, ועלייהו אתמר (שיר ז ו) ראשך עליך כפרמל, בלהו ירוקין, דהכי צריכא שיערא דאתתא דאיהי בריתא דמלפא למקווי ירוק כשבועה מיני דהבא, ואתרוג איהי ירוקא, ואסתר מתמן הות ירקרוקת.

[תיקוני זוהר – דף קלג ע"ב]

^{טז}שעורא דרצועין דתפלין אינון עד לבא, והכי שיערו לון מארי מתניתין, והכי שעורא דשיערא דברתא דמלפא עד לבא, ש"וכל ענפא וענפא דאילנא דילה, דאינון קני מנורה, בלהו צריכין במדה ובמשקל ובמדה

ביאור הגר"א

הולב מד' מיניו, ואמר קומתך ודאי כו' דלית ביה קיאוץ ופירוד רואה לומר דבכל אילן הענפים מפורדים זה מזה מה שאין כן בלולב, וכן הקומה עמודא דאמלעיתא מה שאין כן בידים ורגלים הענפים, ולכן נקרא יעקב איש תם, וכן חוט השדרה וכן גוף וברית חד וכן הוא כאן עם עץ האמלעי של העבות ושאר ד' ענפין מתפרדין כמו שמפרש והולך וחמש ענפין כו' ועלייהו אתמר כו', ואמר דגופא דאיהו ו' קומה דכלא ואיהו כו'. רואה לומר שהוא בצורת ו', קומה זקופה, וכל קומה לאתוון הכל הוא על ו', וכן כל הקומה תלויה בגוף, ו' הוא חושבן שית וכן הגוף כולל ו', ה' ענפין מתפשטין ממנה כמו שמפרש והולך, וזה שאומר ואיהו כו' וחמש כו' ואיהו גופא כו'. ועתה מפרש והולך ה' ענפין ואמר וה' ענפין אינון תרין כו' רואה לומר, כמו דביאחא שהוא כלל הגוף שבו הרוח, והוא עמודא דאמלעיתא, יעקב, כמו שאומר לעיל תיקון כ"ה, ובו תלת מימינא ותרין משמאלא, וכן כאן דאמלעיתא שהוא ברית – ג"כ נוטה לימינא שבו אברהם איש החסד, והוא שם הוי"ה דאילנא, גוף האילן ו', ענפין ה' תחאה, איבא דאילנא יוד, עיקרא דאילנא ה' עילאה, וכמו שאומר לעיל ק"ט ב' אלא דקס אמר להיפך בשתי הדין עיין שם בדבריו, ומוחא דאילנא הוא נביעו דביה כמו שאומר למטה והוא שמא מפרש, נביעו דביה כמו שאומר לעיל י"ג א', והכל הוא בלולב, לולב גופא ו', והתפשטותו לחוץ מהמינים הוא בסוד עיקרא דלולב כמו שמפרש והולך ואור על כלהו כו' ה' עילאה, דקס וערבה ה' ענפים ה' תחאה, אתרוג יו"ד איבא דכלהו, דלולב אינון רק עלים לבד האתרוג, ועיין לעיל ק"ט ב', דא עץ ו' ודא פרי י', אלא שאמר שם בדחינה אחרת, וזה שאומר וביה איהו עץ פרי כו', זה אילן הולב הוא עץ וכן הברית הוא עץ כמו שאומר עץ באמלעיתא והוא פרי, ואמר ענף לשמאלא כו'. שמכאן דרשו (סוכה לד ע"ב) ענף עץ עבות שלשה, ומניח על הולב אחד לימינו חסד ואחד לשמאלו גבורה ואחד באמלעיתא ברית שהן ברזא דג' אבהו, וגוף וברית אחד הוא, וערבי נחל מד' סטרין נו"ה, וזה שאומר וכלהו חמש אינון לקבל תרין כו', ואמר וכלהו חמש. להורות על הנ"ל שהוא ה' של השם, ואמר אתרוג לב באמלעיתא ואיהו איבא

כו'.

^{טז}תיקון י'. אורח על כלהו אימא עילאה עקרא דאילנא ושרשוי ומוחא כו'. רואה לומר אתרוג לבא לקבל יו"ד איבא, ואורח אימא עילאה כתר ע"ג ו"ק כידוע נגד עקרא דאילנא ה' עילאה, וכאן השם למפרע שהוא בנותק' ועיין לעיל ק"י א' ומה שבארנו שם, ואמר מוחא אבא רואה לומר מוחא דאילנא הוא נגד מוח האדם, חכמה, והוא נביעו דאילנא דמתפשט בכל הגוף בחוט השדרה ובכל העלמות בל"ב נתיבות הידועים, ואמר דמקורא דיליה ל"ל סוף. רואה לומר, המקור של המוח מקור של המעין דהוא כתר כמו שאומר בסוף פ' בא ושאר מקומות, ועיין לעיל תיקון נ"ב, והן עשר ספירות בצדדי האדם, ואילן, וד' המינין ולב דבאמלע הולב הוא חכמה אב ובן וזהו לולב ל"ו ל"ב כמו שאומר בספר הבהיר דהוא ל"ו, ו' אינורות דקס מ"ב כל אחד כלול משית כמו שאומר לעיל ל"ח א' ס"ג א' ושאר מקומות, ועיין מה שבארנו שם בצרכה, והן השם כולו כנ"ל, ואמר עלין דאילנא אינון קווצותיו כו'. רואה לומר השערות, ואמר כלהו ירוקין רואה לומר ירוק כמראה הזהב כמו שמפרש והולך למהוי ירוק כשבעה כו'. וזה שאומר אסתר מתמן כו', וכן אתרוג איהו ירוקא וכן עלין דלולב שהן קווצותיהו – ירוקין כשנגמר ונתפשט זהו ככרמל, וכאן נשלים כל שיעור קומה עם השערות דהן סלקין למעלה וכן קווצותיו – עלין דלולב, ואמר כשבעה מיני דהבא כמו שאומר לעיל ק"ג ב' דוד שבעה מיני דהבא הוי כו' משום דהוא דרגא דבת שבע, בת מלך, ואמר צפ' יתרו ע"ג ב' דיוקנא דמשיחא דמאהל לסיהרא עין דיליה זהב ירקרק באנפוי גוון דיליה זהב אופיר דיקניה גוון כו' שבעה כו', והנה הם כולם דוגמת הסיהרא, והנה אין לאשה שער כי אם על הראש כמו שאמרנו (סנהדרין כא ע"א) אין לננות ישראל לא שער בית השחי ולא בבית הערוה, ונראה שכל שכן בגבינים שהוא במקום נראה שכן אמרו שער באשה ערוה שלא תחגלה שערה כמו שאומר בריש פ' נשא בצרכה, והנה צריכין כל ז' מיני דהבא הכל בצרכה ואמר

^{טז}שעורא דרצועין דתפלין כו'. רואה לומר שהן שיעור השערות דילה וכמו שמפרש והולך והכי שעורא כו', והענין שיעור הרצועות עד הלב דמשם מתחיל בחינת נוק' דיליה, תפילין של יד, ועד כאן הוא בחינת תפילין של ראש, בחינת דבורא, קשר של ראש שהראה הקב"ה למשה, ד' רבצבא, ומסתיים עד לבא, ומלבא נקרא לבד מגופא, בחינת פרטוף אחר בכל פרטוף והוא בחינת נוקבא של אותו פרטוף כידוע,

חָדָא, דְּלֵא יְהֵא דְרוּעָא חָדָא אַרְיָךְ מַחְבְּרִיָה, וְלֵא שׁוּקָא חָדָא אַרְיָךְ מַחְבְּרִיָה, אֲלֵא כְלָהוּ בְמִדָּה בְּמִשְׁקָל דְּאָ בְדָא, (דף קלג ע"ב) וְהָכִי עֵינִינִן דִּילֵיהּ שְׁקִילִין דָּא לְדָא, וְהָכִי אִוְדִינִן, וְהָכִי נִקְבָּא דְחוּטְמָא דִּילָהּ, וְהָכִי אֲנַפִּין דִּילָהּ, וְהָכִי שְׁפוּוֹן דִּילָהּ, דְּלֵא יְהֵא חַד אַרְיָךְ וְחַד קְצִיר, אֲלֵא כְלָהוּ בְשִׁקוּלָא חָדָא.

ש"מ מבוועא דמיא הכי צריך לאשקאה לכל אבר ואבר דאיהו ענפא דאילנא, במדה ובמשקל, וסימנא (ישעיה מ מ) מי מדד בשעלו מים, (איוב כח כה) ומים תפן במדה, מי ודאי, מדה דנביעו כגוונא דא מ מרובעת, יוד נקודה בעגולא.

ורזא דמקנה ארבעים סאה כגוונא דא תשע נקודין לכל סטר, ובנקודה דמלגאו בה אשתלימו לעשר כל תשעה, עד דאתעבידו ארבעין, ואלין אינון ארבעים סאה, ואינון מ' עלאה, מ' תתאה, דא ברבועא ודא בעגולא, י' נביעו דתרויהו, ורזא דא מים חיים.

ש"תאית ענפין עלאין, וענפין בינוניים, וענפין תתאין, וכלהו במדה במשקל, עלאין במשקל דא בדא, בינוניים במשקל דא בדא, תתאין במשקל דא בדא, עלאין אינון אבהן, בינוניים ממנן, ותתאין שליחן דלהון.

ביאור הגר"א

ותפילין של ראש הן ג"ר עם הדעת, וז' רצועות שמקיפות את הראש הן חו"ג, והקשר הוא בחינת הגוף דיליה, ת"ת, וז' רצועות עד הלב הן נר"ה, והקשר של יד הוא יסוד דביק לה, מקורא ללא פריש מן צירא לעלמין, ועלמא עילאה דדכורא הוא עלמא דאתכסיא, שכל מעשה לאה באתכסיא, והוא בבחינות התכסות בשערות אלא שגם השערות צריך להתכסות:

פ" וכל ענפא וענפא כו'. רוצה לומר שית פרקין דדורעא הן שית קני המנורה כמו שאומר לעיל סוף תיקון נ"ו, וזה שאומר ללא יהא דרועא חדא כו'. רוצה לומר, בכל הפרקין, וכן בשוקין דהוא מרכבתא תניינא דוגמת מנורה עילאה, כן צו' נוקבין דרישא ג"כ ז' קני המנורה, והן צו' דרגין רב"ג, ועיין ברעיא מהימנא פ' תרומה קנ"ח א', מסטרא דעלמא דלתי כו' באתמלעיתא בסופא כו' או תגא או אמלעי או שמושא כו', וזה שאומר והכי עיינין כו' והכי כו', וכן במנורה – שהקנים למעלה כולן שוות, וכן בשאר כלי המשכן, וכן בשיעור קומה דילה:

פ"י *מבוועא דמיא הכי צריך לאשקאה לכל אבר כו'. רוצה לומר כמו שהאזכרים הן במדה ובמשקל, כן הנביעו דבגווייהו, ומביא ראייה שנאמר מי מדד כו', וקרא אחר באיוב ומים תכן במדה, ושם נאמר על החכמה עיין שם, והוא נביעו דביה, ואמר מי ודאי שהן מ' סאה דמקוה, ויו"ד – נביעו דבגווייהו, ועיין לעיל תיקון נ"ב ומה שבארנו שם, ובאוחה הנקודה דבגווייהו אשתלימו למ"ס סאה, ועיין מה שבארנו לעיל בתיקון י"ט ל"ז ב' בארוכה, והנה המ"ס מורה דהוא ראשי תיבות מים, והוא מ"י והוא מקוה והוא מ' סאה, ובזכרתו מ' סאה דמקוה בכו' נקודין כו', ובנקודה דבגווייהו, ועיין מה שבארנו שם, וזהו מי מדד, ואמר ואינון מ' עילאה כו'. רוצה לומר זהו מ"ס, מ"ס עלאה סתומה, עלמא דסתומא, ושכינתא תתאה – מ"ס פתוחה, וכמו שאמרנו (שבת קד ע"א) מאמר פתוח מאמר סתום, והן ב' ממין, שבא"ב ומנפ"ד, וכן מ"ס בעלמא דמילוי, ומים הוא נביעו יו"ד, נקודה הפנימית המשמשת לשניהם, וזה שכתוב (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא ילאו מים חיים מירושלים חיים אל הים הקדמוני וחיים כו', שהן אלו ב' ממין, ואמר ורזא דא מים חיים רוצה לומר שעי"ה יו"ד הם חיים כידוע ששם מקור החיים, (קהלת ז יב) והחכמה תחיה כו', והוא הנביעו, ועיין בזוהר פ' תצוה ק"פ א' יו"ד נקודה דקמאה קיימא על השע סמכין דסמכין ליה ואינון קיימין לדי סטריין עלמא, כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא, בר דהאי דכר והאי נוק' כו' ברזא דלת מ' בלא עגולא ואע"ג דלת מ' כו' לעילא אינון ברבועא לתתא איהי בעגולא כו' עיין שם בדבריו ורוצה לומר לתתא במלכות דהוא דיוקנא דנקודה עלאה כמו שאומר לעיל כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה כו' והוא מ"ס סתומה מ"ס פתוחה, דא ברבועא ודא בעגולא כו' כמו שאומר כאן, ואמר שם ואע"ג דלת מ' כו' כמו שאומר בפ' תרומה מ"ס וסמ"ד דפרסמון קאמר מכל מקום בגו נקודי טהירין כו' הכל הוא ברזא דמ"ס, ואמר שם רזא תניינא את ה' כו' היכלא דקדישא אקרי לגו נקודה דקאמרן, וכלא איהו ברזא דקאמרן דלת מ' ברבועא כו', ובפ' אחרי מות ס"ו ב' ותאנא מ"ס לא כליל בגוה אות אחרא בגין מ"ס פתוחה מ"ס סתומה, מס פתוחה דהוא כד אתחבר עמה, מ"ס סתומה – יובלא, דהא סתימין ארחהו ואע"ג דמתפשטין לזמנין כו', והנה אמר בפ' תצוה שם ואע"ג דלת מ' איהו בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתון חקיק גו נקודי טהירין לעילא אינון בריבועא כו', הענין כי היא עגולא בגו רבועא כמו שאומר בריש פ' תרומה באפרסמון, וידוע שב' ההי"ן אלו הם נגד שמים וארץ כמו שאומר בספר יצירה, וזה שאומר בספר הבהיר עגולא בגו רבועא דהיט, והוא השמים גלגל המזלות בגו נדנס ריבועא, ריבועא בגו עגולא לא רהיט והוא יסוד הארץ שהיא רבועא כמו שכתוב (ישעיהו יא יב) מארבע כנפות הארץ, ואמר בספרי הכנף לאפוקי עגולה, והיא בגו עגולא, לכן לעולם עומדת, והענין כי מ"ס וסמ"ד הן מילוי ו"ד של יו"ד שהוא אימא עילאה, הבן בחכמה, והן סמ"ד ומ"ס (בנס כו') כמו שאומר שם, מה שאין כן בחכמה תתאה, מלכות, שהיא ה' שהיא ד' על ו', והוא מ"ס וסמ"ד, והן רזא דנקודין שהן עגולין, ואותיות שהן החיות והאופנים למעלה נקודין גו אתון אבל למטה האותיות בכחב, והיא תורה שבעל פה על גבי רתיכאה שהן הנקודין והן סמכין דילה שהן עגולין אלא שלמטה שניהם בסוד מ"ס, והוא מ"ס ריבועא שנעלם דמילוי דילה כנ"ל פ' אחרי מות מ"ס כו':

פ"י ואית ענפין כו'. חוזר לענין ראשון בסוד האזכרים עצמן, ואמר דהן שלושה מינין שכנגדן שלושה א"ב, אתון ברבצין שהן אותיות גדולות שבתורה, ואתון זעירין שהן אותיות קטנות שבתורה, ואתון צינונים שהן אותיות התורה כי עיקר התורה צו"א גוף התורה שהוא בגוף, ומפרש והולך שהן ג' דרגין, ג' פעמים ג' דכלילין הכל, רב"ג וכן בעש"נ ובמשכן ובעשר ספירות וכל דבר שבעולם, ושכינתא עשירית לון

וְכִלְהוּ אֵיט לֹוּן שְׁמָהֶן דִּיעָאן, לְאַשְׁתַּמּוּדַע רְאשִׁין וּמְמַנָּן וְשְׁלִיחָאן דְּתַחֲוֹתֵיהוּ, וְכָל חַד אֵיט לִיה נְקוּדָה, וּבִיה אֲשַׁתְּמוּדַע כָּל עֲנָפָא וְעֲנָפָא דְאִיהוּ אֲבָר דְּגוּפָא.

שְׂמַמְנָן יְהוּ'ה מְלָךְ וְהָכִי אֵינֹון לְתַתָּא בְּתָרִין שׁוּקִין וְאַמָּה, וּבְגִין דָּא כָּפַל לֹוּן תְּרִין זְמַנִּין יְהוּ'ה מְלָךְ יְהוּ'ה מְלָךְ יְהוּ'ה יְמָלְךְ שְׂכֵינְתָא, וְנְקוּדָה דִּילָהּ יְהוּ'ה, וְדָא רְזָא (תְּהֵלִים צָא יָא) כְּיִי בְיִי חֲשִׁיק וְאַפְלֹטָהוּ, רְאשִׁי תִיבִין פְּתָר חֲכָמָה וּבִינָה, דְּאֵינֹון רְאשִׁין, (זְכֵרִיה יֵד ט) וְהָיָה יְהוּ'ה לְמָלְךְ עַל כָּל הָאָרְץ בְּיוֹם הַהוּא יְהוּ'ה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה יְהוּ'ה אֶבָא וְאַמָּא, יְהִיָּה יְהוּ'ה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד פְּתָר עֲלָאָה.

שְׂבִידִין אֵינֹון מְשַׁמְשִׁין דְּגוּפָא, רְגִלִין שְׁלִיחָן דְּגוּפָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתָמַר (תְּהֵלִים קֵד ד) עוֹשָׂה מְלָאֲכֵיו רִחוּת מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט, דְּגוּפָא וְתָרִין דְּרוּעִין אֵינֹון ע'ב עֲנָפִין דְּוִיסַע וְיָבָא וְיֵט, וְאַלִין אֵינֹון עֲנָפִי דְּאֵילָנָא, שְׁרָשָׂא

ביאור הגר"א

דכליל כולא, ואמר עילאין אינון אבהו רואה לומר ג' כח"צ שהו אמ"ש, ג' אמות שהולידו הכל כמו שאומר בספר יצירה ובפ' תרומה, וחג"ת – ממנן, ונה"י – שליחין, כי הרגלים הן (אסתר ג טו) הרעים ילאו כו', וכן הכרית (קהלת א ו) סובב סובב הולך כו', (תהלים יט ו) כגבור לרוץ אורח, ואמר וכלהו אית לון שמהו כו'. רואה לומר, הראשין יס להן שמות אחרות, וכן ממנן וכן שליחין, וג' שבכל אחד יש להן נקודה אחרת, מה שאין כן בממנן ושליחין שהן הן הנקודות בעלמך כמו שמפרש והולך, אלא שחלוקין בשמהן, וזה שאומר לאשתמודע ראשין וממנן ושליחין לתחותייהו וכל חד כו' אבר דגופא:

כ"פ ממנן יהו"ה מלך והכי אינון לתתא כו'. אבל נקודה של הראשין מפרש והולך למטה והיה ה' למלך על כל כו', והיה ה' – או"א, יהיה ה' אחד – כתר, ונקודה של השכינה מפרש והולך שהוא חש"ק, והנה חג"ת ונה"י נקודה דלהו חד ולא אחידעו אלא בשמהן אבל האברים של כל אחד ידוע בנקודה, מלך כו', ואמר ובג"ד כפל לון כו'. רואה לומר בתפלה כמו שאומרים אכל הספרדים וכן עשה הפיוט כל ברואי כו' ואח"כ בסיום ג' חרוזין אמר לון ביחד:

כ"פ לעולם ועד שכינתא ונקודה לילה כו' ראשי תיבין כתר חכמה ובינה דאינון רישין והיה כו'. רואה לומר, משום דאיהי ד' דספירות כח"צ לאינון לילה, שזהו סוד ו"ד – ל"ו פרופים, והוא סוד ד' אותיות אדני – אי"ן ד', אלא שבה הוא בסוד נ' כפופה כמו שאומר בפ' אחרי מות שם בסוד נ"ו לכן הנו"ן באמצע התיבה, אני, וד' היא כלולה מכולם דלית לה מגרמה כלום ולכן היא נקודה בראשי תיבות של כח"צ, דכתר הוא חולם כמו שאומר לעיל בהקדמה, ות"ת הוא בנקודתו, וחז"ב הן קמ"ץ שב"א, וכמו שאומר לעיל קכ"ה ב' בארובה רק באבותיך חש"ק כו' שהן רזא דאבהו כנ"ל וכמו שאומר בפ' שמות עבד לאברהם ברזא דחכמה וליצחק ברזא כו', ואמר דאינון רישין דלמעלה פירוש ממנן ושליחין, ורואה לומר דלכן הוא בראשי תיבות כי בי חש"ק, כי בי הוא רזא דמ"ב שהן ז"ת כמו שאומר למטה, וחש"ק הוא רזא דג"ר, ולמעלה שם פירש כי בי ברזא דחש"ק, ואמר לעולם ועד שכינתא רואה לומר, דסיוס לשלושה ה' מלך, שהוא לעולם ועד – הוא שכינתא, ונקודה לילה כו', והיא רביעית לכל תלת לכן היא סיומא בכל אחד, ועיין בזוהר פ' תרומה קל"ה ב' לעולם ועד דא עלמא תתאה דלאטרך דברכא ומשחא ורבו דברוך ה', והמצודך כלל איהו לעולם ועד, וכן הוא בבשכמל"ו, ואמר והי' ה' למלך כו' רואה לומר דג' חז"ב הן בקרא לא, וכתיב והיה כו' יהיה כו', וכתיב למלך כו', שהן ג"כ מלך מלך ימלוד והן כח"צ כמו שמפרש והולך והיה ה' – חז"ב, דוהי"ה הוא ג"כ הוי"ה והן ג' הוי"ה, וה' אחד ושמו אחד – דכתר כמו שאמרו קודם שברא העולם היה הוא ושמו אחד – דכתר, דשם אחד הכל, דשיירותא דזו"נ הוא בחכמה כמו שאומר באידרא זוטא, ואחד הוא ברזא דיי"ג תיקונין, ה' אחד ביי"ג נימין, ושמו אחד ביי"ג תיקונין שהוא שמו, התחלת התיקון לאתגליא, ושם (זכריה י ז) והיה כו' לא יום ולא לילה כו', וזהו ה' אחד ושמו אחד, דלית יום אלא כו' (הגהה: ועוד יש י"ג אחד ברזא דאורא נעלם מאד כידוע והוא נרמז ביי"ג ותיבות) דקרא זה, דהוא מייחד כלא, כללך דכולא) והנה בכל אחד הוא שם ו"ב בנקודות, היה הוה יהיה, אלא שנועץ סופן כו', ועיין מה שברנו במקום אחר, והם סוד ל"ו ל"ב – לולב, כמו שאומר בספר הבהיר שהן י"ב – בתלי וגלגל ולב – ל"ו, ושכינתא ל"ב הרי לולב כמו שברנו שם, ה' ישב ר' אמוראי כו' ישב ר' אמוראי כו' ישב ר' ברכיה כו' ישב ר' ברכיה כו', והן בראשי תיבות לעולם ועד, כלילך דלהו, והכל הולכין ברזין דאלו ג' שמהן דהן סגולתא, ג' טיפין, ועיין באידרא זוטא בסוד ג' הוי"ה דמ"ם ואמר שם דהכל בתלת תלת ועיין מה שברנו במ"א ב' והן ג' פעמים ג' הכל בנקודה הג"ל לבד שכינתא, כי בי חש"ק, והוא סופא דג' שמות הג"ל אלא שבמקום סגול הוא שבה והוא נקודה העלמית לילה שהוא בשם אדני ועיין מה שברנו לעיל קכ"ה ב' והנה כל נקודות דכאן הן הכל בג' אותיות, ואחרונה בלא נקודה, והן ז' שמות בז"ת, חושבן הנקוד ב"ת, דהיא בת קול, בת דז' קלין כמו שאומר לעיל ע"ז ב', ז' קלין דמזמור הבו כו' דאב"ג ית"ץ כמו שברנו שם אבל דג"ר לא נראה להם כמו שכתוב קול דברים שהן דג"ר, ותמונה אינכם כו', והוא ש' דשבת דג"ר, ואמר לעולם שכינתא שהיא עולם דכלס, ונקודות דלעולם הן חש"ק, נקודין לילה, ולעולם הוא כסדר נקודין לילה אדני, וחש"ק הוא כסדר הראשי תיבות דקרא כ"י ב"י חש"ק, כתר – חולם כו', ומלך מלך ימלוד הן מלך מלך – בימינא ושמאלא, ימלוד – באמצעותא, וכן הוא בפסוק זה והיה ה' למלך – או"א, יהיה ה' – דכתר, ושמו אחד הוא שכינתא, רביעית לכל תלת, והיא דבוקה תמיד בקו האמצעי – אחד עמו, ולכן הוא ב' פעמים, ימלוד ה' לעולם ועד, וכאן ה' אחד ושמו אחד, והן בכללן ג"כ שם י"ב, ג' יודין כו' כידוע ג' שמות, והן היה הוה ויהיה, ג' הויות וכמו שכתבתי במ"א ב' ונקודה דכח"צ עמנן לא פירש כאן אבל נראה שהן נקודין דחש"ק, כתר טולו חולם וכן בכלס, וכלילין במלכות, ג' פעמים כנ"ל:

כ"פ ידיו אינון כו' עושה כו'. מלאכיו הן שלוחין, משרתיו משמשין, ואמר שם המקרה במים עליותיו שהם ג"ר מים, ג' אמצעותא, ג' אחרונות רוח, יסד ארץ על מכוניה – מלכות, עפר, מאנא דכולא:

דאילנא אינון שליחין, ואינון שבועין ותריין שביעין ותרין תיבין, דאינון מן והיה אם
שמע עד ושמתם, ושבועים ותריין אחרנין אינון דפרשת ציצית, רישא דאילנא, משמשין דיליה דאינון שופטים
ושוטרים, אינון מ"ב תיבין מן ואהבת עד והיה, גופא (נ"א גופא) דאילנא ממנן ושליחאן דיליה, חמשין תיבין
דאינון מן ושמתם את עד ויאמר.

שבועה שמהן דרישא דסלקין למ"ב, אינון אבגיתין וכו', שביעין קדמאה אבגיתין, ונקודה דיליה יהוה,
דנפקין מאלין ראשי תיבין בראשית ברא אלהיים, ואית תמן תמניא מבויעין, דנפקין מצנורא חדא, דאיהו
רקיע, ואינון תמניא נצוצין, ורקיע תניינא קרעשטן, ונקודה דלהון ויאמר אלהיים יהי רקיע ודא יהוה,
תליתאה נגדיכש נקודה דיליה ויאמר אלהיים יהוה המים, ודא יהוה, רביעאה בטרתג, נקודה דיליה
ו"יאמר אלהיים יהי מארת, ודא יהוה, חמשאה חקבטנע, ונקודה דיליה ויאמר אלהיים יהוה המים,
ודא יהוה, שתיתאה יגלפזק, נקודה דיליה ויאמר אלהיים תוצא הארץ, ודא יהוה, שיקוצית, שביעין נקודה
שבועאה ודא נקודה כליל ביומא שתיתאה, ויאמר אלהיים הנה נתתי, ודא יהוה.

ביאור הגר"א

^פ שליחין עלאין להביל כו'. רואה לומר עלאין, ע"כ עילאין דמשמשין הן להביל כו', ואמר רישא דאילנא משמשין כו' רואה לומר רישא
לחדם דהוא רישא דאילנא, והן ד' פרשיות דקריאת שמע נגד ד' אותיות הו"ה, ד', ב' שבאלו רישא דאילן למעלה ושרשיו למטה, וגופא
דאילן וענפין דיליה, וכן בחדם רישא וגופא ומשמשין ושליחו, וכן בעם רישא דעמא וגוף העם ומשמשין ללהון ושליחין ללהון, ומשמשין הן
ממנין להנהיג את העם, ורישא הוא מלך וכן ראש בחדם מלך על כל האזכרים, ואית למלך משמשין דיליה שהן שופטים לשפוט ושוטרים
ליכר ולכרות, והן הכל ראשים, והן נגד כח"ב, כתר – מלך על הכל, ושופטים ושוטרים – חו"ב, דהוא חכמה ומוסר, דבינה היא אם
המיסרת את האדם לסור מהרע כמו שכתוב (איוב כח כח) וסור מרע בינה, (משלי ח יד) אני בינה לי גבורה, והם המשגיחין על העם כמו
הראש והמוחין שאינן אלא להשגיח על האדם, וידין הן הממנין להנהיג הגוף ליקח וליתן כמו ממנן דעמא, ורגלין הן שלוחין דעמא, וכלן
בהנהגה שלכן ז"ת הן הנהגת העולם ונקראים גוף, וג"ר הן להשגיח והן ראשים, וזה שאומר דאינון שופטים ושוטרים כו', והנה, כמו
שלכלל הגוף והראש, הן ידן ורגלין ממנן ושליחין, מכל מקום יש להראש ממנן דיליה וכן לגוף ג"כ ממנן ושליחין דיליה, והן אזכרים
הפנימיים ב' כפי ריאה במקום ב' ידים, ב' כולין במקום ב' רגלים כמו שאומר ברעיא מהימנא, וזה שאומר גופא דאילנא ממנן ושליחין
כו', והנה אף שמלך הוא בראש מכל מקום מתפשט בכלם, שהן ג' חלקי האדם, רב"ג, שהם מוח לב כבד, מל"ד, וברישא הוא מלך על
כסאו לשפוט, וכלב הוא כמלך על חומה להנהיג הכל, ובכבד הוא ששולח דם ומזון לכל האזכרים כמלך במלחמה, והן רישין וממנן ושליחין,
ועיין מה שבארנו בספר יצירה:

^פ רקיע קדמאה אב"ג ית"ץ ונקודין דילי' יקו"ק דנפקין כו'. הנה כאן כריך להיות כל הו"ה מנוקד בראשי הפסוקים, וכן כל הו"ו"ת
שבועמוד זה הכל מנוקד בנקודין דיליה, אלא שהשמיטום המדפיסים, (בדפוסים האחרונים נקדו הנקודין בדיו"ת ובפסוקים בטעות. וכאן
נדפס בפנים כפי הגהתו ז"ל) והנה כל הו"ו"ת שבכאן אינן רק ג' נקודות בג' אותיות הראשונות, וה' אחרונה בלא ניקוד, כמו שכתבתי
למעלה, ויואלין מג' תיבות הראשונות שבפסוק, וכריך להיות כאן רק בראשית ברא אלקים לבד, וטעות המדפיסים הוא שראה שבכל פסוק
מביא ד' תיבות, אבל אינן אלא לידע הפסוק לבד, שיש יהי מאורות ויהי רקיע, וזה שאומר ואית תמן תמניא מבויעין דנפקין מלנורא חדא
כו', והנה כאן תמניא נילאין מבינה ולמטה, כי שם הראשון הוא באמא כמו שאומר לעיל ע"ז ב', ויהי אור הוא בחסד ונכלל כאן, וז"ת –
פעמים שנכללין בששה פעמים שהן שבעה, והן בחו"ג כי נוק' נכללת בדבורא בחסד, ולכן בשאר נקודין הן בששה, ופעמים שבבעה – שני
וברביעי, מזלות הקשים, ב"ד, ורקיע כולן הדעת דמיניה נפקין כנ"ל:

^פ דא נקוד' שביעאה ודא נקודה כליל ביומא שתייתה. רואה לומר דשביעי נכלל ביום הששי, דששי הוא לחם משנה על יום השביעי,
אשר ברא אלקים לעשות ביום השביעי ברא בששי, שלכן מעשיו כפולים, והנה מאמר הנה נתתי הוא אחרון למאמרות כמו שכתבתי במקום
אחר והוא כאן שביעי דהוא עשירי ועיין לעיל ק"ז א' ומה שבארנו שם:

וא"ה קטע זה היה בסוף תיקון תשעה עשר(ס"א מצאתי) ותא חזי כל שמא דאיהי מן תרין אתון כגון פי
בני"ה יהו"ה צור עולמים (ישעיה כו ד) תליא מן חכמה, ומן תלת אתון תליין מן בינה, ומן ארבע תליין
מן שכינתא תתאה, ומן חמש תליין בקחמש ספירן, ומן שית תליין מן צדיק, ומן שבע ותשעה ביה, מן
עשר בשכינתא תתאה, דאיהי עשירית האיפה סלת, ש"יובה מעשרין, ובגין דאיהי כלילא מעשר, אתמר
בה אין שכינה שורה בפחות מעשרה (כאן חסר). [ע"כ הקטע מסוף תיקון תשעה עשר. ג.פ.]
[תיקוני זוהר – המשך דף קלג ע"ב, דף קלד ע"א]

תא חזי אית שמה דאורייתא דנפקין מרישי תיבין דכל פסוקא ופסוקא דאורייתא, ואית שמיה דנפקין
מסוף תיבין, ואית דנפקין מאמצעיתא, ורזא דמלה (נ"א דכלא) (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי
אין (דף קלד ע"א) אלהים, ש"ואית שמיה דנפקין מתרין אתון כל חד וחד, ואית מתלת תלת, ואית מארבע,
ואית מחמש, עד עשרה, אינון מעשר ספיראן תליין, ש"מתרין עשר אינון תליין מפתר עלאה, כגון
יואחזצ"בצבירון, בהאי שמא תמן אח, תמן צין, תמן אביר, תמן רון, דא שמא דתליא מפתרא עלאה, כל שמא
דאיהו מתרין עשר אתון, איהו ברזא דאל"ף, דאיהו פל"א, ועליה אתמר (תהלים קלט יד) אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרְאוֹת
נִפְלְאוֹתַי נִפְלְאוֹתֵי מַעֲשֶׂיךָ, ותרין עשר שמיה אנון אא"חצצ"ביה"הרו"ן, (ס"א יואחזצבצבירון), (ס"א
אהצצביהרירון), (נ"א אהה נצב הרירון), כל חד מתרין עשר אתון, ואינון ממנן על תרין עשר צנורין, דנפקין
ממקור עלאה דלית ליה סוף, ואינון מסטרא דארץ אנפין דאיהו וא"ו, ואינון ה"א ה"א, יו"ד איהו כ' פתר
ברישא דא' (נ"א דא) דאיהו ארץ אפים, דאיהו וא"ו, א' איהי אורייתא, דאיהי אתייהיבת בתרין לוחין דאינון ו'
ו', ואית פתרא דזעיר אנפין דאתמר ביה (איוב לו ב) פתח לי זעיר ואֲחַוֶּךָ, וכמה פתרין אינון, פתר תורה וכתר
כהונה וכתר מלכות.

ביאור הגר"א

^פ ובה מעשרין. והענין, כי היא עשירית מכל ספירה וספירה ולכך ליתנה לכהן, איש החסד, ברתיה לאברהם כהנא וכן נמסרה לכהן כה
זכרכו כו' ועיין בזוהר סוף פרשת נשא:

^פ ואית שמיה דנפקין מתרין כו'. הוא למנין הספירות עד עשר כמו שמפרש והולך, ועיין בתיקוני זוהר חדש:

^פ מתרין עשר כו'. ג' שמות במ"ס, סגולתא – יוד הי וואו הי, ג' יודין, ג' טיפין, ג' הויות, י"ב תיקונין, וא' דכליל כולל כמו שאומר
באידרא רבה והוא כלל השם, ואמר בהאי שמא כו' תמן רון כו' רואה לומר דד' שמיה כלילין בו והן ד' פרטופין דכלילין בשם הו"ה
דכלילין הכל בו דהוא שורש להם, אח – עמודא דאמנעיתא, איז – אבא, קודש לה' כידוע, אביר – אימא, אביר יעקב, חוקפא דיליה, רון
– אימא תתאה, רנו ליעקב, כנפי החיות, לינית כמו שאומר בספר הבהיר וברעיא מהימנא, ואמר כל שמא דאיהו כו' ברזא דאלף, דאלף
– עשורא דיליה י"ב, וב' דרגין הן י"ב ומ"ה, ג' חיוון ואדם כמו שאומר למעלה וכמו שאומר בתיקון כ', בסוד י"ב מ"ה והן עשורין דאלף
ואמת והוא חותמו באתר, ואמר דאיהו פלא רואה לומר דאלף הוא בכתר דהוא פלא, בזמפלא ממד, וזה שאומר ועליה חתמר על כי
נוראות כו', רואה לומר בכתר, ואמר ותרין עשר שמיה אינון אא"חצצ"ביה"הרו"ן וגו' כל חד כו', רואה לומר י"ב שמות הן, כל אחד מיי"ב
אותיות, והן עשר אותיות אא"חצצ"בירון, וב' אותיות משם הו"ה בשם הראשון זכרים י"ו בראש השם, וכאן ב' נקבות ה"ה בסוף השם קודם
רון שהוא סיום השם כידוע, והן י"ב אנפין, שפעם י"ה, ועוד י"ה יו"ד עם ה' עלאה, ויוד עם ה' תתאה, וכן בזולם, והן י"ב כידוע שכל
איכופים מב' אותיות בשם ד' אותיות הן י"ב כרופים, כל אות עם ג' וכמו שאומר בספר יצירה בסוד רל"א פנים ואחור, והנה עשר אותיות
הם שורש לעשר ספירות, וב' אותיות משם הו"ה – ב' ראשין לעל גבי כתר, שהן ג' ראשין, ואמר ואינון ממנן על תרין עשר אינון כו'
רואה לומר כל שם על אינון אחד, וידוע כי כל ענף הוא בזמנין השורש ולכן כל שם הוא אינון אחד גם כן י"ב, ועיין לעיל ל"ח א' וסוף
תיקון כ' ומה שבארנו שם ושם, ומה שאמר ואינון מס' דא"א דאיהו וא"ו רואה לומר כמו שאומר לעיל קכ"ב ב' קכ"ח ב', דא' הוא ארך
אפים, צב' ויין דאינון י"ב, והן י"ב השמות האלו, ואינון רואה לומר כל שם הוא ב' ה"א, וזה שאומר ואינון ה"א ה"א, ואמר יוד איהו כו'
רואה לומר חושבן יו"ד מלא הוא כ' דהוא כתר על כולם דהוא מקור עלאה דלית ליה סוף, דנפקין מיניה כנ"ל, ואמר ברישא דאלף רואה
לומר, שבתוך ב' ויין שהוא ארך אפים בהון צב' פנים, וכ' עם א' הוא אהי"ה שהוא הכתר. ואמר א' איהי אורייתא כו' רואה לומר והיו"ד
הוא כתר תורה כמו שמפרש והולך וכמה כתרין אינון, כתר כו' ועיין מה שבארנו שם, וה"א ה"א ב' פעמים – ה' דיבנן צב' לוחין, וא' א'
הוא ב' דבורין דכלילין עשר, ועיין לעיל ריש תיקון כ"ב, וכל זה דהוא כתר תורה כנ"ל, וזה שאומר ואית כתר דז"א כו' והוא כתר
כהונה, דהוא בסוד כהן כידוע. ואמר דאתמר כתר לי זעיר כו' רואה לומר כתר דזעיר, ורואה לומר דכל מה שאמרתו לך עד הנה הוא
בתחתונים דז"א שאמר הן כל אלה יפעל אל פעמים כו' וכיוצא אבל אם תמלל עמי בכתר זעיר ואחור עוד מליס וכמו שאומר שם אשא
דעי למרחוק כו' שהוא בכתר כמו שאומר לעיל קכ"ו א'. ואמר וכמה כתרין כו' שהן ג' דרגין אהי"ה כו', ג' דרגין כתר זו"ן, דכלילין כולל,
כי או"א נכללין בכתר כידוע וכמו שאומר באידרא זוטא דאינון בזולא אתכלילן ועיין לעיל קכ"ב א':

שכט מאי אית בין פתך לעטרך, אלא כתר איהו מסטרא דא', דאיהו בדיוקנא דאת יו"ד, דסליק כ', ודא א' מן אהי"ה, דאיהו פתך דארין אנפין, א' מן אדנ"י פתך דזעיר אנפין, שלי' מן יהו"ה איהי עטרה על ספר תורה דאיהו ו', ואית י' לתתא ואיהי י' מן אדנ"י, דאיהי עטרה ברישא דכל צדיק, שלאילית ספירה דלא אית לה עטרה על רישא וכתר, ועטרה דאיהי י' איהי עטרה דברית מילה, דסליק למאה, עשר זמנין עשר מאה, שלי' איהו ע"ל דכל פקודא ופקודא, וכמה ע"ל אינון דסלקין על כל ברכאן ופקודין.

וקל ספירן סלקין כל חד וחד למאה באת י', ובאת א' סלקין לעשרת אלפים, ואית לעילא מנייהו ההוא דאתקרי עלת על כל העלות, דסליק על כל עלאין, ולית מאן דסליק עליה, וכמה אתון אית באורייתא

ביאור הגר"א

^{כט} מאי אית בו' מסט' דאלף בו'. רוצה לומר דכתיב ועטרה הוא ב' ענינים, כתיב הוא א' דהוא יו"ד מלא, ועטרה הוא יו"ד פשוט, ולכן כתיב הוא כ', וכן הוא אהי"ה – כ' עם האלף עמנו כנ"ל, וכל עטרה הוא בצורת יוד פשוט כמו עטרת הצבית כמו שמפרש והולך. ואמר א' מן אדנ"י כתיב דז"א אע"ג דלדני הוא במלכות, יא' לדני למעלה ועיין לעיל ק"ל א' ומה שבארנו קיי"ט א', והנה עטרת וכתר הן י"א שהן דימינא ושאלא באור"א וכתר כליל לון כמו שאומר לעיל קכ"ב א' שכל שם דמתחיל ביו"ד – באבא, ובא' – באימא, וכתר כליל לון, וזה שאומר כאן א' מן אהי"ה, א' מן אדנ"י – כתיב, י' מן הוי"ה – עטרה, ולדני כליל שניהם א' בראש ויו"ד בסופה, ועיין ברעיא מהימנא פ' נשא, וכל זה הוא בכתר כנ"ל, והן ב' עטרין דכתיב, ב' כתיב נעשה ונשמע, שהן ד' בתים דתפילין, ב' אחסנתין דאור"א וב' עטרין דכתיב כמו שאומר באידרא זוטא, וכן ב' אחסנתין דאור"א הם ג"כ יהו"ה אהי"ה שהן ג"כ י"א וזה שאומר למטה ה' אלקינא ה' אחד, ה' אלקינא באור"א כידוע, ה' אחד בכתר דתמן ה' ושמו עטרה וכתר, והוא שם הקדוש י' א' י' א' הידוע שהוא שם כ"ב נגד כ"ב אתון, ושרשן אהוי' דבד' אותיות אהוי' נכלל כולם ואמר

^צ יוד מן יקו"ק בו' מפרש והולך ב' יודין, יוד מן קווי"ק הוא עטרה בראש ספר תורה דהוא ו' ספר תורה הוי"ה, ויו"ד לדני הוא עטרה בראש דליק דהיא בחינה אחרונה לידה דשריא בראש דליק, אכן מאסו הבונים בו', והן ב' יודין וב' אלפין דכלילין בג' שמות אלו הכוללים הכל, והוא שם י' א' י' א' דלקמן כנ"ל, והן ד' בתים דתפילין דכלילין בג', והנה הא' היא נוק' כנ"ל ואע"ג דהוא בכתר הוא דרגא דנוק' דשם, ועיין לעיל קיי"ט א' שכתבתי שם דבמ"ס, דו"נ דשם אינון הוי"ה אדני מלא, וכל כתיב הוא בסטרא דנוק', ונוק' דמ"ס הוא כתיב דז"א, וזה שאומר א' מן אדנ"י הוא כתיב דז"א, וכן באימא דגם כן כלילה מזו"נ. ואמר

^{צב} לית ספירה דלא אית ליה עטרה וכתר. שהן ב' בחינות שבכתר, דו"ג, בגלגלתא ומ"ס, עתיק יומין וא"א, והן ב' כתיבם דנכתרו ישראל, ועיין לעיל קכ"ב א' דהוא מסטרא דאור"א, ולכן אמר עטרה קודם לכתר, דיו"ד הוא מסטרא דכורא כנ"ל. ואמר ועטרה לאיהי יוד איהי עטרה בו' דמסטרא דא' הוא מאה ברכות, יו"ד לדני, בחינה אחרונה שבה שנקראת ברכה, יו"ד דאפריון, ועיין בריש פ' תרומה ובאחר תרין אתון ס"מ – קיימא י' אפריון, ברזא דברית לאיהו זמין לנטלא כלא, רזא דא' דאינון מאה ברכאין, שהן וארבעין בו', ואת יוד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, ועל דא – דא אפרסמון ודא אפריון, והנה ס"ס דאפרסמון הוא יוד מלא, דאתכליל ו"ד ביו"ד, וכמו שאומר שם שהן לקבל שית סטרין בו' ארבעין לקבל ד' סטרי עלמא, והן ו"ד, שמים וארץ, שמים – שית סטרין, וארץ – ד' סטרין, (ישעיהו יא יב) מארבע כנפות הארץ, והוא יו"ד פעמים יו"ד, והוא יו"ד מלא דהוא באת אלף כנ"ל, ולכן שם אפרסמון ואפריון הוא עטרה באת יוד פשוט ומכל מקום נכלל ג"כ למאה כנ"ל דאשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא שמקבל מהם וכמו שמפרש והולך כאן עשר זמנין עשר מאה:

^{צג} ואיהו על דכל פקודא ופקודא וכמה על אינון דסלקין בו'. רוצה לומר, על דכל ברכה, אקב"ץ על מלות יציית, וכן בכל מורה, וכן בכל ברכה, וזה שאומר וכמה על אינון בו', ועל הוא חושבן מאה, ועיין לעיל תיקון ל"ט וטונו על בו' דאינון מאה ברכאין בחושבן על. דאת יוד בק' אסתלק למאה בו'. ואמר וכל ספירין סלקין בו' דספירין הן עשר וכאשר נכללין ביוד הן מאה וכאשר נכללין באלף שהוא אלף הן עשר אלפין, וזה שאומר בפרק ה' דספרא דלניעותא יו"ד שלים ולא שלים, י' בלחודיה מאה בו', י' בלחודיו כד אתגליא בזעירא אתמשיך בעשר אלפין שנין, ועיין מה שבארנו שם. ואמר ואית לעילא בו'. רוצה לומר אע"ג דאלף למעלה מן יוד, ולכן הוא במספר אלפים, ולמעלה אמר דאלף איהו נוק', א' דאהיה, א' דלדני, אמר ואית לעילא בו' – והוא נוק' לבדיה, ולכן כל כתיב הוא נוק', וכן זה שאמר למטה וכן באלף אתקרי אלקינא אהיה בו' ועוד כתיב עלאה בו' רוצה לומר אע"ג דלאו שמות אלקינא אהיה המתחילים באלף הוא בנות' כמו שאומר לעיל קכ"ב א' וזה שאומר והא' אוקמורו רוצה לומר שם כמו שאומר שם א' איהו כתיב על כלהו שמהן ואיהו אתקרי אל אהי"ה אדנ"י אלקיס, יו"ד ביה אתקרי בו' כלהו שמהן דפתחין בו' לכן אמר ועוד כתיב עלאה אע"ג דאיהו אור בו' אוכס בו' והוא נקרא נהורא אוכמא, שחורה אני ונאווה וכמו שאומר לעיל בכמה מקומות, וזה שאומר באלף אתקרי אל עליון, ביו"ד יהו"ה, דאל עליון הוא בכתר גבוה והוי"ה בז"א מכל מקום הוא בנות', וזה שאומר וכן בא' אתקרי בו' הכל בסטרא דנוק', ואמר וכמה אתון אית בו' והן הידועים לסופרים כמו שכתב הרמב"ם (הלכות תפילין פ"ח ה"ח), ותגין דשעטני"ז ג"ץ הן כ"א כתיבם, מנין אהי"ה, והן הכתיבם דאכתרו לישראל כמו שאומר בריש ספרא דלניעותא וכמו שאומר בתרגום אונקלוס (שמות לג ה) עדיך זיונך, ועטרין הן היודין שעל האותיות כמו יודין שעל סינין ועיינון וכיוצא, ובשינון ועיינון וכן כל שעטני"ז ג"ץ הן מעטרין ומכתרין, ואלף הוא מעטרה, וכן ו' וכיוצא, ויש תגין בלא עיטרין – שאר האותיות המתווגין כמו שאומר בשימושא רבא ושאר פוסקים, ואמר ומאלין עלאין בו' רוצה לומר מהעטרות והכתרים שהן י"א כמו שמפרש והולך דאינון י"א בו', ואמר ואינון י' א' י' א' בו' הכל כנ"ל, ואמר לית נהורא קיימא קמיה בו' רוצה לומר לפני עלת העלות, וזהו על דכל ברכאין, שהן מאלין עלאין, וזה שאמר להלן ומאלין עלאין נחתין ברכאין בו' ולכן כריך לומר בכל ברכה ה' אלקינא שהן י"א דמנהון נחתין ברכאין, ואמר וכל חייילין דתליון מיניה בו' דכל נימא ונימא הוא מלאך כמו שאומר לעיל קכ"א ב' וריש תיקון י"ח, והן בגלגלת דהוא כתיב, והוא הדין לכתר עליון נגד עלת העלות:

כפי שעוריה, וכפי מדה דיליה, ואית נביעו לעילא דלית ליה מדה ושעור ומשקל, וכל צנורין אינון אברין דשעור קומה, דאזלין בשעור ובמדה ובתקלא, הך הוא דכתיב (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה, והא אוקמוה, במדה בחמש תקונין דה' עלאה, במשקל דא ו', במשורה דא ה', משפט דכלא דא י', הך הוא דכתיב (ישעיה ה טז) ויגבה יהו"ה צבאות במשפט, דאיהו גבה מעל גבה שמר.

שלי במדה ה', חמש תקונין דה' עלאה, חמש זמנין כגוונא דא אאאא וסימנך (שמות כח יח) פתוחי חותם.

חמש נקודין אינון אלהי"ם, כגוונא דא אאאא, תמניא נצוצין אינון תמניא יודי"ן דסלקין תמנין, שלי אמר ליה רבי אלעזר, והא הכא שור"ק בנקודה חדא בפתוחי חותם, והכא בתלת נקודין, אמר ליה, באתר דאית ו' איהו שור"ק בנקודה חדא, באתר דלית ו' איהו שור"ק בתלת נקודין באתריה, עלאה ואמצעייתא ותתאה, רקיע דאיהו דיוקנא דו' דאיהו רמיזא בקמ"ץ, הא פ"ו כחשבן אלהי"ם, ואלין נקודין עלייהו אתמר פתוחי חותם, שלי ואימא עלאה חותם, כלהון פתוחין (נ"א מפותחין) בה, וכלהו מצויירין בה ומתגלפאן בה, ואיהי חותם דכלהו, תשע נקודין אינון גליפין בה, תמניא ניצוצות ורקיע, ואיהו עשירית לון, תשע נקודין עד צדיק, ומלכות איהי חותם דכלהון, כמה דאת אמר וצאצאיו חתם באות ברית קדש, והכי אינון תשע מתתא לעילא, ואימא עלאה חותם דכלהו, כתר על כלהו, ובה נהרין כמרגלאן דנהרין בכתרא.

ומסטר דאלין נקודין אתקריאת שכינתא שיחה דכלא, שיחה דמלאכי השרת, שיחת דקלים, שיחת הרוחות, שיחת עופין, שיחת כל בריין דעלמא, אלהי"ם בלא נקודין אתקרי אלם, ודא רזא דמלה (שם ד יא) או מי ישום אלם, או מי, מ"י ודאי, אימא עלאה, מאן שוי אלם לאימא עלאה, עלת העלות דחילא דכלא בידיה.

[תיוקוני זוהר – הגהה דף קלה ע"א, דף קלה ע"ב, דף קלו ע"א, דף קלו ע"ב]

(אמר המגיה זה מצאתי בס"א וטוב לשומו כאן) שלי דבר אחר (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם וכו', זה תרין

עשר אנפין, דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור וגומר, ופני נשר וגומר, ביום

ביאור הגר"א

השמים, גבוה מהכל במציאות) ובספר הבהיר כתב דמשפט הוא חכמה כמו שכתוב כי חכמת אלקים בקרב לעשות משפט אלמא כי אין משפט אלף בחכמה:

כמה ה' חמש תיוקונין כו'. מפרש והולך ה' תיוקונין דמדה שהו ה' נקודין, ה' תיוקונין דילה כמו שאומר שם ושאר מקומות:

כ"ל ר"א והא הכא כו'. הוא בקבוץ, בג' נקודין, ואלקים הוא אלקים עלאה, אלקים חיים, ה' תיוקונין, ה' אותיות אלקים, ה' ה' נקודין וזהו אלקים חיים, דהנקודין הן רוח הגוף, חיים דיליה, ואמר באתרי' רוכה לומר במקומו, ואמר עלאה ואמצעייתא ותתאה רוכה לומר דוא"ו הוא כולל ג' נקודין, חולם שורק חיריק כמו שאומר לעיל ל"ח א', ובמקום הוא"ו בא שורק בג' נקודין, ואמנע כולל שלשתן ולכן בא במקום השורק, ואמר עלייהו אתמר פתוחי כו' רוכה לומר לאימא עילאה איהי חותם, דכלהון פתוחין בה כמו האותיות וטורות בחותם כן הכל פתוחין בה והיא כללל ללהון ומפרש והולך שהו ט' נקודין אע"ג דאינון חמש כמו שמפרש והולך והיא חותם דכלהון, עשירית לון, כללל דכלהו, ואמר תשע נקודין עד לדיק ואיהי חותם כו' רוכה לומר מלכות, עטרת הברית כמו שמפרש והולך באות ברית קודש, וכתוב חתם – דאיהי חותם דכלהו, והוא מלכות דהוא כללל דכל עשר ספירות כידוע, וכן מלמטה למעלה בכל מקום הוא כתר כללל דכלהו, ואימא היא כתר על עשר ספירות דז"א כידוע לכן היא ג"כ חותם דכלהו כמו שמפרש והולך:

כ"ל ואימא עילאה חותם כו' עד לדיק ומלכות איהי חותם כו' ברית קודש והכי אינון כו'. ואמר ובה נהרין כו' דמרגלאן הן נקודות, והוא ראה דכלולין בכתר ועיין מה שבארנו למעלה, ואמר ומסטר דאלין נקודות כו' דהדבור אי אפשר בלא נקודות, והדבור הכל ע"י הנקודות, דכתב אינו כריך לנקודות לכן אינו בכתב כי אם בקריאה, ומפרש והולך ה' מיני שיחה שהן מסטר דה' נקודות הג"ל אע"ג שיס עוד נקודות, הן תולדות דלהון, ואמר מי ודאי אימא עילאה רוכה לומר, דהיא שם אלם כד היא מסלקא נקודין דילה נשאר בלא דיבור כ"ל, ואמר מאן שוי אלם כו' דריש לקרא ג"כ על התפעלות דילה, מאן שוי אלם למי, ואמר אלקים בלא נקודין כו'. דהנקודין מן חו"ב כמו שאומר בזוהר חדש שה"ש בארוכה, ובהסתלקות י"ה נשאר אלם מאלקים וכמו שכתוב (תהלים לו ג) נאלמתי דומיה – דוס י"ה, ועם הנקודות אלקים – מלא י"ה, מהנקודות, ומלא הוא וא"ו למקבל הנקודות, ויוד מורה על האיכות של הנקודין שהן יודין, וה"א על הכמות שהן ה' נקודין, והן במשפט במדה כ"ל, וכן הוא אב ואם, כי איכות הזרע לפי האב וכמותו לפי האם שבה נכטיי, וכן באדמה איכות הזרע אם חיטין אם שעורים לפי הזרע שנזרע, וכמותו וגדלו לפי האדמה שנזרע, ואמר דחילא דכולא בידי' כמו שאומר לעיל תיוקון נ"ב ה' אלקים חילי – חיל י', תוקפא כו':

כ"ל ד"א זה ספר כו' (הגהה: לארבעתם כו', ג' פעמים כתיב לארבעתם, י"ב אנפין, אדם – י"ג, כולל כל י"ב כידוע, ואינון י"ג תיוקונין דכלילין בעשר ספירות, ד"ב הן עשר כמו שאומר למעלה, וי"ג בחינה רביעית שבה, וראשי תיבות לאנשי, יראי כו' – י"ב, וראשי תיבות דחיל אלקים כו', ש"ב – מנין י"ב הוי"ת ד"ב אנפין) וריך לאסתכלא בהון כו'. רוכה לומר דכתיב ואתה תחזה כו' וכמו שאומר לעיל

ברא אלהי'ם אדם חיה רביעאה, וצריך לאסתכלא בהון, באנפין בארבע גווינין דנהרין בהון ארבע חיות, דאתמר בהון (דברים ה ד) פנים בפנים דבר יהו'ה עמכם, ובמשה נאמר (שמות לג יא) ודבר יהו'ה אל משה פנים אל פנים, בטר דאהדרו לאחורא, קודשא בריך הוא הדר לון אחורוי, ודא איהו (שם כג) וראית את אחרי ופני לא יראו, ואלין אינון פנים דנראין ופנים דאינן נראין. ^{שמ}אנפין חוורין בענוה, אינון אנשי חיל, אנפין סומקין ^{שמא}בבשת, דאית לון פסופא מן שמיא, אינון יראי אלהי'ם, אנפין ירוקין באורייתא, אינון אנשי אמת, אנפין אויבמין במצוה, דאיהי (הגהה דף קלה ע"א) תפלה דיד, ותפלין במשכא אויבמא, אינון שנאי בצע, אבל אנפין בלא ענוה ובלא בשת ובלא תורה ומצוה, אינון תהו ובהו וחשך ותהום, דאתמר בהון (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו וכו', דאינון אחזרין עלמא לתהו ובהו, ^{שמב}אנשי חיל מזרעא דאברהם, ^{שמג}דביה שכנינתא תתאה, יראי אלהי'ם מזרעא דיצחק, דביה שכנינתא עלאה, דהיא אוצרא לחכמה, אנשי אמת מזרעא דייעקב דאתמר ביה (מיכה ז כ) תתן אמת לייעקב, וביה ו' דאיהו תפארת, שנאי בצע מסטרא דדוד דאיהו רגלא רביעאה וביה י', דאתמר ביה בגינה (שמואל א יז יד) ודוד הוא הקטן, והאי איהו שמה יהו'י, ובגוונא אחרא אתפריש לזמנין הוהי'י, שכנינתא עלאה ותתאה, ועמודא דאמצעייתא בינייהו, (נ"א ^{שמד}וכגוונא אחרא והי'ה מסטרא דמשה, ובגוונא אחרא יהו'ה מסטרא דדוד, גווינין מתהפכין וכו') ^{שמה}וכגוונא אחרא וההי'י, ובגוונא אחרא

ביאור הגר"א

ק"כ א' פתח ואמר זה ספר תולדות, זה ולאי כליל תרין עשר כו', זה ודלוי ארבע אנפין לאריה כו' ארבע כו', פתח ואמר ואתה תחזה כו' ד' תיקונין דאינון פראופין דבר נש, ועיין לעיל קכ"ח א' וזה שאומר דנהרין בהון כו'. ואמר דאתמר בהון פנים בפנים כו'. רואה לומר דהשם יתברך נחית עלייהו בד' חיוון ליליה דאינון ד' אותיות הוי"ה כמו שאומר שם ודבר בהון בפנים לכהון, בד' גווינין לכהון, דשריא ד' חיוון בהו, ועי' דבר עמהון בלנפין ליליה, ד' אותיות הוי"ה, והיה הקב"ה עם שכנינתא דשריא בהו פנים בפנים וכן במשה. ואמר בטר דאהדרו לאחורא כמו שכתוב נזכרו אחור, קב"ה הדר כו' כמו שאומר שם כמים הפנים לפנים כו', ועיין בספרא דלניעותא פ"ג דהאדם בה"א הוא אדם ללעילא, ואדם בלל"ה הוא אדם סתם, שכנינתא, ואמר ואלין אינון פנים דנראים כו' כמו שאומר בפ' בראשית י"ח א' ב' וריש פ' וארא דלית גווינין דמתחזיין כו' וראית את אחורי הן גווינין דמתחזיין, ופני כו', ואלמלא שחטאו ישראל היו זוכין לראות גווינין דאינון מתחזיין, והן ושמי ה' לא כו', גווינין סתימין דעינא שהן הוי"ה כמו שאומר שם ועיין בזוהר חדש רות בארכוכה:

^פאנפין חוורין בענוה. דהוא חוור מסטרא להבה, (ע"ז כ ע"ב) ענוה מביאה כו' לידי חסידות, וענוה ממדה של אברהם אבינו עליו השלום, (אבות ה יט) נפש שפלה כו', והוא תמיד בחוורא דלנפין, והוא מדת החסד שכולל כלם, יומא דלכהו יומין ולכן נאמר (שמות יח כה) ויבחר משה אנשי חיל לבד – לכליל כולא. ואמר סומקין:

^{שמא}בבשת דבוסה זו יראה כמו שאמרנו בנדריים (כ ע"א). ואמר ירוקין באורייתא כמו שאומר שם שהוריקין בתורה מכח רוב הלימוד. ואמר אויבמין במצוה כמו שמפרש והולך דאיהי תפלה כו' וכמו שכתוב שחורה אני ונאווה כו', וכן כל גוון בדגא דליה הוא. ואמר אבל אנפין כו' וחושך ותהום דאתמר כו' ועיין לעיל קכ"ז ב' ובזוהר חדש פ' יתרו:

^{שמב}אנשי חיל מזרעא דאברהם כו'. דהוא האדם הגדול בענקים (יהושע יז טו), והוא חסד, שם ע"ב, דהוא בארבעין ותמניא כמו שאומר בפ' בשלח וכמו שבארנו שם, והוא חושבן חיל. ואמר

^{שמג}דביה שכנינתא תתאה כמו שאמרנו (ב"ב טז ע"ב) בת היתה לאברהם, ברתיה לאברהם חסידא, ועיין ברעיא מהימנא פ' תלך ורואה לומר דה' דשם הוי"ה הוא באנשי חיל, אברהם, וה' אחרא ביצחק, יראי חלקים, כמו שמפרש והולך יראי כו', ו' בייעקב, יו"ד בדוד דהוא בשכנינתא דבה הוי"ה למפרע באור חוזר ועיין לעיל ק"ט ב' נחית באברהם ונטע ביה ה' כו', ושם קי"א ובגין האי יו"ד אחרא אבן כו', רואה לומר דדוד ירתה, והקשה שם א"ל חבריא והא אר"פ כו' אמר ודלוי י' כו' ואיהו יו"ד מן כו', ואמר דאיהי אורא לחכמה רואה לומר דולאי בינה הוא אורא לחכמה, נקודה בהיכליה, וכתוב חכמה ודעת יראת ה' היא אורא לחכמה דהיא יראת ה' ועיין לעיל תיקון כ"ט, וכאן הוא ה' אחרא, שכנינתא עילאה, וכן הוא ד' דרגין כמו שמפרש והולך ובה חכמה בסוף, יו"ד זעירא, חכמת שלמה, תעלמות חכמה, חכמה ברשח חכמה בסוף, תחלת המחשבה בהוי"ה דלכורא וסוף המעשה בנזק' עולם המעשה, וזה שאומר

^{שמד}וכגוונא אחרא וקי"ק מסט' דמשה ובגוונא אחרא יהו"ה מסט' דדוד, גווינין מתהפכין כו' רואה לומר ד' רשימין בד' גווינין כמו שאומר לעיל קכ"ד ב', והן ט"ז, ככל אחד ד' אותיות הוי"ה, מסטרא לאברהם הויה מתחלת בה' תתאה כסדר הג"ל הו"י, ומסטרא דיצחק מתחלת בה' עלאה שכנינתא עילאה כסדר ואח"כ עמודא דאמצעייתא ואח"כ שכנינתא תתאה, וחכמה לעולם בסוף, האי אבנא דכליל כל גווינין נגד יו"ד עילאה דלית לה גוון כלל, ובמשה מתחיל באו"י במסטרא דליה, והי'ה בייעקב אבל הנכון דכך כריך לומר

^{שמה}וכגוונא אחרא וההי'י, ובגוונא אחרא יהו"ה, מסט' דבני נשא גווינין מתהפכין והוא הנכון וכן מלאנו נכתב בלדו בגוף כתב יד קדשו בתיקונין (זהר) ועיקר, וגוון הרביעי מסטרא דדוד דאתמר ביה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, לסלקת לאתר דאתגזרת מינייה למעלה, ובגוונא דיצחק היתה הוהי'י דמינה נהיר דוד דהוה במסטרא דחשך כמו שאומר בפ' בראשית ט"ז א' ולחושך קרא לילה מסטרא דחושך כו' וכד סלקא היו"ד למעלה נעשה יהו"ה ועיין בזוהר חדש ע"ג ג' וברעיא מהימנא פ' תרומה בפ' המטרה ועיין לעיל סוף תיקון ס"ג אר"א אבא והא יו"ד לעילא כו' א"ל כרי רזא עילאה כו' אלל דשם בענין אחר. ואמר ודא איהו דאמר כו'. כנ"ל דאיהי מסטרא דב"ב כו' כד כו', ואמרנו (ברכות ו ע"ב) לכרום – יש לו ט"ז גווינין, וכן חרבו של הקב"ה יש לה כו', החרב המתהפכת, והם בקשו חסדנות רבים

יהו"ה, מסטרא דבני נשא גוונין מתהפכין לשית סרי, בשכינתא פד איהי צריכא לתתאין, ודא איהו דאמר מארי מתניתין, דבר נש דצריך לבריות אנפוי משתנין פפרום, דאתהפך לכמה גוונים, ואית הפוכא דגוונים לטב דנהרין בנהורא, ואינון מרקמן מפמה גוונין, שמי"כל האי בגופא, פגוונא דחיוון דאתבריו בשמא דיהו"ה, כל גוונין וצירין דאלין גופין, ואינון פגוונא דנובלת אורה דלעילא גלגל חמה, ועליהו אתמר פני משה בפני חמה ופני יהושע בפני לבנה, וכך דיוקנא אית ליה ארבע גוונין, דאית גוונא חוורא סומקא ירוקא אוכמא, שמינימין אינון פכביא ומלאכיא וממנן דתליין מאנפין פחושבן נימין, וכלהו משמשי לאנפין. שפומא (במדבר יב יח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, פה איהו ברזא דכרובים, דאתמר בהון (שמות כה כ) ויהיו הכרובים פרשי כנפים למעלה, אלין שפון פד אתפתחו אתפתחו באדני"י (יהו"ה), כמה דאת אמר (תהלים נא יז) אדני"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. ואמרו מארי מתניתין, כל הפורע כורע בבורך, וכל הזוקף זוקף בשם יהו"ה, פד איהו פורע פרוכים סוככים בכנפיהם, ודא איהו סוכך דסופה, דאיהו כ"ו ה"ס, חושבנא יהו"ה אדני"י, פרשי כנפים למעלה דא איהו וכל הזוקף זוקף (הגהה דף קלה ע"ב) בשם, בתרין שמיהן דאינון

ביאור הגר"א

דמתהפך מגוונא לגוונא בצולנא כו' לכן פניהם מתהפכים כו' והיא צריכה כו' דלית לה מגרמה כו' לעצדה ולשמרה. ואמר ואית הפוכא כו' דאמרו (זכרות ו ע"ב) הצריך לבריות משתנות כו', הוא מחמת חסרון ועוני הוא ארבע אנפין דחשוכין, וכל אחד ד' אנפין כמו שאומר לעיל קכ"ג ב' קכ"ז ב', והוא להט החרב המתהפכת כנ"ל, אבל בשכינתא ט"ז אנפין דמתהפכין לטב נהרין בנהורא, דנהורין לפי הגוונין כידוע ואנפין הן מסטרא דנקודות כמו שאומר לעיל קכ"ח א' והן ט"ז נקודין הידועין:

^פ וכל האי בגופא פגוונא דחיוון דאתבריו כו'. רואה לומר לאנפין הן פגוונא דחיוון כנ"ל והן ד' אהון דהויה כנ"ל, וכל אחד כולל ד' כנ"ל, וזה שאומר בפני לבנה, ולכל דיוקנא אית ליה כו'. ואמר כל גוונין וצירין דאלין גופין אינון פגוונא כו'. רואה לומר, כמו החמה היא נובלת כו' כן אנפין דבר נש נובלת החיוון דלמעלה, ורואה לומר שזה שאמרו (ז"ב עה ע"א) פני משה בפני חמה, דתרווייהו אינון נובלת, וכן פני יהושע כו', ואמר גוונין וצירין כו' שד' צירין אינון, באנפין אריכין וקצרין כו', וכל אחד ד' גוונין, שהן ט"ז אנפין כנ"ל, וזה שאומר וכל דיוקנא כו':

^פ נימין אינון כו'. מפרש והולך מה דלילא באנפין וצרישא, והן (עירובין כא ע"ב) על כל קוץ וקוץ חלי הלכות, דתליין באנפין שהן מ"ט אנפין, אנפין דמטרוניתא:

^פ פומא פה כו'. דפה הוא סיומא דד' תיקונין לאנפין כמו שאומר לעיל קל"ז א' ולמעלה ובזוהר חדש פ' יתרו, והיא כללל דלהון כמו שאומר שם ושאר מקומות ולכן היא כללל לאנפין, ונאמר במשה ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, והוא פה אל פה אדבר בו, דזכה לפנים כו', ואמר ומראה ולא בחידות דד' אנפין הנ"ל ד' אוחיות הו"ה הן מראה כמו שאומר לעיל ק"ב ב' ואמר שם ואית ארבע דמתלבשין בהון ואינון דמיון, והוא ביד נביאים אדמה כמו שאומר שם א', וזה שכתוב אס יהיה נביאכם כו' לא כן עבדי משה כו', ומפרש והולך פה איהו ברזא דכרובים רואה לומר, שכתוב (שמות כה כב) ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר כו', וכתוב (במדבר ז פט) ובזוהר משה מבין שני הכרובים וידבר אליו, ומפרש דכנפי הכרובים הסוככים על הכפורת הן שפתיים דפומא דמביניהם יואל הקול והדיבור וכמו שאומר לעיל ב' וכרובים תרין שפון כו' ועיין מה שצארנו שם, וזה שאומר דאתמר בהון כו', ואמר כד אתפתחו כו' כד"א כו' כמו שאומר לעיל כ"ח א' דאני איהו בחושבן היכל ובג"ד אתמר דאני שפתי תפתח הו"ה אינו כו', ושם כ"ט ל' אדהכי הא מארי דרגלין כו' דאני שפתי תפתח, דאני סליק לחושבן היכל, זכאה פומא דאיהו היכל הו"ה דשריא ביה כלותא דאיהו דאני דאמרין לה דאני שפתי תפתח, וזכאין שפון דאינון תרעין דהיכל כו' כו', אז תקרא וה' יענה, אז – תמניא אהו"ה אהי"ה, וה' יענה – הוא ובית דינו, הו"ה דאני כו', ושם בהגהה אדהכי הא מארי דרגלין כו' וזכאה פומא כו' וזכאין שפון דאינון תרעין דהיכל לקבלא בהון כלותין אליו ובג"ד דאני שפתי תפתח, פתחו לי שערי צדק, דכד בר נש אפתח כו', תמניא אהו"ה אהי"ה, או"א, וה' יענה מיד – הוא ובית דינו, הו"ה דאני, כד אינון בצו"א לימינא ולשמאלא כל חד איהו שם בפני עצמו, וכד אינון כו' בחסד וגבורה כו' מתתא לעילא כגוונא דא כו' אינון בתרין ירכין כו', כל הכורע כורע בצדוד דאינון יאקדונק"י, וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן יהו"ה אהי"ה כו', וכן בפנים שם תא חזי יהו"ה דאני איהו קצ"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', וזה שאומר כאן ואמרו מ"מ כל הכורע כו' וכל הזוקף כו' דתריין שפון דאינון נו"ה הן מלמעלה למטה ב' שמהן הו"ה אהי"ה, ומתתא לעילא יאקדונק"י, שהוא כורע בצדוד מתתא לעילא, דכריעה בצדיק, דשם הוא מתתא לעילא, וזקיפו הוא צעמודא דאמנעיתא דשם הוא מעילא לתתא, ועיין לעיל ג' ב' ל"ב א' ושאר מקומות. ואמר כד איהו כורע כרובים כו'. שכאשר כורע אז נו"ה סוככים על הכפורת, דליק, מכסין את הבריה, וכאשר זוקף אז הם פורשי כנפיהם גביהון השוקים עצמן למעלה לגופא עמודא דאמנעיתא, וזהו שאמר למעלה תיקון י"ה דכריעה היא לגבי דליק וזקיפו לגבי עמודא דאמנעיתא, דליק איהו צדוד, והמלך שלמה צדוד, והשם הוא עמודא דאמנעיתא. ואמר ודא איהו כו' כ"ו ה"ס חושבנא כו'. והן ב' שמהן דכריעה, וזהו סוככים. ואמר פורשי כנפים למעלה דא איהו וכל הזוקף כו'. דזקיפו בצ' שמהן אלו, וזהו בשם – ב' שם, דלע"ג דאינון מתיחדין בקו האמנעי אינון אלא בצדיק כמו שאומר לעיל תיקון נ"ו עיין שם בדבריו:

אהי"ה יהו"ה, שמי"ס ומנא י"א י"א, אחד, ה' אלהינו, עלייהו אתמר והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה, יהו"ה אחד עלייהו אתמר סככים בכנפיהם על הפפרת. דבר אחר והיו הכרבים, אינון צורת אדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, פורשי כנפים למעלה י"ה, סככים בכנפיהם ו"ה, דאינון ארבע גדפין, ועלייהו אתמר (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים, שוכרובים תרי שפון, אשר על הפפרת דא לישנא, וישמע את הקול, קלא דנפיק מגרון, וידבר אליו דבור דפומא, וקלא ודבור תפארת ומלכות, ועלייהו אתמר (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, דא פומא היכל, ועליה אתמר אדני"י שפתי תפתח. מלגאו מניה קדש הקדשים ודא לבא, כרובים כנפי ריאה, עלייהו אתמר והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הפפרת, דא פפרת הלב, דתמן (משלי כ טז) נר יהו"ה נשמת אדם, ופניהם איש אל אחיו תרין פליין. בלבא דאיהו קדש הקדשים אית תרי בתי, בחד סם חיים, ובחד סם מות דאיהי אש, כהנא רבא דעאל לקדש הקדשים, אם זכה סם חיים הוה נפקא מתמן ונהירא באנפוי, וקלא ודבור הוה נפיק מתמן מקודשא בריך הוא ושכינתיה, ואם לא זכה סם מות הוה נפיק מסטרא דשמאלא, והוה קטיל ליה, ומאי ניהו כהנא בגופא, אלא נשמה ורוח ונפש, אינון לקבל כהנים לויים וישראלים, תלת צלותין לקבל תלת קרבנין, ואינון מאכלין דקודשא בריך הוא ושכינתיה. אם הוה עאל בשכינתא דאיהי סם חיים, סם חיים הוה נפיק לקדמותיה, ואם לאו הא סם המות לקבליה, דאיהי מרה אויבא, ומינה ימות בר נש בעניות, ואיהי לסטרא שמאלא דלבא, ודא טחול. בני אהרן רוח ונפש, שני דאהרן איהו נשמה, תרין בנוי אם יעלו קרבנא בדקא יאות, הא סם חיים, ואי לאו הא סם מות, דאיהי מרה,

ביאור הגר"א

^{פמט} וסימנא י"א י"א אחד ה' אלהינו עלייהו אתמר והיו הכרובים כו' על הכפורת ד"א והיו הכרובים כו'. רואה לומר י"א הוא ראשי תיבות ב' שמה דזקיפו, וכן דכריעו, ד' שמה הנ"ל, והן ג"כ ראשי תיבות ד' תיבין דשמע ישראל ומפרש והולך דהן הן בעלמון ד' שמות הנ"ל, ה' אלקינן הן דזקיפו, הו"ה אהיה, שהן או"ה שהן ה' אלקינן כידוע, וה' אחד הוא ז"ו"נ כידוע, שהן יחולא דשמע ישראל בד' שמה, דהן ד' אותיות הו"ה, וזה שאומר דבר אחר כו', מפרש הכרובים שמה מפרש, דכרובים הן לורת אדם, ואדם ידוע פורשי כו' ד' אותיות הו"ה, והוא פירוש אחד עם הנ"ל אלא דשם מפרש במקום אחד מעילא לתתא ומתתא לעילא וכאן מפרש על סם הו"ה הכל. ואמר ועלייהו אתמר ואשא כו'. דנשר הוא חיה דיעקב, הו"ה, ולכן אית ליה כנפים בזרע:

^פ וכרובים תרין שפון אשר על הכפורת דא לישנא כו' ודבור תפארת ומלכות ועלייהו אתמר תורת אמת כו'. כפורת הוא לויק, לשון למודים, ומעליו נפיק הקול והדבור, וחשיב והולך כל מוצאות, וחיך נכלל בגרון כידוע, והכל בקרא זה וזכא משה כו' כמו שמפרש והולך, ואמר ועלייהו אתמר תורת אמת, להמת – יעקב, הקול, ותורת אמת הוא הדיבור, שכינתא כמו שאומר לעיל ד' ב' ושם ה' איהו עמודא דלמנעיתא אמת ושכינתא תורת אמת, ורואה לומר דכתיב צפיהו וכמו שמפרש והולך דא פומא היכל כו' אלמא דעמודא דלמנעיתא ושכינתא שריין בפומא, קול ודבור. ואמר דא פומא היכל ועליו כו'. חוזר לענין ראשון לסיים דהן פומא דאיהו היכל, אלני דהוא חושבן היכל כנ"ל, ועתה מפרש והולך קדש קדשים דהוא לבא, ושם מעמד הכרובים, ואמר מלגאו מיניה קדש הקדשים ומפרש הכרובים כו' אלא שלפי שהיכל קדש קדשים כולל כל הבית, מפרש למעלה הכרובים בפומא דהוא היכל, וכרובים דלורתא היו שם כמו שאמרנו בגמ' (יומא נד ע"א) ובפסוק תמורות וכרובים, והיו ג"כ על הכפורת, דכל שאין חוכו כדור, פומא ולבא שוין, ועיין לעיל ריש תיקון כ"ב. ואמר דתמן נר ה' כו' דוגמת השכינה דשריא על הכפורת, ה' זכאות יושב הכרובים. ואמר ופניהם איש כו'. דעיקר הכרובים הוא בכליין, ופניהם איש אל אחיו הן בצדיקים, דשניהם הוא ביצר טוב אבל בשאר אדם (בזכות סא ע"א) יועלתו לטובה כו', ואפילו הרשעים מלאין חרטות מה שאין כן בצדיק, והן גורמין שהכרובים ג"כ ופניהם כו'. ואמר ובלבא כו' בחד כו'. עיין לעיל מ"ג א' ב' ורואה לומר דלחון הוה מחיה וממית כמו שאמרנו בעו' ובעובד אדום, וכן קדש קדשים אם זכי כהן גדול כמו שמפרש והולך, והן ב' בתי לבא כמו שאומר שם לב חכם לימינו, והחכמה תחיה בעליה, ולב כו', וכסיל אדם יבלענו, הוא ימות באין כו', ושכינתא איהי לב חכם לימינו, מלא אשה מלא טוב, היא סם חיים, ולב כסיל הוא נוק' דס"ם, סם המות כמו שמפרש והולך. ואמר דאיהי אש רואה לומר לשמאלא ורואה לומר דזהו (ויקרא י ב) ותלא אש כו' בבני אהרן כמו שאומר למטה והיא אש זרה כמו שאומר בפ' שמיני עיין שם דבריו וברעיא מהימנא שם והוא טחול לשמאלא דלבא כמו שאומר למטה וכמו שאומר לעיל מ"ג א' ושאר מקומות והוא יכאת ה' דשריא בזרון, (דברים ד כד) ה' אלקיך אש אוכלה, דהוא נהורא דלא שורף אלא דליק על רישא דלדיקיא, (דברים ד ד) ותתם הדבקים בה' אלקיכם כו', ודליק ואכיל שמן שעל הראש, תורה ומצות לכהן, והוא נהורא, וזה שאומר אש זכה סם כו' ונהירא בזנפוי כו'. ותחתיה אש דיראה רעה, והארץ היתה כו', ולכן אש לא זכה כו' והוא אש דנהורא ואש השורף שהוא אש זרה היוצא שלא לצורך, למכה, ואמר כהנא רבא כו'. כמו שמפרש והולך דהוא נשמה דבר נש כו', ואמר אש הוה עאל בשכינתא כו'. רואה לומר אש התפלה דב"נ עולה בשכינתא, בג' כלותין כמו שאומר לעיל בתיקון י"ח ותיקון כ' ותיקון כ"א בזרובה, והכל דוגמת הכהן הגדול בקדש קדשים, כן עתה התפלה שהיא עבודה שהיא לבב, קדש קדשים, כמו שאמרנו (תענית ב ע"א) איזה עבודה כו', ואמר דאיהי מרה אויבא נגד סם חיים דאיהי שכינתא, שחורה אני ונאווה בשפירתא, ואמר ומינה ימות ב"נ בעניות עיין לעיל בתיקון כ"ב ס"ה א' בזרובה, וכל עניות הוא מטחול ועיין בזוהר חדש פ' יתרו בזרובה הרבה:

^{שנא} דאהרן איהו נשמה תרין בנוי אם יעלו כו'. רוצה לומר תרין בנוי הן רוח ונפש שהן בנין דנשמה, אמא עלאה וכמו שאומר תרין בנין אית לקב"ה חד כו', ואמר דאיהי מרה אש זרה רוצה לומר מרה ממש דהיא

אש זרה אוקיד לון, דכתיב (הגהה דף קלו ע"א) (ויקרא יא) ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגומר, ותצא אש וגומר, אינון סליקו לה מאתרהא, ועאלו לה קמי מלכא ללבא, ולא הוה להו רשו למיעאל לתמן, בה קודשא בריך הוא נטיל דינא בהון. שפון עקימין, לית רשו לכהנא לקרבא בהון קרבנא, דעאל קדם יהו"ה, דעלייהו אתמר (קהלת א טו) מענת לא יוכל לתקון וכו', וכן עיינין עקימין פטורין מן הראייה, דנחש עקלתון תמן, דאיהו נטיל נהורייהו, ופימא אטימא אתקרי טומטום, ואנדרוגינוס איהו דיוקנא דזכר ונקבה, כגוונא דא איהו בר נש דקליה ודבוריה כנוקבא, ומאן דאיהו חציו עבד וחציו בן חורין, חציו עבד דיצר הרע, וחציו בן חורין דיצר הטוב, כל אלן פטורין מן הראייה, בזמנא דנפקין מן גופא, נפשא דאיהו כגוונא דא, לית לה רשו לאסתכלא ולאסתחזיבא בשכינתא, קדמא בשעת פטירתה מן גופא. פימא דאטימא בדבור, אכן דאיהו יצר הרע שליט עליה, ואתקרי טומטום, בגין דא פטור מן הראייה, דנשמתא ורוחא ונפשא בגין דא ייתון בגלגולא, עד דאתחזון שלמין לאתרייהו כמה דאתייהבו, כמה דאת אמר (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ומינה אוליפנא קל וחומר באחרנין דאינון נשמתא ונפשא, ולא עוד אלא דקרא אסהיד עלייהו (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר. ^פוימאן דייטי בגלגולא זמנא קדמא אסיהו ייתי חוור, אתקייס

ביאור הגר"א

אש כמו שאומר לעיל קכ"ז ב' אנפין ירוקין כו' בגין דגיהנם איהי כו' ולמעלה תיקון כו' ושאר מקומות, וכאן אמר מרה ירוקא אש כמו שכתוב ותצא אש, ולמעלה מרה אוכמא עפר דהוא מיתה ועניותא, דב' נוקבין אלו דס"ם, חד מיתה וחד גיהנם אש, ולמעלה כתיב ולא ימות בכהן גדול והוא נשמה, סם חיים, לקבל האלקים חיים, וכאן לתתא שלטו שניהם, ואמר אינון סליקו לה מאתרהא רוצה לומר למרה ירוקא, אש זרה, ולכן נידונו בה, ונתן טעם למה מתו הן בה דוקא מה שאין כן בכהן גדול, דשם בכהן גדול לא הזהיר אלא על הביאה ולא ימות, וכאן מתו על הקריבה ועל הקרבה ולכן ותצא אש כו' וימותו, ואמר ולא הוה לה רשו למיעל רוצה לומר למרה דאיהי אש זרה כמו שכתוב (ויקרא טז ע"ב) ואל יבא בכל עת, דאיהי (קהלת ג ח) עת לשנוא כו' כמו שאומר בפ' אחרי מות, ואמר שפון עקימין לית כו'. רוצה לומר דזה שכתוב והיו הכרובים פורשי כו', ופניהם איש אל אחיו, שהן השפתיים כנ"ל, ועיין לעיל תיקון ד' בראשית כתיב פתחו לי כו' בזמנא דאינון מסתכלין באורח מישור כו' והוא הדין כאן בשפתיים, והטעם כמו שמפרש והולך דכל מקום דאית ביה מום תמן שריא נחש דאיהו נחש עקלתון, במקום עקלתון, מקום פגימא, ואיהו עקים ליה [כחויא] בחובא דיליה, ואמר מעות לא יוכל כו'. רוצה לומר דאתחייב בגלגולא קדמא ונולד כאן מעוות ולא יוכל לתקן שיהא שלים באבריו בגלגול זה עד שימות ויחזיר בגלגולא אם תב בתיובתא כאן, ואמר וכן עיינין עקימין כו'. דהן נקראים ג"כ כרובים כנ"ל וכמו שאומר לעיל בתיקון ד' עיין שם בדבריו, ואמר פומא אטימא כו'. חוזר לפרש תיקונא דפומא ולפרש מתניתין דטומטום ואנדרוגינוס וחציו עבד דפטורין מן הראיה לראות בשכינתא, כמו שאמר (סוטה מב ע"א) ד' כתות אינן רואין כו', וסימנך דאתחייב בגלגולא קדמא בזה דהוא אנדרוגינוס קליה כנוק' והוא זכר דתועבה הוא כמו שאומר לעיל קל"ב א' [וכן הוא טומטום, לא זכר ולא נקבה, נראין בו דקליה דיליה לא מזכר דהוא קול ולא מנקבה דהיא קלה, ונשאר קל, דוא"ו הוא בזכר וה' בנקבה, לכן קול וקלה כידוע, וחציו עבד שהוא בינוני, אח דיצר טוב ויצר הרע כמו שאומר ברעיא מהימנא בסוף פ' בא עיין שם בדבריו דצריך פדיה עד דיתקון, ואמר פומא אטימא בדבור רוצה לומר דזהו טומטום, דלמעלה דאמר דיוקנא דז"נ זהו פירוש על אנדרוגינוס לבד, והתחיל בשניהם לבאר על פומא אטימא, ואנדרוגינוס בקול וטומטום בדבור, וחציו עבד הוא בלב, בב' כליות דאינון ופניהם איש אל אחיו כנ"ל, והן הכרובים, דבלבא נגד אהרן כהן גדול נשמתא, וטומטום ואנדרוגינוס בכרובים דאינון פומא והן בקול ודבור נגד רוח ונפש בני אהרן (הגהה בנוי דלבא דמינה נפקין קול ודבור) ולכן נקט כאן אלו השלשה דפטורין מן הראיה דלא למיעל בהיכלא, ואמר ובג"ד פטור מן הראיה דנשמתא ורוחא ונפשא בג"ד כו', ואמר אבן דאיהו יצר הרע כו'. רוצה לומר כמו שכתוב (בראשית כט ע"ב) והאבן גדולה על פי הבאר, ודרשו שהוא אבן נגף, יצר הרע, ובאר - פומא בית הכנסת שקורין בתורה כו', והאבן סותמת את הבאר דאינו יכול לדבר, דפומא וברית אינון אחד, ברית הלשון וברית המעור, ברית דתורה וברית המילה, וכמו שסיסו הוא על אבר המעור שלא להוציא פרי מעשהו, כן הוא על הלשון מלדבר, והוא אבן דיצר הרע דעוות אותו מגלגולא קדמא כנ"ל, וזה שאומר דנשמתא ורוחא ונפשא בגין דא כו'. ואמר ולא עוד אלא כו'. רוצה לומר שאין צריך קל וחומר, שהוא מפורש בקרא בהדיא:

^פ ומאן דייטי בגלגולא קדמא כו' אם ייתי חוור כו'. וזכה לומר בכל תיקונין דיליה, בלנפוי ובגופא חיוורין, וקליה כתיקיעה כמו שאומר למטה ועיין לעיל תיקון ל"ב:

ביה קרא (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כפשיני כשגלג ליבניו, שגורבא יתידע בר נש דאיהו בגלגולא קדמא, אם הוא קליה (דף קלח ע"א) כשברים או כתרועה, וגופיה ואנפוי חוורין, אם הוא קליה כשברים איהו מזמנא תנינא, ואם קליה כתרועה איהו מזמנא תליתאה, ואם גופיה ירוקא ואנפוי ירוקין וקליה כתקיעה איהו מזמנא קדמא, ואם הדר לגוניה, קליה כתקיעה וגופיה חוור ואנפוי חוורין, דא איהו כגוניה קדמא, כמו דאוקמוהו ביין דהחמין דחזר לגוניה קדמא, כגוניה דא בהפוכא לטב, וכן אנפוי סומקין וקליה כשברים, ואנפוי ירוקין וקליה תרועה, הא אתתקן. ועוד אשפחנא, בר נש דכל ציורין דיליה בארח מישר, שקילין בתקלא, ולזמנין שפון אינון עבים, ונפקין מתקוניה דציורין ודיוקנין אחרנין, או אינון ארוכין או אינון קצרים, תא חזי ואתה תחזה מכל העם, הכא אוקימנא למנדע תקונין אלין, אנשי חיל עינין, יראי אלהים אודנין, הדא הוא דכתיב (חבקוק ג ג) יהוה שמעתי שמעך יראתי, אנשי אמת חוטמא, שונאי בצע פומא, אם חוטמא לאו איהו בשוה עם תקונין אחרנין, דעינין אריכין, ואנפין אריכין, ואודנין אריכין, ופומא אריכא, וחוטמא עבה, תמן אתגליא גלגולא דנפשא, ואם עינין לא בשוה מאחרנין, תמן אתגליא גלגולא דנשמתא, ואם אודנין לאו בשוה, תמן אתגליא גלגולא דרוחא, פומא בגין דאיהי כללא דכלא, אם לאו איהי בשוה, הא אתמר ביה (שמות כ ה) פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים, ואם על ארבע גלגולין לא אתתקנת, אתמר בהיא שעתא (עמוס ב א) ועל ארבעה לא אשיבנו. וכל נשמתין דאתיין תלת זמנין ולא מתתקנין, אתקריאו פושעי ישראל ערב רב, אבל צדיקיא דבכל זמנא דיתון מתתקנין, ייתון (הגהה דף קלו ע"ב) עד ארבעה, אפילו עד שתין רבוא, ש"י ודא איהו (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ודא נשמתא דאיהי משה רבינו, כלילא משתין רבוא.

ביאור הגר"א

²⁷ וזלח יתידע כו'. רואה לומר בגלגולא קדמאה זמנא קדמאה דיט דבה ג' פעמים בגלגולא קדמאה דהיינו בגלגולא דנפש דהוא גלגול קדמאה כמו שאומר למטה, ולמעלה סוף תיקון כ"ו, והוא זלח עד ליתקון, ואח"כ זלח הרוח וכל גלגולא דיליה הוא גלגולא תניינא, ואע"ג דלמעלה קאמר דבגלגול הרביעי לא אשיבנו עוד, וכן אמר למעלה בתיקון ל"ב, הוא דווקא לרשעים גמורים לזלח תיקון כלום בגלגול הנפש, אז הנפש אינו חוזר בגלגולא, וזלח הרוח אח"כ בגלגול וגם הוא לא תיקון כלום, וכן בנשמה, אבל כשמתחיל להתקון אע"ג שלא תיקון כל זכרו, מתגלגל ג' פעמים בכל חלק, ועיין לעיל קכ"ה א' ומה שבארנו שם בענין הנקודין דשם בארוכה, וזה שאומר אם הוא קליה כו' אם הוא קליה כשברים איהו מזמנא תניינא ואם קלי' כתרועה איהו מזמנא תליתאה ואם גופיה כו' וקליה כתקיעה איהו מזמנא קדמאה ואם הדר כו' רואה לומר אם גופוי ואנפוי חוורין – יורה דהוא מגלגולא קדמאה דנפש, אבל כיון דקליה כשברים – יורה דהוא בזמנא תניינא, דאתגלגל לתקון הנפש פעם שנית, ואם כתרועה – פעם שלישית, ואם גופו ואנפוי סומקין – יורה דהוא בגלגולא תניינא דרוח, ואם ירוקין – על תליתאה דנשמה כמו שאומר לעיל בתיקון ל"ב, אבל אם קליה כתקיעה – יורה דהוא פעם ראשון מזה הגלגול דנשמה, וכן הוא בסומקין – ברוח, אלא שנקט קצה האחרון וממילא ג"כ ברוח, ואמר ואם הדר לגוניה כו' מורה שנתקן גלגול הראשון דיליה וכן בסומקין וירוק בגלגולא דרוח ונפש כמו שמפרש והולך וכן אנפוי כו', ואמר ועוד אשפחנא כו' רואה לומר, בענין אחר לידע בזמנא גלגולא אם גלגול הראשון בנפש ואמר ב"נ דכל ציורין דיליה בארוח מישור שקילין בתקלא ולזמנין כו' רואה לומר, דבר נש דלצדו אינו במדה ומשקל, מזה אין ללמוד, דעולה ושקר הוא, ס"א שריא ביה, ועיין לעיל קכ"ו א' אבל אם כולם ישרים לבד מאבר אחד, ולאו דאינון שוין בעלמא רק שהם יוראים מתיקון שאר איברים, מורה על גלגול בחינה דיליה כמו שמפרש והולך, ואם אותו האבר אינו שוה – מורה שנתעוות שם כנ"ל, אבל כאן אמר ונפקין מתיקונא לציורין ודיוקנין אחרנין כו' דלאו אינון לפי הערך שאר האברים, וזלח ובהע"א וכלאן כמו שאומר קכ"ז א' למטה בהגהה, ואמר ת"ח וחתה כו' שהן ד' תיקונין דאנפין, ד' אותיות הו"ה, ד' דקרא (שמות יח כח) אנשי חיל כו', ועיין לעיל קכ"א א', קכ"ט א', ובזוהר חדש פ' יתרו בארוכה, ואמר דעינין אודנין וחוטמא הן נשמתא ורוחא ונפשא, ג' חיוון, ופומא איהו כללא דכלהו, חיוא רביעאה, אדם – כללא דכולהו, ועיין שם ושאר מקומות ובזוהר חדש שם בארוכה הרבה, וזה שאומר למעלה דכל גלגולא הוא עד ד' פעמים, דכל חיוון יש להן ד' אנפין, זה ספר, י"ב אנפין כנ"ל, וזה שאומר אם חוטמא לאו כו', ואמר למטה למעלה – דתחילה נתגלגל הנפש כמו שאומר לעיל סוף תיקון כ"ו כסדר נפש רוח ונשמה, ואמר ה' שמעתי כו' לראיה דשמיעה תליא ביחאי אלקים, ועיין בזוהר חדש שם, ועיין מה שבארנו לעיל קכ"ח א', ואמר פוקד עון כו' להורות דיט רבעים בגלגולא וכמו שאומר בפ' יתרו כ"א ב' פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים אילנא חדא דאנציב חדא וחרין זמנין ותלתא וארבע זמנין ואתפקד כו' עיין שם, ואמר וכל נשמתין דאתיין תלת זמנין ולא כו' רואה לומר, תלת זמנין לבד מזמנא קדמאה שלא זלח בגלגולא, והוא ליה כל ג' נר"ן יחד, ועיין מה שבארנו לעיל בתיקון ל"ב ובלקוטיס שם:

²⁸ ודא איהו דור כו' רבינו כלילא משיתין רבוא. וכן הוא למעלה בתיקון ס"ט, ורואה לומר דדור הוא שיתין רבוא כמו שאומר שם וזהו דור הולך כו'. ואמר למעלה תיקון ס"ט דור הולך הוא דור שזלח, לקיים מ'ה ש'היה ה'זלח שיהיה שהוא משה דלחי בכל דרא, ואמר ופשינתא כד אחי' במשה ב' כו'. רואה לומר לפרש מה שאמרנו אשה אחת ילדה כו' כמו שמפרש והולך, ורואה לומר, אשה אחת הוא שכינתא דהיא אחת היא יונתי כו' אחת היא לאמה כו', והוא בזכרם אחד כולל בנשמתא אחת, והוא מתפשט עד ס' ריבוא ולאו דווקא בס' ריבוא אלא עד ס' ריבוא כפי זכות הדור וכמו שאומר לעיל בתיקון ס"ט עיין מה שאומר שם, ואמר ואינון מרעין כו' רואה לומר, מה שאמר למעלה א' דכל חלאים ועוות הכל הוא מסטרא דלהו דההוא נחש עקלתון, ואמר למעלה בתיקון כ"ב דכל חלואין הוא מסטרא

ושְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי נְשָׁמַת חַיִּים כַּד שְׂרִיא בְּמִשְׁהָ, אֲתַחֲשַׁב לִיה כְּאִלּוּ אָתָּא בְּשִׁתִּין רַבּוּא, וּבְגִינְיָה אֲתַמַּר אִשָּׁה אַחַת יִלְדָּה שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכָרִס אֶחָד. וְאִינוּן מְרַעֲיָן דְּבְנֵי נְשָׂא, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (דְּבָרִים כח נט) וְחָלִים רְעִים, (משלי ג ח) רְפָאוֹת תְּהִי לְשִׁרְךָ, כַּד אִינוּן בְּרִישָׁא דְּצִדִיקְיָא, אָבֵל כַּד אִינוּן בְּרִישָׁא דְרְשִׁיעֵינָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמַרְתָּ לְגַבְיִיהוּ (שיר א ו) אֵל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, דְּאֵלִין שְׂרִינְן לֹוֹן לְפִתְאָה לְבְנֵי נְשָׂא, כְּמָה דְהוּוּ מְפִתִי לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא בְּשִׁית שְׁעֵתִין, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שמות לב א) וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשְׁהָ, הָא אֹוקְמוּהָ בְּשִׁית שְׁעֵתִין עֲבָדוּ יֵת עֶגְלָא, בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעָה, אֶפְרִישׁוּ בֵּין עַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא לְשִׁבְעָה, דְּגוּפָא וְשְׁכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְרָשָׁא לֹוֹן מְשִׁבְעָה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם יב טו) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, אַךְ חָלַק בֵּין שִׁית לְשִׁבְעָה, בְּגִין דָּא אָמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (שיר א) שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשְּׁמֶשׁ, שֵׁשׁ זָפְתָנִי הַשְּׁמֶשׁ, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִי ו' דְּאִיהוּ הַשְּׁמֶשׁ, דְּנִהֵר בְּשִׁית תִּיבִין דְּאִינוּן (דְּבָרִים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, וְהָא אֲתַמַּר. שִׁיבְּרָא אַחַר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת

בִּיאור הגר"א

לחוויה נשקף בכמה יסורים אבל צלדיקים הוא יסורים של אהבה מסטרא לשכינתא, בחיבו, ותורה מרפאתו אח"כ, וזה שאומר רפאות תהי לשרך, והחלואין עמנו הן רפאות לו כמו שכתוב (ישעיהו נג י) וה' חפץ לכחו החלי, כמו שאמרו למחי לגופא – לאנהרא לנשמתא, אבל ס"א הוא כקוף בפני אדם, ומחי ואינון מקטפין כמו נהורא בעץ רע דהוא קטיף ואינו מאיך, וזה שאומר אבל כד אינון כו' שחרחורת ללא נהיר כמו צלדיקא, כד מבטשין לאענא אלדיק הנהורא, וכמו שאמרו משל לקננים כו', ואמר דלזין שריין כו' רוצה לומר העוות דשריא בחלואין דרשיעיא אינון מפתין לון לרשיעיא יותר, דבחשוכא דבהון דהוא המום שלהן – שם שריא ס"ס וסייעתו ומפתין ליה לילך בחשוכא יותר ולכן כל אשר צו מוס לא יקרב, דווקא בחולי יש לומר רפאות תהי לשרך, מה שאין כן מוס – מעוות אשר לא יוכל לתקון, והוא רשיעיא דקלקלו כנ"ל, ואמר כמה דהו מפתין כו' רוצה לומר, לפרש סופא דקרא שאני שחרחורת שזפתני השמש, ומפרש והולך, שש – בשית שעות אסתלק שמש, בעלה, בשית חיבין דיחודא, ישראל בעלה דו"ק, לפי שהסתחו לאל אחר ופגמו באחד, ואסתלק קולו של ד', יחודא, כמו שאומר לעיל בחיין כו', ואמרו (ברכות לג ע"א) אבל עקרב פוסק, ולכן (שה"ש א ו) בני אמי נחרו בי, לאמי מסטרא דאש, ארבע אש ממים כו', וכידוע, ועקרב הוא מאש, ולכן (ברכות נח ע"ב) מנח עוקריה צנהר דינור, (ע"ז כח ע"ב) חמימא לעקרצא, (פסחים ז' ע"א) ועקרב דכרום, ועיין מה שצארנו לעיל קכ"ג ז' וצלקוטין, ולכן עשו באש, ואמר ובג"ד מני כו' רוצה לומר לבער חמץ בין שש לשבע, לערב רב אינון חמץ ושאר, ואומין פלחי כוכביא – מוז ותבן, ואינון קשין מאומין כמו שאומר לעיל, ולעתיד לבוא (דברים לג כח) ישראל בטח בדד עין יעקב ממומין תבלול חלזון נחש דאינון ערב רב למכסין על עינא, ואיהי שחרחורת, ולעתיד לבא (ישעיהו ס א) קומי אזרי כו', (ישעיהו לג כ) עיניך תראינה כו', (ישעיהו ל כ) והיו עיניך רואות את מוריד כו':

^{שנה} **ד"א זה ספר אר"ש כו'.** דזה - הוא צדיק, דביה אתחם י"ב תחומין כמו שאומר בסתרי תורה ריש פ' לך לך ובריש פ' שמות, וזה שאומר לעיל ל"ב א' דמסטרא דהאי אות אמר למשה וזה לך האות, ואיהו כליל תרי עשר מזלות כו', והן י"ב אנפין הנ"ל דג' חיוון, וכלילין הכל בצדיק, ובפ' יתרו ע' א' ורזא אוליפנא זה ספר, אית ספר כו' ספר לתתא אקרי ספר הזכרון, ספר דההוא זכרון, ודא חד צדיק ואקרי זה, ובגין דלא לאפרשא, דאינון תדיר כחדא, יחודא חדא, דכתיב זה ספר, תרין דרגין דאינון חד, כללא דו"ג, ודא איהו כללא חדא דכל רוחין ונשמתין דפרחין בבני נשא, כללא דכל תולדות, אינון תולדות אדם ודאי, דהא מההוא צדיק דקאמריין פרחין אינון נשמתין בתאובתא כו', וזה שאומר זה ספר ודאי, רוצה לומר דהוא כללא דו"ג כנ"ל, ועיין בזהר פ' ויקהל ר' א' ובפ' פקודי רמ"ו א' והאי אקרי ספר הזכרון דכתיב ויכתב ספר זכרון לפניו, בגין דספר זכרון כתיב, בקשורא חדא, וזה שאמרו (ברכות ו ע"א) תרי מכתבי מילייהו בספר הזכרונות, חד כו', דשנים שלומדים כאחד הן ברזא דתרין דרגין אליו, דו"ג בזיווג הלשון כמו שאומר למעלה. ואמר זה ספר ודאי ולא אחרא דאין מפיק תולדין רק איהו. ואמר ואינון תולדות אדם רוצה לומר כל הנשמתין בכל י"ב ציורין הנ"ל - הכל תולדות אדם, עמודא דאמצעיתא, כתפארת אדם בי"ב היות דביה הידועים, והצדיק - ביה כתובין, דהוא מפיק התולדין, וביה כל הציורין דאיהו אדם דיצירה, דביה וייצר ה' אלקים את האדם כו' כמו שאומר לעיל קי"ד א' ב', מפרש והולך הקרא לשבת בית מאן כו' וכמו שאומר לא תהו בראה לשבת יצרה, לשבת הוא נייחא, דבה אשתכח נייח, ואמר ור"מ כו' ולך כו' רוצה לומר שלכן כתיב ואתה תחזה כו' אתה ולא אחרא, שהוא בדרגא דעמודא דאמצעיתא דכליל כל דיוקנין כנ"ל. ואמר בציורין דההוא דאתמר ביה בדמות כו'. רוצה לומר בנוק' דהיא דמות אלקים, ועיין שם [פ' יתרו] ע"ב בדמות דא איהו כהאי חיזו כו' וכמו שאומר לעיל ק"כ א' מאן בית דיליה, דא שכינתא דאתקריאת דמות כו', דכל דמיונין ופרצופין דבר נש - בה אשתמודען וכל ציורין כו' ועיין לעיל קל"ב א' כל שרטוטין וציורין ועובדין אינון אתחזיין בשכינתא תתאה דאיהי דמות כו' עיין שם בדבריו, וזה שאומר דכל ציורין דב"נ כו' כרסיא ומרכבתא בך חקיקא אנת כו' דהוא בעלה כו', איש האלקים, שהיא בדמות אלקים, ואין האשה מגלה בשרה אלא לחתן דילה, וכל ציורין דיליה - בה חקיקא כנ"ל קל"ב א', וזה שאומר ובג"כ ואתה תחזה מכל העם, דהעם אינון ברזא דכנסת ישראל, רזא דגוויין, לכן הם רבים, והוא רזא דאור, בעלה דנהיר, והאור הוא אחד ואינו משתנה אלא לפי הגוויין, הוי"ה

אדם, אמר רבי שמעון, זה ספר דא צדיק חי עלמין, דאיהו אפיק תולדין, זה ספר ודאי ולא אחרא, ואינון תולדות אדם, ההוא דאתמר ביה (ישעיה מד ג) כתפארת אדם לשבת בית, מאן בית דיליה, דא שכנתא, ורעיא מהימנא אנת הוא כדיוקניה, ולך חילא לאסתפלא בדיוקנין דבני נשא, בציורין דההוא דאתמר ביה (בראשית ה א) בדתות אלהי'ם ברא אותו, דכל ציורין דבני נשא אינון רשימין בכרסיא, ובגין דכל כרסיא ומרכבתא בך חקיקא, אנת אית לך חילא לאסתפלא, בגין כך ואתה תחזה מפל העם וגומר. (עד כאן ההג"ה מספרים אחרים).
[תיקוני זוהר – דף קלה ע"א]

שידבר אחר זה ספר תולדות אדם, זה ספר, דהא כמה ספרין אינון, ספרא דרב המנונא סבא, ספרא דחנוך, ספרא דרבי כרוספדאי, תא חזי, יומא חד אערענא באתר דרבי כרוספדאי, אגא וחברייא, ותקינת לן אמיה דרבי כרוספדאי מנרתא בשבעה בוצינין, ואפקת ספרא דרבי כרוספדאי, כי הוו קראן בספרא דא הכי הוו נחתין חיילא דמלאכיא לסתרא לון, כבני נשא דמתקבצין לחופה במזמוטי חתן וכלה, וקודשא בריך הוא הוה נחית בכל משריין דיליה, למשמע מלין מההוא ספרא, ואבוי דרבי כרוספדאי הוה נחית ליה קודשא בריך הוא עמיה, למשמע מלין דבריה רבי כרוספדאי, (דף קלה ע"א) וליליא דא ליל דשבועות הוה, והכי הוה חדי קודשא בריך הוא באלין מלין כיומא דאתיהיבת אורייתא בטורא דסיני.

ליליא חדא אודמן לן למהוי אושפיזין בבית אמיה דרבי כרוספדאי, ותקינת לן פתורא ומנרתא, שיהוה רבי כרוספדאי אתכנש לההוא עלמא, אמרת אמיה רבנן, והא לא הויתון שריין לפתורא דא בלא אורייתא, מאי אשתני זמנא דא משאר זמנין, אמינא לחבריא נפתח במילי דאורייתא, דלא ייתי תקלה להאי עניא על ידנא, דאם ידעת דברה איהו מת, ייתי תקלה על ידנא ותמות קדם זמנה, אפתח באורייתא.
[תיקוני זוהר – דף קלה ע"ב]

פתח ואמר, בראשית ברא אלהי'ם דא נשמתא, כד נפיק ממעי אמיה אתמר בה (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, דנפיק עינוי סתימין, אפתח עינוי מיד (שם ג) ויאמר אלהי'ם יהי אור ויהי אור, בחר דאתכניש מהאי עלמא נשמתי, מה כתיב ביה (שם א ט) ויאמר אלהי'ם יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, כיון דאסתלקת נשמתא מגיה גופא אשתארת יבשה, אמרת לון, רבנן, מלין אלין לאו אינון אלא מההוא עלמא, אזלת לההוא שרגא דהוה לה סימנא ביה, דכד רבי כרוספדאי הוה חי הוה שרגא מתנענעא ונהרא בכמה נהורין מרקמן, חזתה לנהורא דאתחשכת, מיד אמרת, רבנן רבנן, אבדה קא אתאבידת לי, ואנא בעינא למיזל לפשפשא בגינה, אמרו ודאי הא אשתמודעאת לה, אזלו לארתיהו, ואיהי נפקת לפרשת אורחין, ואשפחת יונה נוקבא, אמרת לה יונה אנת דהות שליחא מהימנא למארך, הדא הוא דכתיב (שם ח ח) וישלח את היונה מאתו, ואתמר בך (שם יא) ותשב אליו היונה לעת ערב, (דף קלה ע"ב) תבת ליה בשליחותה, באומאה עלך שבהיה יונה קדישא, דתיזיל בשליחות דילי, ותדע אי ברי חי או מת, מיד

ביאור הגר"א

דנהיר, ועיין מה שבארנו לעיל סוף תיקון כ"ה, לכן רעיא מהימנא הוא אחד, והוא נהיר בכל ישראל, ובכל דור, ומשתנה נהורא בכל תלמיד חכם לפי המקבל שהוא הגוון, ושמשא לא נהיר לסיהרא אלא בראיה כמו שכתוב (בראשית ט טז) וראיתיה כו', ולכן ואתה תחזה, ושמת שרי אלפים שהן ד' אותיות אדני כמו שאומר לעיל ק"כ ב':

^ע ד"א זה ספר כו' כמה ספרין אינון ספרא כו'. רואה לומר, דזה ספר של תולדות, דכל הספרים של תולדות אדם הכל כלילין בזה הספר התורה, לכאן התחלת התורה, ועיין מה שבארנו לעיל תיקון ל"ב:

^פ והוה ר' כרוספדאי אתכניש כו'. רואה לומר, דההוא זמנא מת לכן ישבו שם כלל תורה, שאין אומרים שמועה והגדה בבית האכל אע"ג דהיא לא ידעה מכל מקום מפני כבודו של ר' כרוספדאי המת, וזה שאומר נפתח במילוי דאורייתא ללא ייתי כו'. נדחקו עמנו ללמוד משום ללא ייתי תקלה דווקא, ורשעו בענין המת אף שרעו שלא תרגיש משום (ברכות ג ע"ב) שאין אומרים אלא מענינו כו':

^פ דההיא יונה קדישא. רואה לומר שכנתא כמו שאומר בתיקוני זוהר חדש ושאר מקומות:

לעידן רמשא חזרה בשליחותה, דהכי חזרת לנח לעת ערב, הדא הוא דכתיב ותבא אליו היונה לעת ערב, והות ממרטת גדפהא, וחפרת כוכא, מיד יהבת קלא ואתכנשת לההוא עלמא.

^פלבתר דהו אולין בארחה רבי שמעון וחרבו, שאילו ליה, אמאי כד נפיק ינוקא ממעי אמיה איהו עינוי סתימין, אמר לון ודאי דא איהו רזא (שם כו א) ותכהן עינוי מראות, באלין מראות דאחזיאו ליה במעי אמיה כמה נהורין, כמה דחמא יחזקאל במרפכה, לכל ינוקא אחזיין ליה כפום דרגיה, אחזיין ליה מאתר דאיהו נשמתיה, דאי ישתדל באורייתא ובפקודין, דינהיר ההוא אתר דאתנטילת נשמתיה, בכמה נשמתין, ואיך נחתין בגיגיה כמה מרפכות, ואולפין ליה כל אורייתא, ואי אשתדל בה אדכיר ליה כל מה דהו אולפין ליה במעי אמיה, לבתר אחזיין ליה גיהנם, דאם עבר על פקודי אורייתא מהו עונשא דיליה, כמה דאחזיאו ליה אגריה, לבתר דנפיק ממעי אמיה סתים עינוי מכל אינון נהורין, כמה דאתמר ותכהן עינוי מראות, ואשתאר תהי' ובה'ו, הדא הוא דכתיב והארץ היתה תהו ובהו וחסך וכו', והכי איהו מאן דלא אשתדל באורייתא, עינוי סתים מעלמא דאתי, בתר דאשתדל באורייתא, מיד ויאמר אלהי'ם יהי אור ויהי אור, דנהרין ליה בנהורא דההוא עלמא, מיד דאזיל לההוא עלמא, מיד יקווי המים מתחת השמים אל מקום אחד, אתכנשת נשמתא לאתר חד, הדא הוא דכתיב (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהי'ם אשר נתנה, וגופא אשתאר יבשה, הדא הוא דכתיב ותראה היבשה, לבתר דאתכנשת נשמתיה, קודשא בריך הוא יימא לשכינתא, תוצא הארץ נפש חיה למינה, מאן חיה אלין חיות הקדש, ונהרין ליה, דנחתין ליה לקבלא ליה, הדא הוא דכתיב (תהלים צא יב) על כפים ישאונו וכו'.

ועוד תוצא הארץ נפש חיה לקבלא ליה, למינה דא בת זוגיה דאתיהיבת ליה בההוא עלמא, בהמה ורמש וחייתו ארץ למינה, כמה חילין ומשריין ליקריה, ולבתר אפיק ליה אילנין ועשבין בגנתא דעדן, הדא הוא דכתיב ויאמר אלהי'ם תדשא הארץ וכו', כל מה דאתברי בשית ימי בראשית בלהו מזומן ליה בההוא עלמא, בגן עדן עלאה ותתאה.

^פדבר אחר זה ספר תולדות אדם, דא ספרא דחננך נער, דעליה אתמר (בראשית ה כב) ויתהלך חנוך את האלהי'ם ואיננו כי לקח אותה אלהי'ם, ואמאי קארי ליה תולדות אדם, אלא הכא רזא דגלגולא, תולדות אדם אתקרי, דמינה נפק, ואיהו הוה תולדה דיליה, ואמאי אתקרי נער, אלא הכא רזא (איוב לג כה) ישוב לימי

ביאור הגר"א

^פכבר דהו אזלי בארחה כו' מכל אינון נהורין כו' ותכהין כו'. רוצה לומר (כמו ביצחק ממה שחזר בעקידה כן בוויל) מאלין מראות שחזר ולמד נשכח הכל ממנו ונשאר בחושך מן התורה לכן עינוי סתים על רמוז לא, דהגוף לפי הנפש ואח"כ פותח עינוי הגוף ואח"כ עינוי הנפש להבין מהעולם הזה מעט מעט ואח"כ בתורה:

^פד"ר זה ספר כו' דחננך נער כו'. דהוא תולדות אדם, והוא כדמותר בכלמו, ואשתאר בלבוסא דיליה דהוא זיהרא עילאה דיליה כמו שאומר בזהר חדש רות וזה שאומר ואמאי קרי ליה תולדות פירוש דמינה נפקין והוא בגלגולא דנשמתא דיליה וכן הוא ברזא דגלגולין דכל גלגולין הכל הוא ברזא דההוא נער כמו שכתוב (תהלים קג טו) אנוש כחציר ימיו כי רוח כו' כמו שאומר שם כו' פנחס וכמו שאומר בסוף תיקוני זוהר חדש, וזהו תולדות אדם, דגלגולא דקמאה הוא ברזא דאדם, בחיה דאדם ואח"כ הולך בגלגולא דג' חיוון, מרכבה דיליה, תולדין דאדם, וזה שאומר ואמאי אתקרי נער כו' לימי עלומיו כו' ברזא דגלגולא, ואמר ולבחר נחית בההוא כו'. ליוסף הוא בסוד מט"ט כמו שהוא ישראל זוטא נגד ישראל דלעילא, עמודא דאמלעיתא, ועיין ברעיא מהימנא סוף פ' בא, ואמר מאי דבתם רעה אלף דהוה מגזעא כו'. דמט"ט הוא האדם שבראו הקב"ה לשלוט על כל צבא השמים, עוף יעופף כו' כמו שאומר למעלה, וכיון שחטא לקח חנוך מעלתו, ואותן שקטרגו על האדם בשעת בריאה, מגזעא דלהו ג"כ קטרגו על חנוך בשעה שנתעלה לשמים והשליטו על כל צבא השמים במחשבה ואח"כ במעשה, וכמו שחנך הוא מגזעא דאדם כן אותן שמגזעא דלהו קטרגו עליו, וזהו ויבא יוסף את דבתם שעל ידו הוציא דבתם רעה אל אביהם ונטרדו על ידו וישנאו אותו כו' וכמו שכתוב ואיבה אשית בין זרעך כו'. ואמר כגוונא דמלכא כו'. שהכל הוא רמוז על נער דלעילא ויסר טבעתו כו' (בהגה: דהוא חתים למעלה כידוע) במרכבת המשנה, בד' חיות הקודש, וכל הפרשה כידוע, וזהו מה אנוש – חנוך דאנוש, ועיין בתיקוני זוהר חדש פ"ו ב' אנוש כחציר כו' כנ"ל וכן אדם דהוא תולדות אדם כנ"ל ואת בני בלזכה כו' דל' נשין דיעקב אינון ד' רישי נהרין כמו שאומר כו' פקודי ואינון שנים מסטרא דשמאלא דקטרגו כמו שאמרו קרא לכת הראשונה לשניה כו' וכמו שאמרו (בראשית רבה פרשה ח) אמת אמר אל יברא וכן שולם, והן השפחות מסטרא דשמאלא כידוע לכן מחנה דן לשמאלא ואינון נטרפו כו' ואינון הן מגזעא דלהו, וזה שאומר א"ל והא עז"א כו' א"ל אחרנין הו. והן הנ"ל דאתכנסו עמהו דעזא ועזאל, ואלו עזא ועזאל הן הקשין שבב' כתות, והן כל אחת מכת אחת, והן ב' דפסוק מה אנוש כו' וכן אדם כו', ב' קטרוגין:

עלומיו, כמה דהוה בקדמיתא לעילא, ולבתר נחית בההוא דאתמר ביה (בראשית לז ב) והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו, ויבא יוסף את דבתם רעה, מאי דבתם רעה אלא דהוה מגזעא דאלין דאמרו (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ותחסרהו מעט מאלהי'ם, דיהבת ליה כל גנזי שמיא, וכל מפתחן דיליה בידיה, ואשליטיה בכל דיליה, כגוונא דמלכא דאמר ליוסף (בראשית מא מ) רק הכסא אגדל ממך.

[תיקוני זוהר – דף קלו ע"א]

אמר ליה והא עז"א ועזא"ל הוה אלין, אמר ליה אחרנין הוה מתכנשין עמיה, אמר ליה רבי אלעזר והא קודשא בריך הוא עד דאתייעץ בחיילין דיליה לא הוה עביד לאדם, דאמר נעשה אדם, אמר ליה לאולפא דרף ארץ לבני נשא, דנטיל רברבא עצה מדזעיר מניה, ולא עוד אלא רזא אחרא אית הכא, למלכא דהוה ליה שליחא מהימנא, והוה בעי למיהב ליה אגריה, אמר לחיילוי אנה בעינא לשלטאה האי שליחא דילי עלייכו, בגין (דף קלו ע"א) דהוא מהימנא, אי אית מאן דידע ביה מלה אחרא יימא, בזמנא דלא אשכח מקטרגא עליה, אמר נעשה אדם.

ותו נעשה אדם, בעינא אדם דיעביד פקודי אורייתא, וישתדל באורייתא, לעבדה ולשמרה, ויהא ליה אגרא טבא, ושולטנו עלייכו, ודא איהו (ישעיה ס כא) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, דהא מלאכי עלאי אף על גב דאינון גבורי כח עושי דברו, לא עבדי גבורה בפולחנא דקודשא בריך הוא, דאינון פלחין בהכרח, ולית לון ערוכא דבשרא ויצרא בישא, ובגין דא נעשה אדם, וישלוט בכו, הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגומר.

ותו נעשה אדם אנה יהיב ביה נשמתא, דכתיב בצלמינו, וכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, ואתון יתבו ביה רוחא ונפשא, וארעא ארבע יסודין, וידמה לכלא עלאין ותתאין, ומה דרעינא דלהוי שליט וממנא עלייכו, אצדיקו דינא דילי, ויהא ברעו דלכון, דאנא אשרי שמי עליה, ^{ס"ט} וחותרמא דילי בידיה, דאיהו חותם הברית, מלאכיא דסטרא ימינא ברכו ליה, ואמרו נעשה ונשמע, הדא הוא דכתיב (שם קג כ) ברכו יהו"ה מלאכיו גברי כח ^{ס"ט} עשי דברו לשמע בקול דברו, ודא מטטורין, לקבליה יוסף לתתא, והוה אחרנין דהוה שנאין ליה ואמרו (שם ח ה) מה אנוש כי תזכרנו, ובגין דא ויבא יוסף את דבתם רעה, וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום, ולא דאינון אלין עז"א ועזא"ל, אלא אינון אחרנין דאתכנשו (ס"א דאתכללו) עמהון.

[תיקוני זוהר – דף קלו ע"ב]

(דף קלו ע"ב) ^{ס"ט} ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו בצלמו ויקרא את שמו שש (בראשית ה ג), ש תלת חיוון דמרפבתא, ת איהי (משלי כ כח) נר יהו"ה נשמת אדם, דאתמר בה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני

ביאור הגר"א

^{ס"ח} ומותמא דילי בידיה דאיהו חותם צברית. רוצה לומר זהו ויסר את טבעתו ויתנה כו', חותם המלך, טבעת המלך דהוא טבעת הברית כמו שאומר לעיל תיקון מ"ז ואשליטיה בזה על הכל כמו יוסף בשביל שמירת הברית כן האדם זוכה בשבילו לשלטאה בעולם הבא על המלאכים, וכן חנוך בשביל שמירת הברית דבור המבול זכה לזה כידוע במדרש רבה ותקן חובל לאדם ונעשה דוגמתו כנ"ל, ואמר גבורי כח. שכה הוא ימין כמו שכתוב (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי בכח כמו שאומר לעיל ס"א א' ואיהי התקפתא כו':

^{ס"ט} ועושי דברו. רוצה לומר כי מט"ט הוא דברו, שעל ידו נשמע פתגם המלך לכל חיילי רקיע, והן עשו לשמוע בקול דברו, כמו שכתוב (ישעיהו נ י) שומע בקול עבדו, (בראשית כד ב) עבדו זקן ביתו כמו שאומר צפ' בלק, וזה שאומר ודא מט"ט, ואמר לקבליה יוסף לתתא כמו שכתוב (בראשית מא מד) ומבלעדיך לא ירים איש כו', ואמר והוה אחרנין דהוה כו'. כנ"ל, ואמר ולא דאינון כו' דאתכנשו עמהון אמת שהן מסטרא דדינא כמו שמעון ולוי אבל לא מסטרא דעזא ועזאל אלח מסטרא דקדושה ואח"כ קבלו עליהם למלך, ויבואו אחיו וישתחוו לפניו, וכלכל אותם, ולא עזא ועזאל דעליהן נאמר (בראשית מט ז) ארור אפס כי עז ועברתם, אפס ועברתם הם מסטרא דאלו ב' עזא ועזאל אבל הן עצמן הן מסטרא דהג"ל דלח"כ נשתוו עמיה, וכן ברחיו אין כולם היו שונאים אותו במדרש רבה כמו שאמרו מי הוה אס תאמר ראובן כו':

^{ס"פ} ויחי אדם כו'. רוצה לומר, דתולדין דיליה אינון ברזא דד' חיוון זהו שש כמו שמפרש והולך ש' בתלת ענפין ג' חיוון כמו שאומר לעיל ק"ט ק"י ושאר מקומות. ואמר ת' איהי נר ה' כו'. רוצה לומר דג' הוא חג"ה, ורביעית – מלכות, והיא נקראת ת', ועיין בריש פ' חוקת ק"פ ב', ות' לעולם סיוס הפרטוף, מלכות דהיא חיה הרביעית, אדם לכליל כולא, ואמר איהי נר ה' כו' להורות לאדם הוא זה דהיא נקראת נר ה', נר מורה, כמו שאומר לעיל תיקון כ' ושאר מקומות, וכתיב נשמת אדם. ואמר דאתמר בה ודמות כו'. הוא עוד לרצויה דהוא זה, דכתיב ודמות פניהם דקאי על כלהו, דלכל דמות אדם כידוע, אלמא אדם הוא לכליל כל דיוקניו, והוא בעמודא דלמנעיתא לכליל כלא.

אדם, וְדָא אִיהוּ וְיֹלְדַד בְּדַמּוּתוֹ כְּצַלְמוֹ. ^סוְיִהְיֶה כָּל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חַי תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיְמֹת, וַיְמָאָלָא כָּל יוֹמִין דְּהָהּ חַי הָהּ תִּשְׁעַ מֵאוֹת וּתְלָתִין שָׁנִין, וּשְׂאָר שָׁנִין בְּתוֹסְפַת הָהּ מֵיַת. וְשִׁבְעִין דְּחֶסְרוֹ מֵאָלָף, יֵהֵב לְדוֹד מְשֻׁנִי, בְּגִין דְּהָהּ עֵתִיד לְאֲשַׁלְּמָא לֹן בֵּיה, וְהֵכָא רְזָא דְפּוֹרְקָנָא.

^סוְעֶשְׂרֵי דְרִין הָווּ מֵאָדָם וְעַד נַח, (בראשית ה כח) וַיְחִי לְמֹדָךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וְיֹלְדַד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַח, לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשְׂיָנוּ וּמִמַּעַצְבוֹן יְדִינוּ, וְאַמַּאי, דְּבִקְדָמִיתָא הָווּ טְרַחְזִין בְּגַלְגּוּלִין, עַד דְּאֶתָא נַח דְּאִיהוּ שְׁבַת, וּבֵיה נַחוּ בְּלָהוּ, וּבֵיה אֶתִּישְׁבוּ, וְאַפִּיק לֹן לְעָלַם.

^סאָמַר רַבִּי אֱלֵעָזַר אַמַּאי הָווּ קְדָמָיִן חִיִּין יוֹמִין סְגִיאִין, כְּגוֹן אָדָם דְּאֶתְמַר בֵּיה וַיְחִי אָדָם תִּשְׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְנַח תִּשְׁעַ מֵאוֹת וּחֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְכֵן בְּלָהוּ דְרִין עַד נַח הָווּ חִיִּין שָׁנִין סְגִיאִין, וּמֵאֲבָרְהָם (נ"א ומנח) וְאַיְלָף הָווּ מִתְמַעֲטִין בְּשָׁנִין, אָמַר לִיה בְּרִי, רַבּוּי שָׁנִין וְאַרְיִכוֹ דְיוֹמִין אֵינוֹן מֵאַרְיִךְ אֲנָפִין, וּמַעוּטָא דְיוֹמִין וּשְׁנִין מְזַעִיר אֲנָפִין, וּבְגִין דָּא בְּאַבְרָהָם אֶתְמַר אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם בְּה' זַעִירָא. בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ביאור הגר"א

ואמר ולא איהו ויולד בדמותו כללמו והוא אדם בדיוקניה והוא אדם באלף והוא בתי"ו דיוקניה, לנוק' היא בל"ת ב"ש עם דכורא כמו שאומר בזוהר חדש שה"ש ולכן היא חותם דיליה כמו שבא האותיות בחותם בהפוכא ולכן ש"ת הוא א"ב, דמות האב, והוא בדמותו בנוק', אדם כללמו בג' חיוון בדכורא כמו שאומר בריש פ' שמיני כלל בדכורא ודמות בנוקבא וע"ד כו':

^פ ויהיו כל כו'. על ימות המשיח לאז יהיה כלל האדם חי, וכן סיהרא קדישא דמות אדם, דוד חי וקיים, עטרת הבכית דאתפשט מעור של נחש, כי אמילם בג' ערלה ופריעה ועיין לעיל בהקדמה ובתיקוני זוהר חדש כי בע' לאלף הו', וע' שנין הוא חכלים דיליה שביה אולידת ליה ודוד מלכא אשלים אותם השנים, (שמואל ב כג א) משיח אלפי יעקב, לכן אלף שנים הוא דיליה, והוא סוד ה"א שבה נברא העולם, (מלכים א ה יב) ה' ואל"ף, אלף לאדם שהוא דמשיח, וה' שנים הנותרות והוא סוד שירו חמשה ואלף, ועל שאר השנים אמר ושאר שנים בתוספ' כו' שהוא ה' להאדם לאלף חיותה דהוא נשמת אדם, כי תמלא הארץ דעה, אלף אכסדרין. ואמר בגין דהוה עמיד כו'. רואה לומר אותן ע' דסיהרא הוא בחכלים וידין שעליהם התפלל דוד יענך ה' בע' קלין, והוא אשלים בשני טוב יום בחריך מאלף, וזה שאומר והכא רזא דפורקנא וששת אלפים הן ו"ק, ואלף הו' ח"י עלמין לכן הוא ח"י, ואין בכל האברים נקראין ח"י רק הוא, וכן מוחין – חו"ב, אלפים שנה קדומה, ולכן בן איש חי כו' אבל מכל מקום הוא לפי שהוא בדגרא לדדיק כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"א ובריש פ' בראשית: ^פ ובלקוטי' ז"ל. אלא כל יומין דהוה חי כו'. רואה לומר, דכל תולדות ג"כ אדם הוא, והוא בכלם אלא דחיי ממש הוא תתק"ל לאז חי דהוא דרגא דחכמה ואח"כ כיון שנסתלק אדם החכמה, נשאר הוא מת, וזה שאומר וע' דחסרו מאלף, דאלף קדמאה הוא ברזא דחכמה דהוא חיים, החכמה תחיה בעליה, והשלימין דוד דהוא נמי חי, ונקרא חי וקיים, והוא סופו של אדם וזה שאומר לעיל אריכו דיומין כו', וכמו שאומר שם דו' אלפי שנה נחלק לג' חלקים נגד ג' דרגין, ב' הראשונות נגד ג' דשם אריכו דיומין, אדם, חכמה, ונח – שבת, בינה, ב' אלפים הראשונות, דצרהם חסד התחלת אלף השלישי, ועיין מה שבארנו שם. ואמר בהבאראם בה' זעירא. רואה לומר דעולם נברא בה"א ולכן ששת אלפים שנה עלמא, ה"א, ואלף הששי הוא עלמא גניזו, עלמא דחירו, לכן הוא נעלם, ויש אותיות גדולות צדינה ויש קטנות ולכן כאן ה' זעירא, ה' לצברהם, צרתיה לצברהם, וענין ה"א – ו"ק כנ"ל, דחסד הוא כללם, וידוע באידרא רבה, וכמו שאומר בספרא לכניעותא בצרכיהם שכל החיים הוא מה"א, רוחא דנשיב מפרדסקא, ה' רוחא דחיי ולכן יומין אריכין – ה' רבתא כו', וכן הבל דבר נש דהוא רוח החיים שבאדם:

^פ עשר דרין כו'. לרמוז דפורקנא בעשר דרין, (ישעיהו סה כ) כי הנער בן מאה כו', ונח מפרש והולך ויולד בן ויקרא כו', יום השביעי שבת דבה נייחא מכל הגלגולין, שאף לעתיד לבא יתגלגלו הכל לאשלאמא כידוע עד יום השביעי כי בו שבת מכל מלאכתו בגלגולין אשר ברא חלקים לעשות זהו לעשות, וזה שאומר דאיהו שבת דעל שמו נח, וינח ביום השביעי, ועיין בריש פ' נח נ"ט ב' ר' אליעזר אמר אלה כו' ודא עביד נייחא כד"א כי בו שבת כו' תא חזי כו', ולא הביא הקרא ויחי למך אלא לסיים ויולד בן ויקרא כו', והוא דור עשירי, גלגול האחרון שבו נחו ואתיישבו, ואמר ואפיק לון לעלם רואה לומר שיהיו חיים וקיימים לעולם, והואיא אותן כולם לעולם, שבגלגול זה האחרון נתיישבו, דוגמת תולדות האדם דכולם נמחו ואח"כ נתיישבו כולן בתולדות נח ונתבדר ג"כ פרו כו' ומאלה נפלה כו':

^פ אר"א כו' א"ל כו'. דששת אלפים הוא ו"ק רואה לומר קאוות ימינא ושמאלא שהן כוללן האמלעי שאינו אלא כללם דלהון כידוע ולכן נתחלקה לג' חלקים, ב' אלפים תהו נגד חו"ב שהן תהו בלא השגה, ב' תורה – מזה ומזה הם כתובים, ב' נגד ב' משיחין, ימות המשיח ויבדי"א:

תיקון מ', דף קא ע"ב.	אבני שיש כו' מים מים
בהקדמה	ובאות הראשון תמיד כלול כל המלה
תיקון מ', ד"ה ויהיב לון אחרנין כו'. כמו שכתוב (תהלים קכז א) אם ה' לא יבנה בית כו', וזה שאומר בזהר פרשת פנחס דב' בתים שרצה השם יתברך לבנות - לא היו עדיין כלל, ולעתיד לבא יבנה הקב"ה שניהם כאחד, מעשה ידיו לעולם שעתיד להתגלות עץ החיים כמו שאומר בזהר פרשת בראשית ובוזהר פרשת משפטים בארוכה.	בית המקדש
תיקון ע', ד"ה הנותן בים דרך.	היאך חיה טמאה במרכבה
בביאור מהר"א בן הגר"א, בד"ה (ה) דאיהו זהר טמיר	ההבדל בין טמיר וגניז
בתיקון נ"ב, דף קפח	ודאי, רוצה לומר כידוע, זהו לשון ודאי
בתיקון כ"א, דף ס סוף ע"א	וכן הוא בתורה שאין דבר חדש עתה אלא להבין הישנות
בסוף תיקון נ"ה	וענין הכלילות, שכל עניינים המוזכרים בזהר ובתיקונים הכל על כחות שבפנים.
תיקון נ"ו בביהגר"א ד"ה ורזא עלאה הכא לזמנין.	חיה
תיקון נ"ו בביהגר"א ד"ה ורזא עלאה הכא לזמנין.	יחידה
בהקדמה	כל אוקמוהו שבזהר קאי על הגמרא
ריש תיקון מג.	כל מקום שאומר "תמן" - אינו בשלמות.
תיקון מ' ד"ה (מתל"ה) דע"כ יעזב כו'.	לדיתן
בסוף תיקון י"ט, דף מ ע"א	לכך לא ניתנה התורה לתחתונים, שהם אדם בארץ, כי אם ע"י יסורים כתית כו' לגבי שכינתא (והוא סוד גדול, עיי"ש)
בתחילת תיקון נ"ב, דף קפא	מה שאומר בכל מקום רזא דמלה כו'
דף פט ע"א.	ואינון עמלקים כו'. שהן נג"ע ר"ע, דעליהו אמרו קשים גרים לישראל כספחת, דכל נגעים אינן קשים כספחת דהוא נדבק, (ישעיהו יד א) ונספחו על בית כו', ואינון בעץ הדעת טוב ורע, חט דחט"ה, דישראל אינון מה', ה' מיני חטה כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים ק"כ ב' עיין שם בדבריו, ואינון סובין ומורסן דחט"ה, וחשיב משה להכניסן לקדושה אבל לא יכול ונפיל איהו וישראל בגינם כמו שאומר שם ברעיא מהימנא ובוזהר פרשת בראשית שם, וזה שאומר ובגין דא טרחת ה' בגינייהו כו' רוצה לומר להחזירם בקדושה וכמו שאומר למטה: עמלקים כו'. מפרש בזהר פרשת בראשית שם, דעמלקים רישין דבני ישראל בגלותא, כלי חמס, וגוזלים לעניי ישראל, והן מסטרא דדור

	<p>המכול ונשמתיך דילהון, ונצטרפו במצרים, ונפרד הרע בערב רב, וכד קביל לון משה עליו השלום, נתערבו נשמתיך בישראל, והוא הגלות הזה גלות רביעי בגין אות ד', ה' זעירא, כמו שאומר ברעיא מהימנא פ' משפטים. נפילים הן דאזלין בתר זנות וכן בתר בצעין דהאי עלמא אשה זונה מסטרא דנפילים. גבורים הן אנשי השם דכל עובדיהון בשביל לעשות לון שם מסטרא דדור הפלגה. רפאים הן שאינן רוצים לעשות גמילות חסדים וצדקה עם בעלי תורה. ענקים הם המזלזלים תלמידי חכמים, עיין שם בדבריו:</p>
<p>שבע שמיטות</p>	<p>תיקון מא, ד"ה דהא שבע שבתות. מכאן משמע כדברי הראשונים דשבע שמיטות ואנן בשניה</p>
<p>מה שאומר בכל מקום רזא דמלה - שמביא פסוק כדבריו ומפרש אותו הסוד בפסוק הזה</p>	<p>סוף דף פט ע"ב</p>
<p>רוצה לומר כידוע זהו לשון וודאי</p>	<p>דף צ ע"א</p>
<p>חכמת הקבלה</p>	<p>תיקון נג ד"ה עדן דא עדונא כו'</p>
<p>ובזה מתורץ מה שמקשין דהאיך חיה טמאה במרכבה ותירץ כו'</p>	<p>תיקון ע', קלב ע"א, בביאור הגר"א ד"ה הנותן בים דרך</p>
<p>לשון ברא על חושך ונקבים</p>	<p>תיקון ע', קלב ע"א, בביאור הגר"א ד"ה א"ל מאן אדם</p>
<p>ספר ספור סיפור</p>	<p>תיקון ע', קלב ע"ב, בביאור הגר"א ד"ה א"ל מאן אדם</p>
<p>ביאור ברכת מגן אברהם ב"ח</p>	<p>תיקון ע', קכב ע"א, בביאור הגר"א ד"ה וכל הזוקף זוקף</p>